Broj I. U Puli, dne 4. jenara 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se nepleća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 5 for. u obće. } na godinu
2 for. za seljake } ili for. 2.50. oda. for. 1.— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 5 nč. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Na početku godine.

Ovim brojem stupa naš list u XXXI. godinu svoga obstanka. On se ubraja danas medju najstarije ali i medju najčednije hrvatske listove.

Utemeljen od muževa, niklih iz puka, punih zanosa i plemenitih ciljeva, držao se je od svoga postanka strogo svoga prvotnoga programa: buditi pospane, učiti probudjene, voditi slabašne, junačiti mljohave, pobudjivati malodušne, karati silnike i šibati tlačitelje.

Stojeći od svoga postanka na braniku potlačenih prava hrvatskoga i slovenskoga puka Istre, nije strepio pred silnikom nit je plazio pred moćnikom.

Kroz ovo 30 godina pretrpio je naš list, a s njime i njegovi ponajbolji prijatelji, mnoge i težke udarce, što radi zapliena, što radi sudbenih progona, globa itd. Sve se je to sretno pregorilo, sve se je strpljivo podnesło — jer je sve radnike oko ovoga lista vodila uviek jedna te ista uzvišena misao: spas i sloboda ove zelene grane sa hrvatskoga stabla.

Urednici i suradnici našega lista, koji su nikli na tvrdoj i neobradjenoj istarskoj grudi, koju ciene i ljube, iza Boga i spasa duše svoje, najviše, znali su uviek, da im bez borbe, bez pregaranja, bez nesebičnog i uztrajnog rada neima života ni spasa. Njim je dakle trebalo progutati sve gorčine težke borbe za narodni obstanak, ako su htjeli uzdati se u bolju budućnost, koju željno očekuje svaki pravi član mukotrpnoga naroda, i koju ćemo božjom pomoću takodjer dočekati.

Nu da tu bolju budućnost dočekamo, treba da ujedinimo sve narodne sile, da složno sve zaprieke shrvamo, jer je naša borba za pojedinca pretežka i pobjeda vrlo dvojbena.

Naše je duboko uvjerenje, da možemo samo složno, vezani tiesnim vezom bratinstva i vodjeni uzvišenim narodnim načelom, postignuti oživotvorenje naših želja i težnja.

Mi i naši predšastnici držimo se tog vodića i raditi ćemo i nadalje bez prestanka, bez obzira, bez straha na žrtve i poteškoće. U tom radu nećemo se plašiti nikoga i ničesa, kao što se nismo ni sada bojali.

Osokoljeni dosadašnjimi, ako i neznatnimi uspjesi, osrčeni iskrenim prijateljstvom i vrućimi simpatijami svega hrvatskoga naroda, proželi vrućom ljubavi do biedne naše braće u sirotici našoj Istri, nastaviti ćemo davno započeto narodno djelo.

Da naše nastojanje i naše djelovanje bude uspješnije, molimo sve naše suradnike i predplatnike, da nam ostanu i nadalje vjerni, da nam i nadalje pomognu orati tvrdu ledinu, na kojoj će porasti, ako Bog dade, stostruki plod. Sve one prijatelje naše i dobročinitelje našega naroda u Istri molimo, da nas i od sada, kao što su i do sada častno i izdatno, moralno i materijalno poduprieti izvole.

Naša — ako možda i nečedna molba, obzirom na dosadašnji skromni naš uspjeh, opravdana je bar time, što mi za sebe ništa netražimo, i što nam je pri tom jedino pred očmi duševni i tjelesni boljak istarskoga patnika.

Tom molbom započimljemo svoj rad u novoj godini, koja je eto nastupila. Proniknuti čvrstim osvjedočenjem, da smo na pravom putu i da radimo za svetu stvar, idemo u susret svim mogućim potežkoćam vedrim čelom i odlučnom voljom u živoj nadi, da će nam pomoći Bog i Hrvati!

Občinski izbori u Kastvu.

(Konac.)

Glede kandidata u njekih županijah.

Izborni odbor hrvatske pučke stranke viećao je dne 20. decembra, poslie svršena izbora u trećjem tjelu, o kandidatih za one županije, u kojih se občinari nisu pravo složili. Za Hostovu postavilo se je kandidatom Andra Hosta Antičića, za koga se je izjavilo 27 biraca one županije, dočim se drugi nisu izjavili za nikoga. Za Blažićevu bio je postavljen kandidatom Mate Blažić pok. Antona Protić, pošto da je za njega većina biraca one županije. S istoga razloga bio je postavljen kandidatom za Brnčićevu, župan iste Andre Jelovica Maričić. Prvanji zastupnik Kukanić bio je svojimi poslovi često zapriečen dolaziti k sjednicam. Da nije toga, bili bi ga birači one županije stalno i opet predložili. Občinari Jurdanove izrazili su se za dvojicu, jednoga za drugim, al uz najbolju volju nije se jih moglo predložiti radi njekih formalnih manjkavosti u gruntovnih knjigah. Postavilo se je čestitoga župana te županije, od svih poštovanoga Ivana Cikovića. Najviše komešanja bilo je obzirom na kandidata za Klana u. U novije vrieme se u obće tamo komeša, ne bez vanjskih upliva. Njeki htjeli su po što po to, da nebude već zastupnikom Luka Medvedić, koj je bio takovim ovo prolazeće izborno doba. Netaji se njegove zasluge, njegov trud, njegovo zanimanje, nego se veli da je ohol, kao da on jedini sve zna. Već 8. decembra sastalo se je birača u občinskoj dvorani u Klani. Tamo je dobio najviše glasova Luka Medvedić, a za njim najviše Mate Medvedić. Za ovoga se je kasnije našlo još njekoliko glasova u njegovoj kući i po krčmi i po kućah, i kasnije se još njekoliko podpisa za njega dobilo, i na dan izbora u II. tjelu to priobćilo. Taj isti dan došlo je liepi broj birača koji su glasovali za predloženike hrvatske stranke, i koji su se odlučno izjavili za Luku Medvedića. Po jako pouzdanih muževih iz Klane razabralo se je, da je većina izbornika za Luku Medvedića, i izborni odbor postavio je njega za kandidata, znajuć sa svoje strane, kako taj muž zna zastupati probitke Klane i klanjskih občinara. Na strani Luki Medvediću protivnoj kao da se nevidi, da vjetar od drugud puše. Marčelja je već prije njegoliko godina došao isti dan u isti hotel u Trstu, u koji su došli razni talijanski kolovodje. Taj isti, što tajno što javno predvodi agitaciju proti Luki Medvediću. On je sabirao podpise i podpisivno na talijansku molbu za posebnu upravu. Kandidat talijanaske stranke u II. tielu poznati Ivan Medvedić Fangaleta, i on se je prije i na dan izbora u II. tielu zauzimao proti Luki Medvediću. Kinkela Lovrinov, kandidat talijanaske stranke, jedan glavnih Krstićevaca bio je u predvečer toga dana u Klani kod Marčelje i drugih. Njeki su tih dana strašili i grozili se, da će svi preći medju Krstićevce, u talijanašku stranku, ako se izabere Luka Medvedića. Takovih grožnjah neboje se čestiti muževi! Oni koji se tako groze, ili su već Krstićevci, Talijanaši, ili će i onako k njim uskočiti prvom prilikom javno. Čim prije tim bolje. Za njima netreba da iko plače. Najbolje je igrati otvorenimi kartami. Nek se je na čistu, gdje je vjera gdje nevjera. Ogromna većina klanjskih občinara, stalno neće tamo gdje je nevjera, kad budu na čistu da je tako.

I na Bergudu se posliednje vrieme mnogo komešalo, slično onomu u Klani. Njeki tamošnji občinari poduzimali kojeśta osobito proti tamošnjem županu Antonu Africi, komu nisu ni sami znali što prigovoriti, kad su govorili: mi nimamo ništa proti Vam, nego ćemo župana premundat. Na čelu njegovih protivnika bio je uvjek Martin Gregorić, koji sada s poznatih razloga nit nejma izbornoga prava. Jedno doba tužili su se, govoreć, da nisu s Krstićem, sad već toga nemogu tajiti. Zalazili su često k njemu. U oči izbora došli su na glavarstvo, i rekli, da hoće da bude njihov zastupnik Ivan Afrić. I tu je bio Martin Gregorić. Glavar njim je rekao, da nije stvar glavarstva postavljati kandidate. Iz glavarstva da su se odputili k Krstiću, i da su se jedva drugi dan u jutro vraćali kući. Sve to čini, da ljudi promatravaju. Jedan u. pr. Stipanić, koji bijaše prije s protivnici, došao je k izboru da glasuje s pučkom strankom. I bio je izabran zastupnikom Antun Afrić. Mi se radujemo tomu. U ognju čisti se zlato, u borbi razpoznaju se ljudi.

Protivnički glas o izborih.

Židovsko-talijanski list u Trstu „Il Piccolo" od srieda dne 20. decembra u jutro donesao je iz Kastva sliedeću brzojavku od dana 19. decembra, poslie svršenih izbora u III. tjelu. „Danas poslie prežestoke borbe svršili su občinski izbori trećjega tjela. Hrvati, rabeć obična nasilja i ugrožavajuć izbornike iz vanjščine, dobili su to tjelo, samo sa 10 glasova. Za Hrvate glasovali su čak i mrtvi i odsutni. Sutra će se obnoviti borba u drugom tielu. I u tom tielu biti će prežestoka borba. Uspjeh današnjega izbora, povoljan za Hrvate sa jako malo glasova većine, pokazuje, da se i u Kastvu, koji se dosad smatra tvrdjavicom hrvatstva, počeli opaćivati oni gradjani, koji su do sada žrtve hrvatskoga terorizma.

Srećani ili kuražni doktor Giovanni Kerstich, koji ravna sa osvješćivanjem Kastavaca proti hrvatskoj stranci, dobio je mnogo pretećih pisama".

Nije li u toj brzojavci sadržana liepa nauka za svakoga, koj još može suditi svojim razumom, svojom glavom!

Prije svega kako se u toj brzojavki laže! Samo sa deset glasova, samo sa jako malo glasova većine, da je pobjedila hrvatska stranka — a u istinu pobjedila je sa 338 glasova većine: 338 više nego talijanaska. Gradjani kastavski da su dosad bile žrtve hrvatskoga terorizma. Hrvati da rabe nasilja i ugrožavaju. Kerstich da je dobio pretećih pisama. Kakve su to sve laži i klevete može suditi svatko, koji je prisustvovao izborom bilo u izbornoj dvorani bilo vani. Sami predstavnici c. kr. oblasti, postavljeni za čuvanje reda i mira, potvrdili su, da je vladao mir i red. Pristaši hrvatske stranke, svjestni svoje stvari, ljudi zreli, netrebaju ni nasilja ni terorizirania, ni varanja, ni išesa do zakona i pravice. Kako bi varali da mogu pristaše talijanske stranke, to se je pokazalo za vrieme izbora. A drugi dan iza izbora pokazao je Giovani Kerstich na javnom mjestu kako zna napadati činom, sakom, na muža, koj je posvetio cieli svoj život za dobro Kastavšćine i cielega našega hrvatskoga i slovenskoga naroda osobito u Istri. Pokazao je takodjer kakva pisma znade on pisati. Prava talijanska, lopovska škola. Pripisuju drugomu ono što sami čine ili što bi činili da njim je moguće. Reci mu, da ti nereče.

Koji nije dosad znao, tko u Kastavšćini vodi protuhrvatsku agitaciju — a ta nemože biti u Istri nego talijanska, onakva kakovu zastupa tršćanski židovski „Il Piccolo" —: taj to može viditi iz brzojavke koju smo ovdje doslovno donesli. Srćeni dottor Giovanni Kerstich ravna sa osvješćivanjem (pravo rečeno: kvarenjem) Kastavaca proti hrvatskoj stranci. Tako se u brzojavki doslovno javlja. To nek uzmu na znanje svi pošteni Kastavci — a ujedno i stanovnici Arbanasa, u kojih se je porodio dottor Giovanni Kerstich, i ona njeka gospoda odvjetnici na Rieci, koji nam daju zaslužbe kad nejma nikakvih izbora.

Hrvatska svjest u Kastavšćini!

Tamo negdje godine 1895., kad je dottor Giovanni Kerstich počeo svoju protuhrvatsku djelatnost u Kastavšćini, reklo se da nejma u Kastavšćini 50 ljudi, koji bi bili svjestni svojega hrvatskoga osvjedočenja. Reklo se je na dalje, da je dosta reći kastavcem da će se jih prodati pod Hrvatsku, pak da će svi skočiti na noge proti svojim svetinjam. Prama tomu se je onda i radilo. Kastavskim občinarom narivavalo se je ime Istrijanci, Slavinci, i sve makar Kinezi samo Hrvati ne.

Huckalo se je proti hrvatskomu imenu, proti svemu što je hrvatsko: napadalo lupežki na sve one koji narodne, hrvatske svetinje ljube, zastupaju, zagovaraju, brane. Kastavski občinari su od onda ono već i kod četirih izbora pokazali, da se oni ovim huckanjem i napadanjem nedaju zavesti, nego da čine svoju dužnost kao svjestni občinari Kastavski i domoljubi hrvatski. Sad već čini se, da histriji od zavedenih počimaju progledavati i u tom obziru. Jednomu našemu rekao je jedan njih: Mi nismo za Hrvatsku ovakvu kakva je: mi nismo za Hrvatsku koja stenje pod Magjarskom, jer bi s tim pod Magjarsku došli: — al mi smo za to, da budu svi Hrvati, u svih pokrajinah u kojih žive, ujedinjeni, neodvisni, slobodni, pod svojim zakonitim kraljem! To je mužka! To nas zajedno svih, koji svojom glavom pravo mislimo. Neradi se o tom, da se koga prodaje nit pod Hrvatsku, nit pod Magjarsku: nego se radi o tom, da budu svi Hrvati oslobodjeni od tudjinaca, da sami zajedno sa svojim zakonitim kraljem upravljaju sobom, svojim poslovi: da si sami kroje sreću. Kako je sa pojedincem,

i sa obitelju. tako je i sa narodi. Što je Bog združio, vjerom, jezikom, običaji, toga nemogu ljudi razdruživati, to ima biti jedno! Već prema tomu je grieh i to, što se radi o razdieljenju občine U ostalom ljudi, koje se je za dieljenje pridobilo, zavelo se je varkami. Govorilo njim se, da će dobiti Lisinu, Lužinu. da neće platiti občini svojih dugova i slično. Uvidjavni već uvidjaju da se jih vara, i sami to priznaju, samo se još nemogu iztrgnuti iz kola u koje su zašli.

* * *

Uspjeh izbora u svakom tjelu primili su občinari do ugodna znanja, oduševljeno. Cielokupni uspjeh izbora, oglasilo se je takodjer pucanjem mužara. Na raznih zidovih po gradu prilepljeni su i sad izborni proglasi. i njeke debelo tiskane rečenice. Evo tih rečenicah:

Koj nezna gospodaritisvojim, nebi ni s občinskim.

Propalice upropastili bi i občinu.

Prodanci prodali bi občinsko i občinu.

Prošteno je svima, svima..

Samo nije izdajicam.

Pristrano postupanje oružničtva u Istri.

Interpelacija zastupnika Spinčića, dr. Laginje i drugova na njeg. preuzvišenosti gg. ministra za nutarnje poslove i za zemaljsku obranu.

Čini se, da imadu c. kr. oružnici u Istri posebnu strančarsko-političku zadaću.

God. 1897. da neidemo dalje natrag — bilo je nekoliko stanovnika hrvatske narodnosti u kotaru porečkom odsudjeno na tamnicu usljed prisege jednog c. kr. oružnika. koji je kasnije sam izjavio [1]), da bijaše prisiljen krivo svjedočiti.

U Malom Šelu da su iste godine dobili c. kr. oružnici izričite naloge, da postupaju proti Hrvatom sa svom strogošju a proti Talijanom sa svimi obziri.

Isto tako na zapovied da su c. kr. oružnici na grožnje Talijana proti Hrvatom u Labinu iste godine mirno i smirjuć se stojali.

Prigodom jedne nedavno u Trstu provedene razprave. kojoj je dala povoda u Matuljah. kotar Volosko, za dne 15. agusta 1898. sazvana skupština, odgovorio je jedan c. kr. oružnik na upit odvjetnika. kako je on mogao kod te skupštine razpoznati pristaše jedne ili druge stranke, pošto su svi jednim te istim jezikom govorili, da je to službena tajna. Službenom tajnom bijaše i ta okolnost, što su c. kr. oružnici povodom te skupštine sa pristašami jedne stranke posve prijateljski a sa pristašami druge stranke izazivno postupali.

To nas dovodi i mora dovesti do zaključka. da dobivaju c. kr. oružnici od njihovih predpostavljenih oblastih tajne naloge. koje izvršuju tada c. kr. oružnici. premda su isti u oprieci sa njihovimi službenimi dužnostmi.

Inače se nemože protumačiti ni sliedeće postupanje c. kr. oružnika iz najnovije dobe u porečkom kotaru.

Dne 15. novembra t. g. dodju dva mladića u Baderna. da dignu pisma kod tamošnje postanske sabiraonice. Stojeće pred odnosnom kućom zapita jedan c. kr. oružnik: „Što tražite vi ovdje?“ Kad mu oni rekoše zašto su tamo došli. poče ruskati obojicu. nasto se oni dadoše u bjeg. Malo zatim dodje isti c. kr. oružnik pred kuću jedne obitelji. gdje nadje dva mladića. sina kućegospodara i njegova rodjaka, opsova ih i upita što tuj rade. Na odgovor sina kućegospodara, da tuj stoji sa svojim rodjakom, koji je kod njih kroz dan radio te netom povečerao, da se sprema kući. udari c. kr. oružnik najsurovijim načinom tako po obojici, da su ovi zaviknuli. Začuv kućegospodar viku, dodje pred kuću te upozori c. kr. oružnika, da se valjano neponaša jer mu nisu mladići ništa sakrivili. na što je c. kr. oružnik i njemu nekoliko zanšnica prišio. To sve dogodilo se prije 6 sati na večer sa posve mirnimi ljudi, odnosno pripadnici jedne obitelji, koja je radi svoje dobrote i blagosti poznata u čitavoj okolici.

Istoga dana, dne 15. novembra 1899. prodao je jedan kmet onoga mjesta svoje vino pripraviv u takvoj zgodi običajnu večeru. Pošto se ljudi okriepiše, zapjevaše nekoje pjesme. Onaj c. kr. oružnik dodje na to u sobu, gdje bijahu ljudi sakupljeni, te poviče: „Marš van svi“! „Zar neznate, da je već 9 sati, te da nesmije u Baderni nitko poslije 9 sata vani ostati? Kuće gospodar odgovorio mu najprijaznije, da je učinio kao što se ondje činiti običaje, da se neće ništa dogoditi, da uzimlje on na sebe svu odgovornost, te da će se sa vozovi s vinom domala krenuti putem želježničke postaje u Pazinu.

C. kr. oružnik odgovori na to: „Bumbarderno ze tuti birbante prima classe“! C. kr. ružnik doda jošte tomu, da on postupa tako po nalogu c. kr. kotarskoga poglavara.

Jošte valja istaknuti, da su c. kr. oružnici pred malo jednoga čovjeka u sv. Ivanu od Šterne tako natukli, da će posliedice toga čutiti sav svoj život, da imade nadalje u porečkom kotaru ne stotine ljudi, koje su c. kr. oružniči šakama, kundakom, volovljom žilom tukli, da se tamo već nitko neusudjuje prijaviti c. kr. oružnike. pošto su nekoji u prošlo doba podnesli prijavu na c. kr. kotarsko poglavarstvo, pak ne samo, da nisu dobili zadovoljštinu, nego bijahu radi klevetanja c. kr. oružnika na šest do devet mjesečnu tamnicu odsudjeni.

Tako bijaše moguće, a zatim se je valjda i išlo, da mogu c. kr. oružnici sve počiniti obično po višem nalogu: mogu tući, psovati, vriedjati i izazivati. Spomenuto bo postupanje mora se smatrati izazivanjem, napose sa mladići, koje se lahko na odpor tim izazove. Izazivlje se ih za to, da se ih uzmogne dovesti pred sud i u tamnicu.

Ovako postupanje, koje se nemože dostatno žigosati, i koje se nemože stalno pojedinim oružnikom, već njihovim predpostavljenim, medju koje spadaju i c. kr. političke oblasti. odnosno nekomu stanovitomu sustavu pripisati, podaje podpisanim povod, da stave na njegovu preuzvišenost g. ministra za zemaljsku obranu sliedeći upit:

„Jesu li njihove preuzvišenosti voljne navedene slučajeve dati bezodvlačno izpitati od neodvisnih, neprijateljskih, vjerodostojnih (nipošto od onih, koji su već često puta izvrstili krivo središnje oblasti) činovnika. te učiniti potrebite korake, da bude već jednom konac nečovječjem, nezakonitom, nepravednom, neopravdanom i izazivajućem postupanju sa Hrvati Istre“?

U Beču, dne 13. decembra 1899.

(Sliede podpisi.)

DOPISI.

Iz Voloskoga nam pišu: Tršćanski židovčić donesao je dopis iz Voloskoga pod naslovom: „La slavizzazione delle mappe“, u kojem po talijanskom običaju denuncira višim oblastim „qualche impiegatuccio croato“, jer da je on, „denunciant“ vidio na svoje oči, da je nova mapa ove občine pohrvaćena. Denunciant znade takodjer. da ima sada ona mapa biti litografovana pa pozivlje financialno ravnateljstvo. da nedopusti takvih mistifikacija. Iz dopisa se vidi, da ovi denunciant ima saveza ne samo sa tršćanskim židovčićem (U slast mu bilo! Op. slagara), nego takodjer sa nekojim blizu financijalnoga ravnateljstva. te se sve čini. da je onaj dopis sa nekoje strane možda i potaknut bio. ako ne naručen.

Bilo kako mu drago. neka onaj piskar znade, da mapa občine Voloske je sastavljena u jeziku ovoga puka i sve občine, baš kako to zakon zahtjeva i kako je u svoje vrieme zahtjevala ova občina.

Sramota je bila viditi prijašno mapu sa hrvatskimi imeni onako pogrešnu napisanu kano n. pr. „Breghe“. mjesto „Bregi“ „Czernicovizze“, mjesto „Černikovica“. „Scerbichi“ mjesto „Škrbići“ itd. — Ako se te jezične nakaze popravi. je li to znači slavizirati ovaj hrvatski kraj?

Ne samo mapa Voloske občine mora biti pisana kako je nova. nego i one svih ostalih občina. u kojih živu Sloveni u Istri morale bi biti pisane sa pravimi hrvatskimi imeni i hrvatskim pravopisom. te preporučamo ne samo činovnikom koji nove mape čine u Istri. da u tom obziru nastoje zakonu i zdravom razumu zadovoljiti. nego pozivljemo sve naše občine da zahtjevaju. kako im to po zakonu pripada, da njestna imena hrvatska budu u katastralnih i gruntovnih mapah pisana korektno, a ne barbarski. — Dopisniku-denuncijantu pak poručamo, da ako hoće da med nami živi u miru, neka nedira u naše svetinje. jer ovo nije zemlja talijanskoga, nego hrvatskoga naroda i neka ne zabada svoj talijanski nos u stvari, koje nespadaju a prekomorski patrimonium.

Iz pazinskog kotara, 24. prosinca 1899. „Htjeba, ljeba gospodaru“ pitaju učitelji, ali da. njihov glas ostaje, „glas vapijućega u pustinji“. „Sit gladnu ne vjeruje“! veli naša poslovica, a tako je i kod nas. Nitko da bi se ganuo, da bi barem štogodar za nje učinio: — Poznato mi je, da su oni oduzeli od siromašne plaće svaki po forintu, e da mogu poslati svoga delegata u Beč, pred audienciju! Pak niti audience nisu dobili! Koniu sveteu da se obrate, da se pomole? Molili su promjenu § 55. Pak valjda znate što njim je nato odbrusio g. upravitelj ministarstva. Rekao njim je, da bi se promjenom § 55. krnjilo autonomno pravo pokrajina. Dakle vidite, u državnom saboru toga paragrafa ne mogu promienti. u našem pak saboru ne će, i tako vam dragi učitelji ne ostaje druge, nego. „sa zubima na policu“ dok Vam gospodari ne bace kakvu kost. Svi priznavaju nevolju učitelja, a svi šute, nitko ni makac o tome.

Evo vam krasnih rieči prof. dr. Hochegera o pučkom učiteljstvu: „Nigda države ne počasiše časa, a da ne skrbe za najveće žrtve, kako da što bolje svoje vojske neoružaju; tu se ne pita, nego radi a na one, koji su pravi borioci za dobrobit naroda, na učitelje i odgojitelje, na kulturnu tu vojsku, zaboravlja se. ili ih liepim riečima uvjeravaju, kako ih u velike ciene, ali to tu vojsku ne može ni hraniti ni oduševljavati. Hoćete li imati dobrih učitelja, valja vam stalež učiteljski i u vanjštini podići. Prva i najpotrebitija reforma jest ta, da se stalež pučkoga učiteljstva udesi prema njegovoj važnosti i uredi njegovo materijalno stanje.“! Treba li ovome tumača? Mislim da nije.

Gosp. dopisniku iz kvarnerskih otoka mogu sa stalnošću reći, da će učitelji i sada činiti kao negda t. j. otići u finance ili kamo drugamo. Još Vam je napomenuo, što sve zahtjevaju od jednog učitelja. Ja bih samo to dodao, da je sudbina učitelja u mnogome slična sudbini sata na tornju. Njega sviet ne hvali. nakar da ciele godine točno pokazuje vrieme. No čim samo jednom stane krivo pokazivati, odmah se digne graja na njega. Neka učitelj samo mali prekršaj učini, eto odmah da ga mogu, na vješala bi s njime. S njime se postupa kao sa nezakonitim čedom.

Pred nekoliko godina govorio sam sa bivšim učiteljem. pak mi je rekao, da bi se u ovom kotaru moralo otvoriti barem 18 hrvatskih škola. Znate li od onda koliko ih ima novih? Samo dvije i to u Bernu i u Kršanu. A one druge, kada će se otvoriti, dvojim. ali čini mi se nikada, ta mi smo u Istri.

Ima kod nas ljudi, koji povore, da nam fali učitelja. Ja bih rekao da ima učitelja ali nema škola. Eto Vam g. T. učitelj, koji je pitao mjesto učitelja po svim kotarima Istre, pak mu je bila od svakuda molba odbita, opazkom da tamo nemaju mjesta nikakova. Najzada morao je uzeti mjesto suplenta poduciteljice u Lanišću. Nakon tolikih muka, truda i troška. eto ti dragi učitelju gospodske plaće od 25. for. mjesečnih. Ej nesreću, nigdje te ni bilo!

Imao bih Vam još reći. da je u nekim školama ovoga kotara slabo ili bolje naopako. Zakoni su samo na papiru U zakonu stoji, da moraju djeca. kada navrše 6 godinu polaziti školu. Naš poglaviti pošalje roditeljam pozivnice. da upišu svoju djecu u školu. no na žalost ima naših ljudi koji ju smatraju svojim zatorom, pak s toga ne čine svoje dužnosti. Zalud su opomene učiteljeve i župnikove, Oni se izgovaraju. nisu znali naši stari, ne treba ni nama toga. Oblasti proti takovima ne znadu uzeti pravih mjera, nego to čine ovako. Učitelj pošalje mjesečni izkaz, poglaviti ne čini drugo, nego dieliti globe po 5 for. Dodje drugi, treći, četvrti pak i peti mjesec. eto svaki put globe od 5 for. Kad je prošao peti mjesec, onda poglaviti pošalje dopis učitelju, u kojem mu zapovieda da ne smije primiti više u školu onih, koji se do tada nisu upisali. Globu pošalje na porezni ured. Ovaj ne globi odmah, nego pusti stvar ležati par godina. Nekoji seljaci stanu razočarani, kad im porezni činovnik kaže da imadu platiti 5—10 for. više poreza no li obično. Tako vam stvar ide napreda za više godina. Mogu sa signurnošću reći, da imade djece, koja su navršila 12. godinu, morala bi polaziti školu šest godina, a nisu iste ni vidili. Ne bi li se takove nemarnjake moralo po zakonu kazniti, i globu odmah utjerati? Sve globe, koje je poglaviti na ložio, nisu isplaćene, nego će sutra po svoj prilici porezni ured siromahu seljaku dati na bubanj ono malo što ima. Hoće li to biti liepo? Je li to po zakonu? Je li se time koristi školi, da se stvar tako zanemaruje? — Smiešno mi se pak čini poslati seljaku globu, kada siromah nema ništa „ni za va se, ni za na se“. Mjesto globe. koja ne čini nikakve koristi, ne bi li bolje sredstvo bilo, da se takove nemarnjake zatvori par dana? To bi reć bi više koristilo, a ne bi bilo tako štetno po seljaka.

Gospoda učitelji želim sretniju 1900.

Prijatelj učitelja.

Iz Lošinja u Ameriku. Dragi moj Mikula! Već su prošla tri godišća da smo se mi va Našoj Slogi pogovarali o naših poslih, i svi pametni Lošinjani su nam pravo davali i veselili su se kada su mogli štit razgovor Mikule i Martina. Ufam se, da je od onoga ostalo još kogod zrnce u pameti naših dobrih i predobrih ljudi. Svit ni znal za ki uzrok su bili Martin i Mikula znenada zamalkli, ali znamo ja i ti. Ja sam bil šal va Afriku, va Transval, a ti va Novijorku, a tako su morali finit naši razgovori. Ovih dan sam se povrnul doma i čujem, da ti gredu posli v Novijorki nogemal. Meni ni šlo kako sam se nadijal, dare sam ostal prez dela zavolj rata va Transvalu. Ono su nebore ljudi, oni Boeri, kinsu junački pokazali zube i oholomu Inglezu, pak su mu rekli: u svojoj kući hoćemo da budemo svoji gospodari. — Ovako bismo morali i mi va Lošinju dignut se već jedan put na noge, pak reć, dosta smo bili sloge, a sada ćemo malo va svoje ruke zet i gospodarstvo. Veseli se, moj dragi Mikula. reć bi, da će se ta štvar brzo ispunit. Kad sam došal doma, našal sam da su naši ljudi ustanovili jedno društvo po imenu „Zora“ sve brate nas svit, stare vere i staroga poštenja. Kad sam ti se našal medju njima, pak vidil sve one momke, u čijih žilah teče čista slovinska krv, promislil sam, a uz ovakove momke brzo će osvanut i dan. To su sve sami ljudi, koji što reku, toga neporeku. Znal sam ja, da će se naš puk probudit i da neće dopustit da mu se gazi njegovu svetu starinu, jer ako se nebi probudili živi, digli bi se mrtvi, da nam reku. da nismo dostojni njihovega imena koje nosimo, ni kruha što ga iz njihovih ruk primasmo. I kako su se onamo u Transvalu digli Boeri, da reku Inglezu: daj se tamo, ovo je moja starina, tako ti se i u Lošinju diglo sve što je svistnijega, pametnijega i duševnijega, da reku onim od Talije: Manje čakul. I mi smo još ovo, pak znamo i što smo i koje su naše pravice. Nećete ti konti prez nas učiniti. Tako ti je moj dragi Mikula. a ti znaš, da je puk kako i more. Kad je more mirno, onda je lahko, onda se more na komadiću daske poć od sv. Martina na Križ, ma kada more zakuha, onda teško svakome koga stigne. Tako ti je i puk. Dok je miran i pospan, onda svaka ardja po njemu lupa, ali kada se puk digne i kada protare oči. onda ti to brzo pročišti.

Za danas dosta. Ali ću ti se brzo opet oglasit.

Želim ti dobro mlado leto, i da ti Bog da dočekat ih još puno u zdravlju i veselju.

Primi srdačni pozdrav od Tvoga prijatelja Martina.

Politički pregled.

U Puli, dne 3. jenera 1900.

Austro-Ugarska. Konferencija za izmirenje Čeha i Niemaca sastali će se u Pragu polovicom ovoga mjeseca budu li pripravni pregovori imali uspjeha. — U češkom saboru, u koga su stupili i njemački zastupnici, glasovali su i oni za privremeni zemaljski proračun na tri mjeseca.

U moravskom saboru očitavao je Auspitz, uz silni prosvjed čeških zastupnika, da Niemci neće nikada priznati česko državno pravo. Glasovan bijaše i tuj privremeni zemaljski proračun na tri mjeseca.

U gradskom zastupstvu pražkom naglasio je jedan zastupnik u ime mnogih obrtnika obiju narodnosti prieku potrebu izmirenja Čeha i Niemaca, pošto pod današnjim nesnosnim stanjem strada sav gospodarski život. To da je stalno i želja Njeg. Veličanstva, da dodje naime do mira u interesu svega pučanstva i čitave države. Načelnik dr. Podlipny očitavao je na to, da ovaj poticaj prima do znanja.

[1]) To isto izjavio je isti oružnik i pred našim glavnim surudnikom. Op. preved.

Službeni list bečke vlade priobćio je dne 31. decembra 1899. carske naredbe, kojimi se privremeno uređuje privremena nagodba sa Ugarskom i privremeni državni proračun na temelju § 14. Tim je sadašnje ministarstvo izvršilo svoju zadaću. Govori se, da će ono ostati na vladi jedino dok obave delegacije svoj posao. Na njegovo mjesto imalo bi stupiti drugo činovničko ministarstvo, koje da će kušati uvesti bolje parlamentarne odnošaje.

Srbija. Srbski kralj Aleksander stigao je dne 29. decembra 1899. u Beč. Na kolodvoru dočekalo ga je Njeg. Veličanstvo i više nadvojvoda. Mladi kralj bijaše odveden u carski dvor kao gost Njeg Veličanstva. To putovanje mladoga kralja u Beč dovadjaju u savez sa budućimi zarukami kralja sa jednom austrijskom nadvojvodkinjom. Ta buduća zaručnica srbskoga kralja imala bi biti nadvojvodkinja Jelisava, kći nadvojvodkinje Štefanije i unuka Neg. Veličanstva.

Englezka je poslala na bojište u Afriku novoga vrhovnoga zapovjednika i nova pojačanja. Dok oni ne stignu na opredieljeno mjesto, težko da će doći do odlučne bitke. Medjutim pripravljaju se živo obje ratujuće stranke.

Franina i Jurina.

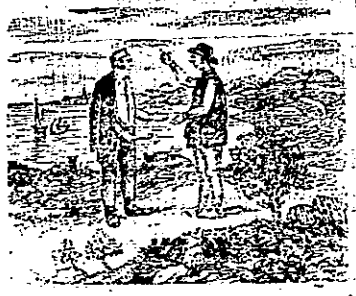

Fr. Si čul Jurino, da su mačji kapi zvan sebe od veselja, zač da će se Bartolić odreć Beča.

Jur. Pak?

Fr. Da će jedan od njih na njegovo mesto va Beč.

Jur. Varamente bi dobro, da ki od njih postane deputat, kada ni njedan mogal postat občinski zastupnik.

Fr. Bojim se, da te bit va neprilike kega te za to stavit.

Jur. Imaš pravo, zač neki ima trgovinu s octom na veliko, drugi s dinamitom na malo, treći prodava merliči na debelo, četrti ljubljanske lumbreli itd.

Fr. Pak saki nezna ni nemški.

Jur. Za to najlaglje, ter je dosta, da talijanski deputati samo klupu teple.

* * *

Fr. Čul sam, da neki Čozot s grada Veji proliva suze va tršćanskom Abrejiću, zač da su malo talijanski deca navade na školah na Puntu, Omišlju i va Baške.

Jur. Ča ta tovar misli, da te poć naša deca va Čozu po kapulu al pipe prodavat.

Fr. Ma bi reć, da ja.

Jur. Reci mu, reci, neka pusti na miru našu decu i naše škole, pak neka se pobere sam va gladnu Čozu — ako mu ni ovde dravo.

Domaće i razne viesti.

Premještenje. Presvj. g. Matej Andrejević Trnovec, c. k. savjetnik prizivnoga suda u Trstu, pridieljen je c. kr. vrhovnom sudu u Beču. Naše najsrdačnije čestitke za zasluženo priznanje osobitih vrlina i zasluga g. nadsavjetnika!

Odlikovanje i priznanje. Na prvi dan godine izručio je nadzorni odbor političkoga družtva „Edinost“ u Trstu za družtveno glasilo „Edinost“, sastojeći od gg. dr. Gregorina, dr. Rybarža i Mandića, uredniku „Edinosti“ g. Maksu Cotiću u znak odlikovanja i priznanja dragocjenu zlatu uru sa lancem. Toga dana navršilo je naime deset godina, što je g. Cotić preuzeo uredničtvo „Edinosti“. Nadzorni odbor „Edinosti“ hotio je tim povodom i vanjskim načinom priznati velike zasluge g. Cotića oko glasila našega političkoga družtva, te mu ujedno izraziti zahvalu na požrtvovnom njegovom djelovanju i podpuno priznanje. G. Cotić može se doista ponositi timi dokazi pravoga prijateljstva i pouzdanja od osoba, koje pomno prate i nadziru njegovo težko, nesebično i požrtvovno djelovanje kod glasila političkog družtva „Edinost“.

G. vitez Kindinger, bivši ministar pravosudja, vratio se je na svoje mjesto t. j. kao predsjednik prizivnoga suda u Trst.

Zaručio se je u Trstu gosp. Zdenko Vrbka, novinar, sa gdčnom Marijom Sorli-jevom. Čestitamo!

Naš glavni suradnik zahvaljuje se najsrdačnije svim onim, koji mu prigodom nove godine čestitaše.

Imenovanje. Gosp. Filip barun Winkler, c. kr. komesar, imenovan bijaše c. kr. tajnikom kod c. kr. namjestničtva u Trstu.

† **Ivan Karlavaris.** Dne 23. u jutro tiho poslie zornice preminuo je u Gospodinu Ivan Karlavaris, posjednik, obrtnik i trgovac u Kastvu. Na sam badnji dan poslie podne bio mu je svečan sprovod. Kod sprovoda i prilikom istoga, kao već i za njegove dugotrajne i težke bolesti, pokazalo se je koliko bijaše ljubljen i poštovan. Takav sprovod riedko se vidi. Kastav i Kastavščina bila je zastupana u velikom broju, a mnogi su i iz daljega došli, da mu izkažu posliednju počast. Mnogi su izkazali to brzojavno ili pismeno, bud što nisu mogli doći osobno, bud što su prekasno saznali za smrt. Bio je ljubezniv suprug, predobar otac obitelji; pravi prijatelj, kršćanin i domoljub. Dva put oženjen, našao je na drugom svietu suprugu i deset djece, i ostavio na ovom svietu suprugu i isto deset djece, kojih najstariji sin ima 25 godina a najmladje dvie kćerkice 4 godine. Suprugu, i jednu i drugu, ljubio je kako se jih u obće ljubiti može. Djecu nastojao je uzgojiti kršćanski i domoljubno, te tako kako zahtjevaju okolnosti, i kako su kazale njegove prilike. Dvojicu sinova uzgojio je za to, da dalje vode njegovo gospodarstvo, njegov obrt i trgovinu, koja glavno obstoji u kotlovini, po kojoj je poznat ne samo u Kastavščini, nego i po Istri do Buzeta, Pazina, Tinjanja; po kvarnerskih otocih, navlastito u Krku i Cresu; po Hrvatskom Primorju i u Kranjskoj — Nutranskoj. Jedan sin je svršio gimnaziju u Senju, na Sušaku i Zagrebu, i sad je pravnik u Beču, a četvrti najmladji, polazi nakon toliko naprezanja zadobljenu hrvatsku gimnaziju u Pazinu. Hćeri, starije polazile su školu i izvan Kastva; njeke sada polaze kastavsku; posliednje dvie, dvojčice polaziti će ju ako će Bog. Za svoju djecu, bilo muško bilo žensko, nije žalio ni truda ni troška. Rado je sve činio, samo da budu uzgojena, kako Bog zapovjeda. Dičio se je s njimi toliko više, koliko više su se i tjelesno razvijali i duševno napredovali. Bio je dobar kršćanin, vršeć sve dužnosti kršćanske, pripomagajuć i sam, da se sve crkvene svečanosti što svečanije obavljaju. Bio je — kako se je jedan dobro ga poznajući muž iz Rieke pismeno izrazio — „u istinu drag, pošten i dobar prijatelj“. Poticuć od rodbine, koja se je već prije kakvih dvie sto godina naselila u Kastvu, zauzimao se je, poput svojih starijih, za občinsko dobro, za napredak Kastavščine u svakom obziru, za tjelesno i duševno dobro svih občinara Kastavskih, za njihove svetinje, za vjeru, jezik i narodnost. Jedan put prije više od dvadeset godina, zaveli su ga bili protivnici našega roda i jezika. Toga nije kasnije nikad ni spominjao, već je na sve načine, i u svakoj prigodi, riečju i činom; kazao, da želi i hoće, da bude baš protivno onomu, za što su ga bili htjeli zadobiti krvni protivnici našega naroda. Bio je jedan od utemeljitelja „Hrv. Čitaonice“. Kod svih izbora vršio je sdušno svoje državljanske dužnosti, u pravom, kršćanskom, domoljubnom, hrvatskom smislu. Nije mogao nikako pojmiti postupka, stanovitih javnih oblasti, proti našemu, hrvatskomu narodu u obće, i naposo u Istri i u Kastavščini; narodu čestitomu, zaslužnom za kršćanstvo, za monarhiju i vladajuću kuću. Takovu mužu nije čudo što se je mnogobrojno izkazalo zadnju počast. Svakomu prisutnomu na sprovodu, paralo je upravo srce, kad je vidio i čuo naricanje njegove dosta mlade obudovjele supruge, njegovih u crno zaodjetih još i posve mladih hćeri, njegovih za liesom mu stupajućih sinova. Sve okriepio svemogući Bog u njikovoj velikoj žalosti. Ivanu Karlavarisu, vječni pokoj!

Na lies dali su vience: „Svomu nezaboravnomu suprugu razveljena supruga Ana“, i svomu predobromu otcu zahvalni sinovi i hćeri. Mjesto vienca na njegov grob darovao je njegov svak Vjekoslav Spinčić for. 10 za djačko podporno družtvo u Pazinu.

Prosvjed proti ustrojenju talijanske realne gimnazije u Pazinu. Rezolucija političkoga družtva „Edinost“, postavljena od g. M. Mandića i jednoglasno prihvaćena na glavnoj skupštini, glasi: „Javni pučki sastanak političkoga družtva „Edinosti“, od dne 26. novembra 1899. u Trstu, prosvjeduje najodlučnije proti posve nepotrebnomu i suvišnomu ustrojenju talijanske realne gimnazije u Pazinu, te moli visoku c. kr. vladu: 1. da stane odlučno na put pogubnomu i raztrošnomu gospodarenju zemaljskoga odbora za Istru; 2. da nepodieli prava javnosti tomu talijanskomu zavodu u Pazinu“.

Biela vrana — dignuta zaplienа. Tršćanska „Edinost“ od 14. decembra bijaše zaplienjena. Uredničtvo podneslo je proti zaplieni utok. Uredničtvo zastupao je g. dr. Slavik, na čiji zagovor dignuo je sud zaplienu.

Tko da ih razumije? Prošloga čedna sjedili su na obtuženičkoj klupi u Inomostu odermatz gradski živinar u Gorici i njegov drug neki Corsig.

Državno odvjetničtvo tužilo ih radi veleizdajničkih govora i spisa, te nepouzdavajuć se u domaću (goričku) porotu, izposlovalo je, da su došli pred njemačku porotu u Inomost. Ali i ta porota riešila je od obtužbe obojicu. Porotnici u Inomostu proglasili su nevinimi one, koje je državno odvjetničtvo tužilo radi onako težkoga zločina. Nu o tomu nemože biti dalnje razprave. Oni su riešeni i mirna Bosna. Nešto je pri tom ipak došlo na javu, čega mi običnim svojim razumom nemožemo razumjeti.

Talijanski listovi Primorja pišu naime, da je predsjednik porotne rasprave, vieleć se sa obtuženici u Inomostu, iste vrlo prijazno i laskavo govorio te po njima poslao svoje pozdrave gradu Gorici. Neznamo što će na to g. državni odvjetnik u Gorici kad bude dočuo za tu izvanrednu prijaznost i laskavost napram njegovim obtuženikom.

Iz blažene zemlje. U mjestu Sassari u Italiji, započeti će do mala sudbena razprava, kakve se valjda nitko od živućih nesjeća.

Obtuženih je naime 400 osoba radi najgroznijih zločina, kano razbojstva, umorstva, kradje, svakojakih nasilja itd. Na razpravu je pozvano 2000 svjedoka. I ovo je jedan od talijanskih specialiteta, s kojim se mogu ponositi nesamo sretni državljani blažene zemlje, nego i oni, koji za njom teže, a to su naši dragi i mili nespasenci.

Župnik bez plaće! U „Pr. L.“ čitamo, da nije dobio više godina svoje plaće g. župnik u Kortah u Istri. Svi njegovi napori u tom gogledu nepomogoše mu ništa. Tamo je župnikom vrlo čestit naš svećenik i rodoljub velečć. M. Skrbec.

Amerikanska brzina zemaljskoga odbora za Istru. Ovih dana su primili zemaljski zastupnici na istarskom saboru „Izvještaj zemaljskoga odbora za Istru o svojem djelovanju u god. 1898.“ i „Izvještaj o IV. zasjedanju istarskoga sabora god. 1899“.

Istarski sabor bijaše sazvan g. 1899. dne 15. aprila; imao usvemu nekoliko sjednica pa o tom silnom radu talijanske gospode u istarskom saboru, dobivaju zemaljski zastupnici odnosni izvještaj zadnjeg dana godine!

Zaista neima je nad amerikansku brzinu talijanske gospode u Poreču!

Plaća za dostavu novina. Ukinućem novinarskog biljega, ukinut bijaše i onaj nesretni namet, što su ga morali na selu plaćati predplatnici za dostavu novina. Taj namet bijaše osobito za seljaka i siromaka odviše težak, jer je predplatnik morao plaćati za dostavu svoje novine listonosi ili drugomu poštanskomu činovniku od svakoga broja po 2 i 3 novčića. Od sada odpada taj teret i tim je zadovoljeno pravici i davnoj želji siromašnih predplatnika na novine.

Iz izkustva znademo, da bijaše taj namet toli težak mnogim našim seljačkim predplatnikom, koji su se radje odrekli listu, nego li plaćati za svaki broj navedeni iznos.

Ukinuće novinarskog biljega. Zakon, što ga je prihvatilo carevinsko vieće, pak gospodska kuća, o ukinuću novinarskog biljega i biljega na koledare, dobio je carsku potvrdu i bijaše proglašen u službenom listu bečke vlade. Od početka t. g. neplaćaju dakle izdavatelji novina biljega, kano što ni izdavatelji koledara.

Tim je odpravljena velika zaprieka napredku i razvoju novinarstva u ovoj poli monarhije. Taj novi zakon pozdraviti će iskrenim veseljem svaki pravi prijatelj slobode i napredka.

Pobuna u kaznioni u Kopru. Dne 27. pr. mj. u jutro došlo je u c. kr. kaznioni u Kopru do pobune kažnjenika. Ovi bijahu naime po običaju pozvani, da idu na djelo u pojedine radionice u samoj kaznioni. Kažnjenici nehtjedoše poslušati grozeći se, da neidu na posao, jer da im se je dalo za prošnu božićnih blagdana lošiju hranu nego li pod prijašnjim ravnateljem. Sve molbe i opomene nepomogoše ništa dok nije sliedećeg dana stiglo 80 vojnika sa 5 častnika iz Trsta, koji su pojačali kaznionsku posadu. Vojnici podieljeni na vodove stupiše medju kažnjenike, te ih odvedoše na djelo u pojedine radionice. Vojnici ostati će u Kopru sve dotle, dok nezavlada medju kažnjenici prijašnji mir i red.

Financijalno ravnateljstvo za Primorje javlja: Obzirom na III. dio carske naredbe od dne 21. septembra 1899 l. d. z. br. 126, po kojoj ima počevši od 1. januara 1900. zakonom od dne 2. augusta 1892. l. d. z. br. 126 ustanovljena krunska vriednost kao izključivo zakonita zemaljska vriednost stupiti na mjesto dosadanje austrijske vriednosti, stavlja se do obćega znanja, da se od gore rečenog dana imadu u svim podnescima, fasijama, utocima i t. d. novčani iznosi označiti u krunskoj vriednosti.

Tisućgodišnjica hrvatskog kraljestva. Zaslužni hrvatski list „Osvit“ što no izlazi u Mostaru priobćuje uvaženja vriednu misao nekog hrvatskog rodoljuba. Taj rodoljub predlaže naime, da bi početkom novoga stoljeća diljem svih hrvatskih zemalja, Hrvati moralno ujedinjeni, proslavili tisućgodišnjicu hrvatskog kraljestva hrvatskom pjesmom, sastanci, predavanji iz hrvatske povjesti, zabavami itd. Prije tisuć godina bio je naime hrvatskim kraljem krunjen na duvanjskom polju slavni i junački ban Tomislav, te bi se imao svakako taj dogodjaj što svečanije proslaviti. Hrvatska družtva neka svoje prosvjetne zabave namjenjuju uspomeni svečane krunitbe prvoga hrvatskoga kralja na duvanjskom polju.

Božićnica za djecu hrv. pučke škole u Šijani, obdržavala se na Stjepan-dan u dvorani „Sokola“. Množtvo naroda i sva školska djeca, sabralo se oko krasno okićenog božićnog drveta. Prigodne deklamacije učenika, posvjedočile su o krasnom uspjehu njihovom, i tako su djelovale na prisutne, da je mnogi otro suzu radosnicu. Gospoja dr. Laginje uz gospodične Rieger i Jurkotić. sabiračice milodara. podjelivale su dječici darove, te je svaki učenik dobio po 3 dara. ponajviše odjeće i obuće. Preostatak novca for. 31·52 bio je predan puljskoj podružnici družbe sv. Cirila i Metoda i uložen u Posujilnicu za buduću godinu.

Liek proti pijanstvu. Pariški liečnici gg. Sappelar i Thebault prijavili su u zadnjoj sjednici medicinskog odiela parizke akademije novi liek proti pijanstvu. Taj liek (serum) koji se uciepljuje kano i kozice. priredili su u družtvu sa ljekarnikom Broca. Liek taj priredjuju od opitog konja. Osobe. koje se tim liekom liečе, zagnjuse tako žestoka pića, da ih nemogu ni viditi.

Toni Rocco, bivši postemestar u sv. Lovreču, osudjen na višegodišnji zatvor radi pronevjerenja, umro je ovih dana u zatvoru.

Neka ih svjet pozna! Priobćujemo eto imena kandidata Krstičeve ili talijanske stranke u Kastvu, koje je ta stranka postavila u III. tielu prigodom netom minulih občinskih izbora: *Frane Osojnak Gajanić, Pereniči, Frane Ferlan Garić, Rubeši, Ljudevit Sušanj pok. Ivana, Jušići, Ivan Crnić župan, Gornji Rukavac, Robert Jurinčić učitelj. Puži, Frane Kinkela Lovrinov, Dolnji Rukavac, Ivan Afrić Sor, Veli Brgud, Vicko Dubrović Slocarić, Pobri, Frane Sušanj Ivak, Kućeli, Andre Ružić župan, Zvoneća. Za zamjenike: Frane Kinkela kbr. 44., Zvoneća, Josip Serdoč. postolar, Matulji, Frane Vlah od Mate, Jučići, Josip Gregorić br. 6. Mali Brgud, **Crnić Vinko, postolar. Gornji Rukavac, Andre Bačić, kbr. 48, Kućeli.

* Čujemo, da su ovoga kandidirali proti njegovoj volji. Op. Ured.

** Ovoga su morali brisati, jer se bira samo 5 zamjenika. Op. Ured.

Izbor članova za kotarske bolničke blagajne. Dne 27. decembra 1899. obavio se u Voloskom izbor članova ravnateljstva bolničke blagajne. Birali su gospodari ili djelodavci i radnici. Izabrani bijahu koli u jednom toli u drugom razredu jednoglasno predloženici hrvatske stranke.

Potvrdjen zakon. Njeg. Veličanstvo potvrdilo je zakon, prihvaćen u zadnjem zasjedanju istarskoga sabora od talijanske večine o pobiranju namenata na stanarinu u poreznoj občini Pule.

Današnjemu broju priložismo poziv na naručbu „S l o v e n k e". Upozorujuć, p. n. čitatelje na sadržaj samoga poziva preporučamo ju najtoplije.

Otvoreno pismo

slavnomu c. kr. kot. poglavarstvu

u Poreču.

Dužnost je carskih oblasti skrbiti, da se od Njegovog Veličanstva potvrdjeni zakoni izvršuju.

Zakon od dne 7. febrara 1885. broj 6 § 33 pokr. zak. kaže, da mora obćinski načelnik ili onaj, koji ga zamjenjuje u obćinskoj upravi, osam dana po dovršenom izbornom postupku sazvati u sjednicu članove novoizabranog obćinskog zastupstva u svrhu, da isti izabere obćinski odbor.

U našoj obćini su se izbori obavili već u mjesecu marcu g. 1898. i dne 17. junija t. g. broj 4927 g. 1899. V. G. H. je vrhovni upravni sud u Beču taj izbor potvrdio. Od dne 17. junija prošlo je već šest mjeseca, — ali ipak još uvjek vodi obćinske poslove obćinski odbor od pet lica. Po slovu i duhu zakona od 7. febrara 1885. § 83 imalo se je zastupstvo konštituirati osam dana poslije nego je bio poznat pravoriek upravnog suda u Beču. Zar ova oblast o tom ništa nezna?!

Kako dugo će se još zavlačiti?

Oprtalj, dne 20. decembra 1899.

I z b o r n i c i.

Slava Kastavcima!

Slava Vama slava
Vi junaci dični
Kreševu i borbi
Od davnine vični,
Vas što ljubav doma
Na junačtva bodri,
A jači vas barjak
Crven biel i modri!

Pod tim čistim stiegom
Vi ste opet eto
Nadvladali sjeme
Tudjinsko i kleto,
Što se diglo, da Vam
Skine vienac slave,
Što vjenčava davno
Junačke vam glave!

Digli su se stranci
Protiv Kastvu — gradu,
Da mu tudji značaj,
Tudji biljeg dadu.
Vodio ih Juda
Vodio — — i pao,
A Kastav će sjati
Košto vjekom sjao!

A Kastav će sjati
I pričati rodu,
Da će ostat borcem
Za našu slobodu,
Da mu stiega neće
Iztrgati Juda,
Dok ga godjer znade
Ta hrvatska gruda.

Slava Vama slava
Vi hrabreni lavi,
Pobjedu vam velju
Cieli narod slavi,
A vila gle nosi
Grane lovorove
Te vjenčava svoje
Stare sokolove!

Paris o Silvestrovu 1899.

Rikard Katalinić Jeretov.

Družtvene viesti.

Silvestrovo „Čitaonice" i „Sokola" izpala je upravo sjajno. Dvorana bila je dubkom puna veselih članova, koji su uz zvuk mile tamburice čekali i dočekali sretnu novu godinu, od tamburaša pozdravljenu sa „Liepa naša domovina"! Bila je takodjer mala predstava „Amanda", koja se obćinstvu veoma svidjela. U obće nova je godina veoma veselo započela a Bože daj tako i svršila!

Redovitu godišnju skupštinu obdržavati će rodoljubno družtvo „N a š a S t r a ž a" iz Ljubljane dne 14. jenara t. g. u 11 sati u jutro u prostorijam „S l a v j a n s k e Č i t a l n i c e" u Trstu.

Izkaz prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru" tekom mjeseca studena tek. g. 1899.:

G. N. N. — Beč, utemeljiteljnu svotu	f.	100·—
G. F. Anaković, župnik u Privlaci svoj mj. prinos za studeni	„	1·—
G. Julij Miran, učitelj u sv. Mateju svoje mj, prinose za kolovoz, rujan i listopad	„	3·—
G. Škender Fabković — Zagreb, opet u prip. toli potrebnim	„	1·—
G. Slavo Dragić svrš. slušat. filoz. u Zagrebu i predsjednik odbora za sabiranje prinosa putem blokova	„	500·—
Isti g. na ime istog odbora	„	500·—
G. L. A. u Matuljih po nalogu g. dr. K. Janežića odvjetnika u Voloskom za trošk. zastup.	„	4·65
Uprava „N. Sloge" — Pol, prispjeli njoj	„	67·87
G. Edo Dorčić, abs. pravnik — Novi u Vinodolu sakupljenih:		
a) na piru g. Roka Maračića sa Micom Žanić	„	16·—
b) na piru. g. Bogosl. Dorčića sa Marijom Sokolić	„	32·23
G. prof. Kazimir Štefanić — Sušak, sabranih u Dragi po g. Vicku Vlašiću	„	5·—
a po g. Fr. Kružiću u kući gdje. M. Marčan takodjer u Dragi	„	4·60
G. Julij Miran, učitelj u sv. Mateju svoj mj. prinos za stud.	„	1·—
G. prof. Fran Franković — Kopar, sabranih medju nekojimi član. koparske čitaonice	„	3·—
Klub „Matić" na Trsatu utemeljiteljnu svotu	„	100·—

Dr. F a b i a n i ć, blagajnik.

Uprava „Naše Sloge" primila je za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru u mjesecu decembru: „Luka" u Zagrebu for. 5, g. Mart. Curić, sudb. pristav, Glina, sabrao na proslavi imendana dr. Fr. Šulentića, a darovaše: svečar for. 3, g. Fr. Pavušek, A. Srnka, M. Škandalsky, dr. Vrabčević. M. M. Curić, po for. 1, g. J. Abele, B. Banjeglav, J. Bratušić. dr. Filipović, M. Horvat, S. Ivančević, Z. Lopašić, J. Rehmann, J. Rogović po 50 nč., g. uč. Pavlović 30 nč., g. M. Ivančević 20 nč., ukupno for. 13·— Isti opet 3·65, dr. D. Vitezić, kao oprost od čestitanja for. 2, Med. Domaldović, u slavu promocije dr. Dursta i dra. Schwalbe for. 5,, ravn. Matejčić, Pazin, za oprost od čestitanja for. 3, ukupno for. 31·65.

Za istu družbu unišlo je u Kastvu kao oprost od čestitanja: g. Josip Vodička, kapelan, Rukavac for. 1, g. M. Mandić, Trst for. 1.

Za podružnicu družtva sv. Cirila i Metoda u Puli: Dne 31. prosinca sakupili puljski tamburaši kod Orlića for. 2·41, za prodane Miškulinove 2 pjastre unišlo 35 nč., za dražbovanih uruguajskih 20 centima Gailhoferovih 67 nč., ostatak od računa u Čitaonici 50 nč., ostatak od dražbovanja u Čitaonici 60 nč., F. F., Pazin, za otplatu koledara 50 nč.

Uprava lista primila je od g. Kota K 4·68 dobljene u „Sokolu" na Silvestrovo s licitacijom nekojih zgoditaka. Uloženi su u posujilnicu. Bratu Čehu srdačna zahvala!

Uprava „Naše Sloge" primila je za „Djačko pripomoćno družtvo" u Pazinu, tečajem mjeseca decembra:

G Mat, Curić, sudb. pristav u Glini sakupio u veselom društvu, a darovaše g. Š. Kaiser 40 nč., B. Banjeglav for. 1, A. Srnka for. 1, M. Curić (sakupljač) for. 1, S. Ivančević 50 nč., M. Ivančević 20 nč., Z. Lopašić 50 nč., F. Abele 50 nč., dr. Vrabčević 1 for., ukupno for. 6.10. Isti opet for. 3.65. Dr. D. Vitezić Krk, za oprost od čestitanja for. 2. Dr. Šulentić, Glina for. 1. Jak. Smok. Pula for. 1, Jos. Grašić Beram for. 2. Skupa for. 15.75

„Prip. društvo" u Pazinu primilo je za oprost od čestitanja ova gospoda: dr. M. Trinajstić for. 5, dr. D. Trinajstić for. 5, Franjo Frankola. kapelan, Pazin for. 1, Josip Mandić, obć. blagajnik, Pazin for. 2, Franjo Stefanutti. župnik, Paz 50 novč.

Za „Bratovščinu hrv. ljudi u Istri", primila je naša uprava mjeseca decembra sliedeće: dr. D. Vitezić, Krk, kao zaoprost od čestitanja for. 2, ravnatelj F. Natejčić, Pazin za isto for. 3, ukupno for 5.

Darovaše za „Bratovščinu" kao oprost od čestitanja prigodom nove godine: gg. Mirko i Ernesta Jelušić, Kastav for. 2 gg. Miroslav i Evgenija Grosman, Kastav for. 2, g. Vrabec, kapelan, Kastav for. 2, Hrv. Čitaonica u Kastvu, darovala je „Bratovščini" mjesto vienca na lies pok. člana I. Karlovarisa for. 10.

Podružnica sv. Cirila i Metoda u Sovinjaku obdržavati će dne 7. siečnja 1900. u nedjelju svoju godišnju skupštinu u selu Brda na 4. sata po podne sa navadnim redom. Odbor,

Centralna posojilnica slovenska, sa sielom u Krškom, kojoj se je pridružilo do sada 32 posujilnice, imala je lani 300.000 K prometa. Njezin organ „S l o v e n s k a z a d r u g a", glasilo slovenskih posujilnica i gospodarskih zadruga izlaziti će takodjer u novoj godini. Prvi broj donaša raznovrstne narodno-gospodarske razprave. Predbrojba je na godinu 4 K a naručuje se kod spomenute zadruge u Krškom.

Javni pozdrav!

Pošto mi nije moguće svakoga posebice, to ovim javno — prigodom mojeg odlazka iz Voloskoga u Podgrad — pozdravljam sve moje prijatelje i znance te im tom prilikom šaljem najiskrenije čestitke prigodom nastajuće nove godine. — Da Bog poživi vrle brate Hrvate to iskreno želi brat Slovenac

Josip Kariš.

P. n. obćinstvu uslobadjam se najaviti, da sam otvorio u Pazinu

knjigovežnicu

obskrbljenu strojevima najnovijega sustava, kano i

trgovinu knjiga i papira

sa zalihom svih školskih potrebština.

Izradjujem sve radnje zasjecajuće u moj zanat, kano: albume za fotografije, okvire u plišu, damasku, atlasu, koži itd.

Nemam li prigodice kakve stvari u skladištu, to istu nabavljam u najkraćem roku, bez ikakvih kupčevih troškova. Isto tako preskrbljujem tiskanice za školske, obćinske i župne urede.

P. n. mušterije upozorujem, da se za sve naručbe najave dopisnicom, pošto je to najjeftiniji put, te iste obavljam u kratkom roku solidno i uz umjerene ciene. Sa štovanjem

IVAN NOVAK,

knjigoveža u Pazinu, naproti c. kr. državnoj gimnaziji.

Zašto u Ameriku

pošto si takodjer doma lahko novca zasluži onaj, koji znade čitati i pisati; te je u istinu voljan truditi se? Upiti u tom pogledu neka se šalju u zatvorenim pismima sa naslovom **„Ne u Ameriku"**, poste restante u Ljubljanu.

Filijalka

c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2¾%
30- „ „ 3¼%

U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz 2¾%
8 „ „ 3 „
30 „ „ 3¼ „

Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 25. oktobra.

U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
3-mjesečni „ 2¼%
6- „ „ 2½%

Okružni odiel.

U vriednostnih paprih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.

Kupnja i prodaja

vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1‰ provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac. inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po dnevnom tečaju.

Prsni čaj sa „Učke-Gore".

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, sva sovrstnim na zubam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvotatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava tegoća ili mučnina, tjera napahlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, zelodačne grčeve, zatica, grozica ili zimnica, zavijanje ili gržnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čili i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, zamost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfriškaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast koše. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njećnost, bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčistiih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, črvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu:

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

Broj 2. U Puli, dne 11. jenara 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se nepleća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće, na godinu 4 K za seljake ili K 5·—, odn. K 2·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Upit zastupnika Spinčića i drugova

na njegovu preuzvišenost gospodina voditelja ministarstva za bogoštovje i nastavu — obzirom na popunjenje učiteljskoga mjesta na talijanskoj pučkoj školi u Opatiji.

U sjednici zastupničke kuće 23. novembra 1805. naveo je prvo podpisani sa drugovi razne slučajeve nezakonitoga, samovoljnoga postupka kod popunjivanja učiteljskih mjesta u Istri, i postavio sliedeći upit na tadanjega gospodina ministra za bogoštovje i nastavu:

„1. Jeli vašoj preuzvišenosti poznat postupak prigodom popunjenja mjesta učitelja i voditelja na talijanskoj pučkoj školi u Opatiji, i može li taj postupak odobriti?

2. Jeli vašoj preuzvišenosti poznato, da c. kr. zemaljsko školsko vieće za Istru u Trstu, zadovoljavajuć samovolji istarskoga zemaljskoga odbora i njegovih članova, uzkraćuje definitivno namještenje raznih usposobljenih i inače povoljno kvalifikovanih učitelja, i to samo hrvatske narodnosti, na raznih pučkih školah?

3. Jeli vaša preuzvišenost voljna narediti shodna, obzirom na ono što se je dogodilo i ovdje ocrtalo, toli da se u buduće već što takova nedógadja"?

Povod tomu upitu dao je postupak kod imenovanja učitelja i voditelja na talijanskoj školi u Opatiji, gdje je c. kr. zemaljsko školsko vieće će om 26. oktobra 1895., povodom tim, što zemaljski odbor uzkratio prezentiranje jednoga od triju molitelja predloženih od občine Volosko, i za talijanske škole posve usposobljenih i inače povoljno kvalifikovanih, ovlastilo c. kr. kotarsko školsko vieće na Voloskom, da injesto provizorno popuni, te mu u tu svrhu podučitelja Visintini preporučilo. C. kr. kotarsko školsko vieće ovršilo je taj poticaj č. kr. zemaljskoga školskoga vieća i Visintina imenovalo.

Kad je ovaj mjesto ostavio, namjestilo je c. kr. zemaljsko školsko vieće na talijansku pučku školu u Opatiji dosadanjega nadučitelja na dječačkoj školi u Poreču Antona Zarattin-a, i to kao provizornoga učitelja i voditelja.

Kako je do toga došlo, obrazložili su zastupnici i zemaljski odbornici odnosno također članovi c. kr. zemaljskoga školskoga vieća za Istru, Tomasi i dr. Gambini u saborskoj sjednici 26. febrara 1898. Iz njihova obrazlaganja je razvidno:

a) da su zemaljski odbor i č. kr. zemaljsko školsko vieće radi objuh učiteljskih mjesta u Opatiji (na hrvatskoj i talijanskoj školi) sklopili stanoviti kompromis;

b) da bijaše proti rečenomu Antonu Zarattin-u povedena disciplinarna iztraga, i proti njemu izrečena disciplinarna kazan;

c) da može c. kr. zemaljsko školsko vieće i slavenska stranka, odnosno občina Volosko, i po priznanju jednoga od dvojice govornika (dr. Gambini) učiniti temeljitih prigovora (fondate eccezioni) proti premještenju Antona Zarattina u Opatiju.

Kompromis glasio je tako (nota zemaljskoga odbora od 31. augusta 1896. br. 3887), da s jedne strane zemaljski odbor pristaje da se učiteljsko mjesto III. plaćevnoga reda na hrvatskoj pučkoj školi u Opatiji digne u II. red, i da se s druge strane ima smatrati premještenje Antona Zarattina, uzsliedilo uslied disciplinarne kazne, kao definitivno. C. kr. zemaljsko školsko vieće (njegova nota 30. septembra 1896. br. 1385) učinilo je izpunjenje drugoga zahtjeva zemaljskoga odbora odvisno od riešenja utoka, što ga je u toj stvari podnesla občina Volosko na c kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu.

C. kr. ministarstvo je utok občine odbilo, al ujedno i naložilo, da se ima na novo razpisati natječaj, što je c. kr. zemaljsko školsko vieće i učinilo.

U ovom razpisu natječaja nazrievali su spomenuti govornici u saboru prekršaje kompromisa sa strane c. kr. zemaljskoga školskoga vieća, i prédbacili su mu svašta.

Natječaj bio je po drugi put razpisan; občina je opet trojicu predložila; zemaljski odbor je po drugi put uzkratio prezentovanje jednoga od trojice predloženih, i za talijanske škole posve usposobljenih i inače povoljno kvalifikovanih molitelja; — i c. kr. zemaljsko školsko vieće kao da je sada pripoznalo opravdanimi prigovore obojice govornika radi toga, što se nije prije držalo odnosnoga kompromisa. To vieće je, polag izvadka zapisnika njegove sjednice od 9. novembra t. g. (gle „L' Istria" od 25. novembra 1899.) odlučilo definitivno premještenje provizornoga učitelja i voditelja I. reda Antona Zarattina na talijansku pučku školu u Opatiju.

Pošto se ima kompromise, kao što je prije navedeni, smatrati kao ništa posve nečuvena, posve samovoljna, nepravedna i nezakonita;

pošto takovimi kompromisi i čitavim takovim postupkom učitelji, koji su molili dva put za definitivno namještenje na javnoj talijanskoj pučkoj školi u Opatiji, gube prava, koja njim pripadaju na temelju § 48. državnoga školskoga zakona 14. maja 1869. i na temelju članka 3. temeljnoga državnoga zakona od 21. decembra 1867. br. 142., i pošto biva tim učiteljstvo u obće demoralizovano;

pošto biva tim občina, kao jedan od onih činbenika koji školu uzdržavaju, prikraćena u njezinih pravih, pripadajućih njoj na temelju § 50. državnoga školskoga zakona i na temelju odnosnosnih ustanova istarskoga zemaljskoga zakona 3. novembra g. 1874.;

pošto nemože biti nikakvih osobitih službovnih obzira (predvidjenih u § 18. odst. 2. istarskoga zemaljskoga zakona od 3. novembra 1874.), po kojih bi imao biti disciplinarno kažnjen učitelj premješten u Opatiju; te se u ovom slučaju nije nit smjelo dogoditi, jer je mjesto bilo zakonto i pravilno razpisano i jer su se zanj natjecali posve kvalifikovani učitelji;

dozvoljavaju si podpisani postaviti na njegovu preuzvišenost gospodina voditelja ministarstva za bogoštovje i nastavu sliedeći upit:

„Jeli vaša preuzvišenost voljna, prednavedeni slučaj, koli obzirom na disciplinarni postupak i disciplinarnu kazan proti dotičnomu učitelju, koli osobito obzirom na postupak prilikom popunjenja učiteljskoga mjesta na talijanskoj javnoj pučkoj školi u Opatiji, temeljito izpitati, i zadovoljiti sa svih strana pravu i zakonu"?

Beč, 16. decembra 1899,

Spinčić, dr. Laginja, V. Pfeifer, Kušar, dr. Žitnik, Žičkar, Pogačnik, dr. Ferjančić, dr. Gladyszowski, dr. Stojan, dr. Gregorec, Perić, Ochrymowicz, Wachmanyn, Barwinski, Vuković, Šupuk, Šuklje.

DOPISI.

Iz Lovrana, 6. siečnja t. g. Va aguste mesece pasale su tri leta, da je bil za podeštu zibran Jeletić, ma naši Talijani još nedaju, da se bira nova prezentanca, nego sve zatežu od meseca do meseca. Oni su svoji računi dobro storili — pak ih je s poradi tega čapal silni strah, da bi im se moglo kakogod zmaknut ono korito, puli kega se oni tako lepo tuste. Najviše su se bali prvega tela. Va tem su tele razumni i študijani ljudi — a to su najveć ljudi od našega hrvatskega zajika. Pak znate ča su storili, da budu i va tem tele imeli više glasi? Zbrali su neke furešte za lovranske grajane — i na ta način dobili su za se nekoliko sigurneh glasi. Mej temi grajani je neki Stoglav Costantini, neki notar Puović i neki duhtor Tamaro. Poznato je, da se za takove častne grajane biraju samo onakovi ljudi, ki su mestu puno dobra storili. A da vas ja malo pitam, ko dobro su našemu mestu storili Costantini, Puović, Tomaro i još neki drugi? Ako imate kakovu pravdu, pak greste Costantinu, vi ćete mu za to morat platit kako svakemu drugemu; Tomaro ne bi Lovrancu riceti storil za niš, da će te se obesit, a Puović ne bi ni slova napisal ni za vas, ni za nijenega na ovem svete. Pak takove ljude biraju za častne grajane? A ni ni to, nego postavimo mi, da ti ljudi — ti Costantini, Puovići i Tomaroti — najedanput osiromaše — a to je više nego moguće — pitam vas ja malo, ki bi ih moral onput hranit — njih i decu, ako bi je imeli? A ki drugi ako ne vi drugi — nesrećni Lovranci. I to kako da vi nimate dosta svoje skrbi, osobito va oveh vremeneh, kade čovek tako težko do šolda prihaja.

Nego zaludo je, njim je sve dopušćeno — oni delaju ča ih je volja i drago — a da je temu tako, krivi ste najviše vi, vi Lovranci. Koliko puta sam vam ja govoril i pisal — da se odkrižate od vraga paklenega, da se dugo držite od Talijani, ki ne gledaju, nego kako bi vas zatrli i do kraja rovinali. Talijani gredu za tem već puno, puno let — a to ne samo va Lovrane, nego i po sveh mesteh Istre. Oni bi oteli, da siromašniji svet, kmet i artižan, ostane za vavek ubog i prez nauka, zač oni znaju dobro, da će tako moć laglje s njim vladat. Da je to istina, neka vam bude ovo za dokaz. Pred jedno dvajset let poslali su Talijani s Parenca nekega svojga kumisara Cudera va Kastav, da bi tamo puk zmutil i obrnul ga na stran talijansku. Sve ča je on bil opravil va ono vreme va Kastve, to je on napisal va jednem dugem liste, ki je za sreću prišal v ruki našem ljudem. Va tem liste piše on neč i za Lovran. Poslušajte dobro dragi moji Lovranci:

„Ča se tiče Lovrana, napisano je va tem liste, to vam morem reć, da hrvatska stranka još ni onde dosta jaka, ma da bi mogla bit, ako se ne bude šlo na ruku lovranskem Talijanom. Ja sam za to storil preventiv za Lovran ***na način, da principali i kapitani ne budu plaćali komunske štivre, a s druge strani ja sam kmete nakrcal s velikemi tasami, ke ako se budu šegavo uporabljivale, za sigurno će našoj talijanskoj stvari bit od velike koristi,*** *zač te kako vanjščaki morat hodit našim talijanskim principalom i kapitanom, da im oni posadnju krajcari za plaćanje prevelike štivri i dragih tas, i tako te ti kmeti morat delat ono, ča budu oteli naši talijanski principali i kapitani".* Va tem liste ima još i nekeh drugeh stvari, keh ću vam drugi put napisat, za sada još samo dve tri besedi. Da vidimo, ako se spunilo ono, ča je ta Cuder pred dvajset let napisal. Je, spunilo se je, do zadnje besedi sve. Brižan vanjščak je po svem svega v rukah od talijanskeh pijavic, ke ga muzo i gule, da je Bogu plakati. Strahovite komunalne štivri, ke mora siromah plaćat, hitit će ga za ko leto na cestu. — Lovranski vanjščak, ki bi mogal bit mali gospodin, morat će poć od kući do kući pekljat koricu kruha, s kim će hranit svoju decu. Od cele Istre najnevoljniji je naš kmet lovranski. Svako selo druguda ima već svojga popa, mešira ale duhtora a ča ima lovranska vanjščina? Niš. Još prvo je i bilo neč, dok su se sva vanjska deca vadila va škole va materinskem svojem zajike, a sada?

Zlo, zlo i zlo — da huje već ne more ni da bude. A škoda za naše mesto, škoda za naši ljudi, da su ovako prokleti. Da je samo malo razuma, sve bi se to od dneva do noći obrnulo — pak bi svem i svakomu bolje bilo. Dosta bi bilo, da se vanjščina složi s onemi vrednemi našemi ljudi va grade, ki nisu zatajili svojga zajika, ki još nisu pod noge hitili svoj obraz i draga spomen svoje materi, — da, dosta bi bilo, da se sve ča j' va Lovrane vredno i pošteno digne na nogi, pak da reče: Dole nedostojni! Dole Talijani! To je zemlja naša!

Lovranci — i grajani i vanjščaki, koliko god vas ima, ki imate srca i poštenja, čujte moju besedu: — Složite se svi va jedno, pak potirajte s korbačom v ruke prodavače vašega imena i poštenja, kako je jedanput Isus stiral s crekvi nevredne one trgovce Židove. Dignite se, složite se, pak na dan, kad budete zvani, da birate novega podeštu i nove sudce, dajte složno svoje glase onim ljudem, ki te vaše ime, vaš zajik častit i čuvat, kako reliviju, i ki će z vašom težko zasluženom mukom gospodarit onako, kako treba!

Vaš
Barba Tončić.

Boljun 4. januara 1900. Danas bio izabran načelnikom naš rodoljub g. Jakov Buretić, posjednik i trgovac sa 14 proti 4 glasa, koje je dobio isto ništa manji rodoljub Tome Iliašić. Sjednicom, kojoj je prisustvovao sam c. kr. kapetan, ravnao je najstariji član zastupstva g. Antun Ulianić iz Boruta, pozdraviv zastupnike sa kratkim ali liepim govorom. Sve spletke naših protivnika u i izvan občine i našeg jednog velečastnoga, da bi ova občina presla opeta u talijanske ruke izjalovile se. I. Fabian, koj je već na prvoj sjednici svojim talijanskim „brbljanjem" pokazao, da goji sasvim protivno čuvstvo od ostalih zastupnika, mogao se je osvjedočiti sa gromovitim trokratnim „Živio", da je za njega grožđje još jako kiselo. Preporučamo novom zastupstvu, da razboritio i triezno ovu do skrajnosti zapuščenu občinu upravlja, a od novoizabranog načelnika očekujemo, „da će izgladiti nekoje hrapavosti, koje među njim i pučanstvom obstoje, te si tako steći obljubljenost svih občinara".

P. S. Pošto svuda glas kola, da se izbor u prvom tijelu nije baš „čisto" obavio, bilo bi dobro razpisati jednu nagradu od 100 kruna za onoga, koji bi bio vriedan pred sudom „taj nečisti izbor" dokazati; za 100 kruna sjegurno bi došli štogod na svjetlo.

Politički pregled.

U Puli, dne 10. jenara 1900.

Austro-Ugarska. Iz bečkih listova doznajemo, da će doći još tečajem ovoga čedna do promjene ministarstva. Sadašnje ministarstvo dr. Witteka svršilo je svoj zadatak time, što je na temelju § 14. prihvatilo tako zvane državne potrebe t. j. privremene nagodbene osnove i privremeni proračun.

Sastav novoga ministarstva biti će povjeren bivšemu ministru unutarnjih posala u kabinetu grofa Clary-a dru Körberu. Novomu ministarstvu biti će zadaća, da izmiri Čehe i Niemce i da izgladi put parlamentarnom vladanju u Austriji. Predsjednik ministarstva Körber, imati će, da izradi jezikovni zakon, koji će biti eventualno predložen carevinskomu vieću na razpravu i odobrenje. Novo ministarstvo imalo bi biti činovničko, jer se Niemci unapried groze ministarstvu, koje bi bilo sastavljeno iz desnice carevinskoga vieća.

U novo ministarstvo imali bi stupiti kao činovnici — osim Körbera i namjestnici Moravske i Primorja. Glede grofa Goëssa pronio se opetovno glas, da bi stupio u novo ministarstvo kao ministar trgovine. Osim činovnika stupili bi u to ministarstvo i ministri zemljaci bez listnice za Česku, Galiciju i jedan Niemac. Neznamo čemu Niemcem davati posebnoga ministra bez listnice, kad će u tom ministarstvu i bez toga sjediti većina ili skoro sve sami Niemci činovnici.

Ako bi pošlo za rukom novomu ministarstvu izmiriti Čehe i Niemce, tada bi se još tečajem ovoga mjeseca sastalo carevinsko vieće.

Za slučaj, da postane ministrom grof Goëss, imao bi postati namjestnikom u Trstu bivši ministar prosvjete Bylandt ili bivši ministar trgovine Dipauli. No to su tek naklapanja.

Iz austrijske delegacije imademo zabilježiti jednu izjavu zapovjednika vojne mornarice, admirala Spauna. U sjednici rečene delegacije, dne 8. t. mj. razpravljalo se je o proračunu vojne mornarice. Delegat dr. Ferjančić opazio je tečajem razprave, da u vojničkoj bolnici u Puli neima liečnika Slavena, premda imade u njoj bar polovica bolestnih Slavena. Admiral Spaun u svom odgovoru na razne primjetbe delegata, osvrnuo se i na gornju opazku Ferjančićevu tim, što je izjavio, da je većina članova vojne mornarice talijanske narodnosti, jer da se vojnike uzimlje iz obalnih gradova Primorja. Težko nam je vjerovati, da je g. admiral dao ovakovu izjavu; nu ako je to u istinu učinio, žao nam je, što ne pozna svoje mornarice i što mu nije odgovorio koji član delegacije onako — kako je to zaslužio.

Srbija. Iz Biograda nam pišu, da tamo očekuju austro-ugarskoga poslanika na srbskom dvoru baruna Schissel-a, koji ostavlja Biograd, jer bijaše nedavno imenovan predstojnikom c. k. dvorske kabinetske kancelarije u Beču. U Biogradu, da ostavlja barun Schissel najbolju uspomenu na dvoru i medju diplomatičkimi drugovi.

Crna gora. Crnogorski knez Nikola imao bi do mala bečkomu dvoru u posjete. Tomu posjetu poriču bečki novinari političko značenje, dočim pišu ruske novine, da će taj posjet biti u prvom redu čin udvornosti kneževe.

Talijanska. Talijanski ministar rata, general Mirri, dao je ostavku, koju je kralj primio. Listnicu ministarstva rata povjerio je kralj privremeno ministru predsjedniku, generalu Peloux.

Englezka. Sa englezko-afričkog bojišta neima jošte glasa o odlučnoj bitci, koju se obćenito očekuje. U ovo zadnje doba bilo je više manjih okršaja izmedju Engleza i Afrikanaca. Reć bi, da su još uviek ovi posliedniji pobjeditelji.

Franina i Jurina.

Fr. Jur sam čul, da talijanska gospoda Istre nemogu videt nijednega našega popa ni napisanega.

Jur. Ter je tako, nego nemoru ni svojga, ako nepleše kako oni sviraju. Rovinjezi na primer bi nekega svojga don Bernarda volili vidit na vrh Učki lego mej sobom.

Fr. Jel' Talijan?

Jur. Je bolji lego oni, lego njin Bernardo kvari posli va trgovine i vadi kmeta i kopača pametno delat i gospodarit, a to je gospodi i buligarom za vraga.

Fr. To ti je ona stara gospodska muzika, da ki je s kmetom, ta nemore bit s talijanskom gospodom.

* * *

Fr. Kamo tako naglo, kako da neki za tobom teče?

Jur. Vero bežim iskat ženo.

Fr. Ča ti je pobigla?

Jur. Ni mane ne, hvala Bogu, nego jenemu talijanskemu meštru.

Fr. Odkuda?

Jur. Blizu slavnega Pirana.

Fr. Dragi ti, pusti ju neka biži, senjal da nima muža za korist.

Domaće i razne viesti.

Zastupnik dr. Laginja poboljevao je od polovice decembra do pred malo dana. Sada je hvala bogu opeta posve dobro. Kako nije polazio u pisarnu i u obće vrlo malo mogao pisati, moli ovim putem, da se strpe koji su od njega što želili, a zahvaljuje svim onim mnogobrojnim znancem i prijateljem, koji su mu čestitali budi božićne blagdane, budi novu godinu.

Ujedno je za oprost od čestitanja sa svoje strane isti zastupnik uručio našem uredničtvu po dvie krune za Družbu, za Bratovšćinu i za Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu.

Bartoli položio mandat zemaljskog zastupnika. U trščanskih novinah od dne 2. t. mj. čitamo, da je državni i zemaljski zastupnik Istre Bartoli položio mandat zastupnika na istarskom saboru. Taj korak talijanskoga zastupnika Istre opravdavaju rečene novine time, što da je talijansko političko družtvo za Istru odsudilo djelovanje talijanskih zastupnika Istre na carevinskom vieću. Mandata za zt carevinsko vieće da nije položio, jer da se je bilo bojati, da bi Talijani taj mandat (V. kurija) izgubili.

Deputacije na c. kr. namjestničtvu u Trstu. U ovo zadnjih osam dana bijahu tri deputacije iz Istre na c. kr. namjestničtvu u Trstu. Sve tri došle su u školskim poslovima, i sve tri predvelo je odnosnim izviestiteljem i nekojim drugim osobam naš glavni urednik g. Mandić, u svojstvu zemaljskoga zastupnika.

Prva bijaše deputacija iz obćine Boljun, radi ustrojenja pučke škole za porezne obćine Vranja i Brest. Obćinari tamošnji kupili su novu kuću za školu za 6000 for. Polog izkaza djece od 6—12 godiña, polazilo bi onu školu preko stotina djece. Obćinsko glavarstvo u Boljunu i odnosno mjestno školsko vieće, zamolilo je 23 novembra 1899. c. kr. zemaljsko školsko vieće, da ustroji na Vranji pučku školu. Jedan od zemaljskih prisjednika obećao je na licu mjesta, da će se toj opravdanoj želji puka i zakonu zadovoljiti - čim obćina nabavi kuću. Uzprkos tomu neima ni odgovora na molbu, ni škole. Obćinari mrmljaju i prigovaraju, da su uložili tolik novac u kuću, koja je odobrena za školu a škole neima, niti znadu kad će ju otvoriti.

Odlučili se dakle predstavnici onoga puka, crkveni i svietski te se podali u Trst, gdje razložiše svoje jade i nevolje. Obećano im bijaše, da će se požuriti sa riešenjem njihove molbe. Oni očekuju od sl. c. kr. kotarskoga vieća i novoimenovanog c. kr. kotarskog školskog nadzornika u Pazinu, da će doći u susret opravdanomu zahtjevu obćinara Vranja i Bresta.

Druga deputacija bijaše iz porezne obćine Brešnica, mjestna obćina Klanjec. Ova je deputacija došla pitati za odgovor na molbu podnešenu g. 1893. za ustrojenje posebne škole u njihovom mjestu. Onih obćinara djeca polaze sada školu u Klanjcu, gdje bi se imala otvoriti dvorazrednica, te pitaju, da im se otvori mjesto toga, jednorazrednica u Brešnici. Iz odgovora dotičnoga izviestitelja mogli su razumjeti, da se neće njihovoj molbi zadovoljiti, jer je jedno mjesto od drugoga odaljeno jedva dva kilometra. Brešničani temelje svoju molbu na tom, da je kod njih 4 puta više djece nego li u Klanjcu, i da je njihovoj djeci zimi po sniegu i vjetru nemoguće polaziti školu u Klanjcu.

Deputacija iz Brešnice mogle su školske oblasti svakako prišteditи trud i trošak tim, da su moliteljem na njihovu molbu od g. 1893. pismeno odgovorile i navele razloge, radi kojih nije — bar za sada — moguće zadovoljiti njihovoj molbi.

Treća deputacija bijaše iz Kaštela (Kastelvenere), koja se je došla potužiti, što su tamošnje pučanstvo talijanaši iz Pirana zaveli, da se podpiše za talijansko-slavsku (italiano-slava) školu, a kad tamo narinuše im čisto talijansku školu, u kojoj podučaje učitelj Talijan hrvatsku djecu, i gdje nerazumije učitelj većinu djece, nit djeca učitelja. (O toj školi vidi viest pod naslovom: „C. kr. namjestnik u Kaštelu“. Op. Ured).

Još Božićnica hrv. škole u Puli. Dužni smo osobito iztaknuti, da je medju plemenitimi darovatelji, koji su se sjetili naše dječice, jedan rodoljub izvan Pule, a to g. Jan Dejak bivši kapetan mornarice, sada u Ljubljani. On je podario sam dvadeset kruna. Hvala mu!

Naši franjevci u Rimu zaredjeni. Pred božićnimi blagdani zaredjeno je u Rimu u lateranskoj crkvi „majci sviju crkava svieta“ osam mladih franjevaca iz medjunarodnog kolegija sv. Antuna, iz svih hrvatskih pokrajina. Primili su djakonat: fra. Ante Majić iz Hercegovine; poddjakonat: F. F. Vjekoslav Cvitanović i Dobroslav Ivandić iz Bosne, Milan Ujević i Dušan Radić iz Dalmacije, Jerko Šulina i Ciril Burušić iz Isre te Fran S. Šurina iz Hrvatske.

C. kr. namjestnik u Kaštelu. Njeg. preuzv. g. grof Goëss, c. kr. namjestnik za Primorje, posjetio je i naše siromašno mjesto. On je medju ostalim posjetio i našu nesretnu školu. Onoga dana bijahu u školi 53 djaka, dočim ih je upisano — ako se nevaramo — 120.

G. namjestnik dao je da djeca čitaju — dakako talijanski. Ustane jedan dečko, čita nekako, ali na upit g. namjestnika, da protumači, što je čitao, ili, da reče svojim riečima, dečko šuti kao zid. Na upit kojim jezikom govori doma, odgovori dečko: slavo. To isto dogodilo se g. namjestniku i sa drugim djakom. Kasnije upitao je g. namjestnik iz zemljopisa jednoga djaka, neka kaže na zemljovidu, koji je i gdje je glavni i prieslolni grad njegea carstva. Ni na to pitanje nije djak znao odgovoriti. Napokon reče g. namjestnik školskoj djeci, neka ustanu svi oni, koji govore doma slavski (slavo). Od 53, ustalo ih ih je 46. Ova brojka, netreba tumača. Pratioc g. namjestnika zabilježio si je ove brojke, a g. namjestnik mogao se i kod nas osvjedočiti kako se u Istri umjetno stvara Talijane na štetu našu i još budi koga.

Novi nàmet u Puli, potvrdjen je i stupiti će brzo u porabu zakon pokrajinski, kojim se udara novi namet na stanove u gradu Puli. Za osladiti pilulu, Talijani taj namet zovu soldo pigioni ali taj soldin kažu da će obćini nositi 40 do 50 tisuća forintih svake godine.

Taj namet neće podnositi gospodari od kuća, nego će ga plaćati svaki onaj, koji stanuje u tudjoj kući, dakle svaki koji plaća stanarinu. A kućni gospodari nositi će samo onoliko, koliko bi odpalo na njihov stan. Namet će se računati na temelju fasija, koje se dadu poreznoj oblasti. Svaki stanar neće biti dužan posebice da nosi plaćati taj namet, nego gospodar ili upravitelj kuće pobirati će ga od stanara i plaćati u obćinu.

Do 120 for. godišnje stanarine plaćati će 3 namela 3 po sto, dakle for. 3·60 koji plaća stanarine više od 120 for. godišnjih, plaćati će pet po sto naviška.

Netreba ni spomenuti, da je taj zakon stvoren na želju i zauzimanje sadanje obćinske uprave, a stalno ne na veselje ni zadovoljstvo naroda. Obćinska uprava brani se doduše tim, da je sagradila u ovih zadnjih godina vodovod i bolnicu, ali koliko mi znamo, jedno i drugo gradjeno je novcem posudjenim i jedno i drugo daje liep dohodak, tako da bi moralo pokrivati interese, tekuće troškove i stogod odbacivali na odplatu kapitala.

Dakle ono novo breme u onolikoj mjeri nije bilo potrebito za jur učinjene stvari.

Nego, govori se na dalje, da će onaj novi namet služiti za kanalizaciju i uredjenje cesta i ulica gradskih.

Viditi ćemo, koliko će biti istine na tom, svakako hrvatski porezovnici ovoga grada neimaju razloga biti zadovoljni s novim plaćilom, koje ide u ruke jednoj upravi obćine, koja niti našega jezike ne priznaje, pak zato nemamo vjere ni u gospodarstveni diel takove uprave.

Cotićeva večer. U nedjelju sabralo se u Trstu skoro 40 prijatelja i štovatelja urednika g. Cotića, da kod prijateljske večere proslave deseigodišnjicu njegovoga sudjelovanja kod lista „Edinost“. Tom prigodom izrečeno je mnogo napitnica većinom na čast g. Cotića. Ona večer prošla je u najživalnijoj zabavi i srdačnom prijateljstvu.

Mi čestitamo i ovim putem našemu prijatelju i drugu, te se s njime veselimo, što je ovom prigodom doživio više odlikovanja i počasti, više izraza ljubavi, pouzdanja i privrženosti nego li ijedan slovenski ili hrvatski urednik. Živio!

Još o obćinskih izborih u Boljunu. Sa onim, što smo do sada priobćili o netom svršenih izborih za mjestnu obćinu Boljun, htjeli smo onaj posao zaključiti, nu pošto nas talijanske novine Istre potežu za jezik, izvolite g. uredniče uvrstiti u Vaš cienjeni list još ove par redaka. Rečene novine hvastaju se naime, da su izabrani u I. tjelu talijanski kandidati, da su u tom tjelu Talijani u većini, da je bogatstvo u toj obćini u talijanskih šakah itd. itd.

Već bijaše rečeno u ovom listu, kakvi su Talijani oni seljaci iz Boruta i Paza, koji su glasovali za tobožnje Talijane. Skoro nijedan od njih ne govori u obitelji talijanski. Boručani bijahu ili kupljeni ili zavedeni, isto tako i nekoji Pažani. Ovi jedni i drugi su Talijani koliko i moj postol. Pak uza sve te zavedence i prodanče, dobila je talijanska stranka samo tri glasa, većine. Nu ni ove većine nebi bila imala, da je dvojica gospode, po jeziku i porodu naših — učinila svoju svetu dužnost. Težko nam je s njihovimi imeni na svjetlo, ali kad to Talijani — njihovi prijatelji traže — neka bude. To je naime boljunski župnik velečg. Frane Matičić, po rodu i odgoju Slovenac i boljunski učitelj gosp. Ante Dukić, po rodu i odgoju, Hrvat. Ni jedan ni drugi od ove dvojice nije pristupio k izboru u I. tjelu, kako bi bili morali. A da su ova dvojica posla na biralište, bio bi s njimi i za nas glasovao kao treći jedan iz Boruta, koji nam je bio čvrsto obećao, da ako bude njegov glas odlučivao, da će ga dati nama.

Gg. dakle Matičić i Dukić odlučili su talijansku pobjedu, na čemu čestitamo njim i Talijanom.

Od nepristranosti „Primorskog Lista“ iz Gorice očekujemo, da će i nakon ovoga, što ovuje priobćismo, pohvaliti g. Matičića kano uzornoga rodoljuba, koji revno radi za duševno i tjelesno dobro svoga puka. Mi mu se liepo zahvaljujemo na takovom rodoljublju!

Pouzdanica i putnkaz našim zastupnikom. Resolucija, koju je stavio na glavnoj skupštini političkoga družtva „Edinost“ pazinski načelnik, gosp. dr. Kurelić, i koja bijaše uz burno odobravanje jednoglasno prihvaćena, glasi:

„Redovita godišnja skupština političkoga družtva „Edinost“, sakupljena dne 26. novembra 1899. u Trstu, uvaživ položaj hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru posliednjili godina odlučuje:

1. Odobrava postupak hrvatsko-slovenskih zastupnika na rečenom saboru u cielosti i pojedinosti, imenito takodjer, što su izašli iz sabora, pošto su uvidjeli, da se uza sve spomenice, koje se je poslalo visokoj c. kr. vladi, postupanje prema njim nit sa strane većine nit imenito predsjednika sabora a nit povjerenika c. kr. vlade nimalo promjenilo nije.

2. Pripušta njihovoj uvidjavnosti, da svoj postupak urede za budućnost, nu drži, da nebi imali stupiti u sabor dok:

a) njim nebude sa strane c. kr. vlade i sa strane saborskoga predsjednika posve stalno i neopovrzivo zajamčena sloboda govora u njihovom jeziku, i to koli ustmeno, toli pismeno, ovo posliednje obzirom na predloge i interpelacije, koje bi se svakako na prvom mjestu u hrvatskom ili slovenskom jeziku imale čitati, naime u jeziku, u kojem su sastavljene; obzirom na dosadašnje držanje saborskoga predsjednika, ovaj bi morao opozvati prije svoje tomu protusloveće izjave;

b) dok njim nebude zajamčeno, da će biti birani u saborske odbore, kao što su birani zastupnici manjine u svih saborih svieta;

c) dok njim se nezajameći, da će se ukinuti usljed nasilja provedeni izbor člana zemaljskoga odbora iz kurije zastupnika ladanjskih občina, koji njim po zakonu pripada;

d) dok nebudu dobili stalnoga uvjerenja, da će zastupnici c. kr. vlade u saboru, sliedeć primjer Njeg. Veličanstva, pripoznavati riečju i činom posvemašnju ravnopravnost obiju jezika u Istri govorenih, i da će saviestno i istinito izviešćivati o razpravah i dogodjajih u saboru;

e) dok njim nebude zajamčena sigurnost osobe u i izvan sabora, i da će sabor biti sazvan u takav grad, koji je shodan za to obzirom na obćila, i u kojem mogu dobiti pristojne stanove“.

Liepi dar banke Slavije. Pod tim naslovom čitamo u zagrebačkom „Obzoru“ da je njegovom uredničtvu predao dne 5. t. mj. u ime središnjeg ranateljstva banke „Slavije“ u Pragu“ ravnatelj zagrebačkog njezinog odjela g. Hanuš krasnu svotu u iznosu od 200 kruna s namjenom, da se dade od te svote 100 kruna „družbi sv. Cirila i Metoda u Istri“ 50 kruna „pripomoćnom djačkom družtvu hrvatske gimnazije u Pazinu“ i 50 kruna „hrvatskomu akademskomu podpornomu družtvu“ na hrvatskom sveučilištu.

Krasnim tim darom pokazala je „Slavija“, taj odlični slavenski zavod, ponovno svoju ljubav prema našim narodnim družtvom, pak nema sumnje da će krasni taj dar razveseliti svakoga Hrvata, kojemu je na srcu naša mladež, koja polazi škole, kao što je na srcu „Slaviji“, što je i ovim darom liepo dokazala. I mi joj od naše strane izričemo najljepšu zahvalu, imenito g. Hanušu, na čiji su predlog ove svote kao darovi, tako liepo razredjene i podieljene.

Iz Medulina nam pišu: U zadnjem broju puljskog smrada (u prilogu) na drugoj strani čita se da je Grgo Lorencin iz Medulina darovao 4 K za djake tal. gimnazije u Pazinu, dočim on i otac mu, naš stari čestiti Pere, nisu dali obadva skupa za hrv. prip. družtvo u Pazinu već upravpo, te svote. Toliko na znanje Medulinecm osobito njegovim svakom: jednomu trgovcu, dragomu učitelju a trećemu skoro odvjetniku. A sada — jošte par rieči.

Da znaju čitatelji „Naše Sloge“ zašto ovo pišem, kazat ću im, da je taj Grgo Lorencin občinski upravitelj i delegat u Medulinu. Zadnjih izbora u car. vieće bio je još naš, nu kad su vidili Talijani da sada pok. delegat Mate Radošević nije im mogao kupiti nijedne ovce, zgrabili su vam Grgu i učinili ga obć. zastupnikom i delegatom a većina Medulinaca izabrala si ga još prije obć. upraviteljem. Sad on burdiža kako puše vjetar iz Pule.

Nu kad budu izbori za obć. vieće, neka gledaju Medulinci, koga će izabrati za poglavara. Poglavar treba da je zreo, pametan, pošten, nesmije misliti više na vrć nego na obć. stvari. Za danas dosta, a do zgode ćemo iznieti još koješta.

Naknadni izbori za zemaljski sabor u Gorici. Na mjesto odstupivšega zastupnika g. Alfreda grofa Coroninia, imali su izabrati veleposjednici na Goričkom dne 3. t. mj. jednoga zastupnika. Taj se je izbor obavio rečenoga dana u podpunom redu. Izabran bijaše kandidat slovenske narodne stranke g. Gabršček, veleposjednik i načelnik u Tolminu. Talijansko-vladin kandidat grof Lanthieri dobio je uzprkos živoj agitaciji Talijana i vladinih ljudi, veoma malo glasova. Čestitamo sviestnim slovenskim veleposjednikom u Goričkoj!

Pišu nam iz Raklja. — Župeupravitelj pop Nicolich bio je sa svimi proti jednomu glasu izabran predsjednikom upravnog vieća.

Financijalna oblast naznanjuje, da vrieme za prikazivanje fasija od lične dohodarine i prihodarine ustanovljeno je do 15. februara 1900. Fasije se imaju prikazati pismeno i ustmeno. Tiskanice se dobivaju kod poreznih ureda. Preporučujemo našim sumišljenicima, da pitaju hrvatske tiskanice a odlučno odbiju talijanske, jer nisu dužni talijanske primati. Ustmeni izkazi o dohodarini naših ljudi, treba da budu uzeti na zapisnik u hrvatskom jeziku.

Iz Lošinja, pišu nam: Znade se, kako su seljani sa bližnjih otočića Suska, Unija i Ilovika više puta prosili, da im se dade parobrod, koji bi nosio poštu redovito, jer dok je nosi, kako sada jedna barka, dogodi se, da ona i uz ne vele zlo vrieme, ne može doći s poštom, niti je dignuti po citav tjedan i više. Dok ne ima dakle parobroda, veoma je težak saobraćaj osobito Suska i Unija sa Lošinom i obratno. Ipak, što se tiče n. pr. samo Suska i Lošinja, ne mogu jedan bez drugoga, pošto i Lošinjani imaju na Susku svojih vinograda i Suščani opet dolaze amo prodavat vino, jaja i ostalo, te nabavljaju si ovdje potrebito za kuću. Znamo i to, da je visoka vlada pripravna dati podporu bilo kojem parobrodarskom družtvu u tu svrhu. Ali na žalost čujemo, da ovdješnji vlastnik parobroda g. Martinolić traži previsoku subvenciju, te se je bojati, da na taj način preprieči i ovaj korak, poduzet na korist spomenutih otočića i Lošinja. Preporučujemo dakle poduzetnijim družtvima, neka pokušaju plovitbu između tih mjesta i uvjeravamo ih, da im neće biti na štetu, već na korist, kako je sad veoma koristno Ugarsko-Hrvatskom parobrodarskom družtvu plovljenje između Rieke otoka Krka i Cresa, gdje pristaje parobrod u svaki kutić, dočim je s početka dvojilo isto družtvo u obće o kakvu uspjehu.

U izvješću občine kastavske čitamo sliedeće crtice, koje nas podsiecaju na ustanovu putujućih sudaca u Englezkoj, te su na čast občini, od koje je inicijativa potekla. Izvješće veli: Da bi ljudi uzmogli čim udobnije i čim manjim troškom obavljati svoje poslove kod suda, napravilo se je molbu na ministarstvo pravosudja, da ustanovi c. kr. kotarski sud u Kastvu za najveći dio občine. Do sad se toga nije doseglo, jer s takovimi stvarmi ide težko. Jedno se je ipak doseglo, najme to, da hodi sudbeni činovnik iz Voloskoga svakoga mjeseca u Klanu i tamo obavlja razne sudbene poslove s ljudmi. Mjesto da toliki hode na Volosko, i dangube i troše, hodi na državne troškove jedan u Klanu za one strane. Vadimo nadalje, da su občinski zastupnici gg. Mate Kundić i prof. V. Spinčić, darovali sve svoje dnevnice u dobrotvorne svrhe, na uhar siromaha. Hvale vriedno!

Božićnica za školsku djecu obć. veprinačke. Mužka podružnica sv. Cirila i Metoda u Veprincu nakanila je u godini 50godišnjeg jubileja vladanja našeg prejasnog cara i kralja Frana Josipa I. prirediti „božićnicu“ za školsku djecu; ali neočekivana i grozna smrt prepoljubljene carice i kraljice Jelisave prisilila je i našu podružnicu kao druga družtva, da namjeravanu ćslavu odroči. — Tekom godine 1899. pridruži joj se novoustrojena ženska podružnica u Poljanah, te složno nastavile i dovršile nakanjeno djelo. Ovog božića priredile su božićnicu, tu kod nas još neobičnu svečanost za obe naše škole, u Poljanah u oči božića, na Veprincu na zadnji dan godine. — Svečanosti lieno su uspjele; tek škoda, da nima tu nigdje pripravnijeg prostora! Nedužnoj djeci čitalo se veselje na očima i licu. A kako nebi, kad božićno drvo tako krasno nareseno i divno razsvjetljeno, a darova će imati za svakoga! — A s djecom se ti odrasliji razveseljuju. Tu smo čutili, kolika je razlika med takvom plemenitom zabavom i med onimi prostimi razvikanimi plesi, koji se žali bože kod nas sada dozvoljavaju, na sramotu i na porugu naših starinskih navadah, kršćanskih, čak i o božićnih blagdanih; — na plesih nam se djeca kvare, mladež gubi noći a roditeljima i gospodarima prouzročuje tristo jada i tuge. Tomu kod naših veselica nije bilo ni traga; baš obratno, tu je čovjek čutio, da mu srce zakucalo upravo svečanije — rekao bi, baš po blagdansku; kako se u sveto božićno doba i hoće. Djeca su nas liepimi deklamacijami, skladnim pjevanjem, pače i kratkimi igrokazi ne samo ugodno zabavljala, već i pokazala, u kako valjanih su rukah naših vriednih gg. učitelja. Čast njim svima! Našim podružnicam rado čestitamo na krasnom uspjehu. Tako se hoće! Vidili smo, što se može postići sa malo požrtvovnosti i složnog rada; tako valja i unapried. Kod nas će se naći još „dobre volje“, pače ufamo se, da sve to više. Dakle uztrajno i složno napried! Djeli iskrene ljubavi naći ćemo si put do srca našeg naroda, a od tuda dospjeti i k njegovomu osvjedočenju. A ufajmo i u pomoć! Pitajte od kuda? — Zar ste već zaboravili, kako su ti naši dragi mališi molili kod božićnog drva nebeskog djetića za staroslavni rod hrvatski? — Nu, to ipak znadete, da djetić — Isus tu drobotinu rado sluša, makar, da je ona iz tog preziranog roda hrvatskoga. Samo Vi tako upućujte našu djecu, naše ufanje, a činite i Vi svi, kao ona, onda će i našem rodu, našoj Veprinaštini zasjati „božićnica“ stare časti, slave i sloge! — Donio nam ju svima — prvi božić!

Iz Kastela (Kastelvenere) pišu nam 7. t. mj. Sudjeno nam bijaše, g. uredniče, da nesmijemo dugo uživati pravu radost i veliko zadovoljstvo. Vama je poznato, koliko smo se veselili dolazku našega bivšega velevriednoga župe-upravitelja, velečastnoga g. Kazimira Mandića, i kako bijasmo s njim zadovoljni svi koji pošteno mislimo i čutimo.

Ali naša radost nije trajala dugo. Naši narodni neprijatelji i protivnici svega što je nami milo i sveto, nisu samo mrko gledali našega obljubljenoga svećenika, već su mu činili svakojake poteškoće, tužili ga Petru i Pavlu, crnili ga desno i lievo, dapače smradili ga i u poznatom židovskom listiću. Nije čudo, da je sve to bolilo i pekło vriednoga mladoga svećenika, pak da je želio mirnijeg mjesta i života. On je postigao, što je želio, jer ga premjestiše odavle, ali je nas jadne ostavio tužne i žalostne. Neprijatelji njegovi i naši vesele se njegovomu odlazku, a mi žalimo i tugujemo. Ali neka se vrši volja božja!

G. Mandiću izkazali smo koliko smo znali i mogli našu ljubav i našu zahvalu prigodom njegovog boravka medju nami i kod njegovoga odlazka. Mi se ga spominjemo sa veseljem, pak mu šaljemo i ovim putem još jednom srdačnu zahvalu za sve ono, što nas je dobra i koristna naučio.

Na njegovo mjesto došao je drugi mladi svećenik, veleč. g. Pospišil, koga ćemo jednako štovati i ljubiti, bude li samo sliedio puteve g. Mandića. Mi nepitamo drugo, nego da nas vodi po pravom putu k spasu duša naših i da nam bude u i izvan crkve učiteljem i voditeljem. On je čovjek naše krvi i našega jezika, pak neka nas u tom jeziku uči rieč božju i dieli utjehe sv. vjere. Znademo i sami, da će mu šačica protivnika naših i crkvenih činiti neprilike, ali na te nemirnjake neka se nebobazire, nego na studo, koje ide rado u kuću božju i rado sluša rieč njegovu. Dobro nam došao!

Promjena na uredničtvu dvih hrvatskih listova početkom g. 1900. Gosp. Fran Supilo, dosadašnji urednik dubrovačke „Crvene Hrvatske“, preuzima o novoj godini uredničtvo i upravu lista „Hrvatska Sloga“ na Sušaku. List će se od nove godine zvati „Novi List“, te će izlaziti kao do sada svaki dan izuzev blagdane. Forinat će mu biti znatno veći, nego li je sadanji. U objavi o promjeni veli se na čelu lista: „Mi smo se zauzeli, da od sada ovaj list bude na visini svoje zadaće na ovoj znamenitoj točki u hrvatskoj nam domovini, pak se nadamo, da će hrvatsko občinstvo uvažiti značaj i važnost hrvatskog dnevnika na Sušaku i doći mu u susrete. Ime novog upravitelja jamči za hrvatski pravac i djelovanje“. Mi iskreno pozdravljamo naseg vrlog druga na novom poprištu i svesrdno želimo, da njegov rad uroditi na toj važnoj točki onim plodom za hrvatstvo, kojim se može podičiti u Dubrovniku.

Uredničtvo kod „Crvene Hrvatske“ u Dubrovniku preuzima, kako čujemo, Ivo Supilo pravnik i gorljiv rodoljub, komu će stati uz bok ponajbolji hrvatski rodoljubi iz Dubrovnika. Bilazijeva promjena na korist lista i stvari, koju toli krasno zastupa!

„Mir“, glasilo koruških Slovenaca, postao je četnik. Stoji na godinu 4 krune. Predplata neka se šalje u Celovec.

Novi list. U Mostaru započeti će izlaziti novi list pod naslovom „Kršćanska obitelj“ za zabavu i pouku za hrvatski katolički puk. Izlaziti će za sada jednom na mjesec i to u „Hrvatskoj dioničkoj tiskari“ u Mostaru pod uredničtvom č. o. Radoslava Glavaša. Stojati će na godinu samo 3 krune a za učenike i težake 2 krune.

Kako se obavlja popis puka u Istri? Tršćanskoj „Edinosti“ pišu iz koparskoga kotara sliedeću zanimivu crticu o glasovitom popisu našega puka u nekojih mjestih onoga kotara god. 1890.

U občini Koparskoj u selu Cezari bilo je svih stanovnika 324. Izmedju ovih nabrojio odaslanik koparske občine 100 Talijana (!?) i 224 Slovenca, dočim su u tom selu sve sami Slovenci. Kako je dakle do toga moglo doći, da je odnosni komesar našao tamo 100 Talijana? Vrlo lahko, jer istarskomu Talijanu je dosti, da znadeš kod popisa reći **si i no** pa eto te čista, punokrvna Talijana.

U selu Pobegi iste občine bilo je tada 793 stanovnika. Medju ovimi nabrojio je talijanski odaslanik 566 Slovenaca i 227 Talijana, što neodgovara nimalo istini, jer tamo neima ni 100 osoba, koje se priznaju Talijani.

U Hribih — občina Milje — našli su 841 stanovnika medju ovimi 619 Talijana i samo 222 Slovenca koji su razdieljeni po selih ovako: Božići 65, Hervatini 213, Jelerji 134, Fajti 61, Sodniki 47. Ukupno 521 stanovnik. U svih tih 5 sela stanuju sami Slovenci. Ova brojka svjedoči nam jasno, da je broj Talijana (619) umjetno stvoren. Tako se je popisivalo u svih občinah Istre naš puk, kojimi upravljaju Talijani. Na taj način pokrali su nas Talijani za hiljade i hiljade našega naroda.

Tako će istarski Talijani popisivati i buduće godine, nebude li se sam puk tomu protivio i nebudu li političke oblasti ovakovim slieparom bolje na prste pazili.

Brod pet sati pod morem. Francezka ratna mornarica čini pokuse sa novim ratnim brodom, koji se kreće pod morskom površinom. Takvi pokusi učinjeni su nedavno nedaleko pomorskog grada Toulon. Brod sa momčadi zaronuo je tečajem plovitbe pod more i plovio pod morskom površinom punih 5 sati. Brod bijaše često amo tamo bacan od valovah ali nije ništa pretrpio, kano ni momčad, premda bijaše u brodu posve zatvoreno.

Najstariji čovjek — koliko je poznato — umro je ovih dana u Vacu. Zvao se je Delfbergg, bila mu je 141 godina, te je do 90. godine služio kao vojnik. Sve do zadnjih godina bio je zdrav i krepak te je radio na polju.

Družtvene viesti.

Bratovšćina hrv. ljudi u Istri. Kao oprost od čestitanja prigodom nove godine darovaše „Bratovšćini“: gg. Laginja Mijo župnik u Voloskom 4 K, dr. Stanger Andrija odvjetnik u Voloskom 4 K, Jelušić Rajmund župnik u Berseču 4 K.

Spinčić Vjekoslav darovao je „Bratovšćini“ mjesto vjenca na lies pok. mu šurjaka I. Karlavarisa 20 K.

Jelušić Rajmund, povjerenik u Berseču doposlao za članove „Bratovšćine“ svotu od K 27·55. Imena dotičnih članova objaviti će se u dojdućem broju.

Podružnica gospojinskog družtva Crvenog križa za Trst i Istru, daje dne 13. januara 1900, na 9 sati večer u „Politeama Ciscuti“ maskirani elite-ples. Ulaz 2 K. Obične lože 10 K. Dvostruke lože 20 K. Galerija 50 h.

U Baderni držati će se dne 14. januara 1900 u 3 i pol po p. osnovatelina skupština „muške podružnice“ družbe sv. Cirila i Metoda.

„Bralno družtvo“ u Podgradu poziva na redovitu glavnu skupštinu u nedjelju dne 14. januara 1900 u 5 sati po podne u družtvenoj sobi u Podgradu.

Uplata „Naše Sloge“ tečajem mjeseca decembra u forintama a. vr.: J. D. Pula 2·—, D. G. Labin 3·—, J. B. Rab 4·—, Dr. V. b Z. Rieka 7·50, J. L. Z. Pićan 1·—, B. K. Sv. Marija 5·—, J. M. Ljubljana 10·—, A. T. Bravari-Sušak 2·—, N. U. Sv. Petar u š. 1·—, A. B. J. Lindar 2·—, K. B. Komen 2·50, O. F. D. Cres 1·74. Čitaonica Pomer 3·—, J. R. Sv. Ivanac 2·—, V. S. Kastav 1·—, B. K. Sušak 3·—, Dr. J. S. Beč 1·25, N. J. Omišalj 2·—, F. J. Lovran 1·50 (oglas), F. S. Bačve 2·50, J. J. S. Djakovo 5·—, Lička Vila Gospić 2·50, V. G. Rovinjsko selo 5·—, V. J. Mali Lošin 2·50, D. pl. P. Pula 5·—, N. B. Omišalj 2·—, M. U. Pazin 2·—, A. B. Zadar 2·50, J. A. Brgud 2·—, S. L. Opatija 2·—, J. V. Opatalj 1·—, Glavarstvo Kastav 6·32 (oglas). A. A. Karojba 1·—, R. R. Trsat 2·—, D. J. Sušak 1·—, S. Pernich Metković 2·—, G. C. Novavas-Poreč 2·—, K. D.

Varaždin 5·—, Čitaonica Sežana 2·50, J. B. Cres 2·—, M. D. Opatija 5·—, F. J. Lovran 5·—, Hrv. esk. banka Zagreb 2·50, F. J. M. Lindar 2·—, M. J. Kastav 2·50 (za 50 kom. br. 43.), Čitaonica Spljet 5·—, Čitaonica Gerovo 5·—, F. K. Cunski 2·—, Čitaonica Belovar 2·50, J. P. Zvoneća 2·50, A. F. Brgud 2·—, Š. S. Tinjan 2·—, V. M. Sv. Lucija na Skitači 2·—, F. M. Pazin 7·—, Čitaonica Sv. Juraj 2·—, P. B. Rovinjsko selo 2·—, D. J. N. Mali Lošinj 5·—, G R. Mali Lošinj 2·—, Čitaonica Ljubljana 5·—, Čitaonica Škrljevo 2·—, M. E. Baškanova 1·—, A. U. Borut 1·50, A. B. Sušak 5·—, Sokol Komiža 5·—, M, R. Brest 2·—, M. P. R. Smoljani 2·—, J. V. Zagreb 5·—, A. B. Medulin 5·—, J. S. (?) 3·50, P. K. S. Pazin 2·—, F. S. Kotlenice-Klis 2·50, Hrv. Sastanak Selce 2·20, Čitaonica Zadar 2·25, Gimn. prov. Poreč 5—, Čitalnica Postojna 2·50, S. K. Stari Pazin 2·50, J. O. Pazin 2·50, A. K. Buzet 5·05, J. G. Beram 26·—, I. G. Labinjci 2·—, J. P. Z. Erančići 2·—, M. B. Mali Lošinj 2·—.

Književnost i novinstvo.

„Prosvjeta“, I. svezka god. VIII. izašla je ovih dana obilatim i krasnim sadržajem, puna vrlo liepih ilustracija. Preporučamo toplo taj najbolji hrvatski belestristički list, koji stoji na četvrt god. samo for. 1·75.

Primili smo knjižicu pod naslovom: „Što da uči majka svoje čedo nedeljom“. Knjiga je vrlo poučna i liepo vezana. Zapade 30 nč. kod knjižara T. Devčić i drug u Senju.

Gosp. Vladoje S. Jugović književnik u Zagrebu, otvara predplatu za svoje novo djelo „Male duše“. Ciena 1 krunu, polovica čistoga dobitka na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Pučki prijatelj zove se novi list, što je počeo izlaziti u Krku na 10. i 25. dan svakog mjeseca. Prvi broj izašao je 23. decembra 1899. Sadržaj mu je: Objava i program (našim prijateljem), pjesma pri osvitku pučkog prijatelja, članci „Što je i kakovo je naše gospodarstvo“. — Zakovo universalno ralo. — Utječe li ustroj štale na zdravlje našili domaćih životinja. — Nešto o kokošima. — Što će naš seljak raditi u zimsko doba. — Vijesti iz svijeta. — Gospodarske vijesti. — Razne vijesti. — Pripoviest iz seoskog života. — Oglas tiskare Kurykta u Krku.

Po svom programu, list će se baviti o domaćem gospodarstvu, poljodjelstvu, vinarstvu, ribarstvu i o svem što može bilo kako poučiti puk. Ciena je samo dvie krune na godinu. Uredničtvo i uprava je u Krku. Želimo sretan uspjeh novomu drugu!

Dr. Antun Radić. Svaki izobraženi Hrvat čuo je zaista ovo ime. Dr. A. Radić jest takav pojav u novijoj hrvatskoj književnosti, da kad bi bilo Hrvata, te za nj nezna, bio bi to dokaz, da za nj neobstoji jedna od najzdravijih, najutješljivijih i najozbiljnijih pojava u hrvatskoj književnosti. Dočim se je počeo uvlačiti i u hrvatsku knjigu hladni kozmopolitizam, od koga hrvatskomu narodu nemože da bude nego goleme štete, našao se je mlad čovjek, te je preuzeo na se golem posao, da nam odkriva i um i srce našega naroda, kako bismo zbilja postali pravi sinovi svoga hrvatskoga naroda. I doista što mi znamo o svome narodu, o životu, o običajima, o težnjama, o osjećajima njegovim? Da nas tko upita štogod o životu i običajima Židova u vrieme Isusovo, ili Grka, ili Rimljana, možda bi štogod i odgovorili, ali najbrže da bismo znali manje reći o životu i običajima svoga naroda, ako nećemo možda da svoj narod suzimo na samo ono selo u kome živimo. To je posliedica našega školskoga odgoja. Komu se od nas nije dogodilo, da se je našao u neprilici, o čemu li bi govorio i kako bi govorio, kad se je našao medju pukom? Razgovor je moguć samo ondje, gdje se ljudi razumiju medju sobom, a za pravi razgovor niesu dosta rieči, nego se hoće i osjećaja, jer za pravi razgovor nije dosta, da ide od ustiju do ušiju, nego mora da ide od srca k srcu. Mogli bi ovdje dodati koješta iz svagdašnjega življenja, ali da neduljimo odviše, odmah ćemo preći na zaključak, koji iz svega sliedi. A taj je: upoznajmo svoj narod koliko ga ima. od Štajera do Kotora, pak od Soče do Drine. — Naša akademija u Zagrebu izdaje veliko i prevažno djelo, koje bi nam u tom moglo mnogo pomoći, a to djelo jest: „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena“. Ovo znamenito djelo bilo je u našem listu jurve oglašeno, a kušat ćemo da se opet na nj povratimo, samo Bog daj boljim uspjehom, nego li je to bilo prvi put. Taj „Zbornik“ uredjuje g. dr. A. Radić, čovjek mlad, ali koji za ovaj posao ima i uma i srca i volje. Obćenito se priznaje, da bi ga težko itko mogao zamieniti, a to je koliko reći, da ima medju učenim ljudima malo tko te pozna naš narod kako ga on pozna. Taj mladi čovjek počeo je sada izdavati listić „Dom“, hrvatskomu seljaku za razgovor i nauk. Nekoliko bi rekli da u „Zborniku“ puk govori svojim učenijim sinovima, a u „Domu“ će učeniji sinovi progovarati puku. „Dom“ spada u vrst listova, kod kojih najviše odvisi od urednika, a ime Radićevo jamči nam, da će on znati dostojno riešiti i ovu dužnost. Ciena je na godinu 3 krune, a za 10 predplatnika, koji zajedno list primaju, po 2 krune i 40 hel. Mi ćemo se opet obazrieti na ovaj plemeniti podhvat, a sada ga svima toplo preporučamo. Novci se šalju Upravi „Doma“ (g. dr. A. Radić), Zagreb, Jurjevska ulica, 28.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	kg po K	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	„ „	3·—
Svieće i duplire II	„ „	2·40
Tanjan lacrima I	„ „	2·40
„ „ II	„ „	2·—
„ granis	„ „	1·20
Povošteno platno za oltare	m „	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

Jernej Kopač,
svečar u Gorici.

Zašto u Ameriku

pošto si takodjer **doma lahko novca zasluži** onaj, koji znade čitati i pisati; te je u istinu voljan truditi se? Upiti u tom pogledu neka se šalju u zatvorenim pismima sa naslovom „**Ne u Ameriku**“, poste restante u Ljubljanu.

Pršni čaj sa „Učke-Gore“

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

P. n. občinstvu uslobadjam se najaviti, da sam otverio u Pazinu

knjigovežnicu

obskrbljenu strojevima najnovijega sustava, kano i

trgovinu knjiga i papira

sa zalihom svih školskih potrebština.

Izradjujem sve radnje zasiecajuće u moj zanat, kano: albume za fotografije, okvire u plišu, damasku, atlasu, koži itd.

Nemam li prigodice kakve stvari u skladištu, to istu nabavljam u najkraćem roku, bez ikakvih kupčevih troškova. Isto tako preskrbljujem tiskanice za školske, občinske i župne urede.

P. n. mušterije upozorujem, da se za sve naručbe najave dopisnicom, pošto je to najjeftiniji put, te iste obavljam u kratkom roku solidno i uz umjerene ciene. Sa štovanjem

IVAN NOVAK,
knjigoveža u Pazinu, naproti c. kr. državnoj gimnaziji.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i zganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti širup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krilјavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlici, želudačne grčeve, žutica, grozica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i razne bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, zgrčenim, natrgnulim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube začuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razširikaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrsno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčistih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama u lica, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrsna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i obćinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 3. U Puli, dne 18. jenara 1900. God. XXXI.

Oglasi; priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće, 4 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

O djelovanju cestovnog odbora u Buzetu.

Kao druge pute, tako izvješćujemo i danas o djelovanju cestovnoga odbora u Buzetu.

Taj cestovni odbor držao je dne 2. decembra pr. god. sjednicu, u kojoj se pretreslo obračun za god. 1898. i proračun za god. 1900. Toj sjednici su prisustvovala i dva člana manjine t. j. naši: g. Antun Šestan iz Draguća i g. Ivan Zigante iz Sovinjaka. Eto nekoliko važnijih podataka iz te sjednice:

Obračun za god. 1898.

Na taj obračun stavili su članovi manjine sliedeće opazke radi previsokog potroška na ceste:

1. Buzet — Motovun . . .	for.	380·—
2. Roč — Vranja	„	314·05
3. Buzet — Roč	„	302·15
4. Počekaj — Dane . . .	„	297·45½
5. Buzet — Počekaj . . .	„	171·70
6. Buzet — Osliči . . .	„	36·60
7. Butari — Gradinja . . .	„	11·60
8. Hum — Roč (novi put)	„	96·70

Potrošilo se je dakle vrlo nerazmjerno, jer cesta Butari — Gradnja nije kraća od one, koja vodi iz Buzeta u Motovun, a ona iz Buzeta u Osliće je pako dulja nego ona Buzet — Roč i Roč — Vranja, a kolika je razlika u trošku?

Na zgodnu opažku članova manjine, počeo se izpričavati predsjednik g. Sandrin, da za cestu Butari — Gradinja nemože dobiti kamena za tučnjak, i za to da neće tamo trošiti novca za loš kamen. Iskreniji bi bio stalno g. predsjednik, kad bi bio kazao, da tamo neće trošiti, jer stanuju tamo sami Hrvati.

Tà njemu mora biti poznato, da nije bolji ni onaj tučnjak, što ga daje voziti šijor Zaneto iz Draguća iz potoka pod Kovačića do medje Cerovlja!

Za cestu Buzet — Osliči kušao se izpričati g. predsjednik tim, što je pročitao dekret zemaljskoga odbora, kojim je dignuta od cestovnoga odbora cesta po občini Sv. Sveti do medje Račica, te proglašena občinskom.

Članovi manjine prosvjedovali su nadalje proti trošku od for. 96·70 za put Hum — Roč, jer da taj nespada pod cestovni odbor, i da postoji druga zaklada za uzdržavanje istog. Toga mnienja bijahu i članovi većine.

Gradnje bez dražbe.

Članovi manjine prigovorili su, što je bilo plaćeno Ivanu Timeus-u iz Oprtlja for. 45·60 za gradnju lica jednog mostića (trombina) i korita, iz kojega se izlieva voda u potok kraj Draguća (mjesto Jeličić). Isti su prosvjedovali, nehtijuć odobriti toga potroška radi toga što je previsok, pogotovo pako, što ne bijaše ova radnja stavljena na dražbu.

Na to je odgovorio g. predsjednik, da bi on bio stavio tu radnju na dražbu, ali da ga je zemaljski odbor oviastio, da tu radnju povjeri Ivanu Timeusu za navedenu svotu od for. 445·60.

Preskup šljunak.

Cestovni odbor platio je Matu i Antunu Ogrin za 128 kupova šljunka for. 313·60, a Ivanu Bužan-u za 153 kupa šljunka for. 252·95. Po tomu dodje stojati svaki kup okolo for. 2·50.

Članovi manjine prigovorili su tomu potrošku navedši, da je bivši predsjednik cestovnoga odbota g. Frane Flego platio jednak šljunak na istom mjestu po for. 1·30—1·50 po kupu. Razlika je dakle najmanja 1 for. po kupu. Odatle sliedi, da g. predsjednik nemisli na štednju i da na taj način neće biti dosta niti 40% nameta za popravljanje cesta, a kamo li 10 ili 20%, kako se je do sada plaćalo.

Nadzor cest. radnja.

Članovi manjine prosvjedovaše proti tomu, što je predsjednik povjerio izplaćivanje radnika Ivanu Pavletiću, cestaru na cesti Roč; nadalje što je isti povjerio novac i radoju nekomu Ivanu Brajkoviću (Tonela) iz Dana i Ivanu Sestanu iz Draguća. Taj posao bi bi morao povjeriti članovom cestovnoga odbora, i to na Krasu g. Matu Sankoviću iz Dana; na cesti Buzet — Roč g. Josipu Turkoviću: na cesti Roč — Vranja g. Antunu Fabrisu i na cesti Buzet—Draguć—Cerovlje g. Antunu Šestanu iz Draguća, jer će oni, kao članovi po gotovo bolje nadzirati svaki popravak i svaku gradnju, nego li privatne osobe.

G. predsjednik obećao je, da će se u buduće toga držati, a tako i mora biti, jer bi inače pokazao, da mu netreba odborskih članova nego da mu glasuju za povišenje nameta.

Proračun za god. 1900.

Kod razprave o proračunu za god. 1900. opaziše naši članovi, da ne treba povisti nameta od 20 na 25%, kako to predsjednik zahtjeva. Na to je pristala i većina na predlog naših, te će za ovu godinu ostati namet od 20%. Kasnije biti će i niži, a pametnom upravom moglo bi se i više prištediti.

Priobćenja.

Predsjednik priobći, da je zemaljski odbor opredielio 2000 for. za put Hum—Roč; u tu svrhu da je poslano vrhu toga zem. odbor prošle godine for. 1500, dakle ukupno for. 3500; uz to je potrošio predsjednik na onaj put for. 1700 od svote, od for. 2000, što ih je dao zem. odbor za oštećene cieloga kotara. Potrošeno je dakle svega for. 5200 za ogranak ceste Hum—Roč.

Mi ne zavidjamo Humljanom na gradnji puta, jer su oni u tom pogledu doista zapušćeni, ali mislimo, da bi bilo pravo, da se prije gradi ogranak puta iz Huma pod Blatnu Vas na Selca, nego bi onaj na Roč. Čudimo se, da se puk iz Blatne Vasi nemakne radi one gradnje.

Po tomu, što zem. odbor siplje iz širokog rukava tolike hiljade za onaj maleni ogranak puta Hum—Roč, vidi se, da imade zemaljska zaklada dosta novca za puteve i ceste. Radi toga se nadamo, da će protegnuti svoju ruku i na nas Krašane, koji smo zapušćeni sa putevima još više nego Humljani. Molimo občinsko glavarstvo u Buzetu da priskrbi čim prije, da se učini nacrt i proračun troška za put iz postaje Lupoglava preko Krasa na Lanišće — Podgaće, Prapoćak—Klenošćak do kola iz Brestu, i kroz Račjuvas — Razpor — Trstenik do kola iz Dana. Taj put bio bi obće koristan za cieli Kras, jer bi se spojio sa cestom, koja vodi iz Buzeta u Podgrad.

Mi nezahtjevamo, da nam zem. odbor gradi cieli put kao Humljanom, već ćemo sami radit koliko nam bude moguće, a za ostalo, da nam dadu podpore.

Preporučamo zem. odboru, da proskrbi čim prije, da se sagradi cesta od Oslići do Buzeta, ali ne kroz Šegari na Kolle, kako misli predsjednik dr. Sandrin, nego, ako hoće da bude ta cesta na obću korist, neka se gradi kroz Prodane — Marince na Nezića (Maruškić) jer bi k istoj padali svi ogranici občinskih puteva, Juradi, Račice, Prodani, Vrh, Mrčanegla, Sv. Dunat, Podrebar te svih ostalih sela tih poreznih občina.

Na rieč gosp. predsjednika, koji je pročitao juntin dekret, da cesta od Buzeta do medje Račice ne spada pod cestovni odbor, prosvjedovali su naši članovi dokazav, da ista mora biti primljena opet pod cestovni odbor, jer je ova najstarija u Istri, te se je prije za nju skrbila pretura, a poslije bi primljena pod cestovni odbor sve do sada. Ona je uvrštena kao kotarska cesta u službenom popisu kotarskih cesta dne 28. maja 1890. Ta cesta dolazi u svim popisima kotarskih cesta što ih je izdao zemaljski odbor a zadnji put u izvješću zemaljskog odbora na zemaljski sabor o svojem djelovanju kroz god. 1898. Napokon iztaknuše, da je ta cesta zakonom od 14. maja 1876. br. 16. proglašena cestom obće koristi. Na žalost našu taj opravdani zahtjev naših članova nije zadobio većine glasova.

Iz Lošinja u Ameriku.

Dragi moj Mikula! Obećal sam u zadnjem pismu, da ću ti se brzo opet oglasit, i evo me da izpunim svoje obećanje. Ti preporučujem, da puno bečiš nakupiš pak da ih brzo pošalješ doma, dare sam štil u jednom talijanskom foju, da će naš komun imat sigoda 68 miljari K potroška, a dohodka da je ner nekih 42 miljara. Kako vidiš još njim fali nebore priko 25 miljari. Ma lahko zato, to te pokupit z adicijonali. Tako su gospoda odredila, a pantalon paga. Svaki zna, da kade se mora tratit, se mora tratit, ma ja pitan: za ke babe dušu te oni potratit onih 68 miljari? Leta su kakova su, pak će nebi mogli promislit prija nego to praskaju na miljari? Meni još gre sve na pamet, da te oni sigoda učinit još jenu peskariju. Laho gospodi krešit adicijonali; oni imaju ali v kartelah, ali va vaporih svoje miljari, a na vapori dobivaju još od guverna plaću, a neplaćaju ni soldina ni kontribucijona, ni adicijonali. Tako bih i ja znal, ma siromah ki ima dvi grede kućice i dvi masline, bez pristanka mu gredu niki monitoriji, sad plati ovo sad plati ono, a nezna ni zač plaća, ni koliko ima platit. Ki trati tuje pinezi, mora dobro promislit prije nego strati, i nesmi potratit ludo ni jedan jedini heler. A naši poglavari, brate, ala to ti dilu simo toliko, tamo toliko, kako da bi ono bila njihova starina ku jin je pustil pokojni did.

I još jednu lipu ću ti povit. Triestini su stavili u glavu, da te niku skulu, ma za tu kako mi povidaju ki se razumu, da se oće nekih sto miljari na godišće. Bome svaki je gospodar od svoga, pak neka Triestini davaju ako imaju zdokle, ma mi nismo ni u stanju ni v dužnosti da njim davamo. Epur ti morem povit, da naš komun dava 400 krun na godišće za tu skulu. „Il venerando Hrelić" je pital poteštu ako su zapisali on import, i da za ljubav Božju nepozabu poslat oni soldi v Triest. Venerando Hrelić! Caspeta, kako je to lipo rečeno, a ti, moj Mikula, ako nerazumiš ča će reć to Venerando Hrelić, pitaj kogagod, pak ćeš razumit da je to vero lipo. Do sada smo ga zvali Cente Hrelić, a odsada ćemo ga zvat Venerando Hrelić. Drugi put ćemo se malo s tim venerandom zabavit. A sada reci mi: sam jimil, al ne, pravo kad sam ti rekal, da gledaš nakupit puno lir, pak je pošalji ženi da plati adicijonali i za gospodske plaće i za triestinske skule.

Ma ben sve je to niš. Lahko za adicijonali, kad su oni od Unioneva dopustili, da mogu ovoga mesopusta va njihovoj sali tancat i oni ki nisu sociji. Lahko za odicijonali kad se more tancat va sali Unijanov! I veruj mi, nać će se beduinov, ki nerazumu ti manovru, ma te se skoržit, kad nebudu imali s čim palentu zasolit kako ni ja. Neka otvaraju vrata svoje sale, i neka mamu koliko njim drago. ma nete namamit nijednoga, ki jima dva zrna soli v glavi. Počel je svit otvarat oči.

Za danas dosti, moj Mikula, a nadaj mi se brzo opet. Pozdravlja te Tvoj prijatelj Martin.

DOPISI.

Lošinj, 9. prosinca 1899. Po rodovih njihovih poznat ćete ih. Tako svako drvo dobro, rod dobar radja, a zlo drvo rod zao radja. — Ovako nas uči sveto Evandjelje. — U kotaru lošinjskom, osobito u nekojih predjelih, kao na primjer Malo selo, Čunski, Nerezine itd., zadnjih desetak godina na pregršti sijalo se je djavolsko sjeme, koje je počelo davati svoj rod. Sijale su to ruke, koje bi bile morale i po božjoj i po ljudskoj pravici sijati sasvim drugo sjeme, i u tom upravo je sva gnjusoba toga djela. Desetak je godina. da se u Lošinju svaku najgoru moralnu propalicu nazivalo „un bravo uomo", „un galantuomo", samo ako je bio pripravan da se nabaci najgadnjimi klevetami na Hrvate. To je bio sistem, koji još djelomice traje. Još i sada nalaze amo tamo zagovora prosti zavodnici tudjih žena: još je u naših stranah moguće, da nadje uporišta propalo čeljade. koje izdaje svoje najsvetije zakletve i ruši mir u svojoj i tudjoj kući. I sve se to radi na ime neke starodavne kulture. A ova je čeljad tako veselo zagazila u ovu kaljužu, da se čovjek mora zapitati: a što je s njihovim razumom?

Tko je hotio da ima u svemu slobodne ruke i da dobije neke vrsti salvokondukt, samo je trebalo da par puta zavikne: porchi Croati. Još ću samo spomenuti, da se je na ovih stranah proste ubojice smatralo zaslužnimi za siranku starodrevne kulture. Evo takov je bio moral, koji se je širio na ovih stranah, i to od ljudi, koji su po svojem družtvenom položaju imali posve drugi zadatak.

To je sjeme počelo davati svoj rod. U Malom selu protekla je pred par godina krv iz hrvatskoga srca, koje je probola občinska sablja. Sada je opet zakrvavila javna cesta u Nerezinah, a ta je krv opet protekla iz hrvatske glave.

Dne 16. studenoga oko sata poslije ponoći bio iz busilje napadnut Ivan U. Zorović i udaren kamenom u glavu. Onesviestivši se, bio je na smrt izprebijan i zvierski napadač pustio ga je valjda samo kad je mislio, da već nije duhat. Sumnja je pala na njekoga Pietra Rimbaldo, (Bio je ovih dana na Rovinjskom sudu riešen radi pomanjkanja svjedočanstva. Op. ur.) što se odnekle u Nerezine doselio, koji je bio nekoliko dana i u zatvoru, a sada je opet na slobodi. Medjutim bio krivac tko mu drago, ovaj je dogodjaj samo posliedica onih odnošaja, koje gori izložismo.

Zaista divni odnošaji! Danas ima lopova, koji ubijaju Hrvate i misle da su time stekli zasluga za nekoga: sutra će se naći drugi lopov, koji će zapaliti kuću svome protivniku i mislit će, da je time zaslužio načelničku stolicu, i tako će se napried mutiti javna sviest, tražeć zasluge u zločinih. Nevarajmo se, sjeme mora da donese svoj plod. Pitajmo samo: kada je toj kliki svećenik po volji? Kada je talijanaš. On može inače biti ocjedjeni družtveni talog; on može pokrasti na desetke hiljada erkvenoga novca, ali neka

bude samo talijanaš, i on je „un buon ed esemplare sacerdote“. — Kada je učitelj na mjestu? Kada je talijanaš. On može biti najveći intrigant; u školi može sve zapustiti, ali samo neka psuje Hrvate, eto ga „un bravo e zelante maestro“.

Kada je činovnik vriedan? Kada se dade izpod ruke voditi od najzagriženijih strančara. I tako redom; jedini način, da se njima ugodi, jest priseći na njihovu volju. Onda je oprošteno svako zlo!

A nevarajmo se, neuki sviet vidi sve to, pak se prema toj posijanoj nauci i ravna. Ta evo imamo i krupnih dokaza.

Pak one iste ruke, koje su ovuda onakvo sjeme posijale, bile bi ga sijale i dalje i druguda da jim nismo na vrieme po prstima dali!

Počupajmo taj korov, dok smo na vrieme. Neće to biti ni težko. Ljudi naučeni živiti od tajnih podpora, klonuti će, tek jim tih u istinu nestane.

Kako smo počeli, tako ćemo i zaključiti riečima evandjeliste Mateja, glava VII. „Po rodovih njihovih poznat ćete jih. Svako dobro drvo rodove dobre radja, a zlo drvo rodove zle radja. Svako drvo, koje ne radja roda dobra, posjeći će se i u oganj baciti. Po rodovih dakle njihovih poznat ćete jih“.

Iz Veprinačine. Evo me gospodine uredniče molbom, da uvrstite ovo par redaka u Vaš cienjeni list. Uzprkos tolikim i tolikim spetkama naših kletih neprijatelja, koji se već dulje vremena bane u našoj hrvatskoj Liburniji — i naših domaćih izroda — bezvjeraca, mi — Veprinčani — ipak se mičemo, hvala Bogu. Danas imade nas na stotine (a pred dvije — tri godine bilo desetak dobromislećih rodoljubnih duša), koji se ne sramimo svojeg milozvučnog hrvatskog jezika, već ga vruće ljubimo — nebojimo se pred svjietom izpovjedati, da smo istarski Hrvati. Imade ih ovdje još mnogo i mnogo žalibože, koji uz zdrave oči, ipak neće da vide. Mi ih pomilujemo, al i nadamo se i to čvrstom nadom, da će u nedalekoj budućnosti uviditi, da su krivom stazom kročili.

A sada da vidimo, kako se mičemo. Naše podružnice družbe sv. Cirila i Metoda, najme muška i netom ustrojena ženska, priredile su „božićnicu“ (božićno drvo) u proslavu petdesetgodišnjice Nj. V. na korist siromašne školske djece: u Poljanah na badnjak, a na Veprincu na staru godinu su upravo liepim uspjehom. Bilo na zabavi, koli na Veprincu toli u Poljanama neočekivano — uz svu školsku djecu — mnogo naroda. I taj narod nije žalio, što je prisustvovao tim krasnim i koristnim zabavama. Mnogo toga vidio i čuo, što dosele nije imao prilike da vidi. Na Veprincu započe zabava svečanim govorom g. župnika A. Ellnera, a u Poljanah g. kapelana Milovila Barbića. Narod je bio već tim govorima zadovoljan, u kojim im velećasna gg. svećenici biraninu riječima orisaše život našeg premilostivog cara i kralja. Na koncu tih govora, čuo se na dugo i široko trokratni gromoviti „živio“ kralj. Zatim školska djeca zapjevaše „Bože živi“. Narod je bio veoma oduševljen. — Divili smo se deklamacijama, što ih deklamovaše školska djeca, presenetilo nas je pjevanje onih sitnih grlašca. A što da rečemo o prestavicama? Drobne djevojčice i maleni dječarci predstavljali na način, da bi se opošlenili u ovećem mjestu, gdje su ljudi vični sličnim igricama. A komu čast i hvala? U prvom redu častnoj gg. svećenicima, a u drugom i gg. učiteljima. Samo dalje, kad se dade! Zabave dovršile su s pjevanjem „Lijepa naša domovina“ te dijeljenjem darova.

Još nešto! Tom prigodom pokazaše se za prvi put i veprinačko-poljanski tamburaši — diletanti. Živili! Brzo nam prošlo — strelimice — vrijeme na tim zabavama. Čula se svеobća hvala sa željom, da se što slična češće upriliči.

Sada pak nebi škodilo malo nauka onim zavedenim, sliepim dušama, koji su bili očevidci tih zabava. Zar ne, tuj ste imali prigodu vidjeti, te se osvjedočiti, da se vas time nije prodavalo, već vam se izkazivala sama kršćanska ljubav do vaše djece, te ljubav do našeg liepog jezika, koji bi nam rado ugrabili naši krvni neprijatelji! Vašim neprijateljima vjerujete, a one, koji plamte od ljubavi do vas — vaše sreće — do vašeg roda i jezika pak klevećete, kamenujete, po sudovima neduzne tjerate, na nje pucate, te sve njihove plemenite nakane krivo tumačite. Hoćete li se već jednom opametiti?

Mi vam opraštamo, jer znamo, da ste zavedeni, za to se i ravnamo po onoj: „Tko tebe kamenom, ti njega hljebom“.

Pištola.

Politički pregled.

U Puli, dne 17. jenara 1900.

Austro-Ugarska. Javno delovanje naše monarhije usredotočuje sada u delegacijam u Beču. Prošloga ćedna bijaše koli u austrijskoj toli u ugarskoj delegaciji važnijih izjava obzirom na izvanjsku politiku Austro-Ugarske. Nas zanimaju osobito izjave koli ministra za izvanjske poslove, toli one pojedinih delegata o trojnom savezu. Njemački delegati u austrijskoj delegaciji i vladini pristaše u ugarskoj delegaciji izjavišе se bezuvjetno za savez sa Italijom i Njemačkom. dočim su se nekoji opozicijonalni delegati u ugarskoj delegaciji izjavili proti tom savezu, a u austrijskoj nekoji slavenski, napose ceski delegati samo uvjetno. Ovi iztakoše naime, da naša monarhija žrtvuje svoje trgovačke i obrtuićke probitke ostaloj dvojici saveznika, te da je jedino njima trojni savez od koristi. Važna je bila izjava delegata Ferjančića u sjednici od prošle subote, koji je izrazio više želja, koje se tiču naših južnih krajeva. Obzirom na Bosnu i Hercegovinu kazao je on, da bi se one pokrajine imale posve utjeloviti monarhiji, jer su one i nekada spadale kraljevini Hrvatskoj.

Spominjuć odnošaje u Primorju reče dr. Ferjančić, da su Hrvati i Slovenci na jadranskom moru ugroženi od Talijana i Niemaca. Za te Slavene povećala se pogibelj pod zaštitom trojnoga saveza. Govornik opisuje obširno narodnostne odnošaje u Primorju te traži zaštitu Hrvata i Slovenaca u interesu same monarhije.

Vitez Körber, komu je namienjen sastav novoga ministarstva, vieća marljivo koli sa prvaci desnice, toli sa onimi lievice. Po najnovijih viestih imalo bi biti ovako novo ministarstvo: dr. Körber predsjedničtvo i unutrašnje poslove; grof Welsersheimb zemaljska obrana; dr. Bohm-Bawerk financije; dr. Hartel bogoštovje i nastava; grof Goëss trgovina; barun Spens-Boden pravosudje; dr. Wittek željeznice: barun Giovanelli poljodjelstvo; vitez Chlendowski, dr. Czichlarž i dr. Rezek ministri bez listnica.

Hrvatski sabor sastao se u ponedjeljak, da nastavi svoje razprave. koje je prekinuo prije božićnih blagdana. Na dnevnom redu prve sjednice bijaše nastavak razprave o zemaljskom preračunu. Osim izviestitelja govorili su u toj sjednici opozicijalni zastupnici proti proračunu.

Srbija. Srbski kralj bio je kako se čini, boraveć nedavno u Beču, obećao dvorskim krugovom, da će za pravoslavne božićne blagdane pomilovati odsudjenike, koji sjede u zatvoru radi tobožnjeg atentata na kralja Milana. Ti blagdani su prošli a pomilovanja još uviek neima. Reć bi, da se samo ministarstvo pomilovanju protivi, dočim ga vruće zagovara kraljica Natalija.

Ruska. Ruski car Nikola poslao je svomu ministru za izvanjske poslove grofu Muravjevu vrlo laskavo pismo, u kojem mu priznaje, izvanredne zasluge za njegovu izvanjsku politiku u Europi i u dalekih stranah iztoka. Radi toga izriče car svomu prvomu savjetniku priznanje i iskrenu zahvalu.

Englezka. Sa englezko-afričkog bojišta dolaze viesti, da se obje ratujuće stranke pripravljaju na odlučnu bitku. Novi zapovjednik engleskih četa stigao je u Afriku i započeo svoje težko- poslansvo. Englezi pomiču se proti Afrikancem, koji će ih bez dvojbe junački dočekati na bojnom polju.

Franina i Jurina.

Fr. Ča bi reć, da su proti Bartoliću talijanski kopači va Rovinje?

Jur. Zač znaju, da je on gospodin i da s gospodun drži.

Fr. Tako ča su i mačji po Kastavšćine gospoda?

Jur. Bora su, nemoti su neme, ke vole tujca za gospodara lego svojga za brata.

* * *

Fr. Mošćenički prodanac se tuži tršćanskomu Abreiću, da se tamo va crkve hrvatski piva i moli.

Jur. Pak ča ima Abreić s našemi crkvami?

Fr. Koliko i on mošćenički dotepuh.

Jur. Varamente prodanci i Abreji su i va starem teštamente va crekav nos zabadali.

Fr. Ja, dokle jih ni Isus s korbačom van spucal.

Jur. Tako bi meritalo storit i današnjim prodancem.

Domaće i razne viesti.

Imenovanje. Službeni list bečke vlade priobćuje sliedeća imenovanja: gg. Karlo Dejak i Sime Lettich c. kr. savjetnici zemaljskoga suda u Trstu, imenovani bijahu savjetnici prizivnoga suda u Trstu. Naš zemljak, g. Josip Milovčić, rodom iz Vrbnika na otoku Krku, sada c. kr. savjetnik na okružnom sudu u Gorici, imenovan bijaše c. kr. savjetnikom prizivnoga suda ad personam. On ostaje i nadalje u Gorici, — Milo nam je što možemo dalje priobćiti, da bijaše ovih dana imenovan g. Felicetti nadravnateljem pošta i brzojava u Trstu, komu podieliše ujedno čast dvorskoga savjetnika. Ovim imenovanjem i odlikovanjem — na čemu čestitamo iskreno g. vitezu Felicetti-u, hitjelo je visoko ministarstvo nagraditi zasluge njegove, koje si je stekao upravom vrlo važnog i težkog ureda, kojim ravna već dulje vremena strogom nepristranošću i uzornom pravednošću. U toj vrlini i krieposti pravoga činovnika imali bi ga sliediti svi njegovi podredjeni, i tada će nestati tužba i prigovora, koje se često proti mnogim od njih podižu.

Vjenčani. Dne 14. o. mj. vjenčao se je g. Ivan Štrucelj činovnik c. i kr. zemaljske vlade u Sarajevu Istranin iz Voloskoga sa gospodjicom Marijom Rubinić Gašparovom u Iki. Tom prigodom sabralo se je za našu „Družbu sv. Cirila i Metoda“ 9 kruna i 10 para. Rodoljubnim mladencem čestitamo.

Odlični gosti u Opatiji. Prvih dana t. mj. stigli su u našu Opatiju sliedeći visoki gosti: Nadvojvode Dragutin i Maksimilijan, sinovi nadvojvode Otona sa pratnjom. Tamo očekuju i njihovu majku nadvojvodkinju Mariju Josipu, koja je ostavila prošle godine medju našim pučanstvom najugodniju uspomenu.

† **Šime Matosović.** U talijanskim novinama čitamo. da je ovih dana preminuo u Poreču činovnik zemaljskoga odbora g. Šime Matosović rodom iz onoga kotara. Pokojni Matosović svršio je hrvatsku gimnaziju na Rieci, te nakon svršena vojničtva stupi u službu zemaljskoga odbora za Istru, gdje mu nisu — bar s početka — ruže cvale, jer ga talijanska gospoda radi njegovog hrvatskog odgoja mrko gledaše. Vječni pokoj duši čestitoga muža!

Premještenje. Sa c. kr. poreznog ureda u Poreču premješten je porezni kontrolor g. Andrej Rocco, te će ujedno upravljati sa poreznim uredom u Voloskom. Znatiželjni smo da li poznaje g. Rocco hrvatski ili slovenski jezik, koj mora absolutno poznavati kao upravitelj onoga ureda u hrvatskom kotaru.

Župnikom u Barkovljah kraj Trsta imenovan bijaše veleč. g. Ante Kjuder, sada župnik u Tinjanu. Čestitamo srdačno našim čestitim Barkovljanom, što su konačno dobili uzorna duh. pastira.

Biskup Štrek u Gorici. Prošloga ćedna posjetio tršćansko-koparski biskup presvj. g. A. M. Štrek njeg. uzoritost kardinala Missiu u Gorici, koji se je nedavno povratio iz Rima, gdje je primio kardinalski klobuk od sv. otca Lava XIII.

„Edinost“ izlazi od 1. t. mj. u povećanom formatu svaki dan — osim nedjelja i praznika — u 6 sati na večer. Predplata stoji na god. 24 krune, na ½ god. 12, na ¼ god. 6, na mjesec 2 K.

— **Na djelo!** Pod tim naslovom čitamo u cienjenoj „Edinosti“ poziv na sve naše rodoljube u Trsta, okolici i Istri, da mnogobrojno pristupe kao članovi u naše političko družtvo „Edinost“. Ovo družtvo — kaže pisac — nemože činiti čudesa ako nedobiva podporе od naroda. Već samo imena osoba, koje stoje na čeln toga družtva. kažu nam, koliko bi učinilo to družtvo za našu narodnu stvar u Trstu i Istri, kad bi ono imalo dosti sredstava — — kako ih žalibože neima! A koliko bi ih lahko imalo kad bi svatko učinio svoju dužnost! Neznatna je svotica, koju bi rodoljubi imali žrtvovati, pak ipak su riedki, koji to čine!

Prijatelji i rodoljubi! Pomozite naše političko družtvo ako želite, da se obranimo od dušmanskih navala. Svatko neka žrtvuje polag svojih sila. Tko nemože žrtvovati 12 kruna, neka žrtvuje 6 ili barem 2 na godinu.

Nove članove polit. družtva „Edinost“ prima družtveni blagajnik g. Ante Bogdanović, ulica Stadion br. 8. u Trstu.

Furlani proti vinskoj klauzuli. Nedavno sazvao je državni zastupnik veleč. g. Zanetti svoje birače u Korminu (Furlanija), da im položi račun o svojem djelovanju na carevinskom vieću u Beču. Tom prigodom bijaše pribvaćen predlog, da zastupnik Zanetti sazove čim prije drugi sastanak u Gradišću, gdje bi se izabrao poseban odbor, koji bi imao sastaviti prosrjed proti obnovljenju ugovora sa Italijom, u koliko se tiče taj nesretne vinske klauzule.

Zemaljski namet u Istri. Zemaljski odbor za Istru opunomoćen je privremeno pobirati za god. 1900. sliedeći namet:

1. 35% na sve izravne realne poreze, te 45% na neizravne osobne poreze, u koliko isti nisu oslobodjeni nameta u smislu zakona od dne 24. junija 1898. — zem. zak. br. 20.;

2. namet 100% na potrošarinu od vina i mesa;

3. porez po K 3·40 od svakoga hektolitra na malo prodanoga piva, te po K 20·04 od svakoga hektolitra na malo prodanih žestokih pijaća, navedenih u zakonu od dne 18. maja 1875., drž. zak. br. 84, čan. I. B. II. odst. 1; te po K 13·36 od svakoga hektolitra na malo-prodanih žestokih pijaća, navedenih u istom zakonu; članak I. B. II. odst. 2.

Porez na pivo i na rakiju nesmije se pobirati niti kad se priređuje ni kod uvoza. Isto tako je rakija oproščena od zemaljskoga poreza u svih slučajevih, u kojih se za istu neplaća državni porez po § 5. zakona od dne 20. junija 1888.

O djelovanju zlosretne „Lega Nazionale“. U talijanskim novinama čitamo, kako neumorno radi zlosretna „Lega“ za odnarodjenje naše djece u Primorju. Iz tajnikova izvještaja vadimo, da je ravnateljstvo „Lege“ i ove godine dalo podporu zakladi za ustrojenje talijanskoga sveučilišta u Trstu. Isto ravnateljstvo podupire djake talijanske realne gimnazije u Pazinu; daje podpore sveučilištnim djakom, koji se pripravljaju za profesuru iz talijanskoga jezika. Učiteljskim kandidatom daje godimice 7000 for. podpore. Ona uzdržava talijanske škole; U sv. Križu (tršćanska okolica); kod sv. Kolombana (na Koparšćini); u sv. Nedjelji (Labinci); u Humu (občina Buzet); u Ždrenju (občina Oprtalj); u Podgori kod Gorice; u Devinu. Ono uzdržava nadalje djeće vrtiće u sv. Križu, u Pazinu, na Šoškem Mostu, u Sočniku, u Podgori i u Devinu. Konačno gradi novu školu u Rabcu (na Labinštini), dogradjuje školu u sv. Križu, te dieli medju školsku mladež knjige, svakojaka učila, odjela, hranu itd.

Proti ovolikoj agitaciji za odnarodjenje naše djece i proti ovolikim sredstvom težko nam je odoljeti, ako nam prijatelji braća iz vana nepriskoče na pomoć.

Pri netom izminulim občinskim izborima u Kastvu, raskokodakalo se tršćansko „Patuljče“ na način, e bi mislio, tih „mačjih“ imade doista čitava sila i ordija, te tu ide boj na život i smrt. A kad tamo, eto ti ovdje par Talijančadi, koja neznade talijanski, te se odmetnu rodu otaca svojih, uskoči u tudj šupalj šator, ostavi dičnu svoju starinu, kojem se sada izdajnički dići i postavi se na zazor i sramotu rodjenoj svojoj djeci.

Iznašamo niže točan broj „mačaka“, koji su glasovali u trećem i drugom tielu u danima 18. i 19. minulog decembra, da se vidi, u kojim se užasno velikim brojevima širi to silno mačje carstvo u pojedinim poreznim občinama.

Broj iza imena porezne občine znači one, koji su glasovali dne 18. a drugi dne 19. decembra u III. tielu, oni u II. tielu naznačeni su posebice. Donašamo i one porezne občine, u kojima lažni proroci ne nadjoše svojih slušatelja. Bernasi —, Brnčići —, Blažići —, Bregi 11+8=19, Breza 4+5=9, Hosti —, Jurčići 6+6=12, Jurdani —, Jušići —, Kastav —, Kućeli 8+10=18, Marčelji —, Matulji +6=6, Perenići 2+2=4, Pobri 2+1=3, Puži 7+7=14, Rečina —, Rubeši —, Rukavac dolnji 4+7=11, Rukavac gornji 7+5=12 i u II. tielu 1, Saršoni —, Serdoči —, Spinčići 1+1=2, Sroki —, Trinajstići —, Zamet —, Zvoneća 22+8=30 i u II. tielu 3, Brgud veli 14+3=17, Brgud mali 1+—=1.

Prema tome glasovalo u III. tielu 89+69=158 a u II. 4 birača, što iznaša porazni broj od 162 „mačka“ raspršena izmed 17.000 stanovnika.

Što iznesosmo ove brojke, smatramo da ugodismo našim čitateljima, osobito onim, koji niesu u naše odnošaje bolje upućeni.

Suščani pozor! Iz Malog Sela pišu tršćanskomu „Abrejiću“, da će občinski načelnik Maloga sela u predstojećoj občinskoj sjednici zastupstvu predložiti nova pravila — koja je sam izradio — za ustrojenje nekakvog dobrotvornog zavoda na Susku. Taj zavod imati će zadaću — po priznanju samoga dopisnika — da oslobodi seljake na Susku od svećenika — političara. Tim je dosta rečeno. Taj budući zavod neće dakle biti zavod dobrotvornosti, nego sredstvo talijanske agitacije. Gospoda u Malom Selu idu dakle za tim, da privedu naše čestite Suščane u talijanski tabor pod krinkom dobrotvornosti. Suščani! Čuvajte se takove talijanske dobrotvornosti!

Krasna hrvatština! U našoj Opatiji ustrojio se nekakav odbor za potrošarinu na vino. Tomu odboru na čelu nalazi se neki g. Josef Lederer. Taj gospodin izdao je u njemačkom i hrvatskom (!?) jeziku hektografirane pozive, na istom komadu papira, na prvom mjestu njemački na drugom tobož hrvatski.

Držimo, da nesmijemo našim čitateljem zaniekati naslade, koju će bez dvojbe osjetiti, kad budu čitali sliedeći:

„Poživ!

Comité od Potrošarine nagoditi društvo vas posivglia na 27, 28, 29 i 30 desembra 1899 od 9 do 12 sati prie podne i od 4 do 5 sati poslie podne u pisarinu Villa Allice Skerbići vrata broi 2. ksnidenju savolu pogodbe u ivlastnjem Interess sigurno doći drugačie pod pečatom. — potvrdieno za Opatiu dan 27 i 28 dezembrn 1899. potvrdieno za Volosku dan 29 i 30 dezembra 1899.

Josef Lederer
Président“

Naknadni izbor jednoga zastupnika na carevinskom vieću u Goričkoj. Na mjesto odstupivšega grofa Alfreda Coronini-a, obaviti će se dne 29. t. mj. naknadni izbor jednoga zastupnika u slovenskom dielu Goričke za državni sabor. Toga dana birati će slovenske izvanjske občine svoga zastupnika. Gorički talijanaši i njihovi štitnici spletkare već unapried ali opraviti neće ništa, budu li i ole složni slovenski birači. No na žalost, reć bi, da bratske sloge kod toga izbora nebude. Nije bo dosta, da su već sada medju slovenskim strankam tri kandidata, već preporučuje biračem neka potajna stranka i četvrtoga u osobi jednoga činovnika c. kr. namjestničtva u Trstu.

Političko družtvo „Sloga“, koja je još do nedavna upravlja svimi javnimi poslovi u Goričkoj, preporuča biračem g. Ivana Berbuča, c. kr. profesora u Gorici — za slučaj kad nebi više g. grof Coronini kandidature hotio primiti.

List „Soča“ i njezini jednomišljenici, preporučaju odvjetnika g. dr. Staniča i konačno „Primorski List“ preporuča bivšega državnoga zastupnika i odvjetnika u Gorici g. dr. Josipa Tonkli-a. Za jedno mjesto eto na jednom četiri kandidata!

Mi se doduše nećemo miešati u poslove goričkih Slovenaca, ali kao iskrena im braća želimo vruće, i molimo ih, da se slože, da nedaju i nadalje dušmanom našega imena i roda povoda smiehu iruglu. Neznatne razmirice i malenkostne osobne zadjevice imale bi preostati u ovako ozbiljnim odnošajima u kojima se mi primorski Slaveni nalazimo. Od naše nesloge i od našega razdora žanju plod jedino naši neprijatelji, koji nam javno i tajno čiste moliku i lopatu, a da si brže i lagje grob izkopamo. Braća draga pazite što radite, jer ćete za svoje čine odgovarati Bogu i potomstvu.

Iz sv. Mateja nam pišu: prošlog tjedna pokopali smo Trinajstić Matu Malića staroga. I doista ne samo, da se tim imenom razlikovalo od sina Mata — noi po godinama moglo mu se reći „stari“ — pošto imao već 82 god. Stari Mate, u svojim mladjim godinama za dobe pok. glavara Rubeše, Marotti-a — a bit će i starijih, bio je biran u obć. zastupstvo i obnašao čast župana.

Ne riedko čulo se od njega pripovietdati, kako je ovdje, ondje imao da brani da čuva občinu i imanje njeno — pa se ljutio i zeblo ga pri duši i srcu, kad je vidio i čuo, kako se poznate propalice i varalice puku gnjetu, narivavaju, da občinom zavladaju, jer je znao, da to bi bila propast njena.

Nije možda sela u Kastavčini, a da nije pok. Mate bilo jednomu, bilo drugomu na piru u narodno glazbalo „sopel“ svirio. Ne samo, rado ga zvali, jer je bio majstor na „sopelama“, no i rad njegove dobre ćudi i vesele naravi. Kao takva poznavala ga Veprinaština, Klana, Lisac, Škalnica, Studena i okolna mjesta, pa ga na pir zvala, dok nije tudje glazbalo „harmonika“ u narodu bila poznata a to pred 20—30 god.

U družtva vrlo rado u nedjelje i blagdane zalazio do pred samu smrt, da se uz čašicu vina razveseli. Nikad se nije s nikim svadjao — no do svoje starosti ostao dobar, pošten i čestit i svakomu mio i drag. Za njim žali obitelj, žale njegovi živući vršnjaci i prijatelji — a i mladji ljudi, dapače i ista djeca rado ga imala, jer se znao često s njima našaliti.

Dobromu starcu, dao Bog nauživati se dike i slave nebeske.

Iz Boljuna primamo i priobćujemo: Slavno uredničtvo! Sjeguran sam da ćete radi nepristranosti dati prostora sliedećim redcima, na čemu Vam srdačna zahvala. Pod „Domaće i razne viesti“. — „Još o občinskih izborih u Boljunu“, uvršćeno u „Našoj Slogi“ br. 2. broju od dana 11. jenara 1900. — meni se predbacuje medju ostalim, da sam pomogao talijansku pobjedu izvojštiti u I. tielu — jer da nisam glasovao — na čemu čestitaju meni i Talijanom — tim me prikazuju izrodom — izdajicom svoga roda.

Nerado se latim pera u ovakvih okolnostih, ali izazvan javno, treba da odbijem tu ljugu od sebe radi mojih prijatelja, znanaca i cieloga puka.

Istina je, da nisam pristupio k izboru radi sliedećih uzroka:

1. Pred 3 godine nije me htjelo ovdješnje zastupstvo imenovati učiteljem i to radi osobnosti izmedju mene i jednoga zastupnika: ali ipak sam ovdje već treću godinu. Otposlie ovdješnji neki prvaci učinili su što su samo mogli, samo da me maknu odavle, i još više, da me materijalno upropaste. (jedan pisao mi je dne 1./3. 1898. — „Pazite da nedobijete lekciju materijalnu“) — ali zalud im je posao, kada neima uzroka.

2. Dapače ista osoba izmedju ostaloga radi osobnostih pisala mi je dne 1./3. sliedeće: „Ja Vam u ime naše stranke u Boljunskoj občini, ovdje svečano zabranjujem, da za naš plemeniti cilj nit rieči prozborite, nit koraka pokročite“.

Budući da mi bijaše svečano zabranjeno, te nitko nije s menom niti rieči progovorio o izborih, sloga nisam pristupio k izboru, koji se je obavio pol sata daleko od kuće občinskoga glavara — već bio sam nepristran, kao što bi bio svatko, da je na mojem mjestu. Ako je vriedan koji dokazati (toga nemože), da sam sa narodnimi protivnici radio, pozivljem ga nek se javno javi i podpiše svoje dično ime, da ga mogu ovim putem okrstiti onim naslovom, kakvoga si bude sam zaslužio.

Anton Dukić, učitelj.

Admiral Spaun, dao je uvrstiti u proračun 236.500 kruna više nego lani za povećanje plaće radnicima arsenala u Puli.

Iz Pasane pišu nam dne 14. tek. Sinoć su imali trgovci, krčmari i obrtnici ovoga gradića gostbu u krčmi Jakoba Svečića, na prvom katu. Do 11 sati išlo je sve liepo, nu okolo te ure nastalo je psovanje i tučenje tako, da su neke gospodje i gospojice morale bježati i u prizemlju se onesvjestile. U prizemlju bio je Franjo Vlah sa suprugom, Andre Kučić i jedan financijalni stražar, koji su priskočili gospojama u pomoć i počeli ih osvješćivati. Nu u zao čas, jer kad ih čuše govoriti medju sobom hrvatski, naskočiše neki Talijani sa prvog sprata i navališe na njih, zadavšim mnogo ozleda. Avita cultura.

K uredjenju jezikovnog pitanja u Austriji. Bivši c. kr. namjestnik u Trstu g. barun Rinaldini priobćuje u večernjem izdanju njemačkoga službenoga lista od subote svoje nazore, kako bi se dalo urediti jezikovno pitanje u Austriji. Medju ostalim kaže g. pisac, da treba za pravedno riešenje toga pitanja imati pred očmi, valjanu javnu upravu i opravdane narodnoštne zahtjeve. Zatim razpravlja o uredovnom jeziku kod raznih ureda počam od ministarstva pak do najniže političke oblasti.

G. barun Rinaldini označuje zemaljski jezik ovako: Zemaljski jezik jest onaj, kojim se služi najmanje 10% pučanstva jedne pokrajine.

Na zanimivo razpravljanje g. pisca vratili ćemo se, bude li nam iole dopustio prostor lista

Obiteljska nesreća. Iz Trsta pišu nam, da je tamo preminula nakon duga i težke bolesti providjena svetotajstvi supruga poznatoga hrvatskoga rodoljuba g. Antuna Bogdanovića, knjigovodje kod g. Trudena, gdja. Anka Bogdanović ostaviv težko ucviljenomu suprugu nejaku kćerku.

Našemu velevriednomu prijatelju i čitavoj rodoljubnoj svojti pokojnice naše najiskrenije saučešće a njoj neka podieli Svevišnji raj nebeski!

Družtvene viesti.

Glavna skupština „Prvog istarskog Sokola“ biti će dne 2. febrara 1900 u dva sata poslie podne u družtvenej dvorani sa dnevnim redom, koji će se u budućem broju „Naše Sloge“ javiti.

Pokladne zabave Čitaonice i Sokola biti će ove godine veoma živahne, jer će svake subote imati sad jedno sad drugo družtvo ples. Ove subote 20. o. mj. biti će plesni vienčić „Čitaonice“, buduće subote dne 27. o. mj. plesni vienčić „Sokola“. Veliki ples Čitaonice biti će valjda u subotu 3. febrara, što će se pravodobno javiti. Tko želi od nečlanova imati poziv za veliki ples, neka si ga priskrbi putem kojeg člana.

Ples „Crvenog križa“, koji je bio u subotu dne 13. o. mj. izpao je sjajno. Bogato uresno i dekorirano kazalište bilo je upravo matlaćeno. Samo nemožemo pojmiti, kako se je mogao odbor odlučiti na maskirani ples, kad je već unapred mogao računati na ogroman posjet i liepi materijalni uspjeh. Zar je zbilja „Čitaonica“ jedino družtvo u Puli, koje može svoj ples prirediti bez maškara?

Glavna skupština „Naše Straže“. U nedjelju u jutro obdržavala se je u prostorijah „Slavjanske čitalnice“ u Trstu najavljena skupština podpornog i dobrotvornog družtva „Naša Straža“. Iz Ljubljane stiglo je osim odbornika i liep broj odličnih slovenskih rodoljuba, medju njimi vele zaslužni ljubljanski načelnik g. Ivan Hribar, te državni zastupnici gg. Povše i dr. Žitnik, zem. zastupnik dr Majaron. I naša Istra bijaše razmjerno dobro zastupana. Medju ostalimi vidismo tuj državnog i zemaljskog zastupnika g. profesora Spinčića, zem. zastupnike gg. dr. Dinka i Matka Trinajstića, Mandića, odvj. dr. Janežića, g. L. Križa i g. Gjivića iz Pule te nekoju drugu gospodu. Iz Gorice bijahu na skupštini: g. dr. Pavlica i urednik g. Gabršček, iz Trsta slovenski prvaci i drugoga občinstva.

Skupštinu je otvorio i razprave vrlo spretno vodio podpredsjednik družtva g. dr. Kusper.

Obširno izvieše o toj važnoj skupštini donaša tršćanska „Edinost“ na što upozorujemo naše čitatelje. Preporučamo i ovom prigodom svim našim rodoljubom sinom Istre, da mnogobrojno pristupe kao članovi tomu velepotrebitom i veoma koristnom družtvu.

Ročko družtvo za štednju i zajmove, reg. zadruga na neogr. jamčenje, obdržavati će svoju glavnu skupštinu dne 21 siečnja 1900 u kući g. 1. Čeh u Roču u 4 sata po podne, uz ovaj dnevni red: 1. Govor upravitelja, 2. Čitanje pravila, 3. Upisivanje članova i 4. Slučajni predlozi.

Prinosi „Djačkom pripomoćnom družtvu“ u Pazinu tekom novembra g. 1899.

a) članova utemeljitelja: g. Posilović dr. Juraj — Zagreb K 300, g. dr. Benjamin Šuperina K 100, gg. Jenko Lina — Podgrad, Volarić dr. Fran — Krk, Gradsko poglavarstvo — Sisak, Trinajstić Ivan, Žic Anton — Dobrinj, Suk dr. Feliks — Zagreb, Profesorski zbor kr. dolnjogradske gimnazije — Zagreb po K 50, g. Frulić Šime — Grdoselo K 30, g. Deželić Gjuro — Zagreb K 20.

b) redovitih članova: gg. Mažuranić Vladimir, Goldmann dr. Dragutin, Šipuš Nikola, Tomašić dr. Niko, Jakšić dr. Nikodem, Svindermann Blaž, Pliverić Ivan, Pliverić dr. Josip — Zagreb, Pikulić Petar — Dolenjavas, Benović G. — Sisak, Peršić Andrija, Fiamin Benko, N. N. — Veprinac, Mužina Miho — Malinska, Bilek dr. Toma, Rogač Anton — Hrušica, T. L. — Trst, Justinić Ivan, Mahulja Ivan — Dobrinj, Šebesta Antun — Cere, Juretić Petar — Kastav po K 10, g. Rajčić Albert — Veprinac K 6, gg. Maričić Prosper, Milohnić Antun, Juranić Andrija, Šintić Ivan, Turato Niko — Cres po K 5.

c) mjesečnih prinosnika: g. Vrabec Ivan — Kastav za 6 mjeseca K 12, g. dr. Andre Stanger — Volosko za novembar K 10, gg. Tomičić Viktor, Janežić dr. Konrad, Fabianić dr. Niko, Zamlić Vinko — Volosko po K 4, dr. Ivan Pošćić — Volosko K 2, gg. Šepić Katarina, Dukić Antun — Kastav, Ujčić Ivan — Supetar po K 1.

d) darovatelja: Uprava „Obzora“ izkazanih prinosa od 26./10. do 23./11. g. 1899. K 213·92, „u ime Božje“ K 100. g. Rubeša Vinko sabranih prigodom odlazka g. Ivana Mandića — Kastav K 20·20, g. dr. Ivan Pošćić sabranih na trabakulu „Pelegrino“ K 20·20, g. Ellner Antun — Veprinac K 20, g. Liberat Slokoić — Supetar sabranih K 16, Uprava „Naše Sloge“ priobćenih prinosa K 15, g. Radić Stjepan — Praga K 14·60, Trinajstić Ivan sabranih kod popa Ivana Justinića — Dobrinj K 14, g. Grünhut pop Matija — Lokve sabranih prigodom svećeničkog zbora K 11·60, g. Rubeša Vinko — Kastav sabranih „kod Francerla“ od veselih „Srdočana“ K 11·20 g. Bučar dr. Franjo K 10, g. Sanković Mate — Dane sabranih prigodom odlazka Vinka Mandića u Brgudu K 10, gdja. Marija udova pl. Märzthal — Volosko sabranih u veselom družtvu „Lesica“ poli Ližija K 8·60, g. Rubeša Vinko — Kastav sabranih kod Francerla na imendan Terese K 6·30, Požeški „Glasnik“ izkazanih K 6·20, g. Župan Josip — Bezovica K 6, g. Belanić Ante — Volosko sabranih kod Labinjanke prigodom vjenčanja slovenskog para K 5·66, g. Belanić A. sabranih kod Labinjanke K 4·74, g. Marić M. — Kostajnica K 4, g. Zidarić Antun sabranih u Kortah na predlog g. Orela K 4, g. Korlević Antun — Zagreb K 4, gg. Blagar Ivan, Makuć Stjepan, Andretić Josip, Blažić Ivan — Veprinac, Puharić Vinko — Lipa, Prebilić Josip — Pasjak Milovčić Pave, Volarić Vjekoslav, Trinajstić Marija, Matanić Petar — Malinska — Logar Rajko — Pregarje, Waisel Fran — Hrušica, Hrvatin Makso, Bleiweiss dr. Petar, Strmad Josip — Podgrad, Kirinčić pop Antun st., Variola pop Ive, Mohorić Ante, N. N. — Dobrinj, Jurinčić Bruno — Pazin, Kućak Stjepan, Senoa dr. Milan, Bosanac Stjepan, Mohr Nikola, Divković Mirko, Langhoffer dr. August, Gudel Vladimir, Perić Ivan, Spehar Miho, Kantori Slavoljub, Benigar Ivan, Manojlović dr. Gavro, Jambreković dr. Ladislav, Lasman Franjo, Senc Stjepan, Tomić dr. Petar, Zdunić Luka, Draženović Andrija, Kocijan Ivan, Maru Franjo, Mikalić Stanko, Bazala Albert, Steklasa Ivan, Mohorovičić dr. Andro — Zagreb po K 2, gg. Lazarić Franjo — Kršan, Kučera dr. Oto, Hržić Velimir, Deml Milan, Kasumović Ivan, Roić Luka, Jamnicky Ivan, Suller Franjo Hufner Ivan, Florschütz dr. Josip, Bošnjaković dr. Dragutin, Pisarević Aleksa, Hochetlinger Italo, Domitrović Milan, Bošnjak Oto, Gruber Dragutin, Kofranek Oskar, Purić Josip, Podgoršek Josip, Lechner Aleksander, N. N. — Zagreb po K 1.

e) Darovi u naravi: Zabrežani i Kašćergani — Pazin K 6·44. g. Ivić Ivan — Gračišće K 5·16, g. Jedrejčić Franjo — Lindar K 5·04, gg. Ferenčić, Dobrila, Jure Križmanić K 2·16. Plemenitim prinosnikom svesrdno se zahvaljuje

Odbor.

de Foraboschettovi jadi.

Radio sam — jako malo spavah
Preko noći, sparnih kô za dana —
Mjesec bliedi, zna i zora rana
Kakvim znojem klonjaše mi glava.

Trčah s kartom, gmizah poput mrava
Po Višnjanu i kod Porečanâ,
Prošnje šiljah afričkog do hana
Krilatoga da obrani lava.

Prvi s „Nemom“ lajah na krovate,
Za zločinstva denuncirah vela,
A otrovna gadjaše ih striela. . . . .

Te prezrene brzo satroh svaie.
Pak? — tudjinca bez zaslugâ tove,
A na meni — — prije jošte ove!!

Osvetnik.

IZJAVA.

Kojom podpisani izjavljuju, da sve ono što su govorili proti gospodinu Tomi Kumičiću posjedniku u Berseču nije bila istina.

U Berseču ne 14. jenara 1900.

Marija ud. Rosović.
Josip Rosović.
Marijan Rosović.
Matej Rosović.

Broj 93. Kastav, 11. jenara 1900.

Oglas.

C. kr. kotarski kapetanat u Voloskom odpisom svojim od 7. jenara 1900. broj 424 obzirom na širenje svinjske kuge, koli u ovoj obćini, toli u cielom kotaru Voloskom, a na temelju § 20. zakona od 29. febrara 1880. D. Z. L. broj 35 zabranio je prodavati krmke (prašćiće) na sajmu sv. Fabiana i Sebastiana dne 20. t. mj. što se ovime obćinstvu do obćeg znanja stavlja.

Obćinsko poglavastvo

obć. glavar:
M. Jelušić.

P. n. gg. članovom „Matice Hrvatske“.

Čast mi je da upozorim p. n. gg. povjerenike i članove „Matice Hrvatske“, da će knjige „Matične“ za god. 1899. biti doskora gotove i da se iste ukusno vezane mogu i ove godine kod mene naručiti.

Vezovi, što sam ih ove godine pripravio za „Matične“ knjige, vrlo su ukusni i originalni, te odgovaraju svim zahtjevima moderne knjigovežke vještine.

Ciene vezova „Matičinih“ knjiga:

1. **Gjurašin**: Ptice I.	1 K 20 h
2. **Valla**: Poviest novoga vieka I. (Svjet. povj. VIII.)	1 „ 20 „
3. **Šrepel**: Preporod u Italiji (Slike iz svjet. knjiž. VI.)	1 „ — „
4. **Vovčok**: Pripoviesti (Slav. knjiž. VII.)	— „ 80 „
5. **Puškin**: Izabrana djela	— „ 80 „
6. **Poparić**: Pomorska sila Hrvata	— „ 60 „
7. **Arnold**: Izabrane pjesme	— „ 60 „
8. **Novak**: Posljednji Stipančići	— „ 60 „
9. **Gjalski**: Diljem doma	— „ 60 „
10. **Tomić J. E.**: Melita	— „ 60 „
Ukupno	8 K — h

Prievodi grčkih i rimskih klasika:
Ksenofon: Izabrani spisi II. . . . . . . — K 80 h

Knjižnica za klasičnu starinu: **Šrepel**: Klasična filologija . . . . — K 80 h

Hrvatske narodne pjesme: „Junačke pjesme“ (Muhamedovske) Knjiga IV. . 1 K 60 h

Pošto mi je slavni odbor „Matice Hrvatske“ i ove godine povjerio odpremu „Matičnih“ knjiga, to se vezane knjige mogu **jedino kod mene naručiti**, te ću ih ja zajedno s ostalim knjigama priposlati p. n. gg. povjerenicima „Matice Hrvatske“.

Umoljavam najuljudnije ovim putem p. n. gg. članove, da mi što prije izvole priposlati svoja **cienjenu naručbu kao i pripadajuću svotu poštanskom doznačnicom, jer inače neću moći efektuirati** naručbe.

U Zagrebu, mjeseca siečnja 1900.

Ivan Schneider
knjigoveža „Matice Hrvatske“.
Frankopanska ulica broj 4.

Javna zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su milog nam supruga, oca, tasta i djeda

Mata Trinajstić-Matića
posjednika,

sproveli do hladna groba, a nama izkazali sućut, ovim se najsrdačnije zahvaljuju.

Sv. Matej (Vozlšća) 14. siečnja 1900.

raztuženi:

Trinajstić Mate sin. **Jelena ud. Trinajstić** supruga.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domači lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

P. n. obćinstvu uslobadjam se najaviti, da sam otvorio u Pazinu

knjigovežnicu

obskrbljenu strojevima najnovijega sustava, kano i

trgovinu knjiga i papira

sa zalihom svih školskih potrebština.

Izradjujem sve radnje zasjecajuće u moj zanat, kano: albume za fotografije, okvire u plišu, damasku, atlasu, koži itd.

Nemam li prigodice kakve stvari u skladištu, to istu nabavljam u najkraćem roku, bez ikakvih kupčevih troškova. Isto tako preskrbljujem tiskanice za školske, obćinske i župne urede.

P. n. mušterije upozorujem, da se za sve naručbe najave dopisnicom, pošto je to najeftiniji put, te iste obavljam u kratkom roku solidno i uz umjerene ciene. Sa štovanjem

IVAN NOVAK,
knjigoveža u Pazinu, naproti c. kr. državnoj gimnaziji.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	*kg* po K 4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	„ „ „ 3·—
Svieće i duplire II	„ „ „ 2·40
Tamjan lacrima I	„ „ „ 2·40
„ „ II	„ „ „ 2·—
„ granis	„ „ „ 1·90
Povošteno platno za oltare	*m* „ „ 2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

Jernej Kopač,
svećar u Gorici.

Zašto u Ameriku

pošto si takodjer doma lahko novca zasluži onaj, koji znade čitati i pisati; te je u istinu voljan truditi se? Upiti u tom pogledu neka se šalju u zatvorenim pismima sa naslovom **„Ne u Ameriku“**, poste restante u Ljubljanu.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostnoom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, siplijivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvi žilatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovo toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čili i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švicarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, ugrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i utekilini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfriškaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam, 1 lončić 50 novč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njeinost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Usljed svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, to po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrilo od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i obćinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 4. U Puli, dne 25. jenara 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se nepleća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće, 4 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 l. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

O diobi imovine zadruge Pregara.

Upit

zastupnika Spinčića i drugova, postavljen u sjednici carevinskoga vieća od dne 16. decembra 1899. na njeg. preuzvišenost gosp. ministra poljodjelstva.

Obzirom na odluku c. kr. namjestničtva u Trstu, od dne 13. agusta 1896. br. 12.403. odnosno c. kr. kotarskoga poglavarstva u Voloskom od dne 2. septembra 1896. br. 7824, tičuću diobe imovine zadruge u Pregari, sastavili su tamošnji mjestni župan, Antun Butinar i posjednik Tomo Bubnić u ime svoje i u ime njihovih drugova, dne 28. septembra podnesak, poslavši ga putem občinskog ureda u Podgradu napried, kojim su pitali c. kr. kotarsko poglavarstvo, da odposalje taj njihov podnesak sa svimi na to odnosećimi spisi na c. kr. namjestničtvo sa molbom, da ukine spomenutu odluku, ili da podnese njihov podnesak kao utok na c. kr. ministarstvo poljodjelstva.

Pošto nisu zatim, uzprkos njihovog pismenog i ustmenog nastojanja kod c. kr. kotarskog poglavarstva i kod c. kr. namjestničtva nikakve riešitbe dobili, obratiše se oni dne 22. novembra 1899. ravno na visoko c. kr. ministarstvo poljodjelstva molbom, da njim ono pitanje rieši ili riešiti dade.

Obzirom na to, što spomenuti sa njihovimi drugovi već preko tri godine na odnosnu odluku čekaju; da je to pitanje za njih od najveće važnosti; da je svaka poraba dotične imovine onemogućena, te da ljudi u nuždi, u kojoj se nalaze, svoju vlastitu imovinu, jedno od najvažnijih vrela njihovog uzdržavanja nemogu upotrebiti, uslobadjaju se podpisani staviti na njeg. preuzvišenost gosp. ministra poljodjelstva sliedeći upit:

Je li njeg. preuzvišenost voljna bezodvlačno naložiti, da se već jednom rieši i to povoljno podnesak spomenutih Butinara i Bubnića od dne 28. septembra g. 1896., tičući se diobe imovine zadruge Pregara, mjestna občina Podgrad, kotarsko poglavarstvo Volosko u Istri, obzirom na pravo i zakon i obzirom na nevolju, u kojoj se članovi one zadruge nalaze?

U Beču, dne 16. decembra 1899.

Spinčić, Perić, Vilim Pfeifer, dr. Laginja, Kušar, Žitnik, Šuklje, Vuković, Žičkar, dr. Stojan, Pogačnik, dr. Ferjančić, dr. Gladyszowski, dr. Gregorec, Ochrymowicz, Wachmianyn, Barvinski, Šupuk

Otvoreno pismo

slavnomu c. kr. kot. poglavarstvu u Poreču.

Dužnost je carskih oblasti skrbiti, da se od Njegovog Veličanstva potvrdjeni zakoni izvršuju.

Zakon od dne 7. febrara 1885. broj 6 § 33 pokr. zak. kaže, da mora občinski načelnik ili onaj, koji ga zamjenjuje u občinskoj upravi, osam dana po dovršenom izbornom postupku sazvati u sjednicu članove novoizabranog občinskog zastupstva u svrhu, da isti izabere občinski odbor.

U našoj občini su se izbori obavili već u mjesecu marcu g. 1898. i dne 17. junija t. g. broj 4927 g. 1899./V. G. H. je vrhovni upravni sud u Beču taj izbor potvrdio. Od dne 17. junja prošlo je već šest mjeseca, — ali ipak još uvjek vodi občinske poslove občinski odbor od pet lica. Po slovu i duhu zakona od 7. febrara 1885. § 33 imalo se je zastupstvo konštituirati osam dana poslije nego je bio poznat pravoriek upravnog suda u Beču. Zar ova oblast o tom ništa nezna?!

Kako dugo će se još zavlačiti?

Oprtalj, dne 20. decembra 1899.

Izbornici.

DOPISI.

O izborih u Kastvu. Mi nečitamo njekih novina, kao što je „Tagespost" izlazeća u Gracu. Naš mladi i čestiti prijatelj upozorio nas je na dvie viesti što su u tom listu nedavno izašle. Jedna je od 27. decembra 1899. sa naslovom „Hrvatska agitacija u Istri", i to kao dopis iz Pule. Tu se veli, da se hrvatskoj stranci u Istri ruši pod nogami, da je reakcija proti agitatorom, koji su si postavili za svrhu uništenje talijanskoga življa sve to jača: da se to dogadja osobito kod slavenskoga pučanstva liburnskoga Krasa, odkud da je hrvatska stranka proizašla i gdje da je najdulje škodila; da su slovenski seljaci uvidjeli, da trebaju Talijana i da se žele talijanskom strankom izmiriti. Za primjer kako je jaka nova stranka koja se zove slavensko-istrijanska, navadja občinske izbore u Kastvu, tom sv. Jerusolimu zastupnika Spinčića i Laginje. Samo najgrubljimi nezakonitostim, najgorim zlostavljanjem protivničkih birača, da je hrvatska stranka jedva sa 10 glasova većine u trećem izbornom tjelu pobjedila. „Voditelj c. kr. kotarskoga glavarstva na Voloskom, namjestnički savjetnik Fabiani, kod kojega su vodje nove stranke prosvjedovali, postavio je u izgled uništenje izbora sa strane namjestničtva. Ako se to dogodi, i ako se pobrine proti obnovljenju onoga što se je dogodilo, tad će hrvatska stranka izgubiti gospodarstvo u svojoj najvećoj občini. Kad bi vlada učinila konac agitaciji hrvatskih svećenika i učitelja, tad bi bila hrvatska stranka u Istri u malo godina mrtva, i bilo bi lahko doseći mirno i za siromašnu pokrajinu blagoslovno medjusobno življenje obiju narodnosti".

Molimo, da ne pozli komu na tu bljutavu pisariju, prije nego se ta nju sa njekoliko rieči obratimo. Da navedemo još drugu viest onoga lista. U toj viesti od 8. jenara 1900. poslanoj iz Istre, ruga se list „Tagespost" Pražkoj novini „Politik" za to, što je zabilježila dvie liepe pobjede Hrvata u Istri, najme onu u Kastvu i Boljunu; te se poziva glede Kastva na svoju prvanju viest, po kojoj ima hrvatska stranka zahvaliti svoju pobjedu nezakonitim sredstvom; a za Boljun veli, da se je izbor obavio u odaljenom selu, u krčmi radikalnoga obć. glavara, kamo se je bratilo protivnim biračem.

S Boljunom netreba da se bavimo, jer se s njim i onaj list malo bavi. Kievetu izrečenu proti Boljunu, već je i c. kr. namjestničtvo pripoznalo, zabaciv odnosni utok.

Sve ono, što je rečeno proti hrvatskoj stranci u Istri, povodom občinskih izbora u Kastvu, sve su to stare gusle, koje se dadu svesti na onu poznatu „Reci mu da ti ne reče", i kojimi se kleveće sa stanovitom svrhom, koja je izričito iztaknuta.

Mjesto „hrvatska agitacija u Istri", morało bi stojati „talijanska agitacija u Istri". Talijanska stranka agituje od njeko doba također u Liburniji, u kojoj bijaše nepoznata izborna demoralizacija i korupcija, dok se nije pojavila ta talijanska stranka u onih krajevih. Odkad se je pojavila, odtad se izbornike podmićuje, napaja, zavadja, odtad se psuje na vjeru, na narodnost, u obće na sve svetinje svakoga naroda, odtad se pučanstvo sablaznjuje i kvari. Htjelo bi se ga poživinčiti. Ogromna većina pučanstva odvraća se od toga svom odurnošću i ogavnošću.

Mjesto reakcija proti agitatorom koji su si postavili za svrhu uništenje talijanskoga življa u Istri" — morało bi stojati „reakciju proti agitatorom, koji imadu za svrhu uništenje hrvatskoga

Podlistak.

„Savez slovenskih te istarsko-hrvatskih načelnika".

Na sastanku slovenskih te istarsko-hrvatskih občinskih načelnika u Ljubljani dne 17. agusta 1898. bijaše zaključeno, da se ustanovi „Savez slovenskih te istarsko-hrvatskih načelnika". C. kr. zemaljsko predsjedničtvo za Kranjsku odobrilo je nakon tolikih zaprieka odlukom od dne 20. oktobra 1899. br. 5105/pr. pravila za taj savez, koja glase:

§ 1.

Družtveno sielo.

Družtvo „Savez slovenskih te istarsko-hrvatskih načelnika" ustraja se za Kranjsku, Štajersku, Primorje (Goričku, Trst i Istru). Ravnateljstvo i sielo mu je u Ljubljani.

§ 2.

Svrha družtva.

Svrha družtva jest: podučavati svoje članove o propisih občinskih zakona i drugih naloga, koji uredjuju občinsku upravu, pospješivati kulturne težnje slovenskoga i hrvatskoga naroda, te zauzimati, se za njegove materijalne koristi.

To postizava družtvo tim: da izdaje strukovni list, da izdaje ili pospješuje izdavanje zbirka za občinsku upravu važnih zakona, da šalje molbe i resolucije oblastim te zakonodavnim tjelom, da saziva redovite i izvanredne družtvene sastanke (glavne skupštine), na kojih se razpravlja pitanja stojeća u savezu sa občinskom upravom te kulturne i gospodarstvene poslove slovenskoga i hrvatskoga naroda.

§ 3.

Članovi družtva.

Članovi su počastni, redoviti i podporni. Samo austrijski državljanin može biti članom družtva.

1. Počastni članovi mogu biti oni samopravni austrijski državljani, koji si stekoše posebnih zasluga za družtvene svrhe.

2. Redoviti članovi mogu biti jedino načelnici ili podnačelnici slovenske ili hrvatske narodnosti.

3. Podporni članovi mogu biti občinski savjetnici i občinski zastupnici slovenske ili hrvatske narodnosti.

Redovitim ili podpornim članom postane dotična osoba, kada prijavi družtvenom odboru, da će biti članom družtva te vršiti družtvene dužnosti. Redoviti članovi plaćaju članarinu po 5 for. (10 K), podporni pako po 2 for. (4 K). Družtveni odbor imade pako pravo ubogim načelnikom ili podnačelnikom članarinu sniziti ili posve odpustiti

§ 4.

Dobava novčanih sredstava.

Družtvena novčana sredstva jesu:
a) članarina;
b) darovi i ostavštine;
c) predlata na družtveno glasilo i dohodak od spisa, koje izdade družtvo.

§ 5.

Dužnosti i prava članova.

Svaki član dužan je družtvenu svrhu po svojih silah pospješivati, te članarinu u prvom četvrtgodišću svake godine plaćati.

Svaki član imade pravo sudjelovati kod družtvenih sastanaka, te tuj govoriti i savjete davati. Redoviti članovi imadu povrh toga pravo glasovati, birati i birani biti. Redoviti članovi dobivaju družtveno glasilo badava, podporni za sniženu predplatu od 1 for. (2 K).

§ 6.

Izstup iz družtva.

Svaki član može izstupiti iz družtva kada hoće, samo da to prioći družtvenomu odboru; članarinu mora platiti još za onu godinu, ako je bio dužan plaćati. One, koji rade proti družtvenoj svrhi, može družtveni odbor izključiti. Proti takovom izključenju može se u roku od 14 dana na družtveni počastni sud prizvati. Tko prestane biti načelnikom ili podnačelnikom ili pako občinskim zastupnikom, odmah prestane biti članom.

§ 7.

Uprava.

Družtvenimi poslovi upravlja:
a) glavna skupština;
b) družtveni odbor i
c) družtveni počastni sud.

§ 8.

Glavna skupština.

Redovita glavna skupština sastaje se svake godine mjeseca agusta; izvanredna pako, ako ju sazove odbor, ili ju zahtjeva pismeno petina svih članova, priobćiv njedno predmet razprave.

U posliednjem slučaju sazvati valja glavnu skupštinu u roku od 14 dana nakon toga, što je družtvenomu odboru stigao zahtjev.

Pozive na glavnu skupštinu treba ujedno sa dnevnim redom bar 14 dana prije priobćiti u svih slovenskih dnevnicih i u družtvenom glasilu, bar 8 dana prije poslati svakomu članu.

Isti g. svoje mj. prinose za stud. i prosinac . . . . . „ 2·—
G. Hrvoj Istranić svoje mj. prinose za stud. i prosinac . . „ 2·—
U škrabici u čitaonici u Vološkom nabrano . . . . . „ 1·80
G. Albin Dešković, pomor. kapetan iz Lovrana sabranih među svojimi znanci i istomišljenici . . . . . „ 12·—
G. prof. Kazimir Štefanić — Sušak na ime uprave „Hrv. Sloge“ stiglih njoj . . . . „ 7·90
G. Pravdoslav Filiplić — Žminj, (pobliži navod nepoznat) . . „ 228·—
G. Josip Grašić, župnik u Bermu na ime podružnice . . „ 35·—

Dr. Fabianić, blagajnik.

Književnost i novinstvo.

P. Zrinski i Fr. Frankopan i njihovi klevetnici. Ovo je naslov historičkoj razpravi, koju je napisao g. Evgenij Kumičić, i nama ju poslao. Razprava je napisana na temelju hrvatskih, latinskih, francezkih, njemačkih i talijanskih izvornih izprava, što su ih sakupili i izdali dr. Er. Rački, dr. V. Bogišić i drugi, o „zavjeri“ kneza Petra Zrinskoga i kneza Frana Kr. Frankopana. Razprava je velika do pet štampanih araka u veoma liepom izdanju, u velikoj osmini. Ciena 75 nvč. Razprava dobiva se u knjižari Hartman (Kugli i Deutsch).

Ovom rodoljubnom razpravom g. Evgenij Kumičić smatrao je svojom otačbeničkom dužnosti, da odgovori na nedostojni pamphlet, što ga je izdao dr. Aleks. Lj. Mitrović pod naslovom: „Dva hrvatska mučenika — 30. aprila g. 1671. — (Ustrišci iz hrvatske historije)“.

Izvještaj „Matice Hrvatske“ za upravnu godinu 1898.. U Zagrebu 1896. Od sl. uprave naše velezaslužne „Matice“ primili smo gornji izvještaj, iz kojega doznajemo i rado bilježimo, da broj članova dične „Matice“ od godine do godine sve to više raste. Osobito pako nas veseli, što prodiru krasne „Matičine“ knjige sve to više i u pojedina mjesta naše Istre, što nam svjedoči, da si i u našim gradićima i mjestim sve to bolje krči put prosvjeta i narodna sviest.

50godišnjica zagrebačkog „Katoličkog Lista. Koncem prošle godine slavio je „Katolički List“ 50godišnjicu svoga obstanka. Velevriednomu branitelju naših vjerskih i narodnih svetinja želimo iskreno, da i nadalje ovako krasno djeluje za Boga i hrvatski norod!

Primljene knjige. Roblje. Tiskara dioničke tiskare u Zagrebu. — Vinarski vodić za Dalmaciju. Uredio Miho pl. Tartaglia, izdala vinarska udružba. Ciena 1 for. — Krupa i sastanak u Casala Monferato. Izvješće Miha pl. Tartaglie.

Naša Sveza. Pod ovim naslovom izašao je dne 5. t. mj. prvi broj glasila čizmara, kožara, krznara, mesara, opančara, postolara i sedlara u Zagrebu pod uredničtvom g. Grlimira pl. Jankovića. List izlazi svake subote a stoji na godinu 6 kruna.

Novi list. Ove dane izašao je u Ljubljani prvi broj lista „Narodni gospodar“ — glasilo gospodarske sveze. To je liep narodno-gospodarski strukovni list, baveći se svim granama gospodarstva, poljodelstva, obrta i trgovine. Ciena K 4 na godinu.

Braćo Sokoli!

Ove poklade imati će družtvo četiri plesa, i to:

1. u sub. dne 27. januara **Plesni vienčić**;
2. „ „ „ 10. febrara **Veliki ples**;
3. „ „ „ 23. „ **San ljetne noći**;
4. „ „ „ 27. „ **Maškaradu.**

Za svaku od ovih zabava razposlati će se pravodobno pozivi. Na veliki ples, „san ljetne noći“ i Maškaradu dodjite u društvenom odielu. Tko ga nema mora doći na „san ljetne noći“ posvema u ljetnim haljinama. Za „Maškaradu“ pako već sada preporučamo, da se medjusobno dogovorite te uredite razne skupine, da bude posljedni dan liep, zabavan i na čast društvu.

Na zdar!

Pula, 23. Januara 1900.

Odbor
Prvog Ist. Sokola.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. dopisniku iz Boljuna. Žao nam je, da nemožemo tiskati Vaš dopis, jer neodgovara pravcu lista.

Č. gosp. popu Sekyri u sv. Lovreč P. Milo nam je, da nam javiste, da se vi držite u crkvi starih običaja, a žao nam je da Vam šalju pomoćnike nevješte podpuno hrvatskomu jeziku.

Oglas.

P. n. gospoda članovi kotarske gospodarske zadruge „Opatija“, pozivlju se na redovitu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u Mošćenicah dne 3. febrara t. g. u 11. uri prije podne sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izviešće tajnika.
3. Izviešće blagajnika.
4. Obračun za godinu 1899.
5. Proračun za godinu 1900.
6. Možebitni predlozi.

Kotarska gospodarska zadruga

Opatija, dne 23. jenara 1900.

V. Tomičić,
predsjednik.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

P. n. gg. članovom „Matice Hrvatske“.

Čast mi je da upozorim p. n. gg. povjerenike i članove „Matice Hrvatske“, da će knjige „Matičine“ za god. 1899. biti doskora gotove i da se iste ukusno vezane mogu i ove godine kod mene naručiti.

Vezovi, što sam ih ove godine priučavio za „Matičine“ knjige, vrlo su ukusni i originalni, te odgovaraju svim zahtjevima moderne knjigovežke vještine.

Ciene vezova „Matičinih“ knjiga:

1. **Gjurašin:** Ptice I. . . . . 1 K 20 h
2. **Valla:** Poviest novoga vieka I. (Svjet. povj. VIII.) . . . . . 1 „ 20 „
3. **Srepel:** Preporod u Italiji (Slike iz svjet. književ. VI.) . . . . . 1 „ — „
4. **Vovčok:** Pripoviesti (Slav. knjiž. VII.) — „ 80 „
5. **Puškin:** Izabrana djela . . . . — „ 80 „
6. **Poparić:** Pomorska sila Hrvata . . — „ 60 „
7. **Arnold:** Izabrane pjesme . . . . — „ 60 „
8. **Novak:** Poslijednji Stipančići . . — „ 60 „
9. **Gjalski:** Diljem doma . . . . . — „ 60 „
10. **Tomić J. E.:** Melita . . . . . 60 „

Ukupno . . 8 K — h

Prievodi grčkih i rimskih klasika:
Ksenofon: Izabrani spisi II. . . . . — K 80 h

Knjižnica za klasičnu starinu: Šrepel: Klasična filologija . . . . . — K 80 h

Hrvatske narodne pjesme: „Junačke pesme“ (Muhamedovske) Knjiga IV. . 1 K 60 h

Pošto mi je slavni odbor „Matice Hrvatske“ i ove godine povjerio odpremu „Matičinih“ knjiga, to se vezane knjige mogu **jedino kod mene naručiti**, te ću ih ja zajedno s ostalim knjigama priposlati p. n. gg. povjerenicima „Matice Hrvatske“.

Umoljavam najuljudnije ovim putem p. n. gg. članove, da mi što prije izvole priposlati svoju **cienjenu naručbu** kao i **pripadajuću svotu poštanskom doznačnicom**, jer inače neću moći efektuirati naručbe.

U Zagrebu, mjeseca siečnja 1900.

Ivan Schneider
knjigoveža „Matice Hrvatske“.
Frankopanska ulica broj 4.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastitu kuću, u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . . . *kg* po K 4·40	
Svieće i duplire I (talijanski sastav) . . .	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare . . . . *m* „	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

Jernej Kopač,
svećar u Gorici.

P. n. občinstvu uslobadjam se najaviti, da sam otvorio u Pazinu

knjigovežnicu

obskrbljenu strojevima najnovijega sustava, kano i

trgovinu knjiga i papira

sa zalihom svih školskih potrebština.

Izradjujem sve radnje zasjecajuće u moj zanat, kano: albume za fotografije, okvire u plišu, damasku, atlasu, koži itd.

Nemam li prigodice kakve stvari u skladištu, to istu nabavljam u najkraćem roku, bez ikakvih kupčevih troškova. Isto tako preskrbljujem tiskanice za školske, občinske i župne urede.

P. n. mušterije upozorujem, da se za sve naručbe najave dopisnicom, pošto je to najjeftiniji put, te iste obavljam u kratkom roku solidno i uz umjerene ciene. Sa štovanjem

IVAN NOVAK,
knjigoveža u Pazinu, naproti c. kr. državnoj gimnaziji.

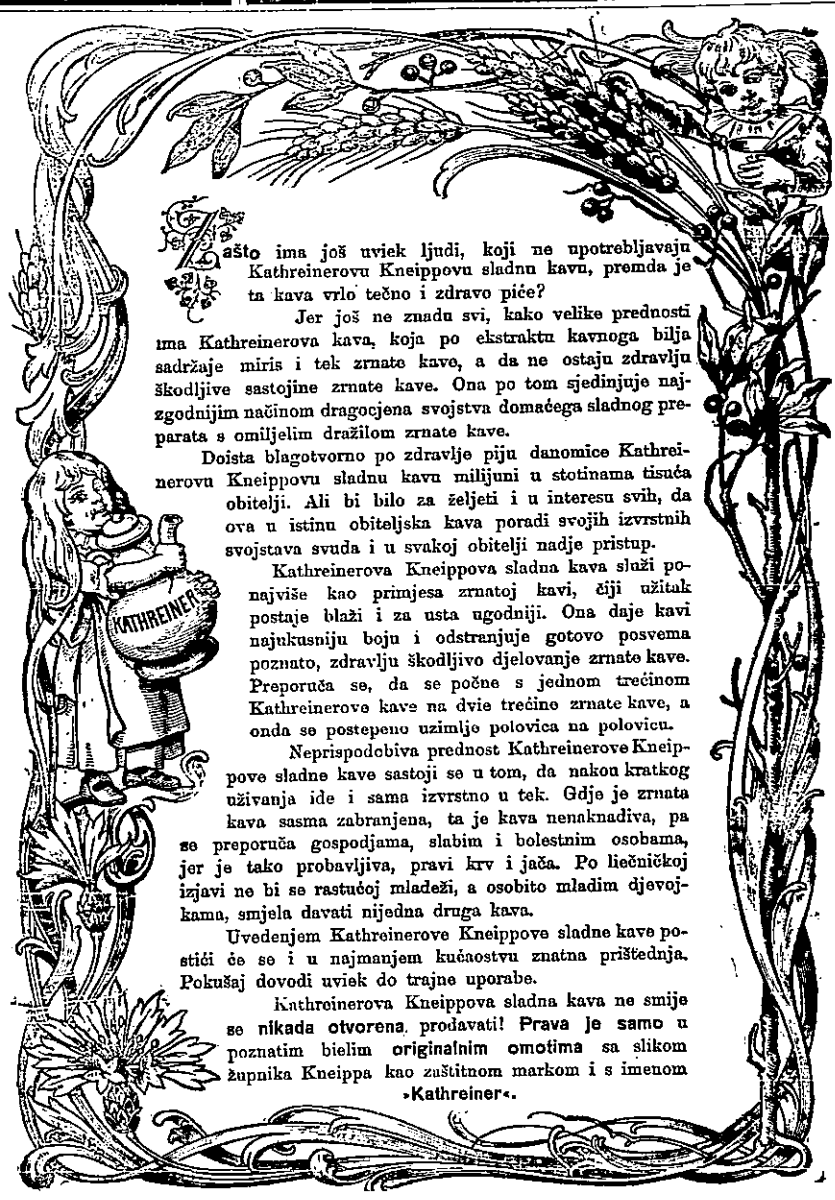

Zašto ima još uviek ljudi, koji ne upotrebljavaju Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu, premda je ta kava vrlo tečno i zdravo piće?

Jer još ne znadu svi, kako velike prednosti ima Kathreinerova kava, koja po ekstraktu kavnoga bilja sadržaje miris i tek zrnate kave, a da ne ostaju zdravlju škodljive sastojine zrnate kave. Ona po tom sjedinjuje najzgodnijim načinom dragocjena svojstva domaćega sladnog preparata s omiljelim dražilom zrnate kave.

Doista blagotvorno po zdravlje piju danomice Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu milijuni u stotinama tisuća obitelji. Ali bi bilo za željeti i u interesu svih, da ova u istinu obiteljska kava poradi svojih izvrstnih svojstava svuda i u svakoj obitelji nadje pristup.

Kathreinerova Kneippova sladna kava služi ponajviše kao primjesa zrnatoj kavi, čiji užitak postaje blaži i za usta ugodniji. Ona daje kavi najukusniju boju i odstranjuje gotovo posvema poznato, zdravlju škodljivo djelovanje zrnate kave. Preporuča se, da se počne s jednom trećinom Kathreinerove kave na dvie trećine zrnate kave, a onda se postepeno uzimlje polovica na polovicu.

Neprispodobiva prednost Kathreinerove Kneippove sladne kave sastoji se u tom, da nakon kratkog uživanja ide i sama izvrstno u tek. Gdje je zrnata kava sasma zabranjena, ta je kava nenaknadiva, pa se preporuča gospodjama, slabim i bolestnim osobama, jer je tako probavljiva, pravi krv i jača. Po liečničkoj izjavi ne bi se rastućoj mladeži, a osobito mladim djevojkama, smjela davati nijedna druga kava.

Uvedenjem Kathreinerove Kneippove sladne kave postići će se i u najmanjem kućanstvu znatna prištednja. Pokušaj dovodi uviek do trajne uporabe.

Kathreinerova Kneippova sladna kava ne smije se **nikada otvorena** prodavati! **Prava je samo u** poznatim bielim **originalnim omotima** sa slikom župnika Kneippa kao zaštitnom markom i s imenom

»Kathreiner«.

Broj 5. U Puli, dne 1. febrara 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili. položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se nepleća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće. 4 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Odnošaji u Primorju.

U sjednici austrijske delegacije dne 13. t. mj. govorio je medju ostalimi vrlo zanimivo i obširno zastupnik susjedne Kranjske gosp. dr. Ferjančić o vanjskoj i nutarnjoj politici Austro-Ugarske. Pošto neima ovaj put većina pučanstva Primorja t. j. Hrvati i Slovenci nijednoga svoga zastupnika u delegaciji preuzeo, je dr. Ferjančić ulogu, da predoči žalostne odnošaje u Primorju i da prikaže u pravom svietlu tužno stanje primorskih Slavena. On se je opetovno svratio na naše odnošaje u svom govoru iz kojega donašamo ona mjesta, koja se tiču nas Hrvata i Slavena te naših za nevolju susjeda Talijana u koliko dolazimo mi s njimi u doticaj.

Govoreć o posjedu Austro-Ugarske na jadranskom moru kazao je on, da se je Austrija mogla odreći i Lombardije i Mletaka, jer da tim nije prestala biti velevlastju. Nu ona bez Trsta i Primorja u obće prestane biti velevlast, bez te pokrajine ona u obće nebi mogla obstati. To je uzrok, radi kojega bi ravnateljstvo nutarnjih posala moralo obraćati svu svoju pažnju odnošajem u Primorju. Na Adriji i u njezinom zaledju stanuje pleme, kojemu pripadam i ja t. j. Slovenci i Hrvati. Od sjevera pritišću nas Niemci od juga Talijani, a taj pritisak potiče od g. 1866., postao je žešćim g. 1870. t. j. od ujedinjenja Italije i od pobjeda Njemačke nad Francezkom; taj pritisak se pako još povećao — čovjek nebi toga skoro ni vjerovao — pod trojnim savezom i pod zaštitom trojnog saveza.

„Njemačka od baltičkog mora do Adrije", to geslo, koje i čitamo i čujemo često, imade duboko i sudbonosno značenje za Austriju.

Ojačanje slovenskoga i hrvatskoga plemena, i samo učvršćenje ovih dviju plemena na Adriji može prepriečiti, da se ono geslo neizpuni. Takovo ojačanje učinilo bi iz tih plemena bedem austrijske države na Adriji i proti njemačkoj i proti Italiji.

Na Adriji imade priličan postotak talijanskoga stanovničtva, te nastaje pitanje da li imade talijansko pučanstvo razloga biti nezadovoljno sa odnošaji, u kojih se nalazi? Neima! Talijani uživaju svoja prava neograničeno u školi, uredih i u javnom životu. Oni goje — da spomenem jednu od želja talijanskih — želju za sveučilištem. Premda uživaju Talijani sveučilištnu poduku u Inomostu, njim se ipak radje priznaju valjanimi svjedočbe talijanskih sveučilišta nego li nam svjedočbe sveučilišta hrvatskoga u Zagrebu.

A kako je pako kod Slovena?

Nije mi nakana, da razvijem poviest njihovih muka, ali ipak navesti ću nekoliko činjenica, da si uzmognete stvoriti sliku položaja Slavena u Primorju. U Istri imade 17.000 djece slovenske i hrvatske bez školske obuke. U Gorici i u Trstu bore se Slovenci više desetgodišća za slovenske pučke škole, koje njim se krate proti svakom pravu i zakonu a sa nikakvimi zazlozi; a da preprieče raznarodjenje svoje djece, moraju uzdržavati svoje škole iz vlastitih sredstava. — Gradska občina u Trstu zahtjeva, da gradska djeca slovenske narodnosti polaze škole u okolici, mjesto da bi im grad sam dao škole.

Takodjer u Primorju, gdje je većina stanovničtva slavenska, na sudovih obće često sa tim stanovničtvom pomoćju tumača. Ćak iz crkve htjeli bi u Trstu iztjerati slovenski jezik. Občinsko zastupstvo postiglo je već mnogo u toni pogledu, te se ono nalazi na najboljem putu, da to isto postigne i u okolici. Netreba drugo nego da bude vlada tako zasliepljena, da izruči tršćanskoj občini i one patronate, koje jošte imade.

Kako ide talijanskim podanikom, kojih imade u Primorju preko 30.000? Neima občinske radnje, glede koje nebi bilo zaključeno, da se može upotrebiti samo talijanske radnike, dakako da i takove, koji su talijanski podanici. Tako se je dogadjalo ćak i na javnih skladištih, za koje je država dala milijune, dok bijaše uprava u rukah občine i trgovačke komore. Sada je nješto bolje odkada vodi i sama država upravu. Nu i sada postupaju onako oni činovnici, koji su stupili od stare uprave u novu.

U zemaljskih saborih Istre i Trsta jest slavenski jezik bezpravnim, tamo je ćak život zastupnikah u pogibelji. U Gorici i u Istri imade većina stanovničtva samo manjinu u zemaljskih saborih.

Kako je pako u državnom saboru? Prije bijaše u državnom saboru 12 zastupnika iz Primorja. Od tih bijaše poslanih od Slavena, dakle od većine stanovničtva, pet, a od manjine, od Talijana sedam. Nakon izborne preinake imade 15 zastupnika iz Primorja, i od tada šalju Slaveni u državni sabor 4 zastupnika, dakle jednoga manje nego li prije. Manjina pako, Talijani, šalju ih 11, dakle četiri više negoli prije.

A kako je u delegacijah, gospodo moja? To će Vas zanimati. Primorje zastupaju tri Talijana a četvrti Talijan dolazi iz Trenta. Po tomu su u austrijskoj delegaciji Talijani zastupani po četirih delegatih, a svi južni Slaveni samo po dvojici, po mojoj malenkosti i po zastupniku iz Dalmacije.

Kadno bijasmo primljeni u dvorskoj palači, stao sam uz jednoga poštovanih članova visoke delegacije, koji je izjavio svoje začudjenje nad tim, odakle imade toliko Talijana. Na to sam mu odgovorio: „Preuzvišeni, to je djelo vlade, koja bijaše na kormilu u doba izbora". Kako pa djeluje taj razmjer na narodnostne odnošaje u Primorju? Za to valja samo prispodobiti uspjeh pučkoga popisa od g. 1851. i g. 1890. Ta prispodoba jest doista poučna.

Godine 1851. imala je grofija Gorička stanovničtva; 136.000 Slovenaca i 62.000 Talijana, g. 1090. pako samo 135.000 Slovenaca a 76.000 Talijana, dakle 14.000 više.

Istra je imala g. 1857. Slavena 170.000, a Talijana 72000, a g. 1890. Slavena 185.000, dakle 15.000 više i 118.000 Talijana, dakle za 46.000 više.

Konačno je imao Trst g. 1851. Slovenaca 27.000 i 51.000 Talijana. Broj Slovenaca bio je g. 1890. isti, dočim je broj Talijana poskočio skoro za 100 postotaka, naime za 49.000. Godine 1851. bijaše dakle 334.000 Slavena proti 185.000 Talijana a g. 1890. Slavena 346.000 proti 294.000 Talijana.

Većina stanovničtva Primorja pomnožila se je dakle u tih 40 godina za **13.000** a manjina za **109.000**. Treba jošte samo jedno dobro desetgodišće, te će razmjerje nastati takovo, da će Primorje postati zrelim, da se odtrgne od ove države.

Dolazim k zaključku.

Mi se odričemo nade, da će odlučujući čimbenici doći do spoznanja, da pritisak na slovensko i hrvatsko pučanstvo na Adriji i u obće u njegovom sielu, te podupiranje drugih plemena baš na tom zemljištu znači griešiti na budućnosti Austrije. Dalmaciju je Italija skoro izbrisala iz reda onih pokrajina, o kojih misli Italija, da imade na nje pravo po narodnosti te po poviesti. Kako je došlo do toga? Jedan general, sin zemlje, doveo je do toga preokreta. Nije trebalo drugo nego onaj puk osloboditi, te se je odmah pokazalo 96, 97 postotaka Slavena u Dalmaciji.

Gojimo dakle nadu, da će takodjer glede Slovenaca i Hrvata izvan Primorja prodrieti, prije nego li bude prekasno, to spoznanje, da ta plemena, koja se drže žilavo svoje narodnosti, te ju brane junački, valja podupirati ne samo zato, jer to zahtjeva zakon i pravo, već dapače i s razloga, jer su oni dragocien čimbenik za skupnu državu, jer sačinjavaju stražu na Adriji.

Jezik na državnih željeznicah u Istri.

Upit

zastupnika Spinčinčića i drugova na njeg. preuzvišenost g. ministra željeznica, stavljen u sjednici carevinskoga vieća dne 16. decembra 1899.

Uvažujuć, da imade pučanstvo nepobitno pravo obćiti sa činovnici, postavljenimi na postajah svoje domovine u svojem materinskom jeziku bez tumača, uslobadjaju se podpisani postaviti na njegovu preuzvišenost gosp. ministra željeznica, obzirom na to, što su željeznički činovnici u Dragi i Herpelje—Kozina u Istri neviešti slovenskomu ili hrvatskomu jeziku, sliedeći upit:

„Je li njegova preuzvišenost sklona, obzirom na navedene slučajeve i u obće kod c. kr. državnih željeznica u Istri. namjestiti činovnike viešte slovenskomu ili hrvatskom jeziku"?

U Beču, 16. decembra 1899.

(Sliede podpisi.)

DOPISI.

Unije kod Lošinja.*) Selo Unije čisto je hrvatsko, što potvrdjuju matice vodjene u početku glagoljskimi pismeni. te izjave dušobrižnika na početku ovoga stoljeća činjene višim političkim oblastima. u kojih je dušobrižnik svake godine javljao. da se u Unijah govori jedino ilirski t. j. hrvatski. Na Unijah ne ima nikakvih doseljenika, već su svi starosjedioci. Govor se nije niti do danas promienio, već je ostao jedino hrvatski, a u crkvi se i danas sve obavlja u glagoljskom dotično u hrvatskom jeziku. Nu našlo se je smušenjaka poticanih iz Lošinja, koji su počeli širiti njekakve talijanske ideje. Naši nespašenici u Lošinju mudre su lije, te nisu htjeli reći Unijanu, da je Talijan, već da je Istrijanac a ne Hrvat. Njeke pametne glave unijske su se toga nokti i zubmi primile te su utisnile da su oni Istrijanci. Jadnici! Kao da se ne diele i Istrani na istarske Hrvate i istarske Talijane. Reci njim, da po njihovih izjavah morali bi biti Talijani. Tad će oni na te skočiti vičuć: mi nismo Talijani i tko kaže, da smo mi Talijani, taj nam nanaša najveću uvrjedu, jer i mi smo se borili pod Visom proti Talijanom, već mi smo Istrijanci i kao svjedočanstvo ti navadjaju, da su oni kod posljednjega popisa pučanstva bili Srbo-Istrijani. a oni se izpovjedaju Hrvatima kao Srbo-Hrvati. Pa da nije velika mudrost naših nespašenih u Lošinju. S toga upozoravamo već sada političke oblasti, da paze kod nastajućega popisa pučanstva.

Dne 27. svibnja 1898. učinili smo molbu na ministarsvo bogoštovja i nastave, a dne 21. rujna 1898. na pokrajinsko školsko vieće, da se unijsku pučku školu zakonom proglasi sa nastavnim jezikom hrvatskim, a talijanskim kao predmetom; opet mjeseca lipnja 1899. pospješili smo na obe više oblasti, da se jednom rieše naše molbe, ali riešenja ne vidimo; s toga ovim putem prosimo naše zastupnike na carevinskom vieću, da bi se oni popitali kod ministarstva bogoštovja i nastave, zašto se naše molbe već jednom ne rieše. Malo iza toga učinili su i naši nazovi Istrijanci valjda po nalogu svojih gospodara u Lošinju molbu, da bude u Unijah čisto talijanska škola. Koliko smo mogli doznati iz pouzdana izvora, na toj molbi je mnogo podpisa neistinitih.

*) Zakasnilo radi nestašice prostora.

Na tu neistinitost mnogih podpisa bilo je c. kr. kot. škol. vieće upozoreno, ali koliko nam je poznato, još do sada sakupljači nisu bili pozvani na red. Ne znamo, što misli naš gospodin voditelj c. kr. kot. poglavarstva kao predsjednik kot. škol. vieća, nu ovim ga uvjeravamo, da ako naša seljačka ušesa do kratka vremena ne doznadu, da li se je što poduzelo u smislu prijave tada ćemo biti tako slobodni obratiti se izravnim putem ministarstvu.

Prošle su već dvije godine, a treća je već na izmaku, da nam se nije proglasilo, kad je izložen občinski proračun. Mi smo se i radi toga potužili voditelju c. kr. kot. poglavarstva, ali pomoći nije bilo. Naše selo broji okolo 850 duša, te je u godini 1898. plaćalo 890 for. 19 nvč. izravnoga poreza, a na taj porez se plaćalo u istoj godini 140 po sto občinskoga nameta. Naši redoviti troškovi po vlastitoj izjavi občine iznašaju godišnje: ancijanu za izručenje opomena for. 6; ancijanu za troškove novačenja for. 5·75; ancijanu kao pomoćniku c. kr. zemljomjera for. 10; ancijanu kao paušal for. 12·60; ancijanu kao pisaru ancijanata for. 24; ancijanu kao tekliću ancijanata for. 10; ukupno ancijanu for. 68 i 35 novč.; za upravu u Malom Lošinju for. 300; za najam školske zgrade for. 57·70; učitelju za stanarinu for. 80; učitelju za školski paušal for. 22; poljskim stražarom f. 168; primalji f. 60; dakle sav naš redoviti trošak iznosi ukupno for. 756·05. Kad bismo dakle samo 100 po sto občinskoga nameta plaćali, još bi nam preostajalo for. 134 i 14 novč. za izvanredne troškove, a mi smo plaćali prošle godine 140 po sto, dapače su nam ove godine občinski namet povećali, akoprem koncem godine 1898. nismo imali ni pol novčića duga po vlastitoj izjavi same občine. Sad nek se prispodobi naš občinski namet sa redovitimi troškovi, pak će se svaki osvjedočiti, kako nas liepo milaju u Malom Lošinju. Kad je proračun izložen, to nam ne javljaju, da se ne možemo proti istomu ustaći, a občinskoga zastupnika ne imamo niti jednoga i tako na občini rade s nami, što ih je volja. Naši pametni nazovi — Istrijanci idu samo glasovati za lošinjsku gospodu, te njim je dosta, da se ovaj dan naždere za badava makaruna i da dobiju 2 for. za nadnicu, akoprem njim se kasnije rugaju, da se jeftinije prodaju nego olibski praščići, a ne traže, da bude tko između njih u občinskom zastupstvu. Kasnije se tuže na velike namete, a jadnici prvom prilikom će se opet prodavati za istu cienu. Občinski izbori su opet pred vratima, nu naši u Lošinju se ne miču. Kad bi se samo malo u Lošinju maknuli, sjegurno bismo u trećem tielu pobiedili, a ovako biti će polag navade stare. Ustrojilo se je u Lošinju družtvo „Zora“, gdje se sakupljaju radnici i obrtnici, koji su svjestni svoga roda i koljena, nu neku našu gospodu kao da od istoga družtva razstavlja kinezki zid. To valja da prestane, jer je u narodnih samom narodni spas.

Ugledajmo se u svoga biskupa, koji je upravo u lošinjskoj crkvi svoj gospodi u oči izjavio: Ja nisam panslavista, već sam pastir svoga stada, te se moram takodjer za pogažene i zapuštene skrbiti.

Za posjeta namjestnikova na Unijah vidjelo se liepih stvari. Uza školske stube morao je namjestnik sa pratnjom preskakat po 2 stepenice da si nogu ne stomi jer je stepenica manjkalo. Djeca školska morala su držat rukom klupe, da ne budu povaljene po tlu, jer je skoro svim klupama falilo noga, ili bile inače razklimane. Na ruškom računalu falile su ciele šibke i cieli redovi kruglica, a crna ploča bila je tako biela da se kreda nije po njoj poznala. Učitelj je javljao to više puta na stariju oblast, ali ova ni makac. Znatiželjni smo hoće li se po namjestnikovu posjetu maknuti. Kad budu napravljene manjkajuće stepenice javit ćemo to čudo u Našoj Slogi“.

Volosko, 24. jenara. Već preko deset godina obstoji u Voloskom kotarska bolestnička blagajna, kojom je dosada upravljalo c. kr. kotarsko glavarstvo u Voloskom. Od svoga ustrojenja pa do sada niti je ikada bio razpisan izbor za upravu bolestničke blagajne, niti je uslied toga ikada bila glavna skupština iste. Kotarsko je glavarstvo samovoljno upravljalo tom blagajnom kako mu se najbolje svidjalo. Koncem godine 1899. bijahu ipak već jednom razpisani izbori za upravu bolestničke blagajne, te bijahu ti izbori uređeni za 28. decembra 1899. Premda se, valjda naumice, izbori razglasili tek nekoliko dana prije samoga izbornog dneva, ipak se naši na izbor pripraviše, te kô jedan svi pristupiše, izabrav jednoglasno i izključivo naše predloženike. — Već bi bila morala uzsliediti predaja uprave, nu toga još nevidimo, premda je od izbora prošlo već mjesec dana. Ili zar je kotarsko glavarstvo proti uspjehu izbora rekuriralo? Znamo vrlo dobro, da mu taj uspjeh nije po volji, ali nit mu možemo pomoći mi nit tko drugi. Predaja uprave morat će ipak uzsliediti i to čim prije. Ako gospoda nisu imala pripravne račune, težko da će ih ni sada napriečac moći pripraviti.

Našim pak preporučam, da blagajnu u redu preuzmu, te istom razborito upravljaju te ne bude u buduće povoda bezbrojnim tužbama sa strane siromašnih radnika, koje se još pošteno izpsovalo kad su se koji put usudili što pritužiti.

Poštenim, razboritim i složnim radom, bolestnička će se blagajna u Voloskom tako utvrditi, da će posvema odgovarati svrsi radi koje bijaše jednom ustrojena. — Idemo da vidimo, kad će uzsliediti predaja. — Svakako se nadamo, da će to biti još u ovom stoljeću.

Politički pregled.

U Puli, dne 31. jenara 1900.

Austro-Ugarska. Odmah nakon nastupa novoga ministarstva priobćile su službene novine program nove vlade. Najvažniji zadatak nove vlade jest izmirenje naroda. Spoznanje težkih odnošajah, u kojih se nalazi monarhija, dovelo je odlučujuće krugove do toga, da su odlučili nastojati svimi sredstvi, da se dokrajči ili barem ublaži narodna borba. Radi toga da će vlada u što kraćem roku pozvati sve stranke, neka pošalju pouzdanike u konferenciju u Beč, a ona će sama konferenciji staviti na razpravu niz predloga, koji idu za izravnanjem postojećih oprieka. Tada će biti jedna od prvih zadaća carevinskoga vieća, da na temelju uspjeha ovih dogovora stvori zaključak o pitanjih, koja su tu odlučna.

U tom pogledu učinila je vlada prvi korak, pozvavši Niemce i Čehe, da izaberu svoje pouzdanike koji će doći dne 5. febrara u Beč na konferencu.

Česi su s početka zahtjevali, da se na toj konferenci izravnaju oprieke u pogledu jezikovnog pitanja za Česku, Moravsku i Šleziju, dočim traže Niemci, da se to pitanje zapravlja za svaku zemlju posebice. Zadovoljeno je u tom zahtjevu Niemaca.

U Pragu izabrani su prvaci njemačkih i českih klubova, koji će ugovarati na konferenci. U mladočeskom klubu u Pragu izrečena je nada, da će se na konferenci spružiti misao, da se stvori jezični zakon i za ostale pokrajine, zastupane na carevinskom vieću i to osobito obzirom na Hrvate i Slovence.

Ministar predsjednik dr. Koerber obratio se pismeno na zastupnika dr. Funke-a kao prvakd njemačke ljevice, na dr. Engela kao načelnika českoga kluba i na grofa Palffy-a kao načelnika kluba konservativnoga veleposjeda, da odašalju na konferencu pouzdanike klubova za 5. febrara.

Kod tih dogovora sudjelovati će dakle samo zastupnici českoga i njemačkoga naroda u Austriji, dočim je novo ministarstvo izjavilo, da će na konferencu pozvati zastupnike stranaka. Po našem mnienju morali bi kod te konference sudjelovati i zastupnici onih naroda, koji trebaju uredjenje jezičnog pitanja ništa manje nego li Niemci i Česi u Českoj, Moravskoj i Šleziji, a to su Hrvati i Slovenci naših južnih pokrajina. Nu njihove zastupnike, dapače čitav klub, u kojem se oni nalaze, posve se je mimoišlo. Doista bilo bi žalostno, kad bi se imalo urediti jezično pitanje jedino za jedan dio ove pole monarhije, dočim bi i nadalje ostali u tom pogledu nesnosni odnošaji ovdje na jugu.

Službeni listovi proglasili su potvrdu zaključaka posliednjih delegacijah. Prema tomu iznosi ukupna potreba 337,347.581 K. Za Bosnu i Hercegovinu traži se osim toga 7,302.000 K.

Kod naknadnog izbora jednoga zastupnika za carevinsko vieće u izvanjskih občinah susjedne Goričke, izabran bijaše nakon žestoke borbe bivši zastupnik grof Coronini.

U hrvatskom saboru u Zagrebu bije se oštra borba izmedju opozicije i vladinovaca. Na dnevnom redu je još uviek razprava o zemaljskom proračunu. Opozicija navaljuje žestoko na vladu i njezin sustav, koji dovadja hrvatski narod u podredjen položaj napram Ugarskoj.

U južnoj Africi doživili su Englezi novi poraz. Glavni dio njihove vojske, koji je imao osloboditi obsjednuti grad Ladysmith pretrpio je težki poraz kod rieke Tugele, koju je bio velikim naporom prebrodio. Taj novi poraz englezkih četa u južnoj Africi novim je dokazom o junačtvu boerskih četa.

U Kini nastala je promjena na priestolju. Mladi cesar bio je silom maknut sa priestolja i na njegovo mjesto postavljeno nejako diete. Govori se, da bijaše nesretni vladar umoren.

Franina i Jurina.

Fr. Ča je Jurino istina, da su na našeh izulah najtrji Talijani Lošinjani?

Jur. Bravo da su. Če neznaš, da su prišli va Lošinj iz Rima i Fiorenci današnji Katarinići, Hreljići, Kozulići Martinolići, Fučići i oni njihovi kumpanji, ki nose visoko talijansku banderu.

Fr. Ma ta imena nezvone pravo po talijansku.

Jur. Ne baš pravo, zač su njim je Hrvati pokvarili, ma nekada su bila čisto talijanska.

Fr. Tako je tako!

Domaće i razne viesti.

† **Mate Radošić.** U subotu preminuo je u Poreču kanonik stolnoga kaptola preč. g. Mate Radošić, nakon duge i težke bolesti providjen sv. otajstvi za umiruće u dobi od 69 godina. Pokojnik je služio više godina kano župnik u sv. Lovreču pazenatičkom, odakle ga pozvaše prije 6 ili 7 godina u Poreč. Bio je blaga i plemenita srca i čutio je iskreno s našim narodom, nu zrak, u kojem je živio i družtvo, koje ga je obkoljivalo, upliviše na njegovu mirnu i blagu ćud u toliko, da se nije podupao otvoreno ustati na obranu naših svetinja koli crkvenih toli narodnih. Vječni mu pokoj!

Talijanski zastupnik Verzegnassi pred svojim biračima. U nedjelju izviestio je talijanski zastupnik za furlanski veleposjed g. Verzegnassi svoje birače u Gradiški o svojem djelovanju u državnom saboru i u obće o radu talijanskoga kluba na carevinskom vieću. Po davnom talijanskom običaju napao je i on slavenske zastupnike u obće, napose one iz Primorja, koji bi tobož htjeli postaveniti sve Talijane Primorja. Na koncu sastanka bijaše prihvaćen predlog, da se talijanski zastupnici u carevinskom vieću suprotstave klauzuli na vino u ugovoru sa Italijom, ako dodje do obnove ugovora.

Mati njemačke carice. Dne 24. t. mj. preminula je u Draždjanim mati njemačke carice Auguste, nadvojvodkinja udova Fridrika od Slesvig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg, rodjena princesa Adelaida od Hohenlohe-Langenburg.

Razdor u talijanskom političkom družtvu za Istru. Nedavno smo javili, da je bivši predsjednik talijanskoga političkoga družtva za Istru Bartoli odbio čast predsjednika toga družtva, a zatim položio mandat zastupnika na istarskom saboru, jer da njegovi politički istomišljenici neodobravaju djelovanje talijanskih zastupnika na carevinskom vieću.

Šada doznajemo iz talijanskih novina, da je dr. Apolonio položio čast odbornika toga družtva, jer da neželi odboru stvarati neprilika kod predstojećih občinskih izbora u Umagu, gdje da će se boriti dvie talijanske stranke. U taboru talijanske gospode Istre nije dakle sve u redu, kako bi možda tkogod mislio.

Iz **Zrenja** pišu nam 20. t. mj. Tuga nam para srce, što Vam moramo i danas samo žalost i nevolju našu javljati. Maknuli nam odavle dobra i obljubljena svećenika, kojega je ogromna većina puka htjela imati svojim župnikom i takovim bi bio stalno postao, da nebijaše šačice spletkarz a da bijaše iole dobre volje i odlučnosti koli kod crkvene toli svietske oblasti.

U Trstu na ordinarijatu izglodale su kamenje naše deputacije kmetskimi postoli, ali svi njihovi putevi, sve njihove molbe ostaše neuslišane. Dolazili bi kući svaki put punimi bisagami obećanja, od kojih se nije obično nikada nijedno izpunilo. I kad nam maknuše zadnjega župe-upravitelja, obećao nam je presv. g. biskup, da će odmah razpisati natječaj za mjesto župnika a taj odmah, traje već eto skoro mjesec dana, al o natječaju ni traga ni glasa. Komu da dakle više vjerujemo, komu da se još utečemo? Bog je visoko a pravica daleko!

Pravedna kritika talijanske „Sinjorlje“ u Istri. Glasilo talijanskih socijalnih demokrata u Primorju „Il lavoro“ izlazeći u Trstu, donio je prošloga mjeseca oštru, nu posve pravednu kritiku o djelovanju talijanske gospode u Istri. U uvodnom članku pod naslovom „Odporni duh“. Povodom glavne skupštine talijanskog družtva za Istru.

Žalimo, što nam bijaše do sada nemoguće radi nestašice prostora obširnije osvrnuti se na rečenu kritiku, nu čim nam dopusti prostor lista, priobćiti ćemo našim čitateljem važnija mjesta iz spomenutog članka

Iz Višnjana pišu nam: Porečka baba „L' Istria“ javlja najvećim slovima tiskarne (a židovski Mališ prenaša), da je državni odvjetnik u Rovinju stavio pod obtužbu hrvatskog načelnika i tajnika radi tobožnjeg izkvarenja izbornih listina. I ona znade i za zakon još prije nego je sama obtužnica urečena, ali ona ima fini nos pa znade i do Rovinja nanjušiti. Svakako sada više ne govori o zločinstvu zloporabe uredovne vlasti već o prestupku, no, dok zadnja molba ne izreče svoju, moći će se još dosta nabrbljati. Ali baba šuti i ne javlja da je upravno sudište u Beču uništilo zaključke zemaljskog odbora u Poreču i da su sjednice obć. zastupstva u Višnjanu bile pripoznate redovitim i valjanim i bez glasova i premda su se bili odrekli njezini komedijanti zastupničke časti, te da zemaljski odbor nije imao temelja da predloži niti namjestničtvo da razpusti ovo obć. zastupstvo. Idemo da vidimo kada će biti urečeni novi izbori i dokle će nametnuti upravitelj praviti dugova na teret puka i obćine, te prestati nesnosno i dozlogrdjeno proganjanje hrvatskog jezika. — Nazad dana neki mesar, jedan krčmar i vječni študent, priredili ples — u dobrotvorne svrhe t. j. da se sabere štogod za izbore, ali ne samo što nije dao obilata prihoda, nego su se na zadnju ljudi del si porječkali i zaključili svečanost kako obično se zbiva medju onom aristokracijom. Bog i Hrvati!

Talijanske osnove za potalijančenje kvarnerskih otoka. Gosp. Salata, koji je do sada pisao brošure o glagoljici, bacio se je u najnovije doba i na političko polje. Ovih dana razpleo je u jednoni talijanskom lažiliberalnom listiću svoju, osnovu, kako bi se dalo kvarnerske otoke u obće, napose otok i grad Cres posve potalijančiti. Mi ćemo se u jednom od budućih brojeva na tu osnovu mladog gospodina obširnije osvrnuti a za danas dovikujemo našim prvakom na kvarnerskih otocih neka budu oprezni, jer naši dobri susjedi neće stalno ostati kod same osnove, već će ju bez dvojbe i započeti provadjati. Pozor dakle otočani!

Budući zadarski nadbiskup. U hrvatskim listovima Dalmacije čitamo skoro nevjerojatnu viest, da vlada naime nastoji, da bude izabran zadarskim nadbiskupom porečko-puljski biskup presvj. g. dr. Flapp.

Uredovanje kod c. kr. kotarskoga glavarstva na Voloskom. Pišu nam iz Voloskoga: Već često bilo je i u javnosti posve opravdanih pritužba proti uredovanju c. kr. kotarskoga poglavarstva na Voloskom, komu je žalibože poznati Alojzij Fabiani već desetak godina na čelu. Ne samo da se ljudi tuže na svakojaka recimo blago nepojmiva rješenja, i na nepojmiv postupak pojedinih organa u raznih zgodah, nego se i osobito na to tuže, da se riešene oteže, da se drže kod njega neriešene stvari tjedne i mjesece, koje bi se moglo u pet, deset, petnaest minuta riešiti; a da jih ima i takovih koji čekaju i godine na riešenje. Onomadne, prije koji mjesec, bio je došao c. kr. namjestnik na Volosko, pak se je ono vrieme govorilo, da je na tanko pregledao ured c. kr. kotarskoga glavarstva i poslovanje u njem. Za posjet c. kr. namjestnika znalo se je prije; a mogle su znati zanj i občine i stranke, jer se je neposredno prije njega riešavalo stvari brže, i posvuda u jezicih, i dosta pravilno, u kojih se po višem nalogu i po zakonih moradu riešavati. Mnogi su mislili, da će i poslie posjeta namjestnikova tako biti. Al su se žalibože prevarili. C. kr. namjestnik je valjda pohvalio poslovanje, a kašnjenja u riešavanju, kao i jezikovno nepravilno pisanje, učestala su i opet, tako da smo opet u staroj „trajni". Gospodin Alojzij Fabiani nejma vremena, ima drugih zabavica; a po njem se drže i ostali njemu podredjeni. Nebi li se tomu lieka našlo!? Državljani, plaćajući davke, imadu pravo zahtjevati, da se redovito riešava njihove stvari, i da se jih pravilno riešava.

Ovog utorka doplovio je u puljsku luku ratni brod republike Argentine „Presidente Sarmiento". Nakon običajnog pozdrava od 21. hitca sa strane broda i gradske tvrdjave, usidrio se brod u izvanjskoj luci. Brod je dug 82 a širok 13 m. Njegov deplacement iznaša 2750 tona, a jakost stroja 2000 konjskih sila sa brzinom od 13 milja na sat. To je školski brod, te putuje sa kadetima u naučne svrhe.

Izložba govedjeg blaga. Iz Podgrada javljaju nam, da će se tamo obdržavati dne 26. marca t. g. izložba i nadarivanje govedjeg blaga za sudbene kotare Podgrad i Volosko. Za nagrade razdieliti će se u svemu 500 kruna.

Iz Žminja nam pišu: Nakon što su bili občinski izbori sa strane c. kr. namjestničtva u Trstu bez razloga uništeni; (u I. i II. tielu bili su jednoglasno izabrani narodni predloženici) vršili će se ponovno i bori i to: III. tielo dne 5., II. tielo dne 6. a I. dne 7. veljače.

Takozvana talijanska stranka sa svojim generalom Napoleonom, komu se pridružiše zadnjih izbora barba Mate Kršanac sa svojim Vlašićem, da će stupiti složno u borbu. Vidjet ćemo. O uspjehu javit ću Vam brzojavno.

Iz Opatije. (Zabave u Zori). Šaljem vam „Program velikoga koncerta i plesa", što ga daje „Hrvatsko pjevačko i tamburaško družtvo „Lovor" u „Zorinih" prostorijah u Opatiji dne 1. veljače 1900. Priobćite ga koliko znate i možete. Iz njega je razvidno, da će tu već poznata lica predstavljati veselu igricu; da će svirati ljećilištna glazba pod ravnanjem samoga kapelnika; da će pjevati ujedinjeni pjevački i tamburati tamburaški zbor pod ravnanjem čestitoga Hrvata A. Gervais, kako se je to već mnogo puta u nizu više godina u „Zorinom" domu na veliko zadovoljstvo prisutnoga občinstva dogodilo. Ovaj put, dne 1. febrara, biti će i nješto novoga. Neumorni Gervais priredio je za orkestar operetu za četiri glasa. „Jeftina zabava u kupalištu" od R. Nejedly-a, i tu će operetu pod ravnjanjem njezinoga prireditelja pjevati uz orkestar trojica gospode i jedna gospodjica kao i zbor „Lovoraša". Tim je „Lovor", kako i sam „Zabavni odbor" u svom pozivu ističe, priveo kraju svoj smioni naum. Da dade občinstvu priliku, da za prvi put na ovom hrvatskom tlu čuje operetu u svojem milozvučnom hrvatskom jeziku. Zajedno sa svimi prijatelji i prijateljicami „Lovora", naročito svimi Hrvati i Hrvaticami, radujem se već unapried užitku, što će nam ga pružiti „Lovor" kod izvadjanja toga „svoga smionoga nauma".

Ovom zgodom nemogu, a da se neosvrnem makar i posve kratko na zabavu što ju je „Lovor" bio priredio na dan netom prošlih sv. Trih Kralja. Igrale su se dvie vesele igrice: „Stričeva oporuka" od F. Z. Milera, i „Posljedice zaboravljivosti" od nepoznatoga domaćega pisca. K tomu se je deklamovala pjesma A. Harambašića „Našoj braći i nebraći". Neću nabrajati imena onih, koji i koje su to sve izvadjali i izvadjale, nego reći ću samo, da se je u sve prikazalo na pozorištu 11 različitih osoba, ženskih i muških, naših vriednih mladih Hrvatica i Hrvata, i da su svaki svoju ulogu dobro, izvrstno odigrali, te da se možemo ponositi sa našim mladim naraštajem.

Opaziti ću na dalje, da je na razporedu bila takodjer „Prigodna rieč", i to po drugi put takodjer odpala. Povodom toga bilo je nješto razpre u jednoj novini, koja je za stalno dobrom vjerom tiskala što njoj se je poslalo, i koja stalno nije znala, da je tu po sriedi njeka zadjevica, pizma, kako li da ju nazovem. Takova što nek bude daleko . . . . od „Lovora", i svih njezinih članova, i svih nas Hrvata i Hrvatica, pa gdje mi bili. Radimo svi, koliko i gdje možemo, na bistrenje uma i oplemenjivanje srca. Priznajmo medjusobno plemenite nakane i trud, i ako hoćemo zasluge, koji u prošlosti toli u sadašnjosti, jedan drugoga, nečineć nikakvih malenkostnih razlika, nego imajuć uvjek pred očima u malom i u velikom našu hrvatsku skupnost, te u obće našu milu i sa svih strana ugroženu hrvatsku domovinu. To imajuć pred očima, opetujem, radimo svi, svi bez iznimke, kako gdje i kada ko može, priznajuć svako svakomu njegove dobre namjere, njegov trud, njegove zasluge, bilo u prošlosti bilo u sadašnjosti, bilo za budućnost — pa „ko zna bolje rodilo nu polje"; rodilo svim koliko je gdje više moguće, bez zavisti jedan drugomu, pače radujuć se jedan drugomu.

Na svrsi opažam da su čestiti vlastnici „Zorinoga" doma, kojemu imamo zahvaliti da se u obće može u Opatiji davati toli liepih zabava, doskočili jednoj dosadanjoj neprilici tim, da su iz sobice iza prve dvorane dali napraviti stalno pozorište, pak da se tako već davaju i davat će se unapried zabave u prvoj dvorani s rečenim pozorištem, a da je druga dvorana pridržana uvjek za zasebne zabavice i za okriepu. Tim je učinjen liepi korak napried, a na tom se ima zahvaliti rečenim vlastnikom „Zore", koji kao začetnici narodnoga hrvatskoga života u Opatiji, nežalć ni truda ni troška, kad se radi o časti i napredku hrvatske Opatije i hrvatske stvari u obće, i koji nebi bili dosegli što su dosegli, da se nisu znali snašati medju sobom, i da nisu složno radili za skupnu svetu stvar.

Lažliberalci proti hrvatskoj pripravnici u Pazinu. Kako doznajemo iz talijanskih novina, nakanila je cesarska vlada ustrojiti u Pazinu pripravnicu za učiteljište. Proti toj vladinoj nakani, koja odgovara posve pravici, zakonu i potrebi Hrvata Istre, prosvjedovalo je najprije talijansko političko družtvo za Istru, a za njim poveli se i tobožnji liberalci tršćanski, koji su dne 23. t. mj. na svojem sastanku digli svoj gospodski glas proti ustrojenju takove škole u čisto talijanskom gradu Pazinu.

Mi se nadamo, da će ovi ničim neosnovani prosvjedi talijanske gospode Trsta i Istre naći ono vrieme, koje su i zapustili, te da neće radi njih nikoga zaboljeti glava.

Župe-upravitelj, koji daje samovoljno patronat nad župnom crkvom občini. U talijanskim novinama čitamo, da je občinsko zastupstvo u Malom Selu razpravljalo dne 16. t. mj. o molbi mjestnog župe-upravitelja veleč. Craglietta, da može provesti nekoje popravke i radnje u župnoj crkvi. Prigodom te razprave iztaknuo je občinski načelnik:

1. da g. župe-upravitelj moli občinu za dozvolu popravka crkve iz crkvenih sredstava;

2. da g. župe-upravitelj priznaje občini patronat nad župnom crkvom;

3. da bijaše nakon toliko loših uprava izručena uprava crkve izvrstnomu svećeniku, koji izbjegava narodnostne borbe:

4. da je taj upravitelj — razlikujuć se u tom od svojih predšastnika — priznao občini patronat nad crkvom i pravo občine, da se izravno mješa u upravu sa crkvenim imetkom.

Občinsko zastupstvo primilo je velikim zadovoljstvom na znanje priobćenje g. načelnika, a mi ćemo da vidimo, što će na to preć. biskupski ordinarijat.

Globu, ako se odazoveš sudbenom pozivu? Primih od c. kr. kot. suda u Pazinu sliedeći tiskani poziv: „Pozivlje Vas se pred ovaj sud u sobu broj . . . na . . . . . u . . satih . . . podne da budete saslušam (sic!) kao svjedok, pod prietnjom zakonskih posljedičah označenih u § 159. k. p. kad bite došao". Ako se ne varam, taj § 159. k. p. prieti se globom onim, koji se ne odazovu pozivu. Za mene je dakle svakako joh! Podjem li na sud, sgrabit će me na temelju poziva radi toga, što sam se odazvao i došao. Ne podjem li, sgrabit će me opet na temelju paragrafa, jer se nisam pozivu odazvao. Dakle, ili ovako, ili onako globa bit će svakojako. Što me Vi svjetujete?

X. y.

Skrajna drzovitost. Doživjeli smo ovo posliednjih dvadeset godina svakakvih u našoj tužnoj Istri od strane talijanske gospode, občinskih ureda, zem. odbora, a na žalost i od c. k. ureda razne struke. Nu da ćemo i to doživjeli, da će jedan c. k. ured javno ustati, da potalijančuje imena naših mjesta, toga lje nismo očekivali. A to se na žalost dogodilo ovih dana na c. k. poreznom uredu u Pazinu.

Od tamo je naime pod br. 225 (K. k. Hauptsteueramt) poslano 9. dne t. mj. službeno pismo. „Al Ufficio Comunale di Finale (Bogliuno!)

Mi se nadamo, da je sl. občinsko glavarstvo u Boljunu učinilo svoju narodnu dužnost, a od dvorskoga savjetnika g. Zimmermana očekujemo, da će on svom strogošću zakona postupati proti ovako politizirajućim činovnikom, te da neće dopustiti, da budu c. k. porezni uredi gnjezda iredentizma u Istri.

Još o prodaji občinskog zemljišta u Novoj Vasi kraj Poreča. Poznato je našim čitateljima, kako se naši čestiti Novovašani zubima i noktima protive nakani talijanske gospode u Poreču, koji su u občinskoj sjednici zaključili, da se proda občinsko zemljište u Novoj Vasi.

Naši Novovašani poslali su jurve dva puta svoju deputaciju u Trst na c. kr. namjestničtvo, gdje je ista molila, da se zaprieči prodaja rečenoga zemljišta. Oni su učinili i utok proti zaključku občinskoga zastupstva u pogledu rečene prodaje, nu do danas t. j. nakon dvih godina neimaju povoljne riešitbe. Oni mole, da se občinsko zemljište podieli medju občinare Nove Vasi, pa ako imade potreba za gradnju škole ili puteva il crkve itd, neka se udari namet kog će dragovoljno plaćati.

Mjeseca decembra 1899. bila je u Trstu zadnji put jedna deputacija na namjestničtvu, gdje njoj rekoše, da se popita kod c. kr. kapetanata u Poreču što je sa spomenutim utokom. Deputacija bijaše kod kapetanata, gdje njoj rekoše, neka ide zemaljskomu odboru. Pošav tamo, predbaciše njoj, da je utok sastavljen u hrvatskomu jeziku i da u njemu neima govora o dielitbi zemljišta, već samo proti prodáji.

Jedna deputacija podala se drugi put na zemaljski odbor u istom poslu, gdje je doznala, da je utok uništen, i da je občinsko glavarstvo odlučilo pod svaku cienu prodati ono zemljište.

Trećoj deputaciji, koja bijaše u istom poslu kod zemaljskoga odbora rekoše, da valja učiniti drugi utok proti nakanjenoj prodaji, jer da će u tom poslu imati novu občinsku sjednicu, na kojoj će se konačno odlučiti o prodaji ili dielitbi.

Naši će Novovašani učiniti stalno sve zakonom propisane korake, da preprieče prodaju onoga zemljišta, jer nebi danas sutra imali gdje posjeći rukoviet prašća niti napasti gladnu ovcu.

„Što moj muž odluči, to valja, svi ostali nezapovieđaju ništa". U novoustrojenoj občini Marezige (Koparski kotar), namješten je ljetos mladi učitelj, po rodu i čuvstvu Niemac, imenom Gross. Občinari bijahu opetovno kod c. k. kotarskoga poglavara g. Schaffenhauera moliti, da im dade za slovensku školu učitelja Slovenca. G. kotarski poglavar odgovarao je na molbe naših muževa, da je Gross dobar dečko i da će biti valjan učitelj. Gospodja kotarskoga poglavara kazala je pako, da što njezin muž odluči to, da valja, a svi ostali da nezapovieđaju ništa. Reć bi da je tomu tako, jer premda je g. Gross posve nesposoban za učitelja na slovenskoj školi, on ostaje i nadalje na svojem mjestu — bilo to Slovencem pravo ili ne.

Trgovcem sa Hesom. U mjestu Ivanec kod Varaždina u Hrvatskoj imade na produju 21·742 za cieplenje i pilenje izvrstno prikladnih bukovih stabala u procienbenoj vriednosti od 21·140 kruna. Šuma je odaljena od željezničke postaje 4 kilometra, tlo i položaj za izvoz vanredno prikladan. Radne sile su jeftine. Potanje ubaviesti daje, te sa 10% procilene i obložene i na omotu napisom „Ponuda na bukova stabla" providjene pismene ponude prima do 28. marca vlastnik g. Božidar pl. Kukuljević, Ivanec kod Varaždina.

Mnijemo, da ćemo ugoditi našim čitateljima, ako im u današnjem broju donesemo u prevodu ratnu pjesmu junačkih Boera. Koračnicu uglazbio je I. F. Wagner Op. 357.

Naknadni izbor u Dubrovniku. Dne 9. t. mj. obavljen je u starodavnom našem Dubrovniku naknadni izbor jednog zastupnika za hrvatski sabor u Zadru. Izabran bijaše kandidat hrvatske stranke bilježnik g. Katić. Talijanaški kandidat Božo Banac dobio je vrlo malo glasova.

Neka nam služe za primjer. U glasilu talijanske občine u Zadru čitamo, da je imala zadarska podružnica zloglasne „Lega Nazionale" u jednoj godini dohodka K 18.000.

Ova ogromna brojka neka nam bude dokazom, što se sve pravom požrtvovnosti postignuti dade i neka nam služi za primjer uzornog domoljublja.

Progon Hrvatstva po svuda. Imali smo prigode čitati u više navrata, kako se u raznih sjemeništih zabranjuje mladeži, ne samo svaka, bilo kakva nevina politička manifestacija, već dapače i čitanje stanovitih opozicionalnih novina. Naravno, da to biva pod pritiskom od zgora, samo da se mladež navede na put resignacije, na borbu za slobodu otačbine, da se u njoj ubije svaki otačbenički, zanosni polet za idealima hrv. naroda, da mladež ne podupire i brojno ne umnaža redove boraca proti ubitačnom sistemu. Koliko vlastodržcem pomaže takvo robsko odgojenje mladeži oni sami dnevno jasno opažaju, a mi ne treba, da to tek iztičemo. Reći ćemo samo, da se čuvstvo i osjećaj ničim ne da slomiti, jer je ljubav domovine, jača sila od svih sistema i aparata bili oni iz željeza i krvi, kao što je bio Bismarkov. —

I u Goričkom sjemeništu progoni se svaki hrvatski pokret. Prem je tamo ravnateljem Slovenac, on je ipak morao podleći makinacijam i bezobraznim pretenzijam fanatičnih Talijanaša. Mi za progon hrvatstva ne možemo kriviti ravnateljstvo jer znamo, da su neke odredbe usliedile protiv njegove volje, pače da je timi odredbami povriedjeno patriotičko čuvstvo samog ravnatelja.

Za to mi ove progone ovdje iztičemo, da bi se znalo, kako se štite Talijani, a tlače Hrvati, jedino za to, jer hoće da žive svojim narodnim životom. U tamošnjem sjemeništu, uslied njihovog bezdušnog rovarenja ukinut je tamburaški zbor. Ukinut je i zbor. hrv. duhovne mladeži, pače zabranjeni i privatni sastanci. Mladež ne smije držat političkih novina, po čem ona ne treba, da pozna patnje i potrebe svoga naroda, niti da se od svojih pobornika uči, kako im valja doskočiti, a još manje, da se valjano i temeljito pripravi za političku borbu. Tako tamošnja mladež sprovadja život medj zidinama, a da ne zna, što se sbiva u njezinom puku.

Ovo je brutalan postupak, ali mi se ufamo, da će ovaj progon našu mladež samo još više očeličiti u ljubavi pram otačbini, da će ju zadahnuti još većim oduševljenjem za borbu proti tlačiteljem narodnog osjećaja, jer će na izvoru okušati i osjetiti, kako istom mora da se progoni ostali narod, kad se već i njegovoj inteligenciji u najljepšoj dobi ubija svaki otačbenički i narodni polet.

No Bog je pravedan i velik. Providnost dala nam je ljudi željezne volje i Jobove ustrpljivosti, a blagosloviti će i njihovo nastojanje, da konačno sataru ovu brutalnu silu i svomu narodu izvojštiti prava, što ga po samoj prirodi idu. Uztrajmo! jer uztrajnost pobiedjuje bezuvjetno! „H. S."

Družtvene viesti.

Za veliki ples Čitaonice već su razposlani pozivi, a ako ga koji pomutnjom dobio nije, neka ga dodje uzeti u Čitaonicu. Svirati će vojnička glazba.

Istodobno primjećujemo, da će biti buduću subotu dne 10. februara veliki ples Sokola, za koji se već sada čine velike pripreme.

Članove Sokola upozorujemo na sutrašnju glavnu skupštinu u 2 sata poslie podne.

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Zrenju (selo Čabrnica) ustanovila se, te će započeti svoje djelovanje dne 4 febrara u 3½ sata. Toga dana biti će prva glavna skupština. Ovim putem mole naši dični Zrenjci sl. ravnateljstvo naše družbe, da izvoli bezodvlačno poslati potrebite tiskanice na g. Antuna Tončića-Čekina u Zrenju — pošta Oprtalj.

Pjevačko i tamb. družtvo. „Lovor" u Opatiji, priređuje dne 1. veljače u „Zorinim" prostorijama, veliki koncert sa ple-

som. Raspored je vrlo biran, te zaprema pjevanje, tamburanje i deklamaciju. Osim toga pjeva se Nejedlyeva operela „Ješčina zabava u kupalištu“ i pri koncu se daju „Dva gluhaka“, vesela igra u jednom činu. Sliedi ples.

Zabava u Mihotićim. U nedelju dne 31. decembra bila je u Mihotićim rodoljubna zabava, koja je mnogo doprinela buđenju narodne sviesti i ponosa u onom kraju, gdje su žalibože mnogi zalutali, zavedeni krivim prorocima. Zabava je krasno uspjela. Pjesma se orila, tambura udarala, a izvrstni diletanti majstorski odigrali šaloigru „Čestitam novu godinu“. Svršilo se plesom i tako vrlo veselo započelo mladu godinu, u društvu sa liepom kitom gospoja i gospode iz Voloskoga i Opatije, koji su počastili zabavu svojim posjetom, na čemu im srdačna hvala.

Uprava „Naše Sloge“ primila je tekom januara sliedeće iznose:

a) na korist *Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.*

„Jedan gospodin“ iz Poreča	K.	6·—
g. Fran Glaser u Puli	„	2·—
g. Andr. Medvedić, Rieka	„	4·—
„Pučki Prijatelj“, Krk	„	8·10
g. Ivan Strpin u Draguću (sakupljenih u veselom družtvu, a darovaše: Anton Flego 2 K., gg. Ant. Šestan, I. Pačalat, A. Krbave po 1 K., Ivan Strpin, Jakov Podreka po 40 h. J. Skrgat 30 h.	„	8·10
g. Sl. Jenko, Podgraje za odbijeni kolodar	„	2·—
„Tjednik“, Belovar	„	19·—
g. Ante Petris, Lopar	„	2·—
„Novi list“, Sušak (20·80+10·42)	„	31·22
Ukupno	K.	82·42

b) na korist *„Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri“.*

g. M. Kristofić, prof., Kopar: Za oprost od čestitanja	K.	3·—
g. dr. M. Laginja, Pula, za isto	„	2·—
Ukupno	K.	5·—

c) na korist *„djačkoga pripomoćnoga družtva u Pazinu“.*

g. Fran Glaser u Puli	K.	2·—
g. dr. M. Laginja u Puli (za oprost od čestitanja)	„	2·—
g. Vjek. Kinkela u Rukavcu (sabrao u veselom družtvu dne 14. januara)	„	10·—
Šime Šupuk, Šibenik (prigodom smrti gospe Anke Bogdanović)	„	5·—
g. Ante Petriš, Lopar	„	2·—
g. Dinko Špinčić, Mihotići (sakupio u „Čitaonici“)	„	12·28
Ukupno	K.	33·28

d) na korist *„Puljske podružnice družbe sv. C. i M. za Istru:*

dr. M. Laginja u Puli (za oprost od čestitanja)	K.	2·—

Svi gornji iznosi bijahu upućeni odnosnim družtvima. Uredničtva hrv. novina umoljavamo, da prinose, koje oni sakupe, upute ravno na dotična družtva, a ne na naš list. Tim će biti pristedjen i nama i družtvima gubitak vremena i dvostruke poštarine, te će ciela stvar redovitije teći. Evo adrese družtava, za koje obično stižu prinosi:

„Družba sv. Cirila i Metoda za Istru“, sjedište „Volosko“.
„Djačko pripomoćno družtvo“, — Pazin.
„Bratovšćina hrv. ljudi u Istri“, — Kastav.
Uredničtvo „Naše Sloge“.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. I. M. Lindar. Nevidimo pravoga razloga, zašto bi tiskali Vaše priposlano, jer Vas nitko nije u ničem uvriedio.

Pjesma Boera.

Koračnica.

Ti silni Bože s neba svog
Naš rodni štiti dom.
Blagóslov njemu podaj mnog
Ko mezimčetu svom!
Što skupismo uz mar i rad
I napor tako dug,
To svatko nas će oranit rad
I s drugom past će drug!

Naš st'jeg se crven, b'jel i plav
Ponosan diže svud:
Uz pravo stoji svijet sav
I junačku uz grud:
Od Zmajebr'jega sve uz dô
I čak do vode Vaal,
Oborit ćemo svj'eta pô
Tko gazi naš Transvaal!

Sa čvrstom rukom svatko nas
Kraj težao je svoj,
Pronesosmo mu sv'jetom glas
Uz muku i uz znoj;
Boera samih to je vlast
I amanet naš drag,
Od naše ruke sve će past
Tko surne na naš prag.

Dê, vij nami se uz sunca žar
Transvaala dičan st'jeg,
I stravu tjeraj tako bar
I dušmane u b'jeg!
Uz oluje i bure cv'jet
Jak stoj mi kano zmaj,
Pa rûšio se svijet c'jel,
Slobôdan tvoj je kraj!

Preveo **Silvan Jelušić.**

Braćo Sokoli!

Ove pokladne imati će družtvo jošte ove plesove i to:

1. u sub. dne 10. februara **Veliki ples;**
2. „ „ „ 23. „ **San ljetne noći;**
3. „ „ „ 27. „ **Maškarada.**

Za svaku od ovih zabava razposlati će se pravodobno pozivi. Na veliki ples, „san ljetne noći“ i Maškaradu dodjite u društvenom odielu. Tko ga nema mora doći na „san ljetne noći“ posvema u ljetnim haljinama. Za „Maškaradu“ pako već sada preporučamo, da se medjusobno dogovorite te uredite razne skupine, da bude posljedni dan liep, zabavan i na čast društvu.

Na zdar!

Pula, 23. Januara 1900.

Odbor
Prvog Ist. Sokola.

P. n. občinstvu uslobadjam se najaviti, da sam otvorio u Pazinu

knjigovežnicu

obskrbljenu strojevima najnovijega sustava, kano i

trgovinu knjiga i papira

sa zalihom svih školskih potrebština.

Izradjujem sve radnje zasjecajuće u moj zanat, kano: albume za fotografije, okvire u plišu, damasku, atlasu, koži itd.

Nemam li prigodice kakve stvari u skladištu, to istu nabavljam u najkraćem roku, bez ikakvih kupčevih troškova. Isto tako preskrbljujem tiskanice za školske, občinske i župne urede.

P. n. mušterije upozorujem, da se za sve naručbe najave dopisnicom, pošto je to najeftiniji put, te iste obavljam u kratkom roku solidno i uz umjerene cienе. Sa štovanjem

IVAN NOVAK,
knjigoveža u Pazinu, naproti c. kr. državnoj gimnaziji.

OGLAS.

Častim se naznaniti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz cienе:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	kg po K	4·40
svieće i duplire I (talijanski sastav)	„ „	3·—
Svieće i duplire II	„ „	2·40
Tamjan lacrima I	„ „	2·40
„ „ II	„ „	2·—
„ granis	„ „	1·20
Povošteno platno za oltare	m „	2·—

Slienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K naprieđ, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

Jernej Kopač,
svećar u Gorici.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug. u Puli
prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje, koje izvršuje **brzo i ukusno.** — Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede, kao takodjer pisaćeg papira. — Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.
Sve tiskanice za štedovna i zajmovna družtva u obće preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Kathreiner

je pravi samo u poznatim

Kathreinerovim omotima!

Zato se neka nikad ne uzimlje otvoreno ili u patvorenim omotima, načinjenim radi prevare.

Kathreinerova Kneippova sladna kava
jest najukusnija, kao što i jedina zdrava i najjeltinija primjesa zrnatoj kavi.

Kathreinerova Kneippova sladna kava
pije se danomice s ljubavlju i sve većim uspjehom u stotinama tisuća obitelji.

Kathreinerova Kneippova sladna kava
najljepše nadomješta zrnatu kavu ondje, gdje je ova kao zdravlju škodljiva liečnički zabranjena.

Broj 6. U Puli, dne 8. febrara 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču, na administraciju lista u Puli.

Koi naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se nepleća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće, 4 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Pozor otočani!

I.

Mnogi od naših čitatelja sjećati će se jošte kako je bio nastao prije par godina u talijanskih novinah Primorja prepir o tom, da li se ima sa talijanske strane napustiti narodnostnu borbu u dvih političkih kotarih Istre, t. j. u Voloskom i u Ložinjskom. Čulo se naime glasova, da se ima žrtvovati šačicu Talijanaša u drevnoj Liburniji i ono malo Talijana na kvarnerskih otocih, te da se sva narodnostna borba usredotoči na istarskom kopnu, u ostalih četirih političkih kotarih.

Iz privatnih razgovora sa prvaci talijanske stranke u Istri znademo, da imade i danas pojedinaca, koji bi se svojevoljno odrekli svojih suplemenika ili jednomišljenika na kvarnerskih otocih i u političkom kotaru Voloskom uz uvjet, da se Hrvati i Slovenci odreknu svoje braće u srednjoj i zapadnoj Istri. Ovako misleći Talijani uvidjaju naime, da se naš puk i u takozvanoj geografičkoj Istri danomice sve to više budi i osviešćuje, te da pada i tuj sve to više talijanski upliv, pak bi htjeli, da se spasi bar ono, što se još spasiti dade. Nu odlučujući krugovi talijanske stranke znadu vrlo dobro, da se s naše strane nebi nikad na takav uvjet pristalo. Radi toga napinju zadnje doba sve sile, nebi li svakojakimi spletkami, najpače potalijančenjem naše djece, ne samo svoje suplemenike u rečenih kotarih spasili, već dapače i ostalo stanovničtvo naše krvi odnarodili i za talijanstvo predobili.

Što se sve dogadja u zadnje doba uz nehaj ili pomoću vladajućih krugova u političkom kotaru Voloskom, to je stalno poznato svakomu našemu čitatelju. Tamo jurišu godine i godine talijanski plaćenici i kojekakvi izrodi na naše obćine, na narodna družtva i na pojedince — sve to na očigled oblastih i bezkažnjeno. Uspjeh njihov jest doduše neznatan, jer paklensko djelo nemože imati božjeg blagoslova, ali onaj dobri i pošteni puk stavlja se na muke i drži se ga u neprestanoj borbi i trzavici, dočim bi inače mogao sve svoje sile posvetiti svomu duševnomu i tjelesnomu boljku. Silne svote novca, što ga Talijani potrošiše i još troše u onom kotaru u svoje nečiste svrhe, malo su im doniele dobra ploda. Došlo im je doduše za rukom ovdje ili onudje zavesti njesto neuka puka, nu to je vrlo dvojben uspjeh i veoma nestalna stečevina, koje će nestati osviešćenjem puka, kao što nestaje noćne magle pred blagim proljetnim suncem.

Mnogo lagljі bijaše posao odnarodjivanja našim narodnim protivnikom na kvarnerskih otocih. U tom pogledu mogu se pohvaliti najvećim usdjehom na Lošinju, pak na Cresu, a najmanjim na Krku.

Na ovom posliednjem otoku sa 19.871 stanovnika, neima osim gradića Krka sa 1620 stanovnika, nijedne talijanske obćine niti talijanske škole. Narodna sviest na tom otoku jest živa i budna, i uzaludna su sva nastojanja naših neprijatelja, da bi tuj koga zaveli ili otudjili.

Na otoku Cresu sa 10.380 stanovnika jesu samo dvie obćine, i obje na žalost u talijanskih rukuh, premda je u jednoj i drugoj ogromna većina hrvatskih obćinara. Jedna je obćina Cres sa 8280 druga Osor sa 2106 stanovnika. U gradu Cresu sa 4725 stanovnika govori se i danas više hrvatski nego li talijanski, premda se naše gradjanstvo pomoću škole i inače umjetno silno potatijančuje. Što je bio u prošlosti grad Cres, i kakovo bijaše još nedavno njegovo stanovništvo, najbolje je razvidno iz „Creskih slicica", priobćenih prošle godine u podlistku našega lista. Sve izvanjske porezne obćine, sa 3555 stanovnika pridružene obćini Cres, jesu čisto hrvatske.

I sa obćinom Osor, u kojoj je ogromna većina našega puka, vladaju domaći odpadnici ili talijanski doseljenici. Koli na obćini u Cresu, toli na onoj u Osoru rade odnosne uprave sve moguće, da čim prije i što više našega puka odnarode. U tom im idu na ruku javne oblasti, osobito sudbene i porezne, a najpače pučka škola. Na čitavom tom otoku sa ogromnom većinom stanovničtva hrvatskoga jezika, jest samo jedna javna pučka škola sa hrvatskim naukovnim jezikom.

Na otoku Lošinju, u istoimenih obćinah i gradićih Lošinj Mali sa 7634 stanovnika, Veliki sa 2304 stanovnika (Malo i Velo Selo), neima još i danas nijedne odraslije domaće osobe, koja nebi govorila hrvatski. Mladji naraštaj — osobito u Malom Selu talijanči se silno pomoću škole, u kojoj se podučaje jedino talijanski. Prije kakvih desetak godina začudio se nemalo jedan član naše vladajuće kuće, što se na pučkoj školi u Malom Selu nepodučaje i hrvatski. I u tom gradiću, sa 4975 stanovnika govori sva njegova prošlost o hrvatstvu. Njegovi trgovi, ulice, pojedini predieli grada, imena svih starosedioca jesu čisto hrvatska. Za hrvatstvo gradjana lošinjskih govori najsjajnije činjenica, da se u župnoj crkvi redovito propovieda jedino hrvatski. Nu na žalost ono što nisu smogli dugi vickovi mletačke vladavine na kvarnerskih otocih u obće, a na Cresu i Lošinju napose, dogodilo se u kratko doba pod vladom austrijskom.

Vladajuća talijanska svojta u Istri, ustrajala je pučke škole sa izključivo talijanskim naukovnim jezikom svuda, gdje je samo slutila, da bi se dotično stanovničtvo odnarodit dalo. U samom puku nije nailazila na odpor, a oblasti, koli središnje toli domaće, podupirale ju kano da se radi o obstanku i spasu monarhije. Tako postaše talijanske pučke škole za hrvatski djecu u Cresu i Osoru, u Malom i Velom Selu.

Mladji naraštaj, koji polazi primjerice talijansku pučku školu u Malom Selu, negovori više hrvatski i on je izgubljen za nas, jer nije dosta, što se otudjuje u školi, već se tuj nauči mrziti sve ono, što je njegovim djedovom bilo milo i sveto.

U Velom Selu sa 1852 stanovnika je skoro isto tako s tom razlikom, da se bar sada sa strane obćinske uprave nepospješuje odnarodjenje naše djece, i što je tamo i privatna škola, u kojoj se djeca poučavaju hrvatski.

Iz ovoga, što navedosmo, lahko će svatko razviditi, koliko su naši protivnici na hrvatskom pučanstvu kvarnerskih otoka već do sada sagriešili i danomice griešе.

Medjutim reć bi, da sa dosadašnjim uspjehom nisu jošte zadovoljni, ili da je tok raznarodjivanja naše djece prelien i dugotrajan, ili se možda boje za konačni uspjeh svoga sramotnoga i nečovječnoga poduzetja. Bilo jedno ili drugo, toliko stoji, da su u posliednje vrieme zasnovali novu osnovu, po kojoj misle ne samo odnaroditi sav mladji hrvatski naraštaj na kvarneskih otocih, nego dapače izbrisati sa one, svakomu Hrvatu mile i svete zemlje, zadnji trag hrvatstvu. O tih tajnih i javnih osnovah naših dušmana u budućem broju.

DOPISI.

Nek se bistri.* — Iz pazinskog kotara. U cienjenom Vašem listu čitah već dva puta jadikovke o stanju učiteljstva. Ja kao prijatelj i štovatelj učiteljstva priznajem, da učitelji nisu plaćeni kako pravica zahtjeva. Dan današnji svaki i posljednji sluga uživa bolju plaću od učitelja i zato je uspostavljen ovomu, jer sviet ne gleda na izobrazbu, već na novac. A učitelju odkuda novaca? Možda mu preostaje od njegove sjajne plaće? Ne! doista mu ne preostaje ništa do zlosretnog prijatelja — duga. Ipak ima ljudi, koji na učiteljsku čednu kesu velike zahtjeve postavljaju. Gospoda učitelji ne trebaju o tom pobliže tumača, jer to na žalost sami najbolje znadu, te ostavljajuć podrobnosti, prelazim na polazak našili škola.

Dopisnik u prvom broju Vašeg cienjenog lista kaže, da škole u našem kotaru nisu ponajbolje pohadjane a krivnju pripisuje „Poglavitom", a ja dodavam i ovo: Krivi slabom polasku naših škola nisu uviek „Poglaviti" već i naša mjestna školska vieća, dotično predsjednici istih. Evo tomu dokaza!

Poznah sviestna i radina učitelja, koji je dobio u tom pogledu do skrajnosti zapuštenu školu u pazinskom kotaru; imao je danomice 10—14 djece. Dakako da se učitelj time nije zadovoljavao, jer mu se nije dalo podučavati školske klupe, zato stane milom i silom tjerati djecu u školu.

Slao je mjesečne dotično polumjesečne izkaze mjestnomu školskomu vieću, molbom, da zakonito postupa proti nemarnicima, nu uzalud mu bijaše sav napor i trud. Napokon što se dogodilo? Dogodilo se nješto nevjerojatna al ipak istinita. Predsjednik mjestnoga školskoga vieća, mjesto da zakonito odpošalje izkaze na nadležnu oblast, denuncira učitelja, da isti odviše strogo postupa sa pukom, a on kao predsjednik školskog vieća toga ne može učiniti, jer da se boji . . . . Česa? Neka pogode čitaoci.

Učitelj doznao odmah za to izvrstno popratno primo školskog vieća i odustao od dalnjih pritužba: podučavao je nadalje školske klupe. I zbilja sa stalnošću mogu reći, da školske klupe u dotičnoj župi znadu više nego li ljudi. Čudno, al istinito.

Dotični vele izobraženi gospodin još je i danas predsjednikom onoga nesretnoga mjestnoga školskoga vieća, te i danas časti svoje podredjeno učiteljstvo, ne samo kojekakvimi klipovi, već nastoji da im oduzme i ono što im zakonito pripada, kao školski vrt, dio stana itd. Može li učitelj imati prave želje do svog mukotrpnog zvanja uz ovakav nečovječji postupak? Jesu li opravdani napadaji na učiteljstvo?

Na ova pitanja neka mi odgovore ljudi koji znadu što je pučka škola i poduka, a ne tražim odgovora od drvenih možđana školskih klupa — od našeg kmeta ili kljesara, jer on i tako ne voli škole, već želi ostati kao i njegovi predji t. j. želi plesti kolac ko otac.

Kad sam već tako daleko, hoću jedno da opazim na sporo ili nikakvo otvaranje pučkih škola. Ovdje moram na žalost opaziti, da smo više puta sami krivi. Evo kako!

Znadem ja podobćinu, koja je molila školu, da im se djeca malo poduče. U toj župi služio onda svećenik kao župeupravitelj; bio Hrvat tielom a dušom . . . . dušu raztumačit će nam sledeći dogodjaj: Obćina (talijanska) pitala dotičnog upravitelja, neka izviesti koliko djece imade u njegovoj župi sposobne na polazak škole. Ovaj bez oklievanja odgovori, da u njegovoj župi imade 4—6 ili 5—7 sposobne djece, a ostali da moraju pomagati roditeljem u poljodjelskim poslovima. Soli! soli! more te ne dalo! Zaklela se zemlja raju, da se sva otajna doznaju.

* Zakasnilo radi obilja drugog gradiva. Gosp. dopisnik neka izvine.

Znate-li gospodo čim je bio plaćen takav izdajica? Svakomu je Bog dao zdravu pamet, pak nek promišlja, pogodit će stalno.

Štovatelj učiteljstva.

Politički pregled.

U Puli, dne 7. febrara 1900.

Austro-Ugarska. Ovaj par okrenute su oči svakoga, koji se zanima javnimi poslovi ove monarhije, u Beč, gdje su započele konference izmedju zastupnika českoga naroda i odaslanika njemačkih klubova na carevinskom vieću. Jedni i drugi odaslanici sastaše se u ponedjeljak u palači predsjedničtva ministarskoga vieća. U svemu pristupilo je 38 odaslanika Čeha i Niemaca iz Česke i Moravske.

Sakupljene odaslanike nagovorio je ministar predsjednik dr. Körber, koji je odmah na uvodu izjavio, da vlada nesmatra to svojim uspjehom, što su se sastali odaslanici českoga i njemačkoga naroda u svrhu medjusobnih dogovora za postignuće mira, već, da je tim očitovana občenita želja za sporazum i za izravnanje narodnostnog boja, koji škodi silno državi.

Vlada želi, da bi nastalo bar neko primirje, a da se uzmogne posvetiti tolikim potrebam države. Ako se sada i nepostigne podpuno sporazumljenje izmedju obiju narodnosti, nade je, da će se skrajnosti otupiti i strasti utišati pak kasnije obostranim susretanjem konačni cilj postignuti.

U ime českih odaslanika progovori dr. Engel, koji naglasi, da su česki odaslanici na konferencu došli u nakani, da prokušaju zemljište i da vide. da li se dade ublažiti ili ograničiti narodnostna borba. Oni žele, da se uredi pitanje o porabi českoga jezika u uredih i da se u obće uredi jezikovno pitanje u svih pokrajinah sa mješovitim pučanstvom. Česki odaslanici neimaju punomoći a da bi mogli bilo što zaključiti na konferenci u pogledu izmirenja. To pravo pridržao si je klub mladočeskih zastupnika u Pragu.

Odaslanici Česke, viećati će za sebe, isto tako odaslanici iz Moravske za sebe. Na prvoj sjednici predložiti će vlada odaslanikom dvie zakonske osnove, koje bi im imale služiti kao temelj daljnjemu pogadjanju.

Carevinsko vieće imalo bi se sastati već 14. t. mj. Medjutim viećati će odaslanici oko izmirenja. Za slučaj, da nesvrše pogadjanja, nastavilo bi se ih i za trajanja carevinskoga vieća.

U hrvatskom saboru vršila se je u petak glavna razprava o zemaljskom proračunu. Ta razprava raztegnula se je izvanredno dugo, jer zastupnici opozicijonalci htjeli temeljito dokazati posljedice vladajućeg sustava u Hrvatskoj.

Srbija. Iz Biograda pišu, da se tamo podpisuje molba na kralja Aleksandra. za pomilovanje onih kažnjenika. koji čame u tamnici radi tobožnjega atentata na razkralja Milana. Vlada da je protivna tomu podhvatu i da će podpisatelje kazniti.

Bugarska. Razne novine donesoše viest, da je knez Ferdinand predobio većinu velevlastih za to, da se Bugarska proglasi neodvisnom i da se priznade kraljevinom.

Englezka. Ovih danu otvoren je u Londonu englezki parlament priestolnim govorom. U razpravi o adresi, koju se ima izručiti kraljici na priestolni govor, napali su opozicijonalci oštro ministarstvo radi nesretnoga rata u južnoj Africi.

Englezko-Afrički rat. Sa bojišta neima iza posliednjeg englezkog poraza nedaleko rieke Tugela, važnijih viesti. Obje stranke pripravljaju se na odlučnu bitku.

Domaće i razne viesti.

Pošto uredjujemo novi popis pretplatnika, preporučujemo onoj p. n. gg. naručnicima, koji misle, da im je naslov na pasici zastarjeo, pogriešan, manjkav il inače nepotpun, da nam to što skorije dopisnicom dojave, naznačiv najbliži put il poštu, kojim bi želili, da što prije list dobiju.

Upravn.

Premještenje. Veleč. g. I. Zigante, duhovni pomoćnik, u Grožnjanu, premješten je u istom svojstvu u Kastav.

Vojtěch Mazanec, podstarosta „Sokola" i čestiti naš prijatelj, odlazi iz Pule na Rieku, da se tamo naseli. Kličući mu srdačni „Na zdar", želimo mu svaku sreću i dobro!

† **Franica Turčić** supruga Ivana Turčića pomorskoga kapetana i vrloga rodoljuba iz Lovrana, umrla je ovih dana u Iki. Bila je. ako se nevaramo, najmladja ćerka čestitoga starine g. Antona Korića, i premlada je ugrabljena ljubavi svoje rodne kuće i svoga supruga. Vrednim obiteljim Turčić-Korić naša srdačna sućut!

Iz Graca nam javljaju, da je dne 5. veljače promoviran na čast doktora sveukupnog liečničtva, g. Jakov Mariani iz Komiže u Dalmaciji, član hrv. akademičkog družtva „Slobode". Čestitamo!

Deputacija na c. k. namjestničtvu. Prošloga čedna predveo je naš glavni urednik dvojicu občinara iz Materije, koji su došli potužiti se proti nepravednoj diobi novca, što se za dobiva za prodaju lova u pojedinih poreznih občinah mjestne občine Materija. Lov se naime prodaje dražbenim putem za čitavu mjestnu občinu, a prihod podieli se na pojedine porezne občine polag obsega zemljišta bez obzira na to, da li je tlo pusto i golo ili obradjeno i šumovito.

Izviestitelj na namjestničtvu, c. k. savjetnik vitez Schwarz obrazložio je deputaciji kako je to posve zakonito, ali da se očekuje potvrdu novoga zakona o lovu za Istru, i tada da će nastati promjene glede diobe novca, što ga občine dobivaju za lov.

Njemački cesar će u Dalmaciju. Idućeg proljeća kani njemački cesar Vilim II. na putovanje po sredozemnom moru. Tom prigodom imao bi posjetiti nekoja mjesta južne Dalmacije.

Ministarska okružnica od 20. tek. upravljena na glave političke oblasti u raznim pokrajinama, nalaže ovim, da nastoje okolo ekonomnog i političkog napredka naroda, da hitro riešavaju poslove, paze na potrebe naroda, a osobito da u vršenju službenih dužnosti ne pusle se zanieti vlastitim političkim čuvstvima.

Kotarska sjednica učitelja puljskog kotara obdržavala se u Pulu prošle subote u školskoj zgradi — borgo S. Martino. U svem bijaše prisutno 63 učiteljskih sila. Na dnevnom redu bijahu sami izbori, kao za člana kotarskog vieća, za članove zemaljske konference itd.

Velikodušan dar. Presvietli gospodin Pavao Gugler, biskup i prior Vranski u Zagrebu opet je obradovao tri naša narodna družtva, a po tom i cieli hrvatski narod s krasnim darom, predavši uredničtvu "Obzora" liepu svotu od 300 kruna s namjenom, da 100 kruna od toga zapane družtvo sv. Cirila i Metoda u Istri, 100 krona za hrvatsku gimnaziju u Pazinu, a 100 kruna da bude za odkup kninske tvrdjave. Objavljujući ovaj liepi dar plemenitoga rodoljuba, koji se i pred kratko vrieme sjetio s krasnom svotom podpornoga družtva hrvatskih sveučilištnih gradjana i drugih družtava, mi od svega srdca želimo, da bi se hrvatskomu narodu množali ovakovi rodoljubi.

G. N. Brani bivši glumac hrvatskoga kazališta u Zagrebu i poznati deklamator, deklamovao je prošloga tjedna na raznih mjestih na Sušaku, a onda subotu u večer u Opatiji a nedjelju po podne u Kastvu. Došlo je ljudi slušati ga u jednom i drugom mjestu. al moglo jih je i više. Za deklamacije izabrao si je krasne pjesme naših najboljih pjesnika. a deklamuje jih jako vješto. Već može se reći starcu, svak se divi njegovom pamćenju i njegovoj uzhiljenosti. kojom tumači pjesme naših pjesnika. Iz Opatije, odnosno Kastva, kani u Trst, a od tamo možda na kvarnerske otoke, pak u Dalmaciju. Želimo mu najbolji uspjeh!

Hvalevriedan predlog. Čestiti naš drug „Novi List" sa Sušaka, donosi u broju od 3. t. mj. pod naslovom: „Mali predlog". vrlo hvalevriedan predlog, te ga i mi što toplije našemu občinstvu preporučujemo.

Govoreć o pokladnih plesovih, što se priredjuju u svih krajevih naše domovine, upućuje svoje čitatelje na plesove, što ih priredjuju naši Talijani na korist zlosretnog družtva „Lega Nazionale". Takovi plesovi jesu za ovo družtvo vrlo bogato vrelo, jer mu bace godimice preko 20.000 f. Svako i najmanje talijansko mjesto Primorja, priredjuje u pokladno doba plesove na korist „Lege", te se talijanski rodoljubi upravo natječu u sabiranju prinosa i darova za to družtvo.

Ovih smo dana čitali, da je na plesu u korist „Lege" u malenom Zadru sakupljeno oko 8000 kruna. Tolike ili još veće svote donose plesovi u drugih talijanskih gradićih.

U tom bismo dakle imali sliediti naše susjede, koji trebaju mnogo manje podpore i požrtvovnosti nego li mi, koji stvorismo naše školsko družtvo iz krvave potrebe. Sušački „Novi List" stavlja u tom smislu predlog t. j. da bi se u obće priredjivale zabave i plesovi, u pokladno doba na korist naše družbe. a glede hrvatskih družtava na Rieci, Sušaku i Trsatu predlaže. da se sva ta družtva sporazume, te da složno dadu jedan veliki ples na korist naše školske družbe. Mi se nadamo, da će rodoljubni odbori rečenih družtava prihvatiti ovaj predlog, te prirediti skupni ples u onako plemenitu svrhu. I druga družtva širom naše domovine imala bi se u ovo pokladno doba povesti za našimi narodnimi protivnici, koji žrtvuju tolik novac za odnarodjenje naše djece odnosno za pojačanje svoga življa u ovih naših stranah.

Starčevićev dom. Ovih danah je narodni zastupnik dr. Frank u ime dione odplate legatah, koje je odredio blagopokojni Ante Starčević, doznačio kod hrvatske-slav. zem. hipotekarne banke u Zagrebu družtvu sv. Cirila i Metoda u Istri 300 for. te „Družtvu za iztraživanje domaće povjesti" u Splitu 100 for. dočim je „Hrvatskom starinarskom družtvu" u Kninu jur 100 forinti izplaćeno.

Po oporuci dra. Ante Starčevića imali bi se ovi legati izplatiti tek nakon odplate ukojiženih dugova t. j. poslie 38 godina nu drago je upraviteljstvu Starčevićevog doma, da je moglo već sada početi sa izplatom ovih legatah.

O izborih u Kastvu. U predposliednjem broju donieli smo viest pod tim naslovom. te pokazali kako pripadnici talijanske vladajuće stranke nesamo u svojih listićih, nego takodjer u njemačkoj gradačkoj „Tagesposti" lažu i kleveću. C. kr. namjestnički savjetnik Fabiani nije ni riečju nigdje proti toj bljutavoj pisariji reagirao, premda bi baš on ako iko, bio morao reći svoju o riečih koje mu je dopisnik iz Pule u usta postavio. Občinski načelnik kastavski poslao je u „Tagespostu" izpravak, i ova ga je tiskala. bez opazke. Drugi dan učinila je njeko iko posve bezobraznih opazaka. Gospodin načelnik naveo je samo činjenice i brojke; ona veli da imadu slavenski agitatori drugi pojam o stvarih nego li njezini „zanesljivi" izvjestitelji. To mi tako tumačimo. da „Tagesposta" i njezini izvjestitelji imadu patent na laži i klevete, a da im nesmijemo niti s istinom na svjetlo. Nadalje pita, zašto su Hrvati proti diobe občine. A na to nejma drugoga odgovora, nego da se „Hrvati" drže volje puka, koj neće da občina i občinari propadnu kako bi to htjeli oni koji rade za njezino dieljenje. Konačno prigovara načelniku, zašto je tako kasno poslao izpravak, i zašto nije poslao izpravka talijanskim novinam, koje da su isto što i „Tagesposta" pisala. Na to je odgovor posve labak. Talijanskim nije odgovarao, jer je već davno uvjeren. da liotice i namjerno lažu i kleveću. „Tagesposti" je kasnije odgovorio, jer ju nečita, i jer je bio kasnije na njezinu pisariju upozoren, i zamoljen od mladoga prijatelja u Gracu, da pošalje izpravak. Sad se je mogao uvjeriti i g. načelnik i osobito mladi prijatelj, da „Tagesposta" spada u onu istu kategoriju novina, u koju spadaju talijanske istranske i u obće Primorske novine. da najme laže i kleveće, znajuć da laže i kleveće. Takove novine, koje drže da imadu patent na takovu pisariju, nekoristi izpravljati: nekoristi njim pisati; nevriedi osvrtati se na nje; škoda i pera i crnila koje bi se na to porabilo. One jesu i ostaju stare nepopravljive griešnice, pseudo-židovsko-liberalnoga kova. Mi smo i ovu viest, kao i onu u posliednjem broju, donieli samo za to, da svako znade, odnosno nezaboravi, kakve su te griešnice, bile u talijanskom ili njemačkom, ili u kojem mu drago ruhu.

Naknadni izbor u Gorici. Dne 29. jenara t. g. obavio se u Goričkoj naknadni izbor u izvanjskih občina za carevinsko vieće. Borba bijaše neobično žestoka. jer se borile tri stranke, svaka za svoga kandidata. Ovi bijahu: bivši zastupnik u istom izbornom kotaru g. grof Alfred Coronini, odvjetnik dr. Stanič i odvjetnik dr. Tonkli. Pošto su se glasovi razciepkali; te nije nijedan od kandidata dobio potrebite većine, došlo je do užega izbora izmedju grofa Coronini-a i dr. Staniča. Izabran bijaše grof Coronini.

Izbori u Žminju. — Borile su se medjusobno dvije hrvatske stranke. Do sada nam je poznat rezultat III. i II. tiela. U III. tielu pobiedila je jedna, a u II. druga hrvatska stranka. U I. tielu predvidja se pobjeda one stranke koja je pobjedila i u II. tielu. Kad se slegnu izborne strasti, pouzdano ufamo, da će obje stranke prijateljski i povjerljivo radit o dobru občine i narodne stvari.

Sastanak talijanskih zastupnika i načelnika Primorja obdržavo se ovih dana u Trstu. Od 45 pozvanika, došlo ih je na sastanak 40. Svrha sastanku bijaše ta, da se dogovore, kakve li imadu poduzeti korake napram vladinoj osnovi o izravnanju jezičnog spora u Austriji, dotično, kako da se uredi jezično pitanje u onim pokrajnama, u kojima imade Talijana.

Članovi sastanka obvezali se, da će držati tajno sve zaključke stvorene na sastanku u tom pogledu.

Pošto se radi o tomu, da se uredi jezično pitanje putem zakona u carevinskom vieću i za sve pokrajine zastupane o tom vieću, drzimo, da bi se imali na vrieme dogovoriti i hrvatsko-slovenski zastupnici, kakvo njim je zauzeti stanovište u carevinskom vieću, kad se bude razpravljalo o vladinoj osnovi o uredjenju jezičnog pitanja u Austriji.

Boljun, dne 28. januara 1900.

Br. 176/I.

Slavnomu uredničtvu političkoga i gospodarskoga lista „Naša Sloga" u Puli.

Odnosno na dopis g. Antona Dukića uvršten med domaćimi i raznimi viestmi u u broju 3. cienjene „Naše Sloge" od dne 18. januara 1900. umoljava se to slavno uredničtvo, da izvoli u narednom broju istoga lista i na istom mjestu, gdje odtiskan gornji dopis, tiskati sliedeći

izpravak:

Nije istina, da g. Dukića pred tri godine nije htjelo ovdješnje zastupstvo imenovati učiteljem i to radi osobnosti izmedju njega i jednoga zastupnika.

Ovu drzku tvrdnju, pobija od temelja zaključak občinskoga zastupstva stvoren u sjednici od dne, 22. junija 1896. točka 10. dnevnoga reda, na koji baš g. Dukić smjera a koji glasi doslovno:

Točka X.

Sastav terna natjecatelja za učiteljsko mjesto drugoga reda u Boljunu.

Predsjednik priobćuje zastupstvu, da je mjestno školsko vieće u svojoj sjednici od 21. junija pod točkom drugom dnevnoga reda izreklo svoje mnienje kako se uvidja iz izvadka zapisnika sjednice a koje glasi:

Ima se podnesti mnienje mjestnoga školskoga vieća zastupstvu, da se nebi za sada predložilo nijednoga od molitelja na imenovanje, već da bi se otvorio opetovno natječaj.

Zastupnici uzimaju uvid u izbor kvalifikacije i osvjedočuju se, da je mnienje mjestnoga školskoga vieća posvema temeljito, te na predlog g. savjetnika Tome Iliašića, koji je potanko obrazložio cielu stvar i iztaknuo, da nisu za mjesto drugoga reda učitelja u Boljunu molila ako ne dvojica natjecatelja a da za ovo u svakom pogledu važno mjesto treba izvrstne, mlade i zdrave sile, jednoglasno stvaraju sliedeći zaključak:

Prima se u cielosti mnienje mjestnoga školskoga vieća izraženo u sjednici od 21. junija 1896. pri II. točki dnevnoga reda te, budući se nemože sastaviti terna, niti predložiti nijednoga od molitelja na imenovanje, nalaže obć. glavarstvu da zamoli nadležne oblasti da natječaj za popunjenje učiteljskoga mjesta bude ponovno razpisan.

Občinsko glavarstvo

(L. S.) Glavar, Buretić.

Iz Tinjana nam pišu: Utorak dne 6. tek. februara slavio skromni naš načelnik g. Šime Defar 25godišnjicu svog zakonskog brka. Svečana sv. misa bila je naviešćena na 9 sati.

Vidili smo tom prigodom u crkvi svu njegovu milu djecu, koja su s njim i s njegovom suprugom i staricom mu majkom prisustvovali toj svečanoj sv. misi, koju je služio njegov najstariji sin, sada kapelan kod Majke Božje od Krasa uz asistenciju velečg. župnika Antona Kjudera i ovdješnjeg kapelana g. Frana Peršića.

Bilo je doista ganutljivo vidjeti u koru g. načelnika sa svojom suprugom, trojicom sinova već junaka, te dviema kćerama i staricom majkom, koji kod pričesti svećenika pristupili svi k stolu gospodnjem, te primili svetu pričest iz rukuh svog sina odnosno brata, dočim su dva malena svećenikova brata služila kod sv. mise.

Sv. misi je prisustvovala i školska mladež i liep broj puka. Orgulje je svirao zaslužni gosp. nadučitelj Baf a pratilo ga pjevanje milozvučnih glasova školske mladeži.

Naš g. načelnik je navršio 48 godina, te imade šest sinova i tri kćeri, sve pravog kršćanskog uzgoja, te nosi već dvanajstu godinu načelničko breme.

Iz Voloskoga nam pišu: Dne 29. i 30. siečnja vršili su se kod c. kr. kotarskog glavarstva u Voloskom izbori u procienbenu komisiju za porez lične dohodarine. — Imalo se birati u I. razredu jednog člana, u drugom jednog zamjenika a u III. jednog člana i jednog zamjenika. — Premda su doklačeni Talijani za ove izbore razvili vrlo živu agitaciju navlastito u zavedenim občinama Veprinac, Lovran i Mošćenice, ipak su u svim tim tielima bili izabrani naši predloženici. — Da su slučajno Talijanaši proturali kod tih izbora samo jednoga od svojih kandidata, tad bi bili urbi et orbi razglasili, da je u ovom kotaru talijanski elemenat pretežniji. — Možda bi bili i poskusili sreću, nu vidješe, da naši stoje budno na oprezu, pa povukoše rogove. — Ipak su i ovom prigodom, pokazali, da se drže vjerno Bartolićevog principa: „osar tutto". Na občinskom glavarstvu u Lovranu n. pr. zadržali su većinu glasovnica tamo poslanih od kot. glavarstva u svrhu dostave, porezovnikom, te su onda ove pozivali na občinu, da podpišu glasovnice a podpisane šiljali su svome najnovijemu počastnomu gradjaninu u Volosko. — Strankam, koje su na občini podpisale glasovnice, jamčili su, da neće više nikada plaćati porez od osobne dohodarine. — Nu loša njim bijaše sreća, jer uz svu tu protiziokonitu agitaciju ipak ne skupiše za III. tielo u cielom kotaru ni stotine glasova, dočim naših glasova bijaše do 200.

* * *

Da Talijanaši i njihove podrepine nebiraju sredstva kod nijednih izbora samo da do pobjede dodju, svjedoči i to, što su kod zadnjih občinskih izbora u Kastvu nekoji talijanaški prodanci kupovali glasove, te se radi toga vodi proti njim kaznena iztraga kod ovog kotarskog suda. — Ako imade još pravde i zakona, tad će sjegurno netko za nekoliko tjedana u hlad. Pošto se još vodi istraga, nemogu Vam ništa pobliže o stvari javiti. Nu čim bude istraga dovršena, javit ću Vám po mogućnosti iste.

Svaki pošten čovjek mora se čuditi talijanskoj bezobraznosti, kojom su vrdili, da je kod zadnjih občinskih izbora u Kastvu bilo počinjeno sa strane hrvatske stranke više nepravednosti, dočim evo znamo, da se proti talijanskim prodancem vodi kaznena istraga radi kupovanja glasova.

* * *

U broju od 1. t. m. dične „Naše Sloge", žigosali ste izvanredno sporo uredovanje kod c. kr. kotarskog glavarstva u Voloskom. Nu tomu sporomu uredovanju se nesmije čovjek čuditi, ako pomisli, da gospoda činovnici političke struke nemaju nikakvih uredovnih satova. U tom pogledu vlada kod ove političke oblasti podpuna anarhija. Zbiva se, da čovjek iz daleka dodje, te bi obavio svoj posao kod kotarskog glavarstva, nu nakon što je uzaludčekao cio dan, mora se vratiti kući a da nije obavio ništa, jer slavna gospoda nisu ni došla u ured. — Uztreba li, možemo navesti konkretnih slučajeva. — Često dogadja se, da mora čovjek do podne čekati, dok jedan ili drugi politički činovnik dodje u ured. Pitamo se, da jesu li činovnici za puk i radi puka ili zar je puk za činovnike ili radi činovnika? Dok se gospoda u Opatiji loptaju, moraju stranke trateć vrieme čekati, a često-kad vratiti se kući, a da nisu ništa obavile. Tomu zlu moralo bi se doskočiti. Svaki ured imade svoje uredovne satove, pa zašto bi politička oblast činila u tome iznimku. Tko svoju plaću uče, taj ju mora i zaslužiti. Nek tim zloporabam bude već jednom kraj, jer ćemo se inače obratiti drugamo.

Iz obćine Umag pišu nam 4. t. mj. Kako Vam je već poznato, posvadiše se naša gospoda i podjeliše se u dvie stranke. Jednoj je na čelu obitelj Defranceschi iz Seghetta, drugoj liečnik dr. Apolonio i bivši odbornik talijanskoga političkoga družtva za Istru. Ta gospodska svadja ne dolazi im baš sada u prvo vrieme, jer imademo pred vrati občinske izbore. Obje talijanske stranke nastoje sada o tom, da predobiju za sebe što više našega izvanjskoga puka, bez kojega nebi mogli predobiti ni jedni ni drugi kod predstojećih občinskih izbora. Radi toga bježe jedni i drugi po naših selih, te love kmetove obećivajuć im sve slasti ovoga svieta, ako uz njih pristanu. Da su složni naši kmetovi, da neima medju njimi takovih, koji su odvisni od talijanaške gospode, ili koji se dadu prodati za litru vina, gospoda umažka prošla bi kod tih izbora kratkih rukava. Ali šta ćemo kad smo neuki, kad neimamo ni učitelja ni odlučnih svećenika, koji bi stupili napried i za kojimi bismo mi išli rado u izbornu borbu za naša narodna prava. Mi smo sirote u svakom obziru, jer neuki, zanemareni i tlačeni od talijanaške gospode. Sada, jer se bliža izbori, dopuštaju gospoda siroti kmetu, da može pasti svoje blago i usjeći drva na njihovom posjedu, nu čim prodju izbori, pikati će na njega, kao na niemu živolinju. Sada smo im dobri, sada smo im mili i dragi, a poslije biti ćemo im: m o s t r i d e š ć u v i!

Od Vladajućoj stranki u Umagu pomogao je valjda učiniti izbornu osnovu zemaljski prisjednik Gambini, koji je više vremena boravio u ovih stranah. U samom gradiću gledaju se ti naši za nesreću gospodari kao pas i mačka, rugaju se i pogrdjuju medjusobno, jer bi htjeli jedni i drugi zavladati občinom i jer su jedni drugim na putu.

Mi znademo, da su nam u narodnom pogledu protivni jedni i drugi, i da nam neće učiniti dobra ni jedni ni drugi. Ali da istinu kažemo, mi koji se ne prodajemb i koji smo od te gospode neodvisni, nemožemo glasovati za vladajuću stranku, jer ona mrzi i proganja naš hrvatski jezik i sve što nam je milo i drago. Nebi bila bolja ni druga stranka, ali staru smo izkusili, te njoj nemožemo više vjerovati.

Naši kmetovi morali bi svakako zahtjevali jamstvo od onih, koji ih sada snube, da će im dati škole u njihovom jeziku, da će poštivati u uredu i u crkvi njihov jezik i da će im graditi potrebite vodinjake, ceste, puteve itd. itd.

Kad smo već spomenuli gradnju cesta, dozvolite nam, da se potužimo na jednu osnovu za gradnju ceste iz Lovrečice na Karšete proti Bujam. Gospoda misle naime graditi cestu iz Lovrečice na Babići, Sveiki, Burule i Karšete tako, da zadovolje njihovim prijateljem i prodancem, dočim bi glavna cesta morala ravnim polezom ići na Karšete, te sa glavne ceste spojiti pojedina sela sa kratkimi prugami. Takova cesta bila bi mnogo kraća i mnogo jeftinija, ali gospoda na to negledaju kad netroše iz svoga žepa.

Do mala oglasiti ćemo Vam se opet, g. uredniče, jer nam je laglje pri srcu, kad se malo izplačemo radi naših bieda i nevolja.

Tršćanski „židovčić" proti Hrvatom u Rovinjskom Selu. Budna narodna sviest u Rovinjskom Selu neda mirno spavati Rovinjskim kalabrezom, koji se služe naukom poznatog tršćanskog „židovčića". Netko od tih kalabreza sasuo je puno vreću talijanaškog smrada u rečenom listiću na one dične naše muževe u Rovinjskom selu, koji se sakupljaju u svojoj čitaonici. Srećom ono talijunaško-židovsko smetje ne dopire do čistog obraza muževa, koji drže više do svoga poštenja nego li do punih korita rovinjskih kalabreza. Ovim smušenjakom lehdi uviek pred očima sjena čestitog učitelja g. Žiže, koji je mnogo godina vršio na obće zadovoljstvo težku službu pučkoga učitelja u Rovinskom Selu, koga su rovinjski kalabrezi odande maknuli i komu nedadu ni sada mira, premda ili dieli od njega Kvarnerski zaliev. Njemu nemogu, oni oprostili, što je u školi po svojoj svetoj dužnosti i po skolskih propisih otvorio puku u toliko oči, da znadu danas i sami razlikovati prijatelja od neprijatelja.

Vriedni Hrvati Rovinjskoga Sela nedadu se više za nos voditi od Rovinjskih kalabreza, jer su na vrieme uvidili, kamo bi ih ti lažiprijatelji našega puka doveli. Odatle tolika mržnja na prvake naše u onom selu, odatle navale na g. Žižu i njegove čestite učenike.

Kad bi Rovinjski kalabrezi htjeli slušati naš prijateljski šavjet, tada bismo ih uputili na njihove gradske kopače, koji ih preziru i izbjegavaju više nego li isti Hrvati iz Rovinjskoga Sela. Svoje kopače neka uče i vode (dakako, po gospodsku — za nos) koliko im drago, a naše čestite Hrvate u Rovinskom Selu neka puste na miru.

Iz Baške nam pišu: Putnik koji bi zalutao u Bašku, koncem ovoga stoljeća, sudio bi po nadpisima javnim i privatnim, i po govoru neke gospode, da je tamo negdje na granici romanskoga i teutonskoga plemena. Na kraju novoga lukobrana stoje dva nadpisa. Jedan glasi: „I. R. Governo Marittimo. Attivato 27 Settembre 1892". Na drugoj: „Ladungs-Platz zu dem k. k. Nebenzollamte II. Cl." i „Luogo d'approdo dell' i. r. Ricevitoria di II. Cl. Bescannuova". — Tako imaju c. k. oblasti obzira prama h r v a t s k o m u jeziku ove obćine, tako se provadja ravnopravnost u Primorju! Na očigled takog bezobzirnog tlačenja i zapostavljanja hrvatskoga jezika, mi Bašćani valja da se još u čvrše bratsko kolo sakupimo, a ne samo mi Bašćani, nego i cieli naš narod, da svi uzljubimo i kao zenicu oka čuvamo naš milozvučni hrvatski jezik. — Žalimo da neki ugledni ljudi u Baški hoće da paradiraju tudjim perjem, a to ljudi, koji bi po svom zvanju prvi morali nastojati, da čuvaju narodne svetinje i pokažu dobar primjer drugim, osobito mladeži. Ako bi bili ti ljudi i Puntari ili Unijani, pa možda i odgojeni na Suški, mislim, da u pogledu jezika nebi smjelo bili razlike medju njima i nas Bašćana. — Sada su brzo i obćinski izbori, koji će bez sumnje izpasti u hrvatskom smislu. Na obćini imamo tajnika, ovdješnjeg posjednika, koji vrlo točno vrši svoju dužnost, i smatrao bi velikim griehom zatvoriti časovito preko uradnih ura občinski ured, te udaljiti se iz ureda koju uriču, da pregleda svoje gospodarstvo. A sirota nema nego 1100 kruna godišnje plaće. Bilo bi vriedno povećat mu plaću za jedno 100 kruna. Do vidova!

Iz Draguća nam pišu: Srce mi krvari kada ne mogu a da vam javim veselih viesti iz ovih tužnih krajeva jadne nam Istre. Srsi čovjeka prolaze, gledajući ovaj zavedeni narod, kako sam sebi grob kopa, kako iz petnih žila nastoji da se pripravi da suzrije za prekomorsko kraljestvo, za gladnu Italiju. Oh tužni narode koli si kratkovidan. — Demonstracije predvodjene po poznatom narodnom odpadniku, koji bi se bio njekoč za Hrvatsku propeti dao, te sačeci gladne fakinaže na dnevnom su redu. Odnošaji su neopisivo nesnosni. — Tko bi htjeo podati žalostnu ilustraciju ovog nesretnog mjestanca htjelo bi se najmanje 2 do 3 broja dične „N. S." — Nu da učinim kraj mome jadikovanju, javljam Vam veselu viest, da kanimo otvoriti mjesovitu podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda za Dragunć-Grimaldu. Bude li išlo sve u redu, košto bi imalo poći, imati ćemo otvor dne 25. t. m. dakle zadnju pustnu nedjelju. Upozoravamo već sada naše rodoljube, da skoče taj dan do Grimalde, da u veselom družtvu zaboravimo na jade i tugu koja nas mori. O tomu javiti ću Vam na vrieme pobliže.

Vienčanje nadvojvodkinje Štefanije. Nakon tolikog naklapanja o vienčanju nadvojvodkinje Štefanije sa madjarskim grofom Lonyay-em zamukoše svi glasovi i već se držalo obćenito, da iz toga brašna nebude kruha. Glasilo je namne, da se tomu vienčanju protive koli bečke toli briseljske vladajuće kuće. t. j. Njeg. Velič. car i kralj Fran. Josip i Njeg. Velič. kralj Leopold. Sada na jednom pronio se opet glas, da će ipak doći do vienčanja i to mjeseca marča u Londonu, gdje se nalazi mladi grof u službi austrijskog poslaničtva. Po najnovijih viestih nastanili će se neko vrieme novovienčani u dvoru „Miramar" kod Trsta.

Nove umjetničke dopisnice. Hromolitografički i umjetnički zavod g. Th. Böhma u Novom Městu nad Metujem u Českoj, izdao je novu seriju svojih umjetničkih dopisnica pod naslovom: „S l o v a n s k y t r o j l i s t" izradjenih vrlo ukusnim bojotiskom po izvornom nacrtu akademičkog slikara K. V. Mottlicha i sadržavajućih tri listića: „K d e d o m o v m u j" (Gdje je stanak moj), „H e j S l o v a n é (Oj Slaveni) i „S b r a t ž e n i S l o v a n u" (Pobratimstvo Slavena). Ciena 40 para. Preporučamo našim čitateljam te doista krasne dopisnice. Naslov nakladnika glasi: P. n. g. Th. Böhm v Novém Městě na Metuji — Češka.

Tisućgodišnjica hrvatskoga kraljevstva. Iz ljubljanskoga „S l o v e n c a" od dne 26. pr. mj. vadimo o tom pitanju koliko sliedi. Dne 27 decembra na večer priredila je „Slovenska krščanskosocijalna sveza" u Ljubljani javno predavanje, na kojem je arhivar g. Antun K o b l a r predavao o povjesti Hrvata obzirom na tisućgodišnjicu hrvatskoga kraljevstva. Predavanju je prisustvovao vrlo liep broj občinstva, medju njimi nekoliko istarskih Hrvata. Predavač je razjasnio tadanje odnošaje, u kojih su se Slovenci nalazili prema drugim zemljam, te je protumačio, kako su i zašto su Hrvati izabrali Tomislava za svoga kralja; orisao je njegovo djelovanje, kojim je razširio slavu hrvatskoga imena, ujedinio narod i uredio mu državu. Mnogobrojno občinstvo pozorno je slušalo ovo predavanje, a na koncu ga pozdravilo burnim pljeskanjem i pridružilo se njegovim besjedam, neka bi spomen na tisuć-godišnjicu hrvatskoga kraljevstva u težkim ovim danima bio pobudom za dalnji rad mukotrpnim rodoljubom s ovu i s onu stranu Sutle.

K ovim riečim oglasio se i zastupnik na carevinskom vieću dr. K r e k, koji je rekao, da je Tomislav naš zajednički kralj. S idejami hrvatsko-slovenske zajednice moramo raširiti svoje obzorje, hoćemo li spasiti državu. Dokazivao je patriotičnost te ideje i upozorio na njezino veliko značenje u gospodarskom pogledu. Radimo neumorno, da se ta ideja posvuda probudi medju našim narodom, te ga ojača; bude li tako, pohvalno će nas spominjati naši potomci, kad dodje red, da se slavi 2000-godišnjica hrvatskoga kraljevstva, i slavit će čas, kad su Slovenci obnovili jedinu spasonosnu misao, misao sjedinjenja sa Hrvati.

Prisutni su ovo tumačenje pozdravili burnim odobravanjem.

Narodni gospodar, glasilo „Gospodarske sveze" u Ljubljani. Stigao nam je 1 i 2 broj toga vrlo liepo uredjivanje gospodarskoga lista. Urednik mu je ferd. Sajovic, ravnatelj „Zveze", poznati strukovnjak u gospodarskim pitanjima. List je izašao u 18 tisuća primjeraka, sa vrlo obilnim i raznovrstnim gradivom. Prijavilo se suradnika i iz Istre. Godišnja ciena za nečlanove je 4 K. na god., dočim članovi gospodarske zadruge dobivaju list bezplatno.

Novi novci od 5 kruna. U bečkoj kovnici novaca izradjeni su prvi komadi od pet kruna, koji su samo neznatno veći od srebrnih forinta. Forinta je debela 29 milimetara, a novi komadi od pet kruna 36 milimetara. Lice nosi sliku cara i kralja Franje Josipa sa nadpisom: Franc. Jos. I D. G. Imp. Austr. Rex Boh. Gal. Ill. etc. et Ap. Rex Hung. Slika na naličju prikazuje austrijskog državnog orla, okružena sa pet carskih kruna, koje spaja medjusobno lovorov vienac. Oko nosi napis: Quinque coronae, a izpod njega je označena godina kovanja 1900., a sa obadvie strane godine skraćena oznaka 5 Cor. Te krune stavit će se u promet istom koncem marča.

Tučnjava riečkih talijanaša sa Madjari. Prošloga čedna potukoše se na Ricci nekadašnji riečki Ungarezi, a sada čisti talijanaši sa nekdašnjom braćom Madjari. Povod toj tučnjavi dao je neki Madjar, koji se je šetao okrabuljan kao madjarski Csikoš. Za tučnjave letilo je kamenje i padale su batine. Neka se! Brat brata dovesti će do raba jame, ali ga neće u nju bacili!

Iz blažene zemlje. U listovima kraljevine Italije čitamo, da je počinjeno samo na budnjak u Italiji d v a d e s e t u m o r s t v a i d v a u m o r s t v a vlastitih otaca. Pak da neimaju naši Talijančići razloga težiti za obećanom zemljom?

Vrieme u ovoj godini. Neki praktični gospodar u Českoj, koji već od mnogo godina na temelju iskustva svojih djedova i pradjedova sastavlja ljestvicu za vrieme u budućoj godini, sastavio je i za ljetošnju godinu ljestvicu, savjestno pazeću, što kaže od Sv. Lucije do Božića toplomjer, ameroid i mjerilo za vjetrove. Vladalica zviezda je ove godine, kako je poznato, Merkur. Po starih predajah takve su godine obično suhe, hladnije a i neplodnije. Pustimo našeg gospodara, da proriče.

P r o l j e ć e bi imalo biti s početka suho i hladno, a onda će doći nekoliko toplih dana.

L j e t o će biti kišovito, nepogodno za plodnost polja, jer će se mnoge plodine pokvariti. Liepe i sunčane dane trebati će dobro upotriebiti.

J e s e n će biti s početka vlažna, sredinom oktobra dolazi stalno, suho i hladno vrieme te tako potraje sve do adventa.

Z i m a će biti hladna te već pred Božićem donieti obilno sniega. Raži ne će uspjeti, a pšenica će dati tek srednje ruke žetvu.

U pojedinih četvrtih mjeseča bit će ovakovo vrieme, ako se drukčije ne svidi sunčanim i vjetrenim bogovom.

Febrar: Hladno; s početka liepo, onda promjenljivo; vedro i toplo, kraj izmjene vjetrova nestalno; liepo, onda magleno, a na koncu kišovito.

Marač: Hladno kao i u veljači, kišovito onda liepo; hladno kao u veljači; topla kiša kasnije liepo; hladno.

April: Hladno i suho; magleno, prema koncu oštar vjetar i smrzao; blago i toplo.

Maj: S početka ugodno, onda vjetrovito i hladno; suho i toplo; magleno ili topla kiša; liepo i toplo.

Juni: Iztočnjak i stalno vrieme; iztočnjak, magleno, onda kišovito; vruće i kiša; vruće i kiša.

Juli: Iztočnjak, vruće i suho; velike kiše; suho i vruće; suho i vruće.

Agust: Iztočnjak, blago ali oblačno i kišovito; liepo, oluje i naljevi; vjetrovito i nestalno; promjenljivo.

Oktobar: S početka liepo, kod miene vjetrova kišovito; oblačno; hladno i neprijatno; magleno i mraz.

Novembar: Liepo; jaki vjetrovi, onda kiša; nepostojano; s početka nestalno, a onda nekoliko liepih dana.

Decembar: Ugodno; vjetrovito i hladno, kod miene vjetra kiša i snieg; kiša snieg; smrzao.

Družtvene viesti.

Veliki ples „prvog Istarskog sokola u Puli“, biti će ove subote, po svim do sada preduzetim pripravama, upravo veleban. Sve se redom natječe, da pripremi bude na ruku. Čitava vrva i takmenje! — Svako nastoji, da odnese ne prvi lovorvienac, niti ubave kitice ljubičica, no makar samo jedan zelen listak zimzelena bršljana. — A Vi, bračo sokoli, pozivate se, da dodjete u družtvene prostorije pô sata prije početka plesa, dakle na 7 i pol, glede razdiobe zadaća pojedincima. Na zdar! **Odbor.**

Veliki ples Čitaonice u Puli ispao je prošle subote vrlo liepo. Sokolska dvorana bila je zastavama, cviećem i ostalom ukrasom bogato i ukusno narešena, te se u brzo ispunila vrlo biranim obćinstvom. Počastilo je ples i veleuglednih osoba, koje su bile ugodno dirnute sa liepe kite otmena obćinstva. Uz krasno sviranje vojničkog orkestra puk.87., veseli se plesovi nizali do pred zoru, te se je svatko odielio sa ugodnim dojmom, da je toli ljupko i zabavno sproveo noć.

Hrv. Čitaonica u Rovinjskom selu, imala je svoju godišnju glavnu škupstinu potonju nedelju na 2 sata pp., na kojoj bje izabran predsjednikom g. Ružić a tajnikom g. Anton Ugrin. Osobe su ovo, za koje smo stalni, jer imadu sposobnosti i dobre volje, te će znati kolovoditi na prospjeh družtva i narodne sviesti, koja se je toli liepo pridignula.

Pod večer pako na $5^1/_2$ sata, započela je družtvena zabava, na kojoj je koncertovao „puljski tamburaški zbor“, a pjevači odpjevali nekoliko pjesama. Tri družtvene sobe bile su do zadnjeg kutića natlačene slušalaca, da je divota bila pogledati, kako je dobri onaj narod oduševljen za svoju pjesmu i narodno glazbalo. Bili su prisutni i njekoji rovinjski kopači, koji se divili napretku svojih susjeda, te kazivali, da bi ih bio došo velik broj, da niesu bili nekakovim sastankom zapriječeni.

Iza toga mladji se sviet podigo na noge lagane i sa plesom dovršio ovu oduševljenu i zabavnu večer.

Hrv. čitaonica u Kastvu obdržavala je dne 31. decembra 1899. svoju redovitu godišnju skupštinu, na kojoj izvjestilo se o radu iste tekom prošle godine i razpravljalo se o budućim potrebama. — Predsjednikom čitaonice bio je ponovno izabran vriedni naš načelnik g. Kažimir Jelušić, tajnikom Niko Žic, a blagajnikom Ivan Luk. — Odlučilo se ujedno, da će čitaonica ovih poklada dati dvie zabave, od kojih prva biti će dne 10. a druga 25. febrara t. g.

Iza skupštine sabraše se gg. članovi čitaonice na zajedničku večeru, da pozdrave odlazećeg člana i prijatelja g. Ivana Bunca, školskog nadzornika i dočekaju u veselom družtvu novu godinu. Bilo je izrečeno nazdravica a sjetilo se pri tom i naše miljenice učeće se mladeži.

Kako više spomenuto, prva je zabava dne 10. febrara u prostorijam „Narodnog doma“. Pjevaju se dva mješovita zbora i izvadja „Materijalista“, šaloigra u 1 činu od V. Rubeše. Sliedi ples. Ulaznina po osobi 2 K, za obitelj 3 K. Čisti je prihod u dobrotvorne svrhe.

Priposlano.

Pošto nam radi silnog nevremena nije bilo moguće osobno posloviti se od svih prijatelja i poznanaca širom divne Liburnije, osobito pak drage Kastavštine, to kličemo ovim putem svima: Zdravi ostali! Bili sretni! Očuvajte nam, molimo, ugodnu uspomenu te budite sjegurni, da nećemo ni mi nikad zaboraviti krasnih dana, koje smo u 11 godina medju Vama proživjeli.

Pazin, 4. febrara 1900.

Obitelj Bunc.

Oglas.

Preporučamo se slavnomu obćinstvu za slikanje soba i zgrada, kavana, gostiona, kazališta i crkava bilo jednostavno ili raskošno, te svakovrstno slikanje na ruku okolica itd.

Slikaju na ulje vrata i prozore jednostavno ili imitacijom drva, čela na zgradama, kupalištne sobe, ograde, Reclame svake vrsti, napise na staklu, željezu, drvu i platnu sa najukusnijim pismenima; bojadišu i pozlaćuju crkvene kipove, sve sa cienama tako niskim, da se ne boje nikakve utakmice.

Slične radnje preuzimljemo i za pokrajinu.

Na zahtjev izradjujemo i nacrte za radnje i držimo bogati i birani zbornik uzoraka za tapetovanje.

Sa osobitim počitanjem

Vinko Despalatović i Franjo Opatić
slikari.
Pula, Via Sergia br. 52.

Pas

se je lovački našao na Vodnjanštini. Tko ga je izgubio, može se obratiti na našu upravu, koja će mu izkazati, gdje je živinče privremeno na stanu.

Javna zahvala.

Bônim srcem i potrtom dušom zahvaljujemo svima ovim putem, kad nam pojedince nije moguće, što su mrtve ostanke nezaboravne i mile naše majke

Marije Kalac

rodj. Lovrinović,

kojoj tekla koljevka u Starome Pazinu, spremili toli mnogobrojno do hladnoga groba. Na poseb budi izrečena liepa hvala g. V. Vecchi, liečniku iz Poreča, koji je nastojao, da 70godišnjoj starici produži dane ostanka i otme ju iz čeljusti smrti. Naša zahvalnost i g. D. Antonu Bronzinu koji je pokojnicu dopratio do zadnjeg počivala.

Varvari, dne 31. siečnja 1900.

Petar Pribetić	Kate Kalac	Anton Kalac
Ivan Pribetić	Mara Kalac	Ivan Kalac
Mate Brečević	Ana Kalac	Josip Kalac
šurjaci.	kćeri.	sinovi.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoja skladište svieća prenesao u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	*kg* po K	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	„ „	3·—
Svieće i duplire II	„ „	2·40
Tamjan lacrima I	„ „	2·40
„ „ II	„ „	2·—
„ granis	„ „	1·20
Povošteno platno za oltare	*m* „	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

Jernej Kopač,
svečar u Gorici.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz $2^3/_4$%
„ „ „ 30- „ „ $3^1/_4$%

U pismih na lire uz 4-dnevni odkaz $2^3/_4$%
„ „ 8 „ „ 3 „
„ „ 30 „ „ $3^1/_4$ „

Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.

U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
„ 3-mjesečni „ $2^1/_4$%
„ 6- „ „ $2^1/_2$%

Okružni odiel.

U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovac, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška

Kupnja i prodaja

vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1‰ provizije. Inkaso svijuh vrati po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po dnevnom tečaju.

Javna zahvala.

Svim rodjakom, znancim i prijateljima blagodarimo iz dna duše, koji su samrtne ostanke predrage naše majke

MARIJE JELETIĆ

rodj. Marušić,

odpratili iz Ike do Lovrana do tihog počinka, i time ublažili naš teški gubitak i gorku bol. Bog bio dobar svima!

Pula, 3. veljače 1900.

Andrija i Serafin Jeletić
sinovi.

Podpisani preporuča p. n. obćinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kidanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostanom poganju, probadanju, svakovrstnim naduhama. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krivljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 3 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom odstranjuje krvolaštenica, popravlja i okriepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u slezini, zelenići, grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuvaje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, zgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i ukeklini, poslie teškoga napora, za objačivanje i okriepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razkužuju usta, uklanja neugodan voni. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peruštini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedljini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili šekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkoću, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama tenta, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Usljed svoga kemičkog sastava, te se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrsna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od kodinina proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Broj 7. U Puli, dne 15. februara 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt. predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi, odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se nepleća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacije».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće, 4 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Pozor otočani!

II.

Izmedju mladjih talijanskih radnika na književnom i političkom polju kvarnerskih otoka, ističe se osobito i često sin osorskoga načelnika, sveučilištni djak Fr. Salata. On je suradnik talijanskog političkog lista „Il Popolo istriano" u Puli, dopisuje u druge talijanske političke listove Primorja i talijanske kraljevine, te je opetovno kušao putem brošure i političkih novina dokazati neosnovanost naših zahtjeva o porabi glagoljice u Istri i na kvarnerskih otocih. Ovi njegovi sastavci neimaju doduše ni znanstvenog temelja, ni kritičke vriednosti, nu njemu pomogoše do glasa i imena u toliko, da ga danas istarski Talijani ubrajaju medja svoje književne i političke odličnjake.

Za talijanstvo stekao si je Salata i tim zasluga, što na otocili ustraja podružnice nesretne „Lege", i što je takovoj podružnici u svom rodnom mjestu Osoru začetnik i duša.

Mladić taj zasnovao je i zapleo osnovu, kako bi se imalo potalijaniti Hrvate kvarnerskih otoka, te priobći svoju osnovu u jednom tršćanskom listu.

Povod tomu dala mu je viest o nakanjenom otvorenju dječijeg zabavišta (vrtića) u Malom Lošinju.

Na uvodu svog sastavka kaže, da su se politički odnošaji na kvarnerskih otocih pogoršali u zadnje doba, i to radi osobnih borba u Velom Lošinju, radi prevelikog nemara u Malom Lošinju i zbog ubitačnog upliva nekog komendatora u Cresu. Nu on se nada, da će loše uprave svećenika i neznalica u Velom Lošinju nestati uslied nastale reakcije dobrih i sviestnih občinara, da će si u Malom Lošinju prokrčiti put nove struje, kojim stoji na čelu koji starac uviek mlad čuvstvom; da će u Cresu preuzeti upravu pošteni muževi, da će Osor i Nerezine i nadalje složno stupati na rodoljubnom putu; grad Krk stati će i nadalje kano niema straža izmedju biesnih valova koji ga okružuju; dočim imade dakle nade, da će stvari i upravno i politički krenuti boljim pravcem, priznaje se svuda, da tuj treba neobhodno brze i plemenite pomoći odozgor.

Taj odozgor — kaže dalje — jest za nas Trst sa njegovimi narodnimi družtvi. Bez te pomoći ne mogu na otocih ni najoduševljeniji talijanski rodoljubi ništa naproti agitaciji neprijatelja, koji su absolutni gospodari crkve i koji nastoje svimi sredstvi zadobiti i ono, što nije još u njihovih rukuh.

Glavna zaprieka stoji u materijalnih sredstvih. Zatim nabraja pisac uzroke propadanja naroda, kao što je pad trgovačke mornarice, uništenje vinograda, loša trgovina sa drvom, slabe ljetine itd.

Kako ćete — pita se on — da se narod u tom stanju — stavi na obranu svoje narodnosti? Kako ćete, da podružnice „Lege" premda ih imade mnogo i čvrstih, podignu same dječiji vrt u Cresu, gdje ga više godina pitaju; u Nerezinah, gdje bi bio od odlučne pomoći tamošnjoj talijanskoj školi; u Malom Lošinju, gdje ga silno trebaju radi pogibelji od hrvatskog vrta.

Kvarnerski otoci žrtvovali su za Istru — odkad su njoj pripojeni — materijalno i moralno više nego ona za njih. Obzirom na važnost tih otoka, koji se nalaze usried našega mora, učinilo se veoma malo.

Ali zlo se dade popraviti, i to po njegovom mnienju imalo bi se najprije otvoriti u Cresu talijanski dječiji vrt, što ga je ravnateljstvo „Lege" jur god. 1897. dozvolilo pod uvjetom, da sami proskrbe za prikladne prostorije. Pošto se pako tomu uvjetu nije moglo zadovoljiti; jest taj vrt i danas — na vrbi svirala.

Sve žrtve, učinjene za podignuće dječijih vrtića, nebi bile toliko opravdane, koliko žrtva za vrtić u Cresu. Svoju tvrdnju oslanja pisac na sliedeće podatke:

Velika občina Cres brojila je za zadnjeg popisa 8157 stanovnika, izmedju imade 6000 poljodjelaca, koji težkom mukom kubure i kojih dobra polovica govori danas dva jezika.

Starinom Mlječići, ovi dvojezičnjaci govore u obitelji i medju sobom redovito jedno slavensko narječje, koje se je toliko ublažilo i oplemenilo pod uplivom talijanštine, da ga obrezači maslina iz Pize, i ribari iz Čoze, vrlo dobro razumiju.

S druge strane služe se ovi dvojezični poljodjelci sa domaćimi stanovnici našim mljetačkim jezikom. Nu narječje ono, premda sadržaje velik broj talijanskih rieči, ostaje još uviek slavenskim.

Ta prelievanja slavenskog narječja u talijanski, obaviti će se tečajem vremena posvema, ne nastupe li narodno-političke zaprieke.

A tko nam jamči, da takova promjena neće nastati u onom gradu ili na onom otoku?

Ta u samom gradu Cresu ustroji se posujilnicu, dapače onaj, koji je grmio proti svećenikom-agitatorom i koji je kandidirao proti Spinčiću, taj daje svoje skladište badava za konsumno družtvo, koje kani rečena posujilnica ustanoviti sa novci iz Ljubljane i Zagreba. Tko nepredvidja posljedice toga poduzeća, obzirom na nevolju, koja tamo vlada? Borba zametnuta od strane občine i gradjana s jedne strane, s druge pako sa biskupskim ordinarijatom u Krku, radi imenovanja župnika odaje i odviše težnje protivnika.

Ako se već sada nitko neuzprotivi budućim agitacijam protivnika — što će biti iz Cresa, iz domovine Frana Patricia i Ivana Moisè? Šta će biti sa občinskim zastupstvom? Šta sa mjestom zemaljskog zastupnika u izborničtvu gradova? Kako će se provesti jezikovni preokret onog diela pučanstva okolice, koji govori dva jezika? Ta dvojezičnost koja služi danas nam na korist, može skočiti za koji viek natrag, te uništiti sve naše nade i osnove, koje su važnije nego li onaj grad i onaj otok.

Razlozi dakle politički, narodnostni i jezikovni dokazuju potrebu, da trebamo radnje, brze, odlučne i plemenite.

Dječiji vrt služio bi dvojakoj svrsi: poremetio bi što prije i što temeljitije onaj pučki talijansko-slavski jezik, kojim se služi pučanstvo okolice, te bi bio podporom siromašnijim obiteljim, kojih bi žene mogle raditi za procvat materijalnog blagostanja zemlje.

Ovdje se neradi o tomu, da se koga potalijanči, već o tomu, da se obrani domaće Talijane, koji predstavljaju u gradu i u občini sve: nadalje, da se pospješuje naravni tok stvari prateći nagon i želju istih Slavena, nepokvarenih još od izvanjskih upliva; i konačno, da se osjegura narodnostni mir tim, da se osjegura onom kraju talijanstvo, od čega zavisi i njegova budućnost.

Zaključujuć, kaže Salata — da je pitanje otoka i Cresa napose, gdje je pogibelj veća i gdje svako zatezanje grozi, da uništi dugi rad vjekova — to pitanje zanemareno bijaše odviše od suzemljaka, premda ima i za njih veliku važnost.

Ako se osjegura od svakog zaskočenja Cres sa njegovimi, većinom povoljno ležećimi poreznimi občinami, Osor sa Nerezinami, te Lošinje sa njihovim bistrim i narodnim pučanstvom otočića, moglo bi to baciti toliko svietla za talijanstvo i dati toliko bogatog ploda, da bi prigomoglo ne samo k pobjedi miroljubivog pokreta na kastavskom Krasu, već bi pružilo vrlo silno oružje i oslon talijanstvu čitave Istre i njezinog mora. Malo bi tada bilo kotara u toli sretnom položaju političkom i gospodarskom, kano Lošinji sa Cresom.

Ustroji li „Lega" u Cresu odmah dječji vrt, nemareć za koju hiljadu forinta, učiniti će djelo rodoljubno i veoma koristno za narodnu obranu ciele Istre. Sa nijeduom od njezinih ustanova školskih, nebi ona niemije odgovorila slovu i duhu njezinih pravila, koliko sa ovom. U Malom Lošinju, gdje je talijanstvo zahvatilo korenje i u najnižih slojevih pučanstva, moći će se kasnije misliti na otvorenje dječijega vrta pomoću „Lege", koja mora raditi odmah i nesmije više oklievati.

Da se to ne dogodi — zaključuje pisac — ja nebih mogao više opetovati rieči, punih zanosa i nada, koje sam izustio prigodom ustanovljenja „Leginih" podružnica u Osoru-Nerezinah i na Ćunskom.

Naknadno javlja Salata istomu listu, da je od svih strana primio zahvala i pobuda za svoju osnovu, te se izpravlja u onom, što piše u svojoj osnovi glede osobnih borba u Velom Lošinju, da su tamo prouzročili nemir i razdor hrvatski svećenici i fratri i tako da je ona občina došla u hrvatske ruke.

Otvoreno pismo

slavnomu c. kr. kot. poglavarstvu

u Poreču.

Je li ova slavna oblast već primila navod ministarskog predsjednika od dne 20. prošlog mjeseca, u kojem preporuča državnim oblastima: — „da se strogo drže zakona, da čuvaju ugled oblasti" itd.

Dva puta smo već javno u „Našoj Slogi" naveli § 33. zakona od dne 7. februara 1885. pokr. zak. koji kaže, da mora občinski načelnik ili onaj, koji ga zamjenjuje u občinskoj upravi, osam dana po dovršenom izbornom postupku sazvati u sjednicu članove novoizabranog občinskog zastupstva u svrhu, da isti izabere občinski odbor.

U našoj občini su se izbori obavili već u mjesecu marcu g. 1898. i dne 17. junija 1899. broj 4927 g. 1899. V. G. H. je vrhovni upravni sud u Beču taj izbor potvrdio. Od dne 17. junija 1899. prošlo je već sedam mjeseca. — ali ipak još uvjek vodi občinske poslove odbor od pet lica. Po slovu i duhu zakona od 7. februara 1885. § 33. imalo se je zastupstvo konstituirati osam dana poslie nego je bio poznat pravoriek upravnog sudišta u Beču.

Občinski upravitelj ima vršiti u toj stvari nalog kot. poglavarstva!

Zato bismo radi već jednom vidjeti, da se kotarsko poglavarstvo makne, i učini da se zakon vrši. (To je sve liepo, ali komu govorimo! Opazka uredničtva.)

Oprtalj, dne 5. februara 1900.

Izbornici

Kurat **Josip Knavs** i drugovi.

Razgovor

izmedju Baračana i Selinjara o božićnih blagdanih na putu iz Sv. Lovreča pazenatičkog.

Bar. Joj brate, srce me boli kada promišljam kako smo mi duboko pali.

Sel. Kako to misliš?

Bar. Ča nisi čul, kako se je u našoj crikvi ove blagdane pivalo Epistolu i Evanjelje najprvo latinski pak hrvatski?

Sel. Kako nisam čul, samo neznam za kega piva latinski, kad nijedan ni u gradiću tega jezika nerazumi, a hrvatski razumimo svi, takozvana gospoda i mi kmeti.

Bar. Ja brate, to su nam prijatelji Talijani zafrigali: oni nemoru čuti našega zajika, pak nisu dali mira dok nisu stirali iz crikve naš zajik i zatukli nam latinski.

Sel. Je tako je moj brate. Po cilom svitu, kuda naš narod prebiva piva se na polnočnici ona mila i lipa pisma: „U sve vrime godišća“, koju znamo skoro svi na pamet, ali se u našoj biskupiji temu Talijani protive, pak nam se i u crikvi brani pivati tu svetu pismu. Tako se je pivalo i kod nas sve do prid dva leta. Onda se je zgovaralo naš svećenik, da je neki iztrgnuo iz knjižice onu pismu, pak da se radi tega pivati nemore.

Lanjskega lita bilo je našeh ljudi kod svećenika, da dopusti pivati u crikvi onu pismu; da ako nete pivati grajani, da će pivati vanjski puk; da ako je ona pisma iztrgnuta iz knjižice, da te oni pivati iz molitvenika „Otče budi volja tvoja“. On je odgovoria, da to nije dopušeno, nego da će on kupiti „Šćavet“ iz kega se more pivati.

Bar. Pak?

Sel. Ni bilo ni „Šćaveta“, ni druge knjige, i lipo je sve poginulo.

Bar. Ma ter ča nisu jedni zakoni na Gradini kako i va Sv. Lovreču?

Sel. Vero bi imeli biti.

Bar. Bi reć, da isti svećenik upravlja i sa podžupom u Gradini.

Sel. Vero ja!

Bar. Tako na Gradini se more pivati onu pismu a u Sv. Lovreču ne?

Sel. Ja, ma na Gradini ni krčmari, postolari, maranguni i drugeh mešetari kako va Sv. Lovreču.

Bar. Ma je jedan Bog, jedna crikva, jedan svećenik i jedan zakon.

Sel. Sve je to lipo i dobro, ma u Sv. Lovreču zapovidaju i u crikvi, talijanske podrepnice.

Bar. Ni njin dosti, da zapovidaju na občini i va oficijeh, nego i va crkvi, kdi pride jedan od njih na 500 nas.

Sel. Tako ti je brate u tužnoj Istri.

Bar. Bože pomozi nam, jer drugi neće il nemore ako nećeš Ti.

DOPISI.

Mošćenice. (Svečanost B. D. M. sviećnice. — Skupština gospodarske zadruge). Kako svake godine, obavila se je ovdje pobožnost B. D. M. sviećnice uz mnogobrojan pobožan puk. I na taj dan običajan sajam bio je dosta liep, a osobio su se veselili mladji ljudi. — Poslie jutarnje službe božje, blagoslova svieća, obhoda i pjevane sv. mise, obdržavala se je godišnja glavna skupština gospodarske zadruge za obalni predjel Voloskoga sudbenoga kotara. O njoj će „Naša Sloga“ po svoj prilici dobiti službeni izvještaj. Meni budi dozvoljeno samo njekoliko rieči o toj skupštini. Skupštini prisustvovao je prilično broj članova, najviše iz Mošćenica i Berseča. Otvorio ju je predsjednik neutrudivi gospodin Viktor Tomičić. Zapisnik posliednje skupštine, kao i izvješće tajničko i blagajničko, pročitao je velevriedni tajnik zadruge, gospodin Niko Peršić, predsjednikova desna ruka. Članova ima zadruga 121. Liep je to broj, a moglo bi jih biti i više. Svakako pokazuje se sve veće zazimanje za zadrugu. Broj članova uviek raste. Ljudi se sve jače uvjeravaju, da je zadruga koristna za članove, da dobivaju od nje koješta, da se medju sobom podučavaju u gospodarstvu, i to bilo praktičnim načinom i pogovori, bilo iz njiga. Odbor zadruge molio je koli kulturno vieće, toli c. kr. namjestničtvo za podporu glede dobave sumpora i galice, al nije do sad dobio odgovora ni od jedne ni od druge strane. Upozorio je članove na izložbu živine, koja se ima naskoro obdržavati u Podgradu. — Nabavio je u Berseču vrt za 15 godina, u kojem će se kušati sa raznimi nasadi, i iz kojega će se za koje vrieme dobivati rozga i voćnih stabalaca za presadjivanje. Nabava toga vrta uzrokom je, da se je ljetos manje darova razdielilo nego drugih godina. Ipak razdat će se par škropilnica i pet, šest mješica za sumporanje. A razdalo se je prilične koledara, najviše gospodarskih, kako će se jih u buduće još i više. Tečajem rasprave spominjalo se je i gojenje trave za vezanje. Spomenuta gospoda, predsjednik i tajnik želili su poslie 13 godina odložiti svoje časti, al njim skupština nije mogla zadovoljiti želji. Izabrala jih je i po četrnaesti put, a uza nje za podpredsjednika Frana Skalameru, za blagajnika Vinka Mavričića, za odbornike dosadanje odbornike, sve čestite muževe.

Skupštini prisustvovali su kao gostovi gg. živino-liečnik iz Pazina Rebek i zastupnik Vjekoslav Spinčić. Radi svinjske pošasti u Voloskom kotaru, došao je Voloskomu živinoliečniku g. Celli da pomože g. Rebek, preuzev za pregledavanje i poduzimanje raznih mjera proti pošasti jedan dio kotara, medju ostalim i Mošćeničku občinu. Sažnav za skupštinu gospodarske zadruge ostao je u Mošćenicah. Prisutan kod skupštine i predstavljen, zamolio je i dobio rieč, te ljude liepo poučio o svinjskoj bolesti: odkud je došla, kako postaje, kaku se ju poznaje, kako se je valja čuvati, i kako nastojati da se ne širi. Dodao je njekoliko rieči o znamenitosti udruživanja, i kako se njim pospješuje i gospodarstvo i blagostanje puka. Skupština ga je pomnjivo slušala i izrazila mu svoju zahvalnost na poduki burnim klicanjem. Zastupnik naroda Vjekoslav Spinčić došao je na dan skupštine navlas, i reko sam zašto. Kadgod mu se prilika pruži, reče, dolazi rad medju sabrane muževe, svoje izbornike, da po mogućnosti čuje njihove tegobe i želje. Danas mu se je nadala zgoda da prvi put dodje u skupštinu ove zadruge. Slušao je, što se je razpravljalo, pak će nastojati da u zgodi zagovara ono, što je zadrugi nuždno. Izliče poduku g. živinolječnika Rebeka, glede svinjske pošasti i njegove rieči glede udruživanja. Sakupljenim stavlja i on udruživanje na srce. U svih naprednijih zemljah se ljudi udružuju, da uzmognu to bolje napredovati. Udružujmo se i mi, pomažimo si medju sobom, pak će nam i Bog pomoći. I našega zastupnika naroda rieči je skupština burno pozdravila. Gosp. predsjednik zahvalio je obojici gostova na njihovih riečih, te zaključio skupštinu.

Pospješila i ova napredak našega naroda u svih stranah!

Politički pregled.

U Puli, dne 14. febrara 1900.

Austro-Ugarska. Prije nego li se je i očekivati moglo, sazvalo je novo austrijsko ministarstvo carevinsko vieće i to za 22. t. mj. Predsjednik vieća razaslao je jurve zastupnikom pozive. Pošto bijaše posliednje zasjedanje carevinskoga vieća samo odrečeno, ostaje dnevni red budućoj sjednici onaj, koji nebijaše razpravljen u zadnjoj sjednici posliednjeg zasjedanja t. j. od dne 20. decembra 1899. Onomu dnevnomu redu dodati će nekoje nove točke, kao izvještaj o naknadnih izborih itd. Razpravljati će se dakle na početku zasjedanja o carskih naredbah tičućih se nagodbe sa Ugarskom, o državnom proračunu itd.

Konferencija za izmirenje Čeha i Niemaca u Českoj i Moravskoj, trajati će i poslije sazova carevinskoga vieća.

Delegati jednoga i drugoga naroda podieliše se u odbore i pododbore. Tako sastoji sada ta konferencija: 1. skupna za Čehe i Niemce; 2. češki odjel; 3. moravski odjel; isto tako su odjeli za Niemce iz Češke i Moravske; zatim dolaze pododbori; u svemu imade do sada 5 raznih skupina, koje drže sjednice i koje će kasnije izvieštiti odbore, odjele itd. Prije nego li svrše te konferencije, podieliti će se po svoj prilici i još na manje skupine, koje će imati u svakom pitanju prvu rieč; zadnju rieč imati će stranke i carevinsko vieće.

U subotnoj sjednici češkoga odjela obrazložio je vladin zastupnik Sagasser, u prisutnosti ministra predsjednika dr. Körbera, stanovište vlade u pitanju izborne preinake u Českoj. Kod te promjene imalo bi se uzeti u obzir ovih šest uvjeta: 1. promjena skrulinija kod izbora nefidelkomisarnog veleposjeda; 2. diminuženje saborskih mandata za gradove, trgovačke komore i seoske občine; 3. uvedenje izravnih izbora u seoskih občinah i sniženje censura; 4. uvedenje općeg izbornog razreda; 5. ustrojstvo izbornih kurija i 6. ustrojstvo vélo-kurija.

Pošto je vlada sazvala carevinsko vieće i ne čekajuć na uspjeh bečkih konferencija, to je znak, da se ona nada dobru uspjehu, ili da je ovo posliednji pokus vlade, da se uvjeri, je li moguće u Austriji parlamentarno vladati.

Carevinsko vieće imalo bi zasjedati do konca marča; mjeseca aprila i jedan dio maja imali bi zasjedati zemaljski sabori, a tada bi se opet sastalo carevinsko vieće.

U hrvatskom saboru vodi se još uviek podrobna razprava o zemaljskom proračunu. Ovih dana predložio je ban saboru zaključne račune o zemaljskom proračunu za god. 1898. U subotnoj sjednici predložila je vlada zakonsku osnovu o odredjivanju gruntovnih upisa ureda radi, kad su im podloge ustanovljene tečajem ostavinske razprave.

Crna Gora. Sa granice crnogorsko-turske u Albaniji dolaze viesti o žestokom sukobu pograničnog pučanstva. Turski podanici navalili su opetovno na crnogorske podanike zapaliv njihove kuće i otjerav pliena. U okršaju palo je i nekoliko osoba.

Srbija. Iz službenih krugova biogradske vlade došla je u javnost viest, da će kralj Aleksander pomilovati samo dielomice posliednje odsudjenike. One radikalce, koji su odsudjeni na kratkotrajni zatvor, pomilovati će posve, a one koji su odsudjeni na mnogo godina zatvora, sniziti će im tu kazan.

Njemačka. Dne 11. t. mj. stigao je u Beč brat njemačkoga cara princ Henrik, koji je od god. 1897. putovao po iztoku. Princ se svratio prije u Beč nego li u Berlin i tomu pripisuju važnost politički krugovi; tim se hoće naime iztaknuti srdačne odnošaje izmedju Austro-Ugarske i Njemačke.

Englezko-transvalski rat. Iz Afrike dolaze po Engleze nepovoljne viesti; general Buller morao je naime po treći put povući se natrag preko rieke Tugele. Sada bi reć, da se Transvalci spremaju na navalu na Engleze, dočim su se do sada uviek samo branili.

Franina i Jurina.

Fr. Lovranski kukuma, da će puknut od jada.

Jur. Sreća, da ni od kristala.

Fr. Marie se šejeno smili.

Jur. Ter si i mane, za to mu išćen mesto va špitale.

Domaće i razne viesti.

Imenovanje. Svršeni pravnik gosp. Frane Brnčić imenovan je vježbenikom kod c. kr. zemaljskoga suda u Trstu.

Otvorenje istarskoga sabora. Glasilo zemaljskoga odbora Istre piše, da bi se imao sastati istarski sabor u drugoj polovici mjeseca marca.

Sazov carevinskoga vieća. Gg. zastupnici car. vieća dobili su dopise predsjednika, kojimi njim javlja, da je car. vieće uslied Previšnje odluke, dne 22. febrara opet otvara. Na dnevnom redu je: kontingenat novaka, i izvještaji o neprotestovanih izborih njekih naknadno izabranih zastupnika.

Slažemo se! Talijanski jedan listić zahtjeva, da se popuni mjesto pošte mestra u Kanfanaru sa osobom, koja pozna jezik puka. Pošto je pako 95% pučanstva, koje se služi poštom u Kanfanaru hrvatskoga jezika, to je naravno, da budući pošte mestar mora znati hrvatski — jer inače bio bi nesposoban za ono mjesto. Slažemo se dakle sa željam onog listića, a tu složnu želju stavljamo do znanja sl. c. k. ravnateljstvu pošta i brzojava u Trstu.

Spomenica proti hrvatskoj pripravnici u Pazinu. Slavno talijansko političko družtvo za Istru odposlalo je — (držeći se valjda one naše narodne — koja kaže: trla baba lan, da njoj prodje dan) dne 3. t. mj. spomenicu ministarstvu bogoštovja, proti ustrojenju hrvatske pripravnice u Pazinu.

Tu glasovitu spomenicu — koja vrvi od početka do konca klevetom i neistinami, pročitali smo u porečkom listiću. Netreba nam valjda ni spominjati, da se ta spomenica glavno osniva na umišljenom talijanstvu grada Pazina, u kojem se nesmije ustrojiti nikakva hrvatska škola.

Spomenicu tu pretiskao je tršćanski „abrcić“ u svom broju od 5. t. mj. ali bijaše lošije sreće nego li porečka babica, jer ga je državno odvjetničtvo upravo radi one spomenice zaplienilo. U Poreču prošla je lišo, al nije u Trstu.

Prihvaćen predlog. Hrvatska omladina na Rieci i na Sušaku prihvatila je predlog, što ga je spružilo uredničtvo čestitoga „Novog Lista“ sa Sušaka, da bi naime tamošnja hrvatska družtva priredila u ovo pokladno doba ples na korist družbe sv. Cirila i Metoda. U broju od dne 5. t. mj., istoga lista čitamo, da je hrvatska omladina na Rieci i na Sušaku prihvatila onaj predlog, ali da će ona sama prirediti ples u goruju svrhu. Živila sviestna hrvatska omladina na Rieci i Sušaku!

K predstojećim izborom za gradsko, odnosno zemaljsko zastupstvo u Trstu. Magistrat grada Trsta proglasuje, da će biti izložene liste birača za predstojeće gradske i zemaljske izbore, dne 12. t. mj. napried u gradskoj dvorani, te na borsi, u školah, župničkih uredih, kod predstojnika pojedinih kotarah itd.

Reklamacije proti izbornim listinam, riešavali će gradsko vieće, hipošto namjestničtvo, kao što je običavalo u zadnje doba.

C. kr. namjestničtvo odreklo se je dakle dosadanjega prava u tom poslu, prepustiv gradskom vieću da sudi magistratu o sastavu izbornih listina. Tako rekuć iste osobe sudili će svoje djelo. Uzaludni biti će reklami proti listinam, ako budu iste riešavali oni, koji su te listine sastavili.

Čemu se dakle imadu nadati Slaveni Trsta i okolice? Nicemu dobru. Vrieditи će i za njih ona poznata: Tko te bije? Kadija, a tko te sudi? Kadija.

Nasljedovanja vriedno. Gg. članovi hrvatske čitaonice na Rieci, sakupili su za hrvatsko starinarsko družtvo u Kninu 179 K i 20 para, a za siromašne djake hrvatske gimnazije u Pazinu 216 kruna 20 para. Živili plemeniti sabirači i darovatelji!

Opatija. (G o s t o v i). Zlobni njeki dopisi u laxiliberalne novine njemačke i magjarske, za poriekle i ljetošnje vrieme, prouzrokovali su valjda najviše, da je do sad kod nas manje gostova nego li drugih godina. One zlobne glasove proglasile su sve nadležne oblasti za ono što jesu, za zlobu, za klevetu. Vrieme postaje blaže. Gostova dolazi svaki dan. Medju najvišimi gostovi, nastanjena je na Voloskom njegova visost prejasni nadvojvoda August i njegova prejasna supruga, nadvojvodkinja Augusta. U Škrbičih pak, medju Voloskim i Opatijom, boravi već kakav mjesec dana njegova visost prejasni nadvojvoda Karlo, stariji dvanaestgodišnji sin njeg. visosti prejasnoga nadvojvode Otona i njezine visosti prejasne nadvojvodkinje Marije Josipe, kao i ovih mladji sin Maksimilijan — dakako sa pratnjom. I rečena prejasna gospodja nadvojvodkinja sa svojom pratnjom bila je ovdje par tjedana zajedno sa svojimi sinovi. Odputovala je u Beč, da se za nekoliko dana i opet vrati. S njom se očekuje ovaj put takodjer njezin prejasni gospodin suprug, koj da će takodjer dulje vremena boraviti u našem krasnom ljećilištu. Spominjuć prejasnu gospodju nadvojvodkinju Mariju Josipu, nemožemo a da neiztaknemo jedne okolnosti. Prejasna gospodja, jako je voljena od svih u vladajućem domu, osobito i od Njegova Veličanstva cesara i kralja. Obće je poznato, da je jako pobožna i da nastoji, da se i njezina dva sina pobožno uzgoje. Ako njoj je ikako moguće, ona si daje čitati sv. misu svaki dan u za to odredjenoj sobi na oltariću i sa spravam što jih je baštinila od blagopokojne cesarice i kraljice. Kod sv. mise je uviek prejasna gospodja nadvojvodkinja, a služi ili ministrira njezin stariji sin, spomenuti prejasni gospodin nadvojvoda Karlo.

Iz Višnjana nam pišu: Bojeći se da neće biti ni djecurlije, t. zv. sinjorija prije nego će otvoriti sjednicu leginog družtva, dala je svirati nekoliko koračnica. Predsjednik Keko, po starom običaju, pročitao je napisan mu govor. Novim predsjednikom bio je imenovan jedan bliedi trgovčić, blagajnikom kmet a vječnim tajnikom — orguljaš Zorzi. I to su vam osobe, koje predstavljaju u Višnjanu cviet aristokracije i inteligencije!!! Iza sjednice prirediše ples na korist lege, ali niesu pokrili niti troškove. I ovdje je vlada radi šačice komedijaša razpustila hrvatsku občinu, kako se je vidjelo, bez temelja i bez razloga, jer su sjednice, uzprkos mudrom i znanstvenom tumačenju obć. pravilnika sa strane zemaljskog odbora u Poreču, bile zakonite i takovimi bile u Beču priznate. Uzprkos tome imamo da gledamo bivšeg jednog kaprala za upravitelja!

Patuljci sa otoka Krka na Rieci i Sušaku. Ovih dana boravili su na Rieci, Sušaku i Trsatu dva brata nenavadno nizkoga stasa. Rodom su sa otoka Krka. Starijemu imade 22 a mladjemu 20 godina. Visoki su 40 centimetara a obojica važu 24 kilograma. Materinski jezik im je hrvatski, dobro su razvijeni i bistre pameti. Siromašnih su roditelja, pak ih vode po svietu pokazujuć ih za novac. U nedjelju poslije podne bijahu ti patuljci gosti hrvatske čitaonice na Trsatu, gdje ih je mnogobrojno občinstvo vrlo prijažno susretalo i liepo nadarilo.

Dobrotvor hrvatskoga pučkoga učiteljstva. Dimitrij Vasiljević pl. Christofforof, ruski dvorski savjetnik i veleposlastelin iz Jekatorinoslava, najmio je u Opatiji u vili „Melanija“ uredjenu sobu sa dva kreveta i sa predsobljem uz godišnju najamninu od 500 kruna, da mogu učitelji i učiteljice iz Istre, Dalmacije, Hrvatske, Slavonije, Bosne i Hercegovine, koji nisu težko bolestni, već koji se oporavljaju, uživati morski zrak. Uz stan dobivaju podpunu poslugu i morske kupelji, bez obsrbe. Koji od gg. učitelja ili učiteljica želi tu blagodat uživati, neka se pismeno obrati i to iz Istre i Dalmacije na g. Augustina Rajčića, učitelja i voditelja pučke škole u Opatiji, a iz Hrvatske, Slavonije, Bosne i Hercegovine na gospodjicu Josipu Žitković, učiteljicu u Vlaškoj ulici broj 111 u Zagrebu. Počevši od 1. februara mogu već gg. učitelji i učiteljice svoju prijavu uz liečničku svjedočbu priposlati, da im se uzmogne dati legitimirana izkaznica, kojom će se prijaviti kod gospodara gore rečene vile.

Iz Lovrana nam pišu: Strašna nesreća, što je nedavno zadesila dvie od naših najvidjenijih i najrodoljubnijih obitelji, odjeknula je žalobnom jekom po svoj Lovranštini i okolišnim mjestima, gdjegodj se znade za časna imena Korić i Turčić. Nenadoknadiv gubitak zavio je te dvie obitelji u crno — — njihove mezimice, dobre njihove Franjice nema više, ona je svršila svoj mladi viek, njeno je srce za uvjek prestalo kucati, njene su usne za uvjek zamukle. I upravo njoj, dobroj onoj duši, imalo je da bude sudjeno, da onako mlada, puna nade i života, zadje pod ledinu tamam u času, kadno joj na obzorju zasinula prva svietla zviezda divne sreće . . . Tko bi joj bio kazao pred petnaest mjeseci, kadno je sva srećna i blažena ulazila u novi dom, u koji ju uvadjao ne manje srećan i blažen njeni drug, tko bi joj bio tada kazao, da će onaj mirtov vjenčić, što ga netom na glavi nošila, doskora zamieniti drugi vienac, koji će sred pusta groblja riesiti razpelo, nataknuto joj čelo glave?

I suviše kratkotrajna bila njena sreća. Dan na dan ona je sve više ginula i ginula. Doklem se na posljetku dne 5. o m. nit njena žića ne pretrgnu, te ona — onako mirno i tiho, kosto je i živjela, predala blagu svoju dušu andjelu, da je na krilima svojim zlatim prenese u naručje Gospoda.

Pogreb se obavio u sriedu, dne 7. o. m. Sprovod bio velesjajan, upravo impozantan. Unatoč lošu vremenu toga je dana pohrlilo u Iku množtvo naroda, u želji da nezaboravnoj pokojnici izkaže posljednju počast.

Moje je pero preslabo, da opiše onaj vanredno ganutljiv prizor, što se sbio u času, kadno se iz očinskoga doma odvadjali mrtvi ostanci one, koja je tuj, medju tim drevnim zidinama provela najljepši dio svoga vieka! . . .

A vani na cesti narod se uzvrstao u dugu, nepreglednu povorku. Iza liesa potrveni stupali najbliži rodjaci, izmedj kojih prepoznasmo dr. Fabianića, gg. M. Polića, Svrljugu i neutješivog Ivana Korića, brata pokojnice. Medju ostalima pako vidjesmo g. Vj. Spinčića, g. Peršića, Monsignora Zamlića te bezbroj druge gospode i Lovrana, Voloskoga, Rieke i Opatije, što je najboljim dokazom, koliku je ljubav i štovanje uživala pokojnica. Žalobna povorka krenula iz Ike u Lovran — u župnu crkvu, gdje se za pokojnicu obavile svečane zadušnice — a odavlen na groblje. Na krajnjem času, kadno su naime lies polagali u hladnu raku, ničije oko nije ostalo suho, i mnoga je molitva odletila k nebu, za mir i pokoj blage pokojničine duše. Bila joj laka hrvatska naša zemljica, a ucviljenim velevriednim roditeljima, nesretnome suprugu i inim rodjacima dao Bog onu utjehu, koja bi vrsna bila, da duboku bol salomljenih njihovih srdaca ublaži i utaži.

Iz Opatije. (Z a b a v a u Z o r i n d o m u). U posliednjem broju oglašena zabava, što ju je priredio „Lovor“ dne 1. t. m. u Zorin-domu, izpala je sjajno, kako su to već prije mnogi očekivali. Izveo se je cieli bogati program: pjevao je i tamburao mješoviti pjevački i tamburaški zbor „Lovora“, pod ravnanjem g. Gervais; igrala je lječilištna glazba pod ravnanjem samoga kapelnika g. Friseka; igrali su igricu „dva gluhana“ članovi „Lovora“; takodjer članovi „Lovora“ pjevali su operetu, za prvi put u hrvatskom jeziku, na ovom hrvatskom tlu, praćeni rečenom glasbom pod ravnanjem istoga kapelnika. Pak ne samo da se je izveo cieli program, nego izveo se je na obće zadovoljstvo. Poslie svakoga komada burno se je odobravalo, pljeskalo, klicalo; i njekoliko put morao je pjevački i tamburaški zbor štogod nadodati. Uza sve zlo vrieme, dvorane „Zore“ bile su pune. Sakupilo se je svieta ne samo iz Opatije-Voloskoga, nego došno jih je liepi broj takodjer iz Lovrana i Ike, kao takodjer iz Kastavšćine i Veprinašćine. Osim domaćih Hrvata i Hrvatica, i naseljenih Slovenaca i Slovenaka, koji se u domaće ubrajaju, bilo je i Srba, Bugara, Čeha, Poljaka i Rusa, s odnošnimi gospodjami i gospodjicami, a bilo je i nješto boljih Njemaca, koji znadu poštovati predjel i narod medju kojim živu. Cielu večer vladalo je nepopisivo oduševljenje. Gostovom Slavenom še je osobito svidjelo pjevanje i tamburanje. Do svršena programa sve je nastojalo pratiti ga najvećim zanimanjem. Poslie svršena programa vladao je dvojak veseo život. U jednoj dvorani su se mladji vrtili, u drugoj bili su puni stolovi starijih, a mnogi nisu našli ni mjesta da sjede. Sad za jednim, sad za drugim stolom družtvo je zapjevalo. Kad se je za jednim stolom intoniralo pjesmu „Liepa naša domovina“, tad kao na vojničku zapovjed, ustalo je sve na lagane noge — a svim su lagane kod one pjesme — i ciela dvorana orila je tom našom krasnom pjesmom, opjevajućom našu hrvatsku domovinu. O pol noći bila je još takova vreva, takav romor, takvo veselje, život, da se nikomu nije dalo doma, i malo je koji na to nit mislio. Ovakvimi zabavami utvrdjujemo se na našem zemljištu, i pokazujemo svietu, da smo ovdje doma, i da hoćemo da ostanemo. Živio Lovor!

Otvorenje podružnice družbe sv. Cirila i Metoda u Ždrenju, sliedilo je na 4. t. mj. poslije podne. Družbeni odbor je zastupao dr. Matko Trinajstić iz Buzeta, koji je zgodnim slovom prikazao postanak i svrhu družbe i pozdravio prisutne u ime odbora. Na poziv da pristupi tko se želi učlaniti osim onih, koji su već upisani, prijavilo se novih 35 članova, tako da jih podružnica broji već preko 80. Na to budu od prisutnih odabrani kako predsjednik Anton Tončić-Cekin, tajnikom Anton Grdina, blagajnikom Ivan Ruman i odbornicima: Dinko Tončić-Cekin i Juraj Kranjol. Izabrani predsjednik se zahvali na izboru, zahvali se dr. M. Trinajstiću na trudu i onako živo i vatreno, kako sam živo i vatreno ćuti, predoči člačlanovom nevoljno stanje hrvatske djece po cieloj Istri, a osobito u porečkom kotaru i dade izražaja nadi, da će nam ipak jednom bolje biti pod mudrim vladanjem Njegova Veličanstva, kojemu pozove sve, da uzkliknu trokratni živio! Gromki živio, izvine se iz svih grla, a zbor od 30 pjevača zapjeva carevku. Za ovom zapjeva zbor još nekoliko pjesama, ali kako? Tko ga nije čuo, nebi vjerovao, da bi se onako skladne pjesme sa onako svježimi, zvonkimi i gibkimi glasovima moglo oriti na zaboravljenom i zapuštenom ždrenjskom brdu. Onom zboru bi se i u opatijskoj „Zori“ pljeskalo! Vidjela se suza ganuća na mnogom oku, a gosp. Bačić nije mogao na ino, a da ne prozbori dvie rieči i da pokaže kako plemenito, kako mila i kako moguća je naša pjesma. te preporuči ždrenjcem da ju i napred tako liepo goje.

Predsjednik se sjeti onoga gospodina kojemu su dužni na takovom zboru i žaleć što ga nema medju njima užkliknu mu živio, što bude od svih prihvaćeno. Još dr. M. Trinajstić naslovi skupštinu i poželi, da ova najmladja podružnica procvate kako nijedna jošte, da se i do godine sastanemo u većem broju i ako Bog dade, u vlastitoj kući. Na to zaključi skupštinu i odaleči se sa starijima, dočim se mladji uloviše u kolo i plesaše do rana. Bilo sretno!

Glazba ratne ruske oklopnjače „Imperator Aleksandar II“, koncertirala je prošle nedelje na obali pred štopskom palačom od 3 do 5 sata po podne. Vrlo biran medjunarodni program izvela je precizno i čisto krasno. Ukusnom se izvadjanju povladjivalo sa strane općinstva, kojeg je bila čitava obala puna, što inače nije običaj u takovim prilikama.

Iz Sluma nam javljaju: Odavna se ćutila potreba, da nas bilo na koji način vežu sa poštom u Buzetu. Više put trebalo je mnogo vremena, dok su nam pisma i ostale pošiljke doprle do rukuh, a bilo je i slučnjeva, gdje bi se pisma po prenosačima i pogubila. Naše se pravedne molbe i želje ipak jednom uvažile, te nam od 15. siečnja donaša listonoša poštu iz Buzeta tri put na sedmicu. Tako odlazi listinoša iz Buzeta preko Počekaja u Slum, odavle u Brest, Trstenik i Klenovšćak. Harnost nas veže, da zahvalimo svim onim, kojim nam tu svezu izposlovaše, a naoseb veleuč. g. dr. Matu Trinajstiću, našem načelniku, koji se je za nas toli liepo zauzeo, te nas time priveo u uži saobraćaj sa svietom. Pisma nosi g. Justo Bresciani iz Buzeta, koji je već jednom nosio poštu preko Sočerge i Movraža.

Kako se širi Slavenstvo u Istri. Pod tim naslovom pripovieda tršćansko židovče, da su u Šterni otci Isusovci držali sveto poslanstvo, te da su tom prigodom puku dielili sličice, i tim širili Slavenstvo.

Koje su dakle zlo počinili ti blaženi otci Isusovci? Propoviedali su hrvatskomu puku hrvatski i na uspomenu tog svetog poslanstva, dielili su puku svete sličice sa hrvatskom molitvom otraga. Nije li to u nebo vapijuće zločinstvo? — Zar nije to takav grieh, da ga pobožnim otcem Isusovcem nijedan židovski rabin nebi mogao oprostiti?! Doista smiešni su do skrajnosti istarski talijanaši i njihovi židovski patroni u Trstu!

Iz Žminja nam pišu: Občinski izbori izpali su kako sliedi: u III. tielu dobila je hrvatska stranka 159 glasova — talijanska 59 glasova, u II. tielu hrvatska stranka 89 glasova, talijanska 10 glasova, u I. tielu hrvatska stranka 46 glasova a talijanska 12.

Sve nastojanje protivnika naših, da zavedu dobri hrvatski narod, ostalo je bez uspjeha, sve je glasovalo za hrvatske predloženike, izvan nekoliko gradjana i nekoliko Cerana, koji se dali zapeljati, te glasovali protivno. Narodna se sviest svakim danom probudjuje i možemo kazati, da će občina Žminj ostati uviek u hrvatskih rukuh. — Pociepanosti u hrvatskim redovima se izbjeglo. Talijani su uložili utok, koji im neće stalno pomoći, pošto su izbori obavljeni u redu u prisutnosti c. kr. poglavara iz Pazina.

Jezikovna ravnopravnost u biskupskoj pisarni u Trstu. Sa raznih strana Istre tuže nam se već dulje vremena gg. svećenici, da im se šalje iz biskupske pisarne razne spise u omotih sa čisto talijanskim naslovom, t. j. D a l l' O r d i n a r i a t o V e s c o v i l e d i T r i e s t e e C a p o d i s t r i a : N. . . . A l V e n e r a b i l e U f i c i o . . . . . E x U f f i c i o itd. Takove naslove šalju i u čisto hrvatske župe ili kapelanije, dapače i sa hrvatskim ili slovenskim spisom u nutri.

Neznamo što bi gg. talijanski svećenici, kad bi im iz biskupske pisarne dobili spise u onakvom omotu sa hrvatskim ili slovenskim napisom. Rogoborio bi proti tomu tršćanski „ž i d o v č i ć“, da bi se zemlja tresla.

Željeznica Trst — Poreč. Na budućoj željezničkoj pruzi Trst — Poreč započeti će još ovoga čedna nekoje radnje, i to na dvih mjestih; naime u Strunjanu i kod Izole započeti će radnje za prorove (galerije). Taj posao izručilo je ministarstvo željeznica tvrdki Butorac i Ziffer.

Narodno oružje Talijana. Hrvatski listovi pripovjedaju, da su se dne 3 t. mj. potukli u Gružu kod Dubrovnika željeznički radnici. Talijanski radnici probodoše mladića Danu Mandića iz Gračaca u Hrvatskoj — talijanskim narodnim oružjem — t. j. bodežem. Mladić je preminuo odmah u bolnici. Kod pogreba sudjelovali su radnici Hrvati, a Talijani pobrali su junački šila i kopita.

Novi načelnik zlatnoga Praga. Nakon višekratnog biranja načelnika priestolnice kraljevine Češke, bijaše konačno izabran načelnikom g. dr. Srb. Gradsko zastupstvo podieljeno je naime skoro na dvie jednake stranke, t. j. na mlado- i staročesku. Prva je kandidirala bivšega načelnika dr. Podlipny-a, a druga dr. Srba. Konačno bijaše izabran ovaj posliednji.

Družtvene viesti.

Damski ples čitaonice u Puli. Obdržavati će se ove subote. O tom nam se plesu pripoviedaju vrlo krasne stvari, eto, gotove basne, koje ne možemo rad diskretnosti priobćiti. Opet nova iznenadjenja, sve cviet i sjaj. Dakle, do vidjenja!

Veliki ples prvog istarskog sokola u Puli, ispao je krasno. Liepa četa sokola u družtvenom odielu, uz čestitu kitu biranog krasnog spola i ostale gospode uzvanika, živahno se i oduševljeno podala plesu uz divotne zvukove orkestra vojne mornarice. I da nije posliednji pjetao pozdravio vile, a danica već lice pomolila, neznam, kad bi se bile umirile lagane nožice.

Primismo sliedeći brzojav sa Spionskopa. Buri iz Voloskoga-Opatije priredjuju dne 24. febrtra 1900. u „Zorin-domu“ na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru veliki, sjajni, kostimirani i krabuljni ples s koncertom i predstavami uz sudjelovanje „Lovora“ i pet glasba. Izvadjati će se dosada još nevidjene komedije. Senzacionalna iznenadjenja! Pobliže pozivi. Koji želi učestvovati, a ne bude primio poziva. neka se prijavi kod gg. Tomašića i Pavla Justi u Opatiji.

Odbor.

Za družbu sv. Cirila i Metoda. U kući gostoljubivog Jurja Antonac u Oprtaljskim Brdima, sabralo se dne 31. siečnja na predlog g. Mate Bančine iz Rakotola, svotu od K 7·40. Darovala sliedeća gospoda (krunska vriednost): Mate Bančina Krčmar 1·—, Fakin Rudolf 1·—, Miličić kapelan 2·—, Antonac Jure —·40, Anton Antonac —·40, Petar Antonac —·30. Marija Antonac —·40, M. Antonac od Mate —·40, Velenik Antonija —·20, Andrea Laganis —·20, Lucija Perić —·20, Antonija Laganis —·20, Ivan Laganis —·20, Beletić Ivan —·20, Ermijija Antonac —·10, Antonac Marija —·20. — Za puljsku podružnicu istog družtva darovao N. N. za „talijanski prevod“ K 2. — Istoj družbi preko g. prof. Mandića podario je g. prof. Cubretović u Trstu, na uspomenu pok. gdje. Anke Bogdanović 4 krune. — Istoj darovao rodoljub u Puli preko g. dr M. Laginje K 20.

Književnost i novinstvo.

„Matica Hrvatska“ dotiskala je svoje godišnje knjige (za god. 1899.), i čim bude družtveni knjigoveža svojim posiom gotov, početi će se knjige (na broj trinaest) razašiljati, što će se skoro i posebnim oglasom u novinama objaviti. Nu pošto se je do danas od prošlogodišnjih članova-prinosnika (bilo ih je 9367) njih tek 1613 prijavilo i svoj članski prinos uplatilo, to se umoljavaju i družtveni povjerenici i članovi, da se sa prijavama i uplatom članarine što mogu požure, da ne bude zapreke što skorijemu razašiljanju knjigā. Zakašnjele prijave i uplate članovā prouzrokuju i „Matici“ dvostruki trošak i trud oko odpreme knjigā, a i trudoljubivim i požrtvovnim povjerenicima nepotrebni dvostruki posao. Na mnogostrane upite i družtvenih povjerenika i članova glede izdanja i razašiljanja četvrte knjige: „Hrvatskih narodnih pjesama“ (druge knjige: „Muhamedovskih pjesama“) obavješćuju se i povjerenici i članovi „Matice“, da se i ova knjiga doštampava, i da će se svakako zajedno sa ovogodišnjim knjigama razaslati. Zato i glede ove knjige neka se požuri za predbrojbama.

Bosna i Hercegovina u djelu priestolonasljednika. Dobrotom sl. uredničtva poznatog djela „Austro-ugarska monarhija u riečih i slikah“ primili smo prvi svezak knjige „Bosna i Hercegovina“. Ova knjiga izaći će u 30 svezčića, svaki svezčić stoji 60 filira.

Narodno gospodarstvo.

Kad zub boli. Izvadi trave friške gladišike (gladavca) i rašeljke i jasena dreveta iliti kore biele luča dobra, metni u jedan lončić, u to ulij dobre ciele biele kvasine ili crne kvasine nek se vari dobro zaklopljeno, poslie prociedi u bocun, pak začepi tvrdo. Kad te boli zub uzmi u usta jedan gucaj i drži dokle možeš u ustim: začepi rupcem usta, lezi u kući; tako opetuj dva puta zasebice.

Vrelo ulje za čišćenje pušaka, rabi se u novije doba skorom izključivo, jer je izkustvo dokazalo, da se vrelim uljem na brzu ruku odstrani svaka nečist iz ciev i, a bez da se pri tom ciev troši, kako što obično biva kad se ciev čisti vlakanci od konoplja ili drugimi sredstvi.

Listnica uredničtva i uprave.

F. M. Braddock Pa. sjev. Amerika. Vaša pretplata za god. 1900. iznaša K 7·12.

A. T. C. Zrenj. Kako vidite preteko Vas drugi sa dopisom. Preporučamo se za drugi put, al samo na dobu. Živio!

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Tamburaške partiture.

Čast mi je priobćiti, da su izašle sliede **najnovije** tamburaške partiture:

Br. 47. *Espana.* Španjelski koncertni valcer . . . . K 1.80
„ 71. *The Honeymoon.* Amerik. koračnica . . . „ —·80
„ 72. *Toujours l' armée.* Franc. koračnica . . . „ 1·—
„ 73. *Polka française* . . . „ —·60
„ 74. Izvadak iz operete „*Momci na brod*“ . . . „ 2·—
„ 75. *Sokolska koračnica* . . . „ 1·—
„ 76. *Tiha noćca sve prekriva.* Serenada . . . „ —·60
„ 77. *Pjesma moja hrli tamo* . . „ —·40
„ 78. *Duhan.* Šaljiva popievka „ —·40
„ 79. *Napitnica.* Živio! Živio! „ —·40
„ 80. *Pariška ulazna koračnica* od g. 1814 . . . „ —·40

Sve ove partiture, košto i popis svih do sada izašlih tamburaških partitura, dobiva se pod adresom:

Milutin pl. Farkaš
Zagreb, Gundulićeva ulica 6.

Oglas.

Preporučamo se slavnomu občinstvu za slikanje soba i zgrada, kavana, gostiona, kazališta i crkava bilo jednostavno ili raskošno, te svakovrstno slikanje na ruku okolica itd.

Slikaju na ulje vrata i prozore jednostavno ili imitacijom drva, čela na zgradama, kupališne sobe, ograde, Reclame svake vrsti, napise na staklu, željezu, drvu i platnu sa najukusnijim pismenima; bojadišu i pozlaćuju crkvene kipove, sve sa cienama tako niskim, da se ne boje nikakve utakmice.

Slične radnje preuzimljemo i za pokrajinu.

Na zahtjev izradjujemo i nacrte za radnje i držimo bogati i birani zbornik uzoraka za tapetovanje.

Sa osobitim počitanjem

Vinko Despalatović i Franjo Opatić
slikari.
Pula, Via Sergia br. 52.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	*kg* po K	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	„ „ „	3·—
Svieće i duplire II „ „	„ „ „	2·40
Tamjan lacrima I	„ „ „	2·40
„ „ II	„ „ „	2·—
„ granis	„ „ „	1·20
Povošteno platno za oltare	*m* „ „	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

Jernej Kopač,
svećar u Gorici.

Poziv

na

XIII. redovitu glavnu skupštinu

kotarske gospodarske zadruge u Buzetu

koja će se držati dne

24. febrara 1900. u 9 ura p. p.

u občinskom uredu u Buzetu.

Dnevni red:

1. Uplaćivanje godišnje članarine.
2. Nagovor predsjednikov.
3. Izvješće tajnikovo.
4. Izvješće blagajnikovo i proračun za godinu 1900.
5. Predlozi, upiti i zaključci.
6. Izbor novogu odbora za dobu do 1902. godine.
7. Žriebanje dobitka raznih voćaka, orudja, i imena dvojice, koji će se doživotno učlaniti u družtvo sv. Jeronima.

Pravo na dobitke i učlanjenje imati će samo oni, koji budu do dana skupštine uplatili barem članarinu za godinu 1898.

Kotarska gospodarska zadruga

Buzet, 9. febrara 1900.

Predsjednik:

J. Draščić.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili hreh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti širup djeluje proti slabosti, bliedoći, škrofulomosti, podbuhlosti, dječinjoj kržljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom oživljuje krvotoč, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, olakšava teginja ili mučnica, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u slezini, zadah iz crieva, zatica, grozica ili zimnica, zavijanje ili griznja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu za konjski kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnulim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razhladjuje usta, uklanja neugodan vonj, 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peruţini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedilni. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, ošpotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčistih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, črvene mrlje, piege, opora koža i. t. d. Usljed svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje također i to svojstvo, da podieljuje kosi liep sjajan sjaj. Ciena boci 1 f. 25.

Mirisna žesta za sobe kaditi. nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i klopke. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Kodiolia proti grozniči ili zimnici. Mala bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi; tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Javna zahvala.

Neusahlim još suzama na očijuh i nesmirenim srcima u grudima nemožemo a da se ovim putem najtoplije nezahvalimo svim prijateljem i znancima iz bliza i daleka, svoj rodbini, bližnjoj i dalnjoj, jedne i druge porodice, kao što i svim sumješćanom iz Ike i Lovrana, koji su se potrudili k sprovodu naše pokojnice, mile nam i dobre

FRANICE.

Nemanju zahvalu izrazujemo i svim onim, koji nisu propustili, a da nas se u toli težkoj našoj nesreći utješljivom rieči bilo ustmeno ili pismeno nesjete. Nedostaje nam pako mjesta, da se mnogim i mnogim poimence na osobiti način zahvalimo, koji su nas svojim osobitim susretanjem i požrtvovnošću u toli žalostnih naših časovih u velike zadužili.

Još jednom bila svima od nas izrečena najtoplija hvala a od Boga podieljena svaka nadarbina.

Ika-Lovran, dne 10. febrara 1900.

Obitelji:

Ant. Korić i Ivan Turčić.

Broj 8. U Puli, dne 22. febrara 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se nepleća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće, 4 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Pozor otočani!

III.

U zadnjih dvih brojevih predočili smo našim čitateljem pogibelj, koja prieti hrvatskomu stanovničtvu kvarnerskih otoka, uslied najnovijih spletaka naših narodnih protivnika, koje zasnovaše na propast onoga diela našega naroda.

Što se tiče otoka Krka, na kojem tako rekuć izčezava ona šačica Talijana u gradiću Krku, tuj ne goje rečeni spletkari osobitih nada. Krčki Talijani, većinom zanatlije, poljodjelci i radnici, odvisni su od izvanjskoga puka, koji dolazi u gradić na sud, porezni ili občinski ured, na ordinarijat, il da si štogod nabavi. Gradjani Krčki imućniji, kano trgovci, krčmari, odvjetnici itd. posluju većinom sa našim izvanjskim pukom, koji mu daje dobitka il zaslužbe. Ti gradjani stoje sa izvanjskim pukom u dobrih odnošajih, izuzev nješto ugrijanih talijanskih glava, koji se podkožiše žuljevi hrvatskoga kmeta.

Na tom otoku dakle neima gradiva za veliko-talijanske osnove. Nanj bi se bacili Talijani tekar onda, kad bi im pošlo za rukom posve potalijaniti hrvatsko stanovničtvo na Lošinjih i Cresu.

Za Lošinje ne boli spletkare toliko glava, koliko za Cres.

U gradu Malom Lošinju vrši talijanska pučka škola posao raznarodjivanja hrvatske djece, da nemože bolje. Što nemože škola, to čine javni uredi, nautička škola, občina a u najnovije doba kuša se pospješiti posvemašnje potalijančenje i putem crkve. Crkva imala bi uplivati naime na odraslije gradjane, kojih nije škola posve otudjila i koji se još služe hrvatskim jezikom, materinskim jezikom još nedavno svim Lošinjanom. Takvih gradjana imade i danas još liep broj, što se je pokazalo i prigodom zadnjih političkih izbora, kadno je tamošnji ljubimac puka bez osobite agitacije znao sakupiti okolo sebe 4—500 odraslih jednomišljenika.

Za dječicu ovih naših gradjana, odlučila je naša školska družba sv. Cirila i Metoda otvoriti dječije zabavište ili dječiji v. t. U tu svrhu dobaviše prikladnu kuću i nadjoše učiteljicu, ali se otvorenju toga vrta stavlja svakojake zaprieke.

Viest, da Hrvati kane u Lošinju za svoju dječicu otvoriti zabavište, uznemirila je silno naše protivnike, a mladoga Salatu potakla je na to, da smišlja i snuje, kako bi se najbrže i najlaglje potalijančilo hrvatsko stanovničtvo kvarnerskih otoka. Odatle se vidi, koliko se plaše jednog dječijeg zabavišta, a što bi bilo kad bi se u Lošinju za hrvatsku djecu otvorila hrvatska škola, kako bi to po pravu i zakonu i moralo biti.

Glede pučanstva u gradu Velom Lošinju i pridruženim mu vanjskim poreznim občinam misle talijanski spletkari, da će ono samo pasti u krilo majci Italiji kano i zrela jabuka, premda s tim pučanstvom danas upravljaju muževi, koji nemare za veliko talijanske osnove i koji nastoje, da budu jednako pravedni Hrvatu i Talijanu. Ovi muževi pobrinuti će se — nadamo se — da se tamo neoživotvore bezdušne i sramotne težnje talijanskih spletkara, te će pokazati, da će ona občina i nadalje ostati u poštenih hrvatskih rukuh — ne voljom hrvatskih popova i fratara, nego željom i voljom hrvatskih gradjana i občinara.

Najviše razbijaju si glavu rečeni spletkari, radi pučanstva na otoku Cresu, napose u samom gradu Cresu.

U ovom gradu služi se i po priznanju spomenutih spletkara, dobra polovica pučanstva hrvatskim jezikom, a u istinu govore hrvatski barem dvie trećine gradjana, dočim neima domaće osobe, koja nebi znala hrvatski. U gradu Cresu govori se doduše pokvareno hrvatsko narječje, nu samo ludjak može g. Salati povjerovati, da to narječje i Ćozoti razumiju. Istina je žalibože, da se hrvatski jezik sve to više prelieva u talijanski i to pomoću škole, c. k. ureda, občine itd. Tomu nenaravskomu i nepoštenomu djelovanju navedenih činbenika ne može se naše pučanstvo samo i dostatno oprieti, jer je neuko il odvisno od onih, koji tamo vedre i oblače. Odpornu silu i žilavost svoju pokazalo je ono dostatno već i tim, što je znalo i moglo sve do sada odoljeti talijansko bujici, sačuvav narodne običaje i svoj hrvatski materinski jezik. Ti tobožnji potomci starih Mlječića mole se Bogu hrvatski, slušaju riječ božju u tom jeziku i govore medju sobom tim jezikom. Te nazovi-Mlječiće — u kolike su potalijančeni — nije bila kadra, da odnarodi mljetačka vladavina, već ih otudjiše hrvatskomu rodu i jeziku istarski nasilnici za austrijske vladavine, pomoću i pod okriljem austrijskih vlada.

Tok odnarodjivanja našega naroda na onom otoku čini se našim dušmanom doduše prelaganim, nu prelievanja tamošnjih Hrvata u Talijane napreduje danomice i ono će imati posvemašnji uspjeh po mnienju naših protivnika, ako nenastupe neočekivane narodne političke zaprieke.

Da se to prelievanje pospješi, valja, da priteče u pomoć do sada upotrebljivanim sredstvom za odnarodjivanje takodjer talijansko-dječije zabavište za grad Cres. Tomu zabavištu bila bi svrha, da već u nježnih mladih srcih ubije sa narodnim jezikom svako čuvstvo do svega, što je Hrvatu milo i sveto. U talijanskom zabavištu imalo bi se udariti temelj odnarodjenju naše djece. U tom zabavištu zasadilo bi se sjeme mržnje na sve naše narodne svetinje. Ono što nebi smoglo proizvesti zabavište, dogotovila bi pučka škola, uredi, občina i t. d.

Ne radi se tuj, kažu hinbeno spletkari o tomu, da se koga potalijanči, već o tomu, da se Talijane obrani! Ta isti nepokvareni Slaveni žele, da budu potalijančeni!? Ali kad svega toga i nebi bilo, Hrvate kvarnerskih otoka mora se potalijaniti, da se osjegura narodnosti mir i da se osjegura onom kraju talijanstvo!? Je li moguće pomisliti veće brutalnosti, sramotnije težnje i drzovitijeg zahtjeva?

Tomu barbarskomu nastojanju naših narodnih protivnika, tomu divljačkomu djelovanju, toj paklenskoj osnovi naših din-dušmana dužni smo oprieti se svimi sredstvi i svimi silami. Radi toga upozorujemo naše rodoljube u obće, napose one na kvarnerskih otocih, da se dadu bezodvlačno na posao, te da ulože sve sile na to, da osujete izvedenje djavolske osnove naših krvnih dušmana.

Rodoljubi i prijatelji puka! neoklevajte ni časa, jer dušman nemiruje!

Još jedna „Naša Sloga".

Mnogi dopisnici našega lista tuže se, da jim zakasnjuju dopisi, dapače mnogokrat ni neznaju, hoće li njihove viesti ikada doći na red.

To je istina i pravo imaju koji se na to žale, kao i oni suradnici, što priprave povećih spisa, odnosećih se na gospodarstvo i na druge grane javnoga života u Istri.

Nu tomu nije nimalo krivo uredničtvo našega lista, već je kriva okolnost, da „Naša Sloga" izlazi samo jedanput na čedan. Tako se pobere u taj jedini broj ono, što se drži da je najprečije, pak drugo zaostaje, te mnogokrat zastari tako, da se čini te bi bilo prekasno uvristiti u koji pozniji broj.

Tomu nedostatku i sve većoj želji za čitanjem doskočilo bi se tim, da „Naša Sloga" bude tiskana i razpošiljanja dva puta na čedan, mjesto kao do sad samo jedanput.

I uredničtvo i uprava rado bi to učinili, ali neobhodno je potrebito, pokriti bar pravi trošak takvoga dvokratnoga izdavanja, dakle vriednost papira, tiskanja i poštne odpreme.

Oni, koji u list pišu, itako nezahtjevaju nagrade, dakle radi njih predplata netreba povišenja.

Ali oni gore navedeni troškovi treba da budu zajamčeni.

Mi smo pripravni već od prvi aprila izdavati list dva puta na čedan, ako nam dosadanji predplatnici pristanu u dostatnom broju na povišak od same dvie krune na godinu, a to bez razlike, jesu li plaćaoci prvoga ili drugoga reda.

Neka se dakle svatko izjavi o tom na dopisnici, koja je danas listu priložena i koja za predplatnike neima druge vriednosti, a za upravu je odlučujuća. Sa odgovorom na plaćenoj dopisnici neka se ne kasni. Na pitanje budi odgovor jasan i točan. Onu gg. predplatnike, koji primaju više istisaka pako molimo, neka nam jave, koliko i za koju osobu žele primati list.

Kako rekosmo, ako odmah pristane dovoljan broj predplatnika, ili se još javi novih, koji bi voljni plaćati povišak od dvie krune k dosadanjoj predplati, onda bismo već početkom mjeseca aprila mogli izdavati list dva puta na tjedan. Budu li prijave sporije, moći ćemo to učiniti tekar kasnije, a što prije to bolje za dopisnike i suradnike, koji se žale, što jim zaostaju sastavci, a ljepše za nas i čitatelje, koji će moći imati novijih viesti i češćih dopisa, političkog pregleda i drugih nauka.

Rodoljubom diljem Istre, u drugih hrvatskih pokrajinah toplo preporučamo, da nas podupru u našem nastojanju, jer napokon biti će slava za cieli narod u Istri, bude li hrvatska pučka novina izlazila dva puta na čedan.

Uredničtvo i uprava.

Razgovor

izmed **Kršanca** i **Rukavčana**.

Na Voloskoj cesti sastali su se malo poslie občinskih izbora u Kastvu, Kršanac i Rukavčan, i med njimi poslie običajnoga pozdrava razpreo se je ovaj značajan razgovor.

Kršanac: No, kako su prošli izbori u vašoj občini!

Rukavčan: A Hrvati su dobili!

Kršanac: Ča, morda niste vi Hrvat?

Rukavčan: Ja sam Slavinac!

Kršanac: A kako govorite?

Rukavčan: Slavinski!

Kršanac: Mi oba govorimo isti jezik, a to je hrvatski, i po tom mi smo oba Hrvati. Ka razlika je izmed toga vašega „slavinskoga" i „hrvatskoga"?

Rukavčan: Da vam pravo rečem, neznam ni ja. Tako je nam nekem napuhnul glavu neki Krstić i njegova družba. Ma sve ča dalje gledamo i mislimo, sve više vidimo, da nas on i njegova družba za nos pelja.

Kršanac: Drugo mi je, da to već jedan put vidite. I nas u našoj občini

Plominskoj su hoteli pilati s temi nekemi „Slavinci" i „slavinskim", kad smo imali izbore ali balotacione za Beč, ma njim se nismo dali zapeljat na tanak led.

R u k a v č a n: Ča ste za hrvatsku str..ku glasovali?!

K r š a n a c: To se zna, svi ki imamo oči da vidimo, svi kako jedan. Poznamo mi i najveći del naših ljudi preko Učke varalice i naše krvne pijavice već odavna. Hoteli bi nas uništiti duševno i telesno. Hoteli bi gospodariti nad nami, kako još žalibože gospodare.

R u k a v č a n: Ča oni isti vam gospodare ki vam govore, da ste Slavinci?

K r š a n a c: Da bi tako ne! Još ni sad se nismo dosta pripravili, da jih hitimo s gospodarstva občine. A bilo bi i skrajno vreme, da to učinimo ako nećemo da budemo za vavek zatareni. Neznamo računi ni kračuni. Zaduženi smo do grla. Oni govore, za „slavinski" samo za vrieme izbora, a kašnje neće znat ni za „slavinski" ni za hrvatski. Oni znaju samo za talijanski. Oni su Talijani. i nas bi hoteli za takove prodavat.

R u k a v č a n: Ča tako j'to?!

K r š a n a c: A vero tako! Zahvalite Bogu, da niste nikad okusili gospodarstva oneh, ki vam govore u vreme izbori, da ste „Slavinci"; zahvalite mu, da su dobili kod nas i ov put Hrvati, i molite Boga, da bude tako i napred.

R u k a v č a n: Kad je tako, onda sam ja zahvalan Bogu, da su dobili oni, ki govore pravo, da smo Hrvati, i gledat ću drugi put i ja da svoju dužnost storim.

K r š a n a c: Tako je prijatelju! Za nas neće bit bolje, dok nebudemo svi koliko nas je pivali kako su pivali naši stariji: „Još Hrvatska ni propala" i delali svi na to, da ne samo nepropadne, nego da se uzkrisi u svojoj staroj moći i slavi.

Politički pregled.

U Puli, dne 21. febrara 1900.

Austro-Ugarska. Sutra se sastaje na novo carevinsko vieće, da nastavi rad ondje, gdje ga bijaše ondje iznenada prekinulo.

Novo ministarstvo će nastojati, da protura najvažnije zakonske osnove, kano onu o novačenju, proračunu, nagodbi itd. Nitko ne može već danas sa stalnošću uztvrditi; hoće li il neće doći u carevinskom vieću do kakvih požrtvovnih uspjeha. Buduće djelovanje carevinskoga vieća odvisiti će ponajviše o uspjehu konferencija za sporazumak izmedju Čeha i Niemaca. Nedodje li do sporazumka, tada je stalno, da vlada neće prodrieti sa nijednom važnijom osnovom redovitim parlamentarnim putem. Sada nastaje pitanje, hoće li zastupnici českoga naroda napustiti dosadašnju taktiku još prije, nego li bude poznat uspjeh konferencija za sporazum, ili će i nadalje priečiti u carevinskom vieću svako uspješno djelovanje. Po našem mnienju oni neće izručiti protivniku oružje, ne budu li imali dostatno jamstva, da se neće to oružje upotrebiti proti njim i njihovim saveznikom.

Pododbor za pretres izborne preinake za češki sabor, složio se glede broja mandata u pojedinih kurijah kano i glede broja samih kurija. Postignut je i u tom sporazumak, da se stvori četvrti obći izbornički razred, sličan petoj kuriji za carevinsko vieće.

U moravskom odjelu za sporazum izmedju Čeha i Niemaca, neidu stvari tako gladko. Tuj su naime česki odaslanici stavili zahtjev, da se za Šlezku sazove posebnu konferenciju, ali se tomu Niemci odlučno opriešе. Na to je ministar predsjednik obrazložio vladino stanovište u pogledu jezičnog pitanja u Šlezkoj.

U h r v a t s k o m s a b o r u razpravljalo se o važnom predlogu zastupnika dr. Derenčina, da se naime promjeni saborski poslovnik. Uzprkos složnomu i temeljito obrazloženomu zagovoru opozije, zabacila je vladina većina i taj predlog.

Srbija. Iz Rieke javljaju bečkim novinam, da je tamo ugovarao sa radikali, koji se izseliše iz domovine, zastupnik srbske vlade, nebi li ih nagovorio na povratak u domovinu i na priznanje sadašnjeg stanja u kraljevini. Vodje radikala staviše kao uvjet, da se odaleči za uviek iz Srbije razkralja Milana i da se uzpostavi slobodoumni radikalni ustav od god. 1888. Neima dvojbe, da će srbska vlada te uvjete zabaciti.

Crna Gora. Vlada kneza Nikole zahtjeva odlučno od carigradske vlade, da već jednom uzpostavi red na crnogorsko-turskih granicah. Knez Nikola vratio se iz Podgorice na Cetinje, što bi značilo, da su se odnošaji na granici poboljšali. Crnogorska vlada kani sklopiti sa Italijom trgovački ugovor, te je već knez u tu svrhu imenovao posebni odbor.

Rusija. Dne 1. t. mj. izdao je car Nikola naredbu, da se imade pomnožiti ruska vojna mornarica. Za sada imade se sagraditi za ojačenje crnomorske eskadre četiri krstara i pet naoružanih parobroda za prenos. Nakon toga imade se pomnožiti eskadra u baltičkom moru novimi vojnimi ladjami. Ovo pomnoženje ruske vojne mornarice zadaje brige njezinim protivnikom, napose oholim Englezom.

Englezka. U englezkom parlamentu bije vlada oštar boj sa opozicijom, koja odsudjuje vladinu politiku u Africi. Uzprkos tomu, imade vlada za sebe ogromnu većinu narodnoga zastupstva, koje njoj doznačuje požrtvovno nova sredstva za nastavak rata u južnoj Africi.

Englezko-Afrički rat. Sa ratišta u južnoj Africi dolaze povoljne viesti za Engleze, koji su polučili nekoliko uspjeha proti Burom. Ovi bijahu naime od Engleza na više mjesta natrag potisnuti i reć bi, da se je bojna sreća okrenula na korist Engleza.

Franina i Jurina.

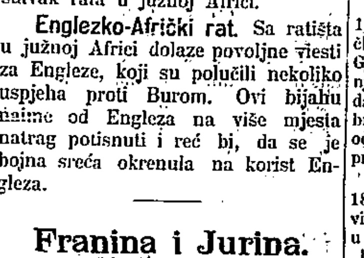

Fr. Si bil kada v Lovrane puli kakovega oficija od mrtveh?

Jur. Sam čuda puti, mlad i žalibože već dobrahno star. Zač sve to pitaš?

Fr. Zač? Ča neopažaš nikake razliki od onda, kad si bil mlad, i sada kad praviš, da si dobrahno star?

Jur. I kakovu! Ni tega Bog zna koliko let, da sam slušal gospodina plovana i drugu gospodu svećenike: „G o s p o d i n s v a m i", „P o m o l i m o s e", „S u d a c B o ž j i h o ć e p r i t i", „P o m i l u j m e n e B o ž e", i sve lepo u našem lepem jeziku, tako, da je svaki sve razumel, i da su svakemu besede do srca doprle.

Fr. A sada?!

Jur. Sada brate moj, ja ti nerazumem ni jene, ni onih, ki pivaju, ni onih ki odpivaju. Plovan mumlja neč pred oltarom i okolo pokojnega al katafalka, a na organeh . . . kvile neki al neke . . . . .

Fr. Da se Bog smili. . . . . . !

Jur. Da človek nevidi črno obučeneh svećeniki i katafalka, i da nečuje svaki čaš kega zaječati, zaplakati, bi mislel, da j' na ceste kadč Kalabrezi svojemi meščići cvile i kada se njihove ženske ali deca dreče. . . .

Fr. A ki j' temu kriv?

Jur. Recimo malo a pravo, najveć smo krivi sami. Verovali smo onistem, ki su nam govorili, da smo S l a v i n c i, da s l a v i n s k i govorimo, i ča ti ja znam ča; a kad tamo, mi imamo „P o d e s t a r i a d i L a u r a n a", mi imamo „P e s c h e r i a", na občine nam pišu talijanski, u školi neće već ni da se katekizam hrvatski vadi, va crekve je kako smo rekli . . kako da smo va Kalabrije.

Fr. Nismo još baš, ma bi radi z našega starinskega Lovrana storit pravu Kalabriju.

Jur. I će, ako budemo i na dalje verovali onem, ki su zatajili svoj rod i porod, svoju krv i svoj jezik — kako je Juda Iškariot zatajil svojga i nas svih Spasitelja. . . .

Fr. Ma da se vrnemo va crekav. Bil sam čul pred ko leto, da su bižkupi bili proglasili neki svoj list „n i l i n o v e t u r", a to da će reć, da se nesme va crekve nikake novotarije delat.

Jur. Bi reć, da se to ima tako razumet, da se nesme ni jedne nove molitvice hrvatske u crkvu upeljat, a da se sme neke druge jezike upeljat koliko se se hoće, i magari posvema prognat naš hrvatski jezik.

Fr. Ma barem biškupi nebi imeli govorit jenu za drugu.

Jur. I ja tako mislim. Morda svaku ni ne znaju. Naš sadašnji presvetli biškup bil je naš plovan va Lovrane, pak zna kako j' bil našal puli nas.

Fr. A kako j' sada, more se svaki dan osvedočit.

* * *

Fr. Nerezinski prodanci, da se pogajaju s Čozoti, da ih inbarkaju za lačnu Italiju.

Jur. Ter znaju i sami bordižat.

Fr. Ja, ma su zgubili busulu.

Jur. Varamente ni ti ga tovara nad prodanca.

Domaće i razne viesti.

Mladi doktor prava. Dne 16. veljače 1900. promoviran je na čast doktora prava, član hrv.-akad. družtva „Slobode", g. Gjuro Červar iz Poreča. Pošto poznamo njegovu osobito darovitost, to smo uvjereni, da snjime dobiva naša stvar u Istri vrsnog branitelja. G. dr. Červar kani se posvetiti odvjetništvu, a sada se nalazi u sudbenoj praksi u Gracu. Živio!

† Josip Ptašinski. U nedjelju dne 18. t. m. umro je otac g. župeupravitelja u Montrilju J. Ptašinskoga, poznat u cielom porečkom kotaru pod imenom „barba Jože". Pokoj mu vječni.

† Dragutin Reja porezni oficijal, umro je dne 14. o. mj. Posliednje dvie godine službovao je u Puli od svih rado vidjen. Bila to blaga i plemenita slovenska duša. kojoj neka Višnji udieli nebeske dvorove!

Javni sastanci političkoga družtva „Edinost". u Trstu. Odbor našega političkoga družtva započeo je sazivati javne sastanke u tršćanskoj okolici. radi predstojećih izbora za gradsko, odnosno zemaljsko zastupstvo Trsta i okolice.

Takove sastanke držao je odbor u zastopce dvie prošle nedjelje, i to prvu na Kontovelju a drugu u Sv. Križu. Sastanci ti bijahu vrlo dobro posjećeni od slovenskih birača, koji će do mala biti pozvani, da više svoje najveće državljansko pravo.

Za buduću nedelju urekao je odbor „Edinosti" sastanak na Bazovici i tako će sve do izbora redomice držati javne sastanke u svih povećih selih tršćanske okolice.

Natječaj. Na c. kr. nautičkoj školi u Malom Lišinju izpražnjena će biti tri mjesta profesora dne 1. septembra 1900. i to: za talijanski i njemački jezik; za matematiku i deskriptivnu geografiju i treće za matematiku i fiziku. Molbe valja poslati do konca marča 1900. službenim putem c. kr. zemaljskomu školskomu vieću za Istru.

Gradski i zemaljski izbori u Trstu. Mjeseca marča t. g. iztiče rok sadašnjemu gradskomu i zemaljskomu zastupstvu u Trstu. Radi toga je magistrat izložio u ponedjeljak listine za buduće izbore za gradsko i zemaljsko zastupstvo. Naše političko družtvo „E d i n o s t" pripravlja se živo za te izbore. U tu svrhu sazivlje naše prvake iz okolice na dogovor i sazivlje javne sastanke u okolici hoteći da sačuva slovensku okolicu od talijanske pohlepe.

Premještenje oružničke postaje. Oružnička postaja u mošćeničkoj Dragi premještena je ovih dana u Mošćenice.

Hrvatska propaganda u školi (!?). Tršćanski „ž i d o v č i ć" pripovieda, da se širi u hrvatskih pučkih školah Istre školskom knjigom za prvi razred „P o č e t n i c o m" hrvatska propaganda tim, što stoji na 86 stranici rečene knjižice: „m o j a m a j k a j e H r v a t i c a i j a s a m H r v a t".

To je dakle širenje hrvatske propagande (!?). Zar bi htio tršćanski židov, da se u hrvatskoj pučkoj školi hrvatska djeca uče, da su oni Talijani? Il se možda u Talijanskih pučkih škola uči talijansku djecu, da su Hrvati? A što bi š rekao „ž i d o v č i ć u" na to, da se u talijanskih pučkih škola zabija hiljadam i hiljadam Hrvatske djece Istre, da su oni Talijani? Al da, to je u redu, jer je talijanska propaganda dozvoljena.

Talijansko političko družtvo za Rovinj i okolicu. Čitamo, da su odlučili gradjani rovinjski ustrojiti talijansko političko družtvo za grad Rovinj i njegovu okolicu. Svrha tomu talijanskomu političkomu družtvu biti će bez dvojbe ta, da hvata u svoje mreže one rovinjske seljake, koji neće da tule u talijanski lažiliberalni rog, i na one naše poštenjake u rovinjskoj okolici, koji bježe od gospodarskog zagrljaja.

Svršetak prvoga polugodišta na državnoj gimnaziji sa hrvatskim naukovnim jezikom u Pazinu. Polovicom septembra 1899. oživotvorila se je davna vruća i posve opravdana želja Hrvata i Slovenaca u Istri: otvorila se je prva hrvatska gimnazija u Istri, u naravnom i povjestnom središtu pokrajine, u gradu Pazinu. Neobična radost zavladala je širom ciele pokrajine, i sa svih njezinih strana navrnulo je tamo roditelja i štitnika, da upišu u taj zavod prosvjete svoje miljence, da jih izruče na uzgoj i poduku. Bio jih je primljem tolik broj, da je trebalo pobrinuti se za paralele, koje su na skoro i oživotvorene bile. Ravnateljem zavoda bio je imenovan do tad poznati vrstan profesor Fran Matejčić, Hrvat iz Istre, a učitelji ili profesori gg. J. Roža, takodjer Hrvat iz Istre, i J. Jošt, Slovenac iz Štajerske. Sva trojica podučavali su našu nadu, naše djećake. Božjom pomoću svršilo je prvo polugodište. Dne 10. t. mj. dielile su se svjedočbe poslie dvosatnoga podučavanja. Djećaci su željno očekivali prvi službeni spis o svojem ponašanju, o svojoj marljivosti, i o svojem napredku u pojedinih predmetih, i mogao si njim na licih vidjeti, kako su po prilici prošli. Bilo je veselih i najviše takovih, bilo je zamišljenih bud da nisu pravo razumjeli što njim svjedočba kaže, bud da su se nadali čemu boljemu; a bilo je viditi i suzami orošenih lica. Medju ovimi je takovih, koji su mogli al nisu bili dosta marljivi, i takovih kojim bijaše bud s kojega razloga pretežko povoljnu svjedočbu dobiti. Oni koji su mogli, na nebijahu marljivi, nek se poprave, nek upotrebe darove što njim je Bog dao, ili pak ako neće, nek ne gube uzalud vremena i novca, nek puste školu pak nek se dadu na što drugo. Oni koji nisu mogli, nek uztraju u marljivosti, nek ju ako treba povećaju, pak će njim ići sve bolje, i moć će do konca godine dobro proći. Oni koji su prošli s odlikom, ili prvim redom, nek uztraju, da i drugo polugodište prodju kako su i prvo, i da mnogi medju njimi i bolje prodju. Biti će na radost njihovim roditeljem i svim prijateljem prosvjete, na korist narodu i njih samih. Koliko jih je prošlo s odlikom i prvim redom a koliko jih nije prošlo, ne znamo pravo danas; nu kako dočusmo, popravke odnosno II. red dobilo je samo 15—18 djakh.

Za nesudjena brača. Od vremena do vremena sjete se istarski Talijani nesudjene im brače u selu Žejane (občina Podgrad) te u selih Sušnjevica i Brdo na podnožju Učke, u občini Boljun. U tih selih imade nješto preko 2000 stanovnika, koji potiču iz Rumunjske, al koji su već danas pohrvaćeni. U crkvi, u školi i u kući služe se hrvatskim jezikom. Jedino starije osobe govore kadšto medju sobom pokvaren rumunjski dijalekt i to radi toga, da ih drugi nerazumije. Oni u Žejanah poznati su pod imenom Č i č i, a oni na podnožju Učke Ćiribirci.

Jedne i druge mrze naši talijanaši kao i nas iz dna duše; peče jih naime, što su oni prigrlili hrvatski jezik i što se nikomu od njih niti ne sanje, da je tobož slavnog rimskog pokoljenja. Nu naši talijanaši misle, da bi se te rumunjske ostanke ipak dalo još riešiti za veliku majku Italiju, te snuju osnove, kako bi ih putem dječjih vrtića i pučkih škola opet polatinili. Za tu osnovu zauzimlje se osobito tršćanski židovčić, komu je gospodar poljski čifut. Htjeli bismo vidjeti toga junaka medju

našimi krsnimi Zejanci, gdje im pročiče o nekadanjoj latinskoj slavi i veličini.

Talijansko ludilo. Židovski list iz Trsta, donaša u broju od poslednjeg petka vijest, da je g. Aleksandar Skocanić, umirovljeni viši majstor arsenala u Puli, iznašao spravu, koja neda ladji da potone ako ju i prevrne vjetar.

To je lepo i dobro i naša je slava to iznašašće, koje je, kako čujemo, pri pokušajih s njim učinjenih posve dobro uspjelo. G. Skocanić je sin našega naroda, ako i piše svoje ime na mletački način.

Ali talijanski Žid, nesamo g. Skocanića, nego i druge tom zgodom spominje tobože kao Talijane, jer kaže, da to nije prvi put, što se arsenalski „capi d'arte" Talijani proslavljaju liepimi iznašašći u pomorskoj i tehničkoj struci. Tako da je prije nekoliko vremena drugi jedan (Talijanac!!) izumio spravu za stalni smjer torpeda! A u istinu i to je iznašašće Slavena, kao što i Cotićevo za brže napunjivanje torpeda zrakom.

Isti Žid srdi se, da bi moglo doći do toga, da vlada povisi svoj prinos za pučke škole u Istri, ali pod uvjet, da se ukine školske takse, pak poziva Talijane istarske na to, da dobro paze prije nego li će primiti taj dar, jer da će to napokon koristiti Slavenom!

To nije više politika, to je ludovanje!

Iz Žbandaja. Javljamo Vam, gosp. Uredniče, da su nam osigurane sliedeće pripomoći za našu školu, sa nastavnim domaćim, hrvatskim jezikom.

1. Visoko c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu, opredielilo nam je tri hiljade kruna (3000) za gradnju naše školske zgrade, iz državnih sredstava.

2. Ravnateljstvo naše „školske družbe" sv. Cirila i Metoda osiguralo nam je pripomoć od dvih hiljada kruna (2000), pod uvjetom, da školska zgrada u Žbandaju bude služila za mjestnu hrvatsku pučku školu.

Čini nam se da je isto občinsko zastupstvo u Poreču, pod kojim je podobćina Žbandaj, odlučilo, da ona škola ima biti bar prvu godinu posve u hrvatskom jeziku, a kasnije da se uči takodjer talijanski.

Čitamo u listu „Istra" od posljednje subote, da je zemaljski odbor za Istru u sjednici od 9. januara pristao na to, da se u Žbandaju ustanovi pučka škola sa talijanskim naukovnim jezikom.

Eto sada pak dolazi zemaljski odbor, koj pristaje da bude škola, ali samo talijanska.

Što kaže na to zemaljsko školsko vieće? Od njega bar imamo pravo očekivati da uredi pitanje jezika tako, da škola bude u istinu od koristi, a to je moguće jedino, ako se djeca uče u svojem jeziku.

Nebude li to zagotovljeno, onda neka se njemački narod na troškove za stvari po kojoj će djeca roditeljem danas sutra govoriti „maledetti ščavi"!

Opatija. (Gostovi.) Ljetos je neobično dažđjevito. Bilo je ipak nješto liepih dana. Gostova je došlo i dolazi još svaki dan. Medju njimi došao je ovoga mjeseca na kratko vrieme i njeg. visost prejasni nadvojvoda Oton. Čini se kao da neće da mu se počasti daje. Svuda ide incognito, u nedjeljah i u crkvu. Najradje čini izlete po moru, med i na kvarnerske otoke, s parobrodićem ugarsko-hrvatske vlade. Kad ova viestica ugleda sviet, već će biti odpitovan parobrodićem primorske vlade u Mjetke, da se pak sa svojim bratom Franjom Ferdinandom, poda na dalnji morski put. — Ovih dana došao je ovamo veliki vojvoda Luksenburški, taj stalni već višegodišnji gost naše naše krasne Opatije. Stanuje već koju godinu u „Villa Amalija", pred kojom je stalno stup crveno-bieli-modri, na kojem se i opet vije njegova zastava, slična hrvatskoj.

Zemaljsko kulturno vieće i naše gospodarske zadruge. Poznato je i vrlo rieč na strehama, kako se zemaljsko kulturno vieće za Istru prkosno protivi priznanju i rieševanju hrvatskih ili slovenskih dopisa od strane naših gospodarskih zadruga. O tomu bilo je govora na svim skupštinama rečenih zadruga, o tomu progovoriše opetovno naši zastupnici, koli u zemaljskom toli u državnom saboru. Sve njihove opravdane i u zakonu utemeljene pritužbe ostaše, utom obziru neuslišane. Zemaljsko kulturno vieće branilo se tvrdokorno primati ili rieševati hrvatske ili slovenske podneske.

Sada doznajemo, da je to isto vieće razposlalo gospodarskim zadrugam Istre hrvatske, slovenske, i talijanske tiskovine — svaku za sebe — poprativ iste samo talijanskim dopisom.

Mi ne znamo, da li je te tiskovine razaslalo ono vieće svojom inicijativom ili po nalogu ministarstva, ali toliko lahko uztvrdimo, da je timi hrvatsko-slovenskimi tiskovinami probijen led kod zemaljskoga kulturnoga vieća za Istru, i da je napokon i to vieće uvidilo, kako je smješno i ludo zatajivanje Hrvata i Slovenaca u Istri.

Iz Mihotića u Kastavšini nam pišu: Dne 11. t. mj. priredile su mužka i ženska podružnica Sv. Cirila i Metoda u Miholićih zabavu, koja je u cielosti liepo izpala.

Akoprem je upravo ružno vrieme bilo, naroda se sabralo dosta iz bližnje i dalnje okolice. Sve točke programa bile su dobro izvedene. Pjevanje je bilo skladno, izrazito i točno. U brač udarao je g. Fr. Grgurina upravo vješto, a brač mu je govorio. Šaloigra „školski nadzornik" je takodjer bila dobro predstavljena. Naš dobri Niko Osojnak (seoski učitelj) zadivio slušatelje svojom igrom, svojom naravnošću, svojim čistim govorom. Nu ni drugi predstavljači nisu zaostali za Nikom. Sve je teklo onako naravski i točno.

Pa da nema u nas dara za uzvišenije? Uz dobru volju, slogu, pravi patrijotizam, iskrenu požrtvovnost te čistu vjeru u Boga, u kojem vidiš onu „kristalnu ljubav", mogli bismo birati zlata vriedne plodove!

Iza koncerta sliedio je ples, koji je bio do kraja vrlo živ i dobro posjećen.

Za vrieme odmora čuo si raznih pjesama, umjetnih i narodnih. Kamo si se okrenuo, našao si pravo veselje i rajsku slast.

Tom prigodom moram da upravo pohvalim gornjake radi njihove velike ljubavi do njihove starine, do njihovih starinskih narodnih pjesama, koje oni u svakoj sgodi upravo zanosno pjevaju.

Bog Vas živio sve, staro i mlado! Samo dalje junački! Blagoslov Boga i naroda čeka Vas sjegurno!

Pećina.

Pravo javnosti talijanskoj realnoj gimnaziji u Pazinu. Službeni list bečke vlade priobćuje, da je podielio ministar bogoštovja i nastave prvomu i drugomu razredu talijanske realne gimnazije u Pazinu za školsku godinu 1899—1900. pravo javnosti.

Naši će se čitatelji sjećati, kako su talijanski vikači Istre još prije otvorenja one škole bili razvikali, da imade njihova škola pravo javnosti. Oni su to, pravo tekar sada izprosjačili od austrijske vlade, kojoj su valjda opet obećali kakovu uslugu.

Odlazak ratnog ruskog broda iz Pule. Mjesec dana nakon svog boravka u luci, trebalo je da se i Imperator Aleksandar II otpravi na svoj put. Ovog utornika zapalio vatre, te na rastanku na 3 sata iza podneva sa 17 hitaca oprostio se sa našim podadmiralom. A da mu rastanak bude miliji i počast veća, pratila ga s jedne strane torpednjača-krstarica Zara sa glazbom mornarice i časništvom s druge pako strane jedan utvrdni tender sa glazbom pukovnije br. 87. i časništvom. Ispraviv ga nekoliko izvan luke uz ugodne zvukove glazbe, odielio se Aleksandar, te se podao u svoj elemenat i otplovio niz more Jadransko, tamo prama Anatolu a u grad Smirnu.

Pravdoljubljje njemačkih lažliberalnih listova. Poznati njemački list „Grazer Tagespost" iz Graca oboriо se opetovno na hrvatsku stranku u Kastvu radi posliednjih občinskih izbora i radi tobožnje želje občinara, da se ona občina razdieli. Dični načelnik Kastva poslao je u tom pogledu izpravak na laži i klevete rečenog lista ali pravdoljubivi Niemci oko toga lista nehtjedoše izpravka primiti. Radi toga priobćujemo eto mi taj izpravak:

Proti diobi občine Kastava izjavilo se je preko 2000; ogromna većina, pravo izbora imajućih stanovnika, u navlas u tu svrhu sastavljenomu i na nadležno mjesto odaslanom prosvjedu.

Isto tako očitovalo se je sadašnje občinsko zastupstvo u svojoj dne 24. junija 1897. obdržavanoj sjedući jednoglasno, za jedinstvo občine, kao i prije 20. i prije 80 godina i jednoglasno prosvjedovalo proti razdieljenju občine, a koje naumila je provesti većina istarskoga sabora, u svojoj dne 1. julija 1899. obdržavanoj sjednici.

Volja pučanstva dakle zahtjeva, da občina Kastav ostane nerazdieljena u podpunoj samosvjesti, da bi dioba občine Kastav, značila podpuno rušilo občine i propast občinara i da oni koji teže za diobom ciljaju na propast iste.

Druge razloge za diobu nemogu navesti.

Razlog, da se Vam nije odmah priposlao izpravak, nestoji u možebitnoj opreznosti, nego jedino u tome, da sam bio tek pred kratko doba upozoren na Vašu na predmet odnoseću se noticu.

U koliko se pak tiče činjenice, što nisam dao izpraviti dopise, izašle u njekojih talijanskih novina, razlog tražiti je u tome, što nesmatram vriednim pripošlati izpravaka novinama, koje sviestne si tóga a takodjer promišljeno donašaju neistine.

Kastav, 31. jenara 1900.

Sa štovanjem

občinski glavar:
Kaz. Jelušić v. r.

Za djačko družtvo u Pazinu priposlao je našemu uredničtvu čestiti naš rodoljub g. Frane Skalamera iz Berseča 10 kruna. Slaveć svoj srebrni pir, sjelio se velevriedni naš Frane siromašne naše mladeži, koja polazi hrvatsku gimnaziju u Pazinu.

Zahvaljujuć se u ime naše sirotinje čestitomu rodoljubu, želimo mu vruće, da bi u zdravlju i zadovoljstvu doživio i zlatni pir, a njegov plemeniti primjer neka sliede svi oni, koji mogu išta žrtvovati za spas Istre. Živio nam dični Frane i Tvoja vriedna drugarica!

Molba. Radi znanstvenih ciljeva bilo bi potrebito, da se dozna štogod pobliže o Matiji Grbiću (Matthias Garbitius) iz Istre, koji je postao radi temeljitog poznavanja grčkoga jezika, učiteljem toga jezika na sveučilištu u Tübingenu. Bio je suvremenik Martina Lustera. Th. Elze u knjizi: Die Universität Tübingen, kaže, da potiče iz Labina.

Tko znao bilo štogod o tom glasovitom mužu, neka to priobći dr. Gjuri Körbleru profesoru u Zagrebu.

Ni u Dalmaciji nema iredentista! Nedavno priredili su zadarski Talijani ples na korist zlosretne „Lege". Na taj ples dovelo je veslarsko družtvo u plesnu dvoranu konzula talijanske kraljevine, koga pozdravi glazba talijanskom kraljevskom himnom. To se dogodilo god. 1900. u glavnom gradu kraljevine Dalmacije, gdje imade austrijskih oblasti i gdje sjedi c. k. namjestnik.

Proti vinskoj klauzuli. U Gradiški sastali su se dne 11. t. mj. furlanski vinogradari, da viećaju proti obnovljenju zlosretne klauzule u austro-ugarsko-talijanskom ugovoru. Svi govornici, medju njimi i zemaljski i državni zastupnici — izjaviše se proti obnovljenju klauzule. Izabran bijaše odbor, koji ima sastaviti spomenicu na vladu, u kojoj će se moliti, da se neobnovi onu klauzulu i da se oslobodi vinogradare od poreza, dok ovi neobnove vinograde.

Dalmacija proti vinskoj klauzuli. Dne 12. t. mj. sastali se u Splitu na poziv dalmatinske vinarske zadruge načelnici občina, zastupnici naroda, te predsjednici trgovačkih komora Dalmacije, da se dogovore o tomu, koje njim valja poduzeti korake proti obnovljenju vinske klauzule u trgovačkom ugovoru izmedju Austro-Ugarske i Italije. Na sastanku bijahu zastupane sve političke stranke. Predsjedno je odvjetnik dr. Tomaseo. Nakon obširne i temeljite razprave, bijaše izabran odbor, koji ima sastaviti spomenicu vladi, u kojoj će se izraziti molbu i zahtjev čitave Dalmacije, da se onu nesretnu klauzulu izpusti iz budućega ugovora. U spomenuti odbor bijahu izabrani gg. zastupnici Borčić, Salvi i načelnik iz Selaca na Braču g. Didolić.

Na sastanku bijaše zaključeno, da se širom pokrajine sazove mjestne sastanke u istu svrhu.

Slavenski klub u Pragu. U Pragu se već dulje vremena radi, da se osnuje slavenski klub, kojemu bi bio zadatak, da širi, medju Slavenima slavensku uzajamnost. Glavna skupština toga kluba bila je dne 18. febrara. Medju osnivači toga kluba vidimo ugledne Čehe, kao: dra. Podlipnoga Gregra, Brettera, Kadleca, dra. Vladislava Čerčiju i dr. Utemeljitelji plaćaju 500 kruna najmanje, bilo na jedanput ili u pet godišnjih obroka. — Podupirajući članovi plaćaju 60 kruna na godinu, a izvršujući 2 krune mjesečno. Izvršujućimi članovi mogu biti novinari, književnici i umjetnici, koji rade za slavensku uzajamnost. Prijave članova primaju gg. Prokop Greer, upravitelj „Na Lista" i šefredaktor „Politike" E. Bretter.

Iz blaženo zemlje. (Škola u stali.) U Italiji ima 21 sveučilište, što no ih uzdržava Italija ogromnim novcem, ali kako je tamo sa narodnimi školami, dokazuje ovaj slučaj. U Berleziju je osnovana škola u stali. Ta je stala doduše velika, móra da je velika, kad je u njoj 30 konja, krava, mazga i drugih životinja. Al u njoj ima mjesta i za 30 učenika. Učenici sjede na zemlji, a za noge su im izkopane jamice. Učitelj se zove Pietro Gioveli, ima 50 for. godišnje plaće i slobodan stan u školi. — Eto tamo široko polje zlosretnoj „Legi".

Stari srebrni sitni novac od 20, 10 i 5 novč., koji su izvan prometa stavljeni, odkupljuju se kod svih državnih blagajna i poreznih ureda kroz godinu dana uz 50% nominalne vriednosti, t. j. uz polovicu njihove vriednosti.

Sv. otac — baštinik. Pokojni kardinal Jacobini imenovao je u svojoj oporuci universalnim svojim baštinikom sv. otca Leona XIII. Ta baština iznosi 200.000 lira i nekoliko vinograda. Prigodom prenosa mrtvih ostataka kardinala Jacobini-a, očitovalo je rimsko pučanstvo na veličajni način svoju žalost. Na tisuće ljudi zapremilo je ulice, što vode od Via Dondotti do apoštolske crkve i kojima je prolazila vrlo duga žalobna povrka, koja je brojila više od tri tisuće osoba. U apoštolskoj je crkvi blagoslovljeno mrtvo tielo, a zatim prenešeno na Campo Verano.

Najveći grad na svietu, London, ima po posljednjem popisu 6,500.000 stanovnika. Svake godine naraste žiteljstvo za 80.000 duša. Računano je, da se u Londonu svaka tri časa rodi jedno diete, a svakih pet minuta umre jedna osoba. U Londonu živi više židova nego u Palestini, više Škota nego u glavnom gradu Školske Edinburgu, više Iraca nego u irskom Belfastu, više katolika nego u Rimu. Duljina londonskih ulica iznosi 13.000 km. U tom velikom gradu dolazi na svakih 100 stanovnika 31 čovjek bez zanimanja. Redarstveni zapisnici obsežu 220.000 imena zločinca od običaja. London treba na godinu 400.000 volova, 1, 500.000 komada svinja, 8 milijuna drobnog blaga, 400 milijuna funtih riba, 500 milijuna kamenica ostriga i 500 milijuna litara piva.

Konac papirnatim forintačam. Odbor za nadziranje državnih dugova priobćuje, da bijahu sve papirnate forintače u iznosu od 57,883.361 uništene. Ove forintače izgubiše vriednost dne 9. julija 1894. Od te ogromne svote papirnatog novca nebijaše promjenjeno 671.978 for. te je taj novac pošao izgubljen, ili da budemo jasniji, država je tu svotu pristedila.

Krunske banknote. Austro-ugarska banka sprema se, da stavi u promet krunske note u mjesto dosadašnjih. Nacrti su već diomice gotovi, a diomice se spremaju, no do izvedenja trebati će još mnogo vremena, jer treba tiskati ogromno množtvo banka, a pri tom valja vrlo oprezno postupati. Najprije će doći u promet, valjda u rujnu t. g., note po 20 kruna, za kojima će 1. jenara 1901. sliediti note po 10 kruna, a odmah za tim po 50 kruna. Poslije toga doći će red na note po 100 kruna, po 500 kruna i po 1000 kruna. U cielom stavili će se u promet: 18 milijuna komada po 10 kruna, t. j. 180 milijuna kruna; 20 milijuna komada po 20 kruna, t. j. 400 milijuna kruna; 5 milijuna komada po 50 kruna, t. j. 25 milijuna kruna; 5 milijuna komada po 100 kruna, t. j. 40 milijuna kruna; 300.000 komada po 500 kruna, t. j. 150 milijuna kruna i 300.000 komada po 1000 kruna, t. j. 300 milijuna kruna. U svemu dakle 48,600.000 kruna. Nakon dvije godine pokazati će izkustvo, od kojih bi nota valjalo više izdati.

Uvedenje sladne kave, koje je po prilici prije jedan decenij počelo, a danas gotovo čitavi civilizovani sviet zahvaća, pokazuje se uslied svojih povoljnih posljedica sve većma obćenitijim za zdravlje i narodno gospodarstvo. Dapače ne može se procieniti, kolika je prišteđuja postignuta u novcu, a opet koliki je uspjeh postignut obzirom na blagostanje i jakost (čvrstoću tiela) ovim zdravim, domaćim kávnim napitkom, koji je stopram tvrdka Kathreiner iznesla na javu i upravo podigla na glas. A ne će jamačno, ni dugo potrajati, da će se Kathreinerovi Kneippova sladna kava kao najodličniji pridodatak k zrnatoj kavi udomiti u svakoj obitelji ili tamo, gdje je zrnata kava od liečnika zabranjena, takodjer čista piti. Zato podpuno priznanje i pohvalu doista zaslužuje svaka revna gospodarica, koja je ovo važno zdravstveno poboljšanje našega dnevnoga običajnog napitka na blagoslov svojih uvela ili uvadja i unapređuje.

Družtvene viesti.

Plesovi u Puli. Ove je subote sokolski ples „Sanjetne noći". Sokoli dolaze u družtvenom a svi ostali u ljetnom odielu. Blago onima, koji se budu mogli nasladjivati u tropskome kraju ispod palma i naranča!

Zaključni ples ovih poklada je utorak, i to „m a s k a r a d a“ sokolska. Tako i valja. Na rastanku sa veselom dobom, treba skupiti sve sile, te se podati šali i zabavi, dok sve zvono ne opomene na post i pokoru.

Damski ples Čitaonice u Puli. Svakako, izmedju svih plesova, štono se nanizali tečajem ovih poklada, to je najsjajnije uspio d a m s k i p l e s. Uglednog se je obćinstva sabrala po izbor kita, te u brzo ispunila družtvene prostorije. Pa niesi znao, bi li se više divio sjajnim i svjetlim toiletama te nježnim lišćima krasnog spola, il divotnom onom rasporedu, udesbi pa obilju cvijeća a naoseb ljubica, te uglednosti, vedrini i nekom miomilju, kojim je bilo sve zaokruženo. Svaka čast ide gospojinskom odboru, koji je znao sve tako liepo udesiti, te se trsio, da ovaj ples ispane u svakom smislu krasno. Uz ostale figurativne plesove, 12 je parova plesalo k o l o. Zabava je potrajala do u zoru u podpunom skladu i oduševljenosti.

Članovi družbe s. Mohora neka se upišu i uplate članarinu najdulje do zadnjeg ovog mjeseca, i to kod povjerenika u ulici Muzio 105.

Ples na korist naše družbe. Hrvatska mladež iz Rieke i Sušaka priredjuje u subotu dne 24. t. mj. sjajan ples u prostorijah hrvatske čitaonice na Rieci, a na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Bilo uspješno i sretno!

Hrvatska čitaonica u Kastvu priredjuje u nedelju dne 25. febrara t. g. u prostorijah „Narodnog doma“ zabavu sa prestavom i plesom. Čist je prihod u dobrotvorne svrhe. — Darovi primaju se sa zahvalnošću.

Nova podružnica družbe sv. Cirila i Metoda. U nedjelju, dne 25. t. m. okolo 4 sata poslije podne, otvoriti će se mješovita podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Dragué—Grimaldu i to na Grimaldi uz obični dnevni red. Pokretači ufaju, da će naše pučanstvo tih mjesta toga dana doći na Grimaldu u velikom broju, da se dostojno otvori to novo družtvo

Podružnica sv. C. i M. u Štrpedu, obdržavati će redovitu godišnju glavnu skupštinu u nedjelju, dne 25. t. mj. u kući Antuna Flega-Tončića u Štrpedu na 4 sata po podne.

Narodno gospodarstvo.

Kašalj, koji ne da dihati. Uzme se dobru šaku rutve, drugu šaku ivice, šaku kore biele raševljkove, opet šaku kore biele jasenove i deset novčića kanele u kori, pak se samelje u brašnu, sve se to skupi zajedno i metne se u jedan bocun od 3 (tri) litra i ulija se dvi litre i pol zdrava bieloga vina, ako ne, onda opola zdrava. Prije nego se počne piti, uzmuća se uviek; pije se jedna čikara na štesrce svako jutro, poslie jednu uru uzmi štogod mlaka a nipošto vruća. Kad popiješ, javi prieko „Pučkoga Lista“, odnosno „N. Sloge“, kako i koliko ti čini koristi.

Liek za rane svake vrsti. Usječe se rastova drveta debela kao ruka, zažeže se u ugljen: ne poliva se vodom, nek se utrne samo, poslie toga samelji u mlinu ili stuci fino, pak prosij. Kad si samlio, uspi u jednu lončinu i ulij ulja; učini od toga kano jednu finu kašu i drži u jednoj posudi. Do potribe namaži krpu, pak privij na ranu; nikad nemoj to prati nego pospugaj čistom krpom, ako što ima. Ovo neda, da se rana usmrdi; zaraste u četiri dana kako koja; privije se u jutro i večer.

Liek kad boli uho. Meda, ulja od trementine, to se umete fino, pak se ulije u uho u jutro i veče, a uviek se začepi pamukom.

Sredstvo za tamanenje gadnih i dosadnih stjenica. Uzmi 3 do 4 litre vode, u nju nastruži 100 grama žutog sapuna i pristavi u loncu k vatri, da prokljuća i da se napravi jaka sapunjača. — U sapunjaču uspi pol kg. soli i pusti, da se dobro raztopi. — Ovom vodom — čim je vruća, tim je bolja — pomaži zidarskom kefom svuda, gdje ima stjenica do tri puta, te ćeš utamaniti stjenice i njihova jaja. —, Sredstvo je jednostavno i jeftino, pa je dobro pokušati.

Ne progoni sliepog miša. Sliepog miša ili kako ga još zovu šišmiša ili netopira, ne progoni. Ova životinjica hrani se naime zareznici, gušjenicami, te ih proždere veliku množinu. Tako jedan jedini netopir može u jednoj noći proždirati oko stotinu zarežnika, što je gospodarstvu od prevelike koristi. Dakle ga ne progoni.

Listnica uredničtva i uprave.

G. učit. V. Z. Sv. Petar u Šumi. — Na Vaš zahtjev rado izjavljujemo, da Vi niste auktor dopisa „Bistrimo“ u br. 6. o. g.

Javna zahvala.

Duboko ganuti, izrazuju podpisati ponajljepšu zahvalu svim državnim i osebnim oblastima, kano što i svim onim dobrim osobama, koje su im nastojali ublažiti njihovu gorku tugu, te otpratili do potonjeg otpočila njihovog nikad dosta oplakivanog sina, brata odnosno strica

Dragutina Reja

c. kr. poreznog oficijala,

il sa podarenjem cvieća il vienaca nastojali podičiti blagu uspomenu našeg pokojnika.

P u l a 16. veljače 1900.

Ivan Reja, brat. **Josip Reja**, otac. **Izidor Reja**, bratučed (medic.)

Oglas.

Preporučamo se slavnomu obćinstvu za slikanje soba i zgrada, kavana, gostiona, kazališta i crkava bilo jednostavno ili raskošno, te svakovrstno slikanje na ruku okolica itd.

Slikaju na ulje vrata i prozore jednostavno ili imitacijom drva, čela na zgradama, kupalištne sobe, ograde, R e c l a m e svake vrsti, napise na staklu, željezu, drvu i platnu sa najukusnijim pismenima; bojadišu i pozlaćuju crkvene kipove, sve sa cienama tako niskim, da se ne boje nikakve utakmice.

Slične radnje preuzimljemo i za pokrajinu.

Na zahtjev izradjujemo i nacrte za radnje i držimo bogati i birani zbornik uzoraka za tapetovanje.

Sa osobitim počitanjem

Vinko Despalatović i Franjo Opatić

slikari.

Pula, Via Sergia br. 52.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	*kg*	po	K	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	„	„	„	3·—
Svieće i duplire II	„	„	„	2·40
Tamjan lacrima I	„	„	„	2·40
„ „ II	„	„	„	2·—
„ granis	„	„	„	1·20
Povošteno platno za oltare	*m*	„	„	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naruče u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

Jernej Kopač,
svećar u Gorici.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domači lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Poziv

na

XIII. redovitu glavnu skupštinu

kotarske gospodarske zadruge u Buzetu

koja će se držati dne

24. febrara 1900. u 9 ura p. p.

u obćinskom uredu u Buzetu.

Dnevni red:

1. Uplaćivanje godišnje članarine.
2. Nagovor predsjednikov.
3. Izvješće tajnikovo.
4. Izvješće blagajnikovo i proračun za godinu 1900.
5. Predlozi, upiti i zaključci.
6. Izbor novogu odbora za dobu do 1902. godine.
7. Žriebanje dobitka raznih voćaka, orudja, i imena dvojice, koji će se doživotno učlaniti u družtvo sv. Jeronima.

Pravo na dobitke i učlanjenje imati će samo oni, koji budu do dana skupštine uplatili barem članarinu za godinu 1898.

Kotarska gospodarska zadruga

B u z e t, 9. febrara 1900.

Predsjednik:

J. Draščić.

Podpisani preporuča p. n. obćinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim narebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačani željezoviti širup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofulznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 fiorin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, želudačne grčeve, šatica, groznica ili zimnica, zavijanje ili griznja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i razne bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čili i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, zgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i otteklini, poslie težkoga napora, za objačisanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfrišćaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskužavanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peruščini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkoću, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena večem lončiću 1 fiorin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 fiorin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma. Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Broj 9. U Puli, dne 1. marca 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće, 4 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Nova austrijska vlada.

Na drugom mjestu današnjega broja priobćujemo obširno izvješće o prvih tri sjednicah carevinskoga vieća. U prvoj od tih sjednica predstavilo se je novo ministarstvo, i ministar predsjednik dr. Koerber razvio je program novoga ministarstva.

Priznati valja, da je austrijski ministar predsjednik ovaj put obširnije razložio svoj program nego li su to njegovi predšastnici običavali i da je mnogo toga liepa i dobra obećao, što će kano obično na papiru neizpunjeno ostati. Neda se tajiti, da je ovomu ministarstvu iskreno do toga stalo, da umiri i zadovolji razne narodnosti, nu bojimo se, da će mu to po razvijenom programu ministra predsjednika posve za rukom poći.

Mudra je rečenica, da ne valja suditi čovjeka jedino po riečih, već osobito po njegovih dielih. To vriedi osobito za vlade, a navlastito za austrijske vlade. Izkustvo bo nas uči, da su sve skoro dosadašnje austrijske vlade nastupile sa liepimi programi i bogatimi obećanji, od kojih se nije za većinu državljana sko.o nijedno izpunilo. Lahko je obećati, ali teško izpuniti, ako se neima prave volje i čuvstva dužnosti i pravednosti.

Nu da vidimo, što donaša u svom krilu nova austrijska vlada svojim narodom.

Ministar predsjednik kaže u ime cieloga ministarstva, da njegova vlada nije stranačka vlada i da ona nepripada nijednoj stranci carevinskoga vieća. Ovoj tvrdnji ministra predsjednika težko će povjerovati onaj, koji znade, da sastavljaju novo ministarstvo sve sami Niemci osim dvojice ministra zemljaka, jednoga naime za Češku, drugoga za Galiciju, koji su bez listnice i koji neimaju ni dužnostih ni prava kao ostali njihovi drugovi.

Većina austrijskih državljana, Slaveni naime, neimaju niti jednoga svoga člana u novom ministarstvu, koji bi zastupao koju važniju granu javnoga života. Nemoguće je dakle vjerovati ministru predsjedniku, da njegova vlada nije stranačka i da ne pripada nijednoj stranci. Nju doduše sačinjava većina visokih činovnika, nu ovi su po svom uzgoju i čuvstvu Niemci, koji mogu biti donekle pravedni i nepristrani, ali pripadnici jednoga naroda ili stranke ostaju oni uviek. Neima dvojbe, da imade medju njimi visoko naobraženih i vrlo sposobnih muževa, koji teže za tim, da se narodi nagode, da se izpostavi mir i red u monarhiji na temelju nepristranosti i ravnopravnosti, nu dvojimo, da će oni uspjeti na temelju programa, što ga je razvio ministar predsjednik.

U tom programu ističe se osobito riešenje narodnog pitanja, ali to pitanje imalo bi se za sada riešiti samo u Českoj i Moravskoj, gdje Niemci gube danomice nadvladu nad českim narodom i gdje se boje, da bi mogli danas sutra doći u onaj položaj, u kojem se sada nalaze Česi. Boje se naime za svoju prevlast, jer je nenaravska i protuzakonita koli u Českoj toli u Moravskoj, a da nedodju u podredjeni položaj, hoće da si osiguraju budućnost.

Novo ministarstvo neobziruć se ni najmanje na tužno stanje ostalih Slavena, osobito Hrvata i Slovenaca ovdje na jugu obzirom na jezikovno pitanje, govori samo o tom, da će se ono zauzeti za riešenje jezičnog pitanja u Českoj i Moravskoj.

Vlada obećaje doduše, da će podastrieti na ustavni pretres osnove za riešenje jezičnog pitanja u Austriji, nu težko je čekati to riešenje onim, koji trpe i stenju najviše pod nesnosnim jarmom tudjeg gospodstva.

Mir se mora stvoriti, kaže ministar predsjednik, ali do mira nemože doći nego li na temelju podpune jednakosti i ravnopravnosti sviju naroda, koji sačinjavaju Austriju. Dok bude gospodujućih i podredjenih naroda, dok budu jedni zapovjedali a drugi niemo slušali, dotle nemože biti mira ni zadovoljstva.

Niemci na sjeveru, Talijani na jugu moraju si jednom za uviek izbiti iz glave, da su oni nješto višega u ovoj poli monarhije i da su oni stvoreni za to, da vladaju i da njim Slaveni, većina državljana, služe i robuju.

Najprije valja dakle priznati i provesti ravnopravnost u svih granah javnoga života, za sve narode, koji su zastupani na carevinskom vieću i tada moći će se govoriti o miru i zadovoljstvu naroda Austrije.

Nagodba izmedju Čeha i Niemaca u Českoj i Moravskoj kad bi i uspjela, neznači jošte, da je tim u Austriji uveden mir i red i da je zadovoljeno svim narodom.

Bez provedenja ravnopravnosti u čitavoj Austriji ne bude mira ni zadovoljstva. O gospodarskom programu novog ministra drugom sgodom.

Carevinsko vieće.

Beč 25. febrara 1900.

Četvrtak dne 22. t. m. se je carevinsko vieće opet sastalo. Dnevni red prve sjednice bio je onaj isti, koj bijaše mjeseca decembra 1899, kad se je carevinsko vieće razstalo.

Nebih rad bio zao prorok, ali koliko mogu suditi po prvih dvih sjednicah, i po svem što se dogadja u njih i izvan njih, moram reći, da će istim dnevnim redom, neriešenim, carevinsko vieće i opet svršiti, i to ovo i onakvo kakvo je po svoj prilici za uviek.

Neću da duljim prorokovanjem, nego evo me da u kratko izvjestim ob onom, što se je dogodilo i što se dogadja.

Predsjednik Dr. Fuchs otvori sjednicu. Bilježnici čitaju razne pripise, med kojimi je svakako najznamenitiji onaj ministra predsjednika D.ra pl. Koerbera, kojim javlja imenovanje njegovo za ministra-predsjednika i voditelja ministarstva nutarnjih poslova, i ostalih ministara. Vriedno je kod toga pripomenuti, da su više od 20 godina bili ministri-predsjednici razni krezovi, grofovi, ili najmanje baruni, a da je sadanji ministar-predsjednik Dr. Koerber prosti plemenitaš.

Poslie pročitanja pripisa, javio se je za rieč ministar-predsjednik, i predsjednik mu ju je podielio.

Ministar-predsjednik razvio je na to program svoj i svoje vlade.

Želi da se zaboravi oluje koje su vladale u zastupničkoj kući za posliednjih godina, i izraža nadu, da će razprave na temelju medjusobne lojalnosti izmed kuće i vlade biti koristne za državu i narode. Veli, da njegova vlada nije stranačka, i da takova nemože ni biti, jer su stranke narodnostne, a država nije jednotna narodnostna država. Vlada smatra za svoju najveću dužnost, da kuša riešiti narodnostna pitanja. Ni ne sanja, da bi jih tako lahko rješila, nit misli, da se mogu riešiti po jednoj šabloni. Na prvom mjestu imadu se riešiti odnošaji u Českoj i Moravskoj, pak je s toga pozvao na razgovore predstavnike svih stranaka u tih dvih krunovinah, razgovore koji još traju.

Vlada ima najbolju volju, da na temelju ravnopravnosti stalno uredi jezikovno pitanje. Mir se mora stvoriti; to zahtjeva cielokupno miroljubivo pučanstvo; to je nuždno, da se uzmogne dati na produktivan rad koj je već nekoliko godina zastao. On štuje narodnostno čuvstvo, ali misli, da se isto tako mora cieniti kultura i blagostanje; koje su jednako vriedne za sve narode, i koje svi narodi zahtjevaju.

Želi prije svega, da se rieši već predležeći proračun za godinu 1900, i dozvole sredstva za investicije, jer se inače nemože zadovoljiti potrebam pučanstva.

Vlada ima pripravne zakonske osnove za izgradnju važnih željeznica, medju kojimi je svakako najznamenitija druga glavna pruga za Trst, koja će ići preko Tura, Karavanka i Bohinjske doline prema jugu, a druga preko Pyrna prema sjeveru u Češku i sjeverni dio srednje Evrope. I Trsćansku luku će urediti. Pospješivati će i plovitbu po rieka, te u obće obrt, trgovinu, izvoz, i brinuti se za socijalna pitanja. Kod sklapanja trgovačkih ugovora sa stranimi državami, štititi će probitke poljodjelstva, obrta i trgovine. Nastojati će pridignuti gospodarstvo imenito tim, da će podupirati ustrojivanje novčanih družtava sa omedjašenim jamstvom. Raditi će o poboljšanja financa u pojedinih krunovinah, i već kod budućega zasjedanja sabora predložiti odnosnu osnovu, ako medjutim zaključi pogadjanja sa zemaljskimi odbori. Naučna uprava pobrinuti će se za poboljšanje srednjih i viših škola, kao i za niže i više obrtne zavode. Kod svega toga treba vlada podpore parlamenta, pak ga s toga moli, da se dade na odnosni rad istodobno sa nastojanjem za uredjenjem narodnostnih pitanja. Država da mora živiti, ona da je zavjetište državljana.

Ministru-predsjedniku su mnogi zastupnici povladjivali.

Mladoček Dr. Engel predložio, je da se u sliedećoj sjednici otvori razprava o programu vlade i da se odmah razpravlja prešni predlog glede radnika u ugljenicih. Poljak, preuzvišeni Jaworski, predlaže, da se razprava o programu vlade povede u jednoj od budućih sjednica — on hoće najme. da se nestavlja zapreka razpravi o novacih. Socijalni demokrat Dašinski hoće, da se odmah razpravlja prešni predlog glede radnika u ugljenicih. Njemci nacionalci i liberalci izjavljaju, da neće glasovati za nijedan predlog o razpravi programa, prvi jer da će vladu suditi po djelih, drugi jer da ima dovoljno predmeta za razpravljati.

Bilo je odlučeno, da se razpravlja dnevni red, zakonska osnova o novacih, da se na svrsi sjednica razpravlja o rečenom prešnom predlogu, i da se u jednoj od budućih sjednica povede razprava o programu vlade.

Pošto su govorila dva govornika o osnovi o novacih, govorio socijalni demokrat Verkauf o prešnom predlogu glede radnika s ugljenicih.

Već u prvoj sjednici podneslo se je mnogo prešnih predloga i interpelacija. Od prešnih predloga znamenit je onaj Mladočeha D.ra Pacaka i českoga veleposjednika grofa Palfy-a, i njihovih drugova, u kojim se poziva c. kr. vlada, da opozove nezakoniti i nevaljeni odpis ministra pravosudja od 16. oktobra 1899., i da najstrože i u svakom obziru štiti ravnopravnost svih naroda Austrije.

Obzirom na interpelacije vriedno je zabilježiti, da je Mladoček Pospišil i drugovi upravio na ministra bogoštovja i nastave interpelaciju pisanu posve u českomu jeziku, da je predsjednik parlamenta izjavio o toj interpelaciji kao i o svih drugih, da ima zakonite podpise, i da će ju kako i druge izručiti dotičnomu ministru, te da je od rieči do rieči tiskana u stenografičkom zapisniku.

Zastupnici Dr. Laginja i Spinčić postavili su interpelaciju glede konstituiranja občinskoga zastupstva u Oprtlju.

Toliko o prvoj sjednici, koja je još dosta gladko prošla.

* * *

U drugoj sjednici, petak dne 23., bilo je već takovih prizora, koji nedaju slutiti da bi parlament mogao dugo trajati. Nije

se doista tvarno nevaljivalo na predsjednika ili na ministra, ali bilo je riečmi toliko toga, da mnogi označuju sjednicu groznijom nego li bijaše ijedna do sada.

Biti ću posve kratak.

Još prije prelaza na dnevni red psovali su se bečki antisemiti i liberalci gore nego ni najrazpušćenije piljarice.

Član mladočeskoga kluba Dr. Stransky predložio je u neznatnoj stvari poimenično glasovanje, koje se je takodjer pravilo. To je imalo za posljedicu, da je vit. Jaworski, predsjednik poljskoga kola i predsjednik izvršujućega odbora desnice odkazao već prije sazvanu sjednicu toga odbora.

Kod razprave zakonske osnove o novacih govorili su Šenererijanac Türk, Mladoček Doležal i ministar domobranstva grof Welsersheimb. Türk govorio je upravo bezobrazno koli o slavenskih narodih toli o Njegovom Veličanstvu cesaru i kralju. On hoće dakako samo njemački jezik u svem javnom življenju u monarhiji, pa tako na prvom mjestu i u vojsci; on, kao i njegovi drugovi izriču se javno za to, da bude naša monarhija državica podredjena Njemačkoj, a naš cesar i kralj dakako podložnik njemačkoga cesara kako je n. pr. kralj Bavarski, ili Saski, ili koji drugi njemački knez. I Mladoček Doležal govorio je jako žestoko proti upravi u vojsci i onim koji su njoj na čelu. Ministar domobranstva branio je upravu vojske, pobijao zahtjeve Mladočeha Doležala glede prava slavenskih naroda u jezikovnom obziru u vojsci, i zagovarao njemački jezik kao jedinovaljani u njoj, kako da jest od davnine — što dakako neodgovara istini, te je sa dotičnim dielom svoga govora pokazao, da se nerazlikuje mnogo od zastupnika Türka, kad hoće dati njemačkomu jeziku u vojsci po prilici ono isto mjesto koje i Šenererijanac Türk.... Dakako da nije s njim jednake misli glede odnošaja naše monarhije i monarha naprama Njemačkoj i njemačkomu cesaru, pak je s toga upravio njekoliko rezkih riečí na Šenererijance. Težko da je pri tom promislio, da je postupak oblasti i cieli sustav uprave doveo do toga da može u monarhiji biti u obće ljudi kakav je Türk i drugovi.

U nastavku razprave o prešnom predlogu glede radnika u ugljenicih, oglasio se je za riec i dobio ju novi ministar poljodjelstva grof Giovanelli, pri čem opažam, da nije to onaj koji bijaše svojedobno kotarski kapetan u Puli i namjestnički savjetnik u Trstu, nego da je to bivši viši sudbeni činovnik.

Taj ministar poljodjelstva nije govorio nego čitao, tako da su svi koji su iznenada došli u sabornicu mislili, da čita odgovor na kakvu interpelaciju. Njegov čitani govor nesamo da nije ni malo odgovorao težnjam socijalnih demokrata, nego nije odgovarno niti željam velike većine zastupnika, koji žele da se stanje radnika u ugljenicih, kao i u rudnicih, i radnika u obće poboljša. Taj njegov čitani govor nesamo da nebijaše stvarno prijazan za radnike, nego ga je novi poljodjelski ministar tako nesretno sastavio i tako nesretnim tonom čitao, da se nije nikomu dopao. Socijalni demokrati su kod toga govora upravo biesnili. Naskakivali su proti ministru kao psi proti živoderu, i nabacivali se nanj najprostijimi psovkami. Sve zvonjenje i opominjanje predsjednikovo nije ništa koristilo. Socijalnim demokratom pridružili su se u psovanju Šenererijanci, da psuju na ministra domobranstva. Svaki čas očekivalo se je tvornih napadaja, do kojih ipak nije došlo. Predsjednik je zaključio sjednicu. Psovke još nisu prestale, dok se nisu ministri malo po malo iz dvorane pobrali.

Ministar-predsjednik Koerber išao je u Budapeštu, da izvjesti o tih dogodjajih Njegovo Veličanstvo, i možda da učini predloge za dalnji postupak vlade.

Ni jedan nenalazi izlaza iz ovoga stanja, ili bolje još se neće da se nadje jedini pravi izlaz.

Češki zastupnici su u duhu obstrukcije, dok se bar njeka zadovoljčina neda češkomu narodu; češki veleposjednici su uza nje, osim glede najnuždnijih potreba države; slavenska narodna kršćanska sveza reć bi da je i ona kao ovi posliednji. Poljaci su već javno očitovali, da neće sveze s onimi, koji hoće obstrukciju; tako misle i njemački katolici. Desnice kao da već nejma. Njezin izvršujući odbor još nije imao sjednice.

* * *

Treća sjednica obdržavala se je dne 26. februara, dakle na pustni ponedjeljak. Da se pripusti vremena dolnjeaustrijskomu zemaljskomu saboru, počela je sjednica zastupničke kuće u 3 sata poslie podne i trajala je do $10^1/_2$ u večer.

Odmah na početku sjednice upozorio je predsjednik zastupnike, da onakvi prizori, kakvi su se zbivali u drugoj sjednici, stavljaju u pogibelj parlamentarizam, i molio jih da se onakovih prizora čuvaju. Je li to ili što drugo doprinielo, valja reći, tok sjednice bio je dosta miran.

Poslie zaključene razprave o novacih, kod koje je govorio i zast. Biankini, priglasio se je mladočeski zastupnik Doležal za stvarni izpravak, te je odbio ponudu Šenererijanca Türka, kao da će oni poduprieti mladočesku obstrukciju. Oni da ju mogu voditi i sami, a neće pomoći od onih, koji imadu svoj ideal izvan monarhije, u Njemačkoj-Pruskoj.

U razpravi o radnicih u ugljenicih, htjeo je ministar-predsjednik ublažiti utisak što ga je na zastupničku kuću učinio čitani govor ministra poljodjelstva, pa je izjavio da se je toga ministra zlo razumjelo, da je vlada prijazna onim radnikom.

Zastupnici Spinčić i Dr. Laginja podali su prešan predlog za podporu stanovnikom iz Podgradske i Materijske obćine, silno oštećenim sa poledicom imenito na voćkah dne 14., 15. i 16. decembra prošle godine. (Taj predlog donieti ćemo drugi put u cielosti). Sliedeća sjednica je bila na pepelnicu dne 28. februara.

Ovdje je i zadnji pokladni dan kao svaki drugi. U svih školah n. pr. je poučavanje kao i svaki drugi radni dan.

Politički pregled.

U Puli, dne 28. februara 1900.

Austro-Ugarska. Na drugom mjestu današnjega broja donašamo obširno izvieše o započetom djelovanju carevinskoga vieća na kojega upozorujemo čitatelje. U dolnjoaustrijskom zemaljskom saboru prihvaćena je nova izborna osnova za grad Beč. Prema toj osnovi birati će se do mala polovica gradskoga zastupstva na temelju novoga zakona. Obćeniti je glas, da će pobiediti kršćanski socijalisti ili stranka sadašnjega načelnika dr. Luegera.

Subotu večer obdržavao je poljski klub na carevinskom vieću važnu sjednicu. Razpravljalo se glavno o tom, da li se imade prekinuti odnošaje sa mladočeskim klubom, ako ovaj poprimi obstrukciju. Stvoren bijaše sliedeći zaključak: Vjeran svojim autonomističkim i parlamentarnim načelom može poljski klub sa strankami, koje priznaju ista načela samo na toliko u sporazumku raditi, na koliko te stranke teže za parlamentarnim oživotvorenjem ovih načela, a da se pri tom nesprieči tečaj posala u carevinskom vieću.

Hrvatska. U subotu je previšnjim pismom Njeg. Veličanstva zasjedanje hrvatskoga sabora zaključeno, koje je započelo koncem novembra 1899. Proračunska razprava bijaše osobito duga, važna i zanimiva. U toj razpravi sudjelovalo je u svemu 36 govornika. Opozicijonalni listovi pišu, da su zadovoljni sa uspjehom ovog zasjedanja, jer da su njihovi zastupnici uzornim djelovanjem pokazali izvanredne sposobnosti i vrline.

Srbija. Ministar financija gosp. Petrović sklopio je u Beču novi zajam od 10 milijuna dinara za grad Biograd. Vlada je naime uzela taj zajam na svoje ime a u gradske svrhe, jer sam grad nije mogao naći novca. Tim novcem urediti će se mnogi gradski poslovi kano taracanje, vodovod, utvrda savske obale, kanalizacija itd.

Rusija. Ruska vlada posvećuje glavnu svoju pažnju što boljem i kraćem spojenju svojih granicah sa dalekimi zemljami iztoka. Ona gradi neprestane željeznice, koje će njoj služiti u prvom redu u trgovačke svrhe, a mogle bi njoj rabiti i u vojničke svrhe. Ovih dana dogradjena je rusko-kinezka željeznica, koja spaja s jedne strane Mukden a na drugoj Post-Artur na velikoj kinezkoj željeznici.

Rat u južnoj Africi. Sa bojnog polja u južnoj Africi dolaze neizviestni glasovi. Po jednom izvoru nalazi se burski general Cronje u veoma pogibeljnom položaju već preko osam dana, dočim bi ga bili morali Englezi u tom roku hametom potući, kad bi bio zbilja njegov položaj toli zdvojan.

Po najnovijimi viestima Cronje se je nakon junačke obrane predao.

Franina i Jurina.

Fr. Ma da su si dobro omastili bradu oni protestanti, ki su hodili na kapitanat radi izbora.

Jur. Prijatelj kapitan da njim ni mogal pomoć, a oni od dišperije, da su počeli frajat.

Fr Baš pravo dèš, da frajat, zač se je jelo i pilo na puna usta i — niš platito.

Jur. Ma nekemu, ki ni još posemsega srama zgubil, da ni ta fraja à maka nikako va glavu sla.

Fr. Ča ga j' kušienca pekla?

Jur. Neznam pravo lego, da j' sam sobum brojil, da to nemore bit čist račun, zač da plaćaju danas fraju onisti, ki navadno od ljudi beći deru.

Fr. Ja, ja, ter sam ja sto puti rekal, da se ni ča z djavlom pačat.

* * *

Fr. Neki trgovac na Livadah, da je bil s pukom i za puk dok je bil siromah, a sada, kad se je zabogatil, da nemari više za puk.

Jur. Dragi ti, malo jih je na svetu, ki bi mogli reć, da neće do smrti petljat.

Fr. Je tako je, zač Bog dà, ma on more i zet.

Jur. Osobilo ako vidi, da oblada oholija onega, ke mu je pomogal.

Domaće i razne viesti.

† **Ivan Šabec.** Iz Trsta dolazi nam tužna viest, da je tamo preminuo dne 27. t. mj. nakon kratke ali težke bolesti poznati slovenski rodoljub i veleposjednik g. Ivan Šabec. Pokojnik bijaše poznat medju tršćanskim Slovenci kano čestit rodoljub i narodni dobrotvor, te će njegovu preranu smrt ocutiti težko nesamo mlada udova sa dvoje nejačadi nego tako-djer sva slovenska narodna i družtva u Trstu i okolici. Velevriednomu pokojniku vječni pokoj a njegovim milim naše iskreno saučešće!

Novi župnik u Barkovljah. Dne 25. t. mj. došao je u Barkovlje novoimenovani župnik veleč. g. Ante Kjuder, dosadašnji župnik u Tinjanu. Novoga župnika dočekali su sviestni naši Barkovljani vrlo srdačno. Na večer priredilo je pjevačko družtvo „Adrija“ svomu župniku na čast vrlo srdačnu ovaciju.

Nakanadni izbor za istarski sabor i talijanski kandidat. Talijansko političko družtvo za Istru proglasilo je svojim kandidatom za izborničtvo gradova Buzet —Izola i Milje gosp. dr. Mihovila Depangher-a, bilježnika u Piranu.

Kako je poznato one gradove zastupao je do sada poznati Bartoli, koji je nedavne položio mandat, jer njegovi istomišljenici odsudjuju njegovo djelovanje u carevinskom vieću.

Razpisana mjesta. Kod c. kr. ravnateljstva državne željeznice u Trstu razpisano je: jedno mjesto željezničkog čestara sa plaćom od 1100 K na godinu, te službeno odielo i stan, dotično stanarinu. Uvjeti: tehničko znanje; poznavanje njemačkoga i jednoga od zemaljskih jezika u govoru i pismu; austrijsko državljanstvo, neprekoračenih 45 godina, te 6 mjesečno službovanje.

Nadalje jedno mjesto brzojavnoga mešira. Uvjeti kano gori, ktomu strukovno znanje.

Na oba ova mjesta imadu pravo izsluženi podčastnici u smislu zakona od dne 19. aprila 1872. (drž. zak. br. 60). Molbe valja uložiti do 10. marca 1900. na ravnateljstvo državnih željeznica u Trstu.

Zastupstvo obćine Oprtalj. U Oprtlju vlada obćinom već preko svakog pravednog trajanja jedan odbor kojega narod nije izabrao. Ni javno proglašene izjave izbornika kojimi žele, da se tamošnje zastupstvo konštituira, nisu, barem do sada, koristile. Zato je trebalo stvar donieti pred veću javnost i možda će to koristiti.

U sjednici carevinskog vieća u Beču od 22. netom prošlog februara, postavili su narodni zastupnici dr. Laginja, Spinčić i drugovi na ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva nutranjih poslova sliedeću interpelaciju:

Mjeseca marča 1898. obavili su se izbori za novo zastupstvo obćine u Oprtlju (Istra).

Jednu odredbu c. kr. namjestničtva u pogledu onih izbora, ukinuo je vrhovni upravni sud kao neutemeljenu u zakonu jur 17. junija 1899. br. 4927, te bi se občinsko zastupstvo bilo moralo već davno konštituirati. Buduć se to do danas nije učinilo, i obćinom protuzakonito upravlja jedan nametnuti joj odbor, buduć nadalje dotičnu molbu izbornika političke vlasti neuslišuju, podpisani postavljaju upit:

Hoće li Njegova Preuzvišenost odrediti što je potrebito, da se zastupstvo za občinu Oprtalj bezodvlačno konstituira? — Beč, 22. februara 1900. Podpisani gg. dr. Laginja, Spinčić i 27 drugih zastupnika.

Učitelji se mlče. Ovih dana imali su nekoji delegati pučkog učiteljstva Istre, sastanak u Puli, da viećaju o poboljšanju svoga stanja i o pučkih školah u obće. Neznamo, pobliže koje su predmete razpravljali i kakove su jim odluke; nu nadamo se, da ćemo moći koju obširnije o tom reći u sljedećih brojevih ovoga lista. Po onom što do sada znamo, reći bi, da kakove borbe, recimo političko-narodne nije bilo, nego da se je radilo strogo o boljku učiteljskog stališa.

Pučka škola u Žbandaju. Dobivamo od tamo, da se ljudi smućuju, kako je zemaljski odbor tobože odlučio da pučka škola, što se ima tamo ustanoviti, bude talijanska. Evo što mi znamo o tom poslu. Stvar se ima ovako: Ljudi, kad su bili u Žbandaju pitani, izjavili su se svi, osim jednoga, za hrvatsku školu, kako je i pravo. — Občinsko zastupstvo u Poreču, pod kojim je podobćina Žbandaj, izreklo je od svoje strane da škola bude talijanska. Ali to nije baš da mora tako biti. Zemaljsko školsko vieće, koje jedino po zakonu odlučuje, odlučilo je, da Žbandajska škola ima prve tri godine biti na jeziku hrvatskom, to jest narodnom jeziku djece, a u zadnjih tri školskih godina, da ima biti u talijanskom jeziku.

Pored toga, da se u prve tri godine diete ima kao predmet obvezatni učiti talijanski (biti će par ura na tjedan) i u zadnje tri godine opet samo kao obvezatni predmet hrvatski.

Zemaljski odbor ili junta, da se je izjavila za talijansku školu, ali to nije odlučna stvar, jer kako smo rekli, jedino

zemaljsko školsko vieće zakonito odlučuje u kojem jeziku da bude škola.

Toliko možemo reći za danas. A da bude sve na čistu, najbolje će biti, da oni ljudi prose u kotarskoga školskoga vieća to jest kapitanata u Poreču, neka im dade jedan istiniti prepis odluke zemaljskoga školskog vieća za Istru u Trstu, da budu potanko znali kako je.

A da se stvar gradnje školske kuće nezavlači Bog zna do kada, neka mole od kotarskoga poglavarstva jednog čovjeka da izadje u Žbandaj nedjelni dan, pak da uzme na zapisnik kućne gospodare, koji neka izaberu jedan odbor od pet dobrih i poštenih ljudi, najme onih koji nisu „pogazili mliko materino", pak taj odbor neka dalje radi što bude potrebito.

Pastirski list za tršćansko-koparsko biskupiju. Iz prijateljske ruke primili smo za preostoječu korizmu pastirski list za tršćansko-koparsku biskupiju, u kojem razpravlja presv. nadpastir o koncu stoletja i o svetoj godini.

Diocezanske vjesti za tršćansko-koparsku biskupiju. Župnikom u Dolini bijaše imenovan veleč. g. Josip Zupan dosadašnji župnik u Brezovici; župnikom u Bazovici postao je veleč. g. Julij Varto ravnatelj biskupskog konvikta u Trstu i vjeroučitelj na državnoj gimnaziji i realci.

Iz Smike (blizu Kraljevice) piše prijatelj našega lista dne 18. t. mj. Nakon petgodišnjeg boravka medju nami, zapustio nas je ovih dana naš bivši velevrledni učitelj g. Tomislav Kekić. Boravio je medju nami odkad sagradismo školu, vršeći točno i marljivo svoje težke dužnosti. Za njim žalimo svi, staro i mlado, napose naša školska mladež, kojoj bijaše dobrim i prijaznim učiteljem. Mjesto njega dolazi amo domaći sin g. Stanko Mihičić, komu kličemo unapried: dobro nam došao.

G. Kekića pozdravljamo ovim putem još jednom najsrdačnije, te mu se iskreno zahvaljujemo na svemu, što je dobra nam i našoj djeci izkazao. Bog mu platio. U ime njegovih štovatelja A. B.

Talijanski izkaz hrvatsko-slovenskih milodara. U glasilu tršćansko-koparske biskupije „Curia Episcopalis" priobćuje se redovito milodaru za biskupski kovikt u Trstu pod naslovom: „Oblazioni pel Convitto Diocesano". U broju za jenar t. g. rečenoga lista nalazimo takav izkaz milodara od pojedinaca, crkava, zaklada itd. u svemu od preko 80 stranka, izmedju kojih jesu 2 do 3 talijanske, sve ostale hrvatsko-slovenske, nu izkaz je ipak talijanski — valjda radi ravnopravnosti!! Zaista vodi one račune kakav zagriženi Talijan.

Sv. poslanstvo u Oprtlju. Od tamo piše nam prijatelj, da bijahu tamo početkom febrara oci Isusovci, koji su držali u mjestnoj župnoj crkvi sv. poslanstvo. Naš izvanjski puk hrlio je jatomice sa Brda te iz svega Krasa dva puta na dan u Oprtlje, da sluša rieč božju, i da se opere od svojih grieha.

Oci Isusovci propovie dali su dva puta na dan, u jutro i poslie podne. Propoviedali su izmjenice sad hrvatski sad talijanski. Netreba nam ni sponinjati, da bijaše kuća božja kod svake hrvatske popovriedi uprave natlačena pobožnim našim pukom.

Talijanski kolovodje iz Oprtlja pisali su na ordinarijat u Trst, da oni netrebaju poslanstva, nu uzaludan im bijaše posao. Oni su valjda bez grieha i bez ljage pak im netreba ni rieči božje ni pokore. Blago njima. Naš puk zahvalan je čč. OO. Isusovcem na trudu i nauci, što ju je čuo i uživao, i kojom se je obilato okoristio. Bog im platio!

Prva nagrada na korsu u Opatiji. U nedjelju po podne obdržan bijaše korso u Opatiji. U svemu sudjelovalo je okolo 60 kočija. Prvu nagradu dobila je kočija djice Justine Zoričić iz Zagreba.

Nevolja u zapadnoj Istri. Prijatelj svećenik piše nam iz zapadne Istre, da je počela u onih stranah kucati na vrata narodu bieda i nevolja. To vriedi osobito za izvanjske obćine porečkoga kotara. Radi lošе ljetine bori se narod sa biedom, te imade mnogo obiteljih, koji već sada živu od posude. Kod trgovca u gradu uzimlju naime hranu na posudu već sada a što će biti do žetve? Preporučamo radi toga oblastim i našim rodoljubom, da priskoče biednomu narodu u pomoć. C. kr. kotarske oblasti imale bi pobrinuti se, da puk dobije kakvom radnjom zaslužbe i da ga netjeraju u zdvojnost ulierivanjem poreza. Naša novčana društva, osobito pučke posujilnice imale bi narodu pomoći što izdašnjimi i jeftinimi zajmovi.

Ovom zgodom pitamo c. kr. oblasti, što je sa onom državnom podporom za gradnju ceste Sv. Ivan od Šterne—Montrilj—Motovun?

Zgrada za hrvatsku pučku školu na Livadah (obćina Oprtalj), koju je tamošnji naš puk pomoću družbe sv. Cirila i Metoda sagradio, nalazi se Bogu hvala pod krovom. Sada rade na njoj stolari. Ta zgrada je vrlo lieпa i prostrana, te služi na čast rodoljubnim našim prvakom u onoj obćini i našoj plemenitoj družbi.

U nastojanje naših čestitih rodoljuba na Livadah, neka se ugledaju rodoljubi naši u drugih krajevih Istre, te neka se slože i priprave sve što mogu sami za gradnju škole, a naša vriedna družba neće odreći nikomu pomoći u koliko njoj budu dopuštala sredstva. Poduprimo dakle svi družbu, a da uzmogne i ona vršiti plemenito poslanstvo, koje nam je toli potrebito i koristno.

Svuda su jednaki. U hrvatskih novinah Dalmacije čitamo, da je talijansko političko družtvo za Dalmaciju u zadnjoj svojoj sjednici zaključilo, da se podnese predstavka na ministra pravosudja, neka zabrani mladim sudcem služiti se hrvatskim jezikom u nutarnih poslovih.

U Dalmaciji dakle, gdje neima talijanske narodnosti, gdje živi šaka talijanaša i hrvatskih odpadnika, usudjuje se talijansko političko družtvo na ministra staviti zahtjev, da se zabrani sudcem, da nesmiju rabiti hrvatski jezik — jezik ciele pokrajine — u nutarnih poslovih. Težko je i pomisliti veće drzovitosti.

Družtvene viesti.

Zadnja dva sokolska plesa u Puli. Ako i vidjeste, gdjeno se vani svojeglave bajame pojagmiše, te se okitiše cviećem, kano da te ponosnice imadu same pravo da cine proljeće, to vam ipak bilo posjetiti „San ljetne noći", da se naužijete divote. Koga li bila shrvala danja briga taj se namjestio u zatižju ispod cvietućih oleandra ili ruža stolistih; tamo se opet poredala tropska krajina sa svojim brbljavim papigami i zmijam povijušama, da te je lovio sveti strah na toli opasnoj promenadi a tamo sučelice? — Tamo se sučelice rasprostrlo ubavo bledsko jezero, sa mirnim svojim talasima, a šrijed njega divni onaj „otok bleški kinč neški", pa te i nehite spopala želja, da se uhvatiš čunjka, te se povezeš do one crkvice, dohvatiš se užeta, dok ti ono milo zvonce ne zabrenene cin cin, — te se onda . . . al ti eto taj ubavi dojam razori ordre de bataille — ti moraš da se uloviš u koštac sa plesom.

Bila uopće divota! Krasni se spol isticao sa svojim lagašnim opravama, slamnatimi šeširima, suncobrami, cvićem, a dostojno ga je pratio — kako da kažem — no, jaki spol sa liepim sokolskim odorama i jasnim odjelima. Ispalo sve, da ne želiš bolje, a netreba tek da kažem, do kada se je plesalo.

Slučilo li se, pa da koga našeg u utornik u veče tražiste u stanu, pa ga ne nadjoste, to ga za stalno zatekoste na „krabuljnom plesu" sokolovom. To je bilo sve. Uz ugledanu damu iz ju načkog japanskog carstva, koracao ponosni bosanski beg, a do ugledne moravske va rošanke bio divlji indijski crvenokožac a pokraj njega nizale se šarene krabulje, pa se s tobom tikale, a nijesi njima ni Bog ni pomozi.

Trebalo ti cvieća, a ti se potrudi u kiosk do „liepe Anice sa nebeskim rožama", pa te poslužila kamelijama, al za tvoje pare, a trebalo li ti ohlade, nije ti dugo trebalo tražiti. Drago se je dovoljno naderao, preporučujuć svoju tekuću trgovinu. Sve se bilo podalo, ili da bolje kažem, sve se bilo oborilo na zahavu i ples, da iscrpi i zadnje čusove veselih pokłada, te se onda povrati na posao i rad, razmišljajuć o ugodnim zabavama i — praznom žepu

Zabava na korist družbe sv. Cirila i Metoda. Iz Voloskoga pišu, da je plesna zabava dana na korist naše družbe tamo vrlo krasno ispala. Za odmora držao se govor „Dala, poštara" i više predmeta metnuše na dražbu na korist družbe. Ples bijaše vrlo dobro posjećen i živahan.

Ples omladine rječke i sušačke na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Već u 8 sati (u subotu veče) bijaše predsoblje sjajno rasvietljene rječke Čitaonice puno omladine, sa ukusnim hrvatskim kokardam na prsima. Ona je pozvala na ples i čekala svoje hrvatske goste.

Premda je ples naviešten na 8 sati, već davno prije počeše dolaziti. Na ulazu uz veliki srebrni tanjur na stolu sjede blagdjujuci omladine, gg. Zvonimir Ružić i Tomo Stipanović. Gospoda dolaze; hrpica novaca na srebrnoj siniji sve više raste. Gospodje, gospodjice u težkoj svili dolaze i prolaze kroz špalir omladine koja se učtivo klanja, te ulaze u sjajno razsvietljenu dvoranu, gdje je već počelo sabirati množtvo naroda.

Oko 9 ¼ uljeze presvietla gospodja pokroviteljica Ana barunica Zmajić Svet-Ivanska, pozdravljena dubokim poklonstvom i srdačnim pozdravom ciele omladine, koja joj time izrazi i zahvalnost na njezinu protektoratu. Plemenita gospodja primi u dvorani poklonstva dama patronessa, koje dodjoše u veoma elegantim i sjajnim opravama.

Uz dame patronesse spomenut ćemo ostali krasni spol, gospodje i gospodjice, koje u tako veliku broju pristupiše na hrvatsku ovu zabavu. Od gospode bijaše u jednu rieč sve ono, što hrvatski osjeća i misli i što je moglo da dodje. Tu si mogao naći i pobrojiti sve glavnje i poznatije naše ljude, naše trgovce, naše obrtnike, naše pomorce, kapetane, svećenike, činovnike i razne druge Hrvate. Pristupilo i svoj prinos položilo je mnogo gospode, za koju se nikada niesmo nadali, dapače neke držasno više i otudjene za narodnu stvar. Suviše moramo iztaknuti, da su na zabavu došle i neke ličnosti, koje i ako se ne zovu našim imenom, prijazne su našoj narodnosti.

Iznenadjenje omladine poluči predsjednik družtva Cirila i Metoda, stari istarski prvak i neutrudivi pobornik hrvatskih pravica dr. Dinko Vitezić, kada se na vrátima pojavi u pratnji blagajnika družtva dra. Nika Fabijanića. Stari patrijota bude od omladine pozdravljen oduševljenim „Živio", a zatim okretnošću mladića pohrli on k damama, da im zahvali na zamjernom zauzimanju za istarsku hrvatsku stvar, kojoj je sve šile posvietio.

Narodni zastupnici Istre na carevinskom vieću u Beču, gg. prof. Spinčić, i dr. Laginja, ne mogav radi sjednica prisustovati, odposlaše na omladinu srdačni brzojavni pozdrav.

Ples je otvorio predsjednik odbora gosp. Ivan Bakarčić sa pokroviteljicom i članovi omladine sa damama patronesama. Najveća dvorana na Rieci, dvorana čitaonice, postala je premalena za ovakovo družtvo. Četvovrtke bijahu tako sbivene, da se razviti niesu mogle. Računa se, da je ono veče ušlo u Čitaonicu najmanje 500 sudjestnika i sudjestnica.

Na 12 sati prekide se ples i svak poleti u dvorane restauracije, da uhvati komadić mjesta, što je bilo veoma težko.

U bolji čas večere ustade predsjdnik odbora gosp. Ivan Bakarčić i reče po prilici sliedeći govor:

„Odlične gospodje, štovana gospodo! Kao presjednik omladinskog odbora, koji je začeo i priredio ovu liepu svečanost, dužnost je moja, da se u ovom času srdačno zahvalim Vama, častna gospodo prisutni i neprisutni, koji bilo kojim god načinom dodjoste u susret našoj nakani.

U prvome redu podnašam poklonstvo i duboko harnost ciele omladine i moju presvietloj gospodji pokroviteljici, koja se radostno postavila na čelo našeg čednog pokreta, te svojim taktom svojim uplivom, izkustvom i mudrom rieču najviše dopriniela, da je naša zabava poluči tako ovako sjajni uspjeh i okupila sve Riečke i Susačke Hrvate.

Neka častna i presvietla pokroviteljica naša uvjerena bude, da će ju omladina hrvatska Rieke i Sušaka uviek spominjati i u svom srcu harno nositi kao uzor gospodju, na izgled naše aristrokaciji, koja s narodom svojim hoće da djeluje i osjeća. A zahvaljujući njome, s njezinim imenom zahvaljujem svim ostalim damam patronesama, svakoj napose i svima skupa, jer su se bez iznimke veselo izjavile, da će sve svoje sile uložiti, neka nam ideja cilju predje, što, kako vidimo, i postigoše.

Osobitu pako harnost našoj slavnoj riečkoj „Čitaonici" i njezinoj upravi, koja je dobrostivo svoje nam krasne prostorije na razpolaganje ustupila".

Ova besjeda bude popraćena na više mjesta velikim oduševljenjem i klicanjem. Ustane za tim blagajnik družtva gosp. dr. Niko Fabijanić, te ganutim riečima zahvali svima na ime sirotne i zapuštene istarske djećice, što pritekoše u pomoć i istoj na ovakav načim pružaju naobrazbu i narodnom jeziku. Reče dr. Fabijanić, da ga je ova sjajna manifestacija hrvatska na Rieci neobično ganula i oduševila te se presjednik dr. Vitezić, na njegova usta najsrdačnije zahvaljuje i obećaje da će se Istrani pokazati dostojni ovoga usretanja, što im odaje ostali hrvatski narod. Govor dra. Fabijanića bude takodjer zanosno prihvaćen.

Nakon večere nastavio se ples još većim oduševljenjem i krasna zabava završi tek zorom u najpodpunijem redu na zadovoljstvo svih prisutnih.

Materijalni uspjeh bio je sjajan, čisti dohodak donio je okruglih 6000 kruna!

Zahvaljujuć se gospodi pokretačima plesa na toli sjajno izvršenom plesu i neočekivanom materijalnom uspjehu, dostavljamo: A ti puče istrijanski zapamti, da su se gospoda našega roda i jezika u riečkoj čitaonici sabrala, i toliki novac sakupila za tebe, za hrvatske škole, koje će se podizat po Istri, da se djeca tvoja uče u svome materinskom jeziku, koji jezik nije barbarski, kako ga naši protivnici nazivlju, već slavni i kulturni jezik, kojim narodni carevi carevahu i kraljevi kraljevahu, i još danas caruju i kraljuju. Zapamti, u nevoljam, koje te taru, da još imaš braće u drugim pokrajinama, sretnije od tebe, koja braća na te misle, tebe miluju i tebe pomagaju. Otvori oči, razaberi prijatelja od dušmanina, pogledaj od kuda te mraz bije, a od kuda te sunce grije. Vjera u Boga, i pouzdanje u braću svoju, neka te vodi do preporoda, do spasenja!

Kotarska gospodarska sadruga u Buzetu držala je dne 24. t. mj. svoju redovitu glavnu skupštinu. Došlo je članova kako nikada dosada. Obćinska dvorana bila je puna puncata. Zanimivo je bilo izvješće o zadružnom radu. Dr. M. Trinajstić je govorio o kemičkom gnoju. G. Jakov Draščić je predložio zaključak, da se moli vladu, neka u Buzetu ustroji gospodarsku školu za Hrvate i Slovence u Istri. Gosp. Frane Flego predloži neka se moli, da u novoj pogodbi sa Italijom ne bude uvrštena klausula o vinu. Oba predloga bila su jednoglasno primljena. Izabran je opet prijašnji odbor.

Po običaju gg. čitatelji hoće primiti tiskani zapisnik sjednice i za to ne dodajemo danas ništa.

Dubrovački Hrvati za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. U nedjelju dne 11. t. mj. priredili su dubrovački Hrvati sjajan ples na korist naše školske družbe. Kazalište bijaše krasno izkićeno raznim uresom.

Čistoga prihoda bijaše preko 1000 K. Živili braća Dubrovčani!

Za „djačko pripomoćno društvo" u Pazinu. sakupila gdjica J. Jurkotić na „sokolskom krabuljnom plesu, žao višak prodaje jedne Istrijske srećke K 18. Za „Ćirilo Metodovo društvo" — podružnica Pula, istom prigodom utržila prodajom ljubica ista gospojica K 6·40. G. A. M. podario mjesto provizije za prodane knjige K —·50; g. Ivan Pujman podario K 1·— i za „Bratovšćinu hrv. ljudi K 1·—

Književnost i novinstvo.

Sa putovanja, napisao I. Kapić. — Vrlo krasne i zabavne putne crtice od poznatoga pučkog pisca.

Slavjanska lira, tamburaški glazbeni list gosp. H. Vogrič-a u Trstu. V. Cologna 2/1. Preporučamo ga našim tamburašima i tamburaškim društvima. Predplata na god 15 K.

Hrvatstvo Hercog-Bosne po narodnoj predaji i običajima. Sabrao Ivan Zovko. Mostar, tisak hrvatske dioničke tiskarne 1899. Ciena 60 fil.

Upozurjemo sve one predplatnike, koji su primili dopisnice u zadnjem broju priložene, a jošte nisu odgovorili, neka to bezodvlačno učine. Do danas primljeni odgovori daju nam nadu, da će se izpuniti naša i njihova želja, te da će „N. Sloga" prvim aprilom početi izlaziti 2 puta na čedan. Nu prije svega moramo imati u rukama odgovore i radi toga molimo, neka se odazovu toj maloj dužnosti svi naši predplatnici.

Uredn. i uprava.

Listnica uredničtva i uprave.

Uplate „Naše Sloge" tečajem mjeseca siečnja za predbrojbe i oglase:

U forintima:

Čit. Šibenik 2·50, G. V. Kraljevica 2·—, dr. I. Z. Bistrica 10·—, I. R. Graz 1·25, dr. A. V. Djakovo 5·—, M. J. Kastav 10·—, Čit. Kastav 10·—, A. S. Poljane 5·—, Čit. Petrinja 1·25, Dvor. Varaždin 1·50, P. H. Šted. Zagreb 5·—, O. R. Druž. Hrelja 1·—, M. S. Karojba 1·—, M. I. Rieka 1·10. L. L. Poreč 5·—, Čit. Rieka 2·50, Čit. Pazin 4·50. Čit. Sinj 2·—, Čit. S. Barbara Bakar 2·50, I. I. Rieka 2·50. G. A. M. Otočac 2·50, O. R. 1·—, T. O. Komora Zagreb 5·—, V. I. Cres 5·—, Čit. Omišalj 5·—, N. G. 5·—; I. H. J. Zamet 3·—, Čit. Novo Mesto 2·50, K. B. Krk 7·50, Čit. Nerezine 7·—, N. D. Bakar 1·25.

U krunskoj vriednosti: G. J. Sv. Lovreč 8·—, M. Z. Sušak 10·—, K. B. M. Lošinj 8·—, I. B. Baška nova 4·—, P. J. Opatija 60·60, B. Č. Buzet 6·—, V. M. Mošćenice 16·—, V. T. Volosko 10·—, M. S. Tomaj 5·—, I. C. V. Karojba 10.—, A. P. Matulje 4·—, I. S. Gračišće 4·—, L. S. Rieka 4·—, Čit. Jaska 5·—, V. T. Karlovac 5·—, F. G. Pula 10·—, A. S. B. Tinjan 4·—, I. V. Pula 4·—. I. B. Pula 4·—, K. Trst 9·80, F. F. Pazin 7·—, R. M. Loborika 4·—, C. K. Loborika 10·—, I. F. Poreč 5·—, A. M. Trst 5·—, Čit. Kanal 6·—, A. M. Draškovac 4·—, Čit. Glina 2·50, A. V. Rieka 10·—, A. M. Rieka 12·—, S. M. Ičići 4·—, I. F. Opatija 10·—, A. N. Pićan 5·—, A. G. Hrušica 4·—, K. M. Smarije 6·—, M. V. Crni Lug 4·—. Obć. Kastav 20·—, B. D. Sv. Matej 20·—, dr. D. T. Pazin 20·—, O. J. Pula 1·—, A. K. Materada 5·—, S. T. Rieka 6·—, G. V. Trst 10·—, F. D. Kastav 49·90, Čit. Celje 5·—, Čit. Gorica 5·—, M. M. Dubašnica 10·—, Čit. Kopar 5·—, F. V. Čanski 10·—, P. B. Lošinj 20·—, P. B. Solni 4·—, K. M. Pula 2·—, M. M. Pula 2·—, Obć. Žminj 10·—, A. M. Kranj 3·50, Brat. Volosko 10·—, B. I. Pazin 4·—, I. M. Berseč 9·50, I. H. Berseč 4·—, I. K. Tinjan 4·—, A. P. Boljun 6·—, R. E. Rovinj 10·—, dr. E. Z. Buzet 5·—, Čit. Dubrovnik 5·—, M. G. Trst 4·—, S. S. Opatija 10·—, M. O. Pazin 4·—, A. R. Hrušica 10·—, P. P. Sarajevo 5·—, I. P. Varaždin 10·—. S. F. Ivanić Grad 4·—. I. M. Varaždin 10·—, Čit. Vinodol 10·—, dr. F. F. Trst 10·—, L. V. M. Lošinj 10·—, M. B. Opatija 4·—, Karl. Kastav 3·60, O. I. Zadar 10·—, I. M. Sv. Petra T. 4·—, M. J. Mali Lošinj 4·—, I. F. Kršan 5·—, I. M. Bovik 10·—, I. K. Osp. 10·—. P. F. Trst 10·—, V. S. Pula 2·—, K. Č. Baška 4·—, I. M. Cres 5·—, M. K. Trst 2·—, B. F. Opatija 10·—, I. M. Sv. Ivan St. 10·—, S. K. K. Lošinj 10·—, A. D. Rančići 4·—, Z. D. Kastav 4·—, V. F. Oprtalj 10·—, Čit. Malinska 10·—, V. S. Opatija 10·—, F. B. Trviž 18·—, V. L. Graz 10·—, M. F. Beram 5·—, I. V. Kraljevica 4·—, I. N. Kraljevica 2·—, I. P. Zagreb 18·—, I. T. Zagreb 16·—, D. F. Salgo 4·—. Čit. Brinj 3·—, E. D. Karlovac 4·—, I. M. Meja 4·—, V. Z. Sušak 2·—, Čit. Zagreb 2·50 I. B. Pula 1·—, K. I. Klana 3·—, F. M. Rošići 4·—, ob. M. Rošići 3·60, F. O. Kopar 10·—, I. B. Sušnjevica 6·—, V. Kast. Trst 4·—, Čit. Dobrinj 10·—, G. L. Lošinj 4·—. A. H. Trst 10·—, I. S. Trst 10·—, I. G. Tar 6·—, I. S. Oprtalj 6·—, I. S. Trnovo 4·—, M. L. Kastav 10·—, Š. M. Dubašnica 5·—, dr. V. C. Sisak 10·—, O. F. D. Cres 11·—, I. V. Vrh 14·—, A. P. Ičići 4·—, Š. K. Tinjan 4·—, A. E. Veprinac 10·—, L. J. Crkvenica 4· , dr. Š. M. Tyrnau 10·—, S. K. K. Lošinj 8·—, Čit. Sv. Ivan Zeline 5·—, Čit. Trogir 10·—, V. Z. Volosko 10·—, N. T. Cres 10·—, A. S. Rieka 10·—, M. P. Rieka 10·—, S. K. Rieka 10·—, U.-Croat. Rieka 10·—, M. F. Beram 1·20, M. P. Pula 2·—, B. S. Premantura 2·—, M. M. Lipovac 10·—, J. O. Sežana 5·—, V. K. Sv. Malija 20·—, Čit. Kraljevica 2·50, N. Z. Čavle 2·—, I. K. Topolovac 5·—, F. B. Tinjan 5·—, A. B. Pazin 1·20, F. M. Pazin 1·20, obć. Tinjan 7·08, A. K. Lupoglava 4·—. S. D. Tinjan 12·—, Čit. Ogulin 5·—, F. K. Bakar, Kukuljanovo 4.—, dr. D. V. Krk 30·—, I. B. Sušnjevica 4·—, M. S. H. Rieka 4·—, A, P. Rabac 4·—, B. O. Rovinj 10·—, O. S. Rančići 4·—, Z. K, Podgrad 10·—, F. M. Hännenthal 4·73, I. L. 1·36. E. G. Dragué 10·—, P. P. Dolenja Vas 7·—, F. K, Beč 10·—, S. S. Rieka 4·—, F. R. Malinska 4·—. M. M. Poljice 4·—, Čit. Požega 2·50, dr. I. B. Karlovac 10·—, S. M, Višnjan 10·—, I. T. Ljubljana 4·—, S. V, Prezid 10·—, Čit. Punat 10·—, I. B. Trst 4·—, dr. I. G. Rovinj 10·—, F. S. Amerika 2·35, A. S. Pula 2·—, I. F. M. Lošinj 4·—, R. I. Brseč 10·—, G. B. Foskulin 10·—, L. S. Sv. Petar u Šumi 14·—, A. M. Drvenik 2·—, C. F. Rieka 2·—, A. V. Ližnjan 4·—, dr. A. M. Senj 10·—, F. F. Kopar 5·—, M. J. Opatija 2·—, Čit. Kostrena, S. Lucija 5·—, I. S. Zagreb 6·—, A. G. S. Vid, Malinska 4·—, V. P. Lipa, Jelšane 4·—, F. D. Cres 3·40, I. G. Nerezine 10·—, A. Dr. O. Krk 30·—, A. Dr. G. Krk 6·—, M. A. Trst 4·—. M. C. Komin 4·—, S. K. K. M. Lošinj 4·—, N. P. Brseč 14·—, V. S. Sv. Lovreč 5·—, P. Ž. M. Lošinj 10·—, E. V. Brseč 4·—, G. I. Brseč 4·—, Bralno družtvo Podgrad 5·—, obć. Kastav 5·60, A. M. Zvoneća 4·—, I. M. Sv. Petra 4·—, I. S. Pula 6·—, M. M Osor 4·—. Š. H. R. Žbandaj 2·—, I. O. M. Lošinj 5·—, K. M. Z. Prvić—Luke 4·—, A. P. Sopar 14·—, F. M. Vis 28·—, L. S. Samobor 2·50, I. Ž. Pula 10·—, I. V. Belej—Vrana 10·—, I. B. Višnjan 16·—, D. F. Kastav 24·—, I. G. Kašćerga 10·—, A. Š. Pehlin, Rieka 10·—, M. T. Sv. Matej 3·60, M. Š. Pazin 5·—, A. P. Mošćenice 37·—, F. T. Dekani 5·—, A. P. Trstenik, Buzet 4·—, D. P. Baška nova 4·—, I. G. Kopar 2·—, A. J. Zadar 14·—, I. K. Slum 3·60, Čit. Krk 5·—, A, I. Gologorica 4·—, F. S, Kastelir 24·—, I. D. Gansendorf 3·—, I. A. Cres 4·—, B. H. Sušnjar, Belovar 4·—, F. S. Plomin 3·—, I. F. Pazin 2·—. P. Š. Pehlin 4·—, M. M. Čavle, Sušak 2·—.

Javna zahvala.

Velečasni g. Ant. Kjuder, bivši župnik u Tinjanu, a sada u Barkovlju kraj Trsta, darovao je prigodom svog odlaska knjižnici ove pučke škole 36 raznih knjiga, dočim je poklonio školskoj mladeži preko 40 knjiga, te više tečaja „Glasnika presv. srca Isusova".

Na tomu se u ime svoje i u ime nadarene školske mladeži najljepše zahvaljuje

Ravnateljstvo pučke škole.
Tinjan, 26. veljače 1900.
Franjo Baf, nadučitelj.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz $2^3/_4$%,
30- „ „ $3^1/_4$%
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz $2^3/_4$%
8 „ „ 3 „
30 „ „ $3^1/_4$ „

Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.

U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
3-mjesečni „ $2^1/_4$%
6- „ „ $2^1/_2$%

Okružni odiel.

U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška

Kupnja i prodaja

vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1‰ provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac. inozemshi novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po duevnom tečaju.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog za'amčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	kg po K 4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) „ „ „	3·—
Svieće i duplire II „ „ „	2·40
Tamjan lacrima I „ „ „	2·40
„ „ II „ „ „	2·—
„ granis „ „ „	1·20
Povošteno platno za oltare „ „ „	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

Jernej Kopač, svećar u Gorici.

Prsni čaj sa „Učke-Gore".

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.
Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Potrta srca javljaju podpisani u imenu sveukupne rodbine svim prijateljem i znancem pretužnu viest, da je njihov premili suprug, odnosno otac, gospodin

Ivan Šabec,

veleposjednik u Trstu,

utorak, dne 27. februara 1900. nakon kratke bolesti, providjen sv. otajstvi za umiruće, blago u Gospodinu preminuo.

Sprovod premilih ostanaka biva u četvrtak dne 1. marča 1900 u 3 sata poslije podne.

Janko i Milko, sinovi. **Antonija Šabec,** suprnga.

ZAHVALA.

Za ponovne znakove ljubavi, koje sam primio pri odlazku iz Tinjana, ćutim se dužnim izraziti tim putem najsrdačniju zahvalnost svim župljanom u obće, osobito pa velecienjenom g. načelniku i obć. zastupstvu, gg. učiteljima i premiloj školskoj mladeži, napokon gospodi, koja su se ljubezno potrudila mene pratiti čak do žel. štacije. Živili!

Barkovlje pri Trstu, 25. febrara 1800.
Ant. Kjuder, župnik.

Prodaju se

dvie kuće

Via Sergia, i to br. 17. i 19.

Tko želi što pobliže znati. neka se obrati u **Clivo San Francesco br. 2, I. pod.**

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo korisni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganje u kostih, ukočenosti ili grevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostavom proganu, probadanju, sva ovrsnim narebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teiko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti štrup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginje ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlicici, želudačne grieve, šatica, gonica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli korisnu djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sacuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i razne bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i proljeve, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti koštenj bali, ugrčenim, razgnulim žilam, ukočenosti i oteklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razfriškaju usta, uklanja neugodan vonj, 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose, 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam perućini i osopotinam, 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini, Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njeżnost; bjeloću i finoću obraza i ruku, Ciena večem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj, Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene milje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici, Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Posujilnica u Voloskom,

registrana zadruga na ograničeno jamčenje,

obdržavati će

u četvrtak 15. marca t. g. u 3 sata p. p.

u prostorijam „**Bratimstva**" u Voloskom svoju

redovitu glavnu skupštinu

sa sliedećim dnevnim redom:

1. izviešće odbora;
2. izviešće nadzornog odbora;
3. izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i družtvenoga suda;
4. zaključak glede uporabe čistoga dobitka;
5. zaključak glede predloga djačkog pripomoćnog družtva u Pazinu;
6. slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u družtvenoj pisarni u Voloskom.

Volosko, dne 21. febrara 1900. Ravnateljstvo.

Broj 10. U Puli, dne 8. marca 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se nepleća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće. ½ na godinu 4 K za seljake ¼ ili K 5·—, odn. K 2·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sve naše predplatnike, koji nam ne odgovore do 15. marča 1900. na naše upite, smatrati ćemo kao sporazumnimi sa našom nakanom glede 2 putnoga izdavanja „Naše Sloge" na ćodan. Tko dakle s time nije zadovoljan, neka nam odgovori bezodvlačno. Dostavljamo, da su pozdravili veseljem našu nakanu svi oni, koji nam doselé odgovoriše!

Uredničtvo i upravničtvo.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Zlo u Beču, gore po kotarih.

Dosta je poučnoga iz carevinskoga vieća od 22. prošlog mjeseca, odkad se je opeta otvorilo, do danas.

Vladina izjava, duga je, preduga za program. Obećuje toliko toga, da uz najbolju volju nije moguće vjerovati, da bi se izpunilo, što je obećano. Nećemo reći, da vlada neima k tomu dobre volje. Ali pogrešila je po svoj prilici u tom, što je zastupnike pozvala na razpravljanje prije, nego li se je do čega stalnoga došlo u pregovorih, što jih izvan parlamenta pod vodstvom vlade bili započeli zastupnici češki i njemački za uredjenje jezikovnoga pitanja u Češkoj i Moravskoj.

Ovako, dok nije, ništa konačna dogovoreno, zastupnici u parlamentu drže svaki svoje stanovište i neodstupaju od njega, pak je teško doći do mirna razpravljanja i do odluka, koje bi se ticale obće koristi. Evo tomu primjera u nekih znamenitih pitanjih:

Na redu je, da zastupnici razprave i odobre zakon o novačenju vojske. Ako taj zakon na dobu nebude glasovan, eto ti neprilike, jer ga, onda vlada mora uzakoniti po § 14., to jest sama odrediti što treba. Ali bi zato morala parlamenat prije odgoditi, zastupnike poslati kući, pak izdati naredbu podpisanu od svih ministara, da, pošto nije parlamenat skupa, a sila je unovačiti momke, jer nemože država ostati bez vojske, zato da se dozvoljuje tolik i tolik broj, kao i dosada bivaše.

Naravska je, da bi vlada mnogo radje, da taj zakon odobri barem većina parlamenta, a još bi radje da nebude nitko protivan.

Većina zastupnika, kako se već sada znade, glasovala bi za taj zakon, ali se je bojati, da će Česi i proti njemu činiti obstrukciju, to jest zatezati sa drugimi predlozi i govori tako, da onaj zakon nemože na dobu doći u razpravu.

A kad i to nebi pomoglo, onda činiti što su činili Niemci, makar silom zabraniti, da se nerazpravlja ni neglasuje ob onom zakonu. To se zove najžešća nedaća iliti obstrukcija.

Tim nije rečeno, da su Česi proti državi, jer su druge pute dobrovoljno dozvoljevali novačenje i još će, nego oni hoće da pokažu kako vlada proti njihovoj volji nemože da se održi. Oni su do kraja razjareni, što jim ni ovo novo ministarstvo nepopravi krivice, koja jim se je nanesla.

Udobrovoljili bi se, kad bi vlada uvela porabu češkoga jezika u uredih barem ondje, gdje je čisto pučanstvo česko. Ali vlada se boji to učiniti, držeć da bi se opeta Niemci dali na obstrukciju, pak smo pri starom plesu. Eto razlog, zašto imaju pravo oni koji kažu, da je parlamenat sazvan prerano, dok se nije bilo na čistu hoće li se i dokle će se pogoditi Česi s Niemcima.

* * *

Druga je poteškoća glede velikih željezničkih gradnja, koje hoće vlada da izvede i zato pita dozvolu za jedno pet stotina milijuna kruna. Polovica toga troška išla bi u trošak druge željezničke sveze gornjih krajeva sa Trstom. Dok bi se radilo samo o željeznici iz Beljaka i Celovca na Jesenice u Kranjskoj, pak preko Bohinja na Goricu i preko Općine u Trst—sv. Andrej, neima se prigovora, nego od Koruške napred na sjever kroz Tavernske planine, željeznica bi više koristila južnoj Njemačkoj, dakle drugoj državi, nego li češkim zemljam. I tu se je dakle bojati, da se Česi uzprotive zubi i nokti; jer oni kažu, da zašto bi tolik trošak dozvoljavali vladi, koja jim neda njihove pravice za porabu jezika, a povrh toga hoće da gradi željeznicu, koja će više koristiti Njemcem druge države, nego li češkim zemljam.

* * *

Treća je pitanje predsjedničtva u carevinskom vieću. Kako naši čitatelji znaju, pod konac lanjske godine bili su Niemci podigli buku proti dru. Ferjančiću rad njegova govora o Celju. Radi mira i za volju većine, odrekao se je dr. Ferjančić podpredsjedničtva, odklonio je i drugi član našega kluba tu ponudu, te je bio izabran Poljak dr. Pientak.

Nu kad su zatim počeli dogovori izmedju vlade i Niemaca, eto ti najedanput Pientak ministar za Galiciju, a prvo mjesto podpredsjednika usljed toga izpražnjeno. Očito je, da je to učinjeno tako u namjeri, da prvi podpredsjednik bude Niemac i to jedan od najžešćih, neki Prade.

Desnica, u kojoj je i naš klub, malo da se nije razbila pri dogovaranjih, kako da se vlada glede toga pitanja. Jer svakomu je bistro, da ako su naši ustupili mjesto Pientaku, učinili su to jer je i on Slaven; ali nebi mogli pogutati, da biraju Prada, ljutog Niemca, a da od tri predsjednika nijedan nebude Slaven. Možda se budi kako izlazak nadje u tom pitanju, i ako se nadje, te bude ipak jedan Slaven medju predsjednici, biti će poglavita zasluga našega kluba, koj se je ovaj put nešto odrešitijim pokazao. Ali pitanje će biti izgladjeno samo na vidik; istina će ostati ta, da desnica nije onako složna i jedinstvena kako bi morala biti.

* * *

Četvrto veliko pitanje, koje neda mira, jest radničko. Od više tjedana traje štrajk u velikih ugljenicih Moravske, Ostrave, Kladna itd. Na tisuće radnika neće da radi, zahtjevajuć polakšice glede vremena svakodnevne radnje i poboljšice u plaćah i tužeći se, da gospodari rudnika skupljaju milijune od težačkoga znoja. Vlada je na usta ministra Giovanelli dala izjavu, koja nije zadovoljila socialiste, pače ni druge mnoge, jer je izjava bila malo čudna. Takovo pitanje, ogromne znamenitosti treba obećati rieših malo drugačije i brže, nego li tim, — kao što je ministar izjavio, — da će se svestrano proučavati. Socialiste kažu, kada li će tomu kraj biti, ako svaki novi ministar bude jedva stao „proučavati!". Tu jim se nesmije ni krivo dati.

I tako je prilika, da takodjer socialisti počmu žešće se opirati u parlamentu, pak eto nove neprilike.

Kad se sbroji sve skupa, onda nije možda preveć, ako rečemo, da neće dugo potrajati ovaj parlamenat, ili neće dugo ovo ministarstvo. Nami se čini, da skupa nemogu živiti, jer se skupa nisu rodili, niti se istom hranom hrane.

* * *

Pita se, što će doći poslje toga? Naš jedan zastupnik, baš iz Istre, rekao je na to, da nas neima glava boliti za ono što će doći. Ili parlamenat, ili bez njega, za naš je puk svejedno. Tko je gol, on se nemože veseliti nego takovoj promjeni da bude mogao biti zaodjenut, bos, da bude mogao biti obuven, neuk, da bude naučan, gladan da bude nasićen. Ovakvi parlamenti hrvatskomu puku takove promjene uz najbolju volju njegovih zastupnika nedonašaju, vlade tadodjer ne. Dakle ni naši zastupnici ni naš puk, neće suze roniti, prestane li ovaj parlamenat, dodje li mjesto ove, druga vlada.

Svaka sila za vremena, a Božja je pravda vječna. U nju se jedino još ufamo. Ako uza to još učine štogod dobra ljudi, koji su sada na vladi, dobro; ako ne, neće biti dobro, ali zato naš narod, koj se je do sada znao obraniti i očuvati, neće ni od sada izgubiti vjeru u Boga i u bolje dane, bez obzira na parlamente i na vlade!

Carevinsko vieće.

Beč 5. marča 1900.

Evo Vam kratko izvieše o dalnjih trih sjednicah zastupničkog doma.

Četvrta je sjednica bila 28. febrara, dakle na pepelnicu. Trajala je od 11¼ pred podne do preko 5 ura poslie podne.

Više zastupnika podneslo je razne predloge odnoseće se na olahkoćenje vojene službe. Doći će budi kada na red za razpravu i odluku.

Vlada podnaša popunjenje proračuna za tekuću godinu.

Zastupnici raznih stranaka podnašaju više upita na vladu i više peticija iz raznih krajeva i o raznih potrebońa.

Počima razprava o predmetih, koji su na dnevnom redu, najprije dakle prešni predlogi o štrajku rudarskih radnika u Ostravi i okolišu. Govori prvi zastupnik Demel. Govori, da i on ima srca za nevolju radnika, ali da nemože stati uza socijalce, jer da treba braniti i kapital i gospodara, ne samo radnike. Za njim govori socialac Cingr.

On je Čeh i veli, da mu teže ide njemački, al ipak govori tako. Prigovara Demelu i brani stanovište radničko.

Roschmann isto tako. Za njim Roser, dobar starčić, koj nije socialac, al zagovara prešne predloge i upućuje vladu, da bi bolje pazila na sigurnostne spreme, na strojeve i razračivanje, da radnici negube zdravlja i života bez potrebe. Isto tako neka bolje pripazi na rakijašnice, kojih da je stotina u rudničkom okolišu, gdje je sada štrajk, pak da se u njih narod prekomjerno kvari pijačom otrovnog pića.

Zaključena je o tom razprava, te svi oni govornici, koji su još bili upisani proti, biraju jednoga, a oni što bijahu upisani za predloge, biraju drugoga glavnoga govornika. Izabran je proti glavni govornik Schücker, ljut Niemac, premda mu je krstno ime Zdenko, česko.

I on priznaje, da ima zla za radnike, ali nije zato, da se odmah zakon stvori u njihovu korist, kako žele socijalci.

On bi želio, da se sastavi jedno povjerenstvo od ljudi, koji znaju mjesta i prilike, pak da se čuje njihovo mnenje.

Glavni govornik za predloge, inžinir Kaftan, na glasu radi svoga znanja. Čeh, zagovara medju ostalim misao, da bi rudnike ugljena morala odkupiti od njihovih gospodara država ili pojedine pokrajine, pak onda dostojno urediti odnošaje radničke. U Francezkoj da je već u to ime sastavljen odbor, koji proučava pitanje i sva je prilika, da će doći do toga.

Pri glasovanju primljeno je jednoglasno svih devet predloga odnosećih se na štrajk ugljara Ostrova—Kladna i okolice. Medju timi predlogi najžešći je

onaj, da se zakonom ustanovi samo osamsatna radnja.

Predlogi su dakle pošli na socijalno-politički odbor nalogom, da ob onih, kojimi se predlaže skraćenje vremena radnje odbor podnese izvješće u 14 dana, dapače po predlogu Kaftana, najdalje do 12. marča.

Na predlog zast. Rosera proglasuje se socijalno-politički odbor javnim, to jest, mogu unj stenografi i svi zastupnici i može se sve u novinah objaviti, kako taj odbor razpravlja i odlučuje.

Predsjednik dr. Fuchs pita, bi li se dozvolilo, da samo one interpelacije, koje budu predložene prije neg započme sjednica, budu tiskane u zapisniku sjednice od onog baš dana, a druge, koje budu podnesene tečajem sjednice ili na svrsi ište, neka se tiskaju jedva u zapisniku slieđeće sjednice. To je odobreno, jer inače nemože biti na dobu gotovo stenografsko tiskano izvješće. A koliko je toga, razumjeti će čitatelji našeg lista, ako jim kažemo, da ovo što smo mi u kratko javili ovdje o sjednici od 28. febrara, ima knjižica u obliku od dva „Oče budi volja Tvoja“, a stranica 62.

I to je jedan od najmanjih tiskanih zapisnika jedne sjednice!

* * *

Peta je sjednica bila četvrtak 1. marča. I tada, kao skoro svaki put, sila božja predloga, molba i upita, koje nebi koristilo priobćivati, jer se ne tiču naših krajeva. Samo treba da spomenemo tri upita zastupnika dra. Kreka, koje su dakako podpisali i ostali zastupnici naše slavenske kršćansko-narodne sveze. Jedan je upit na ministra poljodjelstva, hoće li urediti odnošaje stalnih radnika u državnih i crkvenih šumah, druga na ministra unutarnjih poslova glede ceste Podrošt do Podbrda, na medji Kranjsko-Goričkoj; treća na ministra financija, hoće li sboljšati položaj dnevničara.

Ovjerovljuje se na predlog legitimacionog odbora izbor zastupnika Hinterhuber, Hofer, Heller, Naxera, Stapinski, Eichhorn, Kaizl, Tollinger, Bulat, Blažovski, Moysa-Rosochacki, Potocki, Türk i Fochler.

Prelazi se na dnevnog reda drugu točku, t. j. razpravu o vladinom programu, što ga je objavio ministar predsjednik g. dr. Körber u sjednici od 22. febrara.

Prijavilo se je oko 50 govornika. Prvi govorio je dr. Grabmayr. član njemačkoga ustavovjernog velikog posjeda, to jest ljevičar. liberalac. Liepo je govorio, još onako kako njegova stranka ne radi. Priznao je, da je program vladin vrlo baš i koristan, da bi trebalo izmiriti se u pitanju narodnom, da narod očekuje koristne radnje, koje ovih zadnjih godina nije vršio parlamenat. Poziva sve na mir, nesmije nijedan misliti na to. da podvrže sebi drugoga (Čeh Horica dovikuje mu: To je baš ono, što mi hoćemo!) Straši, da ako parlamenat ne bude mogao ni hteo raditi. da ga brzo neće ni biti. Sve liepo govori, ali na kraju se vidi kamo Niemac cilja i on straši Čehe, neka se pognu, jer štogod radili Česi i njihovi očiti i tajni saveznici, da neće Njemaca odagnati od onud, gdje jim je mjesto po naravi i po povjesti.

Za Grabmayrom oglasio se je Čeh dr. Plaček. Vladina izjava čini mu se kao poziv na gospodski štov, pače i na stolu je već nešto. Zavedljivo je što sve vlada obećaje da će biti na stolu. Kad čovjek dobije poziv na takav objed, prije nego li se odazove treba da promisli i na to, hoće li moći uzvratiti. No, ali toga se nije ovdje bojati, jer sve što vlada kani potrošiti, neide iz njezinoga, nego iz našega žepa.

Vlada bi bila morala reći, hoće li ili ne, poštovati jur obstojeće zakone, za ono što ima tekar biti, manje ga je briga. Ono pitanje o poštivanju obstojećih zakona, bilo bi drugdje smješno, ali u Austriji nije. Ukinule su se jezikovne naredbe ali je ostao zakon, kojega su ove samo tumačile, te zakon od 1827., od 1848., pak članak 19. temeljnog zakona od 1867., koji svi priznavaju češkomu jeziku jednakopravnošt sa njemačkim. Dakle i poslie ukinuća jezikovnih naredbah, moralo se je uzdržati jednakost obiju jezika i u unutarnjem uredovanju. Mjesto toga naredio je bivši ministar Kindinger, da se u unutarnjem uredovanju ima rabiti samo njemački jezik.

Česi će činiti obstrukciju, kaže govornik, prečiti će rad parlamenta, dokle god jim ne budu priznana njihova prava. Čim se to dogodi, eto njih mirne. Dođje li do absolutizma, ovi će ga snašati ali će biti dokazano, da proti njihovoj volji nemože biti parlamenta. Nije osvjedočen, da vlada hoće izvršivati jur postojeće zakone, zato Česi odbijaju onaj poziv vlade, zahvaljujuć se na njem.

Za Plačekom govorili su Niemci Pergelt i Prade, braneći oba stanovište lievičara Niemaca, priznavajuć vladi, da je objavila dobar program, ali ujedno strašeći joj, da nesmije popustiti Čehom nego u koliko bi se s Niemci dogovorilo. Za njimi je govorio vitez Wassilko, od mala zastupnik, Rusin bukovinski, Branio je ljuto pravice svoga naroda proti Rumunjcem i vladinom postupku; dokazivao je, kako su baš Rusini starosjedioci u zemlji Bukovini i kako je njih tamo većina, a kako jim se godi.

Ta se je razprava poslie Wassilkova govora prekinula, pak je dr. Dvoržak, Čeh, utemeljio podužim govorom svoj predlog, da se ukine patent od 20. aprila 1854. To je onaj zakon, po kojem te polit. oblast može zatvoriti i inače globiti, često za stvar neznatnu i gdje nisi na ništa zla mislio.

Ministar Körber odgovara, da je ono pravi zakon, pak ne može ga se ukinuti nego zakonom. Ali da vlada na to misli i da će o tom proučavati.

Zast. Wolf postavlja još neki predlog manje važnosti. Ne prima se.

Zast. Basevi predlaže, da se vladine osnove o željeznicah, budući zanimaju cielu državu, odmah upute na željeznički odbor, bez prvog čitanja, to jest, da ob onih predlozih ne bude sada nikakve razprave, nego tekar u drugom čitanju, to jest, kada odbor podnese svoje izvješće. Predlog je primljen. Sjednica je počela u 11 ura, a svršila je u 5 po podne. Zapisnik o njoj ima 67 strana.

* * *

Šesta sjednica bila je u petak 2. marča. Opeta po običaju množina predloga i upita; za nas vredne su spomena peticije raznih občina štajerskih, da državne uprave i sudbene oblasti imaju rabiti slovenski jezik i da se za sve slovenske krajeve ustanovi prizivni sud u Ljubljani.

Dr. Čebakovsky, novo izabrani zastupnik Českí, dao je u toj sjednici svečano obećanje, pak izjavu, da se pridružuje takozvanom državnopravnom protestu českih zastupnika, t. j., da to, što izabranici českoga naroda sudjeluju u bečkom parlamentu, neima biti od škode pravicam kraljestva českoga.

Ministar željeznica odgovara na neke interpelacije u tih poslovih; netiču se naših zemlja, zato ih ispuštamo iz izvješća.

Prelazi se na dnevni red, t. j. na razpravu o vladinoj izjavi glede njezinoga programa.

Njemački korenjak Wolf kaže, da sve što je vlada postavila u svoj program neće ništa vrediti, pače neće se moći izvesti, ako se neuvede njemački državni jezik. To je temelj, na kojem se može drugo graditi, inače da će zgrada propadati. Završio je svoj govor s tim, da neće reći, da država mora živiti, ili neka žive, nego će reći, da Bog poživi njemački narod.

Za njim govori Čeh dr. Stransky To je jedan od najduhovitijih govora, što jih se je čulo u ovo tri zadnje godine.

Nemilo je Stransky raščiepao do dlake vladinu izjavu i dokazivao, kako nemože biti govora o mirnom radu i napredku, dok se českomu narodu neda bar u unutarnjem uredovanju čeških kotara češki jezik. Oborio se je ljuto na dra Grabmajera, koj sada tobože poziva na mir, a do sada je on na čelu svoje stranke iz tiha podupirao najveće nespodobe, što su jih u parlamentu činili radikalni Niemci. Stransky ima od Boga taj dar, da ako mu koji štogod protivnoga dovikne, odmah se nadje na biljezi, pak mu jih odkroji i pobije ga svojimi razlozi, da je milota.

Silno se je povladjivalo njegovomu govoru, a na koncu mnogi su mu čestitali. Dakako, da je i on proti uvedenju njemačkoga jezika, kao državnoga, jer kamo bi se došlo; onda bi narod bio za plaćenike, a ne oni za narod.

Poslje Stranskoga govorio je od njegova kluba štajerski zastupnik kanonik dr. Gregorec. Ni on neočekuje osobite koristi od vladine izjave. Pitanje jezikovno mora se urediti za sve pokrajine istodobno, a ne samo za Česku i Moravsku.

Nabraja neke temeljne točke, po kojih bi se to imalo dogoditi za slovenske krajeve. U Ljubljani morao bi se ustanoviti prizivni sud za Slovence Kranjske, Štajerske i Koruške.

Za nas se znade samo kad nas trebaju. Po Istri je dvadesetak tisuća hrvatske djece bez nauke, a lani se je general Garibaldi slavio u Trstu i Lloyd da mu je dao parobrod za vozikanje. I u Dalmaciji podržavalo se je Talijanstvo, dokle se nisu pobojali godine 1859. da će onamo Garibaldi, pak da će preko te pobunjene zemlje provaliti u Ungariju i pobuniti ju. Onda tekar su se domislili na Hrvate i poslali tamo generala Radića. Radić je pustio, da narod očituje slobodno svoju volju i eto li u čas od tobože talijanske zemlje, čiste hrvatske Dalmacije.

Kad su imali poći zaposjesti Bosnu, poslali su Madjara Szaparoga. Dobio je batina. Onda tekar spametili su se do Hrvata Filipovića i Srbina Jovanovića. Oni su Bosnu osvojili, ali upravljati ju nisu smjeli nego je izručena opet Niemcem i Madjarom.

U zastupničku kuću moralo bi se birati na temelju općenitoga prava glasovanja. Onda bi se ljudi lagje nagodili i mirno dalje radili. I Gregorca su mnogi poslušali, te mu na koncu govora čestitali.

Ministar-predsjednik Körber tumači program vladin; osobito ističe, da mu je stalo do toga da se umanji ovo nepouzdanje, što se je uvriežilo medju pojedinimi strankami. Nada se, da će se napredovati i uspjeti sa česko-njemačkom nagodom.

Prekida se ta razprava, a započima opet ona o ukinuću zakona od 20. aprila 1854., o čem je bilo već u prediućoj sjednici govora. Govori za ukinuće socialist Resel, pravdajuć se često sa antisemitom Bielohlavekom. Taj Bjeloglavak nije naš čovjek, kako bi mu ime kazalo. nego je Niemac proti Židovom. Čudak je, jer mnogo drugim upada u besjede, ali jih reče i dobrih.

Ta je sjednica trajala od 3 do 8½ po podne.

* * *

Sedma sjednica bila je u subotu 3. marča. Razpravljalo se je opeta o vladinom programu.

Govorili su Niemci Peschka i Menger, socialist Daszinsky i Čeh Pacak.

Menger je hvalio vladin program, ali on zahtjeva neka se zakonito uvede njemački jezik kao občeniti.

Pacak mu je žestoko prigovarao, da se Česi ni drugi slovinski narodi ne daju pod jaram. Daszinsky udarao je ljuto na upravu u Galiciji, gdje da vlada pušta u miru one činovnike, proti kojim se iznašaju na vidjelo razne zloporabe, kako jih je i on sam jur mnogo izkazao. Onim, kojim je krivica učinjena, trpe, a činovniku, koj se ogriješi svoje dužnosti ništa se nedogodi.

Razprava je završena i buduća sjednica određene za sredu 7. marča 11 ura jutro.

Politički pregled.

U Puli, dne 7. marča 1900.

Austro-Ugarska. O razpravama u carevinskom vieću vidi drugi članak. — Jedne češke novine pripravljaju svoje čitaoce na razpust carevinskoga vieća, za što da imade ministarstvo punomoć, koju da će upotrebiti čim se izjalovi posliedji pokus o uzpostavi parlamentarnoga ravnovesja. — U susjednoj Gorici sazvali su prvaci narodno-napredne stranke slovenske jednomišljenike na sastanak, na kojem će se utanačiti program nove stranke. — Takozvana autonomaška stranka na Rieci odposlala je u Budimpeštu veliku deputaciju, koju predvodi bivši načelnik Mayländer i koja će zamoliti ministra-predsjednika, da bi dao čim prije razpisati izbore za grad Rieku. — U sjednici 7. t. m. izabran je za I. podpredsjednika Niemac Prade sa 163 glasa, kandidat „kršćanske zveze“ d.r Začeк dobio je 93 glasa.

Srbija. Iz Biograda pišu, da se tamo očekuje pomilovanje vodja radikalne stranke, povodom godišnjice proglašenja Srbije kraljevinom. Osim vodja radikalne stranke, da će biti pomilovani i drugi kažnjenici.

Bugarska. Knez Ferdinand nastoji predobiti velevlasti za svoju nakanu, da proglasi naime kneževinu Bugarsku kraljevinom. U subotu proslavljena je u Sofiji svečanim načinom godišnjica oslobodjenja kneževine.

Italija. U petak svršila je u talijanskom parlamentu razprava o izvanrednih vladinih naredbah. U glavnoj razpravi dobila je doduše vlada većinu, nu ona uvidja i sama, da će težko izaći pobjedonosnom u podrobnoj razpravi.

Rat u južnoj Africi. Nakon posliednjih poraza povukli su Boeri svoje čete sa englezkog zemljišta, te se pripravljaju na odpor u vlastitoj zemlji proti englezkim navalam. Oni imadu pod raznimi zapovjednici do 50.000 momaka, koji su pripravni žrtvovati svoj život za slobodu domovine.

Franina i Jurina.

Fr. U Vabrigi da obećuju porečka gospoda njihovim podrepnicam, da će njim vero zidati talijansku školu.

Jur. Aj bi vero bolje storili Porečani, da onim podrepnicam kuće pokriju i pokrpaju, zač će njim doli pasti.

Fr. Ča j' temu tako?

Jur. Ako nevirueš, skoči malo tamo, pak ćeš vidit, da su gospodske podrepnice najveće mizerije.

Fr. Joh ča ti meni povidaš!

Domaće i razne viesti.

Sjajan pogreb g. Ivana Šabca obavljen je prošloga četvrtka uz mnogobrojno sudjelovanje svih slavenskih slojeva grada Trsta, njegove okolice i susjednih zemalja. Krasan lies bijaše položen u mrtvački voz 1. reda, kojemu bijahu upregnuta 3 para konja. Za mrtvačkim vozom išao je drugi voz pun dragocienih vienaca, a za tim vozom veliko množtvo rodbine, prijatelja i štovatelja pokojnikovih. Sprovod predvodio je župnik i počastni kanonik preč. g. Fabris sa više svećenika. U crkvi sv. Antuna novoga odpjevane bijahu mrtvačke molitve, lies blagoslovljen, te odatle odvezen na groblje sv. Ane.

Velevriednomu pokojniku kličemo još jednom: Viečni ti pokoj blagi Ivane!

Članovi c. k. kotarskih školskih vieća izabrani od zemaljskoga odbora. Sl. zemaljski odbor za Istru izabrao je sliedeću gospodu kao svoje povjerenike u c. k. kotarska školska vieća Istre. Za kotar koparski: dr. F. Bennati, dr. J. Bubba i P. Madonizza; za kotar porečki: dr. M. Campitelli: N. Corva-Spinotti i dr. F. Sbisà; za kotar pazinski: dr. C. Costantini, dr. I. Cleva i dr. G. Vareton; za kotar voloski: dr. P. A. Gambini, g. Grossmann i dr. E. Costantini; za kotar lošinjski dr. J. Cattarinich, dr. I. Chersich i I. Hreglich. Za sve kotare Istre, za talijanske i za hrvatsko-slovenske pučke škole, izabrao je sl. zemaljski odbor za Istru 18 članova c. k. kot. školskih vieća, a medju njimi neima n i j e d n o g a Hrvata ili Slovenca. Ovi neimaju niti jednoga svoga člana u zemaljskom školskom vieću, a sada će biti absolutni gospodari i u c. k. kot. školskih viećih. Pak da neima u Istri pravice?!

Sastanak talijanskih zastupnika Istre. U novinah čitamo, da su se prošle subote u Poreču sastali zastupnici talijanske većine na istarskom saboru, da viećaju o tom, kako bi se dalo urediti povoljniji odnošaj naprama zastupnikom hrvatskoga i slovenskoga naroda Istre.

Zaušnica c. k. namjestničkomu perovodji. Tršćanskoj „Edinost“ javljaju iz Poreča, da je tamo na plesu „Lege“, sin jednoga talijanskoga zastupnika na carevinskom vieću, prišio zaušnicu jednomu c. k. namjestničkomu perovodji. Bog bi ga znao, hoće li se i to zabašuriti!

Učiteljski sastanak u Puli. Dne 26. pr. mj. sastadoše se učiteljski izaslanici svih kotara Istre hrvatske i talijanske narodnosti u Puli, da skupno odgovore na upite pokr. zastupnika gospodina dra. Ghersa-e, upravljene pojedinim učiteljima. Neću, da nabrajam pojedine zaključke, već ću u kratko javiti tok sjednice. — U 10 sata prije podne sastala se rečena gg. učitelji pred šk. zgradom na trgu „Alighieri“. Upoznav se medjusobno, krenuše u 1. razred muške učione, gdje viećahu do ½ sata poslie podne. U to vrieme sporazumili se jednoglasnim zaključkom glede svih odgovora tičućih se škole. Raspravljalo se najme o osnovama pučkih škola, o dobi obvezanosti na polazak učione, o dječjim vrtovima, o poljodjelskim i obrtnim školama itd. U 2½ sata poslije podne nastaviše raspravu glede odgovora na drugo pitanje, koje se tiče učitelja i njihovih plaća. Zaključilo se medju ostalim jednoglasno, da se nema dieliti sadašnje pučke učione u gradske i seoske i da ima plaća učiteljska biti jednaka na selu kao i u gradu. Ovo je sasma pravedno, jer svi učitelji imadu jednake škole, jednake dužnosti i jednake troškove. U gradovima troše učitelji više na odiela nego na selima, al je za to živež, školanje djece, liečenje itd. na selu skuplje nego u gradu. Kod ovog sastanka kako već rekoh bilo je zastupano po izaslanicima čitavo učiteljstvo Istre, pa je nade, da će se uslišati jednoglasan vapaj ovog biednog stališa, kojemu priznaje svatko uzvišeno djelovanje, ali se malo tko sjeća, da bi se prema tomu imala i pristojna plaća odmeriti.

Ovdje mi valja istaknuti, da je kod cjele rasprave vladala kolegijalna ljubav bez razlike narodnosti, što mislim, da će uspješno djelovati za našu stvar.

Jedan izaslanik.

Iz Žbandaja. Obzirom na viest u br. 9. častne „N. Sloge“ izvolite obielodaniti sliedeći škol. zapisnik slavne školske komisije od dne 10. novembra 1898., glede naše pučke škole. 1. Prve školske godine imati će se podučavati u školi j e d i n o hrvatski. 2. O d d r u g e š k o l s k e g o d i n e n a p r e d pak podučavati će se i talijanski jezik (kao predmet). — Mislimo, da obe točke jesu s svim jasne, i svakomu razumljive. Ovo odgovara pravoj potrebi! — Pošto dotični „Zapisnik“ bijaše zakonito od svih školskih oblastih potvrdjen, po tomu sudimo, da se svojeglavo nikomu ne dopušta mienjati ništa u naših školskih stvarih; u koje jesu te naše „s v e“ školske oblasti, to netreba ovdje dokazivati onim, kojih se to tiče! — U ostalom mi gojimo čvrstu nadu, da na nadležnom mjestu neće pripustiti, d a s e k r š i z a k o n! Jer inače što bi morao prosti puk misliti i kako tumačiti zakon?!

Tko zateže sa občinskimi izbori u Mošćenicah? Od tamo pišu nam 5. t. mj. Mjeseca agusta 1899. iztekao je trogodišnji rok našemu občinskomu zastupstvu. Očekivali smo, da će se obaviti novi izbori bar pod konac prošle godine, ali je prošla ona godina i dva mjeseca tekuće, a o izborih ni glasa. Čudimo se političkoj oblasti u Voloskom, da trpi takovo protuzakonito stanje u svojem području. Da je na čelu ove občine osoba našega povjerenja, naših misli i težnja, gospoda na Voloskom pozvala bi ju bez dvojbe na red, ali pošto sjedi na načelničkoj stolici muž, koji uredjuje talijanski proti obćenitoj želji ovoga pučanstva i koji nezadaje g. kot. kapelanu nikakvih briga u narodnostnom pogledu — to se ga pusti da vlada protuzakonito već od agusta prošle godine amo. Ovim pozivljemo sve one, koji su dužni na to paziti, da se zakoni vrše, neka učine njihove dužnost, jer inače udariti ćemo u druge strune, te neće svakomu biti drago, da se i više razkriju neki oltarići.

Nesreća na moru. Iz Mošćeničke Drage pišu nam 4. t. mj. U četvrtak poslije podne odjedrila je iz naše luke brodica (bracera) „Santa Marina“ put Rieke. U njoj bijahu tri osobe, t. j. dva mornara Ivan Grabrovac i Antun Kumičić, te jedan starac imenom Gašpar Grabrovac, sve iz ove občine. Put do pred samu luku riečku učiniše sretno, premda bijaše vetra i nemirno more. Pred samom lukom prevrnuo vjetar brodicu i naši nesretnici nadjoše smrt u moru. To se dogodilo okolo 6½ sati pod večer. Sa nekojih brodova čulo se je vapaj nesretnih mornara, nu radi daljine i nevremena ne mogoše nesretnikom na pomoć.

Kasnije našlo se je ostanaka ladjice uz našu obalu, nu nesretnikom neima još traga. Svu trojicu žale njihove obitelji i znanci, jer bijahu mnogo poznate i poštene osobe.

Potres u Trstu oćutili su u nedjelju na večer nješto prije 6 sati. Istodobno oćutili su potres i u nekojih sjevernih gradovih Italije.

Svjetska izložba u Parizu. Na dan Uskrsa dne 15. aprila t. g. imala bi se otvoriti svjetska izložba u glavnom gradu Franceske, u Parizu. Franceska vlada opredielila je za tu izložbu 130 milijuna franaka. Sve ogromne palače za tu izložbu biti će do mala gotove. Svaka država imati će svoju palaču za svoje izložitelje. Najveća biti će staklena palača za elektriku i to 1275. stopa duga, 250. stopa široka.

Na tu izložbu pohrliti će imućnici svih naroda i sa svih strana svieta. Izložbu posjetiti će carevi, kraljevi i manji vladari. Ulaznina na izložbu biti će 2 franka od jutra do 10 sati, 1 franak od 10 sati do 6 sati po podne, 2 franka od 6 sati po podne, dok se izložba na večer kasno zatvori.

Drzovita kradja. Na medji kastavsko-riečkoj, u selu Kantridi počinjena bijaše dne 2. t. mj. u 7½ na večer drzovita kradja. U dućan tamošnjega trgovca i gostioničara Ivana Slavića iz županije Perenići — a tamo nastanjenog — uvukoše se tatovi, te odnesoše u gotovom novcu 150 for. Srećom opazio je g. Slavić na vrieme kradju, te stvar priobćio mjestnomu oružničtvu, koje se je dalo odmah u potjeru za tatovi. Pošli su najprije na Rieku a odavle na Sušak i tuj njim je pošlo za rukom uhvatiti dvojicu tatova, i to obojicu Talijana. Jedan se imenuje Gjuseppe *Bortonio rodom iz Fiumicella* (Furlanija), a drugi Alessandro Zanardo iz Trevisa u Italiji. Kod svakoga od njih nadjoše veću svotu novca, u svemu okolo 150 for. Ova dvojica priznaše, da njim je pomogao počiniti kradju i treći Talijan, neki Giuseppe Dolago, koga uhitiše kasnije na Rieci. Nebi li tamošnje oblasti malo bolje pripazile na ovakve dotepuhe iz „blažene“ zemlje?!

Gostovi u Opatiji. Iz imenika gostova u Opatiji doznajemo, da bijaše tamo od 1. septembra prošle godine 3730 stranaka sa 6367 osoba. Od 18—25 febrara 1900. nadošlo je tamo 456 osoba; dne 25 febrara bijaše tamo 1553 gostova.

Novačenje u Istri. U Krku biti će novačenje dne 20. i 21. marča, u Cresu na 23. marča, u Malom Lošinju na 26. marča, u Poreču na 28. i 29. marča, u Bujah na 31. marča i na 2. aprila, u Voloskom na 17., 18., 19. i 20. aprila, u Kopru na 23., 24., 25. i 26. aprila, u Piranu na 28. i 30. aprila, u Puli na 7., 8., 9., 10., 11. maja, u Rovinju na 11. maja, u Buzetu na 26., 27. i 28. marča, u Pazinu na 30. i 31. marča te 2. i 3. aprila, u Motovunu na 9., 10. i 11. aprila.

Sa Ilovika kod Lošinja nam javljaju, da se je tamo na 19. febrara vjenčao domaći vrli sin Ivan Jadrošić pok. Pave sa dražesnom gospojicom Marijom Budinić. Tom se prilikom nije zaboravilo niti Ćirilo-Metodove družbe, za koju se je skupilo K 11. Srdačne čestitke mladencima! (Neka izvine g. dopisnik, što njegov dopis niesmo mogli u cielosti donieti, radi nestašice prostora. Op. ur).

Zabava u Mihotićih. Na pustni utorak priredila je mihotićka čitaonica zabavu sa plesom, koje čisti dohodak bijaše namienjen družbi Sv. C. i M. Premda bijaše dan kišovit, ipak je već rano poslie podne vrvila cesta od množine ljudstva, što se bijaše sakupilo iz obližnjih mjesta, da prisustvuje zabavi. Već prije urečenog sata bila je dvorana čitaonice puncata gostovima, te se je moglo i ovom prilikom uviditi, da čitaoničke prostorije podnipošto ne odgovaraju više današnjim potrebam.

Što se tiče same zabave, istaknuti ćemo samo obćenito, da je sve teklo gladko i da su se sve točke razporeda odigrale na sveobće zadovoljstvo. Sa zadovoljstvom možemo zabilježiti, da je i materijalni uspjeh ove zabave bio vrlo povoljan, jer čisti dohodak iznaša okolo 200 kruna. — Sada samo još jednu opazku: U Liburniji priredjuje se na više mjesta zabave, ali nigdje nisu te zabave tako jednostavne a ujedno ugodne, košto baš u Mihotićih. Tude vidiš kmeta sa advokatom, svećenikom i činovnikom, finije gospodje i gospodjice sa djevojkama kmetske ruke — pa ipak sve se liepo gleda, sve se veseli složno i u prijateljstvu. Tude nema nikakve ukočenosti i suvišnog gospodstva, a što je pak važnije, tu se nalaziš u čisto hrvatskom družtvu, pa se nije bojati, da će se kasnije kakav dotepuh podrugivati, da je bio na „čičskom“ plesu.

Pozor na krive novce. Doznajemo, da se je u Istri raztrusilo mnogo krivoga novca, osobito novca od 1 krune. Prevareno bijaše već do sada mnogo osoba. Radi toga upozorujemo svakoga na to, da pazi dobro, kakav novac prima, i ako mu dodje u ruke krivi novac, neka to oblasti prijavi.

Nove smotke u Dalmaciji. Čitamo u tamošnjih novinah, da je tamo uvedena u promet nova vrst smotaka pod imenom „D a l m a t i n e r“. Iz tabaka, koji neraste na hrvatskoj grudi prave eto „D a l m a t i n e r e“. Sve dà, samo ne hrvatski!

Mužka podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru obdržavati će u nedjelju, dne 11. ožujka 1900. u 2 sata po podne u prostorijama družtva „Bratinstvo“ u Voloskom, svoju redovitu go-

Javna zahvala.

Podpisane obitelji zahvaljuju se iz dubine srdca za tolike ganutljive dokaze srdačnoga saučešća povodom težkoga udarca, koja ga je njima namienila providnost božja, pozvav u viečnost njihovog dobrog i nezaboravnog

IVANA.

U pivom redu zahvaljujemo se sl. odboru **„Tržaške posujilnice i hranilnice“** za tolike dokaze ljubavi do blagopokojnoga; zatim **„Slavjanskoj čitalnici“** i **„Delavskomu podpornomu družtvu“** što se na toli krasan način sjetiše pokojnoga člana; nadalje svim darovateljem prekrasnih vienaca i onoj gospodi, koja izkazaše svoje sučustvo i time, što podariše narodna družtva; konačno svim onim, pojedincem i zastupnikom korporacija, koji dodjoše iz bliza i daleka, da u veličajnom sprovodu izkažu pokojniku zadnju počast i da na toli sjajan način počaste uspomenu premilog pokojnika. Svima budi izrečena srdačna zahvala i svi neka budu uvjereni, da nam bijaše njihovo saučešće velikom utjehom u onih težkih časovih. Bog platio svima!

U T r s t u, 2. marča 1900.

Obitelji Šabec-Abram.

dišnju skupštinu. Članovi podružnice zamoljeni su, da u što većem broju dodju na skupštinu.

Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu darovao je g. dr. Fran Mandić iz Trsta kruna 100·—, na uspomenu smrti oplakanog sina g. prof. dr. Welponera iz Trsta.

Družtvu sv. Cirila i Metoda — podružnica Pula — podario N. N. c. i kr. podčastnik za učinjenu mu uslugu sa strane tiskare u Puli K 4·— ; g. I. Buzdon sakupio u veselom družtvu u Lanišću K 3·60. — Za maticu iste družbe u Opatiji, sabrao je Vinko Marčelja, radnik u Zametu, u veselom družtvu radnika u gostioni Josipa Jardas u Diračju iznos od K 6·40. Iznos je poslan blagajniku u Volosko.

Na uvaženje. Radi važnih viesti iz carevinskoga vieća, moradosmo u zadnji čas izostaviti mnogo zanimivog jur složenog gradiva, koje ćemo donieti u prilogu sliedećeg broja.

Književnost i novinstvo.

„Matica Hrvatska" dogotovila je i spremila za djeljenje, dotično za razašiljanje svoj redoviti godišnji književni dar za godinu 1899. (na broj 10 knjiga), nu pošto treba još desetak dana, dok bude gotova i uvezana i četvrtka knjiga „Hrvatskih narodnih pjesama", a opravdna je želja i odbora „Matice" i premnogih družtvenih povjerenika, da ne bude dvostrukog odpremanja „Matičinih" knjiga — kao što prošle godine, — to se umoljavaju i gospoda povjerenici i članovi „Matice", da se dobrostivo još desetak dana strpe, dok im se uzmognu sve ovogodišnje knjige „Matice", i godišnje i nakladne, na jednom dostaviti. Uz to umoljavaju se i gg. povjerenici „Matice", da svakako prvih dana budućega mjeseca još neprijavljene članove „Matice" — kojih se do danas tek oko 2500 prijavilo i svoje prinose uplatilo — upravi „Matice" prijave i njihove prinose odnosno predbrojke na četvrtu knjigu „Hrv. narodnih pjesama" dostave, da se uzmognu sve knjige na jednom razaslati.

Književno družtvo „Sv. Jeronima" obdržavati će svoju godišnju glavnu skupštinu dne 8 marca t. g. sa sliedećim dnevnim redom: 1. u 10 sati u jutro služiti će se u crkvi sv. Marije u Zagrebu tiha sv. misa za sve pokojne živuće i dobrotvore a u 11 sati za početi će skupština. u kojoj će: a) predsjednik pozdraviti skupštinu b) tajnik čitati godišnje izviešće c) blagajnik pročitati račune o stanju družtvene imovine za god. 1899. d) izabrati će odbor za pregledanje računa; e) viećati će se o eventualnih predlozih članova; f) izabrati će se novi družtveni odbor.

Vinarski vodič za Dalmaciju vrlo marno sastavljena vinarska priručna knjiga u kojoj su vierno opisana dalmatinska vina i vinorodni predjeli. Knjiga obiluje i drugim za vinogradare i trgovce poučnim gradivom. Priredio je Miho pl. Tartaglia, a izdala dalm. vinarska udružba Ciena 1 f.

Trsna pliesan ili pepeo (oidium Tuckeri) od g. Šime S. Belamarića, kr. kot. šumara u Ludbregu (Hrvatskoj). Sa 12 slika i 1 bojadisanom tablom. Ciena 80 h. Naručbe se šalju piscu. Vrlo poučna knjiga za vinogradare, koji mare da upoznaju lozove bolesti i obaznaju za liekove proti istim.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. M. B. Žalimo, što nemožemo priobćiti Vašega „sastavka" o mesopustu, jer sada treba, da činimo pokoru za mesopustne griehe. Da ste nam zdravi!

G. M. Hok. Hvala! — Živili!

Gosp. T. K. Hvala na priposlanom, ali danas nemogosmo priobćiti; izvolite i u buduće pod istim naslovom slati. Zdravo!

Natječaj.

Podpisani razpisuje ovim natječaj na podpore **Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri** za god. 1900.

Prošnje obložene svjedočbom prvog polugodišta (kolokvija) te izkazom siromaštva imaju se dostaviti podpisanomu kroz dotična ravnateljstva (dekanate) najdalje do 31. marča tek. godine.

Odbor Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri.

Kastav, dne 26. febrara 1900.

Mijo Laginja,
predsjednik.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . kg po K	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) . . .	8·—
Svieće i duplire II . . .	2·40
Tamjan lacrima I . . .	2·40
„ „ II . . .	2·—
„ granis . . .	1·20
Povošteno platno za oltare . . .	2·—

Stienji i stakla, za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 8%.

Sa odličnim stovanjem

Jernej Kopač, svećar u Gorici.

Prodaju se
dvie kuće
Via Sergia, i to br. 17. i 19.

Tko želi što pobliže znati, neka se obrati u Clivo San Francesco br. 2, I. pod.

Prsni čaj sa „Učke-Gore".

Izvrstni domaći lijek proti
kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:
Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.
Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Vazmene izpoviedne i pričestne listiće
po vrlo nizkoj cieni
preporuča tiskara J. Krmpotić i drug. u Puli.

U LJEKARNI
E. TOMAJA nasliednik A. WINGER
ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostnom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofulozmosti, podbuhlosti, djetinjoj kriljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvotok, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava težinja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlicici, želudačne grčeve, žgaicu, groznicu ili zimnicu, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i razne bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za valove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 35 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razkužuju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njemost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježaje te pomladjuje lice. Nastavljen je od najčistih stvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Crome eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Usljed svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravni sjaj. Ciena boci 1 f. 25

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrilo od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug. u Puli
prima sve u **knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje,** koje izvršuje **brzo i ukusno.** — **Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,** kao takodjer pisaćeg papira. — Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.
Sve tiskanice za štedovna i zajmovna družtva u obće preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Zašto ima još uviek ljudi, koji ne upotrebljavaju Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu, premda je ta kava vrlo tečno i zdravo piće?

Jer još ne znadu svi, kako velike prednosti ima Kathreinerova kava, koja po ekstraktu kavnoga bilja sadržaje miris i tek zrnate kave, a da ne ostaju zdravlju škodljive sastojine zrnate kave. Ona po tom sjedinjuje najzgodnijim načinom dragocjena svojstva domaćega sladnog preparata s omiljelim dražilom zrnate kave.

Doista blagotvorno po zdravlje piju danomice Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu milijuni u stotinama tisuća obitelji. Ali bi bilo za željeti i u interesu svih, da ova u istinu obiteljska kava poradi svojih izvrstnih svojstava svuda i u svakoj obitelji nadje pristup.

Kathreinerova Kneippova sladna kava služi poglavito kao primjesa zrnatoj kavi, čiji užitak postaje blaži i za usta ugodniji. Ona daje kavi najukusniju boju i odstranjuje gotovo posvema poznato, zdravlju škodljivo djelovanje zrnate kave. Preporuča se, da se počne s jednom trećinom Kathreinerove kave na dvie trećine zrnate kave, a onda se postepeno uzimlje polovica na polovicu.

Neprispodobiva prednost Kathreinerove Kneippove sladne kave sastoji se u tom, da nakon kratkog uživanja ide i sama izvrstno u tek. Gdje je zrnata kava sasma zabranjena, ta je kava nenaknadiva, pa se preporuča gospodjama, slabim i bolestnim osobama, jer je tako probavljiva, pravi krv i jača. Po liečničkoj izjavi ne bi se rastućoj mladeži, a osobito mladim djevojkama, smjela davati nijedna druga kava.

Uvedenjem Kathreinerove Kneippove sladne kave postići će se i u najmanjem kućanstvu znatna prištednja. Pokušaj dovodi uviek do trajne uporabe.

Kathreinerova Kneippova sladna kava ne smije se nikada otvorena prodavati! Prava je samo u poznatim bielim originalnim omotima sa slikom župnika Kneippa kao zaštitnom markom i s imenom »Kathreiner«.

Broj 11. U Puli, dne 15. marča 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod narudžbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se nepleća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće, 4 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Viesti iz metropole hrvatske.

Zagreb, konac veljače 1900.

Piše: A. K—ć.

(Osvrt. — Operna pjevačica Blaženka Kernic. — Korzo. — Hrv. sabor. — Rieka. — Matica Hrvatska. — Vrieme.)

Kad sam se zadnji put javio u ovom našem plemenitom i jedinom hrvatskom listu za Istru, bilo je negdje početkom proljeća 1898. Malo poslie toga otišao sam u Beč i proboravio tamo evo do nedavna. Da se dičnoj „Našoj Slogi" u tom razdoblju redovitim svojim dopisima javljam: nisam držao shodnim i to s toga, jer prvo: politički, družtveni, kulturni i drugi život u Beču toli je bujan i raznovrstan a i raznobojan, da bi čovjek trebao mnogo i mnogo dopisa, da odašalje u ovo naše dično glasilo, da bar donekle prikaže odraz onih dojmova, što udaraju u oči, u pamet, u razum . . . . , a dično ovo naše glasilo ne bi na žalost moglo uz najbolju volju te sve dojmove uvrstiti, jer nije dnevnik, jer izlazi tek na osmicu i to u malom formatu. Drugi — možda još glavniji — razlog taj je, što držim, da istarskoga Hrvata i ne može da tako zanima ono velegradsko trvenje, one borbe . . . . bilo kulturne, bilo družtvene, bilo političke . . . . A to s toga ne, jer Beč nije središte našega narodnoga hrvatskoga života . . . već je to središte, naš bieli Zagreb, metropola svih Hrvata, iz koga tek treba da siplju što žarče vărnice misli, poimanja, nastojanja u svim područjima narodnoga hrvatskoga života; te iskre, te vărnice treba da se razasipiju po svim krajevima, gdje žive Hrvati, dakle i u Istru. Jer sam sad opet na rodjenoj grudi u Zagrebu, u tom kulturnom i političkom središtu svih Hrvata —, eto me k Vama, da i ove godine odpočnem i nedostavim prijašnje svoje „Viesti" pod gornjim naslovom; — a Vi, dobri gosp. uredniče, izvinite — ako je moguće, moj gotovo dvogodišnji muk. . . .

* * *

Zadnjih je dana slavila riedko slavlje u Zagrebu Hrvatica, što dično pronosi hrv. svoje umieće stranim svietom, gdja. Blaženka Kernic, dvorska pjevačica. Pjevala je ovdje četiri put u operi hrvatskoj; svaki put uz dubkom puno kazalište, kao ono pred 2 godine glasovita joj kolegica — Milka Trnina. Ovacijama, slavlju nije bilo kraja, dok je boravila u našoj sredini. Pravo i jest, da svoje domaće diete naš grad obasiplje slavom, harnošću, cviećem, lovor-viencima, pjesmama, uzklicima, kad se je i u stranom svietu (imenito u Njemačkoj) znala ona svojim ljubkim, slavuljevim pjevom tako odlično iztičati, a da pri tom nije zaboravila, da je rodjena na hrvatskoj grudi i da tu svoju grudu vazda — jednako s Milkom Trninom — iztiče i njom se ponosi. To, i opet to podaje njenom umjeću, njenom divnom glasu, izvrstnoj školi i riedkoj pozorišnoj vještini te krasnom joj glasu — dvostruku vriednost. . . . . Šteta samo, što i ona, kao i Trnina, mora da svoje vrline, znanje, talenat i vještinu daje na užitak stranom svietu, mjesto da se sunca na toplim grudima prave svoje hrvatske matere! Čovjek se mora mnogo put da bolno pita: — „Za što se baš kod nas Hrvata mora toli često obistiniti stara ona rieč psalmistova: Nitko ne može da bude prorokom u svojoj domovini. . . ."?

Pjevala je dična gošća i u korist hrv. akademičke mladeži na koncertu njenom, te je u velike pomogla sjajnomu uspjehu koli u moralnom, toli u materijalnom pogledu. A i sveučilišna mladež joj se pošteno odužila na toj požrtvovnosti diljem cielog gostovanja, a imenito kod oprosta. Na polazku u Monakov, reče, da će se skoro vratiti u svoj bieli, topli Zagreb na duže gostovanje — a i mi to od srca želimo. Tà Svoje nam je ipak milije od mà koga tudjega — uz iste sposobnosti — a osobito, kad je to „Svoje" steklo svjetski glas u tudjini, svagdje, gdje se pojavilo. . . . .

* * *

U Zagrebu činile se ovo zadnjih dana silne pripreme za t. zv. pokladni korzo. Kad sam prošle godine to doba boravio u Beču, nisam vidio nikakova korza. U samom t. zv. právom Beču i nema ga, tamo se za pokladni utorak na ulici i ne zna (a ipak je to velegrad, i te kakav!), tek vani u bivšem predgradju (i to samo u jednom) donekle se još drži taj stari običaj, nu u maloj, neznatnoj slici. Sjevernji krajevi naše monarhije nemaju za to smisla, a meni se čini to i opravdno . . . Nu ovdje želim, da nešto nadovežem. Ja bih rekao, da i u nas Hrvata taj rimskoitalski (a danas osobito talijanski) običaj nema pravoga smisla, a gotovo ne u Zagrebu, gdje je zadnjih godina skoro bio i zamro. Ove se godine opet sve uzburbalo za nj. A čemu, molim ja Vas! Ono, što je korzo u primorskim krajevima n. pr. u Dalmaciji, Trstu, Rieci, pa u Italiji: toga i takvoga korza ne može u nas da bude. Mi smo suviše ozbiljni za to, nema tuj one prave živosti, onoga duha, one vreve, onih pokladnih krupnih i sitnih šala, pošalica i raznih „šalakurija", nema ništa tomu sličnoga. . . . . S druge opet strane taj luksus mnogo, vrlo mnogo stoji . . . . Ta imademo mi, Bogu hvala, mnogo i premnogo tih svakakvih pokladnih zabava, veselica javnih i privatnih, plesova, koncerata, piknika i Bog te pitaj što sve ne, ne samo svaki gotovo dan u pokladama, nego i više u jedan dan — i tuj se troši sila novaca. No dobro, neka bude, takovo je već to pokladno doba, kad, što no veli Ture — „Kaurin" poludi, nek bude plesova i koncerata i zabava i domjenaka i starim i mladima: dobro je, da se zagrije srce, da se odušovi duh i razgiblje tielo mladeži — itd., a mnogi su uz to plesovi i koncerti priredjeni obično u svrhu odnosnoga družtva ili u koju drugu dobrotvornu svrhu. To se sve dade pojmiti, a donekle i opravdati, ako i ne uviek. Al taj korzo — po mom skromnom sudu u Zagrebu — nema smisla. Ja držim, da se za korzo potroši na izvoščike (fijakere), na sjajne opreme krabulja, na konfete i korijandole (ovi su skoro iz bečkog „Volksgartena" ovamo doprhali . . . .) najmanje kakvih 2—3000 forinti, a to sve za to, da se sviet ono 2—3 sata nagleda raznih figura više il manje umjestnih. . . . . A toliki novac za čas, za kratkotrajnu nasladu — i to vrlo problematičnu nasladu (!) — pa u tutanj! Mjesto toga korza, držim, kud bolje i plemenitije bi djelo učinili oni, koji toliki novac žrtvuju trenutačnoj razbibrizi, kakvih je u pokladno doba svatko u Zagrebu jamačno dosta vidio i naužio se — kud, velju, bolje i plemenitije svrhe za dušu i tielo, kad bi taj novac predali prieko potrebnoj družbi sv. Cirila i Metoda za Istru!

Dok imade, mislim, u jednoj hrv. strani takvog jada i nevolje ljute, dok sedamnaest hiljada dječice naše hrvatske nema škole, učitelja, knjiga, dok gine u neznanju il pada u pandže nezasitnom tudjinu — za uviek: — dotle bi — mislim ozbiljnost svakoga Hrvata imala upućivati da: „Sad šalu na stranu, a djecu preda se"! . . . . Ta bi svota onda drugčije kamate i plodove nosila s vremenom, nego što po zagrebačkim pločnicima naraste gotova naplava od konfeta i dr. ni komu u korist se protepa — a onamo djeca mole škole, mole duševnoga kruha. Možda toga kontrasta ne bi trebalo, kad bi se mjesto princa „Karnevala", slavio kud dostojnije „princ" Prosvjete u biednim, zapuštenim istarskim kolibama. . . . . Rekao sam, što mislim već odavna, ne bilo i to na odmet, možda će bar u buduće bit ovo uvaženo! . . . .

* * *

Hrvatski sabor zaključio je ovih dana svoje sjednice, što trajahu uz prekid Božića — već treći mjesec. U ovom zasjedanju najvažinja je bila po običaju proračunska razprava, a u njoj riečko pitanje. U njem su se iztakli — svaki naravno sa svoga stanovišta — osobito: dr. Pliverić, Derenčin, Mazzura, Žerjavić, Brestijenski i ban. Primilo se i razpravilo i nekoliko manjih zak. osnova.

S Riekom, u kojoj imade (u njoj i okolici) do 20 hiljada samih rodjenih Hrvata — stoje nekako stvari vrlo zlo. . . . Mislim, da bi bilo već skrajnje vrieme, kad Rieka onamo od godine 1869./70. nema svoje hrvatske škole za tolikobrojnu hrv. djecu, da bi riečki Hrvati sami svojim žuljevima i prinosima osnovali barjednu pučku hrv. školu za mužku i žensku djecu, onako, kako su to Slovenci u Gorici bez vladine ili čije druge pomoći osnovali za slovenački svoj „odmladak. Kad Madjari i Niemci u nas u Hrvatskoj slobodno dižu škole za svoju narodnost, valjda bi to i riečki Hrvati smjeli svojim novcem da učine. Inače se je bogme bojati za buduću hrv. sviest na Rieci. Gdje djeca moradu ići u talijansko-madjarske škole, tuj o hrvatstvu onda neće biti govora. A na Rieci ima sigurno 4—5000 imućnih trgovaca, brodovlastnika, posjednika, kapetana, sve samih Hrvata — tuj bi se valja dalo skuckati bar za jednu školu. . . . . Šta se prava te škole tiče: djeca bi tu proučila normalske predmete makar privatno, a koje bi diete onda htjelo, da uči dalje, lahko polaže na Sušaku ili gdje drugdje u Hrvatskoj odnosni javni izpit i polući javnu svjedočbu. Glavno je, da djeca uče hrvatski, da se ne odnarode, pa ako treba, neka se osnuje i školsko družtvo poput Cirila i Metoda za Rieku, jer ovako bez škola ne može da ide. Ako to mogu gorički Slovenci, za što ne bi riečki Hrvati. Tà madjarska se vlada jamačno ne bi protivila osnutku privatne hrv. škole tamo, kad ih može dobiti u Hrvatskoj gotovo svaka narodnost, pače i svaka konfesija. — Za to ovo u najboljoj namjeri i sa zebnjom u duši spominjem, jer je 30 godina prohujalo i cieli jedan naraštaj dozrio — a bez hrv. škole. Valja imati riečkim Hrvatima na pameti: „Opri se na vrieme, jer kasno dolazi liek, kad je bolest već zastarila. . . . . Daj Bože, ne palo i ovo zrnce na kamen! . . .

* * *

Naša revna i omiljela „Matica Hrvatska" dovršava ove dane uvez svojih knjiga, koje će za 8—10 dana — baš u osvitak proljeća — poletjeti zajedno sa hrvat. narodnim pjesmama poput lastavica pod hrvatske krovove, e da razgriju hrv. srca svuda, gdje ima Hrvata. Bit će 10 knjiga, a to sve za 3 for. ili 6 kruna prinosa. . . . . Zaista „carski" dar. . . . I Istranin jadni pozna „Maticu", neka joj se osobito ove godine poveseli!

* * *

Ovo zadnjih 2, 3 li dana vrieme u Zagrebu, da ne može biti ljepše; — pravo toplo, proljetno sunce nas ogrijeva, žàdah zraka mirisi već po preporodu prirode: taj preporod jaki i snažni želim iz pune duše i našemu vajnomu bratu — istarskomu Hrvatu, koji se toli žilavo, uztrajno i pošteno bori za svoju tvrdu rodjenu grudu . . . . Bio mu i dalje Bog i njegova sviest u pobiedu prava nad zulumom — vodićem!

A Vama, gospodine uredniče — ovaj put od Boga zdravlje, a od mene hrvatsko pozdravlje!

Iz carevinskoga vieća.

Osma sjednica, računajuć od 22. febrara napred, bila je u sriedu dne 7. marča i tekla je ovako:

Drugi podpredsjednik vitez Lupul odrekao se je svoje časti. U pismu na predsjednika govori, da to čini radi toga, da bude mir medju strankami u parlamentu i da se odstrane poteškoće glede popunjenja predsjedničtva. Zahvaljuje na pouzdanju.

Vlada je predložila neke zakonske osnove, medju kojima vriedne su spomena sliedeće:

Zakon o polakšicah za povratak predujmova, koje je vlada dala za ublaženje

nevolje. Kada i koje povratne predujmove može za uviek oprostiti; dalje zakon o promjeni službovnih odnosaja veterinara iliti liečnika za blago; zakon o pospješenju velikih obrtnih poduzeća.

Mnogi zastupnici postavljaju razne predloge, koji će Bog znaj kada doći u razpravu. Medju timi jest predlog rusinskoga korenjaka Tanjackijevića, neka vlada providi, da zastupnici budu mogli uz pogodnu cienu voziti se na budi kojoj željeznici, jer je potrebno da poznaju prilike u cieloj državi, a nebi pravo, da cielu vozarinu troše iz svoga žepa. Drugi je predlog takodjer Rusina, dr. Okunjevskoga, da se ukinu crkveni patronati, pak da narod dogovorno s biskupom izabira župnike.

I u toj sjednici, kao u svakoj podneseno je više interpelacija na vladu. Medju timi od naše strane ona viteza Vukovića i drugova, da i unapried bude dozvoljena dobrovoljačka godina vojene službe onim mladićem, koji svrše trgovačke i pomorske škole u godini u kojoj su unovačeni. Zastupnik Hortis i njegova talijanska družina pitaju vladu, zašto nedopusti, da budu u Trst prenešene kosti talijanskoga spisatelja Giuseppe Revere. Taj Revere pisao je ljuto proti Austriji, a vlada je zabranila prenos njegovih smrtnih ostanaka iz Italije u Trst, jer se boji talijanskih demonstracija.

Prelazi se na dnevni red.

Prva je točka izbor prvoga podpredsjednika. Odano je svega 317 glasovnica. medju timi 52 biele. koje se ne računaju. Ostaje 265 glasovnica, dakle absolutna većina jest 133.

Kandidat ljevice Prade dobio je 163 glasa i tako je on izabran. Dr. Žaček dobio je 93 glasa, onda drugi neki Niemci po malo glasova. Prade se zahvaljuje, obećuje da će biti pravedan. Vidit ćemo.

Taj izbor Prada nije tobože premoć ljevice. nego je desnica, to jest većina Niemcem pripustila to mjesto, da ne budu imali razloga tužiti se, da nisu zastupani u predsjedničtvu.

Drugi je predmet predlog dr. Kaisera i drugova Niemaca, da se ministarstvo Wittekovo stavi pod obtužbu. Govori dr. Kaiser kao predlagač, dakako u prilog predloga. Hoće da ministarstvo Wittekovo dodje pod obtužbu, jer je bez privole zastupnika po § 14. ustava proglasilo financijalne i druge nagodbene zakone sa Ugarskom.

Za Kaiserom predlagačem govori pogodno za predlog jedini socialist Rieger. Antisemit Bielohlavek upada mu silno u rieč. Bilo je i smješno to, na pr. kad je Riegeru već dodijalo, što mu se upliće Bielohlavek, povikao je predsjedniku, zar neima jedne košulje za ludjake, da Bielohlavka u nju svežu?

Za Riegerom govorio je Čeh dr. Stransky. Nemilo je oprao Kaisera i njegove Niemce. Očitovao je, da desnica neće glasovati za obtužbu, premda neima razloga biti dobra prema Witteku. Mi ćemo pustiti Niemce, neka se izkopore kako mogu. da vidimo kako će jim glasovanje izaći. Ovaj predlog Kaiserov nije ni malo ozbiljan. Eto, nijedan se od njegove stranke neoglasuje da govori za predlog, a kad smo mi Češi predlagali, da se ministri stave pod obtužbu, nas je mnogo govorilo i obrazlagalo stvar. Imali smo i temelja, a vi Niemci hoćete da postavite ministre pod obtužbu, zašto? Zato. jer su se poslužili onim pravom, koje jim daje ustav, taj ustav vi ste stvorili, a mi smo vazda proti njemu bili, kakav je. Djelo se osvećuje na vas samih. Tako je u kratko govorio Stransky.

Za govorom Stranskoga, predložio je Čeh Janda, neka se glasuje poimence o predlogu za obtužbu. Sada je nastala liepá! Skoro sva desnica odlazi van, da se vidi, kako će Niemci iz kaše. Glasovalo jih je za obtužbu 60, a proti 94, i medju ta 94 barem polovica Niemci od ljevice. Tako se je opet jednom pokazalo, da ako baš i naša desnica nije onako tvrda i složna, kako bi morala biti, nije ni njemačko jedinstvo tvrdo, koliko bi Niemci želili i koliko bi jim baš potrebno bilo.

Dalnja točka dnevnog reda jest izvieśće poreznog odbora o jednoj zakonskoj osnovi za poreze od rente.

Već u decembru 1899. razpravljalo se o tom, da zemaljske hipotekarne banke, koje neposluju na dobitak, budu oproštene od rentnog poreza, jer u istinu da neimaju rente iliti dohodka povrh onoga, što moraju plaćati svojim vjerovnikom, a to su svi oni što imaju hipotekarnih založnica od takovih banka. Gospodska kuća dolučila je k tomu, neka budu oprošteni od rentnoga poreza ne samo interesi od založnica zemaljskih hipotekarnih zavoda, nego i oni, od založnica štedioničkih i drugih zavoda, koji su ovlašteni izdavati takve založnice. Predlog je prihvaćen. Buduća sjednica sutradan 8. marča.

Sjednica od 8. marča.

Medju predlozi, koji su u toj sjednici postavljeni, vriedno je za naš puk spomenuti sliedeće:

Zastupnik Viljem Pfeifer i drugovi od našega kluba predlažu, da se u novoj pogodbi sa Italijom ukine klauzula glede vina i da talijansko vino bude plaćalo veću uvoznino, nego li sada.

Isti zastupnik i drugovi od našega kluba predlažu, da vlada podpomogne nabavu i namještenje mužara za streljanje proti tući iliti gradu.

I u ovoj sjednici, kao u svakoj, učinjeno je mnogo upita iliti interpelacija. Zastupnici svih stranaka i svih zemalja tuže se, jedni na ovo, drugi na ono. Kada dospijemo jednom, pripoviedati ćemo u kratko sadržaj svih interpelacija jedne jedine sjednice, neka se naši čitatelji čude, koliko je toga i koliko zaprema samo vrieme da se to pročita.

Na dnevnom redu je izbor drugoga podpredsjednika. Pri tom izboru odano je svega 224 glasovnice, od tih 52 bez imena, dakle se ne računaju. Ostaje valjanih 182, absolutna većina je 87. Dobio je kandidat desnice dr. Žaček 168 glasova. Nastao je pljesak i živio Žaček i na zdar Žaček. On je Čeh od Morave, po hrvatski bismo mu rekli Djaković, mali djak iliti Žaknić, po starinski.

Novi podpredsjednik je odvjetnik i prisjednik zemaljskog odbora u Moravskoj, gdje Niemci, premda u saboru u većini, ipak daju i Čehom neka mjesta. Mudra je glava i govori se, da tegne biti Českí ministar, ako bi dr. Rezek, kako je prilika, do koji mjesec pustío ministarstvo.

I Žaček se je zahvalio, kao svaki kad bude izabran, obećao voditi razprave pravedno i po propisu poslovnoga reda i umolio je, da se pregleda dobrohotno, ako bi iz početka malo težе vladao, dok se tobože uputi.

Dalnja točka dnevnoga reda je predlog željezničkog odbora, da država pomogne sa 24.000 forintih gradnju jedne male mjestne željeznice u Českoj od Bogdanca na Rosice. Govorio je zastupnik Doležal pogodno. Za njim Funke, a za njim Rusz oba Niemci. Nisu proti, ali zagovaraju i druge neke male željeznice u njemačkom kraju Češke kraljevine. Pogodno za predlog govori još Čeh Kaftan, a konačno opet izvjestitelj Doležal. Predlog je primljen.

Dalnja točka dnevnoga reda jesu predlozi, da li će zastupnička kuća dozvoliti, da sud postupa proti zastupniku Hobanskomu, rad neke uvrede poštenja, pak proti Stojalovskomu radi tiskarskog zakona, onda proti Vinkovskomu i Stapinskomu radi nekih uvreda poštenju. Prvo i treće pitanje odbija se, drugo i četvrto se prima.

Poslje toga sliedila je dalnja razprava o predlogu Dvoržakovom, da se ukine patent od god. 1854., o kom je već u prijašnjem izvješću spomena. Govore za ukinuće Kozakiević, pak Hofmann-Wellenhof.

Zatim je dano na glasovanje, je li predlog prešan ili ne. Glasovale su dvie trećine prisutnih, da jest prešan. Onda se je dalje razpravljalo o stvari samoj. Mielevski, Poljak, predlaže, neka se taj prešni predlog uputi na sudstveni odbor. Tako je i učinjeno, pošto se je predlagatelj Dvoržak izjavio s tim sporazuman.

Dalje se je razpravljalo o prešnom predlogu baruna Pražaka, Čeha (sina bivšega ministra), da se vlada pozove, neka još u ovom zasjedanju predloži novu zakonsku osnovu, po modernih načelih, za kazneni zakon i postupnik vojnički.

Krasno je Pražak utemeljivao svoj predlog, dokazujuć, kako je vojnički kazneni zakon i postupnik stvar zastarela i nepravedna, poglavito s toga, jer vojnik sve dok mu osudu ne pročitaju pravorekuć ni nezna, zašto je tužen i kako bi se imao braniti.

Taj je predlog takodjer prihvaćen i punim pravom.

Pošto su još prihvaćeni neki predlozi manje znameniti, zaključena je sjednica u blizu 4 ure po podne.

* * *

Nadovezujemo na uvodni članak od poslednjega broja našeg lista:

Prilike se nisu posvema razbistrile. U sjednici gospodske kuće carevinskoga vieća, u kojoj se je razpravljalo o programu Körberovog ministarstva, došlo je do izjava posve protivnih medju sobom. Dočim je jedan leličar odrešito tvrdio, da se njemački jezik ima uzakoniti kao jedini državni jezik, a drugi izvadjali, da se mora priznati barem kao posredujući za sve narode i da sadašnje jedinstvo države mora ostati i nadalje ovakvo kakvo je, ustao je sa desne strane poznati Ladislav Rieger, Čeh, starac od preko 80 godina i ponovio mladenačkim zanosom, da neće biti sreće po Austriju, dok se neuspostavi oktobarski diplom od godine 1860, dakle pravica svakoj zemlji, da osim skupne vojske i skupnih financija, sve drugo odredjuje sama o sebi. i dok se neuzpostave prava kraljevine Češke.

A dočim je stari Rieger tako naglasivao državno pravo Česko, ustao je njemu u pomoć drugim načinom, ali za istu stvar profesor bečkog sveučilišta, dr. Albert, od mala član gospodske kuće, te izjavi, da slavenska plemena, naročito česko, silno napredovaše u posledjih 50 godina, pak da zahtjevaju kao narodnosti ona ista prava, do kojih bi došla da jim se dade njihove državne pravice. Nebi se znalo pravo reći, mora li Niemce peći više, ono što je uztvrdio jedan, što li drugi od tih znamenitih českih sinova.

* * *

Dok su se tako i u gospodskoj kući čuli dvojni glasi i protivni nazori o uredjenju Austrije, ista se pjesma opetuje svakom skoro zgodom i u zastupničkoj kući carevinskoga vieća. Nu tu je okrenulo za vladu nešto pogodnije, odkad je češki klub odlučio, da neće činiti obstrukcije proti zakonu o novačeniju. Zi vladu je to vrlo povoljan položaj. Reći bi, da je i kruni ta odluka mila, jer da je cesar i kralj prošli ponedjeljak vrlo laskavih rieči izrekao podpredsjedniku Žačeku, kad je ovaj bio na audienciji.

Ali gdje smo još? Zakon o novačenju prilivatila je doista zastupnička kuća utorak sa ogromnom većinom, proti glasovom Mladočeha i njemačkih radikala (vidiš, gdje se nadju skupa!) i staromu generalu Velsersheimu srdačno su na to ruku štiskali ostali ministri; nu još je za Körberovu vladu tvrdih oraha da izgrize.

Strajkujući radnici u ugljenicih Češke, Moravske itd. i njihovi zastupnici socialisti, silno se groze, ako nebudu uzakonjeni njihovi zahtjevi, barem onaj, da je dosta pod zemljom raditi osam ura na dan. Socialno-politički odbor carevinskoga vieća nije završio svoje razprave i nije dao izvješća do 12. ovog mjeseca, kako mu je bilo naredjeno. Već će to slabo djelovati. A kamo li neće, ako taj odbor ne predloži, što žele radnici. Predloži li pak odbor po želji radnika, prilika je, da će morati odstupiti ministar poljodjelstva Giovanelli, koj se nije baš najprijaznije izjavio za brzo uzakonjenje radničkih zahtjeva. Odstupi li pak on, tada rad njegova obraza moraju ponuditi ostavku i drugi ministri, a kada se takva počme pisati, nezna se, kako bi dovršila.

Uz tu nepriliku za vladu obstoji ona vječna od češke opozicije. Češi su doduše popustili od obstrukcije proti zakonu o novacih, ako govore na tvrdo, da neće nikako dopustiti razpravu u trošku za tršćansku luku i za željeznice, o kojima je spomen u našem prijašnjem izvješću.

Oni naime govore, da njim ove željeznice neće koristiti, koliko bi trebalo, ali i kad bi, neće da privole ovoj vladi kakovih 500 i više miljuna kruna za ove troškove, dok jim vlada nepopravi krivicu nanesenu jim od ministarstva Clarijevoga. Govori se, da bi predsjednik Körber i svi ministri rado pristali, da se uvede češki uredovni jezik u sve češke čiste kotare, ali da se tomu protive neke druge sile, dok ne bi i Niemci dobrovoljno pristali na to.

Ako vladi podje za rukom, da do mala dobije Niemce za taj popust u korist Čeha, onda bi se prilike znamenito poboljšale i moglo bi se dodesiti, da jedan diel umjerenijih Niemaca pristupi k većini. Tada bi Körberova vlada bila na konju. Da pravo rečemo, to bi bilo želiti, jer bi doba, da se prestane malo razpravljati o samih Česih i Niemcih, a naš ubogi narod propada od svake nevolje.

Neke male stvarčice do duše na bolje kreću u Dalmaciji i kod nas. Tako, koliko čujemo, odredila je vlada nešto više, nego obično, pomoći rad nevolje na selih. Ali to je kaplja u more!

Za to bismo iskreno i želili, da ministru predsjedniku Körberu podje za rukom prilično izmiriti Čehe i Niemce, jer bi dobio vremena, da malo i ovamo na jug pogleda. A naše nevoljno stanje, kako čujemo, poznato mu je posve dobro, i koji ga poznaju, kažu, da ima svu dobrovolju barem za gospodarstveni napredak Primorja i Dalmacije.

Do sada dosta mu se je dobro poneslo, jer je glasovan zakon o novačenju, kako gore rekosmo, a biti će bez neprilike izabrane takodjer delegacije možda već sutra. Onda će se carevinsko vieće odgoditi tamo do desetak maja — da mogu saborovati zemaljski sabori.

Bude li medjutim riešeno budi koliko povoljno pitanje rudničkih radnika, i jezikovni sporazum Čeha sa Niemci, onda je Körberovo ministarstvo na konju za duže vremena. Nebude li to postignuto, onda je sva prilika, da će polovicom maja pasti i taj ministar predsjednik sa svojimi drugovi, da se prikaže pri novom sastanku carevinskoga vieća drugo, novo ministarstvo, koje će opeth početi iznova pogadjati se, a medjutim zahtjevati od zastupnika, kao i sada, da glasuju za tako zvane „državne potrebe". Nu ta igra mogla bi i presjesti, jer je i tako već malo manjkalo ovih dana, da se Čehom nisu pridružili naši, a to za najžešću obstrukciju. Kadagod se to dogodi, s Bogom parlamenti — ali kriva li bila vlada, ne naši!

DOPISI.

Iz Tinjana koncem februara 1900. Obistinila se napokon viest, da će nas obće obljubljeni župnik veleč. g. Ante Kjuder zapustiti Tinjan i poletiti bliže svog rodnog kraja.

Kroz skoro 10 godiha boravka medju nami, radio je neumorno na korist duševnu i tjelesnu povjerenog mu puka.

Svaki, koji poznade Tinjan od prije i sada, može se osvjedočiti, da je jako liep napredak u svakom pogledu postignut. Doista, Tinjanci mu neće moći nikad dostatno nadoplatiti trud i požrtvovnost, koju je izkazao svomu puku.

Nu mi znademo, da je njemu najugodnja i najljepša nagrada, kada vidi pravo kršćansko življenje i liepo ponašanje, ljubav do sv. vjere i naroda, čega ćemo se i mi držati. Rado priznajemo, da nas je vruće ljubio, nu i mi smo mu ljubav, odanost i pravo poštovanje vraćali.

Sve župljane, stare i mlade je raztužio njegov odlazak. Kad se oprostio sa svojim pukom u crkvi kod male i velike sv. mise prošle nedjelje, nije bilo oka, koje nije bilo suzom orošeno.

Iza sv. mise podala se deputacija sa občinskim načelnikom u župni stan, da mu izrazi svoju srdačnu zahvalnost i da mu pokloni na uspomenu malen darak.

U petak dne 23. febrara bio je dan odlazka. U jutro išao je g. župnik pozdraviti školsku djecu obijuh škola, gdje su djeca i on plakali. Zatim išao je pozdraviti skoro sve obitelji u Tinjanu, te na 1 sat poslie podne bio je odlazak na postaju u sv. Petar, kamo su ga pratili svi otmeniji muževi gradića Tinjana bez razlike narodnosti.

Školska mladež sa gg. učitelji u dugoj povorki ga pratila do školskog vrta, gdje se zaustavili, i gdjeno ga jedna mala djevojčica pozdravila krasnim nagovorom.

Dok se moglo opaziti odlazeću kočiju, pozdravljali ga mahanjem rubaca na što je on odvraćao.

Na postaji u sv. Petru izljubio se dobri župnik sa svima muževi, koji su ga pratili i zatim stupio u koupé sa obć. načelnikom, koji ga je u buduće njegovo boravište pratio.

Preljubljeni g. župniče, nezaboravna ostati će Vaša uspomena u naših srdcih! Nikad nećemo zaboraviti, kako ste Vi sa svjetovnom oblasti, osobito sa obć. načelnikom složno kao prava brača radili na boljak duševni i tjelesni ovog puka.

Dični gosp. Župniče: od nas Vam najsrdačnja hvala i od predobrog Boga plaća!

Bio Vam ugodan boravak u dražestnih i ubavnih slovenskih Barkovljah.

Tamošnjem puku kao svojoj rodjenoj braći od srdca čestitamo! Živili! Sebi pak želimo vriednog nasljednika: Veleč. gosp. Kjuderu.

Franina i Jurina.

Fr. Ca misliš Jure, ki je povedal pazinskemu dopisniku „Piccola“, da je samoć pet talijanskih tiskanih pastirskih listi prišlo od biškupije na pazinsku proštiju, a svi drugi da su hrvatski, nač se Piccolo ljuti...

Jur. Tr znaš da slomanja i ona neka su si blizu!

Fr. Aha! sada više razumen od prvo.

Jur. Ali kada se igra na marko madona, pošteni ljudi reku jedno ili drugo, a ne oboje zajedno.

Fr. Ca ćeš no, ki se va prose utaplja, njemu nije pomoći ako ne od drugih.

Jur. Dobro, onda karte na stol pak mirna Bosna.

Domaće i razne viesti.

Imenovanje. Kako doznajemo, imenovan je župe-upraviteljem u Tinjanu časni gosp. Franjo Peršić, vrijedan svećenik i odličan rodoljub. Čestitamo najsrdačnije!

Novi doktor prava. Izvještuju nas iz Graca, da je na tamošnjem sveučilištu dana 6. ožujka, promaknut na čast doktora prava, vrli Hrvat i član akad. družtva „Slobode“, g. Josip Cortelazzo iz Zadra. Naše čestitke!

Na počast uspomeni pokojnog Ivana Šabca, darovala je gdja udova Antonija Šabec u narodne dobrotvorne svrhe 2000 K, podieliv je ovako: Slovenskoj „družbi sv. Cirila i Metoda u Ljubljani“ 500 K.; Delavskomu podpornomu družtvu u Trstu 200 K; Djačkoj kuhinji u Trstu 400 K.; „Družbi Sv. Nikole“ u Trstu 200 K.; „Djačkomu podpornomu družtvu“ u Pazinu 400 K.; „Podpornomu družtvu slov. visokoškolaca“ u Beču 200 K; siromahom na Rukneku 100 K. U ime podarovanih izrićemo i mi najsrdačniju zahvalu plemenitoj gospodji!

† Josip Hečimović, nadposlovodja u c. kr. pomorskom arsenalu, mnogogodišnji član „Čitaonice“, umro je prošlih dana u Puli nakon mukotrpne bolesti. Vječni mu pokoj!

† Veleč. g. pop. Frane Vitezić. Iz Vrbnika nam dolazi tužna viest, da je tamo dne 9. t. mj. preminuo nakon duge i težke bolesti okriepljen nadom umirućih pop Frane Vitezić, netjak dičnog starine dr. Dinka Vitezića. Pokojnik je zadnje vrieme služio u Kalu kao duhovni pomoćnik, te ostavlja tamo uspomenu zdušna i revna svećenika blage i mirne ćudi. Kad su se već u višoj mjeri stali pokazivati znakovi bolesti, koja ga je u grob svalila, ode u bolnicu na Rieku, da se uteče liečničkoj vještini. Videći napokon, da je sve utaman, dodje u svoje rodno mjesto Vrbnik, pa umre med svojom braćom i prijatelji. — Lahka mu domaća zemljica!

† Ivan Zovko učitelj trgov. škole u Sarajevu, poznati hrv. književnik, umro je u Mostaru 3. o. mj. u 36. godini života. Revnom hrv. književniku i čelik Hrvatu bila lahka hrvatska zemljica!

Iz Miramara. Prošlog petka stigla je u Miramar Nj. V. nadvojvodkinja Štefanija, gdjeno će se tečajem ovog mjeseca udati za grofa Elemera Lonyay. U pratnji nadvojvodkinje je njezina kći Jelisava, majordom grof Choloniewski, dvorske gospoje grofice Coudenhove, Palffy i Szechenyi i ostala pratnja. Sveti čin obavit će dvorski župnik, biskup Lovro Mayer a bit će prisutan i tršćanski biskup. Iza ženidbe otići će mladenci na put u inozemstvo.

Nadina Slavjanskij u Puli. Minule subote priredila je Nadina Slavjanskij sa svojom družinom, veliki koncert u kazalištu. Vrlo birano i otmeno občinstvo, kakvo je vidjati samo u velikim zgodama, ispunilo je sve lože, akoprem im ciena bijaše dosta visoka, a tako prizemlje i galeriju. Brilirala su jedino svojom otsutnošću gospoda nazovi-Talijani, kojim je već valjda njihova dvotisućna kultura dostatna, te im više ne treba umjetničkog užitka, a nit izobrazbe uma i srca.

Zbor oko 40 osoba, što djece, ženskih i muškarača, nastupio je u staro-ruskim odielima, što mu podaje nekakav osobiti svečani ton, te je odpjevao u svemu 9 pjesama.

Akoprem sam program nije bio osobito biran, to su bile sve točke umjetnički izvedene. Dinamika, kojom se taj zbor ponosi, izražena bje savršeno do najmanjih tančina. Osobito krasna je nar. pjesma „P r s t e n a k s v o j k r i j e m“, sa svojim milim opetujućim se refrenom „r r s u k o s u p l e t e m“. Pjesma je izazvala burno povladjivanje, koje se je jedvice tada utišalo, kada je zbor odpjevao jošte jednu pjesmu. Ne manje liepa je i pjesma „M a g j a p a d a“, a upravo divan konac popievke „r a z g o v o r d v a j u g a v r a n a“, sa onim naglim upadajima basova. „K r a s n i s a r a f a n“ i pjesma ladjara na Volgi „Ej uhnem“, dovoljno su poznate, al uviek liepe i mile, a naoseb kad ih ovakav zbor izvadja. Na koncu se pako nije moglo razdragano občinstvo da rieši, kada da povladjuje, nezamjećujuć baš, je li onaj pianissimo jošte traje, ili da li zbor uobće jošte pjeva. Tek kad se pjevači počeli odaljivati, udari kuća u dugotrajni pljesak, da se je Nadina občinstvu morala prikazati. Zbor imade osobito liepih i ugodnih glasova, al istinu rekuć, onaj tenor u svojim visokim glasovima, nije bio nimalo ugodan. Prednost ruskih zborova jesu duboki basovi, takvih je i ovdje bilo, nu takav jedan užasan bas bio je suviše razderan, šupalj, izgreben šta li.

Iste večeri imadosmo priliku da čujemo za prvi put i balalajka-zbor. Balalajka to je narodni nastroj raznih veličina a sa tri kovne žice. To je zbor na način naših tamburaških zborova, a i cielokupni je dojam isti, samo da su naši zborovi savršeniji, puniji i ugodniji. Tri točke ovog zbora liepo su izvedene uz uzornu tehniku.

Jednom riečju, užitak te večeri bio je liep, šteta da je to sve samo malo trajalo, samo sat i pol, te se je sve redalo nekako naglo, žurno, ko da je treblo bježati il tako nekako, pa si čovjek nije mogao stvoriti niti usjeći u dušu trajniju sliku i odnieti življi dojam.

Talijanska vlada skrbi za nespašenike! Kako čitamo u Piccolu, talijanska je vlada razpisala 50 gojenačkih mjesta za svoju pomorsku akademiju u Livornu. U dotičnom natječaju zahtjeva se od natjecatelja, da moradu biti „t a l i j a n s k e n a r o d n o s t i“ a n e t r e b a d a b u d u t a l i j a n s k i p o d a n i c i. Evo, tako skrbi talijanska vlada za „svoje ljude“ izvan kraljevine.

Iz Oprtlja primismo podulji dopis, u kojem se javlja, da se je tamošnje obć. zastupstvo konstituiralo, izabrav načelnikom nekoga Antonaz Fortunato (po domaće „Radić“). U zastupstvu je 18 kmetova, koji svi u obitelji hrvatski razgovaraju, a u zastupstvu su podložni sluge šarenjaka. U budućem broju više.

Iz Draguća pišu nam 11. t. mj. Dne 7. t. mj. obašli su oružnici konobe po nalogu c. k. suda u Buzetu, komu bijaše prijavljeno, da se u nekojih konobah u Draguću fabricira umjetno vino. Neznamo što su oružnici našli, ali se znade, da su zatvorili nekoje konobe, da su sobom odnesli uzorke vina i da su našli nekakvu travu kojom se vino bojadiše.

Čim doznamo štogod pobliže o toj iztragi, javiti ćemo Vam, jer želimo da i javnost najstrožije odsudi sve one, koji kradu dobro ime istarskomu vinu.

Sa afričkog bojišta dolaze za nesretne Burce sve to nepovoljnije viesti. Ovi su naime od englezkih četa sve to življe progonjeni. Englezke novine javljaju, da su predsjednici burskih republika Krüger i Steijn zamolili brzojavno englezkoga ministra predsjednika za mir uz uvjet, da se njihovim zemljam osjegura neodvisnost.

Nova brzojavna postaja. Od 1. aprila napried, biti će c. k. poštanski ured u Mošćenicah spojen sa brzojavnim uredom. Služba vršiti će se samo po danu.

Razbojnik Lucheni, ubojica blagopok. carice i kraljice Jelisave, kušao je, kako javljaju iz Ženeve, gdje se nalazi u zatvoru, umoriti ravnatelja kaznione. Taj nitkov bijaše naime na njegov zahtjev predveden pred ravnatelja, komu da se imade pritužiti. Kad je ravnatelj njegov zahtjev odbio, navalio je taj nesretnik nekim šiljastim orudjem na njega, nu srećom je ravnatelj udarac odbio i na njegovu viku priskočiše stražari, uhvatiše razbojnika, te ga odvedoše u podzemnu sobicu. Njegova dosadašnja kazna biti će tim pooštrena, da će morati dulje vremena kuburiti u podzemnoj ćeliji ili sobici.

Zahvalom primili smo od sl. občinskoga glavarstva u Kastvu tiskano „Izviešće o sjednici občinskoga zastupstva u Kastvu“, obdržavanoj dne 2. i 4. decembra 1899.

Prilog. Na 6 stranica današnjega broja priobćujemo zapisnik o XIII. glavnoj skupštinu „Kot. gosp. zadruge u Buzetu“, u kome će svaki poljodjelac naći mnogo pouke, na što osobito upozorujemo čitatelje.

Diete sa dvie glave. U selu Železniku u Srbiji, rodila je nedavno neka Mileva, žena Nikole Mandića, mužko diete sa dvie glave. Diete je, kako javljaju biogradske novine, još na životu, nu težko je, da će dugo živiti.

Tko k dobru ne svikne za mlada, ne će ni star sviknuti rada, pravo je, ako se kaže i u obratnom smislu; jer na što je tko naučan za mlada, to ne će niti star napustiti. Zato neka bi svi roditelji dobro uvažili, koli je probitačno, da svojoj djeci svagdanji kavni napitak priprave tako, da posvema odgovara njihovom tjelesnom razvoju i koji bi umirio, hranio i jačao djelatnost njihovih živaca i radinost njihovoga razuma, koji je napet raznim napornim školskim zadaćama. Svaki liečnik danas potvrdjuje, da je za naše mališe najbolji zajutrak i užina čista, te na jako pripravljena Kathreinerova Kneippova sladna kava, koju takodjer mališi radi njezinoga omiljenoga mirisa veoma vole piti. Cvatući izgled i čvrsto zdravlje pokazuju se kao posljedak ovoga postupka. Kathreinerova Kneippova sladna kava dobiva se posvuda, nu ipak ne prodaje se nikada otvorena, te je prava samo u poznatim Kathreinerovim omotima.

Družtvene viesti.

Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu umjesto vienca na prerani grob popa Frana Vitezića darovao dr. D. Trinajstić kr. 10.

Učiteljko družtvo kotara voloskog, obdržavati će dne 29. marča u školskoj zgradi u Opatiji svoju VIII. redovitu glavnu skupštinu. Početak u 9 sati u jutro. Prijatelji učiteljstva i škole bit će dobrodošli.

Hrvatskoj omladini Rieke i Sušaka priposlalo je sl. ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru zahvalno pismo, koje bje priobćeno u Sušačkom „Novom Listu“.

Nova podružnica „družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru. U Jelši na otoku Hvaru u Dalmaciji, ustrojiše tamošnji rodoljubi novu podružnicu naše školske družbe. Pravila te podružnice jesu već od c. k. namjestničtva u Zadru potvrdjena. Podružnica ta brojila je odmah u početku 40 članova. Ovo je četvrta podružnica u Dalmaciji. Nadamo se, da će se i ostala poveća mjesta u Dalmaciji povesti za rodoljubnimi Dubrovčani, Splićani, Jelšani itd. na korist naše toli potrebite i koristne družbe.

Dvadesetpetgodišnjica „Pravničkog družtva“ u Zagrebu. Dne 3. t. mj. sastaše se u ponosnom Zagrebu pravnici iz čitave Hrvatske, da dostojno proslave dvadesetpetgodišnjicu pravničkoga družtva. Svečanoj sjednici pravničkoga družtva u saborskoj dvorani prisustvovali su uz mnoštvo pravnika, crkveni i svjetski dostojanstvenici. Istu večer u 7 sati bijaše u dvorani glazbenoga zavoda sjajan bankel, komu je prisutvovao i ban hrvatski.

„Mužka podružnica sv. Cirila i Metoda u Rukavcu“, obdržavati će u nedjelju 18. t. m. na 4 sata pp. u prostorijah „Hrvatske čitaonice“ u Mihotičih svoju godišnju skupštinu, sa slied. dnevnim redom:

1. Pozdrav ravnatelja.
2. Izviešće tajnika.
3. Izviešće blagajnika.
4. Biranje novog odbora
5. Eventualni predlozi.

na koju p. n. g. članove najuljudnije pozivlje Odbor.

Ženska podružnica Sv. C. i M. u Mihotičih obdržavati će istu u ponedeljak 19. t. m. na 4 sata pp. sa istim dnevnim redom, u prostorijah „Hrv. čitaonice u Mihotičih“ na koju p. n. g. članice najuljudnije pozivlje Odbor.

Prinosi „Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu“ tečajem mjeseca decembra: a) utemeljitelji: „Dobrotvor“ iz Istre K 260, občina Kastav K 100, g. Rabar Ivan — Osiek K 50, g. Deželić Gjuro K 40, gg. Vinković dr. Božo — Karlovac, Koruza Ivan — Klana, Kropek Stjepan — Stari Pazin, N. N. — Gorica po K 20, — Flego Josip kand. odvj. —

Buzet K 10; b) redoviti: gg. Pančur Fr. profesor — Kopar, Sironić Anton — Trviž, Prenc Martin, župnik sv. Ivan po K 10, Buršić Anton, trgovac Pazin K 6, Dominko Henrik. škol. nadzor., Franković Fran, profesor, Glavina Blaž I. kurat kaznione, Kramberger Ivan, II. kurat kaznione, Kregau Rudolf tajnik, Krištofić Matko učitelj, Šubić Albert profesor, Žilih Josip profesor — Kopar po K 5, Malika Josip — Pazin K 1; c) podupirajućih i darovatelja: Prijatelj istarskih Hrvata — Pula K 221, gg. Dragić Slavo — Karlovac obrok za siečanj 1900. K 200, Steidle Franjo — Sisak sabrao K 90·72, občinsko glavarstvo — Klanec K 40, sabrano dne 23./11. 1899. kod oprostne večere dr. Šebeste — Kastav K 30·06, N. N. — Sušak sabrao prigodom koncerta, „Jadranske vile“ K 28·80, „Glasnik“ uprava sabrano prigodom rastanka sa gg. Juhnom Markom i Jelisavom K 22·30, sabrano u fratarskom družtvu u Zelenogorskom manastiru dne 2./12. 1899. K 22, različiti na mjesto vienca na odar pok. Opat Antona obć. zast. — Boljun K 15·60, Slavoj Jenko načelnik — Podgrad K 12·70, Zalesko Anton župnik K 12, dr. Poščić Volosko sabrao kod Simčića u Matuljah K 11, Ružić Vinko — Beram za prodano vino K 10, Danko Franjo voj. duhovnik, Ćošić Luka, Chervat L. župnik, Dujmović Ž. župnik, Philippovics U. — Osiek po K 10, za oprost od čestitanja nove godine darovaše gg. dr. Dinko Trinajstić — Pazin, dr. Mate Trinajstić — Buzet po K 10, Ujčić Niko — Pazin K 10, Ferlan sabrao dne 25./11. g. 1899. kod Ribarove Tonke — Rubeši K 8·20, Šebesta dr. Josip — Kastav K 8, Schwanger pl. I. vlast. upravitelj — Osiek K 6. Stefanić Kažimir povjerenik — Sušak darovao Kralj Anton mjesto vienca na odar pok. Ružić K 5, Jurković Dragutin Volosko, sabrao prigodom blagdana sv. Mikule K 5. sabrano na glavnoj skupštini hrvatske čitaonice sv. Lovreč K 4·80, Ćorak i drug. Pamić Leopold — Brodarica, Červar Šime kapelan — Roč poklonio za misu ženitbe Perojević Lucije, Rojec Ivan kurat — Bilje, Benko N. župnik — Osiek, Stanger Srećko — Volosko sabrao u veselom družtvu kod Ližija Simčić — Matulje, Mandić Josip — Pazin za oprost od čestitanja, Defar Šime — Tinjan sabrao na badnjak prigodom igre po K 4, Sirol Josip — Sv. Lovreč sabrao u kući Matosović Jurja prigodom sv. berme K 2·30, F. M., I. K., Kontin, Šabadin Ivan, Lušić Dinko trgovac — Kopar, Sabadin Ivka učiteljica — Škedenj, Fabković S. — Zagreb, Sancin Ivan, Strakel Alojz, Biankini Juraj, Endlicher Agust, Brkljač L. — Brodarica, Sladonja Jakov — Gračišće za dozvolu pušenja, Frankola Franjo — Pazin N. N. — Paz, Monfardin Mate — Kringa, Matavšek Fr. sudbeni viećnik, Lasović Dragutin kapelan po K 2, različiti — Gračišće ostatak od igre K 1·12, Šimec Rajko c. kr. porezni nadprijemnik, Kristofić Olga, Kristofić Nada, Kristofić Pavlica, Orel Apolonija, N. N. Strajn, Jakov c. kr. car. nadstražar, Vardijan Fran, Vales Vjekoslav c. kr. car. nadstražar, Jejčić Franjo, Gulić Franjo, Benčić Franjo, Matković Franjo, Samec Martin, Zupančić Jakov, Kopačić Eduard, Čobek Andrej, Ferijančić Josip, Furlan Matko, Pečenko Vjekoslav, Požar Andrej, Rudež Andrej. Fabić And., Puil Ivan, Orel Josip, Volk Vinko, Kristofić Vilim — Kopar, Sebšu N., Budmani H., Bunić Joso, Kopani A., Novak. Peleko, Wein N. — Brodarica, Krispin Fran kapucin, Petar Pavletić — Buzet, Stefanutti Franjo — Paz za oprost od čestitanja po K 1. Frankola Franjo K —·80, kartaši taroka — Pazin K —·54.

Izkaz prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ tekom mjeseca siečnja tek. g. 1900.:

Gosp. dr. Tuškan — Sisak, sakupio u Brodu na Savi . . K 116·—
G. Julij Miran, učitelj u sv. Mateju svoje mj. prinose za prosinac i siečanj . . . . . „ 4·—
Mužka podružnica u Kastvu po svom blagajniku . . . . . „ 14·—
G. Fran Anaković, župnik u Privlaci svoj mj. prinos za siečanj . . . . „ 2·—
Uprava „Novog Lista“ — Sušak sabranih . . . . „ 5·—
Opet ista uprava . . . . „ 6·16
G. Fran Brnčić, abs. pravnik iz Frančići, višak od prodanog bloka po gdjici Mariji Mohović u Opatiji . . . . . . „ 7·—
G. Ivan Z. Calić, kr. sudb. pristav — Zagreb, sabranih u kućnoj škrabici . . . . „ 12·60
G. Ante Volarić — Rieka sabranih u kući g. Gj. Ružića veletržca na Sušaku . . . . „ 32·—
Uprava „Naše Sloge“ — Pula sabranih . . . . „ 63·30
G. Slavo Dragić, namj. učitelj k. realne gimn. u Zagrebu, kao predsjednik odbora za sabiranje putem blokova . . . „ 1000·—
Uprava „Novog Lista“ — Sušak sabranih . . . . „ 10·22
Mužka podružnica u Kastvu po svom blagajniku . . . . . „ 51·34
Podružnica u Lovranu po svom blagajniku . . . . „ 43·44
Podružnica u Škaljarim — Dalmacija članarine . . . . . „ 16·60
Uplata „Novog Lista“ — Sušak „ 6·—
G. Zvonko Kundić, maturant senjske gimnazije na ime cielog osmog razreda . . . „ 17·48
G. Ljud. Tomičić — Trst daruje „ 10·—
G. Ivan Čupar kr. kot. pristav u Brodu na Savi sabranih u veselom družtvu šestorice . „ 15·20
Hrvatski Sokol — Spljet . . . „ 31·40
Uprava „Nar. Lista“ — Zadar sabranih . . . . „ 636·30
Zastupstvo slob. grada Karlovca votira i daruje . . . . . „ 200·—
Uprava „Novog Lista“ — Sušak sabranih . . . . „ 8·—
G. Škender Fabković — Zagreb — opet zrnašce u pripomoć „ 2·—
Uprava „Hrvatskog prava“ — Zagreb sabranih . . . . . „ 141·44
G. Niko Polić — Rieka sabranih u Dragi kod žup. M. Žgombića „ 18·40
Hrv. slav. zemaljska hipotekarna banka na ime zapisa blagopok. dr. Ante Starčevića družbi . „ 600·—
Uprava „Narodnih Novina“ — Zagreb. doprinose do uključivo 17. o. mj. sabranih . „ 289·70
Pučka Štedionica — Dioničarsko družtvo u Kutini daruje . . „ 20·—
Gdja. Adela Vrbanić — Karlovac sabranih po g. Stj. Holjac u Karlovcu . . . . „ 8·—
G. Jakov Kirac, blagajnik podružnice u Medulinu sabranih po Ivanu Cukonu na glavnoj skupštini u hrv. čitaonici medju članovi . . . . . . „ 1·90
Uprava „Edinosti“ — Trst na ime g. Ant. Bogdanovića iz Trsta podieljenih na počast njegove blagopok. supruge, Anke rodj. Umek . . . . „ 20·—
Ženska podružnica u Opatiji članarine za g. 1899. . . . „ 159·—
G. Don Vice Ganulin, blagajnik podružnice u Jelši — Dalmacija — članarine za tek. g. „ 51·05
Uprava „Novog Lista“ — Sušak sabranih . . . . „ 9·90
G. Rajmund Jelušić, župnik u Brseču predaje: a) od svećenikah, bivših na sprovodu pok. Pavice Jelušić u Brseču darovanih nagorenih i prodanih svieća . . . . „ 12·—
b) od Ivana Galovića — Perišića članarinu za g. 1899. „ 1·—
G. dr. Ivan Poščić — Volosko sabranih dne 21. siečnja u Rubeših kod ustrojenja pripomoćno-poučnog družtva . „ 8·80
G. Vjek. Frlan, sabranih u svojoj krčmi u Rubeših dne 2./1. „ 4·—
Hrvoj Istranić, svoj mj. prinos za siečanj . . . . „ 2·—
G. dr. Konr. Janežić, odvjetnik — Volosko svoj mj. prinos za siečanj . . . . „ 2·—
Mužka podružnica u Veprincu po svom blagajniku predaje: a) odstupljenih po g. Ant. Ellneru, župniku doznačenih mu po c. kr. sudu za put u Volosko u parnici Stiglich contra Ellner . . . . . . „ 18·—
kojim dodaje za oprost od čestitanja k novoj godini . „ 2·—
b) podarenih od g. Mihe Barbića, kapelana u Poljanah za oprost od čestitanja k novoj godini . . . . „ 2·—

Dr. Fabianić, blagajnik.

Javna zahvala.

Prigodom mog ustoličenja primio sam sa raznih strana više brzojavnih i pismenih čestitaka. Dok se ovim svima najsrdačnije zahvaljujem, molim Svevišnjega, nek se izpune njihove plemenite želje, uz sveto geslo: „Za Boga i mukotrpni narod“.

U Ćunskom, dne 25. veljače 1900.

Uz srdačan pozdrav svim

odani

pop **Frane Kv. Volarić**, kurat.

Filijalka c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.
U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz $2^3/_4$%
„ 30- „ „ $3^1/_4$%
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz $2^3/_4$%
„ 8 „ „ 3
„ 30 „ „ $3^1/_4$
Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.
U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
3-mjesečni „ $2^1/_4$%
6- „ „ $2^1/_2$%

Okružni odjel.
U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice
na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška

Kupnja i prodaja
vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1‰ provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.
Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.
Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac. inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po dnevnom tečaju.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

OGLAS.

Čast mi je najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća preneso u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . . . . kg po K 4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) . . . „ 3·—
Svieće i duplire II . . . . „ 2·40
Tamjan lacrima I . . . . „ 2·40
„ „ II . . . . „ 2·—
„ granis . . . . „ 1·20
Povošteno platno za oltare . . . . . . „ 2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

Jernej Kopač, svećar u Gorici.

Oglas.

Preporučamo se slavnomu občinstvu za slikanje soba i zgrada, kavana, gostiona, kazališta i crkava bilo jednostavno ili raskošno, te svakovrstno slikanje na ruku okolica itd.

Slikaju na ulje vrata i prozore jednostavno ili imitacijom drva, čela na zgradama, kupalištne sobe, ograde, Reclame svake vrsti, napise na staklu, željezu, drvu i platnu sa najukusnijim pismenima; bojadišu i pozlaćuju crkvene kipove, sve sa cienama tako niskim, da se ne boje nikakve utakmice.

Slične radnje preuzimljemo i za pokrajinu.

Na zahtjev izradjujemo i nacrte za radnje i držimo bogati i birani zbornik uzoraka za tapetovanje.

Sa osobitim počitanjem

Vinko Despalatović i Franjo Opatić

slikari.

Pula, Via Sergia br. 52.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatismu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganca, probadanju, sva sovrstnica zubam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili brch i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško dizanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup, djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofulomosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 3 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvi, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblaklava tegiaja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, želudačne grčeve, žutica, grozica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u utrobi. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i razne bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čili i jaki. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crijev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili tešini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i utrklini, poslie teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razhlađuje usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam, 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, mekoću; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantino najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantino. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčistih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teina, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, pjege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantino jest izvrstna i liečnički prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da niede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kirurške sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

ZAPISNIK

XIII. red. glavne skupštine „Kot. gospodarske zadruge u Buzetu“

držane dne 24. februara 1900. u 9 urâ pr. p. u Buzetu.

Dnevni red:

1. Uplaćivanje godišnje članarine;
2. Nagovor predsjednika;
3. Izvješće odborovo o radu u godini 1899;
4. Izvješće blagajnikovo i proračun za god. 1900;
5. Predlozi, upiti i zaključci;
6. Izbor novoga odbora za doba do god. 1902;
7. Ždriebanje dobitka raznih voćaka, orudja i dvojice, koje će se upisati u družtvo Sv. Jeronima.

Predsjeda:

Jakov Draščić, predsjednik.

Prisutni:

Tajnik: Fran Flego.
Blagajnik: Dr. Matko Trinajstić.
Odbornici: Anton Klarić, Mate Greblo, Anton Flego i Ivan Žigante te preko 260 zadrugara.
Zapisničar: Josip Perčić.

K točki 1. Uplaćivanje.

Uplatilo je 181 starih članova zaostalu članovinu	K. 186
članarinu za god. 1900	» 176
Novih se danas upisalo 18 i platilo članarinu	» 36
Uplatilo se dakle ukupno	K. 398

K točki 2. Nagovor predsjednika.

Zadružni predsjednik, otvoriv skupštinu, proslovi:

Ako i je tužna bila godina, o kojoj ćemo vam danas izvjestiti: ja ipak veselim srcem otvaram današnju skupštinu, konštatujuć, da nas ima ovdje preko 260 članova, tako da nam je skoro tiesna ova dvorana, gdje zborujemo, i da je današnja skupština bila redovito sazvana. Veselim srcem, velim, jer smo mi danas prekoračili broj 400 članova. To nam jasno pokazuje, kako su se naši kmeti počeli buditi i kupiti se u družtva. Nije kud kamo, gospodo; ako hoćemo, da što valjamo, ako hoćemo napred, moramo svi u jedno kolo i svi skupa zajedno raditi, da nam svim skupa bude bolje.

Iz današnjega izvješća odborova, što će vam gospodin tajnik pročitati uviditi ćete, da je odbor vršio sdušno svoju dužnost i da se može kojim uspjehom pohvaliti.

Na vami je, da mu danas sudite. Molim gospodina tajnika, da čita izvješće.

K točki 3. Izvješće odborovo o radu u godini 1899.

Tajnik Fran Flego pozove zadrugare, da pomno poslušaju i pročita sliedeće izvješće:

Minula godina 1899 ostati će u slaboj uspomeni svim gospodarom i poljodjelcem u cieloj Istri, pa i kod nas. Vinogradi i polja su kazala, da nisu bolje mogla i svatko je očekivao, da će mu Bog nagraditi trud obilatim plodom. Žalibože to se nije obistinilo! Neprestane kiše i trajna vlaga su povoljno djelovale na razvitak medljike ili peronospore, s druge strane pepel ili oidium se je razasuo po naših lozah, kako malo kada. Velike vode su uništile ili odnesle sa mnogih livadah sieno. Kao da ni to sve nije dosta bilo, nije nas ni ove godine, kako ni drugih, minula tuča, koja nas je do dvanajst puta posjetila i potukla i ono, što je ostalo zdrava.

Kod tolike nevolje nije naša zadruga mirovala, nego je radila i zauzela se za dobro svojih članova što je više mogla, a što je sve uradila budi ovdje potanko navedeno.

Broj članova.

Koncem godine 1898 bilo je članova	184
Tekom godine 1899 pristupilo je novih 52 jedan umro i jedan odstupio, to je manje 2	
te se broj povišao za	50
tako je zadruga koncem 1899 brojila članova	234
U prvih dvih mjesecih ove godine pristupilo je novih članova	149
Ukupno ima dakle danas članova	383

Na glavnoj skupštini 1899 izrekao je gosp. predsjednik nadu, da će broj članova do konca godine preći svakako 200. Ta se nada obistinila u podpunoj mjeri, pače dogodilo se i više, nego se je i on sam nadao, jer evo od onda se je broj podvostručio i mi smo na skoku da preskočimo i broj 400.

To je vrlo utješljiva pojava, jer to jasno odaje dvie stvari: jedno da se u nas počima razumiti moć i potrebu udruživanja, da naime više njih skupa više može, nego svi, ali svaki za se; i drugo, da naša zadruga koraca pravom stazom i da zadružni odbor radi.

Vinogradarstvo.

U većem dielu našega kotara i u dielu od kuda naša zadruga najviše članova broji, jest najglavniji izvor dobitka vinogradarstvo.

Za to je zadružni odbor i nastojao, da svojim zadrugarom najviše u tom pomogne.

Neumoljivi neprijatelj naših loza: medljika ili peronospora, našao je naše članove dobro oboružane za borbu. Imali smo 540 kg. modre galice od godine *1898*, kupili smo je lani 281 kg., a na našu molbu dobila je zadruga od visoke vlade na dar 800 kg., tako, da smo je imali na razpolaganje 1621 kg. Članovi su upotrabili svu modru galicu tako, da je sada nemamo ništa u zalihi.

Možemo kazati, da je modra galica bila čista i dobre vrsti, te nisu zadrugari u tom pogledu požalili ni potrošenoga novca, ni uloženoga truda. Žalibože, njihov trud nije bio naplaćen obilnim plodom, jer je tuča u više krajeva uništila sve vinograde. Ove godine biti će naručba modre galice još veća, jer se je broj članova podvostručio. Da ne bude pritužba, odbor je pozvao sve članove, neka prijave svu svoju potrebu za cielu godinu. Tako ne će ni odbor, ni zadrugari imati neprilike, kako je to do sada bilo, da dodju kupovati po 2—3 kg. na put, nego će svi na jedan put primiti sve što njim treba. Prijava je bilo toliko, da se je već naručilo 80 M. C. modre galice, a budu li prijave sliedile, naručiti će se jošte. Kako su to i mnogi zadrugari požalili, ne će se gledati na to, da bude modra galica cjenija, nego samo na to, da bude bolja, jer i ovdje vriedi ona stara poslovica «tko malo troši mnogo troši».

Bilo se lani proračunalo for. 250 za nabavu novih štrcaljka i popravak starih, ali, usljed ponarasla broja članova, moralo se potrošiti mnogo više, najme f. 459·78. Time se kupilo dvadeset novih škropilnica i naknadilo visokoj vladi polovicu ciene dvanajst poklonjenih štrcaljka te popravilo stare. Odbor si je ovdje samovlastno uslobodio izdati veću svotu i naplatiti većim dielom sa onim, što je bilo proračunano za nabavu mješića za sumporenje, koje si može i onako svatko sam nabaviti, jer su jeftini.

Tako se je nabavilo 32 nove štrcaljke.

Uvjereni smo, da će slavna skupština tu odluku odobriti.

Molilo se vladu, da bi nam i ove godine, obzirom na obću nevolju i na ponarasli broj zadrugara, podielila pripomoć za nabavu novih štrcaljka. Na ovu se molbu nije dobilo još odgovora, ali od najkompetentnije strane doznali smo, da je naša molba bila preporukom podastrta visokom ministarstvu poljodjelstva te je velike nade, da će nam biti zamoljena pripomoć i podieljena.

Žvepla se lani nije kupilo, pošto prijava nije mnogo bilo, a družtvo nema na razpolaganje ni novaca, da bez koristi leže, ni magazina, da spremi veće zalihe. Podielilo se samo 2000 kg. badava i te je zadruga primila od visoke vlade na dar. Ove godine će to poći mnogo bolje, jer se je i za ovo pozvalo članove, da prijave svu svoju potrebu, te će se za svih zajedno napraviti skupnu naručbu. Uslied dosadanjih prijava se je već naručilo 350 M. C. žvepla prve vrsti. Ali u ovom će se po mogućnosti nastojati ovršiti i kasnije naručbe.

Kako je već u lanjskom izvješću bilo priobćeno, visoka vlada nam je poklonila 15.000 amerikanskih loza. Podielilo se na razne kraje. Kako su bile već dosta pretrpljene, jer zaležane, ne možemo se znatnim uspjehom pohvaliti. Sad je red na onih, kojim su se te loze zažilile, da je ciepaju domaćom lozom.

Minule smo godine i u tom pogledu napredovali, jer smo napokon došli do svojega nasada amerikanskih loza. Uzeli smo u zakup od gg. supruga Crevato iz Buzeta jedan hektar zemlje kod mosta na Rečici za godišnjih for. 50. Visoka nam je vlada doznačila K. 2000 podpore i tim smo do sada prokrčili svu zemlju do 100 cm. dubljine, većim ju dielom pognojili i uredili puteve. Naručili smo potrebiti broj amerikanskih loza razne vrsti, koje će se odmah zasaditi i tako eto do mala biti će i u tom pogledu mnogo pomoženo našim vinogradarom, koji bi morali početi da postepeno obnovljuju svoje vinograde amerikanskom lozom. Inače njim se može dogoditi, da, uslied širenja trsne uši, jedne godine ne budu u svojih vinogradih ni grozda okusili.

Nesretnom klauzulom trgovačke pogodbe sa Italijom, koja je omogućila da sva naša tržišta budu poplavljena talijanskim vinom, ostalo je i ono malo vina, što je urodilo u krajevih neuništenih tučom, ležeć u konobah, te su naši vinogradari bili u velikoj skrbi, ne videć od nikuda kupca. Naša zadruga dogovorno sa odborom naše zajmovnice iliti posudnice je i u tom priskočila u pomoć, poslav shodni oglas u novine i uputiv svoje članove, kamo da pošlju uzorke svoga vina. I to je doista pomoglo, jer odmah iza toga smo vidili, da su počeli kupci dolaziti i da se počelo voziti vino na željezničku stanicu.

Na novom će odboru biti, da i u tom smieru razvije svoju djelatnost, i da prouči i uredi sve tako, da članovom omogući, da svoje vino čim prije unovče. To će trebati, da bude briga odborova sve dotle, dok ne budemo i tu pošli za jedan korak napred, te ustrojili svoju *vinarsku zadrugu* za naš kotar. Takova je zadruga od žive potrebe, a biti će i od velike koristi. Kako se u nas sve više i življe budi težnja za udruživanjem, ne sumnjamo ni malo, da ćemo sa malo više požrtvovnosti i pregnuća, a i zanimanja sa strane onih, koji mogu svojim radom i svojim savjetom pomoći, do skora i do toga doći.

Govedarstvo.

Iza vinogradarstva crpe naši kmetovi najviše koristi od govedarstva, pa je naravska stvar, da je odbor i u tom pogledu brižno radio.

U lanjskoj glavnoj skupštini bio je jednoglasno primljen sliedeći zaključak:

«Zaključuje se, da se ima u kotaru buzetskom ustrojiti družtva za uzajamno osiguranje govedjega blaga i nalaže se odboru, da izradi odnosna pravila, pozvavši na savjet i druge gojitelje blaga, te o tom izvjesti u jednoj vanrednoj glavnoj skupštini, koja se ima čim prije sazvati».

Da vrši taj zaključak, odbor se je dao odmah na rad. Nabavio je primjerke pravila iz Trsta, Gorice i iz Kranjske, pa takodjer iz Moravske i po tih izradio pravila, koja je najprije dao na pregled umnomu čovjeku i onda pozvao na dogovor i druge gojitelje blaga. Pravila, koja su po tom bila primljena, podnio je u juliju mjesecu na c. kr. namjestničtvo, da je pregleda i da se izrazi, hoće li po istih pripustiti ustrojenje družtva za osiguranje goveda. Ono jih je podastrlo c. kr. ministarstvu nutarnjih poslova, da izreče svoju, a od ovoga je stigla u Trst odluka tek pred mjesec dana i mi ćemo ju dobiti kad bude prevedena ne samo na hrvatski jezik, nego takodjer na slovenski i talijanski za sve one, koji su iza nas od drugih krajeva podnieli molbe za potvrdu sličnih pravila. U koliko se zna, c. kr. ministarstvo nije pravila odobrilo, već hoće, da se nekoje promjene uvedu.

Kako se je dosadanji odbor trudio u tom smieru, uvjereni smo, da će i odbor, što ga budete danas odabrali, nastojati, da čim prije dodjemo u našem kotaru do takovih družtva, kojih je potrebu i važnost lanjska skupština jednoglasno priznala. Pače mi od njega očekujemo i više, očekujemo naime, da će mu u svojem trogodištu uprave poći za rukom uvesti kod nas mliekarske zadruge, koje donose mnogo koristi u krajevih, koji neimaju ni položaja, ni paše povoljne, kako je ima naš kotar. Kod nas već danas vlastnici krava imaju dosta koristi prodajom mlieka. Ta će korist biti i za njih i za svih još veća, kad se budu prodaja mlieka i izradba masla i sira zadružnim putem provadjale.

Da bude moguće držati više blaga, i da ga se bude moglo uzgajati bolje, nego li ga se sada goji, hoće nam se takodjer više, a negdje i bolje paše. Za to se je odbor zauzeo, da se razširi uporaba kemičkog gnoja. Lani je proskrbio i jeftino razprodao zadrugarom tri puna vagona Thomasove troske ili muke, a da je je bilo, bio bi je barem još jedan vagon razprodao. Za ovu godinu je naručio već četiri vagona te troske i jedan vagon kajnita. Ovoga je posljednjega naručio za one, koji ga budu htjeli upotrebiti skupa sa Thomasovom troskom, jer je dokazano, da ima zemljišta, koja mnogo više daju, ako jih se sa oba ova gnoja pognoji. Za to će svaki gospodar dobro učiniti, ako jedan dio svake livade pognoji samo Thomasovom troskom, jedan sa dvie trećine troske i jednom trećinom kajnita, a treći dio, ako će, neka ne pognoji ili pognoji stajskim gnojem. Tad će najbolje doznati, kako mu je gnojiti svu livadu, da mu što više siena rodi.

Osim gnoja naručilo se za članove mnoga sjemena francuzke djeteline, *lucerne* i sjemena za slabo zarasle sjenokoše.

Tako malo po malo koracamo smierom, dà i pomnažamo prirod svojih livada i poboljšavamo sieno. Tim smierom mi hoćemo i moramo napried koracati, da povećamo i poboljšamo svoju stoku ili blago. Ovaj kraj ima sve uvjete za procvat te grane gospodarstva. Na stočarsvu iliti živinogojstvu možemo mi jedino gradit svoju budućnost, osobito sada, gdje nas vinova loza, slomljena tolikimi neprijatelji, od godine na godinu sve više izdaje.

Na sve veće gojenje blaga hoće naše kmetove potaknuti i dvomjesečni marvinski sajmovi što jih je ova občina odlučila uvesti i koje će nam, baš obzirom na to, carske oblasti bez sumnje dozvoliti.

Tekom ove godine otvoriti će se u ovom kotaru još jedna naskočna postaja za goveda, i to na Roščini.

Dotični bik biti će mliečne pasmine. Svjetujemo ljude, neka vode onamo svoje krave, ako ne za drugo, a to za to, da budu imali od mlieka dobitka, da se uzmogne čim prije osnovati koju mliekarsku zadrugu.

Koncem minule godine bila je zazpisana za prvi put govedja izložba na Livadah za bujski, buzetski i motovunski kotar. Odbor je oglas razaslao na sve strane i preporučio, da se natječe što je boljega. Ljudi, koji su vidili mnogo tih okrajnih izložba, kazali su, da jedne takove, što se tiče ljepote i množine blaga, još nije bilo. Bilo je preko tri stotine što krava, što telica, što telaca, sve po izbor blaga. Naš je kotar ove godine prvi put pristupio takim izložbam i to sa samo dvadeset glava. Pa ipak tih dvadeset glava je odnielo četiri od 14 odredjenih nagrada, dakle više nego četvrtinu nagrada, a u malo, da nismo još dvie nagrade dobili. Jedna je krava dobila prvu nagradu, dvie su primile dvie treće nagrade, a jedan je bik primio drugu nagradu.. Tim uspjehom možemo biti upravo ponosni! Ta kako nećemo, kad smo imali dielili mejdan ili bitku sa kotarom bujskim, koji slovi sa ljepote blaga, i od kuda pokrajina dobavlja svoje bikove za naskočne postaje! Još ćemo dodati ovdje, da je sve naše blago bilo pohvaljeno i kako dobro uzgojeno i kako dobro držano. Neka naši kmetovi napreduju posvećivati svu svoju ljubav i svu svoju pažnju blagu, neka mu priredjuju zračnije, svjetlije i čistije staje i blago će njim stostruko naplatiti trud i trošak, povećati će znatno njihovo blagostanje!

Pucanje u oblake proti tuči.

Stari je bio običaj u mnogih naših krajevih, da su ljudi pucali na oblake kada se oluja bližala. Oni su strieljali tobože u vještice iliti štrige, koje su se, po njihovom praznovjerju, na metlah po oblacih vrzle i stvarale tuču.

U novo se doba počelo opet strieljati u oblake, ali ne iz pušaka, nego iz mužara i ne na vještice, nego na crne oblačine, koje u svojem krilu kriju tuču, taj nemili bič i strah svakoga gospodara.

O koristi pucanja na oblake proti tuči se već odavna pisalo, ali prvi koji je to počeo na svojih dobrih praktično izvadjati, jest načelnik u Slovenskoj Bistrici, gosp. Albert Stiger.

Vidivši korist od toga, nastavili su se pokušaji i druguda, a osobito u Italiji, gdje danas ima preko 3000 strjelišta ili postaja za strieljanje.

U Italiji bilo je lani više izložba raznih mužara za pucanje na oblake i sastanaka učenih i praktičnih ljudi, koji su se svi slagali u tom, da je nedvojbena stvar, da shodnim pucanjem iz navlašnih mužara može se svaki kraj uspješno obraniti od tuče.

Što je praksa dokazala, toga nije htjela i neće još znanost da priznade. Ona si ne može protumačiti, kako može zrak potisnut od mužara obustaviti i uništiti onu ogromnu silu, koju olujni oblaci kriju. Ipak u zadnje doba počelo je i znanosti svitati, te je dr. I. A. Perntner, ravnatelj središnjeg meteorološkog ureda u Beču, dakle svakako čovjek u prvom redu kompetentan, prisustvujuć pokusom pucanja izjavio, da je *jako vjerojatno, da zračni pr. teni, što se pucanjem stvaraju, uplivaju na tuču, t. j., da ju preprieče.*

Potaknućem zemaljskoga gospodarskoga vieća bio je lani prihvaćen u našem saboru zaključak, da se ima pokušati pucanje na oblake u dolini Mirne i za to se glasovalo podporu od 1000 for. uz uvjet, da bi drugu tisuću imale dati zanimane zadruge ili občine, a dvie tisuće vlada. Da se uredi provedba toga zaključka, sastali se dne 28. juna 1899 na Livadah odaslanici naše, motovunske i bujske zadruge. Tu sudjelovanjem tajnika zemaljskoga gospodarskoga vieća se predložilo, da se postavi jedan red strjelišta od Crnice do Sovinjaka, jedan red od Vižinade do Motovuna, a treći red od Završja do Oprtlja. Prema tomu je isti g. tajnik bio pripravio tehnički i ekonomički plan, al od svega nije bilo ništa, jer je zemaljsko vieće u sjednici 20. jula 1899., obzirom na to, što je već ljeto bilo odmaklo, te se ne bi moglo urediti strjelišta do konca agusta, i obzirom na to, što nije bilo nade, da bi vlada pripomogla sa for. 2000, odlučilo, da se za lani odustane od svakakova pokušaja i naložilo predsjedničtvu, neka pitanje još bolje prouči prema uspjesima, što će ih imati pucanje u drugih krajih i onda iznese predloge za uvedenje pokušaja u ovoj godini.

Po naputku danom, ova je zadruga zapisala sve oluje sa tučom, što jih je bilo u ovoj občini, a bilo jih je ništa manje nego dvanajst, zabilježiv si smjer, kojim je došla, uru i dan, kad je pala i štetu, što je počinila i to sve priobćila je zemaljskom gospodarskom vieću. Po tom se utvrdilo, da u nas tuča dolazi u obće sa *sjevera-zapada*, a riedko kada sa *sjevera* ili sa *zapada*.

Opaziti ćemo još ovdje, da je naša občina, upitana, hoće li ona sa svoje strane doprinesti, što ju bude taknulo za osnovanje postaja za strieljanje ili strjelišta, odgovorila, da hoće doprinesti tu žrtvu.

Već smo na koncu drugoga mjeseca ovoga ljeta. Do tri mjeseca biti će onaj kobni dan, u kojem je bio sav Sovinjak potučen, a još se ništa ne čuje, što se kani u našoj pokrajini pokrenuti za pucanje proti tuči. Nadamo se, da naši ljudi ne će stati prekrštenih ruku, a budući odbor zadruge hoće svakako znati doći u susret željam gospodara, i staviti se na čelo akciji za ustanovljenje strjelišta ili postaja za strieljanje i, ako treba, družtva, koja si budu to ustanovljenje postavila za svrhu. Tako ćemo i tu sa starom lozinkom: svi za svakoga, iliti udruživanjem moći obraniti svoje vinograde i svoja polja od našeg najvećeg, najljućeg i svakogodišnjeg biča!

Pouka.

«Tko umi, ima dvi», su mudro rekli naši stari! Obćenita je tužba, da zemlja ne radja više kako je nekada radjala; neprijatelji poljodjelstva, razne bolesti i razni kukci su se pomnožili na zator onoga, što sada zemlja rodi, a porezi, prirezi, nameti i druge potrebe su se potrostručile, ako ne i više. Ne dade se dakle više živiti onako lahko, kako su naši stari. Danas mora i kmet učiti, ako hoće više imati. I za njega valja ona «tko umi, ima dvi!»

To je imao na umu i naš odbor.

Po zamisli gospodarske zadruge u Dolini i dogovorno sa ostalimi zadrugami, upravio je ove molbe na c. kr. ministarstvo poljodjelstva. Jednom je molio, da bi se povećao broj štipendija za hrvatske i slovenske mladiće, koji bi htjeli polaziti gospodarske škole u Gorici i u Grmu. Ova dva izvrstna gospodarska zavoda su ovuda poznata, jer imamo već jednoga mladića, koji je školu u Grmu izučio i jer su dvojica odavle već prije bili u školi goričkoj, da se izvježbaju u svilogojstvu. Na ovu molbu nismo primili nikakova odgovora, ali možemo očekivati, da će se imati na nju obzira. Medjutim smo postigli, da je i ove godine bio primljen jedan mladić iz ovoga kotara u školu u Grmu. Upozorujemo ovim gg. članove, da mladići, koji ovu školu svrše ne samo, da dodju dobro izučeni u svakoj struci gospodarstva, nego, ako budu zavojničeni, imaju pravo pitati, da poslije dvie godine službe budu pušteni doma i prenešeni u pričuvu iliti reservu.

Kako je odbor lanjske godine i prije i poslije otvorenja natječaja potaknuo članove, da se za svoju djecu natječu za mjesto u kojugod od onih škola, tako to neće ni ove godine prepustiti, pa se nada, da će jih se natjecati još više nego sada. Mnogobrojnimi molbami dokazati ćemo, da je i u Istri velika potreba jedne gospodarske škole za hrvatsku i slovensku djecu.

Drugom od spomenutih molba je molilo, da bi se našim djevojkam podielilo podpore ili štipendije za pohadjanje takozvane «gospodinjske škole» u Ljubljani. To je novo uredjeni zavod za kmetske djevojke. Vode ga čč. gg. sestre reda Sv. Franje. Nauk traje samo godinu dana.

Primaju se djevojke, koje su navršile 16. godinu, ali iznimno mogu biti primljene i mladje.

Podučava se u vjeronauku, u uzgoju, zdravoslovju, računstvu, postupanju sa bolnimi i u obće u svemu, što treba znati dobroj kmetskoj gospodarici, a osobito u kuhanju, šivanju na ruke i na šivaljki, u pranju, u gojenju svakoga blaga, mliekarstvu, vrtlarstvu itd.

Na tu našu molbu odgovorilo se 19. novembra 1899, da je vlada dozvolila za doba od trih godina podporu od godišnjih for. 150 onim djevojkam hrvatske ili slovenske narodnosti, koje bi htjele polaziti onu školu, ali se opazilo, da za godinu 1900 bi se moralo najdalje do 25. istoga mjeseca podnesti prijavu. U tako kratko vrieme nije se moglo to pravo ni razglasiti, a kamo li prijaviti, i tako nije se nijedna djevojka natjecala.

Preporučamo, da bi se ove godine koja prijavila. Neka se ne kaže: ženskoj glavi ne treba nauka! Ne, baš protivno! Od djevojke postane majka, a majka radja i uzgodja djecu i muževe. Od majke ovisi vrlo često sreća djeteta i muža i čak ciele družine. Za to, ako hoćemo imati dobre skrbne gospodare, uzgojimo dobre i skrbne žene, i majke i gospodarice.

Kad je lani na 27. maja debela tuča potukla vas prirod na Mlunu i Sovinjaku, ostali su gospodari smeteni tom velikom nesrećom i nisu znali što njim je učiniti sa težko ozledjenimi lozami. Odbor je odmah pitao savjet kod gospodarskog zavoda i kod gospodarskog vieća u Poreču te kod c. kr. zemaljskog nadzornika za poljodjelstvo.

Gospodarski zavod u Poreču po svojem ravnatelju g. Cucovichu, nekad Kukoviću, starinom iz Podgrada, koji pozna naš jezik, nam je svojim dopisom 7. junija 1899 br. 627 javio, da će nam odmah odgovoriti, ako mu pišemo talijanski, jer da je ovo uredovni jezik. Morali bi se primiti usijana željeza, da ožigošemo kako zasluži ovaj postupak. Kmet plače i jauče nad vinogradom za više godina uništenim, pita pomoći i savjeta, a gospodin ravnatelj gospodarskog zavoda u Poreču razumije vapaj, ali okreće hladno glavu i kaže „*non capisco*“. Na čast mu bilo! Hvala Bogu, ne krije se sva ljudska znanost u onom zavodu, niti su svi Cuchovichi.

Zemaljsko gospodarsko vieće i c. kr. zemaljski nadzornik poljodjelstva su nam dali odmah zamoljenu uputu, i mi smo ju priobćili dotičnim županstvom.

Bilo nam se obećalo, da će se poslati ovamo i putujućeg učitelja, da ljude živom rieči poduči, ali se to nije dogodilo.

Ova je zadruga pred 10 godina molila, da bi se amo kadgod poslalo putujućeg učitelja poljodjelstva i opetovala je tu molbu, ali sve zaman. Mi ćemo zaključiti devetnajsti viek bez ikakve žive pouke u gospodarstvu, dočim ju druge zemlje već odavna imaju!

Tu smo želju i potrebu prikazali c. kr. zemaljskom nadzorniku poljodjelstva, kad je u prošlom oktobru bio ovdje i preuzvišenom gospodinu namjestniku, kad je u novembru mjesecu počastio svojim posjetom Buzet, te nadamo se, da će se u tom pogledu štogod pokrenuti. Osnova o uredbi putujućih učitelja obstoji, ali dok ona putuje od oblasti do oblasti, kmeti pogibaju.

Na troškove zemaljskoga gospodarskoga vieća bio je amo poslan klaštrioc za voćke, ali sbog slaba vremena nije mogao prirediti nego vrlo malo uzoraka.

Našoj zadruzi bilo je od zemaljskog gospodarskog vieća doznačeno 200 kruna za pouk u cieplenju amerikanskih loza. S tim se je naručilo potrebito orudje za dvanajstoricu i hoće se ovih dana započeti poukom, koju će davati g. Ivan Klarić, gojenac gospodarskog zavoda u Grmu.

Na razpolaganje članova obstoji dosta dobro obskrbljena zadružna knjižnica, ali žalibože malo njih se s njom nastojalo okoristiti. Za tekuću godinu se je zadruga predbrojila na jednu hrvatsku, slovensku, talijansku, a za one, koji znaju njemački, također njemačku gospodarsku novinu.

Sve to bi morali gospoda članovi marljivije upotrebljavati te bi mnogo liepa i koristna naučili. I kmet mora si dati brige, da se posluži uspjesi znanstvenoga istraživanja i proučivanja, što jih nadje u pučkih gospodarstvenih knjigah i u pučkih gospodarstvenih listovih. Inače ne će biti nikada u njega napredka, plesti će uviek kotac, kako i otac i ostati će vječna sirota.

Odnošaji sa drugimi družtvi.

Kako ne može čovjek sam o sebi živiti, tako ne mogu ni družtva. I naša je zadruga došla u uži doticaj sa drugimi družtvi, te je odatle i koristi crpila.

U najuži je ona odnošaj stupila sa našom zajmovnicom ili posudnicom, t. j. buzetskim družtvom za štednju i zajmove. Ovo je bilo za nju prava banka, kamo je suvišne novce spremala, a u potrebi posudjivala. Samo tako je bilo moguće, da se obavi u veliko naručba Thomasove muke, i samo tako će biti opet moguće, da se i ove godine naruči skupno za sve članove opet istu muku, kajnit, žveplo, modru galicu i razno sjemenje. Po istoj zajmovnici je pak omogućeno zadrugarom, da odmah izplate naručbu.—Tako naša posudnica s jedne pomaže odboru kod nabave, a s druge zadrugarom kod izplate nabavljenih gospodarskih potrebština.

Koncem minule godine, ustrojila se i u Roču takova mala zajmovnica, pak ćemo mi i š njom gojiti onaj prijateljski odnošaj, kako i s našom, te tako, sdruženimi silami raditi za boljak i napredak nevoljnoga kmeta u ovom kotaru. Veli se, da gdje se bratska srca slože i olovo plivat može, pak će, ako Bog da, i našem složnom radu poći za rukom, da malo po malo skinemo sa kmetskih ledja ono težko olovo nevolje, kojega tako ljuto tišti. A kod tog rada nam je bez razlike stranaka mio svatko, koji hoće da u tom smieru složno s nama radi.

Kako mi ovdje za Buzet, tako se trudi u Trstu «Kmetijsko družtvo» za napredak gospodarstva u tršćanskoj okolici. Š njim smo također bili u svezi, i upravnjegovim posredovanjem—dobili—smo—u—zadnje vrieme dva vagona Thomasove muke, na čemu budi mu ovdje izrečena iskrena hvala. Bili smo mu svojedobno predložili, da se složimo za skupnu nabavu u ovoj godini, ali nismo odgovora primili. Sada, iza ustrojenja «Gospodarske Zveze» u Ljubljani, bilo bi to i suvišno.

Koncem prošle godine ustrojila se najme u Ljubljani na široko osnovana «Gospodarska Zveza». To je sveza, ili zavez gospodarskih družtva, zadruga, trgovaca, obrtnika i poljodjelaca. Svrha je Zvezi, da pomaže kmetom, trgovcem, obrtnikom, gospodarskim i štedovnim zadrugam i družtvom u njihovom radu bilo savjetom, bilo inače u njihovom gospodarskom stanju.

Naša je zadruga pristupila toj Zvezi, te će kroz nju nabaviti sve, što bude članovom trebovalo i dobivati će badava njezino glasilo «Narodni Gospodar».

C. kr. kmetijska družba u Ljubljani, kojoj naša zadruga ne može biti članom, jer družtvo ne može takovim biti, nam je lanjskoga ljeta pošla na ruku, poslavši nam one brojeve njezinoga glasila «Kmetovalec», u kojih se pisalo o družtvih za uzajamno osiguranje goveda.

Budi i njoj ovdje na tom blagohotnom susretanju izrečena topla hvala. Ove godine se je zadruga predbrojila na ono njezino glasilo.

Na koncu ovoga odsjeka spominjemo i naš već trogodišnji odnošaj sa družtvom Sv. Jeronima u Zagrebu, po kojem mi godimice srećkom upišemo dva doživotna člana tomu družtvu i tako omogućujemo, da ti članidobiju godimice koledar «Danicu» i još dvie tri knjige nabožna i poučna sadržaja.

Zaključak.

Ako na koncu ovoga izvješća odbor dodade, da se je nabavilo 850 voćaka, i 12 noževa za cieplenje amerikanskih loza i da će to biti danas sve izdriebano medju članove, prikazao je sve, što se je u našoj zadruzi dogodilo i uradilo od lanjske skupštine do danas.

Nije možda toliko, koliko bi se htjelo i koliko bi trebalo, ali je svakako onoliko, koliko se je moglo. Odbor si je sviestan, da je izpunio svoju dužnost, te mirnom sviesti povraća u vaše ruke svoju čast željom, da ju podadete ljudem, koji budu htjeli i znali učiniti i bolje i više, nego li su to učinili dosadanji članiodbora.

Predsjednik pozove zadrugare, da se prijave, koji ima što opaziti na pročitano izvješće ili koji želi kakovo razjašnjenje.

Zadobi riec g. dr. M. Trinajstić, i reče:

Gospodo zadrugari! U netom pročitanom izvješću čuli ste korake, koje se je učinilo, da jedanput dodjemo do putujućeg učitelja poljodjelstva, uredbu, za koju mi ovdje ne znamo ni da obstoji; čuli ste, da se u tom pogledu izrazilo želju i njegovoj preuzvišenosti gospodinu namjestniku. Prekjučer primio sam na to odluku c. kr. kotarskog glavarstva, koju, jer doniekle riešava našu molbu i predstavku, ćete mi dopustiti, da vam pročitam. Ona glasi:

Nr. 2071. C. kr. okrajno glavarstvo

KOPER, dne 19. febrara 1900.

Gospod Mate Trinajstić, obć. glavar,

Buzet.

Njegova ekscelenca, gospod namestnik, naložil mi je, z odlokom od 10. t. m., št. 26934 sporočiti Vam gledé na Vaše spomenico, izročeno mu o priliki njegovega potovanja, kar ona zadeva kmetijski potovalni pouk, da se ravno sedaj peča ministerstvo za poljodjelstvo za organizacijo kmetijskega potovalnega pouka, in da se v kratkem ukrene vse, kar bode potrebno da bode imel ta pouk veći uspeh.

C. kr. namestnički svètnik

Schaffenhauer m. p.

Nadajmo se dakle, da ćemo jedanput, i to čim prije, viditi u našem kraju učitelja, koji će nas živom rieči putiti, što i kako nam je raditi, da od naše muke, od našega truda budemo imali više ploda.

Kad imam rieč ja, hoće mi dopustiti gospodin predsjednik, da još koju rečem.

Gospodo zadrugari! U odborovom izvješću, što ste ga sada čuli, spominju se kemijska ili umjetna gnojiva, a poimence Thomasova muka (troska) i kajnit. Većina od vas je ta dva gnoja ili barem prvo već vidila i uporabila ga, ali ipak mnogi se pitaju:

Čemu i zašto su ta umjetna ili kemijska gnojiva?

Na to pitanje nije vam se moglo odgovoriti u odborovom izvješću, pak dopustite, da vam ja na to u kratko odgovorim.

Stabla, trava i sve bilje jesu živući stvorovi. Nisu živući kako čovjek i živine, ali su živući. Da živu, da rastu i da uspjevaju trebaju hrane. Tu hranu sisaju iz zraka lišćem i iz zemlje žilicami svoga korjena.

Počupajte biljci lišće ili odrežite joj žilice i ona će okržljaviti, će ginuti, će umrieti.

Zrak se ne mienja; on ima uviek one iste sastavine i za to biljka nadje u njemu uviek one hrane, koju treba i koju može kroz svoje lišće usisati.

Kod zemlje to nije. U njoj biljka nenadje uviek one hrane, koju treba, i to za to ne, jer dok joj stabla usjevi i druge biljke izsisavaju sve sokove, ona nema od kuda, da nadoknadi, da nadopuni ono, što njoj je tim uzeto. Za to se zemlja gnoji. Gnojem mi povraćamo zemlji ono, što smo njoj travam, usjevi, stabli uzeli.

Biline srču iz zemlje, osim vodé, još jedanajst vrsti sokova ili hrana. Od nekojih trebaju jako malo, a drugih ima svuda u izobilju. Samo četiri vrsti hrane su, koje njim u zemlji ponestaje i koje treba, da njim čovjek sa gnojem podade. Te hrane zovu se: dušik, fosforovina, lužina (pepeljika iliti potaša) i vapno.

Dušik, to vam je plin, gas, bez boje, bez ukusa i bez vonja. U zraku, u uzduhu ima ga 79 dielova od sto i mi ga dišemo skupa sa drugim plinom, sa kisikom. Ako bi dušik bio sam čist, mi bi umrli. U njem samom ne može da živi stvor diše, ni svieća da gori, a u njegovom drugu, kisiku, bi u čas sva izgorila. Ova dva plina svaki za se ubijaju, a združeni uzdržuju život.

Fosforovina je fosfor sluèen ili spojen opet sa onim kisikom. O fosforu ste čuli govoriti, jer se od njega prave žigice, al ne one novije, koje se samo na svojoj škatuljici zapale, nego one druge, koje se upale, kad jih po židu ili po hrapavom papiru potegnete, te smrde.

Vidili ste možda kadgod po noći svjećicu, gdje luta po groblju ili po močvarah. Strašivice kažu, da su ono mrtve duše, a znanost vam tumači, da ono nije, ako ne fosfor, kako plin, koji se iz zemlje diže i upali, čim dodje do zraka.

U svakoj rodnoj zemlji treba da je fosforovine, inače usjevi ne bi uspjevali. U mesu, u kruhu, šta ga mi jedemo, imade također fosforovine, i ova pomaže stvarati u nama krv, meso i kosti.

Lužina, (pepeljika ili potaša) vam je svim poznata, jer smo do nedavna imali ovdje kod sv. Ulderika tvornicu iste. Znate, da ju se iz pepela vadi, da je biel prašak, ljuta ukusa. Lužine ili potaše treba svakomu koristnomu bilju, a najviše repi, krumpiru, vinovoj lozi i djetelini.

Vapno znate još bolje što je.

Ove četiri vrsti hrane mora se gnojenjem zemlji dodati, ako hoćemo, da nam uspije ono, što zasijemo i zasadimo. Biljke se uživaju raztopljene vodom. Za to ako je suša, ne mogu se biljke hraniti i trpe.

Najbolji gnoj za gnojenje je svakako stajski gnoj, jer on daje zemlji sve one četiri vrsti hrane i još druge, a osim toga stvara prst ili crnicu (huimus), koja čini zemlju rahlju.

Kad govorim: stajski gnoj, ne mislim na onaj gnoj, što ga se žalibože vidi mnogo ovuda i druguda; gnoj, koji leži na kupu kod kuće tjedne i tjedne, kojega opere kiša s krova i s neba, kojega se osoka razlije po dvorištu i po selu, a ostane samo suncem osušena slama. Ne, to nije gnoj. Stajski gnoj leži nedaleko staja u jamah, u gnojištu, ni suh ni mokar, ne pristupan kokošam ni drugoj peradi, a njegova se osoka spravlja u manjoj nižoj jami, od kuda ju se opet na gnoj izlieva, da ne posuši. Ta osoka je najbolji dio gnoja. Mjesto, da ju pustite teći po dvorištu i po selu, na štetu zdravlja i na ruglo seljana, dajte ju odvedite na vaše livade ili u vaše vrtove, pak ćete se uvjeriti, koliko vam ona vriedi.

Stajski gnoj bio bi za gnojenje dostatan, kada bi se njim povraćalo zemlji sve što joj se uzelo i onoliko, koliko joj se uzelo. Ali to se nikada ne događja. Nitko ne potroši u kući sve ono, što mu zemlja rodi, već prodade ili žita ili krumpira ili blaga. Tako će ono, što je njegovo žito, njegov krumpir i njegovo sieno pojedeno od blaga izsisalo iz njegove zemlje, poći drugamo i možda izgubiti se posve ne samo za njegovu nego i za druge zemlje. Nevraćajuć ovako od godine do godine zemlji ono, što njoj se je uzelo, ona osiromaši i daje sve manje ploda. Onda dakako počmemo se tužiti, da zemlja ne radja više, kako je nekada radjala.

Izključivo gnojenje stajskim gnojem dakle dan danas već ne pomaže i svaki skrbni gospodar treba, da se uteče umjetnom ili kemijskom gnojenju i da š njim nadopuni što stajski gnoj ne daje.

Umjetnim gnojem se je već mnogim, slabim gospodarenjem ojalovljenim oranicam i livadam povratila prijašnja rodovitost, pače i povećala a često se je i na novinah, dakle na zemljah prije ne obradjenih, sa malo umjetna gnojiva postiglo mnogo više, nego sa izključivo stajskim gnojem.

Hrane, koje ćemo kemijskim gnojenjem podati zemlji, jesu, kako sam rekao, dušik, lužina ili potaša i fosforovina. Dati ćemo jednu, ili drugu ili treću od ovih hrana, ili dvie skupa, ili sve tri skupa prema tomu, što kanimo posijati ili posaditi i prema zemlji, koju ćemo pognojiti.

Nije uviek lahko reći unapred, što imamo kojoj zemlji dati, pa svi preporučuju, da se pokuša gnojenje sa više vrsti umjetnih gnojeva, i da se njivu, livadu, vinograd razdieli na više djelova i svaki diel drugačije pognoji. Tada će se znati po plodu česa nam zemlja najviše treba.

U trgovini se nadje već gotovih smiesa raznih umjetnih gnojeva za razna stabla i biline, ali najbolje je čuvati se toga i napraviti si sami smiese, ako jih treba.

Trgovačke smiese su najviše puta prevara.

Najglavnija kemijska gnojiva, kojimi se zemlji *dušične hrane* podaje, jesu čilski solitar i amonijačna iliti nišadorova sol.

Neću vam razlagati od česa sastoji čilski solitar, ili salpetar, već ću vam samo reći, da je to stvar, koju se već gotovu kopa u rudah južne Amerike, pa onda stuče, raztopi na pari, pročisti i osuši na suncu, pa tako spravi u trgovinu.

Amonijačna ili nišadova sol je slučak, u kojem je glavni sastavak nišador ili čipavac. Ovo vam je plin, kojega ćete nosom ućutiti u zahodih, gdje tako ujeda, da morate glavu okrenuti, pak u konjskih i ovčijih štalah.

Sa ovimi se gnojivi pomaže rást stabala i biline. Mora jih se dakle u većoj mjeri upotriebiti kod biljkah okržljavih i slaba rasta. Nesmije jih se upotriebiti nikada samih, jer pošto bi samo krepčala bilinu, ne bi dopuštala da plod dozori. Kada biste n. pr. samo ovim gnojivom gnojili krumpir, imali biste liepu stabljiku, a ništa gomolja ili krumpira. Za to jih se ne preporuča za studene krajeve, gdje sve kasnije dozrieva.

Gnojiva, kojimi se zemlji *lužine ili potaše* podaje, jesu kajnit i pepel.

Kajnit je rudna sol, koju se već gotovu kopa u rudah, kakovih ima više u Njemačkoj i u Galiciji.

Ovo je gnojivo izvrstno za močvarna tla, a koristi mnogo i u pjeskovitih tlih, dočim mu nije siguran uspjeh u boljem ilovastom tlu. Njegovo je djelovanje prelazno i za to se mora skoro godimice opetovati. Najbolje jest, da ga se razaspe u jeseni ili u zimi i odmah zadrlja ili podkopa ili podore.

Mjesto kajnita rabi se i pepela, samo da ga se hoće puno.

Napokon treća vrst gnojiva, kojimi se zemlji podaje *fosforovina* jesu superfosfati i Thomasova troska (muka ili žlindra).

Superfosfate izvadjaju tvornice, mješajuć sirovu rudu fosfat sa sumpornom kiselinom ili kostnu muku sa sumpornom kiselinom. Superfosfati su izvrstno gnojivo za bolja tla, za glinasta i ilovasta tla, a izplaćuje se uporaba najviše kod gnojenja raznih žita.

Thomasovu žlindru ili trosku poznate dobro svi, jer je njezina uporaba kod nas dosta razširena, ali će biti malo vas, koji zna kako se proizvadja.

Kad u velikih ljevaonicah željeza hoće, da tvore ocjel ili ocal prost od fosfora, raztope željezo u velikih kotlovih.

Prije toga poredaju u velike kotle po strani vrst kamenja i dodaju još i vapna. Onda bace unutar surovo željezo, podmetnu oganj, a kad je željezo raztopljeno, upušu posebnim načinom zrak u tu raztopinu.

Tako se fosfor, koji je u željezu, pretvori u fosforovinu, a vapno, koje je bilo metnuto u kotal, i kojega ima i u onom kamenju, spoji se sa tom fosforovinom, te skupa s drugimi stvarmi spliva na površinu one raztopine, kao nekakov skorup. Tada nagnu malko kotlove i skorup steče van. Taj skorup vam je ta Thomasova troska, koju šalju u trgovinu, otriebiv ju od željeza i samljev ju kako muku. Zove se Thomasova troska po imenu Engleza Thomasa, koji je taj postupak čišćenja željeza pronašao. Tako dobiju s jedne strane čisti ocjel, a s druge izvrstno gnojivo.

Uporaba toga gnoja je tolika, da ga ljevaonice željeza ne mogu ni proizvesti koliko se pita. Za to baš su se sada te ljevaonice složile i udarile troski veću cienu, te ćemo ju već ove godine morati mnogo skuplje plaćati.

Thomasova troska je izvrstno gnojivo za slabije tlo i za livade srednje dobrote. Sbog svojeg vapnenog sadržaja je dobra takodjer za pjeskovita tla. Za bolja tla i gdje se hoće na manjem obsegu više dobiti, gdje se dakle intensivno radi, preporučuju se više superfosfati. Jedan kilo superfosfata pomaže toliko, koliko dva kila Thomasove žlindre. Kostni superfosfat prodaje se po for. 4·70 ili K. 9·40, a žlindru smo lani plaćali po for. 3·15 ili K. 6·30. Već bi dakle skoro sada jeftinije bilo služiti se sa superfosfati, nego li sa žlindrom, a bude li ova poskupila, to će vrieditи još više.

Osim ovih glavnih umjetnih gnojiva ima jih još mnogo, koja imaju u sebi raznih vrsti hrana kao n. pr. kostna muka, koju na razne načine priredjuju od kostiju i koja ima u sebi i fosforovine i nešto dušika.

Kada bi vam išao nabrajati sve suvrsti, bi se to odviše oteglo i moglo bi vam dosaditi.

Još ću vam samo kazati, koja se gnojiva preporučaju za razne biline i stabla.

Loze ćete dobro pognojiti, ako dadete u jeseni svakoj 2 kg. stajskoga gnoja, 2—3 deka superfosfata i 7—10 deka neizluženoga pepela, a u prolječu 8—11 grama čilskoga solitra ili pako, ako dadete u jeseni svakoj trti 2 kg. stajskoga gnoja, 2—3 deka Thomasove muke i 7—10 deka pepela ili mjesto ovoga 2—3 deka kajnita, a u prolječu 8—10 grama čilskoga solitra.

Ako su trte slaba rasta, dajte njim malo više čilskoga solitra, a ako su jake i krepke, dajte njim više superfosfata ili žlindre.

Sva gnojiva se imadu podkopati do 25 cm. duboko. Nek se ne reče: što ćemo gnojiti lozu, kad nam je filoksera na pragu. Ne, gnojena loza biti će krepča te će više odoljeti filokseri onako, kako krepak, dobro hranjen čovjek bolje odoli bolesti. Gnojenjem ćete, ako ne spasiti, a to sigurno produžiti lozi život dotle, dok budu počele roditi amerikanke, koje ste posadili.

Za gnojenje *pšenice* se upotrebi po hektaru (10.000 četvornih metara) 480—560 kvintala stajskog gnoja i 4—6 kvintala superfosfata ili 8—12 kvintala žlindre.

Ječmu se dade ½—2 kvintala čilskoga solitra po hektaru, i to osobito ako je slaba rasta. Tomu se može dodati 2—4 kvintala superfosfata. Ako se voli gnojenje u jeseni, onda neka se dade 4—6 kvintala kostne muke ili Thomasove troske.

Zobi ili ovsu će se frižkog stajskog gnoja. Ako će mu se dati umjetnog gnoja, to nek mu se dade prije sjetve na lahkom tlu 4—6 kvintala kostne muke po hektaru, a na težkom tlu 4—6 kvintala superfosfata. Ipak ništa mu neće tako pomoći, kako 2 kvintala čilskoga solitra po hektaru.

Za *sjenokoše* uzme se 8—12 kvintala Thomasove troske i 12—16 kvintala kajnita po hektaru i pospe jih se skupa u mjesecih novembru, decembru, januaru i februaru. Ova dva gnoja ne smije se pomiešati skupa više od 24 ura prije, nego li jih se pospe, jer se inače lahko skrute kako cement.

Za *suhe sjenokoše* jesu bolji i koristniji superfosfati od Thomasove troske. Ovom gnojitbom izčezne mahovina, ako je ima, i niknu bolje vrsti trave i djeteline. Mnogo pomaže i stari gnoj, koji brani sjenokoše od suše.

Za *krumpire* se upotrebljava najviše stajski gnoj; onomu se može dodati do 4 kvintala superfosfata i do 2 kvintala čilskoga solitra. Izvrstno umjetno gnojivo za krumpir, a i *za repu* je Thomasova troska skupa sa kajnitom. A kao najbolje umjetno gnojivo za krumpire preporuča se kostni superfosfat i sumpornokiseli kalij. Svakoga se rabi po 2 kvintala na hektar.

Ta se gnojiva raztresu po njivi, kad je skopana, a ne zbranana. Prvi stane K 9, a drugi K 27. Dakle za jedan hektar će se 36 for. potroška ili 72 K.

Sočiva ne trebaju nikakove dušične hrane, jer je ona svojim lišćem toliko usišu iz zraka, da je još ostane i u zemlji, gdje su rasla. Uprav zato se preporuča sijati iza njih na onoj zemlji žita.

Sočivom se dade 5—8 kvintala superfosfata ili 10—16 kvintala Thomasove troske sa toliko kajnita. Djetelina i slične trave će vapna u zemlji. Ako njim se dade 6 kvintala superfosfata ili 12 kvintala Thomasove troske po hektaru, njim je dosta. Kod višegodišnjih travnika najbolja je Thomasova troska, a još bolje ako se dodade njoj do 10 kvintala kajnita.

Voćke trebaju istu hranu, kako i druge biljke. Jaka voćka treba na godinu 2 kg. kajnita i 1 kg. Thomasove troske ili ½ kg superfosfata i ½ kg čilskoga solitra. Taj gnoj se podaje tako, da se naokolo stabla već pod najskrajnije grane izkopa jarak dubok od 1—2 noge, a kod krušaka još dublji, ili da se izkopa red škulja ili rupa toliko dubokih i u ove uspe ona gnojiva.

Ne ću, gospodo zadrugari duljiti, možda je i ovo već previše.

Što sam rekao, služiti će vam svakako dokazom, da je pravilno gnojenje najglavniji uvjet uspjehu svega rada, jer zaludu muka oko stabla i biljke, ako hrane neimadu. To neka vam bude i pobudom, da malo pametnije svojim gnojem postupate i da ne puštate, da vam se najbolji dio gnoja raztiče po dvorištu i po selu. Biti ću veseo, ako tih par rieči budu komu god pobudom, da pokuša sreću sa drugimi umjetnimi gnojevi, a ne samo sa Thomasovom troskom. Naša će mu zadruga poći u svemu na ruku.

Neka pak nitko ne reče, što nam o gnoju govori taj čovjek, komu gnoj ljepo ne diše. Ne treba baš ruke u gnoju mješati, a da se znade o njemu koju reći. Što sam rekao, nisam iz prsta izsisao, nego u pohvaljenih knjigah našao, a oni, koji su te knjige pisali, zaslužuju da jih poslušate. Poslušajte dakle i bolje će biti za vas.

Član g. Mate Sanković zamoli za rieč i reče:

Zahvalan sam g. blagajniku na jezgrovitoj pouci o kemijskih gnojevih, a mislim, da će mu biti isto zahvalani svi gg. članovi, nego će mi ipak dozvoliti, da opazim, da sam govorio sa nekojimi, koji su bili počeli upotrebljivati kemijska gnojeva, pa su se pokajali, jer njim se je baš iza toga zemlja tako izjalovila, da nije više radjala. Za to mislim, da treba kod uporabe tih gnojiva vrlo oprezno postupati.

Pošto je odborovo izvješće u sebi jako zanimivo i ovo što je g. blagajnik kazao o kemijskih gnojevih poučno, to se nadam, da će odbor dati sve to tiskati, jer ovako ne može to ostati svakomu u pameti.

Dr. M. Trinajstić na to primjeti sliedeće:

Što g. Sanković veli, da su se nekojim zemlje iza uporabe kemijskih ili umjetnih gnojiva izjalovile, to može lahko biti, al tomu nisu toliko kriva gnojiva, koliko njihova zla uporaba.

Kako se moglo razabrati iz onoga, što sam rekao nije svako gnojivo za svaku zemlju i za svaku bilinu. N. pr. prije sam kazao, da čilski solitar pomaže, da se biljka bujno razvije. Ako vi dadete toga gnoja biljki, koja je i onako već bujna i jaka, ona će još više potjerati, pa tim izsisati iz zemlje više nego joj je treba. Nastavite gnojitbu takovim gnojem i biljka će izsisati sve sokove, pa zemlja će izjaloviti. Dajte vi redom nekoliko godina jednoj livadi Thomasove žlindre, trava i djetelina će vam rasti, da će biti divota je gledati, ali baš s tim, što ste vi pretjeranim gnojenjem napeli rodovitost zemlje do skrajnosti, ona će vas izdati i neće više radjati. To je onako, kako kad žica pukne, ako ju se prevише napne. Treba dakle dati svakoj zemlji i svakoj biljki ono što joj treba. I za to sam kazao: ne primite se slepo jednoga gnojiva, nego podielite svoju livadu, svoju njivu, svoj vinograd, svoju oranicu na više djelova, pa gnojite svaki dio drugače i onda ćete najbolje doznati, što je za vas najbolje.

Oni, koji su gosp. Sankoviću pripoviedali, da su njim zemlje postale neplodne, su možda počinili još jednu pogrešku, da su najme u kakova bezdušna trgovca kupili već gotove smjese gnojiva, koje nisu bile za njihovu zemlju, ili koje nisu bile u obće nikakov gnoj, već smjesa bez ikakove hranive stvari i vriednosti. Takovim gnojem se je dakako morala zemlja izjaloviti.

U koliko sam čitao o kemijskih gnojevih, mislim, da je najbolje rabiti jih kao pripomočno gnojivo uz dobar stajski gnoj, jer se njimi dodaje ono, što ovaj ne daje. To bi imalo vrieditи osobito za naše krajeve, gdje uz toliko blaga, možemo, ako ćemo, imati i dobroga domaćega gnoja.

Cieli napredni svieti služi se umjetnimi ili kemijskimi gnojivi, pak nas ne smije prestrašiti ovo, što se komugod nije takovo gnojenje poneslo.

Što se tiče tiskanja izvješća odborova i onoga, što sam rekao o gnojivih, opaziti ću, da je običaj zadruge da dade tiskati zapisnik glavne skupštine. Odbor je to u proračunu za tekuću godinu predvidio, i bude li odobren proračun, biti će ujedno od slavne skupštine zadovoljeno želji g. Sankovića.

Jer se više nitko ne javi za rieč, predje se na razpravu sliedeće točke.

K točki 4. Izvješće blagajnikovo i proračun za g. 1900.

Blagajnik dr. M. Trinajstić pročita obračun godine 1899, koji je sliedeći:

Tek. br.	PRIHOD	Proračun K	Proračun h.	Primljeno K	Primljeno h.
1	Ostatak u blagajni koncem god. 1898	214	73	214	73
2	Dio lovskih taksa	265	—	265	—
3	Članarina	400	—	520	—
4	Globe	10	—	—	—
5	Pasivne posude	—	—	163	74
6	Aktivne posude povraćene	—	—	170	—
7	Prodaja modre galice	300	—	741	70
8	» Thomasove muke	—	—	1668	58
9	Naknada preplaćenih iznosa	—	—	10	46
10	Dignuto od uložka kod Buzetskog družtva za štednju i zajmove	—	—	2460	80
11	Prvi obrok vladine podpore od K 2000 za uredjenje rasadnika amerikanskih loza	—	—	1000	—
12	Prodaja kupljenog vrta	100	—	—	—
	Ukupno			7215	01

Tek. br.	RAZHOD	Proračun K	Proračun h.	Potrošeno K	Potrošeno h.
1	Upravni paušal	50	—	50	—
2	Nabava novih škropilnica i popravak starih	500	—	919	56
3	Nabava sto mješića za žvepljanje	300	—	—	—
4	Radnje u zadružnom vrtu	400	—	823	94
5	Učlanjenje dvojice u družtvo Sv. Jeronima	20	—	20	—
6	Nabava modre galice	—	—	425	40
7	» Thomasove troske ili muke	—	—	1778	22
8	Predujmi dani	—	—	170	—
9	» povraćeni	—	—	163	74
10	Uloženo kod Buzetskog družtva za štednju i zajme	—	—	2566	56
11	Tisak izvješća, oglasa i tiskanice	—	—	47	56
12	Predbrojba na novine i nabava knjiga	—	—	110	56
13	Nagrade	50	—	50	—
14	Ini troškovi	19	73	73	42
15	Saldo u blagajni	—	—	16	95
	Ukupno	1339	73	7215	01

Po naših pravilih ovaj je bio račun izložen kroz 14 dana, te je bilo svakomu prosto, da ga pregleda i izpita, te sravni s namirami, koje su tu sve u jednom svežnju. To je i sada prosto svakomu.

Zadobi rieč g. Sanković, i reče:

Ja sam, gospodo, član ove zadruge od njezina postanka, t. j. od godine 1888.

Spominjem se, da nas je bilo u početku tek. 20—30 članova, da je rad bio ograničen i da su naši računi obsizali 100—200 for. Današnje izvješće odborovo i ovo blagajnikovo, koje smo sada čuli, nam dokazuju, koliko smo mi napredovali od onda. Koncem godine 1898 nas nije bilo ni 200 članova a danas nas ima već preko 400. Ako i nije zadruga protegnula svoje djelovanje na mnogo grana gospodarstva, već se ograničila za sada samo na nekoja, ova je ipak u tih razvila živu djelatnost. U izvješću odborovom mi vidimo čak odmjeren smjer, stazu, kojom će morati i budući odbor koracati, a ja se nadam, da će to biti isti, koji i do sada. O zadružnoj djelatnosti nam podaje dokaz i naš novčani promet, koji obsiže čitavih 14.413 K. To je, gospodo moja, krasan napredak, ko-

Vidi dalje u drugom prilogu.

jemu se mi svi veselimo i nadamo se, da nećemo nikad više natrag.

Tolikom je napredku dakako uzrok duh udruživanja, koji se je u nas počeo buditi, ali prva hvala ide svakako našemu vrlomu odboru, koji se je pokazao neumornim i koji je znao sve upriličiti, da je to tako lijepo uspjelo.

Ja predlažem ne samo, da se uzme do ugodna znanja izvješće odborovo i da se blagajniku dade absulatorij, nego predlažem takodjer, da izkažemo odboru našu hvalu tim, da barem nekojim odbornikom glasujemo koju, ako i malenu nagradu.

Na to dr. M. Trinastić izjavi: U ime odborovo i u ime svoje zahvaljujem se na priznanju našega rada. Mi se na svakoj novčanoj nagradi ljepo zahvaljujemo, jer bi to donjekle bilo proti pravilom naše zadruge i jer je nama najveća nagrada ovo priznanje našega nastojanja i sviest, da smo učinili koliko smo mogli i znali.

Predsjednik pozove, da oni, koji primaju predlog g. Sankovića, da se naime izvješće odborovo prima do ugodna znanja i da se blagajniku dade absolutorij, dignu ruku:

Glasovi: svi, svi!

Predlog bude jednoglasno prihvaćen.

Blagajnik dr. M. Trinastić predloži u ime odbora sliedeći proračun za godinu 1900.

Tek. br.	PRIHOD	Iznos K	h.
1	Ostatak u blagajni koncem godine	16	95
2	Uložak kod buzetskog družtva za štednju i zamove	105	76
3	Na dugu za Thomasovu trosku	166	84
4	Zastale članarine	100	—
5	Tekuće »	804	—
6	Dio lovakih taksa	200	—
7	Globe	20	—
8	Prodaja modre galice	2450	—
9	» žvepla	2800	—
10	» Thomasove muke	1600	—
11	» sjemenja	100	—
12	Podpora za vrt	1000	—
	Ukupno	9363	55

Tek. br.	RAZHOD	Iznos K	h.
1	Upravni troškovi	80	—
2	Nabava strcaljka i popravak starih	780	—
3	Radnje u vrtlu	1180	—
4	Učlanjenje dvojice u družtvo Sv. Jeronima	20	—
5	Nabava orudja	200	—
6	Tiskanice i tisak zapisnika	100	—
7	Nabava modre galice	2450	—
8	» žvepla	2800	—
9	» Thomasove muke	1600	—
10	» sjemenja	100	—
11	» voćaka	42	—
12	Ini troškovi	11	55
	Ukupno	9363	55

Predsjednik: Stavljam na razpravljanje ovaj proračun. Tko želi rieč, neka se javi.

Anton Finderle: Proračunan je liep iznos za nabavu škropilnica iliti štrcaljka. Ja mislim, da bi se moralo nabaviti takodjer i mješića za žveplanje, koji su takodjer potrebiti.

Predsjednik Jakov Draščić: Meni se čini, da je to za nas sada nemoguće, jer bi je morali nabaviti za sve; inače bi bilo prigovaranja, da zašto se jednomu dade, a drugomu ne. Ako bi jih imali nabaviti za svih 400 članova, bi jih trebalo naručiti barem 200. Kupimo li onih prostijih po 3—4 K svaki, to bi morali potrošiti najmanje 600 kruna. Već to je u današnjih naših prilikah nemoguće, a što bi tek bilo, kada bi htjeli nabaviti onih po 20—25 K, kakvi se danas osobito preporučuju. Ja preporučujem s toga, da biste primili proračun, kako je predložen od odbora.

Ivan Pavletić p. Šimuna: Mislim, da bi se ipak moglo djelomice ugoditi predlogu Finderlovom i to tako, da se u svakom selu za siromašnije nabavi 5—6 mješića.

Predsjednik: Moram opaziti, da u nas ima mnogo sela i da ako odlučimo, da se za svako selo nabavi 5—6 mješića za siromašnije, to bi morali nabaviti jih i više od 200, te bi opet bili na onom što sam prije rekao. S druge strane pak opažam, da zadruga ne može nabaviti mješiće i orudje, ako ne za svoje članove, a članovi su svi jednaki.

Krulčić Petar: Mi iz ročke občine, kad nam se pokvarila štrcaljka smo do sada morali dolaziti u Buzet na popravak. Pošto imamo i u Roču čovjeka, koji bi je znao popravljati, predlažem da nam se prištedi put i dopusti, da je dademo popraviti u Roču.

Dr. M. Trinajstić: Proti tomu neće biti nitko, ali mislim, da tko pokvari štrcaljku, mora ju na svoje troškove i popraviti, pa taj neka ju nosi na popravak, kamo hoće sam. Zadruga nosi samo one popravke, koji su potrebiti i uza svu pametnu uporabu orudja.

Žigante Ivan: Da bude reda u uporabljivanju škropilnica bilo bi dobro, kada bi se u svakoj občini postavilo jednoga ili dva nadziratelja.

Dr. M. Trinajstić: Tomu se je već pro vidilo u glavnoj skupštini 4. maja 1893. Onda je bio zaključen sliedeći pravilnik ili red:

»1. U svakom kraju gdje ima više članova i koja štrcaljka, biti će opredieljen jedan ili dva povjerenika, koji će te štrcaljke držati i davati je članovom na porabu onim redom, kojim su prijavili.

2. Ne bude li koji član htio rabiti štrcaljku kad bude na njega red došao, dat će ju se drugomu.

3. Nitko ne smije držati štrcaljku kod sebe više nego li mu je neobhodno potrebito i mora ju uporabiti čim prije.

4. Čim mu jednom odrabi, ne smije ju dati drugomu bez dopusta povjerenikova, nego ju mora ovomu uručiti.

5. Samo zadružni članovi imaju pravo posluživati se zadružnimi štrcaljkami.

6. Tko bude štrcaljku rabio, morat će ju odmah iza svake uporabe dobro oprati, da se ne pokvari.

7. Na povjerenika će se članovi obraćati i za modru galicu i samo njemu će ju se uručiti za sve članove u njegovom kraju.

8. Svaki prestupak ovih pravila biti će kažnjen globom od for. 1—5, koja će poći na korist družtva.

9. Globu će odmjeriti odbor i utjerati kako i članarinu«. —

Da bude reda, dosta će biti uporabiti ovaj red, koji je možda danas potrebitji nego li je bio onda i biti će škrb budućeg odbora, da ga provede.

Pošto se nitko više ne javi, predsjednik stavi na glasovanje proračun predložen po odboru. Bude ogromnom većinom prihvaćen.

Tim su pali predlozi Finderla i Pavletića.

Bio je prihvaćen i predlog Krulčićev.

K točki 5. Prodlozi, upiti i zaključci.

Predsjednik Jakov Draščić: Gospodo zadrugari, jeste čuli iz izvješća, kako se je odbor zauzeo, da nam se pošalje putujućeg učitelja poljodjelstva, a čuli ste takodjer, što je njegova preuzvišenost gosp. namjestnik odgovorio našemu glavaru.

Bude li jedanput počeo putujući učitelj obilaziti naša sela i budemo li mi razumili njega a on nas, imati ćemo bez sumnje prilične koristi od njegova puka, ali to nam neće biti nikako dosta. Znamo svi, da se kmet ne daje tako lahko nagovoriti prostim poukom i savjeti, već hoće, da ga se osvjedoči činom. Jedan razumni gospodar, koji svoja polja teži i blago goji onako, kako se mora danas težiti i gojiti, vriedi za svoj kraj više nego svi putujući učitelji. Da dodjemo do takovih gospodara, hoće nam se škola i to gospodarska škola, koju bi mogli polaziti odrasli mladići, koji su svršili pučku školu.

Mi, koji smo hrvatskoga i slovenskoga jezika u Istri, takove škole nemamo i za to ne možemo pravo napredovati. Ako budemo mi šutili, ako ne budemo nikad takove škole pitali, težko da je budemo ni dobili.

Ja mislim, da pošto smo mi na medji medju Slovenci i Hrvati, pošto se kod nas, malom iznimkom svi gospodarstvom bave, pošto je u nas sgodan kraj i za vinarstvo i za voćarstvo i za livadarstvo i za šumarstvo i za uzgoj blaga, pa ako se hoće i za košaračtvo, da bi ovdje bio najzgodniji kraj u cieloj Istri.

Za to predlažem, da se danas zaključi potrebu takove škole u Istri i da se naloži odboru, neka podnese molbu na vladu za ustrojenje iste, ističuć shodnost Buzeta.

Ovaj predlog bude jednoglasno prihvaćen.

Na to zamoli rieč Fran Flego i reče:

Do dvie godine izteći će pogodba, što ju ima naša država sa Italijom, pogodba, koja je nanesla našoj pokrajini i svim vinorodnim pokrajinam Austro-Ugarske neizmjerne škode. Tom se je pogodbom sa onom nesretnom klauzulom otvorio ulaz talijanskom vinu u naše zemlje. Jer je mnogo jeftinije od našega i jer je jače, te se može s njim svako vino križati, popoplavilo je sva naša tržišta i iztisnulo naše domaće vino, tako da smo morali naše držati u konobah dugo i dugo, te ga napokon prodati za cienu, za koju ne bi bilo vriedno ni vinovu lozu gojiti. Kad bi tako imalo napred poći, onda bi za nas bolje bilo, da se ne brinemo za amerikansku lozu, da ne trošimo za žveplo i za modru galicu, da se ne trudimo badava, nego da odmah izkopamo sve trte i da svoje vinograde pretmetnemo u pašnjake i sjenokoše. Djetelina bi nam tada više koristila nego loze. Ne bi se onda u septembru i oktobru razliegao sa naših zelenih goricah veseli piev naših trgača i trgačica, nego mukli glas naših volova i žalostan piev naših pastira.

Do tako žalostne slike ne smije doći i država, koja mari za svoje državljane, država, koja svojim državljanom ne podrezava žile života, već jih materijalno podjačava, ako ne za drugo, a to barem za to, da joj uzmognu poreze plaćati, država, koja mari, da ima jak i moćan kmetski stališ, na kojemu sve počiva, te država ne smije dopustiti, da se tudji kmetovi tuste i tove na štetu njezinih kmetova, ta država ne će iza onako gorka izkustva, više primiti u svoje trgovačke pogodbe klauzule, kakova je ona, koja se nalazi u današnoj pogodbi sa Italijom.

Pošto se ta pogodba ima do dvie godine promieniti, to je dobro, da se mi već sada pridružimo svim onim iz Furlanije, iz Dalmacije, iz Istre, iz Ugarske i drugih zemalja, te da uzdignemo svoj glas proti obstojećoj klauzuli i podnesemo molbu na vladu, da izključi iz buduće pogodbe sa Italijom klauzulu o vinu.

Za to ja predlažem, da primite sliedeći zaključak.

»Umoljava se visoku vladu, da prigodom obnove trgovačkog ugovora sa Italijom ne primi više obstojeću klauzulu o uvozu vina i da udari na uvoz talijanskog vina visoku carinu.

Odbor neka tu molbu podnese visokoj vladi«.

Dr. M. Trinajstić zadobiv rieč, prozbori:

Mnogi od vas gospodo, i znajući, da je ta nesretna klauzula za nas veliko zlo, će se ipak pitati: pa što je ta klauzula?

Kako čovjek sa čovjekom, tako i država sa državom sklapa pogodbe. Te pogodbe mogu biti razna sadržaja, mogu imati predmetom n. pr. medjusobnu obranu proti navali treće države, obranu proti zločincem, uredbu medjaša itd., a mogu imati i predmetom medjusobni promet i trgovinu. Takova je pogodba, koju je sklopila dne 7. decembra 1887. naša država sa Italijom.

Do one godine moglo se je uvažati naše vino u Italiju uz carinu iliti dacij od lira 5·77 po hektolitru. Onom pogodbom bila je ta carina iliti dacij povišen na lira 20, ali ujedno je bilo ugovoreno u zaključnom zapisniku, dodanom onoj pogodbi, *da, ako bi kadgod Italija snizila dacij na lira 5·77 po hektolitru za vino što se iz vana uvaža u Italiju, onda bi to imalo vriediti i za Austriju, a Austrija se za taj slučaj obvezuje, pripuštati uvoz talijanskoga vina uz dacij od for. 3·20 pa hektolitru.*

To vam je, vidite ta osudna klauzula ili točka ugovora.

Italija je tu vrlo lukavo pustupala i dovela je na tanak led naše diplomate. Ova je računala, ako mi tko zatvori današnja tržišta mojega vina, imam uviek u rukama ključ, koji će mi otvoriti austrijska tržišta.

Naša gospoda u pokrajini nisu se ni malo zauzela, da odstrane od pokrajine zlo, koje nam je tom klauzulom prietilo.

Govorilo se, da je nekada bila carina talijanskog vina po for. 3·20, pa je ipak bio veći izvoz istarskog vina u Italiju, nego li uvoz talijanskoga vina u Austriju, tako da će biti i onda, kad se bude Italija poslužila klauzulom.

Žalibože sbilo se je sve naobratno!

Godine 1891 ohladnili su odnošaji medju Franczekom i medju Italijom, te je ona zatvorila talijanskom vinu ulaz u svoje zemlje. Italija je imala vina i odviše pak da joj ga nije izliti po tlu, spomenula se klauzule u pogodbi sa Austijom, snizila dne 6. decembra 1891. carinu za uvoz inozemnog vina na lira 5·77 po hektolitru i tim omogućila uvoz svojega vina u naše zemlje uz dacij od for. 3·20 po hektolitru.

Tada se je sve talijansko vino izlilo u Austriju i poplavilo tržišta, gdje se je prodavalo naše vino.

U godinah 1890 i 1891 mnogo se je našega vina uvozilo u Hrvatsku i u Ugarsku. Spominjete se svi, kako su onda dolazili k nama trgovci iz onih zemalja i plaćali nam vino po for. 20—24 hektolitar.

Godine 1892 počelo je sve više nestajati trgovaca, a vinu ciena padati, tako da smo ga mukom mogli prodati i po 12—14 for. hektolitar.

Drugače nije moglo ni biti. Promislite, godine 1890 bilo je iz Italije uvezeno u Ugarsku i Hrvatsku samo 1452 kvintala vina, godine 1891 joj je bio dostatan niti mjesec dana niže carine i već ga je uvezla 11.362 kvintala, a u godini 1892 je taj broj poskočio već na kvintala 283.140, a godine 1893 pak na kvintala 632.938. Tako je ta broj rasao, dok nije godine 1898 dopro do 917.579 kvintala. Nasuprot iz ciele Austrije bilo je uvoženo u Ugarsku te godine samo 292.070 hektolitra.

Iste godine uvezlo se iz Italije u Trst 485.979 kvintala vina, a iz Istre i Dalmacije samo 149.621 hektolitara, dakle skoro jednu petinu svega.

Toliku množinu talijanskoga vina ne samo, da je potisnula u kraj austrijsko vino, nego mu je i cienu umanjila. Škoda, koju su tim naše zemlje pretrpile,

računa se na milijune i na milijune svake godine. Za to nije čudo, što se danas svi miču, da izposluju od vlade, neka u pogodbi, što će ju do godine ili dvie sklopiti sa Italijom, udari što veću carinu na uvoz talijanskoga vina i da ne pripusti više one kobne klauzule. Jedino su tršćanski trgovci, koji kroz svoju trgovačku komoru pitaju, da bude i napred ta klauzula uzdržana. Bog će dati, te će ostati osamljeni.

Mi moramo i hoćemo se pridružiti svim onim, koji pitaju obranu našega vinogradarstva i odstranjenje klauzule. Ako svi znaci ne varaju i vlada ima tu nakanu, ali mi ipak nesmijemo šutiti, mi moramo dignuti naš slab glas, te prihvatiti predlog gosp. Frana Flega.

Bude li jednom klauzula odstranjena, naše će vino doći opet do svoje prijašnje vriednosti i hoće zauzeti staro mjesto.

Ali ako ćemo, da to mjesto opet stečemo i da ga uzdržimo, okanimo se terana. On se je preživio i nije za trgovinu. Gojimo radje lozu bieloga vina. To vino najvole u Kranjskoj i u Translajtaniji, gdje njim rabi najviše za križanje svojega vina. Pak i tim bielim vinom treba da drugače postupamo, ako hoćemo, da nam ga trgovac kupi. Ne smijemo ga puštati na kominah ili dropah, dok svrši vrienje. Vidili ste, kako postupa i radi tu na Fontani trgovac Anton Cerovac. On sa strojem obire sa grozda jagode i masti samo jagode, a grozd baci ća.

Ako ne možete činiti tako, a vi činite po prilici tako i dobiti ćete vino, koje će naći brzo kupca. Naravska je stvar, da ni tu ne može Bog zna što stvoriti čovjek jedinac, osamljen, koji priredi iz svoga možda 10—20—30, pa ako hoćete i 50 hektolitara vina. I u priredjivanju vina, ako ćemo napredovati, moramo se primiti udruživanja.

Vinarskom družbom koraknuti hoćemo napried i u tehničkom i u trgovačkom pogledu.

I danas se kod nas dogadja, osobito u slabih godinah, da se dva kmeta, kojim je malo loza urodila, sdruže pa sprave skupa svoje groždje i prirede jedno vino, jer znaju, da svaki za se bi malo uradili. Kako čine ta dvojica, neka učini 20 — 50 — 100 posjednika, neka svi najmu dobru konobu u zgodnu mjestu, neka onamo snesu sve svoje groždje, neka ondje po svih pravilih vinarstva prirede svoje vino — a to može 50—100 posjednika skupa mnogo lagljе i jeftineje nego jedan sam ili svatko za se — i vidit ćete, da neće vino čekati dugo na trgovca.

Ovaj radje idje najprije onamo, gdje znade da će naći prave, čiste kapljice u velikoj množini, nego li da luta od sela do sela, od konobe do konobe; kušajuć negdje 2, negdje 5, negdje 10 a negdje 20 hektolitara vina. Posjednici, koji se sprave u takovo družtvo, nisu ni prisiljeni, da prodaju vino prvomu trgovcu, koji njim ponudi ikoliko povoljnu cienu, jer ako njim treba nešto novaca lahko će od samoga družtva ili od svoje posujilnice primiti na svoje vino primjereni predujam ili posudu, koju će izplatiti kad bude prodano vino i podieljen dobitak.

Ali opet, da se dodje i do razumna sgotovljanja vina i do takovih družtva, treba da država obezbiedi vinogradare, t. j. da njim pruži mogućnost imati od ovoga truda primjeren čisti dobitak. Toga ona neće nikada i nikako postići, dok bude obstojao onako nizki dacij za uvoz talijanskog vina. Zato recimo: *prije svega klauzulom proči* Preporučam da glasujete svi za predlog gosp. Flega.

Pošto se nitko više ne javi za rieč, predsjednik stavi na glasovanje predlog g. Frana Flego i bude jednoglasno i oduševljenjem prihvaćen.

K točki 6. Izbor novoga odbora do konca godine 1902.

Predsjednik: Po zakonu i po § 6. pravila naše zadruge ima se svakih trih godina birati novi odbor. Zadnji put se je birao 15. aprila 1897 do konca 1899. Danas imamo birati odbor, koji će ravnati zadrugom do konca godine 1902. Ima se izabrati osam odbornika, a ovi pak izmedju sebe odaberu predsjednika, podpredsjednika, tajnika i blagajnika. Naša pravila ne odredjuju, da li se ima glasovati ustmeno ili pismeno. Glavnoj skupštini stoji zato na volju, da odluči način.

Molim, da se slavna skupština u tom izrazi.

Anton Osso: Ja predlažem, da se glasuje ustmeno i to da se odabere isti odbor, najme: gg. Ivan Buždon, Jakov Draščić, Anton Flego, Frane Flego, Anton Klarić, Petar Pavletić p. Petra, dr. M. Trinajstić i Ivan Žigante.

Predsjednik: Je li ima tko kakov drugi predlog? Pošto se nitko ne javlja, stavljam na glasovanje predlog A. Ossa. Tko je za nj, neka digne ruku.

Primljen jednoglasno.

K točki 7. Ždriebanje dobitka raznih voćaka, orudja i imena dvojice, koju će se doživotno učlaniti družbi Sv. Jeronima.

Kao članovi družbe Sv. Jeronima izždriebani su:
Abondanza Abondij iz Račica.
Prodan Petar p. Benedikta iz Peničići-Svi Sveti.

Dobili su svaki po jedan nož za cieplanje amerikanskih loza:

1. Pavletić Ivan Marija p. Antona — Ciritež.
2. Rašpolić Ivan p. Frana — Podbreg.
3. Sanković Mate — Dane.
4. Draščić Andre p. Antona — Sv. Martin.
5. Flego Mate p. Antona — Praščari.
6. Flego Anton p. Mate — Štrped.
7. Krulčić Petar Grgorinčić — Ciritež.
8. Draščić Petar Žvanče — Sv. Martin.
9. Draščić Jakov p. Jakova — Sv. Martin.
10. Agapito Andre p. Benedikta — Vrh.

K tomu je još 85 članova dobilo svaki po 10 voćaka.

Dok su se žrebali zgoditci, povukao se odbor u drugu sobu, da se konstituira, te je na koncu priobćio g. J. Draščić, da su bili izabrani predsjednikom on, podpredsjednikom Anton Klarić, tajnikom dr. M. Trinajstić, a blagajnikom Fran Flego.

Predsjednik još javi članovom, da će Ivan Klarić podučavati na troškove zadruge u cieplјenju amerikanskih loza dne 2. i 3. marča u Buzetu, dne 5. i 6. marča u Sovinjaku, dne 7. i 8. u Vrhu, dne 9. i 10. u Draguću i dne 12. i 13. u Roču.

Od 31. marča do 4. aprila biti će ovuda obrezač ili klaštrioc voćaka ili žira g. Zamarin, a od 16. do 19. aprila biti će opet ovdje obrezač ili klaštrioc maslina ili uljika. Gdje će ova dva raditi i učiti kako se imaju obrezavati voćke i uljike oglasiti će vam se u svojedobno.

Preporuča vam se, da se mnogobrojno okoristite poukom ove trojice, jer će vam to biti od velike koristi.

Ovim smo izcrpili naš dnevni red i ja zaključujem današnju skupštinu tvrdim obećanjem, da će odbor i napred raditi za boljak svih nas čim više bude mogao i znao.

Dao Bog, da bi se na budućoj redovitoj skupštini sastali zadovoljniji plodom našega ovogodišnjega rada i truda.

Bila su 2 sata poslije podne, kad je ova skupština zaključena.

Predsjednik:
Jakov Draščić.

Blagajnik:
Fran Flego.

Tajnik:
Dr. M. Trinajstić.

Zapisničar:
Josip Perčić.

Narodno gospodarstvo.

Kako se puna bačva zacieljuje ako teče. Obično teču one pune bačve, koje su dugo stale prazne, i usljed toga su se prekomjerlo razsušile. Vrlo često teču bačve na smolici, ili izmedju dviju duga na dnu, ako nisu dobro sljubljene, ili na utor dna, ako su obruči na glavi popustili, ili na utor, ako razadnjena bačva nije bila opet dobro zadnivena.

Ovaka se mjesta začepljuju ili zaciele pomoću pamuka, kojeg se šiljkom noža malo a malo utjera u mjesto odkud bačva curi. Kad bačva usljed utjerana pamuka prestane teći, onda se dobro otare i posuši pa namaže izgnječenim lojem. Za mazanja lojem valja paziti, da se loj dobro uhvati drva i pamuka i izpuni sve praznine.

Ako sud jače teče radi veće pukotine, onda se može pomoći portland cementom; u tu svrhu suhi cement razmaže se oštricom noža po pukotini iz koje teče bačva, a kako portland cement brzo otvrdne, začepi pa da je i jači otvor. Ako je ipak snaga, kojom teče vino, takova da neda da se cement prilepi, onda je najbolje zakrenuti bačvom sa mjestom gdje teče prama gori, pa onda zasuti pukotinu portland cementom, i razmazati cement oštricom od noža. Bud portland cement u vlagi odmah otvrdne, na koncu začepi posve lukuju, pa se bačva može izpraviti, kako što je prije stala, a da na dotičnom mjestu neće više proteći.

Ako se sud nemože zakrenuti pukotinom prama gori, onda se začepi dotična lukuja prije pamukom, pa se onda pamuk izmaže portland cementom, kojeg se je čas prije pomoću vode umjesilo u tiesto.

Ako sud teče na lukuju od crvotočine, onda se naoštri komad drva i zabije se u dotičnu lukuju.

Pošto portland cement na zraku upije vlage i izgubi svu svoju snagu, valja ga do porabe čuvati u drvenoj posudi dobro zatvorenoj, ili pak u dobro začepljenoj staklenici. G. P.

Proti pipiti (jezičac) **kod kokoših.** — Pipita kod kokoših dade se izliečiti, bez da se jezik ogoli ili da odpadne, ako se kokoši smjeste na suhom mjestu, čim se opazi, da se je bolest pojavila, te ako ih se kroz to vrieme hrani mehkom i sočnom hranom, n. p. kruhom i mliekom, i ako se usta i ždrilo svaki dan izperu dva postotnom raztopinom karbola, ili u neštašici ove, dobrom vinskom kvasinom (octom). U isto doba, daje se kokošam. radi razhladjenja, malo masla ili sala. Ovakovim postupkom u 2 ili 3 dana izliečе se kokoši od pipite, te opet nesu i jedu redovito.

Umjerenost u jelu i piću. Najviše ljudi griješe proti umjerenosti, koje se vrlo rietki drže. Jedan jede previše, drugi premalo ili neredovito, treći se prekomjerno podaje žestokom piću; a opet drugi ne znaju, kako valja jesti, jedu vruća jela i piju mrzla pića. Te su zle navike razširene u svih slojevih družtva i u svakoj životnoj dobi. Najčešće nastaju bolesti od tuda, što čovjek nešto pije ili jede, što ne može probaviti. Ako se uzimaju ovakve težko probavljive stvari, čovjek može najlakše da si pokvari i najzdravije probavne organe. Svakomu su težko probavljiva jela ona, koja se loše zubi prokusaju, u obće jela, koja su nepristupna sokovom želudca. Ovamo spadaju nekuhana jaja, od kojih nije izlučen bjelanjak; ovaj se kod nekuhana jajeta u želudcu savije u klupko, u koje može tek polako podrieti želudačni sok. Tvrda jaja, dobro prokusana, lako se probavljaju. Osobito je štetna zdravlju navada, da se uzimaju vruća jela. Kožica želudca vrlo je osjetljiva i tko progutne vruć zalogaj, može da si opeče želudac, a od toga nastaje opeklina i životu pogibeljna bolest. Veće se zloporabe dogadjaju sa mirodijami, koje su osobito djeci škodljive. Tko dulje vrieme previše ili prejaku kavu pije, dobiva stezanje srca, a žene prekomjernim uživanjem kave redovno dobivaju bljedicu. Uvlači li se kod pušenja dim, može se lako dobiti želudačna bolest, a uvlači li se u pluća, dobiva se plućni katar.

Vetašica (pliesan). — Jedna od običnih mana vina jeste, da vino postane vetašno, usljed toga, što je bila pljesniva bačva ili čep od bačve. Lieči se vetašno vino, ako se u njega metne ugljena od bjelogorice (listnatog drveća). U tu svrhu uzme se 500—1000 grama komadića drvenog ugljena, velikih kao leśnjak sasvim bez prašine, pa se metnu u litru vina a onda sve kroz gornji čep u bačvu, u kojoj je pliesnivo vino. Drveni ugljen ostane u bačvi 6—8 čedana kroz koje vrieme upije sav vonj (duh) od pliesni, što ga vino imalo. Onda se još vino pretoči u čistu dobro osumporanu bačvu. G. P.

Priredjivanje kvasine (octa) na malo. Za uspješno priredjivanje kvasine ili otca na malo, hoće se prilično toplo mjesto. Ako konoba, u kojoj se ima praviti kvasina, nije dosti topla ili se neda ugrijati pomoću peći, valja praviti kvasinu u kuhinji ili u jednoj drugoj sobi, koju se pomoću peći može lako ugrijati.

Drop i vino, ne odveć žestoko, najbolja su sredstva za praviti kvasinu na malo. U tu svrhu odaberu se dva mala badnjića (čabra) i izpune se dobrim i zdravim dropom; tad se namjeste jedan povrh drugoga, tako, da tekućina, koja se lieva u gornji badanj, bude mogla teći u donji badanj. Na gornji badanj, koji se podstavi nad donjim badnjem, valja napraviti nekoliko lukuja na stranah, da zrak bude imao pristupa do dropa i tekućine, koja kroz drop prolazi.

Na svaki badanj pri dnu postavi se otočna ciev. Onda se gornji badanj napuni vinom do polovice ili do trećine, pa se otočna ciev na dnu naravna tako, da vino otiče na kaplje na drop donjeg badnja. Dapače, da vino, koje se ciedi iz gornjeg badnja u donji, dolazi više u doticaj zrakom, može se povrh dropa donjeg badnja razastrieti komad krpe.

Kad se je sva tekućina iz gornjeg badnja izciedila u donji, onda se otoči sva tekućina i ulije opet u gornji badanj, i pusti, da se na kaplje ciedi na drop donjega badnja

Ovo radnju prelievanja tekućine iz donjeg u gornji badanj valja opetovati 2 do 3 puta, dok se vino sasvim uzljuti. Onda se izloči dvie trećine, a dolije se novog vina, da se ovim postupkom uzljuti.

Ovim postupkom dobije se izvrstan ocat, ako je vino, koje se rabi za pravljenje octa zdravo, i ako je zdrav drop i čisto posudje u kojem se pravi kvasina. Od pljesniva i pokvarena vina ili pljesniva dropa nemože se dobit dobra kvasina.

Ako je kvasina, koja se napravi, mutna može se izbistriti pjelancem od jajeta na isti način, kako se bistri mutno vino. G. P.

Lick za frišku ranu kad se posječeš, udariš, te krv teče. Čašu dobre kvasine od cieloga vina i šaku soli razmuti se, da se sol raztopi, pak kvasi krpu i meći često na ranu, tako rana da bude uviek mokra. Kada ne stane soli i kvasine, opet na isti način priredi kvasine i soli.

Težaci! Kušajte ove liekarije i liečite se s njima, naći ćete veliku korist sebi.

Lick koga uhvati žestoki kašalj tako, da nu ne da mira ni u danu ni u noći. Uzvari litar vode, razgrij gostir (bocun) kod vatre i ulij na hevak brzo onu vodu uzvarenu i dvie žlice trementine. Bolesnik nek leže u postelji i pokrije se robom do vrh glave, onda neka potežе u se onu paru iz bolilje, dok je god teče.

Tako je činio jedan poslužnik sa brzojava i Grgo Ivanišević u Makarskoj god. 1874 i odma sa jednom bolilјom ozdravili su.

Lick kad se čovjek satare s konja, ili ga tko naprebija kamenom, pak ga kašnije nemilo protiskuje. Uzme se vrbe mlada ogranka i očisti se od crne kore, pak se isteše na trieske dvie dobre pregršti i pregršt luča mesna dobra, uteši a tako i jasena oguljena od crnе kore jednu pregršt. To sve sakupi zajedno i postavi u sud čist pak ulij biela zdrava vina litru, a litru ulja od maslina zdrava, metni uzvariti; čuvaj, da ne pokipi; skini na tihu žeravu, nek vrije, dok ne uvari vino sve ako je moguće, onda se priredi oni uvarak u bocu i pije se na šesrce svako jutro jednu malu čikaru dok teče.

To je pro, kada se je sataro u Bukovici likar Ivanić nazad 20 godina, a to mu je priredio pok. Tome Brkić kod Obrovca, koji to i tako priredjivao za svakoga komu je trebalo za 100 godina. Lani je umro.

-P. L.-

Broj 12. U Puli, dne 22. marča 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošta predbrojnika.

Tko list ne vriene ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće, 4 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Devetdesetgodišnjica Lava XIII.

„Ti si Petar stiena! I na toj ću stieni Crkvu si sagradit, i paklena vrata Neće je nadvladat ni do sudnjeg sata, Nego će odoljet svih vremena mieni".

Dr. A. H.

Dne 2. t. mj. slavio je sv. otac papa Lav XIII. svoj rodjendan i devetdesetu godinu svoga života. Taj riedki dogodjaj u katoličkoj crkvi proslavljen je skromno ali srdačno širom svega kršćanskoga svieta. Onaj dan bijaše dan radosti i veselja u svetoj godini. Iskrenom ljubavi i djetinjom odanosti, pun dubokog poštovanja, dizao je dne 2. t. mj. sav katolički svieat svoje oči k divnom Starcu, od koga očekuje pouzdanjem blagoslova i utjehe. U njega neobraćaju svoje oči samo katolici, nego sav naobraženi svieat, sva plemena i svi narodi, medju koje je doprlo svjetlo kršćanske prosvjete. Njega smatraju svi prosvjetljeni narodi najvećim mužem ovoga stoletja, te ga kano takova duboko štuju i visoko ciene.

Medju njegove najiskrenije štovatelje i najodanije sinove ubrajaju se punim pravom. Hrvati, kojih su kraljevi iz rukuh rimskih papa primali znakove kraljevske moći i vlasti, koji su pobudom rimskih papa proljeli na potoke svoje dragocjene krvi „za krst častni i slobodu zlatu" i koji su napose od Lava XIII. u glasovitoj encikliki „Grande munus" primili jasan i očit dokaz njegove očinske brige za naš narod i za njegove suplemenike.

Istina je doduše, da naše nade, nade koje je polagao slavenski svieat u spomenutu encikliku, nebijahu izpunjene, nu naše je duboko uvjerenje, da smo mnogo tomu i sami krivi, najpače, da su naši narodni protivnici, izravno ili putem moćnih zagovornika i zaštitnika, kod sv. stolice proti nam i našim narodnim svetinjam rovali, i dielomice naše težnje, a nakane sv. otca natrag potisnuli. Ali radi toga naša odanost i naša ljubav do zastupnika Isusova na zemlji, do velikoga Lava XIII. nije nimalo malaksala, jer smo čvrsto uvjereni, da taj neobični muž neće nikada dopustiti, da se nanaša krivica narodu, koji je na bojnih poljanah zaslužio častni naslov „predzidje kršćanstva".

Hrvatski je dakle narod mogao veselim srcem slaviti devetdesetgodišnjicu jednoga od najvećih papa svih vjekova, diveći se izvanrednoj duševnoj veličini muža, čiju veličanstvenu pojavu u dubokoj starosti obasjava trak svetosti i neumrlosti.

Velikoga papu Lava XIII. neka nam svevišnji uzdrži čila i zdrava do škrajne medje ljudskoga života — to je stalno vruća želja i molba svakoga Hrvata.

Evo sadă nekoliko podataka o životu i djelovanju sv. otca pape Lava XIII:

Jednog jedinog papu pozna povjest, koji je tako visoku dobu doživio. Bio je to Grgur IX., glasoviti papa XIII. stoljeća. No sv. otac Lav XIII. ne samo živi, nego i vlada neobično dugo. Nekoć je kršćanski svieat držao pod izvjestno, da nijedan papa ne može tako dugo da vlada, kao što je vladao sv. Petar, kao prvi biskup rimski. Prije se je svakomu papi reklo: „Non numerabis annos Petri"! (Nećeš dočekati Petrove godine). Najprije je papi Piu IX. bilo dosudjeno, da oprovrgne istinitost te stare rečenice, jer umrievši u Vatikanu g. 1878., papa je Pio IX. Petrove godine za sedam godina prekoračio. Sveti pako otac Lav XIII., koji je već kao starac zasjeo priestolje, mogao bi, ako se potvrdi mnienje njegovog tjelesnog liečnika dr. Lapponi-a, koji drži konstituciju papinu skroz zdravom i proriče sv. otcu život od sto godina, kao njegov predšasnik Pio IX. ne samo doživjeti, nego i preživjeti Petrove godine, jer mu danas fale samo 3 godine, da navrši četvrt stoljeća sv. Petra.

Sv. otcu Lavu XIII. bilo je 68 godina, kad je došao na svetu stolicu. To je prilična doba, ako se sporedi sa dobom njegova predšasnika Pia IX., kome su bile 54 god., kad su ga stožernici izabrali.

Sadašnji papa zvao se je svojim obiteljskim imenom Gioacchimo Pecci. Pecci su patriciji grada Anagni, te su imali, a imadu i danas svoj posjed u volščanskih brdinah. Lav XIII. rodio se 2. marča 1810. u Carpinetu. Tu je on rastao sa svoja četiri brata i dvie sestre, te ih je danas sve preživio.

Već u svojem djetinstvu pokazivao je Gioacchimo Pecci sklonost za nauke. Godine 1818. pošao je osamgodišnji Gioacchimo u isusovački kolegij u Viterbu, gdje je ostao šest godina. Kad mu je bilo 14 godina, stupio je u isusovačku školu u Rimu. Za tim je bio pitomcem u „Academia dei nobili ecclesiastici". U Rimu je služio prvu svetu misu, te primio četiri niža reda. Godine 1837. podielio mu je stožernik Odescalchi više redove, a Grgur XVI. imenovao ga je papinskim kućnim prelatom. Pecci je mogao, jer je imao pravničkog predznanja, posvetiti se upravnoj službi u crkvenoj državi. Godine 1838. bio je imenovan delegatom u beneventskoj pokrajini. Godine 1843. nalazimo ga kao nuncija u Bruselju. Još ga je Grgur XVI. imenovao biskupom u Perugiji, te ga takodjer rezervirao in pectore za stožernika. Taj je papa umro godine 1846., a naslieđio ga je Pio IX. na stolici sv. Petra.

Cieli čovječji vieк djelovao je Pecci u glavnom gradu Umbrije, dok jednog dana nije imao da zamieni dostojanstvo perugijskoga biskupa sa dostojanstvom rimskoga biskupa, te već 22 godine sjedi na stolici sv. Petra.

Hrvatske škole u puljskom kotaru.

U nijednom političkom kotaru Istre, za poređkim, nije tako zanemarena pučka škola, kano u puljskom kotaru, akoprem baš ovdje potrebuje narod izobrazbe, da mu nebudu djeca samo prosti radnici ili trhonoše (fakini) u c. kr. arsenalu, nego da mogu naći ondje zaslužbe i kano radnici — zanatlije.

Već je preko pol godine, da je kotar bez školskog nadzornika, Barban sa školom drugoga reda je već godinu i pô bez učitelja, a od pet sposobnih natjecatelja, premudre oblasti do danas još nijednoga ne odabraše. Marčana je isto tako bez učitelja već cielo polugodište. Veći dio Premanture sa središtem Vinkuran, pila već više godina školu, al uzalud. Pomer je selo na okupu, ima od zakona zahtjevani broj školske djece, ondje obstoji već preko 20 godina pomoćna škola, smještena u podrumu župničkog stana; narod hoće da zida novu školsku zgradu, ali oblasti, prem priznaju potrebu pomoćne škole već 20 godina, ne dopuštaju Pomercem graditi novu školsku zgradu vlastitim novcem.

U Medulinu se jedan jedincati učitelj muči i kini sa 160 djece. U Ližnjanu u školi ne ima pravoga napredka. U Šišanu bijaše ustanovljena hrvatska paralelka, ali se ne zna, kako i zašto je propala; sada se ondje podučava samo talijanski i to jedan učitelj i jedna učiteljica, a našega je naroda u onom školskom okružju preko dvie trećine.

U Sanvičentu za dvie tri talijanske obitelji obstoji talijanska škola, a za ostale tri tisuće Hrvata niti hrvatska paralelka, dočim u Kanfanaru za par talijanskih obiteljih ustrojiše uz hrvatsku školu i talijansku paralelku!

Još g. 1893. bijaše službeno povjerenstvo u selu Petehi na Barbanščini, vodjeno po samom kot. glavaru gosp. Rossetti-u. Ovo je povjerenstvo ondje našlo široko i brojno školsko okružje, odlučilo, da se ima ondje ustanoviti čim prije javna pučka škola, nu ni danas ne vidimo koristi onog povjerenstva.

Filipana je jedna od najvećih seoskih plovanija; ono pučanstvo već godine i godine moli za školu. G. 1894. bilo je najavljeno povjerenstvo, da će tamo doći za ustanovljenje školskog okružja, ali bje poradi bolesti župe-upravitelja Krušnika odgodjeno, a Filipanci očekuju ono još danas.

Iz zapisnika Barbanskog mjestnog šk. vieća se razabire, kako se ono sa višimi oblastmi već 20 godina nateže za Rakaljsku školu; Rakalj je još pred 10 godina poglavito za gradnju školske zgrade parcelirao i prodao občinsku šumu Primnu ali sasvim time je Rakalj i danas bez škole. Rakalj je najindustrijalnije mjesto u Puljskom kotaru — a bez redovite pučke škole. Pak da nije naš narod zapušteno pastorče!

Nije nam poznato, da li se oblasti drže propisa o prisilnom polazku škole, ali dvojimo, jer: poznamo škola, gdje ove niti polovica obvezanih redovito ne polazi, dapače i takovih (i to ne jednu, nego više njih) gdje poprečno u godini bude u školi od više skupine po 5 djećaka.

Pa i nemože biti napredka u školah puljskog pol. kotara. Evo zašto ne. Ako koje mjestno školsko vieće može točno uredovati, to sjegurno može ono grada Pule, jer tu ne manjka ni novca, ni vremena, ni sposobnosti, pa ipak se ono ni toliko ne brine za onu školu, da bi od odnosnog župnika diglo imenik školske djece i dostavilo ga učitelju, da sastavi maticu, koja je ipak temelj svake redovite škole!

U pomanjkanju školskog nadzornika, skrbi sada za hrvatske škole u puljskom kotaru, Rovinjski učitelj Prodomo. — Talijan. (Sudeć po žalostnom stanju našega školstva u ovom kotaru, moralo bi se zaključiti, da ovaj kotar nije imao nikada školskoga nadzornika ili . . . Op. ured.)

Iz carevinskoga vieća.

Izviešće o sjednici od 12. marča i sliedećih:

Dne 12. marča bio je poglaviti predmet razprave, zakon o dozvoli novaka za vojsku.

Govorilo je više zastupnika s jedne i s druge strane. Od našega kluba ali samo svaki u svoje ime, ne kao izjava kluba, govorili su Pogačnik i Berks. Oba su bili častnici u vojski, pak se razumiju dobro u te posle. Berks je čestitao Čehom što su napustili obstrukciju u ovom pitanju. Prigovara vladi, da već tri godine zakrivljuje u parlamentu kritične dane, dajuć zakonske osnove malo prije one dobe, u kojoj bi ovaj ili onaj zakon već imao biti gotov. Tako je zakasnila vlada sa zakonskom osnovom o dozvoli broja novaka, dočim se znade, da se je prema skupnomu vojenom ministarstvu obvezala imati zakon do 15. marča. To je jedan kritičan dan. Drugi će biti 30. junija, jer onaj dan ima se biti na čistu glede kvote (njere) doprinašanja ove druge polovice monarhije za skupne troškove.

Berks se nada, da će Niemci popustiti Čehom, a da se ne kida jedinstvo kraljevine; jednako se nada, da će Česi dati Niemcem narodnu autonomiju u kraljestvu. Takovim dogovorom bili bi i Slovenci zadovoljni, jer njima je potreba narodne samouprave, makar, da se pokrajine, kakove sada obstoje, za ništa neciepaju.

Pogačnik je pametno spomenuo, da vojski ništa neškodi, ako se reservist javi u svojem jeziku, a ne njemački. One neprilike što su se dogadjale u Českoj prigodom kontrolnih sborova, dogadjaju se najviše radi toga, što dolaze držati kontrolu častnici, koji neznaju jezik puka. Nadalje govori, da zapovjednici dopunbenoga kotarskog zapovjedničtva imaju odviše posla i da bi jim trebalo u pomoć dati osobite upravne častnike i to takove, koji poznaju jezik naroda. Konačno govori Pogačnik, da bi se moralo ukinuti dizanje broja na sreću za novačenje, jer da to nije pravo. Neki bude uzet odmah za rezervu od same sreće, jer je pao pod veliki broj, a drugi je za nesreću pao pod malen broj, pa ga uzmu u liniju. Trebalo bi već unapred odlučiti one seljake, za koje je pravo da jim sinovi neslužе u liniji, pak jih baciti odmah u rezervu bez obzira, jesu li pod manjim ili pod većim brojem došli na nabor ili levu.

Dr. Engel dao je u ime českoga kluba izjavu, zašto će Česi glasovati proti ovom zakonu. To nije, jer bi tobože htjeli, da država neima vojnika, nego za to da pokažu, da ovaj vladi, dok nepopravi krivice českomu narodu nanesene sa ukinućem jezikovnih naredaba, nedaju povjerenja ni kreposti.

Govorili su još razni Niemci, medju njima Schücker, koj tvrdi, da jedini jezik za vojsku mora ostati njemački, jer da se samo tako može uzdržati jedinstvo vojske, a u njenom taboru da je Austrija, kako kaže neki njemački pjesnik.

Na to je Schückeru odgovorio Herold, Čeh, generalni govornik proti zakonskoj osnovi. Herold je više mjeseci bolovao od uloga, pak mu se na glasu pozna, da još nije koji je bio. Ali je svejedno vrlo mudro govorio i pobijao Niemce, da su oni proučili ustav i da su oni krivi, što se narodom nedaju njihove pravice. Mi nismo, rekao je Herold, proti svakom ustavu, nego smo proti ovom ustavu, kojega ste vi Niemci stvorili, a sad ga rušite, jer nepripoznajete načelo većine, nego hoćete da se većina vami, manjini pokori. Samo na temelju narodnostne i stališke jednakosti doći će do mira. Naša država sa više strana je u pogibelji: kad je tako, nije pravo govoriti, da je samo vojska tabor iliti obrana Austrije, nego ta obrana biti će osigurana tim, ako svi narodi države budu jednakopravni, zadovoljeni u svojih potrebah, i oduševljeni za Austriju. Zato ćemo od sada napred mi skrbiti samo za se. Mi se nebojimo, jer znamo da za nami stoji narod čvrst i izučen, pak da konačno mora predobiti pravica, jednakost i sloboda. Heroldu su ponovno pljeskali i na koncu čestitali mnogi govornici raznih stranaka.

Razprava je o toj zakonskoj osnovi prekinuta za drugi dan.

U ime socialnog odbora izvješćuje njegov predsjednik barun Dipauli i izvjestitelj dr. Kramarž ustmeno oba, što se je sve do sada uradilo na predloge za smanjenje radnih ura u ugljenicih. Kažu, da se konačno izvješće nemože dati, jer je razpraviti i proučiti mnogo toga. Premda je rok za izvješće danas iztekao, odbor će i nadalje raditi i gledati će, da dovede u sklad velike interese radnika sa interesi gospodara i države.

Wolf silno prigovara i baš priprosto, da socialni odbor zastupnike samo za nos vodi itd., nu nekoristi ništa, jer je svaki pametan znao unapred, da uza svu najboju volju, gdje se ima saslušati tolike ljude i proučiti na tanko dokle imaju pravo radnici, a dokle gospodari, neće biti moguće svega riešiti do toga dana.

Ministar Koerber odgovara zatim na razne upite glede podpomaganja Engleza proti Burom, i razlaže, da naša država nije povredila u ničem neutralnosti. Konje da je od privatnih mogao kupovati i Englez i Bojer; tomu da se vlada nemože uzprotiviti.

Šenerovac Wolf predlaže, da se otvori razprava na taj odgovor vladin, ali ostade u manjini. Sjednica je trajala od 12 do 7½ večer.

* * *

Sjednica od 13. marča.

Razpravljalo se je nadalje o pojedinih dielovih kratkoga zakona o novačenju. Čeh Horžica silno se obara na vojničke oblasti i na njemačko činovničtvo iliti birokraciju. Pripovjeda kako u vojski rastu samoubojstva radi slaba postupka s ljudi i što se ljudi boje kazni. Jedna trečina svega pomora medju vojnici odpada na samoubojstvo. Pražkoj občini vojničke oblasti neidu na ruku, zatežu neko pitanje, koje je za javno zdravlje vrlo potrebito, a nebi onako zatezao ni najgori „Žid“.

Niemac Pfersche izjavlja, da će glasovati za zakon, jer on neima razloga protiviti mu se. Svi prigovaraju parlamentu, ali tomu je lahko pomoći. Neka vlada dade razpustiti ovaj parlamenat, pak neka razpiše nove izbore.

Govore još Böheim, Plass i Doležal, a konačno izvjestitelj Popowski Poljak, bivši častnik u vojski. Taj je negda bio u poljačkom ustanku proti Rusiji (1863), pak ga je bilo poslalo za kazan u Sibiriju. Odonuda mu se je posrećilo uskočiti i dospio je nakon mnogo truda u vojenu službu u Austriju. On navadno kao izvjestitelj uvjek zagovara vojjene predloge.

Zakon o novačenju glasovan je napokon velikom većinom u drugom i trećem čitanju.

(Dan za tim primila ga je i gospodska kuća, te je već proglašen od više dana. Op. ured.)

Zatim se je prešlo opet na razpravu o radničkom štrajku u ugljenicih. Tu je poglavito govorio vodja socialista Daszynski i u govoru nešto neugodno govorio o jednom članu vladajućega doma. Predsjednik ga je pozvao na red; umješao se je Schönerer pak Gregorig i bilo je buke, da se Bog smiluj, a i nedostojnih besjeda, što su ti Niemci dovikivali jedan drugomu, kako nebi naša čeljad ni pri vinu!

U toj sjednici podnesli su naši zastupnici dr. Laginja, Spinčić i drugovi na široko obrazložen predlog za uredjenje doline Boruta do Pazina, izsušenje takodjer pokrajnih lugova i za gradnju ceste Gologorica — Keršan pak Pazin — Grdoselo — Keršikla — sv. Stefan. Cieli predlog sa obrazloženjem donieti ćemo u kojem od sljedećih brojeva točno po matici.

* * *

Posljedne odgode.

Carevinsko vieće u Beču imalo je u subotu dne 17. marča posljednju sjednicu ovog odsjeka zasjedanja. Predsjednik dr. Fuchs izjavio je na koncu sjednice, da nemože reći, kada će biti buduća, već da želi zastupnikom sretne Uskrsne blagdane. Tako je stalno, da po prilici do polovice maja nebude više zasjedanja.

Sada dolazi red na zemaljske sabore i pomirne dogovore česko-njemačke, a ministar predsjednik dr. Körber može si medjutim ruke trti od veselja, jer u prošli petak večer izabrane su takodjer delegacije bez ikoje protimbe od radikalnih stranaka.

Kako naši čitatelji znaju, delegacije su ona izasłanstva bečkoga i peštanskoga sahora, koja kao nekakvi skupni sabor na sve države našega cesara i kralja razpravljaju o skupnih poslovih, to jest o vojski, o zastupanju države prema drugim državam i o trošku što je za to oboje potrebit.

Bečki parlamenat dozvolio je dakle vojnike novake i izabrao je mirno delegaciju. To je prema vanjskomu svietu velika dobit ovostranoga ministarstva.

Vladi Körberovoj ostaje zadaća, raditi okolo uredjenja nutrnjih odnošaja. Ako je ikada koji ministar - predsjednik sretno izplivao sa onimi pitanji, koja se odnose na cielu monarhiju, to je Körber. Zato bi sada bila prava doba, da taj preuzvišeni gospodin otvoreno kaže onomu drugomu preuzvišenomu, koj rukovodi vanjsku politiku: evo ja sam od svoje strane doprineo za skupnost što je trebalo, a ti, grofe Golubowski na uzdarje sada nemoj se protiviti, da ja malo poredim domaće stvari u ovom dielu, kojega zovemo Cislajtanija.

Kažemo to zato tako, jer se je više puta čulo glas, da radi vanjske politike trpi nutrnja, bolje rekuć da trpe narodi, koji toga nisu zaslužili, koji pače imaju velikih zasluga za ovu cielu državu, a takov smo narod po gotovo Česi i mi Hrvati iliti Slovenci.

Hoće li Körber udariti u te gusle? Bojimo se da neće. Opetujemo, što gá znamo, da je čovjek dobar, ali neće imati odrešitosti, da se tako ponese. On će po našoj misli gledat spasiti kozu i zelje, a to je teško.

Nu na svietu se svašta dogadja, pak bi se moglo dogoditi i to, da se sada, kad započmu opeta mirovni dogovori, izmire Česi sa Niemci. Bude li to, onda će se carevinsko vieće lahko sastati okolo polovice mjeseca maja radi dalnjega razpravljanja. A to bi bilo o velikih stvari kao na pr. uzakonjenje nagode s Ugarskom, koja je nagoda sada u krieposti samo po § 14., to jest po cesarskih naredbah, koje zastupnici još nisu odobrili, onda velika željeznica, koja da spoji gornji Dunaj sa Trstom, onda zakon o jeziku, koj bi se takodjer razpravljao, ako dodje do one nagode izmedju Niemaca i Čeha. U tom slučaju sve bi išlo gladko, pak kako već neki dan rekosmo, prilika je, da bi vlada stala brinuti se i za ove južne krajine i uredjivati prema pravici i zakonu ovo nesnosno naše stanje.

Nemspije li pako Körber, da izmiri Čehe s Niemci, onda po našem sudu neće biti sazvano carevinsko vieće već u prvoj polovici maja, nego tekar u junju mjesecu, jer koncem junija treba da bude zadnjih 6 mjesecih, ako ne za više godina, ustanovljena kvota, to jest razmjer koliko da za skupne troškove doprinosi ova strana države, a koliko Ugarska sa Hrvatskom. Dogovore li se oba parlamenta za kvotu, dobro; ako li se nedogovore, biti će carevinsko vieće opet odgodjeno, delegacije su i onako odobrene, nagoda s Ugarskom i onako je po § 14. uzakonjena, cesar i kralj odlučiti će opet na pol godine kvotu, pak mirna Bosna do jeseni.

A na jesen pasti će slana (ako nebude prije) i na Körberovu glavu, pak će se pojaviti novi tobože spasitelj i tako dalje. To se zove petljariti od zgode do zgode, i to je tobože najveća politička mudrost u Austriji!

DOPISI.

Veliki Lošinj, 9. marča 1900. Buduće uzdanice našega grada. Još prošloga decembra, t. j. u ono doba, kad se je ovdje pojavio učenik slobodne univerzije iz Italije, već toliko poznat vama i čitateljima radi njegovih radikalnih težnja, smutljivac po zanatu, moglo se je čitati u pokrajinskih talijanskih novina, toliko dopisa, koji su prikazali ovo naše mjesto u podpunoj pobuni. Suviše, spomenuti učenik, koji je bio iztjeran iz svih škola Austrije, predočio je naše mjesto, kao da stupa po brzome putu nazadovanja, a ljude, koji su na upravi, pa i sve ostale dobro misleće, koji ne pušu u njegov rog, zove ih: „mestatori“, političari, ljudi nikakove ciene, poturice itd. Neću za danas, da ti odgovorim, lažidopisniče, niti da te pobijem, te da kažem čitateljem, koji su ti od komplota, od kud dolaze te laži, koje su njihove težnje i koji će biti njihov uspjeh. Jok! Za ovaj put, hoću samo, da ti ponovim još jednom: mnogo je godina, da nije vladao ovakav mir i red u ovom gradu i kroz 10 godina nije se učinilo ovoliko radnja, koliko sada kroz ove 2 godine hrvatske občinske uprave, a to koliko u nutrnjoj upravi občine, toliko u napredku i poljepšanju izvanjskomu. Neka govore djela a ne prazne rieči, te pozivljem kojeg mu dragog Lošinskog šarenjaka (pardon ali mu ime svršava na ić) neka dokaže protivno. Onda biste mogli čuti i ostala. — Naprijed dakle — očekujemo vas. Ti kukavico, plaćeni dopisniče, dobro ti je danas sa vjetrom što puše, pribaviti si komadić pure, samo uznastoj, da ti barem jedan redak tvoga dopisa u „Piccolo“ bude istnit, kao što ti preporučam, da držiš na pameti, koji si ti, prije nego staneš klevetati poštene građjane, dobre i prave Lošinjane, i to baš nekoje od onih, koji su te stegnuli iz dubine . . . . . što mi na to odgovaraš? Poznajem dobro, dapače veoma dobro, da ti niesi sam u ovome poslu; s tobom su i oni, koji su, kako ti veliš, inteligencija i toliko razvikana većine. Uz ono nekoga Lošinja u družtvu su ti i one neke inostrane biljke: G. P. S. dr. i Čozot dopisničar. To su ti ljudi, koji nemaju nikakovoga poštovanja ni zalvalnosti za našu gostoljubivost, prkosni nemirnjaci, koji bi htjeli gospodovati u tudjoj kući. Već biti dopisnikom, jest velika čast, a plaćen, „sfidofo“, mora se pisati, ako ne, kako bi se povratio u Ferraru? Ali brate moj, ima se toliko toga pisati dobra i poštena; ima toliko dogadjaja u našemu mjestu, koji razveseljuju srce svakog pravog građjanina, ali kako to priobćiti, kad u te dogadjaje ulaze velikoličine osobe, koje svaki dan čine toliko dobra našemu mjestu! Boli vas srce, gospodo „kombrikule“, jer ne možete da probavite, videći načelnikom onog „Golčina“, komu ste dali manje od 6 mjeseca života. On, neobazirući se na vaše nizke osvete, stalnim korakom stupa napried, vršeći zdušno svoje dužnosti, a posvećujući sve svoje sile dobrobiti našeg grada i občine, pa učeći i vas tolike stvari.

Ako vam toliko na sreu leži talijanstvo ovoga našeg mjesta, kao gospodinu Salati iz Osora, zašto se ne brinu oni, koji su za to zvani, da naša djeca nauče barem taj jezik! Strahota je, gospodo, čuti i vidjeti pisati jednoga učenika, koji izlazi iz vaših talijanskih škola, a pitajte gimnazije, kod kojih uče, pa će vam oni kazati, koliko ta djeca talijanski znadu, a opet neka vam reku, kojega su ponašanja onamo i kad dodju na praznike. Zaman gospodo, što je nenaravski, naravski je — učiti našu djecu talijanski, to će reći: gubiti vrieme, prati crnca, tući vodu u mortaru itd. Reci ti njemu „coltello“, a kad on nezna nego „nož“. To je samo jedan primjer a gdje su drugi na hiljade. Ovako se naš porod svaki dan sve to više kvari; djeca naša ne nauče ništa, ne znadu nikakav jezik, premda sada uče talijanski i njemački, samo ne hrvatski. A znate, tko je uveo njemački u našu školu? Glasoviti načelnik B. von „Polje“. Dat će i zato Bogu razlog svoga dvornikovanja! Na tu nepravicu upozorujemo kotarsko i pokrajinsko školsko vieće, molbom, da nam već jednom dadu hrvatsku školu na temelju zakona, jer imamo pravo zahtjevati da naša djeca štogod nauče, a iskustvo je dokazalo, da se to postignuti nemože, već ako se diete uči najprije u materinskom jeziku. Nedopustite da vam uvuku više jezika u školu, već samo hrvatski, jer je izkustvo dokazalo, da djeca ne mogu učiti više jezika, a da ne bude na njihovu štetu. Neka je to na duši našim ljudim na občini, inače ćemo im to upisati u veliki grieh počinjen za njihove uprave.

(Svršit će se.)

Iz Lanišća, občina Buzet, pišu nam. Svaki tjedan, čim mi listonoša preda „Našu Slogu“, koju očekujem kao ozebao sunce, prva mi u glavu misao sune, možda će se ovaj put naći koja usmiljena duša iz ovog pustog istarskog kraja, da opiše sve jade i teškoće ovog krsnog ali

zmučenog istarskog seljaka. Al da, reć bi svi zaboravili na njega, akoprem on, kao kakva kamenita hridina sa sjevera prednjači svim, koji pod njemimi planinami stenju i jadikuju, da je ipak on sam i akoprem osamljen, posve slobodan od tudjinskog jarma.

Šta se tiče narodne sviesti, bio je i jest i biti će za uviek vjeran svome rodu, te je ne samo jednom, već uviek pokazao, da je i on za nješto višega odabran i jedva čeka, kad će i on moći na vrh planina „Orljaka" i „Žbernice" razviti zastavu naše narodne slobode.

Al jedno, šta ga najviše pri sreu tišti jest, što je on pred svimi ostalimi bačen medju najizmučenije sužnje. Toliko godina bori se i tuži Petru i Pavlu, da se dade i njemu, šta ga po božjem i ljudskom zakonu ide, naime: pristojnu crkvu, školu i dobar vozni put. Zbilja onaj, koji je malko zavirio u župnu crkvu sv. Kancijana u Laništću, koji zagovara preko 5000 duša pred licem božjim, zgražat će se nad onolikim siromaštvom, koje vlada u crkvi. Ljeti kad vlada ona strašna žega, te kad sav narod pristupi službi božjoj, ne možeš ni maknuti se pred gnjetom tolikoga ljudstva, ili moraš bježati van na svježi zrak, ili pak unutri puknuti od silne vrućine. Ne samo što je malena i nizka, nego još k tomu preko 2 *m* ciela pod zemljom, sad pomisli dragi čitatelju crkvu u Laništću. Narod bio bi do sada šta i učinio al od kuda potrebita sredstva? Zemlje malo, naroda mnogo, slabe ljetine, eto ti nevolje! Ipak morala bi vlada budi kakvom podporom narodu pomoći.

O kakvoj cesti, putu ili stazi nema tu, moj dragi čitaoče, nikakva govora. Ja mislim, da je i samih gorskih vukova nestalo od par godina iz ovih krajeva, jer im je dosadilo brusiti nokte po ovome kamenju. Govorilo se i obećivalo, al sve ostalo na papiru. Jednom obećavali naši narodni neprijatelji prigodom kojih izbora mjeriti po snigu cestu, al sad se i njih više ne vidi. Valjda im smrdi. Zemaljski odbor znade razbacivati hiljade humljanskim prodancem za nepotrebite puteve, al za crnog od ugljevlja Krašana ne zna, jer ne puše u njihove diple.

Ovdje bi se dalo lahkim načinom sagraditi valjanu cestu, ta ovaj narod bi se i sam u toliko žrtvovao, samo da mu malom potporom oblasti priteku u pomoć.

Što se tiče pučke naobrazbe, ovdje imade preko 400 djece bez ikakve nauke. Narod u selima: Račjojvasi, Trsteniku odmah bi sagradio potrebitu zgradu, samo da mu oblasti dadu učitelja. Ta u selu Brgucu obstoji već preko 3 godine školska zgrada, a još danas nemaju učitelja! Bili su i na namjestničtvu, al mislim uzalud.

Neostaje nam drugo, već obratiti se putem Vašeg lista na naše zastupnike, da se barem oni zauzmu za ovaj biedni i zapušteni narod. Biti će im od Boga plaća, a od nas najljepša hvala.

Do mala nakanili smo otvoriti hrv. čitaonicu i podružnicu sv. Cirila i Metoda. Pravila poslati ćemo još ovaj čedan na namjestničtvo. Toliko za sada, a drugi put ako Bog dade i sreća junačka, javiti ću Vam se ješter sa kojom tužaljkom, dopuste li mi sile i Vi mjesta u Vašem cienjenom listu. (Izvolite. Op. Ur.)

Lisinar.

Politički pregled.

U Puli, dne 21. marča 1900.

Austro-Ugarska. Prošle subote odgodjeno je zasjedanje carevinskoga vieća na neizviestno vrieme. Predsjednik izjavio je naime, zaključujuć zadnju sjednicu, da će buduću sjednicu sazvati pismeno. U toj sjednici prihvaćena je zakonska osnova o zajmu od 30 milijuna kruna za grad Beč. Nadalje prihvaćen je zakon glede dalnjeg obustavljanja progresivnog povišenja poreza na kućnu najamninu u gradu Trstu.

U sjednici od petka na večer izabrani su delegati za pojedine pokrajine. Za Istru bijaše izabran delegatom dr. Gambini a zamjenikom dr. Rizzi; za Trst Mauroner i zamjenik mu dr. Angeli; za Goričku Lenassi i zamjenik mu dr. Versegnassi; za Dalmaciju dr. Bulat, zamjenik mu Borčić. Po narodnosti ili po klubovih sjedeti će u delegaciji: 6 Poljaka, 6 Mladočeha, 3 člana katoličke pučke stranke, 3 člana kršćanske narodne slovenske sveze, 2 člana konservativnog veleposjeda i 4 člana ostalih grupa. U svemu pripadaju desnici 24 delegata a 16 ljevici.

U vrieme praznika carevinskoga vieća nastaviti će delegati Čeha i Niemaca konferencije za sporazumak. Na dnevnom redu tih dogovora jest uredjenje jezičnih pitanja kod autonomnih oblastih i promjena saborskog izbornog reda. Zastupnici češkoga naroda odlučili su, da neće trpjeti dalnje odgode, ako dogovori odmah neuspiju. Oni će tražiti koli od ministra-predsjednika, toli od njemačkih zastupnika, da zauzmu odlučno i jasno stanovište. Po njihovoj želji imala bi se konferencija zaključili sutra, kadno se sastaje konferencija za Moravsku. Sporazumiju li se Česi i Niemci glede obiju prepornih pitanja u češkom odboru, tada će se predložiti u češkom saboru gotove zakonske osnove.

Ministar-predsjednik dr. Koerber podupire mirovna pogudjanja istodobno na trih stranah Austrije. Njegovim posredovanjem vode se pregovori izmedju Čeha i Niemaca, u Beču, izmedju Niemaca i Talijana u Tirolu i izmedju Hrvata i Talijana u Istri. Dvojimo vrlo, da će sva ta pogadjanja uspjeti, ako se vlada ozbiljno ne zauzme za to, da budu štićeni probitci manjina i ako se ne budu pregovori vodili u smislu državnih temeljnih zakona.

Jučer je imao priobćiti službeni list bečke vlade carsko pismo za sazov zemaljskih sabora ove polovice monarhije. Sastati će se zemaljski sabori većinom tečajem ovoga mjeseca, osim sabora Istre i Trsta. Sabor dolnje Austrije sastati će se dne 27. t. mj. a onaj Goričke dne 2. aprila.

Kako javljaju iz Budimpešte nije jošte ustanovljen rok, kada će se sastati delegacije. Kvotne deputacije imale bi se sastati mjeseca aprila.

Srbija. Srbska vlada nalazi se opet jednom u novčanoj neprilici. Ona traži naime novi zajam, ali ga nemože naći, jer su sva državna dobra založena, i jer su tamo politički odnošaji vrlo nestalni. Radi toga da je vlada odlučila prepustiti gradu Biogradu, da sklopi na svoje ime zajam, kojim bi se pak vlada poslužila.

Rusija. O mobilizaciji ruske vojske tužile su najprve u sviet viest englezke novine, a za njimi povedoše se i druge. S ruske strane tumači se ta mobilizacija tako, da je ministarstvo rata zaključilo velike vojne vježbe izmedju Moskve i Kijeva. Car Nikola da će na svom putu za Livadiju pregledati te vojne čete.

Englezko-transvalski rat. Englezke napredujuće čete zaposjele su bez osobitog odpora glavno mjesto republike Oranije Bloemfontein. Predsjednici obiju ratujućih republika Steyn i Krüger obratiše se na englezku vladu moleći za mir. Englezka vlada odgovorila im je, da neće mira ni primirja, dok nepolože Burci oružja. Uslied toga odlučili su Burci boriti se do posliednjeg muža.

Franina i Jurina.

Fr. Vero va Draguće mora bit velika mižerija.

Jur. Po čemu to sudiš?

Fr. Zač su počeli konjem repi krast.

Jur. To nedelaju od mižerije, zač da j' tamo fabrik od vina, nego režu repi svojim ženam za hladilnice. Jenu takovu hladilnicu, da su poslali „S pasitelju" va Buzet, jenu „Abreićeva Trst i jenu „babe" va Poreč.

* * *

Fr. Ča biš rekal, zač režu Dragućani tako radi konjske repi?

Jur. Zač jih pijaža gledat ono, ča rep sakriva.

Fr. Aj vero su dobrega štumiga.

Domaće i razne viesti.

Istarski mirovni dogovori. Dne 20. t. mj. sastali su se odaslanici obiju stranka istarskoga sabora u prostorijah trgovačke komore u Trstu, te su izdali sliedeću izjavu: Istarski odaslanici zemaljskih saborskih klubova većine i manjine sastali su se danas u 11 sati prije podne u uredu trgovačke komore, da razpravljaju o načinu, kako bi se dalo u zemaljskom saboru mirno razpravljati. Predsjedao je zemaljski kapetan dr. Campitoli. Na sjednici, koja je trajala do 1 sat poslije podne, izmjenjeni bijahu obširno obostrani nazori, te će se sutra nastaviti.

Novi odvjetnik. Utorak položio je na prizivnom sudu u Trstu g. dr. Šime Kurelić, kandidat odvjetničtva i načelnik grada i občine Pazin, odvjetnički izpit vrlo dobrim uspjehom.

Čestitamo srdačno milomu prijatelju i dičnomu rodoljubu na tom sjajnom uspjehu!

Smrtna kosa. Gosp. B. Bekaru, učitelju na državnoj gimnaziji u Puli i njegovoj rodoljubnoj braći umro je otac prošlih dana u Skopom na Krasu, a jučer pako umro je u Kastvu tamošnji poštar g. Brozović. Razeviljenim obiteljima naše iskreno saučešće.

Naknadni izbor za zemaljski sabor Istre. Dne 20. t. mj. birali su istarski gradići Buzet, Izola i Milje jednoga zastupnika za istarski sabor. To mjesto zastupnika ostalo je izpražnjeno — kako je poznato — tim, što je bivši talijanski zastupnik Bartoli položio mandat, jer su mu njegovi jednomišljenici izrazili nepouzdanje radi njegovog i njegovih drugova postupanja na carevinskom vieću.

Talijansko političko družtvo za Istru kandidiralo je za to mjesto piranskog bilježnika dra. Depanghera. Naši rodoljubi u Buzetu proglasili su zadnji čas svojim kandidatom g. Flega. Izabran bijaše bilježnik Depangher sa 135 glasova, dočim je dobio g. Flego samo u Buzetu 60 glasova. S naše strane nije se išlo za pobjedom već samo za tim, da se pokaže Talijanom, da nas imade i u tih gradovih.

Radi uvriede Njeg. Veličanstva odsudjeni. Nedavno su nekoji mladići iz Poreča na plesu zlosretne „Lege nazionale" počinili zločin uvrede Veličanstva, te bijahu odvedeni iz Poreča okružnomu sudu u Rovinj.

Dne 15. t. mj. obdržavala se proti tim mladićem sudbena razprava pod predsjedništvom dvorskoga savjetnika g. dra. Tušara. Obtuženi bijahu: Josip d'Ambrosi, Josip Filippini, Italo Calegari i Attilio Pontini radi uvriede Njeg. Veličanstva, koju su počinili tim, što su dne 14. t. mj. na plesu „Lege" u kazalištu u Poreču obezčastili sliku carske obitelji. Od obtuženih bijahu odsudjeni radi navedenog zločina Ambrosi, Filippini i Calegari na 13 a Pontini radi njegove mladodobnosti na 6 mjeseci težke tamnice. Svi ti mladići pripadaju najboljim obiteljim grada Poreča.

Pak će se još naći visokih osoba, koje će tvrditi, da neima u Istri irredente!

Važan izum. Gospoda Makso Schüller rodom iz Brna i Viktor Petrić iz Vipave, oba u c. i kr. mornarici u Puli, izumiše stroj za spasavanje osoba kad potone ladja. Taj stroj, koj se je kod pokusa u puljskom kupalištu pokazao vrlo praktičnim, i kojega svatko lahko sobom nosi, jest učinjen kano pás, koji se sam napuhne, čim mu vlastnik u vodu skoči ili padne. Pomoćju toga pása može se svatko tri dana na površju vode uzdržati, pa i neznao plivati. Sav stroj važe samo $1^1/_4$ klgr.

Za Porečom — Kopar. Na drugom mjestu javljamo, kako su se talijanaška gospoda u Poreču prigodom plesa zlosretne „Lege" i tim zabavljala, da su vriedjala Njeg. Veličanstvo i zato po zasluzi kažnjena bila, a naknadno doznajemo, da su se za Porečani u tom poveli i Koprani. U tamošnjem kazalištu demonstrirali su naime prigodom „Leginog" plesa na razne načine. Medju ostalim objesiše nad pozorište talijansku peterotračnu zviezdu obrubljenu narodnimi bojami Italije. Tu zviezdu morađoše skinuti na zahtjev vladinog komesara. Osim toga da je neki talijanski doktor u gradskoj loži upotrebio vlastito diete od 6 godina za veleitaljansku demonstraciju, te da je radi toga došao pod sudbenu iztragu.

I tako imademo hvala Bogu novih dokaza, da u Istri — i u obće u Primorju — neima irredentizma!!

Poplava u Voloskom. Javljaju nam od tamo: Uslied nagle kiše, koja je prošle subote i nedjelju bez pretrga lievala, a još više rad nabujalih potoka nslied odtopina sniega u gorama, s kršikh je brdina nedjelju k nama navalila silna voda, koja je Skradin, takozvani dio našeg Voloskoga, upravo poplavila. U veže nekih kuća i sokakom mogo si voziti se u ladji. Neki su u svojim stanovima bili u vodi do koljena i spasavali razne predmete od divljeg elementa. Štete ni žrtava ipak nema. Strava bila je velika, ma da i nije obćenita. Ovakove se bujice ni stariji kod nas ne sjećaju. Neki gost morao je rad vode prenoćiti u Voloskom.

Službe porezne struke. Na poreznih uredih I. stupnja u Primorju otvorene su službe poreznih činovnika IX. razreda; jedna ili dvie službe poreznih oficijala, odnosno služba poreznog kontrolora X. razreda, te jedna ili više služba poreznih pristava XI. razreda.

Molbe sa dokazom o poznavanju zemaljskih jezika, valja uložiti na predsjedničtvo c. kr. financijalnoga ravnateljstva u Trstu tečajem 6 čedana. Ovaj oglas donaša službeni list samo u njemačkom jeziku!

Raspisano mjesto — Na mješovitoj slovenskoj dvorazrednici u Jelšanah, ima se popuniti mjesto učiteljice III. reda.

Rok natjecanja traje od 5. marča do istečena unaprijed 4 čedna.

Nagrada za pošumljenje Krasa. Kranjsko primorsko-šumarsko družtvo u Ljubljani, razpisuje na temelju zaključka XIX. glavne skupštine, dne 7. julija 1896., 10 nagrada po 20 ili 40 K za uspješno umjetno pošumljenje na golih stranah malog šumskog posjedstva, i to pod sljedećim uvjeti: 1. Dotično zemljište mora biti pošumljeno god. 1899. ili 1900. i najmanje 0·36 ha = 1 jutar. 2. Vrst drveća i razmak sadikah prosto je posjedniku označiti po svoj volji, samo mora

biti drveće prikladno položaju odnosne okolice, a razmak presadjenica nipošto veći od 1·50 m. Posjednici, koji bi želili postići nagradu, moraju predložiti dotičnu prošnju do konca maja t. g. kranjsko-primorskom šumskom družtvu u Ljubljani, naznačivši politički kotar, poreznu občinu, broj katastralne čestice i približnu površinu dotičnog zemljišta. Pregledavanje i presudjivanje prijavljenih pošumljenja, obaviti će se u jeseni 1901., zato, kad bi bilo od nužde, mogu se ista popravljati, još u proljeću rečene godine. Predsjedništvo imenovanog družtva udieliti će razpisane nagrade, a u osobitim slučajevim, na mjesto nagrada, pohvalna pisma.

Važna jezikovna riešitba. Početkom prošle godine odvjetnik dr. Cuzzi branio je kod pokrajinskoga suda u Trstu obtuženika, koji je govorio jedino hrvatski. Radi toga odvjetnik zatraži tumača. Državni odvjetnik se je tomu uzprotivio, a i sud je odbio predlog dra. Cuzzija, jer da je hrvatski jezik jedan od zemaljskih jezika u Trstu, te ne treba tumača. Odvjetnik ostavi tada razpravu, a obtuženik zamoli, da bi se nastavila bez odvjetnika. Sud udovolji molbi obtuženika; ali kazni odvjetnika dra. Cuzzija globom od 25 for. On se uteče na prizivno sudište, koje odbi utok izjavom takodjer, da je hrvatski jezik jedan od zemaljskih jezika u Trstu. Uz to je državno nadodvjetničtvo podnielo tužbu proti odvjetniku Cuzziju na disciplinarno vieće odvjetničke komore, tražeći, da se proti njemu postupa radi povrede odvjetničkih dužnosti. Disciplinarno vieće odbi tužbu, a državno nadodvjetničtvo uloži utok na disciplinarno vieće u Beču. Ovo naloži disciplinarnomu vieću u Trstu, da postupa proti odvjetniku Cuzziju,

Disciplinarno vieće tršćanske odvjetničke komore zametne iztragu i rieši odvjetnika. Državno nadodvjetničtvo uloži ponovno utok na disciplinarno vieće u Beču, koje u ovakih slučajevih ureduje kao ukidno sudište. Dne 8. t. mj. držana je tajna razprava, uslied koje je utok državnoga nadodvjetničtva prihvaćen i odvjetniku dru. Cuzziju udieljen ukor. Po mnienju dakle pokrajinskoga suda, prizivnoga suda i disciplinarnoga vieća u Beču, hrvatski je jezik jedan od zemaljskih jezika u Trstu i stranke se mogu služiti s njime na sudu bez potrebe tumača. To znači, da i sudci i državni odvjetnici i branitelji u Trstu moraju poznavati hrvatski. Slučaj ovaj je za nas od velike važnosti.

Žigice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Primamo sliedeću obavriest: Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru uvidjajuć, da za unapredjivanje rodoljubnih ciljeva družbe treba što izdašnjih novčanih sredstava, nastojalo je uviek, da učini sve moguće za povećavanje stalnih godišnjih dohodaka družbe, a da na taj način ista družba uzmogne što uspješnije djelovati na polju narodne obuke i prosvjete u Istri. U tu svrhu podpisano je ravnateljstvo zaključilo, da se imadu proizvadjati i prodavati žigice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Te će žigice proizvadjati jedna od najvećih tvornica ove države, a prodavat će se tako, da će družbi od prodaje istih pripasti liepi dio dobitka. Dobitak taj biti će tim veći, što se više bude na godinu prodalo družbinih žigica. Tako eto mogao bi se znatno povisiti godišnji dohodak družbe, te bi ova tim uspješnije mogla raditi oko polučenja svojih uzvišenih ciljeva. Dužnost je dakle svakoga pojedinoga rodoljuba, da ovo poduzeće družbe svimi svojimi silami podupre. Domala doći će u promet žigice družbe sv. Cirila i Metoda. Svaki pravi rodoljub morao bi svagdje širom naše prostrane domovine zahtjevati samo žigice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, a svi naši trgovci morali bi u svojim trgovinama voditi samo te žigice. Ove žigice razpoznat će se lahko time, što se na pojedinim škatulama nalazi uz narodne boje tamnomodri štit s bielom zviezdom u sredini i izlazećim suncem na vrhu i uz nadpis: Žigice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru i geslo „Zora puca, bit će dana"! „Narod bez škola jest narod bez budućnosti!" Podpisano ravnateljstvo obraća se na Vas molbom, da bi te blagoizvolili na svaki mogući način navlastito i putem javne štampe nastojati oko toga, da se poraba družbinih žigica što većma razširi po našoj domovini. Bude li u narodu malo dobre volje i požrtvovnosti, tad će bez dvojbe družbino podužeće liepo uspjeti. Glavno skladište družbinih žigica nalazi se kod g. Miljana Gremera na Ricci, Via Adamić. Volosko-Opatija 1899. Odličnim štovanjem: Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Putovanjo hrvatskih hodočastnika u Rim. Za 25. junija o. g. ustanovljen je dan, kad će hrvatski hodočastnici krenuti u Rim, te će 29. istoga mjesecu, dakle na Petrov i Pavlov dan, tamo prisustvovati osobito sjajnim svečanostim, koje se drže toga dana. Na dan 5. julija, baš na god sv. apostola Cirila i Metoda, pokloniti će se naši hrv. hodočastnici sv. ocu Papi Lavu XIII. Pobliži program putovanja, kao i troškovi oko istoga, naknadno će se javiti. Već danas drži središnji odbor, da potuvanje od Tržiča (Monfalcone) u Rim i odatle u Tržič, ne će više stojati od 15 forinti, ako se javi 450 hodočastnika. Stan i hrana nisu ovdje ušli u račun; nu odbor će se pobrinuti, da budu što jeftiniji.

Odbor želi, da se svi Hrvati iz kojih mu drago biskupija naše domovine 5. julija nadju pred svetim ocem: zato zagrebački središnji odbor umoljava sve pokrajinske odbore, da bi program putu tako udeseli, kako bi svi Hrvati urečenoga dana našli se u Rimu. Do konca maja neka bi se oni, koji namjeravaju putovati, prijavili Uredničtvu „Katoličkoga Lista" u Zagrebu.

Nesreća na moru. K viesti koju priobćismo u predzadnjem broju pod ovim naslovom, imamo dodati još sliedeće razjašnjenje. Unesrećena brodica ili „trget" Sveta Marina, krenuo iz mošćeničke Drage negdje oko 3½ sata poslije podne. U njemu bila su dva mlada mornara i neki starac, koji je od ljudi u Dragi i okolišnih mjesta primao naručbe za Rieku. Vele, da je u tu svrhu imao sobom preko 500 for., medju kojimi i šest šterlinga, što mu ih dala neka siromašna starica, da joj ih izmieni na Rieci. Od ostale dvojice mornara jedan bio sin a drugi zet čestita ali vrlo siromašna seljaka iz svetog Antuna. Nesretni se otac upravo bio uputio u petak u Lovran, da razvidi što je s „trgetom", o komu još ne bijaše ni glasa, kadno je susretio ženu, koja je dolazila iz Medveje, noseći na sebi nekakvu robu. U dvie rieči izkazala mu, da mu je svaki korak uzaludan, za nesretnike da se ne zna ništa, a „trget" da je more bacilo na grebene nedaleko Medveje i razlupalo ga. Nesretni se otac kao obezglavio. Vratio se u kraj, uzpeo se stubama bližnje kuće i dosav na vrh, obnevidio, zgrušio se na kamen i skotrljao se niza stube na ulicu. Priskočili ljudi, oprali mu i zavezali rane, i na njegovu želju jedan ga od prisutnih popratio u njegovo selo — u Sv. Antun. Težkom se mukom ubogi čovjek penjao na brdo, na komu se nalazila njegova siromašna kućarica — i stupiv u kuhinju, gdje mu žena plakala sina, a kći muža i brata, zaletio se kao lud k stolu, gdje su stajali noževi i uhvativ rukom najoštrijeg, izmedju njih, htio da si prereže grkljan. Silnoga je truda stajalo njegova pratioca, dok mu izvadio nož i odvratio ga od pogubne nakane.

Taj je dogodjaj izazvao u našem kraju veliku tugu. Kao u svakom slučaju, tako se i ovdje baca krivnja na Petra i na Pavla. Nekoji vele, da se brodolom zbio sbog nevještine mornara na „trgetu", a drugi hoće, da je parobrod, što plovi izmedju Rieke i Opatije, mogao spasiti i „trget" i ljude na njemu, jer da je do njega dopiralo zapomaganje nestetnih mornara. Bilo što bilo, svakako je izvan svake sumnje, da se nesreća dogodila u blizini riečke luke, pa je zaista žalostno, što nije na bliju bilo ljudoga, koji bi utopljenikom priskočio u pomoć.

Družtvene viesti.

Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu 210 K i 46 ilira poslalo je oko polovice jenara hrv. pjev. tamb. družtvo „Lovor" kano čisti prihod od dramatične večeri, dane u tu svrhu na dan sv. triju kralja t. g. u „Zorin"-dvorani u Opatiji.

Proslava slov. pjesnika Prešerna. Iz Beča pišu, 8. t. mj. Proslava stogodišnjice slovenskog pjesnika Prešerna izpala je sjajno. Bila je dostojna počast sjeni veljkog pjesnika i ujedno manifestacija slavenske solidarnosti. Prisutni su bili: ćeski velikaš i ćuveni rodoljub grof Harrach; nadalje prof. Vatr. Jagić, zastupnici Spinčić, Laginja, Kušar, prof. Rešetar, ćeska spisateljica Preissova, prof. Murko. Stiglo je preko sto brzojava, te je prvi pročitan brzojav „Vienca" i „Obzora", pa onaj predsjednika „Matice" prof. Smičiklasa i Božidara Kukuljevića, svi primljeni s oduševljenjem. Pozdrave su poslali medju ostalima, prvak ćeskih pjesnika Vrchlicky, ruski otačbenik Komarov, bivši načelnik Praga dr. Podlipny, prvak ćeskih romanciera Svatopluk Čech.

U ime hrvatskog sveučilišta iz Zagreba, stigli su kao odaslanstvo na prosiavu, predsjednik podpornog družtva Mirko Brežan i pravnik Švrljuga, koji su oduševljeno primljeni. Koncerat i ciela proslava svojim sjajnim uspjehom na diku su i čast svih slavitelja.

Iz Lovrana nam pišu: 12./3. 1900. — Dne 26. pr. mj. priredila je Lovranska mješovita podružnica Družbe „Sv. Cirila i Metoda" svoju prvu zabavu u prostorija „Hôtel Riviera". Kako sve naše zabave, tako je i ova izpala vrlo liepo na veselje Lovranskoj mladeži, koja je cieli pust nestrpljivo zapitkivala: „Zar ne ćemo i ove godine štogod prirediti.

Osim mnoštva domaćih, vidjesmo više gostova tudjinaca, koji se nalaze kod nas na liečenju. Već u u 8 sati došla su, pozdravljena smjernim poklanstvom, presvietla gospodja barunica Brener, gospoda pl. Černčić, Flescher i dr.; bio je liepi broj naših vanjskih, kao i braće iz Ike, Mošćenicah, Opatije i Voloskoga.

Koncerat je izvadjalo pjevačko-tamburaško družtvo „Lovor" iz susjedne Opatije, na način, kako to ono umije, pod vještnim ravnateljem gosp. kapelnika Gervaisa. Predstavljala se je takodjer vesela igra „Začarani ormar".

Iza koncerta otvorio se ples, na kojem se mladež zabavljala do biele zore. Na radost našu i diku bile su velike prostorije premalene.

Uspjeh zabave vidi se i na lijepom dohodku od preko 340 K.

Ne možemo, a da se ne zahvalimo velevriednom zabavnom odboru, velecienjenim gospodjicam, koje bijahu vrlo okretne nadjenjem cvieća, i ponovno gg. članovom „Lovora" na pripravnosti, kojom su se odazvali našem pozivu, kao i njihovom velezaslužnom zborovodji. — Srdačna im hvala!

Hrv. Čitaonica u Kastvu obdržavala je navišteno dvie zabave minulih pokladá, te su joj prigodom istih sliedeća gospoda bila priposlala svoje darove, bilo preplatila ulaznina kako sliedi:

Prof. Vjekoslav Spinčić K 9·—; Zametski pjevači K 12·—; Gržetić Andre K 8·—; Jelušić Kazimir, dr. Dabović Kajetan i Blečić Marija svaki po K 4·—; Grgurina Ivan, Vjekoslav Karlavaris Rieka, Jurinac Rudolf i Rubeša Andre svaki po K 3·—; Rogač Anté dekan Hrušića, Laginja Miho dekan, Širola Anton — Brnas, Rubeša Vinko, Marot Josip, Jelušić Ljudevit, Jelušić ud. Lodovika, Juretić Petar, Bekar Rudolf — Volosko, Deković Rudolf pom. kapetan, Kornmüller ud. Jelisava, Sanković Davorin — Dane, Klofanda Vjenceslav, Vlah Ivan, Babić Andre, Blečić Vinko, Srdoč — Marković Josip, Marinzel Petar Rieka, Monika pl. Zottmann, Buzdon Anzelm, Mavrović Franjo, Sršon Anton i gospodja N. N. svaki po K 2·—; Jurinac Lodovika, Gueruto Mina, Bačić ud. Cila, Marjanović Vinko, Šepić Mate, Žic Niko, Petrak Josip, Žigantić Ivan, Jelušić Anton, Dukić Milan, Katalinić Andrija, Skitar Viktorija, Spinčić Ljudevit, Rubeša Ivan i Vlah Ernest svaki po 1 krunu,

Svimovim darovateljem kao i ostaloj gospodi, koja su budi kako pripomogla, da su zabave što ljepše izpale, budi ovime sa strane hrv. Čitaonice izrečena najtoplija zahvala.

Priposlano.*)

Po ukoru biskupskoru, koji je ljerovao lažitorbam talij. listova, dožnao sam, posve nedužan — da su me talijanski listovi bez uzroka crnili u njihovih običnih smradih, a prvi se zna, onaj „mali" u Trstu. Lagali su (ta drugo i neznaju), da nisam hitjeo ići 26. febrara ob 9. uri u večer providiti bolestnika na smrt bolestna, a to je čitava laž. Ako ljoće listovi (a to neće, samo da je ocrnjen slavjanski svećenik) i onaj dopisnik, koji im je ovu laž javio, neka se oglase na porečkom ordinarijatu, da čuju istinu ili da pošalju ovamo izpitivati kod seljaka, pak će viditi, kako je puk razjaren radi onih lažnjivih pisarenja u listih talijanskih. Ja sam miran u tom, a vi pišite šta vam drago.

Karojba, 17. marča 1900.

Ivan Cotelj,
župnik.

* Za sastavke pod tim naslovom odgovara uredničtvo samo toliko, u koliko je zakonom vezano.

Javna zahvala.

U ime svoje, brata, sestara i ostalih bližjih rodjaka blagopokojnog popa

Frana Vitezića,

bivšeg duhovnog pomoćnika u Rabu, najtoplije zahvaljujem veleštovanomu svećenstvu, uglednomu občinskomu odboru, mjestnim pučkim učionam, te družtvima i posebnikom, koji su imali dobrotu bud ustmeno, pismeno ili brzojavnim putem izraziti nam svoje saučešće radi goleme nesreće koja nas je zadesila.

U Vrbniku, dne 10. ožujka 1900.

Dr. Dinko Vitezić,
stric.

Br. 199.

Oglas natječaja.

U smislu zemaljskoga zdravstvenoga zakona od 18. marča 1874. otvara se ovim natječaj na mjesto

občinskoga liečnika u Žminju.

Za ovo liječničko mjesto ustanovljena je godišnja plaća od 2000 K iz občinske blagajne, izplativa u mjesečnih predplatnih obrocih.

Liečnik će biti dužan liečiti bezplatno siromašne bolestnike, i držati domaću ljekarnicu, te kao zdravstveni organ občine u smislu gori rečenoga zakona, morati će voditi občinsko zdravstveno uredovanje.

Za pohode bolestnih siromaha izvan Žminja i za druga osobita občinska poslanstva, nadoknadjivati će mu občina putne troškove.

Službena pogodba biti će sklopljena za tri godine a zatim će ostajati valjanom samo od godine do godine sve dotle, dok se jedna ili druga stranka neodreče tri mjeseca napried. Molbe obložene diplomom sveobćega liečničtva i sviedočbama dokazujućim poznavanje hrvatskoga i talijanskoga jezika, stališa, austrijsko državljanstvo i drugimi eventualnimi dokaznicam, imaju biti podnešene podpisanomu do dana 15. aprila t. g.

Občinsko glavarstvo

Žminj, 11. marča 1900.

Glavar:

Bančić.

Broj 18. U Puli, dne 29. marča 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasi itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog račun br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće, 4 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ za Istru

Izbori za gradsko zastupstvo u Trstu.

Ovoga čedna vrše se izbori za gradsko — odnosno zemaljsko zastupstvo grada Trsta sa okolicom.

Izbori započeše sa IV. razredom u gradu Trstu, a sliedećih dana birati će ostala tri razreda.

Odbor političkog družtva „Edinost“ zaključio je u sjednici od petka, da će preporučiti svojim biračem IV. razreda, da ne sudjeluju kod izbora. Na tu odluku sklenuli su onaj odbor važni razlozi. Za ostale razrede nije stvorena još nikakva odluka.

U gradu Trstu biti će nešto borbe izmedju starog liberalnog (?) družtva „Progresso“ i izmedju novostvorenog družtva „Democratica“. U IV. razredu neće očito sudjelovati „Progresso“, a u ostalih razredih boriti će se za pobjedu. Tršćanskim Slavenom jesu oba družtva jednako protivna, te im nekaže zauzimati se ni za jedne ni za druge.

U tršćanskoj okolici obaviti će se izbor u svih šest izbornih kotara, u nedjeju dne 8. aprila. Naša braća Slovenci a na čelu im odbor političkoga družtva „Edinost“; pripravljaju se za te izbore u okolici marljivo i odlučno. U tu svrhu drže se već dva mjeseca javni i izborni sastanci u svih povećih mjestih okolice. Na zadnjih sastancih bijahu proglašeni narodni kandidati za svih šest kotara. Tako će kandidirati u I. kotaru okolice g. dr. Josip Abram odvjetnik; u II. kotaru g. dr. Otokar Rybarž, odvjetnik; u III. kotaru veleposjednik g. Ivan M. Vatovac; u IV. kotaru g. Fran Dolenc obrtnik i trgovac; u V. kotaru veleposjednik g. Ivan Gorjup, a u VI. kotaru g. dr. Gustav Gregorin, odvjetnik.

Prošle nedjelje obdržavao je odbor „Edinosti“ tri izborna sastanka u okolici, a za buduću nedjelju urečena su zadnja tri.

Sudeći po ozbiljnih pripravah, koli političkoga družtva „Edinost“, toli slovenskih birača u tršćanskoj okolici, dade se očekivati, da će biti izabrano svih šest narodnih kandidata.

Mi kano najbliži susjedi i kao najbliža braća želimo iz svega srdca, da bi si Slovenci tršćanske okolice i ovaj put osvjetlali lice, te da bi poslali u gradsko vieće i u zemaljsko zastupstvo priepoznate im rodoljube, koji će znati i htjeti odlučno zastupati i braniti koristi i probitke Slavena okolice i Trsta.

Prešni predlog

zastupnika prof. Spinčića, dr. Laginje i drugova, postavljen u sjednici carevinskog vieća, dne 26. febrara t. g., za podporu stanovnikom občina Podgrad i Materija.

Strašna poledica, koja je vladala dne 14., 15. i 16. decembra 1899. počinila je u Istri, u kotaru Voloskom, u mjestnih občinah Podgrad i Materija neizmjernu štetu tim, što je veliko množtvo voćaka i šumskih stabala uništila tako, da će trebati desetletja prije, nego li se povrate osobito voćke u prijašnje stanje.

U poreznih občinah mjestne občine Podgrad, Erjavče, Gaberk, Huje, Podbeže, Pregarje, Prelože, Zajeuše je preko 30.000 voćaka dielomice oštećenih, dielomice posve uništenih, te dotična šteta iznosi nizko računajuć, preko 53.000 kruna.

Samo u jednoj poreznoj občini mjestne občine Materija, u kojoj imade u ostalom takodjer mnogo drugih oštećenih poreznih občina, naime u Kozjani, ciene tamošnji stanovnici na preko 50.000 K štete.

Nevolja, u koju zapadoše tom nesrećom stanovnici spomenutih mjestnih občina Podgrad i Materija, prikazuje se tim većom, ako se pomisli, da je odnosni kraj Krasa u obće vrlo siromašan, te da je voće skoro jedini proizvod, iz kojega vade oni stanovnici potrebiti novac za svoju kukavnu prehranu i za porez.

Da se dodje u susret opravdanom vapaju toli težko unesrećenog stanovničtva, obratiše se odnosni načelnici molbami za brzu i izdašnu pripomoć koli na c. kr. oblasti, toli na autonomnu zemaljsku oblast, a podpisani, na koje stigoše razni podnesci za pospješenje rečenih molba, smatraju se dužnimi staviti sliedeći predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

„Pozivlje se c. kr. vladu bezodvlačno, da 1. nabavi oštećenim poreznim občinam mjestnih občina Podgrad i Materija potrebiti broj cieplјenih stabalaca, da uzmognu oštećeni ista zasaditi već ovog proljeća; 2. da podieli iz državne blagajne šteti odgovarajuću novčanu pripomoć, koju bi se imalo razdieliti medju oštećene kano odštetu, a kano dar medju one, koji budu nastojali svoje voćnjake najbolje i najbrže obnoviti“.

U formalnom obziru predlažu podpisani, da se ovaj predlog bezodvlačno i sa svimi poslovnikom dozvoljinimi kraticami razpravi, napose uporabom § 42. poslovnika i da se ga uputi proračunskomu odboru, mimoišav prvo čitanje.

U Beču, 26. febrara 1900.

Spinčić, dr. Laginja, Povše, Viljem Pfeifer, Berks, dr. Stojan, dr. Žitnik, Pogačnik, Perić, Borčić, Wachnianyn, dr. Bulat, Vuković, Maštálka, Bečvarž, Robič, Kulp, Kušar, dr. Ferjančić, Einspieler, Barwinski, dr. Gladyszowski, Karatnicki, Ochrymovicz, Biankini, dr. Blažek, Kaftan, dr. Pacák, Sokol.

Pošto je predsjednik ustanovio, da je ovaj prešni predlog dovoljno poduprt, izjavi, da će ga na temelju § 31. poslovnika izručiti odboru za pripomoć nevoljnim.

DOPISI.

Veliki Lošinj, 9. marča 1900. (Konac). Po zadnjem dogadjaju, koji se je zbio ispod „stendarda“, prisiljen sam upozoriti g. liečnika, neka bolje postupa sa našim ljudima osobito sa težacima, jer se polivale zazbilj ne čuju. Sve su ovo stvari, gospodo moja, koje neće nikako primamiti naš puk na vašu struju; zgorinci neće nikada poći za tom vašom „vitom corrotom“. Pisao je neki Rovinjez: „la vostra storia è con voi“, perbacco to vide i razume svi; „i vostri cognomi sono tanto chiari“. Reko sam vam toliko puta, da nama zato činite uslugu, jerbo sa takovim vašim postupanjem, svršit će te prije nego se nadate. Rieč je vaša: tko sije vjetar, žanje tuču. Treba da promjenite način vojevanja, bijte se „con armi più leali“, onda ćemo vas štovati. Prezirete i odmećete ono, što ste od vaših djedova baštinili, i nemili vam se ni ono, što je naše. Ako hlepite za vlastju i častju, ponudite vaše sablje Englezima kako učiniše Garibaldi i Calabrezi. — (spomenika nemamo u mjestu, a za ubilježenje imamo toliko svezaka. . . . .) Toliko bi i toliko liepih vam stvari imao pripovjedati, štovani čitatelji; ali si pridržavam, da drugim mojim dopisom skinem i tu zadnju krinku sa one velike „maggioranza“, koja će kako kažu u dojdućim izborima učiniti: „tabula rasa dei preti ed analfabeti!!! i koja će postaviti red „al governo del nostro Comune con tutto l'abusivo appoggio di certi assennati desiderosi della pace, quiete ed ordine“.

Pisao si nešto u jednome „Piccolo“ od družtva „Austrija“, koje će se utemeljiti u Lošinju, a ja da ti pravo kažem, svaki dan radeći težkim mašklinom, motikom i u smradnome buhaču na mojih zemljah u „Drakunšćici“, nisam mogao doznati ništa o tomu, svakako ako to novo družtvo bude ustanovljeno, bit će da vam se dokaže, da veliki Lošinj nije jedno od nespašenih (iredentskih) mjesta. To će družtvo biti sastavljeno od gospode i najuglednijih gradjana, a ja ti znam sjegurno kazati, da ćemo se i mi težaci svi zgorinci do brzo sastati u naše seljačko družtvo, koje će vama i gospodinu Salati pokazati, da je Lošinj hrvatska zemlja, da je takova bila i da će takova ostati doklegod brdo sv. Ivana (Kalvariji) bude na svome mjestu. Pa neka se zeleni Salata koliko hoće i vaša „Lega Nazionale“; Znaj moj Talijanče, da se je na Lošinju vodila borba za glagoljicu, pa će se voditi i za naš hrvatski jezik, proti svakom nametanju tudje narodnosti. Ljudi moji, s gornjega kraja, držite na pameti što ste obećali, da će te ustanoviti; s druženim silama lahko može suzbiti neprijatelja. Ne mislite, da se je ta stvar zaboravila i sa ove strane, u jok! Ako je koji od onda već prevrnuo vjerom, te ne mari više za družtvo, ne bojte se za to — to su vam Judini nasljednici ilili to su izdujice. Oni što su vam bili onda u prvoj pomoći, bit će i unaprieđ, jer su hvala Bogu i sv. Antonu još živi, duhom čvrsti i istoga mišljenja, radeći neprestano pod geslom: „za hrvatsko pravo“.

Prije nego svršim, još tebi glavni dopisničare talijanskih listića, same dvije rieči: Moraš znati i spominjati se, da uvriede religioznim družtvima tvore prekršaj; da oskvrnuti ženitbena obećanja jest prestupak i da je kažnjivo upravljati pisma uvriedljiva poštenim osobam. Pozor zato, jer nebih htio, da četvrtim tvojim junaštvom ne prodješ ¼ sata goreg od onog, što si prošao sa tvojim trim osudam, od kojih ćeš zadnju izvršiti jedan od ovih dana. Delijo, čuvaj se, da opet i gore te ne potegnem za uši; ostavi se pisanja bezimenih listova, jer ti hrvatsku vjeru zadajem, da će više vriediti, „nu drž to, che cento piglia“. Govorim ti dakako na polju dopisivanja, te kad te ovim naprtim, nećeš sjegurno moći mirno spavati u dvorani sa slikom kralja tudje kraljevine. . . . . S Bogom moj junače i do vidova.

Iz Grimalde. Dne 25. veljače t. g. obdržavala se u Grimaldi osnovateljna skupština podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru za Grimaldu—Dragué. — Premda su izrodi i talijanske podrepnice sva moguća poduzeli, da odvrate puk iz Draguća i Grimalde, da ide na tu skupštinu, ipak je veliki broj poštenih kmetova iz tih dvih sela i okolice odazvao se pozivu osnovatelja. — Novcem što je talijanaška fukara iz Draguća izprosjačila u Pazinu, Buzetu, Pulju i Poreču, kupili su Talijanaši u Grimaldi 1 hl. vina, da tako naše ljude, koji su bili naumili ići na skupštinu podružnice od toga odvrate. Nu loša njim bijaše sreća, jer se u prkos silnoj protuagitaciji na skupštini sakupio veliki broj naših ljudi sve poštenjaka — narodnjaka, dočim su samo prodane mješine dale zavesti se od talijanskih podrepnica. Pred sakupljenimi držao je veleč. g. Edo Gržetić, župnik u Draguću otvorni govor u kojem pozdravi prisutne i zahvali njim na odzivu. Za njim govorio je veleč. g. And. Mikiša, zupnik u Grimaldi. Isti predoči prisutnim žalostno stanje istarskog kmeta na polju narodne škole. — Iztaknu zasluge družbe sv. Cirila i Metoda u tom pogledu, te preporuči svim, da budu revni i požrtvorni članovi novoustrojene podružnice. Gosp. Bačić raztumačio je ljudstvu potrebu i korist narodne škole, preporučio gojenje narodnog pjevanja a učinio je to na liepi i svakomu razumljivi način. Divota je bilo pogledati kako su naši junački kmetovi govornike pazljivo poslušali.

Kod izbora odbora bijahu izabrani: veleč. g. Andre Mikiša, ravnateljem gosp. Šestan Ante, posjednik u Draguću, zamjenikom; veleč. g. Eduard Gržetić tajnikom, njegovim zamjenikom g. Ivan Škrgat župan u Zajercu, g. Ivan Šestan iz Draguća blagajnikom a njegovim zamjenikom g. g. Ivan Gržinić iz Draguća. Vrhu toga bijaše izabran g. Josip Blagonić, pomoćnim blagajnikom a njegovim zamjenikom g. Vinko Krivičić. Članova upisalo se u svemu 56, koji su uplatili u ime članarine kruna

32·10, u ime darova unišlo je K 24·40, od kojih je priposlao veleč. g. Josip Vrbka, župe-upravitelj u Lanišću K-11, dočim su gg. Ošo Ante, Raspolić Petar, Dinko Flego darovali po K 1, Antun Flego, Vranić Ivan, Červar Šime, Licul Gašo, Pikulić Petar po K 2, a g. Ante Hrvatin h 40. Novac poslan bje ravnateljstvu družbe.

Na koncu se moramo zahvaliti svim Buzećanom, koji su nas taj dan svojim posjetom uzradovali, na čelu njim velevriedni g. Ante Flego u Buzetu. — Talijanaške podrepnice morale su i tom prigodom pružiti dokaz o svojoj djedovskoj kulturi barbarskim činom. G. Ante Flego bijaše najme, idući na skupštinu, pustio svoga konja kod g. Šestana u Draguću. Vraćajuć se sa skupštine u Dragué, nadje svoga konja s odrezanim repom. Za njegove odsutnosti bijahu najme talijanski prodanci, izdajice svoga roda i jezika, posjekli njegovomu konju rep. Ele divnog li talijanskog junačtva, gdje se osvećuju na nedužnom živinčetu!

Zaključujemo ove redke, izrazujuć vruću želju, da novo ustrojena podružnica u Draguću—Grimaldi liepo napreduje, da bude od nje družba a tako i hrvatski narod u Istri imao kakovu korist.

Politički pregled.

U Puli, dne 28. marča 1900.

Austro-Ugarska. Glavni dio javnoga djelovanja u ovoj poli monarhije usredotočen je ovaj par u zemaljskih saborih. Većina tih sabora započela je dne 26. t. mj. svoje zasjedanje. Medju ove spadaju i sabori kranjski, štajerski, koruški i dalmatinski. Sabori Goričke i Istre sazvati će se mjeseca aprila, istotako valjda i sabor tršćanski nakon svršenih izbora.

Novine pišu, da je bio gorički kardinal Missia kod cara i kralja u audienciji, koja se dovodi u savez sa sazovom goričkog sabora. Tamo su naime u saboru razpolovljeni glasovi, te ima za sebe ona stranka većinu, kojoj se pridruži knez nadbiskup.

U tršćanskom saboru ostati će oni odnošaji, koji su u njemu i do sada vladali. Prepirati će se zastupnici dvaju talijanskih stranaka, koji će inače uviek biti pripravni, da demonstriraju vladi i da navaljuju na Slovence.

U koruškom i štajerskom saboru dogadja se braći Slovencem kano i našim zastupnikom na istarskom saboru. Tamo oholi i tvrdokorni Niemac, ovdje lukavi i nasilni Talijan.

U dalmatinskom i kranjskom saboru neima onih narodnostnih oprieka kakve nalazimo u prije spomenutih saborih. U Ljubljani biti će kreševa izmedju slovenskih liberalaca i klerikalaca, dočim će se u Zadru hvatati u koštac narodnjaci i pravaši. U Ljubljani uživati će od te borbe izmedju braće, Niemci, dočim će si u Zadru od veselja trti ruke Talijani ili Talijanaši.

Česko-njemački pregovori jesu za neko vrieme prekinuti, nu isti će se nastaviti za vrieme zasjedanja českoga sabora. Obzirom na te dogovore važna je izjava Njeg. Velič. cara i kralja, koji je u subotu kod dvorskoga objeda kazao prvaku moravskih Čeha dr. Začeku, da će doći laglje i prije do sporazumka izmedju Čeha i Njemaca u Českoj nego li u Moravskoj.

Bečki listovi javljaju, da će ministarstvo predložiti promjenjeni izborni red za Beč caru na potvrdu. Bečki židovi i lažiliberalci dižu radi toga u svojih listovih i na skupštinam silnu prašinu.

Crna Gora. Službeni list crnogorske vlade „Glas Crnogorca“ donaša okružnicu mitropolite Mitrofana, kojom se uredjuje plaća crnogorskomu svećenstvu. Odaslanik ruskog ministarstva financija, koji je na Cetinju proučavao crnogorske financije, vratio se je u Petrograd odlikovan konturskim krstom Danilova reda. Opet se pronose glasovi, da će knez Nikola krenuti do mala u Petrograd.

Srbija. Iz Biograda javljaju, da su tamo vrlo uznemireni i zabrinuti radi ruskog upliva, koji danomice sve to više raste u Sofiji i na Cetinju. Srbski vladini krugovi nalaze se sa susjednom kneževinom bugarskom u vrlo hladnih a sa Crnom gorom u neprijateljskih odnošajih. Tako je nedavno srbski zastupnik na Cetinju zapustio svoje mjesto i ne vraća se više tamo.

Bugarska. Knez Ferdinand namjerava poduzeti put u Rusiju, jer da se tamo kani zaručiti. On je naime udovac, te bi se imao na novo vjenčati sa velikom kneginjom Marijom Vladimirovnom, kćerju velikoga kneza Vladimira Aleksandrovića.

Rat u južnoj Africi. Sa ratišta neima ni prošloga ćedna osobitih viestih. Englezki glavni zapovjednik skuplja čete oko glavnoga grada Oranije, dočim se Burci usredotočuju sve to više napram glavnom mjestu Transvaala, naime napram Pretoriji, gdje će doći bez dvojbe do silno krvavog boja.

Franina i Jurina.

Fr. Si videl kako se more postat od M o r o t a — Mušeto?

Jur. Aj vero ja. Nedeljo je bil on kod fraji prvi konžiljer, a Mušeto peti, a petak Moro četrti, a Mušeto prvi.

Fr. Tako s konja na lovara!

Jur. Pravo mu stoji, kaj je šal s gospodom črešnje zobat.

* * *

Fr. Ća da j' prišlo va Malo Selo 2000 krun iz Zagreba.

Jur. Tršćanski abreić povida.

Fr. Kada on to zna, to su te krune Malo-selski iredentari dobili.

Jur. Ja, zač mu nebi tega Hrvati povedali.

Domaće i razne viesti.

Budućim brojem početi će izlaziti „Naša Sloga“ dva put na ćedan, i to utorkom i petkom o podne, u nadi, da će nam ostati vjerni svi dosadanji predplatnici, takodjer i oni, koji jošte neodgovoriše na naš upit.

Delegati talijanske i hrvatsko-slovenske stranke obdržavali su dne 21. marča drugu sjednicu. Sjednica trajala je od 10 sati prije podne do 1 i pol po podne. Nisu izdali nikakvoga službenoga priobćenja. Koliko doznajemo, razpravljali su danas o pojedinih točkah, koje su delegati hrvatsko-slovenske stranke predložili kao zahtjeve ili kao popuste. Razgovarali su obširno o svakoj pojedinoj točki i izložili svaki svoje nazore. Pismeno sa strane hrvatsko-slovenskih delegata predložene točke uzeli su delegati talijanske stranke, te obećali, da će jih dati u razpravu u svojem klubu, te priobćiti pismeno odgovor na pojedine točke kluba hrvatsko-slovenskih zastupnika.

Mirovni dogovori izjalovljeni! Javili smo u zadnjem broju, da su se sastali dne 20. t. mj. odaslanici većine i manjine istarskoga sabora radi mirovnih dogovara. Ti odaslanici sastaše se 21. t. mj. Na tom sastanku pobilježili su odaslanici većine želje i zahtjeve saborske manjine, jer da će o tomu klub većine razpravljati. I doista pozvao je predsjednik sabora i zemaljski kapetan g. Campitelli sve članove talijanske saborske većine za dne 26. t. mj. u Poreč na dogovor. Iz tršćanskih novina doznajemo, da se saborska većina nije niti upustila u razpravu o zahtjevih članova hrvatsko-slovenskoga kluba, već da je iste j e d n o s t a v n o i j e d n o g l a s n o odbila. Dogodilo se je dakle ono, što smo mi predvidjali i na što je morao biti pripravan svatko, koji pozna talijansku većinu na istarskom saboru. Ona neće dobre volje dati nikomu ništa, uzprkos svim zakonom i usuprot svakomu pravu.

Imenovanje. Žandarmerijski postaje-vodja u Puli, g. Josip Pečenko, imenovan je kancelistom sa sjedištem u Gorici. Srdačno čestitamo!

Diecezanske viesti iz tršćansko-koparske biskupije. Veleč. g. K a n t a I v a n, kapelan u Slumu, ide za duh. pomoćnika u Lanišće, a na njegovo mjesto dolazi veleč. g. K l u n A l b i n iz Hrušice.

Molba uredničtva. Da uzmognemo u buduće donašati koliko toliko nešto viesti i o dogodjajima u Puli, preporučamo se ovim našim prijateljima, da nas izvieste o svakoj slučajnoj novosti, koja bi vriedna objave bila, te se sluči u Puli. Isto vriedi i za dogodjaje u pokrajini. Naoseb preporučamo se gg. dopisnicima u pokrajini, da nas o svemu izvješćuju, što misle da bi moglo naš narod zanimati. Al to budi sve kratko, jezgrovito, da se nitko ne bude tužio, da mu dopis, i uz najbolju volju, ne bude tiskan onako, kako sam želi.

Radi demonstracije odpustili ga iz službe. Iz Kopra javljaju, da su tamo odpustili iz službe liečnika c. kr. kaznione, jerda bijaše njegov dečko prigodom plesa zloglasne „Lege“ odjeven u kazalištu kano strielci (bersaglieri) u talijanskoj vojsci. Na taj način moći će se sada taj nadobudni dečko kod svakog plesa predstaviti kano talijanski strielac.

Interpelacija radi tršćanskih izbora. U sjednici carevinskoga vieća od dne 15. t. mj., stavili su narodni zastupnici gg. prof. Spinčić i dr. Laginja sa drugovi interpelaciju na ministra - predsjednika, kano upravitelja ministarstva nutarnjih posala, radi predstojećih izbora u gradsko, odnosno zemaljsko zastupstvo u Trstu. Kako je poznato, podnesli su slovenski odvjetnici u Trstu preko 400 reklamacija proti izbornim listinam za predstojeće izbore u Trstu. Magistrat grada Trsta odbio jednostavno sve te reklamacije, jer da su sastavljene u jeziku, koji nije jezik grada Trsta. Taj postupak tršćanskog magistrata protivi se državnim temeljnim zakonom i statutu grada Trsta.

Slovenski odvjetnici učinili su dogovorno sa predsjedničtvom političkoga družtva „Edinost“ potrebite korake, da se zakonu i povriedjenom pravu zadovolji. Taj njihov korak urodio je očekivanim uspjehom, jer je magistrat tršćanski po nalogu namjestničtva odmah riešio sve slovenske reklamacije.

Modus vivendi u Puli? Godinu i više dana imala je naša tiskara trojezični napis na staklenoj svjetiljci pred tiskarom, bez da se je itko o nju zadjeo. Nu poslijednjih dana, kada se je počelo pisati o „Modusu vivendi“ medju Hrvato - Slovenci i Talijani u Istri, našao se nekakav kukac il junačina, koji je tu svjetiljku, odnosno napis kamenom razbio. Da se što takova u Puli dogadja, nije čudo, i radi toga ne činimo iz toga slučaja nikakovo gradivo, nego opažamo samo to, da, kada bi se puljski stanovnici u obće zanašali na revnost puljskoga redarstva, prošli bi kukavno u svakom pogledu. Od svoga ustanovljenja naša tiskara mora trpili materijalnu štetu time, što „inclita mularija“ u Puli smije i po bielome danu bacati kamenje kroz stakla u tiskaru, bez da bi ikada redarstvo posredovalo. Pritužbe ne pomažu i radi toga je umjestna želja onih stanovnika, koji žele viditi u Puli državno redarstvo.

Bilježimo i to na rovaš, dok ne stigne onaj dan, kad bude narod zahtjevao: redde rationem!

Preudaja kraljevne Štefanije. Tamo, u zatišju svjetske bure i zapare, uz cvijeće i valove mora adrijanskog, a u osvitak milmirisna proljeća, u ubavome se dvorcu „Miramaru“, dvoru blagog cara Maksa, posliednji petak preudala kraljevna Štefanija za ugarskog grofa Elemera Lonyay. Ženidbeni se čin obavio u dvorskoj kapelici u 11 sata iz jutra. Svetu nisu kano i sveti čin obavio je dvorski župnik presv. g. biskup Lovro Mayer uz sudjelovanje dvorskog kapelana č. g. dr. A. Fischer-a, tajnika tršćanskog ordinarijata č. g. Ljudevita Čikovića i župe-upravitelja iz Kontovelja č. g. Josipa Stržinar. Vjerenici kumovao je grof Coloniewski a mladoženji brat mu Gavro.

Vjenčani će par ostati nekoliko dana u Miramaru, a onda će svojim putem.

Preudajom, prestaje biti Štefanija, članom carskog dvora, te je njezina kuća razriešena a ustanovljena ona kćeri joj Jelisave. Štefaniji ostaje po rodu naslov „kraljevska visost“, što da joj nije otac, kralj Leopold, belgijski, dozvolio.

Nadina Slavjanskij u Opatiji. Dana 12. t. mj. gostovala je u Opatiji sa svojim zborom Nadina Slavjanskij. Te večeri pohrli na njezin koncert sve, što je otmenijega i odličnijega u Opatiji, kao knez Luxenburški, knez Badenski, grof Chorinsky, stari znanac u Opatiji, cielo više činovničtvo iz Voloskog, načelnik dr. Stanger i bezbroj domaćih što iz Opatije što iz Voloskoga.

Netrebam ni da napominjem pojedine točke programa, koje su znale oduševiti občinstvo; ta Nadina Slavjanskij netreba moje hvale ni preporuke. Iza treće točke bijadu joj predane dvie krasne kite cvieća, jedna od ruske kolonije sa ruskom trobojnicom, a druga sa svilenom hrvatskom trobojnicom, sa napisom: „Ruskom Slavulju“ (Nadina Slavjanskij) ovdješnji Hrvati.

Prije nego se oprostila sa občinstvom, zapjeva zbor himnu „Liepa naša domovina“ i „Naprej zastava slave“ sa ruskim tekstom. To je bio vrhunac oduševljenju.

Koncerat je bio u Etablissement F. I. Tirman, to je bivši Casino - Leseverein, kuća koju sagradiše naši politički protivnici na uztuk čitaonice „Zore“. Tko od gospode graditelja bi si bio ikad pomislio, kad se ta kuća gradila, da će ju Rusi otvoriti i u njoj zapjevati „Liepu našu domovinu“? Habent sua fata libelli.

Starica od 102 godine. Dne 17. t. mj. preminula je u selu K m e t i (novopečeni talijanski M e t t i) Luce udova Sinković u velikoj starosti od 102 godine. Ova starica poboljevala je već više godina a preko godinu dana nije mogla s postelje. Ostavlja sina Mateja od 72 godine i mnogobrojnu unučad. Vječni njoj pokoj!

Pravo njim stoji! Talijanski listovi Primorja tuže se, što je ovih dana razpisan natječaj na mjesto ravnatelja na c. k. Gimnaziji u Kopru jedino u njemačkom jeziku. Naukovni jezik jest naime na onoj gimnaziji talijanski, pa su ju našim talijančićem z a f r i g a l i prijatelji i pomoćnici Niemci tim, da su razpisali natječaj za ono mjesto samo u njemačkom jeziku.

Naši i t a l i a n i s s i m i srde se radi te bezobzirnosti njemačkih im prijatelja i zaštitnika, a mi se tomu od srca smijemo, jer naši m i l i talijanski susjedi svuda predpostavljaju hrvatskomu jeziku, njemački jezik, premda ovaj nije ni zemaljski. Netužite se dakle gospodo Latini radi toga

što Vam prijatelji i zastitnici dadu kadšto takvu moralnu čušku.

Ugarsko-hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarsko društvo. Sa 1. travnja o. g. nastupaju u društvenom plovitbenom redu sliedeće promjene: na pruzi Rieka—Krk polaziti će parobrod u jutro iz Krka u 5 a ne više u 6 sati; na pruzi Rieka—Opatija zadnji parobrod polaziti će iz Rieke u 7 a iz Opatije u 8 sati na večer; na pruzi Rieka—Lovran parobrod će polaziti jutro iz Ike u 6 sati 30 časa; na povratku o podne iz Lovrana pristajati će u Iku; polazak iz Rieke u 10 prije podne i 2 sata 30 časa poslie podne, ostaje nepromienjen; na djelatne dane polaziti će parobrod u 6 sati na večer iz Lovrana u Opatiju, iz Opatije natrag ići će u 6 sati 45 časova, pristati će u Lovran i poći će onda u Iku, gdje ostaje preko noći.

Kotarska gospodarska zadruga u Buzetu, je u svojem kotaru počela raditi oko ustrojenja postaja za strieljanje proti uci. Dne 11. tek. mjeseca je držala sastanak u Štrpedu a 18. i 19. tek. mj. u sv. Martinu i sv. Ivanu, da ljude pouči o dosadanjih uspjesih pucanja. U sv. Martinu su onoga dana pucali topovi g. Josipa Knavsa, župe-upravitelja iz Topolovca, koji je, u koliko je nama poznato, prvi počeo u Istri pucati i može se pohvaliti, da je lani već samim tim topom obranio svoju župu od tuče.

Na sastanku u Štrpedu su se kmeti složili, da će ustrojiti svoje družtvo za pucanje po pravilih, što će jih zadruga sastaviti.

Sutradan 12. tek. mj. bila je sjednica občinskoga zastupstva i na predstavku kotarske zadruge, ne samo, da se je občinsko zastupstvo prikljućilo zaključkom njezine glavne skupštine o ukinuću klauzule za uvoz talijanskoga vina i o ustrojenju gospodarske škole, nego je zaključilo jednoglasno namet od 30% na zemljarinu za pokriće troška za postaje pucanja. Taj će namet tjerati občina sama i samo u onih poreznih občinah, gdje bude pučanstvo ustrojenjem družtva za pucanje pokazalo želju, da ga se tako obrani od najvećeg i najstrašnijeg bića.

Kako druge gospodarske zadruge, primila je i buzetska K 200 pripomoći od zem. gospodarskoga vieća za pouk u cieplenju amerikanskih loza. Ivan Klarić Antonov, gojenac škole u Grmu, je poučavao po dva dana u Buzetu, u Sovinjaku, u Roču i u Draguću. U prvih triu mjestih je došlo svega 65 mladića na pouk, a u Draguću — nitko, jer da oni neće pouke od Hrvata i jer će oni plaćati, da pokraj njih poslje njima jednog posebnog učitelja. Tko će sloga trpiti? Dragućani. A tko je tomu kriv? Znaju oni najbolje!

Ivan Klarić je od svakoga učenika uzeo sobom po pet ciepova i te je gosp. prof. Hugues, na prolazku po Buzetu, klasificirao. Može se biti sa uspjehom posve zadovoljni, jer je od 65 bilo klasificirano 8 sa odlično, 12 sa pohvalno, 7 sa zadovoljno i 13 sa dovoljno, a ostalih 25 sa nedovoljno. Najbolje će zadruga obdariti ili nožem ili klešći. Druge će godine biti ako Bog da, broj učenika još veći, a broj nedovoljnih jos manji.

Iz Podgrada pišu nam 18. t. mj. Recenica, koja se širi po našoj občini nakon imenovanja novoga sudbenoga dostavljača, i koja smjera izravno na to, da prikrati naše občinsko glavarstvo upravo sada pred bližajućimi se izbori na ugledu, potvrdjuje naše mnienje, da si nastoji naš g. sudac Paulin steći slavu poznatoga Zoila Borri-a.

Uvjereni smo, da prevelika popustljivost raznih osoba, koje su redomice došle u neugodne odnošaje sa g. sudcem, kao primjerice naša občinska glavarstva itd., nebijaše na pravom mjestu. Sada izbijaju na svjetlo posljedice. Radi toga pozivljemo u prvom redu glavarstvo občine Podgrad, da iztražuje izvor spomenutoj recenici, te da se pokaže i tuj odlučnim, kao što bijaše prijašnjih godina u mnogih slučajevih.

Poštanski odnosaji na Voloskom. Lovranski „pikaroba" zadjeo se u večernjem izdanju tršćanskog „Židovčeta" od 13. t. mj. o poštanski ured u Voloskom i njegovu upraviteljicu. To nedonošče otca „Kukume" tuži se, što su bile povraćene nekoje dopisnice stigle ovamo iz Lovrana, sa kažnjivo izazivnim sadržajem, te radi toga napada na ovdješnju upraviteljicu pošte i brzojava tobože, da je — jer Slovenka — iz narodne mržnje povratila nekoje dopisnice odprematelju. — Ponajprije možemo zajamčiti, da je to zlobna izmišljotina, nu kad bi i to bila istina, nije se dogodilo ništa drugo, nego što odredjuju odnosni službovni propisi. Sadanja upraviteljica pošte i brzojava u Voloskom, nalazi se ovdje već skoro 20 godina, pa nije nikada dala nikomu povoda ni najmanjoj pritužbi, dok se eto nije dignuo lovranski pikaroba, da u svojem kretinskom neznanju na nju napada. — Isti mažikarta tvrdi u ovom dopisu sasma lažno, da ovdješnji poštarski ured sliči više kakovoj konobi nego li uredu. Naravski, da bi taj ured bolje služio kad bi bio udobniji, nu urednost i skladnost u istom i čistoća, daleko nadmašuje one u nekojim državnim uredima. Pikaroba može slobodno kritizovati ured svoga prijatelja u Lovranu, koji je izpod svake kritike, nu nek se ne zadjeva ovamo, jer ima dosti smrada i gamadi kod kuće.

U ostalom savjetujemo mu, neka radje kod kuće lieči svoje gnjile kosti, kad već drugog posla nema a nek nas pusti u miru, jer bi mu inače moglo drugčije poći, nego mu je 25. febrara došlo. On bi valjda htio, da budu po cieloj Istri poštenjaci sami zgoljni Talijani, pa da se onda otvaranju na poštama listovi sve do šestnaest. Nu hvala Bogu još nije Istra tako nizko pala.

Na ovom njestu obraćamo se po stoti put na c. kr. ravnateljstvo pošta i brz ojava u Trstu molbom, da već jednom promieni poštanski pečat u Voloskom, te da u isti umetne i hrvatski napis. Pošto u ovoj občini nema niti jednoga urodjenoga Talijana; skrajna je nepravda, što je poštanski žig samo talijanski, te se tako omalovažuje i zapostavlja hrvatski jezik i hrvatsko ime našega gradića.

Abiit Catilina. Slavni je rimski govornik Cicero ovako započeo svoj govor, kad je u senatu priobćio, da je buntovnik i razbojnik Catalina utekao iz grada Rima: Abiit, erupit, evasit, excessit! Ode, velimo i mi, tragom bez obzira, zloglasni Krstić iz Kastavšćine. — Nakon petgodišnjeg izdajničkog rada u ovom kotaru, morao se iz istoga seliti; jer mu posvema odmaklo tlo. — Zavedeni narod otvorio oči, pa se posvema odvratio od svojih zavodnika i pijavica. Šta je našim narodnim protivnikom koristio silan novac, što su ga u ovom kotaru za protunarodnu agitaciju potrošili? Što je hasnila Krstiću moćna zaštita, što ju je sa strane oblasti uživao kod vršenja svoga protunarodnoga rada? Sav novac, sve protekcije, sve agitacije nisu bile kadre, da u boljem i poštenom dielu našega naroda u Voloskom kotaru, navlastito u Kastavšćini, unište i izkorjene narodni sviest. Hrvatski je narod u ovom kotaru iz ove kušnje i borbe izašao ojačan, te će tim uspješnije moći boriti se proti neprijateljem hrvatskog naroda, kad bi još jednom pokušali sreću u Kastavšćini. Tako se eto za sada izjalovile paklenske nakane naših neprijatelja, da puk kastavski razdvoje i potjeraju u talijanski tor, a misija, Krstićeva i njegovih protektora u Voloskom i Trstu, može se smatrati definitivno faliranom. — Naši narodnjaci pak neka nezaborave nauke, što su ju za Krstićevog pašovanja dobili. — Kao konac Krstićeve tragi-komedije možemo navesti još i to, da se je dne 6. t. mj. pred ovim sudom vršila kaznena razprava proti Krstiću radi prestupka prevare, te je na toj razpravi Krstić bio odsudjen radi prevare na mjesec dana zatvora.

Bolestnička blagajna na Voloskom. Dne 18. t. mj. preuzeli su naši ljudi upravu kotarske bolestničke blagajne. Taj dan konstituirala se nova uprava, izabrana još 28. prosinca 1899. Predsjednikom bijaše izabran g. dr. J. Poščić a njegovim zamjenikom g. Viktor Tomičić. Preporučamo novoj upravi, da bude savjestno vršila svoje dužnosti i da bude bolestnička blagajna odgovarala svojoj svrsi.

Občinski izbori u Umagu. Prošloga ćedna obavili se občinski izbori u Umagu. Borile su se tamo dvie talijanske stranke. Agitacija bijaše s obiju strana vrlo žestoka tako, da je n. pr. u III. tjelu od 900 birača pristupilo k izboru preko 600 njih. Pošto je i u toj občini većina našega puka u poreznih občinah, poslužise se talijanska gospoda iz gradića Umaga tim siromašnim i zapuštenim pukom. Umažka su naime gospoda po starom istarsko-talijanskom običaju kupovala glasove puka za novac, hranu i pićaću. Bivša gospodujuća stranka znala je bolje agitirati te je i slavila pobjedu u svih trih tjelih. Dok se naš puk i u onoj občini neosviesti, voditi će ga umažka gospoda i nadalje za nos te će im služiti za to, da ga jednom svake treće godine najedu i napiju.

Žigice „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru. Pošto je već započela prodaja ovih žigica, to se ovim toplo preporučuje svim rodoljubom, da pokrenu što življu agitaciju za ovo podužeće, koje će u velike doprinositi, da se jača i hrabri naša hrvaska stvar u Istri. Ako svi svojski prionemo oko unapriedjenja ovog liepog, koristnog i patriotičkog podhvata, tada ćemo družbi nakloniti jedan neprocienjivi izvor za pomoć i podporu. Treba dakle, da mjerodavni faktori upozoruju naš narod na te žigice i njihovu plemenitu svrhu, te da mu kupovinu istih što življe stavljaju na srce. G. g. svećenici, učitelji, obć. činovnici i u obće svi oni činbenici, koji dolaze u dodir s narodom, steći će velikih zasluga za hrvatsku stvar u Istri, ako živo nastanu oko promicanja ovoga podhvata. Skladište družbenih žigica nalazi se u prokušanih rukah jednoga od najrevnijih pobornika hrvatstva gosp. Milana Gremera, ulica Gizela na Rieci; za Banovinu je u Zagrebu kod tvrdke Hinka Mayera i dr., za Istru i Dalmaciju kod tvrdke Lazzar i Hecht u Trstu! Ele Bog a duša vam braćo od Velebita, pa do željeznih vrata! —

Štrajkovanje u Krapanu. Od nekoliko dana natrag, u rudokopu kamenog ugljena u Krapanu kraj Labina, štrajkuju rudari. Traže povišenje dnevnice, koja je doista tamo vrlo niska i umanjenje broja sati radnje. Jučer su započeli dogovori sa rudarskim savjetnikom i poglavicam štrajkujućih radnika, glede zahtjeva ovih posljednjih.

Magjarski list o Opatiji. U jednoj magjarskoj novini izašao je pred nekoliko dana članak, u kojem na najnužniji i najlažniji način piše o Opatiji, da je zamazana i mečišta. Da je to istina i da se čitatelji uvjere, nek pročitaju i prosude sliedeće: Prošle godine uzeše sobu dva Magjara u Hotelu-Centralu, komu je bio gospodar E. Poinstingl. Do par dana dodju k njima u istu sobu stanovati još trojica a dan kasnije još dvojica, tako, da u jednoj maloj sobici spavaše 7 ćeljadi, što muškog što ženskog spola. Kad je bilo vrieme da se plati gospodaru račun od 19. for. i nešto novčića, moji ti Magjari odoše netragom, te gazda ih je jedva ulovio na parobrodu putem redara, kad su bili pripravni pobjeći u Madjarsku. K tomu ne treba komentara i mora se zaključiti, da takova blata nikad ne fali.

Prvi srebrni novac od pet kruna na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Čim je stupio u promet novi srebrni novac od pet kruna, staviše slovenski listovi predlog, neka bi svatko, koji može, darovao prvih pet srebrnih kruna družbi sv. Cirila i Metoda u Ljubljani. Ovaj predlog stavljamo i mi na srce našim rodoljubom te ih pozivljemo, da bi svi oni, kojim to sredstva dopuštaju, žrtvovali prvi srebrni komad od pet kruna družbi sv. Cirila i Metoda za Istru.

Na djelo Hrvatice i Hrvati za svetu našu družbu, kojoj je zadaća osloboditi hiljade i hiljade naše djece iz robstva tmine i neznanja.

Izvješće o glavnoj skupštini „Gospodarske zadruge" u Kastvu donieti ćemo po mogućnosti u cielosti u budućem broju.

Družtvene viesti.

Braćo Sokoli! Pozivate se na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u nedelju dne 1. travnja t. g. u 2 sata poslie podne u družtvenim prostorijam u Puli.

Odbor.

Muška podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, imati će dne 1. aprila t. g. u 7½ sati na večer u prostorijam „Zore", glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Ovjerovljenje zadnjeg zapisnika. 3. Izviešće odbora. 4. Izbor novog odbora. 5. Izbor 2 revisora i 3 poslanika. 6. Slučajni predlozi.

Odbor.

Bicikllističko družtvo „Liburnija" držati će u nedelju dne 1. aprila 1900. u 8½ sati na večer u prostorijam „Zore" glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Ovjerovljenje zadnjeg zapisnika. 3. Izviešće odbora. 4. Izbor novog odbora. 5. Ini predlozi.

Odbor.

Listnica uredničtva i uprave.

G. dopisniku iz Pazina: Iz pouzdana izvora doznajemo, da su na putu uredjenja ona pitanja, i da je bolje pričekati riešitbu. Zdravo!

Influenca.

Pošto se i ove zime influenca prilično širila, a i sada svud naokolo lovi mah, to smatramo za shodno, da iznesemo pred naše čitatelje kratak naputak o lječenju iste po Adolfu Berlichingenu, kako ga donaša bečki katolički list.

Influenca ili hunjavica (Febris catarrhalis epidemica) jest epidemička i pogibeljna kataralna groznica, koja se pokazuje nervoznom obnemoglošću osobito u nogama, čvrstom glavobolju, upalom na nosu, prsima i želudcu, težkim i dubokim kašljem, koji dolazi navlastito iz dolnjeg diela dušnika. Sdružena je s proljevom, bezteènostju, groznicom, bezsanicom, a osobito kod dugo se oporavljajućih, sa velikim gubitkom sila i težkim oporavkom, kod slabića pako i kod odmakših u dobi, sa pogibeljnom boleśću na srcu, bubrezima i plućima. Kod prvih slučajeva ove bolesti pred devet godina, većina liečnika nije znala dati nikakova savjeta. Jedva se tada i pomišljalo na kakvu obćenitu pogibelj. Nu kad je u mnogih slučajevih bolest presla u upalu pluća, u plućni i trbušni tifus, dapače i u istu koleru, tad je nastao velik strah.

Ja sam tada obitavao, tako pripovieda pomenuti Berlichingen, u jednom malom starom dvoru kod Salcburga i dobro se spominjem, kako je k meni dolazilo svakog jutra 30 do 40 bolestnih radnika i seljaka, više puta sa promuklim glasom i u najvećoj groznici. Trebalo je takodjer i meni praviti pokuse sa ovom boleśću. Nu imao sam sreću i božji blagoslov, jer od 800 tadanjih mojih bolestnika, nije niti jedan umro, te ih je većina poslje osam dana bila podpuno oporavljena i — čemu se mora osobito čuditi — mnogi se čutili poslje bolesti kroz uporabu raznih trava bolje, zdravije i jače nego su bili prije.

Prije nego li prikažem moj poseban način lječenja ove bolesti, hoću, da nešto rečem o uzroku iste, jer mi je navlastito to dalo namisao, da influencu drugčije liečim nego li većina liečnika. Čitaoci će se možda još sjećati, da je tada nadošao famozni i gadni antipyrin, koga su gospoda lječnici kao sveobće ozdravljujuće sredstvo držali i preporučivali, dok nisu time bezbroj ljudi za cieli život upropastili i usmrtili. Jedva tada upoznali su svoju veliku pogrieśku. Ja nisam antipyrina nikada rabio, niti ga danas rabim.

32·10, u ime darova unišlo je K 24·40, od kojih je priposlao veleč. g. Josip Vrbka, župe-upravitelj u Lanišću K 11, dočim su gg. Ošo Ante, Raspolić Petar, Dinko Flego darovali po K 1, Antun Flego, Vranić Ivan, Červar Šime, Licul Gašo, Pikulić Petar po K 2, a g. Ante Hrvatin h 40. Novac poslan bje ravnateljstvu družbe.

Na koncu se moramo zahvaliti svim Buzećanom, koji su nas taj dan svojim posjetom uzradovali, na čelu njim velevriedni g. Ante Flego u Buzetu. — Talijanaške podrepnice morale su i tom prigodom pružiti dokaz o svojoj djedovskoj kulturi barbarskim činom. G. Ante Flego bijaše najme, idući na skupštinu, pustio svoga konja kod g. Šestana u Draguću. Vraćajuć se sa skupštine u Dragué, nadje svoga konja s odrezanim repom. Za njegove odsutnosti bijahu najme talijanski prodanci, izdajice svoga roda i jezika, posjekli njegovomu konju rep. Ele divnog li talijanskog junačtva, gdje se osvećuju na nedužnom živinčetu!

Zaključujemo ove redke, izrazujuć vruću želju, da novo ustrojena podružnica u Draguću—Grimaldi liepo napreduje, da bude od nje družba a tako i hrvatski narod u Istri imao kakovu korist.

Politički pregled.

U Puli, dne 28. marča 1900.

Austro-Ugarska. Glavni dio javnoga djelovanja u ovoj poli monarhije usredotočen je ovaj par u zemaljskih saborih. Većina tih sabora započela je dne 26. t. mj. svoje zasjedanje. Medju ove spadaju i sabori kranjski, štajerski, koruški i dalmatinski. Sabori Goričke i Istre sazvati će se mjeseca aprila, istotako valjda i sabor tršćanski nakon svršenih izbora.

Novine pišu, da je bio gorički kardinal Missia kod cara i kralja u audienciji, koja se dovodi u savez sa sazovom goričkog sabora. Tamo su naime u saboru razpolovljeni glasovi, te ima za sebe ona stranka većinu, kojoj se pridruži knez nadbiskup.

U tršćanskom saboru ostati će oni odnošaji, koji su u njemu i do sada vladali. Prepirati će se zastupnici dvaju talijanskih stranaka, koji će inače uviek biti pripravni, da demonstriraju vladi i da navaljuju na Slovence.

U koruškom i štajerskom saboru dogadja se braći Slovencem kano i našim zastupnikom na istarskom saboru. Tamo oholi i tvrdokorni Niemac, ovdje lukavi i nasilni Talijan.

U dalmatinskom i kranjskom saboru neima onih narodnostnih oprieka kakve nalazimo u prije spomenutih saborih. U Ljubljani biti će kreševa izmedju slovenskih liberalaca i klerikalaca, dočim će se u Zadru hvatati u koštac narodnjaci i pravaši. U Ljubljani uživati će od te borbe izmedju braće, Niemci, dočim će si u Zadru od veselja trti ruke Talijani ili Talijanaši.

Česko-njemački pregovori jesu za neko vrieme prekinuli, nu isti će se nastaviti za vrieme zasjedanja českoga sabora. Obzirom na te dogovore važna je izjava Njeg. Velič. cara i kralja, koji je u subotu kod dvorskoga objeda kazao prvaku moravskih Čeha dr. Začeku, da će doći laglje i prije do sporazumka izmedju Čeha i Njemaca u Českoj nego li u Moravskoj.

Bečki listovi javljaju, da će ministarstvo predložiti promjenjeni izborni red za Beč caru na potvrdu. Bečki židovi i lažiliberalci dižu radi toga u svojih listovih i na skupštinam silnu prašinu.

Crna Gora. Službeni list crnogorske vlade „Glas Crnogorca“ donaša okružnicu mitropolite Mitrofana, kojom se uredjuje plaća crnogorskomu svećenstvu. Odaslanik ruskog ministarstva financija, koji je na Cetinju proučavao crnogorske financije, vratio se je u Petrograd odlikovan konturskim krstom Danilova reda. Opet se pronose glasovi, da će knez Nikola krenuti do mala u Petrograd.

Srbija. Iz Biograda javljaju, da su tamo vrlo uznemireni i zabrinuti radi ruskog upliva, koji danomice sve to više raste u Sofiji i na Cetinju. Srbski vladini krugovi nalaže se sa susjednom kneževinom bugarskom u vrlo hladnih a sa Crnom gorom u neprijateljskih odnošajih. Tako je nedavno srbski zastupnik na Cetinju zapustio svoje mjesto i ne vraća se više tamo.

Bugarska. Knez Ferdinand namjerava poduzeti put u Rusiju, jer da se tamo kani zaručiti. On je naime udovac, te bi se imao na novo vjenčati sa velikom kneginjom Marijom Vladimirovnom, kćerju velikoga kneza Vladimira Aleksandrovića.

Rat u južnoj Africi. Sa ratišta neima ni prošloga ćedna osobitih viestih. Englezki glavni zapovjednik skuplja čete oko glavnoga grada Oranije, dočim se Burci usredotočuju sve to više napram glavnom mjestu Transvaala, naime napram Pretoriji, gdje će doći bez dvojbe do silno krvavog boja.

Franina i Jurina.

Fr. Si videl kako se more postat od Morota — Mušeto?

Jur. Aj vero ja. Nedeljo je bil on kod fraji prvi konžiljer, a Mušeto peti, a petak Moro četrti, a Mušeto prvi.

Fr. Tako s konja na tovara!

Jur. Pravo mu stoji, kaj je šal s gospodom črešnje zobat.

* * *

Fr. Ča da j' prišlo va Malo Selo 2000 krun iz Zagreba.

Jur. Tršćanski abreić povida.

Fr. Kada on to zna, to su te krune Malo-selski iredentari dobili.

Jur. Ja, zač mu nebi tega Hrvati povedali.

Domaće i razne viesti.

Budućim brojem početi će izlaziti „Naša Sloga“ dva put na čedan, i to utorkom i petkom o podne, u nadi, da će nam ostati vjerni svi dosadanji predplatnici, takodjer i oni, koji jošte nes odgovoriše na naš upit.

Delegati talijanske i hrvatsko-slovenske stranke obdržavali su dne 21. marča drugu sjednicu. Sjednica trajala je od 10 sati prije podne do 1 i pol po podne. Nisu izdali nikakvoga službenoga priobćenja. Koliko doznajemo, razpravljali su danas o pojedinih točka, koje su delegati hrvatsko-slovenske stranke predložili kao zahtjeve ili kao popuste. Razgovarali su obširno o svakoj pojedinoj točki i izložili svaki svoje nazore. Pismeno sa strane hrvatsko-slovenskih delegata predložene točke uzeli su delegati talijanske stranke, te obećali, da će jih dati u razpravu u svojem klubu, te priobćiti pismeno odgovor na pojedine točke kluba hrvatsko-slovenskih zastupnika.

Mirovni dogovori prekinuti! Javili smo u zadnjem broju, da su se sastali dne 20. t. mj. odaslanici većine i manjine istarskoga sabora radi mirovnih dogovara. Ti odaslanici sastaše se 21. t. mj. Na tom sastanku pobilježili su odaslanici većine želje i zahtjeve saborske manjine, jer da će o tomu klub većine razpravljati. I doista pozvao je predsjednik sabora i zemaljski kapetan g. Campitelli sve članove talijanske saborske većine za dne 26. t. mj. u Poreč na dogovor. Iz tršćanskih novina doznajemo, da se saborska većina nije niti upustila u razpravu o zahtjevih članova hrvatsko-slovenskoga kluba, već da je iste jednostavno i jednoglasno odbila.

Dogodilo se je dakle ono, što smo mi predvidjali i na što je morao biti pripravan svatko, koji pozna talijansku većinu na istarskom saboru. Ona neće dobre volje dati nikomu nišla, uzprkos svim zakonom i usuprot svakomu pravu.

Imenovanje. Žandarmerijski postajevodja u Puli, g. Josip Pečenko, imenovan je kancelistom sa sjedištem u Gorici. Srdačno čestitamo!

Diecezanske viesti iz tršćansko-koparske biskupije. Veleč. g. Kanta Ivan, kapelan u Slumu, ide za duh. pomoćnika u Lanišće, a na njegovo mjesto dolazi veleč. g. Klun Albin iz Hrušice.

Molba uredničtva. Da uzmognemo u buduće donašati koliko toliko nešto viesti i o dogodjajima u Puli, preporučamo se ovim našim prijateljima, da nas izvieste o svakoj slučajnoj novosti, koja bi vriedna objave bila, te se sluči u Puli. Isto vriedi i za dogodjaje u pokrajini. Naoseb preporučamo se gg. dopisnicima u pokrajini, da nas o svemu izvještuju, što misle da bi moglo naš narod zanimati. Al to budi sve kratko, jezgrovito, da se nitko ne bude tužio, da mu dopis, i uz najbolju volju, ne bude tiskan onako, kako sam želi.

Radi demonstracije odpustili ga iz službe. Iz Kopra javljaju, da su tamo odpustili iz službe liečnika c. kr. kaznione, jerda bijaše njegov dečko prigodom plesa zloglasne „Lege“ odjeven u kazalištu kano strielci (bersaglieri) u talijanskoj vojsci. Na taj način moći će se sada taj nadobudni dečko kod svakog plesa predstaviti kano talijanski strielac.

Interpelacija radi tršćanskih izbora. U sjednici carevinskoga vieća od dne 15. t. mj., stavili su narodni zastupnici gg. prof. Spinčić i dr. Laginja sa drugovi interpelaciju na ministra - predsjednika, kano upravitelja ministarstva nutarnjih posala; radi predstojećih izbora u gradsko, odnosno zemaljsko zastupstvo u Trstu. Kako je poznato, podnesli su slovenski odvjetnici u Trstu preko 400 reklamacija proti izbornim listinam za predstojeće izbore u Trstu. Magistrat grada Trsta odbio jednostavno sve te reklamacije, jer da su sastavljene u jeziku, koji nije jezik grada Trsta. Taj postupak tršćanskog magistrata protivi se državnim temeljnim zakonom i štatutu grada Trsta.

Slovenski odvjetnici učinili su dogovorno sa predsjedničtvom političkoga družtva „Edinost“ potrebite korake, da se zakonu i povriedjenom pravu zadovolji. Taj njihov korak urodio je očekivanim uspjehom, jer je magistrat tršćanski po nalogu namjestničtva odmah riešio sve slovenske reklamacije.

Modus vivendi u Puli? Godinu i više dana imala je naša tiskara trojezični napis na staklenoj svjetiljci pred tiskarom, bez da se je itko o nju zadjeo. Nu posliednjih dana, kada se je počelo pisati o „Modusu vivendi“ medju Hrvato-Slovenci i Talijani u Istri, našao se nekakav kukac il junačina, koji je tu svjetiljku, odnosno napis kamenom razbio. Da se što takova u Puli dogadja, nije čudo, i radi toga ne činimo iz toga slučaja nikakovo gradivo, nego opažamo samo to, da, kada bi se puljski stanovnici u obće zanašali na revnost puljskoga redarstva, prošli bi kukavno u svakom pogledu. Od svoga ustanovljenja naša tiskara mora trpiti materijalnu štetu time, što „inclita mularija“ u Puli smije i po bielome danu bacati kamenje kroz stakla u tiskaru, bez da bi ikada redarstvo posredovalo. Pritužbe ne pomažu i radi toga je umjestna želja onih stanovnika, koji žele viditi u Puli državno redarstvo.

Bilježimo i to na rovaš, dok ne stigne onaj dan, kad bude narod zahtjevao; redde rationem!

Preudaja kraljevne Štefanije. Tamo, u zatišju svjetske bure i zapare, uz cvijeće i valove mora adrijanskog, a u osvitak milmirisna proljeća, u ubavome se dvorcu „Miramaru“, dvoru blagog cara Maksa, posliednji petak preudala kraljevna Štefanija za ugarskog grofa Elemera Lonyay. Ženidbeni se čin obavio u dvorskoj kapelici u 11 sata iz jutra. Svetu misu kano i sveti čin obavio je dvorski župnik presv. g. biskup Lovro Mayer uz sudjelovanje dvorskog kapelana č. g. dr. A. Fischer-a, tajnika tršćanskog ordinarijata č. g. Ljudevita Čikovića i župe-upravitelja iz Kontovelja č. g. Josipa Stržinar. Vjerenici kumovao je grof Coloniewski a mladoženji brat mu Gavro.

Vjenčani će par ostati nekoliko dana u Miramaru, a onda će svojim putem.

Preudajom, prestaje biti Štefanija, članom carskog dvora, te je njezina kuća razriešena a ustanovljena ona kćeri joj Jelisave. Štefaniji ostaje po rodu naslov „kraljevska visost“, što da joj nije otac, kralj Leopold, belgijski, dozvolio.

Nadina Slavjanskij u Opatiji. Dana 12. t. mj. gostovala je u Opatiji sa svojim zborom Nadina Slavjanskij. Te večeri pohrli na njezin koncert sve, što je otmenijega i odličnijega u Opatiji, kao knez Luxenburški, knez Badenski, grof Chorinsky, stari znanac u Opatiji, cielo više činovničtvo iz Voloskog, načelnik dr. Stanger i bezbroj domaćih što iz Opatije što iz Voloskoga.

Netrebam ni da napominjem pojedine točke programa, koje su znale oduševiti obćinstvo; ta Nadina Slavjanskij netreba moje hvale ni preporuke. Iza treće točke bijadu joj predane dvie krasne kite cvieća, jedna od ruske kolonije, sa ruskom trobojnicom, a druga sa svilenom hrvatskom trobojnicom, sa napisom: „Ruskom Slavulju“ (Nadina Slavjanskij) ovdješnji Hrvati.

Prije nego se oprostila sa občinstvom, zapjeva zbor himnu „Liepa naša domovina“ i „Naprej zastava slave“ sa ruskim tekstom. To je bio vrhunac oduševljenju.

Koncerat je bio u Etablissement F. I. Tirman, to je bivši Casino-Leseverein, kuća koju sagradiše naši politički protivnici na uztuk čitaonice „Zore“. Tko od gospode graditelja bi si bio ikad pomislio, kad se ta kuća gradila, da će ju Rusi otvoriti i u njoj zapjevati „Liepu našu domovinu“? Habent sua fata libelli.

Starica od 102 godine. Dne 17. t. mj. preminula je u selu Kmeti (novopečeni talijanski Metti) Luce udova Sinković u velikoj starosti od 102 godine. Ova starica poboljevala je već više godina a preko godinu dana nije mogla s postelje. Ostavlja sina Mateja od 72 godine i mnogobrojnu unučad. Vječni njoj pokoj!

Pravo njim stoji! Talijanski listovi Primorja tuže se, što je ovih dana razpisan natječaj na mjesto ravnatelja na c. k. Gimnaziji u Kopru jedino u njemačkom jeziku. Naukovni jezik jest naime na onoj gimnaziji talijanski, pa su ju našim talijančićem zafrigali prijatelji i pomoćnici Niemci tim, da su razpisali natječaj za ono mjesto samo u njemačkom jeziku.

Naši italianissimi srde se radi te bezobzirnosti njemačkih im prijatelja i zaštitnika, a mi se tomu od srca smijemo, jer naši mili talijanski susjedi svuda predpostavljaju hrvatskomu jeziku, njemački jezik, premda ovaj nije ni zemaljski. Netužite se dakle gospodo Latini radi toga

što Vam prijatelji i zastitnici dadu kadšto kakvu moralnu čušku.

Ugarsko-hrvatsko dioničko parobrodarsko družtvo. Sa 1. travnja o. g. nastupaju u družtvenom plovitbenom redu sliedeće promjene: na pruzi Rieka—Krk polaziti će parobrod u jutro iz Krka u 5 a ne više u 6 sati; na pruzi Rieka—Opatija zadnji parobrod polaziti će iz Rieke u 7 a iz Opatije u 8 sati na večer; na pruzi Rieka—Lovran parobrod će polaziti jutro iz Ike u 6 sati 30 časa; na povratku o podne iz Lovrana pristajati će u Iku; polazak iz Rieke u 10 prije podne i 2 sata 30 časa poslie podne, ostaje nepromienjen; na djelatne dane polaziti će parobrod u 6 sati na večer iz Lovrana u Opatiju, iz Opatije natrag ići će u 6 sati 45 časova, pristiti će u Lovran i poći će onda u Iku, gdje ostaje preko noći.

Kotarska gospodarska zadruga u Buzetu, je u svojem kotaru počela raditi oko ustrojenja postaja za strieljanje proti tuči. Dne 11. tek. mjeseca je držala sastanak u Štrpedu a 18. i 19. tek. mj. u sv. Martinu i sv. Ivanu, da ljude pouči o dosadanjih uspjesih pucanja. U sv. Martinu su onoga dana pucali topovi g. Josipa Knavsa, župe-upravitelja iz Topolovca, koji je, u koliko je nama poznato, prvi počeo u Istri pucati i može se pohvaliti, da je lani već samim tim topom obranio svoju župu od tuče.

Na sastanku u Štrpedu su se kmeti složili, da će ustrojiti svoje družtvo za pucanje po pravilih, što će jih zadruga sastaviti.

Sutradan 12. tek. mj. bila je sjednica občinskoga zastupstva i na predstavku kotarske zadruge, ne samo, da se je občinsko zastupstvo priključilo zaključkom njezine glavne skupštine o ukinuću klauzule za uvoz talijanskoga vina i o ustrojenju gospodarske škole, nego je zaključilo jednoglasno namet od 30% na zemljarinu za pokriće troška za postaje pucanja. Taj će namet tjerati občina sama i samo u onih poreznih občinah, gdje bude pučanstvo ustrojenjem družtva za pucanje pokazalo želju, da ga se tako obrani od najvećega i najstrašnijeg bića.

Kako druge gospodarske zadruge, primila je i buzetska K 200 pripomoći od zem. gospodarskoga vieća za pouk u ciepljenju amerikanskih loza. Ivan Klarić Antonov, gojenac škole u Grinu, je poučavao po dva dana u Buzetu, u Sovinjaku, u Roču i u Draguću. U prvih trih mjestih je došla svega 65 mladića na pouk, a u Draguću — nitko, jer da oni neće pouke od Hrvata i jer će oni pitati, da pokrajina poslje njima jednog posebnog učitelja. Tko će stoga trpiti? Dragućani. A tko je tomu kriv? Zinaju oni najbolje!

Ivan Klarić je od svakoga učenika uzeo sobom po pet ciepova i te je gosp. prof. Hugues, na prolazku po Buzetu, klasificirao. Može se biti sa uspjehom posve zadovoljni, jer je od 65 bilo klasificirano 8 sa odlično, 12 sa pohvalno, 7 sa zadovoljno i 13 sa dovoljno, a ostalih 25 sa nedovoljno. Najbolje će zadruga obdariti ili nožem ili klesći. Druge će godine biti ako Bog da, broj učenika još veći, a broj nedovoljnih još manji.

Iz Podgrada pišu nam 18. t. mj. Rečenica, koja se širi po našoj občini nakon imenovanja novoga sudbenoga dostavljača, i koja smjera izravno na to, da prikrati naše občinsko glavarstvo upravo sada pred bližajućimi se izbori na ugledu, potvrdjuje naše mnienje, da si nastoji naš g. sudac Paulin steći slavu poznatoga Zoila Borri-a.

Uvjereni smo, da prevelika popustljivost raznih osoba, koje su redomice došle u neugodne odnošaje sa g. sudcem, kao primjerice naša občinska glavarstva itd., nebijaše na pravom mjestu. Sada izbijaju na svjetlo posliedice. Radi toga pozivljemo u prvom redu glavarstvo občine Podgrad, da iztražuje izvor spomenutoj rečenici, te da se pokaže i tuj odlučnim, kao što bijaše prijašnjih godina u mnogih slučajevih.

Poštanski odnosaji na Voloskom. Lovranski „pikaroba“ zadjeo se u večernjem izdanju tršćanskog Židovčeta od 13. t. mj. o poštanski ured u Voloskom i njegovu upraviteljicu. To nedonošče otca „Kukume“ tuži se, što su bile povraćene nekoje dopisnice stigle ovamo iz Lovrana, sa kažnjivo izazivnim sadržajem, te radi toga napada na ovdješnju upraviteljicu pošte i brzojava tobože, da je — jer Slovenka — iz narodne mržnje povratila nekoje dopisnice odprematelju. — Ponajprije možemo zajamčiti, da je to zlobna izmišljotina, nu kad bi i to bila istina, nije se dogodilo ništa drugo, nego što odredjuju odnosni službovni propisi. Sadanja upraviteljica pošte i brzojava u Voloskom, nalazi se ovdje već skoro 20 godina, pa nije nikada dala nikomu povoda ni najmanjoj pritužbi, dok se eto nije digнuo lovranski pikaroba, da u svojem kretinskom neznanju na nju napada. — Isti mažikarta tvrdi u ovom dopisu sasma lažno, da ovdješnji poštarski ured sliči više kakovoj konobi nego li uredu. Naravski, da bi taj ured bolje služio kad bi bio udobniji, nu urednost i skladnost u istom i čistoća, daleko nadmašuje one u nekojim državnim uredima. Pikaroba može slobodno kritizovati ured svoga prijatelja u Lovranu, koji je izpod svake kritike, nu nek se ne zadjeva ovamo, jer ima dosti smrada i gamadi kod kuće.

U ostalom savjetujemo mu, neka radje kod kuće lieči svoje gnjile kosti, kad već drugog posla nema a nek nas pusti u miru, jer bi mu inače moglo drugčije poći, nego mu je 25. febrara poslo. On bi valjda htio, da budu po cieloj Istri poštenještri sami zgoljni Talijani, pa da se onda otvarnju na poštama listovi sve u šestnaest. Nu hvala Bogu još nije Istra tako nizko pala.

Na ovom mjestu obraćamo se po stoti put na c. kr. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu molboni, da već jednom promieni poštanski pečat u Voloskom, te da u isti umetne i hrvatski napis. Pošto u ovoj občini nema niti jednoga urodjenoga Talijana; skrajna je nepravda, što je poštanski žig samo talijanski, te se tako omalovažuje i zapostavlja hrvatski jezik i hrvatsko ime našega gradića.

Ablit Catilina. Slavni je rimski govornik Cicero ovako započeo svoj govor, kad je u senatu priobćio, da je buntovnik i razbojnik Catalina utekao iz grada Rima: „Abiit, erupit, evasit excessit!“ Ode, velimo i mi, tragom bez obzira, zloglasni Krstić iz Kastavšćine. — Nakon petgodišnjeg izdajničkog rada u ovom kotaru, morao se iz istoga seliti, jer mu posvema odmaklo tlo. — Zavedeni narod otvorio oči, pa se posvema odvratio od svojih zavodnika i pijavica. Sta je našim narodnim protivnikom koristio silan novac, što su ga u ovom kotaru za protunarodnu agitaciju potrošili? Što je hasnila Krstiću moćna zaštita, što ju je sa strane oblasti uživao kod vršenju svoga protunarodnoga rada? Sav novac, sve protekcije, sve agitacije nisu bile kadre, da u boljem i poštenom dielu našega naroda u Voloskom kotaru, navlastito u Kastavšćini, unište i izkorjene narodnu svjest. Hrvatski je narod u ovom kotaru iz ove kušnje i borbe izašao ojačan, te će tim uspješnije moći boriti se proti neprijateljem hrvatskog naroda, kad bi još jednom pokušali sreću u Kastavšćini. Tako se eto za sada izjalovile paklenske nakane naših neprijatelja, da puk kastavski razdvoje i potjeraju u talijanski tor, a misija Krstićeva i njegovih protektora u Voloskom i Trstu, može se smatrati definitivno faliranom. — Naši narodnjaci pak neka nezaboravе nauke, što su ju za Krstićevog paševanja dobili. — Kao konac Krstićeve tragi-komedije možemo navesti još i to, da se je dne 6. t. mj. pred ovim sudom vršila kaznena razprava proti Krstiću radi prestupka prevare, te je na toj razpravi Krstić bio odsudjen radi prevare na mjesec dana zatvora.

Bolestnička blagajna na Voloskom. Dne 18. t. mj. preuzeli su naši ljudi upravu kotarske bolestničke blagajne. Taj dan konstituirala se nova uprava, izabrana još 28. prosinca 1899. Predsjednikom bijaše izabran g. dr. J. Poščić a njegovim zamjenikom g. Viktor Tomičić. Preporučamo novoj upravi, da bude savjestno vršila svoje dužnosti i da bude bolestnička blagajna odgovarala svojoj svrsi.

Občinski izbori u Umagu. Prošloga ćedna obavili se občinski izbori u Umagu. Borile su se tamo dvie talijanske stranke. Agitacija bijaše s obiju strana vrlo žestoka tako, da je n. pr. u III. tjelu od 900 birača pristupilo k izboru preko 600 njih. Pošto je i u toj občini većina našega puka u poreznih občinah, poslužiše se talijanska gospoda iz gradića Umaga tim siromašnim i zapuštenim pukom. Umaška su naime gospoda po starom istarsko-talijanskom običaju kupovala glasove puka za novac, hranu i pjaću. Bivša gospodujuća stranka znala je bolje agitirati te je i slavila pobjedu u svih trih tjelih. Dok se naš puk i u onoj občini neosviesti, voditi će ga umaška gospoda i nadalje za nos te će im služiti za to, da ga jednom svake treće godine najedu i napiju.

Žigice „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru. Pošto je već započela prodaja ovih žigica, to se ovim toplo preporučuje svim rodoljubom, da pokrenu što življu agitaciju za ovo poduzeće, koje će u velike doprinositi, da se jača i hrabri naša hrvatska stvar u Istri. Ako svi svojski prionemo oko unapriedjenja ovog liepog, koristnog i patriotičkog podhvata, tada ćemo družbi nakloniti jedan neprocienjivi izvor za pomoć i podporu. Treba dakle, da mjerodavni faktori upozoruju naš narod na te žigice i njihovu plemenitu svrhu, te da mu kupovinu iste što življe stavljaju na srce. G. g. svećenici, učitelji, obć. činovnici i u obće svi oni činbenici, koji dolaze u dodir sa narodom, steći će velikih zasluga za hrvatsku stvar u Istri, ako živo nastanu oko promicanja ovoga podhvata. Skladište družbenih žigica nalazi se u Prokušanih rukah jednoga od najrevnijih pobornika hrvatstva gosp. Milana Gremera, ulica Gizela na Rieci; za Banovinu je u Zagrebu kod tvrdke Hinka Mayera i dr., za Istru i Dalmaciju kod tvrdke Lazzar i Hecht u Trstu! Ele Bog a duša vam braćo od Velebita, pa do željeznih vrata! —

Strajkovanje u Krapanu. Od nekoliko dana natrag, u rudokopu kamenog ugljа u Krapanu kraj Labina, strajkuju rudari. Traže povišenje dnevnice, koja je doista tamo vrlo niska i umanjenje broja sati radnje. Jučer su započeli dogovori sa rudarskim savjetnikom i poglavicam strajkujućih radnika, glede zahtjeva ovih posljednjih.

Magjarski list o Opatiji. U jednoj magjarskoj novini izašao je pred nekoliko dana članak, u kojem na najružniji i najtamniji način piše o Opatiji, da je zamazana i nečista. Da je to istina i da se čitatelji uvjere, nek pročitaju i prosude sliedeće: Prošle godine uzeše sobu dva Magjara u Hotelu-Centralu, komu je bio gospodar E. Poinstingl. Do par dana dodju k njima u istu sobu stanovati još trojica a dan kasnije još dvojica, tako, da u jednoj maloj sobici spavaše 7 čeljadi, što muškog što ženskog spola. Kad je bilo vrieme da se plati gospodaru račun od 19. for. i nešto novčića: moji ti Magjari odoše netragom, te gazda ih je jedva ulovio na parobrodu putem redara, kad su bili pripravni pobjeći u Madjarsku. K tomu ne treba komentara i mora se zaključiti, da takova blata nikad ne fali.

Prvi srebrni novac od pet kruna na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Čim je stupio u promet novi srebrni novac od pet kruna, staviše slovenski listovi predlog, neka bi svatko, koji može, darovao prvih pet srebrnih kruna družbi sv. Cirila i Metoda u Ljubljani. Ovaj predlog stavljamo i mi na srce našim rodoljubom te ih pozivljemo, da bi svi oni, kojim to sredstva dopuštaju, žrtvovali prvi srebrni komad od pet kruna družbi sv. Cirila i Metoda za Istru.

Na djelo Hrvatice i Hrvati za svetu našu družbu, kojoj je zadaća osloboditi tiljade i tiljade naše djece iz robstva tmine i neznanja.

Izvješće o glavnoj skupštini „Gospodarske zadruge“ u Kastvu donieti ćemo po mogućnosti u cielosti u budućem broju.

Družtvene viesti.

Braćo Sokoli! Pozivate se na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u nedelju dne 1. travnja t. g. u 2 sata poslie podne u družtvenim prostorijam u Puli.

Odbor.

Muška podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, imati će dne 1. aprila t. g. u 7½ sati na večer u prostorijam „Zore“, glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Ovjerovljenje zadnjeg zapisnika. 3. Izvješće odbora. 4. Izbor novog odbora. 5. Izbor 2 revisora i 3 poslanika. 6. Slucajni predlozi. Odbor.

Bieiklističko družtvo „Liburnija“ držati će u nedelju dne 1. aprila 1900. u 8½ sati na večer u prostorijam „Zore“ glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Ovjerovljenje zadnjeg zapisnika. 3. Izvješće odbora. 4. Izbor novog odbora. 5. Ini predlozi. Odbor.

Listnica uredničtva i uprave.

G. dopisniku iz Pazina: Iz pouzdana izvora doznajemo, da su na putu uredjenja ona pitanja, i da je bolje pričekati riešitbu. Zdravo!

Influenca.

Pošto se i ove zime influenca prilično širila, a i sada svud naokolo lovi mah, to smatramo za shodno, da iznesemo pred naše čitatelje kratak naputak o lječenju iste po Adolfu Berlichingenu, kako ga donaša bečki katolički list.

Influenca ili hunjavica (Febris catarrhalis epidemica) jest epidemička i pogibeljna kataralna groznica, koja se pokazuje nervoznom obnemoglošću osobito u nogama, čvrstom glavobolju, upalom na nosu, prsima i želudcu, težkim i dubokim kašljem, koji dolazi navlastito iz dolnjeg diela dušnika. Sdružena je s proljevom, bezćešću, groznicom, bezsanicom, a osobito kod dugo se oporavljajućih, sa velikim gubitkom sila i težkim oporavkom, kod slabića pako i kod odmaklih u dobi, sa pogibeljnom boleću na sreu, bubrezima i plućima. Kod prvih slučajeva ove bolesti pred devet godina, većina lječnika nije znala dati nikakova savjeta. Jedva se tada i pomišljalo na kakvu obćenitu pogibelj. Nu kad je u mnogih slučajevih bolest prešla u upalu pluća, u plućni i trbušni tifus, dapače i u istu koleru, tad je nastao velik strah.

Ja sam tada obitavao, tako pripovieda pomenuti Berlichingen, u jednom malom starom dvoru kod Salcburga i dobro se spominjem, kako je k meni dolazilo svakog jutra 30 do 40 bolestnih radnika i seljaka, više puta sa promuklim glasom i u najvećoj groznici. Trebalo je takodjer i meni praviti pokuse sa ovom boleću. Nu imao sam sreću i božji blagoslov, jer od 800 tadanjih mojih bolestnika, nije niti jedan umro, te ih je većina poslje osam dana bila podpuno oporavljena i — čemu se mora osobito čuditi — mnogi se čutili poslje bolesti kroz uporabu raznih trava bolje, zdravije i jače nego su bili prije.

Prije nego li prikažem moj posebni način lječenja ove bolesti, hoću, da nešto rečem o uzroku iste, jer mi je navlastito to dalo naimiso, da influencu drugčije liečim nego li većina lječnika. Čitaoci će se možda još sjećati, da je tada nadošao famozni i gadni antipyrin, koga su gospoda lječnici kao sveobće ozdravljujuće sredstvo držali i preporučivali, dok nisu time bezbroj ljudi za cieli život upropastili i usmrtili. Jedva tada upoznali su svoju veliku pogrieška. Ja nisam antipyrina nikada rabio, niti ga danas rabim.

Kad sam tada tražio uzroke influenci, upalo mi osobito u oči, da ona sa tada vladajućim iztočnjakom sa iztoka dolazi, a po zapadu se širi. U iztočnih zemljah dakle moralo se tražiti izvor bolesti. I zbilja, kroz europejske konzule došla je tada iz Kine viest, da je tamo „Žuta rieka“ iz svog korita izašla i da je na stotine kineskih sela poplavila, pri čem su sve životinje i bezbroj ljudi poginulo. Kad je pak poplava popustila, sagnjililo je po poljima na sunčanoj pripeci na hiljade životinjskih i ljudskih tjelesa. Iztočni vjetar doneso je dižuće se smrdljive pare na zapad; mi smo iste udisali i tako dobismo influencu. Dakle, zaključio sam, to je — **groznica malaria**.

Sad mi je bilo jasno, koja sredstva da upotrebim, ja sam je odmah pronašo i ova me nisu — to mogu otvoreno kazati — još nikada i u nijednom slučaju prevarila.

Proti influenci može se čuvati, ako se za vrieme epidemije služi sa mojim želudačnim likerom ili sa mojim **Krv-čišćećim** čajem, što se u maloj količini dnevno pije. (Adresa dotičnog liečnika jest: Frh. Adolf von Berlichingen, Beč, III. Uugargasse 63).

Ako se uza sve to — što se više puta neda zapriečiti, — oboli od takovih otrovnih para, te se ćuti nepovoljno i grozničavo, tad nek se odmah legne u postelju. U postelji proći će bolest trikrat prije, stalnije i lakše, nego ako se toga uzteže, krevajuć kao da nije ništa.

Prvo što treba učiniti jest: opere se cielo tielo spužvom ili platnenom krpom namočenom u vodi i octu.

Noge se obavije u platno namočeno u ovoj smjesi, ozgor ovoga se metne debelu flanelu, te se legne u postelju, pokriv se do vrata.

Ovim preći će se u pot i doskora oćutit će se veliku polakšicu.

Čim mokro platno na nogama osuši, opet ga se umoči u vodu i ocat, te se ponovi oviták.

Neće li da nastupi pot, tad se može i pranje cielog tiela u vodi i octu više puta ponoviti.

Kao ljekariju, nek se čini u ljekarni pripraviti sliedeći homöopatički recept:

Rec.	Tinct.	Aconiti napelli	0·5	Gr
„	„	Belladonnae	0·5	„
„	„	Bryoniae	0·5	„
„	„	Nux vom.	0·5	„
„	„	Hydrath. canad.	0·5	„
„	„	Ipecac.	0·5	„
„	„	Rhus toxic.	0·5	„
„	„	Veratri albi	0·5	„
„	„	Pulsatillae	0·5	„
„	„	Hyosciami nigri	0·5	„
„	„	Arnicae	0·5	„
„	„	Laurocerasi	0·3	„
„	„	Opii	0·3	„
„	„	Phosphori acid. dilut.	0·5	„
„	„	Chinae reg.	0·5	„
„	„	Senegac	0·5	„
„	„	Conii macul	0·3	„
„	„	Eucalypti globul	1·0	„
„	„	Jodi	0·5	„
„	„	Aqua destillata misc.	500	„

Od ove ljekarije nek se uzimlje svaku uru po jednu punu žlicu, djeca svaku uru jednu žličicu za kavu.

Ove pol litre ljekarije bit će dosta do ozdravljenja; u potrebi može se istu ponoviti.

Ako bi se ljekarnik ustručavao ovu posve neškodljivu ljekariju pripraviti, to nek se obrati na mene. Ja sam takodjer pripravan poslati trave, tako da se može za sebe, a i za druge ljekariju sam pripraviti.

Kao pilo nek se bolestniku daje limonadu ili sok od jagoda (malina). Kao hrana za vrieme bolesti nek služi samo juha od mesa, toplo mljeko i dvopek; u oporavljivanju pako čvrsta mesna jela i nešto dobrog vina.

Ja u obće želim, da čitaoce mine to zlo. Ali — ja se bojim — influenca pohodit će i nas. Ovaj put dolazi od jugozapada i to me čini mnogo misliti.

Preveo I. M.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich, Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	*kg* po K	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	„ „	3·—
Svieće i duplire II	„ „	2·40
Tamjan lacrima I	„ „	2·40
„ „ II	„ „	2·—
„ granis	„ „	1·20
Povošteno platno za oltare	*m* „	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

Jernej Kopač, svečar u Gorici.

Oglas.

Preporučamo se slavnomu občinstvu za slikanje soba i zgrada, kavana, gostiona, kazališta i crkava bilo jednostavno ili raskošno, te svakovrstno slikanje na ruku okolica itd.

Slikaju na ulje vrata i prozore jednostavno ili imitacijom drva, čela na zgradama, kupalištne sobe, ograde, Reclame svake vrsti, napise na staklu, željezu, drvu i platnu sa najukusnijim pismenima; bojadišu i pozlaćuju crkvene kipove, sve sa cienama tako niskim, da se ne boje nikakve utakmice.

Slične radnje preuzimljemo i za pokrajinu.

Na zahtjev izradjujemo i nacrte za radnje i držimo bogati i birani zbornik uzoraka za tapetovanje.

Sa osobitim počitanjem

Vinko Despalatović i Franjo Opatić
slikari.
Pula, Via Medolino br. 27.

Br. 199.

Oglas natječaja.

U smislu zemaljskoga zdravstvenoga zakona od 18. marča 1874. otvara se ovim natječaj na mjesto

občinskoga liečnika u Žminju.

Za ovo liječničko mjesto ustanovljena je godišnja plaća od 2000 K iz občinske blagajne, izplativa u mjesečnih predplatnih obrocih.

Liečnik će biti dužan liečiti bezplatno siromašne bolestnike, i držati domaću ljekarnicu, te kao zdravstveni organ občine u smislu gori rečenoga zakona, morati će voditi občinsko zdravstveno uredovanje.

Za pohode bolestnih siromaha izvan Žminja i za druga osobita občinska poslanstva, nadoknadjivati će mu občina putne troškove.

Službena pogodba biti će sklopljena za tri godine a zatim će ostajati valjanom samo od godine do godine sve dotle, dok se jedna ili druga stranka neodreče tri mjeseca napried. Molbe obložene diplomom sveobćega liečničtva i sviedočbama dokazujućim poznavanje hrvatskoga i talijanskoga jezika, stališa, austrijsko državljanstvo i drugimi eventualnimi dokaznicam, imaju biti podnešene podpisanomu do dana 15. aprila t. g.

Občinsko glavarstvo.

Žminj, 11. marča 1900.

Glavar:

Bančić.

Podgradska posojilnica in hranilnica,
registrovana zadruga z neomejenim poroštvom.

Št. 39.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

Podgradske posojilnice in hranilnice,

registrovane zadruge z neomejenim poroštvom,

ki bode

v Podgradu

dne 5. aprila 1900. ob 2½ uri popoludne

v zadružni pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo starešinstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje letnega računa.
4. Določitev nagrad, odškodnin in daril v smislu § 20. zadružnih pravil.
5. Izvolitev starešinstva, nadzorstva in razsodništva.
6. Eventuelni predlogi.

Podgrad, dne 16. marča 1900.

Starešinstvo.

Opazka: Ako bi ob določeni uri ne bil zastopan v smislu § 49. zadružnih pravil zakoniti broj zadružnikov, obdržaval se bode občni zbor z istim dnevnim redom, isti dan ob 3. uri popoludne, kateri sme brezpogojno sklepati.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli, u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevu u žilah, boli u kukovih i križicah, kostnom pogiacu, probadanju, svakovrstnim na rebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči katarh, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško dizanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni želiezoviti sirup, djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krivljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačane švedske kaplje ili švedska životna tinktura. (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom oćiščuje krvulaštenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, podbuhlost, težinja ili mučnina, žgaravica, napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grizenje u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si pridržat tjelesnu snagu i zapriečit i samo bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i bolje mlieka, konji postaju živiji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crieva, za otvaranje, proti zabeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostnoj boli, sprženim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaši 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube čuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razširikaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija, (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam, perućini i osopotinam, 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno crvenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost, bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena večem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva, i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčistih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, ujedice, crvene mrlje, pjege, opeka kora i. t. d. Usljed svoga kemičkog sastava, te se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi sjep naravni sjaj. Ciena boci 1 f. 75.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov stjenica i žohara za stienice i žohare. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kirurške sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

Broj 14. U Puli, dne 3. aprila 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. K 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru.

U dobar čas!

Kroz punih trideset godina, što izlazi naš list, ovo je drugi put, da uvadjamo neku promjenu u izdavanju istoga.

Od svoga postanka, t. j. od godine 1870. pak sve do početka godine 1884. izlazila je „Naša Sloga" svakih 15 dana ili dva puta mjesečno. Od g. 1884. amo izlazi ona redovito svakog čedna ili 4 puta mjesečno.

S početka, malena i skromna, zadovoljavala je prve čitatelje-seljake, kojim bijaše posvećena i radi kojih bijaše oživotvorena. Kano što je školskoj dječici prve godine „Početnica" primjereno štivo, da ga uzmognu razumiti i probaviti, tako je „Naša Sloga", izlazeć prvih 14 godina dva puta mjesečno, odgovarala skromnim zahtjevom, te duševnim i tjelesnim probitkom njezinih glavnih čitatelja. Tečajem vremena rastli su ti zahtjevi, razvijale se i bistrile sposobnosti i množile se svakojake potrebe onih, koji su tražili i očekivali poduke i podpore od našega lista. Njim je trebalo obsežnijeg znanja, temeljitije upute, snažnije duševne hrane i okriepe. Nije dakle čudo, što su „Našu Slogu" pozdravili njezini mnogobrojni čitatelji početkom god. 1884. kano čednik najiskrenijim oduševljenjem. Tim bo bijaše izpunjena davna želja njezinih utemeljitelja, zaštitnika i čitatelja.

Prošlo je opet dugih 16. godina, što dolazi „Naša Sloga" njezinim čitateljem u posjete svakoga čedna jednom. U tom nizu godina pojavljivali se redovito glasovi, da nam treba pokročiti opet za korak napried, jer da to zahtjeva duh vremena, da to traže potrebe i koristi puka. Mnoge i mnoge od čitatelja nije više zadovoljavao naš list kao čednik. Ovim se je htjelo češćeg i obilatijeg narodnog štiva.

Prvaci puka, koji se neogluše ni jednoj opravdanoj želji naroda — u koliko to od njih odvisi — razbijali si dugo glavu, kako bi se i tomu zahtjevu čitatelja „Naše Sloge" što prije i što laglje zadovoljilo.

Nabavom „Narodne tiskare" u Puli, te osobito ukinutjem novinarskog biljega, bijaše omogućeno našim prvakom, da pokrenu češće izdavanje našega lista.

Mjeseca febrara t. g. sastaše se u Puli vlastnici nove tiskare, te odlučiše pozvati dosadašnje predplatnike „Naše Sloge", neka se izjave, da li su za to, da se naš list tiska dva puta na čedan. U broju 8. od dne 22. febrara razložismo našu nakanu u članku pod naslovom „Još jedna Naša Sloga". Osim toga priložismo onomu broju dopisnice, koje su nam imali vratiti sa odgovorom svi oni, koji žele, da se tiska naš list dva puta na čedan. Jestnih odgovora stiglo nam je toliko, da se smatramo opunovlašćeni provesti u život zaključak narodnih predstavnika.

I tako eto danas stupamo prvi put pred naše čitatelje s novom promjenom. Od danas unapried izlaziti će božjom pomoći i podporom naših čitatelja „Naša Sloga" dva puta na čedan, t. j. svakog utorka i svakog petka.

Osim neznatne promjene u predplati, koju smo povisili samo za dvie krune, nemienjamo na listu ništa. Starim i prokušanim programom upravljati ćemo našim javnim životom. Kano do sada, tako ćemo i od sada braniti i zagovarati narodne koristi i potrebe odlučno i bezobzirno, svuda i pred svakim. U tom pogledu nećemo paziti ni na prijatelja ni na protivnika. Tko nam bude stojao na putu k oživotvorenju naših težnja, narodnih svetinja i ideja, toga ćemo nastojati bez obzirno s toga puta maknuti.

Od naših prijatelja i istomišljenika očekujemo, da će nas i u buduće riečju i činom obilno podupirati. Naše dosadašnje dopisnike molimo, da nam ostanu i nadalje verni pomoćnici. K ovim neka se pridruže svi oni, koji žele napredak našega lista i naše svete stvari.

Konačno pozivljeno naše predplatnike, da nas i unapried točnom i obilatom predplatom podupriti izvole. Mi neimamo ni zaštitnika, ni mogućnika. Mi se oslanjamo jedino na naše predplatnike. Bez njihove pomoći nemožemo napried. Komu leži na srcu spas i sloboda naroda, taj će nas pogotovo činom i riečju podupriti.

Eto, mi učinismo sa naše strane, što nam bijaše moguće, oprtiv na sebe novo, težko breme. Svi naši jednomišljenici, svi pravi prijatelji istarskih Hrvata, kojim je namienjen u prvom redu ovaj listić, dužni su podupriti naše nastojanje.

Oni će bez dvojbe to i učiniti, jer njim nemože biti ravnodušna sudbina naša. Oni se doista vesele i ovomu skromnomu napredku našega lista, te ga stalno pozdravljaju s nami zajedno sa iskrenim: u dobar čas!

Interpelacija

zastupnika Spinčića, dr. Laginje i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra-predsjednika i voditelja ministarstva nutarnjih poslova — glede porabe jezika sa strane c. kr. oblasti u Primorju.

Radi jezika, kojega rabe političke i druge c. kr. oblasti u Primorju u občenju sa tamošnjimi hrvatskimi i slovenskimi strankami, bilo je već često pritužba takodjer u zastupničkoj kući.

Nehoteć sizati predaleko natrag, pripominje se, da su obojica prvopodpisanih u XV. zasjedanju zastupničke kuće carevinskoga vieća — nadovezujuć na interpelaciju prvopodpisanih zastupnika od 30. marča 1898., na odgovor njegove preuzvišenosti tadanjega ministra-predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih poslova od 21. aprila 1898., i na jednu drugu prvopodpisanoga od 6. maja 1898. — upravili dne 4. oktobra jednu, dne 18. oktobra 1898. tri interpelacije na njegovu preuzvišenost tadanjega ministra-predsjednika i upravitelja nutarnjih poslova, i na jednu njih dne 9. decembra 1898. odgovor dobili.

Odnosna interpelacija tiče se doista samo jednoga slučaja: ali u odgovoru na nju, ističe se ministerijalna odluka od 29. septembra 1898. br. 6682/N. M. upravljena na c. kr. namjestnika, kojom bio je c.

Podlistak.

Žestoko piće — otrov ljudima.

Napisao *grof Lav Nikolajević Tolstoj.*

S ruskoga preveo Armin Koričić.

„I nikakav pak sl. ga ne može dva gospodara služiti; jer ili će na jednoga mrziti a drugoga ljubiti, ili će jednome voljeti a za drugoga ne marili. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu".

Sv. Luka, XVI., 13.

— Silne prostorije najbolje zemlje, koja bi mogla da hrani milijune obitelji, što stenju danas u biedi i nevolji, upotriebljuju se dan danas za uzgoj duhana, vinove loze, heljde a osobito za slad i korun (krumpir), koji su svi proizvodi opredieljeni za pravljenje alkoholnih (žestokih) pića: vina, piva, rakije (vutke). Milijuni radnika, koji bi mogli da proizvode nuždne predmete, zaokupljeni su proizvadjanjem toga pića. Proračunalo se, da proizvodnja vutke, pive izcrpljuje u Englezkoj deseti dio radnika.

A šta su posljedice proizvadjanja i užitka vina, rakije, pive?

Stara jedna priča povieda nam ovo: Monak neki ulanačio je jednoć s djavlom okladu, da će mu prepriečiti, te neće moći doći u njegovu ćeliju; uspije li djavlu unići, to se monak obvezuje, da će učiniti sve ono, što bi mu djavao zapovjedio.

Djavao se preobrazi (pretvori) u ranjena gavrana, pojavi se poklapljenih, krvarećih krila na vratima ćelije, poskakivao amo tamo i jadovao. Monaku se gavran smili i unese ga u svoju ćeliju. Djavo, koj je na taj način dobio okladu, predloži monaku tri zločina, da ih po volji bira: umorstvo, brakolomstvo i pijanstvo. Monak odabere pijanstvo — misleći, kad se opije, da će time sam sebi nahuditi. Al kad se napio, izgubi pamet, ode u selo, te se — zaveden u napast nekom ženom, ogriješi o brakolomstvo; za tim se je htio braniti protiv supruga te žene, koj ga bijaše zatekao i nanj navalio, a tako braneći se — ubije čovjeka. To su evo po priči posljedice pijanstva...

A takve su eto posljedice i u zbilji, u životu. Riedko se zbudne, da bi tat ili ubojica u trieznom stanju krao i ubijao. Statistike sudova dokazuju, da se devet desetina zločina počinja u pijanstvu.

Najbolji dokaz tome, da se većina zločina čini u pijanstvu, pruža nam činjenica, da u onim nekolikim državam meričkim, gdje je uživanje alkohola bezuvjetno zabranjeno, gotovo i nema zločina; nema tuj ni kradnje, ni umorstva, a — tamnice su prazne. To je dakle prva posljedica uživanja žestokih pića.

Druga je posljedica štetni upliv tih pića na čovječje zdravlje.

Ako se i ne osvrćemo na one posebne boljetice, kojima su redovno pijanice zaraženi — boljetice one strašne, koje mnogim ljudem donose smrt; — opazilo se je, da oni, što piju, pa boluju na kojoj običnoj bolesti, mnogo teže ozdrave, tako, te osiguravateljna družtva daju više na život ljudi, koji žestokih pića ne uživaju, nego na život onih, što ih uživaju. To je druga posljedica uživanja alkoholnih pića.

Treća i najužasnija je posljedica: potamni razum i sviest.

Ljudi bivaju uslied užitka alkohola surovijimi, bedastijimi i srditijimi.

— A kakove nam koristi donaša užitak takovih pića?

— Nikakove.

Branitelji rakije, vina, piva tvrdili su isprvice, da ta pića podavaju zdravlja i snage, da griju i vesele...

Danas je pak lažnost te tvrdnje nepobitno dokazana.

Ova pića ne jačaju zdravlja, jer su otrovna, a užitak takvog otrova ne može biti drugčiji, no škodljiv.

Činjenica, da vino ne podaje snage, izpostavila se više no jedared time, da se stalo tekom mjeseci i godina prispodabljati rad onog a što pije, s radom radnika, koj ne pije — a obojica su bila iste i jednake radne snage: pa je posljedak bio vazda na strani trieznoga, koji je uviek izradio i više i bolje, od onoga pilca. Pa i u pjesačkim četama (u vojsci), koje dobivaju vutke, imade uviek više njih slabih, onemoglih i onakvih, koji zaostaju, nego kod onih, koje ne dobivaju vutke, u obće nikakovih žestokih pića. Nadalje je dokazano, da vutka ne grije trajno; da toplina, što ju ona daje, nije dugašna (trajna), da čovjek iza onoga trenutka uzrajanosti još više trpi od zime i da pilac uviek teže može da snosi trajnu zimu, nego trieznik (triezan čovjek). Ruski mužici (seljaci), koji zimi umiru od zime, podlieguju joj s toga, što se — tobož — zagrievaju vutkom.

Što se tiče veselosti, koju da podaje vino: to je dan danas gotovo i suvišno kazati, da to nije prava, zdrava veselost.

Svako znade, kakova je ta veselost pijanice: dovoljno je samo promatrati, što se dogadja u krčmah, gostionah u gradovih, te na sajmovim, proštenjim u selim...

Ovakove veselice svršavaju vazda epilogom (zaglavkom): kojekakve uvriede, tučnjave, ozlede, svakovrstni zločini i poniženje čovječjega dostojanstva... *(Slieđi konac.)*

kr. namjestnik upućen, da naredi shodna, **„da se u budućе izbjegne djelotvorno svakoj temeljitoj pritužbi obzirom na porabu hrvatskoga odnosno slovenskoga jezika u službenom općenju, i da se naročito drži bezuvjetno načela, po kojem imadu oblasti sa notorno hrvatskimi ili slovenskimi strankami i občinami općiti u hrvatskom ili slovenskom jeziku“.** U istom odgovoru ističe se i jedna druga ministerijalna odluka, od 5. novembra 1898. br. 8372/N. M., **kojom je naloženo upravnim oblastim, da se imadu najstrože držati direktiva, koje njim bijahu prije toga dane obzirom na porabu jezika.**

Usupor prije spomenutoga odgovora njegove preuzvišenosti gospodina ministra-predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih poslova od 21. aprila 1898., u kojem se veli, **„da se u Istri i u obće u cielom području podvrženom namjestničtvu u Trstu, političke oblasti drže čvrsto načela, da se svaki podnesak riesava u onom jeziku u kojem je sastavljen“** — tvrdnja, koju se je bezbrojnimi primjeri u svih spomenutih interpelacijah, imenito u onoj 6. maja 1898., prikazalo neistinitom, i činjenicam neodgovarajućom —; i usupor obim navedenim ministerijalnim odlukam, ima još uviek odnosnih pritužba, da, ima političkih kotarskih oblasti, koje sa hrvatskimi strankami u obće ne rabe hrvatskoga jezika.

Eto samo njekoliko primjera iz najnovijega doba:

Velečastni župni ured u Topoloveu dobio je na svoj izravni podnesak na c. kr. ministarstvo nutarnjih poslova, sastavljen u hrvatskom jeziku, odgovor u njemačkom jeziku sa strane c. kr. kotarskoga glavarstva u Poreču.

Občina Kastav, čisto hrvatska občina, koja se u občenju uviek hrvatskim jezikom služi, bila je pozvana sa naledjicom c. kr. kotarskoga glavarstva na Voloskom od 28. febrara 1900. br. 3161, da odgovori na njemački sastavljenu i c. kr. kotarskomu glavarstvu na Voloskom upravljenu odluku c. kr. namjestničtva od 24. febrara 1900. br. 3871/IX., što je jednako njemačkomu dopisu c. kr. kotarskoga glavarstva, i čim bi c. kr. kotarsko glavarstvo u ovom, kako ovo i druga u drugih slučajevih, prošuljati htjelo, da neodgovori kako je dužno u jeziku stranke.

Na njemačko-talijanskoj tiskovini upravio je c. kr. porezni ured u Krku danom 12. febrara 1900. br. 1209/1899. poziv u talijanskom jeziku na upravu crkve u Baški, to će reći na stranku, koja se notorno služi izključivo hrvatskim jezikom, u mjesto i občinu, koja je čisto hrvatska, i u poreznom kotaru, kojega velika većina poreznika su Hrvati.

Od c. kr. poreznoga ureda u Sežani, koji ureduje za čisto slovenski porezni kotar, dobio je poznati slovenski porezovnik u notorno slovenskom mjestu Občina, dopis br. 65. sa čisto talijanskom adresom.

C. kr. kotarski sud u Motovunu upravio je danom 15. febrara 1900. ad Praes. 21/2100 okružnicu na voditelje matica u dotičnom sudbenom kotaru, prem je taj kraj napučen najvećma Hrvati, i prem su voditelji matica većinom Hrvati ili takovi koji hrvatski jezik poznaju i rabiti moraju.

Na temelju toga, i obzirom na to, da nit najbolje upute i direktive ništa nepomažu, ako se nepostupa proti onim, koji se nedrže uputa utemeljenih u zakonih, dozvoljavaju si podpisani postaviti njegovoj preuzvišenosti gospodinu ministru-predsjedniku i upravitelju nutarnjih poslova sliedeći upit:

„Je li vaša preuzvišenost sklona — obzirom na prava što jih imadu državljani na temelju temeljnih državnih zakona, i obzirom na obće navedene odluke njegove preuzvišenosti gospodina ministra-predsjednika i upravitelja ministarstva nutarnjih poslova od 29. septembra odnosno 5. novembra 1898. — dati ovdje navedene slučajeve izpitati, i po pravu i zakonu postupati proti dotičnim kao i proti ostalim državnim činovnikom, koji nisu do sada po svojoj dužnosti radili ili koji nebudu u buduće radili“?

Beč, 15. marča 1900.

Spinčić, dr. Laginja, Borčić, dr. Ferjančić, Biankini, dr. Gregorec, Vuković, Pogačnik, dr. Stojan, dr. Trumbić, dr. Krek, Perić, dr. Klaić, Berks, Žičkar, dr. Žitnik, Vencajz, Povše, dr. Gregorčić, Barwinski, Karatnicki, Vachnianyn.

Franina i Jurina.

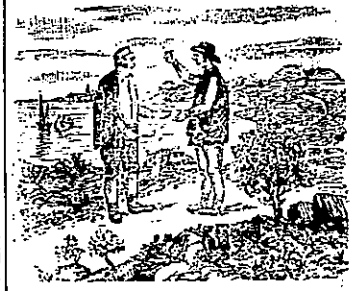

Fr. Deju, da ćemo od sada pamet soliti prodancem, šarenjakom, mačjem, podrepnicam i sven neprijateljen našega roda i zajika dva puta na čedan.

Jur. Bog daj sreću!

Fr. Ma te morat malo niže va mošnju posegnut svi pravi naši prijatelji.

Jur. Po ten ćemo ih poznat i sudit.

DOPISI.

Livade, dne 10. marča 1900. U prošlom broju donesosmo kratku viest o izboru načelnika u Oprtlju, a sad pustamo da govori naš dopisnik. — Prošloga petka obavio se je u Oprtlju izbor načelnika. Poslije dviju godina eto iza kako su se obavili izbori, sastaje se občinsko zastupstvo da bira načelnika. No to još nije sve. Izbor tog zastupstva bio je od namjestničtva uništen, a evo sada bira načelnika, te ono što je bilo pred dvie godine protuzakonito proglašeno, sada je zakonito. No — valja i ovu progutati, i čekati da dodje vrieme obračuna! Naša stranka nema u ovom zastupstvu nijednog svog čovjeka, u koga bi imala povjerenje, jer neki Ivan Oršić, koji je i savjetnik u tom zastupstvu, izgubio je povjerenje naše stranke, premda on uvjerava, da je naš dušom i tielom. On bi htjeo sjediti na dva stolca, a to se nam ne svidja. Pak u obće, najbolju svjedočbu mu je dala sama talijanaška stranka, koja ga je izabrala za zastupnika i za savjetnika, česa nebi bila učinila, da je Oršić uz našu narodnu stranku.

Načelnikom je izabran neki Antonaz Fortunato, po domaću „Radić“. — Čovjek je to, za to i sposoban, ali goropadan i veliki neprijatelj našem čovjeku, kao u obće svaki Oprtljan. On se već tridesetgodina bori u redovima svoje stranke, a tekar sada mu je teškom mukom pošlo za rukom, da ga izaberu načelnikom. Govore, da je obećao, da će biti pravedan, i da će gledati za svih jednako i za dobro obćine, no to ćemo kasnije vidjeti.

Sada imade 30 zastupnika u zastupstvu. — Izmedju tih ima do 18 kmetova, koji govore kod kuće naš jezik a drže se sa talijanskom strankom. Nije li to žalostno! No mi se tvrdo nadamo, da će se već budućih izbora mnogo od tih pridružiti našoj stranci. Vriedno je, da sviet znade, kako je neki Anton Zoltich Moro, koji je i na svoje ime dao učiniti utok na vrhovno sudište u Beču proti uništenju izbora — ostao dugim nosom. On je već sanjao, kako će biti izabran načelnikom, a kad nije to išlo, barem prvim savjetnikom. To su mu i obećali Talijani, ali ga na vjeri prevarili. Pripoviedaju, koji su bili u Oprtlju onaj dan, da je taj siromah od žalosti i jada bio na pol mrtav. Mi bismo mu pak poručili: „pravo ti je Moro, mogao si stojati uz tvoje ljude, koji bi ti sjegurno dali liepo mjesto u svojem zastupstvu, pa možda liepo i načelničko. Ovako sada ne mare za tebe ni Talijani, ni mi nećemo, dok pravo ne okaješ svoje grehe. Budi pametniji odsad i kod drugih izbora. — Drži se kmeta kako si i sam a nemoj lizati siromašnoj gospodi oprtaljskoj pete. Sad valja da ovu pilulu progutaš i se opametiš. Bog s tobom“.

Razne viesti.

Današnjim danom počimlje „Naša Sloga“ izlaziti dve put u sednici, pa si uzesmo slobodu, da prvi broj pripošljemo na ogled raznim ličnostim, društvima i. t. d. u nadi, da se predbroje na naš list, te time podupru naše nastojanje oko prosvjete zapuštenog našeg naroda. — Tko se ne želi predbrojiti, neka nam list povrati.

Političke:

Austro-Ugarska. — Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip potvrdio je previšnjim riešenjem od dne 19. marča 1900. osnovu zakona o proračunu za potrebštine unutarnje samouprave kraljevina Hrvatske i Slavonije za god. 1900. — Mladočeski prvak i jedan od ustanovitelja te stranke, dr. Gregr, napada oštro svoju stranku koli u svojem listu „Narodní Listy“, koji je ujedno glavno glasilo mladočeske stranke, toli na javnih sastancih i skupštinah birača. On odsudjuje naime one svoje drugove, koji se upustiše u pogadjanja sa zastupnici njemačkoga naroda, zaboraviv na glavnu točku programa mladočeske stranke, t. j. na oživotvorenje českoga državnoga prava. — Zastupnici slovenskoga naroda južne Štajerske neće da sudjeluju kod razprava u zemaljskom saboru u Gracu, jer štajerski Niemci zabaciše sve njihove opravdane zahtjeve i predloge. Oni izjaviše, da neće u zemaljski sabor, dok im se nezajamči provedenje ravnopravnosti u svih strukah javnoga života. Slovenski zastupnici Štajerske nailaze svuda medju narodom na povladjivanje radi njihovog odlučnog i rodoljubnog koraka. U štajerskom saboru stavio je zastupnik Hagenhofer u ime njemačke katoličke stranke predlog radi promjene izbornoga reda. Predlog taj glasi: 1.) da se ustroji peta kurija, u kojoj nebi imali pravo glasa izbornici drugih kurija. U ovoj kuriji bi glasovali radnici i mali posjednici, koji ne plaćaju 6 kruna poreza; 2.) da se uvede tajno glasovanje i izravno izborno pravo; 3.) da se višak poreza snizi na 6 kruna; 4.) da se obrtna mjesta odieli od izvanjskih občina; 5.) da se broj mandata za kuriju izvanjskih občina umnoži i 6.) da se sav veleposjed uvrsti u prvu kuriju. — O sazivu istarskoga sabora nezna se jošte ništa, nu toliko je stalno, da će se i taj sabor tečajem ovoga mjeseca svakako sastati. Mjesto, gdje će se sabor sastati, nije, reć bi, jošte opredieljeno — bar u javnosti neima o tomu jošte ništa.

Crna Gora. Činovnik ruskog financijalnog ministarstva, koji je pregledao crnogorsko financijalno stanje, obavio je svoj posao te izviestio svoju vladu, da nije to stanje onako hrdjavo, kako su ga slikali protivnici Crne Gore. U ostalom silnoj i bogatoj Rusiji bila bi šala razmrsiti najzamršenije financijalno stanje kneževine Crne Gore.

Srbija. Dosadašnji srbski poslanik u Carigradu, Novaković, ostaviti će svoje mjesto, te će ga zamjeniti poslanik Mijatović. Medjutim voditi će poslove pukovnik Petrović, koji je dodieljen poslaničtvu u Carigradu.

Bugarska. Osim Crne Gore, posvećuje Rusija i kneževini bugarskoj svoju najtopliju pažnju. Nedavno poslala je ruska vlada u Bugarsku tajnoga savjetnika Kobeka, koji se je imao osvjedočiti na licu mjesta o financijalnom položaju Bugarske. Na temelju njegova izvještaja obvezala se je Rusija, da će ona jamčiti za nuždni zajam, što ga treba Bugarska. Posve razumljivo, da se ovo zauzimanje Rusije za slavenske državice nesvidja neprijateljem Slavena.

Italija. U talijanskom parlamentu vodi prvu rieč skrajna lievica, koja prieči obstrukcijom svaku razpravu. Usljed toga dalo je čitavo saborsko predsjedničtvo ostavku. Vlada nalazi se u najvećoj neprilici, te nezna da li će razpustili parlamenat ili natrag povući svoju osnovu o promjeni saborskog pravilnika, proti komu se bori opozicija.

Rat u južnoj Africi. Sa ratišta iz južne Afrike neima ni ovog čedna osobitih viestih. Junačke Boere stigla je veća nesreća, nego li da bi bili izgubili najveću bitku. U glavnom gradu Transvaala, u Pretoriji, preminuo je naime njihov vrhovni zapovjednik general Joubert, jedan najvrstnijih vojskovodja poslie Napoleona.

Mjestne:

Po puljskom — blatu. Kad je kiše, tad je i vode. No, reći ćete, taj je tekar izreko silnu mudrost. Da, velim vam. Al dobri ljudi poznadu tog svog prijatelja, pa nastoje, da se ga što skorije rieše, da im ne bude vječno pod petama, odnosno u cipelama, te mu nastoje napraviti dostojne rupice, odvode il tako, kamo ga čim prije nestane, pa onda: putuj vodo hladna. No u Puli je to drugčije. Tuj vam je voda kao kakav porezovnik — neplaćajući poreza — koji imade trajno pravo do pločnika i ulica. Ajte samo najglavnijim ulicama — a da ostale i ne spominjemo — tu vam treba tolike barice i potočice na pločniku upravce poput kozoroga preskakivati. Slučili se, da je pred vama koja osoba, to morate za njom tapati poput gusjaka, da i taj nehote mora pomislite, da ste kakav dugoprstić, pa mu nastojite popipati bilo u žepu.

Proći li vam pako prek ceste. no tad jedva ugrezoste u blato, pa pazili se il ne pazili, to je svejedno, hvalite Bogu, da odnesoste cipele. Pa je potpuno pravo imao onaj gospodin, koji se je po poslu najavio u našem uredu, rekav: — budem li i opet morao, da se k vama navratim, tad ću doći ladjom.

Naša gospoda snuju o električnom tramvaju, a o klimavim i šupljim pločnicima i neuredjenim ulicama, niti ne snuju. Tramvaj je liepa stvar, al prije treba snovati o potrebnim i koristnim stvarima a tekar onda preći na pogodnosti i udobnosti.

Natječaj za prodaju duhana u Puli. Viši financijalni savjetnik u Puli, raspisuje natječaj za prodavaonicu duhana na trgu „Ninfea“. Ponude sa vadijem od K 160 valja predložiti do 20. aprila t. g. financijalnom nadzorništvu u Puli. Prvim svibnja imade dostalac preuzeti prodavaonicu.

Ovaj smo natječaj našli u ovdješnjem talijanskom listu, a taj je financijalni savjetnik valjda hotimično mimoišao naš list, koji izlazi dva put u sednici, te se držao valjda one „svoj k svomu“, kano da se naš narod ne smije natjecati za mjesta, koja imade država u rukama, ili kano da Hrvata i nije ovdje. Za nas se jedino znade, kad se imade od nas tražiti novac, o tada se niti jednog ne pušta s vida, a nepita se, kako do novca dodjemo, kad nam se ništa u ruke ne daje a nit pruža prigoda, da jednostavno doznademo stvari, koje kao ravnopravni državljani morali bi doznati.

„Incilta mularija“ i puljsko redarstvo. U svakom mjestu imade bezposlene djećurlije, no toliko kao u Puli, valjda u nijednom drugom. Pred timi derani nije siguran nijedan prolaznik, bio odrasao ili diete, jer se djećurlija uviek kamenjem nabaciva, i to sred ulice u nedalekoj blizini redara, koji za to haje i nehaje. Ne samo, da djećurlija bezskrbno stakla ubija, već dapače i glave nedužnoj

dječici, koja mirno iz škole kući polazi. Prošlih dana naime, usried Corsa, doletio je kamen u glavu 7godišnjoj kćerci našega poslovodje te joj razbio glavu tako, da ju je krv curkom oblila. Naravski, kod toga čina opet nije bilo blizu redara i junačina je pobjego u netrag. Vrieme bi već jednom bilo, da se na „Foru“ malo više poskrbe za sigurnost osobe u Puli. Za danas dosta.

Kotarska bolestnička blagajna i prinosi radničtva. Nakon zadnje epidemije, koja je pred nekoliko godina u Puli vladala, povisila je kotarska bolestnička blagajna u Puli prinosni postotak na visinu, koja je u istinu pretjerana barem sada, kada više epidemija ne vlada. Radi toga se nadamo, da će se oblast sjetiti, da je već vrieme na sniženje postotka. Za danas zaključujemo opazkom, da ćemo više progovoriti nakon primitka računa za prošlu godinu.

Danteov spomenik u Puli. Poviest kaže, da je Dante boravio takodjer u Puli. Na uspomenu toga, naumili su podignuti mu spomenik u Puli te u tu svrhu sabiru Talijani prinose. Dante je boravio — kaže takodjer poviest — i u nekoj špilji kod Tolmina: dakle i Tolminci bi mu morali podignuti spomenik. Dante je bio prvi i najumniji talijanski pjesnik — pa bi i to zaslužio, akoprem je Tolmin za Talijane kiselo grožđje.

Pučku banku, poput tršćanske „Banca popolare“, misle ustanoviti u Puli gospoda Talijani i u tu svrhu drže dogovore. Bude li iz muke pogača, javiti ćemo.

Medjunarodna skupština obrtnika (gostioničara, kavanarà i sličnih) biti će dne 5. aprila t. g. u prostorijama gostione „Miramare“ u Puli.

Jedna udova u Puli primila bi rado na hranu više osoba. Pobliže viesti dobivaju se u našoj tiskarni.

Pobjegoše mornari. Doznajemo, da su u subotu nestali sa brodova „Sebenico“, „Zrinj“ i „Tiger“ trojica podčastnika, nakon što primiše plaću za sebe i nekoje drugove. Na čast jim bilo!

Velika menažerija Kludsky, koja boravi u Puli, vriedna je posjeta radi izvanrednih krasnih divljih životinja (lavova, tigara, hijena, slonova, zmija itd.) Tko može, neka ne propusti priliku!

Pokrajinske:

P. N. povjerenikom „Matice Hrvatske. Ovih dana početi će te, p. n. gg. povjerenici, dieliti članovom matičine knjige za godinu 1899.

Članovi „Matice hrvatske“ su većim dielom imućniji ljudi, koji negledaju na par filira.

Tužna Istra bila bi Vam harna, kad bi smo se svi članovi sjetili plemenite naše družbe sv. Cirila i Metoda, darovavši za svaku matičinu knjigu samo 2 (dva) filira, te bi uništo u družbenu blagajnu liepa svota od 5000: p e t h i l j a d a kruna.

Ne treba da ovdje razlagamo, kakvu potrebu imade ta naša plemenita družba, to je hvala bogu svima dobro poznato. Dakle na posao gg. članovi, dajmo s v a k i — bez razlike — gg. povjerenikom za svaku knjigu matice za god. 1899. samo dva filira za gorespomenutu našu družbu; pa će moći svaki g. povjerenik poslati liepu svotieu blagajniku dr. Niku Fabijanić-u u Voloskom. Lanjske godine, žalibože ovakvi naš predlog nije našao nikakva odziva.

Ugledajmo se u naše protivnike, koji su u mesopustu ove godine sabrali preko 100.000 kruna. Umoljavamo sve naše novine, da priobće ovaj poziv.

U to ime Bog pomozi! E. B.

Poljodelska škola u Pazinu. Blagostanje države ovisi o dobro uredjenim gospodarskim i poljodelskim prilikama. U tim smo pitanjima mi zadnji u državi. Da vlada bar u nekoliko doskoči toj krvnoj potrebi, obratila se na zemaljski odbor u Poreču, da ju izviesti, bi li zgodno bilo namjestiti u Pazinu poljodelsku školu sa hrvatskim naukovim jezikom. Zemaljski je odbor u tome pitanju izreko zbilja salamunski sud. Izjavio je naime, da je takova škola u Pazinu suvišna, jer da tamo jur opstoji podružnica porečkog poljodelskog zavoda, te s uzroka, što obuku u gospodarstvu može preduzeti osobije porečkog zavoda ili pako putujući učitelji.

Istina, da opstoji u Pazinu nekakva podružnica poljodelskog zavoda, al samo po imenu, jer nije jošte nikad dala glasa od sebe, pa u obće i nitko nezna, da li opstoji. Putujući su pako učitelji namješteni, da u zgodnim prilikama, np. bolesti trsnoj itd. poduče puk, kako li se imadu ravnati, predusresti ili liečiti razne bolesti u poljodelstvu.

Da je primjerice vlada predlagala talijansku takovu školu u Pazinu, eh, objeručke bi ju zemaljski odbor primio, nu pošto je hrvatska, odbija se, pa bilo to na štetu čitave pokrajne. Stavno je, da će odbor predlagati, da se u drugim kotarima osnuju talijanski takvi tečaji, al za koga? Ta Talijani Istre uviek prodiču, da je „campagna“ naša, a mi sami poljodelci, dakle nek vas o tome glava ne boli, a naše nam škole ne treba polaziti. Kad je vlada naumila, da se prama velikoj većini pučan stva odazove svojoj dužnosti, pustite ju, pa ne stvarajte neprilika i prkos-zavoda. Do zgode i više o tome.

Iz Opatije: Kada je ono gosp. lučki kapetan prvi put službeno posjetio Opatiju, vele, da ga se iznenadilo, da na cieloj opatijskoj obali nema zgodna pristaništa za čamce. Od toga posjeta proteklo 5 do 6 godina, i u to vrieme nestalo i onoga što prije bijaše, a zimušnje silne jugovine pogotovo sve razrovaše. Sada nije shodna mjesta gdje bi se čovjek komodno ukreao ili izkrcao. Za sve to pomorska vlada kao da i ne mari.

Tu znala je ipak učinit jednu stvar u Opatiji. Dozvolila je naime ug.-hrv. parobr. družtvu, da si sazida kućicu usred sadašnje naše luke. Nu nije se to moglo ostvariti, jer su se ovdješnji kompetentni faktori oprli i utekli do ministarstva, te tim osujetili radnju, koja bi zapačavala jedino ukrcavalište.

Živila desljednost!

Poslie Poreča i Kopra — Pazin. Čujemo, da se u Pazinu vodi sudbena iztraga proti nekolicini Talijana, radi njihovih protuaustrijskih demonstracija. Javit ćemo potanje o stvari u svoje vrieme.

Iz Žminja. Občinski su zbori u Žminju potvrdjeni, te će se dne 5. t. mj. konstituirati novo zastupstvo. Viest će ova za stalno razveseliti naše prijatelje. Talijani šute, pokunjeni su do skrajnosti. O konstituiranju javit ću vam svojedobno.

Viest „Edinosti“, da je treće učiteljsko mjesto u Žminju, od vrhovnog sudišta u Beču ukinuto, jest istinito. Sav puk je presenećen.

Iz drugih krajeva:

Gorički sabor. U ponedjeljak dne 2. t. mj. sastao se je zemaljski sabor susjedne pokrajine Gorica-Gradiška u prisutnosti s v i h zastupnikah, kardinala Missia te samoga namjestnika grofa Goëssa.

Sveto poslanstvo u crkvi sv. Jakova u Trstu. Čč. oo. franjevci iz Ljubljane držali su prošloga čedna sv. poslanstvo u crkvi sv. Jakova u Trstu. Prostrana crkva bijaše u jutro i na večer dubkom puna pobožnih slušatelja, većinom slovenskih radnika one župe. Tršćanski židovi nisu se ovaj put podufali dignuti nosove proti slovenskomu poslanstvu, jer su valjda čutili, da bi mogło dozlogrditi i najmiroljubivijemu čovjeku njihovo izazivanje.

Sv. poslanstvo svršilo je u nedjelju poslije podne uz ogromno sudjelovanje našega puka i najsvečanijim načinom.

† **Karlo barun Reinelt,** višeputni milijunar, umro je u nedjelju u Trstu. Svoj imetak zapustio je najviše u dobrotvorne svrhe.

Grof Lonjaj odputovao je sa svojom mladom suprugom groficom Lonjaj (nadvojvodkinja Štefanija) u sriedu iz Miramara u Genovu, gdje će se zadržati kratko vrieme, pak će odatle u posjete nadvojvodkinji Jelisavi u Gries, a odavle na dulji boravak u Cap St. Martin.

Sarajevski nadbiskup, presvj. g. dr. Josip S t u d l e r, boravio je nedavno u družtvu hrvatskog učenjaka, preč. g. Frana Bulića i još nekoje gospode u Rimu. Vraćajući se u domovinu, zaustaviše se visoki putnici najprije u Gorici kao gosti kardinala Missi-e, a na dalnjem putu u Ljubljani kod tamošnjega presvj. biskupa Jeglića.

Dvadesetgodišnjicu svoga biskupovanja proslavio je dne 18. i 19. pr. mj. svečanim načinom u glavnom gradu kršne Hercegovine, u ponosnom Mostaru, presvjetli gospodin Otac Paškal B u c o n j i ć, biskup mostarsko-duvanjski. Bog ga živio!

40-godišnjicu misničtva proslavio je prošloga čedna poznati hercegovački rodoljub veleč, g. Frane M i l i č e v i ć, bivši urednik više hrvatskih listova; izlazećih u Mostaru. Dičnomu svećaru čestitamo i mi srdačno k 40-godišnjici njegova misničtva.

Koncert na korist Boera u Rieke pišu nam 24. t. mj.: Nekoji naši bolji umjetnici složiše se u plemenitoj nakani, da prirede glazbeno-pjevačku zabavu na korist siromašnih a junačkih Boera, koji se onako odvažno bore za slobodu svoje domovine.

Na čelo tomu podhvatu stavila se je poznata umjetnica, gospodja prof. S u k n i ć a, koja je svoje doba i u Vašoj Opatiji pjevala u plemenitu svrhu. Ona je pjevala i sada više komada vrlo krasno. Njoj uz bok stajahu gg. prof. D u b r a v č i ć, mladi kazališni pjevač g. S i l e n z i i najmladji izmedju njih, djak g. J. M a n d i ć, koji sve komade pratio na glasoviru i nješto izvornoga odigrao. Moralni uspjeh koncerta bijaše podpun, jer su sve točke bilo vrlo točno i krasno izvedene; nu materijalni uspjeh nebijaše na žalost jednak, jer se je baš onih dana na Rieci dalo drugih koncerta, jer nebijahu izabrane prave prostorije, i jer su se mnogi bojali doći na koncert, smatrajući to politikom.

Hodočašće iz Hrvatske u Rim. U Zagrebu se osnovao centralni odbor, koji upriličuje ove zaključne i jubilarne godine hodočašće u Rim za Hrvate katolike, da se poklone grobovom sv. apostola i sv. Ocu papi. Radi što jeftinijeg putovanja nuždno je, da Hrvati budu u jednom hodočašću, kako to rade i drugi narodi, te da se zajedno poklone sv. Ocu. Prijave prima uredničtvo „Kat. Lista“, a u onih biskupijah gdje se je već ustrojio odbor za ovo hodočašće sam odbor. Dan hodočašća i troškovi javit će se naknadno. Za sad se može samo to reci, da je poskrbljeno za popust na talijanskih prugah za sve hodočastnike.

Novac po 5 kruna. Dne 15. pr. mj. stavljen je u promet nov srebrni novac po pet kruna. Zanimljivo je znati, u kakovom vriednostnom razmerju stoje novi novčani komadi po 5 kruna, a prema dosadašnjim srebrnim forintačama. I forinte i krune kovane su sa sadržinom od 900 dielova čistog srebra. Srebrna forintača teži 12.345679 grama i sadrži 11.1111 grama čistog srebra. Težina 5-krunaša iznosi 24 grama a sadrži 21.6 grama čistog srebra. No 2½ srebrna forinta teže 30.864197 grama, te imadu 27.7777 grama čistog srebra. Jedna kruna u 5-krunaša sadrži 4.32 grama čistog srebra, a u srebrnoj forintači 5.5555 grama čistog srebra. Da bude razmjer razumljiviji, neka bude spomenuto, da 8 srebrnih forintača sadrži 88.888 grama čistog srebra, a 20 kruna u četiri komada 5-krunaša 86.4 grama čistog srebra. Po današnjoj cieni srebra u Londonu sa 27½ penca po unci Standart-srebra vriedi 1 gram finog srebra 9.659 filira, a po kurantnoj vriednosti srebrne forinte vriedi 1 gr. čistog srebra 18 filira. Kod prekovanja od 8 srebrnih forinta u četiri komada 5-krunaša, dobiva po tom država 4 krune i 40 filira. Pošto se tih novaca sada stavlja u promet 64 milijuna kruna, to će država kod prekovanja srebrnih forintača u 5-krunaše biti u probitku za 17,600.000 kruna.

Čudesno ozdravljenje u Belgiji. Nedavno su u Bruselju tri medicinska učenjaka izdala znanstveno djelo, koje je pohudilo veliko zanimanje u svih krugovih poradi svoje zanimive sadržine. Djelu je naslov: „Guérison subite d' une fracture. Récit et étude scientifique par L. van Hoestenberghe, docteur en médicine, E. Royer, docteur en médicine, A. Deschamps S. J. docteur en médicine et en sciences naturelles“. Tu se pripovieda ovaj dogodjaj: Petar de Rudder, radnik, nastradao je 16. febrara 1867. godine kod sječenja drva tako, te mu je na dva mjesta ispod koljena bio slomljen list i goljenica (nožne kosti izpod koljena). Noga mu se držala tek na mišici. Za ubogog radnika bile su to grozne muke, koje su potrajale osam godina. Konzultirao je više liečnika, svi su nastojali, da ga izliječe, da mu pomognu, ali uzalud — svaki mu je konačno savjetovao, neka dade odrezati nogu. Bolesnik nije na to pristao, ali ostavljen od liečnika, nije izgubio nade, odluči poći u Ovstaker, da na tom mjestu, posvećenu Majci Božjoj lurdskoj, potraži zdravlje. I velikom mukom stigao je onamo 7. aprila 1875. Prispjevši onamo vukao se do kapelice i sasvim obnemogao. Supruga mu pružila vode iz vrela, on se pridigao i pokušao, da s hodočasnicima dva do tri puta obadje kapelicu. Obilazeći treći puta klonuo je, odnieli ga na jednu klupu. „Tu sam molio“ — pripovieda sam — „za oproštenje svijuh svojih grieha od mladosti, molio sam za zdravlje, da uzmognem prehranjivati svoju porodicu“. Na jednom nešto ga prinuka, on se pridigne bez štaka, koje je upotrebljavao osam godina, prodje kroz red hodočastnika i baci se pred kip Djevičin. Za čas ponovno ustade, obadje tri puta kapelicu — bio je podpuno zdrav i izcieljen. Rane na nozi nestalo, kosti se kao srasle, noga mu je bila zdrava. Liečnici ga pregledali, jednoglasno izjavili, da je to čudesan dogodjaj. Rudder je zdrav na nozi živio do 22. marča 1898. i tad je od upale pluća umro u 75. godini svojoj. To čudesno ozdravljenje zajamčeno je, a izlče se kao osobito za to, što je to bila rana, što je to bila izvanjska bolest tjelesna, što po svjedočanstvu liečničkom, kad bi i bila izliječiva, trebalo bi najmanje tri nedjelje. Da se to iznese na javu i znanstveno prikaže i ocieni, čekalo se do smrti Rudderove, da se podpuno liečnici uvjere o tome, a i zato, da se može stvar opisati bez ikakvih obzira. Pomenuto djelo stoga je vrlo zanimivo, a ujedno ova činjenica ojačava vjeru, uvećava štovanje Bl. Dj. Marije. K. L.

Razni prinosi:

Za djačko pripomoćno družtvo u Pazinu. Gospa M. nd. pl. Märzthal K 4. g. Mijo Blažković, Černik K 11·34. g. dr. P. Magdić, Varaždin K 10. g. M. Curić, Glina K 4·50. g. M. Curić, Glina K 6. g. M. Curić, Glina K 8·55.

Za bratoščinu hrv. ljudi u Istri. Gosp. And. Benigar, Filipan K 2, g. Ivan Pujman, Vodnjan K 1.

Za družbu „Cirila i Metoda“. U veselom družtvu kod veleč. g. Josipa Vrbka, župnoupravitelja u Lanišću sabralo se na njegov imendan dne 19. o. mj.: veleč. g. Vrbka Josip, župe-upraviteljej K 3, gdjica. Đočkal Marica K 2. gdjica. Jakšetić Marica K 1. g. Marčelja Jakov h 80. g. T. M. K 1, g. Božidon Ivo. župan h 80. gosp. Bradetić Antun. Klenovšćak K 1. gosp. Šverko Mate, Klenovšćak K 1. — Gosp. Ruheša Frane ml. — Plovanić. sakupio dne 19. t. mj. u krčmi g. Frlana Garića u Ruheših K 10·10. Novac izručilo se muškoj podružnici u Kastvu.

Naša uprava primila je od 1. febrara do konca marča sliedeće iznose: a) u ime predplate: U krunskoj vriednosti:

Dr. D. M. Orlec 14, A. B. Rieka 4, A. K. Varvari —·50, I. I. Kanfanar 5, I. I. Buzet 2, M G. Trst 10, J. J. Kopar 4, I. S. S. Zamet 4, dr. J. Z. Rovinj 10, M. P. Ricka 4, F. B. Trst 2, A. C. Roč 2, F. V. Milje 4, V. Z. Sv. Petar 4, dr. I. K. Budapest 14, C. M. Vrana 4, Čit. Čunski 4, J. P. Pasjak 4, P. S. Kastelir 1, I. M. Lindar 6, M. R. Brseč 2·14, čit. Buzet 10, čit. M. Lošinj 10, M. R. Truške 10, M. M. Golac 10, J. B. Veprinac 40. D. P. Barban 10, I. V. Karlovac 10, dr. Ž Trst 10, A. L. Barban 1, H. S. Gres 8·76, F. S. Paz 15, M. I. Sušak 2, F. D. Boljun 2, Hrv. Grac 5,

A. M. Krapanj 6, I. R. Moščenice 12, A. Č. Krk 2, I. R. Pula 6, čit. sv. Petar 10, Parl. Beč 2·50, A. B. Kraljevica 2, I. K. Medulin 4, F. V. Kopriva 10, A. R. Trst 10, A. B. Filipan 16, A. T. Lovran 4, M. T. Beč 10, I. E. Kolor 2, V. O. Rakotole 10, Š. Š. Žbandaj 5, J. J. Zagreb 2, I. F. M. Lošinj 2, D. N. Sarajevo 10, A. K. Trst 10, M. J. L. Opatija 4, A. K. Rieka 10, V. M. S. Lucija 2, I. P. Vodnjan 6, N. U. Cres 4, V. L. Judenburg 2, dr. F. M. Trst 20, I. D. Tinjan 12, C. R. Zagreb 10. B. D. S. Matija 30, G. M. Ilok 6, A. H. Trst 2, R. J. Rieka 4, T. N. Rieka 5, P. P. Zagreb 5, I. B. Srdoči 1, M. K. Rakotole 16, M. M. Pula 6, J. L. Krkavci 5, M. G. Omišalj 4, P. S. M. Lošinj 12, A. K. Tinjan 6, M. P. Pula 5, V. S. Klana 6, S. G. Boljun 4, A. R. Volosko 6, N. G. Sušak 4, P. Č. Judenburg 4, A. M. Roč 10, I. B. Lanišće 4, E. P. Poreč 6, A. K. Lupoglava 2, J. L. sv. Petar 3·02, A. G. Hrušica 2, I. K. Pićan 10, B. F. Pula 3, R. D. Sušak 8, E. B. Podgrad 4, M. L. Novaki 4, A. M. Rieka 2, J. E. Gračišće 4, B. P. Rieka 10, P. H. M. Lošinj 6, A. Š. Lovran 6, I. M. Višnjan 12, M. V. Kanfanar 6, M. M. K. S. Vinc. 4, L. P. Dargoville 11·83, M. M. sv. Petar 4, M. B. Poljane 5, L. S. sv. Petar 7, J. S. Gračišće 6, I. D. Cerovica 4, K. N. i K. Lipsko 9, J. D. Rieka 2, T. T. Rieka 2, čit. Trpanj 6, Š. D. Umag 10, Napr. Novalja 7·50, T. B. Šušnjevica 4, F. C. Barkovlje 4, M. I. Rieka 2·20, A. S. Volosko 2, A. J. Oprtalj 10.

b) za oglase: V. T. Volosko 3·60, F. J. Gračišće 1·80, pogl. Kopar 7·60. Gosp. Z. Buzet 14·40, Pos. Volosko 9·60, O. Zagreb 19·20, S. J. Pula 13·25, I. R. (?) 6·96, N. N. Pula 4·20, A. K. Barkovlje 3, J. L. sv. Petar 2·16, F. V. Čunski 2·40, I. M. Završje 6·08.

Hrvatskoj omladini na Rieci i Sušaku.

(Zahvalnica.) *

Na udaru, gdjeno tudjin crni
Gleda satriet naše slavno pleme,
Gdje mu pruža pomoćnicu ruku
Zalutalo Kajinovo sjeme,
Ti mi začu, omladino dična,
Jadni vapaj, pozrie suzne zjene
Sitne djece iz hrvatske Istre,
Sitne djece tužne, zapuštene!

Pomozite evo umiremo
Bez nauke rodjenoga sbora
I gone nas sirotiće biedne
Crne vrane tamo s preko mora,
Pa nas kradu izmučenoj majci,
A tudja nas otrovnica zmija
Cjelovima, ali kako trovnim
Na grud svoju maćuhinsku svija!

Privija nas tudji sbor nas uči
Iz nas stvara janjičare klete,
Niesmo krivi, što se zatim mržnja,
Protiv majke u srcu nam plete,
Pomozite, evo umiremo
Za hrvatstvo pokraj divnog mora,
Bez pomoći nad nama će mrtvim,
Zasjat kobna jadikova zora!

Ti mi začu, omladino dična,
Ote glase i razumje jade,
Hrvatica ugledala vila
Gorku suzu, što ti s oka pade,
Pa ti šapnu: „oj ne plači tužnu
Braću sitnu u hrvatskoj Istri,
Na noge se ublaži joj biedu
Na noge se budućnost joj bistri“!

Ti se diže sred poklada pustih,
Kada svijet cieli pomahnita
Puna žara i zanosa svetog,
Omladino dična vilovita,
I ti spremi veselicu velju
Ti probudi otudjenu Rieku
Liepi darak sirotinji spremi — —
Meni suze od ganuća teku.

Meni suze od ganuća teku
Kao sinu Istre izmučene,
Iz daljine ja ti blagodarim
Na tom daru kome nema ciene,
A nejačad usrećena naša
Znadem sa mnom molbu k nebu šilje,
A sa neba, gdje ćeš ljepše hvale,
Višnji Gospod tebe blagosilje!

Paris, 5. marča 1900.

Rikard Katalinić Jeretov.

* Radi premnogog gradiva zakasnilo.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Filijalka

c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz $2^3/_4$%
" 30- " " $3^1/_4$%

U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz $2^3/_4$%
" 8 " " 3 "
" 30 " " $3^1/_4$ "

Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.

U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
3-mjesečni " $2^1/_4$%
6- " " $2^1/_2$%

Okružni odiel.

U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.

Kupnja i prodaja

vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1‰ provizije. Inkaso svijuh vrati po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talj. frankih ili pako po dnevnom tečaju.

Javna zahvala.

Svim onim plemenitim osobama, koje su mrtve ostanke blagopokojnog nam oca

Josipa Brozović

c. kr. poštemeštra,

sproveli do zadnjeg otpočitka ili nam inače nastojali ublažiti našu gorku tugu, izričemo ovime ponajtopliju zahvalu!

Kastav, 27. ožujka 1900.

Obitelj.

Kotarska bolestnička blagajna.

Volosko, dne 24. marča 1900.

Broj $\frac{198}{K. K.}$

Oglas natječaja.

Raspisuje se ovim natječaj za mjesto blagajnika kotarske bolestničke blagajne u Voloskom.

Plaća ustanovljena je na mjesečnih kruna 120, isplativih svaki mjesec naknadno.

Zahtjeva se poznavanje hrvatskog, njemačkog i talijanskog jezika u govoru i pismu, te položenje jamčevine od kruna 1000.

Prednost imadu oni molitelji, koji su već obavljali sličnu službu ili koji su položili računarski ispit.

Molbe, obložene krstnim listom i školskim svjedočbama te inim prilozima, imaju se upraviti na podpisanoga najkasnije do 20. aprila 1900.

Kasnije prispjele molbe neće biti uzete u obzir.

Predsjednik:

Dr. Pošćić.

Prodaje se

kuća

na jedan kat sa dvorištem i vrtom

u Puli

Via dell' Ammiragliato 15.

Pobliže viesti dobiju se u tiskarni J. Krmpotić i dr. ili kod g. V. Grum-a u Puli.

Br. 199.

Oglas natječaja.

U smislu zemaljskoga zdravstvenoga zakona od 18. marča 1874. otvara se ovim natječaj na mjesto

občinskoga liečnika

u Žminju.

Za ovo liečničko mjesto ustanovljena je godišnja plaća od 2000 K iz občinske blagajne, izplativa u mjesečnih predplatnih obrocih.

Liečnik će biti dužan liečiti bezplatno siromašne bolestnike, i držati domaću ljekarnicu, te kao zdravstveni organ občine u smislu gori rečenoga zakona, morati će voditi občinsko zdravstveno uredovanje.

Za pohode bolestnih siromaha izvan Žminja i za druga osobita občinska poslanstva, nadoknadjivati će mu občina putne troškove.

Službena pogodba biti će skopljena za tri godine a zatim će ostajati valjanom samo od godine do godine sve dotle, dok se jedna ili druga stranka neodreče tri mjeseca napried.

Molbe obložene diplomom sveobćega liečništva i sviedočbama dokazujućim poznavanje hrvatskoga i talijanskoga jezika, stališa, austrijsko državljanstvo i drugimi eventualnimi dokaznicam, imaju biti podnešene podpisanomu do dana 15. aprila t. g.

Občinsko glavarstvo

Žminj, 11. marča 1900.

Glavar:

Bančić.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	*kg* po K	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	" " "	3·—
Svieće i duplire II	" " "	2·40
Tamjan lacrima I	" " "	2·40
" " II	" " "	2·—
" granis	" " "	1·20
Povošteno platno za oltare	m " "	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K unapried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

Jernej Kopač, svećar u Gorici.

Oglas.

Častim se javiti P. n. občinstvu, da sam

prenesao svoju

krojačku radionicu

iz Gračišća u Pazin

u kuću g. Cipolla (blizu občine), te da imadem u zalihi raznovrstne **najmodernije tkanine za odjela,** koja izvršujem točno.

Preuzimam svakovrstne radnje, koje spadaju u krojački posao. **Ciene najpovoljnije.**

Preporučujem se P. n. svećenstvu i občinstvu.

Sa odličnim štovanjem.

Marko Zović,

krojač.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah; boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, sva izvrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko dihanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj kržljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvidaženica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlici, želudačne grčeve, žutica, grozica ili zimnica, zavijanje ili gržnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zaprieči i same bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švicarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, natrgnutim žilam, ukočenosti i utuklini, poslie težkoga napora, za objačisanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zaprieči i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razbistrava usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskužavanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peruščini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njeţnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiv i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u koji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvena mulje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kirurške sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

Broj 15. U Puli, dne 6. aprila 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripošlani itd. tiskaju u računaju se na temelju obćeg cienika ili po dogovoru.

Novac za predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.549.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve polcvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·— odn. K 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

„Modus vivendi" u istarskom saboru.

Već nekoliko vremena pišu razne novine o „modus vivendi" u istarskom saboru; a to će reći doslovno prevedeno o „načinu življenja" u tom saboru. Taj izraz porabio je prvi list „L' Istria", izlazeći u Poreču, pod okriljem zemaljskoga odbora, i u obće gospodujuće stranke u pokrajini. Po njem su onda i druge novine rabile taj izraz, razumjevajuć ga jedne ovako druge onako. Rabimo ga i mi.

Naša novina „Naša Sloga" donieła je o tom samo par nedužnih viesti, šutila je, premda je ona po svojem postanku, po svojoj zadaći, po svojem radu, i po muževih, koji su oko nje, najviše kod toga interesovana. Šutila je znajuć, da često novinarski glasovi, članci, viesti, osujete i najbolje naume, i najplemenitije težnje, i prepotrebite stvari.

Sad već netreba, pače nit nesmije da šuti. Netreba nit nesmije od onda, od kad su talijanski zastupnici Istre imali dne 26. prošloga mjeseca marča u Poreču sastanak. O tom sastanku, pod predsjedanjem zemaljskoga kapetana, komendatora dr. Mata Campitelli, doniele su talijanske novine viest, da se je u njem pročitalo predloge naših hrvatsko-slovenskih zastupnika, te se odlučilo *da se o tih predlozih niti nerazpravlja, jer da su pretjerani.* Tim su i nam gospoda Talijani razvezali usta. Mi smo koje šta znali, a što nismo, o tom smo se naknadno obavjestili, pa eto nas da o stvari naše čitatelje obavjestimo.

Na prvi mah svak se pita, kakvi su ti predlozi naših zastupnika, toli pretjerani, da talijanski zastupnici neće o njih nit da razpravljaju, da jih štono reč „a limine" odbijaju?

I mi prije svega odgovaramo na to pitanje, i držimo, da to najbolje činimo tim, ako ovdje doslovno priobćimo te predloge onako, kako su jih naši zastupnici priobćili zastupnikom talijanske vladajuće stranke.

Eto tih predloga doslovno ujedno sa uvodom, koj ima takodjer svoju malu povjest:

„Klub hrvatsko-slovenskih zastupnika, na saboru Istre nemože nikako na to pristati, da bude talijanski jezik jedini razpravni u tom saboru, jer kad bi to učinio, zatajio bi načelo na, kojem čvrsto stoji, na temelju kojega su izabrani njegovi članovi, koje su njim izbornici postavili za uvjet ili naknadno odobrili na bezbrojnih skupštinah, a zatajio bi takodjer jedno od glavnih prava, što ga imadu zastupnici naroda hrvatsko-slovenskoga u Istri, sačinjavajućega dvie tretjine pučanstva pokrajine.

Hrvatsko-slovenski zastupnici, da mogu opet ustupiti u sabor, zahtjevaju:

1. Nebunjeno pravo govoriti u saboru hrvatski ili slovenski.

2. Nebunjeno pravo, da podnašaju u saboru hrvatskim ili slovenskim interpelacije, samostojne predloge ujedno sa obrazloženji, i one tečajem raprava; i da se te interpelacije i ti predlozi pročitaju u saboru u originalu.

3. Predsjedničtvo sabora ima nesamo razdieljivati medju zastupnike vladine zakonske osnove u oba jezika kako jih od vlade dobiva, nego se ima i za to pobrinuti da se i predlozi zemaljskoga odbora i predlozi saborskih odbora — bilo pisani, litografovani, hektografovani ili tiskani — priredjuju takodjer u hrvatskom jeziku, i takovi barem hrvatsko-slovenskim zastupnikom razdieljuju.

4. Stenografički zapisnici imadu sadržavati sve što se govori ili podnaša u saboru, dakle i ono, što se govori ili podnaša u hrvatskom ili slovenskom jeziku, dakako u tom jeziku.

5. Predsjedničtvo sabora ima podneske, došle od stranaka izvan sabora a sastavljene u hrvatskom ili slovenskom jeziku, primati i u razpravu davati.

* * *

Hrvatsko-slovenski zastupnici pripušćaju za sada, neprejudicirajuć za budućnost:

1. da se saborski predsjednik služi samo talijanskim jezikom:

a) kod otvaranja i zatvaranja sjednica;

b) kod priobćivanja podnesaka;

c) kod glasovanja tekom razprava;

2. da se saborski odbori služe samo talijanskim jezikom:

a) kod svojih razprava;

b) kod izvješćivanja u saboru.

* * *

Samo se po sebi razumjeva:

1. da se ima predsjednik ili njegov zamjenik ozbiljno i odlučno brinuti za to, da se u saboru pristojno razpravlja, i da slušateljstvo neuznemiruje i neprieči saborskoga rada;

2. da se u saborske odbore bira takodjer članove hrvatsko-slovenskoga kluba, po razmjeru njihova broja;

3. da se članovom toga kluba dade na razpolaganje mjesto člana zemaljskoga odbora iz skupine zastupnika ladanjskih občina, koje njim pripada;

4. da političko-narodni obziri neimaju uplivati na parlamentarno riešavanje gospodarskih i školskih pitanja".

Eto to su ti predlozi hrvatsko-slovenskih zastupnika, koje su talijanski zastupnici, pod predsjedanjem rečenoga zemaljskoga kapetana, označili tako pretjeranimi („esorbitanti"), da nisu htjeli o njih niti razpravljati.

Donieli smo jih evo, da jih uzmogne prosuditi svako; imenito pak oni, kojih se najviše tiču, Hrvati i Slovenci Istre, najpače hrvatski i slovenski izbornici u pokrajini.

Bit će jih možda, koji će reći, da su naši zastupnici bili preblagi, da su premalo zahtjevali, da su preveć popustili; stalno neće bit ni jednoga, koji bi rekao, da su pretjerani, da su preveć zahtjevali, da su premalo popustili.

Doslovne ovdje donešene predloge sastavili su naši zastupnici dne 12. febrara 1898. u Puli. Učinili su to onda, kad je talijanska saborska većina prihvatila po drugi put — pošto bijaše prvi od Njegovoga Veličanstva uništen — zaključak, da je jedini razpravni jezik u saboru talijanski, i kad su oni, proglašeni onim zaključkom bezpravnimi, iz sabora izašli. Učinili su to slučajno onaj isti dan, kad je saborski predsjednik čitao u saboru svoj govor, u kojem je razvio svoja odnosna načela, i izjavio, da u onom zaključku saborske većine neima nikakve novosti, da se je onim zaključkom samo uzakonilo ono, što bijaše, što jest, i što bude, i prispodobio onaj zaključak dogmi, članku vjere, koji je već obstojao, i koji se je takovim samo proglasio. Naši zastupnici učinili su one svoje predloge za slučaj, da budu imali s kim razpravljati za ustupiti opet u sabor.

Privremeno bili su ustupili već 1898. u sabor u Puli, pošto je Njegovo Veličanstvo bilo u najkraćem roku uništilo i onaj drugi put stvoreni zaključak saborske talijanske većine; pak aprila godine 1899. u sabor u Kopar. Htjeli su se uvjeriti, kako će većina, kako će predsjednik postupati i poslie uništenja onoga zaključka sa mjerodavne strane, te što će prama tomu poduzeti c. kr. vlada, koje predstavnik bio jih je uvjeravao, da će biti zaštićena njihova prava.

Kad su vidjeli, da saborska većina, i naročito predsjednik, postupa poslie uništenja onoga zaključka isto onako, kako je postupao prije toga uništenja; i kad su vidjeli, da se prema tomu postupku c. kr. vlada drži, da se najblaže izrazimo, pasivno, onda su izašli iz zasjedanja u Kopru, i učinili ono, što njim je savjest nalagala. . . . .

Prošle jeseni nagovarao je jedan činbenik jednoga člana kluba naših zastupnika, da opet stupe u sabor, kad bude sazvan. Kad mu je ovaj dogovorno sa svojimi drugovi jevio uvjete, pod kojimi bi mogli to učiniti, nije onaj ni iz daleka povoljno odgovorio, već u glavnom tako se izrazio, da je sve odvisno od saborske većine.

Klub naših zastupnika sastao se je na to dne 26. novembra 1899. u Trstu, te je razpravljao o zahtjevih, koje ima postaviti većini. da uzmogne opet stupiti u sabor. o popustih. koje bi njoj pri tom za sada privolio. i o stvarih, koje se same sobom razumiju za moći ostati u saboru; te i o zahtjevih, koje ima postaviti c. kr. vladi, kao onoj, koja je pozvana da zakone vrši, i bdije i čini da se vrše.

Sastavio je svoje predloge onako po prilici, kako jih je bio sastavio dne 12. febrara 1898. u Puli, odnosno iste obnovio ili potvrdio. odlučio se za dogovore sa većinom, i izabrao svoje odaslanike za slučaj, da do tih dogovora dodje.

Malo dana iza toga desio se je slučaj. da su naši zastupnici mogli priobćiti svoju odluku njekim predstavnikom saborske većine.

Ova je dne 3. marča t. g. — pošto su se medjutim bili sastali članovi našega kluba u Puli i o tom takodjer razgovarali — izabrala svoje odaslanike, koji su se pak s odaslanici našega kluba sastali dne 20. i 21. marča t. g. u Trstu na skupne dogovore.

Uspjeh tih dogovora bio je javnosti priobćen.

Predloge našega kluba. koje su uzeli odaslanici talijanskoga kluba na znanje, da jih pak podnesu na razpravu njihovoga klub. odbio je ovaj. kako je već rečeno dne 26. marča t. g. „a limine", bez razprave. jer da su pretjerani.

Naši zastupnici sastali su se poslie toga dne 30. marča u Trstu. i ustanovili su sve, što njim je činiti dalje.

Za danas donosimo njihove predloge, kako i kada su postali. i kako su bili primljeni od saborske većine: prikazujemo te predloge i njihovu povjest sve do svrhe netom prošloga mjeseca marča.

Progovoriti ćemo o njih u budućem broju. Medjutim prepuštamo Hrvatom i Slovencem Istre. da o njih i ob odnosnom postupku njihovih zastupnika. kao i o postupku naših protivnika, sami sude.

Postupak predsjednika istarskoga sabora.

Poznati su predlozi, koje je zadnje doba učinio klub hrvatsko-slovenskih zastupnika klubu talijanskih zastupnika u istarskom saboru.

Učinili su jih za sada, i da mogu opet unići u sabor, da pak tamo iznašaju tegobe i potrebe hrvatskoga i slovenskoga naroda, odnosno da prosvjeduju proti radu njegovih protivnika. Da to uzmognu, oni su si prije htjeli zagotoviti pravo, da rabe jezik svoj i svojih izbornika i velike većine pučanstva. Bez zagotovljenja toga najprimitivnijega prava, on

nemogu nit nesmjedu u sabor. Al i to i takovo pravo zanekali su jim talijanski zastupnici, kako prije u saborskih sjednicah činom, tako sada napisanimi riečmi. Odbili su zahtjeve naših zastupnika, i to naprasito, opazkom, da su tako prijeranji, da neće o njih ni razpravljati.

Mi znamo što to znači, niti ćemo o tom ovdje dalje pisati. Dosta je da rečemo, da oni neće za to razpravljati, jer stoje čvrsto na svojoj odluci, da se ima u istarskom saboru samo talijanskim jezikom razpravljati.

Ovdje hoćemo da pokažemo, kako postupa predsjednik saborski, zemaljski kapetan, imenovan takovim na predlog c. kr. vlade; kako on radi, koje ima nazore i kojih se načela drži.

U zasjedanju saborskom početkom godine 1895. bili su talijanski zastupnici bezobzirni kako malo kad, te su medju ostalimi stvorili zaključak, kojim su htjeli tako rekuć uzakoniti, da se mora u saboru samo talijanski razpravljati.

Taj njihov zaključak bio je uništen cesarskom odlukom 14. septembra 1895. na temelju temeljnih državnih zakona; to jest, Njegovo Veličanstvo naš cesar i kralj izjavio je, da je rečeni zaključak talijanske većine saborske nevaljan, da se dakle može razpravljati takodjer hrvatski ili slovenski.

Uzprkos tomu, je sam predsjednik saborski u vrieme zasjedanja 1896. i sliedećih, prekidao hrvatske ili slovenske zastupnike, kad su govorili svojim jezikom, i dovikivao jim, neka govore razpravnim jezikom sabora, jezikom talijanskim.

Isti predsjednik, uzprkos rečenoj previšnjoj odluci, odbijao je hrvatski ili slovenski postavljene predloge, jer da nisu sastavljeni u razpravnom jeziku sabora; i nije jih davao u razpravu; radio je kao da ti predlozi nisu nit postavljeni; bacao jih je, što no rieč, u koš.

Isti saborski predsjednik, usupor rečene previšnje odluke, nije dozvoljavao da se hrvatski ili slovenski napisane interpelacije ili samostojne predloge pročita u saboru hrvatskim ili slovenskim jezikom. Takove interpelacije i predlozi nisu ništa drugo nego pisana rieč — dakle on nije dozvoljavao, da se takova rieč u saboru čuje. Radio je i opet usupor odluci Njegovoga Veličanstva cesara i kralja.

Isti saborski predsjednik nije se pobrinuo za to, da ono, što su hrvatski ili slovenski zastupnici govorili ili pismeno podnesli hrvatskim ili slovenskim jezikom, dodje u stenografički zapisnik, premda je u poslovnom redu naročito rečeno, da imadu stenografički zapisnici sadržavati sve što se reče i učini u sjednicah, premda je predsjednik sabora ujedno glava predsjedničkog ureda, koj se ima brinuti takodjer za stenografičke zapisnike, i premda je u obće on odgovoran za to, da bude u saboru red i da se vrše koli zakoni toli ustanove poslovnoga reda. On se nije pobrinuo ni za to, da u stenografički protokol dodje u hrvatskom jeziku ni ista cesarska poruka od 22. decembra 1898. pročitana u saborskoj sjednici dne 15. aprila 1899. On dakle nehaje ne samo za ono, što govore ili podnašaju u svojem jeziku hrvatsko-slovenski zastupnici, nego takodjer što govori, na usta c. kr. povjerenika vlade, Njegovo Veličanstvo cesar i kralj, kad je to u hrvatskom jeziku.

Saborski predsjednik nehaje, usupor početkom spomenute previšnje odluke, isto tako ni za ono, što saborskomu predsjedničtvu dolazi u hrvatskom jeziku od c. kr. vlade. Od nekoliko godina šalje najme c. kr. vlada po više iztisaka svojih zakonskih osnova u talijanskom i hrvatskom jeziku, al se predsjednik nebrine za to, da bar hrvatsko-slovenski zastupnici te osnove takodjer u hrvatskom jeziku dobivaju. Svi zastupnici dobivaju te zakonske osnove samo u talijanskom jeziku.

Isti saborski predsjednik odbija podneske stranaka, redovito upravljene i izručene na sabor, samo za to, jer su pisane hrvatski ili slovenski, sa riečmi talijanski, napisanimi, jer nisu sastavljeni u razpravnom jeziku sabora". To je činio u doba, kad bijaše od Njegovoga Veličanstva uništen prvi zaključak saborske većine o jedinom razpravnom jeziku, i kad nebijaše još stvoren drugi takov zaključak; to je učinio i pošto je Njegovo Veličanstvo sa svojom odlukom 17. febrara 1898., pročitanoj u saborskoj sjednici 19. febrara 1898., uništilo i drugi zaključak saborske većine o jedinom razpravnom jeziku.

Za njega, za saborskoga predsjednika Istre, kao ni za većinu sabora Istre, neimaju valjanosti ni obvezatnosti nit odluke Njegova Veličanstva cesara i kralja, kao što neimaju valjanosti nit obvezatnosti niti temeljni državni zakoni.

I kao što se saborska većina drži svojih zaključaka o jedinom talijanskom razpravnom jeziku, premda je te zaključke uništilo Njegovo Veličanstvo, tako se drži onih saborskih zaključaka takodjer saborski predsjednik, unatoč da su ti zaključci po Njegovom Veličanstvu uništeni.

Za njega valjaju njegova načela, bez obzira na previšnje odluka i temeljne državne zakone. On je svoja odnosna načela u javnoj sjednici izpovjedio, i po njih, i po ničem drugom, se ravna. Saborski predsjednik, dr. Campitelli, od najnovijega doba „commendatore", pročitao je, dakle predhodno promišljeno sastavio, u saborskoj sjednici 12. febrara 1898., govor, u kojem je javno izpovjedio načela, kojih se je u saboru držao, kojih se drži, i kojih da će se držati.

U tom sastavljenom i čitanom govoru je rekao, da se pita, kako će se držati predsjednik odnosno na zaključak saborske većine, da se ima samo talijanski razpravljati. Na to pitanje on odgovora, da nevidi nikakve novosti u tom zaključku, pak da s toga nejma razloga, da predsjednik promjeni svoj postupak. Visoki sabor, veli on nadalje, svojim zaključkom nije učinio drugo, nego da kodificira ili uzakoni ono, što je obstojalo, što obstoji i što će obstojati, jer nemože neobstojati, i mora obstojati. Bilo je potrebito, opaže dalje, stvoriti taj zaključak, da se popuni poslovni red, da pak taj posvema odgovara stanju stvari i zahtjevom strogo parlamentarnim.

Stvarajuć svoj zaključak, opaža još, sabor se je držao katoličke rimske crkve, koja nestvara dogme, nego proglasuje za dogmu ono, što su vjernici od vjekova vjerovali. Sve to izjavlja on, saborski predsjednik, kako sam ističe, da pak pozove zastupnike manjine, da rabe samo talijanski jezik u saboru, jer da će samo tako moći biti izabrani u saborske odbore, a on da će samo tako moći štititi prava manjine.

To je bar jasno govoreno za onoga, koj još ima makar i trunak mozga, koj još u obće može što razabirati i razumiti, koj još u obće zna misliti.

Hrvatsko-slovenski zastupnici, ako hoće da uživaju zastupnička prava, ako hoće da predsjednik štiti njihova prava, moraju se odreći najvećega, svetoga svoga prava, da govore jezikom svojim, svojih izbornika svojega naroda; moraju govoriti talijanski. Ako toga neće, onda jih predsjednik neće štititi.

Za saborskoga predsjednika, komendatora dr. Campitelli, jest dogma, članak vjere, govoriti u istarskom saboru samo talijanski. Tim, što se je stvorio odnosni zaključak, popunio se je po njegovom nazoru saborski poslovnik; uzakonilo se je ono, što bijaše, što jest i što će biti!

A ako to i nije dobilo previšnje potvrde, sankcije, ako je dapače izričito i po dva puta, bilo od Njegovoga Veličanstva uništeno, ostaje to ipak činjenica, dogma, kako za saborsku većinu tako i za saborskoga predsjednika, i prije i poslie saborskih zaključaka, i prije i kašnje previšnjih odluka, kojimi su oni zaključci uništeni bili.

Svoja odnosna načela, izpovjedjena u javnoj sjednici, nesamo da predsjednik nije opozvao, nego jih se je uviek strogo i dosljedno držao.

Jedino onda, kad su hrvatsko-slovenski zastupnici izašli iz sabora, kad nisu u njem bili, znao bi predsjednik govoriti, da su neopravdano izašli, da njim niko ne krati njihovih pravica, te pozivali jih da opet u sabor dodju. To bi znao reći i u sjednicah, i inače, i onim koji vjeruju, jer hoće da vjeruju, više takovim njegovim riečim, nego li njegovim djelom i njegovim načelom.

Hrvatsko-slovenski zastupnici drže takove rieči za ono što jesu: za makiavelizam, za licumjerstvo, za porugu.

Oni sude saborskoga predsjednika po njegovih odnosnih načelih, po njegovom postupku s njimi, kad su oni u saboru, po tom da baš on, predsjednik, najviše prieči naše zastupnike u vršenju njihovih prava; da jih on, sa predsjedničke stolice, svakojakimi jednoga predsjednika nedostojnim izrazi pretrgava, da njim on dovikuje, neka govore talijanski; da se on drži čvrsto i dosljedno, ustmeno i pismeno načela i saborskoga zaključka, da je jedini razpravni jezik u saboru talijanski — nemareć ni za previšnje odluke ni za temeljne državne zakone.

Da je tomu tako, dosta je poviriti u stenografičke zapisnike; za to ima i drugih jasnih, nepobitnih dokazala — za onoga dakako, koj još znade čitati i dokazala prosudjivati.

Franina i Jurina.

Fr. Vero Jurino, ča to tako zamišljeno išćeš?

Jur. Išćen tabar, kega su Višnjanski kalabrezi jenemu talijanskemu lečniku ukrali.

Fr. Pak ča to tebe srbi?

Jur. Ha, žal mi je da oni kalabrezi pridu na slab glas.

Fr. Ki knade tabari, nemari za dobar glas.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Razdor u mladočeskoj stranci širi se sve to više. U Pragu osnovala se nova stranka pod imenom „češka pučka stranka", koja broji do sada okolo 300 članova. Na zadnjem sastanku u Pragu izjavila je, da nezabacuje povjestno pravo češkoga naroda, nu da odsudjuje državopravne težnje mladočeskih zastupnika. — Slovenski zastupnici, koji su zapustili štajerski sabor, izdali su proglas, u kojem opravdavaju svoj korak. Oni kažu medju ostalim, da njim bijaše nadalje nemoguće ostati u saboru medju onimi Niemci, koji nieću slovenskomu narodu Štajerske svako pravo na jezikovnu ravnopravnost, koji ga i u strogo gospodarskih pitanjih posve zanemaruju, i koji mu nieću dapače pravo na obstanak. Slovenski narod Štajerske odobrava postupak svojih zastupnika, uz koje da će ostati vjeran u borbi za narodna prava. — U dalmatinskom saboru stavio je zastupnik Biankini u sjednici od dne 31. pr. mj. interpelaciju na vladu, radi izključive porabe talijanskoga vina u ratnoj mornarici. U obrazloženju te interpelacije kaže zastupnik, da je žalostno i sramotno, što se daje u našoj mornarici prvenstvo tudjemu vinu, dočim nemogu domaći vinogradari pod nijednu cienu razpačati svoja vina. — U goričkj saboru stupili su ovaj put i zastupnici slovenskoga naroda. Tim su prekinuli dosadašnju abstinenciju, koju su u svoje vrieme tršćanskim i istarskim zastupnikom naše narodnosti toli toplo preporučivali. Kod otvorenja zasjedanja bio je i namjestnik g. grof Goëss, koji je sabor u talijanskom i slovenskom jeziku pozdravio, izraziv svoje zadovoljstvo, što vidi zastupnike talijanskoga i slovenskoga naroda Goričko-Gradiške na okupu. — Istarski sabor imao je biti — po talijanskih novinah — sazvan već sutra. Koliko mi znamo, možemo uztvrditi po vjerodostojnih viestih, da sabor neće biti sazvan prije uskrsnih blagdana, *a hoće li, i kada poslje, toga nemože danas nitko zajamčiti.*

Crna Gora. Izmedju Crne Gore i susjedne Srbije prekinuti su posve prijateljski odnošaji. Srbski zastupnik na Cetinju, gospodin Mašin, zapustio je jurve Cetinje. Tomu razdoru izmedju bratskih državica kriv je nesretni razkralj Milan, koji vodi Srbiju u gotovu propast. —. Turska vlada dozvolila je Crnoj Gori, da ustroji svoj konzulat u Prizrenu.

Italija. Radikalni zastupnici u talijanskom parlamentu prisilili su obstrukcijom čitavo predsjedničtvo na to, da je dalo ostavku. Predsjedničtvo bijaše u sliedećoj sjednici opet izabrano, nu skrajna lievica i takozvana ustavna opozicija ostaviše uz prosvjed parlamenat.

Rat u južnoj Africi. Glavno zapovjedničtvo nad burskim četami preuzeo je nakon smrti generala Jouberta, general Botha. Kažu da je mlad, odvažan i vrlo sposoban vojskovodja. Buri su posliednjih dana u jednoj bitci potukli Engleze oduzev im 6 trpova.

Mjestne:

Prvih pet kruna za družbu Ćirilo-Metodijsku. Liepoj se namisli počela odazivati razna društva i pojedinci, pa im imena donašamo na trećoj stranici. Plemeniti će ovaj čim pobuditi i druge, da se u nj ugledaju, te će priteći sa pomoćnicom, rukom družbi u pomoć, a siročad će im naša biti za života svoga zahvalna.

Imenovanje. Nadkontrolorom na puljskoj pošti imenovan je — kako čujemo — g. B. Marjanović, uzoran činovnik, koji polag njemačkoga i talijanskoga, poznaje podpunoma i hrvatski jezik. Drago nam je, da se je već jednom i na pošti počelo pravodjati ravnopravnost! Gosp. Marjanoviću srdačno čestitamo na promakuću!

Novi ratni brod. Ponedeljak pod večer doplovio je u puljsku luku novi brod vojne mornarice, Car Karlo VI. To je najveći ratni brod koga do sada imade mornarica, te je sagradjen u Trstu. Brod je dug 112 m, mjeri u širini 17·2 a u dubini 6·2 m. Njegov deplacement (u tonama izračunana količina vode što ju istisne plivajući brod) iznaša 6100 tona. Imade strojeve u jakosti od 12.000 konjskih sila, ploveći na sat 20 milja. Brod je opskrbljen sa dva velika topa od 24 cm, 8 topova od 15 cm sistem Skoda

20. brzokretih topova, 2 lahka topa i cievi za lanciranje torpeda. Karlo VI. sagradjen je od ocieli, te imade 230 mm. debele oklope. Prvi put izlazi na put sa ovogodišnjom ljetnom eskadrom.

Gospodin sa — životinjama. U Puli je menažerija Klüsky, te je vriedno da si ju čovjek ogleda. Al sriedu popodne moradoste doći, da se nagledate čuda ne vidjena. Jedan gospodin odavle, oko koga se svo talijanstvo kupi kao pčele oko matice, koji svagdje vodi glavnu rieč, koji je kao nekakovo veliko zvono med ostalim zvončićima, eto taj se je gospodin uvuko u krletku, te se producirao sa lavovim, panterâm, tigrima i ostalom djecom pustinje — te time eto postao krotioc divljači. Zar nebi bolje bilo, da nastoji shodnim načinom ukrotiti svoju dvonožnu divljač po Istri i ovdje, e da se drukčije ponaša sa svojim suzemljacima, koji su na svome i u svojoj kući, da im utuvi, da je osoba Nj. Veličanstva sveta pa i nepovriedljiva, pa da i njezine slike valja častiti, a ne tudjeg kralja svojim spasiteljem smatrati. Tad bi jedvice bio zaslužan. Preporučio se, da će i subotu k zvjerima. Hajde da vidimo, i tko hoće da što izvanredna vidi, nek se potrudi do menažerije.

Glavna skupština „prvog istarskog Sokola“ u Puli, obdržavala se prošle nedelje u vlastitim prostorijama. K sjednici je pristupio liepi broj sokola. U svim se točkama razvijala vrlo živahna rasprava, znak, da se članovi zanimaju za prospjeh družtva, te nastoje, da svojim savjetima i preporukama ožive družtvo na način, da bude isto odgovaralo svojoj svrsi i svome časnome imenu. Bio je izabran i novi odbor, koji će se ove subote konstituirati.

Savez gostioničara. U svrhu ustanovljenja saveza, sakupili se jučer u četvrtak gostioničari, krčmari i kavanari iz Trsta i Istre u Puli. Raspravljate se pojedine točke, zasjecajuće u taj obrt, te se za pojedina mjesta odabrali delegati.

Pokrajinske:

Iz Kanfanara nam pišu: Prošlo je već više mjeseci, da još nije popunjeno mjesto poštara. Čujemo, da je 15 natjecatelja, medju njima dvojica — jedan Talijan a drugi Slovenac — koji imadu najviše nade biti imenovani. Prvi (naime Talijan) ipak se nada biti imenovan, jer se to želi u Trstu, u prkos tome, da je Kanfanar napučen samo ljudmi našega jezika. Imenuje li slavno ravnateljstvo u Trstu poštarom u Kanfanaru Talijana, tada ćemo znati, da je i radi svoje „nepristranosti“ toli proslavljeno ravnateljstvo pristranije od svijuh dosadanjih. Mi pučani hrvatskoga jezika u Kanfanaršćini želimo imati poštarom čovjeka, s kojim ćemo moći obćiti u našem jeziku i ne takova, koji naš jezik prezire. Nadamo se ipak, da će slavno ravnateljstvo uvažiti okolnost, da Kanfanar nije izključivo talijanska občina, akoprem su tamo sada Talijani gospodari!

Iz Moščenica pišu nam dne 30./3./900. — Naš glavar uzprkos tomu, što u Moščenicah nema niti jednog rodjenog Talijana i uzprkos tomu, što ogromna većina občinskih zastupnika ne samo da nezna ni pisati ni čitati talijanski, već ni ne razumije pošteno tog jezika, sastavlja sve spise samo u talijanskom jeziku.

Nije to sve! On dapače izkrivljuje i prezimena, a kad se ga podsjeti na zakon, on se još ljuti i odgovara, da mu kod toga neće nitko zapovjedati. Vidjet ćemo gospodine glavaru! Još ćemo se naći u tom pitanju. Uza sve to, što od župnog ureda dobiva prezimena točno prepisana, kako se nalaze u Matici napisana, piše on čisto hrvatska prezimena, kod kojih se jasno vidi, da su hrvatskog korena, samo talijanskim pravopisom. Vidi se dakle, tko izkrivljuje prezimena i koga se je ticao onaj predlog zastupnika Ghersе, što ga je podnio dne 10. svibnja prošle godine na istarskom saboru o izopačivanju prezimena. Nu ne bi sigurno naš glavar do toga bio došao, da ga ne pomaže pri tom desnica našeg „Obljubljenog učitelja“, koji bi svakako bolje učinio, da malko bolje pripazi na svoje učenike, pa se ne bi od njih čulo onakvih stvari, kakve donaša tršćanski „Židovčić“ iz pera odpadnika.

Potpore za gimnazijalce. — Namjesništvo u Trstu raspisuje dvie potpore po K 168, za istarske gimnazijske djake, koji se kane posvetiti svećeničkom stališu. Molbe treba podnesti do 15. aprila t. g. biskupskom ordinarijatu u Trstu.

Pobliži podatci mogu se doznati kod kotarskih političkih poglavarstva i kod ravnateljstva gimnazija.

Raspisano mjesto pošte-mestra. Za poštanski i brzojavni ured u Kastvu, raspisano je mjesto pošte-mestra. Dostalac imade položiti K 600 jamčevine. Plaća za poštansku službu iznosi K 600, za brzojavnu K 240, za troškove pisarne K 160, za danju dvokratnu dostavu pošte po pješaku na stanicu Matulje K 532, za dvokratni danji dovoz pošte na istu stanicu K 800 i za dovoz pošte jednom na dan u S. Matej-Klanu K 1400.

Umro u kaznioni u Kopru. Poznati Peršić iz Moščenica, koji bijaše prid tri godine od tršćanske porote odsudjen radi krivotvorenja oporuke na 6 godina tamnice, preminuo je u c. k. kaznioni u Kopru. Počivao u miru!

Žminj. Jučer izabran jednoglasno načelnikom čelik-Hrvat g. Franjo Pučić. Jednoglasno izabrani i savjetnici, svi poznati rodoljubi. — Živili. Dopis sliedi.

Iz drugih krajeva:

Deputacija na namjestničtvu. Dne 3. t. mj. predstavila se je dvorskomu savjetniku gosp. Schwarz-u deputacija iz Foškulina, Dračevca, Mongebe i Jesenovice (občina Poreč), izručiv mu vrlo dobro utemeljenu molbenicu za ustrojenje hrvatske pučke škole za rečena sela u Foškulinu. Niže školske oblasti htjele bi naime djecu iz spomenutih sela pridieliti postojećoj pučkoj školi u Fontani i onoj, koja se ima ustrojiti u Žbandaju, čemu se odlučno protive stanovnici onih sela.

Deputaciju predveo je naš glavni suradnik g. Mandić u svojstvu narodnoga zastupnika.

Izbori za zastupstvo grada Trsta. Prošloga čedna i to dne 27. i 28. marča birao je četvrti razred u gradu Trstu 12 zastupnika. U tom razredu gospodarili su do sada absolutno takozvani progresovci ili pripadnici družtva i stranke „Progresso“. Ovaj put morali su se progresovci maknuti radikalnijoj talijanskoj struji, takozvanim demokratom ili pripadnikom novoustrojene političke stranke „Democratica“. I doista pobiedila je ova stranka, izabrav svih 12 svojih. Dne 30. i 31. marča birao je treći razred, u kojem imadu odlučnu rieč državni činovnici, jer ih je preko polovice svih prava glasa imajućih. U ovom tielu pobiedila bi lahko umjerena, ili pošlena i pravedna austrijska stranka — kad bi je bilo. Pobjedila je progresova stranka, nu ne posve, proturala je svojih kandidata a uz ove bijaše izabran najveći protivnik te stranke t. j. odvjetnik Dompieri a sadašnji načelnik grada Trsta. Ovoga čedna birali su u gradu još dva razreda, i to utorak drugi i sriedu prvi. U drugom su pobiedili progresovci, a valjda će i u prvom

U nedelju dne 8. t. mj. birati će konačno tršćanska okolica 6 zastupnika, koji moraju biti Slovenci, bude li kod izbora reda i zakona.

Odbor političkoga družtva „Edinost“ obdržavao je u nedjelju dne 1. t. mj. u tršćanskoj okolici 6 izbornih sastanaka. Bilo sretno!

Uzeli mu poštanski debit. U Trstu izlazećemu čedniku „Pensée Slave“ (prije: „Il Pensiero Slavo“ i „Diritto Croato“) uzela je madjarska vlada poštanski debit za čitavu Translajtaniju. Dvojimo, da se ovakvim sredstvi današnji dan učvršćuju sustavi ili vlade!

„Volja naroda“. Pod ovim naslovom pozivlje vele zasluzni „Hrvatski Branik“ izlazeći u Mitrovici, prvake hrvatskoga naroda, da se okane već jednom osobnih prepirakа i zadjevica, te da se slože u radu za Hrvatsku, jer da je to volja naroda. Narod želi — kaže „H. B.“ — slogu i složan rad svih sinova hrvatskoga naroda po Hrvatskoj, Slavoniji, po Dalmaciji, Bosni i Hercegovini, a mi možemo uvjeriti čestitoga druga iz Mitrovice, da je to vrućа želja i molba i svih sviestnih sinova hrvatskoga naroda u Istri, koji naziru gotovu propast za sav narod u medjusobnoj borbi njegovih prvaka i kolovodja.

Talijanska „bruttura“ na Rieci. U hrvatskim novinama čitamo, da su talijanski kulturonosci na Rieci zamazali blatom hrvatsku tablu čestitoga rodoljuba i trgovca g. Milana Gremera. Njega ide svakako prvoga čast, što je ćutio plodove talijanske „bruture“. Nu on nebi imao ostati jedini i sam. Hrvatski trgovci na Rieci imali bi se svi povesti za njim u tom, da izviese hrvatske table i da eventualno okuse i oni plodove talijanske „brutture“. Ništa za to! Blato pada onomu na lice, koji se s njim služi. Hrvati iz Primorja, Istre i otoka itd. morali bi dati prednost onim našim trgovcem na Rieci, koji kažu i izvanjskim načinom što su i gdje su. Svoji k svomu!

Pripomoći za dnevničare. U zadnje su vrieme državnim činovnicima povišene plaće, al od toga su bili oduzeti dnevničari i pomoćni činovnici. Sad je ministarstvo financija opredielila svotu od 600.000 K, da se podieli medju dnevničare i pomoćne činovnike. Tu pripomoć neće dobiti oni, što su tek od mala u službe namješteni.

Za hodočastnike u Rim. Budući, da se je sa više strana izjavilo želju, da bi se hrvatski hodočastnici našli u Rimu tamo polovicom mjeseca maja, to središnji odbor javlja svim onim, koji se žele tomu hodočašću pridružiti, da prijašnji zaključak odborov ostaje nepromienjen, te nije voljan na nikaki način hodočašća niti prije 24. junija udesiti, niti poslije junija za jesen odgoditi, već će se kretnuti put Rima, kako je zaključeno, na 25. junija, te se na 5. julija, na dan svetog Cirila i Metoda pokloniti sv. Ocu. A ne bi uputno bilo, da se u maju udesi hodočašće već i poradi toga, što se je za taj mjesec već toliko hodočastnika od svih strana svieta najavilo, te bi vrlo teško bilo i za stanove i za druge neke stvari, na koje treba misliti. Kako se dakle sa hodočašćem ostaje pri prvobitnom zaključku, tako molimo, da se i svatko za rana prijavi, tko se želi ovomu hodočašću pridružiti, da se tako odbor zna ravnati glede puta i troška.

Zadnje viesti. Ove sriede pošao je knez od Galesa sa svojom suprugom iz Londona u Kopenhagen. Malo prije nego li je vlak imao ostaviti stanicu u Bruselju, nekakav dečko ispod 20 godina, kažu da je anarkista, skoči na stupalo željezničkih kolá, razbije staklo na prozoru, i odapne dva hitca prama knezu. Ovoga nije pogodio, a tog nadobudnog dečka skoro uloviše a sada ga čeka zaslužena kazna. — Na moravskom pokrajinskom saboru u Brnu, češki su zastupnici predložili molbu od 920 općina, da se za Moravsku ustanovi češko sveučilište. — Jučer po podne započele su u Beču sjednice ministara obiju pola države, da ispitaju zakonske osnove, koje se imadu predložiti delegacijama. — Bugarski je knez Ferdinand ove zadnje dane boravio u Beču. Sriedu otputovao je za San Remo, gdje se nalaze njegova djeca. Putem svratiti će se u Cannes, gdje boravi velika kneginja Marija Pavlovna, sa svojom kćerju Jelenom. Nagadja se, da ovaj posjet stoji u savezu sa ženidbom kneževom. — U zadnje su vrieme Boeri okružili veliku stražu zapovjednika Broadricka. Taj je izgubio svu prtljagu i sedam topova, te je palo preko 300 Engleza, a 200 da se ih je pogubilo, dakle su zarobljeni. — U dolnjo-austrijskom saboru interpelirao je zastupnik Ofner, glede uredjenja učiteljskih plaća i raznih službenih okolnosti. Da vidimo, što će se kod nas za sirote učitelje providjeti. — Ove će godine biti 400 godina, što je pokrajina Goričkа i Gradiška spala pod žezlo Habsburgovaca. S toga je gorički sabor ovog ponedeljka zaključio, da se u Beč otpošalje posebno poslanstvo, koje bi umolilo Nj. Veličanstvo, da bi tom prigodom izvoljelo počastiti grad Goricu sa svojim posjetom.

Iz Dargoville (Nova Zelanda) piše prijatelj našega lista. Zaninmati će možda Vaše čitatelje štogod doznati iz ovih dalekih krajeva svieta. Imade nas u ovih stranah preko 3 hiljade austrijskih državljana. U ovom mjestu imade nas prilično iz Istre, Dalmacije i hrvatskoga primorja. Prošloga siečnja izgorilo je ovdje 5 kuća, te imade škode okolo 50.000 for.

Prije tri mjeseca našlo se je na obali jedne rieke (fiumari) odjelo Antuna Pardeja, rodom sa otoka Korčule. Tražili smo ga tri mjeseca, ali sve bijaše uzalud. Obćenito se drži, da se je nesretnik utopio.

Početkom godine izgorilo je u susjednom mjestu Vangari 20 dućana sa robom, voćem itd. Šteta bijaše velika

Ovdje se bavimo kopanjem gumi, koja se nalazi na poljanah. Natrag dvie godine bijaše polje, na kojem radimo posve pod vodom. Gospodar polja izručio ga na molbu mojemu bratu Nikoli. On je našao 19 radnika, koji su počeli kopat od rieke kanal napram onom polju. Kopati nam je valjalo četiri milje. Radi nas zajedno 12 Dalmatinaca, 5 Lovranaca, jedan Talijan, brat i ja. Mi se često sjećamo domaće grude, naših rodjaka i prijatelja, koje zajedno s Vama g. uredniče srdačno pozdravlja Vaš Luka Picinić.

Stakleni pločnici. U Ženevi učinjen je nedavno pokušaj, da se neupotrebivu staklovinu stlači u kamene mase, pa da se tako dobivenim staklenim kamenjem popločaju ulice. Pokus je uspio. Trajnost takovih pločnika je dokazana, a posklizavanje konja na njima je skoro nemoguće. Takav pločnik kane uvesti i u Nizzi. U Francezkoj imade već više tvornica koje prave gradivo od staklovine za pločanje ulica.

Stogodišnji papa. Iz Rima javljaju o zanimljivoj izjavi siedog vrhovnog poglavice katoličke crkve. Sveti otac primio je pred nekoliko dana više austrijskih aristokrata, od kojih mu je jedan čestitao zdravlje i izvrstan izgled. Papa je na to uzvratio: „Ljudski je život u božjoj ruci, ali ja držim, da umjerenošću i sriednjom silah možemo doživiti vrlo veliku starost. U mom zavičaju nije riedkost, da pojedini dožive stotinu godina“.

Razni prinosi:

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. — Primila uprava „Naše Sloge“: Prvih pet srebrnih kruna darovaše svaki: F. Glaser, Lacko Križ, J. Krmpotić, Stj. Gjivić, Tiskara J. Krmpotić i drug., Grgo Buždon, Vinarska zadruga, Pula, Posujilnica Pula, Uredničtvo „N. S.“, Pula, Tomo Zorić, Mister Paipn-Furlan iz Pule. — Gosp. Ivan Kante, Slum K 19·80, (sakupio prigodom otvorenja podružnice za dražbovanu cigaretu K 7, a za sol i papar K 5·20, konačno dne 30./1. o. g. za večerom na govor g. M. Sankovića K 7·60), „Glas Naroda“ — Zagreb 8·60. g. Fr. Benigar, od gosp. i gospoje Dugan, na svatbi K 27. g. dr. P. Magdić, Varaždin K 10, g. Fran Škalamera, Rieka K 10. „Edinost“ — Trst K 8·70. g. A. Tončić — Zdrenj K 17·71, g. A. Kalčić — Lipa 9·80, g. R. L. Riečanin, mjesto ulaznine na ples Čitaonice K 30, g. M. Curić, Glina 4·50. g. M. Curić, Glina K 6. g. M. Curić, Glina K 8·53, g. Ant. Grdina, Livade K 7·40, (darovali prilikom pokriča školske zgrade: sabiratelj, I. Daris, J. Bezjak od Ive K 1, P. Bezjak, I. Grdina po h 60, M. Bezjak, P. Mavretić, I. Jelečić, A. Bezjak, A. Zubin, Iv. Bezjak h 40, D. Tončić, I. Mavretić, P. Bezjak od Ant. po h 20, A. Bezjak od And., J. Bezjak od Jakova po h 10), Ivan Pujman, Vodnjan K 1.

Podružnici družbe sv. Cirila i Metoda u Pazinu, darovao prvu srebrnu petaču g. Ivanišević Filip — Trst.

Prinosi „Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu“ tečajem siečnja 1900.

Prvih pet kruna darovase: gg. Opašić Anton, Frankola Franjo, Kurelić dr. Šime, Marušić Valentin, Trinajstić dr. Dinko, dr. Anton Rutar, Rebek Pravdoslav, svi u Pazinu, Ivanišević Filip — Trst, Spinčić Vjekoslav — Opatija.

Umjesto vienca na odar blagopokojne supruge gosp. prof. Ivana Širole: učiteljski sbor kr. velike gimnazije u Požegi: K 20, djaci kr. velike gimnazije na Sušaku K 50.—, učiteljski sbor kr. velike gimnazije na Sušaku K. 34.

a) utemeljitelji: gg. Banjavčić dr. Ivan odvjetnik — Karlovac K 200; Vranić Ivan kapelan — Vrh, Fiamin Ivan — Opatija za oprost od čestitanja položio kao utemeljiteljnu svotu; Gugler Pavao biskup — Zagreb po K 100; Dražić dr. Mate liečnik — Krk, Volarić Franjo kurat — Kornić po K 50; Hradek Vaclav župnik — Novaki, Karabaić Ante — Trst, Gržetić Eduard župnik — Dragućpo K 25; Martinčić Ivan učitelj — Lindar K 8.

b) mjesečni: gg. Spinčić Vjekoslav — Opatija K 30; Stanger dr. Andrija — Volosko K 20; Janežić dr. Konrad, Fabianić dr. Niko liečnik, Zamlić Vinko dekan — Volosko po K 8; Poščić dr. J. — Volosko K 4.

c) redoviti: gg. M. — Krk K 20; Klinar Zdravko kurat — Krasica, Flego Franjo — Buzet, Dorčić dr. Franjo — Trst, Grošković dr. A. kanonik — Krk, V. Premuda — Krk, Zidarić Vinko učitelj — Supetar — Veličić Ivan p. — Belej, Kirac Jakov — Medulin po K 10; Sučić Ljudevit lučki činovnik — Krk, Kanta Ivan kapelan — Slum po K 5; Šepić Mate — Kastav K 2; Dukić Ante — Kastav, Matika Josip — Pazin po K 1.

d) podupirajući i darovatelji: Družtvo „Lovor“ — Opatija čisti ostatak priredjene zabave 6./1./900. K 210·46; Občinsko glavarstvo — Volosko, Občinsko glavarstvo grada Karlovca, Gradska blagajna — Zagreb po K 200; glavno zastupstvo banko „Slavija“ — Ljubljana, Gradsko glavarstvo — Ljubljana po K 100; „Narodne novine“ — Zagreb K 71·82; Banka Slavija — Zagreb K 50; Matejčić Fran — Pazin, Poštarski činovnici — Zagreb po K 40; Medulinci darovali K 22·58 i to (Jadre Bylica župnik K 4; Grgo Lorenzin od Petra K 2; Lorenzin Petar K 2; Mate Grakalić K —·20; Ante Žmak učitelj K 2; Vojak Tomaž K —·20; Ivan Zuccon p. Grge K 1; Josip Lorenzin p. Ilije K 1; N. N. K —·60; Luka Privrat mesar K —·90; Mikula Grakalić K —·40; Ivan Kirac od Antona K 2; Radošević Foška žena od Ivana K —·40; Grgo Zuccon p. Josipa K —·20; Lorenzin Josip od Jadre K —·40; Privrat Mikula K 1; Kirac Ivan Josipov K —·40; Grakalić Mate od Mate K —·40; Lazarić Ivan p. Jakova K 1; Zuccon Ivan p. Josipa K —·10; Grakalić Josip p. Mikule K —·40; Sugar Paskval K —·10; Kirac Ante Matin K —·10; Vojnić Ivan K —·50; Radošević Josip p. Josipa K —·20; Šišac Paskval K —·20; Luka Lazarić K —·50; Vojak Ivan K —·40; Lorenzin Anton K —·30); Hrvatska Čitaonica — Pazin polovicu čistog dohodka tombole na Silvestrovu večer K 32; „Naša Sloga“ Pula sabrano u prosincu prošle godine K 31·50; Pogorelac Josip trgovac — Zagreb K 27·30; Sabrano kod Šundrića — Kastav prigodom oprostne večere sa g. Bune i njegovom gospom K 24; Orlandini Vinko župnik — Rakotole, Uprava „Novog Lista“ — Sušak darovanih od g. Lessela Eugenij prof. Bakar, Bogdanović Ante — Trst na uspomenu umrle supruge Anke rodjene Ilmek. za sabrane i prodane poljodjelske proizvode — Slum po K 20; Spiletak učitelj — O. Hram (Bosna) K 18; Badovinac Gjuro — Križevac K 15; Hergović Mihajlo — Kapela K 14·46; Uprava „Novog Lista“ Sušak za nazdravicu „živila Hrvatska“ K 14·20; Borućani rodoljubi darovali 12 staríca pšenice prodana za K 12·74; Smolje Franjo župnik — Spljet sabrano prigodom blagoslova crkve na Dicmu K 12·30; Bonefačić Kv. — Krk za oprost od čestitanja, Sabrano prigodom otvorenja podružnice „Družbe Sv. Cirila i Metoda“ — Slum po K 10; Defar Šime Tinjun sabrao na stojeće medju prijatelji K 9; Gorjanović Petar — Požega K 6·30; Osso Ante — Sv. Ivan kod Buzeta, Sokolić Gaude — Nerezine, Sabrano kod g. Šundrića — Kastav za prodane fotografije mačaka, kod Vjekoslava Kinkele — Rukavac sabrali Vološćaki po K 6; Jurišić dr. Petar liečnik — Pakrac K 5; Mladjenović — Spljet, Keglević Ivo — Opatija, Dražčić Jakov — Buzet, Stanovnik Ivo — Horjul, Mucha Mate — Lokve po K 4; Pavačić p. Josip — Krk, Knežević Ante — Osjek po K 3; Novak Ivan — Pazin za prodanu jednu knjigu K 2·60; Frankola Franjo kapelan — Pazin K 2·30; Cukon Ivan — Medulin sabrao K 2·02; Perčić Niko — Opatija, Fabković Aleksander — Zagreb, Rumšić Lavoslav umirovljeni svećenik — Krk, Mateljan Mirko — Rieka. Hrvatska Čitaonica — Medulin, N. N. po g. Franu Frankola mjesto kočije za Beram, Sabrano kod večere dne 15./1./900. u Slumu, Mladjenović — Spljet po K 2; Vitezić Bartul župnik — Lindar, Mandić Josip — Pazin, Jelušić Franjo — Kastav, Simčić Mate, Gaus Fr. Gaušev, braća Gaus i Barabanov — Klana po K 1; Češić Mate — Lindar K —·60; Privrat Martin — Medulin K —·40.

Častim se najaviti slavnom općinstvu, da sam svoju gostionu iz Via Sergia 52

prenesao

u Via Barbacani 3 (prije „Eigenbau“)

Vis-à-vis Marine-Casino.

Točim najbolja istarska i dalmatinska crna i biela vina, maršalu, cognac, i.t.d. te vino u staklenkam najizabranijih vrsti. Kuhinja je na „primorsku ruku“, pa se što toplije preporučam slavnom općinstvu iz grada i pokrajine, da me izvole počastiti svojim posjetom, pa neće žaliti, da se k meni što češće navrate. Gostiona je predplaćena na „Našu Slogu“.

Svoji k svojima!

Sa veleštovanjem

Aleksandar Alunić,

gostioničar.

Oglas.

Preporučamo se slavnomu občinstvu za slikanje soba i zgrada, kavana, gostiona, kazališta i crkava bilo jednostavno ili raskošno, te svakovrstno slikanje na ruku okolica itd.

Slikaju na ulje vrata i prozore jednostavno, ili imitacijom drva, cela na zgradama, kupalištne sobe, ograde, Reclame svake vrsti, napise na staklo, željezu, drvu i platnu sa najukusnijim pismenima; bojadišu i pozlaćuju crkvene kipove, sve sa cienama tako niskim, da se ne boje nikakve utakmice.

Slične radnje preuzimljemo i za pokrajinu.

Na zahtjev izradjujemo i nacrte za radnje i držimo bogati i birani zbornik uzoraka za tapetovanje.

Sa osobitim počitanjem

Vinko Despalatović i Franjo Opatić

slikari.

Pula, Via Medolino br. 27.

Prodaje se

kuća

na jedan kat sa dvorištem i vrtom u Puli

Via dell' Ammiragliato 15.

Pobliže viesti dobiju se u tiskarni J. Krmpotić i dr. ili kod g. V. Grum-a u Puli.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“

Izvrstni domaći lijek proti **kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.**

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarniei.

Oglas.

Častim se javiti P. n. občinstvu, da sam

prenesao svoju

krojačku radionicu

iz Gračišća u Pazin

u kuću g. Cipolla (blizu občine), te da imadem u zalihi raznovrsne **najmodernije, tkanine za odjela**, koja izvršujem točno.

Preuzimam svakovrstne radnje, koje spadaju u krojački posao. **Ciene najpovoljnije.**

Preporučujem se P. n. svećenstvu i občinstvu.

Sa odličnim štovanjem

Marko Zović,

krojač.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug. u Puli

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje, koje izvršuje brzo i ukusno. — Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede, kao takodjer pisaćeg papira. — Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice za štedovna i zajmovna družtva u obće preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Kathreiner

je pravi samo u poznatim

Kathreinerovim omotima!

Zato se neka nikad ne uzimlje otvoreno ili u patvorenim omotima, načinjenim radi prevare.

Kathreinerova Kneippova sladna kava

jest najukusnija, kao što i jedina zdrava i najjeltinija primjesa zrnatoj kavi.

Kathreinerova Kneippova sladna kava

pije se danomice s ljubavlju i sve većim uspjehom u stotinama tisuća obitelji.

Kathreinerova Kneippova sladna kava

najljepše nadomješta zrnatu kavu ondje, gdje je ova kao zdravlju škodljiva liečnički zabranjena.

Broj 16. U Puli, dne 10. aprila 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrtjbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili polož-nicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošta predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 947.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogom sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. K 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Zavijmo za palac.

U talijanskoj novini, koja donaša odluke zemaljskog odbora u Poreču, one toliko poznate „Junte", čitamo medju drugimi stvari ovo:

Občini Pomeru nedozvoljuje Junta, da pozajmi novca za gradnju školske kuće, jer da školske oblasti još nisu konačno izrekle svoju.

Pomer je občina i župa u području mjestne občine Pule, selo napučeno čisto hrvatskim pukom, bistrim, dobrim, željnim nauke.

Oblastim je pravo, da ono malo djece, što jih može stati u jednoj sobi, dolazi na nauk u vlažnu, slabo osvetljenu, nizku sobu, ili bolje konobu, župnog stana.

Pomerska uprava davno želi školu redovitu sa namještenim učiteljem i voljna je sazidati pristojnu kuću. Pomer ima i broj djece potrebit za jednu pučku školu, pa da jih i nije baš u Pomeru, lahko bi dolazili neki bliži Premanturci iz vanjštine. Ali da: Školske oblasti gube godine da tobože nadju sposobno mjesto izvan Pomera, gdje da bi i vanjština od Vinkurana i drugi bliži župljani Premanturski laglje polazili školu.

Školske oblasti samom Pomeru nedaju redovite škole ni učitelja, jer nemaju za to propisane kuće. A kad Pomer hoće da zida kuću za svoju djecu i svoju školu, onda eto dolazi Junta, koja občini nedozvoljava, da uzme novca na zajam, jer tobože školske oblasti još nisu konačno odlučile.

Tako se, komu je lazno, igra sa ubogim hrvatskim pukom, a godine prolaze, a razvraćenost djece raste svakim danom.

* * *

Početkom ove godine odlučilo je zemaljsko školsko vieće, da se u Žbandajih pri Poreču ustanovi javna pučka škola. Neznamo točno, al bi reći da je barem nešto zadovoljeno pravici i zakonu, ter odlučeno, da za onaj skroz hrvatski puk škola bude barem u prvih godinah hrvatska, a poslje da se uči tikodjer talijanski. Bili bismo i tu progutali; ali sada čitamo, da je Junta odlučila tužiti se napred proti odredbam školskog vieća u pogledu jezika u pučkoj školi, što se ima ustanoviti u Žbandajih. Dakle valjda i ondje Junta hoće posve talijansku školu za puk posve hrvatskoga jezika.

Što zato, ako djeca skaču okolo bez nauke i knjige, samo da je škola, fabrika za potalijančivanje naroda. Koliko znamo, obećana je od dvie strane liepa novčana pomoć za Žbandajsku školsku zgradu; narod bi se malo potrudio, da nakopa i nalomi kamenja, da izkopa temelje, da privede na gradilište potrebni materijal, pak eto ti u malo mjesecih dostojne zgrade. Ali, kad je Junta odlučila rekurs, kako obično kada ide za hrvatsku školu, naći će se budi koji, koj će zatezati sa gradnjom kuće, dok se tobože rieši pitanje jezika.

* * *

Treća, koju čitamo, jest, da je Junta na pitanje cesarske vlade, bili dobro stala jedna gospodarska škola u hrvatskom jeziku u Pazinu odgovorila, da te škole po njezinom sudu netreba. Dakle kmetske škole gospodarske netreba u srcu zemlje, koja se samo poljodjelstvom bavi, i netreba je tobože na hrvatskom jeziku za kmetske sinove, koji tim jezikom govore! To je već vrhunac preuzetnosti i bezobzirnosti. Mi neznamo doista, bili se više čudili toj izjavi Junte ili više c. kr. vladi, koja Juntu u Istri pita mnenje za takove stvari.

Svakako, uz tolike druge zavijmo za palac i ove tri, a dan odmotanja doći će i prije, nego li gospoda u Poreču možda misle.

* * *

U zadnji čas doznajemo, da je zemaljski odbor na ponovnu molbu ipak dozvolio zajam občini Pomer za školu, ali na žalost čitamo u zadnjoj „Istri", da je odlučio utok na ministarstvo proti hrvatskom jeziku na onoj školi.

DOPISI.

Iz sudbenoga kotara bujskoga.

Čitali smo u svoje vrieme u naših novinah, kako bijaše zapitano više vojnika iz Istre: kamo spada Istra? Ovi odgovoriše, da spada k Italiji. Da je to posve istinito, možemo potvrditi i mi, jer ćete to čuti od svakoga talijanskoga mladića iz ovoga kotara, koji služi cesara i kralja. Neznamo, čine li to iz neznanja ili iz zlobe, ali žalostno je svakako, da c. i kr. vojnik austrijski, rodjen u Istri, uztvrditi može, da već spada Istra Italiji. Da nam on reče: Istra će pripadati Italiji, stisnuli bismo spleći i rekli: ah sinko imaš pravo, jer na to rade i oni, koji bi morali svimi silami proti tomu raditi. U susjednom gnjezdu, gori u Bujah neima jedne jedine osobe, koja talijanski misli i čuti, koja nebi bila u dnu duše osvjedočena, da će naša Istra u što kraćem roku posti pod Italiju.

* * *

Nečudimo se, što se za tu misao zauzimlju i bore talijanski prvaci i kolovodje, ali je žalostno, što se za njimi povode i tobož austrijski misleći, dapače i takovi, koji su još do nedavna naši bili. U jednom selu ovoga kotara pomogla je banka „Slavija" od gotove propasti nekog posjednika, koji bijaše vatren Slovinac dok je trebao pomoći. Kad se je podkožio i kad mu se je s naše strane pomoglo, zaboravio je na prošlost, te on krsti lievo i desno svoju dječicu po veliko-talijansku: sa Umberto, Romano, Ottaviano, Margherita itd. itd. Eto, vidite, da se ovakvi pripravljaju za blaženu zemlju; pa ako i bi se možda otac tomu protivio, njegova djeca onako kršćena i u čisto talijanskom duhu uzgojena, težiti će stalno za prekomorskom braćom.

* * *

U ovom nesretnom kotaru nalazi se i ono mjesto, u kojem su talijanski kulturonosci pokazali, da neimaju duše ni srca, da su gori nego li niema životinja. U mjestu Materadi, baciše naime po nalogu občinskog glavarstva u Umagu, spomenik sa groba čestite pokojnice M. Tonkela, i to jedino radi toga, jer bijaše napis sastavljen u jeziku, kojim se služi 95% župljana one župe, u jeziku, kojim se je jedinim služila pokojnica u pježinoj poštenoj obitelji, u jeziku naime hrvatskom. Taj nesretni spomenik leži još uviek na putu pred crkvom razlučen na više komada. Utok občine Umag proti riešitbi svih oblastih u Primorju, leži već godinu i pol u Beču. Da se tu radi o tomu, da se zadovolji bilo u čemu kakvomu Talijanu, bila bi stvar već davno i davno riešena. Ali jer se radi o našem poštenom čovjeku, on može čekati, dok se velikoj gospodi svidjelo bude.

Ovaj slučaj ne samo što mora da raztuži svako nepokvareno srce, već mora da ugrije u žilah i najhladniju krv. Treba bo znati, da gospoda nedozvoljavaju postaviti hrvatskog napisa na spomenik baš u onom selu, gdje imade pred crkvom i u crkvi glagolskih napisa, gdje su svi stanovnici osim dvojice il trojice doklačenih tudjinaca. Slovinci ili Hrvati, koji govore doma, u crkvi i vani medju sobom jedino hrvatski. Zar nije to Bogu plakati? Nemora li čovjeku skočiti krv u glavu? Oj nepravdo nikad te nebilo!

* * *

Občinski izbori u Umagu vršili se dne 12., 13. i 14. marca. Sve što je moglo hodati, poslo je na izbore iz čitave občine. Borile se dvie talijanske stranke: stara načelnikova i nova, liečnika Apollo-

Podlistak

Žestoko piće – otrov ljudima.

Napisao *grof Lav Nikolajević Tolstoj.*

S ruskoga preveo Armin Koričić.

(Nastavak.)

Žestoka, dakle pića ne podaju niti zdravlja, niti snage, niti topline, ni veselosti: ona proizvode tek samo zlo i opet zlo. Čovjek bi morao konačno misliti, da svaki razuman i dobar čovjek ne samo neće sam piti tih žestokih pića, nego da će svimi silami nastojati, kako bi i druge odvratio od toga otrova. Na žalost vidjamo danomice baš protivno. Ljudi se tako čvrsto drže starih navika i običaja, oni se još tako težko mogu toga osloboditi: to mi još dan danas vidjamo mnogo dobrih i mudrih ljudi, koji — ni iz daleka ne napustivši uživanje pića kao ni običaj, da ih nude — svoju zlu naviku uporno brane...

— „Nije — vele oni — uživanje samo zlo, nego zloporaba toga uživanja".

— „Kralj David veli: Vino veseli srce čovjeka. Hrist na svadbi u Kani Galilejskoj blagoslovio je vino".

— „Kad ga ne bi pili — izgubila bi vlada najizdašnije vrelo svoga budžeta (dohodka)".

— „Nije moguće slaviti kakvu svetčanost ili svadbu, a da ne bude vina".

— „Kako da čovjek kod kupa ili prodaje, ili za posjeta svoga prijatelja ne gucne koju čašicu?..."

— „U našem životu, punom jada i nevolja svakojakih, moramo da pijemo" — vele biedni radnici.

— „Pijemo li samo prigodice i to umjereno, ne škodimo time nikomu" — vele imućnici.

— „Piće je veselje Rusije", rekao je već Carević Vladimir.

— „Ono škodi samo nama i tiče se jih nas. Ne ćemo nikomu da propovjedamo moral, al ne ćemo ni to, da nam ga tko drugi nariva. Ni smo ni prvi, a jamačno ne ćemo biti ni posliednji" — vele bezsramni ljudi.

Tako gude pilci svoju stališa i dobe, da se opravdaju. Ali ta opravdanja i izvinjavanja, koja su se još prije kakovih trideset, četrdeset ili godina mogla nekako dopustiti, ne mogu se danas više odobravati. Ona su nekako opravdano zvučila, dok se je mislilo, da užitak alkoholnih pića nije pogibeljan, pače da podaje zdravlja; mogla su se opravdavati — velim — dok se još nije znalo, da je alkohol otrov; dok se nisu poznavale one strašne, sada lako vidljive posljedice pijanstva.

Moglo se je tako govoriti, dok još nije bilo na stotine i tisuće ljudi, što uz strašne muke umiru, jer su se privikli na piće, pa ga se ne mogu više odvyknuti.

Moglo se je reći, da vino nije škodljivo, dok još nismo vidjeli stotine i tisuće žena i djece, koji gladuju, jer su im se otcevi i muževi podali piću. Moglo se je reći, dok još nismo vidjeli one stotine i tisuće zločinaca, koji sad izpunjaju zatvore i tamnice, i one žene, što ih vino privodi k propasti. Moglo se nekako reći, dok još nismo znali, da su stotine tisuća ljudi, koji bi mogli živjeti na sreću svoju sobstvenu i na sreću drugih: izgubile svoje sile, svoj razum i svoju dušu, jer imade žestokih pića, a ovaj ih otrov doveo u izkušenje...

Danas se više ne smije i ne može reći, da je užitak alkohola stvar pojedinca čovjeka; da je njegov užitak neškodljiv; da svatko znade, što radi, pa mu nema nitko da podaje nauka i.t.d.... Ne: *To je društvena stvar najveće važnosti.* Hoćemo mi, ili ne: Svi su ljudi dan danas podieljeni u dva tabora: jedni se bore riečju i primjerom proti bezkoristnom užitku alkohola; drugi isto tako brane riečju i djelom taj otrov. I taj broj, taj rat, vidjamo mi u svim zemljama; ima tomu dvadeset i nekoliko godina, da ga i mi u Rusiji vodimo sa svom odlučnosti. *(Konac.)*

niova. Ova je propala, u svih trih tjelih. Predobili su oni, koji su znali bolje mititi i plaćati. Sram bilo trgovce i blago!

* * *

Neki Vaš dopisnik tužio se onomadne, što neima i u ovom kotaru odlučnih narodnih svećenika. Žalibože istina je, što su u ovom kotaru riedki odlučno naši svećenici, ali vjerujte mi, da je u onih okolnostih i uz one ljude veoma težko biti odlučnim i radinim; proti ovakvoj lukavosti, himbi i prevari težko se je boriti. U ostalom to je izkusio i dr. Apollonio?

Franina i Jurina.

Fr. Bi reć, da j' počel lindarski Mate opet kumedijat.

Jur. Zač ćuti, da se bliža mesec maj.

Fr. Borme ti vidiš dalje nosa.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Bečke novine javljaju, da će se opet sastati carevinsko vieće okolo 20. maja. Zemaljski sabori imali bi zasjedati do 5. maja. Zatim bi se imali sastati zastupnici iz Češke i Moravske, da nastave pomirbene konferencije u Beču.

Dne 6. i 7. t. mj. obdržavale se u Beču zajedničke ministarske konferencije, radi ustanovljenja zajedničkog proračuna, koji će se predložiti delegacijam na razpravu. Taj proračun za god. 1901. izkazuje znatnih povisica. Delegacije sastati će se mjeseca maja.

Zadnjih dana pisale su novine, da kani odstupiti ministar za zemaljsku obranu general Krieghammer, jer da traži velike svote novca u vojničke svrhe a njegovi drugovi, da se tomu protive.

Dne 7. t. mj. primio je cesar i kralj ministra predsjednika dr. Körbera u podulju audienciju.

U sjednici gradskoga zastupstva u Beču dne 6. t. mj. položili su zastupnici prisegu na novi štatut za grad Beč. Židovsko-liberalni zastupnici dali su ostavku radi toga, što je potvrdjen za grad Beč novi štatut, kojim se oduzimlju lažiliberalcem dosadašnje povlastice.

Svi zemaljski sabori ove pole monarhije, koji sada zasjedaju, bave se većinom gospodarskimi pitanji.

U Goričkom saboru prihvaćene su zakonske osnove, kojimi se daje podpore za gradnju željeznica u Furlaniji i za Goricu-Ajdovščinu.

Slovenski zastupnici očutili su jurve pristranost zemaljskoga kapetana u narodnostnom obziru, jer se taj služi kod razprava jedino i izključivo talijanskim jezikom premda znade i slovenski. U obće pada u oči, što su slovenski zastupnici stupili u Gorički sabor, neopravdav ničim taj svoj korak.

U ljubljanskom saboru stavio je zastupnik Žitnik predlog, kojim se poziv lje vladu neka više neobnovi nesretnu vinsku klauzulu u ugovoru sa Italijom.

U dalmatinskom saboru stavio je zastupnik Biankini predlog, da se sav prihod od zemljarine prepusti zemlji za poboljšanje financijalnog stanja Dalmacije; zastupnik Zore predložio je i sabor prihvatio predlog, da se u Dalmaciji osnuje tvornica duhana.

U českom saboru stavio je zastupnik dr. Šamanek predlog, da se uvede u sve češke srednje škole ruski jezik kao obvezatan predmet. Ministar za Česku dr. Rezek, viećao je ovih dana u Pragu sa českimi narodnimi prvaci.

Srbija. Novi zakon o porezovanju privrede izazvao je u trgovačkih krugovih veliko nezadovoljstvo. Po tom zakonu slobodno je ministru financija obteretiti po volji srbske trgovce porezom. Mnogi trgovci zatvorili su radi toga svoje trgovine, jer nemogu da plaćaju onoliko poreza, koliko ministar zahtjeva. I taj zakon stvoren bijaše pod uplivom nesretnog razkralja Milana.

Rusija. Veliki knezovi Mihovil i Juraj putuju Italijom. Ruski carski supruzi posjetiti će julija mjeseca Kopenhagen, prieštolnicu kraljevine Danske.

Rat u južnoj Africi. Bojna sreća nasmijala se opet jednoć junačkim Burom. Prošloga čedna uhvatili su pet kumpanija englezkih uedaleko Bloemfontaine.

Pokrajinske:

Umrli. U subotu umro je u Trstu bivši kotarski poglavar u Puli, vitez Conti. Lahka mu zemljica. — Jučer je pokopan župnik kaldirski, č. g. Ivan Pahović, domaći čovjek, brat kanonika Emanuela. Vječni mu pokoj!

Imenovanje župnikâ: Zadnji broj „Acta curiae episcopalis Veglensis" donaša imenovanje župnikâ kako sliedi: Beli (otok) Cres, prečastni Ivan Sintić, kanonik kuratnog kaptola u Cresu, Novalja (otok Pag) č. g. Antun Bonifačić, upravitelj kuratije u Sansigu; Punat (otok Krk) č. g. Franjo Žic, privr. vjeroučitelj u Losinju i napokon Sansig, č. g. Ivan Sparožić, upravitelj kuratije u Sv. Martinu.

Kako čujemo, ustoličenje novoimenovanih župnikâ uzsliediti će na mali Vazam 22. t. mj. Čestitamo kličuć: Vivant sequentes!

Posujilnica u Vodnjanu. Istarska Posujilnica u Puli zauzela se je medju težaci grada Vodnjana (Dignano), da ustanove i ondi svoje kreditno družtvo. To su učinili već lanjske godine. Jučer — dne 9. aprila — bila je prva redovita skupština te nove posujilnice. Pošto su seljaci grada Vodnjana skoro svi latinske krvi i govora, njihova se zadruga služi talijanskim jezikom. Zastupnik dr. Laginja prikrojio jim je u tom jeziku pravila i glavni dnevnik.

Skupštini je već od početka prisustvovalo 207 članova. Kasnije došavši nisu se već ni brojili.

Sastanak je bio u takozvanoj bolnici mornarice br. 2. (kuća Frank), koja je sada prazna, pak ju je c. i kr. lučki admiralat (viceadmiral Hinke) ustupio za tu porabu.

Skupština je tekla u najboljem miru i redu. Dr. Laginja raztumačio je prisutnim korist udruživanja i spomenuo, da on u tih pitanjih nepozna razlike jezika, dapače hoće da Vodnjanskim kmetovom dade dokaz, kako su Hrvati voljni zauzeti se za napredak takodjer njihov.

Skupština otvorena u 8½ u jutro, a trajala je do 11½. Odlučila je glede tajnika i glede ukupnog iznosa, do kojega se družtvo smije zadužiti, kao i glede najvišeg iznosa zajmova, koje može ukupno dati.

Potvrdjena je i za nadalje dosadašnja uprava, to jest: predsjednik Ivan Ghersich pok. Ivana, njegov namjestnik: Giacometti Ivan pok. Bartola, i druga tri odbornika: Fioranti Domenik pok. Angela, Gorlato Anton pok. Frana i Pauletich Anton Andrijev.

Tajnikom izabran je privremeno Josip Jursich Josipov, a blagajnik, biti će član odbora. Jursich se je u Puli već nekoliko vježbao u poslovanju.

To je kreditno družtvo za sada na omedjašenu garanciju. Svaki odgovara prema družtvu sa 20 kruna za svaki družni dio. Ima svega 370 družnih dielova.

Istini za volju treba izjaviti, da je i s protivne strane bio podpuni mir i red, kako pred 4-5 godina nebi bilo. Deveti aprila 1900 znači veliku moralnu pobjedu hrvatske stranke u Istri i pokazuje talijanskoj stranci, kojim putem treba da udari, ako će mira i napredka u Istri. Težačka ruka u talijanskih gradovih to već prilično uvidja; i u tom je pametnija od neke gospode. Družtvo o kojem govorimo registrano je pri c. kr. sudu Rovinjskom u registar zadruga pod imenom „Cassa rurale". — Dignano. Ufamo se, da neće dugo potrajati, pak će vanjski težaci hrvatskoga roda (Karnica, Marčana, Filipan, Roverija) ustanoviti takodjer svoje slične zadruge, oni dakako hrvatskim jezikom, jer Vodnjanska je samo za stanovnike istoimene gradske porezne obćine.

Iz Buzeta nam pišu. Ako se kod drugih sudova imaju što tužiti na pomanjkanje pisarničkog osoblja, to se imamo mi u najvećoj mjeri. Imamo dva diurnista, ali od tih niti jedan nije dobar točno u zapisnik zapisati, što mu se hrvatski ili slovenski reče, pa kad dodje koja stranka i zapita, nek se njezine rieči zapišu u jeziku, u kojem su izrečene, mora sudac reći: oprostite ne mogu vam zadovoljiti, jer nemam pisara, koji pozna vaš jezik u u pismu. Za to se i dogadja, da hrvatski spisi čekaju najviše na prepis. I kod našega suda, dakle valja ona, da najzadnje kolo najviše škripje! Molimo, da se ili promjene kola, ili da njim se dade malo — kolomaza.

Spomenica na apošt. nuncija u Beču. U glasilu tršćanskih židova čitamo, da su lindarski Talijani (!!) poslali spomenicu apoštolskomu nunciju u Beču, proti uvadjanju hrvatskoga jezika u crkvene obrede one župne crkve.

Koliko je nama poznato, neima u Lindaru u obće Talijana, a hrvatski jezik, u koliko se rabi u crkvenih obredih, obstoji od davne davnine. Ti umišljeni lindarski Talijani misle valjda, da mora biti uslišana svuda svaka njihov laž i kleveta, kao što je obično uslišana u Poreču ili kod pazinskih krnjela. Škoda da lindarski Talijani (!!) nepriobće tu svoju glasovitu spomenicu!

Nasliedovanja vriedno. U selo Plavje — obćina Milje — poslalo je obćinsko glavarstvo iz Milja više tabla, koje se je imalo na pojedine kuće pribiti. Te table nosile su jedino talijanske napise. Naši čestiti Plavjani nisu htjeli dopustiti, da se pribije na njihove kuće talijanske table i tako su odaslanici slavne obćine Milje natrag u Milje dopeljali talijanske table.

Obćina Grožnjan za talijanske djake u Pazinu. U talijanskih novinah čitamo, da je obćinsko zastupstvo slavnoga Grožnjana podarilo 50 kruna za djake talijanske realne gimnazije u Pazinu.

Sretnih li grožnjanaca, koji imadu toliko novca, da ga mogu ovako bezkoristno i nepotrebno razbacivati. A što će na to naš izvanjski puk?

Iz Umažke obćine pišu nam 8. t. mj.: Davno pred obćinskimi izbori vriedjale i dražile se obje stranke u gradiću Umagu medjusobno pjevanjem poruglivih pjesama. Za to je doznala politička oblast, koja je zabranila u Umagu svako pjevanje na javnom. Takodjer mladićem, koji bijahu pozvani na novačenje, zabranište svako pjevanje. Svakoga prekršitelja ove zabrane odvedu na političko poglavarstvo u Poreč. Nu osim pjevanja, bijahu zabranjeni i razni povici, dvojbene rieči, vika, itd.

Tako eto postupaju talijanska gospoda sa svojimi istomišljenici Talijani, koji su vrhu toga još i slavni „cittadini". Što bi se dogodilo tekar onda, kad bi bile ustale hrvatske podobćine proti talijanskim nasilnikom i tlačiteljem? Stalno bi bili tada Talijani raztrubili na sve četiri strane svieta, da se Hrvati bune, te bi im bili njihova sela poplavili sa vojnici, da drže u strahu i trepetu hrvatske divljake, uskoke i t. d.

Iz učiteljskih krugova Istre. Ne prestano sam očekivao, da će se, o predmetu, o kojem vam mislim pisati, javili koji vriedniji kolega ili, što bi bilo još umjestnije, naša učiteljska družtva. Kada se to do sada nije dogodilo, evo mene sa par redaka, a molim, da ću govoriti iz srca većine hrvatskih učitelja Istre.

Neki „m" (valda učitelj) se je u „Učiteljskom tovarišu" uzdigao do nekoga nedogiednoga slobodoumlja, pa u svojem „prenaprednom" duhu nas obične radnike oko narodne prosvjete naziva ništa manje nego „popovske prirepine", koji odišu „natražnjačkim" duhom. Mi najodlučnije odbijamo od sebe ovaku uvriedu, nanesenu ogromnoj većini hrvatsko-slovenskog učiteljstva u Istri. Mi nismo ničije prirepine, nego slobodni hrvatski pučki učitelji, proniknuti pravim duhom novodobne napredne škole i ljubavi do našega zapuštenoga hrvatskoga naroda u Istri. Ne smeta što smo mi u tjesnom prijateljstvu sa našim svećenicima, te u medjusobnom poštivanju radimo složno oko moralnoga i materijalnoga napredka našega biednoga naroda. Većina naših hrvatskih svećenika (dakako, da ima i tu iznimaka, kako i po svuda) su naši dobri prijatelji, koji sažaljuju nas i naše bijedno materijalno stanje, te zajedno s nama rade oko unapredjenja i razvitka našega školstva, ali ne u „natražnjačkom duhu" i u „hudom klerikalizmu", već na temelju „kršćansko-liberalnih" načela. Smješno je dakle govoriti i pisati, da „čamimo pod morijom špijunstva nekojih svećenika". Gospodin „m" valjda uzdiše za onakvim bratoubojnim bojem, kakav se, na žalost, vodi u Kranjskoj. Nije svaka biljka za svaku zemlju. Uprav je izdajnički unašati u našu tužnu Istru nekakav razkol, koji još, hvala Bogu, ne obstoji. Ne ćemo se dakle lučiti od gospode svećenika, nego ćemo se s njima i s ostalim rodoljubima uhvatiti u još čvršće bratsko kolo i složno raditi oko svestranoga napretka našega naroda. Mi moramo nastojati: kako li bi se u junačkoj slozi odhrvali obćem dušmaninu"!

(Onaj nesretni „m" poznata nam je ptica kukavica, koja je iznesla jaje u tudje gnjezdo. Žalimo onaj slovenski list, što prima onakve viesti od učitelja, na kojega gledaju svi učitelji Istre, Hrvati i Slovenci najvećim prezirom. Deder neka se prijavi punim imenom, pak da vidimo oko u oko; dokaže li nam protivno, skinuti ćemo kapu njemu i uredničtvu „U. T." Op. Ured.)

Jedan koji nije ničija prirepina.

Pišu nam iz Omišlja. Naše obćinsko zastupstvo sa na čelu svojim čestitim načelnikom g. I. Fabijanićem, izabralo je u posljednjoj svojoj sjednici jednoglasno obćinskim liječnikom g. dr. Antu Lauša iz Travnika u Bosni, čestita i čelik Hrvata, mladu, te vrstnu silu.

Hvalevredan je ovaj čin, kojim nam je sl. zastupstvo i opet pokazalo koliko mu na srcu leži boljak i dobrobit naše obćine.

Uvidjeli su oni i s njima naše obćinstvo — da nam je liečnik potreban ko svagdanji kruh i da je ne moguće, da i na dalje ostane u tom pogledu ono stanje, koje je do sele vladalo.

Ako je dosada komu trebalo liečnika, morao je ići po njega u Krk (četiri sata dobra hoda), pa se je više puta dogodilo, da je liečnik, koji je bio liečnikom malne svih obćina na otoku Krku, bio u Baški ili Vrbniku ili u bud kojoj obćini; a ne može se isključiti ni ovaj slučaj, da bi došli u Krk po liečnika istodobno dva ili tri čovjeka svaki iz druge obćine, kamo će sada liečnik najprije? Uzmimo, da je liečnik odmah pobrzao k bolestniku u Omišalj, pretražio ga, našo ga težko bolestnim, prepisao mu liek, pa šta onda? Trči brže opet puna četiri sata u Krk, a puna četiri sata iz Krke po liek, u to vrieme bi bolestnik mogao, ko što no se običava reći, pet puta umrieti.

Tomu je zastupstvo sa g. načelnikom na vrlo plemeniti način doskočilo time, što je za svoju občinu izabrala liečnika, koji će morati voditi i ljekarnički ormar. Pomoženo je time donekle i bližim občinam na Krku, koje dakako imaju svoga občinskoga liečnika; ali ne u mjestu občine no u Krku, jer će se u slučaju potrebe moći i imati gdje pomoći. Pomoženo je time cielom otoku, jer tko može jamčiti, da ne će oboliti i koji od na otoku prakticirajućih liečnika?

Jednoga naučnika traži naša tiskara. Isti mora biti 14 godina star sa barem 2 razreda gimnazije ili realke.

Iz drugih krajeva:

† **Stjepan Pregelj.** Dne 4. t. mj. preminuo je u Trstu mladi slovenski rodoljub g. Stjepan Pregelj c. k. financijalni perovodja. Vječni mu pokoj!

† **Andrija Danov.** Dne 6. t. mj. preminuo je nakon kratke bolesti u Trstu c. k. poštanski asistent g. Andrija Danev u cvietu mladosti. Rodom bijaše iz Proseka. Počivao u miru!

Brodovi c. i kr. mornarice u Trstu. Dne 7. t. mj. doplovili su sliedeći brodovi c. i kr. mornarice u Trst: Budapest, Wien, Monarch i više torpednjača.

Izbori u Trstu. Dne 5. t. mj. birali su u gradu Trstu izbornici I. razreda t. j. veleposjednici. Izabrano bijaše 11 kandidata progresove stranke i kao dvanajsti načelnik tršćanski g. dr. Dompieri. Ovaj bijaše izabran proti volji židovsko-lažiliberalne svojte, koja ga mrzi iz dna crne njoj duše. Načelnik Dompieri izabran je tako dva puta, t. j. u III. i I. razredu.

Izbori u tršćanskoj okolici. U tršćanskoj okolici bila se je u nedjelju dne 8. t. mj. ljuta borba. Da, lahko rečemo, da takove borbe nije još doživila tršćanska okolica.

Imena slovenskih kandidata priobćili smo u predprošlom broju našega lista. Talijanska progresova stranka grada Trsta, postavila je u pet izbornih kotara svoje kandidate, dočim je u šestom kotaru kandidirao na svoju ruku poznati prvak pokojne konservativne stranke u Trstu g. Burgstaller.

Izabrano bijaše 5 slovenskih kandidata i jedan progresista, t. j. Banelli i to uslied najnemoralnije agitacije. Slovenci izabrani su: dr. Rybarž, I. M. Vatovac, Fr. Dolenc, Iv. Goriup i dr. Gregorin. Živili sviestni izbornici i njihovi zastupnici.

Jeli moguće! Iz Trsta brzojavljaju dne 7. t. mj. ljubljanskomu „Slovencu", da se je zemaljskomu kapetanu za Istru toliko posrećilo prodrieti sa „modus vivendi", da će slavenski zastupnici sudjelovati kod sjednica istarskoga sabora.

Mi o tom uspjehu g. komendatora Campitelli-a neznamo do danas ništa i dvojimo vrlo, da su u Trstu bolje obaviešćeni nego li mi u Istri. U ostalom za koj dan biti ćemo i o tom na čistu.

Prispodoba. Irska je pred stotinu godina tjesnije vezana s Inglezkom uz gubitak svojega neodvisnog parlamenta.

To još znade bolji dio naroda i njegovih zastupnika, te premda ljube i poštuju staru kraljicu Viktoriju, traže svakom zgodom pravicu, da o svih svojih poslih Irska kao država samostalno odlučuje bez Inglezke.

Ta se borba vodi sto godina i nezaboravlja se nezakonitost, kojom je Irska utjelovljena Inglezkoj.

Glavni grad Dublin dao je nedavno na kraljicu adresu, punu poštovanja i ljubavi. Listovi, koji su proti samostalnosti Irske stali su na to pisati, kako je stranka samostalnosti popustila svoj program.

Na to je gradsko vieće izdalo sliedeću resoluciju, ilili odluku:

„Pošto je dio unionističke inglezke i irske štampe krivo tumačio adresu na kraljicu, kao da je tobože tim napuštena politika irske samostalnosti, gradsko vieće (Dublinsko) sakupljeno prigodom stogodišnjice sjedinenja s Inglezkom izjavlja, da je ono sjedinjenje bilo postignuto prevarom i sramotnim podmićivanjem, pak da irski narod neće nikada vjerno podupirati vladu, koja se temelji na onom činu, i da irska zemlja neće biti zadovoljna, dok nebude uzpostavljen njezin narodni sabor".

* * *

I u Hrvatskoj ima unionista, koji drže, da je sveza s Madjari, kako je stvorena nagodbom od 1868, sva sreća za Hrvate. Nu ima opet jaka stranka prava, koja uči, da je sabor, koj je nagodbu s Madjari primio, nezakonit, jer sastavljen po nametnutom izbornom redu, po kojem je samo malen dio naroda bio zastupan. Ta stranka prava, bori se za korisno i uzvišeno načelo, da Hrvati ujedinjeni imaju po povjesti davno i nikad izgubljeno pravo, da se upravljaju po zakonih koje stvore sami sa svojim kraljem.

Izjave hrvatskoga naroda slične onoj Dublinskoga gradskog vieća, nesmiju zatomiti, već se često moraju ponavljati. Savez s Ugarskom dà, ali na temelju jednakosti i slobode, a podčinjenosti pravi Hrvati nesmiju priznati nikada ni nakon 100 godina.

Podpisujemo sa obim rukama. Velezaslužni naš mitrovački drug „Hrvatski Branik", koji doista podpuno opravdava svoj krasni naslov, vapije neprestano za slogom medju Hrvati svju stranaka. Nalazeći se na braniku hrvatstva u onom dielu naše Hrvatske, gdje nastoje domaći izrodi i tudji klateži oteti dnevni značaj i biljeg onoj grudi zemlje, koju su Hrvati natopili svojom dragocienom krvi u borbi za slobodu svoje domovine, čuli on življe težke udarce, koje se nanaša Hrvatom u svih njihovih pokrajinah, pak pozivlje razdvojenu i posvadjenu braću na slogu i zajednički rad za spas, slobodu i jedinstvo svih Hrvata.

I u zadnjem broju od 4. t. mj. upozoruje „H. B." u uvodnom članku pod naslovom „Na oprez Hrvati" sve Hrvate na pogibelj, koja im prieti od Madjara, Niemaca, Talijana i Srba, te ih zaklinje, da se već jednoć opamete.

U koliko su nam pogibeljni ovdje na našem jugu lukavi Talijani, piše dični „H. B.":

„Talijani, s kojimi imademo mi posla, jesu iredentiste. Trst i Istra glasno nam to svjedoče. Recimo, da se ostvari želja tih talijanskih „nespašenika", što će biti od nas? Svak uvidja i mora uvidjeti, da je u tom slučaju nestalo hrvatstva na obalah jadranskoga mora. A gledajte, ljudi, i oni se medjusobno ne služu u pojedinostih i tančinah političkih. Ali kad dodje do toga, da rade protiv Hrvata ili Slovenaca, oni su svi bez iznimke složni, bili oni klerikalci ili liberalci ili demokrate ili aristokrate ili socijalni demokrate ili čak anarhiste.

Talijanska „Lega nazionale" imade podporu iz same kraljevine Italije, ter se prvi njihovi ljudi ne stide, da javno riečju i djelom pomažu „nespašenike" u naših hrvatskih kraljevih. Dok tako stvari kod nas stoje, što rade naopako po nas naši ljudi? Mislite, da se oni bore protiv talijanskoga drzkoga nasilja? Varate se! Naši se ljudi bore medjusobno, ter dobacuje jedan drugomu najgore lične uvrede, a tudjinci se tomu raduju, ter sasvim mirno i lako provode svoje ciljeve".

Zaključujuć svoj krasni članak, daje ono uredničtvo Hrvatom sliedeću uvaženja vriednu opomenu i nauku:

„Kad kuća gori, ludo je pitati, tko je kuću zapalio. Glavna je stvar, da se kuća spasi od požara. Kad se kuća spasi od požara, onda se traži krivac, da se kazni, ali nitko neće tražiti krivca, a pustiti, da kuća izgori. I nama gori krov nad glavom. Spašavajmo domaći krov, a kad ga zajedničkimi silami spasimo, potražimo onda krivca i dajmo mu lekciju, koju je zaslužio".

Gostinjac sv. Jeronima u Rimu pretvoren u crkveni kolegij. Odlukom sv. Oca pape Leona XIII. riešeno je hvala Bogu, jedno veoma važno pitanje, i to u onom smislu kako se je to već odavna občenito željelo. Sv. Otac naime odredio je da se gostinjac sv. Jeronima u Rimu i s njim spojeni kaptol pretvori u crkveni kolegij, u koji će se primati mladi svećenici iz cjelokupno Hrvatske, da se u vječnom gradu izobrazuju u znanosti bogoslovnoj i u drugih liepih disciplinah, kako bude koga srce nukalo i potreba iskala.

Radostno priobćujemo ovdje na hrvatskom prievodu pismo kardinala, kojim on javlja našim preuzvišenim i prečasnim nadbiskupom i biskupom tu znamenitu viest:

Preuzvišenoj i prečasnoj, gospodi
nadbiskupom i biskupom
pokr. Zadarske, Zagrebačke i Vrhbosanske.

U audienciji, koju je podpisani kardinal imao dne 16. tekućega ožujka, blagoizvolio je sveti Otac papa Leon XIII. odrediti, neka se što prije izvede, što je već ugliavljeno, da se Ilirski gostinjac sv. Jeronima u Rimu pretvori u crkveni kolegij, kojega će poglavari i pitomci preuzeti dužnosti, što ih sada ima kaptol.

Kako bi se ovaj cilj lakše postigao, hoće i nalaže Njegova Svetost, da se u Rim pošalje vrstan svećenik, rodom Slaven, kojega će izabrati biskupi crkvenih pokrajina Zadarske, Zagrebačke i Vrhbosanke, te da se nastani u domu sv. Jeronima i iz prihoda toga zavoda dobiva što je potrebno za pristojno uzdržavanje, pa sve dobro razmisliv̄ši, što valja imati pred očima u ovako važnom poslu, da u neposrednoj ovisnosti od kardinala pokrovitelja sastavi željkovanomu kolegiju pravila i otvorenje mu shodno pospješi.

Podpisani kardinal držao je za nužno, da sve ovo saobći rečenim biskupom, neka oni to vjerno provedu, pak im prosi od Boga svaku sreću i svaki napredak.

U Rimu dne 10. ožujka 1900.

† S. kard. Vannutelli,
pokrovitelj i apostolski visitator zavoda
sv. Jeronima.

„K. L".

Atentat na waleskog princa. O atentatu na princa waleskoga javljaju se ove pojedinkosti: Waleški je princ, putujući iz Londona u Kodanj, stigao vlakom iz Ostenda u Bruselj u 3/4 5 sati poslije podne, na što je šetao u pratnji svojih dvaju tajnika kolodvorskim dvoredom gore dolje jedno po sata. Kad je princ ušao u salonska kola i vlak u 1/4 6 s. krenuo sa sjevernog kolodvora u Bruselju, skočio je jedan čovjek na stepenice salonskih kola, u kojim se sjedio princ sa svojom suprugom i jednim ordonanečastnikom, te izpalio dva hitca iz revolvera, a da nije princa pogodio. Kad su hitci pali, vlakovodja je odmah zaustavio vlak, a željeznički nadzornik priletio k princevim salonskim kolima i atentatora udario po ruci prije, nego je ovaj mogao da izpali treći hitac. Medju občinstvom nastala je velika uzbudjenost. Atentator stao se hrvati sa nadzornikom, koji ga je šćepao, ali je u to priskočilo nadzorniku više osoba u pomoć, te su svi zajedno razoružali atentatora.

Princ se je pokazao dva puta na prozoru i zapitao, je li atentator uhićen. Kad je dobio pozitivan odgovor, krenuo je vlak dalje. Ustanovljeno je, da je atentator 16-godišnji limar Sipido iz St Gillesa.

Društvene:

Konštituiranje. Prošle subote konštituirao se je novoizabrani odbor „prvog istarskog sokola" u Puli na slijedeći način: Starosta, Lacko Križ; podstarosta, Josip Krmpotić; tajnik, Ernest Jelušić i blagajnik Eugen Tomljenović i 5 odbornika. Istodobno bio izabran i odbor za zabave. Odborske sjednice održavati će se svakog drugog četvrtka, počam od 12. t. mj. Na 24. travnja nastavljaju se redovite vježbe.

Novo družtvo u Istri. Naši velezaslužni rodoljubi u Pobegih, kraj Kopra, imadu već dulje vremena ne službeno pjevačko družtvo. Sada imade to družtvo pod naslovom „Ilirija" potvrdjena pravila, te će prirediti na uskrsni ponedjeljak u Čežarih prvu svoju zabavu. Družtvo imade 120 članova.

Skupština podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istra u Splitu. U nedjelju obdržavala se u rodoljubnom našem Splitu godišnja glavna skupština tamošnje podružnice naše družbe u prostorijah „Hrvatskoga Sokola" i „Hrvatskog Napredka".

Ženska podružnica u Kastvu, obdržavala je u nedjelju 25. ožujka redovitu glavnu skupštinu. Odbor ostaje stari, akoprem su se odbornice zahvalile bile.

Članarinu za god. 1899. uplatiše po 2 K Jardas Ivka, po 1 K Jurinac Hedviga.

Za god. 1900. uplatiše po 2 K Bačić Cilka, Dukić Antonija, Grosman Eugenija, Grosman Ema, Jelušić Nadala, Jelušić Ljudmila, Jurinac Marija, Kučić Tereza, Marijanović Antonija, Rubeša Alba, Šuštar Ana, Zottmann Monika; po 1 K Babić Gizela, Bačić Lidija, Buzdon Cilka, Dukić Josipa, Dukić Nadala, Grosman Marija, Jelušić Marica, Kučić Marija, Kučić Nadala, Munić Dorina, Rubeša Petra, ova platila i za god. 1901; Sablić Srdoč Amalija.

Gdja Jurinac Marija darovala 2 K, gdja Jardas Ivka 1 K.

Bog živi naše članice! Najljepša hvala darovateljicama.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Mihotićih obdržavala je dne 19. ožujka svoju redovitu godišnju skupštinu.

Pošto se sabrao dovoljan broj članica, gdja. predsjednica pozdravi liepim riečima prisutne, zahvaljujući im, što su se odazvale njezinu pozivu. Toplo im preporuča, nek se posvuda sjećaju družbe, sakupljajući u svakoj zgodi darove na korist iste.

Na svršetku se govora gospodja zahvali na časti, te želi, da se bira drugu predsjednicu.

Nu o tom članice, kao da ne čuju, već jednoglasno povikaše: Živila predsjednica! i naša velevriedna gdja. Kundićeva ostade na obće zadovoljstvo i unapried predsjednicom, na čemu njoj najusrdnija hvala. Blagajnicom bje izabrana gdjica. Marija Albertini, tajnicom gdjica. Milka Kinkela.

Sada se prešlo na uplaćivanje članarine.

Za god. 1899. uplatiše: gdje. Kinkela Josipa 1 K, Slavić Roža, Širola Milka 2 K.

Za god. 1900. gdje.: Čović Anka, Dubrović Katica, Gržetić Marija, Kundić Anastazija, Kinkela Josipa, Mavrović Marija, Slavić Roža, Spinčić Ivana, Šepić Marija, Širola Milka, Gdjice.: Albertini Marija, Dubrović Dragica, Franki Katica, Gržetić Marija, Kinkela Marija, Kinkela Milka, Kundić Anka, Osojnak Emilija, Osojnak Ivka, Osojnak Vjekoslava, Spinčić Ivka, Šepić Ivka, Zahija Savica 2 K. Gdje.: Franki Cila, Kinkela Josipa, Podolšak Dragoila, Šepić Antonija: gdjice: Albertini Ernesta, Gržetić Zorka, Jugo Marija, Kinkela Tereza, Puž Antonija, Slavić Rozarija, Simčić Katica, Šepić Ivka, Šepić Ana, Šaftić Ivka 1 K.

Razgovor

mej Juretom i Bortulom pred Vabrigom.

Jur. Bog daj zdravlje kume Bortule!

Bort. Vero, neka da zdravlje i dušu spastit. Ča mislite to Jure fabrikat, da ste pripravili to lipo kamenje?

Jur. E, ufamo se, ako Bog dà zdravlje i sreću, da ćemo ovdi sagraditi jenu lipu kuću.

Bort. Za gospodu ali za kmeta?

Jur. Baš za gospodu i za kmeta. Želimo spraviti u tu kuću gospodina, ki bi služia Boga i ljude.

Bort. Nerazumin Vas!

Jur. Namislili smo sagraditi školu i stan za svećenika, ki bi našu dicu učil stan za svećenika, ki bi našu dicu učil Boga molit i narod ljubit.

Bort. Pametno je to moj lipi kume; a ki Vam je dal to misto za kuću?

Jur. Mi smo ga lipo kupili za ga darovat onoj svetoj družbi, ka nam pomaže gradit škole i učit našu dicu.

Bort. Misto je baš lipo; a ki Vam plaća vožnju za kamenje.

Jur. A lipo bi bilo, da bimo mi još plaću pitali. Ovo činimo za našu dicu na rabotu i još ćemo činiti koliko budemo mogli, zač je ovo sveta i potrebita stvar. Ter znate, da je čovik bez vire i škole kako i blago.

Bort. Lipo je to i pametno, kad ste tako složni.

Jur. Nismo baš svi ne, nego velika većina. Su mej nami niki brižni prodanci, ki govore, da bi šli i oni delat za plaću, ale da nemoru na rabotu.

Bort. Zašto nemoru?

Jur. Moru, moru, ma se boje poreške gospode, zač su oni njihove podrepnice.

Bort. Ča bi njim za to mogla gospoda?

Jur. Da jih nebi više stili na delo. A joh je njima; ter vaik siču, vežu i muče se oni i njihove žene po gospodskoh boškah, pak svejeno ništa nimaju. Mi se ne mučimo po tujem delu, pak ima kruha i vina za družinu i za trgovca, i gospodari smo doma i vani. Nebojimo se gospode ni nemarimo za njiho prijateljstvo. One tužne podrepnice gledaju spod sebe kako i tati, zač znaju, da su prodali tilo i dušu talijanskoj gospodi.

Bort. Niki dan govoria mi je luštra glava, da se i ja podpišem za nesričnu „Legu“, jer da su njemu obećala gospoda talijanska, da će valje zidati Leginu školu i da te ju darovati komunu.

Jur. Ter tako laje i po Taru, po Frati i po Vabrigi, ma ki bi njemu viroval, bi mogal bez griha na veliki petak meso jist.

Bort. Ter u Vabrigi nisu nego dva, ki govore talijanski, a 500 ki govore slovinski ili hrvatski.

Jur. Baš je tako. Mi nemarimo ni za Legu ni za njiju školu. Ako ona želi pomoći talijanskim podrepnicam u Vabrigi, neka njim pokrpa i pokrije one zidine, ki će se sami porušili — od mizerije.

Bort. Čedu dà; talijanska gospoda vode samo za nos one brižne i tužne prodance. Oni ih više mrze i proklinju nego mi, jer znaju, da bi i njih prevarili, kad su prodali svoju krv, svoj jezik, materino mliko — sve — sve tilo i dušu svoju.

Jur. Bog im prosti grihe.

Bort. Vero će težko ako se nepokaju i nespokore.

Jur. Bog im razvitlia pamet!

Bort. Amen Bože!

Oglas.

Preporučamo se slavnomu občinstvu za slikanje soba i zgrada, kavana, gostiona, kazališta i crkava bilo jednostavno ili raskošno, te svakovrstno slikanje na ruku okolica itd.

Slikaju na ulje vrata i prozore jednostavno ili imitacijom drva, čela, na zgradama, kupališne sobe, ograde, Reclame svake vrsti, napise na staklu, željezu, drvu i platnu sa najukusnijim pismenima; bojadišu i pozlaćuju crkvene kipove, sve sa cienama tako niskim, da se ne boje nikakve utakmice.

Slične radnje preuzimljemo i za pokrajinu.

Na zahtjev izrađujemo i nacrte za radnje i držimo bogati i birani zbornik uzoraka za tapeloranje.

Sa osobitim počitanjem

Vinko Despalatović i Franjo Opatić
slikari.
Pula, Via Medolino br. 27.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastiti kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izrađujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	kg po K	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	„ „	3·—
Svieće i duplire II	„ „	2·40
Tamjan lacrima I	„ „	2·40
„ II	„ „	2·—
„ granis	„ „	1·20
Povoštено platno za oltare	m „	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

Jernej Kopač, svećar u Gorici.

Prodaje se

kuća

na jedan kat sa dvorištem i vrtom u Puli

Via dell' Ammiraglialo 15.

Pobliže viesti dobiju se u tiskarni J. Krmpotić i dr. ili kod g. V. Grum-a u Puli.

Rodoljubi!

Kupujte samo Ćirilo-Metodijske žigice!

Poziv

na

REDOVITU GLAVNU SKUPŠTINU

„Posujilnice in hranilnice u Kopru,

uknjižene zadruge z neomejenim poroštvom“, koja će se obdržavati u zadružnim prostorijama

dne 22. aprila t. g.

o 10 uri prije podne sa slijedećim dnevnim redom:

1. Izvješće odborovo o djelovanju zadruge u godini 1899.
2. Izvješće nadzorstva o računima zadruge u godini 1899.
3. Izbor upravnoga odbora za godinu 1900.
4. Izbor nadzorstva za godinu 1900.
5. Eventualni priedlozi.

Opaska: Ako se dne 22. aprila t. g. ne sastane po § 31. zadružnih pravila propisani broj zadrugara, obdržavat će se redovita glavna skupština u istom mjestu i u istim prostorijama, o istoj uri i s istim dnevnim redom

dne 29. aprila t. g.

bez obzira na broj prisutnih članova.

U Kopru, dne 7. aprila 1900.

Odbor posujilnice i hranilnice.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po njeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2⅞%
„ „ 30- „ „ 3¼%
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz 2¾%
„ „ 8 „ „ 3 „
„ „ 30 „ „ 3¼ „

Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.

U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
„ 3-mjesečni „ 2⅛%
„ 6- „ „ 2⅛%

Okružni odiel.

U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Pešt, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Grndac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška

Kupnja i prodaja

vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1‰ provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemshi novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po dnevnom tečaju.

Gospodarska zadruga u Kastvu.

Dne, 25. marča bila je u Kastvu u velikoj dvorani »Narodnoga doma« redovita skupština te zadruge.

Dnevni red,

redovito objavljen tiskanim pozivom od 10. marča 1900 svakomu članu, bio je:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće tajnika.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izvješće revizionog odbora.
5. Izbor novog odbora.
6. Izbor revizionog odbora.
7. Razdieljenje gospodarskog orudja.
8. Različiti predlozi.

I. Pozdrav predsjednika.

Predsjednik dr. M. Laginja proglasuje u 9 ura otvorenom redovitu glavnu skupštinu gospodarske zadruge u Kastvu za godinu 1900. Veseli se mnogobrojnom posjetu, tako da prisutni članovi nemogu naredno svi niti stati u dvorani. Da se uzmogne najlagljim načinom ustanoviti broj prisutnih članova, predlaže, neka vržu na pliticu svaki po jedan novac od dva helera, ni više ni manje. To je učinjeno i nakon prebrojenja predsjednik proglasi, da je prisutno 277 članova, a njihovi novčići idu u korist školske družbe sv. Cirila i Metoda podružnice Kastav. Kasnije jih je još dolazilo tako, da je skupština bila posjećena od najmanje 300 članova.

II. Izvješće tajnika.

Poštovani zadrugari! Hoću da vam na kratko ocrtam rad i poslovanje odbora gospodarske zadruge kroz prošlu upravnu godinu 1899 i u obće od posliednje glavne skupštine do danas.

Kako vam je bilo javljeno već na zadnjoj glavnoj skupštini, podielilo je c. kr. ministarstvo poljedjelstva našoj zadrugi pripomoć za prošlu godinu u iznosu od 500 for. Od toga novca kupilo je c. kr. namjestničtvo zadrugi 20 kvintala sumpora, 8 kvintala modre galice ili vitriola i 12 škropilnica Vermorel, koje posliednje je pak zadruga polovično platila, jer je tako bilo naredjeno. Odbor je želio i molio c. kr. namjestničtvo, da podieljenu podporu od ministarstva dade zadrugi u gotovu novcu i da će zadruga, koja najbolje pozna potrebe zadrugara, sama odlučiti kamo i zašto se ima podieljena podpora uporabiti; ali u tom odbor nije mogao ništa postići, jer je bila stvar već uredjena i gotova. Nadamo se, da će nam se podpora za ovu godinu i u buduće doznačiti u gotovom novcu.

Uz galicu poslatu od c. kr. namjestničtva snizio je odbor cienu vitriola razpoloživoga za zadrugare za nekoliko novčića tako, da je svaki član zadruge u sniženoj cieni vitriola dobio nješto malo od podpore podieljene od c. kr. ministarstva. Kad bi odbor bio mogao dobiti podporu u novcu, bila bi se ciena vitriola još više snižila ili na koji god drugi način razmjerno svakomu članu više pomoglo.

Medjutim možemo biti i s tim zadovoljni, a veseliti nas mora sam čin, da je visoka c. kr. vlada ipak uvidila, da treba pomoć i kmetski stališ. Nadajmo se, da će ona dati takove i još veće pomoći za ovu i slieđeće godine, da se laglje svladaju potežkoće i troškovi pri obdjelanju posjeda. U to ime podnesao je odbor molbu za podporu na visoko c. kr. ministarstvo poljedjelstva i ove godine kako je bio molio i prošle godine, te se tvrdo nada, da će ju isto uvažiti.

Jedini prirod, od kojega može posjednik ovud utržiti koji novčić, jest vino, za to će odbor uvjek posvetiti najviše pažnje na gojenje loze, na koju od nekoliko godina ovamo dolaze mnoge različite bolesti.

Članovom razpačano je i prošle godine u svemu 68 kvintala modre galice a bilo bi se još više, da je ima. Od poslatih 20 kvintala sumpora ostalo je još ne razdieljeno 125 kg.

Radi dobave vitriola za tekuću godinu, obratio se je bio odbor još mj. oktobra p. g. na tvornicu kemičkih proizvoda u Aussig-u (Češka), koja proizvadja posve dobru vrst i kojega hvale svi zadrugari. Dok se je još bilo u pogodbi, dobili smo telegrafičku i zatim pismeno vieść, da je tvornica cieli proizvod predvidjen do konca maja već razprodala. Bojeći se odbor, da ciene vitriola neposkoče još više, obratio se je odmah na više strana, da zajamči, koliko je od prilike potrebito za ovu godinu i pošlo mu je to za rukom. C. kr. kmetijsko društvo u Gorici, kamo se je jedan član odbora osobno uputio, odstupilo je zadrugi cieli vagon, t. j. 100 kvintala modre galice, uz cienu kako njega stoji, na čemu smo mu vrlo zahvalni. Vitriol stojati će nas okolo 31 nč. po kg. Cienu, uz koju će ga se dati članovom i gdje će ga oni moći kupiti, javiti će se kasnije. Na svaki način davati će ga se cjenije nego li će biti ona prava vrst nigdje u trgovini. Svaki član moći će uzeti za svoju porabu, koliko bude htjeo, samo valja da se izkaže sa knjižicom, da je sbilja član.

Da se za članove zadruge dobavi i potrebit sumpor nije se odbor još ove godine mogao odlučiti; nu ako to skupština želi, odbor će i to dobaviti ili na koji drugi način ići na ruku.

Kako vam je još lani javljeno bilo, odbor je odustao od toga, da za pojedine krajeve kupuje bikove iliti junce za razplod. To je zadrugi bilo preskupo, radje davati će novčanu pripomoć za uzgoj domaćih junčića dobre pasmine i pripomoć onim, koji bikove drže. Tako je u odborskoj sjednici dne 8. jenara t. g. odlučena pripomoć za držanje bika: Antunu Marčelja Tonaževu iz Marčelji 20 for. (40 K), Ivanu Širola Markovu iz Brnčići 15 for. (30 K), Peščici Matu iz Sroki i Bačić Ivanu iz Jurčići po 10 for. (20 K), a Radetić Franu iz Trinajstići izručilo se na uzgoj mladog junčića dobre pasmine i još dalo 10 for. (20 K) pripomoći.

Za osjeguranje blaga unišla je prilična svotica. Od toga bila je odštećena petorica od njih, kojim je crknula krava, najme: Mihelić Frana iz Kućeli, Jelovica Mate iz Bručići, Lučić ud. Marija iz Sroki, Lučić Ivan iz Saršoni i Srdoč ud. Jelena iz Srdoči svaki po 28 for. (56 K).

Da se zadovolji želi većine članova, tražio je odbor već više vremena, gdje bi mogao dobaviti rozgr amerikanske loze iz predjela, gdje još vinogradi nisu okuženi sa filokserom. U tu svrhu obratio se je na zemaljsko kulturno vieće u Poreč i na c. kr. vladu. Ova posliednja dobavila nam je 10 000 komada rozga, od kojih svaki član je jur dobio ili će dobiti okolo 20 komada. Valja mi opozoriti, da te rozge dobro uspjevaju samo u crvenoj zemlji. Da nam je dobavilo štogod i zemaljsko kulturno vieće, bio bi svaki član dobio više. Medjutim za pokus biti će i to dosta, ako se samo rozge budu primile, a odbor će gledati, da jih još dobavi.

Zadruga ima u svemu 98 škropilnica, od kojih su samo 2 posvema pokvarene i nisu više niti za popravak. U proračun za tek. god. uvršteno je za dobavu nekoliko novih i za popravak starih. Gdjegod se koja pokvarena nalazi, neka ju se donese blagajniku i on će pregledati ju i providiti da se popravi. Nevalja s tim čekati, nego čim prije to učiniti, da kad bude vrieme škropljenja, budu sve škropilnice u redu.

Obzirom na veliki broj škropilnica moći će se svi članovi obredati sa škropljenjem, samo treba da budu na ruku jedan drugomu. Ako jih je gdjegod razmjerno premalo, neka se to prijavi odboru, koji će stvar razviditi i urediti.

Preporuča se članovom, da paze na društveno orudje kao na svoje i da neprouzročuju zadrugi nepotrebitih troškova za popravke.

Mješića za sumporanje ima zadruga u svemu 50. Ako se popol pojavi kako ove zadnje godine, biti će ih to premalo, nu zato će odbor gledati još nekoliko kupiti jih i danas će se jih medju članove na sreću podieliti 40 komada.

Od drugih sprava i orudja ima zadruga još 3 torkula, 2 pluga i 3 rezalnice.

Broj zadrugara porasao je znamenito. Koncem 1898 bilo jih je 355. Tečajem 1899 pristupilo jih je na novo 96 tako, da je stanje dne 31. decembra 1899 451. A od nove godine pristupilo jih je opeta nešto okolo 50. Najjači broj zadrugara izkazuje županija Brnčićeva.

Zaključujem ovo izvješće željom, da Bog dade, da zadruga bude i napred liepo napredovala, da broj njezinih članova od godine do godine bude uvjek rasti, pak da napokon svi uvide, da je i seljačkom stališu zajamčena budućnost i napredak jedino udruživanjem, jer udruženi možemo mnogo više, nego li svaki za se.

Srdačna vam hvala na povjerenju, koje ste imali u mene birajuć me odbornikom; žao mi je, da obteređen drugimi poslimi te časti više nebi primio pod nijedan način i radi toga molim, da mesto mene birate koga drugoga.

Dužnost mi je na posljedku, da vam zahvalim, te ste došli u tolikom broju na skupštinu, kiičem vam: Bog vas poživi!

Skupština odzdravi živo tajniku g. M. Šepiću, kad je završio svoje izvješće.

Predsjednik opazuje, da će razpravu o tom otvoriti zajedno sa onom o računih društvenih. Sliedi

III. Izvješće blagajnika.

Blagajnik zadruge g. Vjekoslav Jelušić čita i tumači stavke obračuna za god. 1899, a zatim proračuna za god. 1900, koji su sastavljeni kako sliedi:

Račun gospodarske zadruge u Kastvu za god. 1899.

Prihod.

Ostatatak kao račun god. 1898	for.	157·80½
I. Članarina:		
a) od članova po 1 for.	»	441·—
b) od članova po 30 nč.	»	132·30
II. Novci posudjeni	»	—·—
III. Prihod društvenih poduzeća	»	—·—
IV. Interesi uloženog novca	»	3·93
V. Lovne karte (po odbitku 20 nč. pošt.)	»	132·30
VI. Prihod za voćnjak u Klani	»	—·—
VII. Od zemaljskog vieća u Poreču	»	101·66
VIII. Razni prihodi	»	9·82
Svota prihoda	for.	978·81½

Razhod:

I. Pisarnički paušal	for.	40·—
II. Izložbe	»	—·—
III. Pripomoć u napredjivanju gospodarstva	»	220·—
IV. Dobava sjemena, orudja i blaga	»	461·61
V. Novci uzeti na posudu	»	—·—
VI. Prinos listu »Naša Sloga« za gosp. dio	»	—·—
VII. Novac uložen na kamate	»	—·—
VIII. Razni troškovi	»	57·38
Svota razhoda	for.	778·99
Ukupni prihod	for.	978·81½
» potrošak	»	778·99
Višak dne 31. decembra 1899.	for.	199·82½

Proračun za god. 1900.

A) **Prihod** (Pokriće).

1. Članarina	K	800·—
2. Povišak za sjeguranje blaga	»	280·—
3. Darovi	»	—·—
4. Prihod od društvenih poduzeća	»	—·—
5. Interesi uloženog novca	»	—·—
6. Prihod od takse lovnih karta	»	240·—
7. Prinos zamaljskog kulturnog vieća:		
a) za škropilnice	»	100·—
b) za nabavu bikova	»	100·—
8. Razni prinosi	»	—·—
Ukupno	K	1520·—

B) **Razhod** (Potreba).

1. Uprava:		
a) pisarnički paušal	K	40·—
b) blagajniku	»	20·—
c) za brigu i pohranu zadružnog orudja	»	20·—
d) občinskim dvornikom za uručivanje poziva itd.	»	20·—
2. Izložbe	»	—·—
3. Pripomoć za unapredjivanje gospodarstva:		
a) za pčelarstvo	»	—·—
b) odškodnina za blago, koje crkne	»	280·—
c) upisnina dvojice članova u društvo sv. Jeronima	»	20·—
d) za predbrojbu na male gospodarske listiće	»	10·40
4. Dobava orudja, sjemenja i blaga:		
a) pripomoć za uzgoj bika	»	200·—
b) škropilnica	»	120·—
c) Mešića za sumporanje	»	80·—
d) popravak društvenog orudja	»	200·—
e) orudje za izdrebanje na glavnoj skupštini	»	200·—
5. Dobava amerikanskog trsja	»	80·—
6. Pripomoć listu »Naša Sloga« za gospodarstveni dio god. 1900	»	20·—
7. Novac uložen na interese (2 temeljne glavnice po 20 for.)	»	80·—
8. Razni nepredvidjeni troškovi	»	129·60
Ukupno	K	1520·—

IV. Izvješće revizionog odbora.

Predsjednik čita iz društvene glavne knjige izjavu, koju su podno računa za god. 1899 napisali i podpisali pregledači računa gg. pop Niko Butković i posjednici Ivan Vlah-Vicić i Mate Serdoč-Marković.

Izjava se glasi, da su pregledači pregledali račune dohodka i troška, dokaze od njih i upise, te su našli sve u redu.

Revizor, član Mate Serdoč-Marković potvrdjuje ustmeno što je napisano, izvješćujuć, da su poduševno razpitali cielo poslovanje zadruge.

Predsjednik daje na razpravu sva ta izvješća, da se javi, tko bi jim kakve opazke imao. Neima prigovora. Pri glasovanju odobrili su članovi dignućem ruke izvješće tajnikovo, obračun za 1899, proračun za 1900 i uzeli na znanje izjavu revizionog odbora.

Poslje toga prelazi se na

V. Izbor novog odbora.

Prihvaćena je bez prigovora ova imenica:

1. Dukić Fran, 2. Jelušić Vjekoslav, 3. Jelušić Kazimir (načelnik občine), 4. Kinkela Vjekoslav, 5. Laginja dr. Matko, 6. Lučić Anton Roškić, 7. Mavrić Fran, 8. Serdoč Mate-Marković, 9. Spinčić Kuzma, 10. Trinajstić Mate-Matićac. Svi ti, osim Mate Serdoča bili su do sada u odboru. On je ustupio na mjesto M. Šepića, koj sa školom i nacrti za občinu ima toliko posla, da se nemože baviti sa poslovi zadruge.

VI. Izbor revizionog odbora.

Za pregledače društvenih računa izabrani su:
Šepić Mate, rav. učitelj delavske škole.
Vlah Ivan Vicić, posjednik u Jurčići.
Blečić Vice Šavajin, posjednik u Serdoči

VII. Podieljenje.

Na sreću su odlučeni za doživotne članove književnoga društva sv. Jerolima zadrugari Tuhtan Anton iz Jurčići i Puž Anton iz Pobri.

Po jedan sumporni mjeh zapao je sliedećih 40 zadrugara upisanih u imeniku po broju kako ovdje:

141 Rubeša Frane, Kućeli,
425 Bakarčić Andre, Pobri,
39 Saršon Anton Ivančić, Saršoni,
94 Spinčić Jerolim, Spinčići,
408 Rubeša Ivan, Kastav,
185 Kukanić Mate Brnčići,
335 Ružić Josip, Marčelji,
234 Bradičić Ferdinand (Rubeši)
405 Spinčić Anton, Pobri,
216 Jelušić Mate, Brnčići,
314 Serdoč-Marinčić ud. Pepa, Matulji,
448 Sušan Ludovik, Jušići,
387 Benaš Frane, Marčelji,
409 Matejčić Frane, Zamet,
352 Ferlan ud. Ludovika, Kastav,
440 Mulac-Tramp Josip, Zamet
8 Jelušić Kazimir, Kastav,
364 Brnčić Mate, Brnčići,
344 Šepić Fran, dol, Rukavac 42,
253 Pešćica Josip, Sroki,
126 Beneficij sv. Mikule (župnik-dekan), Kastav,
240 Sirola Anton, Brnčići,
167 Jurinac Pepa, Kastav,
98 Spinčić Anton, Brnčići,
424 Krstov Josip, Vasanska,
194 Kinkela Josip, Zvoneća,
157 Jugo Ivan, Brnčići,
129 Jardas Ivan, Marčelji,
245 Lučić Josip, Marčelji,
166 Sušan-Marko Frane, Jurčići,
261 Blečić Vice Šavajin, Serdoči,
297 Andretić Andre, Vasanska,
336 Lučić Mate Garić, Marčelji,
429 Ferlan Frane, Pobri,
383 Črnčić Ivan, Kućeli,
378 Marčelja Ivan, Marčelji,
277 Kinkela Anton, Zvoneća,
389 Aničić Vice, Trinajstići,
349 Perman Ivan, Spinčići,
121 Marčelja Mate, Marčelji,

Te mjehove izradjuje domaći obrtnik. Tako se pomaže svojega, društvo na više laglje kupi i šire se koristne sprave medju zadrugare.

VIII. Različiti predlozi.

a) Predsjednik razlaže skupštini žalibože poznatu stvar, kako je nakon zavedenja tako zvane klauzule o pogodnoj uvoznini talijanskog vina u našu državu, od god. 1892. ovamo talijansko vino poplavilo naša tržišta. Svak je pametan već unapred znao, da naše vino neće u Italiju, jer ga je tamo dosta i previše, nego da će talijanska vina ovamo na škodu domaćih. Zastupnici hrvatskoga naroda dosta su se borili proti tomu, al je bilo uzalud. Zapadna Istra imade ogromnu škodu zato, jer mora izpod ciene prodavati svoj proizvod, da budi koliko uzdrži konkurencu talijanskih, a istočna Istra, osobito Kastavščina, ima škodu od toga, što dalmatinska vina, nemoguć pred talijanskim drugamo, idu ovamo.

Uvoznina na talijanska vina nesmije se već pustiti onako nizka, kako je s klauzulom, to jest 3 for. 20 nč., na mjesto 20 for. u zlatu po svakom metarcentu.

God. 1902. ima se obnoviti pogodba s Italijom. Zato pojedinci i zadruge imaju pravo i dužnost, da daju čuti svoj glas u toj stvari, neka vlada znade i neka ima u odlukah naroda uporište da može reći talijanskoj vladi, da nesmije u nas više širiti većega nezadovoljstva i glada i nevolje, a da se drugi site na našu škodu.

Pita skupštinu, hoće li glasovati odluku ili resoluciju proti vinskoj klauzuli, koja se odluka glasi:

»Kmetovi kastavske mjestne občine i onog diela veprinačke občine, koj pripada ovoj zadruzi, danas na skupštini 25. marča 1900, izjavljuju, da bi upravo pogubno bilo, da i nadalje ostane u kreposti klauzula o pogodnoj carini na talijanska vina, i odlučuju, da se visokoj vladi dade na znanje želja i krvavu potrebu ovoga naroda, da se u pregovorih za obnovu carinske pogodbe s Italijom na svaki način ukine klauzula o sniženoj carini na vino i da za talijanska vina uvoznina bude isto tako visoka, kao za druga, koja podpadaju najvišoj carini«.

Ta je resolucija primljena jednodušno dignućem ruke, a neki viču, da će i klobuke u zrak, ako je potrebno još kakove privole.

b) Član g. P. Niko Butković, ravnatelj dječačke pučke škole u Kastvu, koj se hvalevriedno bavi takodjer gospodarstvom, pokazao je članovom novo orudje za ciepljenje loze i obavljanje ciepa sa naročito za to pripravljenimi čepovi od pluta.

c) Predsjednik mu u ime skupštine zahvaljuje na pouki i trudu.

d) Oglasuje se zadrugarom, da je na podieljenje nešto rozga i sjemenja dobre vrsti pese, što su mnogi zadovoljno uzeli. Zatim je skupština završena u najljepšem redu, kako je i tekla.

Odmah iza skupštine sastao se je u sjednicu novoizabrani odbor, da se konstituira.

Imenovani su jednoglasno:

a) za predsjednika za god. 1900, 1901 i 1902 g. dr. M. Laginja.

b) za njegovog zamjenika g. Fran Dukić.

c) za blagajnika g. Vjekoslav Jelušić — svi kao do sada, za tajnika izabran je, obzirom, da se pisarski poslovi množaju sve više, g. Nikola Žic, obć. likvidator, koj se je takovim tajničtvom jur bavio pri gospodarskoj zadrugi krčkoj, pak je vješt poslovanju.

Po zakonu prijavljeno je imenovanje predsjednika i njegovog zamjenika, putem kot. oblasti u Voloskom, c. kr. Namjestniku, koj ima onaj izbor potvrditi. Čim stigne odgovor, odbor će se sastati za razpravljanje u korist društva.

KASTAV, 5. aprila 1900.

Gospodarska zadruga.

Gospodarske viesti.

Stari grašak (grah). Stari grašak biti će dobar kao sveži (zelen) ovako: Moči ga u vodi hladnoj 12 do 15 sati (od večera do jutra.) Odlij vodu, te pokrij grašak krpom i metni na toplo mjesto. Za 24 sata početi će grašak klicati, u njem se stvori slador i sada ga metni kuhati, pa da vidiš kako će biti sladak i vrlo nekan.

Čišćenje voćaka od gusjenica. Sad je upravo doba, a i skrajnje vrieme, da se voćke čiste od lepirovih gusjenica, što su se još prošlog ljeta izlegle i na granju voćaka zavile. Da se ti zapredci, kao i druga gamad, što se u pokotinah i pod korom voćaka nalaze, čim prije uklone, u našem je vlastitom interesu, ne čekajmo dakle, da nas oblasti na našu dužnost opominju, da nas za nemarnost i neizpunjavanje izdanih naloga bilo globom, bilo zatvorom kazne, već to činimo u podpunom uvjerenju, da si tim koristimo i plodovitost voćaka pospješujemo. Stjetimo se prošlih godina, kako su na mnogih mjestih voćke početkom ljeta bile gole, kao u sred zime. Pa čija to bijaše šteta, da ne kažemo i sramota, nego upravo naša. Ovaj posao ne iziskuje Bog zna kakova truda, a sad se lahko obavi, jer još nisu nastali poljski poslovi; pa da i jesu, i ovaj se bez oklievanja obaviti mora. Tko dakle nije ovoga rada obavio neka se požuri, da ne zakasni. Ovom zgodom napominjemo i preporučujemo, da se sve voćke vapnenom rastopinom namažu, i to što više t. j. ne samo deblo, već i sve deblje grane i ogranke. Tim bo se uništuju kukci pod korom i sva mahovina i lišaji, kora se uzdrži zdrava, voćka bolje rodi i tim nam naplaćuje taj mali trud.

Ranjene noge. Ako su ti uski postoli noge ranili, uzmi svježe jaje, oprezno ga oljušti, da ne prekineš onu tanku kožicu, tada uzmi te kožice i metni na vlažnu stranu t. j. na ranu i ostavi dok se posuši, pak tada obuci čarapu (nogavicu). Pod tom kožicom od jajeta zacielit će ti rana za par dana.

Da sjeme jednako niče i brzo poraste. Uzmi golubjeg i kokošjeg gnoja, metni ga u posudu, nalij vode ili gnjojnice i pusti, da par dana prevrije. Sada primetni tomu pepela, te pomješaj to sa sjemenom, koje kaniš u proljeće sijati, pa da vidiš čuda, kako će bujno i brzo rasti.

Švabe (bakuli) u kuhinji. Malo će se naći kuće, u kojoj ne ima ove odurne gamadi, a oterati češ ju, ako pospeš sveža cvieća od bazgovine na ona mjesta, gdje se zadržavaju.

Ne mećite paučine na ranu. Običaj je u našem narodu, da stavlja na svježu ranu paučinu, da će mu ova tobož krv zaustaviti i ranu izliečiti. Da je takav liek pogibeljan, svjedoči nam nesretni slučaj, što se je nedavno u Slezkoj dogodio. Neki gospodar, raniv se na ruci do krvi, metne na ranu paučine. Za dva dana otekla mu je ruka silno a za nekoliko dana umro je u silnih mukah, jer mu se bijaše paučinom krv otrovala

Kako ćeš uzdržati svježe pobrano cvieće? Za čuvanje svježeg cvieća, preporučaju se razni načini, naprama vrsti dotičnog cvieća i napram dobi godine. Kao glavno pravilo pričuvanju cvieća, valja da služi način življenja dotičnog cvieća bez razlike, znamo, da one primaju svoj sok iz žila, pa kad se cviet odkine ili odreže, da prestane svaka sveza sa žilami, odnosno svako dalje primanje sokova. Izim toga, ako se obrano cvieće drži u ruci ili u toploj sobi, povećava se izparivanje vode iz njega, pa bez novog dodatka brzo povehne. Da se uzdrži pobrano cvieće svježe, ono se obično stavlja u hladnu vodu, barem držkom, ali držanje cvieća u hladnoj vodi nije poništo dostatno, da se produlji njegova trajnost. Da pobrano cvieće više potraje, lioće se, da mu je držak posve gladko prerezan, jer na posve gladkom zarezu laglje upija vodu; a sdruge strane valja vodi dodati smrvljenog dryenog ugljena, par komadića kanfora i malo čipavca (salmiaka). Kidati cvieće rukom ili ga brati nožicami nevalja, jer takovim postupkom izgnječe se stanice na držku, pa cvieće nima nikakove koristi od stajanja u vodi; dočim, kako što smo rekli, ako se odreže oštrim nožem zarezina ostane gladka i stanice mogu da upijaju vodu, Da se dalje uzdrži cvieće, valja svaki dan mienjati vodu, a isto je tako uputno, svaki dan iznova porezati oštrim nožem komadičak držka, a da je upijanje vode laglje. Bolje i laglje nego li u vodi, uzdrži se cvieće u mokroj pržini, kojoj je pomješano nakvašene mahovine, i kojoj se doda malo kamfora i čipavca. Ako se ima cvieće poslati na dalek put, nevalja ga obrati zadnji čas prije nego li se omota, nego nekoliko satih prije. Imali se cvieće odpremiti u jutro, valja ga pobrati u večer, imali se odpošlati u večer, valja ga pobrati u jutro. Kroz to vrieme drži se cvieće u vodi, a da se držak napoji sa onoliko vode, koliko će je trebovati na putovanju. Ako na putu ipak cvieće nešto protrpi, valja ga razmotati dok ga se primi, porezat mu držke oštrim nožem, pa ga staviti u mlaku vodu, kojoj se doda malo žeste ili malo čipavca. U mlakoj vodi drži se uronjeno povehlo cvieće jedno desetak časova, a onda se izvadi, razastre po vlažnoj mahovini i smjesti na hladno mjesto. Posve nježne vrsti cvieća ne šalju se na put, ako se prije ne izmažu arabskom gumom, i to ili cio cviet, ili što je važnje sredina cvieta, gdje su pestići i prašnici. Za rečenu svrhu rabi se smjesa od arabske i tragantske gume na jednake djelove. Mehkim kistom namoči nim u ovoj gumi poput vode, namažu se pestić i prašnici, pa se onda priček da se guma na istih posuši. Ovim postupkom, ako se još nuzto i latice cvjeta namažu gumom, može i najnježnije cvieće putovati više dana. G. P.

Najveća kuhinja na svietu. U Berlinu, glavnom gradu Prajzke i ciele Njemačke, otvorena je ogromna kuhinja, u kojoj se danomice pripravlja objed za šest tisuća (6000) ljudi. Od tih se tisuća nasiti u samoj kuhinji, a za pet tisućah njih vozi se objed po gradu, jer je grad preogroman (imade do dva milijuna duša), a da bi svaki mogao prispjeti na objed. Plaća se za objed 6 nč., te se za to dobi meso, juha (čorba) ili drugo sočivo. Budući je takav jeftini objed za sirotinju veoma povoljan, to su odlučili razširiti kuhinju za 12 tisuća ljudi.

Književne viseti.

Književna vlest. Iz Dalmacije piše Iso Kršnjavi. Zagreb 1900. Tisak kralj. zemaljske blagajne. Naklada knjižare L. Hartmanna (Kugli i Deutsch).

Poziv na predplatu. Gosp. Emilij Laszowski pristav kr. zem. arhiva u Zagrebu, pozivlje na predplatu na sjajno djelo što ga misli izdati uz suradničtvo gg. dr. Milana Šenoe i Dragutina Hirca pod naslovom: „Naše povjestne gradjevine“, album gradova, gradina, samostana i drugih drevnih te historičkih gradjevina naše domovine s topografskim i historijskim opisima. „Naše povjestne gradjevine“ imat će format velike četvrtine, a tiskat će se na jakom i finom papiru (kromopapir). Izlazit će u svezcima na $3^1/_2$—4 arka. Svaki svezak imat će poprečno 6 slika na cieloj stranici. Deset svezaka činit će knjigu (tom). Cielo djelo obsezat će 3—5 knjiga. Ciena bit će za one, koji se predbilježe nanj, po knjizi 15 kruna (po svesku K 1·50), a za druge 20 kruna (po svezku 2 K).

Glavna skupština družtva sv. Jeronima u Zagrebu. Dne 8. pr. mj. održana je pod predsjedanjem prečastnog g. opata dra. Srečka Suka. Pošto je predsjednik s nekoliko rieči pozdravio skupštinare, pročitao je urednik i tajnik dr. Jambreković izvještaj, u kome se najprije spominje smrt družtvenog blagajnika dra. Dočkala, a za tim se crta stanje družtva. Družtvo je izdalo poznate čelitri knjige. Članova broji družtvo i to doživotnih 14.806, a krunaša 4553. Sva imovina družtva iznosi 304.426 kruna. Družtvu su darovali kr. zemaljska vlada 1400 kruna, a osim toga preuzvišeni gospodin biskup Strossmayer 200 kruna, hrv. dion. vjerezijska banka 200 kruna, kanonik Budicki 100 kruna, i Sofija Rumpler 100 kruna. Oporučno su ostavili družtvu pokojni župnik Lauš 100 kruna i Vilim Korajac 2 dionice zemunske štedionice.

Broj 17. U Puli, dne 13. aprila 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime, i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake: na godinu ili K 6·—, odn. K 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Uzkrs.

„I pošto prodje subota, Marija Magdalena i Marija Jakovljeva i Solomija kupiše mirisa, da dodju i da pomažu Isusa. I vrlo rano prvi dan nedjelje dodjoše na grob oko sunčanog rodjaja. I govorahu medju sobom: tko će nam odvaliti kamen od vrata grobnih? I pogledavši da kamen bješe odvaljen, a bješe vrlo velik. I ušavši u grob, vidješe mladića obučena u bielu haljinu gdje sjedi s desne strane; i uplašiše se. A on im reče: neplašite se, Isusa tražite Nazarećanina razpetoga; usta, nije ovdje, evo mjesto gdje ga metnuše".

Ovako nam opisuje evangjelista Marko slavno uzkrsnuće Spasiteljevo jednostavnim a toli uzvišenimi riečmi, da se istim nemogoše dostatno nadiviti ni najveći mudraci.

„On usta" odjekuje već punih devetnaest viekova širom kršćanskoga svieta, u kojem je počeo Božićem i Uzkrsom novi život, život napredka i kršćanske prosvjete. Ova dva blagdana jesu i biti će dva najuzvišenija blagdana za sva vremena i za sve narode na zemlji. Božić i Uzkrs, ta dva najsvetija i najslavnija dana u godini navieštaju svietu blagoslov i mir. Božji odaslanici angjeli navieštaju ga o porodu Isusovu, a sam Isus naviešta ga u svom slavnom uzkrsnuću. Žalibože taj nebeski navieštaj o miru nije se ni tečajem dugog niza viekova do kraja izpunio, ali on će ipak konačno slaviti pobjedu, kad se obistini uzvišeno proročanstvo o jednom pastiru i o jednom stadu.

Proslava dakle uzkrsnuća sina božjega slavi se širom kršćanskoga svieta kao najveći i najuzvišeniji blagdan.

Uzvišena ova crkvena svetkovina, koja se sudara sa preporodom prirode i koja nas sjeća na uzkrsnuće naše poslije smrti, smatra se svuda, kamo je prodrlo svietlo nauke Isusove i svetkovinom bratstva i ljubavi. Ovo je proslava najplemenitije i najuzvišenije borbe i pobjede, što se je ikada izvojevala na svietu.

Povodom proslave uzkrsnuća Isusova podaju si narodi, koji su zadojeni kršćanskom prosvietom, bratski ruke u znak medjusobne ljubavi i pobratimstva.

To vriedi napose za one narode, koji se nalaze u borbi proti mogućnikom i nasilnikom, koji se bore za svoja prava i za svoje svetinje.

Njim bo treba više no ikomu zajedničke utjehe, uzajamne pobude, iskrene ljubavi i prave sloge, da uzmognu u težkoj borbi za svoj obstanak i za svoju slobodu odoljeti ljutomu protivniku. Pa ako je tomu tako medju narodi, koje neveže drugo, nego vez kršćanstva i njihova težka sudbina, kud i kamo veća mora da bude ljubav i sloga medju sinovi jednoga naroda, na kojega navaljuju dušmani s tolikih strana i komu pripravljaju mrtvački grob.

Iz one divne slike, koju nam predstavlja nečuvena muka, grozna smrt i slavno uzkrsnuće Spasiteljevo, treba da potišteni i potlačeni narodi crpe snagu i pobudu za oživotvorenje svojih težnja i ideala. Kao što je Isus nadčovječnom borbom pobjedio sve paklenske sile, žrtvovav sama sebe otcu nebeskomu za spas čovječanstva, tako ćemo i mi kao narod izvojevati konačnu pobjedu nad neprijatelji našega naroda, budemo li po Njegovoj nauci živjeli i djelovali, uviek pripravni žrtvovati se za spas i slobodu svoga naroda.

Ali prvi i glavni uvjet za postignuće naših narodnih težnja, za oživotvorenje narodnoga programa, slobode i jedinstva hrvatskoga naroda, hoće se, da svaki član toga naroda bude podpun čovjek, da je svaki od nas proniknut svojom dužnošću, da je svaki na svom mjestu. Bude li svatko radio uztrajno i požrtvovno na boljak duševni i tjelesni svoga naroda, stvoriti ćemo čvrsto jamstvo napredku, i boljoj budućnosti našoj.

U poštenom radu i u uztrajnoj borbi jest naš spas. Ta sv. vjera, čiji začetnik svojim slavnim uzkrsnućem slavi pobjedu nad smrću, uči nas, da će biti uviek kušnja i borba na ovom svietu.

Nauka Sina božjega, koji je svladao smrt svojom vlastitom silom, obećaje sretno uzkrsnuće kao nagradu samo onim, koji budu znali odoljeti svim griešnim kušnjam i odbiti sve navale pakla.

Slaveći ovoga čednu uspomenu na uzvišeno otajstvo, koje je sa Golgote objavilo svemu svietu duševno spašenje, izričemo iskrenu i toplu želju, da bi svanulo već jednom i našemu hrvatskomu narodu njegovo uzkrsnuće. Njegovih patnja i muka neka bude već jednom konac. Njegova razštrkana uda neka se slože i ujedine, pak da uzmogne složan, ujedinjen i slobodan slaviti veselo i zadovoljno uspomenu na uzkrsnuće Sina božjega. U to ime sretan Alleluja!

Jezik kod sudova.

Interpelacija

zastupnika Spinčića, dr. Laginje i drugova, stavljena u sjednici carevinskoga vieća dne 16. marča 1900. na njegovu preuzvišenost g. ministra pravosudja.

Dne 19. septembra 1899. stupi trojica braće, Slovenci, iz sudbenoga korara koparskoga, pred tamošnji c kr. kotarski sud, da urede neki posao o ostavštini.

Pošto nije dotični sudbeni činovnik vieść slovenskomu jeziku, to si je jedan od braće pomagao talijanskim jezikom, dočim su ostala dvojica morala potražiti tumača. Poslije podne istoga dana podju sva trojica opet na sud, da urede neko drugo pitanje.

Isti sudbeni činovnik upravio je na jednoga od trojice braće sliedeće rieči: „La venga avanti lei che sa parlar ben italian". Nagovoreni izjavi, da negovori drugi jezik nego slovenski. Na to odgovori c. kr. sudbeni činovnik: „se volè parlar italian ve distrighemo oggi, se no tornarè doman". (Ako ćete govoriti talijanski, odpraviti ćemo vas danas, inače vratiti ćete se sutra). Spomenuta trojica braće pripravni su ovo sa prisegom potvrditi.

Pred isti c. kr. sud bijaše pozvan neki Matej Kocijančić iz Truška, kbr. 17., občina Marezige, kotar Kopar, za dne 9. jenara t. g. Nu on nemogaše ništa opraviti, jer nepozna talijanski jezik. Pozvanomu po drugi put za dne 16. jenara t. g. dogodilo se isto. Dotični c. kr. sudbeni činovnik hotio je pod svaku cienu, da Kocijančić govori talijanski, te da je dapače dometnuo, da će prije dosaditi Kocijančiću dolaziti u Kopar, nego li njemu — sudbenomu činovniku — njega pozivati.

Po treći put prizvanomu i pristupivšemu Kocijančiću dne 26. jenara t. g. rekoše, neka potraži i sobom dovede jednoga tumača. Dok je on tumača tražio, našao je c. kr. sudbeni činovnik sam jednoga, i to u osobi nekoga Lovrečića, čovjeka priprosta i ograničena, koji nemože nikako iz slovenskoga u talijanski, osobito sudbene stvari prevadjati.

Kod nedavno obdržavanog preslušanja dušobrižnika iz Ćunskoga, Frana Volariča kod c. k. kotarskog suda u Lošinju, upotrebio je dotični pristav Bassich — koji je inače tom prigodom našao jednoga čovjeka na ulici, te ga preslušao proti odnosnu obtuženiku — dva tumača, koji nisu mogli svjedoka razumiti.

Podlistak

Pismo iz Amerike.

Dobivamo koncem veljače i rado priobćujemo pismo, što nam ga šalje mladi Hrvat, naš zemljak, nastanjen u Pueblu, državi Kolorado, u sjevernoj Americi.

Dična „Naša Sloga"!

Iz ovog dalekog svieta dobivaš riedko kada, ili možda nikada koju viest, zato evo, da ti ja koju javim. Neće biti Bog zna kako mudra, jer sam ja u tom poslu slabi majstor, nu ono, što je, od srdca je! Pišem ti i zato, jer će mi odlanuti kad se malko s tobom porazgovorim, jer se čovjek tekar u dalekom svietu nauči ljubiti svoj jezik, svoj narod i svoju milu domovinu. Dakle da počnem: Ovdje nas ima nješto četrdeset istarskih Hrvata, malne svi iz obćine kastavske. Rieči će mi odmah kakov „m a č a k" tamo kod nas, kakovi „vražji Hrvati" smo mi? E, moj brate, treba ti ići u tudji svieta, da naučiš što jesi, ono, što nebi doma nikad naučio. Ja sam i doma, Bogu hvala, toliko znao, al ih ima mnogo koji tekar u dalekom svietu nauče, da svaki onaj, koji hrvatski govori, ne može bit drugo nego Hrvat, pa rodio se on ili stanovao u Istri, Dalmaciji, Kranjskoj ili čak ovdje u Americi. Kod nas u našoj domovini, ima žalibože još mnogo njih, koji toga ili ne razumiju ili neće da razumiju. A to je samo na njihovu i našu veliku škodu i sramotu. Kakav u nebo vapijući grieh je bio ono onda, kad su rukavački fiducijari — Hrvati, zavedeni ili zapeljani, kako blago, Bože mi prosti, glasovali za svoga najvećega dušmana Talijana, Bartolića! Za onoga, koji bi utopio, kako se reče, cieli hrvatski narod a s njime i Rukavčane u žlici vode, za onoga, koji je kao lud pobjegao iz sudnice, kad je samo čuo našu milu riec hrvatsku: Za takvoga glasovaše naši ljudi?! Još mi se i sada koža ježi, kad se sjetim te naše grozne sramote. Imena onih fiducijara dao sam postaviti u mali kvadrić, da se na nje bude moglo sjetiti i daleko naše potomstvo! Ni ovdje u Americi, kao i nigdje u svietu ne trpe Talijana, jer kamo on dodje, gotov grieh i mizerija. A doma, u mojoj domovini? Ljube palicu, koja ih tepe. Stari su u tom griešnici, kako znadem još od doba, kad sam bio doma i kako čitam u novinama, naši Lovranci: Potalijančilo se ih već do kraja i pripravilo za gladnu Italiju, a oni? Ne vide bezdan, koji im prieti: Narode dragi trgni se već jednom i otvori oči, pa potjeraj od sebe trgovce tvoje narodnosti i tvoga jezika, dara božjega, koga si baštinio od svojih milih roditelja. Ne vjeruj im i goni ih sa bičem od svoje kuće. Kako mi pripovieda jedan Mošćenčan, ima i tamo u njihovoj Dragi jedan misionar talijanski, koji, da prodika onomu mirnomu puku politiku gladne Italije, al da ima loše sreće, jer nije naš narod tamo toliko zapućen. Daleko mu kuća, koji te savjetuje, da izdaš svoj narod i zapustiš mili jezik hrvatski, kojim te zadojila majka. No odveć bi dugo postalo ovo pismo, kad bi se pustio u ovakova razmišljanja. Ali što ćeš, kad je srdce prepuno ljubavi do domovine i naroda svojega. Zato oprosti, dična „Slogo" što sam ovako dugo zašao. Koliko sam se uzradovao a s menom i moji zemljaci, kad smo čitali u hrvatskih amerikanskih novinah, da je kod posljednih obć. izbora u našem Kastvu pobjedila naša hrvatska stranka! Od srdca čestitamo našim tamo; napried tako, da izkopate vječni grob izdajicam naroda i talijanskoj stranki, gdje joj mjesta nema. Dao Bog, da čujemo i iz drugih obćina, kojimi sada upravljaju naši dušmani Talijani, da su došle opet u ruke svojih sinova i oslobodila se starih pijavica. A sada još dvie o naših prilikah. Mi ovdje nastanjeni nakanili smo ustrojiti

Obzirom na to, da je takovo postupanje cesarsko-kraljevskih činovnika nezakonito, nepravedno i nedostojno i za stranke vrlo uvriedljivo;

obzirom na to, da u jednoj pravnoj državi nesmiju biti državljani, koji su kadšto dva i tri sata od sudbenog sjela odaljeni, na spomenuti način mučeni te radi dangube i na novcu oštećeni;

obzirom na okolnost, što je slovenski, odnosno hrvatski jezik u Istri zemaljskim jezikom, te da se uslied toga razprave pomoću tumača u obće, najmanje pako onakve, kano predstojeće, nesmije obdržavati;

i obzirom na okolnost, što ima sudbeni kotar Kopar po zadnjem službenom popisu puka 14.000 Talijana i 22.900 Slovenaca, a onaj u Lošinju uz 4900 Talijana 6500 Hrvata, dozvoljavaju si podpisani staviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra pravosudja sliedeći upit:

„Je li njegova preuzvišenost sklona dati bezodvlačno navedene slučaje najstrožije i nepristrano iztražiti, te činovnike, koji zaboravise na svoju dužnost, primjereno kazniti, te shodno poduzeti, da vlada kod c. kr. sudova u Kopru i Lošinju, eventualno i kod drugih sudova u Istri, zakon, pravo i dostojanstvo“?

U Beču, dne 15. marča 1900.

Spinčić, dr. Laginja, Zore, dr. Bulat, Karatnicki, Perić, dr. Krek W. Pfeifer, Pogačnik, dr. Gregorčić, Borčić, Barvinski, Povše, dr. Ferjančić, Žičkar, Šupuk, dr. Gladyszowski, dr. Klaić.

DOPISI.

Iz Rovinjskoga sela. Glasa se po našem selu, da će neka rovinjska gospoda u družtvu sa nekim našim odmetnicima ustrojiti na mali vazam družtvo „Circolo popolare“. Naši propalice vesele se, da će onaj dan mukte se nažderati i nalokati. Naši se već unapried smiju, i predvidjaju, da će sve to biti mrtvorodjeno čedo. Mi se medjutim okupljajmo još većom ljubavlju okolo naše ponosne „Hrvatske Čitaonice“ i uzradimo za napredak i procvat mile naše narodnosti, pak ćemo svladati sve potežkoće, koje nam vrazi na put meću.

* * *

podporno družtvo, jer bi to bilo po nas od velike koristi i potrebe. No i ovdje nas ima, koji misle, da bi to bila nekakva bezpotrebna novotarija. Neće, da priznaju, koliko bi to blagotvorno bilo za pojedinca u slučaju nesreće i bolesti. Tamo kod nas ima više takovih družtva, koja su se pokazala u velike koristna, a tako bi bilo i ovdje, kad bi se s njima valjano upravljalo. Ovdje su već dva takova družtva, nu ne odgovaraju našim potrebam. Jedno je imenom „Sv. Jožef“, a drugo se zove „Sv. Trojstvo“. Samo mi primorski Hrvati nemamo nikakva družtva, zato valja da se složimo i da pokažemo, da nismo posvud posljednji; treba čvrste volje pa će biti; izaberimo jedno ime naše ponosito i eto ti u sredini sjeverne Amerike primorsko-hrvatsko družtvo! Dao Bog, jer je od potrebe i koristi! A sada još dvie prije neg svršim. Bit će mnogi tamo kod nas, koji bi želili znati, da li je ovdje radnje i da li se što zaslužuje? Odgovor bi bio kratak. Radnje ima dosti a zaslužba nije loša, ako Bog dade tako i dalje.

A sada srdačno pozdravljam cieli naš hrvatski narod, domovinu milu i tebe dičnu „Slogo Naša“!

Vaš

F. občinar kastavski“.

Pueblo (Kolorado) 20./2./900.

Drugi F.! Kako vidiš, pismo sam poslao po želji na opriedeljeno mjesto. Ako bude sl. Uredničtvo sporazumno i zadovoljno, mogao bi se javiti još koji put. (Neka samo izvoli. Op. Ur.) Pozdrav svim našim tamo! Tvoj M.

Doznajemo, da će nas dosadašnji svećenik ostaviti, i veseli kličemo mu: sretan ti put. Rekbi da će ga zamieniti g. Božidar Perutka, do sada u Kavranu, i već mu unapried poručujemo, da će moći od nas uživati ljubavi i poštovanja, samo ako bude čuvao naše starinske crkveno-narodne običaje, što će on kao rodjeni Slaven stalno i činiti.

* * *

Sa našom poštanskom sabiraonicom je pravi križ. Kad čovjek hoće da kupi biljegovaka ili drugih poštanskih vriednina, valja mu ići po 5—6 puta, jer ili nema onoge što traži, ili nenadje poštara kod kuće. Pozivamo stariju oblast, da bezodvlačno providi za točno i uredno poslovanje na našoj pošti, a osobito da se pobrine, da svaki list bude dieljen pravomu adresatu.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Viest njemačkih novina, da je cesar i kralj Fran Josip javio njemačkomu caru svoj dolazak u Berlin mjeseca maja, iznenadila je i ponešto uznemirila politički sviet. Početkom mjeseca maja biti će naime njemački priestolonasliednik proglašen punoljetnim i tu prigodu prihvaća cesar i kralj Fran Josip, da posjeti njemački dvor i da bude dionikom carske obiteljske svečanosti u Berlinu. Tomu putovanju pripisuje se obćenito političko znamenovanje, i to tim više, što će našega vladara pratiti i ministar za izvanjske poslove grof Goluhowski. Car i kralj imao bi stignuti u Berlin dne 5. maja. Berlinske novine pišu, da je odluka austrijskoga vladara veoma ugodno iznenadila i razveselila cara Vilima i njegovu obitelj. Car Vilim priobćio je posebnim pismom načelniku Berlina dolazak cara i kralja Frana Josipa zamoliv ga, da poduzme shodne korake, da bude njegov visoki gost svečano dočekan i srdačno pozdravljen.

U goričkom saboru razpravljaju obje stranke mirno i triezno, dok su na dnevnom redu čisto narodno-gospodarski predmeti, mi dvojimo, da će ta prisiljena ljubav do konca zasjedanja potrajati.

U Štajerskom saboru govorio je dne 10. t. mj. Karlon vodja njemačke konservativne stranke, proti predloženoj osnovi o promjeni izbornog reda za zemaljski sabor. Po toj osnovi, koju predlože Niemci liberalci, imao bi štajerski sabor sastojati od 76 zastupnika, od kojih bi birao 12 veleposjed, 6 veleobrtnici, 20 gradovi i trgovišta, 30 izvanjske obćine, 5 radnički slojevi i 3 virilna glasa. Zastupnik Karlon reče, da je njegova stranka proti obćenitom pravu glasa, nu da je pravedno, da se ustroji posebna kurija za radnike.

U dalmatinskom saboru stavio je dne 9. t. m. zastupnik Biankini predlog glede promjene ustava na federalističkoj osnovi i glede sjedinjenja Dalmacije sa Hrvatskom. Kod razprave o zemaljskom proračunu obrazložio je dr. Klaić stanovište većine napram talijanskom službenom jeziku kod sudova, porekav tomu jeziku svako pravo na obstanak i predložio, da se uvede kod svih oblastih hrvatski jezik kao unutarnji i vanjski.

U českom saboru stavio je zastupnik Pacak predlog, kojim se poziva vlada, da bezodvlačno provede jednako pravo českoga jezika kod svih državnih oblasti u Českoj u vanjskoj i unutarnjoj službi. Zastupnik Kaftan stavio predlog, da se izda zakon o prodaji ugljena, kopanog u kraljevini Českoj. Taj predlog naperen je proti lihvarstvu vlastnika rudokopa.

Gornjo-austrijski sabor odročio je svoje sjednice do 17. aprila.

Crna Gora. Iz Cetinja javljaju, da će knez Nikola posjetiti parišku izložbu, te da će tamo biti gost francezke vlade. Knez će posjetiti Pariz mjesecа junija.

Bugarska. Viest o predstojećoj ženidbi kneza Ferdinanda, reć bi, da će se obistiniti. Buduća kneginja Bugarske imala bi biti velika kneginja Jelena, kći ruskoga velikoga kneza Vladimira Aleksandrovića. Ovih dana imade se knez Ferdinand sastati sa budućom kneginjom.

Prošloga petka bio je bugarski ratni ministar Paprikov primljen od cara Nikole u audienciju. Tim povodom pišu protuslavenske novine poruglivo o tobožnjem rusko-bugarskom savezu.

Rusija. Veliki knezovi Mihovil i Juraj posjetili su u Rimu kralja i kraljicu i sv. otca, kod kojega su ostali preko pol sata. Prigodom pravoslavna Uzkrsa, dolazi ruski car Nikola sa caricom u staru priestolnicu ruskoga carstva, u drevnu Moskvu, gdje će ostati više dana. Njemački listovi proriču, da će se u Moskvi car izjaviti za konac rata u južnoj Africi, dočim kažu ruski listovi, da se kani car tim posjetom približiti još više svomu narodu.

Italija. Talijansko ministarstvo rata dobilo je konačno svoga predstojnika u osobi grofa Ponza di San Martino, jednoga izmedju mladjih generala talijanske vojske.

Engleska. Kraljica Viktorija boravi ovaj par u glavnom gradu kraljevine Irske, u drevnom Dublinu. Vladini listovi opisuju svečani doček kraljičin, dočim tvrde opozicijonalne novine, da bijaše kraljica doduše pristojno, nipošto oduševljeno dočekana.

Mjestne:

N. P. g. namjestnik grof Goëss nalazio se u družtvu sa g. zemalj. kap. Campitelli u ponedjeljak u Puli.

Liepi red u gradskoj bolnici. Julija, petgodišnja kćerka poslužnika realke Antona Deželića, preminula je u nedjelju dne 8. tek. u ovdješnjoj gradskoj bolnici.

Sprovod je bio uređen na 9. t. m. 2½ s. pp. Razcviljen otac došao je 5 časova prije dva sata, i na svoje veliko čudo našao lieš svoje kćeri već položen na kola, spravna da se upute na groblje.

Izmjeniv par rieči sa bolničkim poslužnikom, razumio je, da misle odvesti pokojničino tielo bez svećenika, i zamoliv, da ne voze dok on sa svećenikom ne progovori, te ode da traži bolničkoga dušobrižnika.

Nadje oba dva popa (od nekuda iz Italije amo dovedena), u razgovoru i pijući sa druga dva gospodina. Pozva ih da mu dodju popratit kćerku do zadnjeg pokojišta, i povrati se doli ka kolima.

Ali dà, kola su već bila odmakla, i kršćansko-katoličko diete bilo je pokopano bez svećenika! Plaćuć od boli i povriedjenog kršćanskog osjećaja, potrča žalostan otac put groblja, da barem prisustvuje pogrebu svoje kćerke, da vidi jesu li ju barem u onu blagoslovljenu zemlju spustili, nu nemogaše dostignuti voza. Sreo ga je gdje se prazan vraća, a ljudi bolnički s njega rekli su mu: „Imamo takove naloge“!

Rečbi da su sbilja nalozi, koje bolnički sluge primaju, vrlo krasni i da potiču od dobrih kršćana.

Razpisana služba. Uredničtvo „Il Popolo istriano“ razpisuje natječaj za službu prevodioca hrvatskih viestih iz „Naše Sloge“ na talijanski jezik.

Prednost imadu pravnici — u c. kr. službi.

Žalostno! Kako sami naši ljudi preziru svoju narodnost, neka služi ovaj primjer: U ulici Kandler u Puli jest neka gostiona, koje vlastnik je Hrvat — barem tako glasi nepokvareno njegovo hrvatsko ime na tabli. Nu napis, odnosno ime gostione, jest talijanski, njemački i — ne čudite se — magjarski! U Puli, pa magjarski, jest odviše smiešno! — Eto, tako smiešimo sami sebe!

C. i kr. vojna mornarica. Na 9. o. mj. stigla je Zenta u Šangaj i nakon boravka od nekoliko dana, nastavlja svoj put u Nangking. (Kina).

Ovčje ospice. Pošto su u obćinama Pula i Vodnjan zaražene ovce i koze sa boleću ospica, stoga je iz tih obćina zabranjen uvoz marve u kraljevinu Hrvatsku i Slavoniju.

Pokrajinske:

Imenovanja. — Sudbeni savjetnik kod zemaljskog tribunala u Trstu g. Fran Codrig, dobio je naslov i značoj savjetnika prizivnog suda, a savjetnik pl. Gironcoli u Gorici imenovan je savjetnikom istog suda u Trstu. — Kao članovi pokrajinskog školskog vieća za Istru imenovani su na predlog vlade: Nadpop Niko Družkovich iz Cittanove, ravnatelj učiteljske pripravnice u Kopru Ivan Markelj, ravnatelj više realke mornarice u Puli Lav Neugebauer i ravnatelj c. kr. državne gimnazije u Puli Petar Maresch. Kako nam se čini, u pokrajinskom školskom vieću za Istru — u kojoj ogromna većina pučanstva pripada hrvatskoj narodnosti — nećemo naći Hrvata niti sa Dijogenovom svjetiljkom! Takav je eto sistem u Primorju!

Premještenja. U broju 13. od 29. 3. t. g. pod „Diocezanske viesti iz tršćansko-koparske biskupije“, podkrala se pogrieška, koju valja ovako ispraviti: Veleč. g. Ivan Kanta, kapelan u Slumu, ide za duh. pomoćnika u Hrušicu, a na njegovo mjesto dolazi veleč. g. Albin Klun iz Hrušice.

Istarski sabor. Jučerašnji tršćanski „Piccolo“ javlja, da će biti sazvan istarski sabor u Kopar u četvrtak dojdućega tjedna.

Iz Kastavšćine nam pišu, da je preminuo dne 11. t. mj. nakon dulje bolesti bivši občinski zastupnik, trgovac i posjednik g. Frane Osojnak-Gajanić iz županije Pereničeve. Počivao u miru!

Načelnikom u Umagu bijaše izabran dne 9. t. mj. g. Fr. de Franceschi, bivši načelnik one občine.

Komu pripadaju zvonovi? U talijanskih novinah čitamo, da je nastao izmedju župnog ureda i občinskoga načelnika u Pomjanu prepir, komu da pripadaju zvonovi, što se nalaze u zvoniku župne crkve u Pomjanu. Župe-upravitelj tvrdi, da zvonovi pripadaju crkvi, dočim hoće načelnik, da su zvonovi občinski. Vidjeti ćemo tko ima pravo.

Iz Opatije dobivamo ove viesti: Stariji sin njihovih c. i kr. visosti nadvojvode Otona i nadvojvodkinje Marije Josipe, nadvojvoda Karlo Franjo Josip, probavio je ovdje zajedno sa svojom vriednom majkom te učiteljem i dvorskim meštrom cielu zimu. Prvi dan proljeća podao se je sa ovom posliednjom dvojicom iz Rieke na put po Dalmaciji, Hrcegovini, Bosni i užoj Hrvatskoj. U Dalmaciji bio je sve do Kotora. Na povratku od tamo podao se je u Metković, pak u Mostar, Sarajevo, a od tamo u Zagreb, odkud je išao u Beč. Tako je njegova ces. i kralj. visost mladi nadvojvoda, proboravio zimu u krasnom mjestu jedne hrvatske zemlje, prošao na svom putu najglavniju mjesta ostalih hrvatskih zemalja. Prejasna nadvojvodkinja sa svojim mladjim sinčićem, nadvojvodom Maksom i pratnjom, ostala je i na dalje u Opatiji, i probavit će kako se čuje još bar cieli ovaj mjesec. Živi najviše za svoga sinčića, izlazeć na prošet koliko je nuždno za zdravlje, i čineći samo kad i kad izlete po moru. Tako bijaše njeki dan na Rieci, kad su tamo bili njeki c. i kr. brodovi, i sama jih fotografički sniniila. Ovih dana pako posjetila je svoje visoke rodjake u Lošinju. — Od inih vladalačkih kuća je ovdje cielu zimu veliki vojvoda Luksemburški. Njeke novine su javile, da će ovamo skoro doći njihova Veličanstva kralj i kraljica Rumunjski. — Ostalih gostova ima već njekoliko mjeseci do blizu 2000. Jedni odlaze, drugi dolaze. Vrieme doista ove godine nije najugodnije. Prečeste su kiše. Al ako ovdje nije najugodnije, mnogo neugodnije je drugud. Ovdje,

čim prestane kišiti, može se liepo uviek šetati, osobito po obalnom putu, uviek uz more, bez blata. Pritužbe proti bivšemu ravnatelju zavoda lječilištnih, imale su u toliko svoj uspjeh, da je isti bio njekamo drugamo premješten, i da je drugi ravnatelj došao. I u lječilištnom odboru nastala je promjena. Predsjednik toga odbora oberst Wachter je odstupio — poslie raznih štorija, a mjesto njega bio je izabran za ostalu dobu ove periode liečnik profesor dr. Glax. Želimo najbolji uspjeh tomu odboru pod njegovim predsjedstvom. U posliednje doba odbor je odlučio pod njegovim predsjedanjem razpisati mjesto tajnika, u svrhu da dobije tajnika, koj bude znao obćiti sa strankami preraznih narodnosti, imenito da znade takodjer hrvatski. Tako je i pravo.

Mjesto šumskog pomoćnika. Kod političke uprave za Primorje, raspisano je mjesto šumskog pomoćnika. S tom je službom spojena plaća od K 800, putni paušal K 200 i za troškove pisarne K 20. Molbe valja uložiti kod c. kr. namjesništva u Trstu do konca ovog mjeseca.

Primamo iz Dobrinja i priobćujemo. — Ovih dana biti će dvie godine, da se medju nama nalazi zaslužni naš župnik pop Ivan Trinajstić. U kratko to vrieme znao je mudrim svojim radom i požrtvovnošću, urediti i ustrojiti više stvari, koje je crkva nužno trebala a kojih prije nije bilo. Stoga smo zahvalni presvjetlom g. dr. Antonu Mahniću, biskupu krčkomu, koji nam je namjestio toli dobra i pravedna pastira. Sliede potpisi.

Iz Kastva nam javljaju: Već teče eto četvrti mjesec, što su u Kastvu obavljeni izbori občinskoga zastupstva, i još uviek nije se to zastupstvo moglo konstituirati, nije moglo izabrati načelnika i savjetnike, te prema tomu nit držati sjednica. Naše glavarstvo ipak radi, što i kako može, sazivajuć medju ostalim i konferencije županah i pouzdanih ljudi, da tako uzmogne raditi po željah i potrebah puka. Rado bi ipak, da se može zastupstvo čim prije sastati, pak se konstituirati i razpravljati o raznih stvarih te redovito upravljati. Razni, neutemeljeni utoci proti izbornim listinam bili su zakrivili, da se je sa samimi izbori občinskoga zastupstva zateglo. Sada pako visi još uviek utok proti izborom, takodjer posve neosnovan. Malo veća žurnost sa strane c. kr. oblasti bila bi ipak na mjestu. Ogromna većina puka pokazala je, kakvo zastupstvo si želi i neda si i neće si dati nikad namicati tudje volje. Nepita drugo, nego da se već jednom rieši onaj utok proti izborom. Značajno je, da koli utoci proti izbornim listinam, toli utok proti izborom potiče od čovjeka, koga već c. kr. oblasti nenalaze u Kastavščini. To je i predobro ili prezlo poznati Krstić. Sudbene oblasti imale su vragometnoga posla, dok su mu mogle dostaviti poziv na razpravu radi prevare. Odsudile su ga u njegovom odsudstvu — nije došao — na trideset dana zatvora radi proste prevare, i posrećilo njim se je negdje na Rieci, da mu odsudu dostave. Pred nekoliko dana bio je odsudjen opet na tri dana zatvora, radi napadaja na gospodina Mátka Mandića na postaji Matulje, negdje o Božiću. Da li mu je dostavljena ta odsuda, neznamo. Ljudi znadu pripovjedati, da ga vidjaju na cesti u Zametskoj i Srdočevoj, kao i na onoj u Hostovoj, na Pehljinu kod prijatelja Vicka Pilepića; a njeki ćak i na postaji Matulje dolazećega iz Rieke. Mnogi i često vidjaju ga na Rieci i Sušaku, po krčmah, pa ćak i kod narodnih zabava, i vele da mu daje zasluzbe odvjetnik Sachs. Na čast mu! Dakle po Kastavščini ga nemogu naći, ili ga težko nalaze c. kr. oblasti; iz Rieke bio je svojedobno i protjeran; — a on se ipak vidja i po Kastavščini i na Rieci, i ovdje zasluzbe dobiva kod hrvatskoga odvjetnika. „Ki će se s njim". Svakako mora i sam čutiti, da mu je u Kastavščini odzvonilo. Mnogi njegovi pristaše hvale Bogu, da su se ga riešili bez škode, drugi pripoviedaju i sami o štetah, što su jih imali, treći o novcu što ga imadu dobiti; razni neće o savezu s njim već ništa čuti, dolaze k sebi i k svojim, vraćaju se na pravu starinu; neće da budu tudjinski sluge, nego svoji sa svojim na svojem. Kastavščina prekonjala je i najnoviju kušnju, i najnoviji napadaj na njezinu imovinu i na njezine svetinje. — Radi prevelikih i prečestih kiša zastala su djela na poljih i vinogradih. Dat će Bog, te će sve brže rasti, te se tako nadoknaditi što je zastalo. Mnogi mladji išli su već na radnje po svietu, ovaj put mnogo na željezničke radnje u Prusku, kamo je do ljetos malo koji naš zašao. Što jih je kod kuće, koliko njim kiše i poljske radnje dopuštaju, popravljaju ceste na raznih stranah; pod vodstvom glavarstva, sa podporami što jih je dala c. kr. vlada na predlog naših zastupnika u carevinskom vieću. Čim oprave poljska djela i prestanu kiše, raditi će se po cieloj Kastavščini.

Iz Barbana pišu nam 10. t. mj. Odavle Vam se već i nejavljamo kano da plivamo u mlieku i medu, a tomu nije na žalost tako. Naši neprijatelji hoće pod svaku cienu, da dadu ovomu mjestu izvanjski značaj talijanskoga gradića, a u tomu njim idu žaljbože i javne oblasti na ruku.

Mjeseca marča pošao sam u našu župnu crkvu, kamo idem redovito kako nas to sv. vjera uči. Nu onoga dne zapelo mi nešto neobična u oko. Opazio sam naime jednoga ovdašnjega krnjela, koji je pred menom stupio u crkvu. Molilo se upravo „Križni put", dakako po starom običaju hrvatski. Naš krnjel jedva stupio u crkvu, okrenu se natrag naglo kano da si ga iglom ubo. Čuo je naime jadnik, da se naš barbanski puk svomu Bogu hrvatski moli, a to nebijaše krnjelu pravo. On izađje naglo iz crkve psujući kano da je pobiesnio. Zar nije i to plod talijanske kulture?

U cielom našem mjestu nećeš naći nikakva napisa u hrvatskom jeziku. Svuda se širi i šepiri talijanština na sramotu i pogrdu našu. U tom prednjače osobito občinski i poštanski uredi. Iz občinskoga ureda dobivamo sve spise jedino u talijanskom jeziku, premda znade g. načelnik, da su skoro svi občinari Hrvati i da ih ogromna većina govori samo hrvatski.

Tomu zlu i toj sramoti našoj moralo bi se na put stati. Radi toga pozivljemo gg. občinske zastupnike, da brane svoje i narodno pravo.

Na pečatu občinskom prči se samo talijanski napis: „Comunità di Barbano" kano da smo usried gladne Italije. Hrvatski zastupnici zahtjevali su do duše, da bude taj pečat hrvatski, ali njihov zahtjev ostade neuslišan, jer da bi takav pečat odviše stojao. Jedan naš zastupnik doznav za tu izpriku g. načelnika, izjavi, da će sam na svoj trošak dobaviti hrvatski pečat. Na to mu reče načelnik, da će dati napraviti pečat sa hrvatskim napisom, ali to obećanje osta do danas neizpunjeno.

Gg. zastupnici, tražite odlučno, da se zadovolji i u tom pravu i zakonu.

Ništa bolje nije ni c. kr. poštanskom uredu. Na ulazu ističe se napis: „Impostazione delle lettere", a u nutri je sve talijanski kao n. pr. „Tariffa postale", „Notificazione" itd. itd. U samom uredu govori se jedino talijanski.

Ovim pozivljemo občinsko zastupstvo, da se i radi jezika na pošti prituži na sl. ravnateljstvo u Trstu.

Zahtjevati valja pismeno od c. kr. ravnateljstva u Trstu, da dade pečat i sa hrvatskim jezikom, da budu svi javni napisi bar dvojezični, sve tiskovine i u hrvatskomu jeziku.

Tko kuca, tomu se otvara, a tko nepita svoje pravo, kriv je sam ako mu se krivica nanaša.

Iz drugih krajeva:

Odlikovan hrvatski umjetnik. Javljaju iz Monakova: Danas u prisutnosti Njegove kraljevske Visosti princ-regenta, podieljena je hrvatskom umjetniku gosp. Konradu Filipu srebrna kolajna za izloženu sliku: „Orientalna molitva u mošeji".

Čestitamo mladomu hrvatskomu umjetniku!

Kapetani trgovačke mornarice. Kr. pomorska oblast na Rieci imenovala je poručnika trgovačke mornarice g. Tomu Medanića Šimunova iz Kostrene (sv. Barbara) kapetanom duge plovitbe, a mornare Josipa Lipschitza Brnardova iz Sarvara i Marijana Sovića Franjinog iz Kostrene (sv. Barbara), poručnici trgovačke mornarice.

Žigice za družtvo Cirila i Metoda! Pod tim naslovom čitamo u vriednom Sušačkom „Nov. L."

U gosp. Milana Gremera imade skladište žigica. Čist prihod od prodaje ovih žigica ide u dobrotvorne patrijotične svrhe: za družtvo Cirila i Metoda u Istri. Svaki dakle Hrvat, koji kupi makar i jednu škatulicu istih, doprinaša nešto za hrvatske škole.

Kupovati i upotrebljavati ove žigice ne samo da je koristno Istri i našoj braći, nego se time budi hrvatska sviest i medju nama samim. Jer onaj koji ih kupuje, zna zašto ih je uzeo: ona škatulica sjeća ga na jednu ideju, ona ga na neki način potiče, na požrtvovanje, ako i maleno, te rodoljub osjeća u sebi zadovoljstvo da je učinio liepo djelo. Osvem toga žigice mu daju prilike, da se pokaže tko je, a to u nas mnogo vriedi. U nas se naime Hrvat rado zatajuje, iz nekakva obzira, straha, pa i iz sama pusta običaja, dok sa ovom neznatom stvarčicom, on se priuča, da svoje osvjedočenje otvoreno izjavlja i izpovieda.

Ovakove situacije, ne samo što donose liepu korist stvari, u koju su namienjene, nego istodobno one koriste na toliko drugih načina, te se uhvati, da neće biti do brzo hrvatske trgovine, koja neće prodavati, a hrvatske kuće koja neće upotrebljavati žigice za družtvo Cirila i Metoda.

Po Dalmaciji bijaše neko prosuo zlobanglas, da je prodaja ovih žigica povjerena j e d n o m e t a l i j a n a š u! Ne treba ni napominjati, kako je ovo pusta izmišljotina. Svak ovdje na Rieci pozna gosp. Milana Gremera, pak bi samo uvredljivo po njega bilo, kad bi njegovo hrvatstvo dokazivati stali.

Odaslanstvo Boera u Europi. Ovog su utorka stigli u Napulj boerski odaslanici i. to: Volmaraant, Fischer i Wessels uz dva tajnika. Ovi imadu za zadaću, da kod raznih dvorova izhode posredovanje glede sklopljenja mira sa Engleskom.

Poplave. Trajne kiše koje su se obrile ovo posliednjih dana, pa snieg, koji se je naglo počeo topiti, sve je to prouzročilo silne poplave u sjevernim pokrajinama države i u Ugarskoj.

U Zagrebu ustrojilo se družtvo hrvatskih književnika. Zemaljska vlada potvrdila je jurve odnosna pravila, te će novo družtvo za koji dan stupiti u život. Bilo sretno i koristno gg. članovom i hrvatskoj književnosti.

Proti vinskoj klauzuli. Na zadnjoj se je glavnoj skupštini kavanara, gostioničara u Ljubljani primio predlog, da se umoli državne zastupnike Kušara, dr. Kreka i Mencajza, nek se svim silama zauzmu, da se pri obnovi pogodbe sa Italijom, ne učini državljanom austrijskim takva nepravda, koja im toliko godina na veliku štetu naših vina, opstoji.

Nazovi — junačtvo englezkih častnika. Londonski vojnički list odaje svojim čitateljem zanimivu tajnu, za koju se dosad nije znalo. Tu se naime pripovieda, da su nemalo svi englezki častnici obskrbljeni tako zvanom željeznom košuljom iz najfinije ocieli, koju nose izpod svoje uniforme. Ta željezna košulja težka je kakovih 1200 grama, ali je ipak tako načinjena, da svoga nosioca ni malo ne prieči u njegovom gibanju. Nu ta košulja štiti englezke častnike samo od burskih puščanih hitaca iz velike udaljenosti, dočim ih ni malo ne štiti od hitaca, koji dolaze iz udaljenosti od 800 koraka, kako se to jasno vidilo u tolikih englezko-burskih okršajih, u kojih je pala sva sila englezkih častnika.

Za sloboda svoje domovine. Američke novine pišu, da se proti Englezom junački bore i buske žene. Do 15. siečnja palo ih je 40. Najmladjoj od palih bilo je 13 godina, a najstarijoj 20. Pošto su zadnje bitke bile iza 15. siečnja, mora da ih je u novije vrieme još i više palo.

Zid sagradjen prije dvie tisuće godina. Tamo u dalekom iztoku je Kitajsko carstvo, veće od svih država u Europi. U njem živi preko 400 milijuna duša. Prije dvie tisuće godina sagradili su Kitajci (Kinezi) zid u duljini od dvie tisuće kilometara za obranu proti divljim narodom, koji su živili okolo one kitajske države. Kod zemlje je taj zid širok preko 8 metara, a na vrhu do 5 metara. Visok je do 10 metara. Kod gradnje tog zida bilo je uposleno 2 milijuna radnika. Taj zid će kitajsko carstvo sada rušiti dati. Kitajci su bili najprvi narod, koji su bili posvjetljeni, nu jer su se zatvorili od ostaloga svieta, su veoma zaostali u prosvjeti. Zato se veli o narodu, koji neće da uči što od drugih naroda, da je ogradjen „kitajskim zidom".

Originalna rasprava. U Odesi vrsila se nedavno vrlo čudna sudbena rasprava. Eto o čemu. Mlada neka gospojica tužila je svoga oca, jer joj ovaj nije htjeo kupiti novo modro odielo. Tužbu je time temeljila, što ona kao inteligentna gospojica, da bome, ne može da okolo hoda u trošnom i starom odielu. Otac je pako prigovarao, da njegova kći troši silne novce za odiela, te ga je baš time dovela do ruba propasti. Pa tu nije manjkalo ni svjedoka, te su ovi potvrdili iskaz očev, dodavši, da gospojica silno želi, da si nadje — zaručnika.

Saslušav to sudac, stao je nagovarati tvrdoglava oca, nek popusti, pa nek kupi kćerci to zaželjeno modro odielo, sa kojim će moći laglje pridobiti si zaručnika, te time neće trebati više da troši kćerci za odiela, jer će to biti zadnje. Na tu je pametnu argumentaciju otac popustio, te obje parbene stranke otidju zadovoljne ispod ruke kući. Dali je pako ta nadobudna gospojica sa modrim odielom našla zaručnika, nije nam joste stigla viest.

Društvene:

Nova podružnica družbe sv. Cirila i Metoda. Dne 16 t. mj. na vazmeni ponedjeljak, otvara se mješovita podružnica rečene družbe u sv. Mateju kod Kastva. Sjednica za konstituiranje počima u 4 sata poslije podne. Sa radošću se očekuje rodoljube iz obližnjih sela: Na noge se braćo, da pokažemo, da nismo posledniji.

Odbor

Hrvatska Čitaonica u Pazinu i ovdješnja Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda, obdržavati će dne 22. aprila tek. god. u 3 sati popodne u prostorijam Čitaonice ovogodišnju glavnu skupštinu. Medju ostalim birati će se novi odbor. Toliko da je se na znanje članovom.

Razni prinosi:

Bratovšćini hrv. ljudi u Istri darovali su prvih 5 Kruna sliedeća p. n. gg.: Jelušić Kažimir občinski glavar-Kastav, Grosman Miroslav učitelj Kastav.

„Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu" tečajem veljače ove godine:

a) u t e m e l j i t e l j n i: Antić Andro L. trgovac — Bakar; Čelinski L. A. — Trst po K 100: Dolnjogradska gimnazija — Zagreb K 50; Stefanutti Franjo župnik — Paz, Vanik Josip župnik — Krbune po K 10.

b) r e d o v i t i: Trnski vitez dr. Bogoslav — Bakar K 10; Gršković Mate K 6; Matika Josip — Pazin K 1;

c) p o d u p i r a j u ć i i d a r o v a t e l j i: Čitonica — Rieka K 216·20; „Naša Sloga" — Pulj sabrano K 33·28; Beramski Občinari darovali 257 Kg. krum-

pira i 14 Kg. pažula K 24·38; Kmetska Zadruga — Horjul 115 Kg. pažula K 18·08; Čitaonica — Sežana K 10; Omahen Ivan — Podgrad sabrao u družtvu „antisemitov pri Mojzesu" K 9; Ražen H. sabrao u Bazovici K 7; Čitaonica — Gračišće sabrano u veselom družtvu dne 16./2./900. K 4·12; Barbalić Franjo učitelj — Pićan sabrao u Gračišću K 2·48; Barlović Stjepan, Pavelić Niko, Vouk Vale, Vukelić Ljudevit — Gospić, Bakarčić Franjo trgovac — Bakar po K 2; Kraljić Josip učitelj — Dragać, Cihlar S., Čordašić Mate, Došen Jerko, Hanecki Valerijan, Konjiković Ivan, Lovrić Franjo, Matković Hugo, Paulić Josip, Petričević Aleksa, Petričević Ferdo, Stožir Ivan, Šek Viktor, Šulek Stjepan, Travien Dane profesor — Gospić po K 1.

Prinosi tekom mjeseca ožujka ove godine:

a) **utemeljiteljni**: Družt. za šted. i zajmove — Buzet, gg. Janežić dr. Konrad — Volosko po K 100; Laginja dr. Matko — Pula K 50; Vinković dr. Božo — Karlovac K 30; Zvaček Ljudevit župnik — Gologorica K 20;

b) **mjesečni**: g. Matejčić Franjo — Pazin K 40, — gg. Stanger dr. Andrija — Volosko K 20; Janežić dr. Konrad, Fabijanić dr. Niko, Zamlić Vinko dekan, Tomičić Viktor — Volosko po K 8; Poščić dr. Ivan — Volosko K 4; Matika Josip — Pazin K 1;

c) **redoviti**: gg. Kirac Luka župnik — Ližnjan K 10; Buršić Anton trgovac — Pazin K 5; Skalsky Josip kapelan — Buzet K 4;

d) **podupirajući i darovatelji**: gg. Šabec udova Ana na uspomenu pok. supruga Ivana — Trst K 400; Posujilnica — Volosko K 200; Mandić dr. Franjo liečnik — Trst na uspomenu umrlog sina dr. Welponer-a K 100; „Narodne Novine" Zagreb K 73·10: Banka štedionica za Primorje — Sušak K 50; Draščić Jakov predsjednik gospodarske zadruge, Trinajstić dr. Mate predsjednik gospodarske zadruge — daruju paušal po K 40; Večerina Ivan mesar — Volosko sakupljenih dne 26./3. medju mesarskimi pomoćnici mjesto vjenca na odar pok. Gjura Kuhar K 28; občinsko glavarstvo — Punat K 20; Trinajstić Ivan sabranih prigodom imendana popa Antona Kirinčić — Dobrinj K 18; Jurkotić Julka utrženih na Sokolskom plesu dne 27./2. kao višak prodane srečke — Pulj K 18, Stanger Josip — Volosko sabrao na pepelnicu kod Vjekoslava Spinčića K 16·12. Sabrano u veselom družtvu na dan sv. Josipa za prodani oglodani rep od janjca kod Andra Androšića — Lindar K 11·63; Micetić Anton župnik — Roč K 10; Trinajstić dr. Dinko — Pazin mjesto vjenca na lies pok. popa Franja Viteziča K 10; Isti nadjenih u pisarni K 10; Barbalić Franjo učitelj — Pićan sabranih u Gračišću dne 27./2. K 6·10; Sabrano u Menažeriji — Pazin K 5; Baf Franjo nadučitelj — Tinjan za razglednice K 4·20; Sanković Davorin za prodanu naranču u gostioni Sankovića Mata a na predlog Ivana Tomaše — Dane K 3·81, Sanković Davorin za prodanu naranču — Dane K 3·30; Ugrin Ante sabrao u Hrvatskoj Čitaonici — Rovinjsko selo K 3·10; Červar Šime kapelan — Roč, Rajčić Ante učitelj, Ravnić Anton, Vojnić Anton, Fedel Josip, Garbin Ivan Vidović župan — Ližnjan po K 2; Legović Marko, Bubić Ante — Ližnjan po K 1; N. N. — Roč ostatak od igre K —·40. Plemenitim darovateljima najsrdačnije se zahvaljuje Odbor.

Prvu srebrnu pelaču darovali su: gg. Baša Ernest — Podgrad, Opašić Ivan — Pazin, dr. Matko Trinajstić — Buzet.

Književne:

Život i rad fra Rafe Barišića, naslovnoga biskupa Azotskoga i apoštolskoga namjestnika u Bosni i Hercegovini. Sa slikom. Napisao fra Radoslav Glavaš. 1900. Mostar, tisak „Hrvatske dioničke tiskarne".

Matica Hrvatska početi će svojim članovima razašiljati svoj književni dar za god. 1899. **budući četvrtak**, t. j. 19. aprila t. g., i to:

a) u ime **godišnjih knjiga** (uz godišnji prinos uplaćujućih utemeljitelja od 20 kruna, a članova-prinosnika po 6 kruna) **deset knjiga**:

1. **Gjurašin**: Ptice. Prirodopisne i kulturne crtice.
Dio prvi. Sa sto i sedam slika.

2. **Valla**: Poviest novoga vieka od god. 1453. do g. 1789. Dio prvi. XV. i 333 str.;

3. **Šrepel**: Preporod u Italiji u XV. i XVI. stoljeću.

4. **Poparić**: O pomorskoj sili Hrvata za dobe narodnih vladara.

5. **Vovčok**: Pučke pripoviesti. Preveo i uvodom popratio dr. Aug. Harambašić.

6. **Puškin**: Izabrana djela u hrvatskoj knjizi. O stogodišnjici pjesnikova rodjenja. Sa slikom pjesnikovom.

7. **Arnold**: Izabrane pjesme.

8. **Novak**: Posljednji Stipančić. Povijest jedne patricijske obitelji.

9. **Sandor Gjalski**. Diljen doma. Zapisci i priče.

10. **Tomić J. E.**: Melita. Pripoviest iz novijega doba.

b) kao **nakladnine** (uz sniženе ciene članove „Matice") tri knjige:

11. **Ksenofon**: Izabrani spisi. Dio drugi. (Anabaza. Spomeni Sokratovi i knjiga o gospodarstvu.) Preveli i bilješkama popratili Stjep. **Senc** i Mart. **Kuzmić**. (Prievoda grčkih i rimskih klasika sv. XVIII.) IV. i 415 str. (ciena za članove „Matice" 2 krune);

12. **Šrepel**: Klasična filologija. (Knjižnica za klasičnu starinu knj. IV.) XVI. i 192 str. (ciena za članove „Matice" 1 K 20 h); — i

13. **Hrvatske narodne pjesme**. Dio prvi: Junačke pjesme (Muhamedovske). Knjiga **četvrta**. Uredio dr. Luka **Marjanović**. VIII. i 736 str. (ciena za članove „Matice" 3 krune).

Umoljavaju se prošlogodišnji članovi „Matice", kojih se do danas dobra polovina još prijavila nije a ni svoje prinose uplatila, da to što prije učine, a gg. družtveni povjerenici ubrav te zakašnjele prijave i prinose, neka iste što prije družtvenoj upravi dostave, da ne bude zapreke u razašiljanju knjiga.

Četvrta knjiga: „Hrvatskih narodnih pjesama (druga knjiga: „Muhamedovskih pjesama") je doštampana i razašilje se zajedno sa godišnjim knjigama, pak se umoljavaju i gg. povjerenici i članovi, da prilože svojim pošiljkama i predbrojninu za ovu knjigu. „Matica Hrvatska" je evo ovaj svoj ne maleni i laki posao do dobre polovine već privela, ona je svoju zadanu riec odkupila, pak je sad do članova „Matice", da i oni svoje obećanje održe. Još mnogo članova-predbrojnika nije se prijavilo ni svoje predbrojnine uplatilo ni za treću knjigu, pak zato se umoljavaju, da sada predbrojninu (za *dvie debele knjige od 92 štamp.* arka neznatnu člansku cienu od 6 kruna) i za treću i četvrtu knjigu dostave, jer samo uz ovu podporu „Matica" će ovaj svoj rad moći nastaviti i častno do kraja privesti.

Članovi „Matice" na knjige god. 1899. primati će se tako dugo, dok bude zalihe knjiga.

U Zagrebu, 12. aprila 1900.

Uprava „Matice Hrvatske".

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.
U vriednostnih papirih na 7-dnevni odkaz 2½%
U pismih na ime uz 30- » » 3%
8 » » 3
90 » » 3½
Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u krepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 20. oktobra.
U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
3-mjesečni » 2½%
6- » » 2½%

Okružni odiel.
U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice
na Beč, Prag, Pešту, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.

Kupnja i prodaja
vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku ½% provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.
Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.
Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po dnevnom tečaju.

Častim se najaviti slavnom općinstvu, da svoju gostionu iz Via Sergia 52

prenašam

dne **14.** t. mj.

u **Via Barbacani 3** (prije „Eigenbau")

Vis-à-vis Marine-Casino.

Točim najbolja istarska i dalmatinska crna i biela vina, opol marsalu, i t. d. te vino u staklenkam najizbranijih vrsti. Kuhinja je na „primorsku ruku", pa se što toplije preporučam slavnom općinstvu iz grada i pokrajine, da me izvole počastiti svojim posjetom, pa neće žaliti, da se k meni što češće navrate. Gostiona je predplaćena na „Našu Slogu".

Svoji k svojima!

Sa veleštovanjem

Aleksandar Alunić,
gostioničar.

Oglas.

Preporučamo se slavnomu občinstvu za slikanje soba i zgrada, kavana, gostiona, kazališta i crkava bilo jednostavno ili raskošno, te svakovrsno slikanje na ruku okolica itd.

Slikaju na ulje vrata i prozore jednostavno ili imitacijom drva, čela na zgradama, kupališne sobe, ograde, Reclame svake vrsti, napise na staklu, željezu, drvu i platnu sa najukusnijim pismenima; bojadišu i pozlaćuju crkvene kipove, sve sa cienama tako niskim, da se ne boje nikakve utakmice.

Slične radnje preuzimljemo i za pokrajinu.

Na zahtjev izradjujemo i nacrte za radnje i držimo bogati i birani zbornik uzoraka za tapetovanje.

Sa osobitim počitanjem

Vinko Despalatović i Franjo Opatić
slikari.
Pula, Via Medolino br. 27.

Prsni čaj sa „Učke-Gore"
Izvrstni domaći lijek proti
kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.
Cijena 25 novč.
Glavno skladište:
Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.
Dobiva se u svakoj ljekarniel.

Prodaje se

kuća

na jedan kat sa dvorištem i vrtom u Puli

Via dell'Ammiragliato 15.

Pobliže viesti dobiju se u tiskarni J. Krmpotić i dr. ili kod g. V. Grum-a u Puli.

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI
prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje
koje izvršuje brzo i ukusno.
Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.
Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna družtva u obće
preskrbljuje točno, brzo i jeftino.
Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

Broj 18. U Puli, dne 17. aprila 1900. God. XXXI.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu, predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. K 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru.

Zahtjevi

hrvatsko-slovenskih zastupnika u istarskom saboru.

U predposliednjem broju priobćili smo predloge naših zastupnika, što su jih postavili zastupnikom talijanske stranke.

Svak, ko pozna odnošaje u pokrajini i ko pozna i malo parlamentarno življenje u drugih saborih monarhije Habsburga, te jih prispodablja s onim u istarskom saboru; svak, ko ima trohu pravdoljubivosti u sebi, te se oslanja ma samo i na prirodne zakone; svak, ko pozna temeljne državne zakone u ovoj poli monarhije, i ustanove istarskoga zemaljskoga i poslovnoga reda za sam istarski sabor; — svak mora nesamo viditi, da su odnosni zahtjevi naših zastupnika do skrajnje mjere umjereni, nego se također zgražajuć mora pitati: kako je moguće, da se onakve zahtjeve m o r a postavljati, odnosno, zar je zbilja moguće, da hrvatsko-slovenski zastupnici još ni danas, u posliednjoj godini devetnaestoga vieka, neimaju onoga, što svojimi predlozi zahtjevaju?!

Zar je moguće, — da oni neimaju n e b u n j e n o g a prava govoriti u saboru svoje pokrajine svojim jezikom, jezikom svojih izbornika, jezikom velike većine pučanstva te pokrajine?

Zar je moguće, da oni neimaju n e b u n j e n o g a prava u saboru podnašati upite na bud koga, i predloge bud kakve u svojem jeziku?

Zar je moguće, da jim se nerazdieljuje zakonskih osnova također u njihovom jeziku?

Zar je moguće, da se ono, što oni govore u saboru ili podnašaju u svojem jeziku, neunaša u stenografske zapisnike?

Zar je moguće, da se podneske stranaka izvan sabora — ako su pisani hrvatski ili slovenski — neprima i nerazpravlja?

Zgražati se moramo i mi kad to pitamo, i zgražajuć se moramo odgovoriti, da si je težko ni misliti, da je ono sve moguće, al da je žalibože živa istina.

I ne samo to, nego je također žalostna istina, da se predsjednik — dočim se podpredsjednika Hrvata nikad nepusti da vodi predsjedničtvo, — nebrine za pristojno, mirno i nepriečeno razpravljanje, dapače, da se on na prenepristojan način ponaša, i sam najviše nekako uznemiruje i prieči hrvatsko-slovenske zastupnike u njihovom saborskom radu; da se članom hrvatsko-slovenskoga kluba, premda jih ima skoro trećina svih zastupnika, nebira u saborske odbore; da je upravo nasilničkim postupkom bilo tomu klubu, a tim i cielomu hrvatsko-slovenskom narodu u Istri, otelo mjesto člana zemaljskoga odbora iz skupine seoskih občina; da većina riešava i sama gospodarska i školska pitanja po svojih političko-narodnih nazorih.

I nije možda samo prirodno i zakonito, i samo sobom razumljivo, što zahtjevaju hrvatsko-slovenski zastupnici, nego niti nije ništa nova; nije što zahtjevaju od jučer ili prekjučer, od lani ili od predlani. Što zahtjevaju, zahtjevaju oni, bud činom bud rieču, već od godine 1883., skoro 17 godina. Zahtjevaju već toliko vremena javno, glasno i jasno, tako da nije nepoznato nit većini nit predsjedniku; nit onim koji su postavljeni da bdiju nad vršenjem zakona i koji su za isto odgovorni pred Bogom, pred vladarom, pred narodom, pred javnostju; pa k niti braći po krvi i jeziku, po nazorih i težnjah u drugih zakonodavnih tjelih.

Njihovi zahtjevi neteču se u nebo vapijućih krivica, koje se nanašaju hrvatskomu i slovenskomu narodu u Istri u svakom zasjedanju sabora, i tako rekuć svaki dan sa strane saborske izvršujuće oblasti, to jest zemaljskoga odbora, i drugih više manje autonomnih zemaljskih oblasti. Njihovi zahtjevi idu samo za tim, da jim se omogući ulaz u sabor, da mogu pak u njem, kao predstavnici velike većine pučanstva pokrajine, vršiti svoja prava što jim jih zakon daje, i obavljati svoje dužnosti, koje su na se uzeli, netom su bili izabrani i netom su izbor primili. Njihovimi zahtjevi hoće oni da jim se omogući zastupnički rad, da pak u saboru izriču svoj sud o poslovanju bilo autonomnih bilo državnih oblasti; da podsjećuju jedne i druge na vršenje zakona i na jednakomjerno dieljenje pravice; da iznašaju krivice što se dogadjaju hrvatskomu i slovenskomu narodu, pa i u obće svim nižim slojevom pučanstva u pokrajini, i da svoje sile za to ulože; da se te krivice odstrane; da iznašaju tegobe i potrebe naroda, i pokazuju na načine i sredstva, kako da se te tegobe odstrane, i potrebam zadovolji.

To i sve ostalo što je skopčano sa častju, pravi i dužnostim zastupničkimi, mogu oni činiti u jeziku svojem, u jeziku svojih izbornika, u jeziku velike većine pučanstva pokrajine, u jeziku hrvatskom ili slovenskom; tamo u tom jeziku mogu to oni činiti, i nesmjedu u drugom. Da to u tom jezik nečine, oni bi se iznevjerili načelu, na kojem čvrsto stoje, da najme hrvatski ili slovenski govore u zboru pokrajine, u kojoj Hrvati i Slovenci sačinjavaju veliku većinu pučanstva; oni bi se iznevjerili načelu svojih izbornika; oni bi se iznevjerili sebi i svojim izbornikom; oni bi zatajili svoje najnaravnije i najpoglavitije pravo; oni nebi bili vriedni da su zastupnici naroda koji jih je izabrao; oni bi dapače protivnikom hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri dali povoda, da, pozivajuć se i na nje, proglasuju Istru talijanskom pokrajinom. Toga oni neće, dok jim je na ramenu glava, dok živu, dok dišu.

Oni hoće svoje najprirodnije i najveće, jezikovno pravo, znajuć dobro, da narod koji toga prava neima, prestaje biti narodom svojim, i postaje prikrpinom drugoga naroda.

I neće, da njim se samo riečmi, u teoriji, priznaje to pravo — česa njim napokom nit najpretjeraniji protivnik nemože tajiti nit netaji; nego hoće, da njima se to pravo priznade činom, u praksi, da mogu svoj jezik u istinu rabiti, bez ikakva omedjašenja, bez ikakvih zaprieka, bilo s koje strane, bez ikakva bunjenja ili uznemirivanja. Hoće, da se čuje njihova rieč, bilo govorena bilo pisana; nadalje da dobivaju ono što bilo vlada, bilo zemaljski odbor, bilo saborski odbori, predlažu u razpravu kao odluke ili zakone za narod, u jeziku nesamo manjine nego i većine naroda; da sve to govoreno, pisano,

Podlistak.

Istrani — Hrvati u tudjini.

Poznata je činjenica, kako naša prenapučena Kataviščina ne može da prehrani svih nas, pak zato mnogi moraju ići po svietu i u daleke krajeve, da što zasluže i od prištedka pošalju koji groš kući. Naših Kastavaca ima rasijanih gotovo po svih stranah svieta. Riedki su ipak oni, koji se za uviek odvrgnu od svoje rodbine i domaće rodne grude, nego i u dalekih stranah misle na svoj rodni kraj i često se jave svojoj rodbini ili znancem.

O jednom takvom slučaju nakanili smo ovdje pisati. Prošloga febrara dobio je gospodin Kazimir Jelušić, občinski glavar u Kastvu, pismo od Kastavca domorodca iz Arabije, koje glasi:

„U Adenu 12/2 900.

Dragi gospodine!

Evo ja jedan od kastavskoga roda šaljem jedan mali sanduk na našu občinu. U ovom sanduku ima nešto slika od Crnaca, iz zapadne Australije, i oružja, kojim se biju u vrieme rata; zatim dvie kosti ribe, koja se u englezkom jeziku zove S o w f i s h. Osim toga ima u sanduku različitog kamenja, iz kojega se vadi zlato i druge rude (minerali), te jedna boca puna malih životinja, koje žive u zapadnoj Australiji.

Jošte ima jedna slika štampana mojom rukom. Mjesto, koje ona predstavlja, zove se B u n g o u d o r e e t l o k e G o r g e N. S. W., to jest jedan grad po imenu B u — i jezero J u r j e v o.

Naći ćete još u sanduku jednoga malog slona iz Ceylona od drva e b a n i jedan sandučić učinjen iz ježevih bodljika. Nego nije od potrebe, da Vam opisujem na tanko. Ali hoću Vas moliti, da ako nieste do sada počeli sakupljat kakav mali muzej, da počmete sada. Dalo bi se sa malim troškom, a bilo bi našemu narodu koristno, da se pouči štogod od drugih naroda, jerbo Vi znadete bez da Vam ja kažem, kad mnogi od nas ide u sviet, on je malo bolje ili ništa naučen, nego onaj, koji se rodio u srcu Arabije. (Aha! Ovdje, reć bi, da cilja na svoje zapeljane patriote „Mačje". Op. slugara). Ako Vi, dragi gospodine, počmete sakupljat taj muzej, ja hoću Vam opet štogod poslati, ako me Bog poživi, iz Afrike. Pak i drugi naš narod, koji je po svietu, treba da štogod znamenitoge pošalje, pak po malo do pet šest godina našega naroda diete može biti naučeno koliko i svakog drugog naroda. Više toga biti hoće koristno njemu i njegovoj rodbini i občini, u kojoj se rodio. Ako pak ikada dodjem u naše strane, u svoju milu Kastavšćinu, hoću Vas pohoditi i donesti na dar različita od prosviete drugih naroda i njihovoga jezika.

Ja sada odlazim u južnu Afriku, pak ako ovo primite, odpišite mi u P o r t N a t a l, Durban, South Africa.

Ja bi bio rado poslao i nekoje stvari od veće vriednosti, ali sam se bojao, da se možda gdje izgube. Nadajte se opet štogod od mene, ali treba, da počmete, kako sam Vas molio, sakupljati jedan mali muzej. U napried ja hoću Vam također opisivati potanko narode, rude i druge stvari, do kuda može doseći moja pamet.

Ostajem Vaš verni sluga

Ivan Jurčić.

Ako ove stvari ne dodju u Kastav, pišite na parobrodarsku agenturu Loyda na Rieku. Naslov na sanduku je:

Na Kastavsku občinu

Kastav

Via Fiume.

Austrija.

— Kad smo čitali ovo pismo, bilo nam je zaista milo pri srcu. Evo, čovjek, koji je preko dvadesetak godina u tudjem svietu, daleko od domovine i občine, u kojoj se je rodio, ipak misli na nju i želi joj pomoći i koristiti. A misle li ovako nekoji domaći prodanci „Mačji"? Misle li oni i nastoje li kako ova poštena duša od Jurčića, da pomognu Kastavšćini do blagostanja? Jeli će prodanci pomoći Kastavšćini tim, što se druže sa našimi zakletimi neprijatelji Talijani? Jeli će se d i e l i t b o m o b ć i n e Kastavšćini pomoći? Ruku na prsa, zavedenci, pak promislite i proučite dobro ovo rodoljubno pismo, koje vam šalje vaš domorodac iz daleke tudjine, te dao Bog, da vam otvori oči, da od sada u napred krenete na pravi put, okrenuv ledja neprijateljem naše liepe Kastavšćine. — Ovo pismo ima i nešto drugoga poučljivoga.

predlagano pismom ili tiskom od budi koje nadležne strane, bude tiskano u stenografičkih zapisnicih; i konačno, da mogu i oni koji nisu u saboru, pojedinci ili skupine ljudi u pokrajini, rabiti u saboru jezik hrvatski ili slovenski, i da se o tom u saboru razpravlja.

Ti zahtjevi su tako naravni, da što naravnijega nemože biti.

Oni su osnovani u temeljnih državnih zakonih, stvorenih po predstavnicih svih naroda za sve državljane monarhije Habsburga, i posvećenih Njegovim Veličanstvom.

Oni odgovaraju naročitim, za sabor Istre posebice i ponovno izdanim previšnjim odlukom.

Oni se temelje na istarskom zemaljskom i na poslovnom redu za sabor Istre.

Oni su suglasni, pače su i manji, sa onim što se dogadja u Galiciji, u Českoj, u Moravskoj, u Tirolu, u Kranjskoj, u Goričkoj, u Dalmaciji — svih kraljevinah ili pokrajinah, u kojih ima više narodnosti, odnosno u kojih ima zastupnika, koje hoće da rabe i u istini rabe u saborih jezik svojih izbornika.

Ko neće da pristane na rečene, i još toli umjerene zahtjeve hrvatsko-slovenskih zastupnika u Istri, taj neće da priznaje ni prirodnih, ni temeljnih državnih zakona, ni odluka Njegovoga Veličanstva, ni istarskoga zemaljskoga ni saborskoga poslovnoga reda Istre; nit hoće onoga za Istru, što je uvedeno u drugih jezikovno mješovitih krunovinah; — taj neće prava ni zakona; — tomu je načelo i vodilo **samovolja i nasilje**, *spojeno sa stanovitom političko-narodnom svrhom.*

Jezik kod sudova.

Interpelacija

zastupnika Spinčića, dr. Laginje i drugova, stavljena u sjednici carevinskoga vieća dne 16. marča 1900. na njegovu preuzvišenost g. ministra pravosudja.

Dne 4. jenara t. g. obdržavala se kod c. k. trgovačkog suda u Trstu razprava o jednom pravno-priepornom pitanju, o čemu bijaše prije podnesena slovenski pisana obtužba i na istu slovenski odgovor. Obje stranke, koje su tražile svoje pravo, bijahu slovenske i njihovi zastupnici Slovenci. Kao takovi zahtjevali su, da se izključe iz sudbenog dvora oni članovi, koji nepoznaju slovenski jezik. Predsjednik sudbenog dvora nastojao je pridobiti stranke i njihove zastupnike za to, da bi se razprava vodila u talijanskom ili njemačkom jeziku.

Pošto ovi na to nehtjedoše privoliti, priobćio im je predsjednik sliedeću odluku sudbenoga dvora:

Pošto nije moguće kod ovoga suda sastaviti takav sudbeni dvor, u kojem bi svi njegovi članovi poznavali slovenski jezik — razpravljati će se na temelju § 129. parbenog postupnika sudova pomoćju tumača; pošto nije pako moguće odmah naći zapriseženog tumača, to se određuje razprava na koji drugi dan.

Zastupnici stranaka prosvjedovali su proti tumaču, jer se isto upotrebljuje samo kod tudjih jezika, nipošto kod zemaljskih. Razpravu obdržavaše ipak pomoćju zapriseglutog tumača dne 30. jenara t. g.

Pošto nije tumač govor zastupnika obtužbe vjerno protumačio priznav i sam, da nije toliko vješt a da bi mogao slovenske govore odmah i točno protumačiti, izključili su zastupnici stranaka tumača, te zahtjevali takav sudbeni dvor, kojeg svi članovi poznaju slovenski jezik. Pošto je na to koli predsjedatelj sudbenog dvora, toli predsjednik trgovačkog suda uzalud i opetovno stranke nagovarao, neka se služe talijanskim ili njemačkim jezikom, priobćio im je predsjedatelj uslied zaključka sudbenog dvora, da su našli sposobnoga tumača u osobi jednog c. k. prisluśnika. Ovaj nebijaše pako službeno usposobljenim tumačem, te ga zastupnici stranaka odkloniše izjaviv, da traže stranke kod ovoga suda uzalud svoje pravo, koje njim je zajamčeno ustavnimi zakoni i novim postupnikom, te pustiše razpravu, da počiva, kao što i u istinu još i sada počiva.

Obzirom na ovaj pravni slučaj, koji prikazuje jasno odnošaje kod onog c. k. suda, stavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gosp. ministra pravosudja sliedeći upit:

Je li voljna njegova preuzvišenost shodna poduzeti, da se kod c. kr. trgovačkog suda u Trstu, odnosno svuda, gdje to odnošaji zahtjevaju, namjesti sudce i pomoćno im osobje, koji poznaju slovenski jezik, a da ne budu stranke prikraćene u svojem pravu ustavno im zajamčenom i da budu štićene od dangube i troškova.

U Beču, dne 15. marča 1900.

Spinčić, dr. Laginja, Zore, dr. Bulat, Karatnicki, Perić, dr. Krek W. Pfeifer, Pogačnik, dr. Gregorčić, Borčić, Barvinski, Povše, dr. Ferjančić, Žičkar, Šupuk, dr. Gladyszowski, dr. Klaić.

Franina i Jurina.

Fr. Si Franino videl kako su ovi sveti vazmeni blagdani prošli va našoj Kastavšćine brez smutnji i nemira.

Jur. Lepo je bilo varamente vreme i dobri ljudi, zač su nas zapustili barufanti i smutljivci.

Fr. Još će bit ako Bog dà do mala bolje.

Jur. Ja kada odpru oči i onisti, ki još spe.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Radi uzkrsnih blagdana zatvoreni su parlamenti i sabori, te se odmaraju koli okrunjene glave i njihovi savjetnici toli zastupnici naroda.

Političke krugove u i izvan naše monarhije zanima još uviek predstojeće putovanje cara i kralja Frana Josipa u Berlin. Austrijskim Slavenom protivni listovi naziru u tom putovanju novi dokaz protuslavenske politike u ovoj polimonarhije.

Austrijski Niemci pozdravljaju to putovanje sa pritajenim veseljem jer znaju, da će se vladajući krugovi bečki i berlinski ako je moguće još tiesnije vezati. Češki listovi vrlo su neugodno iznenadjeni radi toga putovanja pošto znadu, da će još većma narasti krila austrijskim Niemcem, te da će oni biti kod budućeg pogadjanja drzovitijimi. Bojazan českih zastupnika i njihovih listova jest doduše ponešto opravdana, nu oni ipak nebi imali biti toli malodušni, da bi ih jedno ovakvo putovanje moglo spraviti izvan ravnotežja.

Glavno glasilo staročeske stranke, pražka „P o l i t i k“ piše, da će opet doći na vladu absolutističko ministarstvo, ako bi Česi nakon neizpunjenih njihovih zahtjeva stupili u opoziciju i poprimili se obstrukcije. Mladočesko glasilo „Narodni Listy“ žale, što zastupnici českoga naroda nisu onako žilavi, uztrajni i stalni kao što su njihovi suzemljaci Niemci. Nama se čini da taj prigovor nije posve opravdan; jer su doista zastupnici českoga naroda žilaviji i uztrajniji nego li zastupnici bilo kojeg drugog slavenskog plemena. Što se tiče žilavosti austrijskih Niemaca, valja opaziti, da su ovi bili uviek ljubimci svih vlada, da imadu oni zagovornika i zaštitnika i u najviših krugovih, i da se za njih brinu i zauzimlju dapače i izvanjske vlasti, dočim su austrijski Slaveni ostavljeni sebi, bez ikakve zaštite ni obrane.

Srbija. U Biogradu odkrili su u tamošnjoj zadruzi veće pronevjerenje, koje se pripisuje bivšemu radikalnemu ministru Taušanoviću, jednomu od prvaka srbske radikalne stranke. Okrivljeni Taušanović nalazi se u tamnici radi umišljenog atentata na razkralja Milana, a sada da će ga staviti pod novu obtužbu radi spomenutog pronevjerenja.

Rusija. Njemački listovi donose viest, da će car Nikola mjeseca maja ili junija posjetiti njemačke carske supruge u Gdanskom. Povod tomu sastanku careva, da će biti taj, što će se u ono doba na brodogradilištu u Elbingu u more porinuti jedna njemačka i jedna ruska vojna ladja. Posjetu ruskih velikih knezova u Vatikanu pripisuju politički krugovi veliko znamenovanje.

Englezka. Povodom posjeta englezke kraljice Viktorije irskog glavnog grada Dublina, pišu irski opozicijonalni listovi vrlo oštro proti svim dosadašnjim englezkim vladam, predbacujuć im, da nisu do sada ništa dobra za Irsku stvorile, dočim su s njihovom siromašnom domovinom u svakom obziru mačuhinski postupali. Ti listovi nabrajaju, koliko je u Irskoj naroda od gladi umrlo, koliko se je Iraca morala iz domovine izseliti, koliko su irskoga zemljišta englezki nasilnici siromašnimi Ircem oteli.

Pokrajinske:

Iz Pazina pišu nam na bielu subotu: Kako je poznato i vrabcima na krovu crkve sv. Mikule, u Pazinu su se obdržavali uviek u velikoj crkvi obredi za puk u jeziku pučanstva, to jest hrvatski. Pokojni mgr. Capellari bio je te starodrevne običaje znatno pometnuo, a sadašnji msinjore stupa dosljedno za njegovim korakima.

Oprezno i postepeno ali neprestano uvadja u crkvu novotarije po duhu i ćudi liberalne gospode i njihovih javnih glasila, a na zator drevnih običaja. Tako je u petak veliki ove godine, odielio liberalnu gospodu od puka pred oltarom božjim, te se je za nje i njegove „predilette figlie di Maria“ držala talijanska propoviedi na 4 sata po podne, a za ostalo gradjanstvo i seljake druga na 7¾ u večer. Ta novotarija je kadra da zlo djeluje na čuvstvo pobožnosti osobito naših seljaka, i da ih odaleči od crkve, jer ljudi iz dalјega kraja nemogu čekat dok se crkvena pobožnost svrši około 9 sati u večer, pa po noći vraćati se kućama, više puta po 2 sata hoda daleko.

Glasa se, da naš monsignore snuje još neku drugu novotariju, da pomuti i tim starodrevne običaje. Na Markovo i pred Spasovim kod običnih obhodih, sudjelovalo je od pamtivieka pobožno gradjanstvo pjevajuć litanije i druge molitve u hrvatskom jeziku.

Ove godine reć bi, da se misli aranžirati obhode sa „Marijinim kćerama“, koje da će doći pod zastavom i pjevati talijanski. To bi bilo, ako se obistini, nova demonstracija proti stečenom pravu hrvatskoga jezika, novi pokušaj, da se drevni običaji okruje, i malo po malo unište. U interesu vjere i crkve, mislimo, da to nebi bilo probitačno, i upozorujemo starješine na crkvenu zapovied: Nil innovetur. To geslo ne smije samo vrieditи kad je na škodu našem jeziku, već i kada mu je na korist, a krnjež naše običaje, crkva neće svejedno nijednog nadri-liberalnog Talijana privuć u svoje krilo, kad što i u samom „Pazinu javno govore „se non gavemo il teatro, gavemo le prediche taliane, che xe tutto un“.

Učiteljsko družtvo kotara Volosko, šilje nam sliedeću izjavu: Obzirom na to, da učiteljstvo kotara Volosko uvidja potrebu i nuždu, i korist, da svi slojevi hrvatsko-slovenskoga pučanstva Istre, a naročito gg. svećenici i gg. učitelji-učiteljice živu složno, rade složno za prosvjetu rečenoga pučanstva, kako u istinu, hvala Bogu do sada i rade, poštujuć se medju sobom.

„Učiteljstvo kotara Volosko“ na glavnoj skupštini obdržavanoj u Opatiji dne 10. aprila 1900. jednodušno odsudjuje pisanje iz Istre u brojevih 2, 4, 6, 8, 9 „Učiteljskog Tovariša“; žaleć, što isti list nije ne samo otisnuo, no niti se osvrnuo na svojedobno iz ovog kotara poslane mu dopise i nalažuć svom predsjedničtvu, da ovaj zaključak dade do znanja:

1. Uredničtvu lista „Učiteljski Tovariš“ moleć ga ujedno, da odustane od onakva pisanja;

2. Predsjedničtvu „Zaveze jugoslovanskih učiteljskih družtva“;

3. Učiteljskim družtvom u Istri;

4. Listovom „Naša Sloga“ i „Edinost“.

Učiteljsko družtvo kotara Volosko.

Sv. Matej, 11. aprila 1900.

Predsjednik: Božo Dubrović. Tajnica: Marija Haidinger.

Talijansko uredovanje. Župni ured u Kukuljanskom (hrv. primorje) obratio se hrvatskim dopisom na župni ured u Plomin, radi neke ženitbe. Ovaj mu je odgovorio latinski nagrdjujuć hrvatska prezimena, a na kuverti napisao adresu: N. 51 „Al venerabile Uffizio Parrocchiale in Cucugliani, Kukuljani dist. Volosca“. Nije čudo, da je pismo sa tako površnim naslovom lutalo od Voloske do Kastva, gdje ga je župni ured stavio u drugu novu kovertu sa izpravnom adresom, da može doći na pravo mjesto. Bez komentara!

Iz Dubašnice pišu nam 12. t. mj. Naša je občina već pred pol godine razpisala bila natječaj za mjesto občinskoga tajnika, pa, prem se je za to mjesto natjecalo vrstnih ljudi, još ni dan danas nemamo tajnika. Koje će tomu nastati posljedice? Da čujemo!

Kad je zadnji put gosp. c. kr. kot. poglavar posjetio našu občinu, pa dobro znajuć, da nam manjka tajnik, toplo je preporučio sakupljenim občinskim zastupnikom, da bi to mjesto podielili nekom plemiću iz Voloskoga, dakako talijančiću. Čvrsto smo uvjereni, da se neće občinski zastupnici na ovu preporuku obazrieti, jer bi si u protivnom slučaju dali svjedočbu siromaštva. Neda se niti pomisliti, da bi ovo zastupstvo, koje je občinu tek oslobodilo talijanskog tajnika, sada ponovno izabralo tajnika Talijana, jer bi to značilo mjesto sjesti na konja, pasti na magarca, i to tim više, što se za to mjesto može dobiti vrstnih sila iz čestitih Hrvata. Ufamo se, da naši zastupnici neće na taj način i povrediti svoje hrvatsko čuvstvo, niti zna-

---

Jurčić evo iz Arabije piše na občinskoga glavara pismo i šalje sanduk pod hrvatskim naslovom. Nije on rabio izvana na listu ni talijanski ni englezki jezik, nego čisto hrvatski, pak je ipak pismo došlo u prave ruke. A koliki naši misle, da se ni sinu u Pulu ne može pisat hrvatski, jer da bi se pismo izgubilo! — Tko ne poštuje svoj jezik, ne će mu ga poštovat ni drugi.

— Mi smo imali prilike viditi pošiljku Jurčićevu. Stvarce su zaista zanimive i poučljive, pa kad bi se ih više moglo sakupiti, bile bi zaista vriedne svake pažnje.

Nu do toga može jedino doći „ako i drugi naš narod, koji je po svietu, štogod znamenitoga pošalje“ — kako piše spomenuti Jurčić. Zato preporučamo svakomu, komu dodje ovaj naš dopis u ruke, te se nalazi u priliki, da štogod znamenitoga može sakupiti, da sakupi i pripošalje na občinsko glavarstvo u Kastav, gdje će se čuvati i davati na razgledanje, „da našeg naroda diete može biti naučeno koliko i svakog drugog naroda. Više toga biti hoće koristno njemu i njegovoj rodbini i občini, u kojoj se rodio“.

čaj ove tek novorodjene ali čisto hrvatske občine!

Iz Kastavšćine pišu nam 15. t. mj: Spomenuli ste, g. uredniče u zadnjem broju u kratko smrt pok. g. Frana Osojnaka-Gajanića, župana županije Pereničeve itd., a meni dozvolite par rieči o njegovu pogrebu.

Pogreb taj bijaše nešto neobična u naših stranah: jedno, što mu je prisustvovao velik broj prijatelja, rodjaka i znanaca s bliza i daleka, a drugo što bijaše kod toga pogreba sve krasno i bogato uredjeno. Medju odličnjaci, koji sprovodu prisustvovaše vidismo i poglavitog g. Mirka Jelušića, glavara občine Kastavske; občinske savjetnike gg. Kundića, Kinkelu, Dukića, više zastupnika, župana itd. Sprovod predvodio domaći g. kapelan uz asistenciju dvojice izvanjskih svećenika. Na lies pokojnika položiše rodjaci, prijatelji i znanci više krasnih i skupocienih vienaca sa bogatimi vrpcami.

Dieleć se sa pokojnikom za uviek na ovom svietu, kličemo mu još jednoć iskreni: Bog te pomiluj! a njegovoj razcviljenoj svojti, osobito vrlo cienjenoj udovi suprugi i njezinoj rodoljubnoj i čestitoj dječi, naše srdačno saučešće. Svevišnji ih krepio i tješio!

Čudan prijav prirode. Trščanskim listovom pišu iz koparske okolice o čudnom pojavu prirode u občini Marezige. Stanovnici sela Brnetići, Rukavci i Krnci, spadajući pod občinu Marezige, nalaze se u velikom strahu, da će im tlo pod nogami sa svim što posjeduju, propasti u zemaljsku utrobu. Medju selami Brnetići i Rukavci počela je naime zemlja iznenada propadati, te mienjati svoje dosadašnje lice. U obsjegu kakovih 40 hektara zadobila je zemlja posve drugo lice. Ovdje nastaše velike pukotine, tamo duboke doline, malo dalje brežuljci. Uz sami potok Rukavac dignuto je za kakovih 5 metara kamenito korito potoka, kojim je još pred osam dana strujila Rukava; naokolo zasuti su vinogradi i polja. S druge strane okrenuo se vinograd, koji je strmo visio napram potoku, baš na protivnu stranu. Čovjeka hvata groza kad pomišlja na onu podzemaljsku moć, koja je tu revoluciju proizvela. Bilo bi zanimivo čuti mnienje kakvog učenjaka iz geologije, koji bi nam protumačio ovaj izvanredni pojav prirode.

Prestrašeni seljaci čekaju pomoć od javnih oblastih za pretrpljenu škodu na njihovih vinogradih, sjenokošah i poljanah. Nadamo se, da će politička oblast u Kopru poslati vještake na lice mjesta, koji bi proučili ovaj neobični pojav, te da će se pobrinuti, da se siromašnomu puku bilo na koji način dade odšteta za pretrpljenu škodu.

Iz drugih krajeva:

Praznici za činovnike. Prošlog ponedeljka primio je ministar-predsjednik Körber odaslanstvo državnih činovnika. Ovi mu podastrieše molbu potpisanu od 20.000 činovnika, kojom mole, da se zakonom uredi pitanje o dopustima. Ministar je ljubazno primio odaslanike, obećav im, da će sa ostalim ministrima nastojati, da po mogućnosti udovolji željama činovnika.

Brzovlak Trst-Beč. Južna željeznica namjerava uvesti u promet treći brzovlak na pruzi Trst-Beč. Taj bi vlak polazio danomice s obiju strana, a započeo bi već ovog ljeta, budu li do onda pregovori sa susjednim društvima kraju privedeni.

Lloyd i Dalmacija. Parobrodarska društva Dalmacije bila su upravila predloge na Lloydovu upravu, da njima prepusti obalnu plovitbu po cieloj Dalmaciji, nu odbor je u svojoj sjednici od minulog utornika, odbio te predloge.

Za učitelje. Na hrvatskoj dvorazrednoj muškoj učioni u Vrbniku, raspisano je definitivno mjesto podučitelja. Molbe valja uložiti c. kr. kot. škol. vieću u Lošinju u roku od 4. čedna, počam od 2. travnja unapried.

Iz Lopara pišu nam 7. t. mj. Zaista je istina, kako se je to shodno u prvom broju „Naše Sloge“ istaknulo od kad je počela izlaziti dva puta na tjedan, da potrebe puka svaki dan rastu, toli iz moralnog, narodnog, prosvjetnog koli i materijalnog gledišta.

Za materijalno poboljšanje puka neobhodno je potrebit, po našem skromnom mnenju živahan promet. Da se uzdigne promet, neobhodno su potrebiti putevi i ceste, čim se mi u našoj krasnoj Dalmaciji, žali Bože, nemožemo ni s vama u Istri uzpredići. U zadnje vrieme počela se je naša visoka vlada, dobrahno zauzimati za puteve i ceste jer daje novčane pripomoći. Ali žali Bože u nekojim mjestim, domaćim ljudem, mjestne razmirice, zadavaju više posla i brige nego li sva dobrobit puka i blagostanje seljaka. Ima pak, čemu ćete se čuditi, i takovih koji misle, da treba seljaka držati u tami t. j. nek seljak plete kotac kano mu otac. Nu badava svi se gledamo u svakom pogledu podignuti pa bilo kome drago ili ne.

Rad puteva ako i jesmo zaostali, što nije naša krivnja, ali imademo krasnu naravnu luku, a parobrod nam tik same prolazi četiri puta na tjedan, pak nam se počela radjati zamisao i želja, nek nam barem bude bolji saobraćaj po moru kad ga već nema za nas na kopnu. Za to smo se obratili molbom na slavno „Ugarsko-Hrvatsko parobrodasko Družtvo“ na Rieci, da bi nam se parobrod barem dva puta na tjedan zaostavljao. Družtvo, pošto je prebrodilo dostatno ne malih potežkoća, odredilo je, da se parobrod zaustavi dva puta na tjedan.

I eto osvanula sreda 4. t. m. u 9 sati u jutro plovi parobrod polagano u luku, skoro tik našeg mula, kog smo sami kao lukobran sagradili. U tren oka izvjesi se naših nekoliko trobojnica, a našlo se i naše nadobudne mladeži, koja dade veselju oduševljenja pograbiv kubure, te sa hitci iz istih pozdravi parobrod, što učine i trobojnice, a parobrod odzdravi.

Veselje neopisivo vladalo je medpukom. A što ćeš viditi na parobrodu? Njekoliko gospode i nas seljaka se ukrcalo, a kapelan gospodin Petar Pajkurić svakog zadivi svojom ljubezljivošću i uljudnošću, koli gospodina pod klobukom, toli težaka pod crvenkapom. Nećemo da ga hvalimo i kujemo u zviezde, jer znademo, da on u svojoj čednosti ne traži naše hvale.

Na svršetku samo imamo moliti slavno „Ugarsko-Hrvatsko parobrodarsko Družtvo“, nek se popita u stalna i vještа gosp. kapetana Pajkurića, jeli su istinite bar u desetom djelu one potežkoće za ulaziti i izlaziti iz luke loparske, kako je što bilo opisano tom slavnom družtvu?

Ponovna molba. Ili je nesporazum, ili što drugo razlogom, no svakako je čudno, da je od onolikog broja predbrojnih araka — neko 850 — razaslanih radi predbrojbe na krasne romane „Morituri“ i „Resurecturi“ natrag prispio do sada upravo nevjerojatno malen broj — 32, slovima trideset i dva — obzirom i na višestruko plemenitu svrhu podhvata. (Da se ova krasna djela uz upravo malenu cienu po 2 k. 60 h. izdadu u hrvatskom jeziku, te uz prinos od 40 po sto u dobrotvorne svrhe). Čudno je svakako, dok neki arci dodjoše upravo nenadano izpunjeni, a kamo onoliki ili bar većina ostalih? Neki se doduše izjaviše, da će djela uzeti, kad izadju, ali što to koristi, kad jošte nije osiguran ni tolik broj predbrojnika, da se djela mogu dati u tisak. Sve je to potaklo podpisani odbor, da ponovno najučtivije umoli i pozove sve one, kojima je ponudjena predbrojba na rečena djela, da na dopisnici ili priposlanom arku čim prije jave adresu svoju i okolnih znanaca, koji bi htjeli pomoći odboru u podhvatu.

Ne dajmo, da nam se protivnici rugaju i kažu, da smo junaci samo na rieči. Gg. učitelji i duhovni pomoćnici, ili tko drugi na selu inteligentniji može s malo truda mnogo učiniti, samo malo volje. Ta tolike školske knjižnice i čitaonice mogle bi osigurati, da ova krasna djela rese i našu literaturu, ali samo dvie, tri rieči, a to valjda neće nikoga ubiti. Svatko, čim ovo pročita, neka odmah učini, koliko može, a neka ovoga nehajmo ne prezre. Predbrojbe prima „Odbor za skupljanje prinosa za družbu sv. Ćirila i Metoda u Istri.“ Zagrebačko sveučilište.

Svjetska izložba u Parizu. Prošle subote otvorena je svečanim načinom pariška izložba.

Kongresi na parižkoj izložbi. Za trajanja izložbe održavati će se u Parizu vrlo mnogo raznih kongresa. Spominjemo, da će se u lipnju sastati medjunarodni sastanak za zaštitu radnika. Program ovoga kongresa je sliedeći: 1. Zakonito ograničenje radnoga dana. 2. Zabrana noćne radnje. 3. Nadzor radnje. 4. Ustrojenje medjunarodnog družtva u zaštitu radničtva. — Dne 30. kolovoza pa do 6. rujna viećati će kongres za uzgoj tiela. — Medjunarodni kongres trgovačke mornarice dieliti će se u pet odsjeka: 1. Obća pitanja i statistika. 2. Odio za carine i sudbenost. 3. Tehnika brodogradnje. 4. Upora vodenih puteva. 5. Podpora mornara. — Medjunarodni kongres za pitanje mladeži održavati će se početkom kolovoza. Dieliti će se u šest odjela: 1. Uzgoj i poduka; internati, uzgoj za razne stališe, putne podpore. 2. Djačke udruge i družtva u korist mladeži. 3. O izboru zvanja te o kolonizaciji. 4. Vojna služba. 5. Pravni položaj mladića. Proglašenja punoljetnosti, zakonske ustanove o braku i mirazu. 6. Moralne i umjetničke tendencije. — Medjunarodni kongres za zaštitu odpuštenih kažnjenika. Ovaj je kongres razdieljen u tri sekcije: 1. djeca, 2. žene i mlade djevojke i 3. mužkarci. Program toga kongresa obuhvaća cieli niz važnih i veoma zanimivih pitanja. Zatim će u Parizu u isto vrieme biti obdržavan drugi medjunarodni djački kongres. Madjarski djaci se spremaju, da na tom kongresu uzrade proti narodnosnom pokretu njemačkih i rumunjskih djaka u Ugarskoj.

Cielo selo prodano. Javljaju iz Hannovera: Okružju Neuhaus spada jedno selo, u kome su stručnjaci pronašli, da se izpod njega nalazi bogata glinena naslaga. Za to je saznalo jedno hamburžko dioničko družtvo, koje je pokupovalo sve kuće i sva zemljišta oko toga sela, iz koga će se doskora izseliti svi njegovi stanovnici, a tad će se porušiti sve kuće, da se tako što lakše uzmogne doći do glinenih naslaga.

Pokusi pomoću brzojava bez žica, kojima se je nastojalo uzpostaviti svezu izmedju Montblanca i gradića Chamounix, ostadoše bezuspješni. Pošto se, naravno, telegrafski stupovi ne mogu postavljati u divljem gorskom predjelju, to je mjernik Lespian na daljinu od kakovih 1800 met. dao položiti preko ledenjaka dvostruku žicu i to jednu žicu od 5 met. odaljenu od druge. Kako se je pokazalo, led je izvrstan isolator, dapače i onda kada se počimlje topiti. Uslied toga uspjeli su pokusi na toj čudnovatoj brzojavnoj pruzi, ali, naravno, takova brzojavna sveza nije trajna, jer gibanjem ledenjaka i lavina bude brzo prekinuta.

Silan požar. U gradiću Csorni u Ugarskoj bio je silan požar. Dok su seljaci bili u crkvi kod svete mise, buknula je vatra u nekoj slamari, te je za jedan sat pretvorila u pepeo do osamdeset sgrada. Prije nego što su vatrogasci počeli raditi, bila je čitava jedna ulica u plamenu, a malo za tim zahvatila je vatra do polovice i jedan dio druge bližnje ulice. Šteta iznosi po prilici 60.000 — 70.000 kruna. Pošto je izgorjelo mnogo pokretnina i živeža siromašnim ljudima i pošto mnogo toga nije bilo osigurano, to je bieda tim veća. Žrtvom požara pala su i dva ljudska života, izgorjele su naime dvie žene.

„Quo vadis“, glasoviti roman Henrika Sienkiewicza preveden je 16 puta englezki, 15 puta njemački, 8 puta francuzki, 9 puta talijanski, 14 puta češki, 39 puta ruski, 3 puta švedski, 1 puta hrvatski, 1 puta slovenski, 1 puta novogrčki, 2 puta armenski, 1 puta latinski, 1 puta magjarski i 1 puta volapück. „Tygodnik illustrowany“ kaže, da ovaj pregled medjutim nije podpun.

Uapšenje kneza Bronislava Czartoriskoga. Prošle godine djelovao je knez B. Czartoriski duže vremena kao mjernik u Dubrovniku i tu je nekom sgodom zlostavljao šegrta J. Viraga tako, da ga je težko ozliedio. Knez se nalazio u Budimpešti. Pred neko doba zatražilo je dubrovačko okružno sudište, riešavajući pritužbu glede težke tjelesne ozlede na Viragu, od budimpeštanskog suda izručenje kneza. Knez je bio pozvan pred sud, te proglašen uapšenim, te izručen bečkome sudu na daljne uredovanje.

Društvene:

Za francuzku izložbu. Odbor za medjunarodni natječaj u tjelovježbi u Parizu uputio je putem francezkoga ministarstva trgovine, industrije, pošte i brzojava na starostu našega „Prvog Istarskog Sokola“, g. Lacka Križa, poziv, kojim se pozivlju naši Sokoli, da sudjeluju kod javnih igra i natječaja na parižkoj izložbi. Njekoliko naših Sokola nakanilo je sudjelovati.

Zahvalom primili smo. Računski zaključak mestne hranilnice ljubljanske za deseto upravno doba od dne 1. januvarija do 31. decembra 1899. leta. V Ljubljani; založila mestna hranilnica ljubljanska. Natisnil A. Klein et. Comp.

Književne:

— „Objavljenje i Dante“ napisao dr. J. Carić. Brzotis „Narodnoga Lista“ u Zadru. Ciena 1 K. Učenici svih srednjih i viših škola dobivaju knjigu od spisatelja u Zadru za pô ciene.

— „Focijev Raskol“ ili „Kamen smutnje“ za prosti puk skitio Gavril Svetogorac. Tisak dioničke tiskare u Zagrebu. Ciena 40, s poštom 50 helera.

— „Zapisnik XIII. red. glavne skupštine kot. gospodarske zadruge u Buzetu“ od 24. febrara 1900. Tiskom J. Krmpotića i dr. u Puli.

— „Viški boj“ sastavio učitelj Petar Kuničić. Najnovije pomnoženo izdanje. Preporučamo najtoplije ovu pučki sastavljanu krasnu knjigu, u kojoj su opisana junaštva hrvatskih sokolova pod Visom, u obrani domovine proti talijanskom nasrtaju, i pobjeda nad dušmaninom.

Gospodarske:

Kako se dobiva jak hren? S proljeća, kada treba obradili tlo, uzmemo korene od hrena, dugačke trideset, a 1 do 1·50 centimetar debele, pa vunenom krpom odribamo sve pakoreniće i onda pomoću sadilice (komad drva) usadimo one korene u dobro pognojeno tlo tako, da ostanu povrstani u redove od juga k sjeveru u sadnom razmaku od 80—100 centimetara i to u kosom malo ne ležećem položaju. Tako su oni koreni izloženi punoj toploti sunca i uslied toga rastu vanredno tako, da već u jesen možemo ubirati vrlo jake i tečne batvice hrena. Tlo se ima u jesen prije sadnje stajskim gnojem dobro pognojiti, ili pako s proljeća kompostom (miešancem gnojem) posuti. U frisko pognojenom tlu dobiju batvice mrlje i razpucaju se uzduž, dočim je opet u mršavu tlu uzgojeni hren slab i gorak.

Narodno ljekarstvo. Pišu nam iz Županjca: Nedavno proniješe novine, da se francuzki liečnici Hericourt i Rischet razmeću, da su pronašli tobože novi uspješan liek proti sušici, koja toliko u čovječanstvu hara. A kako će se ti liečnici i novine iznenadati, kada im kažemo, da je u našem narodu u Bosni i Hercegovini već odavno poznata ta ljekarija. U mjestu V. poznajem više naših žena, koje liče „tišičave“ (sušičavi) sokom iz dobro stučene i izsječane govedine, prelivene vodom. Velike bi zasluge stekao onaj, koji bi se, poput nezaboravnog našeg Zovke, dao na proučavanje i izpitivanje neizerpivog narodnog blaga našeg, specialno pako na sabiranje narodnog ljekarstva. „Osvit.“

Kad je dozvoljeno ostaviti gnoj razastrt na polju, a kad ne? Jedna od najvećih pogrešaka jeste ostaviti gnoj za dulje vremena na polju, na kupu ili u stogovim. Najkoristnije je, ako se gnoj razaspe po zemlji odmah kad se doveze na polje.

Drugo je važno pitanje, ako li se ima gnoj podorati, dok ga se je razsulo po zemlji ili se ima pustiti da ostane razasut?

Na onim zemljam, koje su sasvim vodoravne, može se ostaviti gnoj razasut po površini, jer stajanjem gnoja na površini takove zemlje, imadu se sliedeće koristi: gnoj zastire zemlju, zasjenjuje je i hrani ju od sunčane pripeke, odnosno od prevelikog izparivanja vode dakle od sušenja; uzdrži ju vlažnu i brani ju od štetna upliva nagle promjene topline zraka. Pod plaštem gnoja raztvara se i razpada zemlja puno brže i podpunije, pa se tim bolje pripravlja za sjetvu. Ako pak padne kiša dok je gnoj razasut na površini zemlje, sve one hranive soli, što kiša raztopi iz gnoja, upije zemlja, pa je odtud i ta korist, što se tim načinom hranive sastavine gnoja jednako razdiele u zemlji.

Isto je tako koristno razasuti gnoj po zemlji ako je smrznuta, ili ako je zastrta tankom naslogom sniega.

Na lakim, prhim zemljam koristnije je, ako se odmah podore gnoj dok ga se doveze i razaspe po zemlji; a na strmim zemljam mora se takodjer podorati gnoj, dok ga se doveze i razaspe, jer dodje li kiša, izpere i raznese sve bolje djelove gnoja.

Obrano mlieko kao pučka hrana. Odkad se u mljekarnam počelo vaditi vrhnje ili skorup iz mlieka pomoću mašine separatora, odtud ostaje razpoloživo izvrstno obrano mlieko, jer se separatorom vadi vrhnje iz još posve svježeg mlieka; pa i obrano mlieko je posve svježe, samo što mu je vrhnjem oduzet jedan dio tusta, odnosno masla.

Obrano mlieko, iz kojeg je izvadjeno vrhnje separatorom, sadrži poprieko 4·7% mliečnog sladora i 4·2% proteinovih tvarih, i dostatnu kolikoću probavivih solih.

Ovakovo obrano mlieko je posve tečno, lako probavljivo, a djeluje razblažujuće na tielo.

U Švedskoj i Norveržkoj piju ovakovo obrano mlieko za objeda i večere, isto kako mi pijemo vino i pivo. Po gradovim se pučanstvo tuži o skupoći hrane, osobito mesa, jaja i mlieka, pa traži naslade u alkoholičnom piću, dočim u obranom mlieku ima izvrstno i vrlo hranivo sredstvo, jer su mliekarnice sasvim zadovoljne, kad mogu obrano mlieko prodati po 2 ili 3 novč. litar.

Što se pučanstvo, osobito po gradovima, posve malo služi ovom jeftinom i tečnom hranom, ima se prepisati samo činjenici, što ne pozna dobrotu i hranivost obranog mlieka; ali nema dvojbe, da dok gradsko pučanstvo upozna dobrotu obranog mlieka, da će se za njim jagmiti.

Već su u nekim većim gradovima počeli dieliti obrano mlieko siromašnijem pučanstvu badava, i rek bi, da će se tim putem doći do obćeg užitka toli jeftine i dobre hrane, kako što je obrano mlieko.

Mnogi optimiste se dapače nadaju, da je obrano mlieko jedino sredstvo, kojim će se sigurno moći stati na kraj alkoholizmu, koji se sve više širi izmedju siromašnijeg pučanstva gradova.

G. P.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz $2^3/_4$%,
30- „ „ $3^1/_4$%

U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz $2^3/_4$%
8 „ „ 3 „
30 „ „ $3^1/_4$ „

Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.

U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
3-mjesečni „ $2^1/_4$%
6- „ „ $2^1/_2$%

Okružni odiel.

U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.

Kupnja i prodaja

vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1‰ provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po dnevnom tečaju.

OGLAS.

Častim se najaviti častnim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastitu kuću u ulici sv. Antuna br. 7.

Izradjujem svieće iz čistog zajamčenog pčelinjeg voska (kakve su propisane po sv. obredniku) uz ciene:

Voštene svieće i dupliro I (austrijski sastav) kg. po K	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) „ „ „	3·—
Svieće i dupliro II „ „ „	2·40
Tamjan lacrima I „ „ „	2·40
„ „ II „ „ „	2·—
„ granis „ „ „	1·20
Povošteno platno za oltare m „ „	2·—

Stienji i stakla za vječnu svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K naprieđ, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

Jernej Kopač, svećar u Gorici.

Oglas.

Preporučamo se slavnomu obćinstvu za slikanje soba i zgrada, kavana, gostiona, kazališta, i crkava bilo jednoštavno ili raskošno, te svakovrstno slikanje na ruku okolica itd.

Slikaju na ulje vrata i prozore jednostavno ili imitacijom drva, čela na zgradama, kupalištne sobe, ograde, Reclame svake vrsti, napise na staklu, željezu, drvu i platnu sa najukusnijim pismenima; bojadišu i pozlaćuju crkvene kipove, sve sa cienama tako niskim, da se ne boje nikakve utakmice.

Slične radnje preuzimljemo i za pokrajinu.

Na zahtjev izradjujemo i nacrte za radnje i držimo bogati i birani zbornik uzoraka za tapetovanje.

Sa osobitim počitanjem

Vinko Despalatović i Franjo Opatić
slikari.
Pula, Via Medolino br. 27.

Prodaje se

kuća

na jedan kat sa dvorištem i vrtom
u Puli
Via dell' Ammiragliato 15.

Pobliže viesti dobiju se u tiskarni J. Krmpotić i dr. ili kod g. V. Grum-a u Puli.

Javna zahvala.

Srcem punim žalosti, podpisani se zahvaljuje ovime svim onim, koji su svojom blagom rieči, prisutnošću, posjetom i drugačije nama ucviljenim ublažili donekle našu preduboku žalost radi smrti skrbnog našeg supruga, dobrog oca, dotične tasta

FRANA OSOJNAKA,

posjednika i trgovca,

koji je u noći dana 10. aprila, providjen svetotajstvi umirućih, preminue. Napose naša hvala g. načelniku Kastva Mirku Jelušiću i obć. zastupnikom i županom, te svim onim čitave Kastavščine, koji su sudjelovali i prisustvovali sprovodu i pogrebu. Njima platio Svevišnji djelo milosrdja stostruko, a nama prežalostnim podielio utjehe!

PERENIĆI, dne 13. aprila 1900.

Josip Grgurina, Vjekoslav Bačić, zetovi; **Marija Osojnak,** supruga. **Vjekoslav, Benedikt,** sinovi. **Marija udata Bačić, Tereza udata Grgurina, Ivka, Franica, Vjekoslava,** kćeri.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB — Ilica broj 12 — ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u ostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačani željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, dječinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 3 forin.

Pojačane švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvištenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlici, želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probavo, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili komaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, ugrčenim, natezanim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačisanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfriškaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskužnjivanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, oilpotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začasnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, da se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje, peruti i ojačava vlašište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stenice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrilo od Rodinisa proti gramici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i obćinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 19. U Puli, dne 20. aprila 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šaljù se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. K 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Je li barbarstvo ili ludilo?

List talijanske stranke, izlazeći jednom na čedan u Puli, donosi u broju od prošle subote pod naslovom: „Un ricordo", dopis iz Vodnjana, kako je tamošnje družtvo „Casino" počastilo jednom spomenicom starca dra. Boccalari, mnogodišnjega predsjednika i dobroga talijanskog rodoljuba.

Dotle ništa zla. Dužnost je Talijanom, da poštuju ljude, koji su se cieli viek borili za svoj narod ovim ili onim načinom. Niti je naš posao suditi, je li baš dr. Boccalari bio medju timi prvimi pobornici i što je trajnoga, vidljivoga, prikoristio svomu narodu.

Ovaj dopis tiskan je drobnimi slovi.

Iza toga pod tri zviezde tiskano je debelo ovo:

„Ci auguriamo che Dignano, oltrechè onorare le virtù dei suoi cittadini benemeriti, con la concordia degli animi, sappia presto lavare l'onta obbrobriosa che uno straniero volle infliggerle lunedì scorso, percorrendo beffardo ed altezzoso le vie della città a capo di una numerosa torma di contadini. Questo attende da Dignano tutta la Venezia Giulia. (N. d. R.)". Hrvatski od prilike bilo bi ovako: Nadamo se, da će Vodnjan, povrh toga što poštuje kreposti zaslužnih gradjana, sa slogom znati do mala oprati gadnu sramotu, koju mu je prošloga ponedjeljka nanesio jedan tudjinac, prolazeć porugljiv i ohol, na čelu mnogobrojne čete poljodjelaca, ulicami grada. To očekuje od Vodjana ciela „Venezia Giulia!"

Stavimo i mi tri zviezde!

* * *

Taj prošli ponedjeljak, — veliki ponedjeljak — što se je to grozna dogodilo u Vodnjanu? Tko je taj tudjinac? Je li on zbilja porugljivo i oholo prolazio ulicami grada Vodnjana? Je li u istinu stupao na čelu mnogobrojne čete poljodjelaca?

Mi neznamo, što se je to dogodilo.

Onaj talijanski list niti besjedom nespominje pobliže dogodjaja. Što znamo o velikom ponedjelku u Vodnjanu, jest to, da je onaj dan, pred podne tamo bio narodni zastupnik dr. Laginja, kako smo već javili u predprošlom broju našega lista. Ako talijanska novina cilja na onaj dogadjaj, onda je njezin način pisanja ili barbarstvo ili ludilo. Jer ponajprije, dr. Laginja nije nikakav tudjinac (straniero), nego je rodjen u Istri i živi i radi u njoj. Zatim on nije po Vodnjanu hodio ni beffardo ni altezzoso, jer se znade ponašati skladno, a ni neznamo, komu da se ruga. Na dalje nije istina ni to, da je stupao na čelu mnogobrojne čete poljodjelaca, nego je cielim Vodnjanom prošao do zgrade, gdje se je držala glavna skupština nove Vodnjanske kmetske posujilnice, i od te zgrade, u družtvu samoga i jedinoga predsjednika iste zadruge, poljodjelca u gradu Vodnjanu.

Znamo na dalje, da se je ona „mnogobrojna četa poljodjelaca" onaj dan u Vodnjanu ponašala posve skladno i pristojno, ako i jest bila preko reda vesela, što se je našao čovjek, koj nije požalio truda, da poljodjelcem onoga grada pomogne svojim savjetom i drugačije, te se ujedine u družtvo, koje bi jim po vremenu tegnulo biti na veliku korist. Znamo suviše i to, da je doduše na skupštini dr. Laginja pozdravljen sa srdačnim, burnim i jednoglasnim „Evviva", jer Talijanom nije kratio nauke i savjeta u njihovom jeziku; ali on isti na svršetku skupštine zamolio je ljude, da se razidju mirno u manjih skupinah, baš zato, da nebi koji protivnik njihovog napredka dobio povoda reći, da se je htjelo izvesti kakov politički izkaz.

I poljodjelci vodnjanski poslušali su i bio je liep dan za Hrvate i za Talijane u Istri. Bio je dan bratinstva pučke ruke.

Ako je dakle ona novina s onom debelo tiskanom viesti ciljala na našeg zastupnika i na skupštinu, kod koje je u Vodnjanu bio, ljuto se vara. Ili vara druge. Mi joj nećemo, da dajemo nauke. Talijanska stranka doživila je mnogobrojna razočaranja baš radi toga i jedino radi toga, što istarske Hrvate prikazuje svojim čitateljem kao tudjince i svaki njihov rad poništuje i omražuje.

Mjesto toga, u interesu te stranke bilo bi, da prizna stvari kakve jesu i da jih predoči istinito i da izvadja posljedice iz odnošaja, koji se nedaju mienjati.

Što osamdeset tisuća talijanskih novina neće iz jednoga Hrvata rodjenog i živećeg u Istri, učiniti tudjinca, a kamo li prometnuti u tudjince onih sto osamdeset tisuća duša toga naroda, komu su oci i pradjedi svojim znojem natapali ovu rodnu grudu i svojom rukom obradjivali ovu Istru. Giulia il Franceschina, na stvari nemienja ništa. Narod je tu. A za zbliženje, prvi bi morali biti zahvalni baš Talijani.

Onaj koj piše, da istarski Hrvat vršeći u gradu Vodnjanu jedno kulturno djelo, nanaša tomu gradu sramotu, onaj je ili barbar ili ludjak.

Gospodarstvo.

Pred nekoliko brojeva javili smo čitateljem ovog lista, kako su naši zastupnici u Beču podnesli predlog za prosušenje lugova u pazinskoj okolici i za izgradjenje dviju cesta, kojimi bi se onom kraju mnogo pomoglo.

Sada imamo u rukama tiskani izvornik toga predloga u njemačkom jeziku, te ga doslovce donašamo hrvatski. Predlog taj porazdieljen je u zastupničkoj kući carevinskog vieća u Beču dne 16. marča 1900. kao prilog broj 571. stenografskom zapisnika XVI. zasjedanja, a glasi se hrvatski ovako:

Predlog

zastupnika dra. Laginje, Spinčića i drugova radi poboljšica i cesta što bi se imale učiniti u Pazinskom kotaru:

Onaj prediel od povrh Boruta do Pazina u Istri, kuda ide željeznica Divača-Pula i pokrajni lugovi, podvrženi svako toliko poplavam, mogli bi postati jedan od najplodnijih krajeva Istre, kad bi se kako treba uredili dotični potoci; procvalo bi lahko mljekarstvo i sirarstvo, što bi bilo od velike koristi ne samo za onaj osiromašeni puk, nego i za grad Pulu, čije stanovničtvo, na radost, sve više raste.

Cesarsko-kraljevskoj vladi poznato je stanje stvari dostatno od temeljitoga mnenja mjernika Obersta dd. Trst 24. januara 1896, koj je onu okolicu pregledao, čemu je dvale vriednim načinom povod dala občina Pazinska još god. 1892.

Samo se onomu izvješću mora još dodati to, da bi željene radnje za uredjenje voda i osušenje lugova nesamo podigle mnogo vrednost zemljišta, nego bi se znamenito poboljšale takodjer zdravstvene prilike i bolje osjegurala željeznička pruga, jer i u tom pogledu potrebno je uredjenje onih voda, kako se vidi iz jednoga komisionog pregleda, što se je nedavno tamo učinio.

To je pitanje tim znamenitije, ako se uzme u obzir, da prediel izložen svako toliko povodnjam, iznaša kakovih 16 kilometara duljine a preko kilometra osrednje širine, neračunajuć pokrajne lugove, i da je onaj narod u stalnoj pogibelji, da posve izgubi lozu radi trsnog ušenca, u koliko ju već nije izgubio.

Spomenuti mjernik, koj ima obavljati sve poslove poljodjelskih vodogradnja, nebi mogao, onako brzo kako se želi i kako je potrebno, sastaviti niti jedan obćeniti nacrt za izvesti se imajuće poboljšice. Stanovnici, neposredno interesovani u toj stvari, nebi mogli doprinesti k trošku takoga obćenitoga i zatim potankih nacrta, već s toga, što jih je na stotine, a unapred se nebi moglo niti ustanoviti, koliko da koji doprinese. Obćine, koje nemaju novca, žalibože ni one nesmažu troška za takove, svakako skupe, nacrte. Tim je razlozi opravdana želja, da c. kr. vlada priskoči u pomoć onim zapuštenom narodu, a to tim više, što se ne radi samo o povećanju vrednosti zemljišta, nego i o tom, da se poboljšaju zdravstvene prilike i da se osjeguraju objekti državne željeznice.

U svezi s tim, barem dobrim dielom, stoji takodjer pitanje o gradnji dviju neobhodno potrebitih cesta, to jest, one, koja bi spojila najkraćom crtom cestu Pazin—Učka—Rieka i cestu Pazin—Pićan—Plomin, dakle ceste Gologorica—Keršan, onda druge, koja bi od Pazina po Grdomselu i Keršikli pala na cestu Buzet—Motovun po prilici pri toplicah sv. Stefana.

To bi bile dvie za gospodarstveni razvoj kotara Motovuna, Pazina i Labina vrlo znamenite ceste, a za neposredno interesovana sela upravo krvavo potrebne, jer u prvom pravcu baš su otrgnuta od svakoga prometa mnoga mjesta (kao Tupljak, Kerbune, Skopljak, veliki dielovi obćine Gologorice, Gračišća, Pićna itd.), zato zemljište neima baš nikakove vrednosti, premda je izvrstno za livade. vino i voće, a narod je tako osiromašen, da bi se onim, koji nepoznaju pravog stanja, činilo da slušaju pričice, kad bi jim se i istina pripovjedala.

Još godine 1854, dakle skoro pred pol vieka, bila je vlada spoznala gospodarstvenu znamenitost ceste Gologorica—Keršan i već su onda dva mjerčina, neki Gillhüber i Kirschacker, bili izradili projekte, ali ti spravaju vječni san u pismobranah.

„S tom cestom postignuo bi se takodjer vrlo zgodan spoj labinskoga kotara sa željezničkom postajom Cerovlje, što sada još povećuje važnost te ceste.

Isto se tako znamenita i potrebna prikazuje druga. gore spomenuta cesta, to jest, ona od Pazina kroz Grdoselo i Keršiklu do ceste Buzet—Motovun, po prilici pri toplicah sv. Stefana. Taj naum dobiva još veću vrednost s toga, ako se uzme u obzir, da bi takvom cestom grad Pazin, središte Istre, bio spojen sa novom željeznicom Trst—Poreč po najkraćoj crti, posve ravnim putem a kroz liepu i plodnu, ali žalibože posve zapuštenu okolicu.

Prošlo je već 28 godina, da su ondešnji ljudi sa grdoselskim županom Mogorovićem na čelu, pitali da se sagradi spomenuta cesta, ali do danas sve uzalud.

I občina Pazinska, i ne za prvi put, temeljito je obrazložila potrebu navedenih dviju cesta u svom podnesku na c. kr. ministarstvo nutrnjih poslova 9. oktobra 1897. Br. 3653.

Ali narod, ni občine, ni kotarski cestni odbori nemaju čim, da izrade skupocjene nacrte, pak još bez stalnosti, hoće li se ikada izvršiti.

Pogledom na sve to, predlaže se: Visoki zastupnički dom neka odluči:

„Poziva se c. kr. vlada, da na državni trošak bilo i navlaš najmljenimi mjernici, dade čim prije učiniti izvide, nacite i troškovnike; potrebne za uredjenje voda, izsušenje luga Borutskog, Cerovskoga, Novačkoga, Pazinskoga i pokrajnih dolinu, zatim za gradnju ceste Gologorica—Keršan i Pazin—Grdoselo—Keršikla—Sv. Stefan, pak da nadalje sve potrebno proskrbi, da se one radnje izvrše, bilo i tim, da zapita posebni kredit".

Taj predlog neka se uputi na proračunski odbor za razpravu i izvješće.

U Beču, dne 13. marča 1900.

Spinčić, dr. Laginja, Žičkar, Pogačnik, dr. Gladyszowski, dr. Krek, Venecajz, dr. Žitnik, Povše, Einspieler, dr. Gregorec, dr. Gregorčić, Biankini, dr. Bulat, W. Pfeifer, dr. Trumbić, Vuković, Perić, dr. Klaić, Zore, Robić, Borčić.

Vodnjanski dogadjaj.

U Vodnjanu, simpatičnom gradu, koji nas svojim kućama sjeća Mletaka a značajem i jezikom naroda rekao bi, da je mjesto južne Italije — sbilo se je ovih dana nešto, što ima na sebi biljeg nezdrava stanja.

Seoska blagajna osnovana ondje od nekolicine posjednika i seljaka koji, odieliviši se od gradske stranke nazvaše se d i s i d e n t i m a, bje u ponedeljak otvorena sjednicom, kojoj je prisustvovao, svečano dočekan i dr. Laginja, hrvatski zastupnik, a njegove rieči bijahu oduševljeno pozdravljene. Sjednici prisustvovalo je do tristotine osoba, sve Talijana po krvi i jeziku, kojima je hrvatski demagog talijanskim jezikom obećao oslobodjenje izpod „gospodskoga“ jarma.

Medju promicateljima sjednice nalaze se dva savjetnika i osam zastupnika vodnjanskih, koje je gradska stranka kod zadnjih občinskih izbora bila bratski uvrstila u svoje izborne listine, pod uvjetom, da prekinu svaku svezu s vodjama slavenskimi i puste svaku i najmanju nakanu, koja bi bila protivna talijanskoj kulturi. Ostali zastupnici obvezaše se medjusobno, da će se odmah odreći časti, ako bi drugovi, d i s i d e n t i pogazili svoje obećanje.

Poslje sjednice od ponedeljka, poslali su načelnik — bilježnik Sbisà, občinski savjetnici advokat Bregato, Petar Marchesi, Ivan Sansa i Fran Fabbro, te občinski zastupnik dr. Mantovan presjedničtvu „Istarskog političkog družtva“ pismo, u kojem razloživše začetak seoske blagajne i poteškoće na koje se je naišlo, kod nastojanja, da se ista oslobodi slavenskoga upliva, ocrtaše prisustvo dr. Laginje kod sjednice otvorenja, te izpriku „d i s i d e n a t a“, da to nisu mogli zapriečiti, i njihovo obećanje, da će se čim bude moguće osloboditi od slavenskoga upliva i da će biti složni sa gradjanima u svim političkim pitanjima. Načelnik i ostali podpisatelji tog pisma pitaju zato — uvažajuć pogibelj, koju bi njihovo bezuvjetno i bezodvlačno polaganje mandata prouzročilo — da „Istarsko političko družtvo“ prouči najtočnije mjestne odnošaje i odluči, što bi se moralo učiniti, a oni da stavljaju na razpolaganje predsjedništva njihove ostavke.

* * *

To su činjenice. „Istarsko političko družtvo“ znati će riešiti taj zamršeni posao, kako to zalitjeva čast i interes stranke. Za nas pako nije to jedan od navadnih prizora medjusobnih borba; to je znak takovog stanja stvari, da je od prieke potrebe naći — i to ne samo za Vodnjan — korienitoga lieka.

Ne treba ovdje izpitivati prošlost i tražiti odgovornosti: ovdje vidimo tri stotine talijanskih seljaka, i to najčistije krvi, koji imaju — ili barem misle da imaju — za osnovanje, uzdržavanje i otvorenje jedne seoske blagajne potrebu iniciative, novca i rieči naših narodnih neprijatelja.

To su bez dvojbe posljedice jednog već zastarjelog sustava. U Vodnjanu morala je seoska blagajna obstojati i cvasti puno vremena prije, nego li su Slaveni zabolu u taj posao svoj nos. Sada beremo žuhki plod griešnog nemara.

To je rana koja nas grize, i to ne samo u Vodnjanu. Vladajući sloj mora predvidjeti i uslišati potrebe puka. To je dužnost, koju nam nalaže narav i socialno djelovanje. Onda zidina, koja dieli dvije stranke u narodu, pada sama od sebe; medju pukom raste iskreno pouzdanje prama svojim vodjama, te se ne može dogoditi, pa bilo i za inad, ako ne iz nužde, da se sklapaju s najljućim neprijateljima naše narodnosti protunaravne sveze, koje imaju pak tako težke posljedice kao ova u Vodnjanu. Obična je igra trećega, koji uživa medju dvojicom te se prepiru.

* * *

I u Vodnjanu imamo dva prepirača: mjestne stranke. Mi bi želili i jednoj i drugoj, da oskvrnuće talijanstva njihove domovine po dr. Laginji bude toli jednim kao i drugim stroga i koristna opomena. Nek se pokrije prošlost, nek se ne traže krivci, nek se promieni sustav. Nek se promieni ovaj i ondje, gdje se nije sbilo ono, što se je žalibože dogodilo u Vodnjanu, ali gdje medjusobne prepirke i spavanje većine otvaraju vrata istarskih gradova nedozvoljenom pačanju naših protivnika.

Nije to danas prvi put, da žalimo pomanjkanje prosvjetljene gospodarske djelatnosti u mnogo gradova i trgova pokrajine. Organizacija na ovoj podlozi je jedina kadra da rieši talijansku stranku tužnih iznenadjenja. Za postignuće toga i nadvladanje poteškoća, koje se nama ni bogatima ni pomaganima protive, nužno je, da se pojedini izobraženiji i imućniji gradjani, ne tudje zahtjevu novih vremena.

Drugčije će se osamljeni dogadjaj vodnjanski opetovati i drugdje. Za govorom će slieditи gospodarska pomoć, pod kojim barjakom će se prokriomčariti narodna demoralizacija. Na taj način bismo imali zahvaliti našu propast ne zasluži protivnika, nego vlastitim griesima. Uzrok naše smrti zvalo bi se samoubojstvo.

* * *

Prevadjamo ovo od rieči do rieči iz tršćanskoga „Piccola“, jer je više puta dobro znati mnienje protivnika. Dodajemo samo to, da predsjednik dr. Bennati tal. pol. družtva, do sada nije odlučio drugo, nego doći do njekoliko dana u Vodnjan, poglédati „položaj“.

Mislimo, da je jučer i bio u Vodnjanu jer se tamo desio, valjda u istom poslu, i puljski načelnik dr. Rizzi.

DOPISI.

Nerezine početkom aprila 1900.

„Tebe Boga hvalimo“... da već jednom i mi zapjevamo! A molim vas liepo kako ne; tà evo prošle su maldane, tri godine dana, što naše selo nije imalo stalna dušobrižnika. Kažemo stalna, jer svi oni, koji su iza premještenja veleč popa I. T r i n a j s t i ć-a obskrbljivali ovu kapelaniju, bijahu privremeni, a nekoji od tih niesu ni stanovali u selu, nego u obližnjem seocu sv. Jakova. Ali nakon toliko dugog i željnog očekivanja, eto i nas obskrbiše svećenikom i to u osobi veleč. gosp. V j e k o s l a v a V o l a r i ć a. Ne ćemo da se osvrćemo na osobu, a ni na ciljeve radi kojih je u naše mjesto došao, jer mislimo, da bi to bilo sasma ne umjestno, a još ćemo ga manje putiti i svjetovati, što i kako mu je raditi: njiva je prilično zapuštena, zasuči rukave pak da vidimo, koji plod će tvoje sjeme dati! I pak nuždnim osjećamo ovdje istaknuti uzrok, zašto je ono, dosta veliko selo, bilo bez svećenika. Zar da krivnju svalimo na cielo selo? Ne; ogriešili bismo si dušu! Ali, dok su mnogi žalostnim srcem gledali i pitali se, dokad će tako biti, dotle su nekoje (cienjenim čitateljima jur poznate) osobe prožete težnjom iridentizma, uzko skopčana s vjerskim nehajstvom, pakostno se smijale i uživale gledajući plod svojih slienanja i spletaka, a da im pritom „ona“ savjest mirna ostala. Pa dok sada cielo selo veselo prima svog novog duhovnog pastira, to će oni jamačno, kao mački iza zapećka vrebati, e bi ulovili zgodnu priliku, da ga mogu oerniti i tako klipove mu lakše pred noge bacati. Poznata nam je dobro njihova lozinka i cilj, za kojim teže, pa nek se za to veleč. V o l a r i ć ne osvrće na takve ljude prezira dostojne, jer ovo mjesto živjelo je dosta u trzavici i nemiru pa sada želi i duševne okrepe i da u njem zavladaju oni odnošaji, koji su nekoć vladali „mir“. Ali žalibože, dok je to mnogi uvidio i osjetio posljedice današnjih odnošaja, dotle se ono ponovno razvija akcija s druge strane. I dok nekoji po člancima neke „o s n o v e“ traže način, kako da tu akciju zapodjenu, kako li da onu mrtvu slavu u život pretvore, mota im se misao glavom, kako da i nadalje sebi budućnost osjeguraju, jer — ako svi znaci ne varaju — osjećaju, da im je stolica počela malko klimati. Vidjet ćemo! Medjutim po prošlosti se sudi, a budućnost tamni zastor krije! Ah, pa zar da ideino odkrivati stare rane? Bože prosti, nadugo bismo zavočili! Ostavljamo ih radje vama Nerezinci, da ih vi iznesete pred javnost i postavite, što no riječ, pod kritički nož izmedju Vas, te onda radite.

Nije nam ni na kraj pameti, nagovarati i savjetavati što i kako da činite; radite po svojem osvjedočenju, ali pazite da kad to bude (govorimo o budućim izborima) ne gledate, na osobu, kojoj kesa zveči ili vas obmamljuje laskavim riečima i obećanjima, nego na to, da li će ona braniti naša prava i koristi. Nastojmo, da nam na upravi budu takvi ljudi, koji će gledati, da nam u ovim žalostnim danima pomognu, a ne da traže i razapinju mreže zlosretne iredentične politike! Zaista bi nekoji mnogo bolje učinili, da ne uzrujavaju i obmamljuju naš narod, te da ga u toj obmani vode k odricanju hrvatskog jezika i imena. A dà, pošto ih ulove u svoje mreže, postave se poput mletačkog cicerona i govore, bezazlenome narodu proti vjeri si i svećenikom; i dok svećenik, u nedjelju obavlja službu božu, ti Ciceroni — oprosti sjeno Cicerona — pregledavaju cviće i zalijevaju salatu vičuć: „La chiesa non è che una bottega! — Cicerone prah si bio!....??

Svršavamo za danas, gosp. uredniče, akoprem imademo još dosta toga na rabošu, ali pošto sada izdavate dvaput na sednicu vaš list, to ćemo odsele češće umočiti pero. Vaše nastojanje bilo bericetno!

Rapoćani.

Franina i Jurina.

Fr. Si videl Jure va Pazine rimske soldate?

Jur. Tebe Frane se vrti, tr va Pazino ni soldati.

Fr. Nego ča su oni bili ki su baldakin stražili kod procesije na Vazam va veloj crekve?

Jur. Ono je nekakovo žensko družtvo!

Fr. Viš zlodeja nu, kako sam se ja pregledal.

* * *

Jur. Ovih dana Te ni bilo doma — kade si bil?

Fr. Bil san v' Cucugljani.

Jur. Pa kade su ti Cucugljani?

Fr. Tamo kod Kastva blizu sv. Mateja.

Jur. Odi vraže nemi — ono su ti Kukuljani, pravi Hrvati kako smo i mi dva.

Fr. Ča Ti ja ven — tako mi je napisal neki plovanski ured na Labinšćine.

Jur. Pisal je kako smo mi pisali pred 100 let.

Fr. Tako on je 100 let za nami zao fol!

Jur. Moguće je, zač se neki popi bolja razumeju va matematiku nego va jeografiju.

* * *

Fr. Ča, Jure, da je naš podeštad iz Pule bia jučer u Vodnjanu?

Jur. Je imà anka račun, zašto u Puli ako ni blata, je praha da ti Bog oćuvaj pluća.

Fr. Lipa moja komanda!

Jur. Aj lipi moj šoldo pigioni!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Putovanje cara i kralja Frana Josipa u Berlin imati će po svoj prilici većih posljedica nego li se je s početka mislilo. Na sastanku vladara imalo bi se naime raditi o budućoj sudbini balkanskih naroda. Toj da će se konačno riešili i pitanje o pripojenju Bosne-Hercegovine k Austro-Ugarskoj. Po nekojih viestih raditi će se na sastanku vladara i o zaposjednuću Albanije po austrijskih četah. Te viesti uznemiruju talijanske političke krugove, koji vriebaju uviek na Albaniju, za koju drže, da pripada kraljevini Italiji. Talijanske opozicijonalne novine predbacuju svojoj vladi, što neće biti zastupana na sastanku careva i što neće moći toj štititi probitke Italije. Jedan rimski list piše, da će ipak svečanosti proglašenja punoljetnosti njemačkoga prestolonasljednika prisustvovati i jedan član kraljevske talijanske obitelji.

Iz Beča pišu, da je ruski poslanik u Beču obaviešten o putovanju cara i kralja u Berlin, što bi imalo služiti kao dokaz, da su odnošaji izmedju naše monarhije i Rusije još uviek srdačni. U bečkih političkih krugovih da se o tomu nimalo nesumnja, da će obadva vladara u Berlinu razpravljati o vrlo važnih političkih pitanjih.

Bečki list „Reichswehr“ piše, da će zemaljski sabor zaključiti svoje zasjedanje najdalje dne 4. maja. Zatim da će nastati podulja stanka, za koje da će se nastaviti češko-njemačke konferencije za sporazumak. Carevinsko vieće imalo bi se sastati dne 10. maja; zasjedanje da će se brzo zaključiti, jer se sastaju već 14. maja delegacije u Budimpešti. Predsjednikom austrijske delegacije, da će biti izabran ili vitez Jaworski ili baron Dipauli. Carevinsko vieće da će se baviti i proračunom odnosno produljenjen privremenog proračuna. Nebude li proračun redovito razpravljen do konca junija, tada da će se vlada poslužiti § 14.

Češki zastupnik dr. Pacak udara žestoko u svojem glasilu na sadašnje ministarstvo, koje da nije znalo ili htjelo izpuniti zahtjeve češkoga naroda. Ministar predsjednik dr. Körber da će imati uzdržati težku borbu sa zastupnici češkoga naroda, koji nisu tu borbu tražili, nego koja im bijaše nametnuta.

Srbija. Iz Biograda javljaju, da bijaše u cielo Srbiji svečano proslavljena lakovska slava. Tim povodom prisustvovali su kralj Aleksander i razkralj Milan svečanoj službi božjoj i vojničkoj smotri.

Bugarska. Knez Ferdinand oprovrgava viest, da je pošao u San Remo radi zaruka sa velikom knegnjom Jelenom. On kaže, da je pošao tamo u posjete svojoj svojti. Viest rimskih listova, da je Vatikan poduzeo korake proti prelazu kneza Ferdinanda na pravoslavnu vjeru, proglašuje se sa mjerodavne strane neosnovanom.

Rusija. Car Nikola sa caricom i članovi carske obitelji stigao je dne 14. t. mj. u nekadanju prestolnicu ruskoga carstva, u drevnu matušku Moskvu. Ovo je prvi put iza krunisanja, što posjećuju car i carica Moskvu i što će tamo dulje vremena boraviti.

Francezka. Dne 14. t. mj. otvorena je u Parizu svečanim načinom svjetska

izložba. Svečanomu činu prisustvovao je predsjednik republike, skoro svi ministri, diplomatički zbor i zastupnici tudjih vlasti. Predsjednika republike pozdravio je ministar trgovine, komu se je predsjednik srdačno zahvalio.

Engleska. Jedne njemačke novine pišu, da će se do mala sastati njemački car Vilim sa englezkom kraljicom Viktorijom.

Rat u južnoj Africi. Englezi su još uviek opkoljeni kod Wepenera. Stoga se engleske čete sa dviju strana približavaju Wepeneru i to preko Reddesburga i Rouxville, jer tim načinom misli Roberts osloboditi Weppener i zapriečiti povratak boerskim četama.

Uslied poraza engleskih četa kod Spionkop-a, Roberts svaljuje svu krivnju radi neuspjeha na Bullera, a ovaj svaljuje sve na generala Warren-a, dočim ovaj krivi pukovnika Thorney-Croft, koji je bio svojim četama zapovjedio, da uzmaknu pred Boerima. Sada pako **Standard** najavlja, da je ratni ministar brzojavno pozvao generala Warren-a.

Mjestne:

Dantov spomenik. Ovdje u Puli se već više vremena spravljaju Talijani, da podignu spomenik njihovomu velikanu Danteu, kojega talijanaši običavaju navadjati kao dokaz talijanstva ovih krajeva, jer je na svom lutanju svietom i ovamo reć bi bio zabasao. Kad je občina bila počela nešto zidati i postavljati na „Piazza Carli", ljudi dobro ne obaviešteni u njihovim poslima, mislili su, da to postavljaju temelje tomu slavnom spomeniku. Nu na jednoć bila je radnja obustavljena, i neke železne pregrade, koje su ružile cieli onaj trg, odstranjene. Zlobni jezici govorili su, da avita talijanska kultura nije za tim ogradama stvarala ružice, a miris koji se razvijao nije bio ni najmanje onaj od ružica. Kad je svega najednoć nestalo, onda se valjda nije ni radilo o Dantovu spomeniku, nego o nečem drugom.

Gospodarska zadruga u Puli, obdržavala je ove dane svoju glavnu godišnju skupstinu. Med predlozima a nakon živalne rasprave primljen je predlog, neka odbor poduzme shodne korake, da se u budućoj obnovi trgovačkog ugovora sa Italijom, izključi klauzula o uvozu talijanskog vina.

Puljske ulice. Utorak za vazmom počelo je kišiti ovdje i nakon malo vremena nije bilo više moguće polaziti kroz nekoje ulice. Gazilo se do članaka u vodu i u blato. Najgore su izgledale via Sergia (Corso puljski), Forum (veliki trg pred občinskom zgradom) i nekoje druge ulice. Nije čuda, kad se vidi na primjer, da je pločnik u via Circonvallazione niži od sredine ceste, kuda prolaze vozovi. U sriedu je zapuhala bura, ulice su se osušile, i tako je zaprašilo, da nemožeš oči držat otvorene. Nešto bi se dalo i malim novcima popraviti, ali gospoda na občini — fantaziraju sada samo o nekakvom spomeniku.

Pokrajinske:

Istarski sabor. — Službeno je sjegurno, da Istarski sabor neće biti ovoga proljeća otvoren. Obistinila se naša.

K uredjenju učiteljskih plaća u Istri. U budućem zasjedanju istarskoga sabora doći će stalno na dnevni red molba istarskih učitelja za uredjenje njihovih plaća. Budu li u tom pogledu svi učitelji Istre složni, talijanska saborska većina neće se moći oglušiti njihovom jednodušnomu vapaju. Hrvatsko-slovenski zastupnici na istarskom saboru preporučivali su i zagovarali molbe pučkih učitelja Istre svaki put, kad su iste stigle na sabor, nu saborska većina prelazila je na dnevni red i preko molba i preko preporuka. U budućoj moći će se jedva oteti dužnosti svojoj i najelementarnijem pravu učiteljstva, bude li ono složno pitalo poboljšanje svog materijalnog stanja.

I dalmatinsko učiteljstvo podnielo je u tom pogledu spomenicu na sabor, kojom traži uredjenje učiteljskih plaća. Saborska većina neće se moći oglušiti složnomu i pravednomu zahtjevu pučkoga učiteljstva Dalmacije, koje je još gore plaćeno nego li naše.

Učiteljske plaće uredjene su bolje i pravednije u cieloj državi, nego li baš kod nas na jugu. Pravednost zahtjeva dakle, da se već jednom i učitelju doznači njegovu staležu, zvanju i djelovanju primjerena plaća jer nije častno ni pravedno, da se baš njega, koji je prvi glavni nosioc i širitelj pučke prosvjete, zapostavlja zadnjemu proslužniku u javnih uredih.

Neće biti po gotovo suvišno, ako navedemo kako je uredjena učiteljska plaća u nekojih zemljah naše polovice monarhije:

U Koruškoj jur od 1 jenara učitelji I. razreda pobiraju godišnju plaću 1600 kr.; od II. razreda 1400; od III. razreda 1200 kr. Gradjanski učitelji I. razreda 2000 kr.; II. razreda 1800, a napose petogodišnjice.

U Českoj predložena je zemaljskom saboru zakonska osnova, po kojoj će učitelji s izpitom zrelosti pobirat 1200 kr.; stalni učitelji 1600 kr.; gradjanski učitelji 2200 kr. Bit će 6 petogodišnjica od kr. 200 svaka. U Moravskoj jur je uzankonjena učiteljska plaća a to prama godinam službe od 1200 kr., 1400, 1600 kr., sa 6 petogodišnjica od kojih 4 od 160 kr.; dalnje 2 od 200 kr.

U Galiciji predračunano je za godinu 1900 kr., 688.746 za privremeno povišenje učiteljskih plaća. U Solnogradskoj učitelji od 1 godine službe do 10 pobiraju 1400 kr., od 11 do 20 god. službe 1600 kr., od 21 1800 kr., uz stanarinu od 120 ili 150 kr. i petgodišnjih doplataka, koji ukupno iznose 1080 kr. U Štajerskoj učitelji pobiraju plaće od 1200, 1400, 1600, 1800 kr. U Gornjoj Austriji pobiraju plaće od 1200, 1400, 1600, kr. U Doljnjoj Austriji učiteljske su plaće od 1400, 1600, 1800 kr.

Imenik gostova u Opatiji. Zadnji imenik gostova u našoj Opatiji od dne 10. t. mj. navadja od 1. septembra prošle godine 5175 stranaka sa 8846 osoba. Od 24. marča do 7. t. mj. na došlo je novih gostova 542. Dne 7. t. mj. bijaše u lječilištu ukupno 1870 osoba.

Služba financijalne struke. Kod c. k. zemaljske financijalne blagajne u Trstu, razpisana je služba blagajnika IX. razreda sa kaucijom od 3000 kruna, eventualno služba blagajničkoga oficijala u X. razredu sa kaucijom od 1800 kruna, i mjesto blagajničkoga asistenta u XI razredu bez kaucije.

Molbe valja uložiti tečajem 4 čedna na predsjedničtvo c. kr. financijalnoga ravnateljstva u Trstu. Dokazati valja također poznanje zemaljskih jezika.

Opatija-Volosko. Svečanosti velikoga tjedna u obih naših crkvah obavile su se uz veliko učestvovanje pobožnih ljudi, što domaćih što gostova. Medju ovimi posliednjimi opažalo se je u crkvah tako rekuć sve otmenije osobe, medju njimi i njihove cesarske i kraljevske visosti Augusta i Augustu, kao i njezinu cesarsku i kraljevsku visost Mariju Josipu i njihove pratnje. Na uličnicu pjevalo se je „Muku Isusovu" koli u Voloskoj toli u Opatijskoj crkvi. Tako i blagoslov ognja i vode na veliku subotu, i blagoslov jestbina na dan Uskrsa. U Voloskoj župnoj crkvi obavile su se i sve ostale svečanosti velikoga tjedna. Kod propovjedi na veliki petak u večer bila je crkva puna puncata. Vjernici su velikom pozornostju slušali krasnu propovjed veleč. gosp. Ljudevita Čikovića, a iza nje krasno pjevanje psalma „Pomiluj mene Bože", te „Staše plačuć tužna mati", oboje pod ravnanjem gosp. M. Brajše. U večer velike subote bila je puna nesamo crkva nego i pred njom, da prisustvuje obhodu Uskrsnuća. Veliku većina dolazi radi pobožnosti; al ima jih ipak i onih koji su došli iz radoznalosti, a i takovih koji se nepristojno ponašaju. Red je bio svakako veći nego li drugih godina, al se je ipak opazilo njekih pojedinaca, sa klobukom na glavi; a svi su se zgražali, što su u mesarnici Stivna, za obhoda koj je išao i pred njegovom prodavaonicom, bila otvorena vrata i što se je u njoj sjeklo meso. Gostova bilo je za blagdana u Opatiji sve puno. Svuda je vrvilo njimi, a vozovi i parobrodi imali su po ciele dana množtvo ljudi voziti. Pod pokroviteljstvom velike vojvodkinje Luksenburške, otvorila se je u Opatiji na dan Uskrsa po podne umjetnička izložba kolonije umjetnika u Opatiji.

U stanu, što ga je uzeo u najam Rus Dmitrij Vasiljević Hristoforov za hrvatske učitelje i učiteljice, očredalo se je već njekoliko učiteljica i učitelja, da odpočinu od truda, da si poprave svoje poremećeno zdravlje. Vlastnik dječjega sanatorija, Magjar dr. Koloman Szegö, darovao je za te učitelje i učiteljice 200 karata za tople morske kupelji, koje inače prodaje po 1 for. 20 novč. jednu. I drugih osoba izkazalo se je za nje zaslužnimi; a ustrojio se je i „gospojinski odbor" domaćih gospodja i gospodjica, koje će nadgledati i nastojati, da se što više pomogne odnosnim učiteljicam i učiteljem.

I sama gospodja supruga vlastnika dotične kuće, kapelnika Friseka, ima svu brigu, da učitelji-učiteljice budu čim bolje posluženi.

Iz Kastavšćine. Najavljena skupština za osnovanje podružnice sv. Cirila i Metoda u Sv. Mateju, bila je obdržavana dne 16. t. m. poslie podne. I podružnica se je osnovala, i bio je izabran upravni odbor i odaslanici za glavnu skupštinu družbe. Skupštinu otvorio je odaslanik družbe njezin tajnik, vrli dr. Ivan Pošćić, dao je na znanje odluku c. kr. oblasti, kojom je uzela do znanja osnovanje te podružnice, i roztumačio znamenitost družbe i podružnica za nju zgodnimi riečmi. Odmah poslie obavljenih izbora upisalo se je članova i članica, a prvi, osim odbornika, od upisanih, Anton Lučić-Roškić, platio je osim članarine od 1 for., još četiri forinte dara, da bude za dobar početak. Živio, i živili ostali i ostale, i našli čim više nasliednika i nasliednica!

K skupštini došla je liepa kita rodoljuba iz Kastva i njekoliko iz Voloskoga-Opatije, ta liepi broj članova osnivajućega se pjevačkoga družtva u Zamětu sa svojim vrlim učiteljem na čelu. Poslie skupštine probavili su gostovi i domaći njekoliko veselih ura u rodoljubnih kućah Ivančića pak Frana Trinajstića. Oduševljeno se je pjevalo i nazdravljalo, pak i sabralo liepu svoticu za novu podružnicu, odnosno za družbu.

Iz sv. Lovreča Pazenatičkoga pišu nam: Neumiljna smrt pohodila je ovo naše mjesto, i svojom oštrom kosom pokosila nekoliko dragocienih života. Dne 3. tek. mj. umro je nakon kratke bolesti posjednik Jure Matošović pok. Bože, nadimkom Šimončin iz Krunčićih. Bio je rodoljub i poštenjak, član naše „Čitaonice" sve od njezinog postanka. Oplakuju ga dva sina i kći, uz cielo pučanstvo. — Dne 5. tek. umrla je Tereza Širol, supruga predsjednika „Hrvatske Čitaonice" svetlovrečke. Pokojnica bila je rodom iz Gračišća, siromašna ali vrlo milostiva srca. Znala je odkidati od usta, da pomože siromaku, a dugotrajnu patnju — bolovala je 10 mjeseca — kršćanski je podnosila. Ostavlja za sobom ucviljenoga supruga Josipa i petero nejakih kćeri. Vriedno bi bilo da se mogući rodoljubi zauzmu za te sirote i nadju im mjesta gdjegod u kojem narodnom odgojilištu.

Volosko. (Sastanak občinskih načelnika radi živodera za sudbeni kotar Voloski). Negdje lani bili su pozvani občinski glavari sudbenoga kotara Voloskoga na dogovor, za ustrojenje mjesta živodera ili šintara. Svaki u ime svoje občine je izjavio bio, koliko bi to doprinašali, a tako i predsjednik lječilištnoga odbora, koj će također u tu svrhu doprinašati. Za dan 10. t. mj. bili su svi ti načelnici i predsjednik lječilištnoga odbora opet pozvani na c. kr. kotarsko glavarstvo. C. kr. kotarski poglavar, predobro ili prezlo poznati Alojzij Fabiani, sad već ćak i c. kr. namjestnički savjetnik, **nagovorio je sakupljene, znate u kojem jeziku? — u talijanskom!** Načelnike kotara, u kojem je po samom službenom popisu 25.000 Hrvata a samo 700 Talijana, bolje Talijanaša, nagovorio je predstavnik c. kr. političke oblasti talijanskim govorom. Baš istarsko-austrijski Stangeri, Jelušići, Stiglići, Jeletići, Dešković su se tekom razprave ipak većinom razumjevali svojim hrvatskim jezikom, tako da je pak i sam živinozdravnik g. Cella razlagao odnosne stvari hrvatski, i tako i on pomogao osramotili rečenoga c. kr. namjestničkoga savjetnika.

Zadnje viesti. Jučer po podne stigao je na Rieku rumunjski kralj Carol sa kraljičom i nasliednikom prestolja Ferdinandom. Pod večer odvezoše se u Opatiju i nastaniše u „Villa Angiolina". Visoki gostovi nakani su boraviti na krasnoj našoj rivieri nekoliko čedana.

Odaslanstvo republika Transvaala i Oranja stiglo je u Haag. Glava odaslanstva Fischer imao je dogovor sa ministrom izvanjskih posala. Nade je, da će odaslanstvo primiti kraljica Wilhelmina. — U južnoameričkoj republici Kolumbiji nastao je ustanak. Sa Kingstowna na Jamaici brzojavlja se, da su ustaše bili dva put potučeni kod Matumundo i Pradera. Ustaše su dielomice pali, drugi bili ranjeni a dio njih zarobljen. — Turska šilje svoje čete iz Skoplja prama Novom Pazaru. Dosad se nezna za uzrok kretnje tih četa. — Djaci akademičkog katoličkog družtva „Rheingau", njih 20 na broju napravili ladjom izlet na Rajni i to iz Bingena u Rüdesheim. Putem udari ladja o lance nekakve kotve, prevrne se i 13 djaka nadje smrt u hladnim valovima.

Umorstvo kod Buja. Seljaci prolazeći kroz neku šumicu kod Buja, opaziše gdje proviruju izpod hrpe kamenja čovječje noge. Nadošli žandari nadjoše pod tom hrpom kamenja zadušenog čovjeka. Bio je sluga pošte mestra Krevata i za gospodarev račun inkasirao pred uskrsom u Bujama oveću svotu novaca, i kad se vraćao kući, nepoznati zlikovci dočekaše ga, umoriše i opljačkaše. Nekoje sumnjive osobe su pozatvarane.

Iz drugih krajeva:

† **Zora Corazza rodjena Stanger.** Umrla je dne 17. t. mj. daleko od svojih u Davos-Dorfu u Švajcarskoj, kamo se je bila išla lječiti.

U cvietu mladosti pogibe plemenita ženica, supruga vrlomu rodoljubu g. Jurju Korazi sudbenom pristavu u Buzetu. Bijaše rodjena u Voloskom, nećakinja g. zem. podkapetana dr. Stangera. Razcviljenoj rodbini naše iskreno saučešće, a plemenitoj Hrvatici, koja je svako narodno poduzeće podupirala u skromnom krugu svojih bližnjih: Vječni pokoj!

Kretnja brodova. Parobrod „Pollux" na putu za Rieku i Trst, stigao je na 17. tek. u Perim. — „Urono" dolazeći iz Šangaja, otputovao iz Singapora za Bombay. „Miramar" otišo na 16. tek. iz South Schield u Methil. „Zrinyi" prispio iz Genove u Marsilju. „Annie Hetscher, doplovio iz Trinidada u Hamburg. „Zichy" stigao iz Rieke u Rotterdam. „Adria" otputovala iz Reggia za Maltu. „Rakoczi" otputovao iz Napulja za Genovu, „Petöfi" otišo iz Malte za Mletke. „Bathory" otplovio iz Gibraltara u Glasgow. „Baross" prošo Gibraltar na putu za Pernambuco, a „Jokay" prošao Sagres upravljen za Rouen. „Principessa Cristiana" otputovao na 14. tek. iz Norfolka za Trst.

U srijedu otploviše iz Trsta: „Semiramis" i „Galatea" za Aleksandriju; engleski parobrod „Fabian" za Liverpool; tal. parobrod „Montenegro" za Mletke i grčka jedrenjača „Evangelistria" za Smirnu.

Riedka gostba. U Parizu živi već više godina neki poljski bogataš, koj duže vremena nije priredjivao u svojoj palači nikakovih svetčanosti ni gostba, pa ga stoga sladoše ogovarati njegovi prijatelji i prijateljice, da je prava škrtica. Za pravo se i nezna, koji je razlog, što je taj bogataš prestao sakupljivati u svoj palači sjajna družtva, ali se nagadja, da je razlogom to, što je bogataš u zadnje vrieme razpoklanjao velike svote u dobrotvorne svrhe, a da se nije znalo za dobročinitelja. Bilo kako mu drago, bogataš je nedavno iznenadio svoje mnogobrojne znanice i znance, te ih je pozvao na banket. Pozvanici se ne malo začudiše, kad su opazili u dvorani, u kojoj se imao obdržavati banket, neku polutamu. Kao prvo jelo donešene su na stol kamenice. U taj čas prikaže se na zidu velika slika, dakako pomoću kinematografa, koja je prikazivala, kako pomorske žene za burnog vremena skupljaju po morskim stienama kamenice. U dvorani nastade obće začudjenje. Dodje i drugo jelo na stol. Bila je to ogromna riba. Na zidu se i opet ukaže slika; ribari u znoju lica svoga potežu veliku mrežu, u njoj ne nadju nego par školjaka, a za tim sjedaju u barku i polaze ponovno na lov. Uhvati ih bura i jedva se spase. Ulovili su isto takovu ribu, kakova se nalazi na stolu . . . Gostima je nekako prošla volja za pusto veselje kod gostbe, a ne da im se pravo ni jesti. Tečajem gostbe prikazao im je još kinematograf klaonicu, za tim vinograd, u kome se obavlja berba, a kod zadnjeg jela pojavi se na stieni ženska pojava: Stara je to i iznemogla ženskinja, slabo odjevena i moli pomoć, prava pravcata Bieda. Tako se je bogataš odužio bezposlenoj četi svojih znanaca, koji su ga ogovarili, da je škrt, a svojom gostbom polučio je to, da se je iste večeri sakupila prilično velika svota za dobrotvorne svrhe.

Brzojavna pruga oko svieta. Već dugo se o tome radi, da se izvede brzojavnu svezu oko cielog svieta, te je već bila izradjena jedna osnova, po kojoj bi se imala izgraditi takova brzojavna pruga. Ta je osnova bila medjutim preskupa, te je zabačena. U najnovije vrieme pako izradiše ruski i američki mjernici osnovu, po kojoj se može izvesti najvećim dielom kopnenu brzojavnu svezu izmedju Amerike, Azije i Evrope. U tu svrhu imalo bi se provesti brzojavnu svezu izmedju najsjevernijeg diela Amerike i Sibirije pomoću kratkoga podmorskoga kabela kroz Behringhovo jezero. Ta je osnova u današnjim okolnostima posve lahko izvediva, a kad bude izvedena, tad će na sjevernoj zemaljskoj polutci zaista obstajati brzojavna pruga oko zemlje.

Tortura u Galiciji. Nedavno je pred okružnim sudom u Samboru (Galicija) odpočela parnica proti desetorici članova ondješnje gradske redarstvene straže i proti odsječnom šefu Ivanu Rabieju, jer su bili obtuženi, da su od g. 1892. do 1899. noću u gradskom zatvoru uapšenike i uznike brutalno mučili, e bi od njih iznudili priznanje. Sapetim u lance uapšenicima zadirali bi njima u meso željezne karike, dok jadnici ne bi u nesvjesticu zapali, al zatim bi ih udarali po licu i golom trbuhu, dok ih krv ne bi oblila. Odsječni šef Rabiej običavao je uapšenicima turiti prste u željezni stroj, a onda potonji zašarafili tako, da su mukotrpnicima nokti popucali, a prsti se prelomili. Ti bi bezdušnici svezane uapšenike digli u vis, a onda ih svom silom spustili na pod, da im je krv potekla iz usti. Sa nadležne su se strane glasovi o tim torturama vazda označivali neosnovanima, dok napokon o njima nije podnio prijavu redarstvenik Malyga, te je tako došlo djelo na vidjelo. Na razpravu bila su pozvana 23 svjedoka. Razprava bje dovršena, te je Rabiej odsudjen na osam mjeseci težke tamnice, dočim je drugih sedmero redarstvenih stražara kažnjemo na zatvor od dva do sedam mjeseci. Dva su stražara riešena od obtužbe.

Ples sablasti. Ekscentričnost amerikanskih milijunara i milijunašica nema granica. Tako je ove godine priredila neka silno bogata miss Ana Constable ples sablasti. Svi gosti došli su odjeveni kao sablasti, te su se upravo sablastno gibali po dvoranama domaćice uz raznolike efekte električnoga svjetla. Jedna je dvorana bila pretvorena u podzemlje, u kojoj nije uzmanjkala ni rieka Letha. Amerikanski listovi donašali su kilometrične opise te zabave.

Što bi tako težko za novcem i dobrom, ako sam zadovoljan! Zadovoljan pako samo je onaj, koji sprovodi uredan život i — ako je zdrav. Nu baš se u ovomu pogledu još mnogo grieši. Svaka gazdarica nazrievala bi kao griešan luksus želju gasiti sa šampanjcem, a uzprkos tomu ipak se ovakav luksus s obzirom na kavni napitak počinja još uviek u mnogim obiteljima. Ta još je mnogim gazdaricama nepoznato, da zrnata kava pomješana sa polovicom Kathreinerove Kneippove sladne kave ne znači samobitnu i svaki dan se ponavljajuću prištednju za svako pojedino kućno gospodarstvo, već da i kavni napitak kroz to dobiva ugodan i prijatan tek, te da je za zdravlje vrlo koristan. Tu vriedi samo jedan pokus, pa se može, svatko osvjedočiti, koli mnogo ova već u stohiljadah obitelji uvedena i omiljela mješavina kave doprinaša prištednji i blagostanju, pa se po tomu može zaključiti, da je ona siguran prinos k — zadovoljstvu i zdravlju.

Razni prinosi:

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru prispjelo — prve petače darovali: g. Seraf. K. Belamarić K 5, g. Andre Pobor — Tribalj K 5, g. Mate Delač — Skrad K 5, g. Jos. Vrbka — Lanišće (za oprost od zahvale na prispjela mu čestitanja) K 5, gosp. Mijo Banić, Svirce, Otočac K 3·92, g. Josip Mandić, Pazin, darovalo 18 gospode, koja su pročitala i zato što su pročitala poziv na legin ples K 20.

Primljeni sliedeći iznosi za predbrojke „Naše Sloge“: Čit. Petrinja 2·50, Dvor. Varaždin 3·—, I. T. Trst 12·—, N. Dom. Bakar 2·50, F. B. Pula 4·—, M. L. Pula 1·—, Kap. A. Oprtalj 10·—, I. B. Pula 1·—, M. Š. Pazin 1·—, M. C. Čabar 2·—, F. W. Hrušica 6·—, I. O. Pula 4·—, Čit. Jaska 5·—, I. Z. Rieka 4·—, I. D. Cres 3·—, N. T. Cres 8·—, A. I. Pula 1·—, V. M. Rieka 3·—, G. B. Pula 5·50, Čit. Požega 2·50, M. G. Trst 2·—, K. B. Komen 6·—, F. T. Tinjan 2·—, A. V. Ika 4·—, Čit. Brinj 3·—, J. D. F. Vlakovo 2·—, F. V. Milje 2·—, M. J. Kastav 6·—, Obć. Kastav 4·—, M. V. Volosko 4·50, V. V. Nerezine 10·—, F. B. Trviž 2·—, J. S. Kršan 6·—, Dr. S. Beč 2·50, M. B. Hreljin 4·—, D. K. Varaždin 2·—, A. K. Rieka 2·—, Čit. Osiek d. g. 2·50, J. M. Punat 12·—, I. J. Kopar 2·—, A. P. Zaule 1·—, J. M. Pazin 4·—, I. C. Karojba 2·—, G. V. Trst 2·—, A. Š. Trst 16·—, A. D. A. Brnčić 2·—, M. K. Vel. Maj 4·50, L. K. Ližnjan 12·—, J. B. Medulin 2·—, S. K. Rakotole 2·—, Čit. Kraljevica 3·50, I. S. Trnovo 2·—, I. M. Kranjčići 2·—, F. H. Sumbreg 12·—, J. G. Beram 26·—, I. R. Ilovik 6·—, dr. E. Z. Buzet 1·—, B. S. Premantura 2·—, A. V. Kraljevica 1·—, J. N. Kraljevica 1·—, P. M. Kraljevica 1·—, A. Z. Kanfanar 5·50, T. P. Drniš 4·—, J. V. Lanišće 12·—, S. J. Podgrad 11·50.

Za oglase „Naše Sloge“ uplatili sliedeći: Ob. B. — Kastav K 3·24, Bol. blag. Volosko K 8·16, M. Z. Pazin 10·56, F. B. Tinjan 1·80, I. C. Karojba 4·32.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.
U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2¾%,
„ „ 30- „ „ „ 3¼%
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz 2¾%
„ „ „ 8 „ „ 3 „
„ „ „ 30 „ „ 3¼ „
Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, to., odnosno 23. oktobra.
U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
„ 3-mjesečni „ 2½%
„ 6- „ „ 2¼%

Okružni odiel.
U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice
na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška

Kupnja i prodaja
vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1% provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.
Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.
Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po duevnom tečaju.

Na prodaju je
KUĆA
u Puli,
Via Muzio br. 32.
Uvjeti prodaje dobivaju se u istoj kući.

Prsni čaj sa „Ućke-Gore“.
Izvrstni domaći lijek proti
kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.
Cijena 25 novč.
Glavno skladište:
Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.
Dobiva se u svakoj ljekarniei.

Prodaje se
kuća
na jedan kat sa dvorištem i vrtom
u Puli
Via dell' Ammiragliato 15.
Pobliže vieści dobiju se u tiskarni J. Krmpotić i dr. ili kod g. V. Grum-a u Puli.

Častim se najaviti slavnom općinstvu, da sam svoju gostionu iz Via Sergia 52
prenesao
dne **14.** t. mj.
u **Via Barbacani 3** (prije „Eigenban“).
Vis-à-vis Marine-Casino.
Točim najbolja istarska i dalmatinska crna i biela vina, opol, marsalu, i t. d. te vino u staklenkam najizabranijih vrsti. Kuhinja je na „primorsku ruku“, pa se što toplije preporučam slavnom općinstvu iz grada i pokrajine, da me izvole počastiti svojim posjetom, pa neće žaliti, da se k meni što češće navrate. Gostiona je predplaćena na „Našu Slogu“.
Svoji k svojima!
Sa veleštovanjem
Aleksandar Alunić,
gostioničar.

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI
prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje
koje izvršuje brzo i ukusno.
Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.
Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna družtva u obće
preskrbljuje točno, brzo i jeftino.
Opažuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

Broj 20. U Puli, dne 24. aprila 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. K 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Zahtjevi naših zast. u saboru i list „L' Istria".

Mnogomu naših neće možda biti ugodno što o tom još pišemo. Priznajemo, da nije ni nam. Naši će reći, a i mi se s njimi slažemo, da su zahtjevi naših zastupnika tako prirodni, tako utemeljeni u ljudskih i državljanskih pravih, sadržani u temeljnih državnih zakonih i u odlukah najvišega čimbenika u monarhiji, pa čak i u zemaljskom redu i u saborskom poslovniku, da nije vriedno dalje o njih govoriti. Kako se neda dokazivati da je bielo bielo, a crno crno, crveno crveno, tako se neda dokazivati, da su rečeni zahtjevi opravdani. Treba samo reći, to je bielo, to je crno, to je crveno, i svaki, koj ima oči da vidi, mora to viditi. Samo sliepac na obje oči nemože viditi boja; samo onaj, koj nepriznaje prava, zakona, neće da prizna opravdanosti zahtjeva naših zastupnika. I sliepcu o bojah, i takovomu o pravih i zakonih uzalud je govoriti.

Ipak ćemo ob ovih opet govoriti. Potakla nas je na to novina „L' Istria", oficiozni list zemaljskoga odbora, i u obće vladajućih ljudi u Istri. A neće možda škoditi ni onim njekim, koji su na prvom mjestu pozvani na to, da vrše zakone i da jih čine vršiti od drugih, od svih, a koji bi reći, da gledajuć nevide i slušajuć nečuju, ili da su tako tvrde glave da ne pojme, ili zle volje da nečine ili čine težko ono što bi imali činiti uviek kao najnaravniju svoju dužnost.

Predprošli broj rečenoga lista „L' Istria" od 14. aprila donio je u prevodu naša oba prva članka iz broja 6. aprila „Modus vivendi" u istarskom saboru, i „Postupak predsjednika istarskoga sabora". Tim člankom napisao je porečki list predgovor „Malo redaka priglasja". Hoćemo dakle priobćiti njekoliko naših redaka na te redke naših protivnika.

* * *

„L' Istria" kaže prije svega, da donaša u prevodu oba rečena članka „Naše Sloge" za to, da i Talijani Istre poznadu zahtjeve njihovih protivnika.

Čudno mora se pri tom činiti svakomu, da „L' Istria" donaša u doslovnom prevodu cieli članak, u kojem se nalaze doslovno zahtjevi hrvatsko-slovenskih zastupnika, a da baš tih zahtjeva nedonaša. Kao razlog tomu navadja taj, što su razni listovi donieli te zahtjeve. Mi na to opažamo, da neznamo, koje to listove misli, koji da su donieli te zahtjeve, da li su jih u istinu donieli, i da li su jih donieli vjerno. A kad bi to sve i bilo, držimo da bi „L' Istria" bila ipak imala donieti te zahtjeve. Ona je, ako ne posve službeni, to ipak poluslužbeni list zemaljskoga odbora i vladajućih ljudi u pokrajini, pak je kao takova imala priobćiti one zahtjeve, bez obzira na to, da li su jih drugi listovi donieli ili ne. Ako je već smatrala shodnim, da donese ona dva članka, i da njim napiše predgovor, onda je imala donieti prije svega jezgru, oko koje se vrte oni članci i njezin predgovor. Ona je dapače bila dužna to učiniti, ako je htjela, kako veli, upoznati Talijane Istre sa zahtjevi njihovih protivnika.

Radje je mogla izpustiti sve ostalo iz „Naše Sloge" i cieli svoj predgovor, nego li baš zahtjeve, pak prepustiti svojim čitateljem, da si sami čine predgovore i tumače. Čudno se čini pisati o njekih stvarih, a nedati tih stvarih do znanja. Možda se je žacala to učiniti? Možda sluti, da ima u Istri i medju talijanskim pučanstvom ljudi, koji nebi sudili zahtjeve naših zastupnika onako, kako jih ona sudi?! Al onda „L' Istria" igra skrivalca sa svojimi čitatelji, onda hoće da u mutnom lovi, a to ona, i baš ona, nebi smjela činiti. U dobi smo, u kojoj treba s pučanstvom igrati otvorenimi kartami. Ko toga nečini ili neima čiste savjesti, ili neima čistih namjera, svakako nečuti se jakim.

* * *

Nadalje veli „L' Istria", da se neće zaustavljati kod pojedinih točaka zahtjeva naših zastupnika, niti pobijati obrazlaganja, kojimi jih popračuje „Naša Sloga", jer da su to stvari poznate, i da jih je već do sita pobila.

Mi njoj na to odgovaramo, da si je bar u tom dosliedna sa prije rečenim. Nije priobćila zahtjeva, pak si je dosliedna ako jih nepobija, a i znala je valjda zašto toga ni jednoga ni drugoga nečini. Ona se reć bi ipak boji, uliti čiste vode koli svojim čitateljem, toli čimbenikom na gori, predstavnikom cesaro-kraljevskim, s kojimi ona i njezini svagda i svagdje i u svem postupa prema onoj javno poznatoj jednoga njihovih vjernih Talijana „okoristimo se zaslieplje-nostju cesarske vlade". Bit će stalno množina njezinih čitatelja, koji nepoznadu zahtjeva naših zastupnika, nit načina, kojim jih je tobož pobila. Na svaki način nejma ništa naravnijega kod otvorenih i sviestnih si svojih nazora ljudi nego to, da se objavi ono o čem se razpravlja. Nečineć toga „L' Istria", slična je mački, koja okoliša okolo vruće kaše, i koja se neufa okusiti je, nit drugim kazati kakva je.

* * *

„L' Istria" neće da zagrize u jezgru i hoće da ta jezgra ostane tajnom njezinim čitateljem. Ona samo okoliša, pak veli, da je sbliženje obiju stranaka jedino onda moguće, ako se izluči ono što je formalno, a pridrži ono što je stvarno. Nego upravo u tom da se obie stranke nemogu razumjeti: ono što drži njezina stranka za stvarno, da je za „protivničku" stranku formalno, i obratno. što je za njihovu formalno da je za „protivničku" stvarno. I tu netaji što hoće da reče. Njoj je stvarno, da se u saboru razpravljaju pitanja znamenita za cielu kokrajinu. za to da treba razumjeti se, a za razumjeti, da se mora rabiti samo jedan jezik, a taj je talijanski. Tako da nemisle gospoda manjine. Oni da hoće da njihovo pravo, izražavati se u svojem jeziku — p r a v o, k o j e d a n j i m n e p o r i č e — podignu na političko priznanje, zahtjevajuć z a s a d ravnopravnost, i pridržavajuć si, da ga pak podignu na prevlast. Pri tom nek pogibaju probitci pokrajine, samo da se postigne svrhu prevlasti.

Da je porečki list priobćio doslovno zahtjeve naših zastupnika, nebi bio mogao nit smjeo ovako čavrljati pred svojimi razboritimi čitatelji. Naši zastupnici postavili su najprije jasno označene uvjete, pred kojimi bi opet mogli unići u sabor; a onda označili takodjer jasno, u čem su voljni z a s a d a p o p u s t i t i. Oni stoje na načelu podpune ravnopravnosti obiju jezika pokrajine za sada i za budućnost; za s a d a samo popuščaju u

Podlistak.

Pisma iz Beča.

Dragi Ivane!

Polazeći u Beč obećah Ti pisati o svojim doživljajima. Pošto se ovdje smjestih i uhvatih nešto vremena, evo me, da izvršim svoje obećanje. Ali već u ovo kratko vrieme dosta toga doživih, pa ne znam, gdje bih počeo. Nu početi ipak valja.

Pomisli mladu čovjeka u nedogledjnoj pustinji, gdje na daleko nema živa stvora, pa ćeš i nehotice, kao molitvicu, prošaptati krasne stihove neumrlog našeg pjesnika Petra Preradovića:

„Bože mili, kud sam zašo?
Noć me stigla u tudjini;
Ne znam puta, ne znam staze,
Svuda goli kamen gaze
Trudne noge po pustinji".

Tako bijaše meni prvih dana u Beču. Tu sve bući i vrvi od ljudi i prometa, ali za me je to sve bilo pusto, prazno i ledeno. Svi mi se ti ljudi činili bez srca. Što ćeš, od djetinstva bijah naučan onako po domaću, medju svojimi, s kojimi sam mogao da razgovaram; a med svim onim ljudima ne mogoh naći jednoga, komu bih mogao izreći svoja čuvstvo i želje u jeziku, što ga usisah s materinim mliekom. Oko srca me nešto stiskalo, u očima se stadoše vrtjeti suze, pa ih težkom mukom zaustavljah, da ne navru kao bujni gorski potok kršne naše Istre. Ajde ludo jedna, ta nijesi diete ili žena, da plačeš, stadoh se prekoravati, stideći se pred samim sobom. Zaludu, ne mogoh da se umirim, a moje misli neprestano letile tamo na jug, u dragu domaju, u onu malu, staru i začadjelu seljačku kuću, gdje ugledali sunce božje.

Hvala Bogu, da to stanje nije potrajalo dulje, jer inače svisnuh.

Do mala upoznah više Hrvata. Onda mi tek odlanulo i moja se stara veselost povratila, pa se po malo stadoh priučavati bečkom životu.

Kako mi bijaše sladko i ugodno, kad ovdje u tudjini, u ovoj Babiloniji prvi put začuh hrvatsku rieč, ne da se opisati; to treba doživjeti. Srce mi burno zakucalo, krv po žilama življe potekla, obuhvatila me neka silna želja, da padnem oko vrata onom, koji mi prvi prouzročio toliko veselje, pa da ga izljubim.

Odakle Hrvati u Beču? pitat ćeš me. O tom bih ti mogao mnogo pisati, ali za danas se moram s malim zadovoljiti, jer mi ne preostaje mnogo vremena.

Ponajprije ima tu Hrvata velikaša t. j. plemića, kao vitezova, baruna, grofova i što ja znam, kako se sve ne zovu ta velika gospoda, što zimi stanuju u Beču, a ljeti idu na svoja imanja u Hrvatskoj. Može im tako biti, Bog im je dobro dao, pa uživaju, a mi se jadnici moramo mučiti. Bog je dobar, pa će nam trud blagosloviti i naplatiti. Za tim ima ovdje preko tri stotine akademičara Hrvata t. j. mladića, što se na visokim školama pripravljaju za svoje buduće zvanje. Imadu i svoje družtvo „Zvonimir", koje nosi ime velikog hrvatskog kralja iz naše narodne krvi. Osim toga ima ovdje dosta hrvatskih radnika, koji opet imadu za se dva družtva: „Prosvjetu" i „Zvonček".

Iz toga vidiš, da ovdje nije za nas tako tudje, kako se iz početka čini. Ima tu dosta ljudi, s kojima možeš u materinskom jeziku razgovarati: ima tu dosta Hrvata iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne, Hercegovine i Istre. Ljudi su to iz veoma razdalekih krajeva, ali su ipak tako blizu, jer se razumiju, jer govore istim jezikom, jer svi teže za istim ciljem. Osim toga ima ovdje dosta Slovenaca, s kojima se dobro razumijemo, i s kojima se medjusobno volimo kao braća, što u istinu i jesmo. Ovdje možeš dobiti i sve hrvatske novine, bilo u spomenutim družtvima, bilo po raznim kavanama.

Tako se ovdje čovjek snadje kao kod kuće: uviek medju svojim ljudima. Tu se razgovaraš našim milozvučnim jezikom, čuješ hrvatsku pjesmu i tamburicu, čitaš hrvatske knjige i novine. To je za nas mlade Hrvate velika sreća.

Za danas ne mogu više da duljim, nego ću do zgode nastaviti, gdje prestah, a dotle primi srdačan pozdrav od tvog vjernog prijatelja Frana.

U Beču, dne 12. travnja 1900.

provedenju ravnopravnosti. u koliko se to tiče ne njih, nego većine i predsjednika. Ravnopravnost spada u politička prava, a da je to pravo nješto stvarnoga, to nemože a da nepriznа ni sama „L' Istria“. Priznajuć to izrično, ona je pobila sama sebe u svem što je rekla neposredno prije toga o formalnom i stvarnom. Ona doista veli, da nije sabor mjesto, gdje bi se imalo to pravo valjanim pokazivati, al kao da i sama ćuti kakav nesmisao — nek nam oprosti, ako nemožemo manje blagoga izraza rabiti — je tim rekla, dodaje tomu, kao „deus ex machina“, da većina neće da prodje pod takova kaudinska vješala. Mi znamo da se oživotvorenje političkih prava ima tražiti i za škole, za ured, javne zavode, za cielu javnost, al pitamo gdje je prikladnije mjesto nego baš u saboru, da se ta politička prava ne samo zahtjeva nego i izkazuje, i čini jih valjanimi, i oživotvoruje jih. Zastupnici, koji nebi toga činili, zatajili bi prava naroda, koji jih je u sabor poslao da jih zastupaju, iznevjerili bi svoje izbornike, izvrgli bi se ruglu svega poštenoga svieta, pa i samih svojih protivnika, koji bi njim sa svim pravom mogli reći, šta će vam i vašemu naroda prava, koja nećete ni sami da uživate.

Nećemo da se dulje osvrćemo na izreku porečkoga lista. izreku svih njezinih pristaša a naših protivnika, da našim zastupnikom niko neporiče prava izraživati se u svojem jeziku, jer njim poriče to njihovo pravo sam porečki list sa svim svojim predgovorom, i većina saborska i predsjednik sa svim svojim postupkom i držanjem, i izričitimi izjavami. Naši zastupnici smatraju to svoje pravo ne za nješto formalna, nego za nješto stvarna, za političko pravo — u čem se s njimi i „L' Istria“ slaže — i hoće da to pravo uživaju i u saboru i osobito u saboru. Oni neće da se prikazuju mrtvimi, gdje moradu najviše života kazati. Svoje pravo, govoriti hrvatski ili slovenski u saboru smatraju oni za najznamenitije, pošto je jezik najznamenitije obilježje jednoga naroda, pošto je on najznamenitiji sastav jedne narodnosti, i pošto je „narod bez narodnosti tjelo bez kosti“, i pošto je sabor jedno od glavnih mjesta, gdje ima svaki narod pokazivati činom, stvarno, svoju narodnost. Za to se pak oni neodriču prava i dužnosti, da razpravljaju o probitcih znamenitih za svu pokrajinu. Oni pače hoće da rade, pokazali su to i pokazuju svaki dan i izvan sabora, i hoće da njim većina i predsjednik omoguće, da mogu raditi i u saboru. Odnosnu klevetu porečkoga lista netreba ni da odbijamo, jer svak ko pozna rád i volju za rád naših zastupnika, znade da je to kleveta.

Tom klevetom hoće porečki list samo da prikrije svoj postupak i svoje namjere, i drži u tmini neznanja i nepoznavanja stvari svoje čitatelje.

Sabori Galicije, Češke, Moravske, Tirola, Kranjske, Goričke, Dalmacije, rabe svaki po dva jezika, i pokazuju tim najjasnije, da se može razpravljati o svih pitanjih u svakom saboru ne samo u jednom jeziku, nego i u dvih jezicih, da se i u dvih jezicih može raditi za dobro puka, da pri tom netrpe probitci pučanstva. Gospoda od istarske saborske većine, zahtjevajuć da se u saboru samo talijanski razpravlja, i nedopuštajuć da se razpravlja takodjer hrvatski ili slovenski, ne samo da gaze najprirodnija i temeljna državljanska prava hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri, većine pučanstva te pokrajine, nego pokazuju, da oni neće da se razpravlja o znamenitih pitanjih za sve stanovničtvo pokrajine, da će radje da ide sve po vragu, da propade sve stanovničtvo i svi njezini slojevi, ako se neće da se pripozna talijanstvo pokrajine Istre. Za njih je nezakonitost, komedija, provokacija, govoriti u saboru Istre jezikom većine pučanstva. Oni hoće samo talijanski jezik u saboru, da bude na svih ustnicah istarskih žena samo talijanski smjeh, da se sjena kupule Mikelangjela pričvrsti nad cielom Istrom, da sva mjesta Istre i svi njezini stanovnici goje ljubav k domovini i prevruću želju da bude složna, velika, jedna. Nekoristi zabašurivati toga. Ludo je prikrivati to — bilo je izričito, javno, uz aplauz, rečeno javno u saboru. Sve, čim se hoće to prikriti, sva argumentacija porečkoga lista i njezinih, je pri tom puko licumjerstvo.

* * *

„L' Istria“ veli, da saborska većina istarska, zahtjevajuć samo jedan jezik, nečini drugo nego da sliedi carevinsko vieće u Beču. Tamo se rabi samo jedan jezik, ima se i u istarskom saboru. Ako se igdje može prilagoditi naša narodna poslovica „vidila žaba da konja kuju pak je i ona digla nogu“, može se i ovdje. Istarski sabor hoće da prispodobi sa carevinskim viećem u Beču; zbor 30 muževa dviju narodnosti jedne male pokrajine sa zborom 425 muževa jedne državne skupine šesterih narodnosti! Pa i u carevinskom viećem uživaju sve narodnosti više pravica, nego li jih uživaju Hrvati i Slovenci Istre u istarskom saboru. Nego ono nije i nemože biti mjerilom samo za istarski sabor. Zanj mogu biti mjerilom samo zemaljski sabori, u kojih se poštuje prava narodnosti dotičnih zemalja. A to su već spomenuti sabori. I „L' Istria“ priznaje da bi bila krivica siliti Hrvatske i slovenske zastupnike da govore samo talijanski; a krivica nemože se ničim opravdati, a najmanje onim što „L' Istria“ veli, pošto nije istina da je nužda da se samo talijanski govori, pošto nisu krivi hrvatski i slovenski zastupnici ako talijanski zastupnici nepoznadu našega jezika, i pošto je načina kao i drugud da saznadu za ono što se hrvatski ili slovenski govori; pošto nije istina, da se je rabio do predmalo samo talijanski jezik kod municipija, kod sudova i u javnih spisih; i pošto, i kad bi to istina bila, nebi to valjalo za sad nit za javne urede nit za javna pisma, a najmanje za sabor.

* * *

Talijani i svi naši protivnici, pa tako i porečki list, govore o trih narodnosti u Istri, proglašujuć hrvatsku i slovensku narodnost za dvie. Mi znamo zašto to čine, mi znamo kako hoće da nas ciepaju, mi znamo dapače, da su razni naši protivnici često koješta poduzeli, da nas Hrvate i Slovence u Istri zavade. Do sad njim to hvala Bogu nije uspjelo; ako će Bog neće ni unapried. Mi Hrvati i Slovenci smatrali smo se uvjek za jedno, a tako ćemo i unapried. Naši protivnici neće nas učiti što smo, nit ćemo njim ići na paklenski liepak.

Razgovor

med bracom Josipom i Matom u Marčani, po cesti od ladonje do maloga kalića.

Josip. Ne jadi se, brate Mate, ako nas je nesriča tako zatekla, ter znaš, da malini melju onako, kako ih vitar goni.

Mate. Znam ja to; ali, po Matića, ono ča ni pravo, ni pravo! Ja mislim, da nis furešt čovik, da sam Marčanac, a jopet Marčana ni Beč, pak mislim, da bi svi morali znati kako mi je ime; ako pak ne svi, almeno deligato, ki mi je više puti učinija buletin za povesti faše u Pulu.

Josip. Ali ča ćeš; ćeš više živiti, ako su te oni dan prekrstili!

Mate. Ja sam Mate i Mate pa ne Tone, brat moj! Za Mata me je pop krstija a ne za Tonu, svi me zovu Mate i deligatu sam Mate, dok nisu votacioni; Mate, Mate mi je ime a ne Tone, razumiš me?

Josip. Ma, po boške, ono nikad i kod balotacioni si bija dobar za Mata! Sad su našli valja kakove druge palagrafe van, ki već onako ne kažu kako i stari. Ča ćeš, nova leja, novi palagrafi!

Mate. Breka su si oni našli, ne palagrafe nove! Palagraf, pod kim sam ja govori, da sam Mate i da ću biti vajk Mate, dok se ne prikrstim na drugu viru.

Josip. Su te morda već oni sami stili na drugu viru priobrnuti, pak su ti propunili ime Tone.

Mate. I ki zna da nisu!!!

Josip. Ja to ne morem pravo reći, jer znaš, da se malo u maline razumim, kad vajk vani delam i mučim se, a jopet da sam „beba“, govori longanja!

Mate. Ako si ti „beba“, on je zgubljena ovca, a to je još gore.

Josip. Umiri se, brate Mate; ja znam, da su svi znali, da ti je ime Mate; znà je longanja i tuturele; šjor deligato i stari laštre, ali oni su stili smutiti vodu, i su ju smutili pak obrnuli na svoj malin. Neka su, ma smo njim zatukli rekoraš!

Mate. Ali „rekoraš“ i novi balotacijoni, škodni su za komun!

Josip. A ki je kriv?

Mate. Sve oni, ki ne će, da znadu kako mi je ime; ali neka ne misle oni, da će njim ti kumplimenti svaki put valjati. Drugi put, kad budu balotacioni, mi ćemo se bolje potkovati i pokazati ćemo njim, da smo braća Pikutari, ja Mate a ti Josip, a „kumpanija bella“ neka laje ča će. Pravica mora dojti na videlo.

Josip. Viš, već smo poli maloga kalića; moramo se rastati. Ja idem zajati van blago a ti hodi viditi ča delaju s faši, pak ćeš pojti deligatu neka ti učini buletin za u Pulu, i kad pasaš kraj Valentina, nemoj mu se ujaviti, ko te zove Mate, dok ne reče, da je laga kad je oni dan reka, da za Mata te ne pozna.

Mate. A vero ne ću, kad ih poznam kakovi su. — Dakle zdravo!

Josip. Bog daj sriču i zdravlje.

Franina i Jurina.

Jur. Da znaš, kako se lipo znadu Marčanska dica štrinkati po puti!

Fr. A ja, kad mačka ni doma, miši skaču.

Jur. Bi bilo doba, da te oblasti pošalju već jedanput tamo učitelja, da ih stavi u red.

Fr. A ja, kad ih ni?

Jur. Joh meni; ja znam, da ih je, ki gredu na spaš.

Fr. Vero lipo, škole zaprte, a učitelji na spaš . . . . sej pirih!

* * *

Fr. Si ti ča čul za neku podporu, kà je prišla ki ni dugo na Zrenj?

Jur. Prišla je vero prišla, ma je i pošla.

Fr. Tako ča nisu š-njom popravili-pute i još ča drugo?

Jur. Aj su, su i plac očistili.

Fr. Ma te lipo sada po njim spašežat.

Jur. Su si vero i škornje kupili.

Fr. Ča morda materine.

Jur. Ti vero misliš, da su bosi.

Fr. Aj nisu, nego brez postoli.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Radi putovanja cara i kralja Frana Josipa I. u Berlin, uznemireni su osobito talijanski listovi. Oni pišu naime, da će se na sastanku careva razpravljati bez dvojbe i o trojnom savezu — bez Italije, koja, da je u tom savezu peto kolo. Ona da služi ostaloj dvojici saveznika jedino za paradu, a koristi od toga da neima nikakve. Istina je, da je Italija prisiljena radi trojnoga saveza držati u pripravi više četa na kopnu i na moru, nego li bi njoj to inače trebalo, nu samo u tom savezu može ona igrati ulogu velevlasti, koju danas igra. U ostalom trojni savez štetan je Austriji, napose Austrijskim Slavenom u moralnom i materijalnom pogledu više, nego li ikojem drugom narodu.

Konačno je ustanovljeno, da će se sastati carevinsko vieće dne 8. maja. Istodobno zasjedati će i delegacije i to ovaj put u Budimpešti. Austrijski delegati odputovati će iz Beča dne 11. maja u Budimpeštu, da tamo prisustvuju otvorenju delegacijah. Tečajem zasjedanja delegacijah, držati će carevinsko vieće praznike. Razpravljati će medjutim samo pojedini odbori; medju ovimi će razpravljati onaj za dogovore izmedju Čeha i Niemaca o vladinoj osnovi za uredjenje jezikovnog pitanja, koji će biti izabran odmah u prvoj sjednici.

Ovih uzkrsnih blagdana objasnili su prvaci mladočeske stranke pred svojimi izbornici temeljito politički položaj. Izmedju ostalih govorili su na sastancih zastupnici Pacak, Kramar Engel i Kaizl. Prva dvojica govorili su vrlo oštro proti sadašnjem ministarstvu kojemu naviestiše unapried najoštriju borbu u carevinskom vieću. Oni izjaviše, da je neizbježiva obštrukcija českih zastupnika, koje je bečka vlada izigrati htjela pred českim narodom. Umjerenije govorili su zastupnici dr. Engel i dr. Kaizl, koji se još uviek nadaju sporazumku izmedju Čeha i Niemaca. Dakako, da i oni traže ravnopravnost českomu jeziku u Českoj i u Moravskoj i svih javnih uredih u nutarnjem i izvanjskom občenju.

U sjednici českoga naroda od dne 20. t. mj. pozvali su češki zastupnici Horak i Dvoržak Niemce, neka složno sa Česima uzrade na gospodarskom polju na korist zajedničke im domovine. Njemački zastupnik Schreiner odbio je taj poziv, jer da su Mladočesi pristali na austro-ugarsku nagodbu radi ježičnih naredba.

Glede istarskoga sabora odlučeno je napokon, da se neće ovoga proljeća sastati. Talijanski odlučujući krugovi biti će tom vladinom odredbom zadovoljni, jer će tako bar moći neuznemireni i nadalje raditi što ih volja.

Crna Gora. Turska vlada dozvolila je Crnoj gori, da ustanovi u Prizrenu crnogorski konzulat. Srbski vladini krugovi odsudjuju tu dozvolu, jer naziru u njoj porast crnogorskog a pad srbskog upliva u Carigradu. Značajno je svakako, što je malena Crna gora zadobila u Turske tu povlasticu.

Srbija. Vladini listovi pobijaju odlučno sve one viesti, koje su prodriele u javnost o neslogi i sukobu izmedju kralja Aleksandra i razkralja Milana. Kao dokaz da postoji izmedju otca i sina najbolji sporazum, navadjaju plaćeni biogradski novinari, da su se oba kralja na dan takovske svečanosti u istoj kočiji dopeljali u crkvu.

Rusija. Ruski carski supruzi su dionici nesamo svih svietskih svečanosti, koje njim priredjuje gradjanstvo drevne Moskve, nego

oni sudjeluju kano dobri kršćani i svim crkvenim svečanostim, koje bijahu radi uzkrsnih blagdana ovoga puta veličanstvenije nego li obično. Tim svečanostim prisustvovali su i svi u Moskvi nalazeći se veliki knezovi i njihove sjajne pratnje.

Njemačka. Gradsko vieće u Berlinu razpravljalo je ovih dana o predlogu magistrata, da se doznači iz gradske blagajne 50.000 maraka za ures grada, prigodom dolazka cara i kralja Frana Josipa. Razprava bijaše vrlo živahna. Vodja socijalnih demokrata Singer, pobijao je predlog magistrata dokazujuć, da austrijski vladar dolazi njemačkomu caru u pohode i da bi imao ovaj trošiti na ures Berlina. Predlog magistrata bijaše ipak prihvaćen velikom većinom.

Mjestne:

Regate u Puli. C. i kr. jahtna eskadra obdržava ovog čedna svoje ovogodišnje utakmice u jadrenju. Regate su započele jučer i trajati će u jutro i po podne u sve dane kroz čitavi čedan.

C. i kr. vojna mornarica. Zimska se je eskadra prošlog čedna vratila u svoje staro sjelo, u puljsku ratnu luku, te će biti naskoro raspremljena. Sada se oprema ljetna eskadra, koja će negdje prvim junija zapaliti svoje vatre i poći na put i vježbe.

Ova će se eskadra sastojati iz tri odjela. Glavnim zapovjednikom ciele eskadre i zapovjednikom prvog odjela biti će contre-admiral Rudolf graf Montecuccoli-Polinago; zapovjednik drugog odjela: contre-admiral Gustav vit. pl. Brosch i zapovjednikom trećeg odiela: linijski kapetan Moriz Sachs pl. Hellenau.

Za pojedine odjele, glavni su brodovi ovi: Kaiser Karl VI. Tiger i Aspern.

Osim zapovjedničkih brodova, polaze u eskadru sliedeći brodovi. — Maria Theresia, Kaiserin Elisabeth, Panther, Satellit, Planet, Blitz, Pola, Dromedar i Salamander.

Uz ove idu torpednjače za visoko more: Natter, Python, Kigyo, nadalje torpednjače prvog razreda: Weihe, Würger Geier, Ibis, Reiher, Secretär, Sperber, Bussard, Flamingo i torpednjače drugog razreda XIV, XIX, XXIII, XXV, XXVI i XXVII.

Oprema se eto čitava sila sa bezbroj momčadi.

Vojačenje u Puli, držati će se dne 7. do 11. maja, u vojarni na Zaru. Na 7. morati će se prikazati novaci iz Pule. Na 8. oni iz Vodnjana. Na 9. barbanci, kanfanarci i sanvinčenstani. Na 10. baljani i stranci. Na 11. oni od II. i III. leve.

Omnibus-pošta Pula-Fazana. Proslog čedna počela je općiti omnibus-pošta izmedju Fazane i Pule. Pošta odlazi iz Fazane u jutro na 4 sata a po podne na 4¼, dolazi u Pulu na 10 sata u jutro i 5¼ po podne. Odlazi iz Pule na 2¾ i 6 po podne a dolazi u Fazanu na 3¾ i 7 sata po podne. Ciena je po osobi za amo i tamo K 1 i za jednu vožnju h 60.

„Vodjanski dogadjaj"! Tršćanski il „Piccolo" javlia, da je predsjedničtvo družtva „Società politica Istriana" sretno riešilo vodjansku krizu.

Predsjednik dr. Bennati, odbornici dr. Rizzi i Bortolo Fonda, našli su se u Četvrtak u Vodnjanu i saslušali načelnika i savjetnike, te ih ponukali, da ne polažu svoje časti, te su ovi i povukli ostavku.

Na to da ih je navelo osobito izraz ljubavi i pouzdanja svih viećnika, osjeguranje njihovo, drugih uglednih gradjana i vodja „disidennta", da će raditi sporazumno u svim političkim i narodnim pitanjima. Obećanje vodja pučke stranke, da će nastojat oslobodit „Seosku blagajnu" od podgibeljnih neprijateljskih upliva.

Toliko „Il Piccolo" a mi ćemo se doskora na stvar povratiti.

Pokrajinske:

Imenovanja u financijalnoj struci. Predsjedničtvo c. k. financijalnoga ravnateljstva u Trstu, imenovalo je poreznoga oficijala Franu Viktori i Josipa Sfilogoja oficijali u X. razredu; privremenoga poreznoga pristava Davida Kukanića, poreznoga vježbenika Ernesta Andrejčića, te Josipa Poli-a pristavi u XI. razredu.

Izpražnjeno mjesto. Na c. k. učiteljišću u Kopru, izpražnjeno je mjesto privremenog glavnog učitelja za matematiku i fiziku. Naukovni jezik jest njemački i slovenski. Molbe valja uložiti na c. kr. zemaljsko školsko vieće za Istru do 25. t. mj.

Priznanica. Predsjedničtvo političkoga družtva „Edinost" u Trstu primilo je sliedeću priznanicu:

„Slavno predsjedničtvo"!

Divio sam se radinosti muževa političkoga družtva po tršćanskoj okolici, te se iz svega srca veselim pobjedi u pet kotara. Sjemenje posijano spomenutom radinošću, roditi će stalno po vremenu plodom takodjer u onom kotaru, u kojem nemogaše sada pobjediti istina i pravo.

Napried dakle, bez obzira na bilo koju stran, po dosadašnjem putu za slobodu i napredak slovenskoga naroda na tršćanskom tlu! Bog neka blagoslovi težke trude, poštene nakane! Živili sviestni tršćanski okoličani, sviestni Slovenci! Živili njihovi vodje! „Sretan Uzkrs" svim skupa!

Iskreno odani Vjekoslav Spinčić.

Opatija, 10. aprila 1900.

Slavnomu predsjedničtvu pol. družtva „Edinost" u Trstu.

† Č. o. Julij Brunner u Pazinu. Na veliku subotu u dva sata po podne, pozove Svevišnji pred svoj sud č. o. Julija.

Pokojnik bijaše rodjen u Kočevju u Kranjskoj dne 28. svibnja 1826 Prezirajući već kao mladić udobnosti i slasti svjetovne, podade se u samostan čč. oo. frančiskana, gdje bijaše 22. rujna 1849. zaredjen za svećenika. Provincijal uvidi u njemu osobite sposobnosti za podučavanje, te ga pošalje već 1853 u Pazin, gdje je i ostao kao profesor na gimnaziji, dok nebijaše ova god. 1873. franciskanom oduzeta, te svjetovnjakom izručena. Mnogi njegovi djaci sjajno kasnije uspjeli, kao n. p. Mons. Orbanić, prošt pazinski; veleuč. gosp. Fr. Matejčić, ravnatelj c. kr. hrvatske gimnazije; prof. Matko Mandić; Herman Pattay, ravnatelj pošta u Zadru i mnogi drugi. Temeljitim poznavanjem svojih predmeta i svojom b l a g o m strogošću, znao bi si prikupiti mladjahna srdca nadobudnih učenika. Bio je dobar poznavaoc glazbene umjetnosti, te bi budi si koju dionicu pjevačkog glasa smjesta odpjevao ili partituru i zamršeniju odsvirao.

Nu i kao revan svećenik i izpovjednik, bijaše poznat kod našeg puka na Pazinšćini na dugo i široko, te svi žale vele njegov gubitak.

Godina je po prilici odkad nestade medju živimi njegovog suučenika i sudruga, dobro poznatog „Hugića". Od onda bijaše i pok. Julij uviek nekako žalostan i zamišljen. Svako toliko bijaše shrvan po koji dan u postelju. Četiri dana pred smrću pohodi ga plućnica, te nemila smrt prekosi mu nit življenja.

Kako bijaše obljubljen kod svijuh, pokaza najbolje mnogobrojno pučanstvo, koje ga sprovede dne 16. t. m. do zadnjeg počitka.

Svietila svjetlost vječna Tebi, o dragi Julije, koji si cielo svoje življenje žrtvovao za dobrobit naroda, — osobito Pazinskoga!

F. H.

Kraljevski rumunjski par sa prestolonasliednikom Ferdinandom i sinom mu Carolom, te ostalom pratnjom, stigo je, kako javismo u posliednjem broju, prošlog četvrtka po podne na Rieku. Kraljevsku je obitelj na riečkoj stanici dočekao guverner Szapary, načelnik i ostale vojničke i gradjanske oblasti. Nakon pozdrava i pretstava, kraljevski se supruzi ukrcaše na parobrod „Ellere" a dio pratnje na „Bakar", te krenuše put Opatije, kamo stigoše oko 6 sati.

Dolazak visokih gostova naviestiše mužari, a glazba zasvira rumunjsku himnu. Na obali se skupiše na dočekˌ veliki vojvoda Luksemburga sa suprugom, poglavar Fabiani, načelnik dr. Stanger, predsjednik lječilištnog odbora dr. Glax i bezbroj naroda, što no zauzeo njesto gdjegod mogao. Kralj je bio očito dirnut sa tako liepim, srdačnim i neprisiljenim dočekom. Kraljici Jelisavi bile podarene ukusne kite cvieća. Sa obale krenuše kraljevski supruzi pješice u Villa Angiolina.

U tom zaselku nastanio se je kralj i kraljica sa dvorjanstvom, dočim se je kraljević sa sinčićem i sa svojim dvorjanstvom nastanio u bližnjem zaselku „Amalia". Čitavo občinstvo pozdravljalo je srdačno visoke gostove. Opatija, Volosko ostala je okićena zastavami i drugi dan kadno bio rodjendan kraljev. U proslavu istoga, razsvietlilo se je sve kuće od Slatine do u „Angiolinu", i odputila se tamo oko 8½ večer glazba praćena bakljami, koje su nosili ovdješnji vatrogasci. Tu je glazba zasvirala rumunjsku kraljevku pak još par komada, a prisutni pozdravljali su pred zaselkom stojeće kralja i kraljicu, kojoj, poznatoj pjesnikinja, sjedih vlasi, obavijenoj bielim plaštem, sjalo je crveno lice s radosti. Kralj je govorio nesamo sa predsjednikom lječilištnoga odbora, nego je i sišao k vatrogascem pak s četirim petimi upravo gradjanski razgovarao.

Rumunjskomu kraljevskomu paru zahvaljuje lječilište jednu cestu i put koje se po njih i zovu. Na najvišoj visini puta je paviljom sa krasnim vidikom, a ima na njem takodjer živa stiena, na kojoj je zlatnimi slovi u francezkom jeziku uklesan napis kraljici u čast.

Kad sam već c e s t e spomenuo, da još nješto glede njih iztaknem. Krasnih je puteva nad glavnom državnom cestom, prekrasan je obalni put, koj vodi obalom od Voloskoga pak s jednim pretrgnućem do proći Kolovu, skoro do Ičića, prekrasan, da mu je jedva gdje na svietu para. Nejma blata ni prašine, uviek uz more sa različitom obalom i različitim vidikom. Svako doba možeš se njim, kao i s onim nad cestom ugodno šetati. Tamo more, ovdje šumica. Nego često valja da se prolazi i glavnom cestom, a komadićac se i mora proći. Tu je često neugodno uza sav pločnik po strani. Za kišovita vremena se čisti, al ne možda dovoljno nit dosta žurno, pak bivaju prolazeći često poskropljeni kaljužinom. Još gore je za suha vremena. Cestom prolazi toliko vozova, i težkih, da odmah naprave prašinu, koja je pak svakomu neugodna. Poljeva se doista redovito samo negdje do Škrbića, al dalje riedko, a nit tamo ne dovoljno. Upozorujemo na to one koji su pozvani, da se za to pobrinu, za boljak gostova i svih prolazećih, a u interesu našega divnoga lječilišta.

Pred skoro dvie godine nastao je noću p o ž a r u Škrbićih. Izgorila je jedna baraka za konje i kočije. Prigodom toga požara, opala bijaše čestita gospodja Fiamin, i čuti i danas posljedice onoga pada. Dne 21. t. m. u jutro izgorila je druga ljesena bajta, radionica vriednoga stolara Čuka. Bila je u gornjem dielu kuća u Škrbićih. Lahko bi se bilo užgalo i raznili kuća. Još je jedna ljesena bajta, stolarska radionica, medju kućami nad cestom u Škrbićih. Držimo da se nebi imalo čekati da i ona izgori. Ljesene bajte bi još kako tako mogle imati mjesta dalje od kuća. Blizu kuća i medju njimi nebi jih smjelo podnipošto biti. I u kamenoj ili opekom sazidanoj kući može nastati požar, al ne tako lahko kao u ljesenoj, nit se oganj tako lahko širi kao u ovoj, i mnogo je lakše u onoj gasiti i zapriečivati širenje ognja. Redarstvene i gradjevne oblasti imale bi providiti, da medju kućami i blizu njih nebude ni jedne ljesene bajte.

Iz rudokopa ispod Labina. U rudokopu kamenog ugljena u Krapanu i dokopu kamenog ugljena u Vinesu, prije dva čedna štrajkovali su radnici, jer im uprava nije htjela povisiti nadnice. Uprava se na to bila u toliko omekšala, da je povisila plače za 5 %. Radnici se prihvatili svog teškog rada pod uvjetom, da će do 14 dana opet zapustiti posao, ne bude li povišak nadnica veći. Uprava nije povisila plaća, pa radnici iznova štrajkuju.

Regata na jedra u Lošinju. U ponedeljak dne 16. o. mj. bila je u Lošinju utakmica u jedrenju, koju je priredio tamošnji yacht-club „Austria". Tom prigodom priredilo je ugarsko-hrvatsko parobrodarsko družtvo poseban izlet iz Rieke i Opatije u Lošinj i to sa parobrodom „Laburnija" Prvu cienu odnila je yaht „Ardito"

Brzojavna postaja u Moščenicah. Dne 13. t. mj. otvorili su brzojavnu postaju u Moščenicah — politički kotar Volosko. Nova ta postaja posluje samo po danu a spojena je sa tamošnjim poštanskim uredom.

Veprinac. (Razne viesti). I naši občinari svaki dan su sitiji talijanaškoga gospodarenja, do kojega se je u toj občini, čisto našoj, bilo došlo raznimi spletkami i varkami. Već kod posliednjih izbora opazio se je dobrahan pokret na bolje, i u jednom tielu predobili su naši uza sva šaranja njekih cesaro-kraljevskih, koji u glavnom vode svu talijanašku agitaciju u ovih stranah. Nego i sami oni, koje su talijanske novine proglasile za Talijane ili Talijanaše, uvidjaju već prilično kamo jih protivnici vode. Razni njih su se združili sa onimi koji bijahu izabrani u prvom tielu, i to na korist občine. U jednoj od posliednjih sjednica, je većina zastupnika odbila značajan predlog občinskoga načelnika Stiglicha, da mu občina plati nješto preko 80 forinti za troškove, koje je imao u parnici sa velečastnim i prezasluznim župnikom Ellnerom. Stiglich nije zadovoljan, da ima načelničku plaćicu i dietice, i da poteže najamninu za občinski ured u njegovoj kući, nego htjeo je, da mu občina plati i parnicu, koju je vodio na svoje ime. Tim mu je već občinsko zastupstvo pokazalo, da nemože raditi što hoće, da nije sam on gospodar u občini. Reć bi, da će mu to i na dalje često pokazivati. U jednom slučaju na skoro. Razni zastupnici, njih više od trećine, zahtjevali su, da sazove sjednicu občinskoga zastupstva, i da metne na dnevni red stanoviti predmet. Nije htjeo, i njekako čudno za jednoga občinskoga glavara da je odgovorio. Oni njeki zastupnici išli su na c. kr. kotarsko glavarstvo. Gospodin c. kr. upravitelj kotara Alojzij Fabiani da njim je obećao, da će činiti, da se sjednica sazove. Kad su vidili oni zastupnici, da su njegova obećanja pusta, da sjednice nejma, išli su opet c. kr. kotarskomu upravitelju. On jih je opet sa obećanji odpravio. Za 10. aprila pozvao je občinskoga glavara Stiglicha. Što su dokončali ne znamo. Znamo pak, da § 40. občinskoga reda za Istru veli, da mora občinski glavar sazvati sjednicu, kad to zahtjeva treljina občinskoga zastupstva; i znamo da taj zakon valja i za občinu ili županiju Veprinac i za kotar Voloski; to da je za vršenje zakona u tom kotaru odgovoran c. kr. predstojnik toga kotara. Kumpare gore kumpare dole — zakoni valja da se i kod nas, u našoj občini i našem kotaru vrše.

Iz drugih krajeva:

Sedamdesetgodišnjica kraljeva. Prigodom proslave sedamdesetog rodjendana Njegova Veličanstva cara i kralja Frana Josipa, posjetit će Beč njemački car Vilim, saski kralj, princ-regent bavarski i većina njemačkih saveznih knezova. Ruski car imao bi doći u Beč koncem julija ove godine. Kako je poznato, rodjedan kraljev pada na 18. agusta.

Stupnjevi ljubavi. Čovjek najviše ljubi u prvoj godini svoju dojilju; u petoj godini svoju majku; u desetoj godini školske praznike; u šestnajstoj godini slobodu; u dvadesetoj godini svoju ljubovcu; u tridesetoj godini svoju ženu; u četrdesetoj godini svoju djecu; u pedesetoj svoju lulu; u šestdesetoj godini svoj mir, a u svako doba — sama sebe.

Ministar na putu. Ministar željeznica Wittek, otputovao je ovih dana iz Beča preko Trsta u Dalmaciju. Utorak stigao je parobrodu zemaljske vlade Pelagosa u Mali Lošinj u pratnji predsjednika pomorske oblasti, Beckera. Odavle nastavio ministar put pram Gružu.

Kip moderne Parižanke, koji je imao biti namješten na ulazu u svjetsku izložbu, već je bio namješten na određenom mjestu, ali je po nalogu francezkog ministra trgovine odanle odstranjen. To je kolosalan kip, koji predstavlja Parižanku, odjevenu po najnovijoj modi. Franceski listovi ne javljaju ništa o tome, zašto je taj kip imao biti smješten baš na ulazu u izložbu, a još manje o tome, s kojih razloga je određeno njegovo odstranjenje. Taj je kip izradjen iz kamena, te je težak preko 2000 klgr.

Posjetnici podmorske izložbe u Parizu misliti će, da su na dnu mora, tako je sve udešeno pomoću znanstvenih pomagača i izvrstnih dekorateura. U jednoj dvorani, koja je slabo razsvietljena, nabasa posjetnik najprije na potonulu ribarsku ladju, s kojom je potonuo i parobrod, koji je probio ribarsku ladju. Brod taj ima potrte jarbole i raztrgana jedra te je načinjen na vlas tako, kako je izgledao sa dna mora izvučeni brod, koji je potonuo u Cherbourgu. Da sve što bolji efekt polući, načinjen je svod te dvorane od stakla, nad kojim u vodi plivaju mnoge morske ribe. Zidovi dvorane su takodjer iz stakla te i iza njih plivaju nebrojene ribe i druge morske životinje. Tu se vide i morske biljke i morsko dno. Kroz ogledala polučeno je to, da se motriocu čini, da ga okružuje na sve strane silno i beskonačno more. Načinjeni su i ledenjaci i koralne naslage i podmorski vulkan. Ronci spuštaju se dolje i vade stvari. Voda je crpljena iz mora te se uzdržaje na toploti od 15° C. Neprekidno se strojevima voda talasa i na sve strane izbija miris solne vode.

Mac Kinley i amerikanski sudci. Sudci amerikanskih sjedinjenih država dadoše nedavno svojim evropskim drugovima liep primjer viteške nepristranosti, ali ujedno i dobru lekciju predsjedniku Sjedinjenih država, Mac Kinleyu. U Sjedinjenim državama zakonom je zabranjeno kao i po ostalom civilizovanom svietu, da kućevlastnici bez predhodne dozvole od nadležne oblasti ne smiju ništa dogradjivati ili mienjati na svojim kućama. Predsjednik Mac Kinley kao da nije mario za tu zakonsku odredbu, pa je nedavno bez pitanja dao pregraditi svoju privatnu kuću. U slobodnoj Americi dogodilo se je ono, što se jamačno drugdje ne bi dogodilo. Radi toga propusta pozvan je predsjednik Mac Kinley na sud, koji ga je u njegovoj odsutnosti odsudio, kao što i svakog drugog smrtnika, koji se na taj način ogriješi o postojeći zakon, na globu od deset dolara i na nošenje sudbenih troškova.

Od žalosti za generalom Joubertom. Već u početku englezko-burskoga rata, gojio je 17. godišnji pekarski naučnik Karlo Morawitz u Ebreichsdorfu živu želju, da podje u Afriku i da se na strani Bura bori proti Englezima. No dječak nije mogao da tu svoju želju ostvari. Prije nekoliko dana opažalo se je, da je Morawitzu duh pomućen, a kad je iz novina doznao za smrt slavnog burskog generala Jouberta, nije više imao mira ni pokoja. Morawitz je dan i noć bez prekida plakao te naricao, da od žalosti za burskim vojskovodjom mora umrieti. Nekog dana pošao je Morawitz na oko miran u svoju sobicu na počinak, gdje se je objesio.

Mati — nematl. Supruga seljaka Mihajla Nemesa iz Szarvasa u Ugarskoj, turila je u krušnu peć svoju 6-godišnju kćerku radi toga, što je bolovala na nekoj bolesti kože. Nesretno je djevojče izgorjelo, a njegova mati — nemati predana je rukama pravde.

Književne:

Knjige Matice hrvatske. Stigio je našem uredničtvu 13 prekrasnih knjiga: Matičino izdanje za god. 1899.

Ovaj put „Matica" je nadkrilila samu sebe, i godina se 1899 može ubrajati u najradenije i najplodnije matične godine. Kad ugledaš Matičine knjige, srce ti uzigra od radosti, a pusta želja da jih čim prije pregledaš, da jih se naužijes i da se nasladiš liepim štivom, ometate, da neznaš koju bi prvu uzeo na ruku.

U matičinim knjigama imade naslade i pouke za svakoga, te i ove godine, liepa književnost je zastupana mnogim izvornim i prevedenim djelima. Tu je naš veliki — i duhom i rodoljubljem — Ksaver Šandor Gjalski, sa zapiscima i pričama „Diljem Doma". Uza nj su dva druga velikana na pripoviedalačkom polju: Vjenceslav Novak (Posljednji Stipančići) i I. Tomić (Melita), od simpatičnoga Gjure Arnolda izašle su „Izabrane pjesme", a u prevodu su donešene s ruskoga: Puškinova izabrana djela; i Marka Vovčoka: Pučke pripoviesti.

Poučne knjige su sliedeće: „Valla", Poviest novoga vieka; Bara Poparić: O pomorskoj sili Hrvata za dobe narodnih vladara, divno djelo koje osvjetljuje jednu od najslavnijih perijoda velike naše prošlosti. Učeni Milivoj Šrepel, obogatio je lit. književnost sa 2 nova djela: „Klasična filologija i uputa u njezine pojedine struke"; i „Preporod u Italiji u XV. i XVI. stoljeću". Od dra. Stjepana Gjurašina su „Ptice". — Od grčkih klasika je izašao: Ksenofon „Izabrani Spisi". — A napokon spominjemo debelu knjižurinu: „Hrvatske nar. pjesme" (Odio I.; junačke muhamedovske, knjiga IV).

Pridržajuć si ocieniti po mogućnosti potanko ta izdanja, nemožemo na ino, a da ne izrečemo ovdje priznanje vrstnomu odboru „Matice", na njegovu neumornomu i plodnom djelovanju. Ljudi koji Maticom upravljaju — sudeć po njihovim djelima — jesu oduševljeni i požrtvovni rodoljubi, kakvim se malo para nalazi.

A narod? Podupire li on svojom predplatom taj rodoljubni rad, koji je njemu samom na slavu i za napredak? Žalibože rekbi, da mu za „Maticom" počinje jenjati, i odbor matičin se tuži, da se prijavilo ove godine manje prinosnika nego lani u isto doba.

Preporučujemo svim starim članovima „Matice", da obnove predplatu, a rodoljube širom Istre, koji nisu još članovi, molimo, da žrtvuju 3 for. na godinu — i da se začlane.

Idealu.

Nad pjesmam pjesmu spjevati bih htio,
Svim otet' pticam' poj kiem dragoj poje,
Sjaj meteoru, duge šarne boje,
Aurorin ruj i tračak sunca bio.

Od krasnog ljepšim gled ti stvorit mio,
Ljepote duše obesmrtit tvoje,
I s neba skinut sve najljepše što je,
Da čarim sviet se tvojim divi cio.

Al pjesme pjesnik kad je posvetio
I srce dao, sve je darovao:
Odsječen kô panj u gori bi bio

Kad Ljubavi mu žar bi pomanjkao;
Te neba kćeri na zemlji da nije
Ponestalo bi sveg, i — poezije.

(Zadar) Gjuro Palavršić.

Oglas.

Preporučamo se slavnomu občinstvu za slikanje soba i zgrada, kavana, gostiona, kazališta i crkava bilo jednostavno ili raskošno, te svakovrstno slikanje na ruku okolica itd.

Slikaju na ulje vrata i prozore jednostavno ili imitacijom drva, čela na zgradama, kupališne sobe, ograde, Reclame svake vrsti, napise na staklu, željezu, drvu i platnu sa najukusnijim pismenima; bojadišu i pozlaćuju crkvene kipove, sve sa cienama tako niskim, da se ne boje nikakve utakmice.

Slične radnje preuzimljemo i za pokrajinu.

Na zahtjev izradjujemo i nacrte za radnje i držimo bogati i birani zbornik uzoraka za tapetovanje.

Sa osobitim počitanjem

Vinko Despalatović i Franjo Opatić
slikari.
Pula, Via Medolino br. 27.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: kg po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II.	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II.	2·—
„ „ granj	1·20
Povošteno platno za oltare	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Prodaje se

kuća

na jedan kat sa dvorištem i vrtom
u Puli
Via dell' Ammiragliato 15.

Pobliže vieste dobiju se u tiskarni J. Krmpotić i dr. ili kod g. V. Grum-a u Puli.

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bijelog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cijenici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarino.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

Broj 21. U Puli, dne 27. aprila 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalj.i se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacije».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. K 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug, u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Još o hrvatskih školah
u puljskom kotaru.

Zadnji naš članak priobćen u br. 12. pod naslovom „Hrvatske škole u puljskom kotaru" morao je izazvati u svakog iskrenog prijatelja pučke prosvjete najbolniji utisak a tako isto i drugi članak „Zavijmo za palac". Činjenice i dokazi tamo navedeni, osvjetljuju tužne odnošaje u Istri jasnije i izrazitije, nego li bi to najživlja slika predočiti mogla. Škole godine i godine bez učitelja; molbe pučanstva za ustrojenje škola leže u prašini zakopane negdje u arhivih kotarskih ili zemaljskih školskih vieća; hrvatske pučke škole već 20 godina u podrumih; hrvatske se paralelke ukida ili zatvara; velika sela, čitave župe mole 20 godina uzalud pučku školu! itd. itd. Zar nije taj opis tako žalostan, tako zdvojan, da se čovjeku iole pravednomu nehotice stišće pest i bolan diže iz prsiju uzdah: Bože mili, što Ti je sakrivio ovaj biedni narod, da dozvoljavaš, da ga dušmani njegovi ovako tlače i progone!?

On, siromah moli koru crna hljeba, a tamo mu se posprdno dobacuje studen kamen; on prosi malu ribicu, a mjesto nje bacaju mu u krilo zmiju ljuticu; vapije za školom i naukom, a tamo se ga nemilosrdno odpravlja sa prezirnom opazkom: nije za tebe knjiga ni pero, nego ralo i pastirska palica!

A on jadnik plaća strpljivo težke poreze, dà i školske poreze il namete, da se istimi uzgajaju i podupiru djeca njegovih tlačitelja i mučitelja! Dà, on doprinaša sirota i krvni davak bez prigovora i u mnogo većoj mjeri nego li oni, koji mu bahato gospodare i koji se hvastaju, da su oni sve i za sve u Istri.

Ali pustimo ta potresna razmatranja, pak se vratimo na predmet, o kojem nakanismo napisati još par redaka.

Opazka uredničtva, uvrštena na koncu prvoga našega članka i glaseća: „po svemu tomu bi se moralo suditi, da ovaj kotar nije imao nikada školskoga nadzornika", morala je negdje neugodno dirnuti (premda bijaše posve umjestna), bivše nadzornike ovoga kotara i njihove patrone.

Zadnji školski nadzornik ovoga kotara bijaše, što no reć, naše gore list. Mi znamo vrlo dobro, da je požaj naših ljudi, koji se nalaze u javnih službah u našem Primorju veoma težak i mučan.

Njihovi predpostavljeni ili drugovi vrebaju na njih neprestance, nebi li ih zatekli u kakvom prekršaju ili u kakvoj maleńkosti, koja se inače kod drugih ni ne opaža. Dogodili se to, udri tada po njih javno i tajno, crni i kleveći, dok se ih nemakne ili onemogući. Sve je to istina, ali je također nepobitna istina, da kada je činovnik na svojem mjestu, kada vrši strogo i nepristrano svoju službu, da mu se može privremeno doduše nanesti koja krivda ili uvrieda, ali da konačno pravedna stvar ipak pobjeđuje. Iz izkustva poznato nam je baš u školskih poslovih Istre, da su duševni, radini, strogi i nepristrani činovnici učinili za malo godina mnogo za pučku prosvjetu našega naroda u pojedinih kotarih, dočim nesamo da nisu drugi, manje odvažni a odviše nemarni i popustljivi ništa dobra učinili, već dapače i ono što su drugi dobra učinili, oni pokvariše.

Naši bivši nadzornici bili bi bez dvojbe rada pomogli našemu školstvu, kad ih to nebi bilo stojalo velika truda i kad bi bili znali, da će za to dobiti priznanje onih, koji su ih okružavali. Nu oni su uvidili, da se za hrvatsko školstvo nebrinu ni državne ni zemaljske oblasti, da su im dapače autonomne oblasti odlučno protivne — pak nisu imali odvažnosti, da samostalne korake poduzmu na korist tomu školstvu.

Eto Vam nekoliko primjera, kako se malo ili nimalo, nebrinu školske oblasti raznih molba za naše škole. Uzmimo primjerice mjestno školsko vieće u Puli, koje bi imalo uslied inteligencije članova, prednjačiti svim ovakvim viećem u pokrajini.

Ako se n. pr. koji učitelj hrvatske pučke škole usudi štogod pisati svomu mjestnomu šk. vieću, njegov spis se jednostavno odbije sa opazkom: „Si restituisce perchè scritto in lingua non conosciuta dallo scrivente". Podpisani su obično dr. Rizzi, dr. Stanich, dr. Glezer itd. Pod ovo vieće spadaju 4 javne i 4 pomoćne hrvatske pučke škole, pa ono ipak neće ni da išta čuje o hrvatskom jeziku.

Učitelji šalju svakoga mjeseca izkaze neizpričanih izostataka na mjestno školsko vieće, nu ovo se ni toliko ne potrudi, da bi bar te izkaze izručilo kotarskomu školskomu viećU. Evo naše glave, da će svi izkazi naših učitelja preko 10 godina natrag, ležati u občinskomu arhivu u Puli. Razumije se samo po sebi, da kotarsko školsko vieće nepita za te izkaze.

Dobro se sjećamo, da je za načelnikovanja pok. Bressana, mjestno škol. vieće ovakve izkaze odmah dostavljalo kot. škol. viću, koje bi tada roditelje pozvalo na red radi nemarnosti njihove djece. Ovako, kako je sada, polazi školu koji hoće a pri tom gubi ugled učitelj i trpi zakon, jer puk kaže, da ni gospoda nemare za zakone. Da nemože biti pako pravoga napredka u školi, ako istu djeca točno i marljivo nepolaze, netreba nam tekar dokazivati.

Mjestno školsko vieće imalo bi dostaviti učitelju imenik djece, ali ovdje nema o tomu — koliko je nama poznato — ni govora. Ono nepita gg. župnike, da sastave imenik djece, jer ga u obće neboli glava za hrvatske pučke škole u njegovom okružju.

Ni kotarsko školsko vieće nevrši na žalost točno svoju zadaću napram hrvatskim školam. Sada ide tim školam još i gore, jer neimaju nadzornika a Bog znade kad će ga i dobiti.

U novije doba primaju ravnateljstva hrvatskih pučkih škola svakojake okružnice izključivo u talijanskom jeziku. Šta će od tih okružnica učitelj, koji nezna dobro talijanski? Prepisati je i metnuti medju spise, da tamo počivaju. Tih okružnica imade od zemaljskog školskog vieća. One su dakako talijanske. Stignu najprije kot. škol. viću; ovo pošalje talijansku okružnicu mjestnomu škol. viću, a ovo ju šalje dalje učitelju — dakako talijansku. Hrvatska škola nesmie dakle dobiti hrvatskog spisa od školske oblasti bilo koje molbe.

Morali bismo se potužiti i na zapostavljanje naših odličnih učitelja, na zatezanje sa imenovanjem definitivnosti, na odlikovanje talijanaških podrepnica i pripuza, ali to puščamo za drugi put, jer je i onako ovoga našega jadikovanja za danas dosta.

Otvorenje pariške izložbe.

Subotu pred Uzkrsom otvorena je u Parizu svečanim načinom peta medjunarodna izložba, koja ima pokazati svietu silni napredak ovoga vieka.

Ova izložba je toli ogromna, da nadvišuje u svakom obziru sve dosadašnje medjunarodne izložbe. Ona nije još posve gotova, jer imade na hiljade sanduka još te, u kojih se nalaze razni izložbeni predmeti, koji čekaju da zadobiju shodno mjesto.

U ovoj izložbi igrati će dakako prvu ulogu sama Francezka, koja će častno proslaviti svoj ogromni napredak ovoga stoljeća. Ona će tuj pokazati čitavomu svietu ne samo silne uspjehe svog složnog i miroljubivog rada, nego također svoje ogromno bogatstvo, uloženo u trgovini obrtu i u svih granah ljudskoga znanja i umjenja.

Pariška izložba biti će otvorena stalno do pod kasnu jesen, te ćemo imati još prigodu, da se na nju svratimo. Danas hoćemo, da predočimo našim čitateljem svečano otvorenje te ogromne izložbe i posjet iste prvih dana otvorenja.

Otvorenje izložbe bijaše dne 14. t. mj. točno u 2 sata poslije podne. Već okolo podne počeli su se sakupljati pozvani gosti pred galerijom strojeva. Gostova bijaše preko 14.000, a medju ovimi bijahu zastupnici naroda i predstavnici svega javnoga života francezkoga naroda.

Ogromno množtvo prisutnoga naroda, koji je hotio prisustvovati veličanstvenom prizoru otvorenja izložbe, dokazivaše, da imade medju prisutnimi ne samo velik broj gradjana Pariza, nego da je tuj i veliko množtvo tudjinaca.

Prostrane i duge ulice, koje vode na Marsovo polje, gdje se nalazi izložba, bijahu pune radoznaloga i veseloga občinstva, koje je živahno pozdravljalo prolazeće predstavnike francezkoga naroda.

Svečan i veličanstven bijaše dolazak predsjednika francezkoga parlamenta i senata, koji dodjoše sa sjajnim pratnjam u svečanih kočijah.

Malo kasnije došli su pred izložbu i ostali velikodostojnici, medju ovimi članovi kasacijonoga sudišta u svojih crvenih mantijah i članovi akademije sa svojimi čuvenimi frakovi. Osobiti pokret u narodu pokaza se, kad je na mjesto stigao ministar trgovine Millerand, a malo poslje i sam predsjednik republike Loubet. Za njim dodjoše ostali ministri osim ratnoga ministra Galliffeta, koji je svoj izostanak izpričao bolešću. Predsjednik Loubet nosaše svoje državno odielo uz dekoraciju počastne legije. Na ulazu dočekahu ga ministar trgovine Millerand i Picard, povjerenik izložbe. Predsjednik pozdravi prisutne zastupnike stranih država kao i tudje komesare izložbe, te se zatim u pratnji svih veliko-dostojnika podade na mjesto, opredieljeno za otvorenje svečanosti. Občinstvo pozdravljaše predsjednika prilično živahnimi poklici.

Glazba odpoče marseljezu, a zatim uze rieč ministar trgovine, da u dosta, dugačkom govora izloži značaj ove izložbe, koja je pozvana, da svietu iznese na vidik onaj silni napredak, što ga je učinilo čovječanstvo na polju znanosti i obrta. Naglašuje da je stroj postao kraljem cielega svieta. On nadoknadjuje radnike, koji sada postaju pomoćnimi silami. Čak i sama smrt uklanja se — veli — pred pobjedonosnim putem, kojim je udario um ljudski. Kirurgija i medecina napreduju, hvala ženijalnosti jednoga Pasteura; ali znanost čovjeku već tim čini velike usluge, što mu odkriva tajne moralne i materijalne veličine čovječjega duha, tajna koju on označuje jedinom rieči „solidarnost". Ministar završuje sa ovim riečima. „Imamo razloga nadati se, da će doći jedan dan, kad će svieta pripoznati samo plodonosnu utakmicu u miru i pobjedonosnu borbu u radu. Uspješan rad je naime, sredstvo, koje oplemenjuje i tješi, on je, koji razbija neznanje i odklanja zlo. Radom se čovječanstvo oslobodja iz robstva a noć se pretvara u svjetao i čisti dan.

Na ovaj govor odvratio je predsjednik republike Loubet, izričući svoje zadovoljstvo nad liepimi i dragocienimi stečevinam što će ih francuzki narod iznieti pred cieli svieta na ovoj izložbi i zahvaljujući svim državam, koje sa osobitom simpatijom pozdraviše ovu veliku pojavu na polju

francuzke kulture. Proglasi zatim izložbu otvorenom.

Tudja izložbena povjerenstva slušala su stojeć govor predsjednikov. Kad je završio, čulo se sa svih stranah u svih mogućih jezicih, klicanje da živi Loubet i Franceska.

U 3 sata 50 časakah uzpeo se predsjednik republike na parobrod, da se poveze po rieci Seini. S njim su se vozili poslanici stranih vlastih. Sa jedne i druge strane rieke podignuti su paviljoni stranih država. Krasno je viditi, vozeć se po Seini, te kitnjaske paviljone. Uz zvukove „niarseillaise“ izvješivane su zastave pojedinih narodnostih, a na talijanskom paviljonu izvješena talijanska i franceska zastava. Predsjednik Loubet izkrcao se je kod mosta Aleksandra III., koji je isti dan predan prometu. Tu se sbio mali politički izkaz, jer je glazba zasvirala rusku himnu, dočim se inače čula samo marseillaisa. Na mostu dočekao je predsjednika ruski poslanik knez Urusov, koji mu je pokazao novi most. Predsjednik je onda prešao preko mosta kroz prilaz Nikole II. i vratio se u elysejsku palaču, nakon što se je oprostio sa poslanici. Pri dolazku, kano i pri odlazku pozdravljao je narod burno predsjednika republike.

Ruski ministar financija Witte, brzojavno je čestitao ministru Millerandu prigodom otvorenja izložbe.

(Svršit će se.)

DOPISI.

Iz Mošćenica pišu nam 23. aprila 1900.: Minulo je već mjesec dana, da je ovdješnje občinsko zastupstvo izabralo komisiju za riešavanje reklama proti listinam za nove občinske izbore, koji, kad bi se zakon vršio, morali bi se bili obaviti još u septembru mjesecu prošle godine. U dotičnu komisiju izabrana su gospoda Frane Škalamera i Jure Barković iz Berseča, te Petar Deškovič i A. Grabrovac iz Mošćenica, koji jedva dospjeli da tek sada izlože listine. Našemu glavaru Ivanu Deškoviću, rekbi da se nekako grustilo izlagati listine, jer u ovo vrieme, što je načelnikom, jako mu se je dopala načelnička stolica, pa mu se hoće jošte vladanja proti volji ogromne većine ovoga puka. Ali naš sadašnji glavar, koji je ujedno tajnik i blagajnik, kad bi i bio naš čovjek, naš pouzdanik, kad i ne bi tražio savjeta kod najzagriženijih naših narodnih protivnika, ovo breme morao bi ostaviti kojemu mladjemu, jer za njega, kao 75 godišnjeg starca, a k tomu skoro na pola gluha, ovo je pretežko breme; te zato reć bi, da i radi sve po savjetu našega obće neljubljenoga učitelja g. Marina Marchi-a, koji svaki dan po više puta revno polazi na občinu, akoprem od občinskog zastupstva nema zato nikakve dozvole, dapače zastupstvo je proti tomu, jer on danomice na občini nema nikakvog posla. Novopečeni Talijan taj naš učitelj dobro bi učinio, da malo bolje podučaje djecu, jer nije moguće, da on može savjestno vršiti svoju učiteljsku dužnost i istodobno drugi posao obavljati.

Naš glavar imade na godinu 510 f. plaće, i 30 f. paušala. Vrhu toga uzimlje 30 f. za nekakav školski paušal, dakle svega s kupa imade 570 f. Zastupstvu je rekao, da će za ovu plaću sve sam raditi, to jest posao načelnika, blagajnika i tajnika. Kad je tomu tako, onda kako je mogao dati našemu učitelju godine 1897 f. 34·62 novč. i to zato, kako je u računu zabilježeno, što je učinio nekakve listine. Po našem sudu, glavar kao tajnik, bio bi morao sam listine sastaviti; ako nije hotio, onda je pomoćnika morao iz svojeg žepa platiti, a ne iz občinske blagajne, iliti po domaću rečeno, sa našimi žulji.

Kako svake godine, tako i g. 1897 došao je amo liečnik cieplti kozice. Naš glavar je metnuo u račun, da je s njime izgubio dve dnevnice, te zato sebi računao „malenkost“ od 6 f. Iste godine je bio ovdje i mjernik (geometra) nekoje parcele urediti, a naš glavar je metnuo u račun, da je s njime izgubio 20 dana, i zato računao sebi 50 for., to jest 2 f. 50 n. na dan. Bravo Zvanić! A naši zastupnici iliti rapresentanti kad idu na sjednice, za dnevnicu nemaju nego 50 novčića; zato jim svaka čast, jer po ovom se vidi, kako nastoje, da občina materijalno napreduje. Mi nismo protivni, da se svakomu za dangubu plati koliko je pravo, to jest onoliko, koliko je kod nas običaj; ali naš glavar, ovako velike dnevnice sam sebi računati, obzirom na veliko siromaštvo občine, nebi smio. Što bite rekao na ovo vi Fortunato z Dragi, koji pod zastavom istrijanstva, radite za talijansku stranku? Vi, koji ste lanjske godine bili sa našim učiteljem na onom famoznom izletu (jita) u Labinu sa Talijani iz Lovrana, gdje ste čuli one lude poklike, kao: „Viva l' Istria italiana!“ „Viva .....“ itd. Jedna gospodja, koju za sada nećemo imenovati, koja je prisustvovala onom izletu, ne svojevoljno, nego prisiljena od svojeg muža, tužila se je, da su ju silno srdili oni iredentistički poklici. Dakle, vi, koji se toliko razmećete sa nekakvim istrijanstvom, kad bite imali u sebi koliko istrijanskog patriotizma, ne bi te bio išao na onakve izlete.

Slavna kotarska politička oblast na Voloskom morala bi paziti, da se zakoni vrše. Kad je tomu tako, kako može slavnoista dopustiti, da naš glavar protuzakonito već preko šest mjeseci sjedi na načelničkoj stolici? Po kojem zakonu? Pravo je rekao poštovani dopisnik iz Mošćenica u jednom od prošlih brojeva „Naše Sloge“; da kad bi na načelničkoj stolici sjedio muž naš pouzdanik, drugčije bi to bilo, ali ovako se ga pusti neka vlada po miloj volji, a njemu dakako, to dobro dolazi, jer: „più che la pende, più la rende“.

Naša občina broji nešto preko četire tisuće osoba, koje sve hrvatski govore. Imade ih doduše šačica, koji nešto i talijanski razumiju, ali ovi iščezavaju naproti ogromnoj većini puka, koji drugčije ne zna nego hrvatski. Dakle kad je tomu tako, jeli pravo, da se na našoj občini talijanski piše, kao da se Mošćenice nalaze u sred gladne Kalabrije? Ne, nije pravo, nego pravo bi bilo, da se piše u jeziku puka, ali jer tako nije, valjda samo zato, da se udovolji zlobnim ili glupim hirom stanovitog odpadnika, onda treba da ozbiljno nastojimo, da se čim skorije ove sramote riešimo, a to, ako Bog da, naskoro i hoćemo, ako bude svaki od nas učinio svoju dužnost, te ako ne budemo poslušali talijanaške agitatore alla „Gerk“, „Kapula“ e compagnia bella.

Iz Marčane. Dragi moj Balota! Oprostite, ako Vam se nis već toliko vrimena javija. Toliko posla po rukam, da čovik nezna kamo će z glavom. Radi toga ne možem Vam ni danas sve potanko povidati; reći ću Vam samo u kratko, ča se poli nas dogodilo, otkad Vam nis pisa. — Don Biagio, Poldrugo, Kekin, sjor deligato i kumpanija, bili su si zatukli u glavu (i to njim nebi bija nijedan iz nje izpuhà), da „quel mostro de croato“ nima biti više „Miništrator“ i da te podignuti jenu tužbu na Juntu, neka „miništracijon“ gre iz Marčane u Vodnjan. I tako su učinili. Junta je pisala, da ima biti „sull'istante“ prenešena ta naša „miništracijon“ u Vodnjan. Naši ljudi su se na to digli i valje učinili svoje korake i glej čuda: svi „projetti“ one kumpanije prošli su „in fumo“. Tako je moralo biti, jer pravo je pravo! Sada „Slava Otcu“ itd. (znamo ju svi na pamet); don Biagio je pošà barati u Šisan, misto vero fino za njega, ali znajte, da ni tamo mu rožice ne cvitaju. To pušmo sad na bandu, neka mu bude kako će. Promislimo malo, ča bi se bilo s nami dogodilo, da pam dignu „miništracijon“. Sve ča Vodnjan troši, to bi bilo i nami na kostima; mi bimo bili morali pomoći plaćati njihove ferale, njihovu bandu, njihove pulicaje i škovaštrade, i Bog zna još ča. Martin i drugi nisu onda mislili, da bi to bilo i njima na kostima; možda su i mislili, ali samo za ne dàti kemu drugomu gušta, i jer su vidili, da to njima sad već ne rendi niš, su se združili s onim, ki bi nas bija sve za po šolda prodà. Ala pamet, pamet!

„Ljudi božji, budite jedanput ljudi; nemojte misliti, da se samo na jedan kraj mora slamu tući; valja nikad i obrnuti“, govoria njim je barba Miho; a oni ne i ne. „Kad nami ne rendi bolje, da rendi gospodi“, mislili su oni, „ali Hrvatom ne nikad“. Vidite, moj starče, kakovili je ljudi kod nas! Kekin, lunganjo i laštre znamo ča su, ali Martin i Grgo su podrepnice, ki neće da poznadu, ako ne svoju. Sada, kad ne moru ovako već loviti s kraja, kako i prvo, htili bi delati drugima i sami sebi škodu. Ja mislim, da bi lipo bilo, da jedanput i dolinje selo zapovida jenu malo, jer studije imamo svi jednake. — Ja sam malo pismo produžija i treba da svršim, ali još to, da su bili balotacioni sad za prvo tilo kod nas, i malo jedna stvar, malo druga, su nas nikako naši protivnici prislipili. Dajem Vam još na znanje, da je naša škola već toliko vrimena bez učitelja, a dica po puti štrcu. Sad Vas lipo pozdravljam; pozdravite mi i staroga Fraku. Drugi put ću Vam pisati, kako se karbun prodaje. Živili!

Baloći.

Franina i Jurina.

Fr. Ča bi reć, da su spet došli niki zrenjski krnjeli pivat va crikvu va banke?

Jur. Ter oni dolaze svake velike blagdane zač je potle fraja.

Fr. A mej letom?

Jur. Onda su dobri i naši piváči.

Fr. Tako jeni na čast božju a . . .

Jur. A drugi za korist svoju.

* * *

Fr. Si čuja Jure, da su se ti poveći u Puli za kmete zapisali.

Jur. Sam ništo, pak da su i sedutu imali i šampanju pili.

Fr. — A mi brižni nimamo ni zdrave vode! E, ma tako je, oni su gospoda od sučeta di grarije, a mi kmeti.

Jur. Pak da ti načinit i nike „monte žinine“, ča je to?

Fr. Ma da, to ti je naskok od tovara.

Jur. — Aa benj, onda ćemo imiti tovare od prve klase.

Fr. Ter i sadašnji su pravi tovari. Za to — čast!

* * *

Fr. Ča, da je „Popolo“ zadnju subotu imà vakance?

Jur. Lahko njemu, ča mu liuje grede, više blagdani drži!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. O putovanju cara i kralja Frana Josipa u Berlin pišu iz Beča, da će Njeg. Veličanstvo od tamo odputovati dne 3. maja sa velikom pratnjom kamo će stići dne 4. maja u jutro. U Berlinu ostati će car i kralj dne 4., 5. i 6. maja. Dne 6. maja na večer odputovati će natrag u Beč, kamo će stići dne 7. maja u jutro. Program za doček i za svečanosti, koje će se u Berlinu prirediti na počast našemu vladaru, nije jošte posve dogotovljen, nu koliko je poznato do sada, nastojati će koli njemački dvor, toli građjanstvo Berlina, da visokoga gosta što svečanije i što srdačnije dočeka i pogosti.

Glasilo hrvatskih i slovenskih zastupnika na carevinskom vieću, bečki „Süden“ piše u zadnjem broju, da članovi slavenske kršćansko-narodne sveze nebi mogli više podupirati mladočeske zastupnike, ako bi ovi htjeli i u dojdućem zasjedanju tjerati obštrukciju. Sudeć po izjavah prvaka mladočeske stranke, ova će se stalno prihvatiti obštrukcije, ako vlada nezadovolji opravdanim zahtjevom českoga naroda. Za slučaj dakle, da zastupnici českoga naroda prihvate obštrukciju i da ih u tom nepodupru hrvatski i slovenski zastupnici, tada će biti izviestno, da se je bivša većina carevinskoga vieća razbila i da ide svaki slavenski klub svojim putem. Od kakvih će biti posliedica za pojedina slavenska plemena i za Slavenstvo u obće, ako se slavenski zastupnici neprijateljski razidju, težko je već sada predviditi. Od takva razdora uživali bi ponajviše Nemci i njihovi saveznici Talijani.

Zastupnik dr. Herold, jedan od vodja mladočeske stranke, držao je u nedjelju u Časlavi govor, u kojem je okrivio ministra izvanjskih posala grofa Goluchowskoga za politički preokret u Austriji, koji je nepovoljan českomu narodu. Ujedno je on izjavio, da će mladočeski zastupnici obštruirati proti vladinoj osnovi o jezičnom zakonu.

Dne 23. t. mj. razpravljao je češki sabor o Pacakovom predlogu, o provedbi naime ravnopravnosti českoga jezika kod sudova i državnih oblasti u kraljevini Češkoj. Njemački zastupnici izjaviše se proti predlogu, zagroziv se Čehom sa absolutizmom, kojeg da će i Česi snašati.

U moravskom saboru vodila se ovih dana žestoka razprava o školskom proračunu. Zastupnik dr. Šileny govorio je tri sata, zagroziv se Niemcem, da će Česi zapriečili rad sabora, nebudu li Niemci pristali na kulturne potrebe moravskih Čeha.

Crna Gora. Sa Cetinja javljaju, da je došlo kod Polja i Berana do sukoba izmedju Crnogoraca i turskoga pučanstva, pojačanoga turskom vojskom. U Peći i Prištini, da je uspjelo turskim oblastim umiriti pučanstvo bez krvoprolića. Na crnogorsko-tursku granicu poslana su četiri bataljuna.

Bugarska. Vienčanje kneza Ferdinanda sa ruskom velikom kneginjom Jelenom nailazi na zaprieke i to sa strane kneževih rodjaka. Knez bi naime prije vienčanja imao prestupiti na pravoslavnu vjeru, čemu se silno protivi njegova mati, princesa Klementina, te bliži i dalnji rodjaci.

Rusija. Car Nikola upravio je na velikoga kneza Sergija pismo, u kojem izjavljuje svoju radost, što je mogao sprovesti veliki čedan u Moskvi. Car podjeljuje njemu i moskovskom metropoliti briljante k redu sv. Vladimira a imenuje vojvodu Gjurja Leuchtenberga i princa Napoleona generali, a ruskog poslanika u Parizu kneza Urazova tajnim savjetnikom.

Italija. K berlinskim svečanostim, koje prirediuju tamo za proglašenje punoljetnosti priestolonasljednika i boravak cara i kralja Frana Josipa, zastupati će Italiju na njemačkom dvoru princ d'Aosta ili grof Turinski.

Rat u južnoj Africi. Burski general Dervet javlja iz Wepenera, da još uviek obsjeda Engleze i da je zarobio više engleskih vojnika i častnika. Inače neima sa ratišla ništa osobita.

Mjestne:

Ministar na putu. Sriedu po podne prispio je sa Pelagosom u Pulu ministar železnica Wittek. Četvrtak u jutro nastavio put za Poreč i Trst.

Sokolski izlet. „Prvi istarski Sokol“ u Puli priredjuje pješice društveni izlet u nedelju dne 29. tek. u Stinjan. Sastanak je u društvenim prostorijama u 2 sata po podne. Pozivaju se članovi da mnogobrojno pri izletu sudjeluju. Gostovi bili nam dobro došli! Na zdar!

Žigice Cirilo-Metodove družbe u Puli. Glavno skladište ovih žigica za Pulu imade A. Znidaršić, Via Sissano 9. Nastojte, da svagdje i u svakoj prodavaonici duhana zahtjevate ove žigice, inače nemojte se nit tamo služiti.

Legine žigice nastoje trgovci svakome zatući u ruke, tražio ih ili ne tražio, te dapače ismjehuju one, koji izričito zahtjevaju druge. Družbine je žigice lako poznati, jer imadu na gornjoj strani hrvatsku trobojnicu. Vrsti su dobre, a stoji 10 kutijica 14 h. Dakle: kupujte samo družbine žigice!

Kazalište u Puli. Od 5. svibnja počam, davati će se u puljskom kazalištu niz predstava sa operama Barbiere di Siviglia i Don Pasquale.

Puljska razsvjeta. Plinarna je dospjela početkom veljače u občinske ruke. Mislilo se, da će se razsvjeta grada poboljšati barem sada, kad občina ima svoju plinarnu. Nešto se počelo u tom smislu micati ali, sudeći po početku, malo će šta biti. Počelo se je sa via Sergia (Corso) i promienilo stare fenjere sa novimi cilindrastoga oblika, ali se tim nije razsvjetle poboljšalo. Kada su dućani zatvoreni i sa izloga svietlost ne pada na ulicu, vlada isto taki mrak kako i prije za starih fenjera. Moralo bi se barem po glavnim ulicama postaviti medju svaka dva fenjera još jednoga. Govori se, da će promieniti fenjere staroga sistema sa novimi Auerovim gdje ih još nema. Dobro bi to bilo ali još i bolje, kad bi se razširilo plinsku razsvjetu i po onim ulicama, gdje gore još na sramotu grada petrolejske lampe.

Izum Hrvata Istrana za parobrode. Naš čestiti zemljak g. Josip Slavić, mašinista i elektrotehničar iz Varljeni kod Volaskoga, a sada nastanjen u Trstu, izumio je za parobrode novi aparat, koga je on nazvao: „Lagertemperatur-Anzeiger“, ili hrvatski rečeno: „Kazalo vrućine sjegurnostnih jastučića“.

Kod parnog stroja moralo se je do sada jastučiće opipavati rukama, da se saznade visinu topline, te iste onda zaljevati uljem il u gorem slučaju vodom, da se isti ne upale. Odsad više toga neće trebati.

Kako samo ime kaže, taj električni aparat sam pokazuje u stupnjevima C toplinu jastučića, te zvončićem svraća pozornost mašiniste na odmaklu visinu topline jastučića. Da pako jastučići ne prekoraće opredieljenu im toplinu, to stroj sam dodaje do potrebe ulja i vode, kako to već potreba iziskuje.

To je svakako velika stečevina za parobrodarstvo, jer će se time spriečavati velike pogibelji i pomorske katastrofe, koje se žalibože ne rietko dogadjaju.

Izumitelj imade već patente iz Francuske i Engleske, te se je i time i naša vojna mornarica poslužila, i više je takvih aparata montirano jur na „Zenti“, koja se sada nalazi u kineskim vodama. U zadnje se je vrieme to usvojilo i za „Monarcha“, te je na temelju mnogostrukih pokusa o valjanosti tih aparata, jur učinjeno izvješće na ministarstvo (Odio vojne mornarice), koje je i dozvolilo, da se na vojnim brodovima čine pokusi.

Na najnovijem i najvećem carskom brodu Kaiser Karl VI. činili se pokusi sa novim aparatom dne 20., 21. i 23. tek. mjeseca, te je za to opredieljeno povjerenstvo, na sjajnom uspjehu izumitelju izreklo svoje potpuno zadovoljstvo.

To je izum jedini svoje vrsti, te će ga parobrodarstvo za stalno objeručke primiti i u svoje strojeve uvesti. Mi pako što iskrenije čestitamo vrlom našem zemljaku i čestitom rodoljubu na toli uspjelom izumu, jer si je time osvjetljao lice i podičio svoju milu domaju Istru, pokazav, da smo i mi sposobni koracati upored ostalog svieta, te se svojim bistrim i promicavim duhom podignuti do stvaranja na korist i boljak čovječanstva nužnih izuma, do kojih se drugi ne mogoše podignuti.

Glad i nevolja, dobra škola. Pred nekoliko vremena sunu u glavu dvojici momaka, napitanih frazama „patriotičnih“ talijanskih pokrajinskih novina, da iz carske službe uskoče u Italiju.

Njihova florentinska imena glase: Nikolić iz Lošinja i Perinić iz Zadra, a ljudi koji su ih poznali pripoviedaju, mnogo o njihovim „patriotičkim“ osjećajima. Privrženi Italiji dušom i tielom, bijahu pripravni za nju i u vatru i u vodu.

Austrijski bjegunci, razgledali su prve dane boravka u Mlecima, ljepote toga historičkoga grada, nesudjene priestolnice „della Venezia Giulia“, i dok je trajalo novaca, dobivenih od prodane carske monture, nasladjivali se proizvodima „kulture“.

Nu u brzo nestalo novaca, a zasluzbe od nikuda. „Kultura“ okišila, a glad počeo nesmiljeno da mori „patriotičke“ želudce. „Fratelli d' Italia“ nedadoše ništa, već ih porugljivo izmjehivaše, kad im pripoviedahu, da su pobjegli u Italiju, iz „patriotizma“ — da se oslobode od tudjinskog „jarma“.

Nije bilo druge, već ili skapati od gladi ili ostaviti „la madre comune“ i njezinu „kulturu“. Odlučiše se za ovo posljednje, i predadoše se deveti dan dobrovoljno konsulatu u Mlecima.

Od kad ih vezane dovedoše u Pulu, neprestadoše psovati na Italiju, i proklinjati svoje roditelje, koji su pustili, da se otudje narodu iz koga su vikli, što jih je i dovelo do biega i nesreće.

„Meglio carcere in Austria, che morir di fame in Italia“ — njihova je rieč.

Neka njihova sudbina služi izgledom mnogim zalutalim sinovima hrvatske domovine!

„Soldo pigioni“. Postavlja se okolo „Port' Auree“ nova ukusna ograda, koja će koštat mnogo novaca. I pravo je, jer su gradske financije presjajne!

Pokrajinske:

† **Franc Sterk** pomorski kapetan, poduzetnik i član trgovačke komore na Rieci, umro je prošle sriede u 7 sati jutro, a pokopan jučer po podne uz veliko saučešće gradjanstva.

Pokojnik je brat presvj. biskupu tršćanskomu Andriji M. Sterku i pom. kapetanu Antonu.

Ostavlja mnogobrojnu obitelj a medju sinovima najstariji uči medicinu u Beču, dočim je najstarija kćerka Marija udata od nedavno.

Razcviljenim obiteljim Sterk; Bakarčić naše živo sažaljenje nad tolikim gubitkom!

Izbori u Mošćenicam. — Počamši od 22. tek. mj. izborne listine izložene su na uvid, i može ih u roku od 4 tjedna pregledavati svatko po volji.

Izbori u Lovranu, obdržavaju se dne 26., 27. i 28. tek. Nadamo se, da će nas koji od tamošnjih rodoljuba potanko o uspjehu izviestiti.

Iz Barbana. Sve do pred nekoliko dana imala je naša občina talijanski pečat. Nu po zahtjevu naših občinskih zastupnika, naručio je g. načelnik hrvatski pečat, koji nam je stigao još prije, nego je ono „Naša Sloga“ pisala, da ga načelnik neće da naruči. Isto je tako netačna viest, da se pozivi občinskim zastupnikom i občinarom šalju u talijanskom jeziku, jer se to od vremena čini u hrvatskom.

Ove malene promjene dokazaju napredak narodne svisti u upravi naše občine, nu bilo bi željeti, da se još štogod promjeni: nije n. pr. dosta, da se samo pozivi šalju u hrvatskom jeziku, već bi se morali svi občinski spisi sastavljati u jeziku občinara.

Glede pošte pako valjalo bi da izčezne onaj napis na vratima poštnog ureda „Impostazione delle lettere“, i da bude zamjenjen hrvatskim napisom; isto tako i onaj na poštanskoj kočiji „I. R. Posta Barbana“.

Nadamo se, da će naš načelnik, koji je ujedno i pošte meštar, znati uvažiti želje občinara, kojih smo mi ovim glasnici.

Pišu nam iz Ike: Gosp. Nikolu Čeli iz Ike, u službi kod parobrodarskoga društva na Malti, snašla je težka nesreća. Umrla mu je supruga Fanica u cvietu mladosti.

Dobroj pokojnici Bog neka podieli pokoj vječni, a raztuženom prijatelju naše srdačno saučešće.

Mjesto vienca, dariva vrli rodoljub g. Anton Čeh u ime raztuženog sina 5 K za „družbu sv. Cirila i Metoda“.

Pišu nam iz Barbana. Ovdje smo skoro dvije godine bez učitelja i dakako bez škole.

Djeca se gube naokolo igranjem, mjesto da polaze školu i tako nauče čitati i pisati, te se priviknu pristojnom ponašanju.

Neznamo što te blažene oblasti misle i što hoće. Naš g. načelnik se zato mnogo zauzimlje, ali sve uzalud. Oblasti se izpričavaju, da nemaju koga poslati, premda nam je poznato, da se je više učitelja za to mjesto natjecalo. Rek bi, da se sistematično radi za podivljanje i upropašćenje zemlje — osobito tamo, gdje su Hrvati došli do kakvog upliva i moći.

Iz drugih krajeva:

Budući zadarski nadbiskup. Dalmatinski listovi pišu, da će postati zadarskim nadbiskupom, splitski biskup pres. g. Nakić, koga bi imao nasliedili u Splitu kanonik Dvornik.

Iz Rieke pišu nam 20. t. mj. (obiteljska nesreća). Rodoljubnu obitelj poznatog brodovlastnika i predsjednika ugarsko-hrvatskog parobrodarskog družtva g. Žigu Kopajtića zadesila je ovih dana grdna nesreća. Preminula mu naime dne 17. t. mj. vrlo ljubljena i obće stovana gospodja Olga u najliepšoj dobi. Ta obiteljska nesreća dojmila se duboko svih slojeva riečkih, napose pako tamošnjih Hrvata, koji visoko cienе i štuju g. Kopajtića i njegovu vriednu obitelj.

Dne 19. t. mj. bijaše priredjen sjajan sprovod čestitoj pokojnici, kojoj kličemo iskreni: Vječni ti pokoj! (Težko ucviljenoj obitelji naše srdačno saučešće. Op. Ured.)

Sa hrvatskog sveučilišta. U prošlom ljetnom poljeću bilo je na zagrebačkom sveučilištu svega 770 slušača, i to 623 redovita i 147 izvanrednih. Od tih je pohadjalo bogoslovni fakultet 96 (84 redovita, 12 izvanrednih), pravoslovni i državoslovni 76 (69 red., 7 izvred.), mudroslovni 76 (69 red., 7 izvred.) filozofa i 31 (39 red., 2 izvred.) šumara, a farmaceutički tečaj 36 slušača. Iz Hrvatske i Slavonije bila su 644 slušača, a 8 iz grada Rieke, 35 iz Ugarske, 65 iz Austrije i 28 iz inozemstva. Oprošteno je bilo od ciele naukovine 445 redovitih i 12 izvanrednih a od polovine 39 redovitih slušača.

Grofovski par Lonyay u Rimu bio je primljen ove dane od pape. Ovaj se posjet svadja na to, nebi li papa posredovao kod kraljevskih rodjaka Štefanije, glede izmirenja.

Par je bio primljen sa kraljevskim počastima. Papa podje njima u susret, te mu grofica klečeći poljubi ruku. Posjet trajao je pô sata.

Topla večera za vojnike. U proračunu, koji će se ove godine predložiti delegacijama, urediti će se također i pitanje o toploj večeri za vojnike. Od 1. siečnja 1900. dobivaju vojnici dva put u sedmici za večeru po jedan obrok konserve, a za ostale dane po dva novčića. Taj se novac imade upotrebiti u to, da vojnici dobe toplu ili kakvu drugu hranivu večeru. Od 1. siečnja 1901. pako, taj će se iznos povisiti na 3 novčića za svakog vojnika.

Veliki savez englezkih radnika poznat po cielom svietu pod imenom Trades Union, izdao je manifest u prilog Bura, podpisan od 85 tisuća radnika, a pred svima je podpisano 8 radničkih zastupnika u englezkom parlamentu. U tom se manifestu veli: Rat s Transvalom je rat milionera; a nije naš rat. Što su siromašni Buri nama zla učinili? Rat vode Rhodes i Chamberlain samo za svoje svrhe, a da je rat nuždan za obranu inozemnaca u Transvalu, puka je izlika. Tu tvrdnju najbolje obara činjenica, da se polovica inostranaca bori uz bok Bura proti englezom, osam ih hiljada s njima vojuje!

Plemenito je, da se je taj glas u Englezkoj čuo, i od časti je to englezkom radničtvu!

Učitelj umro od gladi. U Czulici kod Krakova umro je tamošnji pučki učitelj Rafael Yarcki od slabosti kao posljedice gladovanja. Bilo mu je 28 godina, a učiteljevao je već sedam godina. Občina, koja ga je pustila da skapa od gladi — priredila mu je liep pogreb! Ostavio je jedno šestgodišnje neobskrbljeno diete.

Iz nove zlatne zemlje. Po viestih iz Seattla u državi Washington (Sjeverna Amerika), raste od dana do dana broj onih ljudi, koji iz pohlepe za zlatom hrle u novo odkrite zlatne poljane u Cap Nome-u, da ondje izkapaju i traže dragocjenu kovinu. Više od 80.000 osoba najrazličitijeg zvanja i zanimanja spremа se po svih lukah na obalah Tihog Oceana, da podje u novi Eldorado, čim nestane u moru leda. Osobitoj koristi odatle nadaju se parobrodarska družtva, koja će sve te ljude prevažati. U Cap Nomu pako vlada već sada velika skupoća. Tako se u tamošnjoj gostioni plaća za porciju šunke sa jajima 10 maraka, za kruh srednje veličine isto toliko, za bielu kavu sa kruhom 5 maraka. Šišanje kod tamošnjeg brijača stoji 7 maraka, kupanje 10 maraka, a za kočijicu, pred kojom je upregnuto obično kljuse, plaća se na sat 56 maraka. (Jedna marka = 1 Kruni).

Ubijeni vladari. U ovom stoljeću ubijeno je šestnaest vladara i jedna kraljica. Prva žrtva bio je ruski car Pavao I., koji je bio ubijen u noći od 23. marča 1801. od više urotnika. Drugi je bio Sultan Selim, kojega je kasnije Sultan Mustafa IV. dao utamničiti i mjeseca maja 1801. u zatvoru ugušili. Dok nije Grčka postala još kraljevinom, bio je Grof Kapodistrias predsjednik Grčke. On je poginuo od bodeža nakon trogodišnjega predsjednikovanja u času, kada je dne 9. novembra 1831. htio uči u crkvu Svetoga Spiridona. Prvi knez od Crnogore Danilo I., dokrajčio je život nakon 8-godišnjeg vladanja god. 1870. Njega je ubio u Kotoru jedan seljak iz osvete, što mu je dao ubiti brata. Šestnaestog predsjednika saveznih država od Sjeverne Amerike, Abrahama Linkolna, ustrielio je sa pozornice glumac Wilkes Bot na 14. aprila 1865, kada je prisustvovao predstavi u Wasingtonu. Tri godine kašnje 1869. ubijen je skrbski knez Mihajlo Obrenović u perivoju Topčideru kod Biograda. Trideset i drugi Sultan Osmanlija, Abdal-Aziz-Khan prisiljen bje odreći se prestolja na 30. maja 1876. u korist svoga nećaka Mehmeda Murata. Na 4. junija 1876. proglasili su, da je naravnom smrću u zatvoru umro, nu godine 1881. dokazalo se, da su ga u zatvoru ugušili. Na Garfilda, dvadesetog predsjednika sjedinjenih država Amerike, pucao je neki bangaloz Guiteana na 2. junija 1881. u Wasingtonu, te je uslied zadobivene ozlede na 18. septembra iste godine umro. Ruski car Aleksander II. izgubio je život na 13. marča 1881. od bombe (praskavice), kad se je vraćao sa jedne parade. — Na večer dne 25. julija 1894. bio je u Lijonu po talijanskom anarkisti nekom Kaseriju ubijen predsjednik franceske republike Sadi Carnot. Kaseriev zemljak Lukeni probo je dne 10. septembra 1898. našu kraljicu Jelisavu u Genevi, nedaleko pristaništa brodovlja.

Silom u more. Na parobrodu, koji je u sriedu po podne plovio iz Rieke u Lovran nalazio se jedan bračni par. Kad je bilo na polovici puta, se muž, otrže od svoje ljubezne polovine, pa u namjeri, da skoči u more, prevesi se preko broda. Žena ga dočepa i težkom ga mukom opet izvuče na krov. Kad se parobrod primicao Lovranu a naš ti putnik ni pet ni šest, nego hop u more. Na viku ženinu priskočiše ljudi, te potopljeniku dobaciše konop, ali ovaj se uzprotivio, pa ni da ga opipa. Naposljedku potonu i bio bi se nesretnik udavio, da nije priskočio sa barkom jedan lovranski veslač, komu uz pripomoć drugih osoba podje za rukom, da sretno izvuče uztrajnoga samoubojicu. Nezna se, s koga razloga se htio udaviti.

Zamienjen suprug. U susjedstvu Nienburga kod Hanovera zbio se sliedeći dogodjaj. Ondješnji noćni stražar bijaše nekako veliki prijatelj — sa staklenkom, naravski ali ne praznom, te više puta noću nije bio u stanju da nadje a niti da dodje u svoj stan. No dobri ljudi koji tuda prolazili, otpratili bi teškonoga čuvara kući. Nedavno tomu, seoski mladići našli po noći na cesti nepoznata čovjeka, koji je od same pijanosti ležao u nesvjesti.

Pa jer je zima lomila, dječaci podigoše nesretnika, i odnesoše ga u bližnju kuću, odloživ ga u spavaćoj sobi. Bila to slučajno kuća noćnog stražara. Stražareva žena, koja je mislila, da su njezina muža opet pijana kući doveli, ustane i neupaliv svieće, stane na podu ležećega nemilosrdno lupati, da su sve iskre otskakivale. U taj čas stupi u sobu pravi stražar, sav premrzao ali za čudo sasma triezan. Kad ga je žena opazila, pomislile kako joj je bilo oko srca. Tableau!

Društvene:

Krčko učiteljsko družtvo u Vrbniku obdržava u sriedu dne 2. svibnja t. g. na Puntu u zgradi pučke škole, X. godišnju glavnu skupštinu. Početak u 10 sati prije podne. Na dnevnom je redu: 1. Pozdrav predsjednika. — 2. Čitanje zapisnika posliednjega sastanka. — 3. Izvještaj tajnika i blagajnika. — 4. Izbor revizijonalnoga odbora. — 5. Jezikoslovna obuka u pučkoj školi. Raspravlja N. Uravić. — 6. Praktično predavanje djeci pučke škole. — 7. Izbor novog upravljajućeg odbora za trogodište 1900—1903. — 8. Izbor obraničkog suda. — 9. Izbor dvajuh delegata za buduću skupštinu „Zaveze slovensko-istarsko-hrvatskih učiteljskih družtava.“ — 10. Proračun za gospodarstvenu godinu 1900—1901. — 11. Ustanoviti, tko će u budućoj skupštini raspravljati koje pedagogičko-didaktičko pitanje i držati praktično predavanje djeci pučke škole. — 12. Razni priedlozi.

Gg. članove i prijatelje pučkog napretka najuljudnije pozivlje

Družtveni odbor.

Der Süden. Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen.

Jedini je to u njemačkom jeziku u Beču izlazeći tjednik za hrvatske i slovenske probitke. Predbrojba na godinu stoji K 8, na pô godine K 4. Naslov uredništva i uprave: — Beč I. Plankengasse 4.

ZAHVALA.

Izričem ovim svoju najdublju zahvalnost svim svojim velecienjenim prijateljem i znancem, koji se bilo kojim načinom dobrohotno sjetiše mene prigodom moga ustoličenja u župi Puntanskoj dne 22. o. mj.

Neka Gospodin i njima dade sve ono, što onoga dana meni zaželiše.

Punat, 24. travnja 1900.

Franjo Žio,
župnik.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Častim se najaviti slavnom općinstvu, da sam svoju gostionu iz Via Sergia 52

preselio

dne **14.** t. mj.

u **Via Barbacani 3** (prije „Eigenbau“)
Vis-à-vis Marine-Casino.

Točim najbolja istarska i dalmatinska crna i biela vina, opol, marsalu, i t. d. te vino u staklenkam najizabranijih vrsti. Kuhinja je na „primorsku ruku“, pa se što toplije preporučam slavnom općinstvu iz grada i pokrajine, da me izvole počastiti svojim posjetom, pa neće žaliti, da se k meni što češće navrate. Gostiona je predplaćena na „Našu Slogu“.

Svoji k svojima!

Sa veleštovanjem

Aleksandar Alunić,
gostioničar.

Prodaje se

kuća

na jedan kat sa dvorištem i vrtom

u Puli

Via dell'Ammiraglio 15.

Pobliže viesti dobiju se u tiskarni J. Krmpotić i dr. ili kod g. V. Grum-a u Puli.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Javna zahvala.

Podpisani u ime odsutnoga sina Mikule Čeh kao i u ime rodbine sa strane svoje i rodbine, sa strane naše nezaboravne nevjeste

FANICE

srdačno se zahvaljujemo svim onim, koji su ju spremili do hladnoga groba ili ju za njezine težke bolesti tješili i nastojali.

IKA, 20. aprila 1900.

Raztuženi Anton i Marija Čeh.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Javna zahvala.

Nedospjevajuć da se svakome naposeb zahvalim, izričem ovim putem najsrdačniju zahvalu svoj velecienjenoj gospodi, koja su sprovela zemne ostanke naše premile i nezaboravne

ZORE

do hladnoga na rodjenoj gradi otvorenog njoj groba, ter time ili bud kako izkazali preminulej zadnju počast, a nama podali utjeke iskrenim saučešćem nad golemom našom nesrećom.

Naročito se zahvaljujem veleč. svećenstvu sa Mons. Zamlićem na čelu i vrlomu prijatelju g. M. Brajši, koji je svojim prigodnim žalobnim pjevom uz pratnju orgulja duboko ganuo sve prisutne.

VOLOSKO, 23. aprila 1900.

Cjuro Corazza.

Br. 1311

Občinsko glavarstvo.

Pazin, 25. aprila 1900.

Oglas.

Daje se na obće znanje, da se privolom c. kr. namjestničtva u Trstu

otvaraju iznova mjesečni sajmovi

u **PAZINU**, te će već

utorak, 1. maja t. g.

biti obdržavan

redoviti mjesečni sajam

na novom sajmištu „na Razdrtom“ blizu kolodvora u Pazinu.

Privremeno će vrieditи dosadašnji sajmovni red.

Občinski glavar:

Dr. S. Kurelić.

Broj 22. U Puli, dne 1. maja 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847,849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. K 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Postupak predsj. istar. sabora i „L' Istria".

U posliednjem broju napisali smo njekoliko redaka na redke poručkoga lista, što ih je napisao kao predgovor u prevod našega članka „o načinu zivljenja" u istarskom saboru, uvrštenoga u broju od 6. t. m. Danas hoćemo se osvrnuti na redke, što jih je isti list napisao kao uvod u prevod našega članka uvrštenoga u istom broju o postupku saborskoga predsjednika. Ako je već ono značajno, što je „L' Istria" napisala kao uvod u naš prvo spomenuti članak, to je još značajnije ono, što je napisala obzirom na naš drugi spomenuti članak. Da vidimo.

* * *

Na temelju onoga što je rekla u uvodu u prvospomenuti članak, veli, da je naravski, da predsjednik kao član većine postupa onako, kako mu propisuje većina. Drugimi riečmi: Na temelju krivice bezobzirnosti, nepoštovanja zakona i previšnjih odluka sa strane većine, naravski je, da postupa krivično, bezobzirno, nepuštajuć zakona ni previšnjih odluka, saborski predsjednik.

Za nas, i u obće za ljude koji se parlamentarnih načela drže, naravski je, da Njegovo Veličanstvo imenuje zemaljskim kapetanom a tim i predsjednikom sabora jednoga od zastupnika većine. Čim je dotičnik, u ovom slučaju komendator dr. Mate Campitelli, imenovan zemaljskim kapetanom i predsjednikom sabora, on je i nješto drugo nego li član saborske većine: on je pouzdanik ne samo naroda, koji ga je u sabor izabrao, nego takodjer pouzdanik krune, koja ga je za kapetana i predsjednika postavila; on je postavljen, da bude posrednikom izmedju zemaljske autonomne oblasti i krune; on je pozvan, da vrši i čini vršiti zakonske ustanove; on mora štititi prava ne samo većine nego i prava manjine; on ima biti nepristran, nad strankami.

To je naravski, i tako se radi u svih saborih i parlamentih svieta, gdje ima zakona i reda.

Komendator dr. Mate Campitelli bio je uzak prijatelj sa svojim predšastnikom dr. Franom Vidulichem. Kad je dr. Matko Laginja godine 1883. progovorio u saboru hrvatski, i kad su na to i članovi većine digli groznu buku, tad je saborski predsjednik komendator dr. Fran Vidulich dovikivao odlučno gospodi od većine: ako vam nije drago poslušati, hodte van, dr. Laginja ima pravo govoriti hrvatski, ja sam ovdje naročito takodjer, da štitim prava manjine, pošto većina netreba toliko moje zaštite. I gospoda od većine su izašla, a predsjednik je ostao na svojoj stolici, da sluša člana manjine, koj je hrvatski počeo govoriti. I predsjednik dr. Vidulich iznevjerio se je kasnije kadkad sam sebi i rečenim njegovim riečim, al bilo je to onda, kad je već bio ostario, kad je vidio, da se približaje svrha njegovoga predsjednikovanja, kad je već bio tako rekuć zaboravio na svoje predsjedničke dužnosti. U svojoj još muževnoj dobi, u podpunoj svjesti svojih dužnosti, on je onako govorio i radio, kako smo rekli. Zašto se nebi u njega onakva, ugledao, njegov nasliednik dr. Campitelli?! Ili je možda on već u godinah, u kojih je oslabila njegova svjest dužnosti?! Al onda bi morao bar znati, što mu je činiti; a ako nezna, imali bi mu savjetovati njegovi prijatelji; a ako i to ne, tad bi neki drugi imali vršiti svoju dužnost. Po samom poslovnom redu, saborski predsjednik je dužan, da se brine, da se taj poslovni red vrši, i da uzdržaje mir i red u sjednicah. Po tom što je pouzdanik krune i što je postavljen posrednikom izmedju sabora i krune, on je dužan, da se vrše ustanove i poslovnoga reda, i zemaljskoga reda, i svih ustanova zakona. Ako Njegovo Veličanstvo poštuje zakone, mora i njegov pouzdanik, jer inače nije vriedan, da bude takovim pouzdanikom. Ako Njegovo Veličanstvo reče izrično, da je stanovitim zaključkom sabora povriedjena koja ustanova temeljnih državnih zakona, onda nejma niko a najmanje predsjednik sabora držati valjanim onaj zaključak. Za slučaj, da se predsjednik neslaže sa nazorom i voljom Njegovoga Veličanstva, onda predsjednik, sviestan si svoje časti i dužnosti, znade što mu je činiti. Proti nazorom i volji svoga mandatara nesmie raditi. To je tako naravski, da što naravskijega nemože biti. Obzirom na djelovanje sabora, je doista c. kr. vlada posrednikom izmedju sabora i Njegovoga Veličanstva; al obzirom na rad zemaljskoga odbora, je na pryom mjestu zemaljski kapetan naročito pozvan, da bdije nad vršenjem zakona, pak je tim neizravno, označena i zadaća koju ima zemaljski kapetan, kao predsjednik sabora, i njegova direktiva. Po § 42. zemaljskoga reda za Primorje, zemaljski je kapetan ovlašten i dužan obustaviti i podastrieti na odluku Njegovoga Veličanstva svaki zaključak zemaljskoga odbora, kojega bi smatrao protivnim općemu dobru ili postojećim zakonom. Eto zadaće i direktive zemaljskoga kapetana neizravno i saborskoga predsjednika! On ju mora poznati i pozna ju. Na to odnosećih se predloga i upita, nije nit na talijanski prevedenili htjeo dati pročitati, već je reko, da je on odgovoran samo Njegovomu Veličanstvu. Jest, jest, odgovoran je i Njegovomu Veličanstvu za njegov rad, al morao bi biti i sviestan, koju zadaću mu je Njegovo Veličanstvo povjerilo, i koju direktivu mu dalo, pak prema tomu postupati. On zna za svoje dužnosti al neće da po njih radi, nego je sve to gori. U družtvu dra. Amorosa, molio je dne 11. febrara 1894. jednoga od zastupnika manjine, da ovi za onda njekoliko popuste, da će i većina njekoliko popustiti, da bi bolje da se nagodimo, da se c. kr. vlada u naše poslove nezamješa, a da će i tako biti drugčije sliedećega zasjedanja. Onda buduće, je sadanje zasjedanje, koje traje već od jesen 1895., pak kako je, i kako postupa u njem upravo predsjednik sabora?!

* * *

Predsjednik mora, veli dalje „L' Istria", postupati onako kako mu propisuje većina, s jednostavnoga razloga, jer bi se inače učinio nemogućim, kako bi se učinio nemogućim svaki zemaljski kapetan, koj se nebi držao direktive većine. Talijanski zastupnici mogli bi „štrajkati", a to bi značilo, kad bi jih i manje u saboru bilo, onemogućiti svaki rad u saboru.

To je dovoljno jasno svakomu. „L' Istria" se zgraža nad tim, i roni krokodilske suze, ako neće hrvatski i slovenski zastupnici dolaziti u sabor s uzroka, što njim se čini krivica, što njim se nedopušta uživati njihova prirodna i uzakonjena prava; i grozi se sa „štrajkom" s talijanske stranke, ako bi predsjednik sabora i drugi čimbenici htjeli, da prestanu krivice proti hrvatskim i slovenskim zastupnikom, ako se za sve vieke ne uzakone te krivice u prilog Talijanom. Nek ide do vraga sve, nek nebude sabora nit rada u njem, nek trpe probitci cieloga pučanstva, nek propade sve, ako se nezadovolji njihovoj političko narodnoj prevlasti, na uštrb političko-narodnoga prava Hrvata i Slovenaca.

* * *

I pri tom ima „L' Istria" još obraza reći, da je ona, kad je pisala za „modus vivendi" u saboru, prie spomenula, da se ima pustiti na stranu svako političko pitanje, ako se hoće do toga „modus vivendi" doći.

Hrvatsko-slovenska stranka imala bi napustiti sva političko-narodna prava, dočim je talijanskoj stranci političko-narodna prevlast na uštrb političko-narodnoga prava hrvatsko-slovenskih zastupnika alfa i omega svakoga saborskoga rada.

Tako se, draga „L' Istria" nedolazi do nikakvoga načina zivljenja. Ako hoćes, da se u saboru razpravljaju samo upravne stvari, onda nesmješ zahtjevati, da talijanski zastupnici budu u podpunoj političko-narodnoj snagi, pače da uživaju svu političko-narodne prevlasti, a da hrvatsko-slovenski zastupnici budu političko-narodni mrtvaci, pak da kao takovi čekaju, da pade kakva mrvica narodu, koga oni zastupaju. Valja priznati i dopustiti, da se oživotvore u saboru bivstvena prava većine pučanstva pokrajine, i tada jedva bit će moguće, da se u saboru razpravlja, i radi na korist pučanstva bez razlike narodnosti. Hrvatsko-slovenski zastupnici uviek su pripravni na taj rad, a da je moguć i načinom, kojim to pravom i zakonom u ruci oni zahtjevaju, to je već spomenuto, to pokazuju sabori, u kojih se u dvih jezicih razpravlja.

* * *

Predsjednik, veli dalje „L' Istria", nije poricao manjini prava, da se izrazuje u svojem jeziku; on da je članove njezine pozivao i molio, da budu kratki, i da se dadu razumjeti, pošto da predsjedničtvo nerazumije hrvatski, i pošto da se hrvatskimi govori razdražuje zakonita osjetljivost većine.

Na to nam netreba odgovarati. Govore činjenice, koje smo mi naveli u članku o postupku predsjednika, govore, ako i ne onako točno kako se je sbivalo, stenografički zapisnici. Predsjednik je kadgod rekao, da našim zastupnikom neporiče prava govoriti njihovim jezikom, al ga je činom u istinu poricao, bunio jih i zabranjivao njim je rabiti hrvatski ili slovenski jezik, i to po načelih svečano izraženih, i pozivajuć se na odnosni zaključak saborske većine. Dodajemo samo to, da predsjedničtvo razumije hrvatski i slovenski, jer je član predsjedničtva ne samo dr. Campitelli, koj u istinu nerazumije hrvatski ili slovenski, nego takodjer dr. Stanger koj to razumije i govori. Nije ovaj kriv, da mu Campitelli nedopušta vršiti njegovih predsjedničkih dužnosti nit onda, kad je Campitelli nesposoban, da jih vrši, kad se govori hrvatski ili slovenski. Da je u Campitelli-u i malo čuvstva zakona, pravice i dužnosti, nebi predsjedničtvo nikad došlo u nepriliku radi tobožnjega nerazumljenja onoga, što se hrvatski ili slovenski govori. U nepriliku može dolaziti predsjedničtvo samo radi toga, što Campitelli nečuvenim načinom ignoruje svoga zamjenika, člana predsjedničtva, dr. Andriju Stangera, imenovanoga takovim od Njegovoga Veličanstva cesara i kralja, a da ovoga nit drugoga manjine i nije, predsjednik bio bi se ipak imao pobrinuti za to, da se znade što se hrvatski ili slovenski govori.

Ako se hrvatski ili slovenski govori u istinu razdražuje osjetljivost većine, to mogu žaliti hrvatsko-slovenski zastupnici, ali tomu oni nisu krivi, radi njihove osjetljivosti, koja nije podnipošto zakonita, nemogu naši zastupnici napustiti svojih svetih prava.

(Konac sliedi.)

Otvorenje parižke izložbe.

(Konac.)

Na izložbi ima mnogobrojnih poduzeća, što su ih stvorili privatnici i za koje treba posebne ulaznice, ako ih želiš viditi Nedavno je proračunato, da bi jedna osoba, koja bi htjela viditi sve znamenitije stvari na izložbi, morala platiti za samu ulazninu ništa manje od 1200 franaka. Ova svota bit će shvatljiva, ako se uvaži silni kapital, što su ga privatnici uložili na izložbi. Mi ćemo spomenuti samo znamenitija od tih poduzeća, u koja je uloženo okolo 60 milijunah franaka. Eiffelov toranj (za popravak, i novo bojadisanje, za koje je trebalo 70.000 kilograma boje) 5,100.000 franaka. Manége féerique 1 milijun franaka, Panorama Rim 1 milijun franaka, Pariz godine 1400 (850.000 franaka), Atena 1,500.000 franaka, orijaško kazalište Kolumbija 1,600.000 franaka, Hipodrom 3 milijuna franaka, Cirque Palace na Champs-Elysées 1,600.000 franaka, Vesuv u Parizu 1 milijun franaka, razne restauracije 2 milijun franaka, Transports electriques 4 mil. fr., orijaški globus 2 i pol milijunah franaka, švicarsko selo 3 milijuna franaka, put oko sviela (panorama 1 milijuna franaka) palača za žene 600.000 franaka, veliko kolo 4 mil. franaka i t. d.

Već u početku je parižka izložba vrlo dobro posjećivana, makar nije još posvema gotova. U nedjelju posjetilo je izložbu 118.630 osoba, koje su platile ulaznicu, dočim je u ponedjeljak posjet bio nešto slabiji radi ružnoga vremena. Sa svih strana sviela stižu k otvorenju izložbe čestitke.

O prvom danu na izložbenom prostoru imamo sliedeće viesti:

Do podne nije bilo kretanje vrlo znatno, ali oko jedan sat poslie podne počelo je množtvo grnuti preko trga „Sloge", da prodje kroz monumentalna vrata u izložbeni prostor. Ova vrata sa svjetlo modrimi dekoracijami sa bujnim uresom na kupolah sa strane, te bogato pozlaćenom glavnom kupolom, sa svojimi raznobojnimi kipovi i bogatstvom boja pročelja, budila su znatiželjnost množtva. Pred velikom palačom umjetnostih ustavljalo se je gusto množtvo. Pristup je dozvoljen samo u pridvorje, jer druge prostorije nisu još dogotovljene. I sučelična mala palača umjetnostih je zatvorena, samo su velika dvorana te nutarnji nasadi pristupni množtvu. Svako se divi dražestnomu slogu ove kuće. Mnoge mlade gospodje i gospoda dodjoše sa fotografskimi strojevi; oni snimaju sliku dvorane, kipove, dokoracije zidova, vrt te odlične posjetitelje izložbe.

Ravnateljstvo izložbe dozvolilo je fotografisanje, samo je namještanje većih strojeva dozvoljeno do 1 sat po podne, dočim se ručni strojevi mogu svagda upotrebljavati. Puno se posjećuje izložbeni paviljon grada Pariza, koji je većinom posve gotov.

Silna stiska vlada u starom Parizu. Koncerti u njemu silno privlače. Sve gostionice u okolišu „Trocadera" su prenatrpane občinstvom, te su podpuno zapremljene. Ovdje je dana prevlast skrajnjemu Iztoku. Arabski glasbenici svidjaju se množtvu. Tu je izložba Algira sa bielimi kupolami i vrtom, zatim ulica u Kairu, koja još nije gotova. Tunis je uredio jednu ulicu. Ovdje se vide karakteristični izlozi sa ćilimi, latci sladkiši, mirisnimi vodami i šerbetom. Sliedi izložba Sudana, Dahomeyja, Guineje sa zidovi od gline i krovovi od slame; nadalje dolazi Indo-China. Sve se to svidja posjetiteljem. U Kremlu su izlozi još pusti. Ni paviljon Transvaala nije bio opremljen, ali već privlači na se pozornost. Amo hodočasti množtvo, da izkaže svoje simpatije hrabrim Boerom. Zemljovidi Transvaala, fotografijski snimci, zatim piramida od pozlaćenoga drva, što ima predočivati proizvodnju zlata, zanima občinstvo. U zadku je jedan izlog, u kojem stoji ogromna biblija a nad njom slika predsjednika Krügera. Občinstvo zahtjeva, da se staklo toga izloga otvori, a kad se to sbude, da obasiplju gospodje cviećem bibliju i polažu kitice ljubica u izlog.

U blizini Transvaala nalazi se kinezka izložba, koja je sjedinjena sa rusko-azijatskom izložbom. Tu je i kinezka gostionica. Kinezki su konobari u svojih narodnih odjećah. U blizini Trocadera imade mnogo eksotičnih stvari. U paviljonu holandezke Indije dive se posjetitelji malenim plesačicam sa Jave. Na terasi palače, koju je neko egipatsko poduzetničtvo načinilo, pjevaju djevojke sa Iztoka narodne popievke. Veliki uspjeh imadu bogata odjela sluga u paviljonu englezke sudije; to su dječaci sa crnimi pletenicami podržavanimi sa češlji od kore kornjača. Tu se pije čaj sa Ceylona. Ovdje će se sastati otmeni sviet u bujnom perivojiću.

Još živahnije kretanje biva na liepoj obali Seine. Na Marsovom polju sabralo se je vanredno množtvo. Tu je mnogi odjel podpuno dogotovljen, a nekoji se dogotavljaju. — Posjetnici pregledavaju galeriju tkaninah i pokućtva, pa austrijsku, švicarsku, bosansku i talijansku izložbu. Austrija se ovdje liepo iztiče. Izložbene stvari bude zanimanje, shvaćanje i odobravanje. Občinstvo većinom sliedi onako, kako je predsjednik republike u subotu kod otvorenja išao. Svi se dive velikoj dvorani za svetkovine, idu do jenskoga mosta, pak u ulicu naroda; občinstvo prolazi ovom ulicom, ali se ona ukazuje odveć uzkom za toliki sviet. U austrijskom odjelu ustavlja se množtvo pred slikom Kosakovom, koja predočuje njemačkoga cara na konju. Ugarski, bosanski i sjeveroamerički paviljoni puno su posjećivani. U bosanskom paviljonu zanimaju fresko slike od Micele i panorama Sarajeva od slikara Kaufmana. Občinstvo se živo zanima za proizvode Bosne, te se raduje što je tu sve gotovo. Velike zasluge imade za to dvorski savjetnik Kosta Hörmann.

Najveći uspjeh prvoga dana izložbe imao je pomični pločnik — (platforme roulante.) To je občilo izložbe. To je na drvenih stupovih neka vrst puteva. Tri su takova puta taracana drvetom. Prvi je put nepomičan, drugi za jedan korak na lievo je pomičan te se kreće brzinom od 8 kilometarah za uru, napokon je treći put uz ovaj, koji se miče brzinom od 15 kilometara u jednoj uri. Oba su ova puta puna občinstva, koje se raduje stojeći i mičući se kroz izložbu. Ovo neobično občilo vodi od Marsovoga polja do „Esplanade des Invalides". Ciena takove vožnje jest 50 centima.

Naravno je, da se i gostionice svuda dobro posjećuju. I u ponedjeljak je izložba bila dobro posjećena, ali ne tako, kao u nedjelju. U ponedjeljak je duvao silan vjetar, te uzvitlao silnu prašinu, što je smetalo občinstvo. I toga dana je „platforme roulante" bila skroz puna. Njoj je sudjeno, da odigrava ulogu Eifelova tornja u godini 1889.

U ponedjeljak u večer dao je predsjednik objed u čast glavnih povjerenika. Bijahu prisutni tudji povjerenici, poslanici, svi ministri, predsjednici obih komora. Poslie objeda je bila zabava, na kojoj su bile tisuće osoba, medju kojimi povjerenici stranih država i mnogi izložitelji.

Novinstvo slavi uspjeh izložbe. Predsjednik Loubet je uzhićen ovacijani stranih zastupnika. Svi listovi konstatuju jednodušno uspjeh prvih dana izložbe.

Umoljavamo sve naše p. n. gg. pretplatnike, koji nam jošte neuplatiše za prvu četvrt odnosno prvo polugodište, da se toj svojoj dužnosti što prije odazovu. One pako, što imadu s nama račune za prošlu godinu, il nesrećom i za više, opominjemo, da se požure i sprijatelje s našom upravom. Mi gledamo ugoditi svima, al bez točne uplate, opstanak je i listu onemogućen. Uprava.

Franina i Jurina.

Fr. Ča biš ti reka, Jure, kada su napučili Talijani dil ove naše Istre?

Jur. Mah, svi pametni računaju, da su njih benetačke galije izkrcale.

Fr. Tako sam mislija i ja, ali njihove mudre glave u Poreču našle su u svojih babljihtekah, da su njihovi stariji na Krasu morske „rakove" lovili i odtuda da su nazvali naš Rakitovac „Granzetto".

Jur. Ala soli, takve te ne bilo! Vero bi zaslužile te mudre glave, da bi njih ki dobro pogladija „rakitom" po debelom mesu, kada kvare nazive naših krajeva.

Fr. Vero bi tada pravoga „granza" ulovili.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Putovanju cara i kralja Frana Josipa u Berlin, pripisuju danomice sve to neće znamenovanje. S početka se je pisalo, da će prisutnost našega vladara u Berlinu kod dvorske i obiteljske svečanosti biti znakom i dokazam iskrenog prijateljstva i udvornosti i ništa drugo. Kasnije se pronašlo, da će vladara našega pratiti i ministar izvanjskih posala, koji da se nemiče iz Beča, ako ga politički razlozi ne zovu u Berlin, da će se na sastanku careva razpravljati o trojnom savezu, o balkanskom pitanju, o južnoafričkom ratu itd. itd. Sada konačno u predvečer sastanka javljaju iz Berlina, da će car i kralj Fran Josip u Berlinu u sporazumku sa Englezkom potaknuli pitanje o posredovanju velevlastih izmedju Englezke i južno-afričkih republika. Naš vladar da je već dugo u tom smislu djelovao, pri čemu da ga je podupirao živo austrijski poslanik u Londonu grof Deym. Taj poslanik, da je marljivo nastojao o tom, da osvjedoči ministre izvanjskih posala europskih vlastih o tom, da se svrši rat, koji bi mogao ne samo u Africi, nego i u Europi donieti iznenadjenja. Car Vilim, da je odmah pristao na taj predlog. Konačno dala se je sklonuti i Englezka na to, da se ju zamoli, neka prihvati obranički sud, što će ga predložiti car i kralj Fran Josip.

U prvoj sjednici carevinskoga vieća, koje se sastaje na novo dne 8. maja, biti će na dnevnom redu medju ostalim nastavak razprave o zakonskoj osnovi, kojom se mienjaju §§ 59. e 60. izbornoga reda.

Ministar predsjednik dr. Körber izjavio je ovih dana u razgovoru sa jednim francezkim novinarom u pogledu českonjemačkog spora, da obstoji izmedju Niemaca i Čeha samo tanak zid od papira, koj valja sada razkinuti pak će nagoda biti gotova. Dvojimo vrlo, da je taj zid tako tanak i da će tako lahko izmedju Niemaca i Čeha doći do sporazumljenja.

Zasjedanje zemaljskih sabora približava se svomu kraju.

Dne 27. t. mj. dovršena je u českom saboru razprava o Pacakovom predlogu glede jezikovne ravnopravnosti. Zaključnu rieč imao je dr. Pacak, koji je izjavio, da neima ni govora o nagodbi izmedju Čeha i Niemaca, ne budu li jezikovne naredbe do 5. maja povraćene. Njegov predlog predan bijaše posebnomu odboru. Zastupnik dr. Herold izjavio se u istom smislu naglasiv, da će Česi, u slučaju, da nedobiju zadovoljštinu, poduzeti takove mjere, koje će biti nemile nesamo Niemcem, nego i vladi.

Poljski zastupnici, zemaljski i državni imali su dne 27. t. mj. u Lavovu sastanak, na kojem bijaše prihvaćen predlog, da se u carevinskom vieću spriečí obstrukciju bilo s koje strane i da se uzpostavi redovito parlamentarno stanje.

U dolnjo-austrijskom zemaljskom saboru bijaše prihvaćen predlog, da se promjeni izborni red za sve občine pokrajine. Zastupnik Kaiser stavio predlog, da občine nebiraju novih zastupnika, dok ne bude stvoren novi izborni red.

Gorički sabor imao je duge praznike, jer bijaše bolestan zemaljski kapetan, koji nije hotio dopustiti, da ga zastupa na predsjedničkoj stolici podpredsjednik Slovenac g. dr. Gregorčić.

Srbija. Kralj Aleksander polazi mjeseca agusta u Pariz na svietsku izložbu. Kralj će biti gost republikanske vlade.

Ministar unutarnjih posala razposlao je na sve okružne predstojnike okružnicu, kojom ih upozoruje na spletke i osnove, koje se kuju i snuju proti vladajućoj obitelji Obrenovića.

Bugarska. Knez Ferdinand posjelio je dne 26. t. mj. talijanske kraljevske supruge u Napulju, koji mu odmah u svratištu posjet uzvratiše. Iz Napulja krenuti će knez ravno u Sofiju, te će se na putu sastati sa svojom djecom. Knez je odustao od svoje prvobitne osnove, da se na povratku u Sofiju navrati u Beč.

Poznati bugarski pukovnik Paprikov, koji bijaše nedavno u Petrogradu, izjavio je nekom novinaru, da Bugarska neteži sada za podpunom neodvisnosti i da knez Ferdinand nekani prestupiti na pravoslavlje.

Rusija. Ruski carski supruzi nalaze se još uviek u drevnoj Moskvi, gdje im izkazuje tamošnje gradjanstvo i silno množtvo naroda, koje je pohitilo u starodavnu rusku priestolnicu, najsrdačnija čuvstva odanosti i ljubavi. Novine pišu, da će se još letos sastati car Nikola sa carem Vilimom na njemačkom zemljištu. Ruski dvor zastupati će kod berlinskih svečanosti veliki knez Kostantin Kostantinović.

Italija. Odlučeno je konačno, da će italijansku kraljevsku kuću zastupati na njemačkom dvoru prigodom proglašenja punoljetnosti priestolnasliednika, talijanski kraljević Viktor Emanuel. Ovaj se je jurve sastao sa talijanskim ministrom izvanjskih posala, koji je kraljeviću dao uputa i razjašnjenja o pitanjih, koja će se medju vladari u Berlinu razpravljati.

Njemačka. U Berlinu čine velike priprave za doček visokih gostova, koji dolaze tamo, da prisustvuju u carskoj obitelji. Na parizkom trgu u Berlinu grade ogroman slavoluk. Dne 4 maja na večer biti će veličanstven mirozov pred pruskom kraljevskom palačom. Kod mirozova sudjelovati će sve vojničke glazbe iz Berlina Postdama i Spandaua.

Rat u južnoj Africi. Burske čete zapustile su obsjednuto mjesto Wepener, ponukav se na sjever. Englezki generali htjeli su Burce obkoliti i uhvatiti, nu to nije im pošlo za rukom. Očekuje se, da će se do koji dan sukobiti obje ratujuće vojske.

Pokrajinske:

Željeznica Trst-Poreč. Službeni list bečke vlade priobćuje, da bijaše unešeno dne 21. aprila t. g. dioničko družtvo mjestne železnice Trst-Poreč medju družtvene tvrdke trgovačkoga suda u Beču.

Ministar željeznica Wittek, koji je nedavno boravio u Poreču, na svom povratku iz Dalmacije, da je tamo obećao, da će se zauzeti za to, da se železnička pruga Trst-Poreč spoji sa državnom železnicom Trst-Pula-Kanfanar.

Iz zemaljskoga školskoga vieća za Istru. Pošto neimamo mi Hrvati i Slovenci i većina dakle pučanstva Istre — nijednoga svoga člana u c. k. zemaljskom školskom

vieću za Istru, prisiljeni smo crpiti podatke o sjednicah toga vieća iz talijanskih listova.

Iz sjednice od dne 21. aprila t. g. obdržavane u Poreču, vadimo sliedeće podatke:

Razpravilo se molbe pučkih učitelja za povišenje plaće, za nagrade i promaknuća u viši plateżni razred. Odlučeno bi, da se predloži ministarstvu bogoštovja i nastave promaknuće u viši plateżni razred učitelje c. k. srednjih škola i učiteljica u Kopru.

Razpravljalo je o utocih proti naukovnom jeziku u novih školah u Žbandaju i Pomeru i o molbi občine Volosko, da se ukine talijansku školu u Opatiji.

Prihvaćen bijaše privremeno predlog glede namještenja učitelja na ustrojit se imajućoj pučkoj školi u dolnjih Škofijah (Albaro!!).

Podani su naputci c. k. kotarskim školskim viećem o tumačenju nekojih ustanova zemaljskoga školskoga zakona za Istru od dne 21. julija 1895 br. 18. tičućih se polazka škole.

Razpravljalo se molbe za oprost od školarine djaka c. kr. nautičke škole u Malom selu i c. kr. pučke škole u Puli.

Prihvaćeni bijahu predlozi za popunjenje disciplinarnih pravila c. kr. učiteljšća u Kopru.

Pimljeno bijaše do znanja godišnje izvješće o školstvu za god. 1898-99., te izvještaj nadzorstva ženske pučke škole u Cresu.

Konačno bijaše odlučeno, da se podieli bezodvlačno podpore djakom c. kr. učiteljšća u Kopru, čim dobije zemaljsko školsko vieće odnosnu svotu novca na razpolaganje.

Iz Kastva nam piše. Već je skoro prošlo tri mjeseca, odkad su bili obavljeni občinski izbori u Kastvu. Zloglasni Krstić uložio je proti izborom utok, koji do danas nije riešen. Nepojmljivo je, kako se u jednoj moderno uredjenoj državi može tako sporo uredjivati. Po svoj prilici bit će uzrokom toj sporosti i to, što se radi o jednoj hrvatskoj občini, pa državne oblasti smatraju, da nije vriedno požuriti se radi jedne hrvatske občine. . . . Šta ćete! Mi Hrvati smo dobri i vjerni vojnici, točno plaćamo porez, ako nas ne plene, a za drugo što ih briga. . . .

Hrvatska škola u Voloskom. Već od 1897. godine visi pitanje o otvorenju hrvatske pučke škole u Voloskom. Premda je odnosna molba u zakonu posve utemeljena, ipak do danas nemamo u Voloskom hrvatske škole, nego moramo na svoje oči gledati, gdje nam se djeca u talijanskoj školi odnarodjuju. U tom pitanju isla je sa strane ovog mjestnog školskog vieća jedna molba na ovo c. kr. kotarsko školsko vieće još u mjesecu novembru 1899. Ta je molba došla na razpravu na sjednici kotarskog školskog vieća jedva u mjesecu ožujku t. g., a valjda još i danas spava kod ovog kotarskog glavarstva. Kad bi se tu radilo o jednoj talijanskoj školi, ne samo da bi ista bila već davno otvorena, nego bi već dapače bio pomnožen broj razreda. A znameniti članak XIX. državnog temeljnog zakona? . . . . Spužvom prek! Pravo je ima-imao hrvatski, pjesnik pjevajući: Kada bukne rat, tada kliče: „hoch“ (živio) Kroat! A kad nastane mir, Hrvatske krvi vir, nit za nas zna, tko?

Uzoran činovnik na Voloskom. Sa prvim svibnja stupa u pokoj ovdješnji c. kr. kotarski oficijal, prije stražmeštar domobranstva g. August Pokorny. Preko dvadeset godina služio je ovdje savjesno i zdušno, te su ga zavoljeli svi, koji su samo jednom imali posla s njim. Pošten, radin, nepristrasan, mirne ćudi, znao si je zadobiti simpatije svih u ovom kotaru koji ga poznavahu. — Žalimo samo, što neće svoj zasluženi mir uživati u našoj sredini, pošto odilazi na rodjenu grudu. Mi svi, koji ga poznavasmo, sjećat ćemo se uviek zadovoljstvom na njega.

Najnovije vieści. Jučer bila je u Rovinju razprava proti Radošu bivšem načelniku i Palavršiću bivšem tajniku občine Višnjan. Bio jih je denuncirao jedan Talijan, da su tobože krivotvorili izborne listine. Branitelji bijahu dr. Dinko Trinajstić i dr. Laginja. Obtuženici bijahu spoznani nekrivi i riešeni ob obtužbe. Drugi put više.

Boljunska iztraga. Nedavno je talijansko novinstvo silnu buku podiglo, da je stavljen pod kaznenu iztragu radi tobožnje prevare boljunski načelnik Buretić. Dozvajemo s pouzdane strane, da je državno odvjetničtvo odstupilo od progona i da je Buretić uzpostavljen u čast načelničku. O tom će još biti govora. Medjutim čestitamo Buretiću, da je već tim načinom izašla na vidjelo njegova podpuna nevinost u stvari „medalja“.

Obustavili radnju. Prije Uzkrsa bili su zapustili radnju radnici u karpanskom rudokoplju t. j. oni, koji kopaju kameni ugljen i koji ga vani u vozove i ladje nakladaju. Nakon višednevnog krzmanja došlo je napokon izmedju radnika i vlastnika rudokoplja do sporazumka. Radnikom bijaše pivisena plaća za 5% uz daljni uviet, da će njim se za 15 dana opet povisiti. Pošto je prošlo tih 15 dana a radnici nezadobiše povisenje plaće, obustaviše ovi opet radnju koli u rudokopih toli izvan njih.

Nadamo se, da će gospoda vlastnici zadovoljiti opravdanom zahtjevu nevoljnih radnika, koji obavljaju za malenu plaću vrlo težak posao a ktomu nalaze se u utrobi zemlje uviek u pogibelji života.

Odlazak kotarskog liečnika iz Voloskog. G. dr. Tamaro c. kr. kotarski liečnik, odlazi iz Voloskoga. Za njim neće sjegurno nitko zaplakati, nego će svi njegovi pristaše i protivnici uzdahnuti: kamo sreće da ga je . . . odnio 10 godina prije. Sic transit gloria mundi! — Prije slavljeni „iniziatore, cassiere, fondatore, del casino di lettura“ u Opatiji, ide sada od svih prezren i praćen prokljetstvom onih sirota, koje su u „casinu“ svoju mukom skucanu krajcaru zatratile.

Nadamo se, da će za Tamarom doći red na njegovoga jedinoga prijatelja i zaštitnika. Nu ako i ostane mala nas briga.

Izbori u Lovranu. U netom prošlom tjednu i baš u dane 26., 27., 28. t. m. obavili su se u Lovranu občinski izbori. Piccolo od 28. t. m. donaša brzojavku, da je kod občinskih izbora pobiedio „partito italiano“. Nakon dovršenih izbora nema više partito istriano, nego onda tek dodju lovranski kalabrezi s farbom van. — Učestvovanje kod izbora bijaše do skrajnosti slabo. Od preko 600 birača u III. tielu, glasovalo ih je 150, dakle tek četvrti dio — U prvom tielu spasili su talijansku stranku „cittardini onorari per i meriti dei loro padri“.

Da su se naši rodoljubi malko zauzeli za izbore, bili bi jamačno pobiedili barem u jednom tielu. Već je i lovranskom kmetu dozlogrdila uprava lovranskih „poprdila“. Žalostno je doista, što se nekoji naši rodoljubi u Lovranu neće da maknu. Trebalo bi samo, da nekoji naši mignu, pa bi lovranski kmeti za njima.

Preporučamo njim, da već jednom začnu raditi, jer je sramotno, što se lovranska občina prikazuje svietu kao čisto talijanska, dočim bi Lovranci svakoga ubili, koji bi njim rekao, da su Talijani.

Izbori u Mošćenicam. U Mošćenicam imaju se obaviti doskora občiuski izbori. Dosadanji načelnik upravljao je občinom, kako su njegovi talijanski prijatelji htjeli. Premda u občini nema ni cigloga Talijana, ipak je dosada sve uredjivao talijanski. Takva šta se nesmije trpjeti, pa očekujemo da će naši rodoljubi u Mošćenicam i Berseču napeti sve sile, da dodje občinska uprava u sposobne poštene rodoljubne ruke.

„Crni Moro“ neprestano leti od kuće do kuće i na Volosko, ali bi sramotno bilo, kad bi jedan ludjak nadmudrio toliko naših pametnih ljudi.

Sastanak talijanske većine na istarskom saboru. U Petak sastali se u Trstu talijanski zastupnici na istarskom saboru na poziv klubskoga predsjednika dr. Bubbe, da se pogovore o položaju i da stvore zaključak o sazivu istarskoga sabora. Po talijanskih novinah doznajemo, da bijaše prihvaćen sliedeći zaključak nakon svestrane razprave o zadnjih dogodjajih u Istri:

Većina istarskoga sabora žali, što ne bijaše sazvan istarski sabor u doba, kad bijahu sazvani ostali sabori monarhije; u tom nazire većina zapostavljanje materijalnih i moralnih probitaka pokrajine od strane vlade, te očekuje čvrsto, da će sabor biti što prije sazvan na redovito zasjedanje.

Izabran bijaše konačno odbor, koji ima providiti sredstva, da se rieši pitanje o saborskom sjelu.

Občinari sela rovinjskog pozor! Vaši narodni protivnici kane otvoriti u Vašem selu talijansko družtvo, kojemu će biti svrha, da Vas potalijani ili odnarodi. Pazite na one Vaše suseljane, koji su se prodali rovinjskim Talijanom i koji će nastojati, da Vas duševno i tjelesno unište. Čuvajte se talijanskoga družtva kano živoga ognja. Nijedan pošten občinar Vašega sela nesmije biti članom neprijateljskoga družtva.

Izjava zemaljskoga kapelana za Istru. G. dr. Mate Campitelli, zemaljski kapelan za Istru izjavljuje u zadnjem broju porečke „L'Istria“, da se na sastanku u Puli izmedju njega, c. kr. namjestnika grofa Goëssa i zastupnika Rizzi-a nije razpravljalo o prenosu zemaljskoga sabora u Pulu.

Na tu izjavu prisiliše g. Campitelli-a talijanski listovi, koji su ga radi spomenutog sastanka napali.

Iz zapadne Istre nam pišu 22. t. mj. Radnje na željeznici Trst—Poreč su na nekojih mjestih započele. Tako se radi već kod dvih budućih tunela. Radnika ima nješto domaćih i Talijana iz kraljevine.

Ovi posliedniji razbijaju ciene domaćim jer rade prejeftino. Domaći radnici Istrani imali su dnevnicu po for. 1·20—1·40 a Talijani rade i po 90 nvč. Tim kvare posao sebi i drugim. Čudimo se, da se je u obće na radnju uzelo radnike iz Italije, kad imademo domaćih radnika, koji jedva čekaju, da zasluže koji novčić u ovo doba godine, kad neimaju ništa ni u kući ni na polju.

Mi neimamo ništa proti radnikom iz Italije, ali su nam miliji domaći, jer su nam bliži i jer smo dužni u prvoj vrsti njih podupirati.

Upozorujemo radi toga nadzorni odbor za gradnju te željeznice i gospodu poduzetnike, da dadu prvenstvo radnikom Istranom, jer moraju oni snašati u Istri sva bremena državna, zemaljska i občinska.

Iz drugih krajeva:

Hodočastnici iz Gorička u Rim. Dne 23. t. mj. odputovalo je iz susjedne Gorice 430 hodočastnika u Rim, da se poklone sv. Otcu povodom svete godine. Prije odlazka čitao je g. kardinal Missia svetu misu, kojoj su hodočastnici prisustvovali.

Na kolodvoru, kad je imao krenuti vlak sa hodočastnici put Italije, podielio je hodočastnikom g. kardinal svoj blagoslov.

Osobna vieść. U zadarskoj „Hrvatskoj“ od dne 20. t. mj. čitamo, da je bio dan prije u Zadru na prolazku iz Rima put Krka naš slavni suzemljak, zaslužni hrvatski književnik i glagoljaš preč. kanonik Dragutin Parčić.

Mjesto u c. k. pomorskoj akademiji na Rieci. Početkom budućeg školske godine (16. septembra 1900), popuniti će se jedno mjesto pitomca I. i II. tečaja u pomorskoj akademiji na Rieci iz zaklade „Pukovnika Valentina Modesti“. Pravo na to mjesto imadu mladići, rodjeni na Rieci, u Pazinu ili u Trstu, kojih su otci izkazali odličnih službu državi bilo kao vojnici bilo kao državni ili občinski poslužnici.

Molbe, podkriepljene potrebitimi svjedočbami treba predložiti do 31. maja t. g. c. k. namjestničtvu u Trstu.

Pobliže vieści o tomu podaju odnosne političke oblasti.

„Riečki „Ungarezi“ talijanskom ministru. Pošto se dne 13. t. mj. navršila 600. godišnjica objelodanjenja Danteove Božanske komedije, „Il circolo letterario“ na Rieci, upravio je talijanskomu ministru Baccelli, u Rim sliedeći brzojav: „S. E ministro Guido Baccelli, Roma. Dalle sponde del Quarnero che Italia chiude e i suoi termini bagna il Circolo leterario di Fiume in occasione del giubileo della Divina Commedia manda un reverente saluto al Padre dell' Italiana favella“. Dakle u Rimu je Otac (ili njegov zastupnik, ministar Italije) a u Pešti je Majka (Fiume unita colla madre patria) riečkih autonomaša? Jesu malo razdaleko, jer je ćaća latinske, a majčica mongolske rase, ali u križanju rase vide se i ovakovi slučaji. Nastaje pitanje: koga više sluša razmaženo riečko diete: otca ili mater? Mi bismo rekli otca, jer je dragoj majci počinio sve one škandale, kad se usudila, da mu na Rieci, uz otčinski, postavi i svoj govor. Brzojav za Danta na talijanskoga ministra govori tako očito, da su suvišni komenti. U njemu se je odalo pravo srce riečkih talijanaša, koje bi iz interesa kucalo za veliku Ugarsku domovinu, ali je inače odano drugoj „domovini“, ne svojoj već tudjoj, u čemu sa našom iredentom ne pravi nikakve razlike.

Iz njemačkog dvora. Povodom osamnaestog rodjendana i proglašenja njemačkog priestolonasliednika punoljetnim, biti će u nedjelju, 6. maja o. g., u 11 sati prije podne u crkvici kr. dvorca u Berlinu svečana služba božja, poslije koje će car i carica te priestolonasljednik primati čestitke. Neposredno iza čestitanja biti će priestolonasliedniku predstavljeni poklisari i drugi šefovi u Berlinu zastupanih država, za tim aktivni državni ministri i svi predstojnici državnog sabora i obiju kuća zemaljskog sabora. Zastupnik ruskoga dvora veliki knez Kostantin Kostantinović, tom će prilikom predati priestolonasljedniku ruski red sv. Andrije.

Kongres kršćanskih arheologa. Dne 17. t. mj. otvorio se u Rimu kongres kršćanskih arheologa. Hrvate zastupa na tom kongresu poznati naš učenjak preč. g. Bulić, koji je na kongresu držao i pozdravni govor.

Riedka lovina. U kanalu Rječine ulovio je jedan mornar svojom mrežom riedku lovinu. Kad je bacio mrežu u vodu, osjetio je na konopu neobično jak odpor, pa je brže bolje pozvao k sebi još nekoliko mornara, da mu pomognu izvući mrežu, jer je mislio, da je ulovio nešto velikoga. Svi skupa povukoše sada mrežu na kraj, te nadjoše u njoj veliku hobotnicu, težku kakovih 7 do 8 klgr. Pojedini kraci ove hobotnice bili su dulji od pol metra.

C. i kr. vojna mornarica. Prošlog čedna stigla je Zenta u Hongkong. Na brodu sve zdravo.

Engleska eskadra sredozemnog mora, posjetit će negdje polovicom jula nekoje luke na Adriji. Po čedan dana boravit će u Trstu, Rieci i Mlecima.

Callisto Guatelli paša. U Carigradu je umro u 84. godini dobe svoje Callisto Guatelli paša, ravnatelj carske glasbe u sultanovom dvoru. On je došao u Carigrad g. 1848. pozvan od sultana Abdul Medjida, otca sadanjeg sultana. On je bio nasljednik Donizzetti paše, brata slavnog glasbotvorca Donizettija. Preustrojio je vojničku glasbu u turskoj vojsci.

Perzijski šah u Evropi. Ovih je dana perzijski šah sa sjajnom pratnjom nastupio svoje putovanje po Evropi. Iznajprije putuje pod drugim imenom, a prama kraju službeno. Po dva dana ostaje u Vladikavkazu, Harkovu i Varšavi. Odavle kreće preko Drazdjana u Contrexeville, gdje ostaje na liečenju mjesec dana. Iza

toga vraća se u Rusiju u službenom činu u grad Petrograd, koji mu pripravlja sjajnu doček. Iz Petrograda podava se u Berlin. Na svom putu posjetit će i austrijsku prestolnicu. Nakon nekoliko dana ostavlja grad, te će posjetiti razne prestolnice, a svakako i Pariz. Na povratku u svoju domovinu, putuje kroz Italiju, Grčku do Stambula grada, te kući.

Optička palača na parižkoj izložbi. Posjetnici parižke izložbe vidjeli će u optičkoj palači najveći dalekozor svieta. Duljina toga dalekozora iznosi 60 metara. Silna kovna cievi toga dalekozora ima promjer od jedan i pol metara. Dubko ogledalo, koje sakuplja zrake, mjeri u promjeru dva metra, te je 30 centimetra debelo a važe 7000 kilograma. Ipak to ogledalo pomoću nekog mehanizma može i diete okretati. Posebni stroj onemogućuje, da ogledalo sliedi kretanje zemlje. Što se kroz dalekozor vidi, može se motriti 10.000 puta povećano na jednom zidu. Mjesec će se dakle moći promatrati, kao da nam je samo 80 kilometara odaljen. U toj optičkoj palači ima još raznih dvorana sa svimi modernimi izumi, koji spadaju u nauku o svjetlu. Tako će se vidjeti podmorsko fotografiranje, Röntgenove zrake, optičke orgulje itd. Osim toga u toj dvorani razne ogromne slike pokazuju razvoj zemlje, idealni put kroz jednu zviezdu itd.

Nepristran Englez. Riedki su oni Englezi, koji bi imali toliko srčanosti i nepristranosti, da bi u današnjih okolnostih odsudili englezku vladu, radi nesretnog rata proti nevoljnim a junačkim Boerom.

Medju tim riedkimi izlaže se osobito g. Goldwin Smith, profesor prava, koji je odlučno ustao u američkom listu „New-York Herold“ proti Englezom, koji ratuju u južnoj Africi. On kaže medju ostalim, da se srami kao Englez, što se je Engleska poslužila uslugom Portugala, koji njoj je milom ili silom dopustio, da preko njegovog zemljišta dovaža na bojno polje vojnike i oružje.

Prolaz englezkih četa preko portugalskog zemljišta, da je najveća povreda medjunarodnog prava. Englezka svietina, da je izgubila sviest i čuvstvo pravednosti, jer ju je napala grozničá za ratom, koja ju opija kano neka nova vrst rakije.

G. Goldwin zaključuje svoj članak sa izjavom, da su njegove simpatije kano i one svih naroda i svih zemalja uz Boere.

Liep državni odvjetnik. U Brestu u Franzuzkoj odklonio je državni odvjetnik progon tata, koji je provalio u podrume Isusovaca. Odklon opravdava time, da Isusovci nisu u Francezkoj priznati red i da po tomu nemaju prava, da što u Francezkoj posjeduju. Prema tomu Isusovci po zakonu u Francezkoj nemaju vlastničtva, a tko nema vlastničtva, tomu se takovo ne može oduzeti! U kratko, državni odvjetnik u Brestu proglasuje posjed tolikih redova u Francezkoj plienom provalnika i tatova. Čini se medjutim, da je taj odvjetnik ovako postupao, da viši sud kaže svoju. Očekuje se naime od najvišeg sudišta, da će proglasiti posjed i vlastničvo tih redova državnim.

Društvene:

Za družbu Cirilo-Metodovu. Prigodom smrti vrle Hrvatice Zorke Corazza rodj. Stanger, darovala je gospodja Anka Trinajstić rodj. Tomičić iz Buzeta, ženskoj podružnici družbe sv. Cirila i Metoda za Istru K 12 mjesto vienca na lies pokojnice. Neka njoj bude ovim u ime odbora izrečena najdublja zahvala. — Za istu družbu u podružnicu u Puli, sabrali članovi „Prvog istarskog sokola“ love nedelje K 6·10 i to prigodom odmora kod čestitog Viktora Hellmana u Valsalonghi, iza društvene izletne vježbe. — Gosp. Ant. Mezulić u Puli, darovao prvu srebrnu petaču. — Gosp. kap. Niko Perčić, darova mjesto vienca na liest vrloga svoga prijatelja pok. Frana Strka K 8.

Slovensko družtvo sv. Mohora u Celovcu. Slovensko književno narodno „Družtvo sv. Mohora“ za širenje koristnih knjiga u narodu, imalo je koncem lanjske godine 78.103 člana. Taj veliki broj članova je najbolji dokaz, koliko je u slovenskom narodu, razvijena sviest. Ovo družtvo naše braće Slovenaca ima članova čak u Americi (790), a i u Aziji i Africi (123).

„Družtvo sv. Mohora“ daje članovom svojim za 1 for. godišnjih 5—6 knjiga nabožnog, zabavnog i poučnog sadržaja. Ove godine se navršuje 100 godina od rodjenja velikog rodoljuba biskupa Slomšeka, koji je osnovao „Družtvo sv. Mohora“. Družtvo će izdati spomenicu i opis života i rada Slomšekova.

Račun in poročilo. „Delavskega podpornega društva“ u Trstu za upravno leto 1899. Sa zahvalom primili smo od uprave „Del. podp. društva“ u Trstu račun sa izvješćem za god. 1899, iz kojega doznajemo, da je to družtvo koncem prošle godine imalo 2 počastna, 9 utemeljiteljnih, 21 podupirajućih, 1003 mužkih i 270 ženskih članova, ukupno 1395 članova. Svega prometa imalo je družtvo tečajem one godine K 80·307 i družtveni imetak iznaša K 62·351. Glavnu skupštinu imati će najveće i najvažnije slovensko družtvo u Trstu dne 6. moja t. g.

Gospodarske:

Za vinotržce. Vinarska udružba za Dalmaciju u Spjetu stvorila je, kako čitamo u „Hrvatskom Trgovcu“, u svojoj sredini uredbu, koja će u velike poslužiti prodavačem i kupcem vina. U svrhu naime, da se prodaja dalmantiskih vina olakša, počela se je „Vinarska udružba“ baviti posredovanjem kod prodaje vina, a du ona iz takovih poslava ne traži nikakve koristi. Dalmantiski proizvadjači, koji imadu dobrog vina na prodaju, a žele se poslužiti posredovanjem zadruge, valja, da ovoj prijave vrst, količinu, porieklo, cienu i po mogućnosti stupnjeve čestu razpoloživa vina. Ovakova ponuda ne veže nudioca, odnosno prodavača, nu proda li on drugim načinom u družbi najavljenu svoju zalihu, tad valja da ju o tom bezodvlačno ubavjesti. Trgovci pako tuzemni i bostrani, koji žele kupiti dalmatinskog vina, neka se obrate na „Udružbu“, koja će im traženu vrst vina pribaviti, odnosno staviti ih u neposredni doticaj sa producentom ili domaćim vinotržcem, te će tako uz manji trošak doći do pravog, naravnoga proizvoda. „Udružba“ preuzimlje dakle samo ulogu patriotičnog posredovatelja, pa ju s toga našim vinotržem najtoplije preporučujemo.

Književne:

Nova izvorna drama. Naš zemljak i poznati hrvatski romanopisac g. Evgenij Kumičić, predno je upravi hrvatskoga kazališta u Zagrebu novu dramsku radnju, kojoj je naslov „Petar Zrinjski“, tragedija u 5 činova.

Prodaje se kotura (bicikel)

u vrlo dobrom stanju a uz povoljne uvjete. — Bliže vieste daje tiskara J. Krmpotić i dr. u Puli.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare *m*	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K naprieda, poštiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bijelog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cijenici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

Knjigotiskara i knjigovežnica J. Krmpotić i drug. u Puli

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje, koje izvršuje brzo i ukusno. Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede, kao također pisaćeg papira. — Preporuča se toplo rodoljubom u Istri na drugih pokrajinah. Sve tiskanice za štedovna i zajmovna družtva u obće preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

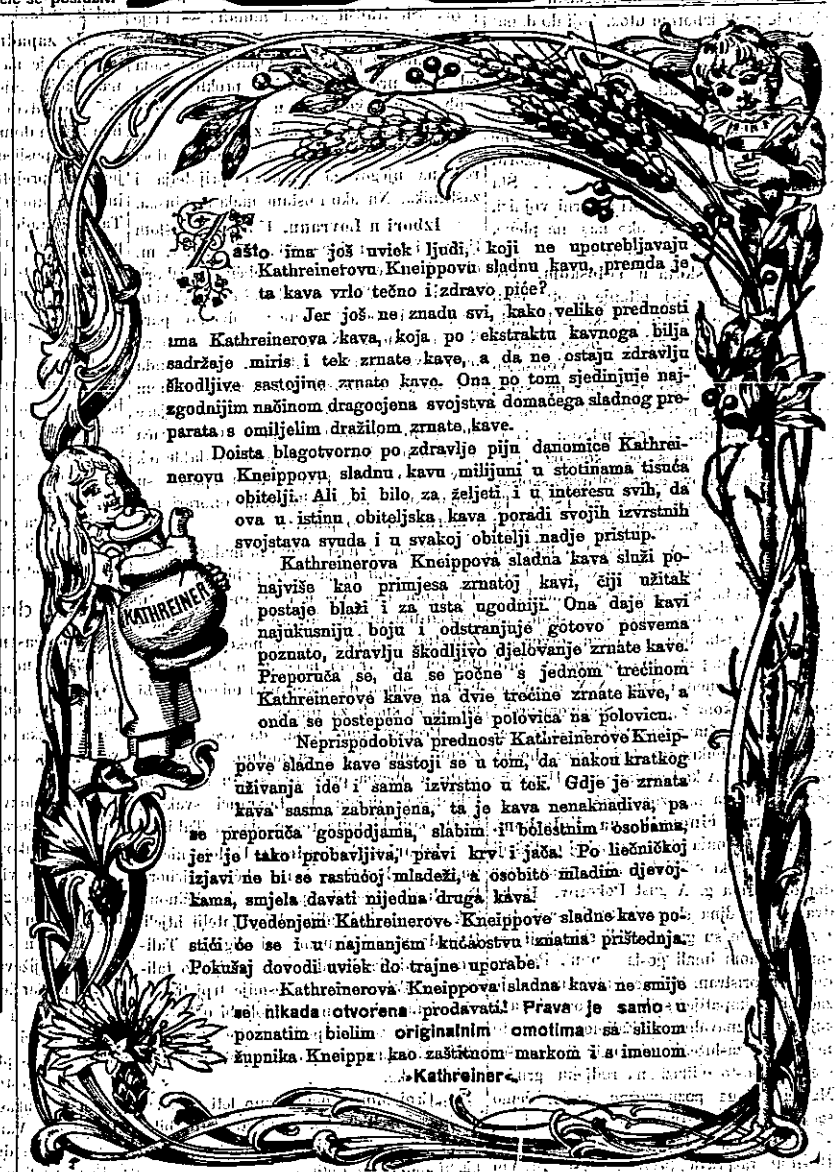

ašto ima još uviek ljudi, koji ne upotrebljavaju Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu, premda je ta kava vrlo tečno i zdravo piće?

Jer još ne znadu svi, kako velike prednosti ima Kathreinerova kava, koja po ekstraktu kavnoga bilja sadržaje miris i tek zrnate kave, a da ne ostaju zdravlju škodljive sastojine zrnate kave. Ona po tom sjedinjuje najzgodnjim načinom dragocjena svojstva domaćega sladnog preparata s omiljelim dražilom zrnate kave.

Doista blagotvorno po zdravlje piju danomice Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu milijuni u stotinama tisuća obitelji. Ali bi bilo za željeti i u interesu svih, da ova u istinu obiteljska kava poradi svojih izvrstnih svojstava svuda i u svakoj obitelji nadje pristup.

Kathreinerova Kneippova sladna kava služi ponajviše kao primjesa zrnatoj kavi, čiji užitak postaje blaži i za usta ugodniji. Ona daje kavi najukusniju boju i odstranjuje gotovo posvema poznato, zdravlju škodljivo djelovanje zrnate kave. Preporuča se, da se počne s jednom trećinom Kathreinerove kave na dvie trećine zrnate kave, a onda se postepeno uzimlje polovica na polovicu.

Neprispodobiva prednost Kathreinerove Kneippove sladne kave sastoji se u tom, da nakon kratkog uživanja ide i sama izvrstno u tek. Gdje je zrnata kava sasma zabranjena, ta je kava nenaknadiva, pa se preporuča gospodjama, slabim i bolestnim osobama, jer je tako probavljiva, pravi krv i jača. Po liečničkoj izjavi ne bi se rastućoj mladeži, a osobito mladim djevojkama, smjela davati nijedna druga kava.

Uvedenjem Kathreinerove Kneippove sladne kave postići će se i u najmanjem kućanstvu znatna prištednja.

Pokušaj dovodi uviek do trajne uporabe.

Kathreinerova Kneippova sladna kava ne smije se nikada otvorena prodavati! Prava je samo u poznatim bielim originalnim omotima sa slikom župnika Kneippa kao zaštitnom markom i s imenom „Kathreiner“.

Broj 23. U Puli, dne 4. maja 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbo, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. K 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Ćirila i Metoda"
za Istru

Postupak predsj. istar. sabora i „L' Istria".

(Konac.)

„L' Istria" nastavlja, da je liepo reći, da se je dužno poštivati previšnje odluke; al u ovom slučaju da se nije radilo o njih, nego o načinu, kako da se medju sobom razumije.

Nek nam ne zamjeri „L' Istria", ako njoj rečemo, da je ovo poslie svega rečenoga pravo licumjerstvo, i to tim veće, kad poslie toga veli, da tim sve obtužbe „Naše Sloge" proti zemaljskomu kapetanu odpadaju od sebe. Naslov članku o kojem „L' Istria" govori i koga donaša u prevodu glasi: „O postupku predsjednika sabora Istre"; i taj članak u istinu crta postupak predsjednikov, i dokazuje, kako saborski predsjednik istarski ne poštuje ni saborskoga poslovnika, ni zemaljskoga reda, ni zakona, ni previšnjih odluka. Taj članak bio je napisan ne onda kad se je radilo o načinu medjusobnoga razumljevanja, nego onda, kad je saborska većina odbila a limine uvjete manjine pod kojimi bi mogli opet ići u sabor. Pošto se je saznalo za mnienje većine, htjelo se je prikazati mnienje i nazore i postupak predsjednika, i neizravno reći, kakav bi imao biti postupak predsjednikov, ako hoće da odgovara saborskomu poslovniku, zemaljskom redu, zakonom, previšnjim odlukam, i da se omogući opetni ulaz u sabor hrvatsko-slovenskim zastupnikom. Po tom neodpada nikakva obtužba izrečena proti predsjedniku, dapače sve čvrto stoje, a „L' Istria" sa svojom doskočicom htjela jih je preskočiti, nemoguć pobiti nit ublažiti ni jedne. Za razumjeti se medju saboru ima i drugih načina, nego li onaj koji bi htjela većina i predsjednik, koji bi htjeli, da budu naši zastupnici živi mrtvaci. Ovi zastupnici su i pokazali svojimi predlozi drugi jedan način, umjeren do skrajnosti, pravedan, zakonit. Ako neće talijanski vlastodržci prava ni zakona, onda nek ni negovore o načinu življenja.

* * *

Porečki list, prešav svojimi licumjernimi riečmi previšnje odluke, veli, da vlada nije sankcionirala zaključka saborske većine o jedinom talijanskom razpravnom jeziku, al da nije tim nit naložila većini dužnost, da mora poznati hrvatski ili slovenski jezik.

Svak zna, a porečki list se kaže da nezna, da nije vlada, nego Njegovo Veličanstvo cesar i kralj, koj sankcionira ili nesankcionira zakonske osnove i zaključke sabora. Njegovo Veličanstvo dakle nije sankcioniralo onoga zaključka većine stvorenoga suglasno sa saborskim predsjednikom. I pošto se i većina i predsjednik drži onoga zaključka, dokazuje jasno, da nepoštuje previšnje odluke, kojom je onaj zaključak uništen. Previšnja odluka nekaže, da morade većina i predsjednik poznati hrvatski ili slovenski jezik, nego da mora predsjednik i većina dopustiti, da se u saboru i hrvatski ili slovenski jezik rabi, i da ima predsjednik sporazumno sa saborom tražiti način, kako da i većina i predsjedničtvo razumije ono, što se hrvatski ili slovenski govori ili podnaša, i da se ovršuje odnosne ustanove saborskoga poslovnika.

* * *

Upravo nam se gnjusi, što se „L' Istria" ponovno poziva na parlamenat u Beču, i pak na onaj u Londri, za opravdati postupak većine i predsjednika istarskoga sabora; što govori o dangubi; o tvrdoglavom svojeljublju naših zastupnika kojemu da zapostavljaju najživotnije probitke pučanstva pokrajine.

Mjesto da istarski saborčić prispodablja sa velikimi zbori u Beču i u Londri, u ostalom pravednijimi nego li je vladajuća stranka ujedno sa predsjednikom u istarskom saboru, nek ga prispodablja sa jur ponovno spomenitimi sabori u Cislajtaniji, za koje obstoje isti zakoni kao i za istarski i u kojih se poštuju jezikovna prava zastupnika raznih narodnosti.

U tih saborih negovori se o dangubi nit o tvrdoglavosti onih, koji se služe svojimi pravi, nego se zna, da zastupnici rabeć svak svoj jezik, vrše svoje dužnosti i rade za životne probitke odnosnih pučanstva. Zna se s druge strane takodjer, da talijanska većina zna i kad je sama dangubiti, i još kako, i da njoj nisu probitci pučanstva toliko na srcu koliko njezin političko-narodni ideal, dapače da će radje, da propade i sabor i pučanstvo, nego li da napusti taj svoj ideal, nego li da bude pravedna napram Hrvatom i Slovencem.

To priznaje i sama „L' Istria" neizravno. Kad bi se dopustila poraba hrvatskoga i slovenskoga jezika u saboru odnosno napustila svoj ideal, tad bi prešla pod kaudinska vješala — a toga neće; tad bi se ponizio svjetli talijanski jezik pred jedva radjajućim se jezikom hrvatskim i slovenskim — a stariji je u samoj Istri nego li talijanski; tad bi se ozlovoljilo sav izobraženi dio pučanstva Istre — kao da nejma izobraženoga pučanstva hrvatskoga i slovenskoga; tad bi većina „štrajkala" i onemogućila svaki rad u saboru; tad bi se sva ta većina digla na bunu.

Nekoristi licumjeriti i pretvarati se, draga „L' Istria" i ko je za tobom. Sama izdaješ sebe i većinu i predsjednika. Vi svi skupa nepriznajete ni nepoštujete nit saborskoga poslovnika, nit zemaljskoga reda, nit temeljnih državnih, nit prirodnih zakona, nit odluka Njegovoga Veličanstva. Vam svim zajedno je jedino načelo i vodilo: samovolja i nasilje, spojeno sa poznatim političko-narodnim idealom.

Našim obć. upravam na znanje i ravnanje.

Ravnateljstva pošta i financija u Trstu, razposlala su na poštanske i porezne urede u Istri okružnice, u kojih pitaju podredjene urede, da ih izvieste u što kraćem roku o tom, u kojih jezicih imadu napise u i izvan njihovih ureda, u kojih jezicih imadu službene pečate, tiskovine za urede i za stranke itd.

Svrha tim okružnicam imala bi biti po našem mnienju ta, da se već jednom uredi na poštanskih i poreznih uredih Istre jezikovno pitanje t. j. da se uvede u te urede jezikovna ravnopravnost, što zahtjeva zakon i pravo. Odnosna ravnateljstva dati će valjda na temelju odgovora, što će ih primiti od podredjenih oblastih tiskovine, table, pečate itd. nabaviti svuda, gdje ih do sada neima, a po zakonu bi morale biti, i u hrvatskom ili slovenskom jeziku.

Tako bar si tumačimo mi tu okružnicu, jer drugoga smisla ili druge svrhe nebi mogla imati.

Nu pošto je na žalost u Istri ogromna većina koli poreznih, toli poštanskih ureda u talijanskoj ruci, možemo si lahko i sami stvoriti sud o tom, kako će odnosni predstojnici tih ureda izviestiti o potrebi uvedenja jezikovne ravnopravnosti u njihovih uredih. Oni će doduše izviestiti, da su i napisi, i tiskovine i pečati skoro svuda talijanski ili talijansko-njemački, nu dvojimo, da će se ilko od njih izjaviti i za to, da bi imali biti ti pečati, tiskovine, napisi itd. i hrvatski ili slovenski.

U Istri neima ni poštanskog ni poreznog ureda, s kojim nebi imalo posla i hrvatsko ili slovensko občinstvo. Imade dapače velik broj tih ureda, s kojimi imade posla izključivo ili u ogromnoj većini naše občinstvo. Pravednost bi zahtjevala, da su u takvih uredih tiskovine, pečati itd. izključivo hrvatski ili slovenski, nu mi toga nezahtjevamo ni tamo, gdje su sami Hrvati ili Slovenci. Ali zahtjevamo najodlučnije, da se u sve javne urede Istre uvede podpuna jezikovna ravnopravnost — pak bili mi ovdje ili ondje u većini ili u manjini.

Ako je Talijanu pravo, što se poštuje njegov jezik na uredovnih tiskovinah, pečatih itd. u Podgradu, Voloskom, Kastvu, Boljunu, Žminju, Buzetu itd. itd. gdje mu po broju talijanskoga pučanstva nebi imalo biti mjesta, to ima isto pravo zahtjevati i Hrvat ili Slovenac, da se poštuje njegov jezik u Kopru, Puli, Poreču, Labinu, Bujah, Umagu itd. Jednake dužnosti i jednaka prava pred Bogom i zakonom pak mirna Bosna!

Moguće je, da će talijanske ugrijane glave dignuti viku i kriku proti uvedenju jezikovne ravnopravnosti na rečenih uredih, nu državne oblasti neimaju se obazirati na voljicu ili željicu istarskih Benjamina, nego na zakon i pravo. A to jedno i drugo hoće, da se istom ili jednakom mjerom mjeri u Istri Talijanu i Slavenu. Svaki drugi postupak jest pristran, jest protuzakonit.

Nu kao što jur rekosmo, po izvješajih ili po preporuci predstojnika poštanskih i poreznih ureda, da se uvede jezikovna ravnopravnost u sve javne urede Istre, mi do te ravnopravnosti stalno nebismo nikada došli. Radi toga upozorujemo sve naše občinske uprave na istarskom kopnu i na otocih na spomenutu okružnicu. Upozorujemo ih radi toga, da se same obrate izravno koli na ravnateljstvo pošta i brzojava, toli na ravnateljstvo financije u Trstu, da se u sve poštansko-brzojavne i porezne urede Istre uvede jezikovna ravnopravnost u podpunom smislu ove rieči.

Složnomu i skupnomu pozivu naših občina, župnih ili kapelanskih ureda, školskih ravnateljstva i pojedinih narodnih odličnjaka, neće se moći oglušiti rečena ravnateljstva.

Zakon i pravo je uz nas i za nas, a mi upotrebimo sva dopuščena sredstva, da postignemo ono, što nas ide po tom zakonu i pravu.

Tko netraži ono, što mu zakon propisuje, taj je sam kriv, ako mu se krivica godi i ako neuživa onih blagodatih, koja uživa njegov lukaviji i bezobzirniji susjed.

Tražimo dakle i naći ćemo, pitajmo, i dati će nam se.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Danas stiže cesar i kralj Fran Josip u Berlin, kamo ide u posjete njemačkoj carskoj obitelji i gdje će prisustvovati svečanosti proglašenja punoljetnosti njemačkoga priestolonasliednika. Cara i kralja dočekati će u Frankfurtu na Odri austrijski poslanik na njemačkom dvoru g. Szögyeny-Marić. Ostali članovi poslaničtva dočekati će našega vladara na željezničkoj postaji u Postdamu. Gostbi u carskom dvorcu u Postdamu prisustvovati će osim cara i kralja Frana Josipa, samo najbliži članovi njemačke carske obitelji. Istodobno dati će njemački ministar grof Bülow gostbu na čast austrijskomu ministru izvanjskih posala grofu Golochowskomu i austrijskomu poslaniku u Berlinu.

U nedjelju dne 6. t. mj. prirediti će austrijski poslanik na njemačkom dvoru gostbu na čast svomu vladaru. Poslije gostbe primati će car i kralj u saslušaj predstojnike raznih austrijskih družtava, koja se nalaze u Berlinu.

Carevinsko vieće sastaje se dakle u utorak dne 8. t. mj. Jedan bečki list, koji nije protivan bečkim vladajućim krugovom, piše, da je malo kada bio položaj u Austriji tako taman i nejasan, kano sada pred otvorenjem carevinskoga vieća. Taj list kaže nadalje, da ne samo, što neznaju ni pojedini klubovi ili stranke što će se izleći iz budućeg zasjedanja, već da toga nezna ni sama vlada ni njezin prvak dr. Körber.

Radikalniji češki listovi zahtjevaju od svojih zastupnika, da prihvate najodlučniju obstrukciju proti svakom vladinom predlogu. I doista imade malo nade, da bi se zastupnici českoga naroda odrekli toga jedinoga sredstva, kojim se mogu poslužiti proti vladi, koja ih prikraćuje u njihovih pravicah i koja pogodjuje njihovim najljućim protivnikom.

Osim poljskoga kluba izjavili su se i njemački konservativci, koji su takodjer sačinjavali bivšu većinu carevinskoga vieća, proti obstrukciji mladočeskih zastupnika. I slovenski listovi naglasuju, da je slovenski narod sit bezplodne parlamentarne borbe i, da mu se hoće bar na gospodarskom polju poboljšanja i podpore. Mladočesi su dakle jedini čimbenik u carevinskom vieću, od kojega zavisi sada redovito parlamentarno djelovanje, pa ako se oni u istinu posluže obstrukcijom, uzaludno biti će nastojanje i vlade i ostalih stranaka, da se bilo kojim načinom dodje do redovitog rada u carevinskom vieću.

Iz Praga pišu, da je češki ministar dr. Rezek upitao prvake mladočeske stranke, da li su voljni doći na konferenciju za sporazumak, koja bi se imala sazvati izmedju 5. i 8. maja. Sudeć po pisanju mladočeskih listova, odgovoriti će češki prvaci niečno.

Ovoga čedna zaključiti će se zasjedanje zemaljskih sabora. Za danas urečena je sjednica zemaljskoga sabora u Gorici. Na dnevnom redu imade osim drugih važnih predmeta i pitanje o gradnji zemaljske ludnice.

U češkom saboru stavio je dne 1. t. mj. grof Thun predlog, kojim se pozivlje vladu, da neima u buduće madjarske državne papire u Austriji oslobadjati od privrednog poreza. Predlog taj izručen bijaše odboru, koji ima o njemu čim prije sabor izvjestiti.

U ljubljanskom saboru bijaše prihvaćen predlog dra. Žitnika, proti vinskoj klauzuli u austrijsko-talijanskom trgovačkom ugovoru.

Srbija. Razkralj Milan kani idućeg ljeta u koje kupelji, da se odmori od silnog napora za nesretnu svoju domovinu. Predsjednikom srbskog učenog družtva bijaše imenovan general Jovan Mišković, bivši učitelj i odgojitelj kralja Aleksandra.

Bugarska. Knez Ferdinand vratio se dne 1. t. mj. sa djecom u Sofiju. Ruski državni savjetnik Kobejko svršio je svoje proučavanje o financijalnom stanju Bugarske. On putuje sada okolo po pojedinih mjestih Bugarske, pak će kasnije osobno izviestiti kneza o uspjehu svoga rada.

Rusija. Po odredbi cara Nikole, pratiti će velikoga kneza Kostantina Kostantinovića, koji će sastupati ruski dvor kod berlinskih svečanosti na putu u Berlin, general Richter.

Njemačka. Knez Eulenburg, njemački poslanik na austrijskom dvoru stigao je zadnji dan aprila iz Beča u Berlin, da prisustvuje proglašenju punoljetnosti priestolonasliednika.

Ova svečanost obaviti će se u subotu dne 5. t. mj. u jutro. Svečanom činu prisustvovati će roditelji, starija braća te tudji vladari i knezovi. Priestolonasliednik položiti će prisegu na ustav; zatim će sliediti kratka služba božja, pak će priestolonasliednik položiti prisegu na zastavu i konačno primati će čestitke visokih gostova u bieloj dvorani carskoga dvorca.

Portugarsku zastupati će kraljev brat Alfonso, a Švedsku i Norvežku, prince Karlo.

Franina i Jurina.

Fr. Povej mi malo Frane, ča će reć on „Marameo“, kega prodavaju lovranski nespašenci?

Jur. Tega zlodeja nisam ni ja znal, dokle mi ni rekal šior Kenić, da će to reć po nemšku Kacelmaher.

Fr. Ja, ma bi trebe sada znat i nemški.

Jur. Čekaj malo, ter mi j' povedal i to šior Kenić.

Fr. Dunke?

Jur. Po našu da bi se to reklo ovako: trgovci s rogi, s kristalom i oni, ki oškrbnu dotu kakovemu svecu, to da su po nemšku sve goli Kacelmaheri, a po talijansku Marameo.

Fr. Viš vraga, jur je šegava!

Jur. Ča paraš, da su one lovranske tikvi na koprive narasle.

Fr. Varamente bi jih morali poslat na izložbu va Pariz.

Mjestne:

Pretstave u Puli. U dvorani „prvog istarskog sokola“ u Puli, priredjuje g. Vjenceslav Kautsky ravnatelj električnoga i Varieté kazališta, ove nedelje i ponedeljka dvie **sjajne pretstave.** Program je vrlo bogat, da samo navedemo nekoje točke: Putovanje kroz nemoguće — senzacijonalni nestanak jedne gospoje — ukusni raj — viseće diete — kraljica golubova — električka gospoja — plesajuća okosnica itd. itd.

Ulaznina je po osobi: sjedalo K 1, stojeće h 60 i djeca h 20. Blagajna je otvorena u 7 sati, početak točno u 8 sati.

C. i kr. vojna mornarica. N. V. fregata Donau, zapustila je ovog utorka po podne puljsku luku, upravljena za Ameriku. Ostaje na putu 14 mjeseci.

C. i kr. vojno podčastničko pjevačko družtvo u Puli, priredjuje u subotu dne 5. t. mj. u dvorani „Prvog istarskog sokola“ veliki koncert sa pjevanjem i plesom.

Primorsko tiskarsko družtvo. U nedelju dne 29. pr. mj., ustrojila se u Puli podružnica toga družtva. U upravni odbor izabrani su: predsjednikom Marko Pernar, tajnikom Petar Koch, blagajnikom Aleksandar Menin i nadzornikom Henrik Celentano.

Prvi svibnja u Puli. Kad nastane proljeće a prve se lastice povrate sa svog žarkog boravišta, svakomu postane nešto tjesnije u grudima, ko da ga steže nekakva neponjatna sila, ko da nešto mila iščekiva, da očekiva — prvi svibnja. To je najdraženiji i najidealniji dan u godini, što no dolazi praćen pjevom lakokrilih ptica a okružen granjem i milmirisnim cvićem.

No se je ove godine iznevjerio svojoj zadaći, te je uz polumrtvu narav i on kao invalid nastupio, sa crnim i zastrtim nebom, s koga bi odjedared prokišilo, te se opet primirilo i tako.

Takav dan doista, nije niti u Puli zaslužio osobitih ovacija. Prošao je sasma mirno, rek bi neopažen. Radilo se u svim zavodima i radionicama, bilo državnim ili posebnim. Da pako social-demokrati po nešto bar proslave taj dan, to, kad već po danu niesu mogli, sazvaše u dvorani „Apollo“ u večer skupštinu. Sakupio se je tu velik broj radnika.

Na dnevnom redu bile su dvie točke: Važnost proslave prvog svibnja i štampa socijalističke stranke. U obim točkama govorio je radnik Vergincll o radničkim težnjama i zahtjevima. Sastanak obavio se u redu i posve mirno.

Pred društvenim sielom Via Circonvallazione, bio se negdje oko osme i pô sakupio veći broj socijalista, koji su se mirno razgovarali. Al uz nje mogosmo opaziti i mnogo stražara, za koje ne znamo što su tu radili, nadzirali valjda mirne ljude. Imadu valjda zadaću, da budu svisk ondje, gdje ih ne treba.

U gradu inače običan život.

Pokrajinske:

Iz Opatije pišu nam 1. t. mj. Tršćanski namjestnik g. grof Gočss stigao je amo u posjete rumunjskim kraljevskim suprugom i nekojim drugim visokim gostovom. Danas bio je u jutro g. namjestnik sa svojom suprugom gostom rumunjskog kralja a na večer pogostio je g. namjestnika sa suprugom veliki vojvoda Luksenburški. Sutra prije podne biti će g. namjestnik sa suprugom primljen od nadvojvodkinje Marije Josipe, koja je ovdje već dulje vremena sa djecom.

Koncert českoga umjetnika u Trstu. U ponedjeljak na večer dao je glasoviti češki umjetnik na guslama g. Kubelik u dvorani njemačkoga družtva Schiller, koncert na guslima koji je sjajno uspio. Talijanski listovi, koji nebi stalno bez razloga hvalili slavenskoga umjetnika, pišu, da već davno nije u Trstu nijedan umjetnik slavio tolikog triumfa kano ovaj put g. Kubelik. Kubelika — kaže jedan slavoždrski list — nije moguće popisati, njega treba čuti.

Upravi občinskoga (Comunale) kazališta u Trstu, pošlo je za rukom nagovoriti g. Kubelika za jedan koncert, koji će biti u subotu dne 5. t. mj. na večer.

Ako se pomisli, da se u tom kazalištu nepjeva ni nepredstavlja nikada inače, nego li u talijanskom jeziku, da je iz njega izključen ćak i njemački jezik, te da je sada uprava toga čisto talijanskoga i gospodskoga kazališta zamolila slavenskoga umjetnika, da se tuj producira, tada je to najbolji dokaz, da je zaista g. Kubelik velik umjetnik.

Naš zemljak poginuo u bitci u Kini. „Slovenskomu Narodu“ pišu iz Honovia u Kini, da je pao tamo u nekoj bitci naš zemljak Josip Alojzij Gerželj, rodom iz Materije u Istri. Pokojni Gerželj služio je u francezkoj dobrovoljačkoj četi, te bijaše ranjen dne 16. febrara t. g. u bitci kod Knong-Tšen-Wangu, a umro je dne 7. marča u bolnici u Honoviji. Lahka bila zemljica u dalekoj tudjini pokojnomu nam zemljaku!

Demonstracije na trgovačko-pomorskoj akademiji u Trstu. Radi nekog upita učinjena u školi, a uvriedljiva prama našemu vladaru, tužilo je državno odvjetničtvo jednog djaka akademije. Bio je oprošten, ali je to tako razjarilo druge akademičare, da su strašno demonstrirali proti profesoru Čubretoviću, na koga je bio upit postavljen, i ravnatelju Gelcichu, koji je prijavio djaka državnom odvjetničtvu.

Tršćanski su djaci valjda mnienja, da će ih profesori sekundirati u njihovim ultra-talijanskim osjećajima.

Bilo bi već jednom vrieme, da se sa kompetentne strane malo posvietli u one mračne tvornice nespašenika, kakve su talijanske škole u Primorju.

Pišu nam iz Žbandaja. Dne 26. pr. mj. našao se u jutro oltar sv. Antuna paduanskoga u našoj župnoj Crkvi u neredu, svetci i svieće porazbacani, a na zemlji ležao je kamen od jedno ½ kila. Zlikovac koji je to počinio, ušao je valjda na lievi prozor kod glavnih vrata, koji je proti običaju ostao bio otvoren. Učinjena je prijava na c. k. poglavarstvo u Poreču, nu do danas rekbi, da se ta oblast nije ni makla. Žene su raznesle glas po okolici, da se je u crkvi žbandajskoj dogodio „mirakuja“.

Niemac utjerao u laž Talijana. Glasilo tršćanskih židova donielo je ovih dana viest, kako su rovinjski Talijani počastili gostbom njemačke učenjake, koji su tamo došli, da razgledaju tamošnji vodenjak (akvarij), u kojem goje morske ribe i druge vodene životinje. Gostovom na čast bijaše priredjena u občinskom kazalištu objed, kod kojega su braća Niemci i Talijani pucali u govorancije o medjusobnoj ljubavi, o slozi, zajedništvu itd.

Tršćansko **židovče** donielo je o toj gostbi izvještaj dometnuv, da je mladež pjevala **rodoljubne** pjesme, medju timi i pogrdnu „Lassè pur“ itd.

Predstojnik vodenjaka — Niemac, poslao je **židovčetu** izpravak, u kojem kaže, da se kod gostbe u obće ni pjevalo nije a najmanje pako zloglasnu talijansku himnu „Lassè pur“. Tako je Niemac zatjerao u rog **brata** Talijana.

Iz drugih krajeva:

Rumunjska priestolonasljednica stigla je sa svoje oboje najmladje djece preko Rieke u Opatiju. Rumunjski priestolonasljednik odvezao se je do Rieke u susret svojoj supruzi. Rumunjski kralj dočekao je priestolonasljednicu na mulu i najsrdačnije pozdravio.

Dar presvj. g. biskupa Sterka. Povodom smrti svoga brata g. Sterka, darovao je tršćansko-koparski biskup presvj. g. Andrija M. Sterk sirotištu „Elisabethinum“ u Trstu 40 kruna.

Primanje hodočastnika. Sv. otac Lav XIII. primio je dne 30. aprila u crkvi sv. Petra mnogobrojne hodočastnike iz Austro-Ugarske i drugih zemalja. U katedrali bilo je prisutno do 40.000 osoba, koje su sv. otcu oduševljeno klicale. Sv. otcu služi zdravlje izvrstno.

Sprovod. Čitamo u sušačkom „N. L.“ od dne 27. t. mj. Juče po podne obdržavao se je sprovod pokojnog našeg Frana Šterka uz mnogobrojno saučešće sa strane prijatelja i štovatelja, koji se natjecahu, kako da nezaboravnome pokojniku izkažu, što veću počast.

Množina svećenika, na čelu im župnik dr. Kukanić molila se pred liesom, a takodjer i trsatski fratri i mnoge druge religijozne korporacije. Pomorski kapetani držahu vrpce oko liesa, za kojim stupaše svojta i množtvo gradjanstva.

U ovome vidi se jedan dokaz poštovanja, što ga je pokojnik u gradjanstvu uživao.

Ovom prilikom pokojnikov brat presvj. biskup i drugi brat, naš gosp. Antun, učiniše raznih zadužbina u liepim svotama.

Zadušnice. Dne 30. aprila svršilo je 229 godina, što su u bečkom Novom Mjestu krvničkim mačem poginuli hrvatski mučenici i narodni velikani: ban Petar Zrinjski i njegov svak Fran Krsto Frankopan.

Odavna zavladao je u hrvatskih pokrajinah običaj, da se na godišnjicu smrti tih narodnih mučenika njim na počast i uspomenu priredjuju zadušnice.

I prošloga ponedjeljka obdržavane su u svih povećih hrvatskih gradovih zadušnice za naše blagopokojne velikane.

Hrvatska mladež izvan domovine na visokih školah, dala je i ove godine prirediti svečane zadušnice u Beču, Gracu, Inomostu itd. za neumrle hrvatske junake i velikaše, kojim kličemo i mi iz dubine srca: Vječni Vam pokoj i vječna Vam slava!

Unesrećen Hrvat u Americi. Nesretnu je smrt dočekao Hrvat Ivan Penica u Eveletlhu, dne 1. o. mj. Radio je u rudniku Feyal, ne pazeći na željeznicu, koja je imala kraj njega proći, Kola su bila natovarena željeznom rudačom i povukoše ga pod sebe i silno zgnječiše. Nakon pet minuta je izpustio dušu, u nesviestici. Nesretnik je bio rodjen u selu Sersiće, obćine Vivodina u Hrvatskoj.

Rodila trojke. Pišu iz Veljaka (u Hrvatskoj:) Licem na veliki četvrtak dne 12. aprila rodila je Marija, žena Ivana Čuklje, tri šina kao tri zlatne jabuke. Djeca su podpuno razvijena i zdrava, a i majka se čuti sasvim dobro.

Žigice „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru. Oglasili smo u svoje vrieme, da imade u Trstu glavno skladište žigica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru trgovačka tvrdka „Lazar i Heht".

Nedavno čitali smo u tršćanskoj „Edinosti" viest pod naslovom: „Nekaj o narodnih užigalicah" sliedećega sadržaja:

„Čitao sam nedavno u „Edinosti" oglas, u kojem se priobćuje, da je ovdašnja tvrdka „Lazar i Heht" preuzala razprodaju žigica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Poslao sam odmah drugi dan k rečenoj tvrdki, nu vlastnik iste nije znao drugo, nego da mi je ponudio one obične žigice sa hrvatskim napisom. O kakvoj pogodbi ili u obće o kakvih narodnih žigicah, da nije rečenoj tvrdki ništa poznato.

Molim za razjasnjenje od pozvanih čimbenika".

Nekoliko dana prije nego li je spomenuta viest priobćena u „Edinosti", obratio se je tajnik naše družbe na glavnoga suradnika „N. S." u Trstu, da bi medju slavenskimi trgovci našao jednoga, koji bi preuzeo glavno skladište družbinih žigica za Trst, Istru i Dalmaciju — jer da tvrdka „Lazar i Heht" neće da sa strankami dopisuju ni hrvatski ni slovenski.

Mladi Hrvat g. M. Pretner, špediter u Trstu izjavio je, da je pripravan preuzeti skladište družbinih žigica, što bijaše odmah družbinomu tajniku u Volosko javljeno.

Doznali smo kasnije, da je družba stupila u dopisivanje sa g. Pretnerom i ovomu razprodaju žigica ponudila, ali neznamo da li je stvar na čisto svedena.

Svakako očekujemo od ravnateljstva naše družbe, da neće prepustiti razprodaju žigica tvrdki, koja je pripravna dopisivati njemački, talijanski i čak francezki, ali nipošto hrvatski ili slovenski.

Prvi maja. Utorak dne 1. t. mj. proslavili su radnici u svih većih gradovih običajnim načinom. Svuda držali su sastanke i skupštine, na kojih su razpravljali o radničkih pitanjih, kao o osam satnoj radnji, o znamenovanju prvog maja, o radničkom položaju, o sveobćem izbornom pravu itd. itd.

Radnički b l a g d a n prošao je svuda u miru i redu.

Novo političko družtvo. Hrvatski rodoljubi u drevnom Spljetu ustrajaju političko družtvo za Dalmaciju, koje pozdravljamo i mi iskrenim veseljem. Promicateljni odbor novoga političkoga družtva priobćuje u hrvatskih listovih sliedeći poziv:

Podpisani promicateljni odbor sazivlje skupštinu „Hrvatskog političkog družtva", koja će se držati dne 7. svibnja t. g. na 10½ pred podne u Spljetu sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvještaj promicateljnog odbora.
2. Upisivanje članova.
3. Izbor odbora za prvo polugodište.
4. Eventualni predlozi.

Članom družtva može postati svaki punoljetan mužkarac, pripadnik kraljevina i zemalja, zastupanih u carevinskom vieću, koji se nalazi u podpunom uživanju građjanskih prava.

Split, 24. travnja 1900.

Promicateljni odbor: Dr. L. Tomaseo. — Dr. V. Mihaljević. — Dr. Trumbić.

Imena ovih muževa jamče nam za uspjeh družtva.

Proročanstvo o vremenu u ljetu. Ako se obistine proricanja Falbova o vremenu u predstojećem ljetu, moralo bi odmah ponestati veselja onim, koji se vesele životu u ljetovalištima. Falb dakle proriče ovakvo vrieme: Maj od 1.—6. mjestimice kiša, temperatura pada izpod normale; izmedju 7. i 13. normalna temperatura i suho, sunčano vrieme; od 14. do 20. pada temperatura; 14. maja je kritičan dan 3. reda, a tri dana za tim velika kiša; od 21.—25. vrlo hladno mjestimice kiša, a po brdinama veliki snieg; izmedju 26. i 31. oluje, 28. kritičan dan drugog reda i pomrčanje sunca. Juni: Od 1. do 5. suho vrieme; temperatura izpod normale; od 6. do 13. jake oborine, poplave i oluje; 13. kritičan dan drugog reda; od 14. do 19. jake oborine, osobito na zapadu; od 20. do 26. oluje, poplava, temperatura padne izpod poprečne mjere; od 27. do 30. još veće oborine, a temperatura znatno pada. Juli: Od 1. do 15. promjenljivo vrieme, a u drugoj polovici velike oluje i kiše, od kojih nabujaju potoci i rieke. Agust: temperatura je neprestano nizka; u prvoj polovici mjeseca biesne oluje, a u drugoj polovici snježne oborine. Septembar: cio kišovit osim dva tri liepa dana.

Klavirska partitura „Porina". Primamo ovaj poziv na pretplatu klavirske partiture „Porina":

„Po nalogu vlastnika prava, udesio sam glasovirsku partituru s tekstom Lisinskijeva remek-djela, pa mislim, da će se izdanjem ovih kajda udovoljiti davnoj želji hrvatskoga naroda, a mnogo i pridonijeti upoznavanju i raširivanju slave Lisinskijeve u inozemstvu".

„Kako je ova opera svim Hrvatima u velike omiljela, držim, da će se svatko lako skloniti, da pretplatom i nabavom ovog potpunog izdanja „Porina" potpomogne ovaj pothvat. Jer bude li se klavirska partitura „Porina" po cijelom hrvatskom narodu proširila, podići će se tim našem ilirskom velikanu Lisinskomu najljepši spomenik".

„Glasovirska partitura „Porina" obuhvatit će 60 do 65 tabaka (oko 500 strana), te će joj biti cijena u pretplati 6 do 7 kruna".

„Za sada šalju se prijave potpisanomu. Srećko Albini, prvi kapelnik hrv. zem. kazališta, Zagreb, Medulićeva ulica, 17".

„Porina" je dogotovio Lisinski 11. siječnja 1851. Ovo njegovo remek-djelo, koje je toliko puti napunilo glumište i toliko oduševilo sva srca u Zagrebu, nije onda bijednomu Lisinskomu moglo donijeti kruha, pa je od bijede morao poginuti. Na 2 listopada 1897. napokon je iznio na pozornicu ovu prekrasnu operu tadanji intendant g. Miletić pod ravnanjem g. Nikole Fallera, a uspjela je sjajno. Do izdanja klavirske partiture, usprkos sjajnom, uspjehu ovog djela, do sada nije došlo, premda su se mnogi, megju ostalima i prvi nakladnici inozemstva za stvar zauzimali, jer pitanje o pravu vlasništva nije bilo riešeno. No i ova je stvar već razjašnjena, te je opravdana nada, da će svatko podhvat izdanja klaviske partiture potpomagati, da Lisinskijevo jedva uskrsnulo veličajno djelo ne bi opet palo u zaborav. S toga stavljamo na srce svim prijateljima glazbe, da se pretplate na partituru „Porina".

Slavenski novinarski kongres. Zagrebačke novine pišu: Po zaključku kongresa slavenskih novinara u austro-ugarskoj monarkiji, koji je stvoren prošle godine u Krakovu, bio bi se imao obdržavati kongres ove godine u Zagrebu. Lanjski je kongres povjerio dru. Mazzuri zadaću, da pripravi sve, što je nuždno, da se kongres uzmogne obdržavati ove godine u Zagrebu. Pošto bi se kongres imao obdržavati na teritoriju kraljevine Hrvatske uz slobodan pristup i sudjelovanje austrijskih slavenskih novinara, obratio se je dr. Mazzura, podučen izkustvom od lajnske godine na preuzv. g. bana s upitom: da li bi dozvolio, da se kongres drži u Zagrebu, uz slobodan pristup i sudjelovanje austrijskih slavenskih novinara? Razlagao je o svrsi kongresa i naročito iztaknuo, da se ne radi o nikakovoj oporbenoj struji, nego strogo o interesih, što ih pruža novinarsko udruživanje. Pošto je nj. preuzvišenost pomnjivo saslušala razlaganja dra. Mazzure, izjavila mu je, da obdržavanje kongresa u Zagrebu nije u današnjih okolnostih spojivo s interesi zemlje, pa da za to ne bi mogla podieliti svoju privolu. — Kongres je ovlastio dru. Mazzuru, da u slučaju, ako se ne bi mogao obdržava tikongres u Zagrebu, po svojoj uvidjavnosti odabere drugo mjesto sastanka, pa je za to odmah dr. Mazzura započeo djelovati, da se omogući još ove godine sastanak kongresa u drugom kojem gradu Austrije. Kongres biti će valjda u Ljubljani.

Društvene:

Goriška ljudska posojilnica imala je nedavno svoju glavnu skupštinu. Za ustup u novu upravu natjecale se dvie stranke, na koje se sada žalibože goričani ciepaju. Prva imala je 1596 punomoći a druga 985. U ravnateljstvo bijahu izabrani: dr. H. Tuma, F. Seidl, A. Kopač, Anton Pečenko i D. R. Gruntar; u nadzorni odbor: I. Dekleva, F. Blažon, A. Gabršček, M. Ličen i J. Pavletić.

Posliednje je godine posojilnica silno napredovala.

U g. 1899. bilo je:

dohodka	for.	715.369·14
izdatka	„	703.267·72
po tome prometa . . .	for.	1,418.636·72

Novih udružnih dielova naraslo je 1951 sa 19.510 for. glavnice, a otpalo ih je 129; svih je bilo 6026.

Posujilnica je svoje urede prenesla u najživahniji dio grada, u gospodsku ulicu.

„Slavija" uzajamno osiguravajuća banka u Pragu, priredila je računske zaključke za god. 1899. za glavnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 14. svibnja o. g. Iz tih zaključaka vadimo sliedeće glavne stavke: Osigurnina za god. 1899. iznašala je: u odjelu I. do II. (život. osig.) for. 1,253.440·94, u odjelu IV. (požar osig.) for. 1,229.675·71, u odjelu (tuča) for. 150.481·07, ukupno for. 2,633.597·72 naprama god. 1898. 2,517.998·09, više za for. 115.599·63.

Rezerve i fondovi incl. rezerva za pendentne štete (po odbitku dielova od reosiguratelja). Odjel I. i II. f. 7,564.562·37, odjel IV. for. 1,611.462·30, V. 171 548·49. ukupno for. 9,347.573·16. naprama god. 1898. ukupno for. 8,580.859·58 novč., dakle više za for. 766.713·18. Priračuna li se gornjemu iznosu for. 9,347.573·16, odjel III. (baštinska družtva) f. 260·600·43, mirovinska zaklada činovnička f. 474.517·12, zastupnička for. 207.056·73, to iznašaju sve rezerve i fondovi for. 10,289.747·44.

Naknade šteta, izplaćene osigurane glavnice rente mirovine (incl. izvidni troškovi) iznašale su u g. 1899. u odjelu I. i II. f. 478.815·41; u odjelu IV. f. 847.598·25, u odjelu V. for. 100.320·79, ukupno for. 1,426.734·45, k tomu izplata XVI. bašt. družtva odjel III. for. 124.667·—, ukupno for. 1,551.401·45. Za cielo vrieme, odkako banka „Slavija" postoji, izplaćeno je šteta za for. 31,461.471·43.

Dobitak: u odjelu I. II. (život) for. 44.209·86, u odjelu IV. (požar) f. 41.519·46, u odjelu V. (tuča) for. 32.232·32, u odjelu III. (bašt. družtva) for. 2.673·62, ukupno for. 120.635·26. Uslied visokog kamatnjaka pao je kurs 4% vriednostnih papira i to je razlog ovomu prama drugim godinama manjem dobitku.

Dividenda izplaćeno bijaše članovima odjela I. i II. u g. 1899. for. 47.328·49 i za cielo vrieme obstanka banke for. 353.270·64.

Vjeresijska zadruga: zajmovi u g. 1899. for. 370.370·— prama u g. 1898. for. 236.690·— više za for. 133.680·—.

Mirovinska zaklada činovnička iznaša koncem godina 1899. for. 474.517·12, naprama g. 1898. for. 442.695·03 više za for. 31.822·09.

Mirovinska zaklada zastupnička u g. 1899. for. 207.056·73 naprama g. 1898. for. 195.017·60 više za for. 12.039·04.

Iz toga svega se vidi, kako banka „Slavija" taj na slavenskom jugu u životnom osiguranju jedini poslujući slavenski zavod od godine do godine raste, te uslied toga i podpuno povjerenje sa strane občinstva zaslužuje. — Izviešće odjela životnog za prošlu godinu sadrži spomena vriedna data. U god. 1899. predano je bilo samo u odjelu životnom 4813 ponuda na osiguranu glavnicu od K 13,143.654·40, a izdano je bilo osigur. ugovora 4017 sa osiguranom glavnicom od K 11,092.554·40. Osigurnina za god. 1899. iznašala je K 2,506.881·88. U prošloj godini izplaćeno je K 957.630·82. Reserve i fondovi svih odjela iznašaju K 20,579.494·88, imetak banke „Slavije" K 20,198.125·18. U svim odjelima izplaćeno je g. 1899 K 3,102.802·90, u svem pako dosada izplaćeno je K 62,922.942·86.

Rad „Merkura" u godini 1899. Na nekidašnoj glavnoj skupštini ovoga prekoristnoga trgovačkoga družtva, položeni tajnički izvještaj sadrži u bitnosti sliedeće podatke o djelovanju Hrvatskog trgovačkog družtva „Merkur" u Zagrebu u prošloj godini: U Karlovcu, Koprivnici, Sisku, Vinkovcima te na Sušaku—Rieci ustrojene su družtvene podružnice sa širokom autonomijom. Uredjenje podružnica u Brodu, Bjelovaru, Osieku i Požegi nalazi se u tečaju. U Zagrebu provelo je družtvo ranije zatvaranje dućana, učinilo korake za proširenje ljetnog i uvedenje podpunog nedjeljnog počinka, nadalje je shodna preduzelo, da sitničari nedjeljom popodne zatvaraju dućane, te da budu pridržani na protokoliranje svoje tvrdke. Podržavalo je dvorazrednu večernju školu za trgovačke namještenike, koju je dobrim uspjehom dovršilo 19 učenika, te žensku trgovačku školu, koju su svršile 37 gospodja i gospodjica, a da za skupocieno uzdržavanje škola nije žalibože od nikoga dobilo novčane podpore. I kod podružnica u Koprivnici i Karlovcu uvedene su večernje škole. Na račun družtva liečilo se je u bolnici 17 članova kroz 473 dana, družtveni liečnici obavili su 2245 ordinacija, za ljekarije potrošeno je 1.361 K, za bolnicu 1892 K, bolestničkih podpora izplaćeno je 683 K. Svi troškovi liečenja iznašaju 4.767 K. Uz 2 liečnika u Zagrebu ima družtvo svoje liečnike na Rieci i u Koprivnici. Zagrebačka trgovačka komora poklonila je družtvu u podporne svrhe 500 K, a ustrojena je i zaklada za podporu bezposlenih trgovačkih namještenika. Namjestbeni odsjek pribavio je 207 namještenja za razno trgovačko osoblje u sve hrvatske zemlje, a i u inozemstvo. U čitaonici ima 56 novina u raznim jezicima, pjevački zbor broji 37, a tamburaški 17 članova. Družtveni imetak pomnožio se je u prošloj godini za 1912 K, a cielokupna imovina iznaša 21.689 K. Uručbeni zapisnik primio je 1842 spisa.

Razni prinosi:

Za Cirilo-Metodovu družbu. G. dr Aud. Stanger, odvjetnik: načelnik u Voloskom, darovao je družbi u svoje i svoje gdje. ime K 20 mjesto vienca na grob pok. nečakinje si gdje. Zore Corazza.

Uprava „Naše Sloge" primila je za predbrojbe: G. V. M. Mošćenice K 18. Čit. Bribir K 2. A. A. Baška K 12, V. M. Marčana 16, G. S. Nerezine K 2, Čit. Nerezine K 2, I. T. Sušak K 12, M. B. Pula K 6, P. B. I. Bistrica K 6, K. G. Trst K 22, G. L. Mali Lošinj K 2, A. M. Kringa K 4, K. J. Sušak K 2, M. G. Zagreb K 12, S. S. Rieka K 2, B. F. Opatija K 2, M. P. Medulin K 6, A. T. Pazin K 16, J. M. Sv. Matej K 5, J. S. Trst K 10, B. D. Sv. Matej K 10, M. P. Rieka K 2, L. H. Krapina K 1, D. pl. P. Pula K 2, J. A. Cres K 2, M. P. Pula K 2, P. Š. Pehljin K 2.

Za oglase: Pos. Kopar K 17·60, M. ud. O. Pereniči 8·16.

Gospodarske:

Korist ptica po čovjeka. Ogromna je korist, što ju čovjek ima od ptica. One mu čine neprocienljive usluge tamanenjem skodljive gamadi na voćkah i bilinah. Gdje su ljudi nerazumno ubijali ptice, svagdje se to osvetilo na njihovim poljima: svakojaka gamad umnožala se u silnoj mjeri i uništila svu žetvu. Nije moguće, da tu gamad čovjek sam uništi: on nema nikakova sredstva protiv njih. Najbolje su

i jedino sredstvo ptice, koje se onakom gamadi hrane. Ptica, koja se hrani samim kukcima, potamani ih silu, osobito u vrieme dok ima mlade. Carić n. pr. potamani u vrieme ležanja poprieko na dan četiri stotine kukaca, a slavulj, crvendać, grmuše još i više. Naše sjenice unište zimi na milijune lepirovih jajašaca, iz kojih bi se u proljeće izleglo toliko gusjenica, da bi sve drveće i rašće ogolilo od njih. Koliko nesnosnih i škodljivih muha, komaraca, obada, štrka, lepira itd. potamane naše laste, čiope, legnji, muharice! Gdje su opet zasluge, što ih čine grabilice, vrane i druge mnoge ptice, koje tamane bezbroj najškodljivih za poljodjeljstvo miševa, parcova i drugih škodljivih glodavaca ili opasnih zmija! Ako mnoge grabilice i zeceve tamane, čine time poljodjeljstvu samo uslugu: svaki zec učini u polju više štete, nego li on vriedi.

Strah od nestašice ptica, naveo je misaone ljude, da se za njih poskrbe što mogu i znadu bolje. Stvoriše već zakone za zaštitu ptica, a u mnogim su mjestima nastala družtva za zaštitu ptica. U Hrvatskoj je i Slavoniji stvoren 2. kolovoza 1893. zakon za zaštitu ptica. U tom se zakonu nabrajaju ptice, koje se ne smiju uništavati, jer su posvema koristne, za tim one, koje lovci u odredjeno doba smiju ubijati i napokon one, što se radi štetnosti smiju uviek ubijati. U Zagrebu se stvorilo i družtvo za zaštitu životinja, koje je svoju brigu najvećma obratilo na male ptičice. Ovo gleda, da zimi kod nas preostale ptičice imadu hrane, koja se meće na zgodna mjesta, gniezda itd. I u većine drugih evropskih zemalja nalazimo takova družtva kao i zakone, što hoće, da predusretnu zatoru i izkorienjenju koristnih ptica.

Kako je naš narod ogromnom većinom poljodjelski narod, razumljivo je, da će biti samo u njegovoj koristi, ako štiti koristne ptice, koje će njegova polja, livade, vrtove, voćare i šume čistiti od najvećih štetnika. Svaki će se razuman čovjek držati gesla „čuvajmo ptice“!

Dalmatinska pisma.

I.

U večer velike srieđe bio je odgodjen dalmatinski sabor, koji se ove godine neće ni preotvoriti. Razprave su tekle mirno, samo što se je čulo oštrijih tužaba proti vladi sa strane pravaša i Srba, radi pritisaka pri minulim občim občinskim izborima za razpravu o zemaljskom proračunu. Obzirom na maleni prostor lista, nećemo se potanko baviti o pojedinim razpravama, tim manje, što se istarski puk nebi zanimao a izniet ćemo nekoje prispodobe izmedju ovog i tamošnjeg sabora.

U dalmatinskom saboru zastupane su četiri stranke: pravaška, hrvatsko-narodna, srbska i talijanska, t. zv. autonomaška. Sve četiri brane svoje interese a pri občim interesim hrvatstva, slažu se pravaška i narodnjačka, dočim se ne riedko združuju u oprieci potonje dvije bez kakve sporazumne koalicije. I ako češće dodje do življih rasprava i prepiraka, te premda talijanska stranka nema u saboru nego šest zastupnika, ipak medju strankama vlada snošljivost do skrajnosti, čega u istarskom saboru toga nije do sad bilo, gdje većina, podpomagana donekle od vlade, ne trpi hrvatskog jezika, kojim većina puka govori, te samu sliedi galerije a češće i sama počima smetati hrvatske zastupnike u njihovom pravu. Što bi onih šest u ovom saboru, kad bi se Hrvati uzprotivili da talijanski govore? Bilo bi dobro kad bi nekoji od tamošnje većine došli amo vidjeti, kako ovdješnja hrvatska većina postupa naprama manjini, te ono nešto što još neznadu, naučili.

Pravaši su i ovaj put iznieli predlog, da se Dalmacija reinkorporira Hrvatskoj, ali narodnjaci, po svom adetu ne držeći da je nadošao zgodni čas, odbiše prošnost i predložiše, da se odabere odbor od 7 lica, da u svoje vrieme izviesti sabor o tom predlogu, koji će za sada pak zaspati, kao što će biti bezuspješni svi predlozi, da se Dalmacija spoji željeznicom sa središtem monarkije preko Hrvatske, dok se Madjarim nesvidi, bojeć se utakmice Spljetske luke, uslied česa bi trgovina na Rieci zakrkla.

Priposlano.*)

Očitovanje.

Od dulje vremena ruje se i nastoji sistematično, da se Baderna prema gori ozloglasi. Skoro svako, u ma kojoj strani Istre počinjeno nedjelo prišiva se Baderni, i spominje se bez razloga badernskog župnika, tà na njega se upravo i nišani. Tu gonju uzdržuju raznovrstni organi, medju kojima i porečki listić „L' Istria“. Gadi mi se, da u rečenom listiću, koji je već toliko blata i sotonskih kleveta pramu meni izrigao, i koji na stvarne izpravke nove klevete, izmišljotine i laži — kao pravi „Meister vom Stuhle“ dodati znade, štogod izpravljam.

U broju 937 pod naslovom „Taglio di viti“ izvolio je taj listić opet milostivo mene se spomenuti. Poslije navoda, da se je u Kirminjaku, selu župe žbandajske, posjeklo lozu, piše, da „il parroco di Mompaderno, per sostenere la famosa interpelanza, mossa a suo tempo dall' on. Spincich al Ministro dell' interno al Parlamento, ha ancora la mutria di credere e di far credere a certi malviventi della sua e di altre ville contermini, che i gendarmi appostati a S. Giovanni di Sterna, non solo sono cosa superflua, ma persino dannosa, aggravando sulla gendarmeria accuse atroci quanto insussistenti“. Koliko ovdje rieči, toliko paklenskih laži. Klevetnici podli, kažite, kada, gdje, kako sam ja štogod ustmeno, pismeno ili kojim god načinom poduzeo, da u sv. Ivanu ne bi bilo oružničke postaje? Da narodu više želim škole, nego li oružne postaje, tko triezno misleći bi mi mogao to zamjeriti?

Kako se kleveće u porečkom listiću, tako mi se piše još gore i gadnije u otvorenih dopisnicah, podpisanim krivim imenima. Nù, poznam vas, i na tragu sam vam; kad se stanemo, razkrinkati ću vas, da vas i sviet upoznade, te da vidi, u kojem taboru su zločinci. Der Krug geht zum Wasser, bis er bricht.

Kad sam već kod rieči, nek taknem još to: U spomenutom dopisu talijanskog listića kaže se dalje: „Ed è così che gli animi imbestialiscono sempre più, senza trovare almeno chi li ammansi, neppure quegli che dalla loro sacra missione sarebbero in primo luogo chiamati al caritatevole ufficio. E se questa non è corruzione profonda, non sappiamo quale altra possa starle a paro“. Do istine, „imbestialiscono“! Ma tko? Doduše, né Baderljani, a „imbestialiscono“ u pravom smislu rieči njihovi klevetnici. Do istine, jest „corruzione profonda!“ Nu, odkuda dolazi? Zaklela se je zemlja raju, da se svake tajne znaju.

Licumjerci, farizeji! dodjite, opazujte moje djelovanje u crkvi, i izvan crkve, slušajte moje propovjedi, moja javna i privatna podučavanja, te u obće moje ponašanje, i onda sudite. A dok bježite od crkve, rieči Božje i sv. Sakramenta, poričem vam pravicu suditi o meni.

Znajte, da moje poštenje previsoko stoji, a da bi ga djavolske vaše klevete i sumničenja doseći mogle, ja vas vidim duboko, duboko izpod sebe.

To vam je moja zadnja rieč; imam puno važnijega posla, nego li da na klevete bezdušnika odgovaram.

Baderna, 1. maja 1900.

Fran Gorec
župnik sviuh Baderljana.

* Za sastavke pod tim naslovom odgovara uredničtvo samo toliko, u koliko je zakonom vezano.

Listnica uredničtva i uprave.

P. n. g. „Lav“. — Žalimo, što nemožemo priobćiti Vaš sastavak, jer ono nije za pučku novinu. Pomislite, da nam treba osim zabave, također ponke, pobude i oduševljenja. Svaka pripoviest mora imati moralni temelj, a svrha njoj ima biti plemenita, uzvišena. A ondje? Unesrećeno djevojče lahkoumnim mladićem umire odsušice, i Bog teta Pole! U buduće dakle držite se gornjih načela. Nezaboravite, da pišete za prosti puk, komu treba zdrave tečne i probavljive domaće hrane. Takozvani bolji ili gospodski krugovi imadu na vozove pripoviestih i romana, u kojih se crta i predočuje i previše jasno žalibože, težnja za uživanjem, ljubav, materijalizam, ili kako ga vole zvati realizam.

Da ste nam zdravi!

Gosp. M. R. u. P. — Ne sudjeluje više, pošto mi ne možemo plaćati ni za viesti, ni za dopise, ni za članke. Živili!

Filijalka

c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2¾%
30- » » 3¼%
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz 2¼%
8 » » 3 »
30 » 3½ »
Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u krieposť novetakse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.
U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
3-mjesečni » 2½%
6- » » 2⅝%

Okružni odiel.

U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao također za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.

Kupnja i prodaja

vriednostih, divisa, kao također unovčenje kuponah proti odbitku 1% provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. franklh ili pako po dnevnom tečaju.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarniei.

Na prodaju je

KUĆA

u Puli,

Via Muzio br. 32.

Uvjeti prodaje dobivaju se u istoj kući.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje također knjige itd.

Broj 24. U Puli, dne 8. maja 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, na godinu 6 K za seljake, ili K 6·—, odn. K 3·— na pol godine.

Izvan carevine, više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5, te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Prilog k našemu školstvu.

I.

Polovicom prošloga marča digle su talijanske novine Primorja silnu prašinu od veselja, što se je vrhovno upravno sudište u Beču izreklo proti ustrojenju hrvatskoga odjela pučke škole u Šterni.

Mi se nismo htjeli upuštati u to pitanje, dok se na izvoru točno neobaviestimo o svemu, što se tiče ustrojenja pučke škole u Šterni. Imajuć točne podatke u rukama, možemo napokon i mi kazati svoju o tom predmetu. Nu prije toga osvrnuti nam se je na pisanje talijanskih novina Primorja u obće, napose pako na ono glasila zemaljskoga odbora za Istru, koje je u svojem broju od 17. marča t. g. posvetilo tomu pitanju uvodni članak pod naslovom: „La scuola croata di Sterna sfumata". (Izjalovljena hrvatska škola u Šterni).

Pošto igra kod nas kod ustrojenja pučkih škola osobitu ulogu popis pučanstva, koji je proveden nam na štetu svuda, gdje imadu vlast Talijani nad našim pukom, to se i u ovom slučaju talijanski listovi pozvaše na popis puka u Šterni. Po tom popisu imade u onom školskom okružju 850 Talijana, 97 Slovenaca i 30 Hrvata. U istinu neima pako u onom okružju Talijana ni onoliko, koliko su kod popisa našli Hrvata i Slovenaca, kako ćemo niže vidjeti.

Mjestno školsko vieće u Grožnjanu, kamo spada Šterna, izkazalo je, da ima u školskom okružju Šterne 162 talijanske djece sposobne za školu i samo 3 Hrvata. Na temelju te umjetne statistike, molili su Talijani pučku školu u Šterni sa talijanskim naukovnim jezikom. Tako bar pišu talijanski listovi. Molbu njihovu da su podupirale obćine, zemaljski odbor i c. k. kotarsko školsko vieće.

C. kr. zemaljsko školsko vieće odlučilo je mjeseca aprila 1895., da se ustroji u Šterni pučka škola sa talijanskim i hrvatskim odjelom.

Zemaljski prisjednik i član toga vieća od strane zemaljskoga odbora dr. Gambini, da je odlučno prosvjedovao proti ustrojenju hrvatskoga odjela. Njemu se je pridružio i drugi prisjednik i član toga vieća dr. Cleva dokazivajuć povjestničko-znanstvenimi dokazi, da ono malo Slovena, što ih još imade u onom okružju, jesu Slovenci, nipošto Hrvati, te da je suvišna hrvatska škola za sama 3 djaka.

Vladini članovi zem. školskoga vieća Czermak i Klodič, da su se pozivali na molbu — „koja je nosila čitavo groblje križeva" — nekojih otaca za ustrojenje hrvatske pučke škole u Šterni.

Zemaljski odbor u Poreču uložio je utok na ministarstvo, proti odluci c. k. zem. škol. vieća. Ministarstvo je odbilo taj utok kao netemeljit. Na to je zemaljski odbor podnio pritužbu proti odluci ministarstva na vrhovno upravno sudište.

Dne 14. marča t. g. razpravljalo je vrhovno upravno sudište o pritužbi zemaljskoga odbora, te ukinulo odluku ministarstva bogoštovja kao u zakonu neosnovanu. Sudu je predsjedao dr. Alter; izviestiteljem bijaše dr. Druxa, a zemaljski odbor zastupao je dr. Gambini. Ovaj posliednji je dokazivao, da ima u Šterni malo Slavena, za koje da se nezna jesu li Hrvati ili Slovenci. Ovi da govore kod kuće smjesu glasova pripadajućih raznim jezikom, kano slovenskomu, hrvatskomu i albanezkomu. Borbu za hrvatsku pučku školu da zapodješe tamošnji župnici, napose župnik Nedved, koji da je patvorio 80 podpisa talijanskih seljaka na molbi za hrvatsku školu. Podpisatelji molbe, da su prosvjedovali proti tomu, da bi oni bili Hrvati ili Slovenci, te izrazili konačno želju, da se uvede u njihovu školu talijanski naukovni jezik.

Upravno sudište uvažilo je sve te „razloge", te ukinulo ministarsku odluku sliedećim obrazloženjem;

„Po mnienju sudišta, odredba, na temelju koje bi se imalo ustrojiti jednu školu sa dviemi odjeli, jednu sa talijanskim a drugu hrvatskim naukovnim jezikom, nije izvediva u smislu § 6. temeljnog školskog zakona, pošto taj paragraf propisuje samo to, koji jezik ima biti naukovni u školi i pouku drugih nuzgrednih predmeta u istoj školi, dočim se u predležećem slučaju radi o dvih odjelih u jednoj školi, dapače ćak o tom, da se školu zamjeni sa dviemi odjeli sa različitim naukovnim jezikom.

„Za takovu školu sudište nenalazi predpostave."

„U istinu uspjeh izvida jest sliedeći: 850 Talijana, 97 Slovenaca i 30 Hrvata. Djaka talijanskih 162 a hrvatskih 3".

„Valja priznati, da se djece za hrvatsku poduku zbilja nemože naći".

„Zemaljska zaklada, koja uzdržava pučke škole, bila bi inače ustrojenjem zahtjevane škole obterećena većimi troškovi za sate poduke, za poučna sredstva itd."

„Nadodaj tomu, da proizlazi iz spisa, da zanimane stranke, koje bijahu preslušane, nehtjedoše priznati slavensku narodnost, niti zahtjevahu na obranu iste ustrojenje škole".

(Konac sliedi).

DOPISI.

Iz Alture. pišu nam dne 1. maja 1900. Dobro će biti, da se i od nas kada štogod saznade. Nije sve onako, kako se s nami rugaju gospoda u Puli kad govore „che i Alturani puol" ;i ga untremendo prete" ecc.

Imala je naša obćina do istine mnogo obćinskih dobara i šuma, a ima nešto i danas; ali od svega toga mi nemamo nikakve koristi. Da se je ustati „kapu Pavlu Županoviću" (koji je doveo Alturce u ove kraje iz primorja Gornje Dalmacije), čudno bi mu bilo pri srcu vidjeti sva obćinska dobra pod dugom i grdno bi gledao današnje i prijašnje alturske talijanaške podrepnice. Ovdje Vam nema čovjeka, koji bi se malo zauzeo za dobro obćine.

Sve (skoro) podobćine u mjestnoj obćini puljskoj imaju svoju vlastitu upravu, ali Alturci do toga nisu vriedni doći. God. 1886. molio je to pokojni Grgo Sladonja sa drugovi, ali bila im je molba odbijena, jer da nije bilo dosta podpisa. Prošle godine htjeli su opet poslati molbu na zemaljski odbor radi toga, nu žalibože ni do danas nisu je poslali. Naš sjor deligato je obećivao, da će i on podpisati molbu a tako i njegov virni kum Josip, ali nisu toga učinili; molba nije mogla napred, a ova dvojica vladaju u našem selu po receptu Glezerovom a ovaj im zapoviedi po naputku i volji Buzolićevoj. Alturci! budimo pametni i dignimo se, da budemo sami gospodarili s našim imanjem! Neka nam ne bude već glava na vratu za intrigu. Imamo novu školu i novu crkvu, a imamo i duga (nešto po prilici 16 hiljada) ali sve to bismo lako platili, kad bismo sami zapoviedali i kad nebi bilo na svietu manjonih. A tako sada plaćamo i plaćati ćemo još puno godina 145 po sto adicionala obćinskoga i dug se nikad ne plati. Troškovi naše obćine nisu veliki (45 f. školski paušal, 60 f. babica, 120 f. šum. straža, 120 f. deligat) a prihoda hvala Bogu liepoga (100 f. strane — šuma proti iztoku — 100 f. kamenolom, 100 f. lov, 400 f. ovce iz Ćićarije. Deghenghi plaća interes na 2000 f. i svake šeste ili sedme godine posjećemo šumu Lužan (1000 pasih), od kuda se izvadi liepa svota. Račune ove obćine ne može se viditi već dvie godine izložene na uvid obćinarom. Dosta je da gospoda znadu gdje ide naš novac, mi netreba da znamo.

Tako želi i tako će naš paron. Ako mu gospoda ne ugode u svemu, on im se zaprieti, a oni učine mu sve po volji, na veliku škodu i sigurnu materijalnu propast našu.

Razgovor.

među Medulincem Mikulom i Valturcem Mijom u Medulinu kod sv. Foške.

Mik. Dobar dan kume Mijo!

Mijo. Bog daj zdravlje i k litu!

Mik. Ča te tako kasno nosi ovamo?

Mijo. Doša sam vidit na maline ako će mi ujtro mlit.

Mik. Kako ste pasali vi u Alturi ove vazmene svece?

Mijo. Ej tako, tako, sve nam je bilo lipo, jist imali smo hvala Bogu dosta a pit kako ki more, ma samo oni funcijoni u crkvi me nisu ni malo komodali.

Mik. A ča je bilo ča novega. ter naš biskup da je zabrania popim. da ne smidu u crikvi niš novega delat.

Mijo. Ma meni se para, da naš pop ne bada za to, nego on dela po svoju. Ja param. da nijedan Valturac ne pameti, da bi se voda na veliku subotu blagoslivljala latinski, a ovo lito smo lo dočekali. Od uvik bia je običaj hrvatski po „Šćavetu", a sada je valja zabranjeno. ma ona zapovid biskupa brani samo hrvatski uvadjat a latinski se more,

Mik. To ni pravo ni Bogu drago, ma ću li ja kazati kako koli nas.

Mijo. Ali čekaj još ovu. Nikidan sam bia u crikvi kad su kršćali jedno dite. pak i tu sam čuja ništo mrmljati latinski, samo „Očenaš i viru" hrvatski moliti, a stari barba Ive mi je reka. da i oni dobri pop Benigar i pokojni Krajcar od vajk su kršćali hrvatski. a ovi naš lipi i sladki pre Anzulo je obrnia na latinski, valja da bolje razumimo.

Mik. Dragi moj kume. ni samo koli vas takó, nego i koli nas još gore. I koli nas se spominju ljudi stariji. da još pok. popi Tancabel, Gambin i zadnji pok. Legović, blagoslivljali su vodu hrvatski i na veliku subotu i na viliju trih Kralji, i dicu su kršćali vajk hrvatski, ali sada ne rabi više hrvatski ritual ni za to ni za niš, kako da ga nije. Ali znaš ki je tomu kriv?

Mijo. A ki kone pop i on ki mu zapovida.

Mik. A ni ne to tako. Naš sadašnji plovan, kad je došà je delà sve hrvatski, a pok. Vidin, stari Brela i oni jadni Mihac pošli su ga biškupu tužiti, da oni tako neće i biškup ih je poslušà.

Mijo. A ja dragi moj kume ni već pravice na svitu. Naš svit se počea malo budit, ma nima pravih pastiri i tako gospoda ga lako obrnu. Prvo nas je držalo nazad neznanstvo, a sada bi nam stili dati vuke za pastire i nami je vajk joh.

Mik. Ja bi pako svitovà sve pope furešte ki dodju u naša sela, da se popitaju kod starijih ljudih kako je prije bilo, pa neće faliti proti onomu „ništa novoga" u crikvi.

Mijo. Tako mislim i ja, sada grem i Bog stobom.

Mik. Bog kume.

Umoljavamo sve naše p. n. gg. pretplatnike, koji nam jošte neuplatiše za prvu četvrt odnosno prvo polugodište, da se toj svojoj dužnosti što prije odazovu. One pako, što imadu s nama račune za prošlu godinu, il nesrećom i za više, opominjemo, da se požure i sprijatelje s našom upravom. Mi gledamo ugoditi svima, al bez točne uplate, opstanak je i listu onemogućen. Uprava.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Dne 3. t. mj. odputovao je car i kralj Fran Josip I. iz Beča preko Vratislave u Berlin, kamo je stigao sliedećeg dana u 10. sati u jutro. Njeg. Veličanstvo prate oba glavna pobočnika generali Paar i Bolfras, predstojnik glavnoga štopa general Beck, ministar vanjskih posala grof Goluchowsky i kabinetski ravnatelj vitez Schiesst.

O dočeku Njeg. Velič. u Berlinu i o tamošnjih svečanostih govorimo na drugom mjestu pod ovim naslovom.

Jedan bečki poluslužbeni list priobćio je sliedeće razmatranje povodom odlazka cara i kralja Frana Josipa I.: Njeg. Veličanstvo putuje večeras u Berlin, da prisustvuje slavi proglašenja punoljetnosti kraljevića Vilima. Berlin je spremio veličajne priprave, da uzvišenomu gostu njemačkoga cara priredi pozdrav, u kojem će se natjecati najveći sjaj sa čistim osjećanjem. S čuvstvom radosti i ponosa svi narodi habsburške monarhije prate put svoga vladara, koji će uroditi isto tako poklonstvom za uzvišenu osobu carevu, kao i moćnom izjavom srednjo-europskog mirovnog saveza. Podajuć car Fran Josip ovoj liepoj obiteljskoj svetkovini i znamenitom državnom činu svojom prisutnošću osobiti sjaj, posvjedočava on s nova srdačnost prijateljskog saveza, koji veže kuće Hohenzollernsku i Habsburšku.

O tom putovanju cara i kralja Frana Josipa i znamenovanju toga dogodjaja, kazati ćemo i mi prvom zgodom naše mnienje. Za sada možemo bez okolišanja izjaviti, da putovanje siedog vladara našeg u Berlin nije puki čin udvornosti ili izraz osobnog prijateljstva do njemačke vladajuće kuće, već da se ima o tom dogodjaju nazirati dublje korene i zamašnije posljedice, koje će izbiti na dan i prije nego li se to očekuje.

Pred samim otvorenjem carevinskoga vieća dolaze iz Beča glasovi o eventualnom odstupu Körberova ministarstva. Iz Praga javljaju naime bečkim listovom dne 5. t. mj., da su mladočeski zastupnici na svom sastanku zaključili, da će proti carevinskom vieću voditi obstrukciju, da će ministarstvo prekinuti sjednice carevinskoga vieća već budućeg četvrtka pod izlikom, da zasjedaju delegacije i da će za tih praznika carevinskoga vieća ministarstvo Körberovo dati ostavku.

Dne 5. t. mj. bijaše u Beču ministarska sjednica, u kojoj se je pretresivala osnova o jezikovnom zakonu. Po toj osnovini imala bi biti podieljena kraljevina Češka u 10 okružja.

U čeških listovih zahtjeva se, da ministar zemljak dr. Rezek odstupi, na što će biti svakako prisiljen, ako se češki zastupnici prihvate obstrucije.

Jedne uvažene poljske novine pišu, da će puljski klub na carevinskom vieću uložiti sav svoj upliv, a da se postojeća većina nerazpadne.

Zemaljski sabori Austrije svršili su dne 5. t. mj. kratko proljetno zasjedanje. Posliednje sjednice tih sabora bijahu posvećene razpravam zemaljskih proračuna. Taj proračun nije razpravljen ni u češkom ni u dolnjo-austrijskom saboru.

U madjarskom saboru obavili su dne 5. t. mj. izbore u delegacije. Od hrvatskih zastupnika bijahu izabrani Francisci, Jurković, Josipović i Spevec, a zamjenikom Adamović.

Srbija. Srbski poslanik u Parizu g. Stojan Novaković traži prijatelje, koji bi posredovali izmedju ruskog i srbskog dvora radi izmirenja. Poslanik obratio se je na francezku vladu, koja stoji u dobrih odnošajih sa Rusijom. Kralj Aleksandar da bi pristao na sve zahtjeve Rusije, jedino neće, da se razkralj Milan odpravi iz Srbije, što će biti po svoj prilici i glavni zahtjev Rusije.

Rusija. Francezke novine javljaju, da će ruski car Nikola II. po svoj prilici koncem julija doći u Pariz, da vidi izložbu. Car bi imao na svom putu posjetiti i Beč. Članovi vladajuće ruske obitelji posjetiti će parižku izložbu pojedince.

Italija. Talijanske novine u kraljevini i u naših krajevih napinju se na sve moguće načine, nebi li se dao svjet uvjeriti o neizmjernom znamenovanju prisutnosti talijanskoga kraljevića kod sastanka careva u Berlinu i neobično sjajnom dočeku. Mi sudimo, da igra talijanski kraljević istu ulogu u Berlinu, koju bi igrao vojnik na straži sa praznom puškom i bez olova i baruta.

Njemačka. Doček Njeg. Velič. cara i kralja Frana Josipa I. u Berlinu bijaše upravo sjajan. Kod pozdrava cara i kralja okružilo ga je pet sinova cara Vilima. Vožnja sa kolodvora u carski dvor naličila je vožnji triumfatora. Uzvišenomu gostu na počast priredjene u Berlinu sjajne svečanosti. Kod svečane gostbe izrekoše oba vladara značajne zdravice, u kojih ističu uzajemno prijateljstvo i zajedničko nastojanje za sačuvanje svietskog mira.

Mjestne:

Promaknuće u c. i k. ratnoj mornarici. U c. i kr. ratnoj mornarici imenovani su: Podadmiralom: kontre-admiral Rudolf Berghofer, zamjenik chefa pomor. odjela u drž. rat. ministarstvu; kontre-admiralom: kapetan linij. broda: Mavro Sachs v. Hellenau.

Kapetanima na linijskom brodu: Josip vitez Mauler, Guido Couarde i Artur Chiari; fregatskim kapetanima: Alberto Morelli, Stanislav grof. Soltyk, Vjekoslav Prapotnik, Vilim vit. Böckmann i Adolfo Sobieczky; korvetskim kapetanima: Gustav Michnik, Josip vitez Schwarz, Adolf Mendellin, Makso Njegovan, Franjo Eisert, Leopold Sellner i Mijo Kastner.

Vrhovnim inžinirom u mornarici (topničtvu) imenovan je nadinžinir 1. razr. Mijo Šikić.

Jezikovna ravnopravnost na c. k. pošti u Puli. Prijatelj našega lista pripovieda nam, da je bio ovih dana na c. k. poštarskom uredu, da kupi u odjelu, gdje se prodavaju doznačnice i listovne marke, jednu doznačnicu i sa hrvatskim napisom. Jedan mladi činovnik nudjao mu talijanski, ali ju naš čovjek odbio. Na to poče rečeni činovnik zahtjevanu doznačnicu tražiti po škrinjah i ormarih, ali je neima pa neima. Konačno mu reče činovnik, da će brzo doći a za sada neka uzme talijansku doznačnicu.

Talijanske doznačnice stoje na njihovom mjestu kao vojnici poredane, a hrvatske traže po svih škrinjah i ormarih, pa je ipak nemogu naći!!

Zadnje srieđe pošlo je odavle u Alturo preko 30 poštanskih prijamnica (recepisa) za preporučena pisma. Naslov na ovih bijaše hrvatski a sve prijamnice talijanske.

Kako vidite sve dosadašnje pritužbe Vaše i ostalih naših novina ostale su bezuspješne. Nu mi se tomu nečudimo, jer nam je dobro poznata rečenica, da od glave riba smrdi.

Mi se više i netužimo predstojničtvu c. k. pošte u Puli, jer znamo, da bi to bilo uzaludno. Javljamo to sve do znanja i ravnanja dvorskomu savjetniku i ravnatelju pošta u Trstu g. Felicetti-u, za koga vele, da je strog i pravedan. Od njega očekujemo, da će dati podredjenom činovničtvu ovdje i po ostaloj Istri strog nalog, da se svudu strogo provadja narodna ravnopravnost, kako to temeljni državni zakoni zahtjevaju i kako je pravo i Bogu drago.

Knjige „Matice Hrvatske" za kotar Pulu, stigle su ovih dana. Gg. članovi mogu ih dignuti kod povjerenika, Via Giulia 5.

Ravnatelj V. Kautsky nakon oporavljenja uz osobno sudjelovanje priredio je bio sa svojim električnim kazalištem dvie velike pretstave u dvorani „Prvog istarskog sokola" u Puli ove nedelje i ponedeljka. U obim danima bio je program biran i zanimiv, te su sve točke bile sa zanimanjem i povladjivanjem praćene. Osobito se svakome svidjela nevidjena jošte i krasna točka kraljica golubova, te je svakome munulo glavom, kako li se može one ljupke pliičice onako dresirati. Veselost je i udivljenje izazvala „Stefanija, najmanja plesačica na svietu". Toj maloj dvie su tek godine i nesto mjeseci, pa je sa svojim plesom uz talambas sve zadivila, tako, da joj je općinstvo pripravilo za drugu večer krasan zlatni dar.

U jedno uzev, vriedno je bilo posjetiti pretstave g. Kautsky-a su njegovim osobljem; jer je čovjek vidio stvari, koje se rielko vidjaju.

Ove će nedelje imati pretstavu u Pazinu.

Pokrajinske:

Na čast zastupniku Spinčiću. U velezaslužnom „Novom Listu" br. 99. od dne 2. t. mj. čitamo pod naslovom „Ovacija Spinčiću" koliko sliedi: „Na sinoćnoj predstavi u „Hotel Sušaku" bio je i narodni zastupnik iz Istre, čuveni naš patrijota i pobornik hrvatskih pravica prof. Spinčić sa nekoliko prijatelja iz Istre. Na koncu mu je omladina i ostalo gradjanstvo, koje je na predstavi bilo, priredilo srdačnu ovaciju. Živila sviestna omladina, koja znade cieniti zasluge našega prvaka!

Razpisano mjesto liečnika. C. kr. državno nadodvjetničtvo u Trstu razpisuje natječaj za mjesto liečnika u c. kr. kaznioni u Kopru. Molbe valja poslati do 12. t. mj. Molitelji moraju dokazati, osim doktorata liečničtva, takodjer poznavanje njemačkoga, hrvatskoga i talijanskoga jezika. Godišnja plaća iznosi 800 kruna.

(Službu liečnika u c. kr. kaznioni obavljao je sve do nedavno jedan talijanski liečnik, za koga kažu, da je tu službu izgubio, radi neke demonstracije prigodom plesa na korist zloglasne „Lege" u Kopru).

Ponovna molba na istarsko svećenstvo. Poznati hrvatski pisac g. dr. Gjuro Körbler, profesor u Zagrebu, moli ponovno rodoljubno naše svećenstvo, da pogleda u stare matice, gdje takvih ima, može li se iz njih doznati gdje i kada se je rodio Matija Grbić, profesor grčkoga jezika na sveučilištu u Tübingenu (1537—1559) a rodjen Istranin. (Do sada se znade, da se je rodio izmedju g. 1503. i 1508., a nagadja se, da je bio iz Labina. Sa zahvalnošću se primaju i viesti o tom, u kojih je krajevih ime Grbić bilo ili je još i sada običajno i kako se izgovara.

Odgovore neka se šalje ravno gosp. prof. Körbleru u Zagreb ili našem glavnom suradniku M. Mandiću u Trst. (U jednom od dojdućih brojeva priobćiti ćemo podulju crticu o našem glasovitom zemljaku, na temelju podataka, ko je nam je blagohotno pružio g. prof. dr. Körbler.)

Pokojnim svjetlost vječnu, a našoj mladeži svjetlost prosvjete. Iz Veprinca, dne 2. maja. — Gosp. Ivan Bačić, pom. kapetan i posjednik u Ičićih, vriedni sin blage starice gdje Cecilije udove Bačić, koju smo pokopali dne 29./4. o. g., darovao je, da počasti uspomenu drage svoje majke, po 10 K našoj podružnici Sv. C. i M. i pripomoćnom družtvu Cirilsko-djačka u Pazinu. Tako valja! Dobrim djelom se i Boga časti a — sigurno i pokojne! U čast dakle blagoj pokojnici, a ljvalu čestitom joj sinu — rodoljubu, kapetanu Ivanu a na korist našoj miloj mladeži!

Hrvatske predstave u Opatiji. U sušačkom „N. L." čitamo, da je poznati hrvatski glumac g. Freudenreich, koji daje hrvatske predstave sa dramatičkim družtvom u „Hotel Sušaku" na Sušaku, pozvan bio u našu Opatiju, da se dogovori sa tamošnjimi rodoljubi sbog hrvatskih predstava, što će ih njegovo družtvo priredjivati u „Zori" u Opatiji onih dana, kad se nebude predstavljalo na Sušaku.

Nadamo se, da će nas tamošnji prijatelji o tom dogovoru i o uspjehu pobliže izvjestiti.

Razpisane štipendije. Iz zaklade blagopokojnog biskupa Dobrile razpisane su dvie, odnosno tri štipendije po 201·60 kruna svaka na godinu za djake gimnazija i realka, sinova hrvatskih roditelja iz porečko-puljske biskupije. Molbe valja uložiti putem odnosnih ravnateljstva sa potrebitimi dokazi na preč. biskupski ordinarijat u Poreču do 15. t. mj.

Iz Veprinca javljaju nam dne 30. aprila. Dne 21. t. mj. preminula je u naših Ičićih (Villa Rosa) blaga i obćenito poštovana starica, gdja Cecilija ud. Bačić r. Tomašić. Nedjelju za podne ju pokopasmo. Sjajan sprovod je bio krasni dokaz obćeg štovanja, koje je ona vazda, pak i sada poslie smrti, uživala; nebrojeno je bilo učesnika kod sprovoda ne samo iz naše Veprinaštine, nego takodjer iz Voloskog, Opatije, Ike i Lovranštine.

Dozvolom crkvenih i svjetovnih oblasti sahranismo ju uz njezinog pok. supruga Josipa Bačić-a na častnom mjestu pred župnom crkvom sv. Marka (na bivšem groblju, gdje se sada nepokopavaju ako ne mjestni svećenici ;) tim se je izpunilo njezinu vruću želju, koju je ona češće za života očitovala, a sigurno se htjelo i počastiti njezinu čestnu uspomenu.

Mi njoj želimo iskreno, da joj bude naša zemljica lahka. Njezinoj pak razcviljenoj rodbini, osobito sinu i našem čestitom rodoljubu g. Ninu Bačiću očitujemo i ovim putem svoje srdačno saučešće. Bog ih svih utješio, a našoj dobroj „gospi Cili" otvorio raj nebeski!

Iz Velog Sela pišu nam 4. t. mj. Jučer preminuo je ovdje tajni savjetnik i marsal barun Ljudevit Pielsticker, koji se nalazio u ovom lječilištu. Bio je od svakoga gradjanina visoko cienjen i štovan. Počivao u miru!

Zasjedanje porote u Kovinju. Redovito proljetno zasjedanje porote kod c. k. okružnoga suda u Kovinju započeti će dne 11. junija t. g. u 9 sati u jutro. Predsjedati će poroti predsjednik c. k. okružnoga suda g. dr. Antun Tušar, a njegovi zamjenici biti će gg. Jerolim pl. Tartaglia i dr. Grgo Devescovi.

Iz drugih krajeva:

† **Hugo Badalić.** Dne 4. t. mj. preminuo je u kraljevskom Zagrebu jedan od najvrstnijih hrvatskih književnika. Neumorna smrt ugrabila je poznatoga pisca i pjesnika g. Hugu Badalića, ravnatelja dolnjogradske gimnazije u najljepšoj muževnoj dobi od 49. godina nakon podulje težke bolesti.

Hrvatska liepa knjiga gubi u pokojniku vrstna i marljiva radnika, hrvatska omladina obljubljena profesora i ravnatelja, a hrvatski narod vjerna i odana sina.

Slava pjesniku i piscu H. Badaliću!

Za družbu sv. Ćirila i Metoda u Istri. Odbor hrvatskih sveučilištara za sabiranje prinosa spomenutoj družbi najsrdačnije zahvaljuje vriednim sabiračem i plemenitim darovateljem, kojih su prinosi stigli odboru za vrieme od 19. prosinca pr. g. do danas. U svom plemenitom nastojanju oko kulturnog napredka naše

braće u Istri oni uztrajali, a mnogi se u njih ugledali! Iz tisuće srdaca izvinut će im topla hvala za njihovo dobročinstvo! — I ovom zgodom ponovno se obraća odbor usrdnom molbom na Hrvatice i Hrvate, da se češće sjete svoje braće u Istri i da činom zasvjedoče, da su im uviek voljni u pomoć priteći. **Manje rodoljubnih rieči, a više djela.** — Naskoro započet će razne ljetne zabave, gdje se rodoljubnim i revnim Hrvaticama najljepša zgoda pruža, da s pomoću blokova priberu dobrostiv darak hrvatskog občinstva za podizanje hrvatskih škola u Istri. Naručbe na blokove prima pravnik Vladimir Malvić. — Ujedno se umoljavaju svi oni, koji već prije pol godine preuzeše od odbora jedan ili više blokova na razprodaju, a do danas ne priposlaše odboru ni novčića, da se požure s razprodajom i da ubrani novac najkasnije do 1. lipnja o. g. dostave odboru na sveučilište. (Sliedi imenik prinosnika).

Razprava proti kapetanu potonulog parobroda „Ika". U ponedjeljak dne 14. t. mj. započeti će kod kr. riečkog tribunala pod predsjedničtvom g. Vjekoslava pl. Thiery-a konačna razprava proti pomorskom kapetanu g. Romanu Forempocheru, koji je zapoviedao potonulim parobrodom ugarsko-hrvatskog parobrodarskog družtva na Rieci „Ika". G. Forempocher. obtužen je, da je on prouzročio nesreću prigodom sukoba parobroda „Ika" sa englezkim parobrodom „Thyria" pred ulazom u riečku luku. Onom prigodom potopilo se ja — kako je poznato više osoba, putnika većinom iz hrvatskoga primorja.

Profućkao 12 milijuna dolara. U Combornu našao je jedan redarstvenik na ulici umirućeg 20 godišnjeg nepoznatog mladića, zlo obučena. Još ga poluživa dovedoše na redarstvo, gdje im je rekao svoje ime Victor Collnaugh. On je sin irskog višestrukog milijunaša, koji mu je namro imetak od 12 milijuna dolara. Jedinac roditeljah počeo je po njihovoj smrti razsipati novac na sve strane, dok jednom nije došlo do dna. Onda je počeo krasti i prositi, živjeti od mrvica gospodskog stola. Potucajući se od nemila do nedraga, nadje svoj konac u redarstvenoj exposituri. Pokopan je na trošak grada Comborna.

Može li se zaplieniti šivaći stroj? Pri ovrhama dvojilo se do sada, može li se zaplieniti šivaći stroj ili ne. Samo se po sebi razumije, da se kod krojača i švelja stroj zaplieniti ne može, jer im služi kao sretstvo za uzdržavanje. Kod drugih pako osoba navadno je odlučivalo mnenje onog činovnika, koji je ovrhu provadjao. Ove se je dane obratio predstojnik ovršnih ureda g. Vittonelli na ministarstvo pravosudja zahtjevajuć, da se već jednom konačno odluči, je li se mogu šivaći strojevi zaplieniti i ondje, gdje isti nisu sretstvom zasluška. Odgovor je glasio, da se šivaći stroj ne smije zaplieniti, jer se imade smatrati kao vrlo potrebna stvar u kućanstvu. Time je to pitanje riešeno, a naša gg. čitatelji nek si to zapamte.

Za ravnanje hodočasnikom u Rim. Čitamo u „Kat. L.": Budući da od svih strana stižu na odbor upiti, koliko će stajati put i opskrba u Rim i natrag, a na sva se pitanja svakomu pojedinomu ne može odgovarati, to za ravnanje odgovaramo ovo: do sada se za to nije moglo točno odgovoriti, koliko će stajati sav trošak, jer je odbor i glede popusta na južnoj željeznici i glede što jevtinije opskrbe pisao na dotična mjesta, a točnih odgovora još nije dobio. To je i razlog, za što se još ni danas nije oglasilo, koliko će stajati put i opskrba onamo i natrag. Odbor je ponovno na dotična mjesta se obratio, i nada se, da će svakako polovicom ovoga mjeseca moći točno obavijestiti općinstvo i glede puta i glede opskrbe. Molimo stoga malo ustrpljivosti.

Narodni liek proti pijančevanju. U „Osvitu" iznosi jedan dopisnik ove redke: Neki dan mi je pripoviedao jedan stari Muhamedanac, hadžija, kako on svoje zalutale istovjernike lieči od strasti za pijančevanjem. U proljeću se hvaća soka (vode) iz loze (trsja) te se ovaj mieša u ono piće, koje onaj pijanica najradje pije, a i u jela. Pošto ovaj sok nema baš nikakva ukusa, to ga dotičnik i ne osjeti. Nakon postepenog primiešavanja ovog soka u jelo i piće, postaje mu piće sve ogavnije, dok mu sasvim ne omrzne. U Gabeli metnu ugoru, da se udavi u vinu, pa pijancu daju piti to vino, i pošto mu se sgadi, to ga više nikad ne pije. Liepo bi bilo ove narodne liekove upotrebiti, a osobito tu vrstu liečenja preporučamo našim snašama, da ga prokušaju na njihovim kućnim „bolestnicima".

Riedka svečanost u Sarajevu. Dne 2, 3, i 4 junija obaviti će se riedka svečanost u glavnom gradu Bosne ponosne. Biti će to svečanost razvijanja barjaka prvog hrvatskog pjevačkog družtva „Trebević" u zaposjednutih pokrajinah.

Družtvu „Trebević" jest na čelu prvi odvjetnik iz tih zemalja, velezaslužni hrvatski rodoljub g. dr. Nikola Mandić.

Svečanost razvijanja zastave vršiti će se sliedećim razporedom: Subotu 2. junija 1900: 1. Svečani doček gostova na kolodvoru, 2. U 7 sati u večer zajednički pjevački pokus u družtvenom domu: 3. U 8 sati na večer serenada pred stanom pokroviteljice svečanosti presvietle gdje S. Kendjelić. Pjeva se zajednički: a. Liepa naša domovino, b. Trebevićeva himna, 4. Poslie serenade „Veselica" u družtvenom domu, bez posebnog razporeda. Nedjelu dne 3. junija 1.) 11 sati u jutro sastanak pred družtvenim domom, 2.) U pol 12 sati u jutro svečana predaja i razvijanje barjaka na istom mjestu. Prije svečanog čina razpolažu učestnici sa vremenom po slobodnoj volji, 3.) pol 1 sat po podne zajednički svečani banket u družtvenom domu, 4.) 3 i pol sati po podne zajednički izlet na Ilidže k pučkoj svečanosti, koja će se po posebnom razporedu prirediti, 5.) 8 sati na večer komers u Ilidži. Ponedjeljak dne 4 junija. Do podne razgledanje grada i okolice. Po podne izlet na „Vrelo Bosne" gdje će se prirediti „Teferič", zabava po domaće. 7 sati u večer zajednički koncerat u družtvenom domu.

Nadamo se, da će se za te svečanosti sjetiti dičnoga Trebevića sva naša narodna družtva i pojedini rodoljubi.

Nesreća na parižkoj izložbi. Predprošle nedjelje po podne dogodila se u parižkoj izložbi velika nesreća, koju je glavom platilo više osoba. Krasno nedjeljno podnevno sunce bilo je namamilo u čarobni izložbeni prostor najraznovrstnije občinstvo, koje se nasladjivalo još nevidjenom izložbenom slikom. — Sviet je grnuo na sve strane. No na Martovu polju blizu tirolskog dvorca sbila se nesreća, koja je pretvorila dan radosti u žalost. Na tom naime mjestu stajao je most za prelaz, kakvih imade više u izložbenom prostoru, da se ne sprečava promet po cestama, koje presiecaju izložbeni prostor. Ti mostovi gradjeni su od drva i cementa, te ne samo da služe, da se ne sprečava promet po spomenutim cestama, već čine cieli izložbeni prostor jednom cjelinom i omogućuju, da se od jednog kraja izložbe do drugog može ići sa istom kartom. Takov jedan most, što vodi preko Avenuea Suffrena, srušio se i u ruševinama usmrtio devet osoba, a mnoge druge su težko ranjene. Most još nije bio predan prometu, pa su se upravo u nedjelju unatoč zabrani arhitekta Bunela, skidala lazila. Cestom izpod mosta prolazila je sva sila občinstva, koje se guralo i zadievalo o stupove, na kojima počiva most. Kako je konstrukcija tih mostova pretežito drvena, a izpunjena cementom, popustili su stupovi, jer se cement još nije bio osušio, i te se most uz silan tresak stropoštao na občinstvo. Odmah nakon silne lomnjave nastala je na licu mjesta neopisivi strava i zabuna, a izpod ruševina se čulo zdvojno zapomaganje. U odaljenim dielovima izložbe držalo se, da se zapalila koja izložbena palača.

Za čas su se našli na mjestu nesreće vatrogasci, koji su stali izkapati zasute, bolnička kola i liečnici, te sve izložbeno osoblje. O nesreći je obavješten i predsjednik republike Loubet, koji je na mjesto nesreće poslao pukovnika Lamothea, a odsutnog ministra-predsjednika zastupao je njegov kabinetski ravnatelj. Mjernici i redarstvo sve je poduzelo, da se unesrećeni što prije oslobode. Nadjeni mrtvi grdo su nakaženi, a isto tako i težko ranjeni, kojih ima više. Prava je sreća, što most nije bio jošte predan prometu, jer bi žrtve nesreće bile kud i kamo mnogobrojnije.

Živa zakopana. Blizu Bjanska preminula je u prošli petak jedna siromašna 70-godišnja starica, te je sahranjena u ponedeljak u jutro u ondješnjem groblju. Jer nije bilo grobara, uzela je da staricu zakopa njezina kći. Još nije posve bila gotova sa svojim poslom, kad je djevojka odjedared čula iz zasutoga groba kucanje. Prestrašivši se, pohitila je ona kući, ali ne našavši ondje svog otca otišla je k župniku. Kad je izpripoviedala, što se dogodilo, pošao je s djevojkom na grob duhovni pomoćnik te je i on čuo kucanje, Umjesto da je odmah poslao u susjedne kuće po ljude, da izkopaju i otvore lies, duhovni je pmoćnik najprije poslao po župnika i liečnika, pa kad su istom oni došli, izkopana je starica iz groba. Pošto je lies otvoren, ustanovio je liečnik da je starica, udušivši se, malo prije preminula. U koliko je skrivio ovu strašnu smrt mrtvozornik, pokazati će iztraga.

Novi muhamedanski list. U Sarajevu izašao je prvoga maja prvi broj „Behara", komu je odgovorni urednik Safvet beg Bašagić, poznati pjesnik i književnik, a vlastnik Adam aga Mesić. List je namienjen zabavi i pouci. Zadatak i svrha lista označeni su kratko u članku „Načela Islama i naš zadatak" ovimi riečmi: „Islam i prosvjeta to budi naš program, naše, geslo, a taj program mora biti islamski rad, rad vjerskog osvjedočenja i ljubavi, rad za vjerski odgoj i prosvjetni preporod našega naroda. „Prema tomu je uredjen i prvi broj, koji obiluje raznolikim gradivom. Oko lista okupili su se ovi književnici: Riza beg Kapetanović, Reisululema H. M. I. Azabagić, Edhem Mulabdić, Osman N. Hadžić. Mirza Safvet, Esadef, Kulović, Sadik Ugljen, Hajdar Fazlagić. Ujedno, uredničtvo javlja, da se do sada javilo dvadeset pisaca, koji će svojim radom pomagati „Behar", po čem je listu obstanak osiguran. Behar" izlazi dva puta mjesečno. Ciena mu je na godinu 10 kruna.

500 godišnjica krakovskog sveučilišta. Početkom mjeseca junija slavi starodrevno krakovsko sveučilište svoju 500 godišnjicu obstanka. Na toj riedkoj proslavi zastupat će kralja jedan nadvojvoda, samo još nije opredieljeno koji. Svečanosti će prisustvovati austrijski ministar predsjednik, nadalje ministri Hartl i Pientak. Sva sveučilišta monarkije odaslat će onamo svoje zastupnike.

Slavenska glazba u Trstu. U zadnjem broju izviestili smo u kratko o sjajnom uspjehu, što ga je postigao slavenski umjetnik mladi Čeh g. Kubelik koncertom na gusle u njemačkom družtvu „Schiller" u Trstu.

Danas priobćujemo radostnu viest, da je u najboljem kazalištu grada Trsta „Comunale" dao prvi talijanski orkestar glasovitog milanskog kazališta „Scala", dva koncerta, na kojih su igrali prvu ulogu slavenski glazbenici Česi Smetana i Dvorak Talijanske novine u Trstu pjevaju prave slavospjeve toj dvojici slavenskih velikana na glazbenom polju. Kad se tako piše od talijanskih novinara u gradu Trstu o rečenoj dvojici glazbenika, tad se mora zaključiti, da su zbilja Smetana i Dvorak glazbenici prvoga reda.

U subotu dao je Kubelik drugi koncert u kazalištu Comunale. Na programu bio je samo jedan slavenski glazbenik Veniavsky.

Kritika tršćanskih novina jednodušno priznaje da je g. Kubelik nenadkriljiv. Kazalište bijaše u svih prostorijah puno. Oduševljenju i odobravanju nebijaše ni konca ni kraja. Odabrano občinstvo, koje je napunilo one večeri kazalište, da je stalo zapanjeno, okamenjeno kano pred kakvim čudovištem.

Na obćenitu želju, dati će g. Kubelik i treći koncerat, i to utorak na večer u najprostranijem kazalištu tršćanskom „Politeama Rossetti".

Svako slavensko srce mora se napuniti ponosom gledajuć i slušajuć toliku slavu i tolik uspjeh slavenskog umjetnika i slavenske glazbe u tudjem nam gradu.

Zlato u Španjolskoj! Glasovita zemlja borbe bikova kao da stoji na pragu sretne sgode, koja bi uz okolnosti mogla strašno siromašne financije Spanjolske pretvoriti u obilje. Kako naime iz Madrida javljaju, odkrivene su u pokrajini Lugo, 20 kilometara od priestolnice, znamenite zlatne rude. Razni englezki mjernici došli su već u Castro-Rey, da čine daljnja potraživanja. Ugledni neki mineralog, koji je ova zlatna nalazišta posjetio, izjavio je, da ovaj rudnik spada medju najbogatije zlatne rudnike na svietu. Analizom se je pokazalo, da u tomi bjelutka ima 6 do 8 unca zlata. Neki pokušaji dali su čak i 74½ unce zlata. Izrabljivanje započeti će doskora.

Koliko knjiga odprema naša „Matica" u narod. Da naša „Matica" ima do 12.000 članova, to nam je svim poznato, koji čitamo godišnje „Matično" izvješće. Ali, kolika se zapravo gomila knjiga svake godine odprema, to sebi riedko tko može zamisliti, tko to nije vidio u „Matičinoj, ekspediciji. Ove godine je odpremljeno — koje redovitih, a koje neredovitih — 126.500 svezaka. Na same sanduke potrošeno je do 600 for. Težina svih odaslanih knjiga iznosi do 43.000 kilograma ili 800 centi, što od prilike izpunjava osam do devet velikih vagona. Za trinaest ovogodišnjih knjiga potrošeno je 2,650.000 araka, a ako se tome doda još izvješće od 13 tabaka, koje je ove godine takodjer razaslano u 12.000 primjeraka, to je ove godine „Matica" odštampala do tri milijuna araka. Da se ovi tabaci razastru po željezničkoj prugi, bio bi sav prostor od Zagreba do Praga pokriven papirom. — Sva ova statistička data služe na ponos ne samo „Matici", nego i narodu, koji toliko duševno blago konsumira u jednoj jedinoj godini. Da se nadje kakav matematičar, mogao bi nam izračunati: koliko je naša „Matica" u obće toga blaga do sada razasula po narodu. „Odbor".

Društvene:

Glavna skupština „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru, obdržavati će se dne 31. t. mj. u prostorijah čitaonice „Zora" u Opatiji.

„N. L." iz kojega crpimo onu viest nadodaje:

„Sa žalošću doznajemo, da se stari slavni pobornik dr. Dinko Vitezić kani povući sa predsjedničtva. Gosp. Vitezić u već je 80 godina, te radi velike bolesti očiju nemože, tuži se, radit kako bi želio. Stari gospodin je u družtvu primjerom i požrtvovnošću najviše doprinjeo, da je isto ovako krasno uspjevati počelo. Želimo, da se ovo neobistini, nego do dobri Bog udieli čestitome poborniku liepo zdravlje i očinji vid za mnogo i mnogo godina (Pridružujemo se svim srcem ovoj želji Op. Ured. N. Sl.)

Ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji, javlja, da se njezina glavna skupština ove godine nije mogla držati radi nedostatnog broja prisutnih. Saziva drugu za dne 14. maja o. g. u prostorijama „Zore", sa običnim dnevnim redom, a odlučivat će se o svim predmetima dnevnoga reda sa kojemudragim brojem članova.

Pisma iz Beča.

Dragi prijatelju!

Kad dodješ u tudji grad na nauke, treba da potražiš stan. To učinih i ja. Nadjoh krasno uredjenu sobicu. Gospodarica je stara udovica. Moram priznati, da tako mile starice još ne vidjeh. Ima joj preko šestdeset godina, ali je uza sve to živa, okretna i prijazna kao kakva djevojka. Inače je i ona žena, pa doznah što šta, što me zanimalo.

Njemački govori pravilno, drži i jedan bečki list, koji svaki dan izlazi na oko trideset stranica ovakih, kaka je vriedna „Naša Sloga". Svaki dan čita iz tih novina. Najviše se začudih, što ima i liepu knjižnicu. Češće je u veče nadjoh, gdje, izmorena težkim dnevnim radom, sjedi uz svjetiljku s naočarima na nosu i čita o koješta zabavna ili poučna. Pa što ona, stara žena, radi čitav dan, da se može umoriti? Ona je pralja, čitav dan pere rublje. Dašto, mi smo vični pralje držati nizkimi ženami. No bit će Ti poznato, da i one, što se sa šeširom na glavi i u svilenom odijelu koče kao kake paunice, niesu uviek najpametnije. Nekim bi ova pralja mogla biti uzorom.

Ona je već toga toliko pročitala, da možeš s njom o svem i svačem razgovarati. Mene to veseli, pa češće upotrebim priliku, da štogod od nje mudra čujem.

Medju prvim razgovorima, dodje riec na narodnost. Vidjeh, da se ona i za to zanima, pa spomenuh, da sam Hrvat. Ona me nekako milo i veselo pogleda, pa reče: „Onda smo braća, jer ja sam Češkinja". Ako si pročitao pomno moje prvo pismo, onda si možeš pomisliti, kako me to razveselilo. Kasnije saznah, da dobro pozna u rieči i pismu svoj materinji jezik. U pohode joj dolaze razne prijateljice, pa se one razčavrljaju svojim krasnim jezikom, a iz svake se rieče osjeća, da su presrećne, što mogu njime, da se u tudjini razgovaraju. Sve su te žene preko četrdeset godina medju Niemcima; prilike ih sile na njemački, ali one se još uviek ponose svojim materinjim jezikom i njim najvole govoriti.

Znam, da mi ne ćeš zamjeriti, što sam o ovoj starici toliko govorio. Blago narodu, komu su žene rodoljubne i naobražene, jer žena uzdržaje kuću, a kuća otačbinu. Biti će bolje i nama, kad nam roditelji budu više na to pazili.

Tako ovdje nadjoh ugodno boravište, pa mogu opet da zadjem medju svoje nove znance.

Radnici dadoše svome društvu ime „Prosvjeta" upravo iz želje za znanjem, za naobrazbom (prosvjetom). Za to zamoliše uljudnim pismom akademičko družtvo „Zvonimir", da im svakog mjeseca pošalje jednog člana, koji bi im držao kakvo poučno predavanje. Zvonimi raši se odazvaše kao što bijaše dužnost mladih domoljuba. Jedno je već takvo predavanje bilo. Da si vidio, kako se je onoj mladi gospodin trudio, da pouči svoju braću radnike, a kako su ga ovi pozorno slušali, suze bi Ti od od veselja prokapale. On je preko sata predavao, a oni budno pazili na svaku rieč, na svaki mig i kret njegov. Tako treba raditi! Tako se prosvjeta u narodu širi, a s njom samosviest, ljubav za rad, požrtvovnost, blagostanje itd. Bez toga nema pravog rodoljublja, koje čini otačbinu velikom, slavnom i slobodnom. Samo rad oplemenjuje čovjeka, usrećuje domovinu, dočim su rieči, pa i najkrilatije bile, često vjetar hladan, koji mnogi cviet oluti, mnogu nježnu biljku uniši.

Kod nas se, na žalost, jako na to zaboravlja. Ima kod nas mnogo takvih, koji mnogo govore, ali ostavimo to. Samo moram spomenuti, da je i ovdje jedan naš drug obećao predavati u „Prosvjeti", pa jednostavno ne došao, i mirna Bosna, a članovi neka zaludu čekaju željni, da štogod liepa i dobra čuju. Vikati i obećavati nije težko, ali na radnji se pozna muževe. Znaš i sam, da ima toga svuda po svietu, pa Ti ne ću dalje tim dosadjivati. Na djelu se vide junaci!

Zdravstvuj i veseo mi budi!

Beč, 1. maja 1900.

Listnica uredničtva i uprave.

Barba Tončić. Već je bila doba, da nam se oglasite; zahvaljujemo Vam na priposlanom i preporučamo se za buduće. Za ovaj broj je stiglo malo prekasno.

Da ste nam zdravo i veselo!

Javna zahvala.

S Bogom Cresani dragi! Poslie dvie godine mojeg službovanja, nečuvenim pritiskom nekojih odlič. osoba, meni se je od Vas dieliti. Ipak počitanje i ljubav koju gojiste prama meni nedostojnomu potiče me, da Vam izrazim moju podpunu zahvalu, kličuć iz dna srdca, S Bogom! Vaša ljubav i dobrota, ostati će zabilježena u mojih grudih do smrti, ter neću popustiti preporučiti Vas Svevišnjemu u mojih slabih molbah, isto želim da i Vi ne zaboravite mene u Vaših.

Ja neću da posjetim osobno pojedine prijatelje, jer to je proti mojoj naravi, već s ovim kanim i želim svima, bez razlike časti i staleža, dobar ostanak, nadajući sastati se u rajskoj domovini za sve viekove. — S Bogom! Živili!

Cres, dne 4. svibnja 1900.

Pop Ivo Sintić.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: kg. po K 4·90

Vošteno svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . . . 4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) . . . 3·—
Svieće i duplire II . . . . . 2·40
Tamjan lacrima I . . . . . 2·40
„ „ II . . . . . 2·—
„ granis . . . . . 1·20
Povošteno platno za oltare . . . m „ 2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Filijalka c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.
U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2½%
„ „ „ 30 „ „ „ 3%
„ plamih im ino uz „ 8 „ „ „ 3½%
„ „ „ „ 30 „ „ „ 4%
Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u krepost nove takse, 27. septembra, to, odnosno 23. oktobra
U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 3%
„ „ 3-mjesečni „ 3½%
„ „ 6- „ „ 4%
Okružni odiel.
U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.
Doznačnice
na Beč, Prag, Pešta, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.
Kupnja i prodaja
vriednostnih divisa, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1/4% provizije. Iskaso svijuh vrsti po najnujnijim uvjeti.
Predujmovi.
Jamčevne listine po dogovoru. Krediti na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjerenih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.
Uložci u pohranu.
Primaju se u pohranu vriednosni papiri, zlatni ili srebreni novci, hrvatski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje dozančene talijanske na rodne banke u tali, franških ili pako po dnevnom tečaju.

OGLAS.

Moje **škropilnice proti peronospori** jesu uvijek jošte najbolje od svih ostalih, te ponajviše priljubljene, stoga ih mogu mirnom svjesti preporučiti svima.

Dobivaju se u skladištu strojeva tvrdke

SCHIVITZ & COMP. u TRSTU,

sa svime skupa za K 18, ili pako pouzećem poštom prosto poštarine K 20.

ŽIVIC, inžinir.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

Broj 25. U Puli, dne 11. maja 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. K 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke, osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Hrvatska škola u Šterni.

II.

U zadnjem smo broju razložili, što su sve Talijani Grožnjana i Poreča poduzeli proti ustrojenju hrvatske pučke škole u Šterni, a za otvorenje talijanske pučke škole u istom mjestu. Priobćili smo i odluku vrhovnog upravnog suda u Beču, izrečenu pod uplivom i utiskom govora zastupnika zemaljskoga odbora dra. Gambini-a, koji je „nepobitno" dokazao, da u Šterni neima Hrvata i da oni Slaveni, koji tamo stanuju, govore neku smjesu jezika, u kojoj igra ulogu i albanezki jezik. Ovakve dokaze zemaljskoga prisjednika i zastupnika zemaljskoga odbora kod spomenute razprave težko je pobiti, jer govori zanj s jedne strane popis puka — dakle „službena" statistika — a s druge njegovo duboko poznavanje slavenskih jezika ili po njegovu, slavenskih smjesa. Gosp. Gambini uništio je dakle zaključak zemaljskoga školskoga vieća za Istru, da se naime ustroji u Šterni i hrvatska pučka škola, i odluku ministarstva bogoštovja i nastave — koje je onaj zaključak odobrilo — pomoćju „službenog" popisa puka i na temelju svojeg iztraživanja i proučavanja slavenskog jezikoslovja!

Tako stoji crno na bielom — ako su istinito izviestili talijanski listovi.

Nu mi — nevjerujući Tome — nevjerujuć pravo ni „službenoj" statistici g. Gambini-a, a još manje njegovoj jezikoslovnoj mudrosti, došli smo na temelju najvjerodostojnijih izvida do posve drugog zaključka, nego li g. Gambini. Evo što je na stvari.

Župa Šterna imala je odavna hrvatsko-talijansku pomoćnu školu, koja je god. 1876. odlazkom zadnjeg duhovnog pomoćnika g. Lebena prestala. Na neprestane molbe puka, želili su i kasniji župnici ili upravitelji (Germ, Pipan, Stefanutti i Nedvěd) otvoriti pomoćnu školu u Šterni, nu molbe puka i želje dušobrižnika ostadoše neizpunjene, jer im se protivio poznati prijatelj našega školstva, preč. g. kanonik Pesante, c. k. kotarski školski nadzornik u Poreču. On je naime izjavio, da soba nekadašnje pomoćne škole neodgovara zakonitim propisom i njegova je valjala. Puk neka je bez škole, djeca neka rastu u tmini i neznanstvu, jer soba, u kojoj se je toliko i godina podučavalo, neodgovara na dlaku školskim propisom. Tako je sudio i odsudio kanonik Pesante, i to valjda na temelju pedagogičkih propisa, koje mi obični ljudi dakako nemožemo da shvatimo.

Od god. 1891. počelo se je ozbiljnije misliti o tomu, da se u Šterni ustroji redovitu pučku školu.

Glavarstvo obćine Grožnjan — kamo spada, kako već rekosmo, Šterna — odabralo je kao buduću školsku zgradu praznu kapelansku kuću i župnikovu staju, spadajuću k župnikovu beneficiju.

Mjestno školsko vieće u Grožnjanu dignu parnicu proti financijalnoj prokuri radi župnikove staje. Financijalna prokura izgubi parnicu, župnikovu staju upišu u zemljištne knjige i uzprkos odlučnom prosvjedu župljana na ime: „Scuola popolare di Sterna".

Sada se počelo raditi potajno o tom, da se u Šterni ustroji talijanska pučka škola, i to na temelju zadnjeg popisa pučanstva. Čovjek se mora zgroziti, kad pomisli, kako se je provelo zadnji popis puka u onoj župi. Ali o tom niže.

Hrvatsko pučanstvo ustalo je proti ustrojenju talijanske škole, prosvjedujuć proti tomu najodlučnije kod svih školskih oblastih. Mnogo puta bio je radi toga u Šterni g. kanonik Pesante, a njekoliko puta i kotarski poglavar g. Lasciac. Ovi su pozivali i izpitivali župljane te ih uzimali na zapisnik, u kojem da žele imati jeziku pučku školu. Kod svake takove prigode izjavila je ogromna većina puka, da hoće školu u slavinskom jeziku, nipošto u slovenskom kako je to shvatio i predstavio drugi prisjednik zemaljskoga odbora, preučeni g. dr. Cleva. Tamošnji puk voli se zvati Slavinac ili Slavinci, nego li Hrvat ili Hrvati, jer su mu Talijani na sve moguće načine nastojali omraziti njegovo pravo hrvatsko ime. Pučanstvo Šterne potječe po staroj predaji iz Dalmacije, te govori dosta čisto hrvatski. Vid Štokovac, vitez reda maltežkoga, koji je umro god. 1533. zidao je po rečenoj predaji prvu kuću u današnjem selu. Glagolski spomenici navode Pre-Jerolima plovana god. 1500. i Pre-Mateja Gobo god. 1537. iz Šterne.

U onoj župi, odnosno u školskom okružju, jesu najobičnija sliedeća hrvatska prezimena: Štokovac, Jugovac, Kozlović, Čehovin, Damijanić, Novak, Ulenik, Buzećan, Denić, Radešić, Perić, Primožić, Rakar, Rucaj itd. itd.

U čitavoj župi govori se liepim hrvatskim nariečjem. Za dokaz koliko vriedi „službeni" popis pučanstva u Šterni i koliko imade tamo Hrvata a koliko Talijana, navadjamo sliedeće istinite podatke:

Talijanski govore tamo:

1. Jakov Pettorosso, krčmar i kramar, doseljen u Šternu iz Pirana god. 1878. Sin i žena mu govore i hrvatski.

2. Mikula Lorenzini, klesar iz Pirana, naseljen u Čepićih od god. 1888. Ruzumije hrvatski on i njegova obitelj.

3. Dominik Codo, postolar, doseljen iz Italije god. 1896. i stanujući u Čepićih. Naučio je i on hrvatski. Obitelji Srebornich i Persico služe se kod kuće većinom hrvatskim jezikom. Slovenac u onoj župi jest samo jedan i to Josip Umer iz Marezige, koji se je tamo oženio „na sobu" god. 1886. Udate su u onoj župi dvie Slovenke „Šavrinke" i to Marija Stefančić iz župe Truške i Katarina Viller iz Koštabone. Udate su za naše župljane, te govore sa djecom i u obće hrvatski. Ovo je dakle ono 97 Slovenaca, koje nalazimo u „službenom" popisu. Obitelji Sereni i Dalbello, došle iz Kopra, te Persico i Fedel naseljene iz Oprtlja, te karnjeli Defranceschi i Coledan — svi ovi stanujući u Čepićih od 100 godina amo, govore svi u kući hrvatski. Opaziti nam valja ovdje, da obitelji Pettorosso, Coledan, Codo i Persico neimaju nijednoga djeteta za školu i da sva djeca u onoj župi poznaju jedino svoj „slavinski" jezik.

Glasilo zemaljskoga odbora, porečka „L'Istria" u br. 931. od 17. marča t. g. kleveće bezobrazno župnika iz Šterne g. Nedvěda, podmećuć mu krivotvorenje 80 podpisa ili križeva na molbi za hrvatsku pučku školi u Šterni. Kad bi onaj list imao zrno poštenja na sebi, bio bi morao prijaviti sudu ili državnomu odvjetničtvu rečenoga župnika radi krivotvorenja podpisa i radi prevare školskih oblastih. Nu on je po istarsko-talijanskom običaju samo nabacio grdnu klevetu, znajuć za koga piše i proti komu piše.

Dvojezičnu školu, t. j. hrvatsku i talijansku u Šterni zaključilo je i mjestno školsko vieće u Grožnjanu u jednoj od svojih sjednica god. 1899.

Djece, sposobne za školu imade 94, i to 42 dječaka i 52 djevojčice. Pod ono školsko okružje imao bi jošte pripasti i dio župe Oprtaljske (sela Perčići i Oršići) i dio župe Završke (sela Makovci i Kortinari). Tim bi dakako narasao broj djece, dužne polaziti školu u Šterni.

Iz svega, što do sada navedosmo, proizlazi jasno, da bijaše zadnji popis pučanstva u župi Šterna posve krivotvoren. Taj popis morao je provesti neki zlobnik ili strastven protivnik našega naroda. Takovomu popisu nebi imale vjerovati javne oblasti. Ako njim je zbilja stalo do istine i pravice, imale bi poslati na lice mjesta strogu i nepristranu komisiju, koja neka izpita roditelje i djecu, pak će se stalno uvjeriti, da se je koli u Poreču toli u Beču odlučivalo s budućoj školi u Šterni na posve izkrivljenih podatcih.

Istina mora prije il kasnije na svjetlo.

Iz carevinskog vieća.

Beč, 8. maja 1900.

Sa svih strana ove polovice monarhije privezli su se zastupnici naroda u Beč, koga su bili koncem zimse zapustili. Došli su već u drugoj polovici proljetne dobe. Mjesto sniega našli su zelenjajuću se prirodu. U samoj prirodi našli su veliku promjenu, ugodnu promjenu. U parlamentu samom malu su našli promjenu, i u koliko je promjene, ta je promjena na gore. Stranke si stoje oštrije, neprijateljskije nego li onda medju sobom. Onda se još nebijaše prekinulo sporazumnih konferencija; onda se je još u nje neku nadu postavljalo. Danas neima niti nade.

Današnji dan označuju vladine jezikovne osnove za Česku i Moravsku, i česka obstrukcija.

Vladine jezikovne osnove za Česku i Moravsku.

Neću se danas baviti toliko s njimi, koliko sa govorom ministra-predsjednika dra. pl. Körbera, koji je progovorio odmah početkom današnje sjednice. Njegov govor odnosi se na rečene zakonske osnove, predane tiskom zastupnikom, i na položaj u kojem se narodi i ova polovica monarhije nalaze.

Nije običaj, veli ministar-predpredsjednik, da vlada progovara još prije prvoga čitanja koje zakonske osnove. U ovom slučaju govori, pa tim pokazuje, koliku znamenitost daje tim osnovam.

Kad nisu sporazumne konference dovele do sporazuma izmed Čeha i Njemaca u Českoj i Moravskoj, onda je vlada morala uzeti stvar u svoje ruke. Sastavila je, veli, zakonske osnove, obazirajuć se na izkazane želje i zahtjeve predstavnika obiju naroda, na okolnosti u obih krunovinah, i na državne potrebe. Zna, da nije zadovoljila svim željam i zahtjevam, učinila je, kako je najbolje znala po svojoj savjesti, i neće se protiviti promjenam, koje bi se mogle doseći u parlamentu.

Za Česku ima načelo jednojezičnosti, to jest u českih okružjih ima biti jedan jezik, česki, sa strankami i u nutarnjosti, u njemačkih njemački. U mješovitih okružjih mora dakako biti u porabi i česki i njemački jezik, bar sa strankami. U svih okružjih može Čeh česki,

Njemac njemački podavati svoje podneske. Al je ipak razlika u jednih i drugih. U njemačkih imalo bi se razpravljati za Čehe putem tumača, dočim činovnici netreba da znadu češki jezik. U čeških imalo bi se razpravljati za Njemce njemački, bez tumača, jer svaki činovnik mora poznati njemački. I to je ono, čim Česi nisu zadovoljni. Oni neće, da se Češka dieli. Oni, kojih praotci su ustanovili kraljevstvo, neće da imadu manje prava, nego li kasnije nadošli Niemci. Oni zahtjevaju podpunu ravnopravnost, da može naime i Čeh i Njemac tražiti svoje pravo kod svih oblastih u svih okružjih Češke kraljevine.

Za Moravsku ima vlada načelo d v o j e z i č n o s t i u cieloj zemlji. Tamo da su oba plemena pomješana u svih okružjih. Tu se ima rabiti posvud oba jezika — ali samo sa strankami. Nutarnji jezik oblasti ima biti posvuda samo njemački. Tim nemogu biti Česi zadovoljni u zemlji Moravskoj, u kojoj sačiniavaju većinu od tri četvrtine.

Primećem, da je vlada donesla za Češku i jednu treću zakonsku osnovu, stojeću u savezu sa jezikovnom. Predlaže naime zakonsku osnovu, po kojoj bi se imale ustrojiti u Českoj o k r u ž n e v l a d e, koje bi podpadale pod namjestničtvo u Pragu, preuzele poslove namjestničtva, i ovo olakšale.

Obrazloživ ponekle sve to ministar-predsjednik, prešao je na s v e u k u p a n p o l o ž a j.

Prije svega utvrdio je, da su d r ž a v n e f i n a n c i j e u zlu stanju. Zaostatci u državnim blagajnam, da su se izcrpili za netom prošlih vlada. Povećalo se je izdatke za vojsku, činovnike i sluge. Izdatci, da su od god. 1895 narasli skoro 300 milijuna kruna.

Mnogo je potreba, koje bi se imalo pokriti, al za odnosne svote trebalo bi privole parlamenta. A taj nalazi se u žalostnom stanju, kaošto se nalaze i narodi i država. Velika monarhija u sried Evrope miruje, nenapreduje, dočim napreduju sve ostale države. Tomu se mogu radovati neprijatelji monarhije, al moradu biti žalostni svi prijatelji Austrije. Svi njezini pripadnici da bi morali za nju biti i obzirom na svoje narodno čuvstvo. Jedva da ima države, u kojoj bi svi narodi uživali toliko slobode, svoga narodnoga razvoja, kao u Austriji! Kod svih da se cieni narodna ideja! Kod tih pojedinih izreka bilo je jakih poklika, prigovora i rezkih; a bilo je i porugljiva smjeha, kad je ministar-predsjednik rekao, da parlamenat daje svakoj narodnosti zaštitu i pravednost. Vlada, da želi uzdržati parlamenat, kao mjesto u kojem se može najbolje urediti i narodnostne stvari. Ona da nije vlada stranačka; njoj da je pred očima samo prastara austrijska misao pravednosti prema svim narodom. (I tu bilo je povika i buke). Ona želi i uporavlja sva poštena sredstva, da pomiri prepiruće stranke. U tu svrhu moli parlamenat takodjer za to, da čim prije rieši predložene zakonske jezikovne osnove. Ako vlada neuspije u svojih nakanah i onda će ona gledati, da uzdrži obstojeće ustavno življenje, i neće porabiti nego onoliko punomoći, koliko joj bude nuždno za uzdržati i upravljati državu. Njoj da je miliji makar i slabi konstitucionalizam, nego li oblik bud kojega načina vladanja, kojim bi bili narodi izključeni od zakonodavstva. Ona se kod svih potežkoćah nada, da će parlamenat moći raditi.

Skoro se je morao uvjeriti, da se bar za sad u svojih nadah vara.

(Sliedi)

Sastanak careva.

Zadnjih dana, pisali smo opetovno o znamenavanju posjeta Njeg. Velič. cara i kralja Frana Josipa u Berlinu i o sastanku okrunjenih glava i članova vladajućih kuća u glavnom gradu njemačkoga carstva.

Sav politički sviet upirao je svoje oči u njemačku priestolnicu zadnjih dana prošloga čedna radi onoga izvanrednoga dogodjaja. Prisutnost našega vladara svečanom činu proglašenja punoljetnosti njemačkoga nasljednika priestolja, pobudjivala je veću radoznalost i veću napetost u političkih krugovih, nego li sam čin. Svatko bo je znao, da starac vladar nepolazi iz svoje države na dalnji put u susjednu državu jedino iz prijateljstva ili radi same udvornosti do svoga saveznika i prijatelja. Svečanost na njemačkom dvoru nebijaše od tolikog zamašaja, a da bi njoj bio imao prisustvovati lih radi nje i uzvišeni vladar Austro-Ugarske. Moralo se dakle zaključivati, da će se na berlinskom sastanku razpravljati o važnih pitanjih, koja se neticu samo trojnoga saveza i medjusobnih odnošaja obiju država. I da se je pako pretresivalo i velika svietska pitanja na tom sastanku, dokaz nam je i to, što su vladari viećali ne samo podulje medjusobno i sa svojimi prvimi savjetnici, već što su se i ovi sami sastajali i po gotovo razpravljali o zamašnih pitanjih.

Njemačko novinstvo smatra doduše boravak cara i kralja Frana Josipa u Berlinu dogodjajem, koji ima osobito znamenovanje za samu Njemačku i za njezine velike težnje, nu taj boravak mora da znači i nesto drugo, što će tekar kasnije izbiti na vidjelo.

Za sada moramo dakako suditi o tom sastanku i o dogodjajih, koji su došli na svietlo, po onom, što se je čulo i vidjelo, i što je iz tajnih ili javnih pogovora izmedju vladarah i njihovih savjetnika prodrlo u javnost.

Nekom napetošću očekivalo se je obćenito zdravice, koje su si imali uzajamno izreći oba vladara prigodom prve svečane gosthe. U sličnih bo prigodah daju okrunjene glave odaška ne samo svojim čuvstvom prijateljstva, odanosti i zahvalnosti, već se obično dotaknu i važnih političkih pitanja, koja su od obćenitog interesa ili koja se tiču i drugih država i naroda.

I doista na berlinskom sastanku izrečene su dne 4. t. mj. pri svečanom objedu u carskom dvoru važne zdravice, koje ćemo donieti u cielosti u budućem broju i koje će nam svjedočiti, da postoji nepromjenjen i čvrst trojni savez i da je osjeguran mir europejskim narodom.

Medjusobnimi izjavami obiju vladara dobio je sviet novi dokaz o čvrstoći trojnoga saveza, koji da će i nadalje obstojati kano utočište i hedem europejskog mira.

DOPISI.

Vinjan, 3. svibnja.

(Rasprava proti načelniku i tajniku). Dne 30. prošlog mjeseca držala se u Rovinju pred sudbenim stolom rasprava proti bivšem načelniku Radošu i tajniku Palavršiću, obtuženim, da su tobože krivotvorili izborne listine. Oba su bila riešena, kao što se je očekivalo, a branili su prvoga dr. D. Trinajstić a drugoga dr. M. Laginja. Da talijanske novine nebi bile toliko trubile praveći o toj raspravi kapital, nebi se niti bili osvrnuli na nju, jer neznatne vriednosti koli u stvari, toli i na političkom polju. Ipak su nespašenci nekom neobičnom napetošću očekivali uspjeh rasprave i davali joj neku osobitu političku važnost. O samoj raspravi nećemo se baviti, ali ćemo konstatovati, kako su nespašenci ostali i zabezeknuti i poraženi i pokunjeni, a to stoji jako dobro i onim nekim u Poreču i vani njega, a najskoli Višnjancima, koji su ovom prigodom mogli otvoriti oči i naučiti, kako su Hrvati bez priekora upravljali obćinskim imanjem i o zakonu se neogriešili, te pokazali, kako su znali požrtovno da vladaju u onim kritičnim okolnostim, u kojima se je radi neuredjenih financa dugova nalazila obćina. Da su Hrvati bili više nego sposobni da upravljaju obćinom Višnjanskom i pokazali osobitu sposobnost, kad nebi bili sami Taljanci pohvalili bivšu upravu, i čudom se čudili, kako su bili onako vješti sa obćinom u rasulu, najbolji bi dokaz bio taj, što niesu našli ni najmanju da prigovore, što u ostalom niti nemogoše, jer činjenice i dokazuju i u svako doba svaki može da razvidi. A to stoji dobro da znade i zemaljski odbor i politička oblast. Mi bi rada, da nam kotarska oblast protumači, zašto je toliko zatezala, da razpiše izbore i čekala uspjeh rasprave da započme sa izbornim pripremam. To nam ne ide tako lako u glavu, a to nije niti najbolja svjedočba, jer što je ulazila ta razprava sa raspisom izbora? Ta je razprava koristila i za nekoje od naših, koji su bili počeli povjeravati riečima naših protivnika. Onaj dan bila su poša odavle u Rovinj Blaž Dekleva iz Markovca, Keko Dellosto i neki Diklić, neki po sapun a neki po salamar. — Kad je „porečka buba“ najvećim slovima što ih je našla u Cojanovoj tiskarni javljala, da su načelnik i tajnik okrivljeni, a znala je i za prestupak još prije nego li je bila obtužnica dostavljena, bili smo joj prorekli, da će se brzo ugristi za jezik, sad joj poručamo, da i ona uzme dozu salamara.

Franina i Jurina.

Fr. Ča bis reka Jure, ki zapovida više va Rovinjskem Selu pop ali biskup.

Jur. Vero valjada prisvitli.

Fr. Bi moralo tako bit, ma pur je on pop reka, da će poći ča samo kada bude on stia.

Jur. Ha, morda su kakov kuntrat storili.

* * *

Fr. Vero da je Bartolić na tri tega mieseca nekemu našemu čoviku delil ščave.

Jur. Pak?

Fr. Po majku svita, osapuna ti ga je tako, da ni zna onako študijan ni zinut.

Jur. Ma će to bit žal Rukavčanom.

Fr. Ter su i oni po njegovu ščavi.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Njeg. Velič. car i kralj Fran Josip vratio se dne 7. t. mj. iz Berlina u Beč. Još se neprestano tumači posjet i boravak našega vladara na njemačkom dvoru. Njemački radikalni listovi naziru u tom posjetu nesamo učvršćenje trojnoga saveza, nego i približenje još tiesnje Austro-Ugarske k Njemačkoj.

Slavenski listovi nemogu biti zadovoljni s tim posjetom, jer znači bez dvojbe pobjedu austrijskih Niemaca nad Slaveni. Ovaj posjet ojačati će još bolje austrijske Niemce, koji bacaju požudne poglede preko granica svoje domovine na sjever, i koji traže pomoć i zaštitu proti Slavenom u njemačkoj državi. Niemci su i u ovom slučaju toli iskreni, da otvoreno priznaju, što je berlinski posjet sjajan dokaz pretnosti njemačke diplomacije.

Utorak dne 8. t. mj. otvoreno bijaše carevinsko vieće. Već u prvoj sjednici predložio je ministar-predsjednik dr. Körber tri zakonske osnove o uredjenju jezikovnog pitanja u Českoj i Moravskoj.

Ministar je popratio te osnove obširnim govorom, u kojem je iztaknuo važnost tih osnova i ozbiljnost položaja. Ove osnove — reče ministar — jesu ozbiljan pokušaj, da se uvede mir u državi. Pošto su se konferencije za sporazumak izjalovile, udara vlada ovim jedinim putem, koji njoj još preostaje. Za tim raztumači ministar cilj ovih osnova, koje da su izradjene na temelju jezikovne ravnopravnosti. Glavno načelo tih osnova jest jedinstvo jezika. U Českoj da se dade dieliti zemlju po jezicih, dočim to neide u Moravskoj, gdje da je poraba obiju jezika obćenita i gdje je vlada odlučila porabu obiju jezika u izvanjskoj službi.

Govoreć o vladinih gospodarskih osnova, reče ministar, da vlada odklanja od sebe odgovornosti, ako te osnove nebi bile prihvaćene. Vlada da će biti nepristranom napram svim narodnostim, i ona da će štititi državni ugled. Konačno izjavi ministar, da će vlada poštovati ustav, jer da je taj ipak bolji, nego li onaj način vladanja, kod kojega nesudjeluju narodi.

Češki zastupnik dr. Pacak reče, da je nezadovoljstvo medju češkim narodom poraslo, odkad je vlada nakanila predložiti osnove o jezikovnom pitanju. Govornik izjavljuje, da će on sa drugovi tjerati odlučnu obstrukciju i predloži poimenično glasovanje o dvili molbah. Njegovi drugovi predlagali su i u dalnjem tečaju sjednice takovo glasovanje, radi česa je došlo izmedju njemačkih i českih zastupnika do burnih prizora. I na galerijah je njemačko obćinstvo grdilo Madočehe radi obstrukcije. Predsjednik bijaše konačno prisiljen dati odpraviti nemirno obćinstvo sa galerija.

Prva sjednica prosla je, bez da bijaše nijedna točka dnevnoga reda riešena. Na taj način začelo je carevinsko svoje djelovanje. Obćenito nezadovoljstvo vlada medju narodi u svih pokrajinah, u carevinskom vieću nemože se doći do mirna i trieznа razpravljanja, jer se hoće sa manjinom naroda vladati proti većini i na njezinu štetu. Težko je predvidjeti konac staluoj krizi u Austriji i to u parlamentu i izvan njega.

Velikaška kuća u Budimpešti birala je dne 8. t. mj. svoje članove u delegacije. Od hrvatskih članova bijahu izabrani kao redoviti članovi patrijarh Branković i Kusević a zamjenikom grof Keglević.

Srbija. Kralj Aleksander posjetiti će svietsku izložbu u Parizu u drugoj polovici mjeseca agusta. Vjerojatno je, da će i razkralj Milan posjetiti izložbu već koncem junija.

Bugarska. U ruščučkom kotaru u Bugarskoj došlo je izmedju seljaka do pobune. Pobunilo se u svemu do 60 seoskih obćina. Posredovanjem vojske uzpostavljen bijaše mir i red, nu čete su morale ipak i nadalje ostali u Trsteniku. Da se neponove nemiri, proglasila je vlada u pet okružja malo obsadno stanje.

Rusija. Dne 7. t. mj. stigao je car Nikola sa caricom i djecom iz Moskve u Petrograd.

Ruske novine pišu, da berlinski sastanak neće nimalo uplivati na sporazum Rusije i Austro-Ugarske radi Balkana. Taj sporazum da žele sve balkanske države i da je potrebit i radi njih samih.

Njemačka. Car Vilim kani do mala posjetiti Beč, da vrati posjet caru i kralju Fran Josipu.

Njemački listovi pišu, da je berliskim sastankom okrunjenih glava na dugo sačuvan Europi mir. A na tom sastanku bijaše govora i o drugih važnih pitanjih, u kojih se podpuno složiše oba vladara.

Rat u južnoj Africi. Englezke čete pokrenule su odlučnu akciju proti Boerom, koje nemilice progone. U više vojnih odjela sliede Englezi Boere, koji moraju pred jačim i mnogobrojnijim neprijateljem uzmicati.

Mjestne:

Žalostan običaj. U Puli teče žalosna navada, da mališe ne krste nekoliko dana iza poroda, nego što su drugima dani, to su ovdje godine, pa takvog nevinog bezbogovića krste nakon godine, i nakon dvie, drugog poslie tri, opet jednog iza četiri, a imade i slučajeva, gdje ih krste iza odmaklih pet dapače i 6 godina.

Slučilo se tako ove nedelje, te je bilo kršteno dvoje djece, svako po četiri godine.

Dužnost je majke, da čim počme u djeteta svitati razum, priuči diete da zove svoju mamicu i tatu, da znade, gdje stoji. Onaj što svime ravna i sve uredjuje, da znade za svog anjelića čuvara, da ga uči najljepšu svagdanju molitvu: Oče naš, a i druge pomanje stvari naše vjeroispovjesti. A pitam vas, takva majka, koja nije dala krstiti svoje diete, pitam vas, što li će sa svojim djetetom razgovarati? Djetence vidi sunce, i zviezde, i mjesec, i ptičice i druge krasote, pa tko će mu o tome račun dati? Mališak po naravi već pita za uzrok svega, traži tko je to sve tako uredio i zašto je tu sve baš tako a ne drugojačije. A takvi roditelji, što će na šetnjam i izletima govoriti sa svojom djecom: Pa kad majka krene u crkvu, a sinak hoće da ju sliedi, to ga valjda mora otjerati, ta što bi sirota tamo, ondje mu je sve tudje i nepoznato, o tome mu jošte nitko nije govorio. A liepo je tamo siroto, liepo, a oni koji bi najprvi morali paziti na tvoj uzgoj u nevinim tvojim godinama, polako te eto pripravljaju za lupeža i bangaloza, te će jednom roditelji uzdahnuti: al kako to, da je naš sin tolik lopov i ne pozna Boga ni Marije! Perditio vestra!

Prema tome nije nit čudo, da je novi naraštaj bez vjere i čustva za liepim i uzvišenim. Kako tko sije, onako i žanje.

Nesreće na moru. Pred nekoliko dana nasukala je kod ulaza u puljsku luku braceru „Vienna" te potonula, prekjučer pako ulovilo je nevrieme piransku braceru „Istriana" na putu iz Medulina u Pulu te ju sunilo proti kopnu kod Porera i razbilo. Momčad se je spasila.

Pokrajinske:

Ostavka (?) zemaljskoga kapetana za Istru. U jednom tršćanskom talijanskom listu od prošloga ponedjelka čitali smo, da se pronosi glas, da je zemaljski kapetan za Istru, g. komendator g. Mate Campitelli dao ostavku. Uredničtvo onoga lista dodalo je doduše onoj viesti, da njoj za sada nevjeruje, nu koji pozna pobliže odnošaje g. Campitelli-a napram članovom zemaljskoga odbora i napram članovom većine zemaljskoga sabora, nebi se ni najmanje začudio, kad bi se ona viest obistinila.

Ako se k tomu uvaži visoku starost g. zem. kapetana i njegov uzdrman položaj, nezadovoljstvo njegove stranke, neće nikoga iznenadati ako on u istinu dade ostavku.

On uvidja valjda i sam, da su preslabe njegove sile za onako težko i odgovorno mjesto, za koje doduše nije imao nikada dostatno potrebitih svojstva, medju koja spada u pravom redu poznavanje i drugoga zemaljskoga jezika.

Iz Labina pišu nam 8. t. mj., da su radnici u karpanskom rudniku posve ostavili radnju, jer da im gospodari nehtjedoše uslišati opravdanih molba za povećanje kužavne plaće.

Glasalo se, da će vlastnici rudnika djela posve napustiti i rudnik zatvoriti, nu to se neće obistiniti, jer nebi bilo samo na škodu radnika, već bi takodjer i gospodari prtrpili još veću štetu.

Mi se nadamo, da će ipak konačno doći do sporazumljenja te da će popustiti koliko se dade i radnici i gospodari, pak da će se nastaviti posao u rudniku na korist i zadovoljstvo obiju stranaka. Oblasti pozvane su u prvom redu, da posreduju izmedju prepirućih stranaka, jer je i u njihovom interesu, da se u rudniku posluje, da si zasluži kruh više stotina radnika, i da se na mjestu uzdrži mir i red.

Pozor! Mi smo u zadnjem broju upozorili narodne občine širom Istre na okružnicu financijalnoga ravnateljstva i ravnateljstva pošta i brzojava u Trstu na podredjene in oblasti u Istri, u pogledu jezika na napisih, tiskovinah i pečatih.

Tu viest crpili smo iz lažiliberalnog glasila tršćanskih židova, koji je — kako je poznato u tiesnom savezu sa svimi javnimi uredi, jer on prvi nanjuši svaku novost, bilo crkvenih, autonomnih il državnih oblastih. U Trstu negovori se uzalud, da je taj listić u veoma uzkoj svezi sa najvišom državnom oblasti.

Bijasmo dakle osvjedočeni, da je ona viest istinita, kad ju donaša list, koji uživa milost tako visokih krugova. I nismo se prevarili.

Rečeni list nije bo prvu svoju viest samo potvrdio, već se je dapače u dvih brojevih uzastopce na nju pozvao i o njoj se obširnuo razkokodakao.

Pod naslom: „Pozor! pozivlje on svoje vierne u Primorju na odpor proti novotariji, koju uvadjaju c. k. oblasti, darujuć ju kao povlasticu nikad dostatno sitim Slavenom.

Nije dosta — više „židovčić", što je vlada darovala Slavenom gimnazij i pripravnicu u Pazinu, što se u talijanskih (!?) gradovih Primorja šire i šepire njemački ili slavenski napisi na c. k. uredih, što su puni javni uredi hrvatskih i slovenskih tiskovina, već se hoće sada i ovom novotarijom vriedjati čuvstvo Talijana i obezčastiti drevni značaj talijanskih pokrajina. Mi doduše neznamo gdje su u Austriji te talijanske pokrajine, premda smo učili i poviest i zemljopis i statistiku bar onoliko, koliko i dotepeni medju nas židovi okolo onoga listića, već znamo nasuprot po službenih knjigah i podatcih, da obitava u tih umišljenih talijanskih pokrajinah ogromna većina hrvatskoga i slovenskoga naroda. A ta većina ima pravo po božjih i pisanih zakonih, da se služi svojim jezikom u svojoj domovini u svih javnih uredih, bez obzira nato, da li je to pravo i drago lažiliberalnim obrezancem.

Malo „židovče" hoće, da pripravi svoje vierne na odpor proti eventualnom uvedenju jezikovne ravnopravnosti na poštah i poreznih uredih u Istri, kao što je baš on u svoje vrieme izazvao odpor proti dvojezičnim tablam na sudovih. Dodje li dakle do nemira i do izgreda, kakvih je doživila naša Istra upravo uslied bezdušne agitacije bezsramnoga „židovčeta" znati će se gdje valja tražiti moralnoga krivca,

Crkva u Smoljancima. Ministarstvo bogoštovlja i nastave podarilo je crkvi u Smoljancima, podignutoj požrtvovnosti tamošnjeg pučanstva, 200 kruna.

Iz drugih krajeva:

Na prolazku. U ponedjeljak bijahu u Trstu narodni zastupnici na državnom saboru u Beču gg. dr. Laginja i prof. Spinčić, da se pogovore sa prijatelji o položaju. Istoga dana na večer odputovaše obojica u Beč, kamo ih prati ljubav njihovih izbornika i istomišljenika i vruća želja, da bude njihov trud i njihovo požrtvovanje ovjenčano najboljim uspjehom.

Konstituiranje zastupstva grada Trsta. Novoizabrano zastupstvo grada i pokrajine Trsta, imalo je do sada tri kratke sjednice. U prvoj sjednici bijahu izabrana dva odbora, koja su imala proučiti izborne spise, te zastupstvu podnieti izvješće o tom, da li su izbori u redu obavljeni. Jedan od tih odbora proučio je spise o izboru u gradu, drugi o izboru u okolici. Slovenski zastupnici tršćanske okolice nebijahu izabrani u nijedan od tih odbora, premda bi bilo u redu, da je bar jedan izabran u odbor za verifikaciju zastupnika u gradu.

Na drugoj sjednici izviestili su odbori u tom smislu, da bijahu svi izbori u redu i zakonito obavljeni, te predložiše, da se sve izabrane odobri, što se i dogodilo. Treća sjednica bijaše sazvana za izbor načelnika i dvojice podnačelnika.

Na početku sjednice položiše svi zastupnici svečano obećanje u ruke c. kr. namjestnika g. grofa Goëssa.

Prije nego li se pristo na izbor načelnika, bijaše stavljen i prihvaćen, prešni predlog, da se podieli šestorici novoizabranih zastupnika gradjanstvo. Medju timi novimi gradjani, nalazi se i novi načelnik, radi, kojega bijaše valjda i stavljen predlog. Ostali novi gradjani jesu pripadnici talijanske stranke.

Prešav na izbor načelnika, dobi 50 glasova predloženik progresove stranke, odvjetnik dr. Scipio Sandrinelli. Za njega glasovali su i članovi demokratičke stranke te zastupnici okolice. Dvie glasovnice bijahu čiste t. j. ona novoga načelnika i ona odstupajućega načelnika dra. Dompieri-a.

Većinom glasova bijahu izabrani podnačelnici i to I. dr. Mojzes Luzzatto, a II. Edgard Rascovich; prvi je član progresove, drugi demokratske stranke.

Feldmaršali. Naš je kralj za svoga pohoda u Berlinu imenovao njemačkog cara Vilima feldmaršalom austro-ugarske vojske. Odkad je g. 1895. umro feldmaršal nadvojvoda Albrecht, nije vojska naše monarhije imala feldmaršala. Za 52-godišnje vlade našega kralja, bilo je u vojsci naše monarhije 13 feldmaršala, te je po tom car Vilim 14 feldmaršal. Ti su feldmaršali bili: vojvoda Artur Welligton, nadvojvoda Ferdinand Karlo od Este, nadvojvoda Ivan, grof Josip Radecky, Maksimilijan baron Wimpffen, barun Ignac Lederer, knez Alfred Windischgraetz, grof Laval Nugent, knez Ivan Paskievič, grof Eugen Vratislav, barun Henrik Hess, nadvojvoda Albrecht, i knez Edmund Schwarzenberg.

Iz blažene zemlje. Pred porotnim sudom u Italiji vodila se parnica, koja je svojom predigrom i pojedinosti kadra pobuditi i u dalekom svietu živo zanimanje. Dne 7. agusta g. 1891. ubijen je iz puške u blizini Bassana kod Sutria (pokrajine Viterbo) sedamdesetgodišnji posjednik Salvatore Pezi, koji je ostavio dva odrasla sina i kćer. Stariji sin umorenoga, svećenik Gratiliano, bacio je sumnju umorstva na nekog vjerovnika svog otca Fantinia. No sumnja se pokazala neosnovanom, te je Fantini nakon deset dana zatvora pušten opet na slobodu. Medjutim su teški znakovi sumnje pali i na sve troje djece, koja su pritvorena, ali uslied pomanjkanja dokaza nakon dvomjesečnog zatvora opet puštena na slobodu. U aprilu godine 1892. budu na opetovanu prijavu Gratiliana Pezia zatvoreni: lovac Leone Valle, načelnik Antonio Benedetti i občinski tajnik David Pellegrini. (Premda su sva trojica najodlučnije tvrdila, da su nekrivi, osudila ih je porota, pošto je zamjenik državnoga odvjetnika Cavalli svom silom podupirao obtužbu, i to prvog na doživotnu tamnicu, a drugu dvojicu kao sukrivce na trideset, odnosno osamnaest godina zatvora. Svi pravni liekovi bili su zabačeni, te su rečena trojica nastupila zatvor, ali nisu prestala naglašivati svoju nekrivnju. 10. julija godinu 1896. priznao je svjedok Cetomidi na smrtnoj postelji, da je na nagovor starijeg Pezia lažno svjedočio pred sudom. Isto je izkazno i njegov sin, te druga dva svjedoka, jer ih je Pezi prevario. To je potaklo novog državnog odvjetnika Paciochia i iztražnog sudca Bordonna, da povedu ponovnu iztragu. 15. aprila 1898. bude uapšen Gratiliano Pezi kao naručitelj umorstva i sedam svjedoka, radi lažnog svjedočanstva kao sukrivci, a napokon i drugi brat i sestra i neki Patricelli kao naručitelji. Svi su ti stavljeni pred porotu. Izkazima mnogobrojnih svjedoka dokazano je lažno svjedočanstvo uapšenika i ujedno, da ih je na lažno svjedočanstvo zaveo Gratiliano Pezi i njegovi sukrivci. Kako god je žalostan taj pojav, još nam se žalostnije pokazuje ponašanje redarstvenih i sudbenih činovnika, te državnog odvjetnika u toj dugotrajnoj sjednici.

Povjerenik javne sigurnosti Canilli pripovjedao je, kako je težkimi progoni bio izvrgnut, jer je izjavio, da su osudjenici nekrivi. Zamjenik državnog odvjetnika nazvao ga je za to lažcem i zaprietio mu uapšenjem. Podprefekt ga je prisilio, da iz svoga izvieša sve izpusti što je bilo u prilog osudjenim, a teretilo osumnjičenog Gratiliana Pezia. To je sve bilo u prisutnosti nadzornika redarstva Antonizzia, koji je na sudu, suočen sa Canillijem, potvrdio njegov izkaz. Medjutim se našlo i njegovo prvobitno izvieše sa izkrižanimi mjesti. Nadzornik redarstva, Antoniazzi, izkazao je na dalje, da je g. 1891. predao zamjeniku državnog odvjetnika Cavalliju prijavu, kako su braća Pezi zlostavljali svoga ujaka. Taj je spis bio priložen spisom u parnici proti Valliu i drugovom, ali je izbačen i nadjen u kutu uredovne sobe državnog odvjetnika, a da parnica o tom slučaju nije povedena. Jedan od svjedoka u parnici g. 1894., zapovjednik karabiniera Fallini, izkazao je, da mu je tadošnji kapetan Cicco zapoviedio, da šuti o izpravcih u izviešću Canillievu. Tako se već nekoliko dana redali pred sudom izkazi, koji u crnom svjetlu prikazivahu rad javnih činovnika, a više je puta došlo u sudnici do vrlo žalostnih prizora. Vrhunac senzacije postigla je parnica pako, kad je svjedok Alfonsi izkazao:

„Oružnik Fallini i poručnik Scarso zaprietili su mi tamnicom, ako ne svjedočim, kako su mi naložili, a pop Gratiliano obećao me za lažan izkaz kneževski nagraditi, ali mi nije ništa dao". Na to je kleknuo pred tri nevino osudjena kažnjenika radi tog umorstva, te ih potresnim riečima umolio za oproštenje, što im je svalio na glavu svojim svjedočanstvom tako veliku nesreću. Posred silnog gibanja občinstva upitao je sudac Fallinia: „Pa zašto su onda braća Pezi, željela, da ta trojica budu osudjena?" — Jer je Luigi Pezi umorio otca. Ja sam čuo, gdje je Gratiliano Luigiu u svadji jednom dobacio: „Hoćeš li i mene ubiti, kao što si i otca?" Taj izkaz ošinuo je tako „vriednu" braću, da su postali nesposobni za dalnje preslušavanje, ali je ujedno unio u parnicu novo svjetlo, te su nevino osudjeni bili pušteni na slobodu, a braća Pezi i sukrivci osudjeni na 20 i manje godina tamnice.

Društvene:

Hrvatsko akad. društvo „Sloboda" u Gradcu izabralo je na svojoj prvoj glavnoj sjednici dne 5. Svibnja 1900. slijedeći upravni odbor za ljetno polugodište: Predsjednik: stud. phil. Mučalo Ante; Podpredsjednik: cand. iur. Ghetaldi pl. Nikša; Tajnik: cand. iur. Čulić Josip; Blagajnik: stud. med. Štrcaj Gjuro: Knjižnjičar: stud. phil. Bujas Ramir; Gospodar: stud. iur. Stipanović Ernest; Revizori: stud. med. Večerina Livije, stud. iur. Lettis barun Revè; Časni sud: stud. med. Heštera Bogdan, stud. phil. Zekan Božo, stud. iur. Kirigin Angjeo.

Razni prinosi:

Podružnica sv. Cirila i Metoda u Veprincu, primila je: Na dan vjenčanja gosp. Vjekoslava Blagar sa g.djicom Marijom Tumpić, sakupila se svota od K 12. V. č. g. Aničić Josip, uprav. dekanata u Oprtlju, poslao na dar K 5. g. Žiganto Ivan pomor. kapetan, K 4. Dignuće jedne srećke... K 5. V. č. g. Ellner Ante župnik, daruje prvi komad od K 5. Na dan držane skupštine; Marelja Anton K 2. Č. g. Barbić Miho K 1. gosp. Poščić Josip K 1.

Gospodarske:

Škropimo vinograde! Loza se je zazelenila listom; evo nam svetoga Dujma na pragu; braćo težaci, prispjela je doba, ruke na posao, te poškropite čim prije vinograde! Neka nitko ne govori: tko zna, da bolesti ove godine ne bude! Kiše su neprestano padale za više mjeseca a i sada se gotovo svakog dana nebo namrači, te porosi. Vlažno vrieme povoljno je za tu bolest (peronosporu), u pamet dakle! Svi na posao! Da tkogod kašnje ne zakuka zbog svoje lienosti i nehajnosti! Obznanjen, spašen!

Korist kokoši u voćnjaku. Kokoši mogu da budu voćanjaku od velike koristi. Kao što je kokoš veliki štetočinac u povrtnjaku i u cvietnim nasadima, odkuda ju svatko goni, i to s pravom, radi njezina neobuzdana čeprkanja, tako je njezin boravak u voćnjaku veoma koristan. Ima ih dapače, koji vele, da nebi smio biti ni jedan voćar bez kokošinjaka. U čem se dakle sastoji taj koristni rad kokoši u voćanjaku? Evo odgovora: Kokoši neutrudivo sabiru i tamane grčice, crve, kebre i drugu gamad. One nadalje tamane ličinke i gusjenice, koje pomnjivo traže i nalaze, pa tim načinom oslobode ove voćke i ciele voćnjake od hiljade neprijatelja, koji bi im mogli silno nahuditi.

Lovranske pačuharije.

„Lovran je beli grad
Nopak su mu vrata,
Nutre ni nijednega
Poštenega fanta".

Ovako se je nekada pivalo puli nas, dokle je još bil Lovran — Lovran — a ne Laurana i dokle naše mesto ni još bilo „la patria de Rossetti". Sada je sve drugačeje nego prvo, sada se piva ale „Marameo — Kukuma in azeo" — ale „Fazzo l'amor se vero" — ale pak „Ti mestruchi — Ti mestrachi" i ča ja znam, kako se sve zovu kancuneti, ke se danaska pivaju po Lovrane. Ale nekada? ih, kako je ono bilo lepo! Se spamećujete one lepe hrvatske pismice, ku smo kada smo još ono na fraj hojevali pivali našim frajaricam pod poneštrum:

Ti si rajski cvijet
Da te ljubi svijet,
A najviše ja
Ljubezna moja.

Ča ni ovo bilo lepo, à? Za pravo reć, ona prva pismica mi se parà nekako malo preoštra, zač ako i smo mi drugi Lovranci kadagod i ča će Bog — ja svakako mislim, da će se na našem meste nać još ki ta „pošten fanat" k vraniću — bi slabo bilo, da ne bi bilo tako. A kako se je dunke i zač se je onako škomponilo onu pismicu? Pokojna moja nona mi je povedala, da je to ovako bilo. Neka črna, črna ženska va Lovrane dokle je još bila divojka (a bila je i onput črna kako i sada — baš kako vrag s pakla i grdo je gledala i vavek se lajala — jušto kako i sada), dunke kad je ta črna ženska bila još divojka — namurala vam se je ona — ogonite na kega? Na Kukumu. Ma Kukuma je šal kade j' bilo beći — pak je brižna črnica ostala z dugim nosom. Onputa se je namurala bila na Blejamina — ma Blejamin ako ima danas pokle je va poteštarije — velik trbuh — onput je imel jedno malo malo srce — i jako delikato srce, va ko ni nikako mogla poć ona črna glavina naše črne ženske. A sporadi tega ona se je silno rastužila, plakala je dan i noć. Ona je zgubila i veru va celi svet i va sve lovranske mladiće — pak je zato i škomponila onu pismicu onako, i da njim se osveti rekla je, da va Lovrane ni nijednega poštenega fanta.

Onputa je to pivala hrvatski — a sada ne bi tako. Tempora mutande — rekal bi stari Tonić — odkada je Lovran postal Laurana i „patria de Rossetti" — od onputa se i ona obrnula i postala talijanka. Da bi danaska morala pivat onu svoju pismicu, ona ju ne bi više pivala onako, kako je napisana na početku od oveh pačuharij — nego bi ju pivala ovako:

„Laurana ze una bianca, citta
Nopak ghe stà le porte
Drento non ze nianka un
Onesto fante".

* * *

Ne bite verovali, kako se sve to va Lovrane menja — Boga mi — sve kako na letriko — a ful spid! Ča je do čera bilo Lovran — danas je već Laurana — ča Oprić — to je Oprino — Kraj, Riva; Poljane, Pijana; Tuliševica — no kako su ono krstili Tuliševicu? Nego ki bi držal sve te talijanske nemoturije va glave! Bože moj, a kako će pak krstit Kozlinu, Černikovjak, Kuk i sto drugeh mesti okole Lovrana? Za pravo reć „kuk" je lahko prekrstit na talijanski: Recite kuk i još uma — pak imate talijansku besedu: Kukuma. I va samiem Lovrane su dva mesta, ka se još zovu po hrvatski, to je: Gorica i Ravnica. Rozmini biva na Gorice — a neka druga peršona, ku on dobro pozna — va Ravnice. I kada bi oni dva oteli, da jedan drugemu pišu list, oni bi ga indiricali ovako: Onu bi napisala: Al freschissimo šior Rozmini

Laurana
Piazza della Montagna
fù Gorica.

A on bi pak ovako:
Alla preziosissima signora Cestellino
Laurana
vicolo della Pianura
fù Ravnica.

Ovako bi oni jedan drugemu pisali — to se zna samo onputa, ako bi pisali slovi a ne z lumeri — kako je ono njihova navadbica. I tako Montagna i Pianura..... Kako vidite —, sve se pul naših Tálijani va Lovrane menja — samo još se ni vredna promenit ona njihova talijanska črna pamet — ka još vavek tvrdo stoji, kako i oni njihovi nekadanji rogi...

Barba Tončić.

Dalmatinska pisma.

II.

Nastavljajuć pabirke o dalm. saboru nemože se mimoići, a da se ne osvrnemo na raspravu, kojoj je duo povoda posao Ferriev. Ovaj se je kano sudac poslužio hrvatskim jezikom, da sastavi popratno izvješće u pravdi, koja se je skroz razpravljala hrvatski, uslied česa je g. predsjednik prizivnog suda dalmatinskog izdao poznatu okružnicu o porabi taljanskog jezika kao nutarnjeg na sudu. Zastupnici Biankini i dr. Trumbić prikazali su stvar saboru u cjelini i iznieli na pretres pitanje o jeziku, pobijajuć spomenutu okružnicu. Kad je dr. Trumbić prekorio narodnjake, što se nijedan od njih nije zauzeo za stvar, premda svima poznata, onda je dr. Ivčević ustao i temeljito pobio dr. Giljanovića, zastupnika talijanske stranke, koji je branio porabu talijanskog jezika u sudovima i neke odredbe, izdane samo za prizivni sud, protezao i na sve sudove, te je dr. Ivčević dokazao, kako je samo od običaja ostao talijanski jezik u porabi a ne uslied kakvog zakona, koga niti ne obstoji u tom pogledu. Osvrnuo se je i na činjenicu, kako vlada uvadja njemački jezik kod političkih i drugih ureda u Dalmaciji, te, što je svakoga nešto začudilo, dovršio svoj govor zahtjevajući od vlade da time prestane. U obće se je mnogo reklo sa sviju strana, ali ništa tvarnog poduzelo. Lieno je, da se u saboru iznesu i raspravljaju takove stvari, ali se hoće da se energično posreduje i nešto ozbiljnog i stvori.

„Koga budnog rujna sreta zora, tomu kuća dobro stajat mora", ne znači samo, da se dnevni posao mora rano započeti, već da se također ima obaviti u povoljnom duševnom i tjelesnom razpoloženju. O kako nas n. pr. veseli ručak! A i ne voli baš nitko prije kave početi raditi. Očiti znak naravi, da ogladnjelom tielu u njegovoj prvoj potrebi valja pružiti zdrav, ublažujući i hranjiv napitak. Nakon svih pako pokušaja i izkustva u stohiljadah obitelji dokazalo se je, da je u tu svrhu najprikladnija zrnata kava pomješana sa polovicom Kathreinerove Kneippove sladne kave. Ovako se zaista dobiva prava pravcata obiteljska kava, koja svima prija, koja svima dobro čini i koja se neprestano sve to većom obljubljenošću pije. Kathreinerova Kneippova sladna kava dobiva se svagdje, nu ipak prava samo u poznatim Kathreinerovim omotima, pa zato neka se ovi uviek i posvuda zahtjevaju i samo ovakovi preuzmu.

Na prodaju je

KUĆA

u Puli,

Via Muzio br. 32.

Uvjeti prodaje dobivaju se u istoj kući.

Prsni čaj sa „Ućke-Gore"

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarniel.

OGLAS.

Moje **škropilnice proti peronospori** jesu uviek joste najbolje od svih ostalih, te ponajviše priljubljene, stoga ih mogu mirnom svijesti preporučiti svima.

Dobivaju se u skladištu strojeva tvrdke

SCHIVITZ & COMP. u TRSTU,

sa svime skupa za K 18, ili pako pouzećem poštom prosto poštarine K 20.

ŽIVIC, inžinir.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

Istarska posujilnica u Puli,

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Zadrugari pozvani su na

IX. red. glavnu skupštinu

koja će biti

u nedjelju dne 20. maja 1900

u 10 sati prije podne

u velikoj dvorani „I. istarskog Sokola"

u Puli.

Dnevni red:

1. Izvješće i obračun za upravnu godinu 1899.
2. Izvješće nadzornoga odbora.*)
3. Odluka o porabi čistog dobitka.
4. Izbor starešinstva, nadzornog odbora i družtvenog suda za vrieme do jedanajste redovite skupštine.
5. Što koji predloži.

Opazke. — Na skupštini treba da je zastupana bar em jedna desetina svih zadružnih dielova. Za slučaj da ne bude toliko zastupanih, biti će skupština isti dan popodne u 3 sata bez obzira na broj. Svaki zadrugar može ovlastiti pismeno drugoga, da ga zastupa na skupštini.

PULA, dne 9. maja 1900.

Starešinstvo.

*). Od nadzornoga odbora odobreni obračuni za godinu 1899 izloženi su na ogled zadrugarom u družtvenoj pisarni (Via Giulia 5).

Broj 26. U Puli, dne 15. maja 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Iz carevinskog vieća.

(Nastavak).

Češka obštrukcija.

Poslie govora ministra-predsjednika, komu su Česi osobito prigovarali, a Njemci mu povladjivali, pročitalo se je više interpelacija i predloga. Kod jedne molbe na parlamenat, dobio je rieč zast. dr. Pacak. Reko je po prilici ovo: Odkad su ukinute jezikovne naredbe, zavladala je velika uzrujanost medju češkim narodom. Mi ipak nismo dali oduška toj razdraženosti. Dali smo vremena vladi, da ju utiša, a mogla ju je utišati tim, da opet uvede česko uredovanje u nutarnjem poslovanju. Ona toga nije učinila. Ona je predložila zakonske ustanove, koje nas nemogu umiriti. U njih nije sadržana ravnopravnost. Iz toga se vidi, da njemačka obstrukcija pobjedu slavi. Tim je obštrukcija postala parlamentarna uredba. Stranke, koje je nebi mogle rabiti, postaju stranke drugoga reda. I kad nebi je niko drugi rabio, tad bi država, vlada i većina bila izložena terorizmu i diktaturi njemačke ljevice. Mi ju hoćemo rabiti, i tim nesamo za svoje pravo nego i za prava, za slobodu drugih, proti terorizmu i diktaturi jedne stranke vojevati.

Na to je predložio, da se odnosna molba tiska u stenografički protokol, i o tom da se glasuje poimence najprije, da li da se o tom odluči u tajnoj sjednici, a ako bi to bilo zabačeno, da se i opet poimence glasuje, ima li se tiskati ili ne.

Još šest takovih predloga na imenično glasovanje bilo je postavljeno. Svi su bili dovoljno poduprti po čeških zastupnicih, kojih bijaše 58, a dosta bi bilo i 50. Tako se je prozivalo i glasovalo sa da ili ne osam puta uzastopce. Sjednica trajala je od 11½ pr. p. do skoro 5 poslie podne, i u njoj se ništa neradilo. Tako se je tjerala obstrukcija prvi dan, to jest, priečilo se, da se u parlamentu ništa ne radi.

Češki zastupnici.

Češki zastupnici postupali su tako, uslied svoje odluke prihvaćene prije sjednice velikom većinom glasova. Tim su se odazvali glasu svoga naroda. Nisu slepo sliedili glas naroda. Kod njihove odluke vodili su jih razni razlozi.

Jedan tih razloga je osobito naglasio dr. Pacak u prije rečenom. Njemci su dosegli što su htjeli obštrukcijom proti većini i proti vladi. Kad nebi se niko drugi ufao obstruirati, mislili bi, da su sami oni kadri to činiti, pak bi priečili sve, što bi njim neugodno bilo.

Oni se ni toga ne boje, da budu sami u obstrukciji, i da se tim odiele od ostalih stranaka većine. Većina jih je samo na popuste silila, dočim nisu s njom ništa dobili. Dok su sami bili, dosegli su bili njeka svoja prava, ona najme, koja njim je bio dao Badeni sa jezikovnimi naredbami.

Oni bi se bili zadovoljili i sa Gautschevimi jezikovnimi naredbami, jer bi bili nješto ipak njimi dobili, a pak kasnije i drugo tražili. Da bi pak oni sami glasovali za jezikovni zakon, kojim se krši njihova prava, kojim se omedjašuje ravnopravnost naroda českoga, za to jih u obće nije moguće dobiti, to bi značilo stavljati sebi uzicu oko vrata.

Nevjeruju, da bi parlamenat mogao poboljšati u prilog Čeha vladine predložene zakonske osnove. Tomu bi se protivila i jedna skupina desnice, a to je njemačka katolička stranka, koja je već proti Badenijevim naredbam bila. A kad bi se i našla u parlamenta za poboljšice, njemačka ljevica nebi to dopustila, ona bi obstruirala, ona bi terorizovala.

Ostali klubovi desnice.

U večer sastali su se klubovi poljski, i hrvatsko-slovensko-rusinski. Sastali su se svaki za se, i neznajuć jedan za drugoga, ni što će jedan ili drugi odlučiti. Ipak su odlučili oba jedno. Borba je izmed centralizma i germanizma s jedne, i izmed federalizma i ravnopravnosti s druge strane. Desnica je za ovo posliednje proti onomu prvomu. Ona mora gledati, da ostane na okupu za braniti svoja načela i unapredjivati. Valja iskati načina, da se Čehe odvrati od obstrukcije — pošto se drži, da je parlamenat nuždan, a uz obstrukciju nemože obastati — dakako ne praznim obećanjem, nego činjenicami. Za to se je odlučilo, posredovanjem našega kluba, da se sazove sjednica parlamentarne komisije desnice, da o stvari razpravlja.

Beč, 9. maja 1900.

Dočim se je još jučer držalo nemogućim, da bi se predstavnici desnice sastali u sjednici, danas je stalno, da će se sastati parlamentarna komisija desnice, pod predsjedanjem Jaworskoga i to već sutra.

Danas bila je druga kućna sjednica. Prošla je kao jučeranja, u znaku cvieta obštrukcije — poimeničnim glasovanjem.

Već oko 3. ure poslie podne je svršila. Večer o 7. obdržavati će se opet sjednica, i to u svrhu, da se izabere članove kvotne deputacije. Toga izbora neće se obštruirati. Bilo bi skoro nemoguće osujetiti ga.

Beč, 10. maja 1900.

Današnja sjednica svršila je dosta brzo. Početkom je jedan kršćansko-socijalni zastupnik bečki postavio predlog, da se sve one stotine peticija ili molba, što su jih podnesli češki zastupnici, tiskaju u stenografički zapisnik bez svakoga dalnjega zatezanja. Češki zastupnici su se tomu protivili, i pozvali se pri tom na poslovni red, koji toga nedopušća, i na to, da Njemci nisu toga dopustili, kad su to Česi pred godinu, dvie predlagali, obzirom na njemačke peticije. Predsjednik, dužan držati se poslovnoga reda, davao je na glasovanje predloge glede poimeničnoga glasovanja, i glasovalo se je, odnosno prozivalo imena i ništa neradilo. Nije se dugo glasovalo, jer nebijaše jedan hip 100 članova u sabornici, pak se je sjednica morala zaključiti. Tako je prošla utaman i treća sjednica, a sad bi reći, da je za njekoliko dana neće biti, jer će delegati putovati u Budapeštu.

Jučer sam vam zaboravio javiti, da je dr. Kathrein, član njemačke katoličke stranke, postavio predlog, da se izabere odbor od 24 lica, koj bi imao proučiti, kako da se preinači poslovni red u svrhu, da parlamenat može redovito razpravljati. Kako izkustvo uči, može se to kušati samo silom i silom se može zapriečiti.

Posredovanjem predsjednika hrvatsko-slovenske sveze, bilo se je jučer dogovorilo, da se već danas obdržaje sjednica odbora desnice. Sve stranke desnice bile su na to pristale. Nit Česi se tomu nisu protivili. Danas, kad se je sjednica imala obdržavati, izjavio je predsjednik desnice, excelenca vitez Jaworski, da neće da saziva te sjednice, bar za sad ne, ni već njekoliko dana. Hoće li budućega tjedna, nemože se reći. Poljaci, barem glavniji, koji su najviše u doticaju s vladom, da smatraju jezikovne zakonske osnove za Česku i Moravsku povoljne za Čehe. Česi jih takovimi nedrže, nit iko tko hoće da bude pravedan. I u tom da je razlog, što se sjednica odbora desnice neobdržaje.

Beč, 12. maja 1900.

Sud o vladinih zakonskih jezikovnih osnovah za Česku i Moravsku.

Iz govora, kojim je ministar-predsjednik dr. pl. Koerber popratio predloženje jezikovnih zakonskih osnova za Česku i Moravsku, vidi se, da si je on i njegovi drugovi dao velikoga truda, dok jih je sastavio. Ipak je malo ko, da se nereče niko, s njimi zadovoljan.

Sam jedan član ministarstva, dr. Rezek, nije zadovoljan: on je dao demisiju, to jest molio, da se ga digne s njegova mjesta. Jučer bio je primljen u odulju audienciju kod Njegovoga Veličanstva. Današnje novine javljaju, da se je tu govorilo o demisiji, i da Njegovo Veličanstvo nije primilo demisije, da dakle ministar za Čehe dr. Rezek ostaje i na dalje u ministarstvu.

Mladočeski zastupnici su tako nezadovoljni jezikovnimi zakonskimi osnovani, da su radi njih objavili obštrukciju i da su ju tjerali u svih dosadanjih sjednicah.

Zastupnici češkoga veleposjeda neće doista radi svoga položaja da obštruiraju, al nit oni nisu zadovoljni, i obećaju Mladočehom svaku moguću podporu, da se jezikovne zakonske osnove poboljšaju.

Hrvatski, slovenski i rusinski zastupnici uvidjaju takodjer, da su jezikovne zakonske osnove za Čehe neprihvatljive. Nit oni neobštruiraju, osim da su njeki njekoliko puta poduprli imenično glasovanje; ali oni obećaju podporu za poboljšanje osnova, i neće ništa prisilna poduzeti proti češkim zastupnikom. Pače, kad bi se takova što pokušalo proti ovim, bi nje moglo natjerati da podju u obštrukciju, osobito radi odnošaja kod naroda koje zastupaju.

Za poljske i njemačko-katoličke zastupnike, nemože se reći nit da su zadovoljni nit da su nezadovoljni: oni su voljni podupirati ovu, kako i svaku drugu vladu.

Skupinica Njemaca Šenerer-Wolf dakako da nije zadovoljna, jer ona bi htjela, da se u obće neda nikakvih prava nit Čehom nit ijednom slavenskomu narodu, izuzam onih u Galiciji i Dalmaciji, kraljestvih, koje bi oni htjeli izlučiti iz monarhije.

Nisu zadovoljni ni njemački nacionalci, jer bi oni htjeli, da se njemački jezik proglasi zakonom kao državni jezik — što u naredbah nije izrično rečeno.

Ostale njemačke skupine, u koliko i nisu mnienja neposredno navedenih, ili u koliko sakrivaju to mnienje, dale bi se uplivati po prvih i drugih. Svi su jednaki, samo su u taktici postepeno razvršteni: Šenerer-Wolf — njemački nacionalci — njemački kršćanski socijali — njemački liberalci — njemački veleposjednici — pa i njemački katolici.

Poput zastupnika pojedinih stranaka su i njihove novine, te netreba pojedinih novadjati. Al jedan još sud, i znamenit, nek ovdje iztaknem.

„Česka Revue" u svezku za mjesec maj, doniela je članak o jezikovnih zakonskih osnovah. Napisao ga je viši sudbeni činovnik. U tom članku se dokazuje, da se jezikovnimi zakonskimi osnovami vredja članak 19. temeljnih državnih zakona, i članak 10. sudbene vlasti. Članak 19. temeljnih državnih zakona o jezikovnih pravih naroda i državljana govori o jezicih govorenih u pojedinih krunovinah i o jednakosti

svih tih jezika. Češki jezik se govori u Češkoj i Moravskoj, u vladinih zakonskih osnovah neprikazuje se češki jezik kao jednak njemačkomu. Članak 10. sudbene vlasti govori o javnosti i ustmenosti sudbenih razprava. Ustmenosti, neposredne, nemože biti ondje gdje se rabi tumače, kakove predvidja zakonska osnova za Češku.

Da uzmognu dobiti predložene zakonske osnove krepost zakona, trebalo bi promjeniti temeljne državne zakone, a te se ne može promjeniti bez triju četvrtina zastupnika. Tih trih četvrtina nemože se u parlamentu naći.

A nebi se mogle uzakoniti predložene zakonske osnove ni putem inače jako mogućega § 14., jer tim paragrafom može se narediti samo stvari koje nezasjecaju u temeljne državne zakone.

Pri tom stanju nejma izgleda, da bi predložene zakonske jezikovne osnove postale zakonom. S njimi bi mogli i njihovi začetnici i auktori pasti.

DOPISI.

Opatija, 10. maja 1900. — Poznato je već, da su Opatijci ponosni na svoju crkvicu sv. Jakova. Ma i da je malena, oni je marno ukrašuju i namješćuju u nju sve, što služi na to veću slavu božju. U svojoj jednostavnosti, ona im je uviek uzorno uredna i liepa.

Nu od Uskrsa amo, ona im je još kud i kamo ljepša. Na divno preradjenom koru, posadili su nove orgulje. Sagradili ih s dobrovoljnimi prinosi, što ih požrtvovno pobirali gg. crkovnjaci i sam kapelan, veleč. gosp. Matija Dubrović.

A i bila već u nas prieka nuždа nabaviti nove orgulje. Stare orgulje bile su namještene prije kakovih šest godina. Na preporuku g. Rajčića, bile su djelane od nekog „mištra Pučuhe", sad već pokojnog Potočnjaka na Rieci. Od prvog početka moralo se ih popravljati i trošiti na nje svaki tjedan. Ma i da su na koru u neke činile paradu, svaki je strukovnjak i u obće poznavalac orgulja — a takih u Opatiju dolazi mnogo — o njima izreko najlošiji sud. Izbor glasovnih nizova — od kojih nije u redu svirao ni jedan — ton istih i mekanizam, bio je ispod svake kritike. Tko je zavirio unutar, gledo je pred sobom gotovu mišolovku.

Nove su orgulje naprotiv u svakom pogledu savršene i krasne. Stare su prema ovima bile, što no sjaj petrolejske lampe prema suncu. Dok su prijašnje imale samo dva, ove imaju deset podpunih glasovnih nizova. Glasovi su im čisti kano rosna kapljica, a milopojni da je divota. Osobito se svidjaju piano-registri. A i ciela je izradba vrlo ukusna. Po svem se vidi, da su orguljari — gg. braća Zupan iz Kamnegorice u Kranjskoj — za Opatiju htjeli učiniti nešto specijalnoga. Kapelnik lječilišne glasbe g. Bogumil Frisek, pozvan da kao strukovnjak kod predaje ocjeni djelo, izreko im je priznanje i podpuno svojo zadovoljstvo. Dapače im je on uzhićen i čestitao na tako vještačkoj izradbi, pa im liepo čestitamo i mi, i preporučamo ih vruće crkovnim upravam širom hrvatskih i slovenskih zemalja.

I već od Uskrsa amo uzveličavaju slavu božju te nove orgulje. Umilna njihova svirka silno djeluje na srce pobožnih slušatelja. Svi ih brez razlike hvale, i oni sami, koji su prije bili protivni nabavi novih orgulja.

Nu dobrovoljni prinosi nisu sasvim dotekli, te da se orgulje podpuno izplate, uhvamo, da će naša občina priskočiti u pomoć, te da će u ovu svetu svrhu i ona votirati koju svoticu, osobito ako joj se pripomene, da se nikako ne može doći do crkovnog novca, koji već više godina bezkamatno leži na namještništvu u Trstu. Da će se to do-mala dogoditi; o tome nam ne pusti dvojiti osvjedočenje, da su naši občinski zastupnici jednako iskreno privrženi i narodu i crkvi.

Kad već danas toliko govorimo o crkovnim stvarima, reći ćemo zajedno još koju. Već ste pisali, da se je na Cvietnicu ove godine i u nas pjevala „Muka". Malo po malo uvest će se i sve po župnim crkvama drugud običajne sv. funkcije. Na Markovo je bila prvi put procesija. Učestvovalo je prilično pobožnog občinstva. Procesije bit će i u prosne dane. Kao što je već običajna sv. krunica s blagoslovom u oktobru, tako se ove godine počelo i s majskom pobožnosti. Odziv je u pučanstvu živ. Pobožni i krasni piev još krasnijih svibanjskih pjesmicah i izabranih litanija loretskih, svaku večer domami k svečanom blagoslovu silu puka i lječilištnih gostiju. Preporučamo društvu „Lovor", neka i u buduće na koru izbjegava monotoniju na orguljama i u pjesmah; jer i u crkvi može dosadno djelovati jednoličnost i bezprestano opetovanje istih melodija, pa nervozne ljude odbijati od hrama božjega.

Samo se sobom kaže, da mi s ovime nit prekoravamo g. organistu, nit mu što zapovjedamo. On se bezplatno takor reći, a često na svoju štetu, i previše zanima s crkvom. S vrlim pjevačima Justićeni, Gervais-om i svojim gospojicam sestrama te još nekim, on je ovog Uskrsa s majstorskom preciznošću izveo vanredno težku: „Missa Seraphica" od C. A. Leitnera. Za njegovu požrtvovnost, mi smo i njemu i „Lovoru" zahvalni, a platit će im dolično Bog, za čiju se slavu žrtvuju. Hvala i veleč. g. Dubroviću, koji neprestaje revnovati, kako bi u svoga stada uzbudio što veću pobožnost.

Pius.

Višnjan, 4. svibnja.

(Divljački napadaj na župnika i smetanje službe božje). U veliki četvrtak zbio se je u ovom nesretnom mjestu jako žalostan slučaj, takav, koji mogu da počine samo ljudi one vrsti, koji su ga izvršili. Do sada smo mučali, jer smo htjeli vidjeti, hoće li se štogod s koje strane poduzeti proti izgrednicim, kad se tiče Hrvata, a osvrnut ćemo se tek kašnje potanje, kad bude stvar riešena. Dok se je obavljalu popoldnevna služba božja, sakupio se dosta liepi broj Višnjanaca, koji se hvastaju djedovskom kulturom, te deranjem, vikom i bubanjem u petrolejske late pred samim crkovnim vratima napraviše takav bakanal, da je župnik vlč. don Simo Močibob bio prisiljen obustaviti službu božju. Kad je ovaj još od bolesti neoporavljeni starac pošao kući, naši su se mirni jaganjci usudili da hitaju za njim kamenje, te je Bog htio, da ga pred kućnim vratima težak kamen nepogodi u glavu i ne sastavi sa crnom zemljom. Ni kad je unišao u kuću, napadači, žedni rekbi krvi, nedali mu mira, već navalili kamenjem na kuću, polupali mu prozore i u kuću hitali kamenje. To se je dogodilo za biela dana a da se jedan nije našao, da ga obrani ili zaprieči, da se slučajno i ubojstvo ne dogodi, a što je samo Providnost zapriečila, da se veće zlo ne dogodi. Da je to bilo unapried promišljeno, nema dvojbe, kad se promisli, da je to zlodjelo počinila mladjarija a starji stajali sa strane. Mi niesmo denuncijanti, ali riba smrdi od glave." I jedna prosta demonstracija bila bi više nego osuditi, osobito ovdje, iskazana proti osobi, koja nije mravu kazala da se makne, a kamo li onakav divljački napadaj, koji je najgore posljedice mogao donieti sobom. A tu trpi i javni moral, jer čemu hoćete da se nadute onim, koji su od malena tako započeli?! Kad župnik tumači nauk o vjeri u crkvi, tu nema jednog djeteta iz Višnjana, nego su svi iz vana. Reći će se da uče u školi. Mi nećemo kazati ni dobre, ni zle, jer nemožemo niti pomisliti na zlo; ali znamo da ta djeca nemaju gdje da vide dobrih primjera. Dobar muk, zlatna besjeda. Svakako možemo konstatovati, da se pod hrvatskom upravom nije dogodilo nereda i da se nitko nije niti usudio da pomisli na njega; dočim pod nametnutim upraviteljem Mianich zbilo ih se je više njih. Redara dakako da nije bilo vidjeti, a kad je stvar dovršila, nije se niti onda makuo da raspita ili kakav izvid obavi. Njemu će se bit pričinilo, da je to stvar naravska i da u Višnjanu nije kažnjivo, najskoli tada, kad se izvršava proti Hrvatima. Bit će da je u ono doba u kojem kutiću svjetlao oficirsku sabljicu „per far figura alla processione del venerdì santo". Jedini oružnici, a ovdje je pohvaliti njihovog stražmestra, poduzeli su izvide i prijavili oblastima taj nemoral i zločinstvo. Ćujemo da je i kot. poglavar bio ovdje, ali, da li je štogod poduzeo sa političke strane, nije nam ništa poznato. Povratit ćemo se na stvar kad svrši sve, buduć sada pod sudcima.

Rovinjsko Selo, 7 maja.

Biti će Vam poznato iz talijanskih novina, da su ovdje domaći šarenjaci pomoću rovinjskih talijanaša otvorili nekakvo družtvo pod imenom „Circolo popolare". Neznamo doduše, koja je svrha tomu družtvu, ali poznajuć osobe, koje su mu kumovale i koje se oko istoga pletu, moramo zaključiti, da ono neima druge svrhe, nego loviti neuke i kratkovidne hrvatske kmetove u talijansko kolo. Ovdje bo neima domaćih Talijana, nego pridošlice ili naseljenici i to šačica njih, koje podpomažu i podučavaju rovinjski talijanaši u talijanskoj politici. Takovo družtvo bijaše dakle ovdje posve suvišno, i to tim više, pošto imademo već ovdje, dičnu „Hrvatsku čitaonicu", u kojoj se sakuplja sve što je boljega, pametnijega i neodvisnoga u našem selu.

Ali talijanskoj gospodi u Rovinju, htjelo se je baciti medju nas u naše selo kamen smutnje i radi toga osnovaše ovdje taj blaženi „Circolo".

Ali predjimo na otvorenje toga družtva. Predprošle nedjelje u 2½ sata stigla je amo nekakva tobož glazba iz Rovinja, nekoliko zanatlija, kano stolara i postolara (luštra škarpe) snjom. Svirajuć nešto došli su u selo i pošli pred stan „Circola", gdje su nešto škripali i cvilili.

Na otvorenje bijaše pozvano mnogo kuće gospodara, ali od nas se malo tko odzazvao, jer ljudi znaju, da im nije sa talijanskom gospodom posla i jer smo imali mi u čitaonici zabavu.

Negdje okolo tri sata bijaše prva glasovita skupština, na kojoj da izabraše odbor. Glazbari pošli su svirati u kuću krčmara Iskre (čisto talijansko ime) i kod neke Bergne. Bilo je nešto vike i uzklika, kao: „Viva l'Istria italiana", „Viva il Circolo!" itd., ali malo se tko na to obazirao, dočim su naši u čitaonici gromko orili: Živio!

Glazba je udarala i pred kućom župe-upravitelja, koji je u hrvatskom selu stup talijanske stranke.

Prije noći pobraše se rovinjski talijanaši sa glazbom pješice u Rovinj, jer im je valjda saviest kazala, da je pametnije nečekati tamne noći u tudjem im mjestu. I dobro su učinili, jer je tako medju nami nestalo izazivača.

Na zabavi u čitaonici bijaše sve živo i veselo, a mladež naša obojega spola ulovila se u kolo, veseleći se u domaćem poštenom družtvu.

Cirkolaši dobili su za „svečanost" nešto stolica i zastava iz Rovinja, jer svega toga neimaju doma. Jedna potrgana zemaljska zastava sa mršavom kozom, kazivala je svoju mizeriju na vrhu jedne kuće, te bijaše radi nje medju pukom dosta smjeha. Rovinjskoj gospodi nije se valjda dalo trošiti za nove zastave, jer će oni i tako morati najviše za sve trošiti — i to kako se čvrsto nadamo — sve uzalud.

A sada na koncu našim vriednim Seljanom par rieči savjeta.

Taj nesretni „Circolo" osnovan je bez dvojbe za to, da se medju nami udomi nesloga i prepir, pak da se zavadimo i popravdamo.

Stalno će opaki i zli stvorovi nastojati, da dodje izmedju članova „Čitaonice" i „Circola" do prepira i nemira, pak da se za tim kaže oblasti: Eto Čitaoničari uznemiruju Cirkolaše, oni ih izazivlju i vrediaju, za to treba Čitaonicu zabraniti. Ako im se to neposreći, nastojati će da dostignu bar to, da oblast zabrani i „Čitaonicu" i „Circolo" a s tim su rovinjski talijanaši postigli svoju svrhu t. j. uništenje mrzke im hrvatske čitaonice.

Radi toga preporučamo našim Seljanom, da se nepuščaju u prepire i pravde sa Cirkolaši i da se ne dadu od ovih izazivati, jer bi mogli naskoditi najviše našoj Čitaonici. Cirkolaši neka čine što ih volja u svojoj kući, a mi budimo gospodari na našem ognjištu.

Umoljavamo sve naše p. n. gg. pretplatnike, koji nam jošte neuplatiše za prvu četvrt odnosno prvo polugodište, da se toj svojoj dužnosti što prije odazovu. One pako, što imadu s nama račune za prošlu godinu, il nesrećom i za više, opominjemo, da se požure i sprijatelje s našom upravom. Mi gledamo ugoditi svima, al bez točne uplate, opstanak je i listu onemogućen. Uprava.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Naknadne viesti o putovanju Njeg. Velič. cara i kralja Fran Josipa u Berlin glase, da bijaše to putovanje u savezu sa budućim nasljedstvom na priestolju Habsburga.

Kako je poznato, imao je biti nasljednikom priestolja Fran Ferdinand, nu ovaj se isključuje sam time, što se kani vjenčati sa mladom groficom Chotek. Njegov mladji brat nadvojvoda Otto, da bi se odrekao na korist svog starijeg sina, dvanaestgodišnjeg nadvojvode Franu Karla. Njeg. Veličanstvo, da je o toj promjeni obaviestilo svoga prijatelja i saveznika cara Vilima, zamoliv ga za savjet i eventualnu pomoć.

Neke bečke novine pišu, da će vlada razpustiti carevinsko vieće, ako se budemorala poslužiti § 14. radi privremenog proračuna. U tom slučaju razpisala bi obće državne izbore mjeseca septembra.

Izmedju klubova desnice i lievice vodili su se pregovori za uredjenje parlamentarnih odnošaja. Ti pregovori prekinuti su radi praznika u carevinskom vieću, nu da će se isti nastaviti u Budimpešti, gdje se nalaze radi zasjedanja delegacija prvaci desnice i lievice.

Poljski klub priobćuje da dvoji, da će se uzpostaviti redovito parlamentarno djelovanje carevinskoga vieća, premda živo želi, da bi se redovito razpravilo državni proračun i zakonske osnove o investicijah.

Službenim novinam nedaju mirno usnuti oštri govori radikalnih zastupnika dr. Baxe i Praška u češkom saboru. Govori ti bijahu doista oštri, nu za nje odgovaraju oni, koji čine nezadovoljnim češki narod, a to su u prvom redu vladajući krugovi i nezasitni Niemci.

Predsjednikom ugarske kvotne deputacije bijaše izabran zastupnik Tisza a izvjestiteljem zastupnik Falb.

Ugarska delegacija sastala se dne 10. t. mj. na pripravnoj sjednici. Predsjednikom bijaše označen Desider Szilagy, podpredsjednikom grof Szapary. U nedjelju primio je delegacije kralj u dvoru u Budimu.

Crna Gora. Pronosi se glas, da se turska vlada protivi ustrojenju crnogorskoga konzulata u Prizrenu. Oprovrgava se

viest, da je austro-ugarski poslanik u Carigradu uplivao na tursku vladu, da zabrani ustrojenje toga konzulata.

Bugarska. U nekojih kotarih kneževine Bugarske ustao je narod proti državnim oblastim, radi poreza od deseline. Izmedju pobunjenog naroda i vojske došlo je i do krvavog okršaja.

Rusija. Službene novine oprovrgavaju viest o putovanju cara Nikole u Beč. Ruski državni savjetnik Kobeko, svršio je u Bugarskoj svoje poslanstvo, pregledav bugarsko financijalno stanje. On je odputovao iz Sofije put Varne dne 11. t. m.

Rat u južnoj Africi. Englezke čete napreduju sve to više proti burskim utvrdjenim pozicijam. Englezki ministar kolonija izjavio je na nekoj gostbi, da će doći do mira izmedju Engleza i afričkih republika tekar onda, kad budu one pripojene englezkomu kraljestvu.

Mjestne:

U hrv. pučkoj školi u Šijani, dao je u petak i u nedjelju umjetnik Kautsky za učenike i njihove roditelje 2 predstave sa svojim električkim kazalištem.

Prisutnike je vrlo zanimalo gledati zanimive i poučne prizore, koje „električni“ umjetnik zna prikazati publici. Može se reći, da ih je svih „elektrizirao“.

Pokrajinske:

Imenovanja. Ministar bogoštovja i nastave imenovao je glavnoga učitelja na učiteljštu u Kopru, g. Jerolima Curto učiteljem vjeronauka, a privremenoga glavnoga učitelja Emanuela Delponte, stalnim glavnim učiteljem na istom zavodu.

Promjene u krčkoj biskupiji. Č. g. Nikola Žic dosadašnji upravitelj kuratije Stare Baške, bi umirovljen, a na njegovo mjesto dolazi č. g. Ivan Sršić; isto tako bi umirovljen č. g. Matej Rossi upravitelj u Dragozetićih (otok Cres), a na njegovo mjesto dolazi č. g. Ivan Kraljić iz Sv. Fuske. Kuratiju Sv. Fuske upravljat će č. g. Toma Kraljić, dosadašnji upravitelj plovanije na Belom; č. g. Matej Maračić iz Novalje (otok Pag), dolazi za upravitelja kuratije Sv. Martin (otok Cres).

Treći koncert Kubelikov u Trstu. Utorak dne 8. t. mj. dao je mladi češki umjetnik na gusle g. Ivan Kubelik treći koncert u najvećem tršćanskom kazalištu. Ovo bijaše do zadnjega kutića puno, te je mnogo občinstva, koje nadošlo nešto prekasno, moralo otići, jer nebijaše više prostora.

Mladi umjetnik izveo je sve točke programa takvom vještinom, da je svakoga upravo začarao. Nakon svake točke nastalo je takvo pljeskanje i odobravanje, da je morao nekoliko novih točaka dodati.

Iza prve točke dobio je krasan lovor vienac sa crvenom vrpcom i guslama od evieća u sredini. Gosp. Kubelik pošao je z Trsta u Mljetke, odakle će u Bolonju, pak natrag u Trst, gdje će dati 18. t. mj. još jedan koncert.

Njegov impressario rekao nam je, da će i u Pulu, bude li mu ikako moguće.

Prilog k ilustraciji školstva u puljskom kotaru. Još u prošlom poluletju ove školske godine, zamolio je neki usposobljen učitelj kot. školsko vieće u Puli, da mu se privremeno podieli jedno od izpražnjenih učiteljskih mjesta u ovom kotaru.

Poznato je, da Barban nema učitelja već dvie godine, Marčana od mjeseca febrara, Kanfanar učiteljice dotično podučitelja već više mjeseci, u Juršićih sistemizirana je dvorazrednica već 10 godina, ali ni tamo nema druge učiteljske sile.

Nakon četirimjesečnog mozganja, kotarska šk. oblast dula je natjecatelju ovaj utješljiv odgovor: „Povraćaju Vam se spisi i javlja Vam se, da je istodobno otvoren natječaj za Juršiće i Marčanu“.

Pametan odgovor za izvinuti se, zar ne? Nebi li bolje bilo, da je dotičniku odgovoreno: Hrvat si, a svaki učitelj Hrvat u ovom kotaru, pogibeljan je i nećemo ga. Mogli su mu takodjer odgovorit: nehajemo za napredak hrvatske djece, pa zato ne trebamo ni učitelja. U takovom odgovoru bilo bi barem nekoliko iskrenosti!

Želili bi znati, što kani poluciti školsko vieće sa takovim postupanjem?

Po odgovoru sudeći, željelo bi se, da taj učitelj uloži molbu za natječaj za Juršiće il Marčanu, onda da čeka imenovanje; kako ga čekaju oni, koji su se natjecali za Pazin il Barban t. j. dvie, tri godine. Do tada bi mogao po svom učiteljstvu i od gladi umriet. Nu da bi dotičnik imao kakvog „talijanskog strica“ kod ovomjestnih oblasti, stalno mu se nebi bio dao takov il sličan odgovor, nego uzsliedilo bi bilo odmah imenovanje za koje od najboljih mjesta.

Škole naše moraju pak uslied mudra odgovora kot. šk. vieća i nadalje ostati bez učitelja, jer ono neće napredka u našim školama, neće da se naša djeca naobraze, jednom riečju, neće da se zamjeri vladajućoj radikalnoj talijanskoj kliki

Višoj školskoj oblasti u Trstu preporučamo, da se već jednom obazre na naše pritužbe o školstvu ovog kotara, te da k sjednicam kot. šk. vieća pripusti jednog od najsposobnijih naših učitelja u ovom kotaru, il da budi gdje potraži nadzornika za hrv. škole, il da pošalje iz Trsta jednog nepristranog činovnika, koji će na sjednicama zagovarati interese hrv. školstva i učiteljstva. Treba da se učini kraj anarhiji, po kojoj naše škole više godina moraju čekati na učitelja, jer provizornog učitelja neće da namjeste, a definitivnog neće da imenuju. Dosta je već šaranja i igre s narodom!

Žigice družbe Sv. Cirila i Metoda prodaje u Cresu trafika g. Dužman. Toliko na znanje rodoljubom otoka Cresa.

V. G. Kautsky u Pazinu. Kako najavismo u broju od utorka, namjeravao je g. V. Kaučky sa svojim osobljem dati prošaste nedelje pretstavu u Pazinu. Nu jer je bio zapriečen sa produkcijom na: N. V. B. Radetzky, i u hrvatskoj učioni u Šijani, to nam najavlja, da će dati u Pazinu dvie pretstave u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“ i to sutra u sriedu, te četvrtak sa vrlo biranim programom.

Upozorujemo one, koji tim pretstavam mogu prisustvovati, da ne propuste prilike, a da se ne potrude do Čitaonice, te prodju dvie ugodne večeri.

Raspisane službe. Za c. kr. porezne urede u Primorju, raspisana su dva mjesta za poslužnike. Molbe sa dokazima o polasku škole, poznavanju jezika pokrajine, o dosadanjem službovanju, ponašanju i sa liečničkom svjedočbom, valja podastrieti u roku od 4 čedna financijalnom ravnateljstvu u Trstu. Prednost imadu isluženi podčasnici.

Iz porečko-puljske biskupije — 15. maja 1900. Veliki i nezaboravni biskup dr. Dobrila, utemeljio je osam štipendija za djake koji polaze u Austriji jednu c. kr. srednju školu, u kojoj se podučava hrvatski jezik kao obvezatan predmet. Uživatelji moraju biti rodjeni u selu porečko-puljske biskupije od hrvatskih roditelja.

Do sada su uživali i uživaju spomenute štipendije pitomci porečkog konvikta, koji polaze talijansku gimnaziju u Kopru, na kojoj je hrvatski jezik slobodan predmet — što je proti želji i zakladnom pismu pok. Dobrile.

Sada su razpisane tri spomenute štipendije pok. Dobrile; te smo znatiželjni, ako će ih porečki ordinarijat podieliti djakom talijanske gimnazije u Kopru ili onim hrvatske gimnazije u Pazinu.

Skrajna je doba, da se savjestno vrši želja nezaboravnog pok. Dobrile, i da se štipendije podiele jedino onim, koji imaju sve uvjete što ih zahtieva zakladno pismo.

Našim narodnim zastupnikom preporučujemo da nastoje, da se vrši želja onoga, koji se je za naš narod do smrti žrtvovao.

Zadnji koncerat Ivana Kubelika bit će u Kazalištu „Politeama Rossetti“ u Trstu, četvrtak dne 17. t. mj. nipošto 18. t. mj. kako bijaše javljeno — jer će već 19. t. mj. g. Kubelik koncertirati u Italiji.

Dne 18. junija igrati će na gusle g. Kubelik u glasovitoj dvorani „Saint James“ u Londonu.

Iz Marezige pišu nam, da su se napokon oslobodili poznatog nemškutarskog učitelja Gross-a, koji sada usrećuje naše pučanstvo u Boršu. Na njegovo mjesto došao je vriedni učitelj g. Edmund Hrovatin iz Gorice, koji si je u kratko doba stekao ljubav djece i roditelja.

Naše pjevačko i čitalačko družtvo prirediti će mjeseca julija veselicu. Sada će i tomu družtvu svanuti bolja vremena, pošto imademo vrstna učitelja, koji će bez dvojbe uložiti svoje sile za bolji razvitak družtvenog života.

Občinski izbori u Bertonigli obaviti će se dne 16. i 17. t. mj. Ona občina imade 24 zastupnika, a snjom upravljaju talijanaši, premda je i tamo još mnogo našega puka, a oni što se danas priznaju talijanašim, jesu ponajviše od talijanskoga svećenstva potalijančeni Hrvati.

Iz sv. Antona kod Kopra pišu nam, da su tamo blagoslovili dne 1. t. mj. novu školsku zgradu, čemu se od srca veseli tamošnje naše vriedno pučanstvo.

Do mala imati će tamo občinske izbore a mi preporučam toplo čestitim našim prvakom, da si uznastoje izabrati občinskimi zastupnici svoje najsposobnije i najvriednije suobćinare.

Jeli moguće? U talijanskih novinah čitamo, da su ovih dana otvorili u čistoslovenskom selu Škofije (občina Milje) dvorazrednu talijansku pučku školu. Škola ta da se nalazi u liepoj dvokatnici i da je obskrbljena svimi potrebštinami. Tu dvokatnicu sagradilo je samo pučanstvo, čim da je pokazalo živu želju za talijanskom školom i naukom u talijanskom jeziku.

Poslije crkvenog obreda zaslužni Spagnoletto da je pogostio občinskoga načelnika iz Milja g. Cruciani-a, savjetnika Tossich-a, učitelje, druge gostove i prvake mjesta. Kod gostbe — koja da je prošla u najvećem veselju, da je igrala glazba.

Čitajuć ovu viest snebivali smo se od čuda, kako je moguće, da se u čisto slovenskom selu Škofije ustanovi i otvori talijanska dvorazrednica.

Očekujemo razjasnjenje o tomu čudu od c. k. zemaljskoga skolskoga vieća za Istru.

Društvene:

Pjevačko družtvo „Zrinjski“ u Dekanih pripravlja za dne 1. julija svoju pučku zabavu. Program priobćiti će se naknadno, a ovoliko priobćuje odbor, da nebi koje drugo družtvo u tamošnjoj okolici prirediło zabavu istoga dana.

Slovensko učiteljsko družtvo za koparski kotar, imati će glavnu skupštinu u četvrtak dne 17. t. mj. u 9 sati u jutro u Boljuncu. Dnevni red skupštine jest sliedeći:

1. Zorna obuka u nižoj skupini. 2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine. 3. Izviešće tajnikovo i blagajnikovo. 4. Pogovor o mjestnih školskih viećih po zaključku učiteljske zaveze (Izviešćuje nadučitelj g. Vjek. Bunc) 5. izbor novoga odbora. 6. Izbor delegata na skupštinu zaveze. 7. Eventualni predlozi i savjeti. 8. Pjevanje, pjesme iz pjesmarice „Glasbene Matice“ br. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 15, 18, 24, 25, 35, 37, 49, 56, 60. Za mnogobrojno sudjelovanje moli „Odbor“.

Sakupilo se za družbu Sv. Cirila i Metoda za Istru: dne 6. maja o. g. u prijateljskom družtvu Bistričana i Kastavaca u II. Bistrici uslied nazdravice gosp. V. Rubeše 5 for. 10 novč. — Bačvari kod gosp. Osojnika na Ricci sakupili kod Josipa Frlan u Rubeših 5 for.

Novci predani su muškoj podružnici iste družbe u Kastvu.

Medulinsko družtvo za štednju i zajmove, imalo je u nedjelju dne 13. tek. redovitu glavnu skupštinu, na kojoj je bio liep broj zadrugara, a prisustvovali su i veleuč. g. dr. M. Laginja, g. Pavao Pavešić i naš urednik iz Pule.

Družtveni predsjednik, zaslužni pop Luka Kirac, župnik ližnjanski, bio je bolešću zapriečen doći na skupštinu.

Skupština je tekla vrlo živahno, i pojedini zadrugari potakli su više važnih pitanja obćenite naravi o poslovanju i upravi družtva, o kojim se razprela ozbiljna razprava.

Uspjeh poslovanja u god. 1899. je vrlo povoljan, te je bilo prometa okruglih 87 hiljada kruna. Pomoglo se zadruge kroz godinu sa preko 24.000 kruna, od kojih je povraćena polovica. Dužnika je bilo koncem godine okolo 28.000 kruna. Zadrugara je 207.

Iz drugih krajeva:

Ivan Kostantinovič Ajvasovskij umro. Na 2. ovog mjeseca umro je na svome posjedu slavni ruski slikar Ivan Ajvasovskij u dobi od 83. godine. Bio je učenik Taumeura i Sanerveida, te se je osobito proslavio sa svojim slikama, koje prikazuju pomorske prizore.

Nenatkrivljiv bio je u slikanju morskih valova. Najbolje su njegove slike: Izhod sunca na crnome moru, Kaos, Sveopći potop, Turci bombardiraju Feodoziju, i Bura na Azovskom moru. Mnogo je svieta prošo, te se je i nekoliko godina zadržao u Italiji. Od god. 1847. bio je dvorski slikar i profesor u Feodoziji.

Hulitelji Boga i vjere. Iz dana u dan sve to više služe se mnogi bogumrskimi kletvami. Tim ljudem već je prešlo u običaj, da za svaku malenkost, pa i nebilo to u kakovoj svadji ili srčbi, odmah prekunu Boga, svetca, angjela, grob, krst, vjeru itd. Tako mrzke kletve prouzrokuju sablazan, te osobito štetno uplivaju na mladež, koja to čuje, a onim, koji ih izuščuju, ne služe niti najmanje na čast. Taj ružni običaj mora prestati, pa je takodjer najstrožije zabranjeno psovati Boga, svetca, angjela, grob, krst, vjeru itd. Za koga se dokaže, da je ovo psovao, biti će kažnjen novčanom globom od 140 kruna ili zatvorom od 14 dana. Preporučamo svim i svakome najtoplije, da se od izgovaranja bogumrskih klevela nastoji odučiti, te da nastoje uobičajne klevetnike od izgovaranja kleveta odvraćati i odučavati, da se time mladi naraštaj odvrati od takova nesretnog običaja.

Zasuto 200 ljudi. Kabel javlja iz Newyorka strašnu viest, da se je u Schofieldu, u Utahi, dogodila u rudniku velika nesreća. Viest na ime kaže, da je zaglavilo do 200 ljudi. Do sad je izvučeno 137 mrtvih tjelesa. Nesreća je nastala uslied upale baruta.

Zgodan predlog. Piše nam prijatelj lista: Vrlo bi liepa i patriotična svrha bila, kad bi se po zagrebačkim ulicama i javnim mjestima postavili automati sa žigicama družbe sv. Cirila i Metoda. Ove bi automate sa žigicama mogli namjestiti naši imućniji ljudi imenito trgovci, a ako oni ne, onda sama istarska družba od sakupljenog novca. I time bi se mogło mnogo učiniti u narodnostne svrhe, pogotovo, kad bi se za Zagrebom poveli i drugi patriotični gradovi. Zrno do zrna pogača!

„N. L.“

Zvonjenje na oblake pogibeljno. Badava će tko naš narod podučavati, da zvona ne mogu raztjerati crnih oblačina, jer je naš sviet tvrdoglav i neuk, pa ne će ni ono vjerovati, što mu se za pravo kaže. Što puta kazao tko pametan, da zvono ne može prognati gustih oblaka, što prieto olujom i tučom, naši se ljudi ipak ne ostavljaju stare navike, da po najvećoj oluji zvone. Oni ne primaju nikako u glavu nauke, da munja (striela

udara ponajviše u visoke predmete, medju koje spadaju i crkveni zvonici. Zato mnogi zvonar i plati glavom zvonjavu na tuču. O tom neka pouči čitatelje i ovaj primjer: Dne 23. aprila o. g. navukle su se nad mjestom Novak-Babska, u šidskom kotaru u Sriemu (Hrvatska) crne oblačine. Po starom nesretnom običaju, pošao je sedamnaest godišnji sin zvonarov, Ilija Majačić, sa više dječaka zvoniti na oblake. Crne oblačine prosule su doskora kišu uz sievanje i udaranje gromova (striela), da se svaki živ stvor od straha stisnuo. U to munja ošinu i u crkveni zvonik i svali mrtva Iliju Majačića, a ostale dječake svali na zemlju. Dječak Nikola Kostenac pogibeljno je opaljen, te se nezna, ne će li umrieti, a ostali su dječaci ostali zdravi. Evo, ovako se svršava zvonjenje na oblake. Može biti da ova nesreća ipak koga opameti!

Zdravice careva na sastanku u Berlinu. U posliednjem broju javismo o sastanku careva u Berlinu i o znamenovanju, što o istome sudi i nagadja politički sviet. Danas donašamo u prevodu napitnice careva, koje su izrekli pri svečanome objedu:

Njegovo Veličanstvo car i kralj Vilim II. nazdravio je svomu uzvišenomu gostu ovom zanosnom besjedom:

„Bilo bi mi težko naći rieči, da se Vašemu Veličanstvu u svoje ime i u ime svoga naroda zahvalim za ponovni milostivi posjet. No i kad bih našao te sabrao najljepše rieči, one ipak ne bi kadre bile, da izraze čuvstva, što nas danas izpunjavaju, — rieči moraju da zamuknu, gdje na javu izbija bilo čitavog naroda. Kao što su danas srdca udarala u susret Vašemu Veličanstvu, nisu jamačno još nikad udarala. Današnji uznositi doček Berlinaca, priredjen Vašemu Veličanstvu, vriedi u prvom redu uzvišenoj osobi velikog i mudrog vladara. Ali moj narod vidi takodjer u Vašem Veličanstvu vjernog prijatelja i saveznika mojeg blagopokojnog djeda, mojeg otca i mene samog. A sad je Vaše Veličanstvo došlo, da i četvrtom pokoljenju ponudi neprocjenive darove ljubavi i prijateljstva. Doista, to je najdivniji alem, što se je mogao mojemu sinu medju svimi darovi pokloniti. Ali tim posjetom ujedno je Vaše Veličanstvo očitovalo svietu, kako čvrsto i sigurno postoji savez, što ga je Vaše Veličanstvo jednom sklopilo s mojim blagopokojnim gospodinom djedom i vladarom liepe zemlje na jugu, Italije. U istinu, ovaj savez nije samo sporazumak u mislih knezova, nego što god je on dulje postojao, tim se je dublje uživio u uvjerenju naroda, a kad jednoć srdca naroda skladno biju, onda ih ne može ništa više razdružiti. Zajednički interesi, zajednička čuvstva, zajedničke radosti i žalosti vežu naša tri naroda danas već preko 20 godina, i akoprem je to zajedničtvo često zlo shvaćano, te ruglom i kritikom obasipano, ipak je našim trim narodom do sada uspjelo mir očuvati, te se smatraju u cielom svietu utočištem mira. I tako se takodjer moj narod danas klanja mudromu i najstarijemu članu ovog saveza.

Naše želje, koje se danas okupljaju oko Vašeg Veličanstva i njegovih naroda, usredotočuje se još u jednoj drugoj točki. Ja mislim, da ne ću predaleko poći, ako kažem, da će danas, kolikogod u njemačkih zemljah biju otčinska srdca, svako ovo srdce duboko ganuto zahvaljivati Vašemu Veličanstvu, što Vaše Veličanstvo želi mojemu sinu dati svoj blagoslov na putu njegovog života. A svim čuvstvom, što izpunjavaju moj narod, moj dom i mene, dati ćemo izraza, kličući: Njegovo Veličanstvo car i kralj Franjo Josip hurra!“ Njegovo Veličanstvo car i kralj Franjo Josip I. odgovorio je na tu zdravicu ovimi riečmi:

Duboko ganut srdačnimi riečmi Vašeg Veličanstva, zahvaljujem se iz dna duše na liepoj dobrodošlici, što mi ju je priredilo Vaše Veličanstvo. Ja se sjećam s najtoplijom zahvalnošću svetčanog dočeka u divnoj priestolnici Vašeg Veličanstva. Sretan sam, što mi je danas izpunjena davna želja, da mogu u njenom krugu stisnuti ruku Vašemu Veličanstvu. Neuzkolebivo prijateljstvo, koje nas ujedinjuje, predstavlja takodjer dragocjeno dobro naših država i naroda. Prošireno vjernom pripomoćí našeg štovanog prijatelja i saveznika, Njegova Veličanstva talijanskog kralja, znači ono bedem mira za Evropu. Za razvijanje i njegovanje toga blagoslovnog djela, koje sam bio tako sretan, te osnovao s Vašim slavnim djedom, Vaše je Veličanstvo steklo kao muževan čuvalac jedne za obje strane jednako dragocjene ostavštine neprolaznih zasluga. U radostnom uvjerenju, da će naše prijateljstvo dalje uztrajati, dižem svoju čašu u zdravlje Vašeg Veličanstva, Njenog Veličanstva carice i ciele kraljevske porodice. Živjeli! Živjeli!“

Zadnje viesti. Češki ministar dr. Rezek bio je dao ostavku, koju medjutim car nije primio, već ga uvjerio o svome pouzdanju. — Vojvoda od Orleansa stigo je prošlog petka sa jahtom „Marussa“ u Opatiju u posjete rumunjskom kraljevskom paru. — U petak u večer otputovao je naš car u pratnji svojih glavnih pobočnika Paara i Bolfrasa u Budimpeštu. Tamo ostaje tri čedna. — Od nekoliko dana traju danomice u Beču neprestane tučnjave med sveučilišnimi djaci, i to medju njemačkimi nacijonalci i klerikalci. Rektor je djacima zabranio nositi akademičke znakove i svako djelovanje pojedinih akademičkih družtava u svečilišnoj zgradi. — Pronaša se viest, da će Waleška princesa sa kćerju Viktorijom stići naskoro u Krf, gdjeno će se kćerka zaručiti sa grčkim princem Gjurom.

Pobuna u Španjolskoj. U zadnje je vrieme nastala vrlo opašna pobuna u pokrajini Kataloniji, a iz ove rašírila se i u druge, te zahvatila i sam kraljevski Madrid. Podigli se trgovci, i industrijalci proti vladi, jer ne mogu više snašati teških i ogromnih poreznih tereta. Tako je prigodom pobune u Barceloni tamo pohitio ministar nutrnjih posala Dato, da stvar budi kako uredi, nu i na njega se navalilo i dapače ranilo.

Još 11. o. mj. bili u Madridu zatvoreni svi dućani, kavane i kazališta a u Valenzi je pobunjena svjetina pucala na oružnike, koji sa vatrom i odgovoriše. Užasni se neredi dogodili i u Sevilli, te su svi dućani zatvoreni, a razjarena je svjetina kamenjem navalila na sielo časničkog družtva. Stoga je u pokrajinama Sevilli i Valenciji proglašeno opsadno stanje.

Gospodarske:

O uporabi štrealjke inžinira Živica proti peronospori. Ovoj štrealjki davaju vinogradari prednost pred drugim sličnim strojevima, radi njezine jednostavnosti, trajnosti i lahke uporabe.

Posuda za tekućinu nosi se na hrbtu, kao i kod drugih štrealjka, glavni dio aparata pako, to jest sisaljku, koju sa posudom spaja ciev od gume, drži radnik u rukama, a na samoj štrealjki nalazi se ciev-škropiljka, čim se u mnogom olakšava radnja.

Sisaljka je takova, da ju može radnik svaki čas prostom rukom rastaviti i složiti. U slučaju da se pokvari, radnik si pomogne ubrzo sam, što kod drugih aparata nije slučaj, već se ih mora na popravak dati zanatniku ili dapače ih poslati u tvornicu.

Sisaljku drži radnik neprisiljeno pred sobom, a da mu tekućina uspravno teče, nagnuta je ciev-škropiljka proti cievi-sisaljki.

Tek se tekućine zatvori sa priručnom pipom, kojom se ujedno lahko odesi duži ili kraći štreaj. Time nije nužno mienjati kljuna. Štrealjku, koja nije tako krhka i nježna kao druge, može lahko svatko i bez naputka rabiti i u redu držati.

Salamar.

Prošlog vieka kad sam bio
U Adui sekretar,
Gdje nij' Krispić ostavio
Nit za jedan bakalar.

Kuća biela, liepa nova,
Ali karte simo tam,
I štakorâ i parcova
Tu udoban bješe hram.

Pregnuo sam bio tada
Da iztriebim korov, drač,
Nebojeć se — krvca mlada —
Što mi himbe prieti mač.

Mnoge, mnoge mizerije
Odkrio sam ja odmah
— Tu ne bješe poezije —
Čim sa kartâ stresoh prah.

Slavio me don Galletto
U pobožnih listiću,
A dotûr Foraboschetto
U puljskomu oslíću.

Oba skupa u „Mališu“
I „porečkoj babici“,
Lievajući cviećа kišu,
Kicošeć se Grlici.

Striele trovne i osvade
Sve odbijah bez strâ sâm,
Dalmatinske grudi mlade
Tvrde bjehu kano kâm.

Smijo sam se gledeć s visa
Kako gmižu crvići,
Strast gdje srca krv im sisa
— Sincim vrlim tim del si.

Kiko, Postin i Tondello
Posjetili, kažu, sud,
I još neki Biancopelo;
Al sve bješe — uzalud.

Krivili me da skontrine
Htio niesam davati,
Da ispravih i listine,
S čeg' dobiše Hrvati.

Iredentâ trubadure
Trubile su na vas glas:
Na vješala da će Jure,
Nestat da će prah mu vas.

Al.... ostaše nosa duga,
Duljeg neg je Karlo car,
Nespašence spopa tuga,
Gorki piju — salamar.

Poraženi, pokunjeni
Stoje oni junaci,
Te sviraše negda meni
U Borgarim, na Placi.

Ljekarija grka vrlo
Bit moraše ovaj put:
Zatvorila svima grlo,
„Marameo“ nije čut.

U Rovinju medeziju
Bi da kupi Blažić star...
Ja se smijem — — oni piju
U Pilata salamar.

Višnjan, 1. maja. Gjuro Palavršić.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

OGLAS.

Moje **škropilnice proti peronospori** jesu uvijek jošte najbolje od svih ostalih, te ponajviše priljubljene, stoga ih mogu mirnom svijesti preporučiti svima.

Dobivaju se u skladištu strojeva tvrdke

SCHIVITZ & COMP. u TRSTU,

sa svime skupa za K **18**, ili pako pouzećem poštom prosto poštarine K **20**.

ŽIVIC, inžinir.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bijelog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cijenici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

Broj 27. U Puli, dne 18. maja 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili pošt. stedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno oz. načiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake, na godinu. ili K 6—, odn. 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke, osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru.

Židovska kleveta.

Zadnji izbori u zastupstvo grada Trsta, pružili su neposredno opet jednom priliku židovskim i lažliberalnim novinam Primorja, da se strovale na mrzko im hrvatsko i slovensko svećenstvo ovih naših južnih pokrajina. Evo što im je dalo ovoga puta za to izliku.

U prvom izbornom kotaru trsćanske okolice — u Škednju — porezao je netko nakon izbora nekim slovenskim izdajicam nješto trsja.

Nezna se, da li se je to dogodilo iz osobne ili političke osvete, ali sam čin odsudili su najoštrije svi naši čestiti Škedenjci.

Talijanske novine grada Trsta, ne samo što su demonstrativno stale sabirati milodare za oštećene, već su dapače bez promišljanja i okolišanja bacile krivnju i odgovornost na slovenske prvake u Škednju i dielomice u Trstu. Državno odvjetničtvo u Trstu, dalo je dapače na prijavu neznamo čiju, zatvoriti četvoricu slovenskih prvaka iz Škednja. Iztražni sudac mučio se s njima preko 15 dana, ali nenašav na njima ni najmanje krivnje, pusti ih na slobodu. Tršćanskim židovom nebijaše dosta, što je ona četvorica trgovaca i posjednika, otaca obitelji itd. nedužno čamila u tamnici punih 15 dana, već im se je htjelo još krvnije osvete. Ali komu da se osveti, kad im se prva kleveta izjalovila? Lahko za to! Židov nije nikada u neprilici za laž i klevetu. Tako bi drugi mogao biti moralnim krivcem za sva nedjela i za sva zločinstva, što se dogadjaju u našem Primorju, nego li katoličko svećenstvo hrvatske ili slovenske narodnosti. To je bogme tako jasno i tako razumljivo sa lažliberalnog i židovskog stanovišta, da tomu netreba nikakva tumačenja. Udari po pastiru, pak će se stado razbjeći — umuje židovčad od najstarijih vremena i po tomu radi.

Tim načinom postizavaju naši židovi dvojaku svrhu: protuvjersku i protunarodnu. Jednim udarcem ubiju — što no rieč — dvije muhe. Udarajuć na katoličko svećenstvo kano takovo, šire bezvjerstvo i lažliberalizam, a pošto uzimlju na nišan u prvom redu slavensko katoličko svećenstvo Primorja, to udaraju ujedno i na političko mišljenje toga svećenstva, na narodna prava, na težnje i zahtjeve njegove i naroda, komu pripadaju.

Hrvatsko i slovensko svećenstvo Istre, Trsta i Goričke nosi moralnu odgovornost za sve izgrede i nemire, za sve demonstracije, za sva nedjela, koja počinjaju nepoznate osobe i kojih počinitelji sretno izbjegoše najstrožijoj istragi državnih oblastih. Tako mora da bude, jer to tvrde talijanski listovi Primorja!!

Ali odakle toliko divljaštvo, tolika razuzdanost i pokvarenost hrvatskoga i slovenskoga pučanstva Primorja?

Kakvi učitelji, takvi djaci — odgovaraju složno na to pitanje ti nositelji i širitelji latinsko-talijanske kulture u ovih stranah.

Eno vam crkava, propovieđaonica i spoviedaonica, u kojih kvari i truje neuko i nevino pučanstvo slavenski pop, biesan agitator i strastveni fanatik — tako urlike bezobrazna židovčad.

Dà, slavenskomu popu treba staviti brnjicu na usta, njemu valja zatvoriti crkvu, uzeti mu sva politička prava, on se nesmije u ništa pačat, ništa raditi ni poduzimati za duševni i tjelesni napredak povjerenog mu stada — ako nije Talijan, i ako ne radi po talijanskom programu.

U tom smislu obratiše se ti bezvjerci i na katoličke nadpastire, od kojih ih žalibože pojedinci i uslišaše na štetu sv. vjere i na uštrb narodnosti većine vjernika u Primorju. Tako vidimo, na žalost u jednoj biskupiji Primorja, velik dio nekoć narodnog svećenstva, koje je posve klonulo duhom, ili se pokorilo nepravednim i nepravednim nalogom svoga poglavara, odnosno židovskog i lažliberalnog novinstva.

Medjutim imade hvala Bogu, i nadpastira i svećenstva, koje, vrši svoje uzvišeno zvanje bez obzira na to, što i kako u njemu sude židovi i njihovi listovi. Te „neposlušne" nadpastire, i to „prkosno" svećenstvo mora ukrotiti c. k. vlada. Ovo — i ništa drugo — odlučno zahtjeva talijansko židovsko i lažliberalno novinstvo.

Dà, c. k. vlada mora obuzdati strastveno i fanatizirano slavensko svećenstvo Primorja, jer to zahtjevaju Talijani, koji predstavljaju tobož prosvjetu i kapital, i jer to hoće židovi, koji hoće, da narod ostane bez vjere i bez košulje.

C. k. vlada mora već jednom oštro ustati proti takovom svećenstvu na temelju državnog zakona, od dne 7. maja 1874.

Takovo svećenstvo mora se slieпo pokoriti državnoj vlasti a da uzmogne kolovodje talijanstva u Primorju bezkažnjeno i nikim priečeni, vršiti svoje uzvišeno poslanstvo osve na čast i slavu majke Italije.

Nepokori li se to prkosno, strastveno i fanatizirano svećenstvo ni c. k. vladi — tada s njim na vješala tanka. A zašto? Na temelju obtužnice, koju je podigla proti njemu židovska i lažliberalna štampa Primorja na osnovi crne laži i podle klevete.

Iz delegacija.

Nakon četiri mjeseca sastale se opet delegacije, i to sada u Budimpešti.

U subotu dne 12. t. mj. sastale se delegacije na prvoj sjednici. U ugarskoj delegaciji izrekao je pozdravni govor predsjednik Szilagy, u austrijskoj predsjednik vitez Jaworski.

Ovaj zadnji se na odlikovanju, što ga izabraše predsjednikom, reče, da će to povjerenstvo nastojati, da potpuno opravda i da će se trsiti, da sa svog častnog mjesta najvećom nepristranošću predsjedničke dužnosti vrši.

Zatim zamoli delegaciju za dozvolu, da može sutra kad budu primljeni od Njeg. Veličanstva cara i kralja, ovomu izjaviti radostna čuvstva radi posjeta u Berlinu i radi sjajnog dočeka, što ga je tamo doživio. To bijaše — reče — znamenit dogodjaj, kojim se je učvrstilo još bolje trojni savez, a ovomu je glavna svrha, da uzdrži i sačuva obći mir, koji jamči narodom slobodan razvitak i unapredjenje njihovih prosvjetnih i materijalnih probitaka.

U priestolnom govoru važno je napose ono mjesto o srdačnih odnošajih prema svim ostalim vlastim, naročito prema Rusiji, s kojom veže našu monarhiju sporazumak glede pitanja, koja se tiču bližega iztoka, t. j. balkanskih državica. Ovimi riečmi oprovrgnute su najodlučnije i sa najviseg mjesta sve one crne vieści o poremećenih odnošajih i o nesporazumljenju izmedju Austro-Ugarske i Rusije.

Izvanjska politika Austro-Ugarske bila bi dakle, sudeć po onom što rekoše predsjednici delegacija i što nalazimo u priestolnom govoru, u najboljoj kolotečini. Medjutim slovenski narodi ove monarhije nisu toga mnienja.

Oni znadu dobro, da je odsjev izvanjske politike Austro-Ugarske tužno stanje njezinih državljana slavenske narodnosti. Slaveni ove monarhije naziru izvor svemu zlu i svojoj podredjenosti u izvanjskoj politici, koja pogodjuje na sjeveru Niemcu, na jugu Talijanu, a u Ugarskoj ih predaje na milost i nemilost Madjarom.

U ugarskoj delegaciji proći će razprave o izvanjskih odnošajih monarhije po svoj prilici mirno, jer su ti odnošaji stvoreni željom i voljom Madjara, a hrvatski delegati neće tamo imati odvažnosti, da se na nje potuže, kako bi u istinu morali. Nu u austrijskoj delegaciji dati će bez dvojbe slavenski delegati oduška svomu nezadovoljstvu i radi izvanjske politike, koja je protuslavenska.

Občina Grožnjan.

Neprirodno talijanstvo.

I.

Prefriganost, prevara, pretjeranost talijanstva Istre zrcali se u ovoj občini za „Babu": „perla preziosa", a za „Ebrejića": puro sangue". Nu da vidimo to puro sangue, tu perlu talijanstva Istre. Ova občina broji oko 4.000

duša, a kako znade po danom receptu razvikati lažno, sleparski svoje talijanstvo? U vrieme popisa pučanstva, pošalje ona kakovog pisarčića, čarlatana, kojimi se inače ondje obiluje, koji su factotum „Deux", koji obilazeć sela, oholo stupa kao kakav počastni general Menottijev, veleć neukomu il zapućenom još težaku „Vu šave parlar come mi"; a on u svojoj nevinosti „ja šijor ši". Eto ti po tom Grožnjana dielom Abbrucija. Kakovo je pak u istinu tamošnje pučanstvo po narodnosti? Izuznie li se nekoliko starijih talijanskih obitelji, koje bi se u ostalom moglo na prste prebrojiti, te njekoliko doklaćenih golih i bosih tkalaca krnjela, koji kako im sami otci izpovjedaše, da dodjoše „nei logi de cogions", te zasljepljenih poturica, e to ti ćete „del puro sangue". Dat-ćemo im radje više, nek ih imade svih ukupno 1000, dakako da mnogobrojni su izrodi, ostali je puk čisto hrvatski. Kako se pak oni mogu toliko vremena uzdržat na kormilu občine? Za Istru nije ništa nemoguće. Prvo, kako jur rekosmo, onaj je težak na žalost sliep na oba oka, neuk i zapućen; on je u tmini, u kojoj se ga silomice još uviek drži, da im može služit sredstvom njihove gnjusne špekulacije, a još većma smradne sebičnosti. Prva i glavna im je skrb, da mu prikažu ime Slaven osobito Hrvat porugljivim, gorim od djavla, kao ljude bez naobrazbe, divlje, koji nisu stvoreni nego za koze pasti, i za robovanje. U tom se natječu živo njeki gladuhi, da si tim zasluže vrlo lahko svagdašnji hljebčić il komad paštoće.

Drugo, nerodica ovih zadnjih godina pritisla je seljaka, te mora u ruke pijavica, koji lihvarstvom, da se najblaže izrazimo, „nei logi di cogions" postali su mali kapitalisti. Prva im rieč pri prodaji, kad vide težaka: „Ćo šćavo, ti te ga voltà, non te dago, paga, va dal....". Mora jadan šutit, novčića od nikud, glad ga mori, žena i djeca čekaju vrećicu hrane kao manu, a on tužan od jame u ponor, jer što u Trstu stoji 5 f., ondje 10 f., k tomu kamate i kamate vrhu kamata, dok napokon mu uz sve darovane pršute, kopune, janjce itd. u njekoliko godina sve ide na bubanj; te nemilosrdni i nezasitni krnjel uzme mu kuću, zemlju, sve, a težak tužan postane mu rob, obradjujuć lihvarsku zemlju. To su činjenice i ništa neobičnog za Grožnjan. Kakovu pak ti prekomorski nespašenci imaju taktiku sa dobrostojećimi seljaci, koji ne trebaju lihvarske milosti? Vide li, da koji seljak ljubi i rabi svoj jezik, te u prigodi i ostale potiče na preokret, da hoće pravicu, hoće pomoći si brata, on im zadaje trista jada. Ne imaju mira nit po danu nit po noći, te gladne lije; vrte se oko njega, mozgajuć ovako: ovaj bi nam mogao naškoditi, težko nama ako pravica zavlada, ode sladki hljebčić i paštoća; treba misliti „per la machina di appetito". Počmu mu njudjati kumparstvo, obliću ga kao gavrani mrcinu, veleć: „perche non ti vol star coi signori" (kojim je bura u žepu, gaće razkidane, kaputi izlizani i poderani, da nebi sto mačaka u njih miša uhvatilo) obećajuć mu svega i svašta, kao: „ti šara rappresentante, ti šara kunšiljer", dok napokon tužnog čovjeka ne okrenu.

Ovaj, videć se u časti, uzoholi se, misli da neima većeg nit častnijeg od njega, pljuje sebi u obraz, al što je još gore, imajuć ugleda u selu medju pukom gleda i nastoji, da bude kod propalica obljubljeniji, i druge na stranputicu zavesti, da i oni pogaze i zabace svoj jezik materinski, da postanu poturice, prikrpnine razkidane i zamazane flajde.

Franina i Jurina.

Fr. Ča bi to reć, da se talijanska gospoda u Poreču tako grdo kosmaju?
Jur. To ti je brate posal od trbuha.
Fr. Nerazumim te.
Jur. Ča nisi nikad vidia malega i velikega prašćića pul punih korit?
Fr. Vero sam toliko puti.
Jur. Pak ča si vidia?
Fr. Da veliki mirno žere, a mali se zaganja, kako bi i on do korita.
Jur. Takova viš, su nika talijanska gospoda.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Carevinsko vieće odgodilo je sjednice radi zasjedanja delegacija u Budimpešti, gdje se nalaze prvaci svih stranaka, i gdje je sada usredotočen sav politički rad naše monarhije.

Na drugom mjestu današnjega broja priobćujemo o prvih sjednica jedne i druge delegacije i o primanju delegacija od Njeg. Veličanstva u budimpeštanskom dvoru. Poslije primanja nagovorio je car i kralj većinu delegata, zapitav svakoga o odnošajih u pojedinih pokrajinah il kotarih, o djelovanju zemaljskih sabora, o radu u carevinskom vieću.

Česke delegate nagovorio je kralj takodjer, spomenuo njihovu obštrukciju u carevinskom vieću. Ovi mu odgovoriše, da bijahu na to prisiljeni, radi protuzakonitog postupanja vlade sa českim narodom. Kralj ih je opetovno uvjeravao, da se českomu narodu neće nanesti nikakva krivica.

U drugoj sjednici austrijske delegacije, razložio je ministar izvanjskih posala grof Goluchowski politički odnošaj monarhije prema izvanjskomu svietu. On reče, da od zadnjeg zasjedanja delegacija neima važnijih dogodjaja. Vanjski položaj monarhije da se nije promjenio. Berlinski sastanak careva da nije imao političke svrhe. Njim je samo ojačan trojni savez i bolje učvršćen mir. Obzirom na balkansko pitanje, reče ministar, da vlada podpuno sporazumljenje izmedju Njemačke, Italije, Rusije i naše monarhije, koja se nalazi u najboljih odnošajih i sa drugim vlastim. Glede rata izmedju Englezke i Transvala — reče ministar — da taj nije pomutio odnošaja izmedju velevlastih i Englezke. Ako se i želi obćenito konac rata, ipak, kako stvari stoje, izključeno je mirno posredovanje velevlastih.

U Budimpešti nalazi se deputacija bosansko-hercegovačkih muhamedanaca, koji su tamo došli, da se caru i kralju pritože, radi loše uprave u njihovoj domovini. Madjarski listovi pišu, da kralj neće primiti deputacije, ali da će se za nju zauzeti česki delegati, te njezinu pritužbu iznieti u austrijskoj delegaciji, što će se po svoj prilici i dogoditi.

Srbija. Bivši srbski ministar Taušanović, koji bijaše odsudjen povodom atentata na razkralja Milana na 9 godina tamnice, stao je ovih dana opet pred sudom u Biogradu, obtužen radi pronevjerenja i radi krivotvorenja dionica biogradske novčane zadruge. Odsudiše ga opet na 5 godina, nu od toga oprostiše mu 3 godine, te mu je još u svemu sjediti u tamnici 11 godina.

Bugarska. Službeni listovi bugarske vlade pišu, da je svuda u Bugarskoj uzpostavljen red i da vlada svuda mir. Opozicionalni listovi pišu, da bijaše viest o ženidbi kneza, kano i ona o proglašenju kneza kraljem izmišljena u tu svrhu, da se tim zabašuri loše financijalno stanje kneževine.

Iz Sofije javlja se službeno, da će naskoro otići u Rusiju poslanstvo viših bugarskih častnika, da tamo preuzme puške i municiju, što je zgotovljeno za bugarsku državu na njezine troškove. Poslanstvo primiti će 200.000 pušaka i 40 milijuna patrona.

Rusija. Na zapovied cara Nikole, povisila je ruska vlada godišnju podporu Crnoj Gori za vojsku od 70 na 300 tisuća rubalja, za uzdržavanje 4 stalnih batalijuna pješačtva i potrebnih za to častnika. Podpukovnik Rop, u glavnom ruskom štopu, imenovan bijaše vojnim članom ruskoga poslaničtva u Beču.

Franceska. U cieloj Francezkoj obavljeni bijahu ovih dana municipalni izbori. Uspjeh tih izbora obradovati će prave prijatelje Franceske, dočim će raztužiti židove i njihove saveznike ili zaštitnike. Pristaše izdajice Dreyfussa potučeni su posve kod tih izbora.

Italija. Dne 15. t. mj. sastao se opet talijanski parlamenat. Prva sjednica bijaše tako burna, da ju je morao predsjednik dva puta prekinuti. Skrajna ljevica očitovala je vladi i većini, da će razpriečiti uvedenje novoga pravilnika bilo i silom.

Rat u južnoj Africi. Iz Pretorije javljaju briseljskim listovom, da je vrhovni zapovjednik burskih četa general Botha odlučio izprazniti Oranje, te se povući na rieku Vaal, odakle će najuspješnije nadzirati puteve, koji vode u Johannesburg i u Pretoriju.

Mjestne:

Grozna nepravda — koju je počinilo c. kr. kotarsko poglavarstvo u Puli istarskim Talijanom. U tršćanskom „Ždovčiću" čitamo o sliedećoj groznoj nepravdi, koju je rečeno c. kr. glavarstvo ovih dana počinilo istarskim Talijanom tim, što je hrvatskim mladićem u občini Svetvičenti poslalo trojezične pozive k vojničkom novačenju. Nu to nije sve. Na tih pozivnicah bijahu pisana imena, prezimena i otčinstvo hrvatskim pravopisom. Ako se pomisli, da je uprava Svetvinčenske občine talijanska, da upravlja sa onom župom talijanski svećenik, pak da se je hrvatskim mladićem poslalo pozivnice k stavnji ili novačenju u trih jezicih (njemački, talijanski i hrvatski), tada se mora doista svako pošteno i pravedno talijansko srce razplakati od boli i tuge — jer je težko gdje na svietu naći veće nepravde.

Eto, ljudi božji, kakve se u Istri nanaša krivde i nepravde ubogim, zanemarenim i potlačenim Talijanom!!

Gdje smo? Sriedu u večer držao je franciskanski propovjednik u stolnoj crkvi u Puli propovied o škodljivim knjigama, te je jadikovao da je „Italia nostra" puna smradnih romana, koji upropašćuju mladež. Proti koncu pak pozvao je slušaoce, da pripomognu i oni k očišćenju „della classica terra" od tih škodljivih romana. Kazao je i „questa patria nostra maestra del mondo". To nije prvi put, da se čuje u ovoj crkvi agitiranje u smislu najbezobraznije iredente. Zar se nebi tomu moglo na put stati? Jesmo li u Austriji ili — gdje smo?

Pokrajinske:

Za učitelje. — Raspisana su učiteljska mjesta za Juršiće i Marčanu, oba sa hrvatskim naukovnim jezikom i talijanskim kao predmetom. Molbe valja predložiti kotarskom vieću u Puli u roku od 6 četiri dana, počam od 6. maja unapried.

Raspisane službe. Lječilištni odbor u Opatiji, raspisuje sliedeće službe:

Mjesto tajnika sa godišnjom plaćom od K 3360. Prednost imadu oni, koji su bili već u sličnoj službi i potpuno poznadu statističke radnje. Pri nastupu službe polože jamčevinu od K 2000.

Mjesto kanceliste uz godišnju plaću od K 1200. Molitelj mora imati liep rukopis.

Za oba ova mjesta traži se poznavanje hrvatskog, talijanskog i njemačkog jezika u govoru i pismu.

Mjesto vratara sa K 60 mjesečnih, poznavajuć rečene jezike u govoru. Napokon raspisano je mjesto poslužnika, koji je istodobno i učitelj tennisa sa K 60 mjesečne plaće i K 1·20 doplatka za svaku uru poduke.

Molbe valja predložiti do 1. junija a službu se nastupa prvim septembra.

Hrvati otoka Krka! Izuzev izmet mletačkoga lava, koj se pod okriljem austrijske vlade još i danas bani na smetištu glavne točke otoka, Vi ste više manje svi već od decenija visoko držali stieg Hrvatstva, kojim se i danas ponosite.

Pošto ne plivate u moru obilja, nego uza svu svoju revnost i radinost živjeti Vam je u kaljuži biede i nevolje, s toga nitko pametan ne može u takovih prilikah zahtjevati od Vas ma kako malen darak, kao obol na žrtvenik otačbine u obće svih, a napose Istarskih Hrvata, te Vaše mukotrpne braće.

Ali svojim krvavo stečenim novčićem ne možete uza svu štednju, da si ne nabavite potrebštine za svakdašnji život, bez kojih ne možete da budete, a i nemisleć često, da to ide na uštrb Vaš i djece Vaše, a na uhar naših zakletih neprijatelja.

Političko družtvo „Lega", koje nam poriče ne samo ime, nego i pravo na obstanak, ima svoje žigice; ali i družba sv. Cirila i Metoda za Istru ima takodjer svoje. Vi pojmite, što hoću tim da kažem.

Hrvati otoka Krka i braćo! Tražite i kupujte samo žigice družbe sv. Cirila i Metoda, ako Vam je do sreće djece Vaše i do slobode svih Hrvata, dosliedno i svoje prema ovoj: zrno do zrna pogača, a kamen do kamena palača!

Na Vami je red, domoljubni svećenici i učitelji, da u tom pogledu pobliže razjasnite hrvatskomu puku, što sam ja moguće nejasno i u kratko kazao.

Na Sušaku, 14. svibnja 1900.

Kazimir Stefanić.

Iz Plavij — občina Milje pišu tršćanskoj „Edinosti", da su primili tamošnji roditelji za školu sposobne djece talijanske pozive, da upišu svoju djecu u talijansku školu u Škofijah.

U Plavijah sagradili sami občinari krasnu školsku zgradu već prije pet godina i od tada moljakaju neprestano za ustrojenje slovenske pučke škole u njihovom mjestu, nu školske oblasti protive se tomu, te bi htjele, da Plavijci šalju svoju djecu u talijansku „tvornicu" u Škofije.

Plavijci se protive tomu zubi i nokti jer neće, da se njihova djeca odnarode i da budu izložena svakojakim nepogodam vremena, putujuć iz Plavij u Škofije.

Iz drugih krajeva:

Razprava proti kapetanu potonulog parobroda „Ika". Pred riečkim sudom vodi se razprava proti g. R. Forempocheru, pomorskomu kapetanu i bivšemu zapovjedniku potonulog parobroda „Ika" od „Ugarsko-hrvatskog" parobrodarskog družtva na Rieci. Na razpravu pozvano je mnogo svjedoka, izmedju onih više vještaka, koji imadu dokazati, da li je sakrivio nesreću kapetan „Ike" ili kapetan englezkog parobroda „Thyria", koj je „Iku" probušio.

Branitelj Barčić govorio je svoj obraniteljni govor puna dva sata, te je svojim dokazima duboko dirnuo sudce i slušateljstvo. Govori, da glavna krivnja pada na pilotu Franca, koji je Thyriu vodio izvan luke. Kriva je bila takodjer i sama luka, u kojoj baš u toj prilici, bila plovitba vrlo težka, pa bi i sam upravitelj lučki morao sjediti na optuženičkoj klupi.

Osuda će slijediti ove subote u jutro.

O uspjehu ove zanimive razprave izvjestiti ćemo naše čitatelje. Već danas možemo kazati, da su izjave većine svjedoka, napose one gg. vještaka povoljne g. Forempocheru, koji da se je strogo držao svojih propisa prigodom one nesreće.

Orljaški hrast u Slavoniji. Brodska imovna občina naumila je poslati na parišku izložbu hrast, komu sigurno jedva imade para, no radi njegove silne veličine, moralo se od toga odustati. Hrast je iz jasenovačkih šuma, u dužini imade 8 ¾ metara, u promjeru 3 m. i 10 ctm., a cieli obseg iznosi 60 kubičnih metara. Trošak za odpremu toga hrasta iz šume do kolodvora — daljina od 3 kilometara — iznosio je 800 kruna. Na kolodvoru se pokazalo, da se taj kolos ne može natovariti na nijedan željeznički vagon i da nebi mogao na nikakovom vagonu proći kroz tunele, koje vlak imade proći do Pariza. Hrast je star do 1000 godina. Pošto se nije mogao odpremiti u Pariz, odpremiše ga u pilanu tvrdke g. Vuka i sinovi u Vinkovcima.

Pokvalo vriedno." Odvjetnička komora za Dubrovnik, Kotor i Korčulu zaključila je jednoglasno, da ima biti od sada njezin uredovni jezik hrvatski. Ako i kasno ipak je častno!

Broj gostova u Opatiji. Po zadnjem izvješću o posjetu lječilišta u Opatiji, doznajemo, da bijaše tamo 6316 stranaka, sa 10.282 osoba. Od 27. aprila do 7. maja došlo je novih 478 gostova. U svemu bijaše 7. maja u lječilištu 1435 osoba.

Za hrvatske sveučilištare iz Dalmacije. Kako se iz netom izašlog izvješća o zadnjoj sjednici dalmatinskog sabora vidi, vriedni zastupnik g. Biankini upitao je zemaljski odbor, kako i kakvim se je uspjehom zauzeo, da sveučilištarima iz Dalmacije, koji uče u Zagrebu, bude priznata valjanost izpita, koje polože na hrvatskom sveučilištu, prema njegovu upitu od 4. febrara 1898. U ime zemaljskog odbora odgovorio je dr. Ivčević, da se je isti odbor obratio na namjestničtvo, da poduzme shodne korake, kako da djecima iz Dalmacije budu priznati valjanima izpiti, položeni na hrvatskom sveučilištu, a li, da još odnamjestničtvanije dobio odgovora.

Ovo pitanje imali bi složno i ponovno potaknuti svi hrvatsko-slovenski zastupnici u Beču.

Blagoslovljenje zastave. „Bratovština sv. Cirila i Metoda" kod sv. Jakova u Trstu blagoslovili će dne 20. maja u 3 sata po podne u crkvi sv. Jakova novu družtvenu zastavu. Poslie blagoslova biti će družtvena zabava u vrtu škole sv. Cirila i Metoda kod sv. Jakova.

Kastavac u burskoj vojsci. Doznajemo iz prijateljskog pisma, da je prošli mjesec stupio u bursku vojsku i Kastavac Jurčić Ivan — Komodančić baš onaj, koji je nedugo poslao občini Kastav nekoje znamenitosti za muzej. Dobri Bog neka mu dade sreću, da pomogne izvojevati tužnim Burom slobodu njihove domovine, koju bi im htio da oduzme pohlepni Englez. U pismu nadalje veli se, da će Englez naići na tvrdu kost, kada dodje do Pretorije, pak ako i zauzme Transval, da će kratko vrieme s njime vladati, jer da će posredovati europske države. Mi ob ovom zadnjem vrlo dvojimo.

Izvješća o djelovanju občinskoga zastupstva u Kastvu u upravnoj dobi od 4. febrara 1896. do 4. decembra 1899. Sl. glavarstvo občine Kastav dalo je vezati „Izvješća", što ih je priobćivalo o svakoj sjednici občinskoga zaslupstva tečajem zadnjeg trogodišća. Velezaslužni občinski glavar g. Mirko Jelušić dao je razposlati taka vezana izvješća narodnim zastupnikom, prvakom one občine i drugim našim odličnjakom u Istri.

C. i kr. ratna mornarica. N. V. B. Zenta stigla je na 15. t. mj. u Nagasaki, gdje ostaje 8. dana pa nastavlja svoj put za Kure.

Zadnje vlesti. Oskar, kralj Švedske i Norveške nalazi se u posjetima u Engleskoj. Sveučilište u Cambridge, koje je pohodio, imenovalo ga doktorom prava. — Guslač Kubelik sa svojim koncertom u Bolonji izazvao je ovog ponedjelka silno oduševljenje. — Prošle se je nedjelje vjenčao u Krfu veliki knez Gjuro Mihajlović sa Marijom kćerju grčkoga kralja. — Govori se, da će ruski car Nikola posjetiti parisku izložbu. Pratit će ga ministar izvanskih posala Murawiew i ministar financija Witte. — Nadvojvoda Ferdinand Karl izručio je ove srieđe španjolskome kralju Alfonzu XIII. veliki križ reda sv. Stjepana. Boersko poslanstvo stiglo je zadnjih dana u. New-York. Na pozdravni govor odgovorio je Fischer — glava poslanstva — da si Engleska želi prisvojiti rudnike diamanta u Oranju i one zlata o Transvaalu, navev, da je jedina svrha poslastvu, da ishodi mir, te ne traži od združenih država protektorat na južno-afričkim republikama.

Ivan Kubelik, slavni češki violinist. Kako javljasmo u brojevima našeg lista, slavio je Kubelik ove dane u Trstu silno umjetničtvo slavlje te je sav Trst, koji imade muzikalno naobraženo općinstvo, zanesao, ili bolje rekuć začarao. Evo nekoliko podataka o njegovu životu.

Rodio se on od oca vrtnara u okolici zlate Prahe dana 5. julija 1880. Kano svi Česi, bio je i otac muzikalan, te je sina podučavao u prvim počecim na guslama. Već u 8. svojoj godini nastupio je na koncertima, te se je sve dečku divilo. Po izmaku 12 godine pristupio je na praški konservatorij, gdje ga je u naucima vodio prof. Sevčik. Dečko je vidno napredovao. Na raznim koncertima, koje je zavod priredjivao, nastupao je takodjer i naš Ivan, a osobito se pako odlikovao na zadnjem koncertu prigodom njegova odlaska sa konservatorija. Sve je bilo zapanjeno sa njegove vještine i nadarenosti.

Dovršiv nauke, Kubelik je iznajprije koncertirao u Beču. Nakon prvih svojih nastupa, podiđo si je svoje ime, a novine mu pjevale hvalospjeve. Poznati glazbeni kritik Kahlbeck, nazvao ga drugim Paganini-jem. A i je. Primjerice rečeno, silno teške varijacije engleske himne nije iza smrti Paganini-ja nitko još izvadjao, do samog Kubelika. Iza Beča, koncertirao je u drugim većim gradovim, svuda uz sjajni uspjeh. U samoj Budimpešti nastupio je četrnajst puta, a željno općinstvo još nije bilo utrudjeno. Prigodom koncerta u Bukureštu, podielio mu kralj Karol kolajnu prvoga reda za zasluge. Mladog pako nekog bečlija je umjetnik toli uznesao, da mu je podario rietke gusle u vriednosti od 25.000 K.

Nije li to rietka slava za tek dvadesetgodišnjeg umjetnika? — Doista jest.

Družtvene:

Prvi Istarski Sokol u Puli priredjuje ove nedelje družtveni izlet. Sastanak je u družtvenim prostorijama u 2 sata poslie podne. U veče je sastanak u Čitaonickim prostorijama, gdje od 8 sata unaprijed udara tamburaški zbor.

Svim novijim članovima najavlja se, da se redovite vježbe za tjelovježbu obdržavaju svakog utorka i petka u 8 sati u večer, a tamburaške svake srieđe i subote o istoj dobi. Odbor.

Posujilnica u Volosku napredovala je znatno i prošle god. imala je 685 zadrugara sa 10176 zadružnih dielova. Stedioničkih uložaka bilo je K 321.000, a zajmova kod zadrugara K 348.000. Prometa okruglo jedan milijun K, a čista dobitka okolo 6000 K. Od čistoga dobitka glavna skupština je odlučila znatne iznose za dobrotvorne svrhe.

Novi odbor. „Delavskega podpornega društva" u Trstu. Na glavnoj skupštini slovenskoga radničkoga družtva u Trstu, obdržavanoj prošle nedjelje, bijahu izabrani u novi odbor sliedeći članovi:

Predsjednik M. Mandić. Odbornici gg. dr. Zuccon Ivan, Perhavc Jakob, Rep Anton, Babuder Fran, Čenčur Sebastjan, Perušek Vinko, Hlad Josip, Vatovec Anton, Kolb Josip, Gregorović Mate, Gerbec Avgust, Bajt Luka, Šinkovec Ivan, Bičck Ivan, Volčič Vekoslav, Malič Dragomir, Godnik Fran, Može Peter, Ahtik Josip, Vrtovec Andrej, Andrejčič Fran, Male Ivan; namestniki: Kompare Vekoslav, Jež Filip, Gulič Dragotin, Prelog Andrej, Rustja Andrej, Gorjup Ivan; pregledavaoci računa: Besednjak Ivan, Mavrin Miha, Presen Miha; Častni sud: Hrvatin Miha i Žitko Fran.

Na odborskoj sjednici dne 10. t. mj. konstituirao se je novi odbor ovako: I. podpredsjednik g. dr. Zuccon; II. podpr. g. Rep; tajnici gg. Čenčur i Šinkovec; blagajnik g. Perhavc; knjigovodja g. Perušek; knjižničar g. Ahtik.

Računski zaključak „Posojilnice in hranilnice u Kopru, uknjižena zadruga z neomejenim poroštvom" za XVI. upravno leto 1899. Dobrotom ravnateljstva posujilnice u Kopru, primili smo računski zaključak za god. 1899. iz kojega vadimo sliedeće podatke: Tečajem god. 1899. pristupilo je posujilnici 36 zadrugara a na koncu godine bilo ih je svih 584.

Posujilnica imade kod zadrugara na dugu 12.915 K i 34 h.

U dobrotvorne svrhe odlučeno bijaše 200 K. Posujilnica je imala tečajem god. 1899. prometa 66.379 K 28 h i to dohodka 33.937 K 93 h a izdatka 32.441 K 35 h.

Čistoga dobitka imala je 1820 K 49 h koj bijaše uložen u pričuvnu zakladu, koja iznaša sada 17.220 K 70 h a sa ustupninom iznaša 19.185 K 19 h.

Književne:

Zemljopis Hrvatske. Odlična dva naša stručnjaka, Dragutin Hirc i dr. Hinko pl. Hranilović, odlučiše da izdadu podpuni zemljopisni opis naš domovine.

Djelo ovo prikazati će najprije prirodnu sliku Hrvatske, Slavonije i Dalmacije s obzirom na kakvoću tla, vode, klimatičke prilike itd., a zatim će slieditи opis naših etnografskih prilika, života našeg naroda, zanimanja mu u svezi sa pregledom prometa, trgovine i industrije, te opis gradova i obitavališta. U tu svrhu izmjenjivat će sa znanstvenom predočbom slikoviti opisi zanimivih naših krajeva, prirodnih ljepota naše domovine i historički važnih mjesta.

Pridodane mnogobrojne slike i karte, pa grafičke prikaze naših statističkih odnošaja, služit će lasnijemu razumievanju, a ujedno će pokazati golemi napredak i razvitak naših kulturnih prilika tekom zadnjih godina.

Pošto su predhodne radnje već dovršene, moći će se „Zemljopis Hrvatske" već ove godine na sviet izdati. Skorih dana pako, posebne će objave občinstvu razložiti sve potankosti glede opreme, sadržaja i ciene spomenutog djela.

Pustolovine Čičikova ili „Mrtve Duše", roman Nikolaja Vasiljevića Gogolja. Preveo dr. August Hprambašić. Svezak 1. Ciena 40 filira. Zagreb, nakladom kr. sveučilišne knjižare Fr. Suppana (R. F. Auera) 1900.

O sumporanju i škropljenju loza.

Radi obrane proti bolestim na lozah, pepeo (oidium Tuckeri) i medljiki ili peronospori.

Ako prem se je o tom predmetu već puno pisalo i govorilo, ipak mislim, da nije neumjestno, u ovo doba podati našim poljodjelcem malo pouke i razjašnjenja o toj velevažnoj poljodjelskoj radnji, koja se zanemarena ili krivo izvršena, strašno osveti prigodom berbe ili trgatbe. To je potrebito, jer u prošloj i prijašnjih godina mnogo naših kmeta imalo je silnih šteta, a to nekoji iz nemarnosti a drugi jer su bili krivo upućeni.

Najviše štete našim vinogradnikom zadavaju bolesti na lozah:

1. Pepeo (plesnjivost grožđja „Oidium Tuckeri) i

2. Medljika ili peronospora („Peronospora viticcola").

Radi toga smatramo, da je prepotrebito navesti način uspješne obrane proti označenim pogibeljnim bolestim.

Imenovane bolesti su predobro poznate, te bi bilo suvišno svako obširno opisivanje istih.

Pepeo (grozdna rosa) jest bolest, koja se pojavi na grožđju i lišću, nu šteta na lišću je neznatna, dočim uništuje grožđje.

Najbolje poznato sredstvo obrane proti ovoj bolesti jest sumpor.

Kod sumporanja mora se paziti, da je sumpor dobar i jako sitan, čim sitniji, tim izdatniji; onda, da sumpor dodje ne samo na grožđje, nego takodjer i na lišće.

Sumporati valja kod suhog i mirnog vremena, istotako ne valja sumporati kad još rosa leži na lišću.

Sumporanje kod suhog vremena uništuje bolest, jer se sumpor usled sunčane vrućine pretvori u sumpornu kiselinu i ta uništuje gljivice, koje su uzrok bolesti; sumpor kao takav nema te moći.

Ako iza sumporanja nije suho i vruće vrieme, ne postiže se željene svrhe. Nu nije tim rečeno, da mora biti vruće odmah isti dan, već je dosta, da je toplo drugi ili treći dan iza sumporanja, jer sumpor ostaje više vremena na lozi, ako ga kiša ne izpere.

U slučaju, da bi odmah iza sumporanja daždilo, sumpor izpralo, mora se opet sumporati.

Sumporati treba:

1. Prvi put odmah čim su grančice loza mazinac duge, dakle sad odmah polovicom maja mjeseca i u nekojih toplijih krajevih već početkom maja; prvi put mora se obilno sumporati.

2. Drugi put malo prije nego loza ocvate; istotako obilato, ako je vreme kišovito.

3. Treći put odma nakon što je loza ocvala (poslije cvietnje).

4. Kasnije se sumpora samo gdje je potrebito, to jest sve loze, na kojih se je bolest pojavila.

Osobito ove godine buduć da je vrieme vlažno i kišovito, mora se paziti, da se ta pogibeljna bolest ne pojavi i da se neširi.

Dodati nam treba, da se bolest teže pojavi u suhih i čistih vinogradih; dakle mala predobrana bi bila i ta, da se trava, pleveo i drugo bilje, koje bi moglo prouzročiti lozi vlagu ili sjenu, izčupa i odstrani.

Druga ne manje štetonosna bolest na lozah jest medljika ili peronospora.

Ova bolest jest već svuda razprostranjena i gdjegod se ista pojavi, nanaša velikih šteta.

Ista prouzročava štetu na grožđju a još više na lišću.

Lišće napadnuto od te otrovne rose, brzo se osuši. Ta bolest napada, izuzemši nekoje amerikanske, sve vrste loza.

Peronospora jest gljivica, koja srče sok iz lišća i iz grožđja. Gljivica napadne gornju stran lista i onda se zakopa u list, te se pojavi na dolnjoj strani istog u obliku tankih žilica, na kraju kojih položi sjeme (trus), koje, kad dozrije, pade na drugo pod istim, ili bude od vjetra odnešeno na susjedno lišće.

Kad se ta otrovna gljivica jedanput već ukopa u list, to jest, kad opazimo na dolnjoj strani lista uz listne žilice, male, dugoljaste ili okrugle sive pruge ili, kad pregledamo list prema suncu, opazimo male, nejednake točke ujevne boje, koje točke postanu kasnije crvene, list je već otrovan i škropljenje je tada bezuspješno.

Škropiti se mora još prije, nego se opazi te tamo znakove na lišću, to jest prije nego se bolest pojavi.

Višeoznačeni, crveni znakovi na lišću nisu uviek posljedica peronospore, nego mogu nastati i uslied upliva sunčane vrućine na mokro lišće. Ovakovo lišće je samo crveno i ne imade ove uljevne boje, te se odmah posuši.

Tko se hoće uspješno braniti proti toj bolesti, neka se drži ovih nauka:

Prije nego se bolest pojavi, mora se početi sa škropljenjem, i to kad loza imade 4 do 6 lista, dakle u mjesecu maju.

Drugi put se škropi odmah poslije što je loza ocvala.

Ove godine, osobito pako na mjestih, gdje je u prijašnje vreme bila ta bolest jako rašírena, neka se drugi put 5-ti dana iza prvoga škropi. Treći, odnosno četvrti put se mora škropiti gusta mješeca; ako je kišovito vrieme, valja i peti put škropiti. Kod svakog škropljenja ostaje ista smjesa galice i vapna.

Kod škropljenja treba paziti, da bude sav gornji dio lista dobro namočen, da se tekućina dobro rašíri po lišću i grožđu, što se dogodi, ako su dobre štrcaljke (škropilnice), koje siplju samo sitne kapljice; jer ako su prevelike kapljе, radi težine popadaju na tla, a ne koriste ništa ili malo.

Neka se ne škropi kod najveće žege, to jest od 11 u jutro do 3 ure poslije podne; istolako nevalja škropiti u jutro kad još rosa leži, jer onda tekućina pomješana sa rosom oslabi; ako se škropi kod velike vrućine, lišće se zapali.

Smjesu tekućine se pripavi ovako:

Na 1 hektolitar vode (100 l.) uzme se 1½—2 klgr. modre galice i 1¾—2½ klgr. (mrtvog) ugašenog vapna.

Vapno ne smije da bude suho t. j. onakvo, koje nije bilo dugo vremena izpostavljeno zraku, nego je bilo sahranjeno u vodi ili pod zemljom.

Odviše modre galice zapali lišće, a odviše vapna čini, da se tekućina ne uhvati dobro i svaki daž ju izpere.

Kad je dosta vapna pozna se, ako se pusti smješanu tekućinu, da se ustali i onda se odstrani mrenu, koja se na površju čini, te se izvadi čašu tekućine; ako je tekućina čista, to je znak, da je dosta vapna u smjesi; ako pak je još mutna i modre boje, treba dodati još nekoliko vapna.

Da se modra galica prije raztopi, ista se raztuče na drobne komade, te se stavi u jednu krpu i objesi preko noći u vodu za to pripravnu, jer ako se baci na dno posude, gdje voda stoji, teže se razdieli.

Ako malo vremena poslje što smo škropili (½ dana) nastupi kiša, mora se opet škropiti.

Tekućina ne smije stajati više vremena pripravna, jer kad stoji više od tjedan dana, ne valja više.

To smo smatrali za važno priobćiti; ne toliko radi kmeta, pošto ih je žalibože još malo, koji bi se mogli štivom okoristiti, nego radi svećenstva i učiteljstva, da kmeta pouče i osrče na rad, koji će mu stalno donesti obilato ploda.

Glasovirska partitura „Porin".

Visokoštovani gospodine uredniče!

Pošto danomice stiže toliko jednakih upita o najavljenom izdanju „Porina", da ne mogu na sve posebice odgovoriti, to Vas uljudno molim, da bi blagoizvolili ove redke, koji će i javnost zanimati, kao razjašnjenje za predplatnike glasovirske partiture u Vaš cienjeni list uvrstiti.

1. Izborom malo većega formata i boljom razredbom nota, pošlo mi je za rukom, smanjiti obseg partiture na 28 do 30 tabaka (oko 220 strana), te sada mogu ustanoviti stalnu cienu od samo 6 K 3 for. u predplati.

2. Uzprkos ove male cienе moći će se ipak prirediti veoma liepo izdanje, jer ja stalno držim, da će svatko ovaj patriotički podhvat podpomoći, te će nam naklada biti dosta velika, da što manji dio troškova odpadne na pojedini primjerak. Na kakav dobitak ne računamo niti ja, niti vlastnik prava.

3. Da bi glasovirska partitura „Porina" mogla izaći jeseni ove godine, najkasnije kao božićni dar, mora se sredinom mjeseca srpnja početi sa štampanjem. Stoga molim, da mi se prijave skupa sa predplatninom (6 K) pošalju najkasnije do 15 srpnja, kojim će se danom zaključiti subskripcija, te će stupiti u kriepost knjižarska cienа od 12 kruna. Štampat će se samo mali broj primjeraka više nego li bude predplatnika.

4. Radi pokrića ogromnih troškova izdanja, koje moramo većim djelom unapried izplatiti, molim i one predplatnike, koji su se do sada prijavili, a predplatninu položili nisu, neka izvole 6 K po zahtievanom primjerku poslati do gore naznačenog roka na moju adresu.

Konačno se zahvaljujem na mnogobrojnim izjavama priznanja i pohvale, koje u istoj mjeri idu sve one, koji budu činom podpomogli naš naum izdanja „Porina", te na ponudama za sabiranje. Molim svakoga, neka iz kruga svojih prijatelja i znanaca po mogućnosti što više predplatnika privede našoj stvari.

Zahvaljujuć se na Vašoj dobroti, visokoštovani gospodine uredniče, bilježim se veleštovanjem

Srećko Albini
prvi kapelnik hrv. zem. kazališta
u Zagrebu, Medulićeva ul. 17.

Pošto se ovdje ne radi o kakvom privatnom trgovačkom poduzeću, već jedino o izdanju i razširenju jednog za Hrvate svetog i u obće za sve Slavene veleznamenitog djela, to je patriotična dužnost svakoga, predplatom ili sabiranjem predplatnika postati suradnikom kod ovog liepog podhvata, koji Vas molim, da u ovom smislu najtoplije preporučujete Vašim čitaocima.

Javna zahvala.

Ker mi ni bilo mogoče posloviti se osebno od vsih mojih prijateljev in znancev, pri odpotovanju iz Voloskega, kličem tem potom najsrčneji:

„Na zdar"!

S poštovanjem

August Pokorny,
c. kr. oficijal v. p.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.
Novci za unplaćivanja.
U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2¾%
» » 30 » » 3¼%
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz 2¾%
» » 8 » » 3 »
» » 30 » » 3¼ »
Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.
U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
» 3-mjesečni » 2¼%
» 6- » » — » 2½%
Okružni odiel.
U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.
Doznačnice
na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.
Kupnja i prodaja
vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1%0 provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.
Predujmovi.
Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.
Uložci u pohranu.
Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. franških ili pako po dnevnom tečaju.

Na prodaju je
KUĆA
u Puli,
Via Muzio br. 32.
Uvjeti prodaje dobivaju se u istoj kući.

Prsni čaj sa „Učke-Gore".
Izvrstni domaći lijek proti
kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.
Cijena 25 novč.
Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.
Dobiva se u svakoj ljekarniei.

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!
Dobivaju se kod
A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli
na debelo i drobno.

OGLAS.
Moje **škropilnice proti peronospori** jesu uvijek jošte najbolje od svih ostalih, te ponajviše priljubljene, stoga ih mogu mirnom svjesti preporučiti svima.
Dobivaju se u skladištu strojeva tvrdke
SCHIVITZ & COMP. u TRSTU,
sa svime skupa za K 18, ili pako pouzećem poštom prosto poštarine K 20.
ŽIVIC, inžinir.

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI
prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.
Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.
Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna družtva u obće
preskrbljuje točno, brzo i jeftino.
Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje također knjige itd.

Broj 28. U Puli, dne 22. maja 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci se predbrojni, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime, i najbližu pošt. predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake, na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Zastupnik naroda,

koji taji nevolje svoje pokrajine na najvišem mjestu.

I.

Dne 13. t. mj. nagovorio je cesar i kralj Franjo Josip nakon primanja delegacija u Budimpešti medju ostalima i delegata za Istru g. dr. Pier-Antona Gambini-a. Na upit cara, da li je Istra mnogo pretrpila radi mraza, odgovorio je Gambini, da je nu ne toliko koliko prošle godine. Zatim reče delegat, da su gospodarstveni odnošaji već tečajem nekoliko godina žalostni. Željeznicom Trst—Poreč—Kanfanar, da će se te odnošaje poboljšati. Konačno preporuči previšnjem zagovoru uredjenje rieke Mirne.

Odgovor g. delegata naše siromašne Istre, morao je osupnuti svakoga koji je zanj doznao, i koji pozna prežalostno gospodarsko stanje ove nesretne pokrajine.

A to stanje mora da je poznato i samomu vladaru, jer je baš na gospodarsko polje svrnuo svoj govor, i jer prati bez dvojbe pozorno razprave carevinskoga vieća. Tuj su naši zastupnici i letos podigli opetovno svoj glas pozivljuć cesarsku vladu, da priskoči narodu na pomoć, radi težkih elementarnih nevolja, koje su ga snašle u raznih krajevih Istre. Za te nevolje morao je znati i delegat Gambini i kao zastupnik jednog diela Istre u Beču i kao zemaljski zastupnik i, kao član zemaljskoga odbora.

Kao državni zastupnik morao je znati, da su narodni zastupnici gg. dr. Laginja i prof. Spinčić u sjednici carevinskog vieća dne 26. febrara 1900. stavili sliedeći prešni predlog:

„Pozivlje se c. kr. vladu bezodvlačno, da 1. nabavi oštećenim poreznim občinam mjestnih občina Podgrad i Materija potrebiti broj ciepljenih stabalaca, da uzmognu oštećeni ista zasaditi već ovog proljeća; 2. da podieli iz državne blagajne šteti odgovarajuću novčanu pripomoć, koju bi se imalo razdieliti medju oštećene kano odštetu, a kano dar medju one, koji budu nastojali svoje voćnjake najbolje i najbrže obnoviti“.

Obrazlažuć prešni predlog, navedoše gg. zastupnici strašnu poledicu, koja je vladala dne 14., 15. i 16. decembra 1899. u sudbenom kotaru Podgrad, i koja je u poreznih občinah mjestne občine Podgrad naniela samo na voćkah preko 53.000 kruna, a u poreznih občinah mjestne občine Materija preko 50.000 K štete.

Ako svega toga nije znao istarski delegat, kao državni i zemaljski zastupnik, moralo mu je to poznato biti bar kao zemaljskomu prisjedniku.

Glavarstva oštećenih občina uteklše se molbami za pomoć koli državnoj, toli zemaljskoj oblasti.

Glavarstvo občine Podgrad obratilo se odmah posebnom molbom na zemaljski odbor u Poreču, priloživ molbi podroban popis i pregled škode proračunane po jednoj procieni na 53.562 K, a po drugoj čak na 98.385 K.

Na tu molbu dobilo je rečeno glavarstvo sliedeći odgovor:

„N. 633 i.

Parenzo li 27 gennaio 1900.

Alla Podestaria

di

Castelnuovo di Carso.

Gli effetti — quali essi si sieno — del danno dei censiti di 7 Comuni censuari del Castelnuovano sofferto in conseguenza del gelo, non si faranno sentire che all' epoca del racolto dei frutti; non si presenta perciò l' urgenza di un provvedimento immediato.

Per questo motivo, e perchè alla Giunta provinciale altresì difettano i mezzi adeguati a soccorrere in misura corrispondente ai bisogoni eventuali della popolazione, e perchè finalmente in ogni caso ed in prima linea sarebbe chiamato a provvedervi il Comune, non è in grado la scrivente di far luogo alla domanda espressa nel rapporto 19 corr. N. 2278/VIII. 1899 di codesta Podestaria, alla quale resta libero di produrre analoga istanza alla Dieta provinciale nella imminente sessione.

Dalla Giunta provinciale dell' Istria

p. Il Capitano provinciale

Dr. Cleva m. p“.

Zemaljski odbor odgovara dakle:

1. da će se posljedice štete ocutiti tekar prigodom branja voća i

2. da se radi toga neuvidja potrebu prešno pomoći.

Stih razloga, i jer neima zemaljski odbor novca, a da bi mogao primjereno eventualnoj potrebi naroda pomoći, i konačno, jer bi morala tuj u prvom redu občina na pomoć priskočiti, nemože zemaljski odbor uslišati molbe občine Podgrad, kojoj je slobodno, da se uteče jednakom molbom na zemaljski sabor za predstojećeg zasjedanja.

Koli odgovor istarskoga delegata Njeg. Veličanstvu, toli onaj zemaljskoga odbora u Poreču občinskomu glavarstvu u Podgradu vriedni su, da im se posveti posebni članak, što ćemo učiniti u budućem broju.

Iz carevinskog vieća.

Beč, 20. maja 1900.

Prošao je evo već drugi tjedan što se je sastalo carevinsko vieće, i obdržavalo se je šest sjednica. Ciela ta dva tjedna, svih tih šest sjednica, proslo je u obstrukciji. Posla su imali samo saborski bilježnici tim, da su prozivali imena svih 425 zastupnika, i da su morali čitati razne podneske, kao molbe i interpelacije. Prisutan je morao biti predsjednik ili jedan od dvojice podpredsjednika; svako toliko najmanje 50 českih zastupnika, i uviek bar 100 drugih zastupnika. Česki zastupnici morali su biti prisutni, ako su htjeli postavljati predloge za imenična glasovanja, i njeki njih da paze, da li se ciele molbe i interpelacije čita. Ostalih 100 moralo je biti prisutno, jer inače bi Česi predložili, da se sjednica svrši, što bi se po pravilniku moralo i dogoditi. Česki zastupnici postavili su interpelacija u svem i svačem, jako mnogo u českom jeziku. Prilagali su interpelacijam ciele knjige, zaplienjene pjesme, ili druge sastavke, koje se je sve moralo čitati.

Zastupnici, koji su htjeli što raditi, medju njimi i naši, obavljali su štogod privatno kod raznih čimbenika, i postavili su po koju interpelaciju, ne možda iz šale, nego iz nužde.

Tako je n. p. dr. Rizzi postavio interpelaciju na ministra bogostovja i nastave, radi ustrojenja obrtne škole u Puli.

Podlistak.

Matija Grbić (Mathias Garbitius Illyricus).*)

Kršna je i bregovita Istra svagda, pa i u 16. vijeku teško prehranjivala svu svoju djecu: mnogi su njezini sinovi bili prinudjeni već u ono vrijeme, u koje su povrh toga i Turci često pljačkali u njezinim krajevima, da priuređuju svakidašnji kruh u tudjem svijetu kao brodari, trgovci, zanatlije itd., a kadšto i kao naučnjaci. Još i danas čitamo često, osobito u gradovima južne Njemačke, hrvatska imena povrh mnogih dućana, pa se kod toga i nehotice sjetimo siromašna Istranina, koji je prije stotine i više godina od nužde i nevolje, bolna srca i za uvijek ostavio rodjenu grudu, da traži sreće u stranim, bogatijim i plodnijim krajevima. Bijeda je nagnala i našega Matiju Grbića, te se za uvijek rastao s rodnim krajem i otišao u Njemačku, ali marljivost mu je njegova i osobiti dar brzo pomogao, te od siromašna dječaka postade u kratko vrijeme od nekoliko godina ugledni profesor sveučilišta u Tübingenu.

Matija se Grbić (sam se redovno do smrti potpisivao Mathias Garbitius Illyricus) rodio oko god. 1505. u Istri — po svoj prilici u Labinu, jer ga poznati Matija Franković (Mathias Flacius Illyricus), za kojega pouzdano znamo, da se rodio u Labinu, naziva svojim zemljakom. Otac njegov, siromašan crevljar (sutor), imao je još nekoliko djece, pa je bio s njima veoma strog i za rana ih je priučavao na rad. Matija je morao biti već u djetinjoj dobi veoma darovit, ali kako Istra u ono vrijeme nije još imala javnih škola, a otac je njegov bio tako siromašan, da je jedva hranio svoju porodicu, te nije mogao da ga šalje k učiteljima od zanata, po svoj prilici naš Grbić ne bi bio naučio ni čitati, da ga sudbina nije odvela u Njemačku, gdje je bilo već mnogo Istrana, najviše trgovaca.

I Grbića odvedu u Njemačku jedan od ovih trgovaca, i to u Nürnberg — bit će, da ga je poveo sa sobom neki Sebastijan Raimdich, trgovac u Nürnbergu († 1563.), kojega Grbić spominje u kasnije vrijeme kao svoga dobrotvora i zemljaka. Roditelji dadu Matiji 15 novčića poputnine i rastadoše se s njim za uvijek. Grbiću je tada moglo biti oko 12 godina, a čini se, da je i njegova svrha bila, da izuči trgovinu, no sudbina odredi drugčije. Grbić je naime brzo nakon svoga dolaska u Nürnberg naučio njemački, a k tomu čitati i pisati. U to dodje g. 1526. u Nürnberg poznati humanista Joakim Camerarius (Kammermeister) i uredi ondje prvu latinsku školu, koja postoji još i danas. Sreća neka namjeri Grbića na Kamerarija, a ovaj upozna u mlada čovjeka osobiti dar za učenje i poče ga obučavati u latinskom i grčkom jeziku. Grbić, kako je bio darovit, nauči za kratko vrijeme oba jezika, te ga je Kamerarij osobito zavolio, a mnogi su mu se imućni gradjani nürnberški divili i davali mu potpore, da upotpuni svoje znanje u kojem sveučilištu.

U proljeću g. 1533. povjeri Kamerarij Grbiću nekoliko imućnih mladih ljudi, da ih povede u sveučilište u Heidelberg i da bdije nad njihovim naukama. I Grbić je dakako kod toga učio u sveučilištu, ali ne ostade dugo u Heidelbergu, te već slijedeće godine polazi sa svojim mladim ljudima, većim dijelom djecom bogatih nürnberških gradjana, u Wittenberg. Wittenberško je sveučilište upravo u ono vrijeme bilo na osobitu glasu poradi vrsnih svojih učitelja Martina Luthera i Filipa Melanchthona, a Kamerarij, koji je prijateljevao s obojicom, preporuči im toplo svoga učenika I Luther priljubi brzo darovitoga mladog čovjeka, te je naš Matija zajedno sa svojim štićenicima bio čest i rado vidjan gost kod njegova stola. U sveučilištu je Grbić (upisao se 6. svibnja 1534.) bio Melanchthonov djak, a ovaj je doskora upoznao temeljito njegovo poznavanje klasičnih jezika i književnosti, te Grbić postade već 28. kolovoza iste godine „magister artium“. Melanchthon je kod svake zgode, osobito dopisujući s prijateljima, hvalio Grbića i nekoliko puta izjavio, da ne poznaje čovjeka, koji bi temeljitije od njega poznavao grčki jezik i književnost, a osim toga mu pribavi dozvolu za predavanje grčke književnosti

*) Ovu crticu o glasovitom našem zemljaku priposlao nam je veleuč. g. dr. Gjuro Körbler, profesor i pisac u Zagrebu, na čemu mu se lepo zahvaljujemo. Op. Ur.

Na istoga ministra postavio je interpelaciju zastupnik Pogačnik i drugovi radi u jenaru tekuće godine obavljenoga *imenovanja ravnatelja državne pučke škole u Trstu, Via Fontana.*

Na istoga zastupnici Spinčić, Laginja i drugovi obzirom na razsudbu upravnoga sudišta, *glede nastavnoga jezika na novo ustrojenoj školi u Šterni*, i u svrhu da se provedu novi izvidi glede narodnosti tamošnjih stanovnika, jezika koji oni i njihova djeca govore.

Zastupnik Spinčić i drugovi obnovili su interpelaciju u svrhu, da se već jednom rieši podnesak predstavnika *zadruge Pregara, za razdieljenje imanja te zadruge.*

Ministar-predsjednik, kao upravitelj nutarnjih poslova, podastro je izkaz, kako se je *razne državne vjeresije, dozvoljene po carevinskom viećų*, za ublaženje biede, razdielilo na pojedine krunovine, i u ovih na pojedine kotare. O tom možda koju više drugi put. Za danas budi spomenuto, da je od toga odpalo na Primorje, najviše na Istru, prvi put 226.084 K, drugi put 60.000 K. Oboje se je dozvolilo i dalo uslied prešnih predloga naših zastupnika.

C. kr. vlada predložila je carevinskom vieću ponekle promjenjen financijalni zakon za godinu 1900, i *privremeni proračun za dobu od 1. jula do 31. decembra 1900.*

Dvojiti je, da li će do razprave ni ovoga posliednjega doći: Već se je počelo izticati, da će se i ministarstvo Koerber, kaošto su se u posliednjih godinah ministarstva Badeni, Gautsch, Thun, Wittek, morati poslužiti sa § 14., ako hoće da ladju, državu, vuče napried.

Za sad nepuste Česi, da bi se u parlamentu bud o čem razpravljalo. Ovih dana bili su i oni u sjednici parlamentarne komisije desnice. Bila je to jedina sjednica, koju je ta komisija u ova dva tjedna obdržavala. Kaže se, da su zastupnici hrvatskoga, slovenskoga i rusinskoga kluba najviše doprinieli, da se je i ta sjednica obdržavala. O razpravah te komisije nejma nikakve službene objave, nego ipak je štogod na javnost o njih došlo. Po tom što je došlo, reć bi, da se je glavno o tom razpravljalo, da se desnica uzdrži, a to da se može jedino onda, ako Česi napuste obštrukciju. Ovi opet da ne obštruiraju za to, da obštruiraju, da nečine to radi, nego prisiljeni okolnostmi. Da su pripravni odustati od nje, ako se bar njeka zadovoljština dade českomu narodu, poglavito da se naredbom, dok nebude odnosnoga zakona, proglasi kao nutarnji službeni jezik češki u čeških kotarih Češke. Do sliedeće sjednice, koja će se obdržavati jedva poslie Duhova, da će viditi, da li da se to dogodi ili ne. Ako se to ne dogodi, onda nebi Česi odustali od obštrukcije i onda se nebi uzdržala desnica. Ako se dogodi, onda bi Česi odustali od obštrukcije, i onda bi se uzdržala desnica — al onda bi nastala obštrukcija sa strane Njemaca. Njemci ju već napovjedaju u svojih listovih i svojih razgovorih.

Dakle ili ovako ili onako, prieti obštrukcija, a uz obštrukciju nemože se uzdržati parlamenat. Radi nje padale su evo već tri godine vlade. Uviek se je mislilo, da će iza padše vlade sliedeća vlada biti sretnija, i naći načina, da se u parlamentu redovito razpravlja. Sad se veli, da neće pasti vlada, nego da će pasti parlamenat, da će bit razpušteno carevinsko vieće.

Čekajmo dva tri tjedna, i vidit ćemo.

Ovako kako je već tri godine, neda se, nebi se smjelo dalje.

Što se još ovo dva tri tjedna čeka, i što zastupnička kuća nejma sjednica do poslie Duhovskih blagdana, uzrokom su delegacije, koje imadu sliedeća dva tjedna svoje sjednice u Budapešti.

DOPISI.

Nerezine, mjeseca maja 1900.

„*Nek bude već jednom mir!*" Ovako jednoglasno vapi nerezinski puk, koji je jedini oćutio i pretrpio zle posljedice minulih nemira i borba. Ali oni, koji su bili uzrok tih posljedica, uvidili su, da kad bi i nadalje vodili takvu igru, bilo bi to veoma pogibeljno po njihov program, i za to prirediše neku prividnu stanku, gdje se iza zastora prikupljalo i sabiralo gradivo, a da se u zgodno vrieme ponovi stara igra. I ako svi znaci ne varaju, stanka ta prestala je i nastavila se „*stara*" borba istim sredstvima, istim ciljevima, vodjena istim vodjama, koji misle, da će im ponovno uspjeti pokrenuti istu akciju, a da ni ovog puta ne osjete ma bilo kakvu posljedicu. Mislimo, da nije zgodno ponavljati ovakve igre, jer vrieme leti i u svom lietanju odnielo onog zaštitnika njihovih idea u ovom kotaru, pa se nadali, da će dojakošnji čimbenici malo ozbilnije shvatiti stvar i u klici već ugušiti svaki pokušaj uznemirivanja i uzrujavanja ovog puka, te uzeli u zaštitu one proti kojima je naperena ili bolje reći, bude naperena nova borba. Pak da je to zaista stara borba, ponovljena u istom obliku, opaža se odatle, što se oni opet uhvatiše u koštac sa novim dušobrižnikom, a to je zaista po njihom programu, jer je našoj „*gospodi*" svatko, a osobito svećenik — koji ne pleše onako, kako oni sviraju — trn u peti. Zaista čudan pojav, koji se evo po drugi put pojavlja: prvi za oca S. *Radnić-a*, drugi za dojakošnjeg dušobrižnika.

Dušobrižnik naš imao je započeti predavanje vjeronauka u talijanskoj školi. Na 23. aprila, u odredjeni sat, došao u školu, da predaje vjeronauk u 3. i 4. razredu. U školskoj sobi našao učitelja *Negrija*, koga — pošto je htjeo započeti — zamoli, da bi izašao, našto mu ovaj odgovori, *da ne može, jer da mora obavjestiti školsko vieće o jeziku, u kojem će se predavati vjeronauk*, a ako će mu g. vjeroučitelj odmah izjaviti u kojem će jeziku predavati, on će odmah izaći. Toga vjeroučitelj dakako nije mogao učiniti, dok nije proučio i vidio s kojim imade posla. Vjeroučitelj mu dopusti, da prisustvuje taj sat predavanju i u 1. i 2. odjelu, našto je učitelj prislao i obećao, da će odmah izaći čim mu izjavi o jeziku. Tog dana dakle vjeroučitelj predavao cieli sat talijanski, ali sliedećih dana — u I. i II. odjelu, bilo je to nemoguće, jer djeca ne razumiju niti najjednostavnijih pitanja. Osvjedočivši se vjeroučitelj — da oni nisu jošte dovoljno „*pečeni Talijančići*" — okrene se prema učitelju, te mu izjavi, da je ovdje nemoguće poučavati talijanski, za to da će u 1. i 2. učionskoj godini poučavati hrvatski. Ali zar mislite, da je bio od rieči, te izašao, kako je to bio obećao dan prije?! Niti iz daleka, već jednostavno nekud maestetičkim glasom rekao: *Protesto contro la lingua croata in questa scuola; e non sorto, perchè la legge mi da il diritto d'invigilare l'ordine nella scuola*". Kako to g. Negri-ju, vi se protivite hrv. jeziku u vašoj školi; a niste li sami izjavili, da sa samim talijanskim jezikom nije nikako moguće napredovati (značajna izjava, na koju ćemo se u svoje doba navratiti) i jošte imadete toliko srčanosti *nagovarati vjeroučitelja, da se u tumačenju služi hrvatskim jezikom*. Vjeroučitelj mu nato odvrati, da to nije dopušteno, jer da je ovo talijanska škola (ili da bolje nadopunimo njegov smisao: škola za iznarodjivanje) i da on nije učitelj talijanskog jezika! *Kako ne* — začudjeno će Negri — *ta i ja tako činim!* (Na temelju kojeg paragrafa g. Negri? Znade li to kol. škol. vieće u Lošinju?) Vi kažete, da vam zakon daje pravo nadzirati red u školi (a daje li vam pravo uplitati se u poučavanje i praviti po hartiji bilježke?), ali držimo, da se vi tim pravom možete samo onda služiti, kad vjeroučitelj ne bi bio kadar uzdržati reda u školi; Vi dosad toga nikako kazati ne možete. Kako bi se vjeroučitelj mogao u Vas pouzdati, kad ste onako očito protivno dokazali, ne držeći se zadane rieči, dapače vi ste baš narušavali mir, predlažući, koga i što da pita vjeroučitelj! Za danas vam, gosp. „*maestro*", nećemo više dosadjivati, nego, pošto smo doznali, da je g. vjeroučitelj našao, da mu nijedan od 3. i 4. odjela nije znao protumačiti smisao od Vas zadane lekcije, a što je još gore, ni smisao nekih rieči, a u drugom odjelu, da je našao jednog, koji nije znao odgovoriti ni na ona najjednostavnije pitanje: *Koliko je Bogova?* — molimo za to školsko vieće, da vam pošalje što obilatiju nagradu za supliranje vjeroučitelja; občini, da Vam dade mjesto 200 K, 400 K godišnje podpore: naš puk je bogat, pa nek plaća, a presv. Ordinarijat, nek vam pošalje pohvalno pismo, što ste toliko doprinieli vjerskoj poduci ove djece. Mnogobrojnim pako roditeljem dotične djece, čestitamo, što će danas sutra njihova pokoljenja biti uzgojena u lažiliberalnom duhu i nadahnuti onim duhom i načelima, koje su roditelji nepromišljeno poprimili od svojih vodja a to, da se protive crkvenim oblastima i vlastitom jeziku. Nepromišljeno ponavljamo, jer kad bi nekoji stvar bolje promozgali i svratili pamet na prošlost ovog mjesta, ne bi se možda ponovno puštali voditi na tanki led, kao nekog dana, kad su se skoro dali nahuckati proti novom dušobrižniku za to, što je ovaj odčitao misu u staroslovenskom jeziku, nego bi prvo promišljali, radi li on to po čijem nagovoru, ili jer mu to nije zabranjeno. Tada nebi jamačno ustrajali odaslanstva, koja bi imala tu zadaću, da *tobož u ime svega puka* — sela — prosvjeduje proti tome i kao neograničeni gospodari diele dekrete, i od časa do časa — kad nekojima u glavu sune — mienjati svećenike. No ovog puta, rek bi — barem do sada — im to nije uspjelo; hoće li u buduće — ne znamo! Ali za to ipak svraćamo pozornost nadležnika na takve pojave, jer ne bi htjeli, da se ponove stari odnošaji. Dosada im je uspjelo odstraniti svećenika iz škole, jer iza prije napomenutog dogadjaja, vjeroučitelj, dotično dušobrižnik, — ne polazi tu školu, a nezadovoljni time, htjeli bi pobuditi nezadovoljstvo i nepouzdanje u puku prama svećenstvu, da tako njima budu ruke posve slobodne. Rapočani.

Iz učiteljskih krugova primili smo sliedeći dopis:

Pošto dopisnik iz Istre u „*Učiteljskom Tovarišu*" i na dalje zadirkiva, te mu se prohtjelo čak i polemike (jer mu se hoće honorara — a nema gradiva) a veoma su mu slabo ili ni malo poznate prilike Istre (a još manje Dalmacije, kamo se kani uputiti) van možda svoje župe, jer u Istri nije ni rodjen — a ako nastanjen, to je od malo vremena, daje se do znanja ne samo hrvatskomu učiteljstvu, no i svećenstvu Istre, da se je uredničtvu rečenog lista odposlalo sliedeći dopis:

„Slavno Uredničtvo „*Učiteljskog Tovariša*" molimo, da blagoizvoli otisnuti u dojdućem broju lista, sliedeći predgovor na dopise iz Istre:

Kako učimo u zemljopisu, Istra je dio austrijskoga Primorja, sastavljena iz poluotoka i tri veća otoka, i nekoliko otočića, a razdieljena na 6 kotarskih poglavarstva. Začudo nam je, da se ovaj broj podudara sa brojem „*vrlih sotrudnikov*" lista. Da je slavno uredničtvo lista izjavilo u kojih su to kotarih, ili svaki put kad je otisnulo dopis iz Istre, navelo iz koga je kotara dopis pisan, ne bi nam danas trebalo misliti, gdje se u Istri nalazi osoba, štono slovenskomu dopisniku prevadja dopise u hrvatski jezik, a još bi nam lasnije bilo prosuditi, sa koje strane vjetar duha. Reči će se: ne tko? već što? Nu al to nije uviek umjestno, pak ni u ovom slučaju.

Medjutim mu poručujemo: naš je korak stalan, a san sladak — a koliko je istine i realnosti u njegovih dopisih, pokazati će budućnost — progovoriti će cielokupno hrvatsko učiteljstvo Istre. U kojoj formi, nek se ustrpi.

Ne zahtjevamo — no dopisnik, ako je delija na mejdanu, a ne strieljač iza busije, nek izadje na vidjelo, jer ga inače unapred smatramo plaćenikom lista, odmetnikom roda ili slugom u službi nevidive ruke, koja ne miruje, no gleda na svaki način, da nas zavadi — a to je jasno kao bieli dan i svaki hrvatski učitelj u Istri to vidi — zato prijatelju pamet u glavu!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. U četvrtak nastavilo je carevinsko vieće nako osam dnevnog počitka svoje djelovanje. Ministar financija predložio je carev. vieću zakonsku osnovu o produljenju privremenog proračuna od 1. julija do konca godine. Ta sjednica ostala je bez svakog uspjeha, jer

---

i za tumačenje starih pisaca u sveučilištu, pa ga je često i sam slušao.

Grbić je boravio u Wittenbergu do g. 1537., i već je u to vrijeme ispjevao nekoliko prigodnih pjesama u grčkom jeziku, od kojih je najduža i najzanimljivija ona, što ju je sastavio prigodom udaje Melanchthonove kćeri Ane za latinistu i naučnjaka Gjuru Sabina. Pjesma broji 82 elegijska distiha i zahvalni učenik ne može da smogne dovoljno snažnih riječi, s kojima bi dostojno proslavio dobrotu i učenost učitelja svoga Melanchthona.

Godine 1537. otpočinje novi odsjek u Grbićevu životu. Kamerarij je naime od god. 1535. boravio u Tübingenu kao profesor klasičnih jezika u pedagogiju i u sveučilištu, a u listopadu godine 1537. dodje i Grbić u Tübingen na toplu preporuku Kamerarijevu, Lutherovu i Melanchthonovu, pa mu bude povjereno obučavanje u grčkom i latinskom jeziku u pedagogiju. U sveučilišnom je imeniku Grbićevo ime zabilježeno 21. listopada 1537. i na ovom mjestu čitamo u tübinškom imeniku po prvi put pridjevak „Illyricus", koji se kasnije u njemu često nahodi. Grbiću, koji je bio dosele neoženjen, a poznat kao veoma ozbiljan čovjek, budė povjeren nadzor nad pitomcima u zavodu „Martinianum" — zavod postoji i danas — u kojem je prije njegova dolaska bio veliki nered, a on ga je u kratko vrijeme iznova uredio.

U ožujku se godine 1538. Grbić oženio Margaritom, kćerju Ivana König-Sattlera, uglednoga profesora prava u Tübingenu, ali nije dugo uživao sreću i zadovoljstvo braka, jer Margarita umrije već nakon nekoliko mjeseci. Sretniji je Grbić bio u drugom braku, kad se na savjet Kamerarijev (možda god. 1540.) oženio Magdalenom Roser, kćerju uglednoga nekoga gradjanina tübinškoga i dobrom kućanicom, s kojom je proživio mnogo sretnih godina i imao petero djece, od koje je sin Krištof bio djak tübinškoga sveučilišta. Magdalena je umrla neko vrijeme prije Grbića.

Godine je 1540. boravio u Grbićevoj kući Matija Flacije, koji je došao iz Basela i ostao u Tübingenu godinu dana kao repetent Grbićevih djaka, a god. 1541. otišao u Wittenberg. Flacije se i u kasnijim godinama svoga živoga sa zahvalnošću sjećao „učenoga svoga zemljaka".

(Konac sliedi).

su Mladočesi obštruirali. Podneseno je mnogo podnesaka, predloga i interpelacija, kojih je čitanje trajalo punih 5 sata.

U sjednici od petka odgovorio je ministar bogoštovja na razne interpelacije. Iza njega uzeo je rieč ministar-predsjednik, koji je odgovorio takodjer na više interpelacija. Inače nije ništa važna riešeno radi obštrukcije. U subotnoj sjednici nastavili su Mladočesi obštrukciju, kojom su zapriečili svaki rad, premda je sjednica trajala 6 sati.

Ova sjednica bijaše zadnja ovoga mjeseca, a buduća bili će sazvana prvih dana junija.

Iz zastupničkih krugova dolazi viest, da će vlada upotrebiti d u h o v s k e praznike na to, da bi sklonula Mladočehe, da se kane obštrukcije, nu malo imade izgleda na uspjeh, jer su Mladočesi odlučno izjavili, da nepolažu oružja, dok se ne zadovolji opravdanim zahtjevom českoga naroda.

Prvak njemačke konservativne stranke dr. Kathrein ugovarao je u ime desnice sa njemačkimi liberalnimi klubovi o tom, da se združe za uzdržanje parlamenta i za uspješni odpor proti obštrukciji i za parlamentarno riešenje takozvanih državnih potreba, kao što su proračun, kvota i investicije. Ali ni ti ugovori nisu imali uspjeha. Njemački liberalni klubovi držali su se napram tim predlogom suztezljivo, ostavljajuć sebi otvorena vrata za eventualno obštruiranje i sa njihove strane.

Slavensko i kršćansko-narodna sveza izjavila se za uzpostavu parlamentarnih odnošaja, i ujedno za to, da se bira odbor, koji bi izpitao vladinu osnovu o jezičnom pitanju.

Delegacije razpravljaju u Budimpešti proračun ministarstva izvanjskih posala.

Srbija. O zadnjoj odsudi bivšega ministra Taušanovića, dolaze viesti iz opozicijonalnih krugova, da je i ovoga puta Taušanović pao žrtvom Milanove osvete, i da je on posve nevin.

Srbska vlada povela je strogu iztragu izmedju činovnika državne uprave. Ta iztraga pokazala je, da su viši državni činovnici na svom mjestu, dočim će vlada više nižih činovnika iz službe odpraviti.

Bugarska. Austrijski ministar izvanjskih posala grof Goluckowski obazreo se povodom razprave o proračunu u ugarskoj delegaciji takodjer na odnošaje u Bugarskoj. Ministar je rekao medju ostalim, da su viesti o Bugarskoj pretjerane, da će kneževina sklopili zajam za uredjenje svojih financija kod izvanjskih banka, da je pukovnik Paprikov putovao u Rusiju jedino u strogo vojničke i naukovne svrhe.

Rusija. Ruske opozicijonalne novine pišu nakon berlinskog sastanka, odlučno proti trojnom savezu iztičuć, da je taj na teret Austro-Agarskoj i Italiji, a jedinoj Njemačkoj od koristi. Službene novine drže sa napram tomu pisanju posve suztezljivo.

Italija. Jedva se je sastao talijanski parlament, već bijaše kraljevskim dekretom odgodjen. Obći je glas, da će vlada razpustiti državno zastupstvo, s kojim ne može da riešava državne poslove.

Rat u južnoj Africi. Sa ratišta dolaze sve to nepovoljniji glasovi za siromašne Boere. Već se može kao izviestno uzeti, da će rat do mala svršili posvemašnjim porazom Boera. Englezi će im stalno naložiti težke uvjete mira.

Mjestne:

Jubilarne kolajne za radnike arsenala u Puli. N. V. sa ukazom od 8. travnja 1900. odlučilo je, da se radnicima arsenala podieli jubilejsku spomen-kolajnu (medalju). kakvu jur imadu državni poslužnici. Pravo do kolajne imadu:

1. Trajno namješteni radnici, koji imadu pravo na mirovinu bilo iz državne blagajne, bilo iz koje blagajne, koju država uzdržava.

2. Oni radnici, koji bijahu u stalnoj službi dne 2. decembra 1898., te su najmanje tri godine prije toga neprekidno služili, i prekoračili dobu od 21. godine.

3. Radnici, koji dne 2. decembra 1898. niesu bili više u aktivnoj službi, al su ipak službovali 10 godina neprekidno.

4. U točkam 2 i 3 spomenuto zaposlenje od 3 odnosno 10 godina, uračunava se i privremeno namještenje.

5. Ostali propisi jednaki su onima državnih poslužnika.

Kolajne podieljuje lučki admiralat. Radnici u aktivnoj službi prijavljaju se kod pretpostavljenog ravnateljstva, privremeni pak kod one oblasti, od koje primaju plaću.

Pokrajinske:

Imenovanje. Na c. k. namjestničtvu u Trstu, bijaše imenovan zdravstvenim asistentom g. dr. Valentin Lucas.

Odlazak kraljevske rumunjske obitelji iz Opatije. Dne 17. t. mj. prije podne, dielila se rumunjska kraljevska obitelj sa našom Opatijom. Na opatijskom mulu, gdje je čekao parobrod, sakupilo se veliko množivo gostova i domaćeg puka. Visoki putnici uljezoše na svečano ukrašeni parobrod burno pozdravljeni. Kralj Karol zahvalio se je opetovno poglavicam oblastih na prijateljskom susretanju, On obeća, da će i do godine u Opatiju. Parobrod krenu put Rieke sa visokimi gostovi, pozdravljenimi najživahnije od množine občinstva.

Na Rieku stigoše visoki putnici okolo 10 sati u jutro, te se izkrcaše na mulu „Stefanija“, gdje ih je čekao dvorski vlak, kojim krenuše preko Karlovca-Zagreba itd, ravno u Bukarešt.

† **Dr. F. Nakić-Vujnović.** Dne 18. t. mj. preminuo je u Trstu poznati odvjetnik g. dr. N a k i ć, rodom iz benkovačke občine u Dalmaciji. G. Nakić bio je u svoje doba na glasu odvjetnik, dok ga nije stigla ta nesreća, da je oglušio. Bolovao je jur dulje vremena, te veoma skromno živio. Premda je boravio u Trstu dugi niz godina, ipak se je zanimao za javne odnošaje u Dalmaciji. Još za posliednjih obćenitih občinskih izbora u Dalmaciji glasovao je putem punomoći u rodnoj občini za hrvatsku stranku. Bio je osobni prijatelj dičnog Nika Dapara, načelnika u Benkovcu. Počivao u miru!

Izbori občinskog upravnog vieća za poreznu občinu Pazin obdržavati će se dne 29. i 30. tek. mj. Naša će stranka sudjelovati bar u toliko, da održi izborništvo jednog izbornog tiela. Uvedenjem lične dohodarine je dosadanji porezni razmjer u izbornih tjelesih posve poremećen i promjenjen nama na štetu. Porezna snaga svakog izbornog tiela iznaša nešto preko 4000 K.

U prvo tielo od 68 izbornika dolazi po porezu samo 5 izbornika. Naravski da su time naši izbornici, koji skoro izključivo plaćaju porez od zemljištnog posjeda potisnuti u III. izborno tielo.

Nego, i kod ovog izbora je vlada dala očitog znaka, koga idu njezine simpatije. Ona je naime oduzela vodstvo izbora občinskom načelniku g. dr. Kureliću, komu po zakonu pripada, te ga povjerilo svomu odaslaniku. Povod k tomu je „sumnja“, da bi načelnik mogao pristrano postupati. Iztičemo, da g. dr. Kurelić nije još do sada nikakva izbora vodio, te nije dao nikakva povoda, da se sumnja o njegovoj nepristranosti. A i svi izbori, koje su do sada ljudi naše stranke ondje vodili nisu mogli dati takva povoda, jer redovito nije se nitko usudio niti utoka proti istim podnieti s pomanjkanja opravdanog raloga.

Tako, eto se postupa s nami, dočim protivnici, koji krate našim ljudem prepis izbornih listina i koji znanjem pripuštaju za mrtve, da druge osobe glasuju, te koji se ne žacaju svakovrstnih prevara prigodom izbora, takvi uživaju podpuno povjerenje vlastodržaca. Kod obračuna bit će nam i to na raboš.

Iz Halublja (občina Kastav) pišu nam 20. t. mj.: Mnogi je siromašan uz svoje bogatstvo, a mnogi je bogat uza svoje siromaštvo. Ova Salomonova mudra izreka i nehotice mnnula nam glavom, kad je ovih dana mrtvačko zvono naviestilo, Mata Trečića, sina Matova, štranjgara na pogledu u Marčeljih.

Pametan je sin radost ocu i kad ga izgubi, tko da opiše njegovu žalost? Tako i Matovu. Gdje da on nadje utjehe? Što sagrieši jadnik, nebu gori, a da mu nemila smrt grabi milo za dragim?

U razmaku od dvie godine umrle mu dvie odrasle kćeri, žena i sad sin, koji iza sebe ostavlja ženu sa djetetom — a on je sam na smrtnoj postelji. Nu kako da to nije dosta, isti dan kad mu sina ponesli iz kuće očinske, stiglo pismo od mladjeg sina, u komu mu javlja, da u bolnici leži na smrt bolestan.

Mate Trečić poznat je rodoljub naš, poznat je u cieloj okolici kano dobro stojeći gospodar, — recite mi sada, nije li on doista siromašan i ubog. —

Svatko, tko ga poznaje, želi iz srca, da barem njemu u svih tih težkih biedah i nevoljah Svemogući povrati liepo zdravlje. Bože daj!

Hrvatska pučka skola na Korniću — občina Punat — na otoku Krku. Iz izviešća o sjednici zemaljskoga odbora u Poreču od dne 9. aprila doznajemo, da je zem. odbor uzeo do znanja priobćenje zem. školskoga vieća za Istru, o ustrojenju mješovite pučke škole na Korniću sa hrvatskim naukovnim jezikom a talijanskim jezikom kao predmet. U istoj sjednici zaključio zem. odbor, da će uložiti utok proti odluci zem. školskoga vieća, na temelju koje pušća se na volju roditeljem djece, da izjave na početku školske godine ako žele, da se njihovu djecu oslobodi od poduke u talijanskom jeziku.

Novo družtvo. U Pazinu ustrojilo se dne 17. tek. mj. "Gospodarsko družtvo", zadruga na omedjašeno jamčenje. Svrha družtva jest unapredjivati probitke ratarstva u svakom smjeru. U odbor jesu izabrani: gg. dr. Š. Kurelić, načelnik i odvjetnik u Pazinu predsjednikom, Grašić Josip, župnik u Bermu podpredsjednikom, a odbornici Buretić Jakov, načelnik u Boljunu, Defar Šime, načelnik u Tinjanu, Filiplić Pravdoslav, župnik u Žminju, Ivić Anton, župan u Gologorici, Mogorović Ivan, župan u Grdoselu, Mohorović Ivan, župan u sv. Ivanu i Pavlu, Pučić Frane, načelnik u Žminju, Opašić Mate, posjednik u Pazinu, Opatić Antun, župan u Novacih, Sironić Antun, župan u Tervižu i Suran Ivan, posjednik u Bermu.

Odbor je jurve umolio upis u zadružni registar.

Pozdravljamo ovo novo družtvo, te želimo, da čim prije započme svoje blagotvorno djelovanje, dočim su nam za dobar uspjeh jamcem vriedne osobe izabrane u odbor.

Iz Podgrada pišu nam 30 t. mj. Našemu občinskomu zastupstvu iztekao je trogodišnji rok njegovog blagotvornog djelovanja za ovu občinu. Svaki občinar mora biti zaista zahvalan na požrtvovnom i nesebičnom radu odstupajućega zastupstva u obće, napose pako našega velezaslužnoga načelnika g. Slavoja Jenko, koji bijaše vazda i u svakom obziru na svojem mjestu.

Nove izborne listine bijahu izložene u pravo doba svakomu občinaru na uvid. Izbori će se obaviti valjda budućeg mjeseca. O kakvoj agitaciji proti sadašnjemu zastupstvu nije ništa čuti, a kad bi je i bilo, nebi imala uspjeha, jer pošten i pravedan čovjek nemože mu naći pogrieška. Ono je vršilo rodoljubno svoju dužnost na čast občine i na korist občinara. U ostalom opreznosti nije u javnom životu nikada dosta, pa tako treba da smo i mi na sve pripravni.

Nastojanjem našeg vriednog načelnika dobili smo u Hrušici i u Pregarju poštanske škrinjice, te je našem puku u onih selih i tim olakšan posao. Poštu će nositi iz Pregarja kroz Hrušicu te natrag istim putem 3 puta na čedan.

Isto tako imamo se zahvaliti g. načelniku, što nam je poboljšana poštanska sveza izmedju Podgrada i Jelšana. Ta sveza stupiti će u život, ako se nevaramo, početkom mjeseca julija.

To nisu doduše velike stečevine, ali za naš siromašni i zanemareni kotar dodju dobro i mrvice, pak valja da smo zahvalni onomu, koji nam je pribavi i koji nastoji, da se poboljša naše stanje.

Ruske vojne ladje u tršćanskoj luci. U subotu u jutro doplovile su u tršćansku luku dvie ruske vojne ladje i to oklopnjača „C a r A l e k s a n d a r II“ i torpednjača „Abrek“. Na oklopnjači, koja ima 628 momaka i 38 topova, nalazi se veliki knez Mihajlo Nikolajević, koji se vraća sa otoka Krfa u svoju domovinu.

Dvie značajne sudbene razprave u Primorju. Dne 17. t. mj obdržavane bijahu kod dvih kotarskih sudova u našem Primorju dvie razprave, koje su toli značajne za postojeće odnošaje u našili pokrajinah, da nam se čini vriednim, da se na nje u kratko osvrnemo. Jedna od tih razprava vodila se kod okružnoga suda u Gorici, druga kod zemaljskoga suda u Trstu.

Jedna i druga razprava vodila se uslied obtužbe državnoga odvjetničtva. Jedna i druga obtužnica osnivala se na istom paragrafu kaznenog zakona. U Gorici bijahu obtuženi: Antun Milocco vlastnik gostione i kavane u Terzu (Furlanija) i njegov netjak Josip Vianelli. Državni odvjetnik tužio je prvoga, što je u njegovoj kavani fonograf igrao dne 9. novembra 1899. opetovno Garibaldijevu himnu, koja je — kako je poznato, naperena proti Austriji. Drugi bijaše obtužen, što je dobavio fonograf, donio ga u stričevu kavanu i tuj dao igrati rečenu himnu.

Za tu „s v e č a n o s t“ pozvao je u kavanu Vianelli svoje prijatelje i znance. Fonograf je po njegovom priznanju igrao tri puta spomenutu himnu. Obtužnicu potvrdio je jedan c. k. oružnik i drugi svjedoci.

C. k. kotarsko poglavarstvo u Gradiški opisalo je Milocca kano o t v o r e n o g i r e d e n t i s t u i p r o t i v n i k a d i n a s t i j e.

U kavani istoga dogodile su se prošle godine poznate protuaustrijske demonstracije, radi kojih bijaše obtužen Gorički živinar Codermatz.

Obtužene branili su talijanski odvjetnici iz Gorice P i n a u c i g i G o l l o b.

Sudu je predsjedao savjetnik Z ö r r e r; obtužbu je zastupao drž. odvjetnik V i d u l i c h. Nakon govora branitelja, povukli se sudci da viećaju. Vrativ se nakon kratkog viećanja, izreče predsjednik osudu, kojom riešava obtužene od obtužbe s razloga, što se Garibaldievom himnom može doduše počiniti kažnjiv čin, nu u ovom slučaju da je to izključeno.

Pred tršćanskim sudom sjedila je supruga liečnika dr. Perco, gdja Carmela Perco iz Kopra. Nju je tužilo državno odvjetničtvo radi toga, što je dne 25. febrara 1899. dozvolila svomu šest-godišnjemu sinu, odjevenom kano talijanski strielci (bersaglieri) na plesu „L e g a N a z i o n a l e“ u Kopru, da maše talijanskom zastavom za pjevanja „L e g i n e“ himne. Ona se nalazila sa sinom u loži. Njezin sin bijaše odlikovan radi n a j l j e p š e g odiela prvom nagradom, sastojećom iz sviezde u talijanskih bojah.

Nju je branio odvjet. Baseggio. Obtužena bijaše na temelju § 305 k. z.

Nju je proglasio sud krivom, odsudiv ju na globu od 140 kruna.

Opis ovih razprava čita se kano roman u glasilu tršćanskih židova. Koji znade čitati izmedju redaka, pojmiti će lahko, čemu služe takovi opisi t a l i j a n s k o g a p a t r i o t i z m a.

Same po sebi neimaju za nas ove razprave nikakve važnosti, mu htjedosmo ih ipak spomenuti kao dokaz, da nema u Primorju irredentizma, kao što su to tvrdili, i valjda još tvrde visoko stojeće službene osobe.

Bečki parlament. Radičeske obstrukcije u Beču se nešto posebna kuha, te nebi bili jako iznenađeni, kad bi jednog danu došao predsjednik parlamenta sa gotovim i lijepim lekretom u ruci, te u kratko raspustio državno vieće. Već se hvali „Il Secolo“, da će Talijani u budućim izborima sa stalnošću oteti Hrvatima jedno mjesto u carevinskom viecu, osobito ono u zapadnoj Istri.

Mi upozorujemo naše rodoljube širom Istre, da budu glede viesti iz Beča, na sve pripravni, da ne bude iznenađenja, te da nastoje u svemu, kako bi u budućim izborima izniela časnu zastavu i pokazati, da smo mi svoji u svojem i time prikazati značaj ove rodne naše grude.

Parnica Belušić - Kamenarović. Iz Kopra nam pišu, da je konačno svršena parnica izmedju g. prof. Belušića i bivšeg mu druga u poznatom poduzeću za izradjivanje „Velocimetra“, g. Kamenarovića.

G. Kamenarović podignuo je godine 1893. parnicu proti g. Belušiću, koja je svršila sada i u trećoj molbi na korist g. Belušića. Kako čujemo kani g. Belušić obširnije i javno progovoriti o toj parnici.

Nepovoljno vrieme. U čitavoj srednjoj Europi vlada za ovo doba godine neobično vrieme. Neprestane kiše, na sjeveru vjetrovi, snieg i led kao da smo okolo Božića. To neugodno vrieme djeluje silno štetno na vinograde, usjeve, sjenokoše, voćke itd.

Što se napose tiče Primorja, to nam dolaze s raznih strena tužbe, da narod nemože opravljati poljskih posala, da su isti zaostali, da prieti velika pogibelj grozdju, da se ga je nekud malo poleglo, drugdje da se guli itd. itd. Mi doista nepamtimo ovako nepovoljnog vremena u ovo doba godine.

Iz drugih krajeva:

Iz srbskog dvora. Iz Biograda javljaju, da će kralj Aleksandar poći tečajem mjeseca julija o. g. u Karlove Vari, a na prolazku, da će se u Beču zadržati nekoliko dana. U mjesecu augustu posjetiti će kralj svjetsku izložbu u Parizu, gdje će se sastati sa svojom majkom Natalijom, koju nije vidio već od godine 1897.

Iz Ljubljane nam javljaju, da su u tamošnjoj tvornici papira u Josipovom-Dolu, radnici ostavili posao, zahtjevajuć, da se ustanovi najniža plaća radnicima, i da se odpusti nekoje činovnike, koje radnici ne mogu probaviti. Radnici su vrlo nezadovoljni, a medju njima vlada velika uzrujanost. Rad svake sigurnosti, vojničtvo bilo je izručeno, da nastupi pri svakom mogućem izgredu.

Svečanost razvitja zastave „Trebevića“ u šeher-Sarajevu. Riedka svečanost u glavnom gradu Bosne ponosne sakupiti će tamo zastupnike i predstavnike svih hrvatskih pjevačkih družtava iz svih hrvatskih zemalja. Sve hrvatske i slovenske novine pozdravljaju unapried iskrenim veseljem ovu kulturnu proslavu, kod koje će se sastati jednokrvna braća raznih vjeroizpoviestih iz raznih zemalja, svi nadahnuti i zauzeti za iste narodne ideale.

Svetčana predaja zastave, koju su darovale zagrebačke gospodje sarajevskom hrvatskom pjevačkom družtvu „Trebeviću“, biti će veličajna hrv. narodna svetčanost. Iz svih dielova Hrvatske i Slovenije naći će se u Sarajevu 2., 3. i 4. junija slavenski gosti. Tih će dana Sarajevo i Bosna pred čitavim svietom pokazati svetčano svoj hrvatski značaj. To ne će biti samo družtvena svetčanost, nego glasna izjava hrvatske misli, skupnog hrvatskog jedinstva i zajedničtva. Treći juni imati će za Herceg-Bosnu značenje historičnog dogadjaja, jer baš tamo u kolievci Hrvatstva, razviti će se opet hrvatska zastava nad zastupnici svih razcjepanih dielova slavne hrvatske kraljevine.

Rasprava gleđe potonuća „Ike“. U subotu u jutro izrečena je osuda proti kapetanu „Ike“ R. Forempocheru. Osudjen je na 4 mjesera zatvora, što je bio izrokom smrti 23 osobam, a 16 ih izložio pogibelji života. U tu kaznu ubrojena su ona dva mjeseca istražnog zatvora.

U razlozima priznato je neopravdanim kretanje Tyrie, dočim se je „Ika“ kretala sasma u redu do časa, kad je kapetan dao zapovjed „sa svom silom napried“, koju zapovjed on nieči, da je izrekao.

Pred sudbenom palačom bio se sakupio silan narod, koji je željno očekivao osudu, te koja na njega napravila silan utisak.

Petstogodišnjica sveučilišta u Krakovu. Početkom mjeseca junija slaviti će starodavno sveučilište u Krakovu 500-godišnjicu svojeg opstanka. Cara će zastupati na toj slavnosti jedan austrijski nadvojvoda. Sva sveučilišta u monarhiji poslati će tamo svoje zastupnike, te će pri slavnosti prisustvovati takodjer ministar-predsjednik, te ministri Plentak i Hartl.

Južna Amerika. U južno-američkoj republici Kolumbiji, nastala je od nedavna revolucija. Na 11. ovog mjeseca, sukobile se vladine čete sa ustašima, te po brzojavnim viestima, podlegli ustaše nakon borbe od 70 sati. Glasa se, da ih je sila poginulo, a uzto i dva generala Leal i Herrera, te palo u ruke vladinih pristaša 1200 ustaša, mnogo pušaka, topova i zaire.

Društvene:

Prvi istarski sokol u Puli. Pošto ovaj četvrtak, u dan kad bi se imala obdržavati odborska sjednica, pada svetak, to se ista drži budućeg četvrtka dne 31. maja. Odbornicima na znanje i ravnanje.

Dne 31. maja imade Ćirilo-Metodova družba svoju glavnu skupštinu. U večer istoga dana priređuje „Lovor“ koncert sa pretstavom i plesom u prostorijama „Zore“ u Opatiji.

Za družbu sv. Cirila i Metoda. U poznatoj gostioni Antona Kalčića-Barele u Lipi, a na predlog istoga, sakupilo se K 2·10. Darovali: Anton Kalčić-Barela K 1, Antun Arnušić, Jakov Jeličin, Ivan Gašparov i Josip Barelov po 20 h, a Josip Arnušić i Anton Skaljančić po 10 h. Živili Lipljani!

Hrv. akad. lit. zab. društvo „Hrvatska“ u Gradcu izabralo je na svojoj prvoj glavnoj skupštini za ljetni semestar dne 11. svibnja 1900 sliedeći odbor:

Predsjednik: cand. med. Rudolf Herceg. Podpredsjednik: cand. med. Dragomir Montana. Tajnik: cand. iur. Marin Krile. Bilježnik: stud. techn. Slavko Batušić. Blagajnik: cand. med. Baldo Cvilićević. Knjižničar: stud. phil. Filip Lukas. Gospodar: stud. med. Jure Bocak. Odborski zamjenici: stud. med. Ljubo Detheljak, stud. pharm. Stjepo Buzolić. Revizori: cand. med. Blaž Ilijanić, stud. techn. Ivan Reiser, cand. iur. Ljubo Kalčić.

Javna zahvala.

Primivši prigodom mog ustoličenja više brzojavnih i pismenih čestitaka sa raznih strana, dužnost mi nalaže da ovim svima od srca zahvalim, a Svevišnji udielio, ti se izpune njihove plemenite želje.

U Novalji, dne 11. svibnja 1900.

Pop Ante Bonifačić,
župnik.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2½%
30- „ „ 3¼%
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz 2¼%
8 „ „ 3 „
30 „ „ 3½ „
Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.
U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
3-mjesečni „ 2⅛%
6 „ „ 2⅛%

Okružni odiel.

U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.

Kupnja i prodaja

vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku ⅛% provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po dnevnom tečaju.

Svieće od pčelinjeg voska
sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: kg po K 4·90
Voštene svieće 1 duplire I (austrijski sastav) „ „ 4·40
Svieće 1 duplire I (talijanski sastav) „ „ 3·—
Svieće 1 duplire II „ „ 2·40
Tamjan lacrima I „ „ 2·40
„ „ II „ „ 2·—
„ granis „ „ 1·20
Povošteno platno za oltare „ „ 2·—
Slienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, poštjem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Br. 237/1900.

Oglas.

Družba sv. Cirila i Metoda za Istru obdržavati će u četvrtak, dne **31. svibnja 1900. u 3 sata** pp., u prostorijama družtva „Zore“ u Opatiji, svoju

VII. redovitu
glavnu skupštinu

sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav i komunikacije predsjedničtva.
2. Čitanje zapisnika poslednje glavne skupštine.
3. Izviešće tajnika.
4. Izviešće blagajnika.
5. Izviešće nadzornog vieća.
6. Zaključak glede kupnje školske zgrade družbine škole u Puli.
7. Zaključak glede imenovanja jednog družbinog činovnika.
8. Izbor nove uprave.
9. Možebitni predlozi.

Volosko-Opatija, dne 20. svibnja 1900.

Ravnateljstvo.

Knjigotiskara i knjigoveznica
J. Krmpotić i drug.
U PULI
prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje
koje izvršuje brzo i ukusno.
Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 29. U Puli, dne 25. maja 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Ćirila i Metoda" za Istru

Položaj u Beču.

Prekjučer smo s nekim zanimanjem čitali dva ponedjeljna lista, što ondje izlaze svakoga ponedjeljka u jutro, dakle dva tjednika. Jedan hvali Poljake i njemačke katolike, što su u sjednici parlamentarne komisije desnice odlučno govorili zastupnikom češkim i zahtjevali od njih, da napuste obštrukciju; da su češki zastupnici bili početkom tvrdi, ali da su se na svrsi umekšali i molili, da njim se dade vremena dok se bude držala sliedeća sjednica zastupničke kuće. Oni da će medju to omekšati svoje izbornike u Českoj. Položaj vlade Koerbera da se je znatno poboljšao, tako, da prije mjesec dva nebi nitko toga bio ni sanjao. Taj list vidi dakle sve u ružah. Drugi ponedjelnik piše na uvodnom mjestu članak: „Koerber, tako neide dalje!" — pak već sam naslov kaže, da je posve protivnoga mnienja od onoga, što ga ima prvi list. Prigovora Koerberu, što je premehak, što nije dovoljno odlučan, što hoće još i sad da mirnim načinom, nagadjanjem izmedju stranaka, stvari uredi. Tim načinom da neide, o tom da se je već svako uvjeriti mogao. Parlamenat da je pokazao, da nije sposoban za nikakav rad. Za narode da obstoji sreća samo u tom, da parlamenat prestane, da ga nebude. Narodi da moradu upraviti na Njegovo Veličanstvo jednodušnu molbu, da razpusti parlamenat, i da uzme sam uzde države u ruke, drugimi riečmi, da neko doba absolutno vlada. Narodi da će ga blagoslivljati, ako to učini.

Vidi se iz članaka tih dviju tjednika; da je prvi na strani Koerbera, drugi proti njemu. Ali vidi se takodjer, kolika razmaženost vlada u javnom mnienju, kolika smetenost u razsudjivanju položaja. I ne možeš reći, tko ima pravo. Niko nezna danas, što će se sutra dogoditi.

Ni Koerber sam nezna; što bi i ako bi, a valjda niti nemože, valjda niti neima vlasti, da radi po svojem najboljemu osvjedočenju.

Ponedjeljak bio je u Budapešti ministar-predsjednik Koerber, da izvjesti Njegovo Veličanstvo o položaju i da dobije naputke, što i kako ima u napried raditi.

Medju tim glasa se tajno, da češki zastupnici razpravljaju sa barem dielom njemačke ljevice, kako bi se stvari uredile i kako možda druga parlamentarna većina stvorila. Govori se o tom, da bi se Česi zadovoljili, kad bi njim se dalo česko sveučilište u Brnu, neka obrtna škola, mislim u Plznu, te kad bi se opozvala nesretna Kindingerova provedbena naredba poslie ukinuća Badenijevih jezikovnih, čim bi se ponekle zadovoljilo i zahtjevu nutarnjega českoga jezika u českih kotarih. Na prva dva zahtjeva da bi Njemci-ljevičari lahko pristali, na tretji teže.

Glavno pri tom u ostalom nebi bile te tri stvari, nego parlamentarna konštelacija, koja bi se s tim stvorila. Stvar nije nova. Već Badeni je želio, da se stvori druga parlamentarna većina, u kojoj bi bili zastupani Poljaci, Česi, liberalni Njemci i njemački veleposjed, a možda i Talijani i iz koje bi se zaključilo njemačku katoličku stranku i po svoj prilici klub Hrvata, Slovenaca i Rusina.

Pravo govoreć, za slučaj, da Česi nemisle ići do skrajnosti, pak rušiti obstojeće stanje i neznajuć, što će mu slieditи; i za slučaj, da oni računaju još uvjek sa ovim parlamentom; oni poslie izjava Poljaka, i naročito poslie izjava i cieloga već više godišnjega držanja njemačke katoličke stranke, su skoro prisiljeni tako raditi. Oni su upravo izazivali predstavnike one posliednje stranke, da se izjave, bili njim pomogli poboljšati jezikovne zakonske osnove, ali su ti predstavnici šutili kao grob, i svojom šutnjom pripoznali, da su upravo takovi Njemci — bar većina njih — kao i Njemci s lieve strane. Kad neće katolički Njemci, onda si Česi misle: Pomozimo se sa ostalimi nekimi Njemci. Ostavljajuć pri tom na stranu moralnost, koje ima i tako jako malo u politici, Česi bi učinili veliki grieh i veliku krivicu Hrvatom, Slovencem i Rusinom, koji su bili uvjek njihovi najbolji prijatelji, koji su uvjek s njimi bar tako daleko išli, kako njihovi veleposjednici, dakle njihova prava braća. Složni Česi, njihovi veleposjednici i Hrvati, Slovenci i Rusini, mnogo bi više poučili u manjini, nego li u onakvoj većini. Ali i kad bi pomogli stvarati drugu većinu, nebi nikad smjeli ići u većinu proti Hrvatom i Slovencem, niti biti u družbi onih Njemaca i onih Talijana, koji zatiru Slovence i Hrvate.

I toliko za danas dosta. Već iz toga može svatko suditi, kako je velika smetenost položaja.

DOPISI.

Moščenice, 15 Maja 1900. Već od nekoliko dana, neki talijanski agitatori dele po Moščeniščini nekakove karti, va keh je naštampan nekakov odgovor dopisniku iz Moščenica, koji je u 21. broju „Naše Sloge" pokazao svetu, kako se kod nas na komune vlada i upravlja. Ta je odgovor štampan v Reke va štamparije od „Voće popela", a doistine ta odgovor nije drugo, nego voće popela.

Ta je odgovor podpisao Petar Dešković sin našega za nevolju glavara. Čudnovato je, da se nijedan nije našal, ki bi starega branil, nego — juštо sin. Bože moj, ter se zna, da sin za otca mora onako pisat.

Va tem odgovore napisano je — to se već razume — da nije ništa istina ono, ča je neki dan „Sloga" pisala. Ali to je laž, jer ono je sve istina, koja se ne da pobiti, kao ni sveto evandjelje.

Petar piše, da se našemu glavaru nije grustilo izložit listine, a to je laž, zač kad mu se to nebi bilo grustilo, morao bi to bio učiniti još va septembre mjesece lanjskega leta, kako mu to zakon nalaže a ovo vreme ča puli nas sedi na glavarskoj stolice, znate Piero, da ovo je proti volji velike većine ovega puka, zač puk hoće, da se zakon vrši.

Mi znamo, da bite rado, da vaš otac poteže onu lepu plaću još nekoliko let — ma zato će valjat da puk reče svoju.

Vi va vašem odgovore nadalje govorite, da občina kastavska nije obavila izbor kako to dopisnik želi za moščeniśku občinu. Občina Kastav, je učinila i izložila liste na vreme, nego ako vam nije poznato, znajte sada, da proti izbornim listinam občine kastavske, zloglasni Krstić — vaš prijatelj — je bil učinil rekurs, pak občina ni kriva, da je ovaj rekurs ležal na kapetanatu nekoliko meseci, i zato dakako, izbori se nisu mogli obavit. Dakle vidite Piero, da nije vašega prijatelja Krstića i družine, va kastavskoj občine bi se bili izbori na vrieme obavili. Dakle ni ta vam ne valja.

A svetoga otca papu Lava XIII, vi pustite na miru. Kako se more vaš brižan

Podlistak.

Matija Grbić (Mathias Garbitius Illyricus).

(Konac.)

Nakon Kamerárijeva odlaska u Leipzig, postade Grbić god. 1541. profesorom grčkoga jezika i moralne filozofije u sveučilištu i u tom je zvanju ustrajao do smrti. Kao profesor je Grbić bio dužan, da svaki dan u 6 sati u jutro predaje etiku, a u 1 sat poslije podne tumači grčke klasike, pa je dobivao za to godišnju plaću od 150 forinti, ali osim toga je morao na izmjence s drugim profesorima čitati po koje javno predavanje (dicendi exercitia, disputationes, declamationes), za koje je dobivao posebnu nagradu od sveučilišta. Dvije su Grbićeve deklamacije bile štampane. Grbić je kao profesor bio veoma savjestan, te nije do smrti propustio ni zanemario ma samo jedno predavanje. Sudrugovi su ga njegovi u sveučilištu kao naučnjaka i iskrena prijatelja osobito poštovali, te je bio tri puta (god. 1546., 1552. 1556.) izabran za dekana artističkoga fakulteta, a kad je god. 1552. umro glasoviti profesor prava Ivan Sichard, bude Grbić odabran, da mu drži posmrtni govor, pa je i taj govor štampan.

Grbić je do smrti prijateljovao s osnivačima protestantizma, da što više, on je potpomagao i Trubera, kad je ovaj došao god. 1550. u Tübingen s namjerom, da izdaje vjerske knjige u slovenskom jeziku. Grbić je bez sumnje razbirao potrebu, da i slavenski narodi dobiju već jednom, knjige koje će razumjeti, ali se nije nigda za svoga života otvoreno odmetnuo od katoličke vjere, nego je svagda zagovarao ljubav i slogu i preporučivao objema strankama mir u raspravljanju i popustljivost. S toga je Grbić morao podnijeti mnogi prijekor od protestantskih vizitatora, koji su mu zamjeravali, što je katolik, pa su uslijed toga kudili njegova predavanja, a našlo se i djaka, koji ga poradi toga nijesu htjeli slušati. Ali Grbić je sva prekoravanja i napadaje podnosio strpljivo, pa kad je umrla druga njegova žena, sav se dao na čitanje, izučavanje Svetoga pisma, a i s prijateljima je govorio samo o vjeri. Najviše su mu se svidjale poslanice apostola Pavla, koje je znao na pamet u grčkom jeziku.

Grbić je umro u vrijeme, u koje se upravo otpočeo znanstveni njegov rad. U prvo je naime vrijeme svoga boravka u Tübingenu Grbić ispjevao mnogo prigodnih pjesama (nadgrobnica pokojnim drugovima u sveučilištu, nekoliko pjesama prigodom ženidbe vojvode Kristofora, nekoliko kratkih epigrama za naslovne listove u knjigama, što su ih izdali njegovi drugovi ili on sam itd.). Pjesme su ove sastavljene većim dielom u grčkom (preko 250 elegijskih distiha), a samo nekoliko njih u latinskom jeziku (oko 70 distiha). Kako je Grbić pjevao samo prigodne pjesme, nijesu one ni od osobite pjesničke vrijednosti, ali iz njih raspoznajemo jasno, da je sastavljač njihov izvrsno poznavao grčko i latinsko pjesništvo, jer u njima nema gotovo stiha, u kojem nas ne bi bar nešto podsjetilo Homera ili drugoga kojega pjesnika-velikana. Još jasnije razabiramo temeljito Grbićevo poznavanje grčke književnosti iz posljednja dva njegova djela. Grbić je naime najradije prevodio i tumačio svojim djacima poučnu Heziodovu pjesmu „Djela i dani" (koja je bila i Melanchthonu osobito mila) i dinamički uzvišenu Eshilovu tragediju „Okovani Prometej". Kako je Grbić izučavanju ovih pjesama priklonio osobito mnogo ljubavi i potrošio mnogo vremena, stvorio je malo po malo tumač k njima, kojemu su se djaci i prijatelji njegovi divili, pa su ga neprestano nagovarali, da ga štampa u posebnom izdanju. Grbić najzad nije mogao da odoli njihovu nagovaranju, te je pod kraj svoga života, mjeseca veljače god. 1559., štampao u Baselu oba tumača u posebnim izdanjima s predgovorima i latinskim prijevodom u prozi (on je prvi na latinski preveo Prometeja). Prijevodi su ovi i tumači imali veliku vrijednost u svoje vrijeme, pa ih još književne povjesti 18. vijeka spominju s osobitom pohvalom. Dvije je godine nakon Grbićeve smrti (god. 1561.) štampan uzorni njegov latinski prijevod Aristejina grčkoga lista, u kojem se pripovijeda o postanju Septuaginte.

neuki otac merit z onakovun glavun? Pak znajte i to, da papa kad je jedanput izabran, kao takav, ostane do svoje smrti, a glavar se zbira samo za tri leta, pak ako nije po volje puku, onda se ga promeni. Mi znamo, da vam to ni po volje, ale ča ćete no, tako će puk, a glas puka — glas sina božjega. Zaludo vam je!

Nije istina ča vi pišete, da vaš otac, naš glavar nima potrebe savjeta našega meštra, jer kad bi to bilo tako, nebi meštar hodil po više puti na dan na poteštariju za sen ten, da je na občini neko školsko vieće; zač za to blaženo školsko vieće nima svaki dan posla, nego redko kada. Kad bi bil koji drugi glavar, tega nebi bilo, zač naš meštar ni raprežentant, ni nima oblasti od naše raprežentance hodit na občinu, nego tu oblast mu je dal sam vaš otac glavar. A znate vi Piero, da glavar ne bi smel delat niš bez znanja raprežentance? Pak ako ćemo jušto na to, meštar je kod nas furešt, pak kao takov, nebi se imel zabadat va naši posli, nego nastojat svoju školu.

A sada da govorimo malo za ti računi.

Vi pišete, da vaš otac glavar uzimlje kao sekretar 360 fiorini plaće. To je istina. Ali je istina i to, da ima još 150 fiorini na leto kao glavar i kaser, a to je s kupa 510 forinti. Vrhu toga ima 30 f. paušala, i još uzimlje 30 for. za nekakov školski paušal. Dakle svega s kupa imade mastnu plaću od 570 fiorini. Vidite, Piero, kada bite bil otel pravedno pisat, moral bite bil napisat celu plaću ku ima, a ne samo da ima 360 f. kao sekretar. Ale ča niste učinili vi, činimo to mi, zač nam je stalo do istine, i zato, da začepimo usta onim, ki govore, da naš glavar nima nego 1 f. na dan plaće, zač kada to govore, lažu ča govore.

Istina je, da je vaš otac leta 1897. zel za 20 dana, ča je bil sa geometrom 50 forinti t. j. 2 f. 50 n. na dan; i znamo, da je stavil va račun, da je istega leta 2 dni bil sa medigon kad je cepil kozice, i zato je zel 6 forinti, a znate, da ovo su malo preveć tuste žurnadi. Pa kad je tomu tako, vi kao občinski raprežentant, ki morate skrbet za dobro občine, moral bite bil ocu reć: „Čujete ćaća! Vi imate lepu plaću od občine, pak bi dosta bilo, da za vaše žurnadi računate kako je puli nas navada, a ne pof. 2·50, i po 3 f.“ Vidite Piero, da ste ovako otcu rekal, sada bi ki fijoriu bil više va našoj komunskoj kase.

Ovi računi za leto 1897. bili su dani raprežentance, da ih potvrdi, ali raprežentanca prije nego ih je potvrdila, činila ih je pročitat, i baš vi Piero ste im ih pročitali, i kako ste ono vi čitali, bilo je sve u redu, i raprežentanca ih je odobrila. Pokle je komać prišlo na svetlo, da su va teh računeh i one debele žurnadi, ke je vaš otac zel, i onih 34 f. 62 n., ke je našemu meštru dal. Mi smo za ove stvari sa raprežentanti govorili, pak su nam svi rekli — s kemi smo o temu govorili — da im ove stvari va račune nisu bile pročitane — a mi im to verujemo, jer su pošteni ljudi. Dakle Piero, kad je tomu tako, vi niste raprežentance sve račune točno pročitali, nego ono, čemu ste misleli, da bi raprežentanca mogla prigovorit, ste čitajuć priskočil, i tako ste dal svoj raprežentance rog za sveću.... Braćo Mošćeničani! ča bite vi rekli na ovo?

Ča pak vi va vašem odgovore na dugo i široko pišete, da dokle smo bili z druženi sa Lovranom, da su toliko i toliko neki uzimali za žurnade, mi Piero ne znamo, koliko je od svega toga istine. S tim vi spominjete i neke mrtve, a mrtvi se ne moru notat, da se brane proti vašemu napadaju. Dokle smo bili z druženi sa Lovranom, ove zadnje leta, vi ste bili naš raprežentant, pak kada ste vi za sve te stvari znali, kako ih nabrajate va vašem pisme, zač niste onda tomu prigovorili? Vi mislite, da će vam ovo ča prigovorili? Vi mislite, da će vam ovo ča pomoć, ali verujte, da će jako malo. A znate Piero, da kada su ono bili izbori fiducijara za Beč, na 25. i 26. febrara leta 1897., na mesto otca, vi ste predsjedali komisiji, a za ovo vam je platil vaš otac, naš glavar, 4 fiorini. Ovo niste napisali va vašem odgovore, zač vam to meće račun, ale napisat ćemo to mi, neka Mošćeničani spoznaju, kako se čine plaćat ljudi, ki se za njihove poglavare gujetu.

Vi govorite, da vaš otac ni nijednomu nikada platil ni solda za pisariju, nego našemu meštru 34 f. 62 solda. A mi pitamo, zač je platil ni to, kada je raprežentance rekal, da će za plaću, ku ima, sve sam delat? Dragi Piero, 34 f. 62 s. nisu mačji kašalj.

Nadalje vi se hvalite va vašem foje, da vaš otac adicijonali — koje mi žalibože moramo dosta velike plaćat — čini doći iz Voloskoga po pošte, i zato da ne troši ni solda; dočim kad bi bil drugi glavar, da bi šal sam po adicionale, i zato da bi zel svaki put 1 f. 50 sol. Ala Piero, ma ste smešan! Vidi se — da duga brada, i ono ča sledi. Kada Vaš otac čini doć adicionale po pošte, zač nebi to i drugi glavar činil? Bogme pošta je za svakoga, a ne samo za vašega otca. Ovakve bedarije morete govorit onem istem, ki vam još veruju, ali razumnim ljuden ne.

Kad je pak Fortunato z Dragi posudil komunu tri tisuće fiorini na lep interes od 6 po sto; sa ovimi beći učinila se je nova škola va Mošćenicah, i kuća za meštra, — pravi palac, — kega sada uživa naš meštar, a vrhu toga dobiva još od komuna 60 fiorini paušala.

Nego kako je to delo po malo šlo, beći se nisu mogli na jedan put protu zrućit; i zato su se stavili na kasu, na interes. Dakle ki je hodil va Reku po ti beći, ni računal za put previše, kada je zel samo 1 f. 50 sol. Kako to vi Piero povedate.

Kad su ono bile prišle 2 tisuće forinti — po zagovoru našega Spinčića i Laginje — za siromahe ovoga komuna; i kada su neki raprežentanti za ti beći šli po turkinju va Reku, pravo je, da su zeli žurnadu koliko je pravo. A ono pak ča govorite, da je vaš otac od svojega žepa trošil, dragi Piero, to nam ne more va uho, zač ki zna za se računat žurnadu po 2, 2½, i 3 fiorini, kako vaš otac, težko da bi on za komunski posli hodil va Reku, pak od svojga žepa trošil.

Nadalje spominjete Jožeta s pod „Volte“, i povedate, da je zel 1 f. plaće zato, ča je iz butege šal na občinu. To je istina, ale valja videt zač je on zel ta forint plaće. On je bil leta 1898. od raprežentance izabran kao revizor komunskeh računi za leto 1897., pak on je za ta forint plaće svi ti računi pregledal i dosta vremena zgubil. Dakle, to ni za dva koraka, a sad neka sudi svaki pošteni Mošćeničan, ako je za ovu stvar 1 forint previše. Kad bi svaki na našoj občine računal sebe ovakove žurnadi, verujte nam Piero, da bi se naša občina brzo duga izbavila. Ali to ni sve. Naš Jože s pod „Volte“ je bil izabran od raprežentance kao revizor komunskeh računi i za leto 1898. Kada je pak dne 18. decembra 1899. pregledal račune, zato ni zel plaći ni pol solda. Dakle vidite Piero, kad bite bil otel pravedno proti njemu pisat, morali bite bili i ovo zapisat. Va teh računeh za leto 1898. stoji, da je naš glavar — kada su gledali, ako je na trsju filoksera — zgubil 1 žurnadu, i zato je sam sebe računal 3 f. Nadalje stoji va istem račune, da se je platilo našemu glavaru za put va Dragu, kad je hodil nekakov protokol storit, 2 f. A znate Piero, da po našem sudu je ovo malo previše, zač od Mošćenic do Dragi nisu nego tri kilometri. Dakle vaš otac je računal 66½ soldi od svakoga kilometra. Bravo Zvanić! Od Mošćenic do Reke je pak 30 kilometar. Pak kada bi vaš otac šal va Reku, ako bi računal 66½ soldi od svakoga kilometra, onputa bi mu se moralo platit za žurnadu 19 f. 95 soldi. Poboštrica i dragane moj, bi rekal naš Jože s pod „Volte“, to bi bilo malo previše. Dakle vidite Piero, da se ni ča s temi računi šalit. Zarad oveh, i drugeh stvari, naš Jože spod „Volte“ po duše, ni mogal oni računi za leto 1898. odobrit.

Nije nadalje istina, ča vi pišete, da kad bi koji drugi glavar bio, da bi se morale žurnadi plaćat onakove, kakove vi nabrajate, i da bi se našu občinu muzlo i t. d. Kako ste mogli napisati ovakove bedarije? Ovo će vam svaki pošten čovjek zameriti, a i vi sa ovimi besedami ste puno pošteneh ljudi ofendil, ki čute i delaju pošteno za puk, pa kad bi vas ki za to na odgovornost pozval, čim bite to dokazali? Justo ovako je Krstić pisával, ma brižan sve ča j' pisal, niš mu ne valja, a verujte Piero, da neće valjat ni vam, aš hvala Bogu, puk je pregledal.

Toliko za danas — a drugi put ako Bog da — bit će više tega. A vi Mošćeničani braćo! pazite komu budete zručili gospodarstvo na našem komune, zač ako dojdu na komun ljudi, ki bi rado prije sebe pomoći nego drugomu, i ki bi radi od tega živel, onputa joh za nas. Občina ne smel bili za nijednoga krava-muzara, a ako neki bez nje nebi mogal živet, neka dela drugo delo, kako moramo i mi svi. Zberite dakle za glavara čovjeka sposobna i pošten, ki će znati i htjeti delati za vas i vaše dobro, i ki će rabiti na občine va pisme i govore vaš imli stari materinski zajik, a ne onako, kako naš glavar sada — talijanski; ki ni nas nego tuji. Pak još njegov sin ima obraza pisat, da se njegov otac drži starine. Trebe da zato, ča pišete talijanski. Ča je morda talijanski zajik naša starina? Kad su naši stareji talijanski govorili? Nikada!

A sada, vi mi draga braćo Mošćeničani, ostanite zdravo i veselo, i držite se korajo. Vas pozdravlja Vaš brat

Mošćeničan.

Višnjan, 15. svibnja. — Pošao je — nema više kazališnog šaptaoca, kojemu u zadnje vrieme niesu osobito cvale ruže. Odkad je otišao za Motovun u prošlu subotu za kanonika, dopratiše ga za 20 koračaja od kuće neki Keko Aurelijan i babica Nardini uz nešto djećurlije radoznale, da vidi, kako će mu o boku sjediti kuharica Gigia. — Odlaskom mansionara Palaura, Višnjan nije ništa izgubio. Njegovu pisanju nećemo sliediti, jer bi nas ponizilo. Nad onim strastima i slabošam znademo se bolje uzdići, te, premda je slobodno procienjivati svačiji rad, nećemo se time da okoristimo, nego ćemo se samo osvrnuti na nekoje točke, izbjegavajuć osobnosti. Kroz dugi svoj boravak nije stekao ni najmanje popularnosti a ni osobitog štovanja niti od onih, koji su se samo iz daljega slagali, kad bi se radilo o osobitim političkim (da jednostavnije rečemo) stvarim. Nijedan Hrvat nije mu bio privržen, a sa istomišljenicima nije se slagao, jer je htio da bude ulje povrh vode. Prosti je puk, obično lakše predobiti, ali on se time nemože da pohvali. Nili predstavam, koje je priredjivao (bio je saptaocem) pa niti pribavom novog ckipa, koji bi činio nosili za svaki obhod, nije postigao privrženosti, jer kao što su ga nekoji držali nečim višim, drugi, koji su vidjali dva prsta pred nosom, sažalnim okom gledali. Stoji, da nekoja selašca niesu htjela niti da im blagoslovi kuće, a pri sprovodu njegove majke nije bilo jednog iz vana. Njegovi učenici bili su oni, koji nisu insultirali Hrvate, niti posipali cviece na župnika, na vrhovnu duhovnu osobu u Višnjanu. U potonje doba, kad je župnik nešto poboljevao, držao je, da ga može ignorirati, ali je Providnost drugovačije odredila, što bi bilo rekbi žao i još nekim drugima, nedaleko Višnjana. Sad se Motovunci mogu zabavljati — teatralijom!

Najobilježnija je crta u Grbićevu značaju zahvalnost, što ju je svagda pokazivao svojim dobrotvorima. Kako je najviše toga dakako imao da zahvali Kamerariju, koji je uvijek sa živim zanimanjem pratio njegovo napredovanje, Grbiću je bilo vrijeme, što ga je proveo zajedno s Kamerarijem u Tübingenu, najugodnije u životu, a kad je Kamerarij otišao u Leipzig, revno je s njim dopisivao kod svake zgode. I Kamerarij, koji je nadživio svoga učenika, rado ga se kasnije sjećao i pišući život Melanchthonov (g. 1566.) izrijekom spominje Grbićevu zahvalnost, pa nastavlja: „Ja ne držim ovu yrlinu Grbićevu (zahvalnost) za malenu, nego upravo za najveću, poglavito u ovom tako nezahvalnom vijeku. Njemu je bilo veoma mnogo stalo do poštena života, pa je kod svake zgode i savjetom i opomenom nastojao, da se i mladež privikne poštenju, jer je uvidjao, da je ono i bogu milo i korisno u životu“. Kamerarij nastavlja, da je Grbić imao mnogo protivnika radi toga, što je upletao u svoja predavanja mnogo moralne pouke, a njemu se upravo to svidjalo.

Grbić se nije uzdigao do veličine znamenitih svojih zemljaka Flacija, Vergerija, Stjepana Konzula i drugih: uzrokom je tomu bilo njegovo siromaštvo za djetinjstva i što se dosta kasno počeo baviti naukom, ali i njegov nam život i rad svjedoči, da je bio vrijedan sin svoje domovine, pa i on zaslužuje, da se otme već jednom zaboravu i da se opširnije progovori o njegovim djelima. Istarsko bi se svećenstvo — a možda i koji od ostalih rodoljuba — najljepše odužilo uspomeni vrsnoga svoga zemljaka, kad bi uzmeni nastojalo, da se pronađe pouzdana vijest o godini njegova rodjenja i o njegovu zavičaju, kojemu bez sumnje ne služi na sramotu. Vijesti bi ove rasvijetlile gdjekoju tamnu stranu njegova života, a podali ih može jedino Istra, jer dojakošnje je potraživanje dokazalo, da ih u Njemačkoj nie ima. (I mi preporučamo našim prijatelje molbu pisca g. dr. Körblera; eventualne vjesti o našem zemljaku Grbiću neka se šalje izravno g. dr. Körbleru u Zagreb ili g. M. Mandiću u Trst. Op. Ured.).

Grbić je rano ostario i nakon smrti druge svoje žene neprestano se spremao na smrt, a ona i dodje, te ga izbavi od života, koji je obilovao nevoljama i pregaranjima. Bio je upravo 1. svibanj god. 1559. Grbić je po svom običaju tumačio svojim djacima Sveto pismo, i to ono mjesto u evanjelju Ivanovu (gl. 14.): „Mnogi su stanovi u kući oca mojega“, kad mu na jednom pozli, te je po prvi put morao da prekine predavanje i da se vrati kući, ali nije više ugledao naučnjačke svoje izbe: na kućnom ga je pragu udarila kap, te je kratko vrijeme nakon toga preminuo. Sjutradan bude pokopan, a kod pogreba njegova bio je nazočan i veliki njegov zemljak, Kopranin Petar Pavao Vergerije (1498—1565.), koji je javio smrt njegovu württemberškomu vojvodi Kristoforu. Posmrtni je govor Grbiću govorio drug njegov i prijatelj Gjuro Liebler, profesor fizike u sveučilištu; ovaj je govor bio kasnije (tek, god. 1614.) slampan i njemu treba da zahvalimo mnoge vijesti o Grbićevu životu i radu.

Franina i Jurina.

Fr. Ma jur je mogal Mošćenički Pijero mirovat.

Jur. Namor je ma jasla . . . .

Fr. Ča jasla! — Nevalja mu, ča ni mogal ki drugi on posal za njega opravit? Ter znaš, da će mu sada svet reć, da svaki cigan svojga konja hvali.

Jur. Mane nepijaža ona njegova starina.

Fr. Ja, ter su va Kastavšćine prodavali tu starinu baš oni, ki su se Talijanom prodali.

Jur. I sijor Zvanić va potešlarije da pišu talijanski.

Fr. Bravo, i to je Pijerotu starina.

Jur. Neka ju drži slobodno, ma mu je neće nijedan pošten Mošćeničan.

* * *

Jur. Ča da će vancat Valturski pop za kanunika?

Fr. Vero da će, jer Muntićani govore da je pop od oka, a puljska gospoda, da je prete moderno i . . . još ča pak da merita.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Sjednice carevinskoga vieća odročene su do 6. junija t. g.

Prvak mladočeskoga kluba dr. Herold izviestio je u nedjelju u Vinogradih svoje birače o političkom položaju i o obstrukciji. Položaj, reče govornik, jest tako zamršen, da mu se nevidi izlaza; u glede obstrukcije primjeti, da Poljaci i južni Slaveni nemogu slieditи Čehe u obstrukciji, jer njim je do gospodarskih probitaka, pak smatraju obstrukciju gospodarskom nesrećom. Niemci, da neće sami ustati proti obstrukciji, jer se boje, da bi to za budućnost onemogućilo njihovu obstrukciju. Niemci da žele, da sama desnica ustane proti Čehom, računajuć pri tom i na tu okolnost, da bi se tim za uviek razdielilo desnicu. Stranke većine, da predlažu Čehom, da odustanu od obstrukcije i da pristanu na izbor odbora, koji će se baviti vladinom osnovom o jezičnom pitanju. U tom odboru da rade Česi o promjeni osnove u prilog Čehom, ali predlagači zaboravljaju, da bi se u tom slučaju Niemci latili obstrukcije. Körberova osnova o jezičnom pitanju, da nemože prodrieti, jer neima u njoj glavnoga uvjeta, da bude naime jezik češki posve ravnopravan njemačkomu u Češkoj i Moravskoj. Česi zaključi govornik neće odustati od obstrukcije dok se neuvede u Češkoj ono stanje, koje je bilo prije ukinutja jezičnih naredaba.

Slavensko-kršćanska-narodna sveza izjavila je u subotu ministru dr. Rezeku jednoglasno povjerenje obzirom na politički položaj i obzirom na njegovo držanje u carevinskom vieću. Predsjednik Povše, koji je tu izjavu kluba ministru priobćio, zamolio ga je, da bi podupirao opravdane zahtjeve južnih Slavena i Rusina, koji neimaju u ministarstvu svoga zastupnika. Ministar je obećao, da će zagovarati njihove koristi.

Austrijska delegacija razpravlja vojni proračun, te će ovoga čedna svršiti odbori svoje razprave i tada će slieditи skupne sjednice. Sutra imati će delegacija opet sjednicu, u kojoj će razpravljati proračun ministarstva izvanjskih posala. Koncem mjeseca biti će delegacije zaključene.

Zastupnik 22. izbornoga kotara (Selce) na hrvatskom saboru dr. Bogoslav Mažuranić, položio je mandat radi toga, što se jedan dio njegovih birača u Novomu neslože sa njegovim djelovanjem.

Rat u južnoj Africi. General Buller brzojavlja iz New-Castle na 22. o. mj., da je dobio viest od pukovnika Bethune javljajući, da je jedna eskadrona okonjenog vojništva pala Boerima u zasjedu, kad je bila na putu za New-Castle. Od vojništva spasio se samo malo koji.

Mafeking, koji se je toli dugo vremena održao engleskom oružju, napokon je pao pred silom. Nakon što su bili Boeri nakon petsatne bitke potisnuti sa svojih položaja, zapovjednik Machon unidje u zoru prošlog petka u grad. Roberts najavlja, da su Englezi izgubili oko 30 ljudi, dočim da su gubitci Boera znatni, i zarobljen sam zapovjednik Eloff.

Mjestne:

Ubila ga rakija. Bijaše kočijaš taj Anton Gržinić, negdje u dobi ispod četrdesete, te bi svaku svoju prostu uricu upotrebio, da se združi sa svojom starom prijateljicom — rakijom. I pio on, Bože, dok mu sve u glavi škripilo, lievao čašicu za čašicom žeste u se, — jer na žalost o jednobroju čašica nije imao pojma. Tako se jon skupio ove nedelje u noći sa nekojim svojim drugovima u rakijašnici Cerlenice u Puli, te se oborio na svoj stari otrov tolikom oduševljenošću, ko da sutradan imade svieta nestati. Pio je i pio za okladu il kako li već; dok nije dopro negdje d o s t o i p e t e čašice. Kad u neke opremi se, da će već jednom kući, ode, al se vani sruši na zemlju.

Priskočiše samilosni ljudi, smjestiše ga u kočiju i odvedoše u neku stanju. Tu ga polievali vodom, nastojali ga dozvati k sebi, al sve uzalud, bio je mrtav — ubila ga rakija.

Čudimo se, kakovu dušu može imati takav rakijašničar, i toliku množinu rakije podati jednoj jedincatoj osobi; to će reći ubijati ljude.

Oblast će u tome za stalno učiniti svoju dužnost, te kazniti one, koji su za takav čin odgovorni svojom lahkoumnošću i željom za dobitkom.

Pokrajinske:

Odlikovanje. Gosp. Franu Doberletu ml. općinskomu savjetniku na Voloskom, načelniku vatrogasnog družtva, te vlastniku pogrebnoga družtva u Opatiji, podielio je rumunjski kralj Karol, viteški križ rumunjskoga krunskoga reda. Čestitamo!

Zaručili se. Gosp. dr. Franko Dorčić, c. k. financijalni koncepist u Trstu, zaručio se je dne 20. t. mj. na Rieci sa drživotnom gospodjicom Mirom, kćerkom čestitoga našega rodoljuba gosp. viteza Polonio-Balbi. Čestitamo srdačno prijatelju i zemljaku!

Imenovanja. Ministar trgovine imenovao je računarskoga savjetnika g. Frana Kralla nadsavjetnikom i predstojnikom računskoga odiela na pomorskom uredu u Trstu; g. Agusta Hualla računskoga revidenta, računarskim savjetnikom kod istoga ureda.

Zastupnik naroda. itd. Konac članka pod gornjim naslovom priobćenog u prošlom broju, morali smo danas izpustiti radi preobilnosti drugog gradiva.

Izpiti zrelosti na c. k. muškom učiteljištu u Kopru započeti će budućeg mjeseca, i to pismeni dne 11. junija a ustmeni 26. junija. Maturanta imade ljetos više nego obično, i to 14 Slovenaca, 2 Hrvata i 11 Talijana. Broj Hrvata skoro iščezava, pak još su ukinuli pripravnicu u Kastvu.

Izpit učiteljskog usposobljenja položili su na učiteljištu u Kopru: gdjica Albina G r ž e l j, učiteljica u Tolminu; g. Josip Sorč, učitelj na Žagi kod Bolca; g. Fran M u z n i k, učitelj na Vrsnem kod Kopara; g. N. G r a d, učitelj kod Vipave; g. Bruno J u r i n č i č, učitelj u Pazinu te gdjica Lucija L e s i c a, učiteljica. U hrvatskom i slovenskom jeziku gdjica Ljubica Š e p i č, učiteljica u Hrušici. Iz hrvatskoga, kano naukovnoga jezika g. Emil P a k i ž, učitelj u Rodiku; g. A. M e d v e d i ć iz talijanskoga jezika. Čestitamo!

Iz drugih krajeva:

Nadvojvoda Rainer stigao je dne 22. t. mj. u Trst, odakle je pošao u Goricu, pak će se za koji dan navratiti na Rieku i odanle preći u našu Opatiju, gdje će ostati nekoliko dana.

Nadvojvodkinja Marija Immaculata Raineria zaručila se je sa würtenberškim vojvodom Robertom, te su tom prigodom zaručnici primili mnogobrojne čestitke, medju timi od svih članova naše vladajuće kuće, od bavarskoga vladajućeg princa Luitpolda itd.

Austrijski generalni štop. Dne 23. t. mj. došo je na Rieku načelnik generalnoga štopa baron Beck sa više generala i drugih štopskih častnika odanle su ti častnici u četvrtak u večer stigli amo u Pulu.

Častno promaknuće. Dne 26. t. mj. biti će promaknut na sveučilištu u Inomostu mladi Hrvat g. Jakša Račić na čast doktora liečničtva, i to prvi „s u b a u s p i c i i s r e g i s“ na medicinskoj fakulteti. Dobiti će naime uz doktorski diplom i skupocien prsten od kralja kano počastni dar za to, što je sve razrede gimnazije i sve stroge izpite položio sa odlikom. Čestitamo mladom Hrvatu!

Ispiti zrelosti. Na ženskom učiteljštu u Gorici, počeli su ovog ponedeljka pismeni ispiti zrelosti.

Iz Dekanah javljaju nam, da će tamošnja omladina imati dne 27. t. mj. običnu zabavu pod „mlajom“.

Nasljedovanja vriedno. Najstariji i najčvršći hrvatski novčani zavod „P r v a h r v a t s k a š t e d i o n i c a“ u Zagrebu opredielila je od čistoga dobitka u dobrotvorne svrhe 4500 kruna. Od te svote daruje štedionica „Družbi sv. Cirila i Metoda“ za Istru liepu svotu od 500 kruna.

Dočin se rodoljubnoj upravi „P r v e h r v a t s k e š t e d i o n i c e“ u Zagrebu u ime hrvatske sirotinje u Istri najtoplije zahvaljujemo nemožemo od manje, a da ovaj krasni primjer pravog domoljubja i ostalim hrvatskim novčanim zavodom za nasljedovanje nepreporučimo.

Novi parobrod austrijskog Loyda. Ovih dana porinuli su u more sa loydovog arsenala u Trstu novi parobrod okršćen Carinthia.

Iz Splita pišu nam 16. t. mj. U ovom drevnom i najvažnijem gradu Dalmacije, imali smo prošlih dana sastanak najvidjenijih hrvatskih rodoljuba iz čitave Dalmacije. Sastanak bijaše sazvan od privremenog odbora za ustrojenje političkoga družtva za Dalmaciju.

Družtvo takovo trebali smo kao ozebao sunca. Nije bo žalostno samo to, što vlada kod nas odveć veliko ciepanje stranaka i što je zavladalo mrtvilo u više krajeva naše Dalmacije, već bijaše po nas skoro i sramotno, što bijasmo bez takova družtva, dočim imade šaka talijanaša svoje družtvo, koje sara i spletkari na štetu hrvatstva ove drevne kraljevine.

Pozdravljujuć dakle iskrenim veseljem osnutak — hrvatskog političkog družtva za Dalmaciju, idemo da Vas izvieštimo o tečaju prve glavne skupštine:

„Uz izvanredni odziv i pristup odaslanika iz svih krajeva Dalmacije, obdržavana je ovih dana, po najavljenom dnevnom redu, skupština za ustrojenje hrvatskog političkog družtva i biranje prvog upravnog odbora. Nakon što je pročelnik promicateljnog odbora dr. Tommaseo pozdravio skupštinare, iztičući zgodnim riečima važnost i nuždu hrvatskog političkog družtva, prvog svoje vrsti u Dalmaciji, zastupnik Trumbić pročita i razjasni družtveni pravilnik, koji je od skupštine aklamacijom u cielosti prihvaćen i odobren. Sliedilo je za tim upisivanje prisutnih skupštinara, te ih se prijavi do 125 kao redovitih družtvenih članova. Prijavilo ih se je pako mnogo pismeno i brzojavno i još uviek ih se prijavlja. Na predlog dra. Tommasea, pri trećoj točki dnevnoga reda, biran je aklamacijom za družtvenog predsjednika zastupnik Trumbić uz silno odobravanje. Na predlog Mate Ostojića izabrani su u upravni odbor sa sjedištem u Splitu; dr. Tommaseo, dr. Mihaljević, dr. Marinković, dr. Smodlaka i dr. Majstrović; sa sjedištem van Splita: zastupnik Biankini, Petar Didolić i dr. Roko Arneri. Dr. Trumbić zanosnim govorom zahvali na izboru, naglašujuć, kako je zamisao ovog družtva začeta na zadnjoj skupštini stranke prava, kojoj je načelo Hrvatska ujedinjena i svoja, iztičuć nuždu sustavnog rada, bez kojega po nauci Ante Starčevića, otca pravaštva, nema razumna napredka. Uz burno povladjivanje predsjednik Trumbić završi govor, apelirajuć na slogu svih članova u svemu, što je kadro, da pripomogne hrvatstvu do konačnih mu ciljeva. Iza kako je izcrpljen dnevni red, te se nitko ne javi eventualnim predlogom, predsjedatelj izjavi, da je skupština zaključena. Za trajanja i nakon skupštine stigoše iz Dalmacije i iz ostalih hrvatskih krajeva, kao takodjer od akademičkih družtava, mnogi brzojavni pozdravi u znak odobravanja i pristajanja.“

Pomrčina sunca biti će ovog ponedeljka, dne 28. t. mj. od 4 do 6 sati. Kod nas će se i jedvice opaziti, više pako u Španjolskoj, Africi i Americi.

Zadnje viesti. Nedavno umro je Ahmed Ben Mussa, veliki vezir Maroka. — Kadno je talijanski prestolonasliednik imao putovati iz Italije u Berlin, da prisustvuje proglašenju punoljetnosti njemačkog prestolonasliednika, premeteni mu dugoprstići u tô vrieme pokrađoše njegovu prtljagu. Divota! — Naskoro biti će službeno oglašene zaruke nasliednika prestolja Ferdinanda sa groficom Chotek. Nadvojvoda tom morganatičkom ženidbom ne gubi prava do prestolja, nu to pravo ne mogu više uživati njegova djeca. — Ove se dane vrše u Beču općinski izbori, te traje ljuti boj izmedju kršćanskih socijalista i socijal demokrata. — Za prvog lipnja vraća se naš car iz Budimpeste u Beč. — Velikim vezirom u Maroku, bio je izabran Hady Elmoktar Uld Abdelah Ben Hemed. — U Riu de Janeiru, glavnom gradu republike Argentine, bukuala je kuga, te je nekoliko slučajeva službeno potvrdjeno.

Društvene:

Glavna skupština istarske posujilnice u Puli, obdržavala se prošaste nedelje u velikoj sokolskoj dvorani. Članova bio pristupio liepi broj.

Koncem 31. decembra 1899. bilo je 1540 zadrugara sa 1643 zadr. dielova, sa uplaćenih for. 16.430·— glavnice. Novčani promet, ne računajuć blagajnički saldo, bio je: kod matice u Puli: prihod for. 325.943·94½, rashod f. 328.945·84½ ukupno for. 654.889·79. Podružnica u Pazinu: prihod for. 132.077·14, rashod f. 130.674·35½, ukupno f. 262.751·49½, ukupni promet for. 917.641·28½. Štedioničkih uložaka bilo je koncem godine 1899: u Puli for. 200.420·44, u Pazinu f. 65.657·86½, ukupno f. 266.078·30½. Nakon odobrenja obračuna bje odlučeno, da se iznos od f. 200·— podieli djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu i f. 50·— „družbi sv. Cirila i Metoda za Istru“.

U starešinstvo bijahu izabrani: Za načelnika: dr. Matko Laginja, za zamjenika: Pavel Pavešić i za odbornike: Mate Fajdiga, Karlo Černjelj i Ivan Starčić, svi iz Pule. Nadzorni odbor sačinjavaju: pop Luka Kirac iz Ližnjana, Fran Glazer, Anton Pavletić, Ignac Stiglić i Tone Mezulić iz Pule. Časnome sudu pripadaju: dr. Mate Trinajstić odvj. u Buzetu, Ante Turak i Ivan Špik iz Pule.

Opunovlašteni upravitelji podružnice u Pazinu: dr. Dinko Trinajstić odvj. u Pazinu, Ante Bertoša i Josip Grašić.

U nedjelju dne 27. t. mj. na 10 sati prije podne biti će glavna skupština puljske podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru sa običnim dnevnim redom, na kojoj će se izabrati i zastupnika za matičinu glavnu skupštinu, koja će biti dne 31. t. mj. u Opatiji. Svi članovi, i oni rodoljubi, koji se žele upisati kao takovi, umoljeni su, da pristupe mnogobrojno k toj skupštini.

OGLAS!

Slavnom općinstvu **u Opatiji i okolici** častim se najaviti, da sam dne 21. tek. mjeseca u **Škrbićih — Zgrada Katinka** — otvorila dućan

rukotvorina

(manifaktura.)

Imadem na skladištu l a t k a, v u n e n i n a i ostalih u moj posao spadajućih stvari najnovijeg ukusa, o čemu će se slavno općinstvo osvjedočiti, čim moju trgovinu posjeti, kome se i toplo preporučam.

Sa veleštovanjem

Karla ud. Marušić.

Županstvo občine Podgrad
dne 22. maja 1900.

Št. 1065
VI

Stavbeni razglas.

Prezidanje in prizidanje pri kapelanijskem poslopju na S t a r a d i, v katerim se ima prirediti tudi šolska soba, oddalo se bode potem licitacije, ki se bode vršila

dne 5. junija 1900 od 9 do 11 ure dopoludne na Staradi

onemu, ki bode stavil najugodnejšo ponudbo.

Vsa dela cenjena so na K **9089·02**

Načrti, merila, proračun in pogoji so na uvid pri tem županstvu ob uradnih urah.

Župan:
Jenko.

Okrajni cestni odbor Podgrad
dne 22. maja 1900.

Št. 25.

Stavbeni razglas.

Preložitev okrajne ceste **Podgrad-Trnovo-Ilirska Bistrica** pri Zaličih na istarsko-kranjski meji oddala se bode potem licitatacije, ki se bode vršila

dne 5. junija 1900 od 3. do 5. ure popoludne v obč. pisarni v Podgradu

onemu, ki bode stavil najugodnejšo ponudbo.

Vsa dela cenjena so na K **6522.23** odnosno na K **6003·63.**

Načrti, merila, proračun in pogoji so na uvid pri županstvu v Podgradu ob uradnih urah.

Predsednik:
J e n k o.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2¾%
» » 30- » » 3¼%
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz 2¾%
» » 8- » » 3¼%
» » 30- » » 3¾%
Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u krieposť nove takse, 27. septembra, t. o., odnosno 23. oktobra.
U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
» 3-mjesečni » 2½%
» 6- » » 2¾%

Okružni odjel.

U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.

Kupnja i prodaja

vriednostih, divize, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1% provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po duevnom tečaju.

Na prodaju je

KUĆA

u Puli,

Via Muzio br. **32.**

Uvjeti prodaje dobivaju se u istoj kući.

Prsni čaj sa „Učke-Gore".

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

POZIV

na

REDOVITU GLAVNU SKUPŠTINU

koja će se držati u **občinskoj dvorani u Buzetu**

u ponedeljak dne 28. maja 1900.

u 10 ura prije podne.

Dnevni red:

1. Izvješće odbora.
2. Izvješće nadzorništva.
3. Potvrda računa za godinu 1899.
4. Izbor upravnog odbora za 2 godine.
5. O podupiranju djačkog pripomoćnog družtva u Pazinu.
6. Ini predlozi.

U posljednjih 8 dana prosto je svakomu pregledati račune izložene u družtvenoj sobi.

Buzetsko družtvo za štednju i zajmove.

BUZET, 15. svibnja 1900.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9. u Puli

na debelo i drobno.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Knjigotiskara i knjigoveznica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

Broj 30. U Puli, dne 29. maja 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbo, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice, u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošту predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Zastupnik naroda,

koji taji nevolje puka svoje pokrajine na najvišem mjestu.

II.

Odgovor istarskoga delegata Njeg. Veličanstvu bijaše neiskren i za siromašni dio pokrajine pogibeljan.

Neiskren bijaše radi toga, što delegat Gambini nije vladaru prikazao u pravoj slici kukavno gospodarsko stanje pokrajine Istre u obće, napose pako onog diela, koji je poznatom poledicom mjeseca decembra 1899. toli grozno postradao, i na koji je car i kralj svojim upitom u prvom redu ciljao. Delegat Gambini morao je — kad bi bio na svojem mjestu — upotrebiti riedku prigodu, te vladaru razkriti svu biedu i nevolju, koja tare već godine i godine istarskoga poljodjelca, i zamoliti od njega zagovor i zaštitu u svih pitanjih, koja se tiču unapredjenja materijalnog blagostanja stanovničtva pokrajine. Nu delegat Gambini je to propustio, a tim i zanemario svoju svetu dužnost. Ali on je ipak nešto vladaru preporučio, i to baš ono, što njemu najviše na srcu leži.

U Istri mora biti poznato i vrabcem, da se je za gradnju željeznice Trst—Poreč najviše zauzeo baš g. Gambini. Od prvoga početka stupio je on na čelo tomu poduzetju. Bez njega nije se učinilo u tom poslu nikakva koraka ni u Poreču, ni u Puli, Kopru, Trstu ili u Beču. Osobito u Beču obašao je on sve kutove i prešao sve pragove zagovarajuć gradnju rečene željeznice. U koliko mi poznamo g. državnoga i zemaljskoga zastupnika, te zemaljskoga prisjednika i odvjetnika g. Pier-Anton a-Gambini-a, on nije stalno toliko truda u taj posao uložio na veliku svoju štetu.

Kakvo su stanovište zauzeli naši zastupnici na istarskom saboru napram gradnji željeznice Trst—Poreč, biti će stalno poznato našim čitateljem.

Mi stojimo i danas na tom stanovištu, da će se naime istarskim porezovnikom oprtiti novo i težko breme, o kojem je dvojbeno, da bi ikada moglo dati odgovarajuću korist. G. Gambini i njegovi istomišljenici u istarskom saboru jesu dakako drugoga mnienja, i oni se nadaju gospodarskom preporodjenju pokrajine, koje će nastati izgradnjom željeznice Trst—Poreč—Kanfanar.

Delegat Gambini preporučio je zagovoru Njeg. Veličanstva baš pitanje te željeznice, od koje očekuje on poboljšanje žalostnih gospodarskih odnošaja. Mi nasuprot strepimo na samu pomisao, da bi baš gradnja te željeznice mogla postati drugi „ežoner" za istarskoga porezovnika, koji se je jedva i težkom mukom prvoga riešio. Ali ako se i nebi naše crne slutnje imale obistiniti, mi nespadamo ipak medju one zagovornike spomenute željeznice, koji očekuju od nje spas naše pokrajine, niti odobravamo postupanje delegata Gambini-a, što je baš ovo pitanje najviše caru i kralju na srce položio.

A što da rečemo o postupanju zemaljskoga odbora napram onako grozno oštećenim občinam? Kad pomislimo na odgovor, što ga je dobilo občinsko glavarstvo u Podgradu od zemaljskoga odbora u Poreču na svoju molbu za podporu oštećenim, krv nam udara u glavu nad tolikim licumjerstvom i rad tolikog bezčuvstva.

Elementarnom nesrećom zadeto pučanstvo obraća se najprije na domaću oblast molbom za podporu u velikoj nesreći, a ta oblast mu odgovara kano za porugu: čekaj, dok dozrije voće, da vidimo koliko će biti štete. A na čemu će dozrieti voće, kad su voćke skoro posvema uništene? Odakle da namakne narod tolika plaćila, kad mu je nesrećom propalo najglavnije vrielo, iz kojega je crpio svoje skromne prihode? Zar nebi bila sveta dužnost zemaljske oblasti, da pritekne tomu narodu odmah na pomoć novcem za prve potrebe, i mladimi voćkami, da obnovi svoje voćnjake?

Niti potrebu prešne podpore nepriznaje zemaljski odbor tomu pučanstvu, premda su občinska glavarstva službeno dokazala ogromnu štetu za i onako siromašni dio sjeverne Istre. Neka voćke dozriju — pišu gospoda iz Poreča, pak ćemo vidjeti koliko je štete i dali je vriedno narodu pomoći. Dotle može onaj narod palicu u ruke i bisage na vrat pak po svietu s trbuhom za kruhom. I to da je pravedna zemaljska oblast; i ti muževi da imadu srca i ljubavi do našega mukotrpnoga naroda?

Ni novca nije našao u blagajni zemaljski odbor, da pomogne osiromašenom i unesrećenom narodu, koji šalje i svoje žuljeve u tu blagajnu.

Za posve suvišna poduzetja, kao što je primjerice talijanska realna gimnazija u Pazinu, imade zemaljski odbor novca koliko se hoće, ali za ubogo slovensko i hrvatsko pučanstvo Podgradskog kotara — neima novca. Za mastne plaće svojih činovnika, za bogate nagrade svojih članova, za obilate podpore svojih pristaša, nalazi uviek zemaljski odbor za Istru novca, jedino kad treba pomoći u istinu podpore vriednom našem pučanstvu, tada je zemaljska blagajna prazna.

Konačno — pišu gospoda iz Poreča — imala bi u prvom redu pomoći puku občina, kano da neznaju posve dobro, da je sama občina siromašna, da nesmaže sredstva niti za redovite troškove i da je prisiljena udarati visoke namete radi starih grieha, koje počiniše nekadanji pristaše talijanske gospode u Istri.

U ostalom — sporučuju gospoda iz Poreča občinskomu glavarstvu u Podgradu — ako Vam nije tako pravo, a Vi se obratite molbom za podporu na zemaljski sabor u predstojećem zasjedanju.

A tko sačinjava taj sabor — pitamo mi? Neodlučuju li isti muževi i u zemaljskom saboru, koji vode prvu rieč u zemaljskom odboru? Zar bi nješto odobrila talijanska saborska većina, što nebi preporučio i podupro zemaljski odbor?

Medjutim kad bi se bili stanovnici občina Podgrad i Materija i obratili molbami za podporu na zemaljski sabor, bili bi čekali dugo na odgovor, jer sabora nije bilo, niti se znade kad će se sastati.

Nebude li dakle pomoći narodu od središnje vlade, kojoj se utekoše narodni zastupnici za pripomoć, zaludu mu je čekati pomoć iz Poreča, gdje neimaju zanj ni ljubavi ni srca.

I na to treba, narode, da nezaboraviš!

Interpelacija

zastupnika Spinčića, dr. Laginje i drugova na Njeg. preuzvišenost gosp. ministra bogoštovja i nastave.

U svoje doba zaključilo je c. kr. kotarsko školsko vieće za Istru u Trstu, nakon komisionalne razprave od g. 1897. i pošto su stanovnici već od god. 1892. opetovno za pučku školu molili, da se na novoj ustrojiti se imajućoj pučkoj školi u Šterni, mjestna občina Grižnjan, u porečkom političkom kotaru u Istri, uvede talijanski i hrvatski jezik kano naukovni jezik.

Sličnu odluku stvorilo je i c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu, na koju je zemaljski odbor za Istru, koji bi htio imati čisto talijansku pučku školu u Šterni, proti odluci c. kr. zemaljskog školskog vieća utok uložio.

Istarski zemaljski odbor uložio je pritužbu proti odluci c. kr. ministarstva bogoštovja i nastave, odnosno proti odluci c. kr. zemaljskoga školskoga vieća na c. kr. upravno sudište, i ovo je dne 14. marča t. g. o toj stvari razpravljalo.

Polag izvještaja talijanskih novina, proglasilo je c. k. upravno sudište odluku c. k. ministarstva za bogoštovje i nastavu, odnosno c. k. zemaljskoga školskoga vieća ništetnom, jer u zakonih neosnovanom, izjaviv se neizravno za to, da u Šterni ustroji pučku školu sa jedino talijanskim naukovnim jezikom.

C. k. upravno sudište ima pravo dočim kaže, da se ne može pozvati na § 6. državnog školskog zakona, obzirom na dvojezičnu pučku školu, jer predpostavlja taj paragraf samo jednojezične pučke škole i poduku u jednom drugom zemaljskom jeziku, kao naukovni predmet.

Nješto drugo je pako ako kaže c. k. upravno sudište, da ono ne nalazi preduvjeta za dvie pučke škole, za talijansku i za hrvatsku, i to za ovu posliednju, pozivljuć se pri tom na popis pučanstva i na njekoje izvide, uslied kojih da su zanimane stranke izjavile, da su one talijanske i da hoće imati talijansku pučku školu.

Popis pučanstva bijaše proveden bez znanja stanovnika, a u zakonih nije nigdje ustanovljeno, da se mora za ustanovljenje narodnosti pučanstva, odnosno za ustanovljenje naukovnog jezika na jednoj pučkoj školi jedino na popis pučanstva pozvati, najmanje pako tamo, gdje bijaše popis pučanstva sasma krivo proveden: dužnost je dapače onih čimbenika, koji sudjeluju kod odnosnih razprava, da se osvjedoče o jeziku, kojim se služi pučanstvo, napose djca, koja su dužna položiti školu.

Kad bi bili to nepristrano i pravedno proveli u Šterni, uvjerili bi se bili, da se tamo govori talijanski jedino u trih, u najnovije doba iz Pirana (dvie), te iz Italije (jednoj) naseljenih obiteljih a u svih ostalih hrvatski, te da govore djeca, koja su dužna polaziti školu, samo hrvatski. Školsko okružje u Šterni je tako hrvatsko, da se govori u šest obitelji, koje su se tuj prije kakvih 100 godina iz talijanskih mjesta naselile samo hrvatski, a u trih u novije doba tamo naseljenih obiteljih takodjer hrvatski.

Kod izvida gledo jezika, kojim se govori u obiteljih i kojim se služe djeca dužna polaziti školu, nebi bio imao niti odlučivati odgovor na pitanje, kako govori puk i djeca, jer bi se bilo po svoj prilici odgovorilo „po našu" ili „slavinski", kao što to biva ovdje ili ondje u Istri; već bi bilo umjestno s njima govoriti te iz razgovora ustanoviti, koji je taj „naš" jezik, i kojim se od slavenskih jezika služe.

Podpisanim nije poznato, na koje izvide se pozivlje c. kr. upravno sudište, dočim kaže, da su zanimane stranke izjavile, da nepripadaju hrvatskoj narodnosti, da su one talijanske i da hoće imati talijansku pučku školu. U koliko su podpisani obaviešteni, izjavili su se stanovnici prigodom komisionalne razprave god. 1897., kojoj je prisustvovao i bivši predsjednik istarsko-talijanskoga političkoga družtva, dielomice za slavensku („slavinski") dielomice za talijansku, dielomice za slovensku i talijansku, a nekoji za slavensko-talijansko-njemačku školu.

Podpisanim je takodjer poznato, da je velika većina stanovnika školskoga okružja u Šterni od g. 1894., kadno su prvi put doznali, da će im se ustrojiti talijansku pučku školu, proti takovoj kod c. kr. kotarskog školskog vieća i kod c. kr. ministarstva za bogoštovje i nastavu prosvjedovali, odnosno za slaveno-hrvatsku pučku školu molili, pri čemu su svaki put izticali, da bijaše popis pučanstva bez njihovog znanja proveden, da govore one — izuzam

trih obitelji, u svojih obiteljih slavenohrvatski, te da tamošnja djeca, dužna polaziti školu negovore drugi jezik već samo slaveno-hrvatski.

Na temelju rečenoga, napose obzirom na to, da je c. kr. upravno sudište moglo izreći svoju odluku od dne 14. marca t. g. glede naukovnog jezika na novoj ustrojiti se imajućoj pučkoj školi u Šterni, polag koje bi se imalo za čisto hrvatsku djecu otvoriti čisto talijansku pučku školu, jedino tako, što bijaše zavedeno posve krivim popisom pučanstva i neistinitim obaviestmi, uslobadjaju se podpisani staviti na Njeg. preuzvišenost gosp. ministra bogoštovja i nastave sliedeće pitanje:

„Je li Njeg. preuzvišenost voljna naložiti podredjenim školskim oblastim, da provedu posve nepristrano i pravedno izvide, a da se uzmogne sasma točno i bez ikakve dvojbe ustanoviti, kojoj narodnosti pripadaju stanovnici novog ustrojiti se imajućeg školskog okružja u Šterni, dotično kojim se jezikom služe ti stanovnici u svojih obiteljih, napose, kojim jezikom govore tamošnja djeca dužna polaziti školu, i na temelju toga glede naukovnoga jezika na novoj ustrojiti se imajućoj pučkoj školi u Šterni, saslušav one, koji školu uzdržavaju, kojim spada zemaljski odbor i stanovnici školskoga okružja, i uvaživ didaktičko-pedagogička načela i postojeće zakonske ustanove, da stvore novi zaključak i eventualno obaviestiti c. kr. upravno sudište o pravom stanju stvari“?

U Beču, dne 18. maja 1900.

Spinčić, dr. Laginja, dr. Žitnik, dr. Gladiszowski, Žičkar, Povše, dr. Gregorec, Borčić, W. Pfeifer, Vuković, Šupuk, Robić, dr. Klaić, Perić, Einspieler, Pogačnik.

Franina i Jurina.

Fr. Da biš znal Jure moj, kako nam se Pijero grozi!

Jur. Dragi ti, a ki se ga boji?

Fr. Ma da će nas osupunat tako, da ćemo bit beli kako i njegov prijatelj Afrikan.

Jur. Neka pur, ma nimamo ni mi dlaki na zajike.

Fr. Smo ju vredni čut i reć.

* * *

Fr. Dunke još ki dan, pa te nas zvat, da biramo poteštada.

Jur. Ja bim rad, da je to valje, zač ja ne morem već trpet, da se va našem komune onako vlada. Bora mi, tri potešti imamo — tri a ne jednega.

Fr. A ki tri?

Jur. E, — Stari, Piero i mošćenički Kukuma.

Fr. He, he, he! — tri potešti — to bi i za Beč bilo previše.

Jur. Bormića bi — nego znaš ča — ne će za dugo, ne boj se.

Fr. I neka ne će. Samo naši ljudi neka store svoju dužnost — pak će bit naša poteštarija očišćena od tanekeh. A ja i ti Jure zapivajmo lepo onu našu starinsku.

Jur. Počni ti — ti umeš bolje navit.

(Pjevaju.)

Mošćenice gradu,
Ki ste na vršiću,
Sve ste mi spodobne
Tiću — Sokoliću.
Liepe ste i mile,
Srdačne i blage,
Kad vas gledam z naše
Mošćeničke Drage,
Zato bi vas htjeli
Imati Taljani,
Satrt bi vas htjeli
Sinovi prodani,
Već su četir' ljeta,
Da nam je „Mošćeno“
Ljuto prevareno
Bogom napuščeno,
S njom Taljanac vlada,
Vrti ju i mota,
A to je sramota,
Od Boga grehota,
Tužno je „Mošćena“
Kruto prevarena,
Njezina su vrata
Djavlu otvorena.
Kako da to sve ni dosti
Djaval doniel jednog šarenjaka
Da bi huje brodila nam
Razbijena naša barka.
Mošćenice gradu
Vi ste na vršiću
Zatvorite vrata
Tomu crnom tiću.
Drugi vam je oni Piero
Na čakulah mudrac pravi,
No kad zine vidjeti je,
Koliko mu j' soli u glavi.
Mošćenice gradu
Ki ste na vršiću
Pokažite vrata
Pieru Biondiću.
Treći vam je stari
Čelo našeg grada
Ki zna kako j' sveta
Nekomu žurnada,
Ponajprvo plače i nariče,
Pa pred nama na kolena pada,
Pa nas prosi, moli i zaklinje
Da mu damo bit za poteštada.
A kada taj čovo
Potešta postane
Onputa vam skoči
Med ljute Taljane.
Mošćenice gradu,
Vi ste na vršiću
Pokažite vrata
I Staromu tiću!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Jučer sastali se u Beču članovi njemačke lievice carevinskoga vieća na pogovor o položaju i na razpravu o sredstvih, koja bi se imalo upotrebiti proti obštrukciji mladočeskih zastupnika.

Ministar-predsjednik Koerber upliva koli na lievicu toli na desnicu, da se sastanu prvaci jedne i druge, te da ugovore način, kako bi se Čehe osamilo i njihovu obštrukciju slomilo.

Ministar-predsjednik da se grozi Poljakom i Niemcem konservativcem sa razpustom carevinskoga vieća, ako im nepodje za rukom osamiti Mladočehe i slomiti obštrukciju. Neima dvojbe, da će koli Poljaci toli Niemci konservativci uložiti sav svoj upliv i upotrebiti sva moguća sredstva, da zadovolje ministra-predsjednika, jer se boje i jedni i drugi razpusta carevinskoga vieća. Poljaci znaju, ako dodje do razpusta i do novih izbora, da će mnogi od njih doma ostati, jer dobiva u Galiciji sve to veću moć pučka stranka, koja je nezadovoljna za politikom poljskoga kluba, u kojem vode prvu rieč bogati plemići. U slučaju novih izbora bilo bi stalno izabrano manje plemića a više muževa pučke stranke.

Isto tako boje se novih izbora Niemci konservativci, koji su svojom nestalnom i neiskrenom politikom ogorčali svoje birače i saveznike. Kod novih izbora izgubili bi konservativci stalno više kotara na korist njemačkih radikalaca.

Ministar Koerber želi dakle, da sdružena lievica i desnica provedu u carevinskom vieću najnuždnije poslove; medju ove spada jezikovni zakon za Česku i Moravsku, pak prihvat proračuna i konačno, da se prihvati novi pooštreni pravilnik, po kojem bi bilo u buduće nemoguće obštruirati.

Prigodom razprave o proračunu ministarstva izvanjskih posala u austrijskoj delegaciji, došlo je do vrlo važnih izjava. Izmedju slavenskih delegata progovorio je prvi češki zastupnik Kaftan, koji se je u duljem govoru potužio na nezakonitosti, kojim da je izložen češki narod, te napade na ministra za izvanjske poslove, koji da je kod tih napadaja sukrivac. On je proti trojnom savezu, jer je taj naperen proti slavenskim narodom monarhije.

Slovenski delegat Vencajz prigovori takodjer trojnomu savezu, koji da je nesreća za većinu pučanstva Austro-Ugarske. Obzirom na težnje Hrvata i Slovenaca reče govornik, da je njihov ideal sjedinjenje svih naroda svojevremene kraljevine Hrvatske pod krunom Habsburga. Govorili su nadalje češki delegati Stransky, Pacak i Slama, koji su najoštrije odsudili izvanjsku politiku monarhije.

Medju poslednjimi govornici u sjednici od subote, progovorio je i delegat Gambini, koji je htio pobiti navode slovenskoga delegata Vencajza, što mu se nije posrećilo. G. Gambini osmješio se još jednom uztvrdiv, da Hrvati i Slovenci u istarskom saboru uživaju povlastice, koje sastoje valjda u tom, da se ih protuzakonito iz sabora goni.

Srbija. U Srbiji očekuju, kako piše jedan bečki list, opet novu vladu, koja bi imala tu zadaću, da izmiri Srbiju sa Rusijom. To da želi srbski dvor, jer da uvidja jedino u tom izlaz iz nesretnog položaja, u kojem se Srbija nalazi krivnjom spletaka neprijatelja Rusije. Sadašnja vlada, da će odstupiti, a na njezino mjesto, da će doći ministarstvo prijašnjih liberala.

Bugarska. Iz Sofije javljaju, da je ondje prošloga ponedjelka jedan bugarski Macedonac ustrielio kapetana Lazareva. Ubojica je kasnije priznao, da je kapetana ustrielio po nalogu sofijskog revolucijonarnog odbora, kojemu da je prije i kapetan Lazarev pripadao, ali kasnije izstupio i odbor ogovarao.

Italija. U Italiji razmahala se jurve strastvena izborna borba. Koli vladina stranka toli razne opozicije upotrebljavaju sva moguća sredstva, da jedni drugim čim više zastupničkih mjesta otmu. Ako pobjedi vladina stranka, biti će njoj prvi posao, da promjeni pravilnik u parlamentu.

Rat u južnoj Africi. Prošlog četvrtka stigao je Roberts sa središnjim odielom svoje svojske u Wredefort, te mu jošte manjkaju dva dana hoda do rieke Vaal. Boeri se tome napredovanju Engleza ne opiru, već nastoje svoje čete, jake 10.000 ljudi, da sve više povuku prama Transvaalu. Drži se, da je već jedno krilo engleske vojske ili ono od French-a ili Hamiltona, već prešlo rieku Vaal, i time započelo provalu u Transvaal sa južne strane.

U zadnje se je dane proneso glas, da se engleske predstraže nalaze već 12 milja odaljene od Johannesburga, i da su Boeri nakani razoriti rudnike zlata u Witwatersonu. Drugi smatraju opet ovu viest o rudnicima kao prietnju, jer da bi transvaalska vlada morala prije dobro promisliti, nego li bi tu prietnju izvela.

Mjestne:

Pregledavanje četa. U nedelju po podne stigao je u Pulu, brigadir i vlasnik ovdješnje pukovnije Succowaty, te je jučer na Martovom polju prisustvovao vojnim vježbama.

Nalazi se takodjer ovdje pročelnik generalskog štopa, baron Beck sa svim časnicima generalskg štopa. U sriedu ostavljaju grad.

Pokrajinske:

Krčki biskup presvj. g. dr. Antun Mahnić u Zagrebu. U zagrebačkih novinah čitamo, da boravi tamo od sriede krčki biskup presvj. g. dr. A. Mahnić kano gost preuzvišenoga nadbiskupa g. dra. Posilovića. Biskup Mahnić, da će ostati u Zagrebu nekoliko dana, te da marljivo razgledava krasnu okolicu glavnoga grada Hrvatske i riedkosti, koje se u njemu mnogobrojno nalaze.

Presvj. biskupa Mahnića susretaju svuda najvećim počitanjem i prijaznošću.

K izborom za upravno vieće u Pazinu. Priobćili smo u br. 28 viest iz Pazina o predstojećih izborih za upravno vieće porezne občine Pazin. Mnoge od naših čitatelja iznenadilo je do skrajnosti postupanje državne oblasti, koja je na molbu pazinskih radikala oduzela načelniku ničim neopravdano i nepobitno pravo, da predsjeda izbornoj komisiji.

Pazinski načelnik dr. Kurelić nije još nikada nikakvimi izbori rukovodio, on nije nikada došao u sukob ni sa oblastmi, ni sa zakonom, pa ipak mu c. k. namjestničtvo oduzimlje pravo, koje ga ide po zakonu kao načelnika — jer tako hće talijanski radikali grada Pazina.

A koji je razlog tomu, pitaju nas prijatelji? Jednostavni razlog tomu zahtjevu talijanskih radikala jest taj, da mogu imati kod izbora slobodne ruke, ili kako se oni sami izraziše: „onde poter fare alto e basso“. Ti radikali su naime znali, da je načelnik dr. Kurelić muž zakona, pravedan i strog, te da im nebi pustio raditi kod izbora što i kako bi htjeli — i zato se utekoše na namjestničtvo molbom, da mu ono oduzme pravo predsjedanja i rukovodjenja sa izbori.

Želji pazinskih radikala pošlo je namjestničtvo obzeručke i veselim srcem u susret i tako ćemo doživiti dne 29. i 30. t. mj. unicum u pravnoj državi, da će načelnik občine sa strane prisustvovati izbornomu činu — premda nije tu nepedpsu ničim zaslužio.

P. S. Pošto smo već bili napisali ove redke, dopalo nam je u ruke večernje izdanje tršćanskog „židovčića“ od dne 26. t., u kojem se dopisnik iz Pazina grozi svojim jednomišljenikom, da će izgubiti možda talijansku gimnaziju, ako ne budu glasovali za talijanske kandidate.

Doista mora da je ta gimnazija na gnjilih nogah, ako njezin obstanak odvisi o uspjehu izbora za upravno vieće u Pazinu.

Novi nadzornik na teret zemaljske blagajne. U talijanskih novinah čitamo, da je zaključio zemaljski odbor u Poreču, i menovati računarskoga činovnika, koji će nadzirati djelovanje občinskih ureda u Istri, pregledavati blagajne občinske uprave, knjige, zapisnike itd., te o svemu izvješćivati zemaljski odbor.

Zemaljski odbor povjerio je to častno, a valjda i unosno mjesto odlučnomu Talijanu i odrešitomu protivniku naših opravdanih težnja i napora, poznatomu g. Josipu Bradicichu.

Sretnih li istarskih Talijana, koji mogu naći kod zemaljskoga odbora i častih i službicah — na teret siromašnih porezovnika.

Sveta Marija od zdravlja pod konac maja 1900. Mjeseca marča t. g. ostala je naša crkva bez svećenika i mi župljani bez duhovnog pastira. Molili smo lievo i desno, da nam se dade svećenika, da nepodivljamo i da nebudemo ovce bez pastira. Napokon zadnjih dana aprila dobio je dekret župe-upravitelj u Raklju g. don Antonio Nicolich (dalmatinski Talijan), da upravlja ovom kapelanijom, dok dobijemo drugoga svećenika. Na žalost našu veliku, taj gospodin služi se u crkvi kod sv. mise i kod obreda jedino latinskim jezikom. Nečujemo više ni epistole ni evandjelja u našem sladkom jeziku — kao da smo usried blažene Italije.

Za službovanja drugih svećenika sve do g. Košare, obavljalo se je u našoj crkvi sve obrede krvatski a tako se i pjevalo epistolu i sv. evandjelje — a sada na jednom sve latinski. Ono što se nije usudilo promjeniti 35 svećenika u našoj crkvi, eto sada je na jednom sve promjenio taj gospodin. Bože mili zašto nas toliko kazniš!?

Legina škola u Vabrigi. Čitamo u talijanskih novinah, da je „Lega Nazionale“ odlučila 10.000 kruna za gradnju talijanske škole u Vabrigi (porečki kotar). Pozor rodoljubi!

Iz Marcziga pišu nam, da će tamošnje „Pjevačko i čitalačko družtvo“ prirediti

veselicu dne 10. junija t. g. Kod zabave će sudjelovati osim domaćih pjevača, pjevačko družtvo „Ilirija“ iz Pobega, „Zrinjski“ iz Dekana i „Straža“ iz Truške.

Nepotvrđena zakonska osnova. U zadnjem zasjedanju istarskoga sabora u Kopru, odobrila je talijanska saborska većina zakonsku osnovu, kojom bi bile občine ovlaštene utjerivati posebnu pristojbu od kolesara (biciklista). Ta osnova nije dobila carsku potvrdu, i tako se mogu gospoda od većine u istarskom saboru opet jednom pohvaliti, da su trli lan — samo da im prodje dan.

Tko će biti ravnateljem na c. k. talijanskoj gimnaziji u Kopru? Talijanske novine Istre i Trsta htjele bi same popuniti mjesto ravnatelja na gimnaziji u Kopru, koje je ostalo izpražnjeno umirovljenjem g. viteza Babudera. Jedni bi htjeli, da bi bio imenovan ravnateljem jedan od dvojice profesora one gimnazije, dočim zagovaraju drugi nekoje profesore izvanjskih gimnazija — dakako talijanskih.

Nas neboli nimalo glava, tko da bude ravnateljem na tom zavodu, iz kojega su pod ravnanjem g. Babudera — tobož umjerenog Talijana i odlučnog austrijca — izlazili najljući naši narodni protivnici — već nas zanima napor rečenih listova, da proturaju svoje kandidate, kao da neimaju pri tom ni rieči c. k. školske oblasti.

Iz zemaljskoga školskoga vieća za Istru. O zadnjoj sjednici c. k. zemaljskoga školskoga vieća za Istru doznajemo iz talijanskih novina koliko sliedi: Potvrđjeni bijahu predloženi učitelji: g. Ivan Demastini za pučku školu u Bujah, g. Petar Matanić za hrvatsku pučku školu u Pazinu, g. Marijan Marki za hrvatsku pučku školu u Lanišću, g. Petar Bronzin za pučku školu u Rovinju, g. Vjekoslav Jurinović za pučku školu u Sv. Martinu (Cres). Zaključeno bijaše otvoriti natječaj za mjesto ravnajućeg učitelja u Gračišću i poduzeti korake, da se popuni mjesto nadučitelja u Dubašnici.

Trojica učitelja pučkih škola u Puli stupiti će koncem školske godine u stanje mira.

Razpravljalo se o utoku zemaljskoga odbora proti odluci o naukovnom jeziku na pučkoj školi na Korniću, zatim o utoku občine Milje, radi plaćanja školskih natječaja, i o utoku občine Osor, što nebijaše ustrojena škola u Sv. Jakovu.

Jedan učitelj bijaše disciplinarnim putem premješten. Razdieljene bijahu podpore djakom na učiteljišću.

Odlučeno bijaše konačno: da se predloži imenovanje ravnatelja za gimnaziju u Kopru i da se definitivno imenuje nekoje učitelje na talijanskoj realnoj gimnaziji u Pazinu.

Nova brzojavna postaja. Ovoga ćednа započeo je djelovati novi brzojavni ured u Grižnjanu, spojen sa tamošnjim poštanskim uredom.

Iz drugih krajeva:

Japanski prinčevi u Beču. Ovih dana iz Mletaka stigao carski japanski princ Kanin Kotohito. Princa prati princ Iwakura uz ostalu pratnju. Princ Kanin Kotohito putuje u svrhu, da velikim evropskim dvorovom izporuči pozdrav cara japanskoga. Kotohito iz kuće Kanin imade naslov carska Visost. On se je rodio 10. novembra 1865. Pošto je u svojoj domovini posjećivao kadetsku školu, princ je Kotohito svršio u Parizu ratnu školu. On je sada u japanskoj vojsci konjanički pukovnik u generalnom štopu. Kao kapetan odlikovao se je u japansko-kinezkom ratu. Za njegovo junaštvo, dokazano u tom ratu, odlikovao ga japanski car kinshi-redom.

Zaruke nizozemske kraljice. O zarukah nizozemske kraljice Wilhelmine, što se doskora očekuju, javlja „Deutsche Wochenzeitung“ u Nizozemskoj ovo: Mi smo dosad na temelju točnih obaviesti odlučno stajali na put svim viestim, što su se u vanjskoj štampi pronosile o zarukah kraljice Wilhelmine. No sad možemo u povodu vrlo pouzdanih viesti da javimo, da se očekuju kraljičine zaruke. Tako, te će se kraljica Wilhelmina iz Schwarzburga vratiti kao zaručnica u Nizozemsku“.

Riedko bilje blagopokojne carice-kraljice Jelisave. Kako je poznato, imala je naša blagopokojna vladarica krasan dvorac „Achilleion“ na otoku Krfu. U dvorcu imala je nesretna gospodja skupocienih umjetničkih radnja a u bašči okolo dvorca riedkog bilja. Nešto toga bilja posadila je sama carica.

Ovih dana stigla je sa parobrodom „Euterpe“ sa Krfa grofica Marija Festetić, koja je donieła od tamo ono bilje, koje je bila blagopokojna gospodja sama posadila. To bilje prevezeno je u Beč, gdje će se sačuvati.

Hrvatski radnici u Inozemstvu. Prigodom boravka N. V. kralja Franja Josipa I u Berlinu, poslalo je 150 hrv. radnika u Hönnethalu kod Mendena u Westfalskoj sliedeći brzojavni pozdrav:

N. Č. K. Ap. Veličanstvu

Cesaru Franju Josipu I.

Berlin.

Stopedeset bivših hrvatskih vojnika pješ. pukovnije 7., 79. i 97. sada radnika poranjsko-vestfalskih vapnenica u Mendenu šalju V. V. najodanniji pozdrav. Bog čuvao vladara.

Podpisani

I. A. Vojtjěh Frank, Fr. Mohorović.

Cesar im se preko austrijskog poslanstva zahvalio.

Potraga za Andrée-om. Poznati iztraživač sjevernog stožera, kapetan Bade u Wismeru, pokušati će ovog ljeta posljednji put, da Andréeu, koji moguće još živi, u pomoć pritekne ili da nadje tragove, koji mogu da objasne sudbinu u Ledenom moru nestalih zrakoplovaca. Kapetan Bade namjerava, da u tu svrhu pretraži priedjele iztočnih Spitzberga, zemlju kralja Karla i zemlju Franje Josipa. U isto će se vrieme kapetan Bade ogledati takodjer za abruckim vojvodom, koji se od prošle godine nalazi u Ledenom moru. Kapetana Bade-a pratiti će nekoliko gospode, koji hoće, da ovu vanredno povoljnu priliku upotrebe za lov na sjeverne medvjede, mroževe i sobove.

Za posjetnike pariške izložbe. Onima koji polaze pariško izložbu preko Trsta Beljaka—Franzensfeste—Inomosta, dalo je ministarstvo željeznica na toj pruzi popust od 33 po sto. U Inomostu izdavaju se vozne karte za Pariz i natrag, te vriede 30 dana.

Kako da Hrvati pozdrave slavn „Trebevićevu“. Jedan rodoljub šalje nam ovaj zgodni predlog: U mjesto pozdravnih brzojava bilo bi bolje, da družtva i pojedinci, koji to učiniti kane, pošalju opredieljeni iznos novčanom doznačnicom „Trebevića“, bilo u koju dobrotvornu svrhu n. p. za družbu sv. Cirila i Metoda. To neka se naznači na kuponu doznačnice kao i sam pozdrav. Svrha pozdrava bi bila polučena, a umjesto troška za brzojav dobila bi dobrotvorna družtva dosta liep iznos. „N. L.“

C. i kr. vojna mornarica. N. V. B. Zenta stigo je na 25. o. mj. u Kagoslima a jučer je nastavio put za Sasebo. Prigodom boravka Zente u Nagasaki, obdržavale se medjunarodne regate. Zenta je udioničtvovala sa deset ladja, te je odniela sve prve nagrade.

Na obranu naše „bandire“. Prijatelj našega lista iz Dargoville (Nova Zelanda) piše nam 11. aprila t. g. da je doznao, kako su Englezi bacili našu „bandiru“ u Auklandu, na što se sakupilo do 200 austrijskih podanika, koji odlučiše, da će porušiti i popaliti englezke kuće, što bi se bilo i dogodilo, da nije priskočio austrijski konzul, koji je ljude umirio.

Neselite se lahkoumno u Ameriku. U hrvatskih novinah čitamo pismo, što ga je pisao jedan izseljenik iz Steetona (Amerika) svomu župniku u Hrvatsku, i koje dajemo na uvaženje svim onim, koje vuče želja za Amerikom. To pismo glasi:

Dragi gospodine, liepo Vas pozdravljam i s pozdravom molim, da poslie svake službe božje oglasite narodu: neka se kani Amerike, jer je bolje, da onaj trošak, koga si nabavi za Ameriku, upotrebi kod svoje kuće za nuždu. Ovdje ima polovica naroda bez posla i živimo o novcu, koji smo si od kuće ponieli, a koji nemaju novca i nemaju nikoga od svoga roda, ti moraju umirati od gladi a zaslužiti novaca ne mogu, niti ih Inglezi hoće primiti na posao, već primaju samo stare radnike, koji su radili preko četiri mjeseca i do godinu dana, a nas koji smo sad došli, ne primaju. Ne znamo, što će s nama biti. Troška za natrag nemamo, da kući idemo, već smo primorani ovdje poginuti i izgubiti se, a svaki je zbunjen, jer ne znamo, jesmo li na zemlji ili smo na nebu ili smo u zraku. Doduše oni ljudi, koji imadu posla i mogu ga dobiti, imadu dobru plaću u tvornicah, a na vanjskom poslu manju, i vanjskog se posla može dobiti, ali ga nesmijemo radili, jer nas u kvartierih potukoše Arapi kamenom, i iz pušaka, te s toga izvan grada nesmijemo ići raditi. Sada je došlo, da naš narod mora propasti, jerbo prijašnji ljudi dokazuju, da nikad nije došlo toliko naroda koliko ove godine. Došlo je naime preko deset hiljada ljudi i već u Steeltonu-Pa, ne mogu dobiti stana, jer je pun. Dragi i dobri gospodine, još vas molim, da bi i na višu oblast pisali, da se zabrani putovanje u Ameriku, jer ako se ne zabrani, ostati će samo žene u Hrvatskoj, sa drobnom djećicom bez muškaraca, a ljudi moraju propasti, jer ako si ne budu mogli troška zaslužiti, ne će moći nikad doći kući, dok bude ovog svieta i vieka. Još vas liepo pozdravljam kao i sve ostale poznance, jer se ne ćemo vidjeti, već samo pismom pozdraviti. Dragi gospodine, budite uvjereni, pak pozdravite moju suprugu Savicu i moju drobnu djecu i obznanite, da nisam u poslu u Bembricu, jer nam je tamo malo faljeno da nas nisu potukli Arapi i morali smo od onuda pobjeći natrag u Steelton i sada nemogu posla dobiti. Sad ne znam ni čiji sam, ni kako se zovem. Mislio sam, da ću se oteti dugu, ali ne znam, kako će biti do moje smrti.“

Novi svetci. U rimskoj crkvi s. Petra bilo je dne 24. t. mj. svetčano proglašenje blaženog Ivana Krstitelja Delasalle-a i blažene Rite Dacascie svetima. Tom prilikom bilo je u okupu 60.000 osoba, od kojih je bilo 30.000 hodočastnika iz Franceske, Njemačke, Portugalske i Italije. Kad je sv. otac donešen na sediji gestatoriji k glavnom žrtveniku, stalo mu je občinstvo klicati. Poslje molitve pročitao je sv. otac odluku o proglašenju rečenih blaženika svetima i na to zapjevao „Te deum“ Konačno je sv. otac podielio svetčani blagoslov. Vladao je podpun red.

Novi parobrod ug.-hrv. parobrodarskog družtva. Na Rieku je stigao novi parobrod „Olga“, što ga je dalo sagraditi ugarsko-hrvatsko parobrodarsko družtvo u škveru Thomson u Sunderlandu. Dugačak je 340, a širok 45 stopa. „Olga“ je došla na Rieku sa ugljenom iz Newcastlea, te polazi po petroleum u Batum.

Što se sve ne dogadja u zemlji „urite colture“. Talijani u obće, a naročito Talijani i talijanaši po hrvatskim i slovenskim krajevima ne propuste ni najmanji i najneznatniji dogodjaj, a da se ne spotaknu o tobožnje barbarstvo i mračnjačtvo Slavena u obće, a napose Hrvata. Da u tome imadu skroz krivo, o tome ne treba da trošimo rieči, nu da se vidi, što se sve dogadja u njihovoj „materi zemlji“, kulturnoj Italiji, spomenut ćemo ove dogodjaje: U Apuliji je nedavno zaključilo občinsko zastupstvo, da se odašalje na talijanskoga kralja molba, u kojoj občina moli, da se dokine zakon o obvezatnom polazku škole. Občina Villaminozzo dva puta je stvorila i napokon provela zaključak, da se dokinu sve občinske pučke škole. Isto je učinio i grad Castiglione u „slavnim“ Abruzzama uz navod, da te škole preveć stoje občinu. Nema tome davno, što je u jednom gradiću rimske pokrajine nastala buna, u kojoj je ubijen i sam občinski načelnik, a sve rad toga, što je izdao zapovjed, da se po občini ne smiju bez nadzora „šetati“ — svinje. Radi sličnog razloga buknula je ovih dana buna u Pescocostanzu kod Aquile. Načelnik toga mjestanca bio je izdao zapovied, da stanovnici imadu temeljito očistiti svoje stanove — a bilo je i šta — čistiti, te je zabranio, da se zamazano rublje ne smije prati na občinskom bunaru, iz koga se uzima voda za piće. To je tako uzbunilo stanovnike, da ih se je toga dana sakupilo oko dvie stotine, te bi bili koješa počinili, da načelnik još istog dana nije opozvao svoje zdravstvene odredbe, za koje njegovi gradjani nisu imali smisla. „H. D.“

Pomrčina sunca. Jučer bila je djelomična pomrčina sunca, koja se je mogla vidjeti u cieloj Evropi, u maloj Aziji, sjevernoj Arabiji, sjeveroistočnoj Africi, u sjevernoj i srednjoj Americi, u sjevernom dielu Atlanskog oceana, u meksikanskom zaljevu i u dielu sjevernog ledenog mora. Kod nas je započela pomrčina nešto iza četiri sata, a svršila u 6·8 sata, te je time trajala 2 sata i 12 časaka.

Potpuna pako pomrčina vidjala se u crti: počam od 116° 40·9° zap. duž. od Greenwicha u Velikom oceanu, preko Meksika i New Orleansa u Louisani, prelazeć pokrajime Alabamu i Georgiju i kod rta Hatteras u Carolini proteže se kroz Atlanski ocean do grada Oporto u Portugalu. Odavle ide crta kroz Španjolsku i reže Sredozemno more ispod Ivice i Formentere, prelazi u Tunis, Malu Sirtu, Veliku Sirtu, preko Barke i svršava u Egiptu.

Razni su se naučnjaci i zvjezdari podali u one krajeve, gdjeno se vidjala potpuna pomrčina, kano u Tunis i drugamo, da tamo proučavaju ovaj nebesni pojav. Akoprem su pomrčine sunca češće nego li one mjeseca, to se ipak sunčane vidjaju manje, odnosno sa manje mjesta površine zemaljske, a više puta sa vrlo malo točaka, dočim se mjesečna može vidjeti i sa ciele jedne zemaljske polutke.

Tako u razmaku od posliednjih 400 godina bile su kod nas samo dvie potpune pomrčine sunca, i to 16. marca 1485. i 8. julija 1842. U sliedećim dvim vjekovima vidjet će se tri potpune pomrčine i to: 15. febrara 1961., 13. julija 2075. i 27. febrara 2082. Sretan li onaj, koji sve tri doživi, morat će se natjecati u godinama sa Matuzalemom!

Ubojstva. U evropskim državama prikazuje se godišnji broj ubojstva u velikim razlikama. Talijanski kriminalni psiholog Ferri, izradio je usporedjujuću statistiku tih ubojstva (samoubojstva, grabežna — itd.), te ju priopćio u „Središnjem listu za živčano liečenje i psihiatriju“. Iz toga proizlazi, da na milijun stanovnika otpada godimice ubojstva: u Italiji 96·9, Španjolskoj 76·7, Ugarskoj 75·4, Rumunjskoj 40·4, Austriji 24·4, Portugalu 23·8. Iza toga dolazi Švajcarska sa 16·4, Francuska 15·7, Ruska 15·2, Belgija 14·4, Švedska 12·9 i Danska 12·4. Ponajmanje brojke otpadaju na Irsku sa 10·8, Njemačku 10·7, Nizozemsku 5·6 i Škotsku 5. Iz ovog se pregleda naravski ne dadu izvesti nikakvi stalni kriminalno antropološki zaključci.

Brojke jedino jasno ističu, da se ubojstva dogadjaju ponajviše u južnim pokrajinama, med narodima nagla i vatrena temperamenta, kao u Italiji, Španjolskoj, Ugarskoj i Rumunjskoj, a razmjerno manje u sjevernim hladnim krajevima. U tom osobito mnogo utječe sam narodni karakter, a više još pako kulturni odgoj naroda.

Strašno umorstvo na brodu. Iz Stocholma dolazi viest o užasnom zločinu, koji se zbio dne 16. o. mj. na parobrodu

„Princ Karlo“ na Mülarskom jezeru. Istoga dana, prije nego što je zanoćilo, susreo je parobrod „Köping“ „Princa Karla“ i dao znak. Pošto se na ovom nije ništa micalo, niti je tko odgovorio, to je kapetan nastućivao, da se tu nešto dogodilo, pa zapovjedi, da se približe k „Princu Karlu“. Kad su već bili blizu i htjeli prieći na brod, opaze na palubi čovjeka sa dva revolvera u rukama, koji im dovikne: „Ako se tko približi, ja ću streljati“. Onda ga nestalo, a kapetan „Köpinga“ priedje na brod. Bilo je užasno, što su sada vidjeli, svuda su ležali mrtvi i ranjeni, a isto tako i u kabinama. Ubojica stao je najednom na brodu streljati na svakoga, koji mu je došao u susret i tako usmrtio sedam osoba, medju njima i kapetana, a petoricu težko, dočim su ostali lako ranjeni. Nesretnicima je pružena pomoć, dočim je ubojica s pomoću barke pobjegao. Drugi dan uhvatilo je redarstvo nekog čovjeka, za kojega se ustanovilo, da je počinitelj ovoga zločina. Kod uhićenja pokušao je pucati na redare, ali ga za vremena razoružaše. U njega nadjoše jedan revolver i 52 patrona. On je neki Ivan Nordlund, koji je u travnju pušten iz kaznione, gdje je čamio radi paleža. Kad su ga pitali, za što je umorio tolike ljude, odvrati, da je stvar redarstva riešiti ovu zagonetku. Prema umorenim, medju kojima je bilo i žena i djece, pokazao se posve bezćutan.

Društvene:

Glavna redovita skupština „Podružnice družbe sv. Cirila i Metoda“ u Puli obdržavala se u nedjelju prije podne. Prisutno bijaše do 40 članova. Nakon otvorenja skupštine, dr. Laginja, kao ravnatelj podružnice, razlumačio je prisutnim svrhu družbe i koristi, koje ona daje našemu narodu u Istri, kao takodjer način, kako se družbu podupire, pročitavši odnosne točke iz pravila. Naglasiv sve dosad otvorene škole odnosno one, koje će se tekar otvoriti, prešao je na izvješće o djelovanju odbora prošle godine. Razni uzroci bijahu — reče — koji zapriečiše pojedinim nosiocem časti u odboru, da nisu mogli vršiti svojih dužnosti onako, kako si sami želiše i izrazuje nadu, da će budući odbor u tom pogledu biti sretniji. Pročitao je račun o dohodcima i potroščima, te konačno javio prisutnim, da je „Hrvatsko pedagogičko književno družtvo“ u Zagrebu poslalo bezplatno podružnici 39 raznih knjiga za obuku djece, te da je obećalo i od svojih budućih izdanja jošte knjiga priposlati. Predlaže, da se to na znanje primi i pismena zahvalnica pošalje. Bje primljeno U novi odbor bijahu izabrani: Dr. M. Laginja, ravnateljem; Stiepo Gjivić, tajnikom; Paškval Ženžerović. blagajnikom. Kao zastupnici podružnice kod matičine skupštine dne 31. t. mj. bijahu izabrani Lacko Križ i Ivan Špik. Nakon proglašenja izbora bje skupština zaključena.

Tom prilikom upozorujemo sl. občinstvu i članove, da se društveni prinosi plaćaju kod blagajnika u pisarni dra. Laginje, odnosno, neka se tamo nastovljuju ostali milodari.

Muška i ženska podružnica Družbe sv. Cir. i Met. za Istru u Ždrenju, obdržavat će glavnu skupštinu dne 3. lipnja 1900. u 5. sata po p. u kući gospodina Dinka Tončića u selu Čabrnjici blizu Ždrenja.

Novi odbor „Hrvatskog političkog družtva“ za Dalmaciju u sa sjelom u Splitu konštituirao se ovako: Predsjednik g. dr. Ante Trumbić; podpredsjednik g. dr. Niko Marinković; tajnik g. dr. Josip Smodlaka. Bilo sretno!

Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu na uspomenu mlade mise Ivana Flega u Štrpedu darovano: g. mladomisnik K 100.—, sabrano medju gostovi K 144.02, g. dr. M. Laginja K 10.—, g. Vjek. Spinčić K 5.—. Bog plati plemenitim darovateljem! G. mladomisnik Ivan Flego, pristupio je kao član utemeljitelj „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru“ sa prinosom od for. 100.— na uspomenu svoje mlade mise.

Prinosi „djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu“ tekom mjeseca travnja 1900.

a) utemeljitelji: Dukić Franjo trgovac — Kastav, Koruza Ivan župnik — Klana po K 20; Vinković dr. Božo savjetnik — Karlovac K 10;

b) redoviti: Vučković Gjuro — Trst K 10; Velan Franjo kapelan — Kopriva K 5; Matika Josip — Pazin K 1;

c) podupirajući i darovatelji: Djaci kr. velike gimnazije — Sušak mjesto vjenca na lies pok. supruge profesora Ivana Sirola K 50; „Naša Sloga“ — Pula sabrano od različitih K 44.37; Posojilnica in Hranilnica — Podgrad K 40; Učiteljski zbor — Sušak K 34; Učiteljski zbor velike gimnazije — Požega mjesto vienca na lies pok. supruge profesora Ivana Sirola K 20; Sabrano pri oprostnom rastanku g. Šenice — Pazin K 13; Klun Zorko kapelan — Hrušica sabrao medju svećenici kod A. Rogača dekana K 12.10; Vučković Gjuro — Trst, Vesel Ivan Podgrad, Cernadak Gjuro — Zagreb po K 10; Sabrano za kazne kod izleta u Cerovlju; N. N. sabrao medju Klanjci u veselom družtvu u Matuljah dne 19./4.; Nedved Ante župnik — Šterna sabrao u Zdrenju na Jurjevu po K 7; Spinčić Dinko — Matulje sabrao u veselom družtvu K 6; Klub Flinski — Pazin K 4; Filigoj Josip, Rancelj Ivan, Bachman Pavica, Jerman Lenčica — Podgrad po K 2. Tarokisti — Podgrad K 1.46; Za crnu kavu K 1.80; Ryslavi Franjo, Vehartički Josip. Rogač Ante, Markić Ante, Dolžan Oroslav, Klun Zorko, Strnad Josip, Logar Rajko, Tomičić Antica, Tomičić Viktor — Podgrad; Antonac Ante c. kr. činovnik šumskog ureda — Pazin za jedan arančik po K 1;

d) po prvih pet kruna darovali su: Istarska Posujilnica-Podružnica — Pazin gg. Frulić Šime župnik Grdoselo, Baša Ernest not. činov. — Podgrad, Trinajstić dr. Mate — Buzet, Matejčić Franjo — Pazin, Kalokira Josip — Podgrad, Nedved Anton župnik — Sterna, Sverko Juraj trgovac — Pazin. Vidošić Josip obć. tajnik — Boljun, Spinčić Vjekoslav — Opatija darovao K 7, Červar dr. Gjuro Malo selo, Vanik Josip župnik — Krbune, Posavac Blaž, Banova Juraga, Jože — Pulj.

Plemenitim darovateljem najsrdačnije se zahvaljuje Odbor.

Glavna skupština „Zveze slovenskih in istarsko-hrvatskih županov“. Velezaslužni načelnik biele Ljubljane g. Ivan Hribar sazivlje kao predsjednik privremenog odbora sve slovenske i istarsko-hrvatske občinske načelnike na glavnu ustanovnu skupštinu, koja će se obdržavati na duhovski ponedjeljak dne 4. junija u 11. sati prije podna u velikoj dvorani gradske viećnice u Ljubljani.

Dnevni red te skupštine biti će sliedeći:

1. Primanje članova.
2. Izbor predsjednika, njegova zamjenika i družtvenoga odbora.
3. Izbor počastnog suda.
4. Opredieljenje mjesta, kamo da se sazove prvu redovitu skupštinu.
5. Pojedini predlogi.

Evo glavnih §§ o izboru odbora itd.

§ 10. Družtveni odbor sastoji od predsjednika, njegova zamjenika i sedam članova. Od tih pripadaju na krunovinu Kranjsku tri, na dolnju Štajersku dva, na Primorje dva i na Koruško dva. Odbornici biraju izmedju sebe tajnika i blagajnika. Odbor sastavi sam domaći red te se može podieliti u odsjeke.

§ 12. Počastni sud imade pet članova. Od tih odpadaju na Kranjsku dva i po jedan na dolnju Štajersku, Primorje i Koruško.

Dalmatinska pisma.

III.

Baviti se žalostnim pokretom narodne stranke, bilo bi ponoviti što je već kazao „Narodnj List“. Da će se neki sledbenici one stranke, koja se je toliko borila za hrvatsku stvar, onako činično hvastati, što što su se pri zadnjim občim občinskim izborima u Dalmaciji združili proti braći, proti vlastitoj krvi, nije nitko očekivao. Držalo se je, da su pojedinci to uradili radi kampanilizma, ali na žalost javno su izjavili, kako se ne žacaju takovih sredstava. Ni najmanje nije bilo delikatno predbaciti pravaškoj stranci da nije ništa postigla. Nepojmimo, kako se to može kazati jednoj stranci, koja je do jučer radila zajedno s narodnjacima, dok su ovi stajali na pravom hrvatskom stanovištu, dok ovi niesu hrvatskom imenu tudje krparije nadometnuli, predbaciti takova šta stranci, koja se bori proti tudjinštini, koja zahtjeva da se pohrvate uredi, da se odstrani njemčarenje i da se na temelju hrvatskog državnog prava Dalmacija pripoji Hrvatskoj; predbaciti popovima, jer niesu niti smiju da im odobravaju preokret, njihov rad za hrvatstvo. Kazati stranci, koja radi samo za hrvatstvo i koja je radi toga progonjena, da nečini nego rušiti, to mogu samo oni, koji su se počeli družiti sa najgorim dušmanima hrvatskog imena i jezika. To je žalostan, pojav osobito sada, kad se hoće jedinstva i ozbiljnog rada proti tolikim neprijateljima, koji ne spavaju i koji su izbliza i iz vana podpomagani.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. N. N. Vaš razgovor „Fr. i Jur.“ nemožemo priobćiti, jer neznamo o čemu radi, i da li su dotični zaslužili šibu, koju njim namienite. Da ste nam zdravo!

Na prodaju je

KUĆA

u Puli,

Via Muzio br. 32.

Uvjeti prodaje dobivaju se u istoj kući.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K naprieđ, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Knjigotiskara i knjigoveznica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 31. U Puli, dne 2. junija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju; a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. kod u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Občina Višnjan.

Prisiljeni smo opeta poduže nešto napisati o toj občini, neka se znade svuda kud se čita „Naša Sloga", kakovih muka trpi u Istri kukavni i od svih zaboravljeni narod hrvatski.

Ne crnilom, nego žući imalo bi se pisati zgode pojedinih krajeva Istre i napore i trude, da narod dodje do svojih prava. Kako u Višnjanu, tako prije drugdje, sutra opeta drugdje; vječna borba za ono što bi samo po sebi, mirno i zakonito, imalo biti dano narodu, da živi, da se naobrazuje, da napreduje.

* * *

Višnjan je občina u porečkom političkom kotaru pod sud Motovun, a sastoji se od četiri porezne občine, a te jesu: Višnjan (sjedište občinskog ureda), Sveti Ivan od Šterne, Bačve i Sveti Vital.

Po brojenju puka od g. 1890. bilo je u cieloj občini naroda 3923 duše, od toga 1449 talijanskoga govora a 2310 hrvatskoga, ili kako tamo vole reći, slovinskoga jezika, što je svejedno.

Kad bi se popis činio posve pravedno, izašlo bi pravih Talijana 800 glava, a sve drugo naš svjet. I u te „prave Talijane brojili bismo mnogobrojne Močibobe i Dekliće" i druge u gradiću Višnjanu, koji su se potalijanili u jeziku, al jim imena kažu, da su slovinske krvi.

Da je popis puka bio nepravedan, vidi se već iz toga, što su u podobćini Bačve nabrojili 177 Talijana, gdje jih neima ni sedam. Vrgli su u nje naše Radovane i druga plemena, koji, ako i jesu do sada držali s talijanskom strankom, al ipak nisu zatajili svoj jezik, i tvrdo se uzdamo, da će s prosvjetljenjem naroda i oni očito ustati na obranu svoje stare hrvatske majke, pak će braniti svoj jezik i občinu onako tvrdo, kako brane svoje dvore i svoje zemlje, koje su im namrli stari, pravi Radovani.

Ali pri svem tom, da je i po zadnjem brojenju puka našega jezika dva diela, a talijanskoga samo jedan, do pred dvie godine na občinskom uredu Višnjanskom niti se je čula niti zapisala od oblastnika hrvatska rieč; sve je bilo talijansko, kao usred Kalabrije.

A škole? U cieloj toj občini nema jedne jedine pučke škole, gdje bi se djeca našega puka učila u ovom našem jeziku, njima razumljivom i lahkom za nauku i za napredovanje. Je li onda čudo, da naš puk zaostaje u neznanju i mrkli, te si nezna pomoći, kako bi u ovih teških danih lagljе proživio?

Zemlje su liepe i debele, zrak zdrav, narod marljiv, pak da ima nauke i ruke, koja bi ga vodila, tamo do nekoliko godina, nebi imalo biti siromaha ni sužnja od duga.

Ali ovako, čudo je, da je narod u Višnjanštini još onoliko budan, koliko jest.

* * *

God. 1898. bio je došao dobar Jurjev danak. Naši su predobili pri izboru občine u trećem (velikom) i u drugom tielu. Samo u prvom premogli su Talijani.

Bio je izabran poglavarom čovjek marljiv, dobar gospodar i miran i pravedan, Anton Radoš. Njemu o bok stojali su savjetnici, od naše ruke najmudriji ljudi i pismeni, što je riedkost u onim krajevima.

Našli su občinsku blagajnu ili kasu skoro praznu, 20 novčića občinskoga novca, jer 50 f. 17 novčića, što su ondje bili, digao je odmah neki Decolle jer da su njegovi. — Dnevnik kase nije bio vođen. Mnogi spisi od kapitala privatnih, nisu bili u občini. Spisi uredovni porazbacani bez ikojeg reda. Duga občinskoga na tisuće i tisuće.

To je bila posljedica mnogogodišnje talijanske uprave, uprave one stranke, koja se hvali, da ima za sobom dvie tisuće godina nauke i uljudbe!

Bivši načelnik talijanske stranke A. Fortuna, podpisao je vlastoručno predajni zapisnik, gdje je opisano ono grozno stanje občine.

Svaki pošten čovjek mislio je, da će pri takvom stanju stvari Višnjanskoj občini biti izvanrednim načinom na ruku sve oblasti i isti zemaljski odbor, dapače pošteni ljudi mogli su se nadati, da će isti mirniji Talijani pristati uz većinu starešina občinskih, da urede gospodarstvo, da nadju način za pojediniti i pomalo odplaćivati dugove, pak providiti za škole, za vode, za puteve, jednom besjedom za sve, što je potrebito i koristno za duševni i tjelesni napredak puka.

Kako se je naš narod u tom ljuto prevario, dokazati ćemo tekom ovoga članka. Nu prije toga dobro je spomenuti, da naši nisu nikakvu silu činili Talijanom u pogledu njihova jezika i narodnosti. S talijanskim čovjekom govorilo se je talijanski, s hrvatskim hrvatski. Oglasi za svih bili su ili samo talijanski, ili u oba jezika. Pače isti zapisnici občinskih sjednica pisali su se navadno talijanski.

Sva ta popustljivost i želja za mirom i redom nije ništa koristila.

Neprijatelji narodnoga našeg napredka nisu mirovali dan ni noć, dok nisu uništili občinsko zastupstvo, dok nisu opeta službeno potalijanili Višnjansku občinu. A kako je to pošlo, evo istinitoga pripovjedanja.

* * *

Pri svakoj sjednici zastupstva, Talijani tražili bi dlaku u jaju, pak i ako je nebi našli, izašli bi iz sjednice.

Dogodilo bi se, da onda već nebijaše dvie trećine svih zastupnika, pak se je moralo prestati, pak sazivati drugu sjednicu sa zamjenici, pa kad bi bila držana takova sjednica, onda udri Talijani podnašati rekurse na zemaljski odbor, a on njima daje pravo.

Tako je teklo vrieme, a bez pravoga rada ni koristne odluke.

Glavar Radoš sazvao je zakonitim putem uza sve poteškoće sjednicu zastupstva za 7. januara 1899.

Na predlog Antona Ritoše, zastupnici i zamjenici prisutni daju Radošu u zapisnik povjerenje.

Radoš zahvaljuje i onda prelazi na dnevni red, koj je bio onaj isti od sjednice 22. decembra 1898, a to izkaz prešnih občinskih dugova i predlog, kako da se izplate, a da neide na prodaju občinsko imanje.

Talijani, koji su već dne 22. decembra 1898 nemogućom učinili sjednicu, da odluči o istoj stvari, ovaj put nisu došli, računajuć, da se ni ovaj put neće moći ništa odlučiti, pak će na naše zastupstvo pasti sramota, da se občinsko imanje prodaje, a za dugove, koje su oni učinili!

U toj sjednici od 7. januara 1899 dao je načelnik Radoš na znanje sliedeći izkaz občinskih dugova:

1.	Veresijskom zavodu u Poreču za 35. obrok na posudu od f. 10.000 god. 1881 . . . . . f.	315.—
2.	Stolaru Iv. Timeus polag nagode dd. okr. sud Rovinj 4./11./98 . . . . . „	911.65
3.	Pokrajinskoj blagajni za interese od god. 1898 i 1. obrok na posudu od f. 7000 . . . . . „	732.67
4.	za školsku taksu II. poljeća šk. god. 1897/98 i I. polj. 1898/99 . . . . . „	480.—
5.	dru. Cicuta za maj 1898 do uključno Januar 1899 . . „	900.—
6.	Tiskarni Coana u Poreču „	221.38
7.	občini Poreč za podpore siromahom . . . . . „	96.37
8.	isto, občinskoj upr. u Taru „	84.—
9.	isto, občini Vrsar . . . . „	18.98
10.	občini Cittanova . . . . „	3.—
11.	„ Piran . . . . . „	24.50
12.	odvj. dru. Ghira u Rovinju „	38.56
13.	za bolničke troškove pokrajinskom odboru . . . „	196.75
14.	za vojnike polag odluke kot. poglavarstva 22./4./98 br. 3066 . . . . . „	628.80
15.	odvj. dr. Surán u Motovunu „	68.88
16.	pokrajinskom zavodu pouljodjelstva . . . . . „	12.80
17.	komesaru suma g. Fava . „	18.—
18.	zavodu za osjeguranja proti nesrećam . . . . . „	8.27
19.	liekarni Candussio u Poreču „	14.17
20.	knjižari Schimpf u Trstu „	1.95
21.	poreznom uredu u Poreču „	2.—
22.	poreznom uredu u Motovunu za porez i zatezne kamate . . . . . „	252.19
23.	Paškvalu Monfalcon za lies „	87.34
24.	činovnikom kot. poglav. u Poreču za trošk. komisije „	30.01
25.	Novini „Osserv. Triestino" „	16.—
26.	Novini „Piccolo" . . . . „	6.—
27.	za bolestničke troškove pokrajinskoj blagajni . . „	30.88
28.	kot. bolestničkoj blagajni u Poreču . . . . . „	23.40
	Skupa f.	5227.50

Sve te dugove, osim tekućih plaća i tekućih poreza, napekla je občini talijanska bivša uprava.

Za neke tih dugova pretilo se je ovrhom (eksekucijom), neki su već bili u njoj.

Na sve one dugove, u koliko su bili s interesom, moralo se je plaćati više interesa, nego li ga je občina dobivala od državne obveznice vrhu 4000 forinta za koju se nezna gdje je. Stara občinska kuća nedaje nikakve koristi.

Zastupstvo dakle nije moglo učiniti pametnije odluke, nego li ju je učinilo jednoglasno, a ta odluka bila je: da se proda ona državna obligacija (i još ju je trebalo prije naći ili amortizirati) i da se na dobrovoljnu dražbu proda stara bezkoristna občinska kuća, pak da se plate občinski dugovi i tako prištede interesi i troškovi i sramota od prijašnjega nerednoga gospodarenja.

Tu zakonitu i mudru odluku uništila je porečka Junta na rekurs Talijana, a to zato, jer da je tobože sjednica zastupstva od 7. januara 1899 bila nezakonito sazvana i da je nezakonito odlučivano. Taj Juntin zaključak od dne 19. januara 1899 br. 471 dobro je, da naš narod zapamti za vječna vremena.

Naši su se pritužili na vrhovno upravno sudište u Beču.

To vrhovno sudište izreklo je osudom od 15. septembra 1899. br. 7424, da je Juntina odluka uništena jer u zakonu neutemeljena.

Dakle onaj, koj sudi vrhu Junte, izrekao je, onom sudbom, da je načelnik Radoš zakonito postupao i da je sjednica zastupstva občine Višnjan od 7. januara 1899. bila zakonito sazvana.

Ali, kad je izrečena bila ona odluka vrhovnoga upravnog sudišta, Radoš već nije sjedio na načelničkoj stolici u Višnjanu, zastupstvo zakonito izabrano i voljno po zakonu raditi za dobro naroda, nije više obstojalo! Bilo je već nekoliko mjeseci

prije polovice septembra raztepeno, na veselje Izraela Kalabreskoga, a na štetu i trošak ciele občine. Potrebno je i to popisati, neka se znade, kako se s nami postupa. Grof Goess trščanski namjestnik, nemože se tužiti na nas, da smo ga odmah od početka njegove službe mrazili, ali ovu jabuku mu nemožemo zaboraviti!

* * *

Rekli smo već, da su talijanski članovi občinskog zastupstva napokon odstupili, t. j. zahvalili se, i to s v i od prvog tiela ujedno sa svojimi substituti.

Trebalo je po zakonu obnoviti izbor toga tiela; u istinu, taj naknadni izbor učinjen je mjeseca marča 1899. Većina je bila za hrvatsku listinu i ako sa malo glasova.

Tako bi zastupstvo bilo jedinstveno i moglo bi bilo uraditi štogod koristna. Ali eto, Talijani udariše u prosvjede i c. kr. namjestničtvo uniši ovaj naknadni izbor, jer se nije dalo pravo glasa nekim, koji su bili u listini (ali u istinu izbornog prava nisu nikad imali) i jer se je pripustilo, da glasuju neki izkazani baštinici pokojnih naših ljudi.

Ta se je pogutnula i trebalo je izbor ponoviti, uviek dakako samo za prvo tielo. To se je učinilo junija 1899, i opet naša, to jest hrvatska, listina prevladala je sa 20 proti talijanskoj, koja je dobila samo 14 glasova.

Pri tom izboru pisao je zapisnik sam kapetan Lasciac, to onaj glavar, koj u cielom svojem kotaru neima jedne javne hrvatske škole, onaj poglavar, državni službenik, od koga občini Višnjanskoj nije nikada došlo ništa pisana u jeziku većine puka.

Zapisnike obično pišu pisari, a ne kotarski poglavar.

On je u zapisniku prosjedovao, kad komisija nije pripustila glasovanju dru. Cicutu, koj nije nikad imao prava izbornoga u ovoj občini i prosvjedovao je, kad komisija nije pripustila drugog nekog Talijana, čije se ime ne sklada sa onim u listini i t. d.

Ali sve da su i oni glasovi uračunani i da su tobože krivi, od naše strane odbijeni, još bi bila većina barem od jednoga glasa na našoj strani.

Talijani opet udaraju u pritužbe i prosvjede, a da bude neosporno dokazano, kako tobože „Hrvati“ njima krivo čine, našao se je med njima denuncijant, koj je tužio na državnu prokuru načelnika Radoša i tajnika Palavršića, da su iskvarili listine. Veliko veselje nastade u Izraelu, kako će ona dva na nekoliko godina u teške tamnice.

Prije nego bje provedena ta razprava i nečekajuć, što će reći kazneni sud, c. kr. namjestničtvo u Trstu odlukom 27. julija 1899 br. 16636 razpustilo je občinsko zastupstvo u Višnjanu. U toj odluci stoji medju drugimi, da su se občinski oblastnici pokazali nesposobnimi obaviti valjane izbore i u obće vršiti zadatak, koj jih po občinskom zakonu ide.

Poslovi občine povjereni su A u r e l i a n u A n t u n u M i a n i c h, (kojega neima u občinskih listinah, te po nazoru namjestničtva nebi bio izbornik), a priprave za nove podpune izbore, da će učiniti perovodja namjestničtva po imenu dr. Alfred Kavalier Lill-Lilienbach.

Naši su proti toj odredbi podnesli pritužbu na ministarstvo nutarnjih poslova, ali kako po zakonu takova pritužba neima odgodne moći, morali su odmah izručiti občinski ured.

Mianich dobiva od Junte u pomoć pregledača računa Bradicichi-a, bez kojega se nebi bio mogao maknuti. Mjeseci i mjeseci pretekli su od onda, i Talijani nisu mogli naći jedne jedine pogreške prvašnjoj upravi, jer da su našli dlaku u jaju, od te dlake bi po svojim novinam izpleli najdeblji konop sa Hrvate.

Tako je občina pala u još veće troške, tako je obruženo većina članova, a bez svoje krivnje.

Na onaj utok, što je podnesen ministarstvu nutarnjih poslova, neima, što mi znamo, ni danas odgovora, premda mu teče deseti mjesec.

* * *

Medjutim je i tribunal u Rovinju rekao svoju. Dne 30. aprila sjedili su na obtuženičkoj klupi Anton Radoš, bivši načelnik i Gjuro Palavršić, bivši tajnik. Tuženi su, da su izbrisali iz izborne listine ime dr. Cicuta i Ivana de Medici, ime Andrije Sinožića, koje je stalo uz ostale Sinožiće pod brojem 22 listine i da nisu uručili pozivnice dru Cicuti ni Aureliju Mianich-u, pak da su tako h i m b e n i m načinom izkrivili glasovanje i izpravke glasovanja.

Radoša branio je dr. Laginja, a Palavršića branio je dr. Diuko Trinajstić, ali lahka je obrana, kad nečiniš zla.

Radoš i Palavršić kažu: da smo izbrisali imena, nebi jih kapetan Lasciac bio mogao čitati, kako jih je čitao na dan izbora.

Suviše dr. Cicuta nije imao prava glasa, jer nije občinar Višnjanski i do onda ni onda nije plaćao nikakva poreza.

Suviše Medici izgubio je pravo glasa, jer je učitelj umirovljen, a samo službujući učitelj ima pravo glasa.

Ime Andrije Sinožića prekrižili smo, toga imena u onoj kući, što se sviet spominje, nikad nije bilo, pak nebi pravo, da drugi Sinožići radi te pogreške izgube glas.

Nismo dali pozivnice Cicuti ni Aureliju Mianichu, jer po zakonu nismo dužni, a za drugo onaj Mianich, koj je litio imati pozivnicu, koja glasi na Aurela Mianich, nije taj, nego mu je ime Antonio Aurelio Mianich. Nadalje kaže Radoš, nisam ja uskratio glasa Cicuti ni Mianich-u, nego ga je uskratila izborna komisija. — Sve prave božje istine!

Suci po duši (bila su četiri, ne jedan) sude, da su Radoš i Palavršić nekrivi. Obtužnica je odbijena. Državnog prokuratora, mladog Zencovich-a, čuli smo taj dan za prvi put govoriti takodjer hrvatski i da pravo kažemo, liepo je govorio, makar proti obtuženikom, jer mu je tako služba.

Tako smo dobili dne 30. aprila dvie zadovoljštine, razpravu u našem jeziku i odrešenje od obtužbe.

Sada stvari stoje ovako:

Vrhovni upravni sud izrekao je, da je sjednica od 7. januara bila zakonita; kazneni sud izrekao je, da občinski načelnik i tajnik nisu izkrivili izborne listine, ni izpadak izbora.

Namjestničtvo je dakle bilo krivo upućeno, kad je razvrglo občinu, jer tobože nemože zakonito odlučivati, i jer nezakonito obavlja izbore.

Pravica bi zahtjevala sada, da se uslied spomenutih osuda, Radoša opeta posjedne na stolicu poglavara občinskoga, i da se natrag postave u svoju čast zastupnici drugoga i trećeg tiela, a prvo neka se ili prizna, kako je izabrano junija 1899, ili u ime božje neka se izabire na novo, ali samo prvo tielo, pak ako izadju izabrani Talijani, neka jim i Junta i državna oblast dade razumjeti, da se mogu igrati sa svojimi psi i konji, ali ne sa interesi tisuća naroda.

Mjesto toga čujemo, da su pripravljene ovih dana izložene listine za obnovu izbora za sva tri tiela i da su Talijani, za nadjačati naše, pouzimali jedno osamdeset patenta ili licenca za obrte i trgovine, samo da jih više bude u listinama, a kad izbori svrše, onda će natrag izručiti patente. Tako su činili u Pazinu, dok su mogli i dok esvješćen narod nije satro glavu tomu loporskom postupanju.

Austrija još nije spala nato, da bi potrebovala onih nekoliko stotina forintih, s kojimi se kani izkriviti izpadak izbora. Znatiželjni smo, kako li će svršiti ova, ufamo se posljednja, nedostojna igra sa hrvatskim pukom občine Višnjanske.

Brzo uredovanje u Primorju.

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gosp. ministra poljodjelstva.

Obzirom na odluku c. kr. namjestničtva u Trstu od dne 13. augusta 1896. br. 12.403, dočino c. kr. kotarskoga poglavarstva u Volosku od dne 2. septembra 1896. br. 7824, odnoseću se na diobu imetka zadruge u Pregarju, sastavio je tamošnji mjestni župan Ante Butinar sa posjednikom Tomom Bubničeu u ime svoje i na ime njihovih drugova podnesak, te ga odpremili dalje putem občinskoga ureda u Podgradu, u kojem su. molili c. kr. kotarsko poglavarstvo, da bi taj podnesak sa svimi odnosnimi spisi odpremilo na c. kr. namjestničtvo sa molbom, da ono digne spomenutu odluku, ili da eventualno podastre isti podnesak kano utok c. kr. ministarstvu poljodjelstva.

Pošto. nisu pako kasnije uzprkos pismenog i ustmenog nastojanja ni od c. k. kotarskog poglavarstva ni od c. k. namjestničtva nikakve riešitbe dobili, obratiše se oni dne 22. novembra 1899. na visoko c. k. ministarstvo poljodjelstva izravno molbom, da bi ono ovo pitanje riešilo ili riešiti dalo.

Obzirom na to, da iménovani i njihovi drugovi već ipreko tri godine na odnosnu odluku čekaju; da je taj posao za njih od najveće važnosti; da je svaka poraba dotičnoga imetka nemoguća i da nesmiju oni ljudi u potrebi, u kojoj se naluze, niti vlastitog imetka, toga najvažnijega izvora njihovog uzdržavanja upotrebiti, i da se nije na odnosnu interpelaciju od dne 16. decembra 1899. još ni sada odgovorilo, uslobadjaju se podpisani istu ponoviti, te na njegovu preuzvišenost gospodina ministra poljodjelstva staviti upit:

„Je li njegova preuzvišenost voljna, bezodvlačno poduzeti shodna, da se već jednom podnesak spomenutih Butinara i Bubnića od dne 28. septembra 1896. odnoseći se na diobu imetka zadruge u Pregarju, njestna občina Podgrad, kotarsko poglavarstvo Volosko u Istri, povoljno rieši i to obzirom na pravo i zakon i pogledom na nevolju, u kojoj se članovi zadruge nalaze?“

U Beču, 18. maja 1900.

S p i n č i ć, dr. Klaić, Perić, dr. Gladyszowski, Povše, Borčić, Vuković, Šupuk. dr. L a g i n j a, dr. Žitnik, Robić, Wilhelm Pfeifer, Einspieler, Žičkar, Vencajz, dr. Krek.

Kastavske paćuharije.

„Mora valje past mrlav,
Ki podkopa naš Kastav!“

A viš malo! Pak ću i ja zatarankat kako i barba Tončić. Baš me nekako srce vuče k temu Tončiću, aš po mojoj nemoj glave, mora bit fanjski človek. Sega leta san neč imel posla na Lovranščine, pak sam se bil odlučil, da ću ga poć malo nać. Nego ča ćete! Starosti svaka mala stvar pride na skriž, pak tako je i mene ć a p a l a nekakova diferenca, da sam moral poslat po posle malega. Temu funcvutu sam bil naručil, da se malo popita za barbu Tončića, pak da ga lepo od moje strani pozdravi. Nego ča ćete? Deca su deca. Fantolina, namesto da stvar obavi, kako sam mu rekal, on je volel oče past po oneh lepeh lovranskeh malicah. Vrat ga pojil, ter pojil! Da vam pravu istinu rečem, ja ne poznam pod milem Bogom, ako ne tri Lovranci. Dakle pero od deteljini, al kako se talijanski reče „t r e f o l l e“. Prvi vam je preslavna K u k u m a. Njega sam spoznal, kada su ga ono oteli Haluhljani blagoslovit. Drugi je neki B a t i - s t e n, od kega sam svojni dosti opanak razdrl. Lego ovo da su vele p e r š o n i. Treti pak je njiha punčinela, neki K o b u l a. S njim pak sam se spoznal, kada smo v Reke skupa črešnje prodavali.

Kada smo j u š t o pul črešanj, ću reć, da mi se je potužil, da pul talijanske gospodi ne ostane mu od mnoge črešnje ni rep. Huje vam budi! okosil sam se na njega. Ter lako se t r a v i n j a i kastavskem prodancem. Leg ča ćemo? Vi drugi ste tako zaslepljeni, da se zadovoljite i s repićem, kega vam talijanska gospoda vrže; a oni, brate, neka kraljuju na račun vaš i vaše koži. Ala joh vam bilo i kataloh po sred glavi!

Nego kamo sam ja to zlomara zavozil? Otel sam reć par besed od n a š e h, pak na! Poj vraže k vragu! Najzada bi mi mogla žboknut ona prekvantica od Krsnika, neka se ne brigam za tuje proso, kako ni on za tuje ženi, pak neka raje pometem pred svojem pragom. R i f t i k! Neće zajik nego na škrbinu. Pak neka! A viš malo! Da ni natruha zanesla Krsnika va Kastavščinu, ne bi nikad bilo va Rukavce onakove potešarije, da njoj duša f u m a; pak pul Matulj one srdačne talijanske školi, ka se svetli kako i taneka l a t e r n a; pak Lisina i Lužina mačja, va keh da su već podavili svi puhi, samo jedan, ki je opalil prasicu na Volosko, da se drži le još va bragešah; pak ne bi bil se ki god nos omrvljen, tikva s p e š t a n a, rebra pomaščena a najmanje onega mačića — pul Turak i morda još kade drugde. A, viš malo. Ja, Krsnik je vela p e r š o n a! Sveto vinjelje govori: „Po djelih njihovih upoznat ćete ih“. Po delu su spoznali na Volosken i Krsnika, pak da malo brižan počine od tolikega f a d i g a n j a, misle ga poslat va banji. Nego on drži, da još ni tako teplo za va hlad poć, pak njim se lepo ugiba kako lesica želez; samo da kada ter kada skoči „s o t o m a n“ do s t a r e. Ja, „s i t i r á s i t, m o r i j a m u t i“ bi rekli učeni ljudi, ča bimo mi pak rekli: svakemu rug pade na peti. Vidite malo. Ja sam vam svojni govoril, da je bolje držat s domaćem čovekom, nego s tujun tujicun. Domaći ostane doma, a tuji človek kada ča zmeše, opali prasicu, pak ki ga je videl, videl. Tako i Krsnik. Kada je videl, da mu već pul nas ne gre v a š k v a d r u, pustil je na cedile svi mački i još p e r f i n o svoju s t a r u. Sada kega srbi neka se češe. Ah, kamo su one petači, s krvavemi žulji dobljene, ke su mu davali i nabirali za ovo i za ono!? Ala svete, svete, kako si još nezrelo dete! Nego pustimo ća petači i deseťači. Mane ne žuli postol, hvala Bogu!

Mačji kašalj.

DOPISI.

Višnjan, 27. svibnja. — Tko je imao prigode da pročita dopis, turen u židovski „Mališ“ o odlasku kanonika Palaoro (negda Pálauro), nejma dvojbe u da se nije porugljivo nasmijao videći, kako izvrću stvari. (To je osobina „Mališevih“ piskarala. — Op. slagara) i kako se neka čeljad sama uzvisuje. Nasladu onih neprobavljivih laži nebi pokvarili, da pisac nije brutalno navalio i tendencioznim osvadam ozloglasio našeg vriednog žup-

Dalje u prilogu.

Mi živimo težke dane. Stigli su nas porazi, jer je u otadžbini sve krenulo naopakim putem. I popraviti se to ne će, dok ne bude uklonjen uzrok. U preminulom bratu imademo uzor. On je uživao povjerenje puka i učinio svoju dužnost. Za to ga nasljedujte i Gospod će nam udieliti mir. U sreću osjećam, da će se rat povoljno svršiti. Pomoću Svevišnjega održat će se naš narod. Sjetite se, koliko je već dragocjenih života žrtvovano, pa će te se svi skupiti okolo zastave, i do posljednjega se boriti za dobru stvar. Ali svim vam velim: Ne plačite, jer će vas Bog pomoći. Čas spasenja nije daleko. Dajte, da se pomolimo, da dodjemo u nebo, kao i onaj, koga danas žalimo. Amen".

Razgovor med kraljem I delegatom Pacakom. Na čast delegatima, bio je ove srieđe u Budimpešti drugi dvorski objed. Kralj je razgovarao sa raznim delegatima, no najživlji i najinteresantniji razgovor imao je sa delegatom Pacakom.

Ovome se kralj potuži, da su nastala teška vremena, a Pacak primjećuje, da Česi nisu ni malo krivi tom kritičnom položaju. Česi su nastojali na svaki način, kako li bi mogli nastati bolji odnošaji, te su u tu svrhu i vladi naznačili put kojim bi morala ići, da se iskopa iz tog položaja. Nadalje opaža Pacak, neka se samo dade kralj podrobno od vlade izvjestiti o željama i predlozima Čeha, pa će se osvjedočiti, da pravedni češki zahtjevi ne diraju nit ponajmanje prava drugih narodnosti. Česi žele mir sa Niemcima, ali nsto traže, da im se povrate njihova prava, pa se i od kralja nadaju, da će im uslišati njihove želje.

Car je na to prekorio ponašanje Mladočeha proti ministru izvanjskih posala. To primjećuje Pacak, da je ministar Česima takve stvari podmetnuo i na takav način, koji ih je morao ogorčiti, jer nema naroda kome bi se više krivice nanašalo, nego li je to Česki. — Kralj je na to mahnuo rukom, kano da prosvjeduje riječima Pacakovim, nu ovaj reče, da akoprem imade kruni iskazati dužno štovanje, to on mora potvrditi što je rekao. Kralj je na to opazio, da su ipak predloženi zastupničkoj kući zakoni o uredjenju jezičnog pitanja. Pacak primjeti na to, da oni te zakone ne mogu primiti. Misli li se pako te zakone provesti pomoću § 14, opaža delegat, taj će čin porodili takvu agitaciju, kojoj nije bilo joste ravne. Stoga Pacak savjetuje kralju, neka nastoji zapriečiti, da ti zakoni stupe u život pomoću § 14, te neka nastoji, da se Česima povrate njihova prava.

Kubelik u Milanu. Mladi guslač Kubelik, dao je u milanskom kazalištu tri koncerta, kojima je posvjedočio svoj glas prvog guslača. Talijanske novine iz kraljevine ne mogu nahvaliti Kubelika, koji je znao općinstvo svojom umjeću na takav način uznieti, da isto ne može nikad da svrši sa svojim povladjivanjem željno vječno slušati tog novog Paganinia, dotle, dok već pristojnost ne nalaže, da se ipak već jednom treba iz kazališta seliti i pustiti, da se umjetnik jednom već odmori.

Istranin u boerskoj vojsci. Ivan Cella iz Krka nalazeć se ovog siečnja u Pretoriji, bio umolio kapetana Rosseggera da ga primi u svoju četu. Ovaj ga i zbilja primi, te ga povede sobom do Colensa. Ovdje ga zapovjednik opriedieli k topničtvu. U svim okršajima duž Tugele sudjelovao je i Cella i u sgodi, kad je odatle moralo topničtvo uzmaći, te se je svukud vrsno ponesao. U zadnje je vrieme bio medju prostovoljcima u Oranju. Kad je jednog dana četa imala za zaduću, da pregleda i pretraži put izmedju Smaldeela i Brandforta, sukobi se sa engleskim predstražama, i Cella pade u tome okršaju.

Pitanje o glagolici. Zagrebačkomu „Obzoru" pišu iz Rima: „U položaju sam, da Vam javim, jer sam doznao iz pouzdana izvora, da predstoji riešenje pitanja glede glagolice, i to u smislu, koji će udovoljiti pravednim i opravdanim zahtjevom Hrvata".

Belgijski kralj i grofica Lonyay. Iz Bruselja javljaju jednom bečkom listu ovo: Kako je poznato uzkratio je belgijski kralj svoju privolu, da se njegova kći kraljevna-udova Štefanija uda za grofa Lonyay-a, te ni osobe, koje imadu velik upliv, nisu mogle u tom pogledu da kralja odvrate od njegove odluke. Uslied toga morala je kraljevna-udova da položi takodjer naslov „kraljevska Visost", što joj pripada kao rodjenoj princesi iz belgijske kraljevske kuće, te je po izričnoj želji kraljevoj bilo poslije ponovne udaje kraljevne-udove službeno oglašeno, da grofica Lonyay nema više prava na naslov „carska" ni „kraljevska Visost". No čini se, da je kralj Leopold u najnovije vrieme promienio svoju odluku, jer je svojoj kćeri Štefaniji grofici Lonyay dozvolio, da se s njime sastane. Otac i kći sastat će se doskora u Parizu. Nadalje se javlja, da grofici Lonyay poslije sastanka sa njezinim otcem ne će biti samo dozvoljeno, da nosi naslov „kraljevska Visost", nego da će ona biti takodjer pozvana, da sprovede nekoliko dana ili u dvorcu Laeken ili u krugu obiteljskom u Bruselju.

Tvornica tjestenina Znideršić & Valenčić u slov. Bistrici u Kranjskoj. Ova tvornica djeluje već od prošle godine, te je u slovenskim rukama. Po izjavama svega slovenskog novinstva, izradci su ove tvornice toli izvrsni, da prekoračuju ne samo udomljene talijanske tjestenine, nego uopće sve izradke te vrsti.

Svi se slovenski krajevi već njima služe. Mi se tvrdo nadamo, da će i naši trgovci po njima marljivo segnuti. Ta to je jedina tvrdka te vrsti koja je u našim rukama. Ako su pako osim toga ovi izradci mnogo bolji a istih cijena kano i drugi, mi ih našim ljudima i trgovcima što toplije preporučamo. Svoji k svomu!

Spasio parobrod. G. Ivan Burgstaler kapetan Lyojdov, zapovjednik parobroda „Vorwärts" čestit Hrvat, rodom iz Karlovca, spasio je nedavno brod „Gloria coeli" pod turskom zastavom i pod zapovjedničtvom kapetana Adama Abdulaha. Turski brod plovio je sredozemnim morem i prietila mu je sjegurna propast.

Seljak za škole i dobrotvorne svrhe. Neki seljak u Českoj, po imenu Franjo Sklenarž, ostavio je svoju imovinu od 24 tisuće forinti za škole i pomoć siromahom. Tako je eto taj vriedni čovjek svoju imovinu namienio prosvjeti svoga naroda i pomoći siromaha. Istina, nije njegov dar baš tako velik, kakov znaju ostaviti kakvi velikaši, ali je njegova ostavština i veća i vriednija od stotine tisuća, što ih drugi ostave. Veća, jer je on običan seljak, teže dosao do 24 tisuća forinti, nego drugi do nebrojenog bogatstva, a vriednija i plemenitija, jer je taj čovjek bez većih škola spoznao, kako je liepa uljudjenost i prosvjeta u narodu, i kako je težko snašati gorke nevolje, što ih pati sirotinja. I ako se njegovim darom neće sagraditi velike i sjajne palače, ni otrti svaka suza sirotinjska, ipak je vriedno, da se ime toga čovjeka čuje na daleko i široko, jer je učinio veliku zadužbinu svomu narodu, koji sa zahvalom mora spominjati takve svoje vriedne sinove.

Žalostno i sramotno. Iz Gospića primili smo dopisnicu svietlo-ružičaste boje. Na naslovnoj strani nalazi se u zelenoj boji utisnut madjarski grb, a na desnoj poštarski biljeg iste boje sa „Magyar Kir. Posta" — 5 Filler. U sredini stoji sliedeći naslov:

Levelezö-Lap
(Carte Postale)
Egyetemes Posta-Egyesület
(Union Postale Universelle)
Magyar postaigazgatás
(Administration des postes Hongroises).

Braćo Hrvati — zar se nestidite?
Mi — da!

Trgovina željezarija u Celju počela je u ponedeljak, dne 28. t. mj. raditi. Upozorujemo sve narodnjake, da trgovina posluje na malo i veliko.

Opasna sljedba. U posliednje se vrieme podigla u Kini posebna sljedba boxera, koja širi stravu i propast gdje se pojavi. Pogibeljna je osobito Evropejcima i urodjenicima, koji predjoše na katoličku vjeru. Gdjeno se do sada pojaviše, svuda bijahu pobjeditelji jer i državne čete koje su poslane proti njima niesu dostatne.

Tako su ovi nesretni boxer nedavno razorili dva sela Kupei i Szetcinam i poubijali sve stanovnike krščane. Zapovjedničtvo u Tsinanu poslalo je pukovniju redovitih vojnika, da uguše otu pobunu. Boxeri dočekaše vojsku u zasjedi, te pogobe 26 vojnika i mnogo ih ostade ranjenih.

Nedaleko Tuting-fu navalili opet ovi boxeri na konjaništvo, i u tome okršaju pade zapovjednik a 70 konjanika bilo što ubijeno a što ranjeno.

Poslanici velevlasti priopćili su već kineskoj vladi notu, kojom izgledaju, da nastoji vlada čim skorije ugušiti ovaj ustanak.

Društvene:

„Trebević" u Sarajevu. Dne 2. 3. i 4. ovog mjeseca, slavi se u Sarajevu rietka svečanost, razvijanje zastave prvog hrvatskog pjevačkog društva „Trebević".

„Trebević" je prvo hrvatsko pjevačko društvo u zaposjednutim zemljama, koje se sa dosadanjim svojim uspjesima može ponositi u čitavoj Bosni ponosnoj i pred svim naobraženim svietom.

Sva hrvatska pjevačka i ina društva šilju tamo na narodno slavlje svoje odaslanike, a iz Hrvatske same polazi u Sarajevo nad 2000 članova i gostova. I „prvi istarski sokol" u Puli, biti će zastupan po jednom ovlašteniku. Dužnost je svih hrvatskih društava, da ovu slavnost bratskog društva pozdrave doličnim načinom, a da se pako za brzojave toliko ne troši, najprikladnije je, da se tamo odašilju uz podrav i odnosne svotice uz navod, da se iste uruče blagoslovnoj družbi sv. Cirila i Metoda za Istru.

Toj rietkoj slavi pridružujemo se i mi, uz želju, da bi časna zastava unaprijed vodila blagotvorni rad „Trebevića" čitavoj Bosni ponosnoj na diku a Hrvatstvu na izgled!

„Prvi istarski sokol" u Puli. Radi velikog svetka, ove nedjelje — na Duhovo — nema društvenog izleta. Da se pako što ugodnije večer sprovede, sastanak je u velikoj sokolskoj dvorani, kamo se sabiru i članovi ostalih društava, gdjeno koncertira lamburaški zbor od 8 sati unapried. Na zdar!

Glavna skupština podružnice „Družbe sv. Cirila i Metoda" u Podgradu obdržavana bijaše dne 27. t. mj. u prostorijah Čitaonice. Obični dnevni red bijaše izcrpljen bez primjetaba. Stari odbor potvrdjen. Više o toj skupštini prvom zgodom.

Glavna skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru,

obdržavana 31. maja t. g. u Opatiji.

Iz Opatije nam brzojavljaju:

U jutro bila je svečana služba božja. Pjevalo društvo „Lovor". Prisutan skoro cieli odbor i nadzornici „Družbe" uz broj položnog puka.

Skupština od 3 popodne napred lje dobro posjećena. Osobito množtvo gospoja i gospojica, koje zapremaju sredinu velike dvorane „Zorin-Doma", te uzveličuju veliku skupštinu „Družbe".

Skupštinu otvara predsjednik, veleuč. gosp. dr. Dinko Vitezić, prestavljajuć vladinja komesara i zastupnike štampe.

U vatrenom govoru naglašuje napredak družbe, koja se ojačala tako, da može već odoliti i najvećoj oluji. Spominje vladiku Strosmajera, koji slavi ove godine riedak jubilej, a kumovao je osnuću društva pomoćju i savjetom.

Predlaže, da mu prigodom pedesetgodišnjice njegovog biskupovanja odbor družbe čestita i dade se zastupati. (Primljeno jednoglasno.)

— Spominje zahvalnim riečima poržtvovni i ustrajni rad hrvatske omladine, a osobito zagrebačkih akademičara (Živili!) na korist družbe. Moli ih, da ustraju, i da mladež drugih sveučilišča za njima povedu. (Živila mladež, živio Dragić!) Spominje zabave: splitsku i riečko-sušačku (Živili!). Prelazi na novčano stanje i priobćuje, da je prihod prošle godine nadmašio prihode svih drugih godina, osim prve.

Broj članova utemeljitelja se podvostručio, a broj podružnica narastao za 8, tako da ih sada imamo 48. Postignuv ministarsku dozvolu, obratilo se ravnateljstvo družbe na braću Dalmatince, da i oni osnuju podružnica družbe. Ovi su se odazvali rodoljubnom pozivu i osnovali nekoliko njih, a za budućnost je nade, da će bit i više. Zaslugu zato vriedi veliku g. P. pl. Akačić, ovdje prisutan. Hvala mu!

— U našem težkom položaju, gdje „Lega nazionale" grabi našu djecu, ustrajuć škole u mjestima, gdje nije ni jednoga Talijana, moramo proti tomu nedjelju prosvjedovati ne riečima, već faktima, sabirajuć, gdjegod je Hrvata, novac za naše pučke škole. Preporučuje imovitijim rodoljubima, da se ne ogluše, već da oduševljeno podupru narodnu stvar u Istri. — Kori nemarne odbore nekih podružnica, koje od više vremena ne daju glasa od sebe. Stavlja na dušu ustrajanje novih. Prelazi se preko II. tačke razporeda, čitanja lanjskoga zapisnika, jer je tiskan.

Izvješće tajnika donieti ćemo u sljedećem broju.

Izvješćuje blagajnik. — Prihod 11.802·04 for. Razhod 10.968·84 for. Višak 833·20 for.

Imetak družbe dne 3. decembra 1899 iznašao je, gotovina vriednine i tražbine 25.461·09 for.; nekretnine vriede 19.481·82 for.; pokretnine 685 for. Imovina 45.627·91 for., povećala se tekom godine 1899 za 5.325·06 for.

Kupnja zgrade u Šijani. Na predlog g. dr. Janežića zaključuje se jednoglasno, prekupiti od „Posujilnice" zgradu hrv. pučke škole u Puli — predgradje Šijana.

Nova uprava: Predsjednik profesor Vjek. Spinčić, podpredsjednik dr. Janežić. Odbornici: dr. Fabianić, dr. Poščić, dr. Laginja, Rajm. Jelušić, Viktor Tomičić, A. Šimunić, Mgr. Zamlić. Nadzorstvo Mirko Jelušić, Slavoj Jenko, dr. D. Trinajstić. Obranički sud: dekan Mijo Laginja, dr. Mate Trinajstić, dr. A. Stanger.

Imenovanje prof. Spinčića predsjednikom, pozdravljeno je burnom ovacijom.

Nakon obave izbora, dr. Dinko Vitezić izrazuje odstup tronutim besjedami: Skupštinari mu priredišе burnu ovaciju, koja je trajala njekoliko časova.

Prof. Spinčić, novi predsjednik, ocienjuje rad i plete lovor-vienac bivšem predsjedniku radi neumrloga rada, izriče mu najdubju zahvalnost i želi dug život. Predlaže, da ga se imenuje zagovornikom (protektorom) iste, što je bilo jednodušno primljeno.

Novi predsjednik obećuje slieditи stope izstupivšeg, oslanjajuć se na vriedne drugove u odboru, koji će znati vršiti preuzete dužnosti.

Dr. Dinko Trinajstić osvjetljuje postupak oblasti prama nekim učiteljem. Spominje slučaj žminjski, i nenadni odpust 3 učitelja, koji su bačeni na cestu sa obitelju. Preporučuje, da se predsjedničtvo zauzme, da taj neobični postupak prestane. Govorniku suze ogorčenja prekidaju govor, koji je učinio duboki utisak na slušatelje. Predsjednik obećaje zauzeti se kao predsjednik i kao zastupnik.

Predsjednik se zahvaljuje na pozdravu obćine Volosko, izrečene od dr. Janežića i diže skupštinu.

Na večer jur oglašena velika zabava, o kojoj ćemo izvjestiti u buduće. Donieti ćemo takodjer potanko izvješće blagajnika.

Dolazak vlakova u Pulu.

1— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rijeke, Beča.

9·40 po podne osobni iz Trsta, Herpelja.

11·10 po podne brzi iz Trsta, Herpelja, Divače, Rijeke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču. Rijeku, Beč.

2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.

6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rijeku, Beč.

Plovidbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. društvo.

Pruga Rijeka—Trst.

Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol.	Odl.
—	7—		Rijeka		3·30	—
7·45	7·55	Srijeda	Opatija	Ponedjeljak	2·35	2·45
8·15	8·20		Lovran		2·10	2·15
8·45	9·55		Moščenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10—	10·35
4·30	6—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6—
6·30	6·40	Četvrtak	Fazana	Nedjelja	1·50	2—
8·10	8·30		Rovinj		11·50	12·20
9·40	10—		Poreč		10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2—	—		Trst		—	6—

Pruga Rijeka — Pula.

—	7—		Rijeka		3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45		Moščenice		1·35	1·45
9—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rijeka—Lošinj.

—	8—		Rijeka		2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45		Moščenice		12·50	1—
10—	10·10		Berseč		12·25	12·35
11·40	12—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rijeka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30		Rijeka		9·20	—
1·30	1·40		Omišalj		8·10	8·20
2·20	2·30		Malinska		7·20	7·30
3—	3·10		Glavotok		6·40	6·50
4—	4·10		Merag		5·40	5·50
4·50	—		Krk		—	5—

Brza pruga Rijeka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7—		Rijeka		9—	—
7·30	8·15		Opatija		8·15	8·30
12·30	—		Pula		—	4—

Brza pruga Rijeka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7—		Rijeka		9—	—
7·30	8·15		Opatija		8·15	8·30
12·30	—		M. Lošinj		—	4—

Pruga Rijeka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rijeke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po „

Odlazak iz Opatije na Rijeku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Društvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7—		Trst		10—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45	Četvrtak	Piran	Ponedjeljak	—	—
12—	—·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9—
2·30	5·30	Petak	Zadar		2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2—	5—
7—	9—	Ned.	Metković	Č. P.	3—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izola redovitog dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polasku.
Od 1. novembra do konca marta polazi se u Izoli muželičino.

Pruga Trst—Korčula.

—	7—		Trst	Petak	6·15	—
1—	2·20	Nedel.	Pula	Č.Pet.	11—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6—	7—
—·30	3—	Pon.	Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30		Spljet	Sr. Č.	9—	4—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Društvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, srijedu i petak

—	6—	Pon.	Rovinj	Srijed.	8·40	—
6·35	6·40		Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8—	8·05	„	Piran	„	4·10	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za srijedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Osor	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Br. 430.

Natječaj!

U koparskom školskom kotaru popuniti je stalno ili provizorno mjesto učiteljice III. plaćevnog reda na dvorazrednoj pučkoj školi sa učevnim jezikom hrvatskim i talijanskim u Roču.

Pravilno opremljene molbenice uložiti je kod podpisanog ureda u teku 4 tjedna po trećem razpisu u službenom listu.

C. kr. kotarsko školsko vieće.
Kopar, 26. maja 1900.

Prsni čaj sa „Učke-Gore".

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Preko medja naše domovine

širi se glas o izvrsnim tjesteninama kano što su makaroni, fidelini itd. iz *„Prve kranjske tvornice tjestenina Žnideršič & Valenčič u Slov. Bistrici."* — Dostatno je samo jedan put poskusiti, a da se postane stalnim naručnikom. — Trgovcima cijenike besplatno i prosto poštarine.

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 63. - urar i srebrnar - Pola, Via Sergia 63.

preporuča

bogatu zalihu

džepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

Knjigotiskara i knjigovežnica J. Krmpotić i drug. u Puli

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje, koje izvršuje brzo i ukusno. — Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede, kao takodjer pisaćeg papira. — Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice za štedovna i zajmovna družtva u obće preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Kathreiner

je pravi samo u poznatim

Kathreinerovim omotima!

Zato se neka nikad ne uzimlje otvoreno ili u patvorenim omotima, načinjenim radi prevare.

Kathreinerova Kneippova sladna kava

jest najukusnija, kao što i jedina zdrava i najjeftinija primjesa zrnatoj kavi.

Kathreinerova Kneippova sladna kava

pije se danomice s ljubavlju i sve većim uspjehom u stotinama tisuća obitelji.

Kathreinerova Kneippova sladna kava

najljepše nadomješta zrnatu kavu ondje, gdje je ova kao zdravlju škodljiva liečnički zabranjena.

nika. Nećemo potražiti pisca, koga ćemo pustiti da se pretili svojom pisarijom, ali ćemo oprovrći njegove pohvale. — Kad je kanonik Palauro pošao iz Višnjana, nije se ukrcao pred vratima svoga stana, nego je poslao kočiju nekoliko metara napried e da ga barem dvije tri babe malo odprate. I zbilja! Tu nije bilo nikakova dokaza: nit ljubavi, nit štovanja (možda dvije, tri konvencionalne laži. — Op. slagara) od toboznjeg gradjanstva. Bilo se je sakupilo naokolo puta pet-šest baba i nešto djećarlije, medju kojim su se isticali svojom maestoznom pozom šior Keko i dvoimeni Mianić uz bliedoga Jovana i — babice Nardini. — Vanjskih nebijaše ni cigloga, altrochè govorit della popolazione dei dintorni. Brižan šaptalac! I prije Palaora, i za njega i poslije njega, župnik ostaje župnik, gospodar u crkvi i u kući. U trideset godina njegove službe, neće se jedan naći, da mu može najmanju prigovoriti, toli u vjerskim stvarima, koli u ponašanju, a bio je uviek izgledom svećenika, što moraju i njegovi kivni politički dušmani da priznaju, a i u — Poreču. Mi znamo kako bi ga oni neki iz Poreča rado maknuli; ali se nadamo, da će ga Providnost još dugo uzdržati na korist vjere i na spas svoga stada. Župnik Močibob nije uveo nikakove novotarije u crkvi, niti je prouzročio kakvu sablazan, već je uzdržao stari i sveti običaj, da tumači evanjelje i da ga čita u jeziku, kojim puk govori i koji razumije. Kad se evanjelje čita latinski, puk nerazumije niti slova, već bedasto zuri u popa, a ne shvaćaju ga niti toboznji italianissimi. Župnik Močibob ne vriedja ničiju narodnost, već čistom savješću, koje nema njegov brutalni klevetnik, vrši svoje dužnosti, a kad bi sliedio želju dopisnika, tek onda bi morao odgovarati pred Bogom i pred narodom. Nema kod njega aperte irregolarità nell'amministrazione ecclesiastica, ali u dopisnikovoj duši — leglo nizkih strasti, te ga glodju. Neznamo što su te zasluge tog benemerito sacerdote, koje bi mu medju redcima htio pripisati „Mališev“ dopisnik (eh, s'indende: dopisnik!?! — Op. slagara). Ako je zasluga što je zabavljao Višnjance ljubavnim predstavam — u dobrotvorne svrhe, pri kojim je bio glava i šaptalac, neporičemo mu toga, jer se je zaista pokazao majstorom, samo što su krasotice baš pri svrsi komedije ostavile daske, te na mjesto lovorike, napravio fiasco. Njegovi učenici niesu znali insultirati Hrvate, pa i poštene djevojke, da je politička vlast bila prisiljena izdati najstrožijih mjera i javno pred crkvom to proglašiti! Nemožemo za to kriviti njihovog vjeroučitelja, samo primjećujemo, da takova sta niesu bili kadri da učine oni, te su — dai dintorni, a ovi su Hrvati. Čujemo da su kanonika Motovunci hladno dočekali, pače da mu nije niti duša pošla u susret. Se saranno rose . . . . .

Franina i Jurina.

Fr. Je l' Jurino istina, da su sada va Lovrane va konšilje so sami goli Talijani?

Jur. Baškarona da su, kako da su čera iz Rima tamo prišli. Čuj malo no: Jeletić, Peršić, Marušić, Bašan, Jakovašić, Kosmić, Grossmann i Batestin.

Jur. Aj su barem ti dva zadnji. Bora su; jedan je va Lovran prišal kako trdi kranjac, a drugega je bil brat prekrstil va Krstića.

Pobratimu

gosp. **Juliju Miranu**

prigodom

njegova vjenčanja s dražestnom gospodjicom **Matildom Mladenić-Maretićevom.**

Zvonjelica.

K Tebi danas, pobratime vrli,
U dan divne, sladke Tvoje sreće
K Tebi, Julo, duša moja hrli
K Tebi misô razdragana lieće.

Mnogi su Te — mnogi dosad trli
U životu lirovi zle sreće,
Al' u Tebi niesu još zamrli
Ideali — mladih duša cviće.

A i kad bi još na nebo Tvoje
Vinule se oblačine tmurne —
Crna čeda — grdne noći burne —
Gori tada srce digni svoje,
K bajnim gledi zjenam' svoje druge,
Da Te minu i boli i tuge.

Volosko, 31./V. 1900.

Viktor Car Emin.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. U nedjelju o podne sastali su se u Beču načelnici klubova njemačke lievice na dogovor. Vlada je naime odlučila učiniti još jedan pokus, da izmiri Čehe i Niemce i da odstrani obstrukciju. U tu svrhu stupila je u dogovor sa prvaci lievice i desnice. Dogovori prvaka lievice ostali su, reć bi, bezuspješni. O tih dogovorih došlo je naime samo toliko u javnost, da su Niemci lievičari izjavili, da su zahtjevi zastupnika českoga naroda pretjerani, te da oni nemogu na nje pristati.

Desnici da je vlada dala razumjeti, da se mora razpraviti proračun i osnova o investicijah, inače da će biti prisiljena razpustiti carevinsko vieće.

Češki listovi pišu razdraženo i o lievici i o vladi. Oni neće pristati na nikakva pogadjanja, dok nebude opozvana poznata naredba bivšega ministra pravosudja Kindingera i dok nebude opet uveden bar privremeno češki unutarnji uredovni jezik.

Sudeći po najnovijih glasovih iz Beča, imade malo nade, da bi došlo do sporazumka izmedju Čeha i Niemaca. U slučaju, da neuspiju vladina nastojanja, češki će zastupnici prihvatiti čim se nanovo sastane carevinsko vieće, obstrukciju i tim preprečiti svako djelovanje državnoga sabora. Tada neće doista preostati vladi drugo, nego razpustiti državni sabor ili vladati bez sabora pomoću glasovitog § 14.

U austrijskoj delegaciji oglasili su se najodlučnije proti izvanjskoj politici ministra Goluchowskoga češki delegati. Ministra uzeše u obranu Niemci lievičari, koji su sretni, što se vodi izvanjska politika Austro-Ugarske po njihovom programu i u njihovom duhu.

Bečki Česi imali su u nedjelju velik sastanak, kojemu je prisustvovalo do 3000 osoba i u kojem se je prosvjedovalo proti poznatom školskom zakonu „Koliško“, polag kojega imade biti u svih javnih pučkih školama dolnje-Austrije njemački jezik naukovnim. Taj zakon naperen je glavno proti Čehom, kojih imade do 500,000 u dolnjoj Austriji.

Za gradsko vieće u Beču obavljeni su ovih dana nekoji izbori, kojimi se je imalo popuniti mjesta onih zastupnika, koje su bili položili njemački liberalci. Kršćansko-socijalna stranka pobiedila je skoro u svih kotarih.

Crna Gora. Bečkim listovom javljaju sa Cetinja svakako pretjerane viesti o velikom nezadovoljstvu pučanstva kneževine. To nezadovoljstvo da potiče odatle, što da je bio knez obećao narodu, da će za godinu dana zauzeti Hercegovinu. Ovakvim viestim težko je vjerovati pri zdravom razumu.

Srbija. Iz Biograda dolazi viest, da je vojni ministar ušao u trag u glavnom skladištu velikomu pronevjerenju. On je najme kanio pozvati pričuvu na vojničke vježbe, a kad tamo odkrilo se, da u skladištu neima dostatno odiela i ostalih potrebština. Ministar je dao odmah pohvatati više viših častnika, koji će za to pronevjerenje odgovarati. Pronevjereno da je svega za preko milijun dinara vriednosti.

Belgija. U toj bogatoj i naprednoj kraljevini provedeni su zadnjih dana obćeniti izbori za državni sabor. Združeni liberalci i socijalisti nakanili su sadašnju vladu srušiti, što im nije pošlo za rukom, jer je ona izašla pobjedonosna iz izborne borbe, premda neće imati u saboru velike većine.

Rat u južnoj Africi. Prošle je subote general French prešao riekу Vaal, nakon što su bili Boeri ostavili svoje položaje. Sada su usredotočili svoje sile u Meyertonu sjeverno od Vereeniging-a, na željezničkoj pruzi koja vodi u Johannesburg. Boeri htjeli su razoriti most kod Vereeniging-a, nu preprečio im to Henry sa svojom okonjenom momčadi. Dospjeli jedino da razruše jedan luk mosta, te se povukli prama sjeveru.

Lord Roberts javlja ovog utorka, da je sa svojim četama stigo jurve u predgradje Johannesburga, te da će već u sriedu o podne biti u gradu, na Duhove pako drži, da će se naći u Pretoriji.

Zapovjednik Boerskih četa Botha, savjetovao je, da bi najbolje bilo položiti oružje, uvidjajuć, da se ne mogu više oprieti pretežnijoj engleskoj sili. I predsjednik Oranja Steijn je tog mnienja, nu predsjednik Transvaala Krüger želi, da se na svaki način nastavi rat.

Uvidjajuć pako Boeri, da im je svaki otpor proti Englezima nemoguć, to se u zadnji čas javlja iz Pretorije, da su odlučili, da neće stati na put napredovanju engleskih četa, te se predvidja, da će transvaalska vlada početi ugovarati o miru, ako već ugovori niesu započeli. Dapače i sam Krüger odustao je od svoje namjere, da se rat nastavi, on da je voljan predati se, uz pogodbu, da mu Roberts dozvoli da ostane u svojoj domovini.

Times drži, da je Roberts već odredio, da se prekine željeznička sveza izmedju Pretorije i Lorenzo Marquez, da time preprieči i prekine povratak boerskih četa, kano takodjer i predsjednicima Steijnu i Krügeru. Predvidja se već, da će rat svršiti već za njekoliko dana, pa se dan na dan iščekuje, da se Krüger preda Sa uspjeha engleskog oružja u južnoj Africi, vlada u Engleskoj silno oduševljenje, koje je prošle nedjelje dospjelo do vrška, kad se je pročulo, da je Oranje pridruženo kraljevini Velikoj Britaniji, pod imenom „Orange River Territory“. Proglas pripojenja pročitao je general Prettyman o podne na trgu u prisuću engleskih četa i velikog mnoštva naroda. Iza čitanja izvjesena bje engleska zastava.

U Natalu bilo je zadnjih dana ovećih okršaja. Boeri zaposjeli položaje kod Poguwany i Lanigsneck a Englezi se sa Mount Prospect-a oborili topovima na nje, na što su i Boeri odgovorili, nu sa malo uspjeha. Med predstražama zamelnuo se živ okršaj.

Na 27. pr. mj. poslao je Buller dva odjela četa pod zapovjedništvom generala Hildyarda i Littletona prama Dornbergu, te ovi prisilili Boere, da se povuku više prama sjeveru. Hildyard zaposjeo je grad Utrecht, koji se je bez otpora predao.

I tako eto nesretnim ali junačkim Boerima ide od dana na dan sve to gore.

Zadnje brzojavne viesti iz Lorenzo Marquez javljaju, da su Englezi u srijedu po podne zaposjeli Pretoriju. Krüger sa državnim činovnicima da se je povuko u Watervaldoven gdje je najbliža stanica gradu Lydenburgu, gdje se mnije, da bi se još Boeri mogli oprieti Englezima. Po drugim viestima se drži, da je predsjednik Krüger zarobljen, a Roberts da je već ovog četvrtka svečano unišao u Pretoriju.

Tako se eto bližaju zadnji časovi neodvisnosti Boera, neodvisnosti, koju su oni oružjem u ruci izvojevali, a danas ju opet kano junaci oružjem u ruci gube.

Mjestne:

Na znanje štovanim čitateljima!

Radi duhovskih praznika, sliedećeg utorka neće izaći „Naša Sloga“. Da pako naše čitatelje ne oštetimo, priložismo današnjem broju prilog, a tako prilažemo idućeg petka. Sretni praznici!

Ljetna eskadra c. i kr. vojne mornarice. Napokon se dovršila oprema ljetne eskadre, na broju od 30 što većih i manjih brodova, te počela jučer ostavljati puljsku ratnu luku.

U jutro dignu sidra prva divizija pod zapovjedništvom glavnog zapovjednika čitave eskadre, admirala Rudolfa grofa Montecuccoli-Polinago sa zapovjedničkim brodom „Kaiser Karl VI“, uz brodove „Marija Theresia“ i „Kaiserin Elisabeth“ te se otputi niz more Jadransko prama Starigradu u Dalmaciji. Tamo imade boraviti na vježbama od 2. do 11. juna.

Tekom dana zadimila druga divizija pod zapovjedništvom linijskog kapetana Morica Sachs pl. Hellenau sa zapovjedničkim brodom „Tiger“, i brodovim „Panther“, „Pola“, „Dromedar“ i „Salamander“ te će se nalaziti od 2. do 11. juna u Val Saldon-u.

Po podne otplovila treća divizija, kojoj je na čelu contre-admiral Gustav vit. pl. Brosch sa glavnim brodom ponosnim „Aspern“. Ova se divizija sastoji iz čitave šume brodica i to 21 na broju. Tuj su tri velike torpednjače za visoko more (Natter, Python, Kigyo), tri torpedo broda (Satellit, Planet, Blitz), devet torpednjača prvoga razreda (Weihe, Würger, Geier, Flamingo, Ibis, Bussard, Kranich, Condor, Sperber) i 6 torpednjača drugog razreda (XIV, XV, XIX, XXIV, XXVI, XXVII). Divizija krenula za Fazanu a od 13. juna unapried nalazi se za vježbama u Tivatu (Teodo). Od 12. junija napried nalaze se prva i druga divizija u Meljinam.

Eskadra ostaje na vježbama neko tri mjeseca.

Uzor-mornarica mora da bude svakako naša, kad i strani vladari šilju svoje odaslanike na vježbe našeg c. i k. vojnog brodovlja.

Prigodom odlaska ljetne eskadre, ukrcala se na glavni zapovjednički brod „Kaiser Karl VI.“ i tri strana častnika, i to dva rumunjska i jedan norveški, da sa bližega motre tečaj i red vježba ljetne eskadre. Vidi se da dobar glas naših mornara prelazi na daleko granice naše države!

Izpiti zrielosti na državnoj gimnaziji u Puli započeli su dne 28. t. mj. i to pismenim radnjami. Za taj izpit prijavilo se deset osmoškolaca.

Pokrajinske:

Vjenčali se. Gosp. Julij Miran vrstni učitelj i žarski rodoljub iz Opatije vjenčao se dne 31. svibnja, sa dražestnom gogospodjicom Matildom Mladenić — Maretićevom iz sv. Mateja. Sretnome i rodoljubnome paru naše najsrdačnije čestitke.

Gosp. zastupnik Laginja, saznavši od našeg uredničtva za ovu viest, umolio nas je naročito da k obćenitim čestitkam pridružimo naročito i njegove, jer je njegov rod sa Maretićenimi znan već četvrto koljeno ovamo a Mirana ljubi kao svoga.

Izbori za upravno vieće grada Pazina obavljeni su dne 29. i 30. maja.

Hrvatska stranka predobila je u trećem tielu sa 84 glasa većine, u drugom smo propali za samih 10 glasova, u prvom dakako po sadanjoj razdiobi i razpoloženju činovničtva nije govora, da bi mogla dobiti naša stranka. S uspjehom možemo ipak biti zadovoljni, jer su Talijani bili uprli sve sile, da izadju u sva tri tiela, a to jim nije pošlo za rukom, ipak će još trubiti po svietu, da je u gradu Pazinu sve goli Talijan. Od naših izabrani su sliedeći: 1. dr. Šime Kurelić, načelnik mjestne občine Pazin, 2. Mohorović Ivan pok. Josipa Zabrežan, 3. Ferenčić Ivan pok. Mata, 4. Opašić Mate pok. Ivana. Zamjenici: 1. Fošo Josip od Antona, 2. Ladavac Anton Rogović pok. Šime. Sve čestiti ljudi, koji će bez sumnje od svoje strane nastojati, da grad bude napredovao u svakom dobru!

Porotnici u predstojećem ljetnom zasjedanju u Rovinju jesu sliedeći: Iz Pule: Niko Benussi. Ivan Suppan, Petar Bacin, Anton Schwarz, Alojzij Franceschini, Anton Dazara, Karlo Jorgo, Ivan Krst. Dazara, Ivan Cuizza, Anton Deghenghi (Ovaj se je stalno naselio u Ljubljanu. Op. uredn.), Italico Seraschin; iz Poreča: Ivan Tavolato i Josip Bradamante; iz Labina: Stanislav Manzoni, Petar Brunetti i Mate Viscovich; iz Malogsela: Aleksa Nicolich, Filip Picinich, Josip Bonetti i Iv. Krst. Hreglich; iz Rabca: Dinko Faraguna; iz Sv. Nedjelje od Labina: Ernest Nacinovich (Neznamo stanuje li baš tamo. Op. ured.); iz Barbana: Pave Ghergorovich; iz Vodnjana: Karlo Marchesi; iz Šišana: Aleksandar Trezza; iz Tinjana: Anton Depiera; iz Trviža kod Pazina: Anton Sironich; iz Pićna: Fortunat Lupetina; iz Grožnjana: Josip Laurencich; iz Motovuna: Anton Ghersa; iz Kašteliera: Ivan Ant. Mechis; iz Sv. Lovreča pazenatičkoga: Ivan Rocco; iz Novigrada na moru (Cittanova): Ivan Cociancich; iz Umaga: Alojzij Divari i Bartul Fragiacomo; iz Petrovije kod Umaga: Conte Marko Marcovich. — Zamjenici porotnika: svi iz Rovinja: Bernard Sponza, Angjeo Ive, Angjeo Rocco, Božo Signori, Ivan Dapas, Ljudevit Bonetti, Juraj Candussi-Giardo, Fran Miculian i Kristof Cossovel.

Kada bi gospodu porotnike sudili po pravopisu, kojim su njihova imena službeno objavljena, tada bi morali uztvrditi, da su svi „čisti“ Talijani!

Porotne razprave u Rovinju otvoriti će se dne 11. junija t. g. sa razpravom proti 17-godišnjoj Josipini Mazzuca (Maćuka) iz Sv. Petra u Šumi radi djetomora. — Dne 12. pako biti će razprava proti Mati Bason (Bažon) iz Gračišća, radi pronevjerenja i prevare. (Bažon je imao neko doba prodavaonicu duvana u Puli u kiosku kraj vrta Marije Valerije. Radi njega dolazi u istoj razpravi pod obtužbu i Aleksa Kandušer valjda kao sukrivac, radi česa uzvitlaše toliku prašinu talijanske novine. Op. slagara). — Dne 16. voditi će se razprava proti 21-godišnjemu Ivanu Mosgna (Mošnja) iz Barbane radi silovanja; dne 18. proti Ivanu Ghersevich (Geržević) iz Pjuka kod Grožnjana radi umorstva. — Kako nam se čini, svi tuženici, jesu našega jezika, pa smo znatiželjni na porotnu klupu, koliko će biti zastupanih porotnika našega jezika!

Nešto o sastavljanju porotnih listina. Biti će čitateljem dobro znano, kako prolaze obtuženici našega jezika pred porotnici, koji njih nerazumiju i radi toga se razprave moraju voditi putem zapriseženih tumača, koji pak riedko kada točno prevadjaju izreke obtuženika i uslied toga — jer tumač nerazumije jednako dobro oba jezika — daje upravo protivan smisao onoj izreci, koju je n. p. obtuženik izjavio o toj i toj prigodi. Posljedica sinboga tumačenja može mnogo puta biti osuda obtuženoga. Da se odprave tumači kod porotnih razprava, potežu se naši zastupnici već odavna na sve strane, nu dosad bez uspjeha. jer sastavljači za porotu sposobnih osoba ili preziru naše ljude i jezik, ili pako zato nehaju. U samoj Istri sa 200.000 stanovnika hrvatsko-slovenske narodnosti, nemogu naći 12, odnosno 36 osoba za Rovinj i toliko za Trst, koje bi sudile obtuženikom hrvatskoga jezika bez pomoći tumača. Da je tomu tako, kriv je u prvoj vrsti sistem vladanja, u drugoj naši neprijatelji po uredih i u trećoj — mi sami.

Porota za Trst dobiva se: iz Trsta sa okolicom, kamo spada do 40.000 Slovenaca; pak iz političkog kotara Sežanskoga sa 30 čisto slovenskih občina i 28.921 stanovnika: iz političkog kotara Volosko sa 45.462 stanovnika (čisti naš kotar) i sudb. kotara Kopra i Pirana, gdje ima takodjer Slovenaca i Hrvata, dakle od 120.000 Hrvata i Slovenaca nemogu na temelju sadanjega političkoga sistema sastaviti jednu čisto hrvatsko-slovensku konačnu porotnu listinu u Trstu, od koje izašla bi porotna klupa, koja bi mogla suditi obtuženikom našega jezika bez potrebe slabih službenih tumača. Nije li to u nebo vapijuća nepravda!

Porota za Rovinj sastavlja se iz političkog kotara: Pazinskoga, Puljskoga, Porečkoga, Lošinjskoga i sudbenog kotaru Buzeta dakle opet kotari, koji su napučeni ogromnu većinom stanovničtva našega roda i jezika, a uprkos tome sude obtuženikom hrvatskoga jezika — pomoću tumača, koj teško da je ikad ni „Kačića“ čitao hrvatski!

Toliko za danas! Na stvar ćemo se temeljitije povratiti, osobito obzirom na sastav prvotnih listina, gdje je sve u rukama občinam.

Iz Višnjana nam pišu: (Dvoimeni Mianich). Kad je nametnuti Višnjanski upravitelj bio saslušan pod zakletvom kano svjedok u Rovinju na razpravi proti bivšem načelniku i tajniku, kazao je, da je tek nazad 4—5 godina doznao, da je kršten pod imenom „Anton Aurelijan“, da ga je svak zvao „Aurelio“. Bi dokazano, da su ga zvali „Ninin“ t. j. Antonio, a sada imamo njegovih posjetnica, koje je slao kad je bio još vojnikom a glase: „Anton Aurelian Mianich im k. k. Eisenbahn- und Telegrafen-Reg. 5. Comp. — Korneuburg“ (Che persona! — Op. slagara). To bilježimo radi kronike i za one, koji znadu čitati.

Popis pučanstva. Koncem tekuće godine obaviti će se širom čitave Austrije popis pučanstva Taj popis vrši se svakih 10 godina.

U Českoj, gdje se bije najodlučnije narodnostni boj izmedju nezasitnih Niemaca i tlačenih Čeha, počele su češke novine pripravljati narod na predstojeći popis pučanstva u zemljah krune sv. Vaclava, t. j. u Českoj, Moravskoj i Šleskoj. Sve občine češke poslati će molbenice na carevinsko vieće, da se budući popis puka provede na temelju narodnosti, nipošto kako zadnji put i kako žele Niemci i njihovi saveznici Talijani na temelju občevnog jezika.

U listovih susjedne Goričke čitamo, da će i slovenske občine iz Goričke poslati jednake molbe na carevinsko vieće.

Pošto je to pitanje i kod nas u Istri od velike važnosti, jer nam ukradu Talijani pod izlikom občevnog jezika na hiljade i hiljade našega naroda, to preporučamo i mi najtoplije svim narodnim občinam Istre, da sastave jednake molbe na carevinsko vieće za provedbu popisa pučanstva na temelju narodnosti.

Takovu molbu mogla bi sastaviti koja od naprednijih naših občina, pak ju dati tiskati i razposlati na sve hrvatske i slovenske občine Istre sa preporukom, da je podpišu občinska glavarstva i odašalju narodnim zastupnikom u Beč. Ovi će te molbe izručiti predsjedničtvu carevinskoga vieća, te će doći na razpravu ujedno sa molbami českoga naroda i sa ovimi drugih slavenskih plamena, koja žele, da se popis puka provede na temelju narodnosti.

Iz Cresa pišu nam 28. t. mj. Zahvalni smo, g. uredniče, svakomu, koji nastoji, da se poboljša naše doista žalostno imaterijalno stanje. Nesretna filoksera uništila je naše vinograde a naše nekoč bogate i glasovite masline (ulike) trpile su zadnjih godina mnogo od nesretnih zareznika, koji njim podgrizoše život. Nagle promjene temperature zadnje zime počiniše škode na drobnoj životinji, kao što su naše ovce, odnosno mladi janjčići.

Te naše nevolje reć bi, da su ponukale vladu, da je amo poslala potjodjelskog nadzornika g. Trühauf, koji je obašao njekoliko vinograda, maslina itd. Hvalevrieđno je, što ga naša vlastela povedoše, da pregleda njihove uzor-vinograde amerikanske loze (trsja) i njihove krasne masline, nu mi smo mnienja, da bi se bio bolje osvjedočio o našoj biedi i nevolji, kad bi bio pregledao one zapuštene vinograde, krčljave masline, kozje puteve itd. što ih ima naš otok.

Plovidbe u Istri i Dalmaciji. Smatramo, da će našim čitateljima biti milo, osobito onim koji stanuju na obalama, što u današjem broju donašamo „Plovitbene redove“ nekih pruga, koja se približe tiču našeg obalnog saobraćaja. Tako ćemo u sgodama i unaprijed donašati, u koliko nam bude dopuštao prostor lista.

Ravnateljstva parobrodarskih društava umoljavamo, da nam unapried možebitne promjene u plovitbenom redu prigodice najave.

Žigice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Pišu nam iz sv. Mateja koncem svibnja: Velecienjeni gosp. Uredniče! Onomadne spočitnuh prijatelju, zašto se i on kao Hrvat ne služi sa družbinim žigicama? On će mi srdito na to: „Što misliš, da ćeš s tim spasiti domovinu!?“ Na ove me je rieči spopao takav jad, da sam mu ih nabrojio i izbrojio svih vrsti.

Kad sam se nješto primirio, stao sam mu dokazivati, kako svi oni krivo čine, koji tako misle i koji ne vide, kako se baš timi sredstvi može nješto učiniti za narodnu stvar. Osim, što se ima od toga priličnu materijalnu korist, ima se još veću moralnu. Kako se tim budi narodna sviest, ne treba ni govoriti, budi ćut narodnog sučuvstva prema zapuštenomu bratu, sjeća nas to u raznim prilikam družbe i. t. d.. A to nas sve ništa ne stoji. Družbine žigice nisu ništa skuplje ni lošije od drugih, pa je s toga svaki Hrvat baš dužan služiti se i zahtjevati rečene žigice. Osobito na naše trgovce valja da udarimo svom silom, da drže samo takve žigice. Narod bi i kupio, ali kad nema kod koga. Ima doduše naših (sic!) trgovaca, koji uz druge drže i družbine žigice — kao za paradu — te ih daju samo onomu, koji zahtjeva. To ne ide tako. Naši trgovci nebi u obće smjeli držati drugih žigica, jer je malo, jako malo — na žalost — Hrvata, koji to izričito zahtjevaju. Družbine žigice morale bi istisnuti sve ine. Kad se već ne možemo inače složiti i združiti — združimo se bar u porabi družbinih žigica. Rekao sam prije, da imademo od toga velike moralne a i prilične materijalne koristi. Što se ove zadnje tiče, tu se dade po prilici izračunati. Ja sam to takodjer izračunao u dobroj nadi, da ću kojemu mljohavcu, kakav je bio moj prijatelj a kakvih prijatelja — Hrvata na jeziku — ima žalibože više — otvoriti oči i pobuditi u njima veću ljubav i želju za takva narodna poduzeća. Eto dakle tog računa. Kad bi se samo 10% (od sto) Hrvata služilo rečenim žigicama — razumjeva se iz svih hrvatskih pokrajina, kao što je Hrvatska i Slavonija, Bosna i Hercegovina, Dalmacija te Istra (4.000,000 stan. po pril.), te kad bi svaki porabio samo dve škatuljice mjesečno — uneslo bi to družbi 2880 for. (družba dobiva 6%). Kad bi se služilo 20% bila bi korist dvojaka — dakle 5760 for., što bi istom bilo onda, kad bi svaki uporabio mjesto dve — četiri škatuljice mjesečno, čuj pa se divi — uneslo bi to družbi ni više ni manje nego 11·520 for. Što nije to za naše mršave prilike upravo gospodski broj? A je li kod toga ma nit novčića koji žrtvovao? Jesi li čuo prijatelju, koji veliš: „što s tim mislite spasiti domovinu?“ I ovo će koga zanimati: Kad porabiš jednu škatuljicu rečenih žigica, dao si družbi dobitka 0·06 novčića (6 stotih dielova novčića), valja da porabiš po tome njesto više od 16 škatuljica, ako ćeš dati družbi dobitka za 1 novč. Kad se porabi jednu žigicu, daje se družbi dobitka po prilici jedan tisući dio novčića (0·001) strašno malo — što ne? Pa ipak, kako smo gori vidjeli, koliku svotu bi to bacalo našoj prezaslužnoj družbi. A koliko zadovoljstvo čuti u sebi svatko znajuć, da je, užgav ma samu jednu žigicu, doprinesao mrvicu na oltar zapuštene domovine. Hrvati, kupujte, prodavajte te nastojte, da se posvud kupuju i prodavaju družbe sv. C. i M. žigice! Dao dobri Bog te ove moje rieči urodile dobrim plodom!

(Molimo sve hrvatsko-slovenske novine, da ovu viest pretiskaju. Uredn).

Štrajkovanje u Krapanu i Vinesu. Radnici nakon toliko vremena, niesu se još poprimili rada. Kako već spomenusmo, glavni su uzrok štrajkovanju vrlo niske plaće, a i postupak prama radnicima nije baš najbolji.

Prošlog četvrtka je uprava obdržavala sjednicu u Ljubljani, na koji način da dodje u susret radnicim, te im je povisila plaće za 5 i za 10 po sto na dosadanje plaće. Pošto bi pako plaće i unatoč svim postocima bile neznatne, to se radnici niesu htjeli zadovoljiti sa tim mrvicama što padaju sa bogatškog stola, pa se niesu niti do danas poprimili teškog svog posla u rudokopu.

Iz drugih krajeva:

Zgodan predlog Hrvata u Americi. Gosp. Vjekoslav Medak u Terry, S. Dakota (Amerika) predlože u posljednjem broju hrvatskoga lista „Napredak“, da bi se svi Hrvati u Americi združili i osnovali zajednicu, koja bi im bila od pomoći u crnih danih. On piše: Ovoliko Hrvata, što nas imade u Sjed. Državah, mi bi lasno mogli sakupiti 10.000 do 12.000 dolara u koju narodnu svrhu, a taj novac uviek upotrebiti tako, da bi se svrha suglasivala sa velikimi ideami Hrvatstva. Ovo ja postavljam na srce i dušu svih Hrvata, o ovome neka razmišljaju. Neka čitaju novine i neka stupaju u družtva, koja su u svezi naše organizacije „Narodne Hrvatske zajednice“. Time će oni širiti i dičiti svoje narodno ime, a u isto vrieme obezbiediti sebe i svoje obitelji.

Težak rastanak sa vjernim sinom svoga naroda. Početkom prošloga mjeseca umro je u Pretoriji u južnoj Africi, najviši zapovjednik burske vojske, general Petar Joubert, pod kojim su Boeri već u prijašnjem i u sadašnjem ratu izvojevali nad Englezi velikih pobjeda. Smrt toga velikog junaka prouzročila je žalost Boerom, jer je umro u vrieme, kad su najviše trebali njegova junačtva i znanja. Mrtvo tielo generalovo prevezeno je željeznicom iz Pretorije u Rutsfontein, rodno mjesto pokojnikovo. Što je moglo, diglo se na noge, da ga mrtvog izprati na vječni počinak. Na kolodvoru držao je sa suzami na očima nad pokojnikovim licsom predsjednik republike Pavao Krüger ovaj tužni govor.

„Izgubio sam opet jednoga, koji je uza me stajao sve od mladosti. Ima tomu već mnogo godina. Čini mi se, da sam sam preostao od onih mnogih, koji su se u prošlosti borili za otačbinu i narod. Što da vam, braćo, rečem u ovom tužnom času narodnoga gubitka? Zajedno smo se borili za slobodu, a i današnji boj vodi se za nju. Još pred malo tjedana vidio sam pokojnika na bojnom polju, gdje je skromno i čedno sve zlo dielio sa gradjani, kao vjeran general, pravi kršćanin i uzor, vriedan nasljedovanju za svakoga!

Broj 32. U Puli, dne 8. junija 1900. God. XXXI.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Oglasi, pripošlana ili tiskana i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja navesti točno ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarina, ali se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Izvješće

o glavnoj skupštini „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru, obdržavanoj dne 31. maja t. g. u Opatiji.

Nakon što je družbin predsjednik presvj. g. dr. Dinko Vitezić skupštinu proglasio otvorenom, progovori:

Slavna skupština!
Častna gospodo!

Dopustite č. gg., da vas prigodom otvorenja VII. redovite glavne skupštine družtva sv. Cirila i Metoda za Istru najsrdačnije pozdravim u ime ravnateljstva iste družbe, i da vam na koncu njegovog trogodišnjeg djelovanja najtoplije zahvalim na pouzdanju i blagohotnosti, koje ste kroz cijelo to vrieme prema njemu izkazali.

Kroz oto razdoblje središnja je uprava učinila, koliko su njoj dopustile jedne strane njezine slabašne sile, a s druge strane izvanredno žalostni odnošaji, obstojeći u ovoj pokrajini, koji (odnošaji) mjesto poboljšati, pogoršavaju se od godine do godine. Ali unatoč svim neprilikam prouzročenim nam od naših protivnika, i unatoč nemaru i nehajstvu za obranu naše narodnosti, koje žalibože, susrećemo kod nemalog broja tobožnjih naših privržnika, unatoč svemu tomu naša miljenica ako i malo po malo, ipak napreduje i od njezinog šestgodišnjeg postanka tako je ojačila, da bi poput drevnog i žilavog stabla mogla odoljeti svakoj i najbješnijoj oluji.

To postepeno ali redovito i stavno napredovanje ima se upisat u zaslugu navlastito neumornom radu našega novinstva, rodoljubnom čustvu, požrtvovnom pastojanju naše omladine, te veledušju i darežljivosti posebnika, zborova i družtava prema našoj družbi.

Što se posebnika tiče mislim, da ću poći u susret želji svih častnih skupštinara, ako se sjetim u ovoj svečanoj prigodi jednoga muža, koji je kumovao kod ustrojenja našeg milog čeda s lijepim darom od 2000 kruna, poprativ ga krasnim svojeručnim pismom; muža, koji je prvi na svojem mjestu gdjegod se radi o promicanju kulturnog napredka našega naroda. Taj muž, č. gg. jeste slava i dika hrvatskog naroda, taj muž je naš mili vladika dr. Juraj Josip Strosmajer.

Držao sam se dužnim napomenuti u današnjoj glavnoj skupštini to častno ime, jer kako vam je, č. gg. poznato, u ovoj godini slavi se riedka svečanost *Njegovog pedesetgodišnjeg biskupovanja* i radi toga ja predlažem, *da u znak zahvalnosti naše družbe prama takovom njezinom dobročinitelju vi, č. gg. ovlastite družtveni odbor i naložite mu, da na dan navedene svečanosti, t. j. dne 8. rujna t. g. izrazi obljubljenomu svečaru najtoplije čestitanje od strane naše družbe, te da se još mogućnosti dade i zastupati u biskupskom dvoru kod same svečanosti.*

Što se formalnosti tiče predlažem, da se primi odmah aklamacijom ovaj moj predlog.

Gospodin tajnik dati će vam, č. gg. točan račun o djelovanju družtvenog ravnateljstva tekom prošle upravne godine, dočim će gosp. blagajnik obavjestit vas o njezinom ekonomičnom stanju, u istom razdoblju.

Neka mi bude pogledom na navedena izvješća dopušteno, da izrazim moje skromno mnienje o sredstvima, koja bi se imala upotrebit, da se podigne nešto bolji napredak naše družbe.

Iz pomenutih izvještaja dobit ćete č. gg. podpuno osvjedočenje, da gori navedeno rodoljubno čustvo naše, omladine te darežljivost od strane posebnika, zborova i družtava očitovaše se u obilnoj mjeri tečajem lanjske upravne godine.

Navlastito nadobudna naša omladina u različitih mjestih i kod različitih prigoda, na različiti način radila je najvećom požrtvovnošću i obično najboljim uspjehom na korist naše družbe.

S oduševljenjem su pozdravile sve hrvatske novine, što su zagrebački sveučilištari započeli u travnju prošle godine živu akciju za našu družbu.

Ustrojio se je posebni privremeni odbor za sabiranje prinosa družbi sv. Cirila i Metoda za Istru.

Visoka kralj. hrvatsko-slavensko-dalm. zemaljska vlada podjelila je odboru dozvolu, da može tečajem dvie godine sakupljati prinose u korist družbe.

Odbor objavio je to posebnim krasnim proglasom hrvatskomu pučanstvu, razloživši mu, kako ovisi samo od njega, da rodoljubno pregnuće sveučilišta donosi družbi onu korist, koju njoj svi žele. — Istomu je odbor preporučio, neka se u svakom mjestu nadje osoba, koja će uložiti trud u sakupljanju doprinosa u većim mjestima da može i više njih preuzeti taj posao, te bilo tjedimice ili mjesečno slati utjerane novce: da tko prekupi deset blokova, postaje podupirajućim članom družbe, da tko želi veću svotu doprinesti, neka taj prinos šalje ravno odboru; objelodanjivanje prinosa u hrvatskim novinam biti će uz nadzorni odbor najbolja kontrola.

Sve zagrebačke novine bez razlike političkog načela objelodaniše ovaj proglas toplom preporukom, da se krasni spol, svećenstvo, činovničtvo, učiteljstvo, trgovci, obrtnici i sve hrvatsko občinstvo što većma odazove pozivu sveučilišnih gradjana.

Ali sve ovo plemenito nastojanje od strane sveučilištara, akoprem podupr'to od svih stranaka i od same visoke vlade, nije urodilo onim plodom, kakav se je imao očekivati od akcije započete na tako širokoj podlozi.

I doista polag izvješća o sakupljenom novcu u razdoblju od 1. kolovoza do 19. prosinca 1899., koga se je čitalo u hrvatskih novina, odbor je primio u tom razdoblju ukupnu svotu od for. 2030 novčića 9, od kojih for. 1255 novčića 30 od rasprodanih blokova, a ostalu svotu za razglednice, brošure, članarine, čistoga priloda zabava i za druge prinose; jer kako je poznato odbor je sabirno novce ne samo putem prodaje blokova, nego i drugim gori navedenim načinom.

Nu svaki mora priznati, da od ovog od svih strana nagovaranog i podupr'tog poduzeća očekivalo se je puno bolji uspjeh. Da uspjeh nije odgovarao očekivanju, stoji po mojem mnienju u tom, što se nije upotrebila potrebita opreznost u izboru osoba, kojim se je povjerila rasprodaja blokova, te se je dogodilo, da se prodalo puno više blokova nego li je unišlo novaca u družbinu blagajnu.

I doista sam odbor u svojem oglasu objelodanjenom početkom ovoga mjeseca, pozivlje one, koji su već prije pol godine preduzeli od odbora jedan ili više blokova na razprodaju, a do dana proglasa nisu odboru ni novčića priposlali, da se požure rasprodajom i da ubrane novce dostave odboru najkasnije do 1. lipnja.

Trebalo bi dakle, da se odsele u ovom pogledu puno opreznije postupa.

Nedvojbeno je pak, da bi se postiglo puno obilatiji plod sakupljanja prinosa za našu družbu, ako bi se dozvolom zemaljske vlade ustrojilo u Zagrebu posebno društvo u svrhu podpore hrvatskih škola u Istri, koje bi imalo zadaću pomoću podružnica pobirati prinose širom ciele Banovine. — To družtvo, kako sam jur kazao prigodom lanjske glavne skupštine, bilo bi donekle slično talijanskom družtvu Dante Alighieri, ali bi se bitno razlikovalo u tom, što se novci ovoga družtva upotrebljuju u nemoralne svrhe, najme u raznarodjivanje austrijskih Hrvata i Slovenaca, dočim novci ovoga našega upotriebili bi se, da se zaprieči takovo prikorno postupanje.

Isti odbor za sabiranje prinosa našoj družbi priredio je dne 4. studenoga 1899. koncerat sa plesom u svim prostorijama „Hrvatskoga Doma".

Nakon velikih priprema od strane odbora imao se je očekivat što sjajniji uspjeh zabave; ali žalibože občinstvo nije odgovorilo očekivanju. Vrijedno je, da ovdje navedemo zlatne riječi, kojima je tadašnji rektor sveučilišta dr. Gjuro Arnold tješio sveučilištare radi tog neuspjeha: „Svaka ptica", kazao je govornik, „svome jatu leti", a to je i prirodno i idealno. Prirodan je i idealan i vaš zanos, gospodo, za našu družbu sv. Cirila i Metoda; prirodan, jer smo mi jedna krv s istarskom braćom, a idealan, jer se borimo za istarsku našu sirotinju, koja imade da uzdrži težku borbu. U tom Vašem zanosu i nastojanju, neka vas ne buni, ako današnja večer nije odgovrila vašim nadama, jer vi ste kucali na srca, a ne na kese u ovo doba, kad u svietu vlada borba izmedju interesa i ideala. Tješimo se time, da interesi pobjeđuju samo u momentu, a ideali živu u vječnosti. Nastojte, da i u buduće ostanete vjerni tim svojim idealima, a meni dozvolite, da vam, zanesen očinskim čuvstvom, reknem: Bog vas blagoslovio djeco moja!

(Dalje sliedi.)

DOPISI.

Iz Šterpeda koncem maja 1900. — Dne 7. maja prošle godine (prve nedjelje maja) došlo bilo ljudi od svih strana u Buzet. Onog su naime dana nosili u procesiji prelieni kip Majke božje, predstavljajući ju kao „Pomoćnicu kršćana" iz župne crkve u podružnu crkvu sv. Ivana Krstitelja izpod Buzeta. Valja priznati, da sa riedko kada vidi takve procesije u našoj Istri, kakva je bila ona iz Buzeta k sv. Ivanu. Ljudima se čitalo na licu pravo duhovno veselje, a svojim javnim molitvama pokazaše, koli im leži na srcu štovanje Marijino. Dični Svetoivančani mogu doista ponosni biti, da je njihovo plemenito djelo i vjersko osvjedočenje bilo onog dana okrunjeno toli sjajnim uspjehom!

Prošlo od tog časa baš jedno ljeto, pa evo opet obuko se Buzet u ruho velikog veselja! Dne 6. maja t. g. rekao je u Buzetu, u svojoj župnoj crkvi, vriedni mladomisnik, naše gore list, g. Flego svoju prvu misu. On je sin čestitih roditelja, rodom iz dobro poznata sela Šterpeda. Neka mi dopusti čitatelj ovih redaka, da mu u kratko predočim slavnu svečanost onoga dana. Iz Šterpeda do Buzeta ima pol ure hoda. Mladomisnik u pratnji sa svojim otcem i majkom i sa drugom svojom rodbinom, doveli se onog jutra na kočijah do „Goričice", malena brežuljka izpod Buzeta. Ondje sidjoše svi sa kočija i uputiše se, poredani u procesiju i moleći po putu krunicu, prama župnom stanu u Buzet. Malo za tim dodje mnogobrojno svećenstvo iz župne crkve po mladomisnika u župni stan. Okolo desete i pol krenu svećenstvo sa mladomisnikom iz župnog stana u župnu crkvu. U toj pratnji mogao si vidjeti i ugledniih crkvenih dostojanstvenika: preč. gosp. Petra Sinčića, kanonika i dekana stolne crkve sv. Justa u Trstu, za tim preč. gosp. Karla Fabrisa, poč. kanonika i župnika kod sv. Antona novoga u Trstu i mladomisnikova strica, vrstnog kanonika Petra Flega, nekadašnjeg kapelana presvjetlog blage i nezaboravne uspomene pok. Jurja Dobrile. Oko 11. sati započne služba božja. Mladomisniku assistovao je preč. njegov stric Petar Flego, kao arhidjakon, a s lieve i desne imao je mgć. gosp. Ivana Bersendu, župnika-dekana u Pićnu i Buzetskog župnika-dekana g. Antona Kalca. Mladomisnikovo vladanje, koje odavaše u svemu pravu nehinjenu pobožnost i uvjerenje o uzvišenosti čina, štono ga je onaj čas obavljao, za tim prisutnost spomenutih crkvenih dostojanstvenika kao i mnogobrojne rodbine, štono se bila poredala okolo oltara, budila je u srcima ostalih vjernika, kojih je bilo na tisuće u crkvi, neko nutarnje ganuće, štono ga je težko ljudskim riečima izraziti. Ovo je ganuće još veće postalo čim je vriedni voloski župnik i pap. komornik preč. g. Vinko Zamlić došao na propovjedaonicu. Isti je prelicpim načinom uzeo govoriti o uzvišenoj časti i dostojanstvu katoličkog svećenika, o njegovoj dužnosti naprama Bogu i narodu, med kojim živi itd. Neću ni malo pretje-

rati ako uztvrdim, da će se Buzetsko pučanstvo još dugo ljeta sjećati krasnih rieči Voloskog župnika i sreća po svaki narod, kad bi se držao njegovih rieči.

Poslije propovjedi nastavila se sv. misa. Svečanost je postigla svoj vrhunac, kad je mladomisnik svojom rukom pričestio prvi put svoga dobrog otca i svoju milu majku, sestru si i nekoje druge od rodbine. Ovaj uzvišeni čin orosio je mnogima od prisutnih radostnim suzama oči. Sve se obavilo u najboljem redu uz veliko zadovoljstvo svih prisutnika.

Kad je nakon službe božje mladomisnik izišao iz crkve, iznenadila ga pred crkvom gradska glazba, te ga popratila svirajuć baš liepe komade sve do vodometa ili „fontane".

U rodnu kuću mladomisnikovu došlo onog dana rodbine i drugih uzovnika oda svih strana Istre. Tu je bilo ljudi iz dolnje Istre, iz Višnjana, iz Oprtaljšćine, iz Koparšćine, iz Trsta, iz Pazina i Voloske. Mladomisnikov stol počastiše i naše dvie dične perjanice, koje već toli dobra učiniše našemu narodu ovkraj Učke, te će im biti na vieke zahvalan. Njihov trud i veliku požrtvovnost blagosivlja već narod i onaj dobri Bog, koji mu ih na veliku sreću poslao. Ove dvie naše perjanice zovu se: dva brata Trinajstića; jedan odvjetnik i velik ljubimac naroda u Pazinu, a drugi odvjetnik i občinski glavar u Buzetu. Bog neka ih živi i uzdrži još dugo vremena u našoj sredini!

Pod objedom pjevalo se, čulo se liepih čestitaka i zdravica. Sabrala se liepa svota za djačko pripomoćno družtvo u Pazinu. Veselje u Šterpedu trajalo više dana sve u najboljem redu, kako se pristoji ljudem, koji se boje Boga, ljube sv. crkvu i shvaćaju svu važnost toli riedke svečanosti!

Mladomisniče! Tebi želimo svako dobro od Boga! Bog nam te uzdržao zdrava i vesela puno godina u vinogradu Gospodnjem! Nasljedjuj stope uzor-svećenika i svoga prvog rodjaka a ne zaboravi na onaj narod, od kojeg si potekao! Uz mirisavo cvieće naići ćeš u svojoj službi i na bodljivo trnje, al neboj se! Bog će dati te će sve dobro biti.

Iz Višnjana 6. juna. Vladin povjerenik za rukovodjenje občinskih izbora Alfred dr. Lill, objavio je dne 28. maja pod br. 4021, da su listine izložene u občinskom uredu u Višnjanu na ogled od 30. maja do 27. juna, a za prosvjede (reklame) ustanovio je vrieme od 28. juna do 5. julija. Kuže, da se reklami imaju podnesti na naslov občinskoga poglavarstva, ali bi bilo dobro da narodu protumači, tko će reklame riešavati.

Ovo je, što mi znamo, prvi put, da je izloženje listina oglašeno u oba jezika, to jest hrvatski i talijanski; do sada je bivalo samo talijanski.

Listine sam do sada pregledao samo letimice, ter nemogu još ništa o njih reći, van ovo: U prvom tielu (javni službenici duhovni i svjetovni, pak veći porezници) ima svih 36, a drugom (srednji) 128, a u trećem tielu 602. dakle svih skupa izbornika po listinama, kako su izložene, ima svega 766. Rekao bi starac Milovan: bit će, brate, boja žestokoga.

Naši se dogovaraju i trude, da budu dobro pregledali listine i prosvjede podnesli, gdje što nadju krivo. Pozdravljam vas do vidova!

Poslanica mojim braniteljem

dr. M. Laginji i dr. D. Trinajstiću.

(Metrum asclepiadeum quartum).

— —

Lava svladanog rik pobjede trubljama
Hole utišav, već svieta vasionam
Slave širi se odjek,
Smjele obrambe, ognjene.

Strle dušmana sve strše poraženih
Kule, neosta nit vapna na kamenu;
Golo ostade stienje
Nada ružićnih iščezlih.

I ko jutarnje dim maglice bjelkaste
— Što se obronka duž vidja u jeseni —
Tihim vjetrićem prvim
Zrakom nevidom nestane,

Sanje zlaćane tih ljutih nespašenca
Tamnu minu u noć, u tren se raspršo
Morom zbude se teškom,
Grudim tjeskobno dišućim.

Niemi kano i kâm, stoje skamenjeni
Ko da im Meduze lik pred očim stvori se,
Sape nesta im jadi
Da si kazati nemogu.

A moj satire bič šiju klevetnikâ
Bije nemilo sad — žući da rigaju
More. Okom sažalnim
Kako grizu se motrim ih.

Pravde božice mač krive na proroke
Pada težinom svom, trepet Izraelom
Nasta; ispod kumirâ
Zemlja poče da nestaje.

Gmižu kalu u svom strasti nesmirenih
Pakla osvade svud lažnom pod mantijom
Te su bacali, svictsku
Cienć slavu da dobit će.

Te dok raje se što svjetina neuka
Srče otrovi sok, čuvstva te ubija,
Žedju — nesiti laži —
Zloće sgasiti nemogu.

Mržnje Tartarske mrak, s kojim je obavit
Uviek dušmanin taj, smjelo raspršivši,
K nebu pobjede barjak
Gori eterom diže se

Plahi Poreča ćuk srčbe što osudu
Kano tigar na plien nespeći čekaše,
Traži družicu bez sna
Noćim njemir da taži mu;

Misli oluja svu spopade dušu mu,
San da varavi bi oči još sumornih
Misli, pelima čašu
Taji ispit da moraše.

S lutke, presiti svi predstava glumačkih,
Zice pucaju jur, podnožje ruši se;
Hreka domaćeg novo,
Trajno spravlja se — prirodno.

Igram bliži se kraj: bogovim lažnijem
Karont zgotavlja splav. S vrleti Učkinih
Bura zloduha tjera
Preko pučina Jadranskih....

(Višnjan-Zadar). **Gjuro Palavršić.**

Franina i Jurina.

Fr. Dunke Baretun da se je oženija!

Jur. Da-já!

Fr. Od kuda mu je mlada?

Jur. Da iz Kopra.

Fr. Dunke ča će poći ona k njemu ali on k njoj.

Fr. Zašto?

Jur. Zašto talijanske folje pišu, da je ta ženitba sve ča jim je veseloga prišlo od lanjske dijete u Kopru.

Jur. Manko mal!

* * *

Fr. Si čul Jurino, kako znaju Zrenjski krnjeli lipo po našu pivat.

Jur. Vero bi oni pivali i po kinezku, kad su puli vina.

Fr. Pak ako je ceno!

Jur. Ali ako je po niš!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Nakon odmora od 18 dana, započelo je carevinsko vieće opet svoje djelovanje. Vladina nakana, da se tečajem zasjedanja delegacija u Budimpešti umiriti Čehe i predobiti ih za to, da odustanu od obštrukcije, ostala je bezuspješna. Vlada je naime išla za tim, da se Česi odreknu od obštrukcije, a njihovim zahtjevom, da će se tobož zadovoljiti jezikovnim zakonom, nu Česi nisu mogli ni htjeli pristati na to. Oni su naime zahtjevali prije svega, da se uvede češki jezik u urede kao nutranji jezik i tada, da će napustiti obštrukciju. Oni su, rek bi išli u popuščanju i dalje nezahtjevajuć drugo, nego da se opozove poznata naredba bivšega ministra pravosudja dra. Kindingera. Vlada bi valjda na to pristala, ali Niemci-lievičari odgovoriše, da se Česi moraju bezuvjetno pokoriti. Naravska posliedica tomu bijaše, da su zastupnici českoga naroda odlučili tjerati u carevinskomu viću najoštriju obštrukciju.

I u vrieme duhovskih praznika, nastojala je vlada približiti protiveće si stranke carevinskoga vieća, nu ni tuj nebijaše sretnija. Niemci neće, a Česi nemogu da popuste.

Pod timi okolnostmi otvorilo se jučer opet carevinsko vieće. Položaj je vrlo ozbiljan, jer ako Česi nepopuste, neće vladi preostati drugo, nego poslati kući državne zastupnike. Medjutim nastoji vlada oko toga, da se osami češke obštrukcijoniste i da se u parlamentu radi uzprkos obštrukciji Mladočeha. Vlada naime ide za tim, da se stvori takozvana stranka dnevnoga reda, sastojeća od umjerenijih stranaka desnice i lievice, koja bi slomila češku obštrukciju i razpravila najvažnije državne potrebe, kao što je privremeni proračun, zakonsku osnovu o investicijah, zakonsku osnovu o kvotah itd. Dvojimo veoma, da će se za tu osnovu naći dostatan broj članova desnice i lievice. Slavenski zastupnici nemogu za uviek prekinuti svaki dodir sa zastupnici českoga naroda, a Niemci lievičari, bojati će se, da bi se takovo sredstvo moglo sutra upotrebiti proti njima.

U poljskom klubu imade stranka, kojoj je na čelu grof Dzieduszycki, koja neće tako lahko dopustiti, da se razpadne desnica, a u katoličkoj pučkoj stranki zagovara barun Dipauli slogu desnice, jer znade, što njegovu stranku čeka u zajednici s njemačkim radikalci i liberalci.

Iz Beča javljaju, da je jučerašnjim danom prestala bitisati desnica carevinskoga vieća.

Srbija. Kralj Aleksander kani u pratnji svoga otca, razkralja Milana i viših dostojanstvenika posjetiti veće gradove i mjesta svoje kraljevine. Njegova putovanja da će trajati oko 15 dana.

Bugarska. Iz Carigrada pišu bugarskim novinam, da je sultan izrazio knezu Ferdinandu želju, da ga ovaj posjeti u turskoj priestolnici. Bugarska vlada, da je u Carigradu prosvjedovala proti takozvanoj diferencijalnoj carini sa strane Turske. Ova se pri tom poziva na svoj vazalni položaj i na to, da još nisu iztekli trgovački ugovori.

Rusija Iz Petrograda pišu, da ruska vlada podupire one svoje podanike katoličke vjeroizpovjesti, koji kane putovati u Rim radi svete godine. Od početka jenara pak do danas dobilo je dozvolu više katoličkih svećenika i drugih hodočastnika, da mogu u Rim na poklon sv. otcu.

Italija. Kod občenitih izbora za talijanski parlamenat zadobila je vlada većinu, ali nije postigla prave svrhe. Ona je naime išla za tim, da oslabi radikalne življe, t. j. skrajnu lievicu, a óva će se vratiti u parlamenat pojačana za 17 glasova. Već se govori o tom, da će doći do preustrojstva ministarstva i da bi mogao odstupiti i sam ministar-predsjednik.

Ustanak u Kini. U ogromnom nebeskom carstvu bukti ustanak. Starokinezka stranka, ili stranka boxera ustala je proti zagovornikom zapadne kulture i njezinih novotarija. Ona hoće, da protjera strance i one urodjenike, koji te stranke zaštićuju. Boxeri su najbjesniji na grad Peking, jer da imadu u njemu tudjinci najveću moć.

Rat u južnoj Africi pomiče svomu se kraju. Englezke čete zauzev Johannesburg, stigle su skoro bez borbe do pred Pretoriju, te ju odasvud okoliše. Tim padom biti će Transvaal proglašen englezkom kolonijom i republika Transvaal pripadati će jedino poviesti.

Mjestne:

Zaruke. G. Fran Lukić, slugar u narodnoj tiskarni a pri „Našoj Slogi", zaručio se ovih Duhova u Ljubljani sa cienjenom gospojicom Ankicom Feješ. Bilo u sto dobrih časa i sretno!

Sv. potvrda u Puli. Presvj. biskup porečko-pulјski dr. Flapp stigo je u Pulu prošle subote po podne, te je dielio sv. potvrdu u oba duhovska praznika i sliedećeg utorka. U svemu se krizmalo oko 540 dječaka i djevočica.

„Quo vadis"? — divni roman H. Sienkiewicza iz dobe cara Nerona, tiskan u „Prosvjeti", preštikan je u posebnu knjigu. Ona gg. u Puli, koja su to knjigu naručila, mogu dobiti za istu originalne korice u knjigovežnici J. Krmpotić i dr.

Oštećen brod. Nj. V. brod „Würger", koji je pred nekoliko dana odputovao sa eskadrom, povratio se prekjučer opet u Pulu oštećen. Momčad ukreala se na brod „Krähe", koji će prvoga zamjeniti.

Podučavanje u franceskom jeziku na temelju njemačkoga, talijanskoga, hrvatskoga i slovenskoga preuzela bi neka gospodjica u Puli.

Pobliže u našoj tiskari.

Pokrajinske:

Vjenčanje. Dne 28. maja vjenčali su se u crkvi sv. Mateja u Kastavšćini, **Mika** Sarson Ivančić iz sv. Mateja i Ivan Frankoviće iz Dolčića u Rubešovoj. Vjenčao jih je dozvolom veleč. g. župnika-dekana u Kastvu g. zast. Vjekoslav Spinčić, čitao za nje sv. misu i rekao nekoliko prigodnih rieči. Kumovali su **Anton Lučić** Roškić i Viktor Tomičić. I nevjestica i mladoženja potiču iz čestitih i po cieloj Kastavšćini poznatih obitelji. Obojica su dikom ne samo svojih roditelja, nego i županija u kojih su rodjeni, i na dobrom glasu u Kastavšćini i dalje nje; obojica takodjer odana djeca katoličke vjere i hrvatske domovine. Uz čestitke što su jih primili od mnogobrojne rodbine, prijatelja, prijateljica, znanaca, znanica, nek blagoizvole primiti i naše, koje završuju u uzkliku: Bili zdravi i zadovoljni na mnogo i mnogo godina!

Svečanost petdesetgodišnja jubileja ili zlatni pir. U Opatijskoj crkvi proslavila se je dne 27. riedka svečanost nesamo za Opatiju nego i za sve one kraje; svečanost, kakve se u onih stranah nit nepamti. Ivan Priskić i Julijana Priskić rodjena Šikić, slavili su petdesetgodišnji jubilej njihovoga vjenčanja ili zlatni pir. Nisu se oni, kao razni drugi, bojali proslaviti svoje vjenčanje nakon 50 godina, nego su ga paće proslavili radostno i zadovoljno, i po najsvečanijih propisih katoličke crkve. Svečano obučeni, i praćeni sa dvojicom svojih sinova, nevjestom, i dvojicom unučića, te još nekoliko članova bližega roda, noseći svaki svoju ovjenčanu na vrhu zaokruženu palicu, pristupili su oni pred oltar sv. Jakova, pred kojim su klečali prije 50 godina kao mladi mladoženja i mlada nevjestica, i obnovili sv. čin, koj su prije 50 godina na istom mjestu obavili. Propisani za to obred obavio zastupnik naroda g. Vjekoslav Špinčić, koj je početkom istoga progovorio nekoliko zgodnih, ganutljivih rieči na jubilarce i sve

Dalje u prilogu.

a čuju, kako lovranske divojki lepo kanaju onu njihovu: „Morir in ospeda!“ — onu: „E già che non i me guarda, me sfogo a tabaccar“ — (ah! kako je to lepo — ah! sublime poježija talijana, che suave dor de tabacco de Sušterkuba che ti me a! ah! Dunke ala putelle, sfogheve a tabaccar! sfogajte se tako, kada nemorete drugačeje: sfogajte se!) dunke i morski pasi, — ta rešpetabile uditorio delle primadonne tabachine lauranesi — i oni sami su se te lepe majske večeri potegnuli nazad, zač njim se je stumih mutil, gledat one crne nožini našega Kukume — slamnega kapelmajstera delle tabachine lauranesi. A sedel je Kukuma na jednem kamiku, na kem uža sedeti Gestellina, kada pride nogi prat na: „Puntu“. Bože moj, zač se je posel justo na kamik, na ki uža sest Gestellina? Nego Kukuma ni bil tu večer sam na „Punti“. Bilo je i drugeh, ki su s njim nogi prali: Bil je i Blejamin (on ne fali nigde), bil je Francele, Minjinjanji i Volčić. A vizavi od Kukumi — — znate ki je bil vizavi od Kukumi? Crna Eva: Ah! moj lepi vizavi! — Ririri!

Neko vreme nisu niš drugo delali, nego nogi prali, nanke govorili nisu. Bila je tiha, lepa majska noć. Ja sam mej grotami kanji lovil ri sve sam se tajil, da čujem, ča te ti ljudi govorit. A na nebu se je svetlel pun mesec, debel i tond kako i Kenićeva glava. Na Kozline su kreketale žabi. (kada va Lovrane fine pivat naše talijanske divojki, onputa počnu kreketat žabi), a na moru su se valjali mali valići, pa kako su se valjali, tako su na njih igrale zvezde i drhtale su i trepetale zvezde zgora oneh maleh valići.

A crna je Eva rekla: Dijo mijo come fa migat le stelle! Kega špirita ima crna Eva, a još i više nego i sam šior Adolfo, a mi znamo, koliko špirita ima kadagod va sebe šior Adolfo. Volčić se je čudil kako je more lepo i bistro: Proprijo kako Kristal. Volčić — fina glavica — on zna kakov je Kristal. Blejamin je celo vreme mučal kako kamik.

Ča vam je da mučite? pital ga je Kukuma, ki je blizu njega sedel. A Blejamin mu j' odgovoril: Promišljam malo ča će bit z nas do nekoliko let. Mane je sve nekako strah. Mi nimamo mlajeh ljudi — zaludo — ni jih i ni — pak Bog! A ovo ča je — sve je nekako krživo, pospano, prez kuraja i prez krvi; bedasto, inšoma — una gioventù inšipida. A gledajte Hrvati! Jedan njihov valja za deset naših.

Kukuma skoči: A moj sin? A Blejamin njemu: Vaš sin? Bella roba. Pitam vas ja malo, je morda finil svoji študiji, a? A znate vi, da za me ni hujega človeka na svete nego je on, ki pusti svoji študiji. Zač — ale je len i bon da niente — ale je pak tovar i bedak. A to ni jedno ni drugo dobro. Za to neka nas Bog oslobodi od kuge, glada i vojske i večneh študenti, ki nisu ako ne naša rana i naša sramota.

A Kukuma kako kačka: Kako to govorite? A, ča ne znate vi, da mojemu sinu fale četire rebra?... A Blejamin sasvem mirno: Fali njemu još ča — da bi tako ne (va Lovrane te sada osam dan razbijat glavu i mislit, ča mu to fali...) Pak još je neč, ča mi ne da mira ni pokoja, govoril je Blejamin napred, naše će naime stare familje brzo izginut — a s njimi će se zgubit za vaveki vekom amen — i naša najveća i najlepša imena. Manca prole — prole manca. A Volčić na to: Ja imam tri kćeri — ja mislim, da je i to prole. — Je, ale kakova. Tri kćeri to su dragi moj tri koli — od njih će nam bit mala korist. I ja imam kćer, pak ča mislite? Jutra da njoj pride ki lepi Hrvat, ki bi nju pijazal — ona bi ti lepo rekla „addio patria de Rossetti“ — pak ki te ga višto, ga višto. Ženske? Figureve!

A Volčić: Oprostite, za mlaju ne ču reć, ma stareje su mi se prisegle, da se ne bi za Hrvata oženile ni za sto fijorini. Neki je na to zakašljal — ja mislim, da je to bil Kukuma, ale pak ki od morskeh pas, ki su vane čekali.

Onputa je Blejamin počel nabrajat sveh oneh, ki nimaju dece: Nima Jorjo (za ženi se ni govorilo), nima Artilio, nima Zagabria, nima Francele, nima Adolfo, nima Minjinjanji — (ono ča je ekstra, to se ne računa), nima Kenić — inšoma, ki bi ih nabrojil, ki nimaju dece. A to je zlo. „Quà ghe vol trovar un rimedio“ — i to vaje, dok smo na vreme, rekal je Blejamin. Černa je rekla, da njim je morda načinjeno, pak da bi dobro storili, da gredu nekemu krsniku na Kantridu; on da će njim pomoć, a da ne bi škodilo, da bi šli malo i kapucinom v Reku... Tu je skočil Volčić: Sve ja — ma popi ne“. Pokle mu je ona operacion dobro pasala, Volčić je opet počel bit proti popom. Neko vreme, kada ni ono mogal delat neke stvari, bil se je le malo ukrotil. I fameja je neko vreme mučala. Bilo je sve tiho, i tako mirno da sam lepo čul, kako mi kanji ješku podgrizaju. Na jedanput se je zbudil Francele udril se po čele i zavapil:

— Un' idea, un' idea!...

— Ha!... skočili su svi i zamešali z nogami, tako da se je tri sežnji na vanka more zmutilo. Morski pasi su se od straha još nekoliko metar nazad potegnuli. Ljudi božji, Francelu je prišla jedna ideja — A ne pridu miga njemu svaki dan ideji! che! ni svaki mesec, ni svako leto — ni svakih deset let! A večeras mu je morula prit ideja — justo večeras, kada sam ja kanji lovil. „Dunke, počel je Francele, mi smo va podeštarije zbrali nekoliko cittadini onorariji. Ruku na srce, pak recimo odkrito, da su ti cittadini onorariji storili za Lovran justo onoliko, koliko i on kega ni. Dunke da njim Hrvati ne zmeraju, da nimaju za Lovran nikakoveh meriti, ča se ne bi oni mogli poskrbet za našu talijansku prole, à?...“ Još ni Francele pravo finil a već su ti oko njega skočili kako muhi: Bravo, Francele! bravo — immensa idea, ottima idea! — I to njim valja vaje pisat, da se neka valje daju na posal, da se skrbe za našu prole. Bravi i nostri cittadini onorariji... bravi, bravi, bravi... I svi su bili veseli, kako na Božić.

Ma te se Hrvati jadit, kada budu doznali, da će nam naši „cittadini onorariji“ prnest „prole“, pljesnul je Minjinjanji z rukami.

A črna se je malo zamislela i rekla: A te nam pak oni moć dat tu prole, ka nam fali? — Diavolo! rekal je Valčić, ja ih poznam jednega po jednem — tutto jente stajonada...

I veselila se je fameja još puno vremena zatim, dokle se nisu najzada jedan po jedan pobrali na kraj. Najzadnji je šal Kukuma — a kada je stegnul z mora one svoje crne nožini, morski su se pasi sopet približili kraju da čuju, kako te lovranske Talijanki pivat: E già che non i me guarda me sfogo a tabacar....

A mesec pun kako jedan baril valjal se je po nebe i smel se je ta galiot ciću fameje i ciću celega Lovrana, a morda i ciću mane, ki se trudim da iz mora lovim kanji, kako da ih ni na kraje dosti i previše.

* * *

Ste čuli? Lovranski su Talijani pripravili jedan lepi album — va ki su se podpisale najveće lovranske glavi — compreso i Kenić. Ta će album naši Talijani darovat našim cittadinom onorarijem in segno di profondo respeto. Kako va Lovrane ni moguće niš skrit, ja sam mogal lepo doznat, ča su neki taneki napisali va ta album. Dunke poslušajte:

Kukuma. (On je vavek i svagde prvi.) 7, 82, 30, 0, 221, 42, 38, 7, 65.

To će reć: Ti aspetto per questa sera. Sarò in calzette. (Ja ne znam ča je temu svoje — ma to znam, da će kada bude ovo štampano, pol Lovrana poć v Reku, da ovi numeri igra na lot. Dobra sreća!)

Francele.

Ja bim malo rad videt onega, ki bi mane kapac reć, da sam ja jedan tovar...

Marijetina Blejaminova.

Da se nismo na dobu hitili mej Talijani, još bimo se i danaska z oblicami davili.

Don Carovina.

Pensar che asino che go per kognà. Ma — bah! ala fin: Viva la Spagna.

Kavalica.

Svi se žene a ja ne — je to pravo ale ne. Morda da sam se s Hrvati držala... ma, adesso ze troppo tardi.

Volčić.

Neka govori ki ča će, moja je duša kako Kristal. Ja bim se valje s Hrvati pomiril, da bi me oteli malo odlaginjit. Diavolo! con quei tre coli a casa...

Villa Carmen.

Sono bella — sono graziosa — peccà che non son mija.

Jeletić.

Sam ja podesta — ale nisam. Ma — zbrali su me — ja ne znam — trebe da sam podestà — ča vam se pari — à? Nego vej si ga vrag — on Ferdinando....

Minjinjanji.

Ma savè che la jera un bel tocco de ragazza...

Kenić.

Korpi te tiafolo! Mi crede che Parpa Donžiš star morto — invece star vivi, pruta peština — e šempre žbefia — prutto Trotello.

Pikaroba.

Od jednega Adamova rebra prišla je vanka jedna Eva — a koliko bi pak Evi prišlo od mojeh 4 rebar ki mi fale?

Jorjo.

Ča me ovo na glave srbi? Ja mislim, da će drugo vreme. (Sancta simplicitas!)

Blejamin.

Da mi je po Barbe Tončiće tuć kako sam nekada po kopite tukal! — —

Burina.

Esame di coscienza. Chi a bù a bù! Stari ni ni onako bil nikada za niš!

Barba Tončić.

Otvoreno pismo

Pueblo-Colo u maju 1900.

gosp. Pepetu Batišti

Zamet, občina Kastav.

Zlobni jezici znadu ranit više nego oštra sablja.

Kad si se ti pred par mjeseca povratio iz ovih dalekih krajeva u staru domovinu, čujemo, da si raztrubio kojesta o Haljubljanima, nastanjenim ovdje, što nije istina. Jedan da se bacio u pijanstvo, drugi u lienost itd.

Uhvatio se, da nijedan pošten čovjek neće to vjerovati, već će promisliti, kako to, da preko četrdeset Kastavaca ovamo naseljenih svi su okrenuli stranputice a samo ti da si pravi?

Mi, hvala Bogu ovdje se trudimo, da častno preživemo, a nastojimo činiti čast, a ne sramotu, sebi, rodbini i staroj domovini, a tako ćemo i napried.

Ne vuci nas vele za jezik, jer bi i mi mogli početi što pisat. Samo ćemo ti reći, da ne žalimo ni malo, što si od ovuda otišao.

S pozdravom ostajemo braća Kastavci.

Anton Saftić, Franjo Sarson, Anton Kalčić, Frlan Josip.

Svjedok tvojih rieči — Josip Širola.

Listnica uredničtva i uprave.

M. B. Canada Ont. Savanne. Do konca tek. god. iznagao bi Vaš dug. K 5·82.

Filijalka c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2½%
30- » » 3¼%
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz 2¾%
8 » » 3 »
30 » » 3¼ »

Na pisma, koja se moraju izplatiti u zadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.

U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
3-mjesečni » 2¼½
6- » » 2½%

Okružni odiel.

U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Pešt, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.

Kupnja i prodaja

vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1‰ provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po duevnom tečaju.

Javna zahvala.

Držeći to za svetu svoju dužnost, ovim se putem najusrdnije zahvaljujemo velečast. gosp. profesoru Vjekoslavu Spinčiću, koji se je s najiskrenijom susretljivošću odzvao našoj želji, da nas prigodom zlatnog našega pira na 27. pr. mj. blagoslovi po obredu sv. katoličke crkve, i koji nam je istom prilikom pred oltarom izreko ganutljiv govor, dirnuvši duboko u srce i nas i mnogobrojne slušaoce.

Dok istodobno izrazujemo iskrenu hvalu velevrstnoj lječilištnoj glazbi, koja nam je u oči rieđkog toga dana priredila srdačnu serenadu, ostat ćemo vječno harni i rodoljubnom našem pjevačkom društvu „Lovor“, zato, što nam je u prozorje jubilarnog našega dana odpjevalo prigodnu budnicu i još nekoliko krasnih pjesama, a naposeb zato, što nam je u 11 sati skladno i krasno pjevalo sv. misu i „Bodji duše sveti“.

Zahvaljujući se još jedanput svima i naodavši hvalu i onima, te nas se tom rieđkom zgodom bud na koji drugi način sjetiše, želimo im u Boga sve, što oni nama žele.

Opatija, 1. lipnja 1900.

Ivan i Julijana Priskić.

Br. 373.

Glavarstvo občine,
Žminj, 26./V. 1900.

Oglas natječaja.

U smislu zemaljskoga zdravstvenoga zakona od 18. marča 1874. otvara se ovim natječaj na mjesto občinskoga liečnika u Žminju.

Za ovo liečničko mjesto ustanovljena je godišnja plaća od K 2000 iz občinske blagajne, izplativa u mjesečnih predplatnih obrocih.

Liečnik će biti dužan liečiti bezplatno siromašne bolestnike, i držati domaću ljekarnicu, te kao zdravstveni organ občine u smislu gori rečenoga zakona morati će voditi občinsko zdravstveno uredovanje.

Za pohode bolestnih siromaka izvan Žminja i za druga osobita občinska poslanstva, nadoknadjivati će mu občina putne troškove.

Službena pogodba biti će sklopljena za tri godine, a zatim će ostajati valjanom samo od godine do godine sve dotle, dok se jedna ili druga stranka neodreče tri mjeseca unapried.

Molbe, obložene diplomom sveobćega liečničtva i svjedočbama, dokazujućim poznavanje hrvatskoga i talijanskoga jezika, stalis, austrijsko državljanstvo i drugimi eventualnimi dokaznicami, imaju biti podnešene podpisanomu do dana 15. srpnja ove godine.

Občinski glavar:

Pučić s. r.

Dolazak vlakova u Pulu.

1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak Dol.	Polazak Odl.	Dan	Luka	Povratak Dan	Povratak Dol.	Povratak Odl.
—	7·—		Rieka		3·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20	Srijeda	Lovran	Ponedjeljak	2·10	2·15
8·45	8·55		Mošćenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10·—	10·35
4·30	6·—	Sr. Čet.	Pula	Sri. P.	2·30	6·—
6·30	6·40		Fazana		1·50	2·—
8·10	8·30		Rovinj		11·50	12·20
9·40	10·—	Četvrtak	Poreč	Nedjelja	10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2·—	—		Trst		—	6·—

Pruga Rieka — Pula.

—	7·—		Rieka		3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05	Svaki ponedjeljak i petak	Lovran	Svaki utorak i subotu	2·15	2·25
8·35	8·45		Mošćenice		1·35	1·45
9·—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11·—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8·—		Rieka	2·35	—
8·30	8·40		Opatija	1·45	2·05
8·55	9·05		Lovran	1·30	1·40
9·35	9·45	Srieda	Mošćenice	12·50	1·—
10·—	10·10		Berseč	12·25	12·35
11·40	12·—		Cres	10·35	10·55
1·15	1·25		Martinščica	9·10	9·20
2·10	2·20		Osor	8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj	—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	—
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30
3·—	3·10	Glavotok	6·40	6·50
4·—	4·10	Merag	5·40	5·50
4·50	—	Krk	—	5·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	Pula	—	4·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4·—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po „

Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7·—		Trst		10·—	—
—	—	Četvrtak	Izola*)	Ponedjeljak	—	—
8·15	8·45		Piran		—	—
12·—	12·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2·—
7·45	9·30		M. Lošinj		8·15	9·—
2·30	5·30	Petak	Zadar	Nedj.	2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2·—	5·—
7·—	9·—	Ned.	Metković	Č. P.	3·—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9·—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se linija redovitim zakasnivši dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polazku.
Od 1. novembra do konca marta pristaje se u Izoli mjesečino.

Pruga Trst—Korčula.

—	7·—		Trst	Petak	6·15	—
1·—	2·30	Nedel.	Pula	Č.Pet.	11·—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6·—	7·—
—·30	3·—		Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30	Pon.	Spljet	Sr. Č.	9·—	4·—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, srieda i petak

—	6·—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7·—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8·—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2·—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Osor	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Br. 264./1900.

Oglas natječaja.

Usljed zaključka odborske sjednice ravnateljstva družbe sv. Cirila i Metoda za Istru od 30. svibnja 1900. razpisuje se ovim natječaj za mjesta učitelja na otvorit se imajućim družbinim pučkim školam u **Livadam** (občina Oprtalj), **Opatiji** i **Voloskom.**

Godišnja plaća jest ona ista što ju redovito imaju javni učitelji II.a reda u Istri, te se isplaćuje u mjesečnim unaprednim obrocima.

Izim toga pripada družbinini učiteljem pravo na bezplatan stan, kvinkvenije i mirovinu.

Molbe obložene svjedočbami položenog ispita zrelosti i eventualno ispita usposobljenja te dojakošnje službe imaju se predložiti podpisanomu ravnateljstvu najkasnije do 1. srpnja g. 1900.

Volosko-Opatija, 3. lipnja 1900.

Za ravnateljstvo:

Vjekoslav Spinčić, predsjednik. **Dr. Ivan Poščić,** tajnik.

OGLAS

„Posujilnica i hranilnica u Kopru" preselila se je dne 1. junija t. g. u ulicu Svetoga Blaža, kućni broj 338 i to u onu istu kuću, gdje je već bila prije nekoliko godina.

Prsni čaj sa „Učke-Gore".

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . . . 4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) . . . 3·—
Svieće i duplire II . . . . . 2·40
Tamjan lacrima I . . . . . 2·40
„ „ II . . . . . 2·—
„ granis . . . . . 1·20
Povošteno platno za oltare . . . *m* . . 2·—

Sliepnji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Broj 285.

Razpis natječaja

za sliedeće učiteljske službe:

1. za mjesto ravnajućega učitelja II. vrsti na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj školi u Gračišću sa hrvatskim i talijanskim nastavnim jezikom;
2. za mjesto ravnajućega učitelja III. vrsti na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj školi u Berimu sa hrvatskim nastavnim jezikom u talijanskim kao predmetom.

Dolodci ovih mjesta označeni su u pokrajinskom zakonu za Istru od 14. decembra 1888. broj 1. g. 1889.

Natjecatelji imadu podnesti svoje podkrijepljene molbe propisnim putem ovomu c. kr. kotarskomu školskomu vieću do 30. junija o. g. te dokazati i usposobljenje za nakanjdno poučavanje vjeronauka.

C. kr. kotarsko Školsko vieće.

PAZIN, 1. junija 1900.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

Preko medja naše domovine

širi se glas o izvrstnim tjesteninama kano što su makaroni, fidelini itd. iz ***„Prve kranjske tvornice tjestenina Žniderščič & Valenčič u Slov. Bistrici."*** — Dostatno je samo jedan put pokušati, a da se postane stalnim naručnikom. — Trgovcima cienike bezplatno i prosto poštarine.

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. - urar i srebrnar - Pola, Via Sergia 65.

preporuča

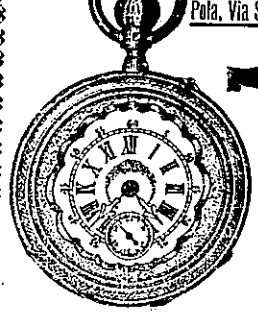

bogatu zalihu

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje **svakoyrstnih zlatnih i srebrnih stvari,** n. pr. **prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba** itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

prisutne, i između samoga obreda čitao sv. misu, praćenu orguljami i pjevanjem. Za cieloga ganutljivoga čina vidio si mnoge suzami orošene oči, a i sami jubilarci bili su jako ganuti, i njim vidio si suza na očijuh. Kolike uspomene iz dugoga niza godina su njim imale prohujiti glavom! Svi su se s njimi veselili, videći jih još onako čile i zdrave. Poslie svetoga čina u crkvi, prošetali su se jubilarci sa svojimi malko, pak se dali fotografovati, a onda se uz još njeke pozvanike veselili uz Dogat stol, kod zlatnoga pira, u onoj istoj kući u kojoj su prije 50 godina slavili obični pir, kad je bio iz Lovrana polrlio mladi Ivan Priskić, da uzme za svoju družicu življenja mladu Opatijku iz poznate obitelji Šikića. Neka jih Bog uzdrži i na dalje u zdravlju i zadovoljstvu i nek budu primjerom i kao vierni supruzi, i kao skrbni roditelji, i kao svjestni Hrvati, i dobri kršćani, i radini i u obće čestiti ljudi.

Prejasni nadvojvoda Leopold Salvator u Kastavskoj občini. Već od njekoliko godina stanuje njegova cesarska i kraljevska visost prejasni gospodin nadvojvoda Leopold Salvator ujedno sa svojom prejasnom gospodjom supругom i njihovom dječicom u prestolnici svih Hrvata, u Zagrebu. Od tuda čini često bud zabavne bud službene — on je najme visoki častnik vojske — posjete u razne strane hrvatske domovine. Prošloga tjedna poduzeo je zajedno sa osaminaest viših vojničkih častnika odulji put na konjih iz banovine kroz Zagreb, Jasku, kroz donju Kranjsku, Metliku, Črnomalj, u Čabar (opet u Banovinu), pak dalje na Policu, Gumance, u županiji Klanjskoj, kroz Klanu, sv. Matej na Rieku. Na Policu išao je občinski činovnik kastavski, Petar Juretić sa vozovi za prevoz stvari visokoga putnika i njegove pratnje. U Klani, koja bijaše okrašena cesarskimi i hrvatskimi zastavami, dočekao je i primjerno pozdravio visokoga putnika občinski glavar Kazimir Jelušić sa občinskim savjetnikom Lukom Medvedićem i županom iz Klane Prešićem. Prejasni gospodin nadvojvoda razgovarao je s njimi, poglavito sa gospodinom glavarom, popitao se je o koječem, i to samo hrvatskim jezikom. U sv. Mateju razgovarao je visoki putnik sa tamošnjim gospodinom kapelanom i sa tamošnjim gospodinom nadučiteljem, i opet hrvatski. Prisutni ljudi, koli u Klani toli u sv. Mateju, ovdje i školska djeca, pozdravljali su visokoga putnika srdačnim „Živio“. Tim dočekom radovao se je i on i njegova pratnja, obstojeća iz viših častnika Hrvata ili bar takovih koji hrvatski govore. U primjer njegove visosti, kako se ima s hrvatskim pukom razgovarati, imali bi se ugledati gg. c. kr. činovnici, bilo viši bilo niži.

Iz Kaštelira nam pišu: Jučer umro je ovdje Grgo Petrović. Od kada je počeo sam gospodariti, zatajio je svoj rod, s Talijanima je uviek glasovao i s njima se družio. Krčma mu je bila draga, i mila mu bijaše igra mora — smrdila mu je pako radnja. Profućkao je liepo imanje koje preko 12 tisuća forinti vriedi. U svojoj starosti pao je u takovo siromaštvo, da je morao prosjačiti od kuće do kuće. Pustio je sina i kćer, koji bijahu u najljepšoj dobi prisiljeni poći trbuhom za kruhom. Nekoliko mjesecī živio je na občinske troškove — a prvo smrti kad već nije ikoga poznavao, vikao je: šja — šja! (tako se kriči na onoj ludoj igri. Op. Ur.) Mladom naraštaju neka služi za primjer, kamo dovede čovjeka lienost i igra; — a njegovoj duši neka se Bog smiluje!

Iz Dubašnice nam pišu. Viest u br. 18. dne 17./4., da nam je gosp. poglavar Manussi htio, da se mjesto tajničko podieli nekom plemiću iz Voloskoga, nije tačna. To se slučilo jednostavno tako, da se u razgovoru sa g. poglavarom jedan ovdješnji rodoljub potužio, da je težko naći tajnika. Na to je g. poglavar primjetio, da pozna jednu osobu na Voloskom, o kojoj sudi da bi bila sposobna za taj posao, te da bi ju se moglo uzet na pokušaj, da se vidi, bi li bila za ovo mjesto ili ne. — To je sve, nu pripominjemo samo to, da ta osoba nije bila primljena.

Krstić u tamnici. Iz Voloskoga pišu nam 1. t. mj., da su tamo dopeljali dne 29. maja c. kr. oružnici sa kastavsko-riečke medje glasovitoga Krstića te ga zatvorili u tamnicu c. kr. kotarskoga suda. Uhvatiše ga po noći oko 11 sati, a u tamnicu ga spraviše oko 1 sat po polnoći.

Iz Žrnja. pišu nam, da su tamo imali na Duhove kod našega Tončića vrlo liepu zabavu o kojoj da će nas naknadno obaviestiti.

Procesija iz Opatije na Trsat. U petak dne 1. t. mj. vodio je opatijski kapelan veleč. g. Mate Dubrović mnogobrojnu procesiju iz Opatije na glasovito svetilište Majke božje na Trsatu.

Proti ustrojenju hrvatske pučke škole u „Svetom polju“ kod Vižinade. Glasilo tršćanskih židova donaša iz Vižinade viest, da se je tamošnje občinsko zastupstvo izjavilo proti ustrojenju hrvatske pučke škole na „Sv. polju“ izvan Vižinade. Hrvati občine Vižinada podnesli po drugi put molbu za ustrojenje svoje škole, ali oba puta bijahu loše sreće. Razlozi, koje je naveo občinski načelnik i prihvatilo občinsko zastupstvo, jesu sliedeći: 1. občina neima novaca, 2. hrvatska škola je suvišna. Krasnih li razloga, zar ne?. Občina ima novaca, koliko se hoće za talijanske škole, ali za hrvatsku školu, za većinu občinara, neima novaca. Škola je suvišna jedino tobož za to, jer imadu Hrvati talijansku školu u Vižinadi, pak neka istu polaze hrvatska djeca. Ali gospodo slavna, Hrvati imadu isto pravo na hrvatsku školu, koje imadu Talijani za talijansku.

Dopisnik rečenog listića bunca nješto o tom, da nebi bila nova škola odaljena tri kilometra od postojeće talijanske škole u Vižinadi i da zakon zahtjeva bar 40 djece sposobne za školu. Ovakvi dokazi mogu zasliepiti kakvog talijanskog ludjaka, nu neće nijednu zdravu pamet. Naše djece, sposobne za školu, imade preko stotine u okolici Vižinade, i za tu i toliku djecu pitamo mi hrvatsku, nipošto talijansku školu. Občinari vižinadski hrvatskoga jezika imadu pravo zahtjevati hrvatsku školu pa da je talijanska odaljena samo jedan kilometar ili još manje, jer oni nepitaju talijansku, nego hrvatsku školu.

„Uprava Istarskih občina“. Pod ovim naslovom pišu tršćanskoj „Edinosti“ u broju 127. od dne 5. t. mj. o novoimenovanom činovniku zemaljskoga odbora za Istru, koji će nadzirati upravu občinah Istre, da je taj negdje opetovno kazao, da treba upravu občina spraviti u red. Rado vjerujemo, da je onaj gospodin to kazao, nu ta njegova izjava vriedila je hrvatskim i slovenskim upravam, kamo su ga do sada njegovi gospodari i zaštitnici slali. Mi znamo pod izviestno, da imade talijanskih uprava u Istri, koje nisu 5—10 godina nikakvih računa predložile, pa ipak nebijaše kod njih g. Bradicich, da ih pregleda i nadzire. Njega šalju u naše občine, nebi li mogao naći kakvu dlaku u jajetu, da se pak proti našim upravam najstrožije postupa, dočim se pušta talijanskim upravam da rade što i kako hoće. Tko nam jamči, da neće biti i u buduće tako?

Smrt u valovima. Drugi dan nakon odlazka, a u petak iza podneva, vježbala jedna divizija vojne mornarice u Fazanskim vodama. Na jednom sa broda „Maria Theresia“ opane jedan mornar u more i nestade ga. Spustilo se čamce i tražilo se nesretnika, al mu nema traga — izjelo ga more. Kako je brod u kretnji bio, to je valjda mornar dospio pod propelu, a ova ga smotala u dubinu.

Iz drugih krajeva:

Imenovanja. C. kr. namjestničtvo u Trstu imenovalo je g. Frana Lasića, c. kr. namjest. perovodju, kotarskim komesarom, a perovodnog vježbenika g. Ernesta E. baruna Weissenbacha namjestničkim perovodjom.

Predsjedničtvo c. kr. finance u Trstu imenovalo je medju ostalimi: računarske oficijale gg. Josipa Kuhar-a i Antuna Vinšeka računarskimi revidenti.

Vjenčali se. Dne 7. t. mj. bijahu vjenčani u biskupskoj kapeli u Trstu g. Zdenko Vrbka c. kr. poručnik u pričuvi i novinar sa gospodjicom Marijom Šorli-evom, kćerkom slovenskoga rodoljuba i vlastnika poznate slavenske kavane u Trstu. Bilo sretno!

Pošta za N. V. B. Zentu. Pošta za Zentu odašilje se za Hongkong iz poštanskog ureda u Beču 1. dne 9., 12., 26. i 30. junija o 7·45 sata u jutro (sa južnog kolodvora), a iz Trsta u istim danima o 8·25 sata u jutro i dne 15. juna o 4·35 po podne.

U Honkong dolazi pošta dne 9., 10., 14., 21., 24. i 30 julija.

Bugarski knez Ferdinand. Po jednoj viesti, što je stigla iz Sofije, bugarski će knez Ferdinand doskora poduzeti naviešteno putovanje u jedno inozemno lječilište. Govori se, da će knez već koncem ovog tjedna na prolazu stići u Beč, da prisustvuje proslavi 83. rodjendana svoje matere vojvodkinje Lujze, koji pada na 3. lipnja.

Pogledao starac od sto i pet godina. Pišu s Ledenica u Krivošijah: Starac M. doživio amo 105 godina. Nakon 96. godine svoga vieka bio je sasvim izgubio očnji vid, ali pogledao je opet ove godine licem na sv. Jurja, na 6. maja, budući da je starac slavio svoje krstno ime, sa svojom mnogobrojnom porodicom od 18 udruga kućnih. Upravo kada je svieća po običaju bila upaljena u kući, starac M. pogledao svojim očima, i zahvalio Bogu, koji mu je dao tu milost. Sada je starac zdrav i vidi u iglu uvesti konac.

Sastanak slovenskih i istarsko hrvatskih načelnika u Ljubljani. Na duhovski ponedjeljak sastali se u gradskoj viećnici biele Ljubljane načelnici, podnačelnici i obć. zastupnici Kranjske, Štajerske, Koruške i Primorja, da se konstituiraju u družtvo, koje nosi naslov „Zveza slovenskih in istarsko-hrvatskih županov“.

Predsjednikom „Zveze“ bijaše izabran jednoglasno dični načelnik Ljubljane, velezaslužni g. Ivan Hirbar; podpredsjednikom g. Niko Lenček, načelnik Škofjeloke. U odbor izabraše: gg. dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški, podnačelnik ljubljanski. Ova će trojica zastupati načelnike iz Kranjske. Za Štajersku izabraše gg. Vinka Ježovnika, načelnika u Velenju i Ivana Kuneja, načelnika u Rajhenburgu; za Koruško gg. Karla Podričnika, načelnika ljibniškog i Josipa Prosekara, načelnika u Kotmarovesi; za Primorje gg. Mihovila Zegu, načelnika u Kanalu i dra Šimu Kurelića, načelnika u Pazinu. U obranički sud bijahu izabrani gg. dr. Rožnik, dr. Šeguln, Slavoj Jenko (Podgrad) Bračun i Kobentar. Na sastanku bijaše zastupano 96 načelnika, podnačelnika i obć. zastupnika.

Brzojavne pozdravne poslaše medju ostalimi gg. dr. Mate Trinajstić, načelnik u Buzetu, dr. Kurelić načelnik u Pazinu i Kažimir Jelušić, načelnik kastavski.

Na sastanku bijaše konačno zaključeno, da će se obdržavati prva glavna skupština u Ljubljani.

Iz Luna otok Pag pišu nam. Dne 1. t. mj. počastiše svojim izletom ovo ubavo mjestance gospoda iz Jablanca.

Pošto su razgledali selo i nadivili se njegovom krasnom vidiku, uputiše se sa mjestnim župnikom i učiteljem do morske obale, te uz razne srdačne nazdravice na braceri „Jelena“, sjetilo se i naše družbe sv. Cirila i Metoda“, darovaše: pop Ivan Volarić, župnik u Lunu K 2, Antun Morović, učitelj u Lunu K 1, Antun Kocijan-Matros, posjednik u Lunu K 1, gospoda izletnici iz Jablanca, pop Grga Švob, kapelan K 2, Antun Vukelić, bilježnik K 1, Pave Miškulin, načelnik K 1, Cvjetko Vuršter, mjernik K 2, Mileva Prpić, učiteljica K 1, Vjekoslav Turina, posjednik K 1, Ivan Tičak, lučki upravitelj h. 80, Frano i Tonček Vukelić K 1. Živili darovatelji!

Nesreća na električnom tramvaju. Iz Budimpešte javljaju, da se dne 4. t. mj. dogodila nedaleko toga grada na električnom tramvaju velika nesreća. Jedan voz skočio je naime iz kolotečina i prevrnuo se. Na mjestu ostale su 4 mrtve osobe, 8 je težko, više njih lahko ranjenih.

Petdesetgodišnjica. Dne 1. junija 1850., dakle prije petdeset godina osvanule su prve listovne marke u Austriji. Bilo ih je po 1, 2, 3, 6 i 9 novčića a ukrašene, bijahu orlom i napisom „k. k. Post-Stempel.“ God. 1858. izdali su nove, ka kojima bijaše kraljeva glava.

1. junija 1870. izdane su prve ugarske listovne marke i to litografirane i s kraljevom glavom. God. 1874. izdane su marke, na kojima bijaše naštampano malo pismo i poštarski rog.

Prve marke, koje se mogu priliepiti, izumljene su na poticaj i predlog Roberta Hilla godine 1830. Bečki knjigovodja Lovro Košir predložio je već 1836., da se uvedu frankomarke, ali nije uspio. Njegov predlog prihvaćen je u Englezkoj.

Prva dopisnica izdana je g. 1869. Ona je izum dr. Hermanna, a dr. K. Akin izumio je zatvorene dopisnice. Koliko se je dopisnica boriti morala, dok je uvedena u promet! Danas znamo, da bijaše Hermannov izum doista praktičan. Treba samo pomisliti na one milijune običnih dopisnica i razglednica, što ih pošta dnevice odpravlja, pak ćemo priznati, da bez dopisnice ne bi gotovo ni živjeti mogli.

Konac rata — poraz Bura. Ono što je morao svatko očekivati već na početku nejednakog rata izmedju najbogatije i najsilnije velevlasti, te izmedju dvih malenih republika Afrike, eto se konačno na žalost obistinilo. Republike Transvala i Oranje neima više; one su englezke kolonije! Oholi Englez lišio je slobode onaj maleni ali junački narod. Pred našim očima odigrao i završio se je znamenit historijski čin: nestalo je republika Transval i Oranje, dovršen je afrički burski rat.

Dne 2. t. mj. javio nam je brzojav, da je englezka vojska bez odpora ušla u Johanesburg i da je obkoljena Pretorija, glavni grad transvalske republike. Sa predsjednikove palače vije se već možda englezka zastava. Predsjednik Krüger ostavio je Pretoriju.

Nekim groznim mirom završila je ta nejednaka borba. Onoga dana, kada je prvi englezki vojnik stupio na transvalsko zemljište, Buri napustiše svaki ozbiljni odpor, te odmičući pustiše Engleze u svoje glavne gradove. Najviši činovnici dočekaše pobjednike te im predadoše gradove. Svaki se mora pitati: šta to znači? Burska se je vojska spremila i sakupljala, predsjednici su nebrojeno puta izjavili, da će se boriti do zadnjega momka; još prije nekoliko dana naviestiše svietu, da će razoriti sve bogate zlatne rudnike. A sada? Sve uzmiče, sve miruje, sve se šuteći predaje i pokorava.

Novine naviešiaju, da je rat dovršen. U cieloj Englezkoj slavi se neopisivo slavlje. Englezka ne će ni ovaj puta milosrdna biti, već će se ozbiljno pobrinuti, da se Buri ne će nikada više podići moći.

Prijatelji Bura, kojih u svietu imade dosta, još i sada čekaju na ona iznenadjenja, o kojih su Buri toliko puta govorili. Ali sve se bojimo, da nas Buri ne će ni čim više iznenaditi moći. Njihovo junačko držanje protiv mnogo jačega neprijatelja, njihovo ratovanje, njihovo divno držanje

u najkritičnijih časovih, njihov plemeniti zanos za svetu svoju stvar, njihova naivna vjera u pomoć Europe, njihovo poštivanje i branjenje tudjega imetka, njihova patriotizmom stvorena, neučena a ipak pouzdana disciplina — sve im je to u svietu stvorilo i podržalo krasan glas. Jamačno se nikada ne će naći čovjek, pa ni medju Englezi, koji ne bi iskreno priznali htio, da su Buri i u času propasti svoje izašli moralne junačine, kakovih je malo bilo.

Novi blaženi. Dne 27. maja proglasio je sv. otac Lav XIII. u crkvi sv. Petra u Rimu u prisustnosti kojih 30.000 osoba 77 mučenika u Tonkingu i Kokinkini blaženimi

Mnogobrojni hodočastnici klicali su oduševljeno sv. otcu, koji ih je prijazno blagoslovio.

Tursko sveučilište u Carigradu. Po viestih carigradskih novina naredio je sultan, da se u Carigradu osnuje tursko sveučilište. Isto biti će razdieljeno u dva odsjeka, u kojih će se predavati o znanostih i umjetnostih, koje odgovaraju potrebam turskog carstva.

Iz blažene zemlje. Ono, što nebi bilo moguće u nijednoj prosvjetljenoj zemlji našega svieta, dogoditi će se do mala u Italiji.

Na otoku Siciliji čami u zatvoru radi naručenova umorstva vodja zloglasnog razbojničkog družtva „Maffia“, imenom Palizzolo.

Svagdje drugdje na svietu sramile bi se stranke takvog stvora, te bi ga punim pravom izbjegavale, nu u blaženoj zemlji nije tomu tako. Tako će stranka toga zloglasnog junaka kod predstojećih izbora za talijanski parlamenat kandidirati. Glasilo te stranke „La Forbice“ zagovara strastveno i ustrajno kandidaturu svoga junaka, jer da mora i ona imati svoga zastupnika u parlamentu.

Zaista krasnih odnošaja u toj blaženoj zemlji, za kojom plaču i uzdišu naši nespašenci!

Društvene:

Koncert u Opatiji. „Hrvatsko pjevačko i tamburaško družtvo Lovor“ u Opatiji priredilo je prigodom VII. glavne skupštine „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ dne 31. pr. mj. u prostorijah „Zore“ koncert na korist iste družbe. Kod koncerta sudjelovala je opatijska lječilištna glazba. Koncert bijaše dobro posjećen. Medju posjetnici vidismo dičnoga starinu Vitezića, bivšega predsjednika družbe a sada njezinoga zagovornika, pak novoga predsjednika g. Spinčića sa većinom članova odbora i nadzorstva družbe, više narodnih zastupnika i načelnika, te gostova iz Lovrana, Mošćenica, Berseča, Kastva, Rukavca i Voloskog.

Obilat i zanimiv program koncerta izvedoše pjevači, tamburaši i glazba vrlo točno. Odobravalo se osobito tamburaškomu i mješovitomu pjevačkomu zboru. U jednom i drugom odlikovaše se dične naše Opatijke.

Umjesto oglašene šaljive igre „Seljaci u gradu“, pjevali su tamo poznatu operetu „Jeftina zabava u kupalištu“ za četiri glasa, koji je za orkestar priredio neutrudljivi i velezaslužni družtveni korovodja A. Gervais, koji je i u operetu imao jednu od glavnijih uloga. Osim njega pjevali su gg. I. Justić, J. Letiš i gdjica M. Letiš. Ova posliednja riešila je izvrstno svoju dosta napornu ulogu. Odobravalo se i pljeskalo živahno svim, napose gdjici Letiš. Svi su to podpuno zaslužili.

Iza koncerta, koji je nješto prekasno svršio, razvila se u krasnih prostorijah „Zore“ živahna i srdačna zabava.

Za podružnicu družbe Sv. Cirila i Metoda u Puli, prigodom slave hrvatskog pjevačkog družtva „Trebević“ u Šarajevu, darovala su sliedeća gospoda: gg. u Tiskarni Krmpotić i dr. K 1·20, L. K. 80 para, G. S. 40 p., Pavešić Jakov 30 p., P. Tončetić 20 p., Glazar F. 20 p., Žunić N. 40 para, Božja J. K 1, A. Dim 40 p., N. Gjurin 40 p., Skaljer L. 20 p., Tamburaš biserničar 20 p., N. Arnold 40 p., A. P., M. Konk, M. Šik i M. Silni svaki po 1 K, dr. Laginja 2 K, ff. Zuccon 20 p., P. Ž. 40.

Na Duhovo u veče iza tamburanja sakupljeno u veselom družtvu tamburaša, Sokola i drugih K 6·41. Blagajnik.

Hrvatsko slavlje u Sarajevu. O svečanostih, koje su se vršile duhovskih blagdana u glavnom gradu Bosne-ponosne prigodom razvitja nove zastave hrvatskog pjevačkog družtva „Trebević“ u Sarajevu crpimo iz hrvatskih novinah sliedeće brzojavne viesti:

Sarajevo, 3./6.: Neopisivim slavljem primljeni smo u Sarajevu. Obasipani kišom cvieća, što no ga na nas bacahu divne Sarajlinke, udje nas okolo 6000 u Šeher Sarajevo. Razvijene trobojnice, okićene cvićem i vrpcami bijahu nalik šumi šarenila. Sa prozora sipahu na nas cvieće. Spljetska glazba udaraše narodne koračnice. U pjevačkom domu oduševljenju ne bijaše kraja. Braća, koja se nikad ne vidjahu i ne poznavahu, ležahu si u zagrljaju. Pri bakljadi u počast baronu Appelu i pokroviteljici razliegaše se u moru od sjaja hrvatska pjesma. Dojam je silan, razdraganost nema granica.

Sarajevo, 3. junija. Točno u 11 sati započela je svečanost predaje i razvijanja „Trebevića“ zastave. Na mjestu svečanosti dizala su se dva velika stupa sa ogromnim hrvatskim trobojnicama. Tu je bila namještena i velika estrada, na kojoj su bile zagrebačke gospodje djeveruše, odbor, odaslanstvo hrvatskih sveučilištnih gradjana u guli itd. Pod estradom stajale su zastave svih pjevačkih družtava, u za njima družtva sama. Tu su bile i dične Mostarke u narodnom odjelu. Predsjednik dr. Mandić pozdravio je kratkim govorom sve prisutne, naročito zagrebačke gospodje. Gospodja Olga Grahor predala je zatim uz kratku besjedu prekrasnu zastavu „Trebevićevu“ odboru. Gospodju Olgu Grahor pozdravište svi prisutni burnim klicanjem. Gospodja kuma, zagrebačke gospodje i Slovenci privezaše sada svoje skuporjene vrpce na zastavu, a zatim se je odpočelo sa zabijanjem zlatnih čavala, kojih je u svem zabito 54 od isto toliko raznih družtava. Predaja zastave završena je oduševljenom besjedom predsjednika dra. Mandića. Sve zastave izkazaše na toj svojoj novoj družici počast, a iz tisuća grla zaori hrvatska himna: „Liepa naša domovino!“ Time je taj glavni dio svečanosti, tečajem koje se je oduševljeno klicalo, bio završen, a učestnici podjoše onda na svečani banket.

Sarajevo, 3. lipnja. Kod banketa preko 600 osoba. Mnogi ne dobiše mjesta. Zdravica kralju izrečena od dra. Mandića. Nadalje su nazdravljali: Osman Hadžić domovini, Silvije Kranjčević kumi, dr. Alaupović zagrebačkim gospodjama, Milan Krešić onim, koji su podigli ovu zemlju na upravnom polju, dr. Trumbić hrvatskoj uzajamnosti, efendija Mulabdić, Milaković, dr. Sunarić. Slovenac Bleiweiss, pravnik Brežan, podnačelnik Nieči, dr. Ivo Pilar. Poslie banketa bio je izlet na Ilidže, kamo je došao i barun Appel. Tu su pojedina družtva pjevala, a na večer se je razvio veoma srdačan komers, na kome se pobratiše zagrebački sveuč. djaci sa sarajevskim djacima.

Gospodarske:

Van sa talijanskim vinom! Tako se čuje od nekog vremena jednodušni glas diljem čitave naše monarkije. Rietko se kad opaža tolika jednodušnost svih naroda postrane naše monarkije, kao u započetom nastojanju oko obrane od dalnje takove grdne štete, kao što ju je zadala vinogradarstvu čitave monarkije nesretna klauzola, glede uvoza talijanskog vina. Sliedeći podaci potpuno razjasnjuju tu jednodušnost. Vadimo ih iz spomenice, koja je gospodi ministrima podnešena po vinarskoj udružbi u Spljetu usljed zaključka općeg sastanka proti klauzoli, dne 12. veljače t. g. u Spljetu obdržanog. U toj spomenici sadržano je medju inim podatcima, koji dokazuju kako je siromašna Dalmacija baš usljed nesretne klauzole do kraja upropašćena još i ovo:

„Prije godine 1892., dakle prije uporabe vinske klauzole, nije se uvažalo u „Aust.-Ugar.“ gotovo ništa talijanskog vina u većim sudovima. Tako n. pr. god. 1891. vriednost talijanskog vina, uvezenog u sudovima, iznosila je samo kr. 160.570, godine 1892. prešlo je Austro-Ugarske granice 437.415 metričnih centi talijanskog vina u ukupnoj trgovačkoj vriednosti 9,468.300 g. 1893. uvedeno 1,185.794 metričnih centi talijanskog vina u ukupnoj vriednosti od 21,344.892 kruna. Sliedećih godina 1894-95-96. vriednost uvedenog talijanskog vina iznosila je popriečno od 16 do 18 milijuna kruna na godinu. Godine 1897. poskočila je vrijednost na 30,765.462 kruna, dočim godine 1898. uvedeno je 1,505.255 metričnih centi talijanskog vina u vriednosti od 33,114.406 kruna.

„Dakle od trajanja klauzole, naime od rujna mjeseca god. 1892. do 1898. ušrećila nas je Italija uvozom od 7.069.349 metričnih centa svoga vina, u ukupnoj trgovačkoj vriednosti od 148,023.670 kruna, dočim se za rečeno doba iz naše monarhije gotovo ništa vina nije iznašalo u Italiju. Godine 1898., kad je bila najveća poplava talijanskog vina u našu monarkiju, izvezlo se iz ove u Italiju domaćeg vina u ukupnoj vriednosti od 40.000 kruna“.

Tako evo odlaze naši milijuni u Italiju, dok naši vinogradari uz pune podrume najboljega vina stenju pod teretom teških briga, čime će svoje potrebe namirivati, jer im vino neima gotovo ni prodje ni vriednosti. Zato se ove godine već i opaža silni nazadak u obnavljanju vinograda, jer se nitko neusudjuje upuštati se u teški i skupi posao novog nasadjivanja. Loze ima u izobilju, prodaje se već i na štetu, a nitko i ne pita za nju. Vina puni su podrumi, u nuždi nudja se bud pošto, ali se na ponude nitko i neobazire, dok se u svima gostionama toči jeftino, dašto zato često i najlošije talijansko vino. Zato: „Van sa talijanskim vinom!“ Klauzola carinska za uvoz talijanskih vina nesmije se nikako obnoviti.

G. L.

Književne:

Matica Hrvatska razaslala je svim svojim članovima pripadajuće im knjige za god. 1899. Ako pomutnjom koji vanjski član nije ipak primio ovh knjiga, neka ih kod družtvenog povjerenika potraži.

Pošto imade „Matica“ za god. 1899. knjiga još dobru jednu tisuću primjeraka u zalihi, te se usrdno umoljavaju i gg. povjerenici i članovi koji se na ove knjige još u obće prijavili nisu, da to što prije učine, a i ona gg. povjerenici, koji su se prijavili, al sa manjim brojem članova nego prošle godine, neka po mogućnosti nastoje, da još i starih — i novih članova na godišnje knjige sakupe, koji će se primati i njima knjige dostavljati, dok god bude zalihe knjiga.

Umoljavaju se najučtivije svi oni članovi — utemeljitelj i prinosnici — koji su zaostali sa uplatom družtvenih prinosa za god. 1899., da ih što prije uplate, kao takodjer i družtveni povjerenici, da to svakako do konca mjeseca svibnja učine, jer „Matica“ taj novac naročito ove godine poradi većeg troška za knjige i velenužno treba. Nadalje se umoljavaju gg. povjerenici, koji još nisu imenika godišnjih članova za god. 1899. u obće ili nepodpuno družtvenom blagajniku dostavili, da i na to ne zaborave, da se uzmogne što prije izvješće za god. 1899. sastaviti i štampati.

Pošto se još mnogi predbrojnici-članovi na treću i četvrtu knjigu: „Hrvatskih narodnih pjesama“ niti prijavili niti predbrojnine dostavili nisu, to se umoljavaju gg. družtveni povjerenici, da gg. članove upozore, da i toj dužnosti zadovolje, a uz ovu predbrojninu neka nezaborave ni na predbrojninu: „Prievoda grčkih i latinskih klasika“ i „Knjižnice za klasičnu starinu“, što je sve „Matica“ uz velike novčane žrtve a na korist hrvatske knjige izdala.

Uprava „Matice Hrvatske“.

Razni prinosi:

Uprava „N. S.“ primila je tekom maja 1900 sliedeće iznose (u krunskoj vriednosti):

a) za predbrojbe: A. L. — Minori 1.50, J. M. — Zamet 4.—, M. R. — Trsat 6.—, I. v. T. — Zagreb 2.—, Než — Čepić 22.—, J. C. — Pomer 10.—, F. G. — Baderna 48.—, Danica — Lovran 10.—, I. S. — Novigrad 5.—, V. G. — Selo Rovinj 6.—, Š. F. — Pazin 18.—, A. P. — Poljane 19.50, M. P. — Krk 6.—, J. F. — Šušnjevica 12.—, dr. M. — Prešce 3.—, Čit. — Glina 3.50, bar. Ruk. — Belec 12.—, Š. G. — Vabriga 4.—, M. Z. — Pula 6.—, T. B. — Pula 4.—, S. O. — Pula 6.—, I. K. — Klana 6.—, V. Z. — Sv. Petar Š. 3.—, A. U. — Rovinjsko Selo 2.—, P. P. — Pula 5.—, J. L. — Trsat 6.—, M. S. H. — Rieka 2.—, M. D. — Zvoneća 3.—, A. P. — Moščenice 28.—, Abgeordnetenhaus — Beč 3.—, P. V. — Karlovac 3.—, L. T. — Podgrad 4.—, J. F. — Krnica 4.—, K. S. — Pula 3.50, A. G. — Pula 12.—, V. J. — Pornjana 8.—, S. V. — Sušak 6.—, dr. F. D. — Trst 10.—, J. K. — Medulin 1.50, I. E. — Kotor 2.—, K. M. — Brgud 6.—, I. Z. — Sv. Martin 4.—, N. Ž. — Baška 2.—, T. B. — Hreljin 5.66, J. M. — Rieka 10.—, E. D. — Vodnjan 6.—, V. B. — Crnica 12.—, Obć. — Baška 12.—, D. M. — Krk 4.—, B. K. — Sv. Mar. Zdr. 6.—, E. T. — Gorica 4.—, A. A. — Krasica 4.—, F. R. — Trst 2.—, E. D. — Karlovac 2.—, dr. P. M. — Varaždin 12.—, M. T. — Opatija 12.—, J. Ž. K. — Punat 5.—, V. Š. — Klana 6.—, J. L. — Skaručina 11.—, B. O. — Rovinj 2.—, dr. I. G. — Rovinj 2.—, I. D. B. — Markovac 6.—, M. G. — Kastav 18.—, F. P. — Tinjan 10.—, D. J. N. — M. Lošinj 2.—, J. Č. — M. Lošinj 2.—, I. S. — Pula 2.—, M. L. — Pula 2.—, A. Š. — Cere 6.—, B. D. — Sv. Matej 12.—, J. I. — Boljun 2.—, I. Š. — 3—, S. Ž. — Tar 6·15.

b) za oglase: Podgr. Posujilnica 17.60, Gj. Corazza — Buzet 8.64, Obć. — Pazin 19.84, Obitelj Šabec — Trst 64.—, Fr. Žic — Punat 4.—, Ivo Šintić kan. — Cres 5.76, Posujilnica — Pula 30.—, Živic i dr. — Trst 14.40;

c) za družbu sv. C. i M. za Istru: dr. Marušić Plešce, nagradu za statistike župe Dabar kod Otočca 3.76, uč. M. Trinajstić, kod Bradetića u Klenovšćaku sabranih 7.—, Andre Pobor župnik, Grižane na piru Jurja Medena i Marije Šepić 16.—, Ante Kalčić Barela Lipa sabranih 2.10;

d) za djačko podp. družtvo u Pazinu: g. Kinkela Vinko Rukavac, sabranih medju radnicima u Mendenu putem g. Mohorovića 6.20, g. Mart. Curić, pristav, Glina, sakupljenih po g. Jos. Plavušeku veterinaru 8.—.

Lovranske paćuharije.

Noć je bila lepa — prava majska noć. Kreamant mesec bil je na nebe — a ja na „Punte“ va grotah. Lovil sam „kanji“. Mane najviše „kanji“ pijažaju — a na Lovranšćine ima puno „kanji“, toliko ih je, da ne bi stali va sveh Beljaminoveh tratah. Bila je lepa noć — mesec se je na nebe svetlel, i gledal je, kako Kukuma nogi pere — i smel se je on birikin od meseca — smel se je za krepat — zač onakoveh nog, kakove su Kukumine još ni videl pokle je živ, — ne pokle je živ j... ni videl onakoveh crneh, kosmateh nog. A i sami morski pasi, ki tako rado prihajaju pod večer blizu kraja,

Broj 33. U Puli, dne 12. junija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vriemc ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

XVI. zasjed. carev. vieća zaključeno.

Beč, 10. juna 1900.

Poslie puna dva tjedna stanke, za koje su zasjedale delegacije, sastalo se bijaše carevinsko vieće opet dne 6. t. mj. Dnevni red sjednica bio je onaj isti koji i pred stankom više dana. Na prvom mjestu: Prvo čitanje privremenoga proračuna za drugu polovicu godine 1900.

Nego po poslovnom redu, prije dnevnoga reda imadu se pročitati svi podnesci pismeno podnešeni na zast. kuću: molbe i interpelacije. A takovih su Českí zastupnici podnesli na stotine i na kupe, i zahtjevali da se sve to doslovno čita. I u sjednicah sriedu, četvrtak, i petak do njeke dobe nije se drugo radilo, nego čitalo. Morali su biti prisutni predsjednik i koji bilježnik, koji je čitao; a bio je prisutan i koji českí zastupnik da pazi, da li se sve od rieči do rieči čita. Tim načinom se je obstruiralo, kao i pred stankom.

Stanka dakle nije donesla nikakvih promjena, kako su se njeki nadali da hoće.

Na pokušajih nije manjkalo. Njeki Česi razpravljali su i u Beču i u Budapešti sa njekim Njemcim i sa vladom. Želili su, da se njihovomu narodu bar koja zadovoljština dade za nanešenu krivicu, al uzalud. Njemci ostali su tvrdi, a s njimi i vlada, jer da neće ništa jednostrano rješavati, ništa poduzeti, ako se obće stranke nezadovolje.

Za to su Česi i opet obstruirali. Predsjednik desnice excelenca vit. Jaworski, sazvao je već 6. juna sjednicu izvrš. odbora desnice, i to bez Čeha, te izjavio, da desnica već ne obstoji, pošto Česi obstruiraju, a desnica toga dopustiti nemože, osobito da ne Poljaci, jer da su oni svi, i zastupnici i pučanstvo za rad, za državne potrebe. Tako je govorio i Njemac dr. Kathrein, onaj vavjek, koj je onako „junački" bježao s predsjednike stolice, kad su bila nastala u parlamenta burnija vremena, koj je uviek bježao kad se je malo Slavenom što dati, koj, katolik, već dulje vremena sa liberali ljubaka. Ali, nit njemački katolici, nisu tako mislili. Većina prisutnih odlučili su, da se ima u sjednica odbora Čehe sazvati. Jaworski je bio prilično učiniti to i sazvao četvrtak. Česi su obrazložili svoj postupak: Da njim nije drugačije moguće, dok nedobe takve zadovoljšćine. Naš Slovenac Povše molio je s jedne strane Čehe, da odustanu od obstrukcije, s druge strane većinu, da se zauzme kod vlade, da ova opozove Kindingerove i Stibralove odredbe glede jezika kod sudove i pošta i brzojava. Apelirao je i u tom mislu i na ministra predsjednika dra pl. Koerbera koj, bijaše u toj sjednici odbora desnice. Koerber je rekao, da toga nemože učiniti, da može popustiti samo u stvarih, u kojih se obie stranke, Njemci i Česi slože. Na to je Jaworski izjavio, da se Česi moraju podložiti bez da što dobiju, ili da inače prestaje desnica. Tomu se je pridružio i rečeni Kathrein. Tim nisu bili zadovoljni nit Povše, nit naravski predstavnik češkoga veleposjeda, nit Trauenfels pa nit Dipauli. Oni su njekim načinom proglasili, da imadu slobodne ruke, da će njihovi klubi o tom odlučiti. Desnica je u istinu prestala, prem su razni predstavnici svih stranaka tvrdili, da jih još uviek vežu načela.

Jaworski je uru iza toga dogovarao sa predsjednikom ljevičarskih njemačkih stranaka dr. Funke. Oni utanačili sjednicu predstavnika svih stranaka parlamenta „željnih raditi". Nisu činili, pozvati nit Čeha nit českih veleposjednika, nit slovensko-kršćanske narodne sveze. Tako je činio činiti Jaworski, a ovim stalno nije žao bilo.

Predstavnici stranaka osim trih navedenih, sastali su se u petak oko 11 sati prije podne. Saznalo se je, da su izabrali odbor desetorice, koj ima razpravljati, ne kako da se učini kraj obstrukciji u obće, nego samo obstrukciji Čeha, i to tobože bez povrede poslovnoga reda. Česi su i taj dan obstruirali. Odbor desetorice se je sastao, što je odlučio nije se odmah znalo.

Saznalo se po činu. Dogovorno s onim odborom desetorice, predsjednik parlamenta izjavio je, da će sjednicu zaključiti. Prije toga da daje rieč predsjedniku odbora za podporu o biedi Čehu Jandi i predsjedniku obrtnoga odbora Njemcu Zallingeru. Čeh Janda je predložio, da se kao i drugda razprave molbe za podporu o biedi. Pošto ne bijaše proti tomu prigovora s nijedne strane prihvatilo se je to. Njemac Zalinger predložio je, da se predje k razpravi o promjeni §§ 59. i 60. obrtnoga reda. Prijavili su se za rieč trojica českih zastupnika, da tomu prigovore. Predsjednik parlamenta mislio je, da se na te prigovore neima obzira uzeti. Tako je mislio sdogovorno s odborom desetorice i htjeo dati o predlogu Zallingera glasovati. Česi su opazili, na što ide, počeli su lupati, bučiti, dakle proti nasilju nasilno vojevati, da zaprieče svaki rad. Neki su iztrgali daščice sa klupa te počeli njima lupati, drugi su lupali knjigama što su pred sobom imali. Naskoro su si pribavili razne pokrove i sviralice te tim budi udarali ili svirali, lupali ili bučili. Često išlo je sve po taktu. Desetak obavljali su to, a drugi su počivali, da jih zamjene.

Počelo je to negdje poslie 6 po podne i trajalo do poslie pol noći. Došlo je do okršaja izmedju nekih. Bilo je i prietnje i grožnje proti Čehom. Galerije su se napunile, bile valjda i one pripravljene na nešto. Ministarsko vieće držalo sjednicu. Ministar-predsjednik obaviestio je Njeg. Veličanstvo na 11 sati u noći o dogodjajima u sabornici te se povratio poslie pol noći. Česi su još uviek koncertirali. Došao je u sabornicu sa svojom pratnjom i nakon što se je oglasio kod predsjednika za rieč. sav blied i tresućim glasom javio je, da po nalogu Njegova Veličanstva zaključuje šestnajstu sesiju carevinskoga vieća. Tako je eto svršilo carevinsko vieće svoje djelovanje!

† Dr. Gajo Bulat.

Iz Beča brzojavljaju, da je preminuo vodja narodne stranke u Dalmaciji g. dr. Gajo Bulat, zastupnik na carevinskom vieću i na zemaljskom saboru Dalmacije i predsjednik toga sabora. Umro je u „Hotelu France". Imao je upalu pluća, a liečnici ju nisu smatrali pogibeljnom tako, da o bolesti nebijaše obaviešćena niti pokojnikova supruga. Proti liečnikovu nalogu ustao je iz postelje u subotu, te tako ostao 2 sata prevrćuć neke papire. Učinio je neku oporuku. To ga je slomilo. Osim par najboljih mu prijatelja, nije se ni znalo za njegovu bolest. Mrtvo tielo prenesli su iz hotela u depozit kod Schottenkirche. U istoj crkvi bila je jučer misa za pokojnika po naručbi kluba kršćansko-narodne slavenske zveze, kojoj je bio pokojnik jedan od načelnika. K misi su bili pozvani ministri i članovi ostalih klubova. Misu su čitali, odnosno pjevali članovi istoga kluba. Isti klub izrazio je sažaljenje pok. udovici te naručio vjenac na odar. Danas (utorak) odvesti će truplo željeznicom na Rieku i odatle dalje u Split.

Pokojnikova je glavna zasluga, što je iztrgnuo iz talijanskih ruku drevni Zvonimirov grad Split, koji danas prednjači u hrvatstvu gradovom Dalmacije. Smrt dr. Bulata jest velik udarac za narodnu stranku Dalmacije, koja gubi u njemu odličnoga člana i vrlo spretnoga kolovodju. Viečni pokoj tomu hrvatskomu rodoljubu!

K izboru upravnog vieća u Pazinu.

Konačni uspjeh izbora jesmo jurve priobćili.

Vriedno je ipak, da se pobilježi za uspomenu još neke potankosti.

Poznato je, da talijanske novine u pokrajini bile su navikle, da svakom zgodom ističu tobožnji savez, koji da obstoji izmedju hrvatske pučke stranke i socijalno-demokratičke stranke u Pazinu. Pazinski socijal-demokrati bili su uviek prikazivani kao mezimci i štićenici občinskog glavarstva, koje je u hrv. rukah.

Nastojalo se na taj način sumnjičiti občinsko glavarstvo pred oblasti.

Ali kako drugdje, tako i ovdje pokazalo se, da socijal-demokratizam nije nego umjetno stvoreni ogranak talijanske stranke u svrhu, da se zavede prostolu.

Pazinska gospoda i pazinski socijal-demokrati nastupili su naime u trećem izbornom tielu sa dogovorno ustanovljenom glasovnicom, za koju su odali svoj glas takodjer g. župnik Iovranski Dragovina i g. Monti, kateket na talijansko gimnaziji.

To bi vam dakle bila najnovija nacijonal-liberal-klerikal-socijal-demokratična stranka u Pazinu.

Puste li ozbiljnosti kod jednih i drugih.

Uzprkos tomu savezu, hrvatska pučka stranka nabrala je u III. i II. tielu ukupno 313 glasova, dočim njih je protivna u sva tri tiela nabrala jedva 280.

Ali i od tih 280 glasova njih je preko 50 umjetno stvorenih. Tako je dr. Egidij Mrach darovanji na sina, nevjestu i malodobnu unučad stvorio u obitelji do 11 glasova, Comisso Vjekoslav do 7 glasova i t. d.

Uz takovo postupanje očito je, da dvojica trojica jakih porezovnika, može na sasma lahki način zavladati u svih izborničtvih i izkriviti značaj občine.

U III. tielu bilo je, kako javismo naših glasova 281, protivnih 201, a II. tielu naših 32, protivnih 49.

Kod prihodnjih izbora upravnog vieća tegnulo bi i II. tielo nama pripasti.

U I. tielu nije hrvatska stranka sudjelovala, jer u tom tielu odlučuju činovnici, a ovi su u ogromnoj većini talijanskog mišljenja, akoprem u kotaru neima 10% talijanskog pučanstva.

Talijanska stranka sabrala je u I. izbornom tielu 30 glasova. Od tih je 17 činovničkih, 2 od profesora talijanske gimnazije, 3 od pučkih učitelja, 2 od pripadnika občine kao doktora, 2 od pripadnika kao doktora i veleporezovnika i 4 od porezovnika.

Vladin povjerenik, koj je vodio izbore, pozvao je u komisiju dvojicu hrvatskih i dvojicu talijanskih izbornika.

Prieporuih slučajeva u III. izbornom tielu bilo je dostatno, te je uviek odlučivao svojim glasom vladin povjerenik, kao predsjednik komisije. Na ilustraciju sliedeća dva slučaja:

Član komisije Viktor Mrach umešen je bio kao izbornik jednom sa malodobnim sinom Egidijem, pa opet sa malodobnim sinom Kamilom. Oba ta dva sina porezovnika jesu mrtvi, ali je iza toga dobio Viktor Mrach druga dva sina, kojima je nadjenuo ista imena, te tvrdeć, da su to oni umešeni izbornici, prijavio se za glasovanje.

Dvojica naših članova komisije, navadjajuć gornje činjenice, protivila se odanju tih dvih glasova. Član komisije Viktor Mrach, jer interesiran, nije mogao glaso

vati. Vladin povjerenik kao predsjednik, pridružio se trećem članu, te pripustio ta dva nezakonita glasa.

Uvjereni smo, da je vladin povjerenik tako postupao u dobroj vjeri, ali smo se uvjerili i o tomu, da naši „nepristrani“ protivnici jesu znali i njega za nos voditi.

Naši čestiti izbornici su medjutim i ovom zgodom pokazali, da su si sviestni svojih gradjanskih prava i dužnosti, te su skoro listom pristupili k izboru. Njima čast, a protivnikom dovi kujemo: Do vidova na tri godine!

Izvješće

o glavnoj skupštini „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru, obdržavanoj dne 31. maja t. g. u Opatiji.

(Nastavak).

Ja kao predsjednik družtva sv. Cirila i Metoda za Istru smatram kao najprečiju svoju dužnost, najtoplije se zahvalit zagrebačkim sveučilištarom na njihovom neumornom i požrtvovnom nastojanju na korist iste družbe vrućom preporukom, da se budu i nadalje brinuli istim žarom za dobrobit i napredak naše miljenice.

Hrvatska akademička omladina u Beču dala je fotografički sniminti nekoje predmete, što se odnose na tragičnu smrt hrvatskih velikana bana Petra grofa Zrinskoga i kneza Frana Krsta Frankopana.

Ciena za svih pet komada tih fotografijah bila je od pet forinta, a čisti prihod od prodaje bio je namjenjen našoj družbi te hrvatskom starinarskom družtvu u Kninu za odplatu Kninske tvrdjave.

Naša družba primila je u to ime for. 160 nvč. 88½, za koje se uglednomu odboru u ime ravnateljstva naše družbe najtoplije zahvaljujem.

Odbor hrvatske akademičke omladine priredio je dne 16. rujna 1899. u općinskom perivoju starodrevnog Spljeta zabavnu svečanost na korist naše družbe. Uspjeh, kako se je moglo očekivat, bio je veoma sjajan. — U družtvenu blagajnu stiglo je do sada 700 for. čistoga prihoda.

Akoprem je predsjedničtvo naše družbe svojim dopisom od 25. rujna prošle godine već pismeno zahvalilo uglednomu odboru, koji je priredio zabavu, te svim onim družtvima, zborovima i pojedinim osobam, koje su imale dobrotu sudjelovat na budi kakov način spomenutoj zabavnoj svečanosti i doprinieli njezinom toli sjajnom uspjehu, to ipak smatram svojom dužnošću ponoviti u ime ravnateljstva u ovoj svečanoj prigodi onu zahvalu.

Kad već govorim o rodoljubnom čustvu naše omladine, red mi je spomenuti jedan slučaj, koji akoprem ne sačinjava predmet ove glavne skupštine, jer se je dogodio u tekućoj godini, ipak radi njegove važnosti držim se dužnim, da već sada ob istom progovorim; to je naime ples, koga je priredila hrvatska omladina Rijeke i Sušaka dne 24. veljače g. 1900. u riječkoj narodnoj čitaonici na korist naše družbe. Kažem, da je bio taj ples od velike važnosti, ne samo radi toga, jer bijaše izvanredno sjajan, jer je dao našoj družbi kao čisti dohodak znatnu svotu od 5651 kruna i 34 stotinjaka, nego navlastito radi toga, jer su se stanovnici onih dvih gradova izkazali kao pravi rodoljubi time, što su tako veledušno priskočili u pomoć istarskoj sirotinji.

Svaka njim za to čast i slava, a navlastito hrvatskoj omladini, koja je priredila ples, i plemenitim damam patronesam, a na čelu im presvjetloj gospodji pokroviteljici Ani barunici Zmajić Svet-Ivanskoj, koje su svojim zauzimanjem mnogo doprinjele, da je ples tako veličanstveno izpao.

Toliko sam se smatrao dužnim malko obširnije razložili o radu hrvatske omladine na korist naše družbe u minuloj upravnoj godini, da se uvjerite, č. g. kako si je ona svojom marljivošću i požrtvovnošću osvjetlala lice.

Napred tako mila omladino!

Od družtava i zborova pritekli su u pomoć našoj družbi tekom prošle upravne godine, medju ostalim: grad Karlovac sa forinta 100, banka i štedionа u Sušaku sa forinta 100, štedionа Sisak sa forinta 100, svim onim te i ostalim dobrotvorcima, kojih imena navesti bi preveć trajalo, izrazujem ovdje najtopliju zahvalnost na njihovoj darežljivosti u ime istarskog patnika.

Napokon spomenut mi je i to, da je rodoljubno općinsko zastupstvo u Virju jednoglasno primilo predlog, da se dade iz općinske blagajne družtvu sv. Cirila i Metoda for. 20. Zahvaljujuć se u ime družtvenog ravnateljstva rodoljubnom zastupstvu, te u suglasju sa toplom preporukom u ovom pogledu upravljenom na sve hrvatske obćine u Istri i izvan Istre, prigodom lanjske glavne skupštine, izrazujem želju, da bi ovaj krasni primjer hrvatske ljubavi slijedile i ostale obćine širom hrvatskih zemalja Bez bratske ljubavi i pomoći, kaže sa svim pravom, jedna hrvatska novina, neima nam spasa!

Što se zapisa tiče, to je pokojni dr. Rudolf Milovčić, rodom iz Dalmacije a nastanjen u Beču, član utemeljitelj naše družbe i širom poznat radi njegovog rodoljublja, taj vriedni Hrvat zapisao našoj družbi for. 500, koju svotu je družtvena blagajna i primila odbivši dotične troškove odredbene i za utjerivanje.

Pokojni župnik Obalo u sv. Vidu u Koruškoj, zapisao je isto našoj družbi for. 200, koju svotu je takodjer družtvena blagajna primila uz gori navedeni odbitak.

U znak harnosti prema tim našim dobrotvorima, ja vas pozivljem, č. g. da njim kliknete: Slava!

Pokojni Antun Smirčić u Malom Lošinju, oporukom od 12. svibnja 1899, zapisao je našoj družbi putem povjerbene zamjene (sostituzione fedocommissaria) polovicu svoje ostavštine procjenjene na 5000 for. ali taj zapis skopčan je takovimi uvjeti, da je težko predvidjeti, ako i kada se bude isti ispunio. Medjutim upisalo se je u gruntovnicu to pravo zamjene na teret nekretnina pripadajućih ostavštini. I onomu rodoljubu koji se je u svojoj oporuki sjetio naše družbe kličem Slava!

Par riječi još o dvim starijim zapisima, o kojih nije još dovršena rasprava. Najme o zapisu pokojnoga Mihovila Babića, i pokojnoga dra Ante Starčevića.

Što se prvoga tiče, to će Vas obaviestit gosp. tajnik mjesto odbornika gosp. dra Matka Laginje, koji ima onaj posao u rukuh, ali je zapriečen doći na sjednicu, o stanju istoga posla, kako je imao čast to učiniti prigodom lanjske glavne skupštine.

Glede drugoga zapisa, naime onoga pokojnoga dra Ante Starčevića, koji, kako je poznato, sastoji u iznosu od 1000 forinta, opazit ću u kratko samo to, da je naša družba sklopila ugovor, polag kojeg obvezala se je hipotekarna banka u Zagrebu platit našoj družbi for. 300 na doplatu zapisa netom bude sklopljen ugovor. Koju svotu, budući je pogodba utanačena, banka je već lanjske godine izplatila, a ostalu svotu od 700 forinta, da će platit u godišnjih obrocih od najmanje 50 forinta svaki.

Gospodin tajnik prikazat će u svojem izvješću, kako se je došlo do ovoga ugovora, i da je sa istim Vaše ravnateljstvo najbolje sačuvalo korist naše družbe.

Sada da vidimo, č. g. kakova je bila bilanca družtvene blagajne u minuloj upravnoj godini.

Polag blagajničkih knjiga:

Bilanca ove godine iznaša u prihodu ili dohodku	f. 11.867·04
u razhodu ili potrošku „	10.968·84
dakle suvišak	f. 898·20

Ako uzporedimo bilancu blagajne naše družbe u zadnjih tri godina, to dobijemo sljedeći pregled.

U godini 1897:	
Prihod (ili dohodak)	f. 7.405·27
Razhod (ili potrošak)	„ 2.870·18
Suvišak	f. 4.535·09
U godini 1898:	
Prihod (ili dohodak)	f. 6.618·03
Razhod (ili potrošak)	„ 5.162·19
Suvišak	f. 1.455·84

Dakle prihod u prošloj godini bio je od forinta 5.249·01 veći nego li u godini 1898 i od for. 4.461·97 nego li u godini 1897.

Razhod pak bio je već u prošloj godini od for. 5.806·65 prama onomu od godine 1898, i od for. 8.098·66 prema onomu od godine 1897.

Ako se pak usporedi samo dohodak lanjske godine — sa onim prijašnjih godina — a u nazočnom pitanju, kako se po sebi razumi, dohodak je odlučujući faktor, nalazimo, da je dohodak bio veći samo u prvoj upravnoj godini, u kojoj je iznašao forinta 12.416, dočim u svih ostalih godina bio je puno manji prama onomu lanjske godine. I doista dohodak izpustiv novčiće iznašao je:

U drugoj upravnoj godini, naime u razdoblju od 1. travnja do 31. prosinca 1894 f. 9·210, u trećoj godini od 1. siečnja do 30./12. 1895 f. 10.023, u četvrtoj godini od 1. siečnja do 30./12. 1896 f. 8.298, u petoj godini od 1. siečnja do 30./12. 1897 f. 7.405, u šestoj god. od 1. siečnja do 30./12. 1898 f. 6.618.

Tekom lanjske upravne godine upisalo se je osam utemeljiteljnih članova, te buduć da na koncu godine 1898 bilo je u sve 75 utemeljitelja, to je taj broj poskočio koncem godine 1899 na osamdeset i tri.

U godini 1897 upisalo se je samo 4 novih utemeljitelja.

Ces. kralj. ministarstvo nutarnjih posala dozvolilo je svojom odlukom od 25. listopada 1898, da se mogu ustrojiti podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u svim kraljevinam i zemljam zastupanim na carevinskom vieću. Akoprem se je presjedništvo družbe bilo obratilo svojim pozivom od 11. siečnja 1899 na braću u Dalmaciji, da nam priskoče u pomoć osnivajuć podružnice u svim gradovima, mjestim i selim gdje ima barem 20 rodoljuba pripravnih za ustrojiti takovo družtvo, taj poziv nije našao na početku kod naše braće u Dalmaciji velikoga odziva; jer do mjeseca svibnja prošle godine nije bila stigla na družtveno ravnateljstvo nego jedna prijava za ustrojenje takovog družtva u Dalmaciji; ali iza tople preporuke ponovljene u redovitoj glavnoj skupštini od strane predsjednika i tajnika, braća Dalmatinci počeli su čvrsto zauzimat se za posao, kako se to vidi iz sliedećih brojaka.

Tekom lanjske upravne godine ustrojilo se je sedam mješovitih podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, od kojih 4 u Istri a 3 u Dalmaciji.

(Dalje sliedi).

DOPISI.

Sa vrh Raše, početkom junija.*) Sinovi hrvatske majke, Istrani bratjo, jeste li živi, ali ste pomrli? Živi ste, ali spavate! Domovina vaša u tudjih rukuh oslabila, zove vas, da ju oživite. Vrieme je, da se otmete robovanju. Narodi drugi, raztrgani i razciepkani složili se, ujedinili, te se eno uspeli na visoki stepen, na kom se danas diče svojom prosvjetom i slobodom. Nisu oni do toga došli, da su ostroumniji od vas, jer Slaven u obće po naravi imade tako bistar um, da se svakim drugim narodom mjeriti može, samo ako je u njem dobre volje. Nego ti narodi, da dojdu do toga, zaljubiše se sami u sebe, razpališe u svojem srdcu narodni duh, pa po tom smetoše svoje protivnike i eto ih danas slobodne i srećne.

I ostala vaša slavenska bratja ugledala se u druge, te i oni zadahnuti duhom napredka, započeli su raditi o svojoj slobodi i opirati se viteški neprijateljem, koji htjahu, da im zapovjedaju pod krovom njihove kuće. Nekojim od te vaše bratje boriti se je proti navali njemačkoj, nekim proti madjarskoj a vama proti talijanskoj.

Nu svaki se bolje hrva sa svojim protivnikom, nego li vi s Vašim. — Po božjem i pisanom zakonu, vi bratjo imate za sebe svako pravo, što i drugi narodi našega cesarstva. Premilostivi kralj, jer ste i vi narod njegove države i jer i vi plaćate davke u novcu i krvi kao i drugi, potvrdio je zakon, koji veli, da i vaš jezik ima pravo u uredih i u školah; a eno naši Talijani neće o tom ni da čuju, nego hoće, da zatajite svoj jezik, pa da budete Talijanci, i da se talijanskim jezikom svagdi i uvjek služite. Bi li vaši pradjedovi, slavni Hrvati, to trpili? . . Koje bi pero moglo izpisati slavu i junačtvo tih vaših praotacah? Oh, da im se je sada ustati, pa viditi te vaše jade, radje bi se u grob povratili, nego li uz takvo življenje pristali! — Jesmo li mi turska raja, ili su nas na trgu kupili? Pogledajte bratjo, pa vidite svoje jade i nevolje . . . !

Ovim razlaganjem, što se od vas pita? Pita se, da doskočite tim vašim nevoljam, da radite o vašoj narodnoj sreći, da i vi počmete sticati, što su drugi narodi stekli, da se ugledate u ostalu vašu bratju, kako neumorno rade na korist svojega roda, pa da se i vi otresete vašega mrtvila i sramotne nemarnosti. A da to dostignete hoće vam se najprije prosvjete i narodnog ponosa. To će vam malo po malo donieti sve, što vam se dandanas na vašoj zemlji krati. Bez prosvjete, bez radnje i ponosa neima slobode. Za imati narodnog ponosa hoće se prije svega, da poznate, da ste članovi naroda slavnog, da ta vaš narod ljubite i branite, da se svojim narodnim govorom i svojom narodnom pjesmom ponosite i veselite. Pjevanjem davorijah i narodnih pjesmah širi se narodna sviest. Eno, bratjo, po Hrvatskoj, po Kranjskoj, po Bugarskoj, po Srbiji, po Poljskoj, po Dalmaciji, po Českoj i po Ruskoj odjekuju brda i doline istom slavjanskom pjesmom, da ti srce kuca od miline, dočim ste vi sami u Istri mukom zamuknuli, pospani ste i kao pokopani!

Narodni ponos čini, da se nitko nesrami biti onim, čim ga je Bog stvorio. Zato se ni ti, hrvatski u Istri narode, nesrami narodnoga tvoga jezika, narodnih tvojih običaja i narodne tvoje nošnje. Ponosi se moj mili narode, što te je hrvatica majka rodila i hrvatskim mliekom zadojila, na ognjištu svomu hrvatski te Boga naučila moliti, ne pogrdjivaj ju dakle, ako ti je mila i draga. Probudi se dakle već jednom mili moj narode, te pokaži tvomu dušmanu ljutomu Talijanu, da nisi ti više njegov rob, već da hoćeš ti sam sa svojim gospodariti. Pitam tebe narode moj, jeli lipše, da ti gospodariš sa svojim — ili da ti tudjin zapovjeda?

Ljudi moji, Bog vam grieše oprosti, nitko drugi, nego vi sami ste krivi svomu zlu. Svaki put, kad se bira novo zastupstvo, vi imate u vaših rukah, kakono se veli i sukno i škare, pak kad je tako, zašto si vi sami nekrojite po vašoj želji? Zašto nebirate u zastupstvo jedino one ljude, koji su vaši i za vas? Ah, ljudi, bratjo moja, vi se tužite i težko trpite, al tim vašim tužbam i nevoljam krivi ste sami, jer na mjesto da ste, mal da ne u svih istarskih obćinah sami svoji gospodari, to volite biti sluge pešćice Kalabrezah, koji na vas mrze i pogrdnimi vas imeni krste.

Al da toga unapred nebude, što vam je, bratjo, istarski kmeti činili? Evo što.

*) Ovaj smo sastavak primili iz seljačkih ruku, od čestitoga našega kmeta, te ga dajemo bez promjene ostalim našim seljakom širom Istre na znanje, ravnanje i uvaženje. (Op. Ured.)

Svaki put kad dojde vrieme, da se ima birati novo zastupstvo u kojoj občini ili deputate za sabor ili u Beč, dajte glas onim ljudem, koji su Vaše krvi i Vašeg jezika, a Karnjelom pokažite vrata, nek idu od kud su i došli.

Eto tako braljo moja, možemo doći do slobode i sreće, do narodnog blagostanja. „Psi laju — dokle ljudi ustaju; a kad svane dan — povuku se u svoj stan“!

Franina i Jurina.

Fr. Biš Jurino viroval, da se šijor Nikolić tuži, da smo ga mi prekrstili.

Jur. Vero neka se nič netuži, zač nam je sejeno, zval se on Nikolić, Nicollini ale Nicolletti — kad ni naš.

Fr. Po Kirina, predikaš lipo kako da iz libra štiješ.

Jur. Eh brate moj, navadili su me tako predikat naši Talijani, ali na moje špendije.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Malo kada bijaše koji parlament tako naglo i neočekivano zaključen, kano što se to dogodilo dne 9. t. mj. sa carevinskim viećem. Znalo se je doduše občenito, da je nemoguće uz postojeće odnošaje u carevinskom viću mirno i redovito razpravljanje, nu onako naglo zaključenje ovoga zasjedanja, iznenadilo je sve parlamentarne krugove.

S jednica od dne 8. t. mj. bijaše izvanredno burna. Započela je u 2 sata pak je trajala do poslije pol noći. Vlada je htjela pomoću Niemaca razpraviti jednu novelu obrtnog reda, čemu se Česi odlučno oprieše. Oni su onemogućili svaku razpravu bučnimi demonstracijami, sviranjem, udaranjem po klupah i pjevanjem. Ministar predsjednik bio je tečajem sjednice dva puta u Šenbrunu kod cara. Prvi put u 10 sati nije mogao s njim govoriti jer je spavao. Povratio se o pol noći k caru i dao ga probuditi, te od njega izposlovao, da može zasjedanje zaključiti. Kad se je ministar povratio u dvoranu parlamenta, dao je jedan njemački zastupnik batom znak, da želi ministar govoriti. Ovaj je sav uzrujan izjavio u kratko, da po nalogu cara i kralja odgadja carevinsko vieće. Buka trajala je i nadalje sve do jednog sata poslije pol noći.

Sliedećega dana držali su svi klubovi parlamenta sjednice. Niemce lievičare ogorčio je korak ministra predsjednika. Oni mu predbacuju, da ih je bio jedva predobio za novu radnu većinu. U toj većini bijahu Niemci naprednjaci, njemačka pučka stranka, konservativni veleposjed, kršćanski socijalisti, poljski klub, njemačko-katolička pučka stranka, njemački središnji klub, talijanski i rumunjski klub. Ova većina imala je zadaću slomiti česku obstrukciju i omogućiti djelovanje parlamenta. Zastupnici spomenutih klubova viećali su kod ministra predsjednika dne 8. t. mj. do 1 sata po podne, a zatim su pošli članovi konferencije sa ministrom u carevinsko vieće. O zaključku konferencije nije došlo ništa na svietlo, ali uzprkos tajnoj osnovi, odlučio je ministar predsjednik na odgodu carevinskoga vieća, jer mu Česi poremetiše račune.

Od slavenskih klubova odciepili su se bili od bivše desnice jedini Poljaci. Prvak toga kluba izjavio je već 7. t. mj., da se je desnica razsula posto je vidio, da Česi neće nikako da napuste obstrukciju.

Ugarski ministar predsjednik izjavio je odboru za kvotu, da se komešanje u carevinskom viću netiče Ugarske, da se nada, da će i u Cislajtanji biti sačuvan ustav. Ugarska da će štititi svoje probitke na temelju zakona od god. 1867.

Crnagora. Iz Dubrovnika pišu bečkim listovom, da je na Cetinju medju svietnijim gradjanstvom zavladalo nezadovoljstvo, jer da knez Nikola vlada prestrogo i da se neobazire dostalno na potrebe pučanstva. Nevalja zaboraviti, da te viesti donašaju njemačke i madjarske novine.

Srbija. Kralj Aleksander stigao je ovih dana na svom putovanju po kraljevini u Zaječar, gdje da ga je narod srdačno dočekao. Na gostbi u Negotinu, nazdravio je kralj Aleksander kralju rumunjskomu i knezu bugarskomu, kojih odaslanici pozdraviše kralja u ime kralja Karola i kneza Ferdinanda.

Bugarska. Knez Ferdinand prošao je sriedu na večer preko Biograda iz Beča u Sofiju. U ime srbskoga kralja pozdravio je na biogradskom kolodvoru kneza pukovnik Vasić. Knez se nije osobno zahvalio, već odzdrav sporučio po pukovniku Markovu, koji je kneza pratio.

Rusija. Iz Petrograda javljaju dne 9. t. mj. da su tamo svečano dočekali grčku kraljicu Olgu sa njezinim sinom Krstom. Na kolodvoru dočekala je visoke goste uz mnogobrojno občinstvo, carska obitelj i visoki dostojanstvenici.

Ustanak u Kini. Iz Pekinga javljaju, da je željeznička sveza sa Pekingom prekinuta od ponedjelka. Bokseri da su namjestili putem do Pekinga napise, kojimi se groze smrću svim tudjincem. Mjesta uz željeznicu, da se nalaze u plamenu.

Rat u južnoj Africi. Englezke novine priobćuju razgovor što ga je neki dopisnik imao sa predsjednikom Krügerom. Ovoj da je izjavio, da zaposjednuće Pretorije neznači konac rata. Burci, da su odlučili boriti se do skrajnosti. Oni da se neće predati, već da će se boriti dok ih bude stotina pod oružjem. Neprijatelj da je prodro u zemlju, ali da ju nije još osvojio. On da neostavlja svoje domovine i da se boji, da će još mnogo krvi proteći. Krivnja za to pada na englezku vladu.

Mjestne:

Zapovjednik vojne mornarice barun Herman pl. Spaun slavi na 18. ovog mjeseca, pedesetgodišnjicu svoga službovanja.

Pokrajinske:

† **Eufemija Defar,** majka čestite braće Šima Defara, načelnika, i Ivana Defara, trgovca u Tinjanu, umrla je dne 6. tek. mj., oplakivana od ljubljene djece i mnogobrojne rodbine. Udielio njoj Bog pokoj vječni, a raztuženoj djeci i rodbini naše iskreno saučešće!

† **Inocent Fabris,** posjednik u Lindaru, umro je dne 8. tek. mjeseca. Za mjestnu občinu Pazin predstavlja nam pokojnik prelazno doba u narodnostnom našem razvitku. Kad je najme godine 1886. za prvi put zavladala hrvatska stranka u občinskom zastupstvu, bio je on imenovan občinskim načelnikom. Žalibog pod dojmom do ondašnjih predsuda i svojih doticaja, nije se on znao otresti inorodnog upliva, te je tako došao u očitu oprieku i sukob sa svjestnim občinskim zastupstvom. Počivao u miru!

Popunitbeni izpit položili su za njemačke pučke škole gg. Bačić Josip nadučitelj u Buzetu i Jakac Jakov nadučitelj u Kanfanaru. Prvi je položio taj izpit u Ljubljani, drugi u Gorici. Čestitamo vriednim našim učiteljem!

Premještenja. Iz porečko-puljske biskupije javlja nam prijatelj sliedeća premještenja čč. gg. svećenika: Iz Rovinjskoga sela premješten je župe-upravitelj g. Ceco u Vižinadu. U Selo je došao na njegovo mjesto g. Perutka. G. Ćurković došao je iz Vižinade upravljati župom u Karnicu. Odavle je otišao u Pulu za kanonika g. Karlo Guth.

Občinskomu zastupstvu u Žminju na znanje i uvaženje. Naš puk na vanjšćini žminjskoj treba pučkih škola kano ozebao sunca. Ali nigdje u toj občini nepokazuje se potreba takove škole toli silno i jasno, kano u odaljenom dielu one občine — u selu Debeljuhi. Tuj treba, da se svakako ustroji čim prije pučka škola jer je sramotno, da su onolika djeca i onako odaljena od najbliže škole — bez svake nauke.

Pitanje o ustrojenju pučke škole u Debeljuhih stavljamo na srce sl. zastupstvu občine, i školskim oblastim, navlastito g. školskomu nadzorniku za onaj kotar.

Pravo im stoji! Prijatelj iz Rovinja piše nam, da se zakutni listić „Idea italiana“ podrugiva sa rovinjskim svećenstvom, koje je kod zadnjih občinskih izbora u Rovinju glasovalo sa talijanskom liberalnom strankom. Povod tomu ruglu, da je dalo samo svećenstvo, koje je još nedavno glasovalo sa seljačkom strankom proti liberalcem, a sada sa liberalci proti seljakom. Takvo svećenstvo da nazivlje rečeni list „limoni spremuti“ t. j. istisnuti limuni, čim će kazati, da ga liberalci sada više netrebaju. Dobro mu stoji!

Legina škola u Sošićih. Čitali smo u izvješću o glavnoj skupštini zlosretne „Lega Nazionale“, da je ista nakanila ustrojiti u čisto hrvatskom selu Sošići, ležećem na istarskoj državnoj željeznici, talijansku pučku školu.

Tu posve suvišnu školu izposlovali su od „Lege“ rovinjski talijanaši, koji gledaju mrkim okom na nepokvarene hrvatske seljake u rovinjskoj okolici.

Rani „Legine“ škole u Sošićih, odlučilo je občinsko zastupstvo u Kanfanaru, da se nekomu seljaku u Sošićih podari komad občinskoga zemljišta radi toga, što je on odstupio nješto svoga zemljišta za nesretnu „Leginu“ školu.

Radi bismo znali, po kojem pravu i zakonu gospodari občinsko zastupstvo u Kanfanaru tako neraložno sa občinskim imetkom, i to tim više pošto znade, da je naš puk t. j. sva občina — osim par krnjela i šarenjaka u Kanfanaru — protivan Leginoj školi.

O sjednici odbora talijanskega političkoga družtva za Istru, obdržavanoj dne 7. t. mj. u Trstu, izvestili ćemo u budućem broju, jer nam za danas nedotješe prostora.

Občinski načelnikom u Bertonigli bijaše izabran g. Iv. Doz. Čast načelnika u onoj občini obnašao je dugi niz godina g. Covrich, pak neznamo je li se on občinara zasitio ili občinari njega.

Mjesto tajnika-blagajnika. Občinsko glavarstvo Vrsara razpisuje natječaj na mjesto občinskoga tajnika i blagajnika, koji će imati 1600 kruna godišnje plaće. Molitelji imadu položiti kauciju od 600 Ki

Molbe valja poslati obć. glavarstvu u Vrsaru najdulje do 15. agusta. Od molitelja se netraži poznavanje hrvatskoga jezika premda imade u občini 2 trećine občinara, kojim je hrvatski jezik materinskim jezikom. Nečudimo se tomu, jer smo u Istri, gdje je pod nesretnim vladajućim sustavom sve moguće i sve Talijanom dopušteno.

Iz Kanfanara pišu nam 9. t. mj. Očekivali smo g. uredniče punim pravom, da će slavno ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu imenovati na izpražnjeno mjesto c. kr. pošte-mešira u našem mjestu čovjeka naše krvi i našega jezika — pošto bijaše medju moljitelji takovih i vrlo sposobnih. Mi smo tako sudili — a gospoda u Trstu — odsudiše posve drugčije. Ali kad se već u tom nije htjelo zadovoljiti želji ogromne većine pučanstva ove občine, smielo je sl. ravnateljstvo pošta i brzojava bar na to paziti, da izmedju moliteljа izabere muža, koji poznaje jezik 9 desetina pučanstva t. j. jezik hrvatski. Nu gospoda kod ravnateljstva neosvrnuše se na tu malenkost umujuć valjda tako, neka se ona 9 desetina pučanstva nauči jezik preostale desetine i novoga g. poštemeštra. Jeli tako sl. gospoda okolo zelenoga stola kod sl. ravnateljstva pošta i brzojava u Trstu. A što će na to zakon? A pravica? Zar Vas gospoda za te malenkosti ne boli glava? Imenovali ste c. kr. pošte-meštrom Furlana, koji nepozna hrvatski jezik u občini, u kojoj imade 95% Hrvata. Mi znamo, da imade kod sl. ravnateljstva u Trstu odlučnih naših narodnih protivnika, koji se prče sveučilištnimi nauci — a sveučilišta nikada iz nutra ni vidili — ali ti nebi imali odlučivati proti pravici i zakonu, za nepravdu i nezakonitost. U ostalom moglo bi se i na drugom mjestu pozvati gg. na ravnateljstvu radi toga imenovanja.

* * *

K ovoj nepravdi nanesenoj nam od jedne c. kr. oblasti ubilježite i ovu. U istom poštanskom uredu nalazi se odpremiteljica, koja nepozna hrvatski jezik. te ćemo tako od sada imati pošte-meštra i expeditoricu, koji nepoznaju jezik skoro svih občinara. Nisu li to baš krasni odnošaji i mogući jedino u Istri.

* * *

Dajte i ovu na raboš. Imade nas zalibože malo ovdje toliko sviestnih, da zahtjevamo na c. kr. pošti hrvatske tiskanice, ali se niti nam, premda nas imade takovih malo, vrlo riedko u tom pogledu zadovolji. Pitamo dakle sl. ravnateljstvo zašto nenaloži podredjenim c. kr. poštanskim uredom u našoj pokrajini. da drže u pripravi i hrvatske tiskanice.

* * *

Pritužiti nam se valja i na napise koli na pošti, toli na poštanskom vozu i na poštanskoj škrinjici. Negdje su ti napisi samo talijanski, drugdje njemačko-talijanski. jedino hrvatskim neima tuj mjesta. Neznamo doista, zašto nas tako sl. ravnateljstvo pošta i brzojava zanemaruje i vriedja. Zar nismo i mi državljani, kano što su Talijani i Niemci? Čekamo odgovor ili djelo.

Iz drugih krajeva:

Egipatski poglavar u Trstu. U subotu poslije podne usidrila se je u tršćanskoj luci egipatska ladja Mahroussa, na kojoj se je nalazio vladar Egipta Kedive Abbas II. Na večer u 8 sati odputovao je Kadive sa pratnjom brzovlakom put Beča, odakle će nakon kratkog boravka u Ostendu ili Anversu. Tuj će se sastati sa svojim bratom Mehmed-Alipašom, te će obojica odploviti put Londona, gdje im pripravljaju za dne 18. t. mj. velike svečanosti.

Perzijski šah u Beču. Perzijski poslanik na bečkom dvoru, general Nermankan, odputovao je 4. o. mj. iz Beča u Varšavu, da ondje pozdravi perzijskog šaha, koji će onamo stići. Govori se, da će šah prispjeti prije u Beč, nego što je to prvobitno bilo ustanovljeno.

Proslava 500-godišnjice obstanka poljskoga sveučilišta u Krakovu. Prije 500 godina ustanovljeno bijaše u Krakovu sveučilište, nazvano „Jagelonsko“ po njegovom ustanovitelju poljskomu kralju iz te obitelji.

Dne 7. i 8. t. mj. proslavljena je svečano 500 godišnjica obstanka toga sveučilišta. Izmedju odličnjaka bijahu prisutni austrijski ministar prosvjete dr. vitez Hartel, ministar dr. Pientak. namjestnik dr. grof Pininski, talijanski poklisar grof Nigra, guverner austro-ugarske banke dr. vitez Bilinski, profesori dr. Randa i Gebauer iz Praga, dr. Török iz Budimpešte, dr. Spevec iz Zagreba, Monroe iz Cambridgea, de Nollnac iz Pariza, Paszicki iz Petrograda, Laszkowski iz Ženeve, Szienkieviez iz Varšave. Od pape je stigao breve. Prije podne bio je svečani obhod,

koji je pošao u crkvu, gdje je pročitan papinski breve. Na grobove osnivača sveučilišta položeni su vienci. U svečanoj sjednici govorili su rektor grof Tarnowski i ministar prosvjete dr. Hartel. Za tim su predavane adrese i počastne diplome počastnim doktoroma.

Listnica uredničtva i uprave.

A. S. 119 Northern-Pueblo-Colo. Na Vašu molbu eto računa. Za god. 1899. dugujete K 7·12 i za pol god. 1900. K 4·78 a za „Otvoreno pismo" K 5·40, ukupno K 17·30. Priposlaste nam K 14, time preostaje još da se uplati iznos od K 3·30. Čestit pozdrav Vam i zemljacima!

Br. 264./1900.

Oglas natječaja.

Usljed zaključka odborske sjednice ravnateljstva družbe sv. Cirila i Metoda za Istru od 30. svibnja 1900. razpisuje se ovim natječaj za mjesta učitelja na otvorit se imajućim družbinim pučkim školam u **Livadam** (občina Oprtalj). **Opatiji** i **Voloskom.**

Godišnja plaća jest ona ista što ju redovito imaju javni učitelji II.a reda u Istri, te se isplaćuje u mjesečnim unaprednim obrocima.

Izim toga pripada družbinim učiteljem pravo na bezplatan stan, kvinkvenije i mirovinu.

Molbe obložene svjedočbami položenog ispita zrelosti i eventualno ispita usposobljenja te dojakošnje službe imaju se predložiti podpisanomu ravnateljstvu najkasnije do 1. srpnja g. 1900.

Volosko-Opatija, 3. lipnja 1900.

Za ravnateljstvo:

Vjekoslav Spinčić, predsjednik. **Dr. Ivan Poščić,** tajnik.

Prsni čaj sa „Učke-Gore".

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *ky* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare *m*	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Narudžbe u vriednosti od 20 K naprie, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Dolazak vlakova u Pulu.

1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divču. Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak Dol.	Polazak Odl.	Dan	Luka	Povratak Dan	Povratak Dol.	Povratak Odl.
—	7·—		Rieka		3·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20	Srijedu	Lovran	Ponedjeljak	2·10	2·15
8·45	8·55		Moščenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10·—	10·35
4·30	6·—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6·—
6·30	6·40		Fazana		1·50	2·—
8·10	8·30	Četvrtak	Rovinj	Neljelja	11·50	12·20
9·40	10·—		Poreč		10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2·—	—		Trst		—	6·—

Pruga Rieka — Pula.

—	7·—		Rieka		3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05	Svaki ponedjeljak i petak	Lovran	Svaki utorak i subotu	2·15	2·25
8·35	8·45		Moščenice		1·35	1·45
9·—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11·—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8·—		Rieka		2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45	Srieda	Moščenice	Četvrtak	12·50	1·—
10·—	10·10		Berseč		12·25	12·35
11·40	12·—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30	Rieka		9·20	—
1·30	1·40	Omišalj		8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska		7·20	7·30
3·—	3·10	Glavotok		6·40	6·50
4·—	4·10	Merag		5·40	5·50
4·50	—	Krk		—	5·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7·—	Rieka		9·—	—
7·30	8·15	Opatija		8·15	8·30
12·30	—	Pula		—	4·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7·—	Rieka		9·—	—
7·30	8·15	Opatija		8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj		—	4·—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7. 8, 9, 10, 11. 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4. 5. 6, 7 po „

Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2. 3. 4, 5, 6. 7. 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7·—		Trst		10·—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45	Četvrtak	Piran	Ponedjeljak	—	—
12·—	—·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2·—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9·—
2·30	5·30	Petak	Zadar		2·45	3·30
1·50	5·30		Spljet	S. N.	2·—	5·—
7·—	9·—	Ned.	Metković	Č. P.	3·—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9·—

* od 1. aprila do konca oktobra ide se Izolu redovito zakasnivši dolazak za rat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polasku.

od 1. novembra do kraja marča pristaje se u Izoli nastrobitno.

Pruga Trst—Korčula.

—	7·—		Trst	Petak	6·15	—
1·—	2·30	Nedelj.	Pula	Č. Pet.	11·—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6·—	7·—
—·30	3·—	Pon.	Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30		Spljet	Sr. Č.	9·—	4·—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, srieda i petak

—	6·—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor	„	„	„
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7·—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8·—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za srieda i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2·—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Osor	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Broj 285.

Razpis natječaja

za sliedeće učiteljske službe:

1. za mjesto ravnajućega učitelja II. vrsti na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj školi u Gračišću sa hrvatskim i talijanskim nastavnim jezikom;
2. za mjesto ravnajućega učitelja III. vrsti na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj školi u Bermu sa hrvatskim nastavnim jezikom a talijanskim kao predmetom.

Dohodci ovih mjesta označeni su u pokrajinskom zakonu za Istru od 14. decembra 1888. broj 1. g. 1889.

Nižecentelji imadu podnosti svoje podkrieplijene molbe propisanim putem ovomu c. kr. kotarskomu školskomu vieću do 30. junija o. g., te dokazati i usposobljenje za nakmadno poučavanje vjeronauka.

C. kr. kotarsko školsko vieće.

PAZIN, 1. junija 1900.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

Preko medja naše domovine

širi se glas o izvrstnim tjesteninama kano što su makaroni, fidelini itd. iz ***„Prve kranjske tvornice tjestenina Žnideršič & Valenčič u Slov. Bistrici.*** — Dostatno je samo jedan put pokušati, a da se postane stalnim naručnikom. — Trgovcima cienike bezplatno i prosto poštarine.

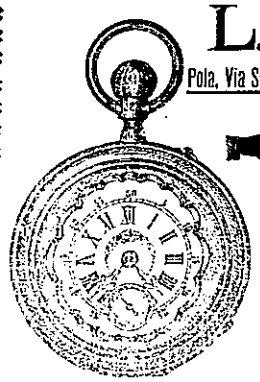

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. - urar i srebrnar - Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje **svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari,** n. pr. **prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba** itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

Broj 34. U Puli, dne 15. junija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod narudžbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine. } na godinu

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Razsulo desnice.

U času, kada je u drevnom Krakovu dne 7. t. mj. ravnatelj ili „rector magnificus" tamošnjeg sveučilišta govorio povodom 500 godišnjice obstanka onog sveučilišta sjajni govor, u kojem je iztaknuo, kako su Česi prije 500 godina poslali Poljakom izvrstnih učitelja, kako bijahu od davnine pražka i krakovska sveučilišta u prijateljskoj svezi, a djaci i profesori jednog i drugog sveučilišta u bratskoj ljubavi, kako je slavni češki pedagog Komenski u doba svoga progonstva našao u Krakovu utočišta i kako će biti omladini Čeha i Poljaka predaja iz prošlosti o bratstvu zviezdom voditeljicom u budućnosti, — u času, kad je zastupnik najmladjeg slavenskog sveučilišta ove monarhije, profesor hrvatskog sveučilišta u Zagrebu dr. Fran Spevec pozdravljao staroslavno krakovsko sveučilište, ističuć kako napunja hrvatske grudi uzvišena slava bratskoga viteškoga poljskoga naroda, i kako je sretno hrvatsko sveučilište, što na toj riedkoj slavi može da čestita bratskomu sveučilištu Krakovskomu, — u tom velimo svečanom času razkinuo je u Beču prvak poljskoga kluba i predsjednik izvršujućega odbora desnice vitez Jaworski bratski vez, kojim bijahu od razsula nesretnog Hohenvartovog kluba slavenski klubovi carevinskoga vieća vezani.

Pod uplivom vlade tražio je vitez Jaworski sredstva i pomoćnike, s kojimi bi slomio obštrukciju zastupnika bratskoga češkoga naroda. On je stukao savez od Poljaka, Niemaca raznih političkih boja, Rumunja i Talijana, pomoćju kojih je hotio ukrotiti žilave, uztrajne i rodoljubne zastupnike češkoga naroda. Njemu je pošlo za rukom raztepsti bivšu desnicu carevinskoga vieća, posrećilo mu se i sastaviti novu stranku od najljućih inače političkih i narodnih protivnika, nu ipak nije doživio sretnog časa, o kojem je sanjao, da će naime viditi pred svojimi nogami slomljenu i osramoćenu opoziciju češkoga naroda. Još o podne dne 8. t. mj. stupao je vitez Jaworski na čelu svoje novopečene stranke, takozvane stranke rada, a nakon 12 sati, t. j. o pol noći istoga dana morao je uviditi, da mu bijaše sav trud uzaludan, da je žilavost i uztrajnost zastupnika češkoga naroda čvršća i silnija nego li sve umjetne osnove i spletke.

Lažiliberalni listovi njemački i talijanski kade silno vitezu Jaworskomu i njegovim drugovom, što je razpršio desnicu carevinskoga vieća i što je bacio novi kamen smutnje medju i onako razklimane odnošaje austrijskih Slavena, nu tim si nije stekao ljubavi ili priznanja od strane Niemaca, a naškodio je silno slavenskoj uzajemnosti.

Zadaću, koju je vlada ministra Körbera doznačila Poljakom, nisu ovi izvršili. Oni su doduše razbili desnicu, nu niti su slomili češku obštrukciju, nit su stvorili redovite parlamentarne odnošaje, niti su zadovoljili glavnom zadatku vlade, da naime osame zastupnike češkoga naroda.

Poljski klub na carevinskom vieću obnovio je staru pogriešku tim, što je stvorio novi jaz, koji je već do sada dielio često zastupnike poljskoga naroda od zastupnika ostalih Slavena. Poljaci pokazali su i ovaj put, da su sebičnjaci i da neznaju u sklad dovesti svoje narodne probitke sa interesi ostalih Slavena ove monarhije. Njihov kolovodja vitez Jaworski pokazao je pako na novo, da nećuti slavenski, jer inače nebi bio pružio ruku najljućim protivnikom bratskoga češkoga naroda, i u obće žestokim neprijateljem svega slavenstva. Nu on se nije pokazao ni državnikom, jer kad bi takovim bio, on bi bio stalno upotrebio ovu zgodu, da uputi odlučujuće krugove, kako se nezdrave parlamentarne odnošaje u Austrije nedade urediti krparijom ili polutanskimi sredstvi, već da treba tuj zlo u korjenu liečiti, da valja promjeniti sa temelja sustav, pod kojim stenje ogromna većina austrijskih naroda.

Vitez Jaworski može se doduše ponositi, što je uputom vlade a na radost Niemaca i svih slavenskih dušmana razbio desnicu, ali sustava nije spasio niti je koristio pravim interesom većine naroda Austro-Ugarske.

Kastavski občinski izbori uništeni.

Dne 18., 19., 20. i 21. decembra 1899, obavili su se u Kastvu novi občinski izbori. Izbornici III. tjela bili su razdieljeni u dva dana tako, da je jedan dio njih bio pozvan k izborom dne 18., a drugi dne 19. decembra. Izbornici II. tjela birali su dne 20., a oni I. tjela dne 21. decembra.

Izpali su ovako:

Hrvatska pučka stranka dobila je prvi dan 259 glasova, drugi dan 237 glasova, ukupno dakle u III. tjelu 496 glasova; treći dan, II. izborno tjelo 224 glasa; četvrti dan 19 glasova, preko polovice svih izbornika I. tjela; u sva tri tjela dakle 739 glasova.

Protivnici dobili su prvi dan 89, drugi dan 69, ukupno 158 glasova u III. tjelu; treći dan u II. izbornom tjelu 4 glasa, četvrti dan u I. izbornom tjelu nijednoga glasa; ukupno u svih trih tjelih 162 glasa.

U izbornih zapisnicih konstatovana je zakonitost i redovitost izbora, kao i mir u izbornih prostorijah i izvan njih. Te zapisnike podpisao je ne samo občinski glavar kao predsjednik izborne komisije i članovi njezini, nego i c. kr. izborni povjerenik barun Reinlein. A zapisnici odgovarali su istini.

Unatoč tomu bio je proti tim izborom podnešen utok na c. kr. namjestničtvo. Prvi ga je podpisao Krstić, a njegovo pismo kažu i mnogi drugi podpisi. Toga Krstića opisivati, značilo bi dangubiti. Dne 14. febrara 1895. izdao mu je svjedočbu tada c. kr. kotarski kapetan Alojzij Fabiani. Što je sve kasnije počinio, toga se mnogo javno znade, dočim se privatno i mnogo više čuje. Zadnje doba kao da se je bio izgubio, nit se je znalo gdje nit od česa živi, kako se nezna nit danas. C. kr. sudbena oblast na Voloskom nije mu mogla dostaviti poziva u poslu raznih prijava proti njemu, nit priobćiti odsudu na njegov teret. Bila je prisiljena dati nalog c. kr. oružnikom, da ga ulove gdje mogu, bilo po danu bilo po noći. Noću od 29. na 30. maja bili su ga ulovili, vozećega se u kočiji, i odveli u zatvor na Volosko. Tu je odsjedio 3 dana radi toga, što je bio negdje o Božiću javno na postaji u Matuljah napao gosp. Matka Mandića.

Kad je bio vidio prva dva dana kako je prošao kod izbora, podao se je sa četicom svojih na Volosko k c. kr. namjestničkomu savjetniku Alojziju Fabiani-u, a kasnije u Trst i Poreč, sve u svrhu, da se prituži proti postupku kod izbora. Medjutim su krivoliberalne talijanske i njemačke njeke novine javljale, kako se je protuhrvatska stranka pod vodstvom Krstića kod izbora junački borila, i samo protuzakonitostim i nasiljem podlegla. Krstić i Krstićevci, poslie rečenih putovanja govorili su postojano, da će izbori biti uništeni.

Pošteno misleći ljudi, koji su znali kako se je kod izbora strogo po zakonu i najvećem redu postupalo, nisu toga vjerovali. C. kr. namjestničtvo vuklo je dugo sa riešenjem utoka. Na tri razna puta pisalo je občini svaki put rad što drugoga. I inače dalo je izpitivati kod c. kr. kotarskih oblasti.

Konačno je izreklo svoju odluku.

Občinsko glavarstvo, čim je tu odluku dobilo, pobrinulo se je za obdržavanje najprije odborske sjednice, pak sjednice občinskoga zastupstva, te pozvalo k tim sjednicam dosadanje članove odbora i zastupstva.

U sjednici zastupstva dne 11. t. mj. pročitao je g. glavar doslovno odluku c. kr. namjesničtva, priobćenu občini putem c. kr. kotarskoga glavarstva na Voloskom.

Vriedno je, da se tu odluku na vječnu uspomenu od rieči do rieči objelodani. Evo je:

„N. 7404. Volosko, 25. maja 1900.

Občinskomu glavarstvu

Kastav.

Usljed prigovora dr. Ivana Krstića i drugova uništilo je c. kr. Namjestničtvo u Trstu odpisom od 22. maja 1900, br. 10140 izbore novoga zastupstva u svih trijuh tjela, koji su se ovršili 18., 19. i 20./12. 1899 te naložilo, da se imadu izvesti novi izbori uz ponovno vršenje reklamacionalnoga čina.

Ovu rješitbu temelji c. kr. namjestničtvo na nasljednje razloge:

Dr. Ivan Krstić i drugovi prigovaraju i tvrde, da je bio nezakonito pozvan Fran Mavrić u izborno povjerenstvo, jer isti nije imao aktivnog izbornog prava.

Ovaj prigovor smatrati se mora kao temeljit. Po § 20. obć. izb. reda sastajati ima izborno povjerenstvo iz občinskog glavara ili njegovog namjestnika i 4 člana občine, koji imadu pravo izabrani biti. Pravo izabranim biti ima pak u smislu § 9 obć. izbornog reda samo onaj, koji ima uz druga tamo navedena svojstva i pravo na aktivni izbor.

Pošto pripada u smislu § 1. u sadržaju s § 12. istog zakona aktivno izborno pravo onim članom občine, kojim je propisano od njihovog nepokretnog imanja, obrta ili prihoda u občini, porezni i godišnji teret u iznosu od barem 1 fl. 2 kr., izuzamši namete, sliedi, da se ima razumjeti pod aktivno izborno pravo § 9 materijalno izborno pravo odvisno od poreznog propisa.

U pogledu člana izbornog povjerenstva Fran Mavrića se nemože ustvrditi, da je isti imao godine 1899 u gornjem smislu pravo izbora. Iz izvješća glavnog poreznog ureda u Voloskom 31./3. t. g. razvidno je, da je isti uslied ugovora doživotne rente od 20./4. 1899 zadobio posjed svojega otca Mateta, dakle porezna dužnost istoga prikaza se komaj ovu godinu u poreznim gruntovnim glavnim knjigama.

Protizakonito bio je dakle pozvan Fran Mavrić u izbornu komisiju i ovaj protizakonit postupak ne može se opravdati time, da je isti bio umešen uslied reklamacije u izbornu listinu, te tako zadobio formalno pravo izbornika, niti time, da je on mjeseca julija prošle godine u istinu porez platio.

Kao temeljit smatrati se ima i prigovor, da su se vrata izbornog lokala u večer prvog izbornog dana u III. izbornom tielu zatvorila, jer u oglasu za izbore od 8./12. 1899 nije bilo predvidjeno, u kojem satu se će izbori zaključiti.

Ove pogreške u izbornom činu opravdaju već same po sebi uništenje izbora u svih triju tiela, te čine suvišna razpravljanje ostalih prigovora proti izboru podnesenih.

Proti ovom(!) odlukom(!) nije dozvoljen drugi utoka(!).

O tomu obavješćuje se to občinsko glavarstvo i podjedno dr. Ivan Krstić i drugovi.

Cieli izborni operat vraća se pozivom, da odredi neodvlačno potrebno za provedbu novih izbora.

C. kr. namjestnički savjetnik:
Fabiani v. r.

Komentar tomu slieditи će u budućem broju.

Občina Grožnjan

II.

Stupovi neprirodnog talijanstva:

a) Škola, b) Občina.

Neka koji stupi samo na prag ovog glasovitog gnjezda, i ne hoteć mora mu pasti u oči zapuštenost tamošnje školske djece; ona su bez ikakvog odgoja, bez ikakve pristojnosti, bez ikakvog štida, prema svakomu i na svakom mjestu. Al čemu se čuditi, po odgoju poznaju se djeca. Koja je glavna svrha tamošnje škole? Zar oplemenjenje srdca, napredak? Jok valaj! Usadjivanje u nježna i nevina srdca nedostižnih ideala: „noi siamo Italiani", reći će dečko, koji još ne zna koliko čini 5+5, a odrasliji pak? To su pravi zanešenjaci; čitat i pisat pravilno ne znaju, al derati se po ulicama, to im je svagdanji posao, osobito u svetkovine. Osobito hoće da se proslave, i u tom se natječu sa urlikanjem: „Taliani semo nati, Taliani creperemo, mandemoli in Croazia a pascolar i porchi". Ponavljamo, nije se čemu čuditi jer „exempla trahunt". Stupi li se pak u školu, mora ti se srce raztužiti. Tu se skače, urliče, da ulice odzvanjuju, a kakav tu mora biti napredak — lahko se može prosuditi. Djeca su tako razuzdana, objestna, da treba pol ure prije vikati, hoće li se započeti predavanje, a uviek nit to ne koristi, osobito pod satom vjeronauka, već koliko nam bijaše rečeno, mora se ih tjerati iz iste škole. Lahko se može vidjeti koli krasnimi šaptavci se tamo obiluje; valjda ne imaju nekoji važnijeg posla no djecu huckati. Onu školu pohadja i mnogo djece iz vanjščine, koja često neznaju nego hrvatski, te tu treba vremena i vremena dok jedva dečko razumi učitelja, nu to za Istru nije ništa neobičnog. Toj djeci strogo je zabranjeno pozdravljati u svom jeziku, pa makar i sa „hvaljen Isus!" akoprem drugčije i ne znaju; a pozdravi li koji, jao si ga njemu. Pozdravljati moraju sa: „servo suo" a povrh toga su im i naznačene osobe, kao np. načelnika, tajnika, itd., al okolišne svećenike Bože sačuvaj! osobito mjestnog svećenika; to bi bio veliki grieh. Pohadjanje crkve je pak sasma zanemareno, akoprem to izrično školski zakon propisuje, da mora učitelj sa djecom u crkvu, te ju nadzirati, al da smrdi nekojim crkva kao crnom tamjan, jer ona nije već mjestom raznarodjenja. Nu i ono malo djece, što dolazi, to su ovce bez pastira, bolje bi bilo, da i ne dodju, jer sa svojim nepristojnim ponašanjem druge u pobožnosti uznemiruju. Pravo imaju zato otci tamošnje djece, a da i ne spominjemo vanjščinu, tužiti se i želiti, da bi se već jednom u školi strogo po zakonu postupalo i da se izbjegava u i izvan škole širenju narodne mržnje, med tamošnjimi inače dobrimi ljudi.

Drugi i glavniji stup neprirodnog tamošnjeg talijanstva jest sama občina, il bolje koji občinski činovnik. E borme ima se i zašto boriti, jer izgubi li svagdanji hljebčić, poć je trbuhom za kruhom, jer kopati ne može, a prositi ga sram. Nekoji napinju sve sile: compare qua, compare la, plaču oni i njihovi kad su u pogibelji, a i priete onim, koji bi pokušali promjeniti sadašnje stanje, oni na svaki način hoće: „sic ut eratin principio nunc et..., jer občina je dobro uporište, čvrsta i stalna je občinska blagajna. Občina je vrlo bogata, to jest morala bi biti, jer posjeduje mnogo livada i šuma, tako, da bi ona morala cvasti i ne imat nit novčića nameta, a kamo li bit do grla zadužena. Občinski troškovi iznašaju poprečno godišnjih 850 for., ne ubrojiv siromahe za koje nek se i potroši 200 for., dakle ukupno 1050 for. godišnjih. Pogledajmo sad na dohodak zemljišta, to jest livade i šume „Osreda, Bilićvica, Finida, Cenje, Fraško, Osek, Kapelania, Lincavale, daju godišnji dohodak najmanje 1084 for. K tomu imade glavnica, i državnih obveznica. Kako dakle ta občina ne cvate, kako može biti nameta 130%? Kako može biti zadužena do 30.000 for.? Ako se za groblja potrošilo do 20.000 for., stoji i dug, a gdje je uložen novac, koji se dobio od kamenoloma u iznosu od 25.000 for.? Reći ćemo gospodi, ljubite i poštujte narod, štedite novac težkih žuljeva hrvatskog težaka. Pitamo Vas, zašto se tolike krune daje pojedinim siromahom, koji zdrave žene tjeraju u postelju, i koji zdravi mogli bi je hraniti? Ili treba dimostranata? Kako se na slepo može na posudu davati občinski novac? Znate što se dogodilo pod načelnikom Fedelom, kad se htjelo oduzeti nadnice biranim biračem? Kako se je moglo i sad pred malo vremena posuditi gospodinu tajniku 100 f., uz izplatu 5 mjesečnih forinta? A koju vam je dao garanciju? Zar ne znate, da se pred malo vremena učinila osobna zapljena. Čuvajte gospodo povjerenu Vam čast, štedite novac tužnih težaka, jer znajte, da je narod progledao, znajte da mora svaki, koji prednjači, narodu položiti račun o svojem djelovanju.

(Sliedi).

Izvješće

o glavnoj skupštini „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru, obdržavanoj dne 31. maja t. g. u Opatiji.

(Nastavak).

Tekom ove godine ustrojilo se pak do današnjega dana šest podružnica od kojih 3 u Dalmaciji a 3 u Istri.

Evo dakle i braća Dalmatinci uvidili su potrebu, da priskoče na pomoć istarskim Hrvatom i Slovencem u zdvojnoj borbi, koju njim je voditi proti zajedničkim dušmanom.

Ovdje mi je priznati, da poznatog rodoljuba g. Petra plem. Akačića ide velika zasluga, što su se u zadnje vrieme ustrojile i još se ustrajaju u liepom broju u Dalmaciji podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. U ime ravnateljstva ovog družtva zahvaljujem najtoplije gosp. Akačiću, koji se toliko zauzimlje za ovaj patriotični posao i miloj braći u Dalmaciji, što nam pruzaju njihovu pomoćnicu ruku u našoj velikoj potrebi. — Neka njim Bog stostruko naplati!

Hrvatska akademička omladina u Beču, potaknuta željom, da doprinese i ona k poboljšanju žalostnog stanja hrvatskog i slovenskog pučanstva u Istri, zaključila je ustrojiti ondje izmedju sebe i u Beču nastanjenih Hrvata i Slovenaca podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

U tu svrhu podnjela se je već u mjesecu lipnju 1899. c. kr. namjestničtvu Donje Austrije prijava za ustrojenje navedene podružnice na temelju obstojećih pravila, ali do sada radi nekojih formalnostih, nije pošlo za rukom dostignuti od navedenog namjestničtva, da priznade kao pravilno obstojeću ovu podružnicu.

Svakako kao predsjednik družbe sv. Cirila i Metoda za Istru zahvaljujem u ime ravnateljstva akademičkoj mladeži u Beču na njezinom nastojanju, da se ustroji u Beču podružnica naše družbe sa željom, da bi akademičari i drugih sveučilišta sljedili ovaj plemeniti primjer.

Budući da koncem upravne godine 1898. bilo je u svemu 34 podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, te ih se je u prošloj upravnoj godini ustrojilo 7, a u ovoj godini do sada 6, to ima dan danas u sve 47 što muških što ženskih što mješovitih podružnica navedenog družtva.

Zaključujuć red mi je očitovati, da moramo s velikim zadovoljstvom i zahvalnošću priznati, da se je ekonomično stanje naše družbe u minuloj upravnoj godini mnogo poboljšalo prama onomu prijašnjih godina; i da se je u prošloj upravnoj godini razmjerno nješto povećao broj novih podružnica i utemeljiteljnih članova. Ali častna gospodo, mi se nesmijemo s tim zadovoljiti, niti smijemo popustiti od našeg dosadašnjeg nastojanja i rada, već moramo sve to više napredovat na započetoj slazi.

U govoru držanom u zadnjoj glavnoj skupštini predočio sam prisutnoj gospodi, kako nam istarskim Hrvatom i Slovencem prieti najveća pogibelj za našu narodnost koli od sjevera toli od zapada, a bárem za sada, više od ove nego li od one druge strane. — Razložio sam, kako družtvo Dante Alighieri, ustrojeno u Milanu, uz koje družtvo da pristaju ne samo sve stranke u Italiji bez razlike političkog načela, nego ga otvoreno podupire talijanska vlada, pače da mu najviši krugovi izkazuju svoju privrženost, — razložio sam, kažem, kako to družtvo posredstvom družtva Lega nazionale razširenog u cielom Primorju i Dalmaciji radi na zator našeg narodnog bića.

Ta pogibelj medjutim nije se ni najmanje umanjila, dapače ona raste od dana do dana na izvanredni način.

Iz tajnikova izvješća pročitana u glavnoj skupštini navedenog družtva razabire se, kako ono družtvo neumorno radi za odnarodjenje naše djece u Primorju. Polag navedenog izvješća, ravnateljstvo Lege dalo je i lanjske upravne godine izdašnu podporu zakladi za ustrojenje talijanskoga sveučilišta u Trstu. Isto ravnateljstvo podupire djake talijanske realne gimnazije u Pazinu, i daje podpore sveučilištnim djakom, koji se pripravljaju za profesuru u talijanskom jeziku. Učiteljskim kandidatima daje godimice 7000 f. podpore. — Ono uzdržava u Primorju sedam talijanskih pučkih učiona. Ona uzdržava nadalje u istom Primorju šest dječjih vrta ili zabavišta. Osim toga ona dieli medju školsku mladež knjige, svakojaka učila, odiela, hranu i t. d.

Proti ovolikoj agitaciji za odnarodjenje naše djece može se odoljeti samo onda, kad Hrvati u obrani pravedne svoje stvari protiv talijanskih nasrtaja, budu jednakim marom podupirali našu družbu sv. Cirila i Metoda, kao što talijanaši podupiru zloglasnu Legu.

Talijanštvo počelo je žalibože uzimati mah i u Dalmaciji, jer koliko nam je poznato, Lega nazionale ustrojila je i uzdržuje u onoj pokrajini tri pučke učione, i to u najvažnijim mjestima, naime u Spljetu, Šibeniku i u Arbanasima kod Zadra.

Gorispomenuto družtvo Dante Alighieri imalo je dne 24. listopada prošle godine u Messini svoju desetu glavnu skupštinu. Na tu je skupštinu pohrlilo pučanstvo iz svih strana Italije. — Predsjednik govorio je obširno o djelovanju i ciljevih toga družtva. On je priobćio skupštini, da će ministarstvo postaviti svake godine stalnu svotu kao podporu tomu družtvu.

I sama vlada dala se je zastupati na skupštini po svojem odaslaniku.

I kao da radnja ovoga družtva nije bila dostatna, ustrojilo se je početkom ove godine u Milanu novo političko družtvo pod imenom „Camillo Cavour", koje stoji u užkom savezu sa gorispomenutim družtvom Dante Alighieri. Razlika izmedju ova dva družtva je ta, da družtvo Dante Alighieri polag svojih pravila imalo bi raditi samo na literaturnom i kulturnom polju, dočim kako je svakom poznato, ono pod tim plaštom izključivo radi za dostignuće narodnih i političkih ciljeva. Svrha novoga družtva je nasuprot čisto politički rad.

Samo ime, koje si je dalo ono družtvo, pak prvi korak, kojega je ono učinilo netom se je konstituiralo, naime odpravak poslanice na zastupstvo grada Trsta, dostatni su znakovi po kojih možemo suditi, kakova će biti njegova prava zadaća.

Iz svih ovih priprema mora se zaključiti, da naši susjedi od zapada nastoje najvećom marljivošću i uztrajnošću oteti nam najveće blago, našu narodnost.

Od naše strane nemojmo zdvajati, nego napeti sve naše sile, da sačuvamo tu našu svetinju, i da odbijemo taj divljački napadaj. Borba je strašna, ali ipak pobjeda mora biti naša, pošto je od naše strane pravo i pravica. — Ali za dostignuti taj cilj, treba da svi složni radimo bez razlike političkog načela, jer je ista pogibelj, koja nam prieti. — Obzirom na tu nastajuću pogibelj usudjujem se ponovno obratit na visoku zemaljsku vladu i na častne saborske zastupnike u Zagrebu vrućom molbom, da bi nam do zgode priskočili u pomoć.

Trebalo bi nadalje, da se upišu kao članovi utemelji naše družbe svi imućniji Hrvati i Slovenci, kojima na srcu leži napredak našega naroda. U imeniku svih članova nebi imalo izostati ime nijednoga Hrvata.

U svakom gradu, u svakom selu, u kojem stanuju izključivo ili većinom Hrvati dotično Slovenci, imalo bi se ustrojiti prema broju pučanstva, jedna ili više podružnica, ako se nije već do sada ustrojila. Članovom ovih podružnica pako koje su se ustrojile, ali ne ovršuju svoje dužnosti preporučujemo najtoplije, da se okane jednom toga nehajstva, da se nebi kazalo, da su neprijatelji svoga roda; jer da si nedaju nikakove skrbi za njegovo blagostanje i njegov napredak.

(Konac sliedi).

DOPISI.

Iz Kastva, 12. juna. — Jučer dne 11. juna obdržavalo je naše občinsko zastupstvo svoju redovitu sjednicu. Medju priobćenji pobudjuje neopisivo zgražanje ono, da je c. kr. namjestničtvo uništilo izbore obavljene dne 18., 19., 20. i 21. decembra 1899. Svak koj je vidio, kako su se obavljali ti izbori znade, da su se ti izbori obavili u redu i miru, i kako je g. glavar, ujedno sa reklamacionim odborom prije, i sa izbornom komisijom na dane izbora, postupao savjestno po ustanovah zakona, tako da nisu mogli prigovoriti upravo ništa predstavnici c. kr. kotarske političke oblasti nit javne sigurnosti, pače da su cieli postupak izrično pohvalili. Nego nećemo da o tom ovdje duljimo. Govorimo obširnije na drugom mjestu. Ovdje nek budu spomenuta druga bar njeka priobćenja, i predmeti koji su se razpravljali.

Sjednici je predsjedao naš prevriedni, gospodin glavar Kazimir Jelušić, i vodio razprave onako mirno, savjestno, nepristrano, po zakonu, kako to on zna. Prisutna bila je velika većina savjetnika i zastupnika, medju ovimi i zastupnik naroda prof. Vjekoslav Spinčić, koji se je, pripeljav se brzovlakom iz Beča, od matuljske postaje ravno u sjednicu odvezao. Medju svimi vladala je iskrena jednodušnost. Dvojica zastupnika, koji su se zadnje doba združili s Krstićem, najme Ludvig Sussan i Tuhtan Gržina, niti su se izpričali, niti su došli, i nitko nije za njimi plakao, a težko da jih je tko niti pomilovao, jer su već prošli 24 godine.

Na prvom mjestu sjetio se je g. glavar toplimi riečmi pokojnoga zastupnika Frana Osojnaka, na što je zastupstvo ustalo na noge i uzkliknulo mu: slava! Mjesto pokojnoga pozvno je g. glavar u sjednicu Josipa Pavlinića iz Jurićeve, koj je po zakonu imao na to pravo. Na mjesto člana financijalnoga odbora mjesto pokojnoga Osojnaka stupio je zastupnik Vjekoslav Sinčić. Mjesto istoga pokojnika, kao župana Perenićeve, bio je imenovan čestiti Andrija Slavić.

Gospodin načelnik priobćio je nadalje, da je u subotu dne 2. juna dočekao u Klanoj, ujedno sa tamošnjim savjetnikom Lukom Medvedićem i županom Prešićem, njegovu visost prejasnoga nadvojvodu Leopolda Salvatora, odanostno ga pozdravio i s njim hrvatskim jezikom razgovarao. Priobćio je na dalje, da je c.

kr. kot glavarstvo po nalogu Njegovoga Veličanstva cesara i kralja izreklo zastupstvu previšnju zahvalu za čestitke podnešene mu prigodom Njegovoga rodjendana, te da je isto Njegovo Veličanstvo dozvolilo, da zaklada jedne stipendije občinske za gimnazijalne djake imenuje previšnjim imenom njezinoga Veličanstva cesarice i kraljice Elizabete. To priobćenje uzelo je zastupstvo do ugodna znanja.

Osobitu zanimivost pobudilo je priobćenje g. predsjednika, da je občinski zastupnik spomenuti Tuhtan Gržina negdje decembra 1899., prije izbora bio poslao njekakvu molbu na zemaljski odbor ili juntu. Molbenica napisana je talijanski, u njoj moli, da se na njegove ruke pošalje 500 forinti za popravak njekih cesta. Mnogi su se pitali, odkud Gržina na jedan put talijanski pisali znade, kad da inače nit piše nit govori nego hrvatski. — I na njegove ruke neka junta pošalje 500 for.! Eto, na što je junta naučila njeke ljude. Koliko se znade, Gržinu nije uslišala, nego je njegovu molbenicu poslala na občinsko glavarstvo, a ovo je odgovorilo kako je išlo, i občinsko zastupstvo primilo to na znanje.

Gospodin glavar dao je obširno izvješće o javnih gradnjah, osobito popravku cesta, koje se je poduzelo sa podporom, što ju je dala c. kr. vlada u tu svrhu. Nacrt za sve te radnje odobrio je upravitelj c. kr. kotarskoga glavarstva. Radnje se izvršuju na mnogih stranah prostrane občine, i više bi se, da je občina primila svu njoj odlučenu svotu. Občinsko glavarstvo učinilo je predlog i za dalnju državnu podporu, da se mogu provesti i druge potrebite radnje u občini, i da si občinari mogu pri tom štogod zaslužiti. Novi zastupnik Josip Pavlinić predložio je njeke popravke cesta i u Jurićevoj, zagovarali su to zastupnici Vjekoslav Spinčić i Vjekoslav Ferlan, i zastupstvo njim pritvrdilo, radujuć se, da su jednom čuli i glas zastupnika iz te županije.

Odlučilo se je, da se u pismih štipendijskih zaklada cesara i kralja Frana Josipa I. i cesarice i kraljice Elizabete, kao i u pismu ubožke zaklade provede one promjene, koje predlaže c. kr. namjestničtvo.

Odlučuje se, da se poduzme sve potrebite korake za gradnju kapelanske kuće na Brgudu, i da se u praznicih popravi tamošnja školska zgrada.

Odlučilo se je nadalje, da se poduzmu shodna koli za gradnju mostova toli za gradnju škole u Rečini; da se požuri riešenje kapelanske kongrue u sv. Križu.

Primilo se je na znanje izvještaj o parnicah občine proti Josipu Marotti iz Spinćeve i Franu Kinkeli Tonjariću iz Zvoneće, radi njihovih dugova občini.

Učinilo se je više odluka glede gradnja kao i glede podpora siromakom.

Zastupstvo bilo je blizu 6 ura u sjednici, i cielo to doba razpravilo u najvećem redu i miru, dostojanstveno, muževno, te se pak sastalo kod skupnoga objeda, kao obično, i o koje ćem razgovorilo.

Franina i Jurina.

Fr. Čul sam, da te k letu kurit va mošćeničkoj Drage afrikanske škropilnice.

Jur. Ča su morda bolje al ceneje od domaćeh?

Fr. Nisu ne, lego da domaće nekemu po hrvatstvu smrde.

Jur. Dragi ti, do k letu će mu to pasat.

Fr. I ja se nadam, da ćemo trebeda do drugega grozja imet drugi poglavari i drugu pamet.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Nenadano zaključenje zasjedanja carevinskoga vieća, presenetilo je više vladine prijatelje Poljake i Niemce liberalce, nego li zastupnike českoga naroda i njihove saveznike.

U petak prije podne obdržavana je sjednica slavensko-narodno kršćanske sveze, konservativnog českog veleposjeda i središnje stranke. Na toj sjednici bijaše medju ostalim zaključeno, da će osnovati vlastiti savez, koga program ima odgovarati načelom desnice i koji će imati, da zauzme srednji položaj. Osim toga bijaše zaključeno, da se sa Mladočesi ostane i nadalje u prijateljstvu. Savez taj imao je 57 članova. Predsjedničtvo saveza povjereno bijaše zastupniku grofu Palffi-u. O konštituiranju toga saveza bijaše obaviešten ministar predsjednik. O toj konferenciji bijaše priobćena posebna izjava, koju ćemo donieti u budućem broju.

Jedan od prvaka mladočeske stranke izjavio je nekomu dopisniku, da su češki zastupnici u posliednoj sjednici carevinskoga vieća dobili zadovoljštinu, pošto su dokazali, da se ništa nemože proti českoj obštrukciji, kao što se nije moglo proti njemačkoj obštrukciji za vrieme ministra Badeni-a.

Zastupnici českoga naroda, da su pripravni sudjelovati kod novih pokušaja za sporazumak sa Niemci, ako budu na to pozvani.

Jedni kažu, da će vlada odmah kušati sa novom konferencijom o sporazumu, drugi vele, da će pomoću § 14. riešiti važnije državne potrebe, a treći sude, da će razpustiti carevinsko vieće i razpisati izbore mj. septembra t. g.

Rusija. Petrogradski listovi pišu, da će se ljetos u Rusiji obdržavati izvanredno velike vojne vježbe. Kod tih vježbah, koje će započeti agusta mjeseca, sudjelovati će 85 po sto ciele ruske vojske. Ruski diplomatički krugovi misle, da događaji u Kini neće dati vlastim povoda, da posreduju u obsežnijoj mjeri na zaštitu zajedničkih interesa.

Rat u južnoj Africi. Vrhovni zapovjednik englezkih četa lord Roberts nalazi se u glavnom gradu Transvala — u Pretoriji već od 5. t. mj. Odatle upravlja on svojom vojskom, koja nastoji, da razprši zadnje ostanke burskih četa. Iz Vašingtona brzojavljaju, da je savjetovala vlada združenih američkih država predsjedniku Transvala, Krügeru da kuša ponovno sklopiti mir sa Englezi.

Pokrajinske:

Odlazak nadvojvotkinje Marije Terezije iz Velog Sela. Od tamo brzojavljaju dne 11. t. mj., da je nadvojvotkinja Marija Terezija ostavila s obitelju grad i pošla je preko Rieke u Beč. Pučanstvo je priredilo visokoj gospodji prigodom razstanka oduševljene ovacije.

Humljani plešu! Dogodi se kadšto, da zapleše u gradovih sita i objestna gospodska mladež i u nemesopustno doba, nu da bi plesali ozbiljni i trieźni seljaci u ljetno doba, to se može dogoditi samo u zavedenom Humu. Tršćanski židovčić izvješćuje naime nekim zadovoljstvom, kako su na duhovski ponedjeljak čestili Humljani tako živo plesali na korist „Lege“, da se je sve treslo u takozvanoj palači (Palazzo), u tom tobožnjem spomeniku nekadanje mljetačke slave. Bum!

Sirote Humljani! Dočim se njihova braća širom Istre muče u znoju svoga lica, da priprave živeža za buduću zimu za sebe i svoje obitelji, oni nemisle na drugo, nego kako bi ubili vrieme plesom za zlosretnu „Legu“. Pak da nisu pomilovanja vriedni?!

Najodlučniji Talijan Istre pohrvaćen: Tu grozomornu viest čitamo u „malenom“ glasilu tršćanskih židova. To strašno i potresno djelo odnarodjenja počinila je neka školska oblast Istre na osobi najodlučnijega Talijana Istre, na osobi predsjednika talijanskoga političkoga družtva za Istru, na osobi našega žestokoga narodnoga protivnika, g. zastupnika na istarskom saboru i odvjetnika u Kopru g. dra. Feliksa Bennati-a. Rečena neoprezna školska oblast priobćila je naime u hrvatskom jeziku podredjenim pučkim školam imena članova c. k. zemaljskoga školskoga vieća, medju kojimi se nalazi i dr. Srećko Bennati.

Taj nesretni Srećko zadao je tršćanskomu židovčiću toliko brige i jada, da nije mogao od manje, a da od boli nekrikne tako glasno — da se ga je bez dvojbe čak u staru Judeju čulo. Siromašni Srećko!

Zar se u Roču bliže občinski izbori? Na tu mišao došli smo čitajuć u talijanskih novinah viest, da su u Roč stigli prisjednik i mjernik zemaljskoga odbora u Poreču. U Roč dovezao se naime dne 9. t. mj. prisjednik zemaljskoga odbora g. Cleva i neki novi mjernik istoga odbora, te su tuj viećali sa poznatim Spasiteljem onoga kotara i sa talijanaškimi občinskimi zastupnici o tom, kako i kada da se započne graditi cestu izmedju Roča i Huma.

Znajuć, da gospoda iz Poreča grade ceste u naših krajevih jedino kad se bliže kakovi izbori — držimo, da je opravdano gornje pitanje: zar se u Roču bliže občinski izbori? Po starom običaju proći se izbori, a Ročani i Humljani čekati će novu cestu opet do budućih izbora.

Lega u selu Kmeti. Više je već godina, da je u selu Kmeti (moderno Metti) občina Umag ustanovljena podružnica „Lege“. Svake godine od kad obstoji, običavaše se držati ples na korist „Lege“, i to obično mjeseca maja. Prve godine čim se je „Lega“ ustrojila, bijahu priprave za tu „svečanost“ baš sjajne. te su tom prigodom talijanska gospoda, koja bi iz Bujah, Umaga i Pirana itd. onamo došla, znala darovati na korist „Lege“ i po 10 kruna za cviet t. zv. „margarita“. I ove godine slavilo se dne 27./V. „Legino“ slavlje u selu Kmeti. — Gospodskih gostova nebijaše prisutnih, opametili se. Selo Kmeti neće im „Lege“ pomoći. Čim se je podružnica „Lega“ imala u Kmetih ustanoviti, nehtjedoše domaći niti gospodski sočali u družtvo se upisati, nu gospoda i plaćenici prevariše narod govoreći, da će oni godišnji prinosi biti za siromašnu crkvicu sv. Marije. Vuk u ovčjoj koži prevario ih. Upisalo se sve, mlado i staro u „Legu“, misleći, da će tim podupirati crkvicu, davaše novac u „Legine“, svrhe.

Niti ova mudrolija neostane tajnom. Svi razboritiji ljudi otvoriše oči i prosvjedovaše ogorčeni proti takvom bezdušnom i podlom varanju. Samo prosvietljeni Kmeti, „aristokrati“ umažkog polja, oni stoje još i sad kao agenti i širitelji kulture uz „Legin“ stieg. Oni su nješto više od ostalih susjeda sočala. oni su samostalni kmeti, gruda, koja ih hrani njihova je, te se zato i ponose sa svojim prekršćenim imenom „Metti“. Većinom neznaju ni pisati ni čitati, ali to nista ne smeta da nebi nadobudna „metanska“ mladež smjela pjevati pogrdne pjesme kao što je: Nella patria dei Kmeti..

„Meti, meti“!... Zaista trebalo bi mnogo mesti, da se posadi na pometno tlo opeta valjane „kmete, koji bi znali svojom glavom misliti, vlastitu krv i jezik častiti, mladež kršćanski si uzgajati, blagdane crkvene kao kršćani štovati, a ne vjeru si svetu bogohuljnimi klevetami gaziti, tudjih i pogubnih običaja se držati, pak bi bili opeta stari Kmeti, koji se nebi sramili ni svoje vjere ni majčinog mlieka. Tebi pak „Lego“ i „lažikulturo“, koja nam truješ i zavadjaš narod, daleko od nas kuća! Metla.

Iz Dubašnice pišu nam: U nedjelju dne 3. t. mj. ostavi nas vrli naš učitelj g. P. Matanić. Davno se već govorkalo, da će otići, ali ne vjerovasmo dok nam ga parobrod ne odvede. Za njim žale svi Dubašljani, staro i mlado; prvi kao, za najboljim bratom, a drugi kao za rodjenim otcem. Kroz vrieme svog boravka u Dubašnici, sviesno vršeći svoje dužnosti, nije se kako no kažu nit mravcu zamjerio. Svud je i svakoga sa prijaznošću susretao, svakoga na dobro upućivao, jer je svakome dobro želio, pa si je zato vječitu harnost i neumrlu uspomenu medju Dubašljanima ostavio.

Mjesto učitelja na gimnaziji u Kopru. Na državnoj gimnaziji u Kopru (talijanski naukovni jezik), biti će početkom školske godine 1900/1. izpražnjeno mjesto pravoga učitelja klasične filologije (latinski i grčki). Molbe valja predložiti c. k. zemaljskomu školskomu vieću za Istru do 7. julija 1900.

Iz drugih krajeva:

Smrt dr. Bulata. Sve hrvatske novine posvećuju pokojniku odulje članke, opisujuć njegov javni rad i njegove zasluge za hrvatstvo Dalmacije u obće, napose za ono grada Splita. Tjelo pokojnika stiglo je iz Beča u sriedu na Rieku, odakle ga prevezoše parobrodom „Zagreb“ u Split. Pogreb biti će danas na troškove grada Splita, komu je bio načelnikom i koga je priveo u kolo ostalih hrvatskih gradova Dalmacije. Pogreb biti će stalno sjajan u svakom obziru.

† **Jakov Leben.** Nedavno preminuo je u tršćanskoj bolnici nakon poduljeg bolovanja umirovljeni svećenik tršćansko-koparske biskupije, veleč g. Jakov Leben. Pokojnik rodjen bijaše u Kranjskoj god. 1832. a redjen za svećenika god. 1857. Službovao je na raznih mjestih one biskupije. Bio je dobra i plemenita srca. Umro je siromah. Počivao u miru!

Svećenstvu i vjeroučiteljima na srce. Prigodom izpita običaj je. da se boljoj i naprednijoj djeci podiele nagradne knjižice. Ove knjižice gdjegdje nabavlja ili občina ili škola. Kako je najzgodnija nagrada djetetu osobito I. i II. raz. molitvenik, jer ga prvi put diete kao svoj vlastiti nosi u crkvu. za to gotovo svaka občina ili škola nabavi i nekoliko molitvenika za nagrade. Nu medju timi molitvenici znade biti više puta i neodobrenih. što ih razni izdavači i tiskari i domaći i strani izdavaju i tiskaju. Budući da je stroga zabrana crkve, da se takove knjižice neodobrene od crkvene oblasti razpačavaju, dužnost je gospode župnika, kateheta i kapelana, da upozore školu i občinu, da samo odobrene molitvenike nabave za nagradu djeci.

Isto tako bilo bi zgodno. da gospoda župnici pripaze. te prigodom podjeljivanja sv. potvrde. ili prije upozore župljane, pa i kad idu na proštenja. da ne kupuju neodobrene molitvenike od kramara, koji se takovom prilikom ondje nalaze. Rieči što ih običaju izdavatelji i tiskari metnuti na prvoj strani: „da je taj molitvenik iz raznih crkvom odobrenih sastavljen“, ili, da je izdavatelj one knjižice bio kada odlikovan od Njegove svetosti Lava XIII.“ — to još nije i ne znači, da je i ova knjižica crkvom odobrena. Veliku bi pak ustugu učinili vjernicima gg. župnici i kapelani. kad bi im sami naručili preporučene knjižice: „Zbora duh. mladeži zagrebačke“ ili Dobrilin, „Otče budi volja tvoja“.

Prvi hrvatski katolički sastanak u Zagrebu. U zadnjem „Kat. Listu“ čitamo, da se je ustrojio s nadpastirskim odobrenjem centralni odbor, koji priređuje

na 3. i sliedećih dana mjeseca septembra t. g. u Zagrebu prvi hrvatski katolički sastanak, 'u kojem će se pretresati „o svim važnim pitanjima hrvatskoga naroda, koja stoje danas u suvislosti s vjerom njegovom." Odboru je predsjednik naslovn. biskup i prior vranski, presvj. g. Pavao Gugler, a podpredsjednici su mu naslovni biskup i kanonik, presv. g. dr. Ivan Krapac i narodni zastupnik g. dr. Sandor pl. Bresztyenszky. Članovi odbora jesu gg.: kanonik dr. Gustav Baron, sveuč. prof. dr. Ante Bauer, prelat i superior milosrdnica, dr. Andrija Jagatić urednik „Kat. Lista", Stjepan Korenić (ujedno i tajnik odbora), prof. Stjepan Kučak, erar. odvjetnik dr. Krešimir Kvaternik. kanonik Cvjetko Rubetić, odvjetnik dr. Ivan Ružić, sveuč. prof. dr. Fran Vrbanić. U svom proglasu pozivlje odbor katolike Hrvate na što veće sudjelovanje u kongresu.

Za ravnanje hodočastnikom u Rim. Poziv za hrvatsko hodočašće u Rim našao je krasnog odziva, te se do sada prijavilo do 400 hodočastnika. Tim je postignut broj, koji traži talijanska željeznica za onaj popust, koji je odbor zatražio. Budući pak da jošte dolaze odboru upiti, mogu li se još prijaviti, koji bi se željeli pridružiti hodočašću, to se ovime javlja, da se eventualne prijave s uplatom primaju do 20. Odbor želi — ne bude li zapreka o. m. [illegible] Zagreba 26. o. m. — da vlak krene [illegible] dolaze oko 8 sati u jutro. Hodočastnici, koji dolaze iz Rieke, mogu se priključiti hodočašću našemu u sv. Petru. Uz koje uvjete, dojavit će im se. Na povratku iz Rima mogu se u Italiji služiti hodočastnici I. i II. razreda brzimi vlakovi, a oni III. razreda omnibusi, koji brzinom naliče našim osobnim vlakovom.

Slavlje hrvatske omladine na osvitku novoga stoljeća. Još je prošle godine sv. Otac papa Lav XIII. posvetio cieli sviet presv. Srcu Isusovu. Ta se je posveta imala obaviti širom svieta u svakoj biskupiji 24. junija god. 1899, ali kako je mnogim ta viest kasno stigla, prepustiše to za ovu godinu, toliko radje, što se ovom godinom zaključuje stari viek, a ponavlja se novi. U Hrvata nikla je liepa misao, da svoju omladinu napose posvete presv. Srcu Isusovu, da tako oburužana svetim štitom stupi u novi viek, gdje ju čeka velika borba i težka kušnja života. Neprijatelji vjere i roda, uprli su sve sile upravo sada, hlijući, da bude njihov budući viek, ali neće, dok se naša mladež kupi okolo barjaka Krstova, dok je njena težnja, njezin ideal presv. Srce Isusovo. Tješi nas nada, kad čujemo, kako se diljem naroda oziva sila grla zanosne mladeži. Novi primjer, kako hrvatski narod od djedova baštini ljubav za svetu vjeru Krstovu. Odgojitelji se svojski zauzimlju za liepi podhvat, a djeca oduševljena nestrpljivo očekuju svečani dan 24. junija, kad će svečano pasti pred miloga Isusa i svim mladenačkim srcem posvetiti se Njegovu presv. Srcu. Pričesliti će se taj dan djeca, koja su k pričesti pristupila, druga će duhovnim načinom obaviti sv. pričest a iza toga će slieditи posvetna molitva. Ostali će dio dana, što je moguće svečanije obaviti, da duboko ostane u mladim srcima utisnut dan posvete. Ivanje je, pa mogu i kriesovi poljepšati slavlje. Osim ovoga upisati će se svi u posebne arke, koji će se složiti u liepi album i milodari, iz kojih će se sakovati zlatno srce, pa će sve to poslano biti sv. Ocu papi, namjestniku Krstovu, da se tako vidljivim načinom pokaže ljubav Krstu. Neka se nitko ne plaši milodara, jer je za siromašnu djecu i 1 filir dosta, da budu dionici ovog krasnog dara ljubavi. Imućnija je mladež već tomu doskočila.

Uz plemeniti žar, koji se razbuktio u srcu Hrvatske, počela se okupljati i okolna braća, da svečanost bude obća. Svim nam treba pomoći Kristove, a mladež, ta uzdanica naša, zar da se ona otudji vjeri Kristovoj!? Nemojmo toga dopustili, nego složno braćo svećenici i učitelji, posvetimo povjerenu nam mladež očinskom Srcu Isusa Boga, da nam ju čuva u budućem vieku, vieku nove borbe, da joj ne bi po nesreći iščupali vjeru, podkopali moral i tako unesrećili za ovaj i drugi sviet. Uzdajmo se, jer je Krist uz nas. Naša je borba bila i bit će uviek borba za istinom; borba za vjeru i dom. Takva nek i u buduće bude, a bit će ovjenčana pobjedom predvodi li nas Krist. Prionimo i mi uz bratinsko kolo. Poručimo po arke u sestara milosrdnica u Zagrebu, dajmo djeci podpisati i saberimo onaj mali milodar, što tko može, da udieli i to pošljimo u Zagreb. Uz to mladež što ljepše pripravimo, naručimo im knjižica „Slavlje Hrv. omladine" (koje se prodaju po 6 filira) jer će u njima naći oduševljenja svako pošteno srce. Možemo pred tim držati trodnevnu pobožnost, da se mlada srca dostojno priprave. Obilnih naputaka o tom ima u svih listovih koji zastupaju načelno vjeru.

Bogoslov.

Društvene:

„Hrvatska čitaonica" u sv. Petru u Šumi obdržavati će u nedjelju dne 17. t. m. u 4 po podne u vlastitih prostorijah svoju redovitu glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće tajnika.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izbor novoga odbora.
5. Možebitni ini predlozi.

Gospodarske:

Držimo gnoj (djubre) daleko od kuće. U nekojih selih naše Istre viditi ćeš svako doba godine gnoja uz same ljudske stanove. Taj neliepi običaj valja ukinuti i radi tjelesnog zdravlja i radi nečistoće mjesta. U tom pogledu čitamo u jednom hrvatskom listu zanimivu poduku hrvatskim seljakom, pak ju i mi našim seljakom u Istri dajemo na znanje i uvaženje:

Bolje je, vele naši seljaci, da nestane sela nego u selu običaja. I doista to dobro vele, ako je običaj hvale vriedan; pošto ja dobro znadem, da su dobri običaji našeg naroda njemu i koristili, jednako znam, da će ovi dobri običaji, ako se ikada njemu počne ništiti hljeb nauka njegovim vlastitim jezikom, postati najstalniji temelj, na komu će se lahko uzdignuti zgrada krasnog njegovog duhovnog te i gospodarskog preporoda.

Znam dobro, da se naši seljaci diče i ponose kad imadu pokraj kuće mnoštvo gnoja, ali držim da se oni jednako mogu s njim ponositi i ako ga odmaknu od kućnih vrata. Pa mi se ne da ni vjerovati, da ta blizina kućnim vratom gnoj umnožava, suviše ga mnogo kvari jer i pseto i kokoš što sve najviše boravi blizu kuće, njega raznosi. Nek je gnoj najpoglavitije za težaka, nek je u njemu seljačko zlato, ono se ne će ni bolje uzdržati, ni brže u biser pretvoriti, tim samo, što ga težak uvijek očima svojim gleda.

Koliko je držanje gnoja blizu kućnih vrata škodljivo zdravlju naših težaka, koje često vidimo, gdje pred kućom u velikom broju sjede, to svjedoče njihovi žuti obrazi, posljedak čestih njihovih glavobolja, groznice, prouzrokovanih upijenim isparivanjem iz onog gnoja. Pa kad je tim poznat uzrok jednoj nevolji tako općenitoj, za što da se ono ne ukloni? Naši seljaci u selu ne imadu ni vidara ni ljekara: tko su njima u isto doba i vidari i ljekari, to su jedini njihove svećenici i, gdje ima, narodni učitelji. Neka ustanu svi težaci jednog sela na obranu svojih starih običaja; neka zaokupe svi jednoglasno: „bolje je da nestane sela, nego u selu običaja", neka je istina trista puta da je: „jače selo od medjeda", ja uzprkos svemu tome ostajem uvjeren, da ne imade zastarjela, loša, običaja, koji se nebi dao ukinuti postojanim, opreznim i ljubeznim nastojanjem jednoga uglednoga svećenika i jednoga revna učitelja. Kao sve ostale svakovrstne duhovne i stvarne probitke našega seljačkog naroda, tako i ovaj zdravstvom o neumjesnosti gnojišta pod nosom, ja toplo preporučam svim prirodnim dobročiniocima njegovim. Plaću pak za takovo nastojanje, ako im ja nejaičim ni odkuda, to jamčim iz samoga domoljubnoga i dobroga djela njihova, koju će naći u skrovnosti srca svoga.

„B."

Razni prinosi:

„Bratovščini hrv. ljudi u Istri" pristupio kao član utemeljitelj sa svotom od 50 K g. mladomisnik Ivan Flego na uspomenu njegove mlade mise. Posujilnica u Kopru priopćuje, da je glavna skupština iste zaključila, da od čistoga dobitka za god. 1899 podijeli „Bratovščini" iznos od 50 K. Živili darovatelji!

Prinosi podružnici družbe sv. Cirila i Metoda u Pazinu. Gg. L. K. Cetinski, kap. N. Butielić, Miho Bielić, Pero Karlović, Ivan Štuk, Božo T...., Stipo Dabinović, Ante Bogdanović, Božo Pavlović, Gjuro Vučković — Trst po K 5; Vjekoslav Kaucky K 6; Ivaničević Filip — Trst K 5; Antonac Ante šum. činov. — Pazin za jedan arančik K 1; Sabrano u krčmi Stranića K —60; Ujčić Josip Bogoslov, Matika Josip, Rutar Hilarij, Rutar dr. Ante, Frankola Franjo, Matejčić Martin, Mandić Josip, Orbanić Josip prošt., dr. Šime Kurelić — Pazin po K 2; Sironić Ante Trviž K 2, Frankola Franjo za jedan sandučić K 2, za prodane žigice K 4·80, M. Č. za jedno ravnalo K —·20.

Prinosi „Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu" tekom mjeseca svibnja o. g.

a) utemeljiteljni: Posojilnica in Hranilnica — Kopar K 200; N. N. — Gorica K 30; gg. Orbanić Josip prošt. — Pazin K 25; Kropek Stjepan župnik — Stari Pazin K 20; Frankola Franjo — Pazin K 10;

b) redoviti: Učiteljski zbor kr. realne gimnazije — Zagreb K 22; Zbor duhovne hrvatske mladeži — Gorica K 10;

c) mjesečni: gg. Matejčić Franjo — Pazin K 40; Stanger dr. Andrija — Volosko K 10; Gršković Mate — Trst, Zamlić Vinko dekan, Tomičić Viktor, Janežić dr. Konrad — Volosko po K 8; Poščić dr. Ivan — Volosko K 2; Matika Josip — Pazin K 1;

d) podupirajući i darovatelji: Istarska Posujilnica Pula Podružnica — Pazin K 400; Sabrano prigodom mlade mise Flego Josipa — Štrped K 140·02; Jadranska Vila — Sušak čisti ostatak priredjene zabave K 66; gg. Vučković Gjuro — Trst K 40; Magdić dr. Petar — Varaždin sabranih medju prijatelji, Trinajstić dr. Mate — Buzet, sabranih prigodom krščenja kćere mu Nadinke po K 30; Vukelić Marija sabrala u Gospiću, sabrano na imendan. Velič. g. Ivana Gabrielića župnika — Gračišče po K 22; Žigante Ivan kap. darovao tamburaški zbor — Gorica, Ružić Lujo — Beč po K 20; Nekoji članovi hrv. čitaonice — Buzet mjestovjenca na lies pok. Zorke Koraca K 15; Orbanić Josip prošt — Pazin K 10; Laginja dr. Matko — Pula na uspomenu prve sv. mise g. Flego Josipa K 10; Tomičić Viktor — Volosko K 8; Uprava „Naše Sloge" — Pula K 6·20; Ribić Josip — Varaždin K 6; Gortan Josip bogoslov sabrao kod g. župnika u Žminju, Defar Šime — Tinjan sabrao, za prodani taljar prigodom prve sv. mise Ivana Flego po K 4; Gabrielić Ivan župnik — Gračišče K 2; Orbanić Josip — Pazin, Flinski — Pula po K 1;

e) prvih pet kruna darovali su: gg. Sila Jakov kateket, Sila Franjo koperat. — Trst, N. N. — Pazin, Gabrielić Ivan župnik — Gračišće.

Plemenitim darovateljem najsrdačnije zahvaljuje se

Odbor.

Broj 2036.

Natječaj!

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 11. junija 1900. razpisuje se mjesto

občinskoga blagajnika

sa plaćom godišnjih K 1200, platívom u mjesečnih antecipatnih obrocih, koja će se i povisiti za slučaj dokazane sposobnosti.

Imenovani ima položiti jamčevinu u gotovom ili u javnih papirih u iznosu godišnje plaće ili založiti na prvom mjestu nepokretnine dvaput toliko vriedne.

Molitelji imaju dokazati: neporočnost, **podpunu sposobnost u blagajničkih poslovih** u hrvatskom kao uredovnom jeziku.

Prednost dati će se onomu, koji se izkaže, da je jurve u istom svojstvu služio ili služi.

Molbe neka se dostave podpisatom do 30. junija o. g.

Občinsko poglavarstvo.

Kastav, 12. junija 1900.

Občinski glavar:
Jelušić.

Poziv

na

redovitu glavnu skupštinu,

koja će se držati

u kući družbe sv. Cirila i Metoda na Livadah

na 25. junija 1900.

u 4 ure poslije podne.

Dnevni red:

1. Izvješće odbora.
2. Izvješće nadzorništva.
3. Potvrda računa za god. 1899.
4. Izbor upravnog odbora za 3 godine.
5. O podupiranju djačkog pripomoćnog družtva u Pazinu.
6. Ini predlozi.

U posljednih 8 dana prosto je svakomu pregledati račune, izložene u družtvenoj sobi.

Oprtaljsko družtvo za štednju i zajmove.

Livade, 10. junija 1900.

Broj 35. U Puli, dne 19. junija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Kastavski občinski izbori uništeni.

(Konac.)

Onakovom odlukom dakle, koju smo donieli u zadnjem broju, je c. kr. namjestničtvo uništilo izbore u Kastvu, obavljene mjeseca decembra 1899. i naložilo nove izbore.

Svoju odluku temelji na dvih razlozih: prvo na tom, da član izborne komisije za III. i II. tjelo Fran Mavrić, nije imao nit aktivnoga nit pasivnoga izbornoga prava, drugo na tom, da se je vrata izbornih prostorija na prvi dan izbora zatvorilo, premda nebijaše naznačena ura zaključenja izbora.

Da vidimo kako stojimo s timi dvimi i jedinimi razlozi uništenje izbora.

C. kr. namjestničtvo priznaje, da je Fran Mavrić od Mata na temelju sudbene odluke 20. aprila 1899. postao gospodarom svega posjeda njegovoga otca, da je mjeseca julija 1899. platio na svoje ime kod c. kr. glavnoga poreznoga ureda na Voloskom 10 forinti poreza, i da je bio pravodobno unešen u izborne listine, proti čemu nije nitko prigovorio. Pri svem tom c. kr. namjestničtvo odlučuje, da Frane Mavrić nije imao godine 1899. nit aktivnoga nit pasivnoga izbornoga prava. Ono se postavlja na stanovište, da izborno pravo državljana odvisi od poreznih knjiga, a ne od plaćanja poreza.

Da podkriepi svoje mnienje vrti §§ 12., 1., 9. i 20. občinskoga izbornoga reda.

Da vidimo što ti paragrafi vele.

§ 12. govori o tom, kako imadu biti poredani u izkazu svi imajući pravo glasa, i to po visini porezne dužnosti propisane u občini. Nejma tu spomena o poreznih knjigah, nego o poreznoj dužnosti, a tu poreznu dužnost imao je Frane Mavrić od onoga dana, odkad mu je otac Mate odstupio cielo svoje imanje, najme od 20. aprila 1899. Na to imanje propisana je porezna dužnost od for. 8 nově. 50. Na temelju odnosnoga sudbenoga spisa, i uslied reklamacije. bio je Frane Mavrić uvršten u izborne listine na ono isto mjesto, gdje je prije otac mu Mate bio, i proti tomu nebijaše prigovora od nikud, nit od c. kr. kotarskoga poglavarstva, koje je listine poslie toga imalo u rukuh.

§ 12. govori dakle o poredanju izbornika po njihovoj poreznoj dužnosti, a ne o pravu izbora. O pravu izbora govori § 1., po kojem imadu pravo izbora svi oni članovi obćine, koji su austrijski državljani, i koji plaćaju izravnoga poreza najmanje 1 f. ili 2 K na godinu. Frane Mavrić je član obćine Kastavske i austrijski državljan, i plaća od 20. aprila 1899. izravnoga poreza 8 f. 50 nově., i platio je mjeseca julija 1899. kod glavnoga c. kr. poreznoga ureda na Voloskom pod člankom 3314—3315 na svoje ime 10 for. poreza. Na temelju toga ima on pravo izbora. A pošto ima i sve ostale zahtjeve, što jih propisuje § 9. za one, koji mogu biti izabrani za zastupnike i zamjenike, to je on takodjer izbiriv za zastupnika i za zamjenika. A pošto je za to izbiriv, izbiriv je i za člana izborne komisije, i to na temelju § 20. obć. izbornoga reda. Njegov izbor u izbornu komisiju prikazuje se dakle zakonitim.

Po rečenom ima dakle Fran Mavrić od 20. aprila 1899. materijalno. virtualno pravo izbora, a da je imao i formalno, dokazuje činjenica, što je bio pravodobno unešen u izborne listine.

* * *

Tako izgleda stvar obzirom na prvi navedeni razlog c. kr. namjestničtva.

S drugim razlogom mogli bi odmah biti gotovi, jer c. kr. namjestničtvo nit nenavadje koji paragraf, pa nije šta ni pobijati. Nego ipak reći ćemo njekoliko rieči.

Kad se je prvoga dana izbora pročitala listina izbornika onoga dana, onda se je to oglasilo u izbornih prostorijah i pred njimi, i reklo da imadu sada pravo odati svoj glas svi oni, koji su prisutni, a koji ga još nisu dali. Kad su „prisutni" izbornici, i to i oni koji bijahu u neposrednoj blizini, došli u izborne prostorije, onda je dao c. kr. izborni komesar c. kr. oružnikom nalog, da već nikoga u izborne prostorije ne puste. Kasnije došlo je i drugih kakvih 50, koji su se bili odaljili od izbornih prostorija. Predsjednik komisije mislio je, da se imade i ove pripustiti k izboru, al je popustio c. kr. izbornomu komesaru, koji je tvrdio, da ovi kasnije došli nemogu odati glasa, jer se nemogu ubrojiti u „prisutne" u ono doba, kad je listina bila pročitana. I kad su „prisutni" odglasovali, predsjednik je zaključio izbor onoga dana.

Ovaj postupak temelji se na paragrafih 23. i 27. obć. izbornoga reda, i podkrepljen je sa jednom odlukom vrhovnoga sudišta iz godine 1887.

Na ono, što c. kr. namjestničtvo veli, da nebijaše u oglasu ustanovljen sat, kad će se izbor zaključiti, ima se opaziti, da je u oglasu bilo rečeno, da će se izbori početi svakoga dana u 8 sati u jutro. To je učinjeno po § 18. obć. izb. reda. A niti taj, nit ijedan drugi paragraf nepropisuje, da se ima ustanoviti sat zaključka izbora. Ima dapače odluka vrhovnoga sudišta, koje jasno kažu, da se nije dužno ustanoviti sata, kad se ima izbor zaključiti. A kad i u obće nebi bilo ustanovljeno, u kojih satih se imadu sastati izbornici, ni onda nebi to u ovom slučaju bio razlog uništenja izbora. To bi bilo samo onda, kad bi ta nepravilnost mogla uplivati na uspjeh izbora.

Prvoga dana izbora bilo je kasnije došlo kakvih 50 izbornika. Ti bijahu skoro izključivo hrvatske pučke stranke. Al kad bi i bili protivne, imali bi bili prvoga dana 149 glasova proti 259, a u oba dana III. tjela zajedno 218 proti 496 glasova.

C. kr. namjestničtvo uništilo je nesamo izbor prvoga dana III. tjela, nego i drugoga dana, kad neima ni onakovoga prigovora, glede sata zaključka, i izbor II. tiela, gdje su protivnici imali samo 4 glasa proti 224, i izbor I. tiela, gdje protivnici nisu imali nijednoga glasa, i gdje Fran Mavrić nije bio član komisije.

* * *

C. kr. namjestničtvo veli, da su ona dva navedena razloga dovoljna, da se uništi izbor u svih triehtielih, i da je s toga suvišno, da se razpravlja o dalnjih prigovorih. Nam je poznato, da je c. kr namjestničtvo dalo potanko iztraživati i o drugih prigovorih; i znamo, da bi bilo, dapače da bi bilo dužno, i druge razloge navesti, da jih je imalo.

Ni u jednom ni drugom navedenih razloga neima ni sjenke, koja bi mogla opravdati, zašto se imadu provesti novi izbori, uz ponovljenje reklamacionoga postupka. Čuje se za jedan razlog, koj bi bio s tim u savezu. A taj je, da c. kr. kotarsko glavarstvo nije poslalo na c. kr. namjestničtvo „utok" Krstića, kojega je bio učinio proti rješitbi istoga c. kr. kotarskoga glavarstva u pogledu izbornih listina.

To bi bila doista stvar c. kr. kotarskoga glavarstva, za koju nebi imala trpiti občina nit občinari. Nego nek bude opaženo, da niti s toga razloga nebi izbori smieli biti uništeni. Po petom redku § 17. je odnosna odluka c. kr. kotarskoga glavarstva za izbor u toku konačna odluka. Njegova odnosna odluka bila je konačna za izbor što se je obavio decembra 1899, u Kastvu, pa je li poslalo spomenuti „utok" na namjestničtvo ili ne.

* * *

Kad je gospodin občinski glavar u rečenoj sjednici zastupstva dne 11. juna pročitao spomenutu odluku namjestničtva, onda je dao čitati, što je občinsko glavarstvo, pozvano, pisalo glede Frana Mavrića, kako je ovaj naime reklamirao svoje pravo na temelju sudbenoga spisa od 20. aprila 1899., kako ga je reklamacioni odbor uvrstio u izborne listine na mjesto njegova otca, te kako je priložio namiru c. kr. višega poreznoga ureda na Voloskom, kojom je Franu Mavriću potvrdjeno, da je jula mjeseca 1899. platio 10 for. poreza. Dozvao je takodjer u pamet, kako se je obavio zaključak izbora.

Priobćio je takodjer, da je poslao prepis odluke c. kr. namjestničtva u Matulje, u kuću gospodje Ambrosini, da se ga dostavi dru Krstiću, kako je ova rekla, da u njezinoj kući već nestanuje; te kako je vratio onaj prepis c. kr. kotarskom glavarstvu, pošto nezna gdje rečeni stanuje.

* * *

Gospodin občinski glavar priobćio je takodjer, da je u odborsku sjednicu dne 7. juna došao Lodvig Sussan i predao pismeno njekakav „Prosvjed", nenapisan njegovom rukom, u kojem prigovara, što se nit odborskih sjednica niti onih zastupstva nije skoro pol godine sazivalo, što je glavarstvo samo upravljalo, što je glavarstvo počinilo nezakonitosti kod izbora. te prosvjeduje i obzirom na mogućnost, da će se u nedalekoj budućnosti što šta zbiti. Kako je Lodvig Sussan pri tom radio, vidi se s toga, što je u odborskoj sjednici i sam njeki stavak brisao.

Gospodin glavar odgovorio je na to, da sjednica staroga zastupstva nije sazivao, jer je od dana do dana čekao, da će doći riešenje utoka proti novim izborom. i da će se novo zastupstvo urediti, te da nije on kriv, ako je riešenje kasnije došlo; da se je glede radnja sa državnom podporom posavjetovao sa c. kr. upraviteljem kotara i sa ljudim, kojih se tiče; da je inače upravu vodio na temelju proračuna, i uviek po propisih zakona; da svaki zna, kako su se izbori obavili; te da on mirnom savjestju očekuje svaku mogućnost, što bi se mogla u bližoj ili dalnjoj budućnosti zbiti.

Zastupstvo odobrilo je jednodušno postupak gospodina glavara, i zahvalilo za njegovu uzornu brigu i skrb za dobro obćine i občinara. K tomu je jednoglasno prihvatilo sliedeći predlog:

1. da občinsko glavarstvo proti odluci c. kr. namjestničtva u Trstu od 22. maja 1900., kojim je isto uništilo občinske izbore Kastavske obavljene dne 18. 19. 20. i 21. decembra 1899., podnese pritužbu na c. kr. upravno sudište u Beču;

2. da isto glavarstvo bezodvlačno poduzme sve potrebno za provedenje novih izbora, i to:

a) da sastavi izborne listine za sva tri tjela,

b) da jih izloži kroz četiri tjedna.

c) da to oglasi javnim oglasom, ustanoviv rok od 8 dana za reklame.

d) te da poslie obavljenoga reklamacionoga postupka oglasi izbore. kako to propisuje § 18. obć. izbornoga reda.

3) da občinsko zastupstvo izabere već u ovoj sjednici članove reklamacionoga odbora — što je takodjer učinilo.

Prva točka predloga opravdana je tim, da c. kr. namjestničtvo misli. da se je kod izbora u dvih navedenih slučajevih postupalo protuzakonito. dočim zastupstvo misli. da se je i u tih dvih slučajevih postupalo zakonito. Viša je oblast, najme c. kr. upravno sudište, koja ima razsuditi, tko pravo tumači zakon. da li c. kr. namjestničtvo ili obćina.

Ta razsudba neće tako brzo doći. Odluka namjestničtva je za sad po zakonu odlučna, premda se u slučaju, kakov je ovaj, može kušati takodjer utok na ministarstvo nutrnjih poslova. Zastupstvo, držeć se uviek zakona, drži se i ovdje, te se tim opravdava druga i treća točka predloga.

Bit će troška, bit će posla, bit će truda, nu zastupstvo i glavarstvo si je svjestno, da toga ono nije zakrivilo.

Bit će ponovne borbe, al ni ta nije ni po zastupstvu ni po glavarstvu izazvana.

Občinari pako znati će se ponieti u borbi, kako su se svaki put do sada, kad je trebalo, pa dogodilo se što mu drago.

* * *

Značajne su u pismenom prosvjedu, što ga je podnio Lodvig Sussan u odborskoj sjednici dne 7. juna 1900., one rieči, kojimi se obazire „na mogućnost, da će se u nedaleku budućnost što štazbiti“. On nije reko, što tim misli, al se dade već sad stalnostju reći. Lodvig Sussan, Josip Marotti, Vincenz Dobrović, Vicko Pilepić i još njeki njihovi drugovi, pod vodstvom dra Krstića, bili su, već prije sjednice občinskoga zastupstva i prije sjednice občinskoga odbora, dakle prije nego li se je sa strane občine znalo, da su izbori uništeni, u Trstu, Kopru, Poreču. Kod koga u Trstu, mi neznamo. U Kopru bili su kod predsjednika talijanskoga istarskoga družtva dra Bennatti, u Poreču kod slavnoga zemaljskoga odbora ili junte. Tamo su zahtjevali, da se razpusti obstojeće občinsko zastupstvo, i da se imenuje za upravu občine komisara.

Da se za tim ide, potvrdjuje i list „L' Istria“ od 9. ovoga mjeseca.

Taj list, koji dobiva novaca iz zemaljske blagajne, u koju utiču novci siromašnih Hrvata i Slovenaca Istre, taj juntin jaslar, piše u rečenom svom broju, da je doznao, da je c. kr. namjestničtvo uništilo izbore u Kastvu, i to za to, što da je izpostavilo pretežkih neurednosti sa strane onih, koji su u občini na vlasti, i koji da su uzimali svaku slobodu izbora. Na dalje veli isti jaslarski list. da je on već u svoje vrieme iztaknuo rečene nezakonitosti, dapače nasilja, na štetu prevelikoga diela pučanstva, i zahtjevao uništenje izbora: da je namjestničtvo dugo čekalo s uništenjem, a ga konačno ipak odlučilo. Iz toga da se može razviditi, koliko zloporaba, nezakonitosti, krivica, je počinila hrvatska stranka u Kastvu da uspije kod izbora. I ako je ta stranka toliko počinila sa svojom braćom po jeziku i krvi, što nebi ona učinila proti Talijanom ondje, gdje bi na vlast došla! I nije dosta, veli dalje, da c. kr. namjestničtvo uništi izbore i naredi nove, nego i da razpusti zastupstvo. Nemože se pomisliti bez zgražanja, da izbore vode one osobe, koje su počinile tolike nezakonitosti, neurednosti, zloporabe, koje su izkrivile listine na najbezobrazniji i zločinski način. Te osobe zaslužile su da budu pozvane pred sudove, a ne da vode izbore. A da su jih te osobe počinile mnogo, veli porečki jaslar dalje, dosta je spomenuti mnoge pobune vanjščaka proti gradu, mnoge molbe za dieljenje občine. . . .

I dosta toga lopovluka porečkoga lista, razbojničkoga pisanja lista, kojega plaća junta, kojega plaćaju krvavi žuljavi Hrvata i Slovenaca Istre! Dokle će još ta u nebo vapijuća nepravica trajati?! Dokle će se hrvatskim i slovenskim novcem moći tako bezobrazno lagati, klevetati, prevrćati proti Hrvatom?! Kad će se takove bezobrazne lažce i klevetnike, plaćene novcem istarskih porezovnika, pozvati pred sud?! Kad ćete Istrani, bez razlike narodnosti. Hrvati, Slovenci i Talijani, otresti se one kamore, i doviknuti joj: doli nedostojni!

Pokazali smo, kakva dva razloga je našlo c. kr. namjestničtvo, a da uništi izbore u Kastvu. Najnepristraniji čovjek nemože više reći, nego da se u tih dvih samih razlozih razilazi mnienje reklamacionoga odbora, odnosno izborne komisije od mnienja c. kr. namjestničtva. Uz mnienje toga odbora i te komisije su predstavnici c. kr. kotarske oblasti, pače jedno tih mnienja je najodlučnije zastupao c. kr. izborni komesar. Sud o tom, koje je mnienje pravo, hoće občinsko zastupstvo da izreče onaj, koji je na to pozvan, i tim najjasnije pokazuje kako je nepristrano.

Koje su inače te pretežke neurednosti, nezakonitosti, zloporabe, krivice, nasilja?! Gdje i kako su se listine izkvarile? Komu se je uzelo slobodu izbora?! Osim ona dva, recimo za hip, dok viši odsude, dvojbena slučaja, gdje se je što ni najmanje neredovita, nezakonita, krivična počinilo?!

Nek jaslari dodju u Kastav, nek vide, kako se savjestno upravlja, kako se za dobro pučanstva radi; nek vide, kako se skrupulozno po zakonu obavlja sve, i izbori: nek i oni onda tako čine ili činiti daju, pak će brzo prestati nebriga za blagostanje ni za naobrazbu, kao i nezakonitosti, krivice, zloporabe, nasilja kod izbora, kakova se kod njih počinjaju.

Toga oni neće učiniti. Obratno. Oni i njihovi saveznici evo već njekoliko godina davaju na posudu i inače novce njekim po Kastavščini. Oni rade na to, da stanje, kakvo je u njihovih občinah, uvede takodjer u Kastavskoj; a sada momentano, da se izbori provedu nezakonito, krivično, nasilno.

Oni nisu zadovoljni samo tim, da je c. kr. namjestničtvo uništilo izbore, oni zahtjevaju, da se občinsko zastupstvo razpusti, i nametne druga uprava. Njim je na sreću dioba občine Kastavske, oslabljenje i osiromašenje njezino i njezinih občinara.

Paklenska osnova, koju su zasnovali godine 1879. i 1880., razdieljenje i osiromašenje občine, to je njim kod svega toga jedina svrha.

Kad su obzirom na tu osnovu dobili zasluženu ćušku prije 20 godina, umukli su za njeko doba, da pak u novije doba drugimi načini, drugimi sredstvi i ljudmi do željene svrhe do dieljenja občine dodju.

Ljudi, koji dobivaju novce na posudu ili inače iz Poreča i od drugud, mole za dielitbu občine.

Molbe takovih ljudi uvažila je junta i talijanska saborska većina, proti volji ogromnoga svjestnoga pučanstva občine.

Kad se nije uspjelo s odnosnimi zakonskimi osnovami, tad se je onakvimi ljudmi kušalo kod posliednjih izbora dobiti zastupstvo, koje bi išlo na ruku zakletim protivnikom občine, koje bi bilo i za diobu, te tim i propast občine.

Pošto su izbori pokazali, da se ogromna većina puka neda zavesti, nastojalo se je, da se uništi izbore; i kad se je to doseglo, hoće se razpust zastupstva, da se pak tako iskusi provesti rečenu paklensku osnovu.

I to je alfa i omega, početak i svrha svega lopovluka, što ga tjera porečki jaslarski list i svi, što za njim u toj stvari stoje.

Kastavski občinari, pozor! Krvni vaši neprijatelji rade vam o glavi. Stavlja se vas na nove kušnje. Valja da ste pripravni, da jih svladate. i da očuvate svojim potomkom ono, što ste baštinili od svojih otaca i djedova!

Izvješće

o glavnoj skupštini „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru, obdržavanoj dne 31. maja t. g. u Opatiji.

(Konac.)

Svaki hrvatski grad i svaka imućnija hrvatska občina u Istri i izvan Istre, imala bi uvesti u proračun svake godine malu svotica u ime podpore našoj družbi. Ako talijanske občine to čine na korist Lege, zašto nećemo mi to činit u korist družbe sv. Cirila i Metoda, koje družtvo napokon brani pravo, koje mu idje po božjem i ljudskom zakonu, dočim Lega hoće da nam ugrabi to sveto naše pravo.

Napokon trebalo bi, kako sam jur u ovom govoru kazao, da se ustroji u Zagrebu posebno družtvo u svrhu podpore hrvatskih škola, koje bi pak družtvo pulem podružnica, u tu svrhu utjeravalo novce u cieloj Banovini.

Rabeć ova sredstva moći ćemo božjom pomoću svladati našega silovitoga i drzovitega protivnika. Ja vam se č. g. u ime odstupajućeg družtvenog ravnateljstva najtoplije preporučujem.

(Živahno odobravanje i pljeskanje.)

Zatim pozove g. predsjednik tajnika g. dr. Poščića, da pročita svoje izvješće o djelovanju odbora.

Iz toga zanimiva i marljivo sastavljenog izvješća donašamo izvadak, jer će to izvješće biti priobćeno u odborovom izvještaju za g. 1900. u cielosti.

Evo taj izvadak:

Izvadak iz izvješća tajnika družbe sv. Cirila i Metoda.

Početkom upravne godine 1899. prispjela je družbi od ministarsva nutarnjih poslova dozvola, da se smiju ustrojavati podružnice družbe u svim kraljevinam i zemljam zastupanim u carevinskom vieću.

Ravnateljstvo obratilo se odmah zatim na sve rodoljube u Dalmaciji, da ustroje što više družbinih podružnica. — Zaslugom vrlog rodoljuba Petra pl. Akačića, ustrojile se u godini 1899. podružnice u Spljetu, Dubrovniku i Skaljavima a u godini 1900. već tri nove najme u Jelsi, Sinju i Drnišu.

U Istri ustrojile su se godine 1899. podružnice u Baderni, Podgradu i Slumu. Koncem 1899. obstojalo je 41 podružnica. Ravnateljstvu poslalo je na dobu izvješće o svojem poslovanju u g. 1896. samo 30 podružnica.

Družbine škole u Kašteliru, Baderni, i Puli polazilo je u godini 1899. ukupno 274 djece.

Pitanje o otvorenju zabavišta u Malom Lošinju dozrielo je u tolikom, što će se isto još tekom ovoga mjeseca otvoriti. — Na istom namještena je učiteljica Betti Markus.

U g. 1899. počelo se gradnjom škole u Livadam u občini Oprtalj, te je ta gradnja dovršena tako, da će već početkom dojduće školske godine biti u istoj otvorena družbina škola. Izim toga zaključilo je ravnateljstvo graditi čim prije jednu školu u porečkom, jednu u pazinskom, jednu u koparskom kotaru. Družba je podpomagala četiri pomoćne škole u Istri, koje drže i vode gg. svećenici odnosnih sela.

Kroz g. 1899. podielila je družba djakom 763 for. podpora. Broj članova utemeljitelja pomnožio se u toj godini za sedam, tako da iznaša sada 72. — Vrhu toga pristupio je družbi kao član podupirajući g. Gjuro Crnadak iz Zagreba, koji se svakom prigodom sjeti družbe i za nju neumorno radi.

U Zagrebu ustrojio se g. 1899. odbor za sakupljanje prinosa za družbu. Na čelu toga odbora stoji poznati rodoljub g. Slavo Dragić. Taj je odbor neumornim trudom i rodoljubnom požrtvovnošću sakupio i družbi priposlao već do sada liepu svotu.

Akademička mladež u Beču izdala je u prošloj godini spomen-slike o Zrinjskom — Frankopanu, te polovicu dobitka od razprodaje istih namienila družbi, koja je u to ime primila for. 160·88 kr.

Sveučilišna omladina u Spljetu priredila je 16./9./1899. pučku svečanost od od koje je družba imala čisti prihod od 700. for.

Pripomoćno družtvo siromašnih i bolestnih sveučilištnih gradjana u Zagrebu, darovalo je družbi 2224 knjiga različitog sadržaja, koje će se porazdieliti med narodom.

Godine 1899. pripali su družbi slieđeći zapisi: od blagop. dr. Rudolfa Mitrovčić u Beču for. 500. od blagopok. Slavoja pl. Maršo župnika u Valpovom for. 20. Od zapisa blagopok. M. Babića u Sarajevu neće družba ništa dobiti jer se je nepokretni imetak spadajući u Babićevu ostavinu dne 19./10./1899. prodao na javnoj dražbi za for. 85.010 te će taj iznos jedva dostajati, da se izplate svi dugovi, koji obterećuju te nekretnine. O razdiobi kupovine nije družbi do sada ništa poznato. Lanjske godine izplatio je dr. Mile Starčević družbi for. 300 na račun zapisa od for. 1000 učinjenog družbi od blagopok. dr. Antuna Starčević.

Da se pomnože stalni godišnji dohodci družbe, ova je u g. 1899. zaključila, da se imaju proizvadjati i razprodavati družbine žigice, te je sklopila s jednom tvornicom ove države ugovor za proizvadjanje družbinih žigica. Družba imati će pri tome liepoga dobitka, jer će od svakoga sanduka po k. 100 dobiti čistih K 6 dobitka. Svi dakle rodoljubi moraju živo i energično raditi na tom, da se svagdje prodavaju družbine žigice.

Franina i Jurina.

Fr. Baš je škoda, da je bil poginul glasoviti Kudrić.

Jur. Čemu j' to svoje?

Fr. Porečka „baba“ klepeće, da bi trebe va Kastve proti Hrvatom to i ono.

Jur. Pak ča misliš, da bi morda rada....

Fr. Poslala bi tamo još jedan put Kudrića, da nam deli: „colpi di grazia“.

Jur. Ja, da j' Bog dal kozi malo dalji rep.

* * *

Fr. Ma su se nebore dobrahno natukli hrvatski na kapitanate na Voloskem.

Jur. Ča neće onake glavi, ter se valje na njih pozna, da imaju silnu pratiku.

Fr. Varamente za pratiku nemorem nis reć, ma njim gramatika po sakraboljsku šepa.

* * *

Fr. Ča će reći Jure, da je u nedilju sladki Rizi pohodija s pratnjom naš lipi Medulin?

Jur. Rekli su mi, da mu je u Puli teplo došlo, pak da išće hlada po selim.

Fr. Ma Medulin će ga slabo okripiti.

Jur. A ča bi reći?

Fr. Ča misli sladki Rizi, da su Medulinci zaboravili ono miljar i četiri sto krun ča im je obisija za kontribule, tako da će kmet morati pod velikim adicionalim ili propasti ili komunale prodati.

Jur. Kako se čuje, sva sela na Puljštini su ruvinana od privelikih kontributih, ke moraju podeštariji plaćati.

Fr. Tovar prima batine i muči; kad Medulinci i druga sela ne moru trpiti, neka se onda slože svi, pak neka pometu van iz onoga palaca na velikoj placi i Rovinježe i izdajice bodule i domaće podrepnice, pa neka izaberu ljude ki neće pensat kako će nikomu Dantu monumenat učiniti, nego kako će naše bržine komune od adicionalih olakšat.

Jur. Ide vrime, pa ćemo vidit dakle, koliko će biti tovarih a koliko ljudih.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Nakon odgode carevinskoga vieća, izdali su zastupnici češkoga naroda spomenicu o uredjenju jezikovnog pitanja u Češkoj i Moravskoj i o njihovih zahtjevih u tom pogledu.

Odgodu carevinskoga vieća smatraju politički krugovi velikom pogriešom ministra-predsjednika dr. Koerbera. On je dužan, da tu pogrieśku popravi tako, da

jebude trpio ugled države i da zadovolji pravednim tražbinam pojedinih naroda austrije. Glasovi o razpustu carevinskoga vieća, reć bi, da se neće obistiniti, jer se ministar-predsjednik ne želi zamjeriti Poljakom i Niemcem konservativcem. Na to je dakle pitanje, što će sada vlada bez parlamenta. Jedni kažu, da je njezina vrsta nakana — ako njoj nepodje za rukom nagoditi Čehe i Niemce — stvoriti carevinskom vieću jaku stranku rada, koja bi imala zadaću, da slomi češku obstrukciju i da uvede parlamentarno djelovanje carevinskoga vieća. Niemci lievičari pomoći će bez dvojbe ministra-predsjednika proti Čehom, premda se neslažu sa njegovim programom, što ga je razvio pri nastupu.

I Poljaci će pružiti bez dvojbe ruku ministru-predsjedniku proti češkoj obstrukciji, jer oni su bili najpokorniji sluge svih austrijskih vlada — samo da iste nisu im kvarile posao u Galiciji.

Parlamentarni odbor njemačke lievice viećao je ovih dana o vladinoj osnovi za uredjenje jezičnog pitanja u Českoj i Moravskoj. Nakon podulje razprave dao je taj odbor svoje zaključke u javnost. Niemci zaključiše naime, da ima ostati njemački jezik kao obćevni, pa riešilo se jezično pitanje kako mu drago. Taj zaključak imao bi se po nazoru Niemaca uzakoniti. Osim toga mora se kod uredjenja jezičnog pitanja u obzir uzeti sve točke poznatog njihovog duhovskog programa. Vladine osnove o uredjenju jezičnog pitanja proglasili su Niemci nevaljanimi. Konačno su odlučili, da će vladi predložiti spomenicu, u kojoj će iztaknuti sve tužbe Niemaca proti nakanjenom uredjenju jezikovnog pitanja od strane vlade. Ta spomenica neće u javnost, a predati će ju sutra ministru-predsjedniku.

Češki ministar bez listnice Rezek viećao je dne 15. t. mj. u Pragu sa češkim namjestnikom i sa prvaci mladočeske stranke. Jučer vratio se taj ministar iz Praga u Beč.

Mladočesi imali su ovih dana konferenciju u Pragu, kojoj je predsjedao zastupnik Škarda. Zaključci te konferencije ostali su tajni.

U javnost doprlo je samo to, da su viećali i o pripravah za slučaj, da bi vlada izdala jezični zakon na temelju §. 14.

Nekoje hrvatske novine turile su u sviet viest, da se vode u Dalmaciji pregovori izmedju narodne stranke i dalmatinskih talijanaša do nekakva sporazuma. Glasilo narodne stranke pobija tu viest, dočim tvrde opozicionalni listovi, da su se u istim o tom pogovori vodili.

Srbija. Srbski ministar trgovine odputovao je dne 16. t. mj. u Budimpeštu. U Nišu izjavio je kralj Aleksander na pozdrav načelnika, da je njegova nakana preustrojiti Srbiju vojnički i gospodarstveno, jer da hoće, da se ona kao država na balkanskom otoku ojača. Na koncu iztaknuo je kralj prijateljske odnošaje napram Bugarskoj i Rumunjskoj.

Bugarska. Iz Sofije brzojavljaju, kako se u tamošnjih odlučujućih krugovih pronosi glas, da će se knez Ferdinand odazvati sultanovu pozivu i da će ga posjetiti u Carigradu. Radi toga drže, da je turska vlada postala popustljivijom napram Bugarskoj u poslu carinskih ugovora. U mjestu Durankalak u okružju Varne, pobunili se seljaci proti činovnikom, koji su tamo došli, da sastave nove porezne imenike o desetini. Proti buntovnikom poslaše vojničtvo. Doslo je i do sukoba. Mrtav je ostao jedan častnik a ranjeno do 30 seljaka.

Rusija. Radi najnovije pobune u Kini šalje ruska vlada na daleki iztok množtvo svojih četa i više ladja vojne mornarice. Ako svi znakovi nevaraju, igrati će Rusija kod umirenja i utaloženja bune u Kini glavnu ulogu. Ona imade već sada tamo više svojih četa nego li sve ostale europejske vlasti ukupno Protivnici Rusi

mrze radi toga na nju jer se boje, da bi im mogla postati i tamo pogibeljna.

Italija. Dne 16. t. mj. otvorio je kralj Humbert novo zasjedanje talijanskoga parlamenta. U priestolnom govoru naglasio je kralj dobre odnošaje sa susjednim vlastim napose sa saveznici, te izrazio živu želju, da bi parlament mirno i triezno razpravljao. Kod izbora predsjednika pobjedila je ministarska stranka, izabrav predsjednikom zastupnika Gallo.

Rat u južnoj Africi. Iz Bloemfonteina javljaju, da je burski zapovjednik De Wet zarobio jedan batalijum redovitih četa i dvie satnije londonskih dobrovoljaca. Inače neima sa bojišta ništa osobita.

Ustanak u Kini. U nebeskom carstvu zadaju buntovnici Bokseri strah i trepet ne samo običnim tudjincem, nego dapače i istim zastupnikom raznih vlada. Iz Pekinga dolaze naime vrlo uznemirujuće viesti. Tamo su gospodari položaja buntovnici, koji pale i robe bezkažnjeno. Po najnovijih viestih nalaze se i poslanici europejskih velevlastih u najvećoj pogibelji.

Mjestne:

Baron Krieghammer, ministar rata, stići će u četvrtak u Pulu.

50-godišnjica službovanja. Jučer slavio je admiral barun Spaun 50-godišnjicu svoga službovanja. Da mornarica dostojno proslavi tu prigodu, sakupilo se častništvo sa kraja i mora uz momčad u crkvi mornarice Majci božjoj od mora, gdjeno je na 9 ura iz jutra držao vrlo uspjeli slavnostni govor kapelan č. gosp. Dragutin Kokolj. Iza toga sliedila je tiha misa, koju je vršio mons. župnik mornarice č. g. Uredniček uz asistenciu gg. kapelana Pipana i Korsića. Sveti čin pratio je tihi harmonij uz orkestar mornarice. Nakon službe božje zapjevano bje „Tebe Boga hvalimo".

Poslie podneva bilo je pučko slavlje u Carskoj šumi u Šijani, gdjeno se je uz skladne zvukove velikog orkestra mornarice, uživalo šumski hlad i — potrošilo koju paru. Slegla se bila tamo silesija naroda, nu bilo bi i više, da se je na dobu znalo za taj koncert. I kad se već negdje utovila noć, valjalo ti se iz šume oboriti u prašinu, pa hajde u Pulu.

Jučer pako, imalo je častničtvo o podne banket u Marine-Casino a na večer koncert

Pošto se admiral Spaun u ovaj par nalazi u Beču, to se je tamo podao odbor viših častnika, da jubilarcu čestita, te mu preda umjetnički spomen-dar, a. g. Niko Mardešić štopski podčastnik izpjevao mu liepu prigodnu pjesmu.

Nasljedovanja vriedno. G. A. Žnidaršić, trgovac mliekom i drugimi zemaljskimi proizvodi u Puli, prodavajuć žigice družbe sv. Cirila i Metoda, odlučio je darovati posebice po 1 heler od svakih 10 škatulja žigica. Izpunjujuć svoju odluku, predao je puljskoj podružnici prvih 5 K od prve prodane partije žigica. Kada bi tako činili i ostali prodavači žigica, donieli bi družbi jošte posebno liepu svotu polag one, koju mora dati glavna zaliha žigica. Iznašajuć ovaj liepi primjer gosp. Žnidaršića na javu, molimo rodoljube, da svuda zahtjevaju samo žigice naše družbe, jer se prodaju uz istu cienu kao i ostale, a uz to su posve dobre vrsti.

Pokrajinske:

Gdje je ravnopravnost? Iz Kanfanara tuži nam se prijatelj, da se na tamošnjem kolodvoru c. k. državne željeznice oglasuje dolazak i odlazak vlakova odkad je tamo predstojnik Salzer jedino u talijanskom jeziku. Prije se je oglasivalo dolazak i odlazak vlakova u hrvatskom i talijanskom jeziku, a sada valjda po nalogu novoga predstojnika ili nekoga drugoga, oglasuje se samo talijanski

U tom obziru opaža se kakva iznimka samo u onom slučaju, ako se sa vlakom vozi koji hrvatski odličnjak, inače samo talijanski — da se ne kvari bubnjiće kanfanarskim krnjelom hrvatskim jezikom, bez kojega bi srebali riedku juhu.

Mjesto nadzornika evidence za Primorje sa sjelom u Trstu u VIII. plateznom razredu imade se popuniti. Molbe sa dokazi o tehničkoj naobrazbi i o poznavanju jezika, valja podnesti tečajem 3 čedna predsjedničtvu c. k. finansijalnoga ravnateljstva u Trstu.

Imenik gostova u lječilištu u Opatiji. Iz posliednjeg imenika gostova u lječilištu u Opatiji doznajemo, da bijaše tamo od 1. septembra 1899. u svemu 6742 stranke sa 11.523 osobe; od 28. maja 1900. do 8. t. mj. stigla je tamo 221 osoba; rečenoga dana bilo je tamo svih gostova 828.

Tielovo u Pazinu. Ovaj blagdan svetkuje pobožno pučanstvo skrušenim srcem po starom običaju, nu današnji dan reć bi, da su se pobožni običaji prevrgli u parade i demostracije, a napose u nekojih mjestih u Istri, medju koja spada od neko doba i nesretni grad Pazin. Glazba pod imenom „filarmonika", sudjeluje navadno kod obhoda na Tielovo, nu svira komade prikladne prije za sve drugo negoli za obhod sa Svetotajstvom. Sve se kiti sa Margaretticami, Sveci i Svetice Božje tim cviećem, kao da sve mora obožavati kraljicu Margaritu. Ove godine uresilo je obhod svojim sudjelovanjem, nekakovo družtvo nevinih djevojaka, pod imenom Figlie di Maria. To družtvo kao da ima glavni namjen, izlisnuti sve stare hrvatske običaje iz crkve i zamjeniti iste sa talijanskimi. Na žalost medju članicami toga družtva je najviše onih, kojim su majke hrvatskog roda, pa kćeri hrvatica majka zapisaše na zastavu da ne razumiju hrvatski. Na taj način mislimo, da se Bog huli i nieče, a ne slavi. Ovdašnji hrvatski narod sve ove komedije nekako svojim mukom odobrava, što je veoma žalostno, i bilo bi već doba, da se odrešito zahtjeva poštovanje starih običaja, pošto žrtvenik sv. Mikule je bio zametnut za Hrvate nipošto za židovsko-talijansku propagandu.

O zadnjoj sjednici talijanskoga političkoga družtva za Istru, obdržavanoj dne 7. t. mj. u Trstu, doznajemo iz talijanskih novina, da je odbor zaključio medju ostalim, da se predloži budućoj glavnoj skupštini na razpravu pitanje, zašto nebijaše sazvan istarski sabor. Razpravljao je odbor i o poznatoj naredbi ravnateljstva finance i pošta glede tiskovina pečata itd. zaključiv, da ima predsjedničtvo družtva poduzeti shodne korake, da se u Istri ni kod poreznih ni kod poštanskih ureda ništa nemenja na korist Hrvata i Slovenaca. Zaključili su nadalje, da se sazove sve načelnike talijanskih občina Istre na sastanak, gdje će se ih bolje uputiti u djelovanje na korist talijanstva i potaknuti na uztrajnost i marljivost. Odlučili su konačno, da se sazove glavnu skupštinu u Pazin, premda ih bijaše u odboru, koji su se tomu protivili.

Naši Pazinci imati će dakle čast i sreću do mala promatrati muževe, koji snuju i pletu mrežu, u koju bi nas htjeli za uviek zaplesti.

Pred porotnici u Rovinju bijaše g. Aleksa Kandušer jednoglasno proglašen nevinim. Obširnije izvieśće u budućem broju.

Iz Topolovca pišu nam. Na četvrtoj strani „Naše Sloge" pozivljete naše rodoljube: „Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice", a rodoljubi ne znadu, gdje bi ih u Trstu našli. Bilo bi željeti, da ovomu pozivu dostavite takodjer imena i planki naslov trgovaca, koji imadu spomenute žigice u zalihi. (Upućujemo ovu želju družbenoj upravi, koja organizuje prodaju. Op. Ur.).

Latinski i slavski u katoličkih crkvah Istre. Pod ovim naslovom čitamo u tršćanskom židovčiću, koji se više brine za katoličke crkve, nego li za čifutske sinagoge, sliedeću viest: Kongregaciji biskupa i regularaca stiglo je tužba proti presvj. Sterku, biskupu tršćanskomu, što otvoreno vriedja crkvene naloge tim, što dopušća i podupire slavensko svećenstvo, da u crkvah rabi mjesto latinskog, slavensko bogoslužje. Nekoje od tih pritužba, da su na kongregaciju učinile dubok utisak, jer da se iz sastavka istih razpoznaje, da potiču od svećenika. U tih pritužbah da se sastavljači groze, da će zapustiti katolicizam, ako se tobožnjoj agitaciji slavenskog svećenstva nestane na put.

Eto novoga dokaza, da sastavlja i podpisuje pritužbe proti svomu biskupu talijansko svećenstvo, što smo mi davno znali i u ovom listu odlučujuće krugove na to upozorili.

G. Franjo Peršić, župe-upravitelj u Tinjanu, za pobratimsku pogodbu s Josipom Ptašinskim, župe-upraviteljem u Montrilju daruje Družbi sv. Cirila i Metoda (podružnici Pula) 10 Kruna.

„Glavna skupština hrvatske čitaonice u sv. Petru u Šumi, odgodjena je sbog nepredvidjenih uzroka od dne 17. t. mj. na dne 24. t. mj. u istoj dobi i sa istim dnevnim redom, kako bi javljeno u posljednjem broju Naše Sloge."

Iz Lipe (občina Jelšane) pišu nam 10. t. mj. God. 1897. zamolili smo slavno ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu, da nam se dade za Lipu i Rupu dva puta na čedan listonoša. Dugo nismo imali odgovora na našu molbu, koju smo požurili za jubileja našega milostivoga vladara. Molba naša bijaše ipak napokon uslišana. Ovih dana dobili smo naime škrinjicu za pisma a sutra započeti će listonoša nositi pisma iz Jelšana u Lipu i u Rupu i to 4 puta na čedan. Na toj stečevini zahvaljujemo se u prvom redu g. ravnatelju pošta i brzojava i njegovom izviestitelju, te našem suobćinaru i rodoljubu g. Antunu Kalčiću-Bareli, koji se je svom dušom za to pitanje zauzimao. Živili!

Iz Trsta primamo: Dne 9. t. mj. bijaše zaključeno redovito viećanje prizivne komisije za porez od lične dohodarine za Istru.

Pošto se je svršilo viećanje o prizivima, koji su bili podneseni proti odmjeri poreza na ličnu dohodarinu za godinu 1899. zahvalio je predsjedatelj, dvorski savjetnik i financijalni ravnatelj Oton vitez plem. Zimmermann, članovima komisije na njihovom koristonosnom i revnom sudjelovanju.

Izvadci iz plateznih naloga lične dohodarine (t. j. popis poreznika lične dohodarine) za procjenbeni kolar Lošinj pro 1900., bit će kod lošinjskoga c. kr. kotarskog poglavarstva izloženi u uredovnih satovih na uvid interesiranim strankam počam od 19. t. mj. pak kroz 14 dana dakle uključivo do 2. julija t. g.

Novi Lloydov parobrod. U četvrtak po podne stigao je u Trst novi Lloydov parobrod China. Brod je sagradjen od čelika na dilju Wighama i Richarsohna u Newcastlu u Engleskoj. Mjeri u dužini 129 a širini od 15 m. sa sadržinom od 8000 tona. Strojevi imadu jakost od 2500 konjskih sila, putuju na sat 12 milja. Brod je doplovio iz Mletaka kamo je dovezo crni ugalj iz North Shieldsa.

Židovska bezsramnost. Koji je tako nesretan, da mora imati posla sa židovi, taj će znati, da ako židova baciš kroz vrata, on će ti se vratiti kroz prozor. Židov zabode svakamo svoj nos i hoće, da imade svuda svoje prste.

Dok postupa tako u svojih poslovih, recimo u trgovini ili obrtu — dade se trpiti i podnositi, nu kad se stadu židovi pačati i u vjerske poslove nežidovske, recimo katoličke — kao što se to na žalost dogadja u Primorju u obće, a u gradu Trstu napose, i to od 10—15 godina amo, tada mora prestati svaka ustrpljivost i svaki obzir.

Židovski i židovom odani listovi talijanski zadobili su takav upliv nad dobrim

dielom talijanskoga svećenstva, da nema vjerskoga ili crkvenoga pitanja, koje moraju najprije rečeni listovi proresetati i razpraviti i koje se obično tada rieši po njihovom savjetu ili nalogu.

U Trstu znadu primjeriće i vrabci, da su katolički svećenici dopisnici i suradnici talijanskih židovskih novina, i da ti svećenici u tih novinah navaljuju na svoga biskupa i na njegove odredbe, ako iste nisu izdane u lažiliberalnom talijanskom duhu. Ondje je i djeci poznato, da su sakristije katoličkih crkva skladišća ili podružnice židovskih novina, koje mrze i proganjaju svakoga katolika, koji se slepo neklanja židovskomu zlatnomu teletu.

Nu tomu se neće čuditi onaj, koji znade, da je mladje talijansko svećenstvo — takozvani reformatori — odgojeno u lažiliberalnom duhu ili sredstvi, koja sabire i namiče lažiliberalno i židovsko novinstvo. Tomu se neće čuditi onaj koji znade, da vodja toga svećenstva skida sa sebe u najvećoj razdraženosti crkveno odjelo, te od jada i strašću zaveden bježi sa pogreba, jer mu je slovenska nadgrobna tužalika vriedjala talijanska ušesa. Taj svećenik i njegovi jednomišljenici uživaju sve simpatije židovskoga glasila koje mrzi inače sve, što je katoličko iz dna duše.

Glasilo to usudilo se je ovih dana pozvati na odgovornost katoličke crkvene oblasti radi toga, što bijaše u crkvi sv. Jakova u Trstu slovenska propovied prije sv. berme, te su istoj morala tobož prisustvovati i talijanska djeca. Hoćete li veće drzovitosti i bezramnosti židovskoga obrezanca. Bilo bi zaisto već doba, da se tršćanskim židovom pokaže vrata iz katoličkih crkava.

Iz Draguća pišu nam 12. t. mj. Izbori za občinsko upravno vieće reć bi, da su nam pred vratima. Na novoj cesti, što spaje Dragući sa Cerovljem, radi se sada na vrat na nos. Čemu sve to, netreba tek da tumačim. Približuje se čas, kad će trebati juntinoj gospodi „il popolo basso!“ Dne 9. t. mj. imali smo u Draguću visokih gostova. Bio vam tu sam dr. Cleva, umirovljeni inžinir Križmanić, i novi inžinir — ako se ne varam — po imenu Pošar. Med njima bio je i naš vrli načelnik Šime Defar kao predsjednik cestovnog odbora. Treba je bilo razgledati cestu, jer košto rekoh, izbori su nam pred vratima, pak se gospoda boje.

Na placi dočekala ih Draguća šinjorija, 6 — slovom šest — na broju. Šteta, da nije bio u kojem kutiću naš „Barba Tončić“. On bi vam bio podao o toj „italskoj četi“ vjernu sliku.

Čim stupiše visoki gostovi na sveto tlo istarske Firence — da iskažu pred onom šestoricom plemenitost i pobožnost svog srca — nehtjedoše takorekuć s nikim govoriti, već obadjoše sve redom crkve. Mislili su valjda, da će naići na kakav nadpis „dei tempi della repub. Veneta“ a kad tamo zlo i naopako. U crkvici sv. Roka, kojoj su svi zidovi isprekrižani starinskimi slikarijami, naidjoše na glagolski nadpis. Dr. Cleva — kao da ga je srce zabolelo — reče, da je taj nadpis učinjen možda pred kakav mjesec, dva, ili ćak pred petnajst dana. „Smola, nije l' gospodo porečka!!“ Iza objeda obišav sve dragućke lože, ognjišta veleposjednika (bili su i kod onoga, kojemu su jošte loze za povezat), odputiše se na odlazak. Ali eto opeta neprilike! Na uglu tik župnog stana postavio se slepac „Zvane“ i prosio milostinju u našem hrvatskom jeziku, kojega on i cielo pučanstvo uviek i svagdje govori. Dr. Cleva doduše pružio dar, ali nekoji koji bi morali češće zaviriti u urede, da služe ljudstvo — navolili na tužnoga starca litijući po sili, da izvuču iz kamena zlato; al siromašan starčić: „dobro, dobro, — gracje!“ „I opeta smola!“ Kako je movalo tek biti pri duša gospodi, kada je kuriozna dječurlija oko njih čavrljala u svom — jedino poznatom hrvatskom jeziku. Novi inžinir je i politizirao. Vele da je bio vriedan jednom našem odličnom čovjeku u brk kazati, da ne poznade u Istri nikakvog naroda i izim talijanskog i istarskog (!!!) Naš mu je nato odbrusio što ga je išlo, reksi, da je i njegov magarac istranin jerbo da živi u Istri i poučio ga, i da treba razlikovati pokrajinu (provinciju) i narodnost. Odlazeći govorio je „taj go spodin“ opetovno: „oli che bella citta, oli che bel luogo!“ „Jest gospodine, liep jest doista, ali neće uhvamo bit dugo ga, vas. Da ne zaboravim: Dragućka gospoda poslaše po Humljane i Grimaldjane, da dodju kao deputacija dr. Clevi. Humljanom nije bilo traga, dočim su tri Grimaldjana privukli. Tu im se obećalo, da će im se smjesta početi gradili novu cestu (čudo samo, da niesu išli istog dana da promjere i razvide kuda će ta cesta proći). Jest, jest ubogi zavedeni seljače, gradili će ti ju dok te trebaju t. j. dok prodju izbori, a onda morati ćeš sirotan, da gaziš onu istu stazu, na kojoj ti je ostarila trudna noga. Ljudi božji, progledajte već jedan put, odkrižajte se stvorova, koji vas trebaju za svoje orudje. Da još kažem ovo. Ovdešnji „Fućki“ bili su kao izvan sebe. Sva stara rešeta, svi čadjavi lonci posadili su se tog dana na šunjave im glave. Noš je „peršonajo“ tog dana izbrojio na prste sve lišće dragućkih lozdonja, a glavom kretav amo i tamo kao da ga je napala konjska muha. Ali tko bi sve nabrojio.... Bog im prosti!

Iz drugih krajeva:

Imenovanje zadarskoga nadbiskupa. U hrvatskih listovih Dalmacije čitamo, da se može smatrati sada imenovanje presvj. g. biskupa splitskoga Nakića nadbiskupom u Zadru kao stalno. Tko će ga nasliediti u Splitu, nezna se ništa, nu po pravu i zakonu mora mu biti nasliednikom dobar svećenik i Hrvat.

Presvj. g. Nakić predvco je nedavno sv. Otcu papi Lavu XIII. zadarske hodočastnike, koji su imali kod sv. Otca posebni saslušaj.

Deputacija Goričana kod Njeg. Veličanstva. Dne 11. t. mj. primio je car i kralj Franjo Josip u saslušaj deputaciju zemaljskih zastupnika susjedne Goričke, koja se je poša Njeg. Veličanstvu poklooniti povodom 600 godišnjice, što spada Gorička pod Austriju. Njeg. Veličanstvo obećalo je deputaciji, da će posjetiti Goricu u jednom od budućih mjeseca. Deputaciju koja je sastojala od gg. zastupnika dr. Gregorčića, prof. Berbuča, dr. Venuti-a i baruna Locatelli-a predvodio je zemaljski kapetan g. dr. Pajer.

Izjava novoga saveza zastupnika na carevinskom vieću. „Stranke na carevinskom vieću: slavensko-kršćanski savez, klub čeških konservativnih veleposjednika i središnji klub viećali su danas i zaključili zajedničku organizaciju. Ovaj će sastav stranaka nastojati, da uzdrži i ojača kršćanske osnovke austrijske države i njezinih družtvenih uredaba. Vjerna ovim religioznim načelom, ona će se trsiti, da u gospodarstvenoj borbi očuva slabe od propasti, da se vlastiti rad uslied prikladnih zakonskih mjera nagradi i da se ojačaju najvažnije privredne grane, gospodarstvene i obrtne. Nepokolebiva vjernost i odanost prema dinastiji, što prožima ove stranke, držat će im u svih pitanjih najprije napredak i moćni položaj monarhije pred očima. Stojeći na prema svim narodom carevine s jednakom blagonaklonošću i interesom, ovaj će se sastav stranaka trsiti, da ostanu podpuno očuvani u zakonjskih ustanovah, kao i u praktičnom uredjenju svih pitanja, koja se tiču životnih interesa ovih različitih naroda, prava njihovih jezika, načelo ravnopravnosti i pravednosti. Da upravu država približi potrebam i željam njezinih pojedinih dielova i takodjer se trseći, da umanji preporne točke u zajedničkom parlamentu, nastoji sastav stranaka o proširenju autonomije i nadležnosti zemaljskih sabora, ali na način, koji podpuno štiti narodne manjine pojedinih zemalja u njihovoj samosvojnosti“.

Hrvatski hodočastnici kod sv. Oca pape Lava XIII. „Sūden“ javlja, da su nekoji hodočastnici splitske biskupije bili u audienciji kod sv. Oca, koji ih je pitao o potrebama i gospodarskim okolnostima Dalmacije. Na koncu potaknuo ih na vjernost katoličkoj crkvi. Hrvati su, reče sv. Otac, toliko krvi prolili za katoličku vjeru. Po tom im udieli apostolski blagoslov.

C. i kr. vojna mornarica. Pošta za N. V. B. Donau odašilje se za Montevideo sa poštanskog ureda u Beču 1 dne 20. i 23. tek. mj. u 9 sata u večer i dne 28. i 30. o. mj. na 7·45 sata u jutro a iz Trsta na 21, 24, 28. i 30. juna o 8·25 u jutro.

Pošta dolazi u Montevideo u danima 8., 10., 16., 19. i 21. jula.

Stanovniei Hrvatske. Po računu predstojnika statističkog ureda u Zagrebu g. Zoričića, porasli su stanovniei u Banovini od g. 1890—1900. za 228.000 duša. Po tomu brojiti će Hrvatska koncem godine 2,415.000 duša. Od g. 1880—1890. bili su stanovniei Hrvatske porasli za 293.911. Manji prirast ima se pripisati većem pomoru i većem iseljivanju, premda imade naseljenika 1890—1900. više nego li god. 1880—1890.

Ubile ga pčele. Rösgen bio liečnikom u Halmenhausenu. Jednog liepog dana htjedne da ulovi roj pčela, al se ove oboriše na njega, te ga izbodoše na način, da je liečnik par sata kasnije izdahnuo.

„Pokušaj sve, te ostani kod najboljega!“ Ova je poslovica svakomu poznata, nu žalibože riedko se tko nje drži i po njoj ravna; jer inače ne bi bilo moguće, da je još mnogim obiteljima nepoznata vrstnoća, koju posjeduje zrnata kava pomješana sa Kathreinerovom Kneippovom sladnom kavom. Izkustvo nakon bezbrojnih pokušaja već godine i godine uči, da se pogledom na okus i zdravstveno djelovanje samo na ovaj način pravi najbolja i najizvrstnija kava. Nijedna gospodarica, koja nije još ovu a ujedno i najeftiniju, te već u stohiljadah obitelji omiljelu primjesu kave pokušala, ne bi smjela, da dalje odgadja, da jednom već pokuša učiniti ovo u korist blagostanja i probitka svoje svojte, a na umanjenje kućnih potrošaka.

Javna zahvala.

Svima koji jesu blagoizvolili me posjetiti, bilo osobno bilo pismeno, prigodom mojeg ustoličenja s ovim izrazujem podpunu zahvalnost. Znadem, da mnogim je stao ovaj posjet samozataja i požrtvovanja, ipak sve potežkoće viteški jesu svladali, zato svima kličem iz dna srdca: do vidova! Živili!

Beli, dne 8. lipnja 1900.

Pop Ivo Sintić,
župnik.

Listnica uredničtva i uprave.

F. D. Zenta — Šangaj. Kada Vam je nepriključno, uplatit ćete kad se brod povrati. Za g. Brgića šiljemo list na glavnu poštu u Trst, odakle polazi za Kinu. Pozdrav Vama i našim junacima!

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom občinstvu uz cienu: kg po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . . . 4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) . . . 3·—
Svieće i duplire II . . . . . 2·40
Tamjan lacrima I . . . . . 2·40
„ „ II . . . . . 2·—
„ granis . . . . . 1·20
Povošteno platno za oltare . . . . . 2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Narudžbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Broj 2036.

Natječaj!

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 11. junija 1900. razpisuje se mjesto

občinskoga blagajnika

sa plaćom godišnjih K 1200, platívom u mjesečnih antecipatnih obrocih, koja će se i povisiti za slučaj dokazane sposobnosti.

Imenovani ima položiti jamčevinu u gotovom ili u javnih papirih u iznosu godišnje plaće ili založiti na prvom mjestu nepokretnine dvaput toliko vriedne.

Molitelji imaju dokazati: neporočnost, **podpunu sposobnost u blagajničkih poslovih** u hrvatskom kao uredovnom jeziku.

Prednost dati će se onomu, koji se izkaže, da je jurve u istom svojstvu služio ili služi.

Molbe neka se dostave podpisatom do 30. junija o. g.

Občinsko poglavarstvo.

Kastav, 12. junija 1900.

Občinski glavar:
Jelušić.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Broj 36. U Puli, dne 22. junija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Poziv na predplatu.

Bližamo se koncu drugog polječa, radi toga molimo ovime cienjene predplatnike, da nam pošalju tekuću predbrojbu, odnosno podmire stari dug.

Izdavanje lista skopčano je velikim troškom i radi toga bez točne predbrojbe dolazimo u nepriliku prama našim obvezama.

Svaki onaj, koji list prima, dužan je platiti predplatu prije ili kasnije.

Kao što su se cienjeni predplatnici mogli već osvjedočiti, mi izpunjujemo svoju dužnost prama njima i to nam daje nadu, da će i oni učiniti svoju.

Tko nemože sve, neka pošalje barem nešto na račun.

Sve one, koji su nam dužni još za prošlu godinu, ako se ne oglase do 1. julija predplatom ili pismom, brisati ćemo, a dužnu svotu utjerati drugim načinom.

Uprava „N. Sloge".

Službeni napisi

na c. kr. uredih u Trstu i ravnopravnost.

Pomislio bi čovjek, da živimo u ustavnoj državi, u kojoj bi morali svi narodi imati ista prava, kao što imadu iste dužnosti — pak ako vidimo, kako se s nami, odnosno sa našim jezikom u pogledu pečata i napisa na c. kr. uredih u Trstu postupa — tada prodje čovjeka volja vjerovati u tu našu ravnopravnost naroda i u one ustanove, koje tu ravnopravnost propisuju.

Kako danas stvari stoje u Trstu i u obće u Primorju, to se možemo mi Hrvati i Slovenci ponositi sa ravnopravnošću sa Talijani jedino tada, kada nam je platiti poreze i dati vojnike. Dapače ni tada nismo ni u tom posve ravnopravni, jer na mnogih mjestih Primorja, napose u Trstu, nemožemo ni poreza u našem jeziku platiti, pošto se moramo pri tom služiti tudjini jezikom i jer nam izdaju za plaćeni porez talijanske namire. Što se tiče vojničtva, tu imamo mi prednost pred Talijani t. j. povlasticu, da dajemo više vojnika i boljih vojnika, i da naši vojnici nebježe izpod carske zastave u Italiju, nego služe vjerno i pokorno svoga cesara i kralja.

U tom smo dakle ponješto izravnani sa Talijani, a u ostalom smo svuda niži i manji. Nas se svuda još smatra nižim plemenom, koje nije za drugo, nego da doprinaša novčane i krvne žrtve. Naš jezik zapostavlja se svuda hotimično i dosljedno, te ako mu u jednom ili drugom slučaju putem molba, pritužba i utoka izvojujemo pristojno mjesto, vriedi to obično samo za taj slučaj, te nam se valja za svaki novi, sliedeći slučaj na novo zanj u borbu pustiti.

U Trstu imade c. kr. ureda, koji nisu samo za Trst i okolicu, već za čitavo Primorje, dapače nekoji ćak i za Kranjsku i Dalmaciju. Tuj se nalazi c. kr. zemaljski sud, pod kojega spada dobar dio Istre. U Trstu je c. kr. prizivno sudište, pod koje spada čitavo Primorje. Tuj je c. kr. ravnateljstvo financije za čitavo Primorje. C. kr. poštansko i brzojavno ravnateljstvo obsiže čitavo Primorje i Kranjsku. C. kr. namjestničtvo za Primorje imade sjelo u Trstu. Tuj sjedi i uprava osjeguravajućeg družtva proti nezgodam, koja djeluje u čitavom Primorju, u Kranjskoj i Dalmaciji, i koje premda nenosi u naslovu „c. kr." ipak se i ono nalazi pod nadzorom c. kr. vlade, te je odvisno od c. kr. ministarstva nutarnjih posala. U Trstu nalazimo i c. kr. pomorsku vladu i ravnateljstvo državne željeznice. Sada neka tko pregleda sve te c. kr. ureda izvana, te iznutra, sve njihove službene pečate, pak ako nadje bilo jedan samo napis ili jedan pečat u hrvatskom ili slovenskom jeziku, reći ćemo mu, da je vukodlak. U i na svih tih c. kr. uredih nalaze se iz vana i iznutra napisi talijanski, njemačko-talijanski ili njemački, ali našemu jeziku nigdje ni traga. Isto tako je i sa pečati svih tih ureda.

Većina tih ureda, da nekažemo skoro svi, imadu više posla sa Hrvati i Slovenci nego li sa Talijani. Niemce nemožemo amo ubrajati, jer ih je vrlo malo, i oni su većinom doseljenici. Djelovanje onih ureda proteže se na pokrajine, u kojih obitava velika većina pučanstva hrvatskoga i slovenskoga jezika, pa ipak mimoilaze ti uredi posve jezik te većine na napisih i na pečatih. Tudjinac, koji nepozna tužnih naših odnošaja i koji stupi u bilo koji od tih ureda, mora doći do zaključka, da su ti uredi stvoreni jedino za Talijane ili za Talijane i Niemce.

Nama bi bilo milo, da je tomu tako, bar glede nekojih od tih ureda, nu na žalost oni su i za nas, ali neće da znadu za nas.

Radi te očite nepravde, koju se nanaša većini pučanstva ovih naših južnih krajeva; radi te protuzakonitosti i zametavanja državnih temeljnih zakona, pozvane su bile opetovno koli centralne, toli zemaljske i autonomne oblasti na odgovornost, nu one ili nisu dale odgovora, ili su odgovorile tako, da si nakon odgovora znao manje — nego li prije — na čemu si.

U ostalom to hotimično zapostavljanje našega jezika na napisih i pečatih c. k. ureda u Trstu — i u obće svuda u Primorju — imade nas potaknuti na što odlučnije i uztrajnije zahtjevanje provedenja državnih temeljnih zakona, koji nas neobterećuju jedino dužnostim, već nam zajamčuju i pravo, da možemo živiti život vriedan i dostojan državljana pravne i prosvietljene države.

Svatko i na svakom mjestu neka odlučno zahtjeva, da mu se kroji jednako pravo kano i državljanom druge narodnosti i u pogledu njegova jezika.

Javne službenike, visoke i nizke sjećamo pako na prisegu, koju su položili, da će poštovati i vršiti državne temeljne zakone. Svi oni c. k. službenici, počam od ministra predsjednika, pak do zadnjeg sluge na c. k. uredu, gaze državne temeljne zakone, ako zanemaruju ili zapostavljaju jezik našega naroda bilo komu drugomu jeziku, ili ga u obće mimoilaze. To vriedi i za napise i pečate. Takove službenike treba pozvati na odgovornost bez obzira na njihov položaj.

Franina i Jurina.

Fr. Si čuja kako nam je ono niku nedilju naš pop u Kaldiru učinia lip blagoslov?

Jur. Vero sam čuja i veselia se.

Fr. Blažena ura, kad bi nas štia onako podučiti i izvan crikve za naše narodne i gospodarske potribe!

Jur. Ja, ali on da se neće škrbiti lego za naše spasenje.

Fr. Ter nebi ni ono bilo za naše pogubljenje.

* * *

Fr. Ča da j' mačka zlegla još dva mačića?

Jur. Bora je, ter ono su stari mačini.

Fr. Ma lovili nisu još miš!

Jur. Ne, zač su baš larde raci.

Fr. Morda jih je Tone Božinov odkuda za pišćenicu prnesal.

Jur. Ni ne, zač su baš doma zleženi.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Ovih dana izručili su prvaci njemačke lievice iz carevinskoga vieća ministru predsjedniku dru Koerberu spomenicu, u kojoj razlažu svoje stanovište napram vladinoj osnovi o izravnanju jezikovnog spora u Českoj i Moravskoj.

U koliko razpravlja spomenica jezikovno pitanje u Českoj, izradio ju je zastupnik Bärnreither, dočim je onoj dio glede Moravske, izradio zastupnik d' Elvert. U toj spomenici traže Niemci, da bude njemački jezik posredujući jezik za sve zemlje zastupane u carevinskom vieću izuzam Galiciju, Bukovinu, Dalmaciju i južni Tirol. Tim su dakle priznali sami Niemci, da nije potrebit njemački jezik kao posredujući za svu Austriju, premda je vrlo dvojbeno, da li je on potrebit niti u onih pokrajinah, kojim ga Niemci namieniše.

Za boravka ministra-zemljaka dra Rezeka u Pragu, bila je u nedjelju tamo konferencija izmedju njega i prvaka mladočeske stranke dra Herolda, dra Kaizla i dra Kramara. Na toj konferenciji da je izjavio ministar Rezek, da će se Koerberova jezikovna osnova provesti na temelju § 14. Ministrovi zemljaci potužili su se na njega, da nezastupa interese českoga naroda, već da upozoruje nasuprot vladu na ranjave točke češke politike.

Izvršujući odbor mladočeske stranke, držao je 15. i 16. t. mj. sjednice u Pragu, te bijaše ustanovljeno jedinstveno postupanje stranke.

U nedjelju govorio je zastupnik dr. Kramar na skupštini političkog družtva u Novoj Paki, na kojoj je medju ostalim priznao veliku važnost češke obstrukcije. U carevinskom vieću uvjerili su se Niemci i njihovi saveznici, da nemogu ništa poduzeti proti českomu narodu, kojega su zastupnici dosta jaki, da svako djelovanje carevinskoga vieća zaustave. Češki zastupnici da nisu molili za odgodu parlamenta. Zatim je zastupnik oštro govorio proti izdavanju jezikovnih naredaba na temelju § 14., što bi bilo nepolitički od strane vlade i što bi to silno škodilo interesom českoga naroda.

U razgovoru sa nekim novinarom kazao je prvak poljskoga kluba vitez Jaworski, da je u sadašnjih prilikah nemoguće opet složiti bivšu stranku većine carevinskoga vieća. Poljaci da će se od vremena do vremena pridružiti onim strankam, kod kojih će naći zajamčene probitke države i Galicije. Kako se vidi viteza Jaworskoga boli malo glava za budućnost ostalih Slavena Austrije.

Bugarska. Javili smo u zadnjem broju, da su se seljaci nekojih sela kneževine Bugarske oprli poreznim činovnikom, koji su tamo došli, da sastave imenik porezovnika. Stanovnici pucali su na vojsku i ubili dva častnika, koji su jašili na čelu konjaničtva. Na to su vojnici strieljanjem odgovorili, te bijaše u prvi tren ranjeno 30 seljaka. To se je dogodilo u selu Durankulaku. U kotarih Varne i Šumle proglašeno bijnše obsadno stanje.

Rusija. General Kirjejev objelodanio je u ruskih novinah članak o ruskoj vojnoj mornarici. General kaže, da se tečajem vremena Rusija može zaratiti sa Njemačkom ili sa Englezkom. U prvom slučaju nebi mornarice igrale važne uloge, dočim bi se u drugom slučaju, morala Rusija pouzdati većinom u kopnenu vojsku, nipošto u mornaricu, jer ova nije dorastla englezkoj. Rusiji valja tražiti druge puteve, da dodje do živoga Englezkoj.

Italija. Jedva bijaše otvoren talijanski parlamenat, već ga je vlada odgodila na neizviestno vrieme. Vlada se nije naime čutila dosta jakom, te je kralju podnesla ostavku i medjutim odgodila parlamenat. Ministar predsjednik general Pelloux mislio je, da će njegova stranka kod novom obavljenih izbora izaći ojačanom, a kad tamo ojačala se opozicija. Nakon ostavke ministarstva, pozvao je kralj k sebi vidjenije muževe parlamenta i senata, da se s njimi posavjetuje. Ministarska kriza trajati će po svoj prilici dugo, jer je svakomu težko sastaviti novo ministarstvo, koje bi uživalo pouzdanje većine parlamenta.

Rat u južnoj Africi. Englezke novine pisale su još prosloga mjeseca, da je padom Johannesburga i Pretorije rat u južnoj Africi svršen, a kad tamo Burci se još uviek nepredaju. Njihovi kolovodje izjavljuju neprestano, da se predati neće dok budu imali praha i olova i dok budu imali sjegurna utočišta u gorah i brdovitih stranah svoje domovine.

Mjestne:

Prigodom 50-godišnjice barona Spaunna, na brzojav čestitstva, odgovorio je admiral: „Na čestite i vrlo ugodne mi čestitke prigodom mog 50-godišnjeg službenog jubileja, izrazujem pripadnikom mornarice moju ponajljepšu zahvalu".

I. N. V. car i kralj upravio je na zapovjednika mornarice sliedeće ručno pismo:

Dragi admirale bar. Spaune!

Radosno sam dočekao dan, u koji slavite pedesetgodišnjicu službovanja, da Vam prigodom te slave čestitam, te Vam u ponovnom priznanju za Vaše mnogostrano djelovanje na moru i kraju, u ratu i miru, podieljujem velekrst svoga Leopoldovog reda.

I unapried uspjelo Vam, da na čelu moje vrsne vojne mornarice ne samo uzdržite njezine slavne predaje, nego i pospješite razvitak naše mornarice na dobro otačbine.

Fran Josip. v. r.

Ovo se je pismo i momčadi priopćilo u njihovom materinskom jeziku.

Razpisana mjesta. Kod sbornog zapovjedničtva mornarice (Matrosen-Corps), a u pisarni očevidnosti, razpisano je mjesto dnevničara sa dnevnicom od 3 K, a u računarskoj pisarni istog zbora, mjesto dnevničara sa dnevnicom od K 2·40. Molbe valja doposlati odnosnim pisarnama.

500-godišnjica Gutenbergova u Puli. Slava vascieloga prosvjetljenoga svieta a tako i našega, spomen 500-godišnjice narodjenja Ivana Gutenberga, velikog majstora i oca tiskarske umjetnosti, proslaviti će i tiskarsko družtvo — odjel Pula — dostojnim načinom. U tu svrhu obdržavati će se ove subote u večer u prostorijam „All' Aurora" koncert, pri kome sudjeluje gradska glazba i gradski pjevački zbor sa biranim programom.

Tečajem svečanosti izždriebati će se tri spomen-dara. Čisti dobitak ide u zakladu „Udovica i sirota" slagarskog družtva za Primorje.

Nedelju u 11 sata iz jutra, jest svečana sjednica u gornjoj dvorani „Apolla", koju shodnim govorom otvara predsjednik g. Pernar, našto slagar g. Celentano drži slavnosti prigodni govor.

Na 8 sata u večer je banket, kome prisustvuje tiskarstvo, štampa i ostali uzovnci pojedinih družtava.

Kotarska bolestnička blagajna u Puli, sudeći po visokosti prinosnina članova i poslodavalaca, morala bi krasno napredovati i cvasti. Nepoznamo mjesta, gdje bi prinosnina bila tako visoka kao u Puli, iznaša 4½% osjeguranikove plaće! A uspjeh? Presenetio nas je zadnji tiskani obračun, koji odkriva veliki neuspjeh.

Ne samo da poslovna godina 1899 nije imala nikakvoga dobitka, nego je izkazan znameniti gubitak od 6077.06 K.

Kako je nastao taj gubitak, i što mu je uzrok, to obračun ne kaže. Težko se je domisliti tomu, jer prošle godine nije bilo izvanrednih bolesti, nije morila nikakova pošast, godina je bila u pogledu bolesti posve normalna. Od kuda dakle taj silni gubitak? Da nisu tu odpisani zaostatci poznatoga propaloga tiskara i novinara, te poznatoga takodjer propaloga gradjevnoga poduzetnika i još drugih kojih? Njihovi su zaostatci, po pripoviedanju, iznašali na stotine, i nismo nikada mogli razumjeti, zašto se nije od njih redovito utjerivala uplata? U interesu je poštenih prinosnika, da saznadu narav izkazanog gubitka, da pogledaju, kako se s njihovimi težko zasluženimi novci gospodari.

Sudeći po obračunu, težko da će blagajna izaći samo sa tim gubitkom i, bojimo se, da će ga biti i u buduće. Pogledajmo samo obračun malo pobliže. Utjeralo se je g. 1899 K 64759.66, dakle okolo 5000 K mjesečno. Za inkasiranje te razmjerno neznatne svote, te potrošak u družtvene svrhe i evidenciju, potrošilo se okolo 6500 K godišnjih, ili oko jednu desetinu svega prihoda! Preveć velika svota, za tako čednu blagajnu. Držimo, da bi se moglo, ekonomički udesivši upravu, mnogo umanjiti upravne troškove. I plaće liečnika preveć obterećuju blagajnu, iznašaju bo okolo 8 hiljada kruna.

Kod poprečno 65 hiljada kruna prihoda opažamo zaostataka K 10.438·62. Po prilici dakle jednu šestinu. To je preogromna svota, prama sveukupnom prihodu, i za čudo je, kako skupo plaćena uprava nije kadra da postigne bolji uspjeh.

Računajuć, da će polovica tih tražbina propasti i postati neutjerivom, snizio bi se iznos utjerivih zaostataka prinosnine na K 5.219·31.

Računajuć tako, pričuvna zaklada spala bi od izkazanih u obračunu K 12.654·— na K 7434·69, i ta pričuvna zaklada zvala bi se samo po imenu, jer u istinu nije nikakova zaklada, s kojom bi mogla odmah razpoložit uprava blagajne u slučaju nenadne potrebe.

Imetak prave i sjegurne pričuvne zaklade valja da bude uložen u dobre javne papire u sjegurne štedione ili da je na razpolaganje u gotovini. Samo takova zaklada može biti pouzdanim oslonom blagajni u svakoj potrebi. Samo takova zaklada može uvjeriti članove blagajne, da će danas, sutra u nevolji imati sjegurnu pomoć od blagajne, kojoj su u boljem vremenu redovito plaćali.

Ali dok pričuvna zaklada sastoji najvećim dielom od težko utjerivih zaostalih prinosnina, to nije nikakva prava zaklada, to je samo nominalna pričuva, koja može pofaliti uprav onda, kada bi je najviše trebalo, te biti uzrokom nemaloj neprilici uprave, a velikom razočaranju članova.

Takovi po našem sudu nezdravi odnošaji kod mjestne bolestničke blagajne zahtjevali bi bezodvlačno saniranje, i drago bi nam bilo, da bi ove naše, u dobroj vjeri učinjene opazke, dopriniele do boljeg napredka družtva, za naš i za svebući interes.

Pokrajinske:

Premještenja. C. kr. kotarski liečnik na Voloskom g. dr. Tamaro premješten je k namjestničtvu u Trst. Na njegovo mjesto pošao je g. dr. Graeffe, a na mjesto ovoga g. dr. August Gregorich.

† **Ivan Zuccon.** Nebu se i opet prohtjelo, da se ukrasi jednim andjelićem više. Ponedjeljak dne 18. t. mj. predao je Bogu svoju plemenitu i blagu dušu Ivan Zuccon, učenik III gimn. razr. u Kopru.

Koliko smo ga svi voljeli pokazalo najljepše na dan ukopa, kad je naš vel. gosp. župnik nad otvorenim toli preranim grobom ganutljivim riečima istaknuo njegove vrline i postavio ga kao uzor prisutnoj djeci. Svako se je oko tom prilikom orosilo suzom neizrecive boli. A kako da i kameno srce ne zaplače, videći onu njegovu neutješivu, slomljenu majku — udovicu, kojoj je pokojni Ivan bio sva nada — da, život njezin.

I u istinu bio naš Ivan zlatno diete, u koje smo svi polagali velike nade. Pa kako, da nam tužno srce ne para teška bol, videći, gdje nam nemila smrt grabi naše ponajbolje sinove.

Moli se, dragi Ivane, kod priestolja Svevišnjega, da tvojoj majci udieli toliko jakosti, da uzmogne podnesti tako teški udarac, a tvomu hrvatskomu narodu, kojega si znao, akoprem još mlad, onako nježno ljubiti, bolju budućnost.

† **Frančiška Nabergoj,** supruga g. I. Vit. Nabergoja, preminula je dne 20. tek. na Proseku. Pokoj joj vječni!

Brzojavna služba. Iz Velog Sela javljaju nam, da je na tamošnjem poštansko-brzojavnom uredu uvedena opet od dne 12. t. mj. redovita omedjašena dnevna služba za brzojavni promet.

Občinski izbori u Mošćenicah. Doznajemo s prijateljske strane, da ne je napokon odlučio načelnik g. Descovich urediti občinske izbore za onu občinu. Očekujemo od tamošnjih prijatelja, da nas o tomu pobliže obavieste.

Dvojezični napisi na tablah. Glavarstvo občine Kanfanar, dalo je napraviti za odlomke čitave občine table sa dvojezičnimi napisi t. j. talijanske i hrvatske. Ali ti napisi jesu, koliko se tiče hrvatskoga jezika, da je Bogu plakati. Izkvarena su naša imena mjesta ili su napisi netočni, ili talijanski naziv ostaje i na hrvatskoj strani napisa. Eto Vam nekoliko primjera:

Za hrvatsko selo S o š i ć i glasi napis na talijanskom i hrvatskom dielu table S o s s i c h; isto tako glasi napis za mjesto B a r a t jedino B a r a t t o. Naziv o b ć i n a glasi na tih tablah o b ć i n a itd. itd. Upozorujemo na te pogrieške glavarstvo občine u Kanfanaru, koje bi moralo nastojati, da se nepogrdjuje jezik ogromne većine občinara.

Pišu nam iz Frančići. Visoki cestovni erar počeo je nedavno širiti državnu cestu što iz Rieke vodi preko Učke u Pazin i to na cieloj crti od Matulja do Frančići. To širenje ceste bilo je od skrajne nuždе, pošto je državna cesta na spomenutoj crti u istinu preuzka tako, da su se dvoja kola koja bi se slučajno na cesti susrela, težkom mukom mogla minuti. Promet pak na toj cesti postaje svakom godinom veći, osobito pak u jesensko i proljetno doba, kad se silesija stranih gostova iz Opatije vozi na Učku. Čestokrat dogodilo se je, da je na toj cesti kočija sa stranimi gostovi iz Opatije susrev težkoprežna kola, morala skrenuti u jarak, dok su ta kola prošla. Razvidno je dakle, da je to proširenje ceste bilo potrebito. Što se ta radnja već sada izvršuje, zasluga je cestovnog inžinira gosp. Huga Rudan, koji je kod namjestničtva izhodio dozvolu za potrošak i g. nadcestara Ivana Marušića koji je mjerodavne krugove na tu potrebu upozorio. Obojici imamo biti zahvalni svi kojim ta cesta služi a i radnici koji su na toj cesti sada zaposleni. Za cielo vreme službovanja prijašnjeg nadcestara Domazetovića, nije se na spomenutoj cesti ništa popravljalo, te se može uztvrditi, da nije u svemu bio tri puta na njoj. Bavio se je naime svime i svačim a najmanje svojom službom, pa mu nije dostajalo vremena, da se na ovu cestu svrati.

Ni crkvene zastave ne će! U Trstu postoji desetak godina crkvena bratovščina sv. Cirila i Metoda sa sjelom kod sv. Jakova.

Ta bratovščina nabavila si ljetos skromnu zastavu. — kakove imadu sve talijanske bratovščine — sa slovenskim napisom.

Nedavno imalo se tu zastavu blagosloviti u župnoj crkvi sv. Jakova. Čim je za to doznao zloglasni „ž i d o v č i ć", razkokodakao se proti zastavi, proti blagoslovljenju i proti slovenskoj bratovščini, kao da se njega i njegove istovjernike tjera u obećanu zemlju. S njim je suglasio i župnik kod sv. Jakova, po rodu i imenu Slovenac, i svi ostali svećenici — reformatori grada Trsta. Župnik nije hotio crkvene zastave u svoju crkvu, te je popustio težak na odlučne korake predsjedničtva bratovščine.

Članovi bratovščine sv. Cirila i Metoda odlučili su, da će ljetos na Tjelovo sa svojom zastavom na čelu u procesiju kano i druge bratovščine. Doznao je i za to židovski obrezanac, te počeo ponovno proti tomu spletkariti. Uspio je i ovaj put. Doznajemo bo iz pouzdana izvora, da je c. kr. ravnatelj redarstva u Trstu bio kod presv. g. biskupa Štrka, te ga zamolio, da zabrani članovom bratovščine sv. Cirila i Metoda izaći na Tjelovo sa zastavom u procesiju — tobož da se neporemeti javni mir i poredak.

Zastava ta sastoji od biele svile i nosi posve nedužan slovenski napis sa zlatnimi slovi.

Židovski listovi, znajuć, da će najbolje djelovati i na oblasti i na zavedeno tršćansko občinstvo, razpisali se o s l a v e n s k o j zastavi, o zastavi u s l a v e n s k i h, dapače u r u s k i h bojah. Požidovljenomu občinstvu, koje nemisli svojom glavom i koje je prelieno, a da se samo osvjedoči, bijaše toj židovski lažni-opis isto, što je biesnomu biku crveni rubac. Nu ono se nije podufalo k sv. Jakovu znajuć, da imade tamo na hiljade slovenskih žuljevitih pestih, koje se neplaše židovskih i požidovljenih zelenjaka.

Al bijaše dosta, da su oni listovi nahuckali občinstvo i prestrašili oblasti. Zastava „Bratovščine" usljed toga nije smiela na obhod.

Nu predstojničtvo „Bratovščine" nedobi zabrane ni od crkvene, ni od svietske oblasti. Kako je dakle došlo do zabrane? Posve jednostavno. Prije obhoda došli su u crkvu javni redari i zabranili članovom „Bratovščine" izaći sa zastavom.

Slovensko pučanstvo grada Trsta i okolice pita se začudjeno, kako se je moglo zabraniti da sudjeluje u obhodu zastava dozvoljena od svietskih i crkvenih oblastih i blagoslovljena kako i sve ostale zastave talijanskih bratovščina.

Na taj upit odgovoriti će lahko onaj, koji znade, da su židovski radikalni listovi u Trstu svemogući. Oni su — na čelu im glasoviti „čifutić" u svoje vrieme prepriečili slovensko poslanstvo kod sv. Antona i kod sv. Jakova, te poznate konferencije preč. Pavissich-a započete u sv. Antonu u talijanskom jeziku. Njihova je zasluga, što je ukinuta slovenska propovied u stolnoj crkvi kod sv. Justa, koju se je u toj crkvi držalo svake nedjelje od davnine. Oni su izposlovali, da bijahu imenovani talijanski propovjednici u slovenskih župah Rojan, Barkovlje i Škedenj u tršćanskoj okolici. Oni podpomažu one mlade talijanske svećenike, koji snuju i, ruju ne samo proti Slovencem, nego i proti samomu biskupu, koga su tužili u glasovitoj spomenici na sv. otca.

Ti mladi r e f o r m a t o r i stoje u neprestanom dodiru sa židovskimi listovi i sa mjestnim magistratom, u kojem imadu opet prvu reč židovi.

I tako bismo mogli nabrojiti množtvo primjera o tom, kako rade ti r e f o r m a t o r i složno sa židovskimi listovi na zator slovenskoga pučanstva u Trstu i

ri okolici, a dosijeno i na zator Hrvata i Slovenaca Istre.

Izvanjski sviet snebivati će se od čuda, kako je moguće, da se katolički svećenik druži sa takovimi listovi proti katoliku Slovencu i Hrvatu i kako dolaze ti listovi do toga, da se upliću u poslove katoličke crkve i vjere. Ipak je tomu tako. Svako imenovanje, svako premještenje katoličkog svećenika, svaki korak, što ga učini bilo koji svećenik, počam od biskupa pak do zadnjeg kapelana, prate budno ta glasila s i n a g o g e, premda se nikad nijedan katolik, bilo Slaven bilo Talijan, neupliće u poslove židovskih r a b i n a i njihovih s i n a g o g a.

Neodlučnost i svakojaki obziri oblastih, nemar i mljohavost katoličkog pučanstva, podaju tim listovom toliko državotosti, da misle, da im je ne samo dopušteno, nego da imadu pravo ili čak dužnost pregledavati sakristije, knjige matičah, i nadzirati rad biskupskih kancelarijah.

Osrčeni prvim uspjehom, koracaju oni i dalje odlučno, državito i bezobrazno. Tako će raditi i nadalje dok nedogori do nokata pravim katolikom, bili oni Slaveni ili Talijani.

Iz Oprtlja nas izvještuju, da je tamošnje općinsko glavarstvo bilo uvelo u sve službene dopise novopečena talijanska imena za pojedina sela. Tako prekrstiše Topolovac u „Pioppino“ a Gradin u „Castellaro“. Radi tog se topovluka-obratiše župni uredi u Gradini i Topoloveu izravno na ministarstvo, koje je i zabranilo dalnju uporabu tih imena.

Raspisana mjesta. U c. kr. kaznioni u Kopru, raspisana su dva mjesta za stražare sa godišnjom plaćom od K 800. Sa ovom plaćom spojen je doplatak aktivnosti od 20% od plaće, uživanje stana, 840 gr. kruha na dan i odielo. Za ova mjesta imadu prednost podčasnici. Molitelji imadu u svojim molbama navesti dobu, obiteljsko stanje, polazak škola, i poznavanje talijanskog, hrvatskog ili slovenskog jezika u govoru i pismu a po mogućnosti i njemačkog. Nadalje moraju molitelji dokazati zdravi i jaki tjelesni razvitak, neporočno ponašanje i službe obnašane.

Nakon godine dana privremene službe i položenja ispita o službenim naputcima, mjesta se stalno podieljuju.

Iz Marliziga pišu nam, da je koncert tamošnjeg pjevačko-čitalačkog družtva dne 10. t. mj. sjajno uspio. Na koncertu sudjelovali su domaći pjevači te pjevačka družtva „I l i r i j a“ iz Pobega, „Z r i n s k i“ iz Dekanih, „S t r a ž a“ iz Truška, i „S v o b o d a“ iz sv. Antona. Naroda navrvilo je na koncerat mnogo iz Marezige, Šmarja, Pomjana, Dekanih te iz koparske okolice. Uspjeh koncerta bijaše u svakom obziru vrlo povoljan. Glavnu zaslugu za taj uspjeh imadu učitelji pjevačkih družtava gg. Kuret, Bertok, Della Savia i Mahnič. Tim koncertom oživilo je na novo pjevačko-čitalačko družtvo, u Marezigah, koje bijaše krivnjom prijašnje uprave skoro zaspalo. Svaka čast novoj upravi, koja se brine požrtvovno, da podigne ono družtvo i da razvije što bolje družtveni život u rodoljubnih Marezigah.

Iz Zumeska — občina Motovun — pišu nam 14. t. mj. Na občinskoj sjednici u Motovunu, kojoj je prisustvovalo 24 zastupnika dne 12. t. mj. bijaše na dnevnom redu medju ostalim i točka o gradnji groblja u Zumesku. Do sada imali smo naime mi Zumešćani skupno groblje sa Motovunom. Radilo se dakle o tom, da dobije Zumesk od Motovuna podpore za rečenu gradnju u iznosu od 2000 kruna. Očekivali smo, da će nas ostali zastupnici iz vanjšćine podupriet u našem zahtjevu, ali se to nije na našu žalost dogodilo. Mi smo siromasi i trebamo podpore, nu ipak odlučilo se nam dati samo 1000 mjesto 2000 kruna. Za poreznu občinu ili za grad Motovun one 1000 kruna bila bi malenkost, a nam bi se bilo mnogo pomoglo, jer kako rekoh, mi smo većinom siromasi i tepu nas svakojake nevolje. U ostalom što nije bilo, još može biti ako bude dobre volje kod naših zastupnika poreznih občina.

Škoda, da je kasno k nam došao! U jednoj od poznatih „c r v e n i h“ kavana grada Trsta, pogovarali se židovi i lažiliberalci o zadnjih godjajih kod sv. Jakova u Trstu, kojim je dala povod redarstvena zabrana „Bratovšćini sv. Cirila i Metoda“, da nesmije sa novom zastavom sudjelovati kod obhoda na Tjelovo. U razgovoru pala je rieč i o c. k. namjestniku g. grofu Göessu. Jedan od prvaka one družbe židov po vjeri, a nespašenac po čuvstvu izrazio se ovako o g. namjestniku: Z a h v a l i m o s e, g o s p o d o, p r o v i d n o s t i, š t o n a m j e d a l a t a k v a m u ž a, a ž a l i t i m o r a m o s a m o t o, š t o j e k a s n o k n a m d o š a o. I m a š p r a v o, b r a t e, odgovori drugi lažiliberalac, š k o d a d a j e k a s n o k n a m d o š a o!

Ovomu razgovoru netreba tumača.

Razprava proti Mati Bazonu. Prošloga tjedna vršila se pred rovinjskom porotom razprava proti poznatom trafikantu u Puli Mati Basonu, rečenomu „Confu“. Ovaj, rodom nekud iz Pazinštine, umio je svojim gladkim jezikom izvesti tekom zadnjih godina više prevara, kojim su žrtvom ponajviše siromašni ljudi, koji su bezazleno vjerovali njegovim lažima. Na osobiti način znao je dobivati zajmova od raznih kreditnih zadruga, te nije skoro bilo većeg zavoda u monarhiji, za koga nije znao, i kamo nije pokušao musti. Kod mnogih mu je uspjelo, jer je znao naći za sebe dobrih jamaca, malih posjednika u Puli. Mnogi jamci su upropašćeni, jer kad je Bazon obustavio plaćanje, vjerovnici su se osjegurali na imetak jamaca, i ovi moraju da plate. Oštećeni su svi skupa, što se zna, za preko 12.000 kruna. — Bason je bio osuđjen na 2 godine težke tamnice.

Uz Basona bio je obtužen kao sukrivac g. Aleksa Kandušer iz Pule. Pred par tjedana ga je dalo bilo državno odvjetničtvo zatvoriti, a to je izvedeno usred podne. Krivili su ga, da je pisao neko pismo za Basona, te je i ovaj na njega mnogo krivnje kušao svaliti. Kandušer je priznao, da je pisao, i rekao da to nije ništa zla, jer da je bio zamoljen pa radio za ljubav u dobroj vjeri, neznajuć Basonove okolnosti. Porotnici su ga našli p r a v e d n i m i riešili j e d n o g l a s n o. — Kada ga je glasovita rovinjska porota, sastavljena većinom od zgoljnih Talijana, koju su talijanske novine kušale influencirat, trubeć na sve strane i načine, da je Kandušer onaj „veliki Hrvat“, koji je za hrvatstvo bio već i osuđjen, — kada ga je, velimo, ta porota našla nekrivim i jednoglasno riešila, tada je u istinu nevin, i proti njemu je moglo biti malo ili ništa sumnje. Ipak, kako rekosmo bio je naglo zatvoren, bez obzira da bi mogao službu izgubit, bez obzira da je otac troje djece, koje hrani sa svojom plaćicom, bez obzira, da bi ta djeca bez otca — gladovala!

Iz Sišana pišu nam 15. t. mj. Kako većina župa i kapelanija ove naše nesretne biskupije, tako se nemožemo ni mi pohvaliti sa našim dušobrižnikom. Ne samo, što ga nismo čuli hrvatski uredno prodikati, kako bi po božjem i ljudskom zakonu morao, nego on nas dapače još i vriedja i s nami se poruguje, da je uzeo osobito našu vriednu mladost na zub, jer ona, neće da po njegovu pjeva, ili da p l e š e k a k o o n s v i r a. Eto vam nekoliko primjera o postupanju toga gospodina, koji je rodom iz Vodnjana a ime mu je Pre-Blaž.

U vrieme mesopusta pjevala je naša mladost u hrvatskom jeziku naše mile pjesme. To nebijaše pravo tomu gospodinu, pak dotrčav medju pjevače, reče im u talijanskom jeziku srdito, da on neće da tako pjevaju, da je on Talijan, rodjen „b u m b a r“, i da bi im za malo pokazao tko i što je on.

Mladići naši odgovoriše mu odlučno, da su oni Sišanci, da se neboje „b u m b a r a“ i neka nevriedja ljudih na cesti. Oni da netrebaju njegovih butilja, koje nudja onim, koji mu budu pod prozorom pjevali talijanski, niti se plaše njegove grožnje, da će sa puškom one, koji budu pjevali hrvatski. Iz župničkog stana izvući ćemo Vas — rekoše mu, ako budete vriedjali i napadali nedužne i mirne ljude po danu i po noći. Šta iščete u tobakari, sa onim s b a r a c i n i na večer doklegod je otvoreno, mjesto da idete liepo spavati i mirovati. Na prvi dan posta (korizme) morali smo Vas čekati do 11 ure u jutro u crkvi bez mise, dok ste se iz Vodnjana ili bog zna odkuda vratili; mnogi su otišli na posao u polja bez mise i blagoslova, dočim su drugi tvrdili, da se iz Vodnjana više ni vratiti nećete.

Tako su eto naši mladići odbrusili tomu u č i t e l j u m i r a i r e d a i tomu učitelju talijanske kulture medju hrvatskim pukom.

Dne 14. pr. mj. bijaše ovdje u krčmi neki naš rodoljub iz Medulina, te jedan jadrešćanin. Toj dvojici pridružilo se i nas domaćih u krčmi Aleksandra Frece. Uz času vina pogovarali smo se mirno i pametno.

Poslie 9 sati na večer stupi u tu krčmu spomenuti svećenik u družtvu s bolničkim popom i liečnikom G. iz Pule. Pridošlice počeše svračati govor na narodno pitanje i rogoboriti proti Hrvatima. U šeštini pića i govora počeše sakom u stolove udarati grozeći se našim muževom, osobito rečenomu Jadrešku. Prodnjačio je pre Blaž i likar iz Pule. Udarajuć po stolovih razbiše jedan dvolitar i skoro da nerazbiše svieću. Krčmar, videći, da bi mogao pop i likar slabo proći, jer i strpljivost ima svoje granice, potinu iz krčme popa i likara i tada nasta u krčmi mir i red.

Pop se može Bogu zahvaliti, što ga je uvriedjeni i uzpaljeni narod pustio do župnog stana mirno proći a likar je uz put napao po dva puta mirne ljude, koji su ga pa pošteno iztukli, te neka se zahvali dobroćudnosti našega puka, što je odnio u Pulu živu i cielu glavu, premda će se valjda dugo sjećati one nauke, koju je one noći pred župnim stanom od nekih primio. Ovo su vam gospodine uredniče gole činjenice, na koje svraćamo pozornost presvj. g. biskupa, koji bi morao pozvati na red talijanske svećenike, kao što pozivlje hrvatske, ako se proti njim bilo s koje strane kakvu pritužbu podnese. Nebudu li koristile naše molbe i opomene, neka se kasnije nitko netuži, da nebijaše na vrieme na sve upozoren.

Bolje bi bilo da pop podučuje svoje župljane u kršćanskoj nauci, jer nema valjda u cieloj biskupiji tako zapuštene župe, kako je Sišanska, u kojoj je $^{2}/_{3}$ cieloga stanovničtva hrvatska, a nikada se ne drži ni blagoslova, ni litanija, ni kršć. nauke, niti ikakve skupne javne molitve u crkvi. **Tako da ljudi neznaju niti najpotrebitije za spasenje duše.** Nije čuda da narod hrpimice već crkvu zapušća.

Konštituiranje novoizabranoga občinskoga zastupstva u Kopru. Mi si doduše malo razbijamo glavu o tom, što radi talijanska „S i g n o r i a“ u talijanskih gradićih Istre, na izbor novoga zastupstva u gradu Kopru i konštituiranje onoga zastupstva, svratilo je našu misao na nedavne još dogodjaje u tom gradu i u susjednoj mu Izoli.

Biti će tomu 8-10 godina, da se je občenito držalo, kako su gradići Kopar i Izola konservativni talijanski gradovi i kako su medju tamošnjim gradjanstvom vladini krugovi velik upliv imali. To vriedi osobito za gradić Izolu, kamo je svakoga proljeća il svakoga ljeta pravilo izlete tršćansko veteransko družtvo, i gdje bijaše vazda svečano dočekano i prijateljski pogošćeno. Tomu družtvu, koje sastoji od dvih trećina članova Slovenaca i Hrvata izašao bi svaki put na susret načelnik sa občinskim zastupstvom, a gradjanstvo susretalo ga svuda najprijaznije. Tako bijaše tamo još pred koju godinu. A danas? Danas vlada i tamo onaj talijanski lažiliberalni duh, da se veterani tamo više neufaju, a kad bi išli, nebi bilo dočeka niti prijaznog susretanja. Talijanska vladajuća klika u Istri zasadila je i tamo radikalnu biljku, koja danas vlada onim gradom, kano i sa ostalimi talijanskimi gradovi Istre. Taj uspjeh talijanskoga radikalizma u tih gradovih imade se pripisati vladajućemu sustavu u Primorju, koji nije hotio ili nije znao sačuvati si i uzdržati nekadanji upliv nad onim gradjanstvom.

U zastupstvu grada Kopra sjedilo je još pred koju godinu c. k. učitelja i profesora, il drugih činovnika i umjerenih Talijana, nu danas izključeni su iz toga zastupstva posve umjereni življi.

I tuj je zavladalo posve talijansko radikalna stranka, koja da neće da išta čuje za sporazum sa Slaveni Istre. Takoj stranci stupio je načelo odvjetnik Belli, koji bijaše ovih dana izabran načelnikom i komu su dali kano savjetnike sve odlučne Talijane.

Izboru načelnika i savjetnika prisustvovao je namjestnički savjetnik i upravitelj kotarskoga poglavarstva Schaffenhauer-Neys, koji je pozdravio l a s k a v i m i riečmi novoga načelnika obećav mu s v u m o g u ć u p o d p o r u o d s t r a n e v l a d e. Mi se tomu nimalo nečudimo, jer je i to plod vladajućega sustava u Primorju.

Članovi liečničke komore za Istru. Doznajemo iz talijanskih novina, da bijahu nedavno po nalogu c. k. namjestničtva u Trstu izabrani članovi liečničke komore za Istru sa sjelom u Puli. Izabrano bijaše u svemu 7 članova i 7 zamjenika. Izbor taj obavio se za sedam skupova, i to po jedan član i jedan zamjenik za Rovinj, Kopar, Lošinj, Poreč-Pazin, Buje-Motovun, Pula, Labin-Volosko.

Od svih članova i njihovih zamjenika — 14 na broju nije izabran niti jedan liečnik po rodu i jeziku Hrvat ili Slovenac, v e ć s v e s a m i T a l i j a n i.

U ravnateljstvu liečničke komore neimaju dakle naši liečnici nijednoga zastupnika. I talijanski liečnici Istre slieđe naputke talijanskoga političkoga družtva za Istru.

Milo bi nam bilo, kad bi nas koji od naših liečnika pobliže obaviestio o tom izboru.

Iz drugih krajeva:

Ljetovište sv. Oca. Iz Rima pišu, da će se sv. otac papa Lav XIII. dne 1. julija preseliti u novosagradjeni dvorac u vatikanskih baščah. Mjeseca julija i augusta primati će sv. Otac u tom dvorcu hodočastnike i dieliti im audience. U to doba dozvoljeno je kardinalom, da se mogu odalečiti iz Rima, nu polovica njih mora uviek u Rimu boraviti.

Odlikovanje i nagrada. Poznatim prvakom poljskoga naroda i zastupnikom na carevinskom vieću g. vitezu J a w o r s k o m u i grofu D z i e d a s z y c k o m u podielio je car i kralj visoka odlikovanja, i to prvomu kano predsjedniku poljskoga kluba za njegovo nastojanje oko ustrojenja „s t r a n k e r a d a“ na carevinskomu vieću veliki krst Leopoldovog reda, a drugomu kao njegovom zamjeniku red željezne krune prvog stepena.

Proslava izumitelja tiska Ivana Gutenberga. Ovoga mjeseca proslavi ti će sav prosvietljeni sviet petstogodišnjicu narodjenja izumitelja tiska Ivana Gutenberga. U svih povećih gradovih priredjuju slagari i tiskari svečanosti, na kojih će se poglavito razpravljati ili predavati o životu i djelih toga glasovitoga muža, koji je svojim izumom podao čovječanstvu jednu od najvećih poluga k prosvjeti.

Kina. U Kini nastaje dan na dan sve to ozbiljniji položaj. Vojno brodovlje evropskih velevlasti nalazi se pred lukom Taku. Nedelju jedna japanska torpednjača izviesti zapovjednike združenog brodovlja,

da su Kinezi postavili u rieci kod Taku torpede. Zapovjednici se skupiše, te odaslaše zapovjednicima tvrdjava u Taku ultimatum, kojim nalažu, da potegnu svoje čete do 2 sata po podne. Na ovo se Kinezi malo obazriše, no počeše u 1 sat u noći sipati vatru, a engleski, francuski, njemački, ruski i japanski brodovi odgovoriše topovima. Lomljava trajala je 7 sati, te je napokon združeno brodovlje utišalo topove na tvrdjavama, a čete su zaposjele tvrdjave. Na njemačkim brodovima ubijena su tri a ranjeno sedam vojnika. Oštećen je takodjer engleski brod Alferine, na kojemu su ranjena dva časnika i 4 mornara.

Kinezi su bombardirali i stanove stranaca u Tientsinu i evropske čete koje polaze za Pekin, te koje se nalaze u pogibeljnom položaju.

Pošto pako i sama vlada nekako pomaže Bokserom, to se je vrlo bojati za položaj poslanika stranih država a i za strance u Kini. Vlada uopće nije u stanju, da na uzdi uzdrži svoje čete, koje dapače i prelaze na stranu Boksera.

O tečaju glasovite sjednice carevinskoga vieća od dne 8. t. mj. donosimo sliedeće zanimive pojedinosti. Zastupnik Zallinger stavio je nakon pročitanih interpelacija predlog, da se nastavi sjednica i da se povede razprava o promjeni nekojih paragrafa obrtnog reda.

Mladočeski zastupnici govore proti predlogu. Predsjednik dr. Fuchs hoće da dade glasovati o predlogu zastupnika Zallingera.

Na jednom začula se na desnoj strani kuće lupa s poklopci klupa. Najprije lupnuo jedan, za tim drugi, onda treći poklopac. Nastade buka. Mladočesi udaraju poklopci klupa, a ljevica ih u čudu gledala. Predsjednik zvoni, ali tek tada nastaje prava buka.

Dr. Greger uzeo hrpu knjiga i njima udara po klupi, a Formanek marljivo lupa poklopcem klupe, dočim mu Sokol i Schwarz pomažu. Na jedamput netko zazviždao i netko zatrubio na trublju za djecu.

Ministri dive se i gledaju, kako Česi halabuče. Stari Gregr svakih pet časova pograbi knjige, što pred njim leže i udara njima po klupi. Umorivši se, odpočiva. Brzeznovsky izvukao ladicu i njom udri po klupi. Osobito su se istaknuli zastupnici König, Kurz, Rataj Krumholz i Lang, dočim su dr. Kaizl, dr. Kramarž, dr. Herold i ostali češki prvaci ostali posve mirni. Bučilo je samo 10—15 Čeha. U dvorani vlada velika uzbudjenost. Predsjednika, koji se umorio i sjeo na svoju stolicu, obkolili zastupnici svih stranaka, a medju njimi takodjer velik broj Mladočeha. Usred lupe sa poklopci klupa čuje se pjevanje. U tu svrhu sastao se „quartet“ i pjeva nekoliko kitica jedne pjesme.

Medjutim je zastupnik Doležal pošao na svoje mjesto, iztrgao poklopac sa svoje klupe i udara njime po klupi tako, da je od njega sve iverje skukalo u zrak. Zastupnik König, koji je blizu sjedio, morao je podbrušiti pete. Za tim je zastupnik Doležal pošao k drugoj klupi, onda trećoj, iztrgnuo poklopce, prelomio ih na dvoje i razdielio ih medju svoje drugove, da imadu materijala. Dr. Lang uzeo je dobar komad i njime udara, da sve zvoni.

Zastupnik Doležal isto čini sa četvrtom i petom klupom, te dieli komade svojim susjedom i zaglušni se koncerat nastavlja.

Dr. Lang je poslan, da nakupuje igračaka za djecu, trubalja i zviždalica. —

Kad se napalilo električno svjetlo, Mladočesi pozdravljaju svjetlo klicajući, još jače lupajući pokrovci klupa.

Mladočesi se razdielili u tri vrste: jedna obštrukcionira, a druge se dvie kriepe u restauraciji, koja je dubkom puna.

Deset Mladočeha buči, ljevica se šeće po hodnicih. Galerije su pune. Mladočesi se najedared umirili. Podpredsjednik Prade, koji je zauzeo predsjedničku stolicu, daje znak, a zastupnici hite u dvoranu, misleći, da će se preduzeti glasovanje. Kad se je napunila kuća, Česi uzeše pjevati: „Kde je domov muj“. U kuću se donose nova obstrukciona sredstva. Dr. Šileny i zastupnik Heimrich imadu limene zaklopce, kojimi se služe mjesto činela. Zastupnik Sehnal nosi originalan kinezki tam-tam i živo udara po njem

U deset sati medju češkim zastupnikom Doležalom i kršćansko-socijalnim zastupnikom Kletzenbauerom nastaje prepirka, koja se prometnula u tunčjavu. Više mladočeskih zastupnika izdevetalo je Kletzenbauera, te je potonji morao da bježi. U cieloj kući vlada užasna buka i vika.

U ponoći u času, kad je kazalo na uri u saborskoj dvorani pokazivalo 12 sati, zatrubiše trublje. Zatim je nastala stanka, tišina. Zast. Šileny udara linirom po limenoj zdjeli u odmjerenih razmacih dvanaest puta, a onda odpočima opet obštrukcioni koncerat.

Zast. Povše savjetuje predsjedniku, da zaključi sjednicu, upozorujući ga, da je već krv protekla. Zast. Doležal doista pokazuje više ogrebotina, što potječu od tučnjave sa zast. Kletzenbauerom. No po savjetu članova ljevice predsjednik nije zaključio sjednicu.

Preko ponoći u 20 časova, ministar predsjednik dr. Koerber ulazi u dvoranu.

Zastupnici grnu u dvoranu. Nastaje grobna tišina.

Ministar-predsjednik dr. Koerber kaže (uz grobnu tišinu kuće): „Po previšnjem nalogu proglasujem šestnaesto zasiedanje carevinskog vieća zaključenim“.

Poslije tih rieči vladao je jedan čas podpun mir u kući, a zatim je ljevica udarila u burno odobravanje Česi su stali vikati takodjer „hura!“ Ministri su zatim ostavili dvoranu. Galerija i kršćanski socijali nabacivali su se psovkani na Čehe. Uz obćeno uzbudjenost kuća se je malo po malo izpraznila.

* * *

Mladočeski zastupnici priobćili su predsjedništvu kuće još prije podne iza zaključene sjeditbe pismeno, da će platiti svu štetu, što su ju u počinili u dvorani. Razlupane ladice i predmete, kojima su izvadjati svoj obstrukcioni koncerat, ponieli su sa sobom, da ih u Českoj u dobrotvorne svrhe izigraju.

Ogromna zmija. Zegrebačkim „N. N.“ pišu iz Gjurgjevca, da je tamošnjoj kr. kotarskoj oblasti stigla od gradskoga poglavarstva u Koprivnici sliedeća službena prijava: Ovih dana vidjena je u ovogradskoj šumi Draganovcu zmija po prilici 10 metara duga a debela kano vreća žita. Za tom zmijom odredjena je potjera, da se ju ustrieli. Pošto je moguće, da je ta zmija dolutala u tamošnje okružje, ili da ima više takovih zmija, to se toj slavnoj oblasti javlja radi dalnjeg eventualnog uredovanje.

Društvene:

Prigodom glavne skupštine hrv. čitaonice u Supetru u šumi, priredjuje tamburaški i pjevački zbor iz Pazina u nedelju tamo izlet. I iz Pule se je nakano onamo poći, pa se upozoruju braća sokoli, tamburaši i ostala gospoda, koji se izletu žele pridružiti, da se do subote u večer prijave u tiskarni ili u čitaonici. Za 20 izletnika, zaustavlja se večernji brzovlak u Supetru.

Za podružnicu puljsku družbe sv. Cirila i Metoda sabralo se na krstitkam Jelice Križeve K 20.

Godišnja skupština ženske i muške podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Zrenju. Dne 2. t. mj. obdržavali su naši rodoljubi i članovi podružnice u Zrenju redovitu godišnju skupštinu.

Pošto se sabrao dostatan broj članova i članica, te gostova iz oprtaljskog kraja, iz Brda i Sovinjaka, pozdravi predsjednik toplimi riečmi sve prisutne, zahvaliv se milim gostovom, što su se odazvali našemu pozivu. Članovom preporuči vruće da se svuda i svagda zauzimlju za našu družbu, da sabiru u svakoj prigodi darove ili milodare za to plemenito i čovjekoljubivo družtvo.

Zatim se osvrne na pogubno djelovanje zloćudne „Lege, koja je ustrojila i u našoj obćini nesretnu školu, u kojoj se odnarodjuju naša djeca, u kojoj nepoduča, e svećenik kršćanskog nauka, te iz koje dolaze djeca zadojena talijanskim duhom i mržnjom na sve što je naše. U takovoj školi — reče predsjednik — neka budu za našu djecu zatvorena vrata, jer ona nije ustrojena na našu korist nego za našu pogubu. G. predsjednik preporuči članovom, da se sjete družbe ne samo sa milodari nego i tim, da ju svuda preporučuju i da kupuju jedino njezine žigice, čim će pomnožiti njezin prihod, a sebi neće nit najmanje naškoditi.

Govor g. predsjednika slušali su članovi pozorno, te je bilo viditi, da nam govori svim iz duše.

Iza toga pošlo se je na upisivanje novih članova. Takovih se je upisalo 16 i tako broji sada naša podružnica 99 članova.

Mnogi su zatim uplatili članarinu za 1900. u iznosu od 33 K i 40 filira. Darova nabralo se 5 K 11 filira, — ukupno 38 K 51 fil., što se je poslalo ravnateljstvu družbe:

Konačno se razvila živahna zabava, kod koje je se naša rodoljubna mladež liepo i neprisiljeno dugo zabavljala.

Današnjim danom počeli smo listu prilagati poštanske položnice, glede zaostale i tekuće pretplate. Koji iste dobiju, umoljavamo da svoju dužnost učine, uplativ ujedno zaostatke ili najaviv se, kako misle iste uplatiti, inače obustavljamo takvim nemarnikom list, a uplatu tražit ćemo drugim putem.

Oglas.

Daje se na znanje *vozarom,* koji imadu vlastite konje i vozove, da je tvrdka ***Ratković Haramia i drug*** otvorila posao izvoza željezne rude iz okolice Debeljaka blizu Stirovače na Stinicu, te će izvoz te rude početi već 15. srpnja t. g.

Oni, koji bi željeli izvažati tu rudu, te ako posjeduju dobre konje i dobra kola, neka se prijave ili upravi gornje tvrdke u Pazaristu ili na Rieci kod veletrzca g. Stjepana Haramie.

Za ovaj prevoz biti će nuždno od 100—150 pari vozova. Za stan kirijaša i za štale već su pripravne barake.

Ostale uvjete može se saznati kod same tvrdke

Ratković Haramia i drug.

Listnica uredničtva i uprave.

Gospodi djacima gradačkoga sveučilišta članovima „Slobode“, koji su se udostojali prosvjedovati proti tiskanju „Lovranskih pačnahrija“, poručujemo, da su iste u mjestu, kojemu su bile opredieljene, polučile najljepši uspjeh, i da ćemo s njima nastaviti, samo ako naš „barba Tončić“ bude htio i mogao još nastavljati.

Molimo ponovno svu gospodu svećenike i učitelje, te sve naše rodoljube, koji bi mogli što doznati o učenjaku Grbiću (Garbaciusu), neka to jave g. dr. Gjuru Körbleru u Zagreb. Znamenito bi bilo doznati barem, u kojem pridielu Istre ima imena Grbić, kao i to, gdje je obstojala prošlih vjekova „diocesis Weiden“, koja se spominje u heidelberškoj matrikuli.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarniei.

Broj 2036.

Natječaj!

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 11. junija 1900. razpisuje se mjesto

občinskoga blagajnika

sa plaćom godišnjih K 1200, plativom u mjesečnih antecipatnih obrocih, koja će se i povisiti za slučaj dokazane sposobnosti.

Imenovani ima položiti jamčevinu u gotovom ili u javnih papirih u iznosu godišnje plaće ili založiti na prvom mjestu nepokretnine dvaput toliko vriedne.

Molitelji imaju dokazati: neporočnost, **podpuna sposobnost u blagajničkih poslovih** u hrvatskom kao uredovnom jeziku.

Prednost dati će se onomu, koji se izkaže, da je jurve u istom svojstvu služio ili služi.

Molbe neka se dostave podpisatom do 30. junija o. g.

Občinsko poglavarstvo.

Kastav, 12. junija 1900.

Občinski glavar:
Jelušić.

Preko medja naše domovine

širi se glas o izvrstnim tjesteninama kano što su makaroni, fidelini itd. iz ***„Prve kranjske tvornice tjestenina Žnideršič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.“*** — Dostatno je samo jedan put pokušati, a da se postane stalnim naručnikom. — Trgovcima cienike bezplatno i prosto poštarine.

Broj 37. U Puli, dne 26. junija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu / ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Poziv na predplatu.

Bližamo se koncu drugog polječa, radi toga molimo ovime cienjene predplatnike, da nam pošalju tekuću predbrojbu, odnosno podmire stari dug.

Izdavanje lista skopčano je velikim troškom i radi toga bez točne predbrojbe dolazimo u nepriliku prama našim obvezama.

Svaki onaj, koji list prima, dužan je platiti predplatu prije ili kasnije.

Kao što su se cienjeni predplatnici mogli već osvjedočiti, mi izpunjujemo svoju dužnost prama njima i to nam daje nadu, da će i oni učiniti svoju.

Tko nemože sve, neka pošalje barem nešto na račun.

Sve one, koji su nam dužni jošte za prošlu godinu, ako se ne oglase do 1. julija predplatom ili pismom, brisati ćemo, a dužnu svotu utjerati drugim načinom.

Uprava „N. Sloge".

Rat u Kini.

Na dalekom iztoku, tamo u Aziji nalazi se „nebesko carstvo", najveće carstvo na svietu, koje broji preko 350 milijuna državljana, a zove se Kina ili Kitaj. Još u staro doba bili su Kitajci prosvietljen i napredan narod, nu ogradivši se takozvanim kitajskim zidom od ostaloga svieta zaostali su u svemu za drugimi prosvjetljenimi narodi. Medju Kineze — kojih je vrlo malo pokršćenih — šalje sv. Stolica svoje poslanike ili misionare, koji propoviedaju tamo rieč božju i šire europejsku prosvjetu. Tih misionara palo je već množtvo žrtvom vjerskog fanatizma Kineza, napose njihovih svećenika, koji igraju u narodu veliku ulogu i vode prvu rieč u carstvu.

U novije doba počeli su dolaziti bogatiji Kinezi u Europu na nauke ili radi zabave, te su se mnogi vratili u domovinu usisav kod nas zapadnu prosvjetu. Okoristiv se stečevinami uma i duha u Europi, počeli su u domovini svojoj uvadjati svakojake izume i obrete, koji pospješuju kod nas znanost i umjetnost, trgovinu, obrt itd. Ovi bijahu dakle prvi svietski nosioci i širitelji zapadne prosvjete. Oni su poznati kod nas pod imenom naprednjaka ili prosvjetljenih Kineza.

Ovim naprednjakom nasuprot su veliki protivnici svakojaki činovnici kod dvora, sa caricom, koja sada samovoljno vlada. Medju protivnike napredka spada osobito družtvo šakala ili „boksera" koji se vježbaju u hrvanju i koji sačinjavaju neku vrst gradjanske vojske. To družtvo diglo se je proti svakomu, koj ide za napredkom, osobito proti kršćanstvu, koje se tamo počelo širiti. Članovi toga družtva ubijaju kršćane i kršćanske svećenike, pale i ruše njihove kuće, razbacuju tračnice na željeznicah, te uništuju sve, što je ruka evropske prosvjete tamo podigla. Oni napreduju prema glavnom gradu Pekingu, gdje stanuju poslanici evropskih država. Na zahtjev tih poslanika je poslala carica prividnu šaku vojske proti „bokserom", ali ta vojska nije bila u stanju zaustaviti napredovanje i hrvanje boksera. Posvud, kuda prolaze, vide se same ruševine a u riekah plivaju umorena tjelesa kršćana. Evropski poslanici vide, da ne mogu dobiti zaštite, pak se obratili za pomoć na svoje države i ove su poslale nekoliko ratnih brodova u Kitaj. Ruska pače šalje i kopnenu vojsku onamo. Iz toga može se izleći veliki rat medju evropskimi državami, jer će one htjeti prisvajati si prava i zemlje na propadajuće kitajsko carstvo.

Još nedavno nije nitko mogao vjerovati, da bi onaj neznatni pokret boksera mogao prouzročiti toliku pobunu nesamo u Kini nego i medju euvropskom diplomacijom, koja zaboravlja ovaj par na sva druga pitanja te upire začudjene svoje oči u staro kinezko carstvo.

Po najnovijih viestih, nema više sumnje, da se je kinezka vlada otvoreno izjavila za bokserski pokret i da je kinezka vojska u tom smislu već stupila u akciju. Kinezke se čete utvrdjuju izvan Pekinga, te su uperile svoje topove na englezko i američko poslaničtvo. Kod Pekinga je već došlo do osbiljnog boja izmedju medjunarodnih četa i četa generala Tungfuhsionga. Vlasti se uz ove opasne prilike žure sa svojimi vojničkimi mjerami. 2000 ruskih pješaka, konjanika i topnika izkrcalo se je u Taku-u.

U tom pomorskom mjestu došlo je jurve do krvava okršaja. Kinezke čete sa tvrdjava toga grada strieljale su po noći na medjunarodno brodovlje, koje je u kratkom roku kinezke tvrdjave razorilo i neprijateljsku obsadu protjeralo.

Dogodjaji u Kini nisu došli doduše nijednoj velevlasti u prilog, nu pohlepnu Englezku našli su ipak u većoj neprilici nego li ostale njezine drugarice. Ona je naime još uviek zapletena u rat u južnoj Africi, gdje je usredstočen velik broj njezinih četa. Ona dakle neima tako slobodne ruke kao što ostale europske vlasti, koje imadu svojih interesa na dalekom iztoku. Ove vlasti jesu, koliko se znade do sada, složne u osnovah i nakanah a njim pridružila se vlada Japana i sjevernih američkih država.

Sve ove vlasti odlučile su postupati složno na zaštitu tudjinaca u Kini i na uzdržanje mira i reda tamo.

Najnovije viesti iz pobunjenih krajeva Kine izazivlju u Europi medju diplomacijom sveobću trzavicu. Bokseri ruše željeznice, kršćanske crkve i stanove, prekidaju brzojavne sveze, ubijaju kršćane strane i domaće. pa ako je vjerovati senzacionalnoj viesti Wolfova bureaua, oni su razorili u Pekingu sva evropejska poslaničtva, koja bijahu promišljeno gradjena kako kakove male utvrde, a da bude njihovo djelo još veličajnije, kažu. da su umorili i istoga njemačkoga poslanika i jednoga japanskoga javnoga činovnika.

Ti zlokobni glasovi o razorenju evropejskih poslaničtva i umorstvu njemačkoga poslanika još se za sada ne potvrdjuju: u Berlin nije dosada stigla o tom groznom činu još nikakova službena viest. Nu općenito se priznaje, da mogućnost nije izključena. dapače, da je vjerojatno, da je to nedjelo i izvedeno. Poznato je. da su već više dana svi evropejski poslanici u svojih kućah zatvoreni pa da im nije moguće iz njih izlaziti. Od objednuća do razorenja samo je jedan korak. Treba samo. da je pala jedna nesmotrena rieč iz fanatizovanih usta i ogorčena svjetina navalila bi na poslaničtva, koja je i onako

Podlistak.

Krvavi jarak.

Napisao Vinko Rubeša.

Cesta vijuga se kao ogromna njekaka zmija medju golimi brežuljci i mršavimi šumicami, dok se ne uspne na poveći brieg. Lievo nalazi se strma i duboka upadina, da te srsi prodju, kad u nju zaviriš. Obraštena je malenim šikarjem, ponajviše glogom i trnjem. Istom ovdje i ondje proviruje po koja stiena. Ljudska noga riedko u nju zalazi. Tek lisice i druga gamad onuda se koti i svoje kolo vodi. Na dnu proloma uhvatilo se nješto vode, što se ciedi sa okolnih bregova, te se ljeska njekako tužno i žalovito, kao da su ono radi nepravice proljevene sirotinjske suze.

Pripovjedaju i vele ljudi, da ono jezerce kadkad pocrveni, gotovo kao krv, a duh njekaki da se skita onimi obronci, otegnuto jaučuć: „Proljevena krv bratska vapi k nebu za težku osvetu!" Ima strašivica, koje ne bi za carevo blago noću onuda prošle. A i hrabrijim diže se kapa od straha, kad ih u noći onuda put nanese.

Evo odakle ova priča:

U bližnjem selu živio bogat seljak, tvrd na blagu i žitu, a bilo mu ime Matina. U njega bila dva sina kao dva bora zelena. Kad se uslobodili težke puške i carskoga kruha, otac ih liepo oženio i podielio im djedovinu svoju. Žene bile valjane domaćice, pa sve išlo liepo u ljubavi i blagoslovu božjemu. Braća se ljubila kao braća, a snašice kao dvie sestre rodjene i po istoj majci odgojene. Stari Matina uživao u sreći svoje djece, tek još je nestrpljivo čekao unučiće male, koje će pred kućnimi vrati ljuljuškati na koljenu, sve pripjevajuć im: nini nani — — Al Bog odluči drugačije. U jeseni stao ga daviti kašalj, pa negdje okolo Božića ode pod lipu. Sinovi usade mu križ povrh glave, pa odu kući.

Vrag, koji nikada ne spava — potrč ga sveti križ! — ušuljao se u kuću naših znanaca, da započne svoje paklensko djelo. Nenavidan je bio njihovoj sreći. I uzpio je! Žene stale se za kojekakve trice i kučine nametati jezikom. Braća tek sažimala rameni, pa išla za svojim poslom u nadi, da će se primiriti, kad se izlaju. Al se prevarili jadni! Lovile im se žene jezikom danas, lovile se sutra, dok se nesretnice i za kosu ne pograbiše. Priskočili muževi, da ih rastave, pa svaki svoju otjerao za poslom. Al one sada navale na svoje ljude podbadajuć ih i ovako i onako i danas i sutra, dok ne zavade rodjenu si braću, Bog im prostio! I dogodi se češće, da se braća potukoše, pa da ne bude pametnih ljudi, koji ih rastaviše, bili bi višeputa prošli krvavih glava. Tako ode po vodi liepi onaj mir i zlatna ona sloga, što je spajala rodjenu braću i žene njihove, a tek radi ženskih ježičina. Ah, da je jošte u životu stari Matina, srce bi mu od tuge puknulo. Bolje da je umro. Al i u grobu mora se preokrenuti kad čuje, gdje mu se kao paščad ljuta sinovi kolju.

Jednom se vraćala braća sa sajma kući. Bilo je podnoć. Slučaj hćede, te se sastadoše sami na cesti. Kako su bili obojica mrvu nakresani. stadoše se odmah loviti riečima, dok se ne pograbiše, pa šakom i kamenjem puštali jedan drugomu ugrijanu krv bratsku. Stariji ljut kao lav, a žestok kao ris, pograbi mladjega brata, pa zavrtiv s njim. hćede da ga sunovrati preko ceste baš u onu duboku jarugu. Nu sreća hćede, te se ovaj ulovi o grmlje. Viseć ondje, stane moliti svoga nebrata, da ga poštedi: Ne moj brate. sladke ti uspomene, na majčino mlieko i očinsku ljubav, ne moj da proljevaš bratsku krv, da si s njom omažeš ruke svoje. Pusti me, prosti mi — od Boga ti prošteno bilo! Al on ne mareć za bratove rieči i molbe, pograbi oveliku kamenčinu, pa s njom razlupa glavu bratu, koji se mrtav skotrlja u ponor.

Vele, da kad je padao niz strminu, da se je sva zacrvenila, gotovo kao da ju njetko krvlju oblijao, a glas njekaki, kao iz groba da je muklo cielu bogovitu noć stenjao: „Proljevena krv bratska vapi k nebu za težku osvetu!" Od tuda ime onoj upadini „Krvavi jarak".

popuț pliena držala u svojih rukuh.

Zadnjih dana pronio se glas, da su bokseri odlučili upaliti grad Tiencin i da je već sav europejski dio grada u pepelu. I u drugih gradovih Kine imadu da podnose trista jada tudjinci u obće, na pose Europejci, koje smatraju fanatički bokseri povodon svega zla u Kini.

Složnomu postupanju medjunarodnih četa poći bez dvojbe za rukom ukrotiti buntovnike i uvesti željeni mir i red u ono ogromno carstvo. U tom pogledu imati će po svoj prilici prvu i glavnu ulogu Japan i Rusija, koji su neposredni susjedi Kine, il koji mogu najbrže i najlaglje baciti preko svojih granica u pobunjene krajeve veće množtvo svojih četa. Jedna i druga od tih država može u kratko vrieme dovesti u Kinu toliko kopnene vojske, da njoj neuredjene hrpe buntovnika niti redovite kinezke čete nebi odoljeti mogle. Ako popuste interesovane vlasti tu ulogu Rusiji i Japanu, tada će im morati i kod uredjivanja novih odnošaja u Kini prepustiti prvu rieč — a to bi jedva svakoj vlasti u prilog bilo. Mislimo naime na Englezku, koja drži, da mora kod svakog svietskog zapletaja najveći dio pliena odnieti, što bi bilo po gotovo i u ovom slučaju, da se nenalazi radi rata u tužnoj Africi u škripcu.

Kako stvari danas postoje bilo bi najpametnije, da se prepusti Japanu i Rusiji uredjivanje poremećenih odnošaja u Kini, jer su ovo njezini susjedi, koji imadu tamo najviše interesa i jer bi to ove dvie države mogle izvesti same i na svoju ruku bez privole ostalih vlastih.

Franina i Jurina.

Fr. Ma da su još neki mačji nejde neki dan ječmik jili.

Jur. Tega vraga san i ja čul.

Fr. Va hlade da j' sedel jedan mačić i jedna mačica.

Jur. Barem su obeleli.

Što da vam dalje pričam? Starijega brata odsudili kao brata ubojicu na sramotnu smrt na vješalih. I pravo je! Glavu za glavu, oko za oko. One kuje od snaha ostavile prag i ognjište muževo, pa otišle u bieli sviet, da se potucaju trnjem i kamenjem, od nemila do nedraga kao prokljete duše. Liepa ona djedovina Matina sad je pusta podrtina, a ubavu njekoč njegovi vinogradi zarasao drač i kopriva.

Dok je bilo božjeg blagoslova vladala je u družini ljubav i sloga; dok je stari Matina na uzdi držao prpošne žene vladao je u kući božji mir, a kad se nesretne žene zavadile, te medju složnu do tada braću posijale sjeme smutnje i mržnje, nestade i mira i sloge i ljubavi i božjeg blagoslova. Duge jezičine onih žena spraviše svoje muževe pod crnu zemlju prije vremena i na sramotan način, a Matinu djedovinu i ostavštinu izvrgoše ruglu i propasti: Dugi jezici, ni kad vas nebilo!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Dne 21. t. mj. poslije podne primilo je Njeg. Veličanstvo ministra-predsjednika dr. Koerbera u posebnu audienciju, koja je trajala čitav sat i u kojoj je ministar izviestio vladara o položaju.

Prvak mladočeske stranke dr. Herold, držao je dne 21. t. mj. u Karlinu izbornikom govor o političkom položaju. On smatra zaključak carevinskoga vieća pobjedom češke obštrukcije. Taj zaključak prava je sramota za one klubove, koji su se tekar bili složili za parlamentarno djelovanje, a to su Niemci raznih boja, Poljaci, Talijani i t d.. Govornik reče, da Niemcem nije bilo stalo do parlamentarnog djelovanja, oni, da su htjeli jedino razbiti desnicu, što im je pošlo za rukom krivnjom Poljaka. Česi da neće nikada priznati njemački jezik posredovnim. Glede budućeg rada vlade, reče govornik, da vlada o tom u Beču dvojaka struja; jedni bi htjeli, da vlada nametne jezični zakon i novi poslovnik za carevinsko vieće pomoću § 14. čemu bi se Česi zubi i nokti protivili; druga struja bi htjela, da se ustroji u carevinskom vieću nova većina, a to da je moguća samo bivša većina. Od sadašnje vlade ne nada se govornik uspjehu, jer je neodlučna i neodvažna. Na koncu prihvaćena bijaše resolucija, kojom se zastupnikom českoga naroda daje podpuna sloboda glede njihovog postupanja za buduće.

Staročeski list „Hlas" što izlazi u Brnu predlaže, neka bi se čim prije sastao kongres svih slavenskih zastupnika Austrije. Na tom kongresu imalo bi se odlučiti, koje bi se preduzele mjere, da se zaprieči uvedenje njemačkoga jezika kao posredovnoga jezika. Taj predlog je svakako vriedan, da o njemu razmišljaju gg. zastupnici, jer Niemci zahtjevaju, da bude njemački jezik posredovni u svih slavenskih zemljah Austrije, izuzam Galiciju i Dalmaciju.

Crna Gora. Sa Cetinja javljaju, da je turski odaslanik Chemsi-paša obašao crnogorsko-tursku granicu i da se je izjavio povoljno o postojećih tamo odnošajih.

Srbija. Kralj Aleksander kani mjeseca agusta na dulji boravak u lječilište Opatiju. Tuj bi se imao sastati sa prvaci radikalne stranke. Razkralj Milan bijaše primljen dne 23. t. mj. u Beču od Njeg. Veličanstva u audienciju. Kasnije pako posjetio je Milan ministra izvanjskih posala grofa Goluchowskoga. Sliedećeg dana odputovao je Milan u Karlove vary.

Rusija. Dne 21. t. mj. preminuo je u Petrogradu naglom smrću ruski ministar izvanjskih posala grof Muravjev. U njemu gubi car Nikola ne samo vjerna i odana podanika, nego i mudra te odlična savjetnika i državnika. Grof Muravjev bijaše desna ruka cara mironosca, s kojim je zasnovao i izveo mirovnu konferencu u Hagu. Ovo je treći ministar izvanjskih posala u Rusiji, za kratkog vladanja cara Nikole II.

Italija. Kako je bilo predvidjeti, povjerio je kralj Umberto sastav novoga ministarstva zastupniku Saracco. Novo ministarstvo imalo bi biti sastavljeno većinom od novih članova. Predsjedničtvo zadržati će ministar Saracco, a ministarstvo izvanjskih posala ponudiše ministru Visconti-u.

Ustanak u Kini. Najnovije viesti iz pobunjenih krajeva Kine jesu vrlo uznemirujuće. Po tih viestih došlo je ovih dana do krvava okršaja u Tienčinu izmedju kinezke redovite vojske i izmedju medjunarodnih četa. Kinezke čete navalile su sa 40 topova na grad Tienčin, koga drže medjunarodne čete. Dobar dio grada porušili su kineski topovi. Položaj medjunarodnih četa da je tamo vrlo pogibeljan, i ne dodje li mu do mala pomoć, mogle bi te čete podleći premoći Kineza.

Mjestne:

C. i kr. vojna mornarica. Jer se je tamo na dalekom istoku kraj zamaglio a topovi se stali oglasivati, desilo se tako, te je morao ostaviti prvu diviziju ljetne eskadre, i povratiti se u sjedište svoje Pulu, da krca hranu, prah i olovo, pa onda u sviet, što Bog dade i sreća junačka. To je N. V. B. Maria Theresia, jedan od najjačih a pogotovo najmilovidniji ratni brod vojne mornarice. Nakon što se bio brod na ratnu ruku opremio, zadimi prošlog petka na 4 sata iza ponoći za kineske vode.

Brodom zapovjeda linijski kapetan Viktor vit. Bless pl. Sambuchi a podkapetanom je Hinko Cosulich de Pecine. Zanimat će vas par rieči statistike. Brod je sagradjen iz čelika godine 1893. u dužini od 107, širini 17·2 i dubini od 6·2 metara sa 5200 tona deplacementa. Strojevi imadu jakost od 9000 konjskih sila, uz brzinu od 19 morskih milja na sat. I oboružan je junački. Imade dva Krupova topa od 24 cm, 8 topova sistem Skoda od 15 cm, 2 lahka topa, 20 brzokretih topova i ciev za lanciranje torpeda.

Momčadi broji 550, tako da će sa Zentom biti u Kini ukupno 800 naše momčadi.

Brod putuje izravno u Kinu, ostavlja se samo na 6 postaja da ukrca potrebit ugljen rabeć za to svagdje po 6 sati, te dolazi u Taku po prilici za 40 dana. Sretan put!

Upozorujemo naše obćinstvo u Puli a i dolaznike, na brijačinicu g. Gjurina u Via Sergia br. 63 nasuprot crkve Majke božje. Gospodar je naše gore list, te je to svoje osvjedočenje dokazao javno, postaviv hrvatski napis na svojoj poslovnici, te zaslužuje od strane obćinstva svaku pažnju i podporu.

Upisivanje na puljskoj gimnaziji. Oni učenici koji kane polaziti ovu gimnaziju u školskoj godini 1900./1901., vršiti će se upisivanje 1. julija i 16. te 17. septembra t. g. od 9—12 sata u prostorih ravnateljstva; prijamne izpite polagati će se 2. julija u 9 sati prije podne a 17. septembra prije i poslije podne.

Učenici stari najmanje 9 godina, koji nepoznadu baš ništa njemački jezik i koji kane polaziti pripravnički razred, moradu se prijaviti ravnateljstvu 30. junija i 1. julija od 9—12 sati prije podne, pošto neće se takovih učenika primati u septembru.

Proslava 500-godišnjice narodjenja Gutenberga, proslavilo je tipografsko puljsko društvo, dostojnim načinom. Pojedine su tiskare u tu svrhu izradile ukusne pozive, programe i prigodne dopisnice.

Iznajprije bio je u subotu u večer „All' Aurora" vrlo uspjeli koncert, gdjeno se gradska glasba i kazališni pjevački zbor dostojno istakoše. Vrt bio je iskičen zastavama i tipografskim grbovima i okružen sa bezbrojem šarenih lampiona. Šteta samo, da je prostar toli maljašan, te se mnogobrojno obćinstvo nije imalo kamo smjestiti.

Tekom večeri izvukla se i tri broja za tri ukusna dara. A bilo je i ostalih iznenadjenja te je zabava prošla liepo i oduševljeno, a prisutnici se mogoše do volje pozabaviti.

Nedelju u jutro bila je svečana sjednica, u kojoj je slagar g. Celentano predavao o životu i djelima majstora Gutenberga. Slušatelja bio je liep broj a medju njima i puljski načelnik Rizzi.

U večer bio je banket za društvene članove a prisutni bijahu i zastupnici štampe kao pozvanici. Predsjednik g. Pernar pročitao je stigavše brzojavne pozdrave, tako jedan hrvatski od tiskarne „Kurykta" u Krku, od tipografskog družtva u Trentu i ostale pismene. Bilo je nazdravica izrečenih u hrvatskom, talijanskom i njemačkom jeziku a namienjenih uspomenu slavnog Gutenberga i štampi i principalima i drugim naslovima, našto pojedinci i shodno odgovoriše. Oduševljenje uz živu pjesmu potrajalo je do iza ponoći, kadno se trebalo raziči i spremiti na počinak, da se sliedećeg jutra pak svatko poprimi svog zanimanja.

Pokrajinske:

Vjenčanje. Dr. Anton Antončić, odvjetnik u Krku, oženio se sa gospojicom Katicom Albaneze iz Omišlja. Srećno!

Imenovanja. Ministar željeznica imenovao je g. Andriju Zbona podnačelnika na kolodvoru južne željeznice u Trstu nadzornikom, ostaviv ga na istom mjestu.

Ministar bogoštovja i nastave imenovao je učitelja pripravnice na Proseku (kod Trsta) kotarskim školskim nadzornikom za javne slovenske pučke škole u tršćanskoj okolici, te za privatne slovenske pučke škole i za srbsku pučku školu u Trstu. Čestitamo obojici!

Promaknut na čast doktora bogoslovja. Iz Beča pišu nam, da je dne 11. t. mj. položio zadnji rigoroz, a dne 19. t. mj. bijaše na tamošnjem sveučilištu promaknut na čast doktora bogoslovja naš zemljak, veleuč. g. Ljudevit Čiković, svećenik tršćansko koparske biskupije. Rodom je iz županije Jurdanove u obćini Kastavskoj od čestitih seljačkih roditelja. Pučku školu izučio je u Kastvu, gimnaziju u Trstu, svećeničke nauke u Gorici. Iza tih nauka službovao je kratko vrieme u Lovranu pak u Opatiji. Službujuć pripravio se je na prvi strogi izpit iz bogoslovja i položio ga s odličnim izpitom na sveučilištu u Beču. Iza toga poslale su ga crkvene oblasti u zavod Augustinski u Beč, gdje je kao pitomac toga zavoda položio drugi i tretji strogi izpit takodjer odličnim uspjehom. Pošto su ga trebali u Trstu u biskupskoj pisarni, i opet se je morao privatno pripravljati na četvrti i posljednji strogi izpit. I pripravio se je i položio i taj izpit odličnim uspjehom. Kad mu bijaše i pismena odnosna radnja odobrena, bio je rečenoga dana proglašen kao doktor bogoslovja. Čestitajuć mu iz svega srca radujemo se s njim i s njegovimi. Proslavio je tim nesamo sebe nego i svoje i svoju županiju i svoju obćinu i naš hrvatski narod u Istri. Živio i zdrav bio!

Razpisan je državni štipendij od godišnjih K 420 za učenike više poljodelske škole u Beču, i to za one rodjene u Istri i Gorički i Gradiški. Dotične molbe imadu se podnesti c. kr. namjestničtvu u Trstu do 30. oktobra 1900. Daljnje obaviesti mogu se dobiti kod namjestničtva u Trstu ili kod ravnateljstva spomenutog zavoda.

Dvadesetpetgodišnjica obstanka c. k. učiteljišta u Kopru. Dopisnik tršćanskoga Žifutića iz Kopra javlja svomu listu, da je izradjen tamo posve na tiho njemački program za proslavu 25 godišnjice obstanka c. k. učiteljišta. Taj program, da su dobili samo pojedini gradjani. Sastoji pako iz nagovora, glazbe i pjevanja.

Rečeni dopisnik podrugiva se sa c. k. učiteljištem nazivljuć isto „il famoso" a zaboravlja jadnik, koliko je dobra pružilo to učiteljšte siromašnijem stanovničtvu grada Kopra. Zaboravlja nadalje, da tim zavodom upravlja muž, po rodu i jeziku Slovenac a po čuvstvu stoputa skloniji Talijanom negoli Slavenom. Konačno zaboravlja, da su naši djaci na tom zavodu pretrpili svakojakih muka i patnja dočim se je sa talijanskimi djaci u i izvan zavoda postupalo kano sa Benjamini.

Obćinski izbori u Podgradu obavljeni su prošloga čedna. Započeli su dne 20. a svršili dne 23. t. mj.

Izbor obavljen bijaše u sva tri razreda jednoglasno. Protunarodna stranka nije se ni pokazala. Više o tomu drugi put a za danas čestitamo srdačno sviestnim Podgrajcem!

Pregledanje nasada amerikog trsja. Prošloga čedna predgledao je odaslanik ministarstva poljodjelstva, dvorski savjetnik g. Mach u družtvu nadzornika ze poljo-

djelstvo kod namjestničtva u Trstu g. T. Frdhauf-a, te ravnatelja protu-filokserog odbora kod istoga namjestničtva g. A. Pastl-a nove nasade američkog trsja u občinah Kopar, Izola i Piran. G. dvorski savjetnik Mach, da se je izrazio vrlo povoljno o dosadašnjem uspjehu okolo obnovljenja istarskih vinograda pomoću, amerikanskog trsja.

Drago nam je, što je visoko ministarstvo poslalo na lice mjesta svoga činovnika, da pregleda američke nasade pak bismo želili, da posveti istu pažnju i ostalim krajevom Istre, napose kvarnerskim otokom, koji su od nesretne filoksere uništeni.

Pogreb pokojne gdje Fr. Nabergoj. U četvrtak poslije podne bijaše na Proseku sjajan pogreb blage gospodje Franice Nabergoj, čiju smrt smo u posliednjem broju priobčili!

Iz Trsta došli su k pogrebu zastupnici naroda, novinari i zastupnici narodnih družtava; i ostala tršćanska okolica bijaše častno zastupana.

Prem bijaše radni dan, sakupilo se na pogrebu toliko naroda, da se ga je do sada tamo malo kada kod kojeg pogreba toliko našlo. Iz kuće žalosti krenuo je sprovod u crkvu, gdje su domaći pjevači „Hajdrih" zapjevali nakon crkvenih molitava slovensku tužaljku. Isto se opetovalo i na grobu.

Suprug pokojne, velezaslužni prvak tršćanskih Slovenaca g. Ivan vitez Nabergoj bijaše silno potrt radi te goleme nesreće, te mu želimo iskreno, da bi ga Svevišnji čim prije okriepio.

Čestitoj pokojnici podielio vječni pokoj.

Nesreća u Dolenjah. Dne 18. t. m. pod večer snašla je grozna oluja razne predjele Trnovske občine u Kranjskoj, i Podgradske i Jelšanske u Istri. U Kranjskoj pod Vrbovcem je bujica odnesla i jednoga 12godišnjega dječaka. U Podgradskoj občini oštećena su razna sela tako zvanih Brkina, medju njimi najjače Pregara i Zajelšje. Što vjetar, što tuča, što voda, napravili su neopisivih šteta na voćnjacih i travnicih. Najgore pak od svih trpilo je selo D o l e n j e kod Jelšana. Tu kao da se je usredotočilo sve zlo. Ljudi su mislili da je sudnji dan, i čekali su strahom svoju sudbinu stiskajuć se u kuhinjah, kao najčvršćih dielovih njihovih kuća. Grozan šum je šumio, stabla iztrgavana iz zemlje valila su se na kuće i druge zgrade, kuće i staje su se rušile, žljebci i lies sa njih ljetili su u zrak. Tu bio je vijak ili vrtinac, koji je tako grozno harao. Selo ima šestdeset gospodara. Od tih su trinajstim porušene kuće i staje, dočim su svim ostalim više ili manje oštećene. Stabla, i sto i više godina stara, iztrgnuta su iz zemlje. Cielo selo pokazuje groznu sliku, koju si čovjek nemože predstaviti ako je nevidi. Ako još pomislimo, da su oštećeni travnici i polja i voćnjaci, onda možemo pojmiti, da su ljudi tamo upravo zdvojni za svoj obstanak. Čudo je Božje, da nije ljudskih života postradalo. Jedan jedini mladić bio je pri svoj tolikoj nezgodi ranjen, i odveden u bolnicu na Rieku. Odmah drugi dan iza užasnoga dogodjaja došlo je njekoliko muževa, posve zdvojnih na Volosko k kotarskom glavarstvu. Tu su samomu upravitelju kotara pripovjedali nesreću koja jih je stigla. Isti se je odmah sliedećega dana ujedno sa poreznim nadzornikom podao na lice mjesta, da uzmognu viditi i procieniti štetu i providiti za podpore. Šteta se računa na više desetaka tisuća forinti. Pripovjedali su jadnici svoje nezgode i drugim, koji su se već zauzeli, da bude podpora čim izdašnija. Trebaju je bezodvlačno.

Sliedimo župne urede Gradine i Topolovca. U zadnjem smo broju priobčili, da su župnički uredi i Gradini u Topolovcu — občina Oprtalj — pritužili se ravno na ministarstvo proti talijanskoj občinskoj upravi u Oprtlju radi toga, što ono uvadja u sve službene dopise novopečena talijanska imena za pojedina čisto hrvatska sela. Visoko ministarstvo nutarnjih posala zabranilo je občinskomu glavarstvu Oprtlju daljnju uporabu tih imena.

Pošto se pako osim zemaljskoga odbora u Poreču služe timi pogrdnimi imeni i druge talijanske občinske uprave, upozorujemo sva naša občinska glavarstva, župne i kapelanske urede, školska ravnateljstva itd. na to, preporučujuć im toplo, da sliede u svakom takvom slučaju primjer župničkih ureda u Gradini i Topolovcu.

Izpravak. U dopisu iz Šišana u zadnjem broju izbjegla nam je jedna rieč, koja muti smisao. — Pisali smo: — nema valjda u cieloj biskupiji tako zapuštene župe, kao što je Šišanska, u kojoj je dve trećine cieloga stanovničtva hrvatska, a nikada se ne drži ni blagoslova, ni litanije, ni kršć. nauka, niti ikakve javne molitve u crkvi. A treba nadodati: u hrvatskom jeziku.

Lopovsko natucanje: U zadnjem broju porečke „k l e p e t u š e" svraća se opet nekakav n i t k o v na poznatu iztragu proti boljunskom načelniku g. B u r e t i ć u, koji bijaše nevinim proglašen i na načelničku stolicu uzpostavljen. Rečeno „k l e p e t a l o" žali podlo, što se je ta iztraga razplinula u ništa — „premda se je občenito očekivalo, da će se iz toga posla razviti sudbena razprava".

Na podlu prijavu povelo je državno odvjetničtvo iztragu proti načelniku Buretiću. Iztragom se je dokazalo, da je nevin, i usljed toga bi uzpostavljen u prijašnju čast, pa ipak se nadje talijanska n i š t a r i j a, koja se usudjuje i nadalje sumnjičiti poštene ljude. Nije li to vrhunac lopovstine?

Iz Tinjana nam pišu. Doznajemo, da je prošloga tjedna bio juntin odaslanik g. Bradičić u Tinjanu i dva puna dana pregledao podrobno sve občinske knjige i račune uprave, te prebrojio gotovinu u blagajni. — Doznajemo takodjer, da se je izrazio pred svojim prijateljima, da je zadovoljan, što je našao sve u podpunom redu i da bi želio naći sve občine tako u redu kako je Tinjanska.

Iz Liburnije nam pišu: Sa viešću iz Topolovca u posl. broju cienj. „N. S." u kojoj se dopisnik tuži, da ne znaju tamošnji rodoljubi gdje nabaviti družbinih žigica, slažemo se podpuno i mi. Pitao sam više naših trgovaca, zašto ne drže družbinih žigica — odgovor je bio: „ne znam gdje da ih kupim". Njekoji ih dobivaju na Sušaku, njekoji na trgu Škarpa na Rieci, njekoji drugdje a njekoji čak izravno od tvorničara istih. Od prekupovca bit će žigice skuplje i ne znam, da li se to sve slaže sa interesom družbe. Slav. ravnateljstvo je učinilo jurve u tom obziru njekoje korake, ali držim površne za vreme, gdje ti je na vratima svaki dan koje židovsko agenče, nudjajuć svoju robu. Družba bi s toga morala nješto žrtvovati te imati, dok se trgovina dobro ne uputi, svoje agente ili obratiti se na pojedine rodoljube širom domovine sa točnim obaviestima obzirom na cienu, mjesto, gdje i samo kod koga valja kupovati rečene družb. žigice itd. A koliko imade jošte naših trgovaca, koji nit znaju da obstoje družbine žigice?! Ovo je dakako napisano obzirom na nemarne trgovce, ali što ćemo — kad je tih najviše!

Kanfanarska talijanština. Občina Kanfanarska piše Tinjanskoj: Si certifica che i Due ordini di pagamento abitano nela Comune di Coridico

Canfanaro li 18/6 900.

Mattia Corsore

N. 142/00

Iz drugih krajeva:

Cesar i kralj doći će mjeseca septembra u Goricu. Javili smo u broju 35., da se je poklonila deputacija Goričana Njeg. Velič. povodom 400 godišnjice (tamo je pogriešno 600 god.) priponjenja Goričke Austriji te, da je vladar obećao posjetiti Goricu u jednom od budućih mjeseca. Naknadno doznajemo, da će car i kralj Fran Josip prosjetiti Goricu prvih dana mjeseca septembra t. g.

U zadnjem zasjedanju zemaljskog sabora Goričke-Gradiške bijaše stvoren zaključak, da se opunovlašćdje zemaljski odbor, da priredi vladaru što sjajniji doček na zemaljske troškove. I občinsko zastupstvo Gorice učiniti će bez dvojbe svoju dužnost za što svečaniji doček Nieg. Veličanstva.

† Juraj Stjepan Miletić. U hrvatskih novinah čitamo, da je dne 17. t. mj. preminuo veleč. g. Juraj Stjepan Miletić župnik u Sincu kod Otočca, odličan hrvatski rodoljub i naš mnogoljetni predplatnik. Viečni pokoj duši čestita svećenika i rodoljuba!

† Antun Brčić. Dne 20. t. mj. preminuo je u Zadru umirovljeni predsjednik prizivnog suda za Dalmaciju g. Antun Brčić u 77 godini. Pokojnik uživao je velik ugled i dobar glas kano sudac i kano rodoljub, koji je nastojao svimi silami uvesti hrvatski jezik u dalmatinske sudove. Počivao u miru!

Kralj Aleksander kani u Opatiju. Tršćanskim listovom pišu iz Rieke, da se tamo širi viest, da će mladi srbski kralj Aleksander prvih dana agusta mjeseca doći u Opatiju, gdje da će ostati nekoliko čedana. Taj dolazak kraljev u našu Opatiju, da bi imao dvojaku svrhu t. j. zdravstvenu i političku. Kralj da će u Opatiju radi liečenja i radi toga, da dodje u doticaj sa srbskimi izseljenici, koji borave u Opatiji ili u hrvatskom Primorju. Medju ovimi imenuje se osobito generala Gruića i bivšega ministra predsjednika Nikolu Pašića, koji da bi imao postati opet ministar-predsjednik, ako dodje do sporazumka srbskih radikala i liberala.

Slovenska učiteljica u Rusiji. Gospodjica Marija Strnad poznata slovenska pisateljica, koja je lani otišla u Rusiju, biti će buduće jeseni imenovana učiteljcom na jednoj od ruskih državnih gimnazija. Mlada Slovenka položila je jurve izpit za srednje škole na sveučilištu u Harkovu.

Slovenski odvjetnici u Trstu i nedjelski počitak. Slovenski odvjetnici u Trstu gg. dr. Abram, Gregorin, Pretner, Rybarž, i Truden javljaju putem „Edinosti" sl. občinstvu, da će ostati njihove pisarne sve nedjelje mjeseca julija i agusta zatvorene.

Neočekivana moralna zaušnica. Dne 21. t. mj. imalo je gradsko zastupstvo u Trstu sjednicu. Zastupnik Zanetti držao je zvučni govor o pitanju zastave, koja pripada bratovštini sv. Ćirila i Metoda. Zastupnik Ribarž umjerenom formom, ali neodoljivom logikom i velikim uspjehom branio je onu zastavu, dokazujući njezinu zakonitost i najodlučnije pobijajući nazor, da ona znači provokaciju. Tekom sjednice isti zastupnik Rybarž prenerazio je Talijanaše jednim svojim predlogom. Polazeći s humanitarnoga gledišta, predloži, da vieće glasuje podporu za Talijane furlanskoga kraja, gdje hara pelagra. Iredentisti su bili iznenadjeni. Neki su htjeli dokazati, da predlog dra. Rybarža skriva kakovu tajnu svrhu, ali mu se nisu mogli uzprotiviti, te je sam vodja demokrata dr. Spadoni morao priznati, da koja bila svrha predloga, ovaj je humanitaran i mora se odobriti. „Piccolo" priznaje, da je dr. Rybarž bio na dobroj parlamentarnoj školi. I tako je Talijanom udieljena milostinja na predlog jednoga Slovenca.

Iredentisti u južnom Tirolu. Iz Trenta javljaju, da su zločinci dinamitom uništili pogranične stupove kod Folgarije na tirolsko-talijanskoj granici. Ti nespašenci nepoznadu granice izmedju južnoga Tirola i s l a v n e m a j k e Italije!

Glagolica: „H. P" od dne 21 t. mj. imade dopis iz Rima, u kojem čitamo medju ostalni: Vrlo sam radostan, gdje mogu javiti hrvatskomu narodu, da je spašen njegov amanet, glagolica, od očite propasti. Uklonjene su i najzadnje potežkoće, te će to vrlo važno pitanje biti konačno riešeno, kako doznajemo, uprav kako i želi hrvatski narod. U mjerodavnih krugovih prevladjuje mnienje, da se glagolica proglasi „l i t u r g i č n i m j e z i k o m", te da bi se istom tada za uviek onemogućio spor izmedju biskupa s jedne strane, a svećenstva i naroda s druge.

Čuvajte se zvonjenja na tuču. U Mirilovićih kod Drniša u Dalmaciji udarila je striela u zvonik tamošnje crkve. Dva rodjaka Burić, koji su na tuču zvonili, ostali su na mjestu mrtvi i do kostiju spaljeni. Čudnovato je, da se naš narod nemože nikako okaniti zla i pogibeljna običaja zvonjenja na tuču, premda mu je toliko i toliko puta dokazano, koliko pogibelj prieti onomu, koji zvoni u vrieme oluje.

Tko će biti predsjednikom hrvatskog sabora Dalmacije? Hrvatski listovi posestrime Dalmacije pišu, da bijaše sa vladine strane ponudjeno predsjedničtvo u hrvatskom saboru Dalmacije članu zemaljskoga odbora g. vitezu Vrankoviću, koji da je tu čast odklonio radi slaba zdravlja. Sada da kani ponuditi to odlično mjesto zastupniku dr. Ivčeviću, ali da nije stalno hoće li se ni on toga primiti.

Iz istoga vriela doznajemo, da bijaše nakon smrti blagopokojnog dr. Klaića ponudjeno u Zadru mjesto predsjednika u dalmatinskom saboru dr. Ivčeviću, nu u Beču nebijahu toga mnienja, te podieliše tu čast dr. Bulatu.

Novi urednik lista „Hrvat". U Gospiću izlazio već dugi niz godina vrlo zaslužan list Hrvat", pod uredničtvom tamošnjeg rodoljuba g. M. Došena. U posliednje doba preuzeo je uredničtvo „Hrvata" g. Ivan Androvič, poznati hrvatski pisac rodom iz Dalmacije. Novomu uredniku i velecienjenom drugu na novinarskom polju želimo najbolji uspjeh na korist i diku Hrvatske i „Hrvata".

Ranjeni naši zemljaci u južnoafričkom ratu. Johannesburžki „The Standard et Diggers News" od 26. pr. mj. donosi imena ranjenika, koji leže u tamošnjoj bolnici. Medju tima je više Hrvata. Imena ranjenika, koji su označeni sa „Austrian", glase: August Rattice ranjen u prsi. Bakičović ranjen u ruku, Ivan Deković ranjen u glavu, Josip Amidel ranjen u glavu, Janović ranjen u prsi, Levi Sternfeld ranjen u glavu. M. Papič i J. Bartolović ranjeni na glavi. Kod velike eksplozije tvornice strjeljiva u Johannesburgu 24. travnja nastradalo je takodjer nekoliko Hrvata: usmrćen je Mate Dobrić, a ranjeni što teže što lakše Ivan Vidas iz Kraljevice. Mate Papić i Ivan Blažinčević iz Grižana, jedan Omišljanin i šestorica Dalmatinaca.

Bogato diete. Mladi amerikanac John Nikola Broron, komu imade tekar 3 mjeseca, biti će bez dvojbe jedan od najbogatijih sretnika njegove dobe. Na temelju dviju oporuka predloženih dne 22. maja 1900. sudu u Newportu, baštinio je taj delija dva posjeda, od kojih je svaki procienjen na 24.000.000 K. Tako je taj m a l e n i siromah gospodar od preko 40 milijuna kruna. Za koliko će se pomnožiti ta glavnica dok mu budu 24 godine, neka računa, koji neima drugoga posla.

Najbolje novine. kani izdavati neki amerikanski slastičar. Njegovine novine neće se samo čitati, nego i jesti. Te novine biti će načinjene iz tanka tiesta a izpisane dobrimi slovi iz čokolade. Pismo biti će vrlo čitljivo i jasno. Kad se budu pročitale takove novine, neće se ih baciti u kut, nego malo po malo u usta. Liečnici, da su pronašli, da će to biti jako zdrava i probavna hrana. Vidjeti ćemo — ako nije to kakva amerikanska raca.

Novi papirnati novac u krunskoj vriednosti. Buduće godine stupiti će u promet novi papirnati novac (banknote), koji se sada izradjuje u radionici austro-ugarske banke u Beču. Taj papirnati novac moći će se i po boji razlikovati. Banke od 10 kruna biti će ljubičaste (viola) boje; od 20 kruna crvenkaste boje; od 50 kruna plave (modre) boje; od 100 kruna zelene boje; od 500 kruna svjetlo-sive boje; od 1000 svjetlo smedje boje.

Gospodarske:

Čadja i luksija proti mravima. Čadja je jedno od najboljih sredstava za rastjeravanje mrava, jer je dosti razasuti malo čadje ondje, gdje mravi dolaze, e da se oni za čas razbjegnu, i više se ne povraćaju. Poubijaju se brzo mravi, ako se na lako pristupnim pliticama postavi malo žestoke rasladjene luksije. Mravi su lakomi na slatke tekućine, napiju se rado šećerom rasladjene luksije, ali malo kašnje poskapaju.

Čuvanje životinja od obada. U ljetno doba konji i goveda najviše trpe od obada; a ipak niti mogu sami da se od istih obrane, niti je dosad bilo poznato, kakovo upješno sredstvo proti istim. U novije doba preporučaju proti obadima jednu mast, koja se priredjiva od 1 ili 1½ dijela antinonnina u 100 dijelova svinjske masti ili vaseline. Ove se stvari dobro izmiešaju, pa se maže tijelo goveda i konja. Antinonnin ne trpe poništo obadi, te se niti ne približavaju konjima i govedima, dok su na paši. Ima ga na prodaju u svim ljekarnama.

Liečenje bradavica. Na vimenu krava pojavlja se vrlo često puno bradavica, koje prieče muzenju mlieka. Od bradavice se lako izlieči vime, ako se za 10 ili 14 dana svakog dana dva puta mažu bradavice sa koncentrovanom kvasinovom kiselinom. Valja paziti, da se kvasinovom kiselinom ne mažu zdravi dijelovi vimena, nego same bradavice. Nakon 14 dana potpadaju bradavice i vime ostane sasvim čisto.

Književnost i umjetnost:

Spomen-knjiga „Trebevićeve" slave u Sarajevu. U mostarskom „Osvitu" čitamo: Prošla slava hrvatskoga „Trebevića", koja se je razvila u obću hrvatsku slavu — slavu hrvatske misli, ima monumentalno historičko značenje po hrvatsku stvar u Herceg-Bosni. S toga se je sastao u Sarajevu krug poznatih hrvatskih književnika i pjesnika, te će tu slavu ovjekovječiti izdanjem spomen-knjige, a tiskom hrvatske naše dioničke tiskarne. U spomen-knjizi će biti osvrt na važnost slave, opis čitave slave, prigodne pjesme i brzojavni i pismeni pozdravi, te novinski glasovi o slavi, a resiti će ju slike sa slave. — Brzojava ima i iz najmanjeg kutića Hrvatske, te će podavati sliku probudjene hrvatske svieti. Medju brzojavnim pozdravima izliču se oni od velezaslužnih franjevaca hercegovačke i bosanske redodržave, kojima je prednjačio obljubljeni hrvatski biskup presv. g. Buconjić. — Da odsiek u knjizi: novinski glasovi, bude što podpuniji umolili bi ovdje sva uredničtva hrvatskih, slavenskih i inih listova, koji su o slavi pisali, da našem uredničtvu dostave dotične brojeve lista, pošto su nam se mnogi, kako je veliko zanimanje za slavu bilo, raznieli.

Rendićevo najnovije djelo na groblju u Visu. Prošle godine opisali smo najnovije umjetničko djelo našega Rendića, kojemu bijaše tada u njegovoj radionici u Trstu model izradio. To remek djelo je sada posve gotovo i riesi danas groblje drevnog i slavnog našeg Visa u Dalmaciji. Evo što čitamo o tom djelu u hrvatskih listovih Dalmacije.

Gledajući taj spomenik, vidimo pred sobom pravilno po živućem liku izvezdenu umjetničku izradbu, koja u svih svojih potankostih odgovara istoj naravi: žena naravne veličine, vitka stasa, začaravajuće ljepote, sućutna pogleda, lica plačna i tugaljiva, kosa razpletenih i niz ramena spuštenih, obučena u ukusno izvezenu košulju sa prebačenim plaštem preko ramenica do zemlje, stoji naslonjena na križ i naravnom kretnjom ruke zalieva ruže, koje se iz groba uz križ penju i cvatu. Ovom duhovitom idejom Rendić nam prikazuje: Ljubav trajnu i neizmjernu harna poroda i rodbine prema ostankom pokojnika. Pred ovim umjetničkim likom stoji lapidarno urezena koli sa vjerskog gledišta čustvena posveta kao tumač duhovitog značenja. Iza duhovitog lika, na umjetničkoj izradbi stoji prebačen narodni sag izradjen od finog venecijanskog mozaika u duljini od 2, a u širini od jednog metra. Obrub saga izradjen je po narodnom vezu, a srednje polje, nakon se luči isti lik jest u samo zlatu, koje je mjestimice izpresteno bielimi zviezdicami.

Duhoviti lik i lapidarni nadpis stoje uzpeto na jednoj hridini povrh jednog sarkofaga. Hrid je umjetničkom vještinom izradjena i predstavlja istu naravnost. Po njoj vidiš brsljan izprepleten, gušterice, travu i gorsko cvieće kako iz procjepa poviruje.

Na pročelju sarkofaga, stoji urezano ime vlastnika i glasi: „Toma Bradanović pok. Matije za se, svetomu prahu milih roditelja Matije i Lukre, koji usnuše u Gospodinu godine 1898. podiže ovaj spomenik godine 1899." Ostuplje oko spomenika sastoji od šest stupaca salivenih od „kize" štapim sa uzlovim i čvorovim od žute mjedi. Na stupcih vise lanci od bronza. Podnožje i okoliš spomenika, kao i unutrašnjost podzemne rake sa spomenikom izgleda kao jedna cjelina salonsko-kiparski ukrašena. Pred spomenikom posadjena su dva krasna tabla „Tuja compacta", a sa zapadne strane uz zid prepliće se brsljan. Što tako nova za nadgrobni spomenik težko je doista pronaći, ipak ideja Rendićeva a i ukusni izbor naručitelja to su pronašli. Osim svega ovoga, da je djelo sa svakog umjetničkoj gledišta podpuno uspjelo, dostatno je navesti, da će po izričitoj želji našeg umjetnika i njegovih kolega biti izloženo na svjetskoj parizkoj izložbi.

Javna zahvala.

S mnogo strana od mnogobrojnih osobnih prijatelja i političkih sumišljenika, ponajpače Hrvata i Slovenaca, dobio sam čestitka k momu imendanu.

Sve su nadahnute iskrenom ljubavi do hrvatskoga i slovenskoga naroda; izliču težko stanje u kojem se nalazi naš narod, krvne mu neprijatelje, koji bi ga htjeli zatrieti, borbu, koju nam je vojevati.

Neprijatelji naši često predbacuju pojedincem ili cielim skupinam našega naroda, da propovjedamo boj mjesto kršćanske ljubavi.

I to je jedan od načina, kojimi bi nas htjeli pod svoj jaram skučiti — al je i to, kao i mnogo drugoga s njihove strane, pravo farizejstvo.

Oni nam rade o životu, a da mi to strpljivo, kršćanski snašamo!

A gdje je onda njihova kršćanska ljubav, koja zapovjeda ljubiti iskrenije svoga, kano samoga sebe, nećemo, da mu činimo, što nebi htjeli, da drugi nam čini; al mi nesmjemo dopustiti, da nam drugi čine, što mi njim nečinimo.

I mrav se brani proti onim, koji bi ga htjeli uništiti, a kamo li nebi čovjek!

Mi negamzimo za tudjim, mi nećemo ničijega, mi nikom o glavi neradimo.

Mi hoćemo svoje: hoćemo da očuvamo, što je našega i da pridobijemo, što nas po božjih i ljudskih zakonih ide.

I ako se za to borimo, nismo tomu mi krivi, nego oni, koji rade proti našim najprirodnijim i najsvetijim pravom.

Nam je borba nametnuta, i mi nebismo bili nit kršćani nit ljudi, pače bili bi kukavniji od najsitnije živine, kad se pri stanju u kakvom smo, nebi lačali borbe.

Boriti se moramo svi svagdje proti svakoj nepravdi, koja nam se nanaša.

Samo svestranom, postojanom, odlučnom, bezobzirnom borbom proti našim zakletim neprijateljem, neumornim radom za naš narod, možemo obraniti njegove svetinje i njega sama.

A jer je naša borba pravedna, pomoć će nam u njoj pravedni Bog i mi ćemo Njegovom pomoći doći do pobjede.

Zahvaljujuć se ovim javno na čestitkah, želim iz srca svim svako duševno i tjelesno dobro, medju inim najbolje zdravlje.

Vjekoslav Spinčić,
zastupnik naroda.

Opatija, 22. juna 1900.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2½%
" " 30- " 3½%
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz 2½%
" " 8 " 3 "
" " 20 " 3½ "
Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.
U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
" " 3-mjesečni " 2½%
" " 6- " " 2¾%

Okružni odiel.

U vriednostnih papirih ½% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Pešt, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.

Kupnja i prodaja

vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku ⅛% provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po dnevnom tečaju.

Svieće od pčelinjeg voska
sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: kg po K 4·90
Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . . . 4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) . . . 3·—
Svieće i duplire II . . . . . 2·40
Tamjan lacrima I . . . . . 2·40
" " II . . . . . 2·—
" granis . . . . . 1·20
Povošteno platno za oltare . . . . m . . 2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K naprieđ, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem
J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI
prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.
Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.
Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna družtva u obće
preskrbljuje točno, brzo i jeftino.
Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 38. U Puli, dne 29. junija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod narudžbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Poziv na predplatu.

Bližamo se koncu drugog polječa, radi toga molimo ovime cienjene predplatnike, da nam pošalju tekuću predbrojbu, odnosno podmire stari dug.

Izdavanje lista skopčano je velikim troškom i radi toga bez točne predbrojbe dolazimo u nepriliku prama našim obvezama.

Svaki onaj, koji list prima, dužan je platiti predplatu prije ili kasnije.

Kao što su se cienjeni predplatnici mogli već osvjedočiti, mi izpunjujemo svoju dužnost prama njima i to nam daje nadu, da će i oni učiniti svoju.

Tko nemože sve, neka pošalje barem nešto na račun.

Sve one, koji su nam dužni jošte za prošlu godinu, ako se ne oglase do 1. julija predplatom ili pismom, brisati ćemo, a dužnu svotu utjerati drugim načinom.

Uprava „N. Sloge".

Občina Grožnjan.

III.

Koji sačinjavaju tu većinu puka, poreznici, inteligenca slavnog Grožnjana?

Tko nepoznaje pobliže Grožnjanske okolnosti, taj bi čitajuć „ebrejića" i puljsku „laž-itorbu", — lahko se prevario u tom sudu. Najprije, nepobitna je činjenica, da je dopisniku „Quietu" i plemenitom mu drugu laž utjelovljena, pa oni da bi i htjeli inače, ne mogu no laži črčkati. „Quieto" govoreć o većini puka izključuje vanjšćinu, jer su to za njega robovi, jer su mu listom protivni; on se dakle osvrće na sami Grožnjan. Ova župa, broji okolo 1900 duša, na Grožnjan odpada okolo 500 duša. Njemu je dakle 500 duša većina puka; al i ovih koliko mu je u prilog, koji su njegovi prijatelji, jednomišljenici? Tri amo naseljena kmeta, Pepi moro, Puh, Kalifornija, Postijeri, Krepa, fratar i čelavi Harlekin. Dat ćemo mu više, nek stoji uz njega 20 kuće broja; a ostalih 74? Te „Quieto" ne vidi, jer su to za njega renegati, iz izdali majku domovinu. Al zašto ne rekne istinu? Treba ove grdit, zastrašivat, jer su otvorili oči, upoznali im spletke, po vremenu mogli bi škodit njihovom patriotizmu, pardon njihovom nepresahnom izvoru svagdanjeg hljebčića; a onda s Bogom teta Jele, jer zemlje ne imadu, novca još manje, kopati ne mogu a prositi ih sram; a onda tko će ih sa stotinjačama podpomagat. Eto to je „Quietova" većina puka, par prosjaka, kruhoboraca, podpomaganih kojom občinskom nadnicom, i kojom občinskom krunicom, kojom litrom vina, samo da po noći demonstriraju, vredajuć svakoga, koji ne će da puše u njihov rog; podpomažuć patriote gladuhe. Ti siromasi duhom i tjelom sačinjavaju njemu takodjer Grožnjanske poreznike. Istina je, da od rečenih 20 br. kuća, ima poreznika, al ti bi se mogli na prste jedne ruke nabrojiti; a ostali il plaćaju kakovu malenkost, il pak sasma ništa kao n. p. „Quieto", Kalifornija, fratar, Krepa itd.

Koji pak po nazorima „Quieto" sačinjava Grožnjansku inteligenciju? Prije svega ne ima nit ciglog Grožnjanca, koji bi pohadjao barem kakovu srednju školu, osim „testa de vedel", al i taj: čižma išao, škornja se povratio, poslat bi iz Kopra sa riečima: „non sono per te i studi, per te è unico vendere pevere e cipola". Priznajemo, da se može čovjek i sam po sebi izobraziti, al za to treba, da ima prilike a i sredstva. Sva ta svojstva manjkaju u Grožnjanu. Po čemu dakle sudi „Quieto" izobrazbu? Čudnih li nazora! Njemu je čovjek najizobraženiji, koji znade krivo tužakati, lagati, tudje poštenje vredjati, koji znade prostački demonstrirati, derati se po ulicam; u obće pijanice, dangube i vucibatine.

Izumitelj tiska!

U nedjelju proslavio je sav prosvietljeni sviet 500-godišnjicu rodjendana izumitelja tiska slavnoga Ivana Gutenberga. Za tu proslavu odabran bijaše dan 24. junija, premda nije točno poznat ni dan rodjenja, dapače ni godina, jer taj veliki muž nije ostavio o sebi ni o svojem životu nikakvih podataka. Nemože se doduše uztvrditi, da je Gutenberg baš prvi izumio tiskarsku umjetnost, nu njega se ipak smatra občenito izumiteljem i otcem tiska.

Ivan Gutenberg rodio se, po jednih godine 1397., a po drugih godine 1400. od ugledne porodice Gensfleisch. Majka mu bijaše rodjena Gutenberg, pak budući je ona bila zadnja toga koljena, uzeo je njezin muž i otac Ivanov Frieb Gensfleisch njezino prezime Gutenberg.

Godine 1420. protjerana bijaše njegova obitelj iz Mainca, te se nastani najprije u Eltville, kasnije u Strassburgu. O prvih dvadeset godina života mladoga Gutenberga nije ništa poznato. U Strassburgu pomriješe Ivanu roditelji.

Za poviest tiska i za poznavanje života mladoga Gutenberga važni su spisi neke parnice, koju je imao god. 1439. Ivan Gutenberg.

Iz tih spisa doznajemo, da je Gutenberg sklopio sa Riffe-om načelnikom nekog gradića nedaleko Strassburga ugovor o izkorišćenju neke tajne. Kasnije pristupiše u družtvo te dvojice Andrija Drietzehen i Andrija Heilmann. God. 1438. sklopio je Ivan novi ugovor, polag kojega imade se podieliti prihod novoga poduzeća na 4 jednaka diela. Dva diela imadu pripasti njemu, jedan dio Riffe-u, a četvrti dio imade se podieliti medju dva nova člana družtva. Ovo poduzeće nije uspjelo, jer se novo družtvo do mala razpalo radi nesuglasja medju članovi i radi toga, što bijaše odročen neki zajam, na kojem su kanili poduzetnici god. 1439. izkoristiti svoj izum.

U to doba umre glavni suradnik Ivanov, Drietzehen. Njegovi baštinici htjedoše sa Ivanom stupiti u družtvo, nu on se tomu uzprotivi. Radi toga nastala parnica, koja se svrši na korist Ivanovu.

Iz spisa te parnice, koji bijahu tiskani god. 1760. u Strassburgu, proizlazi, da se je Gutenberg već u ono doba bavio tehničkimi poslovi, da bijaše već tada na glasu velikog izumioca i da se je u Strassburgu bavio knjigotiskarskim obrtom, što ga je kasnije u Mainzu usavršio.

Lovro Beldek pripovieda, da je Gutenberg naložio Klausu Drietzehen (Andrijinu bratu) da nepokaže nikomu tiskarsku prešu, koja bijaše kod njega, i da tu prešu razstavi pomoću dvaju vijaka i da će se tada svi dielovi razpasti tako, da neće nitko ništa vidjeti ni razumjeti.

Podlistak.

Lovranske paćuharije.

Punu vreću retifik sam dobil na one moje zadnje paćuharije. Spomenut ću vam samo dve, tri. Kukuma mi piše: 19, 000, 77, 345, 1, 28, 56, 74905. Tu mora bit neč debelega, ma ča? Morda pojem za polne malo do Gestelini, ona će mi trebe da znat stumačit, ča je to napisano. Najoštreja je pak retifika Blejaminova. On piše: „In base di tutti li 19 palagrafi de la Jele Su la stam Pa no sta Me secar, perchè te farò venir creva e olita vanka". A Černa? Bog nas očuvaj! Kakova je pak njija retifika: Ona ne spominje ni palagrafi ni Jeletu, nego se ovako na me skida: „Vražji cigane, ću ti ja vražjega dat, ne boj se, mrha mrhasta, moli Boga, da mi ne prideš pod cati, vražji insensado". To je njija retifika. Stile fa la donna — rekal bi stari Tonić. Najviše se jadi podeštà Jeletić. On mi piše jadno jadno: „Ki vam je rekal, da ja nisam podeštà, à? Hote pogledat va prokotol (otel je reć: protokol) pak ćete videt da je nutre napisano: Antonio Gelletich podestà. Ja — ja sam podeštà i nijedan drugi. Ci sono e ci resto — kako i Vittorio Manovele a Roma. A Ferdinando neka prekriži usta — i neka zname z glavi tu misal, da će on postat podeštà. Nego ben che sò — starò in guardia — ši per dinci!" A Jorjo — onako s disprezom: Guarda e passa... Ja, da bim ja mogal samo pogledat pak poć napred, ma kega zlodeja ćete, kada se vavek moram fermat i gledat kako ono svire, svire ... — Burina i Minjinjanji muče — i dobro delaju. Francele se hvali, da ga nisam jako... Na najviše me je va srce taknul Kenić. On mi piše: Carro parpa Donžiš! Še ti no špefia baćukarije mi da šupito fufzen šop te pira e paha duti Tomenighi Šnops. Corpi te pako — mi star tešo pon — mi no me pazza in nijente. Prime volti mi star Hrovato, po Talžiano, po noch a mol Hrovato, po Talžiano und so wajter, — ma tešo mi štar Totečko — ja, ja — tešo mi štar Totečko. Mija molče, ferfluhte combinazion, štar Hrovata slovenska — eša no parla totečko, e mi no parla hrovatiš, also mi tefe parlar kul eša per talžiano. Ma mi barla poco kul mija molče — mi barla solo: Molče, da beteš — e pašta".

Za mlade naše kanturinice ni nijedan poslal retifiki. Nego za svem tem čul sam ja neč i od njih. Neki večer sam šal malo na „Puntu". Na banke sedele su dve ženske svaka sa svojum kćerum. I jedna mat je rekla drugoj: Dunke si lejila ono, ča je bilo neki dan va „Sloge" kontro divojkam, ke talijanski pivaju. — A druga je odgovorila: Lejila sam — i pravo njim stoji. Je se to kada videlo onakove kanemeti: Me sfogo tabakar, tento un pizigon, — to kako da pita neka ju ščipne, pak ono: Že justo che la sera me fazzo cocolar. Bin njim ja dala vražjega cocolar, ter bim — pleťilo, pletilo — altroke cocolar! Pak to: de sera farsi cocolar? Nam bi se bilo otelo da to rečemo, kada smo bile mlade! Justo bimo bile indovinale. Nego ča češ no! Čudo da ni huje! Ja ne znam ča je ovo prišlo va ov Lovran, pokle su nam ga Talijani potrovali. Justo mi se je čera tužila Vika. Prišal njoj je va butigu jedan Cozot i naručil nekoliko čil črešanj. Ona mu ih je spezala, a on ih je zel i rekal, da će valje bući pernest. Pasa ura, dve — ni ni Cozota ni beći. Vika gre na more, a to su ti mala moja bragoci već na Veleh Vrateh. I rekla je Vika: I još nam govore, da su Hrvati tati, a Talijani anjeli! Lepi su to anjeli, ki ovako kradu krvavu muku jedne brižne starice. A takovi su ti ništeti od vavek bili. Ča se ne spamećuješ, kada smo male bile, kako su nas ono strašili: Deca Talijani gredu! Talijani gredu! A mi smo tekle doma, kako da nas vetar nosi. Talijani? A je ti morda ki cvetak, ka smokva, ka črešnja, ale ka jabuka sigurna pred njimi? Ja, ma za svem tem naši ih proteje — ma ni to ni za niš. Ča misliš, da bi podišli, Kukuma i Blejamin protejili Cozote, da im ne bi spravili najboljju ribu?

Nu tekar u Maincu god. 1448. i napried započimlje prava djelatnost Ivana Gutenberga. Tada je dovršio svoje glasovito djelo, koje mu je izjelo svu njegovu baštinu, te bijaše opet prisiljen tražiti si druga i pomoćnika. God. 1450. sklopi sa mainceskim gradjaninom Ivanom Fustom ugovor, kojim mu ovaj daje na porabu sav svoj imetak za izkorišćenje i praktičnu izrabu novoga iznašašća. Taj ugovor glasi: 1. Družtvo imade trajati 5 godina; 2. Fust će predujmiti 800 for. uz 6% za ustrojenje tiskarne; svi predmeti tiskarne služe Fustu kao jamčevina za njegov novac; 4. čim se ustroji tiskarna davati će Fust godimice 300 for. za upravu iste pod uvjetom, da će dobivati jedan dio prihoda.

Knjigotiskarstvo započelo je dakle god. 1450. i to 22. agusta, premda bijaše i do tada poznata neka vrst mehaničkog umnožavanja spisa pomoću drvenih pločica. Pod konac 14 vieka urezivali su već slova u drvene pločice i pravili otiske, nu to je išlo vrlo sporo i nebijaše od praktične vriednosti. I sredovječni liepopisci utiskivali su u rukopise pojedina početna slova, te ih svakojako uresivali i slikali, ali širenju knjiga malo je taj mučni i skupi posao pripomogao. Istom Gutenbergu bijaše sudjeno, da doskoči širenju knjige novim izumom t. j. iznašašćem kovnih slova za tiskanje knjiga. Gutenberg je pronašao i usavršio pojedina, razstavljiva kovna slova i tiskarsku prešu, kojom se je tada počelo brzo knjige tiskati.

Gutenberg je izumio osim toga i tiskarsko crnilo ili mastilo, i sve ostalo, što bijaše potrebito za tiskanje knjiga.

On je kušao s početka svoje umjeće samo na manjih djelih, a sklopivši ugovor sa Fustom, dao se na štampanje biblije, koja je pravo remek-djelo štamparske umjetnosti. Već godine 1451. uzeše si Gutenberg i Fust za pomagača vrstnog Petra Schöffera, kome je Fust dao za ženu svoju liepu kćer Kristinu, da ga tako što više uza se pritegne, da mogu izigrati Gutenberga. I zbilja god. 1455. dolazi do parnice izmedju Gutenberga i Fusta, u kojoj on traži, da mu Gutenberg povrati sav novac i kamate s kamati od kamata. Ne zna se, kako se parnica svršila, nu misli se, da je Gutenberg morao Fustu ostaviti svoju tiskaru. Tako je izgubio sve, što je dugo godina stekao neumornim radom. Ali njegovog velikog duha nije slomila ta neprilika, već je podporom manjeskoga gradjanina dra. Konrada Humery-a osnovao novu tiskaru. Ratni dogodjaji od g. 1462 prisiliše Gutenberga na seobu iz Mainca u Eltville. O zadnjih njegovih danih malo se što znade. Naslućuje se, da je god. 1468. u Eltville-u zatvorio za uviek svoje umorne oči. Pokopan je u franjevačkoj crkvi u Maincu, nu grobu njegovu danas nema ni traga, jer je spomenuta crkva za rata god. 1793. zapaljena, a poslije posve porušena. Kušalo se sa više strana poricati Gutenbergu prvenstvo za njegovo bezsmrtno djelo, nu danas je izpravami nesumnjivo utvrdjeno, da je on svojim velikim odkrićem dobrotvor svega čovječanstva.

Kano mnogim drugim glasovitim izumiocem, dogodilo se i Gutenbergu, da se nije znao il mogao okoristiti svojim duhovitim izumom i da su se već tada na njegov račun drugi bogatili, ali svojim iznašašćem obogatio je on sav svjet i proslavio svoje ime neuvehljivom slavom za sve vjekove i medju svimi narodi.

Radi toga kličemo i mi prigodom proslave 500 godišnjice narodjenja jednoga izmedju najvećih dobročinitelja čovječanstva: slava Ivanu Gutenbergu!

DOPISI.

Iz Žminja. Doba je g. uredniče, da i odavle tkogod makne perom, da se znade štogod iz Žminja i njegovih odnošaja, možda to koga prinuka na živahniji rad za dobrobit občine i prestanak štetnih prepiraka. Odnošaji su težki za one, koji občinu zastupaju, ali dobrom voljom i čvrstom nakanom, moglo bi se štogod postignuti dobra i koristna. Ovih dana potaknuo je netko u Vašem listu pitanje škole u Debeljuhih.

Bila ta u Debeljuhih ili Modrušanih, potrebna je kao gladnomu kora kruha; ali stvar u tom pogledu stoji ovako: Pred 10 godina kotarski škol. nadzornik g. Kos ustanovio je bio ovdje tri školska okružja: Modrušani, sv. Matej u Ceru i u sv. Ivancu. C. kr. zem. šk. vieće je ta okružja potvrdilo i bila su proglašena sela, koja će u pojedinu školu pošiljati djecu. Občina je sagradila školu kod sv. Mateja u Ceru; djeca redovito polaze ju već 8 godina i sa dobrim uspjehom. Sv. Ivanac je za sada siromašan, nemože škole graditi.

Sam g. nadzornik bio je u Modrušanih našao prikladnu kuću; njekoji se počeli buniti proti tomu okružju zahtjevajuć, da škola bude u Debeljuhih.

Tadašnji poglavari občine predložili su promjenu; spisi leže Bog zna gdje, a na opetovne požurbe od 1894. naprvo reklo nam se je usmeno, da su se na zemaljskom odboru izgubili — a pismeno nikad slovca o tomu. Štogod občina, štogod drugi, škola bi se bila jur gradila, da je sloge.

Rečeno nam je od samoga c. kr. kot. kapelana, da zemaljski odbor pristaje na to, da se ustroji dvie škole na godinu u svakom kotaru, da su ovo leto potrebnije jedna na Labinjščini, druga u Pazinu, zatim da dodje ona u Debeljuhih na red.

Tko bude živ, će vidjeti i to.

Nije za vjerovati ni tomu, ako nam na 280 djece, štono polaze školu, oduzimlju treću učiteljsku silu — a nalažu namet od 16% za školske takse na gornji broj djece!

Kada to bude, biti će opet prepiraka: ima li biti u Modrušanih ili, Debeljuhih, ½ sata odaljčena sela jedno od drugoga.

Takove prepirke su za svaku radnju i napredak občine, kada se ima što učiniti koristna, vrlo štetne. Uza to dogradile su se kod nas u 4 godine 4 ceste, 3 na rabote a četvrtu podporami, dobivenimi od vlade i zem. odbora, t. j. ona za s. Ivanac. Ta je dala mnogo povoda žminjskim prepirkam, jer su jedni htjeli, da ide na Pučiće — Damjaniće, drugi na Žagriće i Babiće, prevladali su Žagrići, jer je za tamo bio i nacrt. I g. načelnik bio je za tu cestu.

Za to drugi udri po njemu, premda je mukom sagradio 4 ceste, gdje je bilo potrebno do 10.000 dekretacija, dok je narod išao raditi.

Tri od tih cesta su jur pod cestovnim odborom. Oni, koji su se prije protivili, danas jur kažu: blažena ura, da su i liepe su!

Prepir je za stanicu kod Pifari, gdje je središte, dočim bi drugi htjeli, da je kod Kršanaca, pak zahtjevaju, neka prvi učine cestu do Žminja, tada da će oni popustiti, premda znadu, da za stanke ne treba ceste i da ju kod Kršanaca željeznička uprava nemože dati, jer je preblizu Kanfanarskoj postaji.

Kako ima občina Sanvinčenti stanice na trih mjestih, mogla bi je imati i Žminjščina, kod Kršanaca, (premda preblizu Kanfanara), Pifari i u Krajcerbregu, ali treba uztrajnog rada, sloge u zastupstvu i potroška, a toga vam se neće. Već je bilo sve potvrdjeno za Pifare za blage uspomene vriednoga glavara Mata Peteh, kada su odlučne osobe stavile po sredi svoje prste, te je stvar zaspala. Znamo, da je sam Rinaldini, bivši namjestnik svoju protivnu rekao.

Kod Kršanaca ipak nemože biti, jer preblizu Kanfanaru, dočim bi stanka kod Pifari rabila mnogim selom.

Kada je došao Kršanac na čelo, onda udri po tajniku, jerbo da su ga putevi za to stojali vriednost jedne krave; ufamo se, da su mu sada ti putevi plaćeni.

Gradimo cestu u sv. Petar u Šumi, pa eto opet prepiraka; jedni će da ide na Kršance, drugi na Kuhare i Pamiće; gornja je kraća i manje bi bilo troška.

Dobili smo bili 1200 fr. podpore za vodu u Dunjici, i ti su pošli izgubljeni radi prepiraka, jer su jedni zahtjevali vodu u Modrušanih, drugi — kada je inžinir došao — počeli su bučiti i zahtjevati ju kod Debeljuhih kao i školu. — Žminjci, braćo, počmite jednom redovito raditi za sve, ali bez prepiraka; dajte jednim jedno, drugim drugo, što je potrebnije, samo počmite, imati će potomci koristi.

——Imate jednu od naljepših občina Istre; ako uredite još par cesta; učinite vodnjak ili šternu u Dunjicu i kod Kmeti, škole u Dunjici u sv. Ivancu. I vlada i junta (ova malo) će vam pomoći, to smo vidjeli kod zadnjih podpora. Dobili smo 4.300 f., to je prema drugim mnogo, nu znalo se je potrebu predočiti i moliti. Kucajte opet i otvoriti će se vami, ali neslogu na stranu i občina treba da žrtvuje.

Ne zapustite novac kao vodu u Dunjici, s razloga, da i občina mora nešto doprinesti.

I ona mora doprinesti, drugače napredka nije, jer tako zahtjeva zakon i oblasti, koje podporu daju.

Ugledajte se u Kastav i druge naše občine, i one žrtvuju, pak ako neimaju još sve uredjeno, imati će u kratko; pak će biti ljudem i blagu bolje i laglje.

Učinilo se je jur štogod, poizplatili smo dugove italijanske uprave za 8090 f., učinili škole, klaonicu (mačel), groblje i 4 ceste sa znatnim troškom i trudom vašeg tiela i blaga, samo napried, ne zaspite na polovici puta!

Doba bi, da se ustanovi ovdje posujilnica, hrv. čitaonica, udružimo se što više možemo u gospodarsku zadrugu u Pazinu, ili ustrojimo podružnicu; jer sumpor plaćamo vreću po 5 for. 50 nov., dočim ga kod zadruge imadu po 3 for. 40 novč., a galica tamo po 34 klg. a ovdje po 40.

Franina i Jurina.

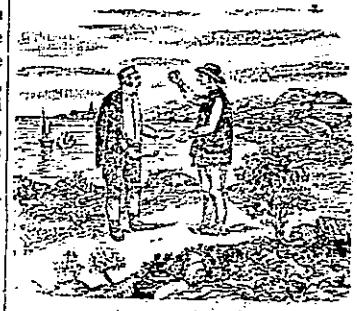

Fr. Ča Jure, da amiralji više ne poznaju bandire?

Jur. — Neka viruje, to ki će, ja neću.

Fr. — Vero ni ja. to imaju bit nike skuže.

Jur. — Ča je, da je, ja govorim ovako: Manje oholije, pak će biti manja potriba od skuž.

Fr. A oholija kriva je, da su i Grci Carigrad izgubili.

Jur. Čudim se samo nekim, ki te skuže viruju i š njima se tješe. Bog, Frane!

Fr. Bog, Jure, Bog. Vero su težka vrimena nastala. Led nas tuče, odkle bi nas imalo sunce grijat.

Jur. Bog će dat bolje, Frane.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Koerberovo ministarstvo izdalo je o svojem financijalnom programu sliedeću objavu: Proračunski provizorij za drugu polovicu god. 1900. biti će proglašen koncem ovoga mjeseca na temelju § 14., te će sadržavati opunovlaštenje za preuzeće visećeg duga u iznosu od 50 milijuna kruna. O vremenu i načinu izplate ovoga duga nije još stvoren konačni zaključak. Od namjeravanih investicijah izvesti će radnje u tršćanskoj luci, riešiti bolničko pitanje u Beču i povećati vozne spreme državnih željeznica. U različitih krunovinah izvesti će se takodjer uz pripomoć zemaljskih zaklada važnije vodogradnje. Kod toga će sudjelovati država podporami.

Prvak njemačko katoličke pučke stranke dr. Ebenhoch izdao je ovih dana brošuru

---

Draga ti. — to ti sve na se bej poteže. Ma te kancuneti! Pui, ako mi se valje štuhih ne nazdiže, kada čujem one porkarije. A čuj — još ću ti neč reć: Jur vidiš, ja se ne pačam va politiku, zač ja nisam kako i Cerna i kako Marijetina, ke se vavek za to laju i naceraju — ma zaludo ti je, neka reče ča će ki, ma ni ti ga do hrvatskeh kancunet. Se spamećuješ kada smo ono pivale: Ah teško je umreti, kad ništa ne boli, — pak onu drugu: Vozila se po moru galija — ale pak onu: S Bogom neharna dušo. — — Pak čekaj, još još: I ona je lepa: Na levoj strani kraj srca — — i ona: Djevojka je ruže brala, pak je zaspala — a ima ih još, još — to su stare a kade su pak nove — a sve su to tiše, lepe i drage pesmice, ke ti srcu gode kako najlepša i najsladja muzika. To je za naše divojki, a ne one talijanske gnjusarije. Ah! kada čujem hrvatski pivat, mi se pari, da mi se vraćaju ona stara i lepa vremena, kada sam još kako i mlada divojka tu na „Punté“ kantevala s drugemi mojemi prijateljicami. A najlepše je bilo večer, ovako v lete, kada bi mesečina svetila, kako i sada. Bilo je lepo — a sada je sve propalo.

Nego one dve malice, njihove kćeri, su otele pokazat, da još ni sve propalo. Kako dva bela i draga anjelića, počele su one pivat onu našu:

Ah! srce ne muči me,
Ah! daj mi samo mir,
Jer ljubit ja ne smijem,
Ni dočekati pir.

Ja sam ih gledal te dve zlatne divojčice, i poslušal sam ih sa svim sreem i svom dušom. Pivale su s početka tiho, tiho, a kasneje sve jače i jače — a bila je ura kasna — pak je okolo bilo tiho — od nikuda se ni čulo nijedne talijanske besedi. A i obe materi su zamuknule i poslušale ono drago pivanje. A narav je okolo bila lepa — nebo čisto — a more mirno — lepo je bilo, lepo! I poslušal sam ih i poslušal — i najedan put mi je prišlo nekako milo okole srca. Pogledal sam na cimiter. Mesečina pobelila svaki kamik i svaki križ. Ja sam se spametil jedne drage i dobre moje duši, ka onde počiva, a ka je jedanput ovako lepo pivala i za to mi je bilo nekako milo okole srca.

A divojki su svršile pivat i šle su z materami put domi. A ja sam gledal za njimi pun srdačne zahvalnosti — i zaželel sam va duše našemu Lovranu još puno takovih divojak, a i svim i svakomu, pak — i samim mojim neprijateljom ja sam zaželel, da počute ča san i ja počutil, dokle sam poslušal ono sladko pivanje. Samo naša domaća, tiha i lepa hrvatska pesmica more va naše srce ulit ono blaženstvo i ono zadovoljstvo, kega svi trebamo, a samo stare naše pisme pivane u miru tihe noći, moći će nam prnest pred dušu dobar del onega, ča je bilo i ča se nikada više podpuno ne vrati. . . .

Danas sam bil malo filozof — ne zamerite, imam ja za vas druge pačuharije, veseleje od oveh, ma ću ih pustit neka se malo oslajonaju.

Barba Tončić.

pod naslovom „Politički položaj u Austriji“, u kojoj zagovara odlučno, da se što prije nametnu jezikovni zakoni i novi poslovnik za carevinsko vieće. Iza toga neka vlada sastavi većinu. Pisac se izjavlja za njemački posredovni jezik, zašto će se od sada boriti i katolička pučka stranka u carevinskom vieću. Taj jezik imade biti jezik vojske i parlamenta.

Kako se vidi, taj pobožni Niemac nerazlikuje se u zahtjevih i nazorih od njemačkih liberalaca ili nacijonalaca niti za dlaku. Mi bijasmo doduše uviek istoga mnienja, da su naime svi Niemci jednaki, kad valja udariti na Slavene i na njihova prava.

U nedjelju obdržavali su Česi na „Mužkoj hori“ blizu Mnihova Graca tabor, komu je prisustvovalo do 60.000 osoba. Zastupane bijahu tuj sve stranke. Prisutni bijahu što zemaljski što državni zastupnici Horžica, Spindler, Šulc, Maštalka i Tekly.

Državni zastupnik Horžica rekao je, da se može Austriji pomoći samo tada, kada bude sagradjena na svojoj prirodnoj osnovi. Njemačkim jezikom neda se država liečiti. Oživotvorenjem českoga državnoga prava osnovala bi se zaštita proti Njemačkoj. Za obstanak českoga naroda i za njegova prava — reče govornik — boriti ćemo se iz svih sila, svimi sredstvi i uztrajati ćemo, dok vladini krugovi podju ponovno na sv. potvrdu, da se na njih spusti sv. duh.

Iz Lavova javljaju bečkim listovom, da će biti imenovan ministrom prosvjete namjestnik Galicije grof. Pininski, a na njegovo mjesto da će doći krakovski okružni kapetan grof Borkovski.

Bugarska. O najnovijoj pobuni bugarskih seljaka proti pobiranju desetine u mjestu Durankula, doznajemo naknadno sliedeće: Seljaci navalili su na porezne činovnike u obćinskoj zgradi. Iz mjesta Dobriča budu na to odmah poslana proti buntovnikom dva eskadrona konjanika. Zapovjednik konjanika pozove seljake, da se umire i da polože oružje, čemu se je jedan seljak uzprotivio, na što ga je zapovjednik udario sabljom. Iza toga usmrti seljak zapovjednika iz puške, na što nasta prava bitka izmedju seljaka i vojnika. Mrtvih ostalo je do 70 seljaka, dva častnika i 20 vojnika.

Rusija. Nakon smrti ruskoga ministra izvanjskih posala grofa Muravjeva, povjerio je car Nikola upravu toga ministarstva savjetniku u tom ministarstvu grofu Vladimiru Nikolajeviću Lambsdorfu, kojega ubrajaju medju najodličnije ruske diplomate. On služi 34 godine u istom ministarstvu te ga smatraju kano izvrstna poznavača svih pitanja europejske diplomacije zadnjih triju desetletja.

Italija. Članu talijanskog senata g. Saracco pošlo je napokon za rukom sastaviti novo ministarstvo. Predsjedničtvo i unutarnje poslove preuzimlje sam Saracco; izvanjske poslove Visconti-Venosta; pravosudje Gianturco; riznicu Rudini; financije Chimizzi; javne radnje Branca; nastavu Gallo; rat general San Martino; mornaricu Mozin; poljedjelstvo Carcano; pošte i brzojave Pascolato.

Kina. Sa kitajskog bojišta dolaze vrlo sporo viesti, jer su razorene podmorske brzojavne žice. Koliko se znade, to je pošlo za rukom medjunarodnim četam u Pekingu osloboditi europejske poslanike. Okolo Tienčina došlo je do krvave bitke izmedju Kineza i izmedju medjunarodnih četa. Velevlasti šalju u Kini pomoć tamošnjim četam. Austrijska vlada poslala je tamo oklopnjaču „Marija Terezija“. Do sada nalazila se tamo vojnička ladja „Zenta“, koja je sudjelovala u bitki proti kinezkim tvrdjavam u Taku.

Rat u južnoj Africi. Posliednje doba pošlo je burcem za rukom pobiti Engleze u pomanjih bitkah. U jednoj takvoj bitci potukli su burci jednu englezku pukovniju dielomice, a dielomice zarobili.

Mjestne:

Sliedimo prilagati listu poštanske položnice, sa točnom oznakom zaostale i tekuće predplate. Tako priložismo do sada za Bašku, Buzet, Brešca, Oprtalj, Barban, Boljun, Berseč, Buje i Brioni, sa zaostatcima od K 646·— Današnjem broju prilažemo za Cerovlje, Cres, Draguć, Pasju Vas, Dobrinj, Frančići, Fazanu i Grižnjan sa zaostatkom od K 623·50. Jedva smo na početku alfabeta, pak nek si gg. predplatnici pomisle, kakva li će užasna svota narasti, kad dospijemo do konca istoga. Uz takovu sjajnu uplatu, kako da mi namirujemo svoje troškove? Mi smo naše predplatnike sjetili već toliko puta na njihovu dužnost, i ako se toj ne odazovu, bit će nam žao, ako budemo prisiljeni, sudbenim putem dug utjerati, pa im time nakopati nepotrebnih troškova.

Raspisano mjesto. Na državnoj njemačkoj dječačkoj učioni u Puli, razpisano je mjesto namjestnog učitelja sa plaćom od K 1320. Molbenice valja uložiti do 17. julija zemaljskom školskom vieću za Istru.

Upisivanje na puljskoj gimnaziji. Za one učenike, koji kane polaziti ovu gimnaziju u školskoj godini 1900./1901., vršiti će se upisivanje 1. julija i 16. te 17. septembra od 9—12 sata u prostorijah ravnateljstva; prijamne izpite polagati će se 2. julija u 9 sati prije podne, a 17. septembra prije i poslije podne.

Učenici, stari najmanje 9 godina, koji nepoznadu baš ništa njemački jezik i koji kane polaziti pripravnički razred, moradu se prijaviti ravnateljstvu 30. junija i 1. julija od 9—12 sati prije podne, pošto se takovih učenika neće primati u septembru.

Pokrajinske:

† **Petar Franković,** trgovac u Berseču u Istri, umro je prekjučer, nakon duge bolesti u četrdeset i trećoj godini svoga života. Pokojnik bio je najprije pomorac, zatim vojnik na ratnoj mornarici, a napokon trgovac. Bio je dobar Hrvat, čovjek mirne ćudi, ljubezan i mio, od svakoga poštovan i ljubljen. Oplakuju ga roditelji, čestiti posjednici, te udova Marija s troje djece, više braće i mnogobrojna rodbina Njegova udova kći je najstarije sestre g. Eugenia Kumičića. Pokoj vječni Petru Frankoviću! „Hrv. Pravo“.

„Mathias Garbitius“. Obzirom na molbu, priobćenu opetovno u našem listu od veleuč. g. dr. Gjurja Körblera, profesora u Zagrebu, upozoruje nas prijatelj iz srednje Istre, da bi onaj „Garbitius“ mogao biti i Grbaca ne Grbić. On se je obratio pismeno na župni ured u Lanišću, gdje imade Grbaca od davne starine, te se nadamo, da će g. župnik Vrbka točno pregledati tamošnje matice.

Upozorujemo i druge prijatelje širom Istre na gornje tumačenje, pak da nam jave gdje imade Grbaca ili Garbaca ili Garbića.

Poznato nam je da i na otoku Lošinju, imenito na Nerezinama, ima obitelji pridjevkom Grbac ili Garbaz, pak bi bilo vriedno izpitati i njihovo radoslovlje, a imade ih i u Kastavščini.

Iz Pićna pišu nam 25. t. mj.: Po želji presvj. našega biskupa obdržavalo se sv. poslanstvo u ovom dekanatu mjeseca maja i prvom polovicom tek. junija. Veleč. oo. Isusovci u Istri, dobro poznati otac Bontempo i još mladi otac Dvornik, radili su posvuda neutrudljivo, a u svih župah pobožni se puk odazvao njihovom pozivu i pohodio crkve u velikom broju. Uveli su u pojedinih župah — pobožnost napram presvj. srcu Isusovom i „Apoštolstvo Molitve“, kojoj bratovščini je pobožni puk, uzplamćen njihovimi govori i naukom, na stotine i stotine pristupio; tako u šest župah ovoga dekanata ih se upisalo preko 3000 duša.

U svakoj su župi zaključili sv. poslanstvo izvanrednom procesijom sa slikom presvj. srca, u kojoj su svi, a osobito mnogobrojna malena djeca, od njih čadnovatom ustrpljivošću podučena, pjevali razne pjesme u slavu istoga presvj. srca. Osobito ganljivo je bilo čuti pjevanje tako zvane „Zlatne krunice“ iz toliko milih i različitih grla.

Razpis natječaja. — Na c. kr. hrvatskoj državnoj gimnaziji u Pazinu, za škol. godinu 1900. razpisano je jedno mjesto za **klasičnu filologiju.** Molbe valja uložiti na zemaljsko školsko vieće u Trstu do 18. julija.

Hrvatskim obćinam u Istri na znanje! U našoj nakladnoj tiskari može se dobiti skrižaljka „Obćinska svjedočba za primitak bolestnika u javne bolnice“ po propisu zemaljskoga odbora za Istru. Preporuča se dakle svim našim obćinam narodno geslo:

„Svoji k svojim!“

Tele sa dvie glave. Iz Žminja piše nam prijatelj: Ovih dana izlegla je Antonu Križancu od Grge krava tele sa dvjemi glavami liepo razvijeno, a dva posebna vrata u prsih se ujedinjivala.

Naše ženice blebetale svašta, da je to naime nekakva pedepsa, jerbo da je štala, gdje je krava izlegla tele, bila jednom crkva sv. Antona i da ta obitelj neće imati sreće, dok se crkva ne povrati crkvi.

Dobro bi, da se tu crkvu-„štalu“ odkupi, jer to je želja mnogih, i sam g. biskup, kada je zadnjič tu bio, izrazio se, da bi se to imalo odkupiti.

Iz drugih krajeva.

† **Udova Gladstoneova.** U večer 14. o. mj. preminula je u dvorcu Hawarden gospodja Gladstone, udova pokojnog englezkog ministra-predsjednika, u dobi od preko 90 godina. Ona je bila nešto starija od svog supruga, za kog se je udala g. 1839. i s kojim je u najsretnijem braku živjela punih 59 godina. Gospodja Katarina Gladstone bila je sestra Sir Stephen Glynne-a, parlamentarnog druga i jednomišljenika njezina supruga, koji je pripadao englezkomu parlamentu od 1832. Kroz cieli dugi život vezao je supruge Gladstone vez nježne privrženosti. Na večini Gladston ovih slika vidjeti je pored njega njegovu suprugu, koja ga je, kad je prije dvije godine preminuo poslije duge bolesti, unatoč bremena svojih godina vjerno njegovala i vazda uz njega bila. G. 1889. supruzi su Gladstone podpuno čili i zdravi u krugu svoje djece i unuka proslavili svoj zlatni pir. Pokojnica nije dopustila kano ni njezin suprug, da joj kraljica podieli kakav naslov. Nju oplakaju tri sina i unučad.

Milan Obrenović, srbski razkralj, politički razbojnik. Neki dr. Persovizza opisuje u tršćanskom „Avanti“ br. 966 od dne 26. junija pod naslovom „Il col. Ivanović e Milan Obrenović (pukovnik Ivanović i Milan Obrenović) srbskoga razkralja Milana kano političkoga razbojnika ili po njegovu „brigante politico“.

Duboko je doista pao ugled Srbije, kad se može što onakva napisati u prijateljskoj i susjednoj državi o otcu vladajućega kralja, o bivšem kralju, o osobi, s kojom obće i danas visoki i najviši krugovi u Beču i u Budimpešti.

Naš zemljak počastni član českog pčelarskog družtva. Dne 3. maja obdržavana je u zlatnom Pragu godišnja skupština zemaljskog pčelarskog družtva za kraljevinu. Českoj skupštini prisustvovao je velik broj članova i zastupnika vanjskih pčelarskih družtava. Na toj skupštini stavio je član g. Vojtjeh Novotny predlog, da se imenuje počastnimi članovi pčelarskoga družtva za kraljevinu Česku, Njeg. preuzvišenost biskupa Štrosmajera i velečastnog g. Dinka Muškardina župnika u Stivanu na otoku Cresu. Predlog taj bijaše uz silno oduševljenje jednoglasno prihvaćen. Biskupu Štrosmajeru uručiti će posebna deputacija povelju počastnog člana. Naš zemljak velečastni Muškardin stekao i u vanjskom svietu liep glas uzornog pčelogojca, te bijaše i do sada radi toga na razne načine odlikovan. Čestitamo!

Za družbe sv. Cirila i Metoda! Hrvati i Hrvatice! I opet se približava blagdan žastitnika naše dične družbe, blagdan svete braće Cirila i Metoda. Po svih hrvatskih krajevih udomio se je zadnjih godina liep i hvalevriedan običaj, da se blagdan slavenskih blagovjestnika proslavi osobitim sabiranjem novčanih prinosa u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Danas, kada protivnici rade sve i sva, da otudje hrvatsku Istru i da od naše krvi odgoje odrode, treba da svi najvećom požrtvovnošću uzradimo okolo što ljepšeg procvata i porasta naše plemenite družbe sv. Cirila i Metoda. Zato i ovom zgodom pozivljemo sve Hrvatice i Hrvate, da se prigodom blagdana svete braće Cirila i Metoda sjete čim izdašnijimi darovi našoj toli potrebnoj družbi sv. Cirila i Metoda za Istru, a uz to neka ne zaborave ni na kupovanje žigica družbe sv. Cirila i Metoda, koje se sada može svagdje dobiti.

Koliko ima Slovenaca u Americi. „Slovenski Narod“ donosi dopis iz Amerike, u kojem se tvrdi, da ima sada u Sjedinjenih državah blizu 90.000 Slovenaca, pak 50 slovenskih svećenika kao misionara. Joliet i Cleveland su najveće naseobine slovenske; u Clevelandu ima 3500 Slovenaca. U Clumedu ima ih 2000. u samoj Pennsylvaniji 5000.

Koliko pojede jedan čovjek. Neki Francez izračunao je, koliko pojede jedan čovjek u svojem životu. Čovjek, kojemu imade 70 godina, pojeo je toliko hrane, da bi jedva stala u 10 željezničkih vaguna, što iznaša po prilici 80.000 kilgr.

U djetinjoj dobi i u starosti pojede čovjek obično 2 kilgr. na dan, u muževnog dobi 5 kilgr. Ovo valja samo za slabe jedače, nipošto pako za one, koji cio dan sjede jedu i piju, te i u noći sanjaju o tom, što će drugi dan jesti i piti. Ovakvi unište doista mnogo više hrane i pitja.

Mlada Hrvatica gradska liečnica u Sofiji. Gospodja dr. Milica Švigiin iz Zagreba, nedavno udata za Bugarina dr. Čavova bijaše do sada privatnom liečnicom u Sofiji. Svojim znanjem i vieštinom stekla si je toliko glasa i ugleda, da bijaše ovih dana imenovana gradskom liečnicom u Sofiji.

Bog dao! Hrvatski listovi pišu, da su se u Splitu sastali odličniji članovi narodne hrvatske stranke nakon pogreba dr. Bulata, da viećaju o položaju. Zadarski „Nar. List“ doznaje, da se je većina tih prvaka izjavila za sporazumak sa pravaši. Bog dao, da se to obistini, pak da bi za tim u banovini sliedili taj primjer odličnjaka hrvatske stranke u Dalmaciji.

Godišnjica smrti nesretnog cara Maksimilijana. Dne 19. junija prošle su 33 godine, (19. junija 1863.), da bijaše u Queretaru ustrieljen nesretni meksikanki car i austrijski nadvojvoda Maksimilijan, brat Njeg. Velič. Na godišnjicu njegove smrti služene su i letos za pokoj njegove duše zadušnice u kapucinskoj crkvi u Beču.

Nesretna supruga nesretnoga cara, carica Karlota sprovadja tužne dane umobolna u jednom kraljevskom dvoru u Belgiji. Baš nedavno doniele su belgijske novine viest, da je visoka gospodja posve mirna, da čita i radi kakav ručni posao, a ponajviše da šeće u vrtu okolo dvorca. Ona da je posve osjedila

Žensko sveučilište u Moskvi. Ruski službeni list javlja, da je ruski car odredio ustrojenje ženskog sveučilišta u Moskvi, koje će biti otvoreno već 1. srpnja o. g. pod imenom „viši ženski tečajevi“. Statuti toga zavoda posve su isti kao i oni petrogradskih viših ženskih tečajeva. Ustrojenje ovog novog zavoda u Moskvi u prvom je redu zasluga moskovskih sveučilištnih profesora.

Zec-tat. Neka žena uhvatila je na putu iz Beča u Potzleindorf zeca, koga je bila prije udarci omamila. Tako omamljenoga doniela je kući vezanoga u rubcu. U jednom uglu rubca imala je sahranjenih

170 for. Došavša kući odvije dio rubca, da pokaže mužu zeca. Omamljeni dugoušac bio se je na putu osviestio, te je jedva čekao, da ga žena iz rubca izvadi. Čim je žena odmotala rubac, skoči zec kano da ga je iglom ubola, pa bježi preko livada i polja u šumu a sa sobom na vratu odnio je i rubac sa 170 for.

Društvene:

Učiteljsko družtvo „Narodna Prosvjeta“ za Istru, obdržavati će svoju glavnu skupštinu dne 5. srpnja o. g. u 8 sati u jutro u Lupoglavu. Dnevni je red sliedeći: 1. Čitanje zapisnika prošle glav. skupštine. 2. Izvješće odbora. 3. Izvješće delegata o posliednjem zborovanju. 4. Izbor novog odbora. 5. Proračun za sliedeću upravnu godinu. 6. Hrv. jezik, računstvo i bilinstvo u pučkoj školi (obzirom na hrv. gimnaziju u Pazinu). 7. Izbor delegata za „Zavezu“. 8. Razni predlozi.

Pjevačko družtvo „Zrinjski“ u Dekanih imati će u nedjelju dne 1. julija 1900. na 4½ popoludne veliku zabavu sa biranim programom uz sudjelovanje družtava „Slava“ od sv. Marije Magdaljene, doljnje „Ilirije“ iz Pobega, „Svobode“ od sv. Antona, „Straže“ iz Plavija i „pjevačkoga zbora„ iz Marezig.

Izvješće i obračun za drugu upravnu godinu 1899 Buzetskog družtva za štednju i zajmove, registrirane zadruge na neograničeno jamčenje“. Iz tog izvješća vadimo sliedeće podatke: God. 1899 bijaše prometa 171.639·21 K i to primitka 86.279·73 K a izdatka 85.359·48 K.

Uložaka i posuda bi primljeno 59.726·93 K. Svi ulošci iznašali su koncem god. 1899 K 61.389·59.

Zajmova se dalo 1899 god. 50.962·04 K.

Čisti dobitak 1899 god. iznaša 332.63 K.

Reservna zaklada iznaša koncem 1899 godine 1.155·30 K. Zadrugara pristupilo je 1899 god. 162, te imade sada svih zadrugara 330.

Zadružni dielovi iznašali su koncem 1899. godine 1·356 K. Družtvo je podielilo podporu od K 100 „Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru“ (na račun umelj. svote) i „Djačkomu pripomoćnomu družtvu u Pazinu“ 100 K.

Na skupštini dne 28. maja 1900 izabrani bijahu u upravni odbor za sliedeće tri godine gg. dr. M. Trinajstić, upravitelj; Fran Flego, zamjenik; Josip Flego, Ante Klaić, Ivan Marinac.

Ulošci se primaju od svakoga ako i nije član po 4½%. Posude se daje samo članovom po 6%. Uređuje se svaki dan osim nedjelje.

Gospodarske:

Pepeo od kamena ugljena sredstvo proti žutenici loze. Kako je poznato pepeo od kamena ugljena malo vriedi kao gnojivo, jer u njem ima premalo tvari, koje bi bile važne hranjenju bilina. Tomu usuprot pokazalo se, da pepeo srednjega i kamenoga ugljena obiluje na sumpornokiselim slučevinama, željeznom oksidu i ilovači, a ima medju tima i coaksa. Upravo te sastojine, u kojim nema tvari za gnojivo, a nalaze se u velikoj množini u pepelu kamena ugljena, može ovaj pepeo vrlo dobro djelovati u težkom i krutom tlu. To osobito valja u onih slučajevih, gdje je uslied velike vlage u tlu počela loza bolovati od žutenice ili chlorose. Tu nedjeluje samo grubi kameni ugljen tim načinom, da razhladi tlo i tako omogući što veći pristup zraku, pa da suvišnu vodu odvede, nego i razrešive sumporno kisele željezne slučevine u kamenom ugljenu vrlo dobro djeluju na lozu.

Glina za izbjelivanje rubenine. Ima rubenine, koja i nakon pranja u najboljoj lukšiji, ne postane bijela; nego žuta, što se gazdaricama po ništo ne mili. Da se posve izbijeli takova žuta rubenina, valja ju isprati u sapunjači sa običnom, ali posve čistom glinom. Glina ima svojstvo, da povrati bjeloću i posve oporoj žutoj rubenini.

Filijalka

C. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2¾%
30- „ „ 3¼%
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz 2¾%
8 „ „ 3 „
30 „ „ 3¼ „

Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.

U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
3-mjesečni „ 2⅛%
6- „ „ 2⅛%

Okružni odiel.

U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.

Kupnja i prodaja

vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku ⅛% provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih, provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po duevnom tečaju.

Na prodaju je

KUĆA

u Puli,

Via Muzio br. 32.

Uvjeti prodaje dobivaju se u istoj kući.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

Preko medja naše domovine

širi se glas o izvrstnim tjesteninama kano što su makaroni, fidelini itd. iz *„Prve kranjske tvornice tjestenina Žnideršič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.* — Dostatno je samo jedan put pokušati, a da se postane stalnim naručnikom. — Trgovcima cienike bezplatno i prosto poštarine.

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. - urar i srebrnar - Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

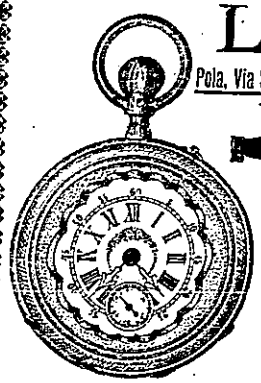

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje **svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari,** n. pr. **prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba** itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

Broj 39. U Puli, dne 3. julija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbe, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko, list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 247.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Poziv na predplatu.

Nastupili smo drugo polječe, radi toga molimo ovime cienjene predplatnike, da nam pošalju tekuću predbrojbu, odnosno podmire stari dug.

Izdavanje lista skopčano je velikim troškom i radi toga bez točne predbrojbe dolazimo u nepriliku prama našim obvezama.

Svaki onaj, koji list prima, dužan je platiti predplatu prije ili kasnije.

Kao što su se cienjeni predplatnici mogli već osvjedočiti, mi izpunjujemo svoju dužnost prama njima i to nam daje nadu, da će i oni učiniti svoju.

Tko nemože sve, neka pošalje barem nešto na račun.

Sve one, koji su nam dužni jošte za prošlu godinu, ako se ne oglase do 15. julija predplatom ili pismom, brisati ćemo, a dužnu svotu utjerati drugim načinom.

Uprava „N. Sloge".

Proti povlastici!

Na poznatu zakonsku osnovu austrijske vlade o uredjenju jezikovnog pitanja, sastavili su Niemci spomenicu, u kojoj crtaju svoje stanovište i navadjaju svoje zahtjeve obzirom na uredjenje jezikovnog pitanja u ovoj poli monarhije. Medju glavne zahtjeve spada onaj, da se uzakoni i proglasi njemčki jezik kano posredovni jezik u svih zemljah i krunovinah zastupanih u carevinskom vieću — izuzam Galiciju, južni Tirol i Dalmaciju.

Za taj zahtjev izjavili se i prvaci njemačke katoličko-pučke stranke, koja je do jučer u savezu sa Slaveni sačinjavala većinu u carevinskom vieću.

Taj neopravdani i protuzakoniti zahtjev Niemaca, potvrdjuje poznatu istinu, da su oni svi jednako drzoviti, pohlepni, nasilni i nepravedni napram Slavenom; da neima u tom pogledu nikakve razlike izmedju onog biesnog i neobuzdanog: Šenererovca i izmedju bilo kojeg sladkog i pobožnog konservativca. Svi hoće, da oni vladaju i zapovjedaju a većina državljana, slavenska raja da im služi i robuje. Nepitaju oni za pravicu il zakon; nemare oni, što sačinjavaju u Austriji tekar nešto preko trećine svega pučanstva, dok imade nas Slavena skoro dvie trećine, ne, neboli njih radi svega toga glava, već zahtjevaju uzprkos svemu tomu, da se silom nametne ogromnoj većini pučanstva Austrije njemaki jezik.

Proti tomu neosnovanomu i drzovitomu zahtjevu austrijskih Niemaca, digao je svoj glas „Austrijski narodnostni klub" u Beču, koji je stvorio u svojoj sjednici od dne 19. junija t. g. sliedeću resoluciju:

Obzirom na to, da se njemačke stranke, od najradikalnije skupine pa sve do najumjerenijih stranaka carevinskoga vieća i do liberalnih skupina gospodske kuće, pripravljaju, da svakom prigodom zahtjevaju, da bude njemački jezik zakonito priznat kao posredovni jezik, proglasujuć ćak, da je svaki sporazum sa njemačkimi plemeni odvisan od izpunjenja toga zahtjeva, diže austrijski narodnostni klub glavan prosvjed, i to iz sliedećih, nepobitnih razloga:

I. U postojećem austrijskom ustavu neima spomena niti o njemačkom, nit o kakvom drugom jeziku kano posredovniom.

II. Takav se zahtjev upravo protivi članku XIX. državnih temeljnih zakona, kojimi je ravnopravnost narodnosti i jezika svakomu plemenu izrično jamčena; državni bi jezik pako kratio tu ravnopravnost, te bi ćak ponizio nenjemačka plemena na državljane drugoga reda.

III. Zakonito uvedenje njemačkog posredovnog jezika — nastalo ono kako mu drago — značilo bi izravno kršenje ustava i nasilje proti nenjemačkim narodom.

IV. Na postojeći ustav prisegao je vladar za sebe i svoje potomke, te se ga dakle nesmije kršiti na štetu narodom.

V. Njemačke stranke nemogu označiti njemački jezik kao državnu potrebu; te stranke nisu ni sposobne, a da bi mogle pružiti nepristrano takav dokaz, jer se izticu kano sudci u stvari, koja se izravno tiče njihovog narodnog interesa. Niti vlade nemogu nepristrano suditi u tom pogledu, pošto su one, bez obzira na to, kako su sastavljene, sudionice kod tog jednostranog interesa njemačkomu narodu u prilog. Vlade mogu obzirom na porabu državnoga jezika kazati svoje mnienje jedino kano strukovnjaci, nipošto pako kano sudci. Koliko je moguće pravedan sud o posredovnom jeziku, mogu izreći jedino zastupnici sviju naroda, saslušav vještake i na temelju dosadašnjeg običnitog izkustva.

VI. Slavenski narodi, koji sačinjavaju većinu države i monarhije, imadu interes samo na obstanku monarhije, nipošto pako na obstanku dualizma. Monarhija obstoji već dugo bez obzira na dualizam, tvoreći dvie države, i bez obzira na to, da vlade i uprave tih dvaju država ne rabe nikakvog jednotnog jezika kao posredovnog. Dapače, kako danas stvari stoje, nedolaze niti do toga, da bi rabile skupni jezik kano državni jezik.

VII. Državni jezik imao bi smisla, o kojem bi se bar dalo razpravljati, nu niti državni jezik neda se više dokazati kano državna potreba, odkada postoji dualizam, a monarhija postoji uzprkos dualizmu.

VIII. Upravo dualizam, koji se služi sa više državnih jezika, dokazuje, da neima valjane prispodobe glede jezika vojske i posredovnog jezika. Jezik vojske jest nešto za sebe, a posredovni jezici obiju država jesu opet nešto za sebe. Nikako nije pako moguće dokazati državnu potrebu posredovnog jezika iz vojskinoga jezika. Ta i jezik vojske treba uzeti samo kano činjenicu, i ništa drugo, tim više, pošto se dade o granicah porabe istoga na dalje razpravljati, kao što nam u istinu dokazaju jezici pukovnija.

IX. Po austrijskom ustavu jest provedenje članka XIX. prvo, a uz to i državna potreba. Taj članak mora se najprije oživotvoriti, prije u obće nego li je moguća kakova razprava o posredovnom jeziku. Narodi moraju najprije zadobiti svoje narodno pravo, i tada tekar mogli bi možda štogod odstupiti od toga, ako bi se u obće u to upuštali, da dadu upravi posredovni jezik u stalnih, strogo odmjerenih granicah.

Posredovni jezik je moguće možda smatrati kano udobno, primjereno sredstvo, nikada pako kano državnu potrebu, i za tu uslugu upravi biti će moguće sklonuti narode jedino tada, pošto bude provedan članak XIX., nu prisiliti ih na to, neće se nikada. Svaka bo sila u tom pogledu bila bi isto, što i nasilje proti narodom i proti ustavu.

Tim je ovaj naš prosvjed u svakom obziru opravdan.

Vienčanje
priestolonasljedn. Frana Ferdinanda.

Obistinila se napokon ona viest, koja bijaše često sa službene i poslužbene strane oprovrgnuta, da će se naime vienčati priestolonasljednik i nadvojvoda Fran Ferdinand sa groficom Sofijom Chotek.

Taj velevažni i svečani čin obavio se u nedjelju dne 1. t. mj. veoma jednostavno i skromno u carskom dvoru u Zakupih u Českoj.

Vienčanje obavio je dvorski prošt dr. Marschall u prisutnosti najbliže rodbine novovjenčanih, t. j. majke, braće i sestara nadvojvodinih, te brata i sestara groficinih.

Do braka izmedju priestolonasljednika habsburške monarhije i grofice Chotek došlo je nakon što bijahu svladane velike poteške zaprieke, potekavše odatle, što si nadvojvoda Fran Ferdinand nije izabrao vjerenicu po rodu i krvi sebi ravnu. Zakoni carske kuće propisuju naime, da ima biti supruga priestolonasljednika njemu po rodu i krvi ravna t. j. poteći iz koje carske ili kraljevske ili vladajuće obitelji.

Eto kako bijahu svladane sve poteškoće i zaprieke.

Nadvojvoda Fran Ferdinand, da uzmogne sklopiti brak sa groficom Chotek, morao je položiti pred carskim dvorom, pred ministri i zastupnici vlade svečanu prisegu ili zavjernicu, kojom se odriče prava nasljedstva na priestol za svoje potomke iz toga braka, koji se nazivlje morganatički ili brak na lievu ruku. Po tom braku nemože grofica Chotek, danas supruga nadvojvode Frana Ferdinanda, budućeg cara i kralja, nemože nikada postati nadvojvodkinjom, a još manje caricom i kraljicom. Dapače ni djeca, koja bi potekla iz toga braka, nemaju prava na naslov nadvojvode, niti mogu postati članovi carskog dvora.

Tim brakom pako nadvojvoda Fran Ferdinand negubi za svoju osobu nikakva prava. Njemu ostanu nelaknuta sva prava, dakle i pravo nasljedstva na priestolje.

Svemu tomu dala je izraza svečana prisega, koju je nadvojvoda dne 28. junija položio pred carskim dvorom, najvišimi dvorskimi i državnimi dostojanstvenici, vojničkimi dostojanstvenici itd. Tom prisegom obvezao se nadvojvoda, da će vjerno izvršivati sve ustanove zakona, koje se tiču ovako sklopljenoga braka u kući Habsburga.

Kada je nadvojvoda Fran Ferdinand prije godinu dana priošao Njegovu Veličanstvu svoju nakanu, da se kani oženiti sa sadanjom svojom vjerenicom i zatražio vladarovo previšnje odobrenje. Njeg. je Veličanstvo blagoizvoljelo odgoditi odluku svoju u toj stvari, nego je najmilostivije dozvolilo, da njegov sinovac svoju želju nakon izminuća jedne godine opet ponovi. To je nasljednik priestola nedavno i učinio. Obnovom svoje želje glede braka s groficom Chotekovom on je pokazao, da mu je to vrućа i odlučna želja, od koje ga ne mogu nikakove poteškoće odvratiti. Nesavladivih poteškoća, kako smo gore više razložili, nije ni moglo biti. Rok za razmišljanje, što ga je Njegovo Veličanstvo dozvolilo svomu sinovcu, bio je opravdan zamašnoću same stvari. Najveća poteškoća mogla se je smatrati u nejednakosti položaja priestolonasljednikove supruge napram carskomu domu i vanjskom svietu. Iz te nejednakosti položaja radjaju se same sobom konsekvencije, koje bi se manjih duhova mogle više puta neugodno dojmiti, nu ti obziri nisu mogli zastrašiti uzvišenoga vjerenika i njegovu vjerenicu, da im bude zazoran skladom njihovih duša posvećeni budući brak. Nasljednik priestolja ponovio je svoju molbu pred vladarom, a vladar ju je milostivo uslišao.

Neće biti smiešno, ako priobćimo ovom prigodom nekoliko podataka o životu novovjenčanih.

Nadvojvoda Franjo Ferdinand Karlo, Ljudevit, Josip Marija, rodjen je 18. prosinca 1863. god. u Gradcu, kao prvi sin iz ženitbe nadvojvode Karla

Ljudevita s Marijom Annunciatom, kćerkom Ferdinanda II. Sicilskoga. Njegova je majka, kako je poznato, druga supruga nadvojvode Karla Ljudevita. Prva je supruga Karla Ljudevita bila nadvojvotkinja Margareta od Saske, koja je umrla već iza druge godine braka god. 1858. Drugi put se je oženio god. 1862. Mladomu princu bio je kumom njegov djed nadvojvoda Franjo Karlo, otac našega monarha. Od prve mladosti zvali su ga u obiteljskom krugu imenom Franjo, dok se je službeno upotrebljavalo dvostruko ime Franjo Ferdinand.

Majku je svoju izgubio još kao dječak; nadvojvotkinja Marija Annuciata, koja je imala još troje djece, Otona i Ferdinanda Karla i nadvojvotkinju Mariju Sofiju, umrla je nakon kratkotrajne bolesti 4. svibnja god. 1871. U ljetu godine 1873. oženio se je nadvojvoda Karlo Ljud. po treći put s kćerkom Dom Miguela, kralja portugalskoga, princesom Marijom Terezijom od Braganze, koja je bila djeci svoga supruga iz drugoga braka jednako dobra majka, kao i svojoj vlastitoj, nadvojvotkinjama Mariji Anunciati i Jelisavi Amaliji. Na dvoru nadvojvode Karla Ljud. vladao je uzoran obiteljski život, te je djeci dala prvi odgoj sama majka, žena riedkih darova srca i uma, dok je nadvojvoda Karlo Ljudevit opet sa svoje strane već za rana pričuvao svoju djecu na čedan život i na samostalnost.

Mladi nadvojvoda prisvojio si je osim drugih potrebitih nauka i strogo vojničku naobrazbu. Radi plućne bolesti, morao se bio podati na podulje putovanje na jug, odakle se je vratio čil i zdrav.

Po smrti kraljevića Rudolfa prešlo je pravo nasljedstvo na prestol Habsburga na nadvojvodu Frana Ferdinanda.

Svoju vjerenicu i danas suprugu upoznao je nadvojvoda na dvoru nadvojvode Fridrika, gdje je obnašala čast dvorske gospodje. Njihova ljubav postade brzo javnom tajnom, te se već govorilo i to, da su tajno vjenčani. Nadvojvoda nije htio sklopiti brak bez dozvole kralja, ali je opet najuztrajnije radio oko toga, da tu dozvolu dobije, jer nije htio nikoju drugu uzeti, nego odabranicu svoga srca. Nije to uviek, da se okrunjene osobe vjenčaju iz ljubavi. U većini takovih brakova odlučuju druge okolnosti. Puno je obiteljskih i državnih zaprekah trebalo svladati, da se ovaj brak omogući. Ljubav je pobjedila.

Poslie Franje Ferdinanda imade prestolonasliedna prava njegov najstariji brat Oto i ovoga nasliednici.

Grofica Sofija Chotek pripada staroj plemićkoj obitelji českoj.

Sofija Marija Josipa Albina grofica Chotek od Chotkowa i Wognina, rodjena je dne 1. ožujka 1868. u Stuttgartu, dakle je za pet godina mladja od svog supruga. Ona je diete stare češke plemićke obitelji, koja je bila god. 1723. podignuta u grofovski stalež. Njezin otac grof Bohuslav Chotek umro je 1896., a bio je sedamdesetih godina namjestnik Češke, poslie poslanik u Madridu, Bruselju i Draždjanih. Njena majka, grofica Vilma Kinsky umrla je 1886. Ona imade sedmero braće. O mladosti njezinoj malo je poznato. Toliko se znade, da je brižljivo odgojena. Po svojstvih svoga srca i duha došla je na dvor supruge nadvojvode Fridrika kao dvorska gospodja.

Njeg. Veličanstvo car i kralj podielio je Sofiji grofici Chotek na dan vjenčanja sa Franom Ferdinandom naslov „knjeginja od Konopišta". I djeca, što poteku iz toga braka, biti će knezovi, odnosno kneginje od Konopišta. Ako nadvojvoda zasjedne na priestolje, glasiti će groficin naslov: prejasna careva supruga Sofija kneginja od Konopišta. Poslije položene prisege, vladar je proglasio, da priestolonasljedstvo prelazi sa nadvojvode Ferdinanda na nadvojvodu Otona i njegove potomke. Dvorac Konopišt u Češkoj je prvo sjedište nadvojvode Franje Ferdinanda i njegove supruge; no on se svakako tamo neće dugo zadržati, jer će septembra prisustvovati kao zapovjednik vojske velikim carskim vježbam u Galiciji.

DOPISI.

Iz Kaštelira. Hoću Vam se g. uredniče i cienjenim čitateljem „Naše Sloge" opet jednom javiti. Ali ne mislite, da smo mi ovdje u kakovom raju zemaljskom. Aj jok! Ne, i mi ovdje jadni smo i tužni. Puk je ovdje jako zaveden. Sve koristne opomene i sav dobar nauk ne koristi mu mnogo. Većina občinara puše u talijanski rog samo zato, što su zaduženi.

Da pomognemo puku, podastrli smo već u siečnju o. g. molbenicu za ustrojenje posujilnice u našem mjestu, ali do danas neima nikakva riešenja. Reć bi, da oblasti što više sa stvari zatežu, da se narod što većma zaduži. Znaju si oni pomoći! Bližaju se občinski izbori, te bi si rado pribaviti mnogo pristaša za tu borbu, da laglje predobiju. — Ljetine su slabe jedna za drugom, a puk gleda da si pribavi novca ili živeža bud iz oka bud iz boka. On ne pozna još pravo one stare: Bolje je pošteno umrieti, nego sramotno živjeti.

A kud i kamo ćeš veće sramote, nego je ona, kad zataji tko majčino mlieko. No tomu zlu bi se nekoliko doskočilo, da imamo našu posujilnicu. Neki bogataš iz Motovuna, imenom Corazza, učinio je ovdje skladište kukuruza, galice, sumpora i umjetnog gnoja. On daje ljudem sve na vjeru a to puk voli. U vrieme izbora, moraju pako plesati kako on svira. Puk uviek pita, kad će se otvoriti posujilnica, ali pomoći mu nemožemo. Najgore je to, što puk gubi povjerenje, a kriv nije nitko drugi nego oblasti.

Naš župan Mekiš drži s Talijani, ali ipak nije drugo nego Hrvat, kako i mi. Ta njegovo ime kaže da je rodjen u Rimu!? Mekiš — to je ono, što je meko. Da bi htio biti pravi Talijan, bi se morno prekrstiti u Tenerello a ne zvati se Mekiš. Nu on je za prijateljstvo s Talijani zatajio svoj materinski hrv. jezik. Koliko mu to valja kad dodje u Vižinadu ili Poreč, gdje viču: Sijor Antonio qua, sijor Antonio la!?

Občina je isto u talijanskih rukah. Kad što pitamo na občini, ne dadu nam. — Crkvu bi trebalo prezidati i razširiti. Naert i molba lutaju možda negdje po Australiji! Da bi se zidala kuća Bogu, to smrdi talijanskoj gospodi. Dragi Kaštelirci! Jeste li vidjeli kako su Mekiš i podešćat (obć. glavar) iz Vižinade došli doli na Kras radi nove „Legine" škole? — Jeste li ih vidjeli na placi crkve ili na naših slabih putih u Vale? Doli na Krasu da, ali kod crkve ili na putih ne! Vidite iz toga kako dobre gospodare imamo. Hodimo Mekišu i reć ćemo mu, neka pita „Legu", da nam da novaca, da si sagradimo ljepšu crkvu i popravimo naše puteve. Zašto zidaju još jednu „Leginu" školu, kada ju imaju doli u Labincih! Gospoda si misle, da će vam nova škola biti bliže i da ćete vi vašu djecu tamo slati. Pravi Kaštelirci neće toga učiniti za živu glavu. Da šaljete svoju djecu u Leginu školu, zatrli biste njihov liepi jezik, koji ste ih sami naučili. Jezik je dar, koji nam je dao Bog, a zato moramo taj dar štovati i rado svojim jezikom govoriti; Ako toga ne činimo, onda ne štujemo Boga, koji nam je taj dar dao. Bježite daleko od onih, koji neće govoriti svojim jezikom. To su izdajice i prodanci.

Ne samo svjetske oblasti, nam zadaju jada nego i crkvene, naime biskupski ordinarijat u Poreču nastoji što više, da bi se našu crkvu polatinilo. Godine 1897. pjevala su djeca iz naše škole liepu pjesmu: „Kraljica neba, raduj se Alleluja! To nije bilo po volji našemu županu Mekišu. Brže bolje je sakupio svoju mizernu armadu od devet ili deset prirepnica, koji ga slieпo slušaju kao pas gospodara, i odletili su u Poreč presvj. biskupu tužiti mu se „in nome di tutta la popolazione" — da se u Kašteliru pjeva mjesto „Regina coeli" — „Kraljica neba". Nebijaše ih sram lagati pred presvj. biskupom, da su došli u ime cieloga puka, kad puk za to nije ni znao, da su tamo išli, dočim se sav puk i iste vaše prirepnice su bile zadovoljne, da se pjeva „Kraljice neba"! „Regina coeli", — nije nitko ni vi sam razumio, a „Kraljice neba" su svi razumjeli. Šta ne bi bolje, da se sve u crkvi pjeva i moli hrvatski, barem bi puk sve razumio. Ta mi nismo hodili u latinske škole, — kako ćemo dakle razumjeti latinsko pjevanje ili molitve? Čudno je, da se presvj. biskup osvrće na babske glasove. Čudno je to, da je vjerovao prije Mekišu nego svemu puku, te dao odmah zabraniti tu hrv. pjesmu. Kako je mogao vjerovati, da je hrv. puk proti hrv. pjesmi! Nesmisao, i još više nego nesmisao! U Kašteliru je sav puk hrvatskog jezika i s našim županom, jer je njega rodila hrvatska majka kao i nas, i biti će taj puk uviek hrvatski, ako Bog dà. A jeli smo mi onom pjesmom vriedjali Boga ili Majku Božju? Što zna Majka Božja samo latinski? Nije li to grieh zabraniti puku, da pjeva i moli u svojem jeziku? Zar nisu slavenski narodi čvrsto branili svoju kršćansku vjeru? Sv. Ciril i Metod su ih naučili Boga moliti i njemu na čast pjevati. Tako su i činili sv. apostoli. Duh Sveti ih je razsvjetlio, te su znale one jezike, koje su govorili oni narodi, koje su oni učili u Isukrstovoj vjeri. A danas? Danas se brani od istih nasljednika sv. apostola, od biskupa, brani se hrv. svećenikom hrvatski pjev i molitva! Kažem hrvatskim, jerbo za Talijane je druga mjera.

Kad je pokojni pop Franca u Labincih uveo sve talijanski ono što je bilo prije hrvatki, i kad su tamošnji ljudi išli tužiti se biskupu proti toj zloporabi, nije koristilo ništa. To je sve glatko prošlo u zaborav. Dakako: vrana vrani. . . . Zašto nije biskup ordinarijat i onda zaciknuo svoj gromoviti: nil innovetur? Pitam zašto? To li je pravednost, jednim nešto dopuštati a drugim isto braniti? Jednim dopuštati, da čine u crkvi sve latinski, tako da puk zanemari crkvu, budući ništa ne razumije, a drugim braniti da s pukom mole hrvatske molitve? To li čine dobri pastiri? Dobar pastir će voditi svoje stado na onakvu pašu, koju mogu ovce jesti.

Nu uzrok tomu nije toliko tražiti na biskup. ordinarijatu, koliko više u nesretnom sistemu, koji u Primorju vlada. Žalosno je, da svjetske oblasti imadu na predstavnike crkvenih oblasti toliku moć, da ne smiju ništa činiti po svojoj volji. Ali duhovne oblasti bi mogle znati i to, da se Boga valja bojati više nego ljudi. U sv. pismu stoji pisano: Hodite i učite sve narode, a ne hodite i učite latinski narode.

Liepa crkvena pjesma „Pange lingua" uči nas liepo, da treba da svi jezici hvale Boga a ne samo latinski. Što vi na to kažete prečastna gospodo na bisk. ordinarijatu? Zašto pjevate tu pjesmu, kad ju ne pustite i ovršivati? — Zašto nisu sv. apostoli kad su primili Duha svetoga govorili samo latinski. Znamo pako iz sv. pisma, da su govorili sve jezike, koje su govorili prisutni narodi.

Kako ćeš ti tužni narode biti nazočan kod sv. mise pobožno, kad ti tamo pjevaju latinski Grolia i Credo? Da bi se u našoj crkvi pjevale litanije i druge stvari latinski, onda bi sjeguno naš župan rekao: Bravo! Cosi mi piace.

Za danas dosta. Drugom zgodom javit ćemo se jošte.

Franina i Jurina.

Fr. Ma da su kopuši šijor Žvan?

Jur. A zač?

Fr. Za to, ča je neki vrgal ča foji njegovega pratelja Talijana.

Jur. Po majku svita, da znam pisat, ja bi vrgá njega kako vadi dicu, da ga zovu papá, misto po domaću ćaća!

Fr. Ja, ma po ten se pozna, da je Talijan.

Jur. Je, kako i moj postol.

* * *

Fr. Lovranski talijani, da te s kozi skočit od jada, da njin barba Tončić neda mira.

Jur. Morda bi ga z lepen al z grđen predobili.

Fr. Ala ja, ja! Nebi š njimi držal za sve njihove kukumi, za svi njihovi rogi i za vas njih kristal!

Jur. A taj pak drugi par postol!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip stigao je dne 30. junije u Išel, gdje će proboraviti dulje vremena i kamo su za njim stigli nadvojvotkinja Marija Valerija sa suprugom Franom Salvatorom.

Bečki dopisnik jednog poljskog lista u Lavovu javlja svomu listu, da će vlada priobćiti koncem ljeta nove jezikovne naredbe, koje bi mogle umiriti Čehe i Niemce.

Zavjerbi, koju je položio nadvojvoda Fran Ferdinand dne 28. junija u carskom dvoru u. Beču u prisutnosti cara i kralja, nadvojvoda i najviših državnih dostojanstvenika, prisustvovao je u ime Ugarske predsjednik ministarstva Szell, a u ime Hrvatske ban Kuen-Hedervary.

Austrijski ministar za zemaljsku obranu general grof Welserheimb, slavio je ovih dana svoju dvadesetgodišnjicu ministarske službe. On služi eto već u devetom ministarstvu od godine 1880.

Ovih dana govorio je II. podpredsjednik carevinskoga vieća dr. Začek na skupštini izbornika u Kojetinu u Moravskoj. Medju ostalim reče, da je ravnopravnost najmanje što mogu tražiti Česi u Moravskoj, jer je u toj zemlji samo četvrtina stanovničtva njemačka. Česi nemogu dopustiti, da im u vlastitoj kući zapovieduju tudjinci. Česi su morali odbiti Koerberovu jezikovnu osnovu, jer bi za nje bila najveća sramota, kad nebi izposlovali ravnopravnost obaju zemaljskih jezika. Većina carevinskoga vieća ili desnica se razbila jer nije imala srčanosti, da odlučno brani svoj program.

Na sastanku hrvatske narodne stranke u Splitu, bijaše prihvaćen slieđeći predlog dr. Deškovića: Izrazuje se žalost nad gubitkom dr. Bulata; naglasuje se medjusobna solidarnost i odlučna volja, da se i nadalje uztraje na staromu utvrdjenomu putu narodne hrvatske stranke, te se glasuje podpuno povjerenje središnjemu odboru i vodstvu.

Srbija. Iz Biograda javljaju, da je tamo došlo do sukoba izmedju kralja Aleksandra i najvišega crkvenoga dostojanstvenika u kraljevini, metropolite Inocentija. Ministar-predsjednik Gjorgjević prateć kralja po Srbiji, kazao je o njemu, da je tri puta veći svetac nego li sv. Juraj, jer, da je ovaj ubio samo jednu ždaju, dočim je kralj Aleksander ubio tri. Tim je smjerao

na prvake radikalne stranke. Metropolita izjavio je pred kraljem svoje negodovanje, što se ministar mješa u crkvene poslove, na što se je kralj našao uvriedjenim.

Bugarska. Opozicijonalni list „Novi Vjek" javlja, da je predsjednik sabora Bakalov dao brzojavno svoju ostavku, jer da se neslaže sa protuustavnimi mjerami vlade. Taj list sudi, da je Bakalov dao radi toga ostavku, što drži, da su odbrojeni dani sadašnjemu ministarstvu. Službeni krugovi tvrde, da stoji čvrsto Ivančovo ministarstvo, jer da uživa podpuno povjerenje kneževo.

Rusija. Dne 29. junija stigla je stolina ruskih djaka na polazku u Pariz, u Prag, gdje bijahu od českoga djačtva oduševljeno dočekani i bratski pogošćeni. Nasljednikom ministra za izvanjske poslove pokojnoga grofa Muravjeva imao bi postati njegov rodjak sadašnji ministar pravosudja i pravi tajni savjetnik Muravjev. Pored njega spominju se ruski poslanici u Beču i Carigradu kao kandidati.

Italija. U četvrtak predstavilo se je talijanskomu parlamentu novo ministarstvo, kojemu proriču opozicijonalci kratak život ako se nepreustroji. Predsjednikom parlamenta bijaše izabran zastupnik Villa, koji je zahvalnim govorom zadovoljio vladinovce i opozicijonalce.

Ustanak u Kini. Englezki admiral Symur, koji je bio odputovao na čelu medjunarodnih četa napram Pekingu, da oslobodi tudje poslanike, morao se je sa pol puta vratiti, jer su ustaše bili razorili željezničku prugu. Grad Tiencin nalazi se u vlasti medjunarodnih četa. O sudbini tudjih poslanika na carskom dvoru u Pekingu nezna se pod izviestno gdje da se nalaze.

Rat u južnoj Africi Zadnjih dana postigli su buri opet nekoliko manjih uspjeha. Iste englezke novine pišu, da bi mogao sadašnji rat u južnoj Africi potrajati 5 do 6 mjeseca.

Mjestne:

Sliedimo prilagati listu poštanske položnice, sa točnom oznakom zaostale i tekuće predplate. Današnjem broju prilažemo za Gračišće, Ičići, Krk, Kastav i Karnica sa zaostalkom od K 704·—; pribrojiv k tome zaostatke izkazane u zadnjem broju, bilo bi dosada okoto K 1970 zaostataka. — Molimo dakle predplatnike da izvrše svoju dužnost.

Jedan djak-gimnazijalac, sin siromašnih hrvatskih roditelja u Puli, davao bi tekom ferija a i kašnje poduku djakom iz nižih gimnazijalnih razreda. — Naslov u tiskari J. Krmpotić i drug.

C. i kr. vojna mornarica. Pošto je N. V. B. Maria Theresia ostavila svoju diviziju, a sada već najvećom brzinom par dana plovi indijskim oceanom, to se opremio T e g e t t h o f f, i stupio na mjesto otišavšeg broda, i zadimio prošle subote po podne za Boke-Kotorske, uzev sa sobom i poštu za sve tri divizije.

N. V. B. D o n a u stigo je zdravo u Bahiu, gdje ostaje desetak dana.

Gimnazija u Puli. Čitamo u programu izdanom prigodom zaključka tek. školske godine, da je bilo 30 slavenskih djaka, prama 82 niemca i 108 talijana. Nabrojili smo djaka sa slavenskim prezimenom 41. Znak da je 11 djaka ili sami ili njihovi roditelji, zatajilo svoju narodnost.

Sa zadovoljstvom konštatiramo, da su naznačeni naslovi izvršenih zadaća i za hrvatski jezik, što u prijašnjim programima nije bilo. Znak nepristranosti novoga ravnateljstva!

Pokrajinske:

G. Rikard Katalinić-Jeretov, mladi naš pjesnik i pisac, vratio se je ovih dana iz Pariza u domovinu. G. Jerotov boravio je dvie godine što u Parizu što u Londonu, da se podpuno naobrazi i usavrši u trgovačkoj struci. Na Petrovo bijaše g. Jeretov u rodnom mjestu, u milom mu Voloskom; odatle nam je poslao prvi pozdrav, stupiv na rodnu grudu.

Mladoga prijatelja i našega suradnika pozdravljamo što srdačnije u domovini i želimo, da bi i u buduće kitio naš list svojim umnim i rodoljubnim perom.

Imenovanje. Gg. Vilim Witernig i Adolf Valta, mjernici na željeznici kod gradnje pruge Trst-Poreč, pridjeljeni II. odsjeku državne željeznice u Grožojanu, imenovani bijahu gradjevnimi komesari državne željeznice.

Novi župnik. Veleč. g. I. E. Normali, duhovni pomoćnik kod sv. Antona novoga u Trstu, imenovan je župnikom u Brezovici (občina Materija). To mjesto ostalo je izpraznjeno po odlazku veleč. g. Zupana, današnjeg župnika-dekana u Dolini.

Izpite zrelosti položili su koncem prošloga mjeseca na učiteljstu u Kopru sliedeći kandidati učiteljstva za slovenske pučke škole: gg. Egidij Čeh iz Roča, Josip Erzetić iz Mirnika, Martin Furlan iz Proseka, Vjekoslav Goriup iz Vrha, Adolf Harmel iz Idrije, Dragutin Kobale iz Polčan, Rafael Kosovel iz Kopra, Izidor Koch iz Pirana, Rihard Orel iz Prvačine, Jakov Bajc iz Crknoga i Ciril Valentić iz Općina.

Sa odlikom položio je taj izpit g. Pavao Plesničar iz Orlice, a g. Ferdo Kleinmayr položio je izpit za slovenske i njemačke pučke škole.

Blagdan slavenskih apostola sv. braće Cirila i Metoda. Dojdućeg četvrtka dne 5. julija slaviti će slavenski sviet blagdan naših apostola, solunske braće sv. Cirila i Metoda. Radi toga upozorujemo u prvom redu naše rodoljubno svećenstvo, da proslavi taj dan što svečanije u i izvan crkve sa dobroćudnim našim pukom. Ako to nije moguće onaj dan, a ono neka prenese svečanost na dojduću nedjelju. Ostale naše rodoljube molimo pako, da se sjete tom svečanom prigodom našega dobrotvornoga družtva, koje se nalazi pod zaštitom svetih naših blagoviestnika.

Zadnjih godina udomaćila se i u naših stranah proslava sv. apostola slavenskih, te je dužnost svakoga od nas nastojati, da ta proslava bude svake godine što ljepša i svečanija.

U hramu božjem pomolimo se sv. apostolom za naše duševne i tjelesne potrebe a dobrim djelom pokažimo, da smo vriedni sinovi naroda radi kojega su naši apostoli pretrpili svakojakih proganjanja. Nezaboravimo nikada, a najmanje na blagdan svetih naših apostola, da su nam oni ostavili neprocienljive darove, a to su: sv. vjera, prosvjeta i slavenski jezik u bogoslužju.

Prijatelji i rodoljubi, nezaboravite na blagdan svetih naših apostola plemenitu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru!

Občinski izbori u Podgradu. Javili smo u kratko u br. 37 našega lista uspjeh netom obavljenih občinskih izbora u Podgradu, obećav, da ćemo se opet na te izbore vratiti.

Ponajprije valja da izpravimo ono mjesto, gdje kazasmo, d a s e p r o t u n a r o d n a s t r a n k a n i j e p o k a z a l a, što neodgovara istim, jer su došli k izbori i takovi, koji su prigodom zadnjih občinskih izbora spadali medju najljuće protivnike narodne stranke. Došli k izboru i glasovali su složno sa narodnom strankom jer su se osvjedočili, da je to jedina poštena stranka, s kojem mora držati svaki čestiti občinar. Mnogi od prijašnjih protivnika narodne stranke izjavili su pred svjedoci, da bijahu od zlobnih i pokvarenih osoba zavedeni, te da žale, što su se bili odaljili od muževa narodne stranke. Baš ti bivši opozicionalci u Podgradu pokazuju očito, kako se dade sa nepoštenimi i nečudorednimi sredstvi stvoriti umjetnu opoziciju. Nije bo težko obećanji il grožnjami, mitom ili slieparijom zavesti neuka i dobroćudna seljaka. Tako se je radilo u Podgradu kano i u nekojih drugih občinah onoga kotara. Sve što se je protivilo narodnoj stranci bijaše zavedeno t. j. podkupljeno ili zaslieplieno, te se imade zahvaliti jedino moralnoj sili narodne stranke, što je onako sjajno pobjedila jedino s poštenimi sredstvi.

Ali vratimo se k najnovijim občinskim izborom u Podgradu.

Izbori ti započeše dne 20. junija, te su trajali do 23. i. mj. Treće tjelo biralo je 20. i 21. drugo 22. a prvo 23. junija. Sudjelovanje izbornika bijaše vrlo maleno, jer je narod poljskim poslovi zaokupljen, jer se nije s nijedne strane agitiralo, i jer je narod posve zadovoljan sa dosadašnjom upravom. U trećem tjelu pristupilo od 818 izbornika, njih 169, koji su svi glasovali za jednu listu. U drugom tjelu glasovalo 45 izbornika za istu listu. Isto tako bijahu izabrani jednoglasno narodni podložnici i u prvom tjelu.

Za trajanja čitavog izbora vladao je uzoran red. Mir nebijaše nimalo poremećen; jedva se je moglo opaziti, da se vrše izbori.

Ovaj uspjeh izbora u onoj občini, koju se je još prije 3—4 godine na sve muke stavljalo, imao bi otvoriti oči onim čimbenikom, koji su bili bacili medju onaj čestiti naš puk kamen smutnje, te smutnju umjetno poticali i uzdržavali.

Občinari Podgradski digli su rukavicu, što im ju dobaciše gospoda u Poreču, Voloskom i u Trstu i pokazaše na mejdanu toj gospodi, da se bore za svoja prava i za svoje svetinje neplaše, i da su u toj borbi kadri i složne protivnike potući.

I najnoviji uspjeh izbora u Podgradu pokazuje malodušnost narodnih protivnika i moć njihovih lutka.

Još o uništenju občinskih izbora u Kastvu. Svakoga je rodoljuba u ovom kraju Istre iznenadila viest, da su občinski izbori u Kastvu od namjestničtva uništeni uz nalog občinskom glavarstvu, da se imaju sastaviti nove izborne listine i obnoviti cieli reklamacioni postupak. Razlozi, na kojim namjestničtvo temelji tu svoju salamunsku odluku, jesu tako šepavi, da mora čovjek zaista podvojiti o pravnom znanju i o poznavanju izbornog reda za Istru one gospode, koja su tu odluku skovala. Svi naši rodoljubi jesu uvjerenja, da se kod uništenja občinskih izbora u Kastvu nije pazilo toliko na slovo zakona koliko na to, da se zadovolji poznatom Krstiću i njegovoj propalo svojti. Krstiću neobično ukeije rastu, kad su gdjegod u kotaru kakvi izbori, jer mu tom prigodom sad odavle sad odanle štogod kapne. te bi on najvolio, da su u voloskom kotaru neprestano izbori. Čini se, da mu stanoviti krugovi idu pri tom njegovom nastojanju na ruku, jer se inače ne može shvatiti, radi česa bijahu uništeni občinski izbori u Kastvu i još u svim trim tielima. — Žalostno je doista, što se oblasti obaziru na čovjeka njegove vrsti a na očitu štetu ciele jedne občine. Kad bi se pak radilo o jednoj slabo uredjenoj i upravljanoj občini, mogao bi se još slegnuti ramenima u misli, da oblasti žele učiniti red, ali svim krugovom, svim oblastim u Primorju jest dovoljno poznato, da je kastavska občina u svakom pogledu najbolje upravljana od svih občina u Primorju. Red što u toj občini vlada u svakoj grani občinske uprave, jest po priznanju svih oblasti baš uzoran, pak je nepojmljivo, kako mogu stanoviti odlučujući krugovi, za volju jednog propalice onako liepog opisanog u poznatoj noti c. kr. kotarskog glavarstva u Voloskom od 14./2. 1895. br. 37, raditi tako očito na propast kastavske občine.

Ili zar bi ti odlučujući krugovi htjeli na silu, da dodju na občinsku upravu ljudi, koji bi istom upravljali, košto se upravljalo občinom Miljskom, Motovunskom i drugimi talijanskimi občinami u Istri?

Nu neka se umire! Mogu se občinski izbori u Kastvu uništiti još dvadeset puta uzastopce, mogu se svi neprijatelji kastavske občine i hrvatskog naroda u Istri poturčiti i postaviti na glave. oni neće nikada — jeste li razumjeli gospodo: n i k a d a postignuti, da občinska uprava u Kastvu predje u ruke neprijatelja hrvatskog naroda u Istri j e r s e p o š t e n j e K a s t a v a c a i n j i h o v a n a r o d n a s v i e s t n e d a j u t a k o l a h k o p o g a z i t i.

Kastavci će kod novih izbora još mnogobrojnije pohrliti na biralište nego su to učinili kod netom uništenih izbora i time pokazati onima, koji hoće, da u Kastavščini u mutnom love, da njim je trud uzaludan. Visoko pak namjestničtvo imati će prilike, da svoju salamunsku odluku opravdava i kod ministarstva i kod vrhovnog upravnog sudišta u Beču, pak smo znatiželjni, kojim uspjehom će to učiniti.

Občina kastavska imati će obavom novih izbora golemog troška a narod mnogo truda i danguba, što neće nadoknaditi ni Krstić (a odkuda bi?), ni namjestničtvo, premda možemo već unapried stalnošću uztvrditi, da će odluka namjestničtva glede izbora biti dignuta.

Idemo da vidimo, a medjutim: Kastavci, pozor!

Predsjednikom upravnoga vieća u Pazinu bijaše izabran u prvoj sjednici toga vieća dne 22. p. mj. član toga vieća g. dr. Costantini sa sedam glasova. Hrvatska manjina toga vieća glasovala je za pazinskoga načelnika g. dr. Kurelića.

Službe kod carinare. Na c. k. glavnom carinarskom uredu u Trstu izpražnjeno je mjesto oficijala u IX. plat. razredu, odnosno oficijala u X. odnosno asistenta u XI. plat. razredu. Za te službe valja položiti jamčevinu.

Molbe sa dokazom o poznavanju zemaljskih jezika, treba podnesti tečajem 4 čedna predsjedničtvu c. k. financijalnoga ravnateljstva u Trstu.

Poludio na propoviedaonici. Dne 23. t. mj. propoviedao je mladi svećenik Gini u crkvi Isusovaca u Trstu mnogobrojnim pobožnikom. Odmah na početku propoviedi opazilo se, da nesretni svećenik krenuo umom. Na propoviedaonici uztrajao je sat i četvrt govoreć o svemu i o svačem. Konačno je silom posredovanjem nekih osoba sa propoviedaonice. te odvedoše siromaha u ludnicu.

Istarski sabor. Glasilo zemaljskoga sabora javlja, da je doznalo, da bi se imao do mala sastaviti istarski sabor.

Neznamo u koliko je ta viest istinita, nu bečki listovi javljaju, da je tamo stigao dne 26. t. mj. zemaljski kapelan za Istru g. komendator M. Campitelli. Možda je njegovo putovanje u Beč u savezu sa predstojećim sazivom sabora?

Prodaja „Naše Sloge" u Kastvu. G. Frane Dukić, trgovac u Kastvu, kroz dugi je niz od 15 god. hvalevriednom marljivošću držao naš list za ondješnji kraj na prodaju. Pošto pako ga i vrieme i zdravlje prieči, da i unapried drži prodaju, stoga umoljavamo koga od ondješnjih rodoljuba u gradu, koji bi voljan bio držati prodaju, da nam se prijavi. Uvjete prodaje može doznati kod g. Dukića.

Premještenje vojničtva iz Graca u Trst. Poznato je, da su u Gracu Niemci nacijonalci i njemački socijalisti opetovno demonštrirali proti tamošnjoj vojničkoj posadi u obće, a napose pako proti bosanskoj pukovniji, sastojećoj većinom od Hrvata.

Ministarstvu rata dosadila su napokon zadirkivanja i zanovetanja gradačkih Niemaca u vojnike. te je odlučilo, da se zborno zapovjedničtvo iz Graca premjesti u Trst.

Tim je vojno ministarstvo dakako zadovoljilo ugrijanim njemačkim glavam u Gracu, ali dvojimo, da će se tomu veseliti talijanske ugrijane glave u Trstu.

Pokušaj samoubojstva. Talijanski listovi pišu, da se je pučki učitelj Pio Vascotti u Kastanjici (bujski kotar) težko ranio u prsa hitcem iz samokresa. Olovo mu je ostalo u tjelu i to u lievoj strani prsiju. Ranjenoga odvedoše u bolnicu. Nije poznat uzrok tomu činu.

Tuča i povodanj u občini Materija. Dne 6. junija sasula se uz jaku kišu gusta tuča po nekojih selih občine Materija.

Potučena su vrlo jako sela Slope i Tublje, nešto manje sela Tatre, Artviže i Brezovica. U Slopah i Tubljah potukla je tuča sve što bijaše zeleno; žito je moralo siromašni seljak pokositi, te na novo sijati. U tih dvih selih prouzročila je tuča škode oko 20 hiljada kruna.

Upozorujemo javne oblasti, da priskoče onim siromahom na pomoć, jer će inače bez tudje pomoći od nevolje poginuti. I milosrdne suzemaljake molimo, da se sjete onih siromaha, kojim je prošle zime poledica mnogo škode na voćkami prouzročila.

Iz Vižinade nam pišu sliedeće: — Stanovnici vižinadskog polja molili su, da im se dade na „Božjem Polju“ hrvatska škola i prikazali su, da imaju 117 djece, koja bi istu polazila. Občinsko zastupstvo u Vižinadi odbilo je tu njihovu opravdanu molbu, iz razloga, da občina nema novaca i da je hrvatska škola suvišna. Isto je dakako potvrdila i slavna Junta u Poreču. Proti jednoj i drugoj odluci rekurirali su stanovnici vižinadske okolice na vrhovni sud, i na utok podpisalo se preko stotina kuće-gospodara, na čelu im: Ivan Marković pok. Tomaža. Taj rekurs nije još riešen.

Naši dobri prijatelji Talijani, koji se znadu svakog sredstva poslužiti, da naš narod smute, javili su glasovitom tršćanskom židovčiću, da će Hrvati vižinadske okolice, koji su rekurs podpisali proti izjavi občinskog zastupstva i poreče Junte, morati na svoj trošak graditi školu na „Božjem Polju“ i da će biti prisiljeni zidati takodjer talijansku u Vižinadi, za koju je već proračunana svota od 14.000 for. — Da se pako puk bolje smuti, pozvao je občinski tajnik Ritossa u svoju kancelariju nekoliko naših, koji su spomenuti rekurs podpisali. gdje im je pokazao nekakav tobož dekret i nacrt od ministarstva, pa laskavim govorom nastojao ih osvjedočiti, da se podpišu proti ustrojenju hrvatske škole na „Božjem Polju“, jer da će inače svi materijalno propasti zbog prevelikih plaćila. Nekoji su to odmah vjerovali i ćak druge nagovarali na podpise: osobito nekoji Jakov Jerman držao je za sv. vandjelje jer da je Piccolo tako pisao. U istom smislu i za istu stvar mutio je puk i sjor Jure Bajkin — i pošlo mu za rukom nabrati šest podpisa. ali za kratko, jer su isti doznali za varku, te svoje podpise opozvali. Ferenac-Ivčev sin se je takodjer potio da svoje susjede osvjedoči, nu bijaše manje sretan nego njegov kum Bajkin: — Ferenčari su mu se u brke smijali i obrnuli mu ledja. — Ivan Marković, prvi podpisani na gori spomenuti utok, doznao je za sve ove bezsramne spletkarije; te pošao u nedelju sa desetoricom pozvanih na občinu za podpise, i u prisutnosti ovih zalitjevao od tajnika, da mu odluku i nacrt od ministarstva pokaže. Ovaj uhvaćen u laži, morao je na svoju veliku sramotu priznati, da nije od ministarstva ništa primio; — na što mu se prisutni grohotom nasmijali; a od Markovića primio zasluženu lekciju. U onom trenutku otvorio je vrata kancelarije načelnik Fachinetti, i videći taj neugodan prizor, mjesto da brani svojega tajnika, pobrao je pete, i pustio ga da se češe kako mu drago.

Tako iskreno postupaju s nami Talijani i njihove podrepnice — a naš predobri narod se pusti još uvick za nos voditi od svakog mažikarte sa omazanom veladom.

Pripomoć zemaljskoga odbora u Poreču talijanskim gospodarskim zadrugam za topove proti tući: Čitamo u tršćanskih novinah, da je zemaljski odbor u Poreču dao sliedećim gospodarskim zadrugam pripomoć za nabavu topova proti tući: Po 500 kruna dara kotarskim gospodarskim zadrugam u Kopru, Piranu i Motovunu; suviše 500 kruna posude uz povrat u jednoj gedini.

Iz istoga vrieka doznajemo, da je zemaljski odbor za Istru obećao občini u Buzetu 500 kr. podpore i 500 kr. posude.

Izpravak. U „Javnoj zahvali“ zastupnika naroda gosp. Vjekoslava Spinčića, podkrale su se njeke tiskarske pogrieške, koje ovim izpravljamo.

Šesti stavak ima glasiti: „A gdje je onda njihova kršćanska ljubav, koja zapovjeda ljubiti i s k r n j e g a svoga kano sama sebe?!“

Početak sedmoga stavka ima glasiti: „Mi se držimo te zapovjedi kršćanske: Ljubimo iskrnjega svoga . . .“

Deveti stavak ima početi: „Mi negramzimo za tudjim . . .“

Iz drugih krajeva:

Mlada misa. Jindrih Plašinsky, brat poznatoga svećenika u Montriljù g. Josipa Plašinskoga, pjevati će na dan sv. Cirila i Metoda u Olomuću u Moravskoj prvu sv. misu. Čestitamo!

Sa hrvatskog sveučilišta u Zagrebu. Za buduću školsku godinu izabran bijaše rektorom na hrvatskom sveučilištu profesor bogoslovnog fakulteta g. dr. Rudolf Wimer; za dekana pravoslovnog fakulteta izabran bijaše prof. dr. Fran Verbanić, a filozofskoga fakulteta g. Dragutin Kramberger-Gorjanović.

Zadarski nadbiskup i glagoljica. Zagrebačkim novinam pišu iz Zadra, da će svakako biti imenovan zadarskim nadbiskupom splitski biskup presvj. g. Nakić! Sa imenovanjem da se zateže radi toga, što je biskup Nakić stavio kano uvjet, da se prije rieši pitanje o glagolici. Radi toga su u Rimu pospješili riešenje, koje je povoljno za glagoljicu. Nasljednik biskupa u Splitu bit će po svoj prilici dubrovački biskup Marcelić a u Dubrovniku bit će imenovan dr. Gjivoje. Dubrovčaninn rodom, kanonik prvostolne crkve u Zadru i ravnatelj bogoslovnog sjemeništa. Dr. Gjivoje je dobar i učen svećenik i dobar Hrvat.

Društvene:

Pjevačko-čitalačko družtvo „Ilirija“ u Pobegih kod Kopra priredjuje za dne 22. julija svoju drugu „veselicu“. U slučaju neugodna vremena, vršiti će se veselica dne 12. agusta. Čisti prihod te veselice namenjen je za nabavu nove družtvene zastave.

Abiturijenti kr. vel. gimn. sušačke priredili su u nedjelju dne 1. srpnja 1900. u prostorijama „Hrvatske čitaonice“ na Trsatu koncert s plesom. Čisti prihod namjenjen je, polovica „Družbi sv. Cirila i Metoda u Istri“, a polovica „Djačkom pripomoćnom družtvu hrv. gimn. u Pazinu“. Predplate se primaju sa zahvalnošću.

Nova podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru ustraja se u nedjelju 8. julija na Livadah u kući Antona Matijašića. Iza skupštine biti će prosta zabava sa pjevanjem i plesom. Tko može nek poleti o onaj ródoljubni kraj!

Za „Družbu sv. Cirila i Metoda“ sakupio je Ante Ryšlavy učitelj u Kašteliru u Šterni, Zrenju, Oprtlji i Livadah žadnjih poklada 15 K. U Labincih sakupiše prijatelji u kući g. Antuna Korlevića 2 K 20 filira.

Novci su predani podružnici u Kašteliru.

Oprtaljsko družtvo za štednju i zajmove, registrana zadruga na neograničeno jamčenje izdalo je za prvu upravnu godinu 1899 izvješće i obračun, iz kojega doznajemo, da je to družtvo imalo od 1. marča do 31. decembra 1899. dohodka K 31018·42 izdatka K 31005·56. Ukupnoga dakle prometa K 62023·98.

Zadrugara bilo je koncem god. 156, koji su uplatili za 156 zadružnih dielova K 624. Uložaka bijaše tekom godine primljeno K 4060. Uzdignutih uložaka K 1000. Posuda primilo je družtvo tekom godine K 24000, dalo zajmova ukupno K 28928. Zajmova povraćenih K 1090. Stanje zajmova koncem godine bijaše K 28088. Interesa uplaćenih na zajmove K 1243·18. Interesa izplaćenih na posude K 1026·26. Čisti dobitak prve god. iznašao je K 723·39.

Družtveni računi bijahu pregledani i odobreni od „Istarske posujilnice“ u Puli, kao družtvenog nadzorstva.

Za djačko pripomoćno družtvo u Pazinu, Sakupio je g. Ivan Čeh ml. u nedjelju u vrtu škole sv. Cirila i Metoda u Trstu, na zabavi slovenske mladosti, liepu svotu od K 41·—. (Najviše su darovali gg. Ivanišević K 6·—, Hlabše K 1·—, Ribarić K 1·—, Bornik K 1·—). Živili!

Svieće od pčelinjeg voska
sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu:

	kg po K
Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·90
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	4·40
Svieće i duplire II	3·—
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·40
„ granis	2·—
Povošteno platno za oltare	1·20
	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Narudbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem
J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!
Dobivaju se kod
A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli
na debelo i drobno.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI
prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.
Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.
Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna družtva u obće
preskrbljuje točno, brzo i jeftino.
Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 40. U Puli, dne 6. julija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošto predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli, — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru.

Poziv na predplatu.

Nastupili smo drugo polječe, radi toga molimo ovime cienjene predplatnike, da nam pošalju tekuću predbrojbu, odnosno podmire stari dug.

Izdavanje lista skopčano je velikim troškom i radi toga bez točne predbrojbe dolazimo u nepriliku prama našim obvezama.

Svaki onaj, koji list prima, dužan je platiti predplatu prije ili kasnije.

Kao što su se cienjeni predplatnici mogli već osvjedočiti, mi izpunjujemo svoju dužnost prama njima i to nam daje nadu, da će i oni učiniti svoju.

Tko nemože sve, neka pošalje barem nešto na račun.

Sve one, koji su nam dužni jošte za prošlu godinu, ako se ne oglase do 15. julija predplatom ili pismom, brisati ćemo, a dužnu svotu utjerati drugim načinom.

Uprava „N. Sloge".

Ozbiljna opomena.

Glasilo hrvatskih i slovenskih zastupnika na carevinskom vieću, bečki „Der Süden" donaša u 72. broju pod gornjim naslovom vrlo triezan i zanimiv članak, te ga radi toga niže u prevodu donašamo i našim rodoljubom širom Istre na uvaženje i što toplije preporučamo:

„Neposredno nakon neočekivanog zatvorenja carevinskoga vieća činilo se, da će se pokušati, nakon što bijaše za svaki rad nesposobni parlamenat zatvoren, dali bi mogao redovito poslovati novi parlamenat, sastavljen od zastupnika izabranih na temelju novog, eventualno preustrojenog izbornog reda, koji bi se bližao občenitom izbornom pravu. Obzirom na budućnost nije vlada glede svojih osnova jošte ništa priobćila, nu ipak drži se občenito, da će nakon višemjesečne stanke učiniti zadnji pokušaj o tom, nebi li bio sadašnji parlamenat jošte sposoban za kakav rad.

U takvih okolnostih predstoji nam prilično dugi rok, za kojega bi moglo proći bez žestokih borba. Medjutim bila bi velika pogrieška, da mi za to doba jednostavno prekrstimo ruke.

Baš protivno mora biti. Ljetne mjesece moramo upotrebiti za to, da učvrstimo našu političku narodnu i gospodarsku organizaciju. Naši će zastupnici, kojim je žalibože oduzeta prilika, da brane prava našega naroda u carevinskom vieću, stupiti u što uži i češći doticaj sa izbornici, nastojeći oduševiti za naše ideale polaganjem računa o svojem djelovanju i agitatoričnimi govori i one hiljade izbornika, koji su se do sada u narinutom nam boju mlačno držali, ili koji nisu u našem političkom i narodnom životu nimalo sudjelovali. Plamen naronog oduševljenja, koji je do sada zahvatio žalibože samo jedan dio našega naroda, mora da ugrije svakoga Slovenca i Hrvata,

Nas će se naši neprijatelji tim više bojati, a naši će nas prijatelji tim više štovati, ujedno strani življi u carevinskom vieću i vlada uvažavati će nas tim više, čim više budemo znali tim činbenikom jasnoćom naših zahtjeva i brojno imponirati.

Posao osviešćenja, komu će se stalno pozvani vodje našega naroda, naši zastupnici dragovoljno i požrtvovno podvrći, može i mora se oduševljeno promicati putem naših narodnih i političkih družtava, bilo kojeg imena i bud kojih posebnih težnja. Svako takovo družtvo, svaka takova korporacija mora da bude središtem agitacije, iz kojeg će se prenieti medju najšire slojeve pučanstva ideali, za kojimi težimo.

Ali sad nastaje takodjer sveta dužnost za svakoga člana našega naroda, bez razlike stališa, posebnih političkih težnja, dobe i spola, čim više se bližamo odlučnoj bitci, da žrtvuje i on svoje zrno na oltar domovine.

Sada nesmije već nitko zaostati, sada mora svaki Slaven, koji je osvjedočen o svetinji naše stvari, stupiti u redove borioca. Svaki neka doprinese svoje zrno za narodnu obranu. Svaki neka učvršćuje našu organizaciju tim, da pristupi u koje naše narodno, političko ili gospodarsko družtvo. Svaki neka podupire one listove, koji zastupaju našu svetu stvar, tim, da se sam na jedan il drugi od tih listova nesamo predplati, nego da mu i u krugu svojih prijatelja — znanaca novih predplatnika i čitatelja nadje. Svaki član naroda neka bude konačno i sam agitator tim, da uznastoji svuda, gdjegod mu se samo prilika pruži nestalne i protivnike o pravednosti naše borbe osvjedočiti.

Izpuni li svaki član naroda navedenim načinom svoju dužnost, koju mu nalaže njegova pripadnost k našemu narodu, tada se netrebamo plašiti za uspjeh one borbe. Mi možemo pobiediti ako se tiesno složimo, i mi moramo pobiediti, jer naši neprijatelji nesnuju ništa manje nego li o tom, da naš narod izkorjene ili da ga bar u sramotno i grozno robstvo bace. U tom položaju nije težko nikomu odlučiti se za jedno ili drugo, te očekujemo radi toga, da će u odlučnom času biti svaki član našega naroda na svojem mjestu.

DOPISI.

Sv. Petar u šumi. Čujem, da je naša narodna občina Tinjan umolila u svoje doba već dva puta slavno ravnateljstvo c. kr. državne želježnice u Trstu, da uz dosadašnji samo-talijanski napis na kolodvoru u Sv. Petru u šumi dade postaviti takodjer hrvatski napis, koji bi bio u ostalom jedini umjestan u ovom izključivo hrvatskom kraju. Ako ima već stojati samo jedan napis, morao bi na svaki način hrvatski imati prednost. Nu reć bi, da slavno ravnateljstvo ne dieli ovo mnienje, pošto da odgovara njekako u smislu, kao da bi promjena napisa na tablici bila skopčana sa Bog sam si ga znade kakovimi troškovi, koje valjda slavnoisto nebi moglo smoći. Upozorujem gospodu na ravnateljstvu, da će naći medju našimi občinari dosta pripravnih, da trošak za promjenu u jedino pravilni hrvatski napis nase preuzmu, dotično dragovoljno podmire, samo da vide jedanput svoju želju izpunjenu. Ta nismo ovdje u Kalabriji, nego u čisto hrvatskom kraju.

Mučao sam dosele te nisam htio, da o tom pišem u novine; ali pošto vidim, da idemo iz zla na gore, to me narodni ponos sili, da ovo par redaka dadem na svjetlost, e da svatko nepristran prosudi groznu zanemarenost i zapostavljenje našega milozvučnoga jezika sa strane oblasti željezničke. Mislim naime upozoriti na krupne pogrieške u posliednjem voznom redu, izdanom lipnja tek. god. Već u naslovu čitam pogrieške: „isterskih", zatim „veljaven", pak „srpjna". Molim vas, kakova je to hrvaština? Tko tako dobro naš jezik poznaje? K tomu pak jest još najžalostnije, da ravnateljstvo jedino pravilno hrvatsko ime „Sv. Petar u šumi" u hrvatskom dielu voznoga reda samovoljno pretvara u „Sv. Peter v puščavi". Puščava znači pustinja, a nigdar „šuma". „Sv. Peter v puščavi" to kod nas živoj duši neide. Još će ustati kakav „posiljeni" talijanaš, koj će nam se rugati, da smo „pol šćavi". Savjetujem slavnom ravnateljstvu, dapače pozivljem ga u ime prava i pravice, da povuče izdane već vozne redove, koji nam u hrvatskom tekstu sramotu čine, te ih iz nova pravilno dade tiskati.

Upozorujem naše gg. zastupnike na spomenutu nepravilnost, da svojedobno podignu svoj glas proti takovim postupkom.

Franina i Jurina.

Fr. Neki dan je Bartolić va Rovinje predikal, da je va Istroj sve protivno talijanskemu zajiku.

Jur. Aj ni baren guveran, ki ga vavek i svuda širi i preporuča.

Fr. Bora ti, ter je on i sam znal, da negovori istinu.

Jur. Pak ča smeju tako govorit onaki muži?

Fr. Ča češ, ova silna vrućina.

* * *

Fr. Ča, da se porečka baba jadi, da gospoda va Vodnjane niš nedelaju?

Jur. A kmeti?

Fr. Kmeti delaju, zač su oni, ki su va njihovoj posujilnice već ovo leto za skupni račun kupili jedno tisuće i dvesto vreć sumpora i jedno trejset kvintali galice i drugeh stvari.

Jur. A! Zato se baba jadi, sad ja razumem gospodski jadi.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Bečke novine pripoviedaju, da se tamo ozbiljno radi na tom, kako bi se složila kršćansko-socijalna ili protužidovska stranka sa katoličkom pučkom strankom pod novim nazivom „Austrijska stranka". Tomu sjedinjenju da su još na putu nekoje točke programa obiju stranaka, nu da imade nade, da će se te zaprieke odstraniti. Nova stranka brojila bi u carevinskom vieću do 60 zastupnika. Vlada da podupire tajno ali živo to sjedinjenje jer se nada, da bi ju u carevinskom vieću bezuvjetno podupirala. Nezna se doduše, koliko je istine na toj viesti, nu od katoličke pučke stranke, koja je do sada bila uz većinu u carevinskom vieću, i koja bijaše u toj većini uviek nepouzdana, može se sve očekivati.

Izborni odbor českoga ustavovjernoga veleposjeda obdržavao je dne 1. t. mj. u palači grofa Thuna u Pragu sastanak, komu je predsjedao sam domaćina i poznati ustavovjerac grof Oswald Thun. Sastanak je trajao dva sata. Razpravljalo se o političkom položaju, nu do zaključaka nije došlo.

Pražki listovi javljaju, da je ministar predsjednik dr. Koerber razpravljao sa prvaci mladočeske stranke i sa vodjami českoga plemstva.

Službeni listovi u Beču i u Budimpešti priobćiše u subotu previšnja ručna pisma na ministre predsjednike dr. Koerbera i Szella, kojimi Njeg. Veličanstvo ustanovljuje kvotu za vrieme od 1. julija 1900. do 30. junija 1901. u dosadašnjemu razmjerju, uslied toga, što između obostranih zakonodavstva monarhije nije glede razmjerja za nošenje troškova za zajedničke poslove došlo do zakonom propisana utanačenja, na temelju zakona od god. 1867.

Bugarska. Posebnim ukazom kneza Ferdinanda pozivaju se bivši ministar izvanjskih posala Stojlov, bivši ministar nutarnjih posala Bonev i ministar pukovnik Ivanov, da vrate polugodišnji iznos tajne državne zaklade, što su ju bili digli mjeseca jenara 1899. dok su još bili u službi. Narodna skupština bila je još prošle godine zaključila, da se taj iznos vrati, nu to se eto traži tekar sada spomenutim ukazom. Bivši ministar Stojlov opravdava

se tim, da si nije od tog novca niti novčića za sebe pridržao, već da bijaše sav novac potrošen u razne državne potrebe i na oduživanje, što je i narodna skupština odobrila.

Rusija. Na mjesto pokojnoga ministra izvanjskih posala grofa Muravjeva javljaju se svaki dan novi kandidati. Najviše izgleda za to važno mjesto da imadu ruski poslanici u Rimu i u Parizu, t. j. Nelidov i knez Uruzov. Sadašnji upravitelj toga ministarstva, grof Lansdorf, da je sam zamolio cara Nikolu, da bi do skora imenovao novoga ministra izvanjskih posala obzirom na zamršen politički položaj.

Italija. Novomu ministru predsjedniku i predsjedniku parlamenta pošlo je za sada za rukom svladati obštrukciju u talijanskom parlamentu. U sjednici od petka prihvatio je naime parlamenat jednomjesečni proračunski provizorij. U istoj sjednici bijaše zaključeno, da će se uzeti u pretres novi poslovnik, čemu se je opozicija u bivšem parlamentu silno protivila.

Njemačka. Radi umorstva njemačkoga poslanika u glavnom gradu Kine, t. j. u Pekingu, uznemirena je silno njemačka diplomacija. Medju ranjenici nalazi se i tumač njemačkoga poslaničtva. Car Vilim odustao je od nakanjenoga putovanja na sjever a isto tako nije ni ministar Bülow pošao na dopust, kako je namjeravao. Car je naložio, da se u Kinu odpravi novo brodovlje sa vojničtvom, što se je dogodilo dne 3. t. mj. Odlazku brodovlja prisustvovali su i carski supruzi. Car je nagovorio vojnike vrlo oduševljenim govorom, odsudiv najoštrije postupanje kineske vlade.

Kina. Položaj u pobunjenih pokrajinah jest vrlo ozbiljan, a po najnovijih viestih bojati se je i gorega. U Pekingu su sve poslaničke zgrade zapaljene osim englezke. Poslanici su se utekli u zgradu englezkoga poslanika, koja je obkoljena čvrstim zidom. Nezna se, da li su i tamo našli poslanici dosta zaštite, jer je postalo ubijanje tudjinaca od dne 20. pr. mj. u Pekinku običnito. Najnovije viesti kažu, da su medjunarodne čete nakon ljuta boja ušle u Peking. Govori se, da je princ Tuan zarobio caricu udovu i cara, te da je državnu vlast uzeo u svoje ruke.

Mjestne:

Sliedimo prilagati listu poštanske položnice, sa točnom oznakom zaostale i tekuće predplate. Današnjem broju prilažemo za Jelšane, Klanu, Kozinu, Kanfanar, Kršan i Kopar. — Molimo dakle predplatnike, da izvrše svoju dužnost.

Kratki primjer, kako liepo pišu hrvatski na c. k. poglavarstvu u Puli:

Vodstvu pučke škole.

Skolsko vodstvo se v a b i da priloženo izvješće i z p o l n i i odmah podpisanomu o r n e.

u Puli dne 19. L i p a n j 1900.

Presednik Schneider v. r.

U prilozenom izvješću rabe rieči kao: Ženski godišnji tečaj (mjesto školska godina) prap o t e č e t n a s r e d s t v o za čitanje, k r u g l j i c e z a b r o j i t i (valjda računalo) s b i r k e s l i k, plohi zemljokaz, crtež, itd.

Bez. Schulrath. Pola.

Vodstvu hrv. skolske **Druzbe** (!?)

U prilogu šalje se vodstvu jedan o d t i s **upitnoga lista** o stanju pučkih škola dné 15. maja 1900 i naputak o **opisni doznaji** (???) v a b i l o m, da predloži upitni list, redovito popun-jen, do 23. maja 1900 c. kr. kod. š k o l s - k o m u vieću.

U Puli Aprile 1900.

Predsjednik

Schneider v. r.

Govore, da gosp. Schneider pozna prilično dobro hrvatski jezik. Ako je to istina, čudimo se, kako može staviti svoj podpis pod te nezgrapnosti.

Pokrajinske:

Imenovanja i premještenja. Ministarstvo unutarnjih posala imenovalo je g. lg. pl. Scarpu c. k. kotarstim poglavarom u Primorju.

Govori se, da su imenovani stalnimi savjetnici c. kr. namjestničtva gg. grof Marenzi i Alojzij Fabiani, upravitelj c. k. poglavarstva u Voloskom. Ovaj da je premješten iz Vološkoga k namjestničtvu u Trst, a na njegovo mjesto da će novoimenovani c. k. kotarski poglavar g. pl. Scarpa.

Iz istoga vriela doznajemo, da je upravitelj c. k. kotarskoga poglavarstva u Poreču g. Al. Lasciac imenovan tamo kot. poglavarom.

Imenovanja i premještenja u sudbenoj struci. Ministar pravosudja premjestio je c. k. sudbenoga pristava g. dra. Dante Polonio iz Pule u Kopar.

Imenovani bijahu sudbenimi pristavi, prislušnici gg. Ivan Ventrella za Rovinj, dr. E. P. Seitz i dr. A. Barzal k zemaljskomu sudu u Trstu; g. Fr. Dominco za c. kr. kotarski sud u Vodnjanu.

† **Adolf Kreisel,** umirovljeni drž. nadlugar, umro je na 3. tek. mj. u Lupoglavi. Službovao je iznajprije u Kastvu a kasnije dugo vremena u srednjoj Istri, te je bio vrlo karakteristična osoba, uviek na putu u lupoglavskoj okolici. Veliki ljubitelj životinja, snovao je i družtvo za zaštitu istih. Vječni mu pokoj!

Istarski sabor sastati će se, kako javljaju novine, valjda 20. ovog mjeseca i to u Kopru, kao žele treći, a ne u Poreču ni u Puli. Reć bi, da će i ostali pokrajinski sabori istodobno biti sazvani, poglavito da razpravljaju predlog zakona, kojim bi se pokrajine odrekle samostalnih daća na žestoka pića, i zadovoljile se jednim dielom onoga, što država udari kao daću.

Govore i to, da će pojedinim saborom biti dana na znanje izjava, koju je nedavno dao nadvojvoda Franjo Ferdinand, da naime njegova djeca, koju bi imao sa Chotkovom, neće nasliediti austrijsko prestolje.

Iz Premanture nam pišu 28./6. Jednog dana, dolazeć njeki inostranac u Premanturu, nadje na putu školsku pisanku, u kojoj bijaše zadaća „središte sela". Dignu ju, i pročita što sliedi: „Kad čovjek dodje u sred sela padu mu najprvo u oči tri zgrade, koje su najglavnije u cielom selu i koje jesu ovako postavljene: desno od ceste stoji bieli, visoki zvonik, koji mjeri u visini do 36 metara, lievo njega stoji crkva a desno škola. Pred školom obstoji liepi vrt sa različitimi voćkami itd". Ulazeć taj gospodin u selo, opazi zvonik, opazi crkvu, kako to bijaše pročitao u pisanci al treću zgradu, naime školu, nije mogao razaznati. Gledao je, da li je na njoj kakova tabla, kako je po svuda običaj, ali table žalibože nije na nikojoj strani, isto kao ni na vućjem dvoru. I našao ju je samo po pitanju.

Bilo bi već jednom vrieme, da naša škola dobije tablu, a osobito preporučamo to gospodinu učitelju i njegovu tastu, občinskom glavaru, da se već jednom spomjenu svoje dužnosti. Da je to talijanska škola, bila bi tabla postavljena možda i sa zlatnim slovima, ali budući je hrvatska, a ta žalibože premanturskoj gospodi — „podrepnicam" smrdi, neće niti da znadu o hrvatskoj tabli. Pravo je imao naš častni Don Giovanni Matich, kad je neke nedjelje propoviedao sa oltara: „Da se je dignuti našim pradjedom i da nas vide kako jesmo sada odjeveni i čuju, kojim se jezikom služimo, o doistine narugali bi nam se". To je istina, ali komu bi se narugali, častni don Giovanni, pitam Vas? Možda premanturskom puku? Mislim da ne, narugao bi se nekojoj tobožnjoj gospodi, narodnim odmetnicima a naš „otorevole" progutao je ono par rieči, i kojim se jezikom služimo" i zaprle su mu grkljan...

Da, narugali bi se i zgrozili naši pradjedovi, kad bi čuli neke, gdje se onako liepo čisto po Premanturi (!) talijanski razgovaraju, kao da su doplovili iz dna Sicilije! Misle li možda, da će nas potalijančiti? O kasno, dragi moji!

Crna kleveta. Neki talijanski zakutni listić, što izlazi u Rovinj zadeo se opet jednom u hrvatsku gimnaziju u Pazinu, koja neda istarskim talijanašem mira ni po danu ni po noći.

Kad se je početkom školske godine imao otvoriti I. razred hrvatske gimnazije u Pazinu, trubili su talijanski listovi Primorja, da je taj gimnazij suvišan, da je to samo luksus, da Hrvati ne trebaju srednje škole i da neće za I. razred imati dosta djaka.

Kad tamo upisalo se u I. razred odmah do stotine djaka, koji su malom iznimkom redovito polazili školu i redovito napredovali. Sada dolazi rečeni rovinjski smušenjak te pripovieda svojim lahkovjernim čitateljem, da je u hrvatskoj gimnaziji propalo u I. razredu od **127** djaka, njih do 60, da je uspjeh do skrajnosti nepovoljan, da su Hrvati učinili s tom gimnazijom silni „fiasko", i što ti ja znam, što je sve izbrbljao taj talijanski sanlatan.

Mi se s njim dakako prepirati nećemo, jer koji botomice laže, toga nećeš o protivnom osvjedočiti.

Nam je dosta da možemo uvjeriti roditelje naše djece na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu, sve istarske Hrvate i sve prijatelje naše, da je uspjeh u I. razredu hrvatske gimnazije u Pazinu posve povoljan, da je to ustanovljeno od strane pozvanih na to čimbenika i da ćemo to dokazati koncem školske godine službenimi podatci.

Školski nadzornici za Istru. Ministar nastave imenovao je privremenimi kotarskimi školskimi nadzornici za Istru: **za hrvatske i slovenske pučke škole:** za kotare Pazin, Pula i Poreč g. Ivana Bunca, učitelja, pripravnice u Kastvu; za kotar Volosko nadučitelja g. Frana Uršića; za kotar Lošinj g. Pavla Škopinića, učitelja vježbaonice; za kotar Kopar g. Dinka Dominko, učiteljа vježbaonice. **Za talijanske pučke škole:** za kotare Pazin i Poreč g. Vinka Parenzana, nadučitelja u Kopru; za kotare Kopar i Volosko g. Antuna Cumar, nadučitelja u Izoli; za kotare Pula i Lošinj g. Josipa Vatovza, gimnazijalnoga profesora u Kopru; za Rovinj g. Nikolu Prodomo, nadučitelja.

Možda će ipak pomoći! Potužili smo se početkom godine radi toga, što se u službenom listu tršćansko-koparske biskupije polaže račune o prihodu i razhodu za biskupski konvikt u Trstu u talijanskom jeziku. Kako nam svjedoči broj za marač istoga lista — što nam je slučajno došao u ruke — naša pritužba ostala je neuvažena, pa ju eto i danas opetujemo.

Otvoren natječaj. C. k. pomorska vlada u Trstu razpisuje natječaj na mjesto kanceliste u XI. platežnom razredu sa plaćom od 1600 kruna i službenom dokladom od 300 kruna. Molbe valja predložiti tečajem 4 ćedna počam od 1. julija 1900. c. k. pomorskomu uredu u Trstu, sa dokazom o austrijskom državljanstvu, o zdravlju i o poznavanju njemačkoga, talijanskoga i hrvatskoga jezika u rieči i pismu.

Pretjeran strah ili zadirkivanje. Iz Koparščine pišu tršćanskoj „Edinosti" od dne 3. t. mj. Kotarsko poglavarstvo u Kopru, ili bolje gospodin Schaffenhauer, zabranio je svim družtvom, koja sudjelovaše kod veselice prošle nedjelje priredjene od pjevačkog čitalačkog družtva „Zrinjski" u Dekanih, da nesmiju kod veselice sudjelovati svojimi zastavami. Radi toga je poslalo u Dekane dva oružnika, da zaprieče eventualno sudjelovati družtvom sa zastavami.

To je dakle najnoviji čin koparskoga paševanja. Čemu bijaše sve to? Je li toga trebalo? Zar misli u istinu g. Schaffenhauer i njegovi tajni nadahnivci, da će tim uništiti vatru narodnoga oduševljenja, vatru narodne sviesti, koja se je počela takvom silom pojavljivati na Koparščini. Ej, gospodo, s toga nebude ništa. Daleko vam kuća!

Čega se je bilo bojati u Dekanih? Tko da bude uznemiren radi slovenskih zastava u selu, gdje nejma niti jednoga jedinoga Talijana?! Iz narodnih i političkih razloga nije se bilo dakle podnipošto bojati nikakvih izgreda, ta naš narod je i tako miroljubiv. Uprkos tolikomu množtvu, koje se je u Dekanih sabralo, vladao je tamo najuzorniji red, tako, da redarstvo nije imalo nikakva posla. Kada se vrše naše veselice, netreba ni redara ni čuvara: naš se puk brine sam za mir i red! Čemu dakle uznemirivati narod takvimi, posve nepotrebnimi zapriekami, kao što je ona glede družtvenih zastava?

Takvimi naredbami, koje nisu drugo nego dokaz da u redovih naše birokracije nije jošte izginuo duh Bachove i Metternichove dobe — žalostne uspomene — postizara se sve, što se hoće, samo jedno ne, a to pomirenje duhova. Ovo neka si utuvi u glavu i g. Schaffenhauer, te neka nezaboravi, da će poći dogodjaji u Austriji neumoljivo svojim putem napried, uprkos tužnim tajnim i ipak poznatim nadahnućem medju koparskimi signori. Ti dogodjaji pripravljaju nam ono doba, kad se nebude više na kotarskom poglavarstvu zabranjivalo slovenske zastave, i kada budu kotarski poglavari Schaffenhaueri spadali medju — nebogdine uspomene.

Iz drugih krajeva:

† **Prof. Juraj Bauer.** Na 29. umro je u Zagrebu nakon duge, težke bolesti Juraj Bauer, profesor kr. gimnazije u Senju. Pokojnik bio je uzoran učitelj i predavač. Službovao je kroz 25 godina u višeću gimnazija u Varaždinu i na Rieči, zatim u c. kr. višoj realci u Zagrebu, a napokon na nautičkoj školi u Baku i u kr. gimnaziji u Senju. Uz glavnu struku svoju, matematiku i fiziku, bavio se je također mnogo živimi jezici, te je osim evropskih jezika naučio i japanski. Bio je dobar drug i skroman, iskren rodoljub. Laka mu zemlja! Pokojnik imao je prijatelja i znanaca i u Istri.

† **Milan Kerdić.** Hrvatske novine priobćuju tužnu viest, da je dne 25. pr. mj. u roditeljskoj kući u Davoru preminuo nakon duge i težke bolesti u najljepšoj dobi, poznati hrvatski novinar i rodoljub g. Milan Kerdić.

Pokojni Kerdić bio je prvi urednik „Hrvatske", koja je počela izlaziti na Sušaku. Kasnije uredjivao je vrlo spretno u Brodu na Savi „Posavsku Hrvatsku", ali taj mučni posao radi bolesti morao napustiti. I kasnije bijaše marljivim i saviestnim suradnikom il dopisnikom hrvatskih listova, sve dok ga nije još razmjerno mlada posve slrvala težka bol. Veleizlužnomu rodoljubu i drugu kličemo bolnim srcem: Lahka Ti bila hrvatska gruda!

Tuča na otoku Braču. Prošloga ćedna utukla je žestoka tuča dobar dio vinograda okolo gornjeg Humca na toku Braču u Dalmaciji.

Sastanak hrvatskih i slovenskih abiturienta. Odbor zagrebačkih gimnazijskih abiturienata odlučio je držati sastanak u Zagrebu i to na dan 27., 28. i 29. julija ove godine. U tu svrhu podnio je molbu gradskom poglavarstvu, da mu isti na rečene dane dozvoli obdržavati.

Podpisani odbor moli sve hrvatske i slovenske abiturijente, koji su svoje nauke bud o kojem gradu monarkije ili izvan nje svršili, da se odazovu bratskom pozivu i u što većem broju pohrle u priestolnicu Hrvatske.

Pozivljemo rodjenu braću na taj sastanak, da se upoznamo, jer mi imamo zajedničke interese, koje treba da sačuvamo ili postignemo, a to je jedino moguće onda, ako sveza izmedju brata Hrvata i Slovenca bude što tjesnija, a zajednički rad što intenzivniji. Treba nam rada, napornoga zajedničkoga rada, o kojem ne može biti govora tako dugo, dok se podpunoma ne upoznamo, a mislimo, da je već jednom vrieme, da se dignemo iz mrtvila, da pokažemo, da hoćemo živjeti životom — čovjeka.

Uzdajući se u zdoljubnu sviest i u mladenački žar hrvatskih i slovenskih abiturienata, priredjujemo taj sastanak podpuno uvjereni, da će na nj pohrliti svaki hrvatski i slovenski abiturienta, kojemu je stalo, da u radu i slozi koristi svomu domu!

Oni abiturienti, koji kane sudjelovati na i sastanku, neka izvole svoje ime i prezime najkasnije do 16. julija prijaviti na adresu: Vlastimir Vimpulšek, Zagreb, Duga ulica broj 20. ujedno oni, koji bi željeli imati kroz ona 3 dana stan bezplatan, neka to javé na gore spomenutu adresu, gdje će i druge upute o sastanku saznati.

Ujedno molimo sve hrvatske i slovenske novine, da taj proglas uvrste, te da nam budu na ruku pri dalnjem objavljivanju sastanka. Odbor.

Koncert abiturijenata Sušačke gimnazije. Ovaj koncert, koji je bio namienjen dobrotvornim svrham, izpao je, koliko iz obzira napram njegove namjene, toliko pogledom na obće simpatije, što ih uživa naše djačtvo u gradjanstvu, preko očekivanja. Posjeta bijaše vrlo povoljna, te je dvorana bijaše gotovo izpunjena posjetioci iz raznih slojeva gradjanstva. Zabava je odpočela proslovom, što ga je držao abiturijent g. Matija Pacher u vrlo zanosnim riečima. Svoj liepi govor zaključio je na impozantan način. Uzevši, naime, u ruke hrvatsku tropojnicu, a obkoljen svojim drugovima, položio je g. Pacher, u ime svoje i svojih drugova zakletvu, da će vazda vjerni i odani hrvatskoj zastavi i hrvatskoj misli, cio svoj budući život posvetiti dobru i koristi hrvatske domovine. Burnim uzklicima zanešenog občinstva pozdravljen je po dovršenom govoru mladi govornik.

Pojedine točke programa izvršene su na podpuno zadovoljstvo občinstva. Osobito odlikovan je tamburaški kvartet, zatim g. A. Pilat u pjesmi „Oprostaj“ — kao bariton — solo od Sr. Albinia, te napokon g. Josip Mandić, koji je osobitom vještinom, ne samo pratio na glasoviru nekoje od svojih drugova, nego koji je fakodjer na osobito zadovoljstvo udarao na glasoviru svoju vlastitu kompoziciju „Spavaj sladko“. — Zanimljivom i dobro odigranom šakrdijom „Umorstvo na banskim vratima“ završio je ozbiljni dio programa, a iza tim je vesela mladež, uz pratnju glasovira udarila u živahan ples, koji je trajao do zore. Uspjeh koncerta je i u materijalnom pogledu bio sasvim povoljan. „N. L.“

Prva kranjska tvornica tjestenina Znideršič & Valenčič upozoruje gg. naručnike, da svoje naručbe uprave u „Ilirskoj Bistrici“, jer inače nastaje poštenja i zakašnjenja.

Društvene:

Za pripomoćno družtvo hrv. gimnazije u Pazinu, javljaju nam, da je prošlu nedjelju u Sežani, g. Ivan Čeh ml. sakupio medju tamošnjimi rodoljubi liep iznos od 22 krune! Slava darovateljem i sabiraču!

Gospodarsko družtvo u Pazinu. Pod tim imenom ustrojila se u Pazinu zadruga, kojoj je svrha unapredjivati gospodarstvene prohitke našega naroda u onom kraju. Obstoji ondje doista već od dulje vremena „Kotarska gospodarska zadruga“, ali ta do sada nije pokazala ni mogućstva niti volje, da se ozbiljnije pobrine za naše gospodarstvene prilike, jer se ograničivala na to, da priredi subvencijonirane izložbe živadi.

Kotar pazinski medjutim, koji je svojim položajem upućen izključivo na poljsku privredu, potrebuje mnogo intenzivnijeg i svestranijeg, složnog rada svojih stanovnika, što sve kotarska gospodarska zadruga nije u stanju da stvara, jer u rukuh žitelja, koji su po mišljenju tudji stanovničtvu istoga kraja.

U vodstvu družtva jesu, vrli pazinski načelnik, g. dr. S. Kuzelić, kao predsjednik, izkušani u gospodarstvu župnik beramski g. Grašić, kao podpredsjednik, a u odboru uz načelnike Tinjana, Žminja i Boljuna druge častite osobe iz pojedinih porezanih občina.

Od ovog se družtva nadamo mnogomu dobru za naš puk, te mu želimo sretan uspjeh u radu.

Književnost i umjetnost.

Medovićeva slika. Primili smo sa zahvalnošću prekrasnu sliku našega slavnoga slikara otca Celestina Medovića, franjevca od reda male braće, koju je oleografski reproducirala firma Polar Nikolić u Zagrebu i prodava ju po 25 for. za gotov novac, a 30 for. na mjesečnu odplatu.

Slika predstavlja crkveni sabor u Spljetu, koji se držao pred više nego hiljadu godina, i baš god. 925. pod hrvatskim, blage uspomene, kraljem Tomislavom. Onda je našemu narodu liepo bilo, imao je kralja svoje krvi, niko mu nije zapoviedao, niti ga je itko tlačio, dapače su ga se mnogi bojali, jerbo je naš narod bio složan, jak i bogat, tako da su mu i Mlečići plaćali danak. Isti oni Mlečići, koji su kašnje kad smo svojom neslogom i krivnjom podpali pod tudje kraljeve, usurpirali, malo po malo cielo naše primorje, pa nas i sada njihov uplív, u nekim krajevima, gdje ga sviest narodnja nije uništila, drži skučenimi, kao baš ovdje u Istri.

Nu i u ono staro vrieme, nalazilo se izdajica i slavohlepnih ljudi kao i danas, koji su ili za čast ili za mito zapuščali narodne, a i vjerske koristi, a davali se u službu narodnjemu dušmaninu.

Takov je bio i ondašnji nadbiskup Splitski, koji je mnienjao vjeru kao kabanicu, te pristajao čas uz Rim a čas uz Bizant, kako mu je bolje išlo u račun. Najkasnije ga Rim za se pridobio, na veliku nesreću hrvatskoga naroda, jer je odmah stao smutiti i zavadjat, a Rim, od straha da ne pristane i opet uz Bizant, išao mu je, kako i danas žaliboje ide neprijateljima hrvatskoga naroda iz sličnih razloga, na ruku.

U ono vrieme bio je biskupom ninskim Grgur, veliki rodoljub i kancelar hrvatskoga kraljestva. Kancelar bi bio danas kako jedan prvi ministar. A nadbiskup spljetski nenavidio je kancelara našega kralja Tomisliva, biskupa Grgura, jer je bio prvi biskup u cielom kraljestvu, te je htio, da bude podložan njemu, latinskomu nadbiskupu. Da lagje dodje do svoga cilja, ustao je proti porabi staroslovenskoga jezika u crkvi, jer je biskup Grgur bio glava popova glagoljaša, te je poveo borbu proti glagoljici i zahtjevao, da se hrvatska molitva iztjera iz crkve. Rim je stojao uza nj, i sazvao crkvene dostojanstvenike Hrvatske i Dalmacije na sabor u Spljet, da rieše pitanje o crkvenom jeziku i neke druge nuzgredne stvari. Papinski legati bili su biskup jakinski Ivan i prenestinski Leon.

Kako su već onda znali udesiti, da izpane po njihovu, našlo se u Spljetu više svećenika latinizatora, a manje glagoljaša sa jedinim biskupom Grgurom ninskim na čelu. Svetovnu gospodu su izključili iz vieća. Grgur je branio nepobitnim razlozima, utemeljenimi u samom svetom pismu, pravo moliti u crkvi boga u narodnjem jeziku. Krilata je bila njegova rieč i teški razlozi, ali mu nije pomoglo, jer je sabor odlučio većinom glasova, sva priepora pitanja na korist latinaša, i prava glagoljice bila su skučena.

Taj važni čas u hrvatskoj poviesti divno je uhvatio kistom slikar Medović, i njegova vješta ruka proslavila je hrvatski narod i uspomenu Grgura ninskoga, krasnim remek-djelom, slikom „sabora kralja Tomislava“.

Sabor je sakupljen u prvostolnoj crkvi spljetskoj. Na najvišem mjestu sjedi kralj Tomislav dubоko zamišljen, a s desne mu stoji, na nogama, kancelar biskup Grgur, u biskupskom odielu, te razlaže pred saborom. S desne su mu hrv. velikaši, koji ga pomljivo slušaju, i reko bi, vise o njegovoj rieči. S prieda su mu popi latinaši, biskup spljetski nešto rukom prieti a papin legat Ivan jakinski teško je zamišljen i zabrinut. Do njih se prepiru biskup zadarski i opat zahumski, krasno izradjene glave. Prvi podiže tri prsta, jer da je samo u tri jezika dopušteno moliti, u grčkomu, židovskomu i latinskomu, a u drugim ne. Opat zahumski kaže rukom na sv. pismo, i veli slavite boga u svim jezicima.

Slika je obilno nakićena i prepuna života. Sve na njoj kao da se miče, kao da živi. Divili su joj se po izložbama tudji narodi, i Medović je odnesao zlatnu kolajnu. Sad je red da se hrvatski narod odazove, te kogod može kupi tu prekrasnu sliku i s njom nakiti svoje dvore. Bilo bi vriedno, da se nadje rodoljuba, koji bi ju kupili i u Crkve darivali, gdje dolazi moliti naš narod, da ju narod vidi, i da se tako popularizira ideja narodnoga jezika u crkvi, i uspomena na naše stare kralje i zagovornike naših svetinja.

Veliki je patnik naš narod i patio je od davne davnine, te neprestano na nj nalićaju crne vrane. Ali se ipak možemo tješiti, da smo mnogomu zlu odoljeli, dočim su mnogi drugi narodi tako propali, da im se ni traga ne zna. Pa kad nas nisu mogli uništiti do sada, neće s božjom pomoći ni od sada. Složimo se, čuvajmo svoje svetinje, koje su nam stari u amanah pustili, kao zenicu oka ljubimo i gajimo svoj milozvučni jezik, i predajmo ga neoskvrnjena potomstvu pa ćemo im svima odoljeti. A najmanje neka nas bude strah od onih nekih svećenika i vladika latinizatora, u koje kao da je prešao demonski duh Ivan spljetskoga. To nas Medovićeva slika uči!

Razni prinosi:

Uprava „Naše Sloge“ primila je mjeseca juna, sliedeće svote:

a) za predbrojbe: J. V. Rukavac K 12, I. P. Tolmin K 11, J. R. Mošćenice K 7·92, I. B. Sv. Martin K 12. dr. F. V. Krk K 16, I. V. Lun K 6·20, C. M. Stinjan K 3. Čit. Unije K 12, V. J. Mali Lošinj K 5·50. A. S. Pueblo K 14·88, A. J. S. Beršec K 5·50, A. I. Pola K 3, L. S. Samobor K 3·50, I. S. St. Baška K 6, I. G. Z. Beršec K 6, F. S. Paz K 13, dr. M. V. Trst K 12, V. F. Gradina K 10, Sam. Fr. Košljun K 6, Čit. Škedenj K 10, I. P. Pasjak K 2, dr. N. F. Volosko K 12, Lička Vila Gospić K 5, V. H. Novaki K 6, M. K. Zvoneća K 2, V. T. Karlovac K 6, dr. Sch. Beč K 3·50, J. S. Predloka K 6, J. B. Kaufanar K 6·60, A. R. Temešvar K 7, Čit. Kostrena K 6, J. K. Topolovac K 6, A. B. Pazin K 15, A. D. Boljun K 5, J. J. Zamet K 3, Čit. sv. Lucija K 6, C. M. sv. Martin K 2, J. S. Rieka K 6. Čit. Belovar K 3, Hrv. Eskpt. banka Zagreb K 6, A. Č. Krk K 1, Gosp. Zadr. Krk K 12, I. B. Pazin K 10, Čit. Novo Mesto K 5, A. K. Buzet K 12, G. M. Ilok K 4, Čit. Vinkovce K 4·50, A. L. Osor K 2, J. Ž. sv. Lovreč K 6, Čit. Dubrovnik K 7, A. Z. Krnica K 3, I. P. Altura K 2, I. L. Kastav K 12, Čit. Gorica K 6, S. D. Tinjan K 10, M. M. Pula K 6, R. N. Baška K 2·50, K. M. Kranj K 11, družtvo Bralno Podgrad K 5, D. J. Rieka K 3, J. S. Mrkopolj K 3, J. V. Juršići K 14, M. K. Rieka K 10, Čit. Petrinja K 2·50, Čit. Podvežica K 3, L. H. Krapina K 2, B. B. Selište K 4, J. I. Pican K 4, I. T. Baška K 2·50, A. J. Ravnagora K 12·50.

b) za oglase: g. Ang. Pokorny, Ljubljana K 2·88, g. Ant. Bonifačić Novalja K 3·20, g. Karla ud. Marušić Opatija K 4·96, gg. hrv. pat. družtvo Rieka K 50, g. Fany Turčić Lovran K 8·40, g. Ivan Priskić, Opatija K 4·08, Družba sv. Cir. i Met. Opatija K 8·16, Občina Žminj K 36·96, Občina Žminj K 9·02, C. k. kot. škol. vieće, Pazin K 14·72, g. Ratković, Haramija i dr., Rieka K 9·40.

c) za družbu sv. Cir. i Met.: g. pop. I. Votarić u Lunu, Novalja K 13·80, g. Ivan Vinodolac, sakupio kod ustoličenja župnika I. Šintića u Malinskoj K 22, g. pop Jos. Vrbka Lanišće, sakupio kod posjeta, nekih gostova K 16·82, Mojalis, nadbisk. orfanotrofija u Zagrebu K 16·24.

Izkaz prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru“ tekom mjeseca febrara tek. g. 1900.

Gosp. dr. Vitezić predaje primljenih od:

a) gosp. Vatroslav Repar, bogoslova H. g. u Zagrebu, sabranih preko prazn. pomoću blokova . . . . . K 103·38

b) gosp. Antuna Hercel, župnika u Sv. Križu — Začretje — u veselom družtvu na njegov imendan . . . . . „ 7·20

Gosp. Mate Šorić, učitelj u Kukuljanovu, sabranih po gdjici Danici Margitić, prigodom vjenčanja gdjice Stefanije Stiglić s gosp. Josipom Juretićem, na nazdravicu domovini, izrečenoj po mjesnom ravn. učitelju . . „ 32·22

Gosp. Fr. Anaković, župnik u Privlaci, svoj mjesečni prinos za veljaču . . . . . „ 2·—

Gosp. Julij Miran, učitelj u Sv. Mateju, svoj mjesečni prinos za veljaču . . . . . „ 2·—

Gosp. Linić iz Trsata pripošilje podarenih od: braće Seinicher 2 K, U. Bana 1 K i g. Mirka Udina 2 K, ukupno . . . . „ 5·—

Gosp. Tomo Severović, unijatski bogoslov u Zagrebu, sakupljenih za blagdana mjeseca siečnja, po mladeži gimnazijskoj i bogoslovskoj grčkokat. sjemeništa . . . . . „ 26·—

Gosp. Josip Miličić, kapelan u Oprtlju, sakupljenih na piru kćerke Jurja Antonca . . . . „ 7·40

Gosp. prof. Mate Nekić — Zadar — od rasprodanih 12 otisaka knjižice Sv. Cir. i Met. visak . 4·—

Mužka podružnica u Kastvu: poslanih od gosp. Jos. Švelića u Brodu, iznos za cielu godinu mjes. prinosa po 2 K . . . „ 24·—

Uprava „Novog Lista“ — Sušak — po svom uredniku g. Supilu, sabranih . . . . . „ 33·30

Uprava „Naše Sloge“ — Pul — sabranih . . . . . „ 82·42

Uprava „Novog Lista“ — Sušak — sabranih . . . . . „ 59·80

Gosp. Ante Volarić — Rieka — sabranih na večeri dobrih prijatelja . . . . . „ 7·40

Pučka Štedionica (Dioničarsko družtvo) u Dugomselu, od svog konačnog viška pr. god. . . . „ 20·—

Gosp. Tomo Božanić — Sisak — sabranih dne 13. tek. mj. u svratištu „Veliki Kaptol“ prigodom plesnog vienčića kao i proslave 10 godišnjice učitelja plesa g. Janka Stjepušina . . „ 18·71

Prva Lička Štedionica — Gospić — daruje od svog viška koncem pr. god. . . . . „ 50·—

Uprava „Novog Lista“ — Sušak — pripošilje, dostavljenih njoj „ 36·96

Prva zagorska štedionica u Krapini: prinos za god. 1900 . . „ 50·—

Gosp. Iginij de Peršić — Lovran — podaruje na ime nekoga, koji je prošlih godina pohadjao legaške plesove . . . . . „ 2·—

Gosp. Sime Kv. Kožulić — Mali Lošinj — sabranih dne 24. veljače na objedu prigodom ustoličenja veleč. gosp. Frana Volarića, kuratom u Cunskom . „ 28·—

Ženska podružnica u Volosku: predaje što članarine što prispjelih darova . . . . . „ 102·—

Gosp. dr. K. Janežić, odvjetnik — Volosko — svoj mjesečni prinos za veljaču . . . . . „ 2·—

Gosp. Hrvoje Istranić, svoj mjesečni prinos za veljaču . . . „ 2·—

Volosko dne 17. junija 1900.

Dr. Fabianić, blagajnik.

Registrana

IST. VINARSKA ZADRUGA

na ograničeno jamčenje

u Puli.

Poziva se gg. zadrugare na **redovitu glavnu skupštinu,** koja će biti držana

dne 18. julia 1900. u 9 ura jutro

u Puli u družtvenoj pisarni (Via Giulia 5. prizemno lievo.)

Dnevni red:

1. Izvješće o dosadanjem djelovanju.
2. Razprava i odluka glede obračuna do uklopno 31. VIII. 1899.
3. Isto o obračunu do 15. Jula 1900.
4. Razprava i odluka glede promjene pravila.

PULA. 5. jula 1900.

L. Križ.

t. č. ravnatelj.

Dolazak vlakova u Pulu.

1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače; Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak Dol.	Odl.	Dan	Luka	Povratak Dan	Dol.	Odl.
—	7·—		Rieka		3·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20	Srijeda	Lovran	Ponedjeljak	2·10	2·15
8·45	8·55		Mošćenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10·—	10·35
4·30	6·—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6·—
6·30	6·40		Fazana		1·50	2·—
8·10	8·30	Četvrtak	Rovinj	Nedjelja	11·50	12·20
9·40	10·—		Poreč		10 10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2·—	—		Trst		—	6·—

Pruga Rieka — Pula.

—	7·—		Rieka		3·20	—
7·30	7·40	Svaki ponedjeljak i petak	Opatija	Svaki utorak i subotu	2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45		Mošćenice		1·35	1·45
9·—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11·—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8·—		Rieka		2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45	Srieda	Mošćenice	Četvrtak	12·50	1·—
10·—	10·10		Berseč		12·25	12·35
11·40	12·—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30		Rieka		9·20	—
1·30	1·40		Omišalj		8·10	8·20
2·20	2·30		Malinska		7·20	7·30
3·—	3·10		Glavotok		6·40	6·50
4·—	4·10		Merag		5·40	5·50
4·50	—		Krk		—	5·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7·—		Rieka		9·—	—
7·30	8·15		Opatija		8·15	8·30
12·30	—		Pula		—	4·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7·—		Rieka		9·—	—
7·30	8·15		Opatija		8·15	8·30
12·30	—		M. Lošinj		—	4·—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po „

Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7·—		Trst		10·—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45	Četvrtak	Piran	Ponedjeljak	—	—
12·—	1·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2·—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9·—
2·30	5·30	Petak	Zadar		2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2·—	5·—
7·—	9·—	Ned.	Metković	Č. P.	3·—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9·—

*) Od 1. aprila do konca oktobre više se Izola redovito nekamo odlazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polasku.
Od 1. novembra do konca marta pristaje se u Izoli nazvrstito.

Pruga Trst—Korčula.

—	7·—		Trst	Petak	6·15	—
1·—	2·30	Nedel.	Pula	C. Pet.	11·—	1·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6·—	7·—
1·30	3·—		Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30	Pon.	Spljet	Sr. Č.	9·—	4·—
1·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, srieda i petak

—	6·—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7·—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8·—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2·—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Br. 9220.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj na mjesto živinodera za sudbeni kotar Volosko sa godišnjom plaćom od 800 kruna.

Natjecatelji će predati svoje molbenice najkašnje do konca 20. t. m. c. kr. kotarskomu satničtvu u Voloskom.

Uz molbu mora priloženo biti:

1. krstni list i svjedočba o čudorednom ponašanju;

2. izkaz o usposobljenju za tjeranje ove koncesije, odnosno i izprave odnoseće se na službe dosada u ovoj struci obavljene;

3. druge eventualne svjedočbe.

Službena pogodba može biti pregledana svaki dan prije podne u uredu potpisatoga.

C. kr. kot. poglavarstvo
Volosko, 30. junija 1900,
Reinlein v. r.

Poziv

na redovitu **godišnju skupštinu** posojilnice i hranilnice u Kopru, uknjižene zadruge z neomejenim poroštvom, koja će se obdržavati u zadružnim prostorijama, ulica S. Biagio, br. 538,

dne 22. julija t. g.

o desetoj uri prije podne sa slijedećim dnevnim redom:

1. Izvješće odborovo o djelovanju zadruge u g. 1899
2. Izvješće nadzorstva o računima zadruge u g. 1899.
3. Izbor upravnoga odbora za g. 1900.
4. Izbor nadzorštva za g. 1900.
5. Eventualni predlozi.

Opaska: C. kr. trgovački i pomorski sud u Trstu naložio je upravnom odboru posojilnice i hranilnice, da sazove ovu novu glavnu skupštinu, jer je bio sazvao glavnu skupštinu na 22. odnosno 29. aprila t. g. jednim samim pozivom, a to da zakon ne dozvoljava.

Kopar, dne 3. julija 1900.

Odbor
posojilnice i hranilnice u Kopru.

85

liepih i obljubljenih slavenskih napjeva s tekstom za citru, priredjeni u koliko moguće lahkom slogu osobito efektno. Ciena 100 stranica obsizajuće knjige 2 for. 50 nvč. s poštom 20 nvč. više. Popis sadržaja šalje:
Josef Sorg, Wien III. Gerlgasse 18.

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!
Dobivaju se kod
A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli
na debelo i drobno.

Preko medja naše domovine

širi se glas o izvrstnim tjesteninama kano što su makaroni, fidelini itd. iz *„Prve kranjske tvornice tjestenina Žniderščič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.“* — Dostatno je samo jedan put pokušati, a da se postane stalnim naručnikom. — Trgovcima cienike bezplatno i prosto poštarine.

L. Malitzky
Pola, Via Sergia 65. - urar i srebrnar - Pola, Via Sergia 65.
preporuča
bogatu zalihu
žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije
za darove o priliki sv. potvrde (berme).

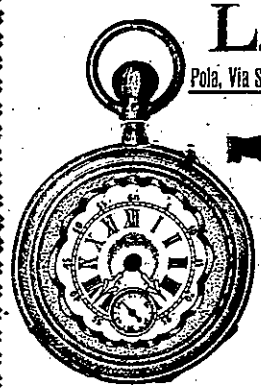

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI
prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.
Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.
Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna družtva u obće
preskrbljuje točno, brzo i jeftino.
Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

Drugo izdanje!

Broj 41. U Puli, dne 10. julija 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Poziv na predplatu.

Nastupili smo drugo polječe, radi toga molimo ovime cienjene predplatnike, da nam pošalju tekuću predbrojbu, odnosno podmire stari dug.

Izdavanje lista skopčano je velikim troškom i radi toga bez točne predbrojbe dolazimo u nepriliku prama našim obvezama.

Svaki onaj, koji list prima, dužan je platiti predplatu prije ili kasnije.

Kao što su se cienjeni predplatnici mogli već osvjedočiti, mi izpunjujemo svoju dužnost prama njima i to nam daje nadu, da će i oni učiniti svoju.

Tko nemože sve, neka pošalje barem nešto na račun.

Sve one, koji su nam dužni jošte za prošlu godinu, ako se ne oglase do 15. julija predplatom ili pismom, brisati ćemo, a dužnu svotu utjerati drugim načinom.

Uprava „N. Sloge".

Pučko školstvo Istre.

I.

Važnost pučkoga školstva nameće se sama od sebe. Radi toga bilo bi ne samo posve suvišno nego i nepotrebno, da se o toj važnosti na daleko i široko razpravlja.

Da se o važnosti pučkoga školstva osvjedočimo, dosta će nam biti, ako bacimo pogled na školske proračune pojedinih država, zemalja i občina, i na ogromne svote novaca, što ih iste doprinašaju za pokriće troškova, izdanih za pučko školstvo.

I u godišnjem proračunu naše malene i siromašne pokrajine unaša se za školske potrebe izdašna svota od blizu 500.000 K. Doda li se tomu godišnja pripomoć, što ju u tu svrhu dobivamo od države, te nuzgredni trošak, što posebice odpada na pojedine občine, to proizlazi, da se u Istri troši na pučko školstvo nešto oko 603.000 kruna.

Ta se svota čini na oko velikom, nu suprotstavi li joj se onaj strašni broj jadne, premda i duševno i tjelesno posvema razvijene djece, koja u obće neuživa nikakve poduke, to će se svaki lahko osvjedočiti, da i ta svota od preko pol milijuna kruna ni iz daleka ne odgovara potrebam našega pučkoga školstva.

Evo kako neodgovara.

Djece, koja bi po svojoj dobi bila dužna polaziti školu, imade u Istri 52.515, i to 27.239 dječaka i 25.276 djevojčica. Od tih polazilo je školu školske godine 1898—1899, što javnu, što privatnu, što inu, u svemu 33.454 djece, dočim ih se 1266 nije moglo pripustiti školi, i to što poradi slaba zdravlja, što opet poradi duševne nerazvitosti.

Odbije li se sada broj ove zadnje djece, i one, što u istinu polazi školu od ukupnoga broja djecé dužne polaziti školu, proizlazi, da djece, koja neuživaju nikakvu poduku, ima u Istri ogroman broj od 17.865, i to 9102 dječaka i 8763 djevojčice.

Strašan i grozan je taj broj, a još ga čini užasnijim, nemila i neutješljiva okolnost, što se isti gotovo neizključivo proteže na djecu naše krvi, našega plemena i jezika.

Iz napomenutoga sliedi, da polazi kod nas u Istri školu oko 63·7 postotaka djece. Ali uzmimo svaku narodnost posebice, pak ćemo uvidjeti, da taj postotak neodgovara broju ni naše, kao ni onomu talijanske djece.

Poznata je činjenica, da Talijani za dvadesetak tridesetak svoje djece ustrajaju školu, a ako ih imade manje, recimo deset ili petnaest, oni će se u takovom slučaju pomoći bilo i sa paralelkami.

Odatle sliedi, da je kod Talijana vrlo neznatan postotak djece, koja nebi polazila školu, dočim je taj postotak kod nas upravo ogroman.

Uzrok tomu strahovitomu stanju nije težko pogoditi. Nam se uzkraćuje ono, što se drugim daje preko svake mjere i potrebe. Mi bivamo zapostavljeni i zapuštani na korist drugih, koji će svoj sobstveni napredak i unapried izrabljivati u svoje svrhe a na našu štetu i na našu propast.

Da vidimo sada malko, u kakvom razmjerju stoje naše škole napram talijanskim. Ovi podatci jesu doista vrlo zanimivi, jer se malo gdje pokazuje tako očita nepravda, što nam se nanaša, kako baš ovdje.

Evo tih podataka:

U cieloj Istri bijaše u školskoj godini 1898—1899. svih pučkih škola ukupno 202.

Od toga broja valja nam odmah odbiti 13 škola, u kojih je učevni jezik hrvatski i talijanski i 2 ekskurendo škole. Ostaje nam ih dakle još 187. Od tih škola odpada na Talijane 70, na nas Hrvate 85, na braću Slovence 31, a na Niemce 1. Odatle sliedi, da napram 116 naših, hrvatskih i slovenskih škola, stoji 70 talijanskih.

Nu ovdje bi se mogao koji zavesti pa kazati: eto napokon ti Talijani su ipak donekle i pravedni, ta eto nam daju 116 škola, dočim su ih za sebe pridržali samo 70. Dobro, ali ta se stvar ima sasvim drugačije.

Evo kako:

Medju one 202 škole valja ubrojiti i 39 takozvanih pomoćnih škola, koje su u dobro uredjenom školstvu prava sramota. Je li moguće, da će svećenici, kojim se redovito kod nas povjeravaju škole takve vrsti, je li moguće, kažemo, da će oni (neračunajuć ovamo njihovo nepodpuno didaktično usposobljenje) kraj tolikih težkih posala i dužnosti, što ih od njih traži njihovo uzvišeno zvanje, naći još toliko vremena, sile i volje, da svoju školu podignu do onog stupnja, da budu mogli postignuti onu svrhu, što im ju namiču školski propisi i odnosne osnove? Neće, nikako, uza svu svoju dobru volju, uz sav mar i napor oni toga postignuti nemogu. Ta znadu to oni i sami — zato pošteni i pravedni kao što jesu — rade iz petnih žila, kako bi se dotična pomoćna prometnula što prije u redovitu. Nu uza sve to ostalo ih je još 39, a te valja uz neznatnu iznimku od 4, ubrojiti medju naše škole, jer su Talijani svoje već davno skoro posve iztriebili.

Prama tomu ostalo bi nam Hrvatim i Slovencem 91 redovita pučka škola.

Da vidimo sada kako se te naše škole odnose napram onih 66 talijanskih, koje im preostaju, odbivši i njim 4 pomoćne.

Naše su pučke škole velikom većinom jednorazrednice, jer je nas Hrvate i Slovence zapala sreća, da smo takovih u svemu zadobili 56. Po tomu imademo ukupno sa Slovenci 20 dvorazrednica sa 40 razreda, 4 trorazrednice sa 12 razreda i 1 četverorazrednicu sa 4 razreda. U svemu dakle imamo mi sa Slovenci 112 razreda.

Prama tomu broju stoji 14 talijanskih jednorazrednica, 16 dvorazrednica sa 32 razreda, 16 trorazrednica sa 48 razreda, 6 četverorazrednica sa 24 razreda, 12 peterorazrednica sa 60 razreda i 2 šesterorazrednice sa 12 razreda, što čini ukupno 192 razreda.

Po tomu imadu istarski Talijani sami 80 razreda više nego li mi Hrvati i Slovenci ukupno. A kad se znade, da imade nas Hrvata i Slovenaca u Istri dva puta više nego li Talijana, tada se pokazuje gornje nerazmjerje još groznijim. Nu ni to nije još sve.

Od talijanskih jedno- i dvorazrednica riedko će se koja naći, da bi bila razdieljena, dočim su naše jedno- i dvorazrednice skoro sve bez iznimke razdieljene u skupine i odiele tako, da je u istih napredak skroz onemogućen.

Imade jošte kojesta drugo, što je na putu pravomu napredku u naših školah, nu o tomu progovoriti ćemo u budućem članku.

Za danas zaključujemo tim, da sjetimo pozvane oblasti na vršenje njihove dužnosti i da ih upozorimo na sve ono, što smo danas na temelju nepobitnih podataka naveli.

U ovom imade dosta gradnje, da se svaki pošten čovjek i rodoljub ozbiljno zamisli, i da jače upregne sve svoje sile, pa da se zlo, koje nam prieti radi tolika nemara i zapostavljanja na polju pučke prosvjete, izkoreni i odstrani. To traži od svakoga od nas naša čast, naš narodni ponos, naša prošlost i budućnost, a ponajviše pako ono 17.865 naše djećice, ostavljene na milost i nemilost grdnoj nepravdi i pohoti krvnih dušmana naših, koji su pripravni, da od njih stvore četu pustih janjičara!

Vjenčanje priestolonasljednika.

U petak dne 29. junija stigao je nadvojvoda Fran Ferdinand u Draždjane po svoju vjerenicu, koja mu je sa pratnjom došla u susret na kolodvor.

Sliedećeg dana odputovaše vjerenici posebnim vlakom put Zakupa, gdje se je imalo u nedjelju obaviti vjenčanje. Grad Zakupi zaodjenuo se u znak radosti zelenilom i okitio zastavami. Stigav vjerenici na kolodvor u Zakupih, bijahu od pučanstva srdačno i oduševljeno pozdravljeni. Sa kolodvora odvezoše se vjerenici sa pratnjom put grada u kočijah.

Mlada zaručnica na pozdrave je odvraćala živahnim naklanjanjem na sve strane, a nadvojvoda je salutirao. Na naročitu zapovied nadvojvodinu vozile su kočije polagance. Vrhunac oduševljenja pokazao se u parku, kad su u bielo obučene djevojke cvićem posule put zaručnikom. U unutrašnjem dvorištu dočekao je visoke zaručnike dvorski nadmeštar grof Nostitz, a niz stepenice pohrlile su im u susret maćeha nadvojvodina, nadvojvodkinja Marija Terezija i nadvojvodkinje Marija Anuncijata i Jelisava, sestre nadvojvodine, koje su svoju budućnu snahu srdačno izljubile i izgrlile. Zaručnike je pratila u njihove sobe nadvojvodkinja Marija Terezija. Odmah iza dolazka predstavio je grof Nostitz: načelnika Liebicha, župnika-dekana Kikischa, ravnatelja dobara Keilwerta i upravitelja Urbaneka. Poslie toga pošli su gosti na čaj, koji je bio podan na terasi dvorca. Prvi je išao nadvojvoda Franjo Ferdinand, vodeći za ruku svoju zaručnicu, a ostali su išli po volji.

Na večer bijaše sjajna gostba za vjerenike i za njihovu pratnju.

Nadvojvoda Franjo Ferdinand opetovano je i kod primanja, izrazio svoju preveliku radost za srdačan doček, koji je priredilo pučanstvo njemu i njegovoj zaručnici. Nadvojvodi je stiglo bezbroj brzojavnih čestitaka. Pošto su odklonjene sve svečanosti, razsvietlilo je pučanstvo u večer kriesovi i bengalskom vatrom samo tri okolna briega, sa kojih je vatra u daljinu navieštala reichstadtsku slavu. U 9½ sati bio je čaj u salonu nasljedne princeze Löwenstein.

U nedjelju u jutro obavljeno je vjenčanje, o čemu izvješćuju novine obširno. U dvorskoj kapelici obavljeno je u ½11 sati prije podne u najužem obiteljskom krugu jednostavno ali ipak svečano vjenčanje nadvojvode Frana Ferdinanda s groficom Sofijom Chotek, koja je uzvišena na kneginju Hohenberg. Mala svatbena povorka pošla je u ustanovljeno vrieme iz unutarnjih soba u kapelicu. Prvi je stupao nadvojvoda Fran Ferdinand sa svojom majkom, nadvojvodkinjom Marijom Terezijom, za njimi nadvojvodkinje Marija Annunciata i Jelisava, tad zaručnica grofica Sofija Chotek u odielu od bielog atlasa s briljantnim diademom. Njoj o desno stupao je njezin rodjak i vjenčani svjedok nasljedni princ Löwenstein, na lievo brat

Karlo grof Chotek. Vrhov. dvorski meštar grof Nostitz-Rieneck bio je vjenčani svjedok nadvojvodi.

Vjenčanje je obavio dekan Hikisch uz asistenciju oo. kapucina Andrije i Florijana. Dekan je pozdravio zaručnike duboko ganutljivim govorom. Nadvojvoda i njegova zaručnica glasno su odgovarali na pitanja dekanova. Duboko ganuti izmienili su prstenje. Za tim je na orguljah svirana pučka himna, te su vjenčanici sa svimi prisutnimi prisustvovali tihoj sv. misi.

U ½12 sati bio je doručak u dvoru, pri kom je majka nadvojvodina, nadvojvodkinja Marija Terezija nazdravila mladencem i doviknula trostruki živili! uz koji su pristali svi prisutni.

Iza doručka odvezli su se u 2 sata poslie podne visoki mladenci, izpraćeni od nadvojvodkinja u otvorenih kočijah na kolodvor. Djevojčice u špaliru sipale su pred njih cvieće, dječaci su pozdravljali paominim grančicami. Veteransko i vatrogasno družtvo izkazivali su počast a mnogobrojna svjetina klicala je srdačno mladom paru, koji je krenuo posebnim vlakom u Konopišt, kamo je stigao u 6 sati na večer.

Još prije vjenčanja stigla je vrhovnom nadvorničtvu nadvojvode Franje Ferdinanda iz Ischla sliedeća brzojavka: „Njeg. c. i kr. apoštolsko Veličanstvo blagoizvojelo je premilostivo gospodju suprugu Nj. c. i kr. Visosti, rodjenu groficu Chotek, uzvisiti u kneževski stališ nasljednjih zemalja s imenom Hohenberg i predikatom „kneževska milost". Molim Vašu preuzvišenost, da to s mojom čestitkom stavi do znanja Nj. kneževske milosti. Gołuchowski".

DOPISI.

Mošćenice, 4. julija 1900. Poslie dugoga zatezanja sa strane občinskoga glavarstva, bili su občinski izbori u Mošćenicah uređeni za utorak i sriedu prošloga tjedna, to jest za 3. i 4. t. m. nu ipak, izbore se je preneslo za četvrtak i petak ovoga tjedna, za 12. i 13. tekućega mjeseca, s razloga što c. kr. kotarska politička oblast, nije poslala svoga odaslanika k tim izborom.

Kad se obavljaju izbori u kojoj občini kotara, gdje imadu voditi izbore muževi posve izobraženi, muževi, koji imadu izkustva u izbornih stvarih, muževi posve mirni, pravedni, nepristrani, onda tamo i svuda politička oblast šalje svoje odaslanike.

U Mošćenice ga nije poslala, prem ima tamo voditi izbore čovjek malo izobražen, čovjek, koj nije nikad vodio izbore, čovjek koj se nemože nazvati nepristranim, kad onako radi, kako smo jednim primjerom naveli. U Mošćenice nije poslala c. kr. kotarska politička oblast svoga odaslanika, premda se je kod prvih izbora, koji su se tamo imali obaviti, dogodili nemiri i izgredi, kakovih još nebijaše u nijednoj občini voloskoga kotara. Nemiri i izgredi bili su takovi, da je odaslanik občine kao i c. kr. odaslanik morao bježati pred razjarenimi ljudmi, da jih je pak velik broj bio u verigah odveden u Volosko, i kasnije od c. kr. sudova odsuđen.

U takovu občinu, gdje se je takova šta kod prvih izbora dogodilo, nije c. kr. kotarska politička oblast k drugim tamošnjim izborom odaslala svoga odaslanika. Po čemu to diši?

Zaplienjeno!

Medju tim neka svjestni izbornici u Mošćeničkoj župi nezdvajaju, nek budu uvjereni, da je svaka sila i varka do vremena, da pravica uviek nadvladjuje.

Neka poučuju one, koji su zavedeni i prevareni, i nek se odvraćaju od mutikaša i varalica.

Neka jih sjete veriga, kojimi su njeki njih bili vodjeni od Mošćenica do Voloskoga.

Nek budu čvrsti i postojani i neustrašivi, sve do svršetka izbora.

Nek idu svi k izboru i glasuju kao svjestni izbornici, znajuć, da se bore za poštenu stvar proti nepoštenoj, za dobro svoje občine, svojih občinara, i svojih potomaka, za svoju vjeru i za svoj narod i za svoj jezik.

Nek se svi združe sa svjestnimi Bersečani, koji će stalno i opet svi k izborom doći kao jedan, i nek izabiru bratski svoje zastupnike, koli iz Mošćeničke toli iz Bersečke župe.

Nek tako učine, i Bog će blagosloviti njihov rad.

Krnica početkom julija 1900. — Imade hvala Bogu mnogo krajeva u Istri, koji su se posvema oslobodili talijanskog upliva, nu žali Bože je još i takovih, koji posve spavaju vječni sanak na svoju materijalnu škodu a na zator svoje narodnosti.

Skoro sva sela u puljskom kotaru pristaju uz našu narodnu stranku, ako prem imade u nekojim još ljudi, koji se puste zavesti od kojega Furlana ili Krnjela, nu dandanas ih je već malo. Jedino selo Krnica u vodnjanskoj mjestnoj občini neće te neće da se probudi iza sna.

Imade u tom selu mnogo imućnih kmetova, posve neodvisnih od Talijana, i koji bi mogli prednjačiti siromašnomu puku u svačemu, ali što opaziš?

Gospoda: Skabić, Mandušić, Buršić, Vlašić itd. najvole talijanski medju sobom razgovarati. Srce ti mora puknuti od jada, kad dodješ na krničku placu. Vidiš sve ljude u bielim gaćama a oni ništa nego: šior de qua, šior de là itd. Ča vas ni sram Krničani?

Njihove divojke kad te slanu na putu mjesto pozdraviti liepo sa dobro jutro ili Hvaljen Isus, one ti se našepure pak ala sa Bon žorno, šiora kumara dove ti jera i mnogo orugih bedastorija čuti češ u Krnici.

E po Ivana živoga delajte se Talijani na foreu, ma dok budete nosili modrne i gaće ja vam ne rečem nikad Bon žorno.

U njihovoj crkvi nečuje se u našem jeziku ništa osim nekih malenkosti, n. pr. Don Giulio pjeva epistolu i evangjelje latinski, a onda pročita „po njegovu" hrvatski. I još neki dan mi govori jedan Krničan, da njima je svejedno ali hrvatski ali latinski. Sram vas bilo. Ča vam je bliže košulja ali kapot.

Jednom rečju mogu reći, da je nekadašnja slavinska Krnica posvema pala u bumbarske gaće, dok bumbari poljodjelci sami gledaju se otresti od svoje talijanske gospode i okreću im svaki dan više ledja.

Ako mi tko dokaže, što im je dobra učinila talijanska gospoda iz Vodnjana, darovati ću mu na Rokovu Kačića i Kraljevića Marka.

A tko je kriv, da Krnica tako spava?

Sada nas je ostavio naš mnogogodišnji „Don Giulio Guth". Što nam je dobra učinio u mnogo godina?

Iz gori rečenoga vidi se plod njegovoga „tihoga djelovanja".

Ah Bože moj, što ti je zla učinio naš hrvatski puk u Istri, osobito u južnoj, da ga tako mučiš? Meni se čini, da sada prosvitljuje svećenike i biskupe naša politika a ne Duh sveti kako za vrieme apoštola. „Idite, u č i t e sve narode itd.", govori naš Spasitelj, a oni kao da razumiju: „Idite, živite, bogatite se, a puk neka se poživinčuje".

Sada je došao u Krnicu veleč. g. Ćurković Dimitar, dosadašnji župe-upravitel u Vižinadi. Njemu, kao rodjenom Dalmatincu, hrvatske majke sinu, stavljamo na srce, neka ne pusti iztriebiti pučki jezik iz crkve, jer propast jezika, propast je vjere.

A vi moji Krničani, budite ljudi!

Ljubite svoj mili materinski jezik, koji znate i sami da je slavinski ili hrvatski a nipošto talijanski.

Još jednomu bi morao reći dvie rieči, koji je dužan puk izobraziti, ali sada ga pustim na miru, samo néka prestane i on u svojoj obitelji talijanski trubiti.

Šior Zaneto.

Franina i Jurina.

Fr. Mačji, da se jako plaču za patronom.

Jur. Borme imaju se i ča plakat, zač nebi bili onoliko miš polovili, da im je brki opalil.

Fr. Ma se nadaju još boljemu.

Jur. A to ćemo pak videt.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Bečke novine pišu, da će vlada sazvati na jesen carevinsko vieće. To bi imao biti zadnji pokušaj sa sadašnjim državnim zastupstvom. Nedodje li ni tada do nagodbe izmedju Niemaca i Čeha i nebude li se dalo ni tada mirno i redovito razpravljati, tada bi vlada razpustila carevinsko vieće i razpisala nove izbore. Vlada da nekani u toj jesenskoj sjeditbi carevinskomu vieću narinuti novi poslovnik, jer znade, da njoj nebi nijedna većina odobrila takvog koraka.

Njemačke katoličke novine razpravljaju živahno o budućem savezu sa kršćanskimi socijalisti. Ta nova stranka imala bi sačinjavati središte u carevinskom vieće, okolo kojega bi se ustrojila nova većina, sastojeća iz većine klubova bivše desnice.

Drugi predsjednik carevinskoga vieća, češki zastupnik dr. Začek, govorio je ovih dana pred svojimi izbornici u moravskoj Bistrici o položaju. Reče, da su češki zastupnici obstrukcijom dokazali, da se proti interesom češkoga naroda neda vladati. Oni su postigli to, da bijaše carevinsko vieće zaključeno. Obzirom na jezikovno pitanje, reče zastupnik, da Česi neće priznati nikakvog zakona, kojim se nebi priznala ravnopravnost češkoga jezika sa njemačkim. On kano Čeh i Austrijanac opominje vladu, da neriešava jezičnoga pitanja na temelju § 14., jer takovo narinuće jezičnoga zakona bilo bi isto, što navještenje rata ne samo češkomu narodu, nego i svim Slavenom Austrije. Ako bi sadašnja vlada zbilja htjela narinuti takav zakon češkomu narodu, tada — reče govornik — ja nejamčim za mir i red u naših pokrajinah. Češki zastupnici, da su pripravni još jednom stupiti u dogovore sa zastupnici njemačkoga naroda i sa vladom. Oni da neće ništa zahtjevati što bi moglo škoditi ni Niemcem ni državi, ali neće ni pristati na nikakav predlog, kojim se nebi zajamčilo češkomu narodu njegova prava. Na koncu bijaše prihvaćena resolucija, kojom se izrazuje povjerenje mladočeskim zastupnikom, i kojom se prosvjeduje proti Koerberovim jezikovnim osnovam.

Češke gospodje, supruge prvaka češkoga naroda, poslale su prigodom vjenčanja grofice Chotek sa nadvojvodom Franom Ferdinandom u Konopište brzojavnu čestitku, kojom pozdravljaju visoku gospodju, kao kćer stare i glasovite češke porodice, čije je ime nerazdieljivo sjedinjeno sa sjajem i čašću kraljevine Češke. Budite — kažu gospodje — uz Vašega prejasnoga supruga zaštitnica, zagovarateljica i podpora domovini i narodu češkomu.

Posljedice mešetarenja prvaka poljskoga kluba na carevinskom vieću viteza Jaworskoga, izbijaju na dan i prije nego li se je to očekivalo. U časopisih i na skupštinah izjaviše se Poljaci najoštrije proti neslavenskom postupanju poljskoga kluba u obće, napose njegova predsjednika Jaworskoga. Ovomu predbacuju, da je započeo sam i na svoju ruku Slavenom neprijateljsku politiku, staviv se na stranu neprijatelja svih Slavena. Radi toga su nastale nesuglasice medju samimi prvaci poljskoga naroda, tè se već govori o razdoru u poljskom klubu.

Zemaljski predsjednik gornje Austrije i državni zastupnik dr. Ebenhoch boravio je prošlih dana u Išlu, te primljen od cara i kralja u audienciji, izviestio ga o položaju. Glasa se, da je vladara izviestio u tom smislu, da je položaj Koerberov vrlo povoljan, jer da imade slobodne ruke za uvedenje jezikovnog zakona i promjenu poslovnika.

Crnagora. Ono oduševljenje, koje je prigodom vienčanja kneginjice Jelene sa talijanskim prieštolonasliednikom vladalo u čitavoj Crnogori za Italiju, reć bi, da je silno ohladilo. Isti vladajući krugovi otriezniše u velike. Crnogorski mladići, koji su polazili vojničke škole u Italiji, ostati će kod kuće, ili će ih poslati u Rusiju. U Italiji da su se naučili lahkomu životu, zanemariv vojničku naobrazbu.

Srbija. Srbski kraljevi Aleksander i Milan da će zajedno na izložbu u Pariz. Jedan od njih imao bi se i sam izložiti, da svietu pokaže kakav nebi smio biti nijedan kralj ili vladar. Srbski vladari, da će i radi toga na izložbu, da budu tamo od francezke vlade slavljeni, pak da si tim povećaju ugled u nesretnoj domovini.

Rusija. Car Nikola podpisao je ovih dana naredbu, kojom se ukida izgon u Sibiriju. Taj plemeniti čin mladoga cara steći će pohvalu svih u istinu slobodoumnih osoba. U Sibiriju pošiljale su naime do sada ruske oblasti razne vrsti zločince, osobito političke, koji su morali u rudokopih sprovoditi najtužnije dane. Upravitelj ministarstva izvanjskih posala, grof Lambsdorf ostaje i nadalje na svojem mjestu i da imade mnogo izgleda, da će ostati stalno na onom mjestu.

Italija. U talijanskom parlamentu su ipak zavladali mirni odnošaji, te se je moglo razpravit i prihvatiti privremeni proračun.

Kina. Iz raznih strana toga ogromnoga carstva dolaze sve to groznije viesti. Još pred, koji dan se mislilo, da je pao žrtvom vjerskog fanatizma u Pekingu je-

Zaplienjeno!

dino njemački poslanik, dočim bi reći, da su podlegli istoj strasti Kineza i ostali poslanici vlastiti, koji se bijahu utekli pod okrilje i zaštitu englezkoga poslanika. Po najnovijih viestih iz Pekinga poklano je tamo 5—6000 kršćana-urodjenika od fanatizirane svietine.

Mjestne:

Sliedimo prilagatl listu poštanske položnice, sa točnom oznakom zaostale i tekuće predplate. Današnjem broju prilažemo za Labin, Lindar, Lovran i Lupoglavu. — Molimo dakle predplatnike, da izvrše svoju dužnost.

Imenovanje i premještenja. Ministar nastave premjestio je profesore državne gimnazije u Puli gg. dr. Karla Mayera i dra. Rudolfa Weisshäupl-a na jednu od državnih gimnazija u Beču. Imenovan je bio pravim učiteljem na državnoj gimnaziji u Puli privremeni učitelj g. Ivan Gangl.

Nemiri u c. kr. pomorskom arsenalu u Puli vladaju već nekoliko vremena radi neke prijave radnika Petelina proti jednomu svomu drugu, koji je od umora zadriemao, pa prijavljen, da je spavao, bijaše odpušten iz službe, premda otac mnogobrojne obitelji. — Radničtvo je proti Petelinu svaki dan demonstriralo, te ga je morala policija u stan pratiti. Neki radnici su bili zatvoreni i odpušteni, što je još više uzrujalo duhove. Radnici — socijalisti pozvali su za intervenciju zastupnika gradačke V. kurija Resela, koji je i došao u petak u Pulu, i bio dočekan oduševljeno. Držao je sastanak, na kojem je u jednu ruku mirio radnike, a u drugu ih bodrio da brane svoja prava. Njegov njemački govor tumačio je jedan radnik drugim talijanski, zaključujuć svoj govor riečima: „Bili smo prisiljeni obratiti se na zastupnika štajeskoga, jer istarski zastupnik pete kurije (Bartoli), neima prečega posla, nego ove dane sabirati milodare po Rovinju za sv. Fumu[illegible]

Pokrajinske:

Istarski sabor. Glas o sazovu istarskoga sabora neće nikako da umukne. Širi se dapače sve to više. Već je naime došlo na svietlo, da je sabor sazvan za 20. t. mj., a znade se već i za mjesto, a to je Kopar.

Koliko je na svemu tomu istine pokazati će nam najbliža budućnost...

Umro načelnik. Iz Plomina pišu talijanskim listovom Trsta, da je tamo preminuo dne 6. t. mj. mnogoljetni načelnik g. Mate Tonetti po domaću „Florin". Pokojnik bijaše radi izvanrednoga bogastva veoma uplivan u svojoj obćini. Spadao je medju odlučne naše narodne protivnike. Bio je načelnikom około 30 godina, ali uprava njegova nebijaše uzorna. Naš puk u onoj obćini neće zaista plakati za pokojnikom, koji neka počiva u miru!

Blagdan sv. Cirila i Metoda proslavila je pazinska okolica sa kriesovi u predvečerje, pri čemu se, kao obično, iztakli vrli Lindarci sa krunom kriesova na briegu sv. Martina. U jutro blagdana obdržavala se u čast naših apostola svečana pjevana misa u pazinskom Polju uz sudjelovanje pazinske podružnice sv. Cirila i Metoda i množtva bogoljubnog svieta.

Kod c. kr. državne gimnazije u Pazinu uzsliediti će prijamni izpiti dne 14. tek., te 16. i 17. septembra t. g. Završava se školska godina dne 14. tek. Tada ćemo također priobćiti konačni uspjeh.

Iz Liburnije nam pišu. Da vidimo, kako je sretno učiteljstvo u Voloskom kotaru, i kako mu idu mogućnici na ruku, neka se znade i ovo.

Neko doba mogli su učitelji kod poreznog ureda na Voloskom dizat svoje plaće, po bilo komu, uručiv mu namiru i platežni arak. Kašnje morali su popratiti ovo dvoje pisanicem na vizitnici; onda opet popratiti i dotičnika biljegovanom punomoću, dok napokon ne dodje želja gospodi, valjda komoditeta radi, da joj se nekoliko dana prije izplate mora slati namira i platežni arak. Ovih dana prohtjelo se gospodi opet, da učiteljstvo mora svoje punomoći za dizanje plaće — legalizirati. Kako vidite, slavna gospoda prilično su muzikalna, jer sviraju sve lepo „crescendo". Još manjka samo „gran cassa", za da bude podpuni „fortissimo" — pak da se gospoda zabavljaju.

Konačno, kako predvidjamo, sliedit će „Befehl": Učitelj mora doći „in persona" dignuti svoju plaću. Ako ne može da dodje, neka se dade, kao primišaljski pop u Tomićevim pošuricama, poslati u — kasunu. — Eto vam „gran cassa", da će se čak u tom koncertu Preluk nasaditi na glavu.

Bez komentara!

Ugladjenost djaka „Legine" škole u Zrenju. Od tamo piše nam prijatelj: U naše mjesto dolazi podučavati crkvene pjevače naš vriedni rodoljub Ante Tončić, koji je na skupštini podružnice „Družbe sv. Cirila i Metoda" pokazao u pravom svjetlu, djelovanje zloćudne „Lege" i njezinih škola.

Radi toga valjda, da mu se osvete djeca te škole u Zrenju, pozdravljaju ga urlikanjem i zviždanjem kad dolazi u Zrenj. Tim pokazuju ti mladi širitelji talijanske kulture, da su u „Leginoj" školi posve dobro naučili ugladjenost i pristojno ponašanje naprama starijemu od sebe. Taj uspjeh ugladjenosti imadu zahvaliti ti mladi junaci bivšemu svomu učitelju, koji ih je valjda tako uzorno odgojio. Nu što ćemo, kad djeca rastu bez kršćanskoga nauka i bez straha božjega!

Iz Medulina. Naše liepo selo se i opet ponosi jednom novom talijanskom tablom i to: Vitto Radossevich in comestibili. Kako vidite jur po imenu taj Vito je Talijan puro sangue, koji u obitelji i sa svojim kupovaocima ne govori drugačije nego hrvatski. Vide! zašto se činiš tako smišean? Zar ne bi bilo ljepše, da si objesio napis: Vid Radošević, prodaja jestvina ili slično? a ne talijanski, narušen sa dvim pogreškama.

Ali nije naš Vid sam, koji misli, da ne bi prodao ni novčić papra, da nema talijanske tabele. Eno tamo Šantićeva tabla: Santo Zuccon in commestibilie pellami, a s protivne strane: Osteria en negosio di Giovanni Sugar (čudite se ljudi božji, to je valjda kineski, ali ne talijanski), tamo negdje doli na cesti stoji i opet: Osteria al'arivo (i tu su pogreške), malo dalje na cesti: Caterina Lorenzin in commestibili itd.

Medulinci! kada ćete svoje ljubiti, a tudje poštovati, kada ćete se ponositi svojim lipim materinskim jezikom?! Ugledajte se u šijoru Jovanu, koja, okoprem tudjinka po rodu i jeziku Talijanka, ipak je objesila barem dvojezičnu tablu, a vi se toga sramite, plućete u zdilu iz koje jidete. Sram vas bilo Boga i ljudi!

Državne podpora obćinam i cestovnim odborom Istre. S prijateljske strane doznajemo, da je središnja vlada doznačila državnu podporu za popravke i gradnje cesta, medju ostalim i obćinam Kastav, Pazin, Buzet i Podgrad, odnosno dotičnim cestovnim odborom za popravke postojećih cesta, ili za gradnju novih, i to na preporuku naših državnih zastupnika gg. dra. Laginje i prof. Spinčića.

Slike o nesreći u Dolenjah. Njemački ilustrovani list „Interessantes Blatt" donaša u zadnjem broju dvie vrlo liepo uspjele slike o strašnoj nesreći, koja je zadeja naše Dolenje. Jedna slika predstavlja grozno liznanje oluje u šumi kraj sela a druga podrtine kućâ nakon oluje.

Tršćanski „Idovčić" proti biskupu Sterku. Glasilo tršćanskih čifuta vraća se opet i opet na pitanje nesretne zastave bratovšćine sv. Cirila i Metoda. U broju od dne t. mj. obara se na presvj. biskupa Sterka radi toga, što je ovaj pisao tobož nevjerozakonskom družtvu i što je obećao tomu družtvu, da će moći do godine svoju nevjerozakonsku ili nekrkvenu zastavu na obhodu rabiti.

Smradno židovsko glasilo hotomice izvraća, jer znade vrlo dobro, da je ona bratovšćina s kroz i s kroz nabožno i crkveno družtvo, i da je ona zastava crkvenom zastavom. Čudimo se kako državno odvjetničtvo dopusti, da se onako napada na crkvenoga dostojanstvenika na temelju izmišljenih i posve izvrćenih činjenica. Ta znaju valjda kod c. kr. državnoga odvjetničtva i kod c. kr. redarstva, da je bratovšćina sv. Cirila i Metoda crkveno družtvo, i da je njezina zastava čisto crkvena zastava.

Iz drugih krajeva.

Školsko izvješće. Od prijateljske ruke primili smo izvješće ke. velike gimnazije u Sušaku za školsku godinu 1899—1900, iz kojega vadimo sliedeće podatke: Obvezatne predmete podučavale je sa ravnateljem 21, što profesora što učitelja, relativno obvezatne predmete 3 profesora i 1 učitelj.

Štipendije uzivalo je 27 djaka. Podporu od „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri" dobio je 21 djak. Početkom školske godine bijaše na toj gimnaziji 400 djaka, a na koncu 384 djaka. Po zavičaju bilo je najviše djaka iz Hrvatske, i to 238, zatim dolazi austrijsko Primorje sa 130 djaka, izmedju kojih imade ih iz Istre 113; bijaše dakle skoro jedna trećina Istrana na gimnaziji.

Odlikaša bijaše koncem godine na cieloj gimnaziji 73, a medju timi 25 Istrana, što je svakako povoljan postotak.

Da saznade i naše šire obćinstvo za mlade istarske Hrvate, koji bijahu odlikovani i koji osvjetlaše lice sebi i svim njihovim suzemljakom, priobćujemo eto njihova svietla imena, njim na čast a njihovim drugovom iz Istre na pobudu.

Imena odlikaša priobćujemo po razredih. Eto ih:

I. razred: Brajša Stojan iz Pazina, Mihalić Juraj iz Baške nove, Antončić Nikola iz Omišlja, Marjanović Danilo iz Pazina;

II. razred: Bokatić Matija iz Kršana, Karabajić Josip iz Vrbnika, Tončić Rudolf iz Malinske;

III. razred: Jelušić Hedvig iz Kastva:

IV. razred: Belulović Vjekoslav iz Sušnjevice, Brajan Antun iz Kastva, Deškvić Ivan iz Moščenica, Karabajić Spasoje iz Krka, Kumbatović Filip iz Omišlja, Šavron Ivan iz Gradina:

V. razred: Grbac Ivan iz Kastva;

VI. razred: Jedretić Kuzma iz Berseča, Mrakovčić Ante iz Punta, Tentor Mate iz Cresa, Žiković Pavao iz Bačve;

VII. razred: Ivanić Rudolf iz Trsta, Mandić Josip iz Trsta:

VIII. razred: Brechler Ivan iz Omišlja, Fabijanić Antun st. iz Omišlja, Stanger Egidije iz Voloskoga.

Pošta za c. i kr. mornaricu. Poštanski ured u Trstu šilje postu: za N. V. B. Maria Theresia u Cifu i za Zentu u Hongkong u danima 10., 21., 24. i 28. tek. mj. o 8·25 sata u jutro, i 13. na 4·35 pop.; za N. V. B. Donau za Punta Arenas na 14. o. mj. o 8·25 u jutro.

Morskoga psa vidjeli su ovih dana barkovljanski ribari nedaleko „Miramara" kod Trsta. Ribari bijahu u velikoj pogibelji, jer se je to morsko stvorenje strašilo puzalo uz samu ribarsku ladju, koju bi bio, velik kao što bijaše, lahko prevrnuo.

Engleska eskadra u Trstu. Prošastog je prosinca zimska eskadra naše vojne mornarice, sastojeća se iz brodova Monarch, Wien i Budapest posjetila englesku luku Maltu i tamo deseću se englesku eskadru sredozemnog mora. Ova je jučer stigla u Trst pod zapovjedništvom vice-admirala Sir Johna Fisher, da uzvrati posjet našoj državi. Silnu ovu eskadru sastavlja 10 brodova prvoga reda, 7 krstača, 21 velikih torpednjača za visoko more, jedan glasnik i jedan jaht ukupno sa 11 hiljada mornara.

Da shvatite veličinu i silnu jakost ovog brodovlja, eto imena brodova i točnih podataka o dužini, sadržini u tonama i jakosti strojeva u konjskim silama:

Admiralski brod: Renown dug metara 116 — sadržine tona 12.350 — konjskih sila 12.900.

Brod contre-admirala: Ramillies m. 116 — t. 14.150 — k. s. 11.500.

Ratni brodovi prvog reda: Ocean m. 119 — t. 12.950 — k. s. 13.500, Royal Oak m. 116 — t. 14.500 — k. s. 11.608, Royal Sovereign m. 116 — t. 14.260 — k. s. 13.312 Cäsar m. 119 — t. 14.910 — k. s. 12.625, Canopus m 119 — t. 12.950 k. s. 13.763, Illustrious m. 119 — t. 14.900 — k. s. 12.434.

Krstaši: Andromeda m. 133 — t. 11.000 — k. s. 16.781, Venus m. 107 — t. 5600 — k. s. 9774, Astraea m. 97 — t. 5600 — k. s. 9000. Piramus m. 91 — t. 2135 k. s. 7303, Barham m. 85 — t. 1830 — k. s. 6400.

Torpednjače: Polyphemus m. 73 — t. 2640 k. s. 5520. Salamander m. 70 — t. 735 — k. s. 1114, Halcyon m. 76 — t. 1070 — k. s. 3528, Harrier m. 76 — t. 1070 — 3608, Hazard m. 76 — t. 1070 — k. s. 3552, Hebe m. 70 — t. 810 — k. s. 3552, Speedy m. 70 — t. 810 — k. s. 4703, Ardent m. 61 — t. 265 — k. s. 4350, Banshee m. 64 — t. 295 — k. s. 4400, Boxer m. 61 — t. 265 — k. s. 4800, Earnest m 64 — t. 360 — k. s. 6300, Foam m. 64 — t. 310 — k. s. 5400, Griffon m. 64 — t. 360 — k. s. 6000, Dryad m. 76 — t 1070 — k. s. 3608, Bruizer m. 61 — t. 265 — k. s. 4500. Dragon m. 64 — t. 295 — k. s. 4400, Orwell m. 66 — t. 360 — k. s. 6080, Hardy m. 59 — t. 270 — k. s. 4000, Skate m. 59 — t. 270 — k. s. 4000, Sunfish m. 60 — t. 280 — k. s. 4400, Coquette m. 64 — t. 310 — k. s. 5868. Cygnet m. 64 — t. 310 — k. s. 5400.

Topovnjače: Cockatrice m. 50 — t. 715 — k. s. 1000. Glasnik: Melita m. 50 — t. 970 — k. s. 1200, Jaht: Surprise m. 76 — t. 1650 — k. s. 3030.

Ovo je brodovlje bilo dočekano kod rta Salvore od austrijske eskadre brojeće 28 brodova, te ju je onda kao počasna pratnja pratila do Trsta. Našom eskadrom zapovjeda contre-admiral Rudolf groi Montecuccoli-Polinago, koja se sastoji iz triju divizija, sastojećih od sliedećih brodova:

Za prispodobu dodajemo i brojke kano i kod engleskog brodovlja.

Prva divizija: Kaiser Karl VI. m. 112 — t. 6100 — k. s. 12.000, Tegetthoff m. 87 — t. 7400, k. s. 8000, Kaiserin Elisabeth m. 98 — t. 4000 — k. s. 6400.

Druga divizija: Tiger m. 71 — t. 1675 — k. s. 4000, Panther m. 69 — t. 1530 k. s. 4000, Leopard blazance prijašnjemu.

Treća divizija: Asperu m. 92 — t. 2400 — k. s. 7000. Satellit m. 67 — t. 540 — k. s. 4000, Planet m. 64 — t. 480 — k. s. 3500, Blitz m. 59 — t. 360 — k. s. 2600; torpednjače za visoko more Natter m. 45 — t 134 — k. s. 1800, Python m. — 45 t. 115 — k. s. 1800, Kigyó m. 45 — t. 115 — k. s. 1800 uz 9 torpednjača prvoga reda i 6 drugoga.

Na visini svjetionika pozdravio je grad engleski admiralski brod Renown sa 21 hitcem, a sa toliko hitaca odgovorio i grad.

Eskadri se pripravljaju velike slavnosti, izleti, banketi, da se ne prituže, te im u Austriji dugočasno bilo.

Dolazak vlakova u Pulu.

1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču. Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst. Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak Dol.	Odl.	Dan	Luka	Povratak Dan	Dol.	Odl.
—	7·—		Rieka		3·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20	Srijeda	Lovran	Ponedjeljak	2·10	2·15
8·45	8·55		Moščenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10·—	10·35
4·30	6·—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6·—
6·30	6·40		Fazana		1·50	2·—
8·10	8·30		Rovinj		11·50	12·20
9·40	10·—	Četvrtak	Poreč	Nedjelja	10 10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2·—	—		Trst		—	6·—

Pruga Rieka — Pula.

—	7·—		Rieka		3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45	Svaki ponedjeljak i petak	Moščenice	Svaki utorak i subotu	1·45	1·45
9·—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11·—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8·—		Rieka		2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45	Srieda	Moščenice	Četvrtak	12·50	1·—
10·—	10·10		Berseč		12·25	12·35
11·40	12·—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinščica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	—
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30
3·—	3·10	Glavotok	6·40	6·50
4·—	4·10	Merag	5·40	5·50
4·50	—	Krk	—	5·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	Pula	—	4·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4·—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po „

Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7·—		Trst		10·—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45	Četvrtak	Piran	Ponedjeljak	—	—
12·—	1·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2·—
7·45	9·30		M. Lošinj		8·15	9·—
2·30	5·30		Zadar	Nedj.	2·45	3·30
1·30	5·30	Petak	Spljet	S. N.	2·—	5·—
7·—	9·—	Ned.	Metković	Č. P.	3·—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9·—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izole redovito zakasnivši dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polazku.
Od 1. novembra do konca marta pristaje se u Izoli možebitno.

Pruga Trst—Korčula.

—	7·—		Trst	Petak	6·15	—
1·—	2·30	Nedel.	Pula	Č. Pet.	11·—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6·—	7·—
—·30	3·—		Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30	Pon.	Spljet	Sr. Č.	9·—	4·—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, sriedu i petak

—	6·—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7·—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8·—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2·—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·15	Trst	6·50

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za uplaćivanja.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2¾%
„ 30- „ „ 3¼%
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz 2¾%
„ 8 „ „ 3 „
„ 30 „ „ 3¼ „
Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u kriepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.
U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
„ 3-mjesečni „ 2⅞
„ 6- „ „ 2½%

Okružni odiel.

U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu. — U Napoleonih bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Peštu, Brno, Lavov, Tropavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Cjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Solnograd bez troška.

Kupnja i prodaja

vriednostih, diviza, kao takodjer unovčenje kuponah proti odbitku 1% provizije. Inkaso svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente u Londonu, Parizu, Berlinu ili u drugih gradovih; provizija po jako umjestnih uvjetih. — Kreditna pisma na kojigod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vrednostni papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemshi novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice talijanske narodne banke u talij. frankih ili pako po dnevnom tečaju.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . . . 4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) „ „ „ 3·—
Svieće i duplire II „ „ „ „ 2·40
Tamjan lacrima I . . . . . 2·40
„ „ II . . . . . 2·—
„ granis . . . . . 1·20
Povošteno platno za oltare . . . . *m* „ 2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Narudžbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. - urar i srebrnar - Pola, Via Sergia 65.

preporuča

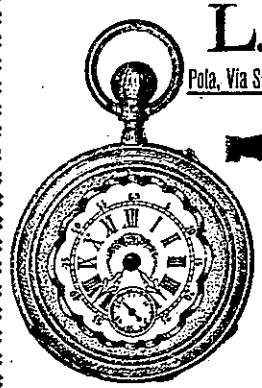

bogatu zalihu

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Mošćenički izbornici!
Mošćeničani i Bersečani!

Prije kakove četiri godine bili ste prvi put pozvani, da birate svoje občinske zastupnike u Mošćenicah.

Vas njekoliko bili su toliko smutili njeki talijanski plaćenici, da su vas onda žandari vodili okovane na Volosko.

Za prošli utorak dne 3. ovoga mjeseca bili ste pozvani opet k izborom, da za druge tri godine birate svoje občinske zastupnike.

Došlo vas je na stotine iz Mošćeničke i Bersečke župe. Radi nespretnosti vašega glavara i njegovih drugova niste mogli izabirati, i izgubili ste uzalud dan.

Sad ste pozvani da izabirate četvrtak i petak, dne 12. i 13. ovoga mjeseca.

Prije nego idete k izborom, čitajte i čujte ovo njekoliko rieči, dolazećih od vaših iskrenih prijatelja, a za vaše dobro.

Prije njekoliko vremena dielio vam je Petar proglas, u kojem vam je htjeo dokazati, kako je sadanji vaš glavar koristno za vas upravljao občinskim dobrom. Kad se mu je dokazalo činjenicami i brojkami, da nije istina što je pisao, onda se već nije javno oglasio.

Vaš občinski glavar, njeki „Afrikan“, njeki, koji su već u zatvorih čamili radi svojih nedjela, i njim slični, udarili su onda u druge gusle.

Počeli su vam napunjati glave, da ćete bit prodani pod Hrvatsku, pak tamo plaćati davke od žene, kokoši, voća, u obće od svega, ako neizaberete sadanjega glavara i njegove prijatelje.

Kad je vaš sadanji glavar jednomu mužu tako govorio, onda mu je ovaj odgovorio: to možete govoriti tovarom a ne meni.

Htjeo je tim reči, da ljudi, koji svojom glavom misle, koji vide što se okolo njih i po cieloj Istri dogadja, nemogu onoga vjerovati, drže ono za laž, za varku, za ješku, na koju bi njeki htjeli loviti ljude.

Sadanji gospodin glavar, i „Afrikan“ i svi oni drugi, kad onako govore, drže se one: reci mu, da ti nereče.

Oni vam po nauku vaših zakletih neprijatelja vele, da niste Hrvati, nego da ste „Istrani“.

Svaki koji govori svoj materinski jezik hrvatski, je Hrvat, kako je onaj koj govori svoj materinski jezik njemački, francezki, englezki — Njemac, Francez, Englez.

I vi govorite svoj materinski jezik hrvatski, pak nemožete biti po jeziku, po narodnosti drugo nego Hrvati slavenskoga plemena.

Svaki, koji je rodjen i koj stanuje u Istri, je Istran, kako je Dalmatinac, koji je rodjen u Dalmaciji, Štajerac, koji je rodjen u Štajerskoj, Tirolac, koji je rodjen u Tirolskoj.

I vi ste Istrani, jer ste rodjeni u Istri.

Zakleti neprijatelji našega jezika i roda varaju naš narod tim imenom. Dok ga primame u svoje kolo, dotle je Istranin. Kad ga već jednom dobiju u svoje kolo, onda je Talijan. Sa istarskim imenom htjelo bi se ubiti i u vas hrvatsko, slavensko ime, da se vas pak pretvori u Talijane, i pak proda pod Talju.

Svim je poznato, da je u Istri stranka, koja hoće na svu silu, da je Istra talijanska pokrajina, i koliko nije, da postane takovom, te da pak pade u krilo matere Italije, države, u kojoj hara glad i nevolja, u kojoj se često dogadjaju razbojstva i umorstva, u kojoj vlada briganstvo, u kojoj su koloni mjesto slobodnih seljaka.

Već prije dvadeset godina su ljudi te istarske talijanske stranke učinili osnovu, kako da podminaju občine kotara Voloskoga, samo radi toga jer u njih stanuju Hrvati — Slaveni.

Medju občinami, koje su onda odlučili podminati, bila je ondašnja Lovranska. Kad nisu mogli podminati ciele te občine, činili su ju razdieliti u Lovransku i Mošćeničko-Berscčku.

U Lovranu su već prilično daleko došli. Tamo su javni napisi samo talijanski, tamo se službeno piše talijanski, tamo se je ustrojilo talijanske škole, tamo se tjera naš jezik iz crkve; tamo već njeki pjevaju Garibaldinske pjesme i slave talijanskoga generala Garibalda, talijanskoga kralja Umberta, talijansku kraljicu Margaretu.

U Mošćenicah još nije tako daleko došlo, al na putu se je, da se dodje.

Vaš sadanji glavar i njegovi prijatelji možda ni neznaju, kamo se vas po malo vodi.

Al i on službeno talijanski piše. Talijanske novine su pisale, da se je i on dao zastupati na kongresu u Trstu, gdje su se ono lani bili sakupili talijanski glavari Primorja i Istre; i da je on molio, da se iz vaše crkve iztjera naš jezik, a upelje latinski i talijanski.

A znate li Vi, kakova je ona osnova, koju su prije 20 godina učinili ljudi istarske talijanske stranke proti občinam Voloskoga kotara i proti Vašoj?

Onom osnovom su oni odlučili, da zasiju razdor, neslogu, nemir, medju vami, i da vas u obće osiromaše, i da vas desetek na vaš račun dobro živi, te da s vami gospodare kako s nemom živinom.

Gledajte okolo sebe na svoje oči, pak sudite sami, nisu li već zasijali medju vami razdor, neslogu nemir? Neosiromašuju li vas u obće? Nedobivaju li njeki novce od njekuda?

Nisu li njeki prijatelji sadanjega glavara nudjali po forint i dva za glas?! Nisu li vam govorili: da jedite i pijte, sve je već plaćeno! Možete li misliti, da oni svoje novce troše? A odkud jih dobivaju?

Mislite svojom glavom! Neprodavajte svojih pravica i sebe za zdjelu leće, za kus mesa ili kruha, za litru vina! Nesramotite svoga obraza! Živine se prodavaju! Vi ste ljudi na sliku i priliku Božju! Nezamećite svoga čovječjega dostojanstva!

Oni njeki prijatelji vašega glavara psuju na popove, grde jih, ogovaraju jih, kleveću jih, proklinju jih!

Znate zašto to čine? „Popovi“ vide, kamo vode našu pokrajinu rečeni ljudi istarske talijanske stranke. „Popovi“ izškolani vide, da bi ti ljudi istarske talijanske stranke htjeli naš narod osiromašiti, odnaroditi, i s njega talijanske robove učiniti. „Popovi“, svećenici kršćansko-katoličke crkve i sinovi našega naroda, žele po svojoj pastirskoj, kršćanskoj i domoljubnoj dužnosti, odvratiti puk od onih, koji ga vuku u propast.

Za to eto psovanje, grdjenje, ogovaranje, klevetanje, kletve proti svećenikom!

Mošćenički izbornici!

Mošćeničani i Bersečani!

Zakon vas zove da izaberete svoje zastupnike, koji će imati kroz tri godine upravljati vašom občinom, vašim dobrom dušcvnim i tjelesnim.

Triezno, kao pametni muževi, složno, kao prava braća, izaberite prave poštenjake, Mošćeničane i Bersečane za svoje zastupnike. Izaberite takove, koji će znati i htjeti braniti vaše svetinje, vašu vjeru i vaš jezik, koji će pošteno upravljati s vašom imovinom, koji će znati i htjeti čuvati baštinu vaših otaca i praotaca za vas i za vašu djecu i potomke; koji se neće družiti sa zakletimi neprijatelji naše vjere, našega roda i jezika, naše krvi.

Mutikašem i plaćenikom talijanske stranke doviknite glasno jasno: daleko vam kuća!

Drznikom, koji vam se groze, nedajte se pod noge!

Ko se drži kao ovca; pojedu ga vuci!

Mošćeničani i Bersečani! Svi na noge, svi k izborom, u ime Boga, za poštenu stvar, za vaše dobro, proti namjeram krvnih vam neprijatelja talijanske istrijanske stranke.

Na dan pete nedjelje poslie Duhova 1900.

Vaši iskreni prijatelji.

Broj 42. U Puli, dne 13. julija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Poziv na predplatu.

Nastupili smo drugo polječe, radi toga molimo ovime cienjene predplatnike, da nam pošalju tekuću predbrojbu, odnosno podmire stari dug.

Izdavanje lista skopčano je velikim troškom i radi toga bez točne predbrojbe dolazimo u nepriliku prama našim obvezama.

Svaki onaj, koji list prima, dužan je platiti predplatu prije ili kasnije.

Kao što su se cienjeni predplatnici mogli već osvjedočiti, mi izpunjujemo svoju dužnost prama njima i to nam daje nadu, da će i oni učiniti svoju.

Tko nemože sve, neka pošalje barem nešto na račun.

Sve one, koji su nam dužni jošte za prošlu godinu, ako se ne oglase do 15. julija predplatom ili pismom, brisati ćemo, a dužnu svotu utjerati drugim načinom.

Uprava „N. Sloge".

Pučko školstvo Istre.

II.

U posljednjem smo broju iznieli nekoliko brojaka, koje nam podaju vjernu sliku o stanju našega školstva u Istri. Tužna je doista ta slika i žalostne prilike naše pučke prosvjete. Nu ta slika, koju predočismo onomadne našim čitateljem, nebijaše podpuna, ni dostatno opredieljena. Ondje se govorilo u obće o stanju pučkoga školstva u cieloj našoj pokrajini, te je sve kazano ono općenito, u glavnijih i krunijih crtah.

Ali da to stanje bude preglednije i bolje iztaknuto, moramo ga pobliže označiti, i podrobno razglobiti sve ono, što smo već naveli. Radi toga progovoriti ćemo u prvom redu o školah i učiteljskih silah, a zatim o polazku djece u pojedinih kotarih.

U koparskom kotaru imade u svemu 47 škola, od kojih su 23 slovenske, 9 hrvatskih, 3 hrvatsko-talijanske, 1 slovensko-talijanska i 11 talijanskih. Po tomu bismo imali mi 32 hrvatsko-slovenske škole prama 11 talijanskih. Ali te hrvatsko-slovenske škole jesu sve same razdieljene jednorazrednice sa poludnevnom obukom, a i od tih ima redovitih samo 19, dočim su sve ostale pomoćne (jedna je eskurendo). Italijani imadu nasuprot u tom kotaru tekar jednu jednorazrednicu, 2 dvorazrednice sa 4 razreda, 1 trorazrednicu sa 3 razreda, 2 četverorazrednice sa 8 razreda, 4 peterorazrednice sa 20 razreda — u svemu dakle 36 razreda uz 1 samo pomoćnu školu.

Prispodobimo sada ono 19 naših škola sa poludnevnom obukom sa ovo 30 razreda, u kojih se podučaje kroz cieli dan, pa će nam biti jasno, kako se kod nas i na tom polju kroji pravda. Isto je sa učiteljskim osobljem.

Uz naša — hrvatska i slovenska — 27 učitelja i učiteljica, te 12 svećenika, stoji 21 učitelja i 23 učiteljice talijanske narodnosti.

A tako je malo ne i u svih ostalih kotarih Istre.

U pazinskom kotaru imadu Talijani 14 svojih razreda, dočim ih imademo mi samo 13. Ovamo je obrojeno 9 jednorazrednica sa poludnevnom obukom.

Da su tu hrvatski učitelji u većini, ima se pripisati okolnosti, što su u pazinskom kotaru još tri hrvatsko-talijanske škole sa 6 razreda, a ti su popunjeni skoro sve samimi hrvatskimi učitelji — jer talijanski učitelji neće — kako je poznato — da uče hrvatski jezik. I bolje, da je tako!

Puljski kotar ima (bez Rovinja) u svemu 29 pučkih škola. Ove su razdieljene tako, da ih na Talijane pada 11, na Niemce 1, na Hrvate i Talijane zajedno 1, a na same Hrvate 16.

No hvala Bogu reći će tkogod na prvi mah, tu smo bar u većini. Jesmo, baš kano i u saboru, u moralnoj većini. Nesmije se gledati samo škole kao takove, već osobito na to, koliko ima koja razreda, pošto će samo u takovoj učioni biti pravoga napredka, gdje ima više razreda, odnosno više učiteljskih sila. A u puljskom kotaru imadu Talijani na 11 škola 41 razred sa 24 učitelja, 27 učiteljica, ukupno 51 učiteljska sila, dočim ima našib 16 škola tekar 8 svjetovnih učitelja i 8 svećenika, jer u tom kotaru imamo mi samo 8 redovitih škola, a i te su većinom sve same razdieljene jednorazrednice.

U lošinjskom je kotaru broj škola za nas povoljniji, no koja nam korist od toga, kad redovitih naših 20 škola imade samo 27 razreda, dočim 10 talijanskih škola imade ništa manje od 32 razreda sa 15 učitelja, 26 učiteljica, ukupno 41 učiteljska sila, napram 20 učitelja i 1 učiteljica hrvatske narodnosti.

Predjimo preko Rovinja, koji imade dvie talijanske škole sa 7 učitelja, pak se podajmo do porečkoga kotara, toga ogledala talijanske pravdoljubivosti i čovječnosti. U tom kotaru nalazimo 34 škole, od kojih je 30 talijanskih sa 57 razreda, dočim imamo mi 4 škole i to pomoćne; po tomu u cielom porečkom kotaru neimamo mi Hrvati nijedne javne pučke škole, izim onih dakako, što ih je „Družba sv. Cirila i Metoda" žuljevi našega naroda podigla.

Veće nepravde i ocitije pristranosti nemogu školske oblasti i naši krvni protivnici počiniti na našem narodu, nego li je počinjaju baš u školskom pogledu u porečkom kotaru.

Nešto bolje stojimo u Volosk om kotaru, premda nam je nedokučivo, kako može u onom kraju, gdje Talijana neima tako rekuć ni za lick, da prama našim hrvatskim i slovenskim pučkim školam, kojih imade u svemu 28 sa 41 razreda, stoje 3 talijanske škole sa 6 razreda.

Pozivljemo one, koji su učili omjere i razmjere, da nam ovu zagonetku protumače — ako znadu i mogu. Po našem računu proizlazi, da kad mogu Talijani imati za 3 škole dva puta toliko razreda i učitelja, t. j. 6, to bismo ih mi morali imati 2×28, dakle barem 56 neračunajuć ovamo one razrede, koji bi se na mnogih mjestih morali otvoriti, da se postigne potrebiti napredak, te da se smanji broj onih, koji neznaju čitati ni pisati, t. j. analfabeta.

Podlistak.

Pošalice.

Sabrao: Vinko Rubeša.

I.

U noći.

Za liepe njeke mjesečne noći vraćale se dvie rodjene strine iz grada kući. Uzput brusile jezikom, kao da im ga njetko lojom namazao — baš onako po žensku. Kad su došle do velike lokve, opazi strina Mare mjesec u vodi.

— Gle strino Joža! — zapomaže. — Ne vidjela svoga Matića, ako nije mjesec upao u vodu. Šteta ako se udavi.

Joža poškilji u vodu, pa kako je obično u žene duga kosa a kratka pamet, naškubi obraz, pa reče mudro kao iz čižme:

— Ajdmo kumo — raja ne vidjela — hitro po grablje, da ga izvučemo, dok se ne udavi.

Strine poteku na vrat na nos kući, da su im krila lepršala kao vještičam, kad na metli jašu. Prije nego se vratile, zagrne crna oblačina mjesec. Kada dohrliše sve zapuhane do lokve — mjesecu ni traga. Kao da ga izjeli vuci ili odnesli hajduci.

— Joj strino, tugo moja! — zakuka Joza. — Potopio se mjesec i udavio u lokvi. Kamene mi sirote!

— Nije napokon ni čudo — hukala Mara — kao da je sav sviet naopako pošao. Tek je čudo, do već i goruće kamenje sa neba ne pada — pa se vrate potmurene kući, kao kvočke kad ih u vodi okupaš.

II.

Puška.

Pošla dva seljaka u grad, da kupe pušku. Kad se do sita nacienkali, izprazne mošnju, pušku u ruke, pa odu kući. Nu kako čovjeku kadkad naleti sretna misao u glavu, tako je putem i našega kuma Mata nadahnuo sam Duh sveti, pa će na jednom prijatelju Luki:

— Zlo učinismo, kume moj dragi! Baš smo valjda jutros obadva ustali na lievu nogu. Kupismo i pošteno sve u srebru izplatismo pušku, a da je prije ni poskusili niesmo.

— Zlata ti vriedi ova — primjeti Luka. — Baš kao da iz knjige čitaš. Gdje nam je naša inače bistra pamet bila? Možda kupismo mačku u miehu. Bit će najbolje, da ju odmah poskusimo.

— Tako je! Al u što da ciljam? — upita zabrinuto Mate, koji je pušku nosio, obziruć se naokolo.

— Pst, pst! — kazao Luka muhu, što mu baš sjela na prsa.

Oštroumni Mate razumje odmah svoga kuma. Razkorači noge, podpraši pušku, uzme na oko muhu i — odapne. Na njegovo najveće čudo svali se kum Luka koliko je dug i širok na zemlju. Mate motrio ga časak, pa uzmahav glavom, prikriči mu: Ti si se, kume, prvoga maha prestrašio!

III.

U šumi.

Odoše dvojica u šumu, da obsjeku jedan hrast. Ivo uzverao se na njega, da sječe grane, a Pere ostao na zemlji, da ih klastri. Nu pošto su grane bile debele, to je Ivo sporo odsjekao. Dosadi Peri čekati, pa zakriči drugu na hrastu mudro, kao da mu njetko pamet osolio:

— Čekaj kume, da ti pomognem. Ja ću se zavjesiti o granu i živo trzati tielom, a ti junački sjeći, pa ćemo bit prije gotovi.

Ivo prihvati objeručke ponudu, te počeka dok se onaj zavjesio o granu, pa ostane onda sjeći, da je sve iverje naokolo vrcalo.

Najednom se grana otrgne i pade skupa sa Perom na zemlju.

— Živio kume! — poviče veselo Ivo. — Ne drže te badava najpametnijim u selu. Tvoj predlog valja. Ta do noći oklastrili bi cielu goru. — Al kad vidi druga, gdje se protegnuo na zemlji kao žaba, namršti si čelo, pa mu dovikne:

— Ej, kume, bor te ubio! Zuri se. Zar si se već utrudio? Kašnje imat ćeš već vremena, da odpočineš.

IV.

Lov na vjeverice.

Išao njeki vjetrogonja u šumu. Na jednoj bukvi opazi vjevericu. Popne se težkom mukom na drvo, da ju ulovi, al ona već bila na drugoj bukvi. Naš znanac sidje, te se uze penjati i na onu bukvu. Dok se verao, mali kosmač sukao brkove kao u okladu. Kada došao lovac na granu, a vjeverica skok! — i već je bila na trećoj bukvi.

— Kičme ti tvoje i rutava repa! — ljutio se čovjek. — Kad možeš ti tako

Ali tih analfabeta — nepismenih ljudi — imade u Istri na našu žalost, a na sramotu onih, koji su tomu uzrok, i previše. Takovih biti će mnogo i u buduće, a njihovom broju će se na žalost priključiti još i veliki dio naše najmladje generacije.

I tu nam statistički podatci odkrivaju duboke i težko izliečive rane. Već smo u posljednjem članku naveli broj djece, koja, premda podpuno razvijena, i duševno i tjelesno, neuživaju ipak nikakve obuke.

Od ono 17.865 naših jadnih sirotana, odpada ih na pazinski kotar **4626**. To je doista strašan broj, ako se uzme u obzir, da je u tom čitavom kotaru djece, dužne polaziti školu. **7340**. Preko polovice dakle onih malih biednika mora da čami u tmini neukosti, budući lišeni svjetla znanja. Za Pazinom dolazi odmah Kopar. I tuj nalazimo ogroman broj takove nesretne djece; imade ih bo što mužkih što ženskih bez škole i nauke **4511**. Nego ovdje valja da iztaknemo, da je u tom kotaru velik broj djece, dužne polaziti školu. Takove imade naime u svemu 13.167, školu polazi dakle preko dvie trećine njih, t. j. 83 postotaka. Nu i to ima svoj razlog. Tu su naime talijanski gradići Kopar, Izola, Piran itd. koji daju najveći broj djece. za to se za njih obilno i priskrbilo.

O broju djece i o polazku škole u ostalih kotarih, u budućem broju.

DOPISI.

Iz Tinjana, 9. Julija 1900. Četiri mjeseca je prošlo, da je naša župna crkva obudovila iza odlazka nezaboravnog nam bivšeg Veleč. g. Antona Kjuder.

Od dana njegovog razstanka sa svojim milim stadom, staro i mlado uzdisalo za novim svojim pastirom, vruće želeć, da bude pravi njegov nasljednik.

Došao je Bogu hvala i taj željno očekivani dan. Kad se doznalo da je imenovan novim župnikom Veleč. g. Eduard Gržetić, se munjevnom brzinom raznesla viest po cieloj občini, te svi željno očekivali dan njegovog dolazka.

Novi župnik došao je u nedelju dne 24. Junija o 3 sata pos. p., susretan od množtva puka, te pozdravljen od g. župe upravitelja, g. nadučitelja, školske mladeži i obć. načelnika, i zatim popraćen u crkvu svoju zaručnicu, u kojoj se on svomu puku sa kratkim govorom na sjajnom dočeku liepimi riečmi zahvalio.

Bio je to doista liep i radostan dan za sve Tinjance. Nu još željnije očekivalo se dan ustoličenja.

Bogu hvala svanuo nam i taj dan. U nedelju dne 8. Julija obavio je taj svečani čin sjajnim načinom prečastni Prost pazinski g. Josip Orbanić uz asistenciju više svećenika, koji su iz bližnjih župa došli, občinskih poglavara i mnogobrojnog puka.

Najviše su se dopale narodu, i nikad ih nećemo zaboraviti, one prekasne riečі, g. Prošta o dužnostim naroda naprama svomu novomu župniku, i o dužnostim g. župnika kao duševnog pastira svoga stada. Nije bilo srdca koje nije bilo ganuto, a niti oka koje nije bilo suzami orošeno. Liepa i srdačna mu hvala!

Zatim služio novi g. župnik svečanu sv. Misu uz asistenciju i liepo pjevanje školske djece, koje je pratio orgljanjem g. nadučitelj.

Poslie blagoslova bio je na stolcu pred oltarom podpisan zapisnik ove liepe cerimonije, te od veleč. g. župnika Liberata Slokovića na propoviedaonici glasno i razumljivo pročitan, i tim je bila svečanost dovršena.

Pobožni puk, koji nije nikad dosele vidio obavljanje takvog svečanog čina, jako se je veselio i zadovoljno razišao, a tjesniji prijatelji i štovatelji novoga župnika našli su se u njegovom dvoru na skupni objed. Za gostbom se napijalo i pjevalo, a školska mladež izpjevala pod ravnanjem revnog g. nadučitelja na veliko zadovoljstvo svijuh, nekoliko liepih pjesama, na čemu budi i ovde g. nadučitelju izrečeno priznanje.

Zahvaljujuć u obće svima, koji su pripomogli da svečanost čim sjajnije izpade, kličem novomu župniku: Bog te živi na mnoga ljeta! Bogu na čast, sebi i svojim ovčicam na spas.

Iz Cresa pišu nam dne 8. t. I u ovom gradu, kako po cieloj našoj biskupiji, naredbom presvj. biskupa, proslavio se ove godine na osobiti način blagdan presv. Srca Isusova. Dne 22., 23. i 24. pr. mj. držala se u ovdešnjoj kolegiati večernja pobožnost, sa krunicom presv. S. Is. prigodnom propovedju i blagoslovom sa Presvetim. U nedelju pak dne 24. obdržavao se obhod (procesija), koj je izpao u svakom pogledu sjajno baš impozantno, što služi na čast ovom dobroćudnom i pobožnom pučanstvu.

Sve je to liepo, hvalevriedno i utješljivo, ali što nas u toj duševnoj radosti najviše smućuje i žalosti jest to, što se je ciela ta pobožnost pa i sama posveta Presv. S. Is. držala izključivo u talijanskom jeziku, kako da smo tamo negdje po dnu Italije u Sassari a ne u našem pitomom Cresu, gdje je nas domaći jezik rekli bi mi „f r v a š k i“.

Ja sam već eto ostario u Cresu, pak osim kroz sriede korizmene i u večer stare godine, nisam nikada čuo u našoj crkvi nego samo hrvatski propoviedat, u kojem jeziku obavljale se do sada i ostale ne strogo liturgične pobožnosti.

U novije pak doba, počeo se malo po malo i ovdje u Cresu provadjat poznati program: bodulsko-puljskih kamoraša, pak ako svi znaci nevaraju rek bi, da iza lošinjske crkve, dolazi na red crkva creska, jer sve novije pobožnosti košto n. pr. devetnica Božića, devetnica Bl. Gospe od Karmela, pak eto sad i mjesečna pobožnost Presv. Srca Isusova, počela se držat izključivo u taljanskom jeziku!

U početku se taj lukavi ali bezobzirni i sustavni postupak od nadležne oblasti tobož ignorira, do koju godinu pak, hoće na naša tuža kanja nadležna oblast, stisnuv s pleći, jednostavno odbrusiti: Eh što ćete, dragi moji. Crkva se mora prilagoditi okolnostim!! Sad je prešlo u običaj!!

Mi imademo još toga pune pregršti, ali za sada nećemo dalje, premda stvari koje se od nekoliko godina u ovih naših stranah dogadjaju, osobito u području crkveno-školskom jesu takve naravi, da moraju smutit i najmirnije i dobroćudnije srce. Nego mi ćemo kako rekoh, za sada zaključit, a zaključit ćemo bolnouzhitnim povikom: Avanti Savoia!!!

Franina i Jurina.

Fr. Ca biš rekal, kega su lovranski fiorentinci poslali va Trst na neku s e d u t u?

Jur. Trebeda onega, ki zna najbolje fiorentinski, da neosramoti patrije.

Fr. A ki je to?

Jur. Ha, nisu imeli ča čuda zbirat: al Kukumu al Kenića.

Fr. Po pravice, njim se i najbolje pristoji, zač su s materinen mlekom posisali talijanski zajik.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Većina novina svih stranaka pišu o budućem držanju vlade. Nu to pisanje osniva se jedino na fantaziji, jer nitko nezna što kani učiniti vlada, da izliječi bar dielomice bolne političke odnošaje. Iz toga novinarskoga nagadjanja može se zaključiti jedino to, da se Koerberova vlada nije jošte odlučila na nikakov odlučan korak, i da će sadašnje stanje potrajati tamo do polovice agusta. U toj neizviestnosti razvijaju pojedini kolovodje stranaka i klubova pred svojimi izbornici i u novinah svoje nazore o izliečenju nezdravih naših odnošaja. Nekoji od tih političara savjetuju vladi, da razpusti carevinsko vieće pak novomu nametne novi poslovnik; drugi bi htjeli, da vlada proglasi pomoću § 14. jezikovni zakon, dočim se treći protive jednomu i drugomu. Svi su pako u tom složni, da se tim načinom neda riešiti načelno jezikovno pitanje i da bi se narinućem jezikovnog zakona i novoga poslovnika položaj samo pogoršao.

U staročeskom glasilu, u pražkoj „Politik“ priobćuje neki konservativni politik svoje mnienje, kako bi se dalo nezdrave odnošaje tim izliečiti, da se prizna obćenito jedinstvo i nerazdieljivost monarhije pod vladajućom kućom na temelju pragmatičke sankcije, dualizam na temelju nagodbe od godine 1867., državopravni položaj zemalja češke krune i historičku samostalnost ostalih zemalja, ravnopravnost i samostalnost svih narodnosti i zakonom priznatih vjeroizpoviesti, te zaštitu manjina. Upravu zajedničkih posala imalo bi se povjeriti ministarstvu, a sve ostale poslove, koji nisu zajednički imalo bi se popustiti zemaljskim vladam, koje bi bile odgovorne odnosnim saborom.

U palači jednog prvaka českog konservativnog plemstva u Pragu obdrzavao se ovih dana sastanak, na kojem su češki velikaši i veleposjednici razpravljali o položaju.

Ministar predsjednik pozvao je prošloga čedna k sebi prvake raznih stranaka na dogovor. Iz onoga, što je došlo na svietlo o tih dogovorih, dade se zaključiti, da bi hotio Koerber preustrojiti njemačku lievicu, kojoj bi se imali pridružiti kršćanski socijalisti. Osim toga doznaje se, da ministarstvo, nekani više, u današnjih okolnostih sazvati carevinsko vieće, već da će ga razpustiti i odmah nove izbore razpisati.

Veliko-njemačko zastupstvo grada Linca zaključilo je, da se jedna od gradskih ulica prozove Bismarkovim imenom. Zemaljski odbor ukinuo je taj zaključak, našto je zastupstvo podastrlo utok na državno sudište. Ovo sudište odbilo je utok, radi česa su Velikoniemci silno uznemireni.

Glasovi o sazovu istarskoga sabora podržaju se još uviek. Sabor Istre imao bi se sastati još ovoga mjeseca i to u Kopru, da nebude tobož krivo, odnosno pravo ni Talijanom ni Slavenom.

Srbija. Nekoji srbski listovi izvan kraljevine pišu, da je nesretni razkralj Milan svojim progonom radikala postignuo baš protivno onomu, što je kanio postignuti.

Radikalna stranka u Srbiji, da je bila do sada velika, a sada da je još veća. Danas, nakon toliko progona i zatvora i mučenja, da su radikali i oni, koji se nisu prije za politiku nimalo zanimali.

Na svom putovanju po iztočnoj Srbiji, da se je mogao kralj Aleksander osvjedočiti, da progoni samo unapredjuju pravednu stvar. Srbski poslanik na carigradskom dvoru predao je turskoj vladi odlučan prosvjed, radi najnovijih navala Arnauta na srbske državljane na tursko-srbskoj granici.

Rusija. Carskom naredbom preustrojavaju se neke ruske pješačke pukovnije. Dne 10. t. mj. vratio se je car Nikola u Petrograd, te je istoga dana primio u audienciju japanskoga princa Kotohito. Radi nemira u Kini, pojačati će Rusija svoje posade na granicah svojih u dalekom iztoku. Ona se bez dvojbe pripravlja na to, da bude mogla u zgodno vrieme odlučno nastupiti u Kini, kad se bude radilo o tom, da se ukroti buntovnike i podieli plien. Ruski trgovci sa čajem obratili se na ministra financija molbe, da štiti njihove činovnike u Kini.

Njemačka. Car Vilim odputovao je dne 10. t. mj. morem na daleki sjever. Carsku yachtu prate tri vojne ladje. Žestoke riečі, kojimi je pozdravio car Vilim u Kinu polazeće njemačke čete, dadu slutiti, da imade Njemačka čvrstoga saveznika, koji će njoj pomoći osvetiti krvava zločinstva Kineza i tamo uzpostaviti mir i red. Taj saveznik imao bi biti Rusija, koje se najviše zanima za odnošaje u Kini, jer graniči neposredno sa tim ogromnim carstvom.

Rat u južnoj Africi. Englezko ministarstvo rata priobćuje, da je Englezka do sada izgubila u južnoj Africi preko 81.000 ljudi. U toj ogromnoj svoti nalaze se mrtvi i ranjeni vojnici, koji posliednji borave u bolnicah. Uza sve te ogromne žrtve na krvi — i neračunajuć silne svote novca — nije jošte rat svršen. Burci će dapače sada na viesti o pobuni u Kini postati žilavijim i uztrajnijimi, što će zadati Englezkoj trista jada, jer će njoj tim vezati ruke, da ne može u Kini svoje pohlepne težnje oživotvoriti.

---

skakati, valjda ću i ja, koji sam kršten. Čekaj, već ću ti ja pokazati! — Oslini dlanove, razmaha se rukami, pa skoči — pod bukvu, da se više ne digne.

V.

Jedinac.

Bila udovica jedna te imala sina jedinca. Budné već ostarjela, vruće je željela, da joj sin dovede pod krov zamjenicu od vodice i metlice — da se oženi. Al sin joj bio čudan svat i mrvicu zafrknute pameti, pa nije nikako mogao, da nadje djevojku, koju bi mogao usrećiti ženitbenom jabukom.

Majka ga češće nagovarala, da se oženi, a on joj uviek jednako odgovarao: „Kad je ne mogu naći“.

— Lahko zato, rano moja — govorila mu starica. — Ti najbogatiji si u selu, pa ti se ne će nijedna odgovoriti. Evo, baš sutra u gradu je sajam. Idi na ples, pa b a c a j o č i p o d j e v o j k a h, možebit da po sreći koju nadješ.

— Dobro! Poskusit ću — promrmlja kroz zube, i ode spavati.

Sutradan obuče novo odielo, pa dok je majka bila negdje u susjedstvu, ode na sajam.

Kad se pod večer vratio sav zasopljen, dočeka ga mati veselo, te ga odmah upita, jeli joj našao nevjestu.

— Sve sam oči pobacao, a djevojke nisam mogao naći — odgovori ljutito.

— Kakve sve oči? — upita starica u čudu.

— Ta naših ovaca — odgovori sin.

— Kakvih naših ovaca? — Upita žena još u većem čudu.

— Naših ovaca, da. Izvrtao sam im oči, te u vreći ponesao ih u grad i tamo na plesu bacao ih po djevojkah, kako ste mi jučer rekli.

— Ala sinko, tugo materina, što si učinio jadan iz naših ovaca!

— Valjda mi niesu još vrane možak izpile, da bi bio tako lud, pa svoje oči njekuda bacao!

Ustanak u Kini. Kinezke čete spojene sa bokseri nastoje oduzeti medjunarodnim četam važno mjesto Tiencin, odakle bježe žene i djeca u Taku. Evropejska posada zahvaljuje do sada svoj spas jedino kozačkoj konjici. Viesti o pokolju tudjinaca u Pekingu obistinjuju se na žalost. Osim tudjinaca poklano je mnoštvo Kineza pokršćenih, nu rek bi da su poslanstva spašena. Englezka nastoji sklonuti velevlasti na to, da se povjeri Japanu moć i vlast, da uvede mir i red u Kini. Ona se naime boji Rusije, koja je najbliža Kini od europejskih vlasti, i koja će pogotovo nastojati, da se okoristi bunom u Kini.

Mjestne:

Sliedimo prilagati listu poštanske položnice, sa točnom oznakom zaostale i tekuće predplate. Današnjem broju prilažemo za Crnikal, Mali Lošinj i Motovun. — Molimo dakle predplatnike, da izvrše svoju dužnost.

Razpisano mjesto učitelja. Na državnoj gimnaziji u Puli razpisano je mjesto učitelja njemačkog jezika. Molbe valja predložiti do 6. agusta t. g. c. kr. zemaljskomu školskomu vieću za Istru u Trstu.

Zadnji broj bio nam je zaplienjen sa sliedećim nalogom, radi dopisa iz Mošćenica, a mi smo za naše čitatelje priredili odmah drugo izdanje:

Br. 9938.

Otvoreni nalog

kojim se **naredjuje** zaustava svijuh otiskâ lista „Naša sloga“ današnjeg dana Br. 41 koji se nalaze u prostorijah uredničtva, upravničtva i u tiskarni A. Gabršček, i udarenje službenog pečata na slove ili njihovo razkladanje pristajući tiskar.

Uzrok ovoj naredbi je članak „Mošćenice 4. julija 1900“ od riječah „Njeki njezini“ do riječah „uvidjavni muževi“ pridržujući si pregledanje ostalih članka.

Od c. k. Kotarskog poglavarstva

u Puli dne 10. julija 1900.

Schneider.

Da bi bila još jedna slovnička ili jezikovna pogrieška, bilo bi ih uprav tucet! (Op. slagara).

Pučka škola družbe sv. Cirila i Metoda u Puli, predgradje Šiana, slaviti će 15. tek. mj. svečano svršetak druge školske godine u dotičnoj školskoj sobi. — Pozvani su roditelji školske djece i članovi ovdješnje podružnice. Razpored: 1. Tumačenje zadataka družbe i njezino poslovanje. 2. Deklamacija i pjevanje od strane djece. 3. Dieljenje darova onim, koji su se bolje učili.

Pokrajinske:

† **Ivan Mandušić,** posjednik u Loboriki, preminuo je dne 9. tek. u večer, nakon dugotrajne težke bolesti. Pokojnik bio je marljiv gospodar i dobar narodnjak. Odgojio je do dva vriedna sina, jednoga posjednika na otčinstvu, a drugoga sudca u Bosni. Pokoj mu vječni!

Zašto je sazvan istarski sabor? Poznati bečki list „Der Süden“ opisuje poviest dogovora izmedju većine i manjine istarskoga sabora radi postignuća nekog primirja izmedju Slavena i Talijana Istre — te izjavljuje, da pod predsjedničtvom sadašnjega zemaljskoga kapetana za Istru, g. Campitelli-em nije se ničemu boljemu nadati. Pa ipak se je vlada odvažila na to, da sazove zemaljski sabor, na što se pita „Süden“: zašto je došlo do toga, te odgovara: Odbor talijanskoga političkoga družtva za Istru, zaključio je nedavno u svojoj sjednici, da će do imala sazvati glavnu skupštinu, na kojoj da će se kao prvu točku razpravljati o pitanju: zašto nije vlada sazvala zemaljski sabor g. 1900!?

Pa, eto: tršćanski namjestnik zauzeo se ujedno sa zemaljskim kapetanom odmah za to, da se sazove zemaljski sabor, bez obzira na to, da li postupa talijanska vladajuća svojta zakonito ili ne. Tako je u Istri! Svojta je izjavila: tako hoću i tako mora biti — i zemaljska vlada se pokori njezinim nalogom, bez obzira na to, da li se je najviše zakljuške kršilo ili ne! Krasni li odnošaji, zar ne?!

(Dok ovo pišemo nije nam poznato, da li je zbilja sazvan istarski sabor, kamo i kada. Nu bi reć, da je i što na tomu, kad se onako o sazivu našega sabora piše. Op. Ured.)

Kako se kod nas hrvatski brzojavlja. Iz Kastva bio je 9. t. mj. odposlat čitljivo napisan brzojav: „N. N. kod N. N. Mošćenice. Dodji moguće danas. Mirko“. Brzojav stigao je izkvaren ovako: „N. N. kold N. N. Moschenizze. Dondje moguce danas. IZirgo“. Putem do Mošćenica morao se siromah nekamo zadet. Pak da nenapredujemo!

Prva pomoć unesrećenim u Dolenjah. Iz pouzdana izvora doznajemo, da je Njegovo Veličanstvo car i kralj Fran Josip iz vlastite blagajne podario 4000 Kruna za unesrećene naše Dolenjce. Središnja vlada doznačila je 10.000 Kruna kao nepovrativu podporu unesrećenim.

Ovi će se iznosi razdieliti tečajem ovoga čedna medju unesrećene.

Zahvaljujemo se u ime unesrećenih svim, koji se za nje zauzeše.

Nadamo se, da će visoka vlada pritteći i nadalje na pomoć unesrećenim, bilo podporom, bilo bezkamatnom posudom, jer je nesreća i škoda tamo veća, nego li se je s početka mislilo.

Zahvala za milodare unesrećenim Dolenjcem. Veleč. g. J. Velhartický, župnik u Jelšanah, zahvalio se je pismeno tršćanskim Slavenom, što su prvi pritekli na pomoć našoj sirotinji u Dolenjah sa milodari, sakupljenimi prigodom izleta „Tržaškoga Sokola“ u Bazovici. Taj milodar iznosio je 48 kruna 40 para. Isti veleč. g. župnik zahvalio se je i veleč. g. Andriji Benigaru, koji mu je poslao iz Vodnjana u istu svrhu 10 kruna.

Mjesto cestara. U Dolenjah, občina Jelšane, kotar Volosko, razpisana je služba cestara sa mjesečnom plaćom od 36 K. Molbu sa dokazom o poznavanju slovenskoga i njemačkoga jezika, te o čitanju i pisanju valja podnesti c. kr. namjestničtvu u Trstu do 10. agusta t. g.

Zaista neznamo, čemu treba cestaru u občini, gdje neima niti jednoga Niemca, poznavanje njemačkoga jezika. A to za bogatu plaću od 36 K mjesečnih!!

Konac školske godine na državnoj gimnaziji u Trstu. Dne 6. t. mj. podjelili su na njemačkoj državnoj gimnaziji svjedočbe za II. tečaj. Svih djaka bilo je na toj gimnaziji 471. Izmedju ovih bijaše 52 odlikaša, 291 sa prvim redom; popravak imade jih 34, drugi red 66, treći red 14, neizpitanih je 8, a 8 od njih praviti će izpit mjeseca septembra jer bijahu sada bolestni. Izmedju 471 djaka imade ih 128 sa nepovoljnim uspjehom, više dakle nego li četvrtina. Po narodnosti bijaše ih 155 Slovenaca, 147 Talijana, 129 Niemaca, 30 Hrvata, ostali drugih narodnosti.

Potvrdjen zakon. Službeni list bečke vlade javlja, da bijaše potvrdjen zakon stvoren dne 2. junija 1899 u istarskom saboru, tičući se gradnje željeznice Trst—Poreč. Tim zakonom ustanovljuje se tangenta, koju će plaćati istarske občine, koje su se na to obvezale.

Na temelju toga zakona, doprinašati će pokrajina 700.000 for. i to polovicu iz zemaljske zaklade a polovicu občine na to obvezane. Tri osmine cieloga iznosa doprinašati će ove občine: Buje, Grožnjan Motovun, Oprtalj, Višnjan i Vižinada, a ostalih pet osmina občine Kopar, Cittanova, Dekani, Dolina, Izola, Milje, Vrsar, Poreč, Pomjan, Piran, Umag i Bertonigla.

Taj iznos utjerivati će se od občina putem nameta na izravni porez. Eto nove sreće za istarske občine!

Pucanje proti tuči na buzeščini. Našim je čitateljem poznato, kako je „Kotarska gospodarska zadruga u Buzetu“ započela akciju za uvedenje pucanja na oblake u svojem kraju, kako je držala sastanke i kako je na njezin poticaj občinsko zastupstvo udarilo namet od 130% na zemljarinu u svakoj poreznoj občini, koja bude voljna braniti se od tuče pucanjem. Njezinim zauzimanjem ustrojilo se „Buzetsko družtvo za strieljanje proti tuči“ sa poreznu občinu Buzet i istotakovo družtvo sa poreznu občinu Svi Sveti. C. kr. namjestničtvo je oba družtva već pripoznalo. To su prva družtva takove vrsti u Istri.

Občinsko glavarstvo je od zemaljskog odbora izposlovalo za pokriće troškova ustrojenja postaja u Buzetu i u Svih Svetih 500 K pripomoći, 500 K bezkomatnog zajma i 7000 K zajma u državnih obvezničah uz 4-20% interesa povrativih u dvie godine.

Radu gospodarske zadruge i občinskog glavarstva pridružilo se i „Buzetsko družtvo za štednju i zajmove“, te složnim nastojanjem ove trojice posložio je za rukom, da se u poreznoj občini buzetskoj uredi strelište sa 24 strjelnih postaja, a u poreznoj občini svisvetskoj strjelište sa devet strjelnih postaja.

Buzeščina je prva počela raditi u Istri sa uredjenje strjelnih postaja, ona je prva ustrojila družtva sa tom svrhom i ona je prva strjelišta uredila. To joj prvenstvo ne može nitko poreći.

Već je imala i prilike, da se s tučom ogleda.

Na 6. tek. mj. bile se nadvile nad Buzet i Svi Sveti crne oblačine. Pucalo se. U Buzetu je padala kiša, a u Svih Svetih podalo je uz kišu i pahuljica snjega. To je imala biti tuča.

Istoga dana pala je tuča u Blatnojvasi občine ročke, zahvatila čuni, u občini buzetskoj, gdje nisu s nemarnosti bili još pripravili stielnu postaju, a zaustavila se pred Selcem, gdje su pucali.

Na 9. tek. mj. crni oblak pokrio dobar dio Buzeta i Svih Svetih, dočim je obzorje bilo čisto. Došao je stiha, bez bljeska i bez grmljavine. Na jednom stale padati debele kaplje a za tim pomiešana tuča. Strjelci, iznenadjeni, potekli k topovom, stali pucati i na drugi hitac prestala tuča.

Kako se svi još uztežu, da pripišu pucanju sigurnu obranu od tuče, ne ćemo ni mi kazati, da tuče ne bi onda i ondje bilo kada i ne bi bili pucali; ali već ona dva slučaja su osvjedočila u buzeščini o koristi pucanja i one koji su kimali glavom, kad su vidili postavljati sprave, pak i one, koji su se protivili pucanju, jer da se tim na Boga puca. Već sliedećega dana došli su Marčenižani iz Vrha pitati, da se za njihov kraj naruči četiri sprave!

Ako je pucanje koristilo drugdje, nade je, da će i u Buzetu. Mi mu želimo, da ne bude imao potrebe ove godine braniti se od tuče, a dodje li do tuče dovikujemo mu: pomoz Bog!

Od sprava namještenih u Buzetu i u Svih Svetih jih je četrnajst, što većih, što manjih, od tvrdke C. Greinitz Neffen iz Gradca, a dvadeset od slovenske tvrdke Josip Lovber iz Žalca (Štajerska). Ove su nabavljene uz povoljne uvjete kroz „Gospodarsku Zvezu“ u Ljubljani.

Bečki listovi imaju dne 5. jula t. g. dopise iz Istre, u kojima pišu: Istarski sabor nije se mogao sastati prigodom zadnjeg zasjedanja, jer dogovori izmedju taljanske većine i ove od nje napadane hrvatske manjine, da se postigne kakav kompromis, razbili su se rad tvrdokornosti prvih, usuprot izvanredno primirbenog držanja posljednih. Taljanski zastupnici su zaniekali i najskromnije zahtjeve Hrvata, da ovim bude zajamčena osobna sigurnost i pravo služiti se hrvatskim jezikom, o tomu ne htjedoše u obće niti razpravljati. Odtada ne bijahu poduzeti drugi pokušaji, da se istarski sabor uvede u rad. Ovih dana pozvao je pak ministar predsjednik gosp. pl. Koerber vodju taljanske stranke, saborskog predsjednika dr. Campitelli-ja i oba hrvatska zastupnika dra. Laginju i Spinčića te istima izjavio, da je naumio sazvati istarski sabor u Kopar za dne 20. julu. Ministar predsjednik upravio je tom prilikom živu molbu na zastupnike obiju stranaka, da nadju jedan modus vivendi. Hrvatski zastupnici izjavili se i taj put pripravnimi da tomu pozivu udovole. Oni postaviše iznova u istinu skromne uvjete, koje moraju podignuti Hrvati radi svoje osobne sigurnosti i radi svoje narodne časti, te izjaviše, da će samo od taljanske većine odvisiti, budu li imali sada primirbeni pokušaji bolji uspjeh, nego li zadnji put. Oni nemogoše naravski preuzeti nikakve stalne obveze za dolazak hrvatskih zastupnika u Kopar, izjaviše pako, da će njima saopćiti želje ministra predsjednika i da će u navedenom smislu raditi. Konferencija zastupnika bila je u subotu u Opatiji, a zaključci su za sada još tajna.

Iz drugih krajeva:

Novo pronašašće jednoga Hrvata. U hrvatskih novinah čitamo, da je Osječanin g. Antun Erben pronašao novo svrdlo (šaraf) za brodove, kojim će se po njegovom mnienju pospješiti brzina brodova, podati brodu mirno plovljenje i zapriečiti ljuljanje broda. Gosp. Erben se nada, da će biti njegovo pronašašće od najboljeg uspjeha.

Pišu nam iz Raba. Naša crkva propada. Čovjek kad ide u nju, nije sjeguran, da će se natrag živ i zdrav povratiti. Od kad je naša crkva zapuštena u takovom stanju, neide puk u crkvu onom revnošću kao prije što je običavao, jer se boji da se ne sruši. Molimo presvj. biskupa krčkoga i namjestničtvo zadarsko, da već jednom odluče popraviti našu crkvu prije kakove nesreće.

Pišu nam iz Amerike. Prijatelj lista šalje nam ovo pismo, što ga je primio iz Amerike: Dragi kume! Liepo Vas pozdravljam od srca moga i obznanujem Vam, kakav je život u Ameriki. Slobodno dajte ovaj list čitati svakomu, koji kani u Ameriku. Bolje bi mu bilo, da skoči u bunar, nego da podje u ovu razvikanu i prokletu zemlju, jer ovdje se ne da živjeti ni umrieti. Rada nije moći dobiti nigdje u nikakovom mjestu, jer naroda ima, kao na gori lista. Mnogo je ljudi bez rada; i najbolji radnici ne mogu ga dobiti. Ovdje ne može nitko nikomu pomoći, a tko nema u žepu ništa, taj će se morati zatrajati. Ja sam 13 dana bio bez rada i onda ga dobio u željeznoj fabriki preko noći. Služio sam našli novaca 8 kruna, no samo četiri noći. Poslie opet ništa. Čuje se, da se budu mnoge fabrike zatvorile, jer Englezi za tim idu, pošto je silu našega naroda u Americi. Tužni naš narod kuda se potepa, jer ne vjeruje onim, koji mu oglasuju, kako je u Americi, nego ide u nju, ko muha bez glave, samo da pomaže kasu Misslerovu, a ne misli, hoće li što zaslužiti i hoće li u svojoj nevolji moći makar natrag svojoj kući doći. I sam se sjećam, dragi moj kume, na one Vaše rieči, da ne idem, ali Vas nisam htio poslušati. Kamo sreće, da jesam! Ali još se ja ufam, da ću nekako, no mnogi će zlo i naopako. Budite tako dobri, pak obznanite svietu, neka se nitko ne podufa u Ameriku i neka si svoju sirotinju ne razprodaje. Za sada ništo nego pozdrav i zbogom. Franjo L . . . . . ć, sada u Steeltonu Pa Front Strit Nro. 16 Amerika. „O“.

Hrvatska tamburica u tudjini. U Draždjanih, glavnom gradu kraljevine Saksonske, boravilo je nedavno hrvatsko tamburaško družtvo, sastojeće se iz pet lica, i to pod ravnanjem g. F. Klementa, rodjenog petrinjca, gg. Dukića, Valentića, Zadravca i Klemenića. Tamošnje ugledne novine pišu sliedeće o toj hrvatskoj družbi: „U Welt-Restaurant Société u Draždjanih, zabavlja već dulje vremena odlične goste — originalni hrvatski vokalni i instrumentalni esemble „Sloga“ po ravnanjem F. Klementa, koji ne samo svoje narodne pjesme i melodije, već i opere i operete izvrstno i umjetnički na svom narodnom glasbalu izvadja. Uz to pjevaju ovi um-

četnici vrlo liepo u četiri glasa, te si pjevanje prate na svojimi glasbali.

Ruski poslanički dvor na Cetinju. Ruski car odredio je, da se na Cetinju sagradi poslanička palača za ruskog poslanika. „Glas Crnogorca“ javlja sada u svom službenom djelu, da je crnogorski knez ovlastio ruskog ministra-rezidenta na Cetinju, Kostantina Arkadjevića Gubastova, neka sam odabere najsgodnije mjesto za tu palaču na Cetinju. Gubastov je to i učinio i odlučio za zemljište, što ga je knez Ivan Beg Crnojević nekoč kao zadužbinu darovao cetinjskom manastiru Bogorodičinu. Zemljište zaprema 3554 č. m. Knez je zemljište darovao za uviek ruskom poslaničtvu.

Katolički redovi. Protivnike katoličkih redova, ili bolje reći katolicizma u obće, upozoruje dr. Werthmann iz Freiburga na statističke podatke, na činjenice, koliko i kako djeljuju katolički redovi. Tako n. pr. u Njemačkoj 3.000 milosrdnih sestara i braće u 1009 bolnica njeguje do pol milijuna bolestnika. Da li je tuj opravdan prigovor, da samostani otimaju zemlji i narodu radne sile? U Francezkoj maleni red sestara ubogih, njih na broju 3400 sestara, u 208 samostana danju i noću brine se za 25.000 staraca i starica, a sve to milostinjom, koju same sestre mole i kupe u bogataša. Statistika je pokazala, koliko je dana u njezi oko staraca proveo i njima žrtvovao taj maleni red. Broj tih dana iznosi 130 milijuna, a to nijesu dani od osam, nego od šesnaest i dvadeset i četiri sata. Redovi katolički dokazaju svoju ljubav k domovini i čovječanstvu ne pustom vikom, nego zbiljskim i koristnim radom. A taj rad mučan je, novac ga naplatiti nije vrstan, ne. tu se često iziskuje, da valja žrtvorati i svoj život.

Zagrebačka policija na konju. Kano u velikih gradovih, tako je uvelo i zastupstvo hrvatske priestolnice policiju na konju. Redarstveno osoblje dovelo je jurve konje u Zagreb iz Varaždina, gdje ih je kupila od domobranske konjaničke čete.

Opomena onima, koji hoće da sele u Ameriku. „Volksblatt für Stadt und Land“ br. 25. od 2. lipnja 1900. piše: „Čovjek se zgraža, kad čita viesti američkih listova o bezkrajnoj biedi do skrajnosti siromašnih radnika, koje je u Newyork iz svih strana svieta domamilo ufanje, da će dobiti izdašna rada u gradnji podrova (tunela) za željeznicu, što su ga nedavno započeli. Hiljade ljudi, medju kojimi mnogi imaju sa sobom svoju obitelj, hodaju sada po ulicah onoga grada, zalud tražeći posla i zaslužbe. Ova se silesija nesretnika pomnožava svaki dan stotinam stradalnika. Svaka ladja iz Europe, svaki željeznički vlak sa zapada, sjevera i juga dovaža svoju pošiljku ljudi, koji traže rada, a sa sobom imaju većinom svoje žene i djecu. Useljivanje iz Austro-Ugarske, Italije, Rusije. i Njemačke nije bilo nigda toliko, koliko je, kako se je započeo ogromni podhvat Rapid-Transit. Od 1. jenara do 30. aprila 1900. došlo je u Sjevernu Ameriku 120.633 selaca. Mnogi su Newyork doskora ostavili, da idu na zapad, gdje se ufaju rada naći na zakupnih posjedih i u tvornicah. Razna radnička družtva u Newyorku odlučila su podnieti zakonodavnomu tielu predstavku, da se zakonom ograniči upravo strašno rastuće useljivanje“. — Tako „Volksblatt“! A mi pitamo, nisu li upravo razne agenture radi svoje koristi toliko svieta onamo premamile i nesretnim učiniše, pak ne će li biti istina, što nam kazuju oni, koji su se povratili iz Amerike u Hrvatsku, naime da Hrvat ne smije u Americi cestom prolaziti osamljen, nego samo u družtvu, jer inače teti na njega zavidno kamenje? Nije li skrajnje vrieme, da naš puk svimi sredstvi odvratimo od seobe, koja prieti našoj domovini s pretežkimi posljedicami osobito na polju gospodarstva, vjerstva, zdravstva, pače i samoga života? Treba li čekati dotle, dok i sami Amerikanci našu neuku braću protjeraju iz Amerike?

M. P.

Društvene:

Javljaju iz Baderne. Prigodom ustoličenja župnika u Tinjanu, veleč. gospodina Eduarda Grželića, uz kratku besjedu na žalosne prilike školstva u Istri sakupio g. A. Radić za „Družbu sv. Cir. i Metoda“, K 18.. Iznos taj uručio je blagajniku podružnice u Baderni.

Za podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda u Puli darovao veleč. gosp. Andrija Beniger, župe-upravitelj u Filipanu, 18 Kruna, 1·60 tal. liru, 19 pfeniga, 9 amer. cent. i 20 grčkih lepta. Živio darovatelj! Dalje darovao 1 K jedan c. kr. učitelj. Blagajnik.

U Livadah se je dne 8. tek. mj. u kući rodoljuba Antona Matijašića ustanovila nova podružnica družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru. Naroda se sakupilo mnogo. Skupštinu je otvorio odoslanik ravnateljstva družbe, dr. M. Trinajstić, pozdraviv srdačno sve prisutne i zastupnike podružnica u Sv. Martinu, i u Štrpedu i u Zdrenju. Prikaže i razjasni njim svrhu družbe, njezin rad i njezine uspjehe do sada, te pozove da mnogobrojni pristupe u podružnicu te tim izkažu zahvalnost družbi, koja njim je tako liepu školsku zgradu sazidala. U odbor bijahu odabrani kao predsjednik Ivan Visentin-Mikolotić, kako tajnik Anton Milanović, kakó blagajnik Zanko Andrija Šalić, a kako zamjenici Hrvatin Petar i Barjak Petar.

Prije skupštine i poslie skupštine su zabavljali svojim skladnim pjevanjem pjevači iz Zdrenja.

Za tim se ulovila mladež u ples i plesala do kasna.

Tako liepe zabave nisu još Livade vidile.

Do godine nadamo se, da će nam mladež iz oprtaljskih Roda onako liepo pjevati, kako onoga dana zdrenjska.

Sabralo se i za družbu liep iznos.

Za Družbu sv. Cir. i Met. Prigodom vjenčanja veleuč. gosp. dra. Antona Antončića, odvjetnika u Krku — u njegovom rodnom mjestu Omišlju dne 24. pr. mjeseca — na Ivanje — sabralo se u predvečer, na pirnoj večeri medju gostovi na nazdravicu prijatelja i kuma gosp. dra. U. Fabianića užjoj istarskoj domovini K 35, kojoj se je vrli mladoženja na sav odgovor dao odmah ubrojiti u članove utemeljitelje sa svotom od K 200. (Sretan bio!)

Od koncerta i zabave, dane dne 1. tek. mj. na Trsatu od Sušačke gimnazijalne mladeži unišlo za Družbu čistog prihoda K 80 a vrli ovogodišnji abiturienti iste te sušačke gimnazije ubrojili se sa podpuno izbrojenom svotom od 200 K kao članovi utemeljitelji na ime svog druga i saučenika gosp. Ivana Ivančića iz Mošćenica. (Živili!)

Grdina Anton Ivanov, sakupio je na Livadah kod gosp. Ant. Matijašića, a darovaše sliedeći: Rudolfo Fakin, A. Grdina iz Zrenja, A. Matijašić pok. A., M. Matijašić, J. Matijašić, A. Matijašić svi po 1 K; A. Dariš Kubod, Iv. Lubljana Livade, Iv. Grimalda po 20 h., Iv. Dariš Kubod 40 h., Bezjuk P. Livade 60 h., Antun Sćulac Livade 10 h., skupa K 8·70 h.

Razni prinosi:

Izkaz prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ tekom mjeseca marča tek. god. 1900.

Od plesa hrvatske mladeži u Volosku, držanog dne 21. velj. predano kao čisti dohodak	K 50·82
G. Ivan Srdoč — Zamet — sab. na predlog Josipa Srdoč po Vici Marčelji u veselom družt. u krčmi J. Jardasa u Diračju	„ 6·40
Uprava „Novog Lista“ — Sušak	„ 49·90
G. Julij Miran — sv. Matej — svoj mjes. prinos za ožujak	„ 2·—
Bjelovarska Štedionica, daruje	„ 40·—
Podružnica, Grimalda — Dragić — članarine: K 32·10 darova K 24·40	„ 56·50
Uprava „N. L.“ — Sušak sabr.	„ 111·60
G. Ivan Budinić, glavar u Iloviku, sabranih na piru Iv. Jadrošića i gdjice Marije Budinić	„ 11·—
Buzetsko družtvo za štedoju i zajmove daruje	„ 100·—
Mužka podružnica u Voloskom: po svom blagajniku predaje, što član. što darova za g. 1899.	„ 137·26
Čisti prihod od plesa i zabave, što ga dadoše domaći Buri u Zori u Opatiji dne 24./II. u korist družbe	„ 260·70
G. Mate Sanković iz Dane, pošta Vodice — podjeljenih mu na prolazku od gg. župe-upravitelja Vrbke i kapelana Havela iz Vodica	„ 3·60
Čisti prihod od zabave držane dne 11./II. u Mihotićima od ondješnje m. i žen. podružnice	„ 60·—
G. F. A. osječanin, svoj mj. prinos za ožujak	„ 2·—
Odbor zabave, dane na Rijeci po omladini hr. iz Rijeke i Sušaka dne 24./II. u čitaonici na korist družbe, čisti prihod	„ 5651·34
Ravnat. Sušačke banke daruje	„ 100·—
G. Ante Ugrin, tajnik i blagajnik hrv. čitaonice u Rovinjskom selu, sabranih po g. Istoku iz Pule na veselici u istoj čitaonici dne 4./II. prod. jabuke	„ 9·20
Hranilnica i posujilnica u Voloskom, daruje od svog viška koncem g. 1899. iznos	„ 200·—
Podružnica u Sovinjaku, član.	„ 20·—
G. dr. Mirko Grahovac, odvj. i kr. javni bilježnik u Daruvaru — Slavonija — pripošilje od prijatelja kutniskoga župnika dobivenih na igri	„ 6·—
Štedionа Samobor daruje	„ 100·—
Uprava „N. N.“ — Zagreb — primljenih do 22. marča	„ 213·—
Uredničtvo „H. R.“ — Mitrovica stiglih mu	„ 16·—
Mužka podružnica u Dubašnici: po svom blagajniku	„ 30·47
Ženska podružnica u Dubašnici — Malinskoj — članarine za g. 1898., 1899. i 1900. — ukupno	„ 28·09
Mužka i ženska podr. u Omišlju	„ 18·40
G. dr. M. Cingrija, na ime podružnice u Dubrovniku	„ 1000·—
te isti gospodin na isto ime	„ 134·62
G. dr. Fran Volarić u Krku — drugi svoj obrok kao član utemeljitelj	„ 100·—
Predplatnik „N. Sloge“ g. Frane Coli i drugovi, bankiri u New Yorku — pripošilju po banci Knauth, Nachod & Kühne u Lipskom iznos	„ 68·40
G. prof. J. Valjato u Senju, po g. M. Kundiću, svoje mj. prinose za cijelu tek. god.	„ 24·—
G. Hrvoj Istranić, svoj mj. prinos za ožujak	„ 2·—
G. Miroslav Babić, župnik u Lešću kod Otočca: a) na svoje ime	„ 10·60
b) na ime J. Miletića, župnika u Sincu, primljenih od zem. vlade kao nagradu za izpunjivanje statist. izkaznica	„ 6·56
G. V. Mavrčić iz Mošćenicke Drage, izručuje: a) sakupl. dne 7./2. u Berseču na piru Ivana i Marije Galović	„ 4·—
b) sabranih dne 26./2. u krčmi M. Kinkele u Dragi u veselom družtvu	„ 2·—
G. dr. Konrad Janežić, odvj. u Voloskom, svoj mjesečni prinos za ožujak	„ 2·—
Volosko, dne 7. srpnja 1900.	
Dr. Fabianić, blagajnik.	

Br. 316/1900.

Oglas natječaja.

Usljed zaključka odborske sjednice ravnateljstva družbe sv. Cirila i Metoda za Istru od 5. srpnja 1900., razpisuje se ovim natječaj za mjesto učitelja na družbinim pučkim školama u Baderni i Kašteliru.

Godišnja plaća jest ona ista, što ju redovito imaju javni učitelji II. reda u Istri, te se izplaćuje u mjesečnim unaprednim obrocima.

Izim toga pripada družbinim učiteljem pravo na bezplatan stan, kvinkvenije i mirovinu.

Molbe obložene svjedočbami položenog izpita zrelosti i eventualno izpita usposobljenja, te dojakošnje službe, imaju se predložiti podpisanomu ravnateljstvu najkasnije do 5. kolovoza 1900.

Pobliže obavjesti daje podpisano.

Volosko - Opatija, 8. srpnja 1900.

Za ravnateljstvo:

Vjekoslav Spinčić, predsjednik. **Dr. Poščić**, tajnik.

Poslovni broj $\frac{E\ 663}{1}$ 1900.

Dražbeni izrok.

Usljed zaključka 7./7. 1900. poslovni broj E 663/1 1900. stavljat će se na javnu dražbu dne 23. julija 1900. na 9 sata prije podne u Jušićih pri gosp. Sušanj Ludoviku

različna pokućtva.

Stvari mogu se pregledati na isti dan od 8 do 9 sata prije podne u Jušićih.

C. kr. kotarski sud Volosko, odio IV, dne 7. julija 1900.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

Preko medja naše domovine

širi se glas o izvrstnim tjesteninama kano što su makaroni, fidelini itd. iz *„Prve kranjske tvornice tjestenina Žnideršič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.* — Dostatno je samo jedan put pokušati, a da se postane stalnim naručnikom. — Trgovcima cienike bezplatno i prosto poštarine.

Broj 43. U Puli, dne 17. julija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Poziv na predplatu.

Nastupili smo drugo poljeće, radi toga molimo ovime cienjene predplatnike, da nam pošalju tekuću predbrojbu, odnosno podmire stari dug.

Izdavanje lista skopčano je velikim troškom i radi toga bez točne predbrojbe dolazimo u nepriliku prama našim obvezama.

Svaki onaj, koji list prima, dužan je platiti predplatu prije ili kasnije.

Kao što su se cienjeni predplatnici mogli već osvjedočiti, mi izpunjujemo svoju dužnost prama njima i to nam daje nadu, da će i oni učiniti svoju.

Tko nemože sve, neka pošalje barem nešto na račun.

Sve one, koji su nam dužni jošte za prošlu godinu, ako se ne oglase do 15. julija predplatom ili pismom, brisati ćemo, a dužnu svotu utjerati drugim načinom.

Uprava „N. Sloge".

Pučko školstvo Istre.

III.

U zadnjem smo članku pokazali, kolik postotak djece polazi, odnosno nepolazi školu u kotarih pazinskom i koparskom, a sada evo nas da vidimo, kako je s tim polazkom u drugih kotarih.

U porečkom kotaru bilo je god. 1898—1899 u svemu 7254 djece, koja bi po zakonu bila dužna polaziti školu. Od gornjeg broja nije polazilo školu 2510 djece. Polazite su dakle dvie trećine djece školu, nu i ovdje valja upamtiti, da su to po gotovo sve talijanska djeca, dočim je onaj ostatak djece naša krv, koja mora, da i nadalje luta u tmini neznanja.

Takav je od prilike razmjer i u lošinjskom kotaru, gdje pored 7503 djece dužne polaziti školu, nepolazi ih 2842. Da su ta djeca skoro izključivo naša, netreba nam valjda dokazivati.

U Volosko m kotaru stojimo nešto bolje. Tamo ima 8658 djece dužne polaziti školu, a ipak ju nepolazi 2160. Polazak iznaša tu 92·2 postotka, i to je najviši broj, što ga se je do sada u Istri postiglo.

U pulj s k o m kotaru imade djece, dužne polaziti školu 7802, a nepolazi ju 1128. Tu je dakle polazak od 77·5 postotaka.

Glavni uzrok tomu, što je kod nas toliki broj djece, koja nepolaze nikakve škole, leži u onoj po nas žalostnoj činjenici, što onim nedaju škola, a i ono, što ih imademo, većinom su u takvom stanju, da se radi premalena prostora mora odstranjivati suvišnu djecu. To vriedi dakako samo za hrvatske i slovenske škole, jer za talijanske je providjeno u svakom obziru u obilnoj mjeri.

Tako se je u školskoj godini 1898—1899 odstranilo 1848 djece, i upravo za to, što nisu mogla naći u školi mjesta.

Sve ovo nije nikakva šala ili pusto naklapanje, već je ovo točno i istinito navadjanje činjenica po statističkih podatcih, što ih svake godine sakupljaju c. kr. školske oblasti.

Vriedno bi bilo, da te veleslavne oblasti poduzmu nešto, čim bi se već jednom stalo na put tim nezdravim i u nebo vapijućim odnošajem u pogledu pučkoga školstva Istre.

I naš zadnji kmet plaća poreze i namete; plaća ih u krvi i u novcu, pak bi valjda već bilo doba, da se i njemu dade za uzdarje nešto onoga, što su već drugi i manje vriedni od njega jur davno zadobili. Nu ne samo to, nego i postojećim već školam morale bi iste oblasti, da posvete nešto više pažnje, pak da bi u njih bio uspjeh i napredak takav, kakvim se na žalost onakve, kakve jesu, nemogu pohvaliti.

Vidjeli smo dakle, da pravoga napredka u naših školah neima, niti ga u postojećih odnošajih može biti. Nu pitajmo se: tko je tomu krivac? Veliku bi uvriedu nanio našim vriednim učiteljem onaj, koj bi loš uspjeh na polju naše pučke prosvjete pripisao njihovoj možebitnoj nesposobnosti, ili čak nehaju i nemaru. Ne, uza sva zla, grdne i nemile brige, koje odasvud biju ili tište našega učitelja, on se uzprkos tomu drži na svojem mjestu junački i baš kako valja, pače obzirom na njegove nesnosne gospodarske nevolje, on čini često i preko svojih sila. Neima dvojbe pako, da kad bi po njega prilike bile bolje, da bi u njemu samom poskočila snaga i veći žar i želja za radom, pa se već i to može u neku ruku smatrati jednim od uzroka slabom napredku u naših školah.

Nu glavni i pravi uzrok tomu leži upravo u samom ustrojstvu naših škola. U predjašnjih člancih bijaše govora i o tomu. Ustrojstvo naših škola je najgore, što može biti. U prvom redu dolaze one nesretne jednorazrednice. Šest školskih godina, koje bi na neki način moralo da odgovaraju tolikim razredom, a sve to na jednog učitelja; dapače kod nerazdieljenih škola i u jedno te isto vrieme. Kakav može biti tuj uspjeh ma i kraj najvećeg nastojanja, žilavosti i uztrajnosti čoličnoga učitelja? Pridodajmo pako tomu, da naše jednorazrednice polazi riedkokad izpod 150 djece, pak će si moći lahko svaki predočiti, kakva je to muka za učitelja, na čija ledja pada ciela ta vojska svakojake djece.

Ovo sve vriedi samo za naše maćuhinski uredjene škole, jer za talijanske je u tom smislu providjeno vrlo dobro. Talijani imadu i takovih škola, gdje na pojedinoga učitelja odpada po petero djece.

Po tom dolazi drugi nemanje važan razlog lošem napredku u pučkoj školi. U Istri ima znatan broj škola, u kojih su djeca prisiljena, da prve početke ljudskoga znanja primaju u tudjem, njima nepoznatom jeziku. Takovih je škola na žalost i više nego li se misli. U Voloskom kotaru imademo takve tri — i to sve tri talijanske. Suvišno bi bilo trošiti rieči, kako se to protivi najjednostavnijem didaktičnom pravilu, nu žasutiti se nemože, koliko se tim nečovječnim, protunaravskim, da, divljačkim načinom šteti onoj sirotinji, koja je tim spriečena, da bilo što nauči, što bi joj moglo u budućem životu silno trebati.

Jošte nam valja spomenuti jedan od glavnijih uzroka slabom napredku u pučkih školah Istre, to jest o lošem i nemarnom polazku škole, ali o tom i o ostalih nuzgrednijih razlozih u budućem zaključnom članku.

Zastupnik Perić o položaju.

Hrvatski zastupnik na carevinskom vieću iz Dalmacije, profesor J. V. Perić, priobćuje u pražkoj „Politik" svoje misli o današnjem položaju u Austriji pod naslovom „Quid ergo agendum" (što valja dakle raditi). Zanimivo razglabanje g. zastupnika jest u glavnom sliedećeg sadržaja:

Austrijski državnici nastojali su već od početka ustavne dobe, da uzpostave u državi redovite odnošaje, nu te svrhe nepostigoše radi toga, što su se služili pogriešnimi sredstvi. Ti državnici kušali su riešiti narodnostno pitanje, ali su izbjegavali to učiniti na temelju narodne ravnopravnosti.

Kad je godine 1879 došlo na vladu ministarstvo grofa Taaffea, uzelo si je bar djelomično za zadaću, da izmiri austrijske narodnosti na temelju ravnopravnosti. Nu ta u istinu prava austrijska težnja nije s dva razloga ostvarena. S jedne strane stavljala je Taaffeu zaprieke liberalna stranka, a s druge strane htio je Taaffe sjediniti različite življe i stranke. To je u Austriji nemoguće, jer je upravo narodnostno pitanje stožer, oko kojega se kreće politička borba. Riešenje narodnostnog pitanja traže unutrašnji i izvanjski odnošaji monarhije, koju sa svih strana okružuju jake države sa srodnimi elementi. S toga je potrebito, da ti elementi u Austriji nadju svoj narodni hitak osiguran u svakom pogledu. Te narodnostne borbe ne može zaustaviti nikakov javni interes, a slabi položaj monarhije prema vani, oštećuje životne interese svega pučanstva u državi. Neprestanimi pregovori i viećanji ne postiže se nikakav uspjeh. Iz tog zamršenog stanja mogu izvesti samo dva puta: ili se uteći absolutizmu ili početi pravu austrijsku politiku, za koju vlada ne treba tražiti savjeta ni kod Slavena ni kod Niemaca, a najmanje kod Magjara, nego se samo povratiti k državnom uredjenju, uzakonjenom u pragmatičkoj sankciji i držati se priestolnog govora od godine 1879., koji je naglasio ravnopravnost i poštivanje državo-pravnih predaja. Na tom se putu moraju naći svi pošteno misleći austrijski rodoljubi.

Dokle god se u Austriji ne uzpostavi podpuna ravnopravnost naroda, dotle ne može biti govora o unutrašnjem miru i gospodarskom napredku. Sadašnji ustav mora se promieniti u formi, koja bar donekle udovoljava povjestnim i narodnim pravom Slavena. Austrijska vlada je već često puta izrekla liepe rieči: pravednost, jednakopravnost i jednakovriednost, ali nijedan austrijski državnik još nije kazao, što te rieči znače, i kojimi sredstvi će pribaviti prava austrijskim narodom. A te rieči znače jednako pravo za sve i jednakost svih narodnosti. S toga nema nijedna narodnost prava na kakov pogodovani položaj u državi. Tko dakle traži u Austriji za Niemce prevlast i njemački jezik proglašuje državnom potrebom, taj podkapa obstanak monarhije.

Valja požaliti, što se austrijskim ustavom zajamčena ravnopravnost naroda ne provadja, nego se nepravednim izbornim redom i neizpravnim tumačenjem zakona prikraćuju prava većeg diela pučanstva na korist manjine. Iz dugogodišnjeg izkustva je poznato, da se tomu dade doskočiti samo promjenom sustava, u komu leži korien svih zala. Nepristran promatralac javnog života za posljednjih godina morao je doći do uvjerenja, da austrijska država može ozdraviti od sadašnjih pogriešaka po cielom svom razvitku samo na temelju autonomije zemalja i federativnog preustrojstva ustava. To je danas uvjerenje pretežite većine austrijskih naroda.

Sadašnji centralistički sustav stvoren je, da odnarodi austrijske Slavene. Nu ta je misao danas postala utopijom. Federativno ustrojstvo monarhije odgovara najbolje i narodnim interesom Niemaca. Radikalni Niemci tomu prigovaraju, da je tim zakopan njemački državni jezik. Ali je prava nesmisao, kad Niemci hoće iz jedinstvenog, mnogojezičnog, političkog naroda učiniti jednojezičnu jedinstvenu narodnost. Proti tomu udarcu na narodnu čast braniti će se Česi i naći u svojoj narodnoj samosviesti toliko snage, da ga osujete. Zahtjev, da se njemački jezik uzakoni kao državni jezik, pa samo i pod imenom posredovni jezik, protivi se postojećim državnim, temeljnim zakonom, koji ne poznaju nikakovog ni državnog ni posredovnog jezika. Tko nepristrano prosuđuje taj zahtjev, mora doći do uvjerenja, da je u njegovih postavljača ponestalo etičnih načela, koja vladaju u svim ravnotežnih ustrojstvih.

Ravnopravnost svih austrijskih naroda mora biti provedena, a dok se to ne sbude, ponestajat će svakoj austrijskoj vladi moralnih uvjeta, da išta učini. Kad bude zadovoljeno opravdanim težnjam Slavena, te budu oslobodjeni od tlačenja nasilnika, dozvat će oni monarhiju na novi život, i pomoći joj, da ostvari neke svoje prosvjetne težnje na iztoku. Česi su bili nepresiance podpora priestolja i Austrije. S toga je već vrieme, da ne budu držani gradjani drugog razreda. Česi se bore za jednako pravo za sve, oni se ne

bore proti njemačkom narodu, nego proti njemačkim pretjerancem. Austrija mora računati sa duhom vremena i samosviješću pretežite većine svoga pučanstva. Temeljno je načelo za njezino održanje „justitia“, koja mora biti jasno izražena i u narodnostnom zakonu.

DOPISI.

Iz sv. Lovreča pazenatičkog. Ovdje imademo g. uredniče već punih 10 mjeseca duhovnog pomoćnika g. I. Rotta, Talijana po rodu, jeziku i čuvstvih. Za sve to vrieme taj svećenik nije se oglasio svojim ovčicam niti jednom rieči savjeta ili poduke u kršćanskom nauku ili u propoviedi hrvatski.

Možete si misliti, kako je nam roditeljem pri srcu kad promišljamo, što će biti iz naše djece, koja rastu ovako bez nauke i poduke u crkvi.

Nebi nam bilo ni pol muke kad bi u istinu ovdje bilo tih blaženih Talijana, koji nebi znali hrvatski, ali takovoga neima medju nami, pa ipak nam šalju ovamo svećenike, koji nemogu za nijednu cienu vršiti svoje uzvišeno zvanje.

Mi nezamjeramo g. kapelanu; njega su poslali amo premda su znali, da neće razumjeti puka, da neće moći vršiti pastirske dužnosti. On odsluži sv. misu u jutro pak je zatim slobodan, plaća teče svejedno, puk daje svejedno — i mirna Bosna!

Prošlo je 40 dana, da je bilo 5 naših župljana pritužiti se presvjetlomu biskupu u Poreč, ali njihov trud i trošak ostao je bez uspjeha, jer se od tada nije ništa promjenilo, premda njim se koješta obećalo.

Kod nas je uvjek tako: ako nepitamo i ne molimo, kaže nam se: pitajte i dobiti će te; ako molimo, odpravlja nas se s obećanji, — ali dalje od obećanja nedodjemo.

Sada smo dakle svi osvjedočeni, da nam nepomaže tužiti se ni Petru ni Pavlu pa makar trpio pri tom sav puk, makar pri tom taj puk zanemario svoje dužnosti napram vjeri i svom Stvoritelju.

Ako pak tako podivljala mladež počini kakvu ludoriju — više iz neukosti nego li iz zlobe, tada navaljuju na nas Talijani sa svih strana psovkami i pogrdami: to i to je počinila scarpa grossa!

Mi znamo i sami, da su roditelji dužni podučavati, putiti i savjetovati svoju djecu, ali ono, što nemogu ili što neznaju roditelji, dužan je učiniti pravi svećenik, jer je on naš vodja, naš pastir, naš duhovni otac.

Nitko nam neće poreći, da je dužnost svećenika podučavati djecu u školi i u crkvi u kršćanskom nauku i u jeziku dotične djece, jer inače neima uspjeha, inače baca bob u zid. Nemanju vriednost imadu svete propoviedi u nedjeljah i blagdanih, jer se njimi podučaje i puti puk, da nečini zla, da izbjegava zlo, da čini samo dobro makar i na štetu svoju, jer je bolje nepravdu trpiti nego li nepravdu komu činiti.

Proti g. župe-upravitelju nemožemo se hvala Bogu sada potužiti. On se zauzimlje kano pravi svećenik za dobro duša naših koli kod sv. mise, toli poslije podne podučavajuć kršćanski nauk. Ali on imade odviše posla, jer mora da upravlja sa podžupom Gradina i valja mu kod kuće opravljati i onaj posao, što bi ga morao vršiti njegov pomoćnik. G. župe-upravitelj mora k bolestnikom, jer njegova pomoćnika puk nerazumije, i tako mu je kao da nebi ni imao pomoćnika. Njega bi mogno odavle maknuti bez svake škode presv. g. biskup, jer za drugo nam nije ovdje nego da čita sv. misu. Mi za njim nećemo doista plakati, premda rado priznajemo, da on nije kriv, što ga k nam poslaše. Medju Talijani bio bi po svoj prilici na svojem mjestu, ali ovdje nam se hoće svećenika za Hrvate, nipošto za Talijane.

Sv. Matej, 12. julija. (Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u sv. Mateju.) Naša-netom ustrojena podružnica može se pohvaliti na liepom napredovanju. Do sada uplatiše članarinu za t. g. sliedeća gg. članovi po K 2: Klofanda V., Dubrović B., Marot I., Miran J., Trinajstić M., Beniger F., Trinajstić E., Dubrović M., Haidinger M., Miran M., Beniger R., Sarson F., Sarson Antica, Sarson A., Frankovič I., Frankovič I. mladji, Sarson I., Lučić V., Lučić-Roškić A., Belanić A., Širola I., Širola-Brnas A., Trinajstić M. mladji, Zotman M., Jardas-Fabro I., Sarson R., Frankovič M., Matetić I. K 3, Kalčić A. K 1, Baštijan M. K 1, Dukić Žego A. K 1·40.

Osim toga sakupilo se prigodom osnuća podružnice dne 16. travnja K 41·84; prigodom vjenčanja gospodjice Milke Sarson sa g. I. Frankovićem K 38. Sakupilo se u malom veselom družtvu kod Sarson-Ivančića dne 13. junija K 2·74. G. Anton Lučić darovao prigodom osnuća podružnice K 8. G. Dubrović B. predaje (bilo urečeno kod sabiranja, kad se ustroji podružnica) K 26·14 sakupljenih u veselom družtvu god. 1896. kod g. M. Trinajstića na Voziščih.

No najviše će uzradovati svakoga, što ima naša mlada podružnica dobrih prijatelja i izvan granice naše domovine i to u dalekoj Americi. Naš mladi zemljak i rodoljub g. Fr. Sarson, sabrao je u veselom družtvu svojih zemljaka u kući A. Kalčića „da dade oduška čustvu, što nije osobno mogao prisustvovati piru prigodom vjenčanja njegove sestre Milke a uz nazdravicu domovini“ dolam 16·50, to jest K 82·02, a darovaše: M. Petrin, I. Cerin, A. Jelenčić, I. Frlan, A. Marčelja. M. Širola-Imbrotov. S. i J. Fonović, A. Lučić, A. Jugo, J. Širola, A. Saftić po 1 dol., J. Monjac 1·5 dol., A. i M. Kalčić 2 dol. i F. Sarson 2 dol.

Braćo zemljaci! Najprije Vam srdačna hvala na liepome daru. Vrlo je to liepo i plemenito od Vas, što se u tudjem svietu sjećate svoga naroda, svoje mile domovine, neka Vam to dobri Bog stostruko nadoknadi i svakim Vas dobrom obdari. Od kolike je potrebe i koristi po našu narodnost i naš mili hrvatski jezik naša družba, ne treba tek govoriti. Naši narodni dušmani htjeli bi uništiti naš jezik, htjeli bi nas izbrisati sa lica naše zemlje. Oni znadu, da se to najlakše postigne kod male djece, zato otvaraju u čisto hrvatskim njestima talijanske škole, da tako u mlada srca i dušu urinu tudji jezik, da zasiju u nje mržnju proti svemu što je naše, da ih otruju. A tko je, da to paklensko djelo i nastojanje zaprieči? Naša družba! Kad bi naš narod bio sviestan, kad bi znao što je i što misle time protivnici, otvarajuć mu talijanske škole, doprinio bi svaku žrtvu na korist družbe. A koliko je još našega naroda, koji toga ne vidi, ne zna i nerazumije? Koliko ih imade, koji vjeruju lukavim i slatkim Talijanom i u njihovo kolo idu. No predugo bi izašlo ovo pismo, kojim sam samo htio da Vam se zahvalim, kad bi Vam stao nabrajati naše jade i nevolje. Ali za to ne smijemo zdvajati. Valja da svi marljivo radimo i doprinašamo za našu narodnu stvar, pa će konačno pobjeda biti naša. Budimo vriedni i dostojni nasljednici naših starih junačkih i slavnih Hrvata. Pa pošto je stvar za koju se borimo pravedna, pomoći će nam uz to dobri Bog i naši sveci Ciril i Metod!

A sada Vam, braćo, od Boga plaća i zdravlje, a od nas i domovine naše liepo pozdravlje.

Franina i Jurina.

Jur. Ča Jure, da pre Anzulo sniva?

Fr. Ča bi reć?

Jur. Ma da, da sniva o velikoj Hrvatskoj.

Fr. Po njegovom predikanju nebi reka.

Jur. More bit da predika u snu, kako šonambuja.

Fr. Nego, da crikva valturska ne piaža više latinskoj gospodi.

Jur. Čuja sam i ja, di govore, da je zidana u štile glagolito.

Fr. Baš zato sam te stija pitat, ča je to za jedan štil?

Jur. Bi reć, da se tako zove, kad ni na latinsku.

Fr. A naš tužni pre Anzulo ki je hodija s divicom valje u Rim, da studija kako su crikve zidane, pak sad da mu valturska ne valja.

Jur. Ni meni milo njega, nego brižne Valturce, ki su potrošili na crikvu toliko beči, i zadužili komun.

Fr. Pak sada da im se latinska gospoda, u njihovih talijanskih fojah rugaju, i da ih nazivaju uskoki i čobani.

Jur. To je u istinu malo previše.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Dne 14. t. mj. bijaše primljen ministar-predsjednik dr. Koerber od Njeg. Veličanstva cara i kralja Franu Josip I. u Išlu u podulju audienciju. Prije odlazka viečao je ministar u Beču u sriedu sa zastupnikom vitezom Berksom a u četvrtak sa barunom Chlumecky-em.

Prošle nedjelje viečao je pako gosp. Koerber sa češkimi zestupnici Forštom, Heroldom, Kaizlom, Kramržem i Začkom.

Neima dvojbe, da je ministar-predsjednik izviestio cara i kralja o položaju i o dogovorih, što ih je imao sa njemačkimi i češkimi prvaci.

Češki listovi pišu, da bi trebalo uzpostaviti bivšu desnicu carevinskoga vieća. U toj većini morali bi zauzeti odlično mjesto i zastupnici češkoga naroda, bez kojih se neda pomisliti ona većina.

Liberalni bečki listovi pišu, da je češki ministar dr. Rezek napeo sve sile, nebi li sklonuo svoje suzemljake na popust u jezikovnom pitanju. Ovim pitanjem bavilo se je češko feudalno plemstvo i veleposjed. Ovi bijahu od češkoga ministra upućeni na to, da vlada nastoji dovesti u sklad njihovu osnovu o jezikovnom jeziku sa spomenicom ljevice.

Dne 12. t. mj. sastao se u Pragu izvršujući odbor mladočeškoga kluba u Pragu pod predsjedničtvom dr. Blažeka. Sjednici prisustvovali su zastupnici Belski, Čelakovsky, Herold, Kaizl, Nemec i Podlipny.

U jednom gradačkom listu preporuča nepoznati pisac, kršćanski socijalist, novo sredstvo za izlječenje nezdravih parlamentarnih odnošaja u Austriji. On savjetuje naime, da se uvede sveobće izborno pravo, čime da bi poskočio broj kršćansko-socijalnih zastupnika, ali tim još nije dokazano, da bi se izlječilo nezdrave naše odnošaje.

Češke novine „Hlas“ iz Brna vraćaju se opet na poznati predlog o sastanku svih slavenskih zastupnika Austrije. Pošto mu bijaše s neke strane prigovoreno, da bi težko bilo sakupiti sve slavenske zastupnike ove pole monarhije, pristaje „Hlas“ na drugi predlog, da bi se sastali naime prvaci ili vodje slavenskih stranaka pak da se dogovore o sastavu nove česnice u carevinskom vieću.

Crna gora. Iz Cetinja javljaju bečkim listovom, da je pošlo jednom za rukom turskoj oblasti umiriti na crnogorsko-turskoj granici turske podanike radi oskvrnuća neke turske crkve. Turci bacišе krivnju na katolike, premda se nezna tko je tu njihovu crkvu (mošeju) obezčastio.

Srbija. Predstavnik obitelji Karagiorgjević princ Petar izdao je u Ženevi 30. pr. mj. prosvjed proti osudi, kojom je njegov pokojni otac knez Aleksandar radi sudjelovanja pri ubojstvu kneza Mihajla Obrenovića u Topčideru osudjen. Taj prosvjed uznemirio je biogradske vladajuće krugove. U njem kaže princ, da su onom osudom tadašnji srbski vlastnici (g. 1868.) učinili najveću nepravdu njegovoj obitelji. Nebijahu — kaže — ti vlastnici zadovoljni tim, što su moga oca nepromišljeno s topčiderskoga zločina okrivili — već su pošli tako daleko, da su na temelju oktužbe svu našu imovinu u Srbiji prisvojili. Princ se nada, da će doći vrieme, kada će u njegovoj dragoj Srbiji pravednost i zakoni pobjediti.

Bugarska. Prigodom zadnje pobune u Trsteniku bio je prešao veći dio vojske, koja bijaše poslana proti seljakom, na stranu ovih posljednjih, dočim su bili ostali vojnici od seljaka razoružani. Zapovjednik tih četa podpukovnik Georgijev sa više častnika, podčastnika i nešto vojnika stavljen je pod iztragu, koja je ovih dana dovršena.

Po zapoviedi ministarstva rata stavljen je u Ruščuku vojni sud, pred kojim je dne 12. t. m. započela razprava proti onim častnikom i vojnikom.

Rusija. Iz Petrograda brzojavljaju berlinskim listovom, da se u diplomatičkih krugovih nadaju, da će postati ruskim ministrom izvanjskih posala sadašnji upravitelj toga ministarstva grof Lambsdorf, a njegovim pomoćnikom, da će biti imenovan ruski poslanik na japanskom dvoru barun Rosen. Ruski narodni krugovi rade na to, da postane ministrom izvanjskih posala poznati prijatelj i ne-ruskih Slavena general Ignatiev.

Italija. Talijansko ministarstvo rata šalje u Kinu pojačanja tamošnjim svojim četam. Ovih dana odputovati će ratne ladje i parobrodi na koje će se ukrcati pomoćne čete za Kinu. Jedan dio tih četa odputovao je dne 14. t. mj. iz Rima za Napulj, gdje će se ukrcati na brodove i gdje će ih pozdraviti jedan član kraljevske obitelji. Talijanski priestolonasljednici boravili su prošloga ćedna u Carigradu, gdje bijahu od Sultana odlikovani visokimi rédovi.

Rat u južnoj Africi. Iz južne Afrike dolaze opet nešto povoljniji glasovi za burce. Njim je naime pošlo za rukom potući opet jednom engleske čete, od kojih su prilično broj vojnika zarobili. Englezki vrhovni zapovjednik general Roberts, da je ozbiljno obolio, a njegove čete da trpe na oskudici i to na hrani i na odjelu.

Kina. Još ni danas nezna se sa stalnošću, da li su još na životu tudji poslanici u Pekingu. Najnovije viesti pripovjedaju, da su bokseri dne 7. t. mj. sa topovi strieljali na poslaničke zgrade i odatle se zaključuje, da bijahu valjda svi poslanici usmrćeni. Proti bokserom nastao je odpor izmedju samih Kineza, koji se boje osvete europejskih velevlasti.

Mjestne:

Škola družbe sv. C. i M. u Puli, predgradje Šijana, imala je 15. tek. mj. u 9½ sati jutro svečani svršetak druge školske godine svojega obstanka.

Prisutna su bila skoro sva djeca pračena od svojih roditelja ili bližih rodjaka.

Bilo je još gospodja i gospode sa svojom djecom, koja nepolaze ovu školu.

Predsjednik ovdješnje podružnice dr. M. Laginja otvorio je svečanost sa kratkim, poučnim govorom o zadatku i koristi škola, razlučivši postanak ove i drugih takovih škola, koje se uzdržavaju milodari, sakupljenimi od rodoljuba slovinskih ili hrvatskih, a na koncu preporuči roditeljem, da svoju djecu kroz praznike dobro čuvaju i paze.

Nakon toga su neki dječaci i djevojčice na izust izrekli nekoje rodoljubne pjesmice. A lijepo i divno je bilo vidjeti i slušati, kako su većina ovih srčno, jasno, jezgrovito i liepo deklamirala.

Evo njihova imena:

1. Turak Ivko. 2. Marčan Antun. 3. Pečenko Justina. 4. Rauer Fran. 5. Stiglić Zora. 6. Pečenko Marija. 7. Laginja Marica. 8. Dobrović Josipa. 9. Urbanc Josip. 10. Malvić Vladimir. 11. Rosanda Anton. 12. Ladavac Antonija. 13. Serdoč Josip.

Zatim su djeca jednoglasno pod ravnanjem svoje vriedne učiteljice zapjevala pjesmu „Liepa naša domovina“, a na svršetku Carevku.

Na koncu se podarilo one, koje su bolje napredovali, malom uspomenom, sastojećoj od bogoljubnih slika; svoj djeci pako i svim prisutnima se je podielilo izvješće ove školske godine.

Iz izvješća proizlazi, da se je sve djece obojega spola početkom školske godine upisalo 118, od kojih je tekom godine 7 odstupilo, a dvoje umrlo. Ostalo ih je dakle koncem godine 109.

Napredak je bio vrlo povoljan: Napredovalo ih je 17 odlično, 73 dobro, a 19 manje dobro.

Od toga se jasno vidi, kolika i kakova je potreba bila jedne hrvatske škole ovdje u Puli.

Ali školska zgrada je već premalena za svekoliku ovu djecu, te se s toga mora svakako nastojati, da se zgrada čim prije poveća i priskrbi još jedna učiteljska sila, po mogućnosti već za buduću školsku godinu.

Sliedimo prilagati listu poštanske položnice, sa točnom oznakom zaostale i tekuće predplate. Današnjem broju prilažemo za Malinsku, Materiju, Matulje, Medulin i Novigrad na moru. — Molimo dakle predplatnike, da izvrše svoju dužnost.

Pokrajinske:

Ministar trgovine u Trstu. Austrijski ministar trgovine g. barun Call boravio je dva dana u Trstu, gdje je pregledao razna obrtno-trgovačka poduzeća. Ministar odputovao je natrag u Beč 13. t. mj. na večer.

Profesor na talijanskoj realnoj gimnaziji u Pazinu. Zemaljski odbor za Istru imenovao namjestnim učiteljem na realnoj gimnaziji u Pazinu g. Kurschen-a Mario.

Od sada će dakle pokrajina Istra plaćati na talijanskoj realnoj gimnaziji 7 profesora učitelja, t. j. ravnatelja i 6 učitelja i to za 3 razreda.

Konštituiranje novoizabranoga občinskoga zastupstva u Podgradu. Kako smo već javili, obavili su se pod konac prošloga mjeseca občinski izbori u Podgradu. Narodni predloženici bijahu izabrani jednoglasno u sva tri tjela, što nam svjedoči, da bijahu svi poznati nemiri i izgredi, počinjeni tamo prije 3—4 godine, umjetno izazvani i umjetno podržavani po neprijateljih našega naroda, nalazećih se Voloskom, Trstu i Poreču. Zavedeno pučanstvo progledalo je na vrieme te zapustilo šačicu odpadnika, koji su služili kao sliepo orudje narodnim dušmanom. Danas neima više u onoj občini uporišta kolonarodna stranka, što se je najsjajnije dokazalo prigodom netom obavljenih izbora, koji bijahu jednoglasni i proti kojim nebijaše nikakva prigovora.

Dne 9. t. mj. sastalo se prvi put novoizabrano zastupstvo, da se konštituira. Izabran bijaše jednoglasno načelnikom zemaljski zastupnik i tamošnji trgovac g. Slavoj Jenko. Isto tako jednoglasno bijahu izabrani i občinski savjetnici. Živili sviestni občinari i njihovi prvaci!

Odhodnica. Kandidat odvjetničtva i hrvatski rodoljub iz Istre g. dr. Ivan Zuccon, dielio se je prošloga čedna sa Trstom, gdje je proboravio dulje vremena u sudbenoj i odvjetničkoj praksi, i gdje je bio članom i odbornikom raznih slovenskih družtava. Prošloga četvrtka razstao se kao I. podpredsjednik slovenskoga „Delavskoga podpornoga družtva“ vrlo srdačno pozdravljen na sjednici od predsjednika i gg. odbornika. Poslije sjednice sakupili se odbornici sa g. podpredsjednikom u dalmatinskoj krčmi uz čašu rujna vinca.

I tuj pozdraviše razni govornici svoga odlazećega sudruga iz odbora, a zabavu oživiše nekoji članovi „Slovanskega pevskega družtva“, koji su došli, da izkažu čast svomu odlazećemu predsjedniku.

Prijatelji i štovatelji g. dr. Zuccona priredišе istomu u subotu na večer u prostorijah „Slovanske čitalnice“ za odhodnicu prijateljsku večer. Tuj se sakupilo oko 50 osoba, većinom članova čitaonice, kojim se je kasnije pridružio skoro podpun muški zbor „Slovanskega pevskega družtva“.

Zaredale su vatrene i oduševljene zdravice, u kojih su pojedini govornici slavili krieposti i vrline g. dra. Zuccona, te ga poticali, da uztraje na dosadašnjem putu i u Puli, gdje se kani stalno namjestiti kano sudrug odvjetnika i zastupnika g. dra. Matka Laginje.

Govore izmjenjivala je sad mila i blaga, sad vatrena i oduševljuća pjesma, kojom toli krasno vlada ono naše pjevačko družtvo.

Općenito se je žalilo, što ostavlja g. dr. Zuccon u Trst, gdje je od svoga dolazka toli požrtvovno i rodoljubno za slovensku stvar radio. Njega prate u Pulu simpatije tršćanskih Slovenaca, koji su mu uz to harni za njegovo rodoljubno djelovanje u Trstu i okolici.

Kasno u noć rastaše se prijatelji sa odlazećim drugom, sjetiv se prije plemenite družbe sv. Cirila i Metoda. Na rastanku stisnuše kriepko i srdačno svi ruku prijatelju i rodoljubu, koji je odputovao u Pulu sliedećeg dana t. j. u nedjelju jutro.

Občinski izbori u Dekanih. Dne 11. t. mj. svršili su u toj občini izbori za občinsko zastupstvo. Izbori ti izpali su malom iznimkom na obće zadovoljstvo, jer su izabrani muževi pošteni rodoljubi i vriedni občinari. Za čitavoga izbora vladao je uzoran mir i red te bijahu posve suvišni oružnici, koje je tamo poslala politička oblast. Agitacije prije izbora nije bilo, jer tamo neima narodnih protivnika. Očekujemo od novoga zastupstva, da će uložiti sve sile na dobro čitave občine i nastojati, da se občinari koli moralno toli materijalno prigrnu i uzvrste.

Gimnazije u Pazinu. Kako su prije osnovanja hrvatske državne gimnazije u Pazinu židovsko-talijanske i njim srodne novine raznašale svakojakih laži o istoj i njezinih polaznicih, nisu pomanjkale niti u oči zaključenja, da svojim vjernikom raztrube radostnu za njih makar i neistinitu viest o groznom neuspjehu te naše gimnazije. Statistički podatci su njih onda utjerali u laž, pak neka isti govore i sada.

Početkom školske godine upisalo se u hrvatsku državnu gimnaziju 102 djaka, a talijansku realnu gimnaziju 95. Izstupilo njih za prvog tečaja iz hrvatske gimnazije 13, a iz talijanske 6, tako da su početkom drugog polječa oboje gimnazije bile sa jednakim brojem djaka, najme sa 89.

Konačni uspjeh bio je sliedeći:

a) Hrvatska državna gimnazija.

1. Prvi red s odlikom	8
2. Prvi red	62
3. Drugi red	8
4. Treći red	5
5. Pripušteni k popravnom izpitu	2
6. Izstupili prije ocjene	4
Ukupno	89

b) Talijanska pokrajinska realna gimnazija.

	Razred I	II	Ukupno
1. Prvi red s odlikom	22	—	22
2. Prvi red	35	8	43
3. Drugi red	8	—	8
4. Treći red	9	—	9
5. Pripušteni k popravnom izpitu	5	2	7
Sbroj	79	10	89

Kako izvidno, u hrvatskoj gimnaziji je promaknuto 70 djaka, a u talijanskoj 65.

Uzme li se u obzir, da je hrvatska gimnazija u Pazinu zadnji čas otvorena, da većina djaka dolazi iz pučkih škola, kod kojih obstoji samo poludnevna poduka, da dobar dio djaka dolazi iz prenatrpanih pučkih škola (n. pr. u Pazinu hrvatska pučka škola broji 170 djece na dvije učiteljske sile, dočim talijanska 110 djece na 4 sile), da mnogi naši djaci stanuju za 1 sat daleko od zavoda, da naši djaci jesu većinom oskudni itd., — tada će svatko doći do zaključka, da je uspjeh naše gimnazije uprav sjajan, te mi na istom čestitamo koli vriednim ravnatelju i učiteljskom sboru, toli revnim promaknutim djakom.

Za dojduću školsku godinu upisalo se jurve u I razred 10 djaka.

Gostova u Opatiji bilo je polag imenika od dne 10. t. mj. od 1. septembra 1899 do 27. junija ove godine 7111 stranaka sa 12.382 osobe. Od 27. junija do 7. julija nadošle su na novo 502 osobe: toga dana bilo je u Opatiji svih gostova 998.

Odlazak englezke eskadre iz Trsta. Jedan dio englezke eskadre, pod zapovjedništvom contre-admirala lorda Charlesa Beresford, sa glavnim brodom Ramillies i 15 drugih brodova, otplovila je prošle subote u jutro za Rieku. Drugi dio brodovlja otišo za razne luke u Dalmaciji.

Nakon što se je vice-admiral John Fisher oslovio za predstojnicim raznih oblasti, ukrca se na svoj Renown, i pozdraviv grad sa 21 hitcem, zaplovi zadnji sa dielom brodovlja put Mletaka.

Ciela eskadra sastaje se oko 28. o. mj. u Krfu.

Sastanak talijanskih načelnika Istre u Trstu. Iz tršćanskih novina doznajemo, da su se dne 10. t. mj. sastali talijanski načelnici Istre na poziv talijanskoga političkoga družtva za Istru, a u prostorijah družtva „Filarmonico-Dramatica“. Sastanku je predsjedao predsjednik političkog družtva dr. Bennati; zapisnik je vodio dr. Ventrella. Zastupane bijahu sliedeće občine Istre: Labin, Buje, Kopar, Cittanova, Vodnjan, Grožnjan, Izola, Lovran, Lošinj Mali, Motovun, Milje, Poreč, Pomjan, Piran, Pula, Oprtalj, Rovinj, Roč, Sanvinčenti, Umag, Bale, Krk, Bertonigla i Vižinada; za tim upravna vieća iz Draguća i Huma, a ono iz Pazina se izpričalo; istotako izpričali se načelnici Cresa, Osora i Vrsara.

Predjednik razloži prisutnim zašto bijahu pozvani od strane političkoga družtva; zahvali im se na mnogobrojnom odzivu, te im predoči predmete, o kojih će razpravljati.

U obširnoj razpravi govorilo se o gospodarskih pitanjih Istre, osobitim obzirom na nekoje občine. Stvoreni bijahu nekoji zaključci. Razpravljalo se i o političkih odnošajih stranke i prihvatilo mjere radi živahnijeg djelovanja. Tako talijanski listovi — i ništa više!?

Iz drugih krajeva.

Vratio se u Rim. Dne 6. t. mj. prošao je preko Zadra put Rima naš zemljak i učeni književnik, glagoljaš preč. g. Dragutin Parčić.

Svetčano otvorenje „Hrvatskog sokola“ obaviti će se dne 22. t. mj. u Šibeniku. Tom prigodom blagosloviti će se krasna družtvena zastava.

C. i. kr. vojna mornarica. N. V. B. Maria Theresia stigla je na 13. o. mj. u Colombo (otok Ceylon). Nakon boravka od tri dana, prosliedjuje put za Singapore. Na brodu je sve zdravo.

Grom udario u crkvu. Dne 8. t. mj. udario je grom u crkvu sv. Martina u Žernovu na Korčuli (Dalmacija). Grom je nagrdio tri oltara, i na pol porušio zvonik. Grom je počinio veliku štetu.

II. katolički sastanak održavati će se dne 10., 11. i 12. septembra t. g. u Ljubljani. Dne 10. septembra biti će ustanovni sastanak: dne 11. razpravljati će pojedini odjeli, a 12. biti će svečani sastanci. Ulaznice će glasiti na ime. Ulaznina za sva tri sastanka ujedno sa izvješćem, koje će se izdati poslije sastanka, stojati će 2 krune. Ulaznina za sastanak samo 1 kruna, na sastanak zadnji dan 50 para.

Gg. priredjivači nadaju se, da će taj sastanak posjetiti mnogobrojno gg. istomišljenici.

Dalmatinci u Kini? Zadarski „Narodni List“ prosvjeduje proti tomu, da se odašalje dalmatinska pješačka pukovnija u Kinu, jer kaže, da je dosta, da su od strane Hrvata u Kini mornari na carskih brodovih.

U Trstu se govori, da su dobili po jedan batalijun 97. i 87. pješačkih pukovnija zapovjed neka se priprave na polazak u Kinu. To da bi imalo biti u savezu sa vieškom, da je fregatski kapetan Thoman, zapovjednik austrijskog broda „Zenta“, u Pekingu sa 25 svojih mornara umoren od Kineza.

Hrvatski hodočastnici brzojaviše dne 28. junija iz Rima. Danas su hrvatski hodočastnici, nakon što jučer sretno prispješe u Rim, posjetili crkvu sv. Petra. Poslie toga pohoda pozdravio ih je zagrebački nadbiskup Posilović u hrvatskom kolegiju sv. Jeronima, dočim je biskup Krapac držao propovied. Dojam silan. Očekujemo braću iz Dalmacije, kojih ima preko sedam stotina. Po Rimu nas vode u grupah gg. dr. Jambreković i Matica. Velike se priprave čine za blagdan svetih apoštolah Cirila i Metoda, na kojih grobu pomolit ćemo se za slobodu, veličinu i sreću Hrvatske.

Politički nasljednici pokojnoga dra. Bulata. Jedan bečki list piše, da će se politička ostavščina pokojnoga dra. Bulata ovako podieliti medju njegove pristaše: dr. Ivčević biti će imenovan predsjednikom sabora i zem. odbora: splitski načelnik Miličić biti će izabran zastupnikom na carevinsko vieće a dr. Deškvić zastupnikom na zemaljskom saboru u Zadru. Tko će preuzeti vodstvo narodne stranke u Dalmaciji nije još odlučeno.

Br. 316/1900.

Oglas natječaja.

Usljed zaključka odborske sjednice ravnateljstva družbe sv. Cirila i Metoda za Istru od 5. srpnja 1900., razpisuje se ovim natječaj za mjesto učitelja na družbinim pučkim školama u Baderni i Kašteliru.

Godišnja plaća jest ona ista, što ju redovito imaju javni učitelji II. reda u Istri, te se izplaćuje u mjesečnim unaprednim obrocima.

Izim toga pripada družbinim učiteljem pravo na bezplatan stan, krinkvenije i mirovinu.

Molbe obložene svjedočbami položenog izpita zrelosti i eventualno izpita usposobljenja, te dojakošnje službe, imaju se predložiti podpisanomu ravnateljstvu najkasnije do 5. kolovoza 1900.

Pobliže obavjesti daje podpisano.

Volosko - Opatija, 8. srpnja 1900.

Za ravnateljstvo:

Vjekoslav Spinčić, predsjednik. **Dr. Poščić,** tajnik.

Broj $\frac{15.015}{II}$ 1900.

Razpis natječaja.

C. kr. je ministarstvo poljodjelstva dozvolilo odlukom 5. decembra 1899. br. 26.747,2244 za školsku godinu 1900-1901. jedan štipendij godišnjih 300 K za djevojke hrvatske ilili slovenske narodnosti iz Primorja, koje hoće da polazu gospodinjsku školu c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Moliteljice za ovaj štipendij imaju podnesti svoje molbenice podpisanom namjestničtvu do 1. septembra 1900.

Molbenicam valja dodati:

1. Krstni list; za upis u spomenutu školu treba dovršenih 16. godina; iznimice u posebnog obzira vrednih slučajevih se može dovoliti upis mladjih učenica;

2. liječnička svjedočba o dobrom zdravlju.

3. svjedočba o imetku i o gospodarskih odnošajih moliteljice;

4. občinska svjedočba o dobrom ponašanju, podpisana i od župnika;

5. obveza, da će moliteljica točno i sviestno obavljati sva djela, što se budu njoj naložila te da će strogo se ravnati po kućnom redu.

6. Zbog ustupa u spomenutu školu moliteljica mora dokazati, da znade čitati, pisati i računati.

Školska godina počne 1. oktobra 1900.

Od c. kr. namjestničtva.

U Trstu, dne 6. julija 1900.

Tršćansko-istarsko Hodočašće u Rim.

Vjerni Katolici!

Sveti Otac papa Lav XIII. zove nas k sebi u Rim, da zadobimo oproštenje **svete godine**, i da tim svečano zaključimo XIX. stoljeće, koje ističe, te da se pripravimo za nastup novoga dvadesetoga stoljeća.

Pa dobro, pohrlimo pobožno u Rim, k vječnomu gradu, k priestolnici katoličizma, k grobovom svetih Petra i Pavla, poglavica apostolskih, da učvrstimo našu vjeru, da što tiesnije prionemo uz nepogriešivu Stolicu Namjestnika Kristova, da posjetimo moći svetih mučenika, da zadobijemo na njihovih grobovih u drevnih Katakombah nove sile proti neprijateljem vjere i kršćanske krieposti.

Da se lagljе zadobije Jubilej i omogući posjet svetoga Grada, ustrojio se Odbor. koji pripravlja

Hodočašće u Rim

sa sliedećim razporedom:

1. K Hodočašću pozvani su svi vjerni Katolici Trsta i Istre, radi česa se imenuje **Tršćansko-istarsko Hodočašće.**

2. Odlazak je ustanovljen dne 26. agusta po podne.

3. Svi hodočastnici putovati će zajedno do Rima.

4. U Rimu moći će se svatko zadržati više ili manje dana polag volje; na povratku pako moći će posjetiti Svetišta u Loretu i u Asizih.

5. Cienе za tamo i natrag, to jest iz Trsta u Rim, a iz Rima u Loret i Asize do Trsta, jesu sliedeće:

34 kruna za treći razred,

58 kruna za drugi razred.

6. Za trošak za hranu i stan skrbiti će sami hodočastnici, u ostalom Odbor će nastojati, da im zadobije u tom pogledu sve moguće polakšice.

7. Koji želi pridružiti se Hodočastnikom, neka se oglasi što prije biskupskoj Kuriji u Trstu, ili prečastnomu porečkomu kanoniku Monsinjoru E. Pahoviću.

Katolici!

Okoristite se ovom liepom prigodom: sa malenim troškom možete posjetiti Vječni Grad, lice u lice gledati veleličnu osobu Lava XIII., i primiti Apostolski Blagoslov. Pohrlite mnogobrojno sliedeć druge Biskupije Austrije i svega svieta, koje su već poslale u Rim na hiljade svojih zastupnika. Trst i Istra neka se pozivu odazovu.

U Trstu, dne 10. junija 1900.

Odbor.

Br. 1192/I

Boljun, dne 13. julija 1900.

Oglas jeftimbe!

Daje se na obće znanje, da će se **u četvrtak dne 26. julija 1900. u 10 sati prije podne, u kući podpisanoga občinskoga glavara u Boljunskomu polju selo Mandići kbr. 137, obdržavati:**

Javna jeftimba za gradnju crkvenoga tornja (zvonika) kraj župne crkve u Vranji.

Svekolike radnje proračunane su na K 4439·44.

Dostalac imati će da položi u ovu občinsku blagajnu deset postotnu jamčevinu (vadium) čitave proračunane svote.

Ostali uvjeti jeftimbe, kao što i gradjevni nacrti i troškovnik, razvidni su svakomu u ovomu občinskomu uredu za vrieme uredovnih sati.

Občinsko glavarstvo

(M. P.) glavar:

Buretić.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . . . 4·40

Svieće i duplire I (talijanski sastav) . . . 3·—

Svieće i duplire II . . . . 2·40

Tamjan lacrima I . . . . . 2·40

„ „ II . . . . . 2·—

„ granis . . . . . 1·20

Porošteno platno za oltare . . . . *m* „ 2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj cieni.

Narudžbe u vriednosti od 20 K naprieđ, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. - urar i srebrnar - Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

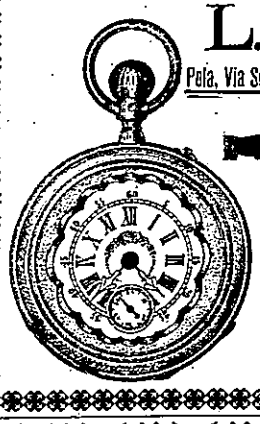

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje **svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari,** n. pr. **prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba** itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

Broj 44. U Puli, dne 20. julija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za pretbrojnu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu postu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru.

Pučko školstvo Istre.

IV.

Poznatim uzrokom slabog napredka u pučkih školah Istre, koje navedosmo u prošlih člancih, treba nadodati još jedan od glavnijih uzroka, a to je loš polazak škole.

Činjenica je naime nepobitna, da i ona djeca, koja imadu tu sreću, da mogu polaziti školu, polaze ju u obće vrlo neredovito, a uz kakvu štetu za svoju naobrazbu, o tomu nam netreba tek govoriti.

Nešto statistike će nam i o tom ovdje dobro doći.

Tako je primjerice u školah koparskoga kotara izostalo u školskoj godini 1898-99. od 7948 pohadjajućih 1425 nikada; 1987 po 10 poludneva; 1565 po 20 poludneva; 1371 po 40, dočim ih je 1601 izostalo preko 40 poludneva. U sličnom razmjeru stojimo i u drugih kotarih.

Da budemo kraći napomenuti ćemo još samo to, da je u cieloj Istri od 30.551 školu pohadjajuće djece u gori napomenutoj godini izostalo 4682 njih po 40 poludneva. A to je zaista ogroman broj. Nu najveće je zlo u tomu, što se taj broj odnosi gotovo na same naše škole.

Uzrok pak tim izostatkom imade se tražiti u prvom redu u prevelikoj odaljenosti škole od obitavališća učenika, zli i nepristupni putevi, osobito u zimi i za lošeg vremena. Tekar iza toga dolaze bolesti, siromaštvo, loša odjeća i obuća, i oni slučaji, gdje roditelji pridržavaju djecu kod kuće da im pomažu kod posla na polju, u kući ili kod blaga na paši itd. Ali nevalja zaboraviti, da i pomanjkanje učila, navlastito kod siromašnije djece spriečava takodjer napredak u naših školah. Tu bi morale priskočiti na pomoć obćine i mjestna školska vieća. Nu na žalost ova mjestna vieća kano i ona kotarska, uzimaju reć bi često tu stvar na lahku ruku. Ako pomislimo, da ta kotarska školska vieća imadu kroz godinu od 3—6 sjednica, a mjestna u više slučajeva samo po jednu ili dvie, moći ćemo si lahko predstaviti, koliko i kakvo je zanimanje tih oblastih za pučku naobrazbu u obće.

Te oblasti nadju se samo tada na okupu, kada treba, da se postupa što oštrije proti jednomu ili drugomu od učitelja, koji im nisu po ćudi. A to postupanje i progoni su u velikom djelu nepravedni, krivi su takodjer i to nemalo neuspjehu u naših školah, jer se tim podkapa auktoritet učitelja, uništuje se njegov ugled, i otimlje mu se poštovanje, bez česa će čitavo njegovo djelovanje u mnogo slučajeva ostati neuspješno ili uništeno.

Vrieme bi već bilo, da se navedena zla uklone, pak da se onim, koji su za to zvani, pusti slobodne ruke, da ničim i nikim prečeni rade i djeluju okolo pučke prosvjete, a po njoj za blagostanje svega naroda.

Red je konačno, da zaključimo ova naša razmatranja o pučkom školstvu u Istri. Nu još samo par rieči.

Iz svega što navedosmo u ovom i u prošastih člancih, razvidno je, da je kod nas pučka naobrazba na veoma nizkom stepenu, da je naime nesamo još ogroman broj naše djece, koja neužívaju nikakve obuke, nego da i ona, koja tu obuku užívaju, nepostizavaju onoga stepena naobrazbe, koji je predvidjen u pedagogičko-didaktičkih propisih i koj se polučuje drugdje medju naprednimi narodi. Tuj je dakle neobhodno potrebito, da se svede broj školu nepolazeće djece što više moguće, i da se iz škole i naroda odstrani sve one zaprieke, koje prieče napredak u pučkoj školi. Na jedno i drugo pozvane su u prvom redu vlade i školske oblasti. Tuj ima svakako prvu rieč c. kr. zemaljsko školsko vieće, koje prima i riešava molbe za ustrojenje novih pučkih škola.

Da pravo kažemo, mi u najvišu školsku oblast, kako je danas sastavljena, neimamo osobitog pouzdanja. Mi neimamo kod te oblasti osobe, koja bi se sa uspjehom zauzela za našu pučku naobrazbu. Kod te oblasti vode prvu rieč naši ljuti narodni protivnici, članovi zemaljskoga odbora.

Dok bude ovako sastavljeno c. kr. kotarsko školsko vieće i dok nebude u istom sjedilo osoba, koje imadu ljubavi i srca za naš zapušćeni narod, dotle neimamo očekivati, da će se poboljšati žalostno stanje našega pučkoga školstva.

Uzprkos ogromnomu upravo broju naše djece, koja neimaju nikakve škole, boriti se je Hrvatom i Slovencem Istre za ustrojenje svake nove škole sa najvećimi zapriekami. Nam valja obaći sve molbe, od najniže pak do najviše, uz nemale troškove i dangube prije, nego li nam dadu ovdje ili ondje koju jednorazrednicu. Kroz godine i godine treba nam prositi i moljakati za ustrojenje po koje škole, i sretno se može smatrati ono mjesto, koje ju zadobije.

Ali mi ipak nesmijemo klonuti duhom. Nas nesmije prvi neuspjeh prestrašiti. Moliti, tražiti i zahtjevati ustrojenje novih pučkih škola imademo po zakonu pravo, jer kao državljani neimamo samo dužnostih, nego i prava.

Rat u Kini.

Dogodjaji u Kini postaju svjetske znamenitosti. Nije to više mala pobuna, koja se dade lako udušiti. Vatra mržnje i progona proti Evropejcima, evropejskoj kulturi i kršćanskoj vjeri, odavna tinjala, doprla je do tako skrajnih granica, da će evropejske vlasti imati težkoga posla da joj odole. Kinezka oblast joj odoljeti ne može, dapače izgleda, kao da je nestalo u Kini svake oblasti, a da vlada podpuna anarhija. Car i carica, da su smaknuti ili otrovani, za njih se pravo nezna, a knez carske krvi Tuan, glava je čopora, koji hoće da i posljednjega Evropejca u Kini iztriebe, pokrštene Kineze pokolju i učine Kinu nepristupnom tudjim narodima i s kopna i s mora.

Evropejci idu u Kinu najviše za trgovinu. Prodavaju tamo opijum, kojega Kinezi puše, uvadjaju strojeve i oružje, grade željeznice; izvažnju iz Kine čaj, rižu svilu itd. Osim trgovaca nalaze se tamo u velikom broju i misionari iz Europe, koji propoviedaju Kinezima evandjelje, i obraćaju ih sa kinezke poganske vjere, na razne kršćanske sljedbe.

Do sada je buna zahvatila cieli skoro sjeverni dio Kine, a najtoplije je bilo u Pekinu, priestolnici kinezkoga carstva i u Tjenšinu, velikom trgovačkom gradu, na pol puta medju Pekinom i morem.

U Pekinu su poslanici svih država, katolički biskup, mnoge crkve i zavodi. Crkve i zavodi su svi odmah bili porušeni, a i mnogo kršćana pogubljeno. Što je moglo spasiło se u zgrade poslaničke, a najposlje u prostrani najtvrdji dvor englezkog poklisara. U početku smutnje, sa europejskih brodova, koji su bili odmah zauzeli ratnu luku po imenu Taku, došlo je vojničkih odjela svih vlasti, da brane poslanstva. Tako se je izkrcalo i 25 naših mornara sa „Zente" sa kapetanom Tomanom i druga 2 častnika, i pošlo u Pekin. Od tuda se žali bože, nikad vratiti neće!

Hiljade i hiljade pobunjenih kineza, ne samo takozvanih b o k s e r a, urotnika nego i redovite vojske, koja se k njima pridružila, obsjelo je poslanstva, da ih razori, da naše pobije. U tome stoji najviše divljačtvo, jer je osoba poslanika sveta, i nesmije biti ni najmanje uvriedjena. Nu Kinezi se nisu na to osvrćali, želeć valjda za uviek pretrgati sa Evropom. Naši su se junački branili, i mnoge napadaje sretno odbili, premda su patili radi oskudice. Vele, da ih je potajno hranom obskrbljivao miroljubivi knez Cing i njegovi pristaše. Mnogo puta se pronio glas svietom, da su svi poklani, ali je bio opet i opovrgnut.

Nu sada žali bože nema već o tomu sumnje. — Okolo 10. o. mj. princ Tuan, srdit, da se obrana naših tako dugo drži, dognao je velike topove i s njima stao rušiti dvore poslaničtva englezkoga, u kojemu su bili naši sakupljeni. Brzo je sve porušio i izgorio, a naši, koji ne nadjoše smrt u plamenu, ti su bili poklani. Gospoje su se bile providjele otrovom, samo da žive ne panu biesnoj rulji u ruke. Taj pokolj imat će groznih posljedica po Kinu, a možda i po cielo čovječanstvo.

* * *

Lord Semor admiral englezke flote, na čelu mornara medjunarodnog brodovlja, poletio je bio hrabro put Pekina, da na vrieme oslobodi naše u kinežkoj priestolnici. Nu nije mogao do nje radi prevelike sile kineza, već se je ranjen i izmučen povratio u Tienšin.

Za njim se odtisli kinežki čopori, i obsjedoše ga u Tjenšinu. U tome gradu se nalazi mnogo evropejske vojske, najviše rusa i japanaca, ali ih svega skupa nema ni deseti diel, koliko je kineza okolo grada. Još je i ta nevolja, da kinezi imaju jače topove, nego li ijedna evropejska četa, a uz to ih je mnogo hiljada izvježbano na evropejsku od njemačkih oficira. Bjesno jurišaju, da bi naše satrli, i naši imaju nadčovječjeg posla da im odole. Nu ipak im do sada odoljevaju ako i sa velikim gubitkom, i nade je, da će im konačno odoljeti. Komunikacije po vodi koja onud teče nisu prekinute, i nada je, da će im na vrieme dobra pomoć doći. Dapače je dolazilo zadnjih dana i dobrih viesti iz Tjenšina, da su naše vojske udarile jurišem na kinežki, zidom utvrdjeni dio Tjenšina, i oteli ga. Najbolje junački vladale su se ruske čete, osobito njihovo konjaničtvo.

Bilo ih je 8000 evropejaca, koji su jurišali na kinezki dio Tjenšina. Borili su se dne 13. tek. od 2 ure poslje ponoći do 8 u večer. I još nisu bili svršili. Juriš se obnovio sliedećega dana i trajao cielo jutro. Okolo 700 evropejaca je poginulo. Borilo se i 15 momaka sa „Zente", ali se nezna, je li ih koliko mrtvih ili ranjenih. Sa kinezke strane bilo je takodjer mnogo gubitka, i vele da je poginuo i njihov general Niš.

Najviše vojske može poslat u Kinu, da uvede tamo red, veliko rusko carstvo, a poslje njega Japan. Već dolaze viesti, da preko Siberije, koja graniči s Kinom, marširа 30 tisuća ruske vojske put Pekina i Tjenšina, a Rus može mnogo i s mora, jer tamo ima svoje more i veliku flotu. Japanac je čovjek iste pasmine kako i kinez, ali se medju sobom mrze. Pred 5 godine su bili u ratu, i Japanac je predobio Kineza. Japansko carstvo je sve na otocima, kako u Europi kraljestvo englesko, i po evropejski uredjeno. Japan bi bio i do sada bacio preko mora veliku vojsku na Kinu, ali si je hotio osigurat od drugih vlasti kus Kine, ako predobije i umiri, a drugi nisu htjeli na to pristati: Englez bi najvolio, da Japanac sve umiri, jer on sam ima vojsku u Africi zapletenu u rate sa Burima, i nemože dignuti ju od tamo. Ne gleda opet dobrim okom, da se Rusija u Kini ukaže prva i najjača. Francuzki posjedi graniče s juga s Kinom, i Francez će poslat prilično dosta vojske. Isto tako i Niemac, koji je pred 2 godine oteo Kini jedan grad, i uzrokom velikim bio, da je na sve Europejce planula mržnja. Naš je poslao „Zentu" i „Mariju Terezu". Sada idu još dva broda „Elizabeta" i „Aspern". Govore, da će se ukrcat za Kinu i naše vojske od kraja.

Što bude u buduće, to ćemo javljati u svakom broju.

Franina i Jurina.

Fr. Deju, da su rečki Ungarezi ponujali svojem podrepnicam do sita žerat i lokat a maka.

Jur. Temu se još niš nečudim, zač znam, da v Reke nose banderu istarski Talijani, ki su navajni siromaha žeriton i pijačom kupovat.

Fr. Pak ča nimaju pravi Rečani metlu, da ti dotepuhi doma stiraju?

Jur. Nemo muč, tr je bolje da su tamo.

Fr. Po pravice imamo va Istroj dosta onakoveh

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Austrijski ministar-predsjednik dr. Koerber odputovao je još u nedjelju iz Išla u Hallstatt, odakle se vratio u četvrtak u Beč. O audienciji, koju je imao u subotu kod Njeg. Veličanstva, glasa se, da je ministar podnio vladaru izvješće o tomu, kako bi se imalo carevinsko vieće osposobiti za rad na temelju vladinih predloga. Govori se također, da neima dosada o tomu formalnih zaključaka. I ministar prosvjete Hartel bio je kod vladara u Išlu na audienciji. On se je od tamo ravno vratio u Beč.

Jedne njemačke novine iz Graca pišu, da znadu iz dobra izvora, da nekani vlada jezikovnog zakona ni u sadašnjem ni u promjenjenom sadržaju narodom narinuti. Isto tako, da se neće vlada zauzeti za uzpostavu bivše većine u carevinskom vieću. Vlada da će tekar u drugoj polovici agusta nastaviti svoj naert za dalnje postupanje. Prije toga da će priobćiti koli Čehom toli Niemcem novu osnovu jezikovnog zakona, pa nebude li ni ona osnova naša odobrenja kod obiju naroda, tada tekar će se odlučiti o sudbini carevinskoga vieća.

Njemačke katoličke novine pišu, da su mladočeski zastupnici upitali vodstvo katoličke pučke stranke, pod kojimi uvjeti bi se opet dala uzpostaviti bivša većina carevinskoga vieća. Dočim se te novine vesele tomu projavu, u mladočeskoj stranci odgovara glavno glasilo mladočeske stranke, da im o takovom upitu nije ništa poznato i da je izključena mogućnost takova upita prije, nego li bi stranka o tom kakov zaključak stvorila.

U nedjelju obdržavana su istodobno u Moravskoj i Češkoj tri skupštine. U Brnu viećala je češka pučka stranka i njemačka liberalna stranka, a u Chebu njemačka pučka ili radikalna stranka.

Na češkoj pučkoj skupštini pod predsjedničtvom Dr. Fiša govorili su zastupnici Dr. Slama, Dr. Perek i Dr. Bulin. Prvi je govorio o položaju u carevinskom vieću drugi o djelovanju moravskog sabora a treći o vladinih osnovah o jezikovnom zakonu. U tom pogledu bijaše primljena resolucija, koja predbacuje vladi, da svojimi osnovami podupire pohlepu Niemaca za gospodstvom u Austriji. Ove osnove dokazuju, da se kod njihovog sastavka nije pazilo na postojeće stanje, na potrebe naroda ni na ravnopravnost obiju jezika, nego da se je istimi samo pošlo u susret poznatom duhovskom programu Niemaca. Konačno bijaše izrečena pouzdanica i zahvala češkim zastupnikom.

Njemačko-liberalna skupština izrekla se je također proti osnovi jezikovnog zakona za Moravsku, te bijahu pozvani njemački zastupnici, da zaprieče prihvat one osnove. Na skupštini u Chebu bijaše vrlo živahno, jer su tuj govorili poznati njemački vikači Šenerer, Iro i Wolf. I tuj se izrekoše Niemci radikalci proti osnovi o jezikovnom pitanju te navališe oštro koli na vladu, toli na Slavene u obće, napose na češki narod.

U ponedjeljak sastaje se napokon istarski sabor, i to u Kopru. Neugodnije doba u godini nije se moglo odabrati za to saborsko zasjedanje. Uz nesnosnu vrućinu, koja vlada vani te uz običnu vrućinu, koja se razvija u istarskom saboru, težko da će moći ostati hladne i najhladnije glave.

Srbija. Razkralj Milan bio je jurve zasnovao osnovu o svom i sinovom putovanju na svietsku izložbu u Pariz. Za tu osnovu doznala je franceska vlada, te je upozorila srbskoga poslanika u Parizu, da nekani razkralja Milana dočekati u Parizu sa počastmi, koje se obično izkazuje okrunjenim glavam. Za taj odgovor francezke vlade doznao je Milan, te je u razjarenosti nastojao odvratiti kralja Aleksandra od putovanja u Pariz, a kad mu to nije uspjelo, svalio je sav svoj jar na Rusiju, koja da mu je skuhala tu poparu u Parizu.

Bugarska. Radi poznatog zakona o desetini, postao je položaj sadašnjeg bugarskog ministarstva vrlo ozbiljnim. Opozicijonalne novine udarile su žestoko radi toga zakona na vladu i na samoga kneza, koji je službeno proglasio novi zakon o tisku, na temelju kojega proganja uredništve opozicijonalnih novina. Knez Ferdinand se doista silno vara ako misli, da će progonstvom umiriti narod i medju njim steći ljubav i odanost.

Rusija. Po najnovijih viestih imao bi ipak postati grof Lambsdorf za stalno ministrom izvanjskih posala, a njegovim zamjenikom Izvolsky, sadašnji ruski poslanik u Japanu. Rusko ratno ministarstvo pojačava neprestano svoje posade na ruskokinezkoj granici, jer ogrožuju tamo Kinezi njezinu željeznicu, koja je od velike važnosti u trgovačkom i vojničkom pogledu.

Rat u južnoj Africi. Pobjeda Bura kod Netralsneka dne 11. t. mj. morala je biti podpuna, kad se je vrhovni zapovjednik englezkih četa general Roberts našao prisiljenim, da tu pobjedu, odnosno svoj poraz, javi u London. Ta pobjeda Bura nad Englezi dokazuje, da bijahu svakako preuranjene viesti englezkih novinah, da je naime rat u južnoj Africi svršen.

Mjestne:

C. i kr. vojna mornarica. Jučer je napokon brzojavno odlučeno, da se žurno pripremi torpiljarski bušilac brod-krstaš Kaiserin Elisabeth i torpiljarski krstaš Aspern, te krenu na put za Kinu. Time će naša država imati u kinezkim vodama četiri svoja najnovija broda, i to dva spomenuta, Zentu koja se već tamo nalazi u vatri i Mariju Tereziu, koja je negdje u Colombu. Sa ovom istočnom divizijom zapovjedat će contreadmiral Rudolf grof Montecuccoli-Polinago.

Na brodove ukrcava se već danas častničtvo i momčad, te će već u subotu zadimiti put daleka istoka.

Tako opet odlazi kršna naša momčad, da tudje pragove obija, odlazi u boj i u vatru, pa joj dobri Bog bio naklon, te ju zdravu povratio u svoju milu domovinu.

Pokrajinske:

Više svete redove dobiti će tečajem ovoga mjeseca u Gorici sliedeći bogoslovci IV. godine. Iz tršćansko-koparske biskupije: g. Gortan Josip, g. Theuerschuh Ivan i g. Tonković Ladislav. Iz porečko-puljske biskupije: gosp. Polutnik Anton. Iz Krčke biskupije: g. Butković Ivan i g. Polonio Matej. Iz Gorička nadbiskupije: g. Batić Valentin, g. Dominis Egidij, g. Franke Ivan, g. Medves Otilij, g. Milanić Josip, g. Pirc Valentin i g. Šorli Petar.

Ova gg. bogoslovi primili su dne 12. t. mj. subdijakonat. 15. dijakonat a dne 22. t. mj. primiti će presbiterat. S njimi zajedno biti će redjen i brat Ambroz Majcen iz kapucinskog reda.

Istarski sabor sazvan je za dne 23. tek. u Kopru. U zadnjem broju glasila istarskoga sabora u porečkoj „L' Istria" čitamo, da se o sazovu istarskoga sabora tamo jošte ništa nezna. U četvrtak da bijaše u Trstu zemaljski kapetan g. Campitelli brzojavno pozvan od g. namjestnika, nu da nemogu uztvrditi, da je taj poziv u savezu sa sazovom istarskoga sabora.

Ovo zatezanje sa sazovom sabora da odvisi od toga, što slavenska manjina ne će da sudjeluje kod saborskih razprava, ili bolje od toga, što se s tom manjinom dogovara vlada o dolazku u sabor. Poznato da je, kako je manjina imala prošle subote sastanak u Opatiji, gdje se je o tom pitanju razpravljalo. Ako je u ostalom istina — kaže „L' Istria", što piše neka njemačka novina, nije isključena mogućnost, da stupi slavenska manjina u sabor. Pod kojimi uvjeti imalo bi se to dogoditi, nije nam poznato. Ono što znamo jest, da su svi presiti toga zavlačivanja.

Dakle presiti, slavna gospodo?! Možda nebi škodio dobar „purgant".

Iz plovanije Mutvoranske pišu nam 15. t. mj. Pogodio je g. uredniče Vaš dopisnik iz Karnice, koji je ono neki dan ošibao one trgovce, krčmare, rakijašničare, koji se srame svoga materinskoga jezika, te se kite tudjim perjem u i na svojih trgovinah. Nu kad bi se služili tim talijanskim jezikom u navadnom govoru i za potrebu, nu oni ga poznaju najbolje kad treba kleti i proklinjati. Ondje se kune talijanski kako usred Rima il Napulja.

Dok je bio ovdje g. Gut, imali smo u našoj crkvi svake nedjelje svetu krunicu, nu reć bi, da se to nesvidja njegovomu nasljedniku g. Ćurkoviću, jer se on toga starinskoga običaja nedrži. E pa dobro, on valjda zna bolje nego li mi, što nam treba za spas naših duša. Možda će doći drugi pop, ki će reći, da netrebamo ni crkve ni molitve. Hvala Bogu, to je lip napredak. Presviti mogu biti kontenti.

Uspjeh izbora u Mošćenicama je ovaj: III. tielo upisanih 432, glasovaše za hrvatsku stranku 56 a za talijansku 190; II. tielo upisanih 223, za hrvatsku stranku glasovaše 51 za talijansku 90; I. tielo upisanih 69, pridobila hrvatska stranka sa 8 glasova većine.

Obiteljska nesreća. Dne 13. t. mj. preminula je u Mihotićih nakon duge i težke bolesti providjena Svetotajstvi za umiruće gdja. Tonka Šepić, rodjena Mavrović, vriedna supruga rodoljuba Ivana Šepića i čestita majka mnogobrojne obitelji.

Vječni pokoj suprugi i dobroj majci a naše iskreno saučešće njezinim milim!

Iz Voloske i Opatije primamo opetovano od raznih osoba pritužaba, da je u doljnjem kraju Voloskoga kotara zavladala velika apatija i raznodušnost prama narodnoj stvari. Tomu pripisuju gospoda dopisnici i neuspjehe u Lovranu i Mošćenicam. Upozorujemo tamošnje rodoljube na te glasove i molimo ih da zlu doskoče.

Izvješće o glavnoj skupštini zemaljskoga kulturnoga vieća. Zadnjem broju poreče „L' Istria" priloženo je izvješće o glavnoj skupštini zemaljskoga kulturnoga vieća za Istru, obdržavanoj dne 7. julija 1900 u Poreču. Iz toga izvješća doznajemo, da je vladu zastupao c. kr. kot. kapetan g. Lasciac, zemaljski odbor g. dr. Gambini; da bijaše prisutno 5 članova stalnoga odbora, medjutimi gg. dr. M. Trinajstić i Fr. Skalamera; da je zastupalo talijanske kotarske gospodarske zadruge 10 predsjednika, dočim su predsjednici gospodarskih zadruga u Krku, Opatiji, Kastvu, Podgradu, Buzetu i Dolini izostali, pozvav se na poznate njihove izjave iz god. 1897, 1898 i 1899. Na toj skupštini razpravljalo se ponajviše o proračunu i od podporah pokrajine te o boljesti na maslinah.

Držimo, da nam je dužnost upozoriti hrvatske delegate gg. dr. Trinajstića i Skalamerú, da zahtjevaju od predsjednika kulturnoga vieća, neka se njihova imena pošteno piše i tiska. Isto tako su nagrdjena u tom izvješću i imena gg. predsjednika gore navedenih hrvatsko-slovenskih gospodarskih zadruga.

Iz Podgrada pišu nam 12. t. mj. Javili ste, g. uredniče u kratko, da se je naše novoizabrano zastupstvo dne 9. t. mj. konstituiralo izabrav jednoglasno našega narodnoga prvaka g. Sl. Jenka načelnikom, te gg. savjetnike mu također jednoglasno. Dozvolite mi, da se i ja u kratko obazrem na ono, što je sliedilo prvoj sjednici našega obć. zastupstva.

Naše rodoljubno zastupstvo sastalo se sa načelnikom na čelu, i sa nekojimi domaćimi rodoljubi poslie prve sjednice u gostioni „Pri Guju" na zajednički objed. Za prijateljskim stolom sjedio je muž uz muža, svi vedra i vesela čela, sviestni si, da su i danas posvetili svoje sile občini na korist a sebi na čast.

Za objeda pridružili se zastupstvu i nekoji domaći rodoljubi i činovnici a i sam vladin zastupnik. Po našem običaju izrečeno je više oduševljenih zdravica, izmedju kojih spominjemo one gg. Jenka, dekana Rogača, vladinog zastupnika, nadučitelja Vaišela i abiturienta Susačke gimnazije g. Ceka, koji se je zahvalio prisutnoj gg. Jenku i Rogaču, koji ga pomogoše izškolati.

Za općenitog veselja sjetismo se i naše mladeži na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu, za koju je g. Cek na predlog g. dekana Rogača sakupio 44 krune i 80 para, što bijaše izručeno sestri dičnoga načelnika gospodični Lini, koja se svakom prigodom zauzimlje za našu sirotinju. Bog platio svim darovateljem.

P. S. Bio bih skoro zaboravio na jednu činjenicu, koju je vriedno svakako zabilježiti.

Po izboru g. Jenka načelnikom, čestitao mu je vladin zastupnik g. barun Reinlein, izraziv svoje zadovoljstvo i veselje, što je upravo on izabran načelnikom, jer da se je sa občinom Podgrad baš pod njegovim načelnikovanjem jako dobro upravljalo.

Značajne su svakako te rieči i važno priznanje od strane službene osobe one oblasti, kod koje nije g. Jenko stalno u zlatnoj knjizi ubilježen.

Tko se sjeća što se je sve prije 4-5 godina učinilo proti g. Jenku i njegovim pristašam u onoj občini, i da se ga je htjelo pod svaku cienu sa načelničke stolice baciti, radi, tobož neuredne uprave, pa ako prispodobi ovo priznanje službene osobe, priznati će doista, da se odlučnošću i uztrajnošću mnogo postigava.

Izpravak. Obzirom na dopis „Iz Vižinade", u vašem cienjenom listu od dana 3. tek. mj. br. 39. molim, da po § 19. zakona o štampi uvrstite sliedeću izpravu:

Nije istina, da sam se ja potio, da svoje susjede, ni druge osvedočim ili da naputim na moju stranku niti za školu niti za nikakvu stvar izvan mojih djelah.

Nije istina, da su mi se Ferenčari u brke smijali, niti leđja obrnili, jer za ono, što je proti meni pisano u rečenom dopisu nigdar razgovarao nisam se s njima, i pozivam se na svjedočanstvo istih Ferenčana.

Vižinada, dne 15. julija 1900.

I. Ferenaz.

Za ponesrećene u Dolenjah darovali su: g. Fran Bekar, privatni činovnik u Kozini 2 krune, g. S. Skrinjar u Trstu 1 krunu.

Istra — pokrajina talijanska. Naši za nevolju susjedi, ubrajaju doduše već odavna našu pokrajinu medju talijanske

zemlje nemareć za statistiku, ni za narodnostne odnošaje u Istri, polag česa bi se imalo suditi, da li je u istinu Istra talijanska pokrajina.

Slavno glavarstvo obćine Malog Lošinja riešilo je to pitanje jednim potezom pera. Evo kako. Neka tvrdka iz Vidma (Udine) obratila se je na obćinsko glavarstvo u Malom Selu u nekom poslu hrvatskim dopisom. Slavno glavarstvo obćine vratilo je onaj dopis sa popratnicom, da ono nerazumije t u đ e g jezika i da nije moguće zadovoljiti pisca, pošto tamo nije taj jezik poznat. A da podkriepi svoju tvrdnju, izjavi ono glavarstvo svečano, d a j e L o š i n j p o p u l I s t r e, t a l i j a n s k i g r a d, s a t a l i j a n s k i m i o b i č a j i i n a v a d a m i. Krasno, g. načelniče - Vidulići! Dakle, ne samo Lošinj, nego i Istra je talijanska! A kamo ćete spraviti 190.000 Hrvata i Slovenaca? Hoćete li možda s njimi u more il u svoj gospodski... žep?!

Izvješće zemaljske realne gimnazije u Pazinu za god. 1899—1900. Prva godina. S prijateljske strane došlo nam je u ruke talijanski sastavljeno izvješće realne gimnazije u Pazinu za prvu školsku godinu. Na početku izvješća nalazi se razprava ravnatelja g. Mitisa pod naslovom „La signoria francese nell' isola di Cherso“ (Francezko gospodstvo na otoku Cresu). Zatim dolaze školske viesti, iz kojih doznajemo, da je na zavodu podučavalo obvezane predmete 6 učitelja sa ravnateljem; da bijaše na početku školske godine upisano 95 djaka i to u I. A. 50; u I. B. 33, a u II. razredu 12 djaka. Na koncu školske godine bijaše svih djaka 89 i to u I. A. 49, u I. B. 30, u II. 10. Po zavičaju bilo je djaka 22 iz Pazina, 65 iz Istre i 2 iz Trsta. Po materinskom jeziku bijaše 88 Talijana i 1 Sloven. Po vjeri svi katolici.

Prvi red s odlikom dobilo je na koncu školske godine 22 djaka (svi iz prvoga razreda); prvi red 43 djaka; drugi red 8 djaka; treći red 9 djaka; popravak imade 7 djaka. Školsku taksu platio je prvi tečaj 21 djak a drugi 18 djaka; oslobodjeno bijaše od školske takse 74 djaka.

S l a v s k i jezik podučavao je kao neobvezan predmet prof. Scarizza 2 sata na čedan; upisano bijaše za taj jezik 60 djaka. Na početku školske godine dao je zem. odbor ravnateljstvu 300 for., za koje se je nabavilo knjige za 30 djaka. Nadalje je zemaljski odbor u Poreču dao podpore u prvom tečaju 54 djakom, a u drugom tečaju 50 djakom. Municipij puljski podupirao je 3 djaka, „Lega nazionale“ 1 djaka.

Na koncu izvješća nalazi se imenik djaka, koji su svršili s odlikom, a ti bijahu — kako je rečeno samo iz prvoga razreda.

Evo imena tih odlikaša, da se vidi kako su to sve čisti Talijani: B a c c a r c i c h, Camus, C e r o v a z, D e j a k, D o b r i l l a, D r u s c o v i c h, Fabbri, Manzini, Popo, P e r t o t, P e t r i n c i c h, Piccoli, Solari, Zennaro, C a t t a r i n i c h, Cioli, Degrassi, F l e g o, G r e g o r o v i c h, M a r t i n o l i c h, Rinaldi.

Porečka „L' Istria“ napisala je uvodni članak o tom izvješću, pak ćemo se i mi prvom zgodom na njeg vratiti, ali moramo već danas kazati, da žalimo veoma, što nema u izvješću imenika svih djaka, kako se to nalazi u svakom drugom školskom izvješću.

Iz drugih krajeva:

Madjarski učitelji na Rieci. Dne 12. toga mjeseca stiglo je okolo 400 učitelja i učiteljica na Rieku. Na kolodvoru dočekaše madjarske goste samo službene osobe, dočim se je riečko gradjanstvo daleko držalo. Bože moj, gdje su oni nekadanji: E l i e n i!?

Crkvena skupština biskupije dubrovačke. Dubrovački biskup presvj. g. dr. Marčelić, pozivlje krasnom poslanicom svećenstvo svoje biskupije za dne 17., 18. i 19. novembra t. g. na diocezansku skupštinu u Dubrovnik. Ovo će biti prva skupština ove vrsti u ovom vieku u Dalmaciji.

Englezko brodovlje na Rieci. U subotu u 3 sata po podne javio je top dolazak englezke eskadre na Rieku. Veliki ratni brodovi, njih 8 na broju, usidriše se pred lukom, dočim su torpednjače uljezle unutra. Na pozdrav englezke eskadre, odzdraviše topovi sa tvrdjave pomorske ratne akademije.

Čim se obaviše nuždne lučke manipulacije, otišao je kontre-admiral sir Charles Beresford sa zapovjednicima ostalih ladja na kraj, da učini propisane posjete. Na Adamićevoj obali čekala je počastna satnija Rambergove regimente, koja je englezkim oficirim izkazala dužne počasti.

Kontre-admiral sa družinom uputi se u pratnji englezkog konsula g. Fabera najprije u guvernera grofa Szápáry. Zatim je učinio vizitu gradskom poglavarstvu, brigadiru generalu Dragoni, guvernerskom zamjeniku Tiboru Gaalu i pomorskoj vladi min. savj. Franju pl. Csőke. Admiralu je dodieljen kapetan mornarice Viktor Michelli i adjutant generala, nadporučnik Heller.

Na 5 sati pako bijahu sve ove vizite povraćene na admiralskom brodu „Ramillies“.

Na večer na 8½ sati uputiše se parobrodi barke, catare i barčice, bogato nakićene i razsvietljene, nakrcane riečkog pučanstva, da obadju englezke ratne brodove izvan luke. More bijaše kao ulje, noć divna, uz mjesečinu. Englezki kolosi počivahu kao crne nemani na morskoj pučini. Riečke glazbe svirale su na ladjah englezku himnu, dočim je englezka glazba odgovarala sa carevkom. Obhodnja je prekrasno izpala. Englezi pozdravljahu posjetnike sa oduševljenimi povici „Hurra“! i sa fućkanjem. Mnogomu se to fućkanje iz početka činilo čudnovato, ali u Engleza je fućkanje znak oduševljenja. Sa ladjica i parobrodića odgovarahu sa pljeskanjem. Nije bilo nikakva sukoba. N. L.

Hrvatskoj mladosti o školskih praznicih. Pod tim naslovom donosi jedan od zadnjih brojeva mostarskog „Osvita“ članak na uvodnom mjestu, u kojem ovako sokoli na rad hrvatsku mladež: Dakle, pokažite, da ste Hrvati, sinovi junačkoga roda, uprite sile, da narod osviešćujete, a sebi lice osvjetlate. Radite i radite dan i noć, a široko vam je polje. Predsude, vračanja i gatanja, bezposlicu, lukavost i zlobu, vjersku mržnju i trvenje i druga zla triebite riečju i primjerom iz svoga naroda; recite narodu, da smo svi, što živimo u ovih divnih krajevih, braća, jedne krvi i jezika, jedne slavne prošlosti, koje vjere bili, pa da svi moramo sve svoje sile uložiti u korist domovine, ali recite neskolovanim, da se sva ta zla mogu izkoreniti samo školom, dobrim uzgojem, pa eto nas i svega naroda sretna i zadovoljna.

Ostanite prijatelji i vjerni drugovi knjige, napajajte medom, što ste ga usisali u školi, svoj narod, zauzimajte se i motrite život i prilike naroda, potvrdite, da ste uzdanica narodna i da se stari mogu mirne duše na vas osloniti, kada poslie svršenih nauka dodjete u položaj, u kojem ćete aktivnije moći raditi za sreću i boljak narodni pod geslom: prosvjetom k slobodi, a u tome će uz vas biti Bog i Hrvati!

Striela udarila u školu. U mjestu Dremen kod Kristianije, udarila je prošloga čedna striela u školu, u kojoj bijaše 30 djece sa učiteljem. Striela je udarila u školu za odmora; djeca bijahu razštrkana po školi dočim je učitelj sjedio uz stol. Vani je vladala oluja. Na jednom začu se silni prasak, škola se napuni dimom i pepelom. Učitelj na pol omamljen opazi jedva kroz dim, kako djeca silno prestrašena popadaše na zemlju. Nekoji bijahu kao onesviešćeni, dočim su se drugi od muke i boli svijali. Nakon podulje stanke, za koje je u sobi vladala mrtva tišina, dovuče se učitelj uz silni napor do vrata sobe, koje silom otvori. U taj čas čuo se strašan krik medju djecom. Čim je iz vana stigla pomoć, opazise na djeci tragove striele. Nekoji oglušiše za čas, drugi kao da će se zadušiti; svim bijaše odjelo i obuća poderana; na tjelu djece vidile se modre pjege, i to ponajviše na rukah, nogah i na licu, ponajpače okolo ustiju. Trebalo je više sati prije nego li dodjoše svi k sebi. Osim straha i omamljenosti nebijaše nikakve nesreće.

Za ublaženje biede u Dalmaciji. Dalmatinsko namjestničtvo predložilo je ministarstvu izvješće, u kojem pita 500.000 kruna za one krajeve, koji trebaju radi oskudice državnu pomoć.

Austrijski nadvojvoda na izložbi u Parizu. Austrijski nadvojvoda Oto, brat priestolonasljednika nadvojvode Frana Ferdinanda nalazi se u Parizu, kamo je pošao radi izložbe.

Vješta sborovodju, traži hrvatsko pjevačko-tamburaško družtvo „Zviezda“ u Varešu (Bosna).

Hrvatska na historičkom kongresu u Parizu biti će zastupana po gosp. dr. Ivanu Bojničiću i g. profesoru Srkulju. Kongres započeti će dne 28. t. mj.

Sraščeni dvojci. Roza Sušković iz Čučerja u Hrvatskoj porodila je ovih dana dvojke mrtve, i to obje ženskoga spola. Ta djeca su srasla na prsih, imadu jedan pupak, dvie glave, četiri noge i ruke posve pravilne. Tu djecu će valjda sačuvat u zagrebačkom muzeju u špiritu.

Primamo i priobćujemo. Hrvatsko pjevačko družtvo „Vila“ u Varaždinu proslaviti će svečanim načinom dne 8. i 9. rujna t. g. 25-godišnjicu svoga obstanka.

K toj proslavi pozvati će se sva pjevačka družtva iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Istre, Bosne i Hercegovine, Štajerske i Kranjske.

Sva se pjevačka družtva umoljavaju, da izvole čim prije odboru „Vile“ u Varaždinu priobćiti, hoće li toj proslavi prisustvovati i sa koliko članova. Odbor razaslati će za koji dan svim pjevačkim družtvima partituru „Himne“ rieči od Lj. Varjačića, a glasba od grad. kapelnika i zborovodje „Vile“ Vjek. Ružića-Rosenberga s molbom, da je nauče — jer će je sva družtva zajednički izvadjati na Matineu. Ujedno će sva družtva pjevati kantatu „More“ od Ivana pl. Zajca.

Ako bi koje družtvo korporativno ili u većem broju došlo, pa želi da samo izvadja koju pjesmu, neka to prijavi odboru „Vile“, da se ta točka uzmogne uvrstiti u program.

Odbor „Vile“ pobrinuti će se za bezplatne stanove i u obće za svaku udobnost svojih gostova, pa še nada, da će sva pjevačka družtva pohrliti u starodrevni grad Varaždin i svojim prisućem uveličati „Vilinu“ slavu.

Kako Talijani poštuju propelo. Piše „Obzoru“ jedan hrvatski hodočastnik, koji se vratio iz Rima: Medju hrvatskimi hodočastnici u Rimu, bilo ih je mnogo iz našega kitnjastoga Sriema, a naročito iz mjesta V. Vodja hodočastnika iz V. ponio sobom u Rim i propelo iz crkve, da ga sv. Otac blagoslovi. Kada su hodočastnici obavili zajedničku pobožnost, povede naš hodočastnik iz V. svoje suputnike u druge crkve, noseći po gradu ponosno propelo pred njimi, kada iznenada navali na njega nekoliko Talijana, da mu otmu propelo, ali naš Sriemac, krsan junak, drži lievom čvrsto propelo, a desnom obara Talijane i sretno im umakne. Kada su se takvi napadaji ponovili, zamota naš junak propelo u veliki rubac i tako zamotano nosio je po Rimu, odmotavši ga svaki put u crkvi. Po sv. Otcu blagoslovljeno propelo ponio je naš Sriemac sretno kući veseo, da mu ga Talijani ipak nisu mogli oteti.

200-godišnjica ruske pukovnije. Dne 8. t. mj. proslavljena je svečanim načinom 200-godišnjica obstanka moskovske carske tjelesne pukovnije br. 65. Svečanosti prisustvovao i sam ruski car Nikola, koji je tom prilikom darovao pukovniji novi i dragocieni barjak.

Trošak zadnje obštrukcije. Poznato je, da su se mladočeski zastupnici u carevinskom vieću predsjedniku obvezali platiti svu škodu, koju su počinili prigodom zadnje obštrukcije dne 8. junija t. g. Sada pišu iz Praga, da je namjestnik predsjednika mladočeskoga kluba g. dr. Pacak, dobio iz Beča priposlani mu račun u iznosu od 567 kruna, za svu štetu, koju se razbijanjem počinili zastupnici českoga naroda u carevinskom vieću.

Česi pokazali su, da drže više do svoje časti i ugleda, jer su platili štetu, dočim nisu toga učinili b o g a t i, u g l e d n i, u l j u d n i i f i n i N i e m c i, koji su pod Badeni-em u carevinskom vieću razbijali i lomili kano Česi.

Strašan potres u Mostaru. Glasilo Hrvata Bosne i Hercegovine, dični mostarski „Osvit“ piše, da je bio grad Mostar dne 10. t. mj. na večer u velikoj uzrujanosti i u silnom strahu. Sedam časa prije devet sati na večer, uzdrma se usljed strašne trešnje zemlje čitav grad tako silno, da se je činilo da će se sve kuće na jednom porušiti. Prestrašen narod pobjegao je iz kuća na ulicu, lutajuć amo tamo u strahu i trepetu.

Potres uz podzemnu tutnjavu potrajao je najviše četiri časka u smjeru od sjevero-zapada prema jugo-iztoku, te se razširio cielom okolicom. Mnoge su kuće slabije i trošnije razpukle, ploče sa krovova letile, dimnjaci se na nekim srušili, a u više lokala se svjetlo ugasilo: po selih se blago preplašeno razbježalo kud kamo, a govore, da su se u Čimu i dvie kuće srušile. U gradu se samo o tom govorilo, a mnogi nisu u velikom strahu pošli na počinak, bojeći se, da se potres u noći ne bi ponovio. I kažu, da se je sbilja osjetio dvaput slabi potres i to jedan oko 2, a drugi oko 3 sata u noći.

Koliko se proizvadja piva u Hrvatskoj i Slavoniji? Bečki stručni list „Gambrinus“ objelodanjuje neke statističke podatke o produkciji piva u Hrvatskoj i Slavoniji. Po tom imade tamo 17 pivovara, od kojih samo dvie proizvode više od 10.000 hektolitara piva na godinu, i to: zagrebačka (24.600) i sisačka (13.720). G. 1899. proizvedeno je u Hrvatskoj i Slavoniji u svemu 87.514 hektolitara.

Društvene:

Pjevačko i čitalačko družtvo „Ilirija“ u Pobegih — kraj Kopra — priredjuje dne 29. t. mj. družtvenu veselicu. Pjevačka družtva iz koparske okolice umoljava se, da dojave odboru pjesme, sa kojimi kane kod veselice sudjelovati.

„Matica Hrvatska“ obdržavati će svoju ovogodišnju redovitu glavnu skupštinu u nedjelju 22. srpnja 1900. u 10 sati prije podne u svojim družtvenim prostorijama (Matičina ulica br. 2., razi zemlje) sa sliedećim dnevnim redom:

1. Govor predsjednika;
2. Godišnje izvješće tajnika i blagajnika;
3. Razprava o raznim predlozima odbora i članova „Matice“ i
4. Izbor u smislu § 18. družtvenih pravila: petorice odbornika.

U Zagrebu, 7. srpnja 1900.

U ime upravljajućega odbora „Matice Hrvatske“:

T a d e S m i č i k l a s, predsjednik.

„Matica Hrvatska“ javlja, da je sva zaliha njenih godišnjih knjiga za prošlu godinu 1899. razpačana, te da se članovi na iste knjige više ne primaju. Ako slučajno, koji družtveni povjerenik imade još koji primjerak ovih knjiga, neka ga što prije „Matici“ povrati, da se njim još koji novi član nadieliti uzmogne. Radi već oglašene ovogodišnje glavne skupštine „Matice“, neka se gg. „Matičini“ povjerenici požure sa dostavom još nepriposlanih članskih prinosa i imenika članova.

Dolazak vlakova u Pulu.

1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.

9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.

11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.

6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Povratak Dol.	Odl.
—	7·—		Rieka		3·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20	Srijeda	Lovran	Ponedjeljak	2·10	2·15
8·45	8·55		Moščenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10·—	10·35
4·30	6·—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6·—
6·30	6·40		Fazana		1·50	2·—
8·10	8·30	Četvrtak	Rovinj	Nedjelja	11·50	12·20
9·40	10·—		Poreč		10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2·—	—		Trst		—	6·—

Pruga Rieka — Pula.

—	7·—		Rieka		3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05	Svaki ponedjeljak i petak	Lovran	Svaki utorak i subotu	2·15	2·25
8·35	8·45		Moščenice		1·35	1·45
9·—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11·—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8·—		Rieka		2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45		Moščenice		12·50	1·—
10·—	10·10	Srieda	Berseč	Četvrtak	12·25	12·35
11·40	12·—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	—	
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20	
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30	
3·—	3·10	Glavotok	6·40	6·50	
4·—	4·10	Merag	5·40	5·50	
4·50	—	Krk	—	5·—	

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7·—	Rieka	9·—	—	
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30	
12·30	—	Pula	—	4·—	

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4·—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:

Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po „

Odlazak iz Opatije na Rieku.

Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7·—		Trst	Ponedjeljak	10·—	—
—	—	Četvrtak	Izola*)		—	—
8·15	8·45		Piran		—	—
12·—	1·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2·—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9·—
2·30	5·30	Petak	Zadar		2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2·—	5·—
7·—	9·—	Ned.	Metković	Č. P.	3·—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9·—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izola redovito zakasnilv čekanak za vat u Piranu, Rovinju, Pula i Mali Lošinj pri polazku.

Od 1. novembra te kroz marca pristaje ve u Izoli nepobitno.

Pruga Trst—Korčula.

—	7·—		Trst	Petak	6·15	—
1·—	2·30	Nedel.	Pula	Č. Pet.	11·—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6·—	7·—
—·30	3·—		Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30	Pon.	Spljet	Sr. Č.	9·—	4·—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, srieda i petak

—	6·—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7·—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8·—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2·—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Br. 1192/I Boljun, dne 13. julija 1900.

Oglas jeftimbe!

Daje se na obće znanje, da će se **u četvrtak dne 26. julija 1900. u 10 sati prije podne, u kući podpisanoga občinskoga glavara u Boljunskomu polju selo Mandići kbr. 137, obdržavati:**

Javna jeftimba za gradnju crkvenoga tornja (zvonika) kraj župne crkve u Vranji.

Svekolike radnje proračunane su na K 4439·44.

Dostalac imati će da položi u ovu občinsku blagajnu deset postotnu jamčevinu (vadium) iz čitave proračunane svote.

Ostali uvjeti jeftimbe, kao što i gradjevni nacrti i troškovnik, razvidni su svakomu u ovomu občinskomu uredu za vrieme uredovnih sati.

Občinsko glavarstvo

(M. P.) glavar:

Buretić.

Br. 316/1900.

Oglas natječaja.

Usljed zaključka odborske sjednice ravnateljstva družbe sv. Cirila i Metoda za Istru od 5. srpnja 1900., razpisuje se ovim natječaj za mjesto učitelja na družbinim pučkim školama u Baderni i Kašteliru.

Godišnja plaća jest ona ista, što ju redovito imaju javni učitelji II. reda u Istri, te se izplaćuje u mjesečnim unapriednim obrocima.

Izim toga pripada družbinim učiteljem pravo na bezplatan stan, kvinkvenije i mirovinu.

Molbe obložene svjedočbami položenog izpita zrelosti i eventualno izpita usposobljenja, te dojakošnje službe, imaju se predložiti podpisanomu ravnateljstvu najkasnije do 5. kolovoza 1900.

Pobliže obavjesti daje podpisano.

Volosko - Opatija, 8. srpnja 1900.

Za ravnateljstvo:

Vjekoslav Spinčić, predsjednik. **Dr. Poščić,** tajnik.

Filijalka c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda za trgovinu i obrt u Trstu.

Novci za upaljivanje.

U vriednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 2¼%
„ „ „ 30- „ „ „ 3 „
„ „ „ 8- „ „ „ 3½ „
U pismih na ime uz 4-dnevni odkaz 2½%
„ „ „ 30- „ „ „ 3 „
„ „ „ 8- „ „ „ 3½ „

Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vriednosti, stupaju u krepost nove takse, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.

U Napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
„ „ 3-mjesečni „ 2½%
„ „ 6- „ „ 3 „

Okružni odiel.

U vriednostnih papirih 2% na svaku svotu.
Napoleon h bez kamata.

Doznačnice

na Beč, Prag, Pešu, Brno, Lavov, Trojavu, Rieku, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gmunden, Sibinj, Inomost, Sjelovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz i Schnegrad bez troška.

Kupnja i prodaja

vriednostih, divisa, kao takodjer unovčenje kuponah pruti odbitku 1/2% provizije. Inkase svijuh vrsti po najumjestnijimi uvjeti.

Predujmovi.

Jamčevite listine po dogovoru. Krediti na dokumente u London, Pariz, Berlino ili u druga gradovih. Kreditna pisma na kojegod grad.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednosti papiri, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje doznačnice tuljanske na rodne banke u tali, frankih ili pako po dnevnom tečaju.

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Preko medja naše domovine

širi se glas o izvrstnim tjesteninama kano što su makaroni, fidelini itd. iz *„Prve kranjske tvornice tjestenina Žnideršič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.* — Dostatno je samo jedan put pokušati, a da se postane stalnim naručnikom. — Trgovcima cienike bezplatno i prosto poštarine.

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. - urar i srebrnar - Pola, Via Sergia 65.

preporuča!

bogatu zalihu

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje **svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari,** n. pr. **prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba** itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

Broj 45. U Puli, dne 24. julija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogom sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Sazov sabora.

Ovaj put je sabor istarski bio sazvan vrlo praktično, na amerikanski. Na prvom mjestu službenoga glasila vlade trščanske, u listu „L'osservatore triestino", od 19. tek., kojega resi dvoglavi austrijski orao, tiskalo se, u službenom dielu cesarski patent od 16. jula 1900., (u talijanskom jeziku) s kojim se saziva sabor za dan 23. jula 1900. u Kopar.

U istom službenom dielu službenoga lista, odmah nakon cesarskoga patenta, bez ikakve opažke, tiskan je sliedeći:

„Avviso — invito", takodjer u talijanskomu jeziku: „Sa cesarskim patentom 16. tek. sazvan je pokrajinski sabor istarski na redovito svoje godišnje zasjedanje za dan 23. tek. u Kopar.

I zato podpisano uriče I. sjednicu na podne rečenoga dana u njekadašnjoj crkvi sv. Klare sa sliedećim dnevnim redom:

1. Otvor zasjedanja.
2. Izbor 2 tajnika.
3. Priobćenja.

Poreč, 17. jula 1900.

Od predsjedničtva istarskoga pokrajinskoga sabore.

Pokrajinski kapetan:
Dr. Campitelli.

Sliedi nakon toga „Imenik zastupnika", gdje su navedeni svi istarski zemaljski zastupnici po imenu, prezimenu i stanovanju, alfabetičkim redom, njih 32 na broju.

„L'osservatore triestino" je vladin organ. Proti vladinoj volji nedodje u nj ni slovca. Pak eto vidimo, da je na uvodnom mjestu, u službenom dielu odtisnut cesarski patent u talijanskom prevodu. Preveden je službeno taj patent iz njemačkoga originala na talijanski, a na hrvatski nije. Vlada je tim opet pokazala, koliko joj je do narodne jednakopravnosti u Primorju! Vlada je tim odobrila dosadašnji eskluzivistični postupak junte i saborskog predsjedničtva! Vlada je tim mučke dopustila, da se može i u buduće zatirati naš jezik i našu narodnost.

Ne samo to, već se poistovjetila sa saborskim predsjedničtvom, dopuštajuć, da „Avviso — Invito" toga predsjedničtva, koji nije nikakva cesarska oblast, bude otisnut takodjer u službenom dielu vladinoga glasila.

To su fakta, a sve one medene rieči, kojima su nagovarali u Beču i u Trstu naše zastupnike, da udju u sabor, bile su ovim faktom dementirane. Sva sladka obećanja nisu bila drugo nego puste diplomatičke mreže, spletene da obrljate, da poluče časoviti uspjeh na naš trošak.

Zemaljski kapetan je Talijan i strančar, njegova politika je, da mi neobstojimo, da hrvatsko-slovenskoga naroda u Istri za slavnu juntu i zemaljski sabor nema. Nije nikakvo čudo, da taj zagriženi strančar nepozna u svom pozivu hrvatskoga jezika, i nepoziva hrvatsko-slovenske zastupnike u njihovom materinjem jeziku, u jeziku većine pučanstva Istre. Nu smije li i vlada da radi popul istarskoga kapetana?

Takova kapetana i takova zastupnika nije naći nego samo u Istri, u ovoj nesretnoj zemlji, prepuštenoj obiestnom zulumu bezdušne klike. — A mjerodavni krugovi, koji bi morali biti nad strankama i štititi državne temeljne zakone, kao da su izgubili svako pojimanje korektnosti.

Hrvatski jezik — a potom i hrvatski narod — bio je prezren od zemaljskoga kapetana — i od visoke vlade.

Sada su naši zastupnici na čistu. Iskustvo ih je naučilo, što imaju očekivati od nasilnoga protivnika u saboru. Znadu, koliko će ih predsjedničtvo zaštititi pred tim protivnikom. A evo konačno primiše nedvojben tumač vladinog mišljenja. Sad znadu čemu se imaju i od nje nadati.

Hoće li sa svim tim u sabor?

Rat u Kini.

I opet čudnovate, zanimljive viesti iz Kine. Tamo se dogadjaju čudesa. Ljudi ustaju od mrtvih. Osobe, jučer proglašene umorenimi, za koje se već crnina obukla, i rekvije držale, danas su opet žive i zdrave.

Najnovije viesti od tamo donose glase, da osim njemačkoga poslanika, koji je odmah u početku bio umoren, svi drugi poslanici i njihova družina nalaze se na sjegurnu mjestu, živi i zdravi, pod zaštitom cara kineskoga, koji takodjer da nije umro.

Te viesti su dobili poslanici kineski u Europi, i priobćili jih odmah dotičnim vladama, kod kojih su akreditirani.

Mnogo se nevjeruje tim glasovima, jer dolaze iz kineskoga izvora. Moglo bi biti, da tako javljaju samo zato, da evropejske vlasti odtegnu naoružavanjem i šiljanjem vojske, da se medjutim oni dobro priprave.

I amerikanska vlada dobila je izravnih viesti iz Kine. Popitala se naime za svoga poslanika Kongera, pak je od njega dobila šifriranu depešu, u kojoj veli, da je još na životu, nu da se nalazi u engleskom poslaničtvu, sa drugimi, gdje neprestano odbijaju navale boksera. Ovi da pale na poslaničtvo iz pušaka i topova.

U bitnosti su obe viesti slične. I brzojavi kinezke vlade i brzojav amerikanskoga poslanika potvrdjuju, da nisu još smaknuti naši tamo, nego da su na životu. Razlikuju se u tomu, što kinezki brzojav veli, da su zdravi i na sjegurnu mjestu, pod zaštitom cesara; a amerikanski brzojav govori, da su obsjedeni i da se tuku.

U Americi vjeruju, da je istinit brzojav njihov, koji je napisan sa brojkama, značenje kojih je poznato samo njihovom ministarstvu.

Dao Bog, da bude istininito i da se naši požure, da ih spase.

Okolo Tjenšina je sada mir, jer su savezne voljske posve razpršile kineskobokserske čete. Dvadesetak hiljada naših četa, da se sprema sada po drugi put prama Pekingu.

Medjutim su i ruske čete polučile liep uspjeh i pobiedile kinezke čete na sibirskoj granici. Ove su se spravljale na grad Blagovješčensk, kod kojega se sada zida velika sibirska željeznica. Nu Rusi su ih napali takovom silom i hitrinom, da ih je do 2000 ostalo na bojnom polju, a ostalo se razbježalo ranjeno i izbijeno. Rusa je malo poginulo.

Podlistak.

Lovranske paćuharije.

Već je puno vremena, da me mnogi moji prijatelji na križ stavljaju, da bim i va mojeh paćuharijah odprl onakvu „Korešpodencu apertu", kakovu ono ima židovski „Piccolo" s Trsta. I va istinu onakva „Korešpodenca aperta", velika je komoditat. Pitajte, ča god ćete redahtura od „Piccola", on će vam valje odgovorit. Ma svaku i najnoviju stvar. Tako sam neki dan čital va tem istešem foje, kako neka ženska pita, da „come se mazza i pulisi, perchè che essa no pol viver, come che ghe spizza". A „Piccolo" njoj je valje odgovoril: „La li ćapi i pulizi, po la li mazzi colle onge". Vidite, ona ženska je lepo malo manj prez solda špendat doznala od „Piccola" kako će od sada napred buhi ubijat. A tega ćete va „Piccole" čitat svaki dan, kolikogod ćete. A tako ću od sada napred i ja delat — i ja ću odpret veliku „Korešpodencu apertu", va koj ću svakemu odgovarat, ki god me bude ča pital, — nego to se razume — ono, ča me se bude pitalo, valja da bude vavek pametno i šerio, zač drugačije ja neću odgovarat. Za to neka mi oprosti moj srdačni kolega, ki va „Piccole" paćuharije piše — a pravo za pravo, celi „Piccolo" ni niš drugo, nego jedna vela paćuharija, ka se dva puta na dan štampuje — ma ja se ne bin dostojal va moje paćuharije stavljat oni peteguleci, kakoveh je „Piccolova" „Korešpodenca aperta" svaki put puna i krcata. Nego „Piccolo" je: „mezzo organetto dell' I. R. Governo de Treješte", pa se njemu više tega prašća, ča se ne bi drugemu nikako prostilo. Ale bila bi doba, da već jedanput odpremo tu „Korešpondeçu apertu".

Dunke ja sam pozval sve Lovrance, da me pitaju ča će ki, a ja da ću im odgovorit kako budem mogal i znal.

Najprvi mi se je oglasil Kogoma. On me je pital: 5, 44, 63, 9027, 00, 48, 506, 89. A ja mu odgovorim, to: Gosp. Kogoma: 77, 34, 5, 00, 9, —, pod voltu — 4658, 34, 5 — va mudandah — — 4, 5, 609 — pešćaci hital na poneštru — 9, 24, zada kapelice — 1, 2, 704 — on puta je bila puli vas za bajlu 8, 72, 30, 11 — lepi meštar!

Vidite na. Od svega, ča sam mu ja napisal, ki razume ča? Nijedan, nego samo ja i on. A tako i trebe — osobito kada se govori o delikateh stvarih, ke se tiču mojga prijatelja g. Kogomi. A on ima puno takoveh delikateh stvari....

Sada ćemo na kraće. Ja ću samo odgovarat:

G. Jeletić. Vi me pitate, da ako je već bil kadagod kakov podešta, ki je imel toliko moći, koliko je imate vi? Bil je, kako ne! I va Beče je bil jedan. Kada ni ono otel goveran potvrdit dotora Lugera za bečkega podeštu, zbrali su mesto njega nekega Strobaha, ki je imel od prilike toliko moći, koliko i vi sada. On se je zval Strobah, a Nemci su ga zvali Stroman, a to će reć — „omo de palja". Ma ja ne govorim mi ga vam, da ste vi „omo de palja"? Proprio! I to bi se još otelo, da vam ja rečem, da ste vi „omo de palja"!

G. Ferdinando: „Chi serve comun, non serve nissun". To bite morali držat na pamete vi, ki ste rojen va Firenze i ki razumete talijanski. Ma, šior nó, vi vavek išćete i gledate, kako bite se koliko više zvisil. Pak in fin dei conti, vi ste prvi kunžiljer, pak ako bi, na jeduo rečenè, podešta obolel, vi i nijedan drugi, bite bil mesto nega. Ma ja vam nisam kriv, ako je Jeletić vavek zdrav kako riba. Deresto, govoreć mej nami, ča vam baš toliko premi postat za podeštu? Diamine!

Unassiduo. (Ovako „Piccolo.") Vi me pitate, na keh fundamenteh je lovranska raprežintanca zabrala one cittadine onorarie? To je bilo ovako: Jednega su zabrali: per i meriti del padre, drugega: per i meriti del nono, trećega: per i meriti del biznono, četvrtega: per i meriti del santolo, petega: per i meriti della sua bajla, a šestega: per i meriti del defonto secondo cugino del cognato dello zio della sua madre vedova. Na, tu su vam svi merili, sporadi keh su naši lovranski Fiorentinci zbrali svoje cittadine onorarie. Skužajte, ako je malo tih meriti.

Čas na čas odjedrit će put Kine naše ladje „Elizabeta“ i „Aspern“. Na posljednjem je i austrijski poslanik u Pekinu, koji se nalazio prije bune na dopastu u Beču, te se sada vraća na svoje mjesto. „Marija Terezija“ je prispjela u Singapor, a od tuda će u Hongkong. U Hongkong u će je stići „Elizabeta“ i „Aspern“. — Na ovim brodovima nalazi se cviet mladosti naših hrvatskih obala i mnogo naših osobnih prijatelja i znanaca. Medju ostalim ukrcan je i vriedni naš rodoljub dr. Emil Dumić, kapelan vojne mornarice. Svima mi želimo srečan put i brzi povratak u zdravlju i veselju.

DOPISI.

Iz Kastva. (Sjednica občinskoga zastupstva). Dne 18. t. mj. obdržavalo je občinsko zastupstvo redovitu sjednicu, pod predsjedanjem obć. glavara Kazimira Jelušića. Nek budu ovdje spomenuti samo njekoji predmeti, koji bijahu priobćeni, odnosno o kojih se je razpravljalo. Priprave za izbore su u podpunom teku. Glavarstvo, savjestno kao u svemu i vazda, dalo je dozvolom financijalnih oblasti pregledati promjene zbivše se od lanjske godine u poreznoni stanju, te prema tomu dalo uredili izborne listine. Ove se već prepisuju, da budu pak mogle izložene biti.

Podporom c. kr. vlade, koju su izvojevali u Beču naši zastupnici, popravilo se je po cieloj Kastavčini cesta i puteva i dalo u obće javnim radnjam zaslužbe onim, koji ju žele i potrebuju. C. kr. vlada doznačila je od mala i drugu polovicu svoje podpore, te dozvolila još jednu manju podporu. Nacrti za gradnju bili su po oblastih odobreni. Predstavnici istih oblasti jako su se povoljno izrazili o postupku občinskoga glavarstva u tom predmetu. Od zemaljske autonomne oblasti nejma podpore. Občinsko zastupstvo odobrilo je sve dosadanje radnje i ovlastilo občinsko glavarstvo, da ujedno sa občinskim odborom dade provesti i druge radnje, koliko dotiče podpora.

Zastupstvo je odobrilo kupoprodajni ugovor sa javnim c. kr. bilježnikom Puovićem za komad zemljišta, što se ga je trebalo za popravak ceste na Tišljarićevoj rebri.

Odobrilo je takodjer potrošak za provedeno zasipanje občinskoga zemljišta izpred novoga zida na pristavi i za pročišćenje potoka Rečine u Klani; Klana je jako tim poljepšana i okorišćena.

Občinskim blagajnikom bi imenovan Riko Stipković, a županom na Liscu Anton Iskra br. 18. Oboje imenovanje je uzsliedilo uslied zalivala odnosnih njihovih predšastnika.

Razpravljalo se je redovito, mirno i dostojanstveno, kao uviek.

Iz Hrušice, občina Podgrad u Istri, piše nam prijatelj: Već je bilo u ovom listu javljeno, da su se vršili občinski izbori u najvećem redu i miru, jer neprijatelj se niti pokazao nije. U ponedjeljak dne 9 julija izabran bijaše načelnikom ove občine g. Slavoj Jenko, na veliku radost naroda. Bog dao, da bude još puno godina našim načelnikom!! Ali ne samo da smo ovaj prošli tjedan ponovno izabrali načelnika, nego mi smo imali u našoj župi t. j. u Hrušici i riedku crkvenu svečanost u nedjelju dne 15. julija t. g. t. j. blagoslov novih zvonova.

Već puno godina puknuo je najmanji zvon, pred nekoliko vremena razbio se još više, tako, da već nije bilo za poslušati zvonenje s njim; on je doslužio, jer je služio ovoj župi 271 godinu. To pa je najviše bolilo velezaslužnog našega g. župnika-dekana Antuna Rogača, koji je zato nastojao, da se nabavi novo zvono. Budući je i srednji zvon već bio star 231 god., a veliki od 21 cent. imade danas 42 god. iz tvornice g. Max Samassa iz Ljubjane, nastojao je veleč. g. dekan, da zajedno se nabavi i srednji zvon iz Ljubljane, da bude melodija skladna i liepa. No da je u tom poslu g. dekan kojugod nemilu morao čuti i progutati, nije potreba, da pišem. Ali to sve nije prestrašilo našega skrbnoga župnika; radio je i sakupljao novac, dokle nije bilo odlučeno poslati stara zvona u Ljubljanu, što se dogodilo dne 15. junija o. g. Hvala Bogu, dne 14. julija imali smo već nove na postaji Kozina-Herpelje. Kako je veselo narod pošao po zvonove, vidite iz toga, da makar je sada veliko djela okolo siena, ipak nitko nije žalio izgubiti jedan dan radnje. Omladina liepo obučena, napose djevojke u bielom, okićene cviećem i sa sviećami pošle su jednu uru hoda sa svojim g. kapelanom Ivanom Kanta u susret novim zvonovom. Streljanje mužara najavilo je, da obhod bliža se Hrušici. Velikim zvonom se zvonilo, koji je onaj dan nekako svečano tutnjio kako da bi se veselio, što mu dolaze novi drugovi. Milo je bilo pogledati na onaj pohod; narod bijaše ganut do suzâ i to ne samo žene, nego i na licu muževa se je vidilo dosti suzâ. Na to, kad se je približao obhod k Hrušici, došao mu u susret veleč. gosp. dekan; i tako su u velikoj slavi dopeljali Hrušičani svoje nove zvonove pred crkvu.

Naš dobri g. dekan, da budé slava još veća, pisao je presvietlom biskupu u Trst, a prisvietli naš ljubljeni biskup primio je poziv, te dne 14. julija večer stigao u Hrušicu, da drugi dan opravi sveti blagoslov novih zvonova.

Budući su bila djeca pripravna za prvu svetu pričest, naši dušobrižnici odlučiše, da bude 15. t. j. isti dan kada budu zvonovi blagosloveni i prvo pričešćenje. Ob 6 sati u jutro pošao je presvietli biskup u crkvu praćen od 58 djece pripravne za prvu sv. pričest. Ganutljiv bijaše prizor, kad je medju sv. misom držao presvietli biskup govor djeci; mnogi su na glas plakali. Stalan sam da će to biti onoj djeci do smrti najljepša uspomena!

Na 9 sati je pošao presvietli g. biskup opet u crkvu; da u kratkom času opravi sveti blagoslov zvonova. Propevjed držao je sam veleč. g. dekan, u kojoj je razložio važnost zvonovâ, kada i kako opominjaju zvonovi kršćane k pobožnosti. Zatim je sliedila pjevana sv. misa uz asistenciju mnogih svećenikâ; sv. misu pjevao je veleučeni g. Dr. Ljudevit Ćiković, biskupski kancelar u Trstu. Po sv. misi pošao je obhod iz crkve k novim zvonovom i osim presvjetlog biskupa i g. Dr. Ćikovića i domaćih svećenikâ, došli su našu svečanost i našu radost povećati i sliedeći susjedni svećenici: g. Juraj Dolžan, župnik iz Vodica; g. Josip Velharticky, župnik u Jelšanah; g. Franjo Ryšlavý, župnik na Munah; g. Ignacij Počivalnik, kapelan u Slivlju; g. Rajmund Logar, kapelan na Pregarjah; g. Josip Strnad, kapelan u Podgradu. Prisustvovalo je svečanosti mnogo pobožnog naroda, koji je pomnjivo pratio sveti čin, koji se riedko vidi.

Popodne podigoše zvonove u zvonik a jedan mali zvon odpeljali su Gradiščani doma, da ga stave na crkvu sv. Primoža; tako i oni imadu sada tri zvona. Sada nam zvonovi milo i složno zvone a Bog dao, da i medju narodom bude uviek vladala sloga u ovoj župi i občini. Svim prijateljim zahvaljujemo iz svega srca, da su se potrudili amo; na prvom mjestu presvietlom biskupu i svim ostalim svećenikom. Velezaslužnom g. dekanu Rogaču čestitamo, što je uspio i što zvonovi imaju tako dobar glas; dao Bog, da bi dugo medju nami poslušno milo zvonjenje naših zvonovâ. Što tako želimo mu dobro zdravlje, da bi čim prije mogao ustanoviti namišljenu u Hrušici „Mlekarsku zadrugu.“

Bog dao dobar napredak!

Hrušičan.

Razne viesti.

Političke:

Hrvatski i slovenski zemaljski zastupnici istarski zboroväli su dne 7. t. m. u Opatiji i zaključili stupiti u zemaljski sabor. To su naznanili ministru-predsjedniku sa izrazom nade, da će biti zadovoljeno pravici barem u najskromnijim granicama.

Neposredno pred otvorenjem sabora, u nedjelju, sastali su se spomenuti zastupnici u Kozini, te isti dan večer opet u Trstu na dogovor.

U ponedjeljak u jutro razpravljali su opet u Trstu, i na temelju raznih dokaza, te i s toga, što niti poziva nisu primili, uvidjeli su, da im je c. k. vlada u podpunom sporazumljenju sa predsjednikom zemaljskoga sabora, tim vjernim članom saborske većine, podpuno prezrela i najskromnije zahtjeve.

Zato su promjenili svoju odluku od 7. t. m. i odlučili ne ići za sada u zemaljski sabor, i to tako dugo ne, dokle se vlada bude držala svoga stanovišta.

Austro-Ugarska. Nakon putovanja ministra predsjednika na carski dvor u Išel, kolaju glasovi, da se ministarstvo nije moglo složiti ni za narinuće jezikovnog zakona i novoga poslovnika u carevinskom vieću ni za razpust toga vieća. Ministarstvo da se još uviek nada, da će zadobiti Niemce lievičare za jezikovni zakon, a kad se to obistini, tada da će ustaviti novu većinu u carevinskom vieću, sastojeću od umjerenih stranaka.

Na pisanje njemačko-konservativnih novina o mogućem oživotvorenju bivše većine carevinskoga vieća, odgovara glavno glasilo mladočeskih poslanika, da češki narod ne želi niti traži onakve većine, u koju nebi više stupili Česi, ako im se nebi zajamčilo, da će se ta većina odlučno boriti za provedenje svoga programa, za narodnu autonomiju i za ravnopravnost svih naroda. Službeni list bečke vlade daje si pisati iz Praga, da ministar predsjednik nekani više nazvati stranke na dogovor, i da mu je sada glavna briga sazov parlamenta. Sada smišlja g. Koerber način, kako bi taj parlamenat učinio sposobnim za rad.

Niemci liberalci podieliše se u nazorih, kako da se suprolstave proti osnovi ministra predsjednika, da uzpostavi parlamentarno djelovanje. Niemci liberalci u Moravskoj izjaviše se na posljednjem sastanku u Brnu najoštrije proti sadašnjoj vladi i njezinim jezikovnim osnovam.

Glasilo njemačkog ustavovjernog veleposjeda piše nasuprot mnogo umjere-

---

G. Minjinjanji. Sekondo, kako se zame. Zač ako njoj vi i niste obećali, da ćete ju oženit, vi ste za svem tem va kontravencione. Za dete se pak morate skrbet na svaki način, i to ne samo do 12. leta, nego i dalje: drugačiji su zakoni sada. A ja, ne bilo vam se intrigevat. Nego vi drugi se seboj vavek držite one talijanske: crescete e moltiplicatevi, pa onputa: ki a bu abù, a brižni komuni neka se skrbe za zapuščenu mulariju.

Nekem materam: Vi mi se tužite, da ča deca delevaju zada Turnića. A ja ću vam reć, da sve čagod delaju, sve premalo delaju, kontra onemu, ča vide, ne od vas — Bože sačuvaj — ma od nekeh drugeh, ki su postavni, da im davaju dobar izgled. A kada neki, ki su postavni, da deci daveju dobar izgled, delaju ale su delali škandali zada kapelice, deca misle, da zač ne bi i oni delali to isto i zada Turnića? Nego svakako ih čuvajte vi, ako ne će drugi, zač joh ti ga mestu, kade se deca već za rana kvare. I ja mislim, anzi sam siguran, da bi bolje bilo, da ih date va hrvatsku školu. Bog! Pozdravite doma!

Gospa Marjetina: Vi mi se tužite, da vam i neotejuć beži zajik na hrvatski, kada z mužem govorite. Ča ćete no — ja vam ne morem pomoć, zajik ne će nego na škrbinu. Ale ne samo s mužem, nego i kada govorite s malom Adicom, vam beži zajik na hrvatski, tako sam vas neki dan čul, kade ste minju bušnula i rekla njoj: — Ada mija, cor mijo, — srdacno mešo moje. Čuvajte se od sada napred. Ljudi božji, ča bi od vas bilo, da vam se po kakovoj nesreće mala navadi hrvatski!! Bog te očuvaj! Pozdravite Kenića.

Jednemu čoveku iz Svetega Frančiška: Vi mi se tužite, da vam je muli već sedam let va škole, pak da se ni navadil ni stvarčice. Huje vam budi, koliko puti sam vam govoril, da znamite otroka s talijanske školi, pak da ga zapišite va hrvatsku, ma vi me niste otel poslušat, nego ste mi vavek govoril, da tako te gospodin Zagabrija, da mali bude va talijanskoj škole. No benj — sad imate tovara — sada neka mu Zagabrija zatuče va glavu potrebitu mudrost i znanje. Dobro vam stoji. — Ma ni mane za vas, nego mi je poradi onega brižnega otroka, ki će bit za vaveki vekom nesrečan. Vidite — takovi ste vi drugi. Ako bi te se utapljali, pak da vam ja nudjam jednu veliku gred, da se spasite, a Talijani jednu tanku slamicu, vi bite se raje čapali za onu tanku slamicu, ku bi vam Talijani dali, samo da se prvo zagušite. Mala škoda kad niste pametneji!

G. Volčić: Nisam se još pravo popital, pak ne znam ako su bile dve ale tri škatule kristala. Ka kvalitat je bila i koliko je bilo vrednosti, ni to ne znam. Znate morda vi? Pozdravite Riketu i pitajte mi ju malo, ako njoj je dobro storila ona jinastika, ku je delala kada su bili zadnji balotacioni.

G. Jorjo: Vi me pitate, da kade bite mogal kupit jedan cilindar, ki bi bil adatan za vas. Ja mislim, da bite najbolje storili, da pišete ravno na fabriku i da sami date meru. Va butigah težko, da bi te ga našli od onega kalibra. Za širinu — još — nekako, — ma za višinu . . . nanke za mislet. Onde je robi — ter znate. . . .

Jedna stara frajla: Vi mi se tužite, da ste imeli jednega tustega mačka, pak da su vam ga Talijani pojili. Sada se tužite, ma se niste onputa tužili, kada ste im davali prokuru za votacioni. Dobro vam stoji — bilo vam mane poslušat, pak bimo se benj pomalo oslobodili od te kugi talijanske.

G. Borina: Kada je stari kuntenat, — mora bit i celi svet. A kako je on drugi sal nutar? po vratih ale po poneštre? Kako je, da je, stari se nima zač jadit. Ter mu ni niš sobum zel, a pustil mu je budi ča.

G. Pikaroba. Pitate me, da ako vi smete hojevat zaški kapelice? Bože moj, zač ne? Ter su vam i papa hojevali tamo leta i leta. E, koliko mermorije! Pitajte malo papu — che gioia! che felicità! Dunke i vi ćete, da delate kako i papa! I pravo je, zač jabuka ne pada nikada dugo od svojega debla? Nego gledajte, da se prvo popitate puli papi, ako te vam oni dopustit, da hojevate tamo. Morda njim kapelica još rabi — ter su hvala Bogu još kako jaje lepi i zdravi. Dunque atenzion, da vas ne bi papa tužili za turbato possesso.

Barba Tončić.

nije, nego ih se je u Beču na sastanku govorilo. Ovo glasilo kaže, da je već to dobar znak, što se ministarstvo nije poslužilo u pogledu jezikovnih osnova i naredbe novoga pravilnika § 14. Ono da stoji na stanovištu, da mu valja između stranaka i naroda posredovati, nipošto još veći razdor praviti. Ministarstvo da neće vladati proti Niemcem, što smo mi uviek izticali, poznavajuć težnje i osnovu svih austrijskih vlada.

Ministarstvo Koerberovo, da ne želi za sada ničim uznemirivati državljane jer hoće, da prodje mirno 70 godišnjica cara i kralja Franc Josipa I. koju će slaviti 18. augusta t. g. Nakon proslave rodjendana Njeg. Veličanstva, da će vlada kušati, da sastavi novu većinu i da sazove carevinsko vieće.

Staročesko glasilo, pražka „Politik" piše, da će ministar-predsjednik Dr. Koerber do mala stupiti u dogovor sa kolovodjam i prvaci većih stranaka i klubova, te da će im priobćiti predloge, koje mu je tu skoro vladar u Išlu odobrio, i kojimi se ide za tim, da se osposobi za rad carevinsko vieće.

Prvak njemačke katoličko-pučke stranke Dr. Ebenhoch piše u svojem glasilu, da se bivša desnica može uzpostaviti, ako: 1. Česi napuste obstrukciju i ako se dozvoli državne potrebe; 2. ako se u carevinskom vieću dozvoli razpravu i zaključak vrhu jezikovnih osnova; 3. ako se prizna faktični obstanak njemačkoga posredovnoga jezika, te zajamči, da se u to pitanje neće dirati; 4. ako se obeća i izjavi, da će se stati na put pokretu proti katoličkoj crkvi u čeških krugovih. Glede jezikovnih osnovah kaže taj njemački katolik, da će oni poduprieti češke zahtjeve u koliko su pravedni, što će reći isto koliko i ništa, jer Niemcu, pa bio on i katolik, jest svaki i najpravedniji zahtjev Slavena pretjeran i neizvediv.

Talijanski zastupnici južnoga Tirola reć bi, da su se zasitili takozvane pasivne politike, koju su tjerali tim, što nisu već dugo sudjelovali kod razprava u saboru Tirola. Ti zastupnici, da će još jednom pokušati da sklone središnju vladu, da zadovolji njihovim zahtjevom, a ne bude li im u tom zadovoljeno, da će stupiti u zemaljski sabor i tu započeti najoštriju obstrukciju.

Srbija. U prvoj polovici mjeseca agusta, da će kralj Aleksander zapustiti Biograd, te se podati u Karlove vari na liečenje. Tu da će ostati 4 čedna, a odatle će u Pariz na izložbu i da se okriepljen podade u francezkom glavnom gradu političkomu djelovanju. Ministar predsjednik Gjeorgjević otišao je jurve na praznike i to preko Švicarske u Pariz. Razkralj Milan, da je odustao od svoje osnove podati se naime službeno na izložbu u Pariz, jer je doznao, da tamo za onakove spletkare nemare.

Rusija. Novine naklapaju još uviek o tomu, tko će biti nasliednikom grofa Muravieva. Jedni bi htjeli sadašnjega upravitelja ministarstva izvanjskih posala grofa Lambsdorfa, drugi hoće diplomatu Izolskoga, dočim žele treći generala Ignatijeva, poznatoga predsjednika slovenskoga dobrotvornoga družtva u Petrogradu. Proti ovomu rade iz petnih žila Niemci i svi protivnici Slavenstva.

Njemački listovi pišu, da obstoji izmedju Rusije i Njemačke tajni ugovori glede Kine.

Ruska oboružava na vrat i na nos svoje čete, koje šalje bezodvlačno na kinezku granicu, gdje su Kinezi jurve prodrli u njezin posjed.

Kina. Zadnjih dana odahnuo je malko sav naobražen svieta, jer je poslo za rukom vladi Sjedinjene Američke države doznati od njezina poslanika od Pekingu, da su još prošloga čedna u životu bili svi tudji poslanici, osim njemačkoga, koji je zaglavio na početku pobune. Ta radostna viest trajati će bojimo se kratko vrieme, jer se neprestano glasa, da su tudji poslanci u najvećoj pogibelji života, jer boxeri i kineski vojnici navaljuju još uvijek na englezko poslaničtvo, gdje su ti poslanici sakupljeni.

Mjestne:

Sliedimo prilagati listu poštanske poleklace, za točnom oznakom zaostale i tekuće predplate. Današnjem broju prilažemo za Opatiju, Osor, Pazin, Poreč, Pulu i pod poštu Pulu spadajuće: Premanturu, Alturu, Stinjan, Ližnjan, Loboriku, Sišan, Pomer, Vinkural i Galežan. — Molimo dakle predplatnike, da izvrše svoju dužnost.

Sastanak proti vinskoj klauzuli. Istarska vinarska zadruga i Istarska posujilnica u Puli, te Gospodarsko družtvo u Pazinu, sazvali su za ovaj četvrtak o podne u Pazinu sastanak, na kog su pozvali sva gospodarska družtva i zadruge ter občinska zastupstva hrvatsko-slovenskih občina Istre.

Na tom će se sastanku razpravljati o raznim gospodarskim pitanjima i o nesretnoj vinskoj klauzuli. Bilo u dobar čas!

Otvoren je natječaj za mjesto liečnika kod bolestničke blagajne c. i kr. mornarice. Plaća je 3000 kruna na godinu, a paušal za kočiju kruna 600. Molbe se mogu poslati na k. u. k. „Marine Betriebs-Kranken-Cassa" u Puli, do 5 sati po podne dne 5. augusta 1900. Neka se oglasi koji naš liečnik.

Pokrajinske:

Iz Voloskoga nam pišu dne 21. t. mj. Danas odputovao je iz Voloskoga bivši c. kr. kotarski kapetan, namjestnički savjetnik g. Alojziji Fabiani, te je pošao na svoje novo mjesto na namjestničtvo u Trst.

U ovo desetak godina, što je u ovom kotaru bio kotarskim kapetanom, pokazao se bezbrojno puta očitim neprijateljem svega, što je slavensko. Da ne spominjemo drugo, navesti ćemo: razpust občinskoga glavarstva u Podgradu i komešanja, koja su uslied toga u toj občini nastala, onda izbore za V. kuriju obavljene 1897, napokon nemire i komešanja u občini kastavskoj i mošćeničkoj. Uslied toga i kojesta drugog, naš je narod još i danas osvjedočen, da bijaše spomenuti g. poslan u ovaj kotar, da uniši hrvatsku stranku u ovom kotaru. Da nije u ovom nastojanju uspio, zasluga je našeg značajnog i poštenog naroda u ovom kotaru, osobito u Kastavščini. Značajno je, što je g. Fabiani bio intimni prijatelj s najljućimi protivnici hrvatskoga naroda u Istri: s pok. Andrečićem, lovranskim Kukumom i zloglasnim Krstićem.

Radi svega toga neće sjegurno nitko zaplakati za njim, nego su svi veseli, što se neće ovamo više nikada povratiti u svojstvu c. kr. kot. kapetana.

Njegov nasljednik, g. dr. vitez Scarpa, već je preuzeo ured. Od njega očekujemo, da će biti nepristran, te da će dati od svojih podčinjenih vršiti zakon za svakoga jednako.

Opažamo konačno, da bi bilo od prieke nužde, da se uvede malko reda u ured kotarskoga glavarstva, da nebude u buduće uredovanje te oblasti tako sporo, ko što je do sada bilo tako, da čestokrat moraju stranke mjesece i mjesece, kadkad i godine čekati riešenje najjednostavnijih podnesaka.

U Lindara prikazat će Svevišnjemu prvu nekrvavu žrtvu mladomisnik g. Josip Gortan. Nadobudnom mladom svećeniku žele kod ove prilike svi njegovi prijatelji svaku sreću, te mole g. Boga, nek mu podieli sve milosti, koje su mu potrebne u toli teškom ali uzvišenom stalešu.

Piše nam iz Karnice dne 20. tek. Viest u broju 44. Sloge, da novi župe-upravitelj Dmitar Ćurković ne obdržava u crkvi one molitve, što ih je obdržavao kanonik Gut, nije tačna. Istina je, da svaku nedjelju na 4 sata poslje podne moli u crkvi s pukom po običaju sv. krunicu.

† **Jovan Sundečić.** U Kotoru preminuo je 19. t. mj. nakon podulje bolesti poznati srbski pjesnik i bivši tajnik crnogorskoga kneza Nikole g. Jovan Sundečić. Pokojnik je došao na glas svojim obširnim pjesničkimi proizvodi, radi česa bijaše često odlikovan od kneza Nikole, od srbskoga kralja i od ruskoga cara. On je nastojao u prozi i u pjesmi ublažiti i ulišati hrvatsko-srpski spor, ali mu to nije pošlo za rukom, kano ni mnogim drugim prije i poslije njega. Boravio je i u Istri kao župnik perojski. Vječni mu pokoj!

Srbski kralj Aleksander zaručio se sa gospojom Dragicom Mošin, bivšom dvorskom gospojom kraljice Natalije.

Družtvene:

Podružnica „Družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru, u Baderni, imati će „glavnu izvanrednu" skupštinu, dana 29. jula u 5 sati poslie podne, uz sliedeći:

Dnevni red:

1. Nagovor predsjednika;
2. Izvještaj dosadanjeg odbora;
3. Izbor novog odbora;
4. Mogući predlozi.

Preporuča se sv. Lovrečanom i sv. Ivancem, koji šalju svoju djecu u školu, da pohrle u taj dan u Badernu.

Plemenita braća u okolici znadu, koliko je zapuštene djece u Istri naše narodnosti. Tko ljubi svoje i svoju sirotinju, nek prouči članke u zadnjim brojevima „Naše Sloge" pod naslovom: „Pučko školstvo u Istri", pa će vidjeti, koliko imade ledine i baredi na polju prosvjete; koliko li tu treba rada i sredstava. Da sve pomognemo tomu, treba da svatko pomaže po mogućnosti „Glavnu Družbu" preko podružnica, ili neposredno. Pomozimo si sami, pa će nam pomoć i Bog i sv. braća Ciril i Metod, jer je stvar za koju se borimo sveta. Do vidjenja u nedjelju!

Akad. veriljalno društvo „Napred" sazivlje svoju godišnju skupštinu u nedjelju dne 29. srpnja u Opatiju sa ovim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika;
2. Izvještaj odbora;
3. Predlog o zabavi;
4. Izbor novoga odbora;
5. Eventualija.

Gospoda akademičari i bogoslovi iz Istre i Trsta umoljaju se, da što brojnije posjete našu skupštinu. Odbor.

Razni prinosi:

Izkaz prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru" tekom mjeseca aprila tek. god. 1900.

G. dr. P. Paulović, kr. javni bilježnik u Zemunu — pripošlje legat pred. Vilima Korajca . . . . . K	200·—
Mužka podružnica u Baški čl. „	26·—
Mužka podružnica u Kastvu sabranih: a) 25. marča prigodom skupštine gospod. zadruge u Kastvu . . . . . „	4·60
b) u Rubeših u krčmi Frana Ferlana po Franu Rubeši i Plovaniću . . . . . „	10·10
Ženska podružnica u Baški čl. „	9·74
G. F. A. iz Osjeka svoj mj. prinos za travanj . . . . . „	2·—
G. Julij Miran, uč. u sv. Mateju svoj mj. prinos za travanj . „	2·—
Adm. „Hrv. Prava", Zagreb, sabranih u I. četvrtu godine „	151·82
Pučka štedionica - dioničarsko družtvo u Karlovcu, još lani votiranih, kao utemeljit. (članarinu) svotu uz nar. kamate „	204·60
G. dr. Dinko Vitezić, predaje podarenih mjesto vijenca na odar pok. popa Frana Viteziča u ime svoje, te dr. Mata Viteziča, nadinžinira u Trstu i popa Mata Grškoviča u Trstu, po 5 K svaki, ukup. „	15·—
Ženska podr. u Kastvu, član. „	37·50
Štedionica Samobor daruje . . „	10·—
Podgradska posojilnica in hranilnica daruje . . . . . „	40·—
G. dr. Šime Mazzura, odvjetnik Zagreb, na ime gdje. Marije Neureitterove iz Praga kao njezin godišnji prinos . . . „	100·—
G. dr. Konrad Janežić, odvjetnik, Volosko, svoj drugi obrok kao član utemeljitelj . . . „	100·—
Muška podr. u Opatiji članarine „	95·50
Uprava „Agramer Tagblatta", Zagreb, pripošilje primljenih od: a) veselog družtva kod Mandalice . . . . . „	49·—
b) g. Nikole Lupanić . . . „	10·—
c) g. dr. Oskara Kornitzer . „	10·—
Ženska podružnica u Poljanah, po svojoj blagajnici Mariji Mender članarinu od prošle godine u iznosu od . . . . „	23·10
a za tek. godinu . . . . . „	86·90
G. Viktor Tomčić, Volosko, daruje prvi primljeni komad od 5 kruna . . . . . „	5·—
G. dr. Milan Amruš po g. Gjuru Crnadak iznos čl. utemeljitelja „	200·—
Podružnica Pazin, što članarine, što darova . . . . . „	193·24
G. Josip Širol iz Sv. Lovreča pazenatičkog pripošilje kr. 4, darovanih družbi od Ivana Starića pok. Ivana iz Medaka, za uvrijedu poštenja, nanešenu njemu Širolu, kao uvjet oprosta pred sudom u Poreču „	4·—
G. Budislav, Poreč, Fuškulin, šalje svoj godišnji dar od 20 kr., te poviše svoj prvi komad od 5 kruna . . . . . „	25·—
G. Fran Franković, c. kr. prof. u Kopru, šalje sabranih u veselom družtvu u Dekanima na Uskrs. . . . . „	17·—
G. Gaude Sokolić, Nerezine, daruje svoj prvi novac od 5 kr. „	5·—
G. G. Šime Kv. Kozulić, Lošinj Mali, pripošilje sabranih 11 prvih komada od 5 kruna a povrh toga podarenih 3 kruna „	58·—
G. Ivan Žiganto kapelan u Kastvu, izručuje od prodanih glazbala propalog tamburaškog zbora „Vila" u Gorici „	20·—
Uprava „Naše Sloge", Pula, milodara na nju upravljenih „	199·14
Podružnica Spljet članarinu . . „	158·48
G. Šime Kr. Kozulić, Lošinj Mali, članarine za g. 1899 . . . „	63·—
G. Milhovil Žgombić župnik u Dragi, sakupljenih prigodom svetkovanja 25 godišnjice župnikovanja g. Ivana Balasa na Trsatu od njegovih prijatelja, kod njegovog stola „	26·—
G. Franjo Žic, župnik na Puntu (otok Krk) sabranih prigodom njegove inštalacije dne 24 aprila . . . . . „	40·—
G. Josip Stanger pravnik u Gracu, sabranih u prijateljskom krugu, na prolazku jednog prijatelja u Beč . . „	4·—
G. dr. Pero Magdić, odvjetnik u Varaždinu sakupljenih: a) u plemenitaškom kazinu „	10·—
b) darovao g. J. Milković trg. „	6·67
c) darovao g. dr. Kos trg. „	6·67
d) darovao g. dr. Magdić . . „	6·66
G. dr. Konrad Janežić, odvjetnik u Voloskom svoj mj. prinos za travanj . . . . . „	2·—
G. Hrvoje Istranić, svoj mj. prinos za travanj . . . . . „	2·—
G. dr. Andrija Stanger i gdja Fanny daruju Družbi mjesto vijenca na grob pok. nečakinje gdje. Zore Corazza . . „	20·—

Volosko. Dr. Fabianić, blagajnik.

Gospodarske:

Pravo disanje. Čitamo u jednom liečničkom listu: Malo je ljudi, koji dišu onako, kako bi morali, a to biva ponajviše

kod onih, koji imadu takav posao da moraju dugo sjediti. Duboko disanje daje plućam potrebit zrak, okrieplјuje i prosiruje male stanice, a naročito na gornjem dielu pluća. Ako se zanemaruje ove stanice, onda one zakrčljave i postanu leglom pogibeljnih bolestih. Osobe, koje vežu posao, da sjede u sobi, te se drže prignuto, trebale bi, da od vremena do vremena ustanu, povuku natrag ledja i što dublje udišu zrak i da zadrže dah za koju sekundu, da im onda dopre što više zraka u pluća. Kad smo na prostom zraku, treba da što češće i dublje dišemo, a pri tomu ne valja zaboraviti, da se zrak dovodi kroz nos u pluća, da postanu opornija proti raznim bolestim, već će biti koristna u obće po ljudsko zdravlje.

Češnjakov tek u vina. Kadšto se dogodi, da vino ima tek po češnjaku, ili po gnjilim jajima, koji ga upravo odurnim čini. Čim se taj tek najmanje pokaže, absolutno je nuždno, da se vino pretoči i valjano prozrači. Lahko sumporenje pospješuje nestajanje sumporo-kisika, od koga polječe onaj odurni tek. Preporuča se osim toga, da vino dodje u dodir sa svježim kvascem, da se uz primjesu sladora izazove vrienje. Za nekoliko sati umanjit će se onaj neugodni miris, a zatim se stavi u vino čisto oprani kvasac, koji do kraja upije u se sumporne tvari. Poslie jednoga takvoga pokusa izvadili su iz vina kvasac i metnuli ga u vino posve dobra teka, a za nekoliko dana pokazalo se, da je to potonje zdravo vino počelo zaudarati po češnjaku.

S toga je nuždno rabiti svjež kvasac i na to sliedeće filtriranje, kada se taj češnjakov tek u vinu već jako osjeća, inače bi bilo dovoljno liečenje, koje smo najprije naveli. Medjutim svakako je bolje zapriečiti ovu bolest u vinu, nego li ju liečiti; s toga je uputno da se groždje, koje je bakreno-vapnenom kašom ili inim kemikalijama onečišćeno, prije presanja očistimo, ili da most filtriramo. G. L.

O gojenju kamenica u Dalmaciji, čitamo u „Hrv. Trgovcu“: Duž ciele dalmatinske obale od Novigrada do Kotora goje se u mnogih zaljevih kamenice (oštrige). Gojitba je većinom primitivna, a sastoji u tomu, da ribari pobacaju na plitka mjesta u more grane grmlja, na koje se kamenice uhvate i narastu. Iza dvie, tri godine povuče se grmlje iz mora, poberu se kamenice i prodadu. Neretvansko more, t. j. zaljev izmedju kopna i poluotoka Pelješca odavno je poznato sa svoga bogatstva na kamenicah. Jedno od najvažnijih gojilištah nalazi se u Stonu. Stonske i Bistrinske su kamenice na glasu još od 14. stoljeća; dubrovačka je republika mnogo radila okolo njihova gojenja. Dubrovačka vlastela gostili su kamenicami tudje velikaše kao osobitimi poslastičami. U novije vrieme počelo se u Dalmaciji i na umjetni način gojiti kamenice, kojim se u obće veća pažnja posvećuje nego prije. U Sutvidu izmedju Metkovića i Stona postoji prvo takovo gojilište; uredjeno je na posve moderni način, te razvaža kamenice po cieloj monarkiji i inozemstvo, a broji se medju najbolje na Jadranskom moru. Sutvidske su kamenice osobito tečne, jer u onom kraju ima više vrela željeza, koje se u vodi raztapa i time rastenje pospješuje, a kakvoću poboljšava. Kamenice su ne samo poslastice, nego i zdravo jelo, jer sadrže joda i drugih tvari, koje služe čovječjem tielu. Još prije pol vieka prodavala se košarica sa 50 komada po 23 novč., a sad im je cieua poskočila na 2—4 novč. komad, ili 16—24 novč. kg. na mjestu dobave. U zadnje dvie godine prodalo se je iz stonskog zaljeva do 50.000 kilograma kamenica u vriednosti od preko 10.000 for. Izvoz je u zadnje vrieme bio slabiji, jer je u doba lova harao na Rieci tifus, pa ih drže u luci, u kojoj je za vrieme te bolesti more nečisto, te ne prija kamenici. Glavno slovarište dalmatinskih oštriga je hrvatska Rieka, odakle se na sve strane izvažaju.

Da ti svetiljka bolje gori. Kada puniš svetiljku petroleumom, baci unutra malo soli i tada će ti plamen biti jači, čiši i bistriji.

Književne:

„Vienac“, najstariji hrvatski književni list, prešao je u vlastničtvo „Matice Hrvatske“, te izlazi pod uredničtvom dr. Arnolda svaki tjedan. Preporučujemo ga rodoljubima, da se predplate.

„Zapisnik“ XIII. redovite glavne skupštine kotarske gospodarske zadruge u Buzetu.

„Foćijev Raskol“ ili „Kamen smutnje“, za prosti puk skitio Gavril Svetogorac. Dionička tiskara u Zagrebu. Ciena 50 filira.

„Objavljenje“ i Dante, napisao dr. J. Carić. Zadar, tisak „Nar. lista“. Ciena 1 K. Učenici dobivaju od spisatelja u Zadru za po ciene.

„Trgovsko in obrtno društvo“ za Gorlško. Pravila, njegova potreba važnost in delokrog.

„Zapuštena i zločinačka mladež“, napisao dr. J. Šilović. Zagreb, Dionička tiskara. „Mjesečnik“ pravničkoga družtva u Zagrebu br. 6.

„Spomen-knjiga“ na proslavu 25. godišnjice hrv. pravničkoga družtva u Zagrebu.

„Program“ c. kr. gimnazije u Puli.

„Zemljopis Hrvatske“. Pristup napisali Drag. Hire i K. pl. Hranilović.

„Vlestnik“ hrv. arheologičnoga družtva za god. 1899—1900.

„Čuvstva i poleti“, pjesme Nikole Ostojića, uz popratno pismo dr. A. Tresića Pavičića. Tisak i naklada N. Pissenbergera i J. Schmürmachera kommanditnog družtva D. Tuzla 1900. Ciena 2 K. Preporučamo ovaj svezak krasnih pjesama našeg Ostojića našim čitateljem.

„Izvješćaj“ nautičke škole u Baku i zbirku pjesama I. K. Ostojića „Suze i Osmjesi“.

Br. 499/K. Š. V. Volosko, 18./7. 1900.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj na sliedeća učiteljska mjesta u ovome kotaru:

I. Mjesto učitelja III. reda na trorazrednoj mješovitoj pučkoj učioni u s. Mateju.

II. Mjesto učiteljice III. reda na trorazrednoj ženskoj pučkoj učioni u Kastvu.

III. Mjesto podučitelja na dvorazrednoj pučkoj učioni u Rukavcu.

Nastavni jezik pri svim gore navedenim učionicama jest hrvatski.

Beriva i užitci skopčani s timi službami ustanovljeni su u pokrajinskom zakonu za Istru od 14. decembra 1888. zem. zak. br. 1 ex 1899.

Natjecatelji podnieti će pravilno obložene molbe propisanim putem u roku od četiri tjedna na ovo vieće.

C. kr. kot. školsko vieće.

Predsjednik:
Scarpa.

POZIV!

Pošto se na glavnoj skupštini posojilnice i hranilnice u Kopru, uknjižene zadruge z neomejenim poroštvom, sazvanoj za 22. julija t. g. nije sastao četvrti dio zadrugara, kako to zahtijeva § 31. zadružnih pravila, obdržávat će se redovita glavna skupština u zadružnim prostorijama, ulica S. Biagio, br. 338,

dne 12. augusta t. g.

o 10. uri prije podne sa slijedećim dnevnim redom:

1. Izvješće odborovo o djelovanju zadruge u godini 1899.
2. Izvješće nadzorstva o računima zadruge u godini 1899.
3. Izbor upravnoga odbora za godinu 1900.
4. Izbor nadzorstva za g. 1900.
5. Eventualni prijedlozi.

Opaska: Zaključci ove glavne skupštine bit će pravovaljani uz bilo koji broj prisutnih zadrugara.

Kopar, dne 23. julija 1900.

Odbor posojilnice i hranilnice u Kopru.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz ciene:

	kg po K
Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Narudžbe u vriednosti od 20 K. napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Se odličnim štovanjem

J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Br. 1192/I Buje, dne 13. julija 1900.

Oglas jeftimbe!

Daje se na obće znanje, da će se **u četvrtak dne 26. julija 1900. u 10 sati prije podne, u kući podpisanoga občinskega glavara u Boljunskom polju sele Nadići kbr. 137, obdržavati:**

Javna jeftimba za gradnju crkvenoga tornja (zvonika) kraj župne crkve u Vranji.

Svekolike radnje proračunane su na K. 4439·44.

Dostalac imati će da položi u ovu občinsku blagajnu deset postotnu jamčevinu (vadium) čitave proračunane svote.

Ostali uvjeti jeftimbe, kao što i gradjevni nacrti i troškovnik, razvidni su svakomu u ovomu občinskomu uredu za vrieme uredovnih sati.

Občinsko glavarstvo

(M. P.) glavar:
Buretić.

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI
prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje
koje izvršuje brzo i ukusno.
Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna družtva u obće

— preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje, sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest, sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 46. U Puli, dne 27. julija 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6—, odn. 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ za Istru

Školski praznici.

Nakon desetmjesečnog truda i napora nastupila je eto koli za našu učeću se mladež, toli za njezino učiteljstvo doba počinka i odmora. I jednim i drugim želimo iskreno, da bi dvomjesečni odmor upotrebili za okriepčanje duha i tjela, pak da nastupom nove školske godine uzmognu podvostručenom marljivošću i silom prionuti uz knjigu i nauku na svoju čast i korist, a na diku i slavu naroda, koji od njih očekuje svoj preporod.

Naša školska mladež otresla se je za ovu godinu školskoga praha, te uživa jurve večinom zasluženi mir. Nu taj mir, te praznike nesmije uzeti tako, kao da nebi imala ništa raditi, već samo lienčariti ili plandovati. Nipošto!

Dvomjesečni odmor školske mladeži mora biti osladjen vježbanjem duha i tjela. U tom pogledu želimo podati našoj mladeži sliedeći prijateljski savjet:

Mi, na žalost, imademo u Istri malo djaka na visokih školah, t. j. na sveučilištih i u bogoslovnih sjemeništih. Ono malo što ih imamo, jesu zrieli i pametni mladići, kojim neimamo drugo preporučiti, nego to, da u vrieme školskih praznika stupe u što uži doticaj sa narodom, koji treba njihovog savjeta i njihove poduke. Potekavšim večinom iz seljačke kolibice, sveta je dužnost, da budu svomu narodu u svakom poslu na ruku, da ga uče i pute, da mu budu ne samo vjerni i odani sinovi, nego takodjer iskreni i ljubezni savjetnici i voditelji.

Otvorenjem prvog razreda hrvatske gimnazije u Pazinu poskočio je broj naše srednjoškolske mladeži. Toj mladeži valja da naši sveučilištari i njihovi drugovi bogoslovci budu vjerni prijatelji, iskreni savjetnici i dobri učitelji. Srednjo-školsku mladež, t. j. gimnazijalce, i kandidate učiteljstva, valja ljubezno susretati, putiti i rukovoditi, da nezabasa u slaba družtva ili da nezanemari posve knjigu i nauku.

A što da rečemo našim srednjoškolcem? U dokolici neka nezaborave najvjernije drugove svoje, školske i druge poučne i zabavne knjige, bez kojih nema znanja i napredka.

Jedan ili drugi od tih naših mladića šepa u školi iz jednoga il drugoga predmeta. Sada ga zove dužnost, da uz inu zabavu uzme često u ruke knjigu onog predmeta, pak da ga opetuje, da se učvrsti i usavrši. Onim, koji imadu možda popravak, preporučamo, da se na vrieme priprave, da to neodkladaju na zadnje dane praznika, jer neznaju unapried, što bi ih do konca jošte snaći moglo. Na posao dakle odmah s početka, da pak nebude na početku školske godine plača i škripanja zubmi. Srednjoškolci nisu više djeca, baš ni oni s prvoga razreda. Njih neidu dakle više dječje zabave. Oni valja da se vladaju i ponašaju kano mladići čestiti i vriedni, da budu zrcalom svega dobra i plemenita ostaloj mladeži, koja nije toli sretna a da bi mogla polaziti srednju školu.

Konačno eto nas i kod mladeži pučkih škola.

U gradovih preporuča se uviek roditeljem ili skrbnikom, da vode djecu u praznicih izvan grada, na čist i zdrav zrak, u božju prirodu, da si tuj učvrste zdravlje, da okriepčaju slabašna tjelesa. Našoj dječici u pučkoj školi toga hvala Bogu netreba. Ona se kreću vazda u prirodi, naučivaju se izvan škole dosta čista i zdrava zraka a za tjelesno gibanje brinu se često i odviše sama.

Našoj dječici pučkih školah preporučamo, da u praznicih nedopuste prašini na knjige, da uzmu često školsku ili koju drugu koristnu knjižicu u ruke, pak da na večer utrudjenim roditeljem i braći štogod zabavna ili poučna čitaju. Ovo isto vriedi i za našu stariju učeću se mladež.

Školska djeca treba da nisu mnogo bezposlena, jer je nerad ili lienost majka svakom zlu. Raditi mora svaki čovjek, tko glavom tko rukom. Diete mora se tom za rana priučiti.

Slabo prolaze ona školska djeca, kojoj su roditelji po sav dan na polju, u vinogradu u tvornici itd. Takova djeca ostavljena su sama sebi, bez nadzora i bez zaštite. Istina je, da roditelji nezapuštaju doma djecu samu iz objesti, već iz puste potrebe, ali oni bi se ipak morali pobrinuti, da netko kroz dan na njihovu dječicu pripazi, da nekrenu stranputicom, da se duševno ni tjelesno neoštete.

Preporučamo dakle našoj školskoj mladeži, da nezaboravi u školskih praznicih u prvom redu na dužnosti, što ih imade do Boga i do svojih roditelja; da bude mila i krotka, poslušna i prijazna sa svakim, napose sa onim, koji znade manje od nje i koji traži i treba njezinog nauka i savjeta.

Knjigu neka imade često uza sebe. U njoj će naći pouke i zabave, pobude i poticaja na sve, što je koristno i potrebito, dobro i plemenito. Knjiga će ju poučiti i zabaviti, zanesti i oduševiti za narodne ideale, za kojimi teži svako pošteno i rodoljubno srce. Uz te uvjete i savjete želimo našoj školskoj mladeži, toj miloj uzdanici našoj sretne i vesele školske praznike!

Dogodjaji u Kini.

Evropejske vojske u Tjenšinu poslje sretne bitke, porobile su cieli grad. Najviše da su zaplienili pliena Englezi. To nije baš dično. Razpršivši bokserske čopore kod Tjenšina, evropejska vojska snuje kako bi opet put Pekina, da rieši poslanike. Amerikanci bi to htjeli na svoju ruku. Govori se, da je izašla zapovied od predsjednika sjedinjenih država sjeverne Amerike, da 7000 momaka amerikanske vojske u Kini, najdalje početkom dojdućega mjeseca mora krenuti put Pekina, sve ako saveznici i nebi htjeli tamo ići. Malo preuzetnom izgleda ta zapovied, kad se zna, da i 100 tisuća evropejske vojske, težko da bi sretno doprlo do Pekina, i radi mnogobrojnosti neprijatelja i radi tehničkih potežkoća, a osobito poplavljenoga puta.

Kinezi koji su obsjedali Tjenšin, pomakli su se prama Pekinu. Željeznica izmedju Tjenšina i luke Taku opet polazi, te je nadê, da će Evropejci znati izkoristiti tu pogodnost, da se što bolje učvrste u

Podlistak.

Razmatranja.

Napisao P. M.

I.

Jesi li gledao kada, dragi štioče, kakvu staru gradinu pri ishodu ili zahodu sunca? Ako jesi, sjegurno potražio si prvi kamen, sjeo si nanj, promatrao si one gole stjene i nehote došao ti na pamet postanak, život i razsulo iste. Slike su ti se jedna iza druge mjenjale, jedna pred drugom izčezavale, jedna drugu rekao bi pred sobom turale. Sad gledaš liep grad objeljenih zidova, dvorane i sobe pune ljudstva; u jednoj živahan razgovor, u drugoj veselo družtvo, a u onoj, što gleda u vrt, sjedi stari gospodin, okolo njega stoji unučad, a on ju uči, kako im se vladati, kako braniti rodni prag, žigoše i živo opisuje koli je sramotno prozvati se izdajicom, nabraja im djedove i rodjake, koji su u boju pali, koji su život svoj dali vjeri i domovini. Srce ti živije kucne, ali najednom stane, leden ti srs preleti tielom. Tamo gledaš objestna mlada čovjeka, obkoljena kmetovi, a on objestnik nješto se ljuti, sad ovog sad onog bičem ošine, ovog ili onog šakom udari. Tamo poljem bježi, kano strašilo, lepršajuće kose mlada djevojka, oka divljeg, bježi i plače, plače i proklinje, traži smrt — od objesnika obljubljena mlada snaša. Hip prodje, svega nestane, a tebi divnog pogleda: okolo se grada poredali sami vojnici, čovjek je do čovjeka, konj do konja, a na čelu sviju gospodar grada na bjesnu bjelcu, visoko drži glavu, oko mu sjeva, usta smieše, te gromko zaori: „Braćo, kleti dušman nasrnuo na našu zemlju, braću nam kolje, djecu odvodi, žene sramoti! Braćo, pokažimo kletniku, koliko vrede naše desnice, ili pobjeda ili smrt, kako uviek rade Hrvati“.

Trenutak samo i toga nestane, izčezne ovaj, a eto drugog, trećeg i tako se to mjenja, dok te koja stvar iz sladkog snatrenja ne prene, te misliš što je bilo, san ili java? Dusi predja naših! U srcu očutiš njeko sjetno i milo čustvo, a grudi ti se napune „svetog plama rodoljublja“.

I meni se mili, štioče, kada večernjim sumrakom mislim o milom mi rodu, o tom stoljetnom patniku, predočuju slike svagdanjeg života, njeki naši običajni griesi.

II.

Ptica se pozna po perju, a čovjek po besjedi, — kaže liepo naš narod. Da, onaj uzvišeni dar božji, ono, što djeli narod od naroda, je njegov jezik.

Svaki narod ima svoj jezik, ljubi ga, njeguje, njim se diči. Koliko se imamo mi dičiti našim sladkim hrvatskim jezikom, krasnom riečju mile majke, koji ima svojstvo kao nijedan drugi jezik, da se mi naučimo lahko svaki jezik i lahko ga izgovaramo, jer se u njem spojila u krasnu cjelinu mekoća talijanskoga i tvrdoća njemačkoga jezika. Dočim je prvi odveć mekan, njekako odviše blezgav, a drugi orahova ljuska, tako, da će se siromahu Talijanu prije izkriviti usta, zubi izpasti, nego će ga se naučiti pošteno izgovarati; Hrvatu je to kao šala. Koli nježno kaže on: „Majko moja mila“, ali i zagrmi: „Hrvat brani domovinu, do posljednje kapi krvi“. A ipak proti tomu mi težko griešimo. Znam i vidjam vrlih rodoljuba, koji bi si za najveću uvredu uzeli, da ih tko šarenjačtvom objedi, ali žalibože, čim se nadju, rekao bi: dva su Kalabreza. Slast čute, kad se mogu nješto talijanski razgovarati. Pitaj ih, čemu to čine, onda dodje i ova i ona izprika, a napokon kažu, da nas drugi nerazumije. Koliko je toga med našimi, a to je zlo, zlo, jer dodje prostak iza njekoliko dana, pošto je medju Talijani bio, pa se počne i on talijanski napinjati, a onda čude se tomu oni, koji baš proti tomu grieše. Sramota je to, jer kad nas tudjin čuje, ruga nam se i kaže: čemu vam hrvatski jezik?

Pogledimo naše odmetnike u njihovih gnjezdih; tamo su oni, koji dobro hrvatski znadu, koji su i prvu rieč u tom jeziku progovorili, a i danas, kad žele govoriti svojom majkom, govore hrvatski, govore hrvatski kada su izbori, kada love tužnog kmeta, a inače neće njim govoriti, onda preziru taj jezik, izpovjedaju, da ga nerazumiju. Reći će tkogod, to je pretjerano. Nek bude! Ali nek mi kaže, kako se zove ono, kada i deset naših za volju kakvu dotepenu agentu vode oni razgovor u njegovom jeziku. Reći će, da je to radi pristojnosti! A ono kad je kakav u družtvu, koji nezna talijanski, a oni udri talijanski. Tu nije pristojnost, biti će tu valjda, da on nerazumije! Zar nije to smješno? Još više! Naš veliki pjesnik pjeva: „Tudje poštuj, a svojim se diči“. Dičiti

Tjenšin i priprave za sve moguće buduće događaje.

U mandžuriji, diljem ruske granice traje još uviek nemir. Više ili manje čete Kineza napadaju sad jedan sad drugi ruski željeznički kolodvor, ali su do sada uviek odbijani s malim gubitkom. Nu rekbi da će Rusija brzo učiniti toj igri kraj, jer da mobilizira silnu kopnenu vojsku, a prieti poslati morem jaku flotu da bombardira sve primorske gradove Kine. To će učiniti, ako se obistine glasi, da je i njezin poslanik knez Giers umoren.

O poslanicima u Pekinu dolaze sveudilj postojano dobre viesti. Kinezka vlada i njezini agenti javljaju na sve strane, da su zdravi i čitavi. Jedni misle, da ih drže za taoce, i da će ih pogubit ako naši osvoje Pekin, drugi vele, da će ih odpratit s dobrom pratnjom u Tjenšin. Premda se svemu pravo nevjeruje, nada ipak napinja svačije grudi.

Evropejske vlasti nedaju se medjutim tim glasovima zavarati, nego se marljivo pripravljaju i šalju vojsku. Italija je nekoliko poslala iz Napulja, a Njemačka na 3 kraja zajedno. Jedna njemačka vojska kreće preko Bremena; druga je krenula preko Tirola u Gjenovu, da se tamo ukrca; a zabilježen je i prolazak treće njemačke vojske preko Ruske granice. U Inomostu, glavnom gradu Tirolske, naše oblasti su uljudno dočekale njemačke vojnike i gostoljubivo ih pogostile. — O odlazu naših brodova, javljamo u domaćim viestima. Računaju, da će se u kratko sabrati u Kini do 115 tisuća evropejske vojske. Te vojske će biti od ovih država: 50 tisuća Rusa; 21 tisuću Japanaca; 16 tisuća Niemaca; 12 tisuća Engleza; 7 tisuća Amerikanaca; 6½ tisuća Francuza; 2 tisuće Talijana; 170 naših. Topova će imati ukupno 347.

Dok bude vojska na putu, diplomacija će nastojati, da razsvietli malo kinezke događaje. Na molbu cara kinezkoga za posredovanje, odgovorile su sve zamoljene vlade evazivno. Zahtjevaju, da se dade sloboda našim poslanicima nezapriečno obćiti sa Evropom, da se kinezke oblasti slave u dogovor sa zapoviednicima evropejske vojske, kako bi složno ugušili bokserski ustanak i druge garancije. Hoće li kinezka vlada na to pristati?

Nakon dugoga skanjivanja, odputovao je iz Kantona put Pekina kinezki diplomat Li-Hung Čang, te je imenovan namjestnikom pokrajine Čili, gdje je leglo bokserstvo. Ovaj je čovjek vrlo izkusan, i pozna Evropu i njezinu moć. Pred nekoliko godina je cielu Evropu proputovao. On je jedini, koji bi znao nadmudriti i umiriti bokserе. Samo da nebi nadmudrio i evropejce, i izigrao jih jedne proti drugim, jer se baš ne pokazuju složni i hitri u odlukama.

Kolala je štampom ovih dana i misao, da bi se pozatvaralo sve Kineze, koji se

---

se imamo svuda i svagda svojim jezikom. Nije li mnogo kriv i naš nemar, osobito da smo bili zapostavljeni glede jezika? Nek dodje kamo mu drago takav, naš s l a b i ć, ako se u tom mjestu i talijanski govori, on će ti izgledat kao pravi Talijan, dapače i govor će započeti u tom jeziku. Pa onda čitaju se tužbe na poslužbu, radi neznanja hrvatskoga jezika, a tko je krivac? Tako se može protumačiti ono ruglo XIX. vjeka, da na mnogih oblastih neznade nijedan hrvatski, a kad je to potrebno, onda im kao tumač svatko dobro dodje.

III.

Koli divna bijaše naša borba pred kakvih 10—15 godina. Svaki je bio kao lav, bilo je ljubavi, sloge i veza. Bio — daj Bože — krivi prorok, ali neima onog zanosa, onog oduševljenja. Bože nas očuvao od nesloge! Stranačkoj borbi daleko kuća od tužne Istre! Dok smo složni i jedini, odoljeti ćemo nekako dušmanu, a nesložne i razciepkane svladati će svaka šuškavica. Evo kamo vodi razdor!

Bili su izbori u njekom mjestu, nu sve bilo njekako smućeno, a to radi raznalaze u Evropi, Americi i Japanu, pa ih se držalo za taoce, da oni svojom glavom odgovaraju, za glave evropejaca u Kini. Ta bi bila lieba — ali nam se čini da se nebi u Pekinu prestrašili. Što je njima za nekoliko Kineza, kad ih imadu u domovini 400 milijuna. Nego da bi mogli uhitit poglavice. To bi bilo nešto drugo!

Franina i Jurina.

Fr. Kakova je ono Franino regula za siromašne bolnike va Lovrane?

Jur. Komunjski lečnik, mora za niš lečit sakega domaćega siromalu ki plaća manje od 5 fijurini štivri.

Fr. Ma da tuže nekeh, ki neplaćaju komać fijurin štivri.

Jur. Ča nisi čul, kako j' rekal neki šijor domine jenemu siromahu, da mu beše dat decu va talijansku školu, pak da nebi bil platil lečnika.

Fr. Ča j' temu tako?

Jur. Ma baš tako!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska Austrijski ministar trgovine barun Call i financija dr. Böhm-Bawerk, vratili su se dne 25. t. mj. sa dopusta u Beč.

Neki vodja bivše većine carevinskoga vieća, koji je ovih dana razgovarao sa ministrom predsjednikom dr. Körberom o položaju, piše u bečkih novinah, da vlada neće više sazivati konferencija radi izmirenja Čeha i Niemaca. Isto tako, da neće ništa poduzeti izvan parlamenta, što bi moglo uvriediti jednu ili drugu stranku.

Bečki listovi uvjeravaju opetovno, da će vlada započeti svoj rad za osposobljenje carevinskoga vieća, tekar u drugoj polovici mjeseca agusta. Vladi, da nije toliko stalo do toga, da se uspostavi većina u carevinskom vieću, koliko do toga, da se uzpostavi red i da se zaprieči obstrukciju. Većine, da neimože biti sve dotle, dok se stranke bar u glavnih pitanjih neslože. Te novine nekažu pako, kako bi vlada uspostavila djelovanje parlamenta i zapriečila obstrukciju bez ve-

---

kola. Pojavilo se njekoliko moderних političara, kojim su bili občinski izbori nješto malena, neznatna.

Svjedok bijah zanimivom razgovoru:

„Do osam dana imamo dakle občinske izbore, stara lija diže glavu, muti, a mi sami njekako smo uzdrmani, dodji svakako, te gledaj koga uputiti".

„Neću — drugi će — to su same osobnosti. Neidem se mješati i zadjevice tražiti".

„Neima tu sada osobnosti, ta vidiš, stare lije opet šaraju, a i od njekud vide mig, da nas neprevare".

„Ja, kako rekoh, neću se pačati, kad bi se radilo za domovinu, za moja načela, mene prvoga, ali ovdje, one izdajice, rade za trbuh".

„Ali šta govoriš, kakve izdajice, kakav trbuh, ta radi se da občina bude ko dosad hrvatska ili da zasjednu oni, koji će te tužiti, da si se Hrvatom priznao, koji će pisati talijanski, na sramotu ružiti naše prvake, ocrnjivati svakog, izdavati narod".

(Konac sliedi).

čine. Općenito se tvrdi, da vlada neće narinuti nikakva zakona na temelju §-14.

Glede poznate spomenice, koju su prihvatili Niemci liberalci u Bernu, piše jedan bečki list, koji stoji blizu vladinim krugovom, da je njemačkoj lievici uviek manjkala odvažnost uvjerenja. Njemačke stranke, da nisu nikad dospjele do one moralne odlučnosti, da ozbiljno pitaju, što je nakon jasna i neprosjenljiva stanja moguće i izvedivo i što je nemoguće. One nisu nikada naše toliko lakrenosti, a da bi u svoj program uvrstile samo izvedive stvari, a da iz njega izključe sve ono, što se neda izvesti. Osobito glede jezikovnoga zakona, traže one narodnu ravnopravnost sa povlašću i predpravom njemačkoga jezika.

Jedne češke novine dobiše iz Beča viest, da je ministar predsjednik dobio punomoć, da može dati Čehom velike povlastice na školskom polju, ako nepopuste u jezikovnom pogledu. Iste novine dvoje, da bi moglo doći do uzpostave desnice u carevinskom vieću na temelju poznatih zahtjeva vodje njemačke katoličke stranke dr Ebenhocha.

Govori se, da će prvak poljskoga kluba, vitez Javorski biti imenovani članom gospodske kuće. Tim, da će i zadovoljiti Čehom, koji smatraju poljskoga viteza glavnim krivcem radi razsula bivše desnice.

Istarski sabor zasjeda u Kopru; do sada imao je dvie sjednice. U saboru proći će sve brzo i gladko, jer neima onih, koji bi saborskoj većini gledali na prste. Cesarska vlada ogriešila se je na zastupnicih hrvatskoga i slovenskoga naroda Istre i time, što je letos prigodom otvorenja sabora po svojem zastupniku posve mimoišla njihov jezik.

Srbija. U subotu javio je brzojav širom svieta neočekivanu viest, da se je naime zaručio mladi kralj Aleksander sa udovom inžinira Mašina. Viest ta iznenadila je sav sviet, a srbske vladajuće krugove silno porazila. Kad je za nju doznao otac kraljev, odmah je sinu priobćio, svoje negodovanje, položiv čast vrhovnoga zapovjednika srbske vojske. Dali je taj korak razkralja Milana u istinu iskren, ili učinjen iz kojeg drugog razloga, do-kazati će nam nedaleka budućnost. Srbsko ministarstvo, koje nije moglo sklonuti kralja na to, da odustane od svoje nakane, dalo je ostavku, koju je kralj primio. Proti zarukam kralja Aleksandra ustao je odlučno i srbski kralj metropolita, nu sve njegove molbe i grožnje bijahu uzaludne. Novo ministarstvo sastavio je bivši predsjednik prizivnoga suda Aleksa Jovanović. Kralj je pomilovao povodom svojih zaruka mnoge političke kaznjenike.

Rusija. Iz Petrograda dolazi viest, da se nalazi ruska željeznica na rusko-kinežkih granicah u velikoj pogibelji. Željezničku prugu moraju neprestano stražiti ruske čete. Jedan dio te željeznice bio je od Kineza porušen, isto tako željezni rudokopi uništeni.

Rat u južnoj Africi. Englezke novine javljaju, da je pao jedan burski vodja u boju kod Komatipoosta. I na drugih mjestih bijahu burske čete od Engleza razpršene.

Mjestne:

Odlazak brodova ratne mornarice iz Pule. Dan se po dan odnašao odlazak brodova za Kinu, jer naoružanje na ratnu ruku i druge priprave nisu bile gotove. Napokon se imalo utorak o 7 sata u večer zadimiti. Na otoku sv. Petra skupilo se naroda, momčadi i častničtva te glasba, koja je svirala vesele koračnice za krvavi polazak. Posto je N. V. car brzojavno pozdravio brodovlje, koje je već na plutačama (bove) čekalo odlazak, dadoše si brodovi znak polazka. Sva se momčad u svečanoj odori skupila na palubama, da sa hura-klici još jednom pozdravi ostavše sudrugove na okolnim brodovima.

Točno u 7 sati poče se micati K a i s e r i n E l i s a b e t h a nju sliedi torpiljarski krstaš A s p e r n. Za njima se pomiču T i g e r, P a n t h e r i L e o p a r d, da ih kao vjerni drugovi opdrate kosadičak puta, tamo do na visoko more. Tu ih E l i s a b e t h a sa hitcima pozdravi, a ona se bojovnika podaše u noć niz morske valove. Odlazku prisustvovao je na posebnoj parobrodiću zapovjednik mornarice baron Spaun i zapovjednik grada i tvrdja, vice-admiral Hinke.

A dalek je taj put do te Kine. Brodovi polaze za Port-Said, a dotle je puta 1180 morskih milja. Ovdje se krca ugljevlje. Iz Port-Saida do Suez-a ima 85 milja. Odavle do Adena 1320 milja. Od Adena do Kolombe treba 2100 milja; Kolombo — Singapur 1650; Singapur — Hongkong 1440; Hongkong—Šangaj 900 i od Šangaja do Taku 700 milja.

Za taj put od 9375 morskih milja, trebalo bi brodovlje ploviti 28 dana neprestance, ploveći na sat 14 milja. Nu jer treba na rečenim postajama kreati ugljevlje i drugo, to trebaju brodovi do Taku oko 40 dana.

I tako opet otidje relik broj naše hrvatske momčadi. E Vam, junaci naši, more bilo prijatno a vjetrovi nakloni, te Vas, kad Bog dadne, povratili sve žive zdrave na sveto naše domaće žalo.

Izgorjela žena. Vratarica u kući Fanganel izpod Divića, užižući svieću, polila se sa plamtećim petroljem i grozno opekla. U bolnici ju nisu mogli spasiti, nego je u kratko umrla. To je žena onoga Mate Basona, koji je pred njekoliko tjedana bio osudjen zbog prevare, i zatvoren. Ostavlja petero nejake djece.

Nesreća u poslu. Občina gradi novi pitnik reservoir. Prekjučer u jutro prekršio se drveni tavan, okolo istoga, te je četvero radnika palo i ostalo težko ranjeni. Odnieli su ih u bolnicu, a sudbena komisija je obdržavala izvide da ustanovi ko je krivac.

Pokrajinske:

† **Aleksandar vitez Eluschegg.** Dne 24. t. mj. preminuo je u Poreču umirovljeni c. k. namjestnički savjetnik g. Aleksandar vitez Eluschegg.

Našim čitateljem poznato je djelovanje pokojnoga Eluschegga i kao političkoga činovnika i zastupnika na istarskom saboru, a naši občinari na Poreščini čute najbolje njegovo djelovanje kao tajnika občine Poreč. Te službe se prihvatio nakon umirovljenja. U pero nam sili žuč i čemer kad se sjetimo ovoga imena, nu moramo se suspregnuti, jer mu već sudi drugi sudac. On neka mu bude milostiv!

† **Juraj Jan.** Iz Dolnje dolazi nam tužna viest, da je tamo preminuo dne 24. t. mj. nakon duge i težke bolesti providjen sv. Otajstvi za umiruće u 80 godini svoje dobe prečastni gospodin J u r a j J a n, umirovljeni župnik-dekan, počastni kanonik stolnoga kaptola u Trstu i vitez reda Fran Josipova.

Pokojnik se rodio god. 1821. u Mokinjah u Kranjskoj, redjen bijaše za svećenika tršćansko-koparske biskupije god. 1857., te je služio na raznih župah Istre, a najposlije kano župnik-dekan u Dolini.

Dugi niz godina bio je pokojni Jan duša narodnog pokreta u koparskom kotaru, gdje ga je sve slušalo, štovalo i sliedilo. Njegova bijaše zasluga, što se je baš u Dolini obdržavalo narodni tabor god. 1878. na kojem se je počelo narodu onoga kotara otvarati oči. Njegove zasluge za osviešćenje Slovenaca u koparskom kotaru jesu velike a radi njegovoga uzornoga djelovanja u crkvi i na gospodarskom polju bijaše odlikovan od Njeg. Veličanstva.

Radi dugotrajne bolesti nije se pokojnik već dulje vremena izticao, ali je zato živo pratio narodno gibanje u čitavoj Istri.

Pogreb njegovih mrtvih ostanaka bijaše jučer u jutro uz veliko sudjelovanje svećenstva i puka one i susjednih župa.

Vječna uspomena čestitomu svećeniku i rodoljubu medju nami a njegova plemenita duša naužívala se božjeg raja!

Sastanak proti vinskoj klauzuli u Pazinu. U občinskoj dvorani sabrao se jučer veliki broj delegata raznih občina, zadruga i družtava. O podne otvara načelnik grada Pazina g. dr. Kurelić skupštinu pozdravnim govorom i predlaže presv. g. dr. D. Vitezića predsjednikom. Skupština burnom aklamacijom prima. Dr. Vitezić zahvalom prima mjesto predsjednika, te predlaže kao tajnike g. dr. Kurelića i L. Križ-a. Predstavi zatim zastupnika vlade gosp. Sorlia, zastupnike listova „Naša Sloga i Pučki Prijatelj".

U duljem poučnom govoru razlaže kako je došlo do današnjeg sastanka.

Spominje poslanicu gospodarskog vieća u Poreču, koju je sastavio proti vinskoj klauzoli talijanski podanik i tajnik toga vieća gosp. prof. Hugues, onaj isti koji je godine 1892. sastavio spis u prilog te klauzole.

To je uzrok dakle, što ni taj spis odnosno protest gospodarskog vieća nemožemo i nesmijemo prihvatiti, tim više, što je taj protest nejasan. Priporuča, da sami za se protestiramo čim energičnije i moli dr. Laginju, da referira u tom smislu.

Dr. Laginja na svoj obični način razgovjetnim govorom, liepim tonom i shodnimi primjetbami razlaže, kako bi vlada morala, da načini da podigne vinarstvo. Odstraniti vinsku klauzulu koja ubija narod, a raznim uzgojnim sredstvima, učiteljima, inštitutima, školama podignuti naš narod, da bude mogao živjet kao narod.

To nisu zahtjevi politički ili radi politike, nego zahtjevi naroda jednog i drugog jezika.

Napominje, da spomenicu gospodarskog vieća nemožemo podpisati, niti vjerovati ljudima, koji su pred 10 god. govorili, da će nam dobro biti, a sada jauče tobože. Zatim i radi toga, što je u protestu rečeno, neka se carina udari tolika, da nebude jeftinije od istarskog, ili ako to ne, neka se zabrani uvoz tog vina u Istru, a u druge zemlje da. To znači zatvoriti vrata talijanskom vinu na jednom kraju, a otvorit na drugom.

Mi dakle moramo resolucije i proteste sami za se i reći bistro vladi, što želimo.

Čita resoluciju, (koju ćemo donieti naknadno) koja je krasno sastavljena, primljena je velikim oduševljenjem i pleskanjem jednoglasno. Predsjednik, dr. Vitezić stavlja predlog, da se ta resolucija i peticija tiska u hrv., slov. i talijanskom jeziku i razprostrani. Ujedno predlaže, da posebna deputacija predade tu spomenicu na shodnom mjestu. O tome se razvila živahna debata, te bude prihvaćen predlog, da ta deputacija sastoji od velem. g. dr. Vitezića, dva zastupnika na car. vieću (dr. Laginja i Spinčić) i 6 občinskih delegata raznih občina, koji će predati spomenicu Njeg. Velič. i ministrima.

Dr. Laginja spominje rodoljubno djelovanje starca dr. Vitezića, koji je usuprot svoje starosti, odaljenosti i vrućine došao ovamo, te ravnao današnjom skupštinom. Uz burni živio predsjedniku zaključena bje ta skupština.

Iz istarskega krnj-sabora. Dne 28. t. mj. bijaše otvoren običnim načinom istarski krnj-sabor. Otvorenje sliedilo je u 12·15 u bivšem samostanu sv. Klare. Predsjednik dr. Campitelli pozdravio je čitanim govorom (nije nam još poznat sadržaj) sabor samo talijanski, ter predstavio vladinoga zastupnika u osobi c. k. namjestničkoga savjetnika g. Aloizija Fabiani, koji je u ime cesarske vlade pozdravio sabor samo talijanski, što su talijanski listovi pohvalno uzeli na znanje. Otvorenju prisustvovalo je samo 17 zastupnika sa predsjednikom i nešto občinstva na galerijah.

Kod toga otvorenja pokazala je opet jednom c. k. vlada, kako misli sa zastupnici manjine, koji zastupaju većinu pučanstva Istre, t. j. sa Hrvati i Slovenci, pošlo je nalazilo svomu zastupniku, da pozdravi sabor samo talijanski, dočim ga je pozdravljala zadnjih godina i hrvatski. Ona se valjda neće izpričavati tim, što nebijahu prisutni članovi hrvatsko-slovenskoga kluba, jer ona ne pozdravlja ni većinu ni manjinu, nego sabor, pak bi bila morala naložiti svomu zastupniku, da pozdravi sabor talijanski i hrvatski bez obzira, jesu li il nisu prisutni članovi manjine. U tom pogledu pošla je dakle c. k. vlada na štetu Hrvata i Slovenaca za jedan korak natrag. I to je dobro, da se zabilježi!

Druga sjednica bijaše sliedećeg dana u 6 sati po podne. Na dnevnom redu bijaše izbor tajnika, revizora i raznih odbora. Ovjerovljen bijaše izbor novoga zastupnika za gradove Buzet, Izola i Milje (na mjesto odstupivšega Bartolića) g. dr. Depanghera. Na koncu urekao je predsjednik sjednicu za četvrtak u 6 sati po podne, staviv na dnevni red dvie osnove zemaljskoga odbora, i to onu za poboljšanje stanja občinskih činovnika i osnovu za preinaku zakona o pristojbah na dohodarinu od žestokih pića i pive.

Prisutno bijaše 18 zastupnika.

Iz Malog Lošinja nam pišu: Još g. 1898. kupila je velevriedna družba sv. Cirila i Metoda za Istru jednu kuću u Malom Lošinju, koju se je tekom godine 1899. preudesilo za družbino zabavište. Ove godine napokon ispunila se davna želja rodoljubnih Hrvata maloselskih, te se je dne 25. junija otvorilo družbino zabavište u Malom Lošinju. Dne 24. junija bijaše družbina kuća po velečastnom lošinjskom župniku blagoslovljena, a u ponedeljak 26. junija uzsliedilo je upisivanje i primanje djece u zabavište. Već prvi dan upisalo se je 40 djece, te bje tako ispunjen zakonom propisani broj, uslied česa moralo se odbiti mnogo djece, koja su se kasnije prijavila. Roditelji djece, koju se je moralo odbiti, jer prekobrojna, bijahu žalostni, što se njihove djece nije moglo primiti, mi gojimo nade, da će naša prezaslužna družba providjeti, e se bude moglo primiti u njezino zabavište i ono naše drobne dječice, što bijaše uslied popunjenja zakonitog broja odbito. Kuća u kojoj se nalazi zabavište, odgovara posvema svrsi i svojim položajem i svojimi prostorijami, te možemo bez pretjerivanja uztvrditi, da nijedno zabavište u Istri nema tako liepe i prikladne prostorije košto družbino u Malom Lošinu. Na istom namještena je učiteljica gospodjica Betti Markus iz Djakovara, koja pokazuje najljepše sposobnosti i najbolju volju, da našu dječicu pripravi za pravi čisto hrvatski uzgoj. Dao Bog te bi njezino rodoljubno nastojanje uspjelo!

Neprijatelje našeg roda i jezika silno uznemirio taj neočekivani uspjeh družbinog zabavišta, pa na sve moguće načine nastoje, kako bi mu naškodili. Ustrojio se u gradu nekakav odbor gospodja, koji će imati namaknuti sredstva i učiniti shodno, da se u Malom Lošinju otvori čim prije talijansko zabavište, u koje bi mamili našu dječicu, da od njih učine same janjičare. — Nu neka već unapried znadu! Naša je vjera tvrda, mi ćemo našu djecu pustiti i nadalje u družbinom zabavištu, jer znademo, da se tamo nalaze u čestitim rukama i jer ne ćemo, da naša djeca postanu izdajice našeg roda i jezika. — Družbi pako neka bude izrečena najtoplija naša zahvala, što se je zauzela za našu dječicu, a svim rodoljubom preporučamo, da što više podupiraju prezaslužnu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru, koja imade mnogo toga još za izvršiti u Istri, da očuva od propasti dobar dio hrvatskog naroda u Istri.

Iz Mošćenica nam pišu: Tršćansko židovče pjeva Hosana, što su kod zadnjih občinskih izbora u Mošćenicah pobiedile u II. i III. tielu talijanske podrepnice ili, kako ih on židovski — rafinirano nazivlje „partito nazionale istriano". Kakva životinja je pak to? pitat će kojigod. Ele, to je naziv, što ga istarski Talijani upotrebljuju za označiti svoje pristaše u onim krajevima, gdje se boje „s farbom van", to jest, gdje se boje krstiti protuhrvatsku stranku Talijanima, jer bi tako stranka proti takvom nazivu, premda uz Talijane pristaje, prosvjedovala. Občinski izbori u Mošćenicah su dakle obavljeni, te je naša stranka prodriela samo u I. tielu. Talijani pak već proriču, da će izbor I. tiela biti uništen, jer da su sa strane Hrvata bile počinjene nezakonitosti. Lopovština! Sami su sjedili u izbornoj komisiji, sami su izbore vodili, sami su neposredno prije izbora na najsurovitiji način terorizirali izbornike, pa našoj stranci spočituju nezakonitosti! Par dana prije izbora raztrubili su u narod onu staru glupost, da će Hrvati prodat narod pod Hrvatsku, da će morat plaćat od kokoše i slična, a neuki priprosti puk povjerova, kao da se narod prodaje i kupuje na način marve, kao da bi se prodalo mazgu ili svinju, pa se fanatizuje, i ko lud pristaje uz svoje zavodnike. Na upute pametnih i razboritih svojih sinova neće da čuje. Širenje takvih lažnjivih i uznemirujućih viesti jest samo po sebi kažnjivo u smislu zakona, nu premda su sve to čuli i vidjeli c. kr. oružnici, mislite da su to zabranili ili da su proti komu podnieli kakvu prijavu? Jok! Kad se proti Hrvatom psuje, može se to slobodno činiti. Nu neka si zapamte oblasti, da i uztrpljivost Hrvata imade svoje granice.

Uzprkos silnoj agitaciji proti hrvatskoj stranci, ova bi bila mogla kod izbora pobiediti i u II. tielu i tako zadobiti većinu, da su se tamošnji naši rodoljubi malo više zauzeli i da nisu tom prigodom pokazali bezkrajnu indolenciju za narodnu stvar. Pomislite samo, naša stranka u Mošćenicah nije se niti potrudila, da prepiše izborne listine II. i III. tiela, kad bijahu iste izložene, a svako diete znade, da bez izbornih listina nije niti moguće stupiti u izbornu borbu.

Dakle što smo taj put propali kod izbora u Mošćenicah u II. i III. tielu, krivi smo sami, a da to popravimo moramo već sada pripravljati se za novu borbu.

Mjesto stražara u c. k. kaznioni u Kopru. Službeni list pomorske vlade od dne 24. t. mj. priobćuje razpis natječaja na mjesto stražara u c. k. kaznioni u Kopru; godišnja plaća 800 kruna. Molbe valja podnesti c. k. državnomu odvjetničtu u Trstu do dne 7 septembra 1900.

Iz Podgrada pišu nam 20. t. mj. Naša gospodarska zadruga slavila je prošle godine mjeseca agusta zemaljskomu gospodarskomu vieću u Poreču predlog, kako bi se putem zakona uredilo oplemenjivanje krava, odnosno držanje bikova za pleme, kako je to u susjednih pokrajinah. Zemaljsko gospodarsko vieće nije na taj naš predlog odgovorilo ni crno ni bielo i već smo mislili, da ga je zakopalo medju stare spise. Ali ovaj put se prevarismo — bar dielomično. Evo kako je zemaljsko gospodarsko vieće u svojoj zadnjoj plenarnoj skupštini, obdržavanoj dne 7. julija 1900. u Poreču u točki 6 dnevnoga reda jednoglasno zaključilo na predlog gospodarske zadruge u Kopru, da se preporuči zemaljskomu odboru neka izradi, i zemaljskomu saboru na razpravu dade zakonsku osnovu, kojom bi se na sličan način kako uredilo oplemenjivanje krava, odnosno držanje bikova za pleme.

Nam se dakle nije htjelo ni odgovoriti a sada se stavlja naš predlog u usta gospodarskoj zadrugi u Kopru, jer je talijanska. Nije li to značajno?!

Iz drugih krajeva:

Odlikovanje. Poznati hrvatski pučki pisac, naš bivši dugoljetni dopisnik gospodarske struke g. Nikola Vezić nadšumar u Drnišu (Dalmacija), bio je ovih dana odlikovan od Njeg. Veličanstva za njegove zasluge srebrnim križem sa krunom. Čestitamo!

† Antun Ukmar. U Celju preminuo je dne 15. t. mj. c. k. komesar ratne mornarice i čestit slovenski rodoljub g. Antun Ukmar, koji je ostavio najljepšu uspomenu medju narodnimi krugovi ovdje u Puli i u Trstu. Viečni mu pokoj!

Slomšekova stogodišnjica. Braća Slovenci slavit će 5. agusta o. g. stogodišnjicu, odkad im se je rodio veliki biskup, pučki pisac, narodni učitelj i pedagogijski velikan Antun Martin Slomšek. Rodio se je 26. novembra u župi Ponikvi u južnoj Štajerskoj. Ponikva je ujedno stanica južne željeznice (Trst—Beč).

Roditelji Slomšekovi bijahu prilično bogati seljaci. U župi tada ne bijaše škole. Mjestni kapelan Jakov Prašnikar poučavao je bezplatno djecu, a medju njima bijaše i mali Tonček. Došavši iz škole kući, znao bi sabranoj djeci tako govoriti, da su stari ljudi, slušajući maloga Tončeka, rekli: „Ta mali bo pa časom velik gospod". Latinske škole polazio je u Celju, gdje mu je profesor Zupančić uciepio ljubav do slovenskoga jezika. Šest latinskih škola svršio je u Celju, sedmi i osmi razred u Senju i Cjelovcu. Godine 1821. bude primljen u cjelovački seminar. Jer je bio vješt i hrvaštini, izvježbao se je u kratko vrieme tako u slovenštini, da je na ravnateljevu molbu poučavao svoje drugove u slovenštini. Od godine 1825. do 1829. bio je kapelanom pri sv. Lovri na Bizeljskom i pri novoj crkvi blizu Celja. Došavši godine 1829. za duhovnog otca (spirituala) u cjelovačko sjemenište, imao je priliku uzgojiti liep broj oduševljenih svećenika i slovenskih pisaca. Godine 1838. postao je nadžupnik, dekan i nadzornik u Vuzenicah na Dravi, godine 1844. kanonik i školski nadzornik za čitavu biskupiju u Št. Andražu (u residenciji prije lavatinskih, sada mariborskih biskupa) u Koruškoj, god. 1864. opat u Celju i iste godine lavatinski biskup i knez. Godine 1859. preseli se on iz Koruške u Maribor, gdje je 24. septembra 1862. umro. Vječna mu slava!

Iz Dargoville-Aukland piše prijatelj našega lista dne 6. junija t. mj. Osobitih novostih neimamo ovdje, g. uredniče, nu da znadete, da smo živi i da mislimo na naš mili dom, eto vam i ovaj put par redaka, koji nisu na žalost ni sada veseli: Na 23. aprila t. g. došao je amo jedan Hrvat iz Dalmacije i to sa otoka Korčule, da traži posla i dobitka. Za put i ostalo potrošio je siromah 240 forinti. Čim je došao u ovu zemlju, uhvatila je jadnika bolest tako jaka, da mu je omrtvila lieva strana života, te nebijaše za nikakav posao. Hoće te li veće nesreće!? Dao se nadalek put radi korice kruha, ostavni doma suprugu i četvero djece, pak jedva da je stigao na opredieljeno mjesto — eto nesreće. Ovdje u Dargovillu bio je jedva tri dana. Za siromaha sakupismo milodar, te ga odpravismo kući, da bar svoje trudne kosti pusti u svojoj domovini. Prvom zgodom javiti ćemo Vam se opet, a sada stojte nam zdravo i veselo! (Takodjer Vi i svi tamo naši Op. Ured.)

Dobra misao. U susačkom „Novom Listu" čitamo, da su hrvatski radnici na Rieci potakli liepu misao, da osnuju svoje radničko družtvo, kakvih imade po svih naših gradovih.

ANKA RODE IVANOVA

i

MATIJA FRANČIĆ MARKOV

IZ BAŠKENOVE

zaručeni.

Mali Lošinj, dne 26. srpnja 1900.

(Bez ine obaviesti.)

---

¹) Krnj-krnjast — jer nepodpun. Op. Ured.

To je zaista plemenita i rodoljubna misao, te bi ju naši rodoljubi na Rieci svakako oživotvoriti morali. Našeg radničtva imade mnogo na Rieci, a ono se gubi u talijanskih družtvih, jer neima svoga. Da se je na Rieci prije 15—20 godina ustrojilo hrvatsko radničko družtvo, danas nebi bili po Hrvate tamo onako žalostni odnošaji kakvi u istini jesu. Bez zamjere budi rečeno riečkim rodoljubom, da su oni za naše radničtvo veoma malo učinili, da se je tamo počelo graditi kuću sa krova, dočim se je temelje posve zanemarilo. Nu još je vrieme, da se u tom pogledu štogod učini, ali nevalja radničtvo naše ostaviti samu sebi, već mu treba pomoći od strane naše inteligencije. Deder dakle rodoljubi riečki, oživotvorite bar koju od tolikih osnova.

Tršćani i Riečani za Engleze. Mnogi si razbijaju glavu radi toga, što grad Trst nije potrošio ni novčića za doček i pogošćenje englezkog ratnog brodovlja, dočim se je na Rieci sve natjecalo, počam od guvernera pak do posliednjeg gradjanina, da Englezke goste što svečanije dočekaju i što sjajnije pogoste. Tu zagonetku riešili su sami tršćanski mogućnici u gradskom zastupstvu. Oni priznaju sada javno, da nebi bili štedili nikakva troška ni truda za Engleze, da su u Trst sami došli, ali pošto bijahu sa onimi u družtvu, koji su s l a v n u talijansku flotu onako junački potukli g. 1866. pod Visom — za to moradoše izostati svečanosti na počast Englezom. Taj razlog je dobro poznat slavnoj upravi c. i k. ratne mornarice.

* * *

Godišnji izvještaj pučkih škola, spadajućih pod okružje mjestnog školskog vieća u Kastvu za školsku godinu 1899-1900: U Puli; izdalo mjestno školsko vieće u Kastvu. Tiskara i knjigovežnica J. Krmpotić i dr.

Dobrotom sl. predsjedničtva mjestnog školskog vieća u Kastvu, stigo nam je gornji izvještaj, iz kojega vadimo sliedeće podatke. Na uvodu jesu školske oblasti počam od ministarstva pak do mjestnog školskog vieća. Zatim dolaze školske viesti pod naslovom „Škola". Iza toga dolaze izvješća o pojedinih školah sa odnosnim ljetopisom. Evo tih škola:

1. Č e t v e r o r a z r e d n a muška pučka učiona u Kastvu sa 7 učiteljskih sila t. j. 5 učitelja i 2 vjeroučitelja. Ovu školu polazilo je 487 učenika.

2. T r o r a z r e d n a ženska pučka škola u Kastvu sa 6 učiteljskih sila t. j. sa 2 učiteljice i 2 vjeroučitelja. Školu polazilo je redovito 308 učenica, nastavni tečaj 48 — ukupno 356.

3. T r o r a z r e d n a mješovita pučka škola [1]) u sv. Mateju sa 4 učiteljske sile t. j. 3 učitelja i vjeroučitelj te sa 514 učenika.

4. T r o r a z r e d n a razdieljena pučka škola u Rukavcu sa 4 učiteljske sile, t. j. 3 učitelja i vjeroučitelj sa 429 školske djece

5. D v o r a z r e d n a mješovita pučka škola u Klani sa 2 učitelja i vjeroučiteljem i sa 200 školske djece.

6. J e d n o r a z r e d n a mješovita pučka škola u Brgudu sa 1 učiteljem, vjeroučiteljem i učiteljicom ručnih radnja i sa 162 školske djece.

7. J e d n o r a z r e d n a mješovita pučka škola u Zametu sa 1 učiteljem koji podučaje i vjeronauk te učiteljicom ručnih radnja i sa 176 školske djece.

8. J e d n o r a z r e d n a mješovita pučka škola u Brežcih sa 1 učiteljem, i učiteljicom ručnih radnja te sa 192 školske djece.

9. J e d n o r a z r e d n a pomoćna pučka škola u Zvonećaj sa 1 učiteljem i vjeroučiteljem (g. kapelan) i učiteljicom ručnih radnja te sa 95 školske djece.

10. D e l a v s k a škola u K a s t v u sa dva učitelja (ravnajući i pomoćni) i vjeroučitelj za dva tečaja svakdanja i nedjeljnim tečajem. Broj djaka u sva tri tečaja iznašao je 71.

11. C. k. p r i p r a v n i c a za učiteljšća u Kastvu sa 1 učiteljem, 1 vjeroučiteljem i učiteljem glazbe te sa 6 djaka.

Zatim sliedi članak o nesretnih školskih taksah i konac crtice iz kastavske poviesti po izvorih napisane od poznatog našeg mladog pisca i učitelja g. Vinka Rubeše (i to II. dio tih crtica.)

[1]) Sad škola, sad učiona! Op. Ured.

Javna zahvala.

Ovim putem izričemo najsrdačniju zahvalu svim onim, koji su mrtve ostanke blagopokojnog nam oca

Mata Trečić-a

posjednika i štranjgara sa Pogleda,

sproveli do zagnjeg počinka ili nam u vrieme njegove težke bolesti bili od pomoći, te nastojali njemu ublažiti težke boli, a nama gorku tugu.

Sv. Matej-Mavri, 23. julija 1900

raztuženi sinovi
Petar i Antun.

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Zniderčič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

Dolazak vlakova u Pulu.

1— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·16 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak			Luka	Povratak		
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Dol.	Odl.
—	7—	Srijeda	Rieka	Ponedjeljak	3·20	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20		Lovran		2·10	2·15
8·45	8·55		Mošćenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10—	10·35
4·30	6—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6—
6·30	6·40	Četvrtak	Fazana	Nedjelja	1·50	2—
8·10	8·30		Rovinj		11·50	12·20
9·40	10—		Poreč		10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2—	—		Trst		—	6—

Pruga Rieka — Pula.

—	7—	Svaki ponedjeljak i petak	Rieka	Svaki utorak i subotu.	3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45		Mošćenice		1·35	1·45
9—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8—	Srieda	Rieka	Četvrtak	2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·39	1·40
9·35	9·45		Mošćenice		12·50	1—
10—	10·10		Berseč		12·25	12·35
11·40	12—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	—
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30
3—	3·10	Glavotok	6·40	6·50
4—	4·10	Merag	5·40	5·50
4·50	—	Krk	—	—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7—	Rieka	9—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	Pula	—	4—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7—	Rieka	9—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po „
Odlazak iz Opatije na Rieku:
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7—	Četvrtak	Trst	Ponedjeljak	10—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45		Piran		—	—
12—	—30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2—
7·45	9·30		M. Lošinj		8·16	9—
2·30	5·30	Petak	Zadar	Nedj.	2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2—	5—
7—	9—	Ned.	Metković	Č. P.	3—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izole redovito [illegible] dolazak [illegible] u Piran, Rovinj, Pulu i Mali Lošinj pri polasku.
Od 1. novembra do konca marta pristaje se u Izoli [illegible].

Pruga Trst—Korčula.

—	7—	Nedel.	Trst	Petak	6·15	—
1—	2·30		Pula	Č. Pet.	11—	—15
6·30	7·45		M. Lošinj		6—	7—
—30	3—	Pon.	Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30		Spljet	Sr. Č.	3—	4—
—30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, sriedu i petak

—	6—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	8·15	6·20
8—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst		—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 47. U Puli, dne 31. julija 1900. **God. XXXI.**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naruče valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogom sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka u podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6—, odn. 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Hrvati, čuvari vi carstva!

Mnogim od naših čitatelja biti će stalno poznata ona tužno — miloglasna pjesma, u kojoj su opjevane zasluge Hrvata za monarhiju ili za carstvo, u kojoj dolazi i gornji stih, a koja se uviek svršava tim, što kaže, da su Hrvati, uzprkos tolikim žrtvam, što ih doprinesoše za priestolje i monarhiju, usupor na potoke prolivenoj krvi za prosvjetu, sreću i slobodu drugih — ostaju sluge narodom!

Neka sjeta i tuga obuzme čovjeku srce i dušu, kad čuje on tugaljivu melodiju one pjesme, one stihove sadržavajuće historičku istinu, punu jala i boli rad ljudske nepravde i zlobe; da, čovjek pjeva pjesmu suznim okom a bolni uzdah vine mu se iz prsiju i stisne pjest kad izusti gorke i sramotne rieči: sluge naroda!

Te popjevke sjetismo se čitajuć prošlih dana novinarsku prepirku izmedju glasila hrvatsko-slovenskih zastupnika na državnom saboru u Beču „Süden" i poznate njemačko-liberalne lažitorbe „Neue Fr. Presse".

Glasilo njemačkih laži-liberalaca, pišuć onomadne o najnovijih dogodjajih u Kini hvali se na puna usta, da se na dalekom iztoku uz njemačku zastavu vije i austrijska zastava, a uz te dvie zastave da pristaje i treća, naime ona trećeg saveznika — Italije. Zatim pjeva slavospjeve trojnom savezu, koji da ima odlučnu rieč ne samo u Europi, nego da će se našim moratii da ovrnu ostale vlasti i kod riešavanja netom nastalih zamršaja u Kini.

Da uzmogne pako — nastavlja rečeni list — austro-ugarska monarhija zadovoljiti svomu uzvišenomu poslanstvu i da bude uvažen njezin glas daleko preko njezinih granica, mora da bude kod kuće čvrsta i složna.

Na ta razmatranja njemačkoga liberalnoga lista odgovara „Süden", da je to sve liepo i dobro, da za slogom i jakošću monarhije moramo svi težiti, na da se te težnje neće postignuti putem politike dualizma, koji daje moć i vlast dvim narodom, dočim su svi ostali narodi monarhije odaudjeni — premda sačinjavaju većinu državljana — da onoj dvojici služe i robuju. Pod današnjim sustavom, što su ga stvorili Niemci liberalci, i koj stvara neprestane sukobe, vječne borbe i obćenito nezadovoljstvo medju narodi monarhije, nemože biti govora ni o miru ni o slogi njezinih državljana. Sve zlo i sve nesreće, koje stigoše i stižu Austriju, potiču upravo od nesretnog decembarskog sustava, stvorenog od predšastnika današnje njemačko-liberalne stranke, i od iste i danas zagovaranog.

Njemački liberalni list — kaže nadalje „Süden" — morao bi, — kad bi bio pravedan i nepristran u prosudjivanju zamršaja u Kini i doći do posve protivnih zaključaka, jer ako se on pravom ponosi s momčadi naše ratne mornarice, koja je pošla u daleke krajeve svieta na zapovied svog vrhovnog zapoviednika — morao bi takodjer priznati, da je ta momčad iz Dalmacije, iz hrvatskoga Primorja te iz Istre. To je ona momčad, koja se onako junački odlikovala kod espedicije na sjeverni pol i pod Visom. Hrvati, koji su riekam svoje krvi opetovano spasili priestolje iz najvećih pogibelji, nose slavno zastavu monarhije na sve četiri strane svieta, a narodi monarhije mogu sa pouzdanjem gledati na austrijko sudjelovanje pri akciji u Kini, jer se tamo bore potomci junaka od Helgolanda i Visa.

Da je monarhija velevlast, i da ona u akciji, koja je poduzeta u zaštitu uljudbe proti barvarstvu u obće može sudjelovati, jedino je zasluga Hrvata. Oni su jedini pomorski narod u monarhiji, i oni izpunjuju kao pomorci svoje dužnosti, da bolje ne mogu. Na to je morao misliti njemački liberalni list i o tomu pitati svoju saviest. Ali kako se tomu hrvatskomu narodu plaćaju njegove zasluge za monarhiju? Rečeni list koji se najrevnije opire svim hrvatskim narodnim težnjam, najbolje će to znati On bi morao, kada se s ponosom sjeća naše mornarice, dignuti svoj glas, da se napokon udovolji zahtjevom toga naroda. To ne bi bilo od koristi samo po Hrvatsku, već u interesu i ciele monarhije, pa ako se danas monarhija ponosi tim morem i ako je radi toga mora velevlast, to bi se mogla tim više ponositi i bila bi jača i uglednija, kada bi oživotvorila hrvatsko državno pravo. Hrvatsko državno pravo zahtjeva ujedinjenje svih hrvatskih zemalja i slobodu hrvatske države. Kad bi se taj zahtjev izpunio, onda ne bi bila samo momčad naše mornarice hrvatska, već bi se i uprava ratne flote povjerila Hrvatom, a tim bi se dala za stalno u najsposobnije i najčestitije ruke. Naše more postiglo bi tim dvostruku vriednost. Ujedinjena i slobodna Hrvatska vršila bi na jugo-iztoku monarhije važnu ulogu u pomorskih stvarih i vodila bi rieč, kako se dolikuje. Kad bi se tako more povratilo Hrvatskoj i tim Hrvatska svojoj prirodnoj zadaći, onda bi se velevlastni položaj monarhije sam od sebe razvijao, a u zajedničkoj akciji sa ostalim—vlastim—bila bi-joj drugačija uloga nego je sadašnja.

Dogodjaji u Kini.

Iz Kine se nezna ništa pozitivna, i nije bilo u zadnje vrieme posebno važna dogadjaja. Ponajviše se razpravlja o zagonetki, jesu li ili nisu evropejski poslanici još na životu. Neko vjeruje a neko ne vjeruje, stalno se nezna.

Kod Šangaja, da se je izkrcalo do 15 hiljada Japanaca. Tamo da se sukobilo sa prilično jakom kineskom vojskom, i da ju je razbilo. Budnće viesti donieti će nam potvrdu ili dementi toga dogodjaja.

Njemački car razstao se po drugi put sa onim njemačkim četama, koje su krenule iz pruske luke Bremenhavena put Kine, goropadnim govorom. Rekao im je, da ih u Kini čeka neprijatelj, i kad se š njim sastanu, da nema milosrdja. Zarobljenici se ne hvataju, već se sve okreće pod sablju. Kinez mora da dobije takovu lekciju, da ne bude smio za hiljadu godina pogledati Niemca krivim okom.

Umorstvo talijanskog kralja.

Munjevitom brzinom raznicla se svietom viest, da je u nedjelju u večer ubijen talijanski kralj Humbert. U mladoj i ujedinjenoj kraljevini to je jedva drugi kralj, pa ta već mora da pade od ruke ubojice, i to što je još užasnije, od ruke vlastitog svog zemljaka.

Nedelju u večer prisustvovao je kralj razdiobi nagrada gimnasta u Monzi. Nešto iza deset sati zapusti svoju tribunu, te se sa svojim pobočnikom Ponziom Vaglia smjesti u kočiji. Nu učiniv jedva nekoliko koračaja, naskoči na kočiju nekakav

Podlistak.

Razmatranja.

Napisao P. M.

(Konac.)

„Meni je svejedno, bio šarenjak, ili Talijan, svi su jednaki, izdajice, to su najveći narodni zlotvori, trbušine, koji za sebe rade i narod varaju. Kada bi se radilo po mojih načelih, onda bih ja i mnogi drugi skočio, a sada neću — meni je svejedno". „Nećeš dakle? Ali se varaš, ta svi su pošteni Hrvati, vidiš koliko rade za narod. Proganjani su radi njega, trpe zanj, a ti ih tako vriedjaš".

„Nevriedjam, ali kažem istinu, nek se spamete, a sada neću s njimi, pa neću". To kažem za posljednju. Bijahu do osam dana izbori i hvala složnom radu, požrtvovnosti tih tobož mlakih, na večer toga dana lepršala se naša mila trobojnica na obć. zgradi, narod ju radostno pozdravljao i pjevao: „Još Hrvatska ni propala". A reformatori? Nije ih bilo niti blizu, dapače za njih bijaše to narodno veselje petljanija i obsjenjivanje, a ipak med glasovi zloduha onog mjesta čita se i glas bližnje im rodbine.

Kamo bi nas ovo dovelo? Ni svi protivnici, ni sve spletke nisu nam kadre toliko nahuditi, koliko razdor, nesloga i ovakva „igra žmirke". Visoko glavu, u vis barjak; barjak hrvatski budi početak i svršetak našeg političkog programa. Buditi narod, njega osviešćivati, voditi i uzgajati, budi nam geslo, jer jao, da se zavadimo, sami bismo si grob izkopali. Kad jednom postignemo, što nas ide, kad budemo svoji u domu svomu, ej onda, stvarajmo stranke! Na oprezu neka budu dakle oni, koji su za to odgovorni; budimo mudri kao zmija, a srčani kao lav. Cilj nam jedan, program jedan, što tražimo više?

IV.

Nek nezna ljevica, što daje desnica — kaže božanzka rieč, dar, koga postavljaš na oltar domovine sveti je dar, zadužbina tvoja do mile majke. Ali tko će podieliti, treba da ih posjeduje, i najmanji darak plemenito je djelo.

Hrvatske su desnice darežljive; obazrimo se po cielome našem narodu, što imamo, podigla je darežljiva ruka našeg darežljivog naroda. Koliko požrtvovnosti pokazuje istarsko bogče do družbe „Cirila i Metoda" i „Bratovščine", on čini koliko može. Ima i iznimaka. Njekoji, ter njekoji, da opravdaju svoj nemar, traže kojekakve izlike. Prva ti misao dodje, te držiš, taj nije dobro upućen i nerazumje dobro stvar, ali prodji suštinu njegovih dokaza i eto te na golemoj istini, vidiš tako govori, da pokrije svoj nemar i nehaj: „Nije nam koristi od toga, Bog zna kako će se to potrošiti. Većkrat dobije onaj, koji nezasluži itd. itd. Sebični su to razlozi, prazna opravdanja, ali štetna. Time malodušni izgube i ono malo želje i mara, što su ju s početka kazali, a gorljivi i požrtvovni ćute kao da ih tko oblije hladnom vodom, te i oni polako gube onaj zanos i gorljivost, kojom su se za koju stvar zauzeli. Težko je sirotanu žrtvovati i najmanju svotu, ali se često njeke svote uzalud troše, baš sebi na štetu. Recimo, koli bi to plemenito bilo, kad bi njeko mjesto da izpije $^{3}/_{4}$ vina, izpio samo $^{1}/_{2}$, ili mjesto 3 čaše piva 2, a ono drugo posvetio rodu?

Bili si on tim što prikratio? Nebi. A mi ipak treba da i na to mislimo, da tako radimo, komadićem iz ustiju iztrgnutim treba, da naš narodni život podižemo, uviek računajuć sami na sebe. Da, Hrvat, onaj Hrvat, koji je zadobio častan pridjevak: „Predzidje kršćanstva", koji je žrtvovao za Europu sama sebe i svoje a ostao gol kao prst, taj biednik stoljetni patnik danas bere plod svoje žrtve, izručen je na milost i nemilost onih, koje je obranio; njemu je zastrto ono blago sunce, koga je ostalim svojim grudima uzčuvao: on je izrabljen stroj, bačen u kut.

Oj plavetno nebo, kada će i za nas doći subotni dan?

Biedni istarski sirotan, danas mora voditi očajnu borbu za svoj obstanak, za staroslavno ime, za sladku majčinu rieč, a bori se goloruk proti bjesu, bahatosti naduta dušmanina, a jedino mu oružje sveto pravo. Dali će podleći? Ne, nemože, jer poklem je svieta i vjeka pravo konačno nadvlada! Koliko je vriedan i najmanji darak kao pripomoć tomu stoljetnom patniku?

V.

Hoćemo li dakle da nam bude bolje, budimo složni i jedini; radimo neumorno i požrtvovno za duševni i tjelesni boljak našega naroda. Izbjegavajmo neslogu, raz-

čovjek, i ispali u kralja tri hitca. Smrtno ranjena kralja dopremiše žurno do kraljevskog dvorca. Imadjaše tri rane a jednu smrtnu, jer pogodjen u srce. Tri četvrta iza toga, o 11½ izdahnu kralj.

Ubojica je 30-godišnji čovjek iz grada Prato u Toskani, te se zove Angjeo Bressi. Bio je smjesta uapšen, a redari imali težkog okapanja, da ga otmu iz ruku biesnog naroda, koji ga je htjeo smrviti.

Sin kraljev a princ napuljski nalazio se je u zadnje vrieme na putovanju, a viest ga o smrti očevoj zatečе u Pireju. Prema ustavu, imade se u Italiji kralja imenovati najkasnije 48 sati iza smrti prvog, nevrati li se princ do te dobe, bit će imenovano privremeno regentstvo u osobi udove kraljice.

Humberta nasliedjuje sin mu Viktor Emanuel III. oženjen za Jelenu rodj. Petrović-Njeguš, bivšu crnogorsku kneginju. Naskoro biti će sazvan parlament, na kojem će novi kralj priseći na ustav.

Truplo pokojnog kralja spremit će se u Rim, da se u panteonu sabrani.

Humbert je bio sin Viktora Emanuela II. i supruge mu Adelaide austrijske nadvojvodkinje, rodjene 3. junija 1822, udate 12. aprila 1842 i umrvše 20. jenara 1855. Rodio se u Turinu 14. marča 1844. Izobraziv se u vojničkoj akademiji u Turinu, sudjelovao je kao kapetan u ratu god. 1859. U naučnu vojničku svrhu proputovao je u godinama 1863, 1864 i 1866 Evropu.

Na 28. aprila 1868 oženio se sa svojom nećakinjom Margaretom, kćerju princa Ferdinanda od Savoje. Imali jedinog sina Viktora Emanuela, sadašnjeg kralja. Iza smrti svog oca, nasliedi ga Humbert na priestolju dne 9. jenara 1878, a sedmog marča iste godine položi pred parlamentom svečanu zakletvu.

Godine 1881 mjeseca oktobra posjeti kraljevski par carski dvor u Beču, što se je nekako smatralo, kao predteču trojnog saveza. God. 1893 slavili srebrni pir. U godini 1896 pokušao ga u Rimu ubiti Acciarito — opet Talijan — nu kralj ostane srećom neozledjen.

Ubojica je u zatvoru posve cinički priznao svoj čin, te se dapače diči i ponosi sa svojim uspjehom.

DOPISI.

Iz Lošinja. U koliko su se prije otvora dječjeg vrta opice talijanske zloradno smijale, u toliko ih je zabrinuo neočekivani uspjeh preziranih Hrvata; a naravno, domovina im je radi toga u pogibelji, pa oni brže bolje stali viečati, kakav bi se liek našao sušici, koja prieti slavnom (!) i u Lošinju starodavnom (!!!) talijanskom jeziku.

Naravno, bio je kod tih dogovora i občinski liečnik dr. Katarinić (krasnog li toskanskog imena). Ta zašto bio on plaću vukao, ako neznadě lieka ovako težkoj i pogibeljnoj boli. Zatim i novi naš občinski tajnik Oktavij Martinolić (Pádrinčić) brat poznatog Vam-Karleta, urednika pokojnog „šumiera". Ali ovaj se je kod tih viećanja tako umorio, da je odmah iza toga tražio povećanje plaće, i to na 2400 K (buon appetito!!) Suvišno i kazati, da mu je naša slavna „raprežentanca", u strahu za zdravlje svoga tajnika udovoljila, kad ga je vidjela onako mršava i suha. Bilo je još mnogo tih velikana i učenih glava iz Lošinja, ali se brzo štufali te prepustili ženama, da one delaju. Na ovaj način odbacili su od sebe svaku odgovornost; jer, pošto se ovdje više puta neznade, koji nosi „brageše," a žene bi mogle biti nezadovoljne sa odlukom konžilja, pa bi već od jednoga drugi dan gdjegod srbelo.

Žene bile su zadovoljne, da su im muži pripravni priznati i pred svietom, da one gospodare, pa su pristale; i tako se je „kumbinacijon kumbinala", da su se žene postavile na čelo nekega komitata, koji ima da skrbi za spas domovine, vjerne kćerke blažene majke „Italije".

Ča ćete, ženska glava se ni znala „inženjat", pak su smislili, činimo ono, ča i Hrvati; postavimo i mi jedan „asinó, pardon! asilo infantile". Za beči lahko; nešto će dati Lega, a drugo naš slavni municipij, pa te još i Hrvati morati plaćati za naše kaprice. Vidi se, da imadu Lošinjanke nekoliko „furbarije" va svojoj likvice. Ta i onako plaćamo malo „adicionala"; naučeni smo samo na veliko, pa ča je to, ako se plaća i 200—300%, ta podobćina Susak plaća 315% nameta, pa možemo mi Lošinjani još već. Neka se troši kad je sviet tako bedast, da ne pita kamo i kakó novac gre.

Komitat je od tri lica; čujte im imena: Eliza ud. Gianfelici rodjena Ivančić, Marija Katarinić i Antonija Premuda.

Prvu su radi toga izabrali, da se ipak čuje jedno i ako jedino talijansko ime. Njezin je naime muž bio iz Ankone; te došao amo trbuliom za kruhom i živio nekakvom „Hotežicom," gdjei su hodili kupovat Hrvati.

Marija Katarinić [illegible] Jurić jest žena dr. Katarinić-a, koga je baba nosila na glavi „peča," ta stara [illegible]. Još danas [illegible] po[illegible] njoj od djece, sa [illegible] „Svojoj milој majci". Slika [illegible] ništvo Nj. V. nadvojvode Karla [illegible]. Tužna starica obamula je se u grobu, da čuje, kako njoj unuka govori o jeziku kojega je ona jedino poznavala.

Treća od komitata [illegible] je u svojoj mladosti više puta — čini mi se da ju i danas vidim — po bredu, koga su njezini sagradili i koga su krstili imenom „Zornica" u omraženom hrvatskom jeziku.

Ma ča ćemo se gubiti toliko sa životopisom tega „komitata", ta ih svaki ovdje poznade, odkuda su potekle; ajdmo radje dalje!

Ove su dale sastaviti nekakav pamflet, koga su poslale poštom svakoj Lošinjanki, pozivom da dodju 22. t. mj. u 6 ura na večer na jedan „Konvenj" u dvorani družtva „Unione".

Sve puno rieči, samo „beside", vidi se, da je to napisao čovjek, koji ima usta uviek puna, a soli malo.

Najprvo vele u njemu, da one moradu da skrbe za djecu siromašnu. Ča ni to liepo čuti? Tako sada su postale na jedan put mehkega srca (?).

Ali što dalje, sve to ljepše. Prave, da tu treba sagraditi taj „azil", jer da je „una società straniera" u svrhe političke već ustanovila hrvatsko zabavište. To je dakle razlog, da vam se je srce počelo žalostiti nad zapušćenošću siromašne djece! A gdje ste bile do sada? Sada tekar ste vi ohole ženske glave uvidile, da treba pomoći siromaha, da mu treba škole i „azile" zidati, kad je već drugi to učinio. Gdje je bilo prvo vaše mehko i darežljivo srce! Ta mogle ste već kroz toliko godina sagraditi taj „azil", nitko vam se nebi bio branio.

A sad, kad je u našem vrtu puno djece — sad razmišljate, kako bi te tudjim novcem zidali azile. Delajte svojim što hoćete, ali da vam još municipij dieli podpore s novcem, koga moramo i mi odkinuti si iz usti, da mi sami plaćamo trošak iznarodjenja naše djece, nije pravo, ni pošteno.

Pa mjesto, da bi te bili zahvalni našoj istarskoj, podnipošto tudjoj, već domaćoj družbi, da je ona počela skrbeti za siromašni i zapušteni puk — radi koga govorite, da vas toliko srce peče — jošte ju klevećete, veleć, da je njezina škola pogibeljna moralnom razvoju djece itd.

To je grdo od vas, premda se držite nešto većimi, jer imate malo više novaca, i jer... pred svietom govorite talijanski... i ako morate se služiti u razgovoru sa starijima vama toli zamraženim hrvatskim jezikom. Hrvatice ste pokoljenjem, ma govorile sto puta talijanski. Nije nam pako žao, da se vi držite uz Talijane; jer žene, koje su tako daleko došle, da su proti svakom učenju jezika svojih starijih, takvih žao nam je brojiti medju naše. Što kažete, da naš jezik djeca ne razumiju i nadate se, da ga neće nikad razumiti, samo vas žalim. Time škodite najviše svojoj djeci. Rado bi doživiti još koji desetak godina, da vidim, kako te vam se djeca u muževnoj dobi morali učiti hrvatski i to sa puno većim trudom, nego li sada, ako budu želili doći do kruha.

(Dalje sliedi).

Iz puljskog kotara. „De gustibus non est dismutande", govori barba Tončić, ali vero ima i pravo. U Marčani su samo četiri i to tri od riserve, ki govore da bi bilo bolje, da je tamo talijanska škola. Gušti! Roverci bi rada imati učitelja, a Barbancem je pak sve jeno, ali je ali ni. Za Filipanu neozna ni Petar ni Pava, a Rakljanci se samo laskaju, pak za drugo neka bude kako će. Dok Ližnjanci gledaju, da poboljšaju svoje stanje, Valturci se češu, da ih crikva [illegible] koji U Medulinu četiri kuhani na živen bata s talijanskim tabelami, a u Šišanu daju živoga vitra onima, ki im dolaze van s bo[illegible] od lota. Muntičani da imaju još paternatus, a Karnićarom da ga fali polovica! Kako i ča je to? „Eh! kuži va la [illegible]tución del monde", bi bija reka pok[illegible] Gabadiev. Jedan mlati jenu slamu, [illegible] drugu, pak [illegible] noć [illegible] [illegible]čanci i Valturci jako su [illegible], pri čeka ne slušaju ono ča im oni debeli [illegible] a drugi neka pomisle, da bi bili crikvu uzidali ono put, kad su muntanju prodali, nebi im bilo potriba sada. Kako je pak to, da Karnićarom fali pol paternatusa? Kad mole paternatus po talijanski, pojidu ga polovicu po putu, pak da im najzad ona polovica ča ostane, grdo ne izgleda, dodadu joj još kakov „bonsorno" ali „bona [illegible]" [illegible] sad, da to ne ide tako, ste [illegible], kako je usupa „Šjor Zaneto", kad mu je u „Slogu" pritisa. Ali, božji ljudi, [illegible] nagliti, jer prvo nego ča rečete, promislite dobro. Ča ćete vi tužiti „Našu Slogu", kad nimate [illegible]! Ako vam je Šjor Žaneto ča reka, ni reka ako ne ono ča je pravo, a pravo more se reći prid Bogom i svitom. Govorite, da ste Hrvati, jer da su Hrvati u Hrvatskoj. Po vašem govorenju nisu dakle ni oni ki talijanski govore Talijani, jer Talijani su u Taliji. Rečite mi sad malo, ča smo mi ki govorimo po našu i oni drugi, ki govore po njihovu, ča smo mi i oni za jeno sime, za jedan rod? — Istrijani. Pravo je, ali i tovar je istrijan, kako i svaka živina, koja u Istri živе. Recite mi vi sad malo, koja razlika je izmed čovika i tovara, odgovorite a? Ili morate reći, da nije nijedna, ili pak morate priznati, da „čovika se pozna po govoru a tića po perju". Ako izmed čovika i životinje nije razlike, recite to očito, onda će vam biti dopušteno reći, da vi niste niš drugo ako ne Istrijani, i svaki će pak lipo i franjko znati ča ste. Ako pak toga nećete reći, onda morate priznati, da jezik s kojim se služimo je oni isti, kega govore Hrvati u Hrvatskoj; da jezik s kim se služe naši susedi je oni isti s kim govore Talijani u Taliji, pa da se zato možemo i jeni i drugi razlikovati od živina, koje s nami živu na istom tlu, nazivjemo se mi Hrvati Istrijani, a oni Talijani Istrijani. Naš je dakle materinski jezik hrvatski, a njihov talijanski. Vi govorite, da mi ne govorimo onako lipo hrvatski; kako je u libri pisano. Ter ni oni drugi ne govore onako talijanski kako je u talijanskimi libri pišeno, pak sve jeno drže čvrsto za svoj jezik. Zašto pak ne bimo i mi bili kako i oni, zašto nebi i mi držali čvrsto naš jezik? To se zna, da je svaki jezik najliplji kad je čist, ali ako vi na misto dobro jutro kažete bon zorno, a na misto dobar večer bona šerya itd., jezik je valje šporak, kako i šenica, kad se ljulj meša nju sije. Sad mislim, da sam dosta lipo razložija ča smo mi ki korete nosimo i čega valja da se držimo. Vidite da i ja pišem onako, kako me je mati naučila i svi me morete razumiti, a to ni ni talijanski, ni turski, već dosta lipo po našu hrvatsku. Ljubite dakle i Vi svoj jezik i branite vaše pravice i po ovemu ča sam vam rastumačija, možete bez straha prid svakim reći, da ste Hrvati Istrijanci i da je vaš materinski jezik hrvatski, pa ćete tada i vi kako i Muntičani imati jošt paternatus i neće vam ga nikoliko faliti, kad ga budete u svojem materinskom jeziku molili. Vi mladi Krničari slušajte starije i pokažite se da ste ljudi, a onima ki vam trube drugače pokažite im vrata, kao pčele medvidu: „Nije ovdje za te paše, branit ćemo što je naše". Nemojte, da bite ča zamirili. Bog vas poživi!

Balota, iz Raše.

dor i osobnosti. Koliko puta nevodi kod nas osobnost glavnu rieč? Naša je to glavna mana; za osobnost trpi i načelo, radi osobnosti služi se dušmanin još više, nego što bi on sam htio. Osobnost zasliepi i velikane, zavara dobro misleće, a okrene mljohavce. Osobnost odluči borbu, osobnost truje nam život, ona nas ubija.

Ugledjimo se u druge narode: i kod njih vlada osobnost, ali nek iznikne i najmanje pitanje, gdje se radi o časti ili dobru naroda, eto njih kao jednoga, svi će se složiti. A kod nas?

Veliku ulogu igra kod nas onaj nesretni ja? Mnogi od nas će za neku stvar u vodu i vatru skočiti, ali nek se nadje koji, da mu u jednoj ili drugoj stvari nepovladi, eto ti ga! Izčezne onaj ideal, pomuti se pojam, on već traži u onem svoga neprijatelja, počmu se grizti, jedan drugog prieko gledati, a nije redka i osveta, samo da je prilike. Da, ima i toga. I to je naša nesreća, ima ti brate, njekih, koji bi htjeli uviek plivati nad ostalimi, koji drže, da nemože drugi pametna ništa učiniti, izim njega, koji bi htjeli biti uviek prvi. Liepo je to svojstvo, dok odgovara radu — i onda kad se očito vidi, da je obćenite koristi. Koliko je plemeniti dar božji krotkost i skromost. A baš te nam manjka, manjka nam samozataje, neprecjenjivanja sebe ili recimo pregora. Čestokrat izpusti se s vida ono uzvišeno načelo, da za boljak roda, zatajimo sebe. Kad se radi o dobrobiti naroda, tu neima više mjesta osobnostim, izčezne ja, a na njegovo mjesto stupi narod. Dogadja se, da njetko na brzu ruku, tobož uvriedjen radi onog velikog ja, nješto počini, zabrazdi, te hladno misleć uvidi svoju pogriešku, ali neće da ju prizna, neće da sebe ponizi, jer odviše ljubi sebe, pa i unapred onako radi, radi predstave pogriešne, a tim iz pogrieške pada u pogriešku, a to sve, da drugi nekažu: popustio je.

Nije tomu dugo, što sam čuo od jednog, kad se je razpravljalo o njekoj narodnoj slavi: „Nebih rado se sa N. N. niti u raju naći". Koliko je u tom lahkoumnosti, nesmisla, koli je to žalostno, premda se i jedan i drugi drže velikimi rodoljubi, vatreni Hrvati. Osobnost im pred očima i u hipu, gdje izčezava pojedinac, gdje stupi cio narod.

Pregarajmo ako želimo nješto postići. Zatajimo i sebe kad to obća stvar zahtjeva. Budimo braća, iskrena braća u narodnoj borbi, nedržimo uviek, da samo mi možemo pametnu kazati i da naša mora vriediti; budimo kao jedan, jer: „Složna braća kuću grade".

Franina i Jurina.

Fr. Znaš li Franino koga su zajika Izvranci?

Jur. Gospoda su pred izbori **i s t r i j a n c i**, a posle izbora **t a l j i j a n i**, a on siromašni narod, koga gospoda za nos vode, neće niš ni da čuje za talijanštinu.

Fr. Tako pol miša, pol tića.

Jur. Aj je i tovarskeh uše i kozjeh rogi bilo.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Dne 28. t. mj. obdržavano je nakon duge stanke ministarsko vieće, kojemu je prisustvovao i češki ministar dr. Rezek, koji je radi toga navlaš svoj dopust prekinuo. Što se je na tom vieću zaključilo, nije jošte došlo u javnost.

Prošlih dana bijahu primljeni u audienciju u Išlu prvaci njemačkih stranaka, medju njimi barun Gautsch i grof Stürgh. To je valjda dalo povoda novinam, koje su počele naklapati, da je položaj ministra-predsjednika dr. Koerbera uzdrman i da mu se već traži nasljednika. Posve je lahko, da bude morao ministar-predsjednik prije ili poslije odstupiti radi toga, što mu nije pošlo za rukom stvoriti zdrave parlamentarne odnošaje, nu do odstupa njegova ministarstva neće svakako doći dotle, dok nebude g. Koerber učinio zadnji pokušaj za izmirenje Čeha i Niemaca. O svojih osnovah neće za sada vlada nijednu predati javnosti. Ona će započeti sa provadjanjem tih osnova tekar nakon careva 70godišnjeg rodjendana, koji ima po želji samoga cara i kralja proći u miru, bez osobite buke. Tada će ministar Koerber sa svojim nacrtom na dan i o uspjehu toga nacrta ovisiti će sudbina njegova ministarstva. Medjutim viećati će ministar-predsjednik sa vodjami pojedinih stranaka. Pokusi za riešenje sadašnje krize započeti će dakle pod konac mjeseca agusta.

Bečkim listovom javljaju iz Praga, da Česi teže za uzpostavom nove desnice, pa bilo to i bez viteza Jaworskoga. Na podlozi prvašnjoj imala bi se sastaviti desnica predstojeće jeseni. Vlada — bi reć — nije sklona uzpostavi desnice, jer da bi to onemogućilo sporazumak izmedju Čeha i Niemaca.

U Pragu pronieše glas, da se češki radikalci, kojim je na čelu dr. Baxa, kane spojiti sa mladočeskom strankom, u kojoj bi sačinjavali skrajne lievo krilo.

Barun Josip Stummer, koga je god. 1898. bivši ministar-predsjednik grof Thun pozvao iz Praga u Beč kao odjelnog predstojnika u ministarstvu nutarnjih posala, stupio je u stanje mira. On je bio glavni pouzdanik grofa Thuna i kao takav izradio je temeljna načela za jezikovni zakon za Češku.

Bivši predsjednik carevinskoga vieća dr. Fuchs govorio je predprošle nedjelje na sastanku solnogradskog katoličkog družtva u Altenmarktu. Govoreć o djelovanju carevinskoga vieća, reče da je njega zapala žalostna sudbina, da ravna carevinskim viećem baš u ono doba, kad se je isto nalazilo na razsulu. On se je poprimio onog častnog mjesta iz ljubavi prama caru i domovini. U staroj većini — reče, bio je tabor Austrije, koja nije danas više njemačka, nego savez država, koji je nastao slobodnim ujedinjenjem naroda. Naprama 8 milijuna Niemaca stoji u Austriji 10 milijuna Slavena, s kojimi se treba sporazumiti. U tom leži jedini spas Austrije i za tim valja da teži katolička pučka stravka. I glasilo katoličkih Tirolaca zagovara uzpostavu bivše desnice u tu svrhu, da se konačno rieši jezikovno pitanje.

Srbija. Mladi kralj Aleksander pokazao je povedom svojih zaruka sa gospodjom Mašin više samostalnosti i odlučnosti nego li je to do sada pokazivao. On je ne samo čvrsto uztrajao kod svoje odluke, nego ujedno odmah odstranio sve one osobe, koje bijahu tim zarukam protivne. U prvom redu dignuo je sa časti vrhovnog zapovjednika svoga otca razkralja Milana, komu je zabranio ujedno povratak u Srbiju. Nakon odstupa protivnog mu ministarstva, stvorio je odmah novo ministarstvo, koje podupire lojalno njegove osnove.

Srbski narod, koji bijaše na prvu viest o zarukah svoga kralja iznenadjen i osupnut, stao se je s tom viešću sprijateljivati i već stižu kralju sa svih strana kraljevine čestitke i izjave odanosti. Mnogi viši častnici, Milanovi prijatelji, koji se uzprotiviše nakani svoga kralja, bijahu umirovljeni. Na njihovo mjesto stupiše mladji častnici, koji su odani mladomu kralju.

Ruska vlada podupire očito osnovu kralja Aleksandra. Njezin zastupnik Manzurov viećao je često sa kraljem prije samih zarukah, a sada znademo pod izviestno, da je car Nikola posve odobrio osnovu kralja Aleksandra, komu da će kod vienčanja biti kumom ili svjedokom. Na taj način izigran je upliv Austro-Ugarske u Srbiji, te je na njezino mjesto stupila ruska diplomacija. Kralj Aleksander pomilovao je mnogo političkih kažnjenika ponajviše pristaša radikalne stranke. Vienčanje kralja sliediti će će već u četvrtak u Biogradu.

Njemačka i Vatikan. Izmedju berlinske vlade i svete Stolice vode se pregovori radi ustrojstva papinske nunciature u Berlinu. Monakovski nuncij imao bi postati nuncijem papinskim prvoga reda u jednom gradu Njemačke.

Englezka. Parlamenat englezki biti će za koji dan zaključen, pošto je zadnjih dana glasovao vladi, dalnji zajam u ratne svrhe. Jedan dio toga zajma služiti će za Afriku a drugi za Kinu.

Mjestne:

Sliedimo prilagati listu poštanske položnice, sa točnom oznakom zaostale i tekuće predplate. Današnjem broju prilažemo za Mošćenice, Podgrad, Punat, Pićan, Plomin, Piran, Rovinj, Roč, Supetar u šumi, Sv. Nedelja od Labina, Sv. Lovreč pazenatički, Šušnjevica i Sanvincenti. — Molimo dakle predplatnike, da izvrše svoju dužnost.

Za podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda u Puli darovala su sliedeća gg. dne 15./7. za podarovano izvješće družbine škole u Šiani, dva slovenska rodoljuba K 3·60, a dne 18./7. dr. M. i D. Trinajstić svaki po 1 K., N. N. 20 para, Beneš Fran 2 K., A. I. iz Pule 1 K. — Sabralo se kod krstnice maloga Jurice Mezulića dne 29./7. K 12·50.

Pokrajinske:

Konštituiranje obć. zastupstva u Mošćenicam. Dne 26. o. mj. konštituiralo se je naše novo općinsko zastupstvo. Načelnikom je opet izabran naš stari glavar Ivan Dešković sa 16 glasova proti 7, koje je dobro J. Rubinić. Jedna glasovnica bila je prazna.

Iz Lošinja nam pišu. Čitamo naknadno, da su bile izabrane na skupštini od 22. tek. pokroviteljicama budućega talijanskoga zabavišta u Malom Lošinju ove čistokrvne florentinke: Lisa ud. Gianfelici Marija Katarinić, Kate Gladulić, Kate Kamalić, Anka Premuda, Ida Kožulić, M. Martinolić, Klara Katarinić, Matija ud. Nikolić, Matija Martinolić. Svim ovima, mislimo, i kad zinu, da će se pripoznati na ustima čista toskanska krv. To je vrlo zanimiv kimični pojav. Nije samo hrvatsko vino što, izvezeno u Francuzku, postaje bordo, nego evo i uskočka krv, nastanjenja u Lošinjima postaje krvi della Roma madre. There are many things between the heavens and the earth, that we do not understand, brother Horatio!

Iz Voloskoga nam pišu 25. t. mj. Vaš redoviti dopisnik obaviestio Vas je o odlazku bivšeg našeg kotarskog poglavara, g. c. kr. namjestničkoga savjetnika, koji se nalazi hvala Bogu ovaj par na svojem mjestu u Trstu. Podpisujemo vrlo rado sve ono što je kazao g. dopisnik o djelovanju g. Fabiani-a u ovom kotaru, nu onomu valja dodati, da ide zasluga za komešanja i u občini Veprinac jedino Fabiani-a, koji je zborom i tvorom podupirao pok. Andreicicha, koji je s njegovom privolom ili savjetom prenesao občinski ured iz Veprinca u Ičiće; njegova je nadalje zasluga, što bijaše zabašureno ono nečastno postupanje i djelovanje našega odpadnika **M a r i j a n a Marki-a**, bivšega učitelja u Mošćenicah; i njegova je konačno zasluga, što je nastao razdor u občini Jelšane, gdje su na kormilu njegove podrepnice. Ovo zabilježite, je bi moglo još komu služiti.

Upis u zadružni registar. C. kr. okružni sud u Rovinju priobćuje putem službenog lista primorske vlade u Trstu, da bijahu upisana u zadružni registar pravila družtva „**S r e d i š n j i v j e r e s i j s k i** zavod za kotar lošinjski u Krku, registrovana zadruga za neograničeno jamstvo, čiji izvadak jest sliedećeg sadržaja: 1. dan ustanovljenja: 1. junija 1900; 2 firma i sjedište; Središnji vjeresijski zavod za kotar lošinjski, registrovana zadruga s neograničenom jamčevinom, grad Krk, na otoku Krku.

Zatim dolaze naputci, koja je svrha zadrugi, sredstva, uvjeti za zajmove itd. U upravni odbor izabrana su sliedeća gg. dr. Antun Antončić kao predsjednik, Dr. Antun Orlić podpredsjednik, Fridrih Celebrini veleposjednik, pop Marko Mraković (Poljica) i pop Josip Pavačić.

Bilo stretno!

Morski pas — odgrizao nogu. Iz Voloskoga pišu, da je ovih dana jedan radnik iz kamenoloma u Preluki pošao da se okuplje. Pošto ga nebijaše dulje vremena natrag, pošli su njegovi drugovi za njim da ga potraže. I nadjoše ga — ali mrtvoga i bez jedne noge, koju mu je valjda odgrizao morski pas, koji se je onih dana okolo luke u Preluku klatario. Mrtvoga radnika prenesoše na groblje u Volosko, gdje bijaše i pokopan.

Pozor dakle plivaoci!

Iz drugih krajeva.

Mlada misa. U nedjelu dne 29. t. mj. odpjevao je prvu sv. misu g. Ladislav Tonković u rodnom mjestu u Kostreni sv. Barberi u hrvatskom Primorju. Čestitamo g. mladomisniku!

† Josip Torbar. Dne 26. t. mj. preminuo je u Zagrebu nakon podulje bolesti providjen sv. Otajstvi, umirovljeni ravnatelj zagrebačke realke i predsjednik jugoslavenske akademije g. Josip Torbar. Pokojnik bijaše muž visokih ideala, čista značaja i duboka znanja. Njegov rad i kao profesora i kao akademika služi na čast hrvatskom narodu a na diku i vječnu spomenu dičnomu mužu, komu kličemo i mi: vječna Ti slava i počivao u miru!

Zaruke kralja Aleksandra. Davno je već tomu, da se iz nesretne Srbije nečuje vesele viesti. Odkad se je proglasio knez Milan kraljem Srbije, odkad je svojim razkalašenim životom raztrovao svoju obiteljsku sreću, protjerav dobru i plemenitu kraljicu Nataliju iz domovine; odkad je dignuo bratoubojnički mač na susjeda i brata Bugarina, plativ svoj nepromišljeni korak porazom kod Slivnice i odreknućem na priestol — sve od tada nikad jedne utješne, jedne vesele iz tužne Srbije!

Milana nasliedio je na priestolju jedinac sin Aleksander, ali na žalost, taj mladi vladar nije samo nasliedio u vladi svoga uesretnoga otca, već bi reć, da ga kani sliediti i u njegovom pustolovnom životu. Htjeli bismo se varati, ali se bojimo, da će se naša slutnja obistiniti. U tomu nas podkriepljuju najnovije viesti iz srbske priestolnice, iz bieloga Biograda.

Od tamo poletiše na jednom dvie viesti u sviet, koje su izazvale obće začudjenje. Prva je glasila, da je ministarstvo dalo ostavku i da je kralj ostavku primio. Sviet se pitao čemu ta ostavka, kad se o krizi ni govorilo nije? Što je dalo povod toj ostavci. Tekar druga viest razjasnila je prvu, pak ako je prva iznenadila sviet, druga ga je upravo iznebušila — zapanjila.

Ta druga viest, turena u sviet dne 22. t. mj. glasi: **K r a l j A l e k s a n d e r i z d a o j e n a s r b s k i n a r o d p r o g l a s, k o j i m m u j a v l j a, d a s e j e u s u b o t u z a r u č i o s a u d o v o m i n ž i n i r a M a š i n-a, k ć e r k o m p o k o j n o g o k r u ž n o g n a č e l n i k a L u n j e v i c e s a g o s p o d j o m D r a g o m M a š i n, s a ž e n o m k o j a j e o d n j e g a s t a r i j a 13 g o d i n a.**

Koga da neiznenadi takova viest?

Znalo se je doduše, da je kralj Aleksander kucao na vrata raznih europejskih dvorova, i da je svuda dobio, što no rieč, košaricu, ali da će on tako nizko posegnuti, te izabrati si drugaricom i budućom kraljicom udovu običnog mjernika, i to mnogo stariju od sebe, tomu se tje nitko nadao nije.

Sastanak učitelja Dalmacije. Dne 9. septembra obdržavati će učitelji Dalmacije sastanak u Splitu. Na tom sastanku razpravljati će se medju ostalim i o osnovanju učiteljskog saveza te o poboljšanju učiteljskih ploća.

Mučenje u Kini. Od običajnih kazna u Kini valja u prvom redu spomenuti **č u š k a n j e**. Dva krvnika ukvate krivca; jedan od njih klekne, uhvati kažnjenika za kosu (rep od vlasi), postavi silom jedno lice na savijena koljena. Na to drugi krvnik sa mnogostručnim kožnatim bičem udara po licu dotle, dok mandarin (pop) nedaje znak, da prestane; ako je kažnjenik osudjen na više udaraca; to se diele i po drugom licu. Čestoput kažnjenik već pri prvom udarcu pada u nesvjesticu; lica silno natiču i mnogi zubi se izbijaju. Misionari i kinezki kršćani pretrpjeli su čestoput ovu kaznu.

Nadalje se pri kazni upotrebljavaju dvie vrsti **k r l e t k e** (gajbe). Jedna je tako malena, da se čovjek u njoj nikako ne može gibati. U takvoj krletci, 80 centimetara visokoj i 65 cm. širokoj, je u Kočinčini mučeni Marchan doveden u grad Hue. Druga vrst je t. zv. viseća krletka, 1½ metra visoka. Gornji dio je zatvoren; samo je maleni otvor, u koji se glava kažnjenika meće. Nogami ne može dosegnuti zemlju i tako visi po više satova; pri svakom kretanju osjeća strašne boli, a opet ne može umrieti.

Strašna je i kazna, koja se izvršava na **r u k a h i n o g a h**. Za noge upotrebljava se stroj ili sprava iz trostrukog drveta, kojega se pojedini dielovi, osim srednjega, daju gibati. U ovaj stroj se postave noge kažnjenika, pa se dotle stiskavaju, dok je noga skoro sasvim spljosnuta. Kazna na rukah sastoji se u tom, da se medju pojedine prste postavi drvo, pa se onda ciela ruka stišća za užetom. Kod velikih prekršaja, kao n. pr. uvrieda veličanstva, rabi se strašna kažna. Na tielu kažnjenika čine se nožem zarezi, pa se onda koža kao široki konci sa tiela trga. Grozna je i smrt, koja se polagano na kažnjeniku izvršava. Ovaj se tielom, rukami i nogami priveže na drveni stup. Okolo vrata veže

se konopac, kojega krvnik na vrlo brzi način stisne; odmah se boja u licu kažnjenika mienja; on pocrveni, zatim poplavi, a oči van skoče; kažnjenik gubi sviest. Krvnik popušta konopac, kažnjenik počinna disati, pamet mu se opet vraća; ali grozan je krvni pogled očiju, kojimi gleda na prisutne. Tri puta se taj postupak ponavlja, a onda se nesretnoj žrtvi dozvoljava umrieti.

Najstrašnija kazna je odredjena za veleizdajstvo, umorstvo i blud. Kazna je „lahka smrt“, koja se u tom sastoji, da se kažnjenik u „deset tisuća“ dielova razsiče. Kažnjenik se rukami i nogami privěže na drveni stup, a vrat se nalazi u željeznom na stupu prikovanom obruču. U jednoj pokrivenoj skrinjici leže noževi, a na držku istih je napisan dio tiela, koj se ima tim nožem sjeći. Najprije krvnik odkrije glavu i povuče kožu kao krvavo pokrivalo niz glavu i preko očiju; zatim vadi redom noževe iz skrinjice i sječe po tielu, kako već to stoji na nožu napisano. Sretna ona žrtva, ako krvnik izvuče nož, odredjen za udarac u srce.

Ovo su kazne, koje su još danas kod Kineza, koji brane ove svoje stare od pradjedova primljene običaje. Težko onim strancem, koje je ova sadašnja buna u kinezkoj zemlji zatekla, a težko i onim vojnikom, koji kao sužnjevi u ruke Kineza padu.

Sasvim je vjerojatno dakle, da su njemačkoga poslanika u Pekinu grozno mučili. Bio je do glave zakopan u zemlju, pa su mu usijanim željezom oči izkopali i kliešći jezik iztrgnuli.

Koliko imade židova na svietu. U svih stranah svieta imade razštrkanih židova 6.200.000. Njih imade najviše u Europi, i to 5.500.000; u Aziji ih imade 40.000, u Africi 350.000, u Americi 350.000; najmanje imade ih u Australiji.

Izmedju europejskih država, imade najveći broj židova Rusija i to 2,652.000, a od onih boravi ih u bivšoj kraljevini Poljskoj 788.000. Oni se bave većinom trgovinom, malo sa obrtom, još manje poljodjelstvom, a prava su nesreća za poljski narod, jer ga sišu i odiru.

U Austriji imade židova 1,708.000, a od tih je opet poljski narod u Galiciji usrećen(!) sa 688.000. Njemačko carstvo imade 562.001 židova; turško carstvo 105.000; franczka republika 63.000; Nizemska 82.000, Italija 40.000. U Palestini imade 25.000 židova.

U Berlinu poskočio je broj židova od god. 1880 od 53.000 do god. 1899 na 90.000. U Beču imade židova 100.000, skoro dvostruko više nego li u čitavoj Francezkoj, tri puta više nego li u Italiji i četiri puta više nego u Palestini.

Trgovina sa bielim vinom.

Oni seljaci, koji imaju još bielega zdravoga vina, neka pošalju uzorke i ponude sa naznakom ciene na naše uredničtvo.

Občinsko glavarstvo.

Br. 709. Dobrinj, 31. srpnja 1900

Oglas natječaja!

Razpisuje se mjesto občinskoga tajnika sa plaćom godišnjih 800 K.

Molitelji imaju dokazati: neporočnost, podpunu sposobnost u tajničkih poslovih u hrvatskom kao uredovnom jeziku.

Molbe neka se dostave na ovoobćinsko glavarstvo do konca kolovoza o. g.

Načelnik:
Barbalić.

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

***Anton Klement**, krojački majstor.*

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

Dolazak vlakova u Pulu.

1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ Brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak Dol.	Polazak Odl.	Dan	Luka	Povratak Dan	Povratak Dol.	Povratak Odl.
—	7·—		Rieka		3·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20	Srieda	Lovran	Ponedjeljak	2·10	2·15
8·45	8·55		Moščenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10·—	10·35
4·30	6·—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6·—
6·30	6·40		Fazana		1·50	2·—
8·10	8·30	Četvrtak	Rovinj	Nedjelja	11·50	12·20
9·40	10·—		Poreč		10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2·—	—		Trst		—	6·—

Pruga Rieka—Pula.

—	7·—		Rieka		3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05	Svaki	Lovran	Svaki	2·15	2·25
8·35	8·45		Moščenice		1·35	1·45
9·—	9·10	ponedjeljak	Berseč	utorak i subotu	1·10	1·20
9·55	10·05	i petak	Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11·—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8·—		Rieka		2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45	Srieda	Moščenice	Četvrtak	12·50	1·—
10·—	10·10		Berseč		12·25	12·35
11·40	12·—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30		Rieka		9·20	—
1·30	1·40		Omišalj		8·10	8·20
2·20	2·30		Malinska		7·20	7·30
3·—	3·10		Glavotok		6·40	6·50
4·—	4·10		Merag		5·40	5·50
4·50	—		Krk		—	5·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7·—		Rieka		9·—	—
7·30	8·15		Opatija		8·15	8·30
12·30	—		Pula		—	4·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7·—		Rieka		9·—	—
7·30	8·15		Opatija		8·15	8·30
12·30	—		M. Lošinj		—	4·—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po „

Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7·—		Trst		10·—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45	Četvrtak	Piran	Ponedjeljak	—	—
12·—	12·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2·—
7·45	9·30		M. Lošinj		8·15	9·—
2·30	5·30		Zadar	Nedj.	2·45	3·30
1·30	5·30	Petak	Spljet	S. N.	2·—	5·—
7·—	9·—	Ned.	Metković	Č. P.	3·—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9·—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izola redovita zakasnilo dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polazku.

Od 1. novembra do konca marča prištaje se u Izoli mešalina.

Pruga Trst—Korčula.

—	7·—		Trst	Petak	6·15	—
1·—	2·30	Nedel.	Pula	Č. Pet.	11·—	1·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6·—	7·—
—·30	3·—		Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30	Pon.	Spljet	Sr. Č.	3·—	4·—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Trščansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, sriedu i petak.

—	6·—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40		Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7·—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8·—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2·—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Broj 48. U Puli, dne 3. agusta 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Umorstvo talij. kralja.

Grozna viest o umorstvu kralja Umberta potresla je duboko sve narode prosvjetljenoga svieta. Za samu Italiju je nagla smrt plemenitoga kralja tako užasan udarac, da je težko užasnijeg ni pomisliti. Kralj Umberto bijaše medju živućimi vladari, jedan izmedju najslobodoumnijih, i najplemenitijih vladara.

Talijanski ustav težko, da će imati igda više tako točna i stroga zaštitnika i izvršitelja, kao što bijaše kralj Umberto. On bijaše u pravom smislu rieči ustavni vladar. Bez svoga naroda, bez narodnih zastupnika nije maknuo ni prstom. Sve svoje čine izvršio je znanjem i privolom zakonitih zastupnika svoga naroda u smislu slobodoumnog talijanskog ustava.

Glede plemenitosti duha i dobrote srca, težko mu bijaše naći premca. On je priticao svomu narodu rieču i činom na pomoć svuda i svagda, kadno bi ga snašle težke nevolje, bile to bolesti, elementarne nesreće, nerodice il šta slična. Svuda je priskočio, svuda je pomagao svuda tješio i bodrio unesrećene svoje podanike. Pa ipak se je našla razbojnička ruka koja je posegla za životom toli plemenita i dobra vladara! Jest, divlje zvier u ljudskoj koži odabrala si je za žrtvu plemenita vladara, koji je sav svoj život sproveo u službi ljubljenoga naroda, i koji je do zadnjeg svog uzdaha ostao najslobodoumniji i najustavniji vladar.

Grozno umorstvo kralja — dobrijana biva još užasnijim kad se pomisli, da je to strašno nedjelo počinio podanik toga kralja, Talijan, sin onoga naroda, za kog je taj vladar jedino snovao, radio i živio.

Poznatim talijanskim zlotvorom, koji posegoše za životom okrunjenih glava, — Fieschi, Orsini, Casserio, Passananate, Angiolitti, Lucheni itd. pridružuje se eto sramotno novi zlotvor u osobi Bresci-a. Sa užasom odvraća svieat svoje oči od tih razbojnika, koji misle, da će čovječanstvo osloboditi i spasiti nožem i olovom. Težka je to rana ljudskom družtvu, a gorko uciviljena Italija dužna je prva, da stane ozbiljno liečiti tu ranu. Govori se doduše, da su ti razbojnici medjunarodni, da anarhiste nepoznaju ni jezika ni narodnosti, što će sve biti istina, ali je takodjer nepobitna činjenica, da su svi gori imenovani zločinci rodjeni u Italiji, državljani talijanske kraljevine. Mora dakle biti i razlog, zašto imade baš u Italiji ta zločinačka družba najviše i najžešćih sliedbenika.

Mi tih razloga nad otvorenim grobom kralja poštenjaka nećemo da iztražujemo, već mu kličemo iz dubine srca: Počivaj u miru kralju — mučeniče!

Evo nekoliko podataka o životu i djelovanju blagopokojnog kralja Umberta:

Umberto (René, Karlo, Emanuele, Giovanni, Fernando, Eugenio), kralj talijanski, rodio se je dne 14. marča 1844. u Turinu. Otac mu je bio kralj Viktor Emanuel (rodjen 14. marča 1820., umro 9. jenara 1878.), a mati Adelajda (rodjena 3. junija 1822. kao kći austrijskoga nadvojvode Rainera, bivšega podkralja lombardezkoga, udata 12. aprila 1842. za Viktora Emanuela, vojvodu Savojskoga i nasljednog princa Sardinskoga, kasnijeg prvog kralja sjedinjene Italije, umrla 20. jenara 1855.). Odgojen od rana u patriotskimi težnjami, živo ih je podupirao, te služio u talijanskoj vojsci. Godine 1859. bio je u ratu kapetan, 1866. general te se je odvažno ponio kod Villafranche proti Austriji.

Sudjelujući za tim kod preustrojstva talijanske vojske, preuzeo je on kao generallajtnant iza zauzeća Rima u septembru 1870. zapovjedničtvo nad tamošnjom divizijom, a već 1871. postao je vrhovnim zapovjednikom tamošnjeg vojnog sbora.

Po smrti svoga otca, nezaboravnoga Talijanom „Ré gentiluomo", došao je 9. jenara 1878., a samo mjesec dana prije smrti pape Pije IX. na priestolje. Na 19. jenara 1898. zakleo se je na ustav, kojemu je ostao do posljednjeg svog daha vjeran, a 7. marča 1878. otvorio je svoj prvi parlamenat.

Još iste godine 17. novembra 1878. napao je kralja, koji je s kraljicom i priestolonasljednikom došao u Napulj, neki Passanante, ali je atentat na sreću ostao bez posljedica, jer je napadačev hitac promašio. Ciela zemlja priredila je tada kralju sjajne ovacije.

Težki udarac što je radikalcem, republikancem, irredentistom i klerikalcom raztrovanu Italiju snašao g. 1881. zaposjednućem Tunisa po Francezkoj, dao je Italiji povoda, da se priključi njemačko-austrijskom savezu.

Po savjetu Bismarkovu dodje kralj Umberto s Mancinijem 27. oktobra 1881. u Beč, gdje su se zapodjeli prvi pregovori za trojni savez, do kojega je došlo 1883.

Veliku je popularnost stekao kralj Umberto svojim držanjem prigodom potresa u Casamiccioli 1883. i prigodom kolere u Napulju 1884. Car Vilim II. posjetio je kralja Umberta u oktobru 1888. u Rimu, a kralj je vratio posjet u maju 1889. u Berlinu.

Premda je kralj Umberto uživao u cieloj zemlji najveći popularitet radi svoje ustavnosti i svoga osobnog viteštva, Italiju su raztrovale razne političke i socijalne stranke, koje joj nisu dale doći do mira. Uza to bile su i njegove razne vlade dosta nesretne u izvadjanju svoje vanjske politike u Africi i na prema Francezkoj, te u unutarnjem uredjenju zemlje, koja se je vazda imala boriti s deficitom.

Kralj Umberto bio je od 22. aprila 1868. oženjen sa svojom stričevićkom Margheritom, rodjenom 20. novembra 1851., kćerkom vojvode Ferdinanda od Genove, mnogo slavljenom i opjevanom ljepoticom. Iz tog je braka potekao samo jedan sin, princ napuljski, sadašnji kralj Viktor Emenuel III., rodjen 11. novembra 1869., koji se je 24. oktobra 1896. oženio u Rimu s crnogorskom knegjinjom Jelenom rodjenom 8. jenara 1873. Brak je do sada ostao bez djece.

* * *

Kralj Umberto bio je u dvostrukom rodbinstvu s našom kralj. kućom. Njegova baba, supruga Karla Alberta, kraljica Terezija, bila je rodjena austrijska nadvojvodkinja, njegova mati Adelhajda, bila je kći nadopet dobije svoju silnu zastavu, ne padajući mu na um, da sustavlja tekuću krv iz rana! Uznastojte to ne jednoga časa, ne jednoga dana, nego za cieli život.

Ove smo rieči kazali jednoj sasma očajnoj majci; ona je sve okušala govoreše — da nije više ništa mogla, da nije više nikakova sredstva vidjala.

I zrika nade razsvietli joj lice:

— Ako budem uznastojala svim silama svom energijom moje duše, hoću li uzmoći spasiti soga sina?

— Hoćeš, hoćeš, o tomu vas u ime božje uvjeravamo.

— Dobro — reče ona posmjesom na usnam i držeći ruke prama Propelu — dá, dá, to hoću! Spasiti ću te, sinko moj.

Za kršćanske majke, koje imaju ovu energiju i ovu vjeru, Bog mora da pravi čudesa!

* * *

Hrvatske majke! Metnite ruke na srdce, pa se sjetite Boga, svoje duše i našega hrvatskoga naroda, koji sbog vas propada. Kada je naša domovina imala sinove odgajane u kršćanskom i hrvatskom duhu, onda je ona bila nazvana „predzidjem kršćanstva"; junački se branila proti

Podlistak.

Hrvatskim majkama.

Kad je Napoleon I. zabrinut radi moralnoga propadanja francuzkoga naroda upitao na glasu gospoju Campan: „što treba činiti, da se odgajaju moralni, samosviestni gradjani"? odgovori mu: „Veličanstvo, dajte državi valjanih majkâ, pak ćete imati moralnih i samosviestnih gradjanâ".

Ovaj upit i odgovor padaju nam često na pamet, kada po raznim novinama čitamo takove dogodjaje, koje počinjavaju mladići niti još navršenih 20 godina života, da ti uprav srdce strni, te smo više nego zabrinuti o budućnosti naše mile Hrvatske.

Naš vrli Jemeršić u svojoj krasnoj knjizi: „Majka u radu za Boga i Hrvatsku", pokazao je stazu, kojom mora da ide svaka majka: u odgoju svoje djece, u radu za Boga i Hrvatsku.

Našim majkama i skoro svakoj obično fale dvie stvari: saviest božanstvene moći, koja je materstvo u njih postaviła; odlučnost i hrabrost, da dodju do cilja kada se radi ob uzgoju i spasu njihove djece.

Oh, da biste znale, hrvatske majke, koja li se mogućnost skriva u te dvie stvari!

Bog, koji Vam je podao svoju moć Stvoritelja, takodjer vam je podao i onu Spasitelja — a vajmeh ga se vama, ako to ne znate ili ne ćete, da upotriebite!

Bezdvojbeno veliki broj naše mladeži propada u moralnomu i rodoljubnomu duhu uz prkos suzama i krieposti njihovih majkâ; ali mnogo, jako mnogo je već broj one mladeži, što se izgubi, jer ju njihova majka nije htjela dosta energično odalečit ili iztrgnuti iz zla.

* * *

Majke, kršćanske i hrvatske majke, kažite si odmah onoga časa, u kojemu vaš sin još mališ, pred vama otvori svoju dušu, kao cviet, što otvara svoju čašku na sunčanoj zrici: — Potrebito je, a i dužnost je moja, da ja u ovoj duši sijem, usadim, ukorienim za uviek ljubav i bojazan spram Boga i Hrvatske.

Potrebito je, da ja ovu dušu učinim dobru, čistu, veliku, velikodušnu; potrebito je, da moja duša — moja kršćanska duša — prodje u ovu dušu.

I onda vaše rieči neka budu božje rieči, da vaša djela budu upravljena od Boga, i da vas vaš sin ne vidi nikad, ako ne kao okruženu od božjega zračišta.

I tada budite sjegurne, da će on biti dobar, čist, velikodušan.

Ali one strasti, ono okuženo zračište vieka, one bezbrojne pogibelji, koje jedna majka ne može niti predviditi, niti odalečiti?

Pogibelji, koje jedna majka ne može predviditi, imade, na žalost, mnogo! Ali ne, ne imade pogibelji, koje jedna majka ne može odalečiti! — jer ako jedna kršćanska majka nije uzmogla uviek sjajati kriepost, ona je barem posijala grizodušje, a grizodušje utočište je onih, koje kriepost nije mogla da štiti.

* * *

Nego ako je vaš sin po nesreći podlegao zlu — dan u kojem uzhtjednete, o kršćanske majke, on će izići iz ponora, preporoditi će se na kriepost.

— Dan kad ja uzhtjednem?

— Dá, uznastojte to energijom, htjeli bismo kazati, očajnošću, s kojom nesretnjak padajući u ponor hvaća se, drži se za sve ono, što nadje. Uznastojte to nesmotrenim uzhićenjem vojnika, koji leti na juriš, da

vojvode Reinera († 1853.) i sestra danas živućeg nadvojvode Rainera, a njegova supruga Margerita rodjena mu je stričevićka.

Povrh toga zanimljivo je zabilježiti, da je kralj Karlo Alberto umro u 51. godini, kralj Viktor Emanuel II. u 58., a kralj Umberto I. u 57. godini. Brat kralja Umberta, vojvoda od Aoste, kašniji španjolski kralj Amadeo, preminuo je u 45., brat kralja Viktora Emanuela II., prine Ferdinand (otac kraljice Margerite). u 33. godini. Dakle ni jedan nije doživio 60. godine. God. 1855. umrli su u mjesec dana kraljica Tereza (udova Karla Alberta u 54. g.), kraljica Adelhajda u 33. g. i princ od Genove u 33. godini.

Dogodjaji u Kini.

Konačno imamo stalnih viesti iz Kine. Putem posebnih glasnika dojaviti su poslanici iz Pekina, da su još na životu. U Londonu vjeruju, da su primljena pisma vjerodostojna, a napose ono njihova poslanika Macdonalda.

Ovaj piše dne 21. pr. mj. „Englezko poslaničtvo u Pekinu bilo je neprekidno napadano od 20. juna do 16. jula. Pješadija i topničtvo kinezko bilo ga je sa svih strana obkolilo. Od 16. jula je obustavljena borba. Ali Kinezi drže poslanstvo tiesno obsjednutim, i njihove barikade nalaze se vrlo blizu našoj obrambenoj liniji. Žene i djeca, nalaze se svi u zgradi poslaničtva. Dosad su ubijene 62 osobe, medju kojim i kapetan Monts od pomorskoga odiela: jednak broj ih je ležećih u bolnici, a medju tim i kapetan Holliday. Ostali članovi poslanstva uživaju dobro zdravlje, osim Davida Olifura i Waren-a.

Podpisan: Macdonald.

Kasnije je opet stigao u Tjenšin drugi glasonoša, sa listovima poslanika amerikanskog, japanskog i englezkog. Ti listovi nose datume 28. jula, i potvrdjuju prijašnje viesti.

U pismu poslanika amerikanskoga Kongera stoji, da primirje sa obsjedajućimi Kinezima, započeto dne 16. jula, nije posliedica rastuće moći kinezke protubokserske stranke, već ugovora medju obsjedajućim i obsjedajućim.

Obsjedani Evropeji imaju hrane za više tjedana, ali zaire nemaju mnogo. Ako im ne dodje pomoć u pravo vrieme, a Kinezi ponove napadaj, bojati se je da ne podlegnu.

Medjutim rekbi, da se oslobodjenje ozbiljno pripravlja. Već 31. pr. mj. da su se imale uputiti oslobadjajuće čete put Pekina.

Rusi i Japanci marširaju kao predstraža. Japanski general Jumakovi uhva osvojiti grad Jung—Tang, koji je na putu, u 3 dana

Te viesti bi značile, da su se Evropejci sporazumili i o vrhovnomu zapovjedajućemu generalu. O tom pitanju lomio se do sada svaki sporazumak.

Na sibirskoj granici pucali su Kinezi opetovano puta na ruske parobrode ploveće riekom Amur.

Rieka Amur označuje granicu izmedju Kine i Rusije. Da ih kazne, i osvete ubojstvo pukovnika Vilikova i drugih žrtava, na parobrodu „Odesa“, ruski general Suharov, primaknu se kinezkome gradu Pojangtungu, i zauzme ga, natjerav posadu u bieg. Medju drugim plienom, bješe i 5 topova po najnovijemu sistemu Krup, koji još nisu bili ni rabljeni.

I grad Blagovješčenk i parobrod „Selenga“ trpili su od kinezkoga pucanja.

svojim unutrašnjim i izvanjskim neprijateljem, jer ih je Bog čuvao; množio im snagu na nevidljivi način.

Hrvatske majke! Neka vas rese vrline, kao našu slavnu mučenicu Katarinu Zrinjsku: ziva vjera i istinska nenadkriljiva ljubav prema otačbini svojoj, junačkoj kraljevini Hrvatskoj. Učite svoje sinove, kao što je Zrinjski učio svoga sina:

Da ćeš radje poginuti slavno,
Nego l' ikad ponizit se, sinko,
Pred krvnikom otačbine svoje,
A kamo li s njima s pobratimit.

Odgajajte vaše kćerke, da u bračnoj ljubavi budu nepokolebive, u odgoju djece uzorne, a u krieposti ljubavi Hrvatske nenadkriljive.

Takovim odgojem Hrvatska će opet postati svoja, nas će ogrijati žarko sunce slobode, a Bog, Otac poništenih štititi će,

Da nam ono ne pogine,
Što je naše od starine.

„Hrvat“.

DOPISI.

Iz Lošinja. (Konac.) U gospojinskom pamfletu piše komitej, da želi sa azilom sahraniti Lošinju t. j. „avita coltura italiana“. Time već dokazuje, na kako slabih nogu je to talijanstvo u ovom mjestu, kad se boji, da će naše hrvatsko zabavište uništiti tu „coltura“. To je znak, da nije avita. Ili je to možda vaša „avita coltura“ da svoj jezik i svoj narod ruglu izvrgavate; da dobrotvorna družtva prikazivate, kao pogibeljna moralu; da svoju djecu učite mrziti krv svoju; što im se veselite, ako ista blate hrvatske napise u Lošinju, te niste vriedni ukrotiti i učiti ih, da se nesmije ići pred kuće poštenih gradjanina i vikati „abbasso i schiavi“ i pjevati izazivne pjesme, da nesmiju strašiti Hrvatima, da će u noći (!!) navaliti na njih, (premda ih se nitko ne boji). Pa ta vaša djeca jesu većinom gojenci srednjih škola i k tomu talijanskih. Ili je to ta „avita coltura“ u Lošinju, da privržennici iste mjesto da nastoje, kao občinski glavari za boljak i napredak ovog puka, da ga stvaraju sve to više tupim, jer mu svuda brane škole i uzgoj u svom materinskom jeziku, a narivavaju mu tudji jezik, koga ponešto lošinska, ali ni unijska, ni susačka a ni djeca iz Ćunskog ne razumiju. Ili je moguće to vaša razvikana „coltura“, da sanjate uviek o nekakvom električnom razsvietljenju grada, a niste u stanju užigati u večer obstojeće svetiljke. Ili je to znak kulture, da je oko vaše občinske zgrade, kao da bi bilo obć. smetište. Ili vas je tomu priučila ta „avita coltura“, da možete po ovoj velikoj vrućini lahko i dragovoljno podnašati razne malo ugodne mirise? Tada je zaista ta „coltura“ čudotvorna, a hrvatska i druge evropejske joj u tom par nisu.

Pa i vaša talijanština s kojom se toli dičite, baš je purgata: „Sta cito, se no te fazzo prekoračit e no ti fara più rast“.

Još jednu na račun tega „comitato promotore“. U ovom pozivu nazivljete Hrvate „straniero“. O ironijo! Uprav prvo podpisana je čistoga uskočkoga porieklа. Po kazivanju talijanskog-historičara, vode Ivančić-i lozu od Uskoka. Katarinić-i i oni su isto iz hrvatskog primorja. Pa ova vrst ljudi imade obraza nazivati nas Hrvate tudjincem! Mi smo ovdje starosjedioci, pa vam je dosta pogledati samo na Vršak, gdje i danas imade ljudi, koji neznadu talijanski. Isto tako i na Glavod. Svi bregovi, sve ulice, sve, sve se zove i dići hrvatskim imenom. Ako je ovdje kakav Talijanac, tad se doklatio iz Italije, da si ovdje kruha traži. Radi toga neka nas pusti u miru i poštuje; jer inače doći će vrieme, da bi se mogao kajati.

A vi tri, koje ste se podufale blatom bacati na tako moralno, tako koristno, tako sveto družtvo, kako je ono sv. Cirila i Metoda, komu predbacujete, da muči djecu politike radi, poručujemo, da u našem zabavištu djeca nisu mučena nego odgajana u materinjem jeziku — a vi činite bezbožno djelo, kad huckate proti narodnosti iz koje ste nikle, proti jeziku, koga ste najprvo čule na ovom svietu, koj je jezik vaših predja. Uzmite metlu i metite — ali pred svojim pragom, a čistog susjeda nemojte mazati sa blatnom metlom!

Cigan.

Iz Liburnije pišu nam. Tko prati pisanje talijanskih novina, vidi, kako Talijani uhvate svaku priliku, da sakupe koju krajcaru za zlosretnu „Legu“. Zašto da ne bi i mi tako radili? Učimo se od neprijatelja; to nije sramota.

Družbine žigice još niesu prodrle u narod, kako bi željeti. Vrlo je zgodno primjetio onomadne dopisnik iz Liburnije u „Našoj Slogi“, da bi se naime žigice imale širiti u narod kroz agente. To bi dakako koštalo, al bi se ipak nješto postiglo u materijalnom i moralnom smislu. Jeftinije bi se pak proturalo ih u narod kroz putujuće agente kakvih narodnih poduzeća, n. pr. „Slavije“ itd. Ova gospoda možda bi se ipak toliko žrtvovala, da preuzmu na se ovo breme ili uz malu nagradu ili badava. Tada bi ovakvi agenti morali naručivati žigice za svoje muštorije samo i jedino kod glavnih skladišta, dočim, kako stvari danas stoje, većina naših trgovaca kupuje ih od druge a često i treće ruke. Ovako štetuje „Družba“, jer im se često podmetne drugih žigica, mjesto „Družbinih“. Znamo za slučaj, gdje je u nekoj riečkoj trgovini naš trgovac izrično zahtjevao „Družbinih“ žigica, pak dobio ih je par škatulja, a druge sve su bile poznate Fürth-ove sa hrvatskimi trobojnicami. Ovaj slučaj svakako nije osamljen.

Više puta vidimo i kod naše inteligencije kojekakvih žigica, mjesto „Družbinih“. To nije u redu! Tomu moralo bi se doskočiti, jer baš inteligencija valja da prednjači prostomu puku.

U javnih lokalih neka se svagdje i uviek zahtjeva „Družbinih“ žigica. U prijateljskih krugovih i družtvih neka se češće poduzmu premetačine.

Svaki pušač naime mora se izkazati — „Družbinimi“ žigicami. Ako ih nema, plati odmjerenu globu; ako pak ima kakve drugčije, plati dvostruku globu na korist „Družbe“, a žigice mu se zapliene, pak izlicitiraju, a onda u slavu dostaoce — izpale ili unište. Okužen zrak od zaplienjenih žigica, neka svaki od prisutnih desinficira sa jednom „Družbinom“ žigicom. Kod ovakih vizitacija ne će proći bez šale, a bit će na korist. Sladko sa koristnim!

Komugod činit će se sve ovo malenkosti. Nu i u malenkostih valja da smo dosljedni. Da pak znadu naši trgovci u buduće, gdje će kupit „Družbinih“ žigica na Rieci, evo im naslova: Milan Gremer, via Gisella. To je ona ulica od „Peškarije“ mimo „Prencisa“ prema moru. Dakle od sada unapried ne će se moći nitko izgovarat, da ne zna gdje kupiti.

* * *

Imali smo prigode biti na „narodnoj svečanosti“, što ju u nedjelju dala Rieka ili governer, što li, u čast engleske škvadre. Tu se mukte dalo na razpolaganje 10.000 litara nekakvog „duduma“. Krasne li narodne svečanosti! Od niže klase puka ma da bi jedan bio vedre glave. A dječurlija pak — ah Bože moj — liepe li narodne slave! Vojnici opet kao vojnici, da bude slika podpuna, našla se i koja babura mrvu „čvrknuta“. Morao si osobito pazit, da te tko ne popipa o rebra ili u te ne izprazni — svoju utrobu.

Vidjeli smo i magjarske učitelje, dakako ukrašene magjarskom trobojnicom — a većina govorila medju sobom hrvatski ili „srpski“ — što li? Grobokopi svoga roda, žalostna im majka!

Franina i Jurina.

Fr. Si vidia Jurino, kako su ono nedilju pred blagdanom sv. Cirila i Metoda iz kaldirske crikve bižale talijanske podrepnice.

Jur. Morda nisu razumili lipog tumačenja o životu svetih naših apoštoli.

Fr. Kako nebi razumili, kad se je tumačilo u njihen materinskem jeziku. Pak znaj, da ih ni vidila crikva ni na blagdan sv. Cirila i Metoda.

Jur. Morda su doma zaspali?

Fr. Borme nisu, zač ih je bilo vani vidit.

Jur. Morda njim tamjan smrdi?

Fr. Sad si ju trefia!

* * *

Fr. Si čul Jure kako „Porečka baba“ proglasuje novega podeštada Plominskega.

Jur. Ja da ima „amor per la patria“ ali meni se čini, da on ga ima malo za kega nego san za sebe i za svoj interes.

Fr. Ma baš je to prvi put, da san ga čul imenovat za dobrega.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Dne 28. pr. mj. obdržavalo se u Beču ministarsko vieće, na kojem se valjda razpravljalo o manjih tekućih poslovih, jer nezna ni samo ministarstvo na čemu je. Minister-predsjednik da je mnienja, da valja nastaviti dogovore sa pojedinimi prvaci raznih stranaka, pak tekar kasnije, da bi on pošao na carski dvor u Išel, gdje bi imao vladara predobiti za svoj dalnji program. Osim Gautscha i Sturgha primio je car i kralj u Išlu u audienciju i drugih prvaka parlamentarnih stranaka, pak da će biti još nekoji tamo pozvani.

Poznati govor bivšeg predsjednika carevinskoga vieća dr. Fuchsa, koji je rekao, da Austrija nije više Njemačka, i da je u njoj većina slavenskih državljana s kojimi se mora računati, izazvao je medju Niemci veliko ogorčenje, koje se neda nikako slegnuti.

O sastavu ili obnovi bivše većine carevinskoga vieća razpravljaju još uviek novinari raznih stranaka. Glasilo mladočeskih zastupnika odbija ponovno tvrdnju kao da bi se bili mladočeski zastupnici zauzeli za osnovu bivše desnice.

Glasilo moravskih zastupnika piše, da bi Česi pristali uz obnovu desnice i da bi oni pristali na to, da se udovolji državnim potrebam, kad bi im se moglo pružiti jamstvo, da će većina odlučnije pospješivati narodnu ravnopravnost. Njemačka katoličko-pučka stranka nestoji više neopozivo na svojem zahtjevu, da se njemački jezik uvede kano posredujući samo da olahkoti Čehom pristup k bivšoj većini.

Glasilo štajerskih konservativaca piše, da bi Niemci u interesu Austrije morali popustiti željam nenjemačkih naroda, te se odreći zahtjevu, da se zakonom ustanovi, da bude njemački jezik posredovnim. Što bi koristilo Austriji — kaže rečeni list — da se njemački jezik proglasi državnim, kad njemački narodi nebi htjeli provadjati takovu naredbu. U tom poslu da bi bilo najbolje, da ostanu stvari kako jesu sada.

Srbija. Vienčanje kraljevo biti će valjda za koji dan određeno radi umorstva talijanskoga kralja. Kralj Aleksander pohodio je dne 30. pr. mj. glavno zapovjedničtvo biogradske posade, gdje je rekao, da je glavno zapovjedničtvo nad vojskom, koje je do nedavno imao razkralj Milan, predao u ruke ratnoga ministra.

Ruski car obećao je kralju Aleksandru, da će mu kumovati kod vjenčanja. Car će se dati kod toga čina zastupati po jednom odaslaniku. Tom izjavom priznao je car pred čitavim svietom, da odobrava korak mladoga kralja i da je Rusija izmirena sa Srbijom. Razkralj Milan biesni na svoga sina, što mu je odrekao poslušnost i što se neda više od njega za nos voditi.

Dne 30. pr. mj. primio je mladi kralj na otvorenom mjestu u Topčideru do 300 izaslanika raznih občina iz čitave Srbije. Deputaciji srbskih visokoškalaca rekao je kralj, da je odrasao na kraljevskom dvoru, gdje su se plele svakojake spletke proti srbskomu narodu, i gdje se je pjevalo kad je srbski narod plakao. To da više nesmije biti.

Rusija. Sve neodvisne ruske novine pišu za zadovoljstvom o preokretu u Srbiji, odsudjujuć odriešito nesretnu Milanovu politiku.

Car Nikola naredio je, da se mobilizira vojska u amurskom okružju u Sibiriji. To bi imao biti dokaz, da će Rusija svoje interese u Kini odlučno štititi, i da se neće dati u tom smetati od ostale diplomacije.

Italija. Oči svega naobraženoga svieta okrenjene su ovaj par u gradić Monzu, gdje leži na mrtvačkom odru dobri kralj Umberto. Mladi kralj Viktor Emanuel III. vratio se naglo sa svog putovanja u domovinu, te je dne 1. t. mj. stigao u Monzu. Ministarstvo dalo je ostavku, kako to zahtjeva talijanski ustav, nu kralj nije ostavke primio, te će i nadalje voditi državne poslove sadašnje ministarstvo. Do malo biti će sazvan parlamenat, pred kojim će novi kralj položiti na ustav svečanu prisegu. Još nije Viktor Emanuel ni zasjeo kraljevsku stolicu već se našlo novinara, koji nagadjaju o promjeni sadašnje izvanjske politike Italije, osobito obzirom na trojni savez.

Iz južne Afrike. Glavni zapovjednik englezke vojske general Roberts javlja iz Pretorije, da je pošlo njegovim četam za rukom prisiliti 5000 Bura na predaju. Zapovjednik Bura general Prinsloo tražio je prije predaje, da se pusti njegovim vojnikom oružje i konje i da im se dozvoli povratak k njihovim obiteljim, nu Englezi neltjedose pristati na te uvjete i tako se moradoše Buri predati bezuvjetno.

Dogodjaji u Kini. Iz Pekinga dolazi viest, da su bokseri prestali navaljivati na tudja poslaničtva, nu nezna se ni danas, da li su poslanici živi ili mrtvi, premda Kinezi uvjeravaju, da su živi i zdravi.

Mjestne:

Drugu srebrnu petaču darovao je Podružnici družbe sv. Cirila i Metoda u Puli rodoljubni trgovac sa družbinima žigicama u Puli gospodin A. Žnidarčić, i to od drugoga razprodanoga sanduka. Ugledali se u taj primjer i ostali preprodavači družbinih žigica!

Jelušić, Pavešić i Lukić za izgubljenu partiju na biljard svaki po 20 para.

Pokrajinske:

Imenovanje. Pomoćni učitelj na gimnaziji u Kranju g. dr. Valentin Kušar imenovan je privremenim učiteljem na učiteljišću u Kopru.

Promaknut na čast dra. prava. Gosp. Ščitomir Dolenc perovodni vježbenik kod c. kr. ravnateljstva pošta i brzojava u Trstu, promaknut bijaše dne 26. t. mj. na sveučilištu u Gracu na čast doktora prava. Srdačne čestitke!

Obhod kod sv. Jakova u Trstu vršio se je prošle nedjelje poslije podne uz ogromno sudjelovanje pobožnih župljana, ponajviše Slovenaca. Tim povodom izašla je prvi put „Bratovščina sv. Cirila i Metoda" sa svojom novom zastavom, proti kojoj su tršćanski židovi digli nebo i pakao. Obhod vršio se posve mirno, premda su lažiliberalni talijanski listovi davno prije huckali svoje istomišljenike proti nedužnoj zastavi i mrzkim im Slovencem.

C. kr. redarstvo poprimilo je stroge mjere, da nedodje do izgreda, što bijaše u ostalom suvišno, jer se tršćanski čifut silno plaši slovenske žuljevite pesti. Mnogobrojni Slovenci bili bi stalno sami pozvali na red svakoga talijanskoga obrezanca, koji bi se bio usudio mutiti mir i red. U pripravi stalo je također vojničtvo, koje u ostalom nije imalo nikakva posla kano ni redari. Talijanski liberalni listovi morali su zlorado priznati, da bijaše sve u redu, nu iz mržnje i jala do Slovenaca nemogoše od manje, a da se i ovom prigodom nenabace porugom i pogrdam na tršćanske Slovence i na njihova družtva.

Iz istarskoga krnj-sabora. U četvrtak na večer imao je istarski krnj-sabor treću sjednicu. Zapisnike dvih prvih sjednica nije se ni pročitalo — jer da je to suvišno. (Beata simplicitas! Op. slag.) Predsjednik priobćuje najprije, kako su se konstituirali saborski odbori a, zatim smrt bivšeg im druga c. kr. savj. Elueschegga.

Zast. Costantini pita zem. odbor (kako da to nije mogao u klubu pitati!), što se je učinilo za željezničku svezu Pazin-Motovun. Na to će mu odgovoriti zem. odbor u jednoj od budućih sjednica.

Krnj-sabor izabra tri člana i dva zamjenika u zemaljsku komisiju za obrtni porez, te četiri člana i tri zamjenika u prizivnu komisiju za osobnu dohodarinu. Prihvaćena bijaše resolucija, da ima od sada država nositi troškove za stanarinu oružničtva. Ravnatelj talijanske gimnazije u Pazinu g. Mitis prosi sabor, da mu se računa u službene godine ono 12 godina, koje je služio na različitih školah u kraljevini Italiji. Na preporuku zast. Costantini-a gg. zastupnici prihvatiše jednoglasno molbu. Mi se samo čudimo, da mu nisu ono 12 godina službe u Italiji računali dvostruko kako i vojnikom u vrieme rata. To bi bio čin pravog patriotizma. Ta Istra ima novca koliko ćete.

U četvrtoj sjednici krnj-sabora pročita predsjednik zahvalu ravnatelja Mitisa. G. ravnatelj se je vrlo požurio bojeći se valjda, da nebi gospoda opozvali zaključak.

// Zastupnik Depanglier pita vladu, kako je mogla imenovati kod c. k. suda u Buzetu sudbenog delegata, koji pozna hrvatski i talijanski jezik, dočim je prije vršio tu službu Talijan na obće zadovoljstvo — premda nije znao hrvatski. — G. interpelantu je suvišan hrvatski jezik kod suda u Buzetu. Gusti! //

Zast. Ventrella hotio bi, da bude Piran bolje vezan sa novom željeznicom.

//Zast. Ghersa bieli si glavu radi „slaviziranja" obiteljskih imena u Istri putem gg. svećenika. Škoda, da nije stavio predlog, da se te svećenike, najmanje objesi.//

Krnj-sabor prihvaća novi gradjevni red za Pulu, te promjene § 31. i 32. občinskoga reda o ustrojenju mirovinske zaklade občinskih činovnika. Usljed te promjene pripasti će zemaljskom odboru pravo, da potvrdjuje občinske činovnike.

Prihvaćeni bijahu konačni računi jubilejne zaklade Frana Josipa I. Predlog, da se podieli crarnu šumu kod Motovuna, izručen je agrarnom odboru.

U četvrtoj sjednici istarskoga krnj-sabora došlo je do osobitih izraza sućuti do Italije. Nešto prije 10 sati u jutro, otvori predsjednik komendaror Campitelli sjednicu, kojoj prisustvuje vladin zastupnik g. Fabiani i 17 talijanskih zastupnika, svi u svečano crno odielo obučeni. Gospodska galerija bijaše natlačena, nešto manje občinstva na dolnjoj galeriji.

Suznim okom i duboko dirnut — jecajuć i gdjekoje muklim glasom pročita predsjednik osmrtnicu talijanskomu kralju Umbertu. Sabor sluša stojeć. Predsjednik reče, da je pošao u Trst, čim je doznao za smrt kralja Umberta k generalnom konzulu Italije, da mu izjavi svoju sućut u ime Istre. Generalni konzul, zahvaliv se, zamoli ga, da izreče zastupnikom Istre zahvalu talijanske vlade.

Zatim je slavio predsjednik vrline pokojnoga kralja, kojeg gubitak neće občutiti samo Italija, svi Talijani, nego čitavo čovječanstvo. Težki je to gubitak — reče — za susjednu kraljevinu, za savnarod, s kojim mi naravski dielimo čuvstva radi vezova jezikovnih, povjestničkih i duševnih, te radi interesa zajedničkih i radi savezničtva.

Nada se, da će sabor odobriti njegove korake, da će se s njim složiti u tom, da se danas u znak žalosti digne sjednica, jer se nije pri jasnoj sviesti i da se tim označi svečanost trenutka, te da se zemaljsku zastavu, koja se vije nad saborničom, objesi na pol stiega.

Sabor prihvati odobravanjem predloge predsjednika. Sjednica je dignuta, zastava na pol stiega odmah spuštena a predsjednik Campitelli priobći odmah brzojavno talijanskomu ministru-predsjedniku Saracco u Monzu želju i zaključak sabora.

Sliedeća sjednica urečena je za sriedu dne 1. agusta u isti sat.

Vatra. Nočas o ponoći od 2. na 3. tek. pojavi se veliki požar u Ližnjanu. Vatra u jedan mah zahvati tri kuće braće Josipa, Mate i Jakova Vojnića. Josipova i Matina sasvim izgoriše, sa hranom i pokućstvom, tu se ni kokoš ne spasi, jedva okućani goli izbjegoše vatri.

Onu Jakovljevu pravim junaćtvom i velikom pogibelju obraniše od požara vješti Ližnjanci, presjekov krov, koji ju spajaše sa onim dvima. Obe izgorjele kuće jesu osigurane.

Grozna toplina. Sa svih krajeva Europe dolaze viesti o groznoj toplini, koja već eto vlada preko 20 dana uz neznatne iznimke. U primorskih gradovih postala je ta vrućina upravo nesnosnom. Čovjek nenadje mira ni u kući ni na polju, ni po danu ni po noći. Radi silne žege nastradalo je u mnogih gradovih mnogo osoba i to od sunčanog udarca. U Parizu primjerice broje već na stotine osoba, koje je usmrtio sunčani udarac. Preporuča se dakle svakomu, koji radi vani, da izbjegava koliko je moguće sunčane zrake. Za siromašne radnike i seljake je doduše vrlo težko izbjeći sunčanoj žegi, ali gdje neima druge pomoći, tamo neka se radi po noći ili rano u zoru a po najvećoj žegi neka se počiva.

U mnogih gradovih neima više dostatne vode, a biti će tako i po selih, gdje će trpiti narod i blago. Molimo Boga, da nam pošalje blagu kišu i da nas riesi nesnosne vrućine.

Školsko izvješće o učiteljišću u Kopru. U talijanskih novinah čitamo, da je izašlo godišnje školsko izvješće od c. kr. učiteljišću u Kopru, sastavljeno od ravnatelja g. Markelja. Izvješće da sadržaje povjest koparskoga učiteljišća povodom 25 godišnjice toga zavoda. Sa uzgojem učitelja u Istri započelo se god. 1870. u Rovinju. Tuj bijaše one godine 7 kandidata, od kojih odstupiše 2 već u I. tečaju, i tako ih osta 5 u sva tri tečaja. Radi nastašice djaka zatvoriše učiteljišće u Rovinju 1872. a dne 2 jenara 1873. otvoriše drugo učiteljišće u Kopru. Na ovom zavodu položilo je tečajem 25 godina izpit zrielosti dobrim uspjehom 533 djaka, i to: 238 Slovenaca, 174 Talijana, 71 Hrvata i 50 privatista. Kandidati učiteljstva uživali su od države podporu u iznosu od 391.021 K. Izpite osposobljenja položilo je na tom zavodu 511 učitelja, 369 učiteljica za pučke škole; 24 učitelja i 36 učiteljica za gradjanske škole.

Izvješće donaša imenik svih kandidata, koji su tečajem 25 godina položili izpit zrielosti.

Netom minule školske godine položilo je u svemu izpit zrelosti 25 djaka; od tih 12 Slovenaca, 11 Talijana i 2 Hrvata, i to gg. Josip Blasić i Ante Flego.

Molitvenik „Otče budi volja tvoja" za hrvatski puk osobito u Istri, dobiva se kod „Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri" u Kastvu. Imade još oko sedam tisuća iztisaka na prodaju. Ciena je molitveniku različita; prema finoći veza, imade ih po 1, 2, 2.20, 2.40, 3, 3.20, 3.60 i po 5 K. Tko bi želio naručiti taj molitvenik, neka se obrati na predsjedničtvo rečene bratovščine u Kastvu. Knjige šalju se pouzećem ili ako se novac unapried pošalje. Umoljava se uljudno p. n. gg. svećenike, učitelje i sve rodoljube, da uznastoje čim više raširiti ovaj obljubljeni molitvenik medju pukom.

Za „Bratovščinu hrvatskih ljudi u Istri" u Kastvu.

Mijo Laginja
župdekan i predsjednik.

„Cviječe srca Isusova". U Krku, Tisak i naklada tiskare „Kurikta". Ciena 1 primjerak 70 hel., 10 primjeraka poštarine prosto, kod naručbe od 100 primjeraka po 60 h. primjerak.

Darovaše podružnici sv. Cir. i Metoda u Veprincu. Č. g. Barbić Miho kapelan K 5, g. Poščić Josip posjednik K 5. Medju rodoljubima iz Poljana-Veprinca na blagdan naših apostola sv. Cir. i Met. za stolom u Iki kod Mateše, sakupio. g. učitelj Stiglić, na korist naše podružnice K 16. V. č. g. Ellner-Barbić, mjesto brzojava k promociji dr. Lj. Čikoviću K 2. U veselom družtvu u Veprincu darovali g. T. pl. Sladović i Ziga Pinter K 2.

Talijanska demonstracija proti vojnikom u Trstu. U ponedjeljak dne 30. julija vraćalo se nekoliko satnija sa glazbom na čelu sa vojnih vježba iz vana u grad Trstu.

Prolazeć čete okolo dobro poznate kavane „Volti di Chiozza" gdje se sakupljaju talijanski radikalci, demonstriralo se je vičuć i sramoteć vojničtvo i glazbu, što je udarala (nebijaše im pravo radi smrti kralja Umberta). Odmah priskočiše redari, koji su imali dosta posla prije nego li im je pošlo za rukom umiriti težko uvriedjenu gospodu.

Pravom pita tršćanska „Edinost", da li bijaše kod tih demonstranta silnije čuvstvo sućuti do pokojnoga, ili čuvstvo mržnje do austrijskih vojnika.

Mi držimo, da je ono posliednje, ali zbog toga neka se ćeše onaj, koga svrbi.

Iz drugih krajeva:

Zaručio se nadvojvoda. Dne 28. t. mj. priobćio je službeni list bečke vlade zaruke nadvojvode Petra Ferdinanda sa Marijom Kristinom, princesom burbonsko-sicilijanskom.

Današnjem broju prilažemo opis slike: „Sabor kralja Tomislava", držan u Spljetu god. 225.

Mi smo jurve u jednom od posliednjih brojeva o slici progovorili, a danas ne možemo ino, već da sliku što toplije preporučimo, jer služi na čast slikarskoj umjetnosti, pa nebi pojedinaca a naoseb družtva imalo biti, koja nebi njome pokitili svoje prostorije.

Ciena slici je zajedno sa okvirom 27 forinta uz gotov novac, a 30 for. uz mjesečnu otplatu.

Zabrinuti roditelji za svoju djecu. Kako je poznato, nalazi se u Kini c. i k. ratni brod „Zenta", na kojem se nalaze naši junaći momci iz Dalmacije, Hrvatskog Primorja i Istre. Jedan dio te momčadi bio se je uputio sa englezkim admiralom Seymur-om put Pekinga, da tamo oslobode tudja poslaničtva. Seymur se je

vratio, neopraviv ništa i sukobiv se na putu sa bokseri. Tom prigodom palo je bez dvojbe u boju i naših vojnika, ali se o tom ništa pobliže ne zna. Momci sa „Zente“ sudjelovali su i u borbi proti tvrdjavam u Taku. I tu je bez dvojbe koji zaglavio. Konačno su vojnici s tog broda sudjelovali u bojevih okolo Tienčina, gdje je pogotovo koji pao ili ranjen bio. O svemu tomu imale bi naše oblasti občinstvo obaviestiti, da ovo ne bude u viečnom strahu za svojimi sinovi, koji se bore daleko od domovine.

Za koji čedan biti će u kinezkih vodah 4 austrijska ratna broda sa više hiljada sinova našega naroda, koji imade bar to pravo, da znade, što se tamo dogadja s njegovom djecom i da li su živa ili mrtva.

Tvrdka B. Herder, nakladničtvo i knjižara, u Beču Wollzeile 33. učinila je na višestranu želju praktične korake, a da uzmogne veća i manja djela svih struka katoličke literature, kao što je primjerice, poznato djelo Crkveni lexikon, Državni lexikon; poviestna djela kao Pastor, Weiss, Janssen itd. odmah nakon naručbe, u koliko su ta djela izašla, uz mjesečne obročne odplate od najmanje 4 Krune — za svako djelo — poštenim kupcem odašiljati. Tim je svakomu omogućeno, da si nabavi odmah liepu i odabranu knjižnicu uz vrlo povoljne platežne uvjete. Uplate mogu sliediti putem priloženih kupona bez poštarine.

Upozorujemo sl. občinstvo na ovo poduzeće, pošto će rečena djela uz običnu cienu na obroke dobiti.

Pismo iz Afrike. Poznati hrvatski putnici širom svieta pješke gg. braća Seljan, upraviše na našega glavnoga suradnika g. Mandića u Trst iz Afrike sliedeće pismo:

„Gouvernement Général des Provinces Equatoriales. Empire d'Ethiopie, Cabinet du Gouverneur.

Štovani Gospodine!

Izričemo Vam hvalu za toplu saučešć, kojom ste naše poduzeće svjetskih putnika poduprli.

Danas se nalazimo u Africi kao gouverneri Menelika, emperatora Abessinije.

Pješačtvo smo objesili na klin.

Neznamo kako će Vas ovo naše pismo naći. Biti ćemo Vam samo zahvalni za viesti iz domovine, te ćemo Vam se odužiti sa viestima iz ovdašnjih krajeva. (Biti ćemo Vam zahvalni; da ste nam zdravo i veselo daleko od domovine. M. M.) Izrecite, molimo Vas našu zahvalu svoj gospodi, koja su nas podpomogla, te ostajte zdravo Braća Seljan“.

Evo im naslova:

Mirko Seljan, gouverneur des provinces Equatoriales, p. m. Chiccodiccolla minist. d'Italie. Adis-Abeba (Ethiopie). Via Aden.

Čuvajte se zmija. U susačkom „N. L.“ čitamo, da se je nalazio pomorski kapetan g. Kuzma R. prošlog čedna u svojem vinogradu, gdje je pregledavao svoje trsje. Na jednom oćuti ubod u desnu ruku. Iz početka je mislio, da se je ubol na kakvu bodljiku, ali ogledav se okolo sebe, opazi na svoju žalost zmiju ljuticu. Ruka mu je medjutim natekla i da nije bilo brze pomoći, bila bi ga zmija odpravila na drugi sviet. Pozor dakle na zmije, kojih se zbog nesnosne vrućine opaža svuda više nego li obično.

Razni prinosi:

Uprava »Naše Sloge« primila je tekom jula u krunskoj vriednosti:

a) za predbrojbe:

T. B. Pula 2·—, M. V Altura 2·—, I. S. Kukuljanovo 12·—, Zora, Opatija 12·—, M. G. Trst 14·—, I. B. Pićan 12·—, M. Š. Šarengrad 1·50, Dvor. Varaždin 3·—, A. P. Vižinada 3·—, Čit. Kanal 6·—, A. L. Trst 6·—, M. P. Berseč 3·50, L. L. Poreč 2·—, I. A. Pula 3·—, N. E. B. Baška 3·—, I. S. Kantrida 6·—, R. R. Rieka 3·—, I. Š Pazin 6·—, J. P. Zamet 4·—, M. D. Zvoneća 3·—, A. K. Materada 5·—, J. F. Pazin 4.—, I. Š. Trst 5·—, J. C. Tar 6·—, J. L. Kastav 6·—, J. R. Medulin 3·—, Čit. Sežana 7·—, M. I. Rieka 2·20, N. Ž. Čavle 3·50, Čit Požega 6·—, J. J. za K R. 6·50, Nar. Dom. Bakar 2·50, S. C. Drivenik 3·—, J. S. Premantura 4·—, I. V. Kraljevica 7·—, J. N. Kraljevica 3·—, P. M. Kraljevica 3·—, I. M. Varaždin 2·—, Čit. Rieka 5·—, A. R. Pazin 4·—, dr. E. Z. Buzet 3·—, S. K. St. Pazin 4·—, D. C. Metlika 3·—, J. M. Berseč 8·—, F. R. Zamet 4·—, I. S. Zamet 3·—, I. M. Novaki 6·—, B. M. Premantura 3·—, A. S. Premantura 2·—, A. I. Premantura 2·—, J. P. Altura 7·—, A. N. Pula 6·—, S. Š. Žbandaj 7·—, I. M. Cres 7·—, Š. M. Dubašnica 7·—, A. P. Ičići 2·—, Čit. Birnje 3·—, Čit. Jaska 2·—, F. K. Kukuljanovo 2·—, M. Š. Kukuljanovo 6·—, B. D. Cerovlje 5·50, P. P. Dol. Vas 9·—, M. K. sv. P. u Šumi 4·—, M. M. Sušak 2·—, A. I Crkvenica 6·—, F. C. Sanski Most 6·—, N. P. Volosko 10·—, J. B. Pula 1·—, dr. A. G. Krk 6·—, M. M. Rieka 10·—, M. L. Rieka 6·—, F. D. Kastav 50·60, R. R. Trsat 3·—, M. Š. Pazin 6·—, M. S. Tomaj 6·—, A. K. Barkovlje 6·—, F. M. sv. P. u Š. 5·—, F. H. Zadar 10·—, A. J. Zadar 8·—, Čit. Celje 5·—, Čit. sv. Lovreč 4·—, Čit. Kraljevica 2·80, L. R. Krk 10·—, N. P. Berseč 7·, Čit. Berseč 7·—, F. S. Berseč 4·—, F. P. Berseč 4·—, Podp. P. Sarajevo 6·—, J. B. Boljun 7·50, I. K. Račice 12·—, D. Ž. Rakitović 4·50, N. O. Frančići 3·50, V. I. Cres 5·50, dr. A. G. Krk 1·20, A. B. Brgud 3·50, M. S. Kastav 19·—, V. R. Kastav 2.50, V. S. Pula 2·—, G. F. Poreč 7·—, A. U. R. Selo 2·—, S. M. Grižane 1·—, M. K. Zvoneća 2·—, A. R. R. Selo 3·—, B. Š. Krk 6·—, A. S. Rubeši 3·—, V. M. Mošćenice 16·—, M. T. sv. Matej 7·—, F. T. Dekani 6·—, A. B. Filipani 16·—, M. G. Stinjan 2·—, M. Č. B. nova 2·—, F. F. Kopar 6·—, J. O. Pazin 6·—, A. G. Lanišće 4·—, dr. I. B. Krk 5·50, Čit. Kopar 5·50, A. K. Gostinjac 5·50, Obć. Dobrinj 15·50, J. V. Kopar, 2·50, F. D. Kastav 15·—, I. B. Ičići 12·—, Čit. Osiek 2·50, I. K. Podgorje 2.50, M. V. Krk 2·50, J. F. Opatija 2·—, J. S. Kršan 4·50, A. B. Bornt 5·—, L. T. Novaki 13·50, A. N. Šterna 15·50, A. P. Šterna 5·50, J. S. Šterna 3·50, J. B. Vrbnik 12·—, A. B. Vrbnik 12·—, I. B. Kastav 14·50, J. B. Buzet 8·50, I. B. Lanišće 6·—, K. M. Pula 15·—, M. F. Punat 3·—, N. A. Pula 3·—, S. M. Ičići 2·—, I. P. Vižinada 8·—, I. K. Kozljak 11·—, M. L. Klana 10·50, A. B. Kršan 2·50. F. J. Kanfele 6·—, A. B. Rieka 8·—, V. M. Kastav 3·—, M. U. sv. P. u Š. 6·—, dr. S. B. Zagreb 5·—, A. Z. Savudrija 6·—, J. D. sv. Martin 3·—, Obrt. dr. Hreljin 2·—, J. O. Sežana 7·—, V. F. Rubeši 3·—, O. F. D. Cres 6·—, B. S. Lubenice 5·50, M. B. Brgudac 50·—, nd. F. L. Lovran 9·50, I. V. Kastav 15·50, G. P. Draga 8·—, J. K. Kršikla 4·—, M. L. Novaki 4·—, A. M. Brioni 3·50. J. B. Mihotići 4·—, N. P. Opatija 30·—, H. V. Sušak 6·—, Č. F. Podgrad 3·50, Čit. Trpanj 6·—, I. Ž. Draga bašć. 10·—, J. M. Škedenj 3·—, J. P. Zvoneća 6·50. J. G. Kaščerga 10·—, L. V. Mali Lošinj 2·—, G. K. Rieka 9·50. P. Z. Unije 12·—, A. P. Novaki 3·—, F. Š. Baćve 6·—, P. T. sv. Matej 3·20, E. D. V. Mažirići 3·—, M. B. B. Sušak 2·50, M. R. Malinska 6·50, L. M. Klana 6·—, Š. K. K. M. Lošinj 2.—, A. R. Unije 2·—, A. A. Ž. Radecki 3·—, M. V. Rieka 2·—, I. R. Mošćenice 16.—, Obć. Pazin 11·50, I. D. Pula 4·50, A. R. Lišnjan 6·50, F. R. Cittanuova 2·50, M. R. sv. Lovreč 3·—, P. Z. M. Lošinj 12·—, P. P. Zagreb 6·—, M. F. Baška 6·—, I. A. Pula 2·—, L. B. Premantura 7·—, M. S. M. Lošinj 2·50, A. B. Pula 3·—, A. V. N. Vas. 2·50, F. I. Rieka 6·—, I. P. Grižane 6·—.

b) za oglase:

Č. g. Ivo Sintić 2·76, Družba sv. C. i M. 5·20, F. J. Lovran 5·50, C. k. namjestničtvo 8·96, Č. g. Fr. Grunt. 5·50, C. k. Sud Volosko 4·48. G. M. Pajalić, 4·—, Posujilnica. Kopar 17·60.

c) za družbu sv. Cirila i Metoda:

G. dr. Jos. Marušić, Gospić, sakupio na oprostnoj večeri liečnika dr. Lava Vrbanića K 36·—. družtvo „Zrinski“ u Dekanim poslalo K 6·02. g. pristav M. Ćurić u Glini sakupio K 5.50, V. g. Jos. Knaus u Varažd. toplicam sakupio K 2·20 V. g. Aug. Gecan Sušak sakupio kod blagoslova kuće g. Mar. Kučan u Hreljinu K 9·—, V. g. Ant. Kjuder Barkovlje podario K 5·—.

d) za djačko prip. družtvo u Pazinu:

V. g. I. Kynčil, Račice podario K 6·10, G. pristav M. Ćurić u Glini poslao K 5·50.

Občinsko glavarstvo.

Br. 709 **Dobrinj, 31. srpnja 1900**

Oglas natječaja!

Razpisuje se mjesto občinskoga tajnika sa plaćom godišnjih 800 K.

Molitelji imaju dokazati: neporočnost, podpunu sposobnost u tajničkih poslovih u hrvatskom kao uredovnom jeziku.

Molbe neka se dostave na ovoobčinsko glavarstvo do konca kolovoza o. g.

Načelnik:

Barbalić.

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Znideršič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

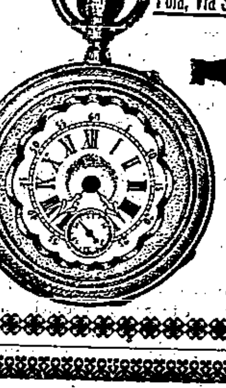

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. - urar i srebrnar - Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

žepnih i **sobnih satova raznih kovina i vrsti,** dalje **svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari,** n. pr. **prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba** itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili kreh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoši, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krivljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i razne bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, koji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti koštenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie teškoga napora, za objačisanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 50 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razfriškaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim piegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljeplavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčistih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 30 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Usljed svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari; te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrsna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žestazа sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrilo od Rodiniss proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Broj 49-50. U Puli, dne 10. agusta 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Iredentist. interpelacija u istarskom saboru.

Dne 2. augusta o. g. u sjednici istarskoga sabora u Kopru, pod predsjedanjem kom. Campitelli, u prisutnosti vladinoga komesara savjetnika Fabiani, bila je podnešena sliedeća interpelacija, o zaplieni lista „il Piccolo", radi brzojava zastupnika grada Trsta na carevinskom vieću i tršćanskoga političkoga družtva „L'Associazione progressista". Prevadjamo doslovno:

Scampicchio prikažuje sliedeću interpelaciju na cesarsku vladu:

Br. 6778 lista „il Piccolo" bio je zaplienjen za ova dva brzojava:

N. E. Ministru kraljeva dvora u Monzi.

„Grozni čin, koji je ugrabio našoj narodnosti njezina kralja, pravoga prijatelja našemu puku, napunja nam srce grozom i tugom. Neka izvoli vaša preuzvišenost prikazati njegovom veličanstvu Viktoru Emanuelu, u njegovoj neizmjernoj žalosti sinovskoj i kraljevskoj, na koga Italija gleda s krepkom nadom, očajna saučešća zastupnika Trsta

D' Angeli, Cambon, Hortis, Mauroner.

N. E. Saracco predsjedniku ministarskoga vieća — Monza.

Protrnuta neizmjernom nesrećom, koja je pala na cielu narodnost, šalje sa ovoga zadnjega ruba Italije cviece i suze

L' Associazione progressista.

Pošto oba brzojava gori navedena ne sadržavaju ništa, što bi prekoračilo granice zakonitog očitovanja žalosti Talijana radi smrti kralja naroda talijanskoga, podpisani se časte prikazati sliedeću interpelaciju:

Kojim razlozima bila je vodjena cesarska vlada, kad je odlučila preko c. kr. državnoga odvjetničtva zaplieniti br. 6778 dnevnika „Il Piccolo" u Trstu.

Scampicchio, Ventrella, Bennati, Bubba, Depangher, Tamaro.

* * *

Pušćamo bez komenata. Tko ima zdrav razum, tomu su komenti suvišni. Tko je glup, tomu komenti ne hasne — neće ga opametiti!

Tko traži — nadje!

U 43. broju našega lista od dne 17. julija t. g. priobćili smo članak pod naslovom „Zastupnik Perić o položaju".

G. zastupnik Perić razložio je naime u Pražkoj „Politik" o postojećem položaju u našoj monarhiji svoje nazore, koji se dadu svesti na sliedeće:

On tvrdi u glavnom, da su austrijski državnici od početka ustavne dobe pošli krivim putem u unutarnjoj politici, jer su izbjegavali riešiti narodno pitanje na temelju narodne ravnopravnosti; riešenje narodnostnog pitanja zahtjevaju unutarnji i izvanjski odnošaji, jer je monarhija odasvud obkoljena jakimi i srodnimi življi; za uredjenje zdravih i redovitih odnošaja treba, da se država povrati k pragmatičkoj sankciji i da se drži priestolnog govora od g. 1879., koji je naglasio ravnopravnost i poštivanje državopravnih predaja, sadašnji ustav mora se promieniti tako, da bude odgovarao povjestnim i narodnim zahtjevom Slavena; u državi nesmije imati nijedna narodnost nad drugom kakav pogodovani položaj, za čim teže osobito Niemci-liberalci; nepravednim izbornim redom i neizpravnim tumačenjem zakona, prikraćuju se prava većine državljanah na korist manjine, država može ozdraviti samo na temelju autonomije zemalja i federativnog preustrojstva ustava; nesmisao je zahtjev Niemaca, da se uzakoni njemački jezik kao državni, jer se to protivi državnim temeljnim zakonom; dok se neprovede narodna ravnopravnost, ostati će svaka austrijska vlada bez moralnih uvjeta, dočim će se monarhija preporoditi na novi život kad bude zadovoljeno opravdanim željam Slavena.

Na ove čvrste i na novijoj poviesti naše monarhije utemeljene razloge i dokaze g. zastupnika Perića, osvrnulo se je glavno glasilo liberalnih Niemaca, bečka „Neue Freie Presse", koja, premda traži rado dlaku u jajetu kad se radi o tom, da dade zaušnicu mrzkim joj Slavenom, nije našla drugog prigovora razglabanju zastupnika van taj, da ga pita, što bi bilo sa gospodarskimi odnošaji Dalmacije, kad bi se država uredila po želji g. zastupnika.

G. zastupnik odgovara i na to pitanje bečkomu listu u pražkoj „Politik", i to načinom, koji mora zadovoljiti svako pošteno slavensko srce.

G. zastupnik kaže, da nije govorio o gospodarskih odnošajih Dalmacije, jer je imao pred očima jedino skupne probitke države. U ostalom veli — Dalmaciji nebi moglo nikada gore biti, ni u gospodarskom, ni u narodnom pogledu, nego li njoj danas pod obstojećim centralističkim sustavom. U pokrajini, koje stanovnici jesu skoro 99% hrvatske narodnosti, jest nutarnji jezik političkih i sudbenih oblasti — njemački i Talijanski. U gospodarskom pogledu je Dalmacija posve zanemarena, jer se u njoj križaju različiti probitci obiju državnik pola, a da se nezamjeri jedna pola drugoj, nečini za Dalmaciju ni jedna ni druga pola ništa.

Dosadašnje vlade kupovale su prijateljstvo Italije sa materijalnim uništenjem Dalmacije.

Na podlu klevetu bečkoga lista, da su dalmatinski zastupnici svojimi „sanjarijami" o hrvatskom državnom pravu krivi, što je zanemarena Dalmacija, odgovara zgodno g. zastupnik, da je to sramotna i ničim dokazana tvrdnja, jer su državopravne težnje dalmatinskih zastupnika posvećene od više prejasnih vladara. Ove težnje moraju se oživotvoriti na korist iste monarhije. Nadoći mora dan, kada se budu austrijske vlade kanile tla pokusa, koji uništuju narode i kada se budu latile tla uzvišene pravednosti. Naša socijalna nevolja je velika, nu uzprkos tomu ostati će naš narod radje u najvećoj nevolji, nego li da se odreče baštinjenom pravu, radje će propasti, nego li da izdade svoju političku i narodnu sobstvenost. Mi neprimamo nikakve materijalne blagodati za to, da se odrečemo naših prava. Njekoliko pokolenja više ili manje u dosadašnjem siromaštvu i zanemarenju neće uništiti nas Hrvate; zar se neće pako udarce, koje nam se neprestano zadava, čutiti na samom tjelu države u časovih, kada bi ona morala biti čvrsta i zdrava u svih svojih dielovih?!

Nigdje nije kamenje naše državne zgrade tako razklimano kano na jugu monarhije.

Nenaravni državni odnošaji u tih pokrajinah jesu otvorena rana na našem državnom ustrojstvu, koja će paliti tim jače, čim više se budu istočni Jugoslaveni učvrstili. Onaj pako, koji misli, da će osiromašeni i tlačeni hrvatski narod štititi ovu ili onu državnu polu, taj se vara i radi na oslabljenje monarhije.

Naši neprijatelji — zaključuje zastupnik Perić — a na čelu im „Neue Freie Presse" imali bi, mjesto da prišivaju nam Hrvatom krivnju radi zanemarenja Dalmacije, ovako zboriti: U okviru naše monarhije živi narod, kojega je domovina uzprkos neoporecivom državnom pravu razciepkana na četvero; narod, čiji životni probitci usljed našega sustava neizmjerno trpe, jer se na njegovom zemljištu križaju i sudaraju posebni probitci obiju državnih pola; narod, kojega priečimo u razvoju njegovih vrlina koli u duševnom toli u gospodarskom pogledu; narod, kojemu neotimljemo samo svagdanji kruh, njegove vinograde, njegovo ribarstvo i njegovu plovitbu, nego smo ga — upravo izručili na milost i nemilost njegovu neprijatelju; narod, koji stoji tuj u Europi osamljen, bez željezničke sveze sa prosvjetljenimi narodi kopna, koji je pako bio uviek u svojoj bezkrajnoj odanosti nesebičan u prilog zajedničtvu, koji je bio vazda medju prvimi kada je trebalo doprinieti žrtava za državu.

Toga naroda nije Austrija ustogodina privela k prosvjeti. U tom narodu čuvamo 19. stoljeću na porugu i na poniženje narodnoga čuvstva — tudji jezik u upravi. Taj narod nismo podigli, već smo ga udarali skoro u svih njegovih životnih uvjetih tako, da se taj jedini čuvar našega mora počima seliti, čega nije radio ni pod turskim ni pod mletačkim gospodstvom. Ako vlada pako mnienje, da zi Dalmaciju nesmijemo ništa učiniti, jer pripada Hrvatskoj: zašto je tada nespojimo?! Dok neizvedemo to, moramo takodjer prema Dalmaciji rabiti istu mjeru, koju rabimo i za druge pokrajine! Radi toga, jer spada pravno Hrvatskoj, dočim se sada jošte pribraja k kraljevinam i pokrajinam zastupanim na carevinskom vieću, nesmije se Dalmacije ni zanemarivati ni oštećivati. — Tako bi imala odgovoriti „Neue Freie Presse", kad nebi bila upravo „Neue Freie Presse".

Veći dio razloga zastupnika Perića vriedi i za našu Istru. gdje su svi probitci — koli moralni, toli materijalni — većine pučanstva te nesretne pokrajine žrtvovani Talijanom ov i onkraj granicah Italije. Sa zastupnikom Perićem možemo i mi uztvrditi, da naš narod jatomice seli iz Istre, čega nije činio ni pod mletačkom vladom.

Talij. manifestacije.

Smrt talijanskoga kraija turila je u nazadak sve druge dogodjaje. Nije ni čudo. Kakogod se danas u Europi o monarhijama mislilo, ostalo je ipak u krvi naroda od toliko prošlih vjekova prirodjeno čućenje, po komu kraljevi izlaze iz reda običnih ljudi, a približuju se bogovima.

Još je talijanski kralj bio po mnienju buržoazije, uzoran konstitucionalan vladar.

Anarhisti sude drugčije. U gradu Paterson, sjeverne Amerike, gdje je živio Luigi Bresci, rekli su talijanski anarhisti amerikanskim reporterima:

„Umberto nije ništa dobra uradio za Italiju, divnu zemlju, iz koje smo mi bili prisiljeni seliti, da ne umremo od gladi".

I to je jedan način mišljenja.

Naši Talijani nemogu se, dakako, s tim načinom mišljenja sprijateljiti. Oni bi pod Italiju, ma i gladovali.

Nije čuda, sad su siti, pak im funkcionira mašta i osjećaj. Drugo je pitanje, ne bi li ih, kad bi se obistinile njihove težnje, brzo nasitilo gladovanje u blaženoj zemlji.

Možda bi onda na nju žalili. Sad za njom čeznu.

Za dati oduška svome čeznuću, znali su upotriebiti i zgodu umorstva kraljeva — onom teatralnošću, koja im je u krvi.

Njihove novine pune su opisa i brzojava o manifestacijama Talijana „nella regione giulia".

Po tim opisima rekle bi se, da je sva „regione giulia" jedna suza. — Toliko toga neće biti, ali što je očevidno, jest, da su Talijani znali izkoristit momenat za svoju političku svrhu. Sve manifestacije nisu drugo, nego dobro uspjela narodna demonstracija.

U svim brzojavima ističe se žalost cielokupnoga naroda u granicama kraljevine i izvan njezinih granica. Talijanstvo je istaknuto kao jedna cielina, za koju

postoje državne medje. Nego i u tim brzojavima opaža se zazlika sloga, i razlika misli.

Talijanske občine Istre i goričkoga, koje su bliže Trsta i Italije, brzojavili su ravno na talijansku vladu, na talijanski kraljevski dvor, na kraljeva podbočnika generala Ponciju Vagli-a Isto tako i talijanska družtva. U brzojavima sve bukti od talijanskih osjećaja. Svi kao po dogovoru diele tugu sa vascielom Italijom, sa „Italija tutta“ — jer kraljestvo talijansko nije „Italija tutta“ — a mora „tutta“ postati. Vrsarska občina rabi rieči: „I t a l i j a n s k a občina Vrsar, u ovoj I s t r i n a š o j, pridružuje se tuzi c i e l o k u p n o g a naroda“. Taj je brzojav upućen na talijanskoga generalnoga konsula u Trstu. Ne zvone li krasno one rieči „Istra naša“ — koje piše vrsarska občina talijanskomu konzulu, što ne? Gospoda su zbilja deliciozna, a imaju i pravo. Zašto nebi?

Družtva i občine iz udaljenijih krajeva n. p. sa otoka; ili od tamo gdje se Talijani još uzdržavaju na vlasti, čudnovatom umjetnošću ravnovjesja opreznji su u riečima. Brzojavi su hladniji, konvencionalniji, a upravljeni, ne ravno u Italiju, već preko poslanika u Beču. Poznato je, da je u nekim mjestima hrvatski narod već toliko napredovao sa kopanjem laguma, da se talijanska gospoda boje od časa do časa, da ne prsnu u zrak. To ih malo ipak zauzdava.

Netreba ni spominjati tugovanje Trsta. Brzojavi zastupnika na parlamentu i onaj „Progresa“ bili su zaplienjeni. „Il Piccolo je bio radi samoga plača zaplienjen; a stogodišnjem sjedobradom „Osservatoru“ stizala suza suzu niz narovane obraze, a tako poklopio jadnik krila, da se je smilovao i samomu skrletnomu „Indipendentu“, koji mu je bratski čestitao, — valjda prvi put u svom životu.

Slavni municipio sakupio se na izvanrednu sjednicu. Svi prisutni u strogoj crnini, a galerije i trg pred občinom krcat naroda. Na kratki nagovor načelnika, odlučilo se: priobćiti sažaljenje Trsta grada talijanskoj vladi; poslati vienac i prisustvovati sprovodu sa posebnim odaslanstvom. Evala!

A naš krnj-sabor istarski? I on je bio sazvan na izvanrednu sjednicu. Prisutnici su i tu bili svi u crnini, — i svi su ganuto plakali, na plačljiv govor plaćućega predsjednika Campitelli. Korespondenc-biró zaboravio je samo javiti, da li je plakao i gosp. Fabiani. Mi bi vjerovali da je i on, ako ne za drugo — a ono za kumpaniju.

Stari Campitelli, koji po dobi ima bit nekako vrstnik staroga „Osservatora“, sjećao se onih zlatnih vremena, kad je plandovao po Italiji, gdje je ugledao svjetlo života. Pa reći, da je onda došao simo sa drugim, izjeranim iz sjedinjene Italije zato, jer su, oni sami Talijani, pomagali tlačiti talijanski narod. Pod starost je učinio pameti i uvidio, da to nije bilo liepo, pak mu svaka žilica trepti za blaženom zemljom.

I putovanje njegovo najmilije je put Mletaka.

Ele stari držao un forbito anzi forbitissimo discorso. Samo što ga od silnoga plača nije bilo uviek moguće dobro razumjeti. Ni u njegovu govoru nije falilo aluzija o cielokupnom narodu, dapače navlaš izlične u govoru i bliže kraljestvo i narod cieli, a smrt kralja da je i za prvo i za posljednu neprocienjiva škoda. Završuje željom, da ubojičko tane ne zaustavi Savoji do svrhe, koju joj je sudba dosudila,

„tečaj vremena i Pada“.

Vrlo liepe rieči, i na oko posve nedužne. Ali mi, koji smo prevrćali stranice poviesti talijanskoga preporoda, razumiemo ih dobro.

Divno bi bilo, da vode Lima, Mirne i Soče pomješaju u nekom savojskom jezeru svoje vale, sa vodama rieke Pada. A po tomu jezeru, na električkom parobrodu stari izluhovjetreni gluhonja pod uzdisanom trobojom, u desnoj sa rogom za slušanje a u lievoj sa škatuljicom konfeta, koje galanto nudja vitkoj Jeli, i u n ú k u kralja poštenjaka. To bi bio san — idila! Samo što je Jela Slovinkinja. Mala ometa za idilu. Ali ljubav domovine sve nadvlada, pa bi i antipatiju prama Slovincima!

(Odavle dalje do konca bijaše zaplijenjeno. Ured.)

Dogodjaji u Kini.

3. tek. — Tsung-li-jamen neka vrst ministarstva vanjskih djela u Kini, dok u jednu ruku baca svu krvinju na boksere, u drugu ih poliče na ustrajnost u klanju. Vidi se iz toga, što je na englezku kraljicu upravio laskavo pismo, zovuć je na pomoć proti bokserima; a isti dan na ove izdao proglas da ruše, pale i kolju. Austrijsko ministarstvo dobilo je pouzdanih viesti, da je kapetan Toman, zapovjednik „Zente“ pao, braneći poslanstvo u Pekinu od kinezkih napadaja na četu medjunarodnih četa. Kao najstariji častnik on im je svima zapovjedao. Poginula su još 4 naša mornara, od kojih neznamo još imena.

4. tek. — Od poslanstva u Pekinu još su čitava englezko i amerikansko, druga su sva uništena i zemljom sražena. Hrane imaju još za 15 dana i svaki vojnik još samo po 25 fišeka. Mrtvih je branitelja 62 a ranjenih 128. Kinezi su im nudili, da ostave Pekin i odu u Tjenšin, ali nisu htjeli na to pristati.

Iz Tjenšina se uputila predstraža put Pekina na oslobodjenje. Rusi idu prvi. Deset milja od Tjenšina su osvojili neke kinezke utvrde branjene od 10 hiljada Kineza, koji su u bjeg nagnani.

Li-Hung-Čang da će bit poslan u Evropu, da ugovara sa vlastima. Isti veli, da neće biti dopuščeno više obćiti brzojavno sa poslanicima, jerbo se evropejska vojska pomiče k Pekinu. Tamo je sada zapovjednik vojske neki Liping-heng, koji je dao pogubiti 2 člana Tsung-li-jamena jer su zahtjevali da poslanici budu štićeni.

U Šangaju je objelodanjen oglas kinezkih oblasti, da carska vojska mora ugušiti boksersku bunu. To je posljedica evropejske pobjede kod Tjenšina, ili prah u oči.

Podkralj šangajski Lin i Taotaj-Šeng izrazili su se, da će poslanici u Pekinu bit zadržani kao taoci.

Put Pekina se zapustilo 25 hiljada Rusa i Japanaca. Bila bi i sva ostala vojska, ali ju zadržuju Englezi, koji su svi spravni, a neće da ostanu zadnji.

Na Sibirskoj granici je ratno stanje: ako i nije rat formalno navješten. General Saharov udario je na kinezki grad Sansin, jer mu se zapovjednik nije htio odzvati na poziv na mirovnu konferenciju. Viteški Kozaci i junačko pješačtvo rusko, komu nijedan neprijatelj ne odoljeva, potukoše posadu od 4 tisuće ljudi i zauzeše grad. I Kinezi navaljuju preko ruske granice, te ruske oblasti imaju pune ruke posla, da spase svoje podanike, razsijane diljem granice. U najvećoj su pogibelji graditelji željeznice, nu ne bježe hitro sa svojih mjesta, a u postojanosti ih hrabri glavni inžinir Jugović.

5. tek. — Najvećem englezkom listu „Times“ brzojavljaju iz Šangaja, da su Evropejci bili još na životu dne 27. pr. mj., a da se vojska kinezka i bokseri bore medjusobno.

Blizu Port-Arthura, najnovije ruske ratne luke, da je 40 tisuća Kineza obkolilo neke ruske čete, koje su pretrpjele veliki gubitak.

U južnoj Kini se stanovničtvo oružava, što dobrim ne sluti. Proti obećanju, Kinezi utvrdjuju i tok rieke Jang-Tse-kjang, da zapriče plovitbu.

U Šangaju je trgovina obumrla. Grad čuva 1300 dobrovoljaca sa nekoliko topova. Očekuje se, da će Englezi izkrcat 3000 momaka u grad. To mu je podkralj Nankinzki i dozvolio.

Japanska vlada dementira, da bi ona bila voljna pristati na ponudu Engleza, te dati vojsku po želji Engleza za plaću.

6. tek. — Kinezi su početkom mjeseca prisjekli kanal izmedju Pekina i Tjenšina, te je voda poplavala okolicu. Osam milja sjeverno od Tjenšina ih je 30 tisuća, te se očekiva bitka.

U Mandžurskoj se bilježi napadaj na generala Orlova ali bezuspješan.

„Times“ dobiva brzojav da je odlazak na Pekin odgodjen.

Dne 9. tek. — Bilka izmedju Evropejaca i dobro utvrdjenih kinezkih četa kod grada Peitanga na rieci Peiho bila je žestoka. Kinezi su se branili 7 sati, nu napokon su popustili. Evropejaca je palo do 1300 ljudi.

Naknadno javljaju, da se je kod zauzeća tvrdje Taku odlikovao jedan mornar naše mornarice. Skočiv na bedeme tvrdjave, raztjera Kineze, koji su manevrirali top, okrenu istoga proti bližnjoj kinezkoj tvrdjavici i izpali. Uspjeh je bio užasan. U tvrdjavici tane zapali djebanu, i ciela tvrdjava prsnu u zrak, pokopav nebrojene Kineze. Stup zemlje, kamenja i lješina bio je do 200 metara visok. Novine ne javljaju ime toga junaka. Bit će zaisto da je Hrvat. Da je Niemac ili Talijan slava bi mu se već svietom orila.

Franina i Jurina.

Fr. Biš mi znal povidat, kako dojdu istarski Talijani u naših občinah do većine u zastupstvu?

Jur. Ter to je lahka stvar.

Fr. Ako su naši u većini, onda se ih pošalje doma.

Jur. Pak onda?

Fr. Pošalju kumisara ale stave talijanskega upravitelja.

Jur. Pak?

Fr. On skrpa izborne listine po svoju.

Jur. Pak?

Fr. Ča pak, onda je kod novoga izbora talijanska većina.

Jur. Tako, to ni težko predobit i čisto hrvatsku občinu za Talijane.

Fr. To se zna, da ni težko, samo treba malo dobre volje i pomoći od zgora.

* * *

Fr. Ča bi reć, da se prdački Talijani potežu na sud za svaku nemotariju?

Jur. Ča češ, ljudi su od oka, pak neće, da njim svaki okolo nosa prčka.

Fr. Ma da su im vero i dica takova.

Jur. Bravo da su, ča neznaš onu, da ča mačka zleže, da rado miši lovi.

Fr. Imaš pravo i ti!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. U subotu dne 4. t. mj. odputovao je Austrijski ministar-predsjednik dr. Koerber iz Beča svomu madjarskomu drugu ministru Szelu u Batot (Madjarska) u posjete. Tomu putovanju dr. Koerbera pripisivaše političku važnost. Ministar Szell, koji je srušio ministarstvo grofa Thuna te tim stvorio današnje odnošaje u Austriji, imao je pomoći austrijskomu drugu u nevolji, u kojoj se nalazi. Prigodom toga posjeta piše jedan uvaženi madjarski list, da su u Austriji razrovana sva temeljna pitanja države, te da se ovako nikako nemože dalje. Učiniti valja nešto odlučnoga. Sa parlamentom da se kani još jedan pokus učiniti. Ali što onda, ako taj pokus neuspije? Već da se tajno govori o iznimnih zakonih. Madjarska neće da znade za iznimne zakone; ona će se držati strogo nagodbe od g. 1867.

Ministar se je medjutim povratio iz Ratoka, nu s kojim uspjehom, toga se nezna.

Neki „centralist“ riše u jednom bečkom listu svoje nazore o položaju ovako: Čuje se, da će vlada sazvati carevinsko vieće mjeseca septembra ili početkom oktobra. To je posve u redu, ako njoj podje prije za rukom izravnati česko-njemački spor, jer bi inače smiešno bilo sazivati parlamenat lih u tu svrhu, da se ponove poznate sablazni. Carevinsko vieće bijaše tečajem ove godine sazvano, čim je zadovoljeno §. 10. državnih temeljnih zakona. — Nebude li postignut sporazumak Čeha i Niemaca u pogledu jezikovnoga pitanja, bilo bi uzaludno sazivati carevinsko vieće.

Mladočeski prvak dr. Herod razgovarao je u Parizu s nekim bečkim novinarom o položaju u Austriji. Na upit, da li bi se dala uzpostaviti birša desnica, odgovorio je zastupnik, da li se to moglo dogoditi, nu nipošto u prvašnjem obliku. Glede osnova Koerberovih reče, da on drži, da vlada nezna ni sama šta bi imala učiniti. Ona čeka na dalnji razvitak stvarih, i onda će učiniti, što će njoj se činiti času primjerenijim. Položaj po državu jest veoma težak i neporoljan i on se nada, da će se riesiti na korist države i njezinih naroda federativnim uredjenjem.

Slovenski zastupnik prof. Šuklje govorio je u subotu vrlo obširno pred svojimi izbornici u Novom Mjestu o položaju u Austriji. Obzirom na česku obstrukciju kazno je zastupnik Šuklje, da su slovenski zastupnici uviek Čehe podupirali bratski, premda imadu štete od te obstrukcije, koja da bijaše u ostalom opravdana. Da nismo tako postupali — reče zastupnik, možda bi nam se bilo dobacilo kakvu mrvicu dvojbene vriednosti, nu čim bi ostali Česi poraženi, onda bi bili Slovencem oteli i ono malo, što bi se bilo prije toga dalo.

Srbija. Kao što se je mladi kralj Aleksander neočekivano i naglo zaručio, tako se je naglo i vienčao. Govorilo se občenilo, da će se vienčati tekar u četvrtak a kad tamo vienčao se nenadano prošle nedjelje. Kralju je kumovao zastupnik ruske vlade Manzurov kano carev zamjenik. Vienčanje obavilo se sa svim sjajem. Ulice biogradske, kud je prolazio svečani oblod, bijahu sjajno izkićene. U crkvi sakupili se državni dostojanstvenici, zastupnici vlastih, vojnički zapovjednici i više svećenstvo. Sveti čin obavio je uz asistenciju četvorice biskupa srbski metropolita.

Rusija. Ruski dvor zastupao je kod pogreba u Rimu veliki knez Petar Nikolajević sa svojom velikom kneginjom Milicom, kćerkom crnogorskoga kneza Nikole i sestrom talijanske kraljice Jelene. Sadanji upravitelj ministarstva vanjskih poslova Lamberdorff imenovan je ministrom istog odiela.

Italija. Mladi kralj Viktor Emanuel, čim je primio vlast u svoje ruke, izdao je na svoj narod proglas, u kojem izliče krieposti svoga otca, što ih kani slieditи pak nastavlja: „Institucije, što ih je svestrano poštovani i sada oplakivani kralj lojalno čuvao i u 22 godine svoje vlade s uspjehom uzdržavao čiste i nepovriedjene, preživjeti će njega. Ove će institucije, koje su meni tradicijom moje kuće i vrućom ljubavlju prema Italiji svete biti jakom i odvažnom rukom zaštićene proti svakomi napadaju, došao on od kuda mu drago, i one će i na dalje uspjevati, te veličinu naše domovine osigurati. Slava je moga djeda: da je dao Italiji jedinstvo i neodvisnost: slava moga otca: da ih je ljubomorno čuvao, a cilj

Nastavak u prilogu.

HRVATSKI ČITAONICA PAZINSKA

je moje vlade opredieljen neizbrisivom uspomenom na ovu obojicu. Tako mi Bog pomogao, a ljubav me naroda jačala, da se uzmognem posve odati dužnostim koje imam: da zaštitim slobodu i branim monarhiju, koje su obje skopčane nerazrješivim vezovi s najvišimi interesi domovine.

Talijani! Vi, koje posvećenoj uspomeni kralja Umberta prinosite danas svoje suze i svoje poštovanje, Vi ste opet dokazali, da gorku bol moje kuće smatrate svojom boli. Ova solidarnost naših misli i osjećaja bila je vazda i ostati će vazda najsigurnijom utvrdom kraljevstva i najboljim jamstvom za jedinstvo domovine, koje se uobličuje u uzvišenoj riječi „Roma intangibile“ kao simbolu veličine i zalogu cielopnosti Italije. To je moja vjeroizpoviest i moja taština kao gradjanina i kralja“.

Dne 6. t. mj. držale su obje kuće talijanskoga parlamenta sjednice, posvećene uspomeni pokojnoga kralja Umberta. Sjednica senata prošla je mirno i trezno. Predsjednik je u uzvišenom govoru slavio krieposti i vrline pokojnoga kralja, koji da bijaše najvjerniji i najtočniji čuvar talijanskoga ustava.

U zastupničkoj kući došlo je nasuprot do burnih prizora. I tuj dadoše razni govornici izraza sučuti i boli nad smrtju kralja poštenjaka, nu kad je počeo govoriti republikanski zastupnik Pantano, nastala je u kući silna buka, prekidanje i nemir. Obje kuće prihvatiše adrese, kojimi se izrazuje sučut kralju Viktoru Emanuelu i kraljici udovi Margariti.

Mjestne:

Zaplienа. Konac trećega članka bio nam je zaplienjen od c. kr. kotarskoga glavarstva u Puli. O zaplieni će suditi viša oblast, a cienjeni čitatelji neka izvinu, da im ne priredismo drugo izdanje: nije nam bilo moguće jer je zaplienа kasno stigla.

U današnjem broju donosimo važnije članke i viesti iz zaplienjenoga broja i dodavamo prilog. Uredničtvo.

Crna misa u Puli za kralja Umberta bila je jučer u stolnoj crkvi. Priredili su ju talijanski podanici, a prisustvovali su svi vidjeniji talijanaši Pule sa občinskim zastupstvom na čelu. Dućani su bili zatvoreni, fenjeri po ulicam zapaljeni i u crninu zaviti. Privatnih stanova je bilo malo sa crnimi zastavami, a tako isto i dućana, premda je išla u sriedu posebna deputacija molit da se ocrne, dapače davala i bone za dobavu crnine mukte.

Uredi mornarice i ratni brodovi imali su zastavu na pol jarbula, a od civilnih ureda c. kr. pošta i financijalna oblast koja imaše izvješene zastave od više dana. Dapače prvi se dan vijala zastava na pošti sa crnom koprenom, ali je koprene poslie nestalo. Gosp. Franka bi dobro stala i jedna talijanska dekoracija! Mi mu je želimo.

Kolala je gradom viest, da će gradski ribari, najbolji oslon talijanaške klike, umjesiti veliku pulentu na uljnjima, i podieliti medju siromahe. U znak žalosti i korotna pulenta!

Lječnik bolestničke blagajne c. kr. mornarice. Odlazkom dra. Gramaticopula u Lošinj, bilo je izpražnjeno jedno lječničko mjesto kod te blagajne. Natjecao se je i jedan naš lječnik, koji je imao sve zahtjevane uvjete u podpunoj mjeri, bolje nego drugi natjecatelji.

Većina odbora je bila sklona, te je mogao sa stalnošću računat, da će bit imenovan.

Ali da, talijanska kamora stavila se u micanje, da to imenovanje osujeti. Sva sredstva su bila dobra za svrhu. Nisu se žacali ni najpodlijih ni najlaživijih izmišljotina, kakove može izmislit samo čeljad bez morala i poštenja. I uspjelo im je. Hrvat nije bio izabran.

Sada će se usljed popunjenja toga mjesta izprazniti mjesto lječnika kod kotarske bolestničke blagajne. Kako se je govorilo prije zatvora natječaja kod blagajne mornarice, tko će biti imenovan, i davale poštene riečí prije vremena; tako se sada javno imenuje onoga doktora, kojemu da će pripasti mjesto u kotarskoj blagajni, koja još nije ni otvorila natječaj. A taj doktor je onaj, koji je pokazao u Šišanu kako nas mrzi. Vidit ćemo hoće li se ti glasovi potvrdit — a na obaviest našim čitateljima iztičemo, da je kotarska bolestnička blagajna pod neposrednom upravom c. k. kotarskoga glavarstva u Puli.

Dakle prva zaplienа! E pa dobro; jednom valja početi, jer se inače neće nikada početi. Kako Vam je pri duši gosp. uredniče? Zar ne, da sa zadovoljstvom i s nekim ponosom gledate na onaj „Otvoreni nalog“ slavne c. kr. političke oblasti, koja Vam je zadnji broj zakvačila. Buškarona! Nije to šala prva zaplienа!*) Bog bi znao, što ste to sagriešili, da Vas oklastriše! Stavili bismo skoro našu rusu glavu, da ste po Vašem davnom običaju bezobrazno napali koga člana slavnog kitajskog „Thung-li-jamen-a“. Pravo Vam stoji, što se pačate u tudje poslove, napose tamo, gdje i bez Vas europejska diplomacija onako krasne lovor-vience, — bere. Držite se Vi radje domaćeg praga, a Kinu i njezine štićenike iz Europe pustite na miru.

Ako Vam se hoće zabave, il čak možda zadirkivanja, eno Vam talijanskih občina i gradova „della regione Giulia“, koje sada zrače crne zastave, koje mjeseca septembra 1898. nisu zraka okusile, i koje liju gorke suze, kakovih svieta nevidje sve od smrti „kralja poštenjaka“ amo.

U nevolji radi gradiva, možete koju reći i o istarskom saboru, koji se je nakon „groznog čina, koji je ugrabio našoj narodnosti njezina kralja**) odmarao desetak dana, sve na diku i slavu bogate blagajne siromašne naše Istre. Samo Vas molim, nedirajte nam u staroga Komendatora, jer će Vam pohjegnuti u Mljetke, pa ako se tamo razplače — ta plač mu je uviek za vratom — mogla bi nastati pogibelj od povodnja.

Ostanite dakle doma kod svojih šila i kopita i nerazbijajte si glavu tim dali je bio Taotaj-Šeng-li anarhist ili liberalni Kitajac; — nore je bil — rekao je brat Slovenac! Pustite dakle Kineze na miru ako želite, da Vas opeta nesreća nestigne. Ta napokon nije ni vriedno radi njih toliko razbijati si glavu, kad ih čovjek osobno ni nepozna, niti se znade, da li su svetci ili vragovi. Umirite, g. uredniče mladenačkovruću krvcu, neužižite se radi kozje brade, jer Vi toka poviesti nećete zaustavili (Nismo tako naivni. Ured.), bili Vi za ili proti komediji. Imajte uviek na umu, da smo mi u Istri za svako zlo, koje neučinismo isto tako odgovorni, kano i oni, koji ga počiniše. Djelinjarili smo dugo drugomu na posmjeh, sebi na štetu i sramotu. A gdje je sav onaj kostanj, što ga kroz viekove vadismo iz prhavice — . . . . za vražje babe dušu? Dakle, pamet u glavu! Vaš Bećirbeg.

Razpis natječaja. Otvoreno je mjesto kanceliste na ovomu c. kr. kotarskomu sudu. Obzirom na veliki broj Hrvata i Slovenaca u Puli i okolici, koji imaju posla sa ovim sudom, a nestašice činovnika vještih hrvatskomu jeziku, pouzdano se nadamo, da će biti uzeti u obzir u prvom redu oni kandidati, koji se budu izkazali podpunim znanjem hrvatskoga jezika. Od svih sudaca poznaju dvojica za nevolju hrvatski, a kancelista koji bi znao malo hrvatski je samo jedan. Ti odnošaji valja da budu već jednom promjenjeni na bolje.

*) Žali bože već je druga. (Ured.)

**) Vidi najnovije djelo: „Austrijski patriotizam“, sastavili Viribus unitis: D'Angeli, Cambon, Hortis i Mauroner.

Nelgrajte se sa oružjem. Pred 2 dana u ulici Domiziji u Puli, ustrielio se nesrećno jedan vojnik, jer se je neoprezno igrao sa nabitim revolverom. Tane mu je prosvirilo kroz moždjane, te je na mjestu izdahnuo.

Pišu nam iz mjesta. Skoro nevjerojatna je ona viest u zadnjem broju Vašega cienjenoga lista, u kojoj tvrdite, da nisu htjeli tršćanski lažiliberalni i ultraradikalni krugovi pogostiti englezku mornaricu u Trstu radi toga, što je tu mornaricu pratila i slavna naša mornarica. Čovjek se mora doista u čudu pitati, kako je to moguće, da se u luci austro-ugarske monarhije, u gradu naše države, za koji je ta država izdala silu božju milijuna, što no ih doprinesoše svi državljani, u mjestu, gdje se nalaze najviše c. kr. oblasti za čitavo Primorje, i gdje te oblasti pogoduju na sve moguće načine težnje gradjanstva — kako je, velimo, moguće, da oblasti toga grada neće da išta čuju za mornaricu te države, za onu mornaricu, kojoj se pravedno mora da ponosi svaki državljanin bez razlike narodnosti.

Ipak Vi tvrdite, da je tomu tako, da su naime oblasti grada Trsta demonstrirale proti c. kr. ratnoj mornarici jedino radi toga, što je ona učinila uviek i svuda svoju svetu dužnost, što je na svih bojnih poljih slavodobitno izniela zastavu ove monarhije.

Nu ako nam je nepojmljivo nepristojno i nelepo ponašanje tih oblastih grada Trsta naprám c. kr. ratnoj mornarici, koliko teže možemo mi našim prostim umom shvatiti držanje uprave naše vojne mornarice napram Talijanom Primorja. Da se razumijemo. U tom smo valjda svi na čistu, da su u pogledu mišljenja i političkih težnja svi talijanski prvaci Primorja složni i jednaki.

Ona gospoda, koja vedre i oblače na magistratu u Trstu, neraziikuju se u političkih težnjah od kolovodja talijanskih u ostalih gradovih Primorja niti za dlaku. Prvaci talijanski u Trstu misle ob onom i teže za onim, o čemu misle i za čim teže talijanski prvaci u Gorici, u Rovinju, u Poreču, Kopru, Piranu, Puli, Bujah itd.

Svi ovi smatraju grad Trst svojim moralnim središtem, svi ovi nastoje u svemu slieditи nastojanja i težnje gospodujuće stranke u Trstu. Oni su dakle svi jednaki i oni bi bez dvojbe svi, kad bi mogli — onako dočekali i pogostili c. kr. mornaricu, kao što ju dočekaše i pogostiše gromovnici na tršćanskom magistratu.

Pa ipak uprava naše ratne mornarice ide svuda u Istri na ruku onim življem, koji su krv od krvi i meso od mesa one slavne gospode u gradu Trstu, koja se onako sramotno nedavno poniješe napram c. kr. ratnoj mornarici. Pa ako je tomu svuda tako, to možemo mi stanovnici grada Pule, najbolje posvjedočiti. Gdje bi bili i što bi bilo od kolovodja talijanskih u gradu Puli, da nema naše slavne mornarice? Bili mogli oni vozikati se u kočijah, gospodski živjeti i trošiti, da nije baš ovdje država potrošila neizmjernu svotu žuljeva svih državljana. Zaista nebi, jer bi danas bio grad Pula bez c. kr. mornarice neznatan istarski gradić pun biede, nevolje i bolesti, kao što je njekoć bio, a sadašnjoj sinjoriji nebi bilo ni traga.

Ali ni u našoj upravi nebi talijanska gospoda nišla mogla bez obilate podpore te mornarice. Što bi pak bilo, kad bi ta mornarica uložila sav svoj upliv i sva svoja sredstva na korist druge narodnosti Istre, na korist Hrvata i Slovenaca Istre, kojih sinovi jesu ures i dika te mornarice? I tako bi moralo biti i do toga mora doći, kad budu jednom odlučujući krugovi monarhije shvatili poslanstvo naše monarhije i kad budu uvidili, koliko se nanaša nepravde kroz stolelja onomu narodu, koji je prolio na poloke krvi za čast i spas monarhije i čiji sinovi jesu i danas dika i ponos slavne c. kr. ratne mornarice.

Sliedimo prilagati listu poštanske položnice, sa točnom oznakom zaostale i tekuće predplate. Današnjem broju prilažemo za Tar, Tinjan, Umag, Višnjan, Vižinadu, Vodice, Vodnjan, Vrana, Veliki Lošinj, Žamet i Žminj. — Molimo dakle predplatnike, da izvrše svoju dužnost.

Glavna skupština Čitaonice biti će u nedjelju dne 12. tek. na 3 sata poslie podne u družtvenim prostorijama. Gospoda članovi pozivaju se da prisustvuju u podpunom broju.

Pokrajinske:

Sudbena razprava. Naši čitatelji sjećali će se još poznate interpelacije zastupnika prof. Vjekoslava Spinčića o postupanju žandara u Istri. Priobćujući početkom januara tu interpelaciju popratili smo ju bili jednom opazkom. Za tu opazku bio je naš urednik stavljen pod obtužbu. Nu pošto je dokazao istinitost, proti njemu se obustavio postupak a bio je tužen neki bivši žandar Kulich, jedan od glavnih svjedoka u razpravama proti nekim našim seljacima porečkoga kotara, za vrieme zadnjih izbora. Bio je osudjen na 3 mjeseca zatvora.

Porečka „L' Istria“ navaljuje tom prigodom na gosp. Matka Mandića, našega glavnoga suradnika, i g. Antu Jakića, urednika lista „La pensée slave“, predbacujuć im, da su tobože svjedočili proti Kulichu za sebe spasiti, i tim žrtvovali svoga sumišljenika Kulicha.

Bedastoj bahi odgovaramo, da Kulich nije nikakav naš sumišljenik, i da se naši sumišljenici kupe od druguda.

A glede svjedočanstva, neka znade, da su spomenuta gospoda govorili samo istinu. Za nas je pravica tako uzvišena stvar, da nepoznamo kad se o njoj radi, ni prijatelja, ni sumišljenika. Pred sudom se nijedan pošten čovjek ne obazire na sumišljenike, ni na političke motive.

To je naš moral. Onaj naših protivnika rekbi, da je drugčiji.

Zasto je počivao istarski sabor 6 dana? To pitanje stavio nam je prijatelj, koji stanuje u Kopru, i koji bi morao na isto bolje, brže i lagje odgovoriti nego li mi, koji neimamo čast i slavu disati onaj zrak, koji okružuje mudre olce talijanskoga naroda Istre, kao što je to njemu danomice dano.

Priznati moramo otvoreno, da nam talijanski zastupnici nisu kazali uzroka, radi kojeg plandovaše 6 dana. Moramo dakle taj uzrok nagadjati, i to ovako. U prvom početku držali smo, da je sabor odročio sjednice dok odbori priprave gradiva, a kad bude gradivo pripravno, sazvati će se sjednica. Ali ova nam nije valjala, jer nam rekoše, da odbori neviećaju, da gg. odbornici planduju, kano i njihovi drugovi, koji nisu u odborih.

Mora biti dakle neki drugi uzrok. Da nije možda g. predsjednik i komendator obolio? Nije, jer očivka sa koparskimi frajlami kano da mu još ni brci izbili nisu. Dakle? Možda nemože g. komendator stući toliko članova skupa, a da bi mogao držati sjednicu? A jok! Ta oni se skupe okolo njega kano i ovce okolo dobra pastira — kada hoće i ako samo hoće. Nevriedi dakle ni ta! Aha! Bit će da je obolio g. kavalier Fabiani, pak su u Trstu u neprilici koga da pošalju u Kopar zastupati visoku vladu. I mora da budu u neprilici, jer zastupnik visoke vlade mora da je kada čuo hrvatski ili slovenski govoriti. Nu po našem mnienju nemare biti radi toga u Trstu u staroj pošti u neprilici.

Birati neimaju i onako mnogo. Ili da pošalju iz Trsta g. Tiberia ili g. Germana, ili da delegiraju g. Schaffenhauera, koji je u svoje doba u Poreču onako junački prvi oganj uzdržao i kojega je g. komendator bečkoj židovkinji onako toplo preporučio.

Ali do biesa! Jedva nadjosmo pravi uzrok plandovanju talijanske gospode na

koparskom saboru kad nam sa ulice odjeknu milozvučni glasić našeg dragog Alojzija, kojemu da će Hrvati i Slovenci političkoga kotara Volosko postaviti lipov spomenik na Černikovice.

Pogledav naglo sa prozora na ulicu, srce nam stade življe kucati, krvca udari u sliepočnice i težki se vinu uzdah put neba iz uzburkanih grudiju: hvala Ti Bože! stoputa Ti hvala! što si se dostojao dopustiti, da i naš g. Alojzij živi i zdrav — planduje!

E pa dobro! on je živ i zdrav. Ali razlog! Da, imate pravo, sada treba tražiti drugi razlog, pošto je on živ i zdrav. Ali gdje ga naći? Bože mili, ali je čovjek često kratkovidan! Ta čemu toliko plandovanje? Taj blaženi razlog mora da leži svakomu na dlanu. Zar talijanski sabor Istre, ili da nebude zamjere: sabor talijanske Istre, nemora da plače i tuguje radi „groznog čina, koji je ugrabio našoj narodnosti njezinog kraljа“? Nije li njegova sveta dužnost, da se dade „al dolce far niente“ dok traje narodna tuga (lutto nazionale)? Bože sačuvaj da bude inače! Okladili bismo se odmah, da bi bio u tom slučaju g. Škampić izpuknuo gromopucateljnu interpelaciju na c. k. visoku vladu, što nije dala sabor odročiti radi narodne žalosti. Bogu hvala da je tako prošlo. Sada smo bar svi zadovoljni, jer su vuci siti i koze cijele (Ma će naša omrsavit Op. slag.) Nu varao bi se tko bi mislio, da smo baš svi zadovoljni. A kako da i budemo. Koparski sabor je kanio plandovati sve do pelka, do danas, i to bi bilo posve u redu, jer je tekar jučer prestala narodna žalost. Ali čovjek snuje Bog boguje. Zli jezici brblju, da u Trstu, u staroj pošti nebijaše svakomu pravo, što gg. zastupnici talijanske Istre baš u ovom čednu planduju. Za to doću naš sladki g. Alojzij, koji se drži vazda one zlate: mudru i jedno oko dosta! Skoči u Kopar, sazove prijatelje, priobći im, da se počelo oblačiti u Trstu, pak da bi moglo i tuče biti, pošto se sada radi narodne žalosti nesmije paliti topove. G. komendator piše brže bolje biele knjige na sve Istre strane, te sazove sjednicu za dne 6. t. mj. jer je doćuhao, da bi mu mogao mjesto tuče pasti na gospodsko krilo.... pakračkі dekret.

Plod talijanske kulture. Iz Novevasi (občina Poreč) pišu nam 6. t. mj. Naš vriedni posjednik i rodoljub Ivan Kosinović, postavio je na domaće pokopalište maleni spomenik u obliku propela ili križa na grob pokojne mu supruge, koja je preminula g. 1898. Spomenik taj postavio je s dekretom političke oblasti u Poreču dne 2. maja 1900.

Občinsko glavarstvo u Poreču ne bijaše zadovoljno, što je naš Ivan stavio na grob svoje mile supruge onaj znak ljubavi i poštovanja do nje. To glavarstvo dalo mu je naime nalog dne 14. junija, da digne propelo sa groba i da ga metne van iz groblja. Tužni suprug neizvrši taj nalog držeći se dekreta, što ga je dobio od c. kr. kotarske oblasti. Na to je dobio od glavarstva u Poreču nalog naš župan ili delegat, da dade odmah baciti propelo iz groblja na ulicu. I to se dogodi!

Dne 30. julija došao je na groblje delegat, g. Mate Borčić pok. Lovre, jedan občinski stražar iz Poreča, domaći stražar Antun Matulić pok. Antuna, a sa ovimi službenimi osobami došli su kao težaci za plaću: Karlo Martini pok. Leonarda, Marko Bernobić, Ivan Destalis od Ivana, Antun Vodnjak od Mateja, Antun Radešić od Antuna, Mate Devalentinis od Frana. Ovih 6 težaka makli su spomenik sa groblja i postavili ga na ulicu. Tim bijaše izvršena zapovied talijanske gospode u Poreču, ali tim bijaše spašeno i talijanstvo Istre. Evo kako.

Na našem groblju imade i drugih spomenika u obliku križa, ali ti nesmetaju nikomu, najmanje poreckoj gospodi. Križ Kosinosićev je doduše nešto veći nego li su ostali, ali ta veličina nije smetala talijanskoj gospodi u Poreču, nego nešto posve drugo. Nijedno od propela, koje se nalaze na našem groblju nije bilo prije blagoslovljeno, nego samo ono našega Ivana, pa ipak ga baciše sramotno na ulicu. A koji je tomu uzrok? Ima li koga u Istri, koji nije taj uzrok već pogodio? Neima zaista. Uzrok tomu nemilosrdnomu i nečovječnomu postupanju poreške gospode sa onim skromnim spomenikom na mrtvačkom grobu, jedino je to, što nosi kratak a neđužan hrvatski napis, dočim imadu ostali križevi talijanske napise. Dakle radi napisa baciše propelo sa groblja! Nije li to plod talijanske kulture u Istri? Jest bez dvojbe, nu i tomu naći će se lieka.

Iz Rubeših — občina Kastav — pišu nam 4. t. mj. U našem prijaznom selu imali smo koncem prošloga mjeseca vesele svatove, koji će nam ostati dugo u pameti. Vjenčao se je domaći mladić Andrija Rubeša-Sučić sa češtitom djevojkom iz sela Anicom Rubeša, Sučevom. Kod svečanog objeda nazdravio je brat mladoženje Ivan novovjenčanim, te raztumačiv važnost potrebu i korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru predloži, da se siti i veseli sjetimo gladne i tužne naše dječice širom Istre, koja čame u tmini neznanstva. Usta odmah mladi kum Fran Ferlan-Garić, te pomoćju vriedne mu sestre Franice sakupi u tren oka za našu družbu 12 kruna. Dočim hvalimo svima, kličemo srdačno: živili mladoženje! živio govornik! živili sabirači, živili darovatelji!

Iz Kastva nam pišu: Mi smo već odavna osvjedočeni, da nije talijanskom novinstvu u Istri do drugoga, nego da izvraće istinite činjenice, te da svoje čitatelje pita lažima, osobito pak ako mu to ide u prilog proti Hrvatom u Istri. Ne dugo bacila su gospoda Talijani u sviet kroz svoje novine grdnu laž, a da im obraz nije za to ni mrve pocrvenio.

Evo o čemu se radi. Dne 13. julija o. g. obavili su se obć. izbori u Mošćenicah. Polag gesla „osar tutto“ pobiedila je talijanska stranka u dvih tielih. Šarenjaci i mošćenički fiorentinci proslavili su svoju pobjedu tim, što su u večer razsvjetlili grad Mošćenice i neka okolna mjesta. Pišuć talijanske novine ob ovoj slavi nadovezuju gorostasnu laž, koju evo u prevodu po „L' Istria“ donašamo.

„Bilo je takodjer smiešnih prizora. Čuveni gradić Kastav videć kresove, pak misleć, da je to znak hrvatske pobjede, upalio je takodjer on u čast „braći Hrvata“. Nije od potrebe da spomenemo, koliko metara duga nosa ostali su oni gradjani, kad su doznali za pravu istinu“.

Na ovo ne primjećujemo ništa drugo nego, da smo priprávni dati 100 K za „Legu nazionale“, ako gospoda zbilja dokažu, da je istinita njihova gornja tvrdnja.

Ajde „Kukumo“ na posao, pa ti ne će uzmanjkati bogata nagrada od tvojih gončina.

Financijalna znanost od dr. S. Posilovića, nakladom Lava Hartmana u Zagrebu. Ciena K 5.

Manjak u hrv. strukovnoj literatori ovim je djelom popunjen. I pristojno popunjen. Učeni pisac krasno je izcrpio najzadnje rezultate financijalne znanosti, i jezgrovito ih prikazao u krasnoj formi i lakom jeziku.

Poslje kratkog uvoda o pol. ekonomiji i poviestnom razvitku financijalne znanosti, prelazi na sveobća financijalna načela.

Krasno su obradjena poglavlja o državnim imanjima i obrtnim i trgovačkim poduzećima države. Isto tako državni proračun, javna vjerovanja, novac, vriednostni papiri i državne banke.

Svi porezni sustavi su izcrpljivo protumačeni a napose oni Ug.-Hrvatski.

O bširno je razjašnjeno i občinsko kućanstvo.

Knjiga će vrlo dobro doći svim onim, koji počimlju proučavati financijalnu znanost, i upuliti se u njezine regule a osobito našim djacima za pravničke izpite.

Najbolje pokrivalo za glavu na sunce i vrućini. Neki putnik, koji je doživio u žarkih pokrajinah 30—40 stupnjeva topline u hladu, a da ga ipak glava nikada boljela nije, pripisuje to slučaju, što je on nosio na glavi uviek crveno pokrivalo. Po njegovom sudu crvena boja je najbolje sredstvo proti vrućini. Onaj dakle, koji radi vani i na vrućini, neka si pokrije glavu crvenom tkaninom, bila to svila, vuna, platno ili pamuk.

Preporučamo našim radnikom i radnicam, da kušaju ovo sredstvo.

Djelovanje banke „Slavija“. Od 1. jenara do 30. junija 1900 oglasilo se je 2715 osoba za osiguranje života, za slučaj smrti ili doživotno i kao miraz djeci sa osjeguravajućim kapitalom od 7,295.680 kruna, od čega se je prihvatilo 2421 pogodba za kapital od 6,326.160 K. Izplaćeno bijaše u tom roku u odjelu na život osjeguranih kapitala nakon smrti članova kruna 500.854 i 52 filira. Osjegurnine bijaše koncem godine 1898 kruna 2,506.881 i 88 filira. Sve uplate iznašale su koncem 1899 godine 62,922.942 krune i 86 filira. Pričuva i zaklade u obće iznašale su koncem 1899 god. 20,579.494 K i 88 fil. Imetak svih odjela iznašao je 20,198.125 kruna i 18 fil.

Iz gornjih svota razvidno je, da uživa banke „Slavija“ povjerenje občinstva, jer je njezino djelovanje pošteno i solidno.

Talijanski anarhist objesio se je u tamnici u Zagrebu. Zagrebačke novine pripoviedaju, da se je dne 5. t. mj. poslije podne vozio se tramwayem iz Maksimira ciglarski radnik Viktor Cividini. U kolih tramwayskih bio je razgovor o umorstvu talijanskoga kralja, pa se u nj i Cividini umiešao i pri tom se o pokojnom talijanskom kralju i drugih vladarih izrazio vrlo ružno, odobravajući umorstvo. Tim povodom bio je Cividini od jednog redarstvenika, koji se je na tramwayu nalazio, uhićen i odveden na eksposituru u Vlaškoj ulici, gdje je imao u zatvoru ostati do u večer, da bude onda prenešen u glavnu red. tamnicu na Zrinjevcu. U ¾9 sati na večer nadjen je medjutim Cividini u zatvoru mrtav. Objesio se je o svoj široki kratki pojas na rešetki prozora. Kod Cividinija nije nadjeno ništa, a isto tako ni u njegovom stanu, gdje je preduzeta premetačina, nije nadjeno nikakovih spisa ili pisama. Što ga je nagnalo da si uzme sam svoj život, ne zna se.

Poziv na predplatu. Djelomičan nas je uspjeh potaknuo, da ne pustimo na lahku ruku liepu svotu, što bi kapnula dvim plemenitim srdnama, izdanjem u hrvatskom prevodu dvoje krasnih romana „Morituri“ i „Resurrecturi“, kojih je predbrojbu podpisani odbor već objavio u našim novinama. Molimo dakle sve, koji su voljni pomoći svojom predbrojbom, da ova djela što prije rese i našu liepu knjigu, da do 15. listopada o. g. jave dopisnicom svoju točnu adresu i predbrojbu podpisanom odboru, ili prevadjaču g. J. Matici, pravniku u Zagrebu.

Svako će djelo iznositi oko 400 stranica u običnoj osmini, a stajati će s poštarinom samo 2 K 60 fil. Od čistog prihoda namienjeno je 20% družbi sv. Cirila i Metoda u Istri i 20% za kninsku tvrdju. Umoljavaju se svi oni, kojima su poslani predbrojni arci, da nam na istom, ili dopisnicom što prije jave predbrojbu.

Plemeniti ovaj podhvat stavljamo na srce osobito djacima srednjih i visokih škola, koji su već na praznicima, da ne propuste ove sgode i da skupljaju predbrojke. Tko sakupi 10 predbrojnika, dobiva djelo bezplatno.

Umoljavamo naučitivije sve naše pokrajinske listove, da ovo pretiskaju.

U Zagrebu 10. srpnja 1900.

Odbor za sakupljanje prinosa za družbu Sv. Cirila i Metoda u Istri, Zagreb — sveučilište.

Novi zapovjednik ratnoga broda „Zenta“. Namjesto poginuloga kapetana Toman-a, imenovan je fregaten kapetan g. Karlo Skala.

Vjenčanje kralja Aleksandra obavljeno je svetčanim načinom dne 5. t. mj. Od rana jutra bile su ulice dubkom pune občinstva. S obje strane ulica, kojimi je prolazila svatbena povorka, stajalo je vojništvo u dvoredu. U ½11 sati dovezao se je kralj Aleksandar pred stan svoje vjerenice, gdje su već čekali kumovi i svjedoći: ruski poslovodja Mansurov i predsjednik skupštine Nestorović, francezki posebni poslanik Marchand, rodjaci kraljevi i vjereničini. Odavle je pošla povorka u crkvu. Na čelu svatova jahala je skadrona kralj. garde, za njom su se vozili mladenci i ostali svatovi. Občinstvo je putem živo klicalo kralju. U 11 sati stigli su svatovi pred sabornu crkvu, gdje je čekao metropolit Inokentije sa svećenstvom, te ih pozdravio i uveo u crkvu. U crkvi su čekali članovi diplomatskog sbora sa suprugami. Vjenčanje je obavljeno strogo po propisih pravoslavne crkve. Iza govora metropolitova primali su novjenčanici čestitke, na što su se istim redom vratili u konak. Putem su im priredjene ovacije

Službeni list oglašava mnogobrojna unapredjenja u vojsci i u upravi. Svi su ministri odlikovani redom Miloša Velikoga. Na dalje je podieljena amnestija raznim političkim i inim osudjenikom. Bivši radikalni ministar Taušanović i bivši urednik „Odjeka“ Stojan Protić podpuno su pomilovani i pušteni na slobodu.

Iz Istarskoga krnj-sabora. U sjednici istarskoga krnj-sabora od dne 1. t. mj. priobćio je predsjednik g. komendator Campitelli, da su stigle na sabor razne molbe za podpore i darove. Medju predlozi nalazio se i predlog zastupnika Canciani-a, da se odpravi vinska klauzula u trgovačkom ugovoru sa Italijom.

Prihvaćene bijahu zakonske osnove glede promjene §§ 31. i 32. občinskoga reda, te o osnuću mirovinske zaklade za občinske činovnike i onu o novom gradjevnom redu za grad Pulu.

Prihvaćen bijaše nadalje proračun zemaljske školske zaklade za 1900 u iznosu 422.211 K troškova, te proračun zemaljske kulturne zaklade u iznosu od 37.700 K.

Zakonsku osnovu glede uredjenja pravnih odnošaja pučkih učitelja Istre izručiše nakon prvog čitanja školskomu odboru na izvještaj.

Molbe za podpore, milostinje itd. riešene bijahu na predlog dotičnog odbora bez razprave. Prihvaćen bijaše i predlog glede prispjevaka Istre za stanove vojništva.

* * *

U sjednici istarskoga krnj-sabora od dne 2. t. mj. priobćio je predsjednik, da mu je stigla brzojavna zahvala talijanskoga generalnoga konzula u Trstu, za izraze sućuti odaslane njemu i talijanskoj vladi povodom smrti kralja Umberta.

Zastupnik Scampicchio interpelira c. kr. vladu radi zapliene „Il Piccolo“ od dne 31. pr. mj. u kojem bijahu brzojavne sažalnice talijanskoj vladi (u kojih na drugom mjestu).

Zastupnik Depangher utemeljio je resoluciju, kojom se pozivlje c. kr. vlada, da putem zakona štiti probitke ribara u Primorju, koji love u talijanskom moru. Šteta što nebijaše osobe, koja bi mu bila odgovorila, da bi se najbolje zaštitili interesi naših ribarah, kad bi se u našem moru zabranilo ribariti ribarom iz Italije.

Zastupnik Canciani utemeljio je svoj predlog glede odprave vinske klauzule sa zaključkom, da se bar uzpostavi ono stanje, koje je vladalo prije vinske klauzule u trgovačkom ugovoru sa Italijom.

Sabor je riešio više molba za podpore i milostinje. Nakon prvog čitanja izručena bijaše osnova o promjeni statuta istarskoga kreditnoga zavoda gospodarskomu odboru.

Buduću sjednicu ureći će predsjednik naknadno i pismeno jer — — — nebijaše gospodi još poznat dan pogreba kralja Umberta.

70 godišnjica N. V. Posebni odbor kupališta u Opatiji priredjuje dne 17. i 18. tek. u slavu careve 70. godišnjice posebne slavnosti uz birani program.

Talijančenje imena. Nije dosta, da je slavna istarska junta prevela na talijanski sva hrvatska imena istarskih mjesta. Sad se je pošlo korak dalje. Počimlju prevadjati i imena mjesta u Banovini. Naš Ogulin prekrstili su u Ugolin, na ime glasovitoga grofa iz Božanstvene komedije, koji je, simbol današnje Italije, umro od glada!

Prisiljena žalost. U Trstu čine sve moguće židovski i lažiliberalni listovi, da bi sav grad plivao u crnini povodom smrti kralja Umberta. Usljed njihovog neprestanog pisanja i preporučivanja nalazi se danas Trst u istinu posve u crnini. Nu samo pisanje i preporučivanje nije svuda i kod svakoga pomoglo, te bijaše ulica i kuća, koje neimadjaše na sebi znaka žalosti — crnih krpa i zastava. Tuj su morali pomoći posebni agenti, koji su najprije ustmeno i molbon nastojali nagovoriti pojednice, kuće gospodare, trgovce, stanare, vratara itd. da stave bilo kakav crni zrak na svoje stanove. Gdje nije pomogla molba, tu je morala djelovati grožnja najprije ustmena pak eventualno pismena. Da, grozilo se osobito slovenskim obrtnikom, trgovcem itd. na sve moguće načine dok se ih je sklonulo, da su i oni izvjesili kakvu crnu krpetinu.

Siromašniji stanovnici dobili su zastava i crne robe badava i tim uresili iz vana svoje stanove. Čitave ulice u starom gradu urešene su zastavam i crnim krpami na račun n e p o z n a t i h dobrotvora.

C. k. vlada pokvarila je ponešto nakanu tršćanskih nespašenjaka. Ona je naime naložila svim c. k. uredom, da izvjese crne zastave, što su dakako ovi i učinili. Za javnimi uredi poveli se mnogi i mnogi c. k. činovnici, koji su uresili svoje stanove, čega se nebi bili mnogi podufali učiniti, da nije došao nalog za c. k. urede. Osim toga izdalo je neko družtvo p a t r i o t i č k e m l a d e ž i javno plakate, kojimi pozivlje i patriotičke (austrijski misleće) krugove, da izvjese zastave.

Ovo, jedno ni drugo nije dakako po ćudi iredentistom, koji su htjeli pokazati braći preko crno-žute ograde, da je sva ta žalost u Trstu iskrena i srdačna, potekavša iz srdaca tršćanskog gradjanstva i to svega, bez razlike vjere i stališa — dočim je tuj posredi dobra polovica umjetnoga i prisiljenoga.

Uapšenje anarhista u Trstu. Dne 3. t. mj. aretiralo je redarstvo u Trstu vratara u svratištu „Hôtel de la Ville" Marijana Janni-a talijanskoga podanika iz Romanje, te nekoga Dujma Stipinovicha iz Dalmacije, koji su pod sumnjom radi anarhizma.

Iz Berma nam pišu: Početkom ovog mjeseca uvelo se u ovoj občini pucanje na oblake. Radilo se o tom već prošle godine, a radi pomanjkanja novčanih sredstava odustalo se od ove nakane. Kao za prvi pokušaj namjestilo se ljetos strjelne postaje oddaljene po prilici na četvrt sata u selima Surani, Rusci, Velika i Mala Traba. Nabavljeno je do sada 8 aparata; 6 sa topići, koji se uživaju špagom, 2 na patrone. Sprave bijahu naručene uz dosta povoljne uvjete posredovanjem „Gospodarske zveze" u Ljubljani od tvrdke Jos. Lorber i dr. u Žalcu (Štajerska). Aparati odgovaraju dobro. Poslie hitca čuje se više vremene trajajuće zvižđanje u zraku. Streljalo se jur već puta, svaki put opazilo se razpršanje oblaka nad strjelnom postajom. Uspjeh pucanja najbolje se pokazao dne 9. i 18. t. mj. Prvog dana padala je već drobna tuča na postajom „Grozdak", a kad se počelo strjelati, prestalo je to. Veoma pogibiljno vrieme bijaše 18. t. mj. Navalili crni oblaci od Višnjana preko Montriljšćine. Uz debele kaplje dažda padala su debela zrna tuče takodjer nad rečenom postajom na Grozdaku (zakasnilo se naime malko su pucanjem). Netom se započelo strjelati, pomoglo je. U okolici strjelne postaje neznatna šteta bi počinjena od tuče, dočim bi Montriljšćina (koja graniči uz Grozdak) nemilo potučena, da narod zdvaja radi budućnosti. Do sada poniело se dakle pucanje dobro a za napried vidjeti ćemo. Treba pako, da su strjelne postaje ako možno na kojim uzvišenom mjestu pravilno — na 1 km — uredjene, te da se započme pucanjem pravodobno, dok su oblaci još mirni. Za tu svrhu služi jako dobro takozvani olujni toplomjer (Gewitter thermometer) od Mareša, to jest termometar, koji već u jutro prilično dobro pokazuje, da li se pripravlja nevreme na onaj dan. Opozati moramo nešto glede krivog mnienja medju pučanstvom, da se naime tjera strjelanjem topova oblak ili tuča drugamo. To nije istina. Po izjavi učenih profesora vještaka napravlja se tuča samo nad onim mjestom, gdje potuče a nemoguće ju je pucanjem drugamo iztjerati.

Našim vinogradarom. U novine došla je viest (i mi smo ju zabilježili), da su na otoku Šolti u Dalmaciji učinili pokuse sa vapnom proti peronospori, i to dobrim uspjehom. Dok se ta viest neobćistini i dok se nedokaže, da negašeno vapno u istinu tjera peronosporu, preporučamo našim vinogradarom, da upotrebljuju i nadalje raztopinu modre galice sa vapnom.

Mogu se medjutim na pojedinom trsu činiti pokusi i sa prahom negašenog vapna, ali za biti stalni, da se otjera nesretnu peronosporu, valja škropiti trsje modrom galicom.

Iz Kaldira pišu nam 25. pr. mj. U nedjelju dne 15. pr. mj. čitao je sv. misu u našoj crkvi neki g. Monti, ako se nevaramo vjeroučitelj na talijanskoj gimnaziji u Pazinu. Naš g. župe-upravitelj morao je naime po poslu u Rovinj i rečeni gospodin ga je zamjenio. Taj gospodin — premda je neko vrieme i medju našim pukom na Puljšćini služio, nije se ipak ni toliko prisvojio hrvatskog jezika, da bi bio mogao učiniti običnu kratku propovied iz glave.

Na svršetku sv. mise zapitao je, što da se moli, a kad mu rekoše: A n d j e o G o s p o d n j i, odgovori: neimam knjige, pak hajd u sakrištiju. Dakle ni andjelskog pozdrava nije medju našim pukom naučio. Je li tvrde glave ili nebijaše volje?!

O školskih odnošajih u Marezigah pišu od tamo tršćanskoj „Edinosti": Ovdešnji školski odnošaji jesu upravo zdvojni. Jednomu je učitelju povjereno 108 školske djece, sa nastavnim odjelom 142! Kakav može biti uspjeh u školi uz tolik broj djece, svatko si laliko sam stvori sud. Tuj bi morao učitelj čudesa činiti. Pa sav taj silni trud okolo toliko djece naplaćen mu je sa mjesečnih 35 forinta! Toliku mu se daje plaću, da nebi možda plandovao i novac ča bacao. Od te svoje b o g a t e plaće troši mjesečno po 20 for. za hranu, 2 for. na biljege, a 13 for. ostane mu za odielo, obuću, liekove, narodne prispjevke itd. S druge strane baca istarski zemaljski odbor novac na pune pesti svojim profesorom i ravnateljem, koji imadu zasluga za širenje kulture u susjednom kraljestvu — u zemlji bodeža i samokresa.

Poljodjelski tečaj na gospodarskom zavodu u Poreču. Dné 4. novembra g. 1900. započeti će na gospodarskom zavodu u Poreču XVIII. tečaj za sinove istarskih poljodjelaca.

Svrha je toj praktičnoj školi da mladiće upozna sa važnijimi radnjami na polju, u vinogradu, u vrtu, konobi itd.

Poduka traje redovito 3 godine, a može se produljiti i na 4. Na koncu dobiju pitomci odpustnu svjedočbu.

Prednost imadu za taj tečaj sinovi posjednika-poljodjelaca, rodjeni u Istri.

Molbe valja poslati zemaljskomu gospodarskomu zavodu u Poreču do 15. septembra 1900. Molbi treba priložiti krstni list kao dokaz, da molitelj neima manje od 14 a više od 17 godina, svjedočbu o cieplјenju kozica, svjedočbu o zdravlju i čvrstom tjelesnom ustrojstvu; svjedočbu dobrog ponašanja te svjedočbu o dovršenoj pučkoj školi; nadalje obveznicu, da će plaćati trošak za uzdržavanje (300 kruna godišnjih)u tro- dvo- il jednomjesečne obroke unapried.

Zemaljski odbor stavio je na razpolaganje gospodarskomu zavodu 6 štipendija, svaki po 300 kruna za one mladiće, kojih nemogu roditelji sami uzdržavati.

Da su te štipendije opredieljene za Talijane, netreba nam valjda ni spominjati.

Sve na zemaljske troškove! Našim talijunašem nebijaše dosta, što su u Pazinu ustrojili posve nepotrebnu talijansku gimnaziju, na koju se troši na hiljade zemaljskoga novca, od čega neima većina pučanstva Istre — Hrvati i Slovenci — nikakve koristi, već dapače veliku škodu, nije im dakle dosta, što na taj način razsiplju i naš novac, već traže i druge načine, kako bi taj novac siromaha na njihovu korist a na našu škodu potrošili.

Oni su naime stvorili novu vrst nadzorničtva za pučke škole u Istri i to nadziranje preuzeli su dakako sami, da svojim ljudem pomognu a nas Hrvate i Slovence da novim bremenom usreće. Zemaljski odbor u Poreču — u kojem sjede sami Talijani — šalje naime svoje nadzornike da nadziru pučke škole širom Istre. Te službice podieliše si liepo medju sobom gospoda zemaljski prisjednici C h e r s i c h, G a m b i n i i T o m a s i. Ova trojica nadziru ili imaju pravo nadzirati sve škole — talijanske i hrvatsko-slovenske u cieloj Istri. Tako nadzire pučke škole na kvarnerskih otocih g. prisjednik Chersich; pučke škole u kotaru Voloskom g. prisjednik Gambini, a škole kotara pazinskog g. prisjednik Tomasi. Ova gospoda prisustvuju i sjednicam odnosnih c. kr. kotarskih školskih vieća i to jedan u Lošinju, drugi u Voloskom a treći u Pazinu.

Sada pomislite koliko stoje siromašnu pokrajinu putovanja rečene gospode iz Poreča u Lošinj, Volosko i Pazin. Ova putovanja jesu posve nepotrebna, posve suvišna jer imade u svakom c. kr. kotarskom školskom vieću muževa pametnih i naobraženih, koji poznaju školske odnošaje svoga kotara bolje, nego li gospoda iz Poreča.

Nu tim se je htjelo postići dvoje: prvo, da se nebi štogod zaključilo u c. kr. kotarskih školskih vieća, što se nebi slagalo sa programom Talijana Istre i drugo, da se pruži gospodi liepa prilika, da si omaste bradu zemaljskim novcem na teret ciele pokrajine.

Zahvalni bismo bili glasilu zemaljskoga odbora u Poreču, kad bi nas htjelo izviestiti, što stoje siromašnu Istru takova putovanja i to božnje nadziranje škola rečene gospode. Na siromašno pučanstvo Istre udara se školske takse a na ovaj način razbacuje se krvano zasluženi novac sirote Istrana.

Za pomorce. Kod trgovačko-nautičke akademije u Trstu i dojduće školske godine držati će se tečaj za usposobljenje pomorskih kapetana i podkapetana. Tečaj započimlje na 20. septembra o. g. i traje do konca junija dojduće. Primaju se kandidati u svako doba godine. Podučavanje je bezplatno. Plaća se samo školarina od 12 kruna jednom za uviek. Potanje obaviesti daje akademija (Piazza Lipsia br. 1, III. kat.)

Stogodišnjica biskupa Slomšeka. Braća Slovenci svetkovali su u nedelju dne 9. t. mj. uspomenu na svoga velikog učitelja, domoljuba i biskupa A n t u n a S l o m š e k a, koji se je prije sto godina rodio, te sav svoj život posvetio za napredak i prosvjetu naroda sve do svoje smrti god. 1862. U crkvi, u školi i na polju — svuda je on blagotvorno djelovao za duševnu i tjelesnu korist svoga naroda. Njegovo spasonosno djelovanje probudilo je slovenski puk, da je danas više prosvjetljen nego li hrvatski. Nam Hrvatom je uspomena na toga velikoga narodnoga biskupa takodjer sveta, jer je on jednakom ljubavlju pratio život našega naroda i uviek putovao po hrvatskih zemljah, njeteć bratimstvo hrvatsko-slovenskog naroda.

Kako nam brzojav javlja, Slomšekova slavnost na Ponikvah, u prisutnosti tisuća naroda i odličnih predstavnika bje sjajno obavljena. Slava uspomeni Antuna Slomšeka!

Smrt u tudjini. Kadno se N. V. B. „Marija Theresia" otputio iz Pule za Kinu, imao u Crvenome moru užasnu vrućinu. Primjerice rečeno, imali kod strojeva vrućinu od preko 70° C, tako da morao brod putovati sa same dvie vatre uz 4 milje na sat. Brod uzeo i crnce za grijače, nu ovi se prije onesviestili, nego naši Dalmatinci, koji se izkazali najžilavijimi. Medjutim je na palubi mnogo njih obolilo od sunčanice. Tako je na 4. julija umro tečajem puta u Crvenome moru od sunčanice valjan momak Brnabić-Heko Franjo, sin krške Dalmacije, rodjen u okolici zadarskoj god. 1877, spadao je drugoj kumpaniji, a bio grijač. Pokopan bje u Adenu po austrijskom konzulatu na 5. julija. Lahka ti tudja zemljica!

Atentat na perzijskog šaha počinjen je u Parizu 2. augusta u 11 sati prije podne, kad je šah u kočiji ostavio Palais des Souverains. Neki čovjek, obučen kao lučki radnik, s podignutom batinom potrcao prema kočiji i stao vikati: Živjela djeca puka! Napadač bje uapšen. Našli su kod njega revolver.

Po izvještaju generala Parenta, koji je sjedio šahu sučelice, bio je sam šah, koji je pograbio napadača za ruku, te mu izbio revolver iz nje. Velikom veziru pošlo je za rukom, da mu otme revolver, dočim su se redari bacili na njega. Svjetina se je oborila na njega, a redarstvo ga je zaštitilo. Kod redarstva je očitovao, da je to stvar, koju će on sa svojom savjesti izravnati. Požalio je, da napadaj nije uspio. U revolveru je nadjeno pet naboja. Veli se, da je redarstvenikom doviknuo: Vaš će gospodar dobro uraditi, dade li ostavku, jer ćemo ga mi znati pogoditi.

Odlikovan Hrvat u tudjini. Nema tomu davno, kako je po naših novinah bilo javljeno, da su braća Stjepan i Mirko Seljan iz Karlovca, koji su se dali na putovanje po svietu pješke, došavši u centralnu Afriku, postali guverneri čitave jedne pokrajine. Sada se javlja, da je guverner te pokrajine u Abesiniji Mirko Seljan dobio veliko odlikovanje od cara abesinskoga, Menelika. Menelik mu je podielio odlikovanje „Chevalier officier de croix Salomon" — t. j. „vitez krsta Salamonova". To je najveća odlika, koju vladar abesinski može dati jednomu svom dostojanstveniku, koji nija član vladarske kuće.

Katolički sastanak u Zagrebu. Dne 5. septembra i sliedećih dana obdržavati će se u Zagrebu prvi katolički sastanak, na kojem će se razpravljati ne samo o strogo crkvenih, nego i o gospodarskih i socijalnih pitanjih. Eto glavnih govornika i predmeta, o kojih će se razpravljati: Umirovljeni sveučilišni profesor dr. Kosta Vojnović, knez užički, govorit će o katoličkom životu. Dr. Sandor pl. Bresztvenszky, nar. zastupnik, o odnošaju države spram crkve. Dr. Gjuro Arnold, profesor sveučilišni, o uzgoju. Dr. Ivan Ružić i dr. Franjo Papratović o katoličkoj štampi. Dr. Juraj Vrbanić, pravni savjetnik I. hrv. štedione, o socijalnom pitanju, Fran Ivanišević, župnik u Jesenicah (Dalmacija), govoriti će o pučkih blagajnicah, dr. Luka Jelić, profesor (Dalmacija), o crkvenoj umjetnosti. Dr. Kresimir Kvaternik, erarski od-

vjetnik, o dobrotvornih družtvih, i dr. Čuka Jakov, kateketa u Zadru, o liepoj knjizi. Što se tiče ostaloga, napose glede samog razpravljanja u pojedinih sekcijah i sudjelovanja u svečanih skupštinah, za to su sastavljene posebne upute, koje će se u svoje vrieme za ravnanje svakomu dati, koj će sudjelovati na ovom sastanku. Razredba pak spoljašnja i tok svečanosti za svaki dan i ostalo s podpunim programom javit će se kasnije.

Ratni brod „Maria Theresia“, koji je odplovio prošloga mjeseca put Kine, stigao je dne 5. t. mj. u Wasung, gdje se je zaustavila 10 sati pak zatim odplovila dalje put kinezkog pomorskog grada Taku. Na brodu je sve zdravo.

Velika skupština slovenske družbe sv. Cirila i Metoda sa sjelom u Ljubljani, vršila se je prošloga čedna u rodoljubnoj Radovljici uz sudjelovanje mnogobrojnog občinstva.

Dragocjene pobožne uspomene	izmjenjuju se za odrabljene poštanske biljegovke. Obaviesti daje Bureau **Betlehem, Bregenz** (Vorarlberg).

Listnica uredničtva i uprave.

G. A. Afrić, Veliki Brgud. Istina, primismo dne 24./12. 1899. for. 2, na ova su uneešena u g. 1898., koja nije Vika uplaćena.

G. M. V. Rieka. Stigle u redu K 2. Naslov promienismo po želji. Zdravo!

S Bogom!

Prigodom mog odlazka iz Pule, ne mogavši svim svojim mnogobrojnim znancim i prijateljima stisnuti junačku desnicu, te se s njima osobno oprostili, kličem svima: Sretni mi i zdravi ostali, te se prigodice sjetili

Vašeg izkrenog

Andrije Rauch-a.

Javna zahvala.

Pošto radi slabog vida nije mi moguće zahvalit se posebice uglednim družtvom, občinam i zborovim, te p. n. pojedinim osobam, koje su imale dobrotu sjetiti se mene prigodom mojeg imendana, to jih smjerno molim, da izvole priniti u to ime ovim putem moju najtopliju zahvalu.

U Krku, dne 5. kolovoza 1900.

Dr. Dinko Vitezić.

Na prodaju je

POSJED

u blizini grada **Pule** uz vrlo dobre uvjete. — Tko ga želi kupiti, neka se obrati na častnog g. paroha u Peroju, koji će mu dati sve moguće podatke. — Isti se posjed može podieliti i u tri diela.

Občinsko glavarstvo.

Br. 709 **Dobrinj**, 31. srpnja 1900

Oglas natječaja!

Razpisuje se mjesto občinskoga tajnika sa plaćom godišnjih 800 K.

Molitelji imaju dokazati: neporočenost, podpunu sposobnost u tajničkih poslovih u hrvatskom kao uredovnom jeziku.

Molbe neka se dostave na ovoobćinsko glavarstvo do konca kolovoza o. g.

Načelnik:

Barbalić.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, erkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare *m*	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, posiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Zniderčič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGEEB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i ugnuću u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križnih, kostnom poganca, probadanju, svraćivšim nazebam. Ciena 40 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 30 novč.

Pojačani želježoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofulaznosti, podbuhlosti, djetinjoj hrđljavosti, ženskim bolestim, slaboćudnosti, nemoći. Ciena flašici 3 forina.

Pojačana švedska kapljica ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Osim se glasovitim sredstvom očišćuje krvotvorstvo, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblaksava tegnja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odktanja se bol u slizici, želudačne grčeve, šmica, grozica ili zimnica, ravijanje ili grčenja u utrobi. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i razne bolesti. Ciena, flašici s napuckom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski kob i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objadivanje želudca i prosnave, kada blago neće rado žderati pa se napasenje. Krave davaju od njega više i boljega mliečka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Svajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, gromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za kuje i volove proti kostenoj boli, zgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i utekllini, pošte jakoga napora, za objadivanje i okrepljivanje zli i svraca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razčišćuju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i posljedice rane kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti šugi, kratkam perućini i ospočinam. 1 lončić 50 novč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D-ra **Spitzera pomast za lice** proti smeđanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, ospotine na licu; proizvadja gladkost, sjajnost; bjelodu i finoću obraza i ruku. Ciena vrlom fončiću s forin. K tome spada još bonakov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve nedodjive i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji s for.

Sapun eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Crème eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama tenta, kao što su prišići, sujedice, crvene mulje, pjege, opora koža i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast sliekada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću s forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkusnom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda pospješuje također i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 75.

Mirisni Zesu za sobe kadili, nekoliko kapi šire po sobi prenogodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antitebrile od Rodinina proti gromtci ili zimici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za tarbanje kose, da siede kose poerne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kirurške sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 51. U Puli, dne 14. agusta 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Vinska klauzula.

I.

Na poziv „Istarske vinarske zadruge" u Puli, „Istarske posujilnice" u Puli, te „Gospodarskog družtva" u Pazinu, sastali se dne 26. julija zastupnici kotarskih gospodarskih zadruga, odaslanici hrvatskih i slovenskih občina Istre, te mnogi naši vinogradari u Pazinu, da razpravljaju o raznih gospodarskih pitanjih naše pokrajine, navlastito o nesretnoj vinskoj klauzuli. Na tom sastanku prihvaćena bijaše velikim oduševljenjem spomenica, koju će posebna deputacija izručiti Njeg. Veličanstvu i gg. ministrom, i koju je obećao odbor sastanka naknadno objelodaniti.

Nam nije doduše poznat sadržaj one spomenice, koju je sastavio muž, koji je posvetio glavne svoje sile gospodarskomu preporodu našega naroda u Istri, nu držimo, da neće biti nemilo njezinom sastavljaču, ni štetno po samu stvar, ako se svratimo na to važno pitanje i na ovom mjestu.

U trgovačkom ugovoru, sklopljenom izmedju Austro-Ugarske monarhije i kraljevine Italije godine 1891., dana bijaše Italiji carinarska pogodnost kod uvoza njezinih vina u našu monarhiju. Na talijanska vina udarena je uslied rečene klauzule tako nizka carina na naših granicah, da je našemu domaćemu vinu uz poznatu jeftinoću talijanskih vina postala nemoguća svaka konkurencija sa talijanskim vinom. Odatle nastaše silne štete za naše vinorodne pokrajine, odatle težki udarac našemu narodnomu gospodarstvu. Zastupnici vinorodnih zemalja predvidješe taj udarac, te su prigodom stvorenja onog ugovora i nesretne klauzule odlučno podigli svoj glas proti ugovoru i navlastito proti klauzuli. U tom pogledu odlikovaše se osobito hrvatski i slovenski zastupnici Dalmacije i našeg Primorja. Njihov glas našao je kasnije odziva u zemaljskih saborih u Zadru, Poreču, Gorici itd.

Naši susjedi Talijani Primorja, vodjeni više simpatijom do prekomorske im braće, nego li probitci za domaće vinogradare i za toli važnu granu narodnog gospodarstva, dokazivali su tada i u Beču, i u Poreču, Gorici, Zadru itd., da našem vinu klauzula neće škoditi, da će se tim otvoriti novi putevi našemu vinu u Italiju itd. itd. Posao im nebijaše težak, jer ih je u tom podupirala tadašnja središnja vlada, koja je tvrdila, da se onom pogodnošću Italija obzirom na našu monarhiju neće poslužiti. Pomogla im je u tom poslu i nemarnost talijanskih vinogradara Primorja, koji nisu u prvi čas shvatili velik zamašaj one klauzule, pošto bijaše u ono doba velik dio naših vinograda uništen od filoksere. Našlo se je dapače tada i odlično gospodarsko družtvo u Istri, i to zemaljsko gospodarsko vieće za Istru, koje je god. 1892 zagovaralo vinsku klauzulu na veliku štetu domaćemu vinskomu proizvodu.

Ali do mala otvoriše se i sliepcem oči, za kratko uvidiše i najodlučniji zagovornici klauzule, da bijahu na krivom putu dok su tvrdili, da ona neće našemu vinskomu proizvodu škoditi. Razočarala ih je sama Italija, koja se je dne 27. agusta 1892 počela preko njihovog očekivanja onom klauzulom u tolikoj mjeri služiti, da je onemogućila konkurenciju našemu vinu, te isto iztisnula sa onih tržišća, gdje bijaše do tada mnogo traženo i dobro plaćano.

Danas neima družtva ni pojedinca u naših vinorodnih pokrajinah, koji bi se usudio dignuti svoj glas za uzdržanje klauzule u trgovačkom ugovoru sa Italijom, koji se primiče svomu kraju. Našu tvrdnju podkriepljuje najnoviji pokret proti vinskoj klauzuli; pokret kojemu se pridružiše i bivši najžešći branitelji i zagovornici vinske klauzule. Mnogobrojni sastanci, skupštine, spomenice i predstavke stvorene u svih vinorodnih krajevih monarhije jamče nam, da je svuda zavladalo osvjedočenje, da od budućega trgovačkoga ugovora sa Italijom obzirom na vinsku klauzulu zavisi budućnost našega vinogradarstva, s kojim stoji u uzkom savezu i blagostanje vinorodnih pokrajinah naše monarhije. Tomu osvjedočenju dadoše ovaj put izraza ne samo naše gospodarske zadruge, sabori i naši vinogradari u Istri, Goričkoj i Dalmaciji, već im se pridružiše i ona talijanska družtva sabori i pojedinci, koji su za stvaranje nesretne klauzule istu kao nepogibeljnu zagovarali. Oglasili se već prošloga proljeća stanovnici južne Goričko-Gradiške, pak gorički Slovenci, zatim na raznih sastancih Slovenci tršćanske okolice. Naša braća u Dalmaciji, koji su onom klauzulom najviše oštećeni, ustali su u pojedinih družtvih i na sastanku vinogradara čitave pokrajine prosvjedujuć najodlučnije proti klauzuli, koja podkapa životne probitke njihove uže domovine. Zastupnici Hrvata i Slovenaca Istre nisu prestali od prvoga početka dokazivati veliku štetu i pogibelj za naš vinski proizvod radi klauzule, te se pridružiše i oni nedavno obdržavanoj skupštini u Pazinu, gdje bijaše jur navedena spomenica jednoglasno prihvaćena.

Slomšekova slavnost na Ponikvah.

Težko je naći para Antonu Martinu Slomšeku. Rodio se je u seljačkoj kući, na samu stoječoj, u ubavom kraju zelene Štajerske, spadajućem pod župu i občinu Ponikve, godine 1800.

Učio se je na raznih školah u Štajerskoj i Koruškoj, a jednu godinu takodjer u užoj Hrvatskoj, u Senju. Kojim povodom je ovamo došao, to još nije stalno ustanovljeno. Stalno je, da je došao u Senj, da tamo svrši sedmi i osmi razred srednjih škola, i da je svršio tamo oba razreda u jednoj godini. Njegovom naukovanju u Senju, medju Hrvati, pripisuju mnogi njeke njegove osobite vlastitosti. On je pisao krasnim slovenskim jezikom. Bio je izvrstan propovjednik i u obće govornik. On je bio jedan najoduševljenijih „Iliraca", muževa, koji su u prvoj polovici ovoga stoljeća nastojali svimi silami i načini — sa pjesmami, govori, knjigami — probuditi slovenski i hrvatski narod, i oduševiti ga za njegovo jedinstvo. Zajedno sa svojimi odlučnimi vrstnjaci, radio je neumorno, nesebično, bez ikakvih obzira,

Podlistak.

ZLATO.*)

Napisao grof Lav Nikolajević Tolstoj. S ruskoga preveo Armin Koričić.

U davna vremena življahu kod Jerusolima dva brata. Starijemu bilo ime Afanazije, mladjemu Ivan. Živjeli su na briegu ponad gradom, a hranili se svačim, čim bi ih ljudi podarili. Vrieme su svoje provodili radom. Nisu oni radili sebi, nego siromakom. Polazili su one, što su izdisali pod bremenom napora: bolestnikom, sirotam, udovam. Kad bi obavili svoj posao, otišli bi i ne tražeći plaće. Tako su braća provodila po ciele sedmice — jedan od drugoga odieljen, pa bi se tek u predvečerje nedelje našli opet u svojoj kućarici, proveli tude nedeljni dan zajednički, molili se i zabavljali. U ponedeljni dan opet bi se razišli, svak svojim putem. Tako su braća proživjela mnogo godina, a svake bi sedmice dolazio k njim andjeo i blagosivljao ih.

Jednog ponedeljnika, kad su se bili upravo razišli, bilo je Afanaziju nekako težko, što se mera da dieli od ljubljenoga brata svoga. Popostane dakle i stane, da se ogledava. I Ivan je stao, stavio ruku pred oči, te upiljio gled svoj pozorno u jedno mjesto. Za tim se primakne tome mjestu, al u jedared, kao da ga progoni divlja zvier, stane da leti s brda na brdo. Afanazije se ne malo začudi i podje do toga mjesta, e da razvidi, čega li se bratac tako preplašio. Kad se primakne, vidi ti on, da nešta odsieva na suncu. Približi se posve na blizu i eto u tren taj opazi hrpu zlata, kao da si ju iz rukava sasuo.

Rad šta se je tako prepao i čemu je pobjegao? Umovao je Afanazije. Ta nije grieh u zlatu. Grieh je u čovjeku. Zlatom se može drugoga unesrećiti, al njime se može i mnogo dobra tvoriti.

— Koliko se svieta i udova može prehraniti, koliki golići zaodjeti, kolikim li potrebnikom i bolnikom može se zlatom u pomoć priteći. Mi dakako služimo i sada ljudem, al je naša služba neznatna prema našoj slaboj snazi; a tim bismo zlatom mogli uspješnije pokoristit ljudem.

Afanazije je htio, da sve to saobći svome bratu, al je Ivan već bio izvan njegovog dohvata, a da bi ga mogao čuti, daleko onamo na drugom brežuljku vidjao se on poput kakvog hruštića. . . . .

I Afanazije skine svoju halju, strese unj zlato, koliko je samo mogao da ponese, natovari ga na ledja i ponese u grad. Tuj udje u krčmu, preda zlato krčmaru i podje, da ponese i ono ostalo. Kad je posakupio sve, što bijaše našao, nakupuje od trgovaca gradilišta u gradu, kamenja i gradjevnog drva, najmi radnike i podigne tri kuće: utočište za udove i sirote, bolnicu, stječište za putnike i prosjake. I nadje tri pobožna starca: jednomu povjeri nadzor nad utočištem, drugomu nad bolnicom, trećemu nad stječištem. Preteklo mu još tri tisuće zlatnika. Od ovih dade svakomu od staraca po tisuću, da pomažu nevoljnikom. Ove se tri kuće brzo napune stanara i ljudi hvaljahu Afanazija za sve, što bijaše učinio. I bijaše njegova radost tolika, da je zaželio neostaviti više grada toga. Ali, jer je ljubio svoga brata, oprosti se. Nije za sebe pridržao ni jednoga zlatnika; u istom odielu, u kom bijaše došao, dade se na put. . .

Kad se je približavao brdu, stane da razmišlja: moj brat nije pravo uradio, što se odvrnuo od zlata i odbjegao ga: — nisam li ja valjanije uradio?

Dok je tako smišljao: opazi u jedared na putu onoga istoga andjela, koj bijaše njega i brata mu blagoslovio, kako ga mrko gleda. Ukočen je Afanazije tude stajao, pitajući andjela: „Za što, gospode"!

Andjeo raztvori usta svoja i reče:

— Nosi se odtale, nisi vriedan, da živiš sa svojim bratom. Jedan samo skok tvoga brata više je vriedan, nego sva tvoja djela, što si ih zlatom počinio.

Afanazije stane nabrajati, kolikim je sirotam i putnikom pružio hrane, kolike je biednike obskrbio. A angjeo će mu:

— Isti onaj djavo, što je ovdje položio zlato da te zavede, naučio te je ovim riečima.

Afanasiju se raztvori savjest i on shvati, da svojih djela nije učinio u slavu božju, pa se razplače i okaje. . . .

Na to andjeo odstupi s puta i otvori cestu, na kojoj je stajao Ivan, očekujući svoga brata.

Od tog se doba nije Afanazije više podavao zavadjanjim djavoljim, koj bijaše zlato ono prosuo, jer je uvidio, da se ne može služiti Bogu i ljudem zlatom, nego radom.

I braća stanu i opet da živu ko i prije. . . .

*) Iz „Zbirke pučkih pripoviesti L. Nik. Tolstoja. Zadnje izdanje g. 1898. A. K.

i bez ikakvih postranih svrha za to, da budu Slovenci i Hrvati opet jedno kako su bivali pred stotinami i stotinami godina. On i njegovi sumišljenici bili su čvrstoga uvjerenja, da je Slovencem i Hrvatom jedini spas u njihovoj najužoj zajednici, da u njihovom posvemašnjem jedinstvu, jer jih inače pozobaše razni njihovi susjedi i zakleti neprijatelji.

Svršiv bogoslovne nauke u Celovcu, bio je godine 1824. zaredjen za svećenika.

Kao profesor na bogoslovju u Celovcu, bio je svojim učenikom ne samo učitelj nego i uzgojitelj, pravi duhovni otac.

Njegovomu velikomu duhu, plemenitomu srcu, obširnim naukam, njegovoj radinosti, otvorilo se je pravo polje djelovanja, kad je postao biskupom lavantinskim, odnosno mariborskim.

Kao biskup vršio je najsavjestnije svoje stroge biskupske dužnosti. Brinuo se je koli za svoje svećenike, duhovne pastire, toli za svoje cielokupno stado, za pučanstvo, i branio i prve i druge od napadaja bud s koje strane. Dieleć sv. krizmu, propovjedao je, naučao Kristovu vjeru, i oduševljivao za nju.

Al nije se tim zadovoljavao. Znao je da nemože svim svega na svoja zlatna usta reći, pa je to nadomjestjivao svojim zlatnim perom, i putio druge da to isto čine.

Pisao je razne molitvene knjižice, izdavao razne druge knjige, i pobrinuo se je, da se to čini i bez njega i poslie njegove smrti. Ustanovio je družbu sv. Mohora, kojoj na cielom svietu nejma jednake. Ima do 90.000 članova. Svaki član dobiva za jednu forintu šest, sedam knjiga nabožnoga, gospodarskoga i u obće narodnoga sadržaja.

Anton Martin Slomšek umrvši godine 1862, bio je biskup, gorljiv viši pastir sv. matere crkve, bio je odlučan domoljub, divan govornik, izvrstan pisatelj. Kao pravi blagovjestnik Isusove nauke, zauzimao se je takodjer za jezik svojih duhovnih podanika. Dobro je znao, da čuvajuć i gojeć jezik naroda, čuva i goji takodjer vjeru. Znao je, da odpadnik od svoga jezika i naroda, odpada takodjer od svoje vjere.

Nije čudo, da je slovenski i hrvatski narod stogodišnjicu narodjenja takovogu sina proslavio na najsjajniji način, u njegovom rodnom mjestu, na Ponikvah.

Slavu je priredio naročiti odbor sastojeći iz osoba rodjenih u istom kraju u kojem se je rodio Slomšek. Na čelu mu je bio tamošnji domaći sin svećenik Merzidovšek.

Odbor našao je odziva u svih stranah slovenske i hrvatske domovine. Najviše je ljudi dakako bilo iz župe i obćine, te susjednih, i u obće iz Štajerske; iz Celja, Maribora, Slovenske Bistrice, itd. svih slojeva. Uža Hrvatska bila je zastupana po odličnih osobah: Rubetiću, Smičiklasu, Čepeliću, Kukuljeviću, Suku, Bujanoviću i drugih. Kranjska po zastupnicih Povšetu, Pfeiferu, Pogačniku, ljubljanskom načelniku Hribaru, odvjetniku Tavčaru, kao načelniku Sokola. Istra po zastupnicih Spinčiću i Komparetu te Mons Zamliću. Koruška po zastupniku Grafenauceru, pisatelju Rozmanu, župniku Gabrovu i mnogih drugih. A bilo je posjetnika slavnosti takodjer iz Trsta i Goričke, kao i njeki Česi i njeki Rusini. U sve broji se da bijaše do 10000 ljudi. Svečanost obavila se je posve u duhu slavljenoga velikoga pokojnika. Bila je crkvena i narodna.

U crkvi pjevao je sv. misu opat celjski prečastni Ogvadi, a propovjedao prof. dr. Medved, govoreć iz duše k dušam.

Na školskoj zgradi odkrila se je spomen-ploča sa glavom slavljenoga pokojnika i zgodnim napisom. Tu ploču je odkrio u ime odbora poslie zgodnoga govora naučitelj Strmšek. Vriedno je spomenuti, da je na istoj školskoj zgradi uzidana spomen-ploča poznatoga Kártografa Kocena, koji, prem ga Njemci drže za svoga, je ugledao svjetlo božje takodjer u ono župi i obćini, kao sin slovenske obitelji.

Kod banketa bilo je stotine i stotine ljudi, i izreklo se mnogo zdravica.

Rečeni predsjednik odbora, iztaknuo značenje slavnosti, digao je čašu u zdravlje sv. otca pape i Njeg. Vel. cesara i kralja. Zatim je češki pozdravio češke goste, a hrvatski mnogobrojne Hrvate. Proporjednik u crkvi dr. Medved, pozdravio je Slovence i Slovenke prisutne, iz bližnje i daljne, pozivajuć jih, da sliede nauke velikoga Slomšeka. Župnik i kanonik Č. pelić tajnik biskupa Strossmayera, donesao je pozdrav toga velikoga biskupa, i prouzrokovao veliko oduševljenje. Kukuljević slavio je kitnjastim riečmi biskupa domoljuba Slomšeka, ističuć nesamo srodstvo nego i skupne probitke hrvatskoga i slovenskoga naroda, Hribar Ivan govorio je kao načelnik glavnoga grada Slovenije. Dr. Tavčar kao načelnik ljubljanskoga sokola. Rozman iz Celovca iztaknuo je zasluge Slomšekove za Slovence u Koruškoj. Spinčić dodirnuo se dobe pred 1000 i pred 100 godina poticao je na slogu, ljubav i rad.

Za vrieme banketa u prostorijah Podgorščeka, koje bijahu pune obćinstva, veselili se ljudi i drugud. Mnogi su okolo pete ure po podne išli pogledati rodnu kuću velikoga biskupa, koja je blizu pruge željezničke, nad postajom Ponikve, i na kojoj su se već osam dana prije vijale slovenske zastave.

U večer bio je koncerat.

Sve bijaše oduševljeno cielo vrieme. Sve nadahnuto pravimi čuvstvi poštovanja i zahvalnosti tolikomu božjemu izabranniku, kolik je bio Anton Martin Slomšek.

Slava mu i stokrat slava mu.

Pratio nas njegov duh u našem težkom radu, u velikoj borbi, koju imamo izvojevati proti mnogobrojnim našim neprijateljem!

Dogodjaji u Kini.

Velevlasti su dogovorno imenovale vrhovnim vojvodom savezničke vojske u Kini. njemačkoga generala Waldersee. Taj je jedan od starijih u ratu prokušanih generala i drže ga najsposobnijim vojskovodjom njemačke carevine. Nu dok dodje na opredieljeno mu mjesto, proći će nekoliko tjedana, a do tada će proteći mnogo vode i lješina rickom Pai-ho.

Za dokaz da su poslanici živi, brzojavili su iz Pekina svi doslovno jednake brzojave svaki svojoj državi. Obsjednuti su još te, dapače se predvidja žešća navala, usljed kretanja evropejske vojske prama Pekinu.

Na tom putu osvojili su saveznici i tvrdju Yang-tum. Palo je Evropejaca do 50 ljudi.

I mornari sa „Marije Terezije", koja je srećno stigla na svoje mjesto, prošli su krstitke vatre. Odjel sa toga broda stražio je željezničku kod Taku-a, gdje je bio naskočen od Kineza. Dobivši pomoći od druge vojske, srećno su se naši obranili i nema glasa, da bi bio tko poginuo.

Tako se nečuje niti ništa slaba o putovanju „Elizabete" i „Asperna", a ove će susljediti i „Leopard" do malo vremena.

Njekoji kinezki podkralji i poznati Li-Hung-Čang, žele započeti ugovaranja sa evropejskim vlastima. Razumije se, da tim misle zavlačiti u dugo pitanje umirenja u Kini i oslobodjenja Evropejaca u Pekinu. Vlasti im neće, rekbi poći na liepak.

Uvjeti-ugovaranja jesu: Evropejci u Pekinu predani živi i zdravi našoj vojski, a vojska kinezka od Pekina do mora da položi oružje.

Iz brzojava francezkoga poslanika Pichon-a je razvidno, da spas poslaničtva u Pekinu ima se zahvaliti jedino hrabrosti vojnika francezkoga i austrijskoga odjela, koji se hrabro bore. I on pita pomoći.

Francezka vlada je odgovorila kineskoj, koja je molila da poslanici otidu iz Pekina, jer inače da ne jamči za njihov život. U odgovoru drži kinesku vladu odgovornom za naše tamo, jer ih je ona dužna štititi, i izričе nesigurnost puteva, te poziva kinesku vladu da radi suglasno sa evropejskom vojskom za ugušenje bune.

Rusija je dala zapovied svomu poslaniku, da u pratnji kineske vojske ostavi Pekin.

Norvežko poslanstvo se na vrieme spasilo u Tangaj.

Englez misli izkrcati u ovaj grad do 20 hiljada vojske. Kao pomorskoj vlasti, mora mu na sreu ležati ta liepa luka, samo ako ima toliko vojske. Francuski konsul je izjavio, da će i on dat izkrcat isto toliko.

Kina, za dobit mir, dala bi ove koncesije: 1. nadzor carina: 2. ustanovu evropejskih sudova kako u Egiptu; 3. reformu školske obuke.

Franina i Jurina.

Fr. Si bija Jure na maši za Umberta.

Jur. Vero sam, za kuriozitat.

Fr. Pa ča si vidija Jure?

Jur. E vidija sam u crikvi sve gospodu koja ne gre nikada na mašu.

* * *

Fr. Ča da talijanski foji pišu, da je cili Vodnjan bil u crnu za Umbertom.

Jur. Veramente nima im biti težko obuć se u crno, ter su vavik crni.

Fr. Nego more bit da su kontali i tovare.

Jur. A benj, to je drugi konat.

* * *

Jur. Ča da su i Sanvičenski Biba i Kanfanarski Okret telegrafali Italiji u ime naroda.

Fr. Su, su, ali su ih trestini tradili.

Jur. Kako to?

Fr. Ča češ, sučetad od progreša batila je telegraf, da je Trst zadnji rub od Italije...

Jur. A ovo drugo sve hrvatsko?

* * *

Fr. Loyranska gospoda, da su već bili paričali traget za Rim.

Jur. Kamo zlodeja?

Fr. Da su oteli poć va Rim na sprovod.

Jur. Pak?

Fr. Da nisu pravo znali, ako leži Rim na moru.

Jur. Onda?

Fr. Da su Kenića poslali napred, da gre videt, zač da će se on najbolje z Rimljani sporazumet.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Sastanak austrijskog ministra-predsjednika sa madjarskim mu drugom daje novinarom još uviek gradiva za svakojaka nagadjanja. Madjarske novine pišu o tom sastanku ono, što znade svatko izmedju nas, da se je naime na sastanku razgovaralo o težkih prilikah, u kojih se nalazi monarhija, nu što se je zaključilo, ili što kane vlade poduzeti, da se odstrani te težke prilike, toga nam oni listovi neznaju kazati. Jedno iztiču ipak sa izviestnošću, a to je, da veže oba ministra srdačno prijateljstvo, da rade zajednički o boljku monarhije i da su u svih glavnih pitanjih složni. Nije to doduše mnogo, nu ipak je nešto ako se zna, da se kadšto-dogodi, da se ministri-predsjednici obiju pola monarhije paze kano pas i mačka.

Madjarski ministar-predsjednik Szell pošao je nakon sastanka sa Koerberom na carski dvor u Išel, a odavle pošao je u Aussee u posjete poznatomu vodji njemačkih liberalaca barunu Chlumeckomu. Ovaj posjet kod uplivnoga Niemca-prvaka imati će bez dvojbe političku važnost, jer g. barun Chlumecky je vazda spletkario na štetu austrijskih Slavena, kadgod se je radilo o tom, da im se dobaci kakvu mrvicu.

Jedan poljski list priobćuje članak zastupnika Merunovića, koji zagovara misao, da bi se sastali odlučujući klubovi carevinskoga vieća prije otvorenja, te da bi se dogovorili i složili u tom, da se izključi obštrukciju za sva važnija pitanja, koja dolaze na razpravu u carevinskom vieću, kao što je primjerice proračun, osnova o investicijah itd. Poziv na dogovor imao bi poteći od strane predsjednika carevinskoga vieća, nipošto od vlade, koja nebijaše do sada sretna svojim posredovanjem. Osim, u navedenih pitanjih, imala bi se glede pitanja manje važnosti ostaviti slobodne ruke svim strankam.

Glasilo moravskih Čeha ima dopis iz Praga, u kojem kaže, da sada nije zgodno vrieme za riešenje jezičnog pitanja. Članak 19 temeljnih državnih zakona daje Čehom jamstvo za budućnost, te bi bila velika pogrieška, kad bi se sada kupilo češki nutarnji jezik za priznanje njemačkoga jezika posredovnim ili čak državnim jezikom.

Nekoja imenovanja viših sudbenih činovnika u Gracu i Celju ogorčila su silno našu braću Slovence. Imenovani bijahu naime činovnici, koji ne samo da neznaju i drugi zemaljski jezik, nego su zagriženi protivnici Slovencem i njihovom jeziku. Slovenski listovi napadaju radi toga oštro austrijsku vladu i gradačkoga namjestnika, koji je zagovarao ta imenovanja. Ova imenovanja pokazuju ujedno, da se bečka vlada nimalo neobazire na pravedne zahtjeve slovenskih zastupnika, koji su se živo zauzeli za to, da nebudu imenovani oni činovnici.

Carevinsko vieće imalo bi se sastati pod konac mjeseca septembra ili početkom oktobra. Zemaljski sabori sastali bi se koncem oktobra il početkom decembra.

Hrvatski sabor biti će sazvan do mala na podulje zasjedanje.

Crna Gora. Knez Nikola boravi još uviek u Italiji sa kneževićem Danilom i sa kćerkom Milicom, ruskom velikom kneginjom. Jučer posjetio je knez Nikola poznatog talijanskog državnika Crispi-a u Rimu. On je prisustvovao i prisegi kralja Viktora Emanuela u subotu u dvorani talijanske gornje kuće.

Srbija. Mladi kraljevski supruzi dadose se na putovanje po Srbiji. Narod im pripravlja svuda srdačan doček. Kraljeva je pri tom namjera, da upozna narod sa mladom kraljicom. Iz Bierica, gdje se nalazi kraljica Natalija, pišu, da je ona zlovoljna tako na svoga sina radi njegove ženidbe, da mu je javila, da se ona više nevraća u Srbiju, što neće možda biti veliko zlo ni po kralja ni po srbski narod. Ženidbom svojom pokazao je kralj Aleksander, da se je posve izrgnuo iz zagrljaja trojnoga saveza i da se podao pod upliv ruske diplomacije i ruskog dvora, koji je zagovarao i odobrio njegovu ženidbu.

Italija. U subotu sastale se u Rimu obje kuće talijanskoga parlamenta u prostorijah senata, da primu kraljevu prisegu i da mu polože prisegu vjernosti. Kralj Viktor Emanuel položio je onu istu prisegu, koju je položio g. 1878. njegov pokojni otac. Nakon kraljeve prisege položio je prisegu najprvo senat a zatim parlamenat. Zatim je pročitao kralj prieslolni govor, u kojem naglasuje, da će slieditи stope svojih predja, napose svoga oca i djeda i da će vazda štititi slobodoumne ustanove talijanskoga ustava.

Povodom smrti kralja Umberta potakoše talijanski rodoljubi pitanje o izmirenju sv. Stolice sa talijanskom kraljevskom obitelji.

Rat u južnoj Africi. Vrhovni zapovjednik englezkih četa u južnoj Africi brzojavlja svojoj vladi, da njegove čete progone zadnje ostanke burskih četa. Tim pako nije rečeno, da je rat pri koncu i da će se ti zadnji ostanci burskih četa dobrovoljno predati Englezom.

Mjestne:

Puljska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda, primila je za prodane knjižice o zaključku školske godine po g. Svjetličiću K 2, od nepoznatoga gospodina Talijana K 10, sa sliedećim primom: „Figlio di Perugia porge C. 10 alla società s. Cirillo e Metodio per commemorare la morte del suo buon Re". Živili darovatelji!

Socijalističko predavanje, držala je u nedjelju popodne u Puli gospodjica Martinuzzi iz Labina. Predmet predavanja bio je: narodna borba u Istri zaprieka socijalizmu. Talijanska stranka je čula mnogu žuhku, ali i istinitu. Njoj je predbacila govornica i zapuštenost seoskoga hrvatskoga pučanstva, koje Talijani ne smatraju drugom nego poljem za eksploataciju. Iztaknula je manjak hrvatskih škola, i da 17 hiljade hrvatske djece uzdiše za školom, dok je talijanska stranka podigla u Pazinu nepotrebnu prkos-gimnaziju, za koju utaman troši tolike novce, težke žulje radinoga pučanstva. Gospodjica govornica frknula je i koju govorničku raketu na našu stranu, nu tomu se nije čuditi. Ona je pred malo vremena radino sudjelovala u redovima talijanske stranke, te marljivo dopisivala u protivničke novine proti nami, dapače i u stihovima sipala na našu stranku ognjevite striele.

Premda je prešla medju socijaliste, ostalo joj je ipak nešto od starog uvjerenja i animoziteta proti nama, što će, uhvamo, s vremenom sasvim proći. A hoće sigurno, ako nas bude sada sa nepristranijega gledišta prosudjivala, nego li do sada.

Pokrajinske:

Ravnateljem na c. k. državnoj gimnaziji sa hrvatskim naukovnim jezikom u Pazinu, imenovan bijaše dosadašnji upravitelj g. profesor Frane Matejčić. Čestitamo!

Porinuće nove ratne ladje. Dne 9. septembra biti će porinuta u more nova ratna ladja „Habsburg" sa dilja sv. Marka u Trstu.

Kumovati će N. V. nadvojda Friedrih sa suprugom nadvojvodkinjom Isabelom.

„Habsburg" će biti jedan od najvećih i najbolje oružanih austrijskih ratnih brodova.

Premanturac pred sudom. Dne 31. proš. mj. bijaše razprava pred okružnim sudom u Rovinju proti Martinu Mikovilović-u i Martinu Perušku iz Premanture, koji su bili napali dne 22. aprila o. g. mladića Juru Perišu isto iz Premanture. Peruško ga je bio udrio samo šakom a nato dotrčao drugi sa jednim bodežom i zadao mu ranu u prsa, da se je mladić srušio na zemlju ko mrtav, onda ga je ranio još u glavu i u lievu ruku. Napadač je bio jedan od najžešćih premanturskih „podrepnica". Snovao je, da će u Premanturi ustrojit „Gabinetto di lettura", nu pošto nije poznavao dobro paragrafe, sada će poći učiti za jedno četiri mjeseca u Rovinj i to brzo. Mihovilović je bio naime osudjen. Peruško je riešen. Bilo je skrajnje vrieme, da sudovi nauče pameti neke, koji su mislili, da zagovor poznatoga moralnoga vodje svih smutljivaca u Premanturi dostaje, a da puljska kamora zaprieči sa uspjehom svaku posljedicu njihovih nasilja i razbijanja. Miran čovjek, ako nije puhao u poznati podrepnički rog, nije bio sjeguran za svoju glavu, što bi mogli dokazat mnogobrojni zapisnici mjestne bolnice. Tomu treba lieka.

Što se babi htilo, to se babi snilo! Prijatelj iz Kopra javlja nam, da su naši mili i dobri prijatelji u Kopru u zgradi sv. Klare, gdje se nalazi sabornica, napisali na vrata sobe, u kojoj se je sastajao prošle godine za saborskog zasjedanja hrvatsko slovenski klub u talijanskom jeziku: M o r t i (mrtvi) t. j. da su umrli zastupnici Hrvata i Slovenaca Istre, koji nesudjeluju kod saborskih sjednica.

Pobožna želja koparskih prijatelja našega naroda jest bez dvojbe izražena u onom napisu, nu Bogu hvala, na onakve želje se neosvrće Onaj, koji je i nad talijanskom gospodom Istre, premda su veliki i mogući. Zastupnici Hrvata i Slovenaca Istre jesu Bogu hvala živi i zdravi i svaki od njih radi po svojih silah na korist našega naroda, te će, ako Bog dade tako raditi i u buduće uzprkos pobožnoj želji talijanske S i n j o r i j e Istre.

Iz Roča. Hvala Bogu, da je i Roč jednom usrećen, jer sada više nema „podeštata" već „podeštatovicu". Ej vesela mu majka Italija!

Dne 5. kolovoza t. g. u nedjelju u večer napravio je naš dični tamburaški zbor iz Pazina izlet u Roč, gdje je u krčmi vrlog g. I. Čeba svirao uz prisutnost dosti liepog broja seljaka sa veoma liepim uspjehom. U to prama večeru na čudo svijuh prisutnih, došao u krčmu i „šior podešta" sa svojom ženom, te sa velikim uživanjem slušao tamburanje, dapače i povladjivao tamburašem, te ih umolio, da zasviraju „Luna sije". Ali to njegovo razpoloženje je dotle trajalo, dok se nije oglasila njegova polovica sa riečima: „Questa musica mi fa male, vieni via di qua"; našto joj netko odvratio: „Dakako ljepša je ona tovarska muzika, što vam svaki dan pred malinom svira". Zatim je naložila svomu mužu, da kao „podešta" protestira proti hrvatskim vrpcam na tamburicama te ih čini skinuti, tobož da nismo u Hrvatskoj već u Istri. Podložni „šijor Otavio" odmah se dao na rad, da zapovjed „šiore podeštatovice" točno ovrši, pa stao vikati proti hrvatskoj zastavi, Hrvatima itd. Ali bio je zle sreće, jer krčmar naš g. Čeh odmah mu odvratio, da on je u svojoj kući za sve odgovoran, pa ako ima štogod, neka čini daljnje službene korake. Na koncu ne preostade drugo „šioru Otaviju", nega da pobere svoja kopita, pa ajde kući, zadovoljan, da mu se nije štogod goreg dogodilo. Jošte imadem, da spomenem, kako se upitana „šiora podeštatovica" od jednoga od prisutnih, dali bi bila zadovoljna, da bude mjesto modre boje na trakovima zelena boja, sladko nasmijala i potvrdila.

Dakle vidite, da nemamo u Roču više „podeštata" već „podeštatovicu", a „šior Otavio" je njezin pokorni sluga, koji mora svaki njezin nalog točno izvršivati, pa makar i proti svomu osvjedočenju. Bravo! Znajte jošte, da ova „podeštatovica" i poštarski Ured vodi.

Zar se ne možemo dičiti sa takvom „podeštatovicom" i svemogućnicom!!!

Talijanska zastava u Istri. Nespašenici Primorja i Istre pokreću odavna uzaludno brda i doline, da im austrijska vlada dozvoli slobodno vijati talijansku trobojnicu.

Talijanska je trobojnica naime zabranjena u Austriji, i nije dozvoljeno izvjesiti ju.

Ali unatoč te zabrane v i l a s e j e u R o v i n j u slobodno sve dane svečanosti sv. Fume, talijanska zastava.

Na onom mjestu, gdje su palili mužare, bila je podignuta austrijska, a njoj sa strane njemačka i t a l i j a n s k a zastava.

Tako pod simbolom trojnog saveza, Rovinj se naužio zabranjenih talijanskih boja.

Politička oblast nije se makla.

Propala trgovina. Poznata trgovačka kuća Brod u Trstu, koja radi u rukotvorinama, te je i ovdje u Puli bila prekupila dućan udove Fanganel, obustavila je plaćanja. Dugovi iznašaju preko milijun kruna, a do pol milijuna dužna je samo tršćanskoj pučkoj banki.

I Cittanova je progovorila! Oni koji neznaju gdje i što je glasovita Cittanova, kažemo, da je to jedno od najmanjih talijanskih gnjezda Istre i to uz more u političkom kotaru porečkom. Poput Betlema nije htio ni gradić Cittanuova ostati zadnji u talijanskom Izraelu prigodom smrti kralja Umberta.

Mudri i ozbiljni otci slavne Cittanove sastaše se u sjednici, čim saznaše za nenesreću, koja je stigla k r a l j a s v i h T a l i j a n a, te prihvatiše predlog, da se pokrsti glavni trg slavne Cittanove imenom umorenog kralja, naime „t r g k r a l j a U m b e r t a". Tim je ovjekovječena za sve vjekove uspomena nesretnoga kralja a potomstvo će se diviti tomu, kako su došli slavni otci slavne Cittanuove na tu „p a t r i o t i č n u" misao. Šteta što se za njimi nepovedoše odmah ostali talijanski gradići Istre. U ostalom još je uviek doba!

Zadnji odjek „narodne žalosti" u Istri. Svi i najmanji talijanski gradići Istre sudjelovali su demonstrativno kod žalosti, koja je zadesila talijansku kraljevsku obitelj. Sve občine poslale su brzojavne sažalnice na kraljevski dvor ministarstvu u Rim ili glavnom konzula Italije u Trstu. Na dan pokopa obdržavane bijahu svuda svečane zadušnice, kojim je prisustvovalo mužko i žensko u crnini. Crninom bijahu okičene občinske kuće, škole i privatni stanovi svuda. U mnogih mjestih bijahu sazvana zastupstva občinah i gradova jedino u tu svrhu, da se dade izraza sućuti, ljubavi i saučešća. Mi nemožemo imati ništa proti tomu, jer znamo, da krv nije voda i jer vidimo danomice, da se u Istri na to radi, da tako bude. Bilježimo to, da se bude znalo u budućnosti kako se je talijanom dio Istre izkazao prigodom smrti talijanskog kralja.

Iz drugih krajeva:

Njemački car, božji namjestnik. Car Vilim držao je u Bielefeldu govor kod spomenika kurfürsta Fridrika Vilima, u kojem je izjavio, da je on zamjenik božji na zemlji i da ima, da položi račun višemu kralju od sebe. Njemački car imati će možda sve vrline i krieposti vladara, nu dvojimo vrlo, da imade mrvicu krieposti, koja se zove skromnost.

Socijalistički vodja Liebknecht u Njemačkoj, umro je.

Pješke po vodi. Poznato je, da se prave već dugo pokusi, kako bi se dalo hoditi po vodi a da se neutone. U tom obziru odlikuju se osobito Englezi, Amerikanci i u novije doba Niemci.

Tako čitamo u njemačkih novinah, da su stanovnici Kolina na Rajni imali dne 26. julija riedku prigodu, da vide čovjeka hodati po rieci Rajni. Taj putnik bijaše kapetan Grossman, koji je dolazio iz Oberheima pješke po vodi u Kolin. Utrudjen valjda, odpočinuo je na Leyovu škveru i izpio čašu piva.

Kapetan Grossman hodao je po rieci Rajni odjeven u lahko ljetno odielo i obuven u $1\frac{1}{2}$ m dugačku obuću, koja je naličila cievi.

Niz rieku kretao se vrlo brzo i spretno kao da se skliže na ledu držeći u ruci lagano veslo, koje mu služi, da se u derućoj i nagloj vodi drži u ravnoteži. Voda uznemirena od parobroda i od splavih nije mu nimalo smetala. Izmedju dvih mostova zapalio si je stojeć na vodi cigaru te rubcem mašuć pozdravljao obćinstvo. On je putovao u Mühlheim na Rajni.

Četvrti tunel izpod rieke Themse. Londonsko vieće zaključilo je, da se izpod rieke Themse sagradi još jedan tunel. Taj zaključak imade odobriti englezki parlamenat, koji će ga bez dvojbe prihvatiti. Novi tunel imao bi se graditi izmedju londonskih gradskih okruzja Rotherhithe i Ratelliffe u duljini od 1662 stope. Taj tunel služiti će izključivo prometu izmedju velikih dokova i suprotne obale rieke. To bi bio četvrti tunel izpod rieke Themse. God. 1897 otvoren je prometu treći tunel. Novi tunel imao bi biti širok deset metara dočim je treći tunel „Blackwell-tunel" širok samo devet metara.

Jedno jaje 8000 kruna. Nedavno prodano je na dražbi u Londonu jedno jaje izumrle ptice — v e l i k e a l k e — za 8000 kruna. To jaje kupio neki Gardner. Ovo jaje je najveće od svih što su se sačuvala od te izumrle ptice. Ono je veliko $5\frac{1}{2}$ palaca. Drugo manje jaje kupio je drugi kupac za 4500 kruna.

Ta ptica — v e l i k a a l k a — bijaše neka vrst jastreba, a živila je u svoje vrieme u sjevernom moru. V e l i k a a l k a bila je okolo metra visoka, kratkih krila nespretna i čudna oblika, nješto izmedju ptice i vodenih životinja. Ona se je hranila ribami i raci, koje je u vodi hvatala vrlo spretno. Zadnje njezino boravište bijahu sjeverni otoci, gdje su se god. 1844 izlegli zadnji mladi. Ove ptice legle su samo jedno takovo jaje, kojih imade još danas u raznih zbirkah i muzejih okolo 70 komada.

Književne:

Skladbe za brač I. i glasovir. Svezak III. Ciena 3 k r u n e. Sastavio M i l u t i n pl. F a r k a š. U tom svezku imade 16 v r l o l i e p i h, izabranih komada i to:

1. Kozačka popievka. 2. Dumka. 3. Mletačka. 4. Tri Krakowiaka. 5. Ona. 6. Tiha noćca sve prekriva. 7. Znaš li majko, što sam snivo? 8. Serenada. 9. Valse russe. 10. Ej, podji za me! 11. Mila moja! 12. Oj vi zviezde sjajne! 13. Kamena dieva. 14. La Rosa. 15. Oh, quanto sei bella! 16. La Paloma. (Golubica). Ove se skladbe dobivaju pod adressom: M i l u t i n pl. F a r k a š.

Primili smo zahvalnošću: „R a č u n o v n i k za brzo pronadjenje kubičnog sadržaja ispiljenog i otesanog drva, letva i dasaka po metričnom sustavu". Sastavio uz sudjelovanje pouzdanih stručnjaka J. J. Sisak, naklada knjižare S. Jünker-a. Ciena je knjizi tvrdo uvezanoj 4 K.

„Starohrvatska Prosvjeta". glasilo hrvatskoga starinarskoga družtva u Kninu. Urednik joj Frano Radić. učitelj strukovnog tečaja u Korčuli. Godina V. svezak 2. U Kninu 1900. Nakladom hrvatskoga starinarskoga družtva.

Preporučamo najtoplije ovaj velezaslužni strukovni list našega starinarskoga družtva u Kninu.

„Starohrvatska Prosvjeta" izlazi četiri puta na godinu. najmanje na dva tiskana arka. Predbrojba za nečlanove u monarhiji iznosi 8 K. a u inozemstvo 9 K ili 9 franaka. Predplata. knjige i listove šalje se u Knin. starinarske viesti. rukopisi i slike uredniku na Korčulu.

POZIV

na

GLAVNU SKUPŠTINU „ČITAONICE"

koja će biti

u nedjelju dne 19. augusta 1900.

u 4 ure po podne

u velikoj dvorani čit.-sokolskoj.

DNEVNI RED:

1. Izvješće o djelovanju i gospodarstvenom stanju do konca upravne godine 30./6. 1900. Razprava i odluke o tom.

2. Izbor novog odbora.

Izvolite doći točno.

Dr. M. Laginja,
predsjednik.

Sabiru se odrabljene poštanske biljegovke svih zemalja i vrsti, pa i najobičnije, za pripravu siromašnih dječaka za svećenički stališ. Za to se izmjenjuju liepe pobožne uspomene, poglavito čisla — križara, kolajne sv. Antuna i praškog sv. Isusa — dieteta. Upite i pošiljke valja upraviti na: Bureau „Betlehem" - Bregenz (Voralberg.)

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Znideršič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

Dolazak vlakova u Pulu.

8·25 prije podne iz Cerovlja.
1— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po $2^3/_4$%
„ „ „ 8 „ „ $3^1/_4$%

U pismim. na ime sa predob. od 4 dana po $2^3/_4$%
„ „ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ „ 30 „ „ $3^1/_2$%

U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ „ 3 m. „ $2^1/_4$%
„ „ „ „ „ „ „ 6 „ „ $2^1/_2$%

Okružni odiel u krunama

razpoloživ smjesta. $2^1/_2$% na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestni e uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i zganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se liečí kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, dječinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvotočnica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u slićici, želudačne grčeve, žutica, grozica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, kravo i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnulim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačisanje i okrepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfriškaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskužívanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam perućini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti sajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih stvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama kožice, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stjenice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda, — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

Na prodaju je

POSJED

u blizini grada **Pule** uz vrlo dobre uvjete. — Tko ga želi kupiti, neka se obrati na častnog g. paroha u Peroju, koji će mu dati sve moguće podatke. — Isti se posjed može podieliti i u tri diela.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak Dol.	Polazak Odl.	Dan	Luka	Povratak Dan	Povratak Dol.	Povratak Odl.
—	7—		Rieka		3·30	—
7·45	7·55	Srijeda	Opatija	Ponedjeljak	2·35	2·45
8·15	8·20		Lovran		2·10	2·15
8·45	8·55		Mošćenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10—	10·35
4·30	6—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6—
6·30	6·40	Četvrtak	Fazana	Nedjelja	1·50	2—
8·10	8·30		Rovinj		11·50	12·20
9·40	10—		Poreč		10 10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2—	—		Trst		—	6—

Pruga Rieka — Pula.

—	7—	Svaki ponedjeljak i petak	Rieka	Svaki utorak i subotu.	3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45		Mošćenice		1·35	1·45
9—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8—	Srieda	Rieka	Četvrtak	2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9 45		Mošćenice		12·50	1—
10—	10·10		Berseč		12·25	12·35
11·40	12—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	—
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30
3—	3 10	Glavotok	6·40	6·50
4—	4·10	Merag	5·40	5·50
4·50	—	Krk	—	5—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7—	Rieka	9—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	Pula	—	4—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7—	Rieka	9—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5. 6, 7 po „

Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7—		Trst	Ponedjeljak	10—	—
—	—	Četvrtak	Izola*)		—	—
8·15	8·45		Piran		—	—
12—	—·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9—
2·30	5·30	Petak	Zadar		2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2—	5—
7—	9—	Ned.	Metković	Č. P.	3—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izola redovito zakasniv dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pripolazka.
Od 1. novembra do konca marta pristaje se u Izoli mogućno.

Pruga Trst—Korčula.

—	7—	Nedel.	Trst	Petak	6·15	—
1—	2·30		Pula	Č. Pet.	11—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6—	7—
—·30	3—	Pon.	Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30		Spljet	Sr. Č.	9—	4—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, sriedu i petak

—	6—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2—
8·32	Rovinj	12 42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 52. U Puli, dne 17. augusta 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake ili K 6·—, na godinu odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Rodjendan njegova veličanstva.

U subotu dne 18. tek. N. V. premilostivi cesar i kralj naš slavi svoj sedamdeseti rodjendan.

Svi narodi prostrane carevine proslaviti će taj dan kao narodnu svečanost, da izkažu dobromu, a nesrećom vrlo izkušanom vladaru, u njegovoj čiloj starosti, svoju ljubav i odanost.

Ni hrvatski narod, isto tako dobar, a isto tako nesrećom izkušan, neće zaostati za drugima, već će pokazati svoje dinastičko čućenje barem vrućom molitvom, da Gospod uzdrži obljubljenoga kralja još dugo na životu, na korist naroda i države.

I naš list kao svake godine svoga XXXI. godišnjeg obstanka vapi i ljetos od srca: Mnogaja ljeta!

Iz istarskoga krnj-sabora.

Nakon odmora od 6 dana sastali su se talijanski otci istarske domovine u Kopru, da nastave mukotrpni rad za razcviljenu domovinu radi poznatog dogodjaja. Bilo je to dne 6. t. mj. U 9 sati u jutro otvori sjednicu komendatore g. Campitelli; vladu zastupa vitez g. Fabiani, prisutno je 18 talijanskih zastupnika.

Zast. Ventrella preporuča molbu solinara iz Kopra i Pirana, da bi im cesarska vlada skuplje plaćala sol. Predlog će doći na razpravu u budućoj sjednici.

Zast. Canciani pita cesarsku vladu, hoće li spojiti morski prolaz izmedju otoka sv. Nikole i sv. Rafaela u Poreču?

Zast. Vidulich interpelira cesarsku vladu, da li kani maknuti iz Malog Sela sudbenog činovnika dra. Červara, koji širi tamo hrvatstvo (Ma ste mići, šijor nodaro! Op. slag.)

Zatim prihvati sabor skoro bez razprave zakonske osnove o promjeni pokrajinskog zdravstvenog zakona i o osnutju mirovinske zaklade občinskih liečnika.

Zast Scampicchio interpelira cesarsku vladu radi zapliene ultra-radikalnog lista „L'Indipendente" od dne 4. t. mj. koji je donio pod naslovom „Lutto nazionale" (narodna žalost) tako oštar članak, da ga najslobodoumniji cenzor nebi bio mogao propustiti.

Vladin zastupnik odgovori odmah interpelantu, da vlada po svoj prilici neće odgovoriti na tu interpelaciju, jer da onaj list izlazi u Trstu a ne u Istri. (Zar ste mislili, da su Talijani očekivali odgovor? Njim je bilo jedino do toga stalo, da dodje zaplienjeni članak opet u javnost. Op. Ured.)

Zatim je prihvaćen bez razpráve obračun za god. 1900 odbora za pošumljenje krasa.

Prihvaćen bijaše zatim predlog odbora za preustrojstvo gospodarskog zavoda u Poreču u tom smislu, da bi se praktičnije podučavalo narodno gospodarstvo.

* * *

Sjednica od dne 8. t. mj. o prenosu sabora.

Predsjednik priobćuje, da je cesarska vlada natrag povukla svoj predlog o prenosu sabora i zemaljskih ureda i da se nije izjavila o tom, kamo će u buduće sazvati zemaljski sabor.

Odgovor na interpelacije.

Vladni zastupnik odgovara na interpelacije zast. Scampicchio radi zapliene tršćanskih listova „Il Piccolo" i „L'Indipendente", da su isti tiskani izvan pokrajine i da je vlada zaplienila one listove radi brzojavkah tršćanskih zastupnika i družtva „Progresso" radi toga, što su istimi prekoračili zakonom dozvoljene izjave.

Interpelacije:

Zast. Costantini pita cesarsku vladu, da li kani zabraniti svojevoljno pohrvaćivanje katastralnih i tabularnih mapa u sudbenom kotaru pazinskom po c. kr. uredu mapa u Trstu?

Zast. Depangher pita cesarsku vladu, da li kani produljiti mul u Izoli?

Zast. Tomasi pita ministra željeznica, da li mu je poznato, da rade na željezničkoj pruzi Trst-Poreč radnici tudjinci, i da li mu je poznato, da na toj pruzi posao vrlo po malo napreduje?

Rumunjska škola.

Zast. Scampicchio stavi predlog: zemaljski sabor neka pozove c. kr. zemaljsko školsko vieće, da ustroji čim prije na zaštitu rumunjske kolonije u Sušnjevici (Novo pečeno: Frascati. Op. Ured.) pučku školu sa rumunjskim naukovnim jezikom i sa njemačkim jezikom kao obvezatnim predmetom (Ali je lisičav taj g. Scampicchio! zašto baš njemački jezik kao obvezatni predmet? Nije li mogao zahtjevati, da bude talijanski jezik obvezatnim predmetom? E, znao je, da će tim ugoditi njemačkoj gospodi u c. kr. zem. školskom vieću, a za poduku talijanskog jezika neboli ga glava pošto znade, da će se taj učiti samo ako nebude tamo hrvatske škole. Op. Ured).

Obračun za 1898.

Odobren je obračun zemaljske zaklade za god. 1898.

Molba solinara.

Sabor prihvaća predlog, da se pozove cesarsku vladu, da zadovolji molbi solinara iz Kopra i Pirana.

Komad željeznice Motovun-Pazin.

Zast. Gambini izviešćuje, da se je zem. odbor usljed interpelacije zastupnika Scampicchio zauzeo za gradnju komada željeznice, koja bi spajala Motovun sa Pazinom, ali da je njezino nastojanje ostalo bezuspješno.

Za liečnike.

Sabor prihvaća u trećem čitanju zakonske osnove o zdravstvu i o mirovinskoj zakladi za liečnike.

Odgovor na interpelaciju.

Vladin zast. odgovara na interpelaciju zast. Depanghera, da je pomorska vlada odlučila gradnju mula u Izoli sa potroškom od 73.000 kruna.

Preustrojstvo pučkoga školstva. Talijansko učiteljišće.

Zast. Ghersa čita obširno izvješće kako bi se imalo preustrojiti u talijanskom duhu pučko školstvo Istre. Isti izvješćuje o osnutju talijanskoga učiteljišća za Istru. Odobrava se.

* * *

Sjednica od dne 10. t. mj.

Medju podnesci nalazi se predlog glede promjene pravca ceste koja se ima graditi iz Labina u luku Rabac; nadalje molba občine Dolina za podporu za gradnju jedne ceste; osnova za ustanovljenje školske takse na talijanskoj realnoj gimnaziji u Pazinu; vladina osnova za prenos okružnog suda iz Rovinja u Pulu i za ustrojenje kotarskih sudova u Rovinju i Dolini.

Interpelacije.

Zast. Depangher pita vladu radi osjeguranja zaostalog poreza putem uknjižba na zemljišta sa zahtjevom, da se to odpravi na korist kredita pojedinih posjednika.

Zast. Tomasi pita vladu, zašto je politička oblast zabranila občini Oprtalj prekrstiti mjesta Topolovac i Gradinje u Pioppino i Castellaro, dočim dopušća slaveniziranje talijanskih imena(?!)

Uredjenje pravnih odnošaja učiteljstva.

Vladin zastupnik izjavlja, da će jedva vlada potvrditi zakonsku osnovu kako je predložena, te da bi se imalo razpraviti samo onaj dio, koji govori o uredjenju učiteljskih plaća. Nakon podulje razprave primljena je osnova u drugom čitanju sa promjenom § 12. čl. I. koji govori o predloženju učitelja tako, kao što bijaše do sada, da ima naime pravo predložiti za imenovanje učitelja zemaljski odbor, neučini li on toga u roku od 4 čedna, predloži imenovanje zem. škol. vieće.

Rumunjska škola.

Zast. Scampicchio obrazloži svoj predlog za ustrojenje rumunjske pučke škole u Sušnjevici.

Predsjednik Gambini predloži, da se ta škola ustroji na troškove pokrajine ako je nebi htjela vlada ustrojiti. Prihvaćeno jedno i drugo. Njemački jezik ima biti obvezatan (Valjda samo za slučaj, da vlada ustroji školu. Op. Ured).

Prihvaćen bijaše nadalje predlog, da se zem. odbor nagodi sa vladom glede podieljenja carske šume izpod Motovuna i da se pozove carsku vladu da rieši pitanje o uredjenju ricke Mirne.

Odobren bijaše konačno školski proračun za 1900 i obračun za 1898 te konačno obračun mirovinske zaklade učitelja za 1898.

Priestolni govor kralja Viktora Emanuela III.

Nakon grozne smrti kralja Umberta, zapala je priestolonasliednika Viktora Emanuela iznenada težka dužnost, da preuzme u mlade i neizkusne ruke kormilo svoje države.

Po talijanskom ustavu imade svaki novi kralj Italije položiti svečanu prisegu obim kućam parlamenta, t. j. senatu i državnom zastupstvu. Istodobno prisegnu senatori i zastupnici kralju vjernost i odanost. To jedno i drugo dogodilo se je prošle subote u dvorani senata, koja bijaše sva okićena znakovi žalosti. Prostrana dvorana bijaše natrpana. Velik dio senatora, zastupnika i občinstva morao je stajati pošto imade u dvorani sjedala samo za 500 osoba dočim je senatora i zastupnika preko 800.

U dvorani bijaše do 1400 osoba. Osim senatora, zastupnika bijahu tuj zastupnici tudjih država i tudji odaslanici, državni dostojanstvenici te kraljevski dvor. Prisutne bijahu dvie kraljice i to Jelena i Marija Pia portugalska, sestra pokojnog kralja Umberta, ruska velika kneginja Milica te talijanske princese.

Kralj Viktor Emanuel III. unišao je u dvoranu u pratnji vojvode od Aosta, grofa od Turina, vojvode od Genove, ministara itd. Medju tudjimi delegati bio je i austrijski navojvoda Rajner te ruski veliki knez Petar Nikolajević.

Kralj je sjeo na priestolje, a njemu na desno sva tri princa, na lievo ministar-predsjednik Saracco, koji je, primivši kraljeve naloge, zamolio senatore i zastupnike, da sjednu, te im priobćio, da je kralj sazvao senat i komoru u svrhu, da položi propisanu zakletvu na ustav.

Sad je ustao kralj sa priestolja, a s njim su ustali i svi prisutni. Za tim je kralj jasnim glasom pročitao sliedeću prisegu:

„Pred Bogom i narodom prisižem, da ću se vjerno držati ustava, da ću kraljevsku vlast vršiti samo kriepošću i po propisu zakona, da ću svakomu gradjaninu po njegovih opravdanih zahtjevih podpuno podieliti pravicu i da ću svoje držanje udesiti u svakom poslu jedino prema interesom napredka i razvitka narodnjeg".

Na to je kralj podpisao ovu prisegu na tri pergamenta, što mu ih je podastro ministar pravosudja. Jedan primjerak stavit će se u državni arkiv, a druga dva pohraniti u arkivih senata i komore.

Na to je ministar pravosudja Giantureo pročitao obrazac prisege za senatore, a ministar-predsjednik Saracco za zastupnike, te su svi skupno položili prisegu vjernosti, govoreći: „Prisižem".

Pošto je obavljena ceremonija prisege, pročitao je kralj Viktor Emanuel svoj priestolni govor u kom naglasuje svoju ljubav i zahvalnost za narod te izjavljuje, da se posvećuje svojoj zemlji sa svom snagom i jakošću, što mu daju primjeri njegovih predja i kuće. Naglasuje prijateljstvo sviju vlasti i uzdržanje mira ne samo van države nego i unutar-

njosti iste. Monarhija i parlamenat moraju složno postupati. Odgojen — naglasuje dalje kralj — u ljubavi prema vjeri i domovini, pozivljem Boga za svjedoka moga obećanja, da ću danas i u buduće svoje srce posvetiti veličini i napredku domovine.

Taj govor bijaše popraćivan burnim povladjivanjem, našto je kralj sišao s prestolja i ostavio dvoranu.

Dogodjaji u Kini.

U odgovoru kinezke na amerikanska vladu, ovlašćen je Li-hung-čang, da povede pregovore o miru.

U Šangaju prsla je jedna kinezka barutana u zrak.

U raznim predielima Kine ubijeno je opet mnoštvo, osobito francezkih misionara, jezuvita.

Rusija je zauzela u Mandjurskoj velike prediele, te je u gradu Ninčvangu uvela rusku upravu i razvjesila na uredima rusku zastavu.

Tim hoće da Inglezi opravdaju izkrcanje vojske u Šangaj.

Osim 10 hiljada dosad poslane vojske, Njemačka će poslat još 20 hiljada. Njezin general Waldersee, zapoviedat će svoj kopnenoj evropejskoj vojsci, ali neće ratnom brodovlju.

„Elizabeta“ i „Aspern“ stigle su dne 11. tek. u Kolombo, glavni grad otoka Ceylona, na jugu Indije, gdje su se obskrbili ugljenom. Osim „Leoparda“, poći će u Kinu i drveni „Dunav“, koji se sada nalazi u južnoj Americi. Kad budu svi ti brodovi na opredieljenom mjestu, biti će iskrcano u sve do 500 naših momaka.

Medjutim će biti, ako ih ne pobiju, poslanici u Pekinu oslobodjeni, jer evropejska vojska približila se već Pekinu do 25 kilometara daleko. Kinezke čete uzmiču bez borbe, a naši se učvršćuju u zadobljenim putem tvrdjicama. Nade je da neće bit zaprieke ulazu evropejske vojske u Pekin. A ova, da misli ući pod bielom zastavom, oslobodit evropejce i povratit se nazad. To bi bilo pametno i jedino kadro, da utiša razdražene duhove u Kini.

Poslanstvo englezko je opet u nevolji, od 1. augusta su ga počeli opet napadati. Brane se junački. A osobitih zasluga za obranu imaju naši i francuzki odjeli, tako je vlada francezka čestitala našemu cesaru na divnoj hrabrosti naših momaka. Bieno je da jim je to i od inostranoga svieta priznato. Naši lavovi nisu se iznevjerili dobrom glasu svojih predja a što bi istom bilo, da oduševljeni uzvišenom idejom, vojuju, kojom srećom, za slobodu i nezavisnost vlastite domovine!

I zapovjednik broda „Zenta“ potvrdjuje glas, da je vojska pred Pekinom. Do njega bi još falilo 60 li-a (1 li = 575 met.)

„Marija Tereza“ je prispjela 10. tek. u Ci-fu, gdje će ostat 2 dana. Na brodu sve zdravo.

Podkralj Šangaja zabranio je izkrcanje engleskih mornara. Ovi se srde na Ruse i Francuze, da su ga oni nagovorili. U Šangajskoj luci su dva ruska i jedan francuzki brod.

U Kantonu, gradu južne Kine kuha proti Evropejcima, i bojati se je velikih nemira. Tamo su englezki brod „Argonaut“, ruski „Nakinov“, a amerikanski „Monterey“ se očekuje svaki dan za podporu broda „Don Juan d'Austria“.

Radi poznatog suparničtva izmedju Francuzke i Njemačke, bilo se je bojati da prva neće htjeti priznati generala Waldersee vrhovnim vojvodom sve, pa i francuzke vojske. Nu ta se bojazan nije obistinila, te je Waldersee i od Francuzke priznan.

Brzojav od 16. tek. — Dne 12. o. mj. Japanci zauzeše grad Tungšio udaljen 10. milja od Pekina. Računa se, da su već u priestolnici.

DOPISI.

Nerezine, mjeseca agusta 1900. — Kad čovjek promotri i razpita neke odnošaje u tužnoj Istri, mora da se čudom začudi pitajući se: A zar tako?! A gdje onda i čemu je § 19. drž. t. zakona, gdje jednakost i ravnopravnost, o kojoj se danas toliko govori? Diljem ciele Istre, u manjih i većih mjestih, hrvatski živalj mora da mnogu gorku popije samo za to, što je sviestan svoje narodnosti. Ne samo da otežemo pripovijedajući koješta iz života tog biednog patnika, nego ćemo se radje osvrnuti na jednu veoma važnu činjenicu, koja će dovoljno karakterizirati i dolje i gore i uzduž i poprieko. — U Nerezinah, — otok Lošinj, koje su podobćina občine Osorske, kojoj je načelnikom I. Salata, otac onoga, koji je s poznatom brošurom proti glagolici punom sofisma i par članaka bombastične naravi — namalhao i hoće da gradi „la prima scienza dell'isole di Quarnero“ — u tom dakle mjestu obstoji hrvatska pučka škola i to ne od par godina, nego od pamtivieka. I u tom selu od godinâ, koje bi mogao na prste nabrojiti, ustrojilo se talijansku pučku školu, — a u čisto hrvatskom selu, a da je ono i zbilja hrvatsko, dokazuje nam to nošnja, običaji, govor i ostalo. Nego kad već je tome tako, nek bude, ali možemo bez ikakvog krzmanja i grizodušja kazati, da odkad je ona, taj rasadnik talijanstva — niknuo u ovom selu, — nastadoše razmjerice i borbe. To se osobito iskazalo kad je za tu kovačnicu bio imenovan neki čovjek imenom Negri. Taj čovjek, a uza nj načelnik sa zastupstvom, postaviše sebi za zadaću, da unište hrvatsku školu u ovom selu, pa zato ju g. 1897. premjestiše iz obć. školske kuće u neku privatnu, koja nije niti iz daleka odgovarala školskim propisom i u kojoj bijaše više slučajeva sušice i ine priljepčive bolesti. I tu se novoimenovani učit. F. Katarinić mora na svaki božji način prilagodjivati on i djeca sve do 25. siečnja g. 1898. Tog dana premjestiše ponovno hrvat. puć. školu u občinsku kuću, ali ne više sa cielodnevnom poukom, nego poludnevnom i to za svu djecu, koja ju polaze. (Premjestiše ju, ali gazda pomenute kuće, vuče isto 4 K mjesečno samo za to, što su u njoj klupe). — Roditelji djece, koja pohadjaju pomenutu školu, prosvjedovaše mnoštvo puta proti toj nepravdi, nanešenoj im od občinskog zastupstva radi odgoja njihove djece, od najniže pa do najviše školske vlasti.

Dne 19. novembra 1898. bijaše odaslanstvo u ime toga kod namjestnika kad je ovdje u službenom pohodu bio, a bijahu i kod c. kr. kotar. poglavarstva: — on je obećao! Ali sasvim tim rek bi, da je nad nama nebo zatvoreno, ne prima nam suze ni molitve! Što nam je drugo preostalo nego da nastavimo borbu e bi sačuvali taj jedini amanet naš? — Pa eto minula i treća školska godina, što se taj nerezinski čvor ni jošte riešio, i to sve radi dvaju uzroka. Jednoga ne ćemo ni spominjati, jer mnijemo, da će ga čitatelji lako i sami pogoditi, a drugi bio bi ovaj: U školskoj zgradi, sagradjenoj na troškove porezne občine nerezinske, koja imade dva kata — prizemni i prvi kat — stanuje na prvom katu učitelj talij. škole (on i žena; djece nema —) — a u prizemnom smještena su dva razreda talij. i jedan hrvat. škole; talijanska imade na razpolaganje jednu sobu i po podne onu, gdje biva iz jutra hrvat. škola. I eto, tu smo mi više no jedanput prstom uprli naglasujući, da nije istinito, da nema prostora ili ako se već hoće tako, nek se tu, na prvi kat smjesti, barem privremeno hrvat. pučka škola, a ne da radi komoditeta i samovolje učiteljeve i njegovog kuma Šuleta, mora duševno i tjelesno trpiti preko 60 djece. Al dà, nas nerezinsko-diplomatski zbor — (— a — budi to medju nama rečeno — za vrieme viećanja znade dobar dielak tog pošlovanog zbora klimati, i kad dodje do stvaranja zaključaka, prene se iz Morfejeva zagrljaja, protre rukavom svoje snene očice, koje poluotvorene upre u nerezinskog patrona pa: — „što on to — i mi! — A izašavši iz viećnice pitaju se: Ma dunke, kumpare, če smo kumfermali — a? —) — nije htjeo dirnuti u to... mjesto, jer im se učitelj zaprietio odlazkom, ako bi ga po kojem slučaju odtolen odstranili.

A i školske nadležne vlasti odgovoriše nam svojom notom od 3. jenara 1898., br. 572 — dakako talijanski — na jedan naš prosvjed ovo izmedju ostaloga: „Giusta il su citato rescritto una disposizione forzosa per collocare la scuola croata nell' edificio scolastico, siccome questa non forma oggetto di proprietà nè del fondo scolastico locale, nè del comune scolastico, non giace nella sfera d'azione delle autorità scolastiche“.... E pa dobro je kad non giace, non giace, ali giace nella sfera d'azione delle autorità scolastiche“ zakonska osnova od 3. novembra 1874. br. 29. i to § 19., koji glasi: Rifiutandosi un Comune locale di addempire alle disposizioni derivanteglidalle premesse disposizioni, o non venendo da esso forniti in tempo debito al cons. scol. locale gli occorenti mezzi pecuniarii, vi provvederà d'ufficio l'Autorità scol. distrettuale, decretando l'attivazione di un corrispondente addizionale alle imposte dirette o indirette (dazio consumo) od apponendo il sequestro“ sopra le altre rendite comunali“. — Treba li dalnjih komenta? — ne! — I eto, to se pitanje oteglo na tri godine da — a kad će se konačno riješiti — Bog znade, a da im to podje za rukom, upotrebljavali su i upotrebljuju sva sredstva i intrige. Ali zaludu; roditelji djece hrv. puć. škole ostadoše ne pokolebivi u svojih načelih, — što im svakako mora da na čast služi. — Nego, rek bi, da će se jednom i tome kraj učiniti. — Kako mogosmo s pouzdana izvora doznati, ministarstvo bijaše naredilo, pred par mjeseci, da se bezodvlačno obskrbi hrvatsku školu cielodnevnom poukom, ali oni se oprieše i toj naredbi, te im pošlo za rukom stvar osujetiti. Ministarstvo im ponovno naložilo, da moraju do početka nove škol. godine providjeti za hr. škol. prostorije za 70 djece. Dne 26—7. t. g. bijaše toga radi sjednica u občini, gdje i opet prosvjedovaše i proti toj naredbi. Ali, gospodo Latini, dokad će te na zlo upotrebljavati strpljivost našu?! — Nerezinski obć. zastupnici, sa Suletom na čelu, prosvjedovaše a) da se ne gradi ili providi prostorija za 70, nego za 60 djece (— a sada ih imade 62 —) b) da se jošte proti tome uloži svoj veto. No, nadamo se, da će već jednom i nadležne vlasti učiniti kraj toj samovolji nekih delija i zadovoljiti pravdi i onoj djeci, kojoj se već toliko godina uzkraćuje ono, što ih po pravu zakona i ravnopravnosti ide! — Mi pako odlučno prosvjedujemo proti tome, da se gradi za hrv. škol. prostorije samo za 60 djece, jer to ne proizlazi ni od štednje ni ina od kojeg bilo drugog razloga, nego li od puke mržnje na Hrvatstvo! Kad već se ne će da gradi ili providi za 70 djece, neka se onda barem učini za onoliko, za koliko je ministarstvo predložilo i to ne u kojekakvih zakutcih, već na čisto pristojnom mjestu.

Rapočani.

Franina i Jurina.

Fr. Si videl žirafu i one dve druge s njun, kako su ov prvi čedan pohajale va crnem?

Jur. Sam čul da nisu oni dni ni taknule piana.

Fr. Bolje da nebi nikad, kad ne znaju na njim nego jednu pilit kako i osal.

Jur. Ma ča će na to šior Durmeš reć, ki govori da on ni Talijan nego Istrijan, i oni naši drugi opatijski Istrijani?

Fr. Oni su brate, kako i osal, ki se spameti da mu je plavat, kad mu počme hodit voda va uše!

Jur. Da bi tako ne.

* * *

Fr. Ča biš ti kume rekal, ke peršone ono va „Židovčiće“. Gerk drži za „ragguardevoli“.

Jur. To ti je Gerk sam i Kafar. A treći je on, kega je ono Bova puli Drenjića ulovila, kadaj tel poć va more kanji pitat.

Fr. Ala po moju puru ki lepi terno! — Proprio peršone „ragguardevoli“!

Jur. Ja pobožrića, su se izkali, ma su se i našli.

* * *

Fr. Rečki ungarezi da su se počeli kajat.

Jur. Ča su hodili k spovede?

Fr. Da su ih počeli Majari jahat.

Jur. Huje njim budi, ter nisu oteli Hrvata za brata, sada neka imaju tujca za gospodara.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Prvi savjetnici krune nalaze se ovaj par u Išlu na carskom dvoru. Prvi je pošao tamo ministar izvanjskih posala grof Goluchowski a dan zatim ministar-predsjednik dr. Koerber. Boravak tih državnika na carskom dvoru imade bez dvojbe veliko političko znamenovanje. Ministar-predsjednik će tražiti po svoj prilici od vladara odgovor na svoje predloge, kako bi se riešilo zamršeno stanje u ovoj poli države. Ministar-predsjednik stavio je caru i kralju u svoje vrieme 4 predloga; izmedju kojih reć bi da je vladar dva odmah odbio, i to onoga o narinutju jezikovnih zakona i o razpustu carevinskoga vieća.

Dr. Koerber kani sazvati carevinsko vieće početkom septembra. On uvidja valjda i sam da mu je trud uzaludan ako prije nenagovori Mladočehe, da napuste obstrukciju. Možda je to i njegova namjera t. j. sazvati carevinsko vieće, da dokaže, kako je ono nesposobno za parlamentarno djelovanje pak da ga razpusti. Za sada mu zadaje svakako najviše brige češka obstrukcija, koju bi hotio slomiti sa posve novom osnovom o jezikovnom zakonu. Dvojimo, da će mu poći za rukom zadovoljiti Čehe i neogorčati Niemce.

Osim spomenutih državnika boravili su u Išlu i nekoji vidjeniji prvaci raznih klubova ili stranaka, kano baron Chlumecky, grof Stürgkh, ministar željeznica Wittek, Szell itd. Ovi prvaci nisu stalno došli slučajno u Išel, već im se je namignulo, da dodju i da će biti primljeni od Njeg. Veličanstva u audienciju.

Češki ministar — zemljak dr. Rezek kani za koj dan u Prag, gdje će se sastati

sa prvaci mladočeske stranke, koje će nastojati sklomuti, da se odreknu obstrukcije. Tim dogovorom prisustvovati će i zastupnici českoga konservativnoga plemstva.

Jedne češke novine pišu, da su naprošeni konservativni češki veleposjednici, da upotrebe svoj upliv na to, kako bi odvratili mladočeske zastupnike od obštrukcije. Za tu uslugu, da su zamoljeni i odličniji članovi poljskoga kluba. Češki plemići odgovorište, da preuzimlju onu ulogu, ali da ne jamče za uspjeh, jer da češki narod sili svoje zastupnike, da radi ukinutja jezikovnih naredaba i radi neprijateljskog držanja napram českomu narodu Niemaca i vladinih krugova, uztraju do skrajnosti u opoziciji. Radi toga da bi trebalo Čehom dati koju koncesiju i tada da bi moglo koristiti posredovanje veleposjednika.

U Pržibislavu obdržavan je dne 12. t. m. češki tabor kojemu su prisustvovali zastupnici dr. Brzorad i dr. Stransky. Naroda sakupilo se okolo 6000. Odobren bijaše postupak češkili zastupnika.

Crna Gora. U Italiji su uhvatili dva crnogorska podanika, koji da pripadaju anarhističkoj stranci i koji da su htjeli prigodom pogreba kralja Umberta umoriti kneza Nikolu. Ako se viest obistini, tada je to spletka, izpletena proti knezu Nikoli izvan Crne Gore.

Srbija. Na svom putovanju širom Srbije susretani su mladi kraljevski supruzi svuda oduševljeno. Obzirom na austrijsku politiku u Srbiji piše jedan bečki list, da je Austo-Ugarska na Balkanu u obće a u Srbiji napose nastojala sačuvati postojeće stanje, u čemu da je posve sporazumna sa Rusijom. Radi toga, da je nesmisao govoriti o tomu, kako da bi bila Austro-Ugarska diplomacija doživila posliednje vrieme poraz u Srbiji. Ovo dokazivanje bečkoga, vladi blizu stojećega lista pokazuje najsjajnije, da čuti diplomacija bečka najbolje kako gubi naša monarhija sve to više upliv u Srbiji, dočim ga baš tamo Rusija sve to više dobiva.

Italija. Priestolni govor kralja Viktora Emanuela tumače listovi izvan Italije vrlo povoljno. U tom se govoru nazire ne samo čvrsto nastojanje Italije oko sačuvanja europejskog mira, nego i dobru volju oko sačuvanja prijateljskih odnošaja sa svimi vlastmi, osobito sa susjedi. Priestolnim govorom uništio je kralj Viktor Emanuel nade onih, koji su očekivali, da će se trojni savez razklimati nakon smrti kralja Umberta.

Francezka. Jedan dio francezke štampe kori oštro francezku vladu, što je dozvolila, da preuzme vrhovno zapovjedničtvo u Kini i nad francezkimi četami njemački general, i to onaj general, koji je u zadnjem francezko-njemačkom ratu igrao veliku ulogu.

Iz južne Afrike. Po zadnjih viestih reć bi, da su Buri započeli napadati englezke čete na istoku Pretorije. Tako su po jednom brzojavu iz Middelburga Buri protjerali englezke čete, kojom prigodom, da su Englezi izgubili 500 što mrtvih što ranjenih. Osim toga zauzeli su Buri nekoja važna mjesta, koja su odmah dobro učvrstili.

Mjestne:

Žalost u Puli. Za misu u spomen kralja Umberta zasnovali su bili naši nespašenici pod firmom talijanskih podanika neku dimostraciju po svoju. Bili su postavili u crkvu nekakvo iredentističko znamenje. Nu prisjelo im, jer inače ravnodušna oblast, u ovom se slučaju makla. Na 4 sata u jutro organi pulicije ušli su u sv. Dom u Puli, i silom odstranili to znamenje.

Župnik je bio cieli dan namrgođen.

Pokrajinske:

Imenovanje. Ministar financija promaknuo je zemljomjere (geometre) II. razreda gg. Marija Spongia, Antuna Grubissicha, Petra Kusmanića i Nikolu Kolarskoga u I. razred (X. plat. razr.) u imenovao je vježbenika g. Eugena Vladiscovicha zemljomjerom II. razreda — i to sve u Primorju.

Pišu nam iz Pazina. I ovdje su molili i silili, da se pučanstvo izkaže u crnju za kraljem Umbertom. Siromašnim su i davali crnih cunja, koje će već na jedan ili drugi način platiti skarpa grošu. Nu uza svu silu od 275 kuća, što Pazin broji, komać ih je bilo 43 sa, crnim znakom. U četvrtak preko mise bili su dućani zatvoreni, a misi je prisustvovala občina i sve oblasti. Občinstvo ravnodušno.

Trst — svomu kralju. Iz talijanskih novina kraljevine doznajemo, da je nosio vienac, što ga je poslalo zastupstva grada Trsta na liès pokojnoga kralja Umberta u Rim — ovaj napis: „Trst — svomu kralju“. U Trstu znade za to svako dieto, a mi za danas odustajemo od svakog tumačenja.

Digla žaba nogu. Maloselci — kako smo nedavno pokazali — po krvi i rodu sve goli Talijani — ili Martinolić, Katarinić, Kozulić itd. itd. nisu mogli zaostati za ostalom „braćom“ Istre u težkoj tuzi i dubokoj žalosti povodom smrti kralja Umberta, ili kako bi rekli njihovi jednomišljenici u Trstu „našega kralja“. Tršćanski židovčić pripoviedа, kako u Malom Selu sve pliva u tuzi i suzah. Svi dućani, sva javna mjesta zatvorena, sve kuće u crnini, svi brodovi sa zastavom na pol stiega, javne svietiljke upaljene usried biela dana, občinska kuća sva u crnini.

Občinsko zastupstvo podalo se na dan pogreba konzularnom agentu Italije, da mu obnovi tugu i saučešće. Kasnije stigoše gospodje i gospodjice u crnini u obliodu iz stana družtva „Unione“ pred stan konzularnog agenta, te se podaše u tri deputacijah k agentu, da mu izjave najživlju sućut radi smrti kralja Umberta i najsrdačnije čestitke novomu kralju Viktoru Emanuelu. Brzojavne sažalnice odasla občina, gospodje i nadobudna mladež Maloselska. Na žalost brzojavka mladeži bijaše zaplienjena radi prevrućeg patriotičnog sadržaja.

Do zadušnicah nije na žalost došlo, jer toga nije dopustio župe-upravitelj i to po nalogu odozgo. Toga neće odprostiti talijanski Maloselci nikada njemu ni njegovim predpostavljenim. Već su dapače učinjeni potrebiti koraci proti župe-upravitelju i njegovoj predpostavljenoj oblasti. Tuženi su naime kraljevskom konzulatu Italije u Trstu! Siromašni župe-upravitelju, ali ćeš plesati! A što će tekar biti sa njegovim predpostavljenim? Šteta što je bolestan g. Matteo Rennato Imbriani. A la bi grmio u talijanskom parlamentu. Nebili preuzeo tu zahvalnu ulogu tršćanski čifut odbjeglica Barzillai?

Primamo iz Lovrana: Jedna osoba iz Lovrana poslala je razglednicu u sv. Matej, brisala je na razglednici tiskan talijanski napis i dodala hrvatski. Njemački napis ostao je netaknut. Naslovnik dobio je dopisnicu sa hrvatskim napisom tintom debelo brisanim. C. kr. poštanskom ravnateljstvu na znanje.

Iz Brezovice pišu nam, da su tamo dočekali vrlo svečano novoga župnika vel. g. Ivana Normali-a. Slavoluci, svečano zvonjenje, lepršanje narodnih zastava bijahu izvanjski znakovi nutarnjeg veselja i zadovoljstva tamošnjeg čestitog puka, što je dobio vriedna i dobra pastira, koji će bez dvojbe slieditи stope onih istarskih svećenika, koji žrtvuju sebe za duševno i tjelesno dobro svoga puka. U to ime kličemo novomu g. župniku: dobro nam došao kao duhovni pastir, kao branitelj i zaštitnik naših narodnih i gospodarskih probitaka!

Sree nespašene braće udaralo je jednomjerno sa srcem svih Talijana; tako pišu talijanski listovi iz kraljevine povodom smrti kralja Umberta o izrazih saučešća, o javnih demonstracijah u prilog Italije u nespašenih pokrajinah (Trst, Istra, Gorica, južni Tirol a mždа i Dalmacija) Pa podli Hrvati i Slovenci kleveću nedužne Talijane našega Primorja, da bi oni radje slušali zapoviedi iz Rima nego li iz Beča. Ta kamo ćete većih patriota austrijskih nego li su oni? Ako nevjerujete nam, pitajte grofa Frana Coronini-a.

Razpis natječaja u talijanskom jeziku za mjesto poslužnika kod c. kr. kotarskoga suda u Podgradu. U službenom listu primorske vlade „L'Osservatore Triestino“ od dne 11. t. mj. čitamo razpis natječaja za mjesto poslužnika kod c. kr. kot. suda u Podgradu. Razpis je izdan u talijanskom jeziku a podpisan od predsjedničtva c. kr. prizivnoga suda u Trstu.

Čudni su putevi naših javnih oblastih. U sudbenom kotaru Podgrad neima niti jednoga urodjenika Talijana; tuj su sami Hrvati i Slovenci, pak se ipak razpisuje natječaj za poslužnika, koji će imati s tim pučanstvom posla, u talijanskom jeziku!

Niemci hoće njemački jezik državnim ili bar posredovnim jezikom a u našem Primorju kvare im posao javne c. kr. oblasti, koje smatraju talijanski jezik državnim ili bar posredovnim jezikom. Znatiželjni smo kako će ta borba izmedju Talijana i Niemaca svršiti. Stvar je zanimiva jer se napokon radi najviše o našoj koži.

Piranac o narodnoj žalosti. U tršćanskoj „Edinosti“ čitamo, kako je neki Piranac pripoviedao, da je bilo u Piranu povodom smrti kralja Umberta žalostnije nego li onda, kad su bili tamo objesili dvojezične table. Piranci, da su tugovali za svojim kraljem.

Naša gospoda misle — kaže isti Piranac — da mi iz nižih slojeva neznamo o čemu se radi kod ovakvih demonstracija, nu oni se varaju, jer mi znamo dobro, da se hoće umjetno demonstrirati. Ogromna većina Piranaca, da čuvstvuje za Italiju, nu da imade takovih, kojim je kruh miliji nego li Italija, a medju te spada i spomenuti pripoviedaoc.

Družtvene:

Hrvatska Čitaonica u Pomeru, obdržavati će svoju glavnu godišnju skupštinu u nedelju dne 26. t. mj. u 3 sata poslie podne, uz ovaj Dnevni red: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izbor novoga odbora. 5. Možebitni priedlozi. Iza sjednice je domaća zabava i ples. Odbor.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Kastvu. Članarinu uplatiše za god. 1899 po 2 K Dukić Fani. Dukić Paškva. Gregorić Julijana, 1. Milneršić Josipa, 2. Milneršić Josipa, Spinčić Albina. Za god. 1900 po 2 K: Babić Amalija, Bačić Tereza, Buršić Adela, Deškević Ljubica. Dukić Fani, Dukić Paškva, Jelušić Ernesta, Jelušić Marija, Jelušić Ema, Juretić Klementina, Kleinmayr Ema, Karlavaris Marija, Mogorović Cilka, Munić Albina, Sarson Milka, Skender Matilda, Spinčić Albina, Šepić Roža; po 1 K Jurinac Hedviga i Stanić Marija.

Mošćeničke pačuharije.

Davamo na znanje svim i svakomu, da smo i va Mošćenicah kako i va Lovrane oprli uficij za korišpondencu apertu, kako ju ima „Piccolo“. Dunke, ki bi otel čagod doznat, neka se samo na nas javi — a nać će nas svaki dan za podne va oštarije puli Karli. Karla je debela Talijanka — ma valja reć istinu — da su njoj hrvatski beči jednako dragi kako i talijanski. Anzi još su njoj draži hrvatski beči — a povedat ću vam i zač. Ako njoj pride u oštariju kakov Kalabrez, pak ako njoj da ku talijansku munidu — ona je ne će otet zet — i to s razloga, ča ju je strah, da ju ne bi prevarit — osobito va ovo vrieme kade Talijani ubijaju kralje i druge poštene ljude. Talijan je vrag — to zna i Karla — a vrag ne spi, to je stara naša beseda. Drugo je s Hrvatom. On ako i pride s preko mosta, z Reki — prnest će njoj istu munidu, kà i njoj rabi, zač neka govori crni Afrikan ča će — ma zaludo je — Hrvati su le pod istim cesarom, pod kem smo i mi, a Talijani su svojga ubili. Je pravo tako ale ne? Nego ja znam ča će reć Karla, naime, da njoj su Talijani draži od Hrvati, za to, zač da govore nekako lepše, milije i slaje. Zač Hrvat kada ju pita vina njoj reče: Prosim vas, dajte mi pol litre vina. A Talijan ti trupi z matafunom na stol, i zavapije: — Fora un litro — porco D.. ale pak; vegna vin! oštia p....! i tako napred, i tako napred. Pak ča ni morda ovo zadnje lepše i slaje od onega prvoga? I kako — neka ki reče da ni, ako je vredan, porca.... Vidi, vidi — malo fali, da mi ni i mane pobegla jedna talijanska „madona“ — ma ča ćete no — ki hodi z mački se navadi njavkat — a ki kodi va Karlinu oštariju, se navadi — madonat.

Pustimo mi za sada Karlu, dokle se gre malo oprat i oplest (danas je nedelja!) pak odprimo tu blaženu korišpondencu apertu.

Gosp. Grego — Lanišće: Vi me pitate, kako se pišu listi z lumeri? To pitajte vašega kolegu va Lovrane, će vas benj on navadit. A proposito, navadite deca ov račun: Za dva helera moru se kupit 2 Marki, koliko bi se tega moglo kupit za 1 heler? — „Stari“ je vas dišperan prez vas, a i deca su tužna za vami, zač nimaju sada kega, ki bi ih vadil ono — — kako sam ti rekal.

„Šiora Krala. Huje vam budi. Ste ju mogli od malega vadit, da ne pije onoliko. Diavolo! — Kadagod ju je grdo i čut i videt. Ča se ne more malo zdržat? A ako će justo pit — to neka pije va oneh prilikah, kada treba vrišćat „porchi Croati“. Zač ako ona bude vrišćala to pod pijano vreme, nju ne će nijedan moć tužit — zač pijanim se ljudem ne more niš za zlo zet — oni su — kako bi nikokati rekli — va neubrojivem stanju. Toliko za malu — a vi? Kako vi? Ste zadovoljna, da je stari ostal za podeštu? Fanjski podesta, kako i oni, ki su ga zibrali. ča ne? A proposito, a piše vam ča dotor Tamarindo s Trsta? Ter ste bili c..e braghe, kada je bil na Volbenu.

Afrikan va Drage. Bim vam ja dal vražje patini, ter bim! Da vas ni sram, sram. Tako star, pak još bi otel berki patinat, ter bi!! Času vas to navadili oni Moroti v Afrike. à? Peršona, ter peršona! Tamo pišite vašemu prijatelu Gregotu va Lanišće, neka vam on posalje jednu vreću Karbuna, pak s njim oernite i brki i vlasi i ako ste još kade bel na kem meste, ča ju nikako ne morem verovat. Kaluša, ter Kaluša — dajte mu patini za brki lustrat. Glavu, glavu poluštrajte malo — ona je tega više potrebna nego vaši brki!

Onem frajlam z Reki: A ja — inutile že! Va Mošćenicah su bolji bokunići svi hrvatski. Qua non se becca ucceletti. Da bite se potrudile malo do Lovrana, morda bite tamo kega našli „fra la gioventù lauranese“, to će reć mej onemi, ki su telegrafali va Monzu za pokojnega Umberta kralja od Talije. Quello že merletti — quello! Un poco pativi — ma zada kapelice — veri Kraljevići Marki!

Stari Žvanić: Vi mi pišete, da te se jadit oni va Parence, da niste batil telegraf talijanskemu kralju, i da niste obesil na dan funerali banderu a mezza asta. Vi mi pišete, da vi niste tega mogal storit zač da bi se mogal svet na nogi stavit, pak reć: Eh, che nova! Ča je to? Mi smo Austrijaki, a ne Talijani, pak bi me mogli skurit s podeštarije — a kamo bin ja onputa? A vi znate, kako ja malo marim i za Hrvati i za Talijani — glavno je, da je žepu i trbuhu dobro. — A ja vam na to odgovaram

'ovo: Dragi paron Zvanić! Vi ste mogli lepo i telegrafat i obesit banderu na mezza asta prez nijednega straha, da bi vam oni ki su vas zbrali mogli ča reć. Ono su ljudi prez malicije, ki niš ne vide i niš ne čuju. Prosim vas da su li ljudi samo malo gledali, ale misleli svojun tikvun, recite mi po duše — bi vas bili zibrali za podeštu, à? Ja mislim, da ne bi. Toliko za sada — a vi mi pišite, kako vam je sada va podeštarije, je ča beči va kase?

Šiora Jarba: He, he, vi se tužite, da vam je zajik kriv, da ste vavek po sudeh. Ki vam je kriv — odrežite ga jedan bokunić — morda će pomoć.

Frajle Štufica: „Ancora un litro di quel bon....“ Barba Mateuš.

POZIV

na

GLAVNU SKUPŠTINU „ČITAONICE“

koja će biti

u nedjelju dne 19. augusta 1900.

u 4 ure po podne

u velikoj dvorani čit.-sokolskoj.

DNEVNI RED:

1. Izvješće o djelovanju i gospodarstvenom stanju do konca upravne godine 30./6. 1900. Razprava i odluke o tom.
2. Izbor novog odbora.

Izvolite doći točno.

Dr. M. Laginja,
predsjednik.

Na prodaju je

POSJED

u blizini grada **Pule** uz vrlo dobre uvjete. — Tko ga želi kupiti, neka se obrati na častnog g. paroha u Peroju, koji će mu dati sve moguće podatke. — Isti se posjed može podieliti i u tri diela.

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni železoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krivljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 3 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u slićici, želudačne grčeve, žutica, grozica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i razne bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, trómost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnulim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfriškaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam perušini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi. nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala; to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Dolazak vlakova u Pulu.

8·25 prije podne iz Cerovlja.
1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta. Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču. Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak			Luka	Povratak		
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Dol.	Odl.
—	7·—		Rieka		3·30	—
7·45	7·55	Srijeda	Opatija	Ponedjeljak	2·35	2·45
8·15	8·20	Srijeda	Lovran	Ponedjeljak	2·10	2·15
8·45	8·55	Srijeda	Moščenice	Ponedjeljak	1·35	1·45
9·20	9·25	Srijeda	Berseč	Ponedjeljak	1·05	1·10
10·10	10·25	Srijeda	Rabac	Ponedjeljak	12·05	12·20
11·55	12·30	Srijeda	Cres	Ponedjeljak	10·—	10·35
4·30	6·—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6·—
6·30	6·40	Četvrtak	Fazana	Nedjelja	1·50	2·—
8·10	8·30	Četvrtak	Rovinj	Nedjelja	11·50	12·20
9·40	10·—	Četvrtak	Poreč	Nedjelja	10·10	10·40
12·20	12·40	Četvrtak	Piran	Nedjelja	7·20	7·50
2·—	—		Trst		—	6·—

Pruga Rieka — Pula.

—	7·—		Rieka		3·20	—
7·30	7·40	Svaki ponedjeljak i petak	Opatija	Svaki utorak i subotu	2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45		Moščenice		1·35	1·45
9·—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11·—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8·—		Rieka		2·35	—
8·30	8·40	Srieda	Opatija	Četvrtak	1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45		Moščenice		12·50	1·—
10·—	10·10		Berseč		12·25	12·35
11·40	12·—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinščica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	—
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30
3·—	3·10	Glavotok	6·40	6·50
4·—	4·10	Merag	5·40	5·50
4·50	—	Krk	—	5·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	Pula	—	4·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4·—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5. 6, 7 po „
Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Melković—Kotor.

—	7·—	Četvrtak	Trst	Ponedjeljak	10·—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45		Piran		—	—
12·—	—·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2·—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9·—
2·30	5·30	Petak	Zadar		2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2·—	5·—
7·—	9·—	Ned.	Melković	Č. P.	3·—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9·—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izola redovito nakaniv dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polasku.

Od 1. novembra do konca marča pristaje se u Izoli medjeblino.

Pruga Trst—Korčula.

—	7·—	Nedel.	Trst	Petak	6·15	—
1·—	2·30		Pula	Č. Pet.	11·—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6·—	7·—
—·30	3·—	Pon.	Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30		Spljet	Sr. Č.	9·—	4·—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, sriedu i petak

—	6·—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7·—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8·—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2·—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Broj 53. U Puli, dne 21. agusta 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Vinska klauzula.

II.

Kod obnove trgovačkog ugovora sa Italijom morati će se koli vlada, toli državno zastupstvo obazrieti na tolike predstavke, molbe i spomenice, koje će medjutim biti podnešene Njeg. Veličanstvu ili izravno carevinskom vieću na zaštitu domaćeg vinskog proizvoda. Svi vinorodni krajevi monarhije izčekivaju željno, da se vinsku klauzulu promjeni na korist i boljak domaćih vinogradara. Od te bo klauzule zavisi budućnost našega vinogradarstva, a tim i materijalno blagostanje pučanstva vinorodnih pokrajina naše monarhije.

Poznati vinoslovac dr. Resch sastavio je na temelju službenih statističkih podataka svih vinorodnih država već godine 1889. prosječni proizvod vina za sve vinorodne zemlje čitavoga svieta. Iz tih podataka doznajemo, da je Francuska najvinorodnija zemlja svega svieta. Ona je do tada proizvadjala na 2,000.000 hekt. vinorodnog zemljišta 32,000.000 hektolitara vina. Za njom dolazi Italija, koja proizvadja u 1,870.000 hektara vinograda 27,000.000 hektolitara. Treća na redu je Španjolska sa 1,745.000 hektara vinograda i sa 35 milijuna hektolitara vina. Za njom dolazi Austro-Ugarska sa 574.856 hektara vinograda i sa 8 milijuna hektolitara vina.

Od g. 1889. promjenile se gornje brojke, jer je od tada nesretna filoksera poharala mnoge vinograde u Francezkoj i u našoj monarhiji. Francezka je zadnjih desetak godina svoje vinograde obnovila, te će ona stalno za koju godinu proizvadjati vina ništa manje, nego li ga je proizvadjala prije nego li se pojavila filoksera.

U Austro-Ugarskoj zapinje obnovljenje vinograda dielomice radi nestašice sredstava, dielomice radi neukosti, nemara i nedostatne podpore od strane zemaljskih zastupstva, ponajpače radi prevelike konkurencije sa talijanskim vinom, zbog koje nemože domaći vinogradar razpačati ni ono malo vina, što ga vrlo skupo pridjela.

Kako rekosmo u zadnjem članku, započela se Italija služiti klauzulom iz trgovačkog ugovora sa našom monarhijom dne 27. agusta 1892. Ona je uvela od toga dana pak do 31. decembra 1898. u razne krajeve Austro-Ugarske 7 milijuna 67.409 hektolitara svoga vina. U šest godina i pol uvela je dakle u našu vinorodnu monarhiju preko 7 milijuna hektolitara — tudja država na silnu materijalnu štetu domaćeg vinskog proizvoda.

Na temelju toga uvoza u roku od 6 i pol godina možemo skoro sa stalnošću uztvrditi, da će taj uvoz za desetgodišnjeg trajanja vinske klauzule poskočiti po istom razmjeru bar na 13 i pol milijuna hektolitara. Uzmimo sada, da to vino stoji samo po 24 novč., što iznosi ogromnu svotu od skoro 163 milijuna for. ili godimice preko 12 milijuna for.

Ta ogromna svota novca putuje godimice u tudju državu na štetu domaćeg vinogradarstva. Taj novac je izgubljen za naše državljane, koji imadu osim toga i drugu štetu, jer se nemogu odvažiti na obnovljenje uništenih vinograda, dok nebudu na čistom, što će biti sa vinskom klauzulom kod buduće obnove trgovačkog ugovora sa Italijom.

G. 1887. proizvadjale su sve vinorodne pokrajine austro-ugarske toliko vina, da se je njim pokrilo ne samo svu domaću potrebu, već se je izvezlo vina preko 750.000 hektolitara a groždja preko 2,260.000 hektol. Ako uzmemo pako, da je već te godine bio poharan dobar dio domaćih vinograda, i da se je od tada obnovilo u mnogih pokrajinah vinograde, to ćemo lahko shvatiti, od kolike je ogromne šlete svaki uvoz tudjeg vina u našu monarhiju. Prije vinske klauzule, g. 1891. uvezlo se talijanskoga vina u naše krajeve 20 puta manje, jer se ga je tada prodalo kod nas za samih 160.570 K.

Koliku su štetu pretrpile naše vinorodne pokrajine od g. 1892. amo radi vinske klauzule pokazuje nam najasnije posestrima Dalmacija, koja štetuje godimice okolo 7 milijuna kruna i koja imade i danas pune konobe vina premda njoj je nova trgatba pred vratmi. Istarsko vino imalo je najbolju prodaju u Trstu, na Ricci i u susjednoj Kranjskoj dok ga nije sa svih tih trgovišta iztisnulo talijansko vino.

Zadnja vinska godina bila je kod nas loša, malo gdje srednja, pa ipak naši vinogradari imadu i danas u mnogih krajevih Istre vino u konobah. Nemogu ga prodati ni po što premda ih stojalo velikog truda i silna troška prije nego li ga spraviše pod strehu.

Porezni sluga obilazi pragove tužnoga vinogradara, koji nemože da namiri ni najprečije domaće potrebe i nemože si pomoći na nijedan način, premda imade u kući koji hektolitar vina, što ga je spravio za poreze, namete i malene domaće zahtjeve. Ostao je sirota dužan kod trgovca u gradu za modru galicu, za sumpor itd. u nadi, da će sve podmiriti čim razprodade onu kapljicu, a kad tamo vino mu leži u konobi ili se po malo troši kod kuće, a da mu, tako rekuć, nikakvu korist nebaci. Toj njegovoj nevolji kriva je ponajviše nesretna klauzula, koja je zatvorila izvoz domaćemu, a otvorila dovoz tudjemu vinu.

Tomu zlu mora država sama što brže doskočiti neće li, da od filoksere neupustošeni vinogradi posve neupustoše. Uz te prilike nemože bo vinogradar ulagati tolik trud i trošak u obdjelavanje postojećih vinograda, a kamo li će obnavljati opustošene, ili nove pripravljati. Dok mu bude prietila vinska klauzula, morati će se ograničiti trudom i troškom jedino na najnuždnije, te će konačno pod silnimi tereti klonuti duhom i zapustiti vinograde za pašišća, livade ili polja. Tuj je brza pomoć silno nuždna, jer će inače nestati naših vinograda i državi porezovnika, koji bi mogli napram njoj vršiti težke svoje dužnosti.

Iz istarskoga krnj-sabora.

Sjednica od dne 11. agusta 1900.

Proti slavenskim tiskanicam.

Zast. Depangher stavlja predlog proti uvadjanju talijansko-slovenskih tiskanica kod poreznih ureda u Istri i to po njegovu — u čisto talijanskih krajevih Istre. (Mi bismo zaista želili znati, koji je taj čisto talijanski kraj Istre, gdje nebi u poreznom uredu morali imati i hrvatskih ili slovenskih tiskanicah).

Kreditni zavod.

Prima se u sva tri čitanja preosnovu zemaljskoga kreditnoga zavoda, kako ju je predložio polit.-gospodarski odbor.

Činovnici kreditnoga zavoda.

Na predlog zem. odbora odobrava se preustrojstvo službe i plaće činovnika zem. kreditnoga zavoda.

Namet na žestoka pića.

Usljed dogovora poglavara svih pokrajinah ove pole države, pobirati će država namet na žestoka pića te će pokrajinam davati odštetu. Tako će Istra dobiti za tri prve godine po 64.881 K mjesto sadašnjih 13.000 K.

Zakon o naskoku bikova.

Prihvaća se zakonsku osnovu o uredjenju postaja za naskok bikova.

Zajam za gradnju željeznice.

Prima se na znanje izvieše zem. odbora o zajmu sklopljenom u iznosu od 1.400.000 K kod podružnice banke Union po 4½ %.

Interpelacija.

Zast. Vidulich pita cesarsku vladu, da li znade, da je politički komesar Karminski zabranio zadušnice obdržavati za pok. kralja Umberta u Malom Selu, dočim su iste obdržavane svuda u Primorju?

Plaća učiteljem.

Sabor prima i u trećem čitanju zakonsku osnovu, kojom se mienjaju nekoji paragrafi pokrajinskoga zakona o uredjenju pravnih odnošaja učiteljstva pučkih škola Istre.

Sjednica od dne 13. agusta 1900.

Talijansko-slovenske tiskovine.

Zast. Depangher obrazlaže svoj predlog, stavljen u prošloj sjednici proti uvadjanju dvojezičnih (talijansko-slavenskih) tiskovina u čisto (!?) talijanske krajeve. Kaže, da se vlada, vara ako misli, da će takvimi tiskanicami preokrenuti talijansko lice Istre. Vlada mora znati, da će usupor tomu Istra ostati talijanskom. Prosvjeduje proti toj novotariji.

Vladni zastupnik kaže, da nije vlada uvela dvojezične tiskovine za to, da tim pomaže slavenskoj agitaciji (Vjerujemo vam vrlo rada! Op. Ured.) nego radi štednje.

Sabor prihvaća predlog, da zem. odbor učini potrebite korake, da se natrag povuče one tiskovine.

Neuslišana molba.

Sabor prelazi na dnevni red preko molbe občine Dolina za pripomoć za gradnju ceste do sv. Servola.

Proračun za god. 1900.

Prima se bez razprave zemaljski proračun za g. 1900 u iznosu od 1.241.010 K razhoda, 368.770 K prihoda i 872.240 K manjka, koje će se pokriti nameti na izravne poreze, na potrošarinu vina i posebnim zem. porezom na pivo, žestoka pića itd.

Podpora za gradnju ceste.

Za gradnju ceste Labin-Rabac doznačuje sabor podporu od 8000 K izplativu u dvih godinah.

Za talijanske srednje škole.

Zast. Tomasi predlaže, da bi se vlada zauzela i za talijanske škole Primorja, koje zapostavlja tim, što je imenovala u c. kr. kotarsko školsko vieće gosp. Matejčića, mjesto g. Mitisa, te da bi talijanske srednje škole dobile svoga zastupnika u c. kr. zem. školskom vieću.

Talijanski konvikt u Pazinu.

Na predlog zast. Costantini-a stvoren je zaključak, kojim se pozivlje zem. odbor, da učini shodne korake za gradnju talijanskoga konvikta na zemaljske troškove.

* * *

Prihvaćeni su zatim razni predlozi, kao predlog za otvorenje obrtne škole u Izoli; za pripomoć kod gradnje vodovoda u Izoli, za popravak ceste iz Cittanove u Bertonigli, Novuvas itd. za gradnju mosta na Dragonji kod Kostabone, za gradnju komada željeznice Motovun-Pazin, za popravak luke u Krku, za ustrojenje gospodarske agencije u Istri; za osjeguranje životinja.

Odgovor na interpelacije.

Vladni zastup. odgovara na interpelaciju zast. Tomasi-a u pogledu prekršćenja imena Topolovac i Gradinje (Piopino i Castellaro), da namjestničtvo odobrava zabranu prekršćenja, jer da to pravo pripada samo središnjoj vladi — ona slavenska imena, da su tamo u porabi već od god. 1818. (Di grazia g. vitez a kako se je prije rabilo? Op. Ur.)

Isti odgovara na interpelaciju zast. Costantini-a u pogledu slaveniziranja mapa, da se je hrvatskim nazivom dodao i talijanski i da će vlada u buduće prepriečiti svako samovoljno prekršćenje imena.

Interpelacija:

Zast. Scampicchio pita cesarsku vladu, da li znade, da bijaše protuzakonito ustrojen pododbor za odmjerivanje poreza od osobne dohodarine?

Konac zasjedanja.

Predsjednik reče u zaključnom govoru, da je sabor zasjedao 22 dana i mnogo posala obavio; zahvaljuje se zastupnikom *koji da su jedini pravi zastupnici pokrajine, jedini pravi branitelji zakonitih i realnih njezinih prava, potreba i koristi.*

Nada se, da će do malo biti sazvan sabor u zakonitom sjedištu i da će on slaviti 40. godišnjicu službe pokrajini; zahvaljuje se Kopru i pozivlje na Evviva cesaru! o čemu govori samo službena brzojavka.

Zauzeće Pekina.

Kako smo predvidjeli u zadnjem broju, saveznička vojska ušla je na istočna vrata Pekina bez zaprieke i oslobodila poslanike i druge Evropejce. obsjednute od toliko vremena.

Tu je viest službeno potvrdio i brzojav sa „Marije Tereze".

Naši vojnici nisu sudjelovali ulazku u grad, jer su jih bili poslali nazad u Tjentsin, da pojačaju ostavljenu posadu i predusretnu svakoj nenadanoj navali.

Carica kinezka je bila pripravna pobjeći iz Pekina u nutrnjost zemlje, gdje joj se i blago već opravljeno, ali zadnje viesti javljaju, da je bila zapriečena. Potanko ni stalno se još nezna.

Zadnji brzojavi javljaju takodjer, da ojačani odjeli kinezke vojske po ulicama Pekina oružanom rukom prieče evropejskoj vojsci napredak po gradu. To su valjda ostatci one vojske, koja se je bila pred grad utaborila, pa se poslie jednosatnog nadmetanja topovima kojekuda razpršila.

Kinezki generali Ma i Lipingčeng ostali su ranjeni.

Sada se znadu i imena naših ranjenih i poginulih mornara.

Poginuli su: kapetan Toman, zapoviednik „Zente" pogodjen granatom dne 8. julija; uza nj padoše mornari Josip Delan, Marko Badurina i Alfred Tavanja. Ranjeni su težko: kadet Boyneburg i mornari Pavao Triskoli i Marin Bučić; a lagano poručnici Winterhalder i Kolar, te tajnik poslanstva Rosthorn i mornari Jure Petrovac, Josip Bernardi, Leo Tatpurus i Ante Stigić. Ranjenike dvori supruga tajnika gospoja Rosthorn.

Kapetan Toman, premda je slučajno bio rodjen u Trstu, porieklom je ljubljančanin od rodoljubne slovenske obitelji.

Ruski admiral Aleksejev brzojavlja iz Port Artura, da je general Flaišer zauzeo poslje žestokoga ognja Haicen. Sedam vrsta sjeverno od Desišaja sukobili su se sa Kinezima, koji su izgubili odmah do 150 ljudi. To je bilo 10. tek. A 11. tek. u ponovnoj borbi izgubiše 300-400, 3 topa, i zastavu. Nasrnuše da tope i zastavu opet odkupe, ali jim se pokušaj izjalovio, premda su se očajno borili, na noževe. Dne 12. tek. Rusi zauzeše bez drugog znatnijeg naprezanja Haicen.

Pismo bez pečata.

Dragi šijor Žon.

Pišem Vam ovako i ovuda, jer znam, da najvolite štiti Franinu i Jurinu.

Ako ste pozabil, spominjem Vas, da ste bili prije desetak lit naš kursor, pak su Vas zbankali. Srića božja, da ste Vi strpljen čovik kako i pauk, pak da nebacitate za malenkosti. Vi ste znal, da će doći brzo nova službica. I tako je bilo.

Lita 1858. prišal je dekret od dekana vodnjanskega, da ste imenovan kamerlingom naše crkve. Hrvati, ki su samo za koze pasti — ćikali su za puknut.

To je bila moj zrmane velika čast za Vas i za vas Vaš rod. Ali ča ćete, kad je srića mušićasta. Komać misec i pol u toj časti pak se digli svi proti Vam: doli š njim. I dobili su! Vi ste moral doli premda ste se branió zubi i nokti. Tu pogaču spekli su Vam oni nesrićni Hrvati. Zaludu ste se Vi vrtia kako i muha kad pade u kašu; zaludu ste bia u Poreču; zaludu je bila pomoć krnjelska i bumbarska! Pak ča su na to učinili Hrvati. Izabrali su dva nova kamerlinga, ili po njihovu staršine, ki neznaju ni kruha talijanski pitat. A Vam je tekal talijanski zajik kako da ste iz Kalabrije, pak koja korist?!

Vaši neprijatelji kažu: Do tri puta Bog pomaže. I Vi ste temu virovà. Junja miseca 1898. bili su votacioni ili po hrvatsku izbori. Onda smo se mi svi Vaši pravi prijatelji i prijateljice nadale, da te Vas učiniti za župana. Barbanski krnjeli i gladuhi su Vam to i obećali, ali ča ćemo kada nimaju više moći ili force. Oni su imali dobru volju, ali to nije dosta.

Vaša je najveća nesrića, da za Vas Hrvati nemare. Talijani, krnjeli i bumbari, klanjaju Vam se u Barbanu, Vodnjanu i Raklju, a oni divlji Hrvati kažu Vam i nam, da smo izdajice, da smo prodanci, du nas more svaki kupiti kako i tovara, a to je i prava božja istina.

Ča nam je dakle učinit?

Mučat nesmimo više, jer Vam oni ljubljanski mulci okolo nosa previše šekaju kako i muha okolo konjske . . . . .

Dunke tu triba, da o njih rovi tršćanski abrej „Piccolo"; triba jih osapunat onako, kako smo bili ono jedanput osapunali pokojnega Meglića — premda je bil čist kako i zlato.

Na delo dunke moj dragi šijor Žon! Ja sam Vas naputila najbolje ča sam znala. Ali niš se nebojte, ja neću pozabit ni Vas ni Vašega Pepića.

Korajo moj dragi šijor Žon, jer na Vas misli uvik:

U Raklju, miseca angošla.

Vaša amarissima
Domica Labinka.

Franina i Jurina.

Fr. A ča to piše, Jure moj?

Jur. Delam istanću na direcion od željeznice u Trst, aš me je konduter stavia u toruk u jutro med same mačke.

Fr. Kako to?

Jur. Aj vero pak je to prava istina. Bia je jedan arbanaške race, a šest kastavske i s tim blagom sam se mora voziti od Pule do Trsta.

Fr. Onda je bolje da se prituži valje na ministèr, aš blago se nesmi voziti kadi i ljudi.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Rodjendan Njeg. Veličanstva cara i kralja Frana Josipa I. proslavljen je letos širom cielе monarhije svečanije nego li obično. Uzvišeni vladar navršio je naime dne 18. t. mj. svoju 70-godišnjicu, pa su htjeli svi narodi drevne monarhije dati živog izraza svomu čuvstvu do uzvišene osobe Njeg. Veličanstva, koji je u dugom nizu godina dielio tugu i veselje sa svojimi narodi i koji je sam tečajem svoje vladavine podnio težkih udaraca nemalaksav nikada duhom već podav se vazda pouzdanjem providnosti božjoj.

Uplivnije češke novine razpravljaju o vladinoj želji, da bi češki zastupnici napustili obštrukciju, da bi ti zastupnici bili loši politici, kad bi izručili protivniku jedino sredstvo, koje im je u borbi za prava svoga naroda jošte preostalo. Češki zastupnici da nesmiju dopustiti, da se razprave takozvane državne potrebe a zatim razna gospodarska pitanja. Oni zahtjevaju, da se uredi najprije češko pitanje, da se uvede mir u pokrajine češke, i tada će odustati od obštrukcije.

Glasilo čeških zastupnika iz Moravske doznaje iz Beča, da će za koj dan češki ministar zemljak dr. Rezek u Prag, da se dogovara sa mladočeskimi zastupnici i sa češkimi veleposjednici. Njegova zadaća da je ta, da sklone prve na to, da napuste obštrukciju a druge da predobije za vladin program. Glas o promjeni u austrijskom ministarstvu, reć bi, da se neće obistiniti. Vladi prijazne novine oprovrgavaju tu viest ističuć, kako je vladi jedino do toga stalo, da sastavi takozvanu poslovnu većinu iz raznih stranaka bez ikakvih obveza. Pronesao se takodjer glas, da će Niemci-liberalci dobiti svoga ministra zemljaka bez listnice kao što je češki ministar zemljak. Vlada je vrlo sklona Niemcem-liberalcem, ali se težko vara, da će pomoću samih Niemaca urediti odviše zamršene odnošaje u Austriji.

Što se tiče viesti, da kani vlada predobiti Čehe i tim, da im dade u Brnu sveučilište, a gradu Pragu zajam od 20 milijuna, odgovaraju češki radikalni listovi, da se Česi neprodavaju za 20 milijuna ili za jednu višu školu.

Dogovori sa Česi započeti će za koji dan u Pragu, a sa Niemci u Beču. Ove posliednje dogovore voditi će ministar-predsjednik uz pomoć baruna Spens-Bodena i baruna Chlumeckoga. Njemački ustavovjerci iz Češke i Moravske već da su pristali na ta pogadjanja.

Za čudno nam je, da se nigdje nespominje slavenske narodno-kršćanske zveze, kano da je i nema na carevinskom vieću. Možda kani g. Koerber urediti austrijske odnošaje samimi Niemci?

Crna Gora. Na pritužbu crnogorskog zastupnika na carigradskom dvoru, dao je Sultan nalog, da se imade što strožije paziti na turske podanike, koji uznemiruju crnogorsko stanovničtvo na crnogorsko-turskoj granici.

Ruski car Nikola poslao je svomu prijatelju knezu Nikoli k 40-godišnjici njegovog vladanja skupocien dar, sastojeći iz slika cara Aleksandra II. i III. i Nikole II. u briljantih.

Srbija. Mnogobrojna pomilovanja, koja je izveo kralj Aleksander povodom svoga vienčanja proizvela su u čitavoj kraljevini najbolj utisak. U svemu je pomilovano okolo 400 kaznjenika, izmedju kojih je 300 njih odpuščena sva pedepsa. Kralj je imenovao generala Mihajla Trećkovića vrhovnim zapovjednikom vojske na mjesto razkralja Milana; general Moković imenovan bijaše predstojnikom glavnoga štopa.

Bečke vladine novine sile se dokazati, da Austro-Ugarska nije izgubila prijašnjeg upliva u Srbiji, te da je ona posve sporazumna sa Rusijom u pogledu balkanskih državica.

Rusija. Car Nikola II. i carica pošli su dne 18. t. mj. na velike vojničke vježbe u Lugo. Ruski admiral Aleksejev brzojavlja svojoj vladi sa rusko-kinezkog bojista, da bijahu ponovno kinezke čete potučene.

Iz Pariza javljaju tvrdokorno, da će ipak car Nikola posjetiti svietsku izložbu tečajem mjeseca septembra. Englezke novine pišu nasuprot, da car neće u ovo burno i pogibeljno doba u Pariz. Nedaleka budućnost pokazati će nam, koji je imao pravo a koji krivo.

Njemačka. Dne 18. t. mj. oprostio se je car Vilim sa vrhovnim zapovjednikom medjunarodnih četa u Kini sa generalom Waldersee-om i njegovim štopom. Car je oduševljeno nagovorio svoga generala, predočiv mu sve potežkoće, koje ga čekaju i visoko poslanstvo, koje mu vlasti povjeriše. Konačno izruči car generalu maršalski štap.

Događaji u Kini. Dne 15. t. mj. uljezle su medjunarodne čete u Peking bez osobite zaprieke. Tudje poslanike nadjoše žive i zdrave na okupu u zgradah englezkog poslaničtva. Kinezka carica udova sa svojim dvorom, sa najpouzdanijimi državnici i sa jakom vojničkom pratnjom, pobjegla je iz Pekinga dan prije ulaza medjunarodnih četa.

Peking je dakle u šakah medjunarodnih četa, te će sada nastati prepirka izmedju vlastih o tom, kako da zadobiju od Kine odštetu i zadovoljštinu.

Boerski-englezki rat. Kao svieća, kad sjajnije zasvietli prije nego se utine i boerski rat približava se svojoj svrsi sjajnom epizodom. Englezi su proganjali zadnje ostanke boerske vojske, da ih unište ili zarobe, pak padoše sami u stupicu. Burski general De Weldt izbjegnuo obkoljenju englezke vojske, obkolio je dne 17. tek. naprotiv on 5000 Engleza pod zapovjedničtvom pukovnika Bade-Powel-a, koji se je odlikovao u obrani Mafekinga, a sad će se morat predat boercima.

Mjestne:

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Puli, primila je od velem. gosp. baruna Jurja Rukavine K 20. (Isti gospodin je darovao i pazinskomu djačkomu pripomoćnomu družtvu jednaku svotu s istom doznačnicom).

Sakupljeno na skupštini „Čitaone" u nedjelju popodne K 4. Hvala rodoljubnim darovateljima! Blagajnik.

U nedelju po podne povratila se poslje manovra austrijska ljetna eskadra u Pulu, gdje će biti razoružana.

Stariji i zaslužniji radnici ovoga arsenala bili su u subotu, na carev rodjendan, svečano nagradjeni spomen-kolajnom.

Skandal! U subotu večer je novouniformirana gradska glazba otišla k načelniku Rizzi-u svirati, kao u predvečer njegovog imendana. To je liepo! Gospodin je načelnik u svojoj vili muzikante pogostio. I to je liepo! Ali nije liepo, da je ta „banda", vraćajući se kući u grad, poslie jedanajste ure, tako oduševljeno udarala, da je sve stanovnike, koji su bili već u snu, iz sna trgnula i uzrujala. Zar za gradsku glazbu nevriede policajni propisi?!

Pokrajinske:

Tršćanski biskup presv. g. Andrija M. Šterk vratio se je u subotu na večer iz kupeljih u Trst. Na povratku posjetio je ljubljanskoga biskupa presvj. g. dr. Jegliča.

Vriedno da se konštatira. U istarskom saboru promjenili su pravila zemljišno-vjeresijskoga zavoda, da ga — pomaknu napried. — Zastupnik Rizzi u obrazloženju naglasio je, da je nužda to učiniti, jer da je znamenito poslovanje eksotičnih (!) zavoda turilo istrijanski zavod u nazadak.

Desetgodišnjicu svoga obstanka proslavilo je u nedjelju „Slovansko pjevačko družtvo" u Trstu svečanim i njega dostajnim načinom.

Polaznici hrv. državne gimnazije u Pazinu, koji žele posredovanjem „Djačkog pripomoćnog družtva u Pazinu" dobiti stan, neka se obrate na isto najdulje do 8. septembra t. g.

Ako zna, dobro, neznade li, još bolje. Občinsko glavarstvo slavnog Labina razpisuje natječaj na mjesto blagajnika-kanceliste sa godišnjom plaćom od 1440 kruna i sa petgodišnjim doplatci od 120 kruna.

Molbe valja predložiti do 1. septembra, molitelj neima biti izpod 24 god. niti iznad 35 godina. Konačno se zahtjeva poznavanje talijanskoga jezika i e v e n t u a l n o poznavanje slavenskog dijalekta, govorenog od puka na vanjšćini.

Gosp. Škampiću! ono Vaše e v e n t u a l n o vriedi zlatnu krunu za občinu, u kojoj su dvie trećine občinara po rodu i jeziku Hrvati. Ta osim Vašeg slavnog gnjezda služi se sav izvanjski puk te občine jedino hrvatskim jezikom.

Ma bravo šijor Škampiću! (Nije li to možda Uskok? Op. slag.)

Iz Lovrano nam pišu 19. t. mj. Danas se dogodila nesreća načelniku Jeletiću. Pošao je brati smokve, pak je nespretno pao sa smokve na kamenje; vele da se je smrtno ranio.

Električna željeznica (tramvaj) Lovran-Rieka. Čitamo u riečkih novinah, da su započele radnje za gradnju električne željeznice, koja će spajati Lovran-Opatiju, Volosko sa Riekom. Raditi se je počelo kod Voloskoga, gdje će biti i središće te željeznice, na kojoj će voziti s početka samo 6 vozova.

Bezobrazna interpelacija. U sjednici istarskoga sabora od dne 8. t. mj. stavio je talijanski zastupnik i zemaljski prisjednik Tomasi na c. kr. ministra željeznica sliedeću interpelaciju:

„Je li poznato cesarskoj vladi, da daju poduzetnici na željezničkoj pruzi Trst-Poreč posla pod jednakimi uvjeti r a d n i k o m t u d j i n c e m, mjesto domaćim radnikom, napose onim, koji stanuju uz rečenu prugu?"

Kad nebismo znali kako stvari stoje i kad nam nebi toga razjasnili sami talijanski listovi, mi bismo bili prvi da povladimo upit g. Tomasi-a. Ali evo što je na stvari. Eto koga smatra taj gospodin tudjincem a koga domaćinom.

Na jednom dielu rečene pruge radilo je nekoliko radnika iz hrvatskoga Primorja sa podpoduzetnikom iz istoga kraja. Sada neznamo da li su još u tom poslu oni radnici, jer je onaj podpoduzetnik zapustio posao pošto nije mogao dalje raditi sa talijanskimi mjernici, koji su nastojali na sve moguće načine, da ga odstrane. To im je uspjelo. Neznamo dakle, dali su s njim zapustili radnju i njegovi suzemljaci, ali ono što znamo jest sliedeće:

Tršćanske novine „L'Indipendente" i „Piccolo" od dne 18. t. mj. pripoviedaju da je neki Bartole posjednik u Strunjanu — izmedju Pirana i Izole — dao čitati sv. misu i zadušnice za pok. kralja Umberta na dan njegova pokopa. Tim zadušnicam, da su prisustvovala tamošnja gospoda, domaće občinstvo i s v i r a d n i c i i z k r a l j e v i n e I t a l i j e (regnicoli), koji su zaposleni kod gradnje željeznice Trst-Poreč.

Gosp. Tomasi-u nisu stalno ovi r e g n i c o l i tudjinci, njemu su to braća; on nije pogotovo cesarsku vladu interpelirao radi njih, nego radi kojih drugih radnika. Ti bi mogli biti oni Hrvati iz hrvatskog Primorja ili možda kakav Slovenac iz susjednih slovenskih pokrajina. Il je možda domaće Hrvate i Slovence nazvao tudjinci? To je sve moguće za talijansku gospodu Istre, jer njima smo mi svi istarski Hrvati i Slovenci tudjinci, dočim su im podanici talijanskoga kralja braća i domaći ljudi.

Nu uzmimo, da je na tom poslu zbilja radnika Hrvata ili Slovenaca izvan Istre, ali ti su svi pripadnici ove monarhije, podanici austrijskog cara i hrvatskog kralja. Mogu li dakle oni biti u Istri tudjinci? Recimo da jesu, ali ako su oni tudjinci u Istri, što su onda Talijani iz kraljevine? Zar su oni domaći? Je su li oni članovi ove monarhije? Lievaju li oni krv za cara i kralja ili za dinastiju? Plaćaju li oni težke poreze i ine troškove u c. kr. blagajne?

Mi nejmamo ništa proti siromašnim radnikom iz Italije, koje tjera glad i nevolja u naše zemlje, nu smradnu klevetu g. Tomasi-a, da su Hrvati i Slovenci, bili oni iz koje pokrajine naše monarhije, tudjinci u Istri, a podanici talijanskoga kralja — da su tuj domaći — odbijamo najodlučnije.

Naši radnici, koji pripadaju austrougarskoj monarhiji imadu sto puta veće pravo do radnje u našoj Istri, nego li radnici iz talijanskog kraljevstva, jer oni dobivaju od države samo maleni dio od onoga, što oni za nju žrtvuju, dočim tudjinci — Talijani — nedaju državi ništa, već otimlju koru kruha domaćim radnikom.

Gosp. Tomasi bio bi pametnije učinio da je šutio pošto je stalno znao, da imade na onoj pruzi više radnika iz kraljevine Italije, nego li iz naših izvan Istre, nu njemu se htjelo opet jednom pokazati koli je strastven, koli je zloban.

Mi očekujemo mirne duše odgovor cesarske vlade na bezobraznu interpelaciju, jer bude li se htjelo odgovoriti kako ide, tad će pogotovo ostati g. Tomasi dugim nosom.

Da je on zahtjevao, da se odstrani sa one radnje sve radnike Ne-Istrane; jer imademo dosta doma siromašnog radničtva, bili bismo mu rekli: Evala ti! al ovako nemožemo mu kazati drugo nego to, da je vriedan pomilovanja.

Od vlaka prevozen vol. Ovih dana prevozio je vlak jureći iz sv. Petra na Rieku kod postaje Bistrica vola, koji se je nalazio na tračnicah.

Još nješto o izborima u Mošćenicah. Poznato je već i djeci, kakva sredstva i pomagala rabe naši protivnici kod izbora u Istri. Takovimi su sredstvi zavaravali i ovaj mirni ali na žalost do skrajnosti neuki narod. Oni su rabili sva moguća sredstva, da narod ogorče i razdraže proti našim prvakom te su već mjesece i mjesece okolo agitirali i smućivali narod. Nemojte se čuđuditi ako vam rečem, da je glavni agitator i smutljivac „š i o r — g o s p o d i n" razkinuo više pari opanaka hodeć okolo. Nema valjda u cieloj Mošćeniščini kuće, u kojoj on nije bio. Okolo nije sam hodio, već s njim, osobito pod zadnje vreme, sin našeg glavara i občinski sluga. Ova su tri dielili okolo po kućah listiće sa svojimi kandidati a govorili bi: „o v o v a m j e p o s l a t o o d p o t e s t a r i j e i s t e n h o t e v o t a t". Nije čudo, da je siromah čovjek u svojoj neukosti uzeo takav listić i čuvao ga kao svetu stvar, jer on drži, da ono, što je poslano od p o t e š t a r i j e je pravo i sveto, a drugo da je sve krivo i f a l š o. Težko je bilo već takovoga čovjeka sklonuti na pravu stran.

Kad se još pomisli, da se je pravilo nasilja, da se je narodu plaćalo piti i jesti (a valjda davalo i gotova novca), što su ga iz Lovrana donašali, a k tomu i strašilo sa globom, ako ne dodje na izbor, lahko se je moglo doći do pobjede.

Istina, da se je od naše strane v r l o m a l o radilo, da se predobije u II. i III. tielu, ali vjerujte, da za sada nije bilo moguće raditi, jer se isto nebi bilo postiglo štogod. Narod je bio nahuškan proti našim prvakom, kojemu predočiše kao najveće neprijatelje, pa kako da im oni što progovore, kako da oni što učine?

U ostalom nije izbor prošao toliko ni zlo. Ta mi smo zadovoljni s uspjehom. Moralna je pobjeda naša. Kad bi se bilo i u II. tielu pobjedilo, mislite da bi bilo što bolje?

Kod nas se ne more za sada govoriti ni o Hrvatima ni o Talijanima. To znadu dobro Talijani, pa zato tršćanski „P i c c o l o" i piše da je u III. i II. tielu predobio „p a r t i t o n a z i o n a l e — i s t r i a n o" jer znade, da se kod nas ne može govoriti o „p a r t i t o i t a l i a n o". — Mi imademo u zastupstvu najbolje naše muževe, koji više valjaju nego njihovi. A što nam i treba više? To naši protivnici dobro znadu, pa su zato i tako pokunjeni. Nema više onog veselja i urlikanja kao prije. Peče ih silno ono I. tielo. U njemu su muževi, koji nešto znadu i razumiju, tu je domaća inteligencija, tu je cviet naroda, tu je naša pobjeda.

Kako se je narod varalo i bunilo proti našim prvakom i proti svećenstvu, vidi se najbolje iz toga, što je ovih dana bilo dvoje njih pred sudom na Voloskom odsudjeno radi potvore i laži i radi uvrede poštenja.

A l b i n a V i d o š i ć (Vidossich) rodjena Tomašić, sestra „šiore" K a r l e bila je odsudjena na zatvor od 14 dana i na trošak od 28 K i to radi laži proti gosp. župniku. I v a n J a d r e š k o v i ć iz Mošćenica a naseljen ovamo iz Boljuna, bio je odsudjen na 3 dana zatvora i na troškove od 22 K radi uvrede poštenja gosp. župnika. A da bude i „š i o r F o r t u n a t o" zadovoljan, odsudjen je bio i on na globu od 10 K i na troškove druge razprave zato, što nije došao kao svjedok proti Albini Vidošić na prvu razpravu, pa se je morala odgoditi.

Čitaocem bit će još u pameti, da je pred nekoliko mjeseci bila ona ista A l b i n a V i d o š i ć u Trstu odsudjena na 7 dana zatvora radi smutnje u crkvi. Još nije ni onih 7 dana odsedila, a gle, već je dobila drugih 14 dana. Čestitamo š i o r a A l b i n a! Sada imate liepi terno, da igrate na lutriju: 7, 14 i 21. Igrajte i videt ćete, da ćete dobit terno!

U ostalom neka se s njom vesele s i g n o r e i s i g n o r i n e riečke i mošćeničke, koje su joj nedavno na tablu prilepile one dvie trobojnice hrvatske, pa htjele potvoriti Hrvate, da su to oni učinili i tim još više razdražiti ovaj puk proti nevinim ljudem. Liepih li stvari od njih! Po to one dolaze ovamo? Žalostno doista, da je s njimi bila i jedna službena ženska, koja bi mnogo bolje učinila, da se uči kod kuće hrvatskom jeziku. To joj ne bi škodilo!

Dne 17. junija t. g. dobili smo u Mošćenicah novog učitelja u osobi gosp. H i n k a J e l u š i ć, koga je narod željno očekivao, pošto su djeca i roditelji im i onako sa prijašnjim učiteljem do sita bili nezadovoljni, što je već svim poznato. Nije prošlo ni 15 dana od njegova premještenja u Lanišće, a već dopisnik iz Mošćenica, recte Lanišća puni stupac tršćanskog „P i c c o l a" i porečke „L' I s t r i e" sa svakakvim lažnim izmišljotinami o sadašnjem g. učitelju. On hoće, da već u početku omrazi našeg g. učitelja kod naroda, pošto on dobro znade, da mu kod nas nije bilo dulje obstanka i da je bio medju ovdašnjim pukom posvema omražen i prezren, htio bi da i njega omrazi. Ali ipak sa svojim lažnim pisanjem i ogovaranjem nemože poštenom čovjeku naškoditi, jer i s a m i n a š i p r o t i v n i c i z n a d u k a k a v j e!! — Čudnovato nam se čini, da se „P i c c o l o" i L' I s t r i a" sada tako često bave sa našom školom i s našim g. učiteljem, dočim prije nisu nigda ni rieči pisnuli o tom, akoprem je bilo takvih stvari, na kojih se je morao pošten čovjek upravo zgražati. Neka piše koliko mu drago, ali neka zna, da mu neće time ništa naškoditi, jer se već do sada vidi, koliko ga narod i njemu podvržena djeca štuju i vole. Gospodinu pako učitelju preporučujemo, nek se ne obazire na podlo pisanje odmetnika i moralno propalih stvorova, već neka ustraje i nadalje na svom putu i neka nastoji uviek i jedino okolo odgoja podvržene si djece i okolo napredka naroda.

Bečki list „Reichswehr" i protuaustrijske demonstracije u Primorju. Poznati bečki list „Reichswehr", koji se često osvrće na nezdrave političke odnošaje u našem Primorju, udario je opet jednom u jadikovku i radi demonstracija primorskih Talijana povodom smrti i pogreba n a š e g a kralja (kako oni čak i javno kažu) Umberta I. Jadikovka onoga lista jest doduše posve opravdana, jer se je prvih desetak dana ovoga mjeseca u Primorju u istinu tako demonstriralo za Italiju a proti Austriji, kano da je naše Primorje već zbilja pod Italijom, nu onaj list imao bi svoje jadikovke predložiti tamo, gdje bi se moglo pomoći nesnosnom stanju u Primorju — ako imade još upliva, kao što ga je nekoč imao, i ako je u doticaju sa onimi, koji podržavaju ove prežalostne odnošaje.

Izazivanje prodanaca iz Pomjana. Iz Marezigah pišu, da su prošle nedjelje u selu Čentur Veliki imali proštenje i javni ples. Tamo je došlo i pomnjanskih prodanaca oboružanih samokresi i noževi. Došli su tamo, da izazovu poštene domaće mladiće pak da dodje do pokolja. Nu redarom je pošlo za rukom izazivače protjerati te tako zapriečiti svako prolievanje krvi. Pomjanski prodanci bježeć iz mjesta strieljali su iz samokresa na domaće mladiće i proti redarom, ali srećom nepogodiše nikoga.

Ovo Vam je g. uredniče sve plod talijanske brutture, koja ide zatim, da malo po malo sav naš narod u Istri poživinci. Koparski s i n j o r i mogu biti ponosni rad tolikog uspjeha u širenju te opjevane l a t i n s k e kulture. Mogli bi na nju uzeti patent bez straha, da će ih tko u tom pomoći. Živila talijanska bruttura!

Iz drugih krajeva:

Blagdan slavenskih apostola sv. Cirila i Metoda — u ljubljanskoj biskupiji. U ljubljanskih listovih čitamo, da je na molbu ljubljanskoga biskupa sv. Stolica povisila blagdan sv. Cirila i Metoda na blagdan višega razreda (duplex majus). Usljed te naredbe, slaviti će se u onoj biskupiji blagdan sv. naših apostola crkveno uviek dne 5 junija.

Idemo, da vidimo, što su u tom pogledu učinili naši biskupi.

Tko će nasliediti dr. Bulata u predsjedničtvu sabora? Kako smo već javili, imao je najviše izgleda, da postane nasliednikom pok. dr. Bulata g. Ivčević, jedan izmedju najodličnijih članova narodne stranke. Naknadno doznajemo, da se g. dr. Ivčević nije ni kako dao sklonuti da se prihvati one koli častne toli težke časti. Kasnije radilo se o tom, da bude imenovan predsjednikom sabora i zem. odbora g. V u k o v i ć, koji je zastupnikom i na državnomu saboru. Nu reć bi, da njemu i njegovim prijateljem nije pošlo za rukom predobiti za tu misao odlučujuće krugove. Konačno javljaju, da će zasjesti onu častnu stolicu umirovljeni ravnatelj splitske realke i državni zastupnik g. Lovro Borčić.

Razni prinosi:

Prinosi „Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu" tekom mjes. lipuja i srpnja o. g.

a) u t e m e l j i t e l j n i: gg. Volarić p. Franjo — Karnica. Ladavac Ante Šimunov — Pazin. Vučković Gjuro — Trst po K 50: Gabrievčić dr. Ivan — Gorica K 40: Hrádek Vaclav župnik — Novaki K 25: Vinković dr. Božo odvjetnik — Karlovac K 30: Kornža Ivan župnik — Klana. Sbor duhovne mladeži — Gorica po K 20: Stefanutti Franić župnik — Paz K 10:

b) r e d o v i t i: gg. Kalčić Pravdoslav K 10: Dominko Heinrik. Franković Fran. Kramberger Ivo. Kristofić Srećko, Subić Albert. Glavina Baž. Zulić Josip — Kopar. Turato Miho kanonik. gdja Milohnić Antonija. Maričić Prosper — Cres po K 5: Matika Josip — Pazin K 2:

c) p o d u p i r a j u ć i i d a r o v a t e l j i: Dragić Slavoj — Karlovac sabranih medju karlovačkimi gradjani K 200; Prigodom sastanka proti vinskoj klauzoli u Pazinu a na predlog g. Ivana Perčić-a iz Kranjčići K 142; Hrvatska čitaonica — Trsat polovicu čistog prihoda od veselice držane dne 1. srpnja o. g. K 80; Sabrano kod prijateljskog stola mladomisnika Gortan Josipa dne 29. 7. 00 — Lindar K 60·08; Hoić Ivan — Zagreb sabrao medju članovi učiteljskog zbora K 47; Čeh Ivan — Trst sabrao prigodom osnovateljne skupštine slovenske omladine K 61; Sedmak Jakov župnik — Kršan sabrao medju župljani 500 kila krumpira K 30·10; Ga-

vazzi dr. A. — Sušak sabrao K 24; Vincetić Andrija kateket — Bjelina sabrao na imendan Ant. Hudowskog-a ljekarnika i Antona Miller-a pošte upravitelja K 13·30; Vučković Gjuro — Trst sabranih K 13; Flego Ivan bogoslov — Gorica sabrao medju drugovi K 11; Gabrielić Ivan župnik — Gračišće u ime izgubljenog povraćenog, N. N. — Trst po K 10; Sanković-Soldatić Mate — Dane sabrao K 9·40 a darovali: Vrbka Josip K 5, Dolžan Juraj K 3, Sanković Mate K 1, Urban Ante K —·40; Červar dr. Gjuro sabrao K 9; Uprava „Naše Sloge“ — Pula K 8; Sloković Liberat župnik — Sv. Petar u Šumi, Baldo Vidas — Trst po K 5; Rakar Mate — Kopar K 2: Kristofić Šišman, Vilim, Olga, Nada, Pavla, N. N. trgovac, Orel Amalija, Straju Jakov, Vodnjan Franjo, Jejčić Franjo, Sameć Martin, Gulić Franjo, Pečenko Vjekoslav, Ferjančić Josip, Rudež Andrej, Požar Andrej. Benčić Ivan, Tucelj, Volk, Vinko, Cernatić, Jelušić, Sever. Zidanik — Kopar po K 1; N. N. — Pazin K 40.

Izkaz prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru“ tekom mjeseca maja tek. god. 1900.

Gosp. Julij Miran, učitelj u Sv. Mateju svoj mj. prinos za svibanj . K 2·—
Gosp. F. A. Osječanin, svoj mj. prinos za svibanj . . . . . „ 2·—
Gosp. Slavo Dragić, namjestni učitelj realne gimnazije u Zagrebu kao presjednik odbora za sabiranje prinosa putem blokova . . . . „ 1000·—
„Mužka podružnica“, Kastav . . „ 50·—
Uprava „Narodnih Novina“, Zagreb, sabranih do uključivo 4 maja . . . . „ 109·44
Gosp. Ante Jurković iz Opatije, daruje prvu krunsku pelaču „ 5·—
Upr. „Naše Sloge“ prispjelih joj . . . . „ 85·68
Gosp. dr. Konrad Janežić, odvjetnik, Volosko, svoj mj. prinos za svibanj . . . . . „ 2·—
Gosp. Hrvoje Istranić, svoj mj. prinos za svibanj . . . . . . „ 2·—
Prva hrvat. Štedionica u Zagrebu daruje zaključkom svoje sjednice od 3. t. mj. prinos od „ 500·—
Posujilnica i branilnica u Kopru daruje zaključkom svoje glavne skupštine, obdržavane dne 29. aprila t. g. iznos od „ 50·—
Kostajnička štediona zaključkom svoje glavne skupštine od 18. 2. tek. g. votiranih . . „ 20·—
Gosp. Blaž Posavac iz Banove-Jaruge, gost u Opatiji daruje po gosp. Justi Pavlu krunsku pelaču . . . . „ 5·—
Podružnica u Baški . . . . . . „ 4·—
Podružnica posujilnice puljske u Pazinu začlanuje se kao član utemeljitelj i izplaćuje I. obrok zaključkom svoje glavne skupštine . . . . . . „ 100·—
Ženska podružnica u Mihotićima po svojoj blagajnici gdjici Mariji Albertini, članarine za prošlu godinu K 5, za tekuću god. K 60, te od prodanih sličica K 1·40 ukupno „ 66·40
Podružnica u Štrpedu . . . . „ 23·—
Gosp. Ivan Čupar, kr. kot. pristav u Brodu na Savi sabranih u družtvu trojice . . „ 6·—
Podružnica u Podgradu šalje razne prinose i darove u svoti „ 40·84
Mužka podružnica u Veprincu šalje članarinu za god. 1899 u iznosu od . . . . „ 57·40
Tiskarna Krmpotić i dr., Pula, daruje svotu koja pripada njoj za tiskanje oglasa u br. 28 „Naše Sloge“ . . . „ 8·16
Gosp. Iv. Škalamera iz Berseča, primljene K 2 od gosp. P. Frankovića kovača, prigodom prodaje njegovog vina, kojim isti gosp. Škalamera dodaje treću krunu . . . . „ 3·—
Gosp. dr. Anton Antončić, odvjetnik u Krku, šalje sabranih na skupštini za osnovanje posujilnice u Puntu . . . . „ 12·—
Gosp. prof. Fran Matejčić u Pazinu, pošto ne može osobno na koncerat glavne godišnje skupštine pripošilje . „ 5·—
Gosp. Sladović pravnik iz Karlovca, na putu iz Lošinja u Zagreb daruje . . . . „ 2·—

Dr. Fabianić, blagajnik.

Dragocjene pobožne uspomene	izmjenjuju se za odrabljene poštanske biljegovke. Obaviesti daje Bureau **Betlehem**, **Bregenz** (Voralberg).

Na prodaju je

POSJED

u blizini grada **Pule** uz vrlo dobre uvjete. — Tko ga želi kupiti, neka se obrati na častnog g. paroha u Peroju, koji će mu dati sve moguće podatke. — Isti se posjed može podieliti i u tri diela.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	„ „	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	„ „	3·—
Svieće i duplire II „ „	„ „	2·40
Tamjan lacrima I	„ „	2·40
„ „ II	„ „	2·—
„ granis	„ „	1·20
Povošteno platno za oltare	m „	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Podpisani preporuča p. n. obćinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanja i trganja u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganstu, prohadjanju, sva covrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, siplijvost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj kržljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena dasici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom ocišćuje krvi, popravlja i okrepljuje zeludac i ublažuje glavna bol, oblakšava težinja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, želudačne grčeve, mučnica, grozica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli korisnu djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težinu. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, ugrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i ueklini, poslie teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razhlađuju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peruñini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajednini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njeznost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najfinijih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teina, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlašište. Ova voda posjeduje također i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 50 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i obćinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 54. U Puli, dne 24. agusta 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine. } na godinu

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 l. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Vinska klauzula.

III.

Kod budućeg sklapanja trgovačkog ugovora sa Italijom, odlučivati će bez dvojbe pogledom na obnovu klauzule u prvom redu viši državni interesi, kojim na žalost u postojećem ugovoru žrtvovan je tako rekuć obstanak pučanstva naših vinorodnih pokrajina. Dok se primjerice u svih prosvjetljenih državah svieta nastoji, da se svimi mogućimi sredstvi unapredjuje i štiti domaće proizvode proti tudjoj konkurenciji, biva kod nas upravo protivno. Izvanjskoj politici za ljubav žrtvuje se kod nas blagostanje čitavih pokrajina, koje neće moći danas sutra da više vrše svoje dužnosti ni napram sebi a još manje prema samoj državi. Kad je Francezku, tu najvinorodniju zemlju svega svieta zadesila grozna nesreća, da njoj bijahu filokserom poharani ponajliepši vinogradi, nije njezina vlada prekrstila ruke pa prepustila svoje vinogradare njihovoj sudbini, već je poduzela sve moguće, da odstrani od Francezke gospodarsku propast. Vlada i pojedinci natječase se upravo, da čim prije i sustavno obnove uništene vinograde, te se imade zahvaliti jedino složnom i odlučnom radu rečenih čimbenika, što su danas vinogradi Francezke opet u prijašnjem cvatućem stanju. Kod nas nasuprot vidimo središnje vlade nemoćne ili nemarne prema glasnom vapaju i tolikim molbam i pritužbam stanovničtva nekoč vinom bogatih pokrajina. Te vlade kao da nečuju vapaja i kao da nevide biede i nevolje pučanstva, koje izdiše pod ogromnimi državnimi i zemaljskimi porezi, a pomoći mu neima od nikud.

Postoji doduše državni zakon, na temelju kojeg dobivaju vinogradari bezkamatni zajam za obnovu poharanih filokserom vinograda, ali koja korist — bar kod nas — od toga zakona, kad ima i on „klauzulu" da mora i pokrajina istodobno bezkamatnim zajmom vinogradarom priskočiti u istom iznosu na pomoć.

Pokrajina Istra, odnosno njezin sabor i zemaljski odbor troši već dvadesetak godina na obnovu poharanih vinograda u sudbenih kotarih Pirana, Kopra i Poreča, ali za kvarnerske otoke i za ostali dio Istre nije se učinilo skoro ništa. U rečenih kotarih učinilo se za Talijane mnogo, nu naše pučanstvo širom Istre očekuje uzalud podporu od porečke gospode i u tom čisto gospodarskom pitanju, kano što ju uzalud čeka u pitanju školstva, narodnog jezika itd.

U tih žalostnih okolnostih opravdan je vapaj našega puka, da mu se pomogne koli od strane države, toli od strane pokrajine. Prva je dužna, da preprieči uvoz talijanskoga vina u našu monarhiju ili da udari na uvoz tudjeg vina bar toliku carinu, da nebude moglo s domaćim vinom konkurirati, a druga je pozvana, da priskoči moralnimi i materijalnimi sredstvi, s poukom i novcem vinogradarom na pomoć, da uzmognu obnoviti od filoksere uništene vinograde.

Uz postojeće prilike nije dakle nikako moguće, da naši vinogradari potroše ni novčića na obnovu opustošenih vinograda, jer nebi mogli konkurirati s talijanskim vinom. Nu pitati će tkogod, kako je moguće, da Italija izvaža tako jeftino svoja vina? Evo kako.

U Italiji imadu vinograde većinom u bujnih ravnicah, gdje im neškode vjetrovi ni pozebe zimi ni u ranom proljeću, a k tomu je zemlja tako tusta, da njoj netreba toliko gnoja kano kod nas. Tamo režu trsje na dugo, ono se penje visoko po stablih (murva ili dud), rodi obilatije, prištedjeno je kolje ili kolci, a što je najvažnije, radnici su jeftiniji nego li malo gdje na svietu. To su pogodnosti, usljed kojih mora da bude ciena vinu nižja. Osim toga nepije se u Italiji radi vrućine mnogo vina, a radi te vrućine i lošeg priredjivanja vina, nije isto stalno, te se mora prve godine pošto po to prodati ili kod nove obilatije berbe pretočiti. Nije dakle nikakvo čudo, ako se u nekojih krajevih Italije i danas toči litra vina po 5—6 novčića ili ako se u seoskih krčmah uz ulazninu od 10 novčića pije do sita.

Odkad se je pojavila filoksera u Italiji, pomažu si Talijani za izvoz umjetnim vinom ili takozvanim petiotušom, što ga priredjuju pomoćju vinovice ili špirita. Takovo vino jest pako vrlo pogibeljno za zdravlje, jer je liečnički dokazano, da svršava velik dio onih, koji piju petiot — u ludnici. Na to može nam se prigovoriti, da postoje u pomorskih gradovih ili lukah kemičke postaje, koje moraju odbiti svako nezdravo i nenaravsko vino, nu na to odgovaramo, da će dotični iztraživaoci doduše pronaći sastojine vina, nu oni će težko ili nikako razpoznati i samu narav vina, jer su im nepoznati krajevi, klimatički odnošaji, tlo, način priredjivanja itd. onih zemalja, odakle potiče odnosno vino.

Iz svega što navedosmo do sada glede vinske klauzule proizlazi jasno, da je vapaj stanovničtva vinorodnih pokrajina monarhije posve opravdan proti vinskoj klauzuli u trgovačkom ugovoru sa Italijom; da je država dužna u interesu domaćeg proizvoda tu klauzulu iz budućeg ugovora posve odstraniti, ili povisiti carinu na uvoz talijanskoga vina tako, da nebude moglo konkurirati s domaćim vinom i konačno poduzeti sama i prisiliti podredjene njoj oblasti, da učine potrebite korake, da se od filoksere poharani i zapušteni vinogradi obnove.

Dogodjaji u Kini.

Dne 14. tek. udariše najprvi Rusi na istočna vrata grada Pekina te zauzeše vanjska vrata, dočim nutrnja nemogoše lahko osvojiti. Japanci udariše na sjeverna i naidjoše na žestok odpor Kineza. Borba je trajala od rana jutra do pol noći. Oko 1. sata poslie polnoći uspiše im kaciti u zrak vrata dinamitom.

Dok se je prolievala krv okolo vrata gradskih, bilo je toplo i Evropejcima obkoljenim u Pekinu. Kinezi su bili obnovili juriš da ih zarobe ili pobiju prije ulaza evropejske vojske. Obkoljenici se očajno branjahu, i ne znajući, da je vojska, koja ih je imala riešiti, pred gradskim vratima. Najednoč se naglo obsadnici razbjegoše, a

Podlistak.

I L J A Š.*)

Napisao grof Lav Nikolajević Tolstoj.**) S ruskoga preveo Arm. Korićić.

U Uvaškom okružju živio baškirac po imenu Iljaš. On ne bijaše od otca baštinio nikakva imetka. Otac ga oženio, pa umre godinu dana za tim. Sav se imetak Iljašev sastojao tada u sedam kobila, dviem kravama i dviem desetkama (20) ovaca. No Iljaš je znao gospodariti i sticati. Od rana jutra do kasne noći trudio se i rabotao on i žena njegova. Ustajao je ranije od sviju, a liegao kasnije od sviju: tako je od ljeta do ljeta rastao njegov imetak. Tako je eto Iljaš u neprekidnom radu proveo bio trideset i pet godina i stekao silan imetak.

Imao je dviesta glava konja, sto i petdeset goveda i tisuću dviesta ovaca. Sluge su bili po livadama, služavke muzle kobile i krave, pravile kumis (vrst kis. mlieka, pa sira, što se pravi iz kobiljega mlieka), maslac i sir. Iljaš imadjaše svega u obilju, te mu zavidjala ciela okolina. Ljudi bi govorili: sretna li čovjeka, toga Iljaša! Svega ima u tolikoj mjeri, te mu ne treba ni umrieti. Odlični su ljudi tražili, da se s njime upoznadu i obćili su s njim, gostovi dolazili iz daleka k njemu. Iljaš ih sve primao, gostio ih jelom i pilom. Bio on tko mu drago: tko je godjer došao k njemu, zanj se spremao kumis, kuhao se čaj i riblja juha i janjetina. Čim se pojavi koj gost — eto se umah kolje i bravac; dodje li mnogo gostova: prikolje se i kobila.

Iljaš imadjaše dva sina i jednu kćer. Sinove je oženio, a kćer udao.

Dok je Iljaš bio siromak: rabotali su sinovi s njime, čuvali konje i ovce. Al kad se je poimućio, postadoše oni objestni, jedan se propio. Najstariji sin pogine u nekakvoj tučnjavi, a mladji, koj je imao ponositu puricu, nije više htio otca, da sluša — Iljaš mu morao da dade dio.

Iljaš mu dade kuću i marve. Time se njegova imovina smanjila. Malo za tim dodje nekakva boljetica na ovce i mnogo ih pogine. Na to opet dodje gladna godina — siena nije bilo — mnogo je blaga poskapalo tiekom zime. I Kirgizi mu oteše najbolji kus zemlje. Posjed se Iljašev bio splasnuo. On je sve više i više gubio, sile ga izdavale. U svojoj sedamdesetoj godini morao je da proda svoje zobunce, sagove, sedla i kolica, pa i zadnji komad blaženta. Tako eto nije više ništa imao ni posjedovao, pa je pod stare svoje dane morao sa ženom svojom, da u tudjih ljudi traži hljeba. . . . Nije mu preostalo ništa do odiela na tielu i njegove žene Šamšemage.

Sin mu življaše u dalekom nekom kraju; kći je umrla.

Susjedu Muhamedšahu smile se oba starika. Muhamed — šah, dobar čovjek, nije bio — kako da kažem — ni bogat ni siromašan, a provodio je uviek jednak život. On se sjeti gostoljublja Iljaševa i reče mu: „Živi kod mene, Iljaše, sa svojom staricom. Ljeti ćeš raditi prema svojim silama, a zimi ćeš timariti blago. Šamšemagi neka muze kobile i pripravlja kumis. Dat ću vam hranu i odiela. Šta budete inače trebali, recite mi, i dat ću vam!

Iljaš zahvali susjedu. Tako je živio on i žena njegova kao radnici kod Muhamedšaha. Iz prvice bilo im težko; al se poslije obiknuše i radili su prama silama svojim.

Muhamedšah je bio sretan, da se domogao takovih radnika. Jer su starci i sami imali jednom svoga posjeda, znali su sve, što tude treba. Nikad nisu bili bezposleni i rabotali su, što su više i bolje mogli. Muhamedšahu bilo mučno, videći vlastitim svojim očima, kako su tako vremešni ljudi toli nizko pali. . . . .

Jednom dodju Muhamedšahu iz daleka rodjaci, jedan ih mulla (učitelj - pop) pratio. Muhamedšah dade uhvatit ovna i zaklat ga. Iljaš odere s ovna kožu, speče ga i pošalje gostovima. Kad su gostovi pečenje izjeli i čaja se ponapili, krjepili se kumisom. Gostovi i domaćina sjedjahu na mekim dušecima, pijuckahu po malo kumis sa zdjelica i zabavljahu se. Kad je Iljaš svoj posao svršio, prodje mimo vrata. Muhamedšah ga opazi, pa će reći svojim rodjacima:

— Jesi li vidio onoga starika, što je upravo tude prošao?

— Da vidio sam ga. Pa šta je tako izvanrednoga na njem?

— On bijaše najbogatiji izmedju sviju nas. Zove se Iljaš. Sigurno si i ti o njem čuo.

(Konac sliedi).

*) Iljaš - Ilija, u nas Hrvata kaže se Ilja ili Ilje; Ruski seljak veli „Iljaš". . . .

**) Iz „Zbirke pučkih pripovjesti grofa Tolstoja". Izdanje zadnje g. 1898.

naši začuše pobjedonosne u grad nasrnule evropejske vojske. Bili su spašeni.

Evropejska vojska prokrčivši si put okolo carskoga grada, postavila je odmah straže, da niko ne bude mogao pobjegnuti iz svetoga grada, koji je usred mandžurskog diela Pekina. Nato su počeli pucati sa zidova toga svetoga grada i bitka je planula novim ognjem.

Brzojavi od 21. tek. javljaju, da je i to sveto mjesto zauzeto. I tu je pomagao dinamit, koji je bacio u zrak diel zida i omogućio ulaz našoj vojsci.

Pomagali su joj i do 4000 pokrštenih Kineza, koji su dapače vrlo koristili svojim topografičkim poznavanjem. Po cestama nije borba prestala, te se je bojati, da će biti osobito krvava.

Carice u svetom gradu ne nadjoše, četri dana pred ulazom evropejske vojske u Pekin pobjegla je sa 3000 vojnika u nutrnjost zemlje.

* * *

Odputovao je za Kinu akreditirani austrijski poklisar barun Moric Czikann, koji je bio do sad na dopustu. Vraća se na svoje mjesto preko sjev. Amerike, a u Vankuveru će ga dočekat jedna ratna ladja, da ga preveze na drugu obalu tihoga oceana, koji je bio ovo vrieme sve drugo nego li tih.

General Waldersee, nalazi se sada u Rimu, gdje pregledava crkve i panteone. Ako bude ovaj general tolike komplimente činio i nadalje, kako je dosada, stignut će u Kinu na vrieme, da vidi povratak vojske i brodovlja put Evrope. Naći će se možda tada tko, da mu ponudi grančicu lovora.

* * *

Od tri u Pekinu poginula momka, jedan je Tršćanin, drugi Istran a treći Dalmatinac. Iz Istre je Jože Detan od Anastaza, rodjen u Mošćeničkoj dragi, voloskoga kotara. Dalmatinac Marko Badurina-Perić pok. Šimuna rodio se na Lunu, a pripada občini Pag kod Zadra. Lahka im tudja zemljica!

DOPISI.

Proslava 70.-godišnjice Njeg. Veličanstva u Trstu. Nakon nečuvenih demonstracija, koje su počinili tršćanski nespasenci povodom smrti kralja Umberta, moglo se je očekivati, da će dobro misleći dio tršćanskog gradjanstva upotrebiti priliku 70.-godišnjice cara i kralja Frana Josipa I., te dati izraza svomu čuvstvu odanosti i ljubavi jasnije i izrazitije nego li obično. Nu nebijaše tako, a uzrok tomu nemaru ili mlitavosti jest na dlanu. Dobro misleći dio tršćanskoga gradjanstva, ili takozvani austrijakanti razočarani su postupanjem c. kr. oblastih napram irrendeti tako, da ih nemože oduševiti za kakav uzvišeni čin nikakva pobuda. Vladajući sustav prestrigao njim je tako krila, da se ne ufaju učiniti nikakva koraka, koji bi mogao izazvati odpor vladajuće stranke nespašenjaka. Oni se zavukoše u zakutak čekajuć nekajno na bolja vremena.

Sloveni Trsta i okolice neimaju povoda ni razloga, da se idu izvrgavati posmjehu ili rugu onih, koji bi morali biti davno preko granica ove države. a mjesto toga upravljaju sudbinom grada Trsta i njegove okolice. Sloveni naši uvidješe konačno, da je pogibeljno vaditi iz prhavice kostanj za drugoga, koji bi mu se mogao još smijati kad bi se opekao, mjesto, da ga lieči i tješi. Oni moradoše konačno doći do zaključka, da je bolje mirovati, nego li izvrgavati se pogibelji. Gorko iskustvo zadnjih godina otrieznilo je i one, koji bi bili u svoje doba i u vatru i u vodu na sami mig nekojih mogućnika. Do toga je moralo doći; nesretni sustav žanje plod svoje sjetve koli kod austrijski mislećih Talijana, toli kod njihovih sugradjana slovenske narodnosti.

Tomu pojavu imade se bez dvojbe pripisati i činjenicu, da je letos u predvečer rodjendana Njeg. Veličanstva u Trstu posve izostao običaj obhod patriotičkih družtava za glazbami, bakljadom itd. po glavnih ulicah grada Trsta.

Priznati se mora doduše, da je razsvieta stanova bila veća no obično, nu to valja uzeti kano uztuk na netom obavljene demonstracije tršćanske iredente. Dinastiji iskreno odano gradjanstvo pokazalo bi inače svoju privrženost, svoju odanost i ljubav do uzvišenoga vladara, kad bi zavladali drugi odnošaji i kad se nebi bojalo glasno i otvoreno pokazati svoja čuvstva do viteškoga cara i kralja i njegovog doma.

Na sam rodjendan pjevana je u stolnoj crkvi svečana sv. misa u prisutnosti crkvenih i svietskih poglavica, te predstojnika oblasti, konzularnog tjela itd.

Pridružujuć se iskreno g. uredničeštitci. koji izrekoste u zadnjem broju vašega cienjenoga lista, želimo vruće, da bi se čim prije promjenili tužni odnošaji u našem Primorju pak da bi uzmogło Njeg. Veličanstvu iskreno odano pučanstvo Primorja ničim i nikim priečeno iz puna srca i vesele duše slaviti mnogo i mnogo rodjendana uzvišenoga našega cara i kralja Frana Josipa I.

Višnjan, 14. augusta. Sramotna igra započeta prošle godine s ovom občinom, svršila je iza godine dana da započme nova, koje će se doskora vidjeti kobne posljedice, pri kojoj će kmet skupo platiti hire t. zv. s i n j o r i j e. Poznata klika sa načelom „osar tutto“, slavila je slavlje. Slavila ga je žalibože nad neslogom onih, koji su, iza svih onih kušnja i progonstva i ponižena i tlačenja i poruga, morali i bili u dužnosti i radi svoga obraza ostati složni i jakom voljom ustati u poštenu borbu i pokazati svima i svakomu tko je gospodar u svojoj kući. Pred onom ogromnom odgovornošću prama narodu i rodjenoj grudi nije se imalo gledati da li će zvonik biti podignut u „Prošćari“ ili u „Radoši“. Višnjanska občina pripada hrvatskoj večini pučanstva. Zakonito zastupstvo bilo je bez temelja i bez ikakove pravice svrgnuto. To je dokazalo v r h o v n o u p r a v n o s u d i š t e u B e č u, to je dokazala r o v i n j s k a r a z p r a v a, to dokazuje najbolje j o š n e r i e š e n a p r i t u ž b a n a m i n i s t a r s k o m s t o l u. Kako su sastavljene izborne listine, ne treba ni spominjati. Bile su povjerene vladinom komesaru, proti kojim je samo namjestničtvo bilo primorano da dade izbrisati preko sto p a t e n t a š a niklih po noći, mnogi od kojih nijesu niti imali patente za večeru, kad su podigli bili načarane table, koje je po noći, kako Višnjanci vele, k i š a skinula. Vladin je odaslanik odabrao članove izbornog povjerenstva s v e s a m o p u r o s a n g u e, a da Hrvati dobiju poziv na izbor, vladin se odaslanik nije pobrinuo niti p r o t e s t i r a o proti odbijanju hrvatskih glasovnica ni primanju talijanskih, koje su opetovano bile primane. Dakako da je s tim manevrima većina morala podleći a da nije dano mjesta pravnim ljekovima. Porečki se ć u k može smijati sada, jer je ulogu izveo bolje, nego što se je nadao.

Za načelnika bio je imenovan, d v o j i m e n i Mianić (p u r o s a n g u e iz Siuta) kreatura i lutka porečke sinjorije, onaj, koji je povećao občinske dugove i povisio občinske prireze, onaj isti, pod kojim su u Višnjanu za prvi put Hrvati bili i n s u l t i r a n i, onaj, koji slabe energije, pod tudjom komandom figurira u — v e l a d i n i. Tkogod će pitat i za — V i š n j a n s k o g C r i s p i a. Ovaj tužan čovjek, rabljen u sve svrhe, može se držati sretnim, što su ga imenovali za milosrdje u občinski odbor. Petar Decolle bio je ignoriran podpuno, kao što niesu htjeli njegovog brata T o n e l l a niti za pisara. Ipak je ovaj u „porečkoj babi“ spjevao hvalospjeve onim, koji ga najviše zaposaviše i negdje daleko u goru pošao bi zariti, on a s s o l u t o l e g a l e.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Ministar - predsjednik dr. Koerber započeo je svoje dogovore dne 20. t. mj. sa prvaci nekojih stranaka carevinskoga vieća. Prvi je dogovarao sa ministrom zadstupnik dr. Pacak, kao predsjednik mladočeskoga kluba ili njegov zamjenik. O tom dogovoru nije ništa do sada došlo u javnost. Isto tako se nezna, da li će ministar pozivati i nadalje na dogovor samo pojedine predstavnike klubova ili više njih; nadalje se nezna, hoće li saslušati sve predstavnike klubova, ili samo nekoje. Bečki listovi pišu, da će sliediti razpust carevinskoga vieća neuspiju li dogovori sa predstavnici onih klubova, koji budu pozvani na dogovor. Poznati prvak njemačkih ustavovjeraca barun Chlumecky zagovara u glavnom glasilu njemačkih liberalca razpust carevinskoga vieća, ako nebi dogovori izmedju Čeha i Niemaca uspjeli. On ide dapače i dalje, te predlaže, da se carevinsko vieće razpusti svaki put, čim bi preotela mah obštrukcija, i da se postupa tako sve dotle, dok se posve neslomi obštrukciju. Zaista je liberalan taj njemački barun koji hoće, da se vlada bez parlamenta, jer znade, da je u tom slučaju zajamčena prevlast Niemaca, jer su sva ministarstva puna njemačkih činovnika, koji bi vladali u njemačko-liberalnom duhu.

Glasilo njemačkih konservativaca Štajerske piše obzirom na dogovore ministra-predsjednika sa predstavnici stranaka, da se carevinsko vieće neće sastati ako dogovori neuspiju. U tom slučaju da će vlada naložiti narodom novi izborni red, istotako novi poslovnik, za carevinsko vieće te da će razpustiti državni sabor.

Njemačko - narodni zastupnik Ghon položio svoj mandat za carevinsko vieće.

Srbija. Iz Biograda javljaju, da se drži u tamošnjih vladinih krugovih kao stalno, da će nastati promjena u ministarstvu. Sadašnji ministar - predsjednik Jovanović odstupio bi svoju listnicu občih posala, te bi preuzeo onu unutarnjih posala. U tom slučaju postao bi sadašnji ministar unutarnjih posala Laza Popović državnim savjetnikom, dočim bi preuzeo savjetnik Nikolić listnicu ministarstva občih posala. Dodje li do te promjene, tada očekuju promjena i u činovničtvu pojedinih ministarstva. Vladi nepoćudni činovnici bili bi umirovljeni ili premješćeni.

Bugarska. Knez Ferdinand stigao je dne 21. t. mj. u dvorac njemačkoga cara u Wilhelmshöhe, te bijaše pozvan od cara Vilima na ručak. Istoga dana na večer odputovao je knez odanle.

Iz Bukarešta javljaju francezkim listovima; da pripravlja macedonski revolucionarni odbor u Bugarskoj ustanak, kojemu bi bila svrha pripojiti Macedoniju majki — zemlji — Bugarskoj. Tomu odboru, da idu na ruku visoke političke, vojničke i financijalne osobe.

Rusija. Iz Petrograda pišu englezkim novinam, da se ruska vlada sa Kinom posebice dogovara glede pokrajine Manciu. Ruska zastava, da se jurve vije povrh luke Ninc Wang. Dne 13. t. mj. bijaše imenovan ruski konzul u Ninc-Wang civilnim upraviteljem i zastupnikom ruske banke u istom mjestu.

Italija. Talijanskoj vladi prijazni listovi nagadjali su, da će povodom smrti kralja Umberta doći do izmirenja izmedju sv. Stolice i kraljevskog dvora. Te nade uništilo je glavno glasilo sv. Stolice, koje piše, da se sv. Otac neće nikada dobrovoljno odreći svojih prava na Rim. Ta odlučna izjava nije samo razočarala vladine krugove, već iste upravo razjarila, jer pišu njezina glasila oštrije nego li obično proti sv. Stolici i proti njezinim zahtjevom, grozeći se prisilnimi sredstvi Vaticanu.

Francezka. Tako zvani nacionalni listovi koji snuju još uviek o odmazdi Njemačkoj, nemogu francezkoj vladi nikako odprostiti što je pristala na to, da bude vrhovnim zapovjednikom medjunarodnih četa u Kini njemački general. Ti listovi zaboravljaju, da je francezka vlada na imenovanje onoga generala jedino na savjet svoga moćnoga saveznika — Rusije.

Mjestne:

Misa za poginule u Kini, obdržavana je jučer u crkvi mornarice u Puli. Prisustvovali su častnici u paradi i 2 kumpanije mornara. Udarala je u crkvi orkestra a pred crkvom glazba mornarice. Crkva je bila tako natlačena, da su mnogi morali prisustvovati misi iz vana.

† **A. Stipančić,** dobro poznati kavanar u Puli, rodom Šibenčan, umro je nakon kratke bolesti sinoć. Pokoj mu duši!

Usmrćena žena. U ponedjeljak večer odmakao se iz ruke zidaru na novoj kući g. Skracina na Porti Rati kamen, i udario prolazeću Franicu Četineo u glavu, tako, da je ostala na mjestu mrtva.

Pokrajinske:

Potvrdjen zakon. Njeg. Veličanstvo potvrdilo je zakon za Istru, kojim se označuje, kako da se uredi rieka Rašu i izsuši čepićsko jezero. Usljed tog zakona provesti će se to jedno i drugo kano zemaljsko poduzeće. Proračunani za to trošak iznašati će najviše 240.000 kruna, od kojih će polovicu doprinesti pokrajina a drugu polovicu država.

Podrobne ustanove o tomu, kako da provede to poduzeće, kako će se izplatiti troškove, koliko će uplivati na radnju država a koliko pokrajina, biti će dogovoreno izmedju državne uprave i zemaljskoga odbora a taj dogovor tiskan je jurve u izvještaju zem. odbora za g. 1899-90.

Na zaštitu provedene radnje ustrojiti će se posebno družtvo posjednika i vlastnika radnja.

Prvi obrok od 24.000 kruna nalazi se jurve u zem. proračunu Istre za g. 1900.

Učiteljska mjesta. U lošinjskom sudbenom kotaru razpisana su sliedeća učiteljska mjesta. Mjesto naučitelja II. reda na trorazrednoj mužkoj pučkoj školi u Velom Selu sa talijanskim naukovnim jezikom i sa u j e m a č k i m jezikom kao obvezatnim predmetom.

Mjesto podučitelja na šestrazrednoj mužkoj školi u Malom Selu sa talijanskim naukovnim jezikom i sa n j e m a č k i m jezikom kao obvezatnim predmetom.

Mjesto ravnajućeg učitelja III. reda na mješovitoj jednorazrednoj školi na Unijah sa hrvatskim i talijanskim naukovnim jezikom.

Molitelji za prvo i treće mjesto valja, da dokažu usposobljenje za podučavanje vjeronauka.

Molbe valja poslati c. kr. kotarskom školskom vieću u Malom Selu u roku od 4 čedna.

Kako je razvidno iz ovog natječaja, izključilo je c. kr. kotarsko školsko vieće, odnosno naši m i l i susjedi Talijani iz pučkih škola u Malom i u Velom Selu posve hrvatski jezik, dočim su narinuli u hrvatsku puč. školu na Unijah talijanski jezik kao naukovni jezik, premda mu tamo neima absolutno mjesta.

A da se prikupe našim školskim oblastim i da zamažu oči neukomu puku, uvrstiše njemački jezik tamo, gdje bi morao hrvatski jezik biti bar obvezatnim predmetom, ako ga neće kao naukovni jezik.

U pučkih školah u Malom i Velom Selu trebaju dakle naša djeca većma njemački negoli hrvatski, materiniski im jezik!? Pak još tuže, da neima napredka u pučkih školah! A kako ga i može biti, kad se u tih školah podučaje po načelih, koja se posve protive zdravom razumu i pedagogičkim propisom.

Slika biskupa Dobrile. Pred nekoliko dana imah priliku, da vidim sliku blage uspomene pok. dr. Jurja Dobrile izloženu u „Hrvatskoj Čitaonici“ u Pazinu.

Dosada ne bijaše uljene slike Istarskoga dobrotvora pa evo dopunio nam je dični Slovenac, g. Josip Dekleva akademički slikar iz (Celja — Spitalska ulica br. 5.) taj manjak krasnim umjetničkim djelom. Slika je u svakom pogledu izvrstno izpala, da ne može bolje, te svatko tko ju je vidio, morao joj se diviti. Kad vidjeh sliku našeg Jurja, pričinjalo mi se, da ga vidim živa pred sobom, gdje blagim pogledom miluje svoj hrvatski narod. Iz slike se vidi, da g. Dekleva nije nepripravan začeo svoje djelo, već da se je dobro dao podučiti o naravi pokojnika, da čim bolje u njegovom licu izrazi ljubav do zapuštenog hrvatskog naroda. Isto tako bijaše srećan g. slikar u sastavljenju boja, tako da mu nema sa nijedne strane prigovora, već da si je s tim djelom stekao veliku čast i pohvalu. Slika u krasnom okviru naredjena je u naravskoj veličini, te u lievoj ruci drži mili pokojnik knjigu „Otče budi volja tvoja", najdražju drugaricu našeg istarskog seljaka.

Ne preostaje mi drugo, nego da od srca čestitam našemu sobratu Slovencu g. Deklevi na toli liepom uspjehu. Nijedna pako narodna čitaonica niti izobražen Hrvat, napose u Istri nebi smjeo zanemariti ovu priliku a da si ne nabavi sliku dr. Jurja Dobrile, jer time ne samo da će imati uz sebe uvjek sliku onog uzor-narodnjaka prvog začetnika narodne borbe u Istri, (najdražju uspomenu za nas), već će i time poduprieti našeg domaćeg umjetnika, te mu pomoći u daljnem radu.

Glavna skupština talijanskoga političkoga družtva za Istru. Iz talijanskih novina doznajemo, da je odbor talijanskoga političkoga družtva za Istru sazvao glavnu skupštinu članova toga družtva za dne 2. septembra u 12 sati u Pazin (dvorana Camus). Eto dnevnog reda te skupštine: 1. izvješće zadnje glavne skupštine; 2. izvješće odbora o djelovanju; 3. izvješće talijanskih zastupnika na carevinskom vieću o njihovom djelovanju; 4. izvješće blagajnika; 5. izbor jednoga podpredsjednika; 6. predlozi.

Zanimalo bi nas čuti izvješće gg. zastupnika o njihovom djelovanju na carevinskom vieću, pošto nije do sada o tom djelovanju ništa u javnost doprlo. Jedino što se znade o djelovanju talijanskih zastupnika na carevinskom vieću jest to, da su se svakoj vladi nudjali i da su sve pragove gg. ministara svjetlali.

Zloban dopis. Pod tim naslovom piše nam prijatelj iz Mošćeničke drage:

Ovih dana čitali smo u smradnom židovčiću „Piccolo della sera" od 5. t. mj. dopis iz Mošćenica, koji glasi: „gesta di un parroco". Tomu bi dopisu bolje pristalo, da glasi iz Vrbnika ili Lanišća ili iz Dalmacije ili napokon i iz Grčke, jer dopisnik je daleko od nas, na čemu uzdajemo Bogu hvalu. U Vrbnik je dakle stiglo pismo iz Mošćenica ob onomu, što piše židovski „Piccolo". Tu je bio procieđjen i čist poslan u Trst na tisak. U tom rafiniranom dopisu govori odmetnik, da je naš gosp. župnik deputaciji, koja ga je molila, da bi učinio radi suše procesiju, odgovorio ove precizne rieči: „Con siffatta gente io non vado a pregare Iddio in chiesa. Quando avrò piacere pregherò solo a casa e non con voi". (S takovim narodom ne idem moliti Boga u crkvu. Kad me bude volja, molit ću sam kod kuće a ne svama). Naravski, da onaj, koji je ovo pročitao u tom listu, morao se je s groziti i pomišliti: kakav mora da je taj župnik, koji neće, da u crkvi Boga moli s narodom, već sam u svojoj kući. Nu da se vidi kako naši neprijatelji znadu izkriviti rieči i predati ih javnosti, javljamo Vam, kako je naš gosp. župnik odgovorio onoj četvorici. On im je rekao po prilici ovako: „S takovimi ljudi ne idem nikamo, jer kakva bi od toga bila korist, da ja napried molim, a iza mene na istoj procesiji da ljudi mrmljaju i proti meni kunu. U svojoj crkvi (a ne po odmetnikovu u kući) t. j. u župnoj crkvi molim kod svake mise, da nam se Bog s miluje s lihim i blagim dažjom i moliti ćemo i na dalje, ali van ne idem nikamo". To su po prilici rieči, što ih je gosp. župnik izrekao, a tako su ih i iz Mošćenica pisali odmetniku ali da, on je znao, da će mnogo bolje djelovati, ako ih malko preokrene, pa ih je liepo r a f i n i r a o. Golema je dakle laž i izmišljotina sve ono, što odmetnik piše u svoj smradni list. Ali da, kako bi on znao što se u Mošćenicah govori, kad nije ovdje Ljubitelj istine.

Konjak za našu c. i kr. mornaricu. Trgovačka tvrdka Pfau i drug na Rieci, podarila je povodom rodjendana Njeg. Veličanstva 5000 staklenica konjaka našoj c. i kr. mornarici, koja se nalazi u Kini. I staklenice sa konjakom poslane su u Pulu, odakle će biti parobrodom odpremljene u Kinu našoj junačkoj momčadi na okriepu.

Još prispodoba. Pod tim naslovom čitamo u tršćanskoj „Edinosti" koliko sliedi: „Svi Talijani naziru u razbojniku Bresci-u — i to punim pravom — najgroznijega zlotvora! Oberdank je kušao isti zlotvorski čin; zar ne?! Naša uspomena kaže nam pako, da je bilo medju tim Italijana — nipošto anarhista, nego narodnih Italijana — koji su tako govorili o Oberdanku i njegovom činu, da su došli u sukob sa austrijskim kaznenim zakonom!! Da bi njim se to bilo dogodilo radi toga jer su odsudjivali Oberdanka i njegov čin, toga si nemožemo pravo pomisliti. Bijaše dakle valjda — protivno!! Zar nije to zanimiva prispodoba?!"

„Pusto ognjište". Sa veseljem moležemo priobćiti, da će „Matica Hrvatska" u budućem svojem izdanju podariti svoje članove i sa krasnom pripoviedkom, koju je napisao mladi pisac naš zemljak, dični naš prijatelj g. V i k t o r C a r - E m i n pod gornjim naslovom. Živio Emine!

Iz Pueblo Colo nam pišu. Dična „Naša Sloga"! Više vremena ne ima iz ovog dalekog sveta nikakovog glasa, pa evo mene da vam se još jednom javim.

Kad sam zadnji dopis pisao, spomenuo sam kako svagdje rade Talijani, tako drugi čitatelji rade i ovdje; oni vam i ovdje smućuju kako i u starom svetu. Gdje imade kakove radnje, oni su nam prvi makar radili izpod ciene samo da rade, da zasluže komad svakdanjeg kruha (jer ga kod kuće nisu imali) Naš narod s tim nije zadovoljan, a najme Englezi! koji zahtjevaju poštenu plaću ne mogu ih vidjeti ni napisane. Zato su ih ovdje nazvali porugljivim imenom „Dego".

Mene će štovani čitatelji pitati, što to znači „Dego", draga moja braćo to vam je ovdje najružnija beseda, koju može Englez izustiti.

Niti sam vam nemogu raztumačiti, nego to vam je na primjer osoba koja nije nikad ništa na svetu vidila, niti živila kako kršćani, nego kako živina, da nema naobrazbe te da je zelena kako i salata ili kako i lovranski novo pečeni Talijani koji tvrde da su p u r o s a n g u e.

Sada ću van povidat jedan slučaj, koji se je dogodilo radi te besedi „Dego", jer više puta i mi ovdje stanujući Hrvati i Slovenci pretrpimo radi te besedi sramote, ali mi toga ne dopustimo, jer mi rečemo, da mi nismo Talijani već da smo Hrvati.

Tako van se je pred nekoliko mjeseci dogodio slučaj, da su se posvadili jedan Englez i jedan Hrvat, rodom iz Metlike. Englez je rekao Hrvatu „Dego", a on ni pet ni šest šakom njega po čelu tako da je to dugo jutio. Poslie toga siromašni Hrvat nije mogao dobiti posla i težkom mukom smo mu našli radnje ali od tada Englezi znadu da smo mi Hrvati i Slovenci nipošto Talijani. Drugi put pako vlse. Pozdravljajući milu moju domovinu želeći vam dobar uspjeh na slavu Boga i korist domovine. Istran.

Iz drugih krajeva.

Pedesetgodišnjicu svoga biskupovanja slaviti će dne 2. septembra 1900 preuzvišeni gospodin Josip Juraj Strosmajer u Djakovu. Toj redkoj svečanosti prisustvovati će u duhu nesamo Hrvati, zemljaci slavnoga biskupa nego i sav slavenski sviet.

Dvadesetpetgodišnjicu misničtva slavio je dne 15. t. mj. knez-biskup lavantinski preuzv. g. dr. Mihovil Napotnik. Čestitamo!

Sultan se boji puške. Neke novine pripovriedaju, da turski car nemože ni da vidi puške — jer se je silno boji. Belgijski kralj Leopold nije lovac kao što je većina vladara. Za njega kažu, da je samo jednom pucao iz puške.

Najveće crkve. Najveća crkva na svietu jest crkva sv. Petra u Rimu. U toj crkvi može stati 54.000 osoba; u prvostolnoj crkvi u Milanu imade mjesta za 37.000 osoba; u onoj sv. Pavla u Londonu 25.000 osoba; u crkvu sv. Sofije (danas turska džamija) u Carigradu 21.000 osoba; u prvostolnu crkvu u Parizu 21.000 osoba; u prvostolnu crkvu u Pisi 13.000 osoba; u crkvu sv. Marka u Mletcih 7.000 osoba.

Sa skupštine. „Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev" koja se je obdržavala dne 9. t. mj. u Mariboru doznajemo, da su toj skupštini sudjelovali izmedju hrvatskih učitelja Istre i gg. B. Dubrović i P. Matanić te govorili na skupštini kod zajedničkog objeda.

Drago nam je što su obojica izticali krasnu slogu, koja vlada u Istri izmedju narodnog svećenstva i učiteljstva, zlatnu slogu, bez koje nam neima u Istri spasa i koju bi htjeli narušiti odpadnici i izdajice našega naroda.

Siromaštvo Italije potiče u glavnom odatle, što su tamo dva razreda pučanstva t. j. veliki bogataši i veliki siromasi. Veliki bogataši imadu ogromna imanja, na kojih rade siromasi kano sočali ili koloni, ili kano radnici uz vrlo nizke ciene. Talijanski radnik zasluži doma jedva toliko, da sam preživi, ali za družinu ili rodbinu nemože ni misliti. Radi toga seli se tolik narod iz Italije u sve krajeve svieta, da prehrani sebi i one, koji ostaju kod kuće.

Siromaštvo pučanstva Italije povećava i to, što su najviši porezi i nameti upravo na najpotrebitije stvari udareni. Sol je primjerice monopol vlade pak nesmije nitko uzeti ni vedro mora, jer se boje, da bi odatle pravili sol. Velik je porez na žito, razna brašna i na sve vrsti živeža.

Hrvatski mornari. Čitamo u bečkom listu „Die Reichswehr" od 22. pr. mj. jedan dopis iz Kine, kako se je, očito prije pobune, momčad medjunarodnog brodovolja zabavljala pomorskimi utrkami. Mornari naši ukrcani na „Zenti" svaki su put pobjedili pod vrlo težkimi uvjeti i za njih nepovoljnimi prilikami dobili prvu nagradu. Pri zadnjoj utrki u luci Nagasaki odlikovao se kao kormilar i vodja podčastnik Miletić, kojega su oficiri oduševljeno pozdravili, a pozdravili ga „ein echter Croat und Wasseratte" — pravi Hrvat i morski lav. On je doviknuo Englezom i Amerikanom prije nego se svojom ladjicom uputio, da se sa svojimi drugovi ne boji ni jednih ni drugih, zaklinjući se, da ne će ni vrag proći mimo njegovu desnicu, pa da bi momčad znala i puknuti. Velikim oduševljenjem bila je pozdravljena pobjeda Miletića, koji je liepo bio i nagradjen. Drago nam je takodjer iztaknuti, kako su se naši pomorci pri utrci baš vitežki ponieli, dočim izmedju drugih bilo je prepiraka. Ovo je na diku naših hrvatskih pomoraca. A neka bude na znanje vladi i ratnoj pomorskoj upravi, da je uviek potišteni Hrvat onaj, koji njim slavu uznosi, i na koga mogu računati. Bez Hrvata ne bi se ni ovom prigodom „Hoch Oesterreich" bilo klicalo, kao što i sam bečki list piše.

Nesreća na željeznici u Ameriki. Kod mjesta Piersona, država Michigan u Ameriki sudarila su dne 14. t. mj. dva osobna vlaka. Sukob bijaše vrlo žestok. Na mjestu ostalo je mrtvih 9 osoba a više njih bijaše što lahko, što težko ranjenih.

Lutrlja i smrt kralja Umberta. Iz Milana pišu: Kralj je bio dobar čovjek, pa su se mnogi nadali, da ih ni po smrti ne će iznevjeriti, kako ih nisu ni kralj-poštenjak, ni Garibaldi, čiji su životni brojevi izigrali terno i sretnim igračem donieli 4250 struki dobitak. Za to je i sad povodom umorstva kraljeva dvie trećine odraslog pučanstva Italije napeto očekivalo vučenje na lutriji od nedjelje u veče Trajanje kraljeva života bilo je složeno od brojeva 56, 10, 46 i 73. Ti su brojevi obećavali 60.000 struki uložak, pa su na nje uloženi nedavno na lutriju milijuni, koji su izgubljeni. Nesreća je htjela, da su na lutriji osim „10" izigrane sve same brojke za jedinicu više ili niže: 55, 57, 72. Da bude slučajnost u tih brojkah još veća, izvučeni su ti brojevi upravo u Milanu, u čije područje spada i Monza.

Družtvene:

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Poduradu. priredjuje dne 26. augusta u prostorijam D. Vičića, V e s e l i c u. Razpored: 1. Krilan „Stari hajduk", krasnoslovi gjica I. Omahen. 2. Brož „Složno pod hrv. zastavom" udaraju tamburaši. 3. Šaljivi prizor: „Zdravnik in bolniki". 4. „Narodno kolo", tamburaši. 5. dr. J. Bleiweis: „Bob iz Kranja", vesela igra u jednom činu. 6. M. pl. Farkaš: „Liepa naša domovino" udaraju tamburaši. 7. Lov za srećom. 8. Ples.

Ulaznina po osobi 60 h, sjedalo 60 h.

Odbor.

Za podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda u Pazinu. N. N. — Pazin K 10: Bukovec Franjo župnik — Trviz. Trinajstić dr. Dinko, Kurelić dr. Šime po K 5; Frankola Franjo — Pazin K 1: N. N. — Pazin nadjenih K —20; N. N i M. S. — Pićan K —40; Sabrano na skupštini dne 26. 7. a na predlog dr. Antona Rutar K 24·22; Srednjoškolska mladež — Virje K 20; Matika Josip povjerenik sabrao K 9·06.

Plemenitim darovateljem najsrdačniji zahvaljuje se

Odbor.

Prva redovita skupština družtva „Zbor svečenika sv. Pavla u Trstu" obdržavati će se u ponedjeljak dne 3. septembra 1900 u 10 sati pr. podne u prostorijah g. Klemenca na Kozini sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izvješće nadzornoga odbora. 5. Izbor družtvene uprave. 6. Slučajni predlozi.

Zabava u Omišlju. Kao što svake godine, tako i ove priredila nam je naša nadobudna mladež dne 19. t. mj. večernju zabavu sa sliedećim programom: 1. Prolsov, govori g. A. Fabijanić, abiturient. 2. Liepa naša domovina, udara tam. zbor. 3. Spomen na vokalni koncerat u Zagrebu, udara tamb. zbor. 4. Strićeva oporuka, šaljiva igra u 1 činu od F. Z. Miler-a. 5. Iz hrvat. Primorja od V. G. Brož-a udara tamb. zbor. 6. Munja od Gabele, od A. Senoe, deklamuje A. Kraljić, gimnaz. 7. Danica, od V. G. Broža udara tamb. zbor. 8. Sve za domovinu od V. G. Broža, udara tamb. zbor. 9. Jedan gobav, drugi šepav, od N. Turato, šaljiva igra u 1 činu. 10. Živio predsjednik od V. G. Brož-a, udara tamb. zbor. 11. Ples.

Čisti prihod upotrebit će se u dobrotvorne svrhe.

Književne:

Primljene knjige. Spomenica o 25 god. hrvatskoga sveučilišta u Zagrebu. — Izvješće družbe sv. Cirila i Metoda.

Nove knjige. Primili smo sa zahvalnošću „Mjesečnik" pravničkoga družtva u Zagrebu, br. 8.

Listnica uredničtva i uprave.

G. „Abiturient" izvolite nam poslati ono izvješće, ali što prije i što kraće. Živio!

G. dopisnik iz Mošćenica: žao nam je, što se od tamo riedko, i malo tko javlja. Da ste nam zdravo!

P. n. gosp.

U nedelju dne 26. tek. mjes. dolaze **posebnim parobrodom u Pulu**

izletnici iz Volosko-Opatije.

Za taj slučaj biti će točno na **7 sati u večer** u blagohotno na razpoloženje stavljenoj

velikoj dvorani čitaonično-sokolskoj

(Restaurant Stadt Pola)

ZABAVA

sa

tamburanjem, pjevanjem i predstavom

na

korist hrvatske pučke škole u Šijani.

Budući zabava u plemenitu svrhu, nema ulaznine, nego se primaju darovi sa zahvalnošću.

Ulaz imaju samo pozvanici.

Nadamo se, da neće nijedan rodoljub izostati.

Odbor

podružnice družbe sv. Cirila i Metoda.

Opazka: Ako bi zlo vrieme zapriečilo izlet, zabava će biti odgodjena za kasnije.

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Zniderščič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostoboljI ili protinu, rheumatizmu, kašanje i trganje u kostih, ukočenosti ili grevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganca, probadanju, svrzovitnim nacrbam. Ciena 30 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se liečI kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Poljčeni željezoviti šlrup djeluje proti slaboći, bliedoći, skrofulozności, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena štanci 3 fiorin.

Poljčene švedske kapljice ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Orim se glasovitim sredstvom očišćuje krvtvarnica, popravlja i okrepljuje želudac i oblažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žilici, ščudačne grčeve, žučica, grozica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije zadovat će al zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i razne bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski kch i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za obljčivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mliečka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, zgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i utrkljini, poslie teškoga napora, za objašnjenje i okrepljivanje žila i živaca, s flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube očuvavaju se zubi od tvarcnja, zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razsvitljuju usta, uklanja neugodan vonj, s flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti ljsaju, krastam perušini i ospotinam. s lončić 50 novč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili fleckovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hraparvost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjelocu i šnaže obraza i ruku. Ciena večem lončiću s fiorin. K tomu spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve nezkadljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa značajnom diplomom. Dobiva se u boji bielој, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji s for.

Sapun eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvjećuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najboljih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Crema eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama tena, kao što su petici, sojedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončića s fiorin.

Eau eglantine jest izvrsna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje prsuti i ojačava vlastite. Ova voda posjeduje zakodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi lep naravan sjaj. Ciena boci s f. 1.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi lire po sobi prevgodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čomer za stenice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinića proti grozniei ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kirurške sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

Na prodaju je

POSJED

u blizini grada **Pule** uz vrlo dobre uvjete. — Tko ga želi kupiti, neka se obrati na častnog g. paroha u Peroju, koji će mu dati sve moguće podatke. — Isti se posjed može podieliti i u tri diela.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Narudžbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježnje takodjer knjige itd.

Broj 55. U Puli, dne 28. agusta 1900. **God. XXXI.**

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se napotnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Ćirila i Metoda" za Istru

Vlada i školstvo u Predielu.

Tako glasi u prevodu naslov tršćanskomu „Mališu" od 21. t. m. Onomu koj nezna što se ima razumjeti pod „Predielom" velimo, da smo tu rieč porabili za talijansku rieč „Regione", a tu rieč znači po „Mališu" „Regione Giulia" ili „Regione decima" njekoga kraljestva. Prelazimo na samu stvar. „Mališ" počima sa govorom što ga je imao „umjereni" Talijan, član zemaljskoga odbora i sabora Istre Tomasi kod posliednje razprave zemaljskoga proračuna u Kopru. Tomasi se je potužio, da je c. kr. vlada imenovala u zemaljsko školsko vieće Istre ravnatelja njemačke gimnazije u Puli, čovjeka koj nezna talijanski ni beknuti, i ravnatelja c. i kr. mornarske realke, takodjer njemačke, u Puli, koj nepozna školstva u Istri, te da nije imenovala ni jednoga Talijana kao zastupnika srednjih škola. Potužio se je takodjer, što je c. kr. vlada imenovala članom c. kr. kotarskoga školskoga vieća u Pazinu, ravnatelja c. kr. hrvatske gimnazije u Pazinu, a ne ravnatelja zemaljske privatne tamošnje realne gimnazije. Konačno se je isti Tomasi potužio, da su učenici rečene realne gimnazije u Pazinu izključeni od državnih štipendija, a da su takovih obilno uživali učenici hrvatske gimnazije u Pazinu.

„Mališu" je premalo tih pritužba rečenoga Tomasi, pak nabraja drugih koje bi bio mogao iztaknuti. To su sljedeće:

C. kr. vlada protežira njemačku gimnaziju u Puli na štetu talijanske u Kopru, dajuć kod podieljivanja štipendija prednost učenikom koji polaze njemačku srednju školu, i davajuć godimice 2400 kruna za siromašne djake na njemačkoj gimnaziji u Puli za knjige, odielo i hranu, a niti filira za djake talijanske gimnazije u Kopru.

C. kr. vlada ili država uzdržaje u Trstu njemačku gimnaziju i njemačku realku, u Gorici njemačku gimnaziju i njemačku realku, u Puli njemačku gimnaziju, u Pazinu hrvatsku gimnaziju; — i samo jedinu talijansku gimnaziju, najme u Kopru. Na sve njemačke gimnazije i realke u Predielu troši država 446.292 krune na godinu; na jedinu i svu talijansku 73.682 krune.

Pošto je po zadnjem popisu u Primorju ili „Predielu" 15.206 Njemaca i 294.580 Talijana, to država troši za tih 15.206 Njemaca 446.292 krune, i za tih 294.580 Talijana 73.682 krune. S drugimi riečmi država troši godimice za skoro 20 puta manji broj Njemaca 6 puta više nego li za Talijane; ili što je to isto, država troši za srednju obuku 25 filira na svakoga Talijana a 29 kruna i 34 filira na svakoga Njemca.

Trstu nedaje država ni filira za pučke škole; Goričkoj njesto preko 6000 kruna, Istri njesto preko 47.000 kruna. Kad ju ove dvie posliednje pokrajine mole za povećanje podpore, odgovara njim, da njoj to nedopuštaju financijalni odnošaji.

A ista ta država, koja veli da nejma novaca za izsisane pokrajine, ima jih na stotisuća za njemačke škole u tih istih, tobož talijanskih pokrajinah.

Osim rečene 446.292 krune, što jih država troši na srednje njemačke škole, troši dalnjih 177.012 kruna za njemačke pučke škole u Trstu i Puli.

* * *

Tako se eto tuži tršćanski „Mališ" što na usta Tomasi, što po svojem nagonu.

A što da rečemo, ili bolje rekuć opećujemo, mi Hrvati i Slovenci Primorja ili makar „Prediela"?!

Predsjednik c. kr. zemaljskoga školskoga vieća za Istru je Njemac, podpredsjednik je Njemac, izvjestitelj Njemac-Talijan makar sa slavenskim imenom; nadzornik za srednje škole isto Njemac — Talijan; nadzornici za pučke škole jedan Talijan jedan Sloven — to se diže; zastupnik crkve u istom vieću Talijan; zastupnik pučkoga školstva po rodu Slovenac al miljenik Talijana; oba zastupnika srednjih škola Njemci; tri zastupnika zemaljskoga odbora svi tri Talijani.

Dakle od trinaest članova c. kr. zemaljskoga školskoga vieća za Istru je 6 Njemaca odnosno Njemaca — Talijana, 5 pristnih Talijana, 1 rodom Slovenac, miljenik Talijana, i 1 Slovenac. Hoćemo li razlikovali Slovence i Hrvate, nijednoga Hrvata. I to u pokrajini, ne talijanskoj, kakovu ju hoće „Mališ", nego u pokrajini, u kojoj je daleko više samih Hrvata nego li Talijana, a još mnogo više Hrvata i Slovenaca zajedno nego li Talijana, da i negovorimo o Njemcih kojih nejma nego par tisuća u toj pokrajini — Istri.

* * *

Pazinsko c. kr. kotarsko školsko vieće ima 5 članova Talijana i samo 3 člana Hrvata (odnosno jednoga Slovenca) sa ravnateljem hrvatske gimnazije u Pazinu, na kojega imenovanje se Tomasi tuži. A to vieće poslnje za kotar koj ima pet do šest puta više Hrvata nego li Talijana! Slične primjere, i gore i groznije imademo po svih kotarih Istre, i to najviše krivnjom onoga zemaljskoga odbora, kojega član je Tomasi, i svih onih, koji taj zemaljski odbor i sve što je s njim skopčano favoriziraju.

* * *

Mi neznamo da bi kakvu državnu štipendiju i u obće podpora uživali djaci hrvatske gimnazije u Pazinu. „Mališ" nam kaže, da djaci njemačke gimnazije u Puli uživaju državne štipendije. Sam izvještaj talijanske realne gimnazije u Pazinu nam kaže, da su 54 djaka te realne gimnazije uživali štipendije od zemaljskoga odbora, što će reći dvie trećine svih djaka iste, ubrojiv i one koji su na svrsi godine dobili i drugi i treći red. Znamo da se je zemaljske novce, i hrvatske i slovenske, upravo nudilo i bacalo za djake talijanske realne gimnazije. Iz toga sliedi, da država daje štipendije i podpore djakom na njemačkoj gimnaziji, a pokrajina djakom na talijanskoj realnoj gimnaziji; a da jih djakom na hrvatskoj gimnaziji nedaje nitko nego narod sam odtrgujuć od svojih ustiju. Mora ti krv zavrieti kad pomisliš na to, i na okolnost, da država i pokrajina čine tako sa novci koji njoj utiču u blagajne i od Hrvata i Slovenaca, dapače u pokrajinsku pretežno od svih. I još ima obraza govoriti član zemaljskoga odbora zastupnik Tomasi i zajedno s njim „Mališ"!

* * *

U nebo je vapijuće, kad se promatra što navadja „Mališ", a što smo mi češće već prije naveli, glede broja Njemaca u Primorju i svote koja se na njemačke srednje škole u njem troši, nit njim što treba dodavati, osim možda to, da će se možda i talijanske generacije kada opametiti. „Mališ" navadja k tomu, što država troši na jednu talijansku gimnaziju, i navadja jedinu hrvatsku gimnaziju, al ne navadja, da se na tu jedinu hrvatsku netroši ni deseti dio od onoga što se troši na talijansku, i da je to sav trošak što se troši na srednju obuku hrvatsku i slovensku u Primorju, pošto za slovensku nejma ni jedne srednje škole. Nek si svak sam stvori račun koliko filira troši država na svakoga Hrvata i Slovenca za srednju obuku u Primorju.

* * *

Isto je tako u nebo vapijuće, kad se prispodablja broj Njemaca i broj Hrvata i Slovenaca u Primorju, te novac, što troši država za pučku obuku jednih i drugih. Za pešćicu Njemaca 177.000 K u samom Trstu i Istri, bez Goričke; za

Podlistak.

ILJAŠ.

Napisao grof Lav Nikolajević Tolstoj. S ruskoga preveo Arm. Koričić.

(Konac.)

— Naravno, da sam čuo zanj. Glas je o njem dopro daleko. . . .

— Nije mu eto drugo preostalo, nego živi ovdje u mene kao radnik i žena njegova s njime, pa muze kobile.

Rodjak se tomu vrlo čudio, mljaskao jezikom, kimao glavom, pa će, da reče:

— Sreća je kao kolač: jednoga podigne u vis, drugoga turi u dubinu. Starac se sigurno izjeda?

— Tko bi to znao. On živi spokojno i radi odvažno.

Na to će rodjak:

— Mogu li s njime govoriti? Popitao bih ga, kako živi?

— Zašto ne? Može se — odvrati domaćina i zaviče iz komorice:

— Babuško, udji-der unutar, pij kumis i dovedi svoju starušku!

Iljaš i ona unidjoše. Iljaš se pozdravi s gostovima i domaćinom, izreče molitvu svoju, sklone se kod vratiju. Njegova žena podje iza zavjese i sjedne pored domaćice.

Dadoše Iljašu zdjelicu kumisa. On se pokloni, izpije nešto malo i odloži zdjelicu.

— Kako je babuško? Reći će rodjak. — Mora da te pečali, kad vidiš nas, pa pa se sjetiš svoga prijašnjega života, kako si bio sretan, a kako sad u siromaštini živiš.

Iljaš odvrati smješečke:

— Kad bi ti stao da govorim o sreći i nesreći, ne bi mi vjerovao. Pitaj radije moju ženu: „Što je ženi na srcu, to joj i na jeziku. Ona će ti kazati pravu pravcatu istinu".

I gost se obrati preko na ženu:

— Reci mi, matjuško, kako misliš o prijašnjoj svojoj sreći i o sadašnjoj nesreći.

Šamšemaga progovori iza zavjese:

— Ja sudim ovako: „Peldeset sam godina živjela sa svojim starim. Tražili smo sreću, al je nismo našli: tek sada, od koje godine dana, kad nam nije drugo preostalo, nego da uživimo kao rabotnici — sad smo tek našli pravu sreću i druge nam netreba . . ."

Ovim se riečima rodjak vrlo začudi. I gospodar se čudom čudio, pa odgrne zastor, da vidi staricu. A staruška tuj stoji, skrštenih ruku, smješka se, pogleda svoga muža i starik se smješkao. Stara će još jedared:

— Ja govorim istinu, ne šalim se: „pol smo vieka tražili sreću i nismo je našli", dok smo bili bogati; sad nam nije drugo preostalo, mi smo pošli, da tražimo hljebac u tudjina — i tako eto nadjosmo svoju sreću".

— Pa u čem stoji sad ta vaša sreća?

— Kad bijasmo bogati, nismo imali mira ni časka, nismo se mogli da porazgovorimo, da mislimo na svoju dušu, da se molimo Bogu. Kolikih smo imali briga! Došli gostovi: eto nam skrbi, čime ćemo da ih ugostimo, čime da ih obdarimo, da nas neozloglase? . . . . Kad su otišli, ogledamo se za slugama — ovi vole da se odpočivaju, da dobro jedu — pak gledamo, da uzčuvamo svoje — i tako smo griešili. Strepili smo, da nam vuk ne razdere ždriebe ili tele, da nas razbojnici ne pokradu. . . . .

Podjosmo li spavat, ne može čovjek da usne od briga, da ne bi ovce ugušile janjad; u pola noći ustaj; tek, što si se umirio, eto ti opet brige, skrbi — kako ćeš se sienom za zimu obskrbit. Al ne samo to: — i medju nama je dolazilo do nesuglasica. On bi rekao: ovo ćemo učiniti ovako; a ja: učinit ćemo ovako — eto ti grieha, svadje i sporova. Briga na brigu, grieh na grieh; nismo imali jednog mirnog časa. . . . .

— A sada?

— „Kad ustanemo, provodimo život u ljubavi i slozi, nemamo o čem da se inatimo; ni o čem nam ne treba da vodimo brige — jedna nam je samo briga, jedna skrb, da služimo Gospodu; — pa tako radimo prema svojim silama, veselo, da gospodar naš ne imade štete, nego da još uznapreduje u svem. Kad se vratimo s

sve Hrvate i Slovence svih trih pokrajina Primorja ili „Prediela“ samo 53.000 K. Pušta bez jedine prave pučke obuke preko 17.000 hrvatske i slovenske djece u Istri, i svu slovensku djecu grada Trsta. Pušta ju, uzprkos svim školskim zakonom i uzgojnim načelom, ne samo država, na prvom mjestu zvana za vršenje zakona, i kriva ako se nevrše, nego takodjer zemaljski odbor Istre i tršćanski magistrat, kojih štitnik i ujedno miljenik je „Mališ“ izlazeći u Trstu, koji opet stoji u najboljih odnošajih sa predstavnici države u „Predielu“.

* * *

S tim smo letimice rekli svoju na rečeno „Mališevo“ pisanje. Da smo pero umakali u krv, koja u nas vrije, kad samo na školstvo u Primorju pomišljamo, drugače bi to glasilo.

Dogodjaji u Kini.

Dopisnik velikoga englezkoga lista „The Times“ javlja iz Pekina: „Ovdje nema nikakove vlade. Službeni „Pekinski list“ prestao je izlaziti dne 13. tek. Cesar, princ Tuan i ostali visoki dostojanstvenici, njihove pratnje, pobjegli su u Tai-Jung-fu, 250 milja daleko od Pekina. Namjera im je, da dostignu Šen-si, 700 milja od mora udaljeni grad, te tamo budu sjegurni od saveznika, koji nemogu tako daleko za njima. Pekin je žalibože opljačkan. Zastave ruska i francezka viju se nad najljepšim dielovima carskoga grada, gdje je vjerojatno zakopano carsko blago.

Ovaj carski sveti gradi je od saveznika, uslied medjusobnoga dogovora, zaštićen, ali revoluciji ne bude kraja, dok sveti grad nije posve zauzet.

„Times“ misli, da saveznici poštuju taj carski grad da umire pučanstvo, ali konačno, da će ga osvojiti.

Druge viesti vele, da je princ Tuan bio u istinu uhvaćen, a da će se cesarica vratiti u Pekin, jer je vojska, koja ju prati porobila i popalila sva mjesta, kojim je prošla, te pobudila sveobću zlovolju medju pučanstvom.

I car Kvangsu da je uhvaćen od japanaca 80 milja daleko od Pekina, a većina podkraljeva da mu je sada protivna, i da radi njegove nesposobnosti žele viditi ga svrgnutim sa priestolja. Lješinu njemačkoga poslanika, baruna Kettelera, pokopali su ponovo po kršćanskom obredu, kadet Royneburg, ranjen je u čelo i sada operiran, mornaru Triskoli je puščano zrno izbilo oko, a mornara Bačića je zahvatio odlomak granate u lievo rame.

DOPISI.

Iz koparskoga kotara. Gospodine uredniče! Nadam se, da će Vam biti drago da Vam štogod pišem za „Našu Slogu“ iz ovoga našega kotara. Osobitih novosti ovdje neima, nu nešto se ipak uviek dogadja. Tuča učinila je po nekojih občinah ovoga kotara više hiljada štete. Siromašnomu našemu puku je uništena nada, na dobru ljetinu! I naši zastupnici u carevinskom viečU imati će opet dosti prilike, da pokazuju na tugu i nevolju našega nesretnoga seljaka. Kada bude pak „naš“ vclemožni G a m b i n i opet upitan od Nj. Veličanstva, našega presvjetloga cara i kralja, da li je bilo u Istri mnogo štete, onda će on sjegurno opet kazati, da nije tako zlo, kako je bilo prošlih godina.

Radi umorstva talijanskoga kralja Umberta obukla se i naša koparska sinjorija u duboku žalost ili kako bi kazali naši Talijani, bilo je i u Kopru sve crno radi „lutto nazionale“. Izvjesili su i nekoliko talijanskih t r i k o l o r a, s kojimi nebijaše naša sinjorija sretna. Koparski p a u l a n i ili kmeti neimaju smisla za „glorijoznu“ majku Italiju, a ni za plemenite idejale s i n j o r i j e. Kad su ti paulani vidjeli talijanske t r i k o l o r e, izabraše odmah jednu deputaciju koja je pošla na kapitanat i tuj zahtjevala, da se imade odstraniti t r i k o l o r e i l i d a ć e t e ć i k r v! Kada su pako na kapitanatu uvidjeli, da tu nije šale, dali su nalog da se odstrane talijanske zastave!

Kada je bila u Kopru misa za Umberta, bila je crkva puna. Na misi bijaše sva s i n j o r i j a i više osoba, koje neidu nikada u crkvu. Medju te, da spada i jedan zastupnik. Kada je pak bila misa prigodom sedemdeset godišnjice našega presvjetloga cara i kralja, tada bijaše crkva prazna! To smatraju ovdje patriotizmom.

Ovdje — u okolici Kopra — ima sada već liepi broj narodnih družtva. Tu je „Zrinjski“ u Dekanih, „Ilirija“ u Pobegih, „Svoboda“ kod sv. Antona, „Straža“ u Plavih i još nekoja druga družtva. Sva ta družtva djeluju za osviešćenje našega naroda u ovom kotaru i zbog toga naš kapitanat gleda sva ta družtva mrko i čini im zaprieke gdje samo može. Kada no je prije malo vremena priredilo koncert pjevačko-čitalačko družtvo „Zrinjski“ u Dekanih, pjevala su na istom i njekoja druga družtva, što je javilo družtvo „Zrinjski“ u zakonitom roku c. kr. kotarskomu poglavarstvu, te su radi toga smatrala ona družtva nepotrebnim isto još posebice javiti. No kotarsko poglavarstvo bijaše druge misli, te je prijavilo četiri družtva kotarskom sudu, gdje su bili predsjednici kažnjeni svaki na deset kruna globe.

Pa neka nam još tko kaže, da ne živimo u sretnoj zemlji slobode i ravnopravnosti!

Za danas svršavam. Ako Vam je drago gospodine uredniče ću Vam se još kada javiti. (Samo izvolite, bit će nam milo. Op. Ured.).

Do tada pako želim Vam svako dobro te Vas molim, da šaljete liepe pozdrave svim onim, koji čitaju „Našu Slogu“.

Vaš B a r b a M e n i g o.

Iz Barbana 15. agusta 1900. Listajuć brojeve „Naše Sloge“ od prošlih mjeseca, dodje mi u ruke baš onaj, kojega nisam čitao u vrieme, kad je izašao a to je broj 21 od 27. aprila t. g. Netom, što sam ga razmotao zape mi oko: „Iz Barbana“. Stadoh čitati dalje, gdje piše, da je sve do pred nekoliko dana imala naša občina talijanski pečat. „Nu po zahtjevu naših občinskih zastupnika naručio je g. načelnik hrvatski pečat, koji nam je stigao još prije, nego je ono „Naša Sloga“ pisala“. Moguće, da je stigao prije, nego što je „Naša Sloga“ pisala ali nije prije, nego joj bijaše javljeno, jer bijaše, onaj dopis stigao prekasno, da se ga uvrsti u onaj broj, koji je sliedio; s toga moradoše ga prepustiti za budući broj.

I ako je stigao u to vrieme pečat, ali isto nije se ga rabilo prije, nego što je „Naša Sloga“ pisala, da imademo talijanski pečat.

Taj se pečat, žalibože, niti još danas dosta ne rabi. Nu gospodin dopisnik o tom šuti, jer po mojem sudu nebi se to njemu svidjalo!

Piše nadalje, da bijaše netočna viest, da se pozivi našim občinskim zastupnikom i občinarom šalje u talijanskom jeziku, već da se to od vremena čini u hrvatskom. Očitujem, da to neodgovara istini, jer dobivamo sve pozive, bili pozivi makar i tiskani, poslani občini od c. kr. kotarskoga poglavarstva, u hrvatsko-talijanskom jeziku, talijanski. Iz občinskoga ureda ne dobivamo ma baš nikakvog pisma na hrvatskom jeziku, jedino, kakov oglas, poslan na občinsko povjerenštvo, ali i oglasi, koji se priobćuju u gradu Barbanu za ravnanje občinstvu, toga gradića i bližnjih sela, bivaju uviek talijanski. To je očevidno svakomu, koji se nalazi u Barbanu, u vrieme, kad se ti oglasi priobćuju; koji ne vjeruje, nek se potrsi do barbanske „lože“, naći će tamo sve pribijeno na zidu, te će se moći svatko osvjedočiti, da se to osniva na temelju istine. Čudimo se gosp. dopisniku, kako može on kazati, da se u občinskomu uredu rabi hrvatski jezik, kada niti prezimena neće pravo hrvatski pisati. N. pr. mjesto: B r g i ć piše: B e r g h i c h, L a g i n j a: L a g h i g n a, C u k r i ć: Z u c h e r i c h, itd.

U občinskom uredu rabi se većinom talijanski jezik. Zapisnik vodi se na talijanskom jeziku. Niti ovaj pečat, kojega su sada dobili, nije pravo hrvatski jer glasi: Glavarstvo občine Barban **Arsa**. Dali je to pravo hrvatski pečat? Čemu onaj **Arsa**? Zašto ne **Raša**?

I o tomu šuti gospodin dopisnik. Nije o tomu hotio pričati, akoprem je u onaj svoj dopisić izlio svoju mudrost.

Imao bih o tomu šta pisati ćieli arak, nu neću dalje jer znadem, da Vam nepreostaja prostora u listu.

Franina i Jurina.

Fr. Tršćanski abrejić piše, da su va Mošćenicah svi od veselja tancali zač je bil zibran stari Zvanić za poteštu.

Jur. Aj ni trebeda on.

Fr. Za njega varamente nis, nedć.

Jur. Ma se j' moral Piero veselo vrtet.

Fr. Z Afrikanom da su na same hrvatski tancali.

* * *

Fr. Si Jurino vidil ono prijateljstvo mej Kotižinum i Frakadom?

Jur. Srića naša, zač te nam barem cestu z bočami poravnat.

Fr. Ja da bi ju izgladili onako do Vrha.

Jur. A mooo.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip I. upravio na oba ministra-predsjednika t. j. na dra. Koerbera i na Szella vlastoručna pisma, kojimi moli svoje prve savjetnike, da se zahvale svim narodom i u najodaljenijoj kolibici monarhije na izrazih odanosti i ljubavi iznarhije na izrazih odanosti i ljubavi iskazanih Mu prigodom Njegove sedamdesetgodišnjice.

Dne 23. t. mj. obdržavano je pod predsjedničtvo dra. Koerbera ministarsko viečE. Na razpravi bijaše, kako priobćuju bečki listovi, pitanje o političkom položaju i o tom, kako bi se dalo izvući državni stroj iz sadašnjih neprilika. Češki listovi pišu, da ministru predsjedniku neleži toliko na srcu pitanje, hoćeli mu poći za rukom izgladiti oprieke izmedju glavnih stranaka carevinskoga viečA, ili neće; njegova da je sada glavna težnja, da dokaže, da parlament nije absolutno sposoban za nikakav rad. To da ministar želi dokazati novim sazivom carevinskoga viečA i to bi imao biti njegov z a d n j i p o k u s, koji će bar dvojbe izpasti onako, kako to g. ministar želi, čim dokaže, da se u carevinskom viečU nemože raditi, razpustiti će isto te provadjati svoje dalnje osnove i to na temelju § 14 ili obustavom natava.

Staročesko glasilo „Hlas Naroda“ piše, da pošto je predsjednik mladočeskoga kluba dr. Engel odklonio dalnje vodstvo kluba, to se je ministar-predsjednik dr. Koerber obratio na ostale prvake kluba, da ih skloni na to, da odustanu od obstrukcije. Budu li dogovori s njimi imali napjeha, to će biti sazvano carevinsko viečE koncem septembra ili početkom oktobra, inače razpustiti će carevinsko viečE i odmah razpisati nove izbore. Jedan mladočeski list priobćuje izjavu češkog namjestnika grofa Condenhove-a, koji, da je došao ministrom Koerberu i Rezeku obzirom na vladine uvjete, pod kojimi bi imali mladočeski zastupnici odustali od obstrukcije. Ti uvjeti, da nemogu zadovoljiti mladočeske zastupnike i oni, da se neće odreći jedinoga sredstva, koje imadu proti vladi. Službeni list pražkoga namjestničtva oprovrgava doduše tu viest, nu ne tako odlučno, a da bi mu se moglo vjerovati. Dne 24. viečao je češki namjestnik dulje vremena sa ministrom-predsjednikom i sa ministrom za Češku. Mladočeski zastupnici Pacak, Stransky, Kramar i Začek bijahu brzojavno pozvani u Beč. Mladočeski klub opunomoćio je dra. Pacaka, da ga zastupa kod dogovora sa ministrom [redacted].

Iz Beča pišu, da se je konačno vlada odvažila na to, da stavi mladočeskim zastupnikom nove uvjete, pod kojimi bi imali napustiti obstrukciju.

Dne 22. t. mj. imali su poljski pučki zastupnici i pouzdanici iz cielE Galicije u Lavovu sastanak, na kojem su poprimili novi program. Ova stranka će od sada stupiti u otvorenu borbu proti konservativcem. Pučki zastupnici izstupiti će iz zemaljskoga središnjega odbora i osnovati posebni odbor. Oni se izjaviše za jedinstveni poljski klub na carevinskom viečU.

Službeni list hoće vlada priobćuje imenovanje tajnika savjetnika ministra trgovine baruna Call-a, ministra poljodjelstva baruna Giovanelli-a i ministra za Galiciju dra. Pienták-a.

Crna Gora. Dne 14. t. mj. navršilo je 40 godina odkada je sadašnji vladar Crne Gore knez Nikola nakon nasilne smrti kneza Danila I. preuzeo vladu u Crnoj Gori. Tim povodom sjetio se je ruski car Nikola svoga p r i j a t e l j a poslav mu dragocjeno odlikovanje popraćeno vlastoručnim pismom. Odlikovanje to sastoji iz trih slika u briljantih i to slika: cara Aleksandra II., Aleksandra III. i Nikole II. Ovo odlikovanje dobivaju po pravilih jedino Rusi za velike zasluge, nu car je baš tim hotio na osobiti način odlikovati kneza, što je to odlikovanje podielio Njemu kao Ne-Rusu. U svom pismu kaže car medju ostalim, da tim odlikovanjem želi pružiti knezu nov dokaz prijateljstva. Podpisuje se: „Vaš dobri brat Nikola“.

Srbija. Glasovi vanjskih listova, da će srbska vlada razkralju Milanu obustaviti godišnji plaću, nisu istiniti, jer ima Milan po zakonu pravo na doživotnu mirovinu u iznosu od 336.000 franaka. Razkralj kani stalno nastaniti se u Beču, te je zatražio u Biogradu, da se njegove stvari u Beč odpreme.

Bivši ministri Vladan Gjorgjević i Atana Mović bijahu konačno umirovljeni. I poslanik u Berlinu Milan Bogićević bijaše umirovljen. Bivši ministar-predsjednik i srbski poslanik na ruskom dvoru general Sava Gruić vratio se je u Biograd.

---

posla, ručak je gotov, večera je spremljena, pa i kumisa nam ne uzmanjka. Je li studeno, grijemo se uz peć, navučemo zobune. A imademo i vremena, da se porazgovorimo, da mislimo na dušu, da se molimo Bogu. Petdeset smo godina tražili sreću i eto sad smo ju tek našli“. . . . .

Gostovi se smijali.

Al Iljaš reče:

— Ne smijte se, baćuške, ne radi se o kakvoj šali nego o čovječjem životu. Bili smo ludovi, moja stara i ja, što smo se ijedili, da smo izgubili bogatstvo. Sad nam je eto Bog pokazao i s t i n u. Nismo je odkrili za svoju nasladu, nego vama na spas. . . . .

— To je pametna rieč — pritvrdi mulla. Iljaš je rekao istinu. Tako stoji i u Pismu.

Gostovi se nisu više smijali i stali su razmišljati. . . . .

Bugarska. Bugarske oblasti priobćiše svim vojnikom, koji su u pričuvi, da si pribavi za slučaj mobilizacije potrebitu rubeninu, postole, i hranu za tri dana. Častnici vježbaju neprestano nove vojnike i pričuvnike. Rumunjske novine pišu, da sabire macedonski revolucijanarni odbor novac i oružje za eventualni ustanak.

Rusija. Ruski vojnički list priobćuje imenovanja generala, koji će biti poslani na bojište proti Kini. Pisanje Rusiji neprijateljskih novina dokazuje nam, da će ona izaći iz kinezkog zapletaja sa bogatim plienom. Medjunarodne vlasti viećaju u Pekingu, kako da rieše zamršeno kinezko pitanje a Rusija si medju tim prisvaja kinezke gradove i neobazirajuć se na prosvjede englezkih novinara.

Iz južne Afrike. General Roberts javlja svojoj vladi, da su burske čete kod Belfasta opkolile dvie kumpanije Engleza, te je tom prigodom palo više častnika i vojnika englezkih, dočim bijahu mnogi zarobljeni.

Događaji u Kini. Najnovije viesti iz Kine glase, da je zarobljen car kinezki, koji je bio pobjegao prije dolazka medjunarodnih četa u Peking. Cara su zarobile japanske čete, kojim bijaše dana zadaća, da progone cara i caricu udovu. Zarobljeni car, da se je predao na milost i nemilost japanskim četam.

Mjestne:

Izlet iz Voloskoga-Opatije u Pulu. Na poticaj rodoljubne naše akademičke omladine, pred malo dana odlučiše se naši kršni liburnijci na izlet u Pulu.

U nedjelju na jedan sat po podne ušao je krasni hrvatski parobrod „Liburnija“, svečano okićen u našu taku sa polnim drugom stotinom izletnika iz Opatije i Voloskoga, medju kojimi dovoljno zastupan bijaše krasni spol.

Mnogi naši dočekaše jih na obali pred kavanom „Miramare“, kamo je parobrod pristao; a žalibože većina je zakasnila doći na pričeke, jer je brzojav najavio dolazak tek za 1½ sata. Mnogo ljudi je očekivalo parobrod i na novom mulu, gdje obično pristaje a ovaj put pristao nije.

Poslje bratimskog pozdrava i rukovanja otidjoše svi skupa u dvoranu čitaonično-sokolsku, gdje je bio prostrt objed za stotinjak osoba.

Poslje objeda razgledaše izletnici grad, te se opet k večeri nadjoše u prostorijama naših družtava na večeri i zabavi.

I ogromna sokolska dvorana i prostrani vrt, sve je to bilo natiskano naroda.

Na svebće zadovoljstvo i oduševljenje izletnički tamburaški i pjevački zborovi zabavljali su družtvo izmjeničnim pjevanjem i tamburanjem.

I tamburanje i pjevanje bilo je izborno, a najviše se je dojmilo naših gradjana skladni piev mješovitoga zbora, i vilinji glasovi krasnih pjevačica zanieli su slušatelje. Nauka i pobuda našim puljanima, da i oni tako uzrade!

Pjesmu „Liepa naša domovino“ slušalo je občinstvo stoječke, i silni aplauz nije se dugo utišao.

Zabava je syršila zahvalom tajnika podružnice sv. C. i M., kojoj je zabava donjla prihod od čistih 150 K.

Do parobroda, 10 časaka hoda daleko, odpratilo je izletnike mnoštvo naroda, a mladjarija je cielim putem pjevala rodoljubne pjesme.

Izletnici na parobrodu, a naši s kraja, sve do odlazka parobroda zamjenično su odjpievali po njekoliko pjesama, a „Liepa naša“ i opet je bila burno pozdravljena mahanjem klobuka i rubaca.

Treći udarac zvona, i brod je krenuo u tamnu noć, da odvede izletnike njihovim domima, uz burno pozdravljanje naroda.

Krasni časovi ostali će svakomu duboko usječeni u srcu i pameti.

Talijanske izmišljotine. Jučerašnji puljski listić izmišlja, da se je pred „Gabinetto di lettura“ pjevalo pri odlazku „Liburnije“ pjesme rugalice proti talijanskoj narodnosti.

To je samo bezobrazna i podla izmišljotina, a što je još podlije jest to, da denuncira vojnoj oblasti neke podčastnike mornarice, koji su kod parobroda pozdravljali odlazeću svojtu i prijatelje.

Izpjevane pjesme bile su obične hrvatske narodne pjesme, a gospoda Talijani neka si jednoć za uviek izbiju iz glave, da je svaka hrvatska pjesma poruga i uvreda talijanskoj narodnosti.

Možda su te pjesme gospodi Talijanima neprobavne zato, što su smele noćni mir praznikom zievajućim prostorijama pokrajnoga „Gabinetto di lettura?“ Ako je tako onda razumijemo njihove jade.

Pokrajinske:

Imenovanja. Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip imenovao je profesora na državnoj gimnaziji u Kopru g. Stjepana Stefani-a ravnateljem iste gimnazije. Privremeni učitelj na trgovačkom odjelu trgovačko-pomorske akademije u Trstu g. Vinko Bronzin imenovan bijaše na istom zavodu pravim učiteljem.

Ministar financija imenovao je financijalne komisare gg. Artura Covacich-a i Edvarda Sulligoi-a c. k. financijalnimi nadkomesari u okružju trščanskoga financijalnoga ravnateljstva.

Biskup Flapp i katolički sastanak u Zagrebu. Na budućemu katoličkomu sastanku u Zagrebu naći će se cieli hrvatski episkopat. Prisustvovat će biskupi iz svih hrvatskih zemalja, iz Banovine, Bosne ponosne, krsne Dalmacije, Gorice, Trsta i Kranjske, pa i naš krčki biskup presvjetli Mahnić, prijavio je i on svoj dolazak.

Znatiželjni smo, da li će prisustvovat i porečki biskup Flapp, onaj glasoviti ljubitelj hrvatske molitava i hrvatskih popova, pod čiju biskupiju spada brojni dio hrvatskoga naroda u poreckom i pulskom kotaru.

Taj vrli duševni pastir hrvatskoga naroda; pun duha svetoga koji upravlja povjerenim mu stadom podpuno u suglasju apostolskih nauka i svetih primjera, nebi smio nikako izostati od sastanka.

Njegov pohod u srce Hrvatske, dodir sa prvim predstavnicima hrvatskoga katoličanstva, utvrdilo bi ga u njegovoj vedroj ljubavi prama hrvatskomu jeziku i hrvatskoj molitvi, vidio bi, kako se za vjeru radi, a ne za iredentu. Našao bi novih argumenata, da promjeni malo svoje duhovite, ali bekako jednolične propovjedi, kad zareda hrvatskim župama za podjeljenje sv. potvrde. A hrvatskoj kojoj pobožnoj knjižici mogao podieljeti svoj blagoslov, kako je već Jambrišakovoj „Majci u radu za Boga i Hrvatsku“.

Da izostane od sastanka bila bi zaisto vječna škoda.

Ili će možda poslat u svoje ime kanonika Pesante, poznatoga velikoga prijatelja glagoljice, da ga ovaj zastupa?

Mi bi ga savjetovali, da mgr. Pesanta pošalje ako hoće u Ljubljanu, na tamošnji katolički shod; ali gospodin biskup osobno, on neka ide svakako u Zagreb.

Natječaj na štipendije. C. k. namjestničtvo u Trstu podielili će početkom školske godine 1900—1901. dvie štipendije, svaka po 210 kruna godišnjih gimnazijalcem prvih 6 razreda, koji pripadaju gradu Trstu ili kojoj istarskoj občini.

Molbe za te štipendije treba uložiti do 15. septembra na magistrat grada Trsta.

Poziv na XV. redovitu glavnu skupštinu gospodarske zadruge za sudbeni kotar Podgrad, koja će biti u nedjelju dne 9. septembra 1900 na 2 sata poslie podne u kući g. Zupančića u Materiji. Dnevni red: 1. Uplata godišnjih prinosa. 2. Izvješće predsjednika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Razne obznane i predlozi. 5. Izbor novoga odbora. 6. Vučenje na dobitke raznoga orudja i sjemenja.

Vučenju sudjeljuje samo onaj, koji je platio godišnje prinose sam ili po zastupniku. Pred zborovanjem ne prima se novih članova.

Gostova u Opatiji imade po zadnjem izvještaju od dne 16. t. mj. 1283. U svemu bijaše tamo 7912 stranaka sa 14 040 osoba.

Sami smo krivi! Neima broja ovoga lista a da se nepotužimo na jednu ili drugu javnu oblast ili na njezine predstavnike radi zapostavljanja ili zanemarivanja našega jezika. Pritužbe te dolaze često od našeg rodoljubnog svećenstva, koje prednjači našemu puku u svemu, što je dobro i plemenito. Ali upravo radi toga boli nas silno, što se moramo danas potužiti i na mnoge članove toga uglednoga i zaslužnoga stališa u našoj Istri i to baš u jezikovnom poslu.

Poznato nam je naime iz posve pouzdana izvora, da imade naših svećenika, Hrvata i Slovenaca, koji dopisuju sa svojim predpostavljenimi, osobito sa preč ordinarijati u tudjem im, talijanskom ili njemačkom jeziku. To biva dapače i tamo, gdje se znade, da će gg. na dotičnom ordinarijatu vrlo rada hrvatski ili slovenski podnesak primiti i u istom jeziku riešiti.

Mi znamo, da imade kod pojedinih biskupskih ordinarijata osoba, kojim je milji talijanski ili njemački jezik nego li hrvatski ili slovenski, ali na takove strančare nevalja se obazirati. Talijan nek piše talijanski, Hrvat hrvatski i u tom jeziku neka mu se odgovara, pak mirna Bosna?

Nadamo se, da će ova naša iskrena opomena pomoći i da nam neće trebati sa primjeri i imeni na svjetlo, što bi nam doduše neugodno bilo, nu radje nego li da trpi stvar, prihvatiti ćemo se u nuždi i toga sredstva.

Kad smo već kod gg. svećenika, treba da im u tom pogledu još jednu preporučimo.

Poznato je občenito, da kako župnici i upravitelji župa dolaze često u pismeni saobraćaj sa financijalnim prokurom u Trstu. I s tom oblasti dopisuju na žalost nekoji naši svećenici u talijanskom ili njemačkom jeziku. Gospodo svećenici, to nesmije dalje tako biti. Kod one oblasti imade gg. činovnika, koji će vaše podneske primiti i u vašem jeziku riešiti.

Otvorenje „Hrvatske Čitaonice“ u Tinjanu. Na dan 16. septembra tek. god. u 5 sati po podne, otvara se u Tinjanu „Hrvatska Čitaonica“. Umoljavaju se gg. rodoljubi, da uzvelićaju svojim prisustvovanjem ovu narodnu svečanost.

Odbor.

Izvješće ravnateljstva o djelovanju „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru od 1. siečnja do 31. prosinca 1899. Opatija, tiskara V. Tomičić i dr.

Sa zahvalom primili smo goruje „Izvješće“, koje preporučamo svim članom i prijateljem naše „Družbe“, da je pazljivo čitaju i probitke toga plemenitoga družtva svuda promicati nastoje!

Iz drugih krajeva:

Strosmayerova slavnost biti će dne 8 septembra, a ne 2., kako je bilo prvobitno javljeno.

† O. **Samuel Maurović.** Iz Rieke dolazi nam tužna viest, da je dne 21. t. mj. u bolnici u Celju preminuo gvardijan riečkih kapucina č. O. Samuel Maurović u 59 godini svoga života. Otac Samuel bolovao je jurve dulje vremena, te je pošao tražiti lieka bolestnom tjelu u Gleichenberg. Na žalost nenadje ni tamo lieka te vraćajuć se od tamo kući, pritisne ga bolest tako, da je morao u bolnicu u Celje, u kojoj je i izpustio svoju dobru dušu.

Otac Samuel bijaše poznat širom hrvatskog Primorja i u našoj Liburniji. Na Rieci štovalo je i cienilo čitavo građanstvo liez razlike narodnosti O. Samuela, koji je imao za svakoga ljubeznivu i utješljivu rieč.

Vječni pokoj dusi dobroga O. Samuela!

Onim, koji kane u Djakovo na svečanosti petdesetgodišnjice biskupa Skrosmajera. U oči predstojeće svetčanosti petdesetgodišnjice biskupovanja velikog našega biskupa osnovao se je u Djakovu stanbeni odbor, komu je centralni odbor povjerio zadaću, da se poskrbi za dovoljni broj stanova za one, koji žele kod te proslave učestvovati, i da učesnike ukonači. Zato centralni odbor ubavješćuje p. n. gg. koja žele osmog septembra prisustvovati proslavi petdesetgodišnjice biskupove, da se najkasnije do drugog septembra prijave stanbenom odboru, jer za one učenike, koji se nebi prijavili neuzima centralni odbor na sebe nikakve brige gleđe ukonačivanja. Prijave neka se adresiraju na Dr. Alojziju Vincetića profesora u Djakovu.

Katolički sastanci u Zagrebu i Ljubljani. Prvih dana budućega mjeseca obdržavati će se dva katolička sastanka, to prvi u Zagrebu a drugi u Ljubljani.

Mi smo već do sada priobćili nekoje viesti o tih sastancih, a danas donašamo jednu, možda najznamenitiju za nas u tom pitanju. Evo je:

Doznajemo, da se je u petak u Trstu u prostorijah Delavskoga podpornoga družtva sastalo više zastupnika i drugih domoljuba hrvatskih i slovenskih svećenika kano i svjetovnjaka iz Istre i Trsta, da se dogovore o sudjelovanju kod katoličkih sastanaka u Zagrebu i u Ljubljani. Svi ti su mnienja, da Hrvati i Slovenci rečenih pokrajina učestvuju kod spomenutih sastanaka pošto sloje na kršćansko-katoličkih načelih, i pošto su dio hrvatskoga i slovenskoga naroda, za koji se oba ta sastanka obdržavaju.

Pripominjemo da će se katolički sastanak u Zagrebu održavati dne 3., 4. i 5. septembra, u Ljubljani 10., 11. i 12. septembra 1900.

Početak školske godine na kr. velikoj gimnaziji na Sušaku kraj Rieke. Učenici, koji stupaju u I. razred, treba, da se u pratnji roditelja ili njihovih zamjenika prijave ravnateljstvu gimnazije dne 28, 29, 30 i 31 agusta od 8—12 sati prije podne, te da dokažu krstnim listom, da su navršili 10. godinu života ili da će ju još ove godine navršiti.

Školska godina 1900-1901 počimlje dne 1. septembra sa sv. misom i sa Pridi duše sveti.

Proti vinskoj klauzuli. I. Obzirom na težke i ubitačne posliedice, koje su u ekonomskom pogledu nastale za kraljevinu Dalmaciju, uporabom vinske klauzule, sadržane u trgovačkom i pomorskom ugovoru sklopljenom izmedju Austro-Ugarske monarhije s jedne strane i kraljevine Italije s druge, pučka skupština obdržana pod vedrim nebom u Vodicam dneva 12. kolovoza 1900, izrazuje želju, da visoka vlada, pri sklapljanju novog ugovora sa spomenutom kraljevinom **ne bi obnovila vinsku klauzulu.**

II. Pučka skupština obdržana pod vedrim nebom u Vodicam dneva 12. kolovoza 1900 pridružuje se i odobrava (po naročito izabranom odboru na sastanku obdržanom u Splitu 12. veljače 1900 uslied poziva vinske udružbe za Dalmaciju) izradjenu spomenicu upravljenu ministarstvu izvanjskih i nutrnjih posala, financija, poljodjelstva i trgovine, kojom se podupire saborski zaključak prihvaćen u sjednici 20. ožujka 1899, da bude ustanovljena vozarina na vino ma od kojeg inozemnog kraja **ne manje od kruna 16 u zlatu na svaku metričku centu.**

III. Pučka skupština obdržana pod vedrim nebom u Vodicam dneva 12. kolovoza 1900 jednoglasno zaključila zamoliti zastupnike i poslanike pokrajine Dalmacije, nek se svojski zauzmu, da dosadašnji trgovački i pomorski ugovor a navlastito t. zv. vinska klauzula sa Italijom bude sasvim ukinuta; a u slučaju koje vladine suprotivštine nek ulože sve sile, da ju sruše“.

To je odluka skupštine vodičke, koja će biti prikazana na višem mjestu posebnim poslanstvom. Skupštini prisustvovalo preko 1000 učestnika.

Sabiru se odrabljene poštanske biljegovke

svih zemalja i vrsti, pa i najobičnije, za pripravu siromašnih djećaka za svećenički stališ. Za to se izmjenjuju liepe pobožne uspomene, poglavito čisla — križara, kolajne sv. Antuna i pražkog sv. Isusa — djeteta. Upite i pošiljke valja upraviti na: Bureau **„Betlehem" - Bregenz** (Voralberg.)

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po $2^3/_4$%
„ „ „ 8 „ „ $3^1/_4$%

U pismim na ime sa predob. od 4 dana po $2^3/_4$%
„ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ 30 „ „ $3^1/_4$%

U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ 3 m. „ $2^1/_4$%
„ „ „ „ „ „ 6 „ „ $2^1/_2$%

Okružni odiel u krunama

razpoloživ smjesta. $2^1/_2$% na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestnie uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Na prodaju je

POSJED

u blizini grada **Pule** uz vrlo dobre uvjete. — Tko ga želi kupiti, neka se obrati na častnog g. paroha u Peroju, koji će mu dati sve moguće podatke. — Isti se posjed može podieliti i u tri diela.

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri

Anton Klement, *krojački majstor.*

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, sva vrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, dječinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavobolju, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u slezeni, želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu tali koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zaprieči i same bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski kašalj i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado zderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilule najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crijev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, trnnost ili tužini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razbistruju usta, uklanja neugodan vonj, 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija, (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose, 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam, 1 lončić 50 novč.

Antisutin. Prah proti mojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njeznost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo; za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčistih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mlje, piege, opora kora i. t. d. Usljed svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrilo od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i obćinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Dolazak vlakova u Pulu.

8·25 prije podne iz Cerovlja.
1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak				Povratak		
Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol.	Odl.
—	7—	Srieda	Rieka	Ponedjeljak	3·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20		Lovran		2·10	2·15
8·45	8·55		Mošćenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10—	10·35
4·30	6—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6—
6·30	6·40	Četvrtak	Fazana	Nedjelja	1·50	2—
8·10	8·30		Rovinj		11·50	12·20
9·40	10—		Poreč		10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2—			Trst			6—

Pruga Rieka—Pula.

—	7—	Svaki ponedjeljak i petak	Rieka	Svaki utorak i subotu	3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45		Mošćenice		1·35	1·45
9—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8—	Srieda	Rieka	Četvrtak	2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45		Mošćenice		12·50	1—
10—	10·10		Berseč		12·25	12·35
1·40	12—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	—
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30
3—	3·10	Glavotok	6·40	6·50
4—	4·10	Merag	5·40	5·50
14·50	—	Krk	—	5—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7—	Rieka	9—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	Pula	—	4—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7—	Rieka	9—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po „

Odlazak iz Opatije na Rieku:
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7—	Četvrtak	Trst	Ponedjeljak	10—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45		Piran		—	—
12—	—·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9—
2·30	5·30	Petak	Zadar		2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2—	5—
7—	9—	Ned.	Metković	Č. P.	3—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9—

*) Od 1. aprila do konca oktobra ide se Izola redovito nakon dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polazku.

Od 1. novembra do konca marta pristaje se u Izoli mahebitno.

Pruga Trst—Korčula.

—	7—	Nedel.	Trst	Petak	6·15	—
1—	2·30		Pula	Č. Pet.	11—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6—	7—
—·30	3—	Pon.	Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30		Spljet	Sr. Č.	9—	4—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, sriedu i petak

—	6—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—		Trst		—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·30
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Broj 56. U Puli, dne 31. agusta 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. kod u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Englezke grozote u Transvaalu.

Prijatelj našega lista g. Eugen Pavlinić iz Kastva u Istri, opisuje nam mučeničtvo, što su ga pretrpjeli dolazkom englezkih četa u Johannesburg naši zemljaci. Obširno pismo, što ga niže priobćujemo napisao je naš zemljak — kako sam kaže — u oceanu, te nije ni sam znao gdje će ga moći predati pošti. Pismo nosi poštarski pečat Vlissingen (Holandija) 21. agusta 1900.

Nadamo se, da će grof Gohuchowski, kao ministar za izvanjske poslove znati i htjeti učiniti svoju dužnost, te se odlučno zauzeti za ove naše mučenike.

Medjutim eto navedenog pisma:

Veleštovani gospodine uredniče! Ovim Vas molimo, da dosad nečuveni, akoprem žalostni dogodjaj, u Vaš cienjeni list uvrstiti izvolite. Možebiti ste jur obavješteni o kritičnom ovom dogodjaju, nu ipak onaj, koji za pravo trpi i trpiti mora ne može, a da ne uzme pero u ruke, da izkaže, kako je trpio na poštenju, koje je bogatu i siromaku najmilije, na obitelji, na imovini, na zdravlju itd.

Proživismo dane od početka burskoenglezkoga rata u Johannesburgu, možemo reći u središtu burskih tabora, mirno i zadovoljno, a dà nismo niti znali za tako zvane prieke i ratne sudove, dok na 31. svibnja t. g. ne udjoše u naš grad Englezi, ovi oholi i kleti dušmani.

Nije im pošlo za rukom utjerati Bure u kozji rog, pa se sada svete na siromašnom kao janjad, a mirnom i poštenom narodu, koji je iz daleka svieta u Johannesburg došao, prisiljen okolnostima, da si naime poštenim načinom uzmogne po svietu zasluživši koru kruha, koja mu kod kuće manjka, da prehrani sebe i svoje.

Ja sam sirota bez velikih škola, prosti zanatlija, nu ipak znam, što je rieč, koju kad zadam, ne bi pogazio, pa me stajalo glave. Ali svega toga nema kod Engleza, kad se radi o osveti.

Englez pošto nam je dozvolio da ostanemo tu i pošto nam je dao dozvolnice, za koje smo morali plaćati po osobi dva i pol šterlina, uz uvjet naravski, da stojimo mirno slušajuć zakone i naloge, — evo nas na jedared pograbi i baci u tamnicu te odvede u Evropu bez ikakova predhodnog obavieštenja, prave i nedužne pod bajunetami po blatnim i smradnim kaznionama, po vagonima za marvu i na teretnom brodu strpane kao blago.

Bilo je to 13. srpnja t. g. u petak u 7 sati na večer. Kako radnje nije bilo, pošto je Englez sve rudokope zatvorio, a dozvoljeno je bilo boraviti na ulici do 10 sati na večer, otišao sam do mog prijatelja po prilici 1000 metara od mog stana. Tu nas je bilo više, ali na jednom oko osam sati dodje vojnička straža sa jednim častnikom, koji je držeć revolver u ruci, zapovjedio, da svaki, kojemu je život drag, stoji mirno na svom mjestu, dok on ne pregleda, da li imademo svi dozvolnice.

Pošto je to pregledavanje obavio na brzu ruku i ne mareć za one, koji su bili bez dozvolnice, jer su stanovali u istom dvorištu te tako došli, ne sluteći zlo, i bez kaputa, naredi, da se dozove veći odjel vojske. Mi nismo bili u stralnu, jer smo znali, da nismo ništa skrivili, ali smo se čudom gledali, kao da hoće jedan drugoga da pita: „Znaš li, što će ovo biti! Da nije koja dozvolnica načinjena pod tudjim imenom?" Dok mi još tako začudjeni stojimo eto već pojačanje straže i nas odvedoše na redarstvo. Tu nam popisaše imena i hajde s nama u toranj tvrdje od Johannesburga. Onako očajni, ne znamo ni kamo, ni zašto nas vode. Skoro smo jedan drugoga krivili, da je valjda nešto počinio. Mi pitamo častnika, pitamo stražare, da zašto nas zatvaraju, nu ni jedan ne će da kaže ili nezna kazati. Stupali smo do tvrdjice, a sa sviju strana privadjahu slične skupine uapšenika, da nas je na koncu bilo preko 360 osoba. I sve nas u zatvor strpaše. Tu je bilo afrikanskih i amerikanskih narodnosti, pa Niemaca, Talijana, Francuza, Grka, Rusa, Holandeza itd.

Mi smo molili častnika, neka nas pusti pod stražom kući, da si uzmemo potrebne stvari kao na primjer papire, novce itd. Odgovor je bio vazda jedan, da naime nije dopušteno.

Nakon dvie noći i jednog dana i pol dodje nalog, da se poredamo po četiri u red. Zatim nas vojnici obkoliše pa hajde. Dodjemo na kolodvor, bilo je to u nedelju dne 15. srpnja u 2 sata poslie podne.

Tu smo vidjeli, da idemo nekuda iz Johannesburga. Ali kuda, toga nije nitko znao. Tužna li prizora! — — Plaču od nekih žene, plaču djeca! Vode im bez ikakva uzroka njihova hranitelja! Plaču i odvažna muška lica, gdje moraju da ostave sve svoje milo i drago, svoj mirni dom, svoju dragu djecu i milu si ženu, a da im nije dozvoljeno niti da se izljube s njima, koje možda već nikada ne će vidjeti! A uzrok?! A cilj?!

Onomu, koji nema ni žene ni djece, niti ikoga u Johannesburgu, ipak je takodjer zlo, jer je ostavio sav svoj novac ondje, što ga je mučnim radom privredio. Ima ih, koji su već deset do petnaest godina stanovali u Transvaalu, i sada su morali sve ostaviti, a da nisu tako rekuć ni vrata zatvorili. Mnogi ima skladište robe i njega groznica hvata, kad pomisli, kuda mu prodje imetak, što ga je stekao na pošteni način! Sve će ti biti odnešeno i draga slika, i uspomena koja i pisma, a da nemaš kome niti da preporučiš, da pripazi. Nemaš ništa, da se izkažeš kasnije, da si ovo i ono imao i ondje ostavio!

Ali, što ćeš?! Sili se je pokoriti! Muči i čekaj, hoće li ti odkuda tračak nade sinuti. . . .

Na četiri sata krenemo put nepoznatog cilja. U četvrtak dne 19. srpnja u 3 sata u jutro stigli smo svi iznemogli, slabo hranjeni i ozebli bez dobre robe i bez pokrivača, vozeć se u otvorenih vagonih za stoku u East-London u Kapskoj. Tu smo čekali pod jakom stražom do 10 sati u jutro i onda s nama pod jakom stražom u pripravnu već slamom posteljanu barku na kojoj se obično odprema karbid. Naslagali nas, da smo bili jedan do drugoga te nas odvezu do parobroda „S. S. Hawarden-Castle", koji je stajao jedan kilometar od obale. Kada su našu barku prikopčali uz parobrod, moradosmo dolje na dno sići, gdje su slamom pokrili podove. Sve je užasno zaudaralo, te je bilo puno nečisti i puno odpadaka. Zatvorili nam i zrak te malo da se nismo svi ugušili. Možete si misliti, više od 300 ljudi. Tu je bilo zaglušne vike, ali sve uzalud. Teda negda otvoriše i mi vidimo, da smo pred velikim parobrodom. Već smo se ponadali, da će nas pustiti na zrak. Ali da; narediše, da idemo gore, gdje su nas metnuli na koš i parno dizalo nas poput stoke prenese na parobrod. Tu jedva da prepoznasmo jedan drugoga. Svi pobliedili kao krpe, otrcani, nečisti, neoprani, da ti se koža ježi. I opet idemo na put, a neznamo kuda. — U sobotu poslie pode dodjosmo u Simons-town blizu Capetowna ili Kapstadta. Tu odmali pisasmo austrijskom generalnom konzulu Hirschu. Ovaj dodje sutra dan, ali ne pomogne ništa. Popiše naša imena i od kuda smo i kako je dugo tko bio u Transvaalu i što je ondje ostavio. Kaže nam, da misli, da će nas odvesti u Englezku. Javiti će sve našoj vladi. Tužismo se, da nemamo potrebnih stvari, ni robe, ni obuće, ni češlja ni sapuna, ni noža, ni vilica. On kaže sve kapetanu, i mi dobijemo bar nož i vilicu. Pozdravi se zatim s nama te ode i mi osladosmo ipak malo utješeni, kao kad boiestnika pohode u bolnici.

Nas brod uzme od ratnoga broda „Doris" karbun i druge potrebne stvari pa 26. istoga mjeseca krene opet put nama nepoznatog cilja.

Nakon tolikog puta po tamnicama, željeznicama i parobrodima, dodjosmo na otok St. Vincence, na portugizki posjed. Bilo je to 10. kolovoza. Svi podrapani, puni — sram nas je kazati — gamadi. Ta nije čudo! Već se mjesec dana vozimo, a da se nismo presvukli. Svudilj ne znamo kuda ćemo. Odovud je bio put nešto bolji, jer su nam dozvolili, da se bar peremo i da u košulji ostanemo, dok nam se odielo osuši. Bilo nas je iz naših hrvatskih krajeva 54 i jedan Čeh. Svi smo oslabili i izgubljeni, ako nas ne odštete za naše gubitke. Tu nam može samo vlada pomoći, ako uzradi, kako treba. Evo pišemo olovkom i na krpicah, pa se ne možemo nego na Vas obratiti te ćemo ovaj list odpremiti tek onda, dok doznamo kuda će s nama.

Krenuli smo subotu 11. kolovoza u 3 sata po podne iz St. Vicenca. Ovaj list nemožemo odpraviti prije nego stupimo na kopno, te kad dodjemo javiti ćemo u istom listu, prije nego ga odpremim, sa pozdravom ostajem na širokom oceanu vama pokorni sluga

Eugen Pavlinić
iz Rubeši, Občina Kastav.

Evo imena svih naših zemljaka:

Iz Kastva: Eugen Pavlinić, Mate Poščić, Josip Dubrović, Ivan Jardas, Josip Tuhtan, Josip Armanini.

Iz Brguda: Josip Stipanić.

Iz Novog: Josip Ježić, Juraj Maričić, Mate Mažuranić, Eduard Ivanović, Mate Sokolić, Rajmond Maričić, Josip Baričević, Agustin Potočnjak, Radislav Sokolić, Ljudevit Sokolić, Ivan Peričić, Ivan Sokolić, Venceslav Sokolić, Kuzma Paladin.

Iz Bribira: Josip Stipeš, Mate Blažičević, Ivan Škiljan, Mihovil Bernić, Pavao Bernić, Filip Pilaš, Martin Barac.

Iz Hreljina: Luka Šubat.

Iz Grobnika: Franjo Juretić.

Iz Sušaka: Kazimir Vidas, Anton Doričić, Anton Rahelić.

Iz Rieke: Vjekoslav Dečaro.

Iz Drenove: Josip Seliše.

Iz Trsta: Aleksandro Lazzari.

Iz Trsata: Klemento Doričić.

Iz Brača: Petar Simunović, Jerolim Jutronić, Nikola Kirigin.

Iz Kotora: Marko Vukasović, Marko Barizon.

Iz Kaštela: Spiro Pušić.

Iz Grabovca: Ivan Baleta.

Iz Podgore: Ivan Lelice.

Iz Janjine: Ivan Jasprica.

Iz Pijavčine: Agust Brasić.

Iz Solte: Stipan Franeka.

Iz Cresa: Franjo Sušić.

Iz Losinja: Franjo Geržanić, Ivan Picinić, Luka Skopinić.

Iz Ceske: Bedrich Čapek.

DOPISI.

Šilo (otok Krk) polovicom kolovoza 1900. — Čovjek bi mislio, da smo sretni, da nam nista ne manjka, jer uviek šutimo. Nu tomu nije tako.

Neродica nas godimice tlači, životatarimo samo tim što prevažamo ladjami „mele" na Rieku. Opatija itd.

Ribarenje je skoro propalo. Pred dve godine umolili smo visoku pomorsku vladu u Trstu, da nam dade jednu svetiljku na našem pristaništu — koja je od najveće potrebe, navlastito u zimsko doba kad u našem moru bjesni bura.

Ta naša molba je negdje zaspala, pošto nismo dobili nikakva riešenja.

Možda visoka vlada čeka, da se dogodi kakva nesreća, kako je to već običaj u . . . . Kini!?

Gg. zastupnike na carevinskom vieću najuljudnije molimo, da se upitaju glede te svetiljke.

Čim prije, a mi se opet najavismo iz Šila. Bodulski Bič.

Zadar, 26. 8. 1900. — Dragi gosp. uredniče! Ajde, da Vam se ja i opet javim nakon duge šutnje iz ovog „Jembo d'Italia". A što da Vam pričam o Zadru. Po mom povratku iz tudjine naše sam

ovdje još uviek iste prilike. Dobri Zadrani još uviek misle, da im je kraljem prije Umberto, a sad Vittorio. To su pokazali i za kobne smrti talijanskog kralja. Ovdje Vam bijaše pravi „lutto nazionale“. Sve u crnome, sve u koroti. „Corriere nazionale“ predstavnik irredentisma pisao je čisto i bistro „Preghiamo per il nostro re e per la nostra patria“. „Coriere“ napada u svakom broju stare tolomaše. Braća se grizu, familija je pomahnitala. Gospodu Corrieriste valjalo bi poslati u šibensku ludnicu. Ti ljudi upravo misle, da u Dalmaciji više Hrvata nema. U svakome broju psuje la minuscola colonia croata ed il forestierume croato. Da nas nazivlju minuscola (sitnom) imadu pravo. U Zadru imade veliki broj Hrvata, pa i hrvatskih trgovaca. Ti Hrvati (osim malenog broja) govore uviek vani hrvatski u talijanskom prevodu, a hrvatski trgovci ne samo, da imadu talijanske nadpise, već i mnogi imadu imena napisana talijanskim pravopisom.

Jedina tvrdka Corak i drug. imade hrvatske nadpise. Daklem svemu zlu smo sami krivi. Zato je i pravo, da nam lome koplja na hrvatskim društvima, kad misle da smo slabi. Osviestimo se, jednom pokažimo, da smo ljudi, pa će i naši protivnici u Zadru povući rogove. Neki dan su bili riešeni oni nadobudni mladi ljudi, što su slomili koplje na društvu „Sokolu“. Živila pravica! Predsjednikom dalmatinskog sabora bit će imenovan dr. Ivčević. — Do pismenog vidova.

Vaš Dragan Zoranić.

Franina i Jurina.

Fr. No, pak da ni svet nopak?

Jur. Kako to misliš?

Fr. A lepo, moščenički Hrvati su šli va Rim, a Talijani su doma ostali.

Jur. Morda te tamo prodat te dive moščenički Talijane.

Fr. Drogi ti, mare tamo za njih kako i za lanjski sneg.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Ministar izvanjskih posala grof Goluchowski bijaše primljen dne 29. t. mj. od Njeg. Veličanstva u Išlu na podulju audienciju. Ministar bijaše kasnije uz rumunjskoga kralja Karola pozvan na carsku gostbu.

Bečki list „Information“ koji dolazi često u doticaj sa vladajućimi krugovi, donaša dopis iz Praga, u kojem se proriče neuspjeh pokušaja ministra-predsjednika dra. Koerbera o izmirenju stranaka u Českoj. Ministar-predsjednik da kani predložiti svoju osnovu glede izravnanja spora českomu narodnomu vieću, u kojem su zastupane sve stranke českoga naroda — osim radikalno napredne stranke. Sve te stranke stoje na temelju českoga državnoga prava, i sve će složno ustati proti sadašnjem ministarstvu, za koje znadu, da je više sklono Niemcem nego li Čehom i u obće Slavenom. O tom neima dakle dvojbe, da će te stranke staviti vladi takove zahtjeve, da ona, neodlučna kao što jest, neće na nje pristati. Dok se pako neudovolji opravdanim težnjam českoga naroda, dotle neima nade, da bi carevinsko vieće moglo mirno nastaviti svoje djelovanje. U tom smislu izjavili su se prošlih dana prvaci českoga naroda na sastancih i taborih, koje su na raznih mjestih obdržavali.

Tako bijaše dne 26. t. mj. veliki tabor svih českih stranaka na povjestničkom brdu Rip. Novine pišu, da bijaše tuj prisutno 25-30.000 osoba. Prvi je govorio dr. Greger. Zastupnik Baxa govorio je vrlo oštro izjaviv, da Čehom nije stalo do carstva i da je uništenje parlamenta prvi korak k postignuću českoga državnoga prava. Dr. Sedlak zagovarao je slogu izmedju Staro- i Mladočeha. Na koncu bijaše prihvaćena resolucija, proti odieljenju jezikovnih područja Českoj i za jednako i izravno izborno pravo za sve državljane.

Istoga dana bijaše drugi tabor u šumi kod Nahoda nedaleko pruske granice. Od mladočeških zastupnika bijahu prisutni dr. Herold, dr. Dvoržak i Formanek. Prvi uze rieč dr. Herold, koji se je glavno oborio na njemačke pretjerane zahtjeve. Česki narod — reče — vodi borbu proti proširenju Niemstva. Nije to mjestna borba, nije borba za Češku u Austriji, već je to borba za čitavu budućnost Europe, da ona nepostane njemački posjed. Mi moramo naoružavati u Českoj narodnu vojsku za odlučni čas. Svom odlučnosti valja nam se pripraviti na čas, kada će se odlučiti, hoće li se na crkvi sv. Vida u Pragu vijati zastava sv. Vaclava ili pruski barjak. Konačno bijaše prihvaćen predlog, da se zabaci Koerberove jezikovne naredbe i da se zahtjeva narodnu ravnopravnost.

Iz Budimpešte javljaju, da su koli Slovaci toli Srbi Ugarske zaključili, da će napustiti dosadašnju pasivnu politiku, te da će jedni i drugi kod budućih izbora postaviti svoje kandidate za peštanski sabor.

Crna Gora. Iz Cetinja javljaju, da je tamo stigao odaslanik ruske vlade, koji ima proučiti financijalno stanje kneževine, te vladi crnogorskoj dati savjete, kako da poboljša loše financije zemlje.

Srbija. Usljed molbe kraljice Drage odlučio je kralj Aleksander podieliti obćenito pomilovanje svim političkim zločincem na rodjendan kraljičin dne 12. septembra.

Zastupnikom Srbije za kneževinu Bugarsku bijaše imenovan bivši srbski ministar Gjaja rodom iz Dalmacije.

Srbski generalni konzul Barlovac u Budimpešti bio je ovih dana u Biogradu od kralja Aleksandra primljen u audienciju. Prije polazka u Biograd razgovarao je konzul u Pešti sa razkraljem Milanom i odatle se zaključuje, da je konzul pošao u Biograd za to, da izmiri sina sa otcem t. j. Aleksandra sa Milanom. Čvaj da se je obvezao, da će se stalno nastaniti izvan Srbije nu traži, da mu se godišnja plaća povisi na pol milijuna franaka. Do sada uživao je naime plaću od 360.000 franaka. Odatle bi reć, da je Milanu stalo više do povišenja plaće nego li do izmirenja sa sinom.

Bugarska. Iz Sofije brzojavljaju, da su jučer odputovali put Carigrada ministri Paprikov i Radoslavov, predsjednik narodne skupštine i gradski načelnik, da tamo prisustvuju proslavi vladalačkog jubileja sultana Abdul Hamida. Osim toga da će toj proslavi prisustvovati posebno odaslanstvo kneza Ferdinanda sastojeća od više pobočnika i deputacija u Bugarskoj živućih muhamedanaca pod vodstvom turskoga povjerenika.

Izmedju Bugarske i Rumunjske nastali su zadnje doba napeti odnošaji radi toga, što bijahu u Rumunjskoj počinjena nekoja politička umorstva, koja pripisuju Rumunji bugarskim podanikom i macedonskim ustašam. Ta napetost postigla je zadnjih dana tolik stupanj, da se je već govorilo o predstojećem ratu izmedju tih država.

Italija. Kraljoubojica Bresci, bio je prekjučer osudjen od Milanske porote na doživotnu tamnicu, a prvih sedam godina sprovesti će osamljen u posebnoj izbi. Porota ga nije osudila jednoglasno, već samo sa većinom glasova. Ilustracija talijanskih odnošaja i tumač mišljenje u Italiji!

Južna Afrika. Kod mjesta Bergendal sukobili se dne 27. t. mj. Buri za engleskimi četami, koje je predvodio general Buller. Boj bijaše vrlo žestok. Sve navale Engleza odbiše. Buri junački, nu sliedećeg dana moradoše svoj položaj napustiti radi neprijateljske premoći. Po najnovijih viestih združiše se predsjednici Steyn i Krüger, koji su pripravni na čelu svojih četa uztrajati do skrajnosti u borbi za slobodu svoje nesretne domovine.

Dogodjaji u Kini. „Daily Telegraph“ ima iz Šangaja: Dne 23. tek. pretrpjeli su Kinezi kod Tehašju veliki poraz. Princ Tuan i 1500 vojnika bijaše ubijeno. Sva vojska bijaše stjerana preko granica pokrajine Čili. Sveze medju Pekingom i Tjentsinom opeta su prekinute. Viest o uzapćenju cara i carice ne potvrdjuje se.

Mjestne:

Veliki koncert glazbe c. i kr. mornarice biti će u nedjelju na 8 sati večer u vrtu restauracije „Stadt Pola“ (Čitaonice). Ulaznina 1 kruna po osobi. Čisti dohodak namienjen je mirovinskoj zakladi kapelnika vojničkih glazba. U slučaju slabog vremena, biti će koncert u čitaoničko-sokolskoj dvorani.

Pokrajinske:

Imenovanje. Perovodni vježbenik kod c. kr. namjestničtva u Trstu grof Ernest Dandini de Sylva imenovan bijaše c. kr. namj. perovodjom.

Vjenčali se. Naš zemljak g. Josip Sinčić, iz Spinčići, občina Kastav, prvi mašinista na yachti hrvatske vlade „Margita“, vjenčao se dne 26. t. mj. sa gdjicom Fanom Runac u Bakru. Čestitamo!

Imenovanje. Ministar financija imenovao je c. kr. porezne nadzornike gg. Valentina Marušića i dr. Iv. Morošini-a višimi poreznimi nadzornici u okružju tršćanskog financijalnog ravnateljstva.

Promjenio stan. Javljamo svim, koje bi to zanimati moglo, da se je g. dr. Frane Mandić, liečnik u Trstu, dne 24. augusta preselio u ulicu „Cassa di Risparmio“ br. 2 nad restauracijom kod stare borse.

Javni sastanak pod milim nebom priredjuje političko družtvo „Edinost“ dne 2 septembra u 10 sati u jutro u vrtu slovenske škole kod sv. Jakova u Trstu. Razpravljati će se medju ostalim o pitanju slovenskih pučkih škola u gradu Trstu i o predstojećem popisu pučanstva.

Dne 12. kolovoza umro u Malom Lošinju, nakon dugotrajne i teške bolesti, providjen otajstvi vjere svete, g. Fran Corsano, pomorski kapetan. Pokojnik bio je od onih riedkih u Lošinju, koji se nisu otudjili sladkom majčinom mlieku. — Bio je osvjedočen Hrvat. U svakoj priliki bio je sborom i tvorom u pomoći gdje se je radilo o narodnoj stvari. Poštenjak od glave do pete. Od postanka Čitaonice, bio je vriedni član.

Željno bi očekivao „Našu Slogu“, dapače na smrtnoj postelji, kad nije više mogao čitati, dao si ju pročitati svu od početka pa do konca, od svoje dobre supruge gospodje Adele. — Koliko bi ga razveselila koja narodna stečevina, toliko bi ga ražalostile spletke naših protivnika. Jednom riečju bio je pravi Hrvat. O dobri Frane, bila ti lahka hrvatska zemljica koju si toli žarko ljubio. Moli se svevišnjemu da već jednom sinu bolji dani biednom istarskom patniku! Vječni Ti pokoj!

Čast saboru Istre! U talijanskih novinah čitamo, da je rumunjski list „Romania“ iz Bukarešta pohvalila talijanske zastupnike na istarskom saboru, koji su predložili, da se u Sušnjevici ustroji rumunjska škola. Rečeni list da je uzklinuo: „Čast saboru Istre! Čast gospodi Scampicchio i Gambini, koji su onako vatreno zagovarali stvar naše braće“!

Kad bi rumunjski list znao koliko je našim Talijanašem stalo do Rumunja, nebi im zaista u čast klicao.

Iz Klane nam dolazi tužna viest, da je tamo dne 27. t. mj. obitelj vrlog rodoljuba g. Anto na Loginje zadesila velika nesreća, jer mu umrla kći Marija. Pokupila se sirotica kano pupoljak cvieta o prvom mrazu, u osvitku svoje mladenačke dobe — ta tekar joj bila sedamnaesta godina osvanula.

Vrlim roditeljima naše iskreno saučešće, a tebe Marijo priveo Vječni tamo, gdjeno si je sam za svoje anjele pripravio mjesta, — jer si to i ti sama bila. Lagana ti bila rodna gruda!

Grožđje je kiselo?! U tršćanskom „židovčiću“ cvili neka židovska prirepina, tobož iz Nove Baške, radi predstojećih občinskih izbora. Kod tih izbora da neće sudjelovati „il partito della maggioranza“ jer da su občinske financije u lošem stanju.

Vjerujemo rado, da stranka tršćanskog „židovčića“ neće u Baški sudjelovati kod izbora, jer njoj je tamo za uviek odzvonilo i jer se tamo neće nikada više vratili vremena Dessanticheva — neće sudjelovati kod izbora — jer je grožđje kiselo?!

Lov na djake. Iz srednje Istre pišu nam, da su pazinski krnjeli i talijanaši uprizorili pravi lov na djake. Gdjegod najuše, da se pripravlja kakvo djače za hrvatski gimnazij u Pazinu, obletaju okolo njegovih roditelja i skrbnika obećanji, novcem ili grožnjami tako dugo, dok siromaha seljaka nenagovore, da im izruči na milost i nemilost svoje diete. Pri tom igra dakako glavnu ulogu novac, koga ima zemaljska glagajna u Poreču u takove svrhe koliko se hoće. Svakomu obećaju nesamo godišnju podporu ili štipendiju nego i druge svakojake polakšice.

Tako nam je primjerice poznato, da su u Tinjanu premutili roditelje dvih naših djaka, koji su kanili u hrvatsku gimnaziju, pak su usljed priliska i obećanja od toga odustali i upisati će se valjda u talijansku gimnaziju, iz koje će izaći čisti Talijani. Tako rade ti naši prosvjetitelji i u drugih mjestih pak će se kasnije hvaliti, da imadu u školi mnogo djaka. Tako je lahko napuniti školu sa hrvatskom djecom, ali je li to pošteno?

Sastanak talijanskoga političkoga družtva, biti će obdržavan u Pazinu u nedjelju dne 2. septembra na poldne u Kamusovoj dvorani.

Zastupnik istarske pete kurije, rovinjski odvjetnik dr. Bartoli izvještavati će o radu talijanskih zastupnika na carevinskom vieću.

Tršćanski „Il Piccolo“ od jučer primjećuje, da je sastanak u Pazinu ujedno počast uspomeni utemeljitelja toga družtva pok. dr. Constantini, a da se sa izkazom počasti spaja i jedna afermacija: afermacija prava Talijana na grad Pazin.

Ne ističemo to izazovno pisanje zato, da pobijemo njihovo mišljeno pravo na naš Pazin. Dovoljan dokaz o hrvatstvu Pazina, jest naše budno tamošnje pučanstvo, jest pazinska občina u našim rukama, jest činjenica, da šačica gradjana, sa hrvatskim prezimenima a talijanskim osjećajem živi od žuljeva hrvatskoga pučanstva, i da propada, dok se naše pučanstvo podiže. Drugo nam ne treba.

Donašamo gornju Mališevu izjavu, da upremo prstom na početak provokacija. Na tomu se neće valjda Talijani zaustaviti. Po njihovom o bćaju očekivali je provokacija i u nedjelju u Pazinu u velikom broju. Neka čine što ih volja! Kako budu sijali tako će i žeti.

Ali za svaki slučaj, zabilježimo i zapamtimo, od koje su strane provokacije započele.

Strašan požar. U noći od ponedjelka na utorak buknuo je u Lipi — občina Jelšane strašan požar, koji je uništio 11 kuća i jednu štalu. Stanovništvo je jurve

spavalo te bijaše probudjeno glasom zvona, koji je turobno groznu nesreću javljao. Vatru podpirivao je za nesreću jak vjetar te bijaše tim vrlo otegočeno gašenje. Srećom mogoše se spasiti svi ukućani iz upaljenih kuća. Štetu računaju približno na 100.000 kruna.

Proslava obletnice „Delalskega podpornoga družtva“ u Trstu izpala, je prošle nedjelje koli prije — toli poslje podne sjajno nad svako očekivanje. Slovenci Trsta sudjelovali su kod te proslave u većem broju nego li nikad do sada. Živili!

Kotarska gospodarska zadruga u Materiji pozivlje svoje članove na XV. redovitu skupštinu, koja će se vršiti dne 9. septembra 1900. u 2 sata po podne u prostorijah g. Zupančića u Materiji sa sliedećim dnevnim redom: 1. Uplata godišnjeg prinosa; 2. izvješće predsjedničtva; 3. izvješće blagajnika; 4. obćenita priobćenja i predlozi; 5. izbor novoga odbora i 6. srečkanje različitoga orudja i sjemena.

Ravnateljstvo družbe Sv. Cirila i Metoda u Voloskom, javlja koliko sliedi: Tvornica koja je preuzela proizvadjanje žigica na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, doposlala je ovih dana družbi iznos od K 463·44 kao na ovu odpadajući dio dobitka od prodaje družbinih žigica u razdoblju od 1. travnja do 30. lipnja t. g. U tom razdoblju razprodalo se je u svim zemljama u kojima obitavaju Hrvati 772.400 škatuljica družbinih žigica. Ako se uzme u obzir, da su se družbine žigice kroz ta tri mjeseca razpačavale u Hrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji, Bosni, Hercegovini i Istri i ako se nadalje uzme u obzir broj hrvatskog pučanstva u tim zemljama, tad u istini moramo izjaviti, da količina prodanih družbinih žigica neodgovara nadam, što ih je družba u ovo poduzeće polagala. Ravnateljstvo je na sve moguće načine pozivalo i poticalo i pozivlje svedjer rodoljubne Hrvate, da rabe izključivo družbine žigice, jer će tako bez ikakve žrtve veoma koristiti družbi. Sa svim tim ovo poduzeće nije u prvim trim. mjesecima niti sredoje uspjelo. Što je tomu uzrok? Jedino nemar i mljohavost većine Hrvata. Kad bi svi Hrvati u svim gori navedenim zemljama zahtjevali i rabili posvud i svagda samo družbine žigice, tad bi ih i svi trgovci morali prodavati a tad bi se jamačno prodalo mjesečno onoliko tih žigica koliko se ovo prodalo u tri mjeseca. Da se mjesečno prodaje 772.400 škatuljica družbinih žigica — a to je vrlo lahko moguće. — tad bi družba od toga poduzeća imala na godinu čistoga dobitka od 5661 K. Tim novcem mogla bi uzdržavati najmanje 5 družbinih škola. Tekom ove godine otvorila je družba u vlastitim zgradama svoje zabavište u Malom Lošinju i družbinu školu u Livadam. Još ove godine otvorit će se družbine škole u Voloskom i Opatiji. Družba preuzima usljed toga na sebe preveliki teret, te nebude sa strane Hrvata dovoljna poduprieta, tad neće za cielo moći taj teret snašati. Svi Hrvati moraju dakle priskočiti družbi u pomoć prinosi a najlaglji način doprinašati za svete svrhe družbe jest izključiva poraba družbinih žigica jer nije skopčan s nikakvimi žrtvami. Navlastito hrvatski rodoljubni krasni spol morao bi rabiti u kućnom gospodarstvu izključivo družbine žigice i živo agitirati kod mužkaraca, za izključivu porabu istih. Ugledajmo se samo u požrtvornost naših krvnih neprijatelja u Istri „Lega Nazionale“ dobiva od prodaje leginih žigica mjesečno K 200. Nastojmo iz petnih žila, da se družbine žigice uvedu u sve naše hrvatske kuće i da postane poraba istih u svim hrvatskim zemljama skoro izključiva. Tim ćemo družbi i narodu veoma mnogo koristiti a ništa žrtvovati.

Istarski Talijan—anarhist. Iz Splita javljaju, da bijaše tamo uhvaćen prošloga ćedna istarski Talijan Lazzari, okrivljen radi anarhizma. Pretražen mu bijaše stan i nadjeno anarhističkih novina i pisama.

OGLAS.

Dajem na znanje, da dne 1. septembra otvaram svoju odvjetničku pisarnu u Pazinu u Runkovoj kući blizu suda.

Dr. Šime Kurelić.

Iz drugih krajeva.

Molba kraljici Jeleni. U talijanskom listu „Avanti“ čitamo, da su Slovenci, koji su naseljeni u Italiji (u sv. Petru na Natisonu) upravili molbu na mladu talijansku kraljicu Jelenu, u kojoj mole, da bi se ona zauzela za njih te im izpeslovala slovenskih škola i slovenskih svećenika. Tih Slovenaca imade do 40.000 a neimaju ni škole niti čuju u crkvah rieč božju u svojem jeziku. Oni se utiču svojoj kraljici, „u čijih žilah teče slavenska krv“ molbom, da im pomogne, da im se smiluje, da ih oslobodi od gotove narodnostne propasti.

Španjolski kralj obolio. Iz Madrida javljaju, da je obolio mladi španjolski kralj Alfonzo, te da leži bolestan na krovu parobroda „Girolda“.

Egipatijski vladar dolazi u Trst. Iz Budimpešte javljaju, da je od tamo odputovao put Trsta egipatijski vladar kedive, koji će se valjda u Trstu ukrcati i odanle odputovati u svoju domovinu.

Novi srbski konzul u Trstu. Srbske službene novine javljaju, da je umirovljen sadašnji konzul kraljevine Srbije u Trstu g. Davitscho, a na njegovo mjesto imenovan je generalni konzul Srbije u Ueskuebu i podpredsjednik družtva srbskih novinara g. Milosav Kurtović.

Koncert vukovarskih tamburaša na korist „družbe sv. Cirila i Metoda“ u Istri obdržavan bijaše — kako čitamo u hrvatskih listovih — dne 21. t. mj. u velikoj gostioni Faiglovoj u Vukovaru. Uspjeh koncerta nije nam jošte poznat.

Tako valja! Zagrebačka „Hr. Dom.“ od dne 21. t. mj. umoljava sve gostioničare kavanare i krčmare koji rabe u svojih prostorijah izključivo žigice družbe sv. Cirila i Metoda, da njoj dopisnicom jave svoje ime i prezime, te ime njihove gostione, kavane ili krčme, da uzmogne njihova imena za koji dan objelodaniti. Tako će barem občinstvo znati, tko je zaslužio da se ga podupire. Tako valja!

Ženska trgovačka škola u Zagrebu. Hrvatsko trgovačko družtvo „Merkur“ u Zagrebu otvara 1. rujna t. g. drugo godište svoje ženske trgovačke škole, koje će trajati 10 mjeseci, naime do 30. lipnja 1901. U tu se školu primaju gospodje i odrasle gospodjice, koje su svršile barem 6 razr. više djevojačke ili njoj ravne škole. Predavanja drže poznati strukovnjaci, koji su podjedno prof. na kralj. višoj trgovačkoj školi u Zagrebu i to svako popodne po 2 sata. Poučavat će se trg. računstvo i dopisivanje, knjigovodstvo, komptoarne radnje, trgovačko i mjenbeno pravo, narodno gospodarstvo i financijalna znanost, te krasopis, a eventualno stenografija i pisanje strojem. Potanka naučna osnova i pobliže ubavjesti sadržane su u „Hrvatskom Trgovcu“ od 15. t. mj. školarina iznosi 100 kr. za cielo vrieme u 2 obroka, a osim toga plaća se u ime članarine mjesečno 2 kr., a isto toliko za tečaje stenografije i pisanja na stroju. Upisivanje obavlja se kod spomenutoga družtva ulica Marije Valerije br. 2 izmedju 6 do 9 na večer.

Novi papirnati novac (banknote) od 20 kruna stupiti će u promet dne 15. septembra 1900.

Glad u Crnoj Gori. Hrvatske novine pišu, da se u južnu Dalmaciju seli narod iz Crne Gore radi nevolje i glada, koj tamo vlada. Budući je pako letos i u Dalmaciji jadno radi nerodice, tuče i drugih nevolja, to ovi došljaci iz Crne Gore otimlju domaćim ljudem kruh iz ustiju.

200 osoba utopljeno. Iz japanskoga mjesta Jokohame javljaju, da je uslied velike i neprestane kiše poplavljeno više kotara. Voda je učinila silne štete, nu što postoji unatoč tome, što Englezi već šest punih mjeseci javljaju, da je uništena. Na čelu jedne od tih junačkih četa stoji, kako je poznato, zapovjednik Dewet, čije je ime postalo strašno Englezom. Za primjer, kakov utisak imaju Englezi o tom slavnom vojskovodji, neka služe ove rieči dopisnika „Daily Teleprapha“, koji piše: Uviek Dewet! Mjesečina izlazi, a signali dojavljaju: „Pazite! Dewet je u šumi i dolazi u New-castle“! Sunce izlazi, a heliograf javlja: „Budite na oprezu, jer je Dewet u Bethlehemu, te može pokušati, da zadrži dva u Ladysmithu ostavljena bataljuna“! U sumrâčje dava se znak zastavami: „Dewet se sa sedam komanda povukao preko Eundycleugh-skih klanaca i kreće proti generalu Dartnellu u Dundee“. Progone ga Rundle, Hunter, i Methuen. Prvomu nije dao odahnuti tri mjeseca. 30.000 vojske čeka na nj na granici Natala. On je probio spojne linije i sa 7.000 momaka sve drži u napetosti. S timi ljudi se brani proti stražnjim spojnim četam u Oranju i proti Rundleu, Brabantu, Methuenu i Hunteru, te paralizuje djelovanje natalske vojske do Standertona. Proti njemu stoji 80.000 englezkih vojnika. Pa ipak ljudi Dewetovi nisu ni hrabriji, ni organiziraniji od naših, a po svoj prilici nemaju ni glavnoga štopa, a mislim, da su i svoje prevoze pootimali našoj vojsci. Kako to on čini? Buduće će vojske požaliti, što Buri nemaju uza se vojnih spisatelja. Operacije Dewetove, i ničije druge, biti će predmetom razpravljanja za svakog konjaničkog profesora na svakoj inozemnoj vojnoj školi. Njegov će se način vojevanja proučavati, a njegovu će praksu slieditи vojskovodje. I što god mu se dogodilo, ime Dewetovo ostat će sačuvano i kasnijim pokoljenjima svieta“. Takvu svjedočbu izdao je tom riedkom vojskovodji neprijatelj njegov i njegovog naroda.

Rukovieť novosti iz Rieke i Sušaka. Dne 23. pokopaše u Celju velovriednoga starešinu riečkih kapucina čestitoga O. Samuela, koji je kroz dugi niz godina propoviedao rieč božju po crkvah našega Primorja. Vječna mu uspomena medju nama!

* * *

Prošle nedjelje i ponedjelka obavio je u riečkoj pravoslavnoj crkvi sv. Nikole, pravoslavni vladika g. Grujić iz Plaškoga sv. obrede. Koli domaći pravoslavni toli mnogi inovjerci prisustvovaše mnogobrojno tim obredom.

* * *

Dne 22. t. mj. dogodila se je nesreća nekomu Petru Kovačiću radniku iz Sv. Petra u Kranjskoj, koji je bio namješten kao poslužnik na željezničkoj postaji na Rieci i koji je zbog neopreznosti pao sa prozora, na kojem je postavljao stakla, tri metra duboko. Težko ranjenoga prenesoše u gradsku bolnicu.

* * *

Riečki „Ungarezi“ poveseliše se dolazku madjarskog ministra trgovine g. Hegedüs-a, koji je stigao 21. t. mj. na večer na Rieku. Riečke prodane novine pisale su, da ministar dolazi na Rieku radi toga, da prouči trgovačke odnošaje na Rieci, da se popita za nevolje i potrebe puka, a kad tamo, jedva je stigao na Rieku, pošao je sa družinom i u pratnji prijatelja i štovatelja parobrodom u Mletke. Sada neima više ni govora o tomu, da bi se g. ministar ikoliko pozabavio na Rieci radi riečkih posala, radi kojih si stalno nerazbija odviše glavu. On je došao sa obitelju na Rieku radi zabave i zaplovio put Venecije novim parobrodom g. Švarca, parobrodom, koji nosi njegovo slavno ime. Riečka trgovina može valjda još koliko, toliko čekati. Kad se je iz Mletaka vratio, pošao je da vidi u družtvu riečkoga guvernera madjarske konje, koje nabaviše Englezi za Afriku, pa frkne na kolodvor i — Bog teta Pole!

* * *

Hrvatska pukovnija baruna Ramberga, koje dio boravi već dulje vremena na Rieci, dobila je ovih dana novo ime po novom vlastniku, a to je c. i kr. podmaršal Catinelli.

* * *

Englezka vlada predvidja valjda i sama, da se rat proti Burom nebliža jošte kraju. Inače nebismo znali, radi česa šalje iz Rieke još uviek konje u Afriku. Zadnjih dana stigla su na Rieku iz Madjarske tri teretna vlaka. Ti konji ukrcani su na parobrod „Suffolk“ i odplovili put Afrike, odakle se neće stalno nijedan vratiti u madjarsku domovinu.

* * *

Povodom smrti kralja Umberta „kumedijali“ su i riečki nespašenci na račun šake talijanskih državljana. Bilo je crnih zastava i brzojavnih sažalnica te se je mogla madjarska vlada i ovom prigodom uvjeriti o tom, da riečke „Ungareze“ vuče srce više u Rim nego li u Budimpeštu, koja je tim „Ungarezom“ samo krava muzara.

Dne 21. t. mj. zatvoren je na Rieci neki francezki radnik Sagnac, koji, vodjen u tamnicu grdio je i psovao osobu Njeg. Veličanstva. Drži se, da je to član zloglasne anarhističke družbe.

* * *

Braća naša Česi, koji borave na Rieci i Sušaku htjeli su zasnovati narodno-češko družtvo „Česko-slovanska jednota“. U tu svrhu predložili su madjarskoj vladi pravila na potvrdu. Nu ta „liberalna“ vlada zabacila je pravila, jer da Česi nisu podanici zemalja Ugarske krune i da nazrieva u tom družtvu „panslavističko“ ognjišće! Neka nam još tko reče, da Madjari nisu pravi liberalni vitezovi!? Loše mora negdje stojati ta madjarska država, kad se boji neznatnog slavenskog družtva.

* * *

Poznata tiskara g. Mohovića počela je izdavati talijanski ilustrovani listić pod imenom „Piccolo illustrato“. Sada imadu riečki „Ungarezi“ dva ilustrovana lista i to madjarskog „Fiume“ i talijanskog „Piccolo illustrato“. Tako je sada pravo i pravim i patvorenim Madjarom, jer imadu svaki svoj list.

Danteov „Pakao“. Knjižara Vitaliani u Zadru, što je izdala svojom nakladom u hrvatskom prevodu Danteov „Pakao“ iz glasovitog djela „božanska komedija“ nudja taj dio ukusno vezan za 12 for. Preporučamo to krasno djelo našim čitateljem.

Pobjeda glagolice u zadarskoj biskupiji. Dne 23. t. mj. brzojavljaju „Hrv. Pravu“ iz Rima, da je glagolica u zadarskoj biskupiji pobjedila, čemu od srca se i mi veselimo.

X. Letopis slovenskih posojilnic za l. 1899., sestavil Franjo Jošt tajnik „Zveze slovenskih posojilnic“ v Celju. Izdala in založila „Zveza slovenskih posojilnic“ v Celju. Celje 1900.

Sa zahvalom primili smo gornje izvješće o savezu slovenskih posojilnica, iz kojega doznajemo, da imade u toj „Zvezi“ 20 posojilnica iz Koruške; 27 iz Kranjske; 40 iz Štajerske i 11 iz Primorja i to: Bovec, Gorica (pučka posuj.), Gorica (trg. obrt. zadruga), Kobarid, Kopar, Nabrezina, Pazin, Podgrad, Pula, Tolmin i Volosko.

Primamo i priobćujemo:

Drugi slovenski katoliški shod v Ljubljani. Vspored obravnav in shodov: Ponedeljek, 10. septembra ob 5. popoludne „Pridi sv. Duh“ in blagoslov, Stolna cerkev. — Ob 6. zvečer. Osnovalni shod, Alojzijevišče. — Ob pol 9. zvečer. Zabavni večer „Meščanskega kluba“, Katoliški dom. Torek, 11. septembra ob 8. zjutraj. Slovesna sv. maša, Stolna cerkev. — Posvetovanje odsekov: Od 10. do pol 12. Šolstvo, Katoliški dom. — Od 10. dalje Socijalni odsek, Staro strelišče. — Od 10. dalje Časnikarstvo, Rokodelski dom. — Od pol 12. do 1. Krščansko življenje, Semeniška knjižnica. — Od pol 3. do pol 4. Šolstvo, Semeniška knjižnica. — Od pol 3. Socijalni odsek, Staro strelišče. — Od 2. dalje Časnikarstvo, Rokodelski dom. — Od 2. dalje Organizacija, Katoliški dom. — Od pol 4. do pol 5. Krščansko življenje, Semeniška knjižnica. — Od pol 6. zvečer I. slovesni shod, Alojzijevišče. — Od pol 9. zvečer. Pozdrav „Slov. kršč. socijalne Zveze“ katoliškemu shodu, Katoliški dom. — Sreda 12. septembra. Ob 8. zjutraj Tiha sv. maša (govor). Stolna cerkev. — Ob pol 10. zjutraj II. slovesni shod, Alojzijevišče. — Ob 3. popoludne III. slovesni shod, Alojzijevišče. — Ob 7. zvečer Slavnostni komers akademičnega društva „Danice“, Staro strelišče.

Pozor! Gospodje, ki so dobili te dni vpraševalne pole glede katoliškega shoda, prosimo, da pole kakor hitro mogoče izpolnijo in pošljejo tajniku pripravljalnega odbora g. dr. Evgenu Lampetu v Ljubljani. Prosimo, da točno odgovore na vsa vprašanja in natančno zapišejo imena. — Čim prej ima pripravljalni odbor odgovore v rokah, tem lepši bode red in tem ložje bode preskrbel vse potrebno za udobnost dragih gostov. — Pripravljalni odbor za II. slov. katoliški shod.

Dragocjene pobožne uspomene	izmjenjuju se za odrabljene poštanske biljegovke. Obaviesti daje Bureau **Betlehem, Bregenz** (Voralberg).

Našim protivnicima.

Odolismo jačoj buri,
Odolismo većoj sloti,
Kada ste nas u davnini
Raspinjali na Golgoti.

Sad vam zahman svaka muka
Mi kidamo teške uze,
I osvetu sa nebesa
Krvave nam vape suze

A Bog, štono svakom sudi
I vama će sudit znati,
Vi morate u grob leći
Nama mora sunce sjati!

R. Katalinić-Jeretov.

S Bogom!

Zapriečen naglim odlazkom, žao mi je, što svoje znance i prijatelje niesam mogao da pojedince pozdravim, pa ovim putem kličem svima: ostajte mi zdravo!

U Puli, 30. kolovoza 1900.

Ljubomir Nehrouy.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . . „ „ „ 4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) „ „ „ 3·—
Svieće i duplire II „ „ „ „ „ 2·40
Tamjan lacrima I . . . . „ „ „ 2·40
„ „ II . . . . „ „ „ 2·—
„ granis . . . . „ „ „ 1·20
Povošteno platno za oltare . . . . m „ „ 2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Oglas!

Podpisano objavljuje ovim, da poduka na delavskoj školi u Kastvu počima dne **17. septembra**. Upisivanje učenika biti će dne **15.** i najkasnije dne **17.** septembra za dnevne učenike, a za nedjeljne učenike dne **16.** septembra.

Opaža se, da je nedjeljni tečaj na delavskoj školi odredjen samo za odraslije naučnike i zanatnike.

Ravnateljstvo delavske škole.

U Kastvu, dne 31. augusta 1900.

M. ŠEPIĆ.

Br. 579/I

Oglas.

Razpoloživih je:

popriliči **25** kvintali prosa,
„ **40** „ krumpira,
„ **600** „ hekt. mosta.

Proso i krumpiri biti će predati odma, a predavanje mosta sliedilo bi medju 20. rujna i 10. listopada dojdućeg.

Ponude nek se pošalju na c. kr. ekonomički ured u **Biogradu na moru.** (Dalmacija).

C. kr. ekonomički ured.

Josip Potočnik

Via Giulia broj 5. — **u Puli** — Via Giulia broj 5.

Skladište

glinenih peći ● ● ● ● ● ● i štednjaka.

Preuzimlje

svakovrstne radnje, zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva

J. J. Naglas-a u Ljubljani.

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Zniderčič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB,

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanja i trganja u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili hreh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 60 novč.

Pojačeni željezoviti širup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 fiorin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom odčišćuje krvulatenica, popravlja i okriepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili griženja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za laganu čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okriepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razhlađuje usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam, 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedljivi. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili fleckovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkoću, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 fiorin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 fiorin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje, kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljegje takodjer knjige itd.

Broj 57. U Puli, dne 4. septembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana, itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani i primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Inozemstvo carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Uredjenje učiteljskih plaća.

Iz učiteljskih krugova primamo i priobćujemo sliedeće redke:

Istarski sabor u Kopru, koji su sačinjavali, kako je poznato, samo talijanski zastupnici, zast. ogromne manjine pučanstva Istre, u svojem zadnjem zasjedanju stvorio je zakon o poboljšanju učiteljskih dohodaka. Do sada su bili učitelji za svoj uzvišeni, ali veoma teški rad kukavno nagradjeni, a za većinu njih neće biti mnogo bolje ni novim zakonom. Taj zakon je nepravedan — strančarski. Stvar se bo ima ovako:

Do sada dielilo se učitelje i učiteljice u 3 reda te u podučitelje i podučiteljice. Učitelji III. reda imali su 400 for., učitelji II. reda 500 f., oni I. reda 600 for. plaće, a podučitelji samo 350 for. Učitelji grada Pule dobivali su pako 100 for. više po razredu.

Novim zakonom uredjene su plaće ovako: Učitelji III. reda dobivat će 500 for., II. reda 600 for., a oni I. reda 700 for., podučitelji pako 400 for., a ako su usposobljeni 450 for. godišnje plaće.

Ali gospoda talijanski zastupnici htjeli su u glavnom pomoći samo talijanskim učiteljem. Radi toga odlučili su učiteljem u gradovih veće plaće. U nekojih gradovih dobivat će učitelji još po 100 for. više po svakom razredu. Iznimku čini samo Pula, gdje će učitelji primati po svakom razredu još daljnjih 100 for., dakle 200 for. više po razredu. U drugih nekojih gradovih imat će učitelji po 50 for. više po svakom redu. Na taj način povećali su seoskim učiteljem samo 100 for. po razredu, dočim su svojim gradskim — talijanskim — učiteljem povećali plaće za 150, za 200, da za 300 for. po razredu.

Tim zakonom dobili bi koju mrvicu više samo par hrv.-slov. učitelja, jer mi imamo veoma malo, skoro ništa, učitelja po gradovih, dočim bi talijanski učitelji uživali liepe plaće.

Za izliku kažu, da je življenje u gradovih skuplje, a to nije istina. Seoski učitelj ako hoće primjerice klg. mesa, mora po nj poslati u grad, te ima platiti i meso i nosioca. Tako je uz male iznimke i za drugi živež. Isto kažu i za odjeću, da se u gradovih mora ljepše nositi, nego na selu. Valjda gg. talijanski zastupnici ne će zahtjevati, da se seoski učitelji nose kao prosjaci, a da gradski idu odjeveni kao knezovi.

Oboli li učitelj na selu ili tko od njegove obitelji, mora platiti liečniku 10, 15, da do 20 for. za svaki posjet, mora liekove, meso i druge stvari za bolestnike iz grada dobavljati, pa zar ga sve to stoji manje, nego li gradskog učitelja?

Gospoda učitelji u gradovih imadu liečnika za 30 novč. ili za 1 krunu, a meso i drugi živež za zdrave i bolestne, imadu u mjestu, te u svakom obziru ljepše i lakše živu. Ako troše više — nek idu redje u kojekakva družtva, zabave itd.

Gradski učitelji imadu mnogo manji trud u školi, jer su škole višerazredne, jer je polazak redovit, dočim učitelji na selu imadu strašnih muka sa školom, nezdravi stanovi previše djece u školi, maleni prostori, polazak loš, te se moraju mučiti i napinjati, žele li, da što postignu.

Onim, jer imadu lakši posao i udobnije življenje, i jer su većinom Talijani treba dati veće plaće, a ovim, jer imadu više posla i mnogo truda jer su većinom Hrvati i Slovenci, samo mrvice bacaju, pa oni i zaglavili u školskom radu.

Je li to pravedno?

Pravedno je, da su u gradovih dali učiteljem veću stanarinu (od 200 do 350 for.), a učiteljem na selu mauju — jer su u gradovih stanovanja skuplja — ali plaće, plaće nek budu iste i jednake za sve.

Gospoda c. kr. kotarski školski nadzornici, učiteljska družtva i sami učitelji morali bi prosvjedovati na kompetentnom mjestu, da ne bude zakonska osnova kako je predložena — sankcijonirana i nek vlada uznastoji; da budu učiteljske piaće pravedno i pošteno porazdieljene. Učitelji su do sada dosta trpili, ali oni bi trpili još makar i koju godinu — samo da se dodje do pravednog uredjenja plaća.

Evo malo statistike — da se još bolje vidi, kako su talijanski zastupnici na istarskom saboru nepravedno plaće uredili:

U Istri ima po prilici 350 učitelja. Od ovih imaju Talijani kojih **225**, a Hrvati i Slovenci samo kojih **125** učitelja. Talijanskih učitelja I. reda ima do 35, II. reda kojih 70, a ostalo su učitelji III. reda i podučitelji. Od hrv.-slov. učitelja ima I. reda samo 1, II, reda kojih 35, a svi ostali su podučitelji-i učitelji III. reda.

Sada nek bude vrijedni čitatelji dične „Naše Sloge", koliko je u Istri u tom smjeru pravednosti i poštenja i kakva se nepravda čini napram 185.000 Hrvata i Slovenaca i napram našem učiteljstvu, a kako su sebi dobri naši mili susjedi, kojih ima, kako oni sami kažu, 118.000.

(Govoreć ovdje o učiteljih, misli se i učiteljice, koje primaju 80% plaće odlučene učiteljem i podučiteljem, te se one diele u 3 reda i u podučiteljice).

DOPISI.

Gospoj Marieti Beljaminovoj.

Iz Lovrana. Draga Marieta! Prvo bim se bil smrti nadal, nego da ćete se Vi i Vaš muž toliko ponizit, da ćete poć pitat za Vašega sina koricu kruha — pak da bi od kega — nego od jednega trdega Hrvatini, kakov je naš dragi prijatelj gospodin Alfonzo Čerčić. Vi, ona Marieta „de puro sangue fiorentin!" Vaš muž, on superbi Baldissera — Talijan, kakovega još ni svet videl od smrti Garibalda pak sve do dneva današnjega! Marieta, je to moguće?! je to istina, da ste se Vi hodila lastit gospe Betine, da bi kakogod opravila puli gosp. Alfonza, da bi Vam malega ukreal na vapor „Laeroma?" Vidite, Marieta, ja, ki Vas dobro poznam, ja, ki sam imel čast čut Vas toliko puti zijat proti svemu onemu, ča je nam Hrvatom najdraže, vidite, mene je jako težko verovat, da bite se Vi, jedna Marieta, žena onega Beljamina, ki bi sve Hrvate na saštu pojil, da bite se Vi tako ponizila, da bite Vi pekjat jedno mesto za svojga sina jednemu Hrvatu.

Podlistak.

Podpuno preuredjenje.

List jedan, što izlazi svakoga ponedjeljka u Beču, donesao je u ponedjeljak dne 20. pr. mj. u podlistku kratku studiju, koju ovim za naše čitatelje priredjujemo.

* * *

Sad se mnogo piše o anarhistih, onih koji bi htjeli promjeniti obstojeći družtveni red sa silom ubijanjem okrunjenih glava. Anarhisti se hvale, da se u njihovom taboru nalazi takodjer ruski spisatelj Tolstoj, na najboljem glasu ne samo u Ruskoj, nego i po cielom izobraženom svietu. Pri tom se pozivaju na njegov najnoviji spis „Domoljublje i vlada".

Ali anarhisti imadu posve krivo, kad Tolstoja za svoga drže. On je doista proti sadanjemu družtvenomu redu, on ga svom odlučnostju odsudjuje, on hoće da se korjenito promjeni.

On daje vladajućemu razredu zrcalo u ruke i veli mu: gledajte u to zrcalo. U njem vidite sebe i vaš postupak. Vaša slika u zrcalu pokazuje jasno, da ludo i škodno radite, kao i poljodjelac koji još i onda dalje ore kad već plod vidi.

On odsudjuje današnje vladajuće sustave. On veli, da načela današnjih vlada nisu ništa drugo, nego potlačivanje većinâ, koje se nemogu braniti, proti nasilnoj manjini. Proti tomu pak nepreporučа nit maća, nit revolvera, nit bombe, nit u obće nasilja. On nasilje odsudjuje, dolazilo ono odozgor ili od doli.

Onim koji su gori, dovikuje neustrašivo: Vi svojim načinom nečinite bolje nego anarhisti, jer vi radite istimi sredstvi pod okriljem vaše vlasti. Dok to činite, je vaš sustav gnjil, i to tim gnjiliji, što oni koje dižete za svoje pomoćnike nisu bez prikora, nisu sveti nit svojimi dužnostmi nadahnuti ljudi. . . . Danas može biti gori Bonaparte, sutra Burbonac ili Orleanac, Boulanger ili družba panamista. I tim i takovim vladam dana je podpuna vlast nad imanjem i životom, duševnim razvojem i vjerskim uzgojem sviju!

Narodom dovikuje: Vi sami stvarate si tako groznu nasilničku mašinu, i dopuštate svakomu da do toga dodje, osobito takav koj je u moralnom obziru najnevaljaniji.

Narodi su si sami krivi, jer često slave i vjeruju, i podaju se u ruke krvolokom, pijavicam, varalicam, svakojakim propalicam.

Tako i slično govori glasoviti Tolstoj, al on nije za to, da se „nasilje sa nasiljem", „smrt sa smrću" vraća, da se sa umorstvi promjeni sustav. On hoće da čovječanstvo bude bolje, uviek bolje i bolje. Čovječanstvo mora postati čovječje. u pravom smislu rieči. On hoće ono što je Isus odgovorio pismoznancu a po njem svim ljudem. Ljubi Boga nada sve, a iskrnjega svoga kao sama sebe. Kad budu svi tako činili, onda neće trebati oboružane sile nad pojedinci, onda će nastati zlatno doba, koje Tolstoj, doista u dalekoj budućnosti predvidja.

* * *

Italija je zemlja polovičaste izobrazbe. Ona ima žalostnu čast, da daje najviše ljudi za umorstva.

Prestolni govor novoga kralja imao bi bio sadržavati i ove dvie rieči: Podpuno preuredjenje.

Italijani i njihova vlada boluju na težkoj i pogibeljnoj bolesti, na megalomaniji, ili čeznjom za biti veliki. Italija hoće da bude velevlast, svaki Italijan hoće da se proslavi, makar kako, dobrim ili zlim. Iz toga izvire bieda u kraljestvu, bieda u puku, nezadovoljnost, vječno vrienje, i izkaljivanje.

* * *

Današnja Italija nije ni poljodjelska ni obrtna država, nego je država činovnika i vojnika. Ona treba bezbroj novaca, da uzdrži te plaćene množine, koje ništa ne proizvadjaju, i na koje se mora samo trositi. U posliednjih dvadeset godina povisali su se državni davki za 800 milijuna lira, ili, što je po prilici isto kruna, a državni dug za 4 i pol milijarda. Pokrajinski i občinski dugovi povećali su se u isto doba za 600 milijuna lira.

* * *

Poljodjelstvo, obrt, trgovina su u Italiji u nazadku, a to takodjer radi težnje za veličinom, koju nemože Italija doseći. Hoće da bude velevlast, shala je vojske u Afriku, i tim dospjela još u veću propast fizičnu i moralnu. Vladajući, kao što je Crispi, pod kojim se je to dogodilo, potežu se stišćuć rameni natrag, i čine mjesto drugim, koji su si isto tako malo svjestni svoje zadaće, kao njihovi predšastnici.

kakov je naš Alfonzić!! I ne bim ja to mogal nikako verovat, da ne stoji crno na belem i da ne bim znal, da ste Vi pisali gosp. Alfonziću, da Vam „za Boga stori tu graciju". A ja znam još i to, da ste Vi Vaš list na njega počela jako sladko, proprio kako med — a počeli ste ga z besedami: — Caro cugino!

Marieta moja, ne zamerite mi, ako me je na ta Vaš: „caro cugino" ćapal takov smeh, ma takov smeh, da sam mislel, da ću na meste puknut. Ale ni ćapal mane smeh morda za to, zač da Vi niste va dirite zvat g. Alfonzića: — „caro cugino", anzi ja Vam dopušćam, da ga tako zovete, toliko više, ća ja nisam imel nikada sreći poznat Vaš — kako bi rekal stari Tonić — albero jenealojico. (Da ne bite misleli, da je to kakov grmić!). Ma ja sam se smel, kako ste Vi mogli napisat: „caro cugino" onemu, kemu ste pred malo vremena govorila — Tatalović. Che me spiego, rekal bi i sopet stari Tonić. Se spamećujete Marieta nekega talijanskega foja, ki je jedan put shajal va Pule a zval se je „Giovane Pensiero?" Kako se ne bite spamećevali, ter koliko ste puti pustila pletilo, da se s njim malo podivertite. A spamećeval ćete se Vi sigurno i to, kako je ta foj pisal kontro nam. Moje „Paćuharije" su kontra onemu kako rožice, ća ne da su? O ben — a se spomećujete pak Vi onega „articola", ki je bil va Lovrane napisan proti kapitanom: Blečiću, Alfonziću i pokojnemu Minaku? Oh! ja znam, da Vi niste to pozabili. Ti tri naši vredni kapitani su bili pozvani od „Austro-Amerikane" na zapoved vapora „Aquileje". Lepa pozicion — zato ste Vi i Vaši prijatelji Talijani oteli puknut od jada. I prva misal oneh, ki misle kako i Vi, bila je — naškodit tim ljudem, tim trim kapitanom, naškodit njim, hitit ih va nesreću, pograbit njim on bokunić kruha, storit sve moguće, da Blečić, Minak i Alfonzo zgube službu. I napisalo se je grdeh besed va „Jovane Pensiero" proti njim i zameralo se je Austro-Amerikani, da onakove ljude zimlje va službu, a na kraje se napisalo: „Povera Aquilea in che mani sei caduta!" A bilo je onde i drugeh pogrdi na naše vredne kapitane, reklo im se, a zajedno i Alfonziću: „che sono capitani inesperti, indegni del comando d'un bastimento" itd. a i drugačije se je davalo razumet „Austro-Amerikani" kako da ne bi njiji vapori bili sigurni va rukah od našeh kapitani.

Kako i svi drugi lovranski Kalabrezi, tako ste i Vi Marieta i Vaš muž godili dole na Stubice, kada je prišal vanka ta lumer od „Jovane Pensiero". Vi ste godili i uživali i veselili ste se i bilo Vam je drago, da je to napisano. Ja sam, Vas čul, kade ste se publikamente smela i rukami pljeskala, da je to prišlo štampano. I rugala ste se našim kapitanom i govorila ste njim svem trim, da su Tatalovići i „venditori de porci". Pak ča se je dogodilo? Ni Blečić, ni Alfonzo, ni pok. Minak nisu dobili na zapovied „Aquileja" a onputa ste Vi drugi još i jače godili i veselili se. Z dugim ste pak nosom ostali ne koliko vremena kasneje, kada je „Austro-Amerikana" uvidela, da je ono, ča je pisal „Pensiero" bila gnjusna laž, pak ukrcala sva tri kapitana na veli vapor „Betty", kega još i dan današnji zapoveda naš dični kapitan Pepić Blečić. I naš Alfonzić ostal je va službe istoga družtva i zapoveda „Lacromu" — a brižan Minak je va istoj toj službe kako znate poginul.

To je va kratko štorija onega „articola" od „Jovane Pensiera". I Vas Marieta ni sram iskat, da Vam Alfonzo dà malemu službu? I Vi imate obraza pekjat od njega to? Ča ste tako brzo pozabili, à? Danas imate Vi lepeh besed za njega: — „caro cugino!" i ča ja znam ća još — ma onputa ste se smeli i rugali za njim, kada je ono prišlo štampano, a smeli ste se i rugali za njim i onputa, kada ste gledala, kako za njim deca — à mej njimi i Vaš sin — vapiju: „git, git, git!" A trbuh ste držala od smeha i onputa, kada su mu ono predvrata košćice metali....

Marieta, ruku na srce — pa recite, imate Vi kušijenci pekjat ono mesto za Vašega sina! Pak još neć! „Pensiero" je pisal, da je Alfonzić „capitano inesperto ed incapace..." a kakova ste Vi mat, ka je pripravna dat svoje dete, svoju krv jednemu kapitanu „inespertemu?" A najviše se pak čudim Beljaminu. On ki bi otel svemu svetu ordina dat, ne srami se lizat ono ča je prvo.... Vi me razumete, prez da finim. A vi ste sama rekla, da Vam je Beljamin rekal, kada ste se o tem s njim pogovarala, da: „se i parenti ed i patrioti non lo fanno, chi farà simili favori?..." Dunke danas je Alfonzo patrioto — a čera je bil Totalović, Morlako — venditore di porci — i ča ja znam, ča još. A fanfaroni i buratini! A takovi su Vam oni Vaši prijatelji Talijani. Lepi ljudi! Samo nastoje, kako bi drugemu kruh z usti zeli. Ča su delali proti onega brižnega Golubovića, Bog ga pomiluj, ča su pisali i još pišu proti principesinemu vnuku, ča proti Vidošiću, ča proti Ninu Turčiću — ča proti svem nam, ki nećemo da pušemo skupa s njimi va on smrdljivi talijanski rog?!

Nego mi stojimo sa svem tem tvrdo, i čekamo dan, kada će se i va Lovrane obrnut stvari na bolje. A već su se počele obraćat. Mi vidimo na priliku Vas Marieto, najtrju Talijanku, kako već pekjate pred našemi vrati, da Vam damo sinu koricu kruha. Još će toga bit — Marieta — još — i sve mi se pari, da će pàno od oneh, ki su za našemi vrlemi ljudi hitali košćice još prihajat — i molit i prosit, da im oni kakovu košćicu brknu. Samo ako se budu naši ljudi oteli ćapat na bisak. Ja bim njim intanto svetoval, da Talijanom, kada im pridu pekjat pred vrata, kako ste Vi Marieta šla pred kuću od gospe Bettini — da im lepo pokažu vrata. Svoj za svojega — a Vi Talijani ako ćete ća imet, hote va Italiju, tamo va Monzu, kamo ste neki dan telegrafali.

Pak još neć. Ter ste storili „cittadine onorarie", šest ih — a ne jednega — hote k njim, neka Vam oni malega ukrcaju. Pak imate Vašega depùtata Bartulića — neka ga on ukrca. Po kega vranića prihajate k nam, da nam dušu mutite?!. Pa da bi ki, ma Vi Marieta i Beljamin — — joj! joj! joj! mane, nać je to prišlo!

Neka bude ća će, mi ćemo Marieta bit isto prijatelji i to dobri prijatelji i mi ćemo se još videt ako će Bog va našeh „Paćuharijah" a tem toga ja Vas lepo pozdravljam anzi srdačno Vas pozdravljam i ostajem Vaš srdačni

Barba Tončić.

Franina i Jurina.

Fr. Čuješ Jurino, si ča čul. ča je s onum pravdun zaradi oneh brodi?

Jur. A brate slabo, slabo! Kapelanići, da su zgubili patentu a barki i škuniċini, da su in dižarmo.

Fr. A principali?

Jur. Ki ga avù avù!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Cesar i kralj Fran Josip povratio se nakon poduljeg boravka u Išlu, u Beč. Sada se očekuje važne odluke u političkom pogledu. Sve stranke očekuju nekom nepetošću ono, što se ima u najbližoj budućnosti dogoditi. Već za 1. t. mj. očekivalo se iznenadjenja. Njeg. Veličanstvo primilo je tekar danas u audienciju ministra Koerbera. Jošte je tajnom, kakve će staviti ministar predloge vladaru.

Bečki poluslužbeni list piše, da je ministar predsjednik predložio razpust carevinskoga vieća, nebudu li Mladočesi napustili obstrukciju. Pošto je pako sada stalno, da Mladočesi neodustaju od svoga prava, može se uzeti kao golov čin, da je ministar Koerber predložio vladaru razpust carevinskoga vieća. Sada nastaje pitanje: što tada? Ovih dana kolali su glasovi, da će tada ministarstvo odstupiti, te da će biti povjeren sastav novoga ministarstva bivšim ministrom Gautschu ili Bacquheimu, nu kasnije bijaše i taj glas oprovrgnut tim, da Koerber uživa podpuno povjerenje krune i da će ostati na kormilu i poslije razpusta carevinskoga vieća.

Glasilo njemačkih liberalaca u Beču piše, da je cesar i kralj jurve privolio na razpust carevinskoga vieća. Razpust toga vieća da će biti za koji dan priobćen. Taj razpust da će biti prvi vladin korak k izvedenju njezina programa. Razpust, da mora sliediti, pošto su se Mladočesi izjavili za obstrukciju a proti vladinim predlogom. Isti list grozi se Mladočehom, da će se odsada unapried sve odluke o važnijih pitanjih stvarati u Budimpešti. Mladočeski listovi podrugivaju se radi toga bečkomu listu, koji da hoće biti svietskim listom a govori o ovakovih ludorija, kako da se nebi znalo, da se je Austrija već odavna vezanimi rukami predala Madjarom na milost i nemilost.

Njeg. Veličanstvo podielilo je čast tajnih savjetnika: moravskomu namjestniku grofu Zierotinu, zemaljskomu predsjedniku Bukovine barunu Bourguignonu i zemaljskomu poglavaru Bukovine zastupniku Ivanu Lupulu.

Crna Gora. Knez Nikola podielio je talijanskomu generalu Pedotti-u veliku vrpcu Danilova reda. Crnojgori prijateljske novine razpravljaju o 40 godišnjici vladanja kneza Nikole, koji da je uveo red i zakonodavstvo u svoju knezevinu te Crnu Goru učinio stožarom srbskoga naroda na Balkanu.

Srbija. Razkralj Milan sprijateljio se — reć bi — sa odnošaji u Srbiji, koji su nastali tamo preko noći i proti njegovoj volji a bez njegova znanja. On nebi imao napokon ništa ni proti tim odnošajem samo da se na njega nezaboravi, da mu se doznači veću plaću pak da uzmogne i nadalje dosadašnji život provadjati.

Rumunjska. O boravku kralja Karola na carskom dvoru u Išlu pišu, da je kralj pošao caru i kralju Franu Josipu u po-

---

U širokih slojevih pučanstva tinja silno nezadovoljstvo. Kad gdje izbruhne, tad se misli da se ga može sa puškami i topovi utišati. Ljuto se varaju. Zavladala je anarhija u najgorem smislu rieči. Ona je tim pogibeljnija što se prikriva odozgor. Gle n. pr. Siciliju. Tamo ima mafia, klika, svu moć. Ona ima svoje redarstvo i sudstvo. Njoj se imadu klanjati predstojnici pojedinih predjela, ministri i generali. U tih okolnostih trpi grozno puk. On vidi da su bez svake moći oni, koji su postavljeni da ga štite, ili ćak da se sa krvnimi njegovimi neprijatelji i združuju. On vidi, da nejmaju ništa od onih, koji su postavljeni za to da mu pravicu kroje, da se zakoni vrše, da ga proti nepravednikom i nepravdam štite. On vidi, da nedobiva ništa za davak u krvi i novcu, što ga krvavo daje, što se ga iz njega izsisava sve dalje, do zadnje kaplje. Poljodjelci nedobivaju nikakve podpore, da mogu živiti proti tudjoj konkurenci. Nedobivaju mašinu, nedobivaju umjetnoga gnoja, nedobivaju sredstava proti filokseri, proti peronospori, nedobivaju u obće ništa, čim bi svoje djelo olakšali ili pospješili, ili pak unos povisili, 40 po sto njihovoga prirada ide na davke. Tako je naravski, da pogiba stališ koj državu hrani, stališ poljodjelaca.

Tako je kod onih poljodjelaca koji imadu štogod svoga.

U Italiji u ostalom posjeduju najveći dio zemljišta veliki posjednici, i najveći dio ljudi nisu samostojni poljodjelci, nego koloni, koji uz stanovitu odštetu obradjuju gospodsku zemlju. Ta odšteta je kukavna, pak takovi koloni u obće jako slabo živu, i oni pogibaju. Uzor svih Talijana je, da da budu po mogućnosti sva zemljišta u gospodskih rukuh; i da te gospodske posjede obradjuju množine ljudi, koji nejmaju ništa svoga, kojim kao svojim robovom daju gospoda toliko da baš od glada neumru, koji dapače moradu i bježati iz svoje zemlje, da izbjegnu smrti od glada.

* * *

Takovo stanje sili množine Talijana na seljenje iz njihove domovine. Najviše se jih seli u Ameriku. Tamo nalaze svojih suzemljaka, bolje živućih. Oni počmu se odvraćati od svoje domovine. Počmu mrziti nju i poglavite osobe koje su njoj na čelu. K tomu čuju kod skupština osobitih stvari. Medju ostalimi i to, da sve zlo odozgo dolazi. Čuju i govora o mučenicih, bilo ma kakvih, koje se slavi. U svojoj naravi, u svojoj čežnji za „veličinom", za „slavom", hoće i oni da se proslave, da se svietom raznese njihovo ime, njihova slika. Nemogu se proslaviti kao Crispi, državnik, al mogu inače. Eto tako postaju ubojice kraljeva, i vladara u obće.

Tako jedan dio Talijana. Razmjerno mnogi i premnogi njih idu na sveučilišta, kojih ima Italija više nego li ijedna druga država. Malo uče, al izpite hoće da svako učini. Izpitatelj jedan reko je jednom: Taj i taj djak pet put je propao; šesti put smo ga iz zdvojnosti učinili doktorom. Na jedan ili drugi način premnogi postaju doktori, makar i malo znali, pak onda sile u javne službe. Često su i slabo plaćeni, al je država ili pokrajina ipak najbolja krava-muzara.

Množina tako izučenih ljudi, teži u javne službe. Stotine i tisuća drugih zavidjaju one koji jih dobiju, i čekaju da jih i oni dobiju.

Dosadanji anarhisti Italije spadaju skoro izključivo nižim slojevom. Jao si ga, ako uskipi i u tako zvanih izobraženih slojevih. I u ovih kuha, i u ovih vrije. Svaki čas može prekipjeti. Italija će nam još dugo davati zločinaca, koji se zovu anarhisti, a koji nisu ništa drugoga nego pjene zemlje ploveće u propast.

* * *

Možda se još može spasiti, al treba bezodvlačno korjenitih promjena, podpunoga preuredjenja u duhu pravoga čovjekoljublja i podpune pravednosti za sve, a po rečenoj nauci Isukrstovoj: Ljubi Boga nada sve, a bližnjega svoga kao sama sebe.

To valja kako za Italiju i sve njezine provincije, tako i za sve druge države i sve njihove pokrajine. U drugih još možda nije kao u Italiji. Za njom nesamo da netreba da teže pučanstva drugih, nego treba svimi silami nastojati, da se u njih posve neuvrieže zla koja u njoj vladaju, i koja ju vode u propast, i da se izkoriene ona zla, koja su se i u njih poput onih u Italiji već uvriežila.

sjete i na savjet o tom, što mu je činiti u posljednjem rumunjsko-bugarskom sporu. Službene rumunjske novine pobijaju takvo [illegible] je dokazuju, da je kralj Karol pošao u Išl jedino radi toga, da posjeti Njeg. Veličanstvo.

Belgija. Iz Briselja javljaju, da kralj Leopold namjerava položiti krunu u prilog princu Albertu, koji bi se imao do malo vienčati. Kralja da je na taj korak sklonula duga vladavina, nestalno mu zdravlje i vječni prepiri u Belgiji izmedju pojedinih stranaka koje teže za vlašću.

Italija. Jedan dio talijanskoga novinstva odobrava strogu odsudu anarhiste Bresci-a, dočim ju radikalni listovi odsudjuju radi prevelike strogosti, jer da odsudjenik neće moći absolutno uzdržati 7 godina težke tamnice u tamnoj celici.

Iz južne Afrike. Novine pišu, da se očekuje svaki čas sukob Engleza sa Buri kod mjesta Ladybrand. Već da se vidi vatra burskih četa na bližnjih gora. Buri su dali slobodu englezkim zarobljenikom.

Dogodjaji u Kini. Proti svakom očekivanju razposlale su Rusija i vlada sjedinjenih sjevero-amerikanskih država svim vlastim notu, da se povuče iz Pekinga sve medjunarodne čete i da se sklopi mir sa kinezkom vladom. Večina vlastih biti će, sudeć po pisanju novina, protivna tomu predlogu, jer da bi to značilo položiti oružje pred buntovnici.

Mjestne:

Za podružnicu družbe sv. Cir. i Met. u Puli sabralo se dne 26. augusta u sokolskoj dvorani nakon odlazka Voloskih izletnika K 2·45; g. Josip Krmpotić sabrao je isti dan za prodane razglednice izletnikom K 2, na Beloni 1 K. Jedan c. kr. učitelj darovao je 1 K. Bl.

Pokrajinske:

Imenovanje. Bivši financijalni perovodni vježbenik g. Fran Skabrne iz Ljubljane i svršeni pravnik g. Fran Korošec iz Bočkovoga kod Nove vasi, imenovani bijahu perovodnimi vježbenici kod c. kr. namjestničtva u Trstu.

Prigodom jubileja biskupa Strossmayera obdržavati će se u Pazinu dne 8. tek. mj. u 9 sati prije podne u samostanskoj crkvi na zamolbu „Djačkog pripomoćnog družtva" svečana misa.

Tršćansko-koparski biskup kod sv. otca. Po brzojavnoj viesti iz Rima doznajemo, da je sv. otac papa Leo XIII. primio u audienciju dne 31. agusta tršćansko-koparskoga biskupa presvj. gosp. Andriju M. Sterka.

Našim pomorcem do znanja. Svetionik u Novalji, koji se je bio pokvario, popravljen je sada te svieti sada redovito kako i prije.

Na uspomenu čestitomu mužu. Dne 30. t. mj. preminuo je u Riemanjih (občina Dolina) g. Petar Kuret u 73. godini svoje dobe. Pokojnik bijaše občenito cienjen i štovan kano čestit rodoljub, vriedan občinar i uzoran otac. U nijednoj prigodi nije zatajio svojeg poštenog slovenskog imena i osvjedočenja, te se je prilikom svakih izbora čvrsto držao uz našu narodnu stranku. Zapustio je mnogobrojnu obitelj, koja plače za svojim milim poglavarom. Čestitomu starcu bila lahka domaća gruda, njegovim milim, napose sinu, g. I. Kuretu, nadučitelju u Dekanih naše iskreno saučešće!

Iz Mareziga pišu tršćanskoj „Edinosti", da su se u raznih selih one občine pojavili tatovi, koji otimlju stanovnikom praščiće. Narod je radi toga po ciele noći na nogah jer se boji, da će mu ti nepozvani gosti odnesti težko odgojeno živinče. Neznamo da li je o tomu obaviešćena politička oblast i što je poduzeo g. savjetnik Schaffenhauer.

Natječaj na jubilarnu štipendiju. Občinsko glavarstvo u Poreču razpisuje natječaj na jubilarnu štipendiju za školsku godinu 1900-1901 u iznosu od for. 200 (400 K) za uboge mladiće mjestne občine Poreč — izuzam občinara iz Tara — koji se kane posvetiti naukom. Stipendija ta podieliti će se u prvom redu onomu, ili onim mladićem (jer se može i dvojici ili više njih podieliti) koji su svršili koju obrtnu ili delavsku školu, te bi htjeli polaziti koju srednju ili višu školu ove vrsti u Austriji ili vani, ili koji zanat, radionicu itd. Nebude li takovih molitelja, podieliti će se ta štipendija jednomu ili više od njih, koji polaze učiteljišće, gimnaziju, koju drugu srednju školu ili sveučilište u Austriji ili vani. Molbe valja podastrieti do 30 septembra. Dokazati valja službeno gospodarsko stanje (svjedočba siromaštva) krstni list, svjedočbu pripadnosti, zadnju školsku svjedočbu i svjedočbu o upisu u kojem zavodu, radionici itd.

Štipendiju podieljuje zastupstvo občine Poreč, te si mogu Hrvati one občine obrisati nos.

Tehnički mjernik. Zemaljski odbor u Poreču razpisuje natječaj tehničkoga mjernika sa godišnjom plaćom od 2800 K, sa godišnjim doplatkom od 500 K i pravon na dva petgodišnja doplatka, svaki od 400 K, koji se ubrajaju i u mirovinu.

Molitelji moraju biti za službu usposobljeni, kano i državni mjernici. Molbe podkriepljene krstnim listom, svjedočbom pripadnosti, tjelesnog zdravlja, svjedočbami o svršenih naucih i dokazi o privatnoj ili javnoj praksi i svjedočbu o podpunom poznavanju talijanskoga jezika, i e v e n t u a l n o kojega drugoga jezika — valja poslati zem. odboru u Poreču do 15. oktobra 1900.

Oni molitelji, koji nisu austrijski podanici, morati će se obvezati, da će steći austrijsku pripadnost i valjanost nauka u roku od 1 godine, te će za to vrieme biti samo privremeno imenovani.

Slavni zemaljski odbor za Istru nezahtjeva dakle poznavanje hrvatskoga ili slovenskoga jezika, jezika kojim se služi većina pučanstva Istre. Njemu je dosta, da molitelj pozna posve talijanski jezik i eventualno koji drugi jezik, k i n e z k i ili t u r s k i, jedino, da nepozna ni hrvatskoga ni slovenskoga, jer će mu to biti glavna preporuka. A ti jadni narode, ako ćeš se dogovoriti sa činovnikom zemaljskim, kojega ćeš svojimi krvavimi žuljeni plaćati, u č i s e t a l i j a n s k i.

Čovjeku stane pamet kad čita onakve u nebo vapijuće nepravde, koje nanašaju našemu biednomu narodu njegovi krvni dušmani pod krinkom zakonitosti u pod zaštitom nesretnog sustava?

Izbori u Baški bijahu dne 29. i 30. pr. mj. Naša pobjeda u sva tri tiela.

Pišu nam iz Baške. Rodjendan kraljev proslavio se u ovdješnjoj Čitaonici glazbom, deklamacijom i predstavom. Istaknuše se ponajpače gos. F. Maračić i Sof. Bon, te gg. Katarinić, Barbalić i Pajalić. Puntarska glazba pod zborovodjom g. M. Zica vještački se producirala. Vriedno bi bilo, da se u našoj Čitaonici goje redovito dramatske i deklamatorske zabave!.

Pišu nam iz Košljuna kod Punta. Jubilejni rodjendan N. V. proslavio se zvonjenjem, sv. misom i vijanjem zastava takodjer u ovdješnjem samostanu.

Čozotski bragoc prebačen. Dne 31. agusta sudario se jedan parobrod „Ugarsko-hrvatskog parobrodarskog družtva" sa talijanskom ribarskom ladjom (bragoc) „Trovatore" pripadajućom Josipu Scarpa. Sukob se dogodio na pol puta izmedju Rieke i Opatije. Ribarska ladja se je odmah prvrnula usljed sukoba, nu srećom momčad njezina spasila se na parobrodu. Kašnije odvukao je parobrod istog družtva „Liburnia" prevrnjenu ladju u luku.

„Ugarsko-hrvatsko parobrod. družtvo" da se je obvezalo svu štetu vlastniku ladje platiti.

Utopljenika iz Vrbovskog u Hrvatskoj izvukoše dne 31. agusta u luci tršćanskoj na obalu. Lješinu našao je u luci „Sacchetta", nedaleko svetionika, jedan vlastnik ladjice. Odatle privezaše ju piloti pred lučki ured. U njoj prepoznaše Jerka Krelju 72 godišnjeg vlastnika ladjice (barkarijola) rodom iz Vrbovskog. U jednom žepu pokojnika nadjoše 1086 K i 90 fil. u banknotah od 100 i 10 for.

Pokojnik je živio dulje godina razstavljen od žene, koja se nalazi sa kćerkom negdje u Hrvatskoj. Sudeć po lješini, izključen je svaki zločin te bi reć da je pokojnik, hoteći sa ladje stupiti na jedan ponton, u more pao i tuj se utopio.

Za lovransku podružnicu družbe sv. Cir. i Met. darovao je gosp. Ivan Stiglić jer mu se rodio sin K 5.

Željeznica Lupoglava-Opatija. C. kr. ministarstvo za željeznice podielilo je g. inž. Adalbertu Mathausch u Beču dozvolu za poduzeće tehničkih predradnja za električnu normalnu eventuelno uzkotračnu željeznicu iz postaje Lupoglava do Opatije eventuelno Lovrana.

Občina Cres — za kralja Umberta. U zadnjoj sjednici občinskog zastupstva u Cresu izrekao je načelnik Petris toplu sažalnicu radi umorstva kralja Umberta pozvav občinske zastupnike, da ustanu sa stolica i da izkažu tim počast i udivljenje kriepostim pokojnoga kralja.

U istoj sjednici zaključeno bijaše, da se dade iz Občinske blagajne 50 K za siromašne djake talijanske gimnazije u Pazinu. (Gdje su ti siromasi kad imadu na razpolaganje zemaljsku blagajnu u Poreču. Op. slag.) Preporučamo našim občinam da sliede primjer creske gospode pak da se sjete u istim siromašnih djaka hrvatske gimnazije u Pazinu.

Tko želi podporu iz istarske zemaljske zaklade. Zemaljski odbor za Istru u Poreču pozivlje one djake, koji žele dobiti podporu iz zemaljske zaklade, da predlože svoje molbe zemaljskomu odboru u Poreču do 30. septembra 1900. Molbi valja priložiti zadnju školsku svjedočbu i svjedočbu siromaštva podpisanu od svih savjetnika dotične občine.

Tako glasi poziv slavnoga zem. odbora u Poreču, a mi priobćujemo taj poziv svim našim djakom sa željom, da svi mole, koji podpore trebaju.

Mi znamo unapried, da su te podpore opredieljene za gospodsku talijansku djecu i za one djake, koji polaze talijansku gimnaziju u Pazinu, ali moliti valja svakako, da budemo imali još jedan dokaz, kako su gospoda kod zemaljskoga odbora nepristrana, kako diele pravedno siromašnim djakom Istre podpore, neobaziruć se na preporuke ni na narodnost. Molite dakle mladići naši i javite nam uspjeh.

Razpisana mjesta pilota. C. kr. pomorska vlada u Trstu razpisuje natječaj na pet mjesta lučkih pilota III. razreda, koji će nadzirati ribolov uzduž istarske i dalmatinske obale. S timi mjesti skopčana je plaća od 800 kruna godišnjih, te 160 K doplatka i odjelo. Molitelji valja da predlože vlastoručno napisane molbe putem onog lučkog kapetanata, gdje su nastanjeni, na c. kr. pomorsku vladu u Trstu u roku od pet čedana.

Iz Mošćenica pišu nam 29. t. mj. Jedan od Vaših dopisnika potužio se nedávno na neku službenu osobu, koja bi bolje učinila, da se uči hrvatski nego li da se mješa u poslove, koje se nje netiču. I pravo je imao smjerajuć valjda na pošte odpraviteljicu, koja nepozna hrvatski jezik koliko ni mi kinezki, ali se ipak upliće u poslove, kojih bi se ona kano službena osoba i tudjinka morala kaniti. Radi nje moramo se na pošti služiti tudjini jezikom, a kad ju pitamo, da nam dade hrvatskih tiskovina (hrv.-njem. ili hrv.-talijanske) odgovara nam, da ih nema niti ih mari imati.

Njezin predstojnik a naš pošte meštar pokazao se u pravom svietlu prigodom izbora občinskoga načelnika. On kao javna osoba, imao bi ostati daleko od svih političkih demonstracija, nu on se toga načela nedrži, jer je rečenoga dana sudjelovao kod demonstracije jedne stranke proti drugoj, što nebi imalo biti. Po našem sudu imale bi biti nad strankami sve one osobe, koje služe u c. kr. uredih, jer njih plaća sav puk i one moraju biti nepristrano svakomu na razpolaganje. Ovoliko za danas, a nebude li u tom pogledu u buduće bolje, oglasiti ćemo se jošte.

Ovdje imademo jednu obitelj, koja jede krušac parobrodarskog družtva „Ugarskog-hrvatskog" na Rieci, a ipak je u narodnom pogledu protivna svakoj težnji nas Hrvata. Mi znamo, da ono družtvo nemože svojim podredjenim ili čak njihovoj obitelji naložiti kako da politički ćuti i radi, ali pristojnost bi zahtjevala od onih, koji jedu i hrvatski krušac, da budu oprezniji u izticanju svojih protuhrvatskih mislih i čina. Tako sudimo eto mi. ako nije tako pravo, neka nas se izpravi.

Iz drugih krajeva:

Naknadni izbor za dalmatinski sabor. Smrću pok. dr. Bulata ostalo je izpražnjeno mjesto zastupnika na dalmatinskom saboru za izborni kotar Split-Trogir-Omiš. Izbor imade se obaviti dne 6. t. mj. U glavnih občinah izabrani su fiducijari, većinom pripadnici narodne stranke, uslied česa bi bio osjeguran izbor kandidatu te stranke. Nu rekbi, da je stranka u neprilici glede kandidata, jer svi vidjeniji odklanjaju ponudu. Najzadnje je ponudjena kandidatura trgovcu Šimeti u Starom, nu dvojbeno je, da li će primiti i narod ga ne voli jer trguje sa talijanskim vinom. Govori se da će najposlje biti prisiljeni kandidirat nekoga občinskoga blagajnika u Splitu. Pravaši kandidiraju dra. Smodlaku.

Ogromna loza. Sušačkomu „N. L." pišu iz Novoga, da imade u vrtu g. N. Sriće u Novomu dosta mlada loza vrst modre frankovke, koja imade ljetos 280 bujnih grozdova, a ti su svi skoro zreli, te se mogu svaki dan vidjeti.

Vrieme mjeseca septembra. Poznati prorok prof. Falb proriče za tekući mjesec mnogo oluja i velikih vjetrova. Temperatura biti će hladna. Posliednjeg čedna može se očekivati poplave. Deveti dan mjeseca ubraja Falb medju kritične prvoga reda, a dne 23. t. mj. kritičnim drugoga reda.

Dar Hrvata u Kapstadtu u Africi družtvu sv. Cirila i Metoda. Iz Cape Towna (Kapstadta) primili smo sliedeći list: Veleučeni gospodine uredniče! U odaljenih strana svieta naša srca nisu prestala kucat za domovinu, a to se je i ovom prigodom dokazalo t. j. proslavismo imendan po starom hrvatskom običaju gospodina Jakova Miklića. Sakupilo se desetak prijatelja u milom krugu, da taj dan što svečanije proslave, te se zdravicom izrečenom svečaru u čast po gosp. A. Ježiću sjetio ovaj naše mile družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, te predložio, da bi se što milodara sakupilo, na što su se sva prisutna gospoda jednoglasno odazvala te sakupismo 3 lire sterlinga i 2 šilinga i 6 penya, koje preko cienjenog uredničtva „Hrvatske Domovine" pošiljamo, da ovo toliko dobro bude, te uruči družbi sv. Cirila i Metoda taj novac sa ovim listom, na čemu bit ćemo Vam veoma harni. — Dala su sliedeća gospoda: Jakov Miklić selo Sušik Tribalj, Vinodol 5 šilinga, Martin Gržičić Crikvenica Vinodol, 2 šilinga i 6 penya. Vjenceslav Ježić Novi Vinodol 5 šilinga. Stjepan Brnčić selo Sušik Tribalj Vinodol 5 šilinga. Anton Ježić Novi Vinodol 5 šilinga. Braća Mirko i Ludoviko Petrinović Novi Vinodol 5 šilinga. Marko Buratović, Vrbanje otok Hvar 10 šilinga. Ivan Mrzljak Pavica Novi Vinodol 5 šilinga. Ivan Sokolić Zdolčević Novi Vinodol 5 šilinga. Mato Ljubić Vrbanje otok Hvar Dalmacija 5 šilinga. Svota od 62 šilinga i 6 penya ili 3 lire sterlinga i 2 šilinga. Živili darovatelji!!! Bog i Hrvati!!! — Za priposlani novac primismo sedamdeset i pet kruna.

„H. D."

Razni prinosi:

Uprava »Naše Sloge« primila je tekom augusta u krunskoj vriednosti:

a) za predbrojbe:

A. K. Medulin 20·50, Čit. Šibenik 7, M. J. Poškulin 2·50, F. S. Frančići 7·50, A. S. Poljane 6, dr. A. G. Gorica 12, E. M. Split 12, V. S. Rieka 10, Gendarm. Podgora 3, B. G. Škedenj 3, J. M. Sv. Matej 5, M. K. Trst 2, J. M. Krupa 2, dr. A. T. Rovinj 5·50, A. Ž. Medulin 5, Čit. Glina 2·50, I. Ž. Trst 24·24, P. B. Rov. selo 4, J. Z. Bratelići 2, V. P. Krk 32, M. H. Poljane 7·50, N. B. Omišalj 2·50, N. J. Omišalj 2·50, V. K. Trst 2, A. B. Kaldir 3, J. D. Tinjan 7·50, G. R. Kastav 4, V. S. Sv. Lovreč 5·50, I. K. Tinjan 2·50, Obć. Žminj 5·50, A. R. Vabriga 2, I. D. Vrbnik 5·50, B. Š. Lovrečica 4·50, F. K. Beč 2, I. L. Pićan 2·50, V. M. Sv. Vital 10, A. B. Smrika 2, S. F. Plomin 3·50, I. M. Ljubljana 5·50, Dvor. Samobor 6, I. V. Cres 2, M. G. Vižinada 2·50, E. D. Vodice 2·50, A. K.-S. Trst 6, I. S. Trst 2, I. V. Kopar 3·50, I. L. Z. Pićan 2, G. I. Višnjan 10·50, I. M. Zadar 5·50, R. I. Stuti 3·50, Č. A. Punat 2·98, Š. M. Zadar 2·50, F. E. Malborgeth 2·50, L. A. Pula 4, I. G. Lindar 6, I. G. Beram 16, I. I. Dragući 13·50, A. P. Veloselo 33, G. S. Trst 25·50, P. G. Rieka 9. N. P. Liburnia K 11·50.

Brzojav „Naše Sloge".

Zagreb, 4. septembra 1900.

Hrvatski katolički sastanak koji je počeo jučer trećega tekućega, a trajati će tri dana, pokazao se odmah u početku kao sjajna manifestacija hrvatstva i katoličtva. Učestnika do tri tisuće ljudi iz svih hrvatskih zemalja, a na čelu im j e d a n a e s t b i s k u p a. Bijahu izrečeni krasni govori i oduševljeni pozdravi. Brzojavnih pozdrava stiglo već do sada na stotine.

Sabiru se odrabljene poštanske biljegovke

svih zemalja i vrsti, pa i najobičnije, za pripravu siromašnih dječaka za svećenički stalež. Za to se izmjenjuju lijepe pobožne uspomene, pugilavito čisla — križara, kolajne sv. Antuna i praškog sv. Isusa — djeteta. Upite i pošiljke valja upraviti na: Bureau **„Bethlehem" – Bregenz** (Vorarlberg.)

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu" po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste:

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli, u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

***Anton Klement**, krojački majstor.*

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug. u Puli

prima sve u **knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje**, koje izvršuje **brzo i ukusno**. — Zaliha svijuh tiskanica za **župne i občinske urede**, kao takodjer pisaćeg papira. — Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice za štedovna i zajmovna družtva u obće preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. F. S. u P. Čitali smo ona zadirkivanja u naše narodne zastupnike ne samo u br. 68. onoga lista, nego i u 69., broju, nu neće nam se polemike sa hrvatskimi listovi, kojim je — reć bi — i onako glavni zadatak taj, da se medjusobom jedino prepiru i kolju pušćajuć životna narodna pitanja s vida. Da ste nam zdravo!

Poziv

gg. članom **„Djačkog pripomoćnog družtva u Pazinu"**, da pristupe glavnoj redovitoj skupštini, koja će se obdržavati u prostorijah „Hrv. čitaonice" u Pazinu dne 13. tek mj. u 2 sata z. p. sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvješće o družtvenom djelovanju.
2. Razprava o obračunu i izvješću preglednika računa.
3. Samostalni predlozi članova.

Pazin, 1. septembra 1900.

Dr. D. Trinajstić, predsjednik. **Dr. Š. Kurelić**, tajnik.

Josip Potočnik

Via Giulia broj 5. — **u Puli** — Via Giulia broj 5.

Skladište

glinenih peći ● ● ● ● ● ● i štednjaka.

Preuzimlje

svakovrstne radnje, zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva

J. J. Naglas-a u Ljubljani.

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. – urar i srebrnar – Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

zepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje **svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari,** n. pr. **prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba** itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

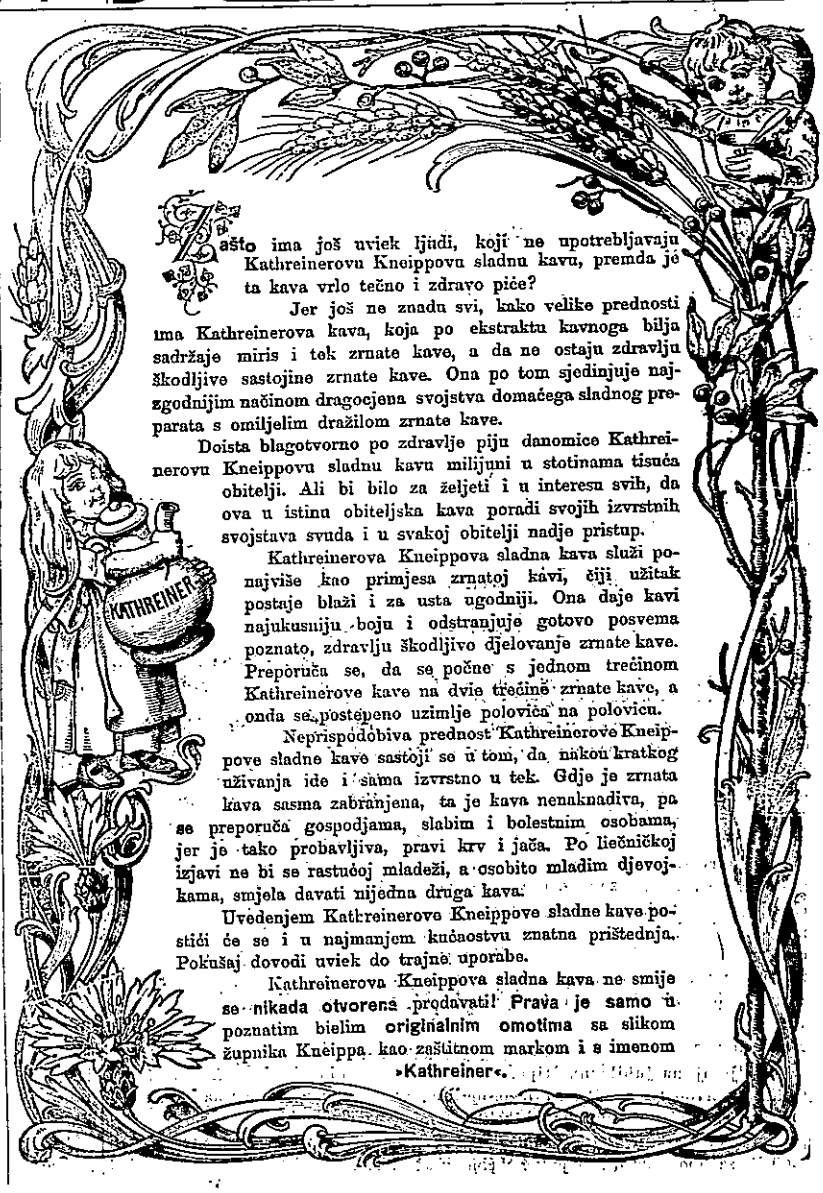

Zašto ima još uviek ljudi, koji ne upotrebljavaju Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu, premda je ta kava vrlo tečno i zdravo piće?

Jer još ne znadu svi, kako velike prednosti ima Kathreinerova kava, koja po ekstraktu kavnoga bilja sadržaje miris i tek zrnate kave, a da ne ostaju zdravlju škodljive sastojine zrnate kave. Ona po tom sjedinjuje najzgodnijim načinom dragocjena svojstva domaćega sladnog preparata s omiljelim dražilom zrnate kave.

Doista blagotvorno po zdravlje piju danomice Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu milijuni u stotinama tisuća obitelji. Ali bi bilo za željeti i u interesu svih, da ova u istinu obiteljska kava poradi svojih izvrstnih svojstava svuda i u svakoj obitelji nadje pristup.

Kathreinerova Kneippova sladna kava služi ponajviše kao primjesa zrnatoj kavi, čiji užitak postaje blaži i za usta ugodniji. Ona daje kavi najukusniju boju i odstranjuje gotovo posvema poznato, zdravlju škodljivo djelovanje zrnate kave. Preporuča se, da se počne s jednom trećinom Kathreinerove kave na dvie trećine zrnate kave, a onda se postepeno uzimlje polovica na polovicu.

Neprispodobiva prednost Kathreinerove Kneippove sladne kave sastoji se u tom, da nakon kratkog uživanja ide i sama izvrstno u tek. Gdje je zrnata kava sasma zabranjena, ta je kava nenaknadiva, pa se preporuča gospodjama, slabim i bolestnim osobama, jer je tako probavljiva, pravi krv i jača. Po liečničkoj izjavi ne bi se rastućoj mladeži, a osobito mladim djevojkama, smjela davati nijedna druga kava.

Uvedenjem Kathreinerove Kneippove sladne kave postići će se i u najmanjem kućanstvu znatna prištednja. Pokušaj dovodi uviek do trajne uporabe.

Kathreinerova Kneippova sladna kava ne smije se nikada otvorena prodavati! Prava je samo u poznatim bielim originalnim omotima sa slikom župnika Kneippa kao zaštitnom markom i s imenom »Kathreiner«.

Broj 58. U Puli, dne 7. septembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poštanskom štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6—, odn. 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. kod u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Josip Juraj Strossmayer.

Tečajem osam dana proslaviti će hrvatski narod dvie riedke svečanosti čisto katoličkoga značaja. U priestolnici svih Hrvata, u našem krasnom Zagrebu sastali se svećenici i svjetovnjaci iz svih hrvatskih pokrajina, da skupa viečaju o zajedničkih svetinjah našega naroda. Na prvom hrvatskom katoličkom sastanku sakupiše se sinovi jednoga naroda, koje drži zlobna politika razdieljene i pociepkane, da se učvrste u svetoj vjeri i da se pripravе za dalnju borbu za prava crkve i svoga naroda. U bielom Zagrebu sakupljenu braću pozdravljamo i mi sa obala sinje Adrije najsrdačnije uz živu želju, da bude njihov rad na čast i slavu Boga, a na ponos, diku i spas svih Hrvata.

Drugoj svečanosti, koju će proslaviti dne 8. t. mj. ne samo svi Hrvati, nego takodjer i sva ostala njihova slavenska braća, biti će središtem skromno naše Djakovo, biskupsko sjelo ravne naše Slavonije. Preuzvišeni vladika Josip Juraj Strossmayer proslaviti će onoga dana pedesetgodišnjicu svoga biskupovanja.

Zamjenik slavnoga vladike, presvjetli biskup dr. A. Voršak, pozivlje posebnom okružnicom pučanstvo one biskupije, da i ono proslavi svečano riedki jubilej svoga nadpastira. U uvodu kaže presvjetli biskup: „Za koji dan, u onaj čas, kada u hramovih naših slavili budemo presretni dan, kojega ugleda svjetlo božje preblažena djevica i mati božja Marija, navršiti će se ravno pol vieka, što je naš biskup i pastir duša naših u Beču u crkvi sv. Augustina za biskupa pomazan, mitrom okrunjen i pastirskom palicom, tim znamenjem vrhovne moći, oboružan, da vlada ovim našim dielom crkve božje, nikle u istinu iz krvi mučenika, prolivene za Isusa jur u prve dane kršćanstva, u svih krajevih biskupije naše; prolivene za tim poslije za doba, kada je polumjesec zavladao. Riedak doista dogodjaj ne samo kod nas, nego i u cieloj crkvi katoličke Hrvatske".

I doista je pedesetgodišnjica biskupovanja u katoličkom svietu vrlo riedak dogodjaj. Providnost božja htjela je posebnim načinom izkazati svoju milost velikomu dobrotvoru hrvatskoga naroda tim, da ga je uzdržala čila i zdrava do dana današnjega u njegovoj dubokoj starosti.

Vladika Josip Juraj Strossmayer rodio se od otca trgovca Ivana, i majke Ane, rodjene Erdeljac u Osieku dne 4. febrara 1815. U rodnom mjestu svršio je on pučku školu i šest gimnazijalnih razreda. Godine 1831 stupio je u djakovačko sjemenište, gdje je sliedeće godine primio niže redove. Nakon svršenih filozofičkih nauka podje u središnje sjemenište u Peštu, gdje bijaše god. 1834 promaknut na čast doktora filozofije. Godine 1838 bijaše redjen za svećenika i poslan na više bogoslovne nauke u bečki Augustineum, gdje bijaše god. 1842 promaknut na čast doktora sv. bogoslovja.

Tada ga namjesti biskup Kuković za profesora vjeronauka i podravnatelja sjemeništa u Djakovu, gdje je ostao do god. 1847. Ove godine imenovalo ga je Njeg. Veličanstvo dvorskim kapelanom i ravnateljem Augustineum-a u Beču, a malo zatim pomoćnim učiteljem kanoničkoga prava na sveučilištu u Beču.

Nakon smrti biskupa Kukovića preporučiše banu Jelačiću mladoga svećenika Strossmayera za biskupa u Djakovu. Na banov predlog bijaše imenovan 18. novembra, 8. septembra u Beču posvećen, a 29. istoga mjeseca svečano u Djakovu za biskupa ustoličen.

Prvih deset godina posvetio je biskup uredjenju svoje zapuštene biskupije. Zatim se je dao na uredjenje sjemeništa za bosansko svećenstvo, samostana mil. srdja u Djakovu i Svetojerolimskoga kaptola u Rimu. Godine 1858. izdao je svojim troškom djelo Petra Konavalića: „Sv. Ivan biskup Trogirski i kralj Koloman".

Za dječačko sjemenište u Djakovu položivo je svotu od 60.000 for. Sinjskoj biskupiji darovao je već tada 1000 for. a isto toliku svotu za glagolsko sjemenište kod Omiša u Dalmaciji. Iza toga osnovao je pripravnicu u Djakovu i preustrojio svoje sjemenište, ustrojiv stolicu za staroslovenski jezik.

Za njegove zasluge za crkvu i narod odlikovao ga je god. 1858. kralj tim, što ga je imenovao pravim tajnim savjetnikom a sliedeće godine podielio mu papa Pio IX. čast rimskoga grofa.

God. 1866. započeo je biskup Strossmayer gorostasno djelo, gradnju naime prvostolne crkve u Djakovu. Gradnju tu dovršio je tekar g. 1882. potrošiv za nju ogromnu svotu od preko milijuna i pol forinti. Ta krasna crkva bijaše posvećena od tadanjega senjskoga biskupa a današnjega zagrebačkog nadbiskupa preuzv. gosp. dr. Jurja Posilovića dne 1. novembra god. 1883.

Za gradnju te crkve proslavio se je naš biskup po čitavom svietu. Povod mu je dao glasoviti vatikanski koncil god. 1869—70., gdje si je stekao glas jednoga od prvih i najvećih govornika. U to doba započeo je slavni biskup svoje djelo o sjedinjenju iztočne sa zapadnom crkvom, što je ponukalo papu Lava XIII. da izdade glasovitu encikliku „Grande munus", u kojoj je proglasio slavenske apostole sv. Cirila i Metoda za svece katoličke crkve.

G. 1860. počeo se je biskup Strossmayer baviti javnimi poslovi svoje domovine. Iste godine sudjelovao je u pojačanom carevinskom vieću i u banskoj konferenciji. U hrvatskom saboru djelovao je od g. 1861. do god. 1867. Njegovi protivnici predbacuju mu, da nebijaše sretan u politici, ali mu nitko nemože predbaciti, da nije uviek plemenito mislio, govorio i radio.

Od svoga biskupskoga prihoda darovao je on ogromne svote u prosvjetne svrhe svoga naroda.

G. 1860. darovao je za jugoslavensku akademiju u Zagrebu 50.000. a kasnije pridodao je tomu još 28.000 for. Za hrvatsko sveučilište u Zagrebu darovao je g. 1866. 50.000 for. Za krasnu zbirku slika, koju je darovao akademiji potrošio je 300.000 for.: za palaču akademije u Zagrebu darovao je 112.000 for. Za kaptol sv. Jerolima žrtvovao je 20.000 for., sjemenište bosanskih bogoslova stojalo ga 40.000 for., samostan milosrdnih sestara u Djakovu 40.000 for.: a kasnije mu darovao 12.000 for.

Ovo su samo veće svote, za koje se znade i koje je slavni hrvatski vladika darovao svomu narodu za njegove prosvjetne svrhe, dočim bi bilo veoma težko zbrojiti sve ono, što je on darovao u manjih svotah družtvom i pojedincem.

Odkad se znade za njegovo slavno ime, neima narodnog poduzeća, bilo u kojem kraju naše domovine, komu nebi on bio pritekao na pomoć većom ili manjom svotom. Njegova blagoslovljena desnica bijaše uviek otvorena za svako koristno, plemenito i uzvišeno djelo, a to mu haran hrvatski narod danas više nego li ikad svečano priznaje. Tomu priznanju pridružujemo se i mi punim srcem uz živu želju, da bi Svevišnji produljio dragocieni život velikomu dobrotvoru hrvatskoga naroda Josipu Jurju Strossmayeru do skrajne granice ljudskoga vieka.

Podlistak.

ZRNO.*)

Napisao grof Lav Nikolajević Tolstoj. S ruskoga preveo Arm. Korićić.

Djeca su našla u jarku nekakvu stvarcu, što je bila velika kao kokošije jaje, imala u sredini prociep (— rez) i bila nalik na zrno. Čovjek, koj je mimo prolazio, ogleda tu stvar i kupi je od djece — za pet kopejaka (— 5 filira), donese je u grad i proda caru ko neku riedkost.

Car sazove mudre ljude, te im naloži, da saznadu, kakva je to stvarca, da li je jaje ili zno. Mudraci su mislili i promišljali — ovamo i onamo, al se nisu dovinuli nikakvom razjašnjaju.

Stvarca je stajala na prozoru. Doleti koka, kljucne po njoj i izdube jamicu. Sad su svi uvidili, da je to zrno.

Car se veoma čudio, pa je naložio mudracima da iznadju, gdje li takva stvarca raste. Mudraci se dadoše na posao, iztražuju i amo i tamo, izprelistali kojekakve knjige starodavne — al ne nadjoše ništa. Dodju k caru, pa mu reku:

— Ne možemo, da ti odgovorimo. U našim knjigama nema o tom ni slova. Treba pitati seljake. Možda je koj njihovih starješina (— starosta) čuo, kad se je takovo zrno sijalo.

Car zapovieđi, da mu se predvede veoma star mužik. Dovedoše mu ridjobrada, krezuba starika, koj se nekako mučno povlačio na dvie štake.

Car mu pokaže zrno. Al starik jedva još može da gleda, pola vidi, a pola piplje.

— Možeš li mi, bićinsko, da kažeš, gdje raste takovo zrno? — Pitaše ga car.

— Možda si i sam sijao takovo zrnje? Ili si u svom životu kad takovo kupio?

Starik bijaše nagluh, jedva je jedvice čuo, tek je težkom mukom mogao, da pojmi. On odgovori:

— Ne, reći će, u svom polju nisam ja nikad takoga zrna sijao, nikada ga žnjeo, a i nikad nisam takve vrsti zrnja kupio. Kad smo kupovali žito, bilo je zrnje vazda malašno. Pitat ću svoga otca, možda on znade, gdje li je takvo zrnje rastlo.

Car naloži, da mu predvedu otca starikova. Nadjoše otca i dovedoše ga caru. Dodje starac na jednoj štaki. Car mu pokaže zrno. Oči su starčeve još dobre i ogleda on dobro zrno. Car ga upita:

— Znadeš li ti, bačinsko, gdje je tako zrno raslo? Možda si i sam takovo žito na svom polju sijao? Ili si možda u svom životu takvo zrno kupio?

Ako je starac i bio nagluh, ipak je bolje čuo od svoga sina.

— Nisam — reče, na svome polju nisam nikad posijao takvoga zrna, nikad ga požnjeo; a i kupio ga nisam, jer u moje doba nije još bilo novca. Svi smo se hranili svojim krukom, a u nuždi smo se uzajamno podupirali. Gdje je takovo zrno moglo da raste, ne znam. Naše je zrnje bilo veće i izdašnije, nego sadanje što je, al opet takoga zrna nisam još nikada vidio. Čuo sam od svoga otca, da je za njegovo doba žito bolje uspievalo, nego u doba moje, da je bilo veće i izdašnije. Pitat ću svoga staroga otca.

Car pošalje po otca starikova.

Našli su djeda i doveli ga pred cara. Udje starac, čil i bez i jedne štake, oči mu se sjaju; govori razgovietno.

Car pokaže djeduški zrno; ovaj ga ogleda sa svih strana.

— Dugo je tomu — reći će, da takvog prastarog zrnčeta nisam vidio! — Odgrize grumak, prožvače maličak i reče: — „To je ono isto!"

— Reci mi, djeduško, kada i gdje je takovo zrnje uspievalo i jesi li možda i sam takvo žito u svom polju sijao ili ga gdje kupovao?

Starac odpovrne:

— Svugdje u moje vrieme raslo je takvo žito, mi smo se samo takvim zrnjem hranili.

— Rad sam, da saznam, jesi li ti sam takvo zrnje sijao ili si ga kupovao?

*) Iz „Zbirke pučkih pripovieśti" L. N. Tolstoja. Po zadnjem pučkom izdanju od god. 1898.

Čitateljem „Naše Sloge“

mjesto posebnog pisma.

Dojdući ponedjeljak, utorak i sredu, to jest, dne 10., 11. i 12. septembra biti će u Ljubljani drugi slovenski katolički shod.

Biti će dobro i koristno, da, tko ikako može, dodje iz Istre na taj sastanak, barem za sredu. Viditi će grad, u kojem je narodna sviest jaka, braću po jeziku, kojih mnogi gore od ljubavi za kršćansku vjeru i svoj dom, pak će jih ti primjeri pobuditi, da oživu i bolje uzrade u vjerskom i narodnom pogledu; vidjeti će primjera i čuti nauka, kakovih u ovoj žalostnoj Istri neimaju prilike da vide i čuju.

Osobito bi koristno bilo, da bude onaj dan u Ljubljani koliko više kmetova i obrtnika iz Istre. Nežalite troška, koj i onako nije velik, pak da se Božjom pomoći vidimo u Ljubljani.

Koji budi kako može, neka putuje barem utorak jutro tako, da u 5½ ura popodne bude na svečanom shodu u Alojzijevišću; a tko nemože ni tako, neka putuje utorak večer ili najkasnije sredu jutro, da uzmogne biti pri svečanom sastanku barem po podne istog dana. Častno duhovništvo biti će, nadam se, brojno zastupano barem već utorak jutro.

Pula, 6. septembra 1900.

Dr. Matko Laginja,
nar. zastupnik.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Franina i Jurina.

Fr. Ma ča bi reć, da biviši naš kapitan još smiron zalaja na Volosko?

Jur. Morda nemore pozabit lepega opatijskega spaša.

Fr. Mora nebore još neč bit.

Jur. Ja bi stavil glavu, da hodi vadit svojga namestnika kako valja va oficije red držat.

Fr. Viš, ki vranić bi se bil temu spametil!

Starac se smješkao.

— U moje doba, reći će on, nitko nije znao grieha, da prodaje kruh ili da ga kupuje, a o novcu nije se ništa znalo — kruha smo imali svi u obilju...

— Gdje si, djeduško, takvo zrnje sijao i gdje je bilo tvoje polje?

— Moje je polje bila božja zemlja sva. Gdje sam uzorao, to je bilo moje polje. Jer zemlja je bila slobodna, v l a s t i t e (svoje) zemlje nismo poznavali. Vlastničtvom svojim nazivali smo samo svoj rad.

— Još mi na dva pitanja odgovori, — reći će car. Prvo: Kako to, te je prije ovakovo zrnje uspievalo, a sad ne uspieva? — Drugo: Kako je to, te tvoj unuk ide na dvjem štakama, tvoj sin na jednoj, a ti sam stupaš čvrsto i slobodno ovamo do mene? Tvoje su oči bistre, imadeš dobre zube i govor ti je zvonak. Za što, reći mi, babuško, za što je tome sad tako?

— To je za to tako, baćuško care, jer ljudi ne žive više sad od svoga rada, — zavidjaju svomu bližnjemu. Prije se nije tako življelo, življelo se bogobojazno. Jer je čovjek imao s v o g a, nije težio za t u d j i m....

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Zadnji dan prošloga mjeseca obdržavana je sjednica izvršujućega odbora mladočeskoga kluba. Sjednici bijahu prisutni svi prvaci toga kluba. Predsjedao je dr. Škarda. Zaključi kluba nisu priobćeni novinam, nu toliko je poznato, da se je viećalo o tom, kakvo da zauzme stanovište stranka napram vladinim predlogom. Iz Beča donašaju novine danomice viesti, da valja očekivati dan na dan važne vladine odredbe glede nutarnjega političkoga položaja. Njeg. Veličanstvo primilo je zadnjih dana opetovno ministra-predsjednika dr. Koerbera u audienciju. Ministar da će predložiti vladaru kao posliednje sredstvo, razpust carevinskoga vieća.

Zadnjih dana glasalo se, da će odstupiti čitavo ministarstvo, dočim tvrde novije viesti, da je moguće, da odstupi jedan ili drugi od ministara, nu ministarstvo u obće da uživa podpuno uvjerenje krune. Uz poznate nasljednike dr. Koerbera ističe se i imena bivšeg ministra grofa Schönborna i kneza Lichtensteina, poznatoga vodju kršćanskih socijalista u Beču.

Dne 4. t. mj. viećao je car sa ministrom izvanjskih posala grofom Goluchowskym i sa ministrom rata Krieghamerom.

Poljski listovi pišu, da bi dao ostavku poljski ministar Pientak, čim bi vlada razpustila carevinsko vieće. To isto predvidja se i za ministra českoga dr. Rezeka.

Glavno glasilo njemačkih liberalaca piše, da je car odobrio osnovu ministra Koerbera, uslied koje predstoji razpust carevinskoga vieća.

Ključ za riešitbu zamršenog položaja imadu u rukah zastupnici českoga naroda. Ministar-predsjednik zahtjevao je od njih, da mu odgovore jasno, da li kane nastaviti obstrukciju u carevinskom vieću. Odgovor reć bi, da je uzsliedio nejasan, što je spravilo još u veću nepriliku ministra-predsjednika. Radi toga da je konačno vlada odlučila, ne sazvati više carevinskoga vieća te kruni predložiti razpust istoga.

Kako je iz svega razvidno, treba nam očekivati svaki čas carsku odredbu, kojom se razpušća carevinsko vieće. Na to moramo biti pripravni svaki čas. Drugo je pitanje hoće li vlada odmah nakon toga razpisati nove izbore ili će vladati bez parlamenta pomoćju § 14. Imade i takovih glasova, da bi vlada mogla obustaviti ustav ili razpisati nove izbore na temelju novoga izbornoga reda, kojega bi sama stvorila. Nevjerojatna je skoro viest, da kani vlada provesti nove državne izbore na temelju općenitoga izbornoga prava, za čim teže svi u istinu slobodoumni državljani.

Istarski Talijani imali su prošle nedjelje glavnu skupštinu njihovog političkog družtva u Pazinu. Glavna točka dnevnoga reda bijaše izvješće zastupnika Bartoli a o djelovanju talijanskih zastupnika na carevinskom viću. Izvješće to bijaše veoma suhoparno i govornik je sam najbolje označio to djelovanje nazvav ga „nedjelovanje talijanskih zastupnika“.

U priestolnici hrvatskoj sastali su se crkveni dostojanstvenici i svjetovni prvaci iz svih hrvatskih pokrajina na prvom hrvatskom katoličkom kongresu. Sastanak taj jest doduše strogo katolički ali imati će bez dvojbe i drugih blagonosnih posljedica.

Srbija. Iz Biograda pišu bečkim listovom, da je srbska vlada odlučila obustaviti godišnju plaću od 300.000 franaka razkralju Milanu i bivšemu vrhovnomu zapovjedniku srbske vojske. Razkralj tražio je zadnje doba od svoje vlade, da mu povisi godišnju plaću, a mjesto toga odgovorište iz Biograda, da mu nedaju ništa. Ako se ta viest obistini, tada neće preostati raztrošnomu Milanu drugo, nego pokucati na vrata onih vlasti, koje su ga podupirale u njegovoj vratolomnoj neslavenskoj politici u Srbiji.

Bugarska. Iz Budimpešte pišu, da su ljetos imali tamo anarhisti sastanak, na kojem bijaše odlučeno umoriti bugarskoga kneza Ferdinanda. Bugarska vlada odgovorila je zastupniku Rumunjske u Sofiji, da će stroga postupati proti članovom macedonskoga odbora, koji su izveli u Rumunjskoj nekoja politička umorstva.

Rusija. Car Nikola javio je ministru franczeke republike, da nemože sa caricom u Pariz na svietsku izložbu, kako je to još nedavno kanio. Na izložbu poslati će car svoga brata, ruskoga priestolonasljednika velikoga kneza Mihajla. Car Nikola podielio je predsjedniku republike Loubet-u najviši ruski red, t. j. red sv. Andrije, koji se daje samo vladarom. To odlikovanje popratio je car vrlo iskrenim i prijateljskim vlastoručnim pismom.

Turska. Dne 3. t. mj. proslavljena je u Carigradu svečanim načinom dvadeset i petgodišnjica vladanja sultana Abdul Hamida. U carskom dvoru primio je sultan sve zastupnike vlastih i posebne odaslanike. Sultan se je svakomu posebice zahvalio na čestitkah, izjavi svoje veliko zadovoljstvo radi prijateljskih odnošaja sa svimi vlastim. Na večer bijaše Carigrad sjajno razsvietljen. Većina vladara čestitala je sultanu i brzojavno. Zastupnici vlastih bijahu pozvani na carsku gostbu.

Dogodjaji u Kini. Rusija je upravila predlog na ostale vlasti, da vojske ostave Peking, i tako olakote diplomatička dogovaranja. Sjeverna Amerika i Japan nisu protivne ruskom predlogu, ali ostali jesu. Najzadnje viesti iz Kine javljaju, da je borba posve jenjala.

Pokrajinske:

Sjednica odbora političkog družtva „Edinost“ urečena je za petak dne 7. t. mj. u 7½ na večer u prostorijah „Del. podpornoga družtva“ u Trstu.

Drugi javni sastanak. Odbor političkoga družtva „Edinost“ urekao je za nedjelju dne 9. t. mj. u 4 sata poslije podne u školskom vrtu kod sv. Jakova u Trstu drugi javni sastanak, na kojem će se razpravljati: „O predstojećem popisu pučanstva“, što je vrlo važno za Slovene Trsta i okolice kano i za Hrvate i Slovence Istre.

Porinuće ladje c. i kr. mornarice „Habsburg“. Kako smo u svoje vrieme javili, porinuti će u nedjelju na skveru sv. Marka kod Trsta nov ladju c. i kr. mornarice „H a b s b u r g“. Porinuću prisustvovati će nadvojvoda Fridrich sa svojom suprugom nadvojvodkinjom Izabelom.

Nova ladja naše vojne mornarice jest duga 107·60 metara, a najveća njezina širina iznaša 19·80 metara. Imati će dva vodoravna stroja sa četiri valjka, dva svrdla, koja će tjerati ladju sa najvećom brzinom od 18·5 morskih milja. Oba stroja razvijati će 11900 konjskih sila. Svi strojevi težiti će 1098 bačava. Ladja ta biti će oboružana sa tri velika Krupova topa sakrivena oklopom i sa 15 manjih topova.

Iz srednje Istre pišu nam 4. t. mj. Kao svake godine pred trgadbom počeli su i ovdje razni trgovci sa groždjem i vinom varati izvanjski sviet tim, da turaju javne i privatne viesti, da neima kod nas zdrava groždja, da neće biti vina, da će biti skupo itd. itd. Ti p r i j a t e l j i puka jesu obično krnjeli šili šarenjaki, koji prietežu na sebe krčmare i trgovce sa vinom iz susjedne Kranjske i Hrvatske napose hrvatskoga primorja, koji pišu ili javljaju, da kmet neima vina, da dodju trgovci samo u talijanaška gnjezda, gdje će dobiti što im srce želi. Da je to prosta laž i sramotna šarenjačka špekulacija, nije nam valjda treba tekar dokazivati. Našim narodnim trgovcem iz Kranjske, Hrvatske itd. javljamo svim, da je u raznih stranah Istre lieпoga groždja i da će biti izvrstnoga vina — ako ga Bog očuva. Puštajuć, da svaki kraj Istre sam prijavi putem Vašega cienjenoga lista, da ima groždja i da će imati vina, mi javljamo za danas, da imamo krasno groždje i da će biti izvrstno vino u Krbunah i Tupljaku, kamo se dodje sa postaje Cerovlje preko Gologorice.

Javni sastanak, što ga je bio urekao odbor političkoga družtva „Edinost“ u Trstu za prošlu nedjelju, bijaše izvanredno dobro posjećen. Nakon pozdrava predsjednika pol. družtva, govorio je član odbora g. dr. Rybarž vrlo obširno o slovenskih školah u gradu Trstu. Pitanje slovenske pučke škole u gradu Trstu vuče se od g. 1884. amo. Od tada kazno je svoju u tom pogledu magistrat grada Trsta i c. kr. namjestničtvo. Utok proti odluci c. kr. namjestničtva u Trstu na c. kr. ministarstvo nastave, leži već dugo neriešen u Beču i tako molitelji za slovensku pučku školu u Trstu neznadu ni danas na čemu su. Radi toga stavljena bijaše i prihvaćena resolucija, da se zahtjeva od c. kr. vlade, da već jednom rieši spomenuti utok. Prihvaćena bijaše i druga resolucija, kojom se ovlašćuje odbor političkoga družtva „Edinost“, da se obrati molbom — spomenicom na sve Slavene, da oni pomognu tršćanskim Slovencem uzdržavati postojeću slovensku školu družbe sv. Cirila i Metoda, i da mu pruže sredstva za otvorenje novih pučkih škola u Trstu. O drugoj točki dnevnoga reda, „O popisu pučanstva“ nije se moglo razpravljati, jer se je obširno razpravljalo o prvoj točki. Radi toga urečen je za buduću nedjelju u 4 sata poslije podne na istom mjestu (školski vrt kod sv. Jakova) drugi javni sastanak, na kojem će se razpravljati o predstojećem popisu pučanstva.

Židovska bezsramnost. Poznato glasilo tršćanskih obrezanaca, koje se na našu sramotu širi i čita i medju našim narodom donosi u svojem jutarnjen izdanju od dne 4. t. mj. viest pod naslovom „M o n s i g n o r S t e r k u Z a g r e b u“. U toj viesti kaže taj židovski smrad, da je presvjetli biskup Sterk pošao na katolički kongres u Zagreb, gdje su se sastali „p o z n a t i a g i t a t o r i iz naših k r a j e v a“. Zatim psuje i grdi lievo i desno Hrvate i našega biskupa, koji je tobož zaboravio na svoje dužnosti tim, što je on pošao medju političke hrvatske agitatore da zastupa crkve sv. Justa i sv. Nazarija.

Židovski listić prosvjeduje zatim najodlučnije u ime grada Trsta i u ime talijanskih katolika, što tako izrazitomu hrvatofilstvu tršćansko-koparskoga biskupa, koji da je zaboravio na svoju izjavu, da

će biti evandjeoski nepristran. Pak čemu ta vika i krika maloga židovčića? Zar on nezna, da je biskup Sterk pošao sa dielom svoga stada u Rim, da se pokloni sv. Otcu, i da se još uviek tamo nalazi. Zna on to vrlo dobro a znaju i to i njegovi izviestitelji, mladi talijanski svećenici-reformatori, koji prate budnim okom svaki mig i svaki korak presvj. biskupa Sterka. Znadu svi oni skupa vrlo dobro, da je biskup Sterk ovaj par u Rimu, ali njim se je htjelo, da ga opet jednom pogrde i obruže pred onimi Talijani, kojim je onaj čifutski list sveto pismo i koji uživaju u svakoj pogrdi i u svakom ruglu nanešenom komu našemu odličnom mužu.

Nesreća u kamenolomu. Dne 31. augusta dogodila se u kamenolomu kod Ospa velika nesreća. U rečenom kamenolomu zasula je naime zemlja šest radnika preko metra visoko. Srećom skočili su nesretnikom na pomoć drugi radnici, te su petoricu brzo izpod zemlje izvukli, nu šestoga izvukoše težko ranjenoga nakon velike muke. Prvu petoricu naložiše na voz te ih odvegoše kući, dočim su šestoga odveli u bolnicu u Trst.

Morski vir. (Tromba marina). Kod Strunjana i Pirana blizu istarske obale podigao se iz mora ogroman vodeni rukav, vrlo velike debljine. To je bilo dne 20. p. mj. okolo 4 sata u jutro, baš u času, kad je onuda plovio talijanski trabakul „Nettuno". Na brodu, koji je plovio uz najpovoljniji vjetar iz Ravenne u Trst, bilo je, uz kapetana Allio Maretti još 5 momaka. Videć zapovjednik broda, da ide vrieme na gore, htio je zakrenuti k obali kod gore pomenutih mjesta, baš u času, kad se u to podigne taj morski rukav sa strahovite visine; prelomio je jarbol i jedra na trabakulu.

„Nettuno" je 21. t. mj. stigao u Trst, gdje će ostati, dok ne popravi polomljene jarbole i jedra.

Uvoz svinja u Istru. Prema oglasima ces. kr. namjestničtva u Trstu smiju se svinje za trgovinu uvažati iz Hrvatske i Slavonije u Istru uz uzdržavanje ustanova, koje se u glavnom sastoje u tome, da se kućarenje sa svinjami zabranjuje i da se iste smiju prodavati pod veterinarno-zdravstvenim nadzorom samo na shodno uredjenih sajmištih i prodavaonicah. Odpremanje svinja dozvoljeno je samo željeznicom do one postaje, koja je mjestu, gdje će se svinje prodati, najbliža, a odanle se smiju svinje do prodavaonice ili do sajmišta samo vozom, pod koji su upregnuti konji, prevesti.

Još o požaru u Lipi. Od tamo piše nam prijatelj o navedenom jur požaru koliko sliedi: Bogu hvala, da je prva viest, turena u razne novine o našem požaru prilično pretjerana, jer neima tolike štete, koliku su rečene novine prijavile. Ali evo me, da Vam u kratko kažem kako je došlo do te nesreće.

Nesretna vatra pojavila se je na štali Josipa Kalčića — brata našega župana — okolo 9½ sati večer i to dne 26. prošloga mjeseca od nedjelje na ponedjeljak.

Izgorilo je u svemu 9 štala i jedna kuća. Posjednik one kuće ostao je sa obitelju bez kuće i kućišta jer mu je sve izgorilo. U štalah bijaše sve puno siena tako, da nije ostala ni pest siena nijednomu pogorelcu. Većini od njih izgorilo je i orudje, vozovi itd. Srećom spasilo se je sve blago, koje se nalazilo u štalah, a to se je moglo izvesti, jer narod nije još spavao. Šaljem Vam eto i imena nesretnih pogorelaca: Josip Kalčić, Antun Šlosar, Antun Vičić, Jakov Simčić, Antun Juričić, Josip Juričić i Bartol Zmajila.

Štetu računamo nešto preko 10.000 kruna, što je mnogo za naše siromašne pogorelce.

Ako bi se koje dobro srce htjelo smilovati našim pogorelcem te poslati im kakav daruk, neka se izvoli obratiti na Vaš cienjeni list ili na Antuna Kalčića Barelu, župana u Lipi (občina Jelšane u Istri).

Iz drugih krajeva.

Kongres slavenskih novinara u Dubrovniku. „Crv. Hrv." piše: Za budući slavenski novinarski kongres u Dubrovniku, neke novine predlažu, da bi se poput čeških i poljskih, i hrvatski novinari imali prije organizirati pak tako organizovani učestvovati kongresu. Podpuno odobravamo taj predlog. Kako u svačem, tako je i u ovomu organizacija potrebita za svaki bolji uspjeh.

Pitanje o glagoljici riešeno. „Narodnom Listu" pišu iz Rima 23. o. mj.: Roma locuta, causa finita est! Od najpouzdanijeg izvora doznajemo, da je riešeno pitanje o glagoljici u smislu, da glagoljica mora obstojati u onih crkvah, u kojih je obstojala od pamtivjeka, ali kasnije ili bi zapuštena nemarnošću dotičnih osoba, ili zabranjena na koji mu drago način. Jur je dekret poslan našim biskupom, kojim se istodobno naredjuje, da se moraju držati izdanih resolucija. Znamenita je ova resolucija S. Sbora, jer njom S. Sbor ukida naredbe izdane o glagoljici godine 1898, i štoviše svečano potvrdjuje naša prava, i spasava glagoljicu od očite propasti. Možemo vas uvjeriti, da za ovo uspješno riešenje pitanja o glagoljici najviše je zaslužno dalmatinsko svećenstvo, koje je neumorno radilo, sakupilo i poslalo u Rim starodavne nepobitne dokaze, da uvjeri S. Sbor, kako naredba, izdana godine 1898. nije u suglasju sa historičkim pravom. Današnjim dekretom S. Sbor upoznao je ovo historičko pravo.

Hrvati, koji su izagnati iz Transvaala. Mladi stolar Josip Stipanić iz Brguda, Občina Kastav, koji je bio više godinah u Johannesburgu, pripoviedao je jednom bečkom novinaru ovo: Većina od nas znade osim hrvatskoga jezika još i talijanski i englezki. Mnogi od naših radili su već 20 godinah kao težaci u zlatnih rudnicih oko Johannesburga. Zasluga bijaše obilna. Radili smo na dan po osam satih, a popriečno iznosila nam je plaća na dan po funtu sterlina (blizu 12 for.), a ako smo preko osam satih radili, bili smo posebice nagradjeni. Istina, tamo je skupljo i živež, pa smo trebali na dan 5 do 7 šilinga. Oni, koji nisu imali veće obitelji, mogli su tečajem vremena prištedjeti liepu svotu. Kad je nastao rat, nije bio prekinut posao, pa ni onda, kada su Englezi zauzeli Johannesburg. Mi se nismo pačali o rat, nismo bili ni za Boere ni za Engleze.

Osmi dan poslie zauzeća grada — bio je to na 13. julija — prolazili su englezki vojnički odieli po gradu, te su pohvatali mnoge ljude i u jakoj pratnji odpremili ih u tvrdjave. Za vrieme rata nije bilo uputno držati prištedjene novce u bankah, pa je svaki spravljao prištednju kod kuće ili je kamo novce zakopao. Sve molbe, da nam dopuste, da prištedjeni novac možemo sa sobom ponieti, bile su odbijene. Nisu nam dali ni pranje, da se možemo preoblačiti niti smo smjeli ponieti bolje odielo. Oni, koji su se mogli izkazati kao gradjani, pušteni su na slobodu, ostali su odmah bez milosrdja odpravljeni. Ova ljuta sudbina zadesila je Franceze, Niemce, Talijane, Austrijance i ostale strance. Strpani smo u dugi vlak zajedno sa boerskimi zarobljenici, te smo nakon trodnevne vožnje na željeznici stigli u luku East-London. Tu smo bačeni na parobrod „Hawarden Castle" i krenuli na more, dočim su Boeri ostali u spomenutom gradu.

Na ladji nam je bilo zlo. U ložnicah pod palubom bio nam je zadušljiv zrak; gladovali smo, jer su nam obroci bili maleni i nevaljali. Putovali smo 35 dana. Onda smo prispjeli u Englezku, u londonsku luku. Uz pratnju vojnika morali smo hodit u jedan perivoj, sat udaljen od luke. Za čitavoga puta kroz London rugali su nam se, vičuć: „Cronje" i poruglivo „Good bye!" Kako nosimo svi široke boerske šešire, mislili su sigurno, da smo zarobljenici. U parku smo dobili dobar objed. Upitani smo, kamo želimo poći. Mi smo se odlučili za Beč. Na to dobismo karte do Beča i svaki liru sterlinu.

Hrvatski katolički kongres. Ponedjeljak se u Zagrebu sastao prvi hrvatski katolički kongres. Dan prije toga došao je u Zagreb u večer biskup Strossmayer, koga je občinstvo, u broju od nekoliko tisuća duša, dočekalo na kolodvoru. Prije njega došao je dubrovački biskup dr. Marcelić, koji je bio oduševljeno pricekan.

Kad je stigao vlak, u komu se vozio Strossmayer, onda se ovo nepregledno množtvo gradjanstva nagrnulo prama kolodvoru da ga pozdravi. Zagrebački izvjestitelji javljaju, da biskup uzprkos svojoj starosti izvrstno izgleda, te je bio osobito razveseljen sa ovim srdačnim dočekom. Njega je dočekao na kolodvoru rodjak mu podmaršal Androvski, u čijoj se kočiji odvezao u grad praćen sa svim ovim mnogobrojnim narodom.

Ponedjeljak pak prispio je dr. Stadler, koji je takodjer bio vrlo srdačno dočekan.

Zagreb se prigodom kongresa sav okitio u hrvatsku trobojnicu. Samo kuće pravoslavnih i „čistih" ne metnuše nikakova znaka. Zagrebačko gradjanstvo bez razlike živo se zauzimlje za kongres, tako da i ono u veliku broju istomu sudjeluje.

Od biskupa dodjoše: Strossmayer djakovački, Mauronić senjski, Mahnić krčki, Stadler sarajevski, Jeglić ljubljanski, Nakić spljetski, Marcelić dubrovački, Drohobecky križevački, Marković banjalučki i biskup dr. Voršak. S ovimi biskupi došlo je mnogo kanonika i vidjenijih svjetovnjaka, kao Vitezić, Spinčić, Vojnović, Didolić, Kovačević iz Osieka i mnogi drugi rodoljubi.

Ponedjeljak bio je većinom upotrebljen za razgledanje grada i upoznavanje sudionika. Po podne počeše sjednice i svečanosti.

Je li zdravo poslije podne spavati? Za sve zdrave i bolestne vriedi zakon, da se poslije objeda tielo i duh mora odpočinuti, jer narav sama traži, da se čovjek odmori; ako već ne spavamo, svakako se moramo odmoriti. Ne valja nikad poslije objeda poći na posao. Ista životinja poslije jela traži počinak. No spavanje poslije podne ne smije biti dugo, smije trajati tek četvrt sata, ali i to sjedeći u naslonjaču, a ne ležeći.

O izmirenju grofice Lonyay (nadvojvotkinje Stefanije) sa njezinim otcem, pišu iz Briselja, da je pošlo englezkoj kraljici Viktoriji za rukom sklonuti belgijskoga kralja Leopolda, da se izmiri sa svojom kćerkom, sadašnjom groficom Lonyay. Supruzi Lonyay, da će posjetiti belgijske kraljevske supruge u kaštelu Lacken povodom vienčanja belgijskoga prestolonasljednika princa Alberta i tada, da će doći izmedju otca i kćeri do izmirenja.

Nova povlastica Italiji. U talijanskih novinah čitamo, da je austrijska vlada na zagovor talijanskoga poslanika na bečkom dvoru grofa Nigre prihvatila predlog talijanske vlade, da budu od sada dokaznice talijanskih trgovačkih komora za izvoz talijanskih proizvoda u Austro Ugarsku valjane bez potvrde talijanskoga ministra izvanjskih posala i bez podpisa austrijskih konzula u Italiji. Veselite se i tomu austrijski podanici!

Kradja u crkvi Bl. djev. Marije na Trsatu. Sušački „Novi List" javlja: U subotu malo poslije no izlazi naš list, prosuo se Trsatom glas, da je čudotvorni kip majke božje okraden. Ova se viest proširila brzinom vjetra tako, te je već u nedjelju onamo stigavši „Piccolo" imao brzojavku, punu izmišljotina. Po njemu je sa Gospe pokradeno nekoliko desetaka hiljada forinti vriednosti! Na stvari je ovo: Čudotvorni kip majke božje na Trsatu već po sebi i povjestnoj znamenitosti predstavlja osobitu vriednost, ali i privlačivost za pobožnjake. Uslied te čudotvornosti hodočastnici i zavjetnici okitiše ovaj kip sa bezbroj dragocjenih darova, što su dielom ovješeni o rečenu sliku. Pred slikom je zastor, što se spušta i diže. Ovaj zastor razporio je nepoznati još zlikovac i bezbožac nožem, te posegao rukom za nakitom na kipu ovješenim. Ili rad straha ili u brzini, zlikovac nije dospio ili mogao, da skine mnogo dragocjenosti, koje su što na čvrstoj žici obješene, a što na kvačici. Šteta je vrlo neznatna, jer su nekoji predmeti nadjeni na dnu zastora, dočim se stalno zna, da manjka jedan lanac u vriednosti od 200 kruna. Ovdje opažamo, da su čč. Franjevci iz dragocjenijih predmeta napravili ciborijum, a što je preostalo, te predstavlja osobitu vriednost, to se čuva u arkivu i to baš radi kradja, što su pred par godina česte bile. Za to sve bajke o ogromnoj šteti puste su izmišljotine. Što se tiče počinitelja kradje, može se kazati, da se je sakrio o podne, kad se crkva zatvara radi objeda, otrag iza glavnog oltara u jednoj izdubini, te odavde izišao, počinio kradju i opet se tamo vratio. Kad su vrata opet otvorena, mogao je zlikovac da podje neopažen, jer u to doba ne ima svieta u crkvi. Sumnja jošte na nikoga ne pada, samo što tvrde dva mlada pobožna Slavonca, da su okolo dva sata izašla dva čovjeka iz crkve, jedan omanji, drugi ovisok, pristar, te svaki svojim putem izpred crkve udarili, a onda da su se opet sastali podalje. Redarstvo istražuje. Isti list piše dalje: Jučer je premetačinom obavljenom u crkvi B. M. na Trsatu izpod slike gdje je navadno kradja počinjena, nadjeno više zlatnih predmeta, koje su sa mjesta gdje su visjeli pali.

Dodaje se, da imade izpod oltara još mnogo zlatnih predmeta, koji će se danas izvući.

Na lažni brzojav „Piccola" poslalo je občinsko Poglavarstvo sa Sušaka istome listu sliedeći uredovni izpravak:

Brzojavna viest uvrštena u časopisu „Il Piccolo" od 2. o. m. br. 6811 pod naslovom „Il santuario di Tersatto svaligiato" je skroz neistinita, jer je po redarstvenom povjerenstvu zajedno sa predstojničtvom samostana o. o. Franjevaca na Trsatu uredovno konštatovano, da šteta počinjena kradjom uresa u crkvi spomenutog samostana iznaša jedva 250 kruna.

Kradja pako sama izvedena je tako, da se nemože konštatovati kada je počinjena, dali u zadnje vrieme ili mnogo vremena prije.

Občinsko redarstvo je i prije i poslie te kradje bilo na svojemi mjestu i vršilo dužnost svoju korektno.

Poglavarstvo upravne občine Trsat.
Na Sušaku, 3. rujna 1900.

Razni prinosi:

Izkaz prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru" tekom mjeseca junija tek. god. 1900.

Uprava „Obzora", Zagreb, po njoj u prošloj godini 1899 sabranih	K 4320·—
Muška podružnica u Vrbniku, što članarine što darova iznos od	22·68
Iza glavne skupštine Družbe uršeno u kući gosp. Vikt. Tomičića u Voloskom, u 4 sata u jutro za tri škatulje žigica	4·—
Gosp. F. A. Osječanin svoj mj. prinos za lipanj	2·—
O. Ljudevit Brusić iz Krka kao povjerenik „Matice hrv." sabranih od njezinih članova	6·20
Gosp. Fr. Katarinić, učitelj u Nerezinama sakupljenih dne 1./6. u družtvu kod veleč. A. Lužine	10·—
Gosp. Jerko Pavelić, ravn. učitelj u Brodu n/K. sabranih na skupštini učiteljskog družtva gorskoga kotara dne 5. tek. medju članovima	21·44
Gosp. Josip Bačić, Rieka, sabranih vraćajući se iz Sara-	

... povodom jedne slovenske zdravice na parobrodu . . „ 16·—
Gosp. A. Tončić (Cekin), ravn. podružnice u Ždrenju, što članarine što darova . . . . „ 38·51
Upr. „Naše Sl.“, Pula, sabranih „ 25·10
Gosp. K. Ježica iz Opatije, daruje svoju pristojbu za jednu občinsku komisiju . . . . . „ 3·98
Gosp. Miho Dujmović, financ. nadstražar u Voloskom, daruje mjesto ulaznine na koncert 31./5. . . . . „ 4·—
Gosp. Hrvoj Istranić svoj mj. prinos za junij . . . . . . „ 2·—
Gosp. dr. Konrad Janežić, svoj mj. prinos za junij . . . . . 2·—
Gosp. Ivan Ipšić, stud. phil. u Beču, sabranih na predlog g. Karlevarisa na svečanoj sjednici „Zvonimira“ 13./6. . „ 11·—
Gosp. dr. Vladimir Kovačević odvjetnik u Osieku iz ostavine Ivana pl. Maršan . . . „ 40·—
Prigodom vjenčanja gosp. dr. A. Antončića, odvjetnika u Krku, sabralo se na piru . „ 34·—
Gosp. P. Primljan iz Lopara, Rab, sakupljenih po Don St. Vučeti iz Star. grada, u malom družtvu u kući gosp. popa Ante Petriša . . . . „ 2·72
Gosp. dr. P. Magdić, odvjet. u Varaždinu, sabranih u družtvu dobrih Hrvata, članova plem. kazina . . . . „ 14·—
Zbor hrv. duhovn. mladeži u Gorici . . . . „ 20·—
Gosp. F. A. Osječanin, svoj mj. prinos za srpanj . . . . . „ 2·—

Dr. Fabianić, blagajnik.

Josip Potočnik

Via Giulia broj 5. — **u Puli** — Via Giulia broj 5.

Skladište

glinenih peći ● ● ● ● ● ● i štednjaka.

Preuzimlje

svakovrstne radnje, zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva

J. J. Naglas-a u Ljubljani.

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Znideršič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i krilicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nvč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojnčeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj kriljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim so glasovitim sredstvom očišćuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili griznja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zaprieči i zatne bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini. poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razsvježuju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast koše. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manjkama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zaprieča izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Zahvala.

Ganuti izrazima tolike sućuti prigodom rane smrti našega nezaboravnoga sina, brata, svaka, odnosno prijatelja

Matka Šverka,

c. kr. sudb. kanceliste u Kobaridu,

zahvaljujemo se ovim putem iz dna našega potrtog srca svim vriednim Kobaridcem i okoličanom, koji su pohrlili u tako velikom broju izkazati milomu pokojniku posljednju čast, izprativ njegove mrtve ostanke do hladna groba. Napose se najiskrenije zahvaljujemo gosp. Gabrielu Develaku i cieloj njegovoj cienjenoj obitelji, koji su se žrtvovali kao da bi pokojnik bio njihov vlastiti sin, svoj gosp. činovnikom, takodjer onim iz Tolmina i Bolca, na čelu jim velezaslužnom gosp. sudcu M. Fabijan-u, onoj dvojici gospode sudbenih praktikanta, koji su se toliko žrtvovali, da sprovod čim ljepše izpade. Slavnoj „Narodnoj čitalnici“ za odazvanje sa zastavom i pjevanjem. Velečastnom svećenstvu, slavnomu obć. starešinstvu, slavnoj kobaridskoj glazbi, djevojkama i mladićem, darovateljem vienaca, na kratko svim, koji su bud na koji način izkazali svoju blagu sućut na tako nesretnoj smrti našega miloga Matka. Bog platio svima!

Klenovšćak, 15. augusta 1900.

Davorin Sanković, pobratim.

Mate i Jela, roditelji.

Jure, Grgo, Roko i Ivan, braća.

Antonija, Anica i Anica, snaše.

Jela i Anica sestre.

Dolazak vlakova u Pulu.

8·25 prije podne iz Cerovlja.
1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak			Luka	Povratak		
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Dol.	Odl.
—	7·—	Srijeda	Rieka	Ponedjeljak	3·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20		Lovran		2·10	2·15
8·45	8·55		Mošćenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10·—	10·35
4·30	6·—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6·—
6·30	6·40	Četvrtak	Fazana	Nedjelja	1·50	2·—
8·10	8·30		Rovinj		11·50	12·20
9·40	10·—		Poreč		10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2·—	—		Trst		—	6·—

Pruga Rieka — Pula.

—	7·—	Svaki ponedjeljak i petak	Rieka	Svaki utorak i subotu	3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45		Mošćenice		1·35	1·45
9·—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11·—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8·—	Srieda	Rieka	Četvrtak	2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45		Mošćenice		12·50	1·—
10·—	10·10		Berseč		12·25	12·35
1·40	12·—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	—
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30
3·—	3·10	Glavotok	6·40	6·50
4·—	4·10	Merag	5·40	5·50
14·50	—	Krk	—	5·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	Pula	—	4·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4·—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po „
Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7·—	Četvrtak	Trst	Ponedjeljak	10·—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45		Piran		—	—
12·—	—·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2·—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9·—
2·30	5·30	Petak	Zadar		2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2·—	5·—
7·—	9·—	Ned.	Metković	Č. P.	3·—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9·—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izola redovito s kasniv dolazak na sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polasku.
Od 1. novembra do konca marča pristaje se u Izoli možebitno.

Pruga Trst—Korčula.

—	7·—	Nedel.	Trst	Petak	6·15	—
1·—	2·30		Pula	Č. Pet.	11·—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6·—	7·—
—·30	3·—	Pon.	Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30		Spljet	Sr. Č.	9·—	4·—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, sriedu i petak

—	6·—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7·—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8·—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·39	Pula	2·42
7·15	Fazana	2·—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Broj 59. U Puli, dne 11. septembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Govor biskupa Hrvata.

Na I. hrvatskom katoličkom kongresu, koji se je obdržavao prošloga čedna u prieštolnici svih Hrvata, izrečeno je od svećenika i svjetovnjaka prekrasnih govora. Na tom sastanku govorili su najviše crkveni dostojanstvenici, nadbiskupi i biskupi iz svih hrvatskih pokrajina; govorili svjetovni učenjaci iz svih naših zemalja, nu govor preuzv. g. dr. Josipa Stadlera, nadbiskupa vrhbosanskoga iz Sarajeva, potresao je upravo dušom našom. Čitajuć krasnu besjedu gosp. nadbiskupa činilo nam se, da vidimo u duhu u drevnoj dobi hrvatske povjesti crkvenoga nadpastira sa znakom svoga uzvišenoga zvanja na prsih i britkim mačem o pasu, gdje predvodi svoj mili narod u borbu za krst častni i slobodu zlatu.

Mi nemožemo od manje a da ne priobćimo taj krasni govor, neka ga čita naš istarski patnik, neka o njemu promišlja i neka znade, kako govori svomu stadu katolički nadbiskup i hrvatski rodoljub.

Usred najveće napetosti ustao je burno pozdravljen, vrhbosanski nadbiskup dr. Josip Stadler, koji pozdravlja sastanak sa: Hvaljen Isus i Marija, te započinje:

Preuzvišena, prečastna i ostala visokocienjena gospodo!

Mi se evo sastadosmo sa svih strana Hrvatske, da odbijemo nasrtaje sa strane neprijatelja, te da očuvamo svoju svetinju, a i unapredimo, što je srcu našemu najdraže: dom svoj i vjeru svoju. (Odobravanje). Mi smo baštinici stare Hrvatske, u kojoj su naši predji nastojali, da svaku grudu mile si domovine uz najveće žrtve obrane proti silnikom, a jačala ih je u toj svetoj borbi vjera u Boga i u Njegovu pravicu. I naša je dužnost, da sve svoje domovinske i vjerske svetinje ostavimo svojim potomcima nepovriedjene, da u krugu naroda svoje narodno obilježje sačuva mila nam Hrvatska, koja se kroz viekove odlikovala svojom prevelikom ljubavi naprama domovini i vjeri svojoj. Otudjivati se svomu domu i svojemu jeziku, otudjivati se svojoj sv. vjeri, prilike su tudje i unesene od druguda, koje ne pristaju u vienac, kojim se resi i kiti častna glava svakoga pravoga Hrvata. (Živio!) Mi smo katolici i Hrvati i to hoćemo da budemo. (Dugotrajni živio.) Mi smo se upravo ovdje sastali, da to izjavimo pred cielim svietom, od kojega nam mnogi ne dadu, da se zovemo Hrvatima, a drugi nam ne dadu, da se zovemo katolicima. (Burni živio.) Mi smo jedno i drugo.

Kad se urekao ovaj prvi katolički i hrvatski sastanak, onda se upravo to imalo pred očima, da se na koncu 19. a početkom 20. vieka upravo Hrvatska posveti početniku premile nam domovine i premile nam vjere, Isusu Kristu, sinu Boga živoga i Marije. U tu svrhu podižu na drugim mjestima crkve i raznolike zavode, spremaju veličajne svetkovine, da se samo Isus Krist prodiči i proslavi. I mi Hrvati, da se odužimo Isusu Kristu za ona velika dobročinstva, što ih je učinio našoj crkvi i domovini, prikazasmo sebe i što imamo najdraže, svoju mladež presvetomu srcu Isusovu, a onda podjosmo na grob sv. Petra, da ondje zajedno s njim svoju svetu vjeru posvjedočimo, ter zajedno gospodinu Isusu kažemo iz dna duše svoje: Ti si sin Boga živoga! — — pak da Leona XIII. priznamo namjestnikom Kristovim, nasljednikom Petra, čuvarom svega svieta, dičnim čuvarom hrvatskoga naroda (Živio!), pak znajući, koli je to milo i drago našemu gospodinu, da se u ime njegovo sastanemo u tu svrhu, da se ojačimo u borbi i u svojoj sv. vjeri, da podignemo svoj hrvatski narod u svakom obziru, koliko to od nas ovisi. Upravo ovim sastankom hoćemo da se posvetimo sinu Boga živoga. Kako hoćemo, da tu ljubav u srcima zadržimo, hoćemo da se ona presadi u dušu našega potomstva i da gori u njem kroz sve viekove do konca svieta.

A koji je razlog, da mi tu ljubav naprama Gospodinu Isusu Kristu, koji je početnik naše sv. vjere, pokažemo? Razlog jest, što mi hoćemo da svoja domovinska prava i dužnosti oslonimo na temelj čvrst i nepomičan. Imajući to pred očima, da je sve, šta je u svietu, učinjeno po sinu božjem i da ništa nema, što bi bilo učinjeno bez njega; znajući dakle, da je i žirvatska učinjena po Njem, imajući pred očima, da i Hrvatska ima svoj jezik od Gospodina Isusa i da nam je upravo On podielio ove prekrasne krajeve; i znajući, da je On onaj, koji ravna udesom Hrvatske, zato hoćemo da zaključimo na ovom sastanku, da nam je dužnost ljubiti jezik svoj i sve pravice svoje, da nam je to dužnost upravo po Isusu Kristu, koji nam ju je dao. Odatle ćemo zaključiti tri velike stvari: 1. odakle dolazi, da sinci domovine ne ljube svoje domovine i prava domovinska, nć, nili materinskoga jezika ne vole?

Razlog jest, što se ravnaju po ljudskih obzirih, što traže slavu svoju od ljudi i kako se sve mienja po vremenu, tako se i oni mienjaju s vremenom. (Burni, dugotrajni živio i pljeskanje).

To je upravo razlog, zašto nema tako značajnih ljudi, jer značajni ljudi, ravnaju se po nepomičnih načelih, a ta nepomična načela počivaju jedino na sinu Božjem, koji se ne mnienja nikada. Zato smo se ovdje sastali, da svoju ljubav oslonimo na čvrst temelj, na ljubav prema gospodinu Isusu, da ostane čvrsta i nepomična, na ljubav, koja se ne obazire na ljude, bili oni neznam kako moćni, nego na stalan temelj. Drugo, što se odatle može zaključiti, jest, da oni, koji ne priznavaju Isusa Krista, ne priznavaju ni načela, koja sam ovdje razvio i za to, koji ustaju proti Gospodinu Isusu Kristu, ustaju i protiv ovih načela, i za to smo mi katolici Hrvati dužni, da ustanemo proti svakomu, koji ustaje proti Gospodinu Isusu. Treće: takovi se ogrešuju ne samo proti našemu Gospodinu Isusu, nego i o svoju domovinu, jer ne drže ništa do nauke i rieči našega Gospodina Isusa.

Oni se ne stide kazati, da poznavaju muževe staroga i novoga vieka, a stide se kazati, da ne poznaju Gospodina Isusa i Njegovih sv. djela. Sv. mati crkva ne stidi se zrnca istine, gdjegod ga nalazi. Ona ko pčela sa svakoga cvietka obire sok i sprema ga u košnicu.

Ona se ne stidi uzeti istine, gdjegod ju nalazi, dok protivnici njezini protivno rade i ne znajući, kakovu korist od sebe odbijaju. Isus se rodio kao Bog i djelovao je kao Bog; Isus je umro kao Bog i uzkrsnuo kao Bog. Koli bi bilo zanimivo ovo točno ovdje razglabati, ali nema baš ni vremena, a nije ni mjesto, da se o tom ovdje razglaba. Ali ipak: kad je naš Gospodin Isus pošao u nebo, rekao je apostolom i svim ljudem, koji su u njega vjerovali: Vi ćete mi biti svjedoci po svoj Judeji, do granice zemlje! I oni, primivši katoličku vjeru, doista su posvjedočili to, priznavajući njegove ustanove kao božanske. A s kojim uspjehom su to učinili? Krist Gospodin kraljuje kao Bog u srcima svih ljudi od jednoga kraja svieta do drugoga po načinu, kako ga štuju klanjajući mu se kao Bogu.

I naša je braćo, dužnost te i pravda od nas iziskuje, da i mi svjedočimo za njegove svete ustanove, tim više, što ima i Hrvata, koji Isusa ostavljaju kao pred Pilata pred sud, pak mu jedini oduzimlju božanstvo, a drugi čovječanski ugled. Tim više treba, da ustanemo mi na obranu njegove svete časti i božanstva. Time ćemo mu izkazati najveću ljubav. On sam, kad je razašiljao apostole u svieta, sam je rekao: „Vi ćete mi biti prijatelji, a onda svjedoci!" — jer prijatelj svjedoči s većom ljubavi.

Pamtite dobro, što ću sad kazati: Nijedan čovjek na ovom svietu, nijedna obitelj na ovom svietu, nijedna pokrajina, nijedno kraljevstvo, svi ti ništa dobra nemaju, a što ne bi imali svi ti zahvaliti Gospodinu Isusu i Njegovim zaslugama. Što god su Hrvati primili dobra i što će ga primiti do konca vieka, sve imadu zahvaliti Gospodinu Isusu i Njegovim zaslugama. Ništa, upravo ništa ne može čovjek primiti na svietu, a da to ne mora zahvaliti Gospodinu Isusu Kristu i Njegovim zaslugama. Kao što se bez svjetlosti ni može ništa vidjeti, tako i bez zasluga gospodina Isusa i Hrvati ne će vidjeti ništa, ama upravo ništa. Sva vlast na nebu i na zemlji, dakle i u Hrvatskoj, njemu je dana, tako te on ima vlast razpolagati i s Hrvatskom po svojoj volji. Sve dakle imamo njemu zahvaliti, pak je nuždno, da u svih događajih nalazimo Isusa Krista, jer se tragovi Njegove dobrote i ljubavi svagdje nalaze.

Još ću samo jedno dodati, što bi nas imalo oduševiti za ljubav prema Isusu Kristu. Sav sviet, dakle i Hrvatska, postoji radi pravednika Kristovih i kad se broj pravednika Njegovih jednom popuni, onda će nestati čitavoga svieta, pak i Hrvatske. No naš gospodin mnoge je kraljevine i gradove razorio prije reda. A zašto to? Jer nije našao u njime pravednika! Naša je dakle dužnost, da vršeći zapoviedi Božje povećamo broj pravednika Kristovih i da odstranimo mogućnost, da bi Gospodin Isus Krist mogao kazniti Hrvatsku, tu milu nam Hrvatsku, što nema u njoj dovoljan broj pravednika.

Jedan je način, da pokažemo, kako javno i strogo izpoviedamo svoju vjeru katoličku. Jest, braćo moja, možemo kazati, u ovom našem zlom vremenu, gdje se isti katolici stide svoga katoličkoga imena, upravo sad je od potrebe, da tu vjeru svoju izpoviedamo, a izpoviedi vjera u Krista jezgra je vjere rimokatoličke. Zar se mi ne sjećamo, kako Krist pita apostole: Što ljudi kažu, tko sam ja? I onda nije nijedan pogodio, nego mu je svaki oduzeo, što mu je najglavnije, Njegovo božanstvo. Onda Isus zapita: A što vi kažete, tko sam ja? I ustao je Petar i rekao: Ti si Krist, sin Boga živoga!

Jest, braćo, moja, to je obilježje katolika. Tko to nepriznaje, taj nije katolik. To je značajka pravoga katolika i Hrvata. Budeš li se držao te istine, moraš se spasiti, a ako si ta načela napustio, onda su te uhvatili valovi i moraš poginuti. Braćo moja! Mi tim putem ići ne ćemo, već putem starih Hrvata, koji, kako su se ponosili svojim imenom, tako su se ponosili i svojom svetom vjerom. Otvorimo povjest i što ona kaže? Da su Hrvati izabrali prvoga Habsburga za svoga kralja, što je bio kadar, da brani našu sv. vjeru: time se razumije i domovinu, jer nije moguće, da onaj, koji ljubi vjeru svoju, ne bi ljubio domovine svoje. I onda: Hrvati su razvijali svoju zastavu, a na njoj je bila majka Marija sa Sinom svojim u naručju. Tako su stari Hrvati išli u boj.

Isti pogani običavali su na žrtvenicima uzdržavati oganj. Mi se nadamo, da će tako biti i s ovim našim prvim katoličkim hrvatskim sastankom. To će biti pravo ognjište, na koje ćemo mi doći slabi i pospani te ponieti nešto vatre kući, da ugrijemo svoje ognjište i druge, koji su već ohladili u vjeri. Time ćemo si dozvati u pamet, da mi hoćemo biti stari Hrvati, koji će se boriti za svoj dom i vjeru, imajući na umu Isusa Krista, komu neka je čast i slava na vieke! (Burno i dugotrajno pljeskanje i živio!)

Rezolucije

predložene

I. hrvatskom katoličkom sastanku.

I. Odsjek.

I. Lajkat u životu katoličke crkve.

(Izvjest.: Dr. K. Vojnović, knez Užički.)

Prvi katolički kongres u Hrvatskoj izražava želju, da se svjetovna naoboražena ruka (lajkat) katoličke crkve Hrvatskoj uzgoji u racionalnom poznavanju dogma-

tičkih istina, prava, ustrojstva i povjesti svoje crkve, u svrhu, da ju uzmogne braniti u javnom životu o boku svećenstva i pod vodstvom episkopata, te naznačuje kao prikladna sliedeća sredstva:

1. da budu namješteni kao naučitelji vjere u srednjim školama, u navlastito u gornjim gimnazijama svećenici sveobćom kulturom, te filozofičko-historičkom spremom obskrbljeni, e da budu odgojali mladež u racionalnom poznavanju i u ljubavi religije.

2. da bude ustrojena na hrvatskom sveučilištu stolica kršćanske filozofije u smislu i u pravcu Enciklike Leona XIII. „Aeterni Patris“;

3. da bude uzpostavljena služba sveučilišnoga propovjednika i podieljena svećeniku nadarenome znanstvenom spremom kršćanske apologetike;

4. da se ustroji na hrvatskom sveučilištu katolička sveza, pristupna katoličkim djacima, čija bi svrha bila daljnji napredak u vjerskim načelima, vježbanje u milosrdnim djelima, te izkazanje dužne časti kod velikih crkvenih svečanosti ili zgoda.

II. Karitativna družtva.

(Izvjestitelj: Dr. Krešimir Kvaternik.)

1. Katolici uvidjaju potrebu osnivati i podpomagati karitativna družtva, koja će podupirajući prema svojim pravilima stanovitu stranu tjelesne potrebe bližnjega, podjedno i unapredjivati njegov moralno-religiozni život.

2. način i sredstva, kojima se takova družtva služe imadu biti u suglasju sa kršćanskim moralom i dopinašana jedino iz prave kršćanske ljubavi.

4. Prema današnjim prilikama ukazuje se najnuždnjim što jače djelovanje družtva sv. Vinka Paulskoga za podporu siromaka, pak s toga katolički sastanak preporuča, da se ovo družtvo što većma podupire, a po gotovo i u svakoj gradskoj župi, što prije osnuje.

5. Hrvati katolici, sabrani na svom prvom sastanku žele, da se svestrano prouče potrebe našega naroda, kojima bi se na karitativnom polju doskočiti moglo, pak da se na budućem sastanku iste iznesu i raspravе.

III. Odsjek.

I. Odnošaj države spram crkve.

(Izvjestitelj: Dr. Šandor Breszty-enszky).

Prvi hrvatski katolički kongres, držan u Zagrebu, dana 3., 4. i 5. rujna 1900., stvorio je glede odnošaja izmedju države i katoličke crkve sliedeće zaključke:

1. Država i crkva imadu svoj temelj u Božjoj odredbi.

2. Državi povjerena je tom odredbom skrb za gradjanske svietske, a crkvi za vjerske, duhovne poslove.

3. Država i crkva, svaka u svom djelokrugu jest suverena, jedna od druge neodvisna.

4. Pošto su obe zvane, svaka od njih u svom djelokrugu, unapredjivati boljak ljudskoga roda, postigavati će one ovu svrhu najsjegurnije sporazumnim radom i medjusobnom podporom.

5. Za postignuće toga imadu se medju državom i crkvom sklapati ugovori, konkordati o svih dodirnih nedogmatičkih pitanjih.

6. Prenese li crkva konkordatom ili povlasticom na državu vršenje kojega crkvenoga prava, tada ga imade država vršiti i spram svrsi crkve.

7. Katolici dužni su vršiti gradjanska prava i dužnosti u suglasju sa crkvenimi zakoni, ako to državne uredbe prieče, dužni su rabiti sva zakonita sredstva u tu svrhu, da država dokine one svoje zakone, koji su oprečni sa crkvenimi.

II. Katolička štampa.

(Izvjestitelj: Dr. Ivan Ružić).

A. Hrvati katolici, koji kao odani sinovi Krstove crkve kroz vjekove braniše neustrašivo svoju svetu vjeru, europejsku uljudbu i svoju slobodu, uvjereni su, da pod otrovnim dahom bezvjerske štampe, napose pod uplivom bezbožnih novina kršćanski narodi propadaju u vjerskom, političkom, književnom, gospodarskom i družtvenom pogledu, a svaka dobra djela da zamlenjuju samo zločini i opačine, odlučiše u svom saboru dne 3., 4. i 5. rujna 1900., da će, vjerni svojoj prošlosti, i u buduće Božjom pomoći uztrajati na braniku za krst častni i slobodu zlatnu proti neprijateljem crkve i domovine, koji svojim poganim perom truju dušu i srce, mute živo čuvstvo vjerozakonsko i vjeru u Boga, a sa vjerom ugušuju takodjer narodne osjećaje i svaki idealni polet.

U tu svrhu preporučuju svakomu pravomu katoliku, da ne čita — ako ne mora — i ne podupire bezvjerske spise i novine, već da čita, podupire i širi domoljubne novine, prožete kršćanskim duhom.

B. Hrvati katolici, privezuju na dušu kršćanskim novinama, da budu medju sobom složne; da pišu umjereno, razborito, naročito neka paze, da ne vriedjaju ljubav (Encycl. „Pergrata nobis“ od 14. septembra 1886.). Napose im na srce stavlja, da bude ujedinjenje sa crkvenom hierarhijom te da nama prosiječa štovanje prema ovoj božanskoj uredbi. (Pismo Leona XIII. kardinalu nadbiskupu Guibert-u od 17. juna 1885.)

C. Hrvati katolici preporučuju hrvatskomu svećenstvu i učiteljstvu, neka ne djeljama i svetkovinama prije ili poslje podnevne službe Božje pribiru oko sebe narod, te mu čitaju ili tumače novine, prožete pravim kršćanskim i rodoljubnim hrvatskim duhom, da nam tako poraste narastaj kršćanski i hrvatski.

D. Hrvati katolici, sakupljeni u saboru dne 3., 4. i 5. rujna 1900., uvjereni su, da neprijatelji kršćanske crkve i vjere svojom gorostasno raširenom, ogromnim kapitalom podržavanom otrovnom štampom nadahnjuju neznaboštvo i bezvjerstvo, poriču božanstvo, podkapaju svaki čudoredni život, podupiru silnike i potlačitelje nad potlačenimi narodi, pripomažu žitnim burzovnim i radničkim lihvarom izrabljivati kršćansko pučanstvo do osiromašenja, protive se povoljnom riešenju socialnog pitanja huškajuć radničtvo proti ostalim stališem, proti crkvi, vjeri i narodnosti, pokrčuju put dekadentskom pravcu književnosti; — pa s toga poziva sbor hrvatskih katolika sav kršćanski svieat, da na uspomenu ove jubilarne godine, pod crkvenom glavom velikoga pape Leona XIII. i na uspomenu 500-godišnjice rodjenja izumitelja tiska katolika Ivana Gutenberga, dobrovoljnimi prinosi stvori veliki fond za osnovanje glavnog političko-kršćanskog glasila, koje bi svojim biranim sadržajem, svojimi viesti i dopisi iz sveg katoličkog svieta bilo kadro prevladati cielo bezvjersko novinstvo. Jezik, u kojem da bude uredjivano i mjesto, gdje da bi izlazilo imali bi uglaviti posebni narodni izaslanici. Uz to glavno glasilo imao bi svaki katolički narod prema svojim potrebam u svojem jeziku posebno izdanje.

(Konac sliedi).

Franina i Jurina.

Fr. Ča da nisu pazinski krnjeli kumedijali prošlu nedjelju kada su tamo bila talijanska gospoda od politike?

Jur. Aj vero bi krnjeli kumedijali i danas, kako su pred desetimi leti, ma ih je puk pustil na cedilo.

Fr. Tako ni ni tamo kako j' prvo bilo.

Jur. Ajbo, ljudi su se opametili i lepo gljeda saki svoju korist.

Fr. Ter to je mudro i pametno, ki j' nem al munjen, neka sam kumedija.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Jučer odpeljalo se Njeg. Veličanstvo u sjajnoj pratnji k velikim vojničkim vježbam u Galiciju, koje će se obrđavati sve do 16. t. mj. Toga dana vraća se Njeg. Veličanstvo u Beč. Kod tih vježba sudjelovati će po prilici polovica vojske austro-ugarske monarhije u mirno doba t. j. 170.000 momaka.

Carevinsko vieće prestalo je nakon duge trzavice i težke bolesti, bitisati. Ono je naime carskim pismom razpušteno.

Dne 5. t. mj. primilo je Njeg. Veličanstvo ministra-predsjednika u poduljoj audienciji, u kojoj bijaše konačno odlučeno, da se carevinsko vieće razpusti a dne 7. donio je službeni list carsko pismo, kojim se državni sabor razpušća. Vodje njemačke lievice bijahu u Beču na okupu još prije nego li bijaše službeno razpust proglašen. Istodobno bijaše u Beču i više poljskih zastupnika, koji su viećali sa svojimi prvaci, s vitezom Jaworskim i grofom Dzieduszyckim. Ova dvojica viećali su opetovno sa Koerberom, kojega su nastojali nagovoriti, da nerazpusti državnog sabora. Poljski prvaci plaše se toga razpusta više nego li itko drugi, a to bi imalo biti dokazom, da se nenadaju ničemu dobru od novih izbora. Grof Dzieduszycki izjavio je nekomu novinaru, da ne očekuje željenog uspjeha od razpusta sabora. Po njegovom mnienju imati će i buduće carevinsko vieće dosadašnje lice. Lahko je dapače moguće, da se čak pomnoži broj radikalnih zastupnika na štetu umjerenih. To je očekivati osobito u Češkoj, gdje dobivaju danomice sve to više upliva najradikalniji življi. Od novoga parlamenta da je očekivati samo zaoštrenje sadašnjeg položaja.

Češki listovi napadaju sada oštro poljske zastupnike, koji bi bili radje pristali i na najoštrija sredstva proti Čehom nego li da dodje do razpusta carevinskoga vieća.

Ministar-predsjednik izdao je istodobno sa službenom objavom o razpustu carevinskoga vieća, i obrazloženje, kojim opravdava taj razpust. Mi ćemo se na to opravdanje jošte vratiti.

Dne 8. t. mj. obdržavano bijaše ministarsko vieće, u kojem se je dugo razpravljalo o pripravah za predstojeće državne izbore, koji bi se imali vršiti u prvoj polovici mjeseca jenara buduće godine. Ministarstvo će po običaju prepustiti predstojnikom političkih oblastih u pojedinih zemljah, da sami odluče dane izbora.

Izvršujući odbor njemačko-liberalne stranke odlučio je sazvati za dne 30. t. mj. u Trutnovu veliku skupštinu svoje stranke.

Češki listovi priobćuju program skupštine za dne 28. i 29. t. mj. na koju će biti pozvani svi Slaveni Austrije u Prag. Proglas za tu skupštinu podpisan je od prvaka svih stranaka u Češkoj.

Hrvatske novine priobćuju vrlo laskavu kraljevu zahvalu hrvatskom saboru za čestitke prigodom kraljeve sedamdesetgodišnjice.

Srbija. Srbski poslanik na bečkom dvoru Milan Mihajlović dignut je sa svoje službe. Dvorski maršal kraljice Natalije pukovnik Simonović bijaše takodjer dignut sa službe i ujedno ukinuta ta čast. Prijatelji razkralja Milana napinjuju sve sile, da izmire kralja sa otcem, jer da to zahtjevaju probitci obitelji Obrenović. Srbska vlada zaključila je zajam od 2 milijuna dinara.

Bugarska. Upravitelj ministarstva izvanjskih posala, ministar trgovine Račović, upravio je na bugarske zastupnike u inozemstvu okružnicu, u kojoj izvješćuje o postupanju bugarske vlade u macedonskom pitanju i o držanju iste vlade u poslu sa Rumunjskom. U Rumunjskoj, da su uhvatili više bugarskih častnika jer da su uhode. S bugarske strane pako demonstriraju proti rumunjskim parobrodom, koji plove Dunavom uz bugarska mjesta.

Rusija. Bečki listovi pišu oštro proti ruskoj vladi radi poznatog predloga, da se opozovu medjunarodne čete iz Pekinga. Ruska vlada, da stoji čvrsto na svojem predlogu, jer da ona nenalazi uzroka a da bi štitila u Kini tudje probitke. Toga njoj dakako neće zavidni protivnici, u prvom redu Niemci i Englezi, nemogu oprostiti. Ovi bi se naime htjeli okoristiti pobjedom u Kini, kojoj pobjedi pripomogoše najviše ruske čete. Ruska vlada, da će povući svoje čete iz Pekinga još prije dolazka maršala Waldersee-a, novoimenovanog vrhovnog zapovjednika svih medjunarodnih četa u Kini. Dogodi li se to, tada je pogotovo pokvaren posao svim onim vlastim, koje su kanile dieliti bogati plien u Kini.

Iz južne Afrike. Vodje burskih četa povukoše se u brdine svoje domovine, da odatle brane zadnje ostanke svojih republika. Vrhovni englezki zapovjednik lord Roberts javlja svojoj vladi, da razvijaju malene burske čete, pod zapovjedničtvom generala Deweta živahnu djelatnost okolo Johannesburga. Zadnjih dana, da su izgubili Englezi 60 momaka dočim su gubitci Bura mnogo veći. Ta viest potiče iz englezkog izvora, te njoj se nemože posve vjerovati.

Mjestne:

Odbor „Čitaonice“ konstituirao se ovako: dr. Laginja, predsjednik; dr. Cukon podpredsjednik; Stiepo Gjivić tajnik; Ivan Keršić, blagajnik.

„Istarska Posujilnica“ u Puli, pristupila je kao član utemeljitelj u družtvo sv. Cirila i Metoda, te predala družbinoj podružnici iznos K 200.

Sa parobrodom „Margit“ hrvatske vlade posjetilo je Pulu u Nedjelju veliki broj pitomaca bakarske pomorske škole.

Pokrajinske:

Imenovanje. Gosp. Josip Roža pomoćni učitelj na c. kr. gimnaziji u Pazinu, imenovan bijaše tamo stalnim učiteljem. Čestitamo!

Gnjusan čin. Poznati talijanski zastupnik za grad Trst (III. razred) na carevinskom vieću i član talijanskoga kluba odvjetnik dr. Guido d'Angeli počinio sa nekim Antunom Serial-om tako gnjusan protunaravni čin, da gnjusnijega čovjek počiniti nemože. Serial bijaše odsudjen na 4 mjeseca tamnice. Kano olakćujuću okolnost pripoznao mu je sud to, što bijaše na gnjusni čin od zastupnika i odvjetnika d'Angeli-a izazvan. Proti zastupniku d'Angeli-u nije sud mogao postupati, jer je stvar za njega zastarjela. Serial se naime kano vojnički bjegunac nalazio 5 godina u Italiji. Krasan li zastupnik mora da je taj gospodin d'Angeli! Talijanski laziliberalni i židovski listovi našega Primorja šute o tom uzvišenom činu 2 tisuće kulture svoga zastupnika — kano riba u vodi.

Broj gostova u Opatiji. Iz posliednjega imenika gostova u našoj Opatiji, doznajemo, da bijaše tamo dne 31. agusta t. g. 1309 osoba. Od 1. septembra god. 1899 do toga dana tekuće godine bijaše

u Opatiji gostova: 8372 stranaka sa 14.805 osoba.

Te brojke dokazuju najbolje kako hrli godimice sve to veći broj gostova u našu krasnu Opatiju.

Upisivanje i prijamni izpit za hrv. drž. gimnaziju u Pazinu uzsliediti će dne 15. i 17. t. mj. Koji se žele upisati u I. razred treba, da donesu: 1. svjedočbu odpustnicu iz pučkih škola; 2. svjedočbu o ciepljenju kozica; 3. krstnicu. Iste izprave i svjedočbu zadnjeg polugodišta treba da donesu djaci, koji prelaze iz druge javne gimnazije.

Djaci, koji žele prositi oprost od naukovine, neka se provide svjedočbom o imovini svojih roditelja. Svjedočba da nije starija od jedne godine. Pristojba upisa iznaša K 4.20.

Javni sastanak političkoga družtva „Edinost", obdržavan prošlu nedjelju poslije podne na prostranom školskom vrtu kod sv. Jakova bijaše vrlo dobro posjećen i neobično živahan. Razpravljalo se 2½ sata neprestance o vrlo važnom predmetu za trščanske Slovene, o predstojećem naime popisu pučanstva. O predmetu govorili su odbornici družtva i više osoba izmedju obćinstva, a medju ostalimi i jedna rodoljubna Slovenka vrlo oduševljeno.

Na sastanku bijahu prisutni i hrvatski rodoljubi iz Dalmacije, dični načelnik Selaca na otoku Braču g. Petar Didolić, veleposjednik Vrsalović, trgovci i posjednici Katalinić, Štambuk, Ivaniševič itd. Na pozdrav predsjednika „Edinosti" zahvališe se vrlo srdačno gg. Didolić i Vrsalović, kojim je razdragano obćinstvo veoma oduševljeno odzdravljalo i povladjivalo.

Odborova sjednica. Odbor političkoga družtva „Edinost" imao je u petak dne 7. t. mj. redovitu sjednicu, na kojoj se je povela rieč i o predstojećem razpustu carevinskoga vieća i o predstojećih državnih izborih.

Skupština družtva „Società politica" u Pazinu. Bilo je u sve 51 skupštinara, i to tridesetak iz vana, a dvadesetak iz Pazina. Dočeka nebijaše nikakova. U gradu bijaše sve mrtvo i nitko se nije za njih zanimao. Opažalo se na pridošlicah razočaranje i negodovanje. Oni su kočijom otišli jur o 4 za podne, a ostali prvim vlakom. Skupština je pustila vrieme, koje je i našla.

Gimnazijalna štipendija. Početkom prvog polugodišta školske godine 1900/01 biti će opredieljena jedna istarska državna štipendija u godišnjem iznosu od K 168.

Do uživanja ove štipendije imaju pravo gimnazijski djaci iz kopnene Istre, te osobito oni što imadu zavičajno pravo u kakovoj obćini porečke biskupije i hoće da se posvete svećeničkom stališu.

Natjecatelji za ovu štipendiju moraju prikazati svoje prošnje putem predpostavljenih školskih ravnateljstva do 30. septembra 1900 prečastnom biskupskom ordinariatu u Poreču, a podkriepiti ih: krštenicom, svjedočbom o ciepljenju boginja i siromaštva te svjedočbami zadnjih dvijuh polugodišta, kao i dokaz pripadnosti k jednoj obćini istarske kopnine.

Još o požaru u Lipi. Od tamo piše nam prijatelj, da bijaše dne 1. i 2. t. mj. procienjena šteta počinjena nedavnim požarom. Oštećenici jesu podpuno plaćeni od osjeguravajućeg družtva (Kojeg? Op. Ured.) u koliko bijahu osjegurani. Štete imadu nekoji na orudju, koje je izgorilo a nebijaše osjegurano. Srećom bijahu osjegurani svi pogorelci. Šteta bijaše procienjena na 5000 kruna i pošteno izplaćena.

Ovom prilikom nemožemo od manje, a da nepreporučimo našemu seljačkomu puku širom Istre, da si osjegura svoje kuće, štale, pokućstvo sieno i zemaljske proizvode, jer neima veće nesreće za siromaha nego li je požar za one, koji nisu osjegurani.

Iz drugih krajeva:

K jubileju biskupa Strossmayera. Iz raznih strana Istre javljaju nam, da su dne 8. t. mj. brzojavno čestitali preuzv. g. biskupu Strossmayeru prigodom 50 godišnjice njegova biskupovanja.

Iz Trsta nam pišu, da su od tamo svečani čestitali „Delavsko podporno družtvo" kao svomu članu utemeljitelju i „Slavenska Čitalnica" kao svomu počastnomu članu. Sa svečanosti u Nabrežini istoga dana obdržavanoj povodom razvitja nove zastave „pjevačkoga družtva „Nabrežina" odaslana je također oduševljena brzojavna čestitka.

Novi zastupnik na hrvatskom saboru u Zadru. Prigodom naknadnog izbora za hrvatski sabor u Zadru mjesto pok. dra. Bulata u izbornom kotaru Split, Trogir i Omiš, bijaše izabran dne 6. t. mj. c. kr. javni bilježnik g. dr. Pavao Kamber, predsjednik bilježničke komore u Splitu i pristaša narodne stranke.

Stranka prava nije ni postavila svoga kandidata u tom izbornom kotaru.

Velike vojne vježbe u Galiciji. Letošnje velike vojne vježbe započeti će za koji dan u Galiciji. Vježbam prisustvovati će Nj. Veličanstvo, nadvojvode Rajner i Karlo Ferdinand, prince Juraj bavarski te vojnički odaslanici tudjih država.

Austro-ugarski pomorski odjel u Kini. Od štopa ces. i kr. ratnih ladja, koje se dosada nalaze u kinezkih vodah, ovi su častnici i pomorski kadeti kod izkrcavših se odjela. U Pekingu: od prvog odjela ces. i kr. ratne ladje „Zente" pomorski poručnici Teodor vitez Winterhalder i Josip Kollar, pomorski kadeti Rikard barun Boyneburg-Lengsfeld i Tomo Mayer; od odjela ces. i kr. ratne ladje „Carica i kraljica Marija Terezija": pomorski poručnik Viktor Wickerhauser, pomorski zastavnici Hugo Accurti, Cajetan Pulciani pl. Glücksberg, Ervin Mayer i Antun Starck, pomorski kadeti Josip Kogelnik i fregatski liečnik dr. Vladimir Verbenec; od drugog odjela „Zente": pomorski zastavnik Alfred Burkert i pomorski kadet Edgar Leschanovsky.

U Tiencinu: od „Zente": pomorski poručnik Vjekoslav Schusterschitz, pomorski kadeti Rudolf Burgstaller i Erich Prohaska.

Razviće zastave. U subotu na blagdan B. D. Marije razvilo je pjevačko družtvo u Nabrežini vrlo svečanim načinom svoju krasnu novu zastavu. Na svečanosti bijaše zastupano službeno preko 20 narodnih družtava sa 10 krasnih zastava. Toga dana sabralo se u Nabrežini veliko množtvo naroda iz Trsta sa okolicom i susjedne Goričke, a iz Ljubljane dodjoše u posjete pjevačka družtva „Slavec" i „Ljubljana". Čitava svečanost vrsila se u uzornom redu imajuć čisto slovenski značaj. Čestitamo srdačno pjevačkomu družtvu „Nabrežina" koje je po riečih samog g. predsjednika u narodnom pogledu ono krasno mjesto posve preporodilo.

„Danica" koledar za godinu 1091. Književno „družtvo Sv. Jeronima" javlja, da je „Danica", koledar i ljetopis družtva za godinu 1901, dostampana, te se može na prodaju dobiti. „Danica 1901." štampana je u 50.000 eksemplara, sadržina obuzimlje 15 štampanih araka i 5 slika. — Ciena „Danici po komadu je 40 filira (20 novčića); Trgovcem i preprodavaocem daje družtvo 20% popust i plaća od pošiljke poštarinu, ako pak oni sami žele platiti poštarinu, 25% popusta. Naručbe neka se pošalju na upravu družtva u u Zagrebu, Trenkova ulica br. 1. Preporučamo svima i svakomu ovaj liepi i narodni koledar.

Svećenik junak. Pišu iz Žute Lokve: Dne 27. pr. mj. podiže se državni lugar Joso Banić iz Vratnika u jutro rano, da obidje svoj srez „Bilo", a njemu se pridruži vratnički župnik g. Jakov Iskra, da se prošeće i u prirodi bajnoj svježeg zraka naužije. Lugar je po svojoj navadi ponio dvocjevku kuglom nabitu; a župnik štapić i slučajno u džepu mali revolver. Kada su dobrano zašli u šumu do blizu vrha Bila, izskoči pred njih ciela medvjedja obitelj. — stari, njegova druga i troje mladih u veličini kućnoga psa. Nepripravni na takav nenadani susret skine lugar Banić dvocjevku s ramena i opali na starca medvjeda dva hitca, složi ga sa zemljom, a u isti čas diže se medvjedica na stražnje noge, dodje na dva koraka blizine u susret svećeniku, da ga zapita za junačko zdravlje, — nu popo imadjaše srećom prisutnost duha, izvadi iz džepa svoj revolverić, opali dva hitca u čelo i sraži medvjedicu sa crnom zemljom. Tako su ta dva sretna lovca već do 9 sati iz svoje jutarnje šetnje u triumfu sa lovinom u selo zašli. Oba medvjeda grdne su zvieri, dva i pô metra dugačka, 120 kg težka. — U našem kraju su medvjedi tako prevladali, da se čovjek ne ufa nikuda sam izići, a seljaku pobraše svu kukuruzu i žito, što je usijano. Zato su seljaci ovim junakom veoma zahvalni, da su ih bar dvojice dušmana riešili.

Italijansko vojništvo za iredentu. U novinah kraljevine Italije čitamo, da će se za koji dan obdržavati godišnja glavna skupština zloglasnog talijanskog družtva „Dante Alighieri", kojemu je svrha novcem podupirati širenje talijanstva izvan Italije u obće, napose u naših južnih pokrajinah.

Drugom zgodom smo pokazali, kako se za to družtvo zanimaju i kako ga podupiru najviši talijanski krugovi — od kraljevskog dvora pak do najzadnjeg državnog poslužnika.

Na predstojeću skupštinu toga družtva obećao je doći i podtajnik u talijanskom ministarstvu za bogoštovje i nastavu, dakle strogo službena osoba.

Govori se, da će se na toj skupštini stvoriti važnih zaključaka glede širenja talijanstva putem škola u našem Primorju i u Dalmaciji.

Doznajemo nadalje, da se u zadnje doba upisuju hrpimice svi najviši dostojanstvenici Italije počam od ministra, senatora, zastupnika i činovnika. Već prošle godine priznao je predsjednik toga družtva, senator Villa, da je glavni djelokrug toga družtva izvan granica Italije, a to je dakako u prvom redu Gorička, Istra, Trst i Dalmacija.

U najnovije doba pritiče tomu družtvu na pomoć i talijansko vojništvo. Čitamo u jednom talijanskom listu u Trstu pod naslovom: La „Dante Alighieri" e l'esercito italiano, da su se poveli za primjerom ministra rata generala Ponza di S. Martino i državnog podtajnika generala Zanelli-a, častnici 54 pješačke pukovnije nastanjene u Firenci, te se svi upisaše kano doživotni članovi družtva „Dante Alighieri", isto tako svi častnici 18. topničke pukovnije nastanjeni u Aquila.

Sada će dakle i vojska pritiecati svojimi novčanimi podporami na pomoć onomu družtvu, da ono uzmogne čim prije i čim lakše potalijaniti hrvatsku i slovensku djecu u naših južnih pokrajinah. Nu mi se tomu ne čudimo kad im i ovdje kod nas sve ide na ruku. Vojska talijanska čuti bez dvojbe rodoljubno kako i svaki drugi Talijan, komu rastu zazubice za ovimi našimi krajevi. Vojska ta snuje po gotove osnove, kako će danas sutra prekoračiti crno-žuto medju, da oslobodi „nespašenu braću". Ona zna vrlo dobro, da će naći tim manji odpor medju avstrijskimi podanici na granicah, čim ih više bude potalijančeno i oduševljeno za veliku majku Italiju. Njoj nemože biti dakle prigovora, već se je čuditi onim, koji toga nevide ili neće, da vide.

Kuga u Glasgowu. U engliezkom gradu Glasgowu pojavila se je prije 8 dana kuga, od koje su već umrle nekoje osobe. Sada je pod liečničkom pazkom osamljeno do 90 osoba, koje bijahu u doticaju sa okuženimi. Mjestne i državne zdravstvene oblasti poduzele su sve potrebite korake, da se taj bič božji čim prije uniši.

Vinska klauzula. Prema zaključku zagrebačkoga gr. zastupstva, obratilo se je gr. poglavarstvo na sve gradore u Hrvatskoj i Slavoniji, da zamole kr. zemaljsku vladu, neka bi se na odlučujućih mjestih zauzela, da se dokine poznata vinska klauzula u trgovačkom ugovoru sa Italijom.

Bogat lov. Iz hrvatskoga primorja javljaju, da su prošloga ćednа ulovili u ribolovih (tunerah) u Bakru, Bakarcu, Kraljevici itd. do 24.000 kil. tunine. Većinu tih riba odvezoše parobrodi i vozovi u Mljetke, Trst i susjedne gradove. Ciena toj ribi bijaše na Ricci 50—80 novč. kil.

Mrtve ribe dadu se i bez leda i u daleke krajeve odpremati, a da se putem ne pokvare, ako se prigodom odpreme s njima ovako postupa: Čim se riba iz vode izvuče, razpori joj se trbuh, te joj se izvadi drob, a onda se suhom krpom iznutra i izvana dobro protare. Iza toga metne joj se u laloke, naročito pako na jezik, prstovjet soli, te se onda svaka pojedina u slamu metne i poveže, kao što se to radi i sa bocami, kada se kuda odpremaju. Ovako omotane ribe pomeću se onda u košaru, u kojoj se praznine slamom izpune, te se onda i u najdalje krajeve odaslati mogu. — Još se mora pripomenuti, da nijedna riba tečajem cielog tog postupka pa sve dok se k vatri radi kuhanja nepristavi, ne smije doći sa vodom u doticaj.

Novo sredstvo proti filokseri. Iz Francezke dolazi viest, da je tamo neki vinogradar pronašao sigurno sredstvo proti filokseri. Sredstvo je skroz jednostavno, naime čadja iz dimnjaka, koju se imade pod trs sipati u zimsko doba, jer topeći se snieg i kiša vode čadju onda do korjena. Za čadju je poznato, da ubija zareznike, pa se zato i rabi u vrtovih protiv buhača, a poznato je i to, da je čadja izvrstno gnojivo. Taj franceski vinogradar već nekih šest godina rabi to sredstvo u svojih vinogradih, koji leže u brdinah kod Rousan-Soubigan. Zimi on pod svaki trs naspe jednu do poldruge litre čadje i tako ih čuva od napadanja filoksere. Ono trsje, što je već bolestno, po uporabi ovoga sredstva dobiva opet prvašnju moć. To bi se sredstvo i kod nas okušati moglo, jer ako ništa drugo — jeftino je.

Književne:

Primili smo zahvalnošću sliedeće knjige: Pučki prosvjed proti obnovi vinske klauzule, na šibenjskoj poljani 26. srpnja 1900. Izvješća trg.-obrt. komora Zagreba, Senja i Osieka. Mjesečnik pravničkoga družtva u Zagrebu.

Slaboživčanost. U ovo doba raznih ljudskih, živinskih i bilinskih boleština i prokleština, neće ni moja „Pregršt sušnja" biti suvišna.

U njoj je preko sedamdeset dielom naricaljka, dielom rodoljubnih, satirično-humorističnih i drugih samozvanih pjesničkih sastavaka.

Pjesme, osobito šaljive, zorno su ilustrovane sa 78 izvornih slika, većinom narisanih, točno po mojim naputcima, od splitskoga umjetnika Virgila Meneghello-Dinčića, a izradjenih u umjetničkom zavodu „Angerer i Göschl" u Beču kao i sa mnogo omanjih v i n j e t a. „Pregršt sušnja" bit će tiskana u listopadu kod Dioničke tiskare u Zagrebu.

Sbirka je posvećena odvjetniku dru. Vicku Mihaljeviću u Splitu, a zapremat će po svoj prilici 15 tiskanih araka u velikoj osmini. Ciena joj ravne 3 krune. Predbrojba radje predplata neka se pošalje Dioničkoj Tiskari u Zagrebu. Svaki predplatnik primit će na dar sbirku takodjer ilustrovanu „iz splitskih Krnjevalada" što sadrži više krnjevalskih osmrtnica i osuda u prozi p o s p l i t s k u. Ista je već pod tiskom, a bit će razpačana najdalje dojdućih poklada, ako ne i prije.

Fad Hall, na dan Sv. Roka 1900.

Neurastenicus.

Sabiru se odrabljene poštanske biljegovke

svih zemalja i vrsti, pa i najobičnije, za pripravu siromašnih dječaka za svećenički stališ. Za to se izmjenjuju liepe pobožne uspomene, poglavito čisla — križara, kolajne sv. Antuna i pražkog sv. Isusa — djeteta. Upite i pošiljke valja upraviti na: Bureau ***„Betlehem“ - Bregenz*** (Voralberg.)

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu“ po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste:

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . . „ „	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) . . . „ „	3·—
Svieće i duplire II „ „ „ „	2·40
Tamjan lacrima I. . . . . „ „	2·40
„ „ II. . . . . „ „	2·—
„ granis . . . . „ „	1·20
Povošteno platno za oltare . . . . *m* „ „	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Josip Potočnik

Via Giulia broj 5. — **u Puli** — Via Giulia broj 5.

Skladište

glinenih peći • • • • • • i štednjaka.

Preuzimlje

svakovrstne radnje, zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva

J. J. Naglas-a u Ljubljani.

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Filijalka

c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po 2³/₄%
„ „ „ 8 „ „ 3¹/₄%
U pismim na ime sa predob. od 4 dana po 2³/₄%
„ „ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ „ 30 „ „ 3¹/₄%
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ „ 3 m. „ 2¹/₄%
„ „ „ „ „ „ „ 6 „ „ 2¹/₂%

Okružni odiel u krunama

razpoloživ smjesta, 2¹/₂% na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednosnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svako vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestnije uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim liram ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i krizicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti širup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom odišćuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, želudačne grčeve, žutica, grozica ili zimnica, zavijanje ili griznja u trbuhu. Tko ovu šoli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i sazne bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želadca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, koji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švicarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnulim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie teškoga napora, za objačanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvrićuje meso oko zubi, razkriškaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i rastkurivanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvrićuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam perućini i osopotinam, 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili flekovam, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrsna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep narančan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stenice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Dolazak vlakova u Pulu.

8·25 prije podne iz Cerovlja.
1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak Dol.	Odl.	Dan	Luka	Povratak Dan	Dol.	Odl.
—	7·—	Srijeda	Rieka	Ponedjeljak	3·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20		Lovran		2·10	2·15
8·45	8·55		Moščenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10·—	10·35
4·30	6·—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6·—
6·30	6·40	Četvrtak	Fazana	Nedjelja	1·50	2·—
8·10	8·30		Rovinj		11·50	12·20
9·40	10·—		Poreč		10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2·—	—		Trst		—	6·—

Pruga Rieka — Pula.

—	7·—	Svaki ponedjeljak i petak	Rieka	Svaki utorak i subotu	3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45		Moščenice		1·35	1·45
9·—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11·—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8·—	Srieda	Rieka	Četvrtak	2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45		Moščenice		12·50	1·—
10·—	10·10		Berseč		12·25	12·35
1·40	12·—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinščica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.
Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	—
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30
3·—	3·10	Glavotok	6·40	6·50
4·—	4·10	Merag	5·40	5·50
14·50	—	Krk	—	5·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.
Svaki četvrtak.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	Pula	—	4·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.
Svaku subotu.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4·—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5. 6, 7 po „

Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11. 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topič i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7·—	Četvrtak	Trst	Ponedjeljak	10·—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45		Piran		—	—
12·—	—·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2·—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9·—
2·30	5·30	Petak	Zadar		2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2·—	5·—
7·—	9·—	Ned.	Metković	Č. P.	3·—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9·—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izola redovito ... dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polasku.
Od 1. novembra do konca marča pristaje se u Izoli možebitno.

Pruga Trst—Korčula.

—	7·—	Nedel.	Trst	Petak	6·15	—
1·—	2·30		Pula	Č. Pet.	11·—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6·—	7·—
—·30	3·—	Pon.	Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30		Spljet	Sr. Č.	9·—	4·—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.
Svaki ponedjeljak, sriedu i petak

—	6·—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7·—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8·—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.
Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2·—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i obćinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 60. U Puli, dne 14. septembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripostavke itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Razpust carev. vieća.

I.

U subotnom broju službenog lista bečke vlade „Wiener Zeitung" nalazi se na čelu carski patent od dne 7. t. mj. kojim se razpušta carevinsko vieće i ujedno odredjuje, da se odmah provedu priprave za obćenite državne izbore.

Carski patent glasi:

„Mi Franjo Josip I. po milosti božjoj car austrijski, kralj ugarski, češki, dalmatinski, hrvatski, slavonski itd., oglašujemo i dajemo na znanje:

Članak I. Zastupnička kuća carevinskoga vieća razpuštena je.

Članak II. Obći novi izbori za carevinsko vieće imadu se odmah pripraviti i provesti.

Dano u Našem državnom glavnom i prestolnom gradu Beču, dne 7. septembra 1900. Našega vladanja godine petdeset i druge.

Franjo Josip, v. r.

Koerber, Welsersheimb, Wittek, Böhm, Spens, Hartel, Rezek, Call, Giovanelli, Pientak".

U neslužbenom dielu istoga lista i istoga broja nalazi se sliedeće službeno tumačenje toga razpusta:

„Wien. Zeit". objelodanjuje danas u svom službenom dielu cesarski patent, kojim se zastupnička kuća razpušta. Od tri godine manjka državnom gospodarstvu ustavna odredba i kontrola, ostala je većina vladinih predloga, a naročito obširni gospodarski program, koji je minule zime predložen carevinskom vieću, neriešen, te zupinje svaka i najnuždnija reforma.

Sve želje pučanstva, koje se tiču unapredjenja obćeg blagostanja i poboljšanja njegove porezovne snage, a izpunjenje kojih tim više je nuždno, što se više potrebe države, zemalja i obćina postepeno množe, moraju uzmicati pred jedinim pitanjem uredjenja službenog jezika u pojedinih dielovih države, koje se podnipošto ne tiče ciele države.

Veliki uspjesi svjetske industrije i svjetske trgovine pali su u dio drugim državam. Austrija i njezini narodi mogli su polučiti samo onaj maleni dio, što ga je stekla poduzetnost i hvale vriedna odvažnost pojedinaca, kojim su još osobito povoljne okolnosti došle u prilog; inače pako sve su sile sputane, jer se ne može za njih zakonodavstvo brinuti ni uprava potrebitih sredstava pripraviti.

Gospodarski najslabiji — seljak, obrtnik i radnik, pate najviše pod tim nedopuštenim zanemarivanjem. To je stanje, koje se ne može uzdržati. Pri tom moraju država i njezini stanovnici uvi-djeti, da su njihovi interesi, i onako već dosta težko i osjetljivo zanemareni, gotovo posve napušteni.

Iskrena težnja vlade, da blagohotnom susretljivošću u svih područjih pokrije velom zaboravi žalostne dogodjaje od posljednje dobe, ostala je bezuspješna. Njezina dosljedno dokazana politička nepristranost i narodnostna neutralnost, sva njezina gorljiva nastojanja nisu bila kadra, da dovedu do obnove zakonodavnog rada, što ga je drž. tem. zakon dodielio narodnom zastupstvu. Razpust zastupničke kuće postao je odlučnom državnom potrebom.

Vlada preporuča izbornikom, da kod novih izbora, što će se bezodvlačno obaviti, uzmu odlučno u obzir svoje gospodarske interese; oni će tim unapredniti ojačanje države i povisiti njezinu sposobnost, da sredstvom sveobćeg razvitka uspješno podupre pučanstvo. Vlada je razpustom zastupničke kuće, koja nije obavljala nikakova pozitivna rada, udovoljila ustavnom načelu. Što su ozbiljniji postali odnošaji to će veća biti dužnost izbornika, da budu sviestni o značenju svog glasa u času, u kojem dobiva novo pučko zastupstvo po njegovu buduću djelatnost odlučan oblik.

Izbornici imadu da odluče o tom, da li se neprocienjivo dobro, što leži u kontinuitetu ustavnih uredaba, smije tako obezcieniti, da te uredbe ponovno gube svaku praktičnu uspješnost".

* * *

Netom razpušteni parlamenat — dvanaesti od obnove ustava — otvoren je 27. ožujka 1897., jedva dva mjeseca nakon razpusta prijašnjeg parlamenta. U ovom su parlamentu nakon izborne reforme prvi put sudjelovali i zastupnici pete obće izborne kurije, iz koje su izašli većinom radikalni elementi.

Već 5. travnja 1897. izdao je kabinet grofa Badenia jezične naredbe za Češku i Moravsku, proti kojima su Niemci stupili najprije u opoziciju, a kašnje — 28. travnja 1897. — u obstrukciju. Dne 2. lipnja 1897. zaključio je grof Badeni dvanaesti sjeditbu. Na 23. rujna otvorena je trinaesta. Sliedili su silni škandali, koji su urodili u listopadu odstupom predsjednika dr. Kathreina i izborom Abrahamowicza, a 24. studenoga jurišem na predsjedničtvo i 25. studenoga prihvatom Falkenhaynovog poslovnika. Drugi dan se je juriš obnovio, a 28. studenoga je predao Badeni ostavku kabineta i kuća je odgodjena. Na 1. prosinca stupi u život Gautschov kabinet, koji je uzalud nastojao uzpostaviti normalno stanje u parlamentu.

Dne 5. ožujka 1898. izašle su Gautschove jezične naredbe, a drugi je dan kabinet odstupio. Grof Thun preuzeo je vladu. Na 21. ožujka sastalo se je opet carevinsko vieće. Dr. Fuchs postao je predsjednikom kuće. Debate su ostale bezuspješne, 12. lipnja je bilo carevinsko vieće opet odgodjeno i zaključena sjeditba. U rujnu je započela petnaesta sjeditba i potrajala uz prekidanje do 7. listopada 1899. Medjutim je odstupio 3. listopada 1898. ministar dr. Baerenreither i zamienio ga barun Dipauli, a 29. rujna 1899. odstupio je grof Thun i preuzeo vladu grof Clary.

Grof Clary opozvao je jezične naredbe 17. listopada, a kad se je drugi dan sastalo carevinsko vieće u šestnaestu sjeditbu, Česi su počeli oponirati Claryu, te su 23. studenoga započeli obstrukciju. Time je bio i grof Clary 21. prosinca 1899. prisiljen na odstup. Zamienila ga je privremena vlada dr. Witteka, koja je već 28. siečnja 1900. odstupila. Na njezino mjesto stupilo je ministarstvo dr. Koerbera, koji je sazvao carevinsko vieće dne 22. febrara. Nakon kratkotrajnoga zasjedanja odgodilo je ministarstvo carevinsko vieće, dne 25. marča sazvav ga opet dne 9. maja na kratko zasjedanje do 8. junija, kadno bijaše radi obstrukcije zaključeno i eto sada konačno razpušteno.

Rezolucije

predložene

I. hrvatskom katoličkom sastanku.

(Konac.)

III. Odsjek.

I. Socijalno pitanje.

(Izvjest.: Dr. Juraj Vrbanić).

Katolici Hrvati sakupljeni na prvom hrvatskom katoličkom sastanku priznavaju, da t. z. socijalno pitanje nije u Hrvatskoj još zaoštreno onako, kao drugdje, nu drže, da treba biti na oprezu, da do toga zaoštrenja ne dodje; a napose izjavljuju, da je dužnost i crkve i države i pojedinaca nastojati, da se uzdrži sklad medju družtvenim klasama, dotično da se nastali nesklad izravna.

U suglasju s uzvišenom naukom kršćanskom, a napose onom katoličke crkve, te oslanjajući se poimence na encikliku sv. Otca pape Leona XIII. o radničkom pitanju, drže Hrvati katolici, da bi sliedeća načela bila kadra unaprediti duševne i dosta žalostne materijalne prilike hrvatskoga naroda, a time socijalnomu pitanju oduzeti onu oštrinu, koja pojedinim narodima zadaje osobitne brige. Prema tim načelima imali bi svoj rad upriličiti svi, kojima je stalo do valjanoga i uspješnoga riešenja socijalnega pitanja.

Ova načela jesu sliedeća:

a) Pravi put, kojim se dade uspješnijim načinom riešiti socijalno pitanje pokazuje nam vjera kršćanska, koja nas prije svega upućuje, da je ova zemlja mjesto kušnje, na kojoj nema nikoga, tko bi se čutio podpuno sretnim, a za tim postavlja uzvišenu nauku: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. Prema tomu treba se prije svega u svojim potrebama umjeriti, te ne težimo za nedostiživim, a zatim izbjegavati i ne pogodovati nečudorednoj trošnji, raskoši; treba raditi i štediti. Pravom djelotvornom kršćanskom ljubavi treba da budu proniknuti napose bogatiji, imućniji prema manje imućnim, siromasima i biednicima.

Širenje religije, religioznih osjećaja protiv vjerskomu indiferentizmu i materijalizmu treba da bude jedna od glavnih zadaća družtva.

Tomu može u prvom redu doprinieti na vjerskoj i po tom na moralnoj podlozi osnovana obitelj, tako da ova bude jak temelj i zdrav korjen, na kom počiva ljudskoga roda, iz koga će se ovaj neprekidno popunjivati i osvježivati.

b) Katolici Hrvati znajući u jednu ruku, kako je svetkovanje nedjelja i blagdana zapoviedju Božjom i crkvenom zapovjedano, a u drugu ruku uvjereni, da je nesvetkovanje nedjelja i blagdana te običaj rad na ove dane štetan i pogibeljan i po moralni i po fizički život pojedinaca kao i po blagodat obćine i države, traže po mogućnosti što podpuniji počinak na nedjelje i blagdane i to ne samo za obične radnike i poslenike te obrtnike i seljake, nego i za sve urednike, vojnike i činovnike tako, da svatko može udovoljiti svojim vjerskim dužnostima, te se dušev no ojačati i tjelesno oporaviti.

c) Što se tiče napose radnika i poslenika, to Hrvati katolici drže, da je nuždno:

1. omogućiti, da majka posveti sile svoje poglavito odgoju djece svoje, da ona bude povraćena obitelji, kojoj i pripada;

2. nastojati, da radnici dodju do zdravih, dobrih i jeftinih stanova, te ih upućivati na probitke i koristi uredjenoga stana;

3. odieliti radnice od radnika, napose u tvornicama;

4. brinuti se, da ne dodje u pogibelj život i zdravlje radnika u radionicama i tvornicama: da radnici ne rade prekomjeran broj sata, koje im njihove sile nedopuštaju; da se ograniči, dotično prema potrebi zabrani rad djece, a u koliko je nuždno iz zdravstvenih i moralnih obzira i rad žena;

5. pobrinuti se, da država uz pripomoć poslodavaca uredi nuždnu organizaciju, kako će u slučaju bolesti, nesposobnosti za rad, nemoćnosti i starosti radnika pristojno živiti, da ne bude upućen na milostinju drugih;

6. nastojati, da radnici sami osnuju udruge, koje bi služile kao izvjestivne za bezposlene radnike, dotično koje bi im davale podporu uz odredjenje i uz dužnost plaćanja premije, dok radnik ima posla;

7. urediti radničke plaće, da radnik bude kadar pristojno uzdržavati sebe i svoju obitelj.

Ustanovljenje minimalne plaće kao i riešavanje priepora, koji se odnose na poslovni ugovor neka se prepusti posebnim povjerenstvima, sastojećima od poslodavaca i radnika.

8. upućivati radnike u religiozno-moralnom pogledu odvraćati ih od neurednoga života, a napose od uživka alkohola, omogućiti i nastojati, da se dobrom knjigom u slobodnim svojim časovima i u krugu svoje obitelji razbistre.

d) jedna od glavnih briga družtva i države mora biti, da se uzdrži i unapredi srednji ratarski i obrtni stališ, na kom počiva svaka država. Što se napose tiče obrtnika, to treba da maloobrtnici i ru-

kotvorci budu zaštićeni proti neobuzdanoj, nesolidnoj utakmici. U tu je svrhu prije svega od potrebe organizirati rukotvorni obrt. Tome imade služiti u prvom redu vlastita pomoć obrtnika, a napose marljivost, štedljivost, usavršenje obrtnika u vlastitom obrtu; briga za podmladak. Glede potonjega treba, da priteče u pomoć država ustrojenjem obrtnih škola.

Posebnu zaštitu zaslužuju obrti, kod kojih se predpostavlja, da dotičnik bude vješt, sposoban za izvršivanje obrta. Ovakove obrte ne bi smio obavljati onaj, tko prema odredjenim propisima nije dokazao svoga usposobljenja.

Osobitu pomoć mogu očekivati malo-obrtnici od udruživanja osnivajući zajednička proizvodna poduzeća, nabavljajući zajednički strojeve, sirovine i pribavljajući si na osnovu medjusobnoga jamstva potrebnu jeftinu vjeresiju.

e) Za hrvatske prilike najakutnije je pitanje i u socijalnom pogledu uredjenje prilika našega seljačtva, koji sačinjava glavni kontigenat hrvatskoga naroda, te koji su stoga najvažnija poluga njegovomu blagostanju i napredku.

U Interesu hrvatskoga seljačtva treba:

1. nastojati, da se prepreči preveliko dielenje razkomadanje zemljišta.

U tu svrhu treba: a) uvesti posebne stege u ovršnom pravu, a napose glede ovršne prodaje zemljišta, ustanoviv osim ostaloga stalni ako i ne preveliki dio posjeda, koji bi imao ostati neokrnjen, te koji bi služio temeljem i podlogom gospodarske eksistencije; b) reformirati nasljedno pravo napose tako, da se ostavine sastojeći u nekretninama izpod stanovitoga minima nesmiju razkomadati nego da mogu preći samo na jednoga nasljednika;

2. da uzmože seljak doći do valjanoga i jeftinog kredita, treba organizirati bilo i uz pripomoć države ratarsku vjeresiju na temelju medjusobnoga udruženja uz solidarno jamstvo članova udruge.

f) kao što u interesu občem, tako bi bilo napose u interesu hrvatskoga naroda, da se narodi oslobode prevelikoga militarizma, čime bi se i obstojeća javna podavanja snizila.

g) Hrvati katolici obraćaju se molbom napose na svećenstvo, učiteljstvo i svu ostalu inteligenciju, koja je u pobližem dodiru sa narodom, neka bi podučavali i rukovodili narod, a napose naše seljačtvo, prema ovdje iztaknutim načelima; neka u tom obziru ne ostane samo kod rieči, nego neka se što prije pristupi k djelu.

Sloga, ljubav, uztrajna, požrtvovna i odlučna volja uz pomoć Božju pomogla je drugima, pomoći će i Hrvatima.

2. Seoske štedovne i predujmovne blagajne.

(Izvjest.: Don Frano Ivanišević).

Da se niži težački stališ oslobodi lihvarstva, da se u materijalnom i moralnom stanju pridigne, katolički sastanak u Zagrebu, smatra od neobhodne potrebe i koristi osnivanje seoskih štedovnih i predujmovnih blagajnica; u koju svrhu prihvaća zaključak, neka se ustroji u Zagrebu središnji odbor, kojemu će biti zadaća: promicati težačku seosku vjeresiju, posredovati kod novčanih zavoda za nabavu glavnice uz povoljne uvjete, sastaviti i proizvadjati organizaciju ovih zadruga prema granicam postojećih državnih zakona i potrebam hrvatskog seljačkog stališa.

IV. Odsjek.

1. Liepa knjiga.

(Izvjest.: Dr. Jakov Ćuka).

Katolički sastanak stavlja na srce svima:

a) da ne podupiru takova izdanja, koja bi vriedjala moralno i vjersko čuvstvo i pravo rodoljublje;

b) da naši književnici, kritičari i novinari smatraju si za dužnost i za rodoljubni čin upozoriti občinstvo na dobru i liepu knjigu i preporučiti mu ju, kao što odvraćati ga od zle i pokvarene;

c) da se izrazi u ime katol. sastanka priznanje družtvu sv. Jerolima za dosadanji rad u tom smjeru;

d) da se družtvima i hrvatskim naučkadnicima i časopisima u ime katol. sastanka stavi na srce, da ne bi nikada objelodanili kakova djela, koja bi vriedjala religiozno moralno čustvo, i da ne bi dopustila što je do njih, da se u hrvatsku književnost uvuče otrovni duh, jer će tako na prosvjetnom polju najvećma koristiti hrvatskomu narodu i okupiti će oko sebe sve to veći broj članova.

2. Crkvena umjetnost.

(Izvjest.: Dr. Luka Jelić).

Uvaživ nuždu praktične i teoretične naobrazbe u kršćanskim stvarima i umjetnosti, prvi hrvatski katolički sastanak izražuje želju:

a) da se osnuje posebna stolica kršćanskih starina i umjetnosti pri svakoj hrvatskoj bogosloviji, obskrbljena sgodnom didaktičnom sbirkom, i da se takodjer na srednjim školama predaje uputa u tu znanost;

b) da se po mogućnosti u pojedinim crkvenim zavodima osnuje po jedna stručna škola: na primjer: u jednoj bogosloviji škola crkvene glazbe; u jednom koludričkom samostanu škola za crkvene ručne radnje; u jednom redovničkom samostanu jedna slikarska škola itd., te da se umjetnici crkovnjaci financijalno obezbiede, da u takovim školama mogu odgajati umjetnički pomladak.

Uvaživ pak potrebu sačuvanja umjetnih crkvenih spomenika, kao što i nuždu, da nove crkvene umjetnine budu u duhu crkvenomu i narodnomu izvadjane, l. hrvatski katolički sastanak želi jošter:

c) da se u svakoj biskupiji povjeri stručnjaku nadzor nad crkvenim umjetninama, te da njegov glas bude uvažen, kad se bude radilo o razdanju, popravljanju, uništenju ili izvlaštenju svakog crkvenog spomenika;

d) da se crkvene vlasti svojski zauzmu toliko za sačuvanje crkvenih spomenika, davši čim prije izraditi diocezanske našašare; koliko i za iztraživanje i proučavanje istih u hrvatskim zemljama;

e) napokon, da se pri izradbi novih crkvenih umjetnina bude imao osobiti obzir i uvažanje onih umjetničkih oblika, koji su karakteristični na starokršćanskim i sredovječnim spomenicima po hrvatskim zemljama, i da to bude naglašeno u naljećajnim oglasima.

DOPISI.

Djakovo, 7. rujna 1900. (Strossmayerova petdesetgodišnjica.) U srcu Slavonije — tako se obično zove pitomo trgovište Djakovo — slavi se prieriedka slavnost u obće, jedina u hrvatskom narodu. Veliki biskup Josip Juraj Strossmayer slavi petdesetgodišnjicu svoje posvete za biskupa. Tom zgodom okitio se je sav grad bez iznimke sa cviećem, hrvatskim zastavami, slikami svećara. Gostova — štovalaca došlo je sa svih strana hrvatskoga naroda uključno slovenskih pokrajina. Ima i predstavnika Srba, Bugara, Čeha, Slovaka, Poljaka.

Narodu ni broja se nezna. U predvečer svečanosti bila je sveobća razsvjeta trgovišta. Sve bijaše u takovom svjetlu, da se mjesečine, prem je sjala na vedrom nebu, ni vidilo nije. Glazba, ljudi sa lampioni, s bakljami išli su kroz dio grada, te došli pred biskupske dvorove. Tu je pjevačko družtvo zapjevalo himnu Strossmayeru i „Ljubimo Te naša diko".

Načelnik občine oduševljeno je pozdravio, biskup srdačno odzdravio, narod iskreno klicao. Danas bilo je osobito krasno gledati prerazličite divne nošnje seljaka i seljakinja. Iz gradske župne crkve pošla je u obhodu velika povorka svećenika i redovnika, te naroda dignuti svećara u njegov stan, da ga odprati u veličanstvenu crkvu, sagradjenu marom i troškom (milijun i tri sto tisuća forinti) svečarovim. U pratnji bili su redovnici iz raznih pokrajina, svećenici iz raznih biskupija, predstavnici kaptola zagrebačkoga, članovi kaptola djakovačkoga, biskupi Marčelić dubrovački, i Voršak posvećeni u Djakovu, nadbiskupi, Posilović zagrebački i Stadler sarajevski. Poslie toga svjetovnjaci svih staleža. Sam 86godišnji svećar služio je svečanu svetu misu, a poslie evanjelja propovjedao cielu uru, stojeć, divno po sadržaju i obliku. Čistim glasom rieč mu je tekla gladko bez da se ni malo zaustavio, primjerenimi kretnjami. Pri svem nije se na njem ni utrudjenosti poznalo. Dovršivši sv. misu podielio je za priliku došli papinski blagoslov podavajući odpuste namienjene olakšanju duša čistilišta. Taj blagoslov podielio je i izpred crkve mnogobrojnom narodu, koj uz svu prostranost crkve nije našao prostora u njoj. Iza kratkoga oporavka primao je svećar deputacije, poslie toga sliedio je banket kod svećara i u sjemeništu za kakvih 200 osoba. Medju prvimi brzojavnimi pozdravi bio je onaj Njegove Visosti nadvojvode Leopolda Salvatora i njegove visoke supruge nadvojvodkinje Blanke, stanujućih u Zagrebu. Kod banketa bilo je izrečeno znamenitih zdravica. Prvi je nazdravio sam svećar sv. Otcu Papi i Njegovom Veličanstvu, naglasiv kako je velik i zaslužan prvi za sav svieta i za hrvatski narod, i kako je hrvatski narod uviek vjeran svom vladaru. Drugu je izrekao napbiskup Stadler svećaru. Budio je i radio za narodnost hrvatsku i jezik, trpio je; nije dobio odlikovanja košto obično biva, al je dobio najveće odlikovanje što ga smrtnik može dobiti — a to je ljubav naroda. Svećar je sad pozdravio oba nadbiskupa i biskupa Marčelića, koj je sa svoje strane digao čašu svećaru kao čovjeku nesamo velikoga uma nego poglavito i velikoga srca. Svećar spomenuo se je pok. bana Jelačića, koj je najviše radio da bude svećar biskupom. Iztaknuo je kako je ban bio naplaćen za svoje zasluge za dom i kralja. Onda je pozdravio sve došle gostove, i zahvalio ujim što su ga počastili. Načelnik ljubljanski Ivan Hribar pozdravio je svećara naglasujući svezu Hrvata i Slovenaca po krvi i jeziku, po interesih, pak i po samom svećaru. U ime Bugara nazdravio je svećaru Hrvat Jurinić, profesor na visokoj školi u Sofiji, te iztaknuo kao na jugu ide Hrvatom prednost. Srbin Sandić iz Novoga Sada pozdravio je takodjer svećara. Tako i Slovak Hurban u ime Slovaka. Spljetski načelnik Milić u ime Spljeta, hvaleć svećara imenito radi njegovoga govora izrečenoga u Beču 1860. u prilog sjedinjenju Dalmacije. Istarski Hrvat dr. Dinko Vitezić izrekao je svećaru zahvalu za podpore što su jih dobila družtva Cirila i Metoda, pazinsko djačko pripomočno i Bratovšćina. Gjalski Babić nazdravio je svećara u ime hrvatskih književnika.

Franina i Jurina.

Fr. Ča je istina, da je bil laniski meštar naš čovik?

Jur. Do pred osam lit bi bil sal na nože za sve, ča je hrvatsko.

Fr. Joj meni, kako se to ljudi menjaju!

Jur. Ne menjaju se Franino ljudi ne.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Dne 7. t. mj. u jutro sastalo se ministarsko vieće pod predsjedničtvom ministra-predsjednika dr. Koerbera. To viećanje trajalo je puna tri sata i konačno bijaše zaključeno, da se kruni predloži razpust carevinskoga vieća. Odmah poslie podne pošao je dr. Koeber u audienciju k caru i kralju, u kojoj mu je predložio zaključak ministarskog vieća. Njeg. Veličanstvo odobrilo je taj zaključak.

Nakon te audiencije viećao je ministar-predsjednik s ministrom grofom Welsersheimbom, s kolovodjom njemačkog veleposjeda grofom O. Thunom i s drugimi odličnimi osobami.

Novi izbori provesti će se čim prije, i to čim obave zemaljske vlade potrebite priprave.

Govori se, da će nekoje pokrajine provesti izbore pred drugimi. Tako bi imale Dalmacija, Galicija i Bukovina provesti izbore još tečajem ove godine. U ostalih kraljevinah i pokrajinah imali bi se provesti ti izbori najdalje u prvoj polovici jenara buduće godine.

Ministri Koerber, Böhm i Pientak bijahu u subotu, odnosno u nedjelju u audienciji kod Njeg. Veličanstva. U nedjelju bijaše opet ministarsko vieće, na kojem se je razpravljalo o predstojećih izborih.

Razpust carevinskoga vieća nije nijednu stranku iznenadio niti ozlovoljio. Jedini Poljaci i njemački konservativci opiraše se dugo razpustu. Sve ostale stranke dočekale su taj razpust više manje ravnodušno.

Kako smo već u zadnjem broju na ovom mjestu spomenuli, imali bi se provesti obćeniti državni izbori nešto prije u Galiciji i Bukovini, i to radi pravoslavnih blagdana, koji padaju nješto kasnije nego li katolički.

Novo carevinsko vieće imalo bi se sastati pod konac jenara buduće godine.

Iz Brna javljaju, da će vlada nastojati bar dielomično ùtaložiti narodnostne protimbe izmedju Čeha i Niemaca sada, pošto je zaključeno carevinsko vieće.

Iz bečkih novina doznajemo, da je grozila ministarska kriza prije nego li je došlo do razpusta carevinskoga vieća. Ministar za Galiciju dr. Pientak opirao se je naime najodlučnije tomu razpustu. Reć bi, da ga je sam vladar u audienciji od subote sklonuo, da odustane od svoga odpora.

Izborna borba počela se je razmahivati u raznih pokrajinah Austrije. Pojedine stranke izdale su jurve proglase na svoje jednomišljenike. U tom pogledu prednjače svim strankam Niemci liberalci i kršćanski socijalisti u Beču.

Izvršujući odbor mladočeske stranke zaključio je takodjer izdati proglas na narod, da opravda svoje postupanje napram zahtjevom vlade.

Ministar trgovine barun Call vratio se iz Trsta, odnosno Pule u Beč. Istotako došao je u Beč iz Češke ministar bogoštovja dr. Hartel.

Zastupnik dr. Funke i jedan od vodja njemačke liberalne stranke pozvao je za dne 18. t. mj. u Beč sve odličnije članove svoje stranke.

Bivši njemački zastupnici Hohenburger, Ludvig i Silvester izjavili su svojem klubu, da neće više kandidirati. Govori se takodjer da većina bivših zastupnika za grad Trst sa okolicom neće više kandidirati.

Najnoviji dogodjaji u Hrvatskoj t. j. hrvatski katolički sastanak i jubilej biskupa Strossmayera razdražili su silno i onako bolestne živce njemačkih i madjarskih novinara. Ovi nazovi prosvjetitelji čovječanstva sipilju danomice svakojake pogrde na hrvatski narod, koji nije voljan, da dulje trpi ni njemačku ni madjarsku prevlast u ovoj monarhiji.

Srbija. Car i kralj Fran Josip poslao je kralju Aleksandru vlastoručno pismo, u kojem mu čestita k njegovom vjenčanju. Mladomu kralju čestitao je također ruski car Nikola vrlo srdačno. Medju ostalim piše car kralju: „Moj gospodine brate, s neizrecivim veseljem primih Vaš list, iz kojega razumjeh, da mi javljate svoje vjenčanje sa gospodjom Dragom Mašin itd. Pismo to zaključuje: Molim Vas, da izvolite primiti izraz mojih visokih želja i vjerujte mi, da ću uviek ostati dobrim bratom Vašega Veličanstva. Nikola.

Bugarska. Iz Sofije dolazi viest, da ruska vlada upliva na Bugarsku, nebi li se spor izmedju Bugarske i Rumunjske što prije utolažio. Bugarska vlada dobila je iz Petrograda savjet, da uznastoji zapriečiti svako dalnje djelovanje macedonskoga revolucijonarnoga odbora, koji da u sadašnjih prilikah neima druge svrhe nego da pooštri napete odnošaje izmedju Bugarske i Rumunjske. Bugarski ministar trgovine Načović odputovao je dne 11. iz Sofije u Beč.

Južna Afrika. Vrhovni zapovjednik engleskih četa u južnoj Africi lord Roberts javlja ministarstvu rata, da burske čete svuda nastoje oko toga, da sruše željezničke vlakove i da poderu željezničke pruge. Neprodje nijedan dan ni jedna noć a da se nebi dogodio koji takav slučaj.

Dogodjaji u Kini. Iz Berlina uvjeravaju, da glede odlazka medjunarodnih četa iz Pekina nepostoje izmedju Njemačke i Rusije nikakvi dogovori. Tamo, da se ipak boje, da će doći izmedju vlastih do razdora kad se bude radilo o odšteti za pretrpljene štete, koju će morati da podmiri Kina. Iz Pekina brzojavljaju dne 11. t. mj. da su tamo dali Niemci po priekom sudu ustrieliti četiri boksera. U palači carice udove, da su našli izvješće o broju umorenih kršćana. Po jednoj viesti iz Šangaja nadjeno je u Pekinu mnogo oružja. U gradu da vlada oskudica na živežu.

Mjestne:

Ogroman zubač. Ovih dana uhvatio je jedan podčastnik vojne mornarice sa ladje „Triton“ u puljskoj luci ogromnog zubača težkog 14 klgr.

Pokrajinske:

Imenovanje. Poštanskim vježbenikom kod ravnateljstva u Trstu imenovan bijaše medju ostalimi č. g. Fran Počkaj iz Trsta.

Odlikovanja. Povodom porinutja ladje vojne mornarice „Habsburg“ bijaše od Njeg. Veličanstva sa redovi odlikovanih više osoba, koje su gradnjom ladje upravljale i zaposlene bile. Izmedju odlikovanih spominjemo pomorsko-gradjevnog nadmjernika g. Poppera, pomorsko-gradjevnog mjernika Novotny-a, mjernika Tronier-a, mehanika Hermana, nadzornike radnika Parenzana, Rubbu, Saffara itd. Petorica radnika dobila je jubilarnu svetinju 40 godišnjeg službovanja.

Ministar trgovine u Trstu. Povodom porinuća vojne ladje „Habsburg“ nalazio se je medju gostovi i c. kr. ministar trgovine g. barun Call, koji je amo doplovio parobrodom „Pelagosa“ pomorske vlade iz Opatije a vratio se je odanle u Pulu istoga dana poslije podne.

Odlazak visokih gostova. U ponedjeljak u jutro izkrcao se na mulu „Sanità“ u Trstu nadvojvoda Friedrich i nadvojvodkinja Izabella, koji su prisustvovali u nedjelju porinuću ladje vojne mornarice „Habsburg“. Sa obale odvezoše se u dvorskih kočijah na kolodvor južne željeznice, gdje ih očekivahu poglavice javnih oblasti. Brzovlakom u 8 sati u jutro odputovaše visoki putnici iz Trsta put Zidanoga mosta, a odatle u Zagreb u posjete nadvojvodi Lavoslavu Salvatoru i njegovoj supruzi. U Zagrebu zadržaše se samo kratko vrieme.

Nadvojvoda Ljudevit Viktor. U večernjih listovih od dne 11. t. mj. čitali smo brzojavnu viest iz Beča, da je od tamo odputovao za Opatiju nadvojvoda Ljudevit Viktor i da će se zadržati u Opatiji tri čedna. Istoga dana javila nam je žica iz Opatije viest, da je tamo stigao nadvojvoda Ljudevit Viktor i da se je nastanio u dvorcu „Amalia“.

K predstojećim izborom za carevinsko vieće. Na prvom mjestu govorimo obširnije o razpustu carevinskoga vieća. Tamo je rečeno, da se imadu obaviti novi obćeniti izbori čim prije i to negdje još tečajem ove godine, a drugdje najdalje u prvoj polovici mjeseca jenara 1901. Naknadno doznajemo iz poluslužbenih novina bečke vlade, da su te viesti o predstojećih izborih preuranjene, jer da u tom pogledu nije vlada jošte ništa stalna odlučila. Bilo istinito jedno ili drugo, toliko stoji, da nas od budućih izbora već nedieli daleko vrieme. Radi toga valja, da se već sada i to odmah i svuda širom Istre dadu na ozbiljne priprave svi naši rodoljubi. Nevalja dakle čekati ni u r e n i h i p a, nego dati se odmah na posao svuda tamo, gdje nam treba izvojevati narodnu pobjedu. Naši krvni dušmani dadoše se jur na posao i oni neće mirovati danju ni noću e da nam otežčaju ili onemoguće pobjedu. Zasučite dakle rodoljubi širom Istre rukave za junačku borbu, koja nam predstoji.

Sa II. slovenskog katoličkog sastanka u Ljubljani. U ponedjeljak započeo je u bieloj Ljubljani svoje djelovanje II. slovenski katolički sastanak. Počastnimi predsjednici sastanka bijahu izabrani u prvoj sjednici gg. ravnatelj Fran Povše, dr. Bauer profesor na sveučilištu u Zagrebu, dr. Tumbach profesor sveučilišta u Pragu i M. Oršič kanonik iz Krka. Predsjednikom sastanka bijaše izabran odvjetnik g. dr. Ivan Šusteršič, podpredsjednici dr. M. Laginja, vitez Berks i savjetnik Vencajz.

Razpis natječaja. U tršćanskom „Ž i d o v č i ć u“ čitamo razpis natječaja na mjesto obćinskoga tajnika — blagajnika u Kanfanaru. S tim mjestom spojena je godišnja plaća od 1200 kruna.

Molbe, podkriepljene krstnim listom, svjedočbami o ponašanju i o školama te o dosadašnjem službovanju, valja poslati tamošnjemu obćinskomu uredu do dne 22. t. mj. Prednost imati će onaj molitelj, koji bi mogao preuzeti orguljanje u župnoj crkvi uz godišnju odštetu od 264 K.

Odabrani molitelj imati će da položi jamčevinu od K 1000 u novcu, državnih papirih ili zalogom posjeda, kod nastupa službe. Molitelji valja da dokažu poznavanje talijanskoga i slovensko-ilirskoga (!?) jezika (narječja, koje se govori u okolici) i po mogućnosti njemačkoga.

Kako se plaše kanfanarski krnjeli hrvatskoga jezika!!

Bezobrazno! Mi smo već više puta imali prilike, što sve znadu činiti i govoriti i kako znadu rovati naši neprijatelji proti hrvatskoj gimnaziji u Pazinu. Ovih dana, kad se roditelji pripravljaju, da svoje zlato opreme za rečenu gimnaziju, opet ustaju krivi proroci. Medju timi se ističe, kako čujemo, pop Matich u Premanturi, onaj pop koji rodjen od hrvatske matere i u hrvatskoj Dalmaciji, širi talijanski otrov medju premanturskim pukom već više godina, dočim u crkvi licumjerno podržaje najčišći hrvatski značaj u pogledu jezika, da time lakše zaveda neuki puk. Taj gospodin neima drugog posla, nego odvraćati ljude, neka nešalju svoje djece u hrvatsku gimnaziju u Pazin, jer da će ta gimnazija brzo propasti, da Pazinci neće držati hrvatske djece, da im neće dati jesti i sve tako napried. Tim podlim ogovaranjem, za koje bi mogao još odgovarati na sudu, jer mora znati da je hrvatska gimnazija u Pazinu — c. kr. d r ž a v n i z a v o d, uspio je kod dvojice otaca, žalostna im majka, ali nije, akoprem je i tu kušao, kod vrlog Slipševića, koji će ove godine dati već trećega sina u školu, da bude svjedokom, kako u Premanturi živi čista naša krv, koju, ako Bog da, neće pokvariti niti jedan Matich, pa makar im i krstne listove 100 puta talijanskom ortografijom kvario.

Za danas dosta, a do zgode, šior Matich, znati ćemo Vas drugačije oprati.

Iz Lovrana nam pišu. Lovranski talijanaši znali su poslati telegram prigodom smrti talijanskoga kralja, sa podpisom „Gioventù lauranese“, ali se nisu dosjetili dana 16. septembra godišnjice smrti blagopokojne cesarice Elizabete. Da nije bilo jednog gospodina gosta ne bi se bila držala običajna služba u crkvi.

Iz drugih krajeva.

Car i kralj u Gorici. Dne 29. t. mj. dolazi, kako pišu listovi, Njeg. Veliè. car i kralj Fran Josip I. u Goricu da prisustvuje svečanostim, koje se tamo priredjuju povodom 400 godišnjice odkada je Gorička pripojena Austriji.

Slovenski listovi Goričke tuže se, da je c. kr. politička oblast u Gorici zabranila svim slovenskim obćinam prikazati se sa slovenskimi zastavami u Gorici u dane svečanosti.

Mi shvaćamo posve dobro tu zabranu političke oblasti, kojom se je htjelo dati do znanja slovenskim obćinam, da ih netrebaju kod svečanosti u Gorici. One će valjda znati što im je činiti.

Govor biskupa rodoljuba. Priobćili smo u zadnjem broju govor nadbiskupa Vrhbosanskoga preuzv. gosp. dra. J o s i p a Š t a d l e r a, što ga je izrekao u svečanoj sjednici I. hrvatskog katoličkog kongresa u Zagrebu, koji je bez dvojbe oduševio naše čitatelje kao što je i nas, a danas priobćujemo govor istoga biskupa rodoljuba, što ga je izrekao na svečanom banketu dne 5. t. mj. Tomu banketu prisustvovalo je preko 300 najodličnijih osoba iz svih hrvatskih pokrajina. Medju timi bijahu nadbiskupi i biskupi Posilović, Štadler, Mahnić, Jeglić i Krapac.

Od glavnih govornika na banketu spominjemo predsjednika kongresa grofa Kulmera, nadbiskupa Posilovića, biskupa Jegliča, nadbiskupa Štadlera itd. Govor ovoga posliednjega bijaše doduše kratak, ali jezgrovit, značajan i pun mladenačkog poleta. Evo što izvješćuju zagrebački listovi o tom govoru: Usried oduševljena pozdravljanja i dugotrajnog klicanja ustao je sarajevski nadbiskup presvj. g. dr. Štadler, koji reče:

„Braćo moja! Nemam razloga, da se zahvaljujem, pošto vam je prijatelj nadbiskup zagrebački sve kazao, a drugi ga je nadopunio. Ja ću samo dvoje reći na to: Prvo, što se našega naroda tiče, a drugo naše svete vjere. Što se tiče našega naroda, to želim iz dna duše svoje, d a s e š t o p r i j e B o s n a i H e r c e g o v i n a s j e d i n e s m a t e r o m z e m l j o m.... (Gromoglasni: Živio Štadler! Burno pljeskanje i klicanje, koje traje više časova u jednakom zanosu).

To je prva rieč, a druga, što se tiče vjere i biskupa, jest to, da želim Hrvatskoj boljih i puno pametnijih i mudrijih biskupa, nego što sam ja tamo, ali jedno ne želim: d a b u d e i t k o v i š e l j u b i o t a j n a r o d h r v a t s k i i t a m o i o v d j e, n e g o j a. (Jednako dugotrajno i frenetičko pljeskanje te: Živio Štadler!)

Ja želim, kao što se ono veli u biblijskoj molitvi: kako sam više puta kazao Gospodinu Bogu u svojoj molitvi: Ako je Tebi drago, Gospodine, da svojim životom ne koristim siromašnoj Bosni, neka me smrt snadje! A sad kažem: ako, Gospodine predvidjaš, da ne ćemo ne samo ja, nego mislim, da mogu kazati u ime svih biskupa — ako predvidjaš, da ne ćemo biti koristni narodu našemu i svetoj vjeri, onda je bolje, da smrt pošalješ na nas".

Iza ovoga govora nastalo je tako oduševljenje, da ga je skoro nemoguće opisati. Silno razdragano občinstvo zapjevalo je govorniku stoječ poznatu rodoljubnu pjesmu: „Ljubimo Te naša diko“.

O žigicah družbe Cirila i Metoda. Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda piše hrvatskim novinarom obzirom na viest da je moglo žigice naručiti u Osieku.

„Dne 29. rujna pr. g. primilo je ravnateljstvo družbe putem g. Milana Gremera na Rieci ponudu jedne tvornice žigica u Českoj za razpačavanje družbinih žigica po Hrvatskoj i Istri. Još prije vodila je družba sa tvrdkom Ivan Perdan u Ljubljani pregovore za proizvadjanje i razpačavanje družbinih žigica te pošto nije na opetovane ponude sa strane istoga dobilo nikakvog konkretnog odgovora, javilo je g. Milanu Gremeru pismom gornjega datuma, da je pripravno stupiti u dogovore sa tvrdkom od njega zastupanom, čim naznači uvjete pod kojimi bi ista tvornica proizvadjala i razpačavala družbine žigice. Nakon poduljih pregovora, sklopila je družba dne 18. listopada 1899. ugovor za proizvadjanje družbinih žigica za 10 godina pod već poznatimi uvjeti. U doba sklopljena ugovora nije družtvo niti znalo, da postoji tvornica žigica Adama Reisnera u Osieku. Tek kad se je već počelo agitirati za družbine žigice putem novina, prispjela je ravnateljstvu družbe ponuda g. Adama Reisnera za proizvadjanje družbinih žigica (koga nam je družba poslala u prepisu a tako i svoj odgovor g. Reisneru. Op. ur.) Iz navedenoga razvidno je, da družba nema nikakve krivnje, što nije mogla uvažiti zakašnjene ponude tvrdke: Adam Reisner, Zündwaaren-Fabrik Esseg (tako naime glasi napis na dopisnom papiru te hrvatske tvrdke u Osieku). Družba vezana je ugovorom za deset godina te ga ne može prekršiti. Toliko smatralo je podpisano nuždnim, da se objavi u podpuno razjašnjenje ciele stvari. — Sve hrvatske novine umoljavaju se da ovaj članak pretiskaju. Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.“

Iz gornjega pisma vidi se, da se za ovih deset godina družbin ugovor neda i ne može kršiti, pa nema druge, no da se s obstojećom činjenicom smirimo: zato i ovom prigodom preporučamo svemu hrvatskomu občinstvu, neka se samo družbinimi žigicami služi.

Družtvene:

„Narodna čitalnica“ u Brezovici, občina Materija, pozivlje svoje članove i prijatelje na zabavu, koju priredjuje u nedjelju dne 16. t. mj. u 5 sati pos. podne u prostorijah gostione g. Ivana Grlice. Prije zabave birati će se predsjednika, podpredsjednika i tajnika-blagajnika. Program zabave je bogat i biran. Ulaznina na zabavu iznosi 60 filira. Čisti dohodak namienjen je družbi sv. Cirila i Metoda za Istru.

Hrvatska čitaonica u Pomeru obdržavala je svoju 4. godišnju redovitu glavnu skupštinu u nedjelju dne 26. p. mj. na 3 sata po p. Predsjednik Blaž Vojak otvori glavnu skupštinu, pozdravi prisutne, poda izvješće o minuloj godini te se zahvali na časti predsjednika, i pozove članove da izaberu novi odbor. Bijahu jednoglasno izabrana sliedeća gospoda: Josip Buić, predsjednikom; Blaž Vojak, podpredsjednikom; Anton Mikovilović, tajnikom; Anton Cukon, blagajnikom; Jakov Buić, odbornikom. Zamjenici: Domenik Cukon, Roko Cernobori, Anton Rakić-Žufić i Bogomil Cukon. Nadzornici: Ivan Cukon i Ivan Hrvatin. Novoodabrani predsjednik zahvali skupštini u ime svoje i odbora na časti i povjerenju te obeća nastojati neumorno okolo napredka družtva.

Otvorenje „Hrvatske Čitaonice“ u Tinjanu, kako jur najavismo, biti će ove nedjelje na 16. t. mj. o 5 sata po podne. Preporučujemo rodoljubima da mnogobrojno posjete otvorenje i počaste Tinjance i njihovu svečanost, te ih time ogriju za dalnji napredak i rodoljubni rad. Bilo sretno!

Razni prinosi:

Izkaz prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ tekom mjeseca julija tek. god. 1900.

Gosp. August Nadilo, tajnik posujilnice u Podgradu, sabranih dne 17./6. na Pregarjama pri igri na kruglje: K 2·12 te istog dana podario g. T. Bubnič za 1 comaž vina K 1·60, ukupno . K 4·72
Gosp. Ant. Grdina sabranih na Livadama . . . . „ 8·70
Gosp. Ivan Ivančić, abiturijent sušačke gimnazije, predaje čisti prihod (jedan dio) zabave dane na Trsatu od gimnazijalne mladeži dne 1./7. „ 80·—
te utemeljiteljnu svotu abiturijenata iste gimnazije šk. g. 1899/900, na ime Iv. Ivančić iz Mošćenica . . . . „ 200·—
Gosp. Ernest Baša, činovnik, Podgrad, sakupljenih od Matičara . . . . „ 2·40
Slavna Čitaonica u Županju . . „ 40·57
Podružnica u Drnišu po svom blagajniku g. A. Adžija, sabranih prigodom smrti i sprovoda Petra Krešimira Vežića, gimnazijalca u Zagrebu, za počastiti blagouspomenu . . „ 36·—
Gosp. Šime Červar, Lupoglava, sakupljenih po gdjici Pepici Gržinić, prigodom skupštine „Narodne Prosvjete“ . . . „ 33·80
Gosp. dr. Božo Vinković, odvjetnik u Karlovcu, povodom svetkovine slavenskih apoštola sv. Cirila i Metoda sabranih „ 3·—
Gosp. Gjuro Crnadak, Zagreb, priposilje II. obrok kao član utemeljitelj od . . . . . . „ 50·—
poviše prodanih mu od gospodje Jos. ud. Vancaš posjednica u Zagrebu . . . . „ 20·—
Gosp. dr. P. Magdić, odvjetnik u Varaždinu, sabranih u plemićkom kasinu . . . . „ 3·—
Gosp. dr. Božo Vinković, odvjetnik u Karlovcu, sabranih kod utrke hrv. bicikl. družtva „Naprijed“ a na nazdravicu Hrvatskoj . . . . „ 22·—
Uprava „Narodnih Novina“, Zagreb, milodare primljene do uključivo 10. tek. mj. . . 126·13
Uprava „Naše Sloge“, Pul, milodare primljene do 10. t. mj. „ 68·86
Podružnica u Sv. Mateju po svom blagajniku, članarine i darova, ukupno . . . . . . „ 256·20
Gosp. Krstović i Kos iz New-Yorka, putem banke Knauth, Nachod i Kühne . . . . . „ 37·—
Administracija „Agramer Tagblatta“. Zagreb, primljenih od g. E. Risek, kapelana u Krapini, po njemu sakupljenih K 6, od g.dje Št. Böhm u družtvu sabranih K 6·30 (manje 10 h. poštar.) ukupno „ 12·20
Gosp. O. Stjepo Ivančić, Rim, sabranih dne 3. t. mj. medju hodočasnicima iz Istre i Hrv. primorja, na sastanku, iza kako su bili primljeni od Sv. oca Pape. Imena prinosnika: Zgombić Miho i Benko, Petris, Volarić, Trinajstić, Brusić, Žgalić, Ivančić, Urpani, Vukelić, Žic Jos. i Orlić Frane „ 35·70
Gosp. dr. Božo Vinković (odvjetnik u Karlovcu) sabranih 15. julija u župnom dvoru g. J. Nemca u Novigradu, povodom proslave obnove unutarnjosti tamošnje župne crkve a iza zdravice Hrvatskoj „ 15·—
Uprava „Obzora“ sabranih . . „ 600·—
Gosp. Vinko Margan, župnik u Hrib-Gerovo sakupljenih kod žup. U. Grškovića u Gerovu „ 9·—
Gosp. dr. B. Vinković, odvj. u Karlovcu, sabranih u gostioni g.dje Absac . . . . „ 6·60
Gosp. Franko Katarinić, učitelj u Nerezinama, sabranih za stolom veleč. g. Grškovića u Sv. Jakovu dne 25. t. mj. . „ 11·40
Gosp. Iv. Rabar, ravn. osječke gimnazije, sabranih u svojoj kući na zdravicu domovini . „ 6·—

Dr. Fabianić, blagajnik.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu
prima:
Uplate u krunama
sa predobjavom od 4 dana po $2^3/_4$%
„ „ „ 8 „ „ $3^1/_4$%
U pismim na ime sa predob. od 4 dana po $2^3/_4$%
„ „ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ „ 30 „ „ $3^1/_4$%
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ „ 3 m. „ $2^1/_4$%
„ „ „ „ „ „ „ 6 „ „ $2^1/_2$%
Okružni odiel u krunama
razpoloživ smjesta, $2^1/_2$% na svaku svotu.
Krune i napoleoni u tekućem računu.
Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.
Izdaje doznačnice
za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.
Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.
Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.
Daje predujmove na Warrante i vriednosti uz najumjestnie uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.
Creditna pisma izdaje za kojigod trg.
Uložci u pohranu.
Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.
Mjenbene naputnice.
Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.
Trst, 1. kolovoza 1900.

Josip Potočnik
Via Giulia broj 5. — **u Puli** — Via Giulia broj 5.
Skladište
glinenih peći ● ● ● ● ● ● i štednjaka.
Preuzimlje
svakovrstne radnje, zasjecajuće u taj obrt.
Zastupnik tvornice pokućstva
J. J. Naglas-a u Ljubljani.

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,
piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Zniderčič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

U LJEKARNI
E. TOMAJA nasliednik A. WINGER
ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB
dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**
Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.
Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.
Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj kriljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.
Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom ocičuje krvislatenica, popravlja i okriepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava tegoba ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlicici, želudačne greve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i razne bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića.
Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.
Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.
Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, zgrčenim, nategnulim žilam, okočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okriepljivanje žila i zivaca. 1 flaša 80 novč.
Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razčišćuje usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.
Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.
Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.
Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.
Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedljini. Škatulja 50 novč.
Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.
D.ra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkoću, njemost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.
Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.
Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.
Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sajedice, crvene mrlje, piege, opora koža i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.
Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15
Mirisna žesta za sobe kaditi. nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.
Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.
Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.
Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.
Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.
Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene mediciaske specijalitete.

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI
prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje
koje izvršuje brzo i ukusno.
Zaliha svijuh tiskanica za župne i obćinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.
Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna družtva u obće
preskrbljuje točno, brzo i jeftino.
Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 61. U Puli, dne 18. septembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod narudžbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.
Izvan carevine više postarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Odluka Sv. Stolice.

U pogledu uporabe glagolice, donašamo u izvoniku odnosnu odluku:

Romae 22 Augusti 1900.

Sacra Congregazione dei Riti Segreteria.

Rev. me Domine.

Circa interpretationem Art. I. Decreti N. 3999 seu Litterarum Sacrorum Rituum Congregationis diei 5 Augusti 1898 de usu linguae Slavicae in Sacra liturgia sequens dubium, pro opportuna declaratione, Apostolicae Sedi suppliciter propositum fuit, nimirum:

Utrum privilegium linguae palaeoslavicae extinctum fuerit ob interruptum usum eiusdem linguae, intra postremos triginta annos, in illis etiam ecclesiis de quibus certo constat eas antea fuisse in legitima eiusdem linguae possessione?

Sanctissimus Dominus Noster Leo Papa XIII, attentis expositis, ex consulto eiusdem Sacrae Congregationis, cuius examini hoc negotium commissum fuerat, declarare dignatus est, praefatis ecclesiis privilegium extinctum non fuisse, si usus linguae palaeoslavicae intra postremos triginta annos intermissus fuerit, non voluntarie, sed ex necessitate ob externas causas impedientes, velut ex deficientia Palaeoslavorum Missalium aut Sacerdotum eiusdem linguae peritorum.

Atque ita rescribi et declarari mandavit, ceteris praefati Decreti seu Litterarum diei 5 Augusti 1898 praescriptionibus in suo robore permanentibus, die 14 Augusti 1900.

Quae dum tibi pro mei muneris ratione significo, ut diu bene valeas ex animo adprecor tui studiosus.

L. M. card. Parocchi.

D. Panici Archiep. Sardicen.

S. R. C. Secretarius.

Ovo riešenje, premda dato i izazvano odnošajima i utocima zadarske nadbiskupije, te premda se izravno odnosi jedino na ovu biskupiju, ima deklaratornu vriednost i za sve ostale. Slovo zakona dobilo je svoj tumač te sada je poznat uz slovo i duh zakona.

Sad je ta nejasnost razsvietljena, načinom koji ne ostavlja ni najmanji povod ikakvoj dvojbi, tako da je po našem mnienju, osnovanu na činjenicama, na poviesti i kanoničkom pravu, i odsle kó doslé, u mnogim polatinjenim župam Istre, priznata zakonita poraba glagolice, u ti ab antiquo. Hoće se samo dobrih svećenika i vriednih biskupa, pa da se opet počme glagoljat kako se glagoljalo pred ne dugo, još za ljudskog pamćenja.

Razpust carev. vieća.

II.

Carevinsko vieće mučilo se četiri godine poput težka bolestnika, koji se bori sa životom i smrću. Glavni njegov liečnik, ministar predsjednik dr. Koerber, pozivao je u prošlom proljeću najuplivnije predstavnike stranaka, nebi li mu mudrim savjetom pripomogli, da se toga bolestnika bar ponješto pokrpa. Ti sastanci, dogovori i savjeti ostaše bezuspješni. Zadnji bijahu pozvani na savjet zastupnici českoga naroda, i pošto izjaviše ovi, da bolestniku neima spasa, prepustio ga je i sam ministar-predsjednik njegovoj sudbini izrekav onaj sudbonosni: neka pogine!

Nakon neuspjelih dogovora sa prvaci českoga naroda, nije vladi preostalo drugo, nego razpustiti carevinsko vieće ili da položi svoju vlast u ruke Njeg. Veličanstva, te da preuzmu druge, možda sretnije ruke državnu upravu. Nu ostavkom ministarstva nebi se bio podnipošto razjasnio položaj, jer svaka nova vlada bila bi se morala uvjeriti, da je u sadašnjih okolnostih redovito djelovanje carevinskoga vieća absolutno nemoguće. Ostavka ministarstva bila bi dakle samo zaoštrila položaj te bi se bilo našlo vrlo težko osoba, koje bi bile htjele preuzeti njezinu ostavštinu.

S neke strane izticalo se i treći način riešitbe sadašnje krize, obustavom naime austrijskog ustava. Moguće, da se je rešetalo u najviših krugovih i to pitanje, nu vrlo je težko, da bi siedi vladar pod stare svoje dane oduzeo narodom ono, što im je sam dao. U ostalom za to skrajno sredstvo preostaje još uviek vremena, osobito onda, ako se u novom carevinskom vieću, koje će se valjda sastati negdje pod konac mjeseca jenara buduće godine, današnji položaj nepromjeni.

Ministar predsjednik odustao je dakle od jesenskog zasjedanja carevinskoga vieća pošto se je uvjerio, da mladočeski zastupnici obstrukciju nikako napustiti neće. Učiniv sve moguće pokuse, odlučila se konačno vlada na razpust državnog sabora.

Sada nastaje pitanje: čemu se vlada nada od novih izbora; kakov će imati uspjeh razpust carevinskoga vieća i da li će se nakon novih izbora položaj popraviti? Naše je skromno mnienje, da se je vlada odlučila na taj korak bez kakvog stalnog programa za budućnost, da je to učinila, jer nije znala kako da se izvuče iz prezamršenog položaja.

U svojem tumačenju k razpustu carevinskoga vieća, utiče se vlada doduše k izbornikom stavljajuć im na srce visoke državne probitke i zamašna gospodarska pitanja; nu gdje njoj je jamstvo, da će ju ti izbornici poslušati, da će poslati u novi državni sabor muževe, koji će zapostaviti narodnostna pitanja velikim državnim zadatkom? Tko nam jamči nadalje, da neće iz novih izbora izaći tako jaka manjina — bilo česka ili njemačka — koja će i nadalje priečiti svako djelovanje državnog sabora, pa makar i imala vlada za sebe većinu, koja će biti pripravna za nju, što no rieč, i u vatru i u vodu?

Razpustom carevinskog vieća nije se dakle ni za točku razbistrio tamni položaj u Austriji a novi će izbori tekar pokazati, da li je vlada pogodila pravu žicu kadno se je odvažila na taj razpust. Naše je mnienje, da će novi izbori jedino zaoštriti narodne razmirice u i izvan državnog sabora.

S mnogih strana probija naime opravdan sud, da će iz novih izbora izaći pojačanih radikalnih zastupnika koli na slavenskoj toli na njemačkoj strani. Za Česku se znade, da je tamo obćenit zahtjev, da imadu zastupnici českoga naroda uztrajati do skrajnosti u obstrukciji — pa makar posve osamljeni ostali. Tamo će bez dvojbe kod budućih izbora prevladati radikalniji življi, koji neće htjeti s nikim ugovarati dok se nezadovolji povriedjenom pravu českoga naroda.

Za Poljake je takodjer poznato, da su se oni do skrajnosti opirali razpustu carevinskoga vieća i da se je bio njihov ministar-zemljak čak sa ostavkom zagrozio, bude li državno zastupstvo razpušteno. Poljaci znaju naime najbolje sami, da će kod novih izbora u Galiciji mnogi od bivših zastupnika podleći na korist novih, radikalnih ili pučkih muževa, koji će dostojnije zastupati svoj narod, i koji će radje tražiti saveznike medju slavenskom braćom, nego li medju Niemci.

Umjereni Niemci ili Niemci konservativci, koji nose na sebi velik dio odgovornosti rad nesnosnog položaja u našem dielu monarhije, doći će po svoj prilici proredjeni u novo carevinsko vieće. I oni će morati da žrtvuju po koju zastupničku stolicu na korist radikalnijih osoba, slobodnjaka, narodnjaka ili vikača. I pravo im budi, ta drugo nisu ni zaslužili onim viekovječnim kolebanjem izmedju bivše desnice i lievice i licumjernim očijukanjem sa svakom vladom.

Imali bismo, da kažemo svoju konačno i o tom, kako će izaći iz novih izbora Hrvati i Slovenci naših južnih pokrajina, gdje će se biti najžešća borba izmedju Niemaca i Talijana, te nas Hrvata i Slovenaca. Mi nismo proroci, niti možemo već danas predvidjati uspjeh izbora u Koruškoj, Kranjskoj u Primorju i Dalmaciji, nu toliko možemo proreći, da će biti uspjeha i blagoslova ako bude rada, ljubavi, sloge i jedinstva medju nami. Možemo dapače i to kazati, da će naši budući zastupnici, bilo u dosadašnjem ili povećanom broju u novom carevinskom vieću morati da predpostave naš narodni život, naš narodni obstanak svakom drugom — ma i najvišem zadatku.

Crkveno razdieljenje u Istri.

Svi Hrvati i Slovenci Istre pripadaju rimokatoličkoj crkvi, osim jedinog sela Peroja kraj Pule, koji jesu pripadnici pravoslavne vjere. Metropolita rimsko-katoličkih biskupija nalazi se u Gorici. Prije su spadale biskupije Istre pod patriarkat Oglaj (Aquileja) i to do god. 1752. Od god. 1830. je dobio pravo nadbiskup gorički na sve biskupije Istre i to tršćansko-koparsku, porečko-puljsku i Krčku. Od početka je bila Istra razdieljena na više biskupija i to na Tršćansku god. 524. do dandanas. (Važno je spomenuti, da je g. 1447. bio biskupom u Trstu Aeneas Silviuš Piccolomini, koji je bio g. 1358. izabrau papom pod imenom Pija II. u Rimu). Biskupija Koparska (Justinopolitana) trajala je od g. 524. do g. 1828. (bulom pape Lava XII. kje združena s Tršćanskom). Treća biskupija bila je Novogradska (Aemonia-Cittanova) od g. 524 do 1828., takodjer bulom pape Lava XII. Četvrta biskupija bila je Pićanska (Petena-Pedena), od g. 524, te je bio iste godine prvim biskupom sv. Nicefor. Pićanska biskupija trajala je do god. 1778., kojom je godinom ukinuta. Peta biskupija u Istri je bila Porečka (Parentina-Parenzo) od g. 524 do dandanas. Šesta biskupija je bila Puljska (Pietas Julia — Pola) od g. 502. do g. 1830., kada je bila pridružena biskupiji Porečkoj. Sedma biskupija bila je Krčka (na otoku Vegla-Veglia) od g. 900. do dandanas. Osma biskupija bijaše Osorska (Auxerum-Ossero) od g. 530. do god. 1815. Deveta biskupija istarska napokon na otocih bijaše Rabska (Arbum-Arbe) od g. 530. do g. 1822. Sve ove tri biskupije, Krčka, Osorska i Rabska na otocih, su sad združene pod jednu biskupiju — Krčku.

Biskupija Tršćansko-Koparska broji danas 360.812 duša rimokatolika i njom vlada pr. biskup Andrija Šterk u Trstu. Razdieljena je na 16 dekanata, i to: Trst, Općina, Tomaj, Dolina, Jelšane, Kastav, Kršan, Pičan, Pazin, Buzet, Oprtalj, Umag, Kopar, Krkavce, Osp i Piran. Kanoničkih mjesta ima 23. Župa je 116; kapelanija 162. Mužkih redova u samostanih je 6; (ženskih 1) i to: Kapucini, u Trstu i Kopru, Franjevci u Kopru, Pazinu i Piranu, Benediktinci u Dajlah kód Novigrada. Broj svećenika u cieloj Tršćansko-koparskoj biskupiji je 301 i to su po narodnosti: 191 istarskih Italijana, 6 iz Italije, 5 iz Gorice, 6 Niemaca, 72 Hrvata i Slovenaca iz Istre, 76 iz Kranjske, 9 Slovenaca iz Štajerske, 27 Čeha iz Češke i Moravske, 4 iz Hrvatske i 4 iz Dalmacije.

Biskupija Porečko-Puljska broji 121.467 duša rimokatolika i vlada ju pr. biskup Iv. Krst. Flapp u Poreču. Razdieljena je na 7 dekanata i to su: Poreč, Rovinj, Kanfanar, Motovun, Pula, Vodnjan i Labin. Kanoničkih mjesta je 36, župa 82, kapelanija 55. Redova je: Franjevci u Rovinju; sestre sv. Kajetana u Poreču, Puli i u Rovinju i Bož. Spasitelja u Rovinju i Puli i presv. srca Isusova u Puli. Jedni redovi skrbe u bolnicama, a drugi skrbe za odgoj djece. Broj svećenika u cieloj Porečko-Puljskoj biskupiji je 142. i to po narodnosti: 71 istarskih Talijana, 5 iz Italije, 3 iz Trenta, 3 iz Gorice, 12 istarskih Hrvata, 17 iz Kranjske, 4 Štajerskih Slovenaca, 8 Dalmatinaca, 5 sa kvarnerskih otoka, 8 iz Česko-Moravske, 3 iz Hr-

vatske, 1 Poljak, 1 Bošnjak i 1 iz Luksenburga. Ukupno 142. Ovdje treba spomenuti, da se u Porečko-Puljskoj biskupiji usljed vladajućeg sistema popušća talijanskoj irredenti, da se hrvatske župe već mnogo godina ne popunjuju stalnim župnicima, nego samo privremenini župeupravitelji, što je na veliku škodu svećenstva i hrvatskog puka. Biskupija Krčka broji oko 50.000 duša rimokatolika i vlada ju presv. biskup I. Mahnić u Krku. Razdieljena je na 7 dekanata i to su: Krk, Vrbnik, Omišalj, Osor, Cres, Lošinj, Rab. Broj svećenika je 120. Redovnika 23. većinom Hrvati. U toj biskupiji održao se staroslovenski jezik do danas u crkvah.

Franina i Jurina.

Fr. Ča da su prdački prodanci učinili kuntrat?

Jur. Ča bi bilo, ter trgovci delaju vajk kuntrate.

Fr. Ja, ma vero to da ni trgovački.

Jur. Dakle kakov?

Jur. Kuntrat, da te se vajk mej sobom klat.

Fr. A la mala škoda ako bi se svi poklali!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Kako smo nedavno kazali na uvodnom mjestu, razpust carevinskoga vieća ozlovoljuje ponajviše Poljake i Niemce konservativce. Ovi predvidjaju svoj poraz u mnogih kotarih te proriču ministru-predsjedniku, da će mjeseca jenara biti ondje, gdje bijaše mjeseca agusta. U novom carevinskom vieću, da će se radikalizam sa brutalnošju boriti za vienac slave.

Nakon razpusta državnoga zastupstva razpisuju zemaljske vlade u pojedinih pokrajinah redom nove izbore za carevinsko vieće. Skoro u svih kraljevinah i pokrajinah birati će se u petoj kuriji dne 3. jenara 1901. Za ostale kurije birati će se većinom svuda u prvoj polovici jenara buduće godine.

Do sada su izbori razpisani u sliedećih pokrajinah: Štajerska, Moravska, Solnograd, Gornja Austrija, Češka, Koruška, Slezija, Tirol, Voralberg, Istra, Trst i Gorička. U svih ovih krunovinah birati će peta kurija dne 3. jenara 1901. izuzam Koruške, gdje će birati ta kurija 5. jenara. Glede izbora u našem Primorju izviešćujemo na drugom mjestu.

Jedne češke novine pišu, da bivši zastupnici Karlo Adamek i dr. Engel neće više kandidirati.

Bivši podpredsjednik carevinskoga vieća dr. Začek izjavio je prošlih dana pred svojim izbornici, da Česi neće nikada popustiti Niemcem u pogledu njemačkog jezika kao državnog jezika. Oni će uviek težiti, da se provede svuda jezikovna ravnopravnost.

Srbija. Iz Biograda pišu, da se vidja razkralja Milana u susjednom Sriemu. Bog bi ga znao, što Milan snuje proti svomu sinu, koji mu je odrekao sinovlju pokornost. U srbskoj diplomaciji nastale su u novije doba nekoje promjene. Tako je imenovan sadašnji poslanik u Rimu Kosta Hristić poslanikom u Beču; bivši ministar financija dr. Vuić poslanikom u Parizu i bivši poslanik u Bukareštu Mihajlo Gjorgjević državnim savjetnikom.

Bugarska. Odnošaji izmedju kneževine Bugarske i kraljevine Rumunjske jesu još uviek napeti, te se je već glasalo, da mora doći izmedju tih država do krvava sukoba. Isto tako bijaše u sviet turena viest, da je Rumunjska opozvala iz Sofije svoga zastupnika što se nije medjutim obistinilo. Toliko ipak stoji, da su obje prepiruće se vlasti pojačale vojničke straže na svojih granicah.

Iz južne Afrike. Bivši predsjednik Transvala Krüger kanio je pobjeći iz svoje domovine. Došav u portugalski grad Lorenco Marquez bijaše tuj od engleskog konzula uapšen. Lord Roberts izdao je sliedeći proglas: Krüger je prešao portugalsku granicu i tim odstupio kao predsjednik. Pošto je on ostavio Bure, mora im biti jasno, da je njihova dalnja borba uzaludna. Buri neka uvaže, da im više nemože nijedna vlast pomoći. Oni se moraju predati, jer je on pripravan, da svakom neredovitom vojevanju učini konac i najskrajnijim sredstvi.

Kina. Kinezki poslanici na tudjih dvorovih priobćuju odnosnim vladam, da je kinezki car imenovao svoje zastupnike, koji će sa vlastmi utanačiti uvjete mira.

Mjestne:

Odlikovanje. Ovdješnja poznata tvrdka M. Mardešić, za svoja izložena vina, bila je odlikovana na parižkoj svjetskoj izložbi sa mjedenom kolajnom. Čestitamo!

Prvi istarski sokol u Puli. Izostav posliednjeg četvrtka odborska sjednica, to se upozoruju braća odbornici, da je sjednica ovog četvrtka dne 20. t. mj. o obićajnoj dobi.

Kanalizacija grada. Predstoji občinska sjednica o kojoj će se razpravljati o kanalizaciji Pule. Izvjestitelj načelnik Rizzi protumačiti će projekt po komu će kanalizacija zapasti 3 milijuna kruna. Od ovih bi država morala doprinieti polovicu, a občina polovicu, kojoj bi bilo odplaćeno opet od vlastnika kuća. Uprava i uzdržavanje zapadalo bi 60 hiljada kruna na godinu, a kamate i odplata duga godišnjih 150 hiljada.

Pokrajinske:

Biskup Flapp i katolički sastanci. Gospodin biskup Flapp nije htio poslušat savjet Naše Sloge i poći u Zagreb, na katolički kongres. Bio je preveć zaokupljen brigom okolo širenja svete vjere a i onako, što bi koristilo da podje? Ta brzo će po njegovom mišljenju pred usredotočenom ljubavi crkvenih, državnih i autonomnih oblasti Hrvata iz biskupije porečko-puljske i tako nestati. Zaludu je dakle da se preuzišeni za izumirajuće muči.

Nov dokaz ušljudbe naših Talijanaca. Pozivajući hrvatske akademičare i abiturijente Kvarnerskih otoka na okup, pozvasmo i jednoga, za kojega nismo znali, da li se Hrvatom ili Talijancem priznaje, jer, prem je svršio talijansku gimnaziju u Kopru, polazio je i hrvatsku gimnaziju u Rieci, a rodom je iz Cresa. U strahu, da ne propustimo koga od naših, pozvasmo i njega. Uz poštanski retour dobismo: „Respinto. Il destinatario non accetta". Pa da je samo to! Gospodin se Crivellari Marije (t. j. „il destinatario") nije time zadovoljio, nego mu zapelo oko o zadnje slovo podpisa, koje je i ovdje naše hrv. *ć*, pa digao kvačicu sa *ć* i dodao *h*. To se je možda od nas naučio!? Mi smo njegovo ime pisali talijanskim pravopisom, kako mu ga i javne izprave pišu, ne pitajuć kod toga, da li je pravo ili nije, a on nam izkrivljuje najčišća hrvatska imena i to na našoj dopisnici, koju odbija!!

Nije bilo dosta, što je pošta napisala 2 put retour s ljubičastom olovkom, morao je i on napisati respinto što bi se oprostilo uzev kao izraz njegova negodovanja ali izkrivljati tudja imena, i to sve izrazito crnom tintom kao da je navlas iztaknuto! Čestitam gospodine Crivellari!

Upisivanje u pazinsku gimnaziju. Doznajemo da jih je do nedjelje bilo upisano 64 djaka u prvi razred hrvatske gimnazije u Pazinu.

Škart primljen u talijansku realnu gimnaziju u Pazinu. Doznajemo da su svi oni djaci hrvatske gimnazije pazinske, koji su lani propali uslied dobivenoga drugoga i trećega reda. primljeni u talijansku realnu gimnaziju, i da im se dala izdašna podpora. Medju primljenim je i onaj šestnajstgodišnji mladić, radi kojega su nam se talijanske novine lani podrugivale, da su nam djaci bikati. Čestitamo!

Nepoštena agitacija. Pod tim naslovom pišu nam iz Lovrana 10. t. mj. Protunarodno djelovanje ovdašnjeg ravnajućeg učitelja naše pučke škole poznato je i izvan granice Istre. Nekadašnji vatreni Slovenac iz okolice Sežane, danas je glavni stup talijanstva u našem gradiću. Medjutim njemu je prosto mienjati politička osvjedočenja kako i blatne košulje, nu nebi imalo bili prosto onako agitirati proti hrvatskoj pučkoj školi u Lovranu, kojoj je na žalost i naše nesreća ravnateljem. Da je on nepristran, kao što bi morao biti, da je pravi uzgojitelj djece, on bi sam morao nastojati, da se djeca upišu u onu paralelku, u kojoj će laglje napredovati. Ali, on nije nepristran niti pravi uzgojitelj, kad nagovara hrvatsku djecu, da stupe u talijansku školu. Tako je nagovarao Tonku Gržin, da izvadi svoju kćerku iz hrvatske škole, te da ju upiše u talijansku i tada da će njoj darovati talijanske školske knjige, kojih da imade dosta, dočim da neima hrvatskih.

Mi bismo toga čovjeka tužili radi takove nepoštene agitacije, ali neznamo kamo ni komu kad ga štite i brane sve oblasti, premda bi za onakva nedjela morao biti kažnjen. Da što takva učini koji naš učitelj, a la bi Talijani ciele Istre vikali kao da se ih na mešinu dere.

Iz Pazina nam pišu. Pronašaju se ovud glasovi, da naši protivnici javljaju trgovcim u Hrvatsku i tamo u Kranjsku, da kod nas nema vina, da je loša godina i sve tako. To je izmišljotina i grdna laž. Vina je mnogo ove godine u Istri, a pošto je grožđju bilo pogodno vrieme, to će i vino biti izvrstno, osobito na pazinštini. A znate li rad čega to čine? Čine rad toga, samo da na dobu ne dodju trgovci, pa da mogu sami od seljaka prekupiti vino onako u bezcienu, te ga onda umnožiti i na sve mile načine izkvariti, i sami ga onda prodavati pod imenom istrskog vina. Seljak imade stotinu neprilika i obveza pa jedva čeka, da iz te božje kaplje iztisne koju krajcaru jer ga i onako sve čitave godine dovoljno natezalo i mučilo. Upozorujemo sloga trgovce, koji misle u Istru, da se na dobu požure po vino. Gradovim nek se ugibaju, no kupuju vino od samih seljaka, i neće se prevariti. Na kolodvorima obično čekaju trgovce razni agenti i protuhe kakve, te ih onda vode baš tamo, kamo nebi smjeli ići, drže ih se kao pijavice, samo da ne idu kud ih volja, no onima za koje on, rade i od kojih su plaćeni. Trgovci mogu se obratiti na naše častno svećenstvo i druge ličnosti, koje će im ići na ruku ili dati im pouzdane osobe, da ih vode do dobra vina.

Pa napokon, recimo malo al istinu, brat valja da ide k bratu dok ga ovaj može poslužiti, a ne puniti kese protivnika naših, koji nas tada našim novcem još više na križ razpinju.

Milo bi nam bilo, kad bi ovih par redaka otisnule hrvatske i slovenske novine.

Lovranske perjanice pred sudom. Dne 6. ovoga mjeseca u 9 sati prije podne započela je pred ovim kot. sudom, kaznena rasprava proti Mariju Grosmanu od pozn. Vilima, Franu Slami, Albertu Peganu i Rudolfu Geletiću i to s razloga, što su ova spomenuta gospoda insultirali izletnike, koji su se vraćali posebnim parobrodom iz Drage mošćeničke u Lovran, Opatiju, Volosko i Rieku, dne 22. jula ove godine, koliko riečima toliko djelom, to jest, raznimi psovkami na hrvatski narod i njegovu narodnost i bacanjem opeka i drugih predmeta sa mula lovranskog na brod.

Ova rasprava jest pravo zrcalo inteligencije te odgoja tih lovranskih talijanaša. Govor tih ljudi, držanje njihovo sa rukama u žepovima hlača, češće predbacivanje osobito sa Grosmanove strane „questa deposizione è falsa", „questa deposizione è ridicola". . . . . itd. pokazuje nam najbolje do kojega stepena kulture su ovi ljudi došli. Grad Lovran mora da bude zbilja ponosan, što ima u svojoj sredini te zlata vriedne mladiće, kojima mnogo i mnogo manjka onoga, čime se oni diče, to jest, prave talijanske kulture, da, meni se čini, da su rodjeni i odgojeni u kakvom „stabiólo Abbruzziano".

Povod tomu insultiranju sa strane lovranskih legaša leži, kako oni kažu, u pjevanju tobože vriedjajućih pjesama kao što su: „Liepa naša domovina" i „Oj Hrvati još živi". Ove da su dakle pjesme, koje nemaju u sebi niti najmanje uvrede za budi kojeg našeg protivnika, ove da su izazvale one vreće psovaka i pogrda na istarske Hrvate i na njihovu narodnost, ove pjesme da su uzvrpoljile ona čista talijanska srca koja su u ostalom u kontrastu sa vriednim imenima tih lovranskih kaporiona! Čudno zaisto, a u isto vrieme dokaz njihove slaboće i malenkosti.

Liepo je bilo tekom rasprave čuti dijalog našeg medicinara Štrcaja i lovranskog gigerka Grosmana: „Ta vi gosp. Grosmane niste nikakov Talijan i kao takav nemožete biti ni uvriedjen, kad je vaše i vaših porjeklo tamo negdje u Kranjskoj, vi ste dakle ili Nijemac ili Slovenac ili pravo rekuć samo Slovenac i ništa drugo". „Oprostite ja nisam niti jedno niti drugo nego italiano cioè di nazionalità italiana, perchè la mia madre lingua, le mie scuole, il mio tutto è italiano", to je odgovorio naš liepi (!) gigerl. (A ja koji sam ondje slušao pomislio sam u sebi: „Difatti nu Granuomo costolato). I samo od takvih ljudi smo mogli čuti one uvrede p. . . . . croati, fori con Voi, voi se stranieri itd.

Jer su dakle time nanesli veliku uvredu pojedinim izletnicim, te našem hrvatskom narodu u obće, za to ih je pravedni i sa svim nepristrani sudac, gosp. dr. Debeuc, osudio osim Rudolfa Geletich-a, protiv koga mora se naknadno voditi rasprava jer je odsutan, na kazan od 30 kruna globe po osobi, odnosno na 3 dana zatvora u slučaju da ne plate globu.

Opažam, da je medju odsudjenima i učiteljski kandidat Franjo Slama, kojega se junačtva preporučaju najtoplije ravnateljstvu c. kr. učiteljske preparandije u Kopru.

Opažam nadalje, da sa Marijom Grosmanom nije stvar još konačno rešena, jer će morati da odgovara za uvrede nanešene tekom rasprave našim svjedocima, te su već dvije kaznene prijave protiv njega jurve pripravne i radi kojih uvreda je na rečenoj raspravi od gosp. sudca već strogo opomenut.

I tako se svršila ta zanimiva rasprava podpunim porazom silnih junaka u pljuvanju i vriedjanju naših svetinja, naše narodnosti, a mi im liepo preporučujemo, da se daleko drže takvih napadaja, da se nebi drugi put još bolje oparili.

Iz Alture nam pišu. Moramo Vam se potužiti, g. uredniče na naše mjestne crkvene i svjetovne poglavare, jer su nam u narodnom pogledu jedni i drugi protivni, premda su jedni i drugi po rodu i krvi naši.

D. Angelo Buzolich rodom iz Dalmacije, polatinio nam je posve crkvu, te neima danas ni traga onim obredom u

hrvatskom jeziku, koje smo imali pod nezaboravnim velč. g. Andrijom Benigarom. Sve nam je polatinio dr. Anzulo — jadna mu majka!

Naš župan ili delegat Marko sa drugom Josipom rada bi, da postanemo svi preko noći Talijani. Dodje li kakav spis amo bilo iz koje oblasti i bilo u koliko jezika, on će ga siromašnomu puku priobćiti samo u talijanskom jeziku. I to su naši ljudi, koji rade po k o m a n d i iz Pule. I pop i delegat jesu po rodu Hrvati, pa ipak rade i jedan i drugi sve moguće proti hrvatskomu jeziku. Nije li to Bogu plakati?

Iz Malog Lošinja nam javljaju: Sve nas je neugodno dirnula nagla viest, da je prislušnik na ovdješnjem sudu veleuč. g. dr. Gjuro Červar premješten k tribunalu u Trst. Glasa se, da je to u savezu sa poznatom interpelacijom zastupnika Vidulića, podnesenom u zadnjem zasjedanju istarskog sabora u Kopru. Dr. Červar bio je trn u peti našim protivnicima, s jednostavnog razloga, što je on bio Hrvat, tobož kano da bi svi činovnici morali da budu Talijani.

Kad li je imao otići g. doktor, to nije bilo poznato, nu čudimo se, sa koje li strane mogoše za odlazak doznati naši Talijančići, kad je to bila čisto službena stvar. Ove je nedjelje poslie podne bilo nešto sve u žurbi, nešto se pripravljalo i skupljalo:

Kano oblak grada težka, nu sve je bila tajna. I zbilja naš doktor ostavljao nas ove nedjelje u 11 sati u večer, odnosno na sat iza ponoći, jer je parobrod bio zakasnio. Na obali sakupila se gimnazijalčad, sveučilištari i drugi, u nakani valjda, da pozdrave odlaznika. Ovaj je prošao mirno na parobrod, no stupiv jedva na palubu, započme na kraju užasna o v a c i j a. Ta nadobudna mladež po primila se žviždaljka, svirala i drugih ropotarija, štono smogla oteti dječurliji, pa udri u žviždanje i zaglušnu galamu. Po staroj navadi, niesu tu manjkali ni uljudni povici, kako ih propisuje talijanski galateo, kano: p o r c o, s c i a v o... itd. itd., što nam se gadi i navesti. Gosp. doktor bio je ugodno dirnut sa tim finim izražajem narodnostne mržnje, te se je demonstrantima srdačno zahvalio na tom sjajnom napredku dvotisućne kulture. A buka ota nije prestala, dok nije već parobrod bio daleko odmako. Bilježimo samo taj čin, kano dokaz napredka naših protivnika, a g. doktoru ne treba da savjetujemo, što mu je činiti, no mu srdačno kličemo: sretan nam i zdrav bio!

Izbori za carevinsko vieće. C. k. namjestničtvo priobćuje u službenom listu sliedeću objavu glede obćenitih izbora za Primorje t. j. za Istru, Trst i Goričku.

U Istri: Svi oni, koji imadu pravo izbora u V. kuriji, morati će to svoje pravo dokazati kod občinskoga ureda, gdje su nastanjeni — i 8 dana poslije, što budu izbori od strane občine proglašeni.

Izbor izbornika (fiducijara) u obćenitom razredu (V. kurija) obaviti će se u odredjeno vrieme unutar granica občine.

Izbornici (fiducijari) sudbenih kotara Poreč, Motovun, Buje sa izbornim sjelom u Poreču; Kopar, Piran Buzet sa izbornim sjelom u Kopru; Pazin, Labin sa izbornim sjelom u Pazinu; Pula, Rovinj i Vodnjan sa izbornim sjelom u Puli; Lošinj sa izbornim sjelom u Malom Lošinju. Krk i Cres sa izbornim sjelom u Krku; Volosko, Podgrad, sa izbornim sjelom u Voloskom, birati će u rečenih izbornih sjelih dne **3. jenara 1901.** jednoga zastupnika.

Za i z b o r n i r a z r e d i z v a n j s k i h o b č i n a obaviti će se izbor fiducijara u izvanjskih (seoskih) občinah u odredjeno vrieme unutar granica občina. F i d u c i j a r i sudbenih kotara Poreč, Motovun Buje sa izbornim sjelom u Poreču; Kopar, Piran, Buzet, sa izbornim sjelom u Kopru; Vodnjan, Pula, Rovinj sa izbornim sjelom u Vodnjanu birati će u rečenih izbornih mjestih dne **9. jenara 1901.** jednoga zastupnika.

F i d u c i j a r i sudbenih kotara Pazin Labin sa izbornim sjelom u Pazinu; Volosko, Podgrad, sa izbornim sjelom u Voloskom; Krk, Cres sa izbornim sjelom u Krku; Lošinj sa izbornim sjelom u Malom Lošinju birati će istotako dne **9. jenara 1901.** jednoga zastupnika.

Mjesta spadajuća u izborničtvo gradova i to: Poreč, Kopar, Piran, Rovinj, Buzet, Izola, Milje, Cittanuova, Umag, Motovun, Buje, Višnada, Pazin, Labin, Plomin, Vodnjan, Pula, Mali Lošinj, Veli Lošinj, Cres, Krk, Volosko, Kastav, Lovran, Moščenice birati će dne **11. jenara 1901.** jednoga zastupnika.

Trgovačko-obrtnička komora u Rovinju koja bira jednoga zastupnika ujedno sa gradovi, obaviti će taj izbor u svojem sjelu dne **12. jenara 1901.**

Birači velikog posjeda birati će jednoga zastupnika u Poreču dne **14. jenara 1901.**

Iz Lovrana nam pišu, da je tamošnja Čitaonica „Danica“ imenovala veleč. gosp. Rajmunda Jelušića župnika u Beršecu svojim p o č a s t n i m č l a n o m.

U krasnom družtvu. U 208. broju „Edinosti“ čitamo, da se je u četvrtak večer — nakon one glasovite razprave D'Angeli-Serial — šetao izpod ruke slavni D'Angeli sa istarsko-talijanskim zastupnikom Bartoli-em.

Ako je ta viest istinita — kaže „Edinost“ — tada nemožemo kazati drugo nego poznatu poslovicu: „gliha skup štriha“ ili po našu: „drug druga i u crkvi nadje“. Istu viest čuli smo i mi s druge strane te nemožemo ni mi od manje a da nečestitamo g. Bartoli-u n a d o b r o m ž e l u d c u!

Iz Baške nam pišu. Ljetos imademo u Baški i okolici prilično dobru trgatbu. Vino će biti izvrstno, jer mu nije peronospora smetala. Ove dane pala je toli očekivana kiša, te će grožđe nateći i dobiti osobitu slast. I rajčica imali smo dovoljno, a prodavasmo je ponajviše u Senj i na Rieku.

Glavna skupština „Bratovšćine“. Na drugom mjestu današnjega broja naći će naši čitatelji poziv na glavnu skupštinu „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri“, koja će se obdržavati dne 4. oktobra t. g. u Kastvu, i na koju upozorujemo sve njezine članove i prijatelje.

Družtvima za štednju i zajmove u Buzetu i Medulinu priznalo je c. kr. ministarstvo financija uslied otoka proti odluci c. kr. ravnateljstva financija, pravo na olahkoćenje pristojbina. Uslied toga ta dva družtva moći će biljegovati zadužnice svojih članova po ljestvici I. te dopisivati sa svim uredima prosto poštarine. Škoda da ta važna i koristna povlastica nije bila prije priznana od nadlažne vlasti, već se je zaneslo sa priznanjem preko dvije godine, što je prouzrokovalo mnogo nepotrebnih troškova za biljege, koji su mogli biti prištedjeni. Uhvamo, da će financ. ravnateljstvo bezodvlačno priznati pristojeće im pravo i svim drugim našim Reiffeisenicama kako ih po zakonu ide, tim prije, što su poznije ustrojene na temelju izpravljenih pravila po nazoru financijalne oblasti.

Iz drugih krajeva:

Nadbiskup Štadler i njegov govor. Čitatelji „Naše Sloge“ sjećati će se uzvišenoga govora vrhbosanskoga nadbiskupa Štadlera, izrečena na katoličkom sastanku u Zagrebu, i njegove izražene želje, da se Bosna čim prije sjedini sa materom zemljom Hrvatskom.

Za tu želju dobio je nadbiskup pismeni ukor od upravitelja dvorske pisarne, sa migom, da se ne pača u to pitanje.

Okoristili su se tim pismom njemačkomadjarske novine, te ga tumače na način kao da bi tim pripojenje Bosne bilo za uviek riešeno na škodu hrvatskoga narodnoga načela i državnoga prava.

Nu toga u pismu ne ima, i pismo nikako ne može nauditi hrvatskim aspiracijama za narodnu slobodu i ujedinjenje, kojim Njegovo Veličanstvo osobno nije protivno.

Narodna je sviet više tako budna i jaka, da je nijedna sila neće skučiti, niti ju odalečiti od narodnih ideala.

A nadbiskupu Štadleru naknaditi će ljubav i štovanje hrvatskoga naroda, pretrpljene napadaje i navale protivne štampe.

Strossmayerova zahvala. „Obzor“ priobćuje ovo Strossmajerova pismo: Prigodom petdesetgodišnjice biskupovanja moga stigle su mi sa svih strana, od pojedinaca, raznih družtava i korporacija tolike to pismene to brzojavne čestitke, da uza najbolju volju nisam kadar na svaku se i pojedinu čestitku na pose zahvaliti. Molim zato sve svoje prijatelje, da ovim putem primiti izvole srdačnu hvalu i zahvalu moju za novi taj dokaz njihove ljubavi prema meni. Ja svima i svakome ljubav s ljubavlju a štovanje sa štovanjem u istoj mjeri odvraćam, ter se i u buduće njihovoj ljubavi, a osobito sv. molitvi toplo preporučujem.

U Djakovu, dne 10. rujna 1900.

Josip Juraj Strossmayer, v. r.
biskup.

† **Ivan Dejak.** Ovih dana preminuo je u Ljubljani tamošnji vlastnik tvornice i gradski zastupnik g. I v a n D e j a k bivši kapetan naše vojne mornarice i u naših narodnih krugovih u Puli, i u obće u Primorje vrlo poznata, veoma cienjena i štovana osoba.

Još kao častnik naše vojne mornarice izticao se je svuda svojom odlučnošću, služeći se svuda i pred svakim svojim materinskim jezikom i zagovarajuć vazda odvažno naša narodna prava. Čestitomu mužu i odličnomu rodoljubu bila lahka slovenska gruda i duga uspomena medju nami.

Počivao u miru!

Strašan požar na Rieci. Dne 14. t. mj. pojavio se iznenada požar u čistioni petroleja u riečkom predgradju Mlaka, i to u odjelu, gdje se proizvadja benzina. Prvi skočiše u borbu proti strašnom ognju vatrogasci tvornice petroleja, a ovim priskočiše na pomoć vatrogasci iz Rieke, oni iz tvornice riža, tvornice papira itd.

Složnim silam vatrogasaca pošlo je za rukom omedjašiti požar, jer inače bila bi izgorjela ogromna tvornica sa skladišći petroleja i drugih upaljivih tvarih. Štetu računaju na 100.000 kruna. Tvornica bijaše osjegurana.

Iz San Francisca, u Americi, pišu medju ostalim zadarskom „Nar. Listu“ o nekojih naših zemljacih sliedeće: „Već je tjedan dana ovdje lošinjski parobrod „Federika“ s kapetanom C. Ivančićem i M. Tarabočem. Parobrod je iznajmljen od amerikanske vlade, da nosi ratnu hranu za Kinu, za šest mjeseci. Prve sedmice mjeseca septembra ima odputovati u Kinu. Tri mornara istoga broda ostavili su brod i razbjegli se po gradu. Poslie vratiše se opet prieteći se kapetanu, da će ga ubit, ako im ne plati što im duguje. Kapetan prijavio ih je austrijskom konzulu, koji ih je dao zatvoriti i ostati će u zatvoru sve dok parobrod ne odputuje. Dva su mornara iz Lošinja: G Glavanić, G. Filipaš i Francez O. Marcelin“.

Željeznički ugovor sa Italijom. Službeni list bečke vlade „Wiener Zeitung“ priobćuje u svojem broju od dne 11. t. mj. državni ugovor izmedju Austro-Ugarske i Italije o željezničkoj svezi Cervinjan, sv. Juraj-Nogara.

Škole na Rieci. U Susačkom „N. L.“ čitamo: Riečki poluslužbeni list iznosi, da se je u občinske talijanske škole na Rieci upisalo ukupno 3255 djece. U ovom dosta znatnom broju djece imade najmanje tri četvrtine naše hrvatske dječice, čiji su roditelji rodom i govorom Hrvati, ili su se tek skoro odnarodili, kako svjedoče njihova čisto hrvatska prezimena. Na Rieci dakle 3255 djece polaze talijanske pučke škole. Ova dječica podučavaju se u svih predmetih talijanski. Samo u prvih razredih vjeroučitelj mora da im tumači vjeronauk hrvatski, jer ga absolutno ništa razumjeli nebi. Ali kad stupe u više razrede, oni su već vješti talijanskom, dok hrvatski ne znadu ni čitati ni pisati. Govore ga još samo u kući. Ovako, još za jedan decenij dva, pak će izčeznuti sa Rieke svaki trag hrvatske sviesti, ako se naši rodoljubi na prenu i nekako poradе, da se hrvatski elemenat spasi od tudjinske bujice, koja mu prieti. Nije Rieka jedini grad, gdje se odnarodjuju hrvatska dječica, te tako se iz vana njeti i budi hrvatska sviest, može se dosta toga ugrabiti iz šapa tudjinštine. Gornje cifre dokazaju od kolike je potrebe na Rieci jedna hrvatska škola. Tu bi morali da budu složni ne samo svi Hrvati nego i svi Slaveni, što na Rieci živu dapače cieli hrvatski narod morao bi da pomogne, da se što prije ostvari zamisao, koja nam svima na sreu leži. Evo vidimo kamo ćemo bez škola. U tudje ždrielo! Nadamo se, da će ove brojke prenuti gospodu u Zagrebu, a da osokole Hrvatsko, jer, kako na žalost vidimo, kod domaćih je još premalo i inicijative, a da se nešto počne.

(Bojimo se, da će riečki Hrvati kasno do hrvatske škole — ako ju sami neustroje, na što bi se morali odmah dati, bez obzira na bilo kakve žrtve. Op. Ur. „N. Sl.“).

Zajednički vojni zapovjednik za Bosnu, Hercegovinu i Dalmaciju. U splitskom „Jedinstvu“ čitamo, da se pronosi glas, da će biti imenovan zajednički vrhovni vojni zapovjednik u osobi jednoga nadvojvode za Bosnu, Hercegovinu, Dalmaciju i možda za Hrvatsku i Slavoniju.

Kad bi se ova viest obistinila, bila bi od velike važnosti onih hrvatskih zemalja.

Dugi san. U francezkom mjestu Theneiles spava neka žena imenom Margarita Bouyenval već punih 17 godina. Spavajuću ženu hrane umjetnim načinom. Ovim slučajem razbijaju si glavu liečnički učenjaci.

Ogromna stanarina. Parizku izložbu posjetila je neka silno bogata amerikanska obitelj, koja upravo sipje novac punom šakom. Ta „siromašna“ obitelj plaća dnevimice samo za stan u svratišću 2000 K. Ti bogataši nisu stalno taj novac znojem svoga lica zaslužili.

—

„Zdravlje je najveće bogatstvo.“ Samo kad bi se ovoj izreci posvetila ponmija pažnja! Koliko se ljudi muči dugo i dugo želeći bar ostatak svoga života sprovesti u miru. Nu obično se dogadja, da se sposobnošću rada istodobno izcrpi i sposobnost uživanja tiela t. j. želudac postane neprobaviv. Ne bi li dakle bilo bolje, da se poštedi zdravlje, a da se za dane počitka i mirovanja uzdrži kriepko i čelično, a kraj toga da se sačuva podnesiv želudac? Jednostavan i naravan način prehrane i uzdržavanja jest siguran i nenaporan put, koji vodi k napomenutom cilju. A sliedeć ovaj naputak trebalo bi započeti već kod ručka, koji neka sastoji od zrnate kave pomješane sa polovicom Kathreinerove Kneippove sladne kave, jer je takova kava najbolja. Ova je kava u nebrojenih obiteljih prokušana kao najidealniji vez omiljeloga teka zrnate kave sa zdravstvenim prednostima i valjanošću domaćega sladnoga preparata. Nakon kratke navike na ovu kavu ne može nitko da zaboravi ovaj ugodan i zaslastan kavni napitak. Nu pažnju valja posvetiti kod toga, da se uviek upotrebljuje samo prava Kathreinerova Kneippova sladna kava u izvornim omotima.

Dragocjene pobožne uspomene	izmjenjuju se za odrabljene poštanske biljegovke. Obaviesti daje Bureau Betlehem, Bregenz (Voralberg).

GLAVARSTVO OBĆINE PAZIN.

Br. 3047. Pazin, 14. septembra 1900.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj na sistemizirano mjesto obćinskog nadredara u Pazinu uz godišnju plaću 900 (devetsto) kruna, izplativih iz obćinske blagajne u mjesečnih postecipatnih obrocih. Kod nastupa službe dobiva nadredar na porabu odjeću (službenu odoru) u naravi, a sliedećih godina 100 kruna godišnjih za nabavu iste.

Molitelji imati će dokazati, da su već bili namješteni i dobro vršili oružničku ili redarstvenu službu; imaju biti kriepkoga zdravlja, muževne dobe, te poznavati hrvatski ili slovenski jezik u rieči i pismu a po mogućnosti i talijanski u rieči.

Molbe neka se šalju ovomu obćinskomu glavarstvu do konca tekućeg mjeseca.

Obćinski glavar:
Dr. Kurelić v. r.

Poziv!

P. n. gg. članovi „Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri", pozivlju se ovim na godišnju glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u „Narodnom domu" u Kastvu četvrtak dne 4. oktobra u 3 sata po podne.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće tajnika.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izvješće revizijonalnog odbora.
5. Izbor upravnog odbora.
6. Izbor revizijonalnog odbora.
7. Možebitni predlozi.

Odbor „Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri".

Kastav, dne 16. septembra 1900.

Predsjednik:
Mijo Laginja,
nadžupnik.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	„	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	„	3·—
Svieće i duplire II „ „	„	2·40
Tamjan lacrima I	„	2·40
„ „ II	„	2·—
„ granis	„	1·20
Povošteno platno za oltare	*m*	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj sú cieni.

Naračbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Listnica uredničtva i uprave.

Kosirente iz Savičente. Nemožemo tiskati jer same uvriede.

Dopisnik iz Liburnije. Ni vaše, jer stvari okrenule zadnje dane na bolje.

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu" po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste:

Josip Potočnik

Via Giulia broj 5. — **u Puli** — Via Giulia broj 5.

Skladište

glinenih peći • • • • • • i štednjaka.

Preuzimlje

svakovrstne radnje, zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva

J. J. Naglas-a u Ljubljani.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanja i zganja u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganeu, probadanju, svakovrstnim narebam. Ciena 80 nové.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nové.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krzljavosti, zenskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvislatenica, popravlja i okriepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava težinja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili griznja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 25 nové.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 50 nové.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i utеklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okriepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 nové.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfriškaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i mirisanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 nove.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam. 1 lončić 50 nové.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedljivi. Škatulja 50 nové.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 nové.

D.ra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili đekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njemost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 nové.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, rusicastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvjezuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčistijih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 nové.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama trinta, kao što su prištići, sajedice, crvene mrlje, pjege, opora kora i. t. d., Usljed svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 nové.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i obćinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Broj 62. U Puli, dne 21. septembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripeslana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista, u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće. | za godinu
6 K za seljake | ili K 6·—, odn. 3·— za pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Katolički sastanak u Zagrebu.

I onim biednikom, koje ili zla sreća, ili zloba ljudska nemilo proganja, smiluju se kad i nebesa, pak im priušte koji čas odmora i sladka uživanja. I hrvatskomu narodu, tomu velikomu mučeniku, svane po koji pirni dan, da si otare oznojeno čelo i da se veseli boljoj budućnosti, koju nepokolebivom vjerom očekuje.

Naš je narod prošlih dana dva takva pira, dva narodna blagdana, proslavio: prvi u Zagrebu, drugi u Djakovu. U ovom ćemo se članku obazrieti samo na prvi.

Dne 3. 4. i 5. septembra 1900. hrvatska je inteligencija dala povoda svemu hrvatskomu narodu, da se od srca veseli i da pun pouzdanja upre svoj pogled onamo, odkle mu može spas doći. U obćem metežu, u velikoj nepravdi, koja tišti hrvatski narod, mnogi je Hrvat iskao točku, na kojoj bi mu se mogla duša smiriti. Po svoj prilici na hiljade je Hrvata pogadjalo, gdje je ta točka, ali je svatko to uvjerenje u sebi krio, kao od straha, da mu opaki sviet ne obezčasti i taj sladki amanet, kako no je jurve obezčastio tolike i tolike svetinje. Ali se našao čovjek, u koga ima i žive vjere u Boga i prave ljubavi prama svomu hrvatskomu narodu, da iznese na sviet ono, što hiljade osjećaše. „Udar nadje iskra u kamenu, bez njega bi u kam' očajala", možemo i mi reći sa pjesnikom. Mislimo, da možemo reći, e se je hiljadam i hijadam vjernih ali zabrinutih sinova hrvatskoga naroda težki kamen sa srca svalio. Ne znamo kakvo je bilo očekivanje prireditelja prvoga katoličkoga sastanka, ali težko, da su nešto više očekivali, nego što su postigli. A ne mislimo ovdje na vanjski sjaj, na kakvu paradu. Parade nije bilo, a što je bilo sjaja, bilo je umjereno, kako je dolikovalo uzvišenosti dogadjaja. I mladu i staru vidjelo se na licu, kako ćuti, — da se nešto velika dogadja okolo njega. Bio je to lahor preporoda javnih odnošaja u Hrvatskoj u kršćanskom smislu. Makar bio to samo početak, ipak je i taj početak od velike važnosti, jer će bez sumnje i nastavak sliediti. I ako se je krasni naš Zagreb zaodjenuo u pirno ruho, nije to bilo za volju ovomu ili onomu, nego da dade oduška svomu uvjerenju, da su ono veliki i znameniti dani za Hrvate. Zagreb je bio izkićen par dana prije nego li je došla u nj ikoja ličnost, koju bi mogao ići onaj nakit, a ostao je izkićen, kad bjehu sve vidjenije ličnosti odputovale; kao da je hotio time pokazati, da slavi veliku ideju, koja je okupila na hiljade Hrvata. Ovime nećemo, da rečemo, da medju učestnici katoličkoga sastanka nije bilo slavnih muževa, koji zaslužuju kraljevski doček, nego samo kažemo, da katolički sastanak, kao takav, nije imao svrhu, da slavi pojedince. I ako bi takovo slavlje bilo i veliko i dostojno, svrha, za kojom je išao prvi katolički sastanak u Zagrebu, bila je kud i kamo veća. Radilo se je, kako jurve rekosmo, o preporodu javnih odnošaja u Hrvatskoj u kršćanskom smislu! A ova ideja bila je dosljedno i uzvišeno provedena, počevši od pozdrava „Hvaljen Isus", kojim je presvjetli biskup Gugler pozdravio sakupljene dne 3. septembra, pak do blagoslova, što ga je staroslovenskim jezikom podielio presvj. senjski biskup Maurović dne 5. septembra.

Naši su čitaoci zaista u našem listu i u drugih novinah čitali obširna i potanka izvješća o radu sastanka. Mi ćemo ovdje u kratko orisati samo glavne stvari.

Dne 3. septembra bio je zaziv „Duha Svetoga" u veličanstvenoj prvostolnici zagrebačkoj, a zatim je sliedila prva svečana sjednica u dvorani „Hrvatskoga sokola", gdje je predsjednik središnjega odbora presvj. biskup Gugler pozdravio prisutne i predložio za predsjednika sastanka presvj. grofa Kulmera, za podpredsjednike: dr. Brešćenskoga, dr. Vojnovića, kanonika stolnoga kaptola krčkoga M. Oršića i redodržavnika franjevačkoga iz Bosne o. Čengića, što je sastanak aklamacijom prihvatio. Nadošavši preuzvišeni g. zagrebački nadbiskup Posilović, prozbori krasno slovo o anarhizmu, proti komu neima lieka, nego jedino u nauci Isusa Krsta, pročita takodjer papino pismo, kojim se zahvaljuje hrvatskoj mladeži na liepom daru, što mu ga prikazala prigodom hodočašća u Rim, i koji dar on još i sada drži kod sebe — i šalje svima apostolski blagoslov. Završujući svoj govor, proglasi preuzvišeni gosp. nadbiskup prvi katolički sastanak otvorenim. — Tada uze rieč gosp. predsjednik grof Kulmer, koji u liepu govoru iztaknu potrebu katoličkoga sastanka, da se na put stane poplavici vjerskoga indiferentizma. Spomenu u govoru najnoviju odluku sv. Stolice u prilog glagoljice, i predloži na prihvat bez razprave dva zaključka, naime: 1. o svjetovnom posjedu sv. Stolice i 2. o proširenju glagoljice. Iza toga predloži brzojavne pozdrave papi i kralju — što skupština primi živahnim odobravanjem.

Prije zaključka prve svečane sjednice g. predsjednik javi, da će govoriti preuzvišeni biskup Strosmajer. Gotovo je nemoguće opisati prizor, koji je nastao u taj čas. Burno pljeskanje i gromki povici: Živio Strosmajer! potrajaše nekoliko časa.

Bože moj, ima ljudi, kojim taj zanos nije po volji, ali mi velimo, da je zahvalnost jedna od riedkih ali uviek liepih krieposti. Nemojmo, gospodo, rušiti svaki auktoritet i svačiji ugled, jer se tim razarajućim djelom ne podiže rodoljublje, nego divljaštvo. Vjerujte, zahvalni će hrvatski narod i vam pljeskati i vas oduševljeno pozdravljati, kako god sada pozdravlja Strosmajera, ali tek onda, kad se vaše zasluge budu mogle mjeriti s njegovimi. Tkogod će možda reći, da je ovo doskočica, a ipak nije.

Biskup je govorio bez priprave doduše, ali sjajno, oduševljeno, glasno, kao čovjek u naponu sila, a ima mu 86 godina! Govorio je i o slobodi svećenstva, o blagotvornom djelovanju svjetovnjaka na kršćanskom polju i o dužnostih žena.

Mora da je veliki nesporazumak, kad ih ima, koji neće da podadu ovakvu velikanu podpuno zasluženo poštovanje. Ufajmo se, da će se strasti sleći, da će se ljudi dati na koji drugi posao, koristniji po hrvatski narod, nego što je ovo jalovo zagrizanje, a medjutim neka se hrvatski narod veseli, što je slavni biskup zdrav, čil i u svakom pogledu kriepak. Neka Bog dade, da se obistine njegove rieči, što ih u šali kazao ovih dana u Zagrebu nekojim istarskim Hrvatom, koji mu se pokloniše, da će naime doživiti 100 godina. Ako bude i više, još će se

Podlistak.

Pismena pogrieška.

Po Arbucovu prevela **Sofka.**

Bijaše nas oko šest do sedam na broju. Bili smo to sami neoženjeni i većinoma bezposleni ljudi. Da u tom malenom gradu, gdje se nahodismo taj čas, ne umremo od dosada, odlučismo sprovadjati svaki večer kod drugoga od nas šestorice, pod uvjetom, da nas kuće gazda tom zgodom pozabavi kakvom pripovjedkom, bilo što ju sam doživio, ili si istu baš izmislio. Njeke večeri našli smo se kod Sergija Ivanović Brezčekova. Nakon što popismo čaj, otidjosmo iz blagovaonice u gospodarov kabinet, gdje upalismo naše cigare, spremni slušati opet njeku novu pripoviest. „Nu, gospoda načinjajte! Za kim ačerek"? Deder gospodo, počmite, na kome je red? Pitao Sergej koji se pri tom, kao posliednji spustio na stolicu: „Na Vama"! Povikali svi. „Na meni. Zar ne na Petru Vasiljejeviću"? Pitao opet u čudu on, te pokazao na mladog, elegantnog druga, koji je nekako tužno preda se gledao, rek bi — kao da trpi na ljubavnoj boli. „Ne, ne, povikali smo svi opet, na Vama je red, na Vama"! „Nu dobro". će on na to. Pa nastavi nakon kratke šutnje: „Danas hoću da Vama, gospodo, nješto iz vlastitog života pripovjedim. Al je povjest ova vrlo žalostna, a ja znadem, da nitko od Vas ne mari za melankonične rieči, nu, žalim, što se ja za noćas nemogu što drugo da sjetim. Ako mi dopustite vremena do sutra večer, moguće da ću Vama onda znati što drugo pripoviedati". „Ne, ne, poviče opet društvo, mi smo eto svi spremni, da baš noćas što tužnoga čujemo. „Moguće, da je taj turoban dan razlogom naše melankonije, opaziti će jedan iz družtva; deder dajte, počmite, Sergej Ivanoviću"! Medju time upalio Sergej svoju cigaru, duboko se odahnuo — pak počeo:

„Bijaše to prije kojih 12—14 godina. U ono doba bio sam ja još golobrad mladić sa malenom službicom, koja mi nosila 36 rubalja mjesečno. Taj novac nije se htjeo nikako slagati sa mojim potrebama, kojih je bilo koji mjesec mnogo više, neg mojih dohodaka. — Već sam htjeo, da na rubu najvećeg „bankerota" ištem utočište kod kojekakvih „Arona", „Mojzesa" itd., kad primih iznenada list, njekog mog silno imućnog strica, u kome mi javlja, da je premješten u onaj grad, gdje se i ja nalazih. — Taj je stric bio udovac, te imao uza se svoju nećakinju Vjeru. Možete si misliti, gospodo, čustva gladnog, uviek u sporu sa financ-ministrom nalazećeg se nećaka, koji imade bogatog i u koliko se sjećah majčinih rieči, dobrog strica. Moja fantazija slikala mi velike, divne Kalifornije. Došao konačno onaj sretni dan, za kim sam ja toliko čeznuo. Sasma je naravski, da sam čim skorije posjetio strica, da izpunim svoju dužnost kao rodjak; e, pa da mu dozvolim, da baci jedan pogled i u moje pomrsene račune. On me primi ljubezno, otvoreno. Popitao se saučešćen za moje odnošaje, pa kad se uvjerio, da sam u žalostnu stanju sa mojom kesom, pozvao me, nek se selim k njemu. Tko sretniji od mene! Novi život u kući siedog strica bijaše vrlo radostan i ugodan, osobito zato, što je Vjera bila duša svemu. Bijaše to živo, vragoljasto sedamnajstgodišnje djevojče, liepog, krepkog stasa, te umiljatog, divotnog lica. Na prvi pogled pričinila se možda nestašnom — ali kad ju se izazvalo, da se pokaže činom, tad si našao u njoj pravu, strašnu ženu, željeznom voljom, koja se nedade ničim slomiti. Medju nama zavladalo je brzo iskreno prijateljstvo; nu, kašnje se taj odnošaj pretvorio u njeko drugo čustvo, u sladko čustvo ljubavi! — Jest, ja ju ljubljah svim žarom svog mladenačkog, vatrenog srdca, koje je toliko žudjelo za srećom i ljubavlju. — Moja ljubav bje ljubavlju uzvraćana, te nas dvoje bjesmo nada sve sretni.

(Konac sliedi).

Hrvatom činiti premalo. Živio! Živio!

Sutra dan pred podne, dne 4., radili su odsjeci, a na večer je bila druga svečana sjednica. Najprije je pozdravio sastanak Slovenac g. zastupnik Povše, koji je gotovo kod svake izreke bio aklamiran. Njegov je govor bio u vjerskom pogledu izjava bezuvjetnoga kršćanstva, a u narodnom izjava bratske ljubavi izmedju Slovenaca i Hrvata. — Ovaj govor bio je jedna od onih utješljivih pojava, koje se u novije doba čuju u saobraćaju medju Hrvatima i Slovencima.

Za Povšetom podieli gosp. predsjednik rieč preuzvišenomu g. nadbiskupu Stadleru. Stadler! Čuvši samo njegovo ime, svačije se ruke sklopiše i burnom pljeskanju nije bilo kraja. To je istodobno i uzor biskup i salonski čovjek. Takav je bio i njegov govor. Liepo je govorio, kako je ovaj sastanak uprav zato sazvan, da se Hrvatski narod razkršću 19. i 20. vieka svim srcem preda Isusu Krstu, od kojega dolazi sve dobro što je ikoji narod, dakle i Hrvatski, primio, što prima i što će primiti. Iztaknuo je, da se nestašica pravih značaja tumači samo tim, što se sviet ravna prema promienljivim ljudskim obzirom, a ne prema vjecnim istinam, što ih je Bog objavio. — Njegov je govor bio i umno sastavljen i brilantno izrečen.

(Konac liedi.)

DOPISI.

Štajerski Gradac, u rujnu 1900. Držeći se one evangjeoske: „I tako dakle po plodovih njihovih poznat ćete ih", hrvatsko se akad. liter. zabav. društvo „Sloboda", što je lani utemeljeno u Štajerskom Gradcu, nije osvrtalo na podvale i napadaje uvjereno, da će sve djelima opovrći. Isto tako ono nije iznosilo ni izjava, ni programa pred hrvatski narod, jer je ovaj gorko iskusio istinitost one „verba volant".

Koncem prve godine svoga života smatra ipak društvo svojom dužnosti položiti javno narodu račun o svom skromnom djelovanju.

Dok se danomice nad glavom našega naroda nebo svegj više oblači, dok ga danomice novi jadi biju, te bi trebalo da svaki na svom mjestu ozbiljno i odlučno pregne k radu, hrvatska se akademička omladina dobrim djelom podaje samo časovitom zanosu, razmeta se krilatim riječima i zvučnim frazama, ali često zaboravlja svoje riječi činima potvrditi. Nu narodu, u okolnostima, kao što je naš, ne pomaže se samo riječima. Koju nadu može on gojiti u uzdanicu, što zapušta svoje dužnosti? Može li vjerovati njezinim riječima? Može li se pouzdati u njezina obećanja? Mogu li stariji mirne duše kliknuti: na mlagjima nam ostaje svijet! Kada vide da mlagji ne ljube ni svoju budućnost, da nijesu prijatelji ni svom dobru? — Ta neki misle, da su pošli na sveučilište samo da se naužiju života, a odregjeni cilj im je tek sredstvo; misle da su veliki rodoljubi, te smiju svakoga proglasiti izdajicom domovine, ako samo u prigodi pošalju koju brzojavku, čestitku, sažalnicu, ili prisustvuju kojem komersu, pa makar zapuštali sve dužnosti prema sebi, obitelji, domovini i čovječanstvu.

Dio hrvatske akademičke omladine, tvrdo uvjeren o onim Ciceronovim riječima: „nulla enim vitae pars vacare officio potest, in eoque et colendo sita vitae est honestas omnis et negligendo turpitudo", uvigjajući zlo što prijeti omladini i narodu, okupio se prošle godine čvrstom odlukom, da skromnim primjerom potakne drugove na vršenje ovih svojih dužnosti. Tako postade društvo, kojemu po vrhovnom idealu hrvatskog naroda dadoše ime „Sloboda".

Lozinka društvu jest: radom k slobodi! Ono cijeni, da su ljudi samo oni, koji su — kako Starčević reče — „marljivi, pošteni, pravedni, napredni". Svrha mu je uzgajati poštenih, vrsnih i junačkih vojnika narodnoj vojsci, nipošto narodu nametnutih vogja.

Kroz prvu godinu svoga života ovo je društvo ponajviše nastojalo oko svoga nutarnjeg uregjenja, da na podlozi megjusobne iskrene ljubavi, bratske susretljivosti, hrvatske državne i narodne misli, uzgoji svoje mlade članove. Naglasujemo mlade članove, jer se u „Slobodi" okuplja ponajviše mlagji akademički naraštaj.

Sredstva za postignuće cilja jesu — po pravilima društva — literarna i zabavna. Društvo je stoga, da njegovi članovi vrijeme, što im preostaje poslije nego izvrše svoje zvanične dužnosti, što korisnije ulaže i ugodnije provedu, nastojalo prosvjetlivati im um književnim radom i oplemenjivati srce akademičkoj omladini doličnom zabavom.

Sam goli popis rasprava i predavanja držanih u „Slobodi" diljem prve godine, bit će dostatan, da se prosudi, kako i što je ona radila, te dali se držala na visini akademičkog društva. Čitalo se dakle i predavalo:

1. stud. phil. R. Bujas: Izlet u Trnovicu, folkloristična crtica. (Prigodom ovog čitanja sakupili su članovi nekoliko prinosa i predali g. Bujasu da nabavi koju pučku knjigu, te pošalje narodu u Trnovicu);
2. cand. jur. N. Ljubić: Postanak kraljevine Ilirije, historička razprava;
3. cand. techn. A. Marki: Razvitak nebeskih tjelesa (na dva sijela);
4. cand. phil. V. Lozovina: Slobodi, pjesma;
5. cand. phil. A Marki: O postanku zemlje;
6. cand. jur. N. Ljubić: Pjesme Dr. Velimira Deželića, kritički prikaz;
7. stud. phil. R. Bujas: Metafizički problem znanja (na tri sijela);
8. cand. techn. A. Marki: Postanak života;
9. cand. med. J. Machiedo: Sticanje prave naobrazbe i prilike hrvatske akademičke omladine u tom pogledu, kulturno-kritička razprava (čitano na akademiji u spomen Starčevića);
10. cand. jur. N. Ljubić: Pred vratima tamnice, pjesma;
11. cand. techn. A. Marki: Neka fizička pitanja iz običnog života;
12. cand. med J. Machiedo: Fiziologija truda,
13. cand. techn. A. Marki: Predteče Darwinu;
14. cand. techn. A. Marki: O Darwinizmu u opće;
15. cand. jur. N. Ljubić: Historia magistra vitae, crtica iz savremenog dalmatinskog političkog života;
16. cand. techn. A. Marki: Teorija atavizma;
17. stud. phil. R. Bujas: O mističnim silama;
18. N. N.: Jezično pitanje u Dalmaciji sa pravnog i kulturnog gledišta;
19. cand. techn. A. Marki: Teorija naravnog izbora;
20. cand. techn. A Marki: Teorija Descendencije;
21. cand. med. J. Brecelj: Ima li Darwinizam znanstvene podloge?
22. cand. jur. N. Ljubić: Nasljedno pravo otoka Hvara, historičko-juridička rasprava;
23. stud. phil. R. Bujas: O sugestiji;
24. cand. phil. A. Mučalo: Na grobu prijatelja, crtica;
25. cand. jur. N. Ljubić: Ocjena pjesama Antuna Petravića;
26. cand. jur. J. Pekić: Razlozi uspjehu slavenskog poslanstva sv. Ćirila i Metoda, (čitano na koncertu priredjenom u korist družbe istarske);
27. cand. jur. J. Kugler: Uzroci postanku i razvijanju država.

Sijela književnih, koja su središte družtvenog života, bilo je ukupno 30. Daleko bi pošli, kada bi htjeli reći o svakoj raspravi koju riječ. Narod će o njima suditi, kada ih društvo do godine skupi i prigodom 400 godišnjice hrvatske književnosti njemu prikaže. Na sijelima razpravljalo se još opsežno o raznim kulturnim i znanstvenim pitanjima, napose pak o pitanjima što se tiču hrvatskog naroda.

Nastojeći oko akademičkoj omladini dolične zabave, društvo je odma prve godine utemeljilo svoj tamburaški sbor, da članovi plemene svoja srca blagim zvucima narodne glazbe. Ni na tom polju nije društvo zaostalo, jer se može podičiti dvama muzikalnim proizvodima svojih članova: Društveni član cand. jur. F. Panek uglazbio je krasnu koračnicu „Sloboda" (za glasovir), posvećenu društvu, a cand. techn. A. Marki koračnicu „Omladina" (za tamburaški sbor). Društveni je sbor sudjelovao na koncertima što ih prirediše akademička i gragjanska slovenska podružnica društva sv. Ćirila i Metoda, i to uvijek lijepim uspjehom. I samo društvo priredilo je koncerat biranim programom na korist družbe sv. Ćirila i Metoda, na koji dohrliše skoro sva slavenska društva, najskoli hrvatski radnici i braća Slovenci.

Sa Slovencima je društvo gojilo osobite, iskrene osjećaje: veselje i tugu bratski je dijelilo. Na skupštinama društva nikada nijesu pomanjkali doći Slovenci, a „Sloboda" im ljubav ljubavlju odvraćala.

Naša književna posijela marljivo su pratili, dapače je gosp. cand. med. J. Brecelj društvo počastio svojim učenim sudjelovanjem. Jedni i drugi iskreno smo nastojali da naše, bratstvo ne bude puka fraza.

Društvo se sjetilo velikog hrvatskog rodoljuba Dr. A. Starčevića misom i akademijom; sjetilo se isto tako nevinih žrtava, naših Zrinskih-Frankopana; sjetilo se slavenskih apoštola lijepim koncertom na korist družbe sv. Ćirila i Metoda. Društvo je veseljem pozdravilo utemeljenje hrvatskog političkog društva za Dalmaciju, a mješte čestitke „Trebeviću" poslalo svoj obol zaslužnoj istarskoj družbi. Kada je vidjelo, da hrvatski i slovenski abiturijenti ozbiljnim namjerama i živom željom za radom stupaju u akademički život, nije moglo propustiti a da zanosno ne pozdravi drugove, koji se postaviše na isti temelj.

Hrvatski narode! Tebi evo polažemo račun o svom skromnom djelovanju, pa je na tebi suditi, dali su mladići što se okupljaju u „Slobodi" izdajice tvoje i slavosrbi. Čuo si, vidio si, — sudi! Opomene i upute ako nam ih pošalješ rado ćemo ih sa zahvalnošću primiti. Mi te ne ćemo zasljepljivati praznim obećanjima. Jedino što obećati možemo, i što hoćemo, jest, da ćemo unaprijed pojačanom silom nastojati udarenom stazom, ako ju ti odobriš, nastaviti, nebi li smo bili dostojni sinovi tvoji, narode slavni!

Ovo malo riječi Tebi na znanje a drugovima na ravnanje. Svim onim akademičarima, kojima hrvatstvo i naši narodni idejali nijesu samo na jeziku, već su voljni prinijeti svoj skromni kamenčić zgradi hrvatske slobode, neka je znano, da će u „Slobodi" naći svedj suradnikā, te braće sa srodnim težnjama. Ako ih sreća nanese u Štajerski Gradac na nauk, te dodju ozbiljnom odlukom vršiti svoje dužnosti, bit će im širom otvorena vrata „Slobode" inače naći će ih zatvorena ma koliko kucali.

Ovom prigodom toplo se zahvaljujemo svim dobrotvorima društva.

Za hrvatsko akad. lit. zabav. društvo „Sloboda" u Štajerskom Gradcu.

Presjednik: cand. phil. A. Mučalo. Tajnik: cand. jur. J. Čulić.

(Priobćujemo bez ikakve promjene i puštajuć svu odgovornost sl. presjedničtvu. Op. Ur.)

Sv. Marija od Zdravlja. — (Občina Barban) 10. septembra god. 1900.

Biti će doskora jedna godina odkada je bivši ovdješnji kapelan g. Blaž Košara otišao odavle radi toga, jer se je ćutio radi bolesti nesposobnim za službu. On je molio presv. biskupski ordinarijat da ga blagoizvoli umiroviti, jer da je on nesposoban za službu božju zbog bolesti.

Nu presvjetli nehtje uslišati njegove molbe, već mu je odgovorio, da mora služiti još tri mjeseca prije nego li će dobiti mirovinu. Ali on nemogaše više čekati te je odputovao u rodni kraj.

Gospodin župe-upravitelj u Barbanu to odmah javi presvjetlom g. biskupu, koji uslied toga posla dekret rakljanskomu župe-upravitelju, da on upravlja i služi sv. Mariju od Zdravlja, — ali to bijaše za nas nesreća, jer ne čujemo više propovjedi, niti kršćanskog nauka, akoprem je od potrebe; jer imade dosta liep broj djece, koja su dorasla za svetu pričest, koja se žalibože pravo niti križati ne znadu.

Misu čita već u zoru dok narod spava, i to ne redovito, već se dogadja, da se narod sakupi okolo crkve čekajući sv. misu; a kad tamo o misi ni traga ni glasa, a da bi kojega o tom niti obaviestio bio?! To je dobro poznato i presv. biskupu, al se on zato malo brine, akoprem bijaše onomad, kad ga idjahu moliti 4 naša čovjeka — obećao, da će se on zato pobrinuti. Nu nade nam se izjaloviše, jer naš glas osta glas vapijućeg u pustinji. S toga molimo još jedan put presvjetloga g. biskupa, da nam što skorije pošalje svećenika našeg jezika i naše krvi. Inače nam ne preostaje, nego da uzmemo štap u ruke, put pod noge, pak da krenemo tražiti drugamo pomoć, jer ćemo inače podivljati!

Franina i Jurina.

Fr. Znaš Jurino, kakovi popi žele imeti istarski Talijani?

Jur. No!

Fr. One, ki prepisuju hrvatska imena iz knjige kršćenih po talijanski.

Jur. Znam ja još lipšu.

Fr. Nu!

Jur. Oni žele imati one, ki, na pozdrav „Hvaljen Isus i Marija" odgovaraju: „Kič — va — naaa"!

Fr. Čuj pak ovu: Nika sirota udova prosila takovega popa milostinju — — pak . . . .

Jur. Nu, ča pak?

Fr. Iz žepa izvadia je revolver . . . .

Jur. Ča je i takovih u Istri?

Fr. Bravo, ma pušu va talijanski rog.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Agitaciju za predstojeće državne izbore razvili su do sada najživahnije Česi i Niemci raznih stranaka.

Mladočeska stranka drži sastanke i dogovore, priobćuje proglase i daje svojim istomišljenikom naputke.

Dne 18. t. mj. imali su Niemci ljevičari u Beču sastanak, u kojem su priobćili koliko sliedi: Svi prisutni jesu u tom složni, da treba sačuvati izmedju njemačkih stranaka slogu, koja se je poku-

zala toli uspješnom posliednjih godina, i kojom se je zaštitilo narodne probitke Niemaca Austrije. Za tu slogu mora biti svatko, kojemu leže na srcu narodna prava Niemaca i jedinstvo Austrije. Razne izjave Čeha o državnom pravu českoga naroda i navještena borba českih zastupnika parlamentarizmu u Austriji, mora učvrstiti Niemce u nakanama i u obrani njihovog narodnostnog posjeda. Radi toga je potrebito, da stranka razvije najodlučniju djelatnost kod predstojećih izbora.

Proglas českih zastupnika na izbornike učinio na Niemce vrlo neugodan otisak. Oni čitaju jasno iz toga proglasa, da su budući zastupnici českoga naroda u novom parlamentu pripravni do skrajnosti tjerati obstrukciju. Njemačke novine raznih stranaka izriču šuplju nadu, da se česki narod neće povesti za svojimi zastupnici.

Do sada su razpisani izbori u svih krunovinah i pokrajinah izuzam Galiciju i Slezku. Izbori će započeti najprije u Dalmaciji i u Kranjskoj a svršiti će najkasnije — 18 jenara — u dolnjoaustrijskom veleposjedu.

U naših južnih pokrajinah nema jošte znaka kakvom izbornom pokretu. U Kranjskoj, Goričkoj i Dalmaciji neće biti samo borbe izmedju Niemaca i Slovenaca, Slovenaca i Talijana, Hrvata i Talijana, nego na žalost i izmedju jednokrvne braće, izmedju Slovenaca samih i izmedju Hrvata samih. Ozbiljnost položaja i primjer naših zajedničkih dušmana, Niemaca i Talijana, morao bi savjetovati našoj braći u rečenim pokrajinama da se slože, da popuste u koječem jedan drugomu, te da ne bude narodu rad osobnostih, sramote i štete.

Srbija. Nesretnoj kraljevini nebijaše dosta, da se je posvadio sin sa otcem, kralj Aleksandar sa razkraljem Milanom, već je moralo doći do razdora i izmedju sina i majke, kraljice Natalije. Ona šalje naime iz tudjine pogrdna pisma na mladu kraljicu Dragu, jer neodobrava brak izmedju nje i mladoga kralja. Taj postupak kraljice Natalije razdražio je u toliko kralja, da je prekinuo svaki odnošaj sa majkom, te izdao nalog, da se postupa najstrožije proti svakomu, koji bude rušio mir kraljevine i njegov mir obiteljski.

Glasilo razkralja Milana „Male Novine“ prestalo je izlaziti neimajuć dostatne podpore od Milana ni odziva u zemlji.

Rusija. Englezke novine donose iz Pekinga viest, da je tamo zauzela Rusija gospodujući položaj. Vojnička posada medjunarodnih četa u Pekingu, da bijaše pravi triumf za Rusiju. U Peking stižu dan i noć nove ruske čete. Njihov broj će na skoro nadvisiti sve ostale medjunarodne čete.

Južna Afrika. Bivši predsjednik Transvala starac Krüger nalazi se u Lorenzu Marquez slobodan pod zaštitom holandezkog konzula. Njega zamjenjuje u domovini podpredsjednik Šalk-Burger. Englezke novine javljaju, da je lord Roberts nakanio zapustiti Afriku i prepustiti zapovjedničtvo mladjim silam. Dogodi li se to, tad se ima smatrati, da je tamo nestalo svake pogibelji za Engleze.

Mjestne:

Kriza u vieću puljske občine. — Pod izlikom nedozvoljenoga mu kredita sa strane občinskoga vieća u jednoj od zadnjih sjednica, odrekao se naš načelnik dr. Rizzi načelničke stolice. U gradu se mnogo nevjeruje navedenim razlozima, koji bi ga bili prisilili na odstup, već se njegovu zahvalu dovadja u savez sa kroničnom i nepreboljivo pokvarenim občinskim financijama.

Svoji k svojim. G. Jakob Klemenc, trgovac sa manufakturnom robom u Trstu, javlja nam, da će njegov putnik, g. Franjo Klančar, stići ovih dana u Pulu sa uzorci razne rukotvorne robe za gospodje i gospodu. Tko želi, da ga isti putnik posjeti, neka se oglasi u našoj tiskari. Preporučamo rodoljubnim obiteljima u Puli, neka upotriebe tu priliku i podupru svoje trgovce.

Pokrajinske:

Zabava i politički sastanak u Babićih. Narodni zastupnik g. dr. Matko Laginja odvjetnik u Puli, javio je odboru političkoga družtva „Edinost“, da će doći bude li iole vrieme povoljno u nenedjelju dne 23. t. mj. medju svoje izbornike u Babiće, občina Marezige na Koparščini.

Istoga dana poslije podne priredjuje pjevačko družtvo iz Mareziga zabavu u dvorišću g. Ivana Babića u Babićih. Početak u 3 sata poslije podne.

Preporučamo našim rodoljubom, da mnogobrojno pohrle onoga dana u naše rodoljubne Babiće.

Vjenčanje. Dne 13. t. mj. vjenčala se dražestna gospodjica Marija Gržetić, hći poznate rodoljubive obitelji Andrije Gržetića u Rukavcu sa poznatim rodoljubem Nikolom Osojnak iz Mihotića. Tom prigodom sabrala se za družbu Sv. Cirila i Metoda u Istri lijepa svota od K 42·64, koja bje otposlata blagajniku družbe.

Sretnim mladencima i njihovim roditeljima čestitke a darovateljima najljepša hvala!

Krasan budući uzgojitelj puka. U zadnjem smo broju priobćili pod naslovom „Lovranske perjanice pred sudom“, viest, kako bijahu od c. k. kotarskoga suda u Vološkom odsudjeni nekoji potomci starih Rimljana, à la Grossmann (iz Sežane) Pegan (valjda iz Vipave) i Slama (težko mu je naći talijansku zibku) radi toga, što su uvriedili hrvatske izletnike u Lovranu.

Medju odsudjenimi nalazi se kandidat učiteljstva Slama, koji je za rana počeo vršiti svoje uzvišeno poslanstvo. Njega pravo za pravo imali bi u Kopru na učiteljišću proglasiti unapried zrielim za širenje talijanske kulture u Istri, jer je već onom osudom dokazao, da je za to posve sposoban. Namjestiti bi se ga imalo svakako u Lovranu i to čim prije, jer će tamo naći vazda pobude i pomoći za to njegovo uzvišeno zvanje.

Iz Kastva pišu nam: Na „Križevicu“ sabrali Rubeši kod Markovića za družbu sv. Cirila i Metoda K 7·72, koji je novac izručen podružnici u Kastvu. Ne možemo, a da ovom zgodom ne pohvalimo naše dične občinare iz Rubeševe, koji ulove svaku priliku, da sakupe koji groš u dobrotvorne svrhe. Bilo im od Boga stostruko naplaćeno! Ugledali se i drugi u njih.

Upis u hrv. gimnaziju u Pazinu. U I. razred upisalo se ove godine ukupno 70 djaka, od kojih je 53 Hrvata, a 17 Slovenaca. Iz pazinskog sudbenog kotara njih se upisalo 31 djak, od kojih 21 iz mjestne občine Pazin. Izvan Primorja je samo 1 djak rodjen, ali i taj je stalno nastanjen u Istri. U II. razred upisalo se 71 djaka, te oba razreda broje 141 djaka. U II. razredu bit će dva odsjeka, ali isto tako bi se morale i u I. razredu stvoriti dva odsjeka, jer to iziskuje broj djaka. Ta u talijanskoj gimnaziji jesu za 65 djaka otvorili dva odsjeka. Naši su djaci dobro namješteni, a mnogi se još u gradu tuže, što njih nisu mogli dobiti.

Previše obćutljivosti. U br. 55. našega lista od dne 28. augusta priobćili smo viest doposlanu nam od pouzdane osobe, da će I. hrvatskom katoličkom sastanku u Zagrebu prisustvovati medju ostalimi biskupi i tršćansko-koparski biskup presvj. g. Sterk.

Viest ta glede biskupa Sterka nije se obistinila, jer je on bio u doba katoličkog kongresa u Zagrebu sa hodočastnici iz svoje biskupije u Rimu, što smo mi u našem listu iztaknuli.

Glasilo tršćanskih čifuta oborilo se u svojem broju od dne 4. t. mj. svom žestinom na presvj. g. biskupa Sterka, radi njegovog sudjelovanja na katoličkom kongresu u Zagrebu“. I tu viest tršćanskog „židovčića“ pobili smo mu u br. 58. našega lista pod naslovom „Židovska bezsramnost“, dokazav, da je biskup Sterk bio u Rimu za katoličkog kongresa u Zagrebu. Mi smo držali, da je s tim ta afera svršila prem smo znali, da će „židovčić“ radi toga i nadalje u presvj. biskupa zadirkivati, ali se prevarismo — bar dielomice.

U br. 4826. od dne 17. t. mj. maloga „židovčića“ čitamo naime sliedeći izpravak — dakako u talijanskom jeziku:

„Trst, dne 14. septembra 1900.

U mjestnom listu „Il Piccolo“ od dne 4. t. m. br. 6813. bijahu priobćene netočnosti tičuće se presv. biskupa Andrije Sterka.

Na temelju § 19. o tisku pozivlje se to sl. uredničtvo, da priobći u svojem listu, istimi slovi i na istom mjestu sliedeći izpravak:

Nije istina, da je presvj. biskup Sterk sudjelovao, ni osobno ni ikakvim prionućem katoličkom kongresu u Zagrebu, obdržavanom u onom gradu prošlih dana. Istina je pako, da on bijaše ovih dana, ne u Zagrebu, nego u Rimu u družtvu hodočastnika iz Trsta i iz biskupije, te je s onimi posjećivao one davne i svete crkve.

I onom prigodom, jer katolički biskup, prisustvovao je kongresu katoličkom italijanskom, tamo obdržavanom.

Iz biskupske kurije tršćansko-koparske“.

Naslovili smo ovu viest sa pravom oznakom: „Previše obćutljivosti“. Evo zašto: Poznato je i vrabcem na strehama, kako onaj listić nepropusti prigode a da neudari najoštrije na presvj. biskupa Sterka i na slavensko svećeništvo Istre — ako za to i najmanji povod nadje. Pogrdam, što ih je taj list izrigao na naše svećenstvo, jedino radi toga, što je narodno, i što služi svomu narodu pošteno i plemenito, neima medje u izobraženom svietu para. Ali naše vriedno svećenstvo prelazilo je uviek dubokim prezirom preko crnih pogrda i kleveta onog židovskog lista.

A drugo niti je moglo nit smjelo učiniti, pošto ga radi poznatih porotničkih odnošaja u Trstu nije moguće pozvati na odgovornost. Izpravljati ga — nije se dostojalo, a tužiti ga pošti — bilo bi uzaludno. Dakle po talijansku: guarda e passa.

Sada dolazi biskupska kurija, koja ih je toliko o svojem biskupu i svećenstvu iz stupaca onog laži-lista čula, pogutnula i mirno probavila sa izpravkom ili izprikom, da opravda svoga biskupa pred židovskimi klevetnici. Je li trebalo svega toga? Nije!

Biskupka kurija nije se smjela nikada tako duboko poniziti pred listom za koj znade, da mu je glavno oružje u borbi proti katoličkoj crkvi i proti svemu, što nije talijansko u onim našim pokrajinam — laž i kleveta.

Biskupska kurija imade svoj list, pa ako se nije htjela njim poslužiti, imade katoličkih (?!) listova uredjenih od talijanskih svećenika grada Trsta, koji bi bili objeručke (??) primili popravak na zaštitu i obranu obljubljenega im (??) nadpastira.

Ali čemu izpravak u onom listu, kad je već jedan drugi talijanski dnevnik, izlazeći u Trstu, bio „židovčića“ izpravio.

Ovo postupanje biskupske kurije u onom poslu čini nam se preponizujućim i preobćutljivim.

P. S. Molimo sastavljača onog izpravka, da nam izvoli makar u „Piccolo“ raztumačiti onu izreku izpravka: I onom prigodom, jer katolički biskup, prisustvovao je kongresu katoličkom italijanskom, tamo obdržavanom!!

Iz Zameta nam javljaju: Novo ustrojeno pjevačko i tamburaško društvo „Sloga“ u Zametu (občina Kastav) obdržavati će 23. o. mj. na 2½ sata po podne svoju prvu glavnu skupštinu, na kojoj će se konstituirati. Poslje skupštine na 5 sati prirediti će zabavu sa predstavom, pjevanjem, tamburanjem i glazbom. Nadati se je, da će, osobito bližnji rodoljubi, osobno posjetiti ovu zabavu ili se inače sjetiti onog družtva, i tim ga osokoliti na dalnji njegov rad. To se tim sigurnije očekuje, pošto je zadaća onog društva, osim širenja hrvatske pjesme podržavati med ondješnjim pučanstvom narodnu sviest i čuvati ga od tudjinskog duha, što sa susjedne Rieke duva. Ono će budnim okom paziti, kao pravi Graničar, da se štogod ne prenese s one strane medje, što bi moglo uplivati na odnarodjenje onog pučanstva, koje je i tako — radi blizine Rieke — izloženo pogibelji odnarodjenja. Zato ali treba sredstava, pak se polaže na dušu svakomu, komu je moguće, da i materijalno podupre ono društvo.

Kod zabave će sudjelovati i vrstni **Vukovarski tamburaši.**

Trgovcem sa vinom i krčmarom dajemo do znanja, da imade izvrstna grožđja — biela i crna na prodaju u selu Lovrečica, občina Umag. Tamo će naći kasnije i veoma dobra vina uz povoljne ciene. Istotako imade na prodaju grožđja i vina u susjednoj Materadi — ista občina

Trgovci i krčmari neka se obrate na tamošnje naše rodoljube g. Mateja Visintin-a (Lovrečica) ili na g. Mateja Tonkelu (Materada) pošta Umag.

Velik požar. U noći od nedjelje na ponedjeljak izgorio je u Trstu na široko i daleko poznati paromlin „Economo“. Požar bijaše upravo grozan. Škoda je ogromna. Izgorio je sav prostrani mlim sa velikimi skladišti pšenice brašna. Samo brašna izgorilo je 70.000 vreća. Mlin bijaše osjeguran. U njemu je radilo do 500 osoba, koje su ostale sada bez posla i zaslužbe.

Iz drugih krajeva.

Sveučilištni djaci nadbiskupu Štadleru. Tršćanske novine od 19. t. mj. donašaju brzojavne viesti, da su stigle nadbiskupu Štadleru sa raznih sveučilišta od slavenskih djaka brzojavne čestitke radi poznatog njegovog govora, radi kojega je dobio opomenu. U tih brzojavkah da moli mladež nadbiskupa, neka ostane i na dalje čvrst u svojem rodoljublju.

Nesreće na moru. Iz Zadra brzojavljaju, da se je dne 18. t. mj. na večer u moru kod Zlarina nasukala jachta c. k. mornarice „Fantasia“. Na ladji nalazi se podadmiral g. Hinke, koji je pošao u Dalmaciju u službenom poslu. Ladju nemogoše do sada osloboditi, premda radi oko toga više parobroda. Iste večeri bario je na dno jednu ladjicu sa dalmatinskih otoka zadarski parobrod „Falco“. Sve osobe sa ladjice bijahu spasene.

Izvoz brašna preko Rieke. kako odanle javljaju, već je ponešto nazadovao u agustu, dakle u drugom mjesecu poslie dokinuća mlinskog prometa. Dovoz brašna željeznicom sa ugarskih stanica iznosio je 76.299 metričkih centi prema 83.916 metričkih centi u agustu 1899., dakle manje za 7617 metričkih centi ili 9%.

Družtvene:

Hrvatska Čitaonica. Sv. Lovreč Pazenatički, imati će glavnu skupštinu u Nedjelju dne 23. Septembra u 2 sata poslie podne uz sliedeći:

dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika:
2. Izvješće tajnika i blagajnika;
3. Izbor nove uprave:
4. Možebitni predlozi.

Hrvatska čitaonica u Davnu. Tamo u lieposj Bosni ponosnoj, počela se živo buditi narodna hrvatska sviest, te se počele ustrojavati Čitaonice, te budilice i ognjišta svetog narodnog domoljublja. Tako se je u zadnje vrieme u znamenitom i historičkom Dávnu otvorila Hrvatska Čitaonica, koja će za stalno uz ostale svoje družice biti razsadnicom hrvatske misli i prosvjete u onim krajevima, kojoj mi svaki napredak i ponajbolji uspjeh želimo!

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Znideršič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

OGLAS.

Daje se na spolovinu t. j. na polovicu užitka priroda, **liep i velik dio zemlje.** Nakon nekoliko godina dobre radnje, prelazi polovica zemljišta u vlastničtvo spolovara.

Tko želi to zemljište preuzeti, neka se obrati na gosp. **L. P. Tončetić-a,** Pula, Monvidal br. 163.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni,

osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostnom pogaršu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se liči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, siplijivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofulosnosti, podbuhlosti, djetinjoj kriljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlici, želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grizenja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crijev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razsvježuju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam perutini i ospopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedlini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, odpotine na licu; proizvadja gladkost, njeznost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčištih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prišći, sujedice, crvene mrlje, pjege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, te se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje također i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire prijatni preugodan miris. Flašica 30 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrilo od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. - urar i srebrnar - Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

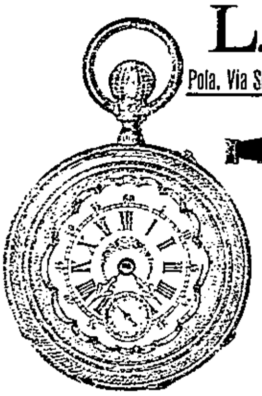

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

GLAVARSTVO OBĆINE PAZIN.

Br. 3047. Pazin, 14. septembra 1900.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj na sistemizirano mjesto općinskog nadredara u Pazinu uz godišnju plaću 900 (devetsto) kruna, izplativih iz obćinske blagajne u mjesečnih postecipatnih obrocih. Kod nastupa službe dobiva nadredar na porabu odjeću (službenu odoru) u naravi, a sliedećih godina 100 kruna godišnjih za nabavu iste.

Molitelji imati će dokazati, da su već bili namješteni i dobro vršili oružničku ili redarstvenu službu: imaju biti kriepkoga zdravlja, muževne dobe, te poznavati hrvatski ili slovenski jezik u rieči i pismu a po mogućnosti i talijanski u rieči.

Molbe neka se šalju ovomu obćinskomu glavarstvu do konca tekućeg mjeseca.

Občinski glavar:
Dr. Kurelić v. r.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i obćinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

Josip Potočnik

Via Giulia broj 5. — **u Puli** — Via Giulia broj 5.

Skladište

glinenih peći ● ● ●

● ● ● i štednjaka.

Preuzimlje

svakovrstne radnje, zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva

J. J. Naglas-a u Ljubljani.

LJUBLJANSKA

KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta, itd. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vučitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na **tekući račun,** i na **girokonto** sa $4\frac{1}{2}\%$ kamatima od dana **uložka do dana dignuća.**

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 63. U Puli, dne 25. septembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogom sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli o Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Katolički sastanak u Zagrebu.

II.

Istoga dana na večer držao je učeno predavanje o pučkoj školi g. dr. Turić. On nije išao za efektom, ali je njegov govor pun dubokih misli, samo šteta da se, radi prostranosti dvorane, nije svaka rieč jasno razabirala. Govor će medjutim biti tiskan, pak mi upozorujemo na nj i naše velevriedno učiteljstvo i ostale kompetentne faktore.

Poslie dr. Turića predavao je g. dr. Krešimir Kvaternik o karitativnih društvih. Njegovo pomno sastavljeno predavanje, a k tomu izraženo sa gracijom, bilo je slušano od svih mnogobrojnih slušatelja sa velikom pomnjom, i na mnogih mjestih bio je nadaren oduševljenim povladjivanjem. Glavna misao njegova govora bila je ova: čovjek nije samo materija, nego je sastavljen od duše i tiela, pak prema tomu valja udesiti i milostinju, koju se potrebnim daje, a k tomu nikad ne smije se davati milostinja sebe radi, nego Boga radi.

Tim je svršila i druga svečana sjednica.

Dne 5. septembra u jutro bila je treća svečana sjednica, u kojoj je na kratko progovorio preuzv. gosp. knezbiskup ljubljanski Jeglić, komu se je svaka rieč kidala od srca, s takvim je uvjerenjem govorio. Jezgra je njegova govora bila ova: Budimo kršćani u svemu, u mišljenju, u govoru, u djelu, a uviek i u javnu djelovanju. Polovičnost nije ništa. Samo tako moguće je suzbiti valove revolucije, koja jurve puna tri vieka navaljuje na katoličke narode.

Učeno predavanje držao je prvi dr. Juraj Vrbanić o socijalnom pitanju, koji je govorio kompetencijom podpuna stručnjaka. Svatko, koga zanima ovo goruće pitanje našega vremena, naći će u govoru g. Vrbanića jasno iztaknuta kršćanska načela glede ovoga pitanja, a takodjer izloženo stanje socijalnoga pokreta u Hrvatskoj.

Za njim je ustao g. dr. Š. Brešćenski, da drži svoje predavanje o odnošaju države spram crkve. Možda nećemo pogriešiti ako iztaknemo, da je s mnogo razloga ovo bila kulminantna točka svega sastanka. Zanimivost samoga predmeta, učenost predavatelja, simpatije, što no ih uživa kod svih dobrih Hrvata, krasan govornički dar, kristalna jasnoća u izražavanju misli — sve je to doprinielo, da je elektrizirao i slušatelje u dvorani i gospodje na galeriji. Njemu su napose čestitali svi prisutni biskupi.

Napokon je još u toj sjednici govorio dr. I. Ružić o katoličkoj štampi. Govorio je o moći štampe, i istaknuo kako su se na žalost bolje znali poslužiti tim silnim sredstvom sinovi tmina, nego sinovi svjetlosti. Zla štampa raztrovala je sav život i politički, i ekonomički, i socijalni, i znanstveni, i beletristički. Živo je naglasivao kako su katolici dužni, da se na dobrobit naroda posluže tim izumom katolika Gutenberga, da odbijaju udarce opake, liberalne štampe.

U večer istoga dana bila je zadnja svečana sjednica, u kojoj su govorila tri Dalmatinca: dr. Ćuka o liepoj knjizi, dr. Jelić o crkvenoj umjetnosti i dr. K. Pojnović o lajkatu (t. j. svjetovnjacih) u životu katoličke crkve. Dr. Ćuka je stari znanac u hrvatskoj književnosti, i on je govorio podpunim poznavanjem predmeta. Liepa knjiga mora, da ima neku svrhu, a ta svrha mora da bude na korist onoga naroda, medju kojim se ona razvija. Liepa knjiga mora da bude moralna, a jer neima morala savršenijega od kršćanskoga morala, mora da bude kršćanska. Primajući pako zakone kršćanskoga morala, mora primiti i ravnati se i prema dogmatičkim istinam vjere kršćanske, iz kojih dogmatičkih istina izviru moralni zakoni. — I ovomu liepomu govoru smetalo je, što se nije svaku dobro čulo, jer g. predavatelj ne razpolaže na žalost jakim organom, kaošto niti osobitim govorničkim darom. Za njegov su se govor mnogi zanimali u odborskoj sjednici, a i kad izidje tiskom bez dvojbe pritegnut će pažnju mnogih.

(Dalje sliedi.)

Nova povlastica Slavenom u Pazinu.

Naveselili smo se u sriedu u jutro kad smo pročitali u tršćanskom „Abreću" gornji naslov poduljoj viesti. Naše veselje bijaše kratkotrajno, ono se dapače obratilo u ogorčenje kad pročitasmo spomenutu viest pod navedenim naslovom.

Evo o čemu se radi. Rečeni list piše, da bijahu pazinski gradjani u petak neugodno iznenadjeni tim, što su morali čitati na poštanskih pošiljkah, koje im stigoše poštom u Pazin, mjesto običnog izključno talijanskog napisa na pečatu, dvojezični napis: Pisino-Pazin.

Kako da nebudu pazinski krnjeli, italijanaši i šarenjaci kod tolike nepravde neugodno iznenadjeni? Mi se čudimo, da nisu od tolikog iznenadjenja i nad tolikog udarca svi u fojbu popadali.

Ali čujmo što piše „Abreić":

Drugi udarac, kako se vidi — više žalostno — našemu narodnomu posjedu i gradjanom progonjenog grada. Ništa nepomogoše izvidi provedeni po nalogu namjestničtva, i koji dokazaše, da dolazi tamo jedva 10 po sto pisama hrvatski sastavljenih: ništa ne koristi statistika, koja dokazuje, da je 90 po sto gradjana talijanskog jezika u Pazinu: ništa ne hasni što imade puk u Limaru, Gračišću, Pićnu i Cerovlju (Cerogliano!?) svoje pošte — sve to nije ništa pomoglo, da zaprieči dvojezični pečat na c. k. pošti u Pazinu.

Nu pazinski krnjeli se toga ne plaše, jer junački grad podnio je kud i kamo većih udaraca, kao što je hrvatski namiecipij, hrvatski gimnazij i slavska primaonica, pak je ipak slavna domovina Frana Costantini-a iza svakog udarca slavodobitnijom izašla.

Ne boje se pazinski krnjeli za svoju budućnost, nu nju vriedja postojeći sustav, pomoću kojega dvojica agitatora krnji njihovo narodno pravo.

Ali oni se plaše toga, što je poštanski pečat u Pazinu prvi plod poznatih izvida o tablama i pečatima poštanskih i financijalnih ureda u Istri. Radi toga pozivlju oni zemaljski odbor, talijanske občine i talijansko političko družtvo, da se dadu čuti proti ovoj neopravdanoj

Podlistak.

Pismena pogrieška.

Po Arbucovu prevela Šofka.

(Konac.)

Vedro bje nebo naše ljubavi i mirno gledali smo u našu budućnost. Stric nije se protivio našoj ljubavi, već bi kazao samo, da će mi tek onda dati Vjeru, čim budem u službi promaknut, da bude time i za njezinu materijalnu budućnost preskrbljeno. Za dva mjeseca imala mi se izpuniti i ova želja. Nepreosta mi dakle drugo, no da pišem svojoj majci (otca nisam više imao) pa da ju zamolim za njezin blagoslov. Još se i danas sjećam onog dana. Bijaše to na 27. siečnja. — Već počeh pisati, kad mi netko pokuca na vrata, te unidje unutra sobarica Vjera, uručiv mi maleno pisamce što bje na me naslovljeno. Razirgnem omot, pak čitam: „U 10 sati; crni dub, Vjera". Premda mi se pričinilo sve to vrlo fantastično, ipak htjedoh izpuniti Vjeri i tu želju. — Pošto se već bližao deseti sat, ogrnem kabanicu, pa pohrlim tamo. Staro, stogodišnje stablo izvan grada, gdje se zimi gospoda na ledu drsala, zvalo se crni dub. Dodjoh tamo — al ne nadjoh Vjere. Sjednem na klupu, pa počeh misliti, o svojoj budućoj sreći. Moja duša bje silno uznešena, te mi crtala najkrasnije, bajne slike. Vidjeh se u krasnu, svjetlu stanu, čuh na stolu žuboriti samovar, a ja sjedim na velikom, turskom divanu pa čekam. Njeko blago i sladko čuvstvo punilo mi pri tom dušu. U to dodje Vjera, moja mila Vjera, sjedne do mene, pa ogrliv me šapće milo: „Darogoj moj, jeli by Ty znal, kak ja sčastliva, kak ja ljublju Tebe"! (Da Ti je znati dragane, kako sam ja sretna, kako Te ljubim!) Ah, kako je liepo živjeti sretnim!

Najednom bje prekinut moj san, jer je sat na tornju javio 12 sati u noći. Uvjeren, da je Vjera zapriečena i da neće više doći, odoh kući. Kad bjeh već u blizini iste, opazih, da su svi prozori rasvietljeni, pa vidjeh i množinu ljudi, gdje trče amo — tamo. Slutih zlo. Skočim naglo napried — odbacim u svojoj sobi kabanicu i onda nahrupim u stričev kabinet. Imadoh tuj što da vidim. Na stričevu divanu ležala Vjera u posliednjem trzanju. Zdvojno zavapih nješto i sruših se u nesviest. Dva sam mjeseca iza toga ležao od strašne groznice, te moram se zahvaliti jedino svojoj krepkoj naravi i osobitoj pažnji dobrog strica, što sam u životu ostao. Kad sam se bio nješto oporavio, htjedoh k majci na selo, pa odoh k stricu, da mu svoju nakanu javim. — Činilo mi se, da je bio stric spreman na to, jer čim unidjoh zamoli me da sjednem, te predavajuć mi jedno pismo reče: „Gospodu se htjelo, da nami na neshvatljiv način pozove k sebi našu dobru — Vjeru. Po izjavi liečnika otrovalo se nesretno diete! Moguće, da će nam ovo pismo tu zagonetku riešiti, pa te molim da čitaš glasno". Otvorim te čitah glasno: „Sergej Ivanović! U taj par, kad ove riedke čitate budgdje neće biti mene više med živućima. Moju smrt .... nu, čemu govoriti o tome? Vama će to dobro doći. Moguće da ćete se radovati tome, jer moj Vam je život bio na putu do Vaše „Maše". U Vašoj sobi nadjoh započeto pismo koje mi je raskrilo Vašu tajnu i pokazalo mi: Vaš karakter. — Ja Vam ne predbacivam ništa, pače hvalim Bogu, da mogu naći svoj spas u smrti, prije no sam za uviek privezana uz Vas! . . . S Bogom! Sretni budite! Vjera". — Ja ne shvaćam toga, rekoh drhćuć ja, ona se morala varati! Na te moje rieči skoči stric, pa će ljutito: „Šta ne shvaćaš, jer nećeš, nesretniče, misliš da ćeš i mene varati kao što si svoju nesretnu nevjestu"! Na to mi dobaci drugo pismo, koje brzo preletih. Jest, to je ono pismo, što sam ga započeo pisati svojoj majci, koje glasi: „Draga, ljubezna Maša"! Počinih pogriešku, mjesto „Mamaša" napisah „Maša" i time prouzročio ranu smrt svojoj nevjesti, koja se dala previše svladati od prve nesretne navale njezine vruće krvi. — I eto, to bje ključ nesretnoj zagonetki, što nam je sakrivala tajnu Vjerine — smrti. Sva moja sreća, sav moj život uništen bje radi jedne pismene pogrieške i Vjerine prenagle naravi". . . . . Sergej I. svršio svoju pripovjest. U njegovim očima odrazivala se tuga i bolest. — Petar Vasiljević pošav k njemu stisnu mu ruku. . . . Vani je vjetar duvao udarajuć u prozore. U sobi bje tiho; samo dim cigara kružio je nad nami, stvarajuć malene kolobarčiće koji se odmah razplinuše.

novotariji i proti onim, koje bi uzmogle po nesreći u buduće nastati.

Mi neimamo ni volje, ni vremena, da na ove nepobitne dokaze talijanskog smušenjaka o nepravdi, koja je nanešena talijanskom gradu Pazinu, potanko odgovaramo, ali svega ipak nemože zašutiti.

Prije svega pitamo g. dopisnika, kako on — ni itko drugi — može znati, da nedolazi na poštu u Pazinu više od 10 po sto pisama hrvatski sastavljenih? To se može znati o dopisnicama ili otvorenim pošiljkama — nipošto pako o pismih — ako ne da ih tko otvara. Za nas nedokazuje ništa tvrdnja o 10 posto hrvatskih pisama, jer tim nije dokazano, da je pismo talijansko, ako je naslov talijanski, dočim je često obratno. Mnogi naši trgovci, obrtnici, činovnici, vojnici, itd. pišu i danas na hrvatska pisma talijanski naslov — osobito tamo, gdje znadu, da neima odnosna pošta hrvatskog pečata.

Konačno nam valja opaziti, da c. k. pošt. ured u gradu Pazinu, nije za sam grad Pazin, nego za čitavu občinu, koja je ogromnim brojem občina hrvatska. C. k. pošt. ured u Pazinu jest nadalje središnji ured za nekoje manje pošte, koje se nalaze u onoj občini i koje su za čisto hrvatski puk.

Sa hrvatskim napisom na pečatu c. k. pošt. ureda u Pazinu nije dakle dana Hrvatom nikakva povlastica, već je tim jednostavno zadovoljeno pravici i zakonu, što bi se bilo moralo odavna učiniti.

Franina i Jurina.

Fr. Ča bi Jure rekal, te poć oni lovranski gospodičići ječmik jist al...?

Jur. Nebudi Franino nem, ono su kako jeni mali konti i baroni, pak ćeš da gredu ječmik jist.

Fr. Ma j' moralo nejde Kukumi sreće od veselja skakat.

Jur. Ja, da ni jabuka dugo od debla dala.

K izborom u carevinsko vieće.

Dne 24. t. mj. sastali su se hrvatsko-slovenski zastupnici na istarskom saboru, da se pogovore o raznih stvarih, naročito o predstojećih izborih za carevinsko vieće. Odlučili su medju ostalim, da se hrvatsko-slovenska stranka u Istri ima postaviti u izbornu borbu u svih pet izborničtva Istre, a da će se kandidate za pojedina izborničtva proglasiti pošto se sasluša mnienje birača i izbornika.

U svakom kotaru postoji kotarski izborni odbor, kojih svaki je ovlašten, da ustroji mjestne izborne odbore, ili da imenuje u pojedinih mjestih svoje pouzdanike.

Kao središnji izborni odbor smatra se političko družtvo „Edinost“ u Trstu, komu je na čelu predsjednik družtva Matko Mandić. Na njega ili na odbor rečenoga družtva neka se obrate oni, koji žele kakvu uputu, razjašnjenje ili što mu drago u izbornih poslovih.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Dne 20. t. mj. bijaše ministarsko vieće pod predsjedničtvom ministra-predsjednika Dra. Körbera. Njeg. Veličanstvo primilo je istoga dana ministra za zemaljsku obranu grofa Welserscheimb-a u podulju audienciju.

Njemačka pučka stranka izdala je za predstojeće izbore na istomišljenike izborni proglas, u kojem ističe, da se ne radi samo o uredjenju službenog jezika u pojedinih zemljah monarhije, nego o pitanju, koje ima odlučiti glede obstanka monarhije. U proglasu pita se, da li će Austrija ostati vjerna povjestnom razvitku države pod njemačkim vodstvom i gospodstvom njemačkoga jezika kao državnoga jezika, ili da li se kani federalističkim pokusom doći do podpune političke i gospodarske odvisnosti od Ugarske, do klerikalno-feudalnog gospodstva i do češkog državnog prava, a po tom do razsula države. Njemačko pučanstvo mora kod predstojećih izbora dokazati, da može takove težnje vlastitom silom suzbiti. Zastupnici njemačke pučke stranke izvojevali su u savezu sa drugimi njemačkimi strankami opoziv jezikovnih naredaba i razbili autonomističko-slavensku većinu carevinskoga vieća, te osamili Čehe. Proglas zaključuje sa izjavom, da zastupnici njemačke pučke stranke ostaju kod dosadašnjeg programa gospodarskog i političkog i vraćaju mandat u ruke svojih izbornika sa podpunim pouzdanjem.

Ministar-predsjednik kanio je predobiti za se mladočeske zastupnike sa obećanji. Tako izvješćuju novine, da je rekao zastupniku Pacaku, da bi mogli Česi zadobiti još jednog ministra (trgovine) kad bi se odrekli obstrukcije. Zastupnik Pacak priobćio je ministrovu izjavu izvršujućemu odboru mladočeske stranke, koj nije medjutim pronašao shodnim, da savjetuje svojim pristašam, da promjene svoje postupanje u carevinskom vieću.

Iz Graca pišu, da je bivši zastupnik Karlon pisao predsjedniku njemačke konservativne stranke u Štajerskoj, da neprima više u buduće kandidature za carevinsko vieće. On je bio članom carevinskoga vieća od god. 1873.

Kako javljaju iz Brna, stupiti će medju moravskimi Česi ovaj put u izbornu borbu dvie nove stranke, i to česko radikalno radničtvo i radikalno-napredna stranka. Ova zadnja stranka sazvala je za dne 30. t. mj. skupštinu, na kojoj će se proglasiti kandidati za carevinsko vieće.

Poznati kolovodja katoličke pučke stranke u carevinskom vieću i zemaljski kapelan u Gornjoj Austriji Dr. Ebenchoch, pronašao je opet jednom shodnim, da se izjavi proti težnjam i politici čeških zastupnika. On je naime ovih dana izjavio jednomu novinaru, da se je sada politički položaj promjenio. Izbornim proglasom Čeha, da su dosadašnji njihovi saveznici od njih posve odieljeni, jer se oni neće podnipošto boriti za česko državno pravo, niti će dozvoliti razsulo carevinskoga vieća. Uslied toga reče taj umjereni tobož Niemac, da njegovoj stranci neima drugdje mjesta, nego gdje stoje ostale njemačke stranke. Po njegovom mnienju ostati će Česi u novom carevinskom vieću osamljeni. On neizključuje nijedne stranke iz njemačke zajednice. Katolička pučka stranka da ostaje i nadalje na temelju ravnopravnosti naroda, ali njoj je principij uzdržanje države sa jedinstvenom upravom.

Malo je srećom ozbiljnih slavenskih politika, koji će povjerovati izjavi lisičavog Niemca, koji je za narodnu ravnopravnost pod njemačkim skrbničtvom.

Opozicijonalne novine Dalmacije pišu, da će po svoj prilici za predstojećih izbora doći do kompromisa izmedju narodne stranke i tamošnjih Srba. Pošteniji članovi narodne stranke jesu proti tomu nebratskomu savezu na štetu rodjenoga brata.

Izvršujući odbor slovenske narodno-napredne stranke u Kranjskoj povjerio je izborni posao posebnomu središnjemu odboru sastojećemu iz sliedećih osoba: Dr. vitez Bleiweis, Dr. Ferjančić, Hribar, Dr. Kušar, Lovrenčić, Plantan, Bohrman i Dr. Tavčar.

Iz južne Afrike. General De Wet — poginuo. U boju kod Potschefstrooma poginuo je junački general De Wet. Hitac pogodio ga je u srce i odmah razstavio sa životom. „Münchener Allg. Ztg.“ donosi brzojavku iz Londona, kojom se potvrdjuje njegova smrt. Sa Kristijanom De Wetom — veli taj list — pada opet u grob jedan od onih junaka, koji su odvažno odpočeli nejednak boj za slobodu i domovinu. De Wet pripadao je najboljim porodicam u državi Oranje. Dva su njegova strica kao vrhovni sudci u kapskoj koloniji postali engležkimi barunii. On sam pako sproveo je mladost u Londonu, položio ondje izpit za doktora prava i bio pripušten bilježničtvu. U svojoj domovini bio je po više puta članom pučkog sabora, gdje je zauzeo položaj vodje. Kad je buknuo rat, on je bio odmah pod oružjem. De Wet je Englezima zadao težkih gubitaka. Porazi što ih je pretrpio često potučeni general Gatacre, bio je većim dielom De Wet začetnikom, koji je poslije palog Bloemfonteina nastavio boj. Naoseb je potonjih tjedana njegovo ime vazda bilo spominjano, jer mu je pošlo za rukom, te je sakupio ostanke burâ i odveo ih kroz neprijateljske redove u Transvaal. Dok je ondje njemu za ledjima bilo pet generala, da ga uhvati, pojavio se je on od jedared opet u slobodnoj državi i zarobio kod Heilbronna 700 Engleza. On je htio da boj nastavi sve do smrti; njegova su tri sina poginula, njegova je supruga od srčane boljetice izpustila dušu, njegov je posjed pretvoren u prah i pepeo, a sad je sam junačina general našao u boju svoju smrt.

Mjestne:

Uprava naše tiskare uljudno moli ovim putem sve dužnike za razne izvršene raduje, da bi joj čim prije, ako moguće još tekom ovog mjeseca, podmirili svoje račune.

Gospodska komedija. Gradjevni odjel grada Pule tražio je novu vjeresiju za popravak i gradnju cesta spadajućih pod ovu gradsku občinu. Načelnik Rizzi zagovarao je toplo tu tražbinu svoga odjela u predzadnjoj sjednici gradskoga zastupstva. Nu njegov topli zagovor i sve njegovo nastojanje, da predobije zastupstvo za tu vjeresiju, nije moglo sklonuti većinu zastupstva za taj posao. Kod glasovanja propao je naime predlog gradskog vieća uzprkos molbam načelnika i odnosnog izvjestitelja, da se vjeresiju dozvoli. Proti vjeresiji govorili su razni zastupnici, a medju njimi najodlučnije zastupnici Molitor i Stanich.

Načelnik Rizzi ostao je silno razočaran i pošten radi nepovjerenja, koje mu je tim većina zastupstva izjavila. On je radi togao povukao i dužne posljedice. Dao je naime ostavku ili položio čast načelnika.

U zadnjoj sjednici gradskoga zastupstva priobćio je naime podnačelnik i c. k. bilježnik Glezer, da mu je načelnik pismeno javio, da polaže čast načelnika. Ni molbe prijatelja i druga, ni prošnje političkog istomišljenika ne mogoše načelnika sklonuti, da odustane od svoje nakane.

Možda će molba gradskih zastupnika — reče Glezer — sklonuti načelnika da se opet prihvati načelničtva naše občine.

Iza toga priobćenja počeli su razni zastupnici (Molitor, Fonda, Stanich, itd.) izpričavati se, da oni svojimi govori i protupredlozi nisu kanili dati nepouzdanicu načelniku, nego da im je išlo samo za stvar, da žale odluku načelnika (čuje se glas: Abbasso i Bodoli), da se nadaju, da će konačno popustiti i da se u tu svrhu k njemu pošalje posebnu deputaciju koja će ga zaprositi, da se prihvati opet načelničke časti. U tu deputaciju bijahu izabrani gradski zastupnici Glezer, Marinoni, Koflatsch, Rossanda i Benussi. Deputacija je jurve bila kod načelnika, nu dok ovo pišemo neznamo s kakvim uspjehom.

U ostalom mi držimo, da je sve to skupa mala gospodska komedija, da su gospoda htjela malo prkositi načelniku, a on prpošan našao se odmah uvriedjenim. Sada je valjalo ublažiti srčbu g. načelnika na način, da se ne poniži čast i ugled gradskog zastupstva.

Težka doduše zadaća ali izvediva uz elastičnost duha i tjela onih, koji igraju prve gusle u gradskom zastupstvu grada Pule.

Gosp. Rizzi imao se je malko protiviti — onako na oko — a sl. se deputacija ozbiljno razlužila — za šalu — pak si napokon uzajemno padoše u naručaj pjevajuć onu zaljubljenu: ja sam tvoja, ti moj! Na to pade zastor a impresario priobći ljubopitnom občinstvu, da može ići — jer je komedija svršena.

Pokrajinske:

Župnički izpit. Prošloga čedna položili su u biskupskoj pisarni u Trstu župnički izpit sliedeća gg. svećenici one biskupije: Červar Šime duh. pomoćnik u Roču; Jurinčić Fran duh. pomoćnik u Lovranu, Mandić Ivan župe-upravitelj u Završju i Zink Andrija župe-upravitelj u Pomjanu. Čestitamo!

K predstojećim izborom za carevinsko vieće. U predzadnjem smo broju priobćili u koje će dane buduće godine birati pojedine kurije za carevinsko vieće.

Izbori fiducijara za V kuriju i za kuriju izvanjskih občina obaviti će se prije, valjda mjeseca decembra t. g. Radi toga pozivljemo opet sve naše rodoljube širom Istre i kvarnerskih otoka, da se dadu na vrieme na posao. Netreba čekati prekrštenih ruku na onu, što će sreća donesti. Nevalja čekati dok oblasti opredile dane izbora fiducijara, nego treba se odmah pripraviti, da nas taj najvažniji posao javnog života nepripravne nezateče. U svakom ile povećem mjestu neka ustroje rodoljubi mjestne odbore, koji će rukovoditi poslove izbora. Na rad!

Glavna skupština političk. družtva „Edinost“. Odbor našega političkoga družtva zaključio je pozvati svoje članove na godišnju glavnu skupštinu dne 15. oktobra poslije podne, i to u prostorije „Narodnoga Doma“ u Barkovljah.

Prije skupštine biti će javni sastanak. Na skupštinu biti će pozvani svi državni i zemaljski zastupnici Istre i tršćanske okolice. Pobliže o programu itd. drugi put.

Djačke štipendije. C. k. namjestničtvo u Trstu, razpisuje natječaj na jednu štipendiju od 336 kruna za slušatelje visokih škola sa kvarnerskih otoka.

Molbe valja podnesti c. k. namjestničtvu u Trstu do 15. oktobra t. g. Potanje podatke daje c. k. namjestničtvo, c. k. kotarsko poglavarstvo u Malom Selu, c. k. politički povjerenik u Krku i ravnateljstva visokih škola.

Namjestničkom odlukom 8. 9. 1900. br. 20226 - X. razpisan je natječaj na državnu štipendiju ustanovljenu carskom odlukom 23. 7. 1875 za pripadnike kvarnerskih otoka učećih se na državnih ciszlitavskih gimnazijah.

Molbe obložene krstnicom, svjedočbom o navršenu kozicu, domovnicom, svjedočbom siromaštva, te školskimi svjedočbami drajeh zadnjih polugodišta, imade se predložiti do 30. tek. mj. putem predpostavljenog ravnateljstva c. k. namjestničtvu u Trstu.

— Namjestničkom odlukom 8. 9. 1900 br. 20223 - X. razpisan je natječaj na dvije štipendije od 224 kr. svaka iz zaklade Jurja Dobrile.

Pozvana su na uživanje djeca slavenskih roditelja rodjena u

županama puljsko-porečke biskupije izvan gradova i trgovišta i polazeća koju austrijsku ili ugarsku gimnaziju ili taku realku sa redovitom stolicom za njemački i slavenski (hrvatski ili slovenski) jezik, uz to da prvi bude obvezatan predmet za sve, drugi za učenike slavenske narodnosti.

U pomanjkanju takvih natjecatelja iz srednjih škola, pozvani su na natječaj dječaci iz pučke škole od III razreda napred.

Uživanje štipendije traje do svršetka učenja uključno sve fakultete kojeg austrijskog sveučilišta.

Gubi pravo na uživanje tko dobije slab red u napredku zasebice u dvima polugodištima.

Prednost imadu molitelji, koji se kane posvetiti svećenikom stališu.

Pravo predloženja pripada puljsko-porečkom biskupu, pravo podielenja c. k. namjestničtvu u Trstu.

Molbe obložene dokazima o gornjih svojstvih imadu se predložiti do 15. oktobra 1900. puljsko-porečkomu ordinarijatu.

Namjestničkom odlukom 8. 9. 1900 br. 20224 - X. razpisan je natječaj na štipendiju od kr. 224 iz zaklade Jurja Dobrile.

K uživanju pozvani su djaci iz ustanoviteljevog roda. Ako takovih neima, može se udijeliti štipendija i inim istarskim djakom, a prednost imadu sinovi siromašnijih seljačkih obitelji slavenske narodnosti.

Pravo do uživanja počimlje ustupom u I. gimnazijalni razred i traje do svršetka nauka.

Pravo udieljenja pristoji c. k. namjestničtvu.

Molbe imadu se predložiti ovomu do 15. 10. 1900 obložene krstnicom, svjedočbom o cjepljenju kozica, svjedočbom siromaštva, školskim svjedočbama svih zadnjih polugodišta, eventualno zakonitim dokazom srodstva sa ustanoviteljem te polaznicom gimnazije.

Talijanski podanik proti svomu kralju. Dne 20. t. mj. bijaše pred okružnim sudom u Rovinju javna razprava proti Nikodemu Bellussi-u vozaru i talijanskomu podaniku iz Miletačke, obtuženomu, što se je prošloga mjeseca u javnih prostorijah u Puli uvriedljivo izrazio o pokojnom kralju Umbertu. Svjedoci potvrdiše obtužbu, na što ga je sud odsudio na 5 mjeseca strogog zatvora.

Oglas. Da se razširi u pokrajini uporaba umjetnih gnojiva, naručiti će podpisano „Gospodarsko družtvo“ za svoje članove vrste takovih gnojiva, koja su prikladna za gnojenje vinograda, oranica — a osobito sjenokoša. Tko dakle želi, da mu se to pribavi, neka se prijavi osobno ili pismeno kod podpisanog predsjednika najkašnje do 10. oktobra t. g.

Gospodarsko družtvo u Pazinu

dne 20. septembra 1900.

Dr. Kurelić.

Pripravnica za učiteljišta. Na četvrtoj stranici današnjega broja naći će naši čitatelji. „Oglas“ sl. ravnateljstva c. k. pripravnice za učiteljišta u Kastvu. Na taj oglas upozorujemo sve prijatelje našega pučkoga školstva. Bez učitelja nemože se do svojih škola ni do narodnog napredka. Radi toga preporučamo našim rodoljubom širom Istre, da pošalju što više sposobnih mladića u c. k. pripravnicu za učiteljšta u Kastvu.

Produljenje tršćanske luke. U zadnjoj sjednici zastupstva grada Trsta bijaše zaključeno, da se prijašnji ugovor sa c. k. vladom, po kojem bi grad Trst imao dati vladi predujam od 12 milijuna kruna za produljenje tršćanske luke, promjeni u tom smislu, da bi grad Trst dao vladi u rečenu svrhu samo jedan prinos od 1 milijuna kruna.

Iz drugih krajeva:

Dr. Lovro Vidrić. U Zagrebu preminuo je dne 19. t. mj. vrlo čestit hrvatski rodoljub i odličan odvjetnik g. dr. Lovro Vidrić, zapustiv mnogobrojnu težko ucviljenu obitelj — kojoj izričemo i naše saučešće!

Brojni prijatelji i štovatelji, znajuć da će se tim ponajbolje odužiti miloj uspomeni velevriednog pokojnika, podariše liepe svote družbi sv. Cirila i Metoda za Istru. Vriednom pokojniku vječni pokoj!

K dolazku Njeg. Veličanstva u Goricu. Kako smo već javili, dolazi Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip I. dne 29. t. mj. u Goricu, i to povodom 400 godišnjice pripojenja Goričke-Gradiške k Austriji.

Javili smo takodjer, da je politička oblast u Gorici zabranila svim slovenskim načelnikom prisustvovati svečanostim u Gorici sa slovenskimi narodnimi zastavami — jer bi to moglo uvriediti tankoćutne živce goričkih talijanaša, furlana i židova. Kod svečanostih, koje će se vršiti kroz tri dana u Gorici neće dakle smjeti sudjelovati Slovenci svojom zastavom, onom zastavom, koja je narodnim obilježjem velike većine pučanstva one pokrajine.

Mi neznamo, što su radi te — recimo najblaže — neumjestne zabrane zaključili Slovenci Goričke; hoće li sudjelovati kod svečanostih sa zastavami, ili bez njih, ili — nikako. To je u ostalom njihov posao i oni ne trebaju stalno ničijeg savjeta. Nu dok Slovencem brane, da izkažu svomu vladaru ljubav, poštovanje i odanost svojimi zastavami, imadu s druge strane pune ruke posla, da očuvaju uzvišenu osobu Njeg. Veličanstva — od talijanskih zločinaca.

Politička oblast u Gorici i ravnateljstvo redarstva u Trstu radi već desetak dana gro zničavim naporom na austrijsko-talijanskoj granici, da zaprieči svaki eventualni dolazak talijanskih anarhista u Goricu ili susjedna mjesta. Na austrijsko-talijanskoj granici imade sve puno redarstvenih agenta, oružnika, stražara iz Trsta i južnog Tirola. Svi ti iztražuju, izpituju, paze i straže, da se nebi kriomice koji zločinac iz Italije dovukao preko naše granice. Oružničtvo pojačano je silno, a financijalni stražari na granici imadu stroge naloge, da nepropuste preko granice sumljive osobe.

Iz Italije ne može se više preko naše granice onom lahkoćom, kano obično — van po željeznici, ali na pojedinih kolodvorih ovkraj granice pazi se strože na svakog putnika. Običnimi putevi i stazami nemože se u Austriju ako se neima posve u redu sve potrebite spise, ili ako nije dotična osoba poznata.

U pograničnom mjestu Medao bijaše prošlih dana uapšen grof Guido Puppi, koji je šetao u onoj okolici. Kasnije bijaše pušćen na slobodu, pošto se je doznalo tko je.

Oružnici, redarstvenici i financijalni stražari pretražuju granicu te nepuste nikoga preko granice po stramputicam, šumam, livadama itd.

Te izvanredno stroge mjere, da poduzimlju austrijske oblasti radi toga, što su im talijanske oblasti priobćile, da su se uputili put granice tri najpogibeljnija anarhista.

Austrijske oblasti u Primorju imadu doista težku zadaću i veliku odgovornost radi sigurnosti osobe Njeg. Veličanstva. Nu pošto su preduzele sve potrebite mjere opreznosti, dade se očekivati, da talijanskim zločincem neće poći za rukom izvesti nikakvo zločinačko djelo.

U ostalom mi nebismo htjeli biti u koži onih koji su zvani i dužni paziti i bditi nad javnim redom i poredkom u Gorici i u obće Primorju — jer se s jedne strane groze anarhisti — a s druge smućuju nesrétne slovenske zastave.

Bosansko hodočašće u Rim. Koncem ovoga mjeseca polazi bosansko hodočašće s presvjetlim vrhbosanskim metropolitom dr. Josipom Stadlerom na čelu u Rim. U nedjelju dne 30. t. mj. prispjeti će hodočastnici iz Bosne u Zagreb, odakle će nakon kratka odmora vlakom na Rieku. U Zagrebu pridružiti će se bosanskim hodočastnikom hodočastnici iz Hrvatske, te će zajedno na Rieku.

Naše obćinstvo u hrvatskom Primorju, iztočnoj Istri i kvarnerskih otoka upozorujemo na ono hodočašće, jer mu se pruža liepa prilika, da posjeti Rim, da ovrši bogoljubno djelo i da se pokloni velikomu papi sv. otcu Lavu XIII.

Slavenski novinari biskupu Stossmayeru. Slavenski novinari predali su prigodom biskupova jubileja ukusno vezanu spomenicu, u kojoj prvi list donosi posvetu, a na ostalim listovima na svakom je podpisana po jedna redakcija. Album posvećen je biskupu u poljskom jeziku ovim riečima: Njegovoj Preuzvišenosti, najčastnijem svećeniku biskupu Josipu Strossmayeru čast i hvala! Živio biskup Strossmayer! Živio hrvatski narod na vieke! Tebi veliki biskupe, svi smo odani, Tebe najvruće ljubimo i molimo Boga da doživiš dan oslobodjenja naroda slavenskih, U ime naroda slavenskih monarkije austro-ugarske. Odma iza toga sliedi list, na kojem je u spomen velikom slavenskom biskupu napisao nekoliko rieči častni, zasluzni borac i miljenik dr. Fr. Lad. Rieger. Rieger je napisao: „Jedinstvo literarnog jezika osnovalo je sjajan razvoj njemačke literature i umjetnosti, sviest narodnoga jedinstva, i jedinstvo raznih narječaja i plemena, koja se često medjusobno nisu razumjela, osnovala je dapače političku snagu naroda njemačkoga. Nama Slavenima, premda smo jezikom u obće bliži, sudbina nije dala jedinstvo literarno i kulturno, ali da se medju nama nalaze ljudi, koji očito i nuždno jedinstvo plemensko i jezično literarno dieliti i drobiti nastoje, dapače vide u tom čin, koji duševno i moralno diže dobrobit naroda, neshvatljivo je i žalostno. — Fr. Lad. Rieger“. U albumu su nadalje podpisane ove redakcije i ugledni muževi: Stanislav Stojałowski, Okunjevski. Daniclak, Andrzej Szponder, „Głos Naroda“ u Krakovu, Marko Car, urednik „Srpskoga Glasa“, „Slovenské Listy“, „Soča“, „Slovenka“, „Planinski Vestnik“, „Slovenski Narod“, „La Pensée Slave“, „Ljubljanski zvon“, „Slovenski Gospodar“, „Popotnik“, „Mir“, „Družba sv. Mohorja“, „Narodni Gospodar“, „Národní Listy“, „Časopis Turistů“, „Lovéna“, „Hospodář Československý“, „Pozor“, „Vinohradské Listy“, „Listy cukrovarnické“, „Řemeslnicko-Živnostenské listy“, „Bydžowské Listy“, „Stráž na Cidlině“, „Labské Proudy“, „Národ a Škola“, „Česká Škola Měšťanská“, „Našinec“, „Svobodný Občan“, „Časopis pro průmysl chemický“, „Jiřenka“, „Český Včelař“, „Učitelské Noviny“, „Ratibor“, „Přibramské listy“, „Jičinský Obzor“, „Plzeňské hospodářské noviny“, „Mlékarské Rozhledy“, „Ostravský Obzor“, „Novi Život“, „Hlas“, „Palaček“, „Slovenské Listy“, „Světlo“, „Slovacké Noviny“, „Mladoboleslavské Listy“, „Obzázková Revue“, „Hlasy z Hané“, „Naše Hlasy“, „Ostravskopřívozské Noviny“, „Moravský H. spodář“, „Opavský Týdennik“, „Litovelské Noviny“, „Polaban“, „Český Venkov“, „Nové Illustrované Listy“, „Rokycanské Listy“, „Vlastimil“, „Zlatá Praha“, „Časopis Českého lekárnictva“, „Pražké hospodářské Noviny“, „Beseda Lidu“, „Klatovské Listy“, „Čas“, „Hlas Národa“, „Tábor“, „Český Lloyd“, „Plzeňské Listy“, „Svět Zvířat“, „Krakonoš“, „Náchodské Noviny“, „Stráž na kladském Pomezí“, „Slovanský Přehled“, „Jičínské Noviny“, „Hospodářské Rozhledy“, „Pivovarske Listy“, „Velehrad“, „Hlasy ze západné Moravy“, „Sběratel“.

Požar u riečkoj rafineriji petroleja. Kako smo već javili, porodila se je 14. o. mj. u 9 sati u večer uslied eksplozije benzina vatra u riečkoj rafineriji petroleja. Izgorjelo je jedno 200 bačava benzina. Zahvaliti se imade svim riečkim tvorničkim vatrogascima i osobito ravnatelju g. Milutin Baraću, koji je junački i umno upravljao akciju spasavanja, što je vatra za dva sata lokalizovana. Tvornica neko vrieme ne će raditi, da se uzmognu obaviti nuždni popravci. Šteta se za sad još ne da procieniti, no drži se, da ona ne iznosi više od 12.000—15.000 for. Tvornica je, naravno osigurana.

Banknote od dvadeset kruna. Austrijski i ugarski službeni list donosi oglas obaju ministara financija glede izdanja novih banknota od 20 kruna. Te se banknote stavile 20. o. mj. u promet. One su manjeg formata, nego sadašnje banknote od deset forinti, a nisu plave, već crvene. Vriedno je nadalje spomenuti, da je na njemačkoj strani teksta naznačena vriednost u svih nenjemačkih jezicih u monarhiji. To nije bilo kod sadašnjih bankovnih i državnih banknota.

Šumske dražbe. Dne 6. oktobra obavit će se kod zem. vlade u Zagrebu prodaja hrastovih, jasenovih, brestovih, bukovih i inih stabala u županjskoj, vrbanjskoj, njemačkoj, morovičkoj i jaminskoj šumariji. Procjenbena je vriednost ciele drvne gromade 2.518,195 kruna!

Državna podpora. Službeni list bečke vlade donaša u broju od 19. t. mj. carsku naredbu, kojom se na temelju §. 14. od dne 15. t. mj. dozvoljava državna podpora onim pokrajinam, koje su štetovale od elementarnih nevolja (povodanj. tuča itd.) 5 milijuna kruna. Od te svote odpada za štete od povodnja u Galiciji 2,750.000 kruna.

Baš kao kod nas. Sušački „N. L.“ ustao je proti talijanskom načinu pisanja hrvatskih imena na Rieci, te apelira na sve tamošnje zemljake, koji bud u trgovini, bud u dopisivanju, bud na dućanskih tablah, bud kod raznih podpisa rabe talijanski i c h mjesto hrvatskoga i ć. Evo što kaže medju ostalim rečeni list o takvom pisanju:

Majmuničenje sa pisanjem svog prezimena na talijanski način izaziva samo sprdnju kod tudnjinca, sramotu za nas, a prezir kod svojih zemljaka. Dakle dole sa i c h o m.

Dragi naši i c h i taljanski vi tići
Tudje Vam je ovo, ranegatsko slovo
Nije li gjehota
I za nas sramota,
Da vas i c h a ima
Ki volite njima?
S i c h o m dakle dolje
Za nas „i ć“ je bolje.

Sve ovo dade se upraviti na mnoge naše suzemljake.

Pune tamnice. Iz Gradiške pišu tršćanskim listovom, da su tamošnje tamnice pune sumnjivih osoba, koje polivataše oružnici i redarstvenici na austrijsko-talijanskoj granici. Isto tako su pune takovih osoba i tamnice u Gorici. Osobe, koje dolaze na našu stranu a neimaju potrebitih papira u redu, budu uapšene i u zatvor postavljene, dok se dokaže, što su i odakle su. I osobe bez zanimanja ili bez sredstava za život, koje do uze preko talijanske medje u Austriju, budu uapšene i preslušane. Ta strogost je u toliko opravdana, što se obćenito znade, da iz Italije k nam nedolazi ništa dobra.

Društvene:

Za Podružnicu Družbe Sv. C. i M. u Puli darovao Beneš Fran 1 K, sabrao je u Premanturi kod tamošnjih rodoljuba Mihovil Iveša K 13·50, darovala su sliedeća gg.: Ivan Semelić K 2·10, Mate Bogetić K 2, Bože Semelić K 1·20, Mihovil Iveša K 1·20, Kazimir Milkovilović K 1, Ante Mikovilović K 1, A. Skoko —·50, A. Skoko —·40, A. Skoko —·50, F. Mikovilović —·50, Kata Mišković —·20, Ana Iveša —·20, Jela Mikovilović —·20, Kata Slipčević —·20, Mate Slipčević —·40, Ante Slipčević —·20, Bože Iveša—·20, Andrija Slipčević —·20. Jure Pereša —·20, Luka Iveša —·20, Maria Mikovilović —·30, Ante Iveša 50.

Živili darovatelji i dao Bog i druga naša sela i mjesta sliedila njihov primjer.

Glavna skupština pjevačko-čitalačkog družtva kod sv. Antona (Koparščina) obdržavana bijaše u nedjelju dne 16. t. mj. Predsjednikom bijaše izabran ponovno tamošnji rodoljub i posjednik g. Mihovil Turko. Bilo sretno!

Glavna skupština „Djačkog pripomoćnog družtva u Pazinu“ obdržavala se, kako najavljeno, dne 13. tek. mj. uz sudjelovanje članova iz Pazina i okolice.

Na predlog odbora bili su izabrani počastni članovi gg. **J o s i p J u r a j S t r o s s m a y e r**, vladika u Djakovu, Fran Kalister, veleposjednik u Trstu, kao dobročinci, te Slavo Dragić, profesor u Zagrebu, kao revni sabiratelj prinosa družtvu.

Ukupni prinosi družtvu tečajem minule upravne godine iznašali su kruna 28.839·88.

Koncem godine iznašala je družtvena imovina:

a) zakladna . . .	K	16.128 12
b) razpoloživa . .	„	2.388·87
Ukupno . .	K	18.516·99

Podpore se podielilo 81 djaku.

O družtvenom djelovanju izdati će odbor posebno izvješće.

Toplo preporučamo rodoljubom da podupiru ovo velevažno družtvo

---

Sabiru se odrabljene poštanske biljegovke svih zemalja i vrsti, pa i najobičnije, za pripravu siromašnih dječaka za svećenički stališ. Za to se izmjenjuju liepe pobožne uspomene, poglavito čisla — križara, kolajne sv. Antuna i praškog sv. Isusa — djeteta. Upite i pošiljke valja upraviti na: Bureau ***„Betlehem“ - Bregenz*** (Voralberg.)

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu“ po svih kavanah i gosticnah koliko u Puli toliko izvan iste:

GLAVARSTVO OBĆINE PAZIN.

Br. 3047. Pazin, 14. septembra 1900.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj na sistemizirano mjesto obćinskog nadredara u Pazinu uz godišnju plaću 900 (devetsto) kruna, izplativih iz obćinske blagajne u mjesečnih posleripatnih obrocih. Kod nastupa službe dobiva nadredar na porabu odjeću (službenu odoru) u naravi, a sliedećih godina 100 kruna godišnjih za nabavu iste.

Molitelji imati će dokazati, da su već bili namješteni i dobro vršili oružničku ili redarstvenu službu; imaju biti kriepkoga zdravlja, muževne dobe, te poznavati hrvatski ili slovenski jezik u rieči i pismu a po mogućnosti i talijanski u rieči.

Molbe neka se šalju ovomu obćinskomu glavarstvu do konca tekućeg mjeseca.

Obćinski glavar:
Dr. Kurelić v. r.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po $2\frac{3}{4}$%
„ „ „ 8 „ „ $3\frac{1}{4}$%

U pismim na ime sa predob. od 4 dana po $2\frac{3}{4}$%
„ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ 30 „ „ $3\frac{1}{4}$%

U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ 3 m. „ $2\frac{1}{4}$%
„ „ „ „ „ „ 6 „ „ $2\frac{1}{2}$%

Okružni odiel u krunama

razpoloživ smjesta, $2\frac{1}{2}$% na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se **k u p n j o m i p r o d a j o m** divisa, novca i vriednostnih papira.

Prima **u p l a t e** odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje **p r e d u j m o v e** na **W a r r a n t s** i **v r i e d n o s t i** uz najumjestnije uvjete. **P r e d u j m o v e** otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

K r e d i t n a p i s m a izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Josip Potočnik
Via Giulia broj 5. — **u Puli** — Via Giulia broj 5.

Skladište

glinenih peći ● ● ● ● ● ● i štednjaka.

Preuzimlje
svakovrstne radnje, zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva
J. J. Naglas-a u Ljubljani.

Svieće od pčelinjeg voska
sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) . . .	3·—
Svieće i duplire II „ „ . . .	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare . . . . m . .	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Oglas.

Upisivanje u ovu c. kr. pripravnicu za učiteljišta sliediti će 29 i 30. septembra od 9—12 sati u jutro. Primaju se učenici kriepkog zdravlja, koji su dostatno nadareni i dobrim uspjehom dovršili pučku školu i 14. godinu svoje dobe. Ako bi komu do 14. godine manjkalo manje od šest mjeseci, mogao bi dobiti oprost od primanjkajuće dobe.

Uslied odredbe visokog ministarstva neprimaju se više učenice.

Svaki, koji želi biti primljen, mora sobom donesti krstni list, posliednju školsku svjedočbu i svjedočbu o ciepljenju kozica.

Učenici, koji dovrše dobrim uspjehom školsku godinu, dobe državnu podporu.

Redovito podučavanje počima dne 1. oktobra, tko se kasnije prijavi, neprima se više.

Kastav, dne 20. septembra 1900.

Ravnateljstvo c. kr. pripravnice

M. Šepić.

Br. 3119 **Pazin**, 20. septembra 1900.

Oglas jeftimbe.

U sredu dne 3. oktobra tekuće godine biti će u obćinskom uredu u Pazinu od 10 sata pred poldne do 12 sata o poldne javna jeftimba za dostati najpovoljnijim nudiocem ižpod niže naznačenih odvjetnih ciena, sliedeća gradjevna poduzeća, i to:

1. gradnju školske kuće u Lindaru za iznos 11·000 kruna;

2 gradnju školske kuće u Kašćergi za iznos 8877 kruna i 50 stot.

3. gradnju župne crkve u Cerovlju, za iznos 8166 kruna.

Nudioci će na početku jeftimbe imat položiti u ruke ravnatelja iste u ime vadija iznos od 5% dotične jeftimbene ciene. Taj iznos vratiti će se na svršetku jeftimbe svim osim poduzetnikom, kojim će se zadržati u ime jamčevine do sklopljenja ugovora.

Gradjevni nacrti i troškovnici mogu se razgledati kroz uredovne sate u obćinskomu uredu u Pazinu, gdje se mogu takodjer doznati i uvjeti poduzeća.

Obćinski glavar:
Dr. Kurelić.

OGLAS.

Daje se na spolovinu t. j. na polovicu užitka priroda, liep i velik dio zemlje. Nakon nekoliko godina dobre radnje, prelazi polovica zemljišta u vlastničtvo spolovara.

Tko želi to zemljište preuzeti, neka se obrati na gosp. L. P. Tončetić-a, Pula, Monvidal br. 163.

U LJEKARNI
E. TOMAJA nasliednik A. WINGER
ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevim u žilah, boli u kukovih i križih, kostanom pogrbu, podbadanju, vraćovernim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 50 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nervozi. Ciena flašici 1 forin

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom oslobađuje kr'zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u dlievi, zaudaćne greve, zatica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grizanja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zaprieči i razne bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj; za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado zderati pa se naprasnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švicarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, trumosti ili mužini. Ciena škatuljici 30 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uzklini poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razfriškaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i brani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedlini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrsno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dra **Spitzera pomast za lice** proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njernost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa zlatnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrsna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje, kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrilo od Rodinisa proti grozulci ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda: — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!
Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli
na debelo i drobno.

LJUBLJANSKA
KREDITNA BANKA
U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na **tekući račun,** i na **girokonto** sa **$4\frac{1}{2}$%** kamatima od dana **uložka do dana dignuća.**

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 64. U Puli, dne 28. septembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 l. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Katolički sastanak u Zagrebu.

(Konac)

Tko o čem a dr. Luka Jelić o starinah. On nas je veoma zanimivim načinom poučio, kako i mi Hrvati imamo svoju starokršćansku umjetnost, koju smo na žalost odnemarili i poveli se za tudjom modom. Duhovit je bio zaključak njegove liepe konferencije, a ne samo duhovit, nego i praktičan, kad je iztaknuo, kako bi se imalo obazrieti na našu staru kršćansku umjetnost pri gradnji crkve sv. Blaža u Zagrebu, da ona bude trajnim spomenikom prvoga katoličkoga sastanka u Zagrebu.

Zadnji je napokon govorio dr. K. Vojnović, krasan starac, koji je u uzvišenom govoru pokazao, da su dužni ne samo svećenici, nego i svjetovnjaci zauzimati se i raditi za dobro svoje crkve. Njegov je govor na mjestima bio uprav veličanstven, i na časove rekao bi bio, da slušateljstvo i nediše samo da čuje svaku slovku, koja je izlazila kao med sladka iz govornikovih ustiju.

Nakon njegova govora presvj. g. senjski biskup Mahrović podielio sakupljenim sv. blagoslov staroslovenskim jezikom, koji sva publika primi klečeći.

Dignuvši se zaori iz par hiljada grla: „Liepa naša domovino". — I prvi katolički sastanak u Zagrebu svršio je svoj rad.

Ovdje bi mogli i mi završiti svoje kratko izvješće, ali ćemo ipak još spomenuti i banket, koji se je obdržavao u velikoj dvorani gradjanske streljane.

Banket je bio dne 5. septembra prije zadnje svečane sjednice.

Nije ni taj banket bio bez svoje važnosti. Tuj je bilo okupljeno do 300 Hrvata sa sviju strana, u kojih stanuju Hrvati. Bilo je tuj nadbiskupa, biskupa, prelata, političara, književnika, bilo je svjetovnjaka, bilo je svećenika. Uz službene nazdravice primljene velikim oduševljem, tuj je preuzv. nadbiskup Posilović srdačno govorio grofu Kulmeru i sazvao vrh njega i njegove obitelji Božji blagoslov, pak zaključi: „Ako je sudjeno hrvatskomu narodu, da trpi, neka sa svojim narodom trpi i grofovska obitelj Kulmer; ako je pak hrvatskomu narodu sudjeno, da se veseli, neka se sa svojim narodom veseli i obitelj Kulmer". — Ovdje iztičemo, da je g. predsjednik grof Kulmer u vrieme katoličkoga sastanka bio i on oduševljen i zanesen, što je pokazao svojimi srdačnimi govori.

I na banketu je bio oduševljeno pozdravljen preuzv. Stadler. Medju ostalim je rekao, da su mu dvie želje na srcu: jedna, što se tiče ponajprije naroda, a druga ponajprije vjere. Prva je, da se Bosna i Hercegovina čim skorije združe sa Hrvatskom, a druga, da Bog dade hrvatskomu narodu uviek boljih biskupa, ali da netreba biskupa, koji bi jače ljubili svoj narod nego li ga ljubi on i ostali hrvatski biskupi. Ove su rieči izazvale buru povladjivanja. I njemu su prisutni zapjevali: „Ljubimo te naša diko", kao što i malo prije g. grofu Kulmeru, komu ju je intonirao sam preuzv. Stadler. — I drugi su na banketu govorili, kao n. pr. knez-biskup Jeglić, dr. Neumann, pl. Kukuljević-Sakcinski, Brešćenski i dr. — Ovako se je govorilo na banketu, a nisu to govorili političari u najužem smislu rieči, nego biskupi i nadbiskupi. Reflektirajući na ovo, rekao je u uzkom krugu prijatelja naš Spinčić: „One iste izjave, kakve sam ja u Zagrebu izrekao g. 1892., i koje su izazvale onakve prizore, čuli smo danas iz ustiju biskupa i nadbiskupa. Gospodo, to je zame opet velika zadovoljstina". — I pravo je. To je veselje za svakoga Hrvata; to je velevažan dogadjaj.

Nismo nit iz daleka izcrpili sve, što se je u Zagrebu uradilo i zasnovalo. Navlaš iztičemo, da smo izpustili mnogo toga jer bi nam sve zapremilo previše prostora.

Poskorupili smo samo, pak ma kako bilo ovo nepodpuno, ipak se nadamo, da se svatko može uvjeriti o velikoj važnosti ovoga sastanka i ovoga viečanja. Nezaboravimo, da je tu bilo 11 hrvatskih biskupa, da je bila koja stotina svećenika i koja hiljada svjetovnjaka.

Naša Istra bila je zastupana po jednom biskupu, presvjetlom Mahniću, po dr. Viteziću, po profesoru i zastupniku Spinčiću i još po prilici po pedesetorici, što svjetovnjaka što svećenika.

Moguće, da je medju sakupljenimi na ovom sastanku bilo ljudi, koji nisu u svemu suglasni, što se tiče načina rada u javnih stvarih, ali se je na ovom sastanku našlo dodirne točke, koje spajaju najbolje sinove hrvatskoga naroda, a to su: vjera Krstova i domovina Hrvatska. Eto polja za svakoga dobromislečega čovjeka.

Previše smo pomno tražili do sada svaku dlačicu, koja nas ciepa, pak je već bilo vrieme, da smo potražili i štogod, što nas iskreno i trajno spaja. I s toga je ovaj sastanak prevažan.

Izborni sastanak u Babićih.

Kako bijaše jurve javljeno u ovom listu, sazvalo je političko društvo „Edinost" sporazumno sa zastupnikom dr. M. Laginjom za nedjelju dne 23. t. mj. izborni sastanak u selo Babići, občina Marezige na Koparščini.

Sastanak bijaše doduše u zadnji čas najavljen pučanstvu onoga kraja, nu ipak se naroda sabralo toliko iz občina Marezige, Pomjan, Dekani, Kopar itd., da bijaše dvorište g. Ivana Babića puno. Tomu je pripomogla mnogo i narodna žabava, koju je onog poslie podna priredilo na istom mjestu čitalačko-pjevačko družtvo iz Mareziga, komu se susjedna družtva navlastito mladež jednog i drugod spola mnogobrojno odazvala.

Zastupnik g. dr. Laginja stigao je iz Trsta, preko sv. Antona, Mareziga u Babiće u družtvu odbornika političkoga družtva Mandića i Cotića, malo prije nego li je zabava imala svršiti. Mnogobrojno sakupljeni narod pozdravio je svoga zastupnika oduševljeno, dočim mu je glazba odigrala jedan komad u čast. Mužari sa obližnjeg vrhunca javljali su susjednim občinam, da je toli željno očekivani zastupnik sretno stigao medju svoje izbornike.

Nakon kratka odmora, pošto je program zabave izcrpljen bio, podao se g. zastupnik u družtvu prijatelja i domaćih prvaka u dvorište, gdje se je imalo sastanak obdržavati.

Zastupnik sa drugovi, načelnikom občine, tajnikom itd. stupi oduševljeno pozdravljen na priredjeno pozorište, gdje se je prije pjevalo i deklamiralo.

Pošto se sljegoše pozdravi i poklici, ustade predsjednik pol. družtva „Edinost" Mandić, pozdravi prisutne, predstavi im zastupnika — burno pozdravljena — te obrazloži u kratko svrhu današnjega sastanka.

Zastupnik dr. Laginja, opet živahno pozdravljen, poče govoriti svojim izbornikom onako lahkim i razumljivim jezikom, kao što to on već znade. Iz toga govora donašamo samo glavne točke, koje smo na brzu ruku mogli zabilježiti. Evo što reče:

Veleštovani g. načelniče, draga braćo zemljaci. Danas za prvi put predstavljam Vam se kano Vas bivši zastupnik na carevinskom vieću i kao Vaš zemljak i brat — jer sam i ja od kmetske ruke kao što ste i Vi svi ovdje sakupljeni.

Prva dužnost mi se nalaže, da pozdravim onoga, koji je Vašom voljom na Vašem čelu, a to je g. občinski načelnik; za njim pozdravljam sve Vaše občinare i sve Vas prisutne. Občina Marezige, najmladja kćerka izmedju naših občina Istre biti će zadovoljna, što se baš u njoj predstavlja svojim izbornikom prvi put u ovom kotaru njezin zastupnik.

Danas nije vrieme da Vam razpravljam o svojem djelovanju i da Vam položim račun o svemu što se je dogodilo od god. 1891. amo.

Mnogi prijatelji u Trstu obećali su Vam opetovno da ću doći u Vašu sredinu, a to sam Vam obećao i sam, nu svaki put nastale su — vjerujte mi — takove zaprieke, da nisam mogao uz najbolju volju izpuniti svojeg obećanja. Ta moja je vruća želja, biti uviek medju narodom, učiti ga savjetovati i biti mu na ruku u svakom poslu.

Veseli me osobito, što Vas vidim toliko ovdje sakupljenih; veseli me takodjer to, što opažam, da držite mnogo do svoje narodnosti. Vrlo me veseli kada vidim i čujem kako priredjujete narodne svečanosti i zabave, na kojih se pošteno zabavljate i razvedrujete. Ta je pravo i tako mora da bude: veseliti se nakon težkog rada u narodnom duhu, sa narodnom pjesmom i besjedom! Sve što činimo, moramo raditi u imenu ljubavi do mile nam narodnosti. (Živo odobravanje!)

Da se dotaknem u kratko odnošaja u carevinskom vieću, valja mi iztaknuti, da nas bijaše u Beču uviek premalo a da bismo mogli šta koristna za narod postignuti. Nadalje valja da znate, da kogagod pošaljete opet u Beč (Sveobći poklici: dr. Laginju!) u bližnjoj budućnosti neće imati Bog zna kakvih uspjeha. Neočekajte od nijednoga, da će preokrenuti brda u doline, a doline u brda. Nu ono što može i mora učiniti Vaš zastupnik, jest, da štiti i brani prava svoga naroda i da ne dozvoli, da budu odnošaji još žalostniji nego li u istinu jesu. Ako zastupnik nije iz naroda, ako nećuti za narod i sa narodom, tada neće ni učiniti ništa za narod. Izaberite si dakle i u buduće muža iz naroda, koji će ćutiti sa narodom i koji će ga ljubiti. (Burno odobravanje!)

Naš narod tare najviše: vojničtvo, slabe letine i pomankanje podpore.

Vojničtvo je težko breme, ali nepustite se od nikoga varati, koji Vam obećuje, da će nestati vojničtva, ili da će Vam u tom poslu pomoći. Takav Vas samo vara. Države su imale, imaju i imati će svoje vojničtvo. Dužnost je zastupnika u tom poslu, da olakša kmetu vršenje vojničke službe, da se po mogućnosti skrati doba službe i da kmetskoga sina pozove k vojnikom kada je tomu najprikladnije doba za njega i njegove, kada su doma najlaglje bez njega. (Živahno odobravanje).

Naš kmet nije imao u prijašnje doba skoro nikakve pomoći. U novije vrieme ide u tom pogledu nješto na bolje. Nu valja da zapamtite i to, da dolazi podpora od pokrajine ili od države samo onim, koji ju traže i zahtjevaju. Neznade li vlada gdje Vas nješto tišti i ako ju ne pozovete u pomoć, ona Vam neće ni skočiti u pomoć. Priznati se mora, da je vlada u novije doba ovdje ili ondje i na-

šemu narodu u koječem pomogla — ako se je to od nje odlučno zahtjevalo.

Mi se pako u tom obziru premalo javljamo, premalo dajemo do znanja vladi naše biede i nevolje. Vi se morate sastajiti u zborovih i sastancih te tuj se skupno oglasiti. Tà za to netreba da bude uviek medju Vami Vaš zastupnik. I sami možete se pogovoriti o svojih želja i potreba, a zaključke priobćite Vašemu zastupniku.

Na taj način doći će i vlada po malo do uvjerenja, da mora pomoći tamo, gdje je toliko do sada zanemarila, da mora priteći na pomoć narodu, kojemu bijaše do sada maćuhom, nipošto majkom. (Živo odobravanje!)

Nadajmo se boljoj budućnosti kad bude konačno i vlada uvjerena, da smo si sviestni svojih prava, i da znamo zahtjevati svoje, kao što to čine Talijani. Nu kod svojih zahtjeva moramo biti svi složni, selo uz selo, občina uz občinu, kotar uz kotar i pokrajina uz pokrajinu.

Tako združeni i složni dokazati ćemo, da Austrija mora s nami računati, te da živimo kano slobodan i samostalan narod. (Oduševljeno odobravanje!)

Zastupnik nije učinio svoju dužnost već tim, ako uviek govori i plaće se svojemu narodu kako mu je težko i žalostno. Nije samo dosta, da pokazuje rane svoga naroda, nego on mora neprestano i odlučno raditi medju narodom, da se u njemu učvrsti narodna misao, i narodna sviest, da smo svi braća, da moramo pomoći jedan drugomu i da nam valja svim skupa raditi za jedan zajednički cilj. (Vrlo dobro!) Da se razriješe naši vezovi ljubavi, kako ju uči vjera, da nas neveže kršćanska ljubav, tada bi prestalo sve i mi bismo postali niemom životinjom. Bez kršćanskoga čuvstvovanja nema više sreće za ljudsko družtvo. Vjerske nauke i narodne svetinje moramo braniti kao najveće dobro. (Živahno dobravanje!)

Što je narodnost? Zar je za istu sve postignuto, ako nam na sudu govore našim jezikom? Zar tim, ako nas na ulici puste u miru ter nas ne vriedjaju? Možda tim ako nam dadu kakvu školu? Nipošto, već sve to ukupno tvori narodno pitanje. Triezan i umjeren život, samopomoć, obrana svojih prava, u svakom obziru dobro gospodarstvo i pošteno veselje — sve je to narodna politika. (Tako je!)

Ako uzgojimo i obranimo sve to, tada neće naš narod poginuti (Oduševljeno i dugotrajno odobravanje) a naša će zemlja postati našim rajem.

Dužnost me veže, da se danas, pošto nisam više državnim zastupnikom, iz srca zahvalim svim onim, koji se bijahu složili okolo moga imena; biračem i izbornikom valja moja zahvala. Složite li se kod predstojećih izbora okolo drugoga muža, preporučam Vam toplo, neka bude taj iz našega naroda. (Burno klicanje: Laginju ćemo!) Zaklinjem Vas, da se u njega pouzdate, sliedite ga, budite mu vjerni i ljubite ga, kao što ću ostati i ja Vašim vjernim i ljubećim prijateljem do zadnjega uzdisaja. (Na posliednje rieči nasta silno klicanje, mahanje klobuci i rubci: živio naš zastupnik dr. Laginja!)

Konačna odluka sv. Stolice o glagolici.

U 61. broju ovoga lista priobćili smo u latinskom izvorniku odluku sv. Zbora obreda o našoj glagolici sa par rieči hrvatskoga tumačenja.

Danas donašamo tu odluku u hrvatskom prevodu, kako ju priobćuje zagrebački „K. L.“ u broju od 20. t. mj. sa kratkim tumačenjem članka 1. odluke istoga Zbora od dne 5. agusta 1898. na kojega se protivnici glagolice, osobito naši Talijani zlorado pozivlju.

Evo odluke sa odnosnim tumačen:

Presvjetli gospodin nadbiskup, dr. Josip Stadler, vrhbosanski metropolita koji se je, kako je poznato, lani i ove godine puno zauzeo kod sv. Stolice za našu svetinju glagolicu, te nedavno i putovao u Rim sa dvojicom odličnih svećenika, u poslu glagolice, dobio je ovih dana od Zbora svetih obreda ovu konačnu i povoljnu odluku sv. Stolice o glagolici:

Presvijetlom i prečasnom gospodinu dru. Josipu Stadleru, nadbiskupu vrhbosanskomu. U Rimu, dana 22. kolovoza 1900.

Presvijetli i prečasni gospodine kao brate!

Glede tumačenja članka 1.*) odluke br. 3999. ili pisma Zbora svetih obreda od dana 5. kolovoza 1898. o porabi jezika slavenskoga u svetoj liturgiji bila je slijedeća dvojba za zgodno razjašnjenje predložena apoštolskoj Stolici, naime: Da li je povlastica jezika staroslavenskoga utrnula sbog prekinute porabe istoga jezika za posljednjih trideset godina i u onih crkvama, za koje se sigurno zna, da su prije zakonito posjedovale isti jezik?

Sveti gospodin naš Leon papa XIII. razvidiv što se izložilo, po savjetu istoga svetoga Zbora, kojemu je bio taj posao povjeren da ispita udostojao se je izjaviti, „da prije rečenim crkvama povlastica nije utrnula, ako je poraba jezika staroslavenskog za posljednjih trideset godina bila pretrgnuta ne drage volje, već iz nužde sbog vanjskih uzroka, što su priječili, kao iz nestašice staroslavenskih misala ili svećenika istomu jeziku vještih.“ I da se tako otpiše i obznani, naložio je dana 14. kolovoza 1900., a ostali propisi prije rečene odluke ili pisma od dana 5. kolovoza 1898. da ostaju u svojoj jakosti.

I dok to po svojoj službi obznanjujem Tvojoj Presvijetlosti, od srca želim dugu sreću.

Tvojoj Presvjetlosti kao brat najodaniji L. M. Card. Parocchi. † D. Panici, nadbiskup lavdicejski, S. O. S. tajnik.

*) Ovaj članak glasi u prijevodu ovako:

I. Poraba staroslavenskog jezika u svetoj liturgiji ima se smatrati i držati kao stvarna povlastica, pripadajuća stanovitim crkvama, a nipošto kanoti osobna povlastica, što pripada nekojim svećenikom,

Biskupâ dakle bit će služba i dužnost, da svaki u svojoj pokrajini što prije sastavi popis ili katalog svih i pojedinih crkva, za koje se sigurno zna, da sada uživaju tu dozvolu po pravu.

Nadalje da se uklone dvojbe, dokaz za utvrdjenu povlasticu neka se uzme iz dokazala i svjedočanstva, što za sigurno postavljaju i valjano dokazaju, da je ona bila u krjeposti i da u istinu živi barem trideset godina od sada; a ova duljina vremena u toj stvari smatra se za dostatnu po osobitoj milosti svete Stolice.

Ako koje onda nastanu prepirke i poteškoće u takovu dokazivanju, neka ih biskupi podnesu svetomu Zboru za obrede, izloživ jasno i točno dotične okolnosti za razrješenje pojedinih slučajeva.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Konačno je vlada i za Galiciju ustanovila rok izbora za carevinsko vieće. U petoj kuriji birati će dne 13. u seoskih občinah 17. u gradovih 20. decembra; u trgovačkih komorah dne 10. a u velikom posjedu dne 15. jenara 1901.

Jedan berlinski list donaša dopis iz Beča, u kojem se izlične, da će se u Austriji urediti narodnostno pitanje na temelju carskog patenta. U najviših bečkih krugovih da prevladjuje misao, da valja opet uvesti njemački centralizám; da će biti proglašen jezik njemački državnim jezikom. U ministarskih krugovih, da se tumače careve rieči, izrečene prigodom vojničkih vježba u Galiciji tako, da će Austrija morati, da postane opet njemačkom državom.

U susjednoj Kranjskoj razviti će se žestoka borba izmedju narodno-klerikalne i narodno-napredne stranke. Obje stranke postaviti će u svih izborničtvih svoje kandidate.

I naša braća u Goričkoj kane u izbornu borbu jedan proti drugomu. I tamo su naime dvie stranke kako i u Kranjskoj. Obje stranke namjeravaju postaviti svoje kandidate u petoj kuriji i u izborničtvu slovenskih seoskih občina. Želeti je, da bi došlo izmedju obiju stranaka do sporazumljenja, jer će inače trpiti narodna stvar, a tomu će se veseliti jedino vlada i naši narodni dušmani.

I u Dalmaciji biti će u raznih izborničtvih više kandidata. Tamo će se boriti narodna hrvatska stranka proti kandidatom stranke prava.

Srbija. Dne 24. t. mj. proslavljen je po čitavoj Srbiji svečanim načinom rodjendan kraljice Drage. Tim povodom dobili su svi ministri velekrst takovskog reda. Službeni list oglašuje dugi niz odlikovanja i imenovanja. Posebni odaslanik sultanov Nasr-paša predao je kraljici u audienciji Sefukatov red u briljantih, a kralju zlatnu uru sa briljanti kao vjenčani dar sultanov. Kod svečanog objeda nazdravio je kralj Aleksander sultanu, radujuć se prijateljskim odnošajem izmedju obiju država i hvaleći mu u ime svoje i kraljičino, što je poslao posebnog odaslanika u ovom poslanstvu. Kralj reče, da će nastojati, kako bi se u čvrstili prijateljski odnosaji izmedju Srbije i Turske. Srbski poslanik u Bukareštu Miličević stavljen je u razpoloženje.

Bugarska. Na bugarsko-rumunjskoj granici t. j. na protivnih obalah Dunava nalaze se od zadnjih dana pojačane čete obiju susjednih država. Već se je činilo, da je neizbježiv rat izmedju Bugarske i Rumunjske, kad je susjednim velevlastim pošlo za rukom ublažiti oštrine i odstraniti pogibelj rata. Iz Sofije pišu, da se tamošnji odlučujući krugovi tuže na onaj dio rumunjske štampe, koja neprestano podjaruje rumunjsku vladu proti Bugarskoj.

Franceska. Subotu o podne sastalo se je na poziv vlade 22.500 francezkih načelnika (svih občinskih načelnika ima u Francezkoj 36.000) u glasovitom tujerijskom vrtu kod sjajne gostbe. Osim načelnika bijaše prisutnih do 2000 gostiju predsjednika republike Loubet-a. Prisutni bijahu ministri, senatori, zastupnici i najviši državni dostojanstvenici. Predsjednik republike pozdravio je svoje načelnike pozvav ih, da djeluju svi na to, da Francezka bude slobodna, jaka i slavna.

Dogodjaji u Kini. Iz Šangaja brzojavljaju englezkim novinam, da su kinezki činovnici dobili tajni nalog, da valja povesti boj proti tudjincem do skrajnosti. Položaj u Kini postaje danomice zamršenijim i pogibeljnijim. Belgijskim listovom brzojavljaju iz Pekinga, da se kraljica udova pripravlja na rat proti medjunarodnim četam. Njemačka vlada grozi se Kini sa ratom, neizruči li što prije glavne krivce pobune i pokolja u Kini.

Južna Afrika. Iz Lorenzo Marqueza dolazi viest, da su se burski generali Botha i Viljoen povukli u bregoviti dio zemlje Limpopo, pošto su uništili velike topove. Oni su odlučili sa 12.000 momaka boriti se do skrajnosti.

Pokrajinske:

Vjenčali se. Gospodin Fran Klemenčić suradnik „Edinosti“ u Trstu, vjenčao se dne 26. t. mj. u sv. Jurju u Štajerskoj sa gospodjicom Ivankom Anžić, urednicom „Slovenke“ u Trstu.

Mnogo sreće našim novinarskim sudrugovom!

Imenovanja. C. kr. namjestnički perovodje gg. Pavao Mosettig i Josip Gasser imenovani su c. kr. kotarskimi povjerenici za Primorje. Perovodni vježbenici gg. dr. Miroslav pl. Grabmayr, dr. Bolfank i vitez Wintschgau, imenovani su c. kr. namjestničkimi perovodji.

Pravni vježbenik kod okružnoga suda u Rovinju Angelo Devescovi imenovan je prislušnikom.

Izbori za carevinsko vieće u Gorici—Gradiški. Izbor za V. kuriju obaviti će se putem fiducijara dne **3. jenara g. 1901.** — Izbor u izvanjskih občinah obaviti će se dne **9. jenara g. 1901.** — Izbor u gradovih obaviti će se dne **9. jenara g. 1901.** — Trgovačko-obrtnička komora, koja bira ujedno sa gradovi jednoga zastupnika, birati će dne **12. jenara g. 1901.** — Izbori u velikom posjedu obaviti će se dne **14. jenara** u Gorici. Gorička—Gradiška bira u svemu 4 zastupnika.

Državni izbori u Trstu sa okolicom obaviti će se: U V. kuriji dne **3. jenara g. 1901.** jednog zastupnika. — Za grad Trst u I. izbornom razredu dne **9. jenara g. 1901.** jednoga zastupnika; u II. izbornom razredu dne **11. jenara g. 1901.** jednoga zastupnika; u III. izbornom razredu dne **13. jenara g. 1901.** jednoga zastupnika. — Trgovačko-obrtnička komora u Trstu birati će jednoga zastupnika dne **15. jenara g. 1901.**

U Primorju neima irredente. Pod tim naslovom pišu „Edinosti“: U Rovinju imali najprije veliku narodnu žalost, pak veliko narodno veselje. Povodom smrti kralja Umberta bijaše sve u dubokoj žalosti; mužkarci ćak i ženske bijahu u crnini.

Na dan sv. Marka bijaše pako sve okićeno zastavami: slavili su veliku uspomenu — uspomenu na mljetačku republiku!!

Za rodjendan našega cara razsvietlili su takodjer — nu nepitajte kako?! Sav grad bijaše u gustoj tmini, samo na dvih ili trih prozorčićih trepetalo je žalostno par svećica. Svrha bijaše postignuta. O mrtvom svietlu tih svećica bijaše tekar jasno, da u Rovinju neima razsvjete. Da nije bilo nikakve sveće, nebi bila protimba tako jasna izmedju „lutto nazionale“, proslavom sv. Marka, te rodjendanom našega cara! One su svećice upravo glasno vikale, da u Primorju neima... irredente!

Kolika je strogost na Austrijsko-talijanskoj granici pokazali smo opetovno u prošlih brojevih sa primjeri. Sliedeći dogodjaj pokazati će najsjajnije riedku strogost, koju razvijaju službene osobe u susjednoj Goričkoj-Gradiški radi dolazka Njeg. Veličanstva.

Zadnjih dana boravio je na Goričkoj c. kr. namjestnik grof Goess, koji je valjda tamo pošao, da razgleda priprave i da vidi kako se vrše njegovi nalozi. Vozeći se napram talijanskoj granici nekomu prijatelju u posjete, bijaše od oružnika zaustavljen, te je morao dokazati tko je i što je, jer inače bio bi prošao lošo.

Papir za cigarete. Nedavno spružio je sušački „N. L.“ misao, da se izdade poseban cigaretni papir, koji bi se prodavao kano i žigice na korist „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“. Sada doznajemo, da se već prije dva mjeseca neki prijatelj naše „Družbe“ obratio na njezino predsjedničtvo, s kojim vodi progovore za izdanje posebnog cigaretnog papira na korist našega družtva. Evala onim, koji tomu pripomogoše!

Dvohiljadna talijanska kultura u Kopru. Od tamo pišu „Edinosti“: Naši talijanaši hvališu se rado, da su oni slobodoumni napram bližnjemu. Prolaze li pako naše žene koparskimi ulicami razgovarajući se slovenski, odmah se nadje za njimi dvojica, trojica talijanskih divljaka, koji stanu vikati: „Maledeti šćavi! maledeta razza“ itd.

Naše ženske, kao što i mi, koji smo sviestni, malo si radi toga razbijamo glavu radi tih pogrda talijanskih komedijanta, nu boli to, jer znamo, da imade medju njimi mnogo poturica, i jer mi nikoga

nevriedjamo. Ovdje u Kopru imade prilično Slovenaca, koji su pako tako nesrećni, da se mi svi niti nepoznamo premda je gradić malen.

Mi bismo trebali kakvo udružujuće sredstvo, ali kako do toga, kad nemamo neodvisnih osoba, koje bi se zauzele? Stražari kazbone jesu jedini, koji drže ponešto zajedno, nu oni su c. kr. poslužnici — dakle odvisni.

Nadajmo se, da će i za nas svanuti bolja budućnost, a medjutim nastojmo, da sačuvamo bar ono, što imamo, a to je naša narodnost.

Konačno valja mi iskreno pohvaliti naše stražare i njihove supruge, koje odgajaju svoju djecu na čisto narodnom temelju.

Sjednica c. k. zemaljskog školskog vieća za Istru. Dne 15. t. mj. obdržavalo je c. kr. zemaljsko školsko vieće za Istru mjesečnu sjednicu u Poreču, o kojoj doznajemo iz službenog zapisnika medju ostalim: da bijaše imenovana Katarina Marchi učiteljicom III. reda u Lanišću; dvojica pučkih učitelja bijaše na njihovu molbu umirovljena; odbijena bijaše molba dvojice učitelja za premještenje i molba jedne učiteljice za promaknuće u viši razred.

Nadučitelj u Taru g. Ivan Parovel premješten je konačno na školu u Završje.

Disciplinarna iztraga proti trojici učitelja bijaše dovršena.

Razpravljalo se o utoku zemaljskoga odbora u poslu imenovanja nadučitelja u Roveretu (Dubašnica na otoku Krku) i o proširenju škole u Vrsaru, kano što i o utocih občine Tinjan u poslu stanarine podučitelja itd.

Dozvoljeno je ustrojenje hrvatskih privatnih škola u Opatiji i Voloskom, a nije se dozvolilo za sada otvorenje treće takove škole na Livadah.

Dozvoljeno je otvorenje privatnog djećijeg vrta u Vrsaru.

Pučka škola u Žminju proširena je u trorazrednicu.

Poduzelo se potrebite korake radi nadomješćenja jednog kotarskog nadzornika, jednog nadučitelja i radi poduke u rečenih radnja kod raznih ženskih škola.

Bob u stienu. Glasilo tirolskih Talijana „Alto Adige“ osvrnulo se ovih dana na narodnostne odnošaje u našem Primorju. Govoreć o razpustu carevinskoga vieća i o predstojećih izborih preporuča taj list Talijanom Primorja, da promjene dosadašnje postupanje proti Slavenom i drugačije urede svoje odnošaje napram ajim:

Talijani Primorja — piše rečeni list imali bi napustiti svoju dosadašnju politiku, koja se je temeljila na nepravednoj predpostavi, da se naime štiti prava Talijana jedino na temelju povjestničko-političke prevlasti. Tour krivom politikom mogu Talijani samo za čas izbjeći grozećoj im pogibelji. Primorski se Talijani smatraju silnimi, nu njihova sadašnja većina može biti lahko uništena.

Takodjer druga plemena drže svoju prevlast pomoćju visokog stupnja svoje prosvjete. Zar misle istarski Talijani, da će njihova prevlast uviek trajati? Danas uživa doduše talijanska prosvjeta još uviek velik upliv na Adriji, nu mnogo bolje bilo bi poštivati prava drugih. Borba Talijana na Adriji mora biti drugačije riešena i to po načelu ravnopravnosti. Valja naći sredstvo, da bude drevna latinska prosvjeta zaštićena, ali ne tako, da bi se za to smatralo druge narodnosti manje vriednimi. Talijanski klub mora razviti takovu djelatnost, koja će ublaživati i miriti, te mora nastojati, da izgladi velike narodne protivštine.

Tako spomenuti list.

Njegove rieči jesu doduše zlata vriedne, ali ostati će samo rieči, jer za takove rieči jesu naši Talijani niemi, gluhi i slieпi.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Revni odbor naše „Družbe“ razposlao je družtvom i pojedincem sliedeću okružnicu, koju bi si morao svaki pravi rodoljub srcu privezati.

Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru uvidjajuć, da za postignuće družtvenih ciljeva, treba što izdašnijih novčanih sredstava, nastojalo je uviek, da učini sve moguće za povećanje stalnih godišnjih dohodaka družbe, e da na taj način ista družba uzmogne što uspješnije djelovati na polju narodne obuke i prosvjete u Istri.

U tu svrhu podpisano je ravnateljstvo zaključilo, da se imadu proizvadjati i prodavati žigice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Te žigice proizvadja jedna od najvećih tvornica ove države, a od prodaje istih imati će družba 6% dobitka od utržene svote, tako da će tvornica od svakih 100 kruna, primljenih za prodane družbine žigice, družbi doznačiti čistih 6 kruna.

Dobitak taj biti će tim veći, što se više bude na godinu prodalo družbinih žigica.

Tako eto mogao bi se znatno povisiti godišnji dohodak družbe, te bi ova tim uspješnije mogla raditi oko polučenja uzvišenih svojih ciljeva.

Jurve se započelo prodajom družbinih žigica, pak se podpisano obraća ovim na Vas molbom, da se svojski zauzmete, da se ih širom naše domovine prodaje što više.

Dužnost je svakoga pravoga rodoljuba, da svagdje u našoj domovini, zahtjeva samo žigice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Treba kod hrvatskog naroda živo agitirati za to, da se u našoj domovini prodavaju i rabe samo družbine žigice, a narod sam morao bi svagdje zahtjevati samo te žigice.

Navlastito treba češće pozivati i podsjećivati naš rodoljubni krasni spol, da u svojem kućanstvu rabi izključivo družbine žigice i da kupuje samo kod onih trgovaca koji te žigice prodavaju.

Na taj način moglo bi se družbi sv. Cirila i Metoda za Istru pružiti bez ikakvih žrtava velika pomoć.

Ciena bo družbinim žigicam biti će ista kao i ona drugih vrsti t. j. za 10.000 škatulja 100 kruna

Podpisano Ravnateljstvo umoljava Vas te bite blagoizvolili u gornjem smislu agitirati za što veću razprodaju družbinih žigica.

Sa svih krajeva tužne Istre navaljuju na družbu molbe za otvorenje hrvatskih pučkih škola u ravnateljstvo nemože veliki broj tih molbi niti uzeti u pretres zbog pomanjkanja sredstava.

Svi dakle pravi rodoljubi moraju nastojati, da se vrela družbinih dohodaka što više povećaju.

Bude li u hrvatskom narodu malo dobre volje i požrtvovnosti — o čemu podpisano nije nikad podvojilo — tad će bez dvojbe družbino poduzeće uspjeti.

Skladište družbinih žigica za Rieku i okolicu nalazi se kod Milana Gremera na Rieci, za Banovinu u Zagrebu kod tvrdke Hinko Majer i dr., za Istru i Dalmaciju kod R. Pretnera, spediteura u Trstu.

Preporučujuć Vam ponovno i toplo družbino poduzeće, zahvaljujemo Vam unapried.

K zadnjemu hodočašću u Rim iz biskupije tršćansko-koparske. Prvih dana t. mj. boravili su u Rimu hodočastnici iz tršćansko-koparske biskupije, kamo su pošli pod vodstvom svoga biskupa presvj. g. A. M. Sterka, da se poklone sv. Otcu za svetu godinu. Medju hodočastnici bijaše liep broj gg. svećenika ponajviše talijanske narodnosti. Medju ovimi igrali su glavnu ulogu poznati mladi „reformatori“, koji pod krinkom katolicizma šire najbiesniji narodni fanatizam. Onomu hodočašću pridružilo se i nješto naših svećenika i seljaka ove biskupije a ovim priključilo se nekoliko seljaka iz ljubljanske biskupije, da se lagljе u Rimu snadju, pošto nisu znali ni rieči talijanske. Naši svećenici i seljaci služili su — u koliko znaju talijanski — kao tumači Slovenskoj braći u Rimu.

Kako je već običaj kod ovakovih hodočašća, ustanove se glavne točke programa prije dolazka u Rim, dočim se potankosti tekar tamo ustanove i pojedincem ili svim zajedno priobće. Tako je bilo i ovaj put.

Kad bi se hodočastnici u jutro na opredieljenom mjestu sastali, priobćio bi im koji od odbora ili sam biskup program onoga dana. Kad su to činili članovi odbora, talijanski svećenici, priobćili bi suputnikom taj program ili kakvo tumačenje samo u talijanskom jeziku, te bi oni naši svećenici, koji poznaju i talijanski, morali tumačit Slovencem u njihovom jeziku dnevni program itd.

Nekom prigodom priobćio je suputnikom taj program sam presvjetli biskup Sterk i to najprije talijanski pak slovenski. Oni hodočastnici, koji nisu znali talijanski, bijahu presvjetlomu radi te usluge i susretljivosti vrlo zahvalni. Nu tim je presvjetli jednim zadovoljio a druge ozlovoljio. A šta mislite, koji bijahu ovi drugi? Možda kakovi liberalni ili židovski novinar iz Trsta ili Istre? A jok! To nebijaše nitko drugi nego li mladi talijanski svećenici grada Trsta, poznati pod imenom „reformatori“, koji pišu i izdaju po imenu katoličke novine, kojima je pako glavna svrha širenje talijanstva u našemu Primorju.

Tim nazovi svećenikom i nazovi katolikom, bijaše slovensko tumačenje presvjetloga biskupa tako zazorno i tako odurno, da su počeli proti istomu glasno mrmljati i prigovarati. Ponašanje „reformatora“ bijaše tim povodom tako prostačko, tako bljutavo, da se je jedan, č. O. Franjevac stanujući u Rimu, koji je hodočastnike pratio od čuda snebivao kako može jednoga katoličkoga svećenika narodni fanatizam tako daleko zavesti. Taj častni Otac potužio se kasnije radi toga presvjetlomu biskupu, kojega valjda nije to presenetilo, jer on mora da pozna „svoje“ ljude.

Tko pročita ove redke neka se dakle nimalo ne čudi što primjerice talijanski listić „Avvenire“, kojega pišu i izdaju sami svećenici u Trstu, u svojem zadnjem broju brani i opravdava židovskog druga „Il Piccolo“ pod naslovom „Mons. Vescovo a Zagabria“, da nije naime ovaj kazao, da je bio naš biskup u Zagrebu.

Ali ako se nije tomu čudili, čuditi se morak čovjek i snebirati rad drzovitosti i bezobraznosti tih reformatora, koji jadikuju, što naš puk neće s njimi u Rim i u obće, što neće s njimi u zajednicu.

Ne, gospodo mlada, neće više naš puk nikamo s vama. Upoznao Vas je dostatno kano što i Vaše crne osnove. Znade on već danas hvala Bogu, da ste vi samo po imenu katolici, da Vam je katolicizam samo cimer, pod kojim prodajete talijansku robu. Naš puk neće da znade više za vašu židovsku trgovinu pa mutili ga vi i mamili koliko vam drago. On neće da za vas znade izvan crkve, a budete li i nadalje mešetarili i trgovali sa židovi i lažiliberalci — on neće s vami ni u crkvu.

Predplatnicima na uvaženje!

Ovim brojem svršavamo treće četvrtgodište. Svi oni, koji još nisu podmirili predplatu, umoljeni su, da ju obnove, odnosno podmire stari dug. Koncem drugog četvrta godine bilo je zaostataka preko **10.000 (deset) biljada kruna**, što znači, da nismo strogi u utjerivanju, odnosno, da se cienjeni predplatnici odviše zanašaju jedan na drugoga, misleći si, drugi su točniji od mene. Ozbilno opominjemo ovim sve dužnike, da nam već jednom podmire tražbinu. Mnogo je dužnika iz krugova bolje stojećih, kojima nije potrebno čekati trgatbe e da podmire predplatu, kao što kmetovom. Posljednje molimo takodjer za izvršbu dužnosti.

Svakomu svoje!

Iz drugih krajeva.

† **Dr. Fran Lampè.** U bieloj Ljubljani preminuo je poznati slovenski pisac urednik krasnog lista „Dom i Svet“ te kanonik stolnoga kaptola preč. g. dr. Fran Lampè. Umro je najliepšoj muževnoj dobi od 41 godine. Tjelesno slab prenapinjao se u radu za vjeru i dom. Braća Slovenci gube u pokojniku uzor svećenika i rodoljuba, koji se je žrtvovao za čast i slavu svoda roda. Pokoj mu vječni!

† **Prof. dr. Albert.** U Beču preminuo je dne 26. t. mj. u noći naglom smrti glasoviti kirurg i profesor kirurgije na sveučilištu u Beču dr. Albert. Pokojnik bijaše po rodu i čuvstvu Čeh a kao medicinski kapacitet poznat i daleko preko naše monarhije. Od god. 1895 bio je članom gospodske kuće, gdje je sjedio na desnici. Vječni mu pokoj!

OO. franjevci na sv. Gori. Novine pišu, da će preuzeti čč. oo. Franjevci samostan i poznato svetilište na sv. Gori kod Gorice. Gvardijanom, da je već imenovan č. o. Kalist Medić.

Hodočašće na sv. Goru. Na blagdan Bl. D. Marije dne 8. t. mj. bijaše posjećeno svetiliste na sv. Gori neobično velikim množtvom hodočastnika. Kako čitamo u goričkih listovih bijaše onoga dana na sv. Gori preko 12.000 hodočastnika, koji su tražili pomoć od Bl. D. Marije.

Hrvatske škole na Rieci. Čestiti naš drug Sušački „Novi List“ vraća se ponovno na pitanje o ustrojenju hrvatske pučke škole na Rieci. I pravo ima, jer je to životno pitanje po riečke Hrvate. U br. 212. od dne 19. t. mj. tumači, kako bi se došlo tamo do hrvatske škole, za koju da treba glavnica od 120.000 K. Priznajemo rado, da je to ogromna svota i da nije lahko toliku glavnicu sabrati. Nu mi poznamo rodoljubnu požrtvovnost riečkih Hrvata i u obće Slovena i znademo, da ako se ovi svojski zauzmu, dà će riečki Hrvati do malo do svoje pučke škole. Znademo nadalje, da imade tamo naših odličnih rodoljuba, koji su jur i veće svote podarili za narodnu prosvjetu naše najbliže braće, te smo tvrdo uvjereni, da će oni i za hrvatsku pučku školu na Rieci žrtvovati koliko im bude moguce. Na djelo dakle riečki rodoljubi, jer Vam je inače — bez hrvatske pučke škole u gradu Rieci sav posao uzaludan.

Radi bolje sveze izmedju Rieke i Trsta. Iz Rieke pišu, da se u tamošnjih trgovačkih krugovih osjeća potreba još jedne pomorske sveze sa Trstom.

Do sada veže Rieku sa Trstom parobrod „Ugarsko-hrvatskog parobrodarskog družtva“ samo jedan put na čedan.

Taj parobrod da je uviek prepun svakojakon sohom, a radi toga da zapinje često i sam promet. Tamošnji trgovci žele, da bi se još jedna teretna pruga uvela, koja bi se stalno poduzetnikom izplatila. Preporučamo ovu želju onim, na koje spada.

Ženski liečnici i ljekarnici. Prekjučerašnja „Wr. Ztg.“ oglašava dvie ministarske naredbe o pripustu ženskih medicinskim naucima i doktoratu sveukupnog liečničtva, te farmaceutičkom zvanju. Uslied tih naredaba, koje stupaju školskom godinom 1900/1901. na snagu, moći će biti ženske redovite slušateljice medicine i farmacije na cislitavskim sveučilištima, te će za njih vriediti isti naučni propisi, koji vriede za muške studente.

Ljekarnu „K Spasitelju“ (Redentore) na Rieci preuzeo je, kako javljaju tamošnji listovi, ljekarnik Hrvat g. Hinko Babić bivši ravnatelj iste ljekarne.

Riečki Hrvati: Svoji k svomu!

Nova pogibelj u Grohovu. Susačkom „N. L.“ piše neki dopisnik, da je jedne nedjelje prolazio cestom prama Grohovu. Došav pred visoko brdo, s kojeg se je prije 15 godina jedan dio porušio, začu, kako se nješto u njegovoj blizini kotrlja. Baciv pogled na ono mjesto opazi, gdje se je velik kamen odkinuo od brda i odvaljao se prama cesti, kuda je on prolazio. Taj dogodjaj — kaže dopisnik — nebi me bio toliko preplašio, da se nije to kod moga povratka na drugomu mjestu istog brda opetovalo.

Književne:

Sa zahvalnošću smo primili i preporučamo vruće našim sviestnijim čitateljem: „Moje Zabavice“. I. „Dakanje“. II. „Naopako rabi se genetiv za dativ“. III. „Trpne izreke“. Razložio Skender Fabković. Zagreb 1900. Troškom piščevim. Tiskom Mile Maravića. Prodava se u knjižarah i kod pisca. Ciena knjizi 1 K, poštom 1 K i 10 filira.

Diljem transvalskih poljana.

Kada tudje gledam boli,
I svojih se tada sjećam...
(Iz „stare pjesme“.)

Vaj! slobode — zlato sunce milo,
Već te čeka rodnih gora vrh,
Da te primi u hladjano krilo,
Da te skuči pod okova trh.
Ali stoj der! — samo put još jedan
Da te, sunce, patnik vidi biedan.

Gledaj sunce, na razboju ljutu
Gdje se javlja zadnji Dioskur,
Gledaj tamo na domaje skutu
Kako gine Dewet — gordi Bur.
Neprebóne dok ga rane tište
Tebe gled mu umirući ište.

Tebe gled mu umirući ište
Da ga zadnji tvoj obasja trak,
Trak što dove njega na bojište,
Smrt zavoljev prê no robstva mrak.
A ti, sunce, zraci vel mu spleti — —
Ne gledajuć — — lakše će mrijeti.

Sve je prošto — našu zemlju svetu
Krvavi je natopio trag.
Tužne djeve palim vience pletu
Oplakujuć izgubljeni prag,
Gledaj, sunce, sve na što je spalo,
Ah, da nikad niesi nam zasjalo.

I ti gineš... tek još trenut stani,
I obasjaj čelà naših znoj
Srce, sunce, gledaj kako rani —
Bur jer više nije — nije svoj.
Al' što gledam.... i ti nam već trneš,
I zalaziš, da se već ne vrneš — —

Sve je prošlo... Naše drhću duše,
Ledeni ih podilazi srh,
Satrvene usred noćne tmuše
Gledaju za onaj gordi vrh,
Gdje j' Sloboda netom utonula,
Da ne gleda roda svog rasula.

Sve propalo... Ognjišta ugasla,
Naših predja oskvrnut je prah.
Osta nada — ne bi li nas spasla,
Njojzi nek je naš posljednji dah.
Smrklo se je sunce naše sreće —
Al ostavit Bog nas valjda ne će.

Za to Bože Tebi u vedrine
Bolne duše leti uzdisaj,
Ne daj Bože, na viek da ugine
Krvi našom posvećeni kraj.
Ah, za muke Tvoje gorku čašu
Spasi Bože tužnu zemlju našu.

Viktor Car Emin.

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu“ po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste:

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po 2½%
„ „ „ 8 „ „ 3¼%
U pismim na ime sa predob. od 4 dana po 2¾%
„ „ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ „ 30 „ „ 3½%
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ „ 3 m. „ 2½%
„ „ „ „ „ „ „ 6 „ „ 2½%

Okružni odiel u krunama

razpoloživ smjesta, 2½% na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonc, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestnije uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

OGLAS.

Daje se na spolovinu t. j. na polovicu užitka priroda, **liep i velik dio zemlje.** Nakon nekoliko godina dobre radnje, prelazi polovica zemljišta u vlastničtvo spolovara.

Tko želi to zemljište preuzeti, neka se obrati na gosp. **L. P. Tončetić-a**, Pula, Monvidal br. 163.

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Zniderkič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

JOSIP POTOČNIK
Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.

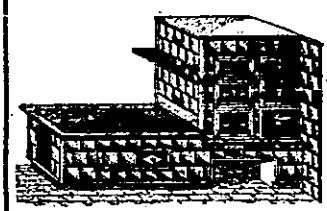

Skladište
glinenih peći i štednjaka.
Preuzimlje
svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.
Zastupnik tvornice pokućstva
I. J. Naglas-a u Ljubljani.

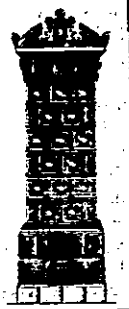

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug.
U PULI
prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.
Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.
Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna družtva u obće
preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA U LJUBLJANI
Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja
svih vrsti
renta, državnih papira, založnih pisama, srečaka, novaca, valuta,
i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire
uz nizke kamate.
Osjeguranje proti gubitku na kurzu.
Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka
na
uložne knjižice, na tekući račun, i
na girokonto sa 4¼% kamatima od
dana uložka do dana digunća.
Eskomptira mjenice najkulantnije.
Brzovne naručbe.

Broj 65. U Puli, dne 2. oktobra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Njeg. Veličanstvo u Gorici.

Dne 29. prošloga mjeseca u jutro prispio je naš cesar i kralj u Goricu, da prisustvuje svečanostim, koje bijahu tamo kroz dva dana priredjene na uspomenu 400-godišnjice pripojenja Gorice k monarhiji.

Narod Goričke-Gradiške natjecao se je, da izkaže svomu Vladaru ljubav i odanost, te neograničenu privrženost vladajućoj kući.

Gorički Slovenci — kaže tršćanska „Edinost" od dne 29. pr. mj., klanjati će se Njeg. Veličanstvu u dužnoj odanosti i vjernosti, premda se nije ni sada sustav iznevjerio svojoj nesretnoj predaji. Dok imamo visokoga gosta u svojoj kući, brani nam dakako duboko počitanje, da dodjemo na svietlo sa rekriminacijami. Naši zastupnici morati će se pako oglasiti sa odlučnim prosvjedom — bude li hotio bilo tko nakon svečanostih izjave odanosti i vjernosti izrabljivati za sustav, koji nas ubija.

Tako „Edinost" i mi rado podpisujemo.

Novinarska dužnost nas veže, da priobćimo, da se je poklonio medju ostalimi Njeg. Veličanstvu i istarski zemaljski odbor.

Izborni sastanak u Babićih.

II.

Na upit predsjednika, da li ima tko štogod prigovoriti zastupniku ili kakvu želju izraziti, priglasio se za rieč občinski tajnik iz Mareziga g. Andrija Munih, koji reče, da imaju mnogo želja obzirom na zanemarivanje i zapostavljanje našega naroda u Istri u svih strukah javnoga života. On želi iztaknuti samo pitanje puteva i cestah u onom kraju Istre, koje su pogibeljne ljudem i životinji. Navadja zatim više primjera loših cesta i puteva te moli zastupnika, da bi išao u tom pogledu narodu na ruku. Zatim se dotaknu pučkoga školstva. U Marezigah primjerice imade preko 150 djece u školi te bi tuj morali ustrojiti bar dvorazrednicu. U Truškah imade okolo toliko djece a škola je samo pomoćna. U Borštu neimaju škole premda tamošnji narod već dugo za njom teži. Konačno zamoli zastupnika i sve prijatelje puka, da bi se živo zauzeli za ustrojenje potrebitih pučkih škola.

Zast. Laginja odgovara predgovorniku, da je sa drugovi vazda radio na tom, da narod dobije potrebitih cesta, puteva i škola. Na svoju žalost mora priznati, da je narod često sam kriv, što mu se nemože pomoći. Govori se i predlaže u ime naroda, a kad tamo odgovaraju vladini ljudi: Vi tražite tu i tu cestu, nu narod nije složan u tom; jedni traže onu, drugi onu cestu, jer bi svatko hotio, da mu cesta pred kućom teče. Treba dakle, da se narod složi u zahtjevih i željah, jer mu se laglje pomogne i jer nije moguće svakomu zadovoljiti. Najprije valja sagraditi ceste, koje su od obćenite potrebe, a zatim se ide na manje potrebite. U svojem rodnom kraju — kaže zastupnik, da se je morao boriti punih 18 godina za jednu cestu (Klana-Paka) odakle je razvidno, kako se kod nas težko sta potrebita i korisna postizava.

U Istri nam je protivna saborska većina i zemaljski odbor, a ni vlada nije odviše darežljiva kad ju štogod pitamo. U svemu treba, dakle da smo jedini i složni, za to moramo osobito u vrieme izbora nastojati, da posaljemo koli u zemaljski sabor, toli u carevinsko vieće naše muževe. U Beču zastupaju manjinu pučanstva tri Talijana, jer su nam oteli V. kuriju, koja nam po broju pučanstva pripada. Tamo morali bi biti tri naša zastupnika, da je pravice na svietu.

Kod izbora moramo dakle napeti sve sile, da dobijemo bar tri zastupnika za Beč, jer tada će nam i vlada vjerovati, da naši govore u ime većine pučanstva Istre.

Glede cesta neka učine prve korake same obćine a zastupnici učiniti će sve moguće, da se pravednoj želji puka zadovolji.

Što se tiče škola u Istri mora priznati, da je naša velika nevolja ta, što nam je u tom pogledu protivan zemaljski odbor. Nu on je sa drugom svejedno u Beču pokazivao na ljute rane našega naroda u pogledu školstva. Dokazali su na grozne uprave školske odnošaje u Istri, gdje imade preko 17.000 djece, sve naše djece, koji nepolaze škole, jer u obće škole neimaju. Ali nada se, da će i u tom pogledu krenuti na bolje, jer imade i trieznijih Talijana, koji uvidjaju strašnu nepravdu, koja nam se u pitanju školstva nanaša.

I tuj su pozvane u prvom redu obćine, da dodjemo do svojih škola. Tamo, gdje neima škole, neka narod u zimsko doba pripravi kamenje, izkopa temelje, pripravi pjesak, vapno itd. pak će i naša školska družba narodu novčano priteći na pomoć. Narod sam neka učini prve korake pak će mu i drugi pomoći.

Radi toga treba, da se sjetimo svakom prigodom naše školske družbe sv. Cirila i Metoda. U Istri imade nas Hrvata i Slovenaca do 200.000, pa ako dade svaki samo novčić, narasti će liepa svota po onoj narodnoj: „zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača". Budemo li radili tako, pokazati ćemo svietu, da se i sami brinemo za svoje potrebe, a tim ćemo dokazati protivnikom i državi, da smo napredni, da hoćemo živiti i da se država može osloniti jedino na nas, odane njoj pripadnike (Živahno odobravanje).

G. Alojz Peterlin, kapelan iz Truška upozoruje zastupnika na pomanjkanje pitke vode u onih krajevih, gdje neima obilno živih voda ni vodnjaka. One nemože pojedinac graditi, a obćine su siromašne. Narod treba dakle podpore od pokrajine i od države.

Govornik spominje kao primjer Truške, kamo dolazi narod u crkvu, a nemože se ni napiti pitke vode. Tuj bi se moralo sagraditi vodnjak pred crkvom, da bude svakomu na porabu.

G. Ivan Prodan iz Šmarja govori o siromaštvu naroda i radi toga o odvisnosti njegovoj od talijanske gospode. Ta ga odvisnost sili u vrieme izbora, da se proda ili da glasuje proti svomu osvjedočenju, jer je izbor posredan i javan. Radi toga stavlja predlog, da se uvede obćenito, izravno i tajno izborno pravo.

Predsjednik obrazlaže predlog predgovornikov te ga stavi u formi resolucije na glasovanje. Bijaše prihvaćen jednoglasno uz živo odobravanje.

G. Nazarij Pećarić iz Pobega predlaže, da bi se kod predstojećih izbora biralo u obćini Kopar za V. i IV. kuriju izvan Kopra.

Zast. Laginja primjećuje, da je već povodom zadnjih izbora središnja vlada poslala u Trst nalog, da se urede izborne sekcije tako, da bude pravo obim narodnostim. Neka dakle sami izbornici odašalju molbu političkoj oblasti u pogledu sekcija ili neka se obrate na namjestničtvo u Trstu.

Predsjednik upozoruje prisutne, da se u tom poslu i u svih pitanjih izbora obrate na političko družtvo „Edinost" u Trstu.

G. Ivan Kocijančić pita zastupnika, što on misli glede razpusta carevinskoga vieća?

Zast. Laginja odgovara, da bi mogao na to pitanje odgovarati do sutra, nu odgovara samo na kratko sa primjerom, kako je gospodar iz jarma pustio dva vola, od kojih je svaki vukao na svoju stran. (Burno odobravanje i obćeniti smjeh).

G. A. Peternel reče na to, da je na svemu komešanju u carevinskom vieću kriv sam narod, koji se prodaje kod izbora i bira muževe, koji zanj nemare. Radi toga pozivlje izbornike Istre, da budu složni i oprezni. (Živahno odobravanje.)

Predsjednik Mandić zahvali se konačno svim prisutnim u ime zastupnika i u ime političkega družtva „Edinost" što su došli amo toli mnogobrojni i što su se tako triezno, ozbiljno i muževno ponašali. Preporuči im slogu kod predstojećih izbora progovoriv nješto obširnije o tom predmetu. Na koncu izreče nadu, da će u ovom kotaru opet biti biran zastupnik Laginja te zaključi uz poklik: Živila slavenska Istra — čemu se je narod oduševljeno odazvao.

DOPISI.

Iz Kastavšćine (glede potrošarine). Već dvie tri godine je po Kastavšćini mnogo govora o potrošarini, i pri tom mnogo razdraživanja, jada, paće i kletava. Prije mnogo godina bili su jednom preuzeli potrošarinu sami krčmari. Al je to malo trajalo. Nisu mogli složno raditi kako treba. Iza toga preuzeli su potrošarinu privatni ljudi, koji su najviše državi, odnosno pokrajini i obćini ponudili. Medju timi više godina uzeo je potrošarinu u zakup veletržac gospodin Gorup. Prije dvie tri godine počelo se raditi na to, da sami krčmari opet preuzmu potrošarinu. Nego mnogi, i stariji i bolji krčmari nisu se htjeli na to dati, bojeć se, da opet nebi išlo dobro kako nije ono prije više godina. Bile su obdržavane njeke skupštine na Voloskom za cieli kotar. Kod istih bilo je prepiraka i smutnje, tako da se nije moglo ništa stalna odlučiti, i da je i opet potrošarina ostala na gospodinu Gorupu. Njeki pak nisu se htjeli podložiti, i nisu htjeli plaćati potrošarine, točili su bez išta plaćati, a Gorup imao je okapanja da mu plate, i neznamo, da li su mu ni danas platili. Na to se je prije dvie godine odlučila sama c. kr. vlada, da uzme potrošarinu u svoje ruke. I imala ju je cielu godinu 1899. U to vrieme radilo se je i opet na to, da sami krčmari preuzmu potrošarinu. Govorilo se je da je škoda da drugi, pojedini, dobivaju, što bi mogli dobiti sami krčmari, da je bolje, da novac doma ostane nego drugamo kamo ide. Tako su govorili i sami predstavnici financijalnih oblasti, koji su zagovarali i zaštićivali one, koji bijahu za to, da krčmari sami imadu u svojih rukuh potrošarinu. Ljudi su se dali nagovoriti. Ta tko nebi za svoju korist!

Prije kakvu godinu dana sastali su se krčmari i mesari na Voloskom u svrhu da preuzmu potrošarinu. Mnogi su se nečkali primiti čast predsjednika. Najzada da je predstavnik c. kr. financijalne oblasti rekao, nek izaberu predsjednika i članove privremeno, za godinu dana, i za toliko vremena nek preuzmu potrošarinu. Tečajem godine, ove tekuće 1900. imati će vremena da se sastanu, i da pak odluče da uzmu potrošarinu za više godina, i da izaberu stalno predsjedničtvo i odbor. Privremeno predsjedničtvo da će po svojoj dužnosti sazvati skupštinu svih krčmara i mesara. Svi su čekali i čekaju još i danas da jih predsjedničtvo sazove. Al ovo se neglible. Ovo nit saziva skupštine, nit daje računa o djelovanju, nit pokazuje pravila nit poslovanja. Dapače čuje se, da njeki iz predsjedničtva zajedno [illegible] hoće da preuzmu sami potrošari[illegible] dinu 1901., a možda i za dalje. dalo povodu, da su se njeki krč[illegible] mesari obratili dne 26. septembra na kr. financijalno nadzorničtvo u Puli, na c. kr. financijalno ravnateljstvo u Trstu i na samo predsjedničtvo potrošarinskoga družtva sa prosvjedom i molbom. Oni prosvjeduju proti tomu, da bi se bud komu dalo potrošarinu bez njih i proti njim, i dok se nesazove njihova skupština. Mole

pako, da se sve krčmare i mesare sazove u skupštinu, kako je to zakonom propisano i kako je rečeno javno lani na skupštini, i da se na toj skupštini odluči, da li da oni sami uzmu potrošarinu za godinu 1901. a možda i za dalje, i pod kojimi uvjeti. Na dalje, da predsjedničtvo izvjesti o svojem djelovanju u tekućoj godini 1901., da se odluči tiskati družtvena pravila i razdieliti medju sve članove, i da se izabere definitivno ravnateljstvo družtva, ako bi ovo odlučilo da potrošarinu samo uzme.

To se sve zakoniti i pravedni zahtjevi, pak bi se moralo očekivati, da će c. kr. financijalne oblasti uzeti do znanja rečeni prosvjed dvanajstorice krčmara-mesara, i uslišati njihovu molbu, te činiti da se skupština sazove i da se na njoj odluči kako rečeno.

Ako se toga nebi učinilo, onda bi se moralo misliti, da se već preko dvie godine u stvari potrošarine stranački, na korist i po želji samo njekih radi; a da se neradi na korist svih krčmara, plaćajućih državi velike svote u ime potrošarine.

Taj cieli postupak nek pamte naši čestiti krčmari, nek imaju otvorene oči, nek gledaju što i kako se radi. Nek vide gdje je vjera, gdje li nevjera. Nek gledaju komu daju u ruke svoje probitke ili interese. Nek čine kao pravi muževi, složno i u medjusobnoj ljubavi. Kako si prostru tako će ležati. Njihova je to stvar, njihova korist ili škoda.

Franina i Jurina.

Fr. Ča da plaču Mošćeničani za talijanskim meštrom?
Jur. Bora ši; one stare babetini jušto kad kada za njega proskrbe.
Fr. Ča ćeš, njin ni zamerit, zač su njim se možjani osušili.
Jur. Brižne stare Karanpani!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Njeg. Velič. car i kralj Fran Josip boravio je puna dva dana u susjednoj Gorici, gdje su slavili 400-godišnjicu pripojenja Goričko-Gradiške monarhiji. Od postaje u Divači pak sve do Gorice bijaše car i kralj svuda od oblastih školske djece i od ostalog občinstva oduševljeno pozdravljan. U Goricu stigao je car u subotu u 9 sati u jutro dočekan na kolodvoru od predstojnika svietskih i vojničkih oblastih. Sa kolodvora do grada pravili su vojnici špalir. Naroda sakupilo se u Gorici veliko množtvo iz cijele Goričke-Gradiške. Razne svečanosti, priredjene visokomu gostu na čast, izpale su sjajno. Mjere opreznosti poduzete tako stroge, kako izvieščuje poluslužbeni „Il Piccolo" od dne 29. septembra, da bijahu postavljene na kućna vrata straže, da nesmije nekoje doba nitko u kuće niti iz kuća.

Izborno gibanje razvija se najživahnije u Beču i u obće u Dolnjoj Austriji. Njemački kršćanski socijalisti izdali su izborni proglas, pun svakojakih obećanja. Oni stupaju u izbornu borbu pod geslom: dobri Niemci, dobri kršćani i dobri Austrijanci. Budu li sve ostale stranke stupile pod istim geslom u izbornu borbu, tad moglo bi se unapried kazati, da se neima ničemu dobroga nadati od novog carevinskog vieća [illegible]
[illegible]

To predvidja i bivši predsjednik carevinskoga vieća dr. Fuchs, koji je izjavio ovih dana, da će novo carevinsko vieće biti za 80% radikalnije od prošloga i da neima nade, da bi se moglo kod nas uvesti redovite parlamentarne odnošaje.

Štajerski konservativni Niemci izdali su takodjer svoj izborni proglas u kojem iztiču, da će biti kao dobri katolici svakomu pravedni i da će se držati svog njemačkog programa.

Jučer imao se obdržavati u sjevernoj Českoj, u njemačkom gradiću Trutnovi sastanak njemačkih radikalaca pod vodstvom glasovitog Wolfa.

Načelnik grada zamolio je vladu, da preprieči taj sastanak, jer se je bojao izgreda. Vlada je poslala tamo 60 oružnika, nu načelnik je uzprkos tomu odklonuo od sebe svaku odgovornost za uzdržanje mira i reda.

Dok ovo pišemo, nije nam jošte poznato kako je izpao taj sastanak.

O položaju i o predstojećih izborih imamo zabilježiti i tri različita mnienja poljskih prvaka iz Galicije. Vodja poljskog kluba na carevinskom vieću vitez Jaworski govorio je ovih dana pred svojimi izbornici u Zloczowu. On se je nastojao opravdati, da nije kriv što bijaše razpušteno carevinsko vieće, već da su to prouzročili Česi svojom obstrukcijom. Reče nadalje, da se vrlo malo nada, da bi se mogao položaj u novom parlamentu poboljšati, nu Poljaci da će se kao d r ž a v n a s t r a n k a suprotiviti svakoj navali na sustav.

Pred svojimi izbornici govorio je i poznati vodja pučke stranke zastupnik Stojalovski, koji je naglasio, da valja učvrstiti na carevinskom vieću slogu izmedju slavenskih zastupnika u obće, napose izmedju Poljaka i Čeha.

Kano treći govorio je bivši predsjednik carevinskoga vieća, vitez Abrahamović, koji reče medju ostalim, da su sadašnjem položaju najviše krivi izravni izbori, putem kojih da je došlo u parlament mnogo radikalnih zastupnika. Ni on neočekuje ništa dobra od novoga parlamenta.

Srbija. Povodom imendana kraljice Drage pomilovao je kralj Aleksander preostale kaznjenike upletene u zloglasni atentat na razkralja Milana. Izmedju svih odsudjenika ostala je i nadalje u zatvoru samo dvojica.

Srbska vlada imenovala je Kostu Kristića dosadašnjeg poslanika u Rimu, poslanikom na carskom dvoru u Beču, kamo će se preseliti za nekoliko čedana. Tajnik srbskog poslaničtva u Beču Radulović imenovan je poslanikom u Berlinu. Tajnik srbske agenture u Sofiji, Dimitar Popović imenovan tajnikom poslaničtva u Beču.

Bugarska. Upravitelj ruskog ministarstva izvanjskih posala grof Lamsdorf razposlao je na vlasti okružnicu u pogledu bugarsko-rumunjskoga spora. U toj okružnici kaže, da je Rusija sa Austro-Ugarskom sporazumna u tom, da valja odvratiti svaki sukob izmedju Bugarske i Rumunjske, a kad im to nebi pošlo za rukom, da će nastojati, da se postojeće stanje na Balkanu ne promjeni.

Italija. Talijanske novine pišu, da će kod obnove trgovačko-pomorskog ugovora sa Austro-Ugarskom ostati nepromjenjena zloglasna klauzula o uvozu talijanskoga vina u našu monarhiju. Mi se nadamo, da se ta želja Talijana neće izpuniti — neće li austrijski državnici i nadalje žrtvovati životne probitke svojih državljana na korist susjedne države.

Dogodjaji u Kini. Vrhovni zapovjednik medjunarodnih četa njemački general grof Waldersee stigao je ovih dana u kinezki pomorski grad Taku. On je odmah preuzeo zapovjedničtvo nad medjunarodnimi četami. Njemačka vlada razposlala je okružnicu, u kojoj zahtjeva odlučno, da se vlastim izruči sve krivce kinezkih pokolja. Tomu zahtjevu pridružila se u najnovije doba i japanska vlada.

POZOR!

Upozoruje se sve austrijske državljane stanujuće u Puli najmanje 6 mjeseca, koji su prošli 24 godine, da se u roku od 5 dana, počam od 1. oktobra prijave na puljskom magistratu, radi glasovanja za V. kuriju.

Mjestne:

Konac gospodarske komedije. Kako smo predvidjali i kako smo prorekli, onako je svršila gospodska komedija u Puli. Prpošno i razmaženo diete nećeš predobiti oštrom rieči ili šibom — jer je od mladih nogu pokvareno. Tuj treba maženja, tetošenja liepih rieči i — — sladkiša.

I tako bijaše i kod gospodske komedije u Puli. Oni na občini ili u zastupstvu došli su sa sladkim riečimi pitajuć skrušeno za oproštenje; za njimi došla posebna deputacija pepelom posuta u žalobnom odielu, iza ove dodjoše uplivnije osobe iz p r o v i n c i j e moleći i proseći u ime p a t r i j e, koja se nalazi u pogibelji. Konačno pristupiše i visoki krugovi, kojim toliko na srcu leži dobro zdravlje Benjamina magni-ficus-a, budućega zemaljskoga kapelana, budućega komendatora, možda još štogod više. Na tolike molbe i prošnje nije moglo ostati ono inače mehko srce tvrdokornim i nemilosrdnim.

Ono što neuzmogoše molbe zastupstva, deputacije i uplivnih osoba iz p r o v i n c i j e, postiže molba visokih krugova, kojim se nitko od onih rad nezamjera, koji imadu na srcu kakvu ranicu ili žuljicu. Ovi krugovi umekšaše prkosno srdašce gospodine magni-ficus-a, upozoriv ga na onu poznatu, da ruka pere ruku i da se rukom učvršćuju kojekakve igrače drobnoj dječici na prsačka. Budimo sretni što je ovako veselo svršila gospodska komedija.

Pokrajinske:

Umirovljenje i imenovanje u c. i k. vojnoj mornarici. Contradmiral vitez Perin zapovjednik pomorskog okružja u Trstu bijaše na vlastitu molbu umirovljeni sa naslovom podadmirala. Na njegovo mjesto bijaše imenovan kapetan vašela pl. Kneislaw. Fregatni kapetan vitez Friderik Müller dobio je red željezne krune III. razreda

Blagdan slavenskih apostola sv. Cirila i Metoda svetkovati će se u tršćansko-koparskoj biskupiji u buduće uviek dne 5. julija. Tim je našim sv. apostolom povraćeno ono mjesto, koje su nakon proglasenja blagdana za čitavu katoličku crkvu sve do prije par godina uživali.

Sudački izpit položio je prošli tjedan kod c. k. višeg zem. Suda u Trstu g. S p i r o P e r u č i ć, prislušnik na c. k. kot. Sudu na Voloskom sa veoma dobrim uspjehom.

Gosp. P e r u č i ć jest naše gore list, te se nadamo, da će kao budući presumptivni nasljednik g. Dellelna c. k. pristava na Voloskom, dati odlično mjesto hrvatskom jeziku u onom odjelu, u kojem se je dosad hrvatski pisalo i govorilo samo na izričiti zahtjev stranaka. Bilo je baš već skrajnije doba, da se na onom sudu dade hrvatskom jeziku ono mjesto, koje mu po pisanom i prirodnom pravu ide.

Čestitajuć gosp. P e r u č i ć u na polučenom uspjehu, upozorujemo lamošnje pučanstvo, da svakom prilikom na sudu zahtjeva, da se hrvatski govori, zapisnici hrvatski vode i da budu hrvatski podnesci uvjek riješeni hrvatskim jezikom.

Izbori za V. kuriju. Odredbom cesarske vlade biti će — gdje već nisu — po občinah javno priobćeno, kada će se obaviti izbori za V. kuriju.

Pošto nije stalno u imenik izbornika V. kurije svaki unešen, koji ima izborno pravo, radi toga neka se svaki kod svoje občine (obć. glavarstvo) za svoje pravo prigiasi bez obzira na to, da li plaća ili ne kakav porez.

Izborno pravo u V. kuriji ima svaki austrijski državljan, koji ima 24 godine i koji stanuje bar 6 mjeseca u dotičnoj občini — bez obzira plaća li ili ne kakav porez.

Tko prijavi svoje izborno pravo, mora isto i dokazati, t. j. dokazati svoje državljanstvo, svoju dobu i stalno prebivanje u onoj občini. Dokazi za to jesu: domovnica (domovinski list) radnička ili službena knjižica, krstni list i prijavni list. Svi ti dokazi prosti su od biljegovine.

Izborno pravo za obćeniti izborni razred ili za V. kuriju treba prijaviti tečajem 8 dana — počam od dana, kada je bio izbor javno proglašen.

Sjednica odbora talijanskoga političkoga družtva za Istru. U novije doba obdržavaju članovi odbora talijanskoga političkoga družtva za Istru svoje sjednice u Trstu, dakle izvan Istre. Tako se sastaše talijanska gospoda i dne 24. pr. mj. u Trstu na sjednicu, na kojoj je zaključeno, da se pošalje ministarstvu spomenicu — prosvjed proti uvedenju hrvatskoga napisa na poštanskom pečatu u Pazinu i proti svakoj b u d u ć o j novotariji.

Predsjednik je priobćio odboru što je učinjeno za predstojeće izbore za državni sabor.

Naši rodoljubi širom Istre odgovoriti će najbolje proti toj glasovitoj spomenici tim, ako iz svih strana odlučno zahtjevaju, da se uvede na poštanske, financijalne, porezne itd. pečate i hrvatske ili slovenske napise.

Berba u Istri. Skoro u svih kotarih Istre svršila je letošnja berba ili trgatba posliednjih dana. U nekojih krajevih Istre imadu srednju, drugdje dobru srednju, a na otocih lošu berbu. Vino biti će svuda veoma dobro, jer je zadnji mjesec dana grožđju veoma dobro poslužio. Izvrstna vina imaju Puljski i Porečki konari.

Gg. trgovcem i krčmarom preporučamo i ovom prigodom naše vinogradare seljačke ruke, i našu Istarsku Vinarsku zadrugu.

„Kva non se parla slavo!" Ovimi riečmi odvratila je sestra g. župnika Kavalića u Škednju — kraj Trsta — g. Josipu Erbišu, koji je došao po poslu u stan župnikov te zanj slovenski pitao. Ako kažemo, da je ta ženska rodjena od slovenskih roditelja u slovenskoj župi na Koparščini, i da je njezin materinski jezik slovenski — tad smo kazali i previše, da označimo — kakovo mora da je to božje stvorenje.

Reklamacijsko postupanje. Omah po razpisu izbora, dužna su občinska glavarstva da sastave imenik izbornika.

Kada su ti imenici pripravni, mora obć. glavarstvo javno proglasiti, da su izborne listine u redu javno izložene. Svaki ima pravo, da pregleda imenik izbornika ili izbornu listinu.

Reklamacije u pogledu izborne treba podnesti u roku od 8 dana računajuć od onoga dana, kada bijaše izborna lista na uvid izložena.

Najvažniji posao kod predstojećih izbora biti će pregled izbornih listina i reklamiranje izbornoga prava. Svaki neka pregleda imenik, i neka pazi da li je unešen u izbornu listinu; ako nije neka odmah reklamira svoje izborno pravo (pismeno na občinu priloživ svoje dokaze).

Isto tako valja reklamirati proti onim, koji su unešeni u izbornu listinu a neimaju izbornoga prava.

Sve reklamacije su proste od biljegovine. Moraju biti pako uložene u roku od 8 dana, jer kasnije nevriede.

Pregledati valja dakle izbornu listinu i tada reklamirati svoje izborno pravo. Može reklamirati i jedan u ime više njih.

Riedka starost. U Trstu umrla je dne 25. pr. mj. Gric Marija, rodjena na Srpenici dne 7. decembra 1799. Bila njoj je dakle 101 godina. Njezin otac doživio je 108 a majka 90. godinu.

Počivala u miru!

Zabava „Sloge“ u Zametu. Dne 23. pr. mj. priredilo je pjevačko-tamburaško družtvo „Sloga“ u Zametu svoju prvu zabavu. Novo je to družtvo stupilo prvi put u javnost kao jak mladenac, koga su došli posjetiti mnogi prijatelji s raznih strana. U krasno uredjenom vrtu sakupio se je veliki broj ljudi, ne samo iz Zameta nego i iz susjednih Srdoča, kao takodjer iz Kastva i iz drugih mjesta Kastavščine, te iz Voloskoga-Opatije, Rieke, Sušaka i Trsata. Nadamo se, da će nas tkogod od tamo obširnije o toj zabavi obaviestiti, te iztičemo danas samo to, da družtvo „Sloga“ sastojeće iz naših vrlih mladića odpjevalo skladno sve pjesme, što bijahu na razporedu; nadalje, da je njekoliko pjesama odpjevalo družtvo „Primorski Hrvat“ pod vodstvom g. Broža, a medju ostalim dodalo i poznatu istarsku himnu „Predobri Bože“ od našega Brajše; da su dvojica od njih predstavljali šaljiv prizor, i da je medju točkami razporeda i na koncu udarao razne pjesme „Vukovarski tamburaški zbor“. Mi se radujemo tomu družtvu, želimo mu najbolji uspjeh i da bi se ovakvih družtava ustrojilo više u onih stranah i u ostalih krajevih Istre.

Novo pjevačko družtvo. Iz Kastavščine nam pišu, da je u selu Srdoči, (županija Srdoči) ustrojeno novo hrvatsko radničko pjevačko družtvo, koje će uz susjedno družtvo u Zametu složno raditi za dobro tamošnjeg našeg naroda. Članovi novoga družtva u Srdočih da su večinom radnici, koji služe svakdanji kruh u raznih tvornicah i poduzećih na Rieci. Pozdravljamo srdačno to novo naše družtvo!

Iz drugih krajeva:

Vladarice koje puše. Jedan austrijski diplomat, koji je imao prilike, da obidje sve europske dvorove, pripovieda u jednom članku u „Neue W. Zeitung“, da se je mogao osvjedočiti u obće, da vladarice i princese puše, ako i ne baš kao lokomotive.

Kraljica Jelisava pušila je 30-40 turskih cigareta na dan. Njezina je soba bila uviek zadimljena, jer je običavala i svoje dame pozvati na pušenje. Na jednom stolcu bila je uviek duhankesa od tvrdoga srebra, puna cigareta i jedan mali zlatni tanjurčić za pepeo. Kada nije mogla spavati — a to se je često dogadjalo — zapalila bi bila cigaretu, za njom drugu, treću, itd. dok joj ne bi došao san ili bi se ustala, da se divi zviezdanom nebu.

Ruska carica takodjer gdjekad puši. Najvoli egipatske cigarete, no zapuši i onih domaćih.

Kraljica regentica španjolska nije kao princesa mogla niti dima podnositi, no poslie joj se ipak prohtjede pušiti videć, da mnoge njezine dame ne taje, da su odane pušenju. Od tada ona puši 8-10 cigareta na dan. Voli više egipatski duhan, nego domaći.

Srbska kraljica Natalija je izvanredna pušačica. Kod nje nema razlike, puši sve cigarete, sinotke, pa i kadkada — i lulu. Pred 10 god. kad je još bila vrlo liepa, čitamo u jednoj pjesmi, što joj bila spjevana njoj u čast, da najvoli živiti u oblaku dima „kao kakova božica sakrivena iza zastora sivih oblačića“.

Rumunjska kraljica prestala je pušiti po nalogu liečnika, koji su pronašli malu upalu na grlu već u kroničkom stanju.

[illegible] grofica puši samo bavarske cigarete, a njezina kći portugalska kraljica dobiva iz Draždjana velike omote cigareta.

Absolutno nikada ne puši englezka kraljica, ali puši nasuprot njezina nevjesta, princesa Galleska. — M. Loubet-ova gospodja, koja ne puši, ne uzimlje duhana, ali ga piti ne izbjegava, kada je nasamu, pa uzme malu kutijicu iz veličanstvene burmutice darovane joj od njezinog muža.

Rečenice o braku (ženidbi). Zanimivo je, kako pojedine narodnosti sude o braku. Arabske rečenice: „Brak je kao zlatni kavez: tko je u njemu, želio bi van, a onaj, koji je vani, čezne za njim!“ „Traži od žene savjeta, ali radi, kako sam hoćeš.“ Istočna rečenica: „Ako je žena malena, sagni se k njoj, ali o svakoj stvari, koju misliš započeti, posavjetuj se s njom“. Španjolska: „Brak je vreća, u kojoj možeš medju 99 zmija ljutica naći jednu jegulju (ugora). Punica je i od šećera gorka. Ljubomorni muž je sličan pijanici, znade, gdje se vino dobro mjeri“. Rumunjska: „Bračna sreća jest: niema žena i gluhi muž“. Francezka: „Tko vjeruje ženi, vara se, a tko ne vjeruje, toga ona vara“. Njemačka: „Peći i ženi je mjesto kod kuće“.

Zlato u Japanu. Po najnovijih viestih čini se, da će se Japan u bližoj budućnosti brojiti medju najzlatorodnije zemlje na svietu. U najnovije vrieme porasla je neopazice u velikoj mjeri produkcija zlata na japanskom otoku Hokkaidou, gdje je odkriveno mnogo zlata u području rieka Tonabetsua i Horobetsua, koje izviru u Horonoburijskim gorama. Očekuje se, da će se pomnom pretragom toga zemljišta naići na velike zlatne žile. Do sad su već podieljene koncesije za izpiranje i izkapanje zlata u rečnih dolinah u duljini od 3447 englezkih milja. Proizvodnja zlata na otoku Hokkaido iznosila je do pred nekolike godine samo 1570 unca, a odkad su odkrivena nova zlatišta u pokrajini Kitami, porasla je već u prošloj godini na pet milijuna maraka. Taj će dobitak znatno narasti, kak se bude zlato izpiralo i izkapalo na racionalniji način, nego što se to do sad činilo, i kad bude cielo zlatno područje pomnije izpitano.

O budućem trgovačkom ugovoru sa Italijom doznajemo, da dogovori izmedju naše i talijanske vlade nisu jošte započeli. Dobro upućene osobe kažu, da će sadašnji ugovor izmedju Austro-Ugarske i Italije uz neznatne promjene biti produljen. Ugovarateljem da će zadati ponješto brige vinska klauzula, nu da ima nade, da će se i tu potežkoću svladati. Vjerujemo rado, ali na čiju korist?

Novo Rendićevo djelo. Kako sa Rieke javljaju, slavni naš kipar Ivan Rendić dovršava upravo sada na riečkom grobiju prekrasnu grobnicu, što ju je za svoju obitelj podignula riečka gdja. Karmela Dall' Astà-Mohović. Nad kriptom, uz koju su s jedne i druge strane kamena pila za cvieće, podiže se mramorni stolac, na komu sjedi Djevica, držeći u ruci svog nebeskog Sinka. Djevica je ljubka, poduljasta lica, na komu se iztiče nježnost i pravilnost profila, zatim neka neodlučnost, skoro bojazan radi maloga djetešca, koji joj sa krila hoće, da skoči u sviet. Sinak je razširio ruke, te se smiesi djetinjim smieškom i poziva je k sebi, a majka ga ljubezno u krilu zaustavlja. Dječak odskače daleko od krila majke, što podaje cieloj grupi ne samo dražestniji izgled, nego i osobitu umjetničku vriednost. Da je radnja u potankostih takodjer sjajno uspjela, o tomu ne treba ni govoriti. Stolac i naslonjač je izradjen u cvieću a preko nj prebačen je sag od mozaika sa ružami u naravnoj boji. Ovim svojim djelom slavni je naš kipar ponovno posvjedočio onaj veliki glas, što ga odavna uživa u umjetničkom svietu.

Talijani u tudjini. Mi smo više puta naveli slučajeva, kako su Talijani izvan domovine, napose u Francezkoj, Švicarskoj i u Americi mrzko vidjeni radi toga, što svuda rade izpod ciene, i što domaćim radnikom kruh iz ustiju otimlju. Radi toga, došlo je proti njim često do neprijateljskih demonstracija. Talijanski izseljenici prolaze pako najgore u slobodnoj Americi, gdje ih nijedna druga narodnost ne trpi radi spomenutih njihovih svojstava. Evo što pišu hrvatskim novinam iz San Francisca u Americi — o tamošnjih Talijanih:

„Dole sa talijanskom zastavom! orila se je buka po gradu „New-Haven-u“. U tom gradu Talijani prigodom umorstva svoga kralja izvjesili zastave na pol stiega. Amerikanci su se sve popitkivali: Gdje smo? Zar u Italiji? Gdje je naša zastava? Zar se ne mora uz talijansku vijati i amerikanska zastava? Amerikanci nisu bili zadovoljni dok nije došla policija, te dala skinuti talijanske zastave, uz poklike svjetine: Dole sa Talijani!

Drugi se je slučaj zbio u Somervile. Talijani toga grada držali su obhod sa slikom kraljevom, dok ne dodjoše u crkvu sv. Bernarda, te htjedoše sliku metnuti na oltar, gdje je imao služiti sv. misu o. Zimer, čega im on nije naravno dozvolio, da slika jednoga čovjeka pokriva svetište. Talijani razjareni na o. Zimera pograbiše sliku i odnesoše ju u svoju družtvenu dvoranu, gdje su protestirali proti Zimeru.

Družtvene:

Posveta zastave „Lipe“ u Osieku. Hrv. pjev. družtvo „Lipa“ u Osieku zaključilo je, da će barjak svoj posvetiti na Duhove (26. svibnja) g. 1901. Ovo javljamo svim hrvatskim pjevačkim družtvima ravnanja radi. Napose pak pozvati ćemo pravodobno na tu narodnu svečanost sva hrvatska i slovenska pjevačka, tamburaška i sokolska družtva.

U Osieku, dne 21. rujna 1900.

Ivan Heštera, predsjednik. Dr. Rudolf Horvat, tajnik „Lipe“.

Gospodarske:

Kamo i kako se povrće za zimu spravlja? Vrt nas ima cijelu godinu hraniti. Budući pako da ne može veća strana povrća preko zime na vrtu ostati, brini se za to, da ga kamo na sigurno mjesto spretno spraviš.

Imaš li praznu pivnicu ili u pivnici dovoljno prostora, ili drugu kakovu dosta toplu prostoriju, gdje neće povrće smrznuti, spravi ga onamo. Ovamo donesi najprije suhe zemlje, koja je bolja od pjeska, jer se tako brzo ne suši kao pjesak, te ju dosta na visoko po svem prostoru, kamo kaniš povrće smjestiti razgrni. Pod konac listopada, kad je povrće suho, ajde u vrt, te odabiraj, što kaniš za zimu spraviti, puči s korienom i obtrgavaj sve suho lišće. Toliko napuči i nanosi u pivnicu, koliko onaj dan spraviti možeš. U zemlji načini tik stiene jarak, te meći u nj povrće koren do korena, nu ne odviše stisnuto. Zatim obsipaj povrće zemljom, koju čvrsto prigazi i ako je presuha malo polij. Poljevajuć pazi, da ne smočiš lišća, jer će ti inače gnjiti. Kad si prvi red ovako posadio, načini opet drugi jarak do prvoga reda i ovamo sadi dalje, kako si u prvom redu. I tako postupaj, dok nisi sve usadio što si imao. Ovako se radi s povrćem, koje se u glavama i s lišćem za zimu sprema, kao: zelje, kelj, karfiol itd.

Drugčije se sprema korenje kao: mrkva, peršin, celer itd. Ovakovo se korenje slaže u okrugle ili uglaste kupove po tlu tako, da gornji kraj ili glavice van dodju. Kad smo prvi red koren do korena položili, pokrije se zemljom, onda opet dodje jedan red korenja i opet jedan red zemlje i to sve uže te uže. Dobro je takov humak graditi okolo kolca, jer se može, kad se zemlja posuši, kolac izvaditi, a u rupu, skulju vode ulijati.

Radić se za zimu sprema posve kao mrkva. Oko humka rasti će mu lišće, koje ćeš po potrebi svedilj rezati moći. Samo ga moraš na toplo tamno mjesto smjestiti. Ili se još bolje s njim postupa ovako. Uzme se lagvić, te se za palac na daleko u redove okolo na okolo posvrdra svrdlom klinjčenjakom, da mu je cijela dužina okolo na okolo izprebušena poput rešeta. Radić se za suha dana izkopa, lišće mu se odtrga ili odreže, te se na dno okolo na okolo takog lagvića pomeće, da glavice do skulja dodju. Kad smo tako s prvim redom gotovi, pokrije se zemljom, te se opet radić meće kao u prvom redu. Tako se radi dok se lagvić napuni. Pun se lagvić pokrije i u toplu tamnu pivnicu postavi. Za neko vrieme porasti će radić na one skuljice, te ćeš ga moći cijele zime rezati i kao osobito slastnu salatu jesti ili prodavati.

Tko pivnice neima, neka si izkopa metar do dva duboke jame na četverokut, neka ih obzidje, ili da se zemlja ne ruši, daskama opremi i nad tom jamom krov od slame načini, te ovamo za zimu svoje povrće spremi. Takove jame mogu biti samo ondje, kamo voda ne dopire.

Spremanje kupusa za zimu. Zelje se može spremiti za zimu na dva načina, ili se izriba i ukiseli, ili se glavice svježe ostave. Ako se hoće glavice svježe čuvati preko zime, to se postave na daske i slamu tako, da se glava glave nedotiče. Prije pako nego li se takovo zelje stavi u pivnicu, treba ga očistiti od truhla i uvehla lišća, te koren tako odrezati, da ga ipak nešto malo na svakoj glavi ostane. Zelje, kako i ostalo povrće, treba više puta pregledati i čistiti. Ako se kupus u veliko hoće preko zime spraviti, najbolje je onda, da se čuva u jarcih, koji se izkopaju do 50 ctm. široki i tako isto duboki. Kada je vrieme liepo, izvade se glave sa korienom iz zemlje, kojim se privežu o letve ili trklje tako, da se glava glave dotiče. Prije nego se tako polože u jarak, pokrije mu se dno šibljem, da glave ne dodju na zemlju, nego da vise u jami. Jama se pokrije najprije slamom, a onda pokrije zemljom u obliku krova, da kišnica može odljecati. Kada se kupus vadi iz jarka, otvori se ovaj s jednoga kraja, te se poslie opet dobro zatvori. Isto tako može se preko zime sačuvati i zimski kelj.

Čuvanje grožđja za zimu. Izberi zdravo grožđje i još pogledaj jednom, da ne bi bila koja gnjila jagoda unutra. Ovako izabrano grožđje objesi na vrpcu i još kukuruzovine liepe i suhe. Tu sobu gdje si spomenuto objesio, dobro zatvori, donesi posudu žeravicom unutra i nasipaj na nj smrvljenog sumpora, pa ostavi neka ovaj dim okadi. Zatim skidaj sa vrpce svaki pojedini grozd, zamotaj ga u kukuruzovinu i spremi u plitke sanduke (kasune) medju piljevinu.

Razni prinosi:

Izkaz prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ tekom mjeseca agusta tek. god. 1900.

Uprava „Obzora“ — Zagreb — na nju stiglih	K 350·—
Gosp. dr. Božo Vinković, odvj. u Karlovcu, podarenih: a) od g. dr. Eda Lukinića, odvjet. kand. u Karlovcu, kao jednu skrbničku pristojbu K 6: b) od g. Ferda Stangenberga, dimnjačara u Karlovcu, K 4 ukupno	10·—
Upr. „Narodnog Lista“, Zadar, sabranih od 1. jenara tek. g. do 30. 7. poštnim čekom	444·90
po g. R. Katalinića-Jeretovu, kojim on pridodaje sabranih po njemu istotae	67·—
Upr. „Naše Sloge“, primljenih	63·72
Tvornica družbinih žigica u Beču, postotnog dobitka	463·44
Gdjica Ema Jelašić, blagajnica ženske podružnice u Kastvu, članarine, što za god. 1899 što za 1900	46·68
Redarstv. povjer. za grad Karlovac, podarenih od N. N.	10·—
Gdjica Jelka Radivoj, učiteljica u Omišlju, sabranih na piru g. N. Pravdice sa A. Franki	8·08
Gosp. Hrvoj Istranić, svoj mj. prinos za agust	2·—
Gosp. dr. Konrad Janežić, odvj. u Voloskom, svoj mj. prinos za kolovoz	2·—
Gosp. A. Ellner, župnik u Veprincu i g. Barbić M. kapelan u Poljanama, prigodom primitka knjiga „Matice Hrvatske“ darovaše svaki po 1 K	2·—
U gostioni hrv. Citaonice u Miholjcima, na likufu And. Slavića, sabrano na predlog čistoga medju radnicima	10·20

Gosp. Ivan Dorčić iz Baške, sakupljenih tamo prigodom jedne zabave . . . . . 5·—

Gosp. dr. B. Vinković odvj. n. Karlovcu, predanih mu od g. J. Nemec, župnika u Novom gradu a sabranih na imanju Strakovnjak g.dje Amal. pl. Sladović, povodom zdravice Hrvatskoj . . . . . 20·—

Uprava „Obzora“ sabranih . . . 300·—

Gosp. M. Dorčić, povj. „Matice hrv.“ u Baški pri dieljenju knjiga od članova sakupio K 1·20 a g. Milovčić Matej, duhovn. pomoćnik sakupio kod župnika A. Andrejčića K 11·80 ukupno . . . . . 13·—

Gosp. Pop Niko Grego, Omišalj sabranih u malom družtvu, sastalom se kod čase piva; prigodom djačke zabave u Omišlju . . . . . 13·40

Gosp. Franko Katarinić, Baška sabranih u družtvu došlom navlaš iz Rieke prigodom občinskih izbora gdje jednoglasno naši pobjediše . . . . 24·16

Gosp. M. Matić pravnik, Trst, od razprodanih izvješća družbe sv. Cir. i Met. . . . . 38·62

Sakupili medjusobom dne 25./8. u gostioni „k Transvaalu“ na Voloskom g. Rudolf Perman, stolarski majstor, F. Mihelić, zidarski poduzetnik, J. Dukić, vapneničar, V. Sinčić klesar i F. Dubrović stolar svaki po 1 K ukupno . . . . . 5·—

Dr. Fabianić, blagajnik.

Dragocjene pobožne uspomene	izmjenjuju se za odrabljene poštanske biljegovke. Obaviesti daje Bureau **Bethlehem, Bregenz** (Vorarlberg).

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu“ po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste:

Oglas jeftimbe.

U Vrbniku ima se dovršiti zgrada družtva „Hrvatski Dom“ polag dotičnih nacrta i troškovnika. S toga se ovim razpisuje jeftimba do roka **15. listopada tekuće godine u 10 sati prije podne** za zidarske i stolarske radnje.

A. Zidarske naznačene pod brojem: V., VI., VII., VIII., XII., XIII., XIX., XX., XXII., XXIII. XXV., XXVI., XXVII., XXVIII., XXIX., XXXI., XXXII.

B. Stolarske radnje naznačene u istom troškovniku pod brojem: IX., X., XIV., XV., XVI., XVII., XVIII.

Svaki ponudilac jedne ili druge naznačenih vrsti radnja, ima predati svoju pismenu zatvorenu ponudu do rečenog dana u občinskom uredu u Vrbniku, gdje stoje svakomu na uvid nacrti i opis radnje u običnih uredovnih satih.

A. Ciena za zidarske radnje iznosi 4350 kruna.

B. Ciena za stolarske radnje iznosi 4166 kruna.

Poduzetnici, koji moraju biti pouzdane osobe, imaju položiti jamčevinu 10% uslične ciene u gotovom ili valjanoga poruka, ako ga odbor prima. Odbor družtva „Hrvatski Dom“ u Vrbniku izabire po svojoj volji poduzetnika, s kojim će se tada sklopiti dotični ugovor na temelju nacrta i pripadajučiti mu priloga.

Družtvo „Hrvatski Dom“.
U Vrbniku, 23. rujna 1900.

Predsjednik:
Dr. Dinko Vitezić.

Svieće od pčelinjeg voska

sa faničevinom od K 2000!

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *Ky* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ II	2·—
„ granis	1·20
Porubljeno platno za oltare . . . *m*	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Narudžbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 8%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i proste poštarine.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.

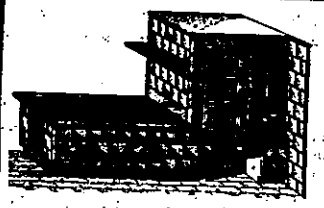

Skladište

glinenih peći i štednjaka.

Preuzimlje

svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva J. J. Naglas-a u Ljubljani.

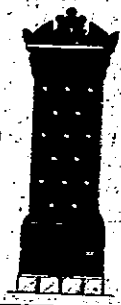

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

LJUBLJANSKA

KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osiguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na **tekući račun**, i na **girokonto** sa 4½% kamatima od dana **uloška do dana dignuća.**

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 66. U Puli, dne 5. oktobra 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve polcvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u Pulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svakidan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Predplatnicima na uvaženje! Ovim brojem započimlje treće četvrtgodište. Svi oni, koji jošte nisu podmirili predplatu, umoljeni su, da ju obnove, odnosno podmire stari dug. Koncem drugog četvrta godine bilo je zaostataka preko **10.000 (deset) hiljada kruna**, što znači, da nismo strogi u utjerivanju, odnosno, da se cienjeni predpiatnici o d v i š e z a n a š a j u j e d a n n a d r u g o g a, misleći si, drugi su točniji od mene. Ozbilno opominjemo ovim sve dužnike, da nam već jednom podmire tražbinu. Mnogo je dužnika iz krugova bolje stojećih, kojima nije potrebno čekati trgatbe e da podmire predplatu, kao što kmetovom. Poslijednje molimo takodjer za izvršbu dužnosti.

Svakomu svoje!

Presvj. biskupu Flappu do znanja.

U ovom listu bijaše iz Porečko-puljske biskupije više pritužba, koli od strane pučanstva toli od strane svećenstva, radi toga što:

1. šalje preč. ordinarijat talijanske svećenike u čisto hrvatska mjesta;

2. što takovi svećenici uz najbolju volju nemogu valjano vršiti uzvišenih svećeničkih dužnosti, i

3. što je sila božja župa u onoj biskupiji izpražnjenih, ili kroz dugi niz godina upravljan od gg. župe-upravitelja.

Glede točke 1. kazati će nam se po svoj prilici, da se drugih svećenika neima, i da valja mjesta popuniti s onimi, koje i kakve se ima. Ali ta izprika po našem skromnom mnienju nevriedi, jer dobar pastir žrtvovati će i sama sebe na korist svojih ovaca. Mi znamo, da se je zadnjih desetak godina pribavilo talijanskih svećenika iz Dalmacije, Tirola i čak iz Italije, koji danas diele nebeski kruh hrvatskomu puku nepoznavajuć ni njegovog jezika, ni njegovih običaja, njegovih manah i vrlinah. Takav svećenik nemože biti pastirom svomu stadu.

Da je primjerice presvj. biskup Flapp bio osvjedočen, da može vršiti težke biskupske dužnosti i bez poznavanja jezika većine svoga stada, on se zaista nebi bio mučio, da se taj jezik nauči. Ono baš vriedi za njega, koji nedolazi danomice u dotičaj, sa izvanjskim pukom, valja tim više za njegovo svećenstvo, koje živi i djeluje neprestano medju tim pukom.

U ostalom presvj. g. biskup za svoga biskupovanja u onoj biskupiji mogao je potrebit broj svećenika za Hrvate svoje biskupije odgojiti ili iz vana pozvati, kao je učinio za manjinu svoga stada, za Talijane one biskupije.

Točku 2. netreba nam valjda tekar dokazi podkriepiti, jer znaju i djeca, da svećenik medju pukom nemože djelovati ako nerazumije puka i puk njega. Takav svećenik mora zanemariti svoje dužnosti, što je na sramotu njegovu i na duševnu štetu povjerenog mu stada.

Takovih svećenika imade u svih stranah one biskupije — pa jer nepoznaju jezik puka, nastoje, da se puk njima prilagodi, t. j. uče i propoviedaju talijanski i ukidaju u crkvah ono malo naše jezikovne starine, što nam ju viekovi očuvaše. Radi toga nastaju izmedju puka i svećenika nemiri, nesporazumljenja, tužbe i napadaji, a tim trpi i vjera, puk i svećenik.

O točki 3. t. j. nepopunjivanju župničkih mjesta pisali smo jur obširno, te bi bilo danas smiešno ono opetovati. U kojem drugom broju našega lista naći će naši čitatelji izkaz izpražnjenih, odnosno upravitelji popunjenih župničkih mjesta one biskupije — i taj izkaz govori jasnije nego li bi govorili bilo kakvi drugi dokazi.

Tim i takovim postupanjem griešе crkvene oblasti napram svećenstvu i napram puku. Svećenik uzposobljen za mjesto župnika, upravlja kroz godine i godine župom — prikraćen je na svom ugledu i na svom dohodku. Njegovo stado, znajuć, da je taj pastir od danas do sutra, nemože ga uzljubiti ni dolično poštovati. Takav svećenik nalazi se medju stadom kano putnik, koji se u mjestu zaustavlja, dok mu dodje nalog, da se dalje miče.

Ovakvo stanje svećenstva dosadilo je davno i puku i svećenstvu jer je na duševnu štetu jednoga, a na materijalnu štetu drugoga.

Ovu našu tužaljku smatrati će možda prečastna i presvjetla gospoda u Poreču izlievom strančarske strasti ili narodnostne mržnje — što mi unapried odlučno od sebe odbijamo. Iz nas negovori ni strast ni mržnja, već nam to nariče čista ljubav do našega naroda za kojega znamo, da neće i nemože biti sretnim ni zadovoljnim ako duševno podivlja, ako izgubi vjeru u svoj spas duševni i tjelesni.

Gg. u Poreču biti će stalno drago čuti, da nismo mi sami ni osamljeni baš u pogledu zahtjeva, da se nepopunjene župe one biskupije već jednom popune i da prestane ovo nezdravo, nesnosno i proti svim crkvenim zakonom postojeće stanje. Baš u tom pogledu nalazimo opravdanu pritužbu u talijanskom-katoličkom listu, u glasilu goričkog kardinala, u „L'Eco del Litorale", u listu, za koj neće valjda nitko pomislisti, da je snami bilo u kakvom savezu ili dogovoru. U tom listu, br. 106 od dne 19. septembra nalazimo dopis iz Sv. nedilje kod Vižinade, u kojem je opisan dolazak novoga župe-upravitelja i gdje se dopisnik ljuto tuži radi nepopunjivanja župa u Porečko-puljskog biskupiji, što da je prava propast (rovina).

U kratkom roku od 10 godina, da su tamo imali 3 ili 4 župe-upravitelja, koji su došli i prošli kano meteori iz jednoga mjesta na drugo neostaviv nigdje glasa ni traga. Tako se — kliče dopisnik — neuči niti uzgaja — već se jedino u red stavljačete za svečanu paradu kod kanoničkih vizita.

Ovako piše, presvjetla i prečastna gospodo, katolički list, talijanski list, kojega neńadahnjuju stalno naši svećenici a još manje naši svjetovnjaci. U dobrom smo dakle družtvu — bar u ovom pitanju.

DOPISI.

Iz Kastva nam pišu dne 26. o. mj. — Kako već javljeno bilo u „Našoj Slogi", da će se konštituirati dne 23. t. mj. „Pjevačko-tamburaško družtvo Sloga" u Zametu, tako se i dogodilo. Iza skupštine obdržavao se koncerat istoga družtva u prostranom vrtu g. Finderle. Akoprem smo očekivali, da će se rodoljubi u velikom broju odazvati pozivu u ovoj svečanoj sgodi, to nas je ipak ugodno iznenadila ona liepa kita gostova, što se okupila onog dana, da proslavi otvorenje družtva „Sloge". Družtvo može biti sasma zadovoljno koli na moralnom, toli na materijalnom uspjehu.

Raspored vršio se na podpuno zadovoljstvo i u redu. U pozdravnom slovu ocrtao je g. V. Rubeša u kratkim crtama korist družtava u obće, a pjevačkih posebice, preporučio, da se i u buduće podupira „Slogu" koja će biti u onim stranama od velike koristi ne samo za kulturni, nego i narodni uspjeh. Točke pjevanja izvršilo je mlado družtvo u podpunom skladu, te je želo obćenito odobravanje. Vriedno je spomenuti, da je na zabavu pohrlio korporativno „Primorski Hrvat" sa Trsata, te i on pripomogao svojim savršenim pjevanjem, da je ova slava onako liepo izpala. Evala mu! Samo tako napried kao braća rukom u ruci.

Mjesto naumljenoga igrokaza „Seljaci u gradu", koji se morao radi nepredvidjenih uzroka izpustiti, odigralo se gg. V. Rubeša i N. Žic lakrdiju „Iz narodnog ustanka", koja prerađjena prema tamošnjim okolnostima izazvala je silnoga smieha. U veliko pripomogao je krasnom uspjehu zabave takodjer izvrstan sekstet v u k o v a r s k i h t a m b u r a š a, koji su milom tamburicom i krasnim slavonskim narodnim pjesmama divno zabavljali i veselili publiku. Tekom zabave palilo se umjetne ognje, a svršetak se začinio slobodnom zabavom kod koje se pilo, i napijalo. Tamošnjeg čestitog puka dojmila se najljepše ova svečanost, pak očekivati je, da će „Sloga" nastojati, da čim prije dade opet kakvu zabavu, netom dopuste joj tamošnje okolnosti. Takve zabave i veselice djeluju na narod kao blaga rosa na uvelo cviećе.

Prva zasluga krasnog izpadka ide svakako tamošnjeg učitelja, g. Frana Rubešu, koji kao zborovodja i pokretač ovoga družtva nije žalio truda ni dangube, samo da sve čim ljepše udesi; a zasluga je velika i gg. pjevača „Sloge", koji su svojom marljivošću i požrtvovnošću išli bok uz bok uz svoga učitelja. Mora se takodjer pohvaliti i g. Finderla, koji je kao krčmar nastojao, da što ljepše uresi svoj vrt, te da izvrstnom hranom i pićem a uz sasma nizku cienu pogosti gostove.

Tom zabavom učinjen je prvi korak, najteži korak. Sada liepo složno napried, da se oživotvore ove liepe nade, koje se polaže u to mlado družtvo. Velimo složno, jer samo slogom može se nešto učiniti. Složna volja brda valja i na ravnom opet druga diže. — Ponajprije sloga mora da vlada u samom družtvu, jer samo tako može družtvo napredovati. Ne bude li sloge u družtvu, uzaludan nam je cieli trud.

U drugu ruku i puk, osobito zametski, valja da ide složno sa svojim družtvom, sa družtvom, koje će ga pred svietom dičit, koje će mu biti na čast i slavu. A i ostali rodoljubi ne smiju ovo družtvo omalovažavati. Zamet je na skrajnoj granici kastavske obćine. Puk zametski zalazi dnevno na Rieku u dodir sa Talijanima, gdje bi se mogao lahko otudjiti, a baš družtvo „Sloga" i jedino ona, moći će ga držati na okupu, da se ne odvrgne od svoga roda i jezika. Ovo stavljamo na srce rodoljubima, pak im najljepše, vrućom molbom preporučamo mlado ovo družtvo, da se ga u zgodi sjete i rieču i činom.

Franina i Jurina.

Fr. Ma ča bi reć, da ga imaju lovranski iredentisti toliko svojem kapelanom?

Jur. Zač neće, da va njih rog puše.

Fr. Bi se nebore napuhal kad bi otel va saki rog lovranske šinjorije samo jedanput zapuhat.

Jur. Ča j' tega toliko?

Fr. Pitaj malo Kukumu.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip naložio je c. kr. namjestniku za Primorje g. grofu Goessu, da se u ime njegovo najsrdačnije zahvali pučanstvu Goričke-Gradiške na krasnom doček u i na srdačnih izjava odanosti i ljubavi za Njegova boravka u Gorici. C. kr. namjestnik zahvalio se tomu pučanstvu tiskanimi oglasi.

Izborna agitacija razmahala se je već dobrahno u svih pokrajinah Austrije. Koliko je nam poznato, taj izborni pokret vrši se još najmljačnije u našem Primorju. Skoro sve važnije stranke izdale su jurve izborne proglase ili stvorile zaključke, koji imaju biti vodilom pojedinim strankam i koji će se kasnije popuniti izbornimi proglasi.

Na skupštini njemačkih radikalaca u Trutnovu sudjelovalo je do 4000 osoba. Između raznih govornika iztaknuo se i ovaj put poznati njemački vikač Wolf, koji je ostro napao gradskog načelnika, koji je nastojao prepriečiti onaj sastanak. Wolf je rekao, medju ostalim, da se nada, da će kod predstojećih izbora narasti broj njemačko-radikalnih zastupnika na 20 do 25. Na sastanku bijahu prihvaćeni sliedeći predlozi: Njemački radikalci moraju nastojati, da njemački jezik postane državnim jezikom; savez sa Njemačkom mora biti ustanovljen državnim temeljnim zakonom, sa Njemačkom ima sklopiti carinarsko-trgovački ugovor.

Izborni proglas kršćanskih socijalista iztiče, da treba prepriečiti svaku obstrukciju, jer ona spriečava svako parlamentarno djelovanje. U proglasu napadaju ostro njemačke liberalce, radikalne i socijalne demokrate. Za radikalce kažu, da premda se ovi ističu kao najveći Niemci, da baš oni najviše štete Austriji. Socijalnim demokratom predbacuju, da stoje pod vodstvom židova, koji ih u svoje neciste svrhe izrabljuju.

Kršćanski socijalisti, da će ipak ostati u njemačkoj zajednici i da će nastojati, da se njemački jezik kao posredovni uzakoni. Između ovih Niemaca i radikalaca je samo ta razlika, što radikalci otvoreno kažu što hoće, dočim kršćanski socijaliste to nastoje umjetno prikriti.

Njemačka katoličko-pučka stranka Gornje Austrije kaže u svojem proglasu, da će ona nastojati da se oživotvori ravnopravnost sviju naroda u državi na te melju državnih temeljnih zakona. Izdati se ima zakon, kojim se to postigava; austrijske zemlje nesmije se dieliti a potom mora se sačuvati središnji parlamenat u Beču; odkloniti se mora zahtjev Čeha za njihovo državno pravo; njemački jezik mora ostati i nadalje posredovnim ali se ga neima proglasiti državnim jezikom; obstrukciju mora se zaprieciti u parlamentu. Pokretu njemačkih radikalaca za odieljenje od Rima valja se oprieti i konačno treba nastojati, da se slože svi kršćanski zastupnici.

Češki velikaš grof Harrah objelodanio je u jednom staročeškom listu svoj predlog, da se ustroji nova stranka austrijskih patriota, kojoj bi se mogli priključiti članovi sviju narodnostih, sviju razreda i sviju vjeroizpoviesti. Mi ćemo se na taj predlog prvom zgodom vratiti.

Iz ljubljanskih listova doznajemo, da će u Kranjskoj postaviti dva kandidata slovenska socijalno demokratska stranka ali bez ikakva izgleda, da bi mogla pobjediti.

U jednom zagrebačkom listu čitamo, da će se sastati sabor kraljevine Hrvatske tekar mjeseca novembra. Dan sazova da će ustanoviti nakon banova povratka u Zagreb, što će slieditи iza dva čedna. U tom zasjedanju da će se razpraviti jedino zemaljski proračun.

Crna Gora. Hrvatski listovi iz Dalmacije pišu, da je u Crnoj Gori nastala velika bieda i nevolja. Radi loše ljetine ostao je narod bez hrane i zaslužbe te se radi toga seli u susjednu Dalmaciju, da se tuj bar prehrani. Iz Rusije da očekuje narod pomoć, nu nevolja da je velika, te je težko svim pomoći.

Srbija. Razkralj Milan došao je iznenada u Bukarešt, gdje da je svojim dolazkom iznenadio nesamo vladine krugove, nego takodjer iste rodjake, koji su za dolazak doznali samo par sata prije. Milan da će ostati u rumunjskoj priestolnici više dana. Tomu Milanovu dolazku podaju neku političku važnost radi toga, što ima za koji dan prispjeti u Bukarešt i razkraljica Natalija. Zadnje doba glasa se mnogo naime o tom, da će se Milan i Natalija izmiriti.

Rusija. Car Nikola primio je u Livadiji — gdje boravi sa obitelju, odaslaničtvo talijanskoga kralja Viktora Emanuela, koje mu je donielo službenu prijavu o nastupu mladoga kralja na priestolje. Car je odaslanike pogostio i odlikovao visokimi redovi.

Italija. Poznati talijanski državnik Fran Crispi rekao je nekomu novinaru, da se Italija mora oružjem pripraviti za dan 17. maja 1903. t. j. za onaj dan, kada ističe trojni savez. Javno mnienje u Njemačkoj da nije sada tako povoljno obnovi saveza kao prije. U nutrašnji položaj Austrije, za koje uzdržanje se Italija zanima, da je jako težak. Govoreć o obnovi trgovačkih ugovora, kazao je Crispi, da će sudbina Italije ovisiti o spretnosti talijanskih državnika i njihovih ugovaratelja.

Ovo isto možemo mi kazati glede sudbine naših južnih pokrajina, koje su izručene u gospodarskom pogledu tudjincu na milost i nemilost.

Mjestne:

Umirovljenje i odlikovanje. G. Nikola Mardešić, štopski podčastnik, bio je sa 1. listopada umirovljen, te mu je tom prigodom Nj. Veličanstvo, za dugoljetno vjerno službovanje, podielilo srebrni križ sa krunom za zasluge. Naš je g. Nikola i pjesnikovao, te je svaku slavniju prigodu mornarice i razna odlikovanja najviših ličnostih, pjesmom podičio. Prigodom umirovljenja primio je od ratnog ministarstva, odiel mornarice, vrlo pohvalno pismo, u kojem se hvalevriedno spominje njegovo vrstno službovanje i njegov pjesnički rad. I mi srdačno čestitamo g. Nikoli na zasluženom odlikovanju, želeć, da ga Bog uzdrži na dugo zdrava i živa u zasluženom miru, da se bude mogao ovdje u Puli, čuven i ugledan, javno zauzeti za našu narodnu stvar, kao što je i dosle u svakoj zgodi znao ili on sam ili preko svoje vriedne gospoje, pružiti pomoćnicu ruku, i doprinašati na oltar naroda.

„Vukovarski tamburaši" stigoše u Pulu te će držati svoje koncerte od večeras dalje u restauraciji „Metropole" (Via Giulia).

Pokrajinske:

Zastupnik Laginja sa drugovi u sv. Antonu. Na povratku iz Babića zaustavio se zastupnik dr. Laginja sa pratioci iz Trsta, u sv. Antonu, gdje ih je čekao voz. Svrativ se u dvorište tamošnje gostione ostaše ugodno iznenadjeni tim, što su našli za dugačkim stolom sakupljeno domaće pjevačko družtvo „Sloboda" i mnogo drugoga občinstva. Iznenadjenje bijaše još veće kad su začeli mužari grmiti u gluho doba noći. Pjevački zbor odpjeva milozvučnu pjesmu u predsjednik pozdravi zanosnim govorom zastupnika naroda i pučkoga miljenika.

Umjetni ognji razsvietliše dvorište a praskavice dizaše se put neba razprostirajuć raznobojne iskre na sve strane.

Zastupnik Laginja zahvali se toplo na neočekivanom dočeku i pozdravu izraziv svoje veselje nad tim, što je našao u prijaznom sv. Antonu toliko rodoljublja i toliko narodne sviesti.

Pjesma se orila i nadalje za pjesmom a medjutim skočio je zastupnik sa pratnjom do domaćega župnika i rodoljuba veleč g. Pipana, da ga na prolazku pozdravi i da mu stisne prijateljski ruku.

Nakon kratkog odmora vratiše se u gostionu a odatle poslije srdačnih pozdrava sa pjevači i ostalim občinstvom ulezoše u voz, te uz burne živioklice, uz grmljavinu mužara i uz veselu pjesmu odjuriše put Trsta, kamo stigoše malo prije trećeg sata po polnoći. Prolazeć kroz rodoljubne Cesare — u občini — Kopar pozdravljao je narod oduševljeno svoga zastupnika premda bijaše već kasna ura noći.

Nakon sastanka u Babićih. Pošto bijaše već u tami izcrpljen dnevni red izbornoga sastanka u Babićih i nakon što je glasba uz gromovite živio klice g. dr. Laginji i njegovim pratiocem, odigrala veselu koračnicu, povukoše se tamo sakupljeni domaći i izvanjski prvaci u gostioni domaćine g. Ivana Babića. Za prijateljskim stolom sastaše se svećenici, učitelji, domaći načelnik sa obć. savjetnici i zastupnici, uz zastupnika Laginju i njegove pratioce.

Obć. tajnik g. Manih dignu času u liepo zdravlje velevriednog zastupnika, a ovaj se srdačno zahvali iztaknuv, kako ga veseli, što vidi na okupu okolo prijateljskoga stola zastupnike dvaju najvažnijih stališa, svećeničkoga i učiteljskoga.

U veselom krugu i vani medju razdraganim občinstvom sakupio je g. nadučitelj liepu svotu u podporu našoj mladeži hrvatske gimnazije u Pazinu.

Nadošao je konačno i čas, da se je valjalo dolnjim gostovom razstati. Mnogobrojno občinstvo pratilo je svoga zastupnika sa glasbom uz neprestane živio klice dobar dio puta. Visoko nad Babići izpod samih Mareziga odzvanjali su u tamnu noć gromoviti živio klici naroda, koji je ostao na okupu u Babićih, da se i nadalje zabavlja i veseli.

G. zastupnik sa pratioci i nekojim prijatelji posjetio je župnika u Marezigah, veleč g. Gasperčića, koji nije mogao — premda je vruće želio — radi bolesti sastanku prisustvovati okolo 9 sati na večer zapustiše naši rodoljubne Marezige i prijatelje kojih ih do tamo popratiše.

Glavna skupština političkoga družtva „Edinost" obdržavati će se druge nedjelje mjeseca oktobra t. j. 14. oktobra, nipošto 15, kako je bilo pogrešno prijavljeno. Skupština ta nazvana je kao „javna glavna skupština", da mogu istoj prisustvovati kao slušaoci i nečlanovi.

Proti dosadašnjem običaju sazvana je ta skupština izvan Trsta i to u „Narodni Dom" rodoljubnih i prijaznih naših Barkovlja, u tršćanskoj okolici. Sazvana je takodjer proti običaju za poslije podne (po blagoslovu), da se što više članova i slušaoca tamo sakupi i da se uzmogne u slučaju potrebe dulje ostati na okupu.

Na tu godišnju skupštinu našega političkoga družtva „Edinost" pozvani su u prvom redu svi državni i zemaljski zastupnici hrvatskoga i slovenskoga naroda Istre i Trsta sa okolicom. Oni će za stalno svi doći na skupštinu u koliko nebi bio jedan ili drugi težkimi poslovi zapriečen. Njih veže na to i njihova zastupnička dužnost, da budu tamo odboru i članovom političkoga družtva pripravni dati svako razjasnjenje u pitanjih našega javnoga djelovanja.

Nu više nego li obično veže ih na to ozbiljnost položaja u kojem se nalazimo i veliki predstojeći nam dogodjaj, obćeniti naime državni izbori, koji će se ovršiti koncem ove i početkom buduće godine. Ali ta ozbiljnost položaja i predstojeći izbori moraju biti i ostalim članovom našega političkoga družtva i svim njegovim prijateljem strogom opomenom, da nam se treba svim sakupiti pod zastavom družtva „Edinosti" koje će nas povesti mjeseca decembra 1900. i mjeseca jenara jenara 1901. u odlučnu borbu za naša narodna prava.

Naši krvni dušmani odlučili su, da moraju ovaj put Hrvati i Slovenci Istre ostati bez ijednog zastupnika na carevinskom vieću. Oni će za postignuće te svrhe poduzeti sve što budu iole mogli; oni će se poslužiti u tu svrhu najsramotnijih i najnezakonitijih sredstava drčeći se one glasovite njihove „osar tutto" (kušaj sve, neplaši se ničesa).

Mi ih u tom slediti nemožemo niti nećemo. U izbornu borbu proti poznatom talijanskom nasilju stupiti ćemo golimi rukami, čistim čelom i vrućim srcem — pak što Bog dade i sreća junačka. A da se za tu svetu borbu bolje pripravimo i okriepčamo, valja da se sakupimo u što većem broju na predstojećoj skupštini političkoga družtva.

Čujte braco Dalmatinci. U Istri služi kao pučki učitelj 10—12 godina Vaš zemljak Marijan Marchi, rodom negdje u sjevernoj Dalmaciji.

Prvih godina njegova službovanja bio je tako vatren i tako odlučan hrvatski rodoljub, da su ga sto i sto puta naši stariji i zrieliji muževi morali upozoriti, da bude opreznijim i umjerenijim. Takav je Vam bio naš Marijan u Lindaru i na Šusku kod Lošinja. Odatle premjestiše ga školske oblasti radi njegovog narodnog radikalizma na otok Krk, negdje blizu Vrbnika. I tuj se naš Marijan pretvorio iz Pavla u Savla. Tuj se odrekao posve svoje prošlosti. Zapustio je hrvatsku stranku i prionuo uz talijansku, pa kao što je jednom ljuto šibao u hrvatskih novinah Talijane Istre, danas bi on utopio u zlici vode sve nas istarske Hrvate.

Prije par godina premjestiše ga u Moščenice na hrvatsku pučku školu i u hrvatski naš gradić. I tuj se odmah postavio na čelo narodnih odpadnika. Zanemarivao školu a proti njegovom ponašanju bijaše težkih prijava, koje se za bašurilo — jer su Talijani u Istri svemogući. U Moščenicah digla je njegovom pomoći glavu protuhrvatska stranka, koja hoće da i tamo zatare svaki trag hrvatstvu. Taj biv ši našinac a danas goli Talijanac premda uživa sve simpatije Talijana i školskih oblastih, bijaše ipak premješten nekamo na buzetski kras, ako se nevaramo u naše Lanišće.

Neima dvojbe, da će i tamo nastojati, da koga pridobije za talijanstvo, premda su tamo sve čisti Hrvati, ali daj danas, daj sutra, pa onako sladko, kako on znade, a uz to liepim hrvatskim jezikom — pogibelj je svakako za tamošnji naš puk.

U stalom moja nakana nije bila, da opišem protunarodno djelovanje nekoć našeg Marijana Marchia i kao rodoljuba i kao učitelja, već sam htio samo upozoriti braću Dalmatince, t. j. hrvatske pučke učitelje Dalmacije na nekadašnjeg radikalnog Hrvata Marijana Marchia, s kojim su bez dvojbe mnogi školu polazili i kojeg se po gotovo i danas mnogi sjećaju kano odličnog i odlučnog Hrvata — da im je preporučen!

Hrvatski pučki učitelj.

K predstojećim izborom za carevinsko vieće. Iz pouzdana izvora doznajemo, da su c. k. kotarska poglavarstva u Istri dobila nalog, da stvore za izbor u V. kuriji i u izborničtvu seoskih ili izvanjskih občina što više odiela ili sekcija. Taj je nalog izdan u smislu §. 28. zakona od dne 14. junija 1896. D. Z. L. Br. 169.

Kod izbora fiducijara za V. kuriju mora se napose nastojati, da gradovi sačinjavaju za sebe jednu sekciju. Ako vriedi to pako za V. kuriju, mora valjati i za izbor fiducijara u izvanjskih občinah, jer postoje isti razlozi za jedno i drugo izborničtvo.

Gradovi sačinjavaju za sebe jedno izborničtvo te se nebi imali nimalo mješati u izborničtva izvanjskih občina. Radi toga mora i mjesto izbora biti izvan gradova; bilo gdje u središtu občine izvan grada. Na taj način izbjeći će se nepravilnostim kod izbornoga čina i sukobom između gradjanstva i izvanjskog puka.

Ako se ima posve zadovoljiti zakonu, odnosno naredbi, koju dobiše kotarska poglavarstva, tada se uz gradove nesmije privezati niti najmanju česticu izvanjskih poreznih občina. Porezna občina koju sačinjava grad neka bira za sebe u svojem izborničtvu, a izvanjske občine za sebe u svojem.

Za gornju vladinu naredbu doznali smo iz kotara, gdje nam nebi možda prijala ta razdioba, ali pošto je ona valjda obćenita i za sve političke kotare Istre, mi neimamo proti njoj ništa. Ali upravo radi toga zahtjevamo, da se ona provede svuda jednako, da se nebude dielilo i ciepalo jedino tamo, gdje bi to moglo nam škoditi a protivnikom koristiti — svuda, u čitavoj Istri neka se provede naredba jednako i do skrajne konsekvencije.

Mi očekujemo, da nećemo imati razloga tužiti se na jednu ili drugu političku oblast radi pristrasnosti kod stvaranja sekcija za V. kuriju i za oba izborničtva izvanjskih obćina a zadovoljiti nam je lahko tim, ako se zakon jednako provede u čitavoj pokrajini.

Štipendija. Razpisan je natječaj na jednu štipendiju od godišnjih 400 kruna iz zaklade kanonika Černe-ta za djake visokih škola, a u prvom redu za one koji su u rodbinskoj svezi sa zakladateljem, dotično i za djake iz župa Tomaj, Općina, Povir i Sežana i konačno u obće za djake iz tršćanske biskupije. Molbe valja poslati preč. biskupskomu ordinarijatu do 15. t. mj.

Iz Podgrada tuže nam se, da su tamo očekivali dne. 1. t. mj. poštansku svezu sa kolodvorom u Trnovom, koja njim bijaše čvrsto obećana, pa je neima. Pripravan je poštanski voz i konj čeka novu s'užbu, koju je imao obavljati dnevimice dva puta t. j. u jutro i na večer ali do sada neima iz Trsta glasa, da bi se bilo toj davnoj želji tamošnjeg pučanstva zadovoljilo. Nadamo se, da ako su i za koji dan odročili tu poštansku svezu, da to neće dugo trajati — jer svako obećanje nije uviek ludom radovanje.

Broj djaka na talijanskoj gimnaziji u Kopru pao je i ove godine.

Već prošle godine bio je broj djaka na talijanskoj gimnaziji u Kopru niži nego li obično, a letos je broj djaka pao opet niže nego li lane.

Taj pad djaka pripisuje se činjenici, što talijanska, posve suvišna realna gimnazija u Pazinu, oduzimlje koparskoj gimnaziji obični prirast djaka.

Prošle godine bio je pao broj djaka na čitavoj gimnaziji a letos se ih je upisalo 259 napram 268 od prošle godine.

Električni tranvaj u Trstu. Nakon tolikog zatezanja započeo je konačno dne 3. t. mj. voziti električni tranvaj u gradu Trstu. Za sada predana je prometu samo glavna pruga i to iz družtvenog sjela (ulica Giulia) pak u Barkovlje. Za koji dan — kažu — voziti će i električni tranvaj i po ostalih bar glavnijih prugah.

Iz Svetvinčenšćine. I kod nas je Talijančad izvan pokrajine raztrusila, da nemamo vina a i ono što je, da je slabo i Bog zna kakovo To je laž. Kod nas je dobro grožđe urodilo, bilo ga je prilično, te je i vino izvrstno. U obće govoreć, naša su vina na daleko poznata, te zapremaju prvo mjesto u Istri. Ako bi tko od trgovaca želio potanjih obaviesti ili bud šta, može se obratiti na g. Ivana Peršić iz Kranjčići pošta Svetvincenti.

Zatvoren novinar. U Trstu zatvorila je sudbena oblast dne 1. t. mj. vlastnika-poznatoga talijanskoga dnevnika „L' Avanti", Rikarda Gamber-a, kaznenoga branitelja, rodom iz Dalmacije i nekadašnjega vatrenoga Hrvata.

Camberu protivni talijanski listovi pišu, da imade više toga, radi čega će morati da sudu odgovara. Mi se nepačamo u to prljavo talijansko rublje.

Iz Zumeska nam javljaju, da je tamo a osobito u por. obćini Sv. Bartola, izvrstnoga vina, kakvoga davno nije bilo, jer je grožđju bilo vrlo povoljno vrieme a tuče nije bilo. Upozorujemo trgovce sa vinom, da se obrate na g. Petra Labinjana pok. Marka, župana i zastupnika banke „Slavije" u Zumesku (pošta Motovun), koji će im dati sve moguće informacije i inače im biti na ruku.

Iz Tinjana nam pišu dne 27. tek. Prekjučer prošao je ovuda poštom iz Poreča „Ober.mačak te je ovdje dobio jedan malen mački pozdrav. Nosio je valjda hrane iz Poreča za one mačkiće iz preko gore. Presjelo jim, kako i će, ako Bog da. Porečki hranitelji će pak stalno biti namagareni. Neka ih nije, nam ih škode.

Naši.

Neočekivani stečaj u Trstu. Jedna od starijih tvrdka grada Trsta, naime ona Aleksandra Levi, najavila je dne 24. pr. mj. neočekivano svoj stečaj. Ta tvrdka bavila se većinom bankovnimi poslovi i prodajom vriednostnih papira, srećaka itd. siromašnijim slojevom pučanstva na obroke.

Oštećeni su ponajviše siromasi, koji su kupovali kod te židovske tvrdke srećke na obroke. Govori se, da oblasti smatraju ovaj stečaj prostom prevarom.

Štipendije. Jedna državna štipendija od 360 kruna godišnjih razpisana je za djaka, koji se obveže, da će po dovršenih naucih služiti u jednoj od seoskih obćina Istre kroz 10 godina.

Molbe sa potrebitimi svjedočbami valja podnesti na c. kr. namjestničtvo u Trstu do 15. oktobra 1900.

Druga štipendija od 600 kruna podieliti će se pravniku na sveučilištu u Beču. Molbe valja uložiti do 31. oktobra 1900. na političke oblasti u Goričkoj ili u obće u Primorju.

Treća štipendija od 315 kruna (državna) podieliti će se Istranu, slušatelju medicine, eventualno gimnazijalcu (ovomu samo 168 kruna).

Molbe treba predložiti c. kr. namjestničtvu u Trstu do 30. oktobra 1900. Tuj se može dobiti i druge potrebite ubaviesti.

O vinskoj ljetini u Istri piše tršćanskoj „Edinosti" dopisnik, koji se podpisuje „Istrski Slovenec" koliko sliedi:

Već nekoliko godina nebijaše vinska ljetina toli bogata kako ljetos. Grozdje bijaše u obće zdravo i bijaše ga obilno. Talijanski listovi pisali su prije, da seljaci neće imati vina, a ono što ga bude, neće vriediti. Dakako, oni bi rada prodavali svoja patvorena ili umjetna vina, kakvo priredjuju na stotine hektolitara, a kasnije kupuje od seljaka vino izpod svake ciene, te ga dobro prodavaju kao svoje.

Seljak će imati ljetos u Istri dosta vina, a ovo će biti svuda izvrstno, jer bijaše vrieme tako povoljno, kako malo kada.

A ipak imade još uviek naših trgovaca iz Kranjske koji vole sladko vino, patvoreno vino od Talijana i Krnjela.

Takova gnjezda jesu. Buje, Vižinada, Višnjan, Poreč, Motovun, Pazin, Kanfanar, Rovinj, Vodnjan itd.

Ja bih savjetovao kranjskim trgovcem sa vinom, da nekupuju vina od takovih „šinjori" i njihovih podrepnica. Kod kmeta dobiti će bolja vina i uz povoljniju cienu. Pomozite siroti kmetu, da čim prije razproda svoj skupocieni i tvrdo pridobljeni proizvod. U Istri imade dosta slavenskih svećenika i učitelja; obratite se na nje i kad dodjete u Istru, pitajte ih za savjet. Oni će Vam stalno poći na ruku koliko je samo moguće. Slovenski trgovci nekupujte vina od fabrikanta vina nego izravno od samoga kmeta.

Iz drugih krajeva.

Nadbiskup Štadler na svom putu za Rim. Ovih dana prošao je sarajevski nadbiskup presvj. g. dr. Josip Štadler sa svojimi hodočastnici iz Bosne preko Zagreba, Karlovca itd. na Rieku pak odatle parobrodom put Jakina i željeznicom odatle u Rim.

Bosanski hodočastnici, napose njihov vodja g. nadbiskup bijahu u Zagrebu kod dolazka i odlazka burno i srdačno pozdravljeni. Na zagrebačkom kolodvoru sakupilo se veliko mnoztvo naroda, koji je narodnoga ljubimca i njegove suputnike oduševljeno pozdravio.

Iz Zagreba krenuše hodočastnici željeznicom put Karlovca pak dalje na Rieku te bijahu na svih postajah najsrdačnije dočekani. Riečki Hrvati pozdraviše takodjer bosansku braću i njihovoga vodju koli kod dolazka toli kod odlazka vrlo oduševljeno. G. nadbiskupa primio je u svoj stan poznati riečki rodoljub i veletržac g. Gjuro Ružić, gospodski ga pogostio i u svojoj kočiji na parobrod odpratio.

Na riečkom mulu sakupili se opet riečki Hrvati kod odlazka bosanskih Hrvata koje su živahno pozdravljali sve dok im bijaše parobrod na vidiku zaželiv im sretan put tamo i sretan povratak.

† **Fran Hovar,** dekan u Bovcu preminuo je dne 2. oktobra 1900 od 1. uri popodne poslje dugotrajne i mučne bolesti. Vječna mu pamjat!

Krasan dar. Hrvatski rodoljub iz Dalmacije, g. Tomo Bradamović došao je nedavno iz Amerike, gdje si je stekao trudom i štednjom velik imetak, u domovinu, pak se je navratio u hrvatsku prieštolnicu, u ponosni naš Zagreb. Tuj je podario za „Starčevićev dom" 17.000 for. hoteći tim pokazati žarku svoju ljubav do svoga roda. Mi smo stalni, da bi on pružio podporu našoj Družbi sv. Cirila i Metoda, kod bi ga koji od prijatelja sjetio na njezinu plemenitu srhu.

Kongres slavenskih novinara. Hrvatski listovi pišu na podmitanja njemačkih i madjarskih novina, da se slavenski novinari nesastaše tobož radi toga, što vlada nesloga izmedju čeških i poljskih novinara — da to nije istina. Sastanak slavenskih novinara bijaše određen jedino radi toga, što dotični odbor nije dobio pravočasno potrebita gradiva za uspješno djelovanje Slavenski novinari, bez razlike političkih nazora, sastati će se na kongresu u Dubrovniku o Uzkrsu buduće godine.

Nove banknote. Od 20. rujna kolaju u prometu nove note po 20 kruna. Novinstvo ih je s ove i s one strane Lajte različito pozdravilo i prigovaralo im sbog više tehničkih mana. Prekjučer je dapače u Beču kolala viest, da će se te nove note opet povući iz prometa i zamieniti drugima. Jedan bečki list, koji se je opitao na kompetentnu mjestu, javlja, da se i ondje priznaju manji tehnički nedostatci, ali da se ne namjerava netom izdane note zamieniti novima. Za kratko vrieme početi će se stavljati u promet i nove note po 10 kruna u ljubičastoj boji. Note po 50 kruna. biti će modre. po 100 kruna zelene, po 500 kruna sive i po 1000 krtina smedje. Dvadesetače su crvene.

Iz blažene zemlje. Ovih dana izrečena je na sudu u Palmi — Kalabrija — osuda proti članovom zloglasnog družtva „Picciotti" sastojećeg od 248 zločinaca, medju kojimi bijaše i više žena. Osim 12, bijahu svi ostali obtuženici odsudjeni na tamnicu od 8 mjeseca do 3 godina. Odsudjenici saslušali su odsudu bučeć i proklinjajuć. I to je specialitet talijanski — 248 obtuženika na jednom!

Potonuo parobrod. Brzojavka, stigla jednoj riečkoj trgovačkoj kući, potvrdjuje viest, da je u blizini Captowna potonuo englezki parobrod „Suffolk", koji je sa Rieke u južnu Afriku prevažao 930 konja. Osoblje sa parobroda spasilo se, dočim su konji i parobrod potonuli. Parobrod je pripadao jednom engleskom družtvu, te je bio sagradjen istom ljetos u Suderlandu.

Družtvene:

Program „Javne glavne skupštine političkoga družtva „Edinost", koja će se obdržavati u nedjelju dne 14. t. mj. u 3 sata po podne u prostorijah „Narodnoga Doma" u Barkovljah — kod Trsta, sastoji iz sliedećih točaka:

1. Nagovor predsjednika.
2. Izvješće tajnikovo.
3. Izvješće blagajnikovo.
4. Izbor novoga odbora.
5. Razprava o položaju.
6. Razprava o predstojećih izborih za carevinsko vieće.
7. Predlozi.

Očekujemo, da će se gg. članovi i prijatelji našega političkoga družtva mnogobrojno odazvati odborovu pozivu, te koli iz Trsta i okolice, toli iz Istre u što većem broju pohrliti na tu javnu glavnu skupštinu.

Književne:

U nakladnoj tiskarni J. Krmpotić i dr. u Puli ove je dane izašla: „Grammatik, Conversations- und Lesebuch der kroatischen oder serbischen Sprache für die k. u. k. Kriegs-Marine von Karl Kokolj, k. u. k. Marine-Kaplan. Ciena je knjizi K 2·40, a poslata franko na dom K 2·65. Naručuje se u nakladnoj knjižari.

Akoprem je slovnica sastavljena samo za častničtvo i činovničtvo mornarice, to će ista dobro doći i drugima, ne samo rad učenja jezika, nego i radi poznavanja tehničkog hrvatskog nazivlja za sve grane mornarice.

Hrvatske povjestne gradjevine. Kako sam oglasio, izlazit će pod ovim naslovom obsežno moje djelo o hrvatskim gradovima, gradinama itd. koje će uz mnoge slike sadržavati i topogr. i historijski opise hrv. povjestnih gradjevina. Prvi svezak toga djela nalazi se jur pod tiskom te će izaći prvih dana listopada. Sadržavat će topogr.-histor. opise od četiri grada s ništa manje nego trinaest lieplh slika.

Predplate na djelo šalju se tiskari Antuna Scholza u Zagrebu, Gajeva ulica 7.

Predplata iznosi za knjigu (10 svezaka) 7.50 kruna s poštarinom.

E. Laszowski.

Razni prinosi:

Naša uprava primila je tekom septembra u kruneskoj vriednosti:

a) u ime predbrojbe: M. P. Sušak 6. F. P. Minori 3. A. C. Pomer 2. L. N. Kotor 3. M. C. Pazin 4. B. C. Buzet 3·50. G. C. Buzet 12, F. J. Trst 11·50. I. D. Sušak 2. L. M. Draga 6. B. T. Buć 2. I. B. Pula 2. Čit. sv. Ivan Zelina 5. I. C. Dugaresa 6. J. M. Gorica 12. M. F. Dutovlje 2·50. V. P. Lipa 2·50. B. B. Sisak 2·50. A. S. Murvica 2·50. B. D. sv. Matej 6. Fr. Z. Poljica 2. M. pl. C. Čabar 2·50. D. D. Benkovac 20·50. D. K. Ripenda 4. V. B. Divača 2·50. S. K. Samobor 1·50. V. P. Baška 6. F. P. Pican 9·18. 6. D. B. Zadar 4. M. G. Kastav 27. P. D. Nazaret 6. I. M. Ljubljana 3. Kavana Rauch Pula 6·32. A. S. Pula 4. B. F. Pula 3. M. R. Osor 10. L. J. Mlaka 2. J. D. Buć 5. A. J. Buć 20. J. V. Karlovac 5·50. S. S. Bakar 15·50. V. R. Tinjan 4. J. D. Zegoti 2. S. Z. Rukavac 8. M. A. Trst 2·50. I. B. Dane 1·75. V. B. Trst 6. F. V. Dutovlje 2. M. J. Višnjan 4·50. S. S. Šibenik 10. dr. A. S. Volosko 15·50. B. K. J. Zadar 20. V. S. Matulje 5. J. Z. Bačve 6.

b) za oglase: obć. glav. Kastav 28·80. An. Cingerle Fasana 14·40. del. škola. Kastav 5·10. c. kr. ekon. ured Biograd 5·12. Ljub. Nehrony. Kotor 1.

c) Za družbu sv. Cirila i Metoda: g. Mart. Curić, pristav u Glini 8·80. darovala gospoda: Jako Gamiršek. Fišer arhitekt, Kosović šumarnik. Abelle načelnik, Račić pristav. Prpić vježbenik. Curić. pristav, Sruka ljekarnik. K S sakupio u veselom družtvu. G. dr. A. Radić. profesor u Zagrebu K 26. sabrano kod njega na rieč g. dr. Harambašića, a darovaše: govornik 10, T. Didolić ml. 5. Juraj Kapić, urednik 5. Fr. Volarić župnik na Čunskom 2, uredničtvo „Doma" 4. G. Jos. Nikšić, trgovac u Gospiću K 100. sakupljenih kod vjenčanja njegove kćeri. G. Ivan Priskić u Opatiji darovao K. 5. G. Fr. Steidle, Sisak sabrao K 15·80 prigodom inštalacije župnika g. dr. Mije Medjumurca.

d) Za djačko pripomoćno družtvo u Pazinu: g. Mart. Curić, pristav u Glini K 8·80. G. Ivan Priskić u Opatiji K 5.

e) Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Puli, primila je od g. Ivana Keršića, za uspomenu vjenčanja njegove kćeri K 5. G. Niko Mardešić, darovao je prigodom svoga umirov. podružnici družbe sv. C. i Metoda u Puli, K 4, a djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu, putem uredničtva „Naše Sloge" K 4.

Živili darovatelji!

Priposlano.*)

U dopisu „Sv. Marija od Zdravlja“ (občina Barban) 10. septembra g. 1900., uvrštenom u 62. broju „Naše Sloge“ od dne 21. tek. mj. čitam medju inim i sliedeće:

„Biti će doskora jedna godina odkada je bivši ondješnji kapelan g. Blaž Košara otišao odavle radi toga, jer se je ćutio radi bolesti nesposobnim za službu. On je molio presv. biskupski ordinarijat, da ga blagoizvoli umiroviti, jer da je nesposoban za službu božju zbog bolesti. Nu presvjetli nelitje uslišati njegove molbe, već mu je odgovorio, da mora služiti tri mjeseca prije nego li će dobiti mirovinu. Ali on ne mogaše više čekati te je odputovao u rodni kraj. Gospodin župe-upravitelj u Barbanu to odmah javi presvj. g. biskupu, koji uslied toga posla dekret rakljanskom župe-upravitelju, da on upravlja i služi sv. Mariju od Zdravlja.

Opažam, da gori navedena viest neodgovara niti najmanje istini. Stvar se imade evo ovako: veleč. g. Blaž Košara poslao je putem preč. biskupskog ordinarijata na c. kr. namjestničtvo u Trst molbu za umirovljenje, i istodobno zamolio preč. biskupski ordinarijat, da mu podjeli dopust za tri mjeseca. Dekretom od dne 28. marča tek. g. br. 898. preč. biskupski ordinarijat priobćio mu je putem ovog župnog ureda, da mu zamoljenog dopusta podjeliti nemože, tim više, što je njegova molba za umirovljenje jur kod c. kr. namjestničtva, i preporučio mu, da uztraje još u duhovnoj pastvi kod sv. Marije od Zdravlja i tamo da čeka konačno riešenje svoje molbe za umirovljenje. Ali g. Košara, zbog razloga opetovano navedenik preč. biskupskom ordinarijatu, nije htio tamo ostati i dne 3. aprila tek. god. ostavio je kapelaniju sv. Marije. Veleč. g. Košara našao si je po tom zamjenika u osobi veleč. g. Nicolich-a, župe-upravitelja u Raklju, koji će ga u duhovnoj pastvi zastupati i s njim se je privatno nagodio za službu, a po tom je obavjestio o svemu preč. biskupski ordinarijat, koji je na to tacite privolio i veleč. g. Nicolich-a ovlastio, da može binirati (t. j. u nedjelje i zapovjedane blagdane dvie mise govoriti.)

Iz svega što sam navео razvidno je takodjer, da je kapelanom sv. Marije od Zdravlja još i sada veleč. g. Blaž Košara, jer još do sele — barem koliko je meni poznato — nije umirovljen. — Čim pak on stupi u stanje mira, a to će se, mislim, na skoro zbiti, biti će skrb presvj. i preč. biskupskog ordinarijata, da na najshodniji način providi i za kapelaniju sv. Marije od Zdravlja.

Barban, 29. septembra 1900.

Dinko Pindulić,
župe-upravitelj.

* Za sastavke pod tim naslovom odgovara uredničtvo samo toliko, u koliko je zakonom vezano.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po 2¾%
„ „ „ 8 „ „ 3¼%
U pismim na ime sa predob. od 4 dana po 2¾%
„ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ 30 „ „ 3¼%
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ 3 m. „ 2¼%
„ „ „ „ „ „ 6 „ „ 2⅛%

Okružni odlei u krunama

razpoloživ smjesta. 2½% na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu. Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestnije uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Znideršič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. ■ u Puli ■ Via Giulia broj 5.

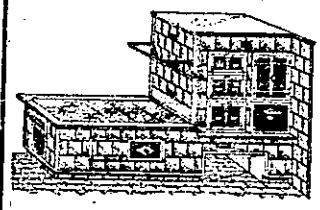

Skladište glinenih peći ● ● i štednjaka.

Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva J. J. Naglas-a u Ljubljani.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug. u Puli

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje, koje izvršuje brzo i ukusno. — Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede, kao takodjer pisaćeg papira. — Preporuča se toplo rodoljubnom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice za štedovna i zajmovna družtva u obće preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Kathreiner

je pravi samo u poznatim

Kathreinerovim omotima!

Zato se neka nikad ne uzimlje otvoreno ili u patvorenim omotima, načinjenim radi prevare.

Kathreinerova Kneippova sladna kava
jest najukusnija, kao što i jedina zdrava i najjeltinija primjesa zrnatoj kavi.

Kathreinerova Kneippova sladna kava
pije se danomice s ljubavlju i sve većim uspjehom u stotinama tisuća obitelji.

Kathreinerova Kneippova sladna kava
najljepše nadomješta zrnatu kavu ondje, gdje je ova kao zdravlju škodljiva liečnički zabranjena.

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu“ po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste:

Sabiru se odrabljene poštanske bilježovke

svih zemalja i vrsti, pa i najobičnije, za pripravu siromašnih dječaka za svećenički stališ. Za to se izmjenjuju liepe pobožne uspomene, poglavito čisla — križara, kolajne sv. Antuna i pražkog sv. Isusa — djetela. Upite i pošiljke valja upraviti na: Bureau *„Bethlehem“ - Bregenz* (Vorarlberg.)

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA U LJUBLJANI
Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja
svih vrsti
renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,
i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire
uz nizke kamate.
Osiguranje proti gubitku na kurzu.
Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka
na
uložne knjižice, na tekući račun, i na **girokonto** sa 4½% kamatima od dana **uložka do dana dignuća.**
Eskomptira mjenice najkulantnije.
Burzovne naručbe.

Broj 67. U Puli, dne 9. oktobra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošt. predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Neštkani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Predplatnicima na uvaženje! Ovim brojem započimlje treće četvrtgodište. Svi oni, koji još nisu podmirili predplatu, umoljeni su, da ju obnove, odnosno podmire stari dug. Koncem drugog četvrta godine bilo je zaostataka preko **10.000 (deset) hiljada kruna,** što znači, da nismo strogi u utjerivanju, odnosno, da se cienjeni predplatnici **o d v i š e z a n a š a j u j e d a n n a d r u g o g a,** misleći si, drugi su točniji od mene. Ozbilno opominjemo ovim sve dužnike, da nam već jednom podmire tražbinu. Mnogo je dužnika iz krugova bolje stojećih, kojima nije potrebno čekati trgatve e da podmire predplatu, kao što kmetovom. Poslijednje molimo takodjer za izvršbu dužnosti.

Svakomu svoje!

K predstojećem popisu puka.

Koncem mjeseca decembra 1900. obaviti će se popis pučanstva u svih kraljevinah i pokrajinah zastupanih na carevinskom vieću. Taj popis vrši se svakih 10 godina. Zadnji put obavio se taj popis na koncu god. 1890. i to na temelju zakona od 29. marča 1889.

Do tada obavljao se popis pučanstva u Austriji na temelju narodnosti a zadnji popis vršio se na temelju o b ć e v n o g jezika. Taj novi zakon stvoren je na štetu manjim narodnostim Austrije, osobito na škodu Hrvatom i Slovencem u Primorju, Štajerskoj, Koruškoj itd. Kod nas u Primorju okoristili su se tim zakonom Talijani a na sjeveru Niemci.

Našega naroda stanuje mnogo u gradovih i obćinah, kojimi vladaju Talijani i Niemci, pa buduć da obavljaju taj popis obćinske ili gradske uprave, one su na hiljade Hrvata i Slovenaca upisale kao Talijane ili Niemce.

U talijanskih gradovih imade našega naroda mnogo, koji je odvisan od talijanske gospode, s kojom mora obćiti talijanski. Ta gospoda upišu svoje podložnike t. j. obrtnike i žensku služinčad kao čiste Talijane, jer se popis vodi na temelju obćevnog jezika, a radnik premda Hrvat ili Slovenac, mora da obći sa gospodarom ili djelodavcem talijanski.

Ništa bolje ne prolazi naš puk u onih obćinah, s kojimi vladaju Talijani. Obćinske uprave šalju naime medju naš puk na popisiju svoje komisare, koji upišu svakoga medju Talijane ako znade kazati s i ili n o i ako se tomu odlučno neuzprotivi.

Tako je u nekojih kotarih Istre na hiljade Hrvata i Slovenaca upisano medju Talijane.

To valja osobito za politički kotar Poreč. Tamo su čitavi sudbeni kotari, u kojih imade polovica i više našega puka, popisani skoro kao čisto talijanski. O tom imademo žalostnih dokaza u sudbenom kotaru Piran i Buje. Tamo su čitava hrvatsko sela pretvorena preko noći u čisto talijanska.

To isto dogadja se i u Trstu i u njegovoj okolici. Radi toga je odbor političkoga družtva „Edinost" odlučio, da se u Trstu i njegovoj okolici na vrieme poduči naš puk kako mu se valja držati kod predstojećeg popisa. Na javnom sastanku toga družtva, obdržavanom dne 8. t. mj. u sv. Ivanu kraj Trsta razpravljalo se obširno o tom pitanju. Na tom sastanku bijaše prihvaćena i resolucija, tičuća se budućeg popisa puka ne samo u Trstu i okolici nego i u svih naših pokrajinah.

Ta resolucija glasi:

1. „Pozivlje se naše državne zastupnike, da nastoje o tom, da se zakon o popisu puka od g. 1898. promjeni tako, da se bude popis puka u buduće vršio na temelju narodnosti, niposto na temelju obćevnog jezika".

2. „C. kr. vlada neka se pobrine primjerenim putem, da se bude popis puka obavio strogo zakonito".

Talijanski listovi Primorja počeli su preporučivati svojim obćinskim i gradskim upravam kako da im je postupati kod budućeg popisa pučanstva. Tim listovom kao da nebijahu dostatne sve prevare i slieparije, što ih počiniše Talijani Istre na škodu našega puka kod zadnjeg popisa, preporučaju već sada svojim jednomišljenikom da neka budu kod predstojećeg popisa odlučniji i bezobzirniji. Tim će da kažu, neka se još više sa talijanske strane vara i sliepari na korist Talijana a na štetu Hrvata i Slovenaca Istre.

Ti listovi savjetuju svojim prijateljem, neka se u buduće neobaziru na zakon i na cesarske oblasti koje imadu pravo nadzirati popis pučanstva.

Talijani Istre držati će se bez dvojbe tih savjeta i tih naputaka. Radi toga nesmijemo ni mi prekrižiti ruke pak mirno čekati što će nam budućnost donesti. I nam se valja na vrieme pripraviti na taj posao a da nas neprijatelji naši nezateku nepripravne. Toga radi priobćujemo eto niže naputak za naše prijatelje i jednomišljenike širom Istre i kvarnerskih otoka, kako im valja postupati kod predstojećeg popisa puka, koji će se obaviti koncem ove godine.

Toga naputka neka se drži svatko pak neće pogriešiti.

Gg. svećenici, učitelji i svi prosvjetljeniji, rodoljubi neka poduče na vrieme pučanstvo onih gradova i obćina, koje se nalaze u talijanskih rukuh.

Popis puka je za nas od velike važnosti, jer se u Beču dieli pravica i kroje zakoni na temelju statistike, koja se oslanja upravo na taj popis.

Novo ministarstvo obećalo je izdati jezikovni zakon za sve pokrajine Austrije. Taj zakon obazirati će se na one narodnosti, koje su u pojedinih pokrojinah dobro zastupane. Nastojmo dakle, da dokažemo i budućim popisom, da je puka naše krvi i našega jezika velika većina u našoj Istri.

A sada eto poduke, kakvu smo i prije 10 godina našemu puku u Istri priobćili:

Poduka kako valja postupati kod popisa puka, koji će se obaviti koncem godine 1900.

Na temelju zakona od dne 29. marča 1889. članak III. odredilo je ministarstvo unutarnjih posala naredbom, da se koncem godine 1900. obavi popis pučanstva ili popisija po cieloj državi.

Prava svrha popisije jest — ili bi barem morala biti — znanstvena, osobito na korist statistike, t. j. da se popisom puka dokaže, kakav razmjer postoji medju narodi živućimi u ovoj državi; kakovi vladaju odnošaji medjù pojedinimi plemeni; da li je i u kakvoj mjeri pojedina narodnost napredovala ili nazadovala, dotično da li se je pomnožila ili umanjila. Podatci ti jesu od velike važnosti za statistiku dotično za vladu, da može usljed toga cieniti brojnu i moralnu moć pojedinih plemena, ter da uzmogne urediti svoje postupanje obzirom na promicanje duševnih i materijalnih koristi dotičnoga naroda.

Imade li pako popis puka odgovarati toj važnoj svrsi, obaviti bi se morao posve neprisiljeno, bez svakog pritiska, bez ikakvog upliva. Uspjeh toga popisa imao bi biti zrcalo, u kojem bi se odrazivali istiniti i pravi odnošaji svakoga plemena za sebe i jednoga plemena napram drugomu.

Zakonodavac računao je bez dvojbe jedino na takav popis puka i to mu bijaše zaista jedino pred očmi.

Nu kod nas vladaju čudnovati odnošaji.

Kod nas se pristoji i najnedužnijemu pitanju preko noći politički značaj. Tako će biti bez dvojbe i sa popisom puka.

Na mjesto, da bi služilo svojoj pravoj z n a n s t v e n o j svrhi, služiti će raznim političkim strankam u privatne strančarske svrhe. Kako upotrebe svaku priliku, tako su uporabili i zadnji popis od godine 1889. a neima dvojbe, da će upotrebiti i sadašnju priliku.

Medjutim nije to ništa tako čudnovato, kako se na prvi pogled čini, već je to naravska posljedica neprestanog, naravnog boja, koji vlada medju pojedimi narodi.

Uvaži li se to, pruža upravo popis puka pojedinim strankam ili narodnostim najugodniju priliku, da se tim okoriste.

Uspjeh popisa pučanstva služi za mjerilo oblastim, obzirom na zahtjev pojedinih naroda, da se njihov jezik rabi u javnom životu. Akoprem nije to načelo opravdano — jer pravica ostane uviek pravicom, nek ju traži veći ili manji broj osoba — jest ipak žalibože u krieposti. Ta vidimo danomice i posvuda kako jači slabijega tlači. Radi toga će nastojati sve narodnosti, osobito pako one, koje imadu u svojih rukuh nadvladu po nepravdi, da nabroje što veći broj svojih suplemenika, da sačuvaju tako sebi moć i za budućnost.

Tako će postupati i naši žestoki narodni protivnici — Italijanaši. Oni će se takodjer svakojako mučiti, upotrebiti će sva sredstva, da nam ugrabe što više osoba naše krvi i našega jezika, jer se njihovo gospodstvo nad nami temelji na krivici, te ga mogu jedino krivicom i nadalje pridržati.

Koliko više budu ugrabili ljudih našega roda, tim veći biti će njihov broj a usljed toga će drzovitije vikati: *eto, t o l i k o i t o l i k o j e n a s. Vas pako (S l a v e n a) j e s a m o t o l i k o: r a d i t o g a j e p o s v e n a r a v n o, d a m i v l a d a m o u o v i h k r a j e v i h, n e p a k o S l a v e n i*".

Vlada će se obazirati na taj glas, a bojimo se, da će ga i uvažiti — kako je to do sada činila.

Protivnici naši napeti će sve sile, da postignu rečenu svrhu. To će njim poći tim laglje za rukom nebudemo li svi i svagdje nastojali, da nas neprevare, da nikoga našega roda i jezika medju svoje neupišu.

Ali njim će pomoći na žalost i sam način popisivanja. Ne temelju čl. XIX. spomenutoga zakona mora kod popisa svatko kazati kojim se jezikom služi u svakidanjem životu ili koji je njegov obćevni jezik. To je pako ona pozibeljna mreža, u koju se ulovi lahko onaj, koji nije oprezan. Eto primjera tomu: Našega puka imade po svih gradićih Istre. Tuj je nastanjen ili dolazi na radnju il je u službi. U tih gradićih govori se većinom talijanski. Taj naš puk nauči se za silu kojugod besjedu talijanski, te se tim pomaže obćeć s Talijani. Ali tko će pametan reći, da je on Talijan, jer znade za silu kojugod rieč talijansku! Talijanski gospodari, djelodavci, poduzetnici itd. loviti će u rečenu mrežu naše radnike i služinčad, kojim će kazati: *t a v i g o v o r i t e t a l i j a n s k i*, te će ga upisati medju Talijane. Dogoditi će se mnogo slučajeva, da će osobe, koje se neznadu pošteno ni prekrižiti talijanski, ubrojene biti medju Talijane, jer progovore u svakdanjem životu kojugod besjedu talijanski.

Treba dakle, Istrani braćo, da budemo svi na oprezu, da nezapadnemo u talijansku mrežu, il da nedodjemo medju ljude, koji nisu ni po rodu ni po jeziku naši. Kad se bude kod podpisa pitalo, kojim se jezikom, služimo u svakdanjem životu, kazati valja onaj jezik, kojim govorimo u obitelji, kojega su nas naučil

naši stariji t. j. jezik hrvatski. Onaj jezik, kojim se kadšto služimo u službi, nije naš materinski jezik, već onaj, kojim govorimo kod kuće, sa svojom obitelji. Ako i govori jedan ili drugi od nas više jezika, samo jedan može biti materinski, i taj jezik moramo priznati obćevni.

Kuće gospodari i djelodavci moraju paziti, da svoju čeljad upišu pravedno u popisne listine, jer svaka krivica dodje na svietlo, pak krivac mora biti kažnjen. Gospoda svećenici, učitelji i svi oni, koji pošteno ćute i rade, moraju ići na ruku kmetu, koji nezna pisati. Neuka kmeta valja čuvati od protivničkih agitatora i nepozvanih popisača, koji će se puku narivavati. Gospodari ili djelodavci neimaju pravice narinuti svojim radnikom ili služinčadi tudji jezik kao obćevni, te imade svatko pravo, da upiše kao svoj onaj obćevni jezik, kojega sam hoće.

Budu li naši protivnici ili popisači tvrdili, da je obćevni jezik onaj, kojim se najviše služimo u tudjoj službi, odgovoriti njim valja, da tomu nije tako, jer je namjera rubrike „obćevni jezik" ta, da se ustanovi narodnost dotičnika. Kao obćevni jezik moramo dakle proglasiti jedino **svoj materinski jezik**, makar i govorili i druge jezike.

Istrani braćo! Budite oprezni, nedajte se od nikoga zasliepiti. Budu li Vam gdjegod silom narivavali tudji jezik, vi ga odbijte. Zakon nedozvoljava nikakva nasilja, pa ako se komu dogodi, da su ga proti njegovoj volji upisali medju Talijane, neka to prijavi predsjedničtvu družtva „**Edinost**" koje će bezplatno tražiti, da se zakonu zadovolji.

Popisati se moramo svi, zato treba da se priglasi svatko u svojemu jeziku. Štujmo tudje, branimo svoje, pak će i nam sinuti bolja budućnost.

Dante Alighieri.

U pomorskom gradu sjeverne Italije, u povjestnički glasovitoj Raveni, na protivnoj nam obali jadranskoga mora sastali se dne 27. pr. mjeseca članovi družtva „**Dante Alighieri**" na XI. godišnjoj glavnoj skupštini.

Grad Ravena bijaše izabran bez dvojbe sielom rečene skupštine radi toga, što on čuva kosti najvećega pjesnika svih vjekova, neumrloga Dante-a, čije ime nosi spomenuto družtvo.

U Raveni sastali se članovi družtva iz svih krajeva Italije a medju njimi svietlila se lica ministara, senatora, zastupnika, generala, profesora, ponajviše službenih odličnjaka.

U predvečer skupštine zabavljale su strane goste dvie vojničke glazbe a sliedećih dana priredjeno je članovom na čast izleta, gostba, predstava, posjeta, i drugih zabava.

Ali pristupimo k samoj skupštini, kako ju opisuju talijanski listovi Primorja.

Predsjednik družtva senator Pasquale Villari otvorio je skupštinu poduljim govorom.*) kojim je opisao djelovanje družtva od njegova postanka pak sve do danas.

Postanak družtva — reče — izazvalo je nevoljno stanje Talijana izvan kraljevine u kulturnom pogledu, i primjer drugih naroda, koji ustrojiše slična družtva na obranu svoje narodnosti. Opisuje narodnostnu borbu od Galilea do danas; ta borba nevodi se više oružjem na bojnom polju, već se bije za jezik, koji je izraz narodne duše.

Obzirom na narodnostnu borbu u Istri, Trstu i Goričkoj (Regione Giulia) u Dalmaciji kaže predsjednik, da Talijani Austrije žrtvuju za tu borbu više nego li 32 milijuna Talijana iz kraljevine. Crta zatim djelovanje Talijana izvan kraljevine, koji biju boj proti tudjim školam, proti tudjem jeziku, proti Slavenom i proti Niemcem. Ganutljivo spomenuo se i Dalmatinaca, koji biju zadnji boj na život i na smrt.

Talijani Austrije — reče dalje — pružaju primjer nam, koji smo mislili, da dižemo prvi u vis baklju domovinske ljubavi.

Predsjednik nabroji zatim dužnosti, koje njim se namiču uslied pogibelji, koja prieti braći izvan kraljevine, da se tim zaprieči Niemcem prodiranje do Verone a Slavenom gospodstvo na **našem** moru jadranskom.

U popoldašnjoj sjednici izviestio je član ravnateljstva profesor **Arturo Galanti** o družtvenom djelovanju tečajem minule godine.

Medju ostalim predlaže ravnateljstvo skupštini, da se stavi u trgovinu na korist družtva posebnu poštansku dopisnicu, na kojoj će biti slika Dante-ova sa njegova spomenika u Trentu. Buduće godine tiskati će se koledar družtva „**Dante Alighieri**" i razpačivati žigice na korist istoga družtva.

Izviestitelj priobćuje, da si je družtvo prokrčilo put i u vojsku, čim da se je zahtjevalo sumnju, kao da bi to družtvo bilo političko. Vojska pritiče obilato družtvu na pomoć a ministar rata general **Ponza di San Martino**, generali **Baldissera** i **Zuccari**, Gozzulli, Balduino i Pittaluga te častnici dvaju pukovnija i mnogi drugi častnici upisaše se u družtvo.

Iz toga izvještaja zaključio jedan od prisutnih kako se nada, da će to družtvo za 10 godina imati prihoda za **pol milijuna** lira.

Kod razprave, koja se je zatim razprela, vodio je glavnu riec poznati židov **Ernesto Nathan** veliki meštar svih talijanskih loža slobodnih zidara Odvjetnik **Macchioro** član mljetačke podružnice toga družtva izviesti o djelovanju svoje podružnice i o borbi, koju vode Talijani austrijskog Primorja. Pripovieda kako se bije boj u crkvah i radi obrednog jezika, o izopačivanju imena osoba i mjesta pod zaštitom biskupa, govori obširno o uzgoju u tamošnjih školah, o ustrojenju talijanskih zabavišta i pučkih škola, da se tim doskoči pomanjkanju istih osobito u Istri i Dalmaciji.

Živahnim odobravanjem primila je skupština na znanje njegovo izvješće o ustrojenju talijanskog gimnazija u Pazinu. Spomenu zatim sredstva kojimi djeluju na korist talijanstva, i to „Legine" žigice, svečanom proslavom godišnjice Danteove vizije, pučkimi pjesmami i podignutjem spomenika Dante-u Primorju. Zaključi govor tim, da je pozvao prisutne, da se dive žarkoj narodnoj ljubavi Talijana Primorja, Dalmacije i Trenta.

Ovoj sjednici prisustvovao je i talijanski ministar **Pascolato**.

Na večer istoga dana bijaše u gradskom kazalištu svečana predstava na čast gostovom i izvanjskim članovom družtva.

Na svečanoj gostbi, koju je priredio „Circolo di Ravena" gostovom na čast izrekoše više zdravica, iz kojih je provirivala glavna misao, da treba posve potalijaniti Slavene Primorja i tim predobiti ih za majku Italiju.

Od početka pak do konca skupštine, svi govori, sve izjave i svi predlozi bijahu učinjeni u čisto iredentskom smislu t. j. putem odnarodjenja Hrvata i Slovenaca na našem jugu doći konačno do tih zemalja.

Mi neznamo, da li izvješćuje austrijski poslanik na talijanskom dvoru austrijsku vladu o iredentskom djelovanju toga družtva; neznamo da li to čine austrijski konzuli u Italiji, ali ako toga nečine, tad zanemaruju zaista jednu od glavnih svojih dužnosti. Svakako mora se predpostaviti, da je austrijska vlada o svemu tomu podrobno obaviešlena i da znade točno za sredstva i za ciljeve toga družtva. Ona mora za to znati, jer je danas u kolu toga družtva sva službena Italija. Predsjednik Villari priznao je sam, da smatra talijanska vlada to družtvo kao dragocienog pomagača na velikom djelu. Koje je to veliko djelo? Oslobodjenje nespašenih pokrajina, koje se još nalaze u sezi Austro-Ugarske monarhije.

Za veliko djelo rade sada i talijanska vojska, koja dobro znade, da će njoj biti laglja borba, kad se jednom zahvati sa Austro-Ugarskimi četami „radi oslobodjenja nespašene braće".

Ako naši državnici neuvidjaju ni sada pogibelji, koja prieti južnim pokrajinam naše monarhije od strane susjeda i zavnevolju saveznika, tada imade malo nade, da bi mogli ikad više toj pogibelji ozbiljno i odlučno na put stati.

*) Ovoj govor biti će priobćen u cielosti u budućoj svezci „Nuova Autologia".

Franina i Jurina.

Fr. Ča bi reka Jurino, zašto se sada **maći** shajaju u Poreč?

Jur. Zač gre zima pak se je triba obuć i obut.

Fr. Bit će još ništo!

Jur. E brate, izbori su na vratih, pak triba šoldi za blago kupovat, a u Poreču je velika zemaljska kasa.

Fr. Sad si pogodia!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Na drugom mjestu današnjega broja naći će naši čitatelji nekoje naputke glede predstojećih izbora za carevinsko vieće u V kuriji i u izborničtvu izvanjskih občina. Nadamo se, da će se i naši rodoljubi svuda strogo držati onih naputaka. Iz ljubljanskih listova doznajemo, da je slovensko političko družtvo u Mariboru imalo ovih dana sastanak pouzdanika slovenske stranke, na kojem bijahu proglašeni kandidati za predstojeće izbore. Za izvanjske občine Maribora kandidiraju bivšega zastupnika Robića; za gradsko izborničtvo Maribor—Ptuj Dra. Pipuša; za V. kuriju Maribor, Slovenjigradec, Lipnica, Feldbach, Mlakara. Glede kandidature u izvanjskih občinah Ptuj-Ljutomer prepušćeno je polit. družtvu „Pozor" u Ptuju, da proglasi kandidata. Isto tako glede kandidature u V. kuriji za Celje prepušćeno je proglasiti kandidata pol. družtvu „Naprej" u Celju.

Na tom sastanku bijaše jednoglasno zaključeno, da budući zastupnici u carevinskom vieću odlučno govore i rade.

U trščanskoj „Edinosti" preporuča neki rodoljub kandidaturu g. Frana Podgornika poznatoga slovenskoga rodoljuba i novinara, u Goričkoj. G. Podgornik je odličan slovenski rodoljub i pisac te bi bio stalno na čast i ponos slovenskomu narodu kad bi ga poslao u carevinsko vieće.

Glasilo narodne stranke u Dalmaciji, splitsko „Jedinstvo" zagovara sporazum izmedju dalmatinskih Hrvata i Srba za predstojeće izbore u svrhu, da ne bude izabran nijedan talijanaš na carevinsko vieće. Političko družtvo za Dalmaciju sa sjelom u Splitu pozivlje za budući čedan pravaše Dalmacije na sastanak u Split, gdje će se razpravljati o predstojećih izborih i o eventualnom dogovoru sa narodnjaci.

Česi grada Beča odlučili su prvi put, da će stupiti u izbornu borbu za carevinsko vieće. Oni su stupili u dotiraj sa mladočeskim klubom u Pragu, koji će im pružiti pomoć i koji je opunomoćio jednoga svoga člana, da rukovodi bečke Čehe kod predstojećih izbora.

Namjesničtvo donje Austrije je razpustilo „Prvu českú zadrugu u Beču", koja je postojala od god. 1865., i koja da je tjerala agitaciju, kojom da se je rušio mirni družtveni život u Beču stanujućih narodnosta.

Dne 3. t. mj. imali su poljski zastupnici carevinskoga vieća i zemaljskoga sabora u Lavovu sastanak, na kojem bijaše izabran središnji izborni odbor. Zatim se povela podulja razprava o promjeni klubskih pravila. Zastupnik Stojalowski zagovarao je solidarnost kluba tim više, što svi Niemci rade o tom, da zadobiju opet prevlast nad svimi narodi Austrije. Radi toga valja provesti još strožje načelo zajedničtva svih Slavena. Proti Čehom nesmije poljski klub nikad više ustati. Sastanku je predsjedao vitez Jaworski.

Dne 2. t. mj. obdržavan je u Beču pod predsjedničtvom grofa Osvalda Thuna sastanak zastupnika njemačkog ustavovjernog veleposjeda svih krunovina Austrije. Razpravljalo se je o političkom položaju, te bijaše izražena zastupnikom ustavovjernog veleposjeda zahvala i priznanje za njihovo djelovanje u carevinskom vieću. Nadalje izjaviše želju, da bi i budući zastupnici iz te skupine djelovali u tom smislu u državnom saboru. Izborni proglas izdati će ta skupina, čim sazna mnienje izbornih odbora u pojedinih krunovinah.

Srbija. Većina srbskih radikalaca, koji bijahu na rodjendan kraljice Drage pomilovani zbog poznatog atentata na razkralja Milana, pita, da bi se razprava proti njima obnovila. Oni naime tvrde, da bijaše atentat Milanova spletka, a oni koji su proti okrivljenikom svjedočili, da bijahu od Milana podkupljeni. Reć bi da najviša sudbena oblast Srbije nije protivna obnovi kaznene iztrage i razprave. Službeni list „Srbske novine" priobćuju dvie kraljevske naredbe, kojimi se uzpostalja u sva građjanska prava odvjetnike Žavkovića i Paničevića, koji bijahu zbog umišljenog atentata na Milana odsudjeni i nedavno od Aleksandra pomilovani.

Bugarska. Iz Sofije javljaju, da su započele razprave pod obraničkim sudom za uredjenje spora izmedju bugarske vlade i glavnoga poduzetničtva za gradnju željeznice Sofija-Roman. U tom sudu nalaze se: bivši belgijki ministar predsjednik Bernaert, predsjednik frankfurtskog prizivnog suda Hagens i odvjetnik pariškog kasacijonalnog suda Basi.

Englezka. Ovaj par obavljaju se izbori za Englezki parlamenat. Do sada je izabrano više od jedne trećine zastupnika, koji pripadaju većinom vladinoj stranci. U obće se drži, da u novom parlamentu neće biti velike promjene u razmjerju stranaka.

Južna Afrika. Zadnjih dana pronosi se glas, da će bivši predsjednik transvalske republike za koji dan preko Trsta odputovati u Briselj, gdje da se kani stalno nastaniti i gdje da će se sastati svi odličniji Buri, koji se nalaze u Europi. Njemačke novine javljaju, da je ovih dana prošlo preko tri tisuće bura portugalsku granicu i da su ih portugalske čete bez odpora razoružale. Portugalska vlada da je odredila da se svi Buri, koji neće da se po moru sele u tudjinstvo mogu nastaniti samo na nekojih mjestih u portugalskom području.

Mjestne:

Doznajemo, da će biti razdieljene izborne sekcije za V. kuriju u Puli tako, da će moći Talijani majorizirati svoje protivnike. Upozorujemo višu oblast na tu nepravdu.

Tamburaši u Puli. Ove dane stigli su u Pulu **vukovarski tamburaši**, šest ih na broju, te udaraju pod ravnanjem

g. Salaja u gostioni „Metropole". Onom liepom glasu, koga taj zbor uživa, odazvaše se i ovdje, igrajuć zavidnom vještinom razne odabrane komade i pjevajuć uzto narodne i ine napjeve.

Upozorujemo gg. članove „Čitaonice", „Sokola" i ostale rodoljubne občinstve, da će isti tamburaši koncertirati ovutra u srijedu u 8 sati večer u Sokolskoj dvorani (Stadt Pola). **Ulaznina je 40 h a za djecu polovicu.**

Istom prigodom preporučamo vukovarske tamburaše rodoljubima po Istri, kamo oni sada polaze a ponajprije u Pazin, da mnogobrojno posjete njihove koncerte, te se time naslade narodnom glazbom.

Pokrajinske:

Pozor izborници Istre! Iz viestih, koje nam stižu sa raznih strana Istre doznajemo, da se c. k. oblasti veoma žure sa pripravami za izbore na carevinsko vieće.

Stalno usljed naloga c. k. namjestničtva, pozvale su c. k. kotarske oblasti občinska glavarstva, da izreku svoje mnienje glede izbornih sekcija.

Iste kotarske oblasti razposlale su občinam tiskanice, u koje neka upišu izborničke koli za V. kuriju, toli za izborničtvo izvanjskih občina.

Iste c. k. kotarske oblasti poslale su nadalje občinam uzorke, po kojih da prigodom, u kojih imaju biti listine izložene na uvid za eventualne reklamacije, i to koli za V. kuriju, toli za izborničtvo izvanjskih občina. Po tih uzorcih — bar nekojih kotarskih oblastih — imale bi se izborne listine izložiti izmedju 15. i 22. oktobra.

Izborne sekcije — ako nisu već pripravne — pripraviti će se u što kraćem roku. Sekcije — napose za V. kuriju se lahko ustroje u svakoj občini, koja ima preko 1000 izbornika. Sekcije stvaraju c. k. kotarska poglavarstva saslušav prije občinska glavarstva. Kod toga ide se u nekojih kotarih strogo za tim, da se odieli gradove od izvanjskih občina. Radi li se tako u nekojih kotarih, moralo bi se isto tako raditi i u svih ostalih, da nebude prigovora radi pristranosti. Potrebito je to osobito tamo, gdje su gradovi jedne, a izvanjske občine druge narodnosti. Sekcije nisu toliko potrebne tamo, gdje su stanovnici jedne narodnosti i gdje su sjela občina pravo i naravno središte za sve občinare.

Občinska glavarstva popunjuju stalno izborne tiskovine koli za V. kuriju, toli za kuriju izvanjskih občina. Svega ne mogu pako najednom učiniti. Treba za to vremena ako se koće, da budu listine što više moguće podpune i točne.

Da se to uzmogne, provesti već do 15. oktobra, čini nam se skoro nemogućim. Nu računati valja i s tim, da bi se naime sililo, **da budu izborne listine do 15. oktobra svršene i da budu iste izložene od 15.-22. oktobra.** Za taj slučaj, s kojim se mora računati, čeka ogromno djelo u najkraćem roku bezodvlačno sve naše rodoljube širom ciele Istre. Valja se bezodvlačno pripraviti na to, da se bude moglo izborne listine popuniti. U roku od 8 dana, pošto budu listine izložene, imadu izbornici pravo, da pregledaju listine, i po jednoj ministerijalnoj naredbi od 1888., da ih također prepišu, te da reklamiraju **proti** onim, koji su u listine unešeni, premda neimaju izbornog prava, i za one, koji nisu u listinah, a imaju izborno pravo.

Izborno pravo u V. kuriji imaju svi oni mužkarci, austrijski državljani, stanujući u dotičnoj občini najmanje 6 mjeseca, koji su dovršili 24. godinu u doba, kad su izbori razpisani.

U izborničtvu izvanjskih občina imaju izborno pravo oni državljani, koji uz ostale zahtjeve, plaćaju najmanje 4 for. (8 kruna) izravnoga poreza.

Reklamacije proti onim, koji su unešeni u izborne listine, a neimaju pravice, i za one, koji nisu unešeni a imaju izborno pravo, imaju se predložiti občinskomu glavarstvu u roku od 8 dana za to ustanovljenih.

Upozorujemo ovim sve naše istomišljenike, da paze svuda, kada će biti taj osamdnevni rok ustanovljen, jer kasnije ne koristi reklamirati, pa imalo se za to sto pravica.

Reklamaciji mora se priložiti također dokaze za ono, što se tvrdi, ako to nije svakomu i občenito poznato.

Izbori u Istri. Cienjeni nas susački drug „Novi List" donosi u broju od petka na uvodnom mjestu članak pod gornjim naslovom, u kojem opisuje predstojeću izborbu borbu u Istri, težki položaj Hrvata i Slovenaca Istre, u kojem se nalaze radi poznatih odnošaja u našem Primorju.

Na taj članak, preporučamo našim drugom u Hrvatskoj, da se obazrieti izvole.

Uputa za izbore tiskana je na novo skoro neprumjenjena ona od godine 1897. Razposlati će se ovih dana vidjenjim rodoljubom u Istri, kojim se već sada tople preporuča, da ju porabe za se i poduče neuke. Razbistreno je sve, što je potrebito znati o pravu i postupku pri izborih. Treba li komu još kakva razjašnjenja, neka piše uredničtvu našeg lista.

Tršćanski čifut pjeva slavospjeve o biskupu Flappu. Glasilo tršćanskih židova pripovjeda u svojem broju od subote, da je porečko-puljski biskup presvj. g. Flapp izdao u svojem glasilu „Folium diocesanum" tumačenje k zadnjoj odredbi zbora sv. obreda u pogledu porabe glagolice u **naših biskupijah.** Tim tumačenjem, da je biskup dokazao, da se ni po novoj odredbi ne može rabiti glagolica u nijednoj crkvi njegove biskupije. To pa je biskup priobćio svomu svećenstvu, zabranio mu strogo služiti se bilo gdje glagolicom.

Radi te **odlučne** zabrane pjeva tršćanski čifut biskupu Flappu slavospjeve dočim grdi i ruži biskupe Šterka i Mahnića, koji neće, da sliede stope Flappove. Čim nam dopusti prostor lista, vratiti ćemo se na to glagolanje čifutskog lista i na tumačenje biskupa Flappa.

Ogroman morski pas. Ovih dana uhvatiše kod Raba u mreže g. Josipa Marsića ogromnoga morskoga psa, koji je mjerio u duljini 5·48 metara a bio težak izmedju 15 i 12 kvintala. U želudcu tog morskog strašila nadjoše ostanke konjskog ždrebca, koji je imao još uže omotano okolo vrata. Prednji dio glave (zube) i hrbtenjaču poslaše pomorskoj vladi u Trst.

Iz drugih krajeva:

Trgovačko-pomorski poručnici. Kr. pomorska oblast na Rieci imenovala je poručnici trgovačke mornarice gg. Metoda Tomljanovića iz Kostrene (sv. Lucija) i Ivana Zigar iz Rieke.

Težka nesreća zadesila je našu braću Hrvate u Subotici — koji su poznati pod imenom Bunjevaca. Kako i mi u Istri tako imadu i oni u Madjarskoj glavnu podporu u narodnoj borbi proti nasilnom Madjaru u narodnom svećenstvu. Jedan izmedju vodja toga narodnoga svećenstva bijaše preč. g. Mato Mamužić opat u Subotici. I taj uzorni svećenik i rodoljub ostavio je svoje biedne Bunjevce težko razcivljene utopiv se kupajuć u jezeru Palić. Evo što pišu o tom nesretnom dogodjaju hrvatske novine.

Na daleko čuveni rimokatolički opat u Subotici, a veliki Bunjevac, Mato Mamužić, otišao je prošlog petka poslije podne još sa njih trojicom na Palić da se kupa. Opat je bio poznat kao dobar plivač, te je otišao podalje od svojih drugova. Poslije nekog vremena počnu se ova trojica zgledati, zašto im se opat dugo na jezeru zadržao. Oni počnu vikati, tražiti, no uzaludi. Odmah telefonski jave u grad, odakle dodjoše ribari te spustiše mreže, ali ga nisu našli. Opat je imao srčanu bolest, te se drži, da se je uslied toga udavio. U gradu je velika uzrujanost zbog ovog dogodjaja, te silan svieti odlazi na Palić, da vidi mjesto, gdje se dogodila nesreća. Vječni pokoj čestitomu mužu!

Goričani budite na oprezu. U tršćanskom „**židovčiću**" večernje izdanje od dne 5. t. mj. čitamo, da će se u Goričkoj složiti kod izbora u V. kuriji talijanski liberalci i socijalisti i da će glasovati jedni i drugi za kandidata, koga njim postave socijalisti u Trstu. U tu svrhu poslati će Gorički socijalisti svoje odaslanike na sastanak u Trst, gdje se ima izraditi osnova za izbrnu borbu u V. kuriji u Goričkoj i gdje će se preporučiti, **da se upotrebi u slovenskom** dielu Goričke.

Tako „**židovčić**" a mi upozorujemo braću u Goričkoj, da paze što rade.

Požrtvovnost Čeha. Godine 1880. ustrojili su braća Česi u gradu Pragu „**Maticu Školsku**", kojoj je ista svrha kano i našoj družbi sv. Cirila i Metoda t. j. da obrani češku djecu od odnarodjenja.

Prve godine sakupila je „**Matica školska**" prinosa i darova 150.000 kruna; kroz pet godina sakupila je 800.000 kruna, a sada 8 **milijuna** kruna; u svemu broji 30.000 članova.

Socialistični kandidati za V. kuriju jesu: za Trst **Ucekar**, za Istru i Goricu **Kristan**, za Dalmaciju **Poduje**. Glasa se, da Talijani neće postavit u V. kuriji kandidata, valjda sa namjerom, samo da neuspije naš kandidat. Pozor na sve narode!

Iz Rieke voze vodu u Zadar. U riečkih novinah čitamo, da je u tamošnju luku stigla ene 1. t. mj. ladja-bunar (brodšterna) „Nimphe" c. i kr. mornarice pod zapovjedničtvom poručnika g. Kovačevića. Sliedećeg dana vratila se ladja u Zadar, ukrcav 170 tonelada pitke vode. Eto kamo smo došli! Iz Dalmacije voze na Rieku vino, a iz Rieke u Dalmaciju vodu!

Novi ljekarnik. U Sušačkom „N. L." čitamo, da je naš zemljak g. Nikola **Turato**, rodom iz Omišlja, na otoku Krku, položio na sveučilištu u Budimpešti konačni ljekarnički izpit sa odličnim uspjehom. Čestitamo!

Podružnica družtva „Dante Alighieri" u Vidmu. Iz talijanskih listova doznajemo, da je podružnica družtva „Dante Alighieri" u Vidmu imala nedavno svoju godišnju glavnu skupštinu, na kojoj je pročitano izvješće o djelovanju te podružnice. Iz tog izvješća doznajemo, da se je 46 furlanskih občina upisalo u tu podružnicu. Sada broji ta podružnica 336 redovitih članova koji plaćaju na godinu 6 lira i 87 izvanrednih članova, plaćajućih 2 lire na godinu. Prihoda je imala ta podružnica 6554 lira, od kojih je žrtvovala za širenje talijanstva u Primorju 4500 lira. Do sada sakupila je ta podružnica za širenje talijanstva **24·752** lire.

Velika kradnja u Vatikanu. Nepoznati do sad zlikovci odnesli su iz Vatikanske blagajne raznih vriednostnih papira u vriednosti od 380.000 lira.

Koli sa strane Vatikana toli sa strane talijanskih državnih oblastih poduzete su sve mjere, da se tatom trag pronadje.

Mnogi drže, da su kadnju počinile osobe, koje pripadaju Vatikanu, dočim tvrde drugi, da su tu kradnju izveli izvanjski radnici, koji su bili u Vatikanu zaposleni.

Otac sa petero djece na vojničkih vježbah. U francezkom gradu Anisens-u pozvan bijaše na vojničke vježbe kroz 13. dana dne 1. t. mj. pričuvni vojnik N. Thiellzy, komu je nedavno umrla mlada supruga, ostaviv ga sa petero drobne dječice. Nesretni otac-vojnik dopelja sobom u kasarnu petero djece, nemajuć ih doma komu ostaviti. Njegov zapovjednik odredi, da ostanu djeca sa otcem u kasarni, dok otac svrši vježbe. Djeca su imala u kasarni stan i hranu.

Zlatno pero. Jučer primio je sv. Otac napulitanske hodočastnike, koji mu poklone zlatno pero ukrašeno dragocienim kamenjem. Tim perom napisati će sv. Otac prvi dan budućega stoljeća, t. j. 1. jenara 1901.

Budući zadarski nadbiskup. Splitsko „Jedinstvo" piše u br. 81. od dne 5. t. mj. da može glede popunjenja nadbiskupske stolice u Zadru sa radošću točno izviestiti, i to po viestih iz najpouzdanijega izvora, da je absolutno isključeno, da će na onu stolicu sjesti tudji čovjek; mjerodavni krugovi, da su još uviek nepomični u odluci, da zadarskim nadbiskupom postane sin one zemlje, koji skroz kao materinski pozna hrvatski jezik. Imenovanje da se neće obaviti prije svršetka ove godine.

Zadarski nadbiskup. Javljaju iz Zadra, da se na sav mah govori i već se skoro drži stalnim, da će izpražnjen nadbiskupsku stolicu zasjesti kanonik Borzatti, koji ne zna ni rieči hrvatski. Proti njemu je sa mjerodavne strane bio podignut prigovor: ignorat linguam populi t. j. ne pozna jezika narodnog, ipak se misli to kroz prste progledati, jer njega zagovaraju najokorjeli zadarski iridentiste. — Kako li će taj nadbiskup obćiti sa hrvatskim svećenstvom i narodnom i rieč božju propovjedati? U svećenstvu nadbiskupije zadarske opaža se naravno radi tih glasova veliko nezadovoljstvo.

Nova odvjetnička pisarna u Gorici. G. odvjetnik Dr. Trevo prenesao je svoju pisarnu iz Postojne u Gorieu, gdje će zajedno sa odvjetnikom g. Dr. Tumom voditi odvjetničke poslove.

Iz Gorice pišu nam, da su tamošnji Talijani digli nebo i pakao proti Slovencem prigodom dolazka cara i kralja u Goricu. Nigdje slovenske zastave nebijaše vidjeti, jer su to Talijani izposlovali od vlade. Da njimi bijaše svemoguće, oni bi bili prepriečili i ulaz izvanjskim Slovencem u Goricu, samo da se pokaže Gorica čisto talijanskim gradom. Slovencem su branili narodne zastave a oni su svuda, gdje su mogli izticali boje zastave talijanske kraljevine. Zemaljski poglavar Dr. Pajer, koji govori slovenski, pozdravio je Vladara na kolodvoru talijanski, a na kotarskom poglavarstvu njemački, ali slovenske rieči nebi se bilo iz njega izlisnulo pod nijednu cienu, premda bi bio morao govoriti i slovenski kano poglavar dvojezične pokrajine.

Kapetani iz hrv. i austr. primorja. Kako javljaju iz Rieke, doskora će se više austrijskih i hrvatskih pomorskih kapetana izseliti u Japan, da ondje kao zapovjednici japanskih brodova nadju svoj obstanak. U Japanu je naime nedavno osnovano dioničarsko družtvo sa temeljnom glavnicom od 20 milijuna kruna, koje će podržavati uz državnu podporu redovitu plovitbu na oceanu, sredozemnom moru i Yangče-rieci. U tu će se svrhu ništa više ni manje, nego 120 ladja stranom porinuti u more, stranom gotovih kupiti. Pošto je velika oskudica na uvježbanih pomorskih častnicih, pozvani su austrijski i hrvatski pomorski kapetani, koji posud na svietu uživaju najbolji glas kao vrstni, solidni i pouzdani zapovjednici, da zapreme mjesta kod spomenutog družtva.

Ogromni parobrodi. Poznato je, da imade njemačko parobrodarsko družtvo „Njemački Loyd" uz Engleze i Amerikance najveće parobrode, koji plove izmedju starog i novog svieta. Sada gradi to njemačko družtvo u Stettinu dva nova parobroda i to parobrod „**Kromprince Vilhelm**" i „**Kaiser Vilhelm II.**" Ovaj zadnji biti će dugačak 707 stopa, širok 72 stope, a njegovi strojevi imati će jakost od 38.000 konjskih sila. Taj parobrod će moći prevaliti za jedan sat 24 morske milje, što je do sada riedka brzina.

Zatvoreni anarhisti. Dne 4. t. mj. zatvorili su u Milanu više vrlo pogibeljnih talijanskih anarhista, koji se vratiše iz Amerike u domovinu. Kod nekojih nadjeno je oružja i veći svota novca.

Offert-Ausschreibung.

Zur Sicherstellung der Ein- und Ausschiffung, dann des Transportes und der Stauung von marine-ärarischer Holz- und Steinkohle (Briquettes, Coaks) im Centralhafen von Pola vom 1. Jänner 1901 bis Ende des Jahres 1905, findet beim k. u. k. See-Arsenals-Commando am 12. November 1900 um 4ª nachmittags über versiegelt eingelangte Anbote eine allgemeine Offertverhandlung statt.

Die vollständige Offertausschreibung, die Offertformularien, ferner die Contractsbedingnisse können beim k. u. k. Seebezirks-Commando in Triest, beim k. u. k. See-Arsenals-Commando in Pola, beim Municipium in Pola und bei den Stadtmagistraten in Triest und Fiume eingesehen und empfangen werden.

Mündliche Auskünfte werden bei der Verwaltungs-Abtheilung des k. u. k. See-Arsenals-Commandos in Pola ertheilt

Vom k. u. k. See-Arsenals-Commando.

Pola, im October 1900.

Razpis ponude.

Da se osjegura ukrcivanje, izkrcivanje, prenos i slaganje drva i kamenog ugljena (briquettes, coaks) pomorskog erara u središnjoj luci u Puli u dobi od 1. siečnja 1901. do konca godine 1905., obdržavati će se dne 12. novembra 1900. na 4 sata p. p. kod c. i kr. zapovjedničtva pomorskog arsenala, javna dražba vrhu zapečaćenih ponuda, koje bi do tada stigle.

Podpuni razpis ponude, obrazci za ponude kano takodjer i uvjeti pogodbe mogu se pregledati i dobiti kod c. i kr. kotarskog pomorskog zapovjedničtva u Trstu, kod c. i kr. zapovjedničtva pomorskog arsenala u Puli, kod puljskog občinskog ureda kano i kod magistrata u Trstu i na Rieci.

Ustmena razjašnjenja daju se kod upravnog odiela c. i kr. zapovjedničtva pomorskog arsenala u Puli.

Od c. i kr. zapovjedničtva pomorskog arsenala.

Pula, u oktobru 1900.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. — u Puli — Via Giulia broj 5.

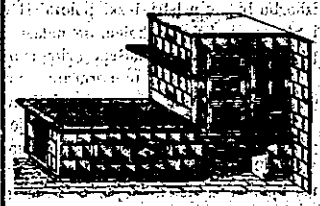

Skladište

glinenih peći

i štednjaka.

Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva J. J. Naglas-a u Ljubljani.

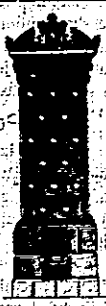

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstva, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Narudžbe u vriednosti od 20 K. napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

L. Malitzky

Pola. Via Sergia 65. - urar i srebrnar - Pola. Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

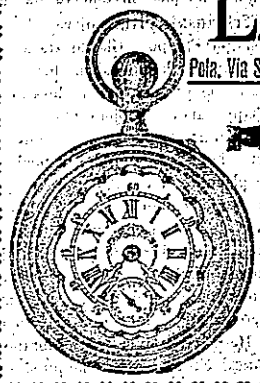

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

Br. 2231.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto liečnika ove občine uz godišnju plaću od kruna 3200 izplativih iz občinske blagajne u predplatne mjesečne obroke; od kojih, kruna 2400 kao občinskome činovniku u smislu pokr. zakona 27. veljače 1874. a kruna 800 u ime liečničke pohode (condotta) za liečenje stanovnika odlomka Raba u istoj upisatih.

Za liečenje u odlomcima Lopara, Draži, Kampov. Mundanije, Banjolu i Barbata biti će ustanovljen posebni cienik prama dalečini mjesta.

Imenovani liečnik morati će da službu nastupi prem bude sliedilo imenovanje sa strane vieća.

Služba biti će utvrdjena naročitom pogodbom za tri godine, ako kroz to vrieme nebude dogovorno drugčije odlučeno.

Natjecatelji morati će prikazati svoje molbe ovom občinskom upraviteljstvu najdalje do 22. tekućeg mjeseca, obskrbljene sliedećim izpravama:

Krštenicom, dokaznicom usposobljenja sveukupnog liečničtva, dokazom poznavanja hrvatskog jezika a po mogućnosti i talijanskog, austrijanskog državljanstva.

Iz občinskog upraviteljstva.

Rab, 3. listopada 1900.

Načelnik: P. Dominis.

Prisjeda: Josip Bakota.

Knjigotiskara i knjigoveznica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; biljeguje takodjer knjige itd.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na tekući račun, i

na girokonto sa 4½% kamatima od

dana uložka do dana digunća.

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 68. U Puli, dne 12. oktobra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci, za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojitka.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine. } na godinu

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru.

Predplatnicima na uvaženje! Ovim brojem započimlje treće četvrtgodište. Svi oni, koji još nisu podmirili predplatu, umoljeni su, da ju obnove, odnosno podmire stari dug. Koncem drugog četvrta godine bilo je zaostataka preko **10.000 (deset) hiljada kruna,** što znači, da nismo stroži u utjerivanju, odnosno, da se cienjeni predplatnici odviše zanašaju jedan na drugoga, misleći si, drugi su točniji od mene. Ozbilno opominjemo ovim sve dužnike, da nam već jednom podmire tražbinu. Mnogo je dužnika iz krugova bolje stojećih, kojima nije potrebno čekati trgatve e da podmire predplatu, kao što kmetovom. Poslijednje molimo takodjer za izvršbu dužnosti.

Svakomu svoje!

Novi program.

K predstojećim izborom za carevinsko vieće izdale su jur do sada skoro sve stranke izborne proglase, u kojih razvija svaka sa svoga stanovišta svoj program rada za buduće.

Medju prvimi oglasili se kršćanski socijalisti, koji kažu, da treba spriečiti u budućem parlamentu svaku obstrukciju, jer je ona na putu redovitomu djelovanju državnog zastupstva. Oni će vjerno ustrajati u njemačkoj zajednici i nastojati, da se njemački jezik kao posredovni uzakoni i da se povrati katoličkomu pučanstvu Austrije upliv na državnu upravu.

Kršćanski socijalisti raditi će proti težnjam njemačkih radikala, koji slete najviše njemačkomu narodu Austrije. Oni će biti i proti socijalnim demokratom, jer da stoje oni pod židovskim uplivom.

Katolička pučka stranka proglasuje, da će raditi za ravnopravnost sviju naroda u državi na temelju državnih temeljnih zakona. Ona je za uzdržanje središnjeg parlamenta, za nerazdieljivost austrijskih zemalja, za uzdržanje njemačkog kao posredovnog jezika, a proti uzakonjenju njemačkoga jezika kao državnog i proti českomu državnomu pravu. Nadalje odsudjuje ova stranka najodlučnije svaku obstrukciju i preti odieljenju od Rima, a zahtjeva, da se državno zastupstvo bavi gospodarskim pitanji i da se slože svi kršćanski zastupnici.

Njemački radikalci traže odlučnu i bezobzirnu njemačko-narodnu politiku. Njemački jezik imade se proglasiti i uzakoniti kao državni jezik; savez sa njemačkom državom imade se uzakoniti, isto tako carinski i trgovački ugovor sa Njemačkom.

Njemački liberalci zahtjevaju, da se oduzme svim težnjam proti državnomu jedinstvu, proti ustavu i proti potiskivanju Niemaca svaki temelj i svaku nadu na uspjeh, jer da inače nije moguće trajno poboljšanje državnih odnošaja. Oni hoće da se njemački jezik zakonom proglasi državnim; da se provede narodno zaokruženje i diobe ciele uprave u Českoj; da vlada štiti prava i probitke države proti zahtjevom narodnostih i da se uzprotivi oživotvorenju českoga državnoga prava, što da se neslaže sa državnim ustavom.

Glavna točka programa mladočeske stranke jest ravnopravnost sviju naroda u državi, kako to propisuju državni temeljni zakoni, te oživotvorenje českoga državnoga prava, čega se český narod nikomu za volju i uz nijednu cienu neodriče. Oni će se u tu svrhu poslužiti svimi zakonitimi sredstvi, uviek spremni prihvatiti se i najodlučnije obstrukcije.

Vodja i prvak poljskoga kluba vitez Jaworski razvio je nedavno u Zloczowu program svoje stranke, za koju reče, da će vazda biti za ojačanje monarhije. Poljaci da znadu, da mogu biti močni jedino u jakoj Austriji. Kao prava autonomistička stranka, poljski klub da će se vazda opirati proti ustavnim osnovam Poljaci odsudjuju svaku obstrukciju, te će u buduće slieditи politiku slobodne ruke i nastojati oko probitaka države i svoje zemlje. Glede Čeha, rekao je vitez Jaworski, da će im uviek biti dobri prijatelji, i da će uviek podupirati njihove želje, koje se budu dale spojiti sa probitci države.

Od predsjedničtva niti članova bivše slovenske kršćansko-narodne sveze neimamo doduše ni proglasa ni izjava, ali za nju znademo, da je temeljna točka njezina programa, ravnopravnost sviju naroda na temelju državnih temeljnih zakona. Ova točka ostati će i buduće temeljem svega djelovanja onih članova kluba, koji su ga do sada sačinjavali, pa i nedošlo do obnove samoga kluba.

K svim tim proglasom i programom dolazi sada český velikaš i stari plemić grof Ivan Harrach novim programom na svietlo. Taj český veleposjednik i član gospodske kuće, koji se je uviek borio za probitke českoga naroda, predlaže u jednom pražkom listu, da se ustroji nova stranka pod imenom Austrijskih domoljuba, kojoj bi se imali pridružiti pripadnici sviju naroda, sviju vjeroizpovieti i sviju razreda. Pozivlje austrijske domoljube da se o tom izjave i stavlja im na razmišljanje sliedećih 13 točaka svoga programa:

1. Preinaka ustava na temelju postojećih zakona. Ta preinaka ima odgovarati pravicam i odnošajem pojedinih krunovina i pokrajina. 2. Jednako pravo pojedinaca u crkvi, u školi, kod sudova i kod izbora, koji se imadu svuda izravno vršiti. 3. Saborska izborna preinaka na pravednom temelju prama broju i narodnosti pučanstva. 4. Popis puka ima se provesti na temelju materinskoga jezika, jer se samo tako može točno ustanoviti istina o broju pojedine narodnosti. 5. Zaštita narodnih manjina kao ravnopravnih državljana. 6. Prenos dinastičke odanosti i na skupnu domovinu. 7. Poboljšanje zemaljskih financija. 8. Uzdržanje njemačkoga jezika kao svjetskog u vojsci i kod središnje vlade, ali takodjer učenje drugoga zemaljskog jezika kao obvezatnog predmeta u srednjih školah. 9. Unapredjivanje austrijskog domoljublja i medjusobne ljubavi, te poštovanja medju narodi. 10. Progon neprijatelja austrijskih unutar granica monarhije. 11. Poboljšanje porezne snage, sudbine radničkog stališa i podupiranje vjerskog uzgoja. 12. Pospješivanje napredka u svih područjih. 13. Postignuće svega toga većinom u carevinskom vieću, koja se ima sastaviti od austrijskih domoljuba putem dogovora pojedinih stranaka a pod vodstvom vlade, u kojoj mora imati svaki narod svoga zastupnika.

Kako je razvidno iz navedenoga imade grof Harrach vrlo zdravila

Podlistak.

Ljubezna poruka

omladini društva „Sloboda" u Gracu.

Premila moja Omladino! Vidil sem u 62 numeru dične naše „Sloge" račun o tvom delovanju. Eh! da ti je znati kako sem bil vesel, kada sem ga lejil! I ma šabito, sem prišel do moji prijatelji, Tone i Mika — pak sem jim rekel: Tone, Miko, ste lejili „Našu Slogu"? Eh kako je brava naša Omladina! Ste videli koliko je, ma u jedno leto, udelala, a još študja! A ce će bit kada finiju študje?! Pritiče i do nas jeden od oni mladići, da i nas cesagod nauči, i da se liberamo od Gospodi, pa da dobijemo fervaske naše škule. Eh da bi Bog dal! . . . A ma cuj Tone, cuj Miko: pa sada će nam još imati kuraja prić reći Gospoda, da mi Krovati smo injoranti, da smo se rodili za delati zemju i krave pasti, a niš za drugo dobro! Ma neka vrišćaju! Vidit ćemo, do kega leta.

Dunka moreš se domisliti, premila Omladino, kako vesel sem bil, kad sem lejil tvoje delo! Ma vaja da ti povem, da sem se, dan pokle, i raztužil, ma proprio bastanca, za jednu tvoju stvar. Va više numeri tvoga Sela, sem lejil neko ime — Darvin. Možeš se mislit, ja, ki neznam ni ime boli, ke nam je ugrezla loze, nisem znal ce je to Darvin, Darvinizam; a pak, vaik ma vaik mi je on bil va pameti. Pa eto va vecer grem doma iz kampanje, i vidim moga šior Šantula; pa ja njemu: šior Šantulo, šior Šantulo: cujte, vi ki imate vražju pamet, ce je to Darvin, Darvinizam? — A on meni: Aj s Bogom, Žuva moj: misli popejati. Lepo to masta va kuću, i udelat malo vina; a ce ti je stalo za Darvina i za drugo. — Ma da, šior Šantulo, ja opet njemu, nebudite hudi: povedajte mi. — A on će mi: eh! a vaik te vaja kuntenat. Ajde! Darvin je jeden človek, ki je ucil: da človek ni stvoren od Boga, ma da dolazi od Rangutana, al šimije, a ova od jedne druge manje beštije, a ova manja od još manje, i tako daje. — A tako, šior Šantulo moj! Viš, Viš!!.. Hvala vam; Bog š njimi! — Bog! — Ja sada grem napred, a žalost mene više laćuje; jer mislim va sebi: ma kako je to, da naša lepa fervarska Omladina gre študjati, da mi dolazimo od šimije?!.. Ce je zabila nauk kršćanski?! — I evo, draga Omladino, ce me je raztužilo! Ma kalkulam, da sem se pravo i raztužil, jer sem poznal, da va ovoj stvari nisi na pravom putu: kada bi ja želil, da ti svaka dobro udelaš, za našu fervasku slavu. — Dunka si zabila, draga Omladino, da jeden Bog, ki sve zna, ki nemore prevariti, kada gres študijat Darvina, ki uci kontra nauci Božjoj?! Bog nam govori, da nas je on ovakve stvoril; a ti greš študjat da dolazimo od Rangutana! da Rangutan dolazi od druge zveri! da ova druga zver dolazi od treće itd., tako da, kako se meni pará, moremo reći: da je človek došal od najmanjega crva; i zato: da je crv malo po malo narastal človek!! — Ma, draga omladino, ce ti se je va glavi travinjalo? Ja sem injorant, znam, da meška je vaik meška, i da ta meška krepa: tako pas je i vaik pas. A ma mislim, da tako finiju i šimije: neverujem, da one prvo, ili pokle nego krepaju, da se promene u človeka. Nije tako, miła Omladino? — Kako ćeš ti, da meni jedno soldo samo naraste, i bude banić, a gore fiorin, kada ga takoga ni udelal Gospodar? Hotelo bi se, da se soldo promeni u srebro za bit banić ili fiorin. A kako to more bit? . . Pa da je, kako vi študjate, a žac mi nikad ne vidimo, da meška bude pas, a pas cesagod drugo? a žac ne vidimo, da rangutan bude človek? Ah! dragi moji, da bi tako bilo, koleko bi više judi bilo na zemji; jer kad ji je toleko, ki se samo od judi majaju, koleko bi ji još više bilo, da bi i iz rangutana izlazili judi? Ce vam se para? Nije pravo? — Ako dunka ja, ki nisam niš študjal, vidim ovo, cudim se tebi, draga Omladino, da gres u ove študje gubiti vreme. Da ti pravo recem, prvo nego sem šior Šantulon govoril, sem mislel, da Darvinizam je Bog

misli, ali se bojimo, da će one ostati krasne misli i ništa drugo.

Imade tuj točaka, koje bi morali bezuvjetno podpisati svi p r a v i d o m o l j u b i austrijski, dočim je i takovih, na koje nebi pristali Niemci, ili kojih nebi mogli odobriti Slaveni.

Svakako je vriedno, da odlučujući krugovi razmišljaju o predlogu českoga velikaša, koji imade bez dvojbe najplemenitije nakane i kao Čeh i kao austrijski domoljub.

Franina i Jurina.

Fr. Zdravo Jure! A kamo tako brzo?

Jur. Nesen ovo neč soldi na poštu za onu lepu „Našu Slogu“ va Pul.

Fr. A, ča si i ti dužan?

Jur. Ma vero me je sran reć da san za jedno par let. Ča češ, nejde čovek se ne domisli, nejde se trefi da ni niti solda doma, a nejde ti mislin, mej tolikemi te mane lahko počekat i tako ti vreme pasa a dug raste. Al sada san neč stisnul od vina, a fanjska ti je kapljica, pak mi Luca govori: „Znaš Jurino, prvi soldi neka gredu va Pul, aš ni lepo, list prijimat a ne platit ga“.

Fr. Imaš pravo. I ja san neč dužan, pa san mislel kako ti, al ako se tako jedan na drugega ogledamo, neće ni jedan platit. A njin tamo ki će dat soldi za hartu, za poštu, za delavci, pa imaju pravo da se tuže i da nas na našu sramotu teraju. Još dobro, da nisu nan napravili špeže.

Jur. Tako je! Najbolje je platit sve, al ako ne moreš, daj neč na račun, pa će bit potle mir.

Fr. Baš ću i ja nedelju kad buden šal k maše javit se na pošte i poslat va Pul nekoliko krunic.

Jur. Bravo! Pa kad se vrneš, zami i za me „Slogu“, pa ćemo pul mane malo mojga pokusit i čugod se pogovorit od izbori i tako.

Fr. Ću, ću, neboj se, a sada Bog aš moram brzo dokle poštu ne zapru.

Jur. Bog i pozdravi doma Maru!

* * *

Fr. Već da su počeli istarski krnjeli, šaznа ce: i da češ s njimi, ki zna koliko dobra udelati svomu jadnom i sirotom narodu! ali sada te pitam: ko će te nam dobro udelat s njimi? Ma morda, kada smo tužni, će te nas razveseliti, povedajući nam, da doluzimo od rangutana?! — Nemoj d u n k a, Omladino draga gubiti vreme u ove stvari, ke nis dobra, a puno bi zla mogle udelati svomu narodu! Zato i mislim, da D a r v i n i z a m neće udelati, da mi „stariji mirne duše kliknemo! n a m l a d i n i n u m o s t a j e s v i e t“: Jer sigurno D a r v i n i z a m nemore odgojiti značajne jude, kad se naslanja na rangutanska načela. Poradi toga, premila Omladino, ja ki sem dosta — opet ću reći — i n j o r a n a t, poznavajući ovo, usudjujem se, na ime fervarskega Creskoga zapuštenoga naroda, poslati ti ovu „opomenu“, ovaj „nauk“, kako ti želiš i obećaješ, da češ „rado i sa zahvalnošću primiti“. Nebi bilo boje, da ostavis D a r v i n i z a m, i zameš u ruke sv. evandjelje, i da od ovde naučiš, kako je človek pocel biti; da onde študjaš — a ne u Darvinizmu. „Dužnosti prema — jeden put bi se klalo, B o g u — sebi, obitelji, domovini i čovječanstvu“. I kada budeš naucila dela i nauk Božanskog Meštra, onda češ sve ovo znati; i onda češ znati žrtvovati se svakoj potrebi svoga naroda, kao isti Božanski Meštar, Isus, ki je umrel, prolil svoju krv, za veliku našu jubav! — Sa ovim zlatnim librom bavi tvoje vrieme, i sve češ nauciti; i onda češ znati delati značajne jude, jer ovi sami, kako je rekel zaslužni nadbiskup Š t a d l e r, u našemu katoličkomu kongrešu va Zagrebu, „se ravnaju po stalnih i večnih načeli, što imaju svoj temelj u sinu Božjemu koji se ne injenja nikada. „Promeni dunka, draga Omladino, u ovoj stvari“ udarenu stazu, i tada češ moći reći: mi smo „dostojni sinovi tvoji, narode slavni“! I ovo ti želi iz dna srca, tvoj Creski starac, Zuva.“

OPAZKA. — Rado ustupamo prostora starcu rodoljubu za ove zanimive opaske, ne misleći pri tom niti najmanje odvraćati mladež od znanstvenih studija. Ured.

nebijaše ni narodno ni politički složna. Baš katolički klub da je uzkratio podporu českomu predlogu za opoziv poznate Kindingerove tajne naredbe. Zatim predbacuje Pacak vitezu Jaworskomu, što je odbio molbu Čeha proti dokinuću jezikovnih naredaba, Česi da nisu mogli imati nikakvu korist od desnice, koja ih je ostavljala na cjedilu u časovih odlučne borbe.

Oni su započeli obstrukciju proti ministarstvu Clary-evu tekar onda, kad im većina nije htjela pružiti zaštite.

Češki ministar-zeniljak dr. Rezek obolio je ozbiljno te neima nade, da bi mogao do malo preuzeti svoje poslove.

Pražki listovi javljaju, da je odbor češke, narodno slobodoumne stranke sklopio ugovor sa odborom češke seljačke stranke za izbor u izvanjskih občinah. Po tom ugovoru pristupiti će zastupnici seljačke stranke klubu českih zastupnika uz uvjet, da im bude dozvoljeno sačinjavati posebnu skupinu.

Većina bivših českih zastupnika zahtjeva od izbornika, da im puste slobodne ruke za buduće djelovanje u carevinskom vieću.

Ljubljanski listovi pišu, da je zemaljski zastupnik i odbornik dr. Tavčar priglasio središnjemu izbornomu odboru narodno-napredne stranke, da će kandidirati u Ljubljani za državni sabor. Istomu klubu javio je bivši državni zastupnik, dvorski savjetnik Šuklje, da nekani više kandidirati. Tko pozna pobliže toga muža, morati će doći do zaključka, da se od novoga parlamenta neima očekivati ništa dobra za nas južne Slovene ili da će parlamenat životariti samo kratko vrieme.

Srbija. Kraljevski supruzi vratiše se dne 8. t. mj. iz Smederova u Biograd. Na savskoj obali dočekali su kraljevske supruge mnogi odličnjaci, medju njimi predsjednik ministarstva Jovanović sa ostalimi ministri, metropolita Inokentije, visi vojnički dostojanstvenici, državni savjetnici, predstavnici biogradske občine i množtvo naroda. Doček bijaše srdačan i oduševljen.

Bivši urednik „Male Novine“ Pera Teodorović, koji je u svojih novinah odlučno branio bivše ministarstvo dr. Gjorgjevića, namjerava, pošto su bile njegove novine zabranjene u Srbiji, preseliti se u Zagreb i tuj izdavati novi list, u kojem će navaljivati na sadašnju vladu.

Bugarska. U petak poslije podne stigao je na povratku iz Carigrada u Sofiju perzijski vladar (šah) Muzafer Edin. Na kolodvoru dočekao je šaha knez Ferdinand, ministri, diplomatski zbor, te vojni i gradjanski dostojanstvenici. Na putu u kneževski dvor pozdravljao je narod živalno kneževa gosta. Na večer bila je u vojničkom klubu šahu na čast svečana gostba. Knez Ferdinand predao je šahu red sv. Aleksandra u briljantih.

Rusija. Ruska vlada imenovala je svojim poslanikom na biogradskom dvoru g. Čarikova, dosadašnjega ruskoga poslanika na papinskom dvoru u Rimu. Za vrieme rusko-turskoga rata služio je Čarikov kao dobrovoljac, te bijaše radi izvanredne hrabrosti odlikovan sa dva reda sv. Gjurgja. Hvale ga kano vrstna državnika iz Giersove škole. U Biogradu učinilo je to imenovanje veoma povoljan utisak, te se nadaju, da će tamo steći veće simpatije nego li nijedan dosadašnjih ruskih poslanika.

Englezka. Vrhovni zapovjednik englezkih četa u južnoj Africi lord Roberts imenovan bijaše vrhovnim zapovjednikom ciele englezke vojske. To imenovanje smatra se kao osobitu nagradu za njegove zasluge, koje si je stekao u južnoj Africi u ratu proti Burom. On dolazi tečajem ovoga mjeseca iz Afrike u Englezku, što se tumači tako, da je rat proti Burom svršen.

Englezko ministarstvo dalo je ostavku radi toga, što se sada obavljaju tamo izbori za državni sabor. Ta ostavka podana

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Iz bečkih listova doznajemo, da će biti nekoji zemaljski sabori sazvani tečajem ovoga ili budućega mjeseca. Dolnjo-austrijski sabor imao bi se sastati pod konac ovoga mjeseca, da razpravi zemaljski proračun, a sabori Galicije, Gornje Austrije i Bukovine budućega mjeseca. Poljski listovi pišu, da je sazov Galičkoga sabor ovisan od sazova českoga sabora. Zahtjevu českih zastupnika, da se sazove češki sabor radi uredjenja zemaljskih financija uzprotiviše se Niemci, jer da nemogu ni zemaljski sabori zasjedati dok je razpušteno carevinsko vieće.

U Beču obdržavane su prošlih dana konferencije zajedničkih ministara, kojim je predsjedao ministar izvanjskih posala grof Goluchowski. Službeni listovi javljaju, da je načelno postignut sporazumak glede gradnje bosanskih željeznica. Podrobnosti o toj gradnji imadu odlučiti ministri za trgovinu i za željeznice.

Austrijska vlada da je odlučno zagovarala gradnju bosanske pruge Bugojno—Aržano, pošto sačinjava ona potrebitu svezu dalmatinske željeznice Split—Aržano, koja se sada gradi.

Vojna uprava zahtjeva graduju željeznice iz Sarajeva u Novi Pazar i to i s vojničkih razloga. Na to da su sklonuli vojnu upravu najnoviji dogodjaji u Macedoniji, neprijateljsko držanje kneza crnogorskoga, te iznenadjenja, što ih je doniela ova godina u Srbiji i konačno rumunjsko-bugarski spor. Mnogi tumače taj zahtjev vojne uprave kano predteču zaposjednuća novo-pazarskog sandžaka, gdje već ima austrijskih četah, dočim tvrde drugi, da je želja Madjara, da bude Pešta što kraćim putem spojena sa Solunom.

Bivši podpredsjednik mladočeskoga kluba dr. Pacak tumači u svojem glasilu odnošaj svoga kluba napram ostalim strankam bivše desnice carevinskoga vieća. On kaže, da su Česi iskreno pristojali uz većinu, koja da je imala samo na papiru autonomistički program. Članovi njemačko-katoličkog kluba da su često izčeznuli kad je bilo glasovati za koje važno pitanje, kao što bijaše primjerice poljska gimnazija u Tješinu, zatim glasovanje o obtužbi ministarstva Badeni-a itd. Desnica da nije mogla imati ni ugleda ni upliva, jer da

je samo na oko, jer će opet isti ministri prihvatiti državne uprave pošto budu izbori gotovi.

Događaji u Kini. Japanski poslanik dobio je brzojavku, po kojoj je kinezki car naredbom na sansijskog guvernera odredio, da sagradi u Singanfu-u novu palaču, kamo će se car s caricom preseliti. — Brzojav iz Pekinga javlja, da su Japanci počeli ostavljati Kinu. Službeno se javlja, da će se polovica japanskih četa vratiti u domovinu. U mnogih vlakovih, u kojih su Japanci ostavili Peking, vele da je bilo mnogo zlata. Japanci ipak tvrde, da su sa sobom ponieli samo municije. Amerikanci su tražili carsku zbirku porculana — da ju „samo vide“. — U Pariz su stigle viesti, da bokseri još nisu razpršeni. Straža u Matenu napadnuta je od francezko-englezke kolone, a postaje Mukušao na željezničkoj pruzi iz Pekinga u Poatingfu posjednuta. Rusi ostavljaju Peking i vraćaju se u Tiencin. Francezi poći će za njima. Evropejci su uslied toga uzrujani. Pregovori će biti teški. — Kinezki poslanik priobćio je dr. tajniku u Washingtonu, da su mu podkraljevi južnih pokrajina dojavili preselenje carskog doma u Singanfu, gdje će se sagraditi novi carski dvor. — Brzojav iz Pekinga javlja, da je Tung-fu-Siang, bojeći se kazne, pobjegao u pokrajinu Šansi. Sve više se opaža, da carska vlada nastoji o kazni boksera. Zastupnik podkralja u Tiencinu proglasio je zapovijedi za progon boksera. — Bokseri su doveli na kanal dobro spremljene topničke ladje, da brane Poatingfu, kamo u ponedeljak polazi ekspedicija. Kinezki trgovci pripovieduju, da je Poatingfu ostavljen. Stanovnici su pobjegli, čim su doculi za snovanu navalu.

Mjestne:

Vukovarski tamburaši koncertirali su ove sriede i četvrtka u S o k o l s k o j d v o r a n i u Puli. Akoprem je koncert bio najavljen tek zadnji čas, to se je ipak sabralo mnogobrojnog občinstva, koje je vriedne tamburaše sa pozornošću slušalo, a i njihovo vješto udaranje i pjevanje burno povladjivalo. Jučer na večer bio je drugi koncert, koji je ispao u svem lepo kako se to i očekivalo.

Ove subote je treći i posliedji koncert sa novim vrlo biranim programom, pa preporučujemo našem občinstvu, da ovu zgodu upotrebi, te mnogobrojno posjeti koncert.

U l a z n i n a j e i s t a p o o s o b i 40 h a d j e c a p l a ć a j u p o l o v i c u.

U utorak u večer koncertirati će u „Čitaonici“ u Pazinu, te ih toplo preporučamo tamošnjim rodoljubima.

Tko je tomu kriv? Dugo smo morali pisati i prituživati se, dok smo barem to izvojštili, da nam se na c. kr. pošt davaju na zahtjev hrvatski odnosn trojezični recepisi. Tako isto na sraki sl venski naslov budi pisma ili paketa valj da činovnik izda trojezičnu primnicu. Tak je isto i kod brzojava, da se hrvatsk glaseći brzojav piše na trojezičnoj bla keti i preda stranki uz trojezični recepi

Nu ovdje se dogadja pogrieška, ko valja svakako odstraniti. Evo o čem radi. Primio sam brzojave iz Pazin Visinjana, Trogira, Splita itd. dakako l vatske. Naslov u redu, tekst takodjer sve hrvatski — ali izvorna imena nje nisu bila pisana hrvatski već talijans naime: Pisino, Visignano, Traù, Spal itd. što je po mom mnienju očita neprav i recimo, indirektno uvlačenje ili silje talijanštine.

Molimo dakle slavno ravnateljstv Trstu, neka shodno odredi, da se na vatsko tekstirane brzojave stavljaju vatska odnosno slavenska imena mj predadbe i odpreme, jer se može dogo da stranka, koja nepozna talijanska im gradova znade n. pr. za grad Trogir, brovnik u Dalmaciji, a neće znati Traù i „Ragusa“, što mu nitko pa tan nemože upisati u grieh.

Za Podružnica Družbe sv. C. i M. u Pali sabralo se u veselom društvanca prigodom svršenja Kokoljeve slovnice 2·04 K. Darovali u Loboriki: Čedomil Korbar župe upravitelj 3 K, sudac Ivan Mandušić 1 K, Antun Mandušić 1 K, Jela Sladonja 1 K

Bl.

Izpravak. U predzadnjem broju prva mjestne viest glasi: „Konac gospodarske komedije" dočim ima glasiti: „Konac gospodske komedije", što ovim ispravljamo.

Pokrajinske:

Glavna javna skupština političkoga družtva „Edinost" u Trstu. Upozorujemo još jednom gg. članove i prijatelje našega političkoga družtva na glavnu javnu skupštinu, koju će obdržavati u nedjelju dne 14. t. mj. u 3 sata po podne u „Narodnom Domu" u Barkovljah kod Trsta.

Ljubljanski knez nadbiskup presvj. g. dr. Jeglič pošao je iz biele Ljubljane za desetak dana na putovanje, da se odmori Presvj. g. Jeglič posjetiti će na svom putovanju presvj. g. biskupa Mauroviča u Senju i presvj. g. biskupa Mahnića u Krku. U Ljubljanu vratiti će se knez-nadbiskup dne 21. t. mj.

Za pravo našeg jezika. Vrhovni upravni sud u Beču završao je na razpravi 10. o. mj. pritužbu občine Umag u poslu napisa u hrvatskom jeziku na grobu žene Matejа Tonkele u Materadi. Občina je osuđjena na 100 kruna troška. Pobliže ćemo izvjestiti drugom zgodom.

Župnik Gorec i drugovi pred sudom. Jučer vršila se je u Poreču razprava proti Badernskom župniku veleč. Gorcu i drugovom. Tuženi su bili, da su uvredili žandare Svet-Ivanske dojavljajuć zastupniku Spinčiću u Beč neke nepodobštine. Sud je tužene riešio. I o tom u drugoj zgodi malo obširnije.

Tršćanski Slovenci u Ljubljani. U nedjelju prije podne stiglo iz Trsta i okolice okolo 350 Slovenaca i Slovenka, da razgledaju prvu slovensku umjetničku izložbu u Ljubljani. Doček gostiju na kolodvoru bio je veoma srdačan. Tu su se sabrala mnoga ljubljanska družtva kao „Sokol", „Ljubljana", „Slavec" i t. d. Pjevačka družtva pozdravila su dolazak gostava gromkim „Naprej zastave Slave". Načelnik Hribar pozdravio je na kolodvoru goste dobrodošlicom, a zahvalio mu se je g. Mandić, predsjednik tršćanskog „Del. podpor. družtva", koji reče, da su izletnici došli pohoditi slovensku umjetničku izložbu i da su došli prisustvovati slavlju hrvatske glasbe na slovenskoj pozornici. Izletnike pozdraviše još uz neprekidno klicanje občinstva ravnatelj dramatskog družtva g. M. Hubad, u ime umjetničkog družtva savjetnik Duffe, a tad pjevači zapjevaše hrvatsku himnu „Liepa naša domovina". Zatim se poredaše, te podjoše pod pratnjom glasbe u grad, naime u „Narodni dom".

Občinstvo je svuda goste srdačno pozdravljalo. Odmorivši se malo od puta; podjoše izletnici okolo podne u umjetničku izložbu u „Mestnem domu". Na trgu pred tim domom koncertovala je mjestna glasba. Poslie podne razgledali su izletnici okolicu, a oko 6 sati poslie podne sabraše se u kazalištu, da prisustvuju trećem izvadjanju hrvatske opere „Nikola Šubić Zrinjski" od I. pl. Zajca. Kazalište je orilo od živoga pljeska i oduševljenog klicanja skladatelju, Hrvatskoj i Hrvatom.

Poslie kazališne predstave obdržavan je komers u dvorani ljubljanskog „Sokola", gdje je dr. Tavčar pozdravio tršćanske goste kao kućedomaćina. Dr. Tavčar reče, da je pravo za pravo Trst naš Siget, o kojem smo čuli slavospjev u kazalištu. Taj naš Siget moramo uztrajno braniti. Različiti su nam putevi, ali cilj nam je jedan te isti! — U ime umjetničkog družtva govorio je prof. Franke, koji reče, da pred 20 godina ne bi bilo moguće prirediti slovensko umjetničke izložbe. Opisavši razvoj slovenske umjetnosti nazdravio je umjetnikom i braći s juga. — Načelnik Hribar reče, da će državi biti podrezano žilje, kad bude pao zadnji muž izmedju slovenskih Tršćana, koji brane Austriji more. Tršćani neka i u napredak rade kao do sada. Svatko bi morao uvidjeti, da podupirući Tršćane, podupire važan dio slovenske domovine.

Gosp. Mandić reče, da je pravo rekao g. Tavčar izjavivši, da su naši puti različni, a cilj da je isti. Nekoji dodju prije k cilju, drugi pako, koji su sporiji, dodju kasnije. Govornik je nazdravio ljubljanskom stanovničtvu, te izjavio, da je sadanji ljubljanski načelnik Primorcem najsimpatičniji muž. — Odvjetnik dr. Triller iztaknuo je, kako se Tršćani, sa strahom obraćaju prema slovenskoj priestolnici. Kao što je Siget pao, jer nije u pravo vrieme dobio pomoći, tako bi mogli pasti i Tršćani, jer iz središta, mjesto da dolazi pomoć, širi se bratoubilački boj. Danas se je taj strah razpršio.

Dr. Rybarž reče: Brat starosta ljubljanskog „Sokola" govorio je o našim dobrim i zlim stranam. Možda ih imamo više zlih, nego dobrih, ali jednu dobru stranu imamo — ljubav prema narodu, a središte te ljubavi je biela Ljubljana. — Gospodin Duffe nazdravio je gospodji Ponikvarovoj, koja je prva smislila izlet Tršćana u Ljubljanu, govorio o narodnoj obrani proti Niemstvu. Izmedju pojedinih govora pjevači su pjevali prekrasne slovenske pjesme. Kako je bio srdačan i oduševljen doček, takav je bio i raztanak. Silno množtvo ljubljanskog občinstva pohrlilo je na kolodvor, da se oprosti s milom braćom s juga. Vlak je krenuo uz buru klicanja: Živili gosti! do vidova! — a Tršćani isto tako odvraćahu uz mahanje rubaca sve dok im nije nestalo s očiju ljubljanskog kolodvora.

Izvrstna kapljica crnoga i biloga vina uz umjerene ciene dobije se u občini kaldirske Laze kod Motovuna. Upozorujemo krčmare i trgovce vinom na to sa opazkom, da se u tom pogledu obrate na našega pouzdanika Antona Božić iz Laza, koji će nedvojbeno podvoriti sa nepokvarenim posve naravnim vinom. Čuvati se je pred raznimi agenti, koji trgovce i krčmare oblietavaju.

Upozorujemo gg. predplatnike na današnjeg „Franinu i Jurinu", preporučujuć svima, da poput njih i ostali ovrše svoju dužnost prema našem listu.

Iz drugih krajeva.

Lovačka zgoda nadvojvode Otona. „Wien. Tgbl." dobiva iz Stanislava viest, kako je nedavno nadvojvoda Oton za malo postao žrtvom neugodne lovačke zgode. Nadvojvoda Oton je strastven lovac, pa je jednog dana pošao u lov u pratnji jednog jedinog lugara. Njegovo lovište „Nadvorna" nalazi se na podnožju Karpata, te je puno divljači. Lov je napredovao bez ikakve neobične zgode i nadvojvoda se je mogao već podičiti liepom lovinom. Nego obilazeći tako lovištem, naidje nadvojvoda na medvjeda, koji navali na nj, čim ga je opazio. Nadvojvoda je jedva dospio, da u medvjeda odapne jedan hitac, koji je biesno zvierе pogodio u prsa. Ova ozleda razbjesnila je medvjeda još više i on poleti na nadvojvodu, koji u svojoj puški nije imao više naboja. Nadvojvoda je već osjećao topli dah zvieri, koja ga je već poprskivala svojom slinom, ali baš u času najveće pogibli priskoči lugar, te jednim dobrim hitcem obori medvjeda.

O vinskoj klauzuli piše splitsko „Jedinstvo koliko sliedi". Razni listovi razneše glasove, da je već odlučeno, da se u trgovačkom ugovoru s Italijom obnovi i klauzula. Nismo nikada bili veliki optimisti, ali što znamo, još nije ništa odlučeno, šta više sa austrijske strane radi se u velike, da se glede klauzule dodje u susret zahtjevom vinorodnih naših pokrajina, a najbolji dokaz u tome, što su sa talijanske strane već kao pristali, da se pokuša naći neki „modus vivendi". Ni glede ovoga „modus vivendi" nismo veliki optimisti, a Bože daj, da se prevarimo, ali hoćemo, da izviestimo istinski, što je do danas u stvari, u tvrdoj vjeri, da naša vlada neće baciti u koš tolike silne prosvjede proti klauzuli, da nas neće žrtvovati. Nije to njezin zadatak, a ni želja, već da brani naše interese.

Književne:

Vienac crkvenih pjesama. Onomadne izišao je II. svezak crkvenih pjesama, a ima ih u svem 15, dvopieva, tropieva, četveropieva, mješovitih i mužkih zborova i jedna popievka za djecu. Pjesme su skladbe samih hrvatskih ponajboljih skladatelja, kao što su Zajc, Stöckl, Novak, Kuhač, Kukla i t. d. Već I. svezak smo preporučili našoj glasbenoj publici, a II. svezak, što pred nama leži, podpuno nas uvjerava, da se naše preporuke u istinu opravdane. Crkvena je glasba najljepša, a u nas se premalo goji, osobito u manjim gradovima hrvatskim; biva to očito, što nema prikladnih skladba. Ova zbirka namienjena je toj potrebi i podobna je, da uveća pobožnost kršćansku u Hrvata. Naglašujemo još, da je pratnja orgulja, dodana svakoj pjesmi, udešena za srednje orguljaše, ili da bolje rečemo, vrlo je laka. Preporučamo djelce svim gojiteljima naše crkvene glasbe. Djelo se naručuje pod adresom A. Vizjak, Zagreb, (Glasbeni zavod.) Ciena je pojedinom svezku 2 krune.

Zemljopis Hrvatske. Podpisani razposlali su prije nekog vremena „Pristup" i poziv na predplatu za spomenuto djelo. Kako je rukopis spremljen za štampu, molimo, da nam se što prije vrate predplatni arci i pošalje predplata tiskari Antuna Scholza u Zagrebu.

Podpuno djelo zapremati će 30 svezaka. Ciena će mu biti za izravne predplatnike u Zagrebu s dostavom u kuću 18 kruna, za izravne predplatnike izvan Zagreba s poštom 20 kruna, dočim će djelo poslije stojati 27 kruna.

Svakoga će mjeseca izaći po dvie svezke, a predplata se prima najmanje na 10 svezaka, pa iznosi za predplatnike u Zagrebu 6 kruna, za izvanjske s poštom 7 kruna 30 filira.

Svaki je predplatnik dužan, da preuzme cielo djelo. Tko sakupi ili je sakupio 10 predplatnika, dobiva jedan primjerak bezplatno.

Djelo će se prodavati i u svim hrvatskim knjižarama, a bili će mu knjižarska ciena po svezci 70 filira.

Priobćujemo p. n. predplatnicima, da je prvi svezak u štampi i da će se naskoro razposlati.

U Zagrebu, 1. listopada 1900.

Dr. H. pl. Hranilović. Drag. Hirc.

Ugljen i staklo.

Uspomena sa putovanja po Moravskoj.

Piše: P. Josip Ptašinski.

I. Ugljen.

Ugljen zove puk „crno zlato", bez kojeg nebi ni željeznica ni parobroda bilo, a tisuće tvornica moralo bi se zatvoriti. U starom vremenu poznali su ljudi ugljen od drva, koji su pripravljali kod 270° topline (smeđji ugljen), a crni kod 340°. Do dandanas jesu ugljenari, osobito u Podgradskom kotaru Istre, koji žive tim, da izradjuju iz drva ugljen, te ga prodaju kovačem itd. Ali kad se iznašao prah i kameno ugljevlje, preobratila su ova dva obretu svieta. Najviše ugljena ima Austrija u Českoj i Moravskoj i to najviše u okolici Moravske Ostrave. Dobivati kameni ugljen nije posve lahka stvar: te se dogodi, da svake godine nadje mnogo rudokopaca kod kopanja ugljena smrt. Zato moraju rudokopci, koji idu pod zemlju imati posebne svietiljke, koje su benzinom ili elektrikom napunjene te osigurane, da se neupali plin, jer bi se inače upalila ciela jama i usmrtili rudokopci. Prije neg se rudokopci u jamu spuste, pomoli se većina i pozdravi s riečmi: „Zdaf Bůh"! (Bog daj sreću), jer neznadu, da li će doći opet zdravi i živi na svietlo.

Za svoje odvjetnike imaju sv. Prokopa i sv. Barbaru u uri smrtne pogibelji, kojim čine zavjete te daju misiti. Prorov u jami (n. pr. u Karolinsku) je 540 m dubok unutra se spuštaju po stroju, što zovu farat (farat-fahren). Svaki prorov imade sedam katova, koji se zovu „horizonti", a svaki horizont imade okolo 100 metara dubine.

Rudokopci spuštaju se u jamu u jednom željeznom kavezu, koji je razdieljen na tri kata, a mjesta u svakom za 18 ljudi, i to brzinom od 14 m. u jednom časku (sekundi). Kada su već doli (540 m.), ima svaki rudokopac u ruci pripravnu sjekiru za sjeći ugljen i svietiljku osjeguranu, i nješto hrane imade sobom, jer mora do 12 sati raditi bez prestanka pod zemljom. Usred jame nalazi se veliki prostor, po kojem razvažaju konji po željeznih prugah na vozićih ugljen. Takovi konji ne vide nikada sunčanog svietla, kad su jednom u jami, te su na dnu jame, dok ne crknu. Jama sama je razdieljena u mnogo postranih prorova, koji kadšto su do dva sata odalečeni od glavnog prorova. Rudokopci moraju kopati pred sobom većim djelom ugljen ležeć i nakopani ugljen vozi se u glavni prorov, kako je prije spomenuto, odkud se pak s strojem poteže na površinu zemlje.

Škulje za ugljen čini se dinamitom, koji se užge električnom iskrom. Budući da je zrak u jami pun ugljovodika (Kohlenstoff) bez kisika, prieti pogibelj, da se užge praskavi plin i uniši život svih rudokopca. U tom kritičkom položaju legnu se svi potrbuške na zemlju, jer plin izgori odozgor. Svaki rudokopac mora imati čvrstu palicu od željeza, na koju sjedne te se po njoj kao po sajonici spusti u škulju, gdje mora kopati ugljen. Ova se palica zove „krika" a škulja, po kojoj spuštaju ugljen zove se „orta". ugljen voze konji na sredinu jame. Kroz jamu teče voda, koja se s strojevima dižen van. Po cieloj jami vide se veliki štakori, koje zovu rudokopci „ščuri". Kada potegnu sa strojem ugljen na površinu zemlje (jakošću od 280 konjskih sila), razdiele ga za „koks". U tu svrhu su velike ognjene peći, koje pripravljaju iz kamenog ugljena koks. Obična jama imade šest baterija, a jedna od ovih 90 manjih peći, u kojih gori 40 sati kameni ugljen. Kad je ugljen na koks izgorio izbaci se taj pomoću vode iz peći, gdje se ukrca na vagone i šalje po cielom svietu. Koks je ugljen, koji zadaje toplinu, a kameni pak ugljen koji se rabi za željeznice, parobrode itd. daje plamen.

Na mjestu, gdje je gorio koks, ostane izgorjena zemlja „vipalenisko" te je kao lava od vulkana. Ozgora ostane tanka kora od zemlje, a od zdola je deset metara duboko vruće. Često se dogodi, da se na takovom mjestu izgube ljudi, koje zovu „nezvěstiki". zato, jer izgore odmah u prah, a da se ih više nemože naći. Slično pogibelj kod jama zadaju prostori, koji sastoje od pijeska i vode, te se zovu „kuravka" (Schwimmsand). Miču se kao močvare, napunjene ugljenim blatom, koje su ljudem vrlo pogibeljne, radi toga, jer su odgora kao zemlja, a unutra su uviek tekuće močvare.

U obće je život rudokopara vrlo težak i pogibeljan. Kada plaćaju posjednici takovih jama kao n. pr. Rothschild, Guthmann (židovi) itd. rudokopcem premalo, nastane obično medju njima „štrajk", koji ima slabe posljedice i za radnike i za družtva, kojim nestane ugljena za željeznice, parobrode itd. Kod toga dužnost je svake vlade, da priskoči na pomoć siromašnim rudokopcem, koji moraju za malen novac žrtvovati svoje sile a često i život.

Offert-Ausschreibung.

Zur Sicherstellung der Ein- und Ausschiffung, dann des Transportes und der Stauung von marine-ärarischer Holz- und Steinkohle (Briquettes, Coaks) im Centralhafen von Pola vom 1. Jänner 1901 bis Ende des Jahres 1905, findet beim k. u. k. See-Arsenals-Commando am 12. November 1900 um 4h nachmittags über versiegelt eingelangte Anbote eine allgemeine Offertverhandlung statt.

Die vollständige Offertausschreibung, die Offertformularien, ferner die Contractsbedingnisse können beim k. u. k. Seebezirks-Commando in Triest, beim k. u. k. See-Arsenals-Commando in Pola, beim Municipium in Pola und bei den Stadtmagistraten in Triest und Fiume eingesehen und empfangen werden.

Mündliche Auskünfte werden bei der Verwaltungs-Abtheilung des k. u. k. See-Arsenals-Commandos in Pola ertheilt

Vom k. u. k. See-Arsenals-Commando.
Pola, im October 1900.

Razpis ponude.

Da se osjegura ukrcivanje, izkrcivanje, prenos i slaganje drva i kamenog ugljena (briquettes, coaks) pomorskog erara u središnjoj luci u Puli u dobi od 1. siečnja 1901. do konca godine 1905., obdržavati će se dne 12. novembra 1900. na 4 sata p. p. kod c. i kr. zapovjedničtva pomorskog arsenala, javna dražba vrhu zapečaćenili ponuda, koje bi do tada stigle.

Podpuni razpis ponude, obrazci za ponude kano takodjer i uvjeti pogodbe mogu se pregledati i dobiti kod c. i kr. kotarskog pomorskog zapovjedničtva u Trstu, kod c. i kr. zapovjedničtva pomorskog arsenala u Puli, kod puljskog občinskog ureda kano i kod magistrata u Trstu i na Rieci.

Ustmena razjašnjenja daju se kod upravnog odiela c. i kr. zapovjedničtva pomorskog arsenala u Puli.

Od c. i kr. zapovjedničtva pomorskog arsenala.
Pula, u oktobru 1900.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.

Skladište
glinenih peći i štednjaka.
Preuzimlje
svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.
Zastupnik tvornice pokućstva
I. J. Naglas-a u Ljubljani.

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Zniderčič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. - urar i srebrnar - Pola, Via Sergia 65.
preporuča
bogatu zalihu
zepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije
za darove o priliki sv. potvrde (berme).

Iz sonetà „Idealu“.

Što zviezdà sjaj je napram očim tvojim,
Kad bljedne netom dan se bieli javi?
Što sunca trak, kad oblačić ga plavi
Kò tamna nojca krilcem zastre svojim?

Što evieća miris blag u perivojim
Kad vihor priek sve uništi i smlavi? —
Tvoj duše dah kò liljan mirisavi
Moj jača duh i dane miran brojim.

Na usnam posmjeh taj tko blažen stvori?
Tvoj slatki glas, kiem gori tek se zbori?
Što divni stas je, oblik krasnog lika

Neg Stvorca najsavršenija slika?
Pak pjesma moja da se s njom ne sljubi?
U čarim nje da s misò ne izgubi?

* * *

Uviek, uviek ono sretno doba
Kad se mlade naše duše srele,
Neprestance, sve do hladnog groba,
Blagosivljat ja ću dane ciele;

Onda kad su prsa oka oba
Ranila mi kò dvie oštre striele,
Kad su vrat mi, kò svog srca roba,
Zagrlile tvoje ruke biele.

Čas, kad dragim u očim sam tvojim
Ugledao svoju zviezdu sjajnu,
Život novi, sreću dugotrajnu,

Nigda, nigda zaboravit neću.
Ostavit ću gusle i umrieću,
Al će spomen s pjesmam živjet mojim.

(Zadar) Gjuro Palavršić.

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna družtva u obće
preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
U LJUBLJANI
Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja
svih vrsti
renta, državnih papira, založnih pisama, srečaka, novaca, valuta,
i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire
uz nizke kamate.
Osiguranje proti gubitku na kurzu.
Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka
na
uložne knjižice, na tekući račun, i
na **girokonto** sa 4½% kamatima od
dana **uložka do dana digauća.**
Eskomptira mjenice najkulantnije.
Burzovne naručbe.

Broj 69. U Puli, dne 16. oktobra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju; nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Ginlia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Pozor izbornici!

Čujemo da su odlučene već sekcije, kako će se u pojedinih občinah izabirati fiduciare za petu kuriju. Nemožemo jih objaviti još danas, jer jih neznamo, ili barem nepouzdano.

Medjutim treba da svaki pazi, kad je občina objavila, da je izložena listina pete kurije i neka pregleda te listine i u 8 dana najdalje reklamira što bi našao krivo. Reklam se podnaša na občinu za kapitanat.

Dokaz, da si prošao 24. godine daje župni ured (plovanija) bez troška.

Grob u Materadi.

Izmedju Poreča, Buja i Umaga u Istri, leži občina Materada pridružena mjestnoj občini grada Umaga, koj je danas potalijančen. Ali je negda bio hrvatski „Humak" to jest mali hum ili brieg nad more. Latinski se od toga i danas piše „Humacum".

Kada su g. 1890. brojili puk, zapisali su, da od 825 duša občine Materade, 816 njih govori medju sobom talijanski, a samo 7 slovenski.

Naproti tomu župni ured potvrdio je ovih dana pod broj 110 i pod pečat i ponudjenom prisegom župnikovom: da u Materadi, kad su posljednji put brojili narod, jedna jedina obitelj služila se je talijanskim jezikom u svojoj kući, a od onda služe se četiri, da narod u Materadi u svojih obiteljih govori jedan starinski dialekt hrvatskoga jezika, koji zove „slavinski", da se od pamtivjeka u toj župi ili plovaniji uči rieč Božju u hrvatskom jeziku, da narod Boga moli u hrvatskom jeziku, da su u crkvi uz latinske i stare hrvatske crkvene knjige, da se još sada ima u crkvi i izvan crkve glagolskih, to jest, staro-hrvatskih napisa,

Proti tim istinam, kod zadnjega popisa puka unesli su u knjige, da je Talijana 816, a Slovenaca samo 7.

Na temelju takovoga popisa dobila je Materada zadnjih godina čisto talijansku školu, na mjesto da poduka iz početka bude hrvatska, a da se odraslija djeca na temelju svoga narodnog jezika u viših godinah škole uče onda takodjer talijanski, što im do istine rabi kad idu u Buje u Humak i u druga talijanska ili potalijančena mjesta.

Tako se zgadja još dosta čistome našem puku, jer mu neima svjetlosti nauke ni obrane od onih, koji bi ga proti jačemu morali braniti.

* * *

Mate Tonkela rodjen i odgojen u Materadi, jedan od boljih posjednika tamo, postavio je godine 1897. kamen spomenik na grob svoje vierne žene, i na taj spomenik dao je uklješati malo rieči u svojem, to je hrvatskom iliti slovinskom jeziku, na blagu uspomenu one, koja je s njim dielila radosti i žalosti života.

Ali to je bio veliki grieh prema Talijanom.

Kako bi oni trpili par naših rieči ni na grobu tamo gdje oni zapovjedaju!

Kako će trpiti u kamen uklješanu hrvatsku rieč, koja ostaje trajno, kada se i živoj rieči našega kmeta po gradovih porugivaju i smiju i zaništuju čim više mogu.

Tonkeli dodje odluka od občine Umaga od 1. junija 1897, br. 13., da je imao vrći napis ili talijanski ili latinski, a kada tako nije učinio, da mora u tri dana odstraniti sa groblja onaj grobni spomenik.

Tonkela se je pritužio oblasti političkoj i ova je uništila odluku občine, ali zaludu, kad su medjutim na silu odstranili spomenik, baciv ga pred groblje. Nekoliko vremena zatim pogana je ruka razbila kamen u kojem je bila ukljesana uspomena jednog čovjeka svojemu vjernomu zakonu u onom jeziku, u kojem su se za života pokojnice razgovarali, veselili i žalovali.

I ta čeljad, koja tako čini, hvali se, da ima za sobom dvie tisuće godina uljudbe i nauke.

* * *

Političke oblasti, koje su uništile onu poganu odluku občine Umaga, ovako su obrazložile ono uništenje:

Po cesarskih dvorskih odlukah od 23. augusta i 13. septembra 1784. i od 12. augusta 1788. slobodno je prijateljem i rodjakom jednoga pokojnika, da mu na groblju postave spomen ljubavi i štovanja.

Oni to mogu učiniti svakim načinom, dok se neogreše proti javnoj zdravstvenosti ili proti dobrim običajem.

Po onih dvorskih odlukah nije zabranjeno postaviti na spomenik napis u budi kojem jeziku.

A zakratiti Tonkeli napis u hrvatskom jeziku, koj se govori u Istri i u onoj občini, to je proti temeljnom državnom zakonu od 21. decembra 1867. broj 142, članak XIX.

Tako je sudilo kotarsko poglavarstvo, tako je potvrdilo namjestničtvo u Trstu, tako je potvrdilo ministarstvo nutrnjih poslova u Beču.

I sve to još nije bilo dosta „municipiu" od Umaga. Oni su se utekli proti svim onim odlukam na vrhovni upravni sud u Beču.

Razprava o tom bila je dne 10. ovog mjeseca. Občina Umag doživila je sramotu da je njezina pritužba završena i občina osudjena da plati Tonkeli sto kruna troška one razprave.

Bečke novine, pisane njemačkim jezikom i čitane po svoj Austriji i preko nje, donesle su izvješće ob onoj razpravi držanoj pri vrhovnom upravnom sudu obširnije i deblje tiskano, nego li obično čine.

To je dobitak za našu stvar u Istri. Tako je sviet dobio jedan dokaz više o tom, kako se nami dogadja u zemlji našoj posvećenoj prahom tolikih otaca naših, otopljenom znojem lica tolikoga hrvatskoga puka po Istri.

I još se nadje kukavica i malodušnih, koji misle, da može biti dogovora i bratimstva sa Talijani. dok nam tako čine; još ima na žalost i u vladinih krugovih ljudi, koji nas i naše prvake drže za prenapete i nepristupne za sporazumak sa talijanskom strankom!

* * *

Mate Tonkela danas je čovjek, kojega po imenu treba da pozna ciela Istra.

On, premda ne bogat, nije žalio truda ni troška dok nije izvojštio pravo svoje i svojega naroda.

Da i bude občina osudjena platiti mu troške, nikad mu neće biti posve naplaćeni svi trudi, sve dangube, svi izdatci što jih je učinio do ove konačne odluke upravnoga suda.

A ti troškovi još bi bili mnogo veći, da njegovi zastupnici nisu gledali na obraz svoj i narodni, i da nisu radili mnogo, a pitali prema svojem trudu i poslu kada malo, kada ništa!

Narod pozna te ljude, da jih i neimenujemo. Slava svim, koji su doprinesli tomu, da je istarski sirotac

Podlistak.

Djavolski sluga.

Napisao grof Lav Nikolajević Tolstoj.*) S ruskoga preveo: Armin Korišić.

U staro vrieme živio neki dobar, bogat čovjek. Mnogo je sluga u njega služilo i svi su hvalili svoga gospodara. Govorili bi:

— Nema pod suncem boljega gospodara od našega. On nas dobro hrani i odieva; dieli nam posao prema našim silam; ne vriedja nas ni jednom rieči; ne ljuti se na nas, — nije on kao što su drugi gospodari, koji postupaju sa svojim slugama kao s marvom, kazne ih bili krivi ili ne bili, i ne priušte im ni jedne liepe rieči. Naš nam gospodar želi dobra, čini nam dobro i govori nam dobro. Boljega života ne možemo ni da imamo.

Tako su sluge hvalili svoga gospodara.

Al djavolu to nije bilo po volji, da sluge sa svojim gospodarom žive dobro i u ljubavi, pa udje u jednoga od njih, što se zvao Aleb. Ovomu zapoviedi, da zavede ostale sluge. Pa kad su jednom svi sluge opet stali, da hvale svoga gospodara, digne se Aleb, te reče:

Zaman se hvalite, baćuške (braćo), dobrotom svoga gospodara. I djavo bi se izobjestio, kad bi ga vazda hvalili. Mi služimo svomu gospodaru dobro i činimo mu sve po volji. Čim on šta zaželi, eto, već smo mu i učinili; — mi pogadjamo njegove misli. Pa kako da ne bude onda s nama dobar. Tà prestanite već jedared na svem mu hvalit, i za sve ga veličat, već mu učinite i štogod na žao, pa ćete vidjeti, da će vam on — kao i svi drugi — odvratiti zlo zlim još i gore, nego i najgori gospodari.

Drugi se sluge stanu s Alebom o tom da prepiru, te se okladе s njim. Aleb preuzme na sebe dužnost, da gospodara izazivlje; on je to na sebe uzeo pod uvjetom, da, kad mu nebi pošlo za rukom, da gospodara razjedi, — izgubi svoju svetčanu odoru: a uspije li mu, tad će mu ostali sluge morati da dadu svoja svetčana odiela. Osim toga morali su obećati Alebu, da će ga — bude li ga gospodar bacio u okove — braniti pred gospodarom. Aleb obeća, da će sliedećega dana gospodara izazivati, dražiti.

Aleb je bio čuvar ovčijih stada, on je nadzirao skupe ovce, namienjene za razplod. Kad je u jutro došao dobri gospodar s gostovima k stadu i pokazivao im svoje ovce — miljenice, namigne djavolji sluga svojim drugovima: „Pazite, eto ću sad da razjedim gospodara"! Svi se sluge sakupili, stadoše na vratima i gledahu preko plota.

Djavo se popne na stablo i s ovoga promatraše stado, kako će mu sluga njegov da poslužiti. Gospodar je obilazio stada u naokolo, pokazivao gostovima ovce i janjance, pa htjedne, da im pokaže i svoga najboljega ovna.

— I drugi su ovnovi liepi — reći će on, — al ovome, sa zavojitim rogovima nema premca i taj mi je draži od očinjeg mog vida.

Stado se preplašilo ljudi, pa nagne u stran tako, te gostovi nisu mogli da vide dragocienog ovna: u taj tren, dok je ovaj odieljen od ostalih ovaca stajao na strani, raztjera djavolji sluga — rek bi s nepažnje — sve ovce, i opet nisu mogli gostovi da razlikuju, koji je to dragocieni ovan. Tad će gospodar Alebu:

— Alebe, prijasko dragi, nastoj, da mi uhvatiš krasnoga moga ovna sa zavojitim rogovljem i podrž mi ga.

Kad je to gospodar dorekno, zaleti se Aleb poput lava u sred stada, uhvati dragocienog ovna za vunu, potegne ga za lievu prednju nogu i odkine je gore, tako, da je zapuckala; ovan zableji i posrne na prednje koljeno: kako ga je Aleb pograbio za desnu prednju nogu, micala se i njihala lieva kao bič: bila je podno koljena prelomljena.

*) Iz „Zbirke pučkih pripovieśti" L. N. Tolstoja. Zadnje pučko izdanje od godine 1898.

opeta došao do svojega prava i da je veliki krug još drugoga svieta doznao, kako talijanske občine postupaju sa hrvatskim iliti slovinskim narodom, koj je na silu na nje privezan — ali samo do volje Božje, a ne dalje!

XXVII. Glavna skupština

„Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri" obdržavana dne 4. oktobra 1900.

U urečeni sat sakupio se je u „Narodnom Domu" dostatan broj članova, te je predsjednik otvorio skupštinu sliedećim nagovorom:

I.

Pozdrav predsjednika.

Slavna skupštino!

Poštovana gospodo!

Priznata je istina, da čovjek osamljen, bježeći družtvo, postaje sebičnjak, ograničujuć se samo na takav rad, koji njemu samomu koristi. Takav član ljudskog družtva nemože izvadjati plemenita poduzeća, jer mu često uzmanjka sile i za najobičnije poslove; dočim družtva, kao rieke u koje utiču mnogi pritoci, radi svoje jakosti, mogu kriepčati i pojedinca i cieli narod. Koli pojedincem, toli i cielim narodom prirodjena je težnja za znanjem, osobito dan danas, gdje sve ide za tim, da u prosvjeti prekosi drugoga. Tek oni narodi mogli su se podignuti do slobode, koje je obasjalo svjetlo prosvjete.

Poštovana gospodo! I mi smo članovi družtva, komu je svrha, da promiče prosvjetu u našem narodu naime, da podpomaže siromašnu našu učeću se mladež. Na mladjih sviet ostaje, i oni su zalog sretnije budućnosti svoga naroda. Hoćemo li i mi, da se oslonimo na svoje mladje, valja nam nastojati, da se mladež oboruža znanjem, čvrstim značajem, žarkim domoljubljem i poštenom dušom. To je i svrha naše „Bratovščine" i želja svih rodoljuba hrvatskih. Nu naš puk je siromašan, zato mu valja pomoći, da uzgoji djecu. Mladež našom pomoći odgojena, rado će se iz zahvalnosti posvetiti svomu narodu i pomoći mu do bolje budućnosti. Neka nas u tom pomogne Bog i Hrvati!

Vama poštovana gospodo, najljepše zahvaljujem, što ste se mom pozivu odazvali, te tim pokazali, da Vam naše družtvo leži na srdcu. Da Bog dade, sastali se ovdje i do godine i napred zdravi u plemenitom našem nastojanju. Živili!

II.

Na poziv predsjednika pročita družtveni tajnik svoje izvješće.

Izvješće tajnika

o djelovanju odbora „Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri" od 28. septembra 1899 do 4. oktobra 1900.

Slavna skupštino!

Sa ovoga mjesta izrazio sam prošle godine svoju i Vašu želju i nadu, da će nam „Bratovščina" ove upravne godine biti možda bolje sreće i da će se moći pohvaliti sa boljim prihodom, nego li je to bivalo zaporedoma već nekoliko godina; ali moje i Vaše nade neizpuniše se: Ostalo je pri starom stanju, pri nekakvoj stagnaciji, koja se dade samo donekle tumačiti i opravdati time, što uz „Bratovščinu" sada postoje i druga narodna prosvjetna družtva istog smjera, te „Bratovščina" mora da s njima dieli darežljivost dobrotvora i rodoljuba.

Sa ovogodišnjim prihodom „Bratovščine" nemožemo se pohvaliti, dapače moramo bismo se potužiti; a izgledao bi još kud i kamo lošiji, da nije u blagajnu unišao jedan legat ostavljen još god. 1898. Bez njega bio bi cieli prihod iznašao samo 762 K 20 h., jedva polovicu, koliko se je navadno izdalo u podpore. Pri podieljivanju podpora bio je odbor obzirom na stanje blagajne skrt, ali sasvim tim bez rečenog bi legata bio razlied družtveni dvaput veći od prilioda, te bi se družtvena glavnica bila umanjila mjesto povećala, kako je to do sada svake godine u manjoj ili većoj mjeri bivalo. Blagotvorno djelovanje „Bratovščine" za napredak i prosvjetu našega naroda u Istri oslabljeno je lošim prihodom upravo u doba, kad narod njezine pomoći najviše treba; radi toga gledajmo i nastojmo svaki od nas, da se njezino materijalno stanje na bud koj način poboljša, te uzmogne svoju plemenitu zadaću bolje vršiti i izdašnijimi podporami pritjecati u pomoć siromašnim učenikom hrvatske narodnosti u Istri.

Od družtava i pojedinaca, koji se tekom ove upravne godine sjetiše „Bratovščine" pruži joj ruku darovnicu, vriedno je ovdje spomenuti barem sliedeće:

Svećenici na sprovodu pok. Pavice ud. Jelušić u Berseču darovaše svieće u vriednosti od 12 K.

Hrv. Čitaonica u Kastvu mjesto vienca na odar pok. Ivana Karlavaris darovala je 20 K.

U istu svrhu darovao je veleuč. gosp. prof. Vjek. Spinčić 20 K.

Posujilnica u Voloskom darovala je 50 K.

Posujilnica u Podgradu darovala je 40 K.

Posujilnica u Kopru darovala je 50 K.

Dr. Dinko Trinajstić odvjetnik u Pazinu javio je dne 19. septembra, da je tamošnji c. kr. sud izdao zapis blagopokojnog popa Antuna Pučić iz Žminja u iznosu od 2000 K; k tomu kamata 40 K 30 h. ukupno dakle 2040 K 30 h. od kojih je pomenuti dr. Trinajstić pridržao 4 K za biljegovinu a sve ostalo radio besplatno u ime „Bratovščine".

Medju članove utemeljitelje pristupio je tekom ove upravne godine č. g. Flego Ivan svećenik iz Štrpeda, doposlav prigodom svoje mlade mise dne 19. maja 1900 iznos od 50 K.

Svim ovdje navedenim i nenavedenim darovateljem, koji su se većom ili manjom svotom sjetili „Bratovščine" budi ovdje izrečena najsrdačnija hvala.

Od povjerenika „Bratovščine" radi njihovog baš revnog sabiranje prinosa, dužan je odbor ovdje napose iztaknuti i pohvaliti osobito dvojicu i to gg. Rajmunda Jelušića, župnika u Berseču i Alberta Brozovića nadučitelja u Vrbniku.

Čisti prihod „Bratovščine" jest sliedeći:

1. Godišnji prinosi članova	110 K 40 h.
2. Darovi i oprosti čestitanja	249 K —
3. Kamati	352 K 80 h.
4. Utemeljiteljni prinos	50 K —
5. Legat pok. Ant. Pučića	2036 K —
Ukupno	2798 K 20 h.
bez legata	762 K 20 h.

Usljed razpisa natječaja na podpore „Bratovščine" prispjele su odboru u svemu 62 molbe.

U sjednici 17. aprila t. g. odlučio je odbor podporu sliedećim moliteljem:

a) Sveučilištnim djakom:

1. M. A., (Poljica-Beč)	50 K
2. N. F., (Boljun-Beč)	100 K
3. M. N., (Premantura-Gorica)	50 K
4. D. A., (Omišalj-Zagreb)	50 K
Ukupno	250 K

b) Gimnazijalcem:

1. F. A., Omišalj-Rieka	30 K
2. B. I., (Omišalj-Rieka)	40 „
3. I. I., (Punat-Rieka)	30 „
4. I. R., (Trst-Rieka)	40 „
5. B. N., (Punat-Rieka)	40 „
6. Ž. P., (Bačve-Rieka)	40 „
7. F. M., (Cres-Rieka)	40 „
8. K. A., (Omišalj-Rieka)	30 „
9. K. F., (Valun-Rieka)	40 „
10. G. I., (Srdoči-Rieka)	40 „
11. F. M., (Omišalj-Rieka)	30 „
12. J. A., (Sv. Lovreč-Rieka)	30 „
13. F. I., (Boljun-Rieka)	30 „
14. B. V., (Sušnjevica-Rieka)	40 „
15. Ž. V., (Veprinac-Rieka)	25 „
16. M. A., (Kornić-Rieka)	20 „
17. K. I., (Račice-Rieka)	30 „
18. J. H., (Kastav-Rieka)	40 „
19. C. J., (Jurščići-Rieka)	40 „
20. M. S., (Gračišće-Rieka)	40 „
21. K. S., (Kramari-Rieka)	40 „
22. K. L., (Medulin-Senj)	40 „
23. V. D., (Kastav-Senj)	40 „
24. M. N., (Baška-Ljubljana)	30 „
Ukupno	845 K

c) Djakom učiteljišta u Kopru:

1. F. L., (Opatija-Kopar)	30 K

d) Učenikom pripravnice u Kastvu:

1. S. I., iz Sovinjaka	30 K
2. P. A., iz Žminja	20 „
Ukupno	50 K

e) Učeniku delavske škole u Kastvu:

1. B. L., iz Cresa	25 K

Po tom je dobilo:

1. 4 sveučilištnih djaka	250 K
2. 24 gimnazijalaca	845 „
3. 1 učiteljski pripravnik	30 „
4. 2 pripravnika za učiteljišta	50 „
5. 1 učenik delavske škole	25 „
Ukupno	1200 K

Od te svote odpada:

1. na kvarnerske otoke	455 K
2. na Liburniju	205 „
3. na ostalu Istru	540 „
Ukupno	1200 K

(Konac sliedi.)

Franina i Jurina.

Fr. Ma je moralo četrtak biti teplo va Labinu.

Jur. Ča su tamo ča važgali?

Fr. Nisu ne, nego su sami važgani za talijanstvo tako, da sve bliska i gori, a on dan su imeli neku fraju, pak je još više gorelo.

Jur. Ter da su i šijor kapitan š njimi frajali.

Fr. Pak čaj' za to?

Jur. Ha, niš slabega, nekada nisu marili jako za njega.

Fr. Ja nekada, ma danas mare više nego mi.

Jur. Kako se vremena menjaju!

Fr. Aj ši i ljudi!

Gostovi se i sluge uzvikali, u djavo je bio vanredno veseo, kad je vidio, kako je Aleb sve to divno udesio. Lice se gospodarevo ponmrači, spusti glavu i ne reče ni rieči. I gostovi i sluge umukoše — očekivali su, što će doći. Gospodar je još svedjer ćutao, no u jedared, kao da bi htio da kakav teret sa sebe zbaci: strese se, podigne glavu i zagleda se u nebo. Nabori mu se na licu izravnaše, blago se smješeći pogleda Aleba i reče:

— Ej Alebe, Alebe! Tvoj ti je gospodar naložio, da me razsrdiš, al moj je Gospodin moćniji od tvoga: ti me nisi razjedio, al ću za to ja tvoga gospoda razpaliti. Znaj dakle Alebe, da ti od mene ne prieti nikakva kazna — ti si htio, da budeš slobodan i evo, ja ti dajem slobodu ovdje pred gostovima. Idi u miru i uzmi svoju svetčanu odoru.

I dobri gospodar ode s gostovima u svoju kuću. A djavo je škripao zubima, pade sa stabla i nestane ga u dubini.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Dne 13. t. mj. stigao je car i kralj Fran Josip na svoj posjed Gödölö nedaleko Budimpešte, gdje će proboraviti više dana.

Ministar izvanjskih posala grof Goluchowski odputovao je dne 13. t. mj. na svoje imanje Skala u Galiciji.

Bečki listovi pišu, da će ministar-predsjednik dr. Körber nakon svršenih izbora i prije sastanka carevinskoga vieća zapodjeti na novo dugovore sa českimi zastupnici nebi li ih nagovorio, da odustanu od obstrukcije i da glasuju za nagodbu izmedju Austrije i Ugarske, koja se mora konačno sklopiti. Nu kad bi i pristali Česi na vladine uvjete, kod razprave o toj nagodbi došlo bi do žestoke borbe, jer nciima skoro stranke u carevinskom vieću, koja odobrava vladine osnove glede te nagodbe, i koja bi htjela, da se i nadalje žrtvuju Madjarom probitci austrijskih podanika.

Vlada računa, da bi njoj išli na ruku kod sklapanja nagodbe Poljaci, Niemci liberalci, Talijani i njemački ustanovjerni veleposjed, nu sve te stranke zajedno nesačinjavaju ipak većine.

Može se dakle skoro sa stalnošću uztvrditi, da neće ni u novom carevinskom vieću doći do mirnog i trieznog djelovanja, te da će mu biti život kratkotrajan i da će se nagodba izmedju obiju pola monarhije i nadalje privremeno produljiti.

Češki listovi javljaju, da su primili državni činovnici Češke i Moravske tajni nalog od vlade, da moraju kod predstojećih izbora glasovati za kandidate klerikalne stranke i da moraju raditi proti českoj narodnoj stranci. Isti listovi tvrde, da će dobiti državni činovnici u svih austrijskih pokrajinah posebne naputke, kojih će se morati da drže povodom predstojećih državnih izbora.

Imenovanje zemaljskoga zastupnika dra. Vicka Ivčevića predsjednikom hrvatskoga sabora u Zadru zadovoljilo je više manje obje hrvatske stranke. Narodnu stranku moralo je to imenovanje zadovoljiti, jer je dr. Ivčević njezin član, a pravaši priznaju, da je dr. Ivčević najsposobniji i najčestitiji član narodne stranke a uz to muž visoko naobražen, susretljiv i čista značaja.

Dne 11. t. mj. imali su pravaši Dalmacije sastanak u Splitu, na kojem se je imalo odlučiti o kompromisu izmedju pravaša i narodnjaka za predstojeće izbore. Čitamo u „Hrvatskoj", da je ponudjeni kompromis bio prihvaćen za 37 proti 18 glasova, i da su radi toga izstupili mnogi članovi iz hrvatskog političkog družtva.

Na sastanku u Mariboru zaključili su slovenski pouzdanici Stajerske jednoglasno, da se slovenski zastupnici na carevinskom vieću moraju obvezati, da će sa zastupnici Hrvata ove pole monarhije sačinjavati zajednički klub, i da će gojiti prijateljske odnošaje sa zastupnici českoga naroda.

U susjednoj Goričkoj pripravljaju se obje slovenske stranke na ljuti bratoubojnički boj kod predstojećih izbora. Nedodje li zadnji čas izmedju povadjene braće do sporazumka, mogli bismo tamo doživiti žalostnih i sramotnih iznenadjenja: Istarski Talijani namjeravaju postaviti svoje kandidate u svih pet izborničtva Istre — dakle i tamo, gdje neimaju absolutno izgleda, da bi mogli pobjediti.

U Trstu počeli su spominjati kao kandidata za predstojeće izbore poznatog starog lisjaka Burgstallera, kojega jednako vole pošteni Talijani, Slovenci i Niemci.

Grof Dzieduszycki — jedan od prvaka poljskoga kluba, govorio je dne 10. t. mj. u Stanislavovu svojim izbornikom, kojim je priznao, da se poljski klub nemože pohvaliti uspjehom, premda je savjestno vršio svoju dužnost. Plemeniti grof morao je dodati, da je poljski klub

napram vladi vršio svoju dužnost, ali nije ju vršio napram ostalim slavenskim strankam.

Slovenskomu naprednomu klubu u Ljubjani prijavio je posjednik Župančić svoju kandidaturu u izbornom kotaru Rača — Kočevje.

U nedjelju imao je češki zastupnik dr. Foržt u Benešovu sastanak izbornika, kojim je polozio račun o svojem djelovanju. On je kazao, da je zasluga češkoga naroda, što je česko pitanje došlo u prvi red ciele austrijske politike i što Česi odlučuju o sudbini nagodbe izmedju Austrije i Ugarske.

Hrvatski sabor imao bi se sastati, kako javljaju bečkim novinam iz Zagreba, budućeg mjeseca. Osim proračuna za godinu 1901. saboru neće se podastrieti nikakva dolnja zakonska osnova.

Srbija. Zahtjevu radikala, da bi se obnovila razprava proti obtuženim radi umišljenog atentata na razkralja Milana, da se neće s viših državnih obzira zadovoljiti, jer da bi obnovom razprave došli na vidjelo mnogi sablažnjivi dogodjaji.

Rajko Tajšić jedan od kolovodja radikalne stranke, koji bijaše pod uplivom Milanovim na smrt odsudjen pošto bijaše već utekao iz Srbije, moli kralja Aleksandra za Cetinje, gdje se je nastanio, za pomilovanje.

Bivši poslanik na carskom dvoru u Petrogradu, general Sava Gruić imenovan bijaše srbskim poslanikom u Carigradu.

Bugarska. Iz Sofije pišu, da se vodi tamo iztraga proti predsjedniku i pojedinim članovom macedonskog odbora. Iz dosadašnje iztrage, da se je dokazalo, da taj odbor neodgovara za nijedan zločin počinjen zadnje doba u Rumunjskoj.

Macedonski odbor da će i nadalje raditi, koliko mu budu sredstva dopuštala, za poboljšanje tužnog stanja bugarske braće u Macedoniji.

Rusija. Imenovanjem poslanika Čarikova u Biogradu, uzpostavljeni su izmedju Rusije i Srbije redoviti prijateljski odnošaji. Nedavno je bio imenovan bivši srbski ministar predsjednik Stojan Novaković srbskim poslanikom u Petrogradu i tako su opet obje slavenske države u prijateljski savez stupile.

Južna Afrika. Iz Lorenzo Marquez javljaju, da se tamo pripravlja bivši predsjednik Transvala g. Krüger na put u Europu, odakle mu neima povratka više u slobodnu mu domovinu. Dne 11. t. mj. prošla je godina dana, što biesni rat izmedju Engleza i Bura u južnoj Africi.

Pokrajinske:

Za izbore. Čujemo, da su sve občine po Istri dne 15. ovoga izložile listine pete kurije za izbore fiduciara. Dakle samo do uklopno 22, te jest do drugog utorka vrieme je za pregled i prepise i reklame proti tim listinam. Pozor naši!

* * *

Na skupštini družtva „Edinost" u Trstu proglašen je prošlu nedjelju za kandidata pete kurije za svu Istru dr. M. Laginja odvjetnik u Puli, dosadašnji zastupnik četvrte kurije od zapada Istre, a kandidat za Trst proglašen je dr. Otokar Rybarž odvjetnik u Trstu.

* * *

Jutros se sastalo u Puli mnogo odličnih rodoljuba iz Pule i okolice, da se dogovore glede predstojećih izbora.

Odlikovanja. Službeni list bečke vlade javlja, da je Njeg. Veličanstvo naložilo, da se izreče previšnje priznanje g. Ivanu Mačaku višemu nadzorniku evidenčnoga ureda, kod ravnateljstva financije u Trstu, povodom zamoljenog umirovljenja, za njegovo mnogogodišnje vjerno i uspješno djelovanje.

Njeg. Veličanstvo podielilo je predsjedniku prizivnoga suda u Zadru g. dr. Adalbertu Gertscheru naslov tajnoga savjetnika.

Treći brzovlak izmedju Beča i Trsta. Tršćanski trgovački krugovi traže već dugo vremena, da bi se Trst bolje spojio sa Bečom, jer dosadašnja dva brzovlaka izmedju Trsta i Beča nedostaju više današnjem prometu. Toj želji reć bi, da će se sada zadovoljiti, jer čitamo u bečkih novinah, da je južna željeznica odlučila uvesti počam od prvoga novembra t. g. treći brzovlak izmedju Trsta i Beča. Iz Beča odlaziti će taj brzovlak danomice u 7 sati u jutro. Put će biti kraći od dosadašnjih brzovlaka za 1½ sata a trošak će iznositi godimice pol milijuna kruna.

„Crkveno razdieljenje u Istri". Dodatak k članku „Naša Sloga" d. 18./9. 1900 br. 61. Poviest istarskih biskupija mnogo je prepletena sa povješću oglajskih patriarka i metropolita u Gorici, pošto su do god. 1752 spadale biskupije Istre pod patriarkat Oglaj (Aquilea) a od god. 1830 dobio je pravo kao metropolita nadbiskup gorički i drži ga do dandanas. Najstarija biskupija na obalah mora jadranskog je dakako Oglajska, gdje je jur god. 63 Sv. Hermagora, Germanus, učenik sv. apoštola ustanovljen bio biskupom i njegov nasliednik god. 90 Sv. Hilarij Oglajski. God. 369 bio je imenovan Sv. Valerijan, Gallus prvim nadbiskupom Oglajskim. God. 557 pukao je razkol medj patriarkami u Oglaju; pravovjerni (orthodoxni) patriarka preselio se na otok Grado. Razkol ovaj trajao je ča do god. 698, kada je Petar I. patriarka od Rima zakonito priznat bio u Oglaju. U vrieme razkola, naselili su se Hrvati i Slovenci u Primorje i Istru gdje ih nalazimo i dandanas. God. 1751 bio je razdielen patriarkat Oglajski u Vidim (sada Mljetke) i Goricu. Gorička biskupija imade 16 dekanata i to: Gorica, Sv. Petar, Kanal, Tolmin, Cirkno, Bovec, Kobarid, Crnica, Komen, Devin (Duino), Tržić (Monfalcone), Gradiška, Lučinik, Kormons, Visko i napokon Fiumicello s Oglajom. Broj duša je prieko 250.000 rimokatolika, župa je 210, filijalnih crkva 226, kapelanija 111 a broj svećenika u cieloj Goričkoj nadbiskupiji je 372. Redova 6 muških (franjevci, kapucini i Milosrdna braća) i 5 ženske reda.

Izkaz izpražnjenih župa g. 1900 u biskupiji Porečko-Puljskoj. Ove su većinom hrvatske.

Br.	Ime	Br. duša	Opazka
1	Novavas	1236	talij. upravitelj
2	Žbandaj	794	
3	Foškulin	805	
4	Fontana	537	
5	Poreč-Varvari	2000	talij. kapelan
6	Tar-Vabriga	1810	župnik umirov.
7	Gradina	541	bez svećenika
8	Sv. Lovreč Paz.	1859	talij. kapelan
9	Kanfanar	2615	manjka kapelan
10	St. Vinčenat	2850	župnik talijanaš
11	Selo Rovinjsko	730	
12	Novaki Motov.	831	
13	Sv. Vidal	746	
14	Montrilj	409	
15	Sv. Ivan od Šterne	1349	
16	Labinci	521	
17	Vižinada	2276	talij. upravitelj
18	Kaštelir	1118	
19	Premontura	1703	„ „
20	Pomer	400	
21	Sišan	1115	„ „
22	Altura	773	
23	Loborika	212	
24	Stinjan	310	
25	Montić	178	
26	Barban	839	manjka 3 kanon.
27	Filipan	957	
28	Rakalj	828	
29	Karnica	1324	
30	Plomin	2060	talij. upravitelj
31	Sv. Nedjelja	2523	„ „
32	Sv. Lovreč Pred.	1493	župnik umirov.
33	Sv. Lucija	1550	

Polag najnovijega izkaza „Status animarum 1900" manjka 10 kanonika, 11 kapelana i 33 župnika. Svećenstvo kroz zadnjih 16 ljet prikraćeno je na svojoj težko zasluženoj plači za prieko 200.000 for. a puk bez stalnih pastira gubi vjeru i to sve na propast našega naroda.

Čitaonica M. (valjda Milan) Obrenović u Pazinu! Čudno, zar ne? Tko ne vjeruje, nek se popita kod c. kr. poštne štedione u Beču, koja je tu tvrdku pronašla. Šalu na stran. U Pazinu je bila pri sabiraonici uložena svota na ime: Uprava ostavine Marijane Orbanić". Potvrda je stigla na ime: „Uprava čitaonica M. Obrenović". Upozorujemo na to one, koji ulažu svoje novce u poštnu štedionu, da paze na potvrde i eventualno reklamiraju, da njih nebi stiglo kada neugodno iznenadjenja.

Iz Draguća kod Buzeta nam javljaju, da je rodilo obilje dobra vina. Pobliže upute daju: Antun Šestan u Draguću i Ivan Škrgat u Zajercu.

Podpora pučkim štedionicam. Ministarstvo poljodjelstva doznačilo je c. k. namjestničtvu u Trstu 7000 kruna kao pripomoć onim pučkim štedionicam Istre, koje neuživaju podporu od zemaljskoga odbora u Poreču.

Pozor Vabrežani. Talijanski listovi Trsta priobćiše viest, da je podružnica zlosretne „Lega" u Poreču otvorila dražbeni natječaj za gradnju talijanske „Legine" pučke škole u Vabrigi. Ta škola neće se graditi, da vam bude od koristi, već zato, da Vas duševno ubije, da Vas potalijanči, da postanete izdajice i poturice svoga roda. Gradnju te nesretne škole nemožete zabraniti, ali možete izposloviti, da ostane prazna, t. j. da nijedan pošten Vabrežan nepošalje svoje diete u tu talijansku fabriku. A još bi moglo biti i to, da je nebudu ni zidali, nego to tako oglasuju rad izbora. A naša se je počela zidati prije kad se nije ni znalo da će biti novi izbori.

Razpisana služba. Na c. kr. pristojbenom i biljegovnom uredu u Trstu razpisana je služba oficijala X. plaćevnog razreda, ili služba asistenta XI. plaćevnog razreda. Oficijal imati će da položi 1800 kruna jamčevine. Molbe sa dokazi o poznavanju zemaljskih jezika podnesti treba u roku od 4. čedna na c. kr. financijalno ravnateljstvo u Trstu.

Dogradjena cesta. Prijatelji iz Poreščine pripoviedaše nam, da je dogradjena cesta izmedju sela Varvari i Vileniki — u občini Poreč. Ta cesta dugačka je 2000 metara a široka poprieko 5 metara. Za gradnju te ceste pripomogla je c. k. vlada sa svotom od 2000 for. od onog novca, što ga je odlučilo carevinsko vieće radi loše godine, a 480 for. da je uzajmila občina, koji će njoj biti povraćeni. Ta cesta bijaše od velike potrebe tamošnjemu puku. Sada mogu i najveći vozovi u rečena sela, što će dobro doći i trgovcem sa vinom i našim krčmarom, koji se u onih stranah kod naših seljaka služe.

Iz Kanfanara pišu nam 8 t. mj. Naš velevriedni naučitelj g. Jakac bijaše imenovan učiteljem na c. kr. učiteljišću u Kopru, čim je on odlikovan a mi kruto kažnjeni. Izgubili smo s njim u svakom obziru izvrstna učitelja, koji je bio našu djecu u red spravio i koja su pod njim krasno napredovala. Da je bio g. Jakac na svojem mjestu najbolji Vam je dokaz u tom, da mu nisu imali šta prigovoriti naši narodni protivnici, premda bi bili to kao Hrvatu stalno rado učinili, kad bi bili samo mogli.

Nu uz najbolju volju ovdje ne može jedan učitelj čudesa stvarati nuz onoliku školsku djecu podieljenu u hrvatsku i talijansku paralelku. U jutro mučí se jadnik sa djecom jedne narodnosti a po podne sa onom druge narodnosti, a jednih i drugih imade preko 200.

Sada molimo školske oblasti, da nam dadu vriedna nasliednika g. Jakcu, i da nam pošalju drugu učiteljsku silu, jer uz onolik broj djece sa jednim učiteljem ne može biti napredka.

G. Jakcu čestitamo, da bijaše promaknut na više i da je postigao ono, začim je težio. Mi mu želimo svako dobro, jer je to punom mjerom zaslužio učeći marljivo i strpljivo našu djecu i davajuć nam vazda dobre savjete i koristne poduke.

Roditelji hrvatske djece.

K zadnjem hodočašću u Rim. Nekoji od hodočastnika iz Istre, koji bijahu agusta mjeseca sa tršćanskimi hodočastnici u Rimu, pišu nam o tom hodočašću sliedeće:

Kad smo dne 27. agusta stigli u Rim, zapitao je nas Hrvate i Slovence presvj. g. biskup Sterk, da li želimo biti skupa, te na naš jestni odgovor, dade nam vodića, koji nas je odveo u naše svratište. Sliedećeg dana po biskupovu naputku nadjosmo se u 8 sati u jutro pred crkvom sv. Petra i to pred sv. vrati, gdje nadjosmo i presvj. g. biskupa. Tuj smo dobili dalnje naputke; jedan svećenik Talijan raztumačio je program talijanski a nam je isto kazao presvj. biskup slovenski. Opazili smo odmah, da to slovensko tumačenje ne bijaše po volji mladim talijanskim svećenikom iz Trsta, koji su stali mrmljati.

Sliedećeg dana bijasmo u crkvi sv. Pavla, gdje je kazao presvj. biskup najprije talijanski pak slovenski, da ćemo pohoditi tri vrela ili tri funtane, gdje bijaše odrubljena glava sv. Pavlu i gdje su protekla tri vrela vode kao čudo božje. Na slovensko razglabanje biskupovo počeli su opet talijanski svećenici mrmljati, a jedan izmedju njih kazao je glasno, da s m o u R i m u, i d a t u j t r e b a g o v o r i t i t a l i j a n s k i. Jedan svećenik iz biskupije goričke oprao je pošteno te tršćanske r e f o r m a t o r e, koji zaboravljaju, da su svećenici i kojih je mržnja i strast tako zasliepila, da nisu vriedni ni koze pasti, a kamo li ljude.

Otac Ivančić, glasoviti propovjednik sa naših kvarnerskih otoka, doznav za to divljačko ponašanje tršćanskih nazovi-svećenika, oprao ih je valjano bez sapuna.

Istog dana rekoše nam, da se možemo izpoviedati tko na večer tko u jutro a pričestili da ćemo se svi zajedno u srkvi sv. zavoda „All'Anima". Na 7 sati misio je tuj presvj. biskup Sterk, te nas je on i pričestio. Tuj nam je kasnije presvjetli kazno, da ćemo viditi u crkvi sv Petra sv. otca papu Leona XIII. i da ćemo dobiti oproštenje te da ostanemo još u petak u Rimu, pak da će nas voditi, da razgledamo crkve, starine itd. Na naš upit, da li će nas pratiti u Loret. odgovorio nam je presvjetli, da nam na svoju žalost nemože zadovoljiti, jer da mora još čekati u Rimu 8—10 dana, da zadobije audienciju kod sv. otca.

Na opazku hodočastnika M. Majznera iz Dolenje Vasi, da nebijaše pristojno kazati od jednoga svećenika svomu biskupu, da bi imao govoriti u Rimu talijanski, odgovorio je presvjetli onako po njegovu dobrohotno: a š t a ć e t e d r a g i m o j i, t o n i j e n i p r v i n i z a d n j i p u t, t e v a l j a s v e s t r p l j e n o p o d n e s t i. I se raztasmo sa presvj. biskupom Sterkom, kojega neka nam dobri Bog još dugo poživi!

Dragocjene pobožne uspomene izmjenjuju se za odrabljene poštanske biljegovke. Obaviesti daje Bureau **Bethlehem, Bregenz** (Vorarlberg).

Javna zahvala.

Podpisani se zahvaljuju ovime na susretljivosti, koja njim je u dio pala od strane puljskih rodoljuba, prigodom priredjivanja tamburaških koncerata osobito pako veleuč. g. dra. Laginji, članovom Čitaonice i Prvog istarskog Sokola. Poslijednjemu družtvu zahvaljuje se još posebno za bezplatan odstup svoje dvorane, u kojoj priredise četiri koncerta. Bog poživio rodoljubno občinstvo.

Za zbor Vukovarski:
H. Salay.

Izkaz prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ tekom mjeseca septembra tek. g. 1900.

G. M. Fabijanić na ime odbora za zabavu, danu dne 19/8. u Omišlju od ondješnje školske omladine na praznik, kojim blagaj. družbe kao Omišljanin daje K 5 — ukupno . . .	K 45·—
Mješovita podružn. u Podgradu:	
a) članarine	„ 45·—
b) od zabave dne 26/8. priposlani darovi, ustupnina, sjedala i drugi dohodki po odbitih troškovih	„ 116·58
G. Rikard Katalinić-Jeretov sabranih ukupno	„ 161·58
u Dalmaciji	„ 52·30
G. Ivan Rabar, ravnatelj osječke gimn. sabranih dne 1/9. izigravanjem predmeta, koje je u tu svrhu sa puta donio prof. A. Hladnik	„ 15·—
G. dr. Vilim Breyer, advokat u Križevcu uslied razmirice, koju neće da dade u javnost	„ 4·40
G. B. Cettolo, inžinir — Petrinja sakuplj. u raznim prigodama	„ 50·—
Mitrovačko družtvo za štednju i predujmove umjesto na odar pok. nadranarnika g. Ljudevita Szatmary iz Mitrovice	„ 20·—
Uprava „N. Sloge“ — Pul, po njoj primljenih	„ 33·—
G. Fran Brnčić, c. kr. prislušn. zem. suda — Trst, sabranih u rodoljubnoj kući g. And. Gržetića u gornjem Rukavcu dne 9/9.	„ 6·30
G. Stj. pl. Platzer, blagajnik hrv. pjev. družtva „Vila“ — Varaždin, prigodom svečanosti 25-godišnjice istog družtva sabranih dne 9/9.	„ 93·78
Uprava „N. Novina“ Zagreb, primljenih do 12/9.	„ 105·90
G. J. Stanger prav., primlj. od:	
a) velešt. gg. L. T. i N. N. u agustu tek. g. u Opatiji . .	„ —·80
b) poslie javnog sastanka, držanog u Veprincu dne 16/9. u malom krugu družbinih prijatelja K 11·40, ukupno	„ 12·20
G. Gjuro Crnadak Zagreb, treći obrok utemeljiteljne svote . .	„ 50·—
G. F. Brnčić, c. kr. prislušnik sabranih dne 13/9. prigodom vjenčanja dražestne gdjice. Marijete Gržetić iz Rukavca sa vriednim Nikom Osojnak iz Mihotići	„ 42·64
Uprava „Agramer-Tagblatta“ darovanih od obitelji prof. Marijanovića mjesto vienca na odar pok. dr. Vidrića . .	„ 20·—
G. pop Joso Pavačić — Krk . .	„ 16·—
G. prof. Spinčić predaje:	
a) primljenih od g. Gustava Modrušana liekarnika i nar. zastupnika — Karlovac, a podarenih od dr. M. N. gradskog liečnika K 10;	
b) sabranih dne 5/9. u Zagrebu kod „Janjeta“ K 37 ukupno	„ 47·—
Uprava „Obzora“ primljenih i sabranih	„ 450·—
G. Hrvoj Istranić svoj mj. prinos za rujan	„ 2·—
G. dr. Konr. Janežić, odvjetnik Volosko svoj mj. prinos za rujan	„ 2·—

Dr. Fabianić, blagajnik.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po 2¾%
„ „ „ 8 „ „ 3¼%

U pismim na ime sa predob. od 4 dana po 2¾%
„ „ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ „ 30 „ „ 3¼%

U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ „ 3 m. „ 2¼%
„ „ „ „ „ „ „ 6 „ „ 2½%

Okružni odiel u krunama

razpoloživ smjesta, 2½% na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Sanz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestnie uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Svieća od pčelinjeg voska
sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	„ 4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) . . .	„ 3·—
Svieće i duplire II	„ 2·40
Tamjan lacrima I	„ 2·40
„ „ II	„ 2·—
„ granis	„ 1·20
Povošteno platno za oltare . . . . *m*	„ 2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli, u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.

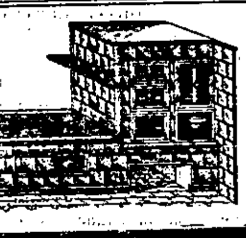

Skladište glinenih peći i štednjaka.

Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva

J. J. Naglas-a u Ljubljani.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuka vriedni liekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu. [illegible] Ciena 50 novč.

Sladka voda za kašalj ili hreh i za prsa [illegible] Ciena 50 novč.

Pojačeni željezoviti sirup [illegible] Ciena flašici 1 forint.

Pojačene švedske kapljje ili švedska životna tinktura [illegible] Ciena, flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago [illegible] Ciena jednom omotu 15 novč.

Svajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili trbuha i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, trnost ili rezini. Ciena škatuljici 30 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, vgrčenim, [illegible] žilam, okorenosti i otekilni poslie teškoga napora, za objačivanje i okriepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, [illegible] zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razhlađuju usta, uklanja neugodan vonj, 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i [illegible] za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, [illegible] 1 lončić 50 novč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili [illegible] Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili [illegible] odstranjuje prekomjernu rumenilo lica i nosa, hrapavost, [illegible] na licu; proizvadja gladkost, njemnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena velikom lončiću 1 forin. K tomu spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčistih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama lica, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, pjege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda podieljuje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi prengodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stjenice i kimake. Flašica 50 novč.

Antitobrilo od Radinisa proti gromici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

LJUBLJANSKA
KREDITNA BANKA
U LJUBLJANI
Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka

na uložne knjižice, na tekući račun, i na girokonto sa 4½% kamatima od dana uložka do dana digunća.

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Buržovne naručbe.

Broj 70. U Puli, dne 19. oktobra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake, ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Za izbore!

Opominjemo sve izbornike po Istri, da su listine izložene nesamo za izbor fiduciara od pete kurije, nego i one za izbor fiduciara od četvrte kurije, to jest od kmetskih občina.

Nadalje upozorujemo na to, da vrieme za utoke ili reklame nije nego budućeg ponedeljka i još taj cieli dan dok su otvoreni občinski uredi.

Treda dakle pozorni biti na to, da se reklami, toliko za petu koliko za četvrtu kuriju podnesu najdalje ponedjeljak 22. oktobra.

Izbori za V. kuriju

u puljskom političkom kotaru jesu razdieljeni, kako sliedi:

U I. odsjek (sekcija) koji izabire 10 fiducijara, spadaju sliedeće ulice, trgi i predgradja: Via dell' Arena, Francesco Giuseppe, Kandler, Piazza Ninfea, Clivo Rasparagano, Piazza P. S. Giovanni, Via S. Tomaso, Clivo S. Rocco, Clivo Crispo, Borgo Arena, Sobborgo Stazione i Šijana.

U II. odsjek (10 fiducijara): Androna dell' Angelo, Via Augusta, Clivo Capitolino, Comizio, Foro, Vicolo al Mare, Riva del Mercato, Mercato Vecchio, Via Nettuno, Vicolo Polani, Via Stonagnaga, Via Carrara, Via Circonvallazione, Borgo S. Martino.

U III. odsjek (10 fidnicijara): Largo P. del Torchio, Via Tradonico, Piazza Alighieri, Via Bissa, Via Rapiccio, Via Abbazia, Via Minerva, Via Arsenale, Madonnina, Sta. Giuliana, S. Nicolò, Vicolo Pozzetto, S. Policarpo.

U IV. odsjek (9 fiducijara): Via Castropola, Clivo S. Stefano, Via Barbacani, Castello, Clivo Cornelio, Via del Fondaco, Clivo Gianuario, Clivo Gionatasi, Via Nascinguera, Piazza Port' Aurata, Via Sergia, Via delle Scuole, Clivo Carità, Clivo S. Francesco, Borgo Zaro, Jadreški, Škatari i Šikići.

U V. odsjek (8 fiducijara): Borgo Port' Aurea, S. Michele, Case sparse, Vintjan, Vinkural, Valmale, Comunal, Veruda, Valdibecco.

U VI. odsjeku porezne občine: Fažana, Peroj i Štinjan biraju 2 fiducijara.

U VII. odsjeku porezna občina: Galežan bira 3 fiducijara.

U VIII. odsjeku porezne občine: Altura, Kavran, Loborika, Montić biraju 3 fiducijara.

U IX. odsjeku porezna občina Šišan 1 fiducijara.

U X. odsjeku porezne občine: Medulin i Ližnjan 3 fiducijara.

U XI. odsjeku porezne občine: Pomer i Premantura 2 fiducijara.

U puljskoj občini dakle imade se birati 61 fiducijar.

Svi oni, koji misle da imadu pravo izbora u ovoj (V.) kuriji, to jest oni, koji su navršili 24. godinu, jesu austrijski državljani te stanuju u puljskoj občini najmanje (neprekidno) 6 mjesecih, neka se podju osvjedočiti na anagrafički ured (na magistrat), da li se nalaze u listinama one sekcije, u koju je dodijeljena ulica, trg, predgradje ili selo, u kojem stanuju, n. pr. N. N. stanuje na predgradju Port' Aurea, ima biti dakle upisan u listinama V. odsjeka. Svatko neka dakle dobro pazi te neka reklamira svoje pravo u onoj sekciji, u koju spada.

* * *

Za občine: Barban, Kanfanar, Sanvičenti i Bale nisu učinjeni odsjeci (Prva bira 7, druga 6, treća 5 i četvrta 4 fiducijara).

Občina Vodnjan bira 18 fiducijara i to: I. odsjek (11 fiducijara) por. občina Vodnjan; II. odsjek (3 fiducijara) Filipan i Roverija; III. odsjek (4 fiducijara) Karnica i Marčana.

Dakle: Puljska občina bira 61, Vodnjanska 18, barbanska 7, kanfanarska 6, sanvičenska 5 i baljska 4 fiducijara, ukupno 101.

U budućem broju donieti ćemo razdielbu izvanjskih občina za IV. (kmetsku) kuriju.

Upozorujemo na drugu viest, da su u občini Puli i za četvrtu kuriju na selih ove iste sekcije, koje za petu, i da vrieme za reklame takodjer za IV. kuriju teče samo do ponedjelka 22. oktobra.

XXVII. Glavna skupština

„Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri" obdržavana dne 4. oktobra 1900.

(Konac.)

Ako taj iznos prispodobimo sa svotami, koje su se u podpore podielile predjašnjih godina, opazimo odmah, da se je sa novcem štedilo; uzrok tomu jest taj, da u vrieme podieljivanja podpora nije stanje družtvene blagajne dopuštalo, da se više izdaje.

Od svog postanka do danas razdielila je „Bratovšćina" u podpore 27.614 K.

Cielokupna glavnica „Bratovšćine" iznaša danas 27.190 K 12 h. i prema tomu se je povećala ove upravne godine za 1991 K 28 h.

Prigodom 50-godišnjice biskupovanja presvjetlog gospodina J. J. Strossmayera biskupa djakovačkoga, obzirom na njegove izvanredne zasluge na polju prosvjete i napredka hrvatskoga naroda, odbor je istomu brzojavno čestitao.

Zaključujem ovo izvješće u nadi, da će „Bratovšćina" pomoću božjom i naroda hrvatskoga doživiti još boljih godina, što joj svi od srdca želimo. Bože daj!

M. Šepić, tajnik.

Izvješće tajnikovo bijaše primljeno do znanja i jednoglasno odobreno.

III.

Izvješće blagajnika.

Na poziv predsjednika izvjesti družtveni blagajnik o stanju blagajne, kako sliedi:

Pregled gospodarenja

blagajnom družtva „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri" u Kastvu od 29. septembra 1899 do 4. oktobra 1900.

Tek. Hbr.	NASLOV	K	h.	Tek. Hbr.	NASLOV	K	h.
	A. Prihod:				B. Razhod:		
1.	Godišnji prinosi	110	40	1.	Podpore podieljene	1280	—
2.	Darovi i oprost od čestitanja	249	—	2.	Uloženo:		
3.	Kamata se primilo	424	80		a) u Koparsku posujilnicu	350	—
4.	Od članova utemeljitelja	50	—		b) „ Pazinsku „	2950	—
5.	Jedna državna obveznica dignuta	158	—	3.	Za tiskanje raznih izješća i poziva, zatim za brzojave, poštarinu, poštarske biljege, papir, pera, crnilo i drugi pomanji troškovi	67	76
6.	Povratjeni kapitali	140	—		Iznaša ukupna svota razhoda	3653	76
7.	Dignuto:						
	a) iz Puljske posujilnice	90	—				
	b) iz poštarske štedionice u Kastvu	200	—				
8.	Legat ostavljen od pok. župnika Purića u Žminju	2036	—				
9.	Ostatak blagajne od dne 28. septembra 1899	359	48				
	Iznaša ukupna svota prihoda	3817	68				

Od ukupne svote prihod u iznosu od . . . . . 3817 K 68 h.
Odbiv ukupnu svotu razhoda u iznosu od . . . . . 3653 „ 76 „
Preostaje gotovine u blagajni . . 163 K 92 h.

Kastav, 4. oktobra 1900.

M. Grosman
blagajnik.

Stanje imovine

družtva „Bratovšćina hrv. ljudi u Istri" u Kastvu dne 4. oktobra 1900.

Tek. Hbr.	NASLOV	K	h.
1.	U hranilnicah, posujilnicah i štedionicah	11140	20
2.	U privatnih zadužnicah	7820	—
3.	U državnih obveznicah, založnicah, dionicah i akcijah	6020	—
4.	U znosnih interesih, vriednosti družtvenih stvari i gotovine u blagajni	2229	92
	Iznaša sveukupna svota	27210	12

slovom: dvadeset i sedam hiljada dvie stotine i deset Kruna 12 stot.

Uzporedio ovogodišnje ukupno imanje u iznosu od 27210 K 12 h.
Sa prošlogodišnjim ukupnim imanjem u iznosu od 25218 „ 84 „
Povećalo se družtveno imanje „Bratovšćine" za . . 1991 K 28 h.

Kastav, 4. oktobra 1900.

M. Grosman
blagajnik.

IV.

Izvješće revizijonalnog odbora.

Račune ove upravne godine pregledao je odbor od tri lica, iste našao u redu te predložio glavnoj skupštini, da upravi „Bratovšćine" podieli absolutorij a „Bratovšćine" podieli absolutorij a blagajniku, da se zahvala izrazi, što je skupština takodjer učinila.

V.

Izbor upravnog odbora za dojduću godinu.

Prama pravilom „Bratovšćine" biran je od skupštine najprije predsjednik zatim ostali članovi odbora. Izabran je jednoglasno dosadašnji predsjednik družtva velečastni gospodin Mijo Laginja, nadžupnik u Kastvu, zatim su birani, dotično u svojem svojstvu potvrdjeni svi

dosadašnji članovi odbora najme: gg. Vjekoslav Spinčić, Vinko Zamlić, Niko Butković, Miroslav Grosman, Frane Dukić i Mate Šepić.

Gospodin predsjednik zahvali se skupštini na izkazanom povjerenju i obeća u ime svoje i odbora, da će nastojati kako bi se pokazao čim vriedniji toga pouzdanja.

VI.

Izbor revizijonalnog odbora.

U revizijonalni odbor za novu upravnu godinu biraju se gg. Kazimir Jelušić, Vinko Rubeša i Božo Dubrović.

VII.

Predlozi i zaključci.

Od strane pojedinih članova predloženo i od skupštine usvojeno je sliedeće:

1. Da se veleuč. gosp. dr. Dinku Trinajstiću u zapisnik uvrsti zahvala, što je u poslu Pučićeve ostavštine radio bezplatno i trsio se, da „Bratovščina“ čim prije dodje do svog zapisa.

2. Da se pohvali rodoljublje Koparske, Podgradske i Voloske posujilnice, koje redovite svake godine šalju liepi dar „Bratovščini“.

3. Obzirom na veliki broj siromašnih djaka pazinske gimnazije, odlučila je skupština 400 K podpore djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu i ovlastila odbor, da po mogućnosti i ako prilike budu dopustile još sam njekoliko u istu svrhu odluči, a da pojedine molbe djaka pazinske gimnazije neuzme u obzir.

Pošto je bio tim dnevni red izcrpljen i nitko se više neprijavi za rieč, zaključi predsjednik skupštinu u 5 i pol ure, i zahvali ponovno gg. članovom, što su se odazvali pozivu odbora i u tolikom broju pristupili na skupštinu.

DOPISI.

Pišu nam iz Poljana — občina Veprinac. Imade ovdje liepi broj čitaoca dične „Naše Sloge“, kojih je želja, da vide po koji dopis iz Veprinaštine, i koji vele: dok nam je Krstić mačju slogu šiljao, znalo se po koju iz Poljana—Veprinca i iz „Naše Sloge“, dočim sada, kao da nema jedne špice, il kao da se za nas nitko ne brine. Nadali smo se po koju čuti od našega „Pištole“, — osobito sada, kad uz mlado jezik se razveže. Al ni to. Nam je stalo do toga, da se ne tudjimo našim bližnjim i daljnim občinam. Mi želimo, da i naši susjedi čuju kako je s nama, jer i oni nam se javljaju i tužno i kadkad veselo, a po tom znamo se tješiti, veseliti, jedan drugomu po mogućnosti pomoći — kao bratac bratu. A sad je baš nadošao čas, da jedan budemo uz drugoga. Na pragu su izbori za V. i IV. kuriju, popis pučanstva, a to je za nas od velike znamenitosti.

Veprinački puk zanima se dosta koli za jedno, toli za drugo. Čuju se povoljni glasovi. Nećemo biti više izdajice svoje majke, svoje grude, svojeg materinskog jezika, kao smo to bili zadnjih izbora — nećemo već biti uz Bartolića, nit uz njegove prijatelje, a našeg puka najljuće pijavice. Bili smo dosad sami proti sebi, da ne tajimo, izdajice naroda, al neka prošteno nam bude, jer smo bili samo orudje onog, o kojemu nema više govora — i neka nije.

Jedino je jošte „bršivi Koserica“, koji znade po koju ribicu uloviti u svoje raztrgane mreže. Već za rana imao talenat za pletenje mreža, pa ga ima i sada; vidi se iz toga, što je cielo občinsko zastupstvo proti njemu, al on uzprkos svemu tomu brani se na svojem mjestu. Preporučujemo i poručujemo mu, a još ono kratko vrieme, što ima biti na om mjestu, neka pazi što radi. Za po- ne košćice i fermentu (a dobro bi mu još), oprostili mu jesmo — ćemo mu također za kontrolu — al neka još za najmanju doznademo, presjest ćemu — pa će i ženso Tone mu doviknut: ala-je, kako oni to znaju!

Imali smo na Veprincu javni sastanak. Ispao na obće zadovoljstvo. Govorilo se o vinskoj klazuli i znamenitosti izbora. Kao na prvom sastanku bio dostatan broj ljudstva. Želi se, da dodju još gg. dr. Poščić i drugovi govoriti o koristnih stvarih, jer nema žive duše — kako se čulo na samom sastanku — koja bi bila proti govorom izrečenim od gospode doktora.

* * *

Dne 11. o. mj. zapustio našu župu naš obljubljeni i dobri gosp. Ellner. Sada je kao ravnatelj biskupskog konvikta u Trstu, a ostaje za godinu isto našim župnikom. Da ti je bilo brate vidjeti rastanak s našim župnikom!! Same suze, gorki jecaji, a u srcih tiha — gluha, al vruća molitva: pratio te svuda dobri Bog! Sve žali i plače za njim. Jedino tješi nekoje — a to je i ublažilo njihovu bol — da ostaje jošte našim župnikom — i pomisao: vratit će se do godine medju svoje Veprinčane, pa koji onda veseliji od nas! Al da! putevi Božji nedostiživi jesu.

Pripravio je svoje ovčice i dovco na put, koji vodi spasu — pa ostavio svoj rad zamjeniku gosp. Petraku, da ga blagoslovno nastavi, a pokoravajuć se skromno volji Božjoj otišao u Trst, gdje će imat opet da nastavi još častniji ali teži posao. Blagoslovio Te dobri Bog! rad tvoj! Za te neizbrisiva ljubav i sladka na te uspomena ostat će po sve dane u srcih naših. I preporučajuć se Tvoj veprinački puk Tebi — dobri Ellneru — da se ga sjetiš svojim molitvam, kliče ti i ovom prigodom, kao i onaj dan, kad si se dielio od nas — sakupljen po cesti od grada — Veprinca pa zadkom i dalje i dalje do Matulja.

Živio!!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Ratni ministar Krieghamer odputovao je na Semering, gdje će boraviti nekoliko vremena.

Hrvatska Bosna“.

Bivšemu ministru poljodjelstva baronu Dipauli ne cvatu ruže medju njegovimi izbornici.

Sastanci pouzdanika klerikalne tirolske stranke, kojoj i baron pripada, izjavljuju se redomice proti njegovoj kandidaturi, radi njegova prijateljevanja sa Česima.

Duh Šenerijanski ušao je i u katoličke birače!

Njemački veleposjednici sastali su se u Pragu pod predsjedničtvom grofa Osvalda Thuna, da viečaju o izborima.

Potvrdjuje se glas o opozivu poslanika kod sv. stolice grofa Revertere.

Njemačka. Državni kancelar prine Hohenlohe odriče se mjesta radi starosti, a nasliediti će ga grof Bülov, sadašnji ministar vanjskih poslova.

Srbija. Urednik „Malih Novina“ bio je osudjen radi uvriede veličanstva na 5, a jedan suradnik na 7 godina zatvora.

Franceska. Na parobrodu „Delfin“, koji je stigao iz Donera u Calais, dogodio se slučaj bolesti kuge.

Predsjednik transvalske republike, glasoviti Krüger, izkrcati će se, kako javljaju, u Marsilju.

Nizozemska. Kraljica Vilhelmina zaručila se za vojvodu od Mecklenburga—Svjerina.

Švedska i Norveška. Radi pogibeljnoga bronkijalnog katara kralj Oskar prisiljen je odaleciti se privremeno od svih državnih poslova. Kraljevsku vlast prenio je privremeno na prestoljenasljednika, koji će u Kristijaniji položiti prisegu na ustav.

Dogodjaji u Kini. Francuzke čete zauzele su grad Rotingfu, koji je važna strategična točka za čuvanje željeznice. — Ruska legacija povratka se u Peking. — Ustanak se širi okolo kantona i u svim južnim pokrajinama. Očekuje se dolazak gen. Waldersse u Peking za 20. t. mj.

Mjestne:

Broj stanovnika u Puli. Statistički ured grada Pule javlja, da imade u gradu Puli 23.999 stanovnika, i to po narodnosti 19.288 Talijana; 2374 Niemaca; 1425 Hrvala i 912 Slovenaca. Koji pozna Pulu i njezino stanovničtvo, opaziti će odmah, da je taj popis morao sastaviti Talijan, koji je od Hrvata i Slovenaca preko noći umjesio Talijane.

Pokrajinske:

Imenovanje. Ministar trgovine imenovao je c. k. postanske oficijale u Trstu gg. Gustava Nauto i Ivana Bosetto c. k. post-kontrolori u Puli.

Znatiželjni smo da li rečena gospoda poznaju i hrvatski, odnosno slovenski jezik.

Odlikovanje. Nj. Veličanstva udostojalo se dozvoliti gosp. Franu Doberletu jun. občinskom viećniku i t. d. u Voloskom — Opatiji, da smije nositi viteški krst reda rumunjske krune.

Zemaljski jezik u labinskom sudbenom kotaru. U tršćanskomu „Židovčiću“ čitamo razpis službe dnevničara kod c. kr. kotarskoga suda u Labinu. Pod razpisom podpisan je kotarski sudac Dr. Colombis. Taj g. sudac traži od molitelja za gornju službu ni više ni manje, nego poznavanje zemaljskoga jezika (la conoscenza della lingua del paese). Priznati moramo, da nas je gosp. sudac Colombis svojim natječajem spravio u veliku nepriliku.

Po statistici službenoj morao bi biti zemaljski jezik Istre u prvom redu hrvatski jezik, jer Hrvati (sa Slovenci) sačinjavaju ogromnu većinu pučanstva Istre. Ali g. sudac Colombis je po rodu i čuvstvu Talijan, te dvojimo, da bi on svoj materinski jezik zapostavio hrvatskomu, prem se ovim služe dvie trećine pučanstva Istre.

On je dakle svakako mislio na talijanski jezik kad je sastavljao svoj natječaj. Dobro! Ali ako je tomu tako, kako je on mogao nazvati samo talijanski jezik zemaljskim jezikom? Ako je nadalje tomu tako, kako kani on opravdati svoje postupanje pred jasnim ustanovami zakona, pred svojimi predpostavljenimi i pred pučanstvom onog sudbenog kotara, kojega sačinjavaju po ogromnoj većini Hrvati.

Za te Hrvate dakle g. sudac Colombis neznade, ili neće da znade. Za te Hrvate netreba da znade ni budući sudbeni dnevničar, jer se od njega nezahtjeva, da poznade i jezik većine pučanstva onoga sudbenoga kotara.

Eto, tako tumače c. kr. činovnici Istre, državne temeljne zakone, tako provadjaju oni zakon o jezikovnoj ravnopravnosti.

Znatiželjni smo, kako tumači ono postupanje sudca Colombisa predsjednik prizivnog suda preuzv. g. Kindinger?

Iz Oprtlja nam pišu, da je tamošnji puk nezadovoljan radi toga, što neće imati u blizini postaje na novoj željeznickoj pruzi Trst — Poreč. Prije su gospoda puk varala, da će biti postaja blizu mjesta, a kad se je jednom občina zavezela, da će nositi veliko novčane breme radi te željeznice — tad rekoše gospoda puku, da postaje neće biti blizu, jer da bi to odviše stojalo.

Bedaci su gospodi vjerovali i bedaci će i u buduće talijanskoj gospodi vjerovati — ali samo bedaci!

Radi pronevjerenja. Dne 25. t. mj. biti će porotna razprava u Rovinju proti Luigi Corazza, bivšemu občinskomu blagajniku u Motovunu, jednomu od kolovodja talijanske stranke u Motovunu, radi službenog pronevjerenja. Toga Corazza smatrali su Talijani u Poreču i u Motovunu za uzor poštenja i rodoljublja, pa eto kako njim se je odužio!

Nova brzojavna postaja. Dne 11. t. mj. otvorena je nova brzojavna postaja sa dnevnom službom spojena sa poštanskim uredom u Nerezinah — občina Osor, polit. kotar Lošinj.

Kastavci — Niemci!! Ovih je dana bilo odposlano iz jedne odvjetničke pisarne iz Voloskoga pismo jedno njekomu L. F. u Jušiće, dakako hrvatskim naslovom. Pošto se dotični naslovnik nije nalazio kod kuće, pismo stiglo je natrag sa napisom „Adresat abgereist nach St. Feistritz“, kao da smo u njemačkom carstvu.

Kuverta sahranjena je za svaku eventualnu porabu.

Neznamo, dali dotični gosp. poštenik upravitelj poznade hrvatski jezik ili pako piše njemački na nedostavljenih pismih, samo da pokaže svoju vještinu svietu u njemačkom jeziku.

Kastav kao najčvršća tvrdjava Hrvatstva, morao bi odlučno prosvjedovati proti takovom postupanju c. kr. poštanskog ureda u Kastvu, kod nadležnih oblasti.

Napried, komu je do pravice i narodne časti!

Pripravnica za učiteljišca u Kastvu. Čujemo da je namješten tamo učitelj g. Mate Trinajstić. Ako smo dobro obavješteni i on je imenovan samo privremeno. Tu je dakle viša školska oblast učinila dvie pogreške. Htjela se je na onakvu školu starija, iskusnija sila. Tim nemislimo nimalo vredjati spomenutog učitelja, nego izričemo naš nazor. A drugo bila je bar sada prilika imenovati ga definitivno, neka znade na čem je i neka se može dušom i tielom zauzeti za ovako znamenitu školu, kao što je pripravni tečaj za buduće odgojitelje naroda.

Zemaljski izbori u Istri!! Tršćanska „Edinost“ od dne 11. t. mj. dobila je od pouzdane osobe iz Kopra sliedeću brzojavnu viest.

„Zemaljski izbori u Istri obaviti će se mjeseca aprila buduće godine“.

Toj viesti je težko vjerovati — premda dolazi od pouzdane osobe — jer još neističe mandat sadašnjemu zemaljskomu zastupstvu. Možda kani vlada razpustiti istarski sabor sada, pošto je to propustila prije, kad je imala za to sto razloga?!

Strašan zločin! Pod naslovom „Novotarija“ čitamo u večernjem izdanju tršćanskog „Židovčića“, od dne 13. t. mj. upravo groznu viest! Na kotarskom sudu u Vodnjanu obdržavao je sudbeni pristav Gasperini razpravu proti hrvatskomu seljaku iz okolice radi nekog prekršaja u talijanskom jeziku. Sudbeni kancelista Visintini, zastupajuć državnoga odvjetnika, zahtjevao je, u hrvatskom jeziku, da bude obtuženi odsudjen.

Te hrvatske rieči (sacramentali parole) razdražile su u toliko dopisnika, da zahtjeva odlučno da, se u buduće u talijansku razpravu neima mješati hrvatski govor! I mi se slažemo sa talijanskim piskorom, da se vodi sa Talijanom ciela razprava talijanski, ali se s njim neslažemo u tom, da se sa Hrvatom vodi razprava talijanski i da se kod te razprave nesmije govoriti hrvatski. G. pristav Gasperini morao je sa hrvatskim seljakom voditi razpravu hrvatski, kako te zakon jasno propisuje, i tada se nebi bio rečeni piskar sablaznjivao radi zahtjeva zamjenika državnoga odvjetnika.

Talijanom sudite talijanski, Hrvatom hrvatski, kako zakon hoće, pak nemože biti prigovora s nijedne strane. Tuži se dakle, zlobni piskaru na Tvoga pristava, nipošto na kancelistu, koji je učinio svoju dužnost.

Nevjerojatno — ali istinito. Iz svećeničkih krugovah dolazi nam sliedeća tužaljka. Čudimo se i tužimo neprestano na svietske oblasti radi nepravdah, koje nam nanose u pogledu zapostavljanja ili zanemarivanja našeg milog nam i jezika, nu na žalost nisu u tom obziru bolje ni nekoje crkvene oblasti. Nećemo ni spominjati biskupski ordinarijat u Poreču, jer tamo su odavna izgnali hrvatski jezik, nu boli nas i peče, što se to isto nastoji

izvesti i u biskupiji tršćansko-koparskoj, kojoj je na čelu presvj. g. biskup Sterk.

Da nam se nekaže, da govorimo u vjetar ili bez dokaza, eto Vam činjenica.

Iz biskupskog ordinarijata šalje se sva pisma na svećenstvo i na druge oblasti u zavojih (kuvertah) sa talijanskim naslovom. Takve zavoje primaju župnici, upravitelj i kapelani Hrvati i Slovenci iz biskupske pisarne, u kojoj absolutno gospodari neki mladi talijanski svećenik iz četice poznatih reformatora. Na hrvatsko i slovensko svećenstvo šalje se iz te pisarne pisma i dopise u latinskom jeziku; na talijansko svećenstvo u talijanskom jeziku.

Službeni list biskupije tršćansko-koparske „Curia Episcopalis“ tiskan u latinskom jeziku, donaša naukovni nacrt za vjeronauk za cielu biskupiju u talijanskom jeziku.

U toj biskupiji jesu u ogromnoj većini Hrvati i Slovenci kao i njihovo svećenstvo, pak eto od strane biskupskog ordinarijata piše im se i daje im se poduka i savjete u talijanskom jeziku. Nije li to sramotno i žalostno!? Šutili smo dugo i dugo u nadi, da će stvari u našoj biskupiji, dotično na ordinarijatu ili u biskupskoj pisarni krenuti na bolje, ali pošto okreću svaki dan na gore, to nemožemo više nijednomu za ljubav šutiti. Nek se vrši zakon i pravica — pak mirna Bosna!

Socijalisti za šalu. U većili gradovih našega Primorja kao što ni Trst, Pula, Gorica, Piran itd. naša je socijalistička nauka nješto sljedbenika koli medju talijanskim toli medju slavenskim radničtvom.

Središće socijalističkomu gibanju bijaše i jest grad Trst. Tu se drže na okupu prvaci te stranke, Talijani Slaveni i po koji Niemac.

Iz Trsta nastoje ti prvaci širiti po Primorju socijalističku nauku. U tu svrhu sazivlju sastanke i skupštine u pojedinih mjestili Primorja, navlastito u Trstu i u Puli. Na tih sastancih propovijedaju socijalistička načela, sastojeća u glavnom u tom, da treba poboljšati stanje radnika mučenika. Govore obično proti gospodi bogatašem ili kapitalistom, proti gradjanskim slojevom, proti svećenstvu i proti narodnostnim borbam. Oni tvrde, da nepoznaju naroda ni narodnosti. Njihova domovina da je cio svieť.

Tako u teoriji, ali u praksi vladaju se inače, bar u našem Primorju. Talijanski socijalisti Primorja, nisu medjunarodni ili internacionalisti. Oni su u prvom redu Talijani, i tada tekar socijalisti. To smo izkusili u naših gradovih od talijanskih socijalista stotinu puta. Za to nam pružaju dokaz talijanski socijalisti Gorice i najzadnjih dana.

Socijalisti Primorja odlučili su naime, da će postaviti za sve tri pokrajine svoje kandidate u V. kuriji kod predstojećih izbora za carevinsko vieće. Za Trst proglasiše svojim kandidatom poznatog Ucekara, koji se je izrazio u svoje vrieme nesocijalistički o Slovencih. On je u prvom redu Talijan, te će po svoj prilici za njega glasovati strogo talijanska narodnostna stranka, poznata pod imenom pučke ili demokratske stranke. Ona je to izjavila u svojem glasilu staviv kao jeditu uvjet taj, da se rečeni kandidat prizuade Talijanom. On će to lahko učiniti, jer je u istinu najprije Talijan, pak socijalista.

U Goričkoj i u Istri kandidirati će ista stranka Etbina Kristana, jednoga od kolovodja slovenskih socijalista, koji se je još prije desetak godina žestoko borio za narodnje ideale Hrvata i Slovenaca. Danas mu je sve to ludo i smiešno.

Talijanski lažiliberalni listovi Primorja pozdravili su sa zadovoljstvom njegovu kandidaturu u Goričkoj izjaviv, da će za njega glasovati složno i socijalisti i talijanski liberalci. Zar nije to sumnjivo? Talijanski liberalci za slovenskoga socijalistu. Ali mi ih razumijemo. U Goričkoj ne cvatu talijanskim lažiliberalcem ruže u V. kuriji. Tamo su sigurni pobjede Slovenci — budu li složni. Radi toga odlučiše talijanski liberalci glasovati za slovenskoga socijalistu proti slovenskomu narodnomu kandidatu. Tamo će im dakle služiti g. Kristan kano oruđje ili sredstvo proti mrzkim im Slovencem. Po rodu i jeziku Slovenac imao bi Talijanom, koji mrze njega kano i ostale Slovence iz dna duše, pomoći, da sruši slovenskoga kandidata.

Nu, rec bi, da su se zadnji čas i talijanski socijalisti Goričke predomislili glede kandidature g. Kristana u V. kuriji,

Tršćanski liberalni listovi pišu naime, da su gorički talijanski socijalisti obdržavali dne 10. t. mj. sastanak u gostioni Marzini. Predsjednik Strasser priobćio im je, da bijaše na skupštini stranke u Trstu proglašen kandidatom za V. kuriju u Goričkoj drug Kristan (ili kako oni pišu: „certo Kristan slavo“). Ta viest nije zadovoljila prisutne, te odlučiše, da se sazove drugi sastanak, na kojem će se o toj kandidaturi razpravljati.

Odatle je razvidno, da talijanskim socijalistom Goričke nije po volji kandidatura G. Kristana — jer je Slaven — u certo Slavo — te da treba o tomu još razpravljati. I to da su socijalisti? Da, jesu socijalisti, kojim je talijanstvo sve, i koji mrze Slavena kano i talijanski liberalci — pa bio on najčišći socijalist. To su Vam socijalisti za — šalu.

Zemaljski odbor Istre uzdržava pučke škole!? Tko nevjeruje tomu, neka čita glasilo tršćanskih židova od dne 9. t. mj. Povod dala mu je odluka c. kr. zemaljskoga školskoga vieća za Istru, uslied koje imade se jednorazredna pučka škola u sv. Petru u šumi pretvoriti u dvorazrednicu.

Toj odluci uzprotivio se je zemaljski odbor za Istru — s jednostavnog razloga — jer je ta škola hrvatska.

Službenimi podatci dokazano je, da imade jednorazredna pučka škola u sv. Petru sve uvjete, da postane dvorazrednicom, nu zemaljski odbor u Poreču prosvjeduje proti zaključku c. kr. zemaljskoga školskoga vieća, jer on neće, da se Hrvatom dade ni ono, što ih po zakonu ide. Ako se znade, da u c. kr. zemaljskomu školskomu vieću neima niti jednoga člana Hrvata, pa ako se pomisli, da je to vieće ipak odlučilo, da se jednorazrednica u sv. Petru proširi u dvorazrednicu, tada se mora zaključiti, da to proširenje bijaše neobhodno potrebito, i da je zemaljski odbor za Istru protivan napredku našega puka.

Zemaljski odbor uložio je prosvjed proti spomenutoj odluci zemaljskoga školskoga vieća radi toga — jer on plaća škole, te neće, da se proti njegovoj volji proširi nijedna hrvatska pučka škola.

Poznato je i nezrieloj djeci, da sav puk Istre doprinaša velike žrtve za uzdržanje pučkoga školstva, da nosi velike školske namete, da mu je u novije doba narinuta nesnosna školska taksa, pa ipak drzne se bezobrazni tršćanski cifut uztvrditi, da zemaljski odbor plaća škole!!

Na ovako drzovitu tvrdnju težko je odgovoriti i najoštrijimi riečmi.

Iz Barbana pišu nam 12. t. mj. Tužili smo Vam se g. uredniče, što bijaše naša škola dugo vremena bez učitelja, nu sada hvala Bogu smo za konačno dobili, i to u osobi g. Ivana Matetića, mladog učitelja iz Zminja. Naše veselje radi njegovog dolazka, raztužilo je naše narodne protivnike, talijanaše i krnjele, te tobožnje prijatelje i širitelje kulture. Svoju tugu hotio je jedan od tih protivnika našili, poznati vodja barbanske talijanske stranke posebnim načinom očitovati.

Naš gosp. učitelj podučaje po propisih u školi i pjevanje. Nekog dana pjevala su školska djeca u propisane pjesme u hrvatskom jeziku. Ti nedužni glasovi pomutili su pamet rečenomu junaku, koj se potajno vukao do školskih vratiju, te ista zamazao takovim smradom, da nas je stid to ni spomenuti. Junak taj počinio svoje junaštvo — potajice se odšuljao.

Ono junačko djelo je, poznato svemu puku Barbane, ali se nitko nemiče, jer je to učinio širitelj talijanske kulture i kolovodja naših talijanaša. Da se što takva počini kojoj talijanskoj školi, a da ni bilo krike i vike u talijanskom Izraelu, nu pošto se je to izrielo hrvatskoj školi i proti hrvatskomu učitelju — sve šuti pak mirna Bosna. Takovi eto su Vam ti naši prijatelji i prosvjetitelji.

Iz drugih krajeva.

C. i kr. vojna mornarica. Po brzojavnim viestima, stigo je dne 12. o. mj. N. V. B. Donau u Valparaiso, gdje ostaje 12 dana. Na brodu sve zdravo.

Otrovao se u blaženoj zemlji. Austrijski podanik i bivši austrijski vojnički bjegunac Oblak, otrovao se prošlih dana u Italiji, gdje je mislio, da ga čeka med i mlieko, a tad tamo nebijaše ni suhe palente. omilom

Otvorenje novog poljskog kazališta. Dne 4. t. mj. prije podne otvoreno je u Lavovu novo poljsko narodno kazalište najsvetčanijim načinom. Otvorenju su prisustvovali namjestnik dr. grof Piniuski sa predstojnici oblasti, zemaljski maršal dr. grof Badeni sa članovi zemaljskog odbora, gradsko zastupstvo pod vodstvom gradskog načelnika i obaju podnačelnika, deputacija grada Praga sa ondješnjim gradskim načelnikom dr. Srbom na čelu, deputacija grada Krakova, mnogobrojni saborski zastupnici i bivši zastupnici u carevinskom vieću, te silno množtvo gosti iz Varšave i Poznanja. Večer je novo kazalište otvoreno svetčanim prologom Kasprowicza, veselom igrom od grofa Fredra i novom operom, što ju je uglasbio Zelenski.

Od pekarskog pomoćnika — doktor filozofije. Medju kandidati koji su ovog ljeta na bečkom sveučilištu stekli doktorsku diplomu filozofije, nalazi se i jedan, koji je do nje došao tnovitijim putem od ostalih. To je dr. Horna iz Žatca u Českoj, sin jednog pekara. Po svršetku pučke škole uzeo ga je otac k sebi, da izuči pekarski obrt. Dječak je za tri godine postao kalfom. U to vrieme počeo je mladić strastveno učiti. U učenju pratile su ga najveće poteškoće. Po noći je morao poput svih ostalih pekara bditi kraj krušnih peći, a po danu, odredjenu za spavanje, izlazio bi kradom izvan kuće i učio uz svog jednog prijatelja gimnazijalca. Nakon nekog vremena prijavio se marljivi kalfa, da položi — izpit za nižu gimnaziju. Tu je položio uspjeh svoga mukotrpnog rada, jer je izpit položio s odlikom. Istom kad je imao u ruci tu svjedočbu, odkrio se svojim roditeljem, koji o njegovom učenju nisu ni slutili. Sad su roditelji privoljeli, da sin i dalje uči. Mladić je privatno nastavio nauke i položio s odlikom izpit zrelosti, a onda pošao u Prag i Beč učiti profesuru. Pred dvie godine svršio je nauke i imenovan učiteljem na njemačkoj gimnaziji u Trstu, a sad je evo stekao nakon odličnih strogih izpita i doktorat filozofije.

C. i kr. brodovi vojne mornarice „Carica i kraljica Marija Tereza“, „Aspern“ i „Zenta“ doplovile su dne 8. t. mj. u kinezku luku Taku. Na brodovih je momčad zdrava.

Velik požar u Trstu. Još nije minulo mjesec dana od zadnjega velikoga požara, pak nam je opet zabilježiti velik požar u tvornici ulja kod sv. Andrije u Trstu. Izgorilo je naime dne 12. t. mj. veliko skladište uljenih ostanaka, koji bijahu pripravni za trgovinu. Ti ostanci bijahu naslagani pod jednom strehom, dugačkom 70 a širokom 25 metara. Složnom djelovanju vatrogara pošlo je za rukom ograničiti oganj na samo skladište. Knžu, da imade štete do 300.000. Tvornica i skladište bijahu osjegurana.

Družtvene:

Za Ćirilo-Metodova družbu, sabrao veleč. g. Mihovil Sgombić, dražki župnik dne 29. pr. mj. prigodom crkvenoga zbora u dolnjem Jelenu, kod stola veleč. g. župnika Nikole Polića svotu od K 15. Tu je svotu g. Kazimir Stefanić, umir. profesor, poslao centrali družbe u Volosko.

Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu darovao prvu svotu od 20 kruna g. dr. M. Trinajstić iz Buzeta.

Vivat sequens!

Novi odbor političkoga družtva „Edinost“. Na glavnoj skupštini političkoga družtva „Edinost“ obdržavanoj prošle nedjelje u „Narodnom Domu“ u Barkovljah, kraj Trsta, bijahu izabrana u novi odbor sliedeća gg. članovi: predsjednik, Matko Mandić; odbornici: dr. Gustav Gregorin, dr. Otokar Rybař, dr. Josip Abram, dr. Edvard Slavik, dr. Ferdo Černe, Makso Cotić, Ante Bogdanović, Andrija Černe i Josip Turk. Zamjenici: Fran Suman, Ante Miklavec, Ante Pogorelec, Dragutin Pertot, Miloš Kamusčić, Ivan Goriup, Vjekoslav Goriup, Ivan M. Bole i Stanko Godina. Pregledaoci računa: Gracijan Stepančić, Ivan Prelog i Fran Rakuša.

U prvoj odborovoj sjednici, obdržavanoj u ponedjeljak 15. t. mj. na večer konstituirao se je novoizabrani odbor kako sliedi: I. podpredsjednik g. dr. Gustav Gregorin, II. podpredsjednik g. dr. Otokar Rybař; tajnik g. dr. Ferdo Černe; blagajnik g. Ante Bogdanović.

Odbor „Edinosti“ obdržavati će i nadalje redovito svakog čednа sjednice sve dok svrše predstojeći izbori. Svi prijatelje naše upozorujemo, da se u izbornih poslovih obrate na predsjedničtvo političkog družtva „Edinost“ u Trstu.

Ujedno preporučamo našim istomišljenikom, da u ovo ozbiljno i težko doba moralno i materijalno naše političko družtvo poduprieti izvole.

Danomice neki mali prištedak ako sbrojimo, doskora naraste znatniji iznos, koji je veoma važan poimence za svako kućno gospodarstvo. Ovakav se prištedak polučuje u stohiljadah obitelji pomoću mješanja zrnate kave sa polovicom Kathreinerove Kneippove sladne kave. Po ovoj dobiva kavni napitak liepu i ukusnu boju i neki osobit prijatan tek, a povrh toga za zdravlje je veoma koristan. Posvuda, gdje se je ovo mješanje kave udomaćilo, tako je omililo, da se na ovaj način pripravljivana kava uviek sve to većom obljubljenošću pije. Samo valja vazda upotrebiti Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu, koja jedina ima okus zrnate kave. Ista dobiva se posvuda, nu ipak ne smije se nikada otvorena prodavati, te je prava samo u poznatim Kathreinerovim omotima.

ZAHVALA.

Podpisani odbor pjevačkog i tamburaškog družtva „Sloge“ u Zametu, zahvaljuje se srdačno svim rodoljubom, koji su na budi koji način doprinesli, da je prva njegova zabava onako liepo izpala. Zahvaljuje se poimence slavnom pjevačkom družtvu „Primorski Hrvat“ iz Trsata, gg. predstavljačem, gg. gostovom i svim rodoljubom, koji su svojimi prinosi podupri družtvo.

Darovali su družtvu: gg. F. Monjac K 100, J. Finderle K 40, P. Marincel i F. Udovičić po K 20, delavsko društvo Srdoči K 15, I. Blečić, A. Finderle, K. Jelušić, F. Lenac, I. Lenac, M. Lenac, R. Rubeša, J. Srdoč-Markorić, V. Srdoč po K 10, F. Lenac K 6, A. Fonović, V. Jugo, I Kalčić, Y. Lenac po K 4, I. Babić, A. Ćiković, F. Ćiković, J. Drnjević, F. Jardas, I. Lenac, F. Lenac po K 2, I. Pilepić, V. Marčelja po K 1. Na predlog g. Kazimira Jelušića obć. načelnika sakupljeno u Kastvu kod objeda prigodom proslave 70-godišnjice N. V. cara i kralja K 23.

Preplatili su ulazninu: gg. P. Marač sa K 8, prof. V. Spinčić, K. Jelušić, F. Dukić, M. Kundić, F. Beninger, A. Bačić sa K 4, I. Vrabec, E. Puž, M. Glavan sa K 3, dr. Dabović sa K 2, N. Ladović, I. Srdoč, dr. Linić, J. Linić, N. Luk, V. Osojnak, A. Belanić, N. Lecko, Lj. Jelušić, V. Rubeša, N. Doberlet sa K 1.

U ime ulaznine priposlali su: gg. Mijo Laginje K 4, dr. D. Vitezić K 3, Zv.

Ružić, M. Blečić, A. Tofanetti, D. Brinšek, F. Jurinčić po K 2, F. Bačić, A. Löbisch po K 1.

Dočim je odbor „Sloge“ svim darovateljem opetovno najljepše zahvaljuje, preporuča se najtoplije, da se ovog družtva i u buduće sjete. Odbor.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. dopisniku iz Barbanštine: Istina je, da bi bio imao podpisati onaj izpravak onaj, kojega se Vaš dopis ticao, ali mislimo, da nije vriedno vraćati se na ono. Da ste nam zdravi!

Dolazak vlakova u Pulu.

8·25 prije podne iz Cerovlja.
1— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču. Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak			Luka	Povratak		
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Dol.	Odl.
—	7—	Srijeda	Rieka	Ponedjeljak	3·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20		Lovran		2·10	2·15
8·45	8·55		Mošćenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10—	10·35
4·30	6—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6—
6·30	6·40	Četvrtak	Fazana	Nedjelja	1·50	2—
8·10	8·30		Rovinj		11·50	12·20
9·40	10—		Poreč		10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2—	—		Trst		—	6—

Pruga Rieka — Pula.

—	7—	Svaki ponedjeljak i petak	Rieka	Svaki utorak i subotu	3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45		Mošćenice		1·35	1·45
9—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8—	Srieda	Rieka	Četvrtak	2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45		Mošćenice		12·50	1—
10—	10·10		Berseč		12·25	12·35
1·40	12—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	—
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30
3—	3·10	Glavotok	6·40	6·50
4—	4·10	Merag	5·40	5·50
14·50	—	Krk	—	5—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7—	Rieka	9—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	Pula	—	4—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7—	Rieka	9—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5. 6, 7 po „
Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7—	Četvrtak	Trst	Ponedjeljak	10—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45		Piran		—	—
12—	—·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9—
2·30	5·30		Zadar		2·45	3·30
1·30	5·30	Petak	Spljet	S. N.	2—	5—
7—	9—	Ned.	Metković	Č. P.	8—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izola redovito zakasniv dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polazku.
Od 1. novembra do konca marča pristaje se u Izoli možebitno.

Pruga Trst—Korčula.

—	7—	Nedel.	Trst	Petak	6·15	—
1—	2·30		Pula	Č. Pet.	11—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6—	7—
—·30	3—	Pon.	Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30		Spljet	Sr. Č.	9—	4—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, sriedu i petak

—	6—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu“ po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po $2^3/_4$%
„ „ „ 8 „ „ $3^1/_4$%
U pismim na ime sa predob. od 4 dana po $2^3/_4$%
„ „ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ „ 30 „ „ $3^1/_4$%
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ „ 3 m. „ $2^1/_4$%
„ „ „ „ „ „ „ 6 „ „ $2^1/_2$%

Okružni odiel u krunama

razpoloživ smjesta, $2^1/_2$% na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu. Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestni e uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Svieće od pčelinjeg voska
sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90
Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . . „ „ 4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) „ „ 3—
Svieće i duplire II „ „ „ „ 2·40
Tamjan lacrima I . . . . „ „ 2·40
„ „ II . . . . „ „ 2—
„ granis . . . . „ „ 1·20
Povošteno platno za oltare . . . . m „ „ 2—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 8%.

Sa odličnim stovanjem

J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

Čestitam i radujem se s Vama na tako dobrom izradku,

piše odličan trgovac gospodin **Ivan Prelog iz Trsta** prvoj kranjskoj tvornici tjestenina **Znideršič & Valenčič u Ilirskoj Bistrici.** — Izvornik ovog pisma od 22. jenara 1900 stoji svakomu na ogled.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.

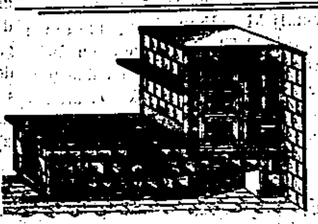

Skladište
glinenih peći i štednjaka.

Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva J. J. Naglas-a u Ljubljani.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križcah, kostenom paganeu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nov.

Sladka voda za kašalj ili broh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, ziplivost. Ciena 80 nov.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedosti, skrofulomosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom odčišćuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol ili ziemnica, zavijanje ili gržnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zaprieči i same bolesti. Ciena flašici s naputkom 30 novčića. oblakšava težinja ili mučnima, tjera napuhlost i vjetre, odklanja sa bol u žlici, želudačne gerere, zatica, gromca

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za laganno čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, koji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 nov.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili žmaka i crijev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 nové.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačišanje i okrepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 nov.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zaprečuje i ublažuje zubobolja, ucvršćuje meso oko zubi, razfriškaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 nové.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peruțini i osopotinam. 1 lončić 50 nové.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 nové.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 nové.

D.ra Spitzera pomast za lice proti snažanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, tjelnost; bjeloću i nježnost obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 nové.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva, i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 nové.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mirlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zaprečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi lire po sobi proizvodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 nové.

Antifebrilo od Rodinisa proti gromici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francozkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

LJUBLJANSKA
KREDITNA BANKA
U LJUBLJANI
Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta, i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na **tekući račun,** i na **girokonto** sa $4^1/_2$% kamatima od dana **uložka do dana dignuća.**

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 71. U Puli, dne 23. oktobra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Hrvatski izborni sastanci u Puli.

Kako već javismo u predzadnjem broju, sakupilo se u utorak prošloga tjedna preko trideset uglednih rodoljuba iz puljštine, da se dogovore o skupnoj akciji za dojduće izbore. Viećalo se složno i povjerljivo jedno dvije ure, i učinili važni zaključci. Na sastanak je stigao glas, da je pol. družtvo „Edinost" u Trstu proglasilo kandidatom za petu kuriju Istre dra. Matka Laginju, odvjetnika u Puli, te je bio sa zadovoljstvom pozdravljen, a prisutan g. dr. Laginja izjavio je nato da p r i m a k a n d i d a t u r u.

* * *

Predsjednik hrvatskoga izbornoga odbora u Puli dr. Ivan Zuccon, pozvao je u petak večer javni sastanak u hrvatsku pučku školu u Puli, predgradje Šijana. Sastanak je bio vrlo dobro posjećen. Školska dvorana bila je prenatrpana ljudi. Biti će ih bilo svakako preko tri stotine, sbijenili jedno do drugoga na nogama, za klupama i na klupama. Prisustvovalo je i nekoliko socijalnih demokrata, koji su takodjer opetovano uzimali rieč, da tumače svoja načela. I od naše strane se oglasilo više govornika, ali najvećom pomnjom i odobravanjem bio je slušan sam kandidat pete kurije g. dr. Laginja.

Sve prisutne su dirnule i uzrujale njegove rieči, kojimi je crtao talijansku intoleranciju, koja nedozvoljuje Hrvatima, da bi hrvatskim slovom na čednom grobnom spomeniku počastili uspomenu svojih mrtvih. Spominjao je slučaj u Materadi i 2 slučaja u Puli, onaj pok. Breganta i drugi pok. Kocijana, s takovim riečima, da su čovjeka srsi prolazili.

U daljnjem toku razpravljanja pala je rieč i na javnu obuku, te nedostatak škola u Istri. Tu se je čulo liepih a najljepše je bilo čuti izbrajanje obćinskih dugova, intavoliranih na obćinske školske zgrade. Ti dugovi iznašaju na stotine i stotine tisuća i samo plaćanje interesa na tolike strašne dugove mora da bude za obćinare nepodnosiv teret. A ti dugovi ne kažu, da će se umanjit, već će još rasti. Tom prigodom čulo se dosta karakterističnih povika i opazaka, koji nebi bili baš ugodni našim „otcima domovine", da se je koji od njih tamo desio.

Na sastanku, osobito sa strane socijalista se je izticalo, da se talijanska stranka boji sunca, te priredjuje sastanke samo sa ulaznicom i tako radi u tmici. Dočim se hrvatskoj stranci ne može da poreče srčanost, jer vrata svojih sastanaka otvara svakomu; da svak slobodno iznese na javnost svoja načela i mišljenje, u kojem jeziku ga je volja.

Na tom sastanku bila su dovoljno protresana raznja mnienja, a naravno, kao uviek, osvjedočeni ljudi, ostadoše svaki pri svojemu. Ali je ipak liepo, da je došlo vrieme, da se u Puli može mirno, triezno i u onako uzoritom redu govoriti o javnim poslovima i neprisiljeno izmjenjivati razna mnienja. Toga prije nije bilo, već je pod samovoljom talijanske klike, koja je imala rulju za sobom, vladao terorizam i nesigurnost života. Dobro je da se konštatira napredak, postignut proti volji gospode, koja vedri i oblači, a trudom pučkih stranaka.

* * *

Javni sastanak, držan u nedjelju na 10 sati u jutro, u sokolskoj dvorani, bio je vrlo dobro posjećen. Računamo da će biti bilo sakupljeno do 600 ljudi. Množtvo pripadnika socijalno-demokratične stranke došlo je na sastanak, i budući organizirani uspjelo im je poslje pozdravnoga govora Dra. Zuccona, da izaberu svoga predsjednika u osobi g. Pirca, radnika u arsenalu. Govorili su s naše strane Dr. Zuccon, Dr. Laginja i S. Gjivić, a od socijalista slagar Dorbić i radnik Martin. Osobito je strastveno govorio Dorbić, te je njegov govor više puta prešao granice ozbiljnosti. Sa stranke socijalista upadalo se je opetovano i u tu pogriešku, da bi ne samo izvrnuli kadšto rieči protivnika, nego dapače stavili mu u usta i takove, koje nisu bile izrečene, pak na temelju toga vodili polemiku.

Ne dokučujemo koliko je to u interesu socijalne stranke, ako ova hoće da se ozbiljnom pokaže, i mislimo da će se u buduće toga čuvati.

Po mnienju socijalista naravno naša stranka nije učinila ništa dobra za narod, naši zastupnici to su sve čisti kapitaliste, neprijatelji naroda. Hrvatski govornici su se ograničili na to, da ta neizpravna mnienja izprave, da pokažu na dvadeset godišnji rad stranke za prava naroda, i mnoge liepe uspjehe na tom polju izvojšćene.

Mi se već od davna borimo za one pravice i za dobro puka, što socijaliste misle da su oni tek obreli, i to odavna na javni način, na taborima, na koja je dolazilo po desetak hiljada naroda. A što nas od njih dieli to je ljubav za naš materinski jezik, za naš zapušteni narod. Da se našemu jeziku dadu ona prava, i u školstvu i u javnom životu, koja su mu drugi usurpirali, na njegovu veliku škodu. To socijalci neće, oni preziraju tu borbu, koja ipak, rekli oni što hoće, zakriljuje mnoga najsvetija narodna prava, i duboko zasieca u materijalni i moralni napredak ljudstva. — Zato je i naša borba šira i velikodušnija, jer stranka nema u programu dobrobit samo jednoga narodnog razreda, već napredak i blagostanje čitavoga potlačenoga hrvatsko-slovenskoga naroda u Istri, medju kojimi nema bogataša, da bi držali zasužnjeno radničtvo, već je naprotiv on sam, čitav narod od davnina stojao zasužnjen talijanskoj gospodi, i da se je počeo u najnovije doba oslobodjat, zasluga je naših ljudi. Socijaliste su dakle pogriešili adresu, ako se proti nama bore kao kapitalistama. Nek se okrenu proti drugoj strani, proti talijanima, pa ako nam pomogu srušit njihovu, toli kobnu za cielu pokrajinu, premoć, onda će biti u istinu zaslužni za pučanstvo i radničtvo. Izpravljalo se je i mnoga pogriešna shvaćanja o radu zastupnika na carevinskom vieću, te u laž utjeralo protivničke govornike, koji su podmicali našim zastupnicima svako zlo što se je u parlamentu dogodilo. A koliko je dobrobiti puka koristilo djelovanje naših zastupnika, imenito Dr. Laginje, bilo je spomenuto da se ima njima samo u zaslugu upisati, ako je bio brisan ezoner, pod kojim je seljak toliko skapao. Da nisu naši zastupnici ništa drugo doségli nego to, svaki pravedan, pa i socijalisti, imao bi im dužnost priznati da su ipak uradili nešto.

Glavni uspjeh kojega smo polučili na ovom sastanku jest taj, da su na naš upit, socijalisti jasno i glasno izjavili, da njihovi fiducijari, koliko ih bude izabrano, neće nikada ni u nijednom slučaju dati svoj glas za talijanskoga kandidata Dra. Bennati. Tu izjavu primamo na znanje, a budućnost će nam odkriti jesu li muži besjede.

Dr. Zuccon, predsjednik hrvatskoga izbornoga odbora, dobio je u nedjelju sliedeće brzojave:

„Izpričajte moje nesudjelovanje sastanku, molite, zaklinjajte prisutne neka složno rade za našeg skupnog kandidata pete kurije veleučenoga i velezaslužnoga Doktora Matka Laginju, Živili! Sretno!

Dr. K u r e l i ć,
načelnik grada Pazina".

* *

„Obćina Kastav odobrava na skupštini družtva „Edinost" u Trstu proglašenu kandidaturu zaslužnoga domorodca doktora Matu Laginju za petu kuriju i zanj će glasovati.

J e l u š i ć načelnik".

* *

„Pozdravljam skupštinare, ovdje svi odobravamo kandidaturu dr. Laginje i preporučamo vami.

Dr. S t a n g e r
načelnik Voloskoga-Opatije.

Kandidati.

Sve tri stranke koje će u Istru doći na izborno popriište, proglasile su svoje kandidate za petu kuriju.

Talijanska stranka kandidira dra. S r e ć k a B e n n a t i, odvjetnika u Kopru, i predsjednika talijanskoga političkog družtva.

Naš narod zna što može očekivati od kolovodje onih, koji mu o glavi rade, kad bi nesreća htjela da bude izabran. Ne treba tumačiti zlokobni rad talijanskoga političkoga družtva i njegova predsjednika na uštrb našemu narodu, al vriedno je spomenuti, da je dr. Srećko Bennatti i član zemaljskoga školskoga vieća, poslan od junte, da se protivi osnuću i širenju našega školstva, što on i radi, tako da nema neprijatelja hrvatske obuke ljućeg od njega.

Taj čovjek je glava one piransko-koparske klike, koja je, nadvladav kliku južno-istarsko-bodulsku, razvila zastavu biesnog iredentizma, te ne čeka drugo nego čas, da podpanemo pod blaženu zemlju.

Za fiducijare takova kandidata nesmije nijedan naš birač odati svoga glasa. ako neće da narodno prokletstvo pane nanj kao na izdajicu svoga roda i jezika.

Tako isto nijedan naš čovjek nesmije glasovati za predloženike nove socijalno-demokratične stranke, koja će kandidirati novinara E l b i n a K r i s t a n a. Ovaj po rodu Slovenac, iznevjerio se majčinomu mlieku, zaniekao je svoju domovinu i pošao je medju internacionaliste, koji kažu: propala domovina, propao jezik! Pridružio se ljudima koji hule vjeru naših otaca, a propoviedaju uništenje vlastničtva. Za takove ljude nesmijemo glasovati, jer bi zaniekali dosadašnja načela naše stranke, stavili na kocku mnogogodišnje težkom mukom pridobijene stečevine, a ima i ozbiljne bojazni, da bi socijalistički fiducijari, kad bi došlo do tiesnoga, dali svoj glas talijanskom predloženiku.

S naše hrvatsko-slovenske strane birat ćemo dr. M a t k a L a g i n j u. O njemu ne treba mnogo govorenja. To je veteran, osiedio u narodnoj borbi, iskusni i vješti vodja, koji nas je predvodio mnogim borbama i znamenitim pobjedama. Njegove su zasluge velike i nepobitne na svakom polju našega javnoga djelovanja Spomenimo samo školsku družbu, koja je posula bielim školama cielu Istru, i pružila prosvjete potrebnom narodu sredstvo naobrazbe, koje mu bezdušni dušmani otimlju.

Eto već prilično guste mreže vjeresijskih i privrednih zadruga, kojim je počeo oslobadjati siromašni puk i hrvatske i talijanske narodnosti iz ekonomnog robstva. Spomenimo se ezonera, koji je bio poglavito njegovim trudom ukinut, i s naroda dignuta težka mora, brisamo do 3 milijuna kruna dugovanja. Da nije ništa drugo učinio nego to, bio bi si stekao zasluga za tri čovjeka, a ko bi nabrojio cieli njegov rad za pravo hrvatskoga jezika na sudu i uredima za obćine, za družtva, za pojednice; ko bi znao za savjete i pomoći koje je on velikodušno mnogim podielio? Ko bi ocrtao

njegovo djelovanje u saboru i carevinskom vieću? O tomu bi se mogle napisati čitave knjižurine. Takoga zastupnika poštenjaka i radišu, pučkoga čovjeka, zauzeta za dobro naroda, nema na daleko nijedna stranka. Mi se dičimo s njime i glasujmo za njega. Glasujmo svi, pa je pobjeda naša!

DOPISI.

Unije početkom oktobra 1900. Riedko se za nas čuje, a i tada same jadikovke, jer vesela ne imamo što javiti, tako i ovaj put. Pred kratko vrieme došao je k nami jedne nedjelje občinski načelnik. Riedki je to gost kod nas, a i kada dodje k nami, nikakve nam koristi od njegova dolazka, nego dapače šteta, jer mu se moraju platiti putni troškovi. Ovaj put je došao, da pobira globe za poljske prekršaje, te je skoro cielo selo bilo oglobljeno, a s onimi, koji nisu odmah htjeli izplatiti, nastavljaju se globljenja uz gubitak još tolikih nadnica. Globe su se pobirale, ali nikomu se nije izdala namirnica, od kuda bi mogla nastati pogibelj da bi nehotice kogod mogao biti pozvan da i po drugi put plati. Da se naša občina mnogo za nas brine, to mi veoma dobro znamo, jer su občinski nameti već tako veliki, da ih ne možemo više niti podnašati, pa da će valjda globami načiniti naše kozje i zapuštene puteve. Dotične globe su po našem skromnom mnienju nepravedne. Od starine je bio kod nas običaj, da bi se bez razlike po strništu paslo, te kad se je to htjelo već zabraniti, moralo se je barem prije narod opomenuti, jer običaj je drugi zakon, a ne odmah globiti. S druge pako strane bi najpametnije učinio načelnik, da svoje pohode barem u nedjelju k nami ne čini. Mi puštamo svakomu na volju njegovo vjersko osvjedočenje, ali ne dopuštamo nikomu, da nas u našem sablažnjuje. Načelnik je bio ovdje u nedjelni dan, te u vrieme velike mise, mjesto da ide u crkvu, ako već ne iz osvjedočenja, a to barem, radi dobra izgleda, ne samo da nije sam išao na misu, već je i mnoge seljane zapriečio, kojim je u vrieme mise opravljao privatne poslove na sablazan cieloga sela. Školske prostorije uza sve pritužbe bile su u najžalostnijem stanju, nu i tomu je sada pomoženo jednostavnim načinom, ostasmo naime bez škole. Bivši učitelj, komu su naše podrepnice ajneugodnijim činili boravak medju nami je premješten a drugoga dobili nismo, te naša djeca planduju, a mi svejedno plaćamo školske namete. Bogu je plakati, kad se pomisli na ovaj narod. Kroz cieli svoj život se prebija po svietu, škola mu je potrebna kao svagdanji kruh, a oni, koji bi morali, ti mu je ne daju. Prosili smo hrvatsku školu već pred dvije godine na pokrajinsko školsko vieće i na ministarstvo bogoštovja i nastave, molbu smo pospješivali, ali odgovora do sada još dobili nismo. Naši odpadnici su prosili čisto talijansku školu, koja molba bijaše podkriepljena krivotvorenimi podpisi, o čemu se je upozorilo c. kr. kotarsko školsko vieće, ali ovo nije pronašlo shodnim proti nikomu postupati, da se valjda ne zamjeri lošinjskim nespasencem. Kad nas je prošle godine pohodio c. kr. namjestnik, naredio je voditelju c. kr. kot. poglavarstva, da mora skrbiti, da nam se proglasi vrieme, kad bude občinski proračun izložen. Na uza svu tu naredbu, vrieme izloženoga proračuna nam proglašeno bilo nije; viditi ćemo, hoće li biti ove godine. Naši prodanci su se strašno uzobjestili, jer kažu, da će ih već ancijan na sudu osloboditi, samo kad uz njega pristaju. Prigodom pira Andrije Nikolića bile su izložene hrvatske trobojnice po prozorih. „Svatja" su se veselila, a podanci, kad ih nitko nije vidio, jer oni su silni junaci u potaji poput talijanskih razbojnrnika, ukrali su jednu trobojnicu Stvar se je prijavila oružničtvu, vidjet ćemo, kako će se svršit i ova. Ima ih ovdje, koji svoje svinje nazivlju Hrvatima, a ancijan svoga psa Spinčićem, na kotce postavljaju hrvatske trobojnice, i akoprem je to poznalo u Lošinju, malo ih za to briga, te će još reći, da Hrvati izazivlju. Pitao jedan ovo-mjestni Hrvat koji je već više godina na kotarskom poglavarstvu, sudbeno zapriseženi zidarski vještak, da mu se podjeli dozvola za izvršivati zidarski obrt. Odgovorilo mu se je, da već jedan izvršiva na Unijah zidarski obrt, a to da je dostatno za selo Unije. Dakako, ovaj drugi puše u rog lošinjskih talijanaša, te akoprem se je vježbao kod spomenutoga Hrvata, komu se dozvola ne dáje, njemu se je ipak dozvola dala, te smo upravo znatiželjni, tko mu je dao svjedočbu, da je vješt zidarskomu zanatu i pod kojim zidarskim majstorom ga je izučio. A i gospoda pravosudja misle, da smo mi čisti čozoti. Sudac razumije ponješto lošinjsko narječje, dočim pristav nezna niti rieči hrvatske, akoprem jedan i drugi imaju posla većim djelom s hrvatskimi strankami, koje niti ne razumiju talijanski, te se moraju služiti tumači, koji ni sami dostatno nepoznaju niti jednoga niti drugoga jezika. Nu još ljepša nam se je dogodila u sudbenoj pisarnici, gdje nam se je reklo, da je zabranjeno ovjerovliti spise hrvatskim jezikom, jer da je ministarstvo izdalo naredbu, po kojoj je dopušteno ovjerovljivati spise samo u njemačkom ili talijanskom jeziku. Molimo Vas gosp. Uredniče, da nam javite ravnanja radi, kad je ta naredba izašla*): Pobudila je senzaciju i neka prijava proti uglednoj ovdješnjoj ličnosti radi, krivotvorenja podpisa na sudbenim dostavnicama. Ta osoba je jedan od glavnih talijanaških podrepnica. Sad je stvar na sudu, vidjet ćemo, što će biti, a po selu se očito govori, da se krivcu neće nauditi. Ovo mnienje naših seljana se je takodjer prijavilo prigodom jedne tužbe c. kr. sudbenoj komori u Rovinj, nu ona je uza sve to dala i nadalje istomu sudcu voditi dotičnu iztragu, akoprem isti sudac ne zna niti rieči hrvatski, a svjedoci niti rieči talijanski i tako smo mi kod c. kr. kot. suda u Lošinju izručeni upravo na milost i nemilost tumača, koji nas, kako smo već rekli, takodjer dobro ne razumiju. Završit ćemo ove naše jadikovke ovajput sa pozivom voditelju c. kr. kot. poglavarstva: Poglaviti Gospodine! Vi ste već medju nami više od godinu dana, a na Unijah jošte niste bio, akoprem Vam je ovo selo upravo pred očima, jer onajput, kad ste pratio k nami c. kr. namjestnika, ne može se reći, da ste nas Vi pohodio; stoga dodjite k nami, kao što Vam je i dužnost. Ništa za to, da su slabe komunikacije, nastojte izposlovati bolje za drugiput. Razvidite naše žalostno stanje osobno, osvjedočite se na vlastite oči, je li ovo selo ili nije čisto hrvatsko, te tada obavjestite o tomu više oblasti i javite njim, jer od Vašega izvještaja najviše odvisi, da nam se dade hrvatska škola, koja nam pripada po naravnom i državnom zakonu, a mi ćemo tada blagosljivati vašu nepristranost.

*) Neima takve naredbe, nego je naprotiv izdana stroga naredba svim oblastima, i sudbenim, da obavljaju sve u jeziku stranke, te svaki prekršaj javite ravno ministarstvu. Op. Ured.

Beli na otoku Cresu. 17. oktobra 1900. Prošle nedjelje dne 14. oktobra doživio Beli — ubavi gradić, sagradjen od najstarijih vremena na glavici vrh mora a u vrletnom divljem al romantičnom i najkrasnijem predjelu kršnoga otoka Cresa — doživio je izvanrednu svečanost, kakove ljudi u tom mjestu nepamte. . . Taj dan naime prikazao je svemogućemu Bogu svetu mladu misu naš domorodac, krv od krvi naše, kost od kosti naših, pop Ivan Vinodolac, u nas poznat pridjevkom Martinić.

Slavlje i veselje bilo je, kakovoga Beli nije vidio radi raznih razloga. Najprije zato, što u nas nije bilo mlade mise od sto godina, ako nije i više: svakako najveći starci je nepamte. Zadnji svećenik Beljan bio je pop Mate Krničević (Arničević) koji je umro pred kakovih 50 godina. Slavlje i veselje bilo je i zato veliko, jer mladomisnik sirota bez otca od djetinstva a bez majke pred tri godine, uzdržavan od svoga brata i mile sestre; jedino da ovoj dvojici i svojim rodjakom i svim Beljanom ugodi, sklonuo se da misi u Belom, slavlje i veselje bilo vanredno još i zato, što je naš mladomisnik bio uviek mladić dobra srca: nije se on nikad nijednomu niti mraviću zamjerio; tko ga jednom upozna valja da ga obljubi; napokon veselje i slavlje bilo silno najviše i zato, što su njegova braća, svi Beljani i njegovi prijatelji bojali se, da neće on biti svećenikom, premda je to bila njegova vruća želja, i premda je zato pretrpio boli i jada za cielu godinu dana.

Neka se ovime znade, da se našla neka duša (niti danas poznata) koja mladića prošle godine u zadnji čas, kad ga htio zarediti naš presvietli biskup tako ocrnila, da se mladića odbilo i odpustilo, a da mu se nikad razloga priobćilo. — Ali dragi Bog svojih nezapušća. Našao se biskup, za koga kažu da je veliki neprijatelj našega naroda, koji se mladiću smilovao: njegovu molbu primio, saobćio mu odmah zašto je tužan, i poštenim postupkom pozvao ga na opravdanje. Pokle se mladić oprao i dokazao, da su sve tužbe pretjerane, neznane ili zlobno prikazane, dostigao je svoju svrhu.

Bilo je dakle razloga, da Beljani dadu oduška svojoj radosti. I dali ga.

Tri dana pred mladom misom slavilo se, a na dan slavlja, okitio se naš mileni gradić, ko što se okili zaručnica u pirno ruho, sve zastavami, rubci, sagovi, cvićem. U 10 sati uputi se naš gosp. plovan s pomoćnikom i još petoricom svećenika mladomisnikovih prijatelja k njegovoj kući — da ga odprati u crkvu. Narod se odmah sgrnuo, a svećenstvo zapjeva „Blagoslovljen". Tad počme svečana sv. misa. Na licu naroda opaža se neobična radost, sve jedan drugoga pogleduje, a kad mladomisnik zapjeva „Pridi Duše presveti", kad se uzpe na oltar, u crkvi zavlada nekakav sveti pobožni muk, svak upire oči u svećara, rodjaci njegovi već plaču, a kad njegov krstni kum plovan iz Dubašnice, koji ga odveo u nauke, koji ga navlastito za vrieme njegove zadnje težke kušnje štitio i branio, kad se taj popeo na propovied aonicu, tad navlastito pri koncu govora stade po crkvi glasno jecanje i plač. Svršila se misa; mladomisniku svaki čestita, svaki mu se raduje, a prijatelji svećenici, koji mu pri misi dvoriše, koji dohrliše na njegovo slavlje mnogo ne govore, njihova srca živo kucaju, jer je dobri, obljubljeni Vinodolac danas svećenik po činu Melhisedekovu u prkos svim spletkam, ne toliko osobnih njegovih neprijatelja, jer on takovih nepozna, već neprijatelja ljutih Beljana, krsnih junaka.

Iza mise brat i sestra priređuje svomu bratu mladomisniku, premda se on tomu protivio čednu al srdačnu gostbu; za koje je on nazdravio sv. otcu papi i Njegovu Veličanstvu cesaru i kralju Franu Josipu, dočim su ostali svejenici nastojali, i zdravicami njegovomu biskupu, prijateljem, domovini i veselim razgovorom, da mu otaj dan bude na vječnu uspomenu najradostnijim u njegovom životu.

Koliko puk beljski ljubi mladomisnika dokazali su darovi, kojimi su svoga prvenca — svećenika baš obsipali, a koliko je on svakomu ugodan s kojim dodje u doticaj, dokazao i razmjerno dosta veliki broj brzojavnih čestitaka, koje mu stigoše, premda se skoro nije ni znalo niti da će misiti, niti kada će misiti.

Naš mladomisnik poći će do koji dan u vinograd gospodnji, a u Biskupiju, gdje su možda najteži odnošaji; al mi znamo, da će se on svagdje snaći; mi znamo za čim njegovo srce kuca; znamo njegove ideale i on će sa svimi silami promicati Božju slavu, on će živo ljubiti svoj narod, a u isto doba poslušati svoga prevsietlog biskupa, te svojim čestitim ponašanjem njega stalno veseliti: tako će jedino dokazati, da je bila sve samo kleveta i crna zloba, što su proti njemu govorili neprijatelji puka beljskoga.

Stoga gledišta moža je sama providnost božja tako odredila, da on nas ostavi — al nikad nezaboravi, pa da pođje u pomoćku biskupiju, gdje će si moć steći stalno većih zasluga. U to ime poživio ga Bog do skrajnih granica ljudskoga života! — Iskreni prijatelji. —

Razne viesti.

Mjestne:

Talijanski izborni odbor radi u mraku, a načelnik Rizzi šalje po stražarima, i občinskim poslužnicima listiće na stanove mlakih i na silu sabranih odbornika, kojimi ih poziva na sjednice. Druge od talijanske stranke nismo ni očekivali, da nema uredovnoga osoblja, plaćena i hrvatskim novcem, nebi se znala ni maknut.

U nedjelju po podne, poslje hrvatskoga izbornoga odbora, četa socijalista demonstrirala je pred urednictvom lista „Il Popolo Istriano" jer je proti njima ne pristojno pisao, kako je to njegov običaj.

Jučer na večer ista gospoda su demonstrirala i pred našom tiskarom kričeć: „Abbasso la Naša Sloga" itd. Dobar tek!

Talijanske izmišljotine. Mjestni „Il giornaletto" koji se iz početka prikazivao kao ne strančarski list, a sada se na jednoć odkriva kao organ iredente, donaša čudnu viest o našem sastanku od petka. Veli, da su Hrvati i socijalisti proglasili kandidaturu dr. Laginje, poslje nego ih je neki Gjivić osjegurao, da će hrvatski birani birači glasovati za Kristana.

Gjivić o tom nije ni pisnuo, a ta glupa viest nebi ni zaslužila da ju iztaknemo, kad nebi sačinjavala dokaz, kako bedasto i lažno znadu izvještivati o nama naši protivnici od „avite kulture", premda je bilo na javnom sastanku stotinâ ljudi, koji bi ih mogli u lažu tjerati.

Pokrajinske:

† **Antun Jelušić-Štrkov** umro je naglom smrti prošlog utorka u jutro u Kastvu, u najljepšoj muževnoj dobi. Iza vriednog Ljudevita Jelušića, bio je kroz dugih 18 godina uz malo pretrgnuće, županom grada Kastva, crkvenim starješinom te u svoje vrieme občinskim savjetnikom i zastupnikom. Sa svog poštenjaštva i čistog karaktera, bio je poznata ličnost u kastavšćini. Kao župan grada Kastva obnašao tu čast sa neobičnom skrupuloznošću do zadnjeg dana svoga života. Ako i nije utjecao u javni život, to ga je svaki narodni napredak veselio, a gdje li je bilo trebalo priskočiti svome bližnjemu u pomoć, ili za stvar narodnog probitka, tu je pokojnik svagdje bio prvi.

Pokojniku udjelio Bog krunu nebesku a njegovima naše najiskrenije saučešće!

Iz Pazinštine nam piše: U Pazinu nalazi se dućan, kojemu je gospodar porieklom iz našega polja, ime mu je na početku, u sriedi i na svršetku hrvatsko i nemože se podnipošto potalijaniti.

Jednog liepoga dana dodje u dućan neki kmet. Dokle gospodar služio druge mušterije, kmet ogledavaše robu po dućanu, a trgovčeva kći zabavljala se u jednom kutu vezivom.

To djevojče od kakovih 13-14 godina netom joj se naš kmet malo približio zavapi: „Anche questo sčavo me vien disturbar".

Kmet, dosta pametan i dobro podkovan u narodnoj stvari, kako ih hvala Bogu već na pazinštini ne manjka, osjeti se težko uvriedjen i uzrujan, počme ih oštrih brusiti u brk njezinom otcu, tako da je ovaj imao što čuti.

Trgovac pokuša kćerku kojekako izpričavati, ali se je vidilo, da mu je bilo težko kiselo morati ih toliko progutati, ali ih je ipak gutao i gutao.

Kmet se zaustavio u dućanu izbirati robu, dok nije izgovorio sve što mu je na srcu ležalo a onda otide bez da ništa kupi, po čemu se vidi, da je pametan.

Donosimo ovo za primjer i poduku našim ljudima, koji obogaćuju takove renegate.

Ljudi božji, hote kupovati potrebite stvari, makar Turčinu ili Židovu, ali nemojte nipošto svojemu rodjenom bratu, koji vas mrzi i prezire, te vas smatra za niže stvore čak za ščave, dok si trga žepe s vašimi žuljevi.

A kad bi se drugi put što takova dogodilo, donieti ćemo u listu i trgovčevo ime, neka ga svak pozna, i njegova se dućana čuva.

Proširenje tršćanske luke. Iz Beča pišu, da su ministarstva trgovine i financijala podpisala ugovor izmedju središnje vlade i tršćanske obćine o proširenju stare luke i o gradnji nove luke kod sv. Andrije, te da će biti do mala razpisan dotični natječaj.

Pišu nam iz Dekana kod Kopra gosp. Ivan Kuret, nadučitelj u Dekanih, sakupio je medju radnicima K 3, za Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu. Darovaše Josip Luša 1 K, Ivan Malınić 40 h., A. Fortuna 10 h, Josip Malınić 40 h, Z. Furlanić 20 h, Ant. Piciga 20 h, Andrej Luša 30 h, Iv. Grižon 10 h. I. K. 30 h. Živili darovatelji!

Iz Dekanske škole ustupilo je u pazinsku gimnaziju 6 učenika, koji vrlo dobro napreduju.

Pišu nam iz Malog Lošinja: (Pučko družtvo „Zora".) Biti će godina dana, što osnovasmo velikim trudom ovo družtvo, no dosada niesmo imali zgode, da o njemu slogod u javnost dademo.

Radosno javljamo, da družtvo krasno napreduje, tako da broji do 100 članova, samih obrtnika i mornara.

U nedelju dne 15 ov. mj. priredila je „Zora" malu veselicu sa večerom, na koju dodjoše svi članovi sa gospodjama te liepom kitom gospodjica, nadalje nekoliko činovnika te veleuč. gosp. narodni zastupnik Šime Kvirin Kozulić.

Oko 7 sati bila je prostrana dvorana „Zore" prepuna občinstva — do 130 osoba. Zabavu je uveličao i tamburaški odsjek „Zore" pod ravnanjem gosp. Milorada Martinolića.

Prvi je gosp. Ivan Lovrić nazdravio Njeg. Veličanstva cesaru i kralju Franji Josipu I, liepom i jezgrovitom riečju, istakavši vjernost koju su istarski Hrvati prama svome vladaru uviek iskazivali. Gromovni „živio" zaori iz stotinu grla, a tamburaški sbor skladno zaigra „Carevku", koja bi stojeć saslušana".

Gosp. Milorad Martinolić nazdravi predsjedniku „Zore" gosp. Josipu Vidulicu, istaknuvši zasluge njegove oko osnutka i napredka družtva, našto se g. predsjednik liepo zahvali, obećajuć, da će i nadalje vršiti tu tešku zadaću onako kako mu sile dopuštaju.

Nadalje nazdravi g. Lovrić prisutnoga narodnoga zastupnika g. Šima Kvirina Kozulića, koji je takodjer nastojao i doprineo k osnutku ovoga družtva.

Gosp. narodni zastupnik zahvalivši se nazdravi hrvatskoj domovini vrlo krasnim govorom, našto tamburaški sbor zaigra „Liepu našu domovinu", koju je občinstvo stojeći saslušalo te burno odobravalo!

Palo je i drugih krasnih nazdravica koje radi premaloga prostora nećemo ovdje napomenuti.

Za vrieme večere koncertirao je tamburaški sbor „Zore" vrlo liepo i skladno po izbor komade od Broža, Farkaša i Vlašimskoga pod vještim ravnanjem gosp. Milorada Martinolića, koji je sve svoje sile dragovoljno uložio, da sbor što bolje uvježba. Budi mu najsrdačnija hvala!

Iza večere dadoše se stariji na razgovor a mladji baciše se u naručaj plesa. Zabava je potrajala do kasno u noći uz pjevanje narodnih pjesama i zvuk tamburica.

U obće prva ta veselica ispala je bolje nego se nadasmo, te dokazasmo, da još u lošinjskom puku teče hrvatska krv, koju bi naši dušmani htjeli silom zaustaviti.

Da „Zora" tako napreduje glavna zasluga ide g. Ivana Lovrića, koji neumorno radi oko sakupljanja novih članova i poboljšanja družtva; budi mu zato najtoplija hvala.

Nuzgredno spominjemo, da se za izbore neumorno radi, te da su izložene listine pune pogrešaka, pa će biti sila reklamacija.

Hvala Vam g. uredniče za ustupljene redke, pa će mo Vam se sgodimice opet javiti. Bog i Hrvati!

Iz Malog Lošinja šalju ovu zanimivu crticu, da se vidi, je li ovo mjesto, koje bi sada htjeli istarski i lošinjski nespašenici proglasiti čisto talijanskim, od starine hrvatsko ili nije. Dušobrižnik unijski pop Petar Zahija, kadgod dodje u naš grad, misi glagoljski. Jednoga jutra uzme misal za posluživati mu kod mise starac Lošinjanim od preko 70 godina. Pop začudjeno pogleda starca, ali ga pusti na miru, da nosi misal i otidje k žrtveniku, da misi. Nu još više je popa začudilo, kad mu je starac počeo kod mise odpivati glagoljski, i to tako liepo, da smo samoga popa čuli reći, da se ne spominje, da mu je tko tako razgovjetno i čisto misu glagoljski odgovarao. Poslje mise upita pop starca, od kada on znade tako liepo odgovarati glagoljski misu. Na što starac odgovori: E gospodine! u našoj crkvi se je u mojoj mladosti najviše glagoljski misilo, te me je upravo razveselilo, da sam mogao još jednom prije smrti glagoljski posluživati kod više. Ovoliko talijanskom učenjaku (!?) S a l a t i do znanja.

Iz poreštine stiže nam viest, da talijanske občine nedadu pripisivati izborne listine, a da neda to ni kotarsko glavarstvo. Nije dosta da su izborne sekcije odsječene po talijanskom ćefu, već im je potreba i nezakonitosti i samovolje, s kojom misle pridobiti! Brzojavna pritužba je poslana na ministarstvo, od kuda se nadamo pomoći.

Razpis tajničke službe. U Kanfanaru je razpisana do 6. novembra služba tajnika-blagajnika sa godišnjom plaćom 1400 kruna. Prednost imade onaj, koji je orguljaš (zašto bi primao 264 kruna godišnjih) te poznade i hrvatski.

Sramota od suda u Rovinju. Naši čitatelji su imali već puta prilike, da se zgražaju nad izgrdjivanjem hrvatskoga jezika na sudovima i drugim oblastima, a danas im eto donašamo novi primjer, neznamo, da li zlobe ili smješnosti. Od tribunala u Rovinju izdan je ovih dana slieđeći zaključak:

„Obavješćuje se posljedno da je odredjeno za sposobno strankovo postupanje, za pozivlje svjedoka Pasqua udove Dovolich i za zatražanje kod c. kr. kot. suda u Puli spisa III. 1890/1382 i razpravna spisa koijeli se tiće odluka 29./11./89. br. 15312.

Zazvaje se tužitelja da donesi tužbove priloge A i B u izvorniku.

C. kr. okružni sud Odio I.

u Rovinju dne 17. oktobra 1900.

Cazafura v. r."

Ako to nije rugati se s jezikom naroda, koji činovnike plaća, onda prestaje svako poštenje.

Pišu nam iz Opatije. (Krstićev sastanak u Ičićih, opomena Kukumi iz Lovrana, liepa namisao). Doćuli smo, da Krstić misli držati u Ičićih njekakav socialistički sastanak a mi znamo, da on nije socijalista, već on želi gladne žepe napuniti s novcem iz Poreča, za to odlučismo pohititi malko do „Boschetta" e da ga čujemo kakve nazore imade sada, odnosno njegovi gladni žepovi. U gostioni Boschetta" našlo se nas kakvih dvadesetak a njega nema te nema. Napokon zapitasmo krčmara — budući već urečeni sat prošao — da li će se taj sastanak držati. Nu budući nam odgovorio niječno, uz prezirni pereat Krstiću, zaputismo se u Iku do Marijanice. Isti dan naime 14 tek. mj. bje držan sastanak u Opriču općina Lovran od našeg Janežića i Iveta, koji su kasnije došli u naše družtvo. Uz dobru kapljicu razigrala se naša srca tako, da pjesmi i zabavi nebijaše ni kraja ni konca. Sakupismo takodjer lijepu svoticu za družbu a brzojavni pozdrav poslasmo g. Spinčicu u Barkovlje. Nehćedosmo se peljati u kočijama već udarismo pješke u Opatiju. Dao Bog, da se jošte onako sastanemo.

* * *

Ovim hoćemo, da malko potegnemo za uši Kukumu renegata iz Sežane. Reći bi, da taj renegat više puta zalazi do Čarlatina i Bog zna a mi znamo dobro, da bi hćeo ovdje pačati se u naš narodni posao, stoga:

1. Kukumo nemoj se pačati u naše narodne stvari.

2. Nepačaj se odsle u posle naših hrv. pučkih škola, jer

3. Mogao bi lasno okusiti po plećima naše hrvatske žgance ili biti opucan smrdljivimi jaji.

Sapienti pauca.

* * *

Nas se sakupio dostatan broj, koji ćemo gojiti pjesmu i pripravljati zabave. Odlučilo se takodjer u ovoj zimskoj sezoni držati javna predavanja. Za to i jest Opatija nješta veselija neg obično, a kako i nebi, kad se pomisli na zabave svakojake, na prikraćivanje dugih zimskih noći, ćeh tko nebi se veselio. Bog dao bratske sloge, liepe ljubavi i božjeg blagoslova.

L.

Iz drugih krajeva:

Potvrdjeni zakoni za Goričku. Njeg. Velič. potvrdilo je zakonske osnove, prihvaćene u zadnjem zasjedanju zemaljskoga sabora u Gorici, kojimi se 1. ustanovljuje prinos iz zemaljske zaklade u kotarske školske zaklade i 2. kojim se mienjaju ustanove §§ 2, 5 i 6 zakona od dne 15. oktobra 1896. tičućega se uredjenja pravnih odnošaja učiteljstva na javnih pučkih škola, te dohodaka učiteljstva u Goričkoj-Gradiški.

Hrvatska mlada misa u Rimu. Zagrebačkom „H. P." pišu iz Splita, da je na blagdan sv. Franje u Rimu na grobu sv. Cirila našeg apostola, u kapelici, koju je podigao našim apostolom papa Lav XIII. odčitao prvu sv. misu na staroslovenskom jeziku g. Franjo Vrčić iz Imotske krajine.

Protjeran talijanski novinar. Urednik talijanskoga lista „L Alto Adige", što no izlazi u Trentu, Borghetti, talijanski podanik, bijaše od austrijskih oblastih iz južnoga Tirola protjeran radi njegova protuaustrijskoga djelovanja. Radi toga izgona uzvrpoljili se novinari Italije te se groze Austriji, koju da će napasti u talijanskom parlamentu, čim se otvori, radikalni zastupnici.

Koliko nose talijanske žigice koristi „Legi". U tršćanskih listovih čitamo, da je tvrdka B. Fürth, koja izradjuje i razprodaje žigice na korist zlosretne „Lege" istoj poslala čistoga dobitka za razpodane žigice u roku od mjeseca aprila do konca septembra, u iznosu od 1092 kruna.

Nasliedujmo i mi naše narodne protivnike, te kupujmo svi i svuda žigice na korist naše družbe sv. Cirila i Metoda.

Pišu nam iz Graca, da je na tamošnjem sveučilištu dne 8. o. mj. promaknut bio na čast sveukupnog lječničtva g. Franjo Freit rodom iz Bošnjaci u Slavoniji.

Družtvene:

Poziv. Častim se pozvati sve p. n. gg. članove na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u Omišlju dne 15. studenoga t. g. u 10 sati u jutro sa sliedećim

dnevnim redom:

1. Slučajne opazke na zapisnik glavne skupštine; 2. Pozdrav predsjednikov i njegovo izvješće o radu odbora u prošloj upravnoj godini; 3. Izvješćaj blagajnikov o obračunu upravne godine 1899-900; 4. Možebitni ini predlozi; 5. Imenovanje tajnika; 6. Proračun za godinu 1900-901; 7. Žriebanje gospodarskog orudja.

Za kotarsku gospodarsku zadrugu

u Krku dne 20. listopada 1900.

Dr. Vinko Vitezić, pred.

Književne:

Primili smo sa zahvalnošću I svezak Domove knjižnice: „Car Napoleon u Ruskoj god. 1812.", napisali dr. P. P. Z. i dr. A. R., izdalo uredničtvo „Doma" u Zagrebu. Ciena za predplatnike „Doma" 40, a za druge 50 helera. Knjiga je pisana vrlo lahkim i shvatljivim jezikom, te ju rado preporučamo.

Dalmatinska pisma.

List zadarske iredente „Il corriere nazionale" iza kratkoga vieka, bi upisan u broj blaženih. Buduć tiskarna, koja ga je izdavala, zaplienjena, nijedna druga neće da ga preporodi. S početka je donašao nešto brzojavnih viesti i pisaše pune stupce o Kini, a kašnje se je bio digao proti svomu drugu „Dalmati", koga je nadkriljivao ne izostajuć nimalo za „Mališem" u finim taljanskim izrazima proti Hrvatima, te se sada trudan, odmara.

Bit će mjesec dana, da je grad ostao bez pitke vode. S prva se je mjerila kano sveto ulje a sada još i gore, od kad se mora donašati iz vana s ogromnim troškovima, koje će puk plaćati prirezima i nametima. Nekog dana preko 200, slovom dvije stotine službenica koje su ciele ure čekale malo kapi vode, pošle su uz mačju deraču lupajuć šakama o mastilim i šičim najprije pod prozore gradonačelnika, pak sredinom grada vičući, da se dade gradu vode a ne električne svjetlosti. „Narodni list" kaže, da bi se imali urediti vodovodi!!

U oči kraljeva imendana vojnička je glazba obišla grad veselim koračnicama a sutradan isto tako prateći odio vojske i veterane na misu, ali občinska glazba kroz oba dana nije se niti pojavila. Bit će da je još u crnini za „dobrim kraljem"!

Napokon je bio imenovan odvjetnik dr. Ivčević predsjednikom dalmatinskog sabora, čime, rekbi, da je svaki zadovoljan: Hrvati svi bez razlike mišljenja voljeli su njega nego Vučidolskog, koji se je nadao i radio za sebe, a taljanaši za to, jer je čovjek miroljubiv.

Predsjedniku prizivnog suda bi dodijeljen naslov tajnog savjetnika.

O imenovanju zadarskog nadbiskupa mnogo se piše i govori bez da iko znade štogod sigurna iza godine dana. što ga se sviećom traži. To bi mjesto moralo po pravici biti udieljeno našem čovjeku, dobrom Hrvatu, pa uprav za to ide na dugo. Taljanaši i iredente, kojim vlada zna često ugoditi, htjeli bi jednog, koji je u prvom redu protivnik glagoljice, a vlada, kako se čini, traži — šarenjaka, što bi zemaljska vlast mogla, da hoće, zapriječiti, posredujuć za čovjeka, koji je dorasao toj zadaći i koji je nikao iz naroda, koga sa tog važnog mjesto ima da u crkvi zastupa.

Sabiru se odrabljene poštanske biljegovke	svih zemalja i vrsti, pa i najobičnije, za pripravu siromašnih djećaka za svećenički stališ. Za to se izmjenjuju liepe pobožne uspomene, poglavito čisla — križara, kolajno sv. Antuna i pražkog sv. Isusa — djeteta. Upite i pošiljke valja upraviti na: Bureau „Betlehem“ – Bregenz (Voralberg.)

Javna zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancima, koji su naglo umrvšeg nam milog pokojnika

Antona Jelušić
župana grada Kastva,

sproveli do tihog odpočila, i inače nam nastojali ublažiti našu bol i tugu, izriče ponajljepšu zahvalu.

U Kastvu, dne 18. listopada 1890.

Tugujuća obitelj.

Nr. 23123
II T

Razpis natječaja

za

gospodarske štipendije.

C. kr. je ministarstvo poljodjelstva dozvolilo odlukom 12. oktobra o. g. br. 25.280 za školsku godinu 1900 do 1901 jedan štipendij godišnjih 240 K za jednog mladića slovenske narodnosti iz tršćanske okolice i dvije štipendije u istom iznosu za mladiće hrvatske iliti slovenske narodnosti iz Istre, koji hoće pa polaze prvi tečaj zemaljske — vinarske — voćarske i poljodjelske škole na Grmu kod Novog Mjesta (u Kranjskoj).

Molitelji za ove štipendije imaju podnesti svoje molbenice podpisanomu namjestničtvu **do 28. oktobra 1900.**

Molbenicam valja dodati:

1. Krstni list (za upis u spomenutu školu treba dovršenih 16 godina iznimice samih 15 godina u slučaju osobito čvrstog tjela — a ne prekoračene 24. godine);

2. domovnicu:

3. liječničku svjedočbu o dobrom zdravlju i tjelesnoj sposobnosti za obavljanje običajnih gospodarskih djela;

4. svjedočbu barem o dovršenoj pučkoj školi sa dobrim uspjehom;

5. svjedočbu o ciepljenju boginja;

6. obćinsku svjedočbu o dobrom ponašanju podpisanu i od župnika;

7. svjedočba o imetku i o gospodarskih odnošajih molitelja;

8. zbog ustupa u spomenutu školu morat će se mladić podvrći prijamnom izpitu za dokaz svoje pripravnošti za učenje kao i znanja slovenskog ili hrvatskog jezika.

Školska godina na Grmu počimlje 1. novembra 1900.

O pobližnjih obavjestih radi polazka škole na Grmu može se popitati na političkih kotarskih oblastih.

Od c. kr. namjestničtva

v Trstu, 17. oktobra 1900.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

influenci, kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 50 para.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu“ po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po $2^3/_4$%
„ „ „ 8 „ „ $3^1/_4$%
U pismim na ime sa predob. od 4 dana po $2^3/_4$%
„ „ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ „ 30 „ „ $3^1/_4$%
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ „ 3 m. „ $2^1/_4$%
„ „ „ „ „ „ „ 6 „ „ $2^1/_2$%

Okružni odiel u krunama

razpoloživ smjesta, $2^1/_2$% na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu. Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestni e uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Svieće od pčelinjeg voska
sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu:

	kg po K 4·90
Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·—
„ granis	1·20
Pozlaćeno platno za oltare . . . . m	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

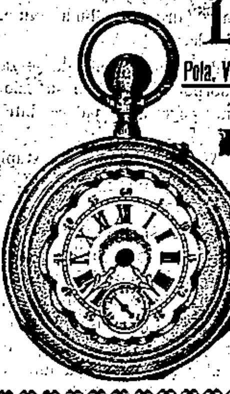

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. ~ **urar i srebrnar** ~ Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje **svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari**, n. pr. **prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba** itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. — u Puli — Via Giulia broj 5.

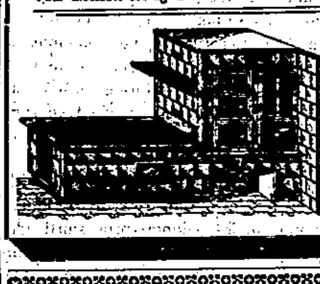

Skladište

glinenih peći • • i štednjaka.

Preuzimlje **svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.**

Zastupnik tvornice pokućstva **J. Naglas-a u Ljubljani.**

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanja i trganja u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogabcu, prohladanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 nové.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se liječi kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko dihanje, promuklost u grlu, ciplijvost. Ciena 80 nové.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofulozi, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 3 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvialstenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žilicí, želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ova toli korisno djelujuća švedska tinktura redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i razne bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 nové.

Švajcarske pilulice najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 nové.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, natezulim žilam, ukočenosti i oteklini, poslie težkoga napora, za objačisanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 nové.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razhlađuje usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskužavanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 nové.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 50 nč.

Mast proti lišaju, krastam perušini i osopotinam, 1 lončić 50 nové.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedljini. Škatulja 50 nové.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 nové.

Dra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili šekorom, odstranjuje preko mjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 nové.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčiščih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 nové.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora koža i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrsna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje, kose, onemogućuje stvaranje prhuti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi śire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stjenice i kimake. Flašica 50 nové.

Antifebrilo od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

LJUBLJANSKA
KREDITNA BANKA
U LJUBLJANI
Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja
svih vrsti
renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,
i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire
uz nizke kamate.
Osjeguranje proti gubitku na kurzu.
Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka
na
uložne knjižice, na tekući račun, i
na **girokonte** sa $4^1/_2$% kamatima od dana **uložka do dana dignuća.**
Eskomptira mjenice najkulantnije.
Burzovne naručbe.

Broj 72. U Puli, dne 26. oktobra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Izbornikom Puljštine!

Moja braćo, eto nas opet u izbornoj borbi, eto nas u doba, kad će opet svaki morati učiniti svoju narodnu dužnost.

O čemu se radi, to Vi dobro znate: Istra ima da pošalje u Beč svoje zastupnike, narod valja da si izabere muže, koji će ga zagovarati u parlamentu. Ne radi se dakle o komadu ceste, niti o kakvoj šterni ili možda o dobitku kojegod patente, o čemu se odlučuje u Puli, nego se radi o koristi i časti sveukupnog naroda.

Borba će ovaj put biti oštra, neprijatelji naši će napinjati sve sile da nas utuku, ali od Vas braćo odvisi i od Vašega poštenja, da neostanete osramoćeni pred cielom Istrom. Zadnji put, kad su bili izbori, pokazali ste, da se nebojite, pokazali ste da i oko Pule i u Puli ima našega hrvatskoga naroda: zadnji put je Puljština dala 20 narodnih fiduciara, koji su složno sa ostalom hrvatskom braćom glasovali za pučkog kandidata dviju trećina svih Istrana.

Protivnici naši učinili su i čine sve moguće, da ovaj put nebude toliko naših fiduciara: oni su hrvatske dielove grada Pule složili u odiele sa talijanskim središtem; našu diku, Sianu, utopili su u gradu; naše Jadreške, Šikiće i Škatare strpali su skupa s puljskom placom; premantursku vanjštinu i Verudu su prišili svojim najčišćim krajima; sela naša razdielili su tako, da bude što manje hrvatskih, a što više talijanskih fiduciara. Zadnji put su Medulin, Ližnjan, Pomer i Premantura imali skupa 6 fiduciara, sada odieljeni u dva odiela imadu ih s a m o 5; Šišan nisu složili s Alturom, nego su mu dali posebni odiel u nadi, da će dati talijanskoga fiduciara; Galežana, Fazana, Peroj i Stinjan imali su god. 1897 s a m o 4 f i d u c i a r a, dočim će ove godine imati sama Galežana 3, a Fazana, Peroj i Stinjan 2, pri čemu se utapljaju perojski i štinjanski birači u većem broju fazanskih Talijana.

Da je pravice, bili bi odieli učinjeni tako, da hrvatski dielovi grada budu za se, a talijanski za se, da hrvatska sela negube svoje fiduciare u razdrobljenju sekcija ili u priklopljenju većim talijanskim selima: ali tko danas vedri i oblači u Puli, a bez prigovora od strane cesarskih oblasti, nije sigurno voljan da bude pravo našemu narodu, osobito ne, kad taj narod neće da se odreče svoga jezika niti da baci u blato svoju narodnu čast.

Što Vas je, braćo hrvatska ili slovinska, okolo Pule i u Puli, neplašite se svega toga: složnim nastojanjem u bratskoj ljubavi, u narodnom ponosu skršiti ćemo silne zapricke, što ih protivnik postavlja našem napredku. Taj naš protivnik nema nikakve ljubavi za puk, on mrzi sve što je hrvatsko i slovinsko, on neće da se naš narod podigne od grude koju mora zalievati svojim potom; taj naš protivnik ne traži dobro puka, ne traži korist naroda, nego samo obranu umišljenog talijanstva ove zemlje.

Hoćete li Vi, braćo draga, iznevjeriti se svojemu jeziku, svojoj narodnosti, mlieku što su Vam ga dale mile majke, ter složiti se s tim našim protivnikom? O ne, ja Vas poznam i stalan sam, da te sramote nećete učiniti, jer ste ljudi, jer ste sviestni svoje narodne dužnosti, jer ljubite svoj jezik, jer nećete da se kosti Vaših starijih budu žalostile u svojih grobovih radi sramote, koju biste im nanieli.

Premanturci, diko dalmatinska, nedajte da se protivnik s Vama smije, nego uhvatite se u narodno kolo: odbacite krive proroke, odrinite izdajice, čuvajte se prodanaca i svi skupa stupite u izbor za narodne fiduciare: sramota bi bila kad bi Mikovilovići, Stipševići, Miškovići, Semelići, Bogetići, Rakići, Skoki i svi drugi što Vas ima dali svoj glas protivniku svoga naroda.

S Premanturci udarite Vi pomerska braćo, koji ste do sada bili uviek dični u naših redovih. Neka govori što tko hoće, meni srce kaže, da ćete i ovaj put učiniti svoju dužnost.

Martine, Josipe i sva ostala braćo Cokuni, kako biste mogli medju poštene ljude, da nebite išli putem kojim ste hodili do sada? A Vi Buići, Mikovilovići, Rakići i svi drugi zar ćete dopustiti, da se sviet s Vami ruga, da ste podrepnice, kojekakvih mutikaša? Ne, od Pomera nesmije biti sramote, Pomerci će ostati častni; jer znaju da bi drugačije sami sebe zakopali.

Vama, dragi Medulinci i Ližnjanci, krv od moje krvi, meso od moga mesa, netreba ni da govorim: tudji jastrebi neka nelete okolo Vas, jer bi im moglo zlo proći; Vi niste blago od pazara, Vi ste i ćete ostati ljudi.

Šišanci! Od Vas čekaju, puljski šiori, da ćete im poći na ruku. Nemojte toga učinit, ako Boga znate; Vi ste usred drugih naših sela, Vi radite kao Vaši susjedi. Gospoda puljska misle na Vas, kao i na druge seljane: u vrieme izbora ste im dobri, a inače: p a g a e t a s i! Vaš fiduciar neka bude čovjek, koji će dati svoj glas skupa s fiduciari drugih selih pučkomu kandidatu.

A i što da kažem Vama, Alturci, Kavranci, Muntićani, Loboričani, nego da zadržite dobar glas, koji ste do sada uživali i da učinite, što ste i zadnji put učinili, kad su bili izbori. Ako je medju Vama koji vuk, te bi htio razštrkati narodno stado, nedajte se nego recite mu: K i č v a n a. ć o m e ž b l a g o!

Vaša tri fiduciara moraju biti od narodne strane, jer Vi ste narodni ljudi.

Svi dakle što Vas ima preko 24 godine, ala na izbore, svi pod jednom zastavom, svi za svoj narod.

Talijani neka biraju koga hoće, mi ćemo našega, a izdajicam prokletstvo od Boga i ljudi!

M e d u l i n a c.

Izborno gibanje.

Izborni odbor za kotar Pulu radio je mnogo za uredjenje listina pete i četvrte kurije. Nu tko bi jih posve uredio?! Kakvoga je tu nereda i nepravde, to je Bogu plakati!

U listinama gradskih sekcija u Puli ima mnogo unesenih, koji neimaju prava glasa, je spadaju k oružanoj sili. Mnogo kažu da je mrtvih, mnogo takovih koji se izseliše iz Pule itd.

Podlistak.

I.

Basne i priče.

Otvérzu v pritčah ustá mojá — i provieštáju ganánija véthа.
Po ps. 77, 2.

Kvočka i pileta.

Jednog dana izšetala kvočka
Iz kurnjaka sa pilenčim svojim
Izpred sela na rudine ravne,
Pa im tako uzme besjediti:
„Djeco moja! moja prva briga
Do sada ste meni svedjer bila;
Sama hranu sam vam pribavljala,
Kukcima i zrnjem svakojakim
Mnogo puta glad vam utažila.
Koliko sam puta vas dovela
Na rudine ove te sam često
Sve pod svoja zaklonila krila
Kad vam propast koja zaprietila. —
Došlo doba te već tako biti neće:
Evo već ste dobro poodrasli
Te si sami možete pomoći.
Nego ipak, draga djeco moja,
Vašom uviek ja ostajem majkom,
Koju treba svedjer poslušati
Kad vam mladim dobar nauk daje.
Čujte dakle ove moje rieči:
Ne vjerujte hinbenome svietu,
Odovuda daleko ne hodte;
Iza ovih pitomih rudina
Ima gusta, velika dubrava
Puna divlje svakojake zvieri
Što je uviek žedna naše krvi,
Kojoj jako prija naše meso. —
Koliko je naših zaglavilo
Jer prezreše kano djeca luda
Opomene svojih roditelja.
Pozor dakle, djeco moja mila,
Da se i vam takva šta ne zgodi“. —
Kvočka reče i ostavi pilež
Da se šeće rudinama travnim. —
Al na mudre rieči svoje majke
Neposlušna pilež zaboravi. —
Jednog dana skoči „muhozobić“
Na plot jedan kraj rudina ravnih
Pa uzmahnuv krilma, kukuriknu,
I sazove braću oko sebe
Te im vako poče govoriti:
„Tako živjet, braćo, nemožemo.
Rudine su za nas ove male;
Mlada trava i sićušni crvi,
To je naša svakidanja hrana — —
Pa i toga brzo će nestati
Čim zadune od sjevera bura
I nadodje s vijavicom zima.
Doć će doba te od ljute gladi
Svi do jednog ćemo poginuti. —
Nego da nas takva kob ne svadje,
Kanimo se jednoč tih rudina
I u bieli sviet svi poletimo.
Tamo će nam nasmijat se sreća,
Niti će nas snaći pogibelji
Kojima nas naša majka straši.
Tamo ima šarih lepirica
Što obliću cvietne livadice
Ima tušte liepih skakavaca,
Grozdovitih ima vinograda
I na pretek zrikavih šturaka
Ima špilja i pećina dubkih
Ima grmlja i šikarja gusta
Gdje ćemo se moći zakloniti
Kad nam bude pogibelj velika
Ili ljuta zima zaprietila. —
Odkažimo staroj majci posluh
Stare nije dužnost poslušati
Kad neznadu dobro svjetovati“. —
„Ajdmo u sviet!“ odvrate mu braća
Uzigrana riečma njegovima
„Kud ti okom mi za tobom skokom“. —
I polete niz rudine ravne
Svi za svojim nerazbornim vodjom
Trčali su tri do četir ure
Uviek loveć skakavce i šturke
Dok dodjoše do zlokobne šume. —
„Braćo!“ počme opet „muhozobić“
Evo došli smo do našeg cilja
Skakavaca siti i šturaka;
Nego kad tu šumu obidjemo
Još će bolje biti za nas hrane. —
Utrudjeni od daleka puta
Valja noćas ovdje počinuti. —
Vidte sreća većma nam se smieši:
Naš „pileżnjak“ bit će ova špilja,
Što pred nama toli zgodno stoji,
Te nas sladko na prespanje zove“. —
„Muhozobić“ reče i u špilju
Svojom braćom utrudjenom udje.
Udje jadan da nikada iz nje
Ne izadje . . .
Sunce već je bilo na zapadu
Te iz šume došulja se lija,
Uputiv se prama svojoj špilji;
Umorena gujevila se ljuto
Što se na plien nikak ne namjeri. —
Ali koli joj zažagre oči
Od radosti čim u špilju bahne!

(Konac sliedi.)

Proti svim tim upisom učinjen je jedan **obćeniti reklam**, u kojem je politička oblast upozorena na to, da uz pojedina imena nije spomenut vojnički čin dotične osobe, kao ni okolnost, da je taj i taj umro ili da se je izselio iz Pule, pak u navali posla lahko bi se moglo dogoditi (kao što se je po Istri dogadjalo) da na ono pošteno ime dobije pozivnicu i da glasuje kakvi prodani gladuh.

Drugi obrazloženi **reklam** učinjen je za to, da nadmajstori i majstori arsenala, a tako i podvornici c. kr. mornarice budu uneseni u listine, jer se nemože razložno tvrditi, da oni nebi imali pravo glasa. Naša hrvatsko-slovenska narodna stranka pita za njih glas.

Treća pritužba učinjena je proti tomu, što su god. 1897 bili navlas izpušteni iz listine svi financijalni stražari i nadstražari.

Čujemo, da je došlo odlučeno ravno iz Beča, da ti javni službenici imaju pravo glasa, dakle moraju biti uneseni u listine.

Podneseni su nadalje kumulativni reklami (skupni za više njih) za **Premanturu** za petu i četvrtu kuriju, za **Pomer—Medulin**, za **Sišan**, za **Alturu**. Listine su grozno nepodpune u jednoj i drugoj kuriji. Primjer: Josip Gladonja Markon nije bio unesen u četvrtoj kuriji, gdje je dosta da plaća 8 kruna državnog poreza, a on jih plaća: 5·20 od zemlje, 3·04 od obrta, 18·40 osobne dohodarine, a 194·88 najmovne kućarine. Ali Josip neće glasovati za Talijane, makar da je u dobru sa svima, jer zna, koja ga je majka porodila.

Drugi primjer: Premantura je malena občina i župa, ipak je trebalo reklamirati u petoj kuriji njih 13 koji nisu bili uneseni a 10, kojim je očinstvo krivo ubilježeno. U IV. kuriji trebalo je reklamati dvajsetak njih izpuštenih, pak za čudo, baš od naše narodne strane.

Kotarski odbor morao je prepustiti junačkom narodu na **Barbanštini**, da se po naputah sami vladaju za reklame, jer se nije tegnulo na sve strane, dočim se je za Kanfanarsku i Sanvinčensku občinu pobrinuo, dobaviv prepise listina i uputiv po svojih pouzdanicih tamošnje rodoljube, da se za vremena zauzmu.

Po viestima, koje nam dolaze, ni u drugim kotarim naši nisu spavali. Tako i treba, sad je doba rada.

* * *

S pouzdane strane doznajemo, da talijanska stranka već sada drži izgubljenom za se petu kuriju u Istri, a tako i onu u Gorici.

Ipak naši neka nevjeruju, nego neka svagdje rade.

* * *

Dojduću nedjelju čujemo, da će naša stranka sazvati opet javni sastanak u gradu Puli i dva druga sastanka u okolici.

Talijanska stranka da će sazvati takodjer javni sastanak za četvrtak točno o podne u kazalište „Politeama Ciscutti". Na taj sastanak da će doći takodjer kandidat njihove stranke odvjetnik Bennati iz Kopra. Biti će zanimivo!

Franina i Jurina.

Fr. Bog te pomoga Jure, od kada te nisam vidija, ča si bija bolan?

Jur. Nisam fala Bogu, nego znaš da su sada votacijoni, pak da se triba malo obrnuti. Ako ne delamo sami za sebe, neće ni drugi za nas.

Fr. Pravo si reka Jure. Svak za svoje i narodno dobro pa će i Bog pomoći. A ča misliš, kako će to pasati?

Jur. Pasati će kako bude pasalo, ali mi ćemo ostati kako smo i do sada bili.

Fr. Da, ko će Bog, ostati ćemo mi narodnjaki kako i do sada i braniti ovu našu zemlju i naš jezik.

Jur. A oni drugi, ko ih ne komoda neka se ukreaju na prvi Čozotski bragoc, pa lipo za svetim Markom.

Razne viesti.

Mjestne:

Kotarski glavar u Puli, Ivan Vitez Rossetti Scander, imenovan je namjestničkim savjetnikom. Čestitamo!

Pobjegao blagajnik. Od jučer kola glas po Puli, da je pobjegao blagajnik upravitelj gradske bolnice Ottavio Desimon i odnio sobom više hiljada forinta.

Socijalistička izvrćanja. Socijalista Martin u svom govoru na nedjeljnom sastanku obiedio dr. Laginju, koji je prije njega govorio, da se je ovaj tobože izrazio, da je arsenalcima u Puli dosta 80 novč. plaće na dan, i da više nezaslužuju, nego da od toga mogu još toliko prištedit, da si kupe zlatni sat i lanac. Te rieči dr. Laginja nije izrekao ni na sastanku, ni nikada prije, te mu ih je drug Martin podvalio, valjda zato, što ne razumije hrvatski, te nije mogao podpuno shvatiti Laginjeve hrvatske rieči. Svak ko bi što takova izrekao, bio bi ili bedast ili okrutan, a i sami socijaliste će priznati, da to dr. Laginja nije. Nije dično, da se tako postupa, a još je nedično, da se u arsenalu šire takove laži, i s njima agitira. Očekujemo od socijalista, ako su ljudi poštenja, kako uvjeravaju, da će tu laž u svom glasilu opovrći. Neopovrgnu li, znati ćemo s kim imamo posla.

Pokrajinske:

Izlet u Pomer, priredjuje medulinska čitaonica u nedjelju dne 28. tek. poslje podne.

Rodoljubima na uvaženje. Osvjedočeni smo, da izkušani rodoljubi diljem Istre rade i pripravljaju marljivo sve što treba za dan bitke, da nas ljuto kreševo zateče pripravljene, oboružane, da megdan ostane na našoj strani. Rodoljubi ne vješaju svoj rad, već iz taktičnih razloga na veliki buhanoj, te u svim mjestima, izpod prividnoga mira, mora da bukti živo djelovanje. Nu gdje još nebi bio izborni rad započeo, skrajnje je vrieme, da se naši probude i započmu posao na narodnoj njivi. Brat do brata, kum do kuma, prijatelj do prijatelja, seljak do seljaka, svaki u svom krugu, nagovarajmo, podučavajmo, putimo. Nastojmo, da svaki dodje do spoznanja što je dužan sebi i narodu, da svaki od nas vrši svoje pravo. Sada u izborno vrieme slobodno je izbornicima sastajati se kada ih je volja, i gdje ih je volja. I nisu dužni prijaviti nikakovoj oblasti, ni da se sastaju, ni gdje se sastaju. I nikakva oblast nema im zato ništa reći, niti se u te sastanke pačati. U svakomu mjestu preporučujemo našim ljudima, da se sastaju i dogovaraju, da ih skupni dogovor za borbu očeliči i duhove podigne. A gdje je naš pop, učitelj ili inteligentniji čovjek, tu bi se već moglo pozivati sastanke u većem stilu, pa pred ovećim brojem ljudi, jedan o jednoj, drugi o drugoj stvari, puk savjetovati, putiti, bodriti. Okoristimo se tom slobodom dok traju izborne pripreme, jer kad budu jednoč izbori obavljeni, te slobode sastajanja neće više biti.

Škola u Vabrigi. Naš puk u Vabrigi neima škole u svojem jeziku. Gospoda od porečke obćine kamo Vabriga spada, nisu imala lazno misliti na to, da onom narodu pribave poduke u njegovom jeziku. Nekako proti volji uškolana je i Vabriga i Frata u školu Tarsku, koja je čisto talijanska, a prostora neima ni iz daleka dosta, kad bi sva djeca polazila.

Taj razlog i tudji jezik, koj se uči, donese sobom, da i oni iz Vabrige i Frate, koji polaze školu u Taru, premda riedki, nauče se posve malo, ili baš ništa.

Na molbe našega naroda od onud i na veliku njegovu pripravnost za dovoz materiala, ugašenje japna itd., odlučila je naša školska družba sv. Ciril. i Metoda, da sazida u Vabrigi pristojnu kuću za školu i da namjesti tamo učitelja.

Kad su naši protivnici to vidili i pošto je naša kuća do koji dan pod krovom, postavili su ovih dana temelje novoj zgradi za Leginu talijansku školu. Dakle, dok mi neradimo, oni se nemiču, a kad mi što učinimo, onda jedva zidaju „na dešpet".

Novina „Istria" piše, da je tarski župnik veleč. Corazza (negda Koraca) blagoslovio temelje i preporučio silno medjusobni mir i ljubav.

Proti miru i ljubavi neimamo ništa, al nam se čudno čini, da se preporuča baš ovim načinom. Po našem sudu bilo bi mnogo bolje i koristnije, da je veleč. župnik tarski Porečkoj gospodi rekao od prilike ovako: Vidite gospodo, gradi se škola u Vabrigi i već je skoro pod krovom. Zašto da vi činite bez potrebe novi trošak. U onoj školi, koja je skoro gotova, učiti će se djeca u svojem materinskom jeziku, a ja ću se kod družbe zauzeti zato da se starija djeca nauče takodjer čitati i pisati talijanski. Nemojte dakle zidati čisto talijansku školu, nego pomozite dovršiti ovu. Tako će biti mir i ljubav!

Tako bi pa našem sudu bio morao reći veleč. župnik tarski i bilo bi izašlo bolje; dočim ovako Bog zna hoće li baš imati nebeski blagoslov druga škola namjenjenja jedino tomu, da se naš narod posve otudji od svoga hrvatskoga iliti slovinskoga jezika i da se pri tom djeca muče, i bez ikakvoga pravog napredka!

Nova Posujilnica u Kuštelira po sustavu Reiffeisen, dobila je ovih dana od istarske Posujilnice u Puli kao predujam dok joj dodje podpora od vlade davno izčekivana — željezni blagajnu i najpotrebitije knjige i tiskanice, te će započeti svoje djelovanje ovih dana.

To će družtvo moći nabavljati za svoje članove takodjer živež i gospodarstvene potrebštine kao sumpor, galicu i drugo. Daj Bože da bude koristi, a jačim kmetom iz Kaštelira i okolice preporučamo, kada preteče koja kruna, neka ju tamo ulože. Tim će pomoći svoju braću po krvi, vjeri i govoru.

Dao Bog u dobri čas!

Sudbena razprava. Prošloga utorka obdržavala se porotna razprava pred rovinjskim okružnim sudištem proti Simunu Antonu Nikoliću, osamnajstgodišnjemu mladiću iz Unija, okrivljenu, da je nasilno napao maloga od trabakule „S. Antonio" kad je ovaj hodio na Unije nešto kupovat, i da mu je, pristeći mu smrću, oteo jedan forint.

Za takov zločin propisana je kazna od 10 do 20 godina zatvora, i premda je okrivljenik priznao se krivim, uspjelo je riečitosti našega mladoga odvjetnika dra. Ivana Zuccona, koji ga je branio, da osvjedoči porotnike, o manjoj krivici okrivljenika, tako da je ovaj dobio samo četiri mjeseca zatvora, radi jednostavnoga globljenja.

Kad te porotne razprave dogodile su se dvije činjenice, koje je vriedno iztaknuti, jer osvjetljuju naše žalostne političko-narodno odnošaje.

1. Državni odvjetnik Sbisà skartirao je sve one **porotnike hrvatske narodnosti**, koji su se na sudčev poziv odzvali sa: prisutan. Tako su sudili većinom talijanski porotnici, medju njima većina koja nezna hrvatski, a nota bene okrivljenik nezna ni beknut talijanski, tako da je mogao, radi samoga neznanja jezika, poć odsjesti desetak godina u Kopru.

2. Glavarstvo občine Mali Lošinj, koja se nalazi u talijanskim rukama, pod načelničtvom famoznoga notara Vidulića, dala je okrivljeniku svjedočbu, u kojoj je rečeno, da je bio uviek dobar i pošten, **ali da je strašno fanatičan hrvatski političar.** Svak se je na taku podlu svjedočbu, izdanu o jednom nezrelom mladiću od osamnajst godina zgadio, pak i isti talijanski porotnici. Neka znadu na Unijam i po cieloj lošinjskoj občini, na koji način njihov načelnik svjedočbe piše, po kojim u danom slučaju kako su napeti naši pol. odnošaji i pravedan može lahko na robiju poći. Neka znadu i neka se osvjeste, te učine kraj pašaluku ljudi koji su već dugo vremena zaslužili biti, ne na občini, već u nekom drugom mjestu.

Hrvatski jezik u Kini. Bečke novine donose viest, da je medju izvještajima iz Pekina, poslanih od zapovjednika odjela naše mornarice, častnika Winterhaldera, takodjer jedno vrlo važno izvješće napisano u hrvatskom jeziku. Kada su naime naši tamo bili uzgali ključ za šifrirana pisma, a morali tajno izvješćivat bečkoj vladi, pisali su sve hrvatski, računajuć, ako pisma i padnu u ruke dušmaninu, da neće razumjeti što je napisano. Tako je hrvatski jezik učinio liepu uslugu našoj vojsci, a da je sreće i razbora, morao bi biti i njegovan u našoj mornarici nad sve ostale, jer je to jedini koji se govori samo na istočnoj obali jadranskoga mora, jezik domaći, koji bi omogućio našoj državi da stupi pred druge narode sa svojim vlastitim jezikom, sa jezikom koji u nijednoj drugoj pomorskoj državi nije od podanika govoren. — Hrvatski bi jezik morao svakako zamjeniti talijanskoga, koji se još uzdržao u občenju medju častničtvom i momčadi, premda je ona pretežno sam pusti Dalmatinac.

Iz drugih krajeva.

Saborski red. Za primjerom mnogih austrijskih zemaljskih odbora, poveo se je i Gorički odbor zemaljski, te opredielio u zadnjem zasjedanju 20.000 kruna bezkamatnih zajmova goričkim vinogradarima za obnavljanje vinograda, poharanih od trsne uši. Kada će se probudit naš sabor istarski?

Zbor nemadjarskih narodnosti. U Kološvaru, sastao se zbor prvaka nemadjarskih narodnosti, Rumunja, Srba i Sasa, da vieća o što užem savezu potlačenih narodnosti proti madjarskom svemogućem nasilju.

Na dnevnom redu bijahu dvije točke: 1. sredstva kojim da se izglade oprieke postojeće medju raznim narodnostima, i savez za obranu narodnog posjeda proti pomadjarivanju; 2. sudjelovanje narodnosti kod budućih izbora.

Vrhu obe točke sporazumak bijaše postignut, i poslje dugog viećanja, govoreći svaki u svome jeziku, zaključiše — da ostave pasivnost i sjedine se u borbi proti obćem protivniku, podpomažuć jedni druge.

Pišu nam iz Graca. „Sloboda" hrvatsko akad. družtvo u Gradcu izabralo je na glavnoj skupštini dne 18. listopada 1900 sliedeći odbor: Predsjednik: cand. iur. Ljubić Nikola, Podpredsjednik: cand. techn. Erald Marki, Tajnik: cand. iur. Rudolf Ožbolt, Blagajnik: stud. iur. Frano Marović, Knjižničar: stud. iur. Ivan Grgurina, Gospodar: stud. iur. Baro Carić, Revizori: cand. med. Livije Večerina, cand. med. Mato Dujmović. Sud. dobrih ljudi: cand. philos. Antun Mučalo, cand. med. Bogdan Heštera, cand. iur. Emanuel Perčić.

Konsulat u južnoj Africi. Organ ministarstva vanjskih poslova javlja, da je vlada predala skrb glede zaštite austrijskih interesa u Transvalu i Oranju, dok tamo ne zavladaju redoviti odnošaji, gospodinu Pittneru, austrijskom konsulu u gradu glavine dobre nade (Cape Town).

Svak koji pozna ogromnu daljinu toga mjesta od dvijuh južno-afrikanskih republika, razumjeti će, da taj konsulo, uznajbolju volju, neće moći učiniti ništa za korist austrijskih podanika, nastanjenih u tim republikama, a koji bi imali veliku potrebu od brižne zaštite, da se s njima ne postupa, kako smo vidjeli da se je postupalo sa našim Hrvatima, pred malo mjeseca. Ne dakle na glavinu dobre nade, nego u Pretoriju, Johanesburg i Bloemfontein, morala bi Austrija poslati svoje konsule, koji da svakako znadu i hrvatski. — Tako jedino mogu biti zaštićeni naši interesi.

FZM. Franjo barun Filipović, bivši zapovijedajući general Krajine i namjesnik Dalmacije, slavio je ovih dana 80. rodjendan. Barun Filipović rodio se je u Gospiću 12 listopada 1820 te je već g. 1849 vojevao u Ugarskoj i sudjelovao kod zauzeća Komorna, Gjura, Uj-Szegedina, Szörega i kod oslobodjenja Temešvara. Za dokazanu hrabrost u toj posljednjoj bitci podijeljen mu je viteški krst Leopoldova reda i sv. Vladimira sa mačevima. Od listopada god. 1850 do ožujka god. 1853 bio je Filipović dodijeljen Njegovom Veličanstvu kao glavni pobočnik, a od travnja g. 1854 do veljače g. 1857 glavnom zapovjedničtvu vojske, a od tad do g. 1861 vojnoj pisarni Njegovog Veličanstva. U talijanskoj vojni od g. 1859 sudjelovao je Filipović u bitci kod Solferina. U studenom g. 1865 imenovan je feldmaršallieutenantom i namjesnikom u Dalmaciji. U isto doba je odlikovan i časću tajnog savjetnika. God. 1874 promaknut je Filipović u čin feldcajgmajstora i postao zapovijedajućim generalom u Moravskoj i Slezkoj, a g. 1877 pozvan je u istom svojstvu u Zagreb. U to doba pada i okupacija Bosne i Hercegovine, koju je Filipović živo podupirao iz svoga područja, te je u tom povodu odlikovan velikim krstom Leopoldova reda. God. 1881 umirovljen je Filipović, te mu je previšnjim ručnim pismom izrečeno priznanje i zahvala za velike usluge, što ih je tečajem svoga dugog službovanja iskazao monarhiji i vladaru.

Sada živi barun Franjo Filipović skromno povučen u Beču.

Za glagoljicu. — „Jedinstvo“ piše: „Od vrlo odlične osobe primili smo, gdje nam se kaže, da smo bili dobro izvješćeni, da Franjevci ištu, da im se za vas red prizna staroslovenština i da je na to sklon gjenerô reda. Suviše, da je izmedju gjenerala i njekih crkvenih dostojanstvenika došlo tu skoro do gustih prepirака, a s toga što je gjenerô branio Franjevce i njihovo isticanje narodnog biljega, u širjem smislu, kao i branjenja glagolice.“

Teško je i predvidjet od kolike bi to koristi bilo za hrvatski narod, kad bi se svim našim Franjevcima priznala staroslovenština, a koristilo bi dakako mnogo i samome redu. Želimo im s toga najbolji uspjeh u plemenitom i patriotičnom nastojanju!

Hrvatsko sveučilište. Još nikada došle nije bio polazak hrvatskog sveučilišta tako brojan kao zaključene školske godine.

U prvom semestru bilo ih je u sva tri fakulteta 770 i to 625 redovitih (84 teologa, 441 pravnik, 69 filozofa i 31 šumar), 109 izvanrednih (12 teologa, 90 pravnika i 7 filozofa) i 36 farmaceuta. U drugom semestru bilo, svih slušača 677 i to 620 redovitih (83 teologa, 437 pravnika, 74 filozofa i 26 šumara), 22 izvanredni (13 teologa, 5 pravnika i 4 filozofa) i 35 farmaceuta. Prema lanjskoj godini 1898/9. bilo ih za 113 više.

O napredku sveučilišne omladine navesti mi je ove podatke. U bogoslovnom su fakultetu 22 absolvirana bogoslova položila zaključne izpite. U fakultetu su pravoslavnom i državoslovnom položila prvi pravno-povjesni državni izpit 122 od 136 prijavljenih kandidata. Dalje su pravo povjesni državni izpit po starim propisima načinila 2 kandidata, a pravo-povjesni državni izpit za hrvatsko-ugarske nedržavljane 15 kandidata. Treći sudbeno-državni izpit položilo je 55 od 66 prijavljenih kandidata, a četvrti državoznanstveni državni izpit 63 od 65 kandidata. U mudroslovnom je fakultetu od 20 kandidata za učiteljstvo ovlašteno 15, da predaju u svim, a 5 da predaju koje u višim koje u nižim razredima srednjih škola.

Stroge su izpite položila 4 bogoslova, 74 pravnika i 11 filozofa; a na čast doktorsku promoviran je 1 teolog, 23 pravnika i 6 filozofa. Magisterij farmacije položilo je 9 farmaceuta.

Od 30 doktorskih promocija obavljena je jedna 29. listopada 1899. „sub auspiciis Regis“. Ta je zapala pravnika, Ladislava Polića, koji je sve svoje tako gimnazijske kao i sveučilišne nauke, izpite i rigoroze, položio s odličnim uspjehom, a k tomu se vazda odlikovao i uzornim čudorednim vladanjem.

Pišu nam iz Dalmacije: Rezultat pravaškoga sastanka u Spljetu, jest, da je načelno primljen većinom glasova kompromis sa hrv. nar. strankom, dok je prepušteno odboru političkog družtva, da ustanovi potanje uvjete i da ih provede. Kompromis ne dira u načela stranke prava, ne veziva stranku uz eventualni kompromis narodnjaka sa samozvanim Srbima, prema kojim pušta pravašima posve slobodne ruke. Bez tih uvjeta stranka prava ne bi nigda sklopila nikakav kompromis sa narodnom strankom.

Pravaši sa ovim kompromisom imali su na umu u prvom redu opće **hrvatske** interese, a ne stranačke. Tako radi uvijek svaka patriotična politička stranka.

Nu ipak stranka prava i sa ovim kompromisom ne samo da nije ništa izgubila ni kao stranka, nego se iskoristila kako je mogla više.

Talijanski ribari. U Dubrovniku zaplieniše ribu, što su na prodaju donosili talijanski ribari. Liječnici potvrdiše, da je riba bila otrovana, sa otrovi „Kokola“.

Tako ribaju talijanski ribari na dalmatinskim obalama.

Gospodarske:

Lienost. Sedmi smrtni grieh jest lienost. I to je, braćo moja, zlo kojeg kod nas ima obilno. Nikomu, a najmanje težaku, nije ljenčariti; njega čekaju mnogi poslovi; on treba, da se brine kako će svietu smoći živeža. Tolikim je liepo plandovati u debelom hladu ljeti, a kraj dobre vatre i još jače kapljice izvaliti se zimi, te prispjeti na gotovo, a da drugi radi. I ako mu se čini, da je to liepo, nije pošteno. Pravo je bilo još od najstarijih vremena, da onomu, koji ne radi, ne dade se ni jesti. Mnogi se plaši radnje. Ne će radnja, prijatelju moj, ubiti čovjeka. Prije će propasti od ljenosti. Naše je tielo zdravo, naš san sladak, hrana točna i slana, ako trudimo i radimo, a kad ljenčarimo, tad nam je tielo težko i bolestno, san nezdrav a hrana nesladka. — Kako što s ljenošti smrtno grješimo, tako isto s njom i svomu napretku štetu nanosimo. Ne u ljenčine, nego u radiše svega biše. Ljenčini sve propada, sve nazaduje, jer ujemu nije do radnje, već do plandovanja, dok radiši sve napreduje, sve. Bog blagoslivlje, jer trudi i radi. Ljenčina nije nikomu mio, a pravedni sudac spremio mu je veliku kazni. Hoćemo li dakle biti ljenčine? Ne, ne budimo takovi, već radimo; trudimo i molimo Boga, nas je za to stvorio. Tko radi, tomu je dobro i na ovom i na drugom svietu, tko ne radi njemu je zlo na ovom a na drugom i još gore!

V. D.

Nečistoća. „Čistoća je Bogu mila“ — veli poslovica. I zbilja čista osoba, čista kuća, čist dvor, mora da je svakomu mio. A sramotno li je, po domaćicu kad joj je kućna družina nečista i zamazana! Ženu vidiš mužu na košulji — veli se. I dobro je rečeno. Kakova je košulja na mužu, kakovo odjelo na djeci, takova je i žena, takova i mater. Ne može, Bože dragi, svaki imati novo i svileno, ali može svaki čisto i zakrpano. Čista zakrpa nije nikad sramotna, ali i nova svila, ako je nečista, sramotna je diku onoga tko je nosi. — Pa i nije na diku onoga tko je nosi. — Pa i tielo svoje držimo nečisto! Voda nije skupa. Svaki se može oprati. Naučimo se od mačke, koja se više puta na dan umiva. Velika je sramota za svaku mater, za svaku gospodaricu, držati djecu nečistu i neočešljanu da po njih blago plazi. — I žene se drže nečiste. Prodje i po više dana da se neke ne umiju, a kad idu k'crkvi ili u rod, tad se nalickaju kao kakove paunice. Nu da je bliže k njim pristupiti, opazio bi im glavu punu smrada, a po vratu za prst blata. — Dvorište se riedko čisti, puno je svakog smrada. Po njem krmci riju, djeca kaljaju. To je nezdravo i sramotno vidjeti. Ljeti smrdi, a kad kiša padne, tad ti nije lako preko takova dvorišta proći. — Gnoj mi obično držimo uz kuću, onako bačen u hrpu. To niti je liepo, niti našem zdravlju koristno, niti za gnoj dobro. — Izkopaj, čovječe, jamu, pa zgrni u nju gnoj, te ga zaspi zemljom, da ne vjetri, biti će ti zdravije i koristnije. — A kako ti je u kući? Nečisto! Ne mete se tu svaki dan, može proći za to i petnaest ih. Od smrada i prašine začimlje se svakakovi gad, koji napada na tielo tvoje i ukućana. Postelje su ti pune toga smrada, a ti ih potrpaš, ne povjetriš, ne potreseš. Ne valja tako, već to treba prati i čistiti, vjetriti i pretresivati. Pod posteljom i po podu ima prahu i smrada, da bi lopatom zgrćao; čovjek ti u kući nema gdje da na čisto nogu stavi. — Na stolu zuje na hiljade muha, mastan je. Bog zna kada opran. Pod stolom pseto glodje košćurinu, a onamo mačka vuče komad sira. Ognjište nečisto, djeca po njem kaljaju. Posudje razbacano, neoprano — smrdi. Krme prevalilo naćve, pak brlja, a pas zavukao glavu u lonac te liže. — Eto, to ti je red, to čistoća u kući. — U pivnici (podrumu — konobi) visi luka i slanine, onamo dalje bačva puna kisela kupusa, a do nje rešta kapule. Ala pravoga domaćine! U konobi, gdje je vino, sve si te stvari dovukao. To nije dobro, jer vino od toga prima vonj, pa se lako ošteti. Konoba nije za ništa drugo nego za vino. I stale su mračne i nečiste, za to blago i propada. — A sad ruku na prsi, moj dragi težače, pa reci: nije li tako? Jest, brate, ali ti to ne valja. Kod tebe svagdje vlada smrad, a ti da hoćeš moglo bi ti sve mirisati. To bi ti bilo i zdravo, jer „čistoća je pola zdravlja“, za to u nečistoći slabiš i ti i blago ti. — Osim toga sramotno je, kad nečist medju prave i poštene ljude stupiš, djeca ti gnjusna, a žena razčešljana i smradna, kad ti tko u kuću dodje. A gdje češ prijatelja pozvati, gdje li ga sjesti, kad ti je svukud nečisto? Ta obraz će ti morati od srama da pade. Vidiš, koliko te nečistoća ruži i sramoti, koliko ti šteti i ponižuje te. Odbaci je od sebe, ne budi ni ti svakom zlu podložan.

V. D.

Pismo iz puljštine.

Dragi moj kumpare!

Ja mislim da već znaš, da ćemo imati nove volacione za Beč i mi ćemo opet biti pozvani, da izaberemo svoje deputate, ki će nas tamo zagovarati i braniti. U Istri imamo 5 deputati, a od ovih 5, bili su zadnja tri lita 2 naša a 3 talijanska, a da je po pravici, morala bi biti naša 3 a talijanska 2, i još bi im bilo čuda. Kampanja u Istri je sva hrvatska, dakle deputati moraju biti hrvatski, a peta kurija mora biti naša, jer nas ima u Istri dvaput toliko koliko Talijana. Zadnji put je bio izabran u petoj kuriji rovinjez Bartolić, ali sada mora izać izabran naš čovik, a hoće, ako svi učinimo svoju dužnost i ako ne bude onih prokletih izdajica, kako zadnji put.

Vanjština od Pule razdieljena je za votacione u 6 dila: Fasana, Stinjan i Peroj za se, Galežan za se, Altura, Muntić, Loborika i Kavran za se, Sišan za se, Medulin Ližnjan za se a Pomer i Premantura opet za se. Tako za petu a tako i za četvrtu kuriju.

To je malo drugačije podieljeno nego prošasti put, a podilili su tako naši dobri talijanci, da nas budu mogli lasnije pridobiti. Zato valja da se junački držimo, i da nastojimo učiniti svaki svoju dužnost i prije votacioni, nagovarajuć prijatelje da votaju za narodne fiducijare, i na dan votacioni, nagovarajuć prijatelje da votaju za narodne fiducijare, i na dan votacioni da niko neostane doma, ki ima pravo glasa, nego da se svi odazovu narodnoj dužnosti.

Ako Galezana izabere talijanske fiducijare, a naše štinjanske i perojske glasove zaduši Fazana, zato moramo pridobiti u sve ostale četiri secioni. Moramo pridobiti u Alturi Sisanu, u Medulinu i u Premanturi.

Za Medulin i Ližnjan ni straha da će se iznevjeriti narodnome barjaku, koga su nosili od starih vrimena, a ima nade da će se i Premantura osvjestit i povratiti na ono ča je bila za vrieme pokojnoga popa Delije, to jest narodna perjanica.

Ima i u njoj ljudi, ki govore: „Mi od grada živemo, pa moramo držati sa gradom“. Nego ja ih pitam. Ča vam daju gradjani za niš. Vi nosite svoju robu u grad na prodaju, oni vam dadu šolde, a vi te šolde opet ostavite u gradu za drugu robu, pak ste na čistom. A u gradu opet nisu svi Talijani, nego je i ljudi našega roda i plemena, i mnogo gospode nimaćke, koji s talijanima ne drže. Zašto vi pak hoćete baš s talijanima a ne s drugim gradjanima? Pa zašto nebi Talijani jedanput s Premanturom glasovali, kad je Premantura do sada vavik s gradom? Dakle Premanturci pamet u glavu, pa budite ljudi svoji, nedajte da vam zapovida jedan bikar i votajte kamo i druga vaša braća okolo Pule.

Šišanci govore da će biti s nami, i dobro će učiniti, jer šior Čićari ne gleda ako ne svoju korist i pensa na veliku Italiju.

Sada pak valja reći malo besid Valturcem, ki su bili krivi, da smo zadnji put u Šišanu zgubili. Ovo jadno selo kako da bi bilo disgraciano, u njem ne ćete naći čovika ki bi zna puk voditi. Za nesriću imaju onoga jadnoga deligata, ki je zabija miliko svoje matere i jezik svoga roda jer se metnuo posve u talijanske ruke. Njihov pop hrvatskoga roda više drži s Talijani iz Pule nego s pukom za koga je postavljen da mu bude dobar pastir i tako u Alturi gre sve naopako. Ma stešo za votacione neka ne slušaju ni popa ni deligata, nego glas svoga srca i neka svi složno votaju s našom narodnom strankom.

Kavranci su bili ljudi zadnji put pa će biti i sada, a Muntinćani su sluge Wasermana pak imaju strah od njega i svi su Talijani u benevrekam.

Gospoda u Puli će dati bećih svojim podrepnicami neka ljude kupuju kako blago, ma ki je pošten čovik se ne pusti prodati njanka za miljar fiorini. Neka si oni drže svoje šolde i neka šalju u Italiju tamo kadi ljudi od gladi umiru i neka im kupe malo palinte.

Dakle svi oni ki imaju glas i ki su slovinske krvi neka skoče na dan od votacijona na noge junačke i neka dadu svoj glas za naše ljude, za ljude našega roda i jezika, ki se neće prodati za pijat bigul.

Dakle moj kumpare nagovaraj ljude tamo koli vas i gledajte da svi budete ljudi pa onda će Talijani stisnuti jezik za zube i neće nas zvati Ščavi.

Pozdravi sve naše tamo i primi pozdrav od Tvoga staroga Barba Pere.

Dolazak vlakova u Pulu.

8·25 prije podne iz Cerovlja.
1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak Dol.	Polazak Odl.	Dan	Luka	Povratak Dan	Povratak Dol.	Povratak Odl.
—	7·—	Srijedu	Rieka	Ponedjeljak	3·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20		Lovran		2·10	2·15
8·45	8·55		Mošćenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10·—	10·35
4·30	6·—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6·—
6·30	6·40	Četvrtak	Fazana	Nedjelju	1·50	2·—
8·10	8·30		Rovinj		11·50	12·20
9·40	10·—		Poreč		10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2·—	—		Trst		—	6·—

Pruga Rieka—Pula.

—	7·—	Svaki ponedjeljak i petak	Rieka	Svaki utorak i subotu	3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45		Mošćenice		1·35	1·45
9·—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11·—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8·—	Srieda	Rieka	Četvrtak	2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45		Mošćenice		12·50	1·—
10·—	10·10		Berseč		12·25	12·35
1·40	12·—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.
Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	—
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30
3·—	3·10	Glavotok	6·40	6·50
4·—	4·10	Merag	5·40	5·50
14·50	—	Krk	—	5·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.
Svaki četvrtak.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	Pula	—	4·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.
Svaku subotu.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4·—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5. 6, 7 po „

Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7·—	Četvrtak	Trst	Ponedjeljak	10·—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45		Piran		—	—
12·—	—·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2·—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9·—
2·30	5·30	Petak	Zadar		2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2·—	5·—
7·—	9·—	Ned.	Metković	Č. P.	3·—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9·—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izola redovito zakazniv dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula, i Mali Lošinj pri polasku.
Od 1. novembra do konca marta pristaje se u Izoli možebitno.

Pruga Trst—Korčula.

—	7·—	Nedel.	Trst	Petak	6·15	—
1·—	2·30		Pula	Č. Pet.	11·—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6·—	7·—
—·30	3·—	Pon.	Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30		Spljet	Sr. Č.	9·—	4·—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Trščansko.

Pruga Rovinj—Trst.
Svaki ponedjeljak, sriedu i petak

—	6·—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40		Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7·—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8·—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	8·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.
Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2·—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Sve

koje nisam mogao prigodom svog odlazka iz Malog Lošinja osobno pozdraviti i na rastanku njima stisnuti junačku desnicu, pozdravljam ovim putem, kličuć svima: ostanak Vam sladak bio a Vječni Vas nadario liepim zdravljem.

U Vodnjanu, 24. listopada 1900.

Antun Flego.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po $2^{1}/_{4}$%
„ „ „ 8 „ „ $3^{1}/_{4}$%
U pismim na ime sa predob. od 4 dana po $2^{3}/_{4}$%
„ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ 30 „ „ $3^{1}/_{4}$%
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ 3 m. „ $2^{1}/_{4}$%
„ „ „ „ „ „ 6 „ „ $2^{1}/_{2}$%

Okružni odjel u krunama
razpoloživ smjesta, $2^{1}/_{2}$% na svaku svotu.

Kruno i napoleoni u tekućem računu.
Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice
za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestnije uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.
Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.
Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod
A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli
na debelo i drobno.

Našu zahvalu

ponajljepšu izrazujemo svim nama naklonjenim poznatim i nepoznatim p. n. naručiocem, osobito pako veleštovanomu ženstvu, koje sa takovom odlučnošću po svim trgovinama zahtjeva naše tjestenine.

Il. Bistrica, u oktobru 1900.

Sa podpunim štovanjem
Žnideršič & Valenčič.

JOSIP POTOČNIK
Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.

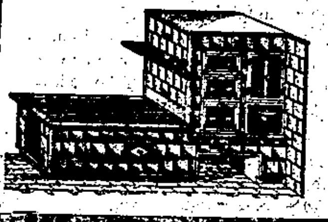

Skladište
glinenih peći i štednjaka.
Preuzimlje
svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.
Zastupnik tvornice pokućstva
J. J. Naglas-a u Ljubljani.

U LJEKARNI
E. TOMAJA nasliednik A. WINGER
ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu. kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj kriljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessens). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, želudačne grčeve, zatica, groznica ili zimnica, zavijanje ili griznja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i samé bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili Somaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostnoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačanje i okrepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razhlađuju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esonolja. (Fichtennadel-Essenz) za čišćenje i razkužavanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam perušini i osopotinam, 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost, bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Usliéd svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi iste po sobi prougodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stjenice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

LJUBLJANSKA
KREDITNA BANKA
U LJUBLJANI
Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja
svih vrsti
renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,
i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire
uz nizke kamate.
Osjeguranje proti gubitku na kurzu,
Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka
na
uložne knjižice, na tekući račun, i na girokonto sa $4^{1}/_{2}$% kamatima od dana uložka do dana dignuća.
Eskomptira mjenice najkulantnije.
Burzovne naručbe.

Broj 73. U Puli, dne 30. oktobra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Boj proti svećenstvu.

Prigodom svakih izbora u našem Primorju razvijaju narodni protivnici putem novina, na skupštinah i sastancih najživlju agitaciju proti našem narodnom svećenstvu. To vriedi osobito za našu pokrajinu, gdje je hvala Bogu naše svećenstvo malom iznimkom zapuštenomu i zanemarenomu puku često i učitelj i savjetnik i vodja bilo u duševnih bilo u tjelesnih poslovih.

Protivnici naši znadu to vrlo dobro, te nastoje dopuštenimi i nedopuštenimi sredstvi podkopati svaki ugled i upliv takovomu svećeniku kod njegova puka. Svaki najneznatniji čin, narodnoga svećenstva objese oni na veliko zvono i nedaju dotičnomu mira ni pokoja dok ga neunište ili dok ga bar neprisile, da napusti djelomično ili posve uzvišeno djelo ako osviešćenja i prosvjetljenja njegova stada.

Talijanski liberalci Istre propoviedaju naime načelo, da se svećenik nesmije pačati u javne poslove, da je njemu mjesto jedino u crkvi, dočim pohvale i javno svakoga talijanskoga svećenika, koji im činom ili riečju pomaže k oživotvorenju njihovih često nepoštenih i nemoralnih osnova.

Odatle sliedi, da ti nazovi-liberalci nebi imali ništa proti tomu, da se i svećenstvo mješa u javne poslove kad bi ono puhalo u talijanski rog, kad bi se ono iznevjerilo svomu uzvišenomu zvanju. Nu toga neće ti protivnici crkve i naroda ako Bog dade dočekati.

Narodno svećenstvo vršiti će i nadalje svoju svetu dužnost: narod učiti naime u crkvi i vani, da se čuva vukova u ovčjoj koži, koji dolaze k njemu u vrieme izbora, da ga prevare i presliepe i kojim nije stalo ni do njegovog duševnog spasa ni tjelesnog blagostanja, već jedino do sebičnih ciljeva, da ga i nadalje drže podjarmljena u tmini gluposti i neznanja.

Naše će svećenstvo i prigodom predstojećih izbora u borbi prednjačiti svomu stadu, jer ono živi uz narod, s narodom i za narod; ono poznade najbolje njegove jade i nevolje, želje i potrebe, pak će uložiti sve sile, da narod vrši slobodno svoje državljansko pravo, da bira po svojoj volji svoje muževe, koji će ga znati i htjeti pošteno zastupati u kolu ostalih zastupnika ove pole monarhije.

Naš hrvatski i slovenski puk Istre neće se dati zavesti od talijanskih lažiliberalaca, već će stojati čvrsto uz svoje čestite, požrtvovne i nesebične svećenike. On imade zdrav razum i bistru pamet, pak znade već i sam razlučiti prijatelja od neprijatelja. On znade iz vlastita izkustva, da mu je čestit svećenik najbolji prijatelj i da je uviek uz njega stojao kad mu je bilo braniti narodna i privatna prava. On uvidja odavna, da ga pravi svećenik nije zapustio ni onda, kad je bio zapušten od svega svieta, kad je čamio u biedi i nevolji ostavljen tako rekuć sam sebi.

Što se tiče lude želje u naših lažiliberalaca, da naš svećenik ostane u crkvi i da prepusti njima svoje stado na milost, te neka znadu, da se pravi svećenik nezatvara u crkvi, već da mu je mjesto i medju narodom, da promiče i njegovo vremenito dobro. Pravi svećenik znade, da će prosvjetljen i slobodan narod prije doći i do svojih duševnih dobara i do svog spasa, nego li tužni rob, koji je svakomu podčinjen i koji mora da sluša bezdušnog gospodara, koji nemari ni za njegovo duševno spasenje ni za njegovo tjelesno dobro.

Svaki svećenik imade kano i drugi državljani napram državi dužnostih i prava. On mora da vrši te dužnosti i nitko mu nemože zabraniti, da vrši i uživa i svoja prava. Medju ta prava spada u prvom redu ono, da smije i može slobodno birati svoje pouzdanike u obćinska, zemaljska i državna zastupstva, da se dakle i on zanima za javne poslove ili da se i on pača politikom.

U tom pogledu držati će se stalno naše svećenstvo naputaka, što ih je dao hrvatskomu svećenstvu jednom prilikom nepoznati nam pisac, koji kaže medju ostalim i ovo: „Mi znamo veoma dobro, da se je politika odaljila od prave svoje staze i svrhe, kako bi pomogla napredku i procvatu vjere i domovine, te da u mnogo čem osobnosti zamjenjuju načela, strasti razbor, mržnja ljubav. Ali baš da to odvrati svećenstvo od politike, mora ga potaknuti, da se politikom bavi, te da svojim utjecanjem i svojim uplivom unese u političku borbu pravu mjeru, ne bi li utaložilo strasti, pa riečju i činom pokazalo, kako politički rad, nadahnut kršćanskom ljubavi, mora počivati na kršćanskom vjerskom temelju i dobro domovine jedino na moralnoj podlozi. U vrieme, kad je sve trulo, kad sve ide za osobnom korišću, kad idu za čašću baš oni, koji su je najmanje vriedni, kad njeki otrov podjeda značaje, sudjelovanje svećenstva je nuždno i u političkoj borbi, da čistoćom značaja, požrtvovnošću rada, uspostavom načela, pokaže pravi put, koji vodi domovinu do sreće i do veličine. Ako igdje, to sudjelovanje je svećenstva osobito kod nas potrebito gdje bi narod, kad bi svećenik u politici bio pasivan, mogao ostati bez vodje i zabluditi, ili njegovu dobru vjeru mogli bi upotriebiti kojekaki politički trgovci. Svećenstvo bi se ogriešilo, kad bi to dozvolilo; ogriešilo bi se, kad ne bi najaktivnije zašlo u političku borbu, da u zametku uguši pojave, kako bi se politika navrnula na protukršćansku stazu, kako bi se našemu javnomu životu udario pravac protivan crkvi. S toga, kad mi kažemo, da se svećenstvo smije i da je dužno baviti se politikom, ne mislimo i ne smijemo misliti na nizke strančarske spletke, na ono strančarsko djelovanje, koje je u protuslovlju sa naputci kršćanske ljubavi. Naprotiv, mi hoćemo, da se svećenstvo politikom bavi, kako bi iz kaljužine osobnih i strančarskih trvenja podiglo borbu na više, na vedro polje, gdje bi javni rad bio jedino natjecaj u čistoj kršćanskoj ljubavi prama vjeri i domovini. Ali dakako, da se to zbude, treba onoga, što smo već toliko krat naglasili: treba sloge izmedju svećenstva, treba da svećenstvo bude složno kao jedna velika vojska, da služi vjeri i domovini, te jedino

---

Podlistak.

I.

Basne i priče.

Otvérzu v pritčah ustá mojá —
i provieštaju ganánija véthá.
Po ps. 77, 2.

Kvočka i pileta.

(Konac.)

„Tko ste živi!“ viknu sada s praga
Te u moju unidjoste kuću
Potajice kano noćni tati,
Da mi žito ovo pozobljete,
Što si velim trudom i naporom
Posahranih . . .“

„Milosrdje! draga sladka lijo,
Počme molit pile „muhozobić“.
Nismo tati, nismo razbojnici,
Već smo vjerni tvoji podanici,
Koji noćas dodjosmo do tebe,
Svi poslani od starice majke,
Koja nama grdno poboljeva
Od ujeda trovna ljute zmije,
Da joj „oman-trave“ potražimo
Nebi li se jadna izliečila. —
Nakon trudna i umorna puta,
Prevalivši brda i doline,
Dodjosmo do ove šume čarne,
Gdje ti toli mudro nam kraljuješ.
S toga evo! molimo te smjerno,
Da mi s jutra s tvojim privoljenjem
Potražimo ljekovitu travu,
Nebi li si majku ozdravili. —
Evo ovaj brat mi „kusorepić“
Za njem jošte ovaj „blatogazić“
„Brzonožić“ i s njim „buhorović“
Pa i sa mnom ovaj „oblaporić“
Biti će ti do smrti zahvalni
Ako molbu njihovu uslišiš.
Ako sjutra travu im pokažeš
Te im majku od smrti očuvaš. —
Ne pitamo konaka u špilji,
To bi za nas pregospodski bilo.
Biti ćemo sretni i presretni
Da tek vani, gdjegod prenoćimo
Na jelovoj grani . . .“ —

„Tvoje ime?“ upita ga lija —
„Muhozobić“ nazvala me majka,
Odvrati joj oholica ludi. —
„Majke više nemaš“ reče lija, —
„Kuku lele! kriknu ciela družba
Zar nam draga majka poginula?
„Ostavi me ako Boga znadeš
„Nastavi sad lija besjediti —
Da još jednom svoju djecu vidim.
„Muhozobče!“ nesretni mi sine
Ti si uzrok mojoj krutoj smrti.
Htijuć tebe spasiti i braću
Nadjoh smrt i“ — htijuć govoriti
Razdera ju piljuh ptica ljuta
Malo prije na moje je oči
Vaša majka tako poginula;
Tražeć svoju djecu nezahvalnu
Nadje smrt od kljuna piljuhova.

Jošte reče stara teta lija:
U jazbaca našega ljekara
Danas bijah — on mi reče ovo:
„Krvi valja piličje da piješ
Ako hoćeš crieva ozdraviti . . .“
Kruti piljuh, nehtje pak mi dati
Ni kap krvi vaše dobre majke
Da u meni ljutu bol utaži.
Nije ino našega ljekara
Treba nalog sada da izvršim.
Vaše krvi, haramije ljute,
Sada trebam, da ublažim ljutu
Trzavicu što mi crieva kolje“. —

Tako reče prevejana lija
I na uzka vrata špilje sjedne;
Pa pogledav najstarije pile
Nesretniku ovako odkroji:
„Muhozobče! hvalisavi vodjo,
Zavodniče svoje lude braće,
Zatorniče svoje mile majke,
Paralažo komu para nema,
Tebi valja najpre poginuti:
Jer si samo laž mi govorio
Svojom braćom žito mi pozobo
I još htjeo lukavo pobjeći“. —

Lija reče, muhozobca zgrabi
I u tren ga ustima zadavi —

„Aj nesrećo! nikad te ne bilo,
Zašto nismo jadni naše majke
Poslušali . . .“ molba, cijuk, vriska,
Zdvojni glasi . . . jeknu sada špiljom,
Nu naskoro vapaji utihnu
Jer pod šapom ogladnjele lije
I ostalim skončanje dospije.
Cielu noć je lija pirovala.
Za tim sladko na lišću zaspala. —

* * *

Neposluha čuvaj se moj sine.
Neposluh je Bogu mrzak vele;
On u biedu baca pojedine
Obitelji i narode ciele.

II.

Oholi obad.

Bilo usred sparna ljetna dana,
Na živici blizu prašna puta,
Lastovo je obad krvopija. —
Tuda brčuć minu mladi konjic,
Obad skoči — konju na vrat sjedne —

da svoju podporu pruži onim, kojim je politička sredstvo, da propovjeda uzvišeno gesio: „za vjeru i domovinu“. Iz toga, narode, moj vidiš, da svećenik kada te prati na pravu stazu prigodom izbora, on ti se odužuje sa svojom službom po Bogu mu opredieljenom. Koji te pako zapušta, taj i svoju svetu dužnost zapušta na tvoju propast.

Franina i Jurina.

Fr. Ću ti nešto povidat Jurino!

Jur. Da ju čujem!

Fr. U Alturi tamo na Vizačam su kopali niki Talijani, da će nači niku munidu, i na njoj, da je napisano, da je Istra vajk bila talijanska.

Jur. Pak ča su našli?

Fr. E, munidu nisu našli, ali su našli da je pre Anzulo i Marno deligato od vajk bio Talijan i da će biti.

Jur. Ma zašto se onda pre Anzulo jadi kad mu se reče da je Talijan?

Fr. On misli ovako: U Alturi i u Dalmaciji kod braće je dobro biti Hrvat, a u Puli i drugdi u Istri je bolje biti Talijan.

Jur. Jadna majko, da biš zato znala.

* * *

Fr. Od kuda tako Jure?

Jur. Evo me baš iz Medulina.

Fr. Pa ča je nova tamo?

Jur. A niš, ako ne da Medulinke znadu po vražju s metlom mesti.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Izborna agitacija u pojedinih pokrajinah ove pole monarhije biva danomice sve to živahnijom. Premda nas diele još podpuna dva mjeseca do izbora zastupnika, ipak su već pojedine stranke proglasile svoje kandidate. Tako nalazimo i u talijanskih občinah Istre proglas talijanskoga političkoga družtva za Istru, u kojem preporučuje svoje kandidate za obćenito izborničtvo, ili za petu kuriju i za izborničtvo izvanjskih občina zapadne Istre. Za petu kuriju preporučuju predsjednika rečenoga družtva, odvjetnika u Kopru Feliksa Bennati-a najzagriženijeg Talijana, što ih imade Istra, a za izvanjske občine zapadne Istre načelnika grada Pule dr. Rizzia, koji da je u prijateljskih odnošajih sa visokimi krugovi. Talijansko političko družtvo izbjegava u svojem proglasu obične bučne fraze o italijanstvu Istre, o talijanskoj kulturi, o talijanskom rodoljublju itd. itd. jer znade, da bi na ogromnu većinu izbornika Istre u spomenutih izborničtvih takve smiešne i lude fraze slab utisak učinile, pošto je ta većina hrvatska i slovenska.

Tečajem mjeseca decembra imali bi se sastati na kratko zasjedanje zemaljski sabori. Tako je predsjednik zemaljskoga odbora za Češku priobčio u sjednici rečenoga odbora, obdržavanog dne 24. t. mj, da kani vlada sazvati češki sabor na kratko zasjedanje mjeseca decembra, da mu pruži priliku, da razpravi zakonsku osnovu o uvedenju nameta na državni porez od rakije. Taj bi zakon mogao stupiti u kriepost već 1. jenara 1901. Takova osnova biti će predložena i svim ostalim zemaljskim saborom na razpravu.

Viest o razpustu istarskoga sabora izpravljaju bečki listovi u tom smislu, da će se novi izbori za istarski sabor obaviti tekar na jesen g. 1901. t. j. nakon izminuća šestgodišnjeg saborskog roka; da se dakle nemisli na razpust toga sabora.

U Beču drže već više dana austrijski i madjarski ministri skupne sjednice radi gradnje bosansko-hercegovačkih željeznica. Jedna od tih željeznica imala bi spojiti Bosnu preko Novog Bazara sa Solunom. Proti gradnji te pruge pišu nekoje ruske i srbske novine.

Izmedju njemačkih konservativaca u Tirolu bilo je došlo do žestoka sukoba. Taj sukob izravnan je posliednjih dana u tom smislu, da će oba krila te stranke u predstojećih izborih za državni sabor dobiti jednak broj zastupnika.

Usljed dogovora izmedju pravaša i narodnjaka u Dalmaciji zadržati će prvi tri zastupnička mjesta, a ostala narodnjaci, koji se napose dogovaraju sa Srbi, kojim bi prepustili barem jedno mjesto u južnoj Dalmaciji.

Češki ministar — zemljak dr. Rezek privezan je još uviek uz krevet radi bolesti. Po savjetu liečnika morati će u inozemstvo da se oporavi. U tom slučaju napustiti će ministarske poslove, što će biti od velike pogibelji za češku stvar, koja neće imati svoga zagovornika u ministarskom vieću.

Hrvatski sabor sastati će se budućeg mjeseca na kratko zasjedanje, da razpravi zemaljski proračun. Nagodba izmedju Hrvatske i Madjarske neće biti ni ove godine obnovljena, već će vriediti i nadalje stara nagodba privremeno za jednu godinu.

Srbija. Pod konac godine sastati će se srbska narodna skupština. Prije toga imadu se obaviti nekoji naknadni izbori za skupštinu. Vlada je umirovila bivšeg srbskog poslanika na Cetinju, pukovnika Mašina. Poslaničtvo na Cetinju, da će biti ukinuto. Bivši ministar Taušanović, koji bijaše radi napadaja na razkralja Milana odsudjen na više godišnju tamnicu, a nedavno od kralja Aleksandra pomilovan, bijaše ovih dana primljen od kralja na audienciju, da se kralju zahvali na pomilovanju. Biogradske novine pišu, da će biti do mala pomilovan poznati seoski vodja Ranko Tajsić, koji je iz Srbije pobjegao u Crnu Goru.

Bugarska. Bugarska narodna skupština (sobranje) sazvana je u nedjelju u Sofiju na kratko zasjedanje. Opozicijonalne novine proriču, da će biti to zasjedanje vrlo burno. Očekuje se naime oštrih upita na bugarsku vladu, radi držanja rumunjske vlade napram Bugarskoj, zbog poznatog djelovanja macedonskog odbora.

Rusija. Petrogradske novine ustaju najodlučnije proti nakani Austro-Ugarske, da sagradi željeznicu u vojničke svrhe iz Sarajeva do Mitrovice. Ti listovi zahtjevaju, da se podvrgne reviziji berlinski ugovor, na temelju kojeg bijaše Austro-Ugarska opunovlaštena, da zaposjedne Bosnu-Hercegovinu.

Njemačka. Kancelar njemačkoga carstva knez Hohenlohe, napustio je državnu službu radi starosti i lošeg zdravlja. Na njegovo mjesto stupio je ministar izvanjskih posala grof Bülow, koji da će u izvanjskoj politici sliediti stope svoga predšastnika.

Mjestne:

Upozoruje se braću odbornike „Prvog istarskog sokola“, da će se mjesto četvrtka redovita odborska sjednica obdržavati sutra u sriedu dne 31. o. mj. u običajnu dobu.

Traže se radnici njih 8 do 12 na broju za grad Pulu. Osobe valja da su pouzdane, okretne i radine, koje si mogu steći liepi i stalni danji zasluzak.

Pobliže viesti daje Uprava našeg lista.

Pokrajinske:

Iz učiteljskih krugova. U broju 29 „Učiteljskog Tovariša“ iz Ljubljane čitamo u članku: „Državni zbor razpuščen“ medju ostalim i ovo: Tudi u tužnoj Istri butajo že valovi bratomorskega boja. Tudi tu zahtevaj združeno hrvaško-slovensko učiteljstvo kategorično — dokler je še čas — ker kakor znamenja kažejo in na kar je „Uč. Tov.“ opetovno kazal, se hoče tudi u Istro zatrositi one obsodbe vredni klerikalizem iz Kranjske, ki razjeda vse javno življenje — od svojih voditeljev, da pretrga vsako, najmanjšo zvezo z kranjskimi klerikalci, drugače je skupno nadaljno postopanje nemogoče“.

Braćo oko „Uč. Tovariša!“ Dajte si jedan put već u glavu zabiti, da u Istri nema toga o čem vi buncate. Ali bi te možda radu, da se i mi koljemo kao i vi u Kranjskoj? Mi živimo ovdje u Istri sa svećenicima u slogi, ljubavi i miru; radimo složno, da naš tužni narod iz mrtvila probudimo. Svećenik u Istri je učitelju kao brat, barem med Hrvati i Slovenci. U obće pako mi Slaveni Istre imamo puno zahvaliti našemu svećenstvu za probudjenje našeg naroda. Svećenici su prvi — osobito u Istri i Kranjskoj — počeli oslobadjati narod od tudjinskog jarma. Ima i u njihovom stališu ljulja, ali gdje ga nema?

Mi Hrvati i Slovenci u Primorju se borimo za narodni obstanak sa veoma jakim neprijateljem. U Hrvatskoj i Kranjskoj im je taj obstanak već osjeguran, pa što vidimo. Mjesto da iz Zagreba i Ljubljane dobivamo što više bar moralne pomoći, vidimo tamo ljutu borbu izmedju braće. Mjesto da svi složno ustanemo proti Niemcu, Talijanu i Madjaru, to u Zagrebu se diele na četiri stranke a u Ljubljani na klerikalce i liberalce.

Svaka ta stranka ima svoje težnje a nama se čini, da bi glavna težnja svih nas na jugu imala bi biti „Narodno jedinstvo i sloboda“.

Dakle braćo u Kranjskoj ne „trosite“ u tužnu Istru bratomorski boj. Pustite nas, da složno radimo za napredak našega puka a i vi nastojte, da se složite u jednu stranku, pak da možete bolje pomoći svoju tužnu braću u Koruškoj, Štajeru i Primorju.

Ako pak „Uč. Tovariš“ daje više vjere jednom Marchi-u nego li 99% hrvatskih i slovenskih učitelja Istre, tad neka znade, da je na krivom putu i da neradi ni za dobro našega naroda, ni našega učiteljstva ove tužne i zanemarene pokrajine.

Jedan, koji želi da se svrši bratomorski boj.

Pišu nam iz Medulina. Izletu naše Čitaonice u Pomer pridružilo se mnogo naroda, te smo srećno i veselo sproveli cielo poslje podne. Nadamo se, da će i braća Pomerci nama brzo odvratiti posjete, te da će iz naših medjusobnih sastajanja i prijateljske zabave, rasti ljubav medju nama, a iz naše ljubavi i prijateljstva, nikne korist za nas i napredak našu stvar.

U našoj odsutnosti došli su socijaliste iz Pule u Medulin da drže svoj sastanak, i da nam pripoviedaju njihovu novu vjeru, premda mi nove ne trebamo, nego se svoje stare držimo. Našli su mal da ne u Medulinu same žene, ali nisu našli mjesta gdje bi govorili, jer im ga niko nije htio dati, i povratili se u Pulu nepraviv ništa.

X.

Proti hrvatskoj školi. Zemaljski odbor u Poreču uložio je — kako čitamo u talijanskih novinah — utok na c. kr. ministarstvo proti odluci c. kr. zemaljskoga školskoga vieća za Istru, da se dvorazredna hrvatska pučka škola u Žminju pretvori u trorazrednicu.

Zemaljsko školsko vieće za Istru, u kojem neima i nijednoga člana Hrvata ili Slovenca, zaključilo je na temelju službenih podataka, da se postojeću dvorazrednu pučku školu, u Žminju razširi u trorazrednicu a sl. zemaljski odbor prosvjeduje proti tomu jedino s tog razloga, što je ta pučka škola hrvatska. Pak da se nebrine sl. zemaljski odbor u Poreču za prosvjetu našega puka?!

Gradnja puteva i mostova u Istri. Svaki put kad se u Istri imaju obaviti kakovi izbori, dolazi zemaljski odbor u Poreču sa nacrti, predlozi i ponudami za gradnju cesta i puteva u jednoj ili drugoj našoj občini. Naš puk u Pomjanskoj občini vapije jur davno za gradnjom ili popravkom puteva, kojimi je spojen sa Koprom ili s drugimi občinami, a koji su u tako lošem stanju, da si čovjek i po danu lahko vrat slomi.

Radi bližajućih se državnih izbora odlučio je zemaljski odbor, da se ima popraviti put, koji vodi iz Kopra put Šmarja, odnosno Pomjana, kojim prolazi danomice množtvo puka u Kopar i natrag. Tim popravkom hoće zemaljski odbor, da si steče ljubav i odanost pučanstva one občine, pak da ono glasuje kod predstojećih državnih izbora za talijanaške fiducijare, odnosno za talijanaške zastupnike.

Mi se nadamo, da će tamošnji naš puk uviditi talijanašku spletku te da neće sliepo ići na liepak koparskoj gospodi, koji ga inače nepoznaju nego u vrieme izbora.

Na isti način kani zemaljski odbor predobiti za se i naše pučanstvo na Labinštini odnosno na Barbanštini. Taj odbor dao je naime nalog gradjevnomu odsjeku u Poreču, da izgradi komad ceste izmedju Labina i Barbana u duljini od 4000 metara. Za tu gradnju dao je gradjevnomu odsjeku predujam od 2000 K. Isti zemaljski odbor doznačio je cestovnomu odboru u Motovunu 100 kruna za popravak mosta na Bračani. Sve te gradnje i popravke poduzimlje zemaljski odbor baš sada, pred samimi izbori, nebi li zamamio u svoju mrežu koju ludu ribicu, koja bi pak iz zahvalnosti kod izbora glasovala za talijanaške predloženike.

Ljudi pamet u glavu! Nedajte se zavarati ni gradnjom ili popravkom cesta ni mostova, jer vam to gospoda nedaju iz svoga žepa, nego Vam samo djelomično vraćaju Vaše krvave žuljeve.

Uzorne talijansko občinske uprave. U jednom talijanskom listu čitamo, da občinsko zastupstvo u Miljah nebijaše pozvano na sjednicu već 5 mjeseca. Občina Milje nalazi se u talijanskih rukuh, za to može biti godine i godine bez sjednica i bez polaganja računa. Talijanskim občinam Istre je sve slobodno, jer sl. zemaljski odbor zatvori — ako treba — ne samo jedno oko nego oba oka i — ušesa. Za to se nalaze mnoge talijanske občine Istre u najvećem neredu.

Neće da mu diete krste hrvatski. Neki Giovanni Camus — ako se nevaramo ljekarnik u Opatiji rodom iz Pazina — zahtjevao je od kapelana u Opatiji, da mu diete krsti latinskim jezikom, što u onoj crkvi nije običajem. G. kapelan

---

Pa mu uzme rilcem sisat krvcu. —
Kad se konjic meti približavo,
Videć ljudstvo, gdje se izpod hata
Dižu guste oblačine praha,
Udari u hvalu i pljesak burni. —
S ote buke diže obad glavu,
Krilma tresnu do dva do tri puta,
Laskavo se ponakloni ljudstvu
Ko da mu se zahvaliti, hoće
Pa odjahnu u obližnju šumu
I ovako svojoj družbi poče:
„Braćo mila! moje sposobnosti
Evo kako sviet vaskolik cieni,
Poput konja prostor neizmjeran
U čas tili sam vam preletio.
S moje trke prah sam tolik digo
Te se sunce usred dana sakri. —
Sviet me eno! pljeskanjem počasti
Kā da hoće proglasit me kraljem...“
Još ne svrši hvalisavi obad,
Kad al eto s ovisoka drva
Zaleti se škanjac ljuta ptica
I obada kljunom razkomada
Te uništi sve njegove nade. —

* * *

Lastovanja okani se brate,
Ne svojataj tudjih si vrlina;
Jer bi prije ili kašnje na te
Mogla doći takova sudbina.

Nadan Zorin.

odgovorio mu je ničeno, na što se je taj [illegible] utekao [illegible] Volosko. Ovaj mu je odgovorio, da je g. kapelanu pravo. Na to se je obratio taj gospodin na biskupski ordinarijat u Trst, koji mu je odpisao, da može dati krstiti svoje diete u latinskom jeziku u svojem stanu. Tako čitamo u hrvatskom „Sidovčiću“, koji nekaže, da li je gosp. Camus dao krstiti svoje diete kod kuće latinski ili u crkvi hrvatski, već pripovieda nadaleko i široko, kako se je taj gospodin sa opatijskimi talijanaši utekao za pomoć u Rim, gdje misle, da će naložiti opatijskomu kapelanu, voloskomu župniku i tršćanskomu biskupu po 25 šiba. Tako bar sudi rečeni listić, koji zaboravlja, da u Rimu nije najviša židovska, nego katolička crkvena oblast, koja će stalno više vjerovati svomu biskupu, nego li budi kojemu lažiliberalnomu židovskomu novinaru i njegovim sliedbenikom.

Našim pouzdanikom. Odbor političkoga družtva „Edinost“ moli naše pouzdanike širom Istre, da mu izvole čim prije dojaviti razdiobu izbornih sekcija u pojedinih kotarih i občinah, pošto neima do sada jošte te razdiobe za sve kotare i za sve občine, a to mu je neobhodno potrebito radi njegovog djelovanja.

Kastavci — Niemci!! — Nama se čini sasma umjestna opazka u zadnjem broju „Naše Sloge“, pod gornjim naslovom. Al ipak nadamo se, da gospojica upraviteljica, kao bivša učiteljica hrvatskih škola, ne će nas i unapried slično vriedjati. Ako i je uredovni jezik c. kr. pošta njemački, al zato mi ipak ne moramo znati, što znači „abgereist“, „unbekannt“, „unstellbar“ i druge kojekakve njemačke mudrolije. Neka se narodu piše u njegovom materinskom jeziku, a gospodi na c. kr. poštah slobodno je služiti se makar i kinezkim jezikom. Kad se plati dužna pristojbu, neka se dotičnu stranku posluži u njezinom jeziku. — Još nešto o kastavskoj pošti. Mi ne znamo, da li voljom tamošnje gdjice upraviteljice ili ravnateljstva pošte, rabe se u onom uredu trojezične tiskanice. Mi znamo, da u krajevih, gdje pašuju Talijani, rabe se na pošti njemačko-talijanske tiskanice. Zašto se ne bi u Kastvu rabile njemačko-hrvatske, ako već njemački jezik mora da bude svagdje. Pečat kastavske pošte glasi: „Castua. — Kastav“. To je sramota! Pod područje kastavske pošte ne spada niti jedan cigli Talijan, a još manje Niemac, pa ipak ima tamo „Castua“ prednost pred hrvatskim „Kastav“. Kad i same cesarske oblasti priznavaju Kastav čisto hrvatskim mjestom, zašto da se ne nastoji odstranit onu nepodobštinu!? Što sve ne rade Talijani radi poštanskoga novoga pečata u Pazinu gdje su u velikoj manjini? — Ovo na razmišljanje onim, koji bi mogli u stvari pomoći. Po Kastavščini, i opet u čisto hrvatskoj občini poštanske table su dvojezične. Rado bi znali, jeli su takve table i u talijanskih mjestih. Poštanska karijola u Kastvu ima i njemački napis. — Jeli tako i na talijanskih poštah?

Iz Sovinjaka. Dne 11. t. mj. obavili se izbori za novo občinsko upravno vieće u Sovinjaku i bijahu izabrani svi naši narodni predloženici, i to jednoglasno u svim trim tjelima. Bilo bi tako i do sada svaki put, jer krv nije voda, ali naši narodni protivnici znali su varati i izrabljivati naše poštene kmete, kao g. 1896. pak su prevarili cieli odlomak Senj, obećavajući im brda i doline, ali oni ne dobiše ništa od svega toga, nego su im po mogućnosti vazda škodili. Pošto laž ima kratke noge i videć Senjci, da od obećanja do danja ima mnogo, oni su obrnuli hrbat toj gospodi, te su svi došli na dan izbora glasovali za naše predloženike.

Videći gospodu, da nemaju nikakva uspjeha u Senjce, potrazili su način, kako bi naše poštene Brdjane zaustavili kod kuće na dan izbora. Ove godine radi se nova mapa za perečku občinu Sovinjsku i jedan naš zemljištni vještak radio tamo u Brdima i tražio način, da im onemogući put k izboru. Ali su [illegible] pomoći, te došli svi potni k izboru, da dadu svoj poštjeni glas.

Nel zaamo dali je pod nalogu ili ne dne 10. t. mj. došao u Senj jedan mjernik, te naložio svim kućegospodarom, da moraju ostati kod kuće, da pokažu medje svojih nekretnina, ali oni ne slušahu one riječi, nego svi su složno došli u Sovinjak k izboru. Videći protivnici, da njim ne pomažu ni prevare i pošto su si već unapried prebrojili svoje glasove, nisu se niti postavili u borbu. Sramota!

Prostite gospodine uredniče, da se odavna nismo javili, kako da bi živili u najboljem redu ali odsele ćemo Vam okriliti naše poteškoće koje nam je bivše obć. upravno vieće naprtilo.

Umjetnički ormar za stolnu crkvu u Krku. Središnji odbor za povjestne i umjetničke spomenike u Beču uslišao je molbu, da se podigne u stolnoj crkvi u Krku umjetnički ormar, u kojem će se pohraniti sve povjestne riedkosti i dragocienosti, što ih posjeduje ona stolna crkva.

Razprava proti novinaru B. Camberu. Kroz dva dana vodila se pred zemaljskim sudom u Trstu razprava proti vlastniku socijalističkog (?) lista „Avanti“ i poznatom kaznenom branitelju g. Rikardu Camberu, obtuženomu radi toga, što da je u više slučaja oštrimi članci svoga lista od lihvara izmamio novaca. Radi jednog takvog slučaja bijaše Camber proglašen krivim i odsudjen na 3 mjeseca tamnice. Odsudjen pušten je na slobodu, te je prijavio ništovnicu.

Dvojezične table kod nas. Iz Kastva pišu nam 25. t. mj. Na baždarskom uredu u Kastvu do nedavna bila je tabla hrvatsko-talijanska, danas stoji nova i to njemačko-hrvatska valjda radi onih Niemaca, što prave izlete iz Opatije u Kastav. Na prodaji baruta stoji tabla hrvatsko-njemačka, valjda i opet radi opatijskih Niemaca. Takve nepodobštine valja odstraniti. Nismo ovim mislili za sada iztraživat, tko je svemu tomu kriv, niti želili iznašati osobnosti, nego samo htjeli smo napomenuti, da se sa pozvane strane ovomu doskoči. Ugledajmo se u Talijane. Od neprijatelja učiti se dobro, nije sramota. Što su oni sve radili radi dvojezičnih tabla, što ih mislila vlada izvjesit po sudovih! Sjetimo se samo Pirana. Promjenimo već jednom svoju jagnjeću ćud, pak nastojmo odlučno tražiti svoje pravo. „Napried, komu je do pravice i narodne časti!“

Iz drugih krajeva:

Odlikovanje hrvatskih mornara u Kini. Njegovo Veličanstvo podielilo je cieli niz odlikovanja častnikom i momčadi austro-ugarske mornarice u Kini od kojih ovdje spominjemo ova odlikovanja: Red željezne kruno III. razreda sa ratnom dekoracijom: Ivan Indrak i Josip Kolar; zlatnu kolajnu za hrabrost dobiše: Kormilar Mihajlo Rašljak i torpedo-prednjak Gjuro Uršić, srebrnu kolajnu za hrabrost I. razreda: Pomorski kadet Rudolf Burgstaler, zatim mornari Toma Puljar, Gustav Paulin, Ernest Grbac, Matija Sinčić, Matija Domjan, Petar Fantov, Josip Kolarić, Antun Antonac i Ivan Kukolić; srebrnu kolajnu za hrabrost II. razreda: Kadet Lesanovski, torpedo instruktor Vinko Zec, mornari 2. razreda: Gjuro Petrovac, Josip Badovinac, Antun Štiglić, Josip Bernardić, Matija Mirko, Zdunaić Luka, Nikola Čudić, Antun Kresoja, Ive Lasan i Martin Bučić; Stjepan Mogorović i Vjekoslav Ivančić.

Uspjeh našega zemljaka. Ovih dana predstavljana je u hrvatskom kazalištu u Zagrebu drama „Petar Zrinjski“ našega g. Evgena Kumičića vrlo sjajnim uspjehom. Čestitamo g. piscu i suzemljaku na tolikom uspjehu!

Razprava o Matiji Grbcu. U subotu dne 27. t. mj. čitao je sveučilišni docenat i gimnazijski profesor g. dr. Gjuro Körbler u javnoj sjednici filologijsko-historijskoga razreda jugoslavenske Akademije u Zagrebu svoju razpravu o učenjaku Matiji Grbiću rodom iz Istre.

O tom našem glasovitom zemljaku napisao je g. profesor Körbler podlistak priobćen u ovom tečaju našega lista.

Instalacija novoga rektora na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu. Zanimati će bez dvojbe g. uredniče, po kojeg čitatelja Vašeg cienjenog lista svečanost instalacije sveučilištnog rektora u Zagrebu, kojoj sam prisustvovao dne 10. t. mj. i koja se je vrsila na sliedeći način u dvorani hrvatskog zemaljskog glazbenog zavoda.

Već prije 6 sati na večer bila je prostrana dvorana dubkom puna u prvom redu sveučilištnog djačtva sva tri fakulteta, zatim ostalog otmjenog občinstva, a naročito gospodja, koje su dubkom napunile galeriju. Bio je tu preuzv. gosp. nadbiskup dr. Posilović, pa odjelni predstojnik Pavić, vladin savjetnik Mažuranić, pravničnik dr. Thaller, kanonici Švinderman, dr. Baron i dr. Suk. Sveučilišni profesorski sbor bio je ne malo sav prisutan. Medju djačtvom bilo je i šest muhamedanaca, iz Bosne i Hercegovine, koji su se ljetos upisali na tom sveučilištu, da djelomice započmu nauke, a djelomice, da nastave ondje započete nauke. I Dalmatinaca imade i ljetos liep broj i po koji Istran na našem sveučilištu. Djačtvo bogoslovnog fakulteta bilo je također veoma brojno zastupano. Točno u 6 sati stigao je u dvoranu prorektor g. dr. Gjuro Arnold burno pozdravljen dugotrojnim klicanjem i pleskanjem. Prorektor g. dr. Gjuro Arnold stupivši u krug sveučilištnih dekana, uze riječ, da prosbori oprostni govor, ali od burnog klicanja nije mogao do riječi. Kad se je klicanje steglo, prosborio je opraštajući se rektor pozdravni govor, za koga je bio često prekidan uzklici odobravanja. Govor gosp. prorektora, izazvao je medju svimi prisutnimi veliko oduševljenje, pa kad je gosp. prorektor snimio s vrata rektorske znakove, da ih preda svome nasljedniku gosp. dru Rudolfu Vimeru, klicanje, pleskanje i odobravanje, potrajalo je dugo vremena, a dvorana glasbenog zavoda orila se je poklikom: Živio Arnold! I novoga rektora g. dra Rudolfa Vimera, pozdravise gg. sveučilišni gradjani veoma srdačno. Novoinstalirani rektor g. dr. Rudolf Vimer zauzeo je zatim svoje mjesto, te zahvalivši se na izkazanoj mu časti, pročitao je svoju nastupnu razpravu „O semitskih jezicih“, koju su svi prisutni pratili velikim zanimanjem. Time je ta liepa svečanost bila svršena. Kad se je prisutno občinstvo stalo razilaziti, sakupilo se je djačtvo pred zgradom hrvatskog zemaljskog glazbenog zavoda, te je priredilo odlazećem prorektoru g. dru Gjuri Arnoldu srdačnu ovaciju. — Na večer sastadoše se hrvatski sveučilišni djaci na običajni svoj sastanak, da se u ugodnoj zabavi spoznadu i porazgovore sa svojimi novimi drugovi. Ruzumije se samo po sebi, da je tu bilo liepih i zanosnih zdravica domovini, djačtvu i prorektoru.

Nove smotke — za gospodu. Novine javljaju, da će doći u promet budućega mjeseca nova vrst smotaka od najfinijeg duhana, poznatog pod imenom Havana. Iz tog duhana doći će u trgovinu četiri vrsti smotaka — vrlo skupih, i to pod imeni: „Perfectos“, „Predilectos“, „Regalia chica“ i „Conchas“ po 52, 38, 30 i 26 filira svaki komad. Te nove vrsti smotaka prodavati će se u trafikah, a biti će liepog oblika i vrlo miomirisne — o čemu nedvojimo, ali taj miomiris uživati će samo gospodski nosovi, a mi obični ljudi kaditi ćemo si nos i nadalje jeftinimi smotkami ili prostim duhanom.

„Poluslavenski Beč“. Pod ovim naslovom donosi ruski list „Slavjanskij vjek“, koji izlazi u Beču i kojega uredjuje dr. D. N. Vergun, uvodni članak, u kojemu se navadja, da u Beču ima 400.000 Čeha, 20.000 Slovaka, 30.000 Slovenaca, 20.000 Hrvata i Srba, 20.000 Poljaka, svega dakle okolo pol milijuna Slavena. Kad se uzmu u račun vojnici slavenskog porieklа, onda se može slobodno reći, da je polovina Beča slavenska. Za tim se navadja u članku, što toliki broj Slavena nema ni svojih crkva ni svojih škola, i da se češka škola Komenski već desetke godina uzalud bori, da dobije pravo javnosti. Pisac tog članka ipak drži, da u Beču imaju samo Slaveni budućnost.

Izbori u Englezkoj. — Na 16 tek. bio je poznat rezultat od 633 izbora, te preostaje još samo 7 nepoznatih rezultata, za koje službeni izvor veli, da će zapasti opoziciju. Izabrano je 339 vladinovaca (331 konservativca i 68 unionista) te 264 opozicionalca (183 liberalaca 80 Iraca i 1 radnik). Razmjerje stranaka nije se promijenilo, jer je jedna drugoj preotela 36 mandata. Tek s preostalim još izborima bit će opozicija na dobitku za 6-7 mandata. Konzervativni listovi izjavljaju svoje zadovoljstvo nad rezultatom, koji da znači bezprimjerno povjerenje u politiku vlade. Liberalni organi naprotiv tvrde, da vlada nije dobila jasnog mandata, koji je tražila.

Gospodarske:

Staklo bilo je poznato kod starih naroda, od kojih imamo mnogo uspomena od staklenih posuda, u kojih su sačuvali pepeo svojih pokojnika. Ali nisu umjeli posve ga očistiti i zato bijaše mu boja zelenkasta. U srednjem vieku bili su na glasu Mletčani za pripravljanje stakla i zrcala. Dandanas proizvadjaju se najbolja stakla u Českoj i Moravskoj i Francuzkoj i to iz kremika (bjelutka), mramora ispriemješanjem sode i salajke (potaš); čiste ga s arzenikom. Ovu se smjesu stavi u goreću peć, i kada počme kuhati, postavi se komad drva unutra, koji očisti staklo od plina; tome se kaže: „puhati staklo“. Jedna velika peć ima u sebi 5—10 drugih malenih peći „panoe“. Velika peć ima svoga pećovodju, a svaka panoa ima svoga majstora za pripravljanje stakla. Taj ima opet kod sebe svojih pomoćnika na svoje troškove, koji vade vruću staklenu smjesu iz panoe, te raznašaju učinjeno staklo u druge peći, da se hladi. Staklena smjesa uzimlje se iz panoe s pomoću duge (2 m) puhalice (Glasmacherpfeife) koja je iz željeza, a naokolo drvena. Ove smjese uzme se komad, koliko je treba za odlučeni predmet, i majstor ju napuhne, te postavi u formu, koja je iz željeza i predstavlja čašu, cilindar za svieću itd.

Pomoćnik otvori na odredjeno vrieme formu, te izvadi stakleni predmet sa željeznom vilicom i nosi to u peć plinom napunjenu, da bi se pomalo staklo ohladilo a da ne pukne. Kad je staklo posve mrzlo u peći, dava se ga na vozice i vozi se u drugu tvornicu, gdje se gornji i dolnji dio stakla odreže; ove odrezke baca se na novo u staklenu smjesu. Staklo reže se s velikimi, oštrimi, okruglimi daskami iz ocala. Ove daske tjeraju ili s nogom ili većim djelim sa strojem transmisse (kožene pasice). Budući da je odrezano staklo na kraju oštro, vozi se u treću tvornicu k brusiocem, koji ga opet na dvoji način bruse i glade. Stari način, koji se rabi do dandanas, sastoji u tom, da se staklo obrusi na debelo na valjku od kremena; onda se gladi (poliru) na drvenom valjku. Na novi način brusi se staklo pomoću plina, benzina ili gazolina, koji se razžare u stroju trimi otvori (Gasolinmuffel) i na tim se staklo pomoću plamena po potrebi ogladi. Nekoje staklo se matira, t. j. čisto staklo daje se u stroji, gdje se pomoću pieska zaluži tako, da izgleda kao mliečno staklo. Gotovome staklu postave znakove i firme, zamota se ga u papir i slamu, te se ga razpošilje po cielom svietu.

Dolazak vlakova u Pulu.

8·25 prije podne iz Cerovlja.
1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak Dol.	Polazak Odl.	Dan	Luka	Dan	Povratak Dol.	Povratak Odl.
—	7·—	Srijeda	Rieka	Ponedjeljak	8·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20		Lovran		2·10	2·15
8·45	8·55		Moščenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10·—	10·35
4·30	6·—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6·—
6·30	6·40	Četvrtak	Fazana	Nedjelja	1·50	2·—
8·10	8·30		Rovinj		11·50	12·20
9·40	10·—		Poreč		10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2·—	—		Trst		—	6·—

Pruga Rieka — Pula.

—	7·—	Svaki ponedjeljak i petak	Rieka	Svaki utorak i subotu	3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45		Moščenice		1·35	1·45
9·—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11·—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8·—	Srieda	Rieka	Četvrtak	2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45		Moščenice		12·50	1·—
10·—	10·10		Berseč		12·25	12·35
1·40	12·—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	—
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30
3·—	3·10	Glavotok	6·40	6·50
4·—	4·10	Merag	5·40	5·50
14·50	—	Krk	—	5·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	Pula	—	4·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7·—	Rieka	9·—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4·—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5. 6, 7 po „
Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7·—	Četvrtak	Trst	Ponedjeljak	10·—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45		Piran		—	—
12·—	—·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2·—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9·—
2·30	5·30	Petak	Zadar		2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2·—	5·—
7·—	9·—	Ned.	Metković	Č. P.	3·—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9·—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izola redovito mjesto dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polazku.
Od 1. novembra do konca marta pristaje se u Izoli nećebitno.

Pruga Trst—Korčula.

—	7·—	Nedel.	Trst	Petak	6·15	—
1·—	2·30		Pula	Č. Pet.	11·—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6·—	7·—
—·30	3·—	Pon.	Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30		Spljet	Sr. Č.	9·—	4·—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, sriedu i petak

—	6·—	Pon.	Rovinj	Sried,	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7·—	7·30
6·25	6·30	Utor,	Novigrad	U.	6·15	6·20
8·—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15	—	„	Trst	„	—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2·—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Dragocjene pobožne uspomene izmjenjuju se za odrabljene poštanske biljegovke. Obaviesti daje Bureau **Betlehem, Bregenz** (Voralberg).

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu“ po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste.

Javna zahvala.

Svoj gospodi, koja mi ustmeno ili pismeno izkazaše svoju radost prigodom moje zlatne miše, smierno izražam ovim putem svoju najtopliju zahvalu.

Baška, 23. listopada 1900.

Pop Marko Barbirić,
zlato-misnik.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) . . . . . 4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) . . . . 3·—
Svieće i duplire II . . . . 2·40
Tamjan lacrima I . . . . . . 2·40
„ „ II . . . . . . 2·—
„ granis . . . . . . 1·20
Povošteno platno za oltare . . . . *m* „ 2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem
J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

influenci, kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 50 para.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. – **urar i srebrnar** – Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje **svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari**, n. pr. **prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba** itd., sve najprikladnije

za dareve o priliki sv. potvrde (berme).

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.

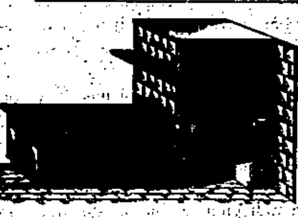

Skladište
glinenih peći i štednjaka.
Preuzimlje
svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.
Zastupnik tvornice pokućstva
J. J. Naglas-a u Ljubljani.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganca, probadanju, sva rovrstnim ozebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj kriljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom odlikuje krvolatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje, glavna bol oblakšava teglaja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žličici, želudčane grčeve, zatica, groznica ili zimnica, zavijanje ili griznja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Svinjearske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnulim žilam, ukočenosti i uteklini poslie teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, razhlađuje usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kože. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i osopcinam, 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedlini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dr. Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začasnom diplomom. Dobiva se u bieloj, bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On otvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama trina, kao što su prištići, sujedice, crvene mulje, piege, opora kora i. t. d. Usljed svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po toma imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antitobrilo od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da sieđe kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

LJUBLJANSKA
KREDITNA BANKA
U LJUBLJANI.
Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja
svih vrsti
renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta, i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire uz nizke kamate.
Osjeguranje proti gubitku na kurzu.
Promese za sve vučitbe.

Primanje novčanih uložaka na **uložne knjižice**, na **tekući račun**, i na **girokonto** sa 4½% kamatima od dana **uložka do dana dignuća.**
Eskomptira mjenice najkulantnije.
Burzovne naručbe.

Broj 74. U Puli, dne 2. novembra 1900. God. XXXI.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a neslogа sve pokvari". Narodna poslovica.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i račanaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Hrvatski sastanci u Puli.

U nedjelju u jutro držala je naša stranka pogovor o izborima, u „Sokolskoj dvorani".

Dr. M. Laginja je u poduljem govoru, svoj dobar sat i pol tumačio prisutnim mnoge koristne i poučne stvari, te su ga svi najvećom napetošću slušali.

Najprvo je opovrgao bedastu laž, koju socijalisti okolo šire, naime, da bi on bio izrekao da je radnicima u arsenalu dosta 80 novč. na dan, i da si još od toga mogu prištediti zlatne satove i lance. Osamdeset novčića u obće nije ni spomenuo, nego je rekao, da zlatne lance imaju njihovi gigerlski zastupnici u Beču, koji nisu radnici, niti pokazuju ožuljene ruke. — Spomenuo je i činjenicu, da je o tom poslao izpravak u njihovo glasilo, ali da su tako slobodoumni bili, da ga nisu htjeli tiskati.

Prelazeć na glavni cilj sazova pogovora, tumačio je parlamentarne odnošaje, razmjerje stranaka i rad zakonodavnoga carevinskoga vieća. — Spomenuv vjeru, o njoj izreče mnogo krasnih nazora, i svoje uvjerenje, povjestnicom potvrdjeno, da su i najjači narodi bez vjere u Boga, podani nemoralu i razkalašenosti propali, a manje i slabije, da je vjera sačuvala. Što vriedi za narode to vriedi i za pojedince, a najgori su narodni neprijatelji oni, koji mu pripoviedaju neznaboštvo i bezvjerje. Od tih se čuvajmo i ljubimo našu vjeru, koju su nam otcevi u amanet pustili. — Narod mora da se čuva i onih ljudi, koji mu mnogo obećavaju, koji govore na način, kao da će sve nepravde na svietu iztriebiti od danas do sutra, i svakoga preko noći srećnim učiniti. Takova obećanja nisu nego gole laži i zasliepljivanja, jer svaki napredak stoji neizmjerno mnogo truda, i mnogo vremena, dok se poluči.

U daljem toku govora, crta političke odnošaje u Istri, tumači ustrojstvo kurija, te iztiče veliku nepravdu, naš veleposjed, sastojeć od stotinjak obitelji, koje plaćaju relativno mali porez od samih 80 for., a te biraju same za se jednoga zastupnika. — Gradovi biraju za sebe opet jednoga, a cieli vanjski puk, seljaci, koji sačinjavaju najveći broj pučanstva, biraju samo 2 zastupnika. I to biraju ne izravno, tako da svaki preda na škedi ime zastupnika, kojega on hoće, pa da se one škede od cieloga izbornoga kotara prebroje, nego neizravno, putem fiducijara, tako da gdje ostanemo u manjini kod prvih izbora za jedan glas, sve fiducijare izgubimo. Spominjuć s ponosom, da u sva duga ljeta narodne borbe, još se nije našao nikada nijedan narodni fiducijar, koji bi se bio svome mandatu i svojoj krvi iznevjerio, te odao glas proti volji birača, za protivničku stranku. Zaključuje, da će stranka uviek biti zato, da se odstrane kurije i neizravni izbori, te da se uvede sveobće direktno pravo glasovanja. — Prelazeć na izbor u petoj kuriji, iztiče važnost iste, i veliku narodnu čast i korist, ako izadjemo u njoj pobjednici. — Crta nepošten način na koji su razdieljene sekcije po Istri na našu škodu, a sa planom grada Pule u ruci, predočuje nepravdu, koja nam se tu učinila, gdje su tako sekcije izpremješane, kako se je moglo proračunat, da je najprobitačnije za talijansku stranku.

Zato su i naša sela Škatari, Sikići, Jadreski, pridruženi srcu grada, mletačkom dielu istoga, da se utope. Te sekcije je odlučila politička oblast, na predlog občine. Osim toga su listine tako izkvarene, da ih je vrlo težko izbornicima popraviti, te je bojazni, da će za nezakonito u nje unešene osobe, birati po više puta, kojekakvi gladubi, za dobru plaću.

Preko govora dr. Laginje unišlo je bilo u dvoranu demonstrativno pedesetak socijalista, koracajući slavodobitno.

Poslje govora dr. Laginje, zapitao je rieč socijalista Dorbić, ali se je proti njemu diglo glasova, da nesmije govorit, jer da je maloljetan, te neizbornik. Na to je ovaj psovao i vriedjao protivnike, te im se prietio. — Predsjedatelj sastanka S. Gjivić, dozvolio je da govori, jer njegove gromopucateljne govorancije i pantomine, mogu imati uspjeha samo kod nezrele dječurlije, a nama nemogu niti najmanje škoditi.

Na početku govora odmah je izjavio, da je on onaj, koji je zapriečio, da izpravak dr. Laginje ne dodje u socijalističko glasilo — te je nastavio vikanjem i gestikuliranjem, prekinut od svih strana, sa riečima: laži, bombe itd. tako, da se je vas smeo, i prekinuo govorenje.

Nato je ustao čestiti izbornik i radnik u arsenalu Karlo Ferri, te im kazao nekoliko gorkih ali istinitih, neobzirajuć se na prekidanja sa strane socijalista, koje su neke njegove rieči dobro pogodile.

Konačno je govorio socijalistički agitator Josip Kopač, koji je, ako se ne varamo, došao baš zato iz Trsta. Govorio je slovenski, dosta vješto, a svakako pristojno i pametno. Svi su ga pozorno slušali, i sa strane hrvatske nije bio nikada prekinut, jer mi znamo poštovati ljude, koji se pristojno ponašaju, pa bili i naši politički protivnici. Vikao je na militarizam a u govoru izmedju poznatih njihovih fraza, skrpario je još što šta n. pr. sv. otca papu, sa njegovim milijunima i Marijine družbe i drugo slično. U kranskoj bi bio njegov govor polučio efekta, ali u Istri ne, jer se vidi da ne pozna dobro odnošaje.

Pošto se nitko drugi nije prijavio za rieč, predsjednik razpusti sastanak, konštatirajuć, da je vladala na njoj tolika sloboda, da je i samomu socijalističnom govorniku bilo preveć: da su u ime socijalista govorila dvojica, koji nisu izbornici, jer jedan maloljetan, a drugi štanujući izvan Istre; da su pred tri godine preporučivali Gerinovu kandidaturu, koji je toliko obećavao učinit dobra za radnike, pa je svršio pred sudom sa razpravom, na kojoj je bilo slušati o pojedenim radničkim prinosima; da je dolazio u Pulu odkupljivati sviet od zla, i obećavati brda i doline socijalista Kamber, koji je u subotu bio odsudjen na 3 mjeseca težke tamnice radi sramotnoga zločina globljenja; da su u Francuzkoj 2 ministra socijalca, pak da nisu odstranili militarizam, proti kojemu su socijalisti toliko govorili, već su odlučili neizbrojne milijune za kinezku ekspediciju. Eto koliko se može vjerovat, njihovim liepim riečima!

Tim se je sastanak razišao.

* * *

U dičnoj Premanturi, držao se izborni sastanak u nedjelju poslje podne, nakon blagoslova, u kući našega dičnoga Bože Šemelića. Razgovor je tekao bratski i složno. Od gradjana su uticali u razpravu dr. Ivan Zuccon i S. Gjivić, a od Premanturaca Ante Mezulić, Ivan Šemelić i drugi. Na sastanku sve se pokazalo složno i jednovito, te će Premantura i ovaj put osvjetlati pošteno lice. kao vrla dika dalmatinska.

Podlistak.

Pošalice.

(Piše Vinko Rubeša.)

Pravdaš.

Marko bio pravdaš od zanata. Klatario se s dana na dan po sudovima kao miš po crkvi. Bio lagan na jeziku a osoljene glavice, kao da ju je čas prije izvukao iz mora, pak ga se cielo susjedstvo bojalo, jer je uviek znao protivnika posjesti na suho. Nu kako često i čarobnjaka zmija ujede, tako je i njega jednom susjed stjerao u — prazji rog. Eh, pas mu nos ogrebao, to su ipak po njega bile pretrpke oskoruše. Trkne on k odvjetniku, da mu svojom mudrolijom pomogne izvući se iz škripca. Odvjetnik pobožno slušao njegovo dugo razglabanje, ma, gotovo dulje nego li su litanije svih svetih, pak stane onako po odvjetničku nješto po papiru drljati. Kad ga izpunio, preda ga Marku, da ga pročita i podpiše. Gleda naš Marko u one doktorske kvake i kvačice, kao da su ih kokoši izgreble, a da ne poznaje ni slova. Nakrivio napokon obraz, kao da se crnila napio, pak vrati zlovoljno pismo odvjetniku.

Skoči ovaj, kao da si mu metnuo muhu u uho, pak će ljutito:

— S bilja, sramota je, što jošte ne znadete ni čitati.

— Eh, gospodine! — Marko će — znam ja čitati, ako i nijesam polazio škole; nego začudno mi je, što vi, gospodine doktore, koji ste osivili po školama, ne znadete jošte ni — pisati.

— Odvjetnik spravi ljutito dobačenu mu rukavicu, pak ode za svojim poslom, a naš Marko je i bez njega pravdu — izgubio.

Pijandura.

Zvane Briškuljić bio vam je čudan svat. Jeste li ga poznavali? — Ta onoga, što je uviek ceste mjerio a za promjenu kadkad i grabe. Ma, Bože moj, od kada se osovio na vlastite noge, nije mu nos bio dva dana zdrav, već mu izgledao gotovo kao ciganska čižma. Eh, pio ga je, taj naš Zvane, kao Kraljević Marko. Volio čašu nego svoju glavu, a vino nego svoju dušu, Bog mu prostio.

Zabrinula se mati, gledajuć svoje diete u vječitoj vinskoj omaglici, pak trčala od bake do bake, ne bi li mu omrazile vino. A one za skup novac miešale travu i korenje, pak davale kradom piti našemu znancu. Al da! Čim njemu teže ona vodurina u želudac, tim lagljе vino niz grlo. Ne pomožu čari, pa da se sve čarobnice za nos objese; štroka ih jadna sve redom pozobala!

Poskusi tužna majka drugčije. Naruči u Slovaka oveću čašu, pa dade na dnu naslikati krasnog andjelića, liepoga i punanoga kao drenjulicu. Napuni čašu, pa ju podmetne sinu. Kad Zvane ugleda u čaši slatku kapljicu, nasmješi se, obriše brkove, nagne i izkopi, ma, kao da je pljucnuo. Na to će mati:

— Sinko, čemeriko moja! Zašto si sve popio, a da niesi ni kapi pustio andjeliću?

— Eh, majko! — sin će lukavo. — A zar visi moja duša na vrbi? Kuda bi ja s njome, kad bi dopustio, da se krasni ovaj andjelić utopi, pak još u vinu. Sreća, što sam ga na dobu opazio i spasio.

Zalama tužna majka, pak s misli drugu. Kupi čašu, te dade na dnu naslikati — djavola, potro ga sveti križ! — crnoga, ružnoga djavola, kao da je čas prije utekao iz pakla. Dade sinu u njoj vina, a on — skoro da nije i čašu progutao. Silno mu se žurilo.

Tužno će mu majka: Sinko, jadna moja srećo, čemu si sve ispio? Zašto niesi pustio nješto, da se djavao utopi?

— Nikada! — sin će — Ne dam tom obješenjaku ni kapi. Baš to bi se jošte hćelo, da ovakve ništarije vinom napajam!

— Eh! — zahuče mati. — Vuci magarca na most, on ne će, ako ne pod most.

(Konac sliedi).

Puljski izletnici, bili su ljubezno primljeni i pogošćeni u više premanturskih kuća, na čemu se najsrdačnije zahvaljuju. A napokon su se našli svi na okupu okolo gostoljubivoga stola korenike Luke Bogetića, bivšega našega fiducijara, kojemu pošteno čelo resi dična hrvatska crvenkapa, te se je pilo i blagovalo, te u razgovoru prošlo više vremena.

Sakupilo se je za puljsku podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda svotica od K 4·84 jer Premanturci još nemaju svoje podružnice, ali hoće brzo ako Bog da.

O položaju.

Govor zastupnika prof. Vj. Spinčića, izrečen na glavnoj skupštini pol. družtva „Edinost“ dne 14. oktobra 1900.*)

Slavna skupštino, draga braćo!

Na poziv odbora političkoga družtva „Edinost“ i dogovorno sa dr. Laginjom došao je na mene red, da Vam danas opet govorim o položaju. Težko mi je govoriti o tomu, jedno, što je težko kazati štogod, što se već nije reklo na skupštinah polit. družtva „Edinost“ a drugo za to, što se položaj u bitnosti nije promjenio. Ipak ću nešto kazati, jer me na to veže dužnost.

Svuda u svietu, osobito u ustavnih državah, biju se borbe, a tako je i kod nas. Nu u našoj monarhiji jesu te borbe veoma različite od borba u drugih u istinu parlamentarnih država.

U Englezkoj n. pr. bore se skoro 500 godina dvije stranke: konservativna i liberalna, nu u istinu konservativna i u istinu liberalna, nipošto pako kao što su naše — bore se, priredjuju skupštine itd. a od strane oblastih postupa se zakonito; ove se nemješaju u te borbe, te stranci, koja je pobjedila, izruči se vladu. Ta vlada uživa počitanje od sviju kano takova.

U Francezkoj traje borba medju načelom monarhističkim i republikanskim već preko sto godina. Pristaše monarhističkog načela diele se doduše u rojaliste i imperijaliste, nu u glavnom imademo pred sobom dvije glavne skupine. Već preko 30 godina prevladuje u Francezkoj republikansko načelo; vlada je republikanska, i sve ju štuje; takodjer papa je naložio, da se ju ima štovati. Takodjer u republikanskoj stranci imade više struja, koje se medjusobno bore, i ona, koja nadvlada, imade vladu u svojih rukah, te ju sve štuje. Takodjer u Francezkoj kano i u Englezkoj vlada parlamentarnost.

Kod nas pako — knošto sam jurve kazno, jest to posve drugače; inače za to, jer su načela i borbe drugačije, i jer se nevlada parlamentarno. Kod nas se bore politički narodi odnosno i narodnosti, te kod nas, da kažem u kratko, nevlada se parlamentarno. Bore se politički narodi i narodnosti, koji tvore dvije velike skupine. To vriedi glede čitave monarhije. Jedna od tih skupina hoće prevlast ili nadvladje, druga hoće ravnopravnost. Prvi koji teže za prevlašću ili nadvladje, pozivlju se pri tom na razmjerno kratku poviest. Radi toga, jer su imali nadvladje nekoliko vremena, htjeli bi Niemci uviek vladati, uviek imati nadvladje. Isto tako Talijani, jer su vladali nad nami nekoliko vremena, misle, da moraju sada i do vieka oni vladati. Nu, njim nije samo do toga, da bi vladali nad nami, nego imaju, kako je poznato, i druge svrhe. Oni hoće, da bi sami i mi s njimi jednom došli pod majku Italiju.

Druga skupina naslanja svoja prava na početke svoje poviesti, na poviest samostalnosti odnosnih naroda, njihovu neodvisnost kroz stoljeća i stoljeća; nalanja se na postanak monarhije, na dvostrane ugovore medju narodi i dinastijom; a koliko nije toga, na prirodno, ljudsko, na božje, kršćansko pravo i na načelo ljubavi do bližega.

Prva skupina hoće krivicu, nipošto pravicu; ona teži za prevlašću i nadvladom jedino radi toga, jer ju je nekoliko vremena uživala.

Druga skupina hoće pravicu; hoće ravnopravnost, koja ju ide po božjih i ljudskih zakonih. I te dvije velike skupine bore se očito već preko polovice stoljeća, od god. 1848. amo. Mislim, da mi nećete zamjeriti, ako Vam u kratko navedem glavne promjene — u našem političkom životu, koje pako neznače drugo, nego pokuse, koje se je činilo kroz 52 godine u tu svrhu, da se uzdrži krivicu, da nezavlada pravica, da slovenske narode potlači, uniši.

God. 1848. ustali su nekoji narodi monarhije, narodi, koji spadaju u prvu skupinu, ustali su sa nakanom, da unište druge narode, koje bijahu izbrisali sa zemljovida, te da unište monarhiju i istu dinastiju.

Ta borba trajala je i god. 1849, te je prestala sa absolutizmom, koji je trajao 10 do 11 godina. Borba se je opet pojavila nakon poraza od god. 1859. kod Solferina itd. i to pojavila se je sada parlamentarna borba.

Prvo ministarstvo, koje bijaše za to pozvano, da kroji narodom pravdu, bijaše prilično pravedno svim narodom.

Nu takozvani oktobarski diplom toga ministarstva bijaše u krieposti samo nekoliko mjeseca; bijaše ukinut i zamjenjen takozvanim febrarskim patentom g. 1861., kojim se je htjelo pomoćju centralističkog sustava izručiti svu vlast u monarhiji jednomu narodu, i to Niemcem. Nu ostali narodi nebijahu zadovoljni s tim novim načinom vladanja. Borili su se proti tomu i ustajali su napose na jednoj strani Madjari, koji nehtjedoše nikako slati svojih zastupnika u Beč; jer smatraše svojim središtem Budimpeštu, medju tim, dok su se Hrvati kolebali medju Zagrebom, Bečom i Budimpeštom, na drugoj strani težili su Česi za svojim Pragom.

God. 1866. došlo je na vladu ministarstvo **Belcredi-evo, koje je proglasilo jedino mogući ustav, koja bi mogo** — po mojem uvjerenju — **riešiti habsburšku monarhiju.**

Ta, Belcredi-em zasnovani ustav, temeljio bi se na dobi čitave monarhije: po poviesti, po prirodi i po samoj krvi. Belcredi je naime razdielio čitavu monarhiju u pet skupina: u njemačku skupinu koja je obuhvaćala alpinske, njemačke pokrajine; druga bijaše češka skupina sa pokrajinami češke krune; treća malo-ruska-poljska, Galicija, Bukovina; četvrta Ugarska i Sedmogradska; a peta hrvatsko-slovenska sa svimi južnimi pokrajinami, u kojih stanuju Hrvati i Slovenci.

Te skupine, jesu utemeljene, kako sam kazao, u poviesti, prirodi, krvi i narodnosti, u jedino pravih načelih.

Onomu, koji se pozivlje na te skupine, obično prigovaraju, da hoće obnoviti stare države, kao što su postojale u srednjem vieku, te da hoće, da uvede opet srednjovjekovni život. Nu toga se neimamo plašiti, jer današnji dan nije više moguće takav društveni život, kakav je vladao u srednjem vieku. Stari oblici morali bi se preustrojiti primjereno današnjim nazorom ljudskog društva. Prigovara se, da bi se odlomkom drugih narodnosti, koje bi stanovale u tih skupinah, nanašala krivica. Nu ni toga se nije plašiti, jer bi se takodjer drugim narodnostim, odnosno manjinam stanujućim u tih skupinah, zajamčila prava, n. pr. jezikovna prava.

Po mojem osvjedočenju bio bi to jedini trajni ustav u našoj monarhiji. Sreća, što bijaše taj ustav zakopan već g. 1866., te da se do danas, dakle tečajem 34 godina, nije našao državnik, koji bi taj ustav iz arhiva izkopao, te ga dao na svietlo obnovljenoga i usavršenoga, u novom izdanju.

God. 1866. navalili su kako je poznato na našu monarhiju njezini mili današnji saveznici Prusi-Niemci sa sjevera, a Talijani sa juga, i to u nakani, da njoj odtrgnu nekoliko pokrajina. Kako su dotični ratovi svršili, to Vam je poznato, i kako se je kod nas i nadalje vodilo izvanjsku politiku, Vam je takodjer poznato. Ja ću samo spomenuti, da je tim ratovom sliedila velika promjena u monarhiji. Uvidilo se je s jedne strane, da se onim, koji su najodlučnije tražili svoja prava proti Niemcem, naime Madjarom, mora popustiti, a sa druge strane, da sami Niemci nemogu tlačiti Slavene. Monarhiju promjeniše iz centralističke u dualističku; razkomadali su ju tako, da su si povlast ili nadvladu razdielili, Niemci i Madjari. Niemci neka gospoduju na jednoj strani, Madjari na drugoj. Neki državnik reče, da se je to navlaš dogodilo u tu svrhu, da bi laglje pritiskali Slovene k zidu. I od to doba traje sadašnji naš ustav; od ono doba vlada se kod nas po tom načelu; od ono doba gleda se takodjer, kako bi zatrli Slavene u ovoj polovici, i to se događja sada većom, drugi put manjom brzinom, jedan put većom, drugi put manjom silom.

Po tomu načelu vladali su od g. 1867. do god 1879. „liberalni“ Niemci, liberalni za sebe, u najveći nasilnici proti drugim, osobito proti Slavenom.

Od god. 1879. do 1891. bijaše nekoliko blažija brzina. U to doba imali smo „slavensku“ vladu. Vladno je Taaffe, kojega su na žalost podupirali takodjer naši zastupnici, dakako u najboljoj namjeri, da dobijemo od njega takodjer mi svoja prava, da on zadovolji takodjer našim narodnim težnjam. Konačno došli smo do osvjedočenja, da i njegova vlada zatira Slovene. Nesmijemo zaboraviti, da je baš pod njim ovdje u Primorju zavladala ona „sretna“ doba, pod kojom živimo i danas i kojom nas se je nagradilo god. 1879, odnosno 1880. Kamo smo dospieli pod ovim sustavom, znate Vi, i znamo mi svi vrlo dobro; meni se već (uzdignutim glasom) gadi, oprostite mi na tom izrazu — govoriti o tomu.

Uvidilo se je, da Taaffe nije onaj muž, kakvim se je od početka pokazivao. On je bio dao nešto prava većim slavenskim narodom, Poljakom i Čehom, to njim je dao, jer nije mogao od manje. Nu i on je hotio nadvladu Niemaca nad Slaveni. Slaveni ga upoznaše; s druge strane nije imao povjerenja, te je pao; samo je štela, što je pao baš onda, kad je hotio provesti nešto upravo pravednoga: **izbornu preinaku.**

Nastupila je koalicija žalostne uspomene. Preživjeli smo ju brzo, jer nebijaše naravnom, a na nas se nije obaziralo sve od njezina postanka. Doživjeli smo i preživjeli dva privremena ministarstva, koja bijahu već unapried takvimi označena. Imali smo takodjer takozvano zimsko ministarstvo **Gautschovo**, „zimsko“ radi toga, jer je vladao samo par zimskih mjeseca. Ovo ministarstvo nije se podufalo ni sazvati parlamenat. Nastupiše **Badeni i Thun.** To bijahu muževi, koji su već uvidjali, da se više neda vladati kano do tada, koji bijahu ovjedočeni, da se naša država mora posve obnoviti ako želi nadalje obstati. Pošto su pako snovali o velikih promjenah, padahu. U tom imali su svoje prste i tudjinci, vječni neprijatelji monarhije.

Doživjeli i preživjeli smo ministarstvo Clary-evo, koji je i ono malo, što je bio dao Čehom Badeni, ovim uzeo — te smo doživjeli Körbera. Preživjeli ga nismo.

(Konac sliedi).

---

*) Radi nestašice prostora izostalo do danas. Op. pred.

Franina i Jurina.

Fr. Si čul kako su počeli na novo rep zdigat?

Jur. To će njim malo durat; mesec, dva, pak Bog tela Pole!

Fr. Mu, ča pasa z dobren, neče zlen.

Jur. To ši to, ma te kergugod, samo repi ostat.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. U nedjelju prije podne saštali su se zajednički ministri u Beču na konferenciju radi novih željeznicah u Bosni Hercegovini. U ponedjeljak bijahu te konferencije svršene. Iza konferencija imali su ministri predsjednici Körber i Szell pogovor o položaju i o tekućih poslovih.

Ministar izvanjskih posala grof Goluchowski imao je nakon tih konferencija audienciju kod cara i kralja.

Glede gradnje željezničkih proga u zaposjednutih pokrajinah pišu bečke novine, da su ministarske konferencije uvodile dobrim plodom. Jedna od tih pruga imala bi spojiti Dalmaciju sa zaposjednutimi pokrajinami.

Izborni pokret u pojedinih krunovinah i pokrajinah ove pole monarhije biva sve to ježći. U Kranjskoj proglasile su obje stranke svoje kandidate, i tako, mjesto složnog izbora, biti će tamo žestoke borbe izmedju narodno-napredne i narodno-katoličke stranke. Srećom nemože iz tog razdora u Kranjskoj treći uživati, jer ona šaka Niemaca nebi mogla prodrieti tamo, gdje se rečene stranke bore za mandate. U Goričkoj nije na žalost tomu tako. Tamo je u pogibelji mandat za V. kuriju radi razdora braće Slovenaca. I tamo će se boriti za taj mandat narodno-napredna i narodno-katolička stranka. Iz tog razdora mogla bi nastati korist jedino našim narodnim protivnikom — Talijanom, koji će u V. kuriji složno glasovati sa socijalnimi demokrati.

U južnoj Dalmaciji i to u Kotoru kandidirati će opet bivši zastupnik Kvekić, komu, reć bi, da je mandat osjeguran.

Jedan od vodja mladočeske stranke bivši zastupnik dr. Pacák priobćuje u svojem listu članak, u kojem pobija medju ostalim nazore onih svojih suzemljaka, koji obvezuju unapried kandidate za državni sabor, da moraju obstruirati i u budućem carevinskom vieću. Pacak kaže, da nemože nitko unapried kazati, kako će biti sastavljeno carevinsko vieće, te se nezna, da li će većina biti na desnici ili na lievici. On zagovara odrešito politiku slobodne ruke, koja da je jedini mogući put za češke zastupnike.

Vodja katoličkih Niemaca Tirola baron Dipauli doživio je poraz u vlastitoj stranci, koja se je proti njemu pobunila te neće, da ga kandidira u bivšem njegovom izborničtvu.

Glasilo moravskih Čeha „Moravské Orlice“ pišu, da će moravski sabor biti sazvan mjeseca decembra t. g. Dan sazova da nije još poznat. Sabor, da će se baviti proračunskim provizorijem i zemaljskim nametom na državni porez od rakije.

Poljski listovi javljaju, da će se saštati galički sabor dne 27. decembra t. g. Zemaljski odbor, da je već sastavio proračun za god. 1901. Svi izdatci su prora-

čunani na 9,232.670 kruna. Sazvan će biti i češki sabor, ali dan sazova nije ni tamo poznat. Zasjedanje, da će bili kratko — ako ga u obće Niemci neosujete.

Moravski veleposjednici obnovili će izborni kompromis, koji postoji tamo od god. 1897. Ustavovjerni veleposjednici dobiti će po tom kompromisu četiri, središnja stranka tri, a konservativci dva zastupnička mjesta. Govori se, da će bili po svoj prilici tamo izabrani dosadašnji zastupnici.

Dne 30. oktobra sastali su se u Beču austrijski veleobrtnici na konferenciju, kojoj su prisustvovali i ministri Körber i Call. Na pritužbu predsjednika obrtnika Pastrie-a, da propada obrt radi nutarnjih borba u Austriji, izjavio je ministar predsjednik Körber medju ostalim, da uvidja i sam koliko štete nanaša narodnomu gospodarstvu narodnostni boj u Austriji. Ministarstvo da hoće, da bude Austrija ustavnom državom; vlada da je dala dosta dokaza kako želi zadovoljiti svim zahtjevom naroda unutar granica državne koristi. Vlada, da će povodom sklapanja novih trgovačkih ugovora štititi probitke svih stranaka.

Srbija. Kralj Aleksander priobćio je crnogorskomu knezu Nikoli vlastoručnim pismom, da se je vjenčao sa Dragom Mašin. Taj korak kralja Aleksandra tumači se tako, kao da bi on tim hotio uzpostaviti prijateljske odnošaje sa Crnom Gorom.

Bugarska. Dne 28. oktobra otvorio je knez Ferdinand narodnu skupštinu priestolnim govorom, u kojem je iztaknuo, da će sa razboritošću biti odstranjen sukob sa Rumunjskom, te je naglasio prijateljske odnošaje sa svimi vlastim, osobito sa oslobodliteljicom Bugarske, sa Rusijom. U Sofiji pobudila je velik utisak porotna razprava proti macedonskom učitelju Šumanovu, koji je u Caribrodu ubio svoga sumemljaka Mitri Kačeva, koji da bijaše protivan bugarsko-macedonskom pokretu. Porota je riešila od obtužbe Šumanova.

Rusija. Većina ruskih novina bavi se sa novim njemačko-englezkim ugovorom glede zajedničkog postupanja u Kini. Rusija, da će uzprkos tomu radi njezina susjedstva sa Kinom i radi njezinih osobitih odnošaja sa Mandžurijom, štititi svom pazljivošću mir i poredak u sjevernoj Kini. Rusija, da neide za novim osvajanjem u Kini, nu ona da neće dopustiti, da u njezinom susjedstvu tudjinci izazivlju sukobe. Naknadno doznajemo iz Petrograda, da je i Rusija pristala uz njemačko-englezki ugovor.

Južna Afrika. Bivši predsjednik Transvaala Krüger nalazi se na putu za Europu. Njemu je dala holandezka vlada jednu vojnu ladju na razpolaganje. Iz južne Afrike dolaze viesti, da imade još uviek na okupu 15.000 Bura, koji su pripravni boriti se do skrajnosti.

Kina. Kinezka vlada prkosi još uviek zahtjevu medjunarodnih vlasti, da naime kazni krivce pobune i krvavih pokolja. Kinezki vladar neće da se vrati u Peking, jer se valjda nepouzdaje u medjunarodne vlasti, koje ga pozvaše na povratak. I carica udova drži se daleko glavnog grada, jer njoj je mila na ramenih glava.

Mjestne:

Izborne listine za gradsku kuriju u gradu Puli izložene su dne 30. oktobra, te će biti tečajem 8 dana svakomu izborniku na uvid. Te listine izložio je puljski municipij za izborničtvo gradova.

Naše sugradjane upozorujemo, da na vrieme pregledaju te listine.

Knjige družbe sv. Mohora stigle su na povjerenika ove dane. Gg. članovi upozoruju se, da dignu knjige u Via Muzio br. 105, te da ujedno uplate članarinu za buduću godinu.

Za podružnicu družbe sv. C. i M. u Puli darovao je g. Ferdinand Štolfa K 10 za dosudjenu globu. — Za istu, sakupljeno u Premanturi za stolom gosp. Luke Bogetića K 4·84.

Nesreća. U naš grad prispjela je supruga generala Kargera sa 17-godišnjom kćerkom Lily, da prisustvuju porinuću ladje c. i kr. mornarice „Szigetvár", koje se je ovršilo dne 29. oktobra u jutro. Istog dana poslie podne nalazila se gospojica Karger na prozoru svoje sobe na II. katu „Hôtel Central". Nesrećom opao njoj je sa vrata neki nakit, te hoteći ga rukom zahvatiti, izgubi ravnotežje i opane sa II. kata na ulicu, odakle ju ponesoše težko ranjenu u njezin stan.

Nesreća na moru. Dne 27. pr. mj. sukobiše se nedaleko Pule kod Valbandone austro-ugarski trabakuli „Prudente" i „Osip". Prvim je zapoviedao Niko Širola iz Ičića, koji bijaše za sukoba na kormilu. Usljed jakog udarca pao je na nesretnog Širolu komad jarbola, te ga je na mjestu usmrtio. Obje ladje bijahu silno oštećene. Nesretnog Širolu dovezoše sa ladjom u puljsku luku, gdje su mjestne oblasti ustanovile nesreću i njegovu smrt. Još nije poznato, tko je prouzročio sukob i nesreću, koja se je dogodila po bielom danu okolo 9 sati u jutro.

Pokrajinske:

Imenovanja. Računarski podčastnik Rafael Gruden, imenovan je kancelistom za Kopar, a podčastnik vojne mornarice Mirko Stipanović za Pazin; g. vježbenici pisarne: Ivan Tausani za Sežanu i Franjo Colombani za Kopar.

† Božo Janko pok. Šime, posjednik u selu Janki, občine sv. Lovreča Pazenatičkoga, preminuo je na 22. pr. mj. u 68 godini života, nakon duge i težke bolesti. Pokojnik je bio dobar gospodar, vatren rodoljub, i radišan pristaša hrvatske narodne stranke. Mnogo godina je vršio čast občinskoga zastupniku, a pomogao osnovati tamošnju hrvatsku čitaonicu. Ostavlja za sobom ucviljenu suprugu, četiri sina i jednu kćerku. Bila mu lahka domaća zemljica!

Izpiti uzposobljenja, na c. kr. ženskom učiteljišću u Gorici za pučke i gradjanske škole započeti će — kako nam se od tamo javlja — dne 5. novembra u 8 sati u jutro.

Krstić u tamnici. Iz Opatije nam pišu: Dne 31. oktobra bio je uapšen zloglasni dr. Krstić proti kojemu se vodi kod ovog suda kaznena iztraga radi nekakve nove prevare.

Nastaje pitanje, koliko će dr. Krstić ostati u iztražnom zatvoru premda stanuje na Rieci, dakle u inozemstvu, pak bi već to bio razlog, da se s njim kod naše Pravice konačno obračuna. On bi morao biti zadržan u zatvoru osim pogibelji bjega i dogovora sa svjedoci, već i radi toga, što se on većkrat pohvalio, da on imade na državnom odvjetničtvu u Trstu moćnih prijatelja.

Talijanaške uzor uprave. Dne 25. pr. mj. obdržavana je pred okružnim sudom u Rovinju porotna razprava proti L. Corazza, bivšemu občinskomu tajniku — blagajniku u Motovunu radi pronevjerenja občinskoga novca. Uspjeh razprave nije nam još poznat, nu ustanovilo se na razpravi, da je obtuženi pronevjerio osim K 4.679·43 — koje su njegovi rodjaci na vrieme občini povratili — takodjer K 15.605·54 občinskoga novca.

Čim doznamo za uspjeh razprave, povratiti ćemo se na taj posao.

U predzadnjem smo broju spomenuli, da je pobjegao blagajnik občinske bolnice u Puli Ottavio Desimon, pronevjeriv više hiljada forinta bolničkog novca. Ta viest se je obistinila, te je občinska uprava odredila, da se pregledaju knjige bolničke uprave. Kod prvog pregledanja bijaše ustanovljeno, da je taj uzorni talijanski upravitelj pronevjerio K 2800, a biti će bez dvojbe toga i više.

Uzorni talijanski upravitelj občinske bolnice u Puli pobrao je sila i kopita, te je za njim izdana tjeralica. Taj Ottavio Desimon, uživao je medju puljskimi talijanaši veliki ugled i upliv, te su zbog toga njegovi visoki prijatelji i zaštitnici silno popareni.

Eto novi članak k talijanskim uzornim upravam Istre!

Izbor fiducijara u občini Humak (Umag). Od tamo pišu nam, da su talijanaška gospoda ustrojila izborni odbor, komu je na čelu načelnik Fr. de Franceschi i koji je jurve postavio kandidate za fiducijare. Za V. kuriju u izvanjskoj sekciji kandidiraju talijanaši: Babich Mateja, Giusissanich Mateja pok. Jak., Giusissanich Mateja pok. Mateja i Marcovich C. Marka.

Za izbor u izvanjskih občinah kandidiraju ove občinare: Tomizza Antun, Sferco Antun, Coronica Antun, Fernetich Mate i Abram Sebastijan.

Od naših izbornikah u onoj občini očekujemo, da neće glasovati ni u V. kuriji ni u izborničtvu izvanjskih občinah za talijanaške kandidate, već da će sastaviti svoju listinu kandidata koli za V. kuriju toli za izbor u izvanjskih občina, te da će složno svi za te predloženike glasovati. Talijanaši neka rade za talijanaše, a naši za naše izvanjske poštene muževe.

Iz Materade pišu nam, da je u susjednom selu Pičudi izgorila kuća tamošnjeg posjednika Antuna Grižanića sa svim što se je u njoj nalazilo. Nesretni Grižanić pretrpio je škodu od okolo 500 for. što je dielomice osjegurano bilo. Još nije poznato kako je nastao oganj.

Razpisana je služba kancelista za kotarski sud na Voloskom do 10. decembra. Molbe valja uložiti na predsjedničtvo tršćanskog zemaljskog sudišća. Očekujemo stalno, da će biti imenovana osoba koja poznaje temeljito hrvatski jezik u govoru i pismu.

U predzadnjem broju našeg lista, u članku „Izborno gibanje" prvi stupac druge stranice, podkrala se je slagaru krupna pogreška. Ime izbornika Josip Gladonja Markon nije pravo, nego se ima čitati „Josip Sladonja Markov. To je poznati posjednik u Alturi, i taj je u istinu bio izpušten iz listine IV. kurije, pak od naše strane reklaman za upis.

Za jedan izpravak. Na dopis: „Iz Kastavšćine (glede potrošarine)" sadržan u broju 65 našega lista od 2. oktobra 1900, došao nam je izpravak bez datuma podpisan od g. Ivana Jugo „c. kr. potrošarine predsjednik odio Kastav.

Izpravak je sastavljen tako, da ga nismo dužni u cielosti priobćiti. Dvie točke pako, u kojima se je možda naš g. dopisnik prevario bile bi ove: da nije istina da je pred 3 godine državna potrošanina bila spala na gosp. Gorupa i da nije istina, da predsjedničtvo sa ravnateljstvom družtva dosele nije davalo obračuna o svom djelovanju, nego da je naprotiv istina, da je revizionalni odbor bio pozvan na pregled računa i da je u zakonitom broju račune našao sasma u redu. — Tiskamo ovo, obzirom na podpis gospodina Ivana Juga, prepuštajuć svakomu, da stvar razbistri i pobliže opiše, ako nije sve onako, kako je u spomenutom dopisu rečeno. Nami pak je dobro znano, da pred više godina, kad je konsocij krčmara imao potrošaninu Vološkoga kotara, neki su morali odkladati preko reda, a neki su si mastili brkove. Rado priznajemo i to, da je sada dohodak od potrošarine u cielom onom kotaru veći, jer se je u obće promet povećao u onom kraju Istre.

Sajam u Marezigah i Hrpelju. — Godišnji redoviti samanj kod nas, držati će se mjesto u nedjelju, u ponedjelak dne 5. novembra, a u Hrpelju dne 3. t. mj.

Iz drugih krajeva.

Vjenčanje. Iz Ljubljane pišu nam, da će se tamo vjenčati u crkvi sv. Petra dne 5. t. mj. g. dr. Ivan Milan Hribar, kandidat odvjetničtva, sin velezaslužnog načelnika biele Ljubljane sa dražestnom gospodjicom Bertom Šleglovom, iz Ljubljane.

Sretnomu paru i odnosnim veleštovanim obiteljim unapried naše srdačne čestitke!

Novi kandidat za nadbiskupsku stolicu u Zadru. Poznato je, da su novinari nakon smrti nadbiskupa Rajčevića promjenili već više kandidata za nadbiskupsku stolicu u Zadru. Medju te kandidate uvrstili su biskupa Nakića, sadašnjega upravitelja biskupije u Zadru, kanonika Borzatti-a zagriženog Talijana, nadbiskupa Stadlera itd., a sada dolaze na svietlo sa profesorom sv. bogoslovja u Zadru gosp. Petrom Španićem, uzgornim svećenikom i rodoljubom. Za ovoga tvrde, da imade mnogo izgleda, da postane tamo nadbiskupom.

Talijanaši Dalmacije napinju sve sile, nebi li proturali svoga kandidata i ljubimca Borzatti-a, koji nezna hrvatski i ljuti je protivnik naše glagoljice.

Hrvatski junak u Kini. Mi smo priobćili, da je Njeg. Veličanstvo previšnjim riešenjem od 12. o. mj. odlikovalo mnogo častnika, podčastnika i mornara c. i kr. ratne mornarice, koji se nalaze u iztočnoazijskih vodah, a koji su se junački ponieli prigodom obsiedanja stranih poslaničtva u Pekingu i prigodom bojeva u Tienčinu. Tom smo prilikom k jednu iztaknuli, da se medju timi odlikovanici nalazi takodjer liep broj naših zemljaka, a medju njima da je zlatnom kolajnom za hrabrost odlikovan krmilarski pomoćnik Mijo Rašljan. Taj je junak, koji je rodom iz Tomašice (kotar Garešnica u belovarskoj županiji) suzbio kao samostalan vodja čete, navale kinezkih vojnika i boksera, koji su bili brojem mnogo pretežitiji. On je noću, sâm se verući, rekognoscirao neprijateljske pozicije i tako omogućio, da su se naši pripremili i odbili neprijateljske napadaje.

Austrijski Loyd. Na brzoj pruzi Trst—Kotor plovio je do sada parobrod „Graf Wurmbrand". Nu pošto se parobrod imade popravljati, to će od 15. novembra unaprijed ploviti na toj pruzi „Thetis", sa promjenjenim plovidbenim redom.

Plemenit dar. Preč. g. Gabro Babić prošt stolnoga koptola u Djakovu slavio je prošloga čedna 50 godišnjicu svoga ministničtva, te je tom prigodom podario medju ostalim i našu družbu sv. Cirila i Metoda sa liepom svotom od 200 kruna.

Zahvaljujuć se u ime naše siromašne školske mladeži, kojoj je pritekao preč. gospodin Babić gornjom svotom na pomoć želimo vruće, da bi ga Svevišnji uzdržao čila i zdrava do skrajnih granica ljudskoga vieka. Živio plemeniti svečar!

50 godišnjica obstanka hrvatske čitaonice na Rieci. Odbor hrvatske čitaonice zaključio je, da proslavi svečano 50 godišnjicu obstanka čitaonice i to u subotu dne 3. novembra t. g.

Hrvatska čitaonica na Rieci stupila je u život dne 3. novembra 1850 te se navršuje dne 3. novembra 1900 punih 50 godina njezina obstanka.

Odbor hrvatske čitaonice nije mogao od manje a da tu riedku svečanost što sjajnije neproslavi, jer to je zaslužila ona čitaonica, koja bijaše za pol vieka ognjištem i stječištem hrvatstva na Rieci.

Ovom prigodom sjetili će se bez dvojbe Hrvati zaslužne čitaonice na Rieci, kojoj želimo i mi vruće, da bi još dugo i dugo obstajala i što čvršće stojala na braniku hrvatstva u onom našem a nama otudjenom gradu. Živila hrvatskva čitaonica na Rieci!

Hrvatsko akad. družtvo „Hrvatska" izabralo je na prvoj glavnoj sjednici ovaj odbor: Predsjednik: iur. Mandić Rudolf. Podpredsjednik: techn. Gilić Ante. Tajnik: med. Jurinac Adolf. Blagajnik: med. Bocak Jure. Biljeţnik: techn. Batušić Slavko. Knjižničar: techn. Pecelj Roman. Gospodar: iur. Mladineo Ante. Revizori: med. Blaž Ilijanić, Drag. Montana, iur. Jerko Šeparović. Odb. zamjenici: med. Lujo Debeljak, Zlatko Tkalčić. Časni sud: med. Stevo Gold, Mate Tuškan, Ante Santlića.

Našu zahvalu

ponajljepšu izrazujemo svim nama naklonjenim poznatim i nepoznatim p. n. naručiocem, osobito pako velečtovanomu ženstvu, koje sa takovom odlučnošću po svim trgovinama zahtjeva naše tjestenine.

II. Bistrica, u oktobru 1900.

Sa podpunim štovanjem

Žnideršič & Valenčič.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni liekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganca, probadanju, sva ravnanja na zebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se liši kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuklosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flasici 3 forint.

Pojačene švedske kapljice ili švedska životna tinktura (Lebenssenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvi... popravlja i okriepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odstranjuje bol u zucici, želudcu, grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapričiti i samu bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Praši za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za obječavanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili zelini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, zgrčenju, nateguljim žilam, ukočenosti i ozlieni, postie težkoga napora, za obječavanje i okriepljivanje žila i živaca, s flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zuboboliu, učvršćuje meso oko zubi, razčišćuje usta; uklanja neugodan vonj. 1 flaša 50 nč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i krasi korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospiešuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti išenju, krastam peruti i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim piegam ili fleksima, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvađa gladkost, njeznost; bjeločn i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forint. K tomu spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomlađivanje lica te prave naškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagrađjen na Parizkoj izložbi sa začasnim diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On otvrdnjuje te pomlađuje lice. Sastavljen je od najčistih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrsno sredstvo proti svim manama tečina, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrsna i iskustvom prokušana voda za kom. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje prhuti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podjeljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Miršna zesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 n.

Otrov ili čemer za štakore i kimake. Flašica 50 novč.

Antitebrin od Radinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje; sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza, rane, pojase, kirurške sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. ■ u Puli ■ Via Giulia broj 5.

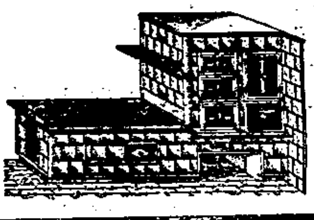

Skladište

glinenih peći ● ● i štednjaka.

Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva J. J. Naglas-a u Ljubljani.

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu" po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste.

Sabiru se odrabljene poštanske biljegovke svih zemalja i vrsti, pa i najobičnije, za pripravu sl. romašnih djećaka za svećenički stališ. Za to se izmjenjuju liepe pobožne uspomene, poglavito čisla — križara, kolajne sv. Antuna i pružkog sv. Isusa — djetela. Upito i pošiljke valja upraviti na: Bureau *„Betlehem" - Bregenz* (Voralberg).

Zašto ima još uviek ljudi, koji ne upotrebljavaju Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu, premda je ta kava vrlo tečno i zdravo piće?

Jer još ne znadu svi, kako velike prednosti ima Kathreinerova kava, koja po ekstraktu kavnoga bilja sadržaje miris i tek zrnate kave, a da ne ostaju zdravlju škodljive sastojine zrnate kave. Ona po tom sjedinjuje najsgodnijim načinom dragocjena svojstva domaćega sladnog preparata s omiljelim dražilom zrnate kave.

Doista blagotvorno po zdravlje piju danomice Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu milijuni u stotinama tisuća obitelji. Ali bi bilo za željeti i u interesu svih, da ova u istinu obiteljska kava poradi svojih izvrstnih svojstava svuda i u svakoj obitelji nadje pristup.

Kathreinerova Kneippova sladna kava služi ponajviše kao primjesa zrnatoj kavi, čiji užitak postaje blaži i za usta ugodniji. Ona daje kavi najukusniju boju i odstranjuje gotovo posvema poznato, zdravlju škodljivo djelovanje zrnate kave. Preporuča se, da se počne s jednom trećinom Kathreinerove kave na dvie trećine zrnate kave, a onda se postepeno uzimlje polovica na polovicu.

Neprispodobiva prednost Kathreinerove Kneippove sladne kave sastoji se u tom, da nakon kratkog uživanja ide i sama izvrstno u tek. Gdje je zrnata kava sasma zabranjena, ta je kava nenaknadiva, pa se preporuča gospodjama, slabim i bolestnim osobama, jer je tako probavljiva, pravi krv i jača. Po liečničkoj izjavi ne bi se rastućoj mladeži, a osobito mladim djevojkama, smjela davati nijedna druga kava.

Uvedenjem Kathreinerove Kneippove sladne kave postići će se i u najmanjem kućanstvu znatna prištednja. Pokušaj dovodi uviek do trajne uporabe.

Kathreinerova Kneippova sladna kava ne smije se nikada otvorena prodavati! **Prava je samo u poznatim bielim originalnim omotima sa slikom župnika Kneippa kao zaštitnom markom i s imenom »Kathreiner«.**

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja svih vrsti renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta, i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka na uložne knjižice, na tekući račun, i na girokonto sa 4½% kamatima od dana uložka do dana dignuća.

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naruče.

Drugo izdanje.

Broj 75. U Puli, dne 6. novembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priopćena itd. tiskaju i računaju se po običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kad naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neslogom sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Ćirila i Metoda"
za Istru

O položaju.

Govor zastupnika prof. Vj. Spinčića, izrečen na glavnoj skupštini pol. družtva „Edinost" dne 14. oktobra 1900.

(Konac.)

Gosp. Körber imao je liepih rieči, puna usta pravednosti; možda bi bio takodjer rad pravednim biti, nu djela njegovog vladanja pokazuju, da je on takodjer za prevlast Niemaca u ovoj polovici monarhije i za prevlast Talijana — bar privremeno — u Primorju, kao bijahu i njegovi predšastnici. Obzirom na Primorje moram obćenito opaziti, da se drži, da Primorje nije jošte zrielo a da se izruči Niemcem; da se za sada još imade dati prevlast Talijanom; osvjedočeni su naime, da će kasnije sa Talijani biti lahak posao. Tako je gospodo moja!

O tom nacrtu čitao sam već prije 20 godina u nekoj brošuri. Po tomu nacrtu rade čitavo vrieme, odkad opažam tu stvar, i to dosliedno i uspješno. Pogledajte samo u Trstu po kavanah i gostionah; pogledajte u trgovine a da i negovorim o školah i uredih; promatrajte kako Niemci u Trstu napreduju u svakoj struci i u svakom obziru, te ćete opaziti, kako se bližaju cilju onoga nacrta. A za sve to su dakako Talijani sliepi, oni vide neprijatelja samo medju nami!

U posliednjih devet godina, za doba od 9 ministarstva, nismo doživjeli drugo stalnoga, nego stalnost u mienjanju ministarstva.

Uvidjava se doduše, da se na dosadašnjem putu nemože sa monarhijom napried, nu ipak nijedno ministarstvo neće ili nemože, da bude pravednim; nijedno neće ili nemože, da nastupi put pravednosti, nego traži još načine, kako bi se i nadalje držalo Slavene pod petami, i u podredjenosti.

Ovdje nastoje pitanje: Ako neće ni vlade da budu pravedne, ta naša monarhija je ustavna država; zar nije parlamenat tuj, da oslobodi državu, da zadovolji narode u njihovih pravih. Žalibog, nije ni to u današnjih okolnostih moguće.

Parlamenat sastoji iz dvaju velikih skupina, iz ljevice i desnice. Ljevica, koja obsiže takozvanu njemačku „Gemeinbürgschaft", njemačko zajedničtvo i skupnost, te je sastavljena od njemačkih liberalaca raznih struja, kršćanskih socijalista i njemačkih narodnjaka, sa Wolfom i Šenererom, jest za prevlast Niemaca u ovoj polovici monarhije. Oni hoće, da se njemački državni jezik uzakoni, da se naša država sveže sa Njemačkom u tiesan savez, i slično. Jedan od tih muževa kazao je u javnoj sjednici parlamenta: pa što bi bilo, da je Austrija u takovom odnošaju naprama Njemačkoj, u kakvom je, n. pr. Bavarska?! To se je dogodilo, kako sam kazao, javno u austrijskom parlamentu, i za takovih pojava nije moguće govoriti o pravednosti.

Na desnici su za ravnopravnost naroda, bar tako kažu svi. Ako bi parlamenat mogao štogod u obće učiniti za ravnopravnost naroda, a ipak nije učinio, tomu je kriva po mojem mnienju najviše katolička njemačka stranka. Muževi te stranke imaju doduše katoličku pravednost u ustih, ali imaju takodjer njemačko srce, i kadgod se je u zadnje doba pružila prilika, da bi se dalo Slavenom štogod pravednoga, pokazala je većina, ili pako svi članovi te stranke njemačko srce.

Kathrein, jedan od vodja te stranke, pobjegao je sa predsjedničke stolice, kad se je radilo o tom, da bi se Čehom sačuvale jezikovne naredbe. Dipauli pokazao se je veoma nestalnim kao parlamentarac, a o ministru Dipauli-u neznamo, da bi bio kakvu krivicu odstranio. Nije dakle čudo, da su i njegovi izbornici postali nestalnimi. Da ih je drugače odgajao činom i riečju, bili bi takodjer oni drugačiji. Pravo mu stoji, što se okreću od njega, i ja mu iz svega srca priuštim nepouzdanicu, koju je dobio. Zallinger i Ebenchoch jesu mu slični. Muževi i vodje te stranke htjeli bi doduše, da se njemački jezik kao državni neuzakoni, već da se sačuva sadašnje stanje stvari, a to jedino za to, jer se plaše, da bi uzakonjenje njemačkog državnog jezika Slavene odviše razdražilo, i jer je njemački jezik u istinu i sada državnim jezikom. U istinu tomu je tako! Njemački konservativnici nerazlikuju se dakle u bitnosti od ostalih Niemaca.

S te strane nije dakle očekivati pravednosti za Slavene.

Poljaci nisu doduše za njemačku prevlast, nu oni su — za sve! U nekom listu čitao sam ovih dana, da imaju Poljaci velika izkustva u politici, te da oni ne vode politiku srca, nego samo politiku koristi. Oni nastoje, da bi što više koristi izposlovali za svoju krunovinu, za svoj narod, te učinili čvrst temelj svojim idealom.

Česi se brinu takodjer u prvom redu za sebe; nu nevalja im zamjeriti, jer je, kako kaže hrvatska poslovica: „košulja bliža od kabanice". Ipak bijahu Česi uviek za to, da se dade ravnopravnost takodjer drugim narodom. Na nje smo se uviek najviše oslanjali. i u njih smo imali uviek najbolje podupiratelje. Njihova poviest, njihove muke, njihove težnje, jesu našim na jugu najviše slične; mi smo već po naravi najbliži, te najčvršće vezani jedan za drugoga.

Badeni je bio dao Čehom nekoja prava, i akoprem nije učinio time Niemcem nikakve krivice, akoprem je dao Čehom ono, što su Niemci u Českoj već imali, tužili su se ovi i počeli vikati, ustali su proti jezikovim naredbam, te uništili parlamentarni život.

Sada pako zaboravljaju na to, ti farizeji! Najveća farizejka „Neue Freie Presse" više niti nezna za njemačku obštrukciju; jedino Čehom, koji su obštruirali samo jednu noć, predbacuje, da su uništili parlamenat.

Česi su dakle obštruirali tekar onda, kad no im uzeše ono, što im je Badeni dao, te su onemogućili parlamentarno djelovanje. Da nisu toga učinili, bili bi samo pokazali, da Niemci smiju obštruirati proti svemu, što bi bilo na korist slavenskim narodom, dočim bi morali slavenski zastupnici šutiti na sve i mirno podnašati svaku zaušnicu, koju bi im se zadalo.

Parlamenat nije mogao više raditi, jer, kako je sada sastavljen, nemože biti pravednim; naš parlamenat nemože provesti ravnopravnosti, jer se kod nas nevlada parlamentarno.

Kod nas stvaraju vlade parlamenat, nipošto obratno, da bi parlamenat stvarao vlade, kako to biva u svih u istinu parlamentarnih državah.

Vlada je dakle došla do zaključka, da valja razpustiti parlamenat i da se razpišu novi izbori.

Nu niti nakon novih izbora neimamo očekivati ništa boljega, nikakve promjene u položaju.

Uzprkos svemu tomu, da je moje i mnogih drugih osvjedočenje, da neće ni novi parlamenat moći bolje djelovati, nego li prijašnji, uzprkos svemu tomu, da neima nade, da bi se moglo uvesti parlamentarno vladanje, uzprkos svemu tomu, braćo, moramo mi kod tih izbora, koji nam se bližaju, ustati, bude li trebalo, i većom odlučnošću i složnije nego li ikad do sada. Kad bi imao parlamenat samo osam dana trajati, kad bi imao trajati samo jedan dan, mi moramo u borbu složno, kako rodjena braća, zaboravimo na sve razlike, koje vladaju možda medju nami.

Pokažimo cielomu svietu, da smo tu, da hoćemo tuj biti; pokažimo kakvimi hoćemo da budemo, i što hoćemo, da nam se dade.

Ideja ujedinjenja Hrvata i Slovenaca tjera na svjetlo sve to više. Širi se uviek medju šire slojeve naroda. Toga se plaše

Podlistak.

Pošalice.

(Piše Vinko Rubeša.)

(Konac.)

Kako je u paklu?

Grgo bio je prilično zafrknute pameti. Da pak se ne bi Bogu cmrljio, dodala mu majčica narav na ledjima, koliko mu uzkratila u glavi. Naš Grgo bio nam je i mrvu grbast. Nu ništa za to! I za takve je dobri Bog sviet stvorio.

Kad mu pod nosom počele bosti mišje dlačice, stalo mu negdje u njedrima srce kucati kao pile u jajetu. E, šta ćete? Ni luckasti ljudi nemaju baš žablje krvi, pak i njima znade zakuhati u prsima. Nu, što da duljimo? Prohtjelo mu se ženiti. Tà imao je na što. Roditelji namrli mu liepu djedovinu, a on čuvao u gnoju zakopano nješto krajcara, pa eto da se živi kao zec u kupuzu.

Omamila ga susjedova Kata, koja ga davno i mamila. Što ćete? Tà nije bio napokon ružna obraza. Onako nekakva kao pun mjesec. A ni uštap nije baš najružniji stvor božji. Pak žene su vam već takove. Teže kao i bršljan, da se nekamo prislone, ne birajuć baš mnogo, da li je to javor ili — bukva. Baš prave napasti! A mi muškarci, ako nemamo očiju sprieda i straga, pademo im često u mreže, kao miš u škorup.

Kad je Katu doveo pod krov, mislio je, da je u raju. Ma da si mu metnuo srebrenu forintu na dlan, ne bi je bio ni za čas ostavio. A bio joj dobar kao krušac, a mekan kao tjesto, da bi bila mogla iz njega i „štrukljice" mjesiti. — A Kata kao Kata. Kad se dobro posjela u kući obukla hlače, a naš Grgo pokunjio se u kutu, pak što Bog dade. Eh, bila vam je ta Kata oštra jezika kao turska sablja, a jakoga, da bi na njemu i mlinsko kolo vrtilo, a kamo li ne naš očvrknuti Grgo. Kad se tek za šalu raskokodakala, drhtao je pred njom kao diete pred dimnjačarom, a kad je pak stala onako mužki kukurikati, nije naš jadni Grgo znao dali je na nebu ili na zemlji. A bilo je toga kukurikanje i previše. Ma, štogod bilo da bilo, Grgo bio svemu kriv; pa čak i kad se mačka okotila.

Nego kako se i tovar nauči na palice, tako se naučio i Grgo na Katinu grmljavinu, pak se smatrao sretnim, samo da tuča ne pada.

— Neka, neka — tješio se. — Žena valja, da se izlaje. To joj je polovica zdravlja.

Nego Kata išla i dalje. Uz grmljavinu počela je sipati i tuču, pak baš na tužnu Grginu grbu.

— Neka, neka — mudrovao. — Al kad se i ja razmašem, bit će onda istom prava. Eh, gdje sam bio do sada, da još niesam onako ljudski pogladio Katu. Tà ženu valja uviek mlatiti. Dobru, da se ne pokvari, zlu pak, da se poboljša.

Akoprem mu je već bila grba pomodrila kao zrela šljiva, ipak jošte nije se odvažio, da digne one svoje sitne ručice. Više puta je i htio, al tek što je pogledao Katine šake, palo mu odmah srce u hlače. I tako je i unapried tuča padala, a da niesu pomogli ni svi zvonovi ovoga svieta.

Pod tučom i grmljavinom sušio se naš jadni Grgo, da je od uštapa tek jošte ostao „zadnji četvrt". Kao da se povukao njekud u onu svoju grbu. Kad ga tko upitao, kako mu je, sažeo bi slabašnim ramenima, pak tek huknuo kroz zube: Kao u paklu. Šta ćete? — Gdje vrag ne može ništa da učini, tamo pošalje — babu.

Počeo Grgo i kašljucati, dok napokon ne baci žlicu na policu, pa ode k Onomu, koji trešnjama repove pravi. Umrije, ne oplakivan ni od koga. Tek Kata pustila dvije mačje suze, da joj se ne bi sviet — rugao!

naši protivnici, a česa se oni plaše, te mora biti dobro za nas. Pod zastavom te ideje, zviezde predhodnice bolje budućnosti naše, stupimo u borbu!

Stupimo svi u borbu proti krivici a za pravo; u borbu proti onim, koji nas hoće da protjeraju sa našeg zemljišta, koje nam je sudbena doznačila! Pohrlimo u borbu proti onim kod nas, koji pozdravljaju „svojega“ kralja u Rimu, i proti onim drugim, takodjer kod nas, koji javno i svečano izriču želju, da **kuća Savojska što prije izvrši svoju zadaću**. Pohrlimo u borbu proti onim, koji razsiplju naš novac, novac porezovnika, za širenje bezvjerstva, nečudoredja i pokvarenosti! Stupimo u borbu proti onim, koji se pozivlju na nešto stare neke kulture, a jesu proti svakoj našoj kulturi! Proti onim, koji smatraju sa povlasticu ono, što bi nam se moralo dati po pravu i zakonu! Proti onim, koji se pozivlju sada, pošto su dali Trstu talijansko lice, na talijansko lice Trsta, te hoće, da bude sva pokrajina talijanskom! Pohrlimo u borbu proti onim, koji hoće da sačuvaju neko posjedno stanje — „Besitzstand“ — „stato di possesso“ — koje stanje uživaju pako uslied najveće krivice! Pohrlimo u živu borbu proti onim, koji iz nekih umišljenih viših obzira zatiru nas Hrvate i Slovence; proti onim, koji uništuju jedan dio pučanstva, nas! I to jedino radi toga, da bi zadobili drugi dio pučanstva, naše suzemljake druge narodnosti! Proti onim, koji nas na korist Talijana, čak i inozemaca, uništuju u materijalnom i moralnom pogledu!

Pohrlimo u borbu proti krivičnomu izvještivanju na gori, u boj, proti krivomu liberalizmu, proti farizejstvu, proti laži, proti krivici! Proti gospodujućoj kliki i njezinim zaštitnikom! Učinimo svi i svatko svoju dužnost — i za tim će morati da prestane krivica i da zavlada pravo. Tada mora da pride crni petak onim, koji nam rade o glavi, prestati mora prevlast i sila, a zavladati ravnopravnost i pravo.

Današnji dan nedaju se više narodi uništiti.

Svaka sila do vremena a Bog i pravica do vieka! (Burno pljeskanje i odobravanje).

Izborno gibanje.

Iz občine Humak (Umag) pišu nam, da je kotarsko poglavarstvo u Poreču dalo občinskomu poglavaru pismeni nalog, da će izborna sekcija Petrovija, Materada i Lovrečica (Sv. Lovreč od Dajle) birati u Lovrečici, nipošto u Petroviji, kako su tamošnji talijanaši želili i kako je bilo prvobitno kotarsko poglavarstvo odlučilo. Kotarsko poglavarstvo u Poreču, da je izvelo tu promjenu po **višem nalogu**, dakle ne od sebe, što uzimljemo medjutim do znanja.

Talijanaši one občine nisu zadovoljni s tom promjenom, jer bi bili lagljе lovili i varali našega siromašnoga seljaka u Petroviji nego li će ga moći varati i sliepiti u Lovrečici.

Talijanski listovi pišu, da se toj promjeni vesele **slavski agitatori**, jer da se nadaju, da će im biti u Lovrečici prikladnije zemljište za agitaciju. Na to im mi odvraćamo, da se **slavski agitatori** ničemu nevesele, jer neima tamo na zalost **slavskih agitatora**, već su tamo dvojica, trojica sviestnijih seljaka, koji se više nedaju varati i za nos voditi od talijanaške gospode. Ti će nisi pošteni njaci učiniti svoju dužnost tim, da budu glasovali za svoje poštene muževe i da budu svakoga, koji ih bude hotio slušati nagovarali, da se čuva talijanaške mreže.

* * *

Iz porečke občine pišu nam, da su stvorene za onu občinu sliedeće sekcije:

V. kurija:

I. **Sekcija**: Novavas, Tar, Frata i Vabriga-biraju 5 fiducijara.

II. **Sekcija**: Foškulin, Jasenovica, Dračevac, Mongebal, i Monsaliž 1 fiducijar.

III. **Sekcija**: Baderna, Žbandaji i Varvari 4 fiducijara.

IV. **Sekcija**: Poreč i podobćina Maj 7 fiducijara.

(Za 1. sekciju je biralište u Tatu, za 2. u Mongebu, za 3. u Žbandaju, a za 4. u Poreču).

U **izborničtvu izvanjskih občina** (IV. kurija) ostaje sve kano i za V. kuriju, t. j. iste sekcije, jedino nije našemu puku priobćeno, koliko će fiducijara birati u III. sekciji t. j. Žbandaj, Baderna i Varvari, već je rečeno, da će se to odlučiti po broju stanovnika (in proporzione degli abitanti).

Čini nam se čudnovato, da gospoda na kotarskom poglavarstvu i na občinskom glavarstvu ne znaju već sada koliko imaju stanovnika podobćine Žbandaj, Baderna i Varvari, i koliko im pripada fiducijara u izborničtvu izvanjskih občina.

Našim rodoljubom iz rečenih podobćina preporučamo, da se potrude do kotarskoga poglavarstva u Poreču, gdje će im stalno kazati, koliki broj fiducijara pripada rečenim podobćinam, a kad toga ni tamo doznali nebi, neka se obrate na predsjedničtvo političkog družtva „Edinost“ u Trstu.

* * *

Iz **Poreštine** nam pišu dalje, da su na novo izložene listine za poreču porezovnu občinu i to od 1. tek. mj. do 8. t. j. do četvrtka. Pregledali smo stare listine, ali te su sastavljene, da ti se Bogu smili! Onaj, koj glasi pok. Ive, je pok. Mate; koj glasi pok. Mate jest upisan pok. Tome itd., do tri četvrta listine jesu izkrivljene. Pa ljudi Božji! Jeli tako se pripravljaju listine za izbore! Ta to će reći očito se sa narodom igrati, rugati! Nejmu dakle drugo, nego da svi **pravodobno** reklamiraju proti očitoj slieparij i! Nadamo se, da će sve tri izvanjske sekcije učiniti svoju dužnost, t. j. Žbandaj, Foškulin i Tar. Čujemo, da je sekcija **Žbandaj** jurve rekurirala; i druge posestrime nesmiju izostati. Dakle na noge braćo, dok je još doba!

Pouzdanici i voditelji puka za izvanjske sekcije, dakle na rad. Još nije prekasno!

* * *

Izbor u Kastvu. Dne 30. oktobra po podne sastalo se je blizu stotinu muževa u Narodnom domu u Kastvu, da se medju sobom pogovore o predstojećih izborih. Izrekli su se jednodušno i oduševljeno za kandidaturu dr. Matka Laginje u petoj kuriji, i za kandidaturu Vjekoslava Spinčića u četvrtoj kuriji. Razni izbornici govorili su o znamenosti izbora, te o tom, kako valja da se dignu svi pošteni občinari proti neprijateljem, koji po svojih plaćenicih rade o propasti občine Kastavske, o propasti naše vjere, naše narodnosti, koji bi htjeli uništiti naš hrvatski i slovenski narod u Istri, i predati na milost i nemilost talijanskoj vladajućoj kliki, za koju se znade kamo skilji, i za čime teži. Plaćenike talijanske klike već i tako svatko pozna, i postupati će proti njim onako kako zaslužuju izrodi, izdajice, koji su bacili pod noge i vjeru i narodnost, i jezik, i ljudsku čast i muževni ponos — i to sve za plaću koju dobivaju od tudjinca, inorodnika, zakletih neprijatelja naše krvi i našega naroda.

Zbor se je ustrojio u izborni odbor, koj je opet medju sobom izabrao uži odbor. Na čelu toga i sirega i užega odbora je čestiti občinar Frane Dukić. Na njega valja se obraćati za svakojake upute, njemu javljati što se po občini događa. Ako uztreba, odbor će udesiti i javne izborne stanke gdjegod bi trebalo u prostranoj občini Kastavskoj.

Bilo u dobar čas!

* * *

„Naši izbornici motovunske občine poslali su na pol. oblast energičnu pritužbu proti podieljenju sekcija i molbu, da se za sela Montrilj, Novaki, Kaldir i Rakotole opredieli biralište u Karojbi, a ne u Motovunu, gdje bi bili naši izbornici izloženi svakojakim progonstvima i pogibelji života. Rodoljubi motovunske občine držite se junački!

* * *

„Edinosti“ pišu iz Plavj: Naša občina Milje postupa sada kako sve ostale po tužnoj Istri, koje su u rukah talijanskih. Dobili su nekoga Višnjanca, koji je obć. tajnik i ujedno strastvan agitator. Da su izborne listine izložene dobili smo oglas na Plavje jedva 17. t. mj. Pošli smo odmah listine pregledati. **Tajnik nije dozvolio, da je prepišemo**, kazav, da je to zakonom zabranjeno. Mi smo htjeli uložiti reklam. tim, što smo pismeno podali potrebite dokaze za mnoge, koji su izostavljeni u listi V. kurije, **ali toga nisu htjeli primiti**. Izborne sekcije podieljene su ovako: 1. Milje; 2. Škofije sa Hribi i Odre; 3. Plavje.

Odatle je razvidno, da nas osamiše, da neuzmognemo stupiti u borbu u Škofije; nu ni za Talijane neće cvasti ruže; u prvih dvih sekcijah mogli bi pobjediti socijalisti, osobito kad bi je podupri naši glasovi.

* * *

Iz Pazina, odnosno Poreča, primili smo o protuzakonitom postupanju Talijana u Porečkom kotaru sliedeće dvije viesti.

Dne 17. oktobra pošla su iz Pazina tri pisara u Poreč sa nakanom, da bi na onoj občini prepisali izborne listine. Tim pisarom pridružio se je naš čestiti Stipe Pastorčić posjednik i izbornik u onoj občini. Na c. k. kotarskom poglavarstvu rekoše im, da tamo neima izborne listine. Pošli su na odatle na občinu, gdje im je rekao občinski tajnik, da počekaju do 11½ ure, jer da će tada doći načelnik. Ovaj je doista došao u naznačeni uru u občinski ured, nu našim nedozvoli, da prepiša listinu, već da ju samo pogledaju.

Na to su naši u ime Pastorčića brzojavili c. kr. namjestničtvu u Trst, odakle nebijaše još 18. oktobra odgovora. Onoga dana rekoše našim na občini, da se jučerašnja odluka nemienja. Tuj njim rekoše takodjer, da je izborna listina i kod c. kr. političke oblasti, što su na ovoj oblasti našim zanekali. Sada bilo bi već prekasno da i dodje dozvola za prepis, jer je ogromnog gradiva.

* * *

Na prosvjed Stipe Pastorčića na c. kr. namjestničtvo i uslied odluke c. kr. kotarskoga poglavarstva od dne 20. okt. br. 7674, priobćilo je občinsko glavarstvo u Poreču odlukom od dne 21. okt. br. 2278, o podne, po slugi, koji se je dopeljao kočijom u najvećoj brzini, spomenutom izborniku (Pastorčiću), da mu stoji izborna lista na pregled i prepis. Dodana bijaše tomu opazka, **da mu se toga nikada braniło nije!** Rok za reklamacije, izteklo je dne 22. okt., te bijaše nemoguće prepisati listinu i pregledati ju radi reklamacija.

Dne 24. oktobra došao je Pastorčić opet na občinu u Poreč sa svojimi pisari, te je zahtjevao, da mu se pusti listinu prepisati, na što mu odgovoriše: **Ne anche se vien Iddio!** (Niti da dodje Bog!). Na pritužbu kod c. k. kotarske oblasti, dala je ova sa občine donesti listinu i tako ju je mogao Pastorčić prepisati. On je uložio na c. k. kotarsko poglavarstvo utok proti takvomu postupanju, te je zamolio, da se opredieli novi rok za reklamacije. Neka nam sada tko reče, da se Istarski Talijanaši neporuguju sa svim i svakim: sa izbori, sa zakoni, sa državljani i sa c. k. oblastim. Crno na bielo napisu: Nikada Vam nismo branili prepis, a kad je tamo došao naš čovjek, da to prepiše, dobace mu prostački: **Niti da dodje Bog!** Zar nije to najljepša ilustracija k našem nesnosnom stanju u Primorju u obće, a u Istri napose?

DOPISI.

Iz Lanišća nam javljaju dne 29. pr. mj. — Žalimo vam se ovim dopisom, da sviet dozna, kakvo srce imaju za narod naše vriedne oblasti, i kakve su priprave za izbore.

Pozrtvovni stanovnici sela Brgudac, sagradiše pred nekoliko godina liepu školsku zgradu, a nakon toga obratiše se pismeno i ustmeno nadležnim oblastima za jednu učiteljsku silu, pa makar „exkurendo“ iz Lanišća borem 2 sata na tjedan, da njihova djeca, ništa manje od 158 na broju ne stoje bez školske poduke. Ali molbe njihove, koli pismene, toli ustmene ostadoše kano glas vapijućega u pustinji.

Sela Račjavas i Rašpor imadu ništa manje nego **266 školske djece** bez škole. Jurve od davna pripravljaju sve potrebito za školsku zgradu. Pripravljen je i propisani nacrt, ali ih je strah — videći dičnu braću Brgudčane na čjelu sa svom njihovom naukom i požrtvovnosti, da se ne bi i njima nada i želja za školom i učiteljem izjalovila!

Sela: Trstenik i Klenovšćak, jesu takodjer bez škole. A što da rečemo za tužne Brestčane? Ondje su liepi župnički stan i učiona prazne, a sirota puk spominje samo milene žuljeve, koje im je zadala ova zgrada, mrtvi sada kapitali!

Tim sam vami dragi čitaoci, u kratko ocrtao naše žalostno stanje na polju školske obuke, koje bi po pravu moralo biti, a nema je. A da poželis inostranje pogledati, gdje leži središte Ćićarije, mjesto Lanišće, uvjeren budi, da bi si noge i cielo tielo kruto ozledio, dok bi kroz neprolazne staze u nj dospio, te bi se zgražao nad našim komunikacijama!

Izbiraj put, sa koje ti strane drago, bilo od Lupoglave bilo od Buzeta ili pak od strane Učke gore, nenadjes ni traga bilo u koliko samo ugladjenog puta, već sve krški, klanci jadikovci i neprolazne gudure! A ipak toliki mnogobrojni narod nije još zaostao plaćati cestovni davak! Nu uvaži li se, da bi država mogla imati od onog kraja mnogo koristi, jer se nalazi ondje tragova kamenomu ugljenu, željezu, mramoru, i drugim još korisnim rudama, to nije moguće razumjeti. Zašto ona ovaj biedni narod i liepe krajeve zapušća, i njezin nemar moramo najbolje ožigosati. — Zar je njezinom nemaru krivo to, brate dragi, što nas je dična majka slavinkinja, hrvatskim mliekom zadojila i što nećemo materinji sladki jezik pod noge baciti i njega se sramiti, znajući dobro, da bismo taku proti četvrtoj zapovjedi Božjoj smrtno sagriešili? Postupak naših talijana koji vedre i oblače u tom, nas učvršćuje. Kad su izbori, to tije uviek pirola d'onore — imati će škola, crkvu, ceste itd. itd., ako budeš izdajica svoga roda. Takozvanih inženira dovrvi od svih krajeva tobože ceste mjeriti, pa makar i po snigu. A kad prodju izbori i sunce razlali snieg, to ti se već nesna ni traga, kuda su mjeriti, pa tako bude i sa ostalim obećanjima.

Tužni narode! Što ti je učiniti? Složno pomozi si sam i dobri Bog će ti pomoći. I sada do skora imat ćemo izbore za carevinsko vieće. C. kr. glavarstvo odredilo je za ovaj put biralište kršovitog krasa u sredini, u selu Klenovšćak. Govore, da su nekoji neiskreno s nama misleći učinili utok proti ovoj glavarstvenoj naredbi, da je tobož Klenovšćak malo selo za toliki narod a sire u puk kojekakve lude izmišljotine, da će Lanišće izgubili u budućnosti pravo na ustrojenje samostalne občine. To su samo budalaštine i izmišljotine nekojih nenarojaka izdajica svoga roda, koji nas Slavince ne mogu i neće nikada na krasu predobiti, pa makar se i u Lanišću biralo, al ipak bi rado — ako ne baš izticati se svojim glasom, — a to bi sviet smućivali ili bi htjeli, da im sviet u dućanima ili gostionama kakav novac pusti. Pa eto ti brate uzroka, zašto nekoji nezadovoljno mrmljaju proti toj

naredbi. Ali svaki pošten Slavinac na krasu bit će zadovoljan, što se odredilo birat u Kienovščaku, te će na dan izbora mirno odati svoj glas za muže naše krvi, našeg mišljenja i neće žaliti gubitak vremena, već će zadovoljno gledati broj, koliko nas ima, pa gdje se braća slože, ondje i željezo plivat može. Laniški rodoljub.

Franina i Jurina.

Jur. Poznaš, Frane, delegate na Puljštini?

Fr. A vero, nike da; mašimo sada, kad su opet votacioni, pa su vancali po sukrabojsku.

Jur. Ma ča je istina, da su svi prodanci i da mute svit za Rizza, jer on da je njihov Bog?

Fr. Tako da bi ne! Koli nas, Jure moj, delegati su kako tovari: kamo ih goni podeštat, tamo gredu.

Jur. A ča ih ni sram od ljudi?

Fr. Hodi s Bogom, dragi ti: Talijani i njihove podrepnice se nesrame ničesa.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Službeni list bečke vlade priobćuje u broju od 30. oktobra t. g. cesarsku naredbu na temelju § 14., kojom se mandat trgovačko-obrtničkih komorskih savjetnika, koji ističe 31. decembra t. g. produljuje sve dotle, dok bude novi izborni red za komore odobren i novi izbori razpisani. Tim je osiguran komoram izbor za carevinsko vieće, koji će se obaviti ove godine.

Ministar-predsjednik dr. Körber izjavio na skupštini austrijskih obrtnika, da je bio njegov program obsežan i jasan. Toj izjavi težko će vjerovati onaj, koji je pratio djelovanje g. ministra-predsjednika, jer neznamo doista u čemu bijaše on nigdje jasan. Ministar reče nadalje, da će čuvati ustav i da će promicati gospodarske probitke zemlje. On će valjda opet nastojati, da sastavi takozvanu većinu rada, u kojoj nebi dakako bilo mladočeskih zastupnika. Nu ako mu se to i posreći, držimo svejedno, da pravi račun bez krčmara, jer će mu po svoj prilici osnovu poderati mladočeska obstrukcija.

Predsjednik izvršujućega odbora českih zastupnika dr. Škarda, držao je prošloga čedna u Trebonju govor, u kojem je naglasio, da ministarstvo Körberovo ne bijaše nikada ni jednostrano, što je pokazalo obzirom na ukinuće jezikovnih naredaba u Českoj. Glede budućeg postupanja zastupnika českoga naroda, kazao je dr. Škarda, da se u novom carevinskom vieću preporuča politika slobodne ruke sama od sebe. Tim da se ih ne veže, da nebi i u budućem složno radili sa bivšimi saveznici na desnici. Govornik želi savez stranaka, koje teže za pravom i ravnopravnošću kano protuteža proti njemačkoj zajednici. Dok se ne provede sustav podpune ravnopravnosti i pravičnosti za sve narode, moraju zastupnici českoga naroda ostati u opoziciji. Oblik toj opoziciji naći će sami zastupnici, a taj će stalno biti na korist českomu narodu.

Austrija — reče nadalje govornik — mora se odreći kletve prošlosti, ako hoće da izpuni svoju zadaću. Ta kletva prošlosti jest: podupiranje manjine i zapostavljanje Slavena. Ona mora provesti jednako pravo i voditi brigu za sve. Njezin sustav upućuje na federalizam. Sve, što treba država kao velevlast, vanjske poslove, vojne uredbe itd. kraljevine i zemlje prepustiti će rado zajedničkoj upravi. Narodna borba u Českoj ima se preputiti riešenju naroda u Českoj u českom saboru. Česi se neboje za svoju budućnost, oni će se boriti i doprinositi žrtve na obranu svoje časti i svoga dostojanstva dokle god budu poniavani.

Izborni kompromis, što su ga bili sklopili liberalni i konservativni Niemci Tirola, razbio se naknadno.

Staročeski list „Politik“ javlja viest iz Beča, po kojoj da neće više kandidirati bivši češki zastupnici: Blažek, Čelakovsky, Dostal, Karlik, Kryl, Naxera i Tekly, dočim nije još ništa odlučeno o kandidaturi Bielskoga, Brolika, Doržaka, Engela, Jande, Königa, Sehnala i Sokola.

Političko družtvo u Ljutomeru — u Štajerskoj slovinje za dne 10. i 11. t. mj. izborne sastanke u Ljutomeru i kod sv. Jurja na Ščavnici, na kojih će proglasiti kandidatom za izvanjske občine onoga kotara dr. Miroslava Ploj-a dvorskoga savjetnika kod upravnoga suda u Beču.

Tršćanski Talijani pripravljaju se za predstojeće izbore proti Slovencem okolice tim, što su imenovali u dvih posliednjih sjednicah gradskoga zastupstva do 450 gradjana, koji će zadobiti sada izborno pravo i glasovati proti slovenskomu kandidatu — ako c. kr. vlada neobustavi — — kako bi morala — odnosni zaključak vieća.

Predsjednik hrvatskoga sabora u Zagrebu, priobćio je jednomu novinaru, da će se predložiti saboru u predstojećem zasjedanju zemaljski proračun i zakonska osnova o produljenju financijalne nagodbe sa Ugarskom na godinu dana.

U proljeću, da će biti sabor opet sazvan, te da će imati da razpravi zakon o komasaciji, o odvjetničkom i bilježničkom redu i zakonu o preustrojstvu oružničtva.

Crna Gora. O sukobu izmedju crnogorskih vojnika i izmedju Austro-Ugarske vojne straže na medji Hercegovine i Crne Gore, pišu bečki listovi, da se je sukob dogodio kod mjesta Kazanci. Prvi su počeli pucati crnogorski vojnici, koji su bili prekoračili granicu i stupili na zemljište hrcegovačko. Austro-Ugarska straža, premda brojno slabija, sastojeća od samih pet momaka, uzvratila je vatru i ustrielila jednog crnogorskog poručnika i jednog desetnika, a s naše strane bijahu ranjena dva vojnika. Kasnije se prometnula ta borba u pravu tučnjavu. Povod tomu sukobu dala je vječna pravda radi pograničnih šuma i pašnjaka, koje Crnogorci još uviek svojataju. Iztragom će se ustanoviti, na komu je krivnja radi tog sukoba.

Srbija. Srbski konzulat u Prizrenu podignut je na generalni konzulat sa bivšim konzulom u Skoplju, Stankovićem na čelu. Srbske radikalne novine pišu žestoko proti osnovi Austro-Ugarske vlade o gradnji željeznice do Mitrovice u Novom bazaru.

Rusija. Ruska carska obitelj boravi ovaj par u Livadiji. Ruski poslanik na turskom dvoru Sinovjev primljen je od cara Nikole u Livadiji na audienciju. Tamo je pošao i ruski ministar pravosudja grof Muravjev.

Španjolska. U nekojih gradovih Španjolske pojaviše se karlističke čete, koje bijahu od kraljevskih četa potjerane i razpršene. Usljed toga proglašeno je u tih gradovih obsadno stanje.

Engleska. Kao posljedicu netom minulih izbora za englezki parlamenat, navadja se odstup ministra izvanjskih posala lorda Salisbury-a. Na njegovo mjesto stupa dosadašnji ministar rata lord Landsdowne. Englezki listovi pišu, da ugled ylade usljed tih promjena nije nimalo porasao.

Mjestne:

Zaplienjeno!

Moralna pljuska. Radi nezakonitosti u izloženju listina, naložilo je c. kr. namjestničtvo uslied utoka hrvatske stranke u Puli, da ima občina puljska ponovno izložiti listine. Eto moguće sveze hvaljenoga načelnika Rizzi nisu tu pomogle, nego si gospoda moraju gutati sramotu i ponovno izlagati izborne listine tako, da je opet moguće činiti reklame sve do subote. Tko dakle dvoji, da li je u listini, neka podje na občinu te se o tome osvjedoči.

To im je prvi moralni udarac ovih izbora, a biti će ih i više.

Pokrajinske:

Imenovanje kod suda. Pravosudni ministar imenovao je g. Špiru Perućića sudbenog prislušnika na kotarskom sudu u Voloskom, c. k. sudbenim pristavom tamo. Čestitamo!

Imenovanje viših poštanskih činovnika. Ministar trgovine imenovao je c. k. pošt. savjetnike g. Pavla Garimberti-a i g. Viktora pl. Heydenberga c. k. pošt. nadsavjetnici, i to prvoga stalnim, a drugi je dobio naslov i čin nadsavjetnika.

G. Heydenberg poznat je kao strog ali pravedan i veoma sposoban činovnik, te mu i mi čestitamo na ovom zaslušenom promaknuću.

Imenovanja kod c. k. pošte. C. k. pošt. asistenti imenovani su vježbenici gg. Špiro Pasinović i Dragutin Kevanja za Pulu; g. Rajmund Slegnar za Opatiju; g. Arturo Belotti za Kopar; g. Rismondo Josip za Rovinj i g. Antun Kocinur za sv. Petar na Krasu; manipulacijskimi dnevničari bijahu imenovani g. Makso Velepić za Opatiju i g. Josip Podboj za Tržić.

Imenovanje i premještenje. Prizivni sud u Trstu imenovao perovodnog vježbenika tršćanskoga financijalnoga ravnateljstva g. Alberta Alberti-a prislušnikom, a premjestilo je kancelistu g. Josipa Sanio iz kotarskoga suda na Voloskom kotarskomu sudu u Lošinju.

Vjenčanje. Davorin Sanković-Soldatić, sin čestitog Mata iz Dana, vjenčao se je jučer u drevnom Kastvu — gradu sa vriednom gospojicom Maricom Jelušić, kćerju pokojnog župana. Sretnim mladencima naše ponajljepše čestitke.

Hoće li mu pomoći i ovaj put moćni prijatelji u Trstu? U zadnjem broju priobćismo, da je glasoviti Krstić u zatvoru u Voloskom radi prevare i da bi morao biti zadržan u zatvoru i radi toga, što se je većkrat pohvalio, da imade na državnom odvjetničtvu u Trstu moćnih prijatelja.

Tršćanska „Edinost“ od subote primjećuje k toj viesti, da su talijanski prvaci iz Voloskoga skočili na državno odvjetničtvo i na prizivno sudište u Trstu moljakati za Krstića, da bi ga iz zatvora pustili. Za slučaj potrebe smo pripravni i imenovati te talijanaške prvake.

Koncerti Jana Kubelika u Trstu. Glasoviti češki umjetnik na gusle g. Jan Kubelik priredit će u kazalištu „Politeama Rossetti“ u Trstu dva koncerta, i to dne 7 i 11. t. mj.

Občinski izbori u Kastvu. Pišu nam iz Kastavšćine. Poznato je, da je c. kr. namjestničtvo bilo uništilo izbore u Kastvu radi toga, jer da se je pred dobom zaključilo izbore jednoga dana III. tjela, i da jedan član izbornoga povjerenstva tobože nije imao pravo glasa. Porečka jaslarica bila je graknula na občinsku upravu, kao da je ova Bog zna kakove zločine počinila, i kao da nije vriedno da ista bude na svojem mjestu. Zatuklo se je jaslarici piske. Kad bi se svuda u Istri, u talijanskih občinah, onako upravljalo, i onako redovito i zakonito izbore obavljalo kako u Kastavskoj, onda stalno nebi bilo opravdanih pritužba na uprave i na izbore! Upravno sudište u Beču izreći će svoj sud, da li je u pravu občina sa vladinim povjerenikom ili c. kr. namjestničtvo. Medjutim je občina priredila nove listine radi promjena u jednoj godini u porezu na temelju poreznih podataka. Prirediv jih izložila je listine kroz četiri tjedna. Rok izloženja za uvid iztekao je dne 15. oktobra. Do 14. oktobra nit toga dana nehijaše ni jednoga na občini, da pregleda listine. A ipak je tim danom došao na občinu reklam sa podpisi nosećimi imena: dr. Ivan Krstić, Frane Kinkela (Lovrinov) i Jože Sušan. U reklamu kažu, da su saznali po onih koji su uvirili u listine, da iste nisu u redu. Kakva je to drzovitost, kad se pomisli, da do 14. nit 14. oktobra nije nitko „uvirio“ u listine da jih pregleda, i da je rečeni reklam datiran sa 14. oktobra. Reklamacioni odbor se je odmah sastao, i riešio koli taj reklam toli one, koji su bili prenešeni posliednji dan izloženja, dne 15. oktobra i dao strankam svoj odgovor. Krstiću ga nije mogla občina izručiti, jer ga nije mogla naći. Dala ga je drugo podpisanomu. Dr. Ivan Krstić, neznamo da li sa rečenimi drugovi ili ne, učinio je utok proti odluci reklamacionoga odbora na c. kr. kotarsko glavarstvo. Občinsko glavarstvo priposlalo je odmah utok c. kr. kotarskomu glavarstvu, i ovo ga je u nekoliko dana riešilo, i priobćilo, da je ovo njegovo riešenje konačno. Pozvalo je občinu da naredi shodno za obavljenje izbora. Ova će to i učiniti. Riešenje nije moglo biti drugačije nego li je. Al što nam je drago ovdje zabilježiti, jest: da c. kr. kotarsko glavarstvo nije držalo spisa

kod sebe mjesece i mjesece, kako je to bivalo pod Alojzijem Fabianiem, nego da ga riešilo u njekoliko dana. Sad u obće sve brže i redovitije ide. I pravo je. Ako se od občina zahtjeva, da bezodvlačno riešavaju, zašto nebi kotarska glavarstva dobar primjer davala!

Rečenim riešenjem kotarskoga glavarstva došla je doba, da se u Kastvu opet obave občinski izbori. Tako da će u Kastavskoj občini biti u kratko uz izbore za carevinsko vieće, takodjer izbori občinskoga zastupstva.

Kastavci na noge za svoju čast, za svoje probilke, za svoje svetinje, proti neprijateljem, koji bi Vam htjeli občinu razciepati i osiromašiti, koji bi htjeli obćinare medju sobom zavaditi odnosno u zavadi držati, i uništiti jih materijalno, i pokvariti moralno.

Spor izmedju talijanaša i biskupskog ordinarijata. Tršćanski „židovčić“ pripovieda, da bijaše prošloga čedna kod presvj. biskupa Sterka u Trstu deputacija župljana iz Materade (občina Humak) koju je predvodio načelnik de Franceschi, i koja da je umolila biskupa, da imenuje župe-upraviteljem u Materadi svećenika, koji nebi sliedio stope umirovljenog župnika g. Kranca, poznatog agitatora (!?)

Uzprkos izričitom biskupovom obećanju, da je došao upravljati onom župom „famoso don Scitar“, bivši kurat u Karšetah, gdje da je izazvao veliko nezadovoljstvo medju pučanstvom i kamo ga poslaše proti volji občinske uprave u Bujah.

Župljani u Materadi, tim iznenadjeni, nehtjedoše dati popu ključeva župnog stana. To isto učinio načelnik, koji je u ime občine, koja je patronom crkve, podnio odlučan prosvjed proti osobi župe-upravitelja i proti postupanju biskupa, koji je mimoišao prava občine. Župljani, da su odlučili podnesti drugu pritužbu na namjestničtvo.

Načelnik da je uzprkos nalogu političke oblasti, da izruči ključeve upravitelju, podnio utok središnjoj vladi, te zaniekao predaju ključeva.

Uzbunjenost medju župljani da je velika, i oni da neće više da znaju za popove agitatore u Materadi, već da hoće mir, i pop neka misli na crkvu niposto na Hrvatsku.

Tako židovski „Mališ“, komu treba vjerovati svaki desetu. Biti će istina, da je ordinarijat poslao u Materadu g. Šćitara, da ga tamo nije hotio koji prodanac, da su umažki talijanaši nahuckali svoje podrepnice proti novom župe-upravitelju i da mu je načelnik de Franceschi zaniekao ključeve župnog stana, ali je prosta laž da bi bio umirovljeni župnik veleč. g. Kranc takvim agitatorom, jer je težko naći u Istri mirnijeg i miroljubivijeg svećenika od njega; prosta je nadalje laž, da bi bio veleč g. Šćitar agitatorom, jer se on nije nikada mješao u naše javne poslove ni onda, kad je bio medju samimi Hrvati.

Što se tiče sukoba izmedju občinske oblasti u Umagu sa biskupskim ordinarijatom u Trstu i sa političkom oblasti u Poreču — opaziti ćemo, da toga ni najmanje nežalimo, jer će se već možda remene i druge javne oblasti osvjedočiti, da je absolutno nemoguće občiti sa istarskimi talijanaši, ako im se u svemu nezadovolji i ako im se svatko sliepo nepokorava. Istinu govoreć i mi bismo bili odlučno proti imenovanju veleč. g. Šćitara na ono mjesto, ali posve s drugih razloga nego li talijanaška gospoda. Tih razloga nećemo ovdje navadjati obzirom na g. Šćitara i obzirom na preč. biskupski ordinarijat, ali ipak nemožemo a da nespomenemo, da je bilo težko naći nespretnjeg kandidata baš za ono mjesto, nego li je rečeni gospodin.

Sukob je dakle tuj izmedju občine sjedne strane i z druge izmedju biskupskog ordinarijata i političke oblasti.

Idemo da vidimo čija će vriediti!

Dolazak burskih dobrovoljaca u Trst. Dne 31. oktobra u jutro stiglo je Loydovim parobrodom „Styria“ u Trst preko 350 dobrovoljaca, koji su se borili u južnoj Africi za slobodu Transvala proti Englezom. Pošto im je na putu umro jedan makinista, morao je parobrod u lazaret, da pregleda sve putnike zdravstvena komisija. To pregledanje trajalo je čitav dan. Zdranstvena komisija izjavila je konačno, da se mogu svi putnici izkrcati, što se je dogodilo kašnje u novoj luci. Odatle je odpremljena većina dobrovoljaca izravno na željeznicu pak u njihovu domovinu. Većina tih dobrovoljaca jesu Amerikanci, Niemci, Holandezi i nešto Talijana.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. N. N. Kastav. Žalimo veoma, ako je onoj gospodjici nepravda nanešena, te molimo gg. dopisnike, da budu što nepristraniji i objektivniji u prosudjivanju javnih službenika, da nebude prigovora s nijedne strane. Srdačan odzdrav!

G. A. Š. Rovinjsko selo. Neda se više promjeniti; u onom poslu utecite se u Pulu, Živio!

G. x. + y. občina Poreč. Za tiskovine k predstojećim državnim izborom, izvolite se obratiti na našu tiskaru u Puli. To vriedi i za sve naše občine i rodoljube u srednjoj i zapadnoj Istri. One pako občine, koje su bliže Trstu, neka se obrate i u tom poslu na predsjedničtvo političkog družtva „Edinost“ u Trstu. U onom drugom poslu požurite odgovor od družbe. Da ste nam zdravo!

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: kg po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare m	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim stovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

influenci, kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 50 para.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. — **urar i srebrnar** — Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

žepnih i sobnih satova razne kovine i vrsti, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. — u Puli — Via Giulia broj 5.

Skladište

glinenih peći i štednjaka.

Preuzimlje

svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva

J. J. Naglas-a u Ljubljani.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i zgađanju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazebam, Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada, ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj kriljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kapljice ili švedska životna tinktura (Lebenses senz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvotočnica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava težinja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odalanja se bol u žličici, želudačne grčeve, zatica, grozicu ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i samo bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuzuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crijev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili tešini. Ciena škatuljici 50 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenju, nategnutim žilam, ukočenosti i utaklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvrčuje meso oko zubi, razfriskaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvrčuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i ozeblinam. 1 lončić 50 novč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedinu. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, bjelinost, bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, rufičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najfinijih stvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Crême eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama težuta, kao što su prišići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora koža i. t. d. Usljed svoga kemičkog sastava, za se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončića 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose; omogućuje stvaranje tjemena i slažava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 25.

Mirisna zesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi prijatan miris. Flašica 50 novč.

Otrov ili čemer za štakore i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrilo od Rodiuma proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kančuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na tekući račun, i na **giro konto** sa 4½% kamatima od dana **uložka do dana dignuća.**

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 76. U Puli, dne 9. novembra 1900. **God. XXXI.**

Oglasi [illegible] itd. tiskaju i zaračunaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka se javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malé stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka u podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Ćirila i Metoda" za Istru

Školske takse.

Potaknuti glasovi stanovitih prostih lažaca, klevetnika, bezdušnika, kojim nejma mjesta medju poštenimi ljudmi, bili smo u broju od 8. oktobra 1896. napisali članak o školskih taksah.

U onom članku smo kazali i dokazali s jedne strane, da su hrvatski i slovenski zastupnici bili uviek najodlučniji protivnici uvedenja školskih taksa; da su u jednom saborskom zasjedanju proti njim govorili i predloge stavljali; da u drugom zasjedanju radi časti hrvatskoga i slovenskoga naroda nisu mogli niti smjeli biti u saboru, pak su proti taksam podnesli spomenicu na ministra bogoštovja i nastave, i postavili proti njim resoluciju u carevinskom vieću.

S druge strane smo kazali i dokazali, da je zemaljski odbor ili junta po dva puta saboru predložio zakonsku osnovu o školskih taksah, da ju je dakle povraćenu od c. kr. vlade kao nepotvrdjenu po drugi put predložio saboru; i da u tom odboru sjede dr. Cleva, dr. Chersich, dr. Gambini i Tomasi, a da mu je na čelu komendatur dr. Campitelli.

Kazali smo i dokazali, da je saborski odbor tu zakonsku osnovu po dva puta razpravljao, i po dva puta jednoglasno prihvatio, i da su u tom odboru bili sami talijanski zastupnici, i to drugi put dr. Bennati, dr. Costantini, De Franceschi, dr. Glezer i dr. Vareton.

Kazali smo i dokazali, o čem se svaki može uvjeriti iz stenografičkoga zapisnika saborskoga, da je saborska većina u saborskoj sjednici dne 30. jenara 1896. razpravljala o toj zakonskoj osnovi, i prihvatila ju jednoglasno.

Toj sjednici predsjedao je komendatur dr. Campitelli, a bili su prisutni svi talijanski zastupnici, najme: dr. Bartoli, dr. Bennati, dr. Bubba, dr. Canciani, dr. Chersich, dr. Cleva, Doblanovich, De Franceschi, dr. Gambini, dr. Glezer, markiz Polesini — Kamalić, dr. Rizzi, dr. Tamaro, Tomasi, dr. Vareton, dr. Vergottini, dr. Venier, Nikola Venier i Vidulich Mate (Lošinjski načelnik).

Ti svi su dakle **kako** jedan glasovali za školske takse.

Po njihovoj osnovi, na njihov predlog školske takse postale su zakon.

Dok nisu bile zakon, naši su zastupnici učinili sve što bijaše u njihovoj moći, da ne budu zakon. Sad kad su zakon, znamo, da su poduzeli razne korake, da se taj zakon ukine. Njihovi koraci su do sad ostali bezuspješni, al oni neće nit na dalje mirovati, u koliko njim bude dana prilika, dok se taj zakon, dakako zakonitim putem, neukine.

Za sada je svakomu gledati, da školske takse budu čim manje težke, da se jih bar preko zakona neodmjeruje i neutjerava, i da se upotrebljuju u svrhu za koju su ustanovljene.

Kao glavni, pače jedini razlog za uvedenje školskih taksa navadjala su talijanska gospoda taj, da mogu dobiti novaca za sve to veće troškove za pučke škole. Dakle novac, što ga dobiva zemaljska blagajna u Poreču od školskih taksa, morao bi se trošiti za ustrajanje novih škola.

Pak šta vidimo?

Evo već njekoliko godina utjeruje se od občina školske takše. U ime njihovo imalo bi ulaziti u zemaljsku blagajnu 150.000 kruna i više.

Gdje su škole, koje se ustraja sa timi novci ili koje su se već ustrojile?!

Školski nameti još se uviek plaćaju.

U ime školskih taksa vuče se ona ogromna svota novaca, a škola, naših škola, za našu djecu škola se nevidi, ili jako malo.

Što veli na to c. kr. vlada?! Uvedenje školskih taksa, ako se njim neustraja novih škola i razreda, je prosta prevara.

Čujemo, da se je c. kr. vlada sporazumila sa zemaljskim odborom, odnosno i saborom, da će se svake godine ustrojiti t r i škole u pokrajini.

Takav sporazum bio bi jasno proti školskom državnom zakonu, a bio bi u protimbi takodjer sa razlogom, s kojega se je školske takse uvelo.

Ipak t r i škole na godinu za 150.000 kruna!!!

Tri naše školice stoje pokrajinu malo više od 3000 kruna. Kamo s ostalim novcem? Kamo sa 140.000 kruna i više?

Ima občina, koje plaćaju na tisuća i tisuća kruna u ime školskih taksa, gdje manjka škola i razreda, a gdje se ipak nije ustrojila nit škola nit razred odkad postoje školske takse.

Zemaljski odbor ustrojio je i uzdržaje talijansku realnu gimnaziju u Pazinu. Plaća toliko profesora, plaća njim i za one godine, što su u Italiji služili; gnjete upravo štipendije djakom, samo da ih ima, makar i takovim, koji nenapreduju; troši za zgradu i učila. Troši već redovito na godinu kakvih 30 do 40.000 kruna.

Zar u taj nepotrebiti silom štipendija položeni zavod idu novci od školskih taksa, novci siromašnih poreznika pojedinih občina Istre?

Kad bi Istra bila i bogatija, odnosno manje siromašna nego li je, nebi se smjelo uzdržavati onakav luksus, kakav je rečena talijanska realna gimnazija u Pazinu.

Podniposto pako nebi se za tu gimnaziju imalo trošiti novaca, što jih zemaljska blagajna dobiva od školskih taksa. Ove bi se morale upotrebljavati za ono, za što su ustanovljene, za ustrojenje pučkih škola, i u obće pučko-školske potrebe.

C. kr. vlada je odgovorna za vršenje svih zakona u onu svrhu, u koju bijahu stvorene!

Reć bi, da zemaljski odbor i odmjeruje školske takse kako nebi imao.

Nam je bar poznato, da jih odmjeruje i za djecu od 12 do 14 godine. A to po zakonu o školskih taksah u savezu sa školskimi zakoni nebi smjeo.

Poznato nam je takodjer, da jih odmjeruju i za djecu škola, koje nejmaju propisanoga broja učiteljskih sila.

Nije pravedno, da se za onu djecu koja hode u školu samo pol dana, plaća isto toliko takse koliko za onu, koja hode cieli dan. A nije ni zakonito, da se plaća takse za više djece nego li jih zakon propisuje za jednu ili više učiteljskih sila. Ta djeca više od dotičnoga broja imaju se smatrati kao da škole u obće nejmaju, a ko nejma škole, nije dužan plaćati školske takse.

Nepojmivo je na pr., kakvim obrazom može zemaljski odbor zahtjevati školske takse na 200 djece u školu sa jednim učiteljem, dočim se isti zemaljski odbor protivi zubmi i noktmi dati toj školi i drugoga učitelja ili učiteljicu, a morao bi ga dati, na temelju jasnoga slova zakona, svakoj školi, čim ima preko 100 djece u njoj. Dok neda drugoga učitelja za preko 100 djece, dotle po zakonu nejma prava zahtjevati školske takse od djece koja su preko 100 u takovoj školi. A slično je i sa višerazrednimi školami, na temelju zakona.

Mi upozorujemo na sve rečeno, naše občine, i občinare svih občina po Istri.

Nek čitaju, razmišljaju, svoj sud izriču, i po onom, što njim duša kaže, postupaju.

Izborno gibanje.

Pod Učkom na jezeru u Čepiću bio je prošlu nedjelju 4 novembra veličanstven izborni sastanak.

Čepić je znamenito mjestace, gdje je pred stotinami godina već obstojala na glasu crkva Majke Božje pri jezeru i do nje samostan kaludjera remeta iliti reda sljedbenika Sv. Pavla. Tamo je hodio već pred 500 godina na pohode onaj prior svete Marije od Zagvozda Modruškoga, koj je na starom hrvatskom jeziku i pismu (glagolski) napisao razvod medja izmed Mošćenica na istočnom i Kožljaka na zapadnom obronku gorja od Učke. Pak nam kukavice govore, da smo od jučer u Istri.

* *

Dan je bio do podna najnepovoljniji. Lievao je dažd, često mokre, putevi razrovani, lugovi u poloju, ali to nije ustrašilo nikoga. Iz Pazina došla su oba bivša naša zastupnika u Beču dr. Laginja i prof. Spinčić, a s njimi u družtvu sazivači sastanka dr. Dinko Trinajstić i načelnik pazinski dr. Šime Kurelić. Sva četvorica pregledaše uz put stari grad Belaj, sielo negdašnje gospode Belajske i suda. U Čepiću primio jih je prirodjenom svojom gostoljubnosti veleč. župnik-dekan vitez Anton Nežić, koj tamo službuje u duševnoj pastvi već od godine 1864.

Okolo podna počelo se je vriemiti i zapodne bio je krasan dan.

Naroda je navrvilo, kako već rekosmo na stotine iz bližnje okolice, nekih dosta iz daleka, iz občine Boljunske, Plominske i Labinske. Došli su i svi okolni svećenici.

U 3 ure po podne, načelnik Pazinski pozdravio je sakupljeni narod i pozvao na biranje predsjedatelja. Bio je izabran dekan veleč. Nežić.

On je kratkim govorom predstavio sakupljenim narodne zastupnike.

Ovi su zatim govorili: dr. L a g i n j a tumačio je vrlo priprostim načinom pomen izbora za carevinsko vieće u Beču, potrebu dogovornog rada svih birača i slogu pri izborima. Tumačio je nadalje što se može, a što se nemože postignuti dobra za narod. Razlagao je na dalje, kako je pravedno, da od pete kurije bude zastupnik od naše, hrvatske, ilili slovinske strane, jer nas je toga naroda više, nego li od drugoga jezika u Istri. Razlagao je i način biranja zastupnika od pojedinih skupina i dokazivao nepravdu kurije velikog posjeda i izbore po fiduciarih, pak izjavio, da poglaviti trud zastupnika, koj bude izabran, ima poći na to, da bude promjenjen izborni red, te svaka punoljetna mužka glava bude imala pravo glasovati ravno svojega zastupnika.

Taj govor, osobito one dielove, gdje je govornik prispodabljao državu i vladu sa obitelju i ocem i majkom i njihovimi dužnostmi, narod je osobito povladjivao.

Za njim govorio je prof. S p i n č i ć. Rekao je, da naša stranka neradi skrivno, nego očito, s otvorenimi kartami. Tumačio je, kako su u Istri dvie velike stranke i kako je zastupan narod hrvatski ilti slovenski, a kako talijani. Razlagao je dosta potanko, što su narodni zastupnici činili u prošlih godinah za duševno, a što za tjelesno dobro naroda. U d u š e v n o m pogledu branili su po mogućnosti ustanove vjere, crkve i njihovih službenika, branili su i zahtjevali, da se našemu puku daju škole male i veće, da se prosvjetli, da bude imao razumnika i zagovornika. Zahtjevali su, da se u svih uredih javnih poštuje jezik naroda, da se narod očuti ravnopravan pred svakom oblasti, i da nebude više „ščavo", sužanj, kako su ga njegovi protivnici do danas nazivali. U t j e l e s n o m pogledu zauzimali su se dosadanji zastupnici zato, da narod, kad plaća, i dobije nešto, što mu je od potrebe; zato se je predlagalo i nekoliko jur izposlovalo, da se zidaju ceste gdje su potrebite, da se uredjuju rieke i po-

toci, da se osušuju i prokopaju močvare. Radilo se je i u Bečiću i u Poreču, a konačno se je i izposlovalo, da je pao narodu sa vrata onaj teški ezoner (dug odkupa od desetine), branili smo Istru i od vinske klauzule, premda ju žalibože proti premoći nismo mogli odvrći, kad su zemaljske oblasti i zemaljsko gospodarsko vieće u Poreču, bili izrekli, da neće Istri škoditi, a škodila je ljuto. Radilo se je i još će se proti obnovi te klauzule svimi mogućimi načini.

Talijanska stranka svojom politikom hoće da potalijanči ovu našu Istru posvema. Ta je stranka kriva, da se uz našu potrebnu hrvatsku gimnaziju u Pazinu, koju nam uzdržuje ciela država, još uzdržava talijanska gimnazija u istom gradu, ali ta na troške same naše pokrajine.

Kamo vozi talijanska stranka u Istri, pokazale su razne izjave ča u saboru, gdje se je od predsjedničtva spominjala prigodom smrti kralja Umberta značajnim načinom kuća Savojska i želja da se na svojem putu nezaustavi na vodi Pádu (Pò). Govornik je završio: „Predloženici za zastupnike su Vam znani. Dani izbora biti će oglašeni. Dodjite glasovati svi, koji imate pravo; glasujte po duši, izbor nije težak, pak, što Bog dá i sreća junačka“. Gromoviti „živio“ pratili su govornika pri pojedinih stavcih i na koncu.

Još je govorio dr. Trinajstić o sekcijah izbornih za pojedine kraje i o načinu, kako da se narod ponaša.

Govorilo se je i o velikoj potrebi nekih cesta u onom kraju Pazinskoga i Labinskoga kotara i izrekla želja, da jih vlada pomogne učiniti čim prije, jer sam narod nemože.

Zatim je još govorio župnik veleč. Mlakar i baš u dušu narodu. Predsjedatelj je na koncu zahvalio svima i izjavio sastanak završenim.

* * *

Pod noć razišli su se ljudi veseli i zadovoljni svojim kućam, pozdravljajuć se izmjenice sa urnebesnimi: Živili.

Na sastanku nije bilo ni odaslanika vlasti, ni žandara, jer se naš puk svagdje vlada mirno i dostojanstveno. Samo je jedan časak bilo nastalo neko nesporazumljenje medju nekim trgovcem Fabianom iz Paza, i občinskim tajnikom boljunskim, ali to se je odmah izravnalo bez zla, sa dvie tri rieči. Koliko nam je znano, g. Fabian pripada talijanskoj stranci.

Sastanak je bio pred crkvom do kuće gospoje Eme udove Korenčanin i u dvorištu iste. Govornici stajali su poviše, na shodu iste kuće.

* * *

Za nedjelju 11. novembra urečen je izborni sastanak u Dolenjoj vasi (postaja Lupoglav) u kući Josipa Vazmine br. 11 i to odmah poslje službe Božje, koja će se ondje čitati, buduć dan sajma.

Na sastanak obećao je doći i govoriti kandidat pete kurije dr. Laginja.

* * *

Pišu nam iz Sanvincenta: Kod nas se gradi toli potrebita cesta od Bokordića na Rezance, što je dobro i liepo, te je bilo već skrajnje vrieme, da se učini, i dokrajči zapuštenost onoga naroda. Nu neće se cesta samo zidat do Rezancih nego i dalje do ceste Vodnjanske, što će biti vrlo koristno za ona sela. Naš sladki načelnik Biba sa gradnjom te ceste agitira, i prieti junačkim Rezancima, da im neće produžiti cestu do Vodnjanske, ako budu držali kako od starine sa narodnom našom strankom. A obećava im ako budu glasovali za talijansku stranku, da će im valje cesta bit napravljena. Nije ni liepo ni pošteno da se takovim sredstvima agitira i zavadja narod, i te načelnikove rieči pokazuju baš najbolje kakov je. On nije dakle za dobro svega naroda svoje občine, bez razlike jezika, nego je na dobro samoga onoga dielа, koji se izpovieda talijanskim? Ako je cesta koristna za Bokordiće i Rezance zašto im je kratiti s toga jer nisu talijani? Dakle da su talijani, načelnik bi im sve dao i napravio, a jer nisu zato su zapušteni? Tako pravo misli za Vas vaš načelnik, o jadni naši ljudi iz Sanvinčentske občine. Zapamtite to pak mu dojdućih občinskih izbora pokažite vrata. A medjutim neplašite se. On nemože zapriečit, da se cesta ne gradi. Cesta će se svejedno graditi kad vi i glasujete kako što je vavik Vaša navada, za narodnu stranku, a lukavi Biba ne može ništa, nego Vas samo straši praznom puškom. Recite mu, da se praznom puškom straše djeca, a ne ljudi i držite se junački.

* * *

Čujemo, da su socijaliste u Puli namjeravali držati u nedjelju poslje podne dva sastanka u svrhu agitacije, jednoga u Premanturi a drugoga u Pomeru. Pripoviedaju nam, da je Medulin učinio školu, te da nisu mogli naći niti lokala, niti služatelja. To bilježimo radi kronake, a nameće nam se pitanje, zašto socijaliste idu u hrvatska sela rovati proti hrvatskoj stranci, a nečujemo da bi pošli držati kakov sastanak u bumbarsku Galežanu ili Vodnjan, te u Fazanu?

* * *

Iz Grožnjana pišu nam, da su i za onu občinu odlučene dvije sekcije za predstojeće izbore u V. kuriji. Jedna sekcija biti će u Grožnjanu a druga u Završju. Proti ovoj sekciji ustali su Grožnjanski talijanaši, koji su htjeli, da se provede izbor za V. kuriju za cielu občinu u talijanaškom gnjezdu Grožnjanu, gdje bi bili lagje kupovali, sliepili i varali izvanjske naše izbornike. Njihova spletka nije za ovaj put uspjela. Preporučamo našim izbornikom sekcije u Završju, da se čuvaju grožnjanskih varalica i neka složno svi glasuju za svoje domaće poštene i vriedne muževe.

* * *

Izbor fiducijara za V. kuriju započeo je u Istri dne 5. t. mj. i to u talijanskom gradiću Cittanovi. Izabrani bijahu dakako tri talijanski predloženici. Odatle zaključuje tršćanski „židovčić“, da je to dobar znak, kako da to nije moralo biti u onom čisto talijanskom gnjezdu. Isti listić se nada, da će ta prva „pobjeda“ imati najbolje posljedice za konačni uspjeh u čitavoj Istri, a mi kažemo, da se o pobjedi nemože govoriti gdje neima protivnika a o konačnoj pobjedi u V. kuriji ćemo još govoriti.

* * *

Broj fiducijara V. kurije u Istri. Kako je poznato odpada na svakih 500 stanovnika jedan birani birač ili fiducijar. Zadnji put i to god. 1897 biralo se je u pojedinih občinah na temelju pučkoga popisa od god. 1890. Na tom temelju birati će se i ovaj put. Godine 1897 birala je ciela Istra u V. kuriji 636 fiducijara, od kojih je pripalo hrvatsko-slovenskoj stranci njih 300, a talijanskoj 326. Kako su Talijani — kojih ima 80.000 manje u Istri nego li nas — došli do te većine, poznato je već i vrabcem na strehah. Dakle tih 26 glasova odlučilo je za talijanskoga kandidata Bartolića.

* * *

Doćuli smo občenitu viest, da će se izbori izbornika ili fiducijara koli za V. toli za IV. kuriju obavljati izmed 26. novembra i 20. decembra tekuće godine.

Iz jedne občine, najme Buzetske, već smo doznali za te dane. Ta občina ima u sve šest sekcija za V. kuriju, to jest birati će se fiducijare za petu kuriju u šest mjesta. Te sekcije su: 1. Buzet grad, 2. Buzet okolica (koja spada takodjer pod gradsko izborničtvo), 3. Vrh Sovinjak, Svi Sveti, Račice, 4. Črnica sa raznimi drugimi mjesti, 5. Draguć, Hum, Tibole, Grimalda, 6. Klenoščak sa raznimi drugimi mjesti.

Buzet grad birati će 1 fiducijara. Buzet okolica 4 fiducijara. Vrh sa ostalimi mjesti 6 fiducijara. Črnica sa ostalimi mjesti 7 fiducijara. Draguć sa ostalimi mjesti 4 fiducijara. Klenoščak sa ostalimi mjesti 8 fiducijara.

Za V. kuriju birati će se u sekciji Buzet-grad dne 3. decembra od 8 do 10. ure prije podne; za sekciju Buzet okolica istoga dana od 1 do 5. ure po podne; za sekciju Vrh isto dne 3. decembra od 8 pr. p. do 2 po podne; za sekciju Črnica dne 4. decembra od 8 do 2; za sekciju Draguć dne 5. decembra od 8 do 2; za sekciju Klenoščak dne 6. decembra od 8 do 2.

Za IV. kuriju birati će se u sekciji Vrh dne 4. decembra od 8 do 2; za sekciju Črnica dne 5. decembra od 8 do 2; za sekciju Draguć dne 6. decembra od 8 do 2; za sekciju Klenoščak dne 7. decembra od 8 do 2 i to isto toliko fiducijara koliko za V. kuriju u tih sekcijah, najme 6 za sekciju Vrh, 4 za sekciju Draguć, 7 za sekciju Črnica, 8 za sekciju Klenoščak.

Tako će se u Buzet-gradu i Buzet-okolici birati dne 3. decembra, dakle istoga dana, samo u različitih brah; na Vrhu dne 3. i 4. decembra, u Črnici dne 4. i 5. decembra, u Druguću dne 5. i 6. decembra, u Klenošćaku dne 6. i 7. decembra.

Oni koji imadu pravo glasovati samo u V. kuriji, trebat će birati samo jedan dan; oni koji imadu pravo i u V. i u IV. kuriji, valjat će da dodju na glasovanje dva dana, jedan za drugim.

Mi priobćujemo ovo na znanje, i priobćiti ćemo sve dane i ure za sve občine i sekcije, čim saznademo za nje.

Upozorujemo naše prijatelje naročito u onih občinah, gdje su Talijani ili Talijanaši na upravi, da nastoje stalno, iz pisanoga, doznati, gdje, koji dan i koju uru će imati doći birati u pojedinih občinah i sekcijah. Naši suzemljaci Talijani miste, da njim je svaka slobodna kod izbora, pak njim treba paziti na svaku i na dobu.

Ako nebi naši mogli saznati toga kod občinskih glavarstva, nek se odmah popitaju kod c. kr. kot. glavarstva.

* * *

U pazinskoj občini urečeni su izbori već za 18. t. mj. i sliedeće dane.

Franina i Jurina.

Fr. Češ ti za kmetskega sina al za velega gospodina.

Jur. Ja ću za kmetskega sina, zač on zna najbolje kade kmeta postol žulji.

Fr. Tako, ča nemaris jako za velu i bogatu gospodu?

Jur. Ne, zač ki z velun gospodun črešnje zoblje, njemu repi ostaju.

Fr. Borme imaš pravo!

* * *

Jur. Ča je istina, da je nedilju u Premanturi niki klatilo predika, da je dosao urdin od kralja, da Laginja i Spinčić nesmiju bit deputati, i da će Talijani trionfat.

Fr. Da se to klatilo u briškulu razumi to znam, ali za talijanski trionfo, bi mu mogla sparozina . . . u grlu ostat.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Ministar izvanskih posala grof Goluchowski pozvao je u Budimpešu nekoje austrijske ministre, da nastave pregovore sa madjarskimi drugovi o bosanskih željeznicah. Kako je poznato protive se Madjari gradnji željeznice Bugojno Aržan, koja bi spajala Bosnu i Hercegovinu sa središtem i prirodnim stecištem ciele Dalmacije, naime sa Splitom. Madjari zahtjevaju, da se najprije sagrade nekoje njim povoljne bosanske željeznice a glede gradnje pruge Bugojno—Aržan, da će oni zajamčiti, da se ona pruga sagradi kad budu one prve gotove. Austrijski ministri zagovaraju svezu Bosne — Hercegovine sa Dalmacijom i reć bi, da su pripravni prije odstupiti nego li posve popustiti zahtjevu ujihovih madjarskih drugova. Već se je držalo, da su dogovori o gradnji tih željeznica konačno prekinuti, kad eto dolazi viest, da su pozvani austrijski ministri u Budimpešu, da nastave dogovore.

Glede izbornoga gibanja u Dalmaciji doznajemo, da je tamo obnovljen izborni kompromis iz god. 1897. izmedju narodne stranke, stranke prava i takozvanih Srba. Od 11 dalmatinskih mandata zapasti će narodnu stranku 6, stranku prava 3, a Srbe 2. Stranka prava i Srbi da nisu zadovoljni s tim kompromisom, te je medju njimi došlo do nesuglasja. Narodna stranka kandidirati će mjesto pok. Bulata, sadašnjeg predsjednika zemaljskog sabora dr. Ivčevića i valjda ostale bivše zastupnike. Držimo, da će i stranka prava kandidirati bivše zastupnike Biankina, Perića i Trumbića. Radikalni Srbi u južnoj Dalmaciji — u Kotoru, hoće da biraju mjesto bivšeg zastupnika Kvekića, koji se je u Trst preselio, radikalca Trojanovića, koji neće da znade za sklopljeni kompromis.

Kako smo već javili, u susjednoj Kranjskoj boriti će se za mandate obje narodne stranke t. j. narodno-napredna i narodno-katolička. O kandidatih prve govorili smo drugom zgodom. Narodno-katolička stranka postavila je sliedeće kandidate: U V. kuriji mjesto bivšeg zastupnika dr. Kreka, odvjetnika dr. Šusteršića, za izvanjske občine bivše zastupnike Pfeifera u Krškom, Pogačnika za Kranj, Povšeta za Kočevje, Vencajza za Ljubljanu i Žitnika za Postojnu i Idriju. Borba biti će na žalost žestoka sudeći po dosadašnjih pripravah.

U njemačkom dielu Tirola sklopljeni kompromis naišao je na odlučan odpor prvaka konservativnih Niemaca i bivšeg ministra Dipauli-a. Njega kandidiraju istomišljenici u V. kuriji briksenskoga kotara, usljed česa će se razbiti kompromis izmedju njemačkih liberalaca i konservativaca.

Vodja moravskih Čeha dr. Začek sazvao je prošloga četvrtka sastanak svojih izbornika u Preravi, gdje je izjavio, da je položaj za češki narod veoma neugodan. Njega je želja, da bi se bivša većina carevinskoga vieća uzpostavila. Kao protivnik politike po kurijah želi, da budu svi zastupnici češkoga naroda u jednom klubu i da budu složni proti vladi. Izjavio se je takodjer proti tomu, da bi se zastupnike unapried vezalo glede njihovog budućeg postupanja.

Štajerski Slovenci pripravljaju se vrlo živahno za predstojeće izbore. I tamo biti će borbe izmedju samih Slovenaca. Povod tomu daje izborničtvo V. kurije, za koje se otimlje bivši zastupnik Žičkar i vlastnik tiskare u Celju Dragutin Hribar. Iz dosadašnjih viestih nemože se suditi, tko će biti izabran. Hribar je izjavio, da će primiti kandidaturu ako se većina fiducijara za njega izreče.

Bečki list „Information“ za koga vele, da je u doticaju sa vladinimi krugovi, donaša u jednom od posliednjih brojeva dopis iz Trsta, u kojem kaže medju

ostalim, da se Talijani nadaju zadobiti izborničtvo izvanjskih obćinah zapadne Istre, gdje kandidira dr. Rizzi. Dopisnik pozivlje namjestnika Goessa, da se sada pokaže da je u istinu prijateljem Talijana, kakvim ga opisuju, te da pomogne tamo Talijanom da pobjede.

Crna Gora. Naknadno javljaju sa Cetinja, da se je dogodio posliednji sukob izmedju austrijskih i crnogorskih vojnika 50 koračaja od granice na crnogorskom zemljištu. Od Crnogoraca pali su častnik Sušić i vojnik Tepavčić, koji bijahu na straži sa četvoricom drugih vojnika. Austro-ugarska straža imala je pet vojnika. Crnogorci da su oteli našim dvie puške a naši Crnogorcem jednu pušku i jedan samokres. Odnosna komisija ustanoviti će, na komu je krivnja radi tog sukoba.

Srbija. Bugarski listovi pišu, da je srbska vlada nalozila svomu zastupniku u Sofiji, da započne bezodvlačno dogovore sa bugarskom vladom o budućem sporazumnom djelovanju u Macedoniji. U Sofiji da su odlučujući krugovi osvjedočeni, da će do mala doći do ugovora ili saveza izmedju Srbije i Bugarske glede postupanja u Macedoniji. Ovaj savez da je izazvao rad austro-ugarskog zajedničkog ministarstva o gradnji željeznice kroz Novopazirski sandžak i dalje kroz Staru Srbiju. Bugarski listovi pišu obširno o tom budućem savezu.

Rusija. U ruskom pomorskom proračunu odredjeno je 15 milijuna rubalja za nove gradnje u iztočno-azijskih lukah Port-Arturu i Vladivostoku što je jasnim dokazom, da Rusija kani ojačati svoj položaj u iztočnoj Aziji. Povodom odkrića spomenika pok. predsjednika francezke republike Carnota u Lionu, dobio je sadašnji predsjednik republike Loubet od ruskoga cara Nikole brzojavku, u kojoj spominje s priznanjem Carnotove zasluge za Francezku, kao i njegovo živo nastojanje oko zbliženja „naših sprijateljenih i saveznih zemalja za cilj, koji je bitno miroljubiv". Predsjednik Loubet zahvalio se caru Nikoli u ime ciele Francezke najsrdačnije.

Španjolska. Ministarstvo proglasilo je u čitavoj Španjolskoj obsadno stanje. Taj korak opravdava vlada karlističkim pokretom, koji da se ima inače smatrati neuspjelim. Odatle zaključuju, da je vladi generalah stalo do toga, da skuči slobodu naroda u uzke granice, pak da vlada nad narodom pomoću sablje.

U sjedinjenih državah obavio se izbor onih, koji će imenovati predsjednka saveznih državah sjeverne Amerike. Za taj izbor bijahu dva kandidata t. j. sadašnji predsjednik Mac Kinley i njegov protivnik Bryan-Washington. Većina izbornika odala je svoje glasove za Mac Kinley-a. Predsjednika biraju sjedinjene sjevero americke države na 4 godine. Novi predsjednik vladati će od 4. marča 1901 do 4. marča 1905.

Južna Afrika. Bivši predsjednik Transvala starac Krüger obolio je na putu za Europu. On se nalazi na vojnoj ladji kraljevine Holandije. Vrhovni zapovijednik englezkih četa u južnoj Africi lord Roberts imao bi ostaviti svoje zapovjedničtvo i Afriku dne 20. t. mj. Njega će zamjeniti u zapovjedničtvu lord Kitchener. Englezi uvidjaju napokon i sami, da ratovanje u južnoj Africi neće tako brzo svršiti. U Londonu da su mnienja u vojničkih krugovih, da će rat trajati u Africi još šest mjeseca.

Pokrajinske:

Zadnji broj „Naše Sloge" bijaše zaplienjen radi viesti „Staro prijateljstvo".

Imenovanja. C. kr. namjestnik u Trstu imenovao je namjestničkoga oficijala g. Dinka Faè prislavom pomoćnih ureda; kanceliste g. Rudolfa Kregau i g. Frana Igell-a oficijali; naslovnoga oružničkoga stražmeštra g. Josipa Crivicicha i računarskoga podčastnika g. Mihovila Vončinu kancelisti pomoćnih ureda c. kr. namjestničtva u Trstu.

Novi srbski konzul u Trstu. Biogradske službene novine javljaju, da bijaše imenovan bivši profesor kaznenoga prava na velikoj školi u Biogradu g. Svetislav Stanojević generalnim konzulom kraljevine Srbije u Trstu.

Pišu nam iz Baške dne 2. tek. Molim Vas da ustupite malo prostora ovom dopisu iz mjesta, odkud Vam se tako riedko javljamo, kao da nas nije na svietu. Na 21. pr. mj. slavili smo riedku svečanost, biva naš sumješćanin, umirovljeni svećenik pop Marko Barbirić rekao je zlatnu misu. On je izprva mislio tu zgodu posve skromno proslaviti, ali je najzad morao popustiti želji puka. Već ranim jutrom tog dana razvile se zastave po mjestu (i jedna s kozjim grbom, koje nismo drugih godina vidjevali), a liepa kita svečarovih prijatelja, više svećenika i redovnika izpratila ga do crkve, koja se u čas dupkom napunila župljana i otočana. Veliku misu odpjeva svečar uz podvorbu, a preko iste prozborio je vlč. g. župnik Andrijčić liepu propovied o dostojanstvu svećenstva, pa je u istu zgodno upleo rad zlatomisnikov, dok bijaše u pastirskoj službi. Svih kolikih se je u velo dojmio glagolski obred jubilejske svečanosti, preveden po preč. kakoniku Parčicu. (Želili bismo da ga diecezanski list za porabu drugih naštampa).

Kasnije se znanci i uža rodbina okupiše za stol u zlatomisnikovu stanu, gdje je palo liepih nazdravica, čitale se brzojavke i pjesme prigodnice (jedna vrlo krasna od mladog Fr. Tomašića) itd.

Starcu mladomisniku želimo i dijamantnj pir!

Krstić na slobodi! Posredovanjem talijanskih v o j v o d a iz Voloskoga kod uplivnih osoba u Trstu, bijaše glasoviti Krstić iz tamnice pušten na slobodu.

Idemo, da vidimo, što će sada oni, koji ga dadoše zatvoriti.

Od sastanka u Cepića. Javlja nam prijatelj, da su naši zastupnici vraćajuć se iz Čepića i prolazeć niže Kršana već u crnoj noći mimo Barišićeve krčme, bili pozdravljeni zviždanjem od dva tri mladjuha.

Vriedno bi bilo saznati one junake, koji su medjutim odmah bili ušutkani od gromovitih „živio" drugih ondje prisutnih ljudi. Ako je pak i mladi gospodar pomogao „švikati", onda je našim ljudem dužnost da ga dozovu pameti, tim, da se čim manje moguće služe od njegove trgovine. Onda bi već ohladio i on i drugi!

Pišu nam iz Zrenja, dne 29. pr. mj. (B o ž j a r u k a m o ž e v e ć n e g s o t o n s k a !). Dne 24. tek. mj. bio je naš vriedni rodoljub, Ante Tončić (Cekin) iz Zrenja, u Motovunu, da plati porez, i to s konjem i kočijom. Ostavio je konja u staji, a kočiju pred kovačijom Ivana Škrpuša. Kad je obavio svoje poslove i došao k konju, upoznaše ga krnjeli motovunski i gledaše ga surovim okom.

Malo po tom upregne konja i otidje svojoj kući kad al četvrt sata daleko od Zrenja, na čistoj ravnini, izvrne mu se jedno kolo od kučije, te pade na sred ceste. Pomoću dobrih ljudi dovuče kučiju u Zrenj, te pokaza kovaču radi popravka. A znate li što je kovač pronašao? Da je netko navlaš prepilio osicu, da se izvrne i ubije. Poslje pozvao drugoga kovača, te obdva zaključiše, da su pripravni i priseći, da je osica bila prepiljena isti dan, a držala se još samo jedan milimetar u sredini. Dakle pozor naši ljudi kada idete u koje talijansko gniezdo, čuvajte se razbojničke ruke, jerbo ovaj dogodjaj sviedoči, što su sve kadri učiniti. Nu ovaj put je božja ruka savladala sotonsku i spasila poštenoga čovjeka.

Vinska ljetina na lošinjskih otocih. Od tamo pišu nam, da je imao naš puk na otocih Susku i na Unijah dobru vinsku ljetinu, jer do tamo nije još doprla nesretna filoksera, koja je inače uništila vinograde na ostalih otocih kvarnera. Radi toga biti ćemo prisiljeni kupovati vino od naših susjeda, koji bijahu sretniji od nas.

Ona dva otočića imati će dostatno vina za sve nas a ciena mu nije visoka. Preporučamo dakle naše Suščane i Unijce u prvom redu domaćim krčmarom, da neidu tražiti vino daleko, kad ga imamo hvala Bogu pred samimi vrati.

„Dalmatinski skup" u Trstu. C. k. namjestničtvo u Trstu potvrdilo je pravila novoustrojenog družtva za Hrvate Dalmacije i Istre pod imenom „Dalmatinski skup", komu će biti svrha, da pospješuje duševne i tjelesne probitke članova, Hrvata iz Dalmacije i Istre nastanjenih u gradu Trstu.

Porotna razprava odročena. Porotna razprava obdržavana kroz tri dana na okružnom sudu u Rovinju proti L. Corazza, bivšemu občinskomu tajniku-blagajniku u Motovunu, bijaše na predlog njegova branitelja, odvjetnika Albanese odročena, te će se nastaviti dne 8. novembra t. g.

Kameni ugljen u Bazovici — kod Trsta. Nedaleko Bazovice (obćina Trst) našli su sloj kamenog ugljena jako dobre vrsti. Za kopanje toga ugljena ustrojilo se je družtvo, u kojem su — kako kažu skoro sve sami tudjinci, većinom Niemci.

Iz drugih krajeva.

Slava Valpovačkim gospodjam! I opet jedna liepa viest, a ovog nam puta dolazi iz ravne Slavonije — iz bielog Valpova. Glas o tužnom udesu naše nesretne braće u Istri, odjeknuo je širom ciele otačbine, a našao je duboka odziva u nježnim srcima rodoljubnih Valpovčanka. U svome su zanosu te plemenite kćeri hrvatskoga naroda zasnovale divnu zamisao, biva, kako bi radom svojih ruku prinesle i one svoj darak zaslužnoj družbi sv. Cirila i Metoda za Istru; te se upravo riedkim oduševljenjem dale na provedbu te svoje sretne zamisli. „Počam od male kćerke otmena velikaša" — kako nam se odanle javlja — „pa do one najbijednijega poljodjelca, sve su Valpovčanke jednakim marom jednakom ljubavi izradjivale milodare za svetu istarsku družbu. I ti su se milodari dne 20. listopada o. g. uz veliko saučešće mnogobrojnoga valpovačkoga gradjanstva razprodali na dobrovoljnoj dražbi, putem koje je u korist družbe unišla izdašna svota od 365 kruna. Nije li taj prekrasan primjer požrtvovne ljubavi za narodne svete ideale upravo vriedan da ga se naslijeduje u najobilnjoj mjeri? Samo napried kćeri hrvatskoga naroda, ugledajte se u svoje dične sestre u Valpovu — sliedite ih u njihovom plemenitom nastojanju, poduprite gdje i kako možete dičnu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Trud će Vama naplatiti Bog, a i biedni istarski patnik, koji sada uznesen i razdragan kliče: Slava Valpovačkim rodoljubnim gospodjama i gospodjicama, neće uzkratiti ni Vama svoga udivljenja i blagodarnosti svoje.

Napried dakle za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru!

Položio mandat. Zastupnik na hrvatskom saboru u Zadru g. Marko vitez Petranović položio je svoj mandat. Kao uzrok tomu naveo je g. Petranović svoje slabo zdravlje, dočim se tvrdi s druge strane, da ga je nesloga u njegovoj stranci prisilila na taj korak.

Sukob izmedju austrijske vojničke straže i izmedju Crnogoraca. Iz Mostara pišu, da se je jedna austrijska vojnička straža dne 26. pr. mj. sukobila na austrijskom zemljištu sa crnogorskimi vojnici, koji su prekoračili našu granicu. Naša vojnička straža sastojeća od 5 momaka poniela se vrlo junački, jer je suzbila pretežniju crnogorsku stražu, od koje je ostao mrtav jedan častnik i jedan podčastnik, od naših bijahu dvojica ranjeni. Naši vojnici oteše Crnogorcem mnogo oružja. Taj nemili sukob da je izazvao u Mostaru dubok utisak.

Na željezničkoj konferenciji u Beču, održali su Madjari podpunu pobjedu. Oni sad zapoviedaju u Austriji! Željeznica Bugojno — Spljet neće se graditi, jer se ministar Szell zaprietio ostavkom. Poslanstvo občine Splita bilo je u audienci kod Körbera, i molilo ga, da se zauzme za gradnju te željeznice, ali im je molbu odklonio. Ministar željeznice Witek, odgovorio je, da je to ne moguće. Pustih izgubljenih godina za narodnu politiku u Dalmaciji!

Tri para vjenčanih u jednoj obitelji — u isti dan. U selu Belje u Ugarskoj vjenčala su se nedavno iz obitelji Maček tri para na jednom. Pred oltarom u sredini klečao mladi par, njim na desno otac i mati zaručnikova, koji su isti dan slavili 25 godišnjicu svoga vjenčanja, a na lievoj strani mladog para klečali su djed i baba zaručnikova, koji su slavili 50 godišnjicu svoga vjenčanja ili zlati pir.

Ovoj riedkoj, trostrukoj slavi prisustvovalo je cielo selo i mnogo naroda iz okolice, koji je pohrlio u hram božji, da vidi, kako će se u isti čas vjenčati unuk, otac i mati, djed i baba.

Miš na dvorskom koncertu. Kako bečki listovi javljaju, dogodila se dne 29/10. kod dvorskog koncerta smiešna zgoda. Kad je koncertni meštar Rosé započeo svoje predavanje na guslah, začuo se šum medju glasbali, što su okruživala orkestralnu estradu. Biline su se stale gibati, pa se držalo, da je otvoren prozor i da se cvieće niše od propuha. Sakupljeni su odmah zamietili taj šum, pa se vidjelo, da i sam kralj razgovara o tome sa svojom okolinom. Koncertni meštar Rosé sbunio se, ali se u svojoj igri nije dao smesti. Za malo je medju glasbali nastala opet tišina. Kad je na podij stupila gdja. Saville i počela pjevati, opet se medju glasbali začuo neki šum. Tad se opazilo gibanje na grimiznoj stolici, na kojoj je uz poslanike sjedila gdja. Plunket. Nemir se povećavao. Nj. Veličanstvo se smiešilo, a nadvojvode su okretali glave prema mjestu, gdje su sjedjeli poslanici i neke gospodje, koje su već postale nervozne. Što se dogodilo? U redutnu dvoranu je bio zalutao miš. Životinjica je izpuzala izmedju cvieća kod podija i tražila je puta kroz dvoranu. Miš je pobudio veliku pozornost. Gospodje, koje su počele udarati nogama, odahnule su, kad je nestalo tog neugodnog koncertnog gosta.

Razni prinosi:

Naša uprava primila je u krunskoj vriednosti, mjeseca oktobra:

a) Za predbrojbe: Nar. dom. Bakar 2·50. Dvor. Varaždin 3·—. Čitaona Petrinja 2·50. J. L. Rieke 1·50. J. R. Medulin 3·—. N. Z. Zvoneće 3·—. Čit. Duvno —·60. M. P. Pula 6·—. M. V. Brieg-Buzet 1·50. M. I. Rieka 2·20. F. R. Cittanova 3·—. I. B. Dragozeti 3·—. L. S. Krk 14·—. Dr. E. Z. Buzet 3·—. A. B. Tribalj 10·—. J. P. Montrilj 6·—. V. S. Klana 6·—. Š. K. R. Buići 4·—. Č. i dr. Zadar 7·50. J. M. Opatija 10·—. A. J. Opatija 6·—. M. H. Sv. Lovreč 2·—. Čit. Brinj 3·—. Čit. Osiek 2·50. S. K. Rakotole 3·—. M. Stiván 12·—. Čit. Tinjan 3·—. M. M. Čavle 4·—. F. B. Dubrovnik 10·—. S. G. L. Gor. Vas 8·—. I. P. Sv. Ant. 10·—. S. P. Vodnjan 9·—. M. P. Sv. Ivanac 12·—. A. Š. P. Tar 5·—. F. V. Kornić 12·—. J. M. Sv. Petar Š. 2·—. A. N. Dračevac 6·—. A. L. Kaštelir 7·—. I. L. Kaštelir 4·—. F. S. Kaštelir 7·—. J. R. Kaštelir 2·—. G. M. Kaštelir 4·—. A. R. Kaštelir 4·—. Čit. Kraljevica 2·50. A. K. Buzet 14·—. I. M. Šipan 6·—. M. K. Gorica 2·—. F. S. Rukavac 6·—. Čit. Trst 15·50. J. T. Pule 2·50. M. K. Zameće 2·50. I. K. Nova Vas 6·50. A. R. Višnjan 2·50. Čit. Sv. Lovreč 2·50. L. T. Mune 4·—. A. D. Kastav 18·—. A. Z. Salvore 6·—. V. V. Kanfanar 3·75. A. M. Drivenik 2·—. J. V. Krbune 10·—. A. S. Rieka 2·—. B. S. Lubenice 10·—. I. R.

Kastav 10·—. A. R. Vodice 1·70. B. K. Sušak 6·50. R. K. J. Zadar 10·—. A. M. Trst 4·50. A. C. Trst 7·—. I. S. Cres 12·—. M. L. Pula 1·50. A. F. Vodnjan 5·50. Don A. G. Šijana 12·—. I. C. Kastav 3·—. A. E. Trst 2·—. T. B. Hreljin 4·—. K. B. Krk 13·—. M. D. Pula 3·—. J. S. Barbariga 3·—. A. R. Vižinada 8·—. F. B. Tinjan 6·—. J. S. D. Mali Lošinj 3·—. A. M. Pula 2·—. I. M. Rieka 5·50. S. F. Višnjan 2·—. I. O. Borut 4·—. M. A. Čatići 4·50. N. A. Pula 3·—. B. K. Pula 2·—.

b) od oglasa: M. I. Rieka 5·28. A. W. Zagreb 120·—. Slavija Ljubljana 6·48. Občina Pazin 26·56. Pripravnica Kastav 8·80. Ljek. Ghersetich, Volosko 20·—. G. S. Vodice 13·20.

c) Za djačko pripomoćno družtvo u Pazinu: č. g. Niko Mardešić, darovao K 4, č. g. Em. Perčić, Volosko, sakupio u gostioni „Transval" K 4·20, č. g. Jakov Kirac, Medulin, za razbit žmulj u njegovoj krčmi K 1·20.

d) za družbu sv. Cirila i Metoda: č. g. Petar Starčević, Kraljevica K 12, sakupljene od gospodične J. Bašić prigodom nadzdravice družbi za stolom g. župnika Stjepana Paskvana; č. g. Zorko Klun, iz Sluma, u ime prijatelja pok. Mate Sverka u Klenovšćaku K 11·40; č. g. Ivo Sintić, Beli, darovao K 2; č. g. Fr. Barle, Požega, poslao na g. prof. Matka Mandića K 25.

e) za bratovšćinu hrv. ljudi: č. g. Ivo Sintić, Beli, podario K 2.

Dalmatinska pisma.

Kad je predsjedniku prizivnog suda bio dodieljen naslov tajnog savjetnika, napao je „Dalmata", kako običava, sudb. tajnika kod istog suda, g. Obuljena, kao agitatora, te, dok u političkoj zasliepljenosti kaže, da g. Obuljen ima glavnu rieč pri imenovanju činovnika, pita g. predsjednika, je li mu poznato i što misli preduzeti protiv takva tajnika, komu ima biti ugodno, što su neki sudci počeli rabiti hrvatski jezik. Obaviješten dobro o uredovnim tajnam, tuži isti list i tajnike g. Mandolfa i g. Marola, da hrvatski izvješćuju i dopisuju. „Narodni List", navadjajuć kako nikakav zakon ne propisuje talijanski jezik, ispravlja ga, da se i savjetnici služe tim jezikom, a da će se i još više unapried ljutiti. Kad bi se svi sudci poslužili svojim pravom, nikakvim ustanovam ne spriečenim, ne samo što bi se iredentovci ljutili, nego bi se i jezično pitanje mnogo prije i lakše riešilo.

Prošlih dana sklopile su narodna i pravaška stranka izborni kompromis, prem da se je dobar dio pravaša protivio. U načelu nebi moralo biti zamjerke, kad mu je pohvalna svrha, da nijedan talijanaš ne dobije mandata na carevinsko vieće, nego pri uvjetima pravaška stranka morala bi zahtjevati, a narodna bi imala biti u dužnosti da popravi, što je pri zadnjim obćim občinskim izborima naškodila hrvatstvu sa nepolitičkim kompromisima sa talijanašim. Buduć Hrvati u tomu nebi morali popustiti, a tek iza pravedne zadovoljštine, odobriti izborni kompromis, koji ima jednu dobru stranu.

Glagolica još neda spavati šačici renegata i iredentovaca, koji su doprli da kude same crkvene obrede i da napokon odvraćaju vjernike od crkve, rigajuć svu talijansku žuč na hrvatsko svećenstvo, koje imade svu zaslugu da je ona bila uzpostavljena.

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu" po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan istih.

Filijalka

C. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po $2\frac{3}{4}\%$
" " " 8 " " $3\frac{1}{4}\%$
U pismim na ime sa predob. od 4 dana po $2\frac{3}{4}\%$
" " " " " 8 " " 3%
" " " " " 30 " " $3\frac{1}{4}\%$
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
" " " " " 3 m. " $2\frac{1}{4}\%$
" " " " " 6 " " $2\frac{1}{2}\%$

Okružni odiel u krunama

razpoloživ smjesta, $2\frac{1}{2}\%$ na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibiaj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih, vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestnije uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam čč. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: kg po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
" " II	2·—
" granis	1·20
Povošteno platno za oltare . . . m	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 8%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Prsni čaj sa „Učke-Gore".

Izvrstni domaći lijek proti

influenci, kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 50 para.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

Našu zahvalu

ponajljepšu izrazujemo svim nama naklonjenim poznatim i nepoznatim p. n. naručiocem, osobito pako veleštovanomu ženstvu, koje sa takovom odlučnošću po svim trgovinama zahtjeva naše tjestenine.

Il. Bistrica, u oktobru 1900. Sa podpunim štovanjem

Žnideršič & Valenčič.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.

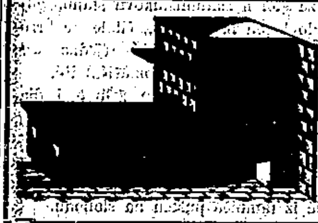

Skladište

glinenih peći i štednjaka.

Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva

J. J. Naglas-a u Ljubljani.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni liekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, koštenom pogancu, probadanju, sva ćovrnim naglim. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofulomosti, podbuhlosti, djetinjoj kraljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava teginju ili mučninu, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u slezici, želudačne grčeve, zatica, grozica ili zimnica, zavijanje ili griznja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije zasigurat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zaprieči i kame bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čili i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crijev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, zgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okriepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, milnikaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i mekšavanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam, peručini i osopotinam, 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedlini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dra Spitzera pomast za lice proti sunčanim piegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, nečistoće na licu, proizvadja glatkost, nježnost, bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tomu spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodna mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začasnom diplomom. Dobiva se u bieloj, ružičastoj i rutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantino. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najfinijih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manam na licu, kao što su pjegice, sunjenice, crvene mišje, pjege, suhoj koži i t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari, te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i izkušena prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose; onemogućuje stvaranje prhuti i oslabljenu, vlasišta, ova voda podieljuje također i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravni sjaj. Ciena boci 1 f. 25 nč.

Mirisna zesa za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 nč.

Otrov ili čemer za miševe i štakore. Flašica 50 novč.

Antifebrin od Rodinska proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, brade, kose, pocrne, fine sapune, praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje, praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju, Spužve za umivanje, kefice za zube, Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povoje za rane, pojase, kirurške sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglasene medicinske specijalitete.

LJUBLJANSKA

KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI

Spitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vučitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na tekući račun, i na girokonto sa $4\frac{1}{2}\%$ kamatima od dana uložka do dana dignuća.

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naruče.

Broj 77. U Puli, dne 13. novembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbo, oglase itd. šalju se napotnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi, odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacije».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog sterka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu, ili K 6·—, odn. 3·—, na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Bosanske željeznice.

Malo je koje strogo gospodarsko pitanje uzvitlalo toliko prašine u novinah obiju pola monarhije, koliko upravo pitanje o gradnji takozvanih bosanskih željeznica. Nu tim pitanjem zanimaju se i vladajući krugovi Rusije i Srbije, koji naziru u gradnji tih željeznica pogibelj za svoje probitke na balkanskom poluotoku.

Da vidimo o čemu se radi.

Medju austrijskom i ugarskom vladom vode se već dugo pregovori o gradnji komada željeznice iz Sarajeva u novopazarski sandžak sa ogrankom preko Višegrada do srbske granice. Ovu prugu zagovaraju osobito vojnički krugovi, jer da je potrebita i važna ne samo s gospodarskog, već osobito s vojničkog pogleda za čitavu monarhiju. Glede te gradnje složiše se brzo obje vlade, jer su tuj odlučivali viši državni probitci. Osim rečene pruge imale bi se graditi još dvie kratke pruge i to pruga Šamac-Doboj i Bugojno-Aržano, koja bi se produljila do Splita i tako spojila Bosnu sa morem. Madjari, koji su danas svemogući i koji se vazda pletu i u strogo austrijske poslove, protiviše se gradnji pruge Doboj—Aržano, jer hoće, da svu trgovinu i promet okupiranih zemalja pritegnu u Madjarsku t. j. u Budimpeštu. Madjari prigovaraju gradnji ove željeznice, jer da neima vojničke važnosti, dočim tvrde austrijski krugovi, da je gradnja pruge Bugojno-Aržano skoro važnija nego li ona iz Sarajeva na Novopazarski sandžak. Ova se imade graditi osobito u vojničke svrhe, dočim će druga služiti na obranu dalmatinske obale i spojiti će Dalmaciju sa zaledjem, bez kojega njoj neima gospodarskog procvata.

Madjarska bojazan, da bi se izgradnjom pruge Sarajevo — Split naškodilo njihovim probitkom na Rieci, nije drugo nego izlika, da ostavi monarhiju na njezinih obalah bez prave obrane i da nepopusti ovoj polovici monarhije u pitanju, koje služi i cislajtaniji na korist.

Madjari zagovaraju vruće gradnju treće pruge, t. j. Šamac—Doboj, kojom bi se najkraćim putem spojilo glavne gradove Bosne i Hercegovine — Sarajevo i Mostar sa glavnim gradom Ugarske. Ova pruga bila bi skoro izključivo koristna jedino Madjarom, za to i zahtjevaju oni, da se ona najprije izgradi.

Sve te tri pruge iznosile bi jedva 200 kilometara duljine, pa zadaju ipak toliko brige radi prkosa obiestnih Madjara.

Postojeće željeznice u okupiranih pokrajinah neimaju osobite važnosti jer su kroje, t. j. nisu s pojene sa velikimi svietskimi prugami niti imadu izlaza na more. Radi toga je neobhodno potrebito, da se s jedne strane veže glavno mjesto Bosne sa Novopazarskim sandžakom a s druge sa morem. Pruga Sarajevo—Split jest koli za Bosnu-Hercegovinu toli za Dalmaciju od životne koristi i potrebe. Split je najvažnija luka Dalmacije i najbliža Sarajevu.

Radi gradnje tih pruga vodili su austrijski i ugarski ministri dulje vremena pregovore u Beču. Već se je činilo, da su se ti pregovori razbili usljed protimbe Madjara gradnji pruge Bugojno—Aržano, koja bi spajala Sarajevo sa Splitom. Zadnjih dana posredovala je, u tom sporu sama kruna, koja je naložila ministru izvanjskih posala grofu Goluchowskom, da se podade u Budimpeštu i da skloni madjarsku vladu na dalnje pregovore. Austrijski ministri dr. Körber, Böhm, Call i Wittek bijahu pozvani u Budimpeštu na zajedničke ministarske pregovore, kojim su sa madjarske strane prisustvovali ministri Szell, Lukacs i Hegedüs. Tim pregovorom predsjedao je grof Goluchowski. Prva sjednica trajala punih šest sati. Poslije sjednice primio je car i kralj ministre Goluchowskoga, Körbera i Szella u audienciju, te su oni izvieštili o uspjehu pregovora. Nakon toga držana je zaključna sjednica, koja se je bavila formulirnjem zaključaka. O toj sjednici izvješćuju službeni listovi od dne 5. t. mj. koliko sliedi: Zajedničke ministarske konferencije urodile su podpunim sporazumkom obiju vlada glede gradnje bosanskih željeznica. Ugovoren je za izgradnju najvažnijih željeznica program, koji će se u najkraćem vremenu predložiti obim parlamentom u formi zakonskih osnova. Pošto je s obzirom na nedostatna novčana sredstva i tehničke sile, što stoje u tu svrhu na razpolaganje, izključeno, da bi se mogle sve projektirane pruge, koje idu većim dielom gorskimi krajevi, u isto vrieme graditi, ustanovljen je red za tu izgradnju.

Prva pruga, će se graditi, koja ima prednost po svom znamenovanju za čitavu monarhiju, a to je pruga iz Sarajeva u Novopazarski sandžak u Polimlju, s ogrankom preko Višegrada na srbsku granicu. Ova se pruga imade izgraditi na trošak bosanskog zemaljskog zajma za tri godine, ako nenastanu nepredvidljive zapreke.

Neposredno za tim — tako će ustanoviti spomenuta zakonska osnova — započeti će istodobno gradnja obih drugih pruga, koje su opredieljene, da postojećim bosanskim željeznicam pribave izravni priključak na ugarsku željezničku mrežu kod Šamca i na austrijsku mrežu kod Aržano.

Budući da će izbor načina za dobavu novčanih sredstava posljednjih dviju pruga ovisiti od tadašnjih okolnosti, osobito o stanju bosanskih financija, ustanovljeno je već sada, da će se glede toga potrebiti suglasni zakonski predlozi tako pravodobno u oba parlamenta predložiti, da će biti osiguran početak i svršetak gradnje obiju pruga Doboj—Šamac i Bugojno—Aržano u smislu ovih zaključaka kao i spomenutog zakonskog predloga. Odatle je razvidno, da će radi prkosa Madjara morati da čekaju uzajemnu svezu Bosna i Dalmacija najmanje tri godine. Dalmacija ustala je listom na noge, da se već jednom izgradi pruga Sarajevo—Split, bez koje njoj neima gospodarstvenog napredka, i bez koje ostaje osamljena od čitavog svieta. Njezini napori nisu na žalost posve uspjeli, i Bog sam znade hoćeli, se njezinoj opravdanoj želji zadovoljiti i nakon triju godina.

Izborno gibanje.

Izborni pogovor na Kastenjeru. U subotu večer sakupilo se do 200 ljudi u krčmi g. Tominića na kastenjeru, pozvani od g. dr. Ivana Zuccona. Da je moglo i više ljudi stojati u prostranoj dvorani, bilo bi jih još više poslušalo rieč riečitog govornika, kako vješto i duhovito razlaže uzvišena načela hrvatske narodne stranke, odkriva krivice, koje nam se od zemana čine, traži lieka ljutim narodnim ranama, te sredstva prosvjeti i napredku narodnomu. Pred nama su izbori, reče, važni momenat u životu naroda, pa, kako se članovi svake obitelji, vriedni gospodari, sakupe na pogovor o svakoj važnoj stvari, koja ih se tiče, tako i mi, sinovi velike obitelji hrvatske, sakupili smo se da čujemo glas o velikom narodnjem delu, koje nam predstoji, o izboru za V. kuriju. Crta ubitačni rad talijanske gospodske klike, naperen od valjkada proti našemu narodu, a ne samo našemu, nego siromahu i od njihova istoga jezika. Naš narod joj mora odoljet i pobjediti. Osvrće se na novu socijalističnu strančicu i njezine nezdrave nazore u pogledu vlastničtva, gdje bi htjeli, da oni, koji su u znoju lica svoga štogod u svom životu stekli, podiele sa onim, koji su plandovali. Izaziva smieh sa anekdotom o Rotšildu, kad mu se prikazao socijalist sa zahtjevom, da podiele imanje toga bogataša, pa se izračunalo, da bi mu došlo, obzirom na cielo stanovničtvo zemlje, cigli patakun. Socijalisti još viču nečemo militarizma, doli s arsenalom, a ne znadu, kad bi sve to pošlo u basso, da bi oni pošli a spasso, i bila bi rovina cieloga grada. Nu zato treba, da se držimo zdravih, starih načela naše stranke, i sjedinimo se u izbornoj borbi za kandidata naše stranke, dr. Laginju, za kojega su se već izjavili svi ostali dielovi Istre, ne ove, već i one strane Učke, gdjegod odzvanjaju glasovi našega miloga materinskoga jezika. Za dr. Laginju, kmetskoga sina, drže sv naši pošteni i zapošteni kmeti, a tako i poljodjelci latinske krvi, koji su od svoje gospode nemanje izmuzeni i izcrpljeni od naših kmeta. Njegova kandidatura znači: Mir medju narodima i pravica svakome, a rat talijanskoj sinjoriji, koja izpija krv narodu, rat nesnosnome stanju stvari u pokrajini. Predstavlja kandidata dr. M. Laginju, koji će u Beču raditi za vjerske svetinje, za duhovno, i za materijalno dobro naroda.

Dr. Laginja posve na kratko, bez ijedne fraze i suvršne rieči, naveo je prisutnim samo nekoliko primjera, iz svoga mnogo godišnjeg praktičnog djelovanja na korist naroda. Uzporedjuje napredak onih mjesta, gdje smo mi iole sa malo upliva i vlasti osvojili sa onim, gdje još vlada talijanska klika. Spominje n. p. šternu u Mladenićim obćine Kastavske, sazidanu od dvadesetak godina nazad njegovim nastojanjem; dok u glavnom brlogu talijanske gospode, u Poreču, do pred par godina moralo se pit iz lokve. I tako je pripovieđao dulje i dalje, da nemožemo sve ponoviti, a osvrnuo se na bezobrazne laži, svoje se proti njemu šire, i s kojim je oklevetan kao neprijatelj naroda. Tako n. p. i radi škole pomorske šire laži okolo, da je on kriv, što jim junta i obćina ne dadu škole, dočim da su Pomerci njega slušali, bili bi već odavna svoje škole imali.

Od obćinstva je bio oduševljeno pozdravljen.

Zahvaliv se ljubezno prisutnim na slušanju i miru, pozdravi dr. Zuccon sve i prekinu pogovor.

Narod je ostao poslje njegova i drugih posjetnika iz grada odlazka, veseleći se, do u kasno doba noći, te se je još dugo čulo po tom puljskom predgradju klicanje: „Živila Hrvatska".

* * *

Sastanak u Alturi. Za nedelju po podne sazvao je dr. Iv. Zuccon naše izbornike na pogovor u krčmu čestitog Martina Kaića. Premda je kiša lievala došli su naši vriedni Alturci skorom svi, tako da je prostrana soba upravo napunjena bila. Dr. Zuccon razložio je u poduljem i veoma liepom govoru cilj svih pogovora, da se izbornici složno, bratski dogovore za koga će glasovati oni i njihovi izabrani fiducijari. Razložio izborni red, načine, njesta, odnosaje zastupnika, u obće sve što na izbor spada. Krasan su njegov govor velikom napetošću slušali, a rieči su njegove — kada je pozivao Alturce neka se ne tudje domu svomu i miliu materinu — segnule u srce svim prisutnim, jer su po svršenom govoru davali ruke za vjeru i mužku besidu za izbore. Još je g. Križ kratkim govorom opomenuo izbornike, neka budu ljudi poštenja vriedni — i neka se nenadje izroda, koji će svoju volju, svoje poštenje i svoju čast prodati, jer su novci potrošni a sramota i čast ostanu u uspomeni naroda. Uz dobro vino i liepu narodnu pjesmu još su ostali čestiti Alturci zajedno u prijateljskom razgovoru.

Malo prije, nego su naši došli u Altaru, već su bili tamo dr. Rizzi, dr. Stanić i dr. Bolmarčić iz Pule. Stanić otišao na jedan kraj, Bolmarčić na drugi kraj Altare, a Rizzi k svomu šantolu pre Anžolu. Što su ta sveta tri kralja radila, to nam je nedokučivo, jer je cijela Altura bila na okupu kod Kaića. Zašto tamo nisu došli? Zašto nisu oni pozvali narod na pogovor? Da je barem pre Anžulo došao Kaiću čuti govor dr. Zuccona čuo bi takvi blagoslov, da bi ga dosta bilo njemu i njegovim gostom. Pre Anžule, narod je čuo taj blagoslov, slušao ga i odobravao — oduševljeno, a mi smo time veoma zadovoljni!

* * *

Izborni sastanak bio je prošlu nedjelju također u Dolenjojvasi, mjestne občine Roč. Žalibože pokvarilo je ružno vrieme taj sastanak, kao i sajam, koj se na Martinju drži u onom selu. Ipak nije bio trud bez koristi. I ako je dažd lievao neprestano, počekao je narod poslje službe Božje pred Crkvom i slušao nagovore tamo došavšega dra. Dinka Trinajstića iz Pazina, glavnog našeg suradnika M. Mandića iz Trsta i dra. Laginje iz Pule. Prisutni prvaci iz Gorenje i Dolenjevasi, Semića, Kesišćine i ostale okolice Roča primili su zadovoljstvom objavu kandidature dra. Laginje za petu kuriju Istre i zadali vjeru, da će birati fiduciara takove koji će zanj glasovati. Pojedini seljani iz onih krajeva i Buzeštine iznesli su kasnije svaki za svoje krajeve razniih potreba i želja i tražili zagovor za nje. Čuditi se je uztrajnosti ljudih, koji po onako zla vremenu nisu žalili truda, da dođu ća iz Sluma, Brgudca, Lanišća itd. Bio je na sastanku i bivši načelnik Buzetski Fran Flego iz Počekaja, a iz Trsta g. gradski i ujedno zemaljski zastupnik Fran Dollenz. Veleč. župnik Dolenjevasi P. Pikulić primio je gostoljubno sve koji su mu se priglasili. Uz put je bilo veseloga i bratskog pogovora u kući rodoljubnih Sandalja na postaji Lupoglav, a tako i na domu Frana Flega na Počekaju (postaja Buzet). Svim srdačna hvala na trudu i dobroti.

Tom prigodom čulo se je dobre glase, koje je ostavio sastanak na Čepiću; ljudi su vrlo zadovoljni, što čuju dobrih nauka i istina i naputaka u svojem jeziku, otvoreno, mirno i odrešito.

* * *

Sekcije i dnevi izbora u pazinskom političkom kotaru, to jest što je pod sud Pazin i Labin, odlučeni su ovako:

Peta kurija bira fiducijare:

1. Občina Tinjan 19. novembra od 9. jutro do 3. pop.

2. Občina Zminj isti dan od 9. jutro do 4. pop.

3. Občina Pazin: Sekcija Lindar dne 20. novembra od 9. jutro do 4. pop. — Sekcija Pazin (grad) isti dan od 9. jutro do 2. pop. — Sekcija Gologorica dne 22. novembra od 9. jutro do 12. podne. Sekcija Novaki isto tako. Sekcija Grdoselo isti dan od 10. jutro do 2 popodne. — Sekcija Beram dne 23. novembra od 9. jutro do 2. pop.

4. Občina Boljun dne 23. nov. od 9. jutro do 4. pop.

5. Občina Plomin dne 23. nov. od 9. jutro do 2. pop. — Sekcija Čepić dne 24. novembra od 9. jutro do 3. pop. — Sekcija Kršan isti dan, iste ure.

6. Občina Labin: Sekcija Sv. Nedelja dne 26. novembra od 9. do 11. ure jutro, sekcija Sv. Lovreč isti dan od 9. jutro do 3. pop. Sekcija Sv. Martin isti dan, iste ure. — Sekcija Labin dne 27. novembra od 9. jutro do 1. popodne. Sekcija Dubrova isti dan od 9. jutro do 3 pop.

Četvrta kurija (kmeti, koji plaćaju barem 8 kruna državnoga poreza, to jest od kuće ili zemlje ili patente ili dohodarine — sve skupa računajuć):

1. Občina Labin: Svi vanjski biraju skupa u Sv. Nedelji dne 28. novembra od 9. ura jutro do 1. pop.

2. Občina Plomin: Svi vanjski skupa biraju u Čepiću dne 28. nov. od 9. jutro do 12. podne.

3. Občina Boljun: Bira ciela skupa dne 29. novembra od 9. ure jutro do 12. podne.

4. Občina Tinjan ciela skupa bira dne 29. novembra od 9. ure jutro do 12. podne.

5. Občina Pazin: Svi, izuzamši one od porezne občine Pazin, biraju u Lindaru dne 30. nov. od 9. jutro po 2. pop.

6. Občina Zminj, ciela skupa, bira dne 30. novembra od 9. jutro do 1 pop.

U občinah, gdje je više sekcija, neka naši paze, da se nezaklate u nepravu!

* * *

U sudbenih kotarih Kopar i Piran razdieljene su ovako izborne sekcije:

1. Dolina, sekcija Dolina.
2. Klanec, sekcija Klanec.
3. Dekani, sekcija Dekani i Loka.
4. Milje, sekcija Milje, Škofije i Plavje.
5. Kopar, sekcija Kopar i Lazaret.
6. Pomjan, sekcija Pomjan i još jedna (Kastavci ili Kostabona).
7. Marezige, sekcija Marezige.
8. Izola, sekcija Izola i Korte.
9. Piran, sekcija Piran, Pedena i još jedna u sv. Petru ili Novavas.

* * *

Iz Škofija pišu nam, da će se tamo obaviti izbor za V. i IV. kuriju dne 29. i 30. t. mj. i to u Škofijah dolnjih.

U občini Pomjan birati će V. kurija dne 26. novembra a IV. dne 27. novembra.

Občina Marezige V. kurija 5. a IV. 6 decembra.

U občini Pomjan imade izbornika 1022 u V. kuriji, te upozorujemo već sada političku oblast u Kopru na to, da se izbor prekine pod noć, a da nebude po noći varanja i nemira. (S prijateljske strane doznajemo, da će biti u toj občini dvie sekcije — kako već gori navedosmo).

* * *

Za občinom Cittanova, vršio se je izbor biranih birača ili fiducijara u talijanaških občinah Humak (Umag) i Brtonigla, i to izbor za V. i za IV. kuriju. Izabrani bijahu u prvoj občini u obih sekcijah Humak i Lovrečica talijanaški fiducijari za jednu i drugu kuriju isto tako i u Brtonigli.

Čudnovato nam se čini, da u občini Humak nisu naši sudjelovali ni u jednoj ni u drugoj kuriji u nijednoj sekciji. Bar tako čitamo u talijanskih novinah, da bijahu u obih kurijah i u obih sekcijah izabrani jednoglasno talijanaški predloženici. Mi znademo vrlo dobro, da je u onoj občini u današnjih okolnostih nemoguća pobjeda, nu znademo i to, da su nas tamošnji občinari dan prije izbora uvjeravali, da će kod izbora bar u sekciji Lovrečica (Sv. Lovreč, Materada i Petrovija) sudjelovati u obih kurijah. Svakako očekujemo od tamošnjih prijatelja o tom izboru pobližih viesti.

Za V. kuriju birala je dne 8. t. mj. izborna sekcija Momjan 4 talijanaška fiducijara.

Kako je odatle razvidno pristupili su izboru prvi občinari porečkog političkog kotara i to najprije talijanaške občine.

Talijanski listovi priobćuju viesti o tih izborih pod naslovom „talijanske pobjede“ a mi znamo, da pobjede neima, gdje neima protivnika. U svih do sada obavljenih izborih fiducijara sudjelovali su sami talijanaši i dosliedno tomu morali su kao takovi pobjediti.

* * *

Pišu iz Tinjana dne 11. tek. Danas u jutro saznasmo, da će se obdržavati u Tinjanu socijalistički sastanak.

To smo držali samo za puko naklapanje; ali zbilja iza velike sv. mise nadošli socijalisti neki Jeronim Dorbić i Marko Brković, te nemareć za slabo vrieme odputili se iz krčme pokojnog Ilarija Vitasa Belca put sela „Milinki“ da onamo drže sastanak.

U jednoj zloglasnoj kući, na ognjišću sjedio Dorbić, i tumačio pol sata kakvim 25 prisutnika svoje socijalističke ideje. Glavno što je propovieđao bio je: mir i škole. Prisutni su kimali glavom i govorili: mir imamo, škole imamo, to nam je naš načelnik nabavio.

Obećao jim još da će jim poslati skede za izbore.

Govorio o zastupnicih, o velikih plaćah činovnika i gjenerala te biskupa i nepotrebnih troškovah za kanone, koje bi se moglo upotrebiti proti tući itd.

Zatim se povratili u Tinjanu da će držati u večer onamo u krčmi sastanak i govor.

Prolazeć g. načelnik na šelnju susreo se na povratku sa Dorbićem i upustio u razgovor. Dorbić se priznao osvjedočenim, da je došao u mirni kraj gdje netreba mira napovjedati, a da je bio nesamareu od nekih ljudi, koji su, jedni prosundrali svoje imanje, a drugi odsjedili mjeseca i ljeta u Rovinju i u Kopru radi kradje i pronevjerenju, treći, djeca marljivih roditeljah htjeli bi živeti i plandovati bez posla.

Ovi ništarije se klatare od sela do sela obećivajuć, da će svi biti jednaki, naime da će u mjesecu sječnju biti odmjereno svakomu na glavu 25 tisuća forinti iz državne blagajne.

Tako su lovili, ali ništa ulovili, te odputovali za dobe dugim nosom, i nek hvale dobrog Boga i mirne Tinjance, koji bi hotjeli mira učiti, da jim nisu kući put pokazali...

Delija Krstić!

Čitatelji naši oprostiti će nam, što se bavimo na ovom mjestu sa osobom, kojoj u poštenom hrvatskom listu nebi imalo biti mjesta. Mi mu tim neizkazujemo ni najmanju čast, jer je on i sam duboko osvjedočen, da on nikada više u hrvatskom listu časti želi neće. On je uvjeren i sam, da je pao moralno tako nizko, da ga sva voda, koja se stiče u jadransko more oprala nebi. On znade najbolje, da mu mjesta medju poštenimi Hrvati nema i da ga trpe još jedini istarski Talijani, dok im služi kano orudje proti našemu i nekoć njegovomu narodu.

On je u duši osvjedočen, da ga iz dna duše preziru svi pošteni Talijani, kojim danas služi, kao što ga preziru davno već svi Hrvati. On osjeća na sebi ono prokletstvo, koje su nanj bacili prije par godina u javnih novinah njegovi najuži zemljaci, kršni Hrvati iz Arbanasa. On sve to znade i čuti ni si više pomoći nemože, jer je tako duboko pao, da je i sam zdvojio o tom, da bi se ikada više pridignuti mogao.

Mi vidimo u duhu Krstića kao sveučilištnog djaka u Zagrebu, gdje se je važda izticao kao najžešći, kao najradikalniji Hrvat i gdje je radi svoga hrvatstva štošta pretrpiti morao.

Vidimo u zrielijoj dobi kano doktora prava na Rieci, gdje bi bio sa svakim pošao na noževe radi Hrvatstva, gdje bi bio više puta redarstveno kažnjen radi prevelikog izticanja svog hrvatstva i odkuda ga konačno radi njegovog Hrvatstva protjeraše.

Vidismo ga negdje god. 1892-3. u našoj Liburniji, gdje ga je svaki Hrvat najprijaznije susretao, gdje ga je sve smatralo kano žrtvu riečkih iredentaša i gdje se je svaki rodoljub nas veselio, što smo u njemu dobili muža, koji će nam danas sutra biti podporom i suradnikom u narodnoj borbi.

Prevarismo se u njemu, jer nismo poznali potanko njegovog prijašnjeg života.

Za posliednjih državnih izbora razkrinkao nam se je Krstić posve. U svojem zloglasnom listu priznao je očito, da je zloglasnom listu priznao je očito, da je zloglasnom listu priznao je očito, da je bacio pod noge sve dotadašnje svoje svetinje, da je prestao biti onim, kojim bijaše do tada, da je u službi istarskih Talijana, proti rodjenoj si braći, proti Hrvatom, za koje bi bio još godinu dvije prije i svoju krv prolio. Sve, sve je zatajio, što mu bijaše do tada najmilije i najdraže na svietu.

Svom žestinom vruće dalmatinske krvi bacio se u borbu za Talijane proti Hrvatom Istre. Njegova je nezavidna zasluga, što je posijao sjeme nesloge medju inače mirnim i čestitim našim pučanstvom u jednom dielu naše Liburnije. On će odgovarati jednom pred najvišim sudcem za sve one nemire, za sve jade i smutnje, koji se dogodiše njegovim poticanjem ili sudjelovanjem u Voloskom političkom kotaru. Tamo je on dugo pod obranom poznatog mu zaštitnika smućivao naš dobri puk, koji mu je neko vrieme na žalost i vjerovao. Njegov je dio zasluge, što bijaše povodom zadnjih izbora za carevinsko vieće izabran Talijan u V. kuriji, koja pripada po pravu Hrvate i Slovence, kojih imade u Istri 80.000 više nego li Talijana.

Nakon tih izbora prestalo je za neko doba javno djelovanje Krstićevo. On je doduše i nadalje šurao i spletkarao medju našim pukom, nu svoje novinarsko poduzeće morao je napustiti, jer mu bijaše presahnulo vrielo, iz koga je u vrieme onih izbora bogato crpao. Već se je činilo, da će se podati mirnijem i trieznijem životu, te da napusti svoje pogubno i zloglasno djelovanje na štetu Hrvata a na korist Talijana.

Radi toga pušlali smo ga i mi na miru, nedirajuć u njega javno nikad, ako nam nije za to dao izrazita povoda.

Ali se i taj put prevarismo. On je na oko mirovao čekajuć prvu priliku, da se opet dade na nečisti posao, u službu Talijana proti Hrvatom. Čekao je izbore za občinu Kastav i izbore za carevinsko vieće znajuć, da će ga Talijani opet pozvati na djelo proti Hrvatom i Slovencem Istre.

I tako ga vidimo već danas na djelu, gdje je počeo opet izdavati zloglasni list, u kojem se nestidi javno izreći, da Hrvati nesmiju iz Istre poslati nijednoga zastupnika na carevinsko vieće! On, Krstić, koji bi bio još prije desetak godina skočio i u vatru i u vodu za svaku hrvatsku svetinju, on se danas Hrvatom Istre grozi, da neće imati nijednoga svoga zastupnika na državnom saboru u Beču! Danas bljuje on najpogrdnije klevete, nabacuje se najsmrdnjim blatom na narodne prvake, na inuževe naše, koji mu bijahu još nedavno uzorom poštenja; rodoljublja, nesebičnosti i požrtvovnosti.

Opravdano je dakle naše postupanje napram tomu deliji — ako danas šutnju prekidamo i ako ga predočimo njegovim malobrojnim sliedbenikom u svoj njegovoj golotinji, u slici i prilici, kakovu mu je izdao njegov bivši zaštitnik i prijatelj u doba, kad ga je bolje poznavao i objektivno sudio.

Za tu sliku nezna većina onih, koje je Krstić zaveo, neznaju za nju ni mnogi pošteni Talijani Istre, za koje bi ju valjalo u njihovom jeziku prirediti.

Mi donašamo tu sliku u njemačkom izvornom jeziku i u hrvatskom prevodu, pak bude li se još koji našao, koji nebi u toj slici zlosretnog Krstića prepoznao, i koji bi i nadalje njegovim klevetam vjerovao, tomu nema više pomoći, taj je za hrvatski narod izgubljen, kao što je već odavno izgubljen i delija Krstić!

Medjutim evo te slike:

N. 37.

Löbliches k. k. Bezirksgericht
in Volosca.

Zur Erledigung der geschätzten Note vom 9. December 1894 Z. 399 wird diensthöflichst mitgetheilt, dass Dr. Ivan Krstić ein sehr aufbrausender Charakter ist und sich nicht des besten Rufes erfreut.

So wurde derselbe schon in Fiume mehrmals polizeilich gestraft und aus Gründen der öffentlichen Ordnung aus Fiume sammt Gebiet ausgewiesen.

Derselbe wurde wegen Ehrenbeleidigung zweimal in erster Instanz verurtheilt, und geht, aus den hieramts gepflogenen

Erhebungen hervor, dass derselbe fähig ist aus Gewinnsucht strafbare Handlungen zu begehen — und wird derselbe hierämts auch für fähig gehalten Amtspersonen in der Ausübung ihres Amtes zu beleidigen.

Ebenso herrscht die Meinung, dass Krstić in sittlicher Beziehung nicht makellos dasteht, und es ist Thatsache, dass er fern von seiner rechtmässigen Gattin lebt und sich um seine Familie nicht kümmert.

Volosca, am 14. Frebruar 1895.

Der k. k. Bezirks-Hauptmann
Fabiani m. p.

Hrvatski prevod glasi:

Br. 37.

Slavni c. kr. kotarski sud
na Voloskom.

U riešenju cienjene note 9. decembra 1894. br. 399 priobćuje se službeno uljudno, da je dr. Ivan Krstić veoma naprasita značaja i da neuživa najbolji glas.

Tako bio je on već na Rieci više puta policajno kažnjen i s razloga javnoga reda iz Rieke i okolice izgnan.

On je bio radi uvriede poštenja dva puta u prvoj inštanci odsudjen i proizlazi iz izvida povedenih po ovom uredu, da je kadar iz požude za dobitkom kažnjive činove počiniti i drži se ga ovim uredom takodjer kadrim vriedjati službene osobe u obavljanju njihove službe.

Isto tako vlada mnienje, da Krstić nije bez ljage u čudorednom obziru, i činjenica je, da živi daleko od svoje zakonite supruge i da se za svoju obitelj nebrine.

Volosko, 14. febrara 1895.

c. kr. kotarski poglavar
Fabiani m. p.

Franina i Jurina.

Fr. Opa! Opa! Ju, ju, ju!
Ča si kupil moj Martine,
Orpo de bi časi kupil
Sangue de bi časi strošil,
Ča si trošil moj Martine.

Jur. Bi reć, kume, da ti je Luca dobar fruštik za Martinju stenfalu, kad si se tako razkokodakal.

Fr. Oj vero ni, leh mi je jedan sior gospodin s Poreča par bičerini platil.

Jur. A ki je to?

Fr. Nekoji sior Julio Verne, ki je negda bil na nebu i okolj meseca, a sad da će po celoj Istri škole i ceste delat.

Jur. Nebudi nem.

Fr. Aj vero da, zač da je već počel merit i klini zabijat.

Jur. Nisam nikda mislil kume, da si tako s kartami nazad; ča neznaš, da je to samo talijanska finta-batalja, dokler ne pasaju balotacioni.

Fr. Viš zlodeja, ti si se valje domislil njihovej huncutarije.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Ministarske konferencije, obdržavane prošloga čedna u Budimpešte urodile su kompromisom, kojim su opet jednom žrtvovani interesi naše pole monarhije pohlepnosti Madjara. Najvažnija željeznička pruga za okupiranje zemlje i za Dalmaciju t. j. pruga Bugojno-Arzano neće se gradili još bar tri godine, dokle se naime nesgradi pruga Sarajevo-Novi pazar, a i tada će postati dvojbenom gradnja rečene pruge, jer će ovisiti o financijalnom stanju okupiranih pokrajina. Veselje, koje je izazvala prva viest o gradnji ove željeznice o Splitu, jest svakako preuranjeno, jer će još dugo morati, da čeka Dalmacija željezničku svezu sa ostalom monarhijom.

Slovenska narodno-napredna stranka u Kranjskoj imala je prošloga čedna sastanak u Ljubljani, komu je predsjedao vodja stranke dr. Tavčar. Na tomu sastanku bijaše zaključeno, da se imade uzraditi na carevinskom vieću proti ustrojenju slavenske kršćansko-narodne sveze, da se slovenski zastupnici priključe Mladočehom, da se radikalno zahtjeva narodna prava Slovenaca i da se postupa odlučno proti vladi.

Slovenska narodna katolička stranka u Kranjskoj zaključila je, da će postaviti svoje kandidate i u gradovih proti naprednjakom. Te kandidate proglasiti će središnji izborni odbor.

Središnji odbor mladočeske stranke u Pragu izjavio se pripravnim podupirati kod predstojećih izbora i radničke kandidate, ako se ovi obvežu, da će stupiti u mladočeski klub — budu li izabrani.

U Istri započeo je izbor biranih birača ili fiducijara u poročkom političkom kotaru. Birale su do sada občine Cittanova i Umag talijanske predloženike u V. i u IV. kuriji. Prava izborna borba razviti će se u Istri pod konac ovoga i početkom budućega mjeseca.

Poljski listovi pišu, da će poljski klub na carevinskom vieću zauzeti dosadašnji položaj. Ti listovi misle, da bi klub mogao izgubiti najviše dva zastupnička mjesta. Kandidati toga kluba naglasuju u svojih izbornih govorih, da će tražiti u Beču, da se uzpostavi parlamentarno djelovanje i da se rieše potrebita financijalna i gospodarska pitanja. Istodobno zahtjevaju, da im se pusti slobodne ruke, a da uzmogne klub postupati u svakom slučaju po najboljoj svojoj uvidjanosti.

Službeni list hrvatske vlade od dne 8. t. mj. donosi sliedeće previšnje ručno pismo: Mi Franjo Josip I., po milosti božjoj cesar austrijanski, kralj češki itd. apoštolski kralj kraljevina Hrvatske, Slavonije, i Dalmacije. Velemožnomu banu Kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, Dragutinu grofu Khuen Hedervaryu. Vjerni nam iskreno mili! U savezu sa kraljevskim odpisom Mojim od 20 veljače 1900. nalazim odrediti, da sabor Kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije sjednice svoje danom 15. studenoga 1900 opet nastavi. U ostalom ostajemo Vam Našom kraljevskom milosti blagonaklonjeni. Dano u Beču due dvadeset i osmoga listopada godine hiljadu devet stote. Franjo Josip v. r. Ervin pl. Cseh. v. r. Dragutin grof Hedervary. v. r.

Crna Gora. O sukobu izmedju crnogorskih i Austro-Ugarskih vojnika na crnogorskoj granici piše službeni list crnogorske vlade „Glas Crnogorca“, da se je sukob dogodio dne 28. pr. mj. u blizini Samine planine pedeset koračaja od granice na crnogorskom zemljištu. Sa crnogorske strane, da je sudjelovalo pet vojnika i častnik Susić, koji je ostao mrtav kano i podčastnik Tepavčević. Na lice mjesta poslala je crnogorska vlada odmah posebnu komisiju, koja je preduzela potrebite izvide i dala odnieti mrtvace. Pozvana je i austrijska vlada, da pošalje na lice mjesta svoju komisiju.

Srbija. Ovih dana sastao se je u Biogradu srbski konzularni zbor, koji je odaslao kraljevskim suprugom posebnu deputaciju, da im izruči vienčani dar konzula. Srbski generalni konzul za Nizozemsku g. Merens čestitao je kralju, poželiv mu sreću u braku.

Bugarska Vladini krugovi u Sofiji nalaze se u novčanoj oskudici, te bi radi udariti veći porez na uvoz inozemske robe u Bugarsku. Ali pošto se tomu protive postojeći trgovački ugovori, kani vlada umoliti susjedne države, da bi njoj pružile nekoje polakšice, kojimi bi uredila svoje financijalno stanje.

Rusija. Većina ruskih novina popračuje oštrimi članci osnovu Austro-Ugarske vlade o gradnji željeznice iz Sarajeva u Novopazarski sandžak. Ta osnova — pisu medju ostalim — otvorila je konačno oči balkanskim državicam, koje će morati da traže obranu vlastiun probitaka u medjusobnoj slozi i savezu. Rusija, da je vazda nastojala, da se balkanske države dogovore a šada se nada, da će Srbija, Bugarska i Crna Gora sliediti njezin savjet na zaštitu općenitih njihovih probitaka.

Italija. Uvaženi talijanski list „La Tribuna“ grozi se austrijskoj vladi, da će doći izmedju nje i Italije do sukoba radi osnova austro-ugarskih, koje idu zatim, da zaposjedne Albaniju sjedne strane a s druge da protegne svoj djelokrug na čelj balkanski poluotok, gdje da ima i Italija svojih probitaka.

Pokrajinske:

Imenovanje. Službeni list bečke vlade priobćuje, da je ministar-predsjednik kao upravitelj ministarstva nutarnjih posala imenovao c. kr. kotarskoga liečnika g. dr. Frana Jaschi-a nadliečnikom za Primorje.

Prenos istarskoga zemaljskoga odbora u Pulu. Tršćanskoj „Edinosti“ piše pouzdana osoba iz Beča, da je prenos istarskoga zemaljskoga odbora — dakle i sabora — iz Poreča u Pulu gotovu stvar. Campitelli da neće biti više zemaljskim kapetanom nakon razpusta sadašnjeg sabora. Vlada da misli tu čast povjeriti dr. Rizzi-u. (Tako bismo došli iz dažja pod kap. Op. slag.)

Krstić na slobodi. Priobćili smo u prošlom broju po „Edinosti“, da su talijanski prvaci Voloskoga skočili na državno odvjetničtvo i na prizivno sudište u Trstu moljakati za Krstića, da bi ga iz zatvora pustili. Sada čitamo u „Edinosti“ od 6. t. mj. sliedeće: „Slavnoga Krstića su prošle subote izpustili na slobodu. Neznamo pako, da li se je tako brzo dokazala njega krivica ili nekrivda?!“

Divljačtvo Krstićevaca u Voloskom kotaru. Iz Kastavšćine pišu Susačkom „N. L.“ dne 8. t. mj., da su u nedjelju dne 28. pr. mj. Krstićevi prijatelji i pristaše Mate Kućel-Škaričev, Andre Brajan-Principi sin mu Josip iz Kućelove županije kod Pavlovca, a u krčmi nekog Dukića, tako izmrcvarili poznatog našeg rodoljuba i čestitog starca g. Frana Mavričića iz Rukavca, da je bio sav krvav i izprebijan; ti junaci izbiše starca od 64 godine kišobranom i dva zuba. Do tri puta baciše se ti junaci na golorukog muža, jer im je dva puta iz rukuh pobjegao.

Pa šta mislite, koji bijaše uzrok tomu divljačtvu? Rečeni junaci pili su u spomenutoj krčmi i proklinjali ružno Boga i Bogorodicu, na što ih je naš Mavričić liepim načinom opomenuo, da nije liepo od pametna čovjeka tako proklinjati. Radi te opomene baciše se junaci na njega. U istom dopisu čitamo, da su isto Krstićevi pristaše dne 4. t. mj. navalili u Rukavcu u krčmi g. Vjek. Kinkele na Andra Kinkelu Biškupova, jer se je isti javno izticao Hrvatom.

Na gornja divljačtva upozorujemo političku oblast na Voloskom, koja je dužna, da stane na rep takovim stvorovom, koji misle, da im je sve slobodno — jer su prijatelji ili pristaše Krstićevi. U onom kotaru imao bi već jednom zavladati mir i red, kakav je vladao prije dolazka odpadnika Krstića.

Oglas natječaja za jednu podporu od godišnjih K 300 iz zaklade Vinka Tomassich za djake koji polaze kakvu brodarsku ili realnu školu, rodom iz Voloskog, eventualno za rodjake zakladeljeve. Molbe valja podnesti c. kr. namjestničtvu u Trstu tečajem 4 tjedna. Pobliže viesti dobivaju se na namjestničtvu, na c. kr. poglavarstvu na Voloskom i kod ravnateljstva srednjih škola Primorja.

Razpisano mjesto. U c. kr. kaznioni u Kopru, razpisano je mjesto stražara sa godišnjom plaćom od K 800.

S tom plaćom spojen je službeni doplatak od 20% od plaće, stan u kasarni, danomice 840 gr. kruha i odielo.

Prednost imadu podčastnici sa certifikatom. Molbenice valja uložiti na c. kr. drž. odvjetničtvo u Trstu do 20. decembra t. g., dokazati i dobu, stališ i obiteljsko stanje, učinjene nauke, poznavanje talijanskog i hrvatskog ili slovenskog jezika u govoru i pismu a po mogućnosti i njemačkog, zdravo i jako fizično stanje, neporočno ponašanje i službe obnašane.

Mjesto se podieljuje privremeno a definitivnost nastupa, iza kako je dostalac mjesta godinu dana bez prigovora službovao, te se izkazao sposobnim za službu i iza kako je položio propisani izpit o službenom redu.

Kotarska gospodarska zadruga u Buzetu je umolila namjestničtvo, da bi joj poslalo g. A. Štrekelja, pristava kod filoksernoga odjela, da dodje u Buzet poučiti ljude o amerikanskoj lozi. Što je molila, to je izmolila, te je g. Štrekelj dne 5. t. mj. pred mnogobrojnimi kmeti u občinskoj dvorani vrlo zanimivo i poučno predavao o gojenju i ciepljenju amerikanske loze. Na koncu mu se slušatelji na usta dra. M. Trinajstića srdačno zahvalili na liepoj pouci.

Tom zgodom je na komadu loze, što mu se pokazalo, konstatirao filokseru pod samim gradom Buzetom — na Brežcu. Po tom se vidi, da možda nema porezne občine u kotaru buzetskom, gdje je ne bi već bilo. Sad je našim kmetom zadnji čas, da se proti njoj brane sadjenjem amerikanske loze. Tko bude stao prekršenih ruku i čekao da sama prodje, neće do par godina brati groždja.

Do godine će moći već kotarska zadruga iz svojega dobro i liepo uredjenoga rasadnika razdavati ciepljene i necieplјene amerikanske loze. Ovih dana će njoj stignuti deset vagona ili 1000 kvintala Thomasove muke ili troske za njezine članove. pa bi ovi dobro učinili, kada bi tim gnojem i svoje loze gnojili. Tim će one više odoljeti filokseri, jer kako dobro hranjen čovjek bolje odoli bolesti, tako i dobro gnojena loza bolje odoli filokseri. Slabo gnojena ili negnojena loza brže podlegne. Neka u tu svrhu meinu kod svake loze jedan kilogram Thomasove troske.

Proslava 50 godišnjice „Hrvatske čitaonice“ na Rieci. Javili smo u predzadnjem broju „N. Sl.“ da će hrvatska čitaonica na Rieci proslaviti dne 3. t. mj. 50 godišnjica svoga obstanka. Jubilej taj proslavljen je svečanom skupštinom, na kojoj je predsjednik g. Juro barun Vraniczany izrekao pozdravni govor.

Družtveni podpredsjednik g. dr. Kiseljak pročitao je izvještaj o 50 godišnjem životu čitaonice. Koli predsjednik toli podpredsjednik bijahu od mnogobrojno sakupljenog odličnog občinstva burno pozdravljeni. Povodom tog jubileja ustrojio je odbor čitaonice na Rieci zakladu od 2000 kruna za podporu jednog vriednog učenika Hrvata na susačkoj gimnaziji, a gradskom načelniku poslao je odbor 200 kruna, da ih razdieli siromahom grada.

Na večer istoga dana bijaše u krasnih prostorijah čitaonice svečana gostba kojoj su prisustvovale 84 osobe, većinom članovi čitaonice i nešto gostova. Medju ovim bijahu — kako čitamo u riečkih novinah, talijanaš riečki načelnik Wallentsitz (starinom Valenčić) i predsjednik talijanskoga družtva „Casino Patriotico“ Giovanni Minach.

Za gostbe igrala je vojnička glazba. Gostbi prisustvovala je i liepa kita gospodja i gospodjica iz Rieke i susjednih mjesta.

Prvu zdravicu izrekao je predsjednik g. barun Vraniczany kralju, komu da je hrvatski narod bio uviek odan i

privržen. Glazba zaigra kraljevku o dvoranom zavrio trokratni živio!

Tajnik Čitaonice prof. Hercigonja nazdravio je hrvatskoj domovini, koju nazdravicu poprati glazba sa „Lepa naša domovina".

Umirovljeni ravnatelj hrvatske gimnazije na Rieci, kanonik, dični starina preč. Slamnik nazdravi pokroviteju Čitaonice preuzv. g. biskupu Strossmayeru, kojega sa ponosom broji Čitaonica 38 godina svojim pokroviteljem. Ta zdravica bijaše najoduševljenije prihvaćena.

Predsjednik nazdravi zatim načelniku grada Rieke Wallensitsu, koji se „uz obću napetost" zahvali u talijanskom jeziku. (Bar dvie rieči hrvatske zahvale morao se je naučiti — ako je zaboravio jezik svojih otaca. Op. slag.).

Zatim nazdravi predsjednik prisutnomu mjestnomu župniku preč. g. dru. Kukaniću, koji se je srdačno „hrvatski" zahvalio.

Podpredsjednik gosp. dr. Kiseljak nazdravio je prisutnim zastupnikom raznih družtava sa Rieke i okolice.

Gosp. Minach kao predsjednik „Casino Patriotico" zahvalio je na zdravici talijanski. (I on će valjda još znati bar po Volosku hrvatski. Op. slag.).

Gosp. Mate Polić nazdravio je krasnom spolu. Gosp. Novaković zahvalio se na zdravici podpredsjednika u ime družtva „Merkur"; gosp. Gremer u ime pjevačkog družtva „Vile"; g. šusački načelnik Bacchich nazdravio je slogi i jedinstvu Čitaonice; veleč. g. Ante Volarić nazdravio je odboru Čitaonice, koji je pripravio ovu krasnu svečanost; g. M. Polić nazdravio je gostu g. Gairard-u francezu, koji je dobrim prijateljem družtva; ovaj se zahvali francezki.

Tajnik družtva gosp. prof. Hercigonja priobći zatim, da je stiglo mnogo brzojavnih čestitaka, izmedju ostalih od „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru", od predsjedničtva hrvatske opozicije, od biskupa Mauroviča, od ljubljanskoga načelnika g. Hribara, od hrvatskih zastupnika Istre, od velikog župana Nikolića, od hrvatskih zastupnika Banjavčića, Derenčina i Mazure; od mnogobrojnih Čitaonica i družtava, izmedju ostalih iz Voloskog, Opatije, Pazina itd. itd.

Neko doba noći digoše se gostovi sa stolova te se zabavljahu i nadalje u pobočnih sobah.

Plesa nije bilo radi neke žalostne zgode.

Mnogobrojni članovi i gostovi razidjoše u kasno doba noći ponesav sobom ugodnu uspomenu na krasno provedenu večer.

P. S. Naknadno doznajemo iz Trsta, da su od tamo čestitali hrvatskoj Čitaonici na Rieci medju ostalimi: Političko družtvo „Edinost"; Radničko družtvo, „Slavenska Citaonica", g. M. Mandić i drugi.

Lovranske paćuharije.

Ja bim sve Lovrance podelil na devet kategorij.

Va prvu kategoriju stavil bim sve one naše ljude, ki puno drže do svoje časti i imena svojga. Ti ljudi imaju puno ljubavi do našega puka; njim je naš hrvatski zajik najsladji i najdraži na svete. A tu svoju ljubav ćiću svega onega, ča je naše, ti ljudi ne pokazuju samo z onemi dvemi ale trimi praznemi besedami, ke se hite mej jenum partidum od tresette i drugum, nego oni pokazuju tu ljubav i z deli, z otvorenemi deli, iz keh se vidi ča i kako oni miśle. Njim je već na nosu i v očijah videt ča su. Talijanski prodanci ih se boje kako vranić tamjana; z jednum besedum, to su naši domaći ljudi, ki prez straha i prez nikakovega riguarda spovidaju da su Hrvati. Takovi su vam, vidite, ljudi p. e kategorije. Škoda samo, da ih je takoveh malo.

Va drugu kategorju brojim pak one naše ljude, ki su, istina dobrega srca i dosta pametni i razumni, — ma njim fali kuraj. To su vam oni, kem fali ona jakost duha, ka je lako potrebita svem onem, ki se bore za svoje pravice. Oni vam se prestraše prvega maha, ale za svem tem, dobri su to ljudi, zovite ih na izbori, pak ćete videt, kako te poć za vami. Najkarakterističnije (rekal bi stari Tonić) puli ljudi druge kategorije je pak to, da z decum najvole govorit talijanski. Nego drugačeje, kako sam već rekal — vredni si to ljudi.

Va trecu kategoriju spadaju svi oni, ki s tužnim srdcem gledaju, kako nam Talijani sramoje naše mesto, i kako se po njem talijanski zajik, kako i kuga, sve jače širi. Oni vavek klimaju z glavum i sve govore, da već nima pomoći, da smo propali, da je već zaludo borit se... za sada da je tako — morda će kasneje ča bolje bit, i zato da je najbolje pustit neka plod zazrene, pak da će onputa benj sam od sebe na Uš past. Će... — ma va čigovo krilo? Karakteristično je puli teli ljudi, da oni za svem tem najvole govorit talijanski, a svojoj dece na krste stavljaju najštrambeja talijanska imena, ka kada se pak žene, ne bi nikada dali štampat karte na prilliku ovako:

Petar Petrić i Anica Pávlić — vjenčani, nego vavek ovako:

Pietro Petrich ed Annetta Pavlich — coniugi. Sada hote, vi znat ča je to coniugi... De resto, ljudi trete kategorije su vavek pripravni poć volat s Hrvati, samo ča moraju prvo bit sigurni, da će dobit.

Va četvrtu kategoriju stenjal bim ja sve one pol tića — pol miša, sve one mokre kokoši, ki se boje i svoje seni, ki kada su s Hrvati govore ovako, a kada su s Talijani — onako. To su vam naime oni ljudi, ki se tobože ne bi oteli nijednemu zamerit, i ki se za vreme balotacioni zapru na šofit, ale pak pobegnu v Reku. Takoveh ima više nego se misli. Ljudi su to, ki bi oteli sedet na dveh kantridah.

Va petu kategoriju stavil bim sve one slabiće, ki govore, da moraju s Talijani držat, zač su njim dužni. Za takove ljude je škoda, da su živi. Za par stolin postat šćav, rob od drugega! Kako da nimaju na Voloskem „Posujilnicu", ka bi ih oslobodila duga i talijanskeh pijavic.

Najinteresantnija vam je pak šesta kategorija. Va njoj su vam oni tovari, ki bi po sile oteli, da smo mi nekakovi Liriki, nekakovi Slavuni, ale nekakovi Istrijanci, i ča ja znam, ča još. Svaka druga beseda njim je, da mi nismo Hrvati, zač da se nismo rodili preko mosta. Ale najčudnije vam je to, da ti Liriki znaju dobro, da je za Nemca svejedno, rodi se on va Beče ale va Hamburge, da on vavek ostane Nemac, a Talijan će vavek ostat Talijan, ako se on rodi va Montevideje, ale pak va Napule. Samo Hrvat, ako će bit Hrvat, mora se rodit jušto va Hrvatskoj i nigdere drugde. Tako almeno govore lovranski filozofi — glave od repe — za oveh je greh od Boga, da ih se ni poslalo va espozicion va Pariji. Tamo bi bili napravili furori.

(Konac slieći).

Svieće od pčelinjeg voska
sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu:

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav) kg po K	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav) „ „ „	4·40
Svieće i duplire II „ „ „	3—
Tamjan lacrima I „ „ „	2·40
„ II „ „ „	2·40
„ granje „ „ „	2—
Poprošteno platno za oltare „ „ „	1·20
Sušenj i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.	

Naručbe u vriednosti od 20 K naprieđ, poštiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 5%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,
Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Prsni čaj sa „Učke-Gore"

Izvrstni domaći lijek proti **influenci, kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.**

Cijena 50 para.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!
Dobivaju se kod
A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli
na debelo i drobno.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice
svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.
U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.
Ant. pl. Klement, krojački majstor.

L. Malitzky
dola, Via Sergia 65. – urar i srebrnar – Pola, Via Sergia 65.
preporuča
bogatu zalihu

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije
za darove o priliki sv. potvrde (berme).

JOSIP POTOČNIK
Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.
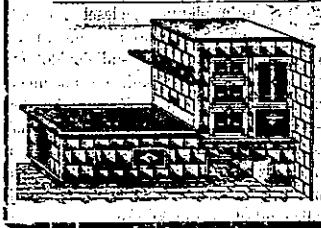
Skladište
glinenih peći i štednjaka.
Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.
Zastupnik tvornice pokućstva
J. J. Naglas-a u Ljubljani.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
U LJUBLJANI
Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja
svih vrsti
renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta, i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire
uz nizke kamate.
Osiguranje proti gubitku na ždrijebu.
Promese za sve vucithe.

Primanje novčanih uložaka
na
uložne knjižice, na tekući račun, i
na girokonto sa 4½% kamatima od dana uložka do dana digнuća.
Eskomptira mjenice najkulantnije.
Burzovne naručbe.

Broj 78. U Puli, dne 16. novembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. [illegible] i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

[illegible] u Puli.

Kod [illegible] valja točno [illegible] predbrojnika.

[illegible]

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.
Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5. te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ za Istru

Krstićevcem do znanja!

Žalostno je, što se moramo na ovom mjestu baviti sa osobom Ivana Krstića, koji si je ovjekovječio nezavidljivom slavom svoje ime za sve viekove dok bude jednoga Hrvata, kao što si ga je ovjekovječio u poviesti srbskoga naroda Vuk Branković, koji je izdao svoga rodjaka i cara turskomu caru, ali nemožemo od manje, jer imade još u Istri na žalost našega naroda, koji tomu čovjeku vjeruje i koji misli, da je ono, što Krstić reče ili napiše, dobro, pravo i pošteno.

Tim zalutalim i zavedenim nazovi-prijateljem i sljedbenikom Krstićevim vriede ove naše rieči, nipošto njemu, jer se njega ništa više nedojimlje ni nehvata. On se je odalečio od nekdanjih svojih ideala, težnja i svetinja tako daleko, da mu je nemoguće povratiti se više na stare, poštene i plemenite puteve.

Ovu poslanicu šaljemo dakle onim njegovim malobrojnim sljedbenikom, koji misle, da je Krstić uviek isti, koji drže, da onako govori, piše i radi, odkad je počeo misliti svojom glavom, koji sude, da on govori, piše i radi iz najdubljeg osvjedočenja u dobroj nakani za pravednu i poštenu stvar.

Predstaviti ćemo im Krstića u pravoj slici, kakovim on bijaše god. 1881. kao sveučilištni djak u Zagrebu i kakovim ga nalazimo godine 1895. u občini Kastavskoj — u njegovoj priestolnici — u Matuljah.

Mimoilazimo ono doba njegove mladosti, kadno se je kano 22—24godišnji mladić odlikovao u Zagrebu junačkom srčanošću kao veliki Hrvat; kadno se je kasnije kao doktor prava šakao sa riečkom podkupljenom fakinažom radi hrvatstva; kadno je sa revolverom u ruci tjerao riečku svjetinu izpred sebe, jer je htjela navaliti na dalmatinske Hrvate, koji se vraćahu sa zagrebačke izložbe, i kad je radi hrvatstva morao na Rieci u zatvor, odakle ga kasnije otjeraše riečki Talijani. Mukom mimoilazimo ono doba, kad je Krstić na svojem stanu izvjesio hrvatsku trobojnicu prigodom dolazka cara i kralja Frana Josipa u Matulje, te na zapovied oružnika, da skine tu zastavu, odgovorio, da „hrvatska trobojnica ima podpuno pravo, da se vije u pokrajini Istri, te neka ju on (oružnik) skine, ako je kadar“.

Sve to mimoilazimo, te navadjamo iz njegove burne mladosti sliedeća dva dogodjaja, koji moraju i sliepčem otvoriti oči.

Godine 1881. izašla je u listu „Sloboda“, koji je tada na Sušaku izlazio, i to u broju 31. od 13. 3. sliedeća:

Pouzdanica

gradjana hrvatskoga, sveučilišta — svih triju fakulteta — slavnoj istarskoj občini Kastav, na ruke glavara joj g. Munića, na revno i čelično branjenje hrvatskog jezika i hrvatskih svetih prava proti talijanskim i švabskim napadačem.

Gospodine! Sa daleke Vučke gore čuo se po svoj Hrvatskoj Vaš i Vaših čestitih jednomišljenika odlučan prosvjed proti zatiranju hrvatskih prava i svetinja.

Tudjinački, lakomi — nezasitni prsti posegli opetice za potlačenim doduše ali liepom hrvatskom Istrom, nu Vi im pravom doviknuste: „Prste k sebi!“

Braneć hrvatski jezik i hrvatsko ime dokazaste, materi zemlji, da se i mučenička Istra ponosi dielom države — kraljevine Hrvatske.

Tako valja! Tudjinac je i odviše drzak, a da bi mu ma u čem popustiti smjeli.

Plemeniti prosvjed Vaš sa starodrevne kule junačkoga Kastva naišao na dostojan odziv svuda, gdje ima Hrvata, — hrvatskog imena, da se švabskim i talijanskim napadačem izbiju iz usijane njihove glave presmjela i nepravedna posizanja!

Hrvatska sveučilištna mladež burnim oduševljenjem primila je Vašu otačbeničku odluku. Da glavarstvo u Kastvu neće primati ni talijanskih ni njemačkih spisa. Op. ur.] Žarka Vaša volja primjerom nam je, kako ćemo čuvati hrvatske svete uspomene!

Velevriedni glavaru! Vašem prosvjedu pouzdanjem pridružuje se i sveučilištna mladež tvrdom voljom, hrvatska prava i slobodu braniti, nesnosna nasilja satrti i otačbinu osloboditi tudjinskog gospodstva!

Dičnoj občini Kastavskoj izručite srdačnu našu hvalu, občini, kojoj ste dostojan — pravi glavar!

Dano na sastanku sveučilištnih gradjana prestolnice Hrvatske početkom ožujka 1881.

Sliede podpisi: Abodić, Agjić, **Krstić** itd. itd.

— Evo još jednog dokaza o Krstićevom hrvatstvu:

U listu „Hrvatska Domovina“ broj 26 od dne 1. febrara 1896. nači je na trećoj strani sliedeće:

„Slavnomu uredničtvu „Hrvatske Domovine“ u Zagrebu!

Uljudno molim to slavno uredničtvo, neka izvoli na dopis iz Kastva, štampan u Hrv. Dom. od 18. siečnja li. g. br. 16 uvrstiti u dojdući broj cienjenog Vašeg lista sliedeći

Izpravak:

Najsvečanije odbijam od sebe tvrdnju kastavskog dopisnika, da ja, protivnik tobožnje pravaške stranke u Kastavštini, jesam zavedeni sluga Rinaldinijeve svojte. Meni je bilo uviek sveto ime hrvatsko, radi kojeg, uvjeren sam u duši (neka mi se nezamjeri, ako u nuždnoj obrani moje časti ističem svoju osobu, što inače, nebi učinio) nitko u Kastavštini nije toliko trpio, koliko je trpila i dan danas trpi moja malenkost.

Ta šta ćete više? Radi hrvatstva i samo radi hrvatstva, što ću i dokazati u otvorenom pismu gosp. Spinčiću, moja je odvjetnička karijera, indi moja ekzistencija, prejudicirana i osakaćena! Gledom na to, pitam bezimenog dopisnika: Kako se usudjuju podrediti me svojti najodlučnijeg neprijatelja onom svetom imenu, kojeg radi žrtvovao sam svoju budućnost? itd.

Uz srdačnu zahvalu jesam sa odličnim štovanjem

Matulje, 27. siečnja 1896.

Dr. Ivan Krstić“.

Ovo su nepobitni dokazi o hrvatstvu Krstićevu, na kojeg predstavnike u Istri bljuje on danas pelin i otrov. Neka zataji — ako je kadar — da sve ovo nije istina. Neka poreče — ako je vriedan — da nije iz Pavla postao Saval. Neka reče — ako ima obraza — da danas nemrzi i neprogånja sve ono, što mu bijaše još pred 4 godine najmilijim i najsvetijim na svietu. A kako se zove onaj stvor, koji baca tako bezobrazno, tako divljački svoje i narodne svetinje pod noge? Neka odgovore Krstićevi prijatelji i sljedbenici.

Izborno gibanje.

Iz Poreštine doznajemo:

Za sekcije u občini Vrsar izloženo su izborne listine na novo, jer je bila učinjena pogreška, da izloženje prvi put nije bilo oglašeno kako zakon hoće „Navadnim načinom“. Tako u Svet-Lovreču nisu ništa znali, jer su čekali, da jim bude oglašeno kako druge pute. Sada je doba i dužnost našim, da pregledaju točno listine, i da do 21. ovog mjeseca podnesu reklame, drugačije nije koristi kašnje se tužiti.

* * *

Dne 14. birala je sekcija Završje-Kostanjica od občine Grožnjana. Tamo se još nemožemo tvrdo nadati dobitku; jer je narod preveć skučen pod Talijani. Sekcija Grožnjan isto imene, občine bira danas.

* * *

Izbori fiducijara u občini Višnjan biratiti će se:

Sekcija Višnjan š Bačvami peta kurija dne 19. ovoga od 9 jutro do 1 po podne. Ista sekcija, četvrta kurija dne 20. ovoga od 9 jutro do 1 po podne. Sekcija Sv. Ivan od Šterne i Sv. Vital peta kurija dne 21. ovoga od 9 jutro do 12 podne, a četvrta kurija isti dan od 2 do 4 po podne.

* * *

Izbori fiducijara u občini Vižinada: Peta kurija, sekcija Vižinada grad i vanjština dne 22. ovoga jutro, a sekcija Kašteiir-Labinci dne 23 ovoga od 9 jutro do 1 po podne u Kašteliru.

Četvrta kurija dne 24 ovoga od 9 do podne u Kašteliru.

Svakako je dobro, da se naši ljudi svagdje popitaju točno na kapitanatih kad je koji izbor, a oblasti je dužnost to i oglasiti običajnim načinom, nu bolje je popitati se, nego li čekati na oglas, koj bi s raznih uzroka mogao i izostati. Za Oprtaljsku i Motovunsku občinu Porečkoga kotara, koliko mi znamo, još nisu odredjeni dani izbora; tako ni oni od puljskoga kapitanata.

* * *

Iz Poreštine pišu nam. Javljamo vam ovim, da je dao g. načelnik porečki, — po nalogu c. kr. kotarskoga poglavara — izdati „Oglas“ na pojedine sekcije V. i IV. kurije, u tom smislu, da u vrieme izbora za te kurije nesmiju se pokazati na biralištu kojekakvi agitatori, jer da će biti bezodvlačno odstranjeni po c. kr. žandarih.

Mi izvanjski izbornici netrebamo kod nas agitatora, pa će biti liepo i pametno, da talijanski „liefirići“ u vrieme izbora ostanu u Poreču, a izvanjske sekcije neka puste na miru! Tako će biti sve u redu, a oružnika neće biti od potrebe!

* * *

Iz Sanvinčente pišu nam. U ponedjeljak bio je sastanak naših talijanaša u občinskoj dvorani. Glavnu rieč je vodio naš podeštat, i obećavao čuda novaca, ako pobjede talijani. Drugi govornici su bili krčmar Bergamo i njegova braća. Skupština je svršila tim, da su se gospoda na placi sanvinčentskoj dobro potukla. Kad su taki medju sobom, da šta imaju biti sa našim ljudima.

* * *

Iz Sv. Lovreča na Labinštini nam pišu. Do sada je uviek bilo naše mjesto mirno, ali sada prigodom izbora tekuće godine, došli su nas pohadjati tako zvani „Spasitelji puka“, koji nastoje na svaki način ne .... pomoći, ali .... žalibože prevariti i smutiti puk.

Pred njekoliko dana došao je u naša mirna sela gospodin **Baron** Giuseppe Lazzarini-Battiala mješati i buniti naš puk i puniti glavu ljudima sa socijalističkim predikama, obećavajuć mu: „Kraljestvo nebesko već na zemlji“ (akoprem po našoj neumnoj pameti nemože se to dogoditi). Propoviedao je da se neće plaćati u buduće poreza, neće biti toliko činovnika i u obće, da će im se umanjiti njihova plaća, da netreba toliko svećenika, ta jedan svećenik može služiti više plovanija

itd. U glavu im je stavljao da mora bit uništeno vojničtvo i cieli red u državi, kako sada postoji. Psovao je i vikao na svećenike, kao na najgore neprijatelje naroda, te učkao puk da ne sluša svoje duhovne pastire.

Taj bogati **baron** prolieva krokodilske suze, vrhu siromašnoga naroda, žaleć da mu je toliko raditi, a da ciela zarada ide u žep kapitalistima. Nam je poznato, da je i blago i bogatstvo gospodina **baruna** stečeno najvećma s kmetskim žuljima, ali nismo čuli, da se je taj **barunić** odrekao svega ili jednoga dielа svoga imanja zato, što bi ga njegovi stari i on sam bio na lahku ruku stekao, a kmet se u krvavom potu kupao. Sad dolazi okolo kmeta, za vote izmamit, da mu i dušu izmuze, kako su njegovi stari znali što drugo od kmeta musti. Ali narod nije sliep, on će znat ocienit koliko je istinе u njegovim bombastičnim zamamljivim riečima, pa će mu put pokazati, jer mu je na ustima med, a u srcu žuč. Konti i baroni još nisu nikad kmetu popravili póstol ondje, gdje ga je žuljio, nego ako su što zakrpali, od tih krparija je kmet dobio nove žulje, koji su ga jače pekli od starih.

* * *

Izborne sekcije pete kurije za politički kotar **Lošinj**. Koliko znamo do sada, sastavljene su ovako:

I. Mjestna občina Lošinj mali:

1. izborna sekcija, grad i porezna občina **Lošinj mali**, sa biralištem Lošinj mali;

2. izborna sekcija, porezna občina **Susak** (Sansego) sa biralištem Susak;

3. izborna sekcija, porezna občina **Unije**, sa biralištem Unije;

4. izborna sekcija, porezna občina **Ćunski**, sa biralištem Ćunski.

II. **Ciela občina Osor**, jedno izborno mjesto sa biralištem Osor.

III. **Ciela občina Lošinj veli**, jedno izborno mjesto, sa biralištem Lošinj veli.

IV. Mjestna občina Cres.

1. izborna sekcija grad i porezna občina **Cres**, sa biralištem Cres,

2. izborna sekcija Sv. Ivan, Martinšćica, Vrana, Belej, Ustrine, sa biralištem **Sv. Ivan**.

3. Izborna sekcija Valun, Pernata, Podol mali, Zbičja, sa biralištem **Valun**.

4. Izborna sekcija Orlec, Ljubenice, sa biralištem **Orlec**.

5. Izborna sekcija Beli (Caisole). Dragozetići, Predošćica, sa biralištem **Beli**.

V. Mjestna občina Baška:

1. Izborna sekcija grad i porezna občina Baška, Jurandvor, sa biralištem **Baška** (nova).

2. Izborna sekcija Stara Baška, sa biralištem **stara Baška**.

VI. Mjestna občina **Omišalj**, jedno izborno mjesto, sa biralištem Omišalj.

VII. Mjestna občina **Dubašnica**, jedno izborno mjesto, sa biralištem Dubašnica.

VIII. Mjestna občina Dobrinj.

1. Izborna sekcija Dobrinj, sa biralištem **Dobrinj**.

2. Izborna sekcija Polje, sa biralištem **Polje**.

IX. Ciela občina **Punat**, jedno izborno mjesto, sa biralištem Punat.

X. Mjestna občina Krk (Veglia).

1. Izborna sekcija, grad i porezna občina Krk, sa biralištem **Krk**.

2. Izborna sekcija, porezna občina Vrh sa biralištem **Vrh**.

XI. **Mjestna občina Vrbnik**, jedno izborno mjesto, sa biralištem Vrbnik.

Iste sekcije ostaju takodjer za **četvrtu** kuriju, izuzamši gradove Lošinj mali, Lošinj veli, Cres i Krk, koji u četvrtoj kuriji **ne** biraju fiduciare.

Opazka: Ako je na novo učinjena koja promjena, molimo naše, da nam ju na dobu jave.

Broj fiduciara za pojedine odiele i dane biranja, javiti ćemo čim nam budu poznati.

Sv. stolica i Slaveni.

Dogodjaji zadnjih mjeseca uzvilali su toliku prašinu, da kroz nju neprijatelji Slavena nemogu vidjeti ni jasnog svjetla žarkog sunca. Hrvatski biskupi Strosmajer i Štadler poremetili su pojmove dušmana slavenskih, Niemaca, Madjara i Talijana u tolikoj mjeri, da neznaju više lučiti istine od laži, ni pravice od nepravde i nasilja.

Javna glasila spomenutih protivnika sipala su vatru i otrov na sve što je slavensko u obće, napose hrvatsko kroz mjesece radi par neduznih riečih, izrečenih od onih naših crkvenih dostojanstvenika prigodom I. katoličkog kongresa u Zagrebu, i radi toga, što je baš njih sv. otac, nakon toga, najprijaznije primio i saslušao.

Naša namjera nije, da branimo naše biskupe od dušmanskih osvada i klevetа, niti trebaju oni naših obrana, **jer je njihova saviest čista**, već htjedosmo, da spomenemo najnovije razglabanje jednog njemačkog lista o odnošajih sv. stolice napram austro-ugarskoj monarhiji i prema Slavenom.

U bečkom listu „Di Zeit“ piše neki „**Rimski klerikalac**“ o odnošajih izmedju sv. stolice i austro-ugarske nakon zadnjih dogodjaja sa hrvatskimi biskupi medju ostalim i sliedeće:

Prije nekoliko godina htjela je sv. stolica dozvoliti svim Slavenom austro-ugarske porabu slavenske liturgije, kao što je pred tim jurve bila to dozvola katoličkim Slavenom u Crnoj Gori. Ta osnova naišla je u Beču na veliko nezadovoljstvo i odpor. U posvemašnjem slaviziranju katolicizma u austro-ugarskoj nazrieše u Beču pogibelj za samu monarhiju, dočim je sv. stolica tim načinom htjela k sebi primamiti šismatike.

Premda je osnova sv. stolice propala uslied javnog i odlučnog odpora austro-ugarske vlade, ipak je s njom pokazala sv. stolica, kako su njezine simpatije duboke napram Slavenom. Ove simpatije izbijaju u svih mogućih oblicih i u najrazličitijih odnošajih. U Istri primjerice, gdje biesni borba izmedju Talijana i Slavena, i gdje bi najprirodnija stvar ovoga svieta, da sv. stolica podupire Talijane, ona obasiplje neprestano Slavene ljubavlju. Kad se je prošle godine radilo o tom, da bude imenovan jedan kardinal u Austriji, izabraše monsig. Missiu, nadbiskupa goričkog, i to s jedinog razloga, što imade za sobom Slavene. Da bi morao sv. Lav XIII. raditi po svojoj želji i kad bi mu to bečka vlada dozvolila, monsigr. Strosmajer bio bi već odavna kardinalom.

Sv. stolica nastoji o tom, da bi Austrija preuzela neku vrst pokroviteljstva nad katoličkimi Slaveni kano ravnotežje Rusiji, koja vrši pokroviteljstvo nad pravoslavnimi Slaveni.

Tako bečki list, našto stavljamo sliedeće primjetbe: Vjerojatno je, da je sv. stolica već do sada htjela zadovoljiti Slavenom austro-ugarske tim, da im dozvoli porabu staroslovenskog jezika.

Posve je vjerojatno, da su se tomu odlučno oprli i Niemci i Madjari odnosno njihove vlade.

Vjerujemo, da imade sv. stolica simpatija do katoličkih Slavena, ali nevjerujemo, da bi te simpatije igdje u Istri izbijale na svjetlo. Znademo dapače iz gorkog izkustva, da ne bijaše u jednom dielu Istre nikada nesnosnijeg i tužnijeg stanja i položaja za katoličke Slavene nego li je baš sada. Znademo dapače, da katolički Slaveni u tom dielu Istre danas zavidjaju i onim poludivljim narodom, kojim dolaze bogoljubni i požrtvovni blagovestnici, da im propovieduju riec božju, da ih privedu u krilo katoličke crkve u **njihovom** jeziku. Tuj dakle nemože biti govora o kakvoj ljubavi ili o simpatijah do one naše nesretne braće, koji su izručeni i u vjerskom pogledu na milost i nemilost ljutim našim narodnim protivnikom i dušmanom.

Što se tiče imenovanja Monsigr. Missie kardinalom u Gorici i tvrdnje, da iza njega stoje Slaveni, usudjemo se primjetiti, da nadbiskup Missia bijaše imenovan kardinalom na želju i predlog krugova i osoba, koje nisu pitale, niti su marile znati, što će katolički Slaveni kazati na ono imenovanje. Kardinal Missia nije pokazao ni u Ljubljani ni u Gorici, da želi ili da nastoji, da budu za njim stojali katolički Slaveni. U tom pogledu nemože se ni iz daleka mjeriti sa hrvatskimi biskupi, koje bi htjeli Niemci, Talijani i Madjari u žlici vode utopiti.

DOPISI.

Iz Tinjana, 6. novembra 1900. (**Otvorenje hrvatske Čitaonice. — Svečani blagoslov križa na uspomenu XIX. vieka.**) Dvie jako liepe svečanosti imao je naš Tinjan u ovo par mjeseca, naime: dne 16. septembra otvorila se svečano „Hrvatska Čitaonica“, kojom prigodom su nas posjetila rodoljubna braća iz bliza i daleka.

Naša dična gospoda doktori, prvaci i drugi rodoljubi sa tamburaškim zborom iz Pazina, gospoda iz Pule i od druguda su dohrlili, da naša narodna svečanost čim sjajnije izpade.

Kod skupne večere licitiralo se jednu kutiju žigica „S. Cirila i Metoda“ za 11 kruna, te se sabralo i za djačko pripomoćno družtvo do 36 kruna.

Rasla i cvala bujno naša Čitaonica na korist duševnu i tjelesnu ovog puka.

Na želju iztaknutu od našeg presv. biskupa u svom pastirskom listu, da bi se na uspomenu svršetka devetnajstog vieka postavilo križeve po najvišjih briegovih, su se pobrinuli tinjanski poglavari, da se učini i postavi veliki križ na takozvanom „**Velikom Vrhu**“, koji stoji iztočno od mjesta Tinjana te graniči sa župom Tinjanskom, Supetarskom i Staropazinskom.

Za troškove tog velikog, šest métara visokog spomen-križa, su doprinesli malom iznimkom svi občinari Tinjanski, te je bio dne 18. oktobra podignut a dne 4. novembra svečano blagoslovljen.

Na tu riedku svečanost uputile se sporazumno malo poslije poldne dvie procesije, naime iz Tinjana i S. Petra, kamo su stigle skoro u isti čas na „**Veliki Vrh**“ ka križu pjevajuć pobožno litanije.

Najprije pozdravio je tinjanski župnik duhovnog pastira i pobožni puk iz Sv. Petra, zatim su zapjevala školska djeca prigodnu pjesmu svetomu križu uzpratnju gusala g. nadučitelja iz Tinjan.

Iza toga sliedio je svečani sveti čin blagoslovljenja.

Dovršen blagoslov nastupio je na kamen podnožja križa veleč. g. župnik Supetarski Liberat Stoković.

Počeo je svoj govor sa riečmi, koje su urezane i napisane na križu: „**Zdravo križu, ufanje naše!**

Krasan i jezgroviti govor trajao je preko ¾ sata, kojeg su svi prisutni najvećom pozornošću i pobožnošću slušali, te će si ga zapanititi dok budu živi. Budi veleč. g. župniku i ovdje izrečena najsrdačnija zahvala a od Boga plaća!

Za prodikom odpjevalo se litanije muke Isusove, te opet zatim odpjevaše nevina dječica tri kitice prigodne pjesme.

Na to pročita g. župnik Tinjanski sadržaj spomen-pisma, koje bi prije postavljeno pod križ.

Iza toga sabirao g. župnik Tinjanski milostinju za pokriće troškova križa, te zaključi svečanost sa pozdravom na sve prisutne, koji se zatim noseći nezaboravnu uspomenu k svojim kućam mirno razišli.

Za dobe čitave svečanosti gruvahu mužari naših dobrih susjedah iz Rusci, koji su iz ljubavi do Isusa i do nas potrudili se, da čim slavnije ta svečanost izpade i nam mužare izposudili.

Tim se izpunila želja svijuh, koji su potaknuli namisao i uznastojali do uzdignuća ovog najuzvišenijeg spomenika „Simbola spasenja čovječanskog roda“. Bogu dragom hvala i svetom Križu slava!

Franina i Jurina.

Jur. Ča je ono govorija Biba na sastanku od gospode u Sanvičenti?

Fr. Reka je, ako budemo brati kako prije, da će doć beči na vriče; ako ne, da ne dojdu ni anka prazne bisage.

Jur. Ma tako je i prije govorija?

Fr. Je, ali mi nismo vidili ni vragutega šolda.

Jur. Ostali su u gospodskih žepih.

* * *

Fr. Znaš Jurino, kako su istarski talijaši prekrstili naša **Brda i Merišće** na Grožnjanščini?

Jur. Čujmo!

Fr. **Brda** su njim **Coll'Alto** a **Merišće Mariglia**.

Jur. Oni su se vero s razumom posvadili.

Fr. Aj ga nisu nikad ni imeli.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Glede saziva zemaljskih sabora nije jošte ništa stalna odlučeno. Češki sabor imao se sastati 17. decembra, nu češki listovi pišu, da još nije stvorena nikakva odluka, te da će se sastati češki sabor tekar poslije 17. decembra. Poljski listovi priobćuju, da su odlučujući poljski krugovi pitali, da bi se galicijski sabor sazvalo već koncem ovoga mjeseca, i to obzirom na izbore, koji će se tamo vršiti mjeseca decembra, ali reć bi, da nije toj želji zadovoljeno.

Na drugom mjestu priobćujemo uvjete kompromisa, sklopljenog izmedju narodne stranke i stranke prava u Dalmaciji.

Glavno glasilo mladočeske stranke priobćuje, da je predsjednik pokrajinskoga suda u Pragu prijavio svim savjetnikom, da se ima od sada rabiti u svih i najmanjih poslovih njemački kao uredovni jezik. Ako se ta viest obistini, tada možemo očekivati još oštriji odpor zastupnika češkoga naroda proti sadašnjoj vladi.

Prvaci staročeske stranke — na čelu im dr. Rieger — izdali su proglas na češki narod, u kojem kažu, da je razpust carevinskoga vieća prouzročilo jezikovno pitanje, koje su htjele prijašnje vlade riešiti. Zatim navadjaju, kako su njemačke stranke od zajednice išle za tim, da postignu proglašenje njemačkoga jezika državnim, te ga na taj način prošire daleko preko svake potrebite mjere, a zemaljske jezike, da ograniče i snize na podredjeno mjesto. Na taj način imalo se je svim Austrijskim zemljam dati jedinstveno njemačko ruho, i one pripraviti na što uži državopravni vez s Njemačkom. Ovom se nastojanju valja čim odlučnije oprieti, čim ono dobiva podpore iz inozemstva u crkvenom i svjetovnom pravcu. Najvažnija državna potreba jest, da se narodni spor odstrani najsavjestnijom provedbom § 19. državnih temeljnih zakona. Uredjenje odnošaja Austrije napram Ugarskoj sliediti će samo od sebe, čim budu učvršćeni vlastiti unutarnji politički i gospodarski odnošaji u Austriji. Traži se zatim izborna preinaka, naglašeno češko državno pravo i izriče, da borba zanj nemože nikada prestati. Napokon kaže proglas, da stranka obzirom na postojeće stanje u zemlji, neće postavljati svojih kandidata, ali pozivlje izbornike, neka dobro prosude komu će dati svoj glas.

Kompromis, sklopljen izmedju njemačkih konservativaca i liberalaca Tirola odobravaju sve njemačke stranke. Taj kompromis naperen je proti Talijanom južnoga Tirola, inače vjernim prijateljem njemačkih liberalaca, koji poručuju sada Talijanom, da treba zapostavljati politička i stranačka pitanja, narodnomu pitanju.

Srbija. Radikalne novine pišu, da progonstva, koja su poduzimale razne srbske vlade proti radikalnoj stranci, nisu ovoj mnogo naškodila. Oni, koji bijahu pomilovani, vratiše se na svoja mjesta i uzeše svoj položaj. Glavno je, što su im protivnici naškodili u tom; što im je pošlo za sukon ocrniti vodju Pašića, koji se je tako preplašio, da je izdao i svoje prijatelje. On je naime izjavio na razpravi, da se u radikalnoj stranci goje potudinastičke težnje. Svuda drugdje u svietu bila bi za uviek ostavila na ciedilu stranka takvog nedostojnog vodju, nu u Srbiji zaboravlja se na onakve malenkosti brzo, te su se i okolo Pašića počeli opet sakupljati njegovi bivši prijatelji. Pašić se nada, da će se opet domoći prijašnje vlasti u Srbiji, a to je tamo posve moguće.

Francuska. Dne 12. t. mj. zaključena je u Parizu svietska izložba, koja bijaše otvorena dne 14. aprila. Francezkoj republici ponarasao je ugled i upliv radi mirnog i redovitog tečaja te izložbe. Tamo se je sakupilo na milijune stranaca, koji su ponieli sobom kući najbolji utisak o veličini i bogatstvu Francezke. Izložba zatvorena je doduše velikim deficitom, nu u Francezkoj u obće, napose u Parizu ostale su ogromne svote novca, što ga tamo tudjinci potrošiše.

Italija. U nedjelju proglasio je mladi kralj prvo pomilovanje raznim vrstam kažnjenika. On je naime slavio kao kralj prvi svoj rodjendan, te je tim povodom hotio narodu pokazati svoje velikodušje. Opozicijonalni zastupnici prijavili su predsjedničtvu parlamenta, koji se ima za koji dan sastati, više interpelacija. Najoštrije biti će bez dvojbe one radi talijanske politike u Kini. Ministar-predsjednik Saracco predložio je kralju program rada za predstojeće zasjedanje parlamenta. Taj program proučavaju i ostali ministri, izmedju kojih imade i takovih koji se neslažu sa ministrom predsjednikom.

Juina Afrika. Iz Transvala dolaze nepovoljni glasovi za nesretne Bure, koje proganjaju neprestano englezke čete. Ovih dana sukobio se engleski general Smith Darien u blizini Belfasta sa Buri. U tom sukobu pao je burski zapovjednik Prinlos i general Tourie, dočim bijaše general Grobelaar ranjen.

Kina. Kinezka vlada vodi još uviek za nos medjunarodne vlade, koje su i medjusobom nesložne. Kinezki car neće da se vrati u Peking, jer se nepouzdaje u medjunarodne vlasti. Talijanski parobrod Singapore stigao jo ovih dana u Napulj sa raujenici austro-ugarskih četa iz Kine. To su ranjenici sa c. i k. broda Zenta, i to kadet Rihard pl. Bogneburg, te mornari Trišcoli i Bačić i sa broda Aspern kadet Gioseffi. Ovi su ranjenici bili odpremljeni željeznicom u Pulu.

Mjestne:

Vojno-veteransko družtvo u Puli, imalo je ove dane svoju glavnu skupštinu, na kojoj je izabran predsjednikom i zapovjednikom g. Berno Bekar, c. kr. učitelj gimnazijske pripravnice u Puli.

Hrvatske predstave u Puli. Na četvrtoj stranici donašamo poziv i razpored jedine predstave, koju priredjuju u subotu večer glumački umjetnici supruzi Gavrilović, koji su nam ostali u dobroj uspomeni iza predstava prošle godine te koji sada priredjuju razne zabave po hrvatskih krajevih.

Cienjenom našem občinstvu preporučujemo što toplije, da pohite na tu zabavu, gdje će se do volje naužiti naše domaće hrvatske umjetnosti i time počastiti i oduševiti u dalnjem njihovom radu štovane supruge Gavrilović.

Isti glumački umjetnici priredjuju u nedelju u večer u hrv. Čitaonici u Pazinu predstavu, te već unapried upozorujemo tamošnje rodoljube, da mnogobrojno pohite na zabavu.

Pokrajinske:

† **Krešimir Martinolić,** asistent farmacije, sin velezaslužnoga profesora Susačke gimnazije, preminuo je dne 2. t. mj. nakon duge i težke bolesti u kući svojih roditelja u Malom Lošinju. Pokojni Krešimir bio je čestit mladić, vatren rodoljub, cienjen i ljubljen od svojih drugova i prijatelja te je uživao veoma dobar glas u ljekarničkih krugovih. Ljuta sušica svalila je vriednoga mladića u mladjahnoj dobi od 26 godina u prerani grob. Vječni pokoj češlitomu Krešimiru, a njegovim milim naše iskreno saučešće!

Opet odgodjena porotna razprava. Poznato je, da se je vodila tri dana prošloga mjeseca porotna razprava u Rovinju proti bivšemu občinskom blagajniku u Motovunu L. Corazza. Na predlog branitelja odvjetnika Albanese bijaše tada prekinuta razprava, jer da će se pozvati računarske vještake, koji se razumiju u občinsku upravu i koji će pregledati račune vodjene od Corazze.

Dne 8. t. mj. nastavljena je razprava proti Corazzi. Pozvani vještaci izjaviše, da je moguće pregledati cielu upravu Corazze i onu prijašnjih blagajnika. Na braniteljev predlog bijaše razprava opet odgodjena i to na buduću godinu. Medjutim će računarski vještaci (računarski činovnici zemaljskoga odbora u Poreču) pregledati račune. Corazza je obtužen — kako je poznato — za zločin pronevjerenja.

Pišu nam iz Smoljanah. U nedjelju poslie podne napalo je jedno 40 talijanaša sanvinčentskih na zidare Krosilu i Smokovića, takodjer iz Sanvinčenta, i to samo zato, jer delaju poli naših kmeta, i nisu fanatični strančari. Za gospodu sanvinčentsku oni smrde „de Croati". — Čudimo se, da viša oblast ne providi za sigurnost života u Sanvinčenti jer pod načelničtvom našega Doblanovića čovjek u gradiću nije ni za život siguran. Reklo bi se prije, da tu vlada anarhija i divljačtvo, a ne red, kako se pristoji medju pitomim svietom.

Pišu nam iz Premanture. Radi jedne nove krčme u selu nije više mira ni pokoja. Tu se pjeva i popieva i preko sv. mise i do poslie polnoći. Gospodin krčmar nebi smio biti uzrokom buke po mjestu, nego zatvarati krčmu, u propisano vrieme, kad zatvaraju i drugi naši krčmari.

Poziv! U četvrtak dne 22. t. mj. odkriti će se i blagosloviti u Lupoglavi (Gorenjavas) spomenik blagopojnome Rajku Revelante, bivšem opatijskom kapelanu. U taj dan služit će se u 10 sati svečana služba božja u tamošnoj županoj crkvi. Pozivlju se stoga svi prijatelji i rodoljubi osobito braća svećenici i učitelji, da u što većem broju pohrle na tu skromnu svečanost i time izkažu posljednju počast, koju dugujemo miłom pokojniku.

* * *

Spomenik je vrlo prikladno izradio domaći klesar gosp. Franjo Rubeša u Voloskom. Račun potroška te izkaz darovatelja, koji su svoje prinose priposlali iza već jednom objavljenog izkaza, bit će priobćen u jednom od narednih brojeva N. S. Za odbor: M.

C. kr. porezni ured na Voloskom i hrvatski jezik. Jedan naš prijatelj i poznati hrvatski rodoljub dobio je ovih dana kretom pošte njeki spis c. kr. kot. suda na Voloskom sa hrvatskim naslovom. Potvrdivši primitak i otvorivši zamot, naidje na dva talijanska spisa. Jedan je bio predlog c. kr. poreznog ureda u Voloskom, kojim moli sudbenu oblast, da mu dozvoli ovrhu radi zaostalih pristojbina, a drugi spis bio je dozvola ovrhe. Oba spisa dakle u talijanskom jeziku a naslov na omotu hrvatski. Ovršna dozvola morala je biti talijanska buduć predlog učinjen u tom jeziku, nu odkud dolazi porezni ured do toga, da čini proti hrvatskoj stranki, predloge na talijanskom jeziku i time prisili sud, da izdade dozvolu ovrhe u istom jeziku, i odkud dolazi sud do toga, da naslov piše hrvatski premda bijahu spisi talijanski? Da je bio naime naslov na omotu talijanski (koštо bi bio morao konsekventno biti) g. adresat po gotovo bio bi odbio cieli omot, nu pošto je naslov bio hrvatski, mislio je, da će i spis u omotu biti hrvatski.

C. kr. porezni ured izgovara se, da je dotična pogodba, na koju je udarena pristojbina, bila pisana njemačkim jezikom, a u drugu ruku, da je slučajno nestalo tiskanica hrvatskih. Što se tiče prvog prigovora, to je isti baš smješan, jer ako već porezni ured uzima pogodbu za temelj, morao bi dotični predlog biti eventualno njemački a podnipošto talijanski. Drugi pako izgovor, da je slučajno nestalo hrvatskih tiskanica, jest još smješniji, jer je dužnost dotičnih činovnika, da se pobrinu, da bude tiskanica uviek u zalihi i jer bi — ako bi taj izgovor u obće bio valjan — bili morali dotični predlog napisati hrvatski. Mi pako mislimo, da porezni ured u obće nema hrvatskih tiskanica. Na tu pomisao potiče nas silesija slučajeva, da se naime hrvatskim strankam šalje kojekakve „Ordine di pagamento", „Zahlungsaufträge", „Mahnzettel" itd., što je sve protuzakonito, jer c. kr. porezni ured u Voloskom ne obstoji samo za onu stotinu naseljenih Niemaca u Opatiji i za ono par potalijančenih obitelji na voloskom, već i za cieli voloski kotar, u kojem prebivaju izključivo Hrvati.

Iznašamo i ovaj slučaj na vidjelo, da još jednom potvrdimo onu glasovitu tvrdnju njekog ministra, da naime c. kr. oblasti obće sa hrvatskimi strankami hrvatski(!?) Iznašamo ga i radi toga, da upozorimo predpostavljene oblasti na nered i nezakonitosti, koje bi trebalo već jednom odstraniti, a naše suzemljake upozorujemo, da sve spise, c. kr. oblasti, koji su talijanski ili njemački jednostavno odbiju i da se ravno prituže na odnošne predpostavljene oblasti.

K predstojećemu popisu pučanstva. — Visoko c. kr. namjestničtvo u Trstu izdalo je dne 6. oktobra t. g. br. 22480/IX okružnicu na dušobrižnike Istre i Primorja, kojom pozivlje svećenstvo putem predstojećih crkvenih oblasti, da bude na ruku c. kr. oblastim prigodom popisa pučanstva, koj će započeti 1. jenara 1901. — Mi jesmo uvjereni, da će naše požrtvovno i rodoljubno svećenstvo blagotvorno biti na pomoć i živo poduprieti u tom važnom poslu slavne c. kr. oblasti u Primorju i Istri.

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Zrenju, obdržavati će svoju glavnu godišnju skupštinu u nedelju dne 18. tek. mj. uz ovaj dnevni red: 1. Nagovor predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Razni predlozi. Iza toga sliedi domaća zabava.

Iz drugih krajeva.

† **Andre Perušić.** Iz Rieke pišu nam, da je tamo preminuo dne 2. t. mj. čestiti riečki Hrvat g. Andre Perušić, kojim gubi hrvatstvo na Rieci jednoga od najboljih svojih pobornika i zagovornika, vriedna mu supruga miloga supruga a starica majka dobra i vjerna sinu. Vječni mu pokoj! Povodom njegove smrti sakupio je prijatelj istarskih Hrvata g. Akačić K 100 za „Družbu sv. Cirila i Metoda" a drugi pokojnikovi prijatelji i štovatelji dadoše u istu svrhu K 118, tako je sakupljeno u svemu za našu „Družbu" K 218, što nam pruža najbolji dokaz, koliko je štovanje i ljubav uživao vriedni pokojnik na Rieci i na Sušaku.

Odlikovanja u Goričkoj-Gradiški. Povodom posjeta susjedne Gorice podielio je cesar i kralj Josip mnogim osobam slovenske i talijanske narodnosti iz Goričke-Gradiške razna odlikovanja. Najviše redove dobili su: zemaljski kapetan Pajer, njegov zamjenik dr. Gregorčić pa zatim razni načelnici, zastupnici, učitelji, svećnici, poštari itd.

Lovranske paćuharije.

(Konac.)

Va sedmoj kategorije su pravi Talijani iz Italije, à la Marinoi kumpanija. Ti imaju već sve va svojeh rukah, i postolarije, i tišljarije, i zidarije, i ribariju i trgovinu — z jednun besedun sve. Oni se tuste i pune sebe žepi sve na škodu domaćeh ljudi, ki nimaju već puti ni zalogoja za v usta stavit. I pravo njim budi, kada još proteje Talijana, mesto da ga z metlum stiraju ča, od kuda je i prišal. (Va ovoj kategorije je donekle i Kenić, nego almeno on pije puno peteša, pak tako dava svetu i nekoliko dobitka).

Va osmu kategoriju stavil bim one bedaste kanje, one trubile nad sve trubile, ki bi po sile oteli bit Talijani. Ti magarci su vam vredni nosit margerilice, oni te vam poslat va Monzu telegraf, oni te vam kantat i „nella patria di Rossetti non se parla che Taljan". Inšoma „buzdi buzdorum" rekal bi stari Tonić, ki zna i latinski i ki ne stoji jako dugo od ove kategorije.

Va devetu — zadnju kategoriju stenfal bim vas lovranski smrad. Tu je sva ona fameja od rogi, tu je on renegat z onem posebnem nosom — tu je i on inžinjer od Kapelice.

To su vam, kako vidite sve kategorije. A va ku kategoriju bi pak spadal Krstić, da po sreće biva va Lovrane? Ja mislim, da bimo za njega morali storit jednu posebnu kategoriju. Neki dan je ta figura bila va Lovrane. Videl sam ga, kada se je šećal skupa s Kukumum i s Pikarobum. Che terno!

Ma pustimo ga ča i homo napred.

Ja sam čovek od relijona, pak ne morem nikako verovat va one fandonije, ča ih je ono z mislel neki Inglez Dravin, kako da bimo mi ljudi bili jedanput postali od šimijoti, ale pak od drugeh životinj. Nego ja mislim, da ni ni temu Dravinu to prišlo onako samo od sebe na pamet, i ćete videt, da se je on moral svoji dni namerit na nekoliko ovako grdeh tipi kako su neki naši prodanci, pak je on zaključil, da su svi ljudi postali od šimijoti. I pur ki bi malo bolje pogledal neki tipi, ne bi bil dugo od Dravinove terorije. Za neke ter neke ne bi imel nikakovega dubija, ter je ki ter ki i sada još kosmat, kako kakav orangutan, a da on huncut od Dravina vidi od prodanac laloki, pak da ih konfronta s trubcem kakovega rinoceronta, ja mislim, da bi napisal kakovu novu teroriju od tega, kako se ljudi z vremenom trasformuju. Najteže bi mu bilo za onu gljistinu. Nego i tu bi se Dravin brzo znal pomoć. On bi rekal, da je najprvo pred tisuće i tisuće let bila jedna gljista, a od te gljisti da je malo po malo postal preslamni inžinjerić od Kapelice. Nego, kako sam prvo rekal, ja sam čovek od relijona, pak ne verujem va to, a za gljistu znamo i prez Dravina, po kakovoj terorije je vanka prišal.

* * *

Danke izbori za Beč. Hej, ka kukanja za Krstića. Sada će Krstić kosit — sada. Che fraja, ovo malo meseci. Ma i zame je ovo kako mana! Ča ne će? — Balotacioni — ljudi se svadjaju, lovranske talijanske babi se laju — a ja pišem paćuharije — i tućem desno i levo — a svet se smeje i smeje... A ov put ću, ako će Bog udrit još i jače. Ki god bude ča i najmanje delal proti nam drugem, ja ću ti ga tako operušat, da ne će smet leto dan mej ljudi. To se zna, tako mora bit zač je naša stvar Bogu draga i pravedna.

Da bi te znali, kako je Krstića grdo bilo videt, kada je bil va pržune. S kroze one rašteladi vam se čini, kako da je va jednoj gajbe. A nekako čudno je videt tega kaporiona talijanskega partida va Istre. Oh! Brižni Talijani — nać su spali, kada se moraju oslanjat na čoveki ki pušta jedanput pržun, da se more valje va njega nazad vrnut. Oh! da bi Krstića mogal videt on Dravin onako va gajbe. Ča bi promislel, ča bi novega napisal?

Kurjož sam za znat, ča je promišljal Krstić onako sam va katafiće! Ja mislim, da je promišljal ča će napisat va „Pravoj Našoj Sloge“ kada vanka pride. Bože moj, kakove te bit one njegove ideji, onako profumane od fažola, s kemi se je brižan Krstić va katafiće hranil.

Ovega puta imam samo malu korešpondencu apertu:

Nekemu našemu čoveku: Vas da je strah, da bi Krstić mogel ča proti Vam pisat va njegovoj „Nesloge!“ Tega se vi bojite? A ne znate vi, da je to najveća čast za onega čoveka, proti kemu on niškoristi piše. Veselite se, i držite gore glavu, ako najdete Vaše ime napadnuto va onem smradnem foje. Senjal, da ste pošten, kada Vas onakov foj črni. Joh! Vam i svakemu, kega onakov foj hvali. Vidite, da kakogod mane polivali, ja vam protestam vaje do Beča. Kega djavla — jedan Krstić! Pustite ga neka riga.

Šiora Mare Pegan: To ni ničigov posal, ako vi živete odeljeno od muža puli jednega tujega muža. Ter je i Vaš prijatelj mačji ča od ženi i živé s nekakovum starum škufijum, ka je grda kako fit od kuči. Pak ki bi mogal pomislet na kakovu maliciju ni za vas ni za njega. Smirite se dunke, ter mi znamo, da ste Vi — i jedan i drugi par — za to s kupa, da zajedno krunicu molite — Ča ne, da je tako? Molite, molite, da ne padnete u napast.

Šiora Slama. Našal sam Vaše ime va dicionarije. To ni hrvatsko ime — veselite se — nego čisto i pravo talijansko ime, ale Vi ga krivo pišete, zač ispuščate jedno a, ko je mej onem s i mej onem l, tako da Vaše pravo ime je — Salama. Po tem Vi niste Slama, nego Salama ale Salame kako ćete.

Dunke la leverišo šiora Salame! Barba Tončić.

U subotu dne 17. t. mj. prirediju poznati jur od prošle godine glumački umjetnici supruzi Gavrilović

jedinu predstavu

u sokolsko-čitaon. dvorani

uz sliedeći razpored:

1. Krasnoslov „Hrvatskoj“ od A. Harambašića.
2. „Miš“, šaljiva igra u 1 činu.
3. „Mila glumica“, solo-predstava u 1 činu.
4. Pjevanje i igranje iz pojedinih scenah igre

„GRANIČARI“.

1. Umorstvo u šumi.
2. Krčma u šumi kod Grge Kosića.
3. Na sudu kod pukovnika Sarnića.

5. Krasnoslov „Luda“ od Tomića.

Medju pojedinim točkama udara dio sokolskog tamburaškog zbora.

Početak točno u 8 sati. — Ulaznina po osobi 60 helera, obitelj (3 osobe) 1 K.

K toj jedinoj predstavi iz domaće naše umjetnosti pozivlje Čitaoničare i Sokolaše

Odbor „Sokola“.

Broj 3995.

Oglas

odnoseći se

na izbore občinskog zastupstva u Kastvu.

U smislu § 18. obć. izbornoga reda, daje se ovim do obćega znanja, da će se izbor novoga občinskoga zastupstva za mjestnu občinu Kastav obdržavati u dvorani, gdje se drže občinske sjednice u Kastvu, u doli označenih dana i dobi sledećim redom:

Poziva se birače, da dodju birati u svakom od trih izbornih tiela po 10 (deset) občinskih zastupnika i po (pet) zamjenika, i koji će odabrati svi skupa 30 (trideset) zastupnika i 15 (petnajst) zamjenika.

U III. izbornom tielu birača 2586

prvi dan, sriedu 21. novembra 1900 pozvani su birači upisani u izbornoj listi od broja 666 uključivo 1958 . . . . birača 1293

drugi dan, četvrtak 22. novembra 1900., nastavak biranja od od tek. broja 1959 uključivo 3251 . . . birača 1293

što čini ukupni broj birača 2586

U II. izbornom tielu birača 626

jedan dan, petak 23. novembra 1900., birači od broja liste 40 uključivo broja 665.

U I. izbornom tielu birača 39

u subotu, dne 24. novembra 1900., birači od broja liste 1 do uključivo broja 39.

Svakog izbornog dana započeti će izbor od 8 ure jutro napred.

Glasovanje obaviti će se po volji birača ustmeno ili putem listića.

Pozivlju se svi pravo izbora imajući u listini upisani, da na urečene dane i dobu točno na biralište pristupe, i da sobom donesu posebno za izbor priredjene pozive.

Obćinsko glavarstvo

Kastav, 12. novembra 1900.

Jelušić, obć. glavar.

Prodaju

ponajboljih kaštelanskih vina

vlastitog prozvoda na veliko

i maslinovog ulja

otvaraju podpisati

dne 19. novembra 1900.

u ulici Ostilia br. 31;

te se slavnom obćinstvu što toplije preporučaju.

Sa štovanjem

Ant. Tranfić i dr.

Našu zahvalu

ponajljepšu izrazujemo svim nama naklonjenim poznatim i nepoznatim p. n. naručiocem, osobito pako veleštovanomu ženstvu, koje sa takovom odlučnošću po svim trgovinama zahtjeva naše tjestenine.

Il. Bistrica, u oktobru 1900.

Sa podpunim štovanjem

Žnideršič & Valenčič.

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. — u Puli — Via Giulia broj 5.

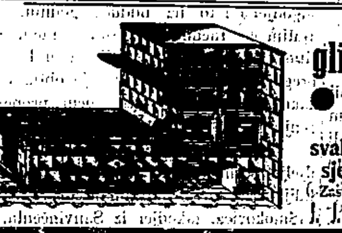

Skladište

glinenih peći i štednjaka.

Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva J. J. Naglas-a u Ljubljani.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih ljekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križih, kostenom pogancu, probadanju, seakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti širup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 fiorin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebenessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvi[illegible], popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava težinja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlići, želudačne grčeve, žmića, groznica ili zimnica, zavijanje ili griženja u trbuhu. Tko ovu toli koristnu djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena, flašici s napatkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave; kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili trbuha i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti koštenoj boli, úgrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie teškoga napora, za objačisanje i okriepljivanje žila i živaca. 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razhlađuju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam peručini i ozepotinam, 1 lončić 50 novč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dra Spitzera pomast za lice proti sunčanim piegam ili fleckovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njeinost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 fiorin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčistijih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama tena, kao što su prišići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora koža i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, tå se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 fiorin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kose. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi iste po sobi prouzrokuje ugodan miris. Flašica 50 n.

Otrov ili čemer za stienice i žohare. Flašica 50 novč.

Antilobrile od Rodiaisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI.

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vučitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na tekući račun, i na **girokonto** sa 4½% kamatima od dana **uložka do dana dignuća.**

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 79. U Puli, dne 20. novembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, u nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Obnova vinske klauzule.

Ovih dana čitali smo u bečkih i rimskih novinah, da pregovori za obnovu trgovačkog ugovora izmedju Austro-Ugarske zapinju, jer da Austro-Ugarska nemože ostati gluha na bolne vapaje i prosvjede vinogradara iz Primorja, Dalmacije, Ugarske i Austrije, koje je nesretna vinska klauzula u prilog uvoza talijanskog vina u našu monarhiju upravo uništila.

Italija nasuprot, da nastoji svimi silami, da se obnovi ugovor sa Austro-Ugarskom, jer da u protivnom slučaju nebi znala kamo sa svojim vinom, pošto su njoj svuda vrata zatvorena. Ovih dana, da je radi toga odputovao talijanski poslanik u Beču grof Nigra u Italiju, da primi od svoje vlade nove naputke, kako bi se pošto poto našao način, da uzmogne i u buduće talijansko vino uz povoljne uvjete ulaziti u Austro-Ugarsku.

Obnova trgovačkoga govora sa Italijom uzsliediti će tekar g. 1902., nu kako je razvidno iz zadnje viesti, vode se već sada izmedju naše italijanske vlade pregovori u tom poslu. Radi toga treba da svi vinogradari naše monarhije prate budno svaki korak naše vlade u tom pitanju, jer ako nas nekoji znakovi nevaraju, mogli bi doživjeti grozno razočaranje.

Na te crne misli doveo nas je jedan dopis iz Beča u službenom listu primorske vlade „L' Osservatore Triestino" od dne 13. t. mj. koj se bavi izključivo obnovom vinske klauzule u trgovačkom ugovoru sa Italijom, i koj priobćujemo u glavnih crtah u prevodu našim čitateljem, a da budu na vrieme obavješteni ob onom, što im je očekivati.

Dočim se iz svih vinorodnih pokrajinah Austro-Ugarske dižu glasovi proti obnovi vinske klauzule u trgovačkom ugovoru sa Italijom, službeni pisac nastoji dokazati, da se to pitanje kod nas uzimlje odviše jednostrano; od vinogradara odviše sebično, a odostalih po stranačkih presudah; od jednih po koristih svoje pokrajine, od drugih po narodnostnih protivštinah; od svih pako bez točnog poznavanja postojećih odnošaja, bez pravednog obzira na skupne interese trgovine austro-ugarske i na interese trošitelja.

Oni, koji su slabo o tom pitanju obavješteni — kaže pisac — moraju znati, da Italija doprinaša liepu svotu za trgovački proračun naše monarhije.

Izvoz austrijski u Italiju da je znatno veći nego li uvoz Italije u Austriju; u tom izvozu nalazi se lies, pivo, vinovica, petrolij, papir, ljepenka, mineralno ulje, kože, surovo i djelano željezo, strojevi, žito i vino u bačvah (prvih devet mjeseca ove godine 10.226 hektolitara). Sve to da dokazuje, kako nije nastojanje za uzdržanje dobrih odnošaja izmedju obiju država, jednostrano.

Osim ovih obzira općenitog interesa — kaže pisac — imade i drugih, s kojimi valja računati — kad se nastoji pružiti i nadalje polakšicu za uvoz talijanskih vina, a to su probitci trgovaca sa vinom i trošioca.

Austrijski trgovci sa vinom — kaže dalje službeni pisac — učinili su ponovno korake kod vlade za to, da se zadrži klauzulu u budućem ugovoru, izjaviv se odlučno proti njezinim protivnikom.

U koliko tvrde ti trgovci, agitacija vinogradara, — koja se vodi u pojedinih pokrajinah pod izlikom narodnostne borbe, da povuče i trošitelje na stazu, protivnu njihovim probitkom — potiče iz uzkog kruga vinogradara ugarskih. Ovi stvoriše osnovu prošloga decembra odluči protegnuti agitaciju na čitavu monarhiju u toj nakani, da si osjeguraju dobru prodaju i lošeg vina a uz visoke ciene bez ikakvog obzira na trošioce.

Naši trgovci sa vinom, tvrde nasuprot, pošto nedotješe tuzemski proizvod za pokriće domaće potrebe, da se mora olakšati uvoz talijanskomu vinu, jer da je to nesamo koristno, nego i potrebito, da se tim popuni manjkajuća količina i poboljša kakvoća lošeg domaćeg vina. Ali, kad bi se i proizvelo obilno domaćeg vina — kaže dalje — dobra talijanska vina biti će nam potrebita za mješanje s domaćim, koje će bolje prolaziti i uz veće ciene u trgovini; i naša loša i prokisela vina štititi će, da se ljeti nepokvare. Takovog vina imademo mi obilno, a biti će ga i više sve to većim proizvadjanjem. Bude li nasuprot naš proizvod dobrog vina obilat, tada će to biti samo po sebi najvećom zaprekom uvozu talijanskog vina, te neće trebati, da mu se prieči uvoz oštrijimi carinskimi mjerami. Ovo naravsko padanje uvoza pojavlja se u pravom razmjeru u godinah bogatih na vinu.

Probitci vinarske trgovine, monarhije i pučanstva, koje treba dobrog i jeftinog vina, biti će dakle mnogo bolje štićeni, ako se i nadalje uvaža talijansko vino, pošto imademo čvrsto jamstvo, da je ono nepatvoreno.

Pomanjkanje talijanskog vina na naših trgovih bilo bi od velike štete, jedno, što se nebi mogla trgovina austro-ugarska sa vinom okoristiti mješanjem, što povećava cienu domaćem proizvodu, drugo, što bi patvorenje, koje tjeraju nekoji malo pošteni prometnici, premda imade na trgovih obilno dobra vina, još većma poskočilo na veliku štetu javnog zdravstva i trgovačkih probitaka monarhije, jer bi tim posve propao dobar glas vinskom proizvodu Austro-Ugarske.

Konačno kaže službeni pisac:

Ovi razlozi, u savezu sa onimi medjunarodne trgovine Austro-Ugarske, morali bi dostajati, a da se pitanje o klauzuli razpravi obširnijim znanjem, utemeljenim na zdravih načelih političkog gospodarstva i na vedroj nepristranosti napram svakoj pokrajini monarhije, kano i napram većemu broju zanimanika.

Tako službeni dopisnik, komu je dosta očita svrha, da pripravi vinorodne pokrajine Austro-Ugarske na obnovu postojeće vinske klauzule u trgovačkom ugovoru sa Italijom.

Našim čitateljem mora biti poznato, da su naši zastupnici koli na zemaljskom saboru, toli u carevinskom vieću žestoko pobijali onu zloesretnu klauzulu. Oni će to bez dvojbe i u buduće činiti bez obzira na gornje slavospjeve službenog pisca. Učiniti će napose oni naši zastupnici, koji budu izabrani u predstojećih izborih za carevinsko vieće.

Mi savjetujemo dapače svim izbornikom Istre — bez razlike stranaka, da zahtjevaju odlučno prije izbora od svakoga kandidata, da se svečano obveže, da će govoriti i raditi proti obnovi nesretne vinske klauzule u budućem trgovačkom ugovoru sa Italijom.

Delija Krstić!

U predzadnjem broju pisali smo pod tim naslovom članak o čovjeku, koj sve moguće čini, da se naš puk osramoti takodjer pri nastajućih izborih, kako ga se je godine 1897 jedan dio, zaveden i prevaren, osramotio tim, što su vikali živila naša domaćina, a kad su došli na izbore dali su glas Talijanu dru. Bartoli, na mjesto svomu domorodcu i skoro svakomu od njih u lice poznatomu dru. Laginji.

Naši čitatelji vidili su i to, kakovu svjedočbu ponašanja je oblast dala Krstiću. Kad je onako slabu svjedočbu podpisao jedan Fabiani, koj za stalno nije bio Krstiću neprijatelj, onda se mora suditi, da je u njoj sva istina rečena. Dakle: nagal čovjek, naprasita ćud, više put osudjen za uvrede poštenja, kadar, po mnenju oblasti, učiniti zla djela od želje za dobitkom i napokon da žive rastavljen od svoje zakonite žene!

Mora biti barem njemu ravan onaj, koj se s njim druži, a još gori od njega onaj, koj upotrebljuje njegovu promenjivu ćud za škodu hrvatskoga naroda u Istri.

* * *

Danas ćemo reći ne Delija Krstić, nego plaćenik Krstić. Jest, on je plaćen zato, da širi mržnju medju jednokrvnom braćom, da radi za talijansku stranku proti našemu hrvatskomu narodu u Istri. Takovih je bilo vazda na svietu, nu hvala Bogu bilo jih je malo i ostali su u spomenu narodom samo kao primjeri izdajstvu.

Krstić zna dobro, da je Hrvatska banovina pod našega kralja svejedno kako i Istra. Krstić zna predobro, da su Spinčić i Laginja i drugi naši pokazali do sada toliko ljubavi za svoj narod, da Istre nebi dali ni bratu ako joj neima biti bolje, nego li je. Krstić zna, da svi naši prvaci toga nemogu učiniti bez naroda i bez njegova Veličanstva i kad bi se dogodilo, da Istra dodje pod Hrvatsku, nebi došla pod zapovjed Hrvata nego bi došla pod zapovjed Madjara, koji svud Hrvatskom vladaju. Tako je barem danas. Sasvim tim Krstić vara i sliepi narod straseć ga sa Hrvatskom, samo da ga smuti i smućenoga baci u nezasitne žvalje talijanske stranke, koja za izbore — kako svi njezini listovi pišu — neima drugoga programa, nego taj: da se mora svietu i ovaj put pokazati, da je Istra talijanska pokrajina.

A za pokazati to, treba da i po Kastavšćini narod glasuje za Talijana, kako su žalibože već godine 1897 neki glasovali.

* * *

Što biste rekli na ovo: Pošten čovjek ide svojim putem kuda svi gredu, koji imaju doći u neko mjesto. Putem se namjeri na nekoga koj mu stane lastivo i milo govoriti: Kume moj dragi, ne mojte poći tuda, jer vas tamo napred čekaju razbojnici, nego hote ovuda kuda ću vas ja peljati.

Sirota čovjek povjeruje i dade se peljati drugim putem, kuda do sada nije hodio. Ali još na tom novom putu dogodi mu se nesreća, okruže ga i zasužnje razbojnici, pak će biti srelan, ako kada iznese živu glavu iz sužanjstva.

Nauke Krstićeve podobne su ovoj pravljici. Zato neka naš svieť bude razborit i neka mu nevjeruje, jer put kojega on mrazi, jest prav i siguran, a put kojega on preporuča, je kriv i nesiguran i vodi u sužanstvo cieli naš narod.

* * *

Krstić za to svoje nedjelo mora biti plaćen. Da, je i godine 1896—97 bio plaćen da piše i tiska tobože „Pravu", a u istinu „Krivu Našu Slogu". On je bio plaćen od poročke gospode, a medju njimi od ljudi, koji su plaćeni našimi žuljevi i koji po svojoj službi nikad nebi smjeli poslužiti se takovimi načini proti jednom dielu naroda nad kojim vladaju.

Zemaljski poglavar u Poreču Campitelli sa drugimi svojimi, oni su plaćali

Krstića za njegovo bezbožno djelo, za ogovaranje njihovih drugova, koji su u dobrih stvarih uvjek bili s njimi, ali koji zle strane talijanske politike nisu nikada htjeli odobriti, jer bi se bili iznevjerili svomu hrvatskomu i slovenskomu puku ove naše tužne Istre.

Campitelli, koje je imenovan poglavarom Istre da jednako gleda na napredak hrvatskoga i talijanskoga puka, on je s drugimi plaćao Krstića za njegovu agitaciju proti Spinčiću i Laginji i proti drugim i proti svemu što je pravo naše.

Krstić je od jeseni 1896 dok su svršili izbori od 1897 bio plaćan od Talijana u Poreču. On tobože uči i prosvjetljuje narod tim, da ga proti svojoj jednokrvnoj braći buni kad počmu, dok teku i dok svrše izbori, a prije i poslje toga, gdje su njegove novine, gdje su njegove nauke, koja su njegova djela od obćenite koristi za narod? Neima jih, jer njegov je zadatak samo smutiti narod, da bira onakve fiduciare, koji onda glas daju za Talijana nikad vidjenoga ni čuvenoga.

Kroz 4 mjeseca izborne dobe u godini 1896, i 1897 Krstić je bio plaćan iz Poreča. Dobivao je više nego li Juda, jer Juda se je zadovoljio sa 30 srebernjaka jedanput za uvjek, a Krstić je dobivao, što mi znamo, barem po 100 forintih na mjesec.

Evo što mu je pisao naš „dobri" Campitelli na dan 21. novembra 1896.

Parenzo 21 Novembre 1896.

Pregiatissimo Sig. Dottore!

Quando Ella fu quì, io dichiarava che per la publicazione del giornale di cui intendeva imprendere la Redaziene, io avrei eventualmente contribuito fino a fior. 20 almeno pel periodo da Lei richiesto per 4 mesi.

Poi s' accordarono meglio col dr. Cleva ed il dr. Amoroso i quali assunsero cumulativamente di fornirLe per l'epoca suddetta mensili fior. 100 non calcolando quelli che Le potrebbero essere forniti da Pola.

Dopo io non La vidi; epperò i due Signori, a completare la predetta cifra di fiorini 100 mi dissero che bastava dassi loro mensilmente fiorini dieci che pagai anche pel primo mese.

Non so, se quando Ella mi diresse la Sua dei 9 corr. fosse ancora in possesso di fior. 100 speditoLe pel I. mese dal dr. Cleva nei quali erano compresi, come dissi, 10 dei miei.

Dopo ciò, se fosse per occorerLe l'intiero importo, cui io mi dichiarava disposto di contribuire, e ne avesse fatto calcolo, io oltre i fior. 10 che verso e verserò al dr. Cleva, sono pronto a rimetterLe mensilmente, dietro uń gentile Suo avviso gli altri fior. 10.

Io non ricevetti, ma ho veduto il I. Num. del giornale.

Mi dicono che come il programma anche il giornale abbia una lingua troppo corretta ed alta, chè non è compresa dal popolo.

Cerchi perciò di usare d' una lingua più popolare.

Giacchè, solo se inteso dalla generalità, il nuovo giornale potrà conseguire l'intero suo scopo.

Stia sano, e buona fortuna!

D.mo dr. Campitelli m. p.

To bi hrvatski bilo ovako:

Velecienjeni gospodine doktore!

Kada ste bili ovdje, izjavio sam, da bili ja za novinu koju ste nakanili uredjivati, doprinašao do 20 forintili barem za vrieme od četiri mjeseca koje ste Vi zahtjevali.

Zatim smo se bolje sporazumili sa dr. Clevom i dr. Amorosom, koji su uzeli na se skupno, da će Vam davati 100 forintili mjesečno za gore rečenu dobu, neračunjuć ono što bi Vam se moglo dati iz Pule (Opazka slagara: ono doba je Martinolich s tudjimi novci razpolagao u Puli).

Poslje Vas već nisam vidio; ona dva gospodina pak su mi rekla, da za sakupiti rečenih 100 forintih dosta je da ja dajem 10 forintih mjesečno, te sami jim takodjer dao za prvi mjesec.

Kada ste mi pisali dne 9. o. mj., neznam jeste li već imali u rukama onih 100 forintili, što Vam jih je za prvi mjesec poslao dr. Cleva i u kojih je takodjer onih mojih 10 forintih.

Bude li Vam poslje toga trebala ciela svota, koju sam ja izjavio da ću doprinašati, i ako ste na nju računali, ja sam pripravan povrh 10 for. koje dajem i davati ću dru. Clevi, pošiljati Vam mjesečno i drugih for. 10, samo da mi dobrohotno javite.

Ja nisam primio prvog broja novine, ali sam ga vidio.

Govore mi, da kako program tako i novina pisana je preveć čistim i visokim jezikom kako puk nerazumije.

Gledajte zato, da rabite više pučki jezik, jer samo ako svi budu razumili, novi će list posvema polučiti svoju svrhu.

Budite zdravi i dobra sreća!

Odani Vam, dr. Campitelli.

* * *

Zdravlje i dobru sreću želi viseput odlikovani i od naših žuljeva živući Campitelli stvorenju, koje se dade plaćati za uzdržavanje lista, kojim napada sve što je hrvatskomu i slovenskomu narodu sveto i milo; stvorenju koje smućuje narod, da izadju izabrani talijanski zastupnici sa programom, da je Istra talijanska pokrajina!

Prošteno je svima, svima; samo nije izdajici!

Izborno gibanje.

Izborni sastanak u Pomeru. U nedelju dne 18. t. mj. pozvao je dr. Zuccon naše vriedne Pomerce na izborni sastanak u krčmi Josipa Zuccona-Jelačića. Naroda se sakupilo vrlo mnogo i u bratskoj ljubavi slušalo govor svoga Medulinca, koji je putio ljudi, kuda i s kim moraju kod budućih izbora. Dr. Zuccon je ocrtao rad talijanske stranke i himbenost njezinih predstavnika u vrieme izbora: sada nisu Talijani, sada ne zovu u Italiju, sada se Rizzi daje pratiti od Bodula, koji su sa svojim materama hrvatski govorili, sada su to braća, prijatelji i — dobročinitelji. Naš puk nesmije s Talijani, nesmi s gospodom iz grada: kmetska ruka, narod hrvatskoga iliti slovinskoga jezika neka drži skupa i obrani svoju čast. Izdajica je bilo i biti će, ali stado se nesmije razpasti radi ovce koja bježi u škodu te se vuku u zube daje. Jude nije nitko nikad štovao, pa neće ni u Pomeru. Sva Istra gori plamenom narodne ljubavi: Pomerci su bili i biti će vriedna braća ostalih Istrana našega jezika.

Dok su naši s narodom razgovarali iskreno i oduševljeno bili su u krčmi delegatovoj dr. Rizzi, dr. Stanich, dr. Bolmarcich, dr. Palisca, sve čista talijanska (?) krv u družtvu s prodanci premanturskimi Matićem, Lolom, Mijom iz Vinkurana i Tonom iz Cota, a njihni su se pridružili iz Pomera Sulo, Tonela i Martin. Kad im je Rizzi njeko hitio reči o svojoj ljubavi (?), dodje ti tanio Ivan Bulić i junačkom besjedom razprši jastrebe iz grada.

* * *

— Dva Pomerca imala su ovaj razgovor:

A Ča ćemo, donka, s Talijani, ali ka i dosada?

B Ja sam, brate, stare vire i volio bi umriti nego sramotu činili sebi i svojim!

A A ki vrag je s tim našim Martinom, koji je do jučer bio najveći Hrvat?

B Tu se vrag umisa i jer ni moguće misliti, da bi čovik hitija pod noge oca, ženu, dicu, kumstvo prijateljstvo i krvni vez rodbinstva, za ugoditi podestatu i svakomu klatežu, ki mrzi naš narod gore nego djavo tamjan.

A Ma ča nam gospoda daju za niš?

B Lipe-beside kad su izbori, a potle: „paga ščuvo".

* * *

Izborni sastanak u Banjolama. U ime hrvatskoga izbornoga odbora držao je S. Gjivić izborni sastanak u Banjolam, ubavom premanturskom mjestancu kraj liepoga našega sinjega mora. U krčmi Jurline Kadeta sakupila se liepa kita po izbor junaka iz Banjola, Vinkurana, Vintijana i Valdebeka. Na predlog sazivatelja bje jednoglasno izabran predsjednikom sastanka vrli Jakov Jurlina. Zadobiv riec sazivač sastanka ocrta kratkim besjedama razmjerje stranaka u Istri, pomen i važnost izbora, veliku korist od narodne pobjede, predoči zadnje naprezanje talijanske stranke, koja svimi silami hoće da očuva gospodstvo, koje joj izmiče iz ruke, podmuklim lunčutarijama hoće da prevari i nadvlada. Osvjetla im kandidata talijanske stranke dra. Bennati, predsjednika onoga talijanskoga družtva, koje kuje verige našemu narodu, i predlaže da glasuju za čovjeka naše ruke dr. Matka Laginju, koji će raditi u Beču u duhu narodne stranke za duševno i tjelesno dobro naroda, kako je radio i do sada.

Naš miladi pravnik g. Lovro Škaljer, prekidan više puta burnim povladjivanjem, govorio je prisutnima baš iz srca. Pučkim načinom, plastički je slikao razliku odgoja, čućenja i življenja izmedju puka i gospode. Osvrnuo se na zadnji govor notara Stanicha i načelnika Rizzi, koji hoće sa ostalom pravom i tobožnjom talijanskom gospodom da drže u sužanjstvu i za plugom naš narod zato, što su nekad u ovim krajevima vladali Rimljani i Mlečići. To je bilo i bitisalo, a sad vladaju austrijski zakoni, koji daju svim narodima jednakopravnost, i nepoznaju nikakve prednosti talijanske, prenda načelnik na oči dr. Stanicha, svoga prijatelja, od bodulske majke rodjena, govori, da Talijani moraju vladat nad nami, jer su od finije paste umješani. A tek kad im je spomenuo talmičenje ustao je Jure Jurlina i počeo sjeći tako jezikom, da bi sve talijanske podrepnice pot od straha pobio. U Premanturštini su reče trojica, za koje su izbori žetva, ali pošteni narod neće s njima.

Starina Mićo Rosanda kritizirao je obć. upravu, a osobitim oduševljenjem odulje je obćenito govorio naš Miho Mezulić iz Valdebeka, putić i bodreć prisutne, da ostanu sa drugom braćom složni u narodnoj vjeri, što svi tvrdo obećaše da hoće. Mladi Mate Jurlina Jakovljev zahvali se prisutnim na dolazku, i tim se sastanak svrši, nu ne svrši se prijateljski razgovor i veselje, nego se produži još u gostoljubivim našim kućam Banjole i Vinkurana. A ni pri tom se nije narodna stvar zaboravila, nego se je sakupilo u kući Mate Jurlina za podružnicu sv. Cirila i Metoda iznos K 3·30.

* * *

Sastanak u Sanvičentih. U nedjelju u jutro poslje sv. mise držao je u gradiću Sanvičenti izborni sastanak g. Ivan Peršić, posjednik i prvi obćinski savjetnik. I naši i gradjani talijanskoga jezika pomljivo su ga i rado poslušali te mu obćenito povladjivali. Nije obećavao novca na bisage kao drugi, već odkrio narodu rad i nastojanje naših zastupnika. Rekao im je, da se samo njima ima zahvaliti, da je nesnosna desetina, koja je morila narod, oprošćena i prekrižena. Naši su zastupnici počeli zidat za narod pučke škole po Istri, kad neće junta, kako bi joj dužnost bila. Istim imamo zahvaliti, da je cesar dao gimnazij u Pazinu za naš narod a na troške ciele Austrije. Naša stranka čini posujilnice iliti kase po cieloj Istri, da se pošteni posjednik u nevolji može pomoći na nizke interese, što je dalo smrtni udarac prijašnjem oderuštvu. Prije po sudih i tribunalih nisi se mogao pomoći u svom jeziku, nisi mogao naći sudca, koji bi te razumio, da si ga lieno sa sviećom tražio, a sad od istarskih sudovih možeš dobiti pravicu u svom jeziku, a na rovinjskom tribunalu kao da si u svojoj kući, nije ti se bojat, da ćeš radi neznanja talijanskoga jezika pravicu izgubiti. I to su nam priskrbili naši zastupnici!

A Talijani? Eno vam prkos-gimnazije u Pazinu, koju ciela provincija, i kmetski žulji valja da plaćaju. Eto vam školske takse, 3 forinta od glave svakoga djeteta. Pa gospoda taksu pobiru, ali neće našem narodu da škole zidaju, nego je 17 tisuća naše dječe bez škole. S tim hoće da nas drže u vječnom neznanju i siromaštvu, da nikad ne progledamo. Spomenu onda još mjestne odnošaje, otetu im bosku i drugo, te ih pozove, da dojdućih izbora drže svi hrvatski izbornici skupa za narodnu stranku. Zaključi pogovor uz obće odobravanje.

— Jučer su bili u Sanvičentih u svrhu izbora puljska gospoda Rizzi, Bolmarčić i Fonda sa Julijom Franzinom iz Vodnjana. Na lieu mjesta su se mogli urjeriti, da im je i naš gradić počeo okretati ledja. Na povratku kroz Šmoljance svratili su se u kuću našega dičnoga Martina Perkovića, i pokušali ga nagovarat na svoju stranu. Nu Martinu nije bila dlaka na jeziku, pa su gospoda čula kako naši prosvjetljeni i pamelni muži misle.

* * *

Izborni sastanci dne 18. novembr u Poreščini. Prekjučer, nedjelju, obdržavali su se na Poreščini tri sastanka. U Sv. Ivan od Šterne, u Kaštelliru i u Žbandaju. U Sv. Ivanu od Šterne sastali su se ljudi poslie sv. mise u kući tamošnjega čestitoga rodoljuba. Govorio njim je dr. Dinko Trinajstić. U Žbandaju bio je sastanak na otvorenom po podne oko 3 ure pred kućom vriednoga Milanovića. Sastanku je predsjedao velevredni Ivan Radolović, a govorili zastupnici dr. Dinko Trinajstić i Vjekoslav Spinčić. Svuda se je narod mnogo sastalo, a bilo bi ga još više, da se jih je dobom razglasilo. Svuda je narod pomno slušao govornike i odobravao njim. Svuda se je izticalo kolike nepravice čini našemu narodu talijanska vladajuća stranka od Kampitela, Amoroza, Cleve itd. dalje i kako naše ljude vara i podkupljuje vrieme izbora i plaća one, koji narod zavadjaju i varaju. Navadjali su činjenice govorili su narodu od srca, a narod njim se je najsrdačnije zahvaljivao na trudu poukah, te obećao da će čvrsto ostat ko naše vjere, krvi i jezika, tjerati od sebe izdajice i zagovornike, doći punobroj k izborom fiducijara, izabrati takove, ko će glasovati za predloženike hrvatsko-slovinske stranke, u V. kuriju za dr. Laginju u IV. koga bude naša stranka predložil.

* * *

Iz Kaštelira, nam pišu. Ovdje bio obdržavan u nedjelju dne 18. t. n. izborni sastanak. Akoprem se je to u p ura sazvalo, ipak je ljudstvo došlo mnogo Sastanak je bio obdržavan poslije pod prije blagoslova u školskoj dvorani. Dv rana je bila puna. Došao je iz Trsta prof. Matko Mandić, g. Šime Defar, u čelnik tinjanski i g. Ivetić obć. savjet iz Tinjana. Najprije je veleč. Ante I gović predstavio puku govornike, k bijalju burno pozdravljeni sa živio. Na g. M. Mandić predloži predsjednikom stanku veleč. g. Ante Legovića, ovdješn posjednika i svećenika u miru. Prvi govorio g. prof. Matko Mandić.

U poduljem govoru predočio je pu i ocrtao što je to parlamenat, što su zastupnici, što im je zadaća i dužno Kako treba da si narod izabere dob zastupnike ako hoće da ovi u Beču njega dobro govore. Raztumačio je, je to četvrta i peta kurija, kolike važnosti ove dvije kurije za nas, da po pravu morali biti u Beču naša 3 stupnika a talijanska 2, jerbo nas je 80000 više u Istri nego Talijana. Me govorom su mu ljudi povladjivali i

je vidjeti da im govornik od duše u dušu govori. Na to je g. načelnik iz Tinjana u kratkom govoru stavio puku pred oči, kako treba da se mi žilavo borimo proti našim neprijateljem. I u Tinjanu da im se bilo boriti 20 godina, dok su oni pobjedili. Sada pošlo je općina u naših rukah, sve je krenulo na bolje. Tamo imaju škole, puteve, posujilnicu i druge stvari. I njega je puk pazljivo slušao.

Napokon je govorio živo i vatreno prvi tinjanski savjetnik, naš dični kmet Ivetić. Liepo je bilo slušati kako jedan kmet u benevrekama nam daje liepe opomene i nauke i u pravom licu je prikazao naše protivnike. Svi su ga sa napetošću slušali, jer se je prvi put u našem selu čulo, tako pametno kmeta govoriti. Barem ne mogu sada Kašteljirci reći, da ih popovi i drugi varaju, jer su čuli rieči, iz usiju kmeta, od čovjeka koji mora kopati zemlju kako i mi. Svakako je taj govor učinio na nas velik utisak. Jerbo je bilo da idemo na blagoslov, moralo se je sastanak zaključiti. Svakako se nadamo, da će ovaj sastanak za naše mjesto uroditi dobrim plodom. Vriedno je spomena još i to, kad je na odlazku kmet Ivetić sakupljenomu puku doviknuo, da je dobro i liepo vikati: živio, ali da treba i kod izbora pokazati da smo živi. Reci lozi rodi, rodi, rodi, ako ju ne okopaš ne će ti roditi. I pravo ima. — Kao kandidat za 5. kuriju bio je jednoglasno izabran g. dr. M. Laginja.

* * *

U izvanjskih sekcijah labinske občine mjesa poznati bogataš talijanski Lazzarini Josip, koji se dao iz objesti medju socijaliste. Prošle subote bijahu u njegovoj palači dva sastanka socijalista talijanskih, a u nedjelju socijalista slavenskih, na kojem da je govorio i socijalistički kandidat za V. kuriju Kristan U istinu bili bismo rado slušali Kristana bučiti proti bogatašem i krvopijam radnika i seljaka u sjajnoj palači bogataša Lazzarini-a. To je morao biti zaista riedak užitak za socijalistu Kristana. Talijanski listovi se vesele tomu djelovanju nazovi socijaliste i bogataša Lazzarini-a i njegova druga Kristana, jer je to voda na njihov mlin, i jer se Kristan neusudjuje medju talijanske gradjane i radnike u gradu Labinu. On pomaže labinskim bogatašem proti siromašnim hrvatskim seljakom — pak još tvrdi, da je on za siromaka — proti bogatašem!!

* * *

U povjesti političke borbe u Istri biti će zlatnimi slovi ubilježen sastanak, što su naši izbornici imali prošlu nedjelju na Labinštini, i to pred kućom posjednika Zuljana u občini Vetvi župe Sv. Martin. Naroda je došlo iz ciele Labinštine neki baš od najodaljenijih krajeva. Računa se, da je bilo do 1000 glava, krsta. Pogovor je otvorio pazinski načelnik dr. Šime Kurelić protumačiv u kratko kolike se stranke bore i što hoće koja, pak kada su izbori, koje su sekcije i kako treba raditi. Za njim je govorio, pet šest minuta socialist Pire iz Pule, ali je morao prestati, jer je vidio i čuo, da zaludu govori. Za njim je stao govoriti kandidat dr. Laginja i točku po točku pobio sve prigovore, koje talijanska i socijalistička stranka prigovaraju našoj. Pučki, svakomu razumljivo tumačio je najteža pitanja o državi i upravi i narod je njegove odgovore na sva pitanja, što jih je imenlao socijalistički vodja baron Lazzarini, silno odobravao. Uspjeh bauka danih narodu na toh sastanku takav je, da se nadamo, te će obe sekcije koje su socialisti držali za stalne svoje, izabrati ogromnom većinom fiducijare naše stranke.

O tom sastanku i koječem, što je s njim vezano, baviti ćemo se još ako Bog da zdravlja. Za sada klicemo sanio: Slava Tebi bistri, marljivi i za svoju narodnost takozauzeti puče od vanjske Labinštine.

I na Livadah občine Oprtlja bio je prošlu nedjelju liep izborni sastanak. Dopis o njem došao nam je prekasno, pak će biti objavljen u dojdućem broju.

Izbori u onoj občini biti će:

Dne 26. novembra za sekciju Topolovac i Gradine isti dan najprvo za petu, pak za četvrtu kuriju.

Dne 27. novembra isto tako za sekciju Zdrenj.

Dne 28. i 29. novembra za sekciju Oprtalj i to samo za petu kuriju a dne 30. za četvrtu kuriju.

* * *

Pogovor na Brgudu. Za nedjelju dne 11. t. mj. bio je prijavljen javni sastanak na otvorenom na Brgudu u Kastavskoj občini. Sastanak je prijavio veleučeni g. dr. Konrad Janežić, koj je imao zajedno sa zast. gosp. Vjekoslavom Spinčićem i drugimi doći na Brgud. Ljudi, ogromna većina njih radovali su se tomu. Uz kišu koja je ljevala ko iz kabla nebijaše moguće ni pomišljati na sastanak na otvorenom. Al nebijaše u obće nit moguće na Brgud se odputiti. Zastupnik Spinčić s veleč. g. župnikom Rajmundom Jelušićem došao je na Brgud u četvrtak dne 15. t. mj. i posjetiv veleč. gospodina kapelana Kazimira Mandića želio je, da se, bar s njekimi ljudmi pogovori. Sabralo se jih je blizu trideset u kući župana g. Antuna Afrića. Tu je gosp. Spinčić progovorio sabranim o predstojećih izborih, prikazav njim kako protivnici hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri idu za tim, da taj narod zatru, da ga skuče pod talijanski jaram; kako od njeko doba ti protivnici po svojih plaćenicih nastoje zavesti i puk kastavske občine, čisto hrvatski i uviek složan, dok nisu došli medju njega plaćeni talijanski mutikaše; te kako valja da se od njih branimo i obranimo. Svi prisutni su odobravali njegove rieči i žalili što nebijaše javnoga sastanka, i što ga za sad nemože biti. Na Brgudu su ljudi bistri. Ima jih par koji su imali njekih sveza sa Krstićem, al se i oni boje to javno reći. Brgujca nemožeš jače uvrieditl nego kad bi mu rekao da je Krstićevac. Znadu što je Krstić i kakav je. Znadu da je on u službi protivnika občine i hrvatskoga naroda u Istri. Znadu da je prouzrokovao smutnju, da je navaljivao na svećenike. Znadu da govori o prodaji pod Hrvatsku samo za to, da prekrije sramotnu prodaju Talijanu. Reci mu da ti nereče. Talijani Istre su već dosta jasno pokazali za čim idu, najme za Italijom; a koj je njim u službi, taj radi hoćeš nećeš za njihove svrhe, za Italiju. Naš narod u Istri bori se i za svoga cesara i kralja. Za to će se boriti ko do sada, ako ne i jače Brgujci, proti plaćenomu talijanskomu agitatoru Krstiću, i svim njegovim javnim i tajnim prirepnicani. Oni će kao do sada složno sa ostalimi čestitimi občinari Kastavskimi.

* * *

Iz Poljana — občina Veprinac. Sa više strana naše tužne Istre dolaze viesti o pripravah za buduće izbore. Svakim danom nastaje i kod nas na Veprinaštini sve to živahnija agitacija i sjedne i sdruge strane.

Narod poćeo uvidjati i razpoznati što je dobro — i što je zlo; vidi on već gdje je vjera i nevjera. Uvidjaju već mnogi, kako su bili kod zadnjih izbora zavedeni. Držali za stalno, da glasuju za muža, koji će braniti naša prava, ali kad tamo, pomogli izabirat čovjeka, koji ne poznaje niti našeg jezika, kamo li naših težnja i potreba. Izabrali najljućeg narodnog neprijatelja! Prevaren narod, pripravan je većinom da popravi svoju pogrješku kod budućih izbora.

Ali eto opet nesreće. Pokazao se na Veprinaštini čovjek, koji nastoji opet mutiti predobre naše ljude. To vam je — dobro poznati po cieloj našoj Istri — odpadnik Krstić. Taj je izašao iz zatvora dne 3. tek. a već 4. tek. držao je sastanak u Ičićih — „al Boschetto". Uz njega bio naravski i Stoglav, sin onoga odvjetnika u Pazinu, koji je bio najzagriženiji neprijatelj našega naroda i jezika, a on sam nije bolji od otca. Okolo 10 ura prije podne rečenog dana vidjeli smo po nekih kućah obletati doktora (avokata) „delle cause perse". Kumpanj onoga bradatoga Lovranca, s kojim je raznašao po ostarijah i po privatnih kućah maču Slogu. Razglasiv nekoliko njim, da dodju na sastanak u Ičići. Sakupila se nekolicina na tom sastanku u nadi, da će se tamo mukte najesti i napojiti. Žalimo da su se medju njima nalazile i osobe, koje mnogo do sebe drže.

Upoznali smo bar tako i njih. Na prvom mjestu bio je šior Anžulo, nekad Slovinac — a sada „puro sangue". Bio je i principal Mate, koji se uvijek hvali s mijari, koji su mu i u kućah i na šparkasi; on, koj je zapovjedao svoj brod od punti do punte; on koji se držao prijateljem svojeg duhovnog pastira itd. itd. — Sada vas poznamo principale! Poći na takav sastanak, gdje se mukte jede i pije — je li to liepo? Bili su medju njima i drugi prazna želudca, koji su ipak spoznali, da stranka, za koju radi Krstić — ima nekakav interes, kad sve plaća dr. Stoglav misleći, da će kod prilike bit već sve povraćeno. Medju njima bio i Mate Colina, koji se zaklinjao, da bi volio da mu sve propadne, nego da pristane uz Krstića i uz njegovu klapu. Mate, Mate — kajat ćete se još možda prije neg izbori dovrše. Da bi mi htjeli sve reći, što si proti Krstićevim prijateljem izrekao i kako si se zavjeravao, da ćeš ostati pravi domoljub, zasramio biš se sve do tustog svog nosa. Koga su išle one rieči kad si govorio: Baćićeva raca — vražja raca? Znamo i to, da ima zasluga kod toga vjerna tvoja drugarica šiora Karla. Kako su morali u srcu goditi Krstić i Stoglav, kad su vidjeli u svojoj sredini prekršćenog Matinu!

Naravski da nije falio tu ni sudac Sope, ni jaaa... sudac „Korpo de bio", koji je zapoviedao brod trideset godina in fra Bakar i Beneci.... dapače medju njima je bio i c. kr. činovnik gospodin Benedeto, njekad vatren Hrvat, a sada vam zapleše makar samo na jednu nogu, kako mu zapoviedi njegova šignora Ana. Nadalje zauzimao je časno mjesto za stolom i profesor Zdrkolja, a i Tonić, koji bi imao za sve što posjeduje — zahvaliti svomu prekobarbi — kanoniku Petriću — a sad je najljući protivnik svećenstvu. A tko je bio još medju ovimi senatori občinskimi? Bili su najzadnji ljudi u cieloj Veprinaštini.

Da ne pretjerivam, budi u dokaz to, da su na povratku budili naše najpoštenije Poljance kao n pr. Antona Jeletića, velerednog našeg starinu Anta, Marelju i pom. kapetana Andriju Peršića, komu su oni divlji, mačjeg i vinskog duha napunjeni ludjaci razbili vrata i zid njegovom selu. Dragi Poljanci! Ruku na srce, te mi po duši odgovorite: Jesu li pametni oni ljudi, koji su išli slušat čovjeka, kojega svi poznamo što je i tko je, te kojemu medju pravim ljudima mjesta nema i nesmije da bude.

Jeli liepo i pošteno poći se napajati judine krvi, koju plaća dr. Stoglav, jer rekbi da je ovaj sada ovamo došao za kasira Krstićeva. Držimo se mi naše stare vjere, naše poštene siromaštine, i vedra čela smečimo glavu onoj zmiji, koja nas hoće da vara, nudeć nam da zagrizemo u opasnu, otrovnu jabuku.

* * *

U nedjelju bio je sastanak takodjer u Poljanah sa dobrim uspiehom. Više u budućem broju.

* * *

Sastanci političkoga družtva „Edinost". U nedjelju dne 18. t. mj. obdržavalo je političko družtvo dva javna sastanka, i to u Bazovici i u Lonjeru, tršćanska okolica.

Zastupnik Kompare urekao je takodjer sastanak izbornika u selu Božići — občina Milje, jer ga prošle nedjelje nebijaše moguće obdržavati radi nepovoljna vremena.

Iz občine Motovun javljaju nam, da je tamo razdieljena občina u sliedeće odsjeke ili sekcije:

V. kurija tri sekcije:

1. Berkač, Soviščine i Zumesk 3 fiducijara.

2. Karojba, Kaldir, Novaki, Rakotole i Montrilj 5 fiducijara.

3. Motovun 3 fiducijara.

IV. kurija — dvije sekcije:

1. Berkač, Soviščine i Zumesk 3 fiducijura.

2. Karojba, Kaldir, Novaki, Rakotole i Montrilj 6 fiducijara.

* * *

U občini Buje izabrano bijaše 9 talijanskih fiducijara za V. kuriju, a u Tribanu za Triban, Karšete i Krasicu 3 fiducijara za IV. kuriju.

* * *

U političkom kotaru koparskom započeti će izbori fiducijara dne 21. t. mj. i to u Piranu — te će se birati u tom kotaru sve do 7. decembra.

Za grad Kopar birati će se u V. kuriji (16 fiducijara) dne 26. t. mj. U Lazaretu birati će za istu kuriju (5 fiducijara) utorak 27. t. mj. i to u kući bašćinika Carali kod sv. Mihovila.

Za IV. kuriju (izvanjska občina) Lazaret birati će 6 fiducijara u istom mjestu u sriedu dne 28. t. mj.

* * *

Izbori fiducijara u podgradskoj občini biti će za V. kuriju:

Dne 26. novembra u Hrušici od 9. jutro do 2 popodne.

Isti dan i uru u Vel. Munah.

Dne 28. novembra u Podgradu od 9 jutro do 2 popodne.

Dne 30. novembra u Pregarijah od 9 jutro do 2 popodne.

Za kmetske občine pako biti će izbor u Podgradu dne 1. decembra od 9 jutro do 1 pop.

* * *

Občina Pomjan imade samo jednu izbornu sekciju koli za V. toli za IV. kuriju, nipošto drije, kako bijaše pogriešno javljeno.

* * *

Občina Piran imade tri izborne sekcije i to: 1. Piran sa okolicom: 2. Kaštel (Castelvenere) sa Savudrijom (Salvore) i 3. Novavas, Sv. Petar i Padena.

Sekcija Piran birati će za V. kuriju u sriedu 21. novembra 20 fiducijara.

Sekcija Kaštel u četvrtak dne 22. t. mj. 3 fiducijara.

Sekcija Novaras u petak dne 23. t. mj. 2 fiducijara.

Dne 16. t. mj. bijaše u Piranu izborna skupština, na kojoj se je po talijanskom običaju grdilo slavenske agitatore, koji kvare piranskoj gospodi račune u dvih izvanjskih sekcijah.

Tršćanski „Židovčić" od dne 17. t. mj. piše, da je Talijanom osigurana (naturalmente assicurati) pobjeda u svih trih sekcijah piranske občine, a mi kažemo samo: vederemo!

* * *

Izborne sekcije u Lošinjskom kotaru.

Članak o tom u posljednjem broju našeg lista popunjujemo ovako:

K sekciji Orlec na Cresu, osim Lubenica, pripada još Podol gornji i Bartulići. K sekciji Valun spada osim Valuna još Pernata, Zbičina, i Podoldolnji.

K sekciji Novabaška spada takodjer Bašćansko-Draga.

Ovaj mjesec biraju:

Sekcija Dobrinj dne 27. od 9 do 3 pet fiduciara za petu kuriju, a dne 28. od 9 do 12 pet fiduciara za četvrtu kuriju.

Sekcija Sušak (Sansig) dne 26., od 9 do 2 pop. tri fiduciara za petu kuriju; a isti dan od 3—4 pop. tri fiduciara za četvrtu kuriju.

Sekcija **Unije** dne 22., od 10—12 **jednog** fiduciara za petu kuriju, a isti dan od 2—3 pop. **dva** fiduciara za četvrtu kuriju.

Sekcija **Čunski**, danas dne 20. pred podne **jednog** fiduciara za petu, a jednog po podne za četvrtu kuriju.

Sekcija **Stivan** (na Cresu) dne 28. od 2½ do 4½ po podne tri fiduciara pete kurije, a isti dan od 5—6 po podne tri fiduciara četvrte kurije.

Sekcija **Valun** (na Cresu) dne 26. od 2½ do 3½ po podne jednog fiduciara pete, u isti dan od 3½ do 4 pop. jednoga četvrte kurije.

Sekcija Malo selo (Lošinj mali) bira dne 29. od 8 jutro do 8 večer deset fiduciara pete kurije.

Sekcija **Orlec** (na Cresu) bira dne 30., od 2—3 po podne jednog fiduciara pete kurije, a isti dan od 3½—4 pop. jednoga od četvrte kurije.

Sekcija **Polje** (od občine Dobrinja) izabira dne 30. od 9 do 1 pop. dva fiduciara pete kurije, a isti dan od 2—4 pop. dva fiduciara četvrte kurije.

Druge sekcije u sudbenom kotaru Lošinja, Cresa i Krka biraju tekar decembra mjeseca, pa ćemo javiti kasnije dane i broj fiduciara.

* * *

Prve hrvatske pobjede:

Pišu nam iz **Velogsela**. Premda se je za taj izbor već kasno doznalo — 3 ili 4 dana prije — nije se dakle mogla započeti bog zna kakva agitacija, ipak je Veli Lošinj gotovo jednodušno pokazao, da osjeća hrvatski. Jer premda naši protivnici tobožnji Talijani razpolažu sa boljimi materijalnim sredstvima, bolje su situirani nego naši, imaju školu u rukah, ipak je bez gotovo ikakve agitacije izabrano naših pet fiducijara sa ogromnom većinom glasova, dočim se je protivna stranka smrtno blamirala, dobivši jedva 5 ili 6 glasova.

Naši su izabrani ovi: Ivan Rerečić, Josip Antončić, Ivan Budinić, Ante Letić i Ante Baričević.

Veloselcem svaka čast: pokazali su da se uza sve naprezaje i prevare protivnika nisu otudjili majci svojoj Hrvatskoj — dokazali su, da bi se s njima mnogo moglo učiniti, kad bi imali neodvisnog vodju. Nadamo se, da se neće niti Mali Lošinj ovaj put kod izbora osramotiti, nego će i Maloselci, kao i njihova braća iz Velogsela pokazati jasno, kojim duhom dišu.

U **Zminju** je jučer dne 19. t. mj. jednoglasno izabrano 9 naših fiducijara za V. kuriju i to: Pravdoslav Filiplić, župnik, Franjo Pučić, načelnik, Matej Paše Peteh-Kovačić, Josip Pataj Badnjevar, Bartul Jurić, Augustin Crnja, Šime Guštin, Antun Tomišić pok. Jakova i Miho Miličić Paladnjak.

Pobjeda u Tinjanu. Jučer su 312 glasova izabrano jednoglasno 7 naših fiducijara. Živili sviestni birači!

Razne viesti.

† **Zinka Grum**, kćerka poznatoga urara i rodoljuba, izpustila je svoju blagu dušu u nedelju dne 18. o. mj. u Ljubljani.

Pokojnica bila c. kr. pošt. odpremnica, te je u tom svojstvu uživala ovdje i u Kranjskoj najlepši glas.

Ona je uz sudjelovanje gospodina Schrey-a c. kr. poštara u Jesenicama ure-dila bolesničku blagajnu za c. kr. poštare i odpremnike, a bivši ravnatelj pošte i brzojava g. Pokorny izrazio se o njoj: da je izvrstna sila i veoma čedna ponašanja. Pa ipak uz svu tu čednost i sve njezino znanje, ona je ovdje u Pulj čekala skorom dvie godine, da će ju uz preporuku gosp. Franka namjestiti na ovdašnoj pošti — sve uzalud ona je imala veliki grieh — bila je iskrena i vatrena Slovenka — a s takovim griehom ljudi nisu po volji nekomu u Puli. Neka mu Bog prosti! Plemenitoj duši neka bude svevišnji milostiv a pokojnici vječni pokoj!

Imenovanja i premještenja. Mjernik kod gradjevnog odsjeka c. kr. namjestničtva u Trstu g. Natale Tomasi imenovan bijaše nadmjernikom kod državnih gradnja u Tirolu i Voralbergu. — Nadmjernika g. Rikarda Peterbunger-a imenovao je c. kr. namjestnik u Trstu komisarom za pokuse sa kotlovi u političkih kotarih: Pazin, Poreč, Pula, Volosko i Lošinj. Ured njegov nalazi se u Trstu, ulica Miramar br. 3.

Odlikovanje. Vojno ministarstvo poslalo je veleč. g. Antunu Jakliću c. i kr. vojničkom kurutu I. razreda u vojničkoj bolnici u Trstu, pohvalni dekret za njegovo osamgodišnje marljivo djelovanje na c. i kr. pješačkoj kadetskoj školi u Trstu. Čestitamo srdačno velevriednom svećeniku i rodoljubu.

„Pravu Našu Slogu" plaćaju, kako se vidi iz članka „Delija Krstić", kapi talijanski u Istri, kao i njezina urednika Krstića. Ovaj ju daje razšiljati po 10, 20 komada na razne prodance, ili takove za koje misli da su prodanci. Razašilje jih i na talijanske občinske načelnike, kako, n. pr. u Poreč i Vrsar. Ovi jih onda po sili narivavaju našim ljudem. Po Porečćini niti njoj toliko nedaju časti naši ljudi da bi ju čitali, ili bar za papar porabljivali, nego ju sažigaju ili trgaju i pod noge bacaju. Pritajeni prodanci pak duguda se neuštaju širiti je, nego ju skrivno čitaju. Tako se dogadja sa listom što ga izdaje plaćeni talijanski agitator Krstić.

Krstić i drugovi skrivaju plaćenu izdaju. U Istru, u Kastavku občinu, prikazao se je Krstić kao veliki Hrvat, kao mučenik hrvatstva, protjeran iz Rieke. Nije se znalo, da je bio protjeran iz Rieke, za to što je pogibeljan javnomu poredku, i što je bio već onda kažnjen dvaput radi uvriede poštenja. Kao veliki Hrvat, pristaš stranke prava, bio je na novo god. 1896. počeo izdavati list „Prava Naša Sloga". Listu prestalo je ulja, i bio je ugasnuo. Prikazno se je po drugi put mjeseca novembra, u drugom ruhu, kao Istran, i kao Slavén, i kao protivnik svega što je hrvatsko. Mnogi nisu znali odkud taj njegov preokret. Uvidjavni su bili stalni, da je plaćen od talijanske vladajuće klike u Istri. Za četiri mjeseca prije izbora za carevinsko vieće, što su se obavili marča 1897., bio si je izpetljao plaću u Poreču od Kampitela, Amoroza i Kleve, i od gospode u Puli. Pisao je da brani starinu, i „domaćinu", a ono nije radio nego uz plaću za talijansku kliku. Mnogi nisu vjerovali do kraja, da će on i njegovi pristaše biti kadri izvesti izdaju nad svojim narodom, da će se postupiti glasovati za ljutoga Talijana, koji neće da priznaje pravica Hrvatom i Slovencem u Istri, koji hoće da su svi Istrani Talijani. Na dan izbora zastupnika V. kurije svi su se uvjerili o tom. Oni izbornici ili fiducijari, koji su bili izabrani pod njegovom zastavom, glasovali su za zagriženoga Talijana dra. Bartoli. Tik prije izbora, bili su u pisarni c. kr. notara Puvića zajedno sa Krstićem, gdje su njim dali potrebito, da onako glasuju kao su glasovali. Do onda, ponavljamo, skrivao je Krstić za koga će njegovi pristaše glasovati. Upravo onako kako je onda skrivao plaćenu izdaju, tako ju skriva i sada.

U svojem listu „Prava Naša Sloga", koga je opet sada pred izbori počeo izdavati, oglasio je kandidata dra. Rizzi proti dra. Laginji za zapadne kotare u četvrtoj kuriji; al mramorkome šuti o kandidatu pete kurije i o kandidatu četvrte kurije u iztočnih kotarih Istre. Kad bi već sada rekao da radi za kandidate talijanskoga političkoga družtva, za zagrižene Talijane, koji nit govoriti hrvatski neznadu, onda se bôji, da bi njegovi pristaše u Kastavšćini, na Veprinašćini, u Lovranšćini, u Mošćeništini, progledali, pak da nebi htjeli glasovati po Krstićevoj volji, za one muže koji će glasovati za talijanske kandidate.

On skriva izdaju narodne stvari.

To je pokazao i nedjelju dne 11. t. mj. u Tumpićih kod Veprinca. Pripeljao se je tamo sa načelnikom Veprinačkim Stiglichem, sa Slocarićem i njegovom polovicom, i još s par njih. U dotičnoj krčmi sabralo se je desetak ljudi. Krstić je govorio proti Spinčiću i Laginji, proti Laginji i Spinčiću, proti Spinčiću, Laginji i Mandiću, onako kako to piše u svojem listićini. Našli su se njeki u krčmi, koji su ga pitali, nek reče, za koga hoće on da ljudi glasuju, kad neće da glasuju za dra. Laginju u petoj kuriji i za prof. Spinčića u četvrtoj kuriji. Al Krstić nit mukaet na to. Šutio je kao kamen. Nemože on još sada reći, da za Talijane radi. Skriva svoj plaćeni rad, svoju plaćenu izdaju naroda.

Predstava u sokolskoj dvorani. Poznati pogadjač i čitaoc misli, g. Odrap Cumberland dati će sutra **jednu** predstavu u sokolskoj dvorani. Ulaznina je K 2, a za članove Sokola i Čitaonice K 1. — Djaci i vojnici izpod stražmeštra plaćaju 60 hel.

Talijansko narodno sredstvo za agitaciju — jest kod nas u prvom redu laž i kleveta. Tim **specialno** talijanskim sredstvom služi se i nekakav talijanski zakutni listić, što izlazi u Rovinju i za koj doznasmo po drugih listovih, koji tvrdi bezobrazno, da je g. dr. Dinko Trinajstić, zastupnik i odvjetnik u Pazinu napisao poznati utok na c. kr. namjestničtvo u Trstu, u poslu izbornih listina občine Poreč bez znanja i privole čestitog našeg Pastorčića, što da je ovaj na c. kr. poglavarstvu u Poreču na zapisnik izjavio. Smradniju laž i crnju klevetu može još samo porečka „**baba**" izmisliti.

Parobrod „Zvir". Zast. „Ugarsko-Hrvatskog parobrodarskg družtva za slobodnu plovitbu" na Rieci, brodovlastnik i kapetan g. Marijašević, primio je proslog petka u Sunderlandu od brodograditelja Prieštmana novi parobrod „Zvir" za rečeno družtvo. Taj parobrod nositi će 5700 bačava.

Isto družtvo naručilo je kod istog brodograditelja četvrti veliki parobrod od 6400 bačava.

Evropski divljaci u Kini. U više brojeva predočili smo našim čitateljem sve one grozote, što ih počiniše Kinezi na svojih pokrštenih suzemljacih u obće, a napose na kršćanih tudjincih. Te grozote izazvale su u prosvjetljenom svietu obćenitu ogorčenost, radi koje su velike države poslale svoje vojske u Kinu, da uzpostave mir i red i da kažne strogo sve one, koji su tamo palili, robili i klali kršćane. Krivce imala je dakle stignuti zaslužena pedepsa, ali ta pedepsa nije se smjela prvmuti u djelo divljačko, u djelo krvoločno, u djelo, pred kojim se svako plemenito srce od boli i srama stisnuti mora. A baš takva djela počinjaju u Kini upravo oni, koji su došli tamo, da uzpostave mir i red i da šire prosvjetu među poludivlje narode. Pa evo kako se tamo širi prosvjeta: Njemačke novine objelodanjuju pisma dviju vojnika, što su ili pisali svojim kućam iz Kine. Prvi list je datiran iz Pekinga 26. agusta o. g. Glasi ovako: „Danas nam je iznenada razbijen objed. Uhvatili smo 76 Kineza, te ih svezali skupa za njihove perčine i uzeli u svoju sredinu. Tako svezani morali su s nama. Tad su ih počeli tući, neki surovi vojnici, tako, da im je iz cieloga tiela potekla krv. To je bilo strašno. Ja sam upravo stražio zarobljenike, ali nisam sudjelovao u toj surovosti, jer nebih mogao za nju odgovarati. Poslije jela svi su uhvaćenici osudjeni na smrt strieljanjem. Za izvršenje osude sam i ja odredjen. Kad su vodjeni na stratište, utekla su dvojica od njih. Osam mladjahnih Kineza ostavljeno je na životu, a ostalih 68 ustrieljeno je. Postaviti smo se morali u razmaku od 12 do 15 koračaja pred svakog Kineza po četiri momka. Na zapovjed, da se puca, nastalo je cviljenje i prošnja za smilovanje. Kad su puške pukle, čulo se samo uzdisanje, jer je svaki Kinez bio prostrieljen sa četiri zrna. Kinezi su popadali na ledja u grobove, koje su si sami već prije toga bili izkopali. Tako je svršilo tih 68 Kineza. Ta nedjelja — 26. agusta 1900 u Pekingu — ostat će mi nezaboravna..."

Drugo pismo pisao je jedan vojnik svojoj majci izpred Pekinga olovkom 1. septembra o. g., a glasi: „...Kako se ovdje postupa za vrieme rata, nemoguće mi je opisati, draga majko, jer se ubija i kolje uprav biesno, jer da Kinezi stoje izvan medjunarodnog prava. S toga i nema nikakvih zarobljenika. Sve se strielja ili pače kolje, da se prištede naboji. U nedjelju po podne morali smo probosti bodori 74 zarobljenika, koji su postrieljali naše predstraže. Kad se za to doznalo, poslan je za njimi cio bataljun, kojemu su pala u ruke živa, spomenuta 74 Kineza. To je bilo okrutno i ne može se opisati, kako je zbilja bilo. Svršit ću u nadi, da tako dugo ne će potrajati, jer drukčije neću više na koncu znati ili bolje zaboravit ću, da sam kada bio čovjek".

Posjed

u Loboriki, odaljen 7 km. od grada Pule, ležeći uz cestu, sastojeći iz kuće i gospodarskih zgrada, livada, oranica, šuma, vinograda, obsižući 70 jutara zemlje prve vrsti

prodaje se

sveukupno ili na dielove.

Pobliže obaviesti daje uprava našeg lista.

LJUBLJANSKA

KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osiguranje proti gubitku na kurzu.

Promesse za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na tekući račun, i

na **girokonto** sa 4½% kamatima od

dana **uložka do dana digunća.**

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 80. U Puli, dne 23. novembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošta predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Občinski izbori u Kastvu.

Občinski izbori u Kastvu određeni su za dane 21., 22., 23. i 24. t. mj. za sriedu, četvrtak, petak i subotu ovoga čedna. Prije nego li stigne današnji broj našega lista u ruke većine naših čitatelja, biti će občinski izbori u drevnom Kastvu obavljeni.

O uspjehu tih izbora neima dvojbe. Občinari kastavski osvietlati će si opet jednom poštena svoja lica i pokazati narodnim protivnikom, kojekakvim dotepencem, duševnim i tjelesnim propalicam, da im tamo nema mjesta.

Zadnji občinski izbori u Kastvu bijahu provedeni mjeseca decembra prošle godine. Ti izbori bijahu provedeni posve pravilno i redovito, što je potvrdio na zapisniku c. kr. komesar i sva izborna komisija.

Poznati narodni odpadnik Krstić podnio je uzprkos tomu utok na c. kr. namjestničtvo u Trstu, koje ih je proti svakomu očekivanju skoro nakon pol godine uništilo. Pa koji bijaše uzrok? Po našem najdubljem osvjedočenju nijedan i nikakav.

C. kr. namjestničtvo uništilo je te izbore tobož s toga, što jedan član komisije neimaše pravo izbora i što se je kod izbora za III. tjelo prvog dana zatvorilo vrata izborne dvorane pošto bijaše listina izbornika pročitana. Ti tobožnji razlozi bijahu samo izlika, što će bez dvojbe i najviše molba u tom poslu potvrditi.

Onaj član komisije bijaše u izbornih listinah na temelju odnosne sudbene odluke, kojom je postao gospodarom i platio pol godine prije izbora svoj porez. Proti njegovom uvrštenju u listine nije nitko reklamirao, jer nije niti mogao reklamirati.

Izborna komisija suglasno sa dotičnim komesarom dala je zatvoriti izborne prostorije, pošto bijaše sva listina pročitana i pošto se je pustilo u izbornu dvoranu sve one, koji bijahu prisutni.

Eto, to su tobožnji razlozi uništenju onih izbora. A što se je tim postiglo? Upravo ništa. Zadovoljilo se je najvećim smutljivcem u občini, koji su zahtjevali, da se občinsko zastupstvo razpusti, da se pošalje tamo komesara, da se ponovi nesretna Cuderova vladavina, i da uzmognu oni pomoćju komesara doći do jasala. Zahtjev taj bijaše ponješto predrzovit. Odlučujući krugovi, bili bi mu možda i zadovoljili, poticani na to od zemaljskoga odbora u Poreču, od talijanskoga političkoga družtva u Istri, od talijanskih listova Primorja, u obće, od svih naših narodnih dušmana — ali čim ga opravdati, kad mu nebijaše ni sjenca povoda.

C. kr. namjestničtvo uništilo je doduše izbore, ali se nije podalo pristati na zahtjev spomenutih neprijatelja naših, jer je znalo, da u Beču neodobravaju ni uništenje onih izbora, a kamo li bi odobrili razpust zastupstva i imenovanjenje komesara.

Rodoljubno i požrtvovno zastupstvo občine Kastav iznenadilo je silno ukinutje onih izbora, ali ih nije smelo. Ono je i nadalje uztrajalo na svom mjestu, mirno i triezno radeći svim silami na dobro ciele občine. Učinilo je utok na upravno sudište u Beču proti ukinutju, ali se ujedno dalo i na pripravu za obnovu občinskih izbora. Ono nije moglo ni htjelo čekati riešitbu upravnoga suda — premda je čvrsto osvjedočeno, da bijahu uništeni izbori pravilno i zakonito provedeni i da će dobiti od te najviše molbe zadovoljštinu prije ili kasnije — već je poduzelo potrebite korake, da se provedu čim prije novi izbori.

Izbori ti se vrše ovih dana u Kastvu i u subotu biti će svršeni sjajnom pobjedom istarsko-hrvatske stranke.

U Kastvu gradu sastao se je izborni odbor, koji je izdao dne 16. t. mj. krasan proglas na sve občinare pod naslovom:

„Puče i občinari kastavski"!

Žao nam je, veoma nam je žao, da nemožemo priobćiti taj proglas u cielosti. Točnije i podpunije poviesti občine kastavske za ovo posliednjih 20 godina nije moguće bolje i vjernije predočiti nego li je predočena u spomenutom proglasu. Proglas taj nemože ostati bez uspjeha. Občinari kastavski nemogu mu se zaista oglušiti.

Neprijatelji — kaže proglas — su uviek isti, namjere su im uviek iste — samo su sad jedni sad drugi ljudi kojimi se služe. Htjeli bi dati smrtni udarac našoj občini; htjeli bi ju razdieliti; htjeli bi upropastiti i osiromašiti občinu i občinare. Htjeli bi razdieliti njezine haljine i baciti na nje kocku.

Htjeli bi zasijati razdor i neslogu medju občinare, da mogu pak raditi s njimi što hoće.

Htjeli bi, da občinari zanemare vjeru otaca svojih, znajuć dobro, da je puk bez vjere sličan živini, koju možeš batinati kako hoćeš.

Htjeli bi, da puk zataji svoju krv, svoj rod, svoj hrvatski jezik, svoju hrvatsku narodnost, znajuć dobro, da je narod bez narodnosti sličan tielu bez kosti.

Htjeli bi u obće, da se pokvari pučanstvo duševno, vjerski, narodnostno, čudoredno i upropasti materijalno.

Opisav paklensko djelovanje Krstićevo u onoj občini — kaže nadalje proglas:

Na jednoj je strani u predstojećih izborih Krstić i njegovi drugovi, a na drugoj ste svi oni čestiti muževi kastavski, koji ste se svakom prilikom oduprli svim paklenskim spletkam proti kastavskoj občini; koji ste slušali glas svoga poštenoga srca i svoga bistroga razuma, koji ste zajedno s nami podpisanimi radili kod svih zgoda kao pravi domaćini, kao pravi sinovi občine kastavske, želeći čast i korist občine i občinara, ljubeći svoju vjeru i svoju narodnost; koji ste izabrali takodjer obstojeće občinsko zastupstvo. Zastupstvo i od njega izabrani glavar i savjetnici radili su otvoreno i priobćivali svoj rad Vam občinarom i svakomu poslije svake občinske sjednice.

Račune su izložili svake godine, i nitko im nije prigovorio.

U obće radili su sdušno i vršili su savjestno sve svoje dužnosti.

Nit od zemaljskoga odbora uza svu dobru volju, nije im bilo prigovora. Njihovo djelovanje pohvalili su sami predstavnici c. kr. oblasti.

Od podpora, što ju je odlučilo c. kr. ministarstvo za Istru na predlog i zagovor naših zastupnika Vjekoslava Spinčića i dr. Laginje, zaduje doba su dale ili odlučile c. kr. oblasti blizu 20.000 kruna za cestogradnje po občini kastavskoj, a dale su i drugih podpora za vode i za gospodarstvo.

Svi složno — završuje proglas — dajte svoj glas za sve predloženike u svakom tielu.

U slozi je moć, pobjeda i spas občine!

Dodjite dati svoje glasove svi za čast občine, prve narodne u Istri.

Dodjite za korist naše starinske i slavne občine, proti Talijanom, koji bi ju htjeli upropastiti, i njihovom plaćeniku!

Čuvajte se, da Vas nitko laži, klevetanjem, varanjem i izdajstvom nezavede, nikoga ni vinom, ni rakijom, ni Judinim grošem!

Dodjite i pokažite se pravi muževi Kastavci stare korenike!

Držite na pameti i dovikujte svojemu bližnjemu:

Proštenje svima, svima samo ne izdajici!

I doći će bez dvojbe svi pošteni i neodvisni občinari kastavski. Doma ostati će kukavice i plašivice, prodanci i bezdomovnici, kao što je plaćenik i bezdomovnik njihov vodja.

Občinari kastavski slaviti će u subotu podpunu pobjedu u sva tri izborna tiela. Striel mužara naviešćivati će u subotu sa zidinah drevnog Kastva grada širom občine narodnu pobjedu i slavu. Od tog striela tresti će se dušmani občine i naroda našega u Liburniji, u Poreču, Puli, Trstu i gdjegod ih imade.

Složnoj volji naroda, koji se bori na temelju svoga prava i zakona za svoje svetinje neće odoljeti spletke ni varke dušmana i njegovih zaštitnika. Sjajnoj pobjedi občinara kastavskih u obće napose onog uzornog zastupstva i dične mu perjanice, veselimo se unapried iz dna srca te im kličemo svim skupa iz pune

Živili!

Izborno gibanje.

Veliki javni izborni sastanak, što su ga za utorak 20. t. mj. urekli ovdješnji socijalisti u dvorani „Appollo" bio je mnogobrojno posjećen, tako da je sila ljudi morala otići, jer se već nije moglo u dubkom punu dvoranu, u kojoj je bilo najmanje dvie hiljade glava. Pozvani su bili i predstavnici talijanske i hrvatske stranke.

Kad se je konstituiralo predsjedničtvo, uzeo je rieč socijalista Domokos, koji je govorio dosta dugo o djelovanju talijanskih zastupnika i u obće talijanske stranke te žigosao postupak ove posliednje, navadjajuć pojedine njezine griehe i zaključujuć sa opazkom „da niti Hrvati nisu bolji".

Za njim je ustao puljski odvjetnik dr. Vareton, koji je laskajuć socijalistom kao prijateljem liberalaca (!) branio talijansku stranku i hotio dokazati, da ova mora postupati kako postupa, jer to zahtjeva interes „dell' Istria italiana".

Socijalista Martin razložio je protimbe medju programom svoje stranke i onu Talijana. Ovi su tlačitelji puka, reče, ovi proganjaju svoje službenike ako nepušu u isti rog, ovi diže prkos-gimnaziju, kad bi morali dati još toliko pučkih škola. Zaključio je kao i Domokos, „da i Hrvati su jednaki" ne navadjajuć ipak pojedinih činjenica.

Na to je dobio rieč g. Fonda, prvak talijanske stranke u Puli i kako se sam hvalio, onaj koji je u političkom družtvu predložio prvi kandidaturu dra. Bennati. Govorio je nezgrapno i za socijaliste uvriedljivo, izticao ljubav domovine i talijanstvo Istre. Skupština je već puta dala izraza svome negodovanju prama Fondi, dočim je ledinim mukom primila govor dr. Varetona. Tada je opet ustao socijalist Domokos da pobija razloge navedene od dr. Varetona i „prezirom predje preko glupostih izrečenih od Fonde".

Na to je dana rieč našemu dru. Zucconu, koji je uz očite simpatije i često poxladjivanje od strane slušaoca, iznio u svom govoru navolje, što ih naš narod u Istri trpi od strane talijanske klike. Naša stranka, reče, pita već od 30 godina ono što su socijalisti počeli pitati tekar sada: moralnu i materijalnu neodvisnost siromašnog puka. Hrvatska stranka

se drži načela ravnopravnosti: Talijani se bore na temelju nacionalnog ekskluzivizma. Oni kažu, da treba ljubiti domovinu, a zar smo mi 200.000 Hrvata u Istri bez domovine? U obće, vladajuća talijanska stranka jest samo gospodska klika, nastavak mletačkoga zuluma, stranka, koja zapušta, mrzi i zatire jednako siromašni puk i jedne i druge narodnosti u Istri, što dokazuju „bumbari" i „paolani" i svi „zappadori" po talijanskih gradićih. Neka se proglasi načelo ravnopravnosti za sve, pa je mir gotov i vladati će bratimstvo i sloboda. Zaključio je svoj govor time, da je naveo kako kandidat pete kurije mora biti u stanju obćiti neposredno ustmeno i pismeno sa svimi izbornici, a pošto ni Bennati ni Kristan to nemogu, jer nepoznadu oba jezika, uputno je, da se bira dr. Laginju koji je za to najsposobniji

Socijalistom je njekako bilo žao, da se je govor dr. Zuccon-a najugodnije dojmio, te je odmah ustao socijalist Verginella, koji je nemogući pobijati razloge navedene od predgovornika, tvrdio, bez svakog temelja, da danas dr. Zuccon govori ovako, jer su tu socijalisti, da inače Hrvati ne ljube slobodu jer su popovski sluge, da će sada Talijani reći, da socijaliste i Hrvati drže skupa. Na koncu je izričito požalio, što je skupština odobravala predgovorniku.

Sad je ustao kandidat socijalista Kristan koji je počeo slabom talijanštinom, nastavio lijepo hrvatski i svršio njemački. Udarno je sad desno, sad lievo; razvijao program socijalne demokracije.

Socijalisti su burno pljeskali Kristanu i konačno prihvatili resoluciju za njegovu kandidaturu.

* * *

Sastanak na Livadah. Na poziv oprtaljskog izbornog odbora, sastalo se dne 18. t. mj., u kući g. Antona Antonca na Livadah blizu 300 izbornika oprtaljske izborne sekcije. Prisutne pozdravi predsjednik odbora g. Fran Milanović i zahvali njim, što su se u tolikom broju odazvali pozivu, te podieli rieč g. dr. M. Trinajstiću. Ovoj poduljim govorom razloži današnje naše stanje, prikaže njim čega se sve našemu puku hoće, kako se s njim postupa i za čim naša stranka idje. Opiše njim rad naših zastupnika Spinčića i Laginja u Beču, a osobito pak nastojanje ovoga za gospodarstveni boljak kmeta bez razlike narodnosti, bio on naše ili talijanske krvi. Kad zaključi, zaori jednoglasni gromki: živio naš zastupnik Laginja!

Još progovori Anton Antonac, da pouči i uputi izbornike, kako se imaju ponašati kod izbora i dati svoj glas bez obzira i bez straha na obćanja i na prietnje. Dr. M. Trinajstić progovori opet o popisu pučanstva i pouči prisutne, kako se imaju kod toga vladati. Po ministerijalnoj naredbi mora prebrojni povjerenik pitati svakoga domaćinu, kojim se jezikom služi u običnom obćenju, a kod tog pitanja ima se čuvati svakoga zavadjanja i utjeranja na odgovor na to pitanje. Koji krivo kaže svoj jezik obćenja biva kažnjen do 60 K globe ili 14 dana zatvora, a koji krivo zapiše još više. Zgražali su se svi nad bezobraznosti prebrojnih povjerenika u godini 1890, koji su zapisali, da jih n. pr. u poreznoj obćini oprtaljskoj govori 517 našim jezikom, a 2599 talijanskim, u zdrenjskoj obćini 150 našim jezikom, a 678 talijanskim, u svoj mjestnoj obćini ostaljskoj 1168 našim jezikom, a 4081 talijanskim, u grožnjanskoj obćini samo 262 našim jezikom, a sve drugo talijanskim itd. Istaknuv posljedice takova popisivanja, preporuči svima, da paze na prste prebrojnim povjerenikom i neka zahtjevaju, da bude njihov materinski jezik zapisan kako jezik običnog obćenja.

Jer se nitko drugi ne javi za rieč, predsjednik Fran Milanović zahvali se dr. M. Trinajstiću na trudu i na pouku, preporuči svima neka i drugim, kojih nije bilo, priobće što su čuli i neka svi dodju na izbore, da uzmognemo svi veselo kliknuti: živio naš zastupnik Laginja! Živio! zaore svi oduševljeno i razidjoše se mirno kako su se mirno i sastali.

* * *

Sastanak kod sv. Barbare na „Miljskom hribu" sazvao je zemaljski zastupnik g. Josip Kompare, župnik - dekan u Ospu, prošlu nedjelju. Na sastanku bijaše množtvo naroda iz okoliće Miljske, kojim je prvi tumačio zastupnik Komparé važnost predstojećih izbora. Opisav nesnosno stanje našega naroda u Istri radi nečuvenih nepravdah, koje mu se sa svih strana nanašaju, pozivao je tuj sabrane izbornike, da dodju svi složno glasovati na dan izbora narodne fiducijare za V. i IV. kuriju, koji će pak mjeseca jenara 1901. birati narodne predloženike za carevinsko vieće.

Za njim progovorio je urednik gosp. Makso Cotić kao zastupnik političkoga družtva „Edinost". I on je preporučio izbornikom slogu i vjernost narodnomu programu i našemu narodu. orisav im posljedice izdajstva, koje počine svi oni, koji glasuju za narodne protivnike.

Veleč. g. kapelan Notar predočio je izbornikom spletke talijanaške, kojimi hoće da narod prije izbora zavaraju i zaslepe. Pozvao je i on izbornike, da stalni i nepomični u narodnoj borbi ostanu.

Govorili su još te gg. Stanko Godina i Vodopivec, praporučiv obojica izbornikom, da učini svaki svoju narodnu dužnost.

* * *

Pišu nam iz obćine Roč, da su tamo izbori već nastajući tjedan, i to:

Sekcija Roč ponedjeljak 26. i utorak 27. novembra.

Sekcija Gorenjavas dne 28. novembra.

Naši tamo neka puk upute točno, koja sela spadaju u jednu, koja u drugu sekciju i koje su ure ustanovljene za izbor fiducijara pete kurije, a koje za izbor fiducijara četvrte kurije.

* * *

Izbor fiducijara. Dne 20. t. mj. izabran bijaše u V. kuriji u sekciji Ćunski (obćina Lošinj) 1 fiducijar talijanske stranke.

Istoga dana bijaše izabrani u sekciji Višnjan 4 talijanska fiducijara za IV. kuriju. Dan prije izabrani bijahu tamo i talijanski fiducijari za V. kuriju u istoj sekciji. — Sekcija grad Pazin izabrala talijanske fiducijare sa 231 od 501 upisanih proti 9 socijalističkih glasova. Hrvatska stranka se je u toj sekciji sustegla. — Sekcija Vižinada izabrala je jučer talijanske kandidate za V. kuriju.

Franina i Jurina.

Fr. Dunke talijanski deputati, da bi stili va Beč samo za to, da pokažu, da je Istra talijanska zemlja.

Jur. A ki će dunke zagovarat naše kmetske potribe?

Fr. Ča je njih mar za kmeta, ter gospoda talijanska nisu lačna ni žejna.

Jur. Po moju grišnu nete dobit mojga vota.

Fr. Ma vero neće ni mojga.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Skoro u svih pokrajinah, zastupanih na carevinskom vieću postignuo je izborni pokret svoj vrhunac. To vriedi osobito za izborničtva izvanjskih obćina i za one pokrajine, gdje izbor u toj kuriji nije izravan, t. j. gdje se bira fiducijare. Sve stranke rade grozničavom marljivošću na to, da pouče i pridobe za sebe većinu izbornika u pojedinih izborničtvih. Sve stranke i strančice priobćuju naputke i proglase, u kojih razvijaju programe i nacrte za budućnost.

Povodom proslave 50 godišnjice trgovačko-obrtničke komore u Pragu, naglasio je namjestnik grof Coudenhove, da je do sada uviek pošlo za rukom komori, da djeluje složno i mirno. Odatle — rečе — valja da crpimo nadu, da će moći oba naroda u Českoj na gospodarskom polju raditi složno, ako budu zastupali svoje političke težnje umjereno.

Predsjednik prizivnog suda u Pragu Jamsa bijaše umirovljen, jer se nije hotio slepo pokoravati nalogom ministra pravosudja u pogledu porabe njemačkoga jezika kod sudske uprave u Českoj. Radikalni češki listovi napadaju radi toga českoga ministra dra. Rezeka, što neima u ministarstvu ni ugleda ni upliva a da bi mogao prepriečiti ovako očito djelovanje vlade na štetu českoga naroda.

Obje slovenske stranke u Kranjskoj izdale su proglase na svoje izbornike. Glasilo narodno katoličke stranke kaže u proglasu, da nijedni dosadašnji izbori ne bijahu od tolike važnosti kano predstojeći, jer će ti izbori odlučili, da li se imade u Austriji vladati sa ili bez parlamenta. Slovenci moraju biti proti razpustu budućeg rarevinskog vieća; oni će zahtjevati obćenito, tajno izborno pravo, tražiti će u parlamentu svezu sa hrvatskimi, českimi i rusinskimi zastupnici. Glasilo narodno-napredne stranke priznaje u proglasu takodjer osobitu važnost predstojećih izbora koji bi mogli biti najsudbonosniji za monarhiju i za njezine narode. U tih okolnostih mora slovenski narod izabrati takove muževe, koji su dobri Slovenci, koji će biti proti njemačkom državnom jeziku, i koji će raditi, da se dade slovenskomu jeziku ono mjesto, koje ga po pravu i zakonu ide.

U hrvatskom saboru bijaše zabačen predlog opozicije, da se dade odmah na razpravu odreknutje nadvojvode Frana Ferdinanda za svoju suprugu, obzirom koja nemože postati caricom ni kraljicom.

Njemačka. Dne 16. t. mj. bacila je neka žena po imenu Snopka sjekiru proti kočiji, u kojoj se je vozio u Vratislavi njemački car Vilim. Sjekira nije nikoga pogodila, a atentaticu je redarstvo odmah uhvatilo. Novine pišu, da je ta ženska umobolna i da zločin nije počinjen s političkih razloga.

Južna Afrika. Zadnje viesti iz južne Afrike pripoviedaju, da su Buri razorili na više mjesta dvie željezničke pruge i da su se opet pojavili u okružju Kapske kolonije. Predsjednika Transvaala starca Krügera očekuju u francezkom gradu Marsilji, kamo je doplovio na vojnom brodu Holandezke, i gdje mu pripravišе sjajan doček.

Mjestne:

„Ruffiani del comun". Nije li to liepa karateristika? Sada kad su izbori — svi poslužnici obćine puljske, od najvišeg do najnižeg, od podvornika, stražara i činovnika u gradu do zadnjega i najbedastijega delegata u selu, od svih koji kod obćine rade do poduzetnika, koji od nje dobivaju radnju — svi, velim, postaju najžešći izborni agitatori za talijansku stranku a pod firmom „komuna" i „podestata". Socijalisti u Puli su to djelovanje najljepše okrstili, kad su tim agitatorom prisili naziv: „ruffiani del comun".

Vremena se mienjaju. U nedavnoj prošlosti hrvatski čovjek i u Puli i drugdje gdje su Talijani u većini nije se smio u javnosti pokazati, a da nije bio od talijanske fukare porugan. Svakomu je u pameti kako je plaćena fakinaža po istarskim talijanskim gniezdima, pa i ovdje u Puli, svakojako insullirala i fućkala naše zastupnike. A sada? njihovi zastupnici, savjetnik Fonda, jedan od vodja nekadašnje plaćene fukare, i desna ruka načelnika Rizzi, bio je na socijalističkoj skupštini javno izfućkan, i to ne od plaćenika, nego od slobodnih građana. Bog ne plaća svake subote!

Naša tiskara traži: Jednoga slagarskoga naučnika, najmanje 14 godina staroga, koji je svršio barem 6 razreda pučke škole ili 2 gimnazijalna te je hrvatskih ili slovenskih roditelja. — Dalje: jednu djevojčicu od 14 godina, dalje za razne poslove i jednog slugu za tiskaru. Obaviesti daje poslovodstvo tiskare: Via Sissano 7.

Nikolajeva večer istarskog sokola biti će, kako smo mogli doznati, ove godine izvanredno sjajna, jer se čine velike pripreme. Čim doznademo pojedine podrobnosti, donieti ćemo ih ako moguće već u idućem broju.

Pokrajinske:

Imenovanje. Zdravstveni nadzornik kod c. k. namjestničtva u Trstu g. dr. Emil Meeraus imenovan bijaše c. k. namjestničkim savjetnikom.

Jednaka mjera?! Zemaljski odbor za Istru podielio je — kako čitamo u talijanskih listovih, delavskim školam u Istri podpore. Takova škola u talijanskom jeziku u Piranu dobila je 1400 kruna podpore; takova škola u talijanskom jeziku u Poreču dobila je 1000 kruna podpore; takova škola u Kastvu u hrvatskom jeziku dobila je 400 kruna podpore.

Eto, tako mjeri jednakom (?!) mjerom slavni zemaljski odbor za Istru Hrvatom i Talijanom.

Sl. c. k. zemaljskomu školskomu vieću za Istru do znanja. U talijanskih novinah čitamo, da je zemaljski odbor za Istru imenovao molitelje: Karla Gnot stalnim podučiteljem na muškoj školi u Piranu i Karla Salaro učiteljem II. reda na muškoj školi u Cresu.

Taj isti odbor, da je pristao na definitivno premještenje podučiteljice g. Pauluzzi iz Brtonigle u Cittanovu i podučiteljice Ana Bolich iz Cittanove u Brtonigla.

Taj isti odbor imenovao je nadalje učiteljicom III. reda (ad personam) podučiteljicu Katarinu Corobul, pridieljenu ženskoj školi u predgradju sv. Martina u Puli.

Taj isti odbor zahtjeva, da se razpiše ponovno natječaj na mjesto stalnoga nadučitelja II. reda na pučkoj školi u Barbani — pošto je od trojice predloženih molitelja pó obćinskom zastupstvu, jedan odstupio a jedan neusposobljen.

Sl. zemaljski odbor u Poreču imenuje dakle učitelje na javnih školah, pristaje na njihovo premještenje i zahtjeva da se razpišu natječaji.

Priznajemo rado, da je naše neznanje toliko, da smo do sada mislili, da neima taj sl. zemaljski odbor toliko moći ni vlasti kod imenovanja, premještenja itd. učitelja na javnih školah u Istri. Mislili smo naime, da pošto imamo i za Istru c. k. zemaljsko školsko vieće, da će i ono imati kakvo pravo kod imenovanja, premještenja itd. učitelja na javnih školah u Istri. Mislili smo naime, da pošto imamo i za Istru c. k. zemaljsko školsko vieće, da će i ono imati kakvo pravo kod imenovanja, premještenja itd. učitelja i učiteljica na javnih školah.

Budući smo se dakle u tom prevarili, molimo sl. c. k. zemaljsko školsko vieće za Istru za razjašnjenje, kako se je ono i kada odreklo prava imenovanja, premje-

štenja itd. učiteljstva na javnih školah u Istri?

Iz zemaljskoga odbora za Istru. U zadnjoj sjednici zemaljskoga odbora za Istru zaključeno bijaše na predlog prisjednika dr. Cleve, da se neimaju ustrojiti paralelke u I. razredu talijanskog realnog gimnazija u Pazinu, jer da neima za to dostatnog broja djaka.

Pitanje biskupa Flappa. Mi smo čuli, presvietli, da ste Vi primili temeljitih tužba proti popu Angjelu Buzoliću, župeupravitelju u Alturi, da ste usljed tih tužba odredili strogu iztragu i putem iste pronašli, kako je ponašanje popa Buzolića nedostojno za katoličkoga svećenika u svakom pogledu. Doznali smo, presvietli, i to, da ste Vi, kao pastir, komu je povjeren spas ovčica u biskupiji, bili odmah odlučili, da pop Buzolić mora iz Alture i iz naše biskupije radi sablažnjivog svoga ponašanja, *ali on je još danas u Alturi i ruga se ciclome puku, veleć, da ga niti biskup, niti tko drugi neće od onuda maknuti, dok drži s talijanskom gospodom u Puli.* U istinu pak Buzolić služi vjerno talijanskoj stranci u sadašnjoj izbornoj borbi, a za dobro duša valturskih skrbi kano i do sada, naopako.

Presvietli, ovuda se govori, da ste Vi popustili na molbu talijanskih prvaka i da ste voljni ostaviti Buzolića, neka i nadalje pašuje i sablažnjuje u Valturi, barem dokle prodju izbori, jer to zahtjeva interes talijanske stranke.

Obzirom na sve to, mi Vas pitamo: *jeli kod Vas kao biskupa odlučan interes talijanske stranke u Istri ili interes katoličke crkve i moral u puku?*

Valturci.

Premantura. Ivan Jurlina, krčmar u Premanturi, moli nas, da objavimo, da u njegovoj krčmi nije se pjevalo preko sv. mise, kako je bilo najavljeno u predprošlom broju.

Pišu nam iz Dana 15. tek.: Ivan Poropat, sin čestitog rodoljuba iz Dana, vjenčao se je u ponedeljak 12. t. mj. u Danah sa vriednom gospojicom Maricom Sanković, kćerju čestitog rodoljuba Mata Sanković iz Dana. U toj prigodi sabralo se 20 K od kojih pripada 10 K „Bratovšćini Hrvati ljudi u Istri" i 10 K za družbu sv. Cirila i Metoda. Sretnim mladencima naše najlepše čestitke.

Pišu nam iz Buzeta: U kući Frana Fabijančića u Buzetu ne imajući nitko za čas družbenih žigica, na poklik: „Nema mjesta žigicama, koje ne koriste družbi našoj" sakupilo se K 4 i h 8, koje izvolite prama želji darovatelja najaviti u „Našoj Slogi", samo za to, da se tako čini svagdje, gdje se izmedju naših ljudi ne nalazi družbinih žigica. Dotičnu svoticu dostavljamo na administraciju pošt. naputnicom.

Sjednica odbora talijanskoga političkoga družtva za Istru. Naši talijanaši u političkom družtvu sakupljaju se na sjednice u Trstu premda trube neprestano, da su oni sami gospodari u Istri, da su svi gradovi njihovi, i da su svuda doma. Odbornici rečenoga družtva sakupiše se u Trstu na sjednicu i dne 12. t. mj. Predsjednik Bennati priobćio je uspjeh izbora fiducijara u talijanskih občinah za V. i IV. kuriju. Ostali odbornici izviestiše o položaju u ostalih kotarih. Za sada usredotočuje stranka sve sile u izboru za V. kuriju i u izvanjskih občinah Istre. Za gradove i trgovačku komoru te za veliki posjed, da će naknadno proglasiti kandidate. Birači velikog posjeda prosvjedovaše proti narinuću kandidata sa strane političkog družtva zahtjevajuć, da sami odluče kandidata za to izborničtvo.

Talijanski bogataš u službi socijaldemokrata. Iz Pazina pišu, trščanskomu „židovčiću", da će biti u izvanjskih poreznih občinah mjestne občine Labin zaninniv izbor za V. i IV. kuriju, jer da stupaju proti Slavenom u izbornu borbu socijalisti sa Raše.

Tim socijalistom stoji na čelu mladi aristokrat i bogataš barun Lazzarini, koji radi tobož za socijaliste proti Hrvatom i Talijanom a u istinu on radi za Talijane proti Hrvatom — a ni najmanje na korist socijalista. Zaista riedak slučaj da je barun i bogataš vodja siromašnjih radnika!

Talijani medju sobom. Zemaljski odbor za Istru imenovao je na mjesto mjerničkog pristava zemaljskog tehničkog odsjeka u Poreču, mjernika Rudolfa Borri koji je svršio svoje nauke u Milanu.

Gosp. Borri nesamo, da ne pozna niti rieči hrvatske ili slovenske, već je svršio svoje nauke u inozemstvu, u Italiji, pa bijaše uzprkos tomu liepo namješćen u Istri, kao činovnik pokrajine, u kojoj stanuju dvie trećine Hrvata i Slovenaca, koje će i njega plaćati. Pak da nije Istra druga obećana zemlja!!

Zašto idu talijanski zastupnici Istre u Beč. Glavni zaštitnik i branitelj istarskih talijanaša trščanski „židovčić" kaže u svojem broju od 14. t. mj. izrično, da talijanski zastupnici Istre idu glavno radi toga u Beč, da pokažu tamo, da je Istra talijanska zemlja.

Izbornici Istre, birajte dakle takove zastupnike, koji će poći u Beč, ne da brane Vaša prava, ne da Vam izposluju koju korist, nego, koji će tamo kazati da je Istra talijanska zemlja, a takovi su Bennati i Rizzi, takove Vam preporuča i Krstić.

Moćeli i sada Koparčani do tri puta glasovati? Za posliednjih izbora za carevinsko vieće glasovali su mnogi gradjani Koparski do tri puta. Prvi put glasovali su u občenitoj ili u V. kuriji — kako i svaki drugi državljani. Drugi put su glasovali za izvanjske občine ili u IV. kuriji, jer imadu posjeda u poreznoj občini Lazaret i bijahu kano izbornici u tu kuriju uneseni.. Treći put su glasovali u gradskom izborničtvu kao gradjani.

Prvo i treće glasovanje njihovo vriedi, jer je utemeljeno u zakonu, nu drugo glasovanje, ono u izvanjskih občinah ili za IV. kuriju, nije imalo vriediti, jer bijaše protuzakonito.

Nu talijanaši koparski držeći se glasovitog načela Bartolićeva — kušati sve — unesoše svoje prijatelje u izborne listine za izborničtvo izvanjskih občina — računajuć na to, da proti tomu neće biti reklamacija. I nebijaše ih. Naši izbornici u poreznih občinah Pobegi, Cezari, Lazaret itd. nebijahu ni podučeni ni toliko sviestni a da bi bili na vrieme proti unešenju koparskih gradjana u izborne listine za izborničtvo izvanjskih občina reklamirali. I tako koparski gradjani ostaše u tih listinah i glasovaše i u tom izborničtvu — dakle tri puta!!

Ta komedija bi se mogla i sada opetovati — ako nisu naši dali brisati protuzakonito uvrštene koparske gradjane u listine rečenog izborničtva.

A da se to nedogodi upozorujemo namjestničkoga savjetnika i kotarskoga upravitelja g. Schaffenhauer-a, da dade službeno brisati sve one koparske gradjane, koji bi se nalazili u listinah za izborničtvo izvanjskih občina koparske okolice. On je to dužan, jer po zakonu neima nitko pravo glasa u trih izborničtvih. Neučini li toga, neka znade, da ćemo se posllije izbora još njega sjetiti.

Talijani — za sebe! Zemaljski odbor u Poreču imenovao je na predlog ravnateljstva vjeresijskoga zavoda u Poreču Tomaža Depangher Manzini-a prvim računarskim oficijalom a Giovanni Ghersinu drugim računarskimi oficijalom kod rečenog zavoda.

Gospoda u Poreču namješćuju malo po malo svoje ljude na mastne službice i plaće ni nepitajuć zato je-su li te osobe sposobne za ona mjesta ili nisu. Mi znamo da nisu, jer nepoznaju jezika većine pučanstva Istre.

Zemaljski nameti. Za pokriće zemaljskih troškova, Istre za god. 1900, zaključila je talijanska većina istarskoga sabora sliedeće namete, koji su sada potvrdjeni i koje će se utjerivati: 35 po sto nameta na sve izravne poreze (carske); 45 po sto na sve izravne osobne poreze, u koliko nisu iste oslobodjene zakonom od nameta; 100 po sto nameta na vino i meso, i neodvisno 3 krune 40 filira nameta na svaki hektolitar pive, iztočene na malo; 20 kruna i 4 filira na svaki hektolitar žestokog pića iztočenog na malo, naznačenog u članku 1. B. H. pod točkom 1. zakona od dne 18. maja 1875; i kruna 13·36 za svaki hektolitar žestokog pića iztočenog na malo, označenog u istom članku, istoga zakona pod točkom 2. uz odnosna omedjašenja predvidjena u zakonu.

Ove sve namete plaćati će i Hrvati i Slovenci Istre, koji neimaju glasa u zemaljskom odboru, i koji nemogu da nadziru zemaljsku upravu.

Od tih nameta uzdržavati će se i nadalje talijansku realnu gimnaziju u Pazinu, koja je tamo posve suvišna i koja je ustrojena na zator našega puka.

Timi nameti biti će plaćena ona četa zemaljskih činovnika, od kojih nijedan nepozna hrvatski ili slovenski jezik, jezik većine pučanstva Istre, i koji su ljuti protivnici narodni te većine.

Od tih nameta dieliti će zemaljski odbor podpore i štipendije talijanskim djakom srednjih i viših škola, nepotrebnim, gospodskim sinovom, da pače i takovim, koji uče u Italiji.

Te namete plaćati ćete dakle i Vi Hrvati i Slovenci Istre — a koristi od toga imati će u prvom redu Talijani Istre.

Pišu nam iz Buzeta. U nedjelju dne 25. o. mj. održavati će se u Sv. Martinu kod Buzeta glavna godišnja skupština podružnice Sv. Cirila i Metoda za Sv. Martin sa običnim dnevnim redom. Početak na 5 sati po podne. Sudjelovat će tamburaški zbor iz Buzeta.

Za družbu sv. Cirila i Metoda sakupili su pjevači „Sloge" u Zametu iznos od K 16. Dočim nam je pohvaliti ovaj rodoljubni čin vrlih zametskih pjevača, preporučamo i ostalim Kastavcem, da slieđe njihov primjer. Živili Zamećani!

Iz drugih krajeva.

Kuće Bolf i Križ — Delnice i Čabar. Pišu nam: Prekojučer ste javili, da je prigodom vjenčanja Ivke Bolf sa dr. Lujom Križ u subotu, u Delnicah u kući Bolfa sakupljeno 111 kruna za družbu sv. Cirila i Metoda. Dopustite, da opazim kako je prigodom zaruka današnjih supruga u istoj kući sabrana u rečenu svrhu mnogo veća svota, a ne ima toli važnije zgode, a da tako ne biva. Zar ovakav patriotičan primjer, da ne iztičemo i hvalimo. Zar da ga ne izlažemo za nasljedovanje imućnim našim kućam? Doista žaliti je, što su ovi slučajevi tek iznimke, koje se moraju za izgled iztaći. A to mi i činimo nadom, da će se nasljedovati u buduće kod svih važnijih zgoda, gdje se sastaju kite prijatelja i znanaca. — Iztaknutom svezom došle su u rodbinski doticaj dvie ugledne porodice, dvie uvažene i poznate trgovačke kuće, dvie pravaške obitelji, perjanice Delnica i Čabra, dike mjesta, koji u borbi za narodno pravo zauzimlju prvo, počastno mjesto. Zato se kao Hrvati osobito veselimo pomenutom braku želeć novovjenčanim svaku sreću, a njihovim porodicam junačko zdravlje u korist otačbine, koju istinski i požrtvorno ljube želeć, da njihov uzorni patriotizam nadje što više pravih i čestitih sliedbenika.

Kapetan „Ike" Forenpocher — riešen. Dne 14. t. mj. se je razpravljalo pred budimpeštanskim kr. sudbenim stolom pitanje, tko je kriv nesreći parobroda „Ike". Prigodom sudara sa englezkim parobrodom „Tyria" utopila su se 22 putnika i jedan mornar sa „Ike". Riečki sud osudio je kapetana Forempochera na četiri mjeseca tamnice uračunavši dva mjeseca iztražnoga zatvora. Peštanski sudbeni stol povratio je riečkomu sudu prije dulje vremena spise radi korektura i manjkavostih. Jučer je kr. sudbeni stol riešio kapetana Forempochera s razloga, da je i „Tyria" kriva.

Obnova trojnoga saveza. Rimski listovi pišu, da su već započeli dogovori izmedju vladara Austro-Ugarske, Nemačke i Italije radi obnove postojećeg trojnog saveza. Rečeni vladari da izmjeniše svoja mnienja bez sudjelovanja njihovih prvih savjetnika. Kad budu ta mnienja občenito prihvaćena, tada da će posao preuzeti diplomati svih trih država, koji će imati da obnove trojni savez.

Iz blažene zemlje. Izmedju prosvjetljenih država uživa Italija prvo mjesto radi čestih razboničtva, koje evate i dan danas u nekojih njezinih pokrajinah. Kao kolovodja tih razbojnika odlikuje se osobito zloglasni razbojnik Musolino, na čiju glavu je talijanska vlada razpisala visoku cienu.

U najnovije doba odredila je vlada 800 karabiniera ili redarstvenika, da uhvate toga razbojnika. Ali ni taj ogromni broj redarstvenika nebijaše dostatan, te im je poslano na pomoć još 420 vojnika. Sva ta vojska mora strogo paziti, da im razbojnik Musolino sa svojom četom neuteče. On se nalazi na 1958 metara visokoj gori Aspromonte. Svi klanci, putevi i staze, vodeće u tu goru zaposjednute su vojskom. Tim misle prisiliti razbojnike na predaju, jer nemogu dobivati hrane.

Sazov zemaljskih sabora. Javili smo nedavno, da kani vlada sazvati još tečajem ove godine zemaljske sabore na kratko zasjedanje. Ta viest će se obistiniti, jer čitamo u bečkih novinah, da je stalno odlučeno, da se pozove zemaljske sabore na kratko zasjedanje radi proračunah. Nekoji sabori da će se sastati izmedju 16 decembra i božićnih blagdana a drugi izmedju tih blagdana i svršetka godine.

Zemaljski odbori krunovina i pokrajina, da bijahu zapitani za mnienje i polag toga, da je vlada odlučila sazvati sabore.

Zemljopis i narodopisni opis kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, napisali dr. Hinko pl. Hranilović i Dragutin Hirc. (Suradnici: Prof. Dragutin Franić, dr. Antun Gavazzi, dr. Luka Jelić, Julijo Kempf, dr. Andrija Mohorovičić, Prof. Josip Purić, dr. Milan Šenoa, dr. Gjuro Šurmin.)

Vlastitom nakladom pisaca. U Zagrebu 1901. Tisak Antuna Schulza. Svezak 1., Ciena 70 filira. (Izaći će 30 svezaka uz cienu za izravne predplatnike s poštom 20 kruna). Djelo je krasno ilustrirano.

Iz „Merkura". Hrvatsko trgovačko družtvo „Merkur" riešilo je, da će počam od 1. siečnja 1901 izdavati svoje družtveno glasilo u vlastitoj upravi, te je uredničtvo toga lista, koji će od sada nositi naslov „Hrvatski trgovački list" glasilo hrvatskog trgovačkog družtva „Merkur" povjerilo g. Vilimu pl. Dorotki. List će izlaziti 1. i 15. svakoga mjeseca a dostavit će se redovitim članovima družtva bezplatno. Predbrojna ciena za podupirajuće članove „Merkura" iznosit će K 4 mjesto dosadanjih K 8 na godinu, a za nečlanove K 8. Dopisi i predbrojnine za „Hrvatski trgovački list" neka se šalju na „Hrvatsko trgovačko družtvo Merkur". Zagreb, Marija Valerija ulica br. 2. I. kat.

Primili smo sa zahvalnošći tri drame od Josipa Selaka: „Otac i kći"; „Šumski radnici i Bogataši". Tisak dioničke tiskare u Zagrebu. Ciena 2·50 K. — Hinko Sirovatka: „Za našu borbu", bratska rieč hrv. radničtvu. Ciena 40 h. Dio čiste dobiti namienjen je podignuću „Hrvatskoga radničkoga doma" u Zagrebu. „Mjesečnik pravničkoga družtva u Zagrebu".

Ldst. uredničtva. Gg. dopisnike umoljavamo da nas izvinu, što ne vide tiskanih svojih dopisa. Izborno gibanje zapremi nam veliki prostor, a ostalo će doći sve na red.

Naši posebni brzojavi

Lindar (Pazin), 20. novembra. Sekcija Lindar izabrala jednoglasno 10 naših fiduciara.

Višnjan, 22. nov. Sekcija Sv. Ivan od Šterne izabrala 4 naša fiduciara za petu i 4 za IV. kuriju.

Cerovlje, 22. nov. Sekcija Gologorica i pridružene občine (upravna občina Pazin) izabrale jednoglasno 3 naša fiducijara za petu kuriju.

Cerovlje, 22. nov. Sekcija pazinski Novaki izabrala sa 46 glasova večine 3 naša fiduciara pete kurije.

Unije (kotar Lošinj), 22. nov. Fiduciar pete kurije pop Zahija, naš. Išto tako pop Zahija i posjednik Iv. Matešinić za 4 kuriju.

Kastav, 22. novembra. Treće tijelo izabralo jednoglasno sa 623 glasova 10 obć. zastupnika. K izboru pristupilo mnogo više izbornika nego lani.

Vabriga (Poreč), 23. nov. Za nedelju 25. ovoga prijavljen je izborni sastanak u Vabrigi (mjestna občina Poreč. Ur.) u 2 ure popodne. Doći će koji od poznatijih naših iz Pazina, Trsta itd. (Rodoljubi! oglasite to narodu one sekcije i bližnjih. Ur.)

Trst, 22 novembra. U nedelju 25. t. mj. biti će izborni sastanak na Koparšćini, i to u Pobegih te u Križišću kod Šmarja. Rodoljubi se pozivlju k obima.

Uredničtvo moli ovim sve rodoljube po svih krajevih gdje se vrše izbori, da ga obavieste odmah brzojavno o uspjehu pojedinih izbornih sekcijah. Odnosni brzojavni trošak povratiti će jim uprava lista.

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu" po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste.

Prodaju

ponajboljih kaštelanskih vina

vlastitog prozvoda na veliko

i maslinovog ulja

otvaraju podpisati

dne 19. novembra 1900.

u ulici Ostilia br. 31,

te se slavnom obćinstvu što toplije preporučaju.

Sa štovanjem

Ant. Tranfić i dr.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: kg po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	8·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 8%.

Sa odličnim stovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Posjed

u Loboriki, odaljen 7 km. od grada Pule, ležeći uz cestu, sastojeći iz kuće i gospodarskih zgrada, livada, oranica, šuma, vinograda, obsižući 70 jutara zemlje prve vrsti

prodaje se

sveukupno ili na dielove.

Pobliže obaviesti daje uprava našeg lista.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po $2\frac{1}{4}\%$
„ „ „ 8 „ „ $3\frac{1}{4}\%$
U pismim na ime sa predob. od 4 dana po $2\frac{1}{4}\%$
„ „ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ „ 30 „ „ $3\frac{1}{4}\%$
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ „ 3 m. „ $2\frac{1}{4}\%$
„ „ „ „ „ „ „ 6 „ „ $2\frac{1}{2}\%$

Okružni odiel u krunama

razpoloživ smjesta, $2\frac{1}{2}\%$ na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa novca i vriednostnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestnie uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Javna zahvala.

Svim prijateljem, znancem i ostalim plemenitim osobama, koji su mrtve ostanke milog nam pokojnika

Augusta Horvatha

odpremili do zadnjeg tihog boravišta, te nam nastojali ublažiti našu težku bol i tugu, iz dna duše blagodarimo.

U Puli, dne 22. novembra 1900.

U imenu ostale rodbine:

Ana ud. Horvath, supruga. **August Žanić**, nećak.

Našu zahvalu

ponajljepšu izrazujemo svim nama naklonjenim poznatim i nepoznatim p. n. naručiocem, osobito pako veleštovanomu ženstvu, koje sa takovom odlučnošću po svim trgovinama zahtjeva naše tjestenine.

Il. Bistrica, u oktobru 1900. Sa podpunim štovanjem

Žnideršič & Valenčič.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mažilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kidanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganica, probadanju, svačevanju nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko dizanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvotočenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblaklava zeginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u slizici, želudačne grčeve, žutica, grozica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhnje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crijeva za otvaranje; proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mažilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, zgrčenim, natognutim žilam, ukočenosti i uteklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razširikaja usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam perutini i osopoinam, 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, nježnost, bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena velem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa zadatnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama tena, kao što su prištici, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Usljed svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 n.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrilo od Rodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka; bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sva po novinam oglašene medicinske specijalitete.

LJUBLJANSKA

KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na tekuci račun, i na girokonto sa $4\frac{1}{2}\%$ kamatima od dana uložka do dana dignuća.

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 81. U Puli, dne 27. novembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Občinski izbori u Kastvu.

Od sriede do subote birali su kastavski občinari svoje novo zastupstvo, o čemu smo i u zadnjem broju obširnije govorili. Uspjeh hrvatske pučke stranke nemože biti sjajniji nego li je. U III. tjelu biralo je u svemu **623** izbornika i svi glasovaše jednoglasno za narodne predložene t. j. za 10 zastupnika i 5 zamjenika. Taj ogromni broj občinara birao je dva dana t. j. u sriedu i četvrtak. Narodni dušmani, prodanci i odpadnici, kojim je na čelu plaćenik zemaljskoga odbora u Poreču i druge talijanske gospode, nesretni Krstić, nisu se ufali ni pokazati u Kastvu. Oni su ostali doma sakriti, da ih nevidi sunce božje ni pošteno lice sviestnih občinara kastavskih.

Jednoglasno bijahu izabrani takodjer predloženici istarsko-hrvatske stranke za II. tjelo. U tom tjelu glasovalo 205 občinara ili izbornika. I oni izabraše jednoglasno 10 narodnih zastupnika i 5 zamjenika. Ni tuj nebijaše mačjih! Jednak uspjeh bijaše i u I. tjelu, za koji bje položen 21 naš glas, jer u njemu neima prodanaca ni propalica, koji bi se dali zavesti od Krstića. On lovi lude ribice medju najvećimi siromasi, koji trebaju njegove pijače i njegovog žerila. On neima srećom u svojem kolu niti jednoga poštenoga narodnoga muža. S njim su sve same propalice ili naši odpadnici koji iz potrebe, iz osvete ili iz gluposti i neznanja uz njega pristaju. Neka nam pokaže taj delija — plaćenik talijanski samo jednoga poštenoga i iskrenoga prijatelja i muža u čitavoj kastavšćini, koji je iz osvjedočenja, da on zastupa dobru i plemenitu stvar, uz njeg.

Da se vratimo k izborom, valja nam priznati, da su dični občinari kastavski nadvisili naše očekivanje. Znali smo vrlo dobro, da će oni mnogobrojno pohrliti u izbornu borbu, ali da će ih biti toliko množtvo, i da će svi tako složno glasovati, toga lje nismo očekivali, Pristajuć, da tu izbornu borbu i sjajnu pobjedu spretnije i vještije pero opiše, priobćujemo za danas častna imena novoizabranih zastupnika i zamjenika. Evo tih čestitih muževa i dičnih zastupnika:

III. tielo.

Zastupnici:

Trinajstić Mate, Bernasi
Jelušić Kazimir, Kastav
Marčelja Anton Tonnžev, Marčelji
Sinčić Vjekoslav, Matulji
Kundić Mate, Pobri
Slavić Ivan, Puži
Ferlan Vlekoslav, Rubeši
Kinkela Vjekoslav, Dolnji Rukavac
Lučić Anton, Sršoni
Prof. Spinčić Vjekoslav, zastupnik naroda iz Spinčići.

zamjenici:

Pavlinić Josip, Jurčići
Lipić Ljudevit, Jušići
Serdoč Mate Marković, Serdoči
Gaus Josip, Klana
Afrić Mate, Veli Bergud

II. tielo.

zastupnici:

Afrić Anton, župan, Veli Bergud
Bačić Ivan, Jurčići
Čiković Ivan, župan, Jurdani
Vlali Ivan od Ivana, Jušići
Mihelić Frane, Kućeli
Mavrović Franjo, Perenići
Grbac Ivan, Serdoči
Lučić Josip, Sroki
Dukić Anton, Trinajstići
Kinkela Mate Lovričev, Zvoneća

zamjenici:

Širola Anton Bernas, Bernasi
Spinčić Anton, Pobri
Puž Mate Martinčić, Puži
Spinčić Josip, Spinčići
Grgurina Ivan, Gornji Rukavac

I. tielo.

zastupnici:

Blažić Mate pok. Antona Protić Blažići
Host Andre Antičić, Hosti
Mavrčić Frane, Gor. Rukavac
Dukić Frane, Kastav
Monjac Frane, Zamet
Medvedić Luka, Klana
Jelovica Andre od Andra Muričić župan, Brnčići
Jurinac Rudolf, Kastav
Brmalj Martin, Studena
Simčić Ivan, Skalnica

zamjenici:

Tibljaš Anton Marinić, Blažići
Juretić Frane pok. Josipa, Rečina
Simčić Ivan Grgurina, Lisac
Šepić Mate učitelj, Kastav
Kinkela Ivan, Bregi

Cestogradnje u Istri
u vrieme izbora.

Govori se, da je Njeg. Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip I. za zadnjeg svog putovanja Dalmacijom uzkliknuo na glas, da su bolji putevi, ceste, vodogradnje itd. u Dalmaciji sagradili Francezi početkom ovoga stoljeća za kratke njihove vladavine tamo: Škoda, da nisu Francezi dulje vremena Dalmaciju vladali, čim je htio reć, da bi bila tako Dalmacija dobila i drugih puteva, cesta, vodogradnja itd. itd.

Ovog dogodjaja sjetismo se čitajuć u talijanskih novinah Istre viest o podporah, koje je odlučio dati sl. zemaljski odbor za Istru raznim občinam Istre za gradnju i popravak cesta. I mi uzkliknusmo: škoda, da nisu svakog mjeseca izbori za carevinsko vieće, ili barem za zemaljski sabor, jer bi tada naša Istra bila izpreplетena cestami i putevi tako, (barem na papiru) kao nijedna druga zemlja u monarhiji.

Razumije se samo po sebi, da bi i u tom slučaju prolazili bolje stanovnici talijanskih ili talijanaških občina — jer je i sl. zemaljskomu odboru u Poreču bliža fina gospodska košulja, nego li debele suknene gaće hrvatskoga kmeta, ali bi ipak možda pala koja mrvica sa gospodskog stola i siromašno krilo tužnoga šćava, koji nije stvoren za drugo, nego da talijanskoj gospodi služi, da plaća porez, da daje svoje najbolje sinove u vojnike i da šuti!

Dakle izbori su pred vrati. Negdje se vrše, negdje će se vršiti izbori fiducijara, a izbori zastupnika dolaze na red tekar mjeseca jenara 1901. Do tamo imamo još mjesec i pol, te nam preostaje i vremena za agitaciju i kod fiducijara. U Istri igra veliku ulogu kao najbolje agitatorično sredstvo sa strane bogatih Talijana novac i novac. U tom su naši Talijani pravi majstori. Boljih trgovaca kod izbora težko je naći pod nebeskom kapom. Oni to pokažu i dokažu djelotvorno kod svakih izbora. U tom mogu pozvati za svjedoke i primorske sudove.

Novac će dakle bez dvojbe igrati i kod predstojećih izbora za carevinsko vieće glavnu ulogu, kojom misle istarski talijanaši postići svoju svrhu t. j. poslati u Beč 3—4 talijanska zastupnika.

Taj novac dieliti će se pojedinim osobam, da njim kupuju glasove i da plaćaju pijaću i žerilo prodancem. Dieliti će se i dieli se novac i občinam i družtvom da agitiraju za talijansku nepoštenu stvar.

Dieli se i dieliti će se taj novac i u razna poduzeća, kao zajam ili podpora i pripomoć.

Zemaljski odbor za Istru došao je na glas radi osnova i nacrta ili radi podpora, koje obećaje ili daje u vrieme kakvih izbora. On je ostao vjeran tomu načelu i sada za predstojeće izbore. On je dao ili doznačio razne svote novca raznim občinam Istre podpore za popravak i gradnju cesta. Podpore te dobile su dakako talijanske ili talijanaške občine. Tà Hrvatske i Slovenske občine imadu puteva i cesta i previše, a ti su takovi, da im ni usried Boča para nema. U ostalom ako ih i neimaju, šta za to? Bog je stvorio naprije bradu sebi, kaže pučka rečenica, a tko će zamjeriti sl. zemaljskomu odboru u Poreču, ako dade sve Talijanom, a ništa Hrvatom i Slovencem.

Sl. zemaljski odbor pokazao se dakle i radi predstojećih izbora nepristranim i brižljivim za uboge potlačene i zanemarene Talijane Istre. Podielio je naime Vrsarskomu občinskomu glavarstvu 500 kruna kao drugu polovicu zemaljske podpore za gradnju ceste Sv. Lovreč-Lim. (Tamo je naime izvanjska izborna sekcija, pak bi se tom podporom moglo izbornike zasliepiti). Občina Cres je dobila za cestovne gradnje 800 kruna. (Tamo imade više izvanjskih izbornih sekcija — pa tko zna?)

Občina Oprtalj dobila je 600 kruna. (I tamo imade izvanjskih izbornih sekcija te bi podpora mogla i tuj izbornike zasliepiti). Talijansko upravno vieće u Galežanu dobilo je u istu svrhu 1200 kruna.

Cestovnomu odboru u Malom Lošinju osjegurana je zemaljska podpora od 1000 kruna za popravak cesta. (I tamo imade više izvanjskih sekcija).

I tako pobrinuo se sl. zemaljski odbor otčinskom brigom, da dobiju istarski Talijani ravne i široke ceste, kojimi će voditi prodance na razna izborničtva, da tuj glasuju za Talijane i da dokažu, da je Istra čisto talijanska pokrajina — ako izuzmeš ono 200.000 Hrvata i Slovenaca.

DOPISI.

Sv. Matej 8. novembra 1900.

Ima tomu 38 godina, štono je u Sv. Mateju na mjestu gdjeno stojala mala kapelica, sagradjena nova ovećа crkva. Od to se doba do dana današnjega, da se istu nariesi i ukrasi moralo dobrovoljnimi prinosi od strane pučanstva pritjecati u pomoć. Dobrovoljnimi prinosi sagradjena je sama crkva, nabavljeni su oltari, klupe, propovjedaonica, krstilnik, zvonovi i ostala u crkvi, a tako nabavljene su bile pred 12 godina i orgulje. Nu takve orgulje, koje nisu odgovarale ne možda veličini, nu ciclim sastavom, da se zovu orgulje. Mislilo se dugo vremena, kako tomu pomoći.

Pozvalo se tvrdku „Brata Zupan v Kamnigorici Gorenjsko" i dne 29. jenara god. 1898 došao je iste pregledati jedan član tvrdke i svjetovao, da se učini orgulje po svema nove „jer je v resnici vse za nič, in bi bila vsaka druga poprava, al krpanje na Vaših orgljah, le proč vržen denar". To je bila njegova posliednja rieč, kad je orgulje pregledao.

Podastro je naert novih orgulja, dapače dva. Jedan za cienu od 1400 for. (2800 K) sa 10 pjevajućih i 5 kolektivnih i pomoćnih registara (zapora) — a drugi uz cienu od 900 for. (1800 K) sa 7 pjevajućih i 2 pomoćna i 2 kolektivna registra i obseg klaviature od 54 tipke dočim su stare, bolje rekuć prijašnje imale samo deset pjevajućih registara sa 49 tipaka (tasta). Bio pozvan i jedan drugi majstor (iz Mljetaka) koji se upravo nalazio na Rieci — jedino radi toga, da se čuje i njegovo mnienje. I ovaj izjavio se baš kao i prvi o sastavu orgulja i podastro naert, po kojem bi se imale sastaviti sasma nove orgulje.

Naerti su bili tu na izbor, nu manjkalo je glavno, novac — a i dobre volje kod većine puka. Čulo se tu svakojake prigovore, klevetanja i spočitavanja, nu uztrajnošću za dobru stvar, novčić po novčić sakupilo se toliku svotu, da se moglo naručiti nove orgulje. Naručilo se ih kod tvrdke „Brata Zupan" i odabralo prvi naert.

Međutim i opet se sakupljalo, doprinašalo prinose, da se bude moglo polag pogodbe, kad tvrdka postavi na mjesta orgulje, iste na podpunoma izplatiti.

Dne 10. oktobra prispjele su nove orgulje u velikih kasunih i zabojih, da ih je bila puna crkva. Sad tekar puknulo mnogomu pred očima, tu mora da bude nešto, jer prijašnjega bilo bi se, ne da pretjerivano, lahko spravilo u dva tri kasuna, dočim je bilo novih orgulja preko 20.

Kad su bile postavljene na mjesto, odmah se vidilo kakve li velike razlike samo u izvanjskom obliku novih i prijašnjih orgulja. Ormar je ukusno izradjen u slogu crkvi primjerenom, liepo bojadisan, lakiran i pozlaćen.

A što da rečemo o radnji, gradivu unatarnjeg dielà? Radnja je solidna, precizna, pravilna u telničkom i mekaničkom pogledu. Mekanizam u svih punktacijah pravilno i sjegurno djeluje. U obće rečeno, na svemu se opaža vješta i izkusna majstorova ruka.

Diviti se i čuditi sposobnosti majstorovoj radnji, gledajuć orgulje iz vana i iz nutra, to još nije sve, jer reče se: „Liepa, ali sliepa". Pa i nas je neodoljiva želja vukla, da čujemo njihov glas. Jamčilo nam je ime tvrdke „Braća Zupan" a pod imenom broj 78, to jest broj, koji nam predstavlja, da su to sedamdeset i osme orgulje, što ih je ista tvrdka izradila. Nu sasvim tim jedva smo dočekali, da nam javi, da su dogotovljene i da će iste otvoriti.

Otvorio je sa najtišim registrom (zapodom) — pa spajao dalje registre prema raznim crkvenim obredom i prema tomu upotrebljavaju li se orgulje za samoigru ili pratnju muškog, ženskog, mješovitog većeg ili manjeg zbora. Napokon zaigrao je najvećom silom i najvećom zvučnošću otvoriv sve registre.

Nastaje pitanje: Je li tvrdka udovoljila naertu i ugovoru sklopljenu sa upravom crkve? Jest, u podpunoj mjeri u svakom smislu i svakom obziru — dapače učinila je i više nego li je bilo ugovoreno, na čemu smo njoj vele zahvalni i tu njoj zahvalnost ne možemo liepše izkazati, nego da ju ovdje javno svakomu preporučimo, ne samo kano tvrdku solidnu i točnu, no i uslužnu.

„Hvalite Gospoda svi narodi,
Slavite ga sva plemena;
Hvalite ga s bubnjem i veseljem,
Hvalite ga uz žice i organ".

Tako je dne 4. t. mj. zapjevao na koru (pjevalištu) mnogočastni gosp. Mijo Laginja župnik i dekan kastavski, te poslije odpjevane pjesme i molitava blagoslovio nove orgulje.

Iza tog svetog čina otvorene bi orgulje i držao se „ofer".

Dok je isti trajao pjevači odpjevali par pjesmica. Zatim je slijedila služba božja, pri kojoj se pjevalo gosp. Matka Brajše za mješoviti zbor sastavljenu hrvatsku misu. Sopran (gjice M. Kinkela i A. Stambul). Alt (gjice I. Šepić i M. Haidinger). Tenor gosp. B. Dubrović, koji ujedno i svirao). Bas (gg. M. Brajša, koji ujedno i ravnao pjevanjem i A. Gratton i). Maleni doista zbor, al odpjevao cielu misu, ne da se hvalimo, upravo izvrstno. Ne jedan, no više se ljudi izrazilo: „Nikad što sam živ nisam čuo takva pjevanja, a u crkvi od poslie što je sagradjena, nije se još tako pjevalo". I nije, jer „Bez alata nema zanata".

Dobri pjevači, dobre orgulje, a i liepa misa, to sve doprinesló, da je dojam bio vrlo silan. Oni tihi, uježni, mekani-ugodni zvukovi orgulja djelovali tako moćno i tako se silno dojmili srca, da se vidilo i po koju suzu u oku, jer u prvanjih orguljah toga nije bilo. Nije bilo niti punih i jedrih, kao što je imaju nove, no imale su samo oštre, da preoštre glasove, tako da se nije moglo spajati registre međusobno, pa je čovjeku često puta bilo težko pri duši slušati je. Sastav bio je i opet uporabljamo riječ graditelja novih orgulja „skažen" i nije bilo na tako sastavljenih orguljah moguće pravilno i skladno igranje, a niti pjevanje. Svi registri su liepi, nu ponajljepši jest „Vox celeste" zvuka vrlo nježna, približuje se zvuka gudala, kao da struji iz daljine.

Biti će i sada ljudi takovih, kojim neće biti po ćudi ovo ili ono, kano što se uviek nadje, nu takovim ponajbolje odgovaramo ovom rečenicom: „Još se nije rodio, tko bi svim ugodio".

Izborno gibanje.

Kako se rieševaju reklami podneseni od naše stranke. Listine vanjske občine Pule toliko za petu, koliko za četvrtu kuriju kako su bile izložene, prava su rugoba, osobito za dvie sekcije. Mnogi koj plaća dostatno državnog poreza nije bio unesen u 4. kuriji, mnogi unesen, neplaća dostatno. U malih občinah na desetke ljudi, koji su prošli 24. godine i od preko 6 mjeseci nastanjeni (te i da od porodu) u občini, nisu uneseni u listinu V. kurije.

Od naše strane učinjeno je nekoliko reklama navlastito za IV. kuriju za unos plaćajućih.

Na veliko naše čudo vidili smo odbijene te reklame za mnoge izbornike. C. kr. kotarsko glavarstvo kaže u svojih odlukah, da toga i toga nemože unesti, jer polag izvida od poreznog ureda, neplaća dosta.

Proti takovim odlukam učinjeni su utoci iliti rekursi i u njih dokazano s a potvrdami istoga poreznog ureda, da pojedini plaćaju nesamo koliko je dosta, nego i dva i tri, neki i četrdeset puta toliko, koliko bi zadostajalo.

Za danas samo to, neka naši ljudi znaju, kakovimi se poteškoćami imamo boriti glede izbornih listina sastavljenih, od občine, kojoj je na čelu g. dr. Rizzi, talijanski kandidat za IV. kuriju; a državne oblasti pozivamo, neka u tih stvarih budu opreznije, nego li su bile ovoga puta.

* * *

Javljaju nam iz Barbanštine: Dani izbora nisu nam još poznati, nego ih saznademo javit ćemo Vam ih. Barban nije razdiljen u sekcije, već će se kao obično birati fiducijare u gradu Barbanu. Nadamo se, da neće biti prepiranja već da će jednoglasno biti izabrani kmetski fiducijari koji će dati svoj glas našem pred. loženiku dr. Laginji, koji čuti za naš narod i koji se u Beču zagovarati naše nužde i pravice. Na posao dakle, da i nam već jednom sine sunce bolje budućnosti!

* * *

Iz sv. Lovreča Pazenatičkog pišu nam koliko sliedi: Poznato je Vašim cienjenim čitateljem, da bijahu na glavarstvu naše občine u Vrsaru izborne listine ponovno izložene od 13. do 20. t. mj. za V. i IV. kuriju. Ovaj slučaj služi samo na sramotu našim talijanašem i šarenjakom, koji su mislili, da njim je sve slobodno i da će naš dobri puk i nadalje sliepiti bezkažnjeno kako i do sada. Ovaj put smo im pokazali, da su već hvala Bogu i sliepi progledali i gluhi proćuli.

Kako su nas htjeli prevariti sa izbornimi listinami, tako će nastojati, da nas prevare i zasliepe i kod samoga izbora za obje kurije. Radi toga upozorujemo sve naše občinare u ovoj občini, da paze što čine, da nevjeruju talijanskoj gospodi ni šarenjačkim podrepnicam, koje će okolo nas sada obletati da nas osliepe i zavedu u talijansku mrežu, iz koje nam neima više izlaza. Pokažite dakle, dragi moji sučbinari, da ste vriedni potomci slavnog roda arbanaškoga (ali ne izdajice, kakav je poznati arbanas, plaćenik talijanske gospode u Poreču). Oljerajte od sebe svakoga talijanaša, svakoga šarenjaka i svaku gospodsku podrepnicu. Kad Vam se takovo stvorenje približi, doviknite mu sa Isusom, O tidi sotono, jer se ja nedam napastovati od tebe. Učinite ovako prvomu i drugomu, pak Vam se treći neće više približati.

Ako se nalazi među Vami koji odjednik ili izdajica, koji je bio puta s Vami, i koji govori našim jezikom kojim i Vi, pokažite njemu s prstom i recite mu: zam te bilo Bogu i ljudi, nesretni stvore, što si izdao svoj narod kano što je Juda izdao našega Spasitelja.

U dane izbora za V. i IV. kuriju držimo braco svi složno kano virtuge i nitko od nas neka se neiznevjeri.

Poslije izbora pohvaliti ćemo javno sve one naše čestite i poštene suobćinare, koji si budu opet svoje lice osvjetlali, a pokazati ćemo javno sve one, koji nas budu izdali, koji nas prevare il koji se prodadu našemu najvećemu protivniku.

Imena takovih nesrelnika priobćiti ćemo javnosti, da se spominju od roda do roda, od koljena do koljena kano propalice i izdajice, koji nisu vriedni, da ih božja zemlja žive. nosi, niti da im dade mrtvim groba. Opoštenimo se dakle braco mila na čast i diku sebi a našemu dobromu narodu na spas i korist.

Na dan izbora viditi ćemo dakle gdje je vjera, a gdje nevjera.

* * *

Izbori u pazinskoj občini obavili se prema očekivanju naše stranke.

Znalo se najme, da u svih vanjskih občina neće biti nikakve izborne borbe, do li u sekciji Novaki.

Radi toga htjelo se obdržavati u Novaki dne 21. t. mj. izborni sastanak na otvorenom, ali radi velikog pljuska kiše moralo se sabrano ljudstvo razpustiti prije nego li se došlo do ikakve razprave. Bili su najme pristupili sastanku pazinski talijanaši sa svojom perjanicom dr. Krstićem, te su krikom i vikom učiniti nemogućom razpravu. Dr. Krstić, koji je pod iztragom, kako kažu, radi prevare, nije imao nikakva prava sudjelovati izbornom sastanku, a pošto je k tomu svojim držanjem izazivao smutnju, bio je po nalogu g. načelnika dr. Kurelića odstranjen iz sastanka i pridržan u županskom uredu.

Znamenito je to, da kod toga sastanka i talijanaši jesu se posluživali hrvatskim jezikom. Uspjeh sastanka bio je taj, da su Novačani za prvi put u ogromnoj većini glasovali sa hrv. strankom.

* * *

Prošle nedjelje obdržavano je opet više izbornih sastanaka u raznih krajevih Istre. Koliko nam je do danas poznato bijahu ti sastanci: u Vabrigi, občina Poreč, u Pobegih, občina Kopar i u Šmarju (Kročera) občina Pomjan. Poznato nam je, da su naši zastupnici i drugi rodoljubi i na drugih mjestih obdržavali sastanke, ali nam još nejavišе ni mjesta ni uspjeha. Prošloga čedna obavljeni bijahu izbori za V. i za IV. kuriju u razuih občinah. U občini Pazin izabraše talijanaši svoje fiducijare jedino u jednoj sekciji, i to u gradu Pazinu, komu su carske oblasti na nedokučiv način pripojili dva sata udaljeni Pićan. Sve ostale sekcije odabrale istarsko-hrvatske fiducijare.

U občini Vižinada izabraše obje sekcije t. j. Vižinada i Kaštelir talijanaške fiducijare. U ovoj posliednjoj sekciji biralo se dne 23. t. mj. Izborna borba bijaše veoma žestoka i naši podlegoše jedino talijanskomu nasilju i spletkami. O tom izčekujemo od prijatelja pobliže viesti.

Obje izvanjske sekcije občine Piran t. j. Kaštel i Novavas izabraše takodjer talijanaške predloženike. U Novojvasi čujemo, da su se naši izbornici tako žilavo i tako junački ponesli, da su podlegli samo talijanskom nasilju, novcu, slieparijam i izdajstvu. I od tamo očekujemo potanje viesti.

* * *

Izborni sastanak u Pobegih (občina Kopar izborna sekcija Lazaret). U nedjelju u 3 sata poslije podne obdržavao se izborni sastanak u Pobegih, što ga je sazvao zemaljski zastupnik vlel. g. Josip Kompare. Političko društvo „Edinost" u Trstu odaslalo je na sastanak predsjednika Mandića i blagajnika g. Bogdanovića.

U određeni sat otvorio je g. Kompare sastanak pozdraviv srdačno mnogobrojno sakupljene izbornike u dvorani konsumnoga družtva i pjevačkoga družtva „Ilirija". Predstavi odaslanike političkoga družtva „Edinost" koji bijahu burno pozdravljeni i predloži za predsjednika župnika velel. g. Kocijana.

Zatim obrazloži zastupnik Kompare važnost predstojećih izbora u, poduljem govoru ali usried govora morade prekinuti jer dodjoše mnogobrojni izbornici iz Cesara sa glasbom. Pošto bijaše prostrana dvorana već do tada puna, moradoše svi iz dvorane na dvorište, gdje je g. Kompare dovršio svoj govor — živahno pozdravljen. Za njimi govorio je predsjednik pol. dr. Mandić o carevinskom vieću, o predstojećih izborih i o kandidatih za V. kuriju povukav paralelu izmedju dr. Laginje i dr. Bennatia. I njegov govor slušalo je občinstvo pažljivo te ga na koncu odobravanjem popratilo.

Iza toga predloži zast. Kompare g. dr. Laginju za kandidata u V. kuriji, što su izbornici oduševljeno i sa živio-klici popratili.

Konačno zahvali se predsjednik svim prisutnim na pažljivosti preporučiv im, da budu kod izbora složni. Kasnije razvila se vesela zabava u dvorani konsumnoga družtva. Glasba je udarala vesele popatnice pjevačko družtvo „Ilirija" pjevalo je miloglasne slovenske pjesme.

Prije sastanka pozdravio je predsjednik Mandić mnogobrojno občinstvo preporučiv mu još jednom toplo, da si osvietla pošteno slovensko lice kod predstojećih izbora. Trščanske gostove popratila je glasba i burni živio-klici oduševljenog občinstva kad se rastaše sa dičnimi Pobežani.

Nadamo se, da će sjeme, što ga posijaše narodni predstavnici onoga dana donieti obilata ploda dne 27. i 28. t. mj. Bog dao!

* * *

Sastanak u Vabrigi. Izmedju Poreča i Cittanove leži skoro na moru selo Vabriga od kakovih 80 kućnih brojeva, a blizu su občine Tar (Torre) i Frata. U toj Vabrigi bio je prošle nedjelje dne 25. novembra izborni sastanak u 2 ure po podne. Došli su: iz Pule dr. Laginja, iz Tinjana načelnik Defar i občinski savjetnik Šime Ivetić, ovaj u narodnoj kmetskoj odori, Stipe Legović iz sv. Ivana od Šterne, onda vidjeniji naši ljudi iz Kaštelira, Novevasi, Tara i Frate. Samih Vabrižana pak je bio velik broj. Sastanak se je držao na gornjem podu škole, što ju je dala zidati na vrlo zgodnom mjestu naša velezaslužna družba. Kuća je, hvala Bogu pod krovom, liepo i čvrsto zidana, a tako je i lies vrlo dobar. Sastanak je prijavljen oblasti, koja je dala dozvolu, da se i na otvorenom drži, nu bilo je premokro. Žandara je bio velik broj, ali jih nije trebalo, jer naš svieti, kad ga se pusti u miru i kad ga se neuzi miran je kao janje. Na sastanku je uz naše bio i dobar broj onih iz Tara, koji su do sada protivno glasovali. Istini za volju treba reći, da su se svi ponašali posve mirno.

Dr. Laginja prikazao se je sakupljenom narodu kao predloženik za petu kuriju, protumačio zgodnim načinom zadatak parlamenta i koje se stvari po njem mogu, a koje se nemogu poluciti. Tumačio je potrebu, da narod bude složan za svoje pravice i za vršenje izbora; dao je mnogu nauku o treznom življenju, skrbi za djecu i vjeri prema svomu narodu, što su ljudi primili velikim odobravanjem.

Pohvalio je Družbu, što je dala zidati školu i narod, osobito one vredne starije, koji su pri gradnji u svemu na ruku, pak vrle mladiće, koji su teško i mučno radili.

Oko 4 ure razišli su se ljudi u najljepšem redu i miru. Dr. Laginja i dru-

gosti, koji su iz daleka došli. Bili su gosti Antona Bibulića našega vrednega posjednika u Vabrigi, komu Naša Sloga zato javno zahvaljuje pred svim narodom.

Ufanje je, da će ovoga puta i sekcija Tar — Vabriga — Frata Novavas izabrati naše fiducijare, nu to samo ako budu povoljno riešeni reklami i rekursi, to jest, ako bude izbrisana ona množina mrtvih i taljianaca, koji su u listinama i na ime kojih su druge pute najbrže glasovali nepravo mnogi kupljenici. Nadajmo se, da će ovoga puta poći poštenje, a bila bi i doba!

* * *

Kopar-grad, Pomnjan, Roč, Sv. Nedelja od Labina, Gerolda sa Fantanami izabraše talijanske fiducijare za V. kuriju.

* * *

Izbori fiducijara za V. kuriju u Puli počeli će dne 12. decembra.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Bečki listovi pobijaju viest nekih českih novina, da će tobož odreknutje nadvojvode Frana Ferdinanda doći na razpravu i u češkom saboru. To odreknutje da će doći jedino pred carevinsko vieće, gdje da mu je pravo mjesto.

Iz Češke dolazi glas, da će tamo umjereniji Niemci izgubiti koji mandat na korist najradikalnijih živalja; dogoditi će se dakle ono, što se je predvidjalo, da će naime buduće carevinsko vieće imati više radikalaca raznih stranaka nego li ih je imalo prijašnje. Glasa se takodjer, da gube u Českoj i socijaliste zemljište, što bi imalo značiti, da narodnostno pitanje i tamo igra još uviek glavnu ulogu i da internacijonalizam polazi iz mode.

Dne 22. t. mj. javio je službeni list bečke vlade, da bijaše predsjednik prizivnoga suda u Pragu g. Franjo Jansa na vlastitu molbu umirovljem i da je tom prilikom zadobio viteštvo. Istoga dana bijaše imenovan predsjednikom prizivnoga suda u Pragu Viktor vitez Vessely, koji je do sada služio u Movravskoj i kojega hvale bečke novine, što ga neće stalno u čeških krugovih u Pragu preporučiti.

Glavno staročeško glasilo „Politik" piše povodom toga imenovanja, da je ono izazvalo medju češkimi zastupnici, koji se nalaze u Beču najveće ogorčenje. Oni drže stalno, da će sada češki ministar dr. Rezek podati ostavku. Češki listovi opisuju novoga predsjednika kao vjernog prijatelja i saveznika poznatog ustavovjernog kolovodje baruna Chlumeckoga i njegovih jednomišljenika. Radi toga — pišu — da će u čeških krugovih imati jedva iko toliko odvažnosti, da odobri ovo najnovije djelo vlade dra. Körbera.

U Pragu imali su ovih dana Niemci iz Češke velik sastanak, na kojem bijaše stvoren program za buduće njihovo djelovanje i proglašeni nekoji kandidati za predstojeće izbore za carevinsko vieće. U tom programu zauzimlje dakako prvo mjesto zahtjev Niemaca, da se proglasi njemački jezik državnim jezikom.

Madjarske novine pišu, da bijaše zemaljska vlada za Bosnu-Hercegovinu ponukana posljednjimi razpravami o gradnji željeznicah u tih pokrajinah, da izradi osnovu za ustavnu vladavinu u Bosni-Hercegovini. Iz početka imala bi ta ustavnost da bude posve jednoštavna. Imalo bi se naime dati kotarom autonomiju, koja bi odgovarala županijskim autonomijam u Ugarskoj. U savezu s ovim javljaju, da je odbor bosanskih muslimana (muhamedanaca) sastavio novu spomenicu glede njihove crkvene autonomije, u kojoj su sadržane sve želje i pritužbe bosanskih muslimana. Ta spomenica imala bi biti predana caru i kralju Franu Josipu.

U hrvatskom saboru neima jošte živahnosti, jer je sav rad za sada usredotočen u proračunskom odboru. U saborskih sjednicah nalaze se obično na dnevnom redu razni podnesci, priobćenja i interpelacije.

Bugarska. Iz Sofije javljaju, da se je bugarska vlada konačno odlučila na to, da uredi svoje financijalno stanje uvedenjem novih poreza, monopola itd. Zakonske osnove o tomu, da će predložiti već u dojdućem zasjedanju narodnog zastupstva. Znatnomu dohodku nada se bugarska vlada od poreza, kojim će biti obterećeni oni bugarski neženje, koji su prekoračili tridesetu godinu. Na uvedenje toga poreza — koji će pasti na pojedinca u iznosu od 10 — 100 franaka — pomišlja ozbiljno bugarska vlada i radi toga, što se opaža, da broj ženitaba posljednjih godina znatno pada. Bugarski mužkarci predlažu, da se taj porez uvede i za stare djevojke, ali valjda samo na one, koje se vlastitom krivnjom nemogu udati.

Rusija. O bolesti cara Nikole kolaju različiti glasovi. Car Nikola leži bolestan u Livadiji. Spočetka se bolest tajilo, pak se priznalo, da car boluje od influence i napokon se priznalo, da car boluje od pošaline. Po službenih viestih razvija se bolest normalno, te neima za sada nikakve pogibelji za visokoga bolesnika.

Italija. Dne 22. t. mj. sastao se je talijanski parlamenat. Poznavaoci talijanskih odnošaja tvrde, da sadašnja vlada neće moći da izpuni težku zadaću, koja ju čeka t. j. provedenje porezne preinake. Ministar predsjednik Saracco — starac od 80 godina — priznaje očito, da je veoma pogriešan današnji porezni sustav Italije, ali dodaje istodobno, da se već sada na radikalne promjene nedade ni misliti.

Kina. Englezke novine doznaju, da je izdala carica udova tajni nalog na sve podkraljeve, da se priprave na rat proti medjunarodnim četam. Carica udova igra dvojaku ulogu sa zastupnici velevlastih jer znade, da su ovi medju sobom nesložni.

Franina i Jurina.

Fr. Si čul kako se je Krstić prodal Talijanom Istre?

Jur. Ne, lego da mu beči pošiljaju iz Poreča i Pule.

Fr. A čaj to lego prodat se.

Jur. Pak još ima koraja našem mužem reć, da bi nas oteli prodat pod Hrvatsku.

Fr. A ja, on se drži one, reci mu da ti nereče.

* * *

Fr. Spomećuješ se kako je užal poštar šepalo puli Miholić govorit, da se on nesme pačat va politiku?

Jur. Kako ne, ter san to dosti puti od njega čul.

Fr. Ma se sme sada pačat va Ičićeh.

Jur. To se zna, ma za talijansku politiku.

* * *

Fr. Ma zač nepovè Krstić, kega misli on poslat va Beč, kada neće našeh muži?

Jur. Će ti se da'. Da bi to povedel, nebi mu više verovale one nemoti, ke za nos vodi.

Fr. Ja, on je sada za starinu i domaćinu, a kada se bude zbiralo zastupnika, će bit za Talijana.

Jur. Ter je tako bilo i s Bartoličem.

Fr. Sada da dela za nekega Benalića.

Jur. Mora bit pravi muž, ki se š njim pača!

Pokrajinske:

Imenovanje. Prizivno sudište u Trstu imenovalo je pravne vježbenike gg. Stanislava Lapajne i Feruci-a Slocovicha prislusnici kod zemaljskoga suda u Trstu.

Vjenčanja. U Banjaluci vjenčao se je dne 22. t. mj. g. Vinko Grgurina, trgovac rodom iz Rukavca (obćina Kastav) sa gospodičnom Idom Varšek. Bilo sretno! — U subbtu dne 24. tek. pirovalo se u rodoljubnoj kući kapetana Nika Perčića u Voloskom. Dražestna njegova kćerka Dragica vjenčala se sa gosp. Rudolfom Bernt-om c. kr. kotarkim geometrom u Voloskom. Srećnim mladencima i cieloj obitelji naše najtoplije čestitke!

Pop Anton Kirinčić bivši kapelan u Dobrinju, umro je naglom smrću od kapi dne 20. t. mj. u svom rodnom selu Gostinjicu. Bila je to najpoznatija ličnost u Dobrinju, poznat širom ciele Bodulije, a i izvan granica iste zbog svoga patriotizma i velike gostoljubivosti. Nema sjegurno vidjenijeg Hrvata, koji se nebi ako je bio ikada u svom životu u Dobrinju, sjećao popa Antona Kirinčića. Ako je obćina Dobrinjska prva na otoku Krku počela dopisivati hrvatski, sjegurno je to u glavnom njegova zasluga.

Sve vrieme svoje službe od 40 godina ovršio je kao kapelan u Dobrinju, bivši istodobno nekih 15 godina i mjestnim učiteljem. Pred dvije godine zatražio je mirovinu i dobiv ju, povukao se u svoje rodno selo Gostinjac — pol sata hoda od Dobrinja. Kad iznenada dne 20. t. mj. o podne stiže žalostna viest „pop Anton je umro". Istog jutra izrekao je po običaju u bližnjoj crkvici sv. misu, i došav kući počeo se nešto tužiti, našto ga metnuše u postelju, gdje je doskora izdahnuo, udaren od kapi.

Sprovod mu je bio dne 22. t. mj. kakova naskoro u Dobrinju nije bilo, jer tu nadošlo ljudi iz sviju sela prostrane obćine, da izkažu posljednju čast svomu obljubljenomu domorodcu. Vječni mu pokoj i laka zemljica!

Roma locuta — causa finita! Pod tim naslovom čitamo u tršćanskoj „Edinosti" od dne 24. t. mj. koliko sliedi:

Danas valja nam izviestiti čitatelje o dogodjaju, koji je poviestničke važnosti. Selo Riemanje sa Logom primljeno je u svetu katoličku crkvu grčkoga obreda a biskupije križevačke, slavenskoga bogoslužnoga jezika. Presvjetli gospodin biskup križevački Julij Drohobecky poslao je tim povodom poslanicu na puk riemanjski, u kojoj mu kaže medju ostalim:

„Viste ostali u pravoj katoličkoj vjeri i nedajte se ničim od nje odvratiti i zavesti. Držite se jedinstva duha u svezi mira. Jedno tjelo, jedan duh... Jedan gospod, jedna vjera, jedno kršćenje."

Ova promjena obreda dogodila se znanjem i adobrenjem sv. Stolice u Rimu i austrijskoga ministarstva u Beču.

Selo Riemanja sa Logom imade okolo 400 duša, a leži na željezničkoj pruzi Trst-Herpelje, na kojoj imade i postaju pod svojim imenom. To selo zovu i sv. Josip, jer je glavna crkva posvećena sv. Josipu.

Riemanje, sa Borštom i Boljuncem spada pod župu i obćinu Dolina u Istri

Na taj doista važan dogodjaj u našoj Istri, ni pol sata daleko od Trsta vratiti ćemo se opet čim nam prostor lista dopusti.

Barbanci budite na oprezu! Pišu nam iz Barbana. Doznajemo, da protunarodna stranka u Raklju ljuto agitira proti našoj stranki; zbog česa se je bojati, da je na čelu tih agitacija famosi don Nicolich, desni prijatelj Pre Anzula iz Alture. Dakle gospodin, koji se ubraja medju one, koji su dan danas svemogući u Istri.

Upozorujemo g. Nicolich-a i njegove pristaše, da na dan izbora ostanu kod kuće, jer će bolje učiniti, nego da dodju mutiti naš narod, koji smutnje ne treba. A našim preporučamo, da budu na oprezu, jer protivnici rade poput mudre lije — tajno i lukavo!

Ovih dana bio je cestovni inžinir u Barbanu, te se je zagrozio našim ljudem, da ako ne budu svi glasovali za talijansku stranku, da će prestati radnja ceste u barbanskoj strani a započeli da će ju na labinskoj strani. Obećavao je, ako budu glasovali za talijansku stranku, da će njim sagradili mnogo cesta i sve putove popraviti, a medju to da će njim doći novaca na vreće. Ali na žalost takova se obećanja čuju jedino u oči izbora, dočim se poslje dovršenih izbora zaborave a kad u kakvom kraju tim obećanjima zavedeni narod izbere njihove fiducijare, još mu se podrugivaju i posmiehavaju!

Eto tako mame talijanski prosvjetitelji naš još u mnogo krajeva sliepi narod, koji im pruža ruku pomoćnicu da lakše postignu svoj željeni cilj — da Istru privedu pod blaženu Italiju — zemlju glada i nemira!

Pišu nam iz Pomera. U kući Mate Čukona dogodila se sinoć tučnjava. Uzrok vele da je bio jedan delegatov brat. Mladić Miho Periša udario je Josipa Vojaka sa žmulom u glavu, te je ovaj morao iste noći u bolnicu po liječničku pomoć, a Miho Cukon, delegatov brat, udario je u čelo Ivana Buića, te ga malo okrvavio. Čudnovato, da taki nemiri i tučnjave dogadjaju se uprav gdje su delegatova braća i u njihovim kućama i krčmama. A ipak delegat je prvi, koji ima skrbit za mir i red u cielom selu, te naravno i u svojoj kući. Zašto ne čini svoju dužnost?

Pišu nam iz Lupoglava, 22. novembra 1900. Danas odkrio se ovdje spomenik pokojnom Rajku Revelante, bivšem velevriednom opatijskom kapelanu. U 10 sata sakupilo se oko 20 svećenika i učitelja, boljunski g. načelnik i tajnik i neki Poljanci te prilično puka u crkvi gorenjevaškoj, gdje je službu božju obavio velečastni g. Pikulić, izrekav i nadgrobno slovo. Na mnogom licu opazili si mogao gorkih suza nad toli ranim grobom mladog svećenika i narodnjaka. Bog ti bio dobar, mili Rajko!

Višak prinosa sakupljenih za spomenik pok. Revelante — u iznosu od 20 kruna, odlučila su sakupljena gospoda podariti djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu i k toj svoti sakupljeno je još kruna 20·07.

U Ližnjanu prodaje se velika stancija vrla dobro uredjena. Tko bi se želio više o tome obaviestiti, neka se obrati na g. Legovica — Via Cenide 14 — u Puli.

Vrlo liepu sobu, u najljepšem položaju u Puli s vidikom na more i cielu Istru, sa posebnim ulazom i drugim pogodnostima odaje se odmah najjeftinije. Više doznaje se kod uprave našeg lista.

„Poštujte gospoje!" poznata je rieč pjesnika, pošto je njihovoj brizi povjereno tjelesno, a po tom i duševno dobro obitelji, dočim mužkarac udovoljavajući dužnostima svoga zvanja ne može se nikako skrbiti, kakova će hrana za njegovo tielo doći na stol. Medjutim težko je takodjer za gospoju uviek pogoditi pravo, budući ipak njezina odgovornost počima već kod zajutarka. Stoga je zacielo od sveobće koristi imati na umu, da se je u tu svrhu kao najizvrstnijim, po zdravlje najkoristnijim i vanredno ugodno-tečnim pokazao kavni napitak sastojeći od polovice zrnate kave pomješane sa polovicom Kathreinerove Kneippove sladne kave. Stotisućna opažanja i izkustvo preporučuje ovu najbolju primjesu kave naposeb svakoj gospodarici i majci u ime uredjenja zaista prave obiteljske kave, koja pored svoga prijatnoga djelovanja pruža ujedno i neki stanoviti dio hranivosti i jačanja. Kathreinerova Kneippova sladna kava dobiva se posvuda, nu ipak prava samo u poznatim Kathreinerovim omotima.

Izkaz prinosa na ravnateljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ tekom mjeseca oktobra tek. g. 1900.

Gdja. Ema Slanger iz Lovrana mjesto vienca na odar blagopokojne Luce Tominić . . . . K 10·—
Gosp. Emanuel Perčić, pravnik predaje kao prihod od izleta Volosko-Opatija-Pul dne 26. agusta . . . . „ 27·20
Gosp. Julij Miran, učit. u Opatiji svoje mj. prinose za Agust, Septemb. i Oktobar . . „ 6·—
Gosp. Katalinić-Jeretov sabranih a putem „N. L.“ objavljenih „ 403·—
Gosp. Sjep. Čop, krojački radnik u Opatiji daruje . . . . „ 4·—
Gosp. dr. B. Vinković, odvjet. Karlovac sabranih prigodom pira Ivana Papića iz Brloga sa P. Skavić iz Karlovca . . „ 18·—
Uprava „Viroviličana“, Virovitica primljenih . . . . . . „ 14·—
Uprava „Agramer Tagblatta“ primljenih . . . . „ 12·90
Ista Uprava istog lista priposlanih joj . . . . „ 99·80
Gosp. Franjo Halama, župnik u Šumbregu učlanuje se kao član utemeljitelj i izplaćuje podpunu svotu . . . . „ 200·—
Gosp. Ivan Zatluka iz Novegradiske sabranih prigodom poslave imendana gdje. Ter. Rukavina . . . . „ 8·—
Gosp. Rudolf Mandić, pravnik u Gracu sabranih na prvoj sjednici družtva „Hrvatska“ „ 11·02
Gdja. Jel. Mihićeva u ime odb. ručnih radnja za izigranje na korist Družbe, u Valpovu — prihod ukupni . . . . „ 365·—
Uprava „Obzora“ sabranih i priposlanih joj . . . . „ 400·—
Gosp. Fran Rubeša, Zamet, sabranih medju pjevači „Sloge“ u Zametu . . . . „ 16·—
Gosp. dr. Božo Vinković, odvj. Karlovac sabranih u prijateljskom družtvu dne 27. X. u svratištu „Central“ . . . „ 12·80

Dr. Fabianić, blagajnik.

Izpravak: U zadnjem izkazu je stalo, da je gosp. Rikard Katalinić-Jeretov poslao za sabranih u Dalmaciji K 161·58 a mora stati samo K 52·30.

Naši posebni brzojavi

Boljun, 24. nov. Naših devet fiduciara pete kurije izabrano sa 219 glasova većine.

Čepić (na jezeru). 24. nov. Naši 3 fiduciari izabrani sa 219 glasova proti 1 talijanskom.

Kršan, 24. nov. Izabrani 4 naši fiducijari sa 187 glasova proti 46 talijanskih.

Podgrad. 26. novembra. Vele Mune i Hrušica izabrale su jednoglasno za petu kuriju naše fiduciare.

Motovun, 26. novembra. U Karojbi jednoglasno izabrano 5 fiduciara za petu kuriju.

Labin, 26. nov. Sekciju Sv. Lovreč dobili naši sa 403 glasa od 404 glasujućih. Fiducijari su: Glusić Dinko, Dubrić Ivan, Snasić Diminić Martin, Diminić Lovre, Skopač Anton.

Labin, 26. novembra. Sekcija Sv. Martin izabrala pet fiduciara naših sa 193 glasova proti 116 protivnih. Sv. Nedelja izabrala 2 talijanska fiduciara.

(Pobjeda u Sv. Martinu i Sv. Lovreču, kao i ona u vanjštini plominskoj (Čepić-Kršan) vrlo su znamenite s toga, što smo zadnji put imali samo neznatni dio tih fiduciara, a ovoga su puta socijalisti držali labinjštinu kao u pesti. Uredn.)

Buzet, 27. novembra. Topolovac i Gradine (kotar porečki) izabraše jednoglasno naše fiduciare za obe kurije.

Kopar, 27. novembra. Obćine Dekani i Dolina izabraše naše fiduciare.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: kg po K 4·90

Voštene svieće i dupliro I (austrijski sastav) . . . . „ „	4·40
Svieće i dupliro I (talijanski sastav) „ „ „	3·—
Svieće i duplire II „ „ „ „	2·40
Tanjan lacrima I . . . . „ „	2·40
„ „ II . . . . „ „	2·—
„ granis . . . . „ „	1·20
Povošteno platno za oltare . . . . m „ „	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 8%.

Sa odličnim stovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Filijalka

c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po 2¾%
„ „ „ 8 „ „ 3¼%
U pismim na ime sa predob. od 4 dana po 2¾%
„ „ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ „ 30 „ „ 3¼%
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ „ 3 m. „ 2¼%
„ „ „ „ „ „ „ 6 „ „ 2½%

Okružni odiel u krunama

razpoloživ smjesta. 2½% na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu. Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška

Bavi se kupnjom i prodajom divisa novca i vriednostnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestnie uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu“ po svih kavanah i gostionah kolko u Puli toliko izvan iste.

Posjed

u Loboriki, odaljen 7 km. od grada Pule, ležeći uz cestu, sastojeći iz kuće i gospodarskih zgrada, livada, oranica, šuma, vinograda, obsižući 70 jutara zemlje prve vrsti

prodaje se

sveukupno ili na dielove.

Pobliže obavjesti daje uprava našeg lista.

Našu zahvalu

ponajljepšu izrazujemo svim nama naklonjenim poznatim i nepoznatim p. n. naručiocem, osobito pako veleštovanomu ženstvu, koje sa takovom odlučnošću po svim trgovinama zahtjeva naše tjestenine.

Il. Bistrica, u oktobru 1900.

Sa podpunim štovanjem

Žnideršič & Valenčič.

Jedini

IŽVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i proste poštarine.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni liekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanja i trganja u kostih, ukočenosti ili grevom u žilah, boli u kukovih i križićah, kostenom pogancu, probadanju, sva vrstnim nazebam. Ciena 80 nové.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 nové.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofulomosti, podbuhlosti, djetinjoj kriljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 3 fiorin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom odlikuje krvizlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavnu bol oblakšava tegoba ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u slezici, želudačne greeve, žutica, grozica ili zimnica, zavijanje ili griznja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zaprieči i same bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probavé, kada blago neće rado žderati pa se napajuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 nové.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 nové.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, natugnulim žilam, ukočenosti i uteklini, posile teškoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 nové.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razčiščuje usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 nové.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam perućni i osopotinam, 1 lončić 50 nové.

Antisutin. Prah proti znojenju ili poni, proti zajedjal. Škatulja 50 nové.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 nové.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkost, njećnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 fiorin. K tomu spada još boraksov sapun po 40 nové.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčišćih stvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 nové.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manam na licu, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora koža i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, to se Eglantine mast uživala na pokvarni te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 fiorin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlasišće. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15

Mirisna žesta za sobe kaditi. nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 n.

Otrov ili čemer za stienice i ščurke. Flašica 50 nové.

Antifebrilo od Rodinsa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinsko špecijalitete.

LJUBLJANSKA

KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na tekući račun, i na **girokonto** sa 4½% kamatima od dana **uložka do dana dignuća.**

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 82. U Puli, dne 30. novembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se napatnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Siećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Učitelj — zlotvor!

U prvom početku narodnoga pokreta pridružilo se ono malo pučkih učitelja, što ih bijaše n a š i h u Istri, dušom i tielom onoj šačici svjetovnjaka i svećenika, koji bijahu na čelu tomu pokretu. Od tada stajalo je narodno naše učiteljstvo, hrvatsko i slovensko, vjerno i požrtvovno uz one muževe, koji su pripravni sve žrtvovati za duševno i tjelesno dobro istarskoga patnika. Zavidna je našim narodnim dušmanom bratska sloga i iskrena ljubav, koja vlada izmedju glavnih pokretača prosvjete u Istri, izmedju našega čestitoga svećenstva i mukotrpnoga učiteljstva. Tu bratsku slogu, tu ljubav uzajemnu nastojali su dušmani naši krvni često pomutiti, ali im to do danas hvala Bogu i rodoljubnoj sviesti svećeničkih i učiteljskih krugova, nije pošlo za rukom. Kod nas nije moguće do sada pomisliti pravog narodnog svećenika ni čestitog narodnog učitelja, a da nebi obojica složno upregli sve svoje sile, da prosvjetle narod, da ga oslobode od duševnog i tjelesnog robstva, što mu ga danomice nameće i narivava nasilni susjed, jednako protivan, jednako pogibeljan jednomu i drugomu.

U Istri vidjamo kod svakog narodnog poduzeća, kod svakog iole važnijeg javnog dogodjaja, složna učitelja sa svećenikom, gdjeno snuju i smišljaju skupno, kako bi pomogli biednomu narodu i svomu stališu. Neima u Istri poštenoga narodnoga učitelja, koji bi se otegnuo ikakvomu trudu ikakvoj žrtvi a da nebi pošao u borbu za prava naroda uz brata, prijatelja ili susjeda svećenika — u koliko mu to propisi njegova zvanja dopušćaju.

Radi toga i jest kod nas cienjeno i uvaženo narodno učiteljstvo, koje u mnogih krajevih prednjači u svemu, što je plemenito i uzvišeno, svim ostalim slojevom pučanstva.

Pučki učitelj u mnogih mjestih Istre jest zapušćenomu i zanemarenomu narodu i učitelj i svećenik i vodja u duševnih i tjelesnih poslovih. Takovomu učitelju odan je narod poput djeteta, sluša ga i sliedi kano ovca dobra pastira, a njegov glas je cienjen i uvaživan u svih narodnih krugovih.

Naše narodno učiteljstvo vrši rodoljubno i nesebično i u sadanjih državnih izborih svoje državljansko pravo na korist naroda iz kojega je poteklo. Ono se doduše nemože javno izticati koliko bi zaista htjelo, radi nesnosnih naših političkih odnošaja, ali ono će stalno i sada učiniti svuda svoju svetu dužnost.

To rodoljubno i požrtvovno nastojanje našeg učiteljstva na korist nevoljnog naroda, ona uzorna sloga i srdačna ljubav izmedju učiteljstva i svećenstva bijaše zazorna u č i t e l j u z l o t v o r u, koji se je doklatio u tužnu Istru iz bratske zemlje, koja nam je već do sada dala četu odmetnika i izdajica, koji se nalaze u službi narodnih dušmana, kojim pomažu znalice kopati grob našemu narodu.

Taj učitelj — zlotvor sije već par godina — odkad je iz narodnog našeg kola skočio u talijanski tabor, sjeme razdora, sjeme nesloge i mržnje u strukovnom učiteljskom listu „Učiteljski Tovariš" što no izlazi u Ljubljani. Čestimi dopisi i viestim iz Istre nastoji razdražiti naše učiteljstvo proti svećenstvu, predstavljajuć prve kano nieme robove nasilnog svećenstva ili po njegovu p o p o v a z a v o d n i k a!

Mi se njemu ne čudimo, jer ga poznamo u dno duše, jer znamo, da radi iz mržnje i osvete. On, kao što je prije 8—10 godina radio oduševljeno ali strastveno za hrvatstvo Istre, tako radi danas strastveno i podlo za njezino talijanstvo. Ne čudimo se dakle njemu nimalo, jer je narodni odpadnik, jer je bacio u blato sve ono što mu za djačkih dana i prvih godina učiteljevanja bijaše najmilije na svietu, ali se čudimo uredničtvu onoga lista, koje bijaše nauj upozoreno, i koje bi moralo vjerovati više svemu hrvatsko-slovenskomu učiteljstvu Istre, nego li jednomu odpadniku narodnomu, jednomu beznačajniku.

Na zadnjoj skupštini učiteljske „Zaveze" zaklinjao je uzoran učitelj Istre, predstavnik hrvatskih i slovenskih učitelja naše pokrajine svoje slovenske drugove, da nemute sloge izmedju učiteljstva i svećenstva Istre, da nam je ta sloga neobhodno potrebita, hoćemo li se izkopati iz klanca jadikovca jedni i drugi i sav naš narod u Istri, — a kad tamo glasilo slovenskoga učiteljstva u Kranjskoj otvara svoje stupce učitelju — odpadniku, koji neima ni ugleda ni upliva, ni ljubavi ni poštovanja medju ostalim našim učiteljstvom ni koliko je crna iza nokta.

Tako se gospodo slovenski učitelji iz Kranjske ne pomaže Vašim velezaslužnim drugovom Istre, nit se pospješuje ni njihove ni narodne probitke. Tim se nastoji posijati sjeme mržnje i nesloge medju najvažnije čimbenike naroda na njihovu i narodnu propast a na korist zajedničkog im dušmana.

Mi znamo vrlo dobro, da je biedno stanje našega učiteljstva, znademo, da mu se je danomice boriti za obstanak, da je sirotan patnik kano i nevoljni narod medju kojim živé i radi, ali samo bezdušni zlotvor može uztvrditi, da je svemu tom njegovom stanju krivo svećenstvo, d a o n o s l i e d i s l i e p o s t o p e p o p a z a v o d n i k a, d a s u n a š i n a r o d n i p r v a c i p r o t i v n i z a k o n u o p o v e ć a n j u u č i t e l j s k i h p l a ć a, d a s u n a š i u č i t e l j i p o p o v s k e p r i r e p i n e itd., itd.

Htjeli smo priobćiti u cielosti hrvatski pisani dopis iz Istre u spomenutom listu od dne 20. listopada, u kojem se nalaze gornji navodi, i u kojem je sasuta puna vreća smrada na naše čestito svećenstvo, te na zastupnike S p i n č i ć a i L a g i n j u, ali buduć nam se ovaj članak odviše raztegnuo, pušćamo rečeni dopis za budući broj.

Naše će zaslužno učiteljstvo već iz ovoga razabrati djavolsku svrhu nevriednog mu druga, koji ide za tim, da posije zlotvornom rukom sjeme razdora i mržnje medju dva najvažnija stališa u narodu — pošto je sam zatajio majčino mlieko. Ono neka mu sudi!

Izborno gibanje.

I z b o r f i d u c i j a r a u L a z a r e t u. Zadnji izborni sastanak, što ga je obdržavao zastupnik Kompare uz sudjelovanje gg. od političkoga družtva „Edinost" prošle nedjelje u Pobegih, nije ostao bez dobrih posljedica. Zadnje rieči, što nam ih je doviknuo na razstanku predsjednik pol. družtva „Edinost", usadiše nam se duboko u srca naša. Uspjeh izbora u sekciji Lazaret nam je tomu dokaz.

U toj sekciji je ogromna većina izbornika naše stranke, ali pošto se nije u vrieme reklamacije nitko pobrinuo, da uvrsti naše izpuštene i da briše koparske gradjane protuzakonito uvrštene, bilo se je bojati, da će naši spletkom i nasilju koparske gospode podleći. Prevarismo se. Utorak dne 27. t. mj. vršio se je izbor. Došav za rana na birališće, osvjedočismo se, da će pobjeda biti naša. Koparski talijanaši motrili su tužno — mrkim pogledom naše vesele i mnogobrojne izbornike. S i n j o r i bijahu pokunjeni. S početka bijaše talijanaških izbornika ili prodanaca vrlo malo na biralištu, dočim su naši samo na mjesto došli.

Okolo 11 sati dopeljao je neki talijanaški agitator iz Kopra 3—4 talijanaška izbornika, koje je predvodio kano kvočka piliće. Naši izbornici pozdraviše tu četicu prodanaca, napose četovodju porugljivim smiehom. Okolo podna dopeljao se iz Kopra kotarski živinar koji je pošao ravno u dvoranu na glasovanje. Tuj sabrani naši povjerenici prosvjedovaše proti tomu, što je i izborni komesar opravdanim našao, nu izborna komisija dopustila je ipak da on, koparski gradjanin, vani glasuje, premda je dan prije u istoj kuriji u Kopru glasovao. Istotako glasovao je i neki koparski Luigi. Kako su došli ti gradski izbornici u izborne liste vanjske sekcije znati će sl. glavarstvo obćine Kopar.

Svoje pristaše uvrstiše u izborne listine protuzakonito, dočim su naših izpustili dobru polovicu. Medju ovimi je i sam župnik iz Lazareta!!

Naši izbornici škripali su zubmi radi te nezakonitosti, ali pomoći nebijaše, jer nisu na vrieme reklamirali.

Kad je zvono najavilo podne, zahtjevali su naši, da se izborna dvorana zatvori i da glasuju još oni, koji su unutri. Tako bijaše naime odinčeno, i to se je ovršilo. Do mala bijaše priobćen uspjeh izbora. Naši fiducijari dobiše 103 a talijanaški 80 glasova. Kako su došli do ovih glasova, znadu najbolje koparski š i n j o r i i njihovi p a t r o n i.

Govori se javno, da je glasovalo Talijana po 2—3 puta, premda neimaše po zakonu ni jednog glasa, jer su koparski gradjani.

Čim bijaše poznat uspjeh izbora, zaviknuo je prvi naš čestiti Ante [illegible] iz Cezari gromki živio! čemu se [illegible] svi naši izbornici oduševljeno. Veselje i oduševljenje naših težko je popisati. Iz Brtokih došla je u susret našim narodna glazba sa trobojnicom na čelu. Domaći pjevači završiše pjesmu a talijanaški š i n j o r i stajaše mrki i pokunjeni u kutu, kano da su na smrt odsudjeni.

Konačno krenuše naši sa birališta u dugoj povorci napram Brtokom. Napr[ie]d koracala je glazba udarajuć veselu koračnicu, za njom vriedni naši pjevači zamjenjivaše glazbu, a za tim duga četa izbornika. Došav u Brtoke pridružiše im se dvije glazbe, jedna iz Cezara, druga iz Pobega.

Pobjeda u Lazaretu razveselila nas je izvanredno, jer je to prva u ovoj obćini, pred vratmi samoga Kopra — u kojem se nalazi predsjednik talijanskoga političkoga družtva za Istru i kandidat protivnih. Taj sramotni poraz mora ih silno peći, jer izgubili bitku u svojoj obćini, baš pred samimi vrati talijanskoga Kopra — težak je udarac. Ali šta ćete latinska gospodo, naš puk se neda više po vami za nos voditi, jer ste ga odviše dugo sliepili i varali. On je Bogu hvala i tuj progledao i više ga nećete zasliepiti.

On Vam je utorak pokazao, da je gospodar u koparskoj okolici u V. kuriji, a u sriedu će Vam pokazati, da znade pobiediti u svojoj sekciji i kod izbora za izvanjske obćine.

Našim sviestnim izbornikom okolice koparske a iz sekcije Lazaret svaka čast i slava. Živili!

Eto Vam imena naših čestitih fiducijara V. kurije.

1. Vatovac Josip pok. Jakova, Cezari
2. Bordon Josip pok. Andrije, Pobegi
3. Tedesko Ivan od Jakova, Pobegi
4. Vatovac Ivan od Josipa, Cezari
5. Pećarić Nazarij pok. Ivana, Pobegi

* * *

Dne 27. t. mj. izabrala je sekcija Lazaret (obćina Kopar) 5 naših fiducijara sa 103 proti 80 talijanaških glasova. Za četvrtu kuriju smo izgubili ovu sekciju

jer su bile pokvarene liste, pa glasovalo množtvo koprana. Koparski talijanaši počiniše opet jedno od onih junačkih djela, koja se temelje na poznatoj Bartolićevoj izreci: osar tutto (svako je sredstvo dobro). Naša brzojavna viest glasi: Uzprkos odlučnomu prosvjedu naših, su u Pobegih kod izbora za IV. kuriju dozvolili koparskim gradjanom glasovati. Na vozovih su dovezli svoje fakine. Polovica naših je izpuščena. Glasovali su dakako svi oni fakini. Podnesti ćemo utok.

Odatle je razvidno, da su se htjeli Koprani na taj nezakoniti način osvetiti za poraz, što ga doživiše u istoj sekciji dan prije. Tršćanski „Židovčić“ je stalno znao za tu osnovu koparske gospode, jer je napisao u svojem broju od 28. t. mj. u jutro, da će se vršiti nekoji zanimivi izbori u Istri istoga dana. Za njega i njegovu svojtu u Istri je zanimivo i ono, što je nezakonito — nasilno! A Bog prostio — našim tamo i u Trstu što liste ne pregledaše i ne izpraviše. Za sekciju Gradina-Fontane javili su talijanski listovi a po njima i mi, da bijaše izbor obavljen i da su izabrani talijanaški fiducijari. Jedno i drugo nije istinito, jer se tamo nije biralo niti je ustanovljen dan izbora.

* * *

U izbornoj sekciji Lazaret, seoske občine pridružene gradu Kopru, gdje su naši dobili fiducijare pete kurije, a izgubili one od četvrte, bilo je unešeno u kmetsku listinu mnogo gradskih stanovnika, koji imaju štogod posjeda vani. To je stara, nedostojna igra, i posve proti zakonu, jer gradski stanovnik mora birati u gradu, a nipošto u občini vanjskoj, ako i plaća štogod poreza vani.

* * *

Sekcija Gradina — Fontane — Lim — Kastel sv. Lovreč nije još birala fiducijare, a koliko znamo, nije još odlučen dan. Upozorujemo naše tamo, neka paze, jer bi moglo biti, da jim dan izbora bude oglašen u zadnji čas.

* * *

I dojduće nedjelje naša stranka priredjuje na više mjesta izborne sastanke. Uspjeh biti će objavljen u sljedećem broju.

* * *

Dne 2 decembra sazvan je izborni sastanak u Lanišće, kojemu sastanku uljudno se pozivlje i ostalo pučanstvo iz okolice i drugih krajeva.

* * *

Izbori izbornika u občinah Voloskoga sudbenoga kotara obavljaju se kako sliedi:

I. Občina Kastav 1. sekcija Kastav za petu kuriju u Kastvu 13 izbornika dne 3. dec.

2. sekcija Kastav (bez Kastva) za četvrtu kuriju u Beličih 12 izbornika dne 4. dec.

3. sekcija Sv. Matej za petu kuriju u Sv. Mateju 10 izbornika dne 5 dec.

4. sekcija Sv. Matej za četvrtu kuriju u Sv. Mateju 10 izbornika dne 6 dec.

5. sekcija Rukavac za petu kuriju u Mihotićih 6 izbornika dne 7. dec.

6. sekcija Rukavac za četvrtu kuriju u Mihotićih 6 izbornika dne 10. dec.

7. sekcija Klana za petu kuriju u Klani 4 izbornika dne 11. dec.

8. sekcija Klana za četvrtu kuriju u Klani 4 izbornika dne 12. dec.

II. Občina Lovran za petu kuriju u Lovranu 6 izbornika dne 3. dec.

Občina Lovran za četvrtu kuriju u Lovranu 4 izbornika dne 4. dec.

III. Občina Veprinac za petu kuriju u obć. uredu doli 4 izbornika dne 5. dec.

Občina Veprinac za četvrtu kuriju u obć. uredu doli 4 izbornika dne 6. dec.

IV. Občina Mošćenice za petu kuriju u Mošćenicah 6 izbornika dne 7. dec.

* * *

Občina Mošćenice za četvrtu kuriju u Mošć. Dragi 6 izbornika dne 10. dec.

V. Občina Volosko-Opatija za petu kuriju na Voloskom 5 izbornika dne 11. dec.

Občina Volosko-Opatija za četvrtu kuriju na Voloskom 3 izbornika dne 12. dec.

Izbori počimaju svuda o 9 pr. p., a svršetak je ustanovljen gdje do 3. gdje do 2. gdje do 1. ure po podne.

* * *

Izbori fiduciara u Lošinjskom političkom kotaru. (Nastavak od poslednjeg broja):

Dne 3. decembra biraju: Osor ciela občina od 9 jutro do 3 popodne, 4 fiduciara pete kurije.

Dne 4. decembra: Sekcija Beli-Predošćica-Dragozići od 9—10½ predpodne, 2 fiduciara pete kurije.

Ista secija isti dan od 11—11½ predpodne, 2 fiduciara četvrte kurije.

Dne 4. decembra: Osor ciela občina od 9 jutro do 12 podne, 4 fiduciara četvrte kurije.

Dne 4 decembra: Baškanova sa Dragom, od 8 jutro do 5 popodne, 7 fiduciara pete kurije.

Dne 5. decembra, ista Novabaška s Dragom od 9 jutro do 1 pop., 7 fiduciara četvrte kurije.

Dne 7. decembra, grad Cres, od 8 jutro do 1 pop., 10 fiduciara pete kurije.

Dne 10. decembra, ciela občina Punat od 9 jutro do 3 pop., 5 fiduciara pete kurije.

Dne 11. decembra, ista občina Punat od 9 jutro do 12 podne, 6 fiduciara četvrte kurije.

Dne 11. decembra: Starabaška od 10—11 jutro, 1 fiduciara pete, a isti dan ista sekcija od 11½—12 podne, 1 fiduciara četvrte kurije.

Dne 14. decembra, ciela občina Omišalj od 9 jutro do 3 pop., 4 fiduciara pete kurije.

Dne 15. decembra, ciela občina Omišalj od 9½ do 11 jutro, 5 fiduciara četvrte kurije.

Dne 14. decembra, ciela občina Vrbnik od 9 jutro do 3 pop., 5 fiduciara pete kurije.

Dne 15. decembra, ista občina Vrbnik od 9 jutro do 12 podne, 6 fiduciara četvrte kurije.

Dne 18. decembra, občina Dubašnica ciela od 9 jutro do 3 pop., 6 fiduciara pete kurije.

Dne 19. decembra, ista Dubašnica od 9 jutro do 12 podne, 6 fiduciara četvrte kurije.

Dne 19. decembra, grad Krk od 9 jutro do 12 podne, 3 fiduciara pete kurije.

Dne 21. decembra, sekcija Vrh (občine Krka) od 10—11 predp., 1 fiduciara pete kurije, a isti dan od 11½—12 podne, 1 fiduciara četvrte kurije.

Tako nam je javljeno; ipak neka se tamošnji rodoljubi točno popitaju na polit. oblasti i na občinah, jer je moguće, da je naš izvještitelj u čem pogrešio, ili da u zadnji čas, bilo radi slaba vremena ili s drugog razloga nastane kakva promjena.

* * *

Žbandaj bira dne 4. decembra od 9—12 sati za petu kuriju. Za četvrtu nije jošte odredjen dan.

Vrsar-grad bira 5 decembra za petu i za četvrtu kuriju.

Vanjština sv. Lovreča pazenatičkog i Selina bira 7. decembra od 10—12 sati za petu kuriju, a od 1—2 sata po podne za četvrtu kuriju. Grad Poreč bira dne 5. decembra.

* * *

U puljskom kotaru razdieljeni su izborni dani ovako:

Dne 3. decembra: Barbana bira od 7—12 sati 7 fiducijara za petu kuriju, a po podne istoga dana od 3—6 sati 7 fiducijara za četvrtu kuriju. Isti dan od 8—4 sata po podne bira Sanvicenti 5 fiducijara za petu kuriju.

Dne 4. decembra. Sanvincenti bira od 8—2 sata po podne 6 fiducijara za četvrtu kuriju.

Istog dana bira Valu od 8—12 sati 4 fiducijara za petu kuriju, a od 3—6 sata po podne 5 fiducijara za četvrtu kuriju.

* * *

Dne 5. decembra. Kanfanar bira od 8—4 sata po podne 6 fiducijara za petu kuriju.

Isti dan bira grad Rovinj u trim sekcijama 19 fiducijara za petu kuriju.

Dne 6. decembra. Bira se u Kanfanaru od 8—2 sata po podne 6 fiducijara za četvrtu kuriju.

Istog dana od 8—6 sata po podne izbor je u gradu Vodnjanu, koji bira 11 fiducijara za petu kuriju.

Dne 7. decembra. U občini Vodnjan bira se ovako: Filipan i Roverija (biralište u Filipanu) biraju od 8—12 sati 3 fiducijara za petu kuriju, a istog dana od 3—6 sati po podne 3 fiducijara za četvrtu kuriju.

Istoga dana bira Karnica i Marčana (biralište u Karnici) od 8—12 ura 4 fiducijara za petu kuriju, a po podne od 3—6 sata 5 fiducijara četvrte kurije.

Dne 10 decembra. Biraju u gradu Puli od 8—6 sata po podne prva i druga sekcija po 10 fiducijara za petu kuriju.

Isti dan biraju Fazana, Peroj i Stinjan (biralište u Fazani) od 8—12 sata 2 fiducijara za petu kuriju, a istog dana po podne od 3—6 sata 3 fiduciara za četvrtu kuriju.

Isti dan bira Galežan od 8—12 sata u jutro 3 fiducijara za petu kuriju, a po podne od 3—6 sata 3 fiduciara četvrte kurije.

Dne 12. decembra. Izbor je u gradu Puli, gdjeno se bira od 8—6 sata po podne 10 fiduciara za treću sekciju a 9 fiduciara za četvrtu sekciju.

Isti dan biraju Altura i Kavran, Loborika i Montić (biralište u Alturi) od 7—12 sati 3 fiduciara pete kurije, a od 3—6 sata po podne istog dana bira 3 fiduciara za četvrtu kuriju.

Isti dan bira Šišan od 8—12 sata jednog fiduciara za petu a od 3—5 sata po podne opet jednog fiduciara za četvrtu kuriju.

Dne 14. decembra. Od 8—6 sata po podne bira peta sekcija grada Pule 8 fiduciara za petu kuriju.

Isti dan bira Medulin i Ližnjan (biralište u Medulinu) od 8—4 sata po podne 3 fiduciara za petu kuriju, a Pomer i Premantura (biralište u Pomeru) od 8—2 sata po podne 2 fiduciara pete kurije.

Dne 15. decembra. Izbor je za Medulin i Ližnjan (biralište u Medulinu) od 8—11 sati u jutro za 3 fiduciara četvrte kurije.

Isti dan bira Pomer i Premantura (biralište u Pomeru) od 3—5 sata po podne 2 fiduciara četvrte kurije.

* * *

Sekcija Zrenj birala je dne 26. t. mj. u obih kurijah talijanaške fiducijare.

Dan prije izviestio nas je prijatelj od tamo, da imadu naši mnogo nade, da će pobjediti, što se nije na žalost obistinilo. Očekujemo od tamo o tom izboru pobližih viesti.

Istoga dana izabrala je sekcija Brkač (občina Motovun) u obih kurijah talijanaške fiducijare. I od tamo čekamo pobližih viesti.

U Pomjanu bijahu izabrani talijanaški fiducijari za V. i IV. kuriju dne 26. i 27. t. mj. Za onu občinu obdržavalo je poldružtvo „Edinost“ u nedjelju na „Krišću“ izborni sastanak ina stotine prisutnih občinara prisizali su, da će ostati vjerni narodnomu načelu, nu prisjegi većina pomjanskih prodanaca nije ništa više vjerovati. Oni za novac, žerilo i pijaću prodat će djavlu i dušu. Sram ih bilo!

U sekciji Roč bijahu izabrani talijanaški fiducijari za V. i IV. kuriju.

Jučer dne 29. novembra bila žestoka izborna borba u Škofijah. Naši zadobili 108, Talijani 127 i socijalisti 47 glasova. Uži izbor biti će polovicom decembra.

* * *

U Malom Lošinju predobila je za petu kuriju protivnička stranka.

* * *

Dne 28. t. mj. bijahu izabrani u Miljah socijalistički fiducijari za V. kuriju i to 7. Nepojmimo što nije kod izbora sudjelovala talijanaška stranka, koja, imade u svojih rukah občinsku upravu!

U Motovunu (grad) bijahu izabrani za V. kuriju 3 talijanska fiducijara.

DOPISI.

Dubašnica, 24. novembra 1900. Koncem prošloga mjeseca oktobra, a baš dne 29. i 30. obavili se u nas občinski izbori posvema tiho i mirno kako malo kada.

Poznato je, da je ova občina još jedina na otoku Krku bivala u šarenjačkih rukuh, al pred četiri godine ustali rodoljubi i složno odabrali u zastupstvo ljude poštene, i tako za uviek pokopali šarenjačtvo, u Dubašnici umjetno podržavano od porečke gospode, pomoću „kapurala“ izroda i dvojice trojice zavedenih kmeta. Judin novac prestao dolazit u Dubašnicu i Dubašnica se hvala Bugu umirila.

Ovoga puta došli opet u zastupstvo ljudi, koji ljube svoj narod; koji su prošloga četvrtka dne 22. ovoga mjeseca izbrali načelnika Antona Linardića, kmeta imućna, poštena, osvjedočena Hrvata, koji je uviek sudjelovao pri svakoj narodnoj borbi, i da nije nikad tražio nikakove časti. To vam je onaj Linardić, za koga je na profesor Milčetić rekao i pisao, da je čitajuć „Našu Slogu“, odkad izlazi i vid izgubio. — Mi se od njega puno dobra nadamo.

Dne 3. decembra dojdućega urečen je prva občinska sjednica. Na njoj će ostalimi ima se povesti riječ i o tajničtvu naše občine. Ovo je pitanje malko škaskljivo, a to razumi samo onaj koji med nami živi. Svaki znade, da je dobar tajnik duša občine, pak mi preporučujemo svim našim zastupnikom, da i u ovom pitanju budu svi složni, a kad se radi o občem dobru občine, svaki valja da stavi na stranu svaki obzir; treba da svaki zastupnik propita što narod želi, treba da podigne ugled občine i prema tomu postupa.

Naša občina bira za V. kuriju dne 18. decembra 5 fiducijara a za IV. kuriju 6 fiducijarija u novoj občinskoj zgradi ovdje u Dubašnici. Složni budimo kako smo bili ove tri godine, i protivnici neće niti pokazati. Javili ćemo vam žicom uspjeli...

Franina i Jurina.

Fr. Kamo to Jurino tako brzo?

Jur. Ala pusti me ča!

Fr. Ča tij ča travinjalo?

Jur. Gren učitejice povedat, daj ... bolna, da ne more va školu prit. ju nekakov fraz lovi.

Fr. Za Boga miloga, čaj morda nastrap

Jur. A ča ja znan i. Čera prišla je d sva bleda, prestrašena, i zaplak prestrašila se je mulca opatijs ki njin je ovi dni va školu prišl

Fr. Ha, ha, ha! Mutac opatijski!

Jur. A ča se pak tako drižnjiš?

Fr. Vranića neću! Ni bil ono mutac opatijski, ne! Ono je bil neki lovranski prežentant od junti, ki školi vižituje.

Jur. Pak ča je mutast?

Fr. Da bi tako bil, ja! Ni mutast ne, Jurino, zač zna dobro govorit hrvatski, a i talijanski da neč razume, nego ča ćes? Prodal je svoj zajik i zatajil je svoje materinsko mleko, pak kada pride va hrvatske školi, neće nego da penta talijanski, ale pak muči. Tako je trebeda i v Rukavce storil.

Jur. Ja, ma to ni pravo; ja mislim, da ga junta šalje okole, da dela svoju dužnost, da govori po školah onako, kako i deca govore, a ne da pride decu strašit.

Fr. Dragi ti! Ja sam neznam, jel bolje, da govori ale da muči. On puše va isti rog kako i mački, pak je skoro bolje, da muči.

Jur. Dobro, da si mi povedel, ki je to bil, zač san bil stalno odlučil, da ću tužit učiteljicu ča pušća mutca va školu. A sada Bog, zač moran pak Kastav na izbore.

Fr. Bog, Jure, Bog!

* * *

Jur. Ča da j' va Ičićeh sednica bila za balotacioni?

Fr. Kako ni, ter to i najmanje dete zna va Poljanah.

Jur. A kij bil prešident?

Fr. Krstić, a desna mu ruka Anžulo.

Jur. A su pak ča dobro pasali?

Fr. Kako ne, kad su jednoga debeloga mačka čapali. Da biš bil čul kako su nazdravljali, da su našli jednog zgubljenog mačka; ma da se moraju najviše zahvalit njegovoj mačke.

Jur. A je pak bilo ča pit?

Fr. Ne samo daj bilo pit, ma je bilo i jist za niš, i još jedna kruna zgora, a kij vapil-A-v i v a Š i j o r a, je bil i pohvaljen i malo bolje plaćen.

Jur. Tako ča još ih ima va Poljanah, ki nisu progledali?

Fr. Vide Jure vide već stvari kad nisu balotacioni, ma ča ćes kada gospode ča premi, pošalju beči, onput žmulj vina za niš i „S m r a d n u S l o g u" za niš, pak stem ti oslepe i posvemsvega oneme one brižne ljude, kî sve veruju ča njim ki na nos obesi.

Jur. Pak da bi barem komu verovali neg onemu, kij već od svakuda poteran i po pržunah bil. Sada vidim, da su slepi i gluhi ti ljudi.

Fr. Valja jih pomilovat i prosit Boga, da njim pamet razsvetli.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Budimpeštanski listovi javljaju, da je austrijski ministar-predsjednik dr. Körber nakon razpusta carevinskoga vieća namjeravao ukinuti postojeći ustav, te zamjeniti ga novim, po komu bi se bilo oduzelo carevinskomu vieću pravo odlučivati o zajedničkih poslovih sa Ugarskom. Toj osnovi da se je odlučno uzprotivio madjarski ministar-predsjednik Szell i tako je morao dr. Körber svoju osnovu napustiti.

Češke novine oprovrgavaju viest, da je bio ministar Rezek izjavio, da će dati ostavku ako bude imenovan predsjednikom prizivnoga suda u Pragu vitez Vessely. U tom poslu pišu iz Beča, da je i predsjednik vrhovnoga suda u Beču, po rodu i osvjedočenju Čeh Habietinek bio za imenovanje Vesselyevo, što stalno nebi bio, kad bi to smatrao štetnim po Čehe. Bivši predsjednik češkoga kluba dr. Engel javio je svojim izbornikom, da se konačno odriče kandidature. Mladočeska stranka gubi tim odstupom jednoga od svojih vodja i predsjednika kluba.

Iz Kotora pišu, da će tamo kandidirati za državni sabor tri srbska kandidata t. j. bivši zastupnik Kvekić, radikalni Srbin Trojanović i umirovljeni general Mitrović. Radikalna stranka podupire Trojanovića, nu izgleda na uspjeh imade najviše Kvekić, jer će njega stalno podupriti i vladini krugovi.

Glasilo narodno-napredne stranke u Kranjskoj donielo je opet u subotnom broju na prvom mjestu proglas na izbornike i proglasuje kandidate svoje stranke. Za V. kuriju kandidira ta stranka učitelja Luku Jelenca; za seoske občine: Josipa Lenarčića, Ivana Božića, Frana Zupančića, Ivana Globočnika i Gustava Prica. Proti ovim postavila je narodno-katolička stranka svoje kandidate, te će u Kranjskoj doći do žestoke izborne borbe.

Središnji izborni odbor poljske stranke u Galiciji, upozoruje izbornike u svojem proglasu na važnost predstojećih državnih izbora, te obećaje, da će braniti poljske interese i držati se narodne solidarnosti. Obzirom na nezdrave parlamentarne odnošaje, kaže središnji odbor, da samo jedinstveni i brojno jak poljski klub može imati u parlamentarnoj borbi izgleda na uspjeh. Poljski zastupnici moraju se prikazati u carevinskom vieću kano jedan čovjek. Proglas pozivlje izbornike, da se nedadu strašiti od ljudih, koji neizabiru osobita sredstva, već se služe prietnjami, obećanji i sumnjičenjem.

U bečkih novinah čitamo, da će donieti već danas službeni list bečke vlade carsko pismo, kojim se sazivlju zemaljski sabori i to: onaj Dalmacije za dne 10. dec 1900; Dolnje Austrije i Češke za 12. decembra; Gornje Austrije, Solnogradske, Štajerske, Koruške, Bukovine, Moravske, Šlezije, Tirola, Goričke, Voralberga i Trsta 17. decembra, Galicija 18. decembra i Kranjske 19. decembra.

Kako je iz rečenoga razvidno, medju sazvanimi sabori nenalazi se sabora Istre, te neznamo jeli slučajno izpalo to ime ili neće za sada biti sazvan naš sabor.

Zemaljski sabori imati će u prvom redu da rasprave zemaljske proračune — u koliko nisu toga pojedini učinili — i zatim, da rasprave vladinu zakonsku osnovu o uvedenju nameta na državni porez od rakije. Čisti dobitak tog nameta imao bi se upotrebiti za uredjenje financijalnog stanja odnosnih zemalja. Vladini listovi pišu, da će imati, da prihvate tu osnovu svi sabori, jer inače, da se nebi dalo provesti zakona. Odatle bi moralo slediti, da će biti sazvani svi sabori, dakle i istarski.

Hrvatskom saboru predložen je zemaljski proračun na razpravu. Dne 27. t. mj. razpravljalo se o vladinoj osnovi, da se produlji financijalna nagodba sa Madjarskom još na jednu godinu, jer da se ista nemože sklopiti dok se nenagode Austrija i Ugarska. Vladina osnova bijaše prihvaćena u prvoni i drugom čitanju.

Srbija. Dne 27. t. mj. bijaše u Biogrado zatvoren bivši srbski ministar nutarnjih posala Juraj Genčić, koji da je počinio zločin veleizdaje tim, što je u inozemstvu, gdje je dulje vremena boravio, težko uvriedio putem tiskopisa kraljevu osobu.

Bugarska. U mladoj kneževini imaju na dnevnom redu ministarsku krizu. Opozicijonalne novine napaduju žestoko ministra rata Paprikova, koji da je naložio vojsci, da posreduje oružanom rukom povodom posljednjih nemira ovoga ljeta. Paprikov se izpričava tim, da je vojska morala posredovati na zahtjev ostalih članova ministarstva.

Rusija. Njemačke i engleške novine donašaju iz Livadije vrlo uznimirujuće glasove o bolesti cara Nikole. Nekoje od tih novinah tvrde čak, da caru neima više spasa i da se očekuje dan na dan smrt carevu, dočim pišu druge, da će car možda ozdraviti, ali da je njegova bolest vrlo težka i da će morati još dugo čekati prije nego li se izliječi i oporavi. Službene ruske novine donašaju nasuprot dosta povoljne glasove o tečaju careve bolesti.

Italija. U talijanskom parlamentu došlo je dne 26. t. mj. kod razprave o vojnom proračunu do neobična iznenadjenja. Prihvaćen bijaše naime predlog socijaliste Ponzini-a, da se ukinu vojni sudovi premda se je tomu žestoko opirao ministar rata. U parlamentu bijaše naime vrlo malo članova većine i tako su socijalisti proturali svoj predlog. Govori se, da će ministar rata dati ostavku.

Mjestne:

Nikoljevu večer obdržavati će „p r v i i s t a r s k i s o k o l" u **subotu dne 8. decembra**, a ne u dan na koji svetac pada. Program najavit ćemo u budućem broju.

Veliki vojnički koncert pukovnijske glazbe br. 87, biti će u nedjelju dne 4 decembra u „Restaurant Europa". Ulaznina 40 h. Početak u 7 sati u večer.

Za Podružnicu družbe sv. C. i M. u Puli sakupio je Aleks. Kandušer u veselom družtvu na „Monte Kastagneru" 1 K i 60 fil.

Pokrajinske:

Imenovanje. Ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu imenovalo je c. k. poštanskimi vježbenici gg. Jurja Ljubića, Cirila Valentića i Hektora Delconte.

Svaka čast dičnim Novo Vrščanom! Porezna občina Novavas u mjestnoj občini Piran osvjetlata si je za posljednjih izbora fiducijara pošteno svoje lice tako sjajno, kano malo koja druga porezna občina Istre. U Novojvasi vršio se je izbor za Novuvas, Padenu i Sv. Petar, pak dok su občinari posljednjih dvaju sela većinom glasovali za talijanaške predloženike, ostali su dični naši Novovaščani svi vjerni narodnoj zastavi i svi složno glasovali za naše narodne predloženike. Sva obećanja, sve grožnje i sve spletke piranske S i n j o r i j e nemogoše sklonuti velevriedne Novovaščane na izdaju, za to im kličemo iz puna srca: Svaka Vam čast dični Novovaščani.

Novi biskup na Piranščini. Iz onoga kotara pišu nam, da je piranski načelnik dr. Bubba pred izborom obećivao našim Padencem, da će im on priskrbiti svećenika, ako budu glasovali za talijanske fiducijare. Padenci poslušaše na žalost i sramotu sladke rieči načelnika piranskoga, jer je većina njih glasovala za talijanaške fiducijare. Sada mogu Padenci mirne duše čekati svećenika, koga će im poslati biskup Bubba.

Mačji agitatori potjerani. Iz Jelšanske občine pišu nam, da su tamo zalazili u novije doba smućivati onaj dobri naš puk m a č j i prvaci iz Kastavšćine. Tamošnje pučanstvo slušalo je te smutljivce spočetka mirno, al mu napokon dogorilo do nakata, te im pokazalo put natrag odkuda su došli.

U sriedu bijahu u onoj občini opet ti nemirnjaci u nadi valjda, da će koju ludu ribicu uloviti u talijansku mrežu. Ali bijahu loše sreće jer su morali bjezati pješke iz Jelšana i danas će bez dvojbe Bogu hvaliti, što su od tamo odnesli zdrave glave. Kad bi tim smutljivcem svuda naši tako put pokazali, prošla bi ih volja mirne i poštene ljude napastovati!

Kakav radnik takva plaća! Iz Pomjana pišu nam, da je poznati talijanaški agitator B. one občine bio najvjerniji sluga i pomoćnik glasovitoga Bartolića, koji danas u onoj občini pomoću koparske gospode u onoj občini vedri i oblači. On pozna svoje bliže občinare i znade, da su riedki, koji se nebi i za znade, da su riedki, koji se nebi i za malenu cienu prodali. Tako je radio za malenu cienu prodali. Tako je radio za Bartolića uz veoma nizku cienu i onaj Bartolića uz veoma nizku cienu i onaj B. konu je obećao, da će ga imenovati občinskim tajnikom čim on zasjedne stolicu načelnika. Bartolić je zasjeo stolicu načelnika i više se nije sjetio svog vjernog sluge i najboljeg agitatora; da sjetio ga sluge i najboljeg agitatora; da sjetio ga se kad mu je došao pred oči i potjerao ga. Dobro mu stoji, kakav radnik takva plaća!

Iz Draguća nam pišu: Dne 14. t. mj. obavili su se ovdje izbori za občinsko upravno vieće (Draguć-Grimalda). Naša je stranka bila odlučila prisustvovati kod tih izbora (za prvi put), dok se nije od toga najzadnji čas odustalo videći, da će to biti u interesu naše stranke u najbližoj budućnosti. Strah što smo ga zadali ovdešnjim narodnim odpadnikom, i plaćenikom neda se opisati. Vrtili su se ko bez glave, tekli lievo i desno, vapili, zaklinjali i plačali, tako da im je od 256 izbornika pošlo za rukom da ih dobiju za sebe njih 74 i to 56 za II. a 18 za prvo tielo (III. tielo neima) a i to malo što su učinili imadu da zahvale ponajviše Rugjeru Kamusu iz Pazina, koji se je onog dana šepirio po dragućkoj placi pazeć na svoje dužnike.

Na ime cestogradnja. Kako svaki put kad su izbori, razašilje junta svoje gončine po občinah, da ljudem obećaju gradnje cesta. Tako jih je razaslala i ljetos, sada, pred izbori, i dala, kako smo to u posliednjem broju pisali, znatnih svota raznim talijanskim ili talijanaškim občinam. Naši ljudi po tih občinah nek paze što će se s odnosnimi novci graditi. Još ljepšu doznajemo sa Voloskoga. Tamošnji c. kr. viši porezni ured da je izplatio na ime slavne junte svotu od 1100 kruna županom iz Gor. Rukavca i Zvoneće u Kastavskoj občini — takodjer za gradnje cesta. Već je njekim županom i drugda poslao novaca — za ceste. Jesu li sve sagradjene, i kako, i kolikim novcem, to se nepita, kako se pita naše zakonito obstojeće občine za svaki novčić. Slavnoj junti, kojoj je Krstićev prijatelj dr. Campitelli na čelu, ide samo za agitaciju pred izbori. Ona šalje tisuća i tisuća kruna na organe, koji su po zakonu samo pomoćni organi občinskoga glavara, šalje na to organe, bez da občinski glavar ili u obće zakonito obstojeća občinska uprava što god za to znade. Do kad će trajati taj lopovluk slavne junte?! Do kad će se tako razsipati novac porezovnika? Zar neima zakona nad juntom? Nit oblasti? nit ičesa?!

Zakonitost izbornoga čina. Svi izbori moradu se zakonito obavljati. Do sada nisu se još nikad zakonito obavljali ondje, gdje imadu Talijani ili Talijanaši vlast nad našim narodom. Što nisu listine pokvarene, to se nezakonitosti počinjaju kod biranja samoga. Prema svojoj „osar tutto" kadri su zbilja počiniti svega, kad vide, da bi mogli občenito propasti. Ako bi i ljetos zbilja u kojoj občini ili sekciji počinili nezakonitosti kod biranja fiducijara, onda se nesmie šutiti, nit mirno pljusku podnašati. Valja se prituziti na c. kr. kotarskoga glavara, koj ima na temelju § 30. izbornoga reda, p o t v r d i t i z a k o n i t o s t s v a k o g a i z b o r n o g a č i n a, i narediti novi izbor, ako to smatra potrebitim, to jest ako vidi, da se je kod izbornoga čina dogodila kakva nezakonitost. Dobro je, da se prepis takve pritužbe upravljene na kotarskoga glavara pošalje c. kr. namjestničtvu i makar takodjer ministarstvu nutarnjih poslova.

K občinskim izborom u Kastvu. U posliednjem broju priobćili smo uspjeh občinskih izbora u Kastvu i imena izabranih zastupnika i zamjenika. Danas priobćujemo samo nješto prispodobe sa občinskimi izbori obavnimi lanjskoga decembra. Lanjske godine glasovalo je za naše predloženike u III. tjelu prvi dan 259 drugi dan 237 to skupa 496 birača; ljetos za iste predloženike u istom tjelu prvi dan 372 drugi dan 251 skupa 623 birača. Dakle u III. tjelu ljetos 127 birača više nego li lani. U II. tjelu glasovalo je ljetos 19 birača manje nego li lani, a u I. tjelu 2 birača više nego li lani. U sve glasovalo je ljetos 110 birača više nego li lani. Veći broj birača došao je prvi dan u misli, da će biti i kakva protivna kandidatna listina, a bilo jih je za taj slučaj spremno i mnogo više došli i sam prvi

dan. Pošto je nebijaše, došlo je drugi dan manje ljudi, a tako i treći. Da je sile, bilo bi jih i mnogo više došlo. — Krstićevà svojta bila se je lani prikazala prvi i drugi dan, te je bila na svu silu i svimi sredstvi zbubnjala prvi dan 89 drugi dan 59 glasova. Ljetos, predvidjajuć svoj grozan poraz, zvao je Krstić svoje nek neidu glasovati, jer da izbori tobož nisu zakonito objavljeni. Morao se je nješto izmisliti. Medjutim to bijaše i varka. Njegovi korporali bili su prvi dan kod Jušića skupili kakvih 30 ljudi i poslali štafužu u Kastav, da vidi kako je. Kad su ovi doglasili kolik je broj birača, tad su korporali razpustili svoju četicu, a oni sami odpeljali se put Rieke. Već su se i sami izrazili, da nisu glasovali za prištediti si grdu pljusku.

Izpit uzposobljenja na c. k. učiteljšću u Kopru položili su gg. Antun Kutiu, Moric Benic, Antun Vodopivec, Ljudevit Ulčar, Antun Tul, Fran Marmolja, Hinko Klavora i Gašpar Licul, učitelj u Lupoglavu.

Četrnaest godišnji izbornik. U sv. Petru — porezna občina mjestne občine Pirana — upisali su piranski S i n j o r i 14. godišnjega posjednika Vuka u izborne listine V. i IV. kurije — jer je isti talijanaška podrepnica. Drugi put moći će istarski talijanaši i u zibki nositi izbornike na biralište. Pa zašto nebi? U Istri je sve moguće i u Istri je dobro svako sredstvo. O s a r t u t t o zar ne g. Bartoli?

Talijanstvo občine Pazin! Posljedak izbora u ovoj občini jest taj, da je za predloženike hrvatske stranke odalo svoj glas 2119 izbornika, za one talijanske stranke 319 izbornika, a za socijaliste 9 izbornika.

Iz Sanvičenta nam pišu: Dne 25. tek. Novi dokaz o anarhiji u Sanvicenti, daje vam slučaj u krčmi Bergamonoj. Petorica naših ljudi bili su svakojako izazivani, i najposlje napadnuti od pedeseterice talijana. Bergamo je trčao po žandare, ali žandarima su bili opisani naši kao smutljivci, te žandari mjesto razćerat talijane, su previzitirali naše, da li imaju sobom kakvoga oružja. Srećom nisu ništa našli, te su ih odpratili iz krčme vanka, i zaštitili ih pred fukarom koja se bila opet pripravila, da će ih pred krčmom na cesti tući. Bilo bi vrieme da se pripazi na talijanske smutljivce u Sanvičenti.

Naši posebni brzojavi

Dolina, 27. novembra. Ovdje jednoglasno izabrano za četvrtu kuriju 10 naših fiduciara. isto tako je 10 naših fiduciara jednoglasno izabrano za petu kuriju.

Labin, 27. novembra. Sekcija Dubrova ogromnom većinom naši.

Cres, 27. novembra. Valun jučer jednoglasno izabrao po jednoga našega fiduciara za četvrtu i petu kuriju.

Podgrad, 28. novembra. Sekcija Podgrad od 543 glasovalo 272 birača, te jednoglasno izabrana 4 fiduciara.

Malinska, 28. novembra. U Dobrinju jednoglasno izabrano po pet fiduciara za obadvie kurije.

Podgorje, 28. novembra. U Klancu u petoj i četvrtoj kuriji jednoglasno izabrano po 5 fiduciara narodne stranke.

Lupoglava, 28. novembra. Gorenjavas izabrana 2 naša fiduciara za petu kuriju.

Motovun, 29. novembra. U sekciji Karojba (vanjska občina Motovun) izabrasmo 6 fiduciara četvrte kurije jednoglasno.

Pazin, 29. novembra. Za L a b i n, P l o m i n i T i n j a n jednoglasno izabrani naši za četvrtu kuriju.

Lošinj Mali, 29. novembra. Usljed kompromisa, nebje na Susku (Sansego) izbora. Dakle i tu Talijani gube dva fiduciara.

Lošinj Mali, 29. novembra. I ovaj put izabrani u gradu talijanski fiduciari sa 249 proti 101 naših.

Buzet, 30 novembra. Sinoć u Oprtlju 80 naših više. Danas je nastavak izbora te je nade do pobjede.

Boljun, 30. novembra. Za četvrtu kuriju glasovalo 139 naših a samo jedan za protivnike.

Šapjane, 30. novembra. Jučer izabrano u Jelšanam 8 naših fiduciara za petu kuriju.

Žminj, 30. novembra. Danas jednoglasno izabrasmo naših 10 fiduciara za četvrtu kuriju. Protivnikom niti traga.

Otvoreno pismo vriednim Veloselcem.*)

B r a ć o V e l o s e l c i !

Radostan danas došao glas, da si je i opeta Veloselo opoštenilo svoje ime te cielom svietu otvoreno pokazalo, da Hrvatska u njem srdca biju. I veseljem se napunila ovdje u Trstu nastanjena kolonija Lošinjana, koja Vam ovim putem svoje čestitke šalje, koja Vam se ovim putem divi na junačkoj obrani hrvatske časti, na krasnom primjeru danom braći u Malomselu, koja nek Bog dade, ugledala se u Vaš primjer davši svoj glas svojim ljudem, ljudem, koji se ne srame materinjeg hrvatskog mlieka, koga su jednom sisala, koji se ne srame vjere otaca svojih.

Samo napred Veloselci! Poštenim čelom možete hoditi po svietu. jer ste najveću, iza Bogu dužne počasti, dužnost učinili. I opeta se povjest junačkog Velogsela obogatila zlatnim slovima, napisanom stranicom. sa ponosom možete se dičiti, što ste iz Velogsela. Više puta morala su se braća u Malomselu poniziti pred Vama kad branite svoju narodnu čast kao Vi, znala nisu. Nu nadamo se, da će i tamo jednom sinuti sunce Božje pravde, da će i tamo Lošinjan skinuti težko breme, koje ga sada tišti, te osloboditi se onih, koji sada na občini vedre i oblače, te koji kod svakog izbora glavnu rieč vode.

Veloselci! evala vam! Živili! Čast Vašem poštenom licu mornari, čast Vama žuljevitih ruku kopači i radnici, čast Vamą velevriedni svećenici i redovnici, koji svom narodu služite, te ga iz kletih talijanskih mreža daleko čuvate.

Želeći Vam najbolju sreću iskrene Vam pozdrave šalje ovdje u Trstu nastanjena Lošinjska kolonija.

* Za sastavke pod tim naslovom odgovara uredničtvo samo toliko, u koliko je zakonom vezano.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Pulj, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

Našu zahvalu

ponajljepšu izrazujemo svim nama naklonjenim poznatim i nepoznatim p. n. naručiocem, osobito pako veleštovanomu ženstvu, koje sa takovom odlučnošću po svim trgovinama zahtjeva naše ljestenine.

Il. Bistrica, u oktobru 1900.

Sa podpunim štovanjem

Žnideršič & Valenčič.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. — u Puli — Via Giulia broj 5.

Telegr.: POTOČNIK, Pola.

Skladište glinenih peći i štednjaka.

Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva J. J. Naglas-a u Ljubljani.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni liekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kolanju i [illegible] u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križih, [illegible] Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili hreh i za prsa, kojom se liek kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, [illegible] Ciena 80 novč.

Pojačani željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoći, [illegible], podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, [illegible] Ciena flašici 3 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura, (Lebenesenz). Ovim se glasovitim sredstvom odstranjuje [illegible], popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblakšava težinja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja [illegible], želudačne grčeve, [illegible] ili zimnica, zavijanje ili griznja u trbuhu. Tko ovu toli koristnu djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i mnoge bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čili i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švicarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili stomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti koštanoj boli, ugrćenim, nategnutim žilam, ukočenosti i utrklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, [illegible] usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i [illegible] zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam perutini i osopotinam, 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim plegam ili [illegible], odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkoću, njeznost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Parižkoj izložbi sa zlatnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, [illegible] i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najfinijih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manam na tielu, kao što su prištići, zajedice, crvene mrlje, piege, opora koža i. t. d. Usljed svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončići 1 forin.

Eau eglantine jest izvrsna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vlašište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravni sjaj. Ciena boci 1 f. 15

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 [illegible]

Otrov ili čemer za stienice i žohare. Flašica 50 novč.

Antifebrin od Radinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene **medicinske specijalitete.**

LJUBLJANSKA

KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na tekući račun, i na girokonto sa 4½% kamatima od dana uložka do dana dignuća.

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 83. U Puli, dne 4. decembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču, na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake, } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke, osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Osar tutto!

Poznato načelo bivšeg predsjednika talijanskog političkog družtva za Istru i bivšeg zastupnika za V. kuriju Istre, glasovitog Bartoli-a t. j. **osar tutto** (svako sredstvo vodi k cilju, ili: neplaši se nikakva sredstva ili: upotrebi svako sredstvo) koje je proglasio prigodom zadnjih izbora za državni sabor god. 1897, i kojim se tada poslužiše proti nam njegovi politički istomišljenici širom ciele Istre, dolazi i sada obilato do uporabe. Tim načelom poslužiše se naši narodni protivnici kod razdiobe izbornih sekcija za predstojeće državne izbore, tog načela držaše se kod sastavljanja izbornih listina svuda, gdje je u občinah pučanstva obiju narodnosti, to načelo provadjaju i sada kod izbora fiduciara u onih občinah, u kojih bi po pravici i po broju občinara, koji imadu pravo glasa morali biti izabrani hrvatski ili slovenski fiduciari.

Već davno prije izbora glasalo se, da je središnja ili bečka vlada odlučila, da će se kod nas razdieliti izborne sekcije po narodnosti tako, da će Talijani birati za sebe a mi Hrvati i Slovenci za sebe. To bi doista bila najpravednija razdioba i tako bi se bio najsjajnije pokazao kod izbora izraz narodne volje obiju narodnosti. Nu gornji glas nije se na žalost obistinio, jer podieliše izborne sekcije na korist Talijana a na štetu Hrvata i Slovenaca.

U Trstu vlada javna tajna, da je jedan član zemaljskoga odbora u Poreču tamo donio gotov nacrt o razdiobi izbornih sekcija za Istru i da je tamo taj nacrt malom iznimkom odobrem. Mi nemožemo sa stalnošću uztvrditi, da li je ta **javna tajna** istinita, nu možemo nasuprot sa dokazi potvrditi, da su mnoge izborne sekcije u zapadnom dielu Istre tako razdieljene, da ih nebi mogao za Talijane povoljnije razdieliti ni isti zemaljski odbor u Poreču.

Takovoj razdiobi imali bi se jedino zahvaliti naši narodni protivnici kad bi im pošlo za rukom prevarom i nasiljem iz ruku nam iztrgnuti mandat za V. kuriju ili mandat u izborničtvu seoskih občina zapadne Istre. Nadamo se, da im se to posrećiti neće, ali je dobro, da se to ovdje na vrieme iztakne. U tom valja dakle, da budemo na čistu, da su naime izborne sekcije razdieljene jedino u prilog Talijana Istre.

Za ovu tvrdnju navesti ćemo samo jedan dokaz. Po službenoj statistici imade nas Hrvata i Slovenaca u Istri preko 80.000 više nego li Talijana. Da je pravedno proveden popis pučanstva, bilo bi nas i preko 100.000 više nego li njih. Ali uzmimo službene podatke kao temelj za izbor u V. kuriji. U toj kuriji bira svaki državljan, koji je navršio 24 godine i koji stanuje u jednoj občini bar 6 mjeseca.

Zdrav razum kazati će svakomu, da u toj kuriji nebi imalo biti ozbiljne izborne borbe, ta bi ta kurija morala po pravu i po broju pučanstva pripasti nama, pa kad nas i nebi bilo više nego li samih 80.000. Pa šta vidimo? Vidimo to, da bijaše u toj kuriji izabran god. 1897. talijanski kandidat i da se danas i u toj kuriji vodi najžešća izborna borba. Onaj, koji nepozna izborne spletke istarskih, ili u obće primorskih Talijana, neće moći, da pojmi ovo naše razglabanje. A ipak je tomu tako!

Pomoćju takove razdiobe izbornih sekcija podana je Talijanom Istre prigoda, da se mogu ne samo ozbiljno pustiti s nama u izbornu borbu i u V. kuriji, nego čak dopače, da nam mogu i mandat u toj kuriji oteti.

Kod razdiobe izbornih sekcija u Istri došlo je dakle u porabu i spomenuto načelo — u koliko su kod te razdiobe naši narodni protivnici sudjelovali.

A šta da kažemo o sastavu izbornih listina? Tuj se tekar upotrebilo u podpunoj mjeri ono nepošteno načelo.

Protivnici naši znali su naime, da će uzprkos povoljnoj razdiobi izbornih sekcija težko do pobjede bilo u V. kuriji, bilo u zapadnom izborničtvu seoskih občina, ako se neposluže kad sastavljanja izbornih listinah omiljelog im načela. I poslužiše se obilato svuda tamo, gdje imadu vlast u občinah, u kojih stanuje većina, ili znatna manjina našega naroda.

Izborne listine občina sudbenih kotara: **piranskoga, bujskoga, porečkoga, koparskoga, labinskoga, puljskoga, lošinjskoga** itd. itd. znale bi nam pripovedati o zlobnoj i nepoštenoj nakani njihovih sastavljača. U pojedinih občinah izpušteno je na stotine naših istomišljenika imajućih pravo glasa; u drugih pokvarena su imena, izkrivljena prezimena izbornika ili imena njihovih roditelja; u trećoj uvršteno je na stotine takovih, koji neimaju pravo glasa, jer neimaju potrebite dobe, il neplaćaju opredieljenog poreza, ili jer su izbornici u drugoj kuriji itd. itd.

Reći će nam se možda: e pa dobro, zašto se nije reklamiralo ili takove listine izpravilo. Lahko je to kazati, ali težko izvesti. U mnogih občina nisu mogli naši do izbornih listinah, u drugih nebijaše moguće u kratkom roku izpraviti tolike pogrieške, u trećih zanesoše se za nesrećU naši na čuvstvo pravednosti talijanske gospode, a u četvrtih napokon nebijaše sposobnih ljudi, koji bi bili mogli izpraviti do skrajnosti izkrivljene izborne listine. I tako je došlo u mnogih občinah Istre do toga, da se vrši ili se je obavio izbor fiduciara na temelju posve izkrivljenih izbornih listina. Zlobna nakana je tuj uspjela, jer bijahu izabrani talijanaški fiduciari za jednu ili drugu kuriju.

Osar tutto pomoglo je dakle najprije kod razdiobe izbornih sekcija a zatim kod sastavljanja izbornih sekcija, a gdje im nije pomoglo do pobjede ni prvi ni drugi put, tuj mora pomoći kod samog izbora fiduciara.

U tom obziru pružaju nam grozne primjere izbori za izvanjske občine u sekciji Lazaret (občina Kopar) izbori za V. kuriju i za izvanjske občine u sekciji Novavas (občina Piran), izbori za V. kuriju u sekciji Oprtalj, izbori za V. kuriju u sekciji Škofije (občina Milje) itd. itd.

Kod svih tih izbora provadjala je talijanaška stranka bezobzirno i bezobrazno svoje glasovito načelo „osar tutto" u najširem smislu rieči.

U Lazaret dovezla je stotinu Koparskih fakina i gradjana, koji neimaju pravo glasa u izvanjskom izborničtvu, te na taj način **pobjedila** u izborničtvu izvanjskih občina; u Novojvasi pobjedila je koli u V. kuriji toli u izborničtvu seoskih občina jedino pomoćju slieparije i nasilja; u Oprtlju prekinula je nezakonito izbor i prevarila naše izbornike kad je vidjela, da nemože inače do pobjede; u Škofijah doći će do ponovnog izbora jedino radi toga, što se je i tamo poslužila obilato svojim obljubljenim sredstvom.

Tako bismo mogli nabrojiti i više drugih primjera o provadjanju onog djavolskog načela, nu s mnogih strana očekujemo potanje obaviesti, o čemu će naći naši čitatelji viestih na drugom mjestu ili u budućih brojevih. Medjutim držimo, da smo i ovim dostatno dokazali, da je talijanskoj stranci u Istri glavna poluga i najizdašnije sredstvo u ovih izborih njezino glasovito, ali mrzko, nepošteno i nemoralno načelo: **osar tutto!**

Izborno gibanje.

Mrzko talijansko načelo: **osar tutto**, o čemu govorimo obširnije na prvom mjestu, našlo je neočekivane uporabe kod izbora za V. kuriju u sekciji Oprtalj u istoimenoj občini. Tuj su se opet jednom pokazali istarski Talijani u svoj njihovoj brutalnosti i u svoj njihovoj golotinji.

U toj sekciji imalo se odobriti 7 fiducijara. Po glasovih, što smo ih od tamo dobivali zadnjih dana, bijasmo stalni, da će i tamo pobjediti istarsko-hrvatska stranka. Prvog dana, t. j. dne 29. novembra imali su naši predloženici 80 glasova većine, kako nas je brzojav obaviestio.

Na večer imalo se birati do 5 sati. Do tog sata pročitana bijaše izborna listina do broja 700, a napried ne, jer imade izbornika do 1043. Okolo 5 sati navalili su u izbonu dvoranu pristaše talijanske stranke, ponajviše oprtaljski gradjani — **premda nepozvani**. Naši izbornici htjedoše za njimi u dvoranu, ali im oružnici nedopustiše. Na opetovan zahtjev, da se i njih pusti u izbornu dvoranu, podje oružnik po naputke, komisaru, pa vrativ se, reče našim: **ni pomoći, morate poći, imamo zapovid, ako nećete s lipimi, hoćete slabimi!** Naši bijahu protjerani sa birališta pak za njimi navališe oprtaljski gradjani kamenjem i pogodiše jednoga oružnika.

Izbornikom, koji bijahu u izbornoj dvorani, dopustio je komesar, da glasuju još jednu uru, a onim, koji nisu mogli više glasovati, načinio je znak modrom olovkom na glasovnici dodav, **da će samo oni sutra glsovati.**

Sliedećeg dana nastavio se izbor, ali naših bijaše na stotine odpravljeno, jer da nisu zabilježeni. Proglašeni bijahu izabranimi talijanaški fiducijari, koji da su bili okolo 80 glasova većine. Krasne li nam većine, kad je naših 250—300 silom protjerano i k izboru nepripušteno.

Naši su pouzdanici opetovno i odlučno prosvjedovali proti takvom nezakonitom i nasilnom postupanju, na što im je izborni komesar odgovorio: **La protesti magari contro Dio!** (Prosvjedujte ako ćete i proti Bogu!) ili: **La taci che non me invipero!** (Šutite da se ne razljutim!) Naši vidjeniji izbornici uložili su odmah prosvjed na c. kr. namjestničtvo proti takovim — nazovi izborom podkriepiv svaku činjenicu i svaki navod sa svjedoci.

Predsjedničtvo političkoga družtva „Edinost" obaviešteno o svemu, učinilo je osobno na c. kr. namjestničtvo u Trstu potrebite korake, da se tomu talijanskomu zulumu na put stane, da zakonu zadovolji i da se taj smiešni izbor uniši. Ono će učiniti i dalnje korake proti takvom postupanju talijanaške gospode i izbornih komesara, da vidimo hoće li se već jednom u Istri zakon vršiti i poštivati.

U budućem broju priobćiti ćemo protest naših izbornika u cielosti, neka vide naši čitatelji i izvan Istre, kako se vrše izbori u Istri pod sami konac ovoga vieka.

* * *

Dne 1. t. mj. obavljen bijaše u istoj sekciji izbor za IV. kuriju ili za izvanjske občine. Od tamo neimamo jošte viesti, već doznajemo iz talijanskih novina, da bijaše izabrano 7 talijanaških fiducijara sa 31 glasom većine. Kako se je došlo do te većine, doznati ćemo valjda čim prije od tamošnjih prijatelja.

* * *

Izborna sekcija Plavije (obćina Milje) izabrala je u obih kurijah naše fiducijare.

* * *

Dne 30. novembra birala je sekcija Pregarje (obćina Podgrad) 5 fiducijara za V. kuriju naših, a dne 1. t. mj. ciela obćina Podgrad jednoglasno birala je naše fiducijare za IV. kuriju.

* * *

Obćina Pazin izabrala je dne 1. t. mj. jednoglasno sa 676 glasova naše fiducijare za IV. kuriju.

* * *

Obćina Žminj izabrala je istoga dana jednoglasno sa 185 glasova naše fiducijare za IV. kuriju.

Iz talijanskih listova — koji su u uzkoj svezi sa vladinimi kragovi u Trstu — doznajemo: 1. da će se obnoviti izbor za V. kuriju u sekciji Škofije, jer bijahu kod izbora tri stranke, od kojih nije imala nijedna nadpolovične većine glasujućih (143 talijanaša, 137 naših i 7 socijalista), 2. da će se obnoviti izbor 2 fiducijara za V. kuriju u Lazaretu, jer da nisu imali izbornog prava, i 3. da će se obnoviti izbor na Susku (obćina Lošinj) gdje se nije nitko prikazao na biralištu.

Rečeni listovi su bez dvojbe dobro obaviešteni o svemu što se izbora tiče, te upozorujemo radi toga naše prijatelje u spomenutih trih sekcijah, da se dadu na posao, a da ih nanadje ponovni izbor nepripravne.

* * *

H r v a t s k i i z b o r n i s a s t a n a k u S a n v i n č e n t i, obdržavao se u nedjelju poslje podne u selu Stokovci pod vedrim nebom. Predsjedao je prvi obćinski savjetnik i posjednik sanvinčentski gosp. Ivan Persić. Govorio je na sastanku dr. Ivan Zuccon, a poslje njega uprav od srca junački kmet sanvinčentski Mate Bulešić pok. Pavla. Sastanak od preko četiristo glava krsta razišao se uz poklik, živio dr. Laginja.

* * *

I z b o r n i s a s t a n a k u S e l i n i obćine svetlovrečke takodjer na otvorenom bio je u nedjelju poslje podne, pred kućom dičnoga našega Bože Babića. Sakupljenom narodu iz ciele svetlovrečke obćine govorio je pazinski načelnik dr. Kurelić, Stjepan Gjivić iz Pule, i rječiti naš Šime Ivetić, posjednik Tinjanski i načelnik svetlovrečke Čitaonice Josip Širol. Naroda je bilo preko 300 osoba, koji su oduševljeno zaključili osvjetlati lice dojdućih izbora, te uznastojati, da i u drugoj svetlovrečkoj sekciji ostane pobjeda na našoj strani. Živili sviestni izbornici.

* * *

K o d s a s t a n k a u L a n i š ć u bilo je 200—300 ljudstva. Govorili jesu dr. D. Trinajstić, Fran Flego, Šime Defar i župeupravitelj Josip Vrbka. Prihvaćena je sa živim odobravanjem kandidatura dr. M. Laginje. Nekoji doklaćeni talijanac, te nekoji zavedeni mladići htjeli su i nastojali krikom i vikom zapriečiti razvoj sastanka, ali nisu uspjeli, jer njih narod pozna u dušu i sa gnjušanjem odbio njihova podvikivanja.

* * *

I z b o r u s e k c i j i M u n e. Na Munah biralo se je u ponedjeljak jednoglasno i to Velo- i Malomunci, koji su ostali, što i do sada poštenjaci. Žejanci pako, koje su htjeli njekoji njihovi prodati, odustali su, izvan njekoliko jih, koji su uvidili, gdje je pravo i poštenje, i koji su dali svoj glas isto za milu svoju starinu.

Njekoje Žejance naime lovi tamo dolje okolo Voloskoga i Opatije glasoviti Krstić, djeleći njim tamo svoje krive nauke i drugo. Zapamtite si, Žejanci, one nevjerne vaše smutljivce, koji bi vas htjeli prodati za litru vina ili za vrieću karbuna, i koji su mislili, da ste bedastiji nego oni, i da ste samo toliko s e g a v i kako i siromašni Zvonećani. A znajte, da ako bi to s vami mislili pošteno, nebi bili Krstića naputili, d a m o r a d o ć i k v a m p r e d s a m e i z b o r e p o n o ć i, da ne budete mogli čuti već nikoga drugoga, koji vas ljubi, i vam dobro želi. Već to vam mora biti najbolji dokaz, da su vas htjeli zapeljati, — jer tko radi takove stvari po noći — ne misli s vami dobro ni pošteno, — on nije vaš prijatelj, — njegova stvar je slieparija! Zato drugi put pazite se bolje i recite tim vašim smutljivcem, koji bi vas htjeli prodati, da je potreba čuti prije svoje ljude, koji su do sada uviek vjerno za vas skrbili, a ne tudjince, koji ne skrbe niti za svoje, niti za svoju krv; koji bi vam htjeli dati rog za svieću a napuniti vam glavu nečim, što nije bilo ni biti nemože.

Vam pako, Velo- i Malomuncem slava! Tako valja! Držite se uviek tako junački, da vidi cieli sviet vaše pošteno čelo, a da ostanete i na dalje sami svoji gospodari na svojoj starini.

* * *

Kako smo vam iz Karojbe (Motovun) brzojavili, pobjedili smo 20. novembra sa 485 glasova u petoj kuriji a 29. novembra u IV. kuriji sa 129 glasova od 288 upisanih. Glasovale su obćine Karojba, Montrilj, Novaki Motovunski, Kaldir i Rakotole. Protivnici nisu stavili ovdje niti svoje fiducijare, a pobjeda bila bi još sjajnija, da nije predsjedao komisiji sam porječki markiz „Kamalić“ — Polesini, od kojega imaju naši kmeti sporad duga više straha nego samoga vraga. Sekcija Berkač — Zamask i Sovinjak uslied velikog pritiska gospode Motovunske izabrala 3 talijanska fiducijara. Sram ih budi! Da su bili pridjeljeni u Karojbi, imali bismo pobjedu podpunu. Onako palo je na Motovun 3 fiducijara talijanske, Berkač 3 talij. i Karojbu 6 fiducijara naših za svaku kuriju. Nije čudno, jer su gospoda imala taj put škare i sukno u svojih rukah i dobro si za sebe odredili sekcije kako kaže narodna rečenica — „naše novce broje a pravicu nam kroje“. Pa im pomažu kod toga i njihove podrepnice n. pr. u Montrilju župan Anton Zužić (Xuxich dto Fick i kojega puk zove „montriljski harambaša“. Onaj nosi benevreke ali je najljući protivnik hrvatskoga naroda u Istri, jer je poturica huji do Turčina. Prije izbora su nam gospoda latinska obećavali ceste iz Sv. Ivana od Šterne na Montrilj i Tinjan i opeta u Karojbu. Po izboru će biti sva obećanja kao lanjski snieg.

* * *

U sekciji Stivan na otoku Cresu dne 28. novembra izabrani jednoglasno za V. i IV. kuriju naša tri fiducijara. Izkazali se osobito Martinšćani, koji su došli na birališće u velikom broju pod hrvatskom trobojnicom, pak Belajani i Štivanjani.

Iza Martinšćice pokazalo se i narodno selo Belej, jer su pristupili na izbor u priličnom broju, dočim Stivan ostao natrag izim nekolicine: a od Ustrina pako i od Vrane nije došao k izborom ni cigli jedan.

DOPISI.

Hohenlimburg, u Vestfalskoj koncem oktobra. Poznata je stvar, da naša liepa Kastavšćina ne može sve svoje ljude prehranit, već da Kastavac mora ići po svietu trbuhom za kruhom. I mi, koji se nalazimo ovdje u dalekih stranah, zapustili smo svoju domovinu, da u tudjini štogod pristedimo i našim kući pošaljemo. Da pravo rečemo, nam je ovdje dosta težko, jer ne poznamo ovdješnji njemački jezik. Nu ipak smo mi Kastavci liepo vidjeni, te nas Niemci poštuju i ciene. Nastojat ćemo, da i u buduće uzdržimo i sačuvamo liepo ime, koje si je Kastavac zadobio po svietu, jer bolji je dobar glas, nego zlatan pas. Kastavaca i drugih Hrvata ima mnogo raztreseno po ovih stranah. Kadgod se gdje skupa nadjemo, da se mrvu porazgovorimo, a najviše puta suče se naš govor o našoj miloj Istri. Koliko li puta smo zaželili, se onako po „domaću“ razveselimo! Ali što ćemo? Nema ovdje vina ni kastavskog, ni dalmatinskog, niti drugčijega, a po pivi ne možemo da se razigramo.

I ovdje ima talijanskih gladuha, s kojimi se Niemci samo podrugoju, nazivajuć ih „Kaput“. Pak i sama djeca ih poznaju, vičuć za njimi „Talija Kaput“. Jednom riečju, ovdje ih ne drže ni za blato. A kod nas u Istri, i najzadnjega talijanskoga „lumbrelara“ drže za više, nego čestite domaće muževe. Vidit ćemo, kako će se naš puk ponesti kod budućih izbora. Mi ti puče poručujemo iz tudjine, da već jednom otvoriš oči, pak da se držiš svojih ljudi, a dolepencem i prodancem, da okreneš ledja za uviek. Jeli ona lija od Krstića već dolijala? Žalostna mu majka njemu i onim, koji za njega drže!

Da mislimo i ovdje u tudjini na našu milu Istru, pokazali smo to i činom. Predprošlu nedjelju došlo je iz Hagen-a k nam nekoliko Kastavaca, pak smo u prijateljskom družtvu sakupili za družbu „Cirila i Metoda“ 12 marka i 80 feniga. Ovu svotu poslali smo na gosp. V. R. u Kastav, da ju izruči tamošnjoj mužkoj podružnici. Evo imena darovatelja: Kinkela Josip 2 M., Đukić Daniel 1 M. 17 f., Babić Rudolf 1 M. 7 f.; Kos Fridrik, Potepan Rudolf, Srdoč Šime, Jušić Vinko, Vlah Josip, Monjac Ivan i Buzdon Frane po 1 M.; Babić Milan 26 f.; za „potegnut uzalj“ unišlo opet 1 M. 30 f.

Ako nam Bog dade zdravlje, nastojat ćemo, da još koju marku medju sobom složimo. Pozdrav svim pravim Hrvatom iz tudjine šalju

K a s t a v s k i r a d n i c i.

(Nama je milo i ugodno, kad možemo, da javimo svietu, kako naš težak radnik ubijajuć se po tudjini za krajcarom, trga od svojih ustiju, samo da može od maloga malo žrtvovati na oltar domovini. Narod, koji ima takvih radnika, njegova je budućnost. Živili dični sokolovi u tudjini, pak našlo vam se nasljednika! Op. Ured.).

Učitelj-zloduh. Priobćujemo niže dopis iz Istre, priobćen u glasilu slovenskog učiteljstva u Kranjskoj pod naslovom „U č i t e l j i i z b o r i u I s t r i“ o kojem progovorismo u zadnjem broju i koji je naperen proti hrvatsko-slovenskoj stranci u Istri u obće, napose pako proti narodnim zastupnikom dr. L a g i n j i i prof. S p i n č i ć u.

Iz toga dopisa neka sude sami čitatelji, je li ga mogao napisati hrvatski ili slovenski učitelj i nezasluži li taj nazovi-prosvjetitelj našega naroda gornji naslov, t. j. učitelj-zloduh.

Eto dopisa sa svimi jezikovnimi pogrieškami:

Učitelj i izbori u Istri. Prateći izborno zgodopisje u Kranjskoj i u Istri srce mi kao učitelju skače od veselja a opet i stiska mi se od boli. Veselim se kada promislim na veliki stepen napretka na kojem se nalazi slobodno misleće učiteljstvo u Kranjskoj, na ugled što ga tamo uživa te je došlo do toga, da napredna stranka kandidira u V. kuriji jednoga učitelja za zastupnika na carevinsko vijeće. To je takova stečevina, da baš napunja srce veseljem svakomu učitelju pa makar i g. Jelenc podlega kandidaturi klerikalca dra. Šusteršiča što se nadamo da ne će, jer kako vidim, *narod u Kranjskoj ne slijedi slijepo stope popova zavodnika, no misli svojom glavom.* Nu i ne uspije li g. Jelenc, mi ćemo ipak biti ponosni, da je g. 1900 bilo službeno proglašena kandidatura učitelja; pa što ne bi bilo sada, hoće biti sjigurno u prvoj prigodi. Ipak ja se nadam i u to ime kličem: živio budući zastupnik g. Jelenc!

Rekoh opet, da me srce i boli. I ne ćete! Ovamo u Istri dok bi učitelji trvenjem stranaka mogli za sebe izvući korist jer dubs litigantibus tertius gaudet (ovdje se inače sada bore četiri stranke), dok bi mogli, ako ne kandidirati učitelja a ono barem postaviti zahtjev, da kandidati *„hrvatsko-klerikalne stranke ne buduls.* *klerikalci a po gotovo ne Spinčić ni Laginja, koji su baš ne davno pokazali jedan na katoličkom sastanku u Zagrebu a drugi u Ljubljani kako misle, na nas, učitelje i na naše slobodoumnu školu;* što vidimo? Vidimo, kako kaže g. R. D. iz sv. Mateja, da učitelji u Istri *„obožavaju“ takove zastupnike; vidimo, da učitelji, kako je bilo rečeno u br. 2. „U. T.“ malom iznimkom jesu popovske prirepine; vidimo, da učitelji radeći na kandidaturu takovih muževa, rade proti sebi i proti školskomu zakonu 25. maja 1869; vidimo, da učitelji pomažu doći do zastupstva onim muževima,* koji su g. 1883 pomogli glasovati školski zakon *2. maja 1883 (Dr. Vitezić), koji su g. 1888 poduprli osnovu zakona principa Alojzija Lichtensteina (dr. Vitezić, koji so g. 1897 bili u istomu taboru sa zastupnikom drom. Ebenhoch i bili bi mu dali njihov (Spinčić i Laginja) glas i poduprli njegov namišljeni školski zakon,* da nije srećom u zametku propao, jer je u parlamentu nadošla opstrukcija i pad Badenijevog ministarstva; *koji bi, da se samo prigoda dezi, iznijeli opet takav zakon, gdje bismo svjetlali postoli župnicima a klanjali se njihovim „milostivimi“ kuharicama. Eto za takove ljude hoće se sada boriti velika većina učitelja u Istri, pa nije se čuditi što se nadje koji, te viče na istarske dopisnike „Uč. Tov.“. Ali što ćete, mi u Istri imamo i takovih učitelja, čija servilnost prama popovima ide dotle,* da samo svoje dostojanstvo podcinjavaju njima. U mjestu A. živi učitelj B. koji u „školskim vijestima“ na odličnom desnom mjestu prekrižuje tiskane rieči „ravnajući učitelj“ te dovoljuje da se ondje podpiše pop „R. J. župnik i vjeroučitelj“ (a morate znati, da on u školi nije župnik, nego vjeroučitelj i da kao takav ne pripada mu potpis *na školskim vijestima*) a brižni učitelj stavlja svoj ponizni potpis s lijeve strane. I taj učitelj bio je ove godine odaslanik na zborovanju „Zaveze“ u Mariboru.

Pitam pak gg. Spinčića i Laginju, što su oni dobra učinili za nas učitelja? Ili kakvo jamstvo će dati, da će dobra učiniti? Ove godine imao učitelj prigode, govoriti sa g. Spinčićem i na učiteljev upit, da li se i kako učiteljima hoće pomoći, on se kako običaje sarkastično nasmijao i to je bio odgovor.

I sada glasilo gg. Spinčića i Laginje piše proti školskoj taksi, ali bez fondova nema ni našeg poboljšanja; to isto glasilo daje znati, da su gg. Spinčić i Laginja protivni zakonu o povećanju učiteljskih plaća glasovanom u zadnjem zasjedanju istarskoga sabora. Istina taj zakon ne zadovoljava učitelje na selu, ali je to bilo predvidjeno u broju 6. „U. T.“ i kazano tko je tomo kriv. Ipak ne može se reći, da taj zakon ne poboljšava naše stanje, za to treba ga sada punuti kakav je, a u buduće pitati izjednačenje plaća.

Mjesto da se sada protive potvrdi toga zakona, imali su ti „naši obožavani“ zastupnici onda ići u sabor, kako im je to umjesno poručilo „Jedinstvo“ glasilo „narodno-hrvatske stranke“ u Dalmaciji, dakle ne dvojben hrvatski list.

Učitelji u Istri učinili bi dakle pametim stvar, da se ovoga puta drže daleko od izbora, kada nemaju srca da postavljaju vlastite zahtjeve, koje neidu u korist ni talijanskoj, ni hrvatskoj, ni socijalisticnoj ili drugoj stranki nego u samu korist učiteljstva, ali . . . dakako učitelji u Istri „nisu popovske prirepine“.

Razne viesti.

Političke.

Austro-Ugarska. Izborna borba u svih pokrajinah, zastupanih na carevinskom vieću biva dan na dan živahnija i odlučnija. Mi pratimo po dužnosti novinarskoj u svih krunovinah i kraljevinah, te možemo kazati po duši, da ta borba nije nigdje tako žestoka i živahna, kano u svakoj skoro obćini, u svakoj

skoro sekciji stoje si nasuprot dvije stranke, od kojih nastoji svaka, da si izvojsti pobjedu. Ta pobjeda bila bi bez dvojbe naša, koli u V. kurji, toli u zapadnom izbornićtvu izvanjskih občina Istre, kad bi se svuda kod izbora postupalo pravilno i zakonito.

Žestoka izborna borba bije se i na Goričkoj i u Kranjskoj. U prvoj pokrajini bore se između sebe dvije slovenske stranke (napredna i katolička) i dvije talijanske, ali s tom razlikom, da od te borbe netrpi talijanstvo Goričke, dočim bi mogli radi svoje borbe braća Slovenci silno nastradati moralno i materijalno.

O uspjehu izborne borbe u Kranjskoj ne može se ništa stalna kazati, jer se obje stranke hvale, da dobro stoje, za što im zaista nezavidjamo znajuć, da narod dobro ne stoji.

Obzirom na saziv austrijskih sabora pišu poluslužbene novine, da se istarski sabor neće sastati, jer da je on već mjeseca julija i agusta riešio ono, što će ostali sabori tekar sada riešavati. Priznati moramo, da nam nije poznato a da bi bio istarski sabor razpravio i prihvatio zakonsku osnovu o nametu na državni porez na rakiju.

Češki sabor sastaje se 12. t. mj. te će zasjedati uključivo do 22. t. mj. Odlučujući krugovi misle, da će biti 8 sjednica, u kojih će se razpraviti zemaljski privremeni proračun za prve mjesece buduće godine, i zakonska osnova o nametu na državni porez od rakije, jer ovaj zakon ima stupiti u život već 1. jenara 1901.

Opozicijonalni listovi sporučuju vladi, da se vara ljuto ako misli, da će u češkom saboru za predstojećeg zasjedanja sve onako mirno i gladko proći, kako se to ona tomu nada. Češki narod — kažu ti listovi — nije zaboravio, da u Beču vlada ministarstvo, koje je češkomu narodu protivno, što je pokazalo i najnovijom promjenom na stolici predsjednika prizivnoga suda u Pragu. Češki narod da neće se nikada slijepo pokoriti onomu sustavu, koji ide za tim, da ga razljuti i njemačkomu susjedu na milost i nemilost izruči.

Prvak mladočeske stranke dr. Herold priobćio je u svojem glasilu dne 30. pr. mj. otvoreno pismo novomu predsjedniku prizivnoga suda u Pragu, vitezu Wessely-u, u kojem prima na znanje viest novina, da će novi predsjednik postupati posve nepristrano po postojećih zakonih. Češki narod ni ne traži drugo, nu u posliednje vrieme učinjeno je više pokusa, da se češki sudci prisile na protuzakoniti postupak.

Svi pokusi prijatelja i drugova dra. Engla, da ga sklone na ponovnu kandidaturu za državni sabor ostaše bezuspješni. Dr. Engel ostati će i nadalje načelnikom čeških saborskih zastupnika, te će sudjelovati u vodstvu mladočeske stranke.

Iz Galicije pišu, da je dosadašnji izborni kotar bivšeg zastupnika Stojalovskoga u velikoj pogibelji, te da je dvojbeno, da li će Stojalovski u obće dobiti kakav mandat. Proti njemu kandidira neki Novinsky.

Hrvatski sabor svršio je sretno jednu od zadaća radi kojih bijaše sazvan. On je naime obnovio financijalnu nagodbu sa Madjarskom za godinu dana. Opozicija je učinila svoju, da preprieči tu obnovu, nu ona je preslaba a da bi mogla osujetiti osnove vladajuće stranke. Drugu imade još riešiti zadaću hrvatski sabor, a ta je razprava o zemaljskom proračunu, koja će biti valjda živahna i žestoka kako i one zadnjih godina.

Crnagora. Na crnogorsko-turskoj granici došlo je opet prošloga čedna do krvava okršaja između crnogorskih i turskih podanika — poludivljih Arnauta. Ovi posljednji oteli su crnogorskim pastirom ovaca prekoračiv granicu. U krvavom okršaju pala su dva Crnogorska podanika.

Srbija. Visoka škola u Biogradu bijaše zatvorena radi djačkih demonstracija proti novoimenovanom profesoru Ivanoviću. Razkralj Milan kani ustanoviti stalno u Beču, kamo će stići za koji dan iz „Pariza. Srbski poslanik u Carigradu Mijatović zahvalio se je sultanu radi povlastica, koje je pružio Srbiji u turško-srbskom trgovačkom ugovoru. Poslanik Mijatović ostavlja svoje mjesto u Carigradu.

Bugarska. Iz Sofije pišu, da su strože odsude Bugara pred bukareštkim sudištem silno ogorčale bugarski narod. Bugarske novine priobćuju neopreznih viesti o tom kako se strogo i nečovječki postupa sa Bugari u Rumunjskoj. Bugarsko sobranje razpravlja o predmetih neznatne važnosti, te će važnije stvari doći na dnevni red tekar pod konac.

Rusija. Iz Livadije dolaze sve to povoljnuji glasovi o zdravstvenom stanju mladoga cara Nikole. Bolest careva bijaše neko doba tako opasna i očitljna, da se je već pretresivalo u novinstvu pitanje tko da nasliedi cara na prestolju, t. j. da li bi ga bio imao nasliedit mladji brat ili za slučaj da carica porodi mužko čedo, da se imenuje posebnu vladu.

Mjestne:

Plasko. Tako se može punim pravom nazvati sastanak talijanske političke stranke, držan prošlu nedjelju ovdje u Puli u 3 sata po podne u kazalištu „Politeama Ciscutti".

Premda nije falilo ništa, što je služibenoga od občine, premda su dali ruku i nekoji cesarsko kraljevski, premda se je dneve prije javljalo i oglasivalo, ipak je ljudi na sastanku bilo m n o g o m a n j e nego li se je očekivalo, a vani „muffa numero uno".

Sastanak n i j e b i o j a v a n, i to je veliko svjedočanstvo siromaštva za stranku koja se hvali, da ima uza se sviu i sve. Govori se, da su mnogi od same talijanske stranke s tim nezadovoljni, ali niemogu drugačije. Dakle sastanak uz pozivnice i samo za „elettori nazionali", premda govore, da je nedavno Rizzi dao riječ jednomu socialističkomu vodji, da kad bude došao Bennati, sastanak će biti javan.

Da nije bilo ništa osobita, vidi se od tuda, što je već prije 4 ure sve bilo gotovo, dakle niti jednu punu uru nije trajao taj toliko raztrubljeni sastanak.

Da se spasi koza i zelje, reć bi da su ipak nekim socialistom dali pozivnice, i ti, neki pokvarili su im račun. „Piccolo" naime sam priznaje, da su nešto prigovarali, kad je govorio dr. Stanich (Talijan, koj je sa svojimi roditelji hrvatski govorio!), i da su sipali sa galerije listiće u slavu socializma. Potanko naravski nemožemo izviestiti, kako je bilo unutri; čuli smo samo da je policija zatvorila nekog mladića, koji da je na besjede „Istria italiana", odgovarao sa „mai più".

Istina je to, da kad se je sastanak razilazio, nebijaše nikakovog poleta. Na večer pako, kad bi se pojedinac ovdje ondje oglasio sa „viva Bennati", odgovorili bi drugi odmah sa gromovitimi m...a i slično.

Program Bennatov, u koliko ga donaša „Piccolo" može se pak stisnuta u malo rieči: s njegovim izborom ima se potvrditi, da je Istra „provincia italiana". Još su na dobu naši neki slijepi da pogledaju, a tako i socialisti hrvatske i slovenske narodnosti, da se u zadnji čas odluče glasovati za fiduciare naše stranke, da se sruši klika gospodujuća u Istri, pak kad bude usljed toga zajamčeno jezikovno pravo hrvatsko-slovenskomu narodu u Istri, onda ćemo brže i lagje napredovati u svih velikih gospodarstvenih i socialnih pitanjih.

Pokrajinske:

Gosp. Luigi Dejak (potomak slav. roditelja) i drugovi sazvali su u četvrtak poslje podne sastanak krčmara u Sala Apollo — govorio je Rizzi, k a o o š t a r? — i hvalio sebe i Bennatija, Polla je hvalio Rizzi, a Pietro Rizmondo opet Bennatija. Zanimivo je, da je Rizi napadao na socijaliste, a ne na našu stranku. Bilo je prisutnih i mnogo naših krčmara. Nijednom rieči nije se spominjalo talijanstvo. Sve je bilo „cittadino". Nekoliko talijanskih podrepnica je aplaudiralo, i opetovalo za Dejakom „viva Bennati" — i naši su ostali u znak prosvjeda mučeć, smišljući se Dejaku i Rizziju, koji su mislili ozbiljne i pametne ljude uloviti na talijansku udicu sa svojim sladkim riečima.

Krstić na djelu po noći. „Edinost" je govorila istinu, kada je opomenula rodoljube, da je potreba paziti, jer da talijanska klika hoće nastojati prilikom ovih izbora posiljati svoje smutljivce i u čisto hrvatsko-slovinske kraje po Istri, i u takove sekcije, gdje nisu imali do sada niti jednoga svoga glasa.

A da je to istina, izkusili su naši na Munah. Ali naši Munci, premda se je naskočilo na njihovu sekciju skrivši iz zasjede, po noći, ipak ostali su tvrdi za svojul starinu kako klisutine, nisu se dali smutiti, te su si opet osvjetlali lice birajuć sa 100 glasi jednoglasno narodne predloženike.

Evo, kako se je napalo ovu sekciju. Glasoviti Krstić se je dopeljao u subotu na Brgud, a od tamo je otišao na 4½ večer preuk Zejanam, kamo je i došao po noći sa njekim Fr. Susan, a na Zejanah njim je pomagao jedan Zvonečan neki Margetić. Krivi svoj nauk su naučali u ostariji kod Mata Stambulića a još iste noći su došli na Mune, gdje su se zatajili kod njekoga Slipčna. Drugi dan pako, još prije zore, kada je još sve spavalo, pobrali su se iz Muna. Žurnadu su doduše storili, ali opravili nisu ništa! Za to pozor i drugdje!

Razprava radi uvriede veličanstva, proti našemu poštenomu kmetu Mati Jugovcu iz Maja kod Poreča, obdržavala se dne 29. pr. mj. pred rovinjskim sudom. Branitelj je bio dr. Ivan Zuccon. Okrivljenik bio je riešen. To je i pravo, jer naš čovjek u Istri nije moguće da može počiniti takov zločin.

Iz Kavrana pišu nam 1. t. mj. U našem selu imade na žalost talijanskih podrepnica, kojim je sveto pismo sve ono, što njim na nos objese puljski talijanaši. Ovi obećuju tim podrepnicam, da će im graditi ceste, crkve, občinske kuće i što ti ja znan, ako budu glasovali za talijane, a kad svrše izbori, zaborave na obećanja i neznaju više gdje je Kavran, ni gdje su njihove potrebe.

Radi toga upozorujemo naše vriedne Kavrance, da se čuvaju puljske gospode i njihovih podrepnica u Kavranu, Karnici itd. Osobito bježite od poznatog Vam Marka, koji obećuje, da će Vam puljski p o d e š t a t sve napraviti, štivru (porez) platiti i za druge potrebe sprovoditi.

Koliko vriede takova obećanja znate i sami najbolje. Obećali Vam već davno, da će Vam napraviti občinsku kuću, a kad tamo eto već 4 godine stoje tamo stari zidovi, bez krova, bez š t u k a, bez poda, koji je sagnjio od dažja i nevremena. Pitajte Vi najprije kamo su tolike Vaše kolete, kamo je ono 1200 forinta za crkvu i za kuću, gdje su žlebci i gdje su novci koji su došli kao podpora za djelo sv. Jeronima.

O svemu tomu neka Vam šarenjaci i gospodske podrepniće polože račun točan, i dok toga neučine potjerajte ih s metlom. Recite im, da ih slušati nećete, jer su Vas dosta puta prevarili i da ćete glasovati za svoje domaće poštene muževe, a nikada za prodance i gospodske podrepnice. Kavranci! pokažite svietu, da ste poštenjaci.

Posljedice nepoznavanja hrvatskog jezika pri c. kr. uredima. Prošle godine bile su prikazane dvie pritužbe kod c. kr. kot. poglavarstva u Pazinu nebilježovane. Neko je tužio pomanjkanje biljega, ali ne stranku, već svjedoka na križu, komu je ured za odmjerenje pristojbina u Trstu poslao nalog izplate. Dakako, da je oglobljenik morao podnieti utok proti takovim nalozima, nego pitamo mi: ako se erar neda oštetiti, tko će platiti troškove takovim pogrešno oglobljenim? Hoće li nadležna vlast javiti ime dotičnog činovnika oštećenog strani, da ova sudbenim putem može pitati naknadu? Može li se dalje trpjeti takove sablazni: bilo iz nepoznavanja jezika, bilo iz zlobe? Zlo u jednom, a još gore u drugom slučaju.

Bik kao sredstvo agitacije. Poznati načelnik nesretnoga Pomjana, naš narodni odpadnik Bartolić imade bika, za kojim ciede sline raznim njegovim prijateljem u onoj občini. Bartolić obećuje bika svakomu, koji bude živo agitirao za talijanasku stranku. Znatiželjni smo, koji će od talijanaških agitatora i Bartolićevih podrepnica biti tako srećan, da za svoje zasluge za izdajstvo na svomu narodu — zadobije Bartolićevog bika!

Iz Dubašnice nam pišu: U našoj občini Dubašnići ustrojilo se je novo občinsko zastupstvo dne 29. i 30. oktobra.

U sva tri tiela izabrani su zastupnici bez ikakve borbe, jednoglasno naši, našega hrvatskoga duha. Iz same Dubašnice jih je 15 a iz podobćina 9 skupa 24.

Izbor načelnika mislim da će slieditl drugog četvrtka 25. tek. a tada ću vam se ponovilo javiti.

Izbor u osjeguravajuće družtvo proti nezgodam. Za danas javljamo u kratko, da će se vršiti dne 18. decembra 1900 izbor u odbor osjeguravajućeg družtva proti nezgodam u trih sekcijah. Tim izborom upravljati će s naše strane odbor političkoga družtva „Edinost" u Trstu. Radi toga poživljemo sve naše rodoljube u Istri i Dalmaciji, koji imadu pravo izbora bilo u kojoj od trih sekcija, i koji su dobili ili će dobiti glasovnice, da iste podpišu i u pismu odašalju predsjedničtvu političkoga družtva u Trstu. U budućem broju o tomu više.

„Slovenska šolska matica" Prošloga mjeseca sastao se u bieloj Ljubljani veći broj narodnih odličujaka, profesora, učitelja, pisaca itd. te su potresli pravila za novo družtvo, koje će nositi gornje ime t. j. S l o v e n s k a š k o l s k a m a t i c a. Tomu družtvu biti će zadaća i svrha: priredjivati pedagogička predavanja u raznih središtih slovenskih pokrajina i pospješivanje pedagogične književnosti. Družtvo će izdavati pedagogični ljetopis i svakojake knjige za sve vrsti škola — za slovensko djačtvo.

Franina i Jurina.

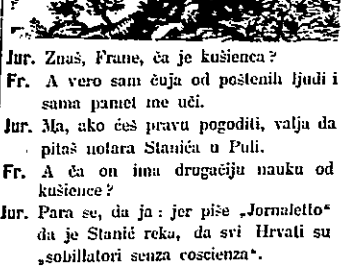

Jur. Znaš, Frane, ča je kušienca?

Fr. A vero sam čuja od poštenih ljudi i sama pamet me uči.

Jur. Ma, ako ćeš pravu pogoditi, valja da pitaš notara Stanića u Puli.

Fr. A ča on ima drugačiju nauku od kušience?

Jur. Para se, da ja: jer piše „Jornaletto" da je Stanić reka, da svi Hrvati su „sobillatori senza coscienza".

Fr. Viš, viš, pravoga čovika s debelom kušiencom.

Jur. Ja bi reka, da bi Stanić bolje učinija da mete prid svojim vratim i da pita sam sebe kakovu kušiencu ima.

Puližanske paćuharije.

Dunke balotacijoni! Dragi moji ljudi, pamet u glavu! S jenom nogom smo već izašli iz korita, sad gledajmo, da zajdemo i s onom drugom. Moramo se već jedanput otresti onoga jarma i pokazati se, da smo ljudi, da poznamo naše pravice, pak

da ih znamo i braniti. Kume, kumpare, fijoco, čujte — predika ni jako duga, ali jušta — donka šalencijo! Sutra prekosutra morati ćemo ići niki simo, drugi tamo; niki u Barban, niki u Alturu, niki u Pomer i tako naprid. Ja mislim, da svaki pravi i pošten muž i ki samo malo razumi, ča je to, neće učiniti od manje, da ne opravi svoju dužnost. Nemojte mi ki kakove kumplimente vaditi, ali se skuživati, da nemorete poći za jenu ali za drugu stvar; već udrimo svi složno kaj oni put izpod Liše s onom jidejom u glavi, da peta kurija i četvrta moraju biti naše. Koša maj! Ja sam već star, noge me nemogu nositi i deboto, da sam zato i pasa preškricijon, ali sve jeno ću zajahati na moga, da mi prostite, tovara pak ću pojt kamo me budu zvali, da ovršim svoju svetu dužnost i da dadem lip izgled drugim starim i mladim. A tako dajte i vi, ki morete laglje nego ja. Nemojte, da bi se ki naša, ki bi se puštija ča — mazati, jer bi moga pak najzad i namazan ostat. Ne za pijat bigul, to je niš, ali ni za pet, ni za sto fiorini, a ni za sve puljske beče, da mi ih dovezu na karetunu prid vrata, ja njim se nebi proda. Ča će meni njihove bigule i svi njihovi beči, ako sam sgubija poštenje i viru i ocrnija si obraz prid svim svitom! Bože moj, ter mi ne bi nijedan stija dati ni prežu papra na fido: a kušencija ka jopet čovika za sreće ujida?

Mi moramo oni dan svi složno rinuti i da nijedan ne bi pofalija, da se jedanput zavrtimo, da i kmet ima ono, ča ga gre i da bude svoj gospodar. Ča ni forši lipo, da se mi moramo vajk gospodi klanjati, ako te nam napraviti mrvicu šterne, bokunić puta ali ako te nam dopustiti, metemo dir, da prospemo po cesti par muči jare? A i to, ča pitamo, ili nam ne dadu, ili pak nam dadu, ča je njih volja kako pekljarom i to još moramo čekati, kako i tovar dok sparožina ureste. Da imamo i mi naše pravice, imali bi ne par neg i deset muči jare prez da njima klobuk skidamo. Donke vidite, da ki šervi ne kumanda.

A zašto pak moramo mi njima šerviti i biti njihovi ščavi? Ča ne plaćamo i mi naše derite kako i oni, ali još veće, jer nas je više nego njih (nu pogledajte u štatristike)? Ča ne plaćamo i mi tri fiorina po svakom ditetu, koje je za školu, a škola nimamo ni treći parat kako i oni? Ča ne plaćamo dizionale na to i na ono, a ni toga ni onoga nimamo? Inšoma sve kako i oni i još više nego oni; pak ja mislim, da bimo zato i mi morali imati u svemu i svačemu, ča je lipo i dobro derit almeno kako i oni. Ma šjor no, oni moraju zapovidati s nami i nami diliti ono, ča njima ostane. Ča vam se vidi, je to pravo? Brek me uzeja ako je. Ja vidim već, da mi svi dajete pravo — ako izvadimo kumpaniju od gospodskih podrepnic i niki drugi trubili, kima to ne ide u glavu. Ma pacijenca, ti će već dojt na svoje i na pravi put, kud budu pojili sve repe, ča su gospodskim čerišnjam ostale. In fine finorum, bi bija reka pokojni Delija (a takovoga se već nerodi na prešu), mislim, da sam vam reka nekoliko i da ste anka razumili čagod; zato vas molim, da udremo svi složno za našu starinu, da ne budu kašnje naša dica na nas zlovoljna, da smo njihovuredita i lejitimu pustili propasti, da smo ih ostavili, kako i ribu na blatu, kaj miša pred mačkom, kaj tovare u sirku. Dakle, kako sam vam reka, samo atencion na mazale.

Balota iz Raše.

Naši posebni brzojavi

Lindar, 30. novem. Vanjska občina Pazin danas ovdje za četvrtu kuriju imenovala naše fiducijare sa 676 glasova. Protivan nijedan.

Podgrad. 1. decembra. Jučer izabrala sekcija Pregarije za petu kuriju 2 fiducijara a danas cela občina Podgrad za četvrtu kuriju 15 fiducijara naših sve jednoglasno.

Malinska. 1. decembra. Sekcija Polje jednoglasno izabrala po dva fiducijara za obje kurije.

OPRTALJ. 2. decembra. Izbor pete kurije sekcija Oprtalj uništen, radi groznih nezakonitosti počinjenih od talijanske izborne komisije na škodu naše stranke. Ako kod ponovnih izbora bude pravice, pobjeda naša sjegurna. Nadamo se, da će kapitanat porečki uništiti i izbor četvrte kurije u Oprtlju, radi jednakih razloga, ter predložiti državnom odvjetničtvu, da postupa u smislu kaznenoga zakona. Novi izbori urečeni za dne 17. i 18. decembra.

Buzet, 3. decembra. U gradu prodrli protivnici a okolica birala naša četiri fiducijara za 5. kuriju.

Kastav, dne 3. decembra. Jučer obdržavan izborni sastanak kod Kinkele u Perenićih. Bio je vrlo mnogobrojno posjećen. Otvorio ga dr. Pošćić, a predsjedao načelnik Kastva Kazimir Jelušić. Govorili najprvo dr. Janežić, a poslje njega profesor Špinčić. Oduševljeno odobravanje. Jedno zanovetalo, Krstićeva podrepnica, izvrgnuto smiehu.

Kastav, dne 4. decembra. Sekcija Kastav izabrala sa 444 glasova u petoj kuriji 13 naših fiducijara.

Vodnjan, dne 4. decembra. U Barbanu jednoglasno obe kurije naše po 7 fiducijara. — Usljed kupovanja glasova na veliko, što bijaše i protokolarno potvrdjeno, propadosmo u petoj kuriji u Sanvinčentih sa 37 glasova manjine.

Prsni čaj sa „Učke-Gore".

Izvrstni domaći lijek proti

influenci, kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 50 para.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: kg po K 4·90

Voštene svieće i dupliro I (austrijski sastav) . . . . . 4·40

Svieće i dupliro I (talijanski sastav) . . . . . 3·—

Svieće i dupliro II . . . . . 2·40

Tamjan lacrima I . . . . . 2·40

„ „ II . . . . . 2·—

„ granis . . . . . 1·20

Povošteno platno za oltare . . . m 2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Narudžbe u vriednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Čast mi je obaviestiti slavno občinstvo, da sam u kući Degiovanni — Via Fondaco — otvorio

prodaju vina na veliko

i to pravog naravnog dalmatinskog vina **crnog, bielog i opola.**

Vina su iz mojih vlastitih vinograda iz ubave kaštelanske riviere u Dalmaciji, a poznato je, da su kaštelanska vina na glasu osobito u Francuzkoj i Njemačkoj kao najbolja za rekonvalescente i malokrvne te su najukusnija kano stolna vina.

Uslobadjam se stoga svoje skladište što toplije preporučiti.

Odani

Vinko Ivanac.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Dobivaju se kod

A. Žnidaršič, Via Sissano 9 u Puli

na debelo i drobno.

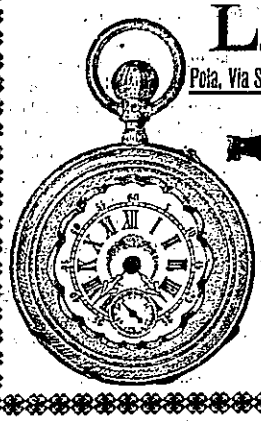

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. – urar i srebrnar – Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIC

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.

Telegr.: POTOČNIK, Pola.

Skladište

glinenih peći i štednjaka.

Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvorničke pokućstva J. J. Naglas-a u Ljubljani.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osiguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na tekući račun, i na girokonto sa 4½% kamatima od dana uložka do dana digunća.

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 84. U Puli, dne 7. decembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, pripošlane itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojenika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o' podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6·—, oda. 3·— na pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Nauk našim ljudem za obavljenje izbora u Puli i okolici.

1. Od obćine ili municipija dobijete pozovnicu, da su taj i taj dan izbori tu i tu. Pisane su samo talijanski.

U njih je debelo naznačeno koji dan, od koje do koje ure i u kojem mistu će se glasovati.

Te pozivnice svaki čuvaj dobro. Ako doznaš da jedan ima dvie ili tri ili više takovih pozivnica, javi komu našemu pismenomu, pak će se razviditi, da nebude prevare, jer za petu kuriju jedan čovik može imati samo jedan glas.

2. Svi iz Pule neglasujemo u jedan dan ni na jednom mistu. Na pozivnici zdola broja pod kojim si u listini, naznačeno je rimskim slovom u kojoj si sekciji. I. je prva, II. je druga, III. je treća, IV. je četvrta, V. je peta sekcija.

Po tom se ravnaj za dan i za misto izbora.

3. Dani i mista jesu ovi:

Prva sekcija izabirati će u poneđiljak 10 decembra u školi Sv. Martin od 8 ure jutro do 6 ure večer.

Druga sekcija izabirati će takodjer u poneđiljak 10 decembra u školi na placi Alighieri (blizu pošte) od 8 ure jutro do 6 ure večer.

Treća sekcija izabirati će u sridu 12. decembra u školi Sv. Martin od 8 ure jutro do 6 ure večer.

Četvrta sekcija izabirati će takodjer sridu 12 decembra u školi na placi Alighieri od 8 ure jutro do 6 ure večer.

Peta sekcija izabirati će petak 14 decembra u školi na placi Alighieri od 8 ure jutro do 6 ure večer.

4. Svaki od naših ljudi treba da učini svoju dužnost, kako mu kaže duša i srce. Strašiti se netriba nikoga, ni nikomu činiti zla, ni reći grde beside i treba se strpiti, ako bi se koja čula.

Naše oružje je naša pravica i moramo je iskati i dobiti škedom u ruki.

5. Škede iliti glasovnice imati će toliki broj fiduciara, kolik ide na svaku sekciju. Ove dane neće se ravno birati zastupnika ili deputata, nego će se imenovati fiduciare, koji će pak na 3 januara u ime svih nas imenovati zastupnika za petu kuriju.

Zato pazi pomnjivo od koga primeš škedu, da nebudeš prevaren, jer za kakove fiduciare dadeš glas onakov će izaći deputat. Pazi i na to, da se je dosta ljudi prodalo Talijanom, pak te kako psi oblitati okolo tebe i drugih naših, da ti utisnu talijansku škedu i da te prevare. Zato pazi, da samo tvrdim našim virnim virueš, a ne svakomu.

Od virovanih naših ljudi doznati češ, koji su naši fiduciari za koju sekciju. Ako oni imena nije na škedi, nemoj ju porabiti.

Kada bude dan izbora triba da sobom poneseš i onu pozovnicu (invito, mandat) što si dobio od komuna i našu pravu škedu.

Žandaru pred vrati ni teklićem tudjim, koji bi oblitali nisi dužan pokazati škedu, nego pravim našim, a žandaru moraš pokazati pozivnicu, da te pusti unutar u salu od glasovanja.

Ako nisi dobio još pozovnicu od komuna, to jest od municipija, a ti podji tamo, pak pitaj pristojnim načinom, da ti daju pozov aliti invit za votacione. Ako te, nebi odmah našli u listinah, a ti poprosi neka malo vide u listinu od onoga seciona, gdje si prije stanovao. Ako ni tako nemožeš doći do pozovnice, a ti se priluži kod štamparije na šišanskoj cesti, ali kod ravnatelja od Posujilnice Gjivića, ali kod koga drugoga našega, pak će se providiti, što je moguće.

7. Ove dane ništa neviruj onim, koji su do sada samo talijanski s tobom govorili, a sada su na jedanput počeli govorit i hrvatski, jer sada su takovi, da te ulove u svoje mrežice. Ti viruj samo onim, koji su i dosada bili na našoj strani tvrdi nepomični, koji su i pretrpili štogod za naš jezik i za naše pravice.

8. Kada stupiš u salu gdje se glasuje, pozdravi pristojno: „Dobar dan, gospodo!“ ali ako hoćeš pozdravi i talijanski, pak lipo vedra ćeta, kao da si na piru, prikaži tvoju pozivnicu (invito). Onda će komisijun, koji je za stolom, iskati te po listi, i kad su te našli, onda ćeš podati škedu, gdje su napisana ali štampana imena naših fiduciara, pak će komisijun zapisati, da si glasovao za te i te. A nemoj poći kako ovca glavu doli, nego lipo, ponosito, neka gospoda vide, da nismo više ščavi, nego da i naši broji nešto imaju valjati. Kada tako svaki naš čovik bude učinio svoju dužnost, onda će i talijanska stranka i njezina gospoda nas poštovati više, nego li poštuju one podrepnice, koje se daju od njih kupiti. I onda će talijanska stranka doći u se, pak će reći, da mi nismo više neumno blago, nego narod, koj hoće svoje pravice, i onda ćemo se pogadjati do kuda oni, do kuda mi. A dok toga nije, dok oni hoće samo, da je Istra talijanska zemlja, nije pogovora, nego oni svoje, a mi svoje škede, ali mi s v i, pak što komu Bog dà, i sreća junačka!

Ako bi ti pri glasovanju komisija htela prigovoriti, da ti nisi taj i taj, a ti znaš da jesi, nemoj odmah lupati po stolu, nego zakreši očima i reci neke se gospoda drže zakona i kad su znali uručiti tebi onu pozovnicu, onda je znamenje, da su te poznali, pak te moraju i danas poznati.

Ako pak vidiš u sali, da bi na ime kojega dobro ti poznanoga čovika htio glasovati koji kupljeni prodanac, ti se odmah oglasi komisaru cesarske vlade, koj će biti ondje i reci, neka mu nedaju glasovati, jer nije taj i taj.

Pazi dobro z drugimi našimi, da nebi koji prodanac po dva, tri i više puta glasovao, jer isti čovik nesmije glasovati, nego jedan put u istom komunu u istoj petoj kuriji. Kad bi se to dogadjalo, treba ustati malo oštrije i zahtivati, da se onakov lupež odmah zatvori. Zato razumiš, kako je potrebito, da svaki prime svoju pozovnicu i da ju pita makar i na kapitanatu, a to zato, da nebi drugi s njom došao glasovati onako kako ti nebiš glasovao.

Pazi i na to da nezakasniš na izbor. Od osme jutro do šeste večer dosta je vrimena za druge posle i za glasovanje i ali najdalje okolo 4, 5 ura večer treba da si u sali od glasovanja.

Kada se napuni ona ura, to jest šest večer, onda se vrata od ulaza u salu moraju zatvoriti i tko je unutri dobro, glasovati će još, a tko nije unutri, njemu se već nesmije dozvoliti glasovanje.

Pazi i na to, da bi moglo doći i do užega izbora to jest do ponovnoga glasovanja. To bi bilo onda kad bi, recimo, svih škeda u jednoj sekciji bilo dano pred komisijunom 600, a od tih da bi 250 bilo za talijanske, 250 za naše, a 100 za socialističke fiduciare. Tada nijedna strana nebi imala priko polovice svih glasi, jer nima nijedna barem 301 škedu.

Onda bi se moralo ponovno glasovati, ali ne već onaj dan, nego drugi dan, koj bi komisar odlučio. I taj drugi dan nitko od naših nebi smio faliti, dapače još više bi jih moralo doći, da se naš broj ispuni.

Tih nauka držite se svi i nebojte se, da ćete uvriditi nikoga, ni da ćete izgubiti dilo, ali što drugo. Oni koji zapovidaju s komunom, nezapovidaju sa svojim, nego s našim skupnim imetkom za kojega svi plaćamo. Pak da se komu dogodi očita krivica zato, što je glasovao za našu stranu, u ne za talijansku, svi ćemo ustati kao jedan, i pitati na komun komisara, koj ima biti pravedan svim stranam. Ali to se neće dogoditi, jer i Talijani znadu, da ako tebi daju žurnadu, zato radiš, ako ti privole za kakevu ličencu, zato plaćaš; a pod našim kraljem svi imamo pravo živiti ondi gdi jesmo i gdi svaki dan trošimo, koji više, koji manje.

Još jedanput na zadnje: nikomu grde beside ni uvridljivoga ponašanja, ali nikomu ni u jaram, nego svaki za svoj narod pak što komu Bog i sreća junačka!

* * *

Izbori u okolici Pule:

U Medulinu za Medulin i Ližnjan skupa biti će izbor u školskoj kući u petak, dne 14. decembra od 8 ure jutro do 4 popodne za petu kuriju.

U Pomeru za Pomer i Premanturu isti dan petak, 14. decembra od 8 ure jutro do 2 popodne za petu kuriju, u kući delegata. Pazite, da se nebude na sva vrata ulazilo u misto od izbiranja.

Sledeći dan, to jest u subotu, 15. decembra bira se za četvrtu kuriju toliko u Medulinu, koliko u Pomeru.

U Fazani za Fazanu. Peroj i Stinjan bira se poneđeljak. 10. decembra za petu kuriju od 8 do 12 podne, a za četvrtu kuriju isti dan od 3 do 6 popodne.

U Galežanu za sami galežanski komun bira se isti taj dan i ure za petu i za četvrtu kuriju.

U Alturi za Alturu, Loboriku, Montić i Kavran bira se u alturskoj školi, u sriedu, dne 12. t. mj. od 7 jutro do podne za petu kuriju, a od 3 do 6 popodne za četvrtu kuriju.

U Šišanu za sami Šišan bira se takodjer u sriedu 12. decembra ali od 8 jutro do podne za petu, a od 3 do 6 popodne za četvrtu kuriju.

* * *

Ženam i divojkam u okolici, koje je slovinska majka porodila, preporučamo njihove muževe i drage, neka jih pripaze za dane izbora, pak ako bi stalno doznale, da se je koji prodao Talijanom, neka ga zadrže doma sve, dok traje izbor. Ako pak bi znale, da se nije baš prodao, nego da radi bud čega neće da vrže na našu stranu, da se tobože nezamiri gospodi, neka mu lipo daju preslicu, pak s njim u kutu neka se razgovaraju, a on neka prede povisimo, ženško dilo pošteno, ali vavik žensko!

Izborno gibanje.

Izbor u Kastvu sekciji Kastav za petu kuriju dne 3. decembra obavio se je u redu. Kastav grad je prednjačio. Brnčići izkazali su se na osobit način. Došli su blizu 150 njih pod vodstvom svoga župana i Kukunića. Pred njimi dvie zastave, vladarska i narodna hrvatska, te sopci. Rubeši, Spinčići, Trinajstići, Jušići, Jurdani došli su svi jedne misli. Liep broj naših bio je i iz Puževe i Velikoga Berguda, prilično i iz Jurčićeve, a nješto i iz Zvonečke. Glasovalo jih je u sve 444 kao jedan za naše fiducijare. Liep broj jih je i otišao, pošto nisu bili prisutni kad su bili zvani, i pošto nisu htjeli čekati do kasne ure kad su videli, da neima pogibelji, da bi neprijatelj pobjedio. Medju birači vladalo je veliko oduševljenje.

Krstić sabrao je svoju četu kod Lodviga Sussan u Jušićih, gdje se je ista već rano pogostila. Sabrao ju je na Zvonečoj. Krstićevac Ružić, koj je dobio par dana prije toga od junte novaca za cestu, trčao je od kuće do kuće, i nagovarao ljude svimi načini, da dodju glasovati, jer ako za Talijana glasuju, da će dobiti občinsku šumu Lisinu. Njim su se pridružili i Zalukari i Ružići iz Puževe, ovi posliednji, jer da će dobiti občinsku šumu Lužinu. Njim su se pridružili tri četiri iz Berguda, i njekoliko iz Jurčićeve. Neznamo što je ovim Krstić obećao. Svakako kad bi bilo istina, da bi Zvonečani dobili Lisinu, onda bi ju i Jurčići i svi drugi izgubili. Mi se nadamo, da je ovo zadnji put, što su se ti ljudi dali zavesti i prevariti, i da će u buduće pokazati vrata tudjim plaćenim agitatorom. Već u vrieme izbora razni su se sramili pogledati svjestnim biračem u lice. Njeki da su i otišli, njeki čak i s nami glasovali. A i oni, koji su glasovali, a njeki su glasovali i u zadnjih hipih glasovanja, da su se silno srdili na Krstića, za to što jih je nagovarao nek idu glasovati i da će stalno dobiti, a kad tamo sramotno su propali. Krstić je čekao svoju četu u gostioni Josipa Marotti. Tu se je pilo, bez da su pojedini plaćali. Krstić da je tu i revolver nakrcivao, a neima ni prava da ga nosi. Pripovjeda se, da je govorio, da mu sad, pošto su ga izdale Mune, Jelšane, Kastav — sve što da je mislio dobiti — nepreostaje drugo, nego da se ustrieli. Fama je takova, a ki bude živ će čuti i viditi. I dosad zavedeni občinari doći će k sebi, i bit će u Kastavšćini opet jedna misao i jedan glas.

Kako Krstić radi, nek kaže i ovaj slučaj. U njegovoj listini fiducijara je takodjer „Matetić Anton Zalukar Principi Jurdani". Taj čestiti birač prosvjedovao je proti tomu ne samo riečju nego i činom, tim naime, da je glasovao za našu listinu. Drugi jedan birač, „Frane Ferlan Garić Rubeši" nije došao glasovati. Njegov sin jedinac glasovao je za našu listu.

* * *

Izbor u Belićih za IV. kuriju u sekciji Kastav prošao je dne 4. decembra posve gladko, bez ikakvih protivnika. Birači iz Brnčićeve, Rubešove, Spinčićeve, Trinajstićeve, Jelušićeve, Juranove, Puževe, Berguda, te naši iz Jurčićeve i Zvoneće, došli su u dosta velikom broju. U Belićim, a u prostranoj zgradici Ivana Rubeše v Šmitići odali svoje glasove složno kao jedan za naše čestite fiducijare. Kako su prvi dan svi bračí nosili ime dr. Laginje kao kandidata za petu kuriju, tako su toga dana nosili ime kandidata za četvrtu kuriju u iztočnih kotarih Istre prof. Vjekoslava Spinčića. Častni jedan starac, u svojoj inladosti vojnik odlikovan od Njeg. Veličanstva, rekao je: „Ovaj izbor je onakav kakve su naši pravi Kastavci obavljali uviek, dok nisu se u občini puzali tudjinski plaćeni agitatori; svi složni, svi kao rodjena braća. Ovako valja da bude i opet po cieloj Kastavšćini, da nebude nikad sramote i krasne rieči, koje nek si svi Kastavski občinari dobro u pamet usade, pak nek se već nijedan neda zavesti od prodanaca, podmićenih od neprijatelja naše krvi i jezika, i u obće svega što je nam sveto. U sve je glasovalo 127 birača, i izabralo 12 fiducijara. Birači su se za vrieme izbora i kašnje, kod Ivana Rubeše i Ivana Kukurina uz čašu vina radovali medju sobom. Pri tom se je izreklo i liepih pozdrava i govora, pri čem su se osobito izticali Ivan Vlah, Vjekoslav Ferlan, Ivan Rubeša, Perman i razni drugi, medju njimi i občinski glavar i zastupnik naroda Vjekoslav Spinčić, pozdravljen burno koli taj dan toli dan prije.

Krstić je u svojoj „Krivoj" par dana prije toga dao tiskati crno na bielo, da je sekcija Kastav za IV. kuriju u Belićih sigurno njegova. Kad tamo nije se prikazao nijedan birač Krstićevac. Vidilo se je i tu, kako drzovito laže, stalno u misli da zavara one, koji mu još vjerujú i one, koji ga plaćaju. Čujemo da je Krstić bio kod Lodviga u Jušićih sa par korporala njegove čete. Birača se nije sabralo nego koja babica. Kažu da su bili srditi od prvoga dana, što jih je vukao za nos da će dobiti, a ono su sramotno propali.

* * *

Izbor u Sv. Mateju za V. kuriju dne 5. decembra. Župani sekcije Sv. Matej su si ovaj put osvjetlali lice. Došli su mnogobrojno iz svih županija, Brnasove, Blažićeve, Hostove, Marčeljeve, Saršonove, Srokove, Srdočeve, Zameta, Rečine. Oni iz Srdočeve i Zameta došli su kao na pir sa glasbom i su članovi pjevačkih družtava tih županija. Svi zajedno u drugoj povorci. Čestiti radnici iz tvornice torpeda i drugih svi su molili i zadobili dopust, da mogu vršiti svoju dražavljansku dužnost. Pokazali su i tom prilikom, kako su svjestni svoje narodnosti hrvatske. Oni iz Marčaljeve došli su pod vodstvom svoga starca župana, i uz prostonarodno glazbalo, mješac. Oni iz Rečine takodjer sa tim glazbalom. Iz drugih županija došli su u većih ili manjih skupinah, iz svih veselo, kao prava braća. Svi su složno odali svoje glasove za čestite fiducijare. Izbor tekao je posve mirno. U vrieme izbora i poslie njega veselili su se i birači i drugi medjusobno po raznih rodoljubnih gostionah, a i po vani davali su oduška svojoj radosti. Svršetkom prozvanja listine glasovalo jih je 374; još jih ima blizu 100, koji su zaostali kod prozvanja. Živili mjestni birači!

* * *

Dne 4. t. mj. izabrani su u poreckoj občini, sekcija Žbandaj, jednoglasno sa 250 glasova 4 naša fiducija za V. kuriju. Protivnika nije bilo. Ipak bijaše napastovanja od strane talijanskih agitatora, akoprem je g. potešta dao razglasiti, da će biti svaki agitator zatvoren, ako bude na dan izbora smućivao ljude. Znate li, što se je dogodilo njekomu Antonu Roman iz Lima? Taj niti spada pod poreču občinu, a ipak je smućivao naše izbornike za cijelo vrijeme izbora, a da mu se nije ništa dogodilo. On ima zahvaliti jedino ustrpljivosti naših mirnih izbornika, da nije dobio, po što je došao. Jedva onda, kad se izbornici već nasitiše njegova blebetanja i kad se je vidjelo, da nemože niti jednoga primamiti na svoju stranu, odstraniše ga oružnici, da nebi poslije grmljavine padala kiša,

Sad nastaje pitanje: za koga je bio onaj nalog izdan od porečkog municipija za Hrvate i Talijane, ili samo za Hrvate? Dobro je i to urezati na rovaš, da se zna dvojaka mjera. Nu gospoda latinska znajte, da kojom mjerom mjerite, tom će Vam se i odmeriti.

* * *

Pišu nam iz Zrenja: Ovdje kod izbora za V. i IV. kuriju pobjedilo je vino i novci, ne pošteni glasi, a mnoge nisu pustili glasovat te su nam uništili glase tako da su oni predobili za obadve kurije.

* * *

Buduće nedjelje obdržavati će političko družtvo „Edinost" u tršćanskoj okolici dva izborna sastanka i to u Rojanu i u Koloniji.

* * *

Proti izboru u IV. kuriji u sekciji Lazaret (občina Kopar) uložili su tamošnji izbornici dobro utemeljen prosvjed na c. kr. namjestničtvo.

* * *

U izbornoj sekciji Plavije občina Milje — vršio se je izbor za V. kuriju dne 1. t. mj. Izabran bijaše 1 naš fiducijar sa 88 glasova proti 2 glasom odpadnika. Izbor za IV. kuriju obavio se je tamo sa 28 proti jednomu odpadniku.

I u ovoj izbornoj sekciji bijahu listine veoma pokvarene, što je hotimično učinjeno od strane miljske gospode. Dakako, da smo i sami krivi, što nismo na vrieme te listine pregledali i izpravili.

* * *

U občini Dekani biralo se dne 26. novembra za V. kuriju 6 fiducijara a za IV. kuriju drugih 6 fiducijara. Sekcija Loka birala je dne 27. novembra za V. kuriju 6, a za IV. kuriju drugih 6 fiducijara i to jednoglasno sa 100 izbornika. Broj izbornika nebijaše velik na biralištu, nu u pričuvi stojala čitava četa izbornika, koji bi bili vršili svoju dužnost, da se je pokazao samo jedan protivnik.

* * *

Dne 3. t. mj. birala je sekcija Buzet jednoga talijanskoga fiducijara, a buzetska okolica jednoglasno 4 naša fiducijara za V. kuriju.

Občine Izola, Lovran i Sanvičenti birale su u V. kuriji talijanske fiducijare. U Sanvičenti bila je po priznanju talijanskih listova vrlo žestoka izborna borba. Za talijanaške predloženike glasovalo je 292 izbornika, a za naše 232. Pobliže o tom izboru biti će još govora. Ostale viesti o obavljenih izborih u pojedinih občinah i sekcijah naći će naši čitatelji medju brzojavnimi viestmi.

* * *

Izbori za V. kuriju u Oprtlju obnoviti će se dakle i to kako pišu talijanski listovi dne 17. i 18. t. mj. Preporučamo tamošnjim našim rodoljubom, da se na vrieme popitnju za dane izbora a da ih nebi tamošnji talijanaši opet prevarili.

C. kr. politička oblast imala bi nastojati, da se ponovni izbor nevrši više u zloglasnom Oprtlju, gdje se nalaze uviek izvanjski izbornici u pogibelji života.

U onom nesretnom gnjezdu izazvali su kod svakih izbora tamošnji talijanaši izgred, ako nisu mogli zakonitim načinom nadglasovati izvanjske izbornike. U Oprtlju igralo je uviek do sada talijansko narodno oružje — kamenje — veliku ulogu kadgod nisu mogli naše izvanjske izbornike predobiti. I kod zadnjeg izbora t. j. dne 29. pr. mj. udarili su na naše izvanjske izbornike tim omiljelim oružjem, što će posvjedočiti i judan c. kr. oružnik, koji bijaše kamenom udaren.

Izbor neka se dakle vrši izvan Oprtlja, gdje će moći svaki izbornik slobodno, bez straha i priliska odati svoj glas onomu, u koga ima najviše povjerenja. Bivši izborni komesar (mi mu neznamo imena) pokazao je očito, da je strančar i da nepoznaje izbornoga reda. Njega treba zamjeniti drugim, sposobnim i nepristranim činovnikom.

Dne 30. pr. mj. bilo bi došlo do izgreda i možda do krvo-proliča, da nisu naši opreznji, hladniji i mirniji muževi do skrajnosti ogorčene izvanjske izbornike mirili i tješili. A tko bi bio odgovaran za to, da je došlo do nemira i izgreda? Onaj, koji nije znao ili nije hotio vršiti svoju dužnost. Da se to dakle neopetuje, molimo političku oblast, da poduzme shodno, da se ponovni izbor obavi izvan Oprtlja i da taj izbor nadzire sposoban i nepristran činovnik.

Nadamo se, da nam javne oblasti neće dati više povoda, da se na ovakve neurednosti i nadalje tužimo.

Izborni sastanak političkoga družtva obdržavan bijaše prošle nedjelje u gostioni g. Gerdola kod Lovca. Izbornika sabralo se mnogo koji su pazljivo slušali tumačenje odbornika „Edinosti" o važnosti predstojećih izbora za carevinsko vieće. Na koncu bijaše i tamo proglašen kandidatom za V. kuriju za Trst i okolicu g. dr. Rybarz.

* * *

Danas 7. decembra biraju se fiducijari pete i četvrte kurije u sekciji Funtane občina Poreč i u sekcijah Filipan i Karnica občine Vodnjanske.

Žalibože moramo reći, da od svakud neočekujemo najboljih viesti makar da nijedan od naših neizostane. A to iz ovih razloga: 1. U sekciju Fontane spada i Kaštel, sv. Lovreč Pazenatski, pak Gradina i Lim. Narod je molio nadi siromaštva, neka biralište bude u Gradini, što je baš sredina, a ne u Fontanam gdje je prilično otudjenih, a selo je na najskrajnom kraju sekcije i medju dva ognja od Poreča i Vrsara, odkle će se sletiti sila nasilnika. Oblast nije zadovoljila onoj po našem sudu posve opravdanoj želji. Zato ako tamo predobijemo, biti će samo radi toga, jer se je dobro reklama proti listinam učinila.

U sekcijah Filipan za Filipan i Roveriju, pak Karnica za Karnicu i Marčanu, napeli su Talijani sve sile, da nam jih otmu. Listine su tako zlo sastavljene, da pojedinci, kad bi i bili htjeli reklamirati, nebi bili mogli nego premaleni diel popraviti. Računa se i ne bez temelja, da su listine sekcije Karnica-Marčana za preko polovicu svih upisa budi u čem pogrešene. Pošto se nemože zahtjevati, da svaki čovjek ide od 2, 3 i više ura daljine u Vodnjan gledati listine, pošto su nadalje kao navlaš izpušteni i naši najbolji kmetovi, koji su u listinah od 1897. bili uneseni, te su se nalazili u dobroj vjeri, da su i sada u njih, — podnesli su u zadnji čas pritužbu, da se obustavi izbor i da se listine poprave na novo, kao absolutno uništeue. Ta pritužba i molba odbijena je žalibože, i kako kažemo, biti će čudo ako dobijemo dobar glas, da je naša stranka predobila, jer će to biti znamenje, da jih je od svakih 100 barem 95 pošlo birati fiducijare.

Neka Bog da dobro!

* * *

Kapetanat u Kopru — kako javlja Piccolo — odlučio je za četvrtak dne 13. t. mj. ponovni izbor dvijuh fiducijara u Lazaretu kod Kopra na mjestu dvijuh naših, koji su bili izabrani a nisu bili upisani u listini. Šta nas najviše čudi kod toga jest, da kapetan odlučuje uži izbor izmedju četvorice talijanskih kandidata, koji su dobili za našimi najviše glasova.

Očito je dakle, da se hoće na svaki način imati Bennatija za zastupnika V. kurije!

* * *

Dosadanji uspjeh izbora fiducijara. Po našima prilično sigurnim računima, izabrano je do uključivo 6. t. mj. 239 fiducijara naše hrvatske stranke, 213 talijanske te 7 socialističke za V. kuriju, te 69 naših i 93 talijanskih za IV. zapadnu kuriju. Toliko na ravnanje našim, da jih protivnici nezavedú krivimi izvještaji. Do absolutne (nadpolovične) većine treba našoj stranki jošte 80 fiduciara, za V. kuriju, jer je svih ukupno 619 fiducijara, te do 40 glasova za IV. kuriju jer jih je 216 ukupno, radi toga neka naši rodoljubi upru sve svoje sile tamo, gdje će biti jošte izbori.

Prosvjed proti izboru u Oprtlju.

U zadnjem broju obećasmo priobćiti doslovno prosvjed proti izborom u Oprtlju. Danas evo istoga u cielosti:

Visoko c. kr. namjestničtvo!

Pozivom na današnji telegram podnašamo sliedeći pisani:

Prosvjed.

Jučer u jutro g. izborni komesar osigurao je i kazao javno u izbornoj dvorani, da će se glasovati do 5 ura poslije podne i onda nastaviti glasovanje danas. Do pete ure pročitala se listina do broja 700 a napred ne, jer jih je bilo upisano do 1043 birača. Ako se cio dan pročitalo 700, nije jih moglo u par minuta pročitati još drugih 300.

Svjedoci su tomu gg. Anton Matijašić, Petar Vesnaver pok. Jakova, Andrija Hrast pok. Antona, Milanović Frane, Ivan Visintin pok. Mata i mnogi drugi.

Oko pete ure stali se gurati u izbornu dvoranu gradjani oprtaljski i pristaše talijanske stranke, premda nepozvani. Kad su to vidili naši izbornici, pošli su za njima i htjeli takodjer stupiti unutar, ali žandari jih nisu pustili. Kad su pak zahtjevali, da jih se pusti, jer nisu bili pozvani, a su čekali, da jih se pozove, pošao je žandar po istrukciju ka gosp. komisaru, pak se povratio i kazao: **ni pomoći, morate poć, imamo zapovid, ako nećete s lipimi, hoćete s labimi.**

Svjedoci: Kozlović Ivan p. Ivana Mantalenoc, Rucoj Ivan p. Andrije, Vesnaver Anton od Matija, Kozlović Ivan p. Ivana Bakorela i sto drugih izbornika.

Tih svili su stali žandari tjerati iz birališta. Za njimi nahrupili oprtaljski gradjani, koji su počeli kamenje bacati te i pogodili jednog žandara koji je onda nategnuo pušku i poviknuo: „Halt, no scherzo mi savè, mi sbaro!"

Onim izbornikom, koji su bili u dvorani je komisija dopustila, da glasuju još jednu uru, a drugim, koji su bili ondje je na pozivnici g. komesar napravio znak plavom olovkom, i to takodjer u listinah te onda kazao, da samo ovi će moć sutra glasovati.

Naši povjerenici Frane Milanović i Andrija Hrast su živo proti tomu prosjedovali i pitali, da budu pripušteni glasovanju svi oni, koji nisu još bili pozvani, pače protjerani iz birališta. To nije pomoglo.

Danas se nastavio izbor, a stotine naših birača, koji nisu bili jučer ni pozvani ni pripušteni, bili su odbijeni.

Naši povjerenici opet živo prosvjedovali, ali komisar njim je odsjekao: „La protesti magari contro Dio. La tasi che non me invipero".

Uplivu triezniji ljudi ima se zahvaliti, da nije došlo do velikog izgreda. Posljedicam ovakova postupka se još neiko bojao, jer je bilá sama žandarska straža dobro pojačana.

Mi mislimo, da zakon valja i za nas i da se mora kod glasovanja prozvati sve izbornike a ne samo jedan dio; mi hoćemo, da nas se ne osigurava prije da oni koji ne budu došli na red prvoga dana hoće glasovati drugi dan. pak da jih se onda ne pusti glasovati ni prvi ni drugi dan; mi prosvjedujemo odlučno i svečano proti tako nezakonitim izborom i molimo visoko c. kr. namjestničtvo, da uništi jučerašnji i današnji izbor pete kurije u oprtaljskoj sekciji, da odredi drugi izbor i da taj izbor bude obavljen ne u gradu Oprtlju, gdje naši ljudi nisu sigurni niti uz obranu bajuneta, nego gdjegod izvan grada.

Andrija Hrast, Ivan Kozlović, Ivan Kmet, Vesnaver Ant., Petar Vesnaver, Fran Križam, Jure Bele, v. r.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Jučer stigao je car i kralj Fran Josip iz Budimpešte u Beč, kamo ga zovu važni državni poslovi.

Dne 3. t. mj. imao je ustavovjerni veleposjed u Pragu sastanak. Predsjedao je grof Osvald Thun. Sastanak je trajao tri sata. Zaključeno bijaše sazvati početkom jenara 1901. sve ustavovjerne veleposjednike u Prag na izborni sastanak.

I českí veleposjed držao je istoga dana sastanak u palači grofa Buquoy, gdje se je razpravljalo o predstojećem izboru za carevinsko vieće.

Njemačko-radikalna stranka, koja se nalazi pod vodstvom Šenerera, postaviti će u Českoj 21 kandidata, u Dolnjoj Austriji 8, u Moravskoj 5, u Šleziji 4, a u Solnogradskoj i Tirolu svagdje po jednoga, ukupno dakle 40 kandidata.

Glasilo ustavovjernog veleposjeda razpravlja u svojom broju od dne 3. tek. mj. o tom, da li će biti moguće u novom parlamentu sastaviti vladu koalicije, te dolazi do zaključka, da je to nemoguće. Isto tako, da je nemoguće sastaviti u austrijskom parlamentu vladu većine, koja bi bila za život sposobna, bez Njemaca ili proti njim, ni javno, ni tajno, ni izravno, ni neizravno. Šteta, što se nije izjavio rečeni list „Montagspresse" i o tom, dali je moguće sastaviti vladu, sposobnu za život bez Slavena ili proti njim.

Bivši podpredsjednik carevinskoga vieća Dr. Žaček govorio je ovih dana pred svojimi izbornici u Holešovu, gdje je rekao medju ostalim o položaju u Austriji sliedeće: Vlade i narodi moraju imati uviek pred očmi to, da je Austrija od god. 1866. i osobito od 1871. samostalna država, koja je obzirom na uredjenje svojih nutarnjih posala upućena sama na se, i koja ima da izpuni znamenitu kulturnu zadaću, da malim narodom, koji su usljed povjestničkog razvoja usredotočeni u tom državnom organizmu, osjegura slobodan i pravilan život. Bez jednakoga prava na svih područjih nemože se postići mir i zadovoljstvo, niti se može ojačati država. Kao pretežna većina nećemo mi odustati od jednakih prava, i mi se nadamo, da ćemo to postići uzprkos časovitim poteškoćam i zapriekam. Za nas je neobchodno potrebito, da se narod neciepka u više stranaka i da nas nesmami navala protivnika, već da se ta navala razbije o štit naše sloge.

U izborničtvu južnih gradova Dalmacije otimlju se za kandidaturu dva kandidata i to bivši zastupnik Borčić i splitski načelnik Milić. Milić hoće svakako da kandidira, jer ima za sebe narodnjake Dubrovnika i Boke kotorske, nu ni Borčić neće da odstupi nikomu za volju. Pravaški listovi pišu, da se neima šta izbirati izmedju Borčića i Milića, ali da bi ipak Milić bio manje zlo nego li Borčić.

Slovenska stranka u Štajerskoj proglasila je svoje kandidate za predstojeće izbore. Evo imena tih kandidata: Hugo vitez Berks za izvanjske obćine Celja; profesor Robić za izvanjske obćine Maribora; dr. Ploj za izvanjske obćine Ptuja; dr. Dečko i dr. Pipuš za štajerske gradove, a Mlakar i Žičkar za dva mjesta V. kurije. Proti ovomu posliednjemu kandidiraju liberalni Slovenci Dragutina Hribara.

U Trstu proglasila je neka samostalna stranka kandidatom za V. kuriju bivšega načelnika dra. Dompieri-a. Tuj je poznat slovenski kandidat i kandidat socijalista za tu kuriju, jedino takozvana liberalna stranka združena sa demokrati nemože naći osobe, koju bi mogla sa uspjehom kandidirati u toj kuriji.

U hrvatskom saboru nalazi se na razpravi zemaljski proračun. Kako uviek u sličnoj prigodi, tako se odlikuje i sada opozicija vršeći tešku svoju zadaću muževno i odlučno.

Srbija. Iz Biograda javljaju, da će biti za kratko provedena kaznena razprava proti negdašnjem ministru Genčiću, koji će biti sudjen radi političkog zločina. Srbska vlada dala je kovati srebrni i bakreni novac na uspomenu vjenčanja kralja Aleksandra sa kraljicom Dragom.

Bugarska. Narodno sobranje razpravilo je i prihvatilo adresu kano odgovor na priestolni govor kneza Ferdinanda. U adresi pohvaljena je vláda radi toga, što je rodoljubno zastupala interese Bugarske u sporu za Rumunjskom. Iza toga prihvatilo je narodno zastupstvo vladinu osnovu, kojom se mienja carinarski cienik, dogovoren izmedju turskom vladom i Bugarskom.

Rusija. Ruske novine zahtjevaju od vlade, da sklopi posebni ugovor sa Kinom glede Mandžurije. Iz Livadije dolaze sve to povoljniji glasovi o zdravlju cara Nikole. Bolest careva krenula je odlučno na bolje, nu on će morati dugo čekati prije nego li se posve oporavi. Kako pišu novine, kanili su liečnici poslati cara kamo u južnu Italiju, nu na to da je odgovorila talijanska vlada, da nemože jamčiti unutar granica kraljevine za carev život. Ako je ta viest istinita, tada si je talijanska vlada o svojoj moći i ugledu sama podpisala svjedočbu siromaštva.

Njemačka. Iz Berlina javljaju, da je imenovan poklisarom njemačkog carstva u Petrogradu mjesto kneza Radolina, koji ide u Pariz, dosadašnji njemački poslanik u Bruselju, grof Alvensleben. Njemačka vlada dala je javiti predsjedniku transvalske republike, starcu Krügeru, da ga car Vilim nemože službeno na saslušaj primiti.

Južna Afrika. Vrhovni zapovjednik englezkih četa lord Roberts izručio je zapovjedničtvo lordu Kitčeneru. Lord Roberts dobio je za svoje zasluge u Africi naslov vojvode.

Mjestne:

Nikoljeva večer. Kako jur najavljeno, Prvi istarski Sokol obdržava Nikoljevu večer ove subote na 8 sati u večer uz ovaj razpored: 1. Runjanin-Zajc: „Liepa naša domovino", pjeva mješoviti zbor; 2. Farkaš: „Karišik hrvatskih nar. pjesama", udara mješoviti tamburaški zbor; 3. Brajša: „Istrane dragi", koračnica, pjeva mužki zbor: 4. *** Ivadak iz opere: „Pustinjakovo zvonce", udara tamburaški kvartet; 5. Eisenhuth: „Ustaj rode, pjeva mužki zbor: 6. Runjanin-Farkaš: „Liepa naša domovino", udara mješoviti tamburaški zbor; 7. Silvan: „O Nikolju dne", krasnoslovi Ema Kandušerova; 8. Svečani dolazak svjatog Nikole sa sjajnom pratnjom andjela i djavola uz pjev svetih psalama, koje izvadja pjevački zbor.

Ulazne ciene: Za članove „Sokola" i „Čitaonice" po osobi h 60, za obitelj K 1, za nečlanove po osobi K 1, za obitelj K 1·60. — Opazka: Darovi se izručuju družtvenom poslužniku u subotu od 2 sata unapried u velikoj družtvenoj dvorani uz uplatu 10 h po daru.

Žigice cirilo-metodijske već nemožemo dobiti u Puli čitav mjesec dana. Akoprem se je Žnideršić obratio već više puta za ponovnu pošiljku, to žigica nema te nema. Slavno družtveno predsjedništvo upozorujemo, da opomene one koji treba da uvedu red.

Pokrajinske:

Imenovanje učitelja u Istri. Iz Poreča javljaju talijanskim novinam, da bijaše imenovan nadučiteljem II. reda u Gračišću g. Jakov Sladonja.

Glede imenovanja učitelja na pučkoj školi u Bermu, da bijaše pozvano c. kr. zemaljsko školsko vieće, da razpiše ponovno natječaj, jer da je za ono mjesto predložen bio samo jedan usposobljen molitelj, te da valja trojicu predložiti.

C. k. zemaljsko školsko vieće za Istru, izkazalo bi nam veliku uslugu, kad bi nam priobćilo, koja je to školska oblast u Istri, koja pozivlje da razpiše ponovno natječaj za Beram.

Živ ili mrtav mora u Beč. Pripovieda se, da je izjavio talijanaški kandidat za V. kuriju Istre Bennati, da mora u Beč kano zastupnik V. kurije živ ili mrtav. Neznamo na čemu temelji Bennati tu svoju odlučnu tvrdnju, ako ne na poznatoj izreci svoga prijatelja Bartoli-a, koji si je kano kandidat za istu kuriju bio stavio načelo: o s a r t u t t o. Možda misli i Bennati pomoćju toga o s a r t u t t o živ ili mrtav u Beč kano zastupnik V. kurije.

Mi čvrsto nadamo, da Bennati čini račun bez krčmara, a kad bismo se mi imali prevariti u računu, tad bi bio to znak, da se je Bennati sporazumio sa odlučujućimi krugovi u Trstu, koji sve mogu, dapače i njega poslati u Beč — proti odlučnoj volji ogrome većine izbornika Istre. Vederemo!

Talijanski magarci u Pomjanu. Malo pred izbori u Pomjanu, razgovarao je poznati talijanaški agitator Gambini iz Kopra sa čestitim našim obćinarom Veškovom iz Pomjana o predstojećih izborih za državni sabor. Na sastanku rekao je Gambini našemu čovjeku u talijanskom jeziku sliedeće rieči: V i o s t a n i t e š t o s t e b i l i, t. j. S l o v e n a c, k a o š t o ć u j a o s t a t i T a l i j a n. M i d v a z n a m o o b o j i c a z a š t o r a d i m o, r a d i t o g a n i r i e č i v i š e o t o m u. **Magarce pako, koji se prodaju, kupiti će onaj od nas dvojice koji dodje prije.**

Eto Vam prodanci i talijanaške podrepnice svjedočbe iz ust jednoga od vodja talijanske stranke. — **On vas drži za magarce** j e r s e p r o d a j e t e T a l i j a n o m.

Ljepšeg imena nezaslužite.

Iz Kaldira pišu nam 1. t. mj. Naš velečastni župe-upravitelj — premda je rodjen od majke, koja nezna valjda ni rieči hrvatske, podučio nas je u nedjelju dne 25. novembra, kako nam se je vladati kod izbora fiducijara. Preporučio nam je naime, da idemo složno glasovati i da izaberemo poštene muževe i dobre kršćane, da se nepustimo osljepariti od nikoga, već da glasujemo mirno i složno kao braća.

Ali na žalost, njega je malo tko poslušao, jer nisu sliedili njegov savjet.

Utorak dne 27. novembra pošli su naši rodoljubi A. B. i I. B. iz kaldirskih Laz u Sovinšćinu i k onim nesretnim prodancem od Fmede Zamaske, na da jih poduče i da im dadu glasovnice za izbor fiducijara u Brkaču. I Brkačani prodali se Motovuncem, koji im obećaše, da će im dati svećenika. Kako je žalostno g. uredniče motriti ovaj nesretni puk, koji voli tudjinca za tlačitelja nego li svojega brata!

Oni nesretni Sovinšćani bijahu od talijanaša tako zavedeni, da je težko i pogibeljno niti približati im se. Što su izkusili rečeni naši rodoljubi. Urličuć kano biesni v i v a n o i! pošli su u izbornu borbu za svoje tlačitelje proti rodjenoj braći! Sram Vas bilo nesretni prodanci Boga i ljudi.

U Brkaču opostenio se čestiti Matko Tomaz sa sinovi, koji su ostali uz nas kano pećina usred nemirna mora i koji su dali propalicam i talijanaškimi podrepnicam krasan primjer, kako se valja boriti za narodna prava. Svaka čast toj vriednoj obitelji i onim našim rodoljubom iz kaldirskih Laz, koji se nepreplašiše ni gospodske prietnje, ni grožnja zaslieplјenih i zavedenih gospodskih podrepnica.

Pišu nam iz Loborike. Na sajmu sv. Flore u družbi prijatelja sakupio g. Viktor Marotti za družbu sv. Cirila i Metoda K 9.

Novi stolni prošt u Poreču. Talijanski listovi pišu, da je postao proštom stolnoga kaptola u Poreču preč. kanonik Pesante, kotarski školski nadzornik — dobri naš prijatelj — i najveći protivnik naše glagoljice.

† Frane Velan. Iz Pazina pišu nam 4. t. mj.: I opet se crnoj smrti prohtjelo dragociene žrtve. U mladosti svojoj pobožnomu mladiću, u sjemeništu uzor bogoslovu, kasnije dici svećeničtva, Hrvatu dušom i tjelom andjeo smrti utorak 27. pr. mj. zatisnao na uviek oči. Svakomu omiljelog svećenika Franja Velan nema više medju živimi. U četvrtak poslje krasnog sprovoda svako se oko nad njegovim grobom orosilo suzom žalostnicom. Dragi Frane! s Bogom za uviek, lahka ti domaća gruda! Crkva plače za tobom, tvoj dragi narod izgubio je branitelja svojih prava; tako su se svi dielili od tvog groba.

Da s Bogom! kliču svi, koje si ljubio. Moli gore u slavi nebeskoj za tvoje žalostne roditelje, moli za tvoje štovatelje, moli za tvoj nesretni narod.

Dragi Frane! Lahka ti zemlja, blago ti duši!

Iz Žbandaja. Danas jesmo imali ovdje izbore za petu kuriju. Sakupilo se je liepo množtvo naroda iz Baderne, Žbandaja i Varvari, te su izbornici odali svoj glas za narodnu listu u liepoj slogi i ljubavi tako da su bila izabrana jednoglasno četiri naša fiducijara. Kada će biti izbori za IV. kuriju nije nam jošte poznato. Na 11. tek. mj. bira sekcija „Mongebal".

U Žbandaju prošlo sve liepo i mirno. Glasovalo je sve skupa 250 birača; a medju njimi bilo je i više staraca ćak preko 80. godine! Tom prigodom, na ponuku vriednoga našega Radolovića, sakupilo se je šest kruna za družbu Sv. C. i M., i to — kako on reče — u znak harnosti do naše školske „Družbe" koja je pritekla u pomoć sa 2000 K, da se gradi školska zgrada u Žbandaju. Ufanja je, da će se osim te malene svotice još sabrati. Da ste nam zdravi!

Darovatelji su sliedeći: Ivan Radolović pok. Martina 2 K, Stipe Klarić pok. Mate 2 K, Šime Kadum-Radoš 1 K, Šime Velenik pok. Mate 1 K.

Pišu nam iz Zrenja. Dne 27. pr. mj. oženio se posjednik g. Ante Tončić Petrov iz Oprtaljskoga krasa sa gospodjicom Anticom Tončić-Cekin.

Poslje krasne nazdravice g. Ivana Zigante iz Sovinjaka, sakupili prisutni na korist družbe sv. Cirila i Metoda K 5·37, a drugo večer sabrao je Ante Tončić, predsjednik podružnice K 2·10.

Srećnim mladencima i njihovim obiteljima naše najtoplije čestitke.

Pišu nam iz Medulina. Na piru Josipa Kirca od Mate sabrala Jela žena Luke Kirca za družbu sv. Cir. i Met. svotu od krune 6, koje su uručene Kircu povjereniku u Medulinu.

Sretnog li našeg puka na Grožnjanščini. Iz Grožnjana pišu talijanskim listovom, da je ono občinsko zastupstvo zaključilo:

1. da školske takse plaća občina: 2. da se daruje zlosretnoj „Legi" iz občinske blagajne 40 kruna; 3. da se dade iz iste blagajne 100 kruna za talijansko sveučiliste u Trstu; 4. da se podieli 200 kruna za gospodsku muziku u Grožnjanu; 5. da se dade 50 kruna talijanskim djakom na realnoj gimnaziji u Pazinu; 6. da se dade talijanskomu konviktu u Kopru 40 kruna: 7. da se daruje talijanskomu družtvu sv. Justa i Nazarija 40 kruna.

Siromašni naš puče na Grožnjaščini, eto vidi kamo idu tvoji krvavi žuljevi!!

K popisu pučanstva. Iz občine Humak (Umag) pišu nam, da je ono občinsko glavarstvo već imenovalo komisare, koji će popisati ono pučanstvo zadnji dan godine. Za katastralnu občinu Humak imenovan je komisarom Domeniko Vitor a za katastralne občine Petrovija, Materada i sv. Loveč (Lovrečica) Tomizza Anton.

Našemu puku u ovih trih zadnjih katastralnih občinah preporučamo toplo, da se nedade zapisati medju Talijane:

Komisar mora zapisati, ono što mu puk kaže. Kad bude dakle komisar pitao, kojim se jezikom puk služi, neka mu svi naši odgovore: hrvatskim.

Ako je istina, sram ga bilo! G. A. B. iz Motovunščine piše nam, da je jedan od dosadašnjih naših rodoljuba u občini Motovun, sekcija Brkač, pitao talijansku stranku novaca, da će glasovati za talijanske fiducijare i za iste agitirati.

G. B. javlja nam i ime dotične osobe, ali ga za sada nepriobćujemo, jer će dotičnik znati ako je kriv, da se na njega smjera, te čekamo od njega da se opravda.

Sljepar. Na izboru u Škofiji doviknuo je jedan naš izbornik poznatomu gospodinu iz Kopra: sljepar, jer mu je dogorilo sljeparstvo talijanaške gospode; Taj gospodin nije imao drugo da odgovori našemu čovjeku nego ove rieči: assai roba! Očekivalo se, da će pozvati redara i dati zatvoriti našega čovjeka, ali nije imao obraza, jer je znao da je sljepar.

Miloj uspomeni popa Vinka Semitekola. Danas 14. novembra stiže mi kobna viest, da si mi jučer pobratime dragi preminuo u gradu Rabu . . . Viest me potresla i ožalostila, jedno što sam tek pred malo dana saznao, da si opasno bolestan, a najviše zato, jer me s tobom vežu svakojake nezaboravne uspomene već od mladosti naše. . . . Nit dakle tvoga smrtnoga života prekinuta je! Pravo si mi ti rekao, kad smo se rukujuć i cielivajuć rastajali one noći na Malinskoj, i kad sam te ja tješio, da se još možeš povratiti na svoj rodjeni otok: „neću ti se ja, moj dragi, povratiti ne". . . . U istinu nećeš . . . al što mari! Tvoje je jade malo tko razumio, tvoje otajne suze malo tko gledao . . . pa eto moj mučeniče prevelike dobrote na ovoj zemlji . . . prestali su sada tvoji jadi, minule su tvoje krute boli, osušile se tvoje suze. . . . Ali pravedni, milostivi Bog, čiju si ti slavu kroz 25 godina težke tvoje službe po raznih mjestih naše biskupije, revno i zdušno širio i promicao, nagraditi će tvoje trude, vaj težke patnje tvoje! . . .

Duša ti se raja nauživala! Do vidjenja u liepom mirnom stanu nebeskom!

Tvo iskreni prijatelj — ž —

Narodni „list". Dne 22. pr. m. izašao je u Voloskom — Opatiji u tiskarni g. V. Tomičića prvi broj novog pučkog lista za politiku i pouku pod gornjim naslovom a pod uredničtvom g. dr. Ivana Pošćića.

„Narodni list" izlaziti će svakog četvrtak po podne. Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune. pojedini broj 8 helera. Uredničtvo i uprava nalazi se u Voloskom kbr. 8.

Pozdravljamo najsrdačnije novoga druga u borbi za naša narodna prava i i preporučujemo ga što toplije svim našim istomišljenikom.

Keko provadja c. k. namjestnički savjetnik i upravitelj kotarskoga poglavarstva u Kopru g. Schaffenhauer izborni zakon. Iz Koparščine piše nam prijatelj, da je u jednoj občini onoga kotara uložen izborni reklam proti uvrštenju u izborne listine desetorice umrlih izbornika. Taj reklam je g. Schaffenhauer odbio. Reklamanti utekoše se na c. k. namjestničtvo u Trstu i ono je dalo brisati svu desetoricu iz izbornih listina. Eto, tako tumači i provadja g. Schaffenhauer izborni zakon na korist Talijana.

Veselje u Ricmanjih. Od tamo pišu nam, da vlada medju tamošnjim pučanstvom veliko veselje odkad im je stigao dekret presvj. biskupa Julija Drohobeckoga, da je ona župa primljena u grčko-katolički obred sa staroslavenskim bogoslužbenim jezikom. Pred prošle subote, čim je stigao tamo prvi glas, okitiše župljani cviećem, zelenilom i zastavami svoje kuće. Sa crkvenih zvornika vijale se zastave papinske, narodne i carske. Poslije večernjice zagruvaše mužari. dočim su zvonovi svečanim udaranjem javljali župljanom, da se bliža veliki dan. Iste večeri bijaše selo krasno razsvietljeno. Sliedećeg dana bijaše svečana sv. misa, pod kojom pročitaše župljanom spomenuti dekret, što je medju narodom probudilo veliko veselje.

Mnogobrojni narod zapjevao je poslije sv. mise pjesmu zalivalnicu a na večer istoga dana udarili su zvonovi kano u najvećih svečanostih.

Ricmanje se vesele, što su ostali u katoličkoj crkvi a ipak će imati svoj staroslavenski jezik u službi božjoj.

Oni spadaju od sada pod križevačkoga grčko-katoličkoga biskupa presvj. g. Julija Drohobeckoga

Grko katolika imade u Austro-Ugarskoj preko 5 milijuna i to u Galiciji skoro 3 milijuna.

Puližanske paćukarije.

Danas imam jako malo toga. Reći ću samo četiri beside onim nikim tipom, ki su još s glavom u vrići i ki na misto da imaju onu beličastu materiju u glavi ka se zove moždani, imaju slamu. Ali, Božji ljudi, opametite se jedanput, učinite magari jedan šalto mortal, neka vam se ta glava jeno malo smiša i neka vam one fandonije skuhaju s glave. Nemojte vi misliti, da je tribe puhati u gospodski rog, ako će jedan biti deligato, kantunjer ali ti budi vižitalor od mrtvih! Promislite samo malo ovo: Ako smo svi u jenom selu složni i da svi držimo čvrsto, koga će onda gospoda za deligata? Voja o no voja, mora našega pajezana, jer drugače orzo tudeško bi bija jako dobre precije, kako je bija niko lito na Roveriji. A propožito Roverci zovu deligata gospodskega, župan prasica. Ma pustimo to ča; kako za deligata tako i za kantunjera je jušto sve jeno. Eko vidite i ja imam nikakove šperance: Ako bismo mi dobili (a to mora biti) moj sin bi bija kantunjer na novoj cesti koju delaju iz Barbana u Labin priko Raše, ako pak ne bimo dobili, kantunjer bi bija kakov bumbar. Ali pak ako mi nebismo sve jeno stili da bumbar bude kantunjer, ki bi nam ča? Ali Rašan ali niš, samo složno! I je tako znate ljudi moji! Dunke vidite ča će reći sloga i bistra pamet: vidite dragi moji deligati Marki, Martini i ča ja znam kako se još zovete, da ki lipo misli lipo mu i zajde. Ča je vami potriba, da za onih četiri pet fiorini se tišćete gospodi kaj mokra rubina mej noge, ća je vami potriba da sramotu nosite vašoj fameji i vašem puku? Vi ste svi dobri kmeti, pak i bez deligatske službe lako živete, „Ke lavora ki ke ga fame" govore čučalitri, kad im par fiorini zvoni u žepu; a tako recite i vi njima, ki morete više neg „čučalitri". Da ste vi moga punijona vragu ta ne bi bija prodanac. Ma bimo vas sve jeno propunili za deligate, ali vajk da ste naši i da vas svi imamo rado, da vi sve ljubite za svoje i da naša mora vrediti i da tako mora biti per omnia šekula šekulorum.

Balota iz Raše.

Franina i Jurina.

Fr. Ma ča ti je ono posla niki dan oni mačji iz Matulj.

Jur. Neku gazetu, ka je intitulana „Prava Naša Nesloga".

Fr. Pišo mu valje, Jurino, neka ti čuda formulari pošalje, jer da nam njegov šfoj rabi za neki jako važni posal.

* * *

Jur. Ove dane da su rivali sedamnajest trabakuli mladih pulići i osam bracera bakalaja.

Fr. Ma ka kukanja za prodance, samo škoda, da je to za nike prekasno došla.

Jur. Ter će forši žlikati još kakov bokunić pancete?

Fr. Benj kad budu drugi balotacijoni!

* * *

Fr. Ča da imaju va Lunišću talijansku muziku?

Jur. Njimaju još ne, lego da su njim Talijani poslali neku trunbetu, ka je šupa na sve strane.

Fr. Će se barem deca s njun igrat.

Jur. Ter za drugo ni!

Naši posebni brzojavi.

Kastav, 4. decembra. Sekcija Kastav za četvrtu kuriju jednoglasno izabrani naši.

Malinska, 4. dec. U Belom izabrani za obje kurije naši fiducijari.

Baškanova, 4. dec. 128 odanih glasova izabralo jednoglasno sedam naših fiducijara za petu kuriju.

Buzet, 4. dec. Obje kurije u Vrhu izabraše jednoglasno 6 naših fiducijara.

Pazin, 4. dec. Žbandaj, sekcija občine Poreč, za petu kuriju izabrani jednoglasno naši sa 250 glasova.

Buzet, 5. dec. Crnica, sekcija občine Buzet, preogromnom većinom u obih kurijah naši.

Baškanova, 5. dec. Četvrta kurija izabrala takodjer jednoglasno sedam naših.

Kastav, 6. dec. Sekcija Sv. Matej za četvrtu kuriju jednoglasno sa 134 glasa izabrano 10 naših fiducijara.

Buzet, 6. dec. Danas u sekciji Klenovšćak (mjestna občina Buzet) sa 318 glasova bje izabrano 8 naših fiducijara.

Kopar, 6. dec. Marezige, danas izabrano 6 naših fiducijara za četvrtu kuriju.

Trst, 6. dec. U utorak, 11., ponovni izbor u Škofijah (7 fiducijara).

Trst, 6. dec. U sriedu izbor jednog fiducijara u Miljah.

Trst, 6. dec. Talijanskim kandidatom u Trstu proglašen Hortis.

Vodnjan, 7. dec. Karnica i Filipan peta kurija naša.

Kastav. 7. dec. Rukavac (6 fiducijara) izgubljen.

(Opazka uredničtva: Rukavac bijaše i zadnji put protivan. Dosadanje razmjerje glasova u obće kao kod zadnjih izbora.)

JAVNA ZAHVALA.

Svim onim blagim osobam, koje su nam budi na koji način izrazile svoju sućut nad gubitkom našega srdačno ljubljenog angjelka

Ljudmile

izrazujemo ovim putem našu iskrenu zahvalu. Posebice pako se zahvaljujemo osoblju tiskare J. Krmpotić i dr. za prelijepi vienac, kojega je položilo na nedužni odar mile nam pokojnice.

U Puli, 6. decembra 1900.

Josip i Marija Krmpotić.

Broj 85. U Puli, dne 11. decembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poštanskom nicom polt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Siećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

Proti vinskoj klauzuli.

U sjednici hrvatskoga sabora podnio narodni zastupnik dr. Žerjavić predlog, da se sabor obrati molbom na Njeg. Veličanstvo, da se neobnovi vinska klauzula sa kraljevinom Italijom.

Utemeljujuć svoj predlog kazao je g. zastupnik sliedeće:

Buduć, da postojećim trgovačkim ugovorom izmedju habsburžke monarhije i kraljevine Italije uživa ova toliko pogodnosti glede uvažanja svoga vina, da hrvatski vinorodni predjeli i krajevi iz Primorja i Dalmacije, Hrvatske, Slavonije i Istre usljed toga trpe veliku, neprocienjivu i nenadoknadivu štetu, budući rok toga po hrvatski narod pogubnoga trgovačkoga ugovora iztiče godine 1902, to predlažem: nekd bi se ovaj visoki sabor obratio predstavkom na prejasnoga našega kralja Frana Josipa I., te zatražio, da kod budućega novoga medjunarodnoga ugovora prestanu one pogodnosti, koje je do sada uživala Italija u pogledu uvažanja svoga vina u habsburžku monarhiju.

Obrazlažući ovaj predlog govornik iztiče štetu, koju je vinska klauzula tečajem osam godina prouzročila Dalmaciji, Hrvatskoj i Istri. Našu monarhiju poplavljuju usljed one klauzule zla talijanska vina. Do sada je naime uvezeno okolo 10 milijuna hektolitara talijanskog vina. Iz toga sliedi, da u Italiju putuju ogromne svote novaca na štetu hrvatskih vinogradara. Tako eto postupa austrijska vlada s hrvatskim narodom koji je godine 1848. branio priestolje proti madjarskim buntovnikom.

Bečka vlada radi proti Hrvatskoj. Ona podupire Talijane u Dalmaciji, podupire potalijančivanje hrvatskog naroda u Primorju, pak na taj način odgaja veleizdajnike habsburžke monarhije. Kad ona neće, da čuje tužbe našega naroda, tad znamo na čemu smo. Hrvatski sabor mora da uzme u zaštitu hrvatski narod. Govornik se nada, da će sabor prihvatiti njegov predlog.

U sliedećoj sjednici upućen bijaše taj predlog odboru za narodno gospodarsto, a kad dodje na razpravu u saboru, vratiti ćemo se i mi nanj.

Skoro istodobno izjavio se proti vinskoj klauzuli i jedan odličan član madjarskoga sabora, i to saborski bilježnik Bela Lukač. On se je izjavio o toj nesretnoj klauzuli jednomu novinaru ovako:

— Ostajući čvrsti kod načela, pogledom na savez sa Italijom, životni gospodarski interesi zahtjevaju od Ugarske, da zauzme različito stanovište od onoga, koje je bila zauzela pred 12 godina, kad je sklopljen ugovor sa Italijom o pogodnostih za uvoz talijanskoga vina u našu monarhiju.

Onda su vinogradi Ugarske bili uništeni od filoksere, pa je naravno bilo, da otvorimo naše trgove talijanskomu vinu. Ali sada su ustrpljivom i uztrajnom radnjom naši vinogradi obnovljeni, osobito na pjeskovitom zemljištu, i to u ogromnom prostoru, te oni obećavaju izvanredan razvitak tako, da će za tri četiri godine vinski proizvod Ugarske moći, da zadovolji ne samo njezinim potrebam, nego će biti vina i za izvoz.

Poslije skupštine, što no su ju vinogradari obdržavali u Topolcu, gdje su zaključili, da se mora po cieloj zemlji razviti najživlja agitacija proti obnovi vinske klauzule, pada na madjarski sabor sa svih strana upravo kiša molba, koje podupiru onaj zaključak. Kao što je naravno madjarski sabor neće smjeti, da se uzprotivi ovim željam narodnih proizvoditelja vina, i biti će dužan, da brani posebne interese Ugarske pri sklapanju novoga ugovora.

Nu tim nije još rečeno, da klauzula na koncu neće biti prihvaćena. Obziri više političke naravi, te pritisak od strane Austrije, koja osobito drži do toga, da se klauzula obnovi, a to da Italija nebi povisila carinu na uvoz piva, učiniti će po svoj prilici, da opozicija ugarskoga parlamenta ostane bez uspjeha, ili najviše može to postići, da se pogodnostna carina na uvoz talijanskoga vina nešto povisi.

Ima još jedna okolnost, na koju se nesmije zaboraviti i koja zanima Ugarsku. Naše nade o budućem obilatom proizvodu vina mogu od jednoga do drugoga časa postati varane. Kao što sam rekao, najveći broj naših vinograda obnovljen je na pjeskovitom tlu. Ako su do sada mogli uspjeti, te obećavaju izvanredan razvitak, ima se zahvaliti sreći. što od 10 godina neima mraza. Kad bi se mraz pojavio baš u cvietu vinograda, oni bi bez milosrdja poginuli. Ostali bi doduše vinogradi po brdovitih krajevih, ali ti nebi mogli zadovoljiti potrebam zemlje, te bismo opet bili prisiljeni uvoziti vino iz inozemstva.

Kako je razvidno iz one izjave madjarskoga zastupnika, biti će bečka vlada za obnovu nesretne vinske klauzule pod uvjetom, da Italija nepovisi carinu na uvoz našeg piva i iz nekih viših političkih razloga. Tim razlogom imala bi dakle ona žrtvovati životne gospodarske probitke svih njezinih vinorodnih pokrajinah. I to je u Austriji moguće!

Talijanaške izborne spletke u Istri.

Iz raznih strana Istre dolaze nam viesti o izbornih spletkah naših talijanaša, koje ćemo ovdje u jedan vienac saviti.

K izboru fiducijara za V. kuriju u Škofijah došao je medju ostalimi i neki Zadnik Jakov, kojemu je kazala izborna komisija, da ga neima u izbornoj listini. Objesiv glavu, otidje iz izborne dvorane. Kasnije pristupi pred komisiju njegov sin komu su kazali: Vaš otac je u izbornoj listini, ali vas neima!

Vladinog komesara g. Gassera je medjutim boljela glava, te se jo šetao gore i dole.

* * *

Pred istu izbornu komisiju pristupio je neki Maurić, komu su kazali (pošto je bio naš) tu stoji napisano Maurich. Ako je isti kasnije pristupio te kazao, da se zove Maurih, rekoše mu, tu stoji napisano Maurich. Istotako postupala je izborna komisija sa izbornikom Mohor, Mokor ili Makor, koji bijaše postavljen s naše strane kao fiducijar i koji je dobio najviše glasova t. j. 108 naših, 47 socijalista, ukupno 155 proti 127 glasova talijanaških. Ali njega neproglasiše izabranim upravo radi izopačivanja njegovog prezimena.

* * *

Neki conte Brutti (bit će conte senza contanti. Op. slag.) jest občinski kancelist u Kopru i ujedno občinski zastupnik u Miljah. Istotako je i poznati Marsich iz Kopra zastupnik u Miljah. Kako je ta dvojica došla do te časti, znali bi nam kazati miljski občinari. Taj conte nastanjen je u Kopru, što mu nije pako priečilo, da bude članom izborne komisije na Škofijah, gdje je vrlo savjestno zastupao vladinoga komesara g. Gassera . . . kojega je za izbora glava boljela!

Gospoda u Miljah pozvaše dakle na pomoć g. conta iz Kopra! Pak da si neznaju pomoći?

* * *

Dvije mjere c. k. kotarskoga poglavara u Kopru. Poznato je, da je namjestnički savjetnik i upravitelj kotarskoga poglavarstva u Kopru pl. g. Schaffenhauer osobiti naš prijatelj. Nu on je prijateljem i našega učiteljstva, o čemu nam svjedoče sliedeća dva slučaja:

Nekoga učitelja nagovarao je taj gospodin nedavno, da primi službu u jednoj občini koparskoga kotara, gdje da će lahko obavljati i službu občinskoga tajnik. Učitelj je tu ponudu odbio.

U drugom običaju pako radilo se o tom, da bi pučki jedan učitelj u svojih slobodnih satih pomogao občini kod popisa pučanstva. Doznao za to pl. gosp. Schaffenhauer, odsjekao je: učitelj ima dosta posla u školi, pobrinite se dakle za drugoga pomoćnika.

Jedan učitelj bio bi dakle po sudu g. pl. Schaffenhauera mogao vršiti službu tajnika, koja je trajna, dočim je drugomu zabranio, da preuzme posao kao pomoćnik kod popisa puka, što će trajati veoma malo. Po mnenju g. pl. Schaffenhauer-a nesmije pučki učitelj obavljati službe njegovu stališu prislojne niti u njegovih slobodnih satih, dočim je drugoga nukao, da preuzme službu, koja zahtjeva više posla i koja je trajna. Ako nije to dvojna mjera onda mi zaista neznamo gdje da ju tražimo.

* * *

Kad smo već kod g. pl. Schaffenhauera, neka nam dozvoli još ovu erticu o njemu.

Gosp. pl. Schaffenhauer razdielio je izborne sekcije u občini Milje tako krasno, da mu toga Talijani Istre stalno nikada zaboravili neće. U toj občini bijahu tri sekcije: Milje, Škofije i Plavje. Proti prvoj sekciji neima za sada prigovora, ali čujte kako su razdieljene dvije druge. Selo Plavje odaljeno je od Škofije, gdje bijaše birališće samo pet minuta. Ipak je g. pl. Schaffenhauer odielio Plavje i tuj stvorio sekciju sa **jednim** fiducijarom, te tim omogućio talijanašem pobjedu na Škofijah sa sedam fiducijara. Sada neka nam on kaže po duši, nije li tim učinio veliku uslugu Talijanom a nam veliku škodu? Gosp. savjetniče! — mi vam upisasmo i ovu na rovaš!!

* * *

K izboru za V. kuriju na Škofijah pristupio je Josip Furlanić iz srednje Škofije sa tri punoljetna sina. Stariji sin bijaše unešen u izbornu listu za V. kuriju, dočim nebijaše ni otac ni druga dva sina.

Kao što se je dogodilo Furlaniću dogodilo se je i mnogim drugim, jer je naših došlo na birališće preko 300, a glasovalo ih je samo 108.

Na taj način slave talijanaši pobjede u Istri, što i sami uvidjaju, jer kažu: ili sada ili nikada, bojeći se naime, da im to već neće poći za rukom.

* * *

Sada treba da radimo tajnije — rekao je poznati talijanski agitator iz Kopra, glasoviti Gambini i poslije izbora na Škofijah, a u razgovoru sa odvjetnikom Derinom: „Gavaremo balotaggio. Un altra volta bisogna lavorar più in scondon. I socialisti si son ritirati, adesso ghe daremo sotto ai Croati!" (Imati ćemo ponovni izbor. Drugi put treba da radimo tajnije. Socijalisti povukoše se natrag. Sada ćemo udariti po Hrvatih).

Gambini se je tako razkokodakao neobaziruć se na naše izbornike, koji bijahu u blizini. Šteta, što ga je netko upozorio na „tudjince", inače bi bio još štogod pripoviedao o budućem djelovanju talijanaša. Gambini-u je netko od prijatelja kazao istom prilikom: „O comprarlo o mazzarlo!" (Treba ga podkupiti ili ubiti!)

Taj pogovor se je vodio pred birališćem na Škofijah dne 29. novembra 1900.

* * *

O izbornih spletkah u občini Piran, sekcija Novavas doznajemo za sliedeće sličice:

U selu Padena, koje spada pod tu sekciju, primio je jedan naš izbornik 400 for. od Talijana, da bi za njih agitirao. Izbornik taj spravio je novac i . . . ostao je vjeran svomu narodu! Ako su podarili jednomu čovjeku tolik novac, koji nije ništa za njih učinio, što su ih morali stojati oni **prodanci** à la Krstić, koji su za njih i svoju kožu na pazar nosili?!

* * *

U toj sekciji agitirao je najbiesnije za talijanašku stranku naš odpadnik učitelj Sović, rodom iz Padene a u službi trščanskoga magistrata. On je više dana zapustio školu i o tom bijaše obaviešteno c. kr. zemaljsko školsko vieće, nu njemu nepade ni vlas sa glave — jer je rodio pod zaštitom Talijana za Talijane. Toga uzor-učitelja prokleli su njegovi zemljaci do devetoga koljena, što je izdao svoj rod, svoj jezik i majčino mlieko. Izmedju trih sela, koje sačinjavaju tu sekciju, držala se najčvršće Novavas. Ti naši junaci nisu htjeli pod strehu ni konja vladinog zastupnika a kamo li one piranske gospode. Svi konji te gospode morali su za izbora pol sata daleko u selo sv. Petar. Naše štale — kazali su oni — jesu pune hrvatskih konja, svi imade mjesta, ali nipošto za talijanske konje.

Posjedniku Šimunu Jakovcu kazao je padenski župan — talijanaška podrepnica: ako obećaš, da ćeš glasovati za Talijane, imati ćeš pravo glasa ako i nisi u izbornoj listini, a kad je Jakovac došao glasovati s našom glasovnicom, uzkratiše mu pravo glasa.

Izborna komisija u Novojvasi nije mogla naći **gostoljublja** u nijednoj kući, te je morala objedovati u občinskoj kući... sir i kruh!

Crkovnom slugi iz Padene uzeli su oružnici samokres jer nije imao oružnog lista. Na občinskom glavarstvu u Pomjanu rekoše mu, da će dobiti natrag samokres i da neće biti kažnjen ako bude u Novojvasi glasovao za Talijane. Pošao je kako mu bijaše rečeno i dobio je samokres i ostao bez kazne.

(Konac sliedi).

Izborno gibanje.

Pifferi sonati. — U nedjelju poslje podne dodjoše preko Ližnjana u Medulin da agitiraju na svoj poznati način medju našim svietom puljski načelnik dr. Rizzi, te fiorentinci puro sangue notar Stanić, liečnik Bolmarčić i občinski činovnik Filinić. Kad su naši dočuli, da je podešťat sa spomenutim budulskim ternom u Sugarovoj krčmi, te da s nekim zavedencima nešto komplotira, sakupiše se u drugoj sobi iste krčme, te zapjevaše onu poznatu „Nije Istra talijanska, već je Istra hrvatska, van š njimi, van š njimi, nećemo ih već". Dok se tako pjevalo, pošao je u sobu ka gospodi naš dični Pere Lorenzin, i oprao ih, kako još nisu nikad bili oprani. Kad se gospoda vidješe u ljesnome, uzeše pete pod noge i bjež put Pule. Na polazku htjedoše nekim ruku pružit, ali se niko njihove ruke nije htio dodirnuti, nego ih izpratiše zviždanjem, da im bude sladka uspomena, kad dodjoše u Medulin, da mute i varaju naš narod.

* * *

Pomerci su ovaj put ljudi na glasu; oni će odlučiti, hoće li u Beču zastupati naša sela kmetski sin, njihov brat i susjed, ili Krnjel Rizzi, koji ne samo da nezna niti beside po našu, nego iz dna svoje duše mrzi naš jezik i drži visoko bandiru, na kojoj je zapisano, da je **Puljština i sva Istra talijanska.**

Pomerski delegat je rekao, da on „pos . . e sve Talijane" i da „Rizzi nije Talijan, nego Slavo-Istrijan". Jadne li pameti, slipih li ljudi: Talijan je sada kod izbora Istrijanac i Slavjan i ako ćeš . . . . Kinez samo da te prevari i zavede, a kad bude izabran za deputata reći će, da su ga Talijani poslali u Beč i da on mora dielovati za talijansku narodnost, a „ščavo" neka ostane „ščavo". Hoće li Pomerci vrći na se tu sramotu i pogaziti sami sebe i svoju čast? Ako su ljudi neće! Pu ako su Martin, Matesina i Tonela prodali sebe, neka puste na miru druge poštene ljude, da slušaju glas svoga srca, a ne nagovarati ih da svi podju s njimi. Proklet bio izdajica svoga naroda!

* * *

Premanturski delegat, poznati Matić Rosanda, mora biti velika „pršona", jer straši na placi, da će on činiti iztjerati iz arsenala sve, koji budu ostali pošteni narodnjaci kod izbora. Da Rosanda ima debeli trbuh, to smo znali, ali nismo mislili, da ima i tako debelu pamet. Što misli „sior Matio", da on zapovieda u arsenalu ili da da je pošteno varati sebe i druge, ter gaziti svoj jezik, narodnost, mlieko materino, ženinu ljubav i vlastitu čast? Premanturci su od starine bili prvi u obrani svoga jezika u crkvi, pa će ga braniti i van crkve, i osramotiti talijanske podrepnice, koji bi ih htjeli izručiti na milost i nemilost talijanski „siorom". Neka Matić zna, da Bog ljubi pravo i poštenje, a tko neradi pravo i pošteno, prodao je sebe vragu. Početak pravice i poštenja jest pako: ljubiti svoj narod, braniti svoj jezik, a posao izdajica jest: pomagati tudjincu da te kolje i tlači,

Doli s renegatima: živio naš narod!

* * *

C. i kr. Talijani. Nisu uzalud rekli i pisali Talijani, da će njihovoj stranci u Puli pomoći sveza i upliv dra. Rizzija u stanovitih krugovih. Zato taj „pošteni" dr. Rizzi, taj Benjamin iredenta i..... primorska vlade ide okolo svaki dan i agitira time, da njegova vriedi u arsenalu, da njega hvali kralj, da samo on može učiniti svakomu dobra ili zla, kako ga koji posluša: ali dr. Rizzi ima vjerne drugove u tom, što Stanić, koji ide govoriti u sela hrvatski, što Bolmarčić, koji ljudem kaže da je Slovinac, što Filinić, koji se hvali da Cresani nisu Talijani, nego hrvatska braća; to je sve malo: htjelo se i gospodinu višemu upravitelju pošte, Dalmatincu Frank-u, htjelo se i gosp. Čelnu Molitor-u, c. i kr. činovniku ratne mornarice, da budu na ruku talijanskoj iredenti i preporuče Bennattijeve fiducijare. Austrijski činovnici i.... iredentista Bennati, koji je svojedobno rekao u istarskom saboru, da Talijani imaju svoje težnje izvan granica naše monarhije i da ćute jednako i jedinstveno sa trideset milijuna „svoje braće u Italiji" — to bogme neide baš skupa. Nu Frank i Molitor i ciela vojska takovih poznati su nam već odavna, samo se čudimo drugoj gospodi činovnikom od mornarice, da nerazlikuju bielo od crnoga ter pomažu do pobjede stranci, koja nema u svojoj sredini niti jednoga člana te bi ćutio i dielovao u austrijskom smislu. Al da: dr. Rizzi zna voditi za nos hrvatske seljake s jedne, i c. i kr. ljude s druge strane: a kad se pruži opet prilika, on će potvrdi svojoj „braći Talijanom", da je ovo zemlja talijanska i da su Talijani predobili. Kakvi Talijani! Slaveni i c. i kr. ljudi biti će krivi, da talijanski iredentiste zastupaju Istru u Beču. Prosit!

* * *

Uspjeh izbora do sada. Za petu kuriju imaju Talijani do danas 261 fiduciara, naša stranka 252. U talijanske su uračunani već oni, koje su dobili jučer u II. sekciji grada Pule i u Galežanu i Fazani.

Za 18 fiduciara ima biti obnovljen izbor i to za 10 u Puli, za 7 u Škofijah i za 1 u Miljah.

Naša stranka ima još birati u Vološkom i Klani, Dubašnici, Vrbniku, Omišlju, Vabrigi-Taru i Oprtlju, pak u okolici Pule u sekcijah Medulin — Ližnjan, Pomer — Premantura, Sišan, Altura — Montić — Kavran Loborika.

U prvoj sekciji grada Pule, koja je jučer birala u školi Sv. Martina dogadjale su se obične nezakonitosti od talijanske strane. Neki su glasovali po više puta, neki su htjeli, ali su na dobu opaženi i zapriečeni u tom.

Sasvim tim talijanska stranka, premda je napela sve sile, i poraibila one svoje navadne nezakonitosti, došla je samo do 364 glasa; socijalisti u koje se je mnogo naših vrglo dobili su 308 a čista naša glasovnica 58 glasova, dakle skupa upravo koliko Talijani. Buduć nijedna stranka u toj sekciji nije dobila absolutne većine, to će za tih 10 fiduciara biti ponovni izbor. Kako se imaju vladati naši, kada to bude, biti će jim javljeno.

Za sutra, sredu i za petak toplo preporučamo našim ljudem da glasuju za predložene fiducijare mnogobrojni i bez obzira na lievo ni na dasno.

U drugoj sekciji bilo je razmjerje glasova: Talijani 475, socijalisti 282, naši 27.

U IV. kuriji zapadnih občina izabrano je do sada 93 naših fiduciara; birati imadu još te sekcije Altura, Medulin i Premantura, Sišan sa 9 fiducijara te Vabriga — Novavas — Tar sa 5 fiduciara.

DOPISI.

Iz Novaka pazinskih pišu nam 1. t. mj.:

(Oružje pazinskih talijanaša!) Pazinski krnjeli i šarenjaci mogli su se netom minulih izbora osvjedočiti, da se u Novakih, kako i posvuda narod diže, da zatraži svoja prava, koja mu po Bogu i zakonu pripadaju. Akoprem su u naš odsjek pridružili ovaj put Cerovlje i odpadni Treviž, u koje potonje su oni cielo ufanje polagali, ipak im ni ovo nije moglo da jih pomože i da spasi njihovu talijanštinu.

Videć oni, da je ovdje zemljište odviše meko za gradnju njihovih kula, akoprem imadu oni još u šakah dio naših kmeta, snovali su predivo kako bi kmeta zamrežali. Oni se dali na posao i skočili na junačke noge, priredili po koji mršavi sastanak sa mastnom večerom u našem selu, ali komu? Šačici gladuha i propalica, koji su tamo prispjeli. Nu ni ovo sredstvo nije jim pomoglo, jer su sliepi progledali, gluhi pročuli, niemi progovorili a pogaženi digli se, da zatraže svoja prava.

Tad se predomislili, poslali su nekojeg razdrtog suhonju (da su ga barem obukli) — komu se nezna ni roda ni pokolenja — od kuće do kuće sa „Mačjom" slogom, da ljudem tumači. **Belcebubove** nauke, ali ni ovo podlo sredstvo nije pomoglo. Kada tamo sjetili se drugog sredstva; naime: jednog liepog dana dojde sjaset zatvorenih listova u Novaki naslovljenih na dužnike, stare znance, prijatelje itd.

Eto, kako su naše ljude lovili ali uzaludan jim trud, akoprem bijaše tamo priredjena sjajna gostba, nu narod ni jim htio na liepak. U tu svrhu ulovili su dvojicu trojicu već pomenutih gladuha i propalica, koji ne imadu niti najmanjeg upliva ni povjerenja u puku. Kad jim ni ovo sredstvo nije za rukom poslo, tad su se oni predomislili drugog najsmradnijeg posla, posla kojeg se nebi niti najizopačeniji čoban — ako bi mu bilo ikoliko do poštenja — nebi latio. Pozvali su (valjda telegrafično) svoga mitjenika i štitnika odpadnika Krstića, da jih on iz škripca izbavi; i zbilja dan pred izborom, na blagdan B. D. Marije od zdravlja dohrlio je Krstić opodnevnim vlakom u Pazin, a već na 2½ sata po p. enoga u Novakih, okružen sa svojimi štitnici, (sve najveće ličnosti Pazingrada!)

Za ovaj dan odredili su i naši prvaci iz Pazina držali izborni i javni sastanak u našem mestancu za 2 sata po podne. Naši se konštituirali izabrav predsjednikom sastanka ljeuč. g. Šima Kurelića. Htjuć on progovoriti, stao je odpadnik Krstić, koji se već tamo nalazio sa gorispomenutom svojtom, bjesniti kao izvan sebe podupiran od svojih sličnih drugova pazinskih, te Novačke i Trevižke fakinaže, tako da nije se moglo niti progovoriti. Predsjednik sastanka, kao načelnik grada Pazina, kamo spadaju i Novaki, u svojoj vlasti dao je odstraniti i pridržati toga odpadnika radi javnog poredka, uslied česa nije manjkalo sa protivničke strane svakojakih izgreda u tolikoj mjeri, da je našemu svjetu dozlogrdilo. Ali sreća po njih, što je pošlo za rukom gg. načelniku i dr. D. Trinajstiću umiriti poslušni svoj puk, koji je već bio gotov da pameti nauči dušmana, jer mu dozlogrdilo psovanje na njegove poglavare i dobročinitelje, za koje bi drage volje pošao makar na stratište.

Tako eto g. uredniče stojole su stvari ovdje prije izbora, kojih uspjeh Vam je poznat.

Ovoliko za danas, jer smo stalni, da će Vas koji od naših iz Pazina ob ovom obavieštiti. . . . . Novačani.

Franina i Jurina.

Fr. Si čul kako su pazinski talijanaši lovili na vrgun naši kmeti?

Jur. Vero sam čul. ma da je bilo dažjerno pak da ni bisk nič valjal.

Fr. Ma da nisu imeli ni prave čuveti.

Jur. Aj nebore, tić, ki je jedan put z vrguna pobegal, negre više na njega.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Ovoga čedna sastaju se nekoji zemaljski sabori ove pole monarhije, da razprave poznatu vladinu osnovu o novom nametu na državni porez na rakiju. Zasjedanje tih sabora, kano i onih, koji se imadu sastati tečajem ovoga mjeseca, biti će kratko. U českom saboru, koji je takodjer sazvan, moglo bi doći do žestokih navala na vladu radi umirovljenja predsjednika prizivnoga suda u Pragu i radi uvlačivanja njemačkoga jezika u javne urede.

Glavno glasilo mladočeske stranke „Narodni Listy" poručuju ministru predsjedniku dr. Koerberu, da bi on sa drugovi morao znati, da položaj ministarstva postaje napram českomu narodu od dana na dan ozbiljniji, jer se izdaju svaki dan naredbe, kojimi se vriedja pravo českoga naroda. Za te naredbe nosi odgovornost čitavo ministarstvo i nitko se nemože rieši te odgovornosti. Vlada se nije zadovoljila samo izgonom českoga jezika iz nutarnjeg službenog prometa, već se u financijalnih poslovih već napada i na izvanjski saobraćaj. Izgovor, da se ti naputci imadu pripisati jedino financijalnim oblastim nestoji, jer je stvarno i formalno sva vlada odgovorna carevinskom vieću, strankom, zastupnikom kano i političkoj javnosti za sva djela i popuste, zbivali se oni bilo u kojem području. S toga se neimadu uzeti na nišan gospoda ministri Bohm i Spens, već krivnja pada na čitavo ministarstvo i na njegovu glavu, bez čije privole nebi bio moguć ni najmanji korak. Taj članak svršava sa riečima, da bi se toga moralo mnogo poduzeti prije, nego li bi Česi mogli zapustiti svoj opozicijonalni položaj.

Povodom otvorenja češkoga sabora piše staročesko glasilo „Politik", da će božićno zasjedanje českoga sabora biti

prilično živahno. Dočim će Česi razpravu o privremenom proračunu upotrebiti za to, da vladinu politiku podvrgnu oštroj kritici, te osim toga posebnim predlogom zahtjevati, da se u saboru povede razprava o izjavi nadvojvode Frana Ferdinanda, da tim označe državo-pravno pitanje kraljevine Češke, pripravljaju se s druge strane Niemci, da napadnu zemaljskoga maršala kneza Lobkovića, koji se je — kako je poznato — kod glasovanja o podpori pražkom njemačkom kazalištu izjavio nepovoljno za Niemce.

O predstojećih izborih za carevinsko vieće u Goričkoj nedolaze od tamo utješljivi glasovi. U V. kuriji biti će tamo 3—4 stranke. U toj kuriji imadu Slovenci odlučnu većinu, nu radi nesretnog razdora njihovog morao bi slovenski mandat u toj kuriji doći u pogibelj. Moglo bi se naime dogoditi, da bi usljed slovenskoga razdora pobjedio treći, naime talijanski kandidat. Svi prijatelji braće Slovenaca na Goričkoj očekuju od njihove mudrosti i uvidjavnosti, da će u zadnjem trenutku spasiti taj mandat slovenskomu kandidatu jedne ili druge stranke.

Dne 4. t. mj. sastali se načelnici zadarskog kotara, da se dogovore o kandidaturi za taj kotar u izvanjskih općinah, pošto je dosadašnji zastupnik za taj kotar dr. Trumbić odklonuo kandidaturu. Na tom sastanku bijaše zaključeno, da se povjéri zastupnički mandat poznatomu rodoljubu dru. Ferri-u, biv̌šemu sudbenomu pristavu, koji je morao zapustiti državnu službu, jer se je bio odlučno zauzeo za pravo hrvatskoga jezika na sudovih Dalmacije.

Srbija. Iz Biograda brzojavljaju, da je izjavio u zatvoru biv̌ši ministar Genčić, da bijaše zatvoren premda nebijaše prije preslušan. On da je došao u Biograd samo za to, da si pribavi zadovoljštinu za tolike neopravdane obtužbe.

Kralj Aleksander čestitao je povodom četrdesetgodišnjice braka crnogorskih kneževskih supruga u ime svoje i u ime kraljice Drage veoma toplim pismom knezu Nikoli, te je usljed toga prestala poznata napetost izmedju srbskoga i crnogorskoga dvora.

Bugarska. Izmedju kneza Ferdinanda i ministra Ivančeva postoji jur dulje vremena neka napetost. Uzrok toj napetosti valja tražiti u nesuglasju kneza sa ministrom Radoslavovom. Konačno je došlo do sukoba izmedju ministra Radoslavova i ministra rata Paprikova, na što je dalo čitavo ministarstvo ostavku. Ministarstvom upravlja privremeno ministar Paprikov.

Knez je prizvao k sebi razne prvake stranaka, da se posavjetuje o sastanku novoga ministarstva. Najnovije viesti javljaju, da će sastaviti novo ministarstvo jedan od odstupivših ministara.

Rusija. Iz Livadije dolaze sve to povoljniji glasovi o zdravstvenom stanju cara Nikole. Najnovije brzojavke javljaju, da se je car već toliko oporavio, da je mogao na kraće vrieme saći sa kreveta. Iz Petrograda javljaju, da su provedene uzprkos carevoj bolesti nekoje preinake glede ruskih kazniona i javnoga tiska. Predstojnik ruskih kazniona, da je već izdao odredbe glede poboljšanja, koje bi imalo nastupiti u ruskih tamnicah. I novi predstojnik sudbene uprave izdao je naredbu u prilog novinstvu.

Njemačka. Braća Poljaci, koji stanuju u njemačkoj državi imadu veoma težak položaj. Njemačka vlada narivava im svuda u javnom životu njemački jezik. Sada udaraju njemačke novine žestoko na poljske listove, koji bude narodnu svièst medju Poljaci u Njemačkoj i koji nastoje, da se njihov narod posve neponiemči.

Južna Afrika. Po najnovijih viestih ostaviti će vrhovni zapovjednik englezkih četa u južnoj Africi Llord Roberts za koji dan Afriku. Biv̌ši predsjednik Transvala starac Krüger bijaše primljen u subotu od holendezke kraljice na saslušaj. On se je zahvalio mladoj kraljici na uslugi, izkazanoj mu tim, što mu je dala na razpolaganje jednu ratnu ladju.

Mjestne:

Kompromis. Teško je vjerovati, ali mora biti tako, kad je crno na bielu. Ovih dana dielilo se je po Puli talijanske i talijansko-njemačke listiće, po kojih se gospoda izbornici pozivaju, neka glasuju za priložene imenice fiduciara, a to za talijanske. Podpisani su (tiskanimi imeni) uz dra. Rizzi i dra. Stanich-a još gosp. Karl Frank, Oberpostverwalter i J. Molitor, strojevodja c. i kr. mornarice. Govori se, da su ta dva gospodina sa talijanskom strankom stvorila kompromis, da činovnici sada glasuju za fiducijare pogodne kandidaturi Bennatijevoj, a za to da će i u budućem občinskom zastupstvu imati jedno tielo. Neimamo dosta rieči, da opišemo tu bezobraznost, kod se zna, da činovnički korps kao takav nije bio pozvan na nikakve dogovore, niti Frank ni Molitor neimaju prava sklapati kompromise te vrsti, a još manje **agitirati** za budi koju stranku!

Odborska redovita sjednica „Prvog istarskog sokola“ obdržavati će se ovog četvrtka o običanoj dobi.

Pokrajinske:

Obiteljska nesreća. Čestitu našu obitelj g. M. **Podreke** u Trstu zadesila je dne 7. t. mj. težka obiteljska nesreća. Toga dana preminula mu naime nakon duge i težke bolesti, providjena sv. sakramenti, velevriedna supruga i dobra majka nezaboravnog našeg dr. A. Podreke i c. k. financ. činovnika g. Dragutina.

Težko ucviljenomu suprugu, te vriedno mu prijatelju Dragutinu naše iskreno saučešće, a blagoj pokojnici podielio Svevišnji vječni pokoj!

Iz obćine Jelšanske pišu nam 4. t. mj. Naš izbor fiducijara za petu kuriju prošao je posve redovito, mirno i jednoglasno. Protivnika ili **mačjih** nije bilo ni blizu. Istotako prošao je jednoglasno i izbor za IV. kuriju.

One prodane duše iz Kastavščine, a načelu im zloglasni Krstić, klatile se po čieloj našoj obćini. Lovili su lude ribice po jarcih i mlakah mjesto da je išću u čistoj vodi ili u modru. Lov im se nije u našoj obćini posrećio, niti neće dok budemo imali malo zdrave pameti u glavi.

Kako čujemo, bježali su iz Jelšan i Šapljan stran putice sve do bergujske granice, jer nije bilo kada tražili državnu cestu, koja im je i onako smrdila.

Kod jednoga našega rodoljuba u Lipi, bio je glasovili Lodvig Sussan, koji se je pisao još pred tri godine Lodoviko Sušanj. Toga našega čovjeka počeo je taj **mačji** izpitivati, što i kako će biti kod predstojećih izbora u Jelšanah, na što mu je odgovorio, da će biti naši fiducijari izabrani jednoglasno i da će oni svi kao jedan glasovati za našega vriednoga domorodca dra. Laginju. Pak šta mislite, šta je na to odgovorio taj **mačji** delija? Rekao je: **a ča neznate, da ministarstvo** ni zadovoljno, da se Laginja izabere za zastupnika V. kurije. Na to mu je odvratio naš rodoljub: **čujete Viko, ja znam bolje speć** kako gredu ti posli, nego vi kad najbolje gledate; znate ćo vam je Viko, kega si narod izabere za zastupnika, taj mora u Beč, pak bil to i najzadnji kmet, ale mora, da ima glavu na vrate a ne slamu va njoj. Vaš Bennati iz Kopra bi za nas Hrvate i Slovence Istre imal pamet samo za to, kako bi se nas u jamu rinulo i gledal bi nas sveh potalijančiti!

Videći taj **mačji** general, da neima s bedakom posla, kako su oni prodanci na Kastavščini, te je zamuknuo pak zatim odpeljao se kočijom natrag u Jušići, odakle je i došao.

Kako vidite u našoj obćini, nisu opravili ništa **mačji**, te smo posve zadovoljni sa uspjehom izbora u jednoj i drugoj kuriji.

Imali bi nešto prigovoriti tomu, što se nije jednako na cielu obćinu razdielilo fiducijare, nu sada nije za to vrieme, jer moramo zaboraviti u ovako važnom trenutku na sve malenkosti, kojih ćemo se drugi put stalno čuvati. Za sada treba nam najviše sloge i jedinstva proti krvnim našim neprijateljem.

Izbor u osjeguravajuće družtvo proti nezgodam. Upozorujemo još jednom sve one naše rodoljube, koji imadu pravo izbora u rečeno družtvo, i koji su dobili glasovnice za izbor, koji će se vršiti 18. t. mj., da te glasovnice sa svojim podpisom šalju predsjedničtvu političkoga družtva „**Edinost**“ u Trstu. Ovo će družtvo sporazumno sa rodoljubi iz Kranjske, Dalmacije i našeg Primorja na vrieme proglasiti kandidate za rečeno družtvo.

Upozorujemo osobito hrvatske listove Dalmacije, da poduče občinstvo, koje imade posla s gornjim družtvom i da ga upute neka šalje glasovnice pol. družtva "Edinost" u Trstu.

Gosp. Schaffenhauer-u do znanja. U tršćanskoj „Edinosti“ čitamo, da je neki Vaš **podanik** imenom Novelli Andrija Josipov iz Sermina kod Kopra dne 17. novembra vikao pred crkvom u Lazaretu: „**Evviva Italia!**“ i „**m... per i šćavi**“. Osobe, koje su to čule jesu Anton Pobega Josipov i Brlok Anton pok. Valentina, obojica iz Pobega. Nas ne boli glava radi onog uzklika **Evviva Italia!** jer se to nas nimalo ne tiče, već bi rada znali, da li je Vašim **podanikom** javno dozvoljeno i pred svjedoci vriedjati većinu Vaših **podanika**, kao što je to učinio onaj Vaš **podanik** sa ovim drugim uzklikom.

Sud političkog činovnika o sudjelovanju našega svećenstva kod sadašnjih izbora. Mi smo već opetovno natuknuli u ovom listu, da nam nisu skloni odlučujući krugovi u sadašnjih izborih za carevinsko vieće. Opazili smo to osobito kod razdiobe izbornih sekcija skoro u svih kotarih Istre; primjetili smo to kod riešavanja raznih pritužba, reklama, uloka, prosvjeda i spomenica upravljenih na c. kr. ministarstvo, na c. kr. namjestničtvo i na pojedina c. kr. kotarska poglavarstva. Skoro svuda prošli smo praznih ruku. Ili nam se nije u obće odgovorilo, ili se je odgovorilo nepovoljno.

Kako misle visoki krogovi o našoj borbi za predstojećih izbora, doznali smo napokon iz ust jednog političkog činovnika.

Obćenito je poznato, da je u mnogih stranah Istre naš svećenik jedina osoba, koja se u izborne razumije i koja je u tom poslu našemu puku na ruku. Takov svećenik dužan je i kao svećenik i kao državljanin da uči, da savjetuje i da rukovodi svoje ovčice i da nastoji, da budu izabrani pošteni i čestiti fiducijari, koji će izabrati pošten i čestita zastupnika, koji je odan crkvi i dinastiji.

Takav jedan naš svećenik došao je iz podaljeg mjesta na biralište, da vrši svoje izborno pravo.

Dotični politički činovnik, koji je vršio službu vladinog komesara, opaziv našega svećenika, zapita ga: **zar ste vi navlaš amo došli radi izbora?** Da, navlaš, odgovori naš svećenik, na što će rečeni činovnik: **zaista je žalostno, da se svećenici toliko mješaju u izborne poslove.**

Nije nam poznato, što je na tu svakako neumjestnu opazku rečenog činovnika odgovorio naš svećenik, nu odgovor je zaslužio takav, da bi se ga bio sjećao do svoje smrti.

Taj činovnik, odsudiv tako oštro poštivno i nesebično djelovanje našega rodoljubnoga svećenstva, znao je stalno, kako misle njegovi predpostavljeni. On je nadalje znao, videći pred sobom svećenika, da taj šutiti neće i da će onaj razgovor doći u šire krugove, i da će o tomu biti govora i tamo, gdje bi se moglo i njemu do repa.

Taj njegov sud je svakako značajan i kaže nam jasno, čemu se imamo nadati od političkih činovnika u ovih izborih.

Nam je poznato ime tog činovnika i onog svećenika, pak ćemo jedno i drugo priobćiti u svoje vrieme našim zastupnikom, neka pitaju onoga, koji imenuje ovakve činovnike, da li im je dao naputke, da otvoreno u brk kažu našemu svećenstvu, da se nebi imalo mješati u izborne poslove, ili rade tako samostalno i na svoju ruku. U prvom slučaju valja ga pozvati na odgovornost, a u drugom, mora on pozvati na odgovornost takove činovnike.

Ovaj slučaj mora i sliepcem otvoriti oči. On nam pokazuje jasno, da nam se nije boriti samo proti talijanskomu nasilju, proti novcu, prevari, pokvarenosti i izdaji, nego da nenalazimo ni tamo ljubavi, saučešća i priznanja, gdje bismo sve to morali naći.

Šilo za ognjilo. Neka vriedna naša gospodarica u Marezigah pripravljala je neku vrst boje iz bilina za trgovinu. K njoj dodje poznati prodanac iz Manžana (občina Pomjan) te ju je počeo sramotiti, što se ona, imućna domaćica, bavi tim poslom. Vriedna ta žena odgovori nesretnomu prodancu: **Mene nije sram ako služim novac poštenim načinom, ali vas može biti sram, što se za novac Talijanom prodajete.**

Pomjanski prodanac ugriznuo se za gornju ustnicu te se pobrao osramoćen izpred očiju čestite naše domaćice.

Tršćanski „židovčić“ i naši izbori. Od svih talijanskih listova Primorja, prati najbolje izbornu borbu u Istri poznato glasilo tršćanskih židova i lažiliberalaca, koji su bacili i sv. propelo iz pučkih škola. Taj židovski prefriganac izvieśćuje danomice o talijanskih pobjedah u Istri, dočim omalovažnje ili zašuti ako samo može naše uspjehe i pobjede.

Svaku talijanašku pobjedu u Istri pripisuje taj obrezanac sebi ili svojoj stranci, jer kaže uviek: „mi smo predobili, naša je pobjeda, predobila je naša stranka“ itd. itd.

Izvieśćujuć o izboru fiducijara u občinah **Veprinac, Mošćenice** (V. kurija) i sekcija **Rukavac** više na puna usta drzovili židov: „mi smo pobjedili, naša talijanska stranka je predobila“ itd. itd. A kad bi jadnik znao, da je na svih tih mjestih pobjedila najcrnja laž i najsmradnija kleveta i da je do tih „talijanskih“ pobjeda pripomoglo propalo stvorenje, koje je izdalo sve ono, što je najvećoj kukavici na svietu milo i sveto, da je to stvorenje počinilo na vlastitom narodu takav zločin, kakvoga nebi počinila ni najbiesnija zvier proti sebi sličnom — tada nebi bezobrazni piskari tih pobjeda onakvo slaviti, već bi se — ako imaju u sebi još mrvicu stida i poštenja sa gnjusanjem odvratili od stvorenja, koja su do takovih pobjeda Talijanom pripomogla.

A što će oni siromašni i tužni Mošćenićani, Veprinčani, Rukavčani itd. na glas tršćanskoga židova, koji ih svojata, koji ih hvali, koji im pjeva slavospjeve jedino radi toga, što su se odvrgli od poštene braće svoje, što su se odmetnuli od roda svoga, što su usjekli i podali palicu krvnomu neprijatelju svomu i našemu, da nas i nadalje tepe i bićuje. Što su očistili bezdušnomu našemu grobokopu motiku, kojom kopa grob njim i nam i svemu našemu narodu.

Nezamjeramo Vam tužna i zavedena braćo naša, nekrivimo Vas, nekunemo Vas, ali kličemo iz dna bolne duše naše: **proklet bio izdajica roda svoga!**

Novi ravnatelj zavoda sv. Jeronima u Rimu. U hrvatskih novinah čitamo, da je imenovan ravnateljem sv. Jeronima u Rimu g. dr. Pazman, sveučilišni profesor u Zagrebu.

U Ližnjanu prodaje se velika stancija vrlo dobro uredjena. Tko bi se želio više o tome obaviestiti, neka se obrati na g. Legovića — Via Cenide 14 — u Puli.

Za Podružnicu Družbe sv. Cir. i Metoda u Puli sakupio je Miho Buić p. Mihe kod izbornika u Šegotići, Pavići, Vareški i Peruški nakon izbora u Krnici K 24·42.

U budućem broju donesti ćemo i imena naših dičnih darovatelja i još stogod.

Na Nikoljevu večer sabrao Aleks. Kandušer kod občinstva u Sokolskoj dvorani K 13·96.

Glavna skupština podruž. „Družbe sv. Cirila i Metoda" u Zrenju obdržavala se u nedjelju dne 18. pr. mj. Predsjednik g. Toničić Ante pozdravi skupštinare; priobći im povoljan uspjeh novčani podružnice, te im predoči žalostno stanje našega školstva u Istri.

Zrenjski talijanaši prosvjedovali su kod c. k. kotarskog poglavarstva proti obdržavanju skupštine, al im to nepomogne, jer bijaše skupština zakonito sazvana.

Članovi podružnice prisustvovahu skoro u podpunom broju toj skupštini. U školske naše svrhe bijaše sabrano 8 kruna 1 filir.

Na koncu primljeno bijaše u podružnicu 5 novih članova a zatim zapjevaše članovi nekoliko krasnih pjesama.

Cirilo-Metodijski koledar za god. 1901. neće izaći. To javlja poslovodstvo naše tiskare onim malobrojnim predplatnikom, koji se nisu oglušili na našu pravodobnu molbu, te su se kao takovi i oglasili, odnosno također poslali predplatu. Isti neka nam izvole javiti, da li žele novac natrag (u svemu 2 ili 3 krune) ili da ga izručimo za koju drugu svrhu. — Žalostno je, da se nemože uzdržati kod nas nijedno poduzeće izim samo onoga, koje se besplatno šalje.

Pridržajemo si pako pravo, izdati koledar svojedobno eventualno za god. 1902. Sve dužnike pako od god. 1900. — kojih je nad 180 — molimo ovim, da malenkostnu svotu od 1 K 20 h po osobi već jednom podmire!

Naši posebni brzojavi

PAZIN, 7. decembra. Sekcija Sv. Lovreč-Seline kod Vrsara za obje kurije izabrala po dva naša fiduciara.

PUNAT, 10. decembra. Jednoglasno izabrano 5 naših za petu kuriju.

OPATIJA, 10. decembra. U Rukavcu izabrano 6 naših za IV. kuriju.

VODNJAN, 7. dec. Danas izabrano u Krnici 5 a u Filipanu 3 naša fiduciara četvrte kurije jednoglasno.

Javna zahvala.

Svim onim blagim osobam, koje su nam na budi koji način izrazile svoju sućut nad gubitkom srdačno ljubljene supruge odnosno majke

IVANE,

izrazujemo ovim putem našu najiskreniju zahvalu. Posebice pak zahvaljujemo veleučenom gosp. dru. Fran Mandiću, koji je na osobito pozrtvovan način nastojao, da uzdrži našoj ljubavi premilu pokojnicu.

Trst, dne 10. decembra 1900.

Dragutin, sin. **Mate Podreka,** supreg.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu
primа:

Uplate u krunama
sa predobjavom od 4 dana po 2¾%
„ „ „ 8 „ „ 3¼%
U pismin na ime sa predob. od 4 dana po 2¾%
„ „ „ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ „ „ 30 „ „ 3¼%
U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ „ „ 3 m. „ 2¾%
„ „ „ „ „ „ „ 6 „ „ 2¼%

Okružni odlet u krunama
razpoloživ smjesta, 2¼% na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.
Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice
za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao također za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška.

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.

Prima uplate carezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestnije uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.
Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.
Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1902.

Prsni čaj sa „Učke-Gore".
Izvrstni domaći lijek proti
influenci, kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.
Cijena 50 para.
Glavno skladište:
Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.
Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Čast mi je obaviestiti slavno občinstvo, da sam u kući Degiovanni — Via Fondaco — otvorio
prodaju vina na veliko
i to pravog naravnog dalmatinskog vina crnog, bielog i opola.

Vina su iz mojih vlastitih vinograda iz ubave kaštelanske riviere u Dalmaciji, a poznato je, da su kaštelanska vina na glasu osobito u Francuzkoj i Njemačkoj kao najbolja za rekonvalescente i malokrvne te su najukusnija kano stolna vina.

Uslobadjam se stoga svoje skladište što toplije preporučiti.

Odani
Vinko Ivanac.

JOSIP POTOČNIK
Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.
Telegr.: POTOČNIK, Pola.

Skladište glinenih peći i štednjaka.
Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.
Zastupnik tvornice pokućstva
J. J. Naglas-a u Ljubljani.

Knjigotiskara i knjigovežnica
J. Krmpotić i drug. u Puli
prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje, koje izvršuje brzo i ukusno. — Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede, kao također pisaćeg papira. — Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.
Sve tiskanice za štedovna i zajmovna družtva u obće preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Kathreiner
je pravi samo u poznatim
Kathreinerovim omotima!
Zato se neka nikad ne uzimlje otvoreno ili u patvorenim omotima, načinjenim radi prevare.

Kathreinerova Kneippova sladna kava
jest najukusnija, kao što i jedina zdrava i najjeltinija primjesa zrnatoj kavi.
Kathreinerova Kneippova sladna kava
pije se danomice s ljubavlju i sve većim uspjehom u stotinama tisuća obitelji.
Kathreinerova Kneippova sladna kava
najljepše nadomješta zrnatu kavu ondje, gdje je ova kao zdravlju škodljiva liečnički zabranjena.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA U LJUBLJANI
Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja
svih vrsti
renta, državnih papira, založnih pisama, srečaka, novaca, valuta,
i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire
uz nizke kamate.
Osiguranje proti gubitku na kurzu.
Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka
na
uložne knjižice, na tekući račun, i na girokonto sa 4½% kamatima od dana uložka do dana dignuća.
Eskomptira mjenice najkulantnije.
Burzovno naručbe.

Broj 86. U Puli, dne 14. decembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pula.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Pozor naši u Puli!

Kako znate, prva sekcija koja je prošli ponedjeljak izabirala u školi Sv. Martin fiduciare, nije izabrala nikoga, jer na nijednu stranu nije prevalio jedan više od polovice svih danih glasova.

Bilo je ovako: Glasovalo je onaj dan u školi Sv. Martin svih skupa 730 glasa. Polovica od toga je 365, jedan više daje 366. Toliko bi bili morali dobiti glasova jedni fiduciari, bilo talijanski, bilo drugi.

Ali talijanski dobili su samo 364. socialisti samo 308, a čistih naših bilo je samo 58. Zato nisu izašli izabrani ničiji fiduciari.

Za utorak odlučen je novi, kako se reče, uži izbor za tu prvu sekciju. Glasovati će se opet u školi Sv. Martin, i to od 8 ura jutro do 6 večer. Koji dodje u salu do šeste večer, taj će moći glasovati i kasnije dokle god bude nutri ljudi, koji su prije šeste ure došli. Točno u 6 ura večer zatvore se vrata i onda nije više nikomu slobodno poć unutra.

Svi oni, koji su u listini prve sekcije, i ako neimaju poziva, treba da dodju glasovati. Ali onaj dan već nebroje glasi nego za one fiduciare, koji su zadnji put najviše glasova dobili. Dakle naša hrvatska ili slovinska lista već nebi predobila, jer je ponedjeljak imala najmanje glasova. Ali naši ljudi treba da svejedno dojdu mnogobrojni i da glasuju za onu listu koja jim je pogodnija.

Tu se pita, hoće li se naš sviet odlučiti, da pomogne Talijanom ili da pomogne socialistom, medju kojimi je mnogo naših ljudi.

O tom ćemo se ako Bog da, pogovoriti subotu, nedjelju i ponedjeljak. Gdje će biti pogovor i koju dobu će biti, to će Vam se dati na znanje posebnimi oglasi (plakati) i ustmeno po naših pouzdanih ljudih.

Izbori i naše svećenstvo.

Tko čita zadnjih mjeseca talijanske listove Primorja počam od takozvanih „Katoličkih" pak sve do najzagriženijeg židovskog glasila, naći će na svakoj stranici smradnih pogrda i crnih kleveta, nabačenih na svećenstvo Primorja u obće, napose na ono naše mukotrpne Istre. Razumije se po sebi, da su sve te otrovne strielice naperene proti hrvatsko-slovenskomu svećenstvu. Sve što se je više bližao čas izbora za carevinsko vieće, sve to žešće navaljivali su ti nazovi-slobodnjaci na to svećenstvo, koje im kvari račune u toliko, što stoji vjerno i odano uz svoje ovčice, uz tužno i zanemareno naše pučanstvo.

Odkad se u Istri vrše izbori biranih birača ili fiducijara, mi nismo slavili u nijednoj obćini ili sekciji izborne pobjede a da se ju nebi bilo s talijanske strane popratilo sa zlobnimi opazkami proti našemu svećenstvu. Svuda su te pobjede izvojevali mrzki im svećenici, svuda bijahu oni na čelu izborne agitacije, svuda su oni prouzročili poraz nevine i poštene talijanske stranke, koja se vazda i svuda služi jedino čistimi i poštenimi sredstvi.

Ti novovjeki slobodnjaci zahtjevaju ne samo od predstojnika državne vlasti, nego ćak i od biskupa, da pritegnu uzde tobož razuzdanom svećenstvu, da mu zabrane mješati se u izborne poslove i da ograniče njegovo djelovanje jedino na oltar i propoviedaonicu. Crkva je mjesto svećeniku — viču lažiliberalni i židovski listovi, povredjeni tobož u svom vjerskom čuvstvu tim, što se svećenik kano gradjanin i državljanin izvan crkve bavi javnimi poslovi.

Svietske oblasti uslišale su često zadnjih dvadeset godina taj licumjerski i himbeni vapaj lažiliberalnog novinstva Primorja, te je imao ne jedan naš svećenik svakojakog okapanja sa sudbenimi ili političkimi oblastmi, koje ga pritegnuše na odgovornost usljed crnih kleveta i osvada naših narodnih protivnika i njihovog novinstva. Nam je još živo u pameti, kako su bivši namjestnici de Pretis i Rinaldini žestoko odsudjivali rodoljubno i požrtvovno djelovanje našega čestitoga svećenstva, koje im bijaše najcrnjimi bojami od protivnika crkve i našega naroda opisani. Svi protudokazi i sva uvjeravanja naših muževa svećeničkog i svjetovnjačkog staleža nemogoše im iz glave izbiti onog nepovoljnog suda.

Kako se danas sudi o našem svećenstvu u Istri na namjestničtvu u Trstu, nije nam doduše iz vlastitog izkustva poznato, nu sudeć po onoj opazci, što ju je prošlih dana jedan politički činovnik našemu svećeniku kod izbora učinio, i znajuć, da imade i danas na namjestničtvu osoba, koje su pustile i nadahnjivale spomenute namjestnike, bojimo se, da se i danas ondje odsudjuje nesebično i pošteno djelovanje našega svećenstva.

Medjutim sudilo se kako mu drago o njemu i o njegovom radu kod javnih posala, ono će stalno i u buduće koracati dosadašnjim putem, koj mu propisuje njegovo svećeničko zvanje i što mu ga nalaže i podaje njegovo državljansko pravo.

Naše svećenstvo znade, da ga veže sveta dužnost na to, da bude uz bok svomu stadu u dobru i u zlu, da budno pazi, da to stado nekrene stranputicom ni u vjerskih ni svjetovnih poslovih. Ono je uvjereno, da je pohvale vriedno, kad se brine, da narod dobije za zastupnike obćinske, zemaljske i državne takove muževe, koji su odani svojoj djedovskoj vjeri i vjerni dinastiji. Njemu je poznato, da su često najviši crkveni poglavari preporučivali vjernikom, da nebiraju u nikakva zastupstva muževa, koji neživu i nerade po načelih i propisih katoličke crkve; oni znadu, da su u tom smislu često izdane poslanice crkvenih dostojanstvenika, koji su svećenstvu preporučivali i vjernike opominjali, da nastoje poslati u zakonodavna tiela takove osobe, koje su voljne i kadre raditi za duševno i tjelesno dobro naroda.

U tom smislu pulio je i nagovarao svoj narod najveći slovenski biskup, blagopokojni Martin Slomšek, koji kaže o izborih medju ostalim i ovo:

„Jošte Vam imadem kazati jednu rieč kršćanski muževi i gospodari, ne toliko kao što Vaš biskup, nego kano Vaš stari prijatelj, koji sam s Vami mnogo dobroga ali takodjer mnogo zla izkusio, te se bojim, da biste sami još veće zlo na sebe privukli, ako se mudro neposlužimo sa pravom, koje smo 20. oktobra 1860. zadobili. Vi otci obitelji i gospodari znadete, da nam je svietli cesar Fran Josip I. privolio i naložio, da si okružne predstojnike, zastupnike i savjetnike sami izaberemo. Izmedju njih poslati će se savjetnici u zemaljski sabor cieloga kolera u glavno mjesto naše pokrajine, a i državni šabor cieloga carstva. — Oni će imati to važno pravo, da će za nas moći govoriti, savjetovati i za naša prava zauzimati se. Kakove budete izabrali, onakve ćete imati. Pazite dobro da se neprevarite.

Molim Vas dakle u ime našeg i Vašeg dobra i sreće, nedržite prekriženih ruku, te nedopustite, da bi Vam drugi stlali, i da bi malovredni, širokousti muževi po svojoj izkvarenoj volji Vaše zastupnike izbirali. Nebudite pospani za Vašu sreću ili nesreću, otvorite oči, te promislite dobro koga da izaberete, a tada nastupite čvrsto i izaberite muževe po božjoj volji, mudre i pravedne, odlučne i ozbiljne. Nu to Vam kažem, da ih nebirate usljed njihovih sladkih obećanja, jer tko odviše obećaje, malo izvrši.

Izaberite si muževe po njihovih dosadašnjih djelih, koji su se do sada medju Vami ponašali i koliko su dobra učinili. Tu vriedi rieč Isusova: „Po njihovom plodu ćete ih razpoznati". Još jednom Vam kažem: birajte mudro, izaberite dobro, kako si budete ustlali, tako ćete ležati".

Ovako je pisao slavni biskup svomu stadu početkom ustavnoga života u Austriji; ovako pišu i preporučaju i danas biskupi katoličkog svieta stadu i svećenstvu; ovoga neka se drži i nadalje naše čestito svećenstvo — i to će biti pravo. ljudem i Bogu drago.

Izborno gibanje.

Beli na otoku Cresu 7. decembra 1900. Dne 4. ovoga u večer javili smo vam žicom, da smo za sekciju Beli izabrali naše fiduciarije, i to za petu kuriju dva fiduciara: Jura Mikičića i Danka Bona, a za četvrtu: Jura Banderića i Antona Banića.

Vlastela creska iliti obćina creska, jer to je svejedno, napregla su i ovoga puta sve sile da kmeta prevare i na svoju stran zadobiju, al nisu uspjeli, premda je bilo velikoga izgleda pošto se je dostojao postaviti za kandidata pete kurije sam naš slavni načelnik dotor A. Petris plemeniti de Planno (čitaj Plavnički od otočića Plavnika, ko talijansko ime, ne!): nisu uspjeli, velimo opet, jer su se svi njihovi nasrtaji razbili o hrabra prsa junačkih Beljana, ko što se razbijaju morski biesni valovi o ljutih oskalvah (hridinah) što se pod njihovim krajem dižu.

Vlastelići, ili kako jih mi ovuda zovemo „repaji", sijor Tonin, Jušto, Rafajel, Zuharić, Keko itd., izašli nekoliko dana prije, po njihovom starom običaju, po tramuntani, da straše, da sile, da priete, da obećaju ono što obećati niti dati nemogu. Ovi poručuju svim kmetom, da neće u njihove stane, Srednji, Rosuja, Konac, Črnika... (krasni talijanski nazivi!) „ni po veje ni po prašće", u Zambela poručuje Supetranom, da neće smet preko njegovoga stana ni koraknut... straše svi po običaju da neće kmetom dati dobitka, a Cravarom priete, da će jih iz stana izljerat; Vodičarom pak obćina posobujno obećuje, da će jim dati „bokun komunadi" okolo njihovih kuća. Dakle drže se točno svoga, poprimljenoga od svih Talijana, na čelu: osar tutto (latimo se svega), pa ipak ostali su nebogi s dugim nosom!...

Za naše fiduciare glasovalo jih je 86, nebrojeć dvadesetak glasova kojekako izgubljenih; i to: svi Beljani iz Kaštela osim glasovitoga Dobrinčića; zatim svi iz

vanjščine osim Supetrana i po kojega vlastelskoga bravara ili dužnika. Ovdje nam je iztaknuti srčanost i odvažnost seljaka Mata Pavlovića iz Svetogapetra. Njegovi seljaci svi prestrašili se na pretnje vlastelske, a on sam bez straha dao svoj glas za naše fiduciare. Za naše fiduciare glasovala još dva Dragozešćana i dva Predošćana (živili); a za njihove osim spomenutih svi Vodičari, svi Predošćani i svi Dragozešćani pišinari i prodanci... sram jih budi, a najviše budi sram beljskoga Ancijana Petrinića, kmeta, koji čita „Našu Slogu“, odkada izlazi, koji se iztiče dobrotom i pobožnošću, kojoj mi sada malo vjerujemo, jer ako nedrugo mogao je barem doma ostati, a ne svoje ime i svoj jezik popljuvati . . .

Vlastelu je pekla samo peta kurija, zato su naši fiduciari za četvrtu kuriju bili izbrani jednoglasno; samo jedan glas je bio protivan, a taj protivan glas dao je nè našim fiduciarom nego dotoru Petrišu-Konjiću, načelniku, i mrkomu Burburanu, samo da jim se malo poliže znate tko... Dragozešćan Brežac šumski stražar, valjda cesarski kraljevski službenik, jer onaj dan imao je na sebi neku čudnu svitu sperjanicom na glavi; sram i njega budi! Poručujemo i njemu ovo: neka malo obajde kuće one vlastele koje su nam Hrvatom protivne, pak neka pogljeda koliki imadu u svojoj kući sliku našega cesara i kralja, a koliki sliku talianskoga kralja i kraljice; pak drugi put neka pazi što dela i neka nam niti najmanje neprkosi i neka znade, da naš premilostivi cesar i kralj želi i hoće da svim narodom, koji su pod njim bude jednako pravo, a nè da jedan narod zapovida a drugi da služi . . .

Pohvaliti nam je ovdje javno i vlastelina gospodina Daniela Zadro. On znade poštovati svačije pravice, pak nesamo da nam nije bio protivan, nego još nam je bio i na ruku, jer je zastrašenim kmetom rekao, da idu slobodno a bez škode po njegovih stanovih pobirati „veje i praśće“ ako njim budu drugi to zabranili. Živio dakle gospodin Zadro, živjeli osviešćeni Beljani, živili njihovi rodoljubni svećenici! Vlasteli pako creskoj poručujemo jedan put za uviek: vlastelići moji, proljite se nas Beljana; na sekciju Beli već neračunajte, ova vam je za uviek izgubljena!

* * *

Zanimiv je ovaj razgovor izmed jednoga vlastelina i jednoga kmeta Beljana:

Vlastelin: cujes ti, si (ako) vi Bejani nećete bit (nebudete) ś nami, vi ćete do fina (kraja) kamici ješt (jesti) Kmet. Čuju šijor, mi nećemo kamici jest, zač Bog je dal čoveku druge stvari za se hranit, ma ja njim dem (govorim), da vlastela ćeju do kraja kruh do (od) posej jest, zač mi drugi težaci umemo tradit i delat, a njih to ni voja (volja) samo da bi jim dobro stat i niš ne delat. — Dobro mu je odgovorio.

* * *

Iz Krnice nam pišu. Dne 7. t. mj. vršili su se ovdje izbori za carevinsko vieće za Krnicu i Marčanu. Dobila je naša hrvatska stranka 4 fiduciara pete kurije sa 221 glasom proti 116 protivnika ili bolje rekuć prodanaca. Pet fiduciara pako četvrte kurije dobili smo jednoglasno.

Talijani uprli su bili i ovdje kao i drugdje, sve svoje sile da nam predobiju Krnicu i Marčanu. Da bi to laglje postigli, gledali su uporabiti svako moguće sredstvo: veliki broj izbornika izpustili iz listine osobito u Marčani, mnogim ne poslali poziva, a kupovali ljude kao blago. Ciene nisu bile velike, četiri, pet kruna i jesti i piti. U tomu pako treba dati prvo mjesto Krničanam, koji su se, izim trojice, svi prodali, i Prodoljanom skoro svima, izim četvorice, sa svojim županom Ivom Ženžerovićem, kovačem sa sinom si Žanetom i bratom Paškvalinom. A prodali se nekoji i iz Marčane. Ah! izdajice svoje majke, svoga naroda i svoje krvi, crn Vam obraz bio! Šta Vam je bolje ako ste dobili 5-6 kruna, napili se i najeli? Šta drugoznali su jih odbijati od sebe; i svi smo se na takovo postupanje baš zgadili? Što mi niesmo slobodni ljudi, pak nas se ima silovati glasovati za naše najveće neprijatelje?

Zato sa svim nasiljem i kupovanjem niesu imali nego 159 glasova, sa njekoliko malo drugih, koje su činili da ne glasuju, da mogu reći, da jih je još tko zna koliko bilo; i tako kazati, da ovdje nema nas Hrvata, jer da nije bilo potrebe, niti da svi glasuju. Ovako sada govore, ma ja mislim, da to samo riečima, jer su drugčije uvjereni. Zašto su nas svakako mučili za dobiti koji naš glas? Zašto su toliko novaca trošili, toliko prietili? Znali su, da mi bi bili pobjedili, kad bi pripravni bili, zato su upotrebili onu njihovu: — „osar tutto!“ Ali neka se sada junače, ipak pokazali su nam svojim postupanjem, da nas se plaše. Uztrajmo dakle mi svi pošteni i srčeni ljudi, braniti naša prava; uztrajmo i pravica će pobjediti. Ako smo se slabi pokazali ovom prigodom, neće nam nitko, od druge naše braće zamjeriti, budući da niesmo imali tko bi nas bio pripravio!

Ž.

* * *

Pifferi sonati. Pišu nam iz Ližnjana. Javili ste u zadnjem broju, što se je dogodilo našemu podeštatu dru. Rizzi, i njegovim drugovima u nedjelju u Medulinu. A sada da vam javimo kako su pasali u Ližnjanu, jer ono što su talijanski fojt pisali, da su mu svi vikali „evviva“ i sa prozora ga sa rubcima pozdravljali, nije nego gola sliparija i laž. Eto sad najbolje mogu viditi naši Ližnjanci i Medulinci, kako talijanskim fojim baška lagat. Svi, fala bogu, koji ovamo živimo čuli smo i vidili onu veliku porugu, žviždanje i urlikanje s kojim su ih naši pozdravili i popratili, a oni pišu i telegrafiraju po svojim novinam, da smo im učinili velu feštu. Pa da nisu ober-lažci! Da, ali mi ih poznamo, gospodu talijansku, znali smo i prije, da sve šta zinu to i slažu, pa sada nas je njihova pisanija još i bolje o tomu uvjerila. Da, feštu smo im učinili, ali kakovu? Da bi takove feste pratile njih u svemu njihovomu življenju!

Ali neka Vam malo povidam, kako je bilo u nas u Ližnjanu.

Priko blagoslova dopeljala se kočija iz Pule, a u njoj naš medeni podeštat i tri kalabreza iz Bodulije dr. Stanić, dr. Bolmarčić i kontabile Filinić, te se zaputiše k delegatu. Okolo njih sakupilo se nekoliko podrepnica i onih koji bi prodali i svu djedovinu za zdjelu leće, kakovih je bilo i u staro doba.

Tamo su im držali prediku, ali im nije baš bilo potreba zato hoditi samim u Ližnjan. Kod onih što su ih slušali bili bi opravili svejedno i tako, da bi im bili poslali tovara s bečima, s vinom i žerilom. Gospoda nisu htjela poslat namjesto sebe tovara, denjala su se sama doći, i tim pristedila tovaru put. Možebit da su se i valje pokajali, jer kada je doktur Bolmarčić, lipo po našu pozdravio sakupljeni narod s klobukom u ruci sa dobar dan, nijè mu ni živa duša odgovorila, niti se je nijedna kapa na odpozdrav skinula.

A dok su oni u kući prodancima predikali, pred kućom su naši pjevali „Živila Hrvatska“.

Poslje blagoslova zaputio se naš pop, da i on posluša gospodski blagoslov, nego je došao prekasno. Gospoda su bila svršila, i podigla se da će put Medulina. Ali dà. Kad prekoračiše kućna vrata valjalo im je proći kroz dvored ljudi, koji jim je u brke na vas glas klicao: živio dr. Lagioja, propao Rizzi, nećemo te i drugih krupnijih. Dr. Stanić je mrko gledao izpod kosmatih obrva, da je bilo grozota. Filinić si je grizo brke i nekako skučio svoju dugu peršonu. Dr. Bolmarčić je nešto bilježio u knjižicu, tobož da nas zastraši. A Rizzi vas blied i drhćući skočio u kočiju da se sakrije. Da, doktore Rizzi, vidjeli smo te blieda i prestrašena kao slabu ženicu! Zapamti taj dan! Tu ste lekciju gospodo latinska i podpuno zaslužili, jer ste svojim mrežama u mnogim selima smutili naše ljude, uveli mržnju i razdor gdje je vladala bratska sloga i ljubav. Ali nećete na dugo, gospodo latinska i odpadnička vjera Vam je naša. U laži su kratke noge, pa sve laži Vaše i naše stranke neće imat uspjeha: smesti će ih Bog i pravica! Vaše je djelo prokleto, mora poginuti. Vi ste napravljali i poticali demonstracije proti našim zastupnicima, i njih vriedjali, kad su od nas bili slani da vrše svoju dužnost, a sad Vi, kad Vas nije dužnost vadila, nego obiest mutiti nas ovamo, kušajte slast, što znači biti izviždan i porugan!

Gospoda su otišla kočijom, praćeni zviždanjem i klicanjem „Živila Hrvatska“ put Medulina, gdje su dobili drugi tuš, kako ste već javili, a mi smo amo ostali pjevajući „Živila Hrvatska“, kao ona hridina, koju nikakva nesreća nemože srušiti.

* * *

O izboru u Kašteliru primili smo podulji dopis kojega ćemo doslovno priobćiti u budućem broju.

* * *

Sekcija Klana u občini Kastavskoj, rodno mjesto kandidata dra. Laginja, sa seli Škalnicom, Liscem i Studenom osvjetlala si je lice pri izborih dne 11. i 12. ovog mjeseca. Za petu kuriju glasovalo jih je 238 za fiduciare koji će dati glas svomu domorodcu, a u četvrtoj 58. Takodjer mnogo za broj upisanih. U petoj kuriji bilo jih je 7 protivnih, u četvrtoj dva, i to sve sami stanovnici sela Breza, koje neprijatelji istine i pravice već mnogo godina mute, da će biti samo njihova šuma Lužina, koja je ciele občine Kastavske.

Vredno je spomenuti, da trojica naših, koje su Talijani tobože mislili imati kao svoje fiduciare, svečano su prosvjedovali proti tomu, glasujuć svi tri za naše fiduciare u obih kurijah.

Živio takov pošteni narod!

* * *

Slava Fuškulincem! Dne 11. t. mj. imali su izbore za V. i za IV. kuriju u Mongeblu, te izabrali po jednoga fiduciara. U petoj su pobjedili, izabravši jednoglasno pravoga rodoljuba Ant. Ferenčića iz Monsaleža. Za IV. nadošlo sila Vrsarana i Porečana: i naš obće štovani Ivan Susanna, poštenjak od glave do pete, podlegao za jedan jedini glas.

Red bijaše uzoran: naš puk je posvuda miran i miroljubiv — samo ne sliepite ga na oči.

Izbornici Fuškulina, Dračevca, Mongebla i Monsaleža ustali vedrim čelom i veselim srcem, kao rodjena braća, na obranu i čast svoje vjere i domovine: prodanog mesa, kao u nekih gjnusnih selih, nema med njimi, a trojica „pol tića pol miša“ otišli tobože za poslom u Poreč.

Za sada dosta, jer su, kao čujemo, učinili utok proti izboru IV. kurije.

Neznajući hoće li im taj utok što koristiti, molim veleučenu gg. poznavaoce izbornih zakona za razjašnjenje sliedećih pitanja:

1. Oni, koji stanuju u gradovih, imaju li pravo glasa u izvanjskih občinah?

2. Koji biraju u jednoj sekciji, smiju li birati takodjer i u drugoj, ako slučajno i ondje imaju nješto posjeda? Da pa ciela občina bira skupno, koliko bi im glasova tada pripadalo?

3. Kad tko dodje pred komisiju, znajuć da nema pravo glasa i, upozoren, kaže da i sam zna, da nema prava, ali da je poslan — Što onda?

4. Ako taj čovjek kaže, da ne plaća poreza, jer da je „colono“, a predsjednik ili član slavne komisije mu veli, da plaća četiri for.?

Čekam na odgovor; a medjutim moj mi razum kaže, da nemaju pravo glasa, nego bi ih se moralo jednostavno u zatvor odpeljati.

Nastavak u prilogu.

Kako su pazinski talijanaši vabili ribice na svoju udicu! Prijatelj iz pazinske občine poslano nam je pismo u omotu, koje nosi izvana ovaj naslov:

„Giuseppe & L. Camus, Pisino.
(L'Istria).
Signor N. N.
a N.

Iz nutra ima tiskano:

Giuseppe & L. Camus, Pisino.
Pisino li 18/11 1900.

Pismo glasi:

Signor N. N.
a N.

Fiduciosi della sincera e leale amicizia che voi sempre avete professato verso il nostro amatissimo padre, al cui consiglio avete dato sempre ascolto, e per quell' amicizia che tuttora ci lega, e che speriamo ci terrà sempre uniti, vi preghiamo di voler venire martedi p. v. li 20 corr. da noi a Pisino onde accordarsi su questioni di comune interesse.

Certi che non mancherete al nostro caldo invito vi salutiamo amichevolmente.

F. (Fedele) Camus m. p.“

U prevodu glasi to pismo:

Uvjereni o iskrenom i poštenom prijateljstvu, koje ste vi uviek izpoviedali napram našem preljubljenom otcu, koje savjete ste vi uvjek slušali, i za ono prijateljstvo, koje nas još uviek veže, i koje će nas, kako se ufamo uviek držati spojene, molimo vas, da izvolite doći utorak budući dne 20. t. mj. k nam u Pazin, da se dogovorimo o stvarih zajedničkog interesa. Stalni, da ćete se odazvati našemu toplomu pozivu, pozdravljamo vas prijateljski.

F. (Fedele) Camus v. r.

Ovakovih pisama, da je razposlano množtvo po onoj občini, nu sudeć po uspjehu izbora fiduciara u cieloj Pazinšćini, ostali su ti pozivi (premda topli) glas vapijućega u pustinji. Pazinsku gospodu upoznali su naši vriedni kmetovi, pak im se više neodazivlju ni na prijateljske ni tople pozive.

Prošla su moj gospodine Fedele ona vremena, kad je naš puk iz Pazinšćine i iz susjednih občinah dolazio po komandi u Pazin, da čuje Befel kako mu je glasovati.

Preporučamo vam dakle, da drugi put prištedite papir, crnilo, trud i poštarinu, jer naše ribice neidu više u talijanošku mrežu.

Pišu nam iz Premanture: Naš glasoviti Mate Smokvar, nije samo u nedjelju po podne prietio praznom puškom, da će nas činit iztjerati iz arsenala, nego je i poticao svoje podrepnice na kavge i tučnjavu. On je javno svoje rekao, da samo udare po našim, čim budu imali najmanje povoda, a da im netreba misliti za advokata. Sada braćo Premanturci jesmo na čistu. Sad znamo tko je uzrok da se dogadjaju u našem selu svako malo krvoprolića, koje satiru naše familije i meću na slabi glas cielo selo. Onaj, koji je u prvom redu pozvan, da uzdržaje mir i red, eto prvi potiče na nemir, nered i ubojstvo. Ali neka znade, da će i njemu prisjesti, jer ćemo tražiti lieka proti njegovom otrovu na višem mjestu!

Je li moguće? Prijatelj jedan pripoviedao je ovih dana jednomu našemu pouzdaniku, da je čuo kako se je hvalio jedan talijanski zastupnik Istre, da im bijaše na odličnom i odlučnom mjestu obećano, da će ovaj put Istra poslati u Beč 4 talijanska zastupnika, a Hrvati i Slovenci samo jednoga.

Tomu glasu je težko vjerovati, dapače skoro nemoguće, ali mi se nebi ni tomu čudili, kad bi se zbilja i obistinio. Nas nebi više presenetio ili iznenadio nikakav dogodjaj u Primorju u obće, a u Istri napose. Mi znademo, da se već dugi niz godina dogadjaju kod nas stvari, koje se nebi mogle dogoditi nigdje drugdje na svietu.

Nas imade doduše u Istri dvije trećine svega pučanstva, dočim je Talijana samo jedna trećina, ali nas nebi ni presenetio ni iznenadio glas, da su u istinu izabrani 4 Talijani a samo 1 Hrvat, odnosno Slovenac. A s nami nebi se tomu čudio ni onaj, koji znade kako su širom Istre razdieljene izborne sekcije tako umjetnički i tako pristrano nam na štetu a Talijanom na korist, da ih bolje nebi mogao za sebe razdieliti ni isti zemaljski odbor u Poreču; tko znade nadalje, kako su postupale izborne komisije pristrano svuda tamo, gdje bi bila imala pobjediti naša stranka; tko znade nadalje, kakovo bijaše držanje vladinih komesara u Lazaretu, u Oprtlju, na Škofljah itd. itd., tko znade napokon, kako je onomu prodancu i odpadniku u Voloskom kotaru dopuščeno na najbezsramniji način varati i sliepiti ono neuko pučanstvo, premda za njegovo djavolsko djelovanje znaju godine i godine političke oblasti, koje su ga i same opisale najcrnjimi bojami, taj se znade s nami zajedno nemože u Istri čuditi ni najnevjerojatnijemu dogodjaju.

Budimo dakle pripravni na sve i neklonimo duhom. Držimo uviek pred očmi onu nikada neoprovrženu istinu, da mogućnici i vlade prolaze a da narodi ostaju ako imaju u sebi životne snage i ako je temelj njihovom životu čvrst, a njihovo djelovanje pošteno, pravedno i plemenito.

Sada vršeći se izbori pružili su nam novo izkustvo, a mnogim našim istomišljenikom novo razočaranje, ali nit oni nit mi nesmijemo ni za časak smetnuti s uma, da je u borbi život, da se u vatri čisti zlato i da se nije nijedno veliko poduzeće u jedan dan dogotovilo.

Držimo se dakle uviek one zlatne rečenice, koja glasi: u dobru se neuzvisi a u zlu se neponizi, pa snašla nas najveća sreća ili najveća nevolja.

Četiri kandidata za V. kurilju u Trstu. Nakon težkog poroda izbacila je eto konačno svoje nedonošče i združena progresso-demokratička stranka u Trstu. Taj toli dugo očekivani Mesija jest bivši zastupnik V. kurije u Trstu dr. Attilio Hortis, kojega je naš dr. Laginja bio u jednoj sjednici carevinskoga vieća ljudski oprao bez sapuna, i koji će biti za sve drugo sposobniji nego li za zastupnika, a najmanje pako za zastupnika pučke stranke ili V. kurije.

Do sada su bile proglasile svoje kandidate tri stranke: socijalistička jednoga od njezinih vodja po imenu Učekara, starinom Slovenca a danas talijanskoga socijalistu; narodno-slovenska stranka dičnoga našega odvjetnika i jednoga od njezinih prvaka dr. Rybarža; talijanska neodvisna stranka bivšega načelnika grada Trsta i odvjetnika dr. Dompieri-a, a sada pridružio se toj trojici, kano četvrti, nakon velikih muka njegove roditeljice dr. Hortis.

G. 1897. izabran bijaše izmedju trih kandidata (Nabergoj, Učekar i Hortis) predloženik još tada složne i svemoguće progressove stranke Hortis. Izbor taj vršio se i svršio po poznatom receptu istarskih talijanaša. Tršćanski židovi i lažiliberalci poslužili su se svimi dopuštenimi i nedopuštenimi sredstvi, pomoću kojih dodjoše do pobjede. Slavlje bijaše tada veliko, ali mu je sliedilo još veće razočaranje, jer su doživjeli u Beču sa svojim zastupnikom — tom zviezdom predhodnicom — kako bi oni rekli, silni fiasco.

Sada će se dakle boriti četiri stranke, tri više manje talijanske i naša slovenska, kojoj će dati ruku sve što je u Trstu i u okolici pošteno-slavenskoga.

Kod zadnjih izbora za tu kuriju imao je slovenski kandidat iza progressovoga najviše glasova (okolo 6500). Taj broj naših izbornika će svakako poskočiti i mi se čvrsto nadamo, da će tršćanski Slovenci, naša jednokrvna braća, pokazati domaćim Talijanom, napose onim preko lokve, koji za Trstom hlepe i uzdišu — da imade u Trstu mnogo više Slovenaca nego li su oni i sanjati mogli.

Talijansko gospodarstvo u Istri. Iz srednjih Škofija (občina Milje) pišu nam, da im je zemaljski odbor doznačio za gradnju vodnjaka iz zemaljske blagajne 1500 kruna. Tamo je naime narod bez vode, osobito u ljetno doba. Stari vodnjak nedrži više vode, te ga treba popraviti ili novoga sagraditi. Občina Milje poslala je u Škofije svoga čovjeka, koji je za 50 kruna tako pokrpao stari vodnjak, da sada drži vodu manje nego li prije. Ostalih 1450 kruna nisu Škofjici ni vidjeli, te se začudjeno pitaju, kamo je dospio taj novac, koji bijaše namienjen gradnji novoga ili popravku staroga vodnjaka. Tako gospodare eto naši Talijanaši sa zemaljskim novcem.

Talijani proti zloglasnom družtvu „Dante Alighieri“. Našim je čitateljem poznata svrha, za kojom ide ovo zloglasno družtvo, ustrojeno u susjednoj kraljevini. Ono obstoji i radi na tom, da novcem pomogne Talijanom izvan Italije, osobito Talijanom u Primorju (Trst, Istra i Gorica) ražnarodniti, t. j. potalijančiti hrvatsku našu i slovensku dječicu. Ono sabire i šalje amo u naše strane novac, kojim se podižu talijanske škole za hrvatsku i slovensku djecu.

Sada čitamo u talijanskih novinah susjedne kraljevine, da je tamo razdieljeno na tiljade knjižicah, u kojih se dokazuje, da to družtvo radi proti katoličkoj ckrvi i opominju se katolici Italije, da nepodupiru to družtvo već da ga izbjeguju. Kada sami Talijani u Italiji tako ozloglasuju talijansko družtvo, kojim se služe naši talijanaši, tada neima dvojbe, da to družtvo nije podpore vriedno i da mu je nečista svrha.

Sliedite primjer! U zadnjem broju obećali smo donieti i imena dičnih Proštinara, koji su nakon izbora u Krnici sakupili K 24 i 42 h. za „Podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda“ u Puli. Evo dakle imena tih vrlih rodoljuba seljaka: Miho Buić pok. Mihe K 1, Ive Buić pok. Mata K 1. Martin Cvek pok. Martina K 1, Anton Ciliga pok. Ive K 1, Anton Ciliga sin Ant. K 3, Anton Cvek, trgovac K 1·02, Martin Cvek sin Martina K 2, Josip Božić od Grge K 1, Grgo Peruško K 1, Josip Pavić — Peruško K 1, Ivan Seljan pok. Grge K 1, Martin Šegota sin Ive K —·40, Josip Sbisà sin Ant. K 1, Ive Ciliga pok. Mihe K —·80, Mate Isa pok. Mihe K —·60, Ive Varesko pok. Grge K —·20, Anton Adamo pok. Mart. K —·40, Grgo Buić pok. Ant. (Pavić) K 1, Jakov Šegota pok. Mata K —·20, Mate Segota pok. Mart. K —·10, Mate Buić pok. Mate K —·10, Anton Prvak — Pavić sin K —·40, Jakov Seljan sin Ivana K —·10, Grgo Sumberac, krčmar K 1, Anton Varesko, trgovac K —·50, Ive Varesko sin Mata K —·40, Anton Rebula K —·50, Luca Rebula K —·50, Matè Varesko pok. Mate K —·10, Mate Varesko sin Mate K —·30, Ive Buić sin Ive K 1, Mate Segota pok. Mihe K —·40, Anton Perusko (Grgurina) K —·40

Kakve li razlike izmedju gori imenovanih te prodanaca iz Krnice i Prodolja i drugih sela. Imenovanim nije bilo dosta ići pošteno glasovati za svoj narod i jezik, njima nije bilo da su pobiedili izdajice, već su htjeli tu pobjedu i svečano proslaviti, pa su za narodnu stvar i narodnu svrhu žrtvovali od svoga žepa, još više nego je bilo moguće. Tim su pokazali, da su iskreni i pravi rodoljubi te osramotili još više izdajice i prodance, koji su svoju narodnost, dušu i tielo vragu prodali za par forinta (sram ih bilo Boga i ljudi!) Naši Proštinari i Marčanci nebi se tako bili prodali niti da im se je milijune dielilo, jer znaju dobro, da više vriedi čista saviest i poštenje nego sve bogatstvo na svietu.

Dao Bog, da bi se Krničari i Prodoljani i drugi zaslieplienici osviestili i sliedili put, koji im Proštinari i Marčanci kažu; a ovi ostali uviek tvrdi kao do sada i nedali se od nikoga zavesti.

Stogodišnjica Frana Prešerna. Naša braća Slovenci proslavili su dne 3. t. mj. stogodišnjicu svoga najvećega pjesnika Frana Prešerna, koji se je rodio dne 3. decembra 1800. u selu Vrbi nedaleko bledskoga jezera a umro kao odvjetnik g. 1849. u Kranju. Sve njegove pjesme izašle su u jednoj knjizi pod naslovom „Poezije“ poslije njegove smrti.

Povodom stogodišnjice njegova rodjenja, ustrojio se u Ljubljani odbor, koji je izdao na narod proglas, da podigne svomu pjesniku - velikanu dostojan spomenik.

Slava Franu Prešernu!

Ljudi božji — čuvajte se Amerike! Hrvatski list „Banovac“ priobćuje pismo, što ga je pišao Stanko Bartolić seljak iz Male Soline, koji se nalazi u Americi, svojoj suprugi, i koje dajemo i mi do znanja svim onim, koje vuče želja za Amerikom: Evo tog pisma: Ponajprije: Hvaljen Isus i Marija! Stelton, Nord Amerika, dne 2. oktobra 1900. Draga moja ženo! Da ti znaš, kako ja ovdje služim, ti bi sve kod kuće prodala, pa bi me kući dopremila — ako za me maris. Ja ovdje ne znam, kad ću glavu izgubiti. Kad god idem u fabriku, onda moj atres ostavim, da oni, koji ostanu živi, budu znali mojoj sirotinji pisati. — Samo ja uviek proklinjem onu uru i onaj čas, kad sam u Ameriku pošao, gdje ja tužan svoju krv pijem. Bolje je kod kuće travu jesti, nego ići u Ameriku. Amerika je prokleta zemljica i silne će naše ljude požderati. Kako je naš brat Janko Kaurić iz Vel. Soline poginuo, vozeć zemlju u vagon u tačkama (kariola) pa je pao na štreku i u njem nešto puklo i bolovao mjesec dana, onda je umro. Svi smo mu išli na sprovod. — Tako naši ljudi pogiblju svaki dan po jedan. — Draga ženo, da me vidiš sada kako sam mršav, a brki izgorjeli od ognja, gdje se željezo tali. Bila me i ruka zaboljela i nisam mjesec dana mogao raditi, već sam mislio, da ću bez ruke ostati, ali mili Bog dao, pa je sada opet dobro i mogu raditi. Ja mislim, da i ti na me misliš i Bogu se pomoliš za moje zdravlje. Ja sam vas troje ostavio kao troje pilića, da se nisam nikad ogledao (od muke) do Zagreba. Kad sam pošao iz Zagreba pa do Beča, nisam vidio ni neba ni zemlje od težkoga plača — i još bolje, kad sam izišao u Prajsku. Tužno li je srce moje na sve vieke! Šaljem ti 100 kruna za robicu deci i tebi, onda za drva i da 30 for. odplatiš duga. Ako se djelo ne zatvori i Bog dragi dade života i zdravlje, opet ću poslati novaca za dug izplatiti, a onda, ako Bog da, doma i nikad više pomisliti na Ameriku! Stanko Bartolić iz Male Soline.

Iz Eureke — Kalifornija pišu nam. Ovamo sada ima prilično radnje i zaslužbe Ali su radnje vrlo tezke, te se hoće ljudi jakih. Najviša je zaslužba u pilanama drvlja. Naši gorani koji znadu piliti i tesati debela stabla, mogli bi prilično izlaziti. A tako isto i mladi, jaki mlinari. Radnja počima aprila mjeseca, a hoće li ustrajat ovako, to nije moguće predvidjet.

„N. D.“

„Hrvatska.“ Dne 1. t. mj. izašlo je glasilo stranke prava bivša „Hrvatska Domovina“ pod naslovom „Hrvatska.“ Uredničtvo preuzeo je — kako već javismo — poznati hrvatski pjesnik i pisac g. Dr. A. Tresić-Pavičić, koji razlaže u prvom broju na uvodnom mjestu, zašto je došlo do promjene imena te obećaje, da će list uredjivati u starom duhu stranke prava.

„Slovenska zadruga“ zove se slovenski mjesečnik za posujilnice i druge gospodarske zadruge. U 12 godina obstanka donio je mnogo razprava o vjerestiji i razvitku našega posujilničtva posve objektivno. Predplata stoji 4 K na godinu. Naručbinu prima „Centralna posojilnica slovenska“ u Krškemu (Kranjska).

Ružmarinke. Našoj miloj mladeži, koja se bavi glasoviranjem, napisao sam

u lakom slogu kano božični dar sbirku najobljubljenijih hrvatskih i slovenskih melodija, koja je upravo doštampana. Sbirka izašla je pod naslovom „Ružmarinke“, te ju hrvatskim roditeljima najtoplije preporučujem, da svoju djecu s njom razvesele prigodom božićnih blagdana. „Ružmarinke“ stoje 2 krune, te se mogu kod mene (Rainerova ulica br. 11) i u svim zagrebačkim knjižarama naručiti.

U Zagrebu, 1. prosinca 1900.

F. Š. Vilhar.

Hartmanovi kalendari. Knjižare Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu poslala nam je na dar i prikaz veliki snop svojih kalendara za godinu 1901. Ima ih na broju dvadeset i jedan! Izbora dakle do mile volje, a u ovoj zbirci i ima izbora. Najveći je Zvonimir (60 novč.), zatim ima Amt-kalender, Živila Hrvatska (30 novč.), Šoštar (10 novč.), Prijatelj naroda (35 novč.), Gospodarski kalendar (25 novč.), Katolički kalendar (20 novč.), Školski kalendar (80 novč.), Tjedni kalendar (70 novč.). Zidni kalendar veliki i mali, Blok kalendar (60 novč.), Djački kalendar, Zvekan (30 novč.), Pučki kalendar (20 novč.), Srce Isusovo kalendar (25 novč.), Schreib-Kalender (20 novč.) i onda dva kalendara ćirilicom Sv. Sava kalendar (30 novč.), i Zmaj kalendar.

Čast mi je obaviestiti slavno občinstvo, da sam u kući Degiovanni — Via Fondaco — otvorio

prodaju vina na veliko

i to pravog naravnog dalmatinskog vina crnog, bielog i opola.

Vina su iz mojih vlastitih vinograda iz ubave kaštelanske riviere u Dalmaciji, a poznato je, da su kaštelanska vina na glasu osobito u Francuzkoj i Njemačkoj kao najbolja za rekonvalescente i malokrvne te su najukusnija kano stolna vina.

Uslobadjam se stoga svoje skladište što toplije preporučiti.

Odani

Vinko Ivanac.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

influenci, kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 50 para.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich, Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Filijalka
c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda
za trgovinu i obrt u Trstu

prima:

Uplate u krunama

sa predobjavom od 4 dana po $2^3/_4$%
„ „ „ 8 „ „ $3^1/_4$%

U pismim na ime sa predob. od 4 dana po $2^3/_4$%
„ „ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ „ 30 „ „ $3^1/_4$%

U napoleonih na pisma sa predob. od 30 d. po 2%
„ „ „ „ „ 3 m. „ $2^1/_4$%
„ „ „ „ „ 6 „ „ $2^1/_2$%

Okružni odiel u krunama

razpoloživ smjesta, $2^1/_2$% na svaku svotu.

Krune i napoleoni u tekućem računu.

Uvjeti se sklapaju prigodice već prema roku predobjave.

Izdaje doznačnice

za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku, Lavov, Prag, Reichenberg, Tropavu, kao takodjer za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljanu, Linc, Olomuc, Saaz i Solnograd bez troška

Bavi se kupnjom i prodajom divisa, novca i vriednostnih papira.

Prima uplate odrezaka, izvučenih vriednostih kano i uplate svake vrsti.

Daje predujmove na Warrants i vriednosti uz najumjestnije uvjete. Predujmove otvara na dokumente za London, Pariz, Berlin i druge trgove po vrlo umjestnih uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojigod trg.

Uložci u pohranu.

Primaju se u pohranu vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i bankovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obrativ se na blagajne zavoda.

Mjenbene naputnice.

Blagajne zavoda izplaćuju mjenbene naputnice talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama po danjem tečaju.

Trst, 1. kolovoza 1900.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Antona Klement, *krojački majstor.*

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. – urar i srebrnar – Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje **svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari,** n. pr. **prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba** itd., sve najpriklađnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.

Telegr.: POTOČNIK, Pola.

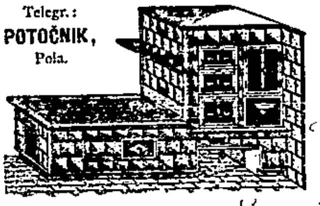

Skladište **glinenih peći i štednjaka.**

Preuzimlje **svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.**

Zastupnik tvornice pokućstva **J. J. Naglas-a u Ljubljani.**

Našu zahvalu

ponajljepšu izrazujemo svim nama naklonjenim poznatim i nepoznatim p. n. naručiocem, osobito pako veleštovanomu ženstvu, koje sa tolikom odlučnošću po svim trgovinama zahtjeva naše tjestenine.

Il. Bistrica, u oktobru 1900.

Sa podpunim štovanjem

Žnideršič & Valenčič.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, **osobito preporuke vriedni ljekovi:**

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanju i trganju u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrsnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, sipljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krivljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 1 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom očišćuje krvotečenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u žlici, želudačne grčeve, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu toli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i same bolesti. Ciena, flašici s naputkom 50 novčića.

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsjegurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili šomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sgrčenim, nategnulim žilam, ukočenosti i ukreklini, poslie težkoga napora, za objačivanje i okrepljivanje žila i živaca. 1 flaša 60 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, učvršćuje meso oko zubi, razsriskaju usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i zakuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam perućini i osopotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedinji. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrstno sredstvo. Ciena 50 novč.

D.ra Spitzera pomast za lice proti sunčanim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, osipotine na licu; proizvadja gladkoću, njemost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tome spada još boraksov sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, ružičastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najfinijih tvari, a odlikuje se ugodnim ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim manama teinta, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, opora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrstna i iskustvom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava izpadanje, kose, onemogućuje stvaranje perutí i ojačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 25

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 n.

Otrov ili čemer za stienice i kimake. Flašica 50 novč.

Antifebrile od Kodinisa proti groznici ili zimnici. Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje: praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske špecijalitete.

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIC

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

LJUBLJANSKA

KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI

Spitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta, i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osjeguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucitbe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na tekući račun, i na girokonto sa $4^1/_2$% kamatima od dana uložka do dana dignuća.

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovno naručbe.

Iz sv. Lovreča Pazenatičkog pišu nam 8. t. mj. Evo me g. uredniče, da Vam javim kako su prošli izbori fiduciara u Fontani.

Izborna borba u ovoj sekciji bijaše žestoka, nu mi nismo mogli uz postojeće okolnosti predobiti. S protivničke strane počinjeno je svakojakih nepravilnostih, glasovali su i takovi, koji neimaju 24 godine, koji bijahu često i na dulje vremena kažnjeni itd. itd.

Naša stranka nije pozivala nikoga na pijaču i žerilo, dočim su protivnici imali posebnu krčmu blizu birališta. Prodanci iz sv. Lovreča dobili su porcion bakalara, pol litre vina i komadić kruha. Nadali smo se, da će Fontanci biti pošteniji, ali si mogu dati u tom obziru sa prodanci iz sv. Lovreča ruku.

Ondje je glasovalo i takovih, koji bijahu prošle godine odsudjeni od tribunala u Rovinju radi kradnje na dulji zatvor, dočim ako je koj naš bio za malenkost odsudjen samo na 24 sata zatvora, nije dobio pravo glasa.

Naši dični Gradinjari, Marasi, Kazalaci i oni iz Lima ponieli se složno kano prava braća te osramotili spomenute prodance. Naše vriedne izbornike pratili su, čestili im prvaci Josip Pijemonte i Ivan Herak.

Kad je odao svoj glas vriedni naš Pijemonte, zahtjevao je talijanaš Baksa iz sv. Lovreča, da se odmah odaleči iz dvorane, nu on ostane dozvolom izbornog komesara mirno i nebunjeno i nadalje u dvorani, dočim je sijor Baksa ostao dugim nosom.

Naša stranka uložila je utok proti ovomu izboru, te se nadamo, da će biti uvažen ako imade pravice na svietu.

Zahvaljujuć se svim našim velevriednim izbornikom na njihovoj slogi i srčanosti, kličemo zloglasnim prodancem i talijanaškim podrepnicam glasno i jasno: sram Vas bilo Boga i ljudi!

* * *

Izbor fiducijara u sekciji Selina — občina Vrsar. Od tamo pišu nam: Premda bijaše na dan izbora vrieme nepovoljno, ipak je na birališće pohrlilo staro i mlado, da si osvjetla poštena svoja lica i da pokažu, koliko imade u našim podobčinah talijanaških podrepnica.

Milota je bilo pogledati na dan izbora vriedne naše starce sa štapom u ruci i živahne mladiće, koji su jedva čekali, da dadu svoje glasove za narodne poštenjake.

Za V. kuriju glasovalo je u ovoj sekciji 255 izbornika, i to mi složno za naše predloženike — osim jednoga odpadnika. A taj siromah jest ako se nevaramo zastupnik banke „Slavije" i bivši naš rodoljub, koji je prestupio u talijanaški tabor. Došav pred komisiju, i upitan za koga da glasuje, odgovori talijanski, da on nepoznani fiducijara ni deputata, i on da glasuje za cesara i kralja i da prosi, da mu se dade javnu pratnju (publika sikureća). Komesar mu odgovori, da neka čeka, ako ga je strah, da će ga pratiti oružnici kada svrši izbor. Okolo stojeći narod pucao je od smjeha na gornju izpovied toga odpadnika, koji se je kasnije odaljio sam jer je valjda i sam uvidio, da se nebi nijedan pošten čovjek hotio na njemu oblatiti.

U IV. kuriji glasovalo je u ovoj sekciji 77 izbornika i to svi složno za naše predloženike. Nije to doduše velik broj, ali bilo bi ih mnogo manje, da se nije velikim trudom bar ponešto izpravilo izborne listine. Mi smo vrlo zahvalni onim našim rodoljubom, koji su nam pomogli, da smo bar dielomično izpravili izborne listine.

Ondje nemožemo zamučati: jednu opazku glede naših oružnika. K nam se šalje posve nepotrebne oružnike, da drže red i da paze na mir, jer mi nemutimo ni mira ni reda ako nas nitko neizazivlje. Kod izbora bijaše množtvo naroda na ckupu ali oružnici nisu imali povoda, da niti jednoga opomenu. Naš dobri narod nepläši se oružnika, ali njemu ih netreba; samo neka ga protivnici puste na miru. Izbornici naši za čitavog izbora bijahu kao janjci, mirni i veseli, nisi čuo kletve ni ružne rieči ma od nikoga.

Mnogo i mnogo njih bijaše na biralištu žednih i gladnih, nu nebi se bio nitko prodao za jelo ili pilo, ili za bilo šta, pod nijednu cienu.

Nemožemo svršiti ovih redaka a da javno nepohvalimo naše čestito svećenstvo t. j. gg. župe upravitelja i njegova pomoćnika, koji nam bijahu riečju i djelom kano pravi pastiri u svemu na ruku. Bog nam ih poživio!

* * *

Izbor fiducijara u Kanfanaru. Od tamo piše nam prijatelj: Ovdje smo se bili dogovorili sa načelnikom, da ćemo svi složno glasovati za obje kurije pod uvjetom, da će dati nami u V. kuriji 2, a u IV. 1 fiducijara. Na to su talijanaši sastavili izborni odbor, koji je potvrdio nagodbu našu sa načelnikom. Nu to bijaše samo prividno, jer su nas odmah prvi dan izbora prevarili (a kako ste im mogli vi vjerovati? Op. Ured.) Načelnikova rieč nije vriedila, jer on nije nego po imenu načelnik a s občinom vladaju po miloj volji Krnjeli i tajnik. Usljed prevare prvog dana nismo mislili više ni glasovati, nu nagovoreni od jednog rodoljuba iz Žminja, pošli smo da vršimo svoje izborno pravo na svoju ruku. Tada nam rekoše protivnici, da će nam dati za IV. kuriju sliedećeg dana 3 fiducijara, ali mi im više nepovjerovasmo. Radi prevare pritužismo se i vladinome komesaru, koji nam reče, da to nije njegova stvar, da je to sakrivio načelnik, koji je prelomio poštenu rieč.

O našoj pobjedi nije moglo biti ni govora, jer se je malo gdje u Istri toliko izbornika prodalo kako ovdje. Ovamo pohrliše sva Rovinjska gospoda, a na čelu im Bartoli i Bembo. Kočije su letile amo tamo kano u gradu, te dovažale starce i bolestne. Siromašni dužnici bijahu na pravih mukah. Rovinjski trgovci stali su im neprestano za vratom, te su ih gonili kako i blago na birališće. S naše strane viknulo se na te prodance i na njihove gončine, da ih može biti sram jedne i druge, ali šta koristi onakvim stvorovom muška rieč! Pilo se i jelo na sve strane badava, a uz to su dobili prodanci za plaću koju šesticu. Iz Sošića glasovalo je za nas samo 6 izbornika, premda su prije obećali, da će svi s nami ali ti ljudi niti nemogu inače, jer su do grla zaduženi kod rovinjskih trgovaca. Iz rovinjskog sela bijahu mladji s nami a stariji s gospodom.

Prekodražani bijahu ovaj put svi složni s nami, Ladići svi izvan jednoga, Dobraci svi naši, isto i Barat sa čestitim našim Draguzetom na čelu. Morganci nisu bili ovaj put vjerni kako do sada. Dični naš Šime Fabris sa Juralci nisu se dali od od gospode premutiti kako njihovi susjedi.

Morgance su prestrašili Krnjeli sa cestom, koju da njim neće graditi, ako nebudu sa gospodom. Prestrašili ih, ali ceste neće tako brzo imati.

U gostionah bijaše naručeno žerilo i napoj za prodance; ručak je stajao 13 nč. a južina 80 novč.; pijače bijaše obilno, te su se mnogi valjali kako i blago. Poslije izbora došao je amo njihov blagajnik iz Rovinja da plati po krčmah račune. On da se je tužio, da je morao platiti 800 f. stroška.

Čuje se, da se je Bartoli nekomu potužio, da ih stoje izbori u Sanvičenti i u Kanfanaru 2000 for. što je jako vjerojatno. Sada, ako se pomisli, da su ovo malene občine, pa ako su za nje potrošili tolik novac, što su morali potrošiti u cieloj Istri?! Oni se doduše hvale, da su sjajno pobjedili, nu ta hvala je vrlo dvojbena, jer u istinu oni nisu pobjedili, nego njihov novac. Kad bismo mi imali novca i kad bismo htjeli služiti se tim sredstvom, tada bismo svuda slavili onakve pobjede, i evo naše glave, ako nebismo predobili i u samom Rovinju.

Za ovaj siromašni puk mora se nešto učiniti, da se ga oslobodi iz ruku krojelsko-talijanaških krvopija, koji ne samo, da mu sišu krv, nego nam ga i duševno ubijaju. Ovo našim rodoljubom na razmišljanje.

* * *

Pišu nam iz Sanvincente. Upjeh naših izbora za četvrtu i petu kuriju vam je poznat. Podlegosmo korupciji i nasilju za malo glasova. Da nismo stali prekrštenih ruka, razumijet ćete po tomu, što je pristupilo k izboru 95 po sto imajućih pravo glasa. Naši su učinili svoju dužnost koliko su bolje mogli, a više se učiniti nije moglo. Protivnički birači, primali su po 5 i 10 for. za glas. Možemo ih podpunim pravom nazvati imenom prodanci. Banka za kupovanje glasova bila je u kući Galante. Pasti, Radigoza, Pajkovići, Bokordići i diel Smoljanaca ponajviše su prodanci. Od Bokordićana svu čast treba izkazati članovima familije Karamela, otcu Blažu sa dva sina, koji se nisu dali, kao ni drugi naši pošteni birači iz drugih sela podkupiti. Zahvaliti je slogi Čabrunaca i Rezanaca ponajviše da smo barem sa časti izašli. Živili i stojte pripravljeni za drugi put, kad vas rodoljubna dužnost bude zvala! Mogao bih Vam javiti bezbroj slučajeva korupcije to jest kupovanja glasova, ali bi onda preveć zaduljio. Neko slučajeve je pobilježio i sam politički komesar, te su i žandari kasnije propitkivali. Ako bude kakva uspjeha, javili ćemo Vam.

* * *

Čast Alturcem! Prekjučer se je obavio izbor za petu i četvrtu kuriju u Alturi za isto selo, Kavran, Muntić i Loboriku. Pobjeda je bila naša s velikom većinom glasova u jednom i drugom izborničtvu: peta kurija naših 142, prodanci 76; četvrta kurija 45, prodanci 24, to je vrlo znamenito za Puljštinu, koja je prva pozvana, da okrene ledja dr. Rizzi-ju i njegovim pajdašem. A učinili smo razliku izmed naših i prodanaca, jer protivnici nisu možda bili Talijani; nego podkupljena glava naše krvi, roda i jezika. Čudo je, da ih nije bilo još više: od lieumjerske agitacije Rizzijeve, od bezobraznog nastupa boitiliških doktura, od Wassermanovog upliva i od podlosti popa Buzolića — za kojim danas već i Talijani prstom kažu, jer im nije mogao priskrbiti toli očekivane pobjede — od svega toga, pa od talijanskog zastrašivanja s jedne, a ništa s druge strane, bilo je moguće svašta. Hvala Bogu, vrag si je roge otepao, kremenjaci valturški i laborički uz njekoliko poštenih Kavranaca utukli su i prokletstvo izdajica iz Kavrana i oprali sramotu prodanoga mesa iz Muntića.

„Ej, Staniću i Bolmarčiću, vidite li sada s kim je narod i koliko mora trošiti Vaša stranka, da podkupi izdajničke duše jednog popa, delegata i Mije Piškara? Ili ste zar mislili, da će prodano meso iz Muntića i Kavrana pokriti svjetlost sunca valturskoga i loboričkoga ter narodnoga poštenja? Pišite sada u Vaš „Trubilo istrijanski", da je Valtura s Vami, da je u njoj Buzolić Bog, delegat gospodar, a Piškar prva glava — terno prvoga reda — kako ste se podrugivali našim, kad su išli tamo držati izborni sastanak. Vi ste krstili „villani" naše, jer su rodjeni na selu, a sada Vam mi nećemo vratiti šilo za ognjilo navadjajuć, da je medju talijanskom klikom dosta „villani", t. j. rodjenih na selu (n. pr. dr. Stanić iz Osora), nego ćemo Vam navesti s Vašim pjesnikom da

> Villan non è chi in villa nasce
> Ma chi di villania il cor si pasce.

Izdajicam sramota, prokletstvo i propast, a našim dičnim kremenjakom od srca: Bog Vas živi u zdravlju i sreći!

* * *

U III. sekciji u Puli izabrano je 10 socijalista; dočim u IV. opet 9 Talijana. Prohtjelo se izbornoj komisiji proglasiti izabranimi samo 6 socijalista, nadajuć se, da će politička oblast takodjer biti istoga mnienja. Koliko doznajemo, već sam izborni komesar je prosvjedovao proti takovom postupku, a politička oblast izjavila je, da neće vriediti mnienje izborne komisije. Eto, opet se vidi, da gdje nemogu predobiti uzprkos s. v. i naj [illegible] sredstvi, tamo čine nasilja i uništavaju izabrane izbornike itd.

U V. sekciji, koja je birala jučer 8 fiduciara, izabrano je opet nasilnim agitiranjem i kupovanjem glasova sa 564 glasova 8 talijanskih fiduciara, dočim su socijalisti dobili 359, a naši čista lista pako 103 glasova.

I kod toga izbora se je pokazalo, kako znadu Talijani dobiti većinu. U sali „Apollo", gdje je bilo njihovo zapovjedničtvo, imadoše na razpolaganje do 300 službenih poziva i nebroj glasovnica, kojimi su imali drugi glasovati. U tu svrhu su rekrutirali u Pulu nebroj bezposlenika izvana, koje nitko nepozna, tako n. pr. glasovali su u III. sekciji dva Piranca, koji su uposleni na parobrodu „Quieto". Njih je poslao glasovati jedan talijanski advokat iz Pule te jim povrhu dao 2 krune. Šta su činili drugi, to se nemože niti opisati.

U Medulinu su izabrani 3 naši, dočim u Pomeru sa 114 proti 111 naših 2 prodanske fiduciara za V. kuriju.

Doznajemo iz pouzdana izvora, da su u Pomeru glasovala barem četvorica, koja nisu imala pravice i radi toga je podnesen utok proti izboru.

* * *

Dosadanji uspjeh izbora fiduciara za petu kuriju kaže: 284 Talijana (ubrojiv medju nje 22 Krslićevca voloskoga kotara), 269 Hrvata i 17 socijalista. Za 10 fiduc. će biti uži izbor u Poli. Ima se jošte birati u Oprtlju (7), Krku (3), Dubašnici (6) i Vrhu kod Krka (1).

O uspjehu izbora u Omišlju (4) te u Taru—Vabrigi (5), gdje se biralo danas, neimademo jošte glasa.

* * *

Utorak, dne 11. t. mj. vršio se je u Škofijah uži izbor za V. kuriju, pošto je bila vlada prvi izbor uništila radi toga, što kod prvoga izbora nije dobila nijedna stranka nadpolovične većine. Birale su naime prvi put tri stranke, t. j. slovenska, talijanaška i socijalistička.

Kod užeg izbora izabrani bijahu talijanaški fiducijari sa 171 proti 150 naših glasova.

* * *

Izpravak: Dužnost nas veže, da javno izpravimo tešku štamparsku pogrešku, koja se je podkrala u zadnjem broju našeg lista u dopisu iz pazinskih Novaka. Ondje je dva put spomenuto ime Treviž, na mjesto Previž. Trevižani su se uviek vjerno držali naše narodne strane, a ne tako žalibože Previžani, dakle ono što je u dopisu tiskano za Treviž neka čitatelji obrnu na Previž.

Naši posebni brzojavi

KASTAV, 11. dec. U Klani izabrani naši fiducjari za petu i četvrtu kuriju.

OPATIJA, 10. dec. U Voloskom-Opatiji izabrano jednoglasno 5 naših za petu i 3 za četvrtu kuriju.

BAŠKANOVA, 11. dec. Sekcija Starabaška izabrala jednoglasno po jednoga fiduciara za obe kurije.

PAZIN, 12. dec. U Zbandatima bira se dne 14. tek. mj. 4 fiduciara za IV. kuriju. Mongebu izabran jedan naš fiduciar za petu i jedan protivni za četvrtu kuriju.

PUNAT, 12. dec. Ovdje izabrano jednoglasno 6 fiducjara četvrte kurije.

VRBNIK, 14. t. mj. Izabrano 5 naših fiducijara pete kurije.

Franina i Jurina.

Fr. Si čul Jure za onu kumedijo i barufu pul Andreta v Reke?

Jur. Naša Luca povedala je neč, ma nisan šal za ten.

Fr. Benj, čuj! Neki utorak bil je v Reke va oštarije pul Andreta Krstić i njegovi tri jenerali. Kada su bili već dobrahno nakresani z domaćen, počel je Krstić strašit svojen kumpanjon, da mu neka daju beči za „Matičju Slogu“, a oni ni čut za to. Na to počel je Krstić zmerat slepci i lopovi i čifuti, pak su ti se najzadi si četiri ćapali i da tij bilo videt matafuni i ćepi, kako su letěle, a devica Andretova poveda, da su čuda čuda zmulji i pijat razbili.

Jur. Ti govoriš, da je Krstić prijel beči od Talijani iz Poreča i iz Trsta.

Fr. Ta znaš da su ga dobro platiti, ma njemu ni nikada dosti. Ono ča je dobil od Talijani to će trebeda za kasneje hranit kada bude korito suho.

Jur. Ju jamene, kakovi su ti Krstićevci?! Čovek bi mislel, da su baren mej sobun složni.

Fr. Za varat i zapeljivat narod, va ten su složni, a mej sobun se tuku i poganjaju za koščicun, ku njin hite Talijani njihi gospodari.

Jur. Ava, presela njin!

Fr. Amen, Bože!

* * *

Jur. Koliki su prodanci u Karnici pomogli gospodi lagati u svit, da je Istra talijanska?

Fr. Kako su mi povidali, bilo bi je kakoveh 110 ako ne još više.

Jur. Ala puška eh ne ubila, ter to je bila cila vojska; pak još nisu niš operali!

Fr. A ča češ da operaju, kad su u laži kratke noge.

Jur. Imaš, borami pravo; ma se samo stupin, da nisu došli lagati anke po podne va četrtoj kuriji, forse bi bili ča operali, kad je bilo naših manje.

Fr. Po podne za četrtu je počelo sunce malo sijati, a prodanci su se pobojali, da će se njim viditi Judin bul na čelu, zato su se povukli u mrak, kadi su se njim Judini beči odbrojili, pak onda potajno u kut.

Jur. Ala sram eh bilo, Boga i ljudi!

Fr. Da bi kega!!

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Jučer su započeli izbori zastupnika za carevinsko vieće. Izbor je započeo u Bukovini i u Kranjskoj sa petom kurijom a danas bira ista kurija u Galiciji. U svemu biraju te tri pokrajine 18 zastupnika pete kurije. Iz Bukovine nije nam još poznat uspjeh tih izbora. U Kranjskoj su za tu kuriju bili tri kandidati: dr. Šusteršič, kandidat slovenske katoličke i učitelj Jelenc, kandidat slovensko-napredne stranke, te Kopač, kandidat socijalista. Izabran bijaše dr. Šusteršič.

Jučer sastali su se sabori Češke i Dolnje Austrije. U češkom saboru očekuju živahnih razprava, jer će doći stalno do sukoba između Čeha i Niemaca, te između Čeha i vlade.

Dalmatinski sabor sastao se je dne 10. t. mj. Namjestnik David pozdravi u ime vlade sabor te predstavi zastupnikom novoga predsjednika dr. Ivčevića. Ovaj burno pozdravljen od drugova, razvio je u poduljem govoru svoj program. Kao politički čovjek reče, da pripada narodno-hrvatskoj stranci i da će se i nadalje držati njezinih načela. Kao predsjednik sabora biti će pravedan i nepristran napram svima. On će štititi slobodu riečî i čuvati čast sabora. Svojim drugovom preporuča rad, marljivost, ljubav i slogu, jer će samo na taj način malo utihnuti stranačke razmirice. Priobćuje, da je stigla vladina osnova o nametu na rakiju. Spomenu svoga predšasnika i oceta njegovo djelovanje.

Iza toga preporuči namjestnik spomenutu osnovu. Glede željeznice Split — Aržano reče, da su sve predhodnje radnje gotove i da se neće dugo čekati na ustavno odobrenje sredstava, te uvjerava, da će se sve poduzeti na korist pokrajine. Članovi stranke prava ogorčeni proti vladi radi rečene željeznice nisu prisustvovali sjednici, koja je morala biti odgodjena radi pomanjkanja zakonitog broja zastupnika.

Dne 10. t. mj. sastali su se u Pragu pouzdanici mladočeske stranke, da se konačno dogovore o izboru zastupnika i da sastave izborni proglas. Bečke novine pišu, da će se zemaljski maršal knez Lobković u češkom saboru oprieti najodlučnije svakomu pokušaju čeških radikalnih zastupnika na zemaljskom saboru, da se tuj povede razprava o izjavi nadvojvode Frana Ferdinanda. Knez Lobković da će svakako nastojati, da se tim očito neprizna državopravni položaj kraljevine Češke.

Na sastanku češke poljodjelske ili agrarne stranke izraženo bijaše nepovjerenje mladočeskoj stranci. Zaključeno bijaše, da će češki agrarci vazda čvrsto braniti češko državno pravo i pravo češkoga jezika do skrajnosti.

Ministar za Poljsku, dr. Pientak upravio je na svoje izbornike pismeno izvješće o svojem djelovanju. Poljski klub — kaže ministar — pristupio je u savez desnice bivšeg carevinskog vieća, te je sudjelovao kod sastavljanja njezinog programa. Zahtjevi čeških zastupnika da su išli predaleko. U Českoj da nepostoji samo jezikovna borba, nego da se tu radi o boju dvaju različitih političkih programa. Izgledi za provedenje programa desnice da bijahu veliki, jer je desnica u carevinskom vieću imala većinu. Medjutim se je stvar drugčije razvila. Poljski klub da bijaše u težkom položaju, pošto su političke strasti preotele mah. Poljski klub da će i u budućem parlamentu biti prisiljen, da svimi silami uznastoji oko poboljšanja odnošaja.

Austro-Ugarska vlada imenovala je svojimi članovi medjunarodnog mirovnog sudišta u Haagu sliedeće ličnosti: predsjednik upravnoga sudišta grof Schönborn i profesor narodnih prava na bečkom sveučilištu dr. Lamasch, a za Ugarsku nekadanji predsjednik madjarskog sabora Szilagy i zastupnik grof. Appony.

U madjarskom saboru prihvaćena bijaše, dne 11. t. mj. vladina osnova o produljenju financijalne nagodbe sa Hrvatskom.

Srbija. Iz Biograda javljaju, da je ministar financija već izradio dr. žavni proračun za god. 1901. te će se isti predložiti narodnoj skupštini na odobrenje odmah na početku nove godine.

Po želji kralja Aleksandra biti će skupštini predložena izvanredna osnova, da se obitelji Lunjevici, rodbini kraljice Drage, doznači kao narodni dar svota od dva milijuna dinara, i to s razloga, što je kraljičin djed Nikola Lunjevica, stekao za oslobodjenje naroda srbskoga uz kneza Miloša Obrenovića najviše zasluga, i što nije umjestno, da najbliži kraljičini rodjaci živu u oskudici. — Novine priobćuju jedan razgovor kralja Aleksandra s nekim novinarom, komu da je kazao medju ostalim, da je on najveći štovatelj cara i kralja Frana Josipa, nu da ga ipak srce vuče k srodnoj Rusiji, čiji je narod iste vjere i čiji car da je bio uvjek njemu i Srbiji prijatelj i zaštitnik.

Bugarska. Ministarska kriza u Bugarskoj jest konačno sretno svršena. Novo ministarstvo je ovako sastavljeno: Ivančev predsjednik i ministar financija; general Petrov unutarnji poslovi; Toučev vanjski poslovi i nastava; Titarov trgovina; Plav poljodjelstvo; Paprikov rat i privremeno javni poslovi.

Rusija. Bolest cara Nikole kreće danomice na bolje. Kako javljaju iz Livadije, izjaviše liečnici, da je mladi car izvan svake pogibelji. Iz Petrograda javljaju, da opisuju tamošnji listovi najcrnjim bojami postojeće stanje u Kini. Postupanje njemačkoga vrhovnoga zapovjednika medjunarodnih četa, grofa Waldersee, da je strogo, nečovječno, što da izazivlje medju Kinezi najveći odpor.

Južna Afrika. Zadnjih dana bilo je u južnoj Africi opet više manjih okršaja izmedju Bura i englezkih četa. Burski general Dewet zadaje mnogo brige englezkim generalom, koji ga uzalud nastoje obkoliti i ulovitili ili njegove čete uništiti. Rat u Transvaalu trajati će svakako dulje nego li to Englezi žele.

Mjestne:

Vriedi li vojnički kaznen zakon samo za niže slojeve c. i kr. mornarice? To pitanje nam se nameće nehotice, pomisliv na sliedeća dva slučaja, prvi naime: U sriedu večer jest neki (valjda vinjeni) prosti vojnik c. i kr. mornarice uklamirao socijalističkoj pobjedi i usljed toga bje zatvoren. Koliko doznajemo, isti vojnik bje radi toga osudjen na 14-dnevni strogi zatvor. Drugi slučaj: C. i kr. mašinista vojne mornarice g. Molitor, ne samo, da je smio slobodno agitirati za kandidata talijanskog političkog družtva, dra. Bennatija te podpisivati okružnicu, kojom se preporučalo c. i kr. činovnikom talijanske fiduciare, nego je dapače isti gospodin Molitor dobio trodnevni dopust, da može i agitirati i prisustvovati kao povjerenik izbornoj komisiji, koja je počinila, nebroj nezakonitosti na štetu protutalijanskih kandidata. Nije li to dvojaka mjera?

Umirovljenje? Pogovara se u ovdašnjih poštarskih krugovih, da kani g. Frank, c. kr. pošte upravitelj, zamoliti svoje umirovljenje, jer da je svršio 40 godina službe i jer želi imati posve „slobodne“ ruke za agitaciju kod budućih zemaljskih izbora. Neznamo, koliko je na toj viesti istine, nu po godinah službe, morao bi g. Frank maknuti se s onoga mjesta, da uzmognu napriéd mladji činovnici, koji jedva čekaju, da se otvori koje više mjesto i da si poboljšaju svoje kućevno stanje.

Pokrajinske.

Visoki gosti u Voloskom. Dne 7. t. mj. podvečer nadošli su na dulje prebivanje u Volosko Njegova c. i kr. Visost Josip August, sa prejasnom svojom suprugom Nadvojvodkinjom Augustom unukom našega premil. cesara i kralja Fran. Josipa. S njima su troje mladih nadvojvoda. Stan imadu kako i dosada kroz dvie zime u krasnoj vili baruna Reyera „Irene“ i u bližnjoj vili „Mir“, našega poštenjaka Viktora Tomičića. Na blagdan Neoskvrnjenoga Začeća Bl. Dj. M. bijahu u župnoj crkvi kod sv. mise, koju je obavio veleučeni gospodin prof. Vjekoslav Spinčić, dočim je drugi dan u nedjelju misio u njihovom dvoreu prečastni monsigr. Vinko Zamlić.

Mi sa velikim uzhićenjem i veseljem pozdravljamo Uzvišene gostove, koji eto po treći put ljetos k nami dolaze — te im želimo najugodniji boravak u našem milom Voloskom.

† Ivan Vouk. Dne 11. t. mj. u jutro preminuo je providjen sv. otajstvi za umiruće umirovljeni župnik, zlato-misnik, veleč. g. Ivan Vouk u Sežani, kamo se je preselio pošto je stupio u zasluženo stanje mira. Pokojnik je služio kao župnik više godina u Bazovici (občina Trst), a prije toga na raznih mjestih u Istri. Bio je uzoran svećenik i rodoljub, od svakoga, koji ga je pozavao, vrlo cienjen i štovan. Vječni pokoj čestitomu svećeniku i rodoljubu!

Imenovanje. Službeni list bečke vlade donaša imenovanje dra. Ernesta Frana Pipitza, ministerijalnoga tajnika, c. kr. kotarskim kapetanom u Primorju. Novoimenovani kapetan jest — ako se dobro sjećamo — vrlo mlad politički činovnik, jer je prije 7—8 godina kod namjestničtva u Trstu obavljao službu presidijalnoga tajnika.

Imenovanje učitelja. Gosp. Petar Stašić imenovan bijaše stalnim učiteljem kod muške pučke škole u Baški.

Imenovanje u sudbenoj struci. Ministar pravosudja imenovao je gg. Juru Zotliga, sudca u Korminu i dra. Jakova Orbanicha, sudca u Cresu, savjetnici zemaljskoga suda, i predstojnici kotarskih sudova, ostaviv ih na sadašnjih mjestih. Isti ministar premjestio je kotarskoga sudca g. Ivana Guzelja iz Cerknoga u Komen i g. Viktora viteza Fröhlicha iz Bovca u Kanal. Imenovao je konačno kotarske pristave gg. dr. V. Ahažhizha u Sežan, sudcem u Bovcu, a Ivana Dovgana u Voloskom sudcem u Cerknom.

Plaća za izdaju. U talijanskih novinah čitamo, da je zemaljski odbor u Poreču obećao podporu od 900 krunа za gradju neke ceste u poreznoj občini Rukavac (Manciano!!) gornji i 900 krunа poreznoj občini Zvonečća (Zvonecchia!!). Polovicu tog novca, da će izplatiti sl. zemaljski odbor tečajem ove godine, a drugu polovicu buduće godine.

Većina Rukavčana i Zvonečana glasovala je za mačje fiducijare, za što im je valjda obećao prije zemaljski odbor podporu za gradnju cesta — kao plaću za narodnu izdaju!

Prodanska oblest. Naš izbornik g. Bašan Josip od Josipa, posjednik u Kavranu, vraćajuć se sa izbora u Alturi, bio je napodnut i udaren u prodavaonici duhana Josipa Brunjaka u Kavranu, od ralje pijanih prodanaca. Stvar će biti predana sudu u ruke.

Za podporu hrvatskog školstva. Iz Zagreba nam pišu, da se je dne 9. t. mj. obdržavao u trgovačko-obrtničkoj komori sastanak, sazvan po privremenom odboru, kojemu je na čelu Petar knez Dumičić. Privremenomu odboru bila je namjera, da se osnuje u Zagrebu podružnica istarske družbe sv. Cirila i Metoda, ali jer bi se to protivilo zakonu, to se je moralo odustati od te namjere, te se zaključio osnovati samostalno družtvo za podupiranje hrvatskoga školstva. Ovo bi družtvo imalo u prvom redu podupirati siromašne škole, te eventualno otvarati i nove, koje bi dakako stajale pod nadzorom kr. zem. vlade. Pošto su se pravila pretresla, te učinile od kr. zemaljske vlade tražene preinake i promjene u nekih točkah, zaključeno je, da se za desetak dana sazove drugi sastanak, a dan istoga oglasiti će se u pravo vrieme u novinah.

Broj 87. U Puli, dne 18. decembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se napunicom ili poštnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbliža pošta predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi administraciji u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, nego se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a neslogom sva pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu. ili K 6—, odn. 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te, prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Osar tutto!

Kad smo nedavno pisali članak pod ovim naslovom, nismo niti iz daleka mogli misliti, da ćemo se opet morati vratiti na ovaj predmet. Ali sila kola lomi, kaže naša poslovica, a tako sili i nas sila, da još jednom pokažemo svietu, kako se u Istri vrše izbori pod nadzorom zastupnika c. kr. vlade pod sami konac ovoga stoljeća.

Povod tomu daje nam uži ili ponovni izbor fiduciara za V. kuriju na Škofijah.

Kazali smo u prošlih brojevih, da je ta sekcija tako umjetno stvorena u prilog Talijana, da ju nebi bili mogli ni oni sami bolje razdieliti. Pet časaka odaljene Plavije, gdje neima niti jednog talijanaškog privrženika, odieljene su od sekcije Škofije a da bude talijanašem ovdje laglja pobjeda.

Uza sve to držali su naši i u toj sekciji stalnom pobjedu, bude li samo kod izbora vladao red i zakon. Ali upravo toga nebijaše. Iz naših viestih, koje priobćujemo pod naslovom „Talijanaške izborne spletke u Istri“ poznato je našim čitateljem, kako se je biralo na Škofijah prvi put za V. kuriju. Mi onih zanimivih ali žalostnih i sramotnih crticah nemožemo ovdje opetovati, jer će biti stalno i drugdje govora o svemu, što se je tamo na našu štetu a na korist talijanaša izvelo ili izvesti pustilo.

Kod prvog izbora za V. kuriju u toj sekciji glasovala su u svemu 282 izbornika, izmedju kojih je glasovalo 127 za talijanaške, 108 za naše i 47 za socijalističke predloženike. Već tada činilo nam se je, da su sve stranke morale spraviti na birališće sve svoje pristaše, jer je to bio velik broj izbornika, i jer je jedno 50 naših nešto zakasnilo, te ih nepripustiše k izboru.

Gornje brojke pokazuju, da nijedna od trih stranaka nije dobila nadpolovične većine svih glasovavših. Moralo je dakle doći do užeg izbora.

Odmah poslije izbora izjaviše socijalisti, da oni kod užeg izbora neće sudjelovati. Uvidiše naime, da neimaju nade na uspjeh, a uz to ih je silno ogorčalo surovo i nepošteno postupanje talijanaške stranke.

Usljed toga moglo se je očekivati, da će talijanaška stranka, znajuć, da socijalisti kod užeg izbora nesudjeluju, upotrebiti njihove glasovnice i na birališće dovesti mjesto socijalista, svoju fakinažu. To se je na žalost i obistinilo.

Kod užeg izbora dne 11. t. mj. dobili su naime talijanaški predloženici 171 glas, dakle 44 glasa više nego li prvi put, dočim je naša stranka imala 156 glasova, t. j. 48 više nego li prvi put, a ti glasovi jesu od onih 50 izbornika, koje nisu prvi put pripustili k izboru.

Ona 44 talijanaška glasa jesu bez dvojbe socijalističke glasovnice, na koje su glasovali miljski i koparski fakini, jer se inače taj porast talijanaških glasova neda protumačiti, pošto su već kod prvog izbora na birališće dovukli sve, što su mogli naći il dobiti.

Već kod prvoga izbora smo zabilježili, da je vladin zastupnik c. k. komesar G a s s e r na opazke naših pouzdanika, da protivnici glasuju po više puta, odgovarao: **tužite sami**, mjesto, što bi bio on sam morao to zabraniti, ili bar na zapisnik prosvjedovati. Zabilježili smo nadalje, da je isti komesar odgovorio našemu pouzdaniku, koji mu se je pritužio, da glasuje za talijanašku stranku mladić od 20 godina, koji neima izbornoga prava: **učinite tužbu proti njemu!** Konačno smo zabilježili i to, da je isti komesar propustio izbornu listu poznatomu „contu“ Brutti-u sa riečima: **radite vi, jer mene glava boli,** t e d a s e j e d v o r a n o m š e t a o i ć a k n a i z v a n j s k a v r a t a k u ć e n a z r a k d o l a z i o ! Poslije izbora, izvan izborne dvorane, po selu okusili su naši i socijalistički izbornici svu brutalnost talijanaške podivljale fukare.

Sve to bijaše u naših listovih opisano, te se je moglo punim pravom očekivati od c. kr. vlade, da će poslati k užem izboru zastupnika stroga i da skrajnosti nepristrana.

K prvom i k užem izboru odaslalo je političko družtvo „Edinost“ svoje pouzdanike, koji su imali, da bilježe sve, što bi bilo vriedno, da ostane zabilježeno. Jedno izvješće o tom sramotnom izboru leži pred nami, te podajemo iz njega našim čitateljem važnije crtice.

Kod užeg izbora imala je naša stranka u 11 sati prije podne 50 glasova većine, ali već u 2 sata po podne imala je talijanaška stranka 15 glasova većine. Kako je došla u tako kratkom roku iz onolike manjine, do tolike većine, znati će jedino izborna komisija. Naši pouzdanici, koji bijahu u izbornoj dvorani, i koji su točno brojili glasove, nabrojili su u 2 sata jedan glas naše većine. I za ovoga izbora šetao se je dvoranom izborni komesar G a s s e r.

Okolo podne dovukoše protivnici iz Kopra čitavo jato svojih fakina, što je prouzročilo medju našimi izbornici opravdano ogorčenje. Preko 300 naših glasova zaorilo je gromko: n a t r a g u K o p a r, o v d j e n e i m a j u k o p a r s k i f a k i n i š t o d a t r a ž e ! Najbližeg Koprana bacili su naši izbornici sa stuba tolikom silom, da je za pet metara natrag odskočio. Sreća za njega i za njegove drugove, da je tu talijanašku fakinažu zaštitilo 12 c. k. oružnika, koji su se inače posve nepristrano ponašali.

Kao što hvalimo Boga, što je izvan izborne dvorane prošlo sve u miru, tako moramo odlučno prosvjedovati proti postupanju izborne komisije.

Ovdje moramo takodjer otvoreno kazati, da izborni komesar nebi smio odalečivati se od izborne komisije a da prije nebi bio prekinuo izborni čin. Upravo nepojmljivo nam je pako, kako je mogao izručiti izbornu listu samomu Brutti-u. Nitko neće kazati g. komesaru, da je on prouzročio neurednosti, ali kazati će se, da su neurednosti počinjene usljed toga, što on nije strogo pazio na izborni čin.

Eto njekoliko dokaza kako se je postupalo:

1. Pohlen Ivan pok. Andrije glasovao je kod prvog izbora za V. kuriju. **Kod užeg izbora nebijaše ga više u izbornoj listini!**

2. Mokor Ivan pok. Ivana iz Srednje Škofije: **isto tako!**

3. Furlanić Ivan pok. Antuna iz srednje Škofije: **isto tako!**

4. Čač Josip pok. Josipa (Kaligèr) iz sela Božići: **isto tako!**

5. Furlanić Petar Josipov iz Dolnje Škofije, **nepozvan glasovao je za Milok Antuna pok. Josipa!**

6. Furlanić Lazar Josipov nije mogao glasovati, **jer je mjesto njega glasovao Furlanić Lazar pok. Matije iz Dolnje Škofije!!**

7. Božić Antun Mihovilov iz Dolnje Škofije glasovao je **dva puta!**

8. Koren Antun iz Dolnje Škofije glasovao je **dva puta!**

9. Zupin Josip, pok. Josipa (Češpa) glasovao je **dva puta!**

10. Zupin Antun Ivanov glasovao je — p r e m d a s p a d a p o d s e k c i j u P l a v j e !

11. Camaruzzi Antun iz Dolnje Škofije glasovao je **dva puta!**

12. Muzlović Antun pok. Jakova iz Srednje Škofije glasovao je kod prvog izbora a **kod užeg ga nebijaše u izbornoj listi!**

13. Prosel Matija iz sela Sadniki došao je k izboru sa dvojicom sinova. **Otac je glasovao,** a s i n o v i n e, j e r i m r e k o š e, d a s t o j i u l i s t i, **da im je otac umro!**

Na to je stupio pred izbornu komisiju otac i pokazao se, da je hvala Bog zdrav i živ, ali sve to nije ništa pomoglo.

Dodajmo tomu, da je ono jato koparskih fakina glasovalo za talijanašku stranku, i eto nam podpune slike o tom glasovitom užem izboru na Škofijah.

Proti takvom izboru uložen je s naše strane utemeljem prosvjed pak idemo, da vidimo, hoće li se ovako sramotan izborni čin potvrditi i ono brutalno načelo talijanaško: **„osar tutto!“** odobriti!

Talij. izborne spletke u Istri.

Nakon izbora fiducijara u Novojvasi (obćina Piran) zahtjevao je narod, da tamošnji župan odmah položi svoju čast, jer je on jedini glasovao za talijanaške fiducijare. Našim rodoljubom koji su tamo boravili, jedva je pošlo za rukom umiriti do skrajnosti ogorčeno pučanstvo, koje je konačno odlučilo, da će zahtjevati, da se svrgne župana. Tamo se obćenito govori, da je župan Novovaški primio od piranske gospode 200 kruna, a onaj iz Paderne 400 kruna.

* * *

O izboru za IV. kuriju u sekciji Lazaret doznajemo naknadno, da su koparska gospoda dovukla u kočijah veći dio koparskih klateža, bezposlica i staraca iz kuće siromaha. Svi ti nazovi — izbornici dobili su po dvije krune kao dnevnicu. Gospoda plaćala su svoje vjerne javno, bez straha i srama. Od naših izbornika nije se nitko prodao.

* * *

Nakon izbora u Lazaretu proglasio je koparski načelnik za IV. kuriju a u prisutnosti vladinoga zastupnika g. Perinella, uspjeh izbora samo tim, da je kazao, da je glasovalo 165 izbornika, nekazav koliko su dobili glasova jedni ili drugi fiducijari.

* * *

U Škofiji proglasio je obćinski tajnik uspjeh izbora samo u talijanskom jeziku, premda bijaše ogromna većina slovenskih izbornika. Vladinoga komesara Gassera nebijaše kod proglašenja — valjda ga je još uviek boljela glava!

Kad je pristupio k izboru u Škofijah Eler Matija, pokazao je talijansku glasovnicu na zelenom papiru. Jedan član komisije rekao mu je: d o b r o, v i s t e u l i s t i ! Čim je pako naš Eler pokazao slovensku glasovnicu izjaviv, da će glasovati za slovenske fiducijare, i z j a v i o j e i s t i č l a n k o m i s i j e, d a E l e r a n e i m a u l i s t i !

To su istarski uzor-izbori!

* * *

Prodaja glasa propelom. Iz Pomjanšćine nam pišu, da je izmedju mnogih, koji su prodali Talijanom svoje glasove, jedan od njih morao na propelo priseći, da neće trgovca prevariti. Talijanski trgovac donio je na stol litar vina i propelo, te je tada prodanac prisegao, da neće trgovca sa glasovi prevariti. Krasne li trgovine i još krasnije prisege!

* * *

U Novojvasi (obćina Piran) objesio je talijanaški podrepnica, seoski župan talijanski sastavljeni proglas o izborih glavom dolje a nogami gore, čemu su se njegovi ljudi silno smijali. Koparski talijanaši neznaju se inače osvetiti našim

metovom, koji neće više da im vjeruju, nego tim, da ih svakojako grde, zlostavljaju i napadaju. Evo novog dokaza. Nedavno podalo se petnaestorica naših kmetova od „Križišća“ izpod Šmarja stazom put Kopra. Htjeli su posliednjim parobrodom iz Kopra u Trst, a pošto se bojaše, da će zakasniti, morali su se žuriti. Kadno bijahu izpod brdine nad Koprom, počela je na nje padati tuča kamenja. Radi guste šumice nisu mogli opaziti koparskih divljaka, koji su mirne putnike napali. Došav nešto niže, opaziše koparske radnike, koji su se nasrkali zloglasne gospodske bruture. Sreća njihova, da bijaše kasno, jer bi bili inače mogli skusiti kako je čvrsta i tvrda kmetska pest. Preporučamo te talijanaške divljake našemu prijatelju g. pl. Schaffenhaueru.

* * *

Talijanski značaj Istre! Poznati tršćanski „židovčić“ hotio je dokazati talijanski značaj Istre tim, što su n. pr. u bujskom sudbenom kotaru izabrani talijanaški fiducijari. Kad bi se mjerilo značaj Istre ili kojeg kotara po izboru fiducijara, i kad se nebi znalo, da u nekojih kotarih izbore provadjaju talijanaši gore, nego li bi se mogli provadjati ni u Turskoj, tada bi se zaista za nekoje kotare moralo priznati, da su na temelju izbora fiducijara u istinu talijanski. To vriedi baš za sudbeni kotar bujski.

U tom kotaru imade doduše po službenoj statistici, koju su sastavili sami Talijani, izmedju 18.500 stanovnika, samo 501 Slovenac, 44 Hrvata i i 15 Niemaca, ali u istinu nema u tom kotaru više od 3000 Talijana. Svi ostali jesu Hrvati i Slovenci, koji govore doma i medju sobom hrvatski ili slovenski, nu na žalost nisu tako probudjeni, a da bi mogli kod popisa pučanstva talijanaškim komesarom kazati što su.

Stanovnici naših sela: Krasica, Kostanjica, Kuberton, Merišće — jesu svi upisani kao čisti Talijani, a u istinu trebalo bi dobre naočale, kad bi se medju njimi htjelo naći jednoga Talijana.

Na taj način stvara se umjestno talijanski značaj bujskoga kotara i mnogo drugih kotara Istre.

Bujski sudbeni kotar jest najzapuščeniji kotar Istre u svakom obziru. Lažiliberalni talijanaši Humka (Umaga) i Buja nastoje svimi silami, da onaj naš dobri narod ostane u tmini gluposti, i neznanju, jer znadu, da ga je jedino tako moći držati u podložnosti i robstvu.

Tomu narodu nedaju talijanaši ni svećenika ni učitelja, te ga nastoje duševno ubiti i materijalno upropastiti.

Timi divljačkimi sredstvi nastoje talijanaši Istre dokazati talijanski značaj naše pokrajine.

* * *

Župan srednjih Školija, vriedni naš Muzlović Ivan, bio je pred izbori u Kopru. Talijanaši koparski nagovarahu ga, da nepodupire Hrvate, jer inače da će ga izprebijati — kao što ga izprebijaše prije par godina u Kopru povodom vojničkog nabora.

Muzlović je mirno odgovorio koparskoj gospodi, da ga slobodno zlostave, da će tim najčastnije proslaviti 2000 godišnjicu svoje kulture. Gdje nepomažu molbe ili mito, tuj treba upotrebiti grožnju — jer zahtjeva tako Bartolićevo načelo: „osar tutto!

* * *

O izboru fiducijara u Sanvičenti pisali smo u prošlih brojevih, a ovdje nam je onomu dodati, da su c. kr. oružnici iztragom ustanovili, da su talijanaši u Sanvičenti kupili preko **100 izbornika za V., i okolo 80 za IV. kuriju po 1 krunu za svaki glas!!** Ti glasoviti trgovci sa ljudskim mesom prijavljeni su oblasti.

K toj nečuvenoj trgovini kaže tršćanska „Edinost“ doslovno: Kad bismo mi bili u kojoj drugoj državi, bio bi takov izbor odmah uništen, ali u našoj nemože se toga očekivati. Prodanci biti će kažnjeni a trgovac će moći i nadalje bez brige sa glasovi trgovati!

DOPISI.

Iz Kaštelira pišu nam 1. t. mj. Širom naše mile i žalostne Istre je već poznato, da smo kod zadnjih izbora propali. Ovdje ćemo samo u kratko javiti proti kakovom oružju smo se morali boriti; — Na 15. pr. m. bijahu izložene izborne listine za V. i IV. kuriju — Sekciju Kaštelir-Labinci. Puku se nije razglasilo kao navadno u nedelju poslje sv. mise nego u ponedjeljak i to nakanom, da se nebi za izbore doznalo. Opredeljeno bijaše, da će se izbori držati u Labincih kao god. 1897. — nu ipak se je izposlovalo, da budu u Kašteliru, gdje je većina, — i to se je razglasilo u ponedeljak kad nije bilo nikoga pred crkvom. — Jedan naš rodoljub je ipak doznao, da su izborne listine izložene; i premda je kroz cieli čedan kišilo kao iz kabla, podao se je na občinu u Vižinadu i prepisao je listine, što je naše protivnike grozno razpalilo.

Listine bile su kao i god. 1897. u najvećem neredu — prava grdoba. U petoj kuriji od 230. birača, u Kašteliru, bilo je izpušćenih i krivo upisanih 53, za koje se je reklamiralo. U četvrtoj kuriji od ukupnih 177 birača, bilo je unešenih 12 mrtvih, (za nekoje od ovih rekuriralo se je i god. 1897.) Nu ovi su uskrsnuli bez da ih andjelska trublja probudila, i predstavili su se vižinadskom mažikarti, da ih u izborne listine opet upiše. Jedan je 56 godina mrtav — Bog ga pomilúj!). Bilo je unešenih ženskih i 2 maloljetna; dakle 26, koji nemaju pravo glasa. Četiri su glasa za protivnike, a neplaćaju niti novčića poreza. Za Labince je posve nemoguće popraviti listine, tamo ima svaki pravo glasa i mora glasovati proti svojem rodu ili odmah zapustiti svoje ognjište i zemljište — tako zapovjedaju šjori i tako mora biti!

Došao je napokon i dan borbe. Na 24. pr. mj. u 9 sati stali su birači na križišću pred Rinaldiševom kućom. Na desnoj strani bili su naši poštenjaci, veseli kao na piru, prijateljski se razgovarali, šalili i smijali se da je bila divota. Na ljevoj strani stale su talijanske podrepnice i prodane duše (ovdje Talijana nema). Srce nas boli kad se spominjemo koliko žalosti se je čitalo na obrazih onih nesretnih narodnih odpadnika; mučali su kao ribe i bljedi gledali u zemlju kao zločinci kad ih oružnici u zatvor gone. Juda je prodao svojega Učitelja za 30 srebnjaka, a ovi prodaše svoj narod za jednu krunu i čak za jednu slanu srdelu.

Svi ukupno bijahu dovedeni kao živine na pazar. Gospode bilo je dosta a Fachinetti načelnik iz Vižinade bio je tuj i mučeći vrebao je nad njima kao jastreb da se nitko neodaleči. Prizor bio je to žalostan. Jedan talijanski gospodin rekao je: sirote Labinčani moraju biti Talijani po sili, jer su svi do zgor glava zaduženi. O toj žalostnoj istini smo se i mi osvjedočili; dapače smo uvjereni, da nema u Labincih desetorica nezaduženih — slobodnih. Labinčana bilo je u listinah za V. kuriju 135. Od ovih je glasovalo 126 za talijanske fiducijare — 2 za hrvatske a sedam ih je ostalo kod kuće. To Vam je dragi čitatelji jasan dokaz njihove gole nevolje! Ovim nesretnikom pridružilo se ih jo 51 iz Kašteliza — dakako same podrepnice, kojim je najdražja krčma a igra najmilija. U ovoj petoj kuriji glasovalo je Kašteliraca 129 za naš narod, većinom oduševljeni mladi naraštaj, kojega moramo ovdje posebno pohvaliti i diviti se njihovom junačtvu i slogi. Stari naraštaj priučen talijanskom jarmu, ustegnuo se je od borbe (90 na broju), ti su kao žabe, koje krekeću i viču na neprijatelja dok ga nevide, a kad zec dodje na lokvu, skoče odmah od straha u vodu. Nu taj će naraštaj po zakonu naravi izčeznuti, a na naše mlade sokole se oslanja naša budućnost i naša pobjeda — do zadnjega ćemo se boriti kao junački Buri. Živili kaštelirski mladići!

Za IV. kuriju god. 1897. odbila je izborna komisija sve one, koji nisu imali sami na svoje ime poreznu knjižicu, a tim pošlo je izgubljeno mnogo naših glasova. Ove godine dogodilo se je protivno. Četiri brata Bernolić se iz medju sebe zavadiše (a porez plaćaju ukupno). God. 1897. bili su svi naše stranke; ove godine dva su nam bila protivna i ova dvojica su dobili svaki svoju pozivnicu i glasovali za talijanske fiducijare. Ona druga dvojica primiše samo jednom skupnu pozivnicu, i mogli su samo skupno za jednoga glasovati. Drugi slučaj: Dva brata Ružić plaćaju ukupno porez. Onaj, koji je glasovao za talijansku stranku, mogao je glasovati sam bez brata —, drugomu nije bilo dopušćeno glasovati za našu stranku bez brata.

Treći slučaj, Ružić Ivan i njegova dva sinovca plaćaju ukupno kakvih 80 kruna poreza. Došla su dva (dakle većina) glasovati za našu stranku — a bijahu odbijeni. Na taj način izgubismo jedanajst glasova, jer su naši morali doći po dva po tri za jedan glas. Godine 1897. su i takove odbijali; a ove godine se je isti zakon pod istim kapetanom i pod istim načelnikom uprav protivno tumačilo i provadjalo.

Mi si tumačimo to ovako: Ako je na našu škodu, sada zakon valja — ako je pako na nasu korist, tada: Bertoldo volta carta! No oni će reći: mi smo rekurivali ove godine, zašto niste i vi? Na to odgovaramo: Godine 1897. nisu imali vriednosti ni rekursi ni protesti za ovu stvar, tako je moralo biti i ove godine, pošto se zakon nije promjenio.

Glavni agitator u Kašteliru bio je Marko Cosiansich-Kranjčić, jer su mu stariji iz Kranjske došli. Taj čovo bez imetka, a narodni odpadnik, postao je sužnjem talijanske svojte. Ovi mu sagradiše kućicu i mali dućan. Taj delija trčao je od kuće do kuće po danu kao da ga tko goni, a po noći kao šišmiš; strašio i nudjao novaca dokle mu je uz županovu pomoć, za rukom pošlo, da je strasivice predobio da kod kuće ostanu. Po Krstićevom receptu smradi i ruži svoj i naš narod najživljajuć nas „šenčivci“. Tko je veći šenčivac razjasnili će nam sledeća dva slučaja: 1. Žena jednog prodanca došla je po golidu vode na sternu našeg čovjeka. Taj joj reče, da ide Mechisu, jer on da ima dvie sterne, jednu za se, a drugu za svoje podrepnice. 2. Opet žena jednog prodanca došla pitati našeg čovjeka kolao, da si polentu skuha — ova bijaše poslana Marku Kranjčiću.

Pak da nisu to šenčivci kad neimaju ni vode ni kotla? Kad bi svi naši ovako postupali, i da se nebi u njegovoj buteži služili, bi se Marko Kranjčić dobro češao!

Dan pred izborom došao je Mate Roška pok. Marka u Kranjčićevu buteju po hektolitru kuruze. Ovaj ga odmah zapita ako će s njim glasovati. Ni sada ni nigdar! bio mu odgovor. Pustio mu kuruzu i pošao u dućan Rissi (talijanu), taj pošto nije imao kuruze, dao mu je vreću muke i slobodu, da glasuje za svoj narod.

Našim ljudem preporučujemo, da izbjegavaju talijanaša Kranjčića. Mi imamo Ivana Ružića staroga trgovca našega roda i naše krvi; on će nastojati, da bude njegov dućan dobro obskrbljen i svi služimo se kod njega: — ili u potrebi kod Momola Rissa, jer on nezahtjeva, da mu slobodu prodamo.

Koji su lani i ove godine kupili modru galicu (verde rame) kod Kranjčića su ga dobro blagoslovili. Jao si ga njemu kad bi ga sve stiglo, što su mu zamolili!

Franina i Jurina.

Fr. Si bil kada Jurino va Katalani?
Jur. Kade zlodeja?
Fr. Ča još neznaš, da su istarski gospodari naših mačjih Klanu prekrstili va Katulanu.
Jur. Jurino nebudi ča Bog dá.
Fr. Pobožnica je tako: pilaj malo one mačje va toj Katulani, te li benj oni dopovedat.
Jur. Joh i katoloh budi njim i njihovim gončinom va Pule, Kopre, Poreče i kadegod jih je!

* * *

Fr. Koliko da će ono dobit mačji jeneral za saku glavu?
Jur. Deju da tisuće krun.
Fr. Ča valjaju toliko?
Jur. Kako ka!
Fr. A koliko će saka glava dobit?
Jur. Merlin za dobru ruku.

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Prvi izbori zastupnika za carevinsko vieće obavljeni su zadnjih dana prošloga čedna. Izborna borba započela je V. kurijom u Kranjskoj i u Galiciji. Ciela Kranjska birala je u toj kuriji jednoga zastupnika. Izabran bijaše upravo ogromnom većinom kandidat slovensko-katoličke stranke dr. Šusteršič, odvjetnik u Ljubljani.

U Galiciji bira V. kurija 15 zastupnika na carevinsko vieće. Dne 13. t. mj. izabrano je iz te kurije 9 pripadnika poljskoga kluba. Novoizabrani jesu: Niemtowski, knez Sapicha, Moysa, Doboszynski, Danielak, Waleski, Jablonski, grof Pininski i Zygubuski.

Stranka poznatoga zastupnika Stojałowskoga zadržala je dosadašnji svoj kotar Wadowice, gdje je izabran Fijaka predobila je dva kotara, gdje su birani Bomba i Wilk. Pučka stranka izgubila je oba dosadašnja kotara. Radikalni Rusi birali su Kosa. Socijalni demokrati izabrali su u Krakovu poznatog Daszynskoga a u Lavovu izabran je samostalni socijalista Breiter.

Narodna stranka u Dalmaciji preporučuje u izbornom proglasu svoje kandidate za V. kuriju gg. dr. Klaića i viteza Vukovića, koji su tu kuriju i u prošlom carevinskom vieću zastupali. Na mjesto pok. Bulata kandidira saborskog predsjednika dra. Ivčevića. Za dva kandidata u gradovih i za jednoga u veleposjedu reć bi, da se nije još odlučila.

Dne 14. t. mj. preminuo je u Zadru naglom smrti jedan od vodja narodne stranke, predsjednik njezinog kluba, zemaljski zastupnik i prisjednik vitez Vranković. Za narodnu stranku jest to velik gubitak, jer tim gubi odličnoga člana i vrlo sposobnoga radnika.

U hrvatskom saboru u Zadru prihvaćen bijaše jednoglasno presni predlog, da se sabor izjavi proti gradnji bosanskih željeznica bez priključka Dalmacije. Taj predlog upućen je posebnomu odboru, koji imade u najkraćem roku o njemu sabor izvieštiti.

Češki sabor uputio je u sjednici od dne 13. t. mj. vladinu osnovu o nametu na državni porez na rakiju proračunskomu odboru, te prihvatio izvještaj o uredjenju

[illegible] plaća i mirovina. Sliedeća sjednica urečena je za sutra.

Na sastanku izbornika u Karlinu kod Praga govorio je bivši ministar Kaizl, te kazao medju ostalim, da Mladočesi netjeraju obstrukciju, jer se nadaju da bi mogli uzkrisiti Badenijeve jezikovne naredbe, već radi toga, da dokažu Niemcem, da je njihova obstrukcija isto tako kadra zaustaviti parlamentarno djelovanje kano i njemačka i da im pokaže, kako imadu oni u Austriji računati, sa brojnim i prosvjetljenim protivnikom. Iza toga podvrgao je oštroj kritici djelovanje sadašnje vlade na korist Niemaca a na štetu Slavena.

U hrvatskom saboru u Zagrebu započela je u subotu podrobna razprava o zemaljskom proračunu. Prvi je govorio proti i to kod stavke „sabor" predsjednik združene opozicije dr. Brešćenski.

Crna Gora. Poznati ruski list „Novoje Vremja" donaša nevjerojatnu viest, da se pripravlja naime Austrija na navalu na Crnu Goru. Iz Petrograda dolazi viest, da je darovao car Nikola Crnoj Gori 5 milijuna rubalja za cesto i vodogradnje i za promicanje narodnoga gospodarstva. Ako se ta viest obistini, posvjedočiti će velikodušje cara Nikole i njegovu osobitu ljubav napram siromašnoj Crnoj Gori.

Srbija. Razkralj Milan hoće, da o njemu uviek sviet govori. Nedavno smo javili, da će se stalno nastaniti u Beču, a sada pišu o njemu novine, da se je nakanio po drugi put viencati sa nekom bogatom Amerikankom; to da je o tom obaviestio svoju suprugu Nataliju. Bogata Amerikanka učiniti će bolje — ako se zbilja misli sa Milanom viencati — da podieli s njim svoje milijune pak da se drži daleko od njega.

Bivši ministar Genčić, odsudjen je ovih dana u Biogradu na zatvor od 7 godina radi uvriede veličanstva i javne uvriede vlade.

Bugarska. Novo bugarsko ministarstvo nije od naroda osobitim veseljem pozdravljeno. Za sada stoje proti njemu sve stranke. Novo ministarstvo uvjerava narod u svojih glasilih, da će prama svim i svakomu biti nepristano i da će štititi slobodu izbora. Od dalnjih koraka novoga ministarstva odvisiti će, hoće li mu većina naroda pokloniti povjerenje ili nepovjerenje. U narodnoj skupštini pročitao je ministar predsjednik Ivančev — nakon ministarske sjednice — knežev dekret, kojim se razpušta narodna skupština ili sobranje.

Rusija. Car Nikola oporavlja se izvanredno brzo. On ustaje danomice, te će za koji dan van izaći u kočiji. Novine pišu, da će car po savjetu liečnika na otok Siciliju, nu dvojimo, da će se ta viest obistiniti ako je talijanska vlada u istini izjavila, da nemože jamčiti za carevu osobnu sjegurnost.

Ruske novine zagovaraju ustrojenje ruskih konzulata u Českoj i Moravskoj. Tih konzulata, da se nebi imala austrijska vlada plašiti, jer da se ruski konzuli na zapadu nebave politikom, već da obraćaju svoju pozornost jedino trgovini i obrtu.

Južna Afrika. Danas bilježimo sa zadovoljstvom, da su junački Buri nedaleko Babertona potukli Englezi i zarobili 4—5 batalijuna englezkih vojnika. Bivši vrhovni zapovjednik englezkih četa lord Roberts ukrcao se je za Europu osvjedočen valjda, da je rat u južnoj Africi svršen, a kad tamo njemu za petama pobiše junački Buri njegove čete. Taj poraz englezkih četa uznemirio je silno englezki narod, koji je mislio, da su Buri posve slomljeni i uništeni. Nedavno je izjavio predsjednik Transvala, starac Krüger u Haagu, da će po njegovom sudu rat trajati još čitavu godinu dana, ako Englezi neodustanu od svojih neobuzdanih zahtjeva.

Pokrajinske:

† Josip Orel. Iz Kopra pišu nam, da je tamo preminuo čestiti starac, umirovljeni c. kr. stražar g. Josip Orel, otac vriednoga našega učitelja g. Orela u Kortah. Pokojniku viečni pokoj a g. učitelju naše iskreno saučešće!

Središnji izborni odbor. Pod ravnanjem političkoga družtva „Edinost", ustrojio se je za grad Trst slovenski središnji izborni odbor, koji će rukovoditi predstojeće izbore za Trst i okolicu, i koji će imati redovito svakog ponedjeljka u 8 sati na večer svoje sjednice u „Slovanskoj čitalnici" (Via S. Francesco br. 2).

Plodovi „avite culture". Iz Labina pišu nam 14. t. mj. Dne 8. t. mj. bijaše u ovom talijanaškom gnjezdu naš dični rodoljub Dinko Glušić iz Kermenice radi svojih posala. U razgovoru sa svojimi prijatelji bijaše napadnut od četvorice labinskih propalica, koji ga baciše na zemlju te ga tako iztukoše i izgnječiše, da je jedva živ kući došao. Siromah Dinko nalazi se još uviek u postelji i bili će srećan ako na životu ostane. To Vam je eto plod toli razvikane talijanaške kulture, koji nazivlje sav ostali sviet divljačtvom i barbarstvom. (Je li stvar prijavljena oružničtvu ili sudu? Op. Uređ.)

Trla baba lan, da njoj prodje dan. Ovu našu poslovicu držali su valjda na pameti častni otci sl. grada Malog Sela, kad su nedavno u javnoj sjednici prosvjedovali proti agitaciji hrvatskog svećenstva, koje da u župnickih maticah izkrivljuje prezimena. Ala su mudra ta maloselska gospoda kad zahtjevaju, da se čisto hrvatska prezimena pišu starinskim pravopisom, dočim imademo novi pravopis, kojim se svuda jednako pišu hrvatska imena? Zar mislite gg. Viduliči, Katariniči, Martinoliči, Hreljiči itd. itd. da su ovim pravopisom izkrivljena Vaša prezimena? A jok!!

Izborni proglas. Tršćanska „Edinost" od dne 15. t. mj. donaša na prvoj stranici izborni proglas na birače V. kurije grada Trsta i okolice, u kojem priporuča središnji izborni odbor kandidatom za tu kuriju odličnoga slovenskoga rodoljuba, odvjetnika i gradskog zastupnika g. dra. O t o k a r a R ý b a ř a, koji je ostavio najbolju uspomenu i u našoj Istri.

Od naših izbornika u Tršću i u okolici očekujemo, da će svi složno glasovati za toga u svakom obziru odličnoga muža.

Agitacija za unijatstvo — iz biskupske pisarne u Trstu. Mi doduše neznamo kako se je dojmio veleč. gospode u biskupskoj pisarni u Trstu prelaz župe u Ricmanjih na unijatstvo, nu sudeć po njihovom dalnjem radu, bi reći, da im je to vrlo milo.

Jedan od kolovodja naših r e f o r m a t o r a, koji vedri i oblači u biskupskoj pisarni, hoće, da zasiti njemačko-talijanskimi dopisi i tiskanicami nesamo nas obične vjernike, nego čak i isto hrvatsko-slovensko svećenstvo biskupije.

Nema tomu davno, što smo se poluživili na ovom mjestu, kako se iz biskupske pisarne razašilje talijanske dopise u omotih sa talijanskim naslovom čisto hrvatskim strankam, hrvatskim župnim ili kapelanskim uredom.

Naša pritužba imala je taj uspjeh, da se sada šalje iz iste pisarne na župne urede Istre dopise njemačkimi naslovi. Tako čitamo u „Edinosti" od dne 15. t. mj., da je njezin dopisnik kod našeg svećenika — rodoljuba u Istri opazio na stolu pismo iz biskupske pisarne sa naslovom: „A n d a s h o c h w ü r d i g e P f a r a m t i n N." Na čelu omota stoji: „V o m b i s c h ö f l i c h e n O r d i n a r i a t e v o n T r i e s t u n d C a p o d i s t r i a"!

Malo niže tuži se isti dopisnik, da se moraju slovenski vjerenici i njihovi slovenski svjedoci u biskupskoj pisarni u Trstu podpisati na talijanski sastavljeni zapisnik (talijanska tiskanica).

Velečastnoj gospodi okolo „Amica" i ostalih takozvanih katoličkih (!?) listova u Trstu biti će pravo, da se i putem biskupske pisarne širi talijanstvo u Istri i da pomaže i ta pisarna židovom i lažiliberalcem svjedočiti, da je Istra talijanska pokrajina, nu da li je to na korist crkve i vjere, dvojimo jako.

U ostalom žele možda ti reformatori u i izvan biskupske pisarne pokazali vjernikom i našemu svećenstvu, da neimaju očekivati pravice ili ravnopravnosti ni kod ordinarijata ili njegovog izvršujućeg organa, te da im valja tu pravicu drugdje tražiti. Ako je tomu tako, neka budu uvjereni, da bi moglo nadoći vrieme, kad im nebudu više Hrvati i Slovenci Istre toliko dodijavali. Ako ih nisu Ricmanjci naučili pameti, mogli bi koji drugi!

Iz Žbandaja. Danas smo birali fiduciare za IV. kuriju. Izbor je tekao liepo i gladko, tako da izabrasmo naša č e t i r i fiduciara, i to j e d n o g l a s n o. Bože mili, kako je ovdje s l o ž a n narod pri izborih! Rekao bi da vlada posvuda samo jedno tielo i jedna duša! Opazio bi, da puk ne ide na izbore već na pir! Ovdje si ljudi stišću prijateljsku ruku; tamo se opet veselo razgovaraju — u obće rečeno, posvuda vlada uzoran red i blaženi mir! Pa tako i valja! Takav narod zaslužuje obću pohvalu! Da jeste vidili više preko 80-odišnjih staraca kako na slabih nogu, ali veselo pohrliše na izborno bralište. Svaka čast V a m bila sjedoglavi starci! — I opet sabrasmo za našu „družbu" Sv. C. i M. po drugu malenu svoticu od K 5·40 h. Darovatelji jesu: Marko Legović p. Slipe 1 K; Lovre Krebel 1 K; Mate Radman p. Ive 1 K; Grgur Jakus p. Tome 1 K; Mate Gušlin p. Jure 1 K i Ivan Budak Silvestrov 40 h. — Dne 15. jenara 1901. birati ćemo u Poreču zastupnika za carevinsko vieće u Beču. Zdravi bili!

Popravak zvonika u Nerezinah. Od tamo piše nam prijatelj, da je naložilo ministarstvo prosvjete, da se već jednom popravi glasoviti zvonik naše samostanske crkve, i da se ga sačuva još dalekom potomstvu.

Drago nam je, što su u tom pogledu uslišane molbe našeg rodoljubnog svećenstva.

Iz drugih krajeva:

Gospodjica Emilija Frišova, posjednica zlatnoga križa za zasluge, upraviteljica gradjanske ženske škole u Soběslavi u Českoj, koja je boravila na liečenju u Lovranu, darovala je „Mješovitoj podružnici družbe sv. Cirila i Metoda za Istru" u tom mjestu K 4. Živila rodoljubna Českinja!

Snižene ciene za djake na južnoj željeznici. Prometno ravnateljstvo južne željeznice u Trstu javlja, da će se obazirati kod dozvole polovice vozne ciene na južnoj željeznici za školsku mladež, koja dolazi u školu ili se vraća kući na praznike, budu li dotične molbe podnesene i to: za one, koji polaze školu, na kojih se plaća školarina sa svjedočbom siromaštva, koju ima izdati samo občina, ili odnosna politička oblast; za djake visokih, i srednjih škola, i u obće svih onih zavoda, na kojih se plaća školarina, dozvoliti će se snižena ciena samo tada, ako molitelji dokažu potvrdom ravnateljstva, da su posve ili dielomično oslobodjeni od školarine. Molbe, koje nisu providjene takovimi svjedočbami, neće se u obzir uzeti.

Dobro, staro doba slavi se tako rado, a često i s podpunim pravom. Osobito što se tiče jednostavnijih potreba i naravnijeg načina života i prehrane, bijaše doista staro vrieme razborito. A što sve u ovo najnovije doba navali na naše živce! Povod tomu je sve to jače uživanje alkoholnih i uzrujavajućih napitaka. Zato se sveusrdno preporučuje, da se ovomu štetujućemu uplivu barem po mogućnosti predusretne, upotrebiv u tu svrhu zrnatu kavu, užitak koje je u obće svikao, sa primjesom od polovice Kathreinerove Kneippove sladne kave, koja zdravlju u velike prudi. Već je u obće poznato, koli se ugodan i ukusan kavni napitak na taj način dobiva i da ovaj napitak živce ublažuje i jača mjesto uzrujava i slabi. Ovu zaštitu vlastitoga zdravlja ne bi podnipošto smio nitko smetnuti s uma, a naročito svaka gazdarica ne bi smjela duže odvlačiti zdravu domaću Kathreinerovu Kneippovu sladnu kavu u poznatim izvornim omotima u probit svoje obitelji uvesti i uporabljivati.

Razni prinosi:

Naša uprava primila je mjeseca novembra u krunskoj vriednosti:

a) z a p r e d b r o j b e: I. K. Gorica 3, J. M. Opatija 5·50, P. B. B. Bistrica 6, F. D. Kastav 3, A. P. Škedenj 3, K. B. Komen 6, Dr. M. Plešće 6, S. K. St. Pazin 3, A. P. Grižane 20, D. P. Krka 6, E. D. Mazirići 6, Podp. dr. Trst 5·50, dr. A. P. Boršt 10, I. F. Dolina 4, R. B. Spljet 3·05 (dva puta), J. R. Mlaka 2, I. Š. Kršan 2·50, M. D. Opatija 12, A. S. Pueblo 9·89, Samost. Sv. J., V. Lošinj 6, N. V. S. Sabba 3, I. T. Rieka 3, A. S. Lovran 3, I. V. Vrh 26, V. K. Sv. Matej 5·50, B. V. Lindar 18, Čit. sv. Petar Š. 11·50, J. V. Lanišće 3, F. G. Lindar 2·75, M. B. Port'Arthur 19·50, A. T. Jušići 3, M. M. Palanjaki 3, J. C. Sv. Petar u Š. 4·50, Čit. Vrbnik 42;

b) Za oglase: M. M. Baška 2·56, Družtvo Buzet 15·36.;

c) z a d r u ž b u s v. C i r i l a i M e t o d a g. Juraj Dolžan, Vodice, sakupio u kući gosp. Sankovića, prigodom vjenčanja sina Davorina 20, g. A. Radić, Livade, za žigice 4·08, g. A. Bonifacić, Novalja u krugu prijatelja 14, g. Jos. Rubinić i Vinko Mavričić, Mošćenice, svaki po 1 krunu zasluženu za dangubu kod občinske sjednice dne 10./11. o. g. 2, g. prof. Purić, Zagreb, sakupljeno kod proslave 25-godišnjice mature pjesnika Jovana Hranilovića 5, g. Ljubomir Justić, Gospić, prigodom vjenčanja g. Marka Ivančića i Milke Miletić 17·10.

Pišu nam iz Boljuna: U rodoljubnoj kući Frana Pikulića u Vranji sabralo se je dne 25. pr. mj. na piru čestitog mu sina Anta sa dražestnom Josipicom Lukež-Rimanić iz Pićna, na predlog občinskoga tajnika iz Boljuna, za „Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu" svotu od 24 krune i 32 pare. — Darovala su sliedeća gg.: Mladoženja Ante Pikulić K 1, nevjestica Josipica Pikulić rodj. Rimanić K 1, Petar Pikulić župnik iz Dolenjevasi K 2, g. Ličulj učitelj iz Dolenjevasi K 1, Miho Jugovac iz Lindara K 2·60, Mogorović Ivan župan iz Grdosela K 2, Ante Benić iz Pićna K 1, Josip Pikulić nastanjen u Rovinju K 1·10, Frano Pikulić kućegazda K 1, Mate Pikulić iz Vranje K 1, Ante Tončinić iz Boljuna K 1, Šime Ribarić iz Vranje K 1·21, Franica Jugovac iz Lindara 60 h., Frano Rimanić iz Pićna 30 h., Katica Rimanić iz Pićna 20 h., Ivan Rimanić iz Pićna 20 h., Marija Jugovac iz Lindara 40 h., Hrabroslav Jugovac iz Lindara 20 h., Antica Belašić iz Vranje 20 h., Ivan Juran 40 h., Frano Rogović iz Boljuna 40 h., Antica Pikulić iz Vranje 20 h., Ivan Tončinić iz Boljuna 40 h., Leonard Tončinić iz Boljuna 20 h., August Tončinić iz Boljuna K 1, Antica Tončinić iz Vranje 20 h., Dobrec Ante iz Veprinca 40 h., Matilde, Milovan i Josip Vidošić K 3·11, ukupno K 24·32. Novac bi izručen blagajniku družtva u Pazinu.

Bog poživi dične mladoženje i rodoljubne svatove, koji su dali toli liepi primjer svoje darežljivosti i ujedno žarke ljubavi do ubože se naše sirotinje.

Pišu nam iz Kastva: Za družbu sv. Cirila i Metoda na predlog gosp. Frlan Frana Garića sina, sakupilo se medju gradjani i Rubeši u krčmi Vjek. Frlana na dan izbora V. kurije K 10.

Za pazinsku hrvatsku gimnaziju sakupili u Hohenlimburgu u Njemačkoj i to: Buzdon Fran, Jošić Vinko, Has Fritz, jedan Švaba, Drnjević Fran, Kinkela Josip, Babić Rudolf, Dukić Frane i Dukić Daniel K 2·92. Eto već po drugi put oni naši vrli radnici sakupili u dobrotvorne svrhe. Živili!

Naši posebni brzojavi.

MALINSKA, 15 decembra. U petoj i četvrtoj kuriji u Omišlju izabrani naši.

VRBNIK, 15 decembra. Pri izboru za izvanjske občine ovdje izabrano šest naših izbornih birača.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak Dol.	Odl.	Dan	Luka	Povratak Dan	Dol.	Odl.
—	7—		Rieka		3·30	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20	Srijeda	Lovran	Ponedjeljak	2·10	2·15
8·45	8·55		Moščenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10—	10·35
4·50	6—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6—
6·30	6·40		Fazana		1·50	2—
8·10	8·30	Četvrtak	Rovinj	Nedjelja	11·50	12·20
9·40	10—		Poreč		10 10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2—	—		Trst		—	6—

Pruga Rieka — Pula.

—	7—		Rieka		3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05	Svaki ponedjeljak i petak	Lovran	Svaki utorak i subotu	2·15	2·25
8·35	8·45		Moščenice		1·35	1·45
9—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8—		Rieka		2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45	Srieda	Moščenice	Četvrtak	12·50	1—
10—	10·10		Berseč		12·25	12·35
1·40	12—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30	Rieka	9·20	8—
1·30	1·40	Omišalj	8·10	8·20
2·20	2·30	Malinska	7·20	7·30
3—	3·10	Glavotok	6·40	6·50
4—	4·10	Merag	5·40	5·50
14·50	—	Krk	—	5—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7—	Rieka	9—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	Pula	—	4—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7—	Rieka	9—	—
7·30	8·15	Opatija	8·15	8·30
12·30	—	M. Lošinj	—	4—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5. 6, 7 po „

Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7—		Trst			10—	—
—	—		Izola*)			—	—
8·15	8·45	Četvrtak	Piran	Ponedjeljak		—	—
12—	12·30		Rovinj			—	—
2·30	3·30		Pula			1·15	2—
7·45	9·30		M. Lošinj		Nedj.	8·15	9—
2·30	5·30	Petak	Zadar			2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet		Sr. N.	2—	5—
7—	9—	Ned.	Metković		Č. P.	3—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor		Srieda	—	9—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izole redovite zakasnje dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polazku.
Od 1. novembra do konca marta pristaje se u Izoli neobitno.

Pruga Trst—Korčula.

—	7—		Trst	Petak	6·15	—
1—	2·30	Nedeli.	Pula	Č. Pet.	11—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6—	7—
—·30	3—		Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30	Pon.	Spljet	Sr. Č.	9—	4—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Trščansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, sriedu i petak

—	6—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor	Ú. Sr.	7—	7·30
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U.	6·15	6·20
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	„	4·40	4·45
8—	8·05	„	Piran	„	„	3·30
9·15	—	„	Trst	„	—	„

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·29	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Zahvala.

Rodbini, prijateljem i znancem, koji su prigodom bolesti i smrti našeg nezaboravnog supruga odnosno oca, tasta i djeda

Anzelma Tomašić-a,

na bilo koji način nam pritekli u pomoć, izrazili sučut, odpratili milog pokojnika do hladnog groba, i time nastojali ublažiti našu gorku bol, izražujemo ovim putem našu najtoplju zahvalu.

ŠKRBIĆI, dne 16. decembra 1900.

Tugujuća obitelj.

Natječaj.

Kod ovogodišnjeg podjeljivanja godišnjih potpora siromašnim djacima na visokim naukama u Beču, društveni odbor nije mogao uzeti u obzir molbenice, te nijesu dovoljno bile potkrijepljene sa najnužnijim prilozima, tako da je ostala jedna potpora (za stan, gorivo i svjetlost) na daljnji natječaj.

Molbenice obskrbljene sa:

1. Krštenicom ili domovnicom;
2. Svjedočbom siromaštva;
3. Svjedočbom naukovnog uspjeha i
4. Svjedočbom referenta štipendija,

da dotični prositelj ne uživa nikake štipendije preko K 400 godišnjih, nek se izvole poslati na družtvo (VIII. Piaristengasse 46 II. Stiege Mezzanin 17) do 31. prosinca 1900.

Kao ostale potpore, tako i ovu dobiti će jedino onaj prositelj, koji zbilja bude siromah, a istodobno marljiv i zaslužni djak, pošto družtvu jedino takovi na srcu leže.

Za „Hrv. pripom. družtvo".

U Beču, dne 10. prosinca 1900.

Predsjednik: **Ivan Gutunić.** Tajnik: **M. Jerinić.**

Izvanjsko jedno družtvo

kupilo bi

RUDNIKA

ma koje vrsti rude,

pa bili oni još i neotvoreni ili je već u njima započela radnja.

Ponude sa potankim izvješćem neka se šalje gospodinu **S. Dobroviću,**

Brodarica — Zadar.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 4000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam i slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·80

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ II	2—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare	2—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K napried, poštjem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Prsni čaj sa „Učke-Gore".

Izvrstni domaći lijek proti

influenci, kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 50 para.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarniči.

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarino.

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. - urar i srebrnar - Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje **svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari,** n. pr. **prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba** itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (bermc).

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. u Puli Via Giulia broj 5.

Telegr.: POTOČNIK, Pola.

Skladište

glinenih peći i štednjaka.

Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva J. J. Naglas-a u Ljubljani.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

U LJUBLJANI

Špitalska ulica br. 2.

Kupnja i prodaja

svih vrsti

renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta,

i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Posude na vriednostne papire

uz nizke kamate.

Osiguranje proti gubitku na kurzu.

Promese za sve vucithe.

Primanje novčanih uložaka

na

uložne knjižice, na tekući račun, i na girokonto sa 4½% kamatima od dana uložka do dana digunća.

Eskomptira mjenice najkulantnije.

Burzovne naručbe.

Broj 88. U Puli, dne 21. decembra 1900. God. XXXI.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a neslogom sve pokvari". Narodna poslovica.

Oglasi, priposlano itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu; ili K 6·— odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5. te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda" za Istru

Božić!

Usried zimskog mrtvila, u kojem driema sva priroda, dolaze nam opet jednom sveti božični blagdani, i to zadnji u ovom stoljeću. Zadnji put u ovom stoljeću oriti će se uzvišene rieči u sjajnoj velegradskoj crkvi i u skromnoj seoskoj crkvici: „Slava Bogu u visini, a mir dobrim ljudem na zemlji"!

Milijuni katoličkog svieta proslaviti će za koji dan uspomenu narodjenja onoga, koji se je tako ponizio, da je s neba medju nas stupio, te postao jednak nam, rodivši se u prostoj stajici daleko od sjaja i od svietske buke.

Kralj kraljeva dolazi na griešni sviet, da nas svojom krvi izbavi od strahovita ponora, u koj nas htjedoše strovaliti paklenske sile.

Tko da se dakle neveseli svetim božićnim blagdanom, toj uzvišenoj svetkovini kršćanstva? Veseli mu se, kako liepo kaže naš narod, i ptica u gori i riba u moru — a kamo li neće da mu se veseli najsavršenije božje stvorenje, čovjek, za koga i radi koga je Sin božji najgrozniju muku i smrt podnio.

Medju kršćanskimi narodi nije zaisto naš hrvatski narod posliednji u proslavi uspomene narodjenja Sina božjega. Premda ga drži ljudska zloba razciepkana na toliko pokrajina, premda s njim vladaju većinom protivni ili tudji ljudi, akoprem vapije uzalud jur stoljeća za svojim jedinstvom i za svojom slobodom — on mučenik negubi vjere u providnost božju i u pravdu onoga, koji je i zanj svoju dragocienu krv prolio, onoga, koji je zaštitnik tlačenih i proganjanih.

Naš narod je duboko uvjeren, da kao što je on na potoke svoje krvi prolio u borbi proti nekrstu za sv. vjeru i za slobodu drugih, da ga neće zapustiti onaj, koji dobre nagradjuje a zle kazni. U svojoj poslovici: „Bog neplaća svake subote" daje naš narod izraza i svojemu uvjerenju, da će i njemu svanuti subota, u kojoj će i on dobiti svoju plaću za sve ono, što je dobra i plemenita učinio na slavu Boga i na korist drugih.

Onaj dio našega naroda, kojemu je u prvom redu posvećen naš skromni listić, našeg istarskog patnika, zatekli su sveti božični blagdani u očajnoj borbi na život i smrt. Proti njemu digoše se mogućnici i silnici, da ga u nejednakoj borbi sa najpodlija sredstva, što ih pokvareno ljudsko srce izmisliti može, izbrišu sa lica zemlje ili bar za desetke godina natrag bace.

I drugdje po svietu bori se država sa državom, narod sa narodom, stališ sa stališem, siromah sa bogatašem, stranka sa strankom, ali je težko pomisliti zdvojnije i užasnije borbe od ove, što ju biju Hrvati i Slovenci Istre proti lukavom nemilosrdnom i okrutnom narodnom dušmanu. Naš narod u Istri stoji osamljen i goloruk u borbi za svoj obstanak proti moćnom i nasilnom protivniku, za kojim stoji, kako nam se je javno u našem saboru zagrozio jedan od njegovih kolo odja, 30 milijuna zaštitnika il pomoćnika. A gdje su naši pomoćnici, gdje li zaštitnici? Pomoćnika neima a zaštitnici štite naše krvne neprijatelje.

Naša srodna nam braća z bliza i daleka prate doduše našu očajnu borbu najiskrenijom ljubavlju i najtoplijim čustvom, ali nam pomoći nemogu na žalost, jer ili su sama nemoćna, ili troše svoje najbolje sile u kletoj medjusobnoj borbi.

Nu Bog je pravedan, on neplaća svake subote, te neće dopustiti, da nepravda, laž i nasilje slave konačnu pobjedu. On nas stavlja na kušnje, on dopušta protivnikom našim, da stavljaju naš narod na grozne muke, ali njegove propasti neće, on hoće, da iz težke kušnje izadjemo slavodobitni i da se krieposti i vrline našega mukotrpnoga naroda što sjajnije pokažu.

Mi vjerujemo u bolju budućnost čovječanstva; mi smo čvrsto osvjedočeni, da će konačno pobjediti uzvišeno načelo bratske ljubavi i sloge, a po tom načelu doći će i naš hrvatski narod do sretnije budućnosti. Radi toga nesmijemo zdvajati pa bilo naše stanje kud i kamo žalostnije nego li je sadašnje.

Mi u Istri nećemo doduše uživati za božićnog blagdana ono nutarnjeg mira, što će ga imati sretniji od nas narodi, jer nas je sve izborna borba više il manje razdražila, nu mi moramo nastojati, da strasti bar ono par svetih dana utihnu i da uzmognemo dočekati svečano i dostojno došašće Spasitelja, kojemu su andjeli kod poroda pjevali: „Slava Bogu u visini a mir dobrim ljudem na zemlji"!

U svetoj božićnoj noći uteči se dakle, mili rode, k Spasitelju vrućom molbom, da Te nezapusti, da pokrajči Tvoje jade i nevolje pak da budeš uzmogao i Ti sretan i slobodan radostnije i svečanije slaviti uspomenu narodjenja njegovog. Sa vrućom željom, da ti bude molba uslišana, primi rode naše najiskrenije čestitke k svetim božićnim blagdanom!

Izborno gibanje.

Ponovni izbor pete kurije u Oprtlju. Pisao nam je od tamo naš pouzdanik prvi dan biranja t. j. 17. decembra doslovno ovako:

Našim nisu dopustili nikomu u grad, koj nije bio pozvan na izbor za danas. Njihovi su smjeli, na primjer Zottich Anton fu Andrea i Laganis Matteo fu Giorgio, dapače iz Buja je došao Pietro Vigini, a našega Matijašića iz Livada su odstranili. Žandari su dojstine na prigovor naših išli k Viginu i valjda mu rekli da otide, ali on je ostao ipak tamo. Izkazao se je kao talijanski agitator neki Orsich Giovanni di Giovanni. Da mu se otac spomene mladjih dana! Danas su glasovali birači od slova A do uključivo C. Išlo je dosta dobro, sutra (18) ćemo pasti za kakovih 50 glasova, jer se bira od slova D do uključivo S, gdje je više odpadnika i zaduženih. (Talijanske novine donesle su konac drugog dana da su oni za 150 glasova napred.) Za treći dan (sriedu 19.) većina je naša.

Danas, prvi dan, glasovali su za Talijane Fedel Angelo fu Antonio i Franco Costantino fu Pietro, premda su pozvani jedva za sutra (18). Sa svim tim, da nam je uzkraćeno druženje sa birači, nadamo se predobiti. (Ali žalibože ne, jer će naše glasove treći dan sjeći na svaki način. Op. Ured.)

Ja moram hoditi okolo kao trgovac vina i sakrivati se po selih pred žandari. Kod izbora je kapelan (porečki Lasciac) sa još jednim komisarom iz Trsta i 38 žandara.

Kako nam brzojavljaju iz Oprtlja, od 1043 pristupilo je k izboru svih do 759, i to protivnika 421, naših 338. Podlegosmo silnoj korupciji talijanske kmisije.

* * *

Pišu nam iz Lovrana: U IV. kuriji izgubili smo za sama 3 glasa. Pohvaliti nam je Ikare, koji su ovaj put i za ovu i za V. kuriju došli, dočim su do sada ostajali kod kuće samo na radost naših protivnika. Živili!

* * *

Kod užega izbora u Puli bijahu „izabrani" talijanski fiduciari sa 483 proti 443 socijalistička glasa. Kako su „izabrani" talijanski fiducijari, bi mogli pisati cielu kroniku. Novac, korupcija i samovolja izborne komisije, nadvladaše pravednu borbu proti talijanskom zulumu. U koliko je politička oblast odredila sigurnostne mjere izvan izbornog lokala, u toliko — pod zaštitom bajoneta iz vana — činila je komisija što je htjela u izbornoj dvorani. Dozvoljavala je glasovati **jednoj osobi do 14 puta**, dozvoljavala je, da glasuje jedan za drugoga i kada se je predstavio pravi izbornik osobno, bio je odbijen, dapače iztjeran. Najmanje za 30 socijalista su glasovale talijanske podrepnice, a prvi nisu, uprkos prosvjedu, mogli izvršiti svoje izborno pravo — jer je netko drugi u njihovo ime glasovao za Talijane. Izborni komesar političke oblasti imao je pune ruke posla, prosvjedovao je, nu bez uspjeha. U podkriepu bezobraznosti izborne komisije, na kojoj je bio na čelu dr. Slanić, evo nekoliko primjera:

Došao je glasovati neki talijanski podanik, koji se nije mogao sjetiti, kako se zove (naime onaj, za koga je imao glasovati). Uvidivši svoju zabludu, izjavi, da je kupljen. Naravski politički komesar je učinio svoju, nu slavna izborna komisija — kao da se nije ništa dogodilo — govorila je na usta svoga predsjednika: „andemo avanti" neobzirući se na „maleeno" blamažu.

Drugi slučaj: Došao je glasovati neki Dobrovich, brat pisara na magistratu, nu komisija mu opazi, da je već u njegovo ime glasovano. Muž je prosvjedovao, nu nije pomagalo, dokle nije jedan sam član komisije sa besedami „pur tropo" priznao, da je pravi izbornik tekar sada prispjeli Dobrovich.

Treći slučaj: Došao je glasovati Hain Josip, koji je kod prvoga izbora bio pripušćen izboru. Jer bijaše na pozivnici i u listinama na mjesto Josip ime „Ivan" te akoprem je kućni broj njegovog stana podpuno suglasno sa onim u listi, odbili su ga, jer je htio glasovati za socijaliste. Došao je jedan drugi, sa sličnom pogreškom, a jer je imao talijansku listu, pripustio ga je predsjednik glasovati dodavši, da je to ista osoba, jer se slaže podpunoma broj njegovog sadanjeg stana sa glavnom listom.

Četvrti slučaj: Predstavio se je komisiji neki socijalista, kojega ime svršava na „f". Predsjednik komisije pita izbornika, kako se zove, on mu odgovorio tako i tako; svemudri predsjednik reče nato, vi niste isti, koji je upisan u listi, jer se kod izgovora Vašega imena čuju dva „ff"! Čovjek je morao ići od kuda je došao, akoprem se je njegov poziv suglašao podpuno sa listom.

Tako bi mogli ići dalje te napuniti cieli prilog. Dostavljamo, da je bilo zatvoreno nad 10 osoba radi raznih prevara

* * *

Kako doznajemo zadnji hip, c. kr. kotarsko glavarstvo u Puli odlučilo je uništiti izbor u I. sekciji, radi groznih neurednostih izborne komisije. Tako na pr. socijalisti su imali 467 glasova, talijanska lista pako 473 a medju posliednjima je mnogo prosvjedovanih tako, da bi morali biti proglašeni izabranimi socijalistički kandidati. Sva stvar je odvisna sada od namjestničtva u Trstu, kamo je pozvan kotarski kapetan.

* * *

Sa izborom u Dubašnici i Vrhu kod Krka svršeni su izbori fiduciara. Hvala korupciji izbornih komisija, narodnih izdajica i talijanskome novcu, mi smo ostali u manjini proti Talijanom u obje kurije, naime u V. i IV. zapadnoj, koju je dosada zastupao dr. Laginja. Geslo „o sar tutto" pobjedilo je pravednu borbu, a nadamo se samo za kratko vrieme!

DOPISI.

Barban, dne 16. decembra 1900. Andjeo smrti i mira razastro krila nad bogoslovcem Antunom (Ivom) Kršuljem. Umro je naš mili Ivo; naša dika, naš ponos, nada naša, miljenik naroda Barbanštine!

Zlokobna viest bje to — milоga Ive nema više medju živima! Ta čini nam se, da i sada boravi medju nama, obilazi i promatra nas okom blagim, punim dobrote i okrbi, okom, u kome se odrazuje svela ona ljubav, koju je on gojio u čistom srdcu svome za svoj mili narod — mučenik.

Čini nam se, da ga gledamo gdje kao malo diete dolazi u pučku školu barbansku, gdje tadanji rodoljubi upoznaše u malom Kršulju vrstan talenat. Oni ga s toga odabraše za budućega boritelja svoga naroda u Istri — žalostnoj Istri, tlačenoj od „zgora i od zdola!"

Poslaše ga na gimnaziju u Kopar, gdje se nastani u konviktu. Učio je vrlo marljivo, ponašao se kršćanski, a svojim čvrstim narodnim značajem znao je imponirati suučenicima talijanske narodnosti, te cieloj družbi u konviktu. Tko se ne sjeća one godine kad su novine pisale, da se u „diocesanskom" konviktu nalazi samo jedan djak, koji svoje ime piše sa „p i p o m". O, da, svi znademo, da je to bio naš čelik-značaj pokojni Kršulj! Nu već u sedmom gimn. razredu poče naš blagi pokojnik poboljevati, radi neke prehlade. Nemisleći na veće zlo, nije se obazirao na tu malu boljeticu, ali buduć slabe tjelesne konštitucije, bolest se je postepeno stala razvijati, a naš Antun — ćutio se sve to slabijim.

Neprestano bijaše u savezu sa rodoljubima na Barbanštini, te je polazio od jednoga do drugoga — da im se izjada. Mučilo ga je ovo tužno narodno spavanje. Bio je mladić pun ideala! I naš mili Ivo snovao je, kako će u skoroj budućnosti pružati narodu svoju bratsku pomoć....

Odlučio se bijaše za srećenički stališ, znajući da će tako moći pogotovo najveć́ma koristiti narodu svomu. Imao je on srdca za narod. Barbanci se ponosili njime, videći u njemu svoga budućega — skrbnika. Čulo se je prispodoba izmedju pokojnika i nekoga drugoga Barbanca — svećenika — žalostna mu majka — što se sada srami pogledati rodjenoga brata!

„Da i to ga je vrglo doli", govorili naši, „jer smo takovi, da radje slušamo „čakule" svakoga „furešta" ilili krnjela, a svoga domaćega čovjeka, koji ima cielo srdce za nas, ne ćemo da slušamo!"

Želeći dakle naš mili Ivo postati svećenikom, podade se u „solnčnu" Goricu, te se upiše u prvi razred bogoslovja. Al dá! Zrak gorički bijaše preoštar za njegova prsa. Morade se povratiti k majci svojoj, s nadom da se oporavi, te da se povrati u sjemenište. Nu sveviśnji odluči onako! Mi smo to svi ćutili i opažali, zamjetivši na pokojniku prve znakove nesretne sušice! Sušica, praćena jakom groznicom — mučile ga do zadnjega lipa. Bolujući u kući rasceviljene svoje majke, kidalo mu se srdce, videći gdje sav majčin i dobroga očuha trud jest bezuspješan. Sve, što su na njeg potrošili, to im nitko drugi vratiti ne će, osim dragoga Boga. Težko mu je bilo umrieti! Srdce puno svetih, zanošnih ideala, zar da to srdce rado prestane kucati? Jaoh! grozne li pomisli!

Pokopan bje na Pornjani, kraj Barbana. Suze naroda, što je došao da pokojniku izkaže zadnju počast, one su suze bile dokazom, koliku ljubav i štovanje je pokojnik uživao za svoga kratkoga života!

Narod Barbanštine oplakuje svoga vriednoga sina, jer u njemu gubi ruku pomoćnicu. Oplakuje ga tužna majka domovina, kojoj upravo krvavo treba ovakovih sinova. Ne treba tek govoriti koliko gubi sveta kat. crkva u njemu!

Nu volja božja se je ovršila i mi se tomu ne smijemo i ne možemo protiviti; Bog dobri znade čemu ga je dzeo, a mi iz dna duše kličemo: Duša ti se raje naužívala mili Ivo; moli tamo gori otca nebeskoga za svoj napačeni narod!

S Bogom i do vidjenja nad zvezdama! Č.

Iz Beloga (otok Cres) pišu nam 10. t. mj. (Izbori fiduciara). Beli je maleno mjestance, svietu skoro nepoznato, ali napučeno samimi i čistimi Hrvati. Leži na sjevernoj strani grada Cresa, te je najznamenitije mjesto na otoku toli radi divnog položaja, koli radi zdravstvenog stanja. Buduć da veći dio posjedstva, za ne reći sve, pripada gospodi Creskoj, to je ovo siromašno pučanstvo dugo i dugo ostalo u prvobitnom svojem stanju. Dolazkom učena, uzorna, brižljiva i marljiva bivšeg župnika Mngč. gospodina popa Miha Mužine, Beli počme se micati u svakom pogledu. Po savjetu istog, pošla su na nauke tri siromašna mladića, od kojih jedan promisio je ove godine, drugi je činovnik u Puli i treći nalazi se u III. razredu bogoslovja. U vrieme službovanja spomenutoga župnika počeli su Beljani spoznavati, tko njim je prijatelj a tko neprijatelj, te stupati u izborne borbe, o kojih prije nisu imali niti pojma. Sada se oni neboje nikoga, te za vjeru i narod prolieli bi i krv. Ovo pokazali su riečju i tvorom više puta u ovih zadnjih godina, osobito pako prilikom zadnjih izbora za 5. i 4. kuriju. Oduševljenje, koje je vladalo onog dana, opisati nije moguće. Mužko i žensko, djeca i sjedi starci željno su očekivali uspjeh izbora. Zašto? Jer s Beljani imali su glasovati župljani iz Dragozetić i iz Predošćice, koji su skoro svi, osim malene iznimke, bili za talijansku stranku. Dan krasan, nigdje jednog oblačića. Beljani, obučeni u svečanom odjelu ujedno sa svećenstvom, koje bi ocrnjeno od nekoje gospode krčke i od ravnateljstva „Jedinosti" kano t a l i j a n č i ć i!! ...te sa gospodinom Danielom Zadro, Cresaninom približaše se dvorani, u kojoj se je imalo glasovati. Od sve župe, osim sela Sv. Petra te osim Iva Vicića pok. Iva, Šima Paliska i Dešantića Iva, svi, kano sinovi jedne iste majke, glasovali su za narodnu stranku, koja je pobjedila većinom glasova u V. i u IV. kuriji. Kadno je poglaviti gospodin c. kr. kotarski poglavar javio uspjeh izbora, to bijaše zapoplakati od veselja! Mužko i žensko, djeca malena od 5 godina te sjedi starci počeše na sve grlo vikati: „Živila Hrvatska!"... Vas dan pjevalo se na sve strane narodne pjesme, i tako pokazali su još jednom, da u njihovih žilah teče krv hrvatska i da će teći uviek. Onaj dan ostati će u Belom u vječnoj uspomeni. Živili dakle sviestni Beljani! Živili. Držte se Boga i zakona pa nebojte se! Pomoćju božjom i slogom sve se dade svladati. (Svaka čast i hvala i njihovim prvakom i kolovodjam, koji su vršili nesebično i požrtvovno svoju svetu dužnost, na što se nije inače na žalost svuda pazilo. Op. Ured.).

Franina i Jurina.

Fr. Ča da te razdelit oprtaljski komun?
Jur. Vero, da misle storit dve podeštarije.
Fr. A' ča bi reć?
Jur. Zač da želi bit podeštat i N a n e O s l i ć.
Fr. Dinke ni za nič tradia svoj narod, svoj zajik, svoju veru i materino mliko.
Jur. Ni za nič ne, zač su traditure pad prokletstvom božjom.

Domaće viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Izborna borba za carevinsko vieće razmahala se u svih kraljevinah i pokrajinah, zastupanih u carevinskom vieću. U zadnjem smo broju priobćili dosadašnji uspjeh izbora u Galiciji i u V. kuriji u Dalmaciji.

Dne 18. t. mj. birale su izvanjske občine susjedne Kranjske pet zastupnika. Sva petorica izabranih pripada slovensko-katoličkoj stranci. Izabrani su naime gg. Vencajz, Pogačnik, dr. Žitnik, Pfeifer i Povše. Taj izbor iznenadio je nesamo Slovence u Kranjskoj nego i u susjednih pokrajinah, jer se je občenito očekivalo, da će slovenska-napredna stranka oteti slovensko-katoličkoj stranci bilo koji mandat. Taj uspjeh slovensko-katoličke stranke svjedoči jasno, kako je ona vrlo dobro organizirana i kako uživa u narodu mnogo upliva. Do sada ima ta stranka već šest zastupnika, jer bijaše prošloga čedna u V. kuriji izabran njezin pristaša dr. Šusteršić.

Istoga dana kad i u Kranjskoj, birale su izvanjske občine Bukovine. Izabrani bijahu: zemaljski kapetan Ivan Lupul, Nikola Wosilko i dr. Lupul.

Dne 17. t. mj. birale su izvanjske občine Galicije 27 zastupnika. Uspjeh je poznat do sada samo u 21 izbornih kotara. Izabrani su od poljskoga kluba: Merunović, Weiser, Blazowski, grof A. Goluchowski, Komorowski, grof J. Potocki, Tyszkowski; od radikalne rusinske stranke: dr. Korol; Jaworski, i Romanczuk; od umjerane rusinske stranke: Barwinski, Mandyczewski, Dluzauski i Gladyszowski; od stranke Stojalowskoga: Kubik i Szajer; od poljske pučke stranke: Bojko.

U uži izbor dolaze: Stojalowski i Opydo, Wojtyga i Skolyszowski, Oszechowski i Olszewski; Wlazowski i Stachura. U onoj kuriji imao je do sada poljski klub 11 zastupnika; Stojalowski 3; poljska pučka stranka 2; radikalni Rusi 2; radikalni Rusi, koji bijahu u slavenskoj kršćansko-narodnoj svezi 6, i 3 divljaci, koji su naginjali socijalistom.

Od zemaljskih sabora, koji sada zasjedaju, najzanimivije su sjednice sabora Dalmacije i Tirola. U Dalmatinskom saboru došlo je do oštrih izjava proti vladi radi poznatog željezničkog pitanja. Ogorčenost je proti vladi u svih strankah sabora tolika, da bijaše vladina osnova o novom nametu na državni porez na rakiju zabačena. Uzalud su zastupnici vlade nastojali zastupnike umiriti tim, da su im obećivali izgradnju bosansko-dalmatinske željeznice u što kraćem roku — zastupnici naroda ostaše neumoljivi. Nemanje zanimive su sjednice Tirola. Tamo su stupili u sabor zastupnici južnoga Tirola, Talijani nakon desetgodišnje odsutnosti. Došli su u sabor videći, da se vlada njihovom odsutnosti neda skloniti na to, da bi mi dala posebnu zemaljsku vladu za južni Tirol. Povratiše se u sabor s tom nakanom, da će obstrukcijom zapriečiti svaki rad sabora i tako vladu prisiliti, da njihovu zahtjevu zadovolji. Njemačka saborska većina izjavila je na usta svojih prvaka, da je sa svoje strane pripravna doći u susret težnjam južnoga Tirola. Zastupnici južnoga Tirola nastojati će zapriečiti prihvat vladine osnove o novom nametu na državni porez na rakiju. Oni kane za sada obstruirati tim, da utrude saborsku većinu mnogobrojnimi interpelacijami i dugimi govori. Talijanski listovi Primorja odobravaju taj način obstrukcije, te pjevaju slavospjeve svojim istomišljenikom iz južnoga Tirola. I to je dobro, da se zapamti.

U Štajerskom saboru bijaše izručena vladina osnova o novom nametu financijalnomu odboru, sastojećem od 12 članova.

U galičkom saboru izručena bijaše ista osnova proračunskom odboru.

U skupštini čeških pouzdanika, obdržavanoj 16. dana u Pragu, kazao je mladočeski prvak dr. Herold, da mora biti geslo českoga naroda u sadašnjoj izbornoj borbi: jedinstveni izražaj sveukupnoga naroda. Preporučiv slogu, reče, da ako se pokaže u predstojećih izborih razrovanost u narodu, onda u buduće neće moći zastupnici českoga naroda — pa bili oni koji mu drago — voditi obstrukciju, jer će kazati vlada, da je dosta razpustiti carevinsko vieće i eto gotovog razsula u mladočeskoj stranci.

U hrvatskom saboru u Zagrebu vodi se podrobna razprava o zemaljskom proračunu. Ta razprava potrajati će još koji dan, jer govori kod svake važnije stavke po više govornika.

Crna Gora. Sa Cetinja dobivaju bečki listovi viest, da je knez Nikola povodom četrdesetgodišnjice svoga vladarskoga jubileja uzeo naslov: kraljevska visost. Reć bi da pri tom neće naići na potežkoće, jer nosi i bugarski knez Ferdinand taj naslov, što ga izvodi odatle, jer pripada kući Koburg.

Srbija. Odsada bivšeg srbskog ministar Genčića, koji je odsudjen na 7 godina zatvora radi uvriede veličanstva i radi uvriede vlade, neće ostati, kako se čini, bez posliedica. Iz Biograda javljaju naime, da je njemački poslanik na srbskom dvoru barun Wäcker Gotter nakon izrečene osude, pristupio k osudjeniku te ovomu stisnuo ruku. Taj čin njemačkoga poslanika izazvao je u dvorskih i u vladinih krugovih negodovanje, te se već glasa, da će taj poslanik morati, da zapusti Biograd.

Bugarska. Ministar rata Petrov rekao je nekomu novinaru, da je u Bugarskoj to najveće zlo, što tamo vlada silno strančarstvo, čemu da nije toliko kriv sam ustav, koliko vriedjanje ustava. Obzirom na trajnost sadašnje vlade, reče ministar da je ona samo privremena. Glede predstojećih izbora reče, da će vlada svom silom štititi zakon i réd i da neće dopustiti, da se ikomu prieči sloboda izbora.

Mjestne:

Predplatnikom! Na izmaku smo stare godine. Preporučamo svoj gg. predplatnicima, da na dobu obneve predplatu za nastajuću godinu, starim pako dužnicima privezujemo na dušu, da ovrše svoju svetu dužnost, te podmire svoje zaostatke, da se time rieše brige i skrbi te neugodnih iznenadjenja. Time se preporučujemo, želeć vesele Božićne blagdane!

Radi Božićnih svetaka, koji padaju utorak i sriedu, izaći će buduci broj tekar u petak. — Da odštetimo čitatelje dodali smo prilog današnjemu i predprošlom broju.

„Avita coltura". U mjesto, da se srame svoje pobjede, gospoda Talijani izkazuju svoju „latinsku dvietisuć-godišnju civilizaciju" na razne načine, koji njih i njihovu djedovsku kulturu obsudjuju. Da dadu oduška svojoj oduševljenosti nad pobjedom kod užeg izbora u I. sekciji, zaprljali su našu tiskaru sa raznimi nacrti, koji su sve drugo nego duhoviti. Ovi izkazi talijanske kulture kažu veliku potrebu, da se već jednom u Puli uvede državna policija, jer pod dosadanjom policijom se protežira samo talijansko zulumstvo i talijanska nazovi-kultura.

Pišu nam iz Premanture. Ni ovaj put nije mogao učiniti od manje naš zviezdoznanac don Mattich, a da se ne pokaže protivnikom naše stranke. Bolestan tako, da nije mogao govoriti misu, digao se iz postelje i pošao u Pomer glasovati za talijansku stranku. To mu je laglje bilo, nego li se potruditi dva koraka pa reći misu, kako bi mu dužnost bila.

Nastavak u prilogu.

Dolazak vlakova u Pulu.

8·25 prije podne iz Čerovlja.
1·— po podne osobni iz Trsta, Herpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.
9·40 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11·10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

Odlazak vlakova iz Pule.

5·20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.
2·15 po podne osobni za Rovinj, Divaču.
6·15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. družtvo.

Pruga Rieka—Trst.

Polazak			Luka	Povratak		
Dol.	Odl.	Dan		Dan	Dol.	Odl.
—	7·—	Srieda	Rieka	Ponedjeljak	3·20	—
7·45	7·55		Opatija		2·35	2·45
8·15	8·20		Lovran		2·10	2·15
8·45	8·55		Mošćenice		1·35	1·45
9·20	9·25		Berseč		1·05	1·10
10·10	10·25		Rabac		12·05	12·20
11·55	12·30		Cres		10·—	10·35
4·30	6·—	Sr. Čet.	Pula	Ned. P.	2·30	6·—
6·30	6·40	Četvrtak	Fazana	Nedjelja	1·50	2·—
8·10	8·30		Rovinj		11·50	12·20
9·40	10·—		Poreč		10·10	10·40
12·20	12·40		Piran		7·20	7·50
2·—	—		Trst		—	6·—

Pruga Rieka—Pula.

—	7·—	Svaki ponedjeljak i petak	Rieka	Svaki utorak i subotu	3·20	—
7·30	7·40		Opatija		2·40	2·50
7·55	8·05		Lovran		2·15	2·25
8·35	8·45		Mošćenice		1·35	1·45
9·—	9·10		Berseč		1·10	1·20
9·55	10·05		Rabac		12·15	12·25
11·20	11·50		Cres		10·30	11·—
3·50	—		Pula		—	6·30

Pruga Rieka—Lošinj.

—	8·—	Srieda	Rieka	Četvrtak	2·35	—
8·30	8·40		Opatija		1·55	2·05
8·55	9·05		Lovran		1·30	1·40
9·35	9·45		Mošćenice		12·50	1·—
10·—	10·10		Berseč		12·25	12·35
11·40	12·—		Cres		10·35	10·55
1·15	1·25		Martinšćica		9·10	9·20
2·10	2·20		Osor		8·15	8·25
4·05	—		Mali Lošinj		—	6·30

Pruga Rieka—Krk.

Svaki dan.

—	12·30		Rieka		9·20	—
1·30	1·40		Omišalj		8·10	8·20
2·20	2·30		Malinska		7·20	7·30
3·—	3·10		Glavotok		6·40	6·50
4·—	4·10		Merag		5·40	5·50
4·50	—		Krk		—	5·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Pula.

Svaki četvrtak.

—	7·—		Rieka		9·—	—
7·30	8·15		Opatija		8·15	8·30
12·30	—		Pula		—	4·—

Brza pruga Rieka—Opatija—Lošinj.

Svaku subotu.

—	7·—		Rieka		9·—	—
7·30	8·15		Opatija		8·15	8·30
12·30	—		M. Lošinj		—	4·—

Pruga Rieka—Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieke u Opatiju:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po „
Odlazak iz Opatije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
„ „ u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po „

Družtvo S. Topić i dr.

Pruga Trst—Metković—Kotor.

—	7·—	Četvrtak	Trst	Ponedjeljak	10·—	—
—	—		Izola*)		—	—
8·15	8·45		Piran		—	—
12·—	—·30		Rovinj		—	—
2·30	3·30		Pula		1·15	2·—
7·45	9·30		M. Lošinj	Nedj.	8·15	9·—
2·30	5·30	Petak	Zadar		2·45	3·30
1·30	5·30		Spljet	S. N.	2·—	5·—
7·—	9·—	Ned.	Metković	Č. P.	3·—	7·30
11·30	—	Pon.	Kotor	Srieda	—	9·—

*) Od 1. aprila do konca oktobra tiče se Izola redovito zadržav dolazak za sat u Piran, Rovinj, Pula i Mali Lošinj pri polasku.
Od 1. novembra do konca marča pristaje se u Izoli možebitno.

Pruga Trst—Korčula.

—	7·—	Nedelja	Trst	Petak	6·15	—
1·—	2·30		Pula	Č. Pet.	11·—	—·15
6·30	7·45		M. Lošinj		6·—	7·—
—·30	3·—	Pon.	Zadar		11·15	1·15
10·15	1·30		Spljet	Sr. Č.	9·—	4·—
—·30	—	Utor.	Korčula	Utor.	—	2·30

Družtvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj—Trst.

Svaki ponedjeljak, sriedu i petak.

—	6·—	Pon.	Rovinj	Sried.	8·40	—
6·35	6·40	„	Osor			
7·10	5·45	Po. Ut.	Poreč	U. Sr.	7·—	7·30
6·25	6·30	Utor.	Novigrad	U.	6·15	6·20
8·—	8·05	„	Piran	„	4·40	4·45
9·15			Trst		—	3·30

Isti je red za sriedu i petak.

Pruga Pula—Trst.

Svaki dan.

Odl.		Dol.
6·30	Pula	2·42
7·15	Fazana	2·—
8·32	Rovinj	12·42
9·17	Vrsar	11·50
9·49	Poreč	11·50
10·39	Novi grad	10·10
11·20	Umag	9·20
12·09	Salvore	8·42
12·50	Piran	8·10
2·45	Trst	6·50

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu“ po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan ista.

Svieće od pčelinjeg voska

sa jamčevinom od K 2000

preporučam č. svećenstvu, crkvenim upravam slavnom općinstvu uz cienu: *kg* po K 4·90

Voštene svieće i duplire I (austrijski sastav)	4·40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3·—
Svieće i duplire II	2·40
Tamjan lacrima I	2·40
„ „ II	2·—
„ granis	1·20
Povošteno platno za oltare	2·—

Stienji i stakla za vječno svjetlo po običnoj su cieni.

Naručbe u vriednosti od 20 K naprieđ, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 3%.

Sa odličnim štovanjem

J. KOPAČ,

Ulica sv. Antona 7. Gorica.

Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti

influenci, kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 50 para.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,

Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.

Rodoljubi!
Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Jedini

IZVOZ NARAVSKOG VIŠKOG VINA

crnog i bielog ponajboljih vrsti.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina i izvoz vina u Puli (Istra).

Cienici šalju se na zahtjev badava i prosto poštarine.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao

na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,

u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, *krojački majstor.*

L. Malitzky

Pola, Via Sergia 65. – urar i srebrnar – Pola, Via Sergia 65.

preporuča

bogatu zalihu

žepnih i sobnih satova raznih kovina i vrsti, dalje svakovrstnih zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena, naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba itd., sve najprikladnije

za darove o priliki sv. potvrde (berme).

Knjigotiskara i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje

koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svijuh tiskanica za župne i občinske urede,

kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice

za štedovna i zajmovna družtva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak i poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.

Težko ucviljenim srcem javljamo svoj rodbini, prijateljem i znancem, da je naš premili i nezaboravljeni otac, djed i tast, gospodin

JAKOV MANKOČ,

dne 17. t. mj. nakon kratke ali težke bolesti, providjen svetotajstvi za umiruće u 89. godini svoje dobe Bogu predao svoju dušu.

Pogreb miloga pokojnika bio je 19. t. mj. u 3 sata poslije podne iz kuće žalosti ulica Fontana br. 4.

Nezaboravnoga pokojnika preporučamo blagoj uspomeni.

Trst, dne 18. decembra 1900.

Ucviljena svojta.

Javna zahvala.

Svim koji su nam bili, bilo prigodom dugotrajne bolesti na ruku, bilo koji su nas tješili prigodom smrti našeg neprežaljenog gospodara

Petra Boža Kaftanić,

a naročito veleč. gg. popu Antonu Andrijčiću, župniku i popu M. Milovčiću kapelanu, koji su pri zadnjih časovih života pouzdanjem u Boga molitvama kriepili i svetotajstvima umirućih providili, veleuč. g. dr. M. Ožboltu, koji je nastojao znanjem i vještinom, da mu spasi život, članovima bratovšćina sv. Ivana, koji su korporativno pogrebu prisustvovali i častnoj braći trećoredcima koji su ga molitvama Bogu preporučali, kao i svim inim dobrim dušama, koji su ga sproveli do hladnoga groba, budi ovim naša najsrdačnija hvala a od Boga naplata.

BAŠKA, 15. prosinca 1900.

Tugujuća obitelj.

Javna zahvala.

Podpisani zahvaljuju se iz dubine težko ucviljenog srca svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su prigodom smrti i pogreba njihovog premilog i nezaboravnog otca, djeda i tasta gospodina

JAKOVA MANKOČA,

njemu izkazali zadnju počast a nam na razne načine nastojali olakšati težku bol, Bog platio stostruko svima!

U TRSTU, dne 20. decembra 1900.

Raztužena svojta.

Našu zahvalu

ponajljepšu izrazujemo svim nama naklonjenim poznatim i nepoznatim p. n. naručiocem, osobito pako veleštovanomu žensivu, koje sa takovom odlučnošću po svim trgovinama zahtjeva naše tjestenine.

Il. Bistrica, u oktobru 1900.

Sa podpunim štovanjem
Žnideršič & Valenčič.

JOSIP POTOČNIK

Via Giulia broj 5. u Puli. Via Giulia broj 5.

Telegr.: POTOČNIK, Pola.

Skladište **glinenih peći** i **štednjaka.**

Preuzimlje svakovrstne radnje zasjecajuće u taj obrt.

Zastupnik tvornice pokućstva J. J. Naglas-a u Ljubljani.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasliednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni ljekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheumatizmu, kalanje i trganja u kostih, ukočenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, kostenom poganecu, probadanju, svakovrstnim nazebam. Ciena 80 novč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojom se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsih, plućih, težko disanje, promuklost u grlu, slpljivost. Ciena 80 novč.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bliedoći, skrofuloznosti, podbuhlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. Ciena flašici 3 forin.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom odčišćuje krvulatenica, popravlja i okriepljuje želudac i ublažuje glavna bol oblakšava teginja ili mučnina, tjera napuhlost i vjetre, odklanja se bol u slizici, želudačne grčeve, žutica, grozica ili zimnica, zavijanje ili grižnja u trbuhu. Tko ovu tolli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije sačuvat će si zdravlje, tjelesnu snagu i zapriečit i tazne bolesti. Ciena flašici s naputkom 50 novčića

Prah za blago ili za marvu, za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objačivanje želudca i probave, kada blago neće rado žderati pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mlieka, koji postaju čilji i jači. Ciena jednom omotu 45 novč.

Švajcarske pilulice najsigurnije sredstvo za čišćenje i snaženje želudca ili štomaka i crjev, za otvaranje, proti zapeklini, navali krvi u glavu i prsa, tromost ili težini. Ciena škatuljici 70 novč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, ugrčenim, nategnutim žilam, ukočenosti i uteklini poslie težkoga napora, za oblačivanje i okriepljivanje žila i živaca, 1 flaša 80 novč.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju se zubi od kvarenja, zapriečuje i ublažuje zubobolja, ucvrstićuje meso oko zubi, rasfriškuje usta, uklanja neugodan vonj. 1 flaša 60 nč.

Fina smrekova esencija. (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, za dihanje i za plućobolne. Po 50 novč.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvršćuje i hrani korenje vlasi, odstranjuje prhuti i pospješuje rast kose. 1 flaša 80 nč.

Mast proti lišaju, krastam perućini i ozepotinam. 1 lončić 50 novč.

Antisudin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedljini. Škatulja 50 novč.

Tinktura za kurje oči izvrsno sredstvo. Ciena 50 novč.

Dra Spitzera pomast za lice proti sunčanim piegam ili škrovom, odstranjuje prekomjerno rumenilo lica i nosa, hrapavost, odpadne na licu; proizvadja gladkost, nježnost; bjeloću i finoću obraza i ruku. Ciena većem lončiću 1 forin. K tomu spada još borakser sapun po 40 novč.

Puder-eglantine najbolje sredstvo, za poljepšavanje i pomladjivanje lica te posve neškodljiva i vrlo ugodnog mirisa. Nagradjen na Pariškoj izložbi sa začastnom diplomom. Dobiva se u boji bieloj, rumenastoj i žutkastoj. Ciena kutiji 1 for.

Savon eglantine. Najfiniji sapun od svih sapuna. On osvježuje te pomladjuje lice. Sastavljen je od najčistih tvari, a odlikuje se vanredno ljubkim mirisom. Jedan komad stoji 50 novč.

Creme eglantine jest izvrstno sredstvo proti svim mrljama lica, kao što su prištići, sujedice, crvene mrlje, piege, upora kora i. t. d. Uslied svoga kemičkog sastava, ta se Eglantine mast nikada ne pokvari te po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima. Ciena lončiću 1 forin.

Eau eglantine jest izvrsna i iskušenom prokušana voda za kosu. Njom se zapriečava ispadanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ujačava vlasište. Ova voda posjeduje takodjer i to svojstvo, da podieljuje kosi liep naravan sjaj. Ciena boci 1 f. 15.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi šire po sobi preugodan miris. Flašica 50 n.

Otrov ili čemer za stjenice i kimake. Flašica 50 novč.

Antitobrilo od Kodinisa proti gromači ili ... Manja bočica 70 novčića.

Tko naruči od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapune; praške za gospoje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tiestine za zube od kojih zubi pobieljuju; Spužve za umivanje, kefice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojeza rane, pojase, kiruržke sprave; Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglašene medicinske specijalitete.

LJUBLJANSKA **KREDITNA BANKA** U LJUBLJANI **Spitalska ulica br. 2.**	**Kupnja i prodaja** svih vrsti renta, državnih papira, založnih pisama, srećaka, novaca, valuta, i. t. d. uz najkulantnije uvjete.	**Posudjuje na vriednostne papire** uz nizke kamate. **Osjegurava** proti gubitku na kurzu. **Promese** za sve vučitbe.	**Primanje novčanih uložaka** na **uložne knjižice,** na **tekući račun,** i na **girokonto** sa $4^1/_2$% kamatima od dana **uloška do dana dignuća.** **Eskomptira mjenice najkulantnije.** **Burzovne naručbe.**

† **F. M. Basilisco,** župnik stolne crkve u Puli, umro je prekjučer u 72. godini. Pokopan bio je danas prije podne. R. I. P.

Pokrajinske:

Imenovanje. C. kr. poštanski oficijal i ravnatelj poštanskoga ureda u Kopru g. Alfons Schlechter imenovan bijaše poštanskim upraviteljem tamo.

† **Jakov Mankoč.** Dne 17. t. mj. zatvorio je svoje trudne oči nakon kratke ali teške bolesti providjen sv. Otajstvi za umirućе g. Jakov Mankoč, bivši veletržac sa lesom i poglavica na daleko poznate slovenske obitelji u Trstu.

U mladosti došao je goloruk u Trst ali neumornom radinosti, uztrajnosti i uzornim poštenjem stekao si je liep imetak, što ga je namro svojoj djeci. Nu on je namro Slovencem Trsta veću dragocienost nego li je hladni novac, namro im je uzornu slovensku obitelj, mnogobrojnu djecu, unučad itd., kojimi se ponose Slovenci Trsta i koji se odlikuju zamjernim rodoljubljem i čelićnim poštenjem.

Dičnomu starcu Jakovu podielio Pravedni vječni pokoj a njegovoj teško ucviljenoj svojti naše najskrenije saučešće!

Izbori pod oružanom silom. Iz Oprtlja primili smo dne 17. na večer brzojavnu viest, da je tamo započeo ponovni izbor fiducijara za V. kuriju uz silne strogosti. Oružnici da su zatvorili gradić na uru daleko. Tudjinci i neizbornici da nemogu u Oprtalj. Kasnije doznasmo, da je 35 oružnika zaposjelo sve ceste i putove daleko izvan Oprtlja. Ali neimamo ništa proti tomu, da državna oblast pazi na mir i red i oružanom silom svuda tamo, gdje je pogibelj, kao što bijaše u Oprtlji kod svakih izbora, za slobodu i život izvanjskih izbornika. Nu takova strogost morala bi vladati i u samom mjestu izbora. Naši izbornici bijahu doduše pušteni u mjesto, ali tuj bijahu izvrgnuti napasti mjestnih agitatora i oprtaljske nazovi-gospode. Našim kolovodjam nebijaše dopušten ulaz u Oprtalj i tako bijahu naši izvanjski izbornici izručeni na milost i nemilost bezdušne talijanaške gospode. Tako je lahko slaviti izborne pobjede.

„Pobjeda“ u Oprtlju“ — tako su glasile talijanske brzojavne viesti sriedu večer iz Oprtlja o tamošnjem ponovnom izboru za V. kuriju. Mi još neznamo kako su talijanaši u Oprtlju došli do „pobjede“ i neznamo si nikako tu „pobjedu“ protumačiti. Znali smo naime iz najpouzdanijeg izvora, da bijaše naših izbornika kod prvog izbora 250 do 300, koji nisu mogli glasovati, znali smo nadalje, da su kod tog izbora imali talijanaši okolo 60 glasova većine, nu što je najvažnije, čuli smo u sriedu iz ustiju osobe, koja je sudjelovala kod prvoga izbora i koja pozna iz izkustva tamošnje okolnosti, **da je nemoguće**, da talijanaši pobjede, ako se bude zakonito postupalo i da imora imati naša stranka bar 50 do 100 glasova većine. Ipak se je dogodilo protivno! Kako je došlo do te najnovije talijanaške „pobjede“, kazati će nam naknadne viesti od tamo.

Bennati u Oprtlju. Od tamo nam pišu, da je glasoviti Bennati stigao u Oprtalj u subotu dne 15. t. mj. po noći, i da je tamo imao dogovore za talijanaškimi **kapotoni**. Donio je valjda sobom punu kesu i došao, da dade svojim zadnje naloge, kako se ima tumačiti i provadjati ona zloglasna **komanda Bartolieva „Osar tutto“**.

Bennati prespao je samo u Oprtlju i u nedjelju rano odputovao je natrag u Kopar. Došao je po noći i vratio se rano, da ga nepozvane osobe nevide i nečuju. Njegovo petovanje u Oprtalj nebijaše bezuspješno!

Novac je pobjedio u Oprtlju! Prijatelji iz raznih strana Oprtaljščine javljaju nam, da se je po cieloj občini javno novac dielio svakomu, koji je imao za talijanašku stranku glasovati. Novcem, da je kupljena većina talijanaških izbornika. Najsiromašniji izbornici dobili su po krunu, a uplivniji i bogatiji po više kruna.

Prvaci talijanaški govorili su javno, da moraju pobjediti — stojao ih taj izbor bilo što — jer da od njega zavisi konačna pobjeda za V. kuriju. Ovim viestim bilo bi težko vjerovati, a da neznamo iz najpouzdanijega izvora, kako je jedan visoki činovnik c. k. namjestničtva u Trstu pred svjedoci izjavio, da naša narodna stranka neće u Oprtlju ni kod ponovnog izbora fiducijara za V. kuriju pobjediti, **jer da su Talijani bacili silan novac medju narod.**

Nama je to priznanje rečenoga činovnika dobro došlo, jer tako doznajemo kako su talijanaši došli do „**pobjede**“ kod ponovnog izbora za V. kuriju u Istri sa strane Talijanom više nego li nam sklone i jer nam je to nepobitan dokaz, da znadu na c. k. namjestničtvu vrlo dobro kako dolaze istarski Talijanaši do „**sjajnih svojih pobjeda**“.

Iz tog priznanja visokoga činovnika c. k. namjestničtva dalo bi se stvoriti važnih zaključaka, ali mi to prepuštamo našim čitateljem, jer nećemo, da dademo ni najmanjeg povoda državnom odvjetničtvu, da s nami stupi u bliži doticaj.

Domaćim pustili slobodne ruke a vanjske držali daleko. Na drugom mjestu naći će naši čitatelj viest, kakve je politička oblast u Poreču poprimila mjere kod **drugog** izbora u Oprtlju. Tamo, nesamo da bijaše 35 oružnika, koji su našim neizbornikom pričili ulaz u mjesto Oprtalj, već je k izboru došao sam politički poglavar i sobom doveo drugog političkog činovnika.

Po nalogu političkoga poglavara u Poreču izdao je načelnik oprtaljski proglas, kojim se zabranjuje ne samo ulaz u Oprtalj, nego i u pojedine porezne občine ili u naša sela svim tudjincem, koji bi tamo došli radi agitacije.

Evo tog **fermana** načelnika Oprtaljskog.

„N. 1956.

Avviso.

Si porta a pubblica notizia in seguito a decreto 2 Dicembre 1900 N. 8811 dell'i. r. Capitanato distrettuale di Parenzo, che nei giorni di elezione 17, 18 e 19 Dicembre a. c. sarà vietato il soggiorno nel territorio del Comune di Portole a tutti i forestieri, che unicamente per scopi di agitazione volrebbero introdursi nelle singole ville e paraggi del detto Comune. Coloro che non si allontaneranno sopra diffida degli organi di sicurezza verranno allontanati colla forza e secondo il caso anche arrestati.

Dal Municipio di Portole
li 4 Dicembre 1900
L. S. Il Podestà
Antonaz“

Gospoda kod političke oblasti u Poreču sjetiše se tekar kod **ponovnog** izbora, da treba baciti na oprtaljsko izborno polje veliku oružanu silu i da se mora zabraniti tudjincem ulaz u naša sela, ali to jedno i drugo imalo se bar dielomično provesti već kod prvotnog izbora.

Ovakve mjere kod ponovnog izbora u Oprtaljščini čine nam se kano i zvonenje na tuču ili dolazak k misi poslije podne.

Da je g. kotarski poglavar kod prvotnog izbora poduzeo stroge mjere i da je sam došao vršiti službu izbornog komesara strogo i nepristano, nebi mu bilo trebalo kod ponovnog izbora izdavati dekrete ni dovažati na Oprtaljščinu onolik broj oružnika, koji nisu mogli domaćim talijanašem zabraniti u Oprtlju, da agitiraju, kupuju i šliepare po miloj volji.

Iz zemaljskoga školskoga vieća za Istru. Iz talijanskih novinah doznajemo, da je c. k. zemaljsko školsko vieće za Istru imenovalo u zadnjoj svojoj sjednici sliedeće učitelje odnosno učiteljice: L. Petronio i C. Baldessarini učitelji I. reda; K. Corubul i B. Schlossen-Streglich učiteljicami III. reda kod pučkih škola u Puli. Jakova Sladonju nadučiteljem II. reda kod pučke škole u Gračišću; C. Solaro učiteljem II. reda kod pučke škole u Cresu; C. Gnot u Piranu i Petra Starića u Novoj Baški stalnimi podučitelji.

Zaključeno bijaše, da se ponovno otvori natječaj za mjesta ravnajućih učitelja u Barbani i u Bernu, te uzajemno premještenje učiteljica I. Paulazzi u Bertonigliu i A. Battig u Ciltanovu.

Ravnajućemu učitelju u Momjanu J. Coslovichu podieljen bijaše jednogodišnji dopust, da zauzme mjesto privremenog učitelja na poljodjelskom zavodu u Poreču.

Nebijaše uslišana molba jednog umirovljenog učitelja, da se ga uzpostavi u službu.

Odlučeno bijaše glede zamjenika nadučitelja pučke muške škole u Voloskom dok bude ovaj vršio službu c. kr. kotarskog školskog nadzornika.

Riešene bijahu molbe djaka c. kr. gimnazije u Puli, Kopru i Pazinu, te c. k. naučke škole u Lošinju radi oslobodjenja školarine.

Razpravljeni bijahu sliedeći utoci: zemaljskoga odbora proti razširenju škole u Sv. Petru u Šumi; jednog učitelja proti odmjerenju mirovine i jednog ravnajućeg učitelja proti svoti doznačene mu doplate.

Riešene bijahu molbe dvaju učitelja, da im se povrati ili odbije od pristojbe, plaćene za mirovinsku zakladu.

Primljeno bijaše na znanje izvješće o nadzoru zemaljske realne gimnazije u Pazinu i talijanskih škola tamo.

Zaključeno bijaše, da će se predložiti c. kr. ministarstvu prosvjete, da ustanovi mjesto vjeroučitelja za državnu pučku školu u Puli.

Fr. Malusa dozvoljeno je, da otvori dječji vrt u Rovinju.

Polgodišnji doplatci bijahu doznačeni jednom učitelju srednjih škola i jednom pučkom učitelju; konačno bijaše podieljena podpora i odšteta nekojim pučkim učiteljem radi bolesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda sabrano u veselom družtvu vrlih članova zanatske „Sloge“ u gostioni g. I. Slavića na Kantridi za izlicitirani paket tabaka od 7 novč. iznos od K 8·70.

Nova komedija. Kako je poznato, bio je ove jeseni položio čast načelnika grada Pule g. Rizzi — jer su mu njegovi prijatelji u gradskom vieću njesto prkosili. Čim smo doznali za odluku g. načelnika, priobćili smo u našem listu viest pod gornjim naslovom t. j. da je to samo komedija i da će se g. načelnik opet vratiti na udobnu načelničku stolicu. Nije prošlo ni 8. dana i g. Rizzi sjedio je opet medju svojimi vjernimi na načelničkoj stolici. Podkadili mu malko njegovi drugovi u zastupstvu i u njegovom stanu te on se srelan i zadovoljan vratio u njihovo kolo.

Za njim hotio se povesti i njegov lošinjski drug. g. **Vidulich**. Neznamo da li mu je poznata ona naša poslovica, koja kaže, **da je žaba digla nogu kad je vidila da podkivaju konja**, ali svakako je morao nanj uplivati uspjeh odreknuća njegova prijatelja Rizzi-a. Kad je ovomu uspjelo vratiti se na načelničku stolicu, zašto nebi i njemu. G. Vidulich je dakle — valjda u toj nadi — dao ostavku a njegovi drugovi iz zastupstva podkadiše mu najprije u gradskom zastupstvu a kasnije u njegovom stanovanju. On, mehkoga srca nije mogao učiniti od manje nego vratiti se na načelničku stolicu, koja je melika i topla i na koji se nezasjeda tako lahko.

Mi neznamo boljeg označenja takvog postupanja nego li je onaj na čelu ove viesti. Gg. Rizzi i Vidulich mogu si uzeti na njihovu **ozbiljnu** ostavku patent, te pozvati javno talijanske načelnike Istre, da ili i oni u tom sliede, čim im nebudu drugovi u zastupstvu zadovoljili svaku voljicu i izpunili svaku željicu.

Prisjednici kod pomorske vlade u Trstu. Ministarstvo trgovine imenovalo je na predlog trgovačko-obrtnike komore u Trstu brodo-graditelja g. L. M. Scopinicha prisjednikom kod pomorske vlade u Trstu i potvrdilo je u istoj časti gg. Josipa Miklavčića, Calista Cosulicha i Petra Pippetti-a izabrane od trgovačkih komora u Trstu i u Splitu.

Na uspomenu pok. Jakova Mankoč, trgovca u Trstu, darovala „Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu“ iznos po kruna 10 — obitelj gosp. Ivana Bunc u Pazinu i dr. Dinko Trinajstić.

Iz Dekana nam pišu kod Kopra dne 18. tek. Naš veleljubljeni i od svih poštovani g. nadučitelj Ivan Kuret obolio je pogibeljno na tifusu, te ga ta težka bolest drži prikovana na postelji već četvrti tjedan. Kako čujemo, pogibelj je bila smrtna (42° groznice) a li se je sada bolest obrnula na bolje, jer je nade, da će do mala ozdraviti, što Bog daj čim prije! Njegova smrt bila bi grozna katastrofa za njegovu mnogobrojnu obitelj i nenadomjestiv gubitak za ovdješnji slovenski narod, za kojega se je uviek žrtvovao i radio neumorno.

Imenik gostova u Opatiji. Iz posliednjega imenika gostova u Opatiji doznajemo, da bijaše tamo od dne 1 septembra 2349 stranaka sa 4042 osobe.

Dne 5. t. mj. bijaše u lječilištu u Opatiji 640 osoba.

Iz sv. Lovreča na Labinštini pišu nam 12. t. mj. Doznali smo, g. uredniče, od pouzdane osobe, da je nepoznati nam nitkov ružno oklevetao našega g. župeupravitelja u nekom smradnom talijanskom listiću u Puli. Mi njegovi župljani nemožemo od manje a da ga od te talijanaške klevete operemo, premda njegov čisti obraz netreba naše vode.

Sve one klevete, sva ona ocrnjivanja u rečenom talijanaškom listiću nisu drugo nego proste izmišljotine, koje je moglo napisati samo podlo i propalo stvorenje.

Naš g. župe-upravitelj ponašao se je prije izbora, za izbora i poslije izbora fiduciara kano pravi svećenik, komu neće prigovoriti nitko pošten i pravedan. On se nepača u tudje poslove već toliko, koliko mu njegova služba nalaže. On nam je doduše nekojim rekao svoju misao o izborih, nu nit je nagovarao koga proti talijanašem niti molio koga za naše.

Njegovi i naši protivnici, kano i neprijatelji vjere i crkve nemogu ga vidjeti medju nami, jer znaju, da je dobar pastir, koji vrši točno svoje svećeničke dužnosti i neda se zavesti na stranputice od nikoga. Mi smo radi tih njegovih kriepostih svi zahvalni a hvalimo i njegove crkvene poglavare, što nam dadoše takva dušobrižnika.

Klevetnikom, zlobnikom i prodancem dovikujemo pako neka puste na miru nas i našega svećenika, jer se njihovo blato nehvata ni nas ni njegova poštena lica.

Mi znamo doduše koja je njihova namjera, ali se nadamo, da im djavolske spletke neće uspjeti. Oni bi rado, da nas posvade sa svećenikom i da njega omraze kod njegovih poglavara. Ali ni jedno ni drugo nesmije im poći za rukom, jer ga dobro poznamo mi i njegovi poglavari. Pamet dakle u glavu smradni klevetnici!

K predstojećem popisu pučanstva. Radi izbornih posala nismo uz najbolju volju mogli, da posvetimo više pažnje i predstojećemu popisu pučanstva u Istri, tomu vrlo važnomu za nas pitanju.

Pisali smo doduše i nedavno o tom pitanju ali priznajemo rado i sami, da se nije učinilo s naše strane za poduku našega puka u tom poslu, koliko bi se bilo bez dvojbe učinilo, nebijasmo izbori zaokupljeni.

Popisi će se obaviti koncem ove i prvih dana buduće godine.

U Istri razplesti će opet naši dobri susjedi svoje pogibeljne nam mreže, da u iste što više našega naroda uhvate. Dogoditi će se opet po svoj prilici, da će čitava hrvatska sela primjerice u političkom kotaru porečkom upisana biti kano čisti Talijani, jer ih neće nitko pitati kako doma govore i kako se Bogu mole, već će doći agitatori talijanskih občina, te će pitati: parlè italian? na što će budi koji član obitelji odgovoriti sa zlosretnim ši! i eto ti pretvorene čisto hrvatske obitelji u čisto talijansku.

Upozorujemo radi toga naše prijatelje i istomišljenike širom Istre, na otocih Lošinju, Cresu itd. osobito naš rodoljubno svećenstvo i požrtvovno učiteljstvo, da neuke poduče kako im se je vladati kod predstojećeg popisa pučanstva. Svaki naš čovjek, koji znade talijanski i koji bude upitan od talijanskoga komisara, da li znade talijanski, neka slobodno kaže da znade, ali da mu je materinski ili občevni jezik hrvatski, da se ovim jezikom služi u obitelji i u crkvi i da zahtjeva, da se tako u odnosnu tiskanicu zapiše.

Zakon predvidja zloporabu kod popisa pučanstva i svatko onaj, koji nepostupa strogo po propisu, biti će kaznjen.

Političkim oblastim preporučamo, da strogo paze nek se vrši zakon, jer nije pravo ni dostojno, ako občinski odaslanici radi nemara javnih oblastih počinjaju nepravilnosti nezakonitosti. Zakon nek se vrši strogo i nepristrano pak neće biti nikomu prigovora. Za svaki eventualni nepravilan ili nezakonit korak kod popisa pučanstva pozvati ćemo krivca na odgovornost — budemo li zanj doznali.

Nesreća kod izbora u Oprtlju. Oružnički stražmeštar g. Pilat iz Pazina, bio je u službi kod ponovnog izbora u Oprtlju. Pozvan od političkog poglavara, koji je sudjelovao kod izborne komisije, da mu dade potrebite naloge, vraćao se iz izborne dvorane po stubah, na kojih se je podrsnuo i tako nesretno pao, da se je težko na glavi ranio.

Skupo zasjedanje. Iz talijanskih novina doznajemo, da je stojalo zadnje zasjedanje istarskoga sabora 11·285 kruna i 25 filira.

Komu je poznato, kao što je nama, da u tom zasjedanju nebijaše baš ništa koristna stvoreno za siromašno pučanstvo Istre, uzkliknuti će s nami zajedno: Kolika škoda za tolik novac bačen u more!

Nebi li bilo pametnije, da se onim novcem sagradi nevoljnomu narodu kakav vodnjak, kakav put ili kakva škola?

Jeli moguće? Pod ovim naslovom priobćili smo u 86. broju našega lista viest, u kojoj smo pripoviedali, kako se je talijanski zastupnik Istre pohvalio, da mu bijaše na odličnom i odlučnom mjestu obećano, da će ovaj put Istra poslati u Beč 4 talijanska zastupnika, a Hrvati i Slovenci samo jednoga.

Rekosmo nadalje, da je tomu glasu težko vjerovati, dapače skoro nemoguće, ali da se nebi čudili kad bi se to dogodilo, jer nas više nikakav dogodjaj u Istri iznenaditi nemože.

I nismo se varali! Talijanski zastupnik bijaše dobro obaviesten i na odličnom i odlučnom mjestu održali su obećanje ili zadanu riec. Istarski Talijani tajiti će javno, da bijaše ikakva dogovora, sporazumka ili obećanja, ali to će im samo čuci moći vjerovati.

Mi smo dapače čvrsto uvjereni, da je talijanska stranka Istre po svojih najuglednijih članovih već izkazala na odličnom i odlučnom mjestu svoju harnost na održanom obećanju, jer nam javljaju iz Trsta prijatelji, da su ovih dana na odličnom i odlučnom mjestu vidjeli talijanske prvake iz Istre, gdje su se šuljali i motali, i gdje su bez dvojbe dali oduška svomu čuvstvu zahvalnosti priznanja, zajedničtva — a možda i pobratinstva!

Šta nije dakle u Istri moguće? U Istri nije više ništa nemoguće ili u Istri je sve moguće!

Za oproštenje od čestitanja podario je veleuč. g. dr. Dinko Vitezić, odvjetnik u Ktku po 4 krune za Družbu sv. Cirila i Metoda, za Bratovšćinu hrv. ljudi i za Djačko pripomočno družtvo u Pazinu.

Za odkup od čestitanja prigodom božićnih blagdana i nove godine priposlao nam je g. M. Mandić iz Trsta 4 krune na korist „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru".

Odkup od čestitanja. Povodom božićnih blagdana i približavajuće se nove godine pozivljemo po davnom običaju sve prijatelje naše siromašne učeće se mladeži, da nezaborave na nju ni ove godine. Mjesto troška na pisma i dopisnice lahko se odkupi svatko makar i malenom svoticom na korist „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri" ili na korist „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru".

Svakomu prijatelju pučke prosvjete biti će stalno milije ako uzčita u naših novinah, da mu je rodjak il prijatelj podario ma i malenu svoticu na korist kojeg našeg dobrotvornog družtva, nego li da je onaj novac potrošio sa papir, omote, biljege itd. Deder dakle rodoljubi širom hrvatskih pokrajinah sjetite se povodom blagdana i promjene godine i vieka naše sirotinje, koja čami u tmini neznanstva, jer njoj nedaju njezini gospodari i nazovi prosvjetitelji do svjetla i nauke.

Kod prijateljskog stola, na sastancih, u privatnih družtvih posegnite u žep pak žrtvujte koji novčić za našu sirotinju, kojoj mogućnici neće da pomognu.

Na Vas osobito, velevriedne kćeri hrvatskoga naroda, obraćamo se vrućom molbom, da se zauzmete za naša dobrotvorna družtva, koja imadu toli plemenitu zadaću. Vi ste kao majke, sestre, zaručnice itd. tankoćutne i milosrdne pak neodrecite ruke pomoćnice našoj djećici, koja uzdižu k Vam svoje ručice, te Vas vruće mole za komadić duševne hrane. Bez Vaše pomoći, dične majke i sestre, težko našoj sirotinji!

Iz drugih krajeva.

Novi predsjednik jugoslavenske akademije u Zagrebu. Nakon smrti nezaboravnog ravnatelja Torbara ostalo je izpražnjeno mjesto predsjednika jugoslavenske akademije u Zagrebu. To odlično mjesto najprvoga prosvjetnoga zavoda u Hrvatskoj bijaše popunjeno dne 13. t. mj. na glavnoj skupštini akademije. Imenovan bijaše naime predsjednikom akademije sveučilištni profesor, poznati naš povjestničar i na glasu učenjak g. Tadija Smičiklas.

Ovo imenovanje pozdraviti će veseljem ne samo svi Hrvati nego i naša braća Slaveni, kojim je poznato ime našega prvoga povjestničara.

Ugladjenost talijanske mladeži. Kako javljamo na drugom mjestu, preminuo je ovih dana u Zadru naglom smrti jedan od prvaka hrvatske narodne, stranke zemaljski zastupnik i prisjednik g. vitez Vranković. Dne 17. t. mj. priredište mu drugovi i bolji dio zadarskog gradjanstva sjajan pogreb. Onoga dana imala je na zadarskom trgu udarati gradska glazba. Predsjednik sabora zamolio osobno načelnika grada, da bi za onaj dan obustavio glasbu. G. načelnik — premda odlučan Talijan — pristao je odmah na molbu saborskoga predsjednika. Nu to nebijaše po volji jednog diela strastvena talijanskoga gradjanstva i talijanskoj zadarskoj mladeži. To zagriženo gradjanstvo odsudilo je oštrimi ričmi posve pravilno postupanje gradskoga načelnika a zadarska mladež pošla je pred gradsku viećnicu bučiti i zahtjevati glasbu. Ta poludivlja mladež hljela je dakle i proti mrtvomu starcu demonstrirati i izazvati narod prigodom njegovog sprovoda. Pak neka nam tko reče, da se naši Talijani neponose punim pravom 2000 godišnjom kulturom!

Za zloglasno družtvo „Dante Alighieri". Rimske novine pišu zanosno o tom, kako se visoki talijanski krugovi upisuju u novije doba mnogobrojno u zloglasno družtvo „Dante Alighieri" koje pomaže nesretnoj „Legi" novcem raznarodjivati našu djecu i koje je stalno za sadašnje izbore u Istri doprinelo velikih svota. U to družtvo upisaše se u novije doba kao doživotni članovi: tajnik poslaničtva u Parizu markiz Paolucci, grof Donatello Gigliuci, senator Camerini, vitez Moschini, senator Garelli sa gospodjom, generali Driquet, De Cristofaro, Del Zio, Cantoni, Senise, Fusco, Bodis, Saluzzo, Cefali i Monteverde; zastupnici Cattafani sa pet sinova, Fiamberti, Callissano, Carboni, Cocuzza, Caldesi, Montagna, Salandra, Riccio i talijanski poslanik u Briselju komendator Cantagalli.

Ova imena svjedoče nam, da se i u najviših krugovih Italije podupire družtvo, koje je napereno proti našem narodnom obstanku. A što čine hrvatski visoki krugovi za siromašnu našu družbu sv. Cirila i Metoda?!

Ljubljanska kreditna banka u Ljubljani. U mjesecu novembru t. g. bilo je kod ljubljanske kreditne banke uloženih na uložne knjižice i na tekući račun 385.543 K 93 h, uzdignutih 180.762 K 43 h. Stanje svih uložaka je iznašalo je dne 30. novembra t. g. 718.304 K 11 h. Ukupni promet u mjesecu novembru iznaša K 12,615.590·86; Ukupni promet prva 3 meseca K 22.645.575·86.

Za hrvatskoga seljaka. Javljaju iz Zagreba: Kako je poznato, osnovao se je odbor vidjenih Hrvata, koji ima raditi, da se osnuje „Hrvatska polodjelska banka u Zagrebu". Taj je odbor sazvao 5. o. mj. širi krug rodoljuba iz okolice, da čuju njihovo mnienje, što i kako da se u tu svrhu poduzme, da se što prije ta liepa namisao ostvari. — Tu se skupilo više prijatelja naroda iz svećenstva i svjetovnjačtva. Razpravljalo se je u glavnom o tom, kako se ima stvar započeti, ili se najprvo ima osnovati centrala ili pojedine zadruge. Zaključilo se, da se u isto vrieme započme s obojim i da se za to upotriebi novac od 400.000 K, koji je stavila na razpolaganje l. hrv. štedionica. Kao centrala svih Reifeisenovih udruga biti će poljodjelska banka; a osniva se sa dionicama od K 50, a za nju treba najmanje 2 milijuna kruna. — U razpravi vidjelo se je, da je odbor udario na velike poteškoće radi neluja hrvatske inteligencije, ali je ipak nade, da će se i to popraviti, kada se počne raditi. Krasno i potresno je govorio zaslužni Hrvat župnik vlč. g. Šafran, koji u blagostanju seljaka vidi jedinu polugu napredka hrvatske domovine.

Sniženje ciene petroleuma. Opaža se na svietskih tržištih, da ciene petroleuma znatno padaju. U Bremenu je ciena pala za 14%. Kavkazkom petroleumu pala je ciena za 40%. Mora se iztaknuti, da se je uz ovo sniženje povisio znatno prekomorski prevoz petroleuma.

Uzrok ovomu sniženju valja tražiti u tom, što se na skrajnom izloku, a i drugdje danomice potrebuje sve to manje petroleuma, koga sve to više nadomještuju sa plinom acetilenom i elektricitetom.

Ovo sniženje ciena na najglavnijih svietskih tržištih znatno će oštetiti interese austro-ugarskih tvornica.

Englezko divljačtvo proti burskim ženam. Sam „Times" iznosi pismo, što ga kćerka generala Kronjea piše svojoj prijateljici u Londonu. Gospodjica Kronje Elli, stanovala je za vrieme rata na roditeljskom posjedu zajedno sa majkom. Otac i 4 njezina brota odoše odmah u rat, a ona je ostala s majkom i sestrom. Od 10. maja nisu ništa čule o ocu, a uza sve to prisilili su ih Englezi, da im kažu, gdje su im njihovi sakriti. „Dne 16 septembra — piše kći Kronjeova — ustavila se nedaleko našeg posjeda mala englezka četica. Drugi dan dodjoše k nam šest Engleza i zapovjedniše mi, da im kažem o ocu i braći, gdje su. Mi im rekosmo, da ne znamo. Onda zapovjedniše našim slogam, da iznesu naše pokućstvo, te kažu mojoj majci, da će upaliti kuću. Za seljenje dadoše nam 1 sat. Izmedi smo tek najljepše stvari, glasovir i neke dragocjenosti. Onda Englezi polijaše cielu kuću nekom upaljivom tekućinom i za čas ostade od ciele kuće sa svimi zgradami — pepeo. Milog našeg doma nije bilo više. Mi smo stajali i gledali vatru. Jedan Englez mi porugljivo dovikne: To zahvalite Krügeru i Stejnu. Zašto se nisu predali, čemu se bore ovi tatovi! Englezki vojnici tada razgledaše cielo pokućstvo, otvoriše sve pretince i odnesoše nam sve, što je bilo bolje i dragocjenije, te nas ostaviše sa praznim pokućstvom na polju. Cielu noć sprovela sam s majkom i malom sestrom uz naše pokućstvo pod vedrim nebom, dok je vjetar nosio nad našom glavom iskre sa gariśta našega doma. Drugi dan poslaše po nas Englezi kola, te nas odvedoše sa drugim ženama, kojima isto tako spališe kuće, u grad. Ondje imademo kuću, no ne dopustiše nam, da u njoj prenočimo. Odvedoše nas u bleemfontenski ženski tabor, gdje živimo u šatorima sa djecom u najvećoj biedi, nečistoći i skapavamo od gladi. Imade nas 500!

Hrvatsko pripomočno družtvo u Beču, izabralo je sliedeći upravni odbor za god. 1901.: predsjednik Marko Juraj Juhn, veleposjednik; podpredsjednik Ivan Gutunić, vinotržac; tajnik Miho Jerinić, stud. med.; blagajnik Marko Šebetić, inžinir; odborski zamjenici: Josip Semenić, trgovac, Milan Bechtali, stud. med.; revizori: Valerijan Riesner, inžinir, dr. Vladislav Vranjicani, Andrija Ferri, cand. jur.

Najstariji čovjek na svietu. Koliko je poznato, živi u sjedinjenih sjevero-američkih državah najstariji čovjek imenom Noah Roby, komu ima 128 godina.

Taj se nemože doista tužiti, da ga nije Bog nadario dugim životom!

Gnojenje umjetnim gnojem tako je u naprednih zemljah preotelo maha, da tvorenje umjetnih gnojeva sačinjavaju moćnu industriju, a uvoz salitre iz Amerike iznaša mnoge milijune. Za ilustraciju o objamu te industrije navesli ćemo, da samo jedno družtvo u Francezkoj („La Societe de St. Gobain") producira na godinu 45,000.000 kilgr. umjetnog gnoja, dakle po prilici 12½ vagona na dan. Može se dakle s radošću pozdraviti, da su se i ovdje našli ljudi, kojim je na srcu podignuće gospodarstvenih odnošaja u zemlji, te zasnovaše tvornicu, kojoj je glavna zadaća proizvadjati umjetna gnojiva.

Mi preporučamo našim gospodarom da se što obilnije s njim služe.

Književne:

Skladbe. Ovih dana izašlo je tiskom u Pragi glazbeno djelo (opereta) „Blago ili dva badnja večera" od P. Josipa Ptašinskoga. Češke novine su ovo djelo sliedećim načinom pohvalile: „Liepi ovaj igrokaz može se predstavljati na malom i velikom pozorištu. Glazba je krasna u slavenskom narodom duhu. Sadržaje mnogo pouke te je učinila na svakoga najbolji dojam. Preporučamo. „Dr. Josip Burian". Dobiva se kod Cyrillo-Methodejske knihtiskarny V. Kotrba u Zlatnom Pragu za 60 helera, partitura glazbena kod samoga pisca za 8 kruna. Doznajemo, da će od istoga auktora izaći doskora: „Istarska vila, ili 300 istarskih narodnih pjesama i plesova". Informacije dava i predbrojbe prima sam P. J. Ptašinski, župeupravitelj u Montrilju p. Tinjan (Antignana) Istra.

Primili smo za zahvalnošću: „Ilijada", po Homeru slobodno pripovieda Andrej Kragelj. U Gorici tiskom i nakladom Narodne tiskare.

Broj 89. U Puli, dne 28. decembra 1900. God. XXXI.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana napiše «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 36.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6·—, odn. 3·— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stiepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

IZBORNICI V. KURIJE ISTRE!

Za četvrtak dne 3. jenara 1901. pozvani ste, da izaberete zastupnika za carevinsko vieće iz V. ili obće kurije.

Naši birači hrvatske i slovenske narodnosti iz svih občina Istre dali su Vam punomoć, da glasujete po duši i savjesti i označili Vam već unapried osobu, koju biste imali izabrati za zastupnika u rečenoj kuriji.

Talijanska stranka proglasila je za kandidata V. kurije zagriženoga Talijana **Felice Bennati-a**, koji nepriznaje našemu narodu u Istri nikakvih pravica i kojemu je prva točka programa, da je Istra talijanska provincija.

Naša istarska hrvatsko-slovenska stranka postavila je za svojega kandidata **dra. Matka Laginju**, odvjetnika u Puli.

Izbornici! Izbor Vam nemože biti, niti nije težak.

Samo oni, koji hoće, da u Beču zastupa naš narod zagrižen Talijan, dati će svoj glas za **dra. Felice Bennati-a.**

Svaki, koji ćuti do svoga krsta, roda i jezika, dati će svoj glas za **dra. Matka Laginju.**

Dr. Laginja je sin seljačke ruke, naše krvi i našega roda, za kojega dobro već je do sada ulagao sve svoje sile.

Njemu dajte svoje glasove.

Izbornici! Naš kandidat V. kurije je:

Dr. Matko Laginja,

odvjetnik u Puli.

IZBORNICI!

Dajte dakle Vaše glasove dr. M. Laginji i osvjetlajte si tim poštena lica, pa šta Bog da i sreća junačka.

Pula—Trst, dne 28. decembra 1900.

Uredničtvo lista:

„Naša Sloga“.

Političko družtvo:

„Edinost“.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Izbori izbornika u Liburniji.

Žig sramote ćute svi pošteni i svjestni birači Liburnije poslie obavljenih izbora izbornika ili fiducijara.

U Liburniji su občine Kastav, Volosko, Veprinac, Lovran i Mošćenice sa Brsečem. Sve su napučene pučanstvom hrvatskoga jezika i hrvatske narodnosti. Samo nekoliko stotina ima onih, koji prem hrvatskoga porjekla izdaju se za Talijane. Ipak su u tih občinah izabrana za V. kuriju samo 32 fiducijara hrvatsko-slovenske stranke, a 22 talijanske stranke; za IV. kuriju pako 36 hrvatsko-slovenske, 14 talijanske stranke. Odlučili smo opisati te izbore u pojedinih občinah koliko znamo i možemo, da jih može svatko prosuditi, i da se crpi nauka za budućnost.

Počinamo sa občinom Mošćenice.

* * *

Prije tri godine je hrvatsko-slovenska stranka u občini Mošćenice—Berseč bila pobjedila. Ljetos je propala. Birača prikazalo se je prije tri godine mnogo manje nego ljetos. I samih naših bilo je ljetos daleko više nego prije tri godine. Došlo jih je ništa manje nego 256. Protivnika došlo je 275 tako da su pobjedili sa 19 glasova većine.

Podmukli čovjek, tajni saveznik talijanski, i štićenik oblasti načelnik Giovanni Descovich, sastavio je listine po svojoj glavi. Da nije pošteno mislio s listinami vidi se s toga, što početkom nije dozvolio prepisa listina, i što je to učinio jedva prisiljen na to.

Kad su tamošnji naši muževi imali prepis, morali su reklamovati za 58 birača iz same Bersečke župe.

C. kr. kotarski glavar Scarpa uvrstio je od tih 58 birača 31 u listine, dočim nije uvažio utoka za 27 birača, „jer da nisu od šest mjeseca nastanjeni u občini“. Svi ti 27 su iz Berseča ili iz Martine, označeni svaki sa kućnim brojem. Razlog koji se je naveo za to, da se jih neuvrsti u listine, nije u zakonu utemeljem. Zakonska ustanova, da mora biti svaki birač nastanjen u občini najmanje šest mjeseci, valja za ljude izvan občine, u občini nastanjene, a nipošto za domaće. Kad bi se tako uzimalo zakon kako ga je uzeo c. kr. kotarski glavar Scarpa, onda nebi nijedan putujući trgovac, nijedan poslenik poslujući izvan občine, skoro nijedan vojničkim dužnostim podloženi, imao nigdje pravo glasa, jer se svaki u šest mjeseci za dulje ili kraće kamo preseli. Iz Berseščine idu mladići i muževi najviše po moru, u koliko neidu takodjer na periodične vojničke vježbe. Po mnienju c. kr. kotarskoga glavara, imali bi svi ti izgubiti izborno pravo za to, jer idu po svietu zasluzbe tražiti, i jer idu cara i kralja služiti. Al toga zakon nezahtjeva, nit nemože zahtjevali po zdravom razumu. Domaći občinari, ako su doma makar i mjesec dana, ili čak i jedan dan, na dan izbora, imadu pravo glasu, i pravo vršiti ga.

I eto već rečenom odlukom c. kr. kotarskoga glavara išlo je izgubljeno toliko glasova koliko bi bilo dovoljno, i više, da predobije hrvatsko-slovenska stranka.

I bez toga naši su se nadali pobjedi sve do zadnjega časa. Na sam dan izbora fiducijara za IV. kuriju, oko 4 ure poslie podne, poslie sedam ura biranja, imali su 42 glasa većine. U dalnje tri ure biranja išlo je na gore. S velikom većinom birači iz Mošćeništine nije se moglo ni govoriti. Bilo su kao obsjednuti. Drugi dan poslie izbora pisao je prijatelj iz Mošćenica prijatelju na Voloskom: „Čudiš se našemu porazu. Kad bi bio njekoliko dana ovdje, nebi se ni malo čudio. Učinili smo sve što se je moglo i dalo. Borba bila je očajna. Biralo se je neprekidno 10 urâ. Odlikovali su se Bersečani kao uvick, a glasovali su i svi oni Mošćeničani koji su svjestni i neustrašivi. Drugi su dovedeni kao .... Njim se nisi mogao približiti a kamo li govoriti njim što ili dokazivati.

Razni naši ostali su kod kuće od straha pred susjedi, da će njim inače zapaliti kuće ili posjeći loze, ili kakvu drugu škodu, takodjer tjelesnu počiniti“. Već od njekoliko godina, kod svakih izbora trubi se ljudem, da će jih hrvatsko-slovenska stranka prodati pod Hrvatsku, da će onda morati plaćati mnogo veće davke, dapače dvostruke, jedne za cara austrijanskoga, druge za kralja hrvatskoga, da će morati pomoći plaćati dugove što da jih je dužna Hrvatska Ugarskoj, i sličnih sto i sto laži. Na taj način trubi se ljudem već njekoliko godina. Govorili su tako ljudem i c. kr. službenici iz poreznoga ureda na Voloskom. Govorili su i drugi, i sve potajno napuhnjivali glave priprostim ljudem. Predstavnici c. kr. političke oblasti, kad se jih je prilikom zadnjih občinskih izbora molilo, da ljudem i oni reku kako stvar stoji, rekli su, da to na nje nespada. Već kod onih izbora, pak i kod ovih najviše je ljudem u rečenom smislu lagao njeki Descovich nastanjen u Dragi, pošto je prije njekoliko godina proboravio u Afriki. On i njeki njegovi su i noćju prije izbora lazili od kuće do kuće, i ljude kao na alarm zvali: ljudi Božji, hodte sutra u Mošćenice, jer ćete inače odmah biti prodani pod Hrvatsku. I ljudi su išli, kao omamljeni i obsjednuti, ni nemisleć, kako su prodani Talijanom oni koji njim tako govore, i kako se sami Talijanom prodavaju. Nisu razmišljali, odkuda novac onim koji su već više vremena prije toga zvali u krčme, i plaćali piti koliko je tko htjeo; koji su i na dan izbora pozivali birače na jiče i piće, bez da su trebali plaćati. Zvali su jih ljudi, koji inače stišću svaki novčić, i koji su jur na parobrodu gledali kako da neplate vozarine. Talijanski plaćenici i drugi smućivali su bezkažnjeno priproste ljude, i smutili jih. K tomu psovali su svećenike, pogrdjivali njih i sv. crkvu, i uništivali u njih sve, što mora biti najsvetijega i najplemenitijega za čovjeka.

Od svih Mošćeničkih birača glasovalo je 50 njih svjestno za našu stranu, dočim jih je glasovalo za nju 206 iz Berseščine. Iz ove došli su svi koji su hoditi mogli. S njimi bio je njihov prevriedni župnik, te čestiti Fran Skalamera, Juraj Barković-Loškić, Ivan Galović-Perišić, koji su sve svoje sile ulagali, ne da vinom ljude opiju ili novcem kupe, nego mužkom riečí uvjere birače za poštenu stvar a proti lažim i klevetam bezkažnjeno trušenim medju priprostim pučanstvom. Tako vode i govore ljudi odani svojoj vjeri i svojoj narodnosti, ljudi, koji nebi zatajili svetinja svojih nit čovječjega poštenja i časti za ništa na svietu, a kamo li za litru vina, ili pijat bakalara, ili kruhu.

Kod izbora fiducijara za IV. kuriju imali su naši 12 glasova manje nego protivnici: naši najmre 72 u protivnici 84. Jednoga našega koga je sam c. kr. kotarski poglavar uslied reklama dao unesti u listine i koji je redovito dobio poziv od občinskoga glavarstva kao Valčić Marko pok. Ivana iz Berseča kčbr. 12 (takov i je) nije izborni komesar pustio glasovati, jer je u listinah upisan kao Kalčić, a ne kao Valčić.

Isti c. kr. izborni komesar nije pustio da glasuje Antonu Skalameri pok. Ivana iz Berseča kčbr. 49., premda je bio redovito unešen u listine, premda nebijaše proti njemu prigovora, premda je do sad kod svih izbora glasovao. Kad je tomu član komisije Fran Škalamara prigovorio, otresao se je na njega izborni komesar, baron Reinlein sa riečima: ja sam ovdje da tumačim zakon.

Za oznaku odnošaja u Voloskom kotaru spominjemo, da učitelj Berseški nije glasovao nit u V. nit u IV. kuriji, jer da ima školu. Svuda učitelji imadu pravo da nedrže školu, ako hoće da vrše svoje izborno pravo. Učitelj Grossman Guglielmo u Lovranu nesamo da zapusti školu u dane izbora, nego kad mu je drago, puštajuć u školi učiteljskoga kandidata Pegana, i iduć sam agitirati za talijansku stranku. Učitelj Berseški nije se ufao pustiti škole ni onda, kad je imao pravo da ju pusti.

Njeki trgovac i javni službenik u Mošćenicah izpovjedio je u jednom pismu svoje hrvatsko čuvstvo na nedvojben način. Njeki naši u Mošćenicah misle, da je to samo na oko, dapače za prevaru učinio, i tajno što je više mogao za protivnike radio. Stvar još nije jasna, možda će ju vrieme razjasniti i dokazati.

Njeki prigovaraju, da su se naši ovdje u Mošćenicah prevećzanašali, da su premalo radili, da su se nuzgrednimi stvarmi ljudem zamjerili, da s ljudim premalo obće. Spominjemo i to, ne da bi htjeli koga vriedjati, nego za to da navedemo sve što se obzirom na izbore govori, u jedinu svrhu, da se u buduće što je i u koliko je zla izpravi.

Za vrieme izbora, koj hoće da koristi narodu, valja zasukati rukave i raditi, neimajuć obzira na ništa ni na nikoga, izručiv drugomu svoje zasebne stvari, vrseć pošteni upliv na sve na koje se može, uztrajuć do zadnjega hipa na izbornom bojnom polju.

U ostalom i ovi izbori su škola koli za vodje puka toli za puk sam, koj će prije ili kasnije znati razlikovati zlo od dobra i ljerati od sebe plaćene neprijatelje svoje kad jih budu napastovali i zapeljivali sa talijanskimi varkami: ća od mene sótono! Nedam se već zavárati od neprijatelja naše svete vjere i crkve, našega naroda i našega jezika.

Prelažimo na Lovransku občinu. U toj občini radi se na potalijančenje puka već više godina s preraznih strana i preraznimi sredstvi. U prvanja vremena se je zastupstvo mienjalo tako, da je jedno trogodišće bilo na upravi talijanaško, drugo domaće hrvatsko. Talijanaši nisu se kazali kako danas. Ili su tajili svoja čuvstva ili su u istinu bili drugčiji. Jorjo Čupar je jedan put rekao: talijanski jezik, jezik kruha; hrvatski jezik, jezik srca. Možda je ono prvo prije nješto valjalo, al danas nevalja ni malo. Gdje naši taj kruh zaslužuju s talijanskim jezikom? Sada i talijanaši pomažu Talijanom uzimati našim domaćim kruh iz ustiju. Sada bi se još mogło jedino reći, da neki ter neki služe novaca, a s tim i boljega kruha, s talijanskom politikom. I da se prodanci prilikom izbora najedu i napiju s novci koji doluze od Talijana. Talijanaši su najprije tražili i dobili talijansku školu, jer da je tobož talijanski jezik potrebit po svietu. Onda su iz crkve odstranili koliko su mogli starinski domaći hrvatski jezik. Pak su se bacili na občinu, i nju po talijanili. Pri tom njim je silno pomogao bivši kotarski poglavar a sada namjestnički savjetnik Alojzij Fabiani. Dok bijaše hrvatska uprava pod načelnikom starinom Turčićem, počinjalo se je bezkažnjeno i skoro bezkažnjeno svega proti načelniku i njegovim drugovom. Djeca su prepisivala u školi pjesme proti njemu. Napadalo se ga je i tvorno. Žandari su vidili i nevidili što se radi, i hodili su na ruku najgorim Talijanašem. Učitelj Grossmann je javno agitirao i plaćao glasove. Battestinu Benjamin e Fabiani činio dati poštu. Tamaro je po ciele dane u vrieme izbora probavljao u občini. Pisao je bezsrama pisma na občini. Medju ostalimi zabtjevao, da se bezodvlačno napravi novo groblje, i grozio se na sve moguće načina, ako se toga neučini. Sad je talijanaško zastupstvo na upravi već četiri pet godina, i groblja još neima, i neznamo da bi se sililo da se ga učini. Talijanaši, znajuć da nemogu sami oni pobjediti u prvom tjelu proti domaćim ljudem, imenovali su njekoliko preko noći, tudjih, Talijana za počastne građjane. Vladini organi pomogli su na sve načine provadjati osnove talijanske stranke, koje je učinila još pred dvadeset godina proti občinam u Liburniji u obće, i proti Lovranskoj napose: da se osiromaši vanjske na korist gradjana, i da se zatre slovenska, hrvatska, sviest u narodu. Oni koji su za to radili, bili su nagradjivani. Grosman, mjesto da bude kažnjen za njegova kažnjiva djela, bio je sve jače na-

gradjivan i odlikovan. U najnovije vrieme zapuštao je školu, i puštao u njoj mladoga učiteljskoga kandidata. Talijanskim agitatorom sve je dozvoljeno. Hoće se na svaki način, da se pokvari puk, bilo živom rieči, bilo tiskanom, bilo drugimi sredstvi. Već ga je zbilja pokvareno. Inače mnogo zavedeno, prevareno, zastrašeno. Naši vriedni doktori Janežić i Poščić s njekimi domaćimi, obdržavali su po občini njekoliko izbornih sastanaka, na kojih su ljude podučavali o političkih, pravnih i javnih poslovih. Ljudi je dolazilo, i rado su po slušali njihove nauke, i odobrali jih, i hvalili njim za njihov trud. Palo je svakako dobroga sjemena. Oni birači koji su glasovali za naše fiduciare, glasovali su svjestno, znajuć što rade i za što ide. Kapi protivnika, Krstićevi drugovi ili kumpanji, kako su Grossmann, Benjamin Batestin pak advokat Constantini i drugi, nisu dolazili na rečene sastanke, nit držali svojih da puku otvoreno progovore. Oni su posiljali po kojega napitoga na naše sastanke, da pak ovi smutnju prouzroče. Odvraćali su ljude od sastanaka. Neće da ljudi čuju istinu, da se poduče, razbistre. Hoće da puk u tmini neznanstva ostane, znajuć dobro da bi njim odzvonilo kad bi puk oči otvorio. Oni su radili tajno, skrivno, lažuć ljudem svakojako, i omamljujuć jih vinom, i davajuć njim novac i rivajuć onaj smradni listićinu Krstićev. Ljudem su govorili o njekakvoj prodaji sa hrvatske strane, a medju tim su oni trgovali s talijanskim novcem. Reci mu da ti nereče. Posliednju noć pred izbori trčali su talijanski plaćenici od selca do selca od kuće do kuće, te pozivali ljude kao da gdje gori. I ljudi se ustajali, i išli kao omamljeni. Svjestan jedan birač rekao je: kad bi njim protivnici rekli da osao leti, oni bi i to vjerovali. Drugi pako: mnogi su koji bi za žderilo i pilo sve učinili. Poslali bi njim i ženu i djecu svoju. Kad je izbor svršio, vikalo se je: „Viva Istria!“ To je baš po domaću i starinsku. Tamo se već ufaju i talijanski klicati pred pukom, dočim inače njeki gradjani i posve irredentističke pjesme pjevaju. Sve na čast Istre i Austrije!

Mi nezdvajamo nit nad Lovranskim pukom. Istina mora prije ili kasnije na dan. Mora pobjediti nad lažju. Pravica mora učiniti njesta krivici. Neposteno djela mogu valjati za koje vrieme, za uviek ne. Bez obzira na nikoga, nezanašajuć se na nikoga, nego na istinu, pravicu, poštenje, neka se naši dadu na djelo, djelo postojano, neutrudivo za osvješćenje zavedenoga puka. Živom rieču, širenjem poštenih novina, dobrih knjiga, pospješivanjem gospodarskih prilika, nek naši svjestni Lovranski domoljubi rade medju pukom. Pri tom nek neimaju nikakvoga obzira. S obziri dosižu samo to, da njim se protivnici tajno smiju. Nek se ugledaju u nje kako bezobzirno rade, i to još kakovimi sredstvi i u koje svrhe. Koliko manje imadu imati obzira naši, kad rade poštenimi sredstvi i za pravednu stvar. Nek se nekažu janjci, jer koj se kaže janjcem izgrizu ga vuci.

Izbor u petoj kuriji pokazao je, da puk napreduje u svjesti, da jih je sve manje koji talijanskim prodancem i podrepnicam vjeruju. U četvrtoj kuriji moglo se je već sada dobiti, da se je i zadnji hip dobro zauzelo, i da nije onih nesretnih, ničim opravdanih obzira.

DOPISI.

Iz Veprinašćine, 20. t. mj. Gospodine uredniče! Srce mi puca od žalosti, kad pomislim na veći dio naših ljudi, koji su jako nizko pali, što su osobito i opet kod zadnjili izbora pokazali. Držali smo da su stvari na bolje krenule, al kad tamo još se pogoršale. Krivac svemu zlu je onaj nesretni prodanac iz Matulja. Narod se liepo umirio bio, mnogi počeli bili otvarati oči i misliti svojom glavom. Najednom dodje medju nas neprijatelj, koji baci zlo sjeme medj priprosti narod. Taj nesretnik ponajprije sakupio oko sebe nekoliko propalica, kojim nije manjkalo mukte ni jića ni pića, te ih poslao po Veprinašćini, da siju kukolj med neuki svjet. Ti prodanci vikali kao ludi: Ljudi za Boga, branimo se dok je doba, ne prodavajmo se, branimo starinu — čuvajte se popi, koji vas misle prodat pod Hrvatsku, gdje će biti velika plaćila itd. I narod povjeravao tim nesretnikom, a na prave prijatelje svoje zamrzio. Tomu su pripomogli mnogi naši poglavari a na čelu im načelnik občine sa svojimi suci.

Družili se sa Krstićem, napajali neuki narod te kod toga sijali žuć i otrov. Po zapoviedi županovoj dielio je občinski sluga onu smradnu krpetinu — krivu slogu — medj narod.

Koliko zla od istih poglavara, koji bi morali skrbiti za red i mir i kolika odgovornost ih zato jednom čeka! Sigurno bila bi ovog puta pobjedila kod izbora naša narodna hrvatska stranka, jer uzprkos tolikim spletkam, napajanjem i širenjem „Krive Sloge“ imali bi mi većinu, da nije bilo pretnja i nasilja.

Mnogo naših i to osvjedočenih je narodnjaka glasovalo za talijansku stranku. Tu im se je grozilo na ovaj način: ako ne ideš s nami, ubit ćemo ite, zapaliti ćemo ti dvorišće itd. Narod se prestrašio, te išao glasovati proti svojoj volji. Da je narod otrovan dokaz je tomu i to, što su zaprietili pismom svomu svećeniku, da će ga puškom ubiti kod prve prigode zato, što je išao glasovati sa hrvatskom strankom!

Na poštene se ljude napada po noći i po danu, psovanjem, kamenjem itd., u narodne krčme dolaze ti divljaci te tamo sve polupaju što im pod ruke dodje. To vam je dragi Veprinčani i Poljanci plod što gu je zasijao Golac i Krstić, a drugi pognojio. Tko je kriv onoj četvorici, što čame u tamnici, i Bog zna dok će još čamiti? Žao nam ih, što su uprav radi toga, da glasuju neznajući za talijansku stranku, bacili sebe i svoju obitelj u nesreću. Narod pogledaj! Nedaj se vatati od prodanaca i propalica! Za stranku talijansku, za koju vi radite, kupuje se, a ne za našu slovinsku iliti hrvatsku. Oni vas prodavaju Talijanom a ne mi. Naša stranka uviek radi i radit će pošteno a ne kupovanjem, napajanjem i pretnjami. Jeste li već možda čuli, kako su se na Rieci i na Voloskom potukli Krstić i njegovi generali i to kod djelitbe novca što su ga dobili od Talijana za vaše prodane duše? Oni se sad izpod brka smiju, da su vas tako dobro prodali, a vi se ništa ne sramite? Imate li samo mrvicu zdravog razuma, morate pogledati i uviditi, tko kupuje i tko se prodaje. Drugdje su svud po Istri Krstića proljerali kmeti, ako se samo prikazao — a vi mu slijepo vjerujete. U svojoj krivoj slogi kazao, da neće imati narodna hrvatska stranka u Veprincu ni 12 glasova a kad tamo imali smo ih preko 90. Dakle je Krstić i opet debelo lagao — i uviek laže te laže. Ufamo u Boga, da će nas biti kod drugih izbora dva put 90, jer će mnogi, koji sada za Talijana glasovaše, drugi put s narodnom naprednom strankom biti, jer će uviditi, koja stranka radi pošteno. Mislite pako, da je taj narod, koji je glasovao za talijansku stranku znao čemu je došao na izbor? Nije. Govorili su: mi moramo spotešt arijun držat, a zač ni ča, to se ne pita. Medju njimi je bilo možda 10 njih koji su znali, da će izbirati fiducijare, koji će pak biti za ljutoga Talijana Bennatia. Pred nekim se je izrazio sam fiducijar, k tomu još občinski konšilj er, da za pravo reć, nezna ni sam zašto i za koga je išao na izbore. Kad toga neznadu „komunski kunšilj eri i fiducijari, ćemo li zamjeriti vam brižnim čobanom, koji se možda već 10 godina niste pokazali iz šume med raumne ljude? Nećemo!

Dubašnica 19. decembra 1900. Rodoljubi pa Istri i po otočili su nekim strahom očekivali uspjeh izbora u občini Dubašnici. A ne bez razloga. Umjetno skovani Talijani pašovali su našom občinom sve do pred četire godine. Ali zavedeni pošteni kmeti upoznali su njihove sleparije i lopovštine: upoznali su, da je prava sramota za vriednoga čovjeka prodavati svoj glas za fiorin dva.. pa su jih odbjegli.

Složno smo izvojevali naše zastupstvo već dva puta, i tako našim popardilom pretukli za uviek žilu....

I tako občina naša i svi izbori naši. Doznalo se je, da je ipak neki iz Dubašnice pošao do Krka, do kolovodje Talijana Krebsa, da pita je li došlo beći.... ali bila lula.... Krebs poručao gospodi u Poreč, neka već na naš otok nešalju novca, jer bi to isto bilo, što i sve u more sipati. Otok Krk je za Talijane za uviek izgubljen...

Novca nedošlo, kapural je već star, a pak još nije ni učiteljsko pitanje svršeno eh... valja imat malo pulitike eh... pa protivnika nigdje nijednoga niti jučer niti danas. Jučer smo izabrali jednoglasno sa 103 glasa pet fiduciara za petu kuriju, a danas sa 25 glasova opet jednoglasno šest fiduciara za četvrtu kuriju. Fiduciari pete jesu ovi: 1. Linardić Anton načelnik, 2. Milovčić Ivan, 3. Mužina pop Miho župnik, 4. Brusić Ivan, 5. Skarpa Petar.

Fiduciari za šestu kuriju: 1. Bogović Petar, 2. Milčetić Mate, 3. Strilčić Franc, 4. Turčić Petar, 5. Kraljić pop Toma, 6. Zako Ivan.

Za petu kuriju imali smo u reservi još mnogo birača, pa bi se protivnici, da su došli u borbu krvavo bili potili da nas dostignu... Dali su svoje glasove selo Milčetići uviek nepredobivi 15, Linardići 13, Bogovići 13, Malinska 7, Sveti Anton 6, Sveti Ivan 4, Milovčići 5, Turčići 6, Ostrobradići 4, Strilčići 6, Brusići 4, Pinezići 8, Brzac 4, Škrbčići 3, Žgombići 2, Zidarići 3, Vantačići i Milohnici po 1, Ljutići 2. Mnogo jih došlo a nebili uneseni u listine.

Ovdje moramo javno pokuditi Antona Veljačića. On je bio dosada naš i občinski zastupnik; buduć se ga izpustilo sada iz zastupstva, nagovarao ljude iz svoje čete neka ne glasuju, neka doma ostanu... Sram ga budi!

Mi smo našimi izbori veoma zadovoljni, jer smo se u občini još više ujedinili. Tako braćo občinari Dubašnice, složno tako vazda, i nitko nas već nikad nepredobije!

Tuga nam se pak okolo srca savija, kad pomislimo, da bi po svoj Istri i otocih pobjeda pete kurije bila sjajna, da nije proklete izdajice, poturice prodanca u Rukavcu...

Nemari, uzdajmo se u Boga: jerbo on je s nama tko prot nama šnjime hajd pod pete. Živio naš kandidat dr. Laginja.

Baška, 20. prosinca 1900. Par para i u crkvi nadje, rieč je naših starih djedova. Tako je i poturica Krstić naišao kod nas na dvoje svojih prijana, kojima šilje, dakako bezplatno, svoju maču „Slogu“, ne bi li ju oni razturili u narod i potrovali čista srca. Med tima se ističe neki „Bonbon“ misleći, da će time dobiti za svoju mericu, al da, ne prijaju već nikomu njegove „lazanje“. Nu ipak mu kumuje kumpar „lejitimani“, pa je od veselja i objesio kozu na svoja vrata, valjda da ne zaboravi, kako mu je majka koze pasla.

Prohtjelo se popardilima, da podignu svoje krive židovske nosove, pak se utekli našim Dražanom, da primu posebnu sekciju. U tomu im je podavao svoju pomoćnicu i umirovljeni učitelj Tribušon iz Krka. Mislili su, sirote, da će im se sa zapada sipati novca na vreće, al nemaju više u nje pouzdanja ni vjere ni oni, koji razpolažu Krezovim blagom, punili bi ponajprije svoje kese, naučili se od svojih otaca, kad su sjedili za občinskim stolicama. Ali uza sve to naši hrabri Dražani odbili tu lukavu ponudu, veleći im: Svaka ptica k svomu jatu leti! Nepoznamo Judina novca, u nama kuca hrvatsko srce!

Ovih nas dana posjetili naši hrvatski glumci supruži Gavrilović. Neću se osvrnuti na njihove divno i precizno izgrane uloge, na njihovo umjetničku vještinu, ta već svaki istarski Hrvat s velikim veseljem izgovara njihovo ime. Dvie večeri nas liepo zabavljali, al taj nam je čas tako hrlio, da smo žalostni ostavljali čitaoničke prostorije, što se nemožemo i dalje naužiti njihovog umjetničkog izvadjanja i prikazivanja. Ono neopisivo oduševljenje i frenetičko pljeskanje, koje se je orilo dvoranom, pokazalo je, da je potrebito, te nas više puta posjete naši hrvatski glumci, te pokažu narodu, da nije on barbar, kako ga dušmani nazivlju, već čovjek, kojega čeka sretna budućnost, čovjek, kojega je Providnost odredila čuvarom ovdje na zemlji, kako pjeva naš slavni Prerad: „Ti mi spasi svjet na zemlji!“

Razne viesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Iz Beča javljaju, da se pronosi glas u tamošnjih političkih krugovih, da će biti sazvano novo carevinsko vieće dne 29. jenara 1901.

Zaključak dalmatinskoga sabora, da se odbije vladinu zakonsku osnovu o novom nametu na rakiju, prekrižio je sve račune u tom poslu austrijskoj vladi. Ona je odmah javila svim ostalim saborom, da obustave razpravu o tom predmetu, jer osnova nemože postati zakonom i nemože stupiti u život dne 1. jenara 1901. pošto ju je jedan sabor zabacio. Onim zaključkom hotio je sabor Dalmacije vratiti austrijskoj vladi milo za drago, pošto je ona u poslu bosanskih željeznica sa Dalmacijom maćuhinski postupala. Prije božićnih blagdana interpeliralo je u dalmatinskom saboru više zastupnika vladu radi raznih njezinjih propusta. Tako je pitao zastupnik Biankini c. kr. vladu, zašto neuvede hrvatski jezik u sve državne urede Dalmacije; zastupnik Trumbić pitao je vladu za razloge, s kojih se protivi priključku bosanske željeznice Dalmaciji. U zemaljski odbor birala je hrvatska narodna stranka mjesto Ivčevića zastupnika Katnića.

U Dolnjo-Austrijskom saboru prihvatiše privremeni proračun za dva mjeseca ove godine.

U tirolskom saboru obštruirali su zastupnici južnoga Tirola proti vladi i saborskoj većini. Njemački liberalci i konservativci izjaviše u saboru, da su pripravni doći u susret željam talijanskih zastupnika i odsudjuju poznato Koerberovo pismo, kojim je jednostavno zabacio želje južnoga Tirola. Prvak talijanske stranke Brugnara izjavio ja na to, da oni žale obstrukciju, ali da si nemogu inače pomoći, jer da neimaju drugih sredstava. Njihova obstrukcija, da je naperena proti vladi, nipošto proti saboru. Oni, da su pripravni odustati od obstrukcije, ako vlada izjavi svečano, da prihvaća očitovanja njemačkih stranaka.

Predsjednik sabora Bukovine izjavio je u sjednici dne 21. t. mj., da pošto je sabor Dalmacije zabacio vladinu osnovu o novom nametu na rakiju, da vlada povlači natrag svoju osnovu.

Češki sabor prihvatio je privremeni proračun, te je zatim odobrio razna izvješća o mjestnih željeznicah.

U moravskom saboru kazao zastupnik Pražak, da žali što vlada nije sazvala na vrieme sabora a da se uzmogne urediti spor izmedju Čeha i Niemaca. Vlada bi morala znati, da zastupnici tlačenog i uvriedjenog naroda nemogu mirne duše riešavati gospodarska pitanja dok im se nepruži zadovoljštinu. Vlada mora dieliti prava jednakom mjerom svim narodom. On se je izjavio i proti vladinoj osnovi o novoni nametu na rakiju zahtjevajuć, da

vlada pripusti pokrajinam sav prihod od poreza na zemljarinu, a da se tim uzmogne urediti financijalno stanje svih pokrajina. Zastupnik Šileny zahtjevao je, da se nagodbu između Čeha i Niemaca proglasi carskom naredbom.

Crna Gora. Knez Nikola zadobio je dakle naslov kraljevske visosti svečanim načinom. Ministar-predsjednik na čelu državnih dostojanstvenika i diplomatičkog zbora izručio je knezu adresu sa nagovorom, kojim ga moli, da primi naslov „kraljevska visost" kano dokaz zahvale crnogorskoga naroda za toliko dobročinstva, koja je svomu narodu izkazao. Knez zahvalio se svomu ministru i zastupnikom tudjih vladara, koji su mu izkazali i ovom prilikov tu ljubav, što mu priznaše onaj naslov. Zatim je sliedila svečana služba božja, sjajna gostba, zabave itd.

Srbija. Proglasenje kneza Nikole za kraljevsku visost nije se u Biogradu najugodnije dojmilo. Tamo bo čute, da se je tim korakom kneževska obitelj približala u toliko srbskomu priestolju, da bi nanj bez zaprieke zasjela, čim bi bilo na koji način nestalo obitelji Obrenovića.

Njemački zastupnik na biogradskom dvoru Woecker Grotter izjavljuje u biogradskih novinah, da je on stisnuo ruku bivšemu ministru Genčiću prije nego li mu bijaše poznata njegova odsuda, da je to učinio mimogred i bez ikakve nakane demonstrirati bilo proti komu.

Rusija. Dne 19. t. mj. proslavio je car Nikola u uzkom obiteljskom krugu svoj imendan. Njemu se povraća zdravlje vidimice te ima nade, da će se oporaviti i prije nego li su na to liečnici računali. Povodom njegovog imendana dao je car i kralj Fran Josip u Beču sjajan dvorski objed, kojemu je prisustvovao i nadvojvoda Fran Ferdinand, ruski poslanik grof Kapnist sa osobljem poslaničtva, ministar izvanjskih posala grof Goluchowski i najviši dvorski i državni dostojanstvenici. Car i kralj napio je svomu drugu i prijatelju caru Nikoli.

Bugarska. Povodom imendana ruskoga cara Nikole, pjevana bijaše u stolnoj crkvi u Sofiji svečana služba božja, kojoj je prisustvovao knez Ferdinand sa poglavicami civilnih i vojničkih oblasti. Na večer bijaše kod ruskoga poslanika svečana gostba, kojoj je prisustvovao i knez Ferdinand.

Italija. U talijanskom parlamentu izjavio je ministar Visconti-Venosta, da su se Italija i Austro-Ugarska sporazumile glede Albanije, da neima ni jedna ni druga dirati u postojeće tamo odnošaje. Iz Rima brzojavljaju, da predstoji tamo ministarska kriza. Položaj ministra Chimirri, da je uzdrman, te da će dali čitavo ministarstvo ostavku. Sastav novoga ministarstva imao bi biti povjeren ministru Saracco.

Južna Afrika. Po odlazku bivšeg vrhovnog zapovjednika englezkih četa lorda Roberts-a, zapustila je englezke čete bojna sreća. Burski generali pobili su opetovno englezke čete a što je za Engleze još gore. digoše se proti njim takozvani Afrikanders te bukti ustanak u Koloniji, gdje nisu Englezi ni sanjali na kakvu pogibelj. Englezki generali dadoše se naglo na povratak put Kolonije, da još na vrieme potlače ustanak i suzbiju burske čete.

Mjestne:

Predplatnikom! Na izmaku smo stare godine. Preporučamo svoj gg. predplatnicima, da na dobu obnove predplatu za nastajuću godinu, starim pako dužnicima privezujemo na dušu, da ovrše svoju svetu dužnost, te podmire svoje zaostatke, da se time rieše brige i skrbi te neugodnih iznenadjenja.

Cienjenim čitateljem javljamo, da će „Naša Sloga" od nove godine izlaziti na mnogo težem papiru, te će se tako doskočiti raznim pritužbam u tom pogledu.

Veselo novo ljeto!

Silvestrova večer priređuje „Čitaonica" u Puli u ponedjeljak večer u čitaonično-sokolskoj dvorani. Program će se dieliti kod blagajne. Početak u 8 sati večer. Ulazne su ciene: Za članove sokola i čitaonice po osobi 60 h, za obitelj 1 K; za pozvane po osobi 1 K, za obitelj K 1·60.

Glede te zabavne večeri kretnja je velika, a nije ni čuda, pošto je to zadnji društveni sastanak u ovom vieku, pa svatko nastoji, da bar zadnje časove umirućeg vieka probavi ugodno i veselo u krugu znanaca i prijatelja. Dakle do vidjenja!

Glede užega izbora u I. sekciji u Puli, o kojem smo javili u zadnjem broju, dodajemo danas, da su talijanski upliv kod grofa Goëssa, c. kr. namjestnika, dosegli sve što su htjeli, akoprem bi po zakonu i pravu **morali biti proglašeni izabranimi socijalistički fiducijari** kao oni, koji su dobili najviše glasova. Ako se pomisli na to, da su upravo ti glasovi odlučujući za Bennatijev izbor, tada si moramo misliti, šta su sve poduzeli Talijani, da se uži izbor faktično nije uništio.

Glede one četvorice socijalističkih fiducijara III. sekcije, kojih nije htjela talijanska komisija proglasiti izabranimi, nezna se još ništa mnienje političke oblasti. Toliko se pako znade, da je već odlučeno, da će izborna komisija V. kurije — koja će biti naravski talijanska — u slučaju, ako politička oblast toj četvorici fiducijara izda vjerodajnicu — **odbiti svo četiri glasa.** Toliko smatramo dužnošću javiti bez komentara!

Popis žiteljstva. Akoprem smo već o tom pisali, danas upozorujemo opet naše občinstvo, neka kod popisa nezaboravi na svoju narodnost obzirom na to, što će obavljati popis n. pr. u Puli magistatovi plaćenici. Svatko, koji je rodjen od majke hrvatske, neka nezataji majčino mlieko te neka bezobzirno na osobu, koja popis obavlja, izjavi kao jezik u obitelji **samo hrvatski.**

Prigodom netom prošlih izbora pitale su talijanske novine, gdje su puljski Hrvati? Da se to pitanje opet ne ponovi nakon obavljenog popisa, polažemo rodoljubom na srce, da točno pripaze na to, kako će jih zapisati magistratovi plaćenici, jer oni imadu stalno nalog, da Hrvate po mogućnosti podpunoma izbrišu sa istarskog zemljišta.

Pokrajinske:

Sretan konac a bolji početak! Ovim brojem dolazimo pred čestita lica naših vriednih čitatelja za posliednji put ne samo u ovoj godini, nego dapače i u ovom stoljeću.

Na konci dakle i godine i stoljeća želimo rastati se s našimi prijatelji i jednomišljenici kao stari znanci i kao vjerni drugovi u borbi za naša sveta prava.

Izumiruća godina nebijaše našemu narodu u obće, napose nam u Istri u nijednom pogledu mila. Mi ćemo svi rado na nju zaboraviti. Mi svi kličemo njoj na smrtnoj postelji: putuj u vječnost i nedaj nam tako nemile nasliednice više. Konac g. 1900. pustiti će nepovoljnih tragova u našem narodnom životu.

Mi Hrvati i Slovenci nadali smo se punim pravom, da ćemo sretnije završiti izminuću godinu. Naši kolovodje i narodni prvaci sijali su medju narod čisto žito, a došao je ljuti protivnik i posijao je preko noći medju čisto žito ljulj, koji mu je na žalost obilatim plodom urodio. Nu on toga ploda neće — ako Bog dade dugo uživati, jer mu je izrasao bez božjeg blagoslova. Taj plod donieti će mu samo privremenu zadovoljštinu, jer je uzrasao umjetno bez svietla i sunca božjega.

Nam treba, da oremo i sijemo: na novo podvostručenimi silami svuda tamo, gdje je uspjelo krvnomu neprijatelju našega naroda zasijati plevel i trnje. Trebiti moramo i čistiti narodno njivu od smrada i korova, pak će opet niknuti zdravo sjeme i donieti narodu obilata ploda.

Kao marljivomu gospodaru, koji se je kroz cielu godinu mučio i kinio, pak mu je uništila tuča ili koja druga nevolja sav trud u jedan mah, treba i nama na novo zasukati rukave pak dati se na uztrajan i marljiv rad. Zdvojiti ili smalaksati nesmijemo. Samo kukavice i strašivice sustaju na pol puta. Jedna nerodica ili jedna bilo kakva elementarna nezgoda neprestraši gospodara. Tako ni nas u narodnoj borbi nemože i nesmije da prestraši bilo kakav neuspjeh. Tim manje ima nas pako prestrašiti kad znademo, da smo podlegli dvojakom neprijatelju.

Naši krvni neprijatelji nemogu u zadovoljstvu slaviti tobožnju pobjedu, jer ju neizvojevaše sami. Oni sami bili bi podlegli složnoj volji našega naroda. Oni se utekoše u zdvojnosti za pomoć k mogućoj gospodi, koja im pripomogoše do pobjede. Ali ti mogućnici nisu ničiji stalni prijatelji. Danas pomogoše njima, a sutra mogli bi biti proti njima. Nepouzdani su to savezници na koje se nijedna stranka bezuvjetno zanesti nemože. Nu kanimo se danas tih nemilih razmatranja. Doći će i za to vrieme. Biti će o tomu još govora u ovom listu i na drugom mjestu.

Na konci godine ove i stoljeća ovoga hoćemo, da se rastanemo sa čitatelji naših vedra lica i puni pouzdanja u konačnu pobjedu zakona i pravice, i u bolju budućnost našega naroda.

Na konci godine kličemo svim našim prijateljem, znancem i jednomišljenikom, svemu našemu narodu: **Svršio rode, sretno vu a započeo još sretnije godinu 1901.**

Rodoljubi širom mile domovine, sjetite se prigodom nove godine „Djačkog pripomočnog družtva" u Pazinu, koje imade težku zadaću, da množini djaka omogući polazak gimnazije.

Za oprost od čestitanja uplatio dr. D. Trinajstić „Družbi sv. Cirila i Metoda" K 4, „Bratovšćini hrvatski ljudi u Istri" K 4, „Djačkom pripomočnom družtvu u Pazinu" kruna 4. — Dalje darovali su po 5 kruna „Družbi sv. Cirila i Metoda u Istri", „Bratovšćini hrv. ljudi u Istri" i „Djačkomu podpornomu družtvu u Pazinu" gg. prof. Vjekoslav Spinčić, dr. Matko Trinajstić, Monsignor Vinko Zambić, dr. Andrija Stanger i dr. Konrad Janežić.

Biralište u Kopru. C. kr. kotarsko poglavarstvo u Kopru odlučilo je, da će se birati za onaj kotar dne 3. jenara zastupnika za V. kuriju i dne 9. jenara zastupnika za izvanjske občine u prizemlju u kući Barzilai izvan zidova Muda, a dne 11. jenara 1901. zastupnika za gradove od 9—11 sati u palači Tacco.

Kotarsko poglavarstvo poduzeti će bez dvojbe potrebite korake, da izvanjski fiducijari nebudu uznemirivani od gospodske fakinaže.

Našim čitaonicam diljem Istre preporučujemo, da se predplate na pučki list „Dom", koji izlazi u Zagrebu pod uredničtvom dra. Radića.

Mi smo već mnogo šta doživjeli i vidjeli raznih osnova i projekta, poduzeća i družtava sa raznimi programi i zadaćami u više ili manje svi jednog cilja — za dobrobit domovine, na nijedan korak nije bio tako sretan, kao korak dra. Radića. On je počeo izdavati „Dom" hrvatskomu seljaku u pouk i razgovor, da ga pouči, da ga otrese tmine neznanja i da mu jednostavnim riečima, svakom seljaku razumljivimi, raztumači stanje njegovo i njegove domovine njekada i sada, a u kratkim crtama opiše svjetske doživljaje. Nikuda nismo još vidjeli lepše uredjenog lista, kako priprosto a filozofički pisanog, da ga svaki i najprostiji seljak razumije. Kud se još uzme u obzir da je cieni listu 3 K na godinu, onda u istinu nebi smjela nijedna čitaonica bez istog biti!

Iz Vološkoga pišu nam dne 23. t. mj. Ovih dana došao je iz Trsta na ovaj c. kr. kotarski sud, c. kr. financijalni komesar g. Sauli, da nacionira sudbene spise, t. j. da pregleda, dali su svi sudbeni podnesci, zapisnici itd. u redu bilježovani.

Poznato je, da je naš kotar, osim par potalijančenih obitelji na Voloskom i onomalo Niemaca u Opatiji, čisto hrvatski. Radi toga su skoro svi sudbeni podnesci, tužbe, molbe i zapisnici itd. malne izključivo hrvatski napisani, te bi morao dotični, gospodin, koji ih nacionira, dobro poznavati hrvatski jezik, jer imade slučajeva, gdje su pojedini podnesci oslobodjeni od biljegovanja. Nu naš gosp. Sauli ne pozna niti rieči hrvatski, te smo znatiželjni, dali i kako će on moći zadovoljiti svojoj zadaći.

Na ovo par redaka nuka nas činjenica, koja se godimice ponavlja, da se takove c. kr. činovnike šalje na sudove, na kojima se mnogo ili izključivo piše i govori hrvatski ili slovenski, pa ti činovnici, nepoznavajuć jezika naroda, udaraju biljeg i povišak kao kaznu na spise, koji su po zakonu oslobodjeni od biljegovanja. Na temelju izvješća tih činovnika izdaju se onda, dakako većinom u njemačkom ili talijanskom jeziku, kojekavi „Zahlungs-Aufträge" ili „Ordini di pagamento", kojima se stranci nalaže pod pretnjom ovrhe, da plati eraru dotični biljeg i globu za spise, koji su, kako gori spomenusmo, po zakonu oslobodjeni od biljega. Proti tim plateznim nalogom može doduše stranka podnjeti utok na višu oblast, nu kad se kod više oblasti opazi pogrieška, što ju je počinio činovnik usljed nepoznavanja jezika, taj utok obično zaspe, a stranka mora ipak nositi troškove utoka. Mnoge stranke pako, bilo bojeć se većih troškova, skopčanih sa takvim utokom, bilo što ne znadu, da mogu rekurirati, pokore se, te plate dotični biljeg i globu.

Mi znamo, da erar u pogledu utjerivanja poreza, daća, biljega itd. strogo postupa, da se više puta našim kmetovima pod bubanj metne ono malo zemljišta, što ga posjeduju, ali mislimo, da ti zakoni ipak zabranjuju utjerivanje biljega, koji po zakonu nisu se samo propisani, nego od kojih je stranka dapače oslobodjena, te bi bila i jest dužnost c. kr. financijalnog ravnateljstva u Trstu, da šalje na nacioniranje takove činovnike, koji poznavaju jezik naroda, a u slučaju, kad takvi činovnici pogriješe bilo s kojeg uzroka, dužnost je viših oblasti, da prihvate dotični rekurz, da stranku oslobode od plateža ne samo biljega i globe, već da joj plate i troškove skopčane sa dotičnim rekurzom.

Naskoro će se na c. kr. ravnateljstvu u Trstu odlučili, koji činovnici imadu ići na pojedine c. kr. sudove, te mi odlučno u interesu naroda i erara zahtjevamo, da se na sudove, na kojim se govori i piše hrvatski ili slovenski, šalje samo takve činovnike, koji točno poznavaju taj jezik, a nadamo se, da će se opravdanoj našoj želji zadovoljiti, jer sada imade na financijalnom ravnateljstvu u Trstu liepi broj činovnika, koji u rieči i pismu poznavaju oba jezika. Ne bude li se pak tom našem zahtjevu i želji zadovoljilo, onda preporučujemo našim državnim zastupnicima, da se u parlamentu za tu stvar zauzmu, da odkriju nezakonitosti i nepodobštine, koje bi se na našim sudovima i inim oblastima u pogledu jezika i nadalje događale.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. N. N. u T. — Posljedice one pedepse već su minule; nemogu mu dakle ništa. Živili!

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Našu Slogu" po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste.